Illustreret Tidende

Illustreret Tidende udkom ugentligt 1859-1924.
Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn. Folioformat: 40 x 28 cm.

Tidsskriftets skønlitterære indhold indekseres på
https://danskforfatterleksikon.dk/1850p/p72809.htm

Udarbejdet af Niels Jensen

Illustreret Tidende

Ugentlig

Beretning om vigtige Begivenheder og Nutidens Personligheder,

fremdeles

Noveller, Fortællinger, Reiseskizzer,

samt

Meddelelser, henhørende under Videnskab, Literatur, Konst og Industri.

Tredie Bind. 1861—1862.

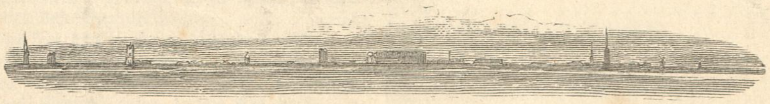

Kjøbenhavn.

Udgivet af Forlagsbureauet.

G. E. C. Gad. Gyldendalske Boghandling. C. C. Lose & Delbanco.

Thieles Bogtrykkeri.

Indhold af tredie Bind.

Fra 1ste October 1861 til 30te September 1862.

Texten.

Biographier.

Side.
Hans Peter Hansen, af Fr. B. 1
Frederik Christian Bornemann, af f—g . 9
Jacob Scavenius Fibiger, af 5. 7. . . . 17
Frederik Paludan-Müller, af A. 25
Rose Chéri 33
Grev Albrecht v. Bernstorff 36
Alphonse de Lamartine, af J. C. M. . . 41
Christopher Hansteen, af D. 49
Urban Ratazzi, af E. 57
Oluf Lundt Bang 67
Kong Luis I. af Portugal 79
Achilles Fould 83
Gustav Frederik Hetsch, af J. C. M. . . 93
Prinds Albert 95
Carl Ploug, af G. R. 103
Charles Dickens, af J. C. M. 113
Albert Edward, Prinds af Wales 121
Anton Frederik Tscherning, af Frederik Barfod 129
Statsraad Stang, af H. M. 137
Edmond About 148
Jørgen Herman Vogt 153
Don Juan Prim, Greve af Reus 161
Frederik Lange 171
Oscar Patrick Sturzen-Becker, af Orvar Odd 177
Joseph Mazzini 188
Albrecht v. Gräfe 193
Johan Carsten Hauch, af V—s 209
Sødskendene Neruda 217
Jacques Halévy 229
Karl Albert, Greve af Nesselrode, af J. C. M. 233
Johan Eriksson 241
Alexander Dreyschock, af —d 249
Ketil Johnsen Melsted Motzfeldt 265
Edward Nonnen 274
Raadmand Hans Peter Hanssen jun. . . 275
Ib Ibsen 281
Anton Rubinstein 297
Provst W. F. Engelbreth 329
Lord Canning, af J. C. M. 337
Etienne Denis, Hertug af Pasquier, af J. C. M. 353
P. A. Munch, af S. 361
Caspar Frederik Wegener, af Fr. Hammerich 369
Henrik Hertz, af V—s 377
Victor Hugo, af J. C. M. 385
Jacques Offenbach 393
Don Benito Juarez 401

Ugens Politik.

7. 14. 18. 26. 39. 47. 55. 58. 68. 75. 88. 99. 104. 115. 126. 135. 138. 150. 154. 166. 169. 178. 191. 198. 206. 214. 218. 230. 235. 246. 250. 258. 266. 278. 286. 294. 298. 307. 319. 326. 334. 338. 351. 354. 367. 371. 382. 391. 399. 402. 414. 422.

Den evangeliske Alliances Møde i Genf, af S. M. . . . . . . 3 og 10
Mr. Kimball, Redacteur af »Essex County Demokrat« 4
Til Kongen, Digt af C. Ploug 5
Fra Kirkegaarden, I, 8. II, 16. III, 24. IV, 31. V, 40. VI, 48. VII, 55. VIII, 64. IX, 82. X, 89. XI, 105. XII, 167. XIII, 183. XIV, 199. XV, 215. XVI, 231. XVII, 251. XVIII, 267. XIX, 280. XX, 335.
Fra Danevirkestillingen, af —h— 11
En Maaneskinsaften ved Malmø Slot, af O. O. 12
Felt-Hængekøier for den franske Armee . 16
Nogle Regler for den parlamentariske Veltalenhed, af Timon 27
Æsker fra Oldtiden 28
Fra Frederiksborg 28
Howards Patent-Plov 32
Tyvegods, Hittegods og andet Gods, af E. 34
Wilhelm I.s Indtog i Königsberg 38
Barrots Controlapparat for Hoteller og Restaurationer 48
Christen Niemann Rosenkilde † 50
Valkyrierne, af A. 50
Bortlodning af indenlandske Konst- og Konstflidsarbeider 51
En amerikansk Dampvædder i Kamp, af τ 71
Fra vor Parisercorrespondent 73
Med Johanne Louise Heibergs Statue, af H. C. Andersen 75
Medicinsk Gymnastik, af G. A. Drachmann 76
Sjette Trækning af Kjøbenhavns Classelotteri 79
Æreporten i Fredensborg 90
Mit Studium. En Afhandling af P. O. (Meddeelt af Carl Bernhard), I, 94. II, 108
Et lille Træk af afdøde Rosenkilde (Meddeelt af Cl. R.) 100
Nytaarsdigt af H. C. Andersen 106
En Plante-Formeringskasse for Stuegartnere, af J. A. Bentzien 109
Vesuvs Udbrud 126
Nogle Billeder, tagne fra illuminerede Haandskrifter fra den tidlige Middelalder 127
Hvem har saa Ret, Monrad eller Bjerring? af C. Flor 134
Compteur-Mechanismer til at bestemme Varigheden af en Observation 136
Et Sølv-Drikkehorn 140
Bothwells Grav i Faareveile Kirke, af J. J. A. Worsaae 145
Brev fra A. F. Tscherning, med Svar fra Frederik Barfod 151
Fra vor Parisercorrespondent, I-III, 155. 166. 170
Et af Carl van Manders vævede Tapeter 155
Katastrophen ved Hartley Kulgrube . . . 156
Nogle Bemærkninger over en Charakteergruppe i Shakspeares Hamlet, af C. Hauch 162
Paa Isen 163
Stevens Batteri, af τ 167
Uddrag af et Brev til Hjemmet fra en nordgrønlandsk Missionair, af Sk. . . 174
Bernhard Severin Ingemann, Digt af H. H. N. 177
En projecteret Badeanstalt 179
Fastelavn paa Landet 182
Digteren Bernhard Severin Ingemann, af H. C. Andersen 185
En Morgenstund ved Banken 190
Ei blot til Lyst! 191
En fransk Æltemaskine 200
Danmark paa Verdensudstillingen i London 1862, I, 201. II, 211. III, 224. IV, 225. V, 264. VI, 289. VII, 319. VIII 342
En practisk og billig Tempomaaler, af Carl W. Mortensen 207
En gammel Eeg (Citat af Oehlenschlägers Sanct-Hansaften-Spil) 212
En Rudel Dyr 213
En Aftenstund ved Hornbek, af C—n . . 213
Nogle Erindringer fra Kongehusets Ophold paa Hirschholm og Fredensborg . . . 214
Søtræfningen paa Hamptons Rhed . . . 219
Fiskerbaade i Canalen 221
Ved Vesterhavet, af C. H. T. 228
Til Læserne, fra Dr. A., I, 230. II . . 274
En Janitschar-Officeer, af T. d. P. . . 231
„Monitor“ og „Merrimac“ 235
Flyttedag 246
Om Hestebaner i Nordamerikas Byer . . 247
Fisketorvet ved Gammelstrand 251
Hvorledes kan den bedste og billigste danske „Monitor“ skaffes tilveie uden Tidsspilde 259
Frit leger Muus, naar ingen Kat er i Huus 259
Hesteprydelser fra Hedenold, tilhørende H. M. Kongen, af J. J. A. Worsaae . 259
Om Udkastet til en dansk „Monitor“ . . 267
Fra vor Parisercorrespondent 270
Om Marmorkirken og dens Omgivelser, af Professor Hetsch 283
Ved en Begravelse, nogle sociale Betragtninger, af W. 286
Et Blik i den norske Afdeling af Verdensudstillingen i London 292
Hastrups Lademaskine, af Henrik Meldahl 295
Sanct Hans Blus 308
De norske og svenske Studenters Ankomst til Kjøbenhavn 308
Dronning Caroline Amalie, Digt af N. F. S. Grundtvig 313
Skibspantser for gamle Skibe, af S. Lykke 316
Fra det nordiske Studentermøde . 318 og 326
Den 28de Juni 318
Fanefesten i Universitetsgaarden 324
De nye Gadeanlæg i Paris 331
Kong Carl XV's Besøg 350
Fra Flensborg d. 25de Juli 1862 . . . 351
Skruefregatten „Jylland“ ved Færøerne . 355
Vandskier 372
Missionsmødet i Ribe d. 30te og 31te Juli 1862 373
Jardin des Plantes 373
Fortid og Nutid (Efter Grevinde de Bassanville) 376
Erindringer fra „Heklas“ første Reise til London, af f. . . . . . . 379 og 390
Spøgeri ved Frederiksberg Kirke, af Cl. R. 391
Bellmans mærkværdigste Manuskript . . . 392
Langaabroen over Gudenaa 398
Leiren paa Gardermoen, af N. F 398
Konstnydelse paa Londonerudstillingen . . 398
Pantserfregatten „Defence“, af τ. 398
Dr. Schiellerups Komet i Stjernebilledet Kronen, af Cl. R. 400
Genealogisk Notits, af J. K. . . 400 og 416
Garibaldi ved Aspromonte 409
Musikens Popularisering og Chéves Methode, af Jørgen Malling 410
De Fattiges Dyrehave, af H. 414
Grundtræk af Zoologien 419
Om Anlæg af Smaahaver ved vore Kjøbstæder, af A. U. 422

Prospecter og Bygninger.

Et Værelse paa Gottorp, af H. 3
Helsingborg, af O. O. 19
Fra Randers 38
Høierup Kirke 39
Göteborg, af O. O. 44
Skruecorvetten „Dagmar“, af τ. 46
Den nye Studenterforeningsbygning i Kjøbenhavn 47
Tøihuset i Kjøbenhavn 52
Frederikskirken i Kjøbenhavn 62
Christiansdal 72
Jemtland, af O. O. 86
Tannsjø Næs, af m. 96
Christian IV's Forgemak paa Rosenborg . 108
Windsor 124
Hammeren paa Bornholm 119
Christian IV's Arbeidsværelse paa Rosenborg 124
Færøerne 126
Torre del Greco 132
Kryolith-Fabriken „Øresund“ 132
Næsgaard 139
Guldsmedshytten, af E. 150
Christian IV's Sovekammer paa Rosenborg 158
Klosterruinen paa Hovedøen i Christiania-Fjord, af —g 171
Riddersalen paa Rosenborg 198
Capitain Coles' Kuppel-Skjoldskib, af J. C. Tuxen 204
Slagterboderne ved Nicolai Taarn . . . 206
Hveen 219
Graasteen 235
Rudkjøbing 236
Frederik VII's Bro over Alssund 244
Vordingborg 245
Reykjavik 257
Kronborgs vestlige Fæstningsport 267
Indseilingen til Newcastle 267
Fanø 275
Udstillingsbygningen i London 278
Frederiksberg 291
Gjorsløv 298
Pantserskonnerten „Absalon“ 321
Blankenese 334
Helsingborgs Kärna 339
Akershus 355
Homansbyen 355
Duborg, af J. Kornerup 363
Kirken i Viuf og dens gamle Steenbilleder, af Adjunct J. Helms 374
Kobbermøllen 379
Aabenraa 388
Banegaarden ved Aarhuus 403
Marsvinsholm i Skaane, af O. O. . . . 403
Marmorbroen og Prindsens Palais . . . 403
Jernbanegaarden ved Randers 412
Reinhardsbrunn 417
Stora Sundby 419
Proviantgaarden i Kjøbenhavn 420

Statuer og Mindesmærker.

Oehlenschlägers Portraitstatue paa St. Annæ Plads 22
Kong Christian III's Gravmæle i Roeskilde, af J. Kornerup 99
Slavinden 145
Tordenskjold 169
Den slesvigske Mindesteen i Jægersborg Dyrehave 174
Niels Juel 273
Et Monument paa Oddens Kirkegaard . 303
Bissens Løvemonument paa Flensborg Kirkegaard, afsløret d. 25de Juli 1862, af C. C. 363
Pan og Psyche, af L. 411

Fortællinger, Noveller, Reisebeskrivelser og desl.

Hermann, en Criminalhistorie fra forrige Aarhundrede, af N. C. . . 6. 14. 22. 30.
Skizzer fra Australien, af Bob, I, 53. II, 58. III, 69. IV, 87. V, 98. VI 117
Fluen, af J. F. 62
Præstegaarden i Darum, af Beatus Dodt . . . . . . 80 og 84
En Aften i Bergen, af M. Th. 122
Efterskrift til „Skizzer fra Australien“ . . 139
Skildringer og Eventyr fra Mexico (Efter en dansk Reisendes Dagbog) 140 og 158
En Politihistorie, fortalt af Vidocq til Balsac (Efter L. Gozlan) 174, 182 og 186
I to Hansestæder (En Reiseskizze af Dr. H.) I. II . . . . . . 179 og 194
Blandt Araberne (Efter »All the year round«). Oversat af L. Moltke . . . 202
Figentræet, af J--s 214
En Langelandsreise, af A. Hahn, 222, 226, 237
Ricochetskuddet, af Berthold Auerbach . . 242
Van Diemens Land, ved Bob 254
En Spøgelsehistorie fra min Barndom, af V. H. 262
Tante Lise, af Forfatteren til „John Halifax“ 282
Mr. H's egen Fortælling, af »All the year round« . . . . . . 290 og 302
Reisebreve fra Vyk paa Før, I, 292. II, 332. III 339
Skizzer fra Grønland, ved S. B. 299, 305, 330, 342
Mariaklokken i Vinderød. En nordsjællandsk Hedenoldsskizze, af Forf. til „Jens Lesberg“ . . . . . . 310 og 314
Apothekeren i Ribe, af Beatus Dodt . . 321
Hjemreisen, af Bob 345
En Dags Cantonnementsliv i 1848, af V. H. . . . . . . 358 og 364
En farlig Patient (Efter »All the year round«, ved —z) 393
Clara Ravn, af Th. Thorson 406. 415. 417

Meddelelser af blandet Indhold.

Billedhuggerkonst 65. 89. 207. 239. 251. 352
Blandinger 31. 39. 65. 74. 76. 89. 105. 120. 127. 144. 151. 176. 184. 192. 199. 207. 211. 216. 227. 239. 251. 258. 267. 279. 287. 295. 303. 311. 327. 335. 344. 359. 367. 383. 387. 408. 423.
Bygningskonst 303. 335
Handel og Søfart 39. 144
Jernbaner og Telegrapher 65. 76. 144. 184. 191. 207. 258. 279. 287. 303. 343. 383.
Konst 27. 39. 100. 105. 120. 127. 144. 160. 176. 191. 295. 327. 367. 408. 423.
Krigsvæsen 76. 207. 216. 287. 303. 327. 335. 352.
Literatur 23. 27. 39. 51. 65. 74. 76. 89. 100. 119. 127. 143. 167. 176. 184. 191. 206. 215. 239. 251. 267. 279. 287. 294. 303. 311. 327. 335. 343. 359. 383. 387. 399. 407. 423.
Lithographi 215. 267. 279. 287
Maleri 191. 207. 251. 267. 343
Musik 24. 27. 39. 65. 120. 144. 151. 160. 176. 199. 207. 227. 232. 279. 287. 295. 327. 376. 383. 387. 400. 408.
Statistik 89. 127. 151. 184. 199. 216. 239. 267. 287. 303. 359. 383.
Technik . . . . . . 105. 151. 279. 367.
Theater 65. 105. 127. 144. 167. 192. 215. 295. 303. 327. 335. 343. 367. 408. 423.

Musikbilag.

Sang paa Nytaarsaften, af J. A. P. Schulz 112
„Träumerei“ af Rob. Schumann 240
Velkomstsang til de svenske og norske Studenter den 11te Juni 1862, af P. Heise 312

Side.

Gaader, Logogripher og Charader 8. 16. 24. 31. 40. 48. 56. 64. 74. 82. 90. 100. 110. 120. 128. 136. 144. 152. 160. 168. 176. 184. 192. 200. 208. 216. 224. 232. 239. 248. 256. 264. 272. 280. 288. 296. 304. 312. 320. 328. 336. 344. 352. 360. 368. 376. 384. 392. 400. 408. 416. 424.

Skakopgaver 40. 74. 90. 110. 136. 152. 168. 184. 200. 208. 288. 304. 336. 352. 384.

Døde 8. 16. 24. 31. 40. 56. 74. 90. 100. 120. 136. 144. 152. 160. 168. 184. 192. 208. 216. 232. 248. 256. 272. 280. 288. 304. 320. 336. 352. 400. 408. 416. 424.

Verdensbarometret 8. 16. 24. 31. 40. 48. 56. 64. 74. 82. 90. 100. 110. 120. 128. 136. 144. 152. 160. 168. 176. 184. 192. 200. 208. 216. 224. 232. 239. 248. 256. 264. 272. 280. 288. 296. 304. 312. 320. 328. 336. 344. 352. 360. 368. 376. 384. 392. 400. 408. 416. 424.

Bekjendtgjørelser 8. 16. 24. 32. 40. 48. 56. 64. 66. 74. 82. 90. 91. 101. 110. 111. 120. 128. 136. 144. 152. 160. 168. 176. 184. 192. 200. 208. 216. 224. 232. 248. 256. 272. 280. 288. 296. 304. 312. 320. 328. 336. 344. 352. 360. 368. 376. 384. 392. 400. 408. 416. 424.

Brevvexling 8. 16. 24. 32. 40. 74. 100. 110. 120. 128. 136. 168. 176. 192. 200. 224. 256. 264. 320. 336. 344. 392. 408. 424.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen 8. 16. 24. 31. 48. 56. 64. 74. 82. 90. 100. 110. 120. 128. 136. 144. 152. 160. 168. 176. 184. 192. 200. 208. 216. 224. 232. 239. 248. 256. 264. 272. 280. 288. 296. 304. 312. 320. 328. 336. 344. 352. 360. 368. 376. 384. 392. 400. 408. 416. 424.

Billederne.

Portraiter.

Etatsraad, Bankdirecteur Hans Peter Hansen . 1
Etatsraad, Professor F. C. Bornemann . 9
Generalmajor Jacob Scavenius Fibiger . 17
Frederik Paludan-Müller . 25
Grev Albrecht von Bernstorff, preussisk Udenrigsminister . 36
Alphonse de Lamartine . 41
Christopher Hansteen . 49
Urban Ratazzi . 57
Jørgen Jørgensen i Melbourne . 59
Oluf Lundt Bang . 67
Luis I, Konge af Portugal . 79
Achilles Fould . 83
Gustav Frederik Hetsch . 93
Prinds Albert, Dronning Victorias Gemal . 96
Parmo Carl Ploug . 103
Charles Dickens . 113
King Billy og Queen Mary . 117
Albert Edward, Prinds af Wales . 121
Oberst Anton Frederik Tscherning . 129
Statsraad Frederik Stang . 137
Edmond About . 149
Statsraad Jørgen Herman Vogt . 153
Don Juan Prim, Greve af Reus . 161
Professor, Dr. phil. Frederik Lange . 172
Oscar Patrick Sturzen-Becker . 177
Joseph Mazzini . 188
Albrecht v. Gräfe . 193
Conferentsraad Johan Carsten Hauch . 209
Wilhelmine Neruda . 217
Jacques François Fromental Halévy . 229
Karl Albert, Greve af Nesselrode . 233
Johan Eriksson . 241
Alexander Dreyschock . 249
Ketil Johnsen Melsted Motzfeldt . 265
Hans Peter Hanssen . 276
Edward Nonnen . 276
Ib Ibsen . 281
Anton Rubinstein . 297
Hendes Majestæt Enkedronning Caroline Amalie . 317
Provst Wolf Frederik Engelbreth . 329
Lord Charles John Canning . 337
Etienne Denis, Hertug af Pasquier . 353
Professor Peter Andreas Munch . 361
Geheimearchivar, Conferentsraad C. F. Wegener . 369
Henrik Hertz . 377
Victor Hugo . 385
Jacques Offenbach . 393
Don Benito Juarez . 401

Statuer, Buster og Mindesmærker.

Rose Chéri . 33
Johanne Louise Heibergs Statue, af V. Bissen . 75
Kong Christian III's Gravmæle i Roeskilde Domkirke . 97
Slavinden, Statue af Theob. Thielemann 145
Tordenskjold, Statuette, af Th. Stein 169
Den slesvigske Mindesteen i Jægersborg Dyrehave . 173
Conseilspræsident Rotwitts Monument paa Helliggeistes Kirkegaard . 269
Niels Juel, Statuette af Th. Stein . 273
Monumentet paa Oddens Kirkegaard . 304
Monumentet paa Trinitatis Kirkegaard i Fredericia for de d. 24de Oct. 1657 Faldne . 336
Pan og Psyche, Gruppe af A. Saabye . 412

Prospecter, Bygninger o. desl.

En Skandse ved Midsunde . 12
Et Blokhuus under Bygning . 12
Det Indre af et Blokhuus . 13
Parti af Malmø . 13
Prospect af Helsingborg . 20
Torvet i Helsingborg . 20
Parti af den østlige Deel af St. Annæ Plads i Kjøbenhavn . 21
Frederiksborg under Bygning, tegnet af A. Schovelin . 29
Kongens Pavillon paa Øen ved Badstuen, i Frederiksborgs Indelukke . 29
Torvedag i Randers . 37
Høierup Kirke paa Stevns . 37
Panorama af Göteborg, efter en Tegning af H. Siegumfeldt . 44
Studenterforeningsbygningen paa Gammelholm . 45
Professor Nebelongs Plan til Tøihuusfaçadens Ombygning . 52
Tøihuset i Kjøbenhavn . 52
St. Pauls-Kirken, St. Francis-Kirken, Universitetet } i Melbourne . 53
Prospect af Melbourne, seet fra Emerald Hill . 53
Professor Jardins Plan til Frederikskirken i Kjøbenhavn . 60
Den ufuldendte Frederikskirke, nu kaldet Marmorkirken . 61
Christiansdal, forhen Dalum Kloster, ved Odense . 71
Tännsjön . 86
Tännforsen . 86
Åreskutan . 86
Et Badested ved M'Ivor Creek . 87
Æreport for H. M. Kongen ved Ankomsten til Fredensborg . 90
Prinds Frederik af Hessens shooting lodge paa Tannsjö Næs . 96
Kennedys Færge ved River-Campasepie . 97
Christian IV's Forgemak paa Rosenborg . 107
Windsor Slot . 116
Hammeren paa Bornholm . 116
Christian IV's Arbeidsværelse paa Rosenborg . 124
Vandfaldene ved Kollefjorden paa Færøerne . 125
Partier af Torre del Greco, tegnede af W. Hammer . 132
Kryolithbruddet ved Arksukfjorden i Sydgrønland . 133
Kryolith-Fabriken „Øresund“ ved Kjøbenhavn . 133
Næsgaard, den classenske Agerbrugsskole paa Falster . 140
Fugleperspectiv af Staden Mexico . 141
Prospecter af Dragsholm, før Branden under Svenskekrigen 1658 . 147
Faareveile Kirke i Odsherred . 148
Guldsmedshytten ved Råsvalen i Nærheden af Arboga . 149
Christian IV's Sovekammer paa Rosenborg 157
Vera-Cruz med Fortet St. Juan d'Ulloa 164
Stevens' Batteri . 168
Klosterruinen paa Hovedøen i Christianiafjord . 172
Lidoen, en projecteret Badeanstalt ved Kjøbenhavn . 180
Jungfernstieg ved Alsterbassinet i Hamborg 180
Mariekirken i Lübek (Efter en Tegning af C. Hetsch) . 196
Riddersalen paa Rosenborg . 197
Capitain Coles' Kuppel-Skjoldskib . 204
Tversnit af det projecterede Kuppel-Skjoldskib . 205
Slagterboderne ved Nicolai Taarn . 205
En tusindaarig Eeg i Nordskoven ved Jægerspriis . 212
Klokketaarnet paa Hveen . 220
Det sidste Minde om Uranienborg paa Hveen . 220
St. Ibs Kirke paa Hveen . 220
Monitor . 236
Slottet Augustenborg (Efter en Tegning af Lieutenant Holsøe) . 236
Merrimac . 237
Parti af Rudkjøbing (Efter en Skizze af Christian Hetsch) . 237
Frederik VII's Bro over Alssund (Tegnet af Lieutenant Holsøe) . 244 og 245
Ved Vordingborg . 244
Indseilingen ved Vordingborg . 252
Prospect af Vordingborg . 253
Prospect af Reykjavik . 257
Forslag til en dansk „Monitor“ . 260
Kronborgs vestlige Fæstningsport . 268
Tynemouth ved Indseilingen til Newcastle 268
Parti af Fanø (Tegnet af C. Neumann) 276
Parti af det Indre af Udstillingsbygningen i London . 277
Façade af Frederikskirken mod Amalienborg . 284
Gjennemsnit gjennem Kuppelen af den projecterede Kirke . 285
Prospect af Strandbredden ved Vyk paa Før . 293
Søilesalen paa Gjorsløv (Efter en Skizze af Professor Hetsch) . 300
Gjorsløv . 301
Prospect af Frederikshaab . 301
Prospect af Julianehaab . 305
Skibspantser for gamle Skibe . 316
Pantserskonnerten „Absalon“ . 321
Parti af Sandvolden i Vyk paa Før . 333
Prospect af Blankenese . 333
Helsingborgs Kärna . 340
Gjennemsnit af Helsingborgs Kärna . 340
Prospect af Helsingborg med Kärnan i 1658 . 340
Ascension-Øen med Byen Georgetown . 345
Akershus Fæstning (efter en Tegning af Reinhold Boll) . 356
Homansby i Christiania (efter en Tegning af Reinhold Boll) . 356
Duborg ved Flensborg i Begyndelsen af forrige Aarhundrede . 364
Duborg-Ruin ved Flensborg . 364
Flensborg Kirkegaard med Bissens Mindesmærke . 365
Domkirken i Ribe . 372
Kobbermøllen ved Flensborg (Tegnet af Th. Jensen) . 380
Parti ved Havnen i Aabenraa (Tegnet af Th. Jensen) . 388
Aabenraa, seet fra Mynterhøien (Tegnet af Th. Jensen) . 388
Langaabroen over Gudenaa (tegnet af A. Schovelin) . 396
Hovedkvarteret paa Gardermoen (efter en Skizze af Reinhold Boll) . 396
Pantserfregatten „Defence“ (tegnet af Marinemaler Blache) . 397
Banegaarden ved Aarhuus (tegnet af Chr. Holsøe) . 404
Marsvinsholm ved Ystad i Skaane (tegnet af Magnus Petersen) . 404
Marmorbroen og Prindsens Palais i Kjøbenhavn (tegnet af C. V. Nielsen) 405
Randers Banegaard (tegnet af Chr. Holsøe) 413
Slottet Reinhardsbrunn ved Gotha . 417
Slottet Stora Sundby i Södermanland 420
Partier af Proviantgaarden i Kjøbenhavn (Tegnede af Chr. Hetsch) . 421

Malerier, Genrestykker o. desl.

En Sovesal paa Gottorp Slot . 4
Mr. Ambrose Kimball, Redacteur af »Essex County Demokrat« . 4
Hs. M. Kongen modtager Lykønskninger ved Deputationen i det store Throngemak (tegnet af F. C. Lund) . 5
Wilhelm I's Indtog ved Kroningen i Königsberg . 36
Skruecorvetten „Dagmars“ Afløbning, d. 1ste Nov. 1861 . 45
Guldgravere paa Veien til Minerne ved Ballarat . 60
Guldgravere foran deres Telte i Minerne 61
Afsted til Port Curtis! . 70
Guldvaskning ved Minerne i Bendigo . 70
Dampvædderen „Manassas“ i Kamp med Corvetten „Preble“ . 71
Udenfor en Lottericollection i Store Grønnegade (tegnet af C. Neumann) 79
Heste, drevne til Melbourne Marked . 87
Nytaarsbillede . 106
Carroberee-Dands af Indfødte i Australien 117
Vesuvs Udbrud d. 8de December 1861 . 125
Billeder fra illuminerede Haandskrifter fra den tidlige Middelalder . 128
Et af Carl van Manders Tapeter fra Frederiksborg . 156
Slægtninge modtage de i Hartley Kulgrube Forulykkedes Lig . 157
Skøiteløbere paa Castelsgraven ved Smedelinien . 164
Skøiteløbere paa Peblingesøen ved Kjøbenhavn . 165
Kjøbenhavns Rhed tillagt . 165
En Missionair paa Reise i Nordgrønland 173
Fastelavnsløier paa Landet . 181
B. S. Ingemanns Jordfæstelse i Sorø Kirke d. 4de Marts 1862 (Skizze af O. Bache) . 185
En Morgenstund ved Banken (af Chr. Deichmann) . 188
Konstnercarnevalet i Casino d. 27de Febr. 1862 (af Vilhelm Rosenstand) . 189
En Rudel Dyr (Efter L. Frølichs Maleri paa Pariserudstillingen 1861) . 213
En Aftenstund ved Hornbek . 213
Kampen mellem „Merrimac“ og „Monitor“ paa Hamptons Rhed . 221
Fiskerbaade i Canalen . 221
Fiskere, der berede sig paa at drage tilsøes (Skizze af Vilh. Rosenstand) . 228
Fiskere, der skyde en Baad i Søen (Skizze af Vilh. Rosenstand) . 229
En Flyttedag i Kjøbenhavn . 245
Fisketorvet ved Gammelstrand . 252
Slaver i Beaufort efter deres Herrers Flugt . 260
Bugsering over Barren ved Tynemouth . 269
Ved en Begravelse udenfor Holmens Kirke . 285
En Søndag i Alleegaden paa Frederiksberg (tegnet af Chr. Deichmann) . 292
Skizze af den norske Afdeling af Verdensudstillingen . 293
Sanct Hans Blus i Tjustrup . 308
De norske og svenske Studenters Ankomst til Kjøbenhavn d. 11te Juni 1862 . 309
Festen i Rosenborghave, d. 13de Juni 1862 . 313
Festen hos H. M. Kongen i Normandsdalen ved Fredensborg d. 16de Juni 1862 . 316
De nordiske Studenters Indtog i Frederiksborg d. 14de Juni 1862 (Skizze af Chr. Hetsch) . 324
Paa Veien mellem Frederiksborg og Fredensborg, den 15de Juni 1862 (Skizze af Ludvig Schou) . 325
De nordiske Studenters Afreise fra Kjøbenhavn, d. 17de Juni 1862 . 328
Arbeidskærrer i Paris (tegnede af L. Frølich) 332
Kong Carl XV's Ankomst i Helsingørs Havn paa Dampskibet „Slesvig“, den 17de Juli 1862 . 348
Banketten i Børssalen, den 19de Juli 1862 . 349
Skruefregatten „Jylland“ passerer Klippen „Munken“ ved Færøerne (efter en Tegning af Marinemaler C. Dahl) . 357
Skruefregatten „Jylland“ ved Nordenden af Kolsø (efter en Tegning af Marinemaler C. Dahl) . 357
Vandskiløbere paa Kjøbenhavns Rhed . 372
Ved Bjørnegruben i Jardin des Plantes (tegnet af L. Frølich) . 373
En Berider forestilling ombord paa „Hekla“ (Skizze af Vilh. Rosenstand) . 380
„Hekla“ under Stormen i Nordsøen (tegnet af Otto Bache) . 381
Skizze ombord paa „Hekla“ i Nordsøen (af Vilh. Rosenstand) . 381
Der spilles „Narrehoved“ ombord paa „Hekla“ (Skizze af Otto Bache) . 389
Der skaffes ombord paa „Hekla“ (Skizze af Otto Bache) . 389
Konstnydelse paa Londoner-Udstillingen (Efter Illustrated Times) . 397
Garibaldi tages tilfange ved Aspromonte 409
De Fattiges Dyrehave (tegnet af Chr. Deichmann) . 413

Planer og Kort.

Plan til Studenterforeningsbygningen paa Gammelholm . 46
Tversnit af Hartley Kulgrube . 158
Plan til Bebyggelse af Pladsen omkring Frederikskirken . 284
Grundrids af Viuf Kirke . 376
Foden af Viuf Kirke, nærved dens vestre Ende . 376
Dr. Schiellerups Comet i Kronen den 30te August 1862 . 400

Landbrugsredskaber.

Howards Patent-Plov . 32
Hastrups Lademaskine . 296
En Malkemaskine . 367

Dyr.

Bjørne i Jardin des Plantes (tegnede af L. Frølich) . 373
„Secretairen“ i Jardin des Plantes (tegnet af L. Frølich) . 373
Afbildninger til „Grundtræk af Zoologien“ 420

Forskjellige Redskaber og Gjenstande.

Franske Felt-Hængekøier . 16
Æsker fra Oldtiden . 28
En Dør, foræret til Frederiksborg Slotskirke af Kammerraad Grove . 28
Barrots Controlapparat . 48
En Bordopsats af Sølv fra Hofguldsmed A. Michelsen . 74
Afbildninger henhørende til „Medicinsk Gymnastik“ . 78
Plante-Formeringskasse for Stuegartnere 110
Compteur-Mechanismer . 136
Et Sølv-Drikkehorn, udført af Guldarbeider A. N. Dragsted . 140
Bothwells Segl og Underskrift . 146
Bothwells formeentlige Ligkiste . 147
Bothwells formeentlige Lig i Kisten, og Hoved . 148
En fransk Æltemaskine . 200
En Egetræes Buffet af Malermester Schrøder i Middelfart . 201
En Sølv-Bordopsats fra Juveleer P. Hertz 204
En Tempomaaler . 207
Et Pianino og et Concert-Flygel, af Hornung & Møllers Fabrik . 212
A. Rasmussens Inductionsapparat . 216
Et taffelformet Fortepiano af Ludvig Wulff & Co.'s Fabrik . 224
Et Egetræes Buffetskab, af Snedkermester J. G. Lund . 225
En Skøiteløber, af Juveleer Diederichsen 228
En Janitschar-Officeer i det ethnographiske Museum . 232
Tversnit af Hestebaner i Nordamerika . 248
Hesteprydelser fra Hedenold . 261
Et Diamantsmykke, forarbeidet af Juveleer J. C. Thorning . 264
En Bordopsats, af Sølvvarefabrikant Christesen . 289
Et Drikkehorn af J. G. Schwartz & Søns Etablissement . 292
Former til Støbning af Helvedessteen . 319
Et Nøddetræes Skab med Apothekervarer, udstillede af Alfred Benzon . 320
De Upsalensiske Studenters Fane . 324
De Lundensiske Studenters Fane . 324
De norske Studenters Fane . 325
De danske Studenters Fane . 325
Det Kongelige Porcellainsfabriks Udstilling 341
Bing & Grøndahls Porcellainsfabriks Udstilling . 341
Et Manuskript af Bellman . 392

Illustreret Tidende.

Nr. 106.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 6. October 1861. 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Hans Peter Hansen, af Fr. B. — Den evangeliske Alliances Møde i Genf. — Et Værelse paa Gottorp. — Mr. Kimball, Redacteur af „Essex County Demokrat". — Til Kongen, Digt af C. Ploug. — Hermann, en Criminalhistorie fra forrige Aarhundrede. — Ugens Politik. — Fra Kirkegaarden. I.

Hans Peter Hansen,

— et jevnere Navn skulde det være vanskeligt at paavise. Det tilhørte ogsaa en jevn Mand, men en Hædersmand, der gjorde det saa kjendt, saa betydningsfuldt, at det i mange Aar var agtet og elsket som et af de bedste, ei alene indenfor Hovedstadens snevre Volde, men over hele Landet. Tiderne vexle imidlertid, og de vexle hurtig; selv det bedst kjendte Navn kan inden føje Tid være ukjendt, hvis Ingen slaaer dets Betydning fast. Paa Rigsdagen 1660 sad en ældre Borger fra Christianshavn, Christoffer Hansen, Byens Borgemester. Han skal have været en brav og dygtig Mand, og om hans Anseelse vidner iblandt andet, at han var Medlem af det Tyvemandsudvalg, som skulde overveie, „hvad der om den med Arveriget besluttede Sag videre burde at angaaes"; men stort videre kjender man heller ikke til ham, og hans Navn har længst været at betragte som Historikernes Særeie. Den yngre christianshavnske Borger, Hans Peter Hansen, Raadmand i Kjøbenhavn, som 1848 havde Sæde paa den næste store Rigsdag, den grundlovgivende Rigsforsamling, vil det maaskee om faa Slægtled gaae, som det gik hans nysnævnte Byesbarn og Navnefætter, hvis ikke en dygtigere og kyndigere Haand end Undertegnedes redder hans Navn fra den tidlige Glemsel. Jeg skal imidlertid stræbe, saa godt jeg kan, at paavise, at den jevne Borger med det jevne Navn var en ædel og dygtig Borger, hvis Agtelse var velerhvervet, og som ærlig havde fortjent den Deeltagelse, med hvilken man trindtom modtog Sørgebudskabet om hans Død.

Hans Peter Hansen var ældste Søn af den 1835 afdøde Viinhandler Gotfred Hansen, en gammel velbekjendt kjøbenhavnsk Borger, og dennes Hustru, Anna Catharine Weinreich, der døde i Juni 1856, henved 87 Aar gammel, efter at have seet et talrigt Afkom af Børn og Børnebørn og Børnebørns Børn. Han blev født i Kjøbenhavn d. 6. April 1797, gik som Dreng (ligesom sin yngre Broder, den endnu levende dygtige og anseete Grosserer, Etatsraad Andreas Nicolai Hansen) i Efterslægtsselskabets Skole, hvor hans Flid og Dygtighed mangen et Aar paaskjønnedes ved Prisbelønninger, og beskæftigedes efter Confirmationen 1812 ved Faderens Handel. Senere kom han paa afdøde Agent J. Hammerichs Contoir og tilbragte saaledes ti Aar som Handelscontorist, inden han selv 1ste Mai 1822 nedsatte sig som Viinhandler paa Christianshavn. Borgerskab som Grosserer tog han 28de Marts 1840. Med et lyst Blik forbandt han stor Arbeidsdygtighed og en utrættelig Virksomhedslyst, og var derfor en lige saa dygtig, som han snart blev en anseet Kjøbmand. Men dermed forenede han, under et noget haardt og alvorsfuldt Ydre, der let fik et vist Strøg af Strænghed og Vredladenhed, naar det Stødvise i en dyb og haard Stemme kom til, en Godmodighed og Hjelpsomhed, der var næsten uudtømmelig, fordi den havde sin Kilde i det aabneste, ærligste og kjerligste Hjerte. Mange af vore dygtigste Handelsmænd skamme sig ikke ved at vedgaae, at de søgte ham tidt og fandt ham altid rede til sunde og kløgtige Raad, til ærlig og hjelpsom Daad. Han gav Mange en god, en heldig Idee, og savnede den da heller ikke selv. Naar det desuagtet er en bekjendt Sag, at selv havde han som Handelsmand snarere Uheld med sig end Held, da finder dette sin Forklaring deels i hans altid levende Lyst til at bringe unge Kjøbmænd i Skuddet, naar han havde en Overbeviisning om deres Dygtighed, deels i den Tillid, som han i sin mærkværdige Godtroenhed vedblev at yde Folk, der allermindst fortjente den. Redelig til det Yderste, var han forsigtig for Andres Vedkommende, fordi hans Hoved sagde ham, at det var hans Pligt, men mindre forsigtig for sit eget Vedkommende, fordi hans Hjerte idelig gav efter for sin Trang til at haabe og stole paa Andres Redelighed.

Allerede 1832 valgtes han til en af Kjøbenhavns Toogtredivemænd, og ved Siden ad sin Handelsvirksomhed fik han saaledes en communal Virksomhed, der holdt ham fast indtil hans Død, og til hvilken faa Aar senere endnu kom en livlig politisk Virksomhed. Da Kjøbenhavn 1840 fik sin nye Communalforfatning, valgtes han strax til en af dens Borgerrepræsentanter og blev næsten samtidig Borgerrepræsentationens Formand. Ni Maaneder senere, 7de Januar 1841, maatte han imidlertid fratræde Formandsskabet, da man med 29 Stemmer af 33 valgte ham til borgerlig Raadmand, i hvilken Stilling han vedblev til 1ste Octbr. 1846, da et andet Tillidshverv gjorde ham det nødvendigt at nedlægge Raadmandsposten. Umiddelbart derefter valgtes han 9de Februar 1847 paany til Borgerrepræsentant, hvad han ifølge Gjenvalgene af 1853 og 1859 vedblev at være til sin Død. Imidlertid var L. N. Hvidt bleven Borgerrepræsentanternes Formand, men Hansen valgtes strax til deres Viceformand. Da Hvidt 1853 frabad sig Gjenvalg, valgtes Hansen paany til Borgerrepræsentanternes Formand, og gjenvalgtes aarlig, indtil han 1858 ligeledes maatte frabede sig Gjenvalg. Siden den Tid var han ifølge aarlige Valg Repræsentationens Viceformand. I Egenskab af Borgerrepræsentant var han Medlem

Etatsraad, Bankdirecteur Hans Peter Hansen. R. af D.

af en stor Mængde Comiteer; saaledes havde han i flere Aar stadig Plads i den Comitee, der skulde udarbeide Communens Regnskaber; han var Medlem af Comiteen til en Omorganisation af Bistrup Hospital; af den i Anledning af Udkastet til en ny Borgervæbningslov; af den som overtog den finantsielle Deel af Vand-, Gas- og Kloakvæsenet; af den angaaende Dyrtidstillæg til Communens Embedsmænd; af den til Bedømmelse af Planen til Kallebodstrands Uddybning; og af mangfoldige flere Comiteer. Desuden var han en flittig og dygtig Deeltager i Repræsentationens Forhandlinger og Debatter, i hvilke han stadig udøvede en stor og mærkelig Indflydelse.

Ovenfor var Talen om et Tillidshverv, der gjorde ham det nødvendigt at nedlægge Raadmandsposten. Bankrepræsentant var han allerede bleven 1835, og næste Aar committeredes han af Banken i den berømte Tolvmillionsag, som denne i flere Aar førte med Finantserne. 1846 var han paany valgt til Bankrepræsentant, men valgtes endnu samme Aar, d. 1ste Septbr., til Bankdirekteur. Han kunde da ikke længer blive ved at være Raadmand, hvorimod han nok paany kunde indtræde i Borgerrepræsentationen, hvilket han ogsaa gjorde. Til Bankdirekteur gjenvalgtes han 1851, 1856 og 1860, og hans sidste femten Aar vare saaledes for en væsentlig Deel Banken helligede. Inden vi betragte denne hans Virksomhed, maaskee hans meest betydningsfulde, skulle vi imidlertid kaste et Blik paa al hans øvrige mangeartede Virksomhed.

Af Asiatisk Compagnies Realisationscomitee blev han Medlem 23de Mai 1839. Dernæst fik han under 20de Novbr. 1841 Ordre til at tiltræde Directionen for Fødsels- og Pleiestiftelsen, men entledigedes efter sex Aars Forløb paa Ansøgning atter fra dette Hverv. Som Meddirecteur for Kjøbenhavns Brandforsikkringssocietet indtraadte han 1844, og som han rygtede ethvert Hverv med Alvor og Interesse, ja med Kjærlighed, saaledes ogsaa dette. Endnu til det Sidste kunde han med Iver fordybe sig i dets mangehaande Forretninger. Næste Aar blev han Medbestyrer af Efterslægtsselskabet, af hvis Skole, han som anført selv var udgaaet. Den 2de Febr. 1848 blev han Medlem af Grosserersocietetets Comitee, og var altid et af dennes meest agtede og indflydelsesrige Medlemmer. Med hvilken Godhed, med hvilken Høiagtelse hans Standsfæller betragtede ham ogsaa i denne Virksomhed, modtog han i mere end een trang Stund umiskjendelige Vidnesbyrd om. Endelig indtraadte han 1851 i det sjællandske Jernbaneselskabs Controlcomitee, i hvilken han siden 1845 havde fungeret dels som Suppleant, dels som Valgmand, og for hvilken han 1858 valgtes til Formand, en Post, som han ifølge aarlige Gjenvalg beholdt til sin Død. Fra 1852 til 1856 var han tillige Medlem af det Udvalg, Bestyrelsen havde nedsat til at repræsentere Selskabet lige over for Entrepreneurerne; og det Forhold, hvori han stod til Baron Hambro i London, satte ham da istand til ved dennes Hjelp at bortrydde de Hindringer, der en Stund truede med at gjøre det umuligt for Entrepreneurerne, de Herrer Fox, Henderson & Comp., at fuldende Banen. Man kan vel nok sige, at uden Hansen var den Kjøbenhavn-Korsørske Jernbane ikke bleven færdig saa tidlig, som det skete, og neppe fuldført af de Entrepreneurer, som havde overtaget dens Bygning. 1861 blev han ligeledes valgt til Medlem af det Udvalg, der paa Kontrolcomiteens Vegne skal føre Tilsynet med den af Direktionen ledede Bestyrelse af den nordsjællandske Jernbanes Bygning. Han glædede sig til denne Bane som til den Korsørske og havde de bedste Forhaabninger om dens Fremtid; men som et Vidnesbyrd paa, at han hverken gik udelukkende op i Baner, Banker eller Handelsforretninger, skulle vi exempelviis tilføie, at han den 28de Jan. 1854 var den ene af de sex Indbydere til at reise en Billedstøtte for Holberg som han tidligere havde været med at opfordre til at reise en Mindestøtte for Landsoldaten ved Fredericia, og saaledes ved mange Leiligheder.

Ikke ringere var hans politiske Virksomhed. Ved de første Stændervalg, 24de Novbr. 1834, valgtes han til Kjøbenhavns 4de Deputerede med 971 Stemmer af 1284. Kort efter stiftedes Trykkefrihedsselskabet for at modarbeide yderligere Indskrænkninger i Pressens Brug, og naturligviis knyttede han sig strax til dette, ligesom han ogsaa en Tid var Medlem af dets Bestyrelse. Da saa Stænderne samledes i Roeskilde 1ste Octbr. 1835, var det fra Hansen, Forslaget udgik til et Andragende om Stændernes Offentlighed. Man vil mindes, hvor angst selve Stænderne vare for Offentligheden, og hvor uvillig Regjeringen var til at indrømme den. Af det nedsatte Udvalg fraraadede de fire (Birch, Holstein, Haagen og Rosenørn-Lehn) at indgive et saadant Andragende, saa Hansen var ene om at holde paa det. Under Forhandlingerne stode dog Hvidt, Drewsen og flere ham ved Siden, og Stænderne indgave virkelig et Andragende, der havde til Følge, at — fremtidig kunde Talerne navngives i Stændertidenden (!), hvis Referater tillige bleve noget mindre magre end hidtil. I samme Session valgtes Hansen til Medlem af ikke færre end ni Comiteer, af hvilke nogle hørte til de større og vigtigere. Han var ikke alene Medlem af Comiteen om hans eget Forslag, men tillige af Comiteerne i Anledning af Udkastet om Grosserernes Handelsret, om den islandske Handels- og Skibsfart, om Told- og Skibsafgifterne, om Consumtionstariffen, ligesom af dem, der nedsattes angaaende Bangs Forslag til en Communalforfatning for Kjøbenhavn, angaaende Salicaths Forslag til et Handelstribunal, angaaende de fire Andragender, der tilsigtede en Forbedring af Statens Finantsvæsen o. s. v. — Da Roeskilde Stænder atter samledes 1838, blev Hansen holdt hjemme af tvingende private Forhold; men 1840 indtog han atter sit Sæde i Stænderne og hævede med Varme sin Røst for Skattebevillingsretten og for P. G. Bangs Forslag om visse Ændringer i Stænderforfatningen; ligesom han Vinteren forinden med Overbeviisningens hele Varme havde deeltaget i at frembære Trykkefrihedsselskabets Frihedslængsler for den nye Throne, for Kong Christian VIII. Regjeringen blev dog døv for Stændernes, for Folkets Ønsker, ja den lod det end ikke fattes hverken paa bittre Udtalelser eller paa Trusler, og Hansen var derfor en af de Tretten, som 1841 fraraadede at feire 28de Mai, ved hvilken han tidligere tidt havde præsideret, men som nu ikke længer kunde være en ublandet Haabets og Glædens Dag. — Ved de nye Stændervalg d. 23de Decbr. 1840 gjenvalgtes Hansen til Kjøbenhavns 4de Deputerede, og d. 22de Decbr. 1846 valgtes han til dens 2den Deputerede; mødte ogsaa i Roeskilde 1842, 1844 og 1846 (derimod ikke 1848, da den anden handelskyndige Bankdirecteur, L. N. Hvidt, var indtraadt i Martsministeriet, og Hansen derfor ikke kunde undværes ved Bankens Bestyrelse); men det politiske Liv udenfor Stænderne var allerede begyndt at blive vel saa betydningsfuldt som det, der førtes indenfor de lukkede Stænderdøre; og saa meget hellere skulle vi haste ud i det Frie. — Da Regjeringen undertrykkede vore Upsalafareres „skandinaviske Samfund", optog Professor Clausen Studenternes Tanke og stiftede med nogle andre ansete Mænd „det skandinaviske Selskab" (15de Septbr. 1843). Iblandt dettes Medstiftere og Medbestyrere var ogsaa Hansen. Selskabet var en skarp Torn i Regjeringens Øine, thi denne var paa ingen Maade „skandinavisk"; men tre Fjerdingaar senere (22de Juni 1844) stiftedes der en anden Forening, som maaskee tiltalte Regjeringen endnu mindre, skjøndt dens eneste Formaal var at hævde Rigets Heelhed, Eenhed, Danskhed og Uafhængighed. Vi mene den slesvigske Hjelpeforening, iblandt hvis Stiftere og Bestyrere vi atter finde H. P. Hansen ved Siden ad H. N. Clausen, J. C. Drewsen, L. N. Hvidt, J. E. Larsen, Meinert og Schouw, den samme „Syvstjerne", som i sin Tid havde indbudt til Dannelsen af et Selskab for Oprettelsen af danske Skoler i Slesvig, og som nu tillige fremkaldte de „de Tyvetusindes" Folkepetition, i hvilken man bad Kongen om Ret for de danske Deputerede i den slesvigske Stænderforsamling. Naturligviis bad man forgjæves, men derfor vare disse Foreninger og deres Forhandlinger ikke forgjæves, thi de udviklede et politisk Liv, en politisk Deeltagelse, som man hidtil havde savnet, og de bidroge i en uberegnelig Grad baade til at knytte Sønderjylland til det øvrige Danmark og til at lære det danske Folk, at det skulde og maatte bevare Eenheden og Heelheden, komme hvad komme vilde. Ei heller trættedes nogen af de Syv, altsaa heller ikke H. P. Hansen, thi hans Hjerte slog ikke mindre varmt for Folkeligheden end for Friheden. Han vaandedes ved den Undertrykkelse, den Forhaanelse, der af den danske Regjering vistes det danske Sprog og det danske Folk i det danske Sønderjylland. Han saae, og han følte, at uden Sønderjylland intet Danmark og uden Danmark intet Norden; derfor stod han altid i forreste Række, hvor det gjaldt Kampen for Eidergrændsen.

Med Frederik VII's Thronbestigelse vandt Friheden Seier. Ved de almindelige Valg til den grundlovgivende Rigsforsamling (5te Octbr. 1848) valgtes H. P. Hansen af Kjøbenhavns 2den Valgkreds. Forinden havde han med Schouw og Clausen, Ploug og Giødwad og nogle Flere sammenkaldt det Møde, som afholdtes i Universitetets Solennitetssal, og hvis Hensigt var at arbeide for ønskelige Valg, som kunde sikkre os en kraftig, men sindig og rolig Fremadskriden. I Rigsforsamlingen indtog han en noget eiendommelig Stilling, der maaskee tildeels var begrundet i en Frygt for, at den nye Tid skulde tage altfor rask og dristig en Flugt; men ogsaa her gjorde hans Anseelse og Dygtighed sig gjældende, og han valgtes baade til Medlem af Finantsudvalget og Grundlovsudvalget, en Ære, som foruden ham kun blev Dahl, David, Krieger, Neergaard og A. Ussing tildeel. Loven om almindelig Værnepligts Indførelse bekæmpede han med megen Iver og var en af de Fem, som sluttelig stemte imod dens Vedtagelse; en saadan Lov vilde han kun have givet i Fredstid, og han meente, at Regjeringen nok for Tiden kunde nøies med en almindelig Udskrivningsret. Mod Grundlovsudkastets Repræsentationssystem havde han ogsaa meget at indvende: han ønskede Valgretscensus baade til Landsthing og Folkething, medens Valgbarheden blev fri; han vilde have Folkethingsmændenes Antal indskrænket ved Valgkredsenes Udvidelse; og til Landsthinget meente han, at baade Jylland og Øerne burde hver sende 20 Medlemmer, af hvilke Kjøbstæderne skulde vælge 17 og Landdistricterne 23; dertil skulde saa komme 11 Corporationsvalg og 6 Kongevalg; men Valgbarhedsalderen skulde nedsættes fra 40 til 35 Aar. Om dette Forslag var han enedes med David, Neergaard, A. Ussing og tildeels med J. E. Larsen. Senere ændrede han sit Ønske til et Eetkammer med to Afdelinger som i Norge, halv frie og halv Klassevalg, deelte imellem Land og By, og deelvis Census. Sit Forslag fik han dog forkastet med 84 Stemmer mod 44, og vi mene naturligviis, at dette ikke alene var i sin Orden, at det var godt og heldigt; men derfor vendte han ikke sin Hu hverken fra Grundloven eller Friheden. Ved Grundlovens endelige Vedtagelse (25de Mai 1849) stemte han for den, og vi ere visse paa, at hans „Ja" var baade ærligt og trøstigt, var et godt Ja. — Ved de følgende Valg (29de Decbr. 1849) valgtes han da ogsaa saagodtsom eenstemmig til 1ste Landsthingsmand for 1ste Landsthingskreds (Kjøbenhavn). Som saadan tog han Sæde paa de fire første Rigsdage og var næsten stadig Landsthingets Viceformand. Endvidere valgtes han d. 16de Febr. 1850 til Medlem af Rigsretten; og da Arvespørgsmaalet under 4de Rigsdag medførte, at „den forenede Rigsdag" maatte constituere sig, valgtes han d. 7de Octbr. 1852 til en af dennes Viceformænd. Ved hans Rigsdagsvirksomhed kunne vi dog ikke her dvæle; vi tør ikke overskride et beskedent Maal af et Ugeblads snævert begrændsede Omraade; vi maae lade det være nok at minde om, at, da Januarministeriet havde vovet sit Grundlovsbrud ved den kongelige Kundgjørelse af 28de Jan. 1852, stillede han i den Anledning en alvorlig Forespørgsel; og vi skulde være meget slet underrettede, hvis han ikke altid betragtede det som en utilgivelig Feil af Rigsdagen (mulig turde vi sige: en Forbrydelse), at den ikke strax og kraftig traadte op mod en Regjering, der havde vovet at krænke vor Forfatning, ja væsentlig havde traadt den under Fødder. Da den samme Regjering med en mærkværdig Blindhed og en lige saa mærkværdig Stivsindethed vilde i Arvefølgesagen gjennemføre en — man kunde fristes til at kalde den schleswigholsteinsk-russisk — Ophævelse af Kongelovens agnatisk-cognatiske Arvefølgeorden, da var J. E. Larsen ganske vist den rette og dygtige Fører for de 45, der forsvarede Spindesidens Arveret mod Regjeringen, fordi de i den gamle Arvelov saae det bedste og sikkreste Vaaben mod al fremtidig Schleswigholsteinisme; men ved Siden af Larsen stode i fremmeste Række Clausen og H. P. Hansen, Grundtvig og Kierkegaard. — De 45's Stemmegivning (18de Apr. 1853) fremkaldte den følgende Dag hele Rigsdagens Opløsning; og H. P. Hansen erklærede under 17de Mai i „Fædrelandet", at han ikke vilde modtage Gjenvalg til Landsthinget. Han vilde ikke, fordi hans private Forhold gjorde ham det i høi Grad vanskeligt, og han vilde ikke, fordi vor Forfatningskamp siden Rigsdagens sørgelige Forsømmelse i Januar 1852 havde antaget en Charakteer, der syntes ham lige saa trøstesløs som uhyggelig. Men derfor opgav han ikke Friheden og Grundloven, tabte heller ikke sin Interesse for dem, og ligesom han 1851 havde været med at stifte Femtejuniforeningen, saaledes var han d. 5te Juni 1854 en af de syv Stiftere af „Foreningen til at værne om Grundloven", en Forening, som vi vissselig for en ikke ringe Deel kunne takke for, at vi beholdt vor Grundlov og slap for det grundlovsfjendske Ministerium.

Omtalen af Hansen som Bankdirecteur vilde vi gjemme tilsidst, men da vi savne enhver Dygtighed til en selvstændig Bedømmelse af denne hans Virksomhed, maae vi væsentlig henholde os til en æret Indsender til „Fædrelandet" (Nr. 216 for 1861), hvis Udtalelse, saavidt vi kunne skjønne, har vundet almindelig Billigelse. — Hvidt blev Bankdirecteur 1835, altsaa 11 Aar før Hansen, og Hvidts Fortjeneste er det at have givet Banken baade en Fasthed og en Betydning for vor Handelsrørelse, som den ikke tidligere havde havt. Men Hansen sluttede sig nær, om end selvstændig, til Hvidt, og da Hvidt var død (1856), fortsatte han med Selvstændighed dennes Virksomhed. Heller ikke i denne Retning var han naturligviis feilfri, men ved Bedømmelsen af hans Feil maa det komme i billig Betragtning, hvor meget han havde at kæmpe imod paa Grund af Bankbestyrelsens uheldige Organisation. Hertil kommer, at han som Bankdirecteur ikke var saaledes lønnet, at han kunde undlade tillige at drive en privat Kjøbmandsvirksomhed. — Under hans Bankdirectorat indtraf den store Handelskrise af 1857. Denne danner et saadant Vendepunct i Handelslivet, at den ogsaa danner et Vendepunct i en Bankdirecteurs Liv, og man maa nøie skjelne imellem Hansen før Krisen, under Krisen og efter Krisen. Før Krisen ønskede han at ophjelpe den yngre driftige Handelsstand. Et saadant Ønske var lige saa berettiget, som det med en indre Nødvendighed fremgik af hele Hansens Eiendommelighed; men den Imødekommen, der paa Bankens Vegne blev viist disse Handlende, var ikke sjelden for stor, og Hansen var ikke mere fremsynet end de Fleste: han led tvertimod i høi Grad af den Tryghed, hvori Handelsstanden i Almindelighed levede før 1857. Banken havde derfor gjort sit til, at Forretninger dreves i et uberettiget Omfang af uberettigede Mænd; og den kom stærkt til at føle Virkningerne heraf under Handelskrisen. — Men 1857, da Faren var kommen, viste Hansen sig overordentlig dygtig. Man savnede vistnok i hans ydre Optræden den stille Overlegenhed og den ubøielige Villie, der lyste frem af hvert Ord og hver Handling af Hvidt; men man følte desuagtet, at han oversaae Forholdene med Klarhed, at han var lige langt fra en letsindig og fra en modløs Bedømmelse af Stillingen, og at han førte Banken med sikker Haand. Han tilsidesatte med klar Bevidsthed

Hensynene til sig selv, tilsidesatte ethvert Hensyn paa, hvad der laae hans private Virksomhed nærmest; han lod den private Interesse vige for den Pligt, hans Stilling paalagde ham: at lede Banken sikkert. Medens man vel i hin Periode i enlige Samtaler saae den stærke Mand nedslaaet og sorgfuld, saae man ham sikker og modig, naar det gjaldt om Bankens Forholde. Han, der selv havde mange knugende Bekymringer, holdt Hovedet og Modet oppe, medens andre af Bankens Directeurer tabte begge Dele. For Hansens Optræden dengang skylder ikke alene Børsen ham Tak og Priis, men hele Fædrelandet. — Hvad angaaer Ordningen af Bankens Forhold til dens Debitorer, kan der vel være Tvivl om Rigtigheden af den Maade, hvorpaa der senere er gaaet frem, ligesom det er usikkert, om Hansen har været enig i de Anskuelser, der herved have gjort sig gjældende, eller om han mulig ikke har kunnet sætte sin egen Mening igjennem, dæmmet, som han i dette Punkt var, ved mange Hensyn. Men hans Styrelse af Banken siden 1857 har uden Tvivl været fuldkommen rigtig, idet han har viist en langt større Forsigtighed end tidligere, uden derfor at undlade den Imødekommen, som Banken skal vise Handelsstanden.

Den 6te Octbr. 1851 udnævntes han af Kongen til Ridder af Danebrog og Nyaarsdag 1856 til Etatsraad.

Under sin vidtløftige og mangeartede offentlige Virksomhed og under et bevæget Livs mangehaande Skuffelser og Tryk, levede Hansen altid det kjærligste og lykkeligste Familieliv. Den 16de Decbr. 1825 blev han gift med Marie Bech, en Pleiedatter af afdøde Tobakspinder Jørgen Bech i Frederiksberggade; hun overlever ham med fyv Børn: fire Døttre og tre Sønner. Endnu i Slutningen af August gjorde han med sin Familie en lille Udflugt paa Landet, men et Par Dage efter blev han syg. Det var nærmest en fuldstændig Slappelse, en Udtømmelse af alle Legemets Kræfter. Efter fjorten Dages Sygeleie henslov han stille og rolig Søndag Aften d. 15de Septbr. 1861. Det Eftermæle fik han, at han ikke alene var en Mand med en stor Aandens og Hjertets Begavelse, men en dygtig og hæderlig Borger med en varm Følelse for Ret og Frihed og Fædreland. Løverdagen d. 21de Septbr. begravedes han fra Fruekirke med et talrigt Følge af Kongerigets Ministre, Kjøbenhavns Communalbestyrelse, Bankens Embedsmænd og den allerstørste Deel af Byens Grosserere og øvrige Kjøbmænd samt mange Andre, hvem ikke den særlige Stilling nærmest havde sat i Forhold til ham. Stiftsprovst Paulli sagde ham et smukt Farvel, Byens Borgerrepræsentanter bare deres gamle Formand ud af Kirken, Grosserersocietetet bar ham fra Kirken til Nørreport, hvorfra Ligvognen førte ham til Assistentskirkegaarden, og Bankpersonalet bar ham da fra Vognen til Graven. I en smuk og hjertelig Afskedssang af Gotfred Rode hedder det blandt andet:

„Mellem dem, som tro har stridt
Og stod djærvt i Kredsen fremme,
Har vi skjelnet klart og tidt
Hjertevarmen i Din Stemme."

Derfor skal ogsaa Danmark gjemme paa sin Søns Navn, der følte sig tæt knyttet til hendes Moderhjerte, sørgede som en Mand ved hendes Smerte og glædede sig som et Barn ved hendes Lykke.

Fr. B.

Den evangeliske Alliances Møde.

Genf, den 14de September 1861.

Hr. Redacteur!

Det var vist ubetænksomt af mig ved min Afreise at give Dem Løfte om, at høre Lidt om Genf og mine Indtryk af det store Møde her; thi jeg veed næsten ikke, hvorledes jeg skal kunne opfylde dette Ønske, idet jeg deels altid lider af Skræk for at ansees for en Geert Westphaler, deels finder det Hele saa storartet, at jeg ikke fatter, hvorledes man skal kunne fortælle Lidt derom. Ikke destomindre skal jeg gjøre det efter bedste Evne; men i en flygtig Skizze kan det nok være, at Meget og maaskee noget af det Vigtigste bliver uomtalt. At fortælle om Genf og dens mageløse Beliggenhed anseer jeg for overflødigt, man kan læse sig det til i en Reisehaandbog; kun een Ting maa jeg omtale, som forbausede mig: Løv og Blomster ere her langtfra saa smukke som hjemme, de mangle Frodighed; den utrolige Hede, som rigtignok iaar siges at være usædvanlig stærk, og den ligesaa utrolige Støv kvæle dem tildeels. Kun nogle af Gaderne ere brolagte, mange blot macadamiserede, og flere Steder ligge store ubebyggede Pladser; tiltrods for de mange Fontainer og den deilige Strøm, som flyder igjennem Byen, er Gadevanding en ukjendt Luxus.

Det kirkelige Liv er i Genf usædvanlig stærkt fremtrædende; til en Befolkning af 4000 Mennesker gives der over 30 Præster og dog lide næsten alle disse under Overanstrengelse; her findes en Mængde Kirker, Bedesale og Smaacapeller, som deels leies, deels laanes ud til religieuse Forsamlinger. At mange af disse Præster staae skarpt imod hinanden er naturligt; flere af dem havde ivret stærkt imod Alliancens Møde her og nogle endogsaa fra Prædikestolen forbudt deres Sognebørn at bivaane det. I det Hele taget ere skarpe Stridigheder gaaede forud for Mødet; en heel Literatur af Piecer er udkommet, og endnu faaer man tidt paa Gaden eller i Kirken et eller andet lille Blad besangaaende stukket i Haanden. Man føler, at den Ro, som hviler over Møderne, er tilkæmpet; derfor er ingen Discussion tilladt, det er som Havblikket før Stormen, Kampen er endnu ikke tilende. — Det var maaskee en lang Digression, men man maa kjende lidt til Forholdene.

Der er i disse Dage henimod 6000 Fremmede i Genf, hvoraf den største Part er Englændere. Indbyggerne have opbudt Alt for de Tilreisende og med stor Uleilighed skaffet Størstedelen af dem Privatlogis. En Forening af unge Mennesker, »réunion des jeunes gens evangéliques«, er hver Dag tilstede paa Jernbanen for at modtage de Ankommende og hjelpe dem at finde deres Boliger osv. Ethvert Medlem af Alliancen modtog et trykt, paa Navn lydende Kort, som gav Adgang til alle offentlige Samlinger, Læseselskaber og de forskjellige Fester; paa den anden Side af Adgangskortet var en Plan af Genf, hvorpaa var udhævet St. Pierre, Oratoire*) og endnu et Par Steder, hvor Møderne skulde holdes.

Mandagen den 2den September skulde Alliancens Møde aabnes, men allerede om Søndagen vare de Fleste ankomne og om Aftenen var der bestemt en réunion de prières i Salle de la Rive droite, en af de omtalte Bedesale. Localet, som rummede henimod Tusinde Mennesker, var snart opfyldt og flere Hundrede maatte gaae bort uden at kunne komme ind. Efter Afsyngelsen af en Psalme blev Forsamlingen budt Velkommen af Pastor Barde fra Genf, som derefter nedbad Fredens og Kjærlighedens Aand over alle Tilstedeværende. Derefter bleve forskjellige andre Taler holdte og Hilsener bragte fra Tydskland, Frankrig og England, ogsaa fra Danmark, men den maatte desværre bringes paa Tydsk, da der ikke var Nogen tilstede, som kunde oversætte fra Dansk til Fransk. Blandt Andre talte ogsaa Pastor Baird fra Amerika; det var 17de Gang i sit Liv, at han besøgte Europa. Han er en kraftig Mand med et Udtryk, som vidner om stor Dygtighed. Tilsidst blev paa en smuk og gribende Maade bedet for de forskjellige Stater, som lide under politisk og religieust Tryk, som Spanien, Italien og flere Lande. Paafaldende er det for os, som ere vante til den største Stilhed ved saadanne Leiligheder, at høre Englændere give deres Bifald tilkjende ved Stampen i Gulvet og Udraabet: hear; ikke alene ved enhver Pause i Talerne, men selv under de lange Bønner hørte man dem stadigt udstøde en uforstaaelig Knurren.

Mandag Morgen aabnedes Mødet i Hovedkirken St. Pierre, en meget stor og smuk Kirke, hvis Hvælvinger bæres af deilige Knippepiller af Granit. De farvede Vinduer i Choret og en Række gammeldags udskaarne Chorstole foranledige, at man her mindre savner Alteret end i de fleste reformeerte Kirker. Prædikestolen er meget simpel, men har stor Interesse, da det er den samme, som Calvin har benyttet. Midt i det store Chor var opreist en Tribune for Talerne, Secretairene og andre Notabiliteter, iøvrigt var der til begge Sider Bænke for Medlemmerne og langt tilbage endeel Pladser for Damerne, som med stor Taalmodighed allerede to Timer før Mødets Begyndelse formelig havde beleiret Kirken; da hver Dame her bringer sin Feltstol med, havde de meget bekvemt taget Plads udenfor Døren paa disse Stole, for at oppebie det Øieblik, da Kirken aabnedes. Man hører desværre meget slet i den, saa at den strenge Afspærring mellem Herrer og Damer ikke længe kunde overholdes, Alle trængte sig frem, ikke alene hvor der var Plads til at sætte en Stol, men ogsaa hvor det var muligt at finde Rum staaende. Den Høflighed og Beredvillighed hvormed Folk her gjøre hinanden opmærksom paa enhver tom Plads, er paafaldende, især for os, som ikke ere vante til dette Galanteri hjemmefra.

Efter Afsyngelsen af en Psalme og Oplæsningen af et Capitel af det nye Testamente blev Forsamlingen aabnet af Pastor Barde, som bød den Velkommen; derpaa blev der efter forskjellige Formaliteter holdt en smuk Tale af Guillaume Monod, over hvis Ydre og Væsen der hviler et velgjørende Præg af Fred og Kjærlighed. Jeg vil blot bemærke, at Møderne hver Dag toge deres Begyndelse Klokken 8 à 9 og varede til Klokken 12, derefter var fælles Maaltid i Casino, en tæt ved Kirken liggende Bygning, som var net decoreret, hvor der var livlig Samtale, men utrolig lidt og slet legemlig Føde. Ogsaa her har man anseet det for nødvendigt at lægge Tvang paa Folk, eller om det ligger i det noget Pietistiske, som findes hos de Reformeerte, men det var udtrykkeligt forbudt at udbringe nogensomhelst Skaal ved Bordet. Om Eftermiddagen begyndte Møderne igjen Kl. 2 og varede til 5 à 6; de bleve som oftest holdte i det nævnte Oratoire, en mindre Kirke, og vare aldrig saa talrigt besøgte som Formiddagsmøderne. Om Aftenen var der Gudstjeneste paa flere Steder og i flere Sprog, ogsaa var der hver Morgen inden Mødet en Bedetime, men da jeg aldrig har bivaanet den, kan jeg ikke berette Noget derom. De mange og lange Bønner, som ofte kom frem næsten uden Foranledning, vare i det Hele taget paafaldende for os. I de første Dage var Indtrykket af de mange Berømtheder aldeles overvældende, det er forunderligt paa een Gang at see saamange Mennesker, man kjender af Navn; som det altid gaaer, har man dannet sig en ganske anden Forestilling om de Fleste, siden vænner man sig til at bevæge sig mellem disse Størrelser, ligesom mellem andre Dødelige.

At give en fortløbende Beskrivelse af hvert Møde vil være mig umuligt, den vilde kun blive trættende og dog ufuldstændig; jeg vil her kun nævne, at de første Dage for Størstedelen optoges af Beretninger om den religieuse Tilstand i forskjellige Lande, derefter fulgte Foredrag af de indskrevne Talere, men der var saa mange af dem, at endskjøndt Præsidenten hver Dag bad „de kjære Brødre paa Grund af Talernes Overflod og Tidens Knaphed at begrændse sig saameget som muligt", og Enhver stadigt lovede, kun at opholde Forsamlingen i nogle Minutter, maatte vi dog ved hvert Mødes Slutning lade os nøie med en Oplæsning af deres Navne, som havde ønsket Ordet, istedetfor at faae dem selv at høre. De udbryder vist hertil: „Ligesaa hos os!" Foredragene bleve i Almindelighed holdte eller oversatte paa Fransk, dog vare alle enkelte séances aldeles tydske, andre engelske, i nogle bleve alle tre Sprog talte imellem hverandre. Der herskede en aldeles babylonsk Sprogforvirring; ofte hændes det, at man, naar man med stor Besværlighed fra begge Sider i nogen Tid havde converseret paa Fransk, opdagede, at Manden var en Tydsker eller Englænder, som da med stor Glæde greb Leiligheden til at udtrykke sig i sit eget Sprog. En lille Bemærkning maa jeg dog gjøre om de mærkværdige Englændere, som stadigt vakte min, jeg veed ikke, om jeg skal sige Forundring eller Beundring, ved deres mageløse Udholdenhed. En stor Deel af dem forstode kun deres Modersmaal og dog sadde de der hver Dag tilsyneladende med den største Opbyggelse, alene ved at see saamange Mennesker samlede og vide, at de i et for dem uforstaaeligt Sprog talte om kirkelige Anliggender.

Desværre har jeg ikke noget Program ved Haanden; De maa derfor lade Dem nøie med hvad der efterhaanden dukker op i min Hukommelse. Et Møde omhandlede Missionen; efter et Foredrag af Mr. Christ Sarasin fra Basel om Missionens Tilstand i hele Verden, fremtraadte først Casalis, som i mange Aar har været mellem Basoutoerne i Afrika og nu er Directeur for Missionsanstalten i Paris, derefter Arbousset fra Afrika, og endelig Morrisson fra Himmalaya, en Mand, som i Forveien ved sin eiendommelige, men ædle Skikkelse havde tilbraget sig almindelig Opmærksomhed. Det var mærkværdigt at høre disse Mænd fortælle om deres Ophold samt om Evangeliets Fremgang og Virkning paa disse Steder. De gave med faa Træk et langt mere levende Billede deraf, samt af de Vanskeligheder, som maae bekæmpes, end man faaer ved en lang trykt Beskrivelse. Et andet Møde angik den angelsaxiske Stamme og dens Betydning. Efterat den først af forskjellige Talere var blevet fremhævet som den, der havde havt den største Fortid og hvem ogsaa den største Fremtid var forbeholdt, idet den bestandigt udvidede sine Besiddelser, reiste en Landsbypræst Mr. Birks fra Ryaton sig og sagde, at England vel bestandigt fik større Udstrækning, men at det havde faaet sine Colonier, nogle ved List, andre ved Krig eller Undertrykkelser; at det derfor, ved at tænke derpaa, ei maatte hovmode sig, men snarere ydmyge sig og føle, hvormeget der var at udsone; han gav derpaa en Skildring af den aandelige Nød og de Misbrug, hvorunder mange af Colonierne lide. Først naar disse vare blevne hævede, naar Colonierne vare blevne deelagtige i den Christendommens og Humanitetens Aand, som udgaaer fra England, først da kunde de i Sandhed kaldes Besiddelser.

(Sluttes i næste Nr.)

*) Vore Læsere ville i „Illustr. Tid." Nr. 31 finde et Panorama af Genf; paa dette er St. Pierre særlig angivet; det omtalte Oratoire ligger i Nærheden af Rousseaus Ø, Salle de la Rive droite paa den anden Side af Rhone. Red.'s Anm.

Et Værelse paa Gottorp.

I den vestlige Deel af Bibliotheklocalet paa Gottorp befandt sig det i sin Tid berømte Konstkammer, begyndt 1651. Midt igjennem det smukke, hvælvede Rum strækker sig en Pillerække, smykket med malede og forgyldte Zirater, der endnu kunne spores igjennem Kalken. Den berømte Mathematiker og Physiker Adam Olearius († 1671) var Bibliothekar og Bestyrer af Konstkammeret. Han ikke alene forøgede dets Indhold ved Indsamling paa sine Reiser (f. Ex. til Rusland og Persien), men gjorde ogsaa selv Instrumenter, der for den Tid vare meget mærkværdige, og i ethvert Tilfælde konstige. Efter hans Tegning og under hans umiddelbare Opsyn (Hertugen selv ledede Anlæget) blev ikke alene den store Globus, 11 Fod i Diameter, og som udenpaa fremstiller Jorden, indeni Stjernehimmelen, forfærdiget og opstillet i den saakaldte Globushave i Nyværk, men i Konstkammeret selv lod han indrette et Værk, der dengang blev almindelig beundret. Det bestod af to med hinanden forbundne Sphærer, der viste Verdenslegemernes Stilling mod hinanden og deres Bevægelse; den større, forneden efter det Copernikanske, den mindre, foroven efter det Ptolemæiske System. Det Hele var indrettet som et Urværk med Solen i Midten, omgivet af alle de dengang kjendte Planeter af Sølv, med deres Maaner omkring, saa de kunde sættes i

En Sovesal paa Gottorp Slot.

Bevægelse omkring Solen, i Forhold til deres Omløbstid. Olearius har selv udgivet en Beskrivelse af Konstkammeret. Globus'en blev 1713 foræret af Enkehertuginden til Peter den Store og ført til Petersborg; 1751 bleve de største Sjeldenheder i Konstkammeret førte til Kjøbenhavn.

Efter Gottorps Indretning til Caserne er den nævnte Locale indrettet til Sovestue for Infanteriet; for Øieblikket benyttes det af 6te Infanteri-Bat.s 1 Comp. H.

Mr. Kimball, Redacteur af „Essex County Demokrat."

Man kan ikke undre sig over, at den saameget yndede Folkejustits i dette Øieblik, da Borgerkrigen i de nordamerikanske Fristater har sat alle Lidenskaber i Bevægelse, faaer et videre Spillerum, og at det souveraine Folk under saadanne Forhold udøver Lynchloven efter en hidtil ukjendt Maalestok. Skjøndt det under ingen Omstændigheder er misundelsesværdigt at være Gjenstand for en slig improviseret Rettergang, saa har Mr. Kimball dog vistnok særlig Grund til at beklage sig over den Medfart, som han vederfores om Aftenen d. 29 August. En illustreret Tidende fra New York bringer den her gjengivne Afbildning af Mr. Ambrose Kimball, riding the rail, og ledsager den med følgende Oplysninger:

Redacteuren af »Essex County Demokrat« havde allerede i længere Tid meget varmt talt Separatisternes Sag og ved mange heftige Artikler sat Taalmodigheden hos de ellers saa fredelige Borgere i Byen Haverhill paa en haard Prøve, indtil endelig Uvillien hos Unionisterne brød løs d. 19 August; man sendte en Deputation til Mr. Kimball og forlangte, at han skulde retfærdiggjøre sig, tilbagekalde sin Spot over Unionen og love ikke oftere at krænke deres Følelser.

Dette afslog han imidlertid paa det Bestemteste, hvorpaa Mængden trængte ind i hans Bolig og rev ham med sig ud paa Gaden. Hoben klædte ham næsten ganske af, dyppede ham i Tjære og bestrøede ham heelt over med Fuglefjeder, en Skik, som hidtil kun havde været kjendt i de sydligste Stater. Derpaa løftede man ham op, satte ham overskrævs paa nogle Lægter og bar ham hen til hans eget Redactionsbureau, fra hvilket netop det Flag vaiede, under hvis Beskyttelse han saa haardt havde angrebet Regjeringen. Efterat have tvunget ham til at udbringe et Leve for Unionen, førte man ham i Procession gjennem Gaderne og vendte tilbage til Udgangspunktet, hvor han atter blev adspurgt om han fortrød sin Opførsel, hvilket han nu indrømmede. Derpaa maatte han knæle ned og med oprakte Fingre aflægge følgende Ed: „Jeg angrer, hvad jeg har skrevet, og lover for Eftertiden aldrig mere at skrive imod Norden til Gunst for Separatisterne. Saa sandt hjelpe mig Gud!" Derpaa gav man ham fri.

Mr. Ambrose Kimball, Redacteur af »Essex County Demokrat«.

Til Kongen.

„Vær hilset, Konge! og velsignet Aaret,
„Der aabner sig med denne Morgens Skær!
„End længe vorde Livet Dig beskaaret!
„Og aldrig falde Kronen Dig for svær!"
— Den Bøn idag mod Himlen bliver baaret
Af mange tusind Læber fjern og nær;
Thi Ingen mellem alle Dine Lige
Er meer end Du høitelsket i sit Rige.

Det veed Du alt, det har Du tidt erfaret
I Fredens Dage som i Farens Stund;
Men veed Du og, hvori det har sin Grund?
Har Dig Dit eget Hjerte det forklaret?
Har Du forundret spurgt og faaet Svaret
Af egennyttig Smigers sledske Mund?
Har man Dig sagt, Du større var og bedre
End alle Dine oldenborgske Fædre?

Selv om saa var, troer Du da Kjærlighed
Er Høiheds Livdrabant og Storheds Slave?
Har Du ei Had og Nag og Nid seet gnave
Saamangen Sjæl, til herlig Daad bered?
Det gyldne Æble falder ikke ned
I Skødet paa Enhver, som vil det have;
Derfor er det saa kosteligt at naae,
Fordi det er en Lod, der times Faa.

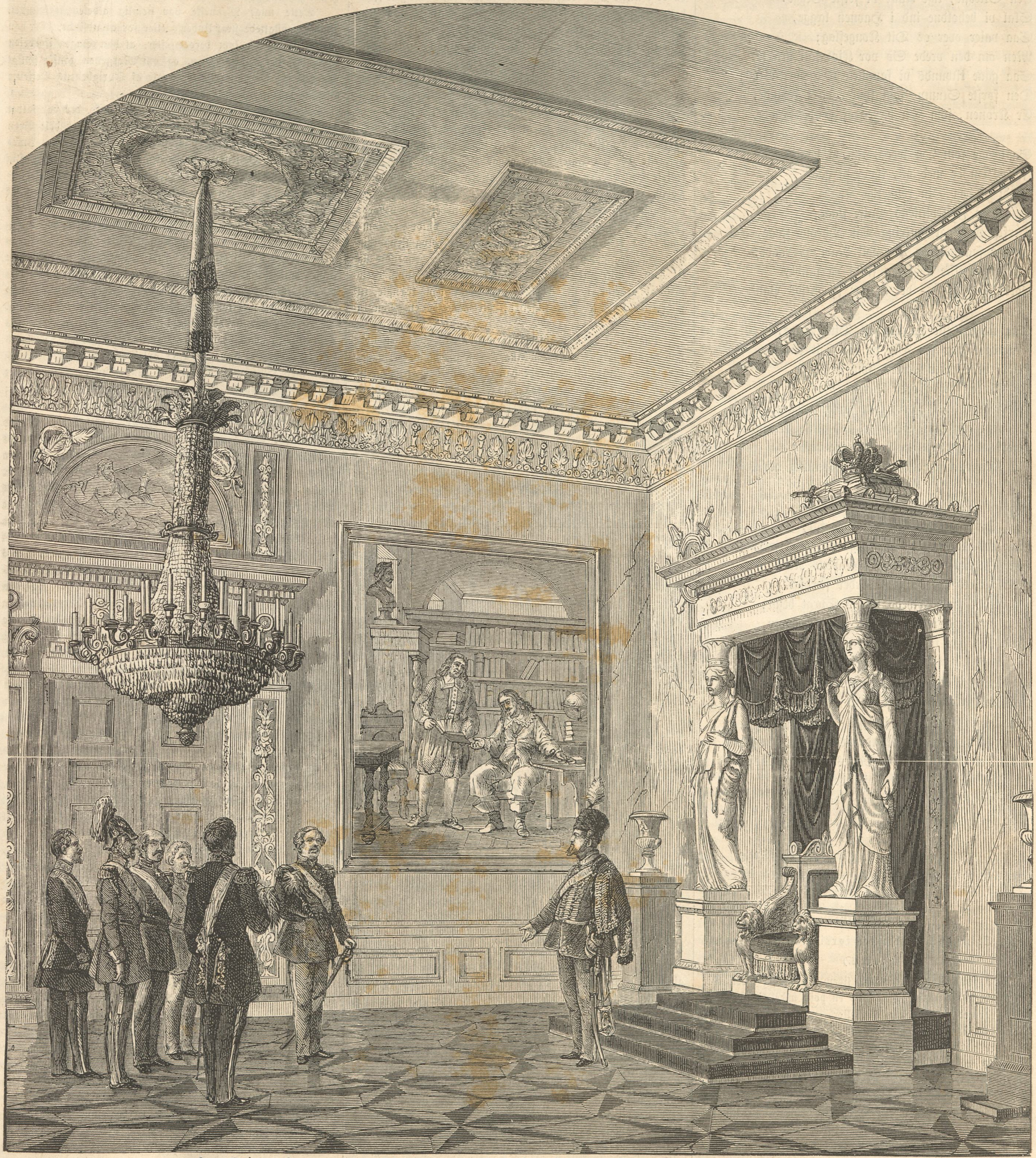

Hans Majestæt Kongen modtager Lykønskninger ved Deputationer i det store Throngemak. (Tegnet af F. C. Lund.)

Du gav os Frihed, hel og ubeskaaren;
Du delte broderlig med os Din Magt;
Du gjorde det, da Tiden var fuldbaaren,
Da Folkets Aand var op af Dvale vakt.
Henover Sletten gik et Pust af Vaaren,
Da blev Din gode Sæd i Jorden lagt,
Og, blandes Regn og Solskin i vor Sommer,
En herlig Høst forvist engang der kommer.

Og dog Taknemligheden er alene
Ei Rod og Kilde til vor Kjærlighed;
Thi hist og her Din Sæd faldt mellem Stene,
Og et og andet Korn blev trampet ned;
Du veed det selv, der Mange er, som mene
Vor Friheds Grundvold lagdes alfor bred,
Og Mange, som med freidig Hu har brugt 'en,
Vil yde Takken først, naar de see Frugten.

Men Eet der er, som klarer hele Sagen:
Du føler, Du af Folkets Kreds er Een,
En Mønt med Landets eget Stempel slagen,
Kjød af vort Kjød og Been af vore Been,
Mens vi har intet Brev paa at faae Magen
Til Dig i Nutid eller Fremtid seen.
Du og Dit danske Folk — vi hænge sammen
Som Blomst og Stilk, som Granens Spids med Stammen.

Hvad hist Din Svaghed blev, er her Din Styrke:
At os Du hører til med Sjæl og Skind,
At ingen fremmed Guddom Du kan dyrke,
Og aldrig vende bort fra os Dit Sind.
Om Tider skulle komme nok saa mørke
Og Skuden tumles rundt af Hvirvelvind,
Du seer ei efter udenbords Lanterner,
Men troer paa os og vore fælles Stjerner.

Om vi skal frelses eller gaae i Kvag,
Een Skæbne, lige Kaar vi friste Begge:
Skal vi beholdne ind i Havnen lægge,
Saa vaier over os Dit Kongeflag;
Men om den vrede Sø vor Kjøl skal brække,
Saa gaae tilbunds vi sammen med vort Vrag;
Den første Stump, som synker da i Fraade,
Er Kronen, som Du bærer af Guds Naade.

Saalænge som Du lever, kan vi haabe,
Fordi Du er med os, ihvor vi gaae,
Fordi vi bag Din kongelige Kaabe
Kan høre Folkevilliens Pulse slaae;
Derfor vi Vagt omkring Din Throne staae,
Derfor saa høit og tidt Dit Navn vi raabe,
Derfor vi elske Dig saa fuldt og sandt,
Fordi Dit Liv — det er vor Fremtids Pant.

Saa lægge Gud da Aar til Dine Dage,
Frugtbare Aar for Dig og for Dit Land,
Hvori de Spirer styrkes, som er svage,
Og Sæden voxer over Furens Rand;
Hvori det bliver gjort, som staaer tilbage,
Og vort forslagne Skibført ind mod Strand;
Hvori vor Hyttes brustne Vægge reises,
Og Seierskrandsen paa dens Mønning heises.

Ja, gid Du leve længe, for ihærdigt
Paa Dit begyndte Værk at tage fat,
Saa det maa staae der, Dig og Folket værdigt,
Før Du maa synke ned i Gravens Nat;
Saa Rigets Dannevirke vorder færdigt
Og trindt med Friheds stærke Slægt besat;
Saa fremmed Naade ei Dit Land behøver,
Fordi det har til Rygstød — Nordens Løver.

Og har Du naaet det, Konge! kan Du glad
I Roskilds Hvælving Dig til Hvile lægge;
Thi Ingen i den oldenborgske Rad
Skal da dens sidste Mand med Skygge dække;
Da bli'er Din Tid vor Sagas gyldne Blad,
Da skal Dit Navn til Evigheden række,
Og naar det nævnes, nævnes det i Lag
Med Fru Margrete og Kong Atterdag.

C. Ploug.

Hermann.

En Criminalhistorie fra forrige Aarhundrede.

(Af N. C.)

For omtrent hundrede Aar siden tildrog sig i den lille By Verde i det sydlige Tydskland en høist mærkelig Begivenhed, hvormed nærværende Fortæller, ved at ransage nogle gamle Familiepapirer, ganske tilfældigt blev bekjendt. Begivenheden er nedskrevet af Byens Øvrighedsperson og seer sandsynligviis nu for første Gang atter Lyset, da de omtalte, fra Fader til Søn nedarvede Papirer af Veneration for deres Ælde og Aversion for deres Støv og Skimmel uden Tvivl have henligget urørt i den Trækasse, hvorfra de nu ere dragne frem.

Jeg havde først paatænkt, at lade Beretningen om denne Begivenhed beholde den Form, hvori jeg har forefundet den, men har atter forkastet dette paa Grund af den noget trættende Vidtløftighed, hvormed den er affattet. I dets Sted agter jeg nu, uden at føie Noget til eller tage Noget fra selve Begivenheden, at meddele den med egne Ord, under Indvirkningen af det Indtryk, den har gjort paa mig selv.

I Staden Verde havde en Mand ved Navn Selming nedsat sig i et af det attende Aarhundredes første Tiaar. Han var Mechanicus og Uhrmager og blev meget snart anseet for en særdeles dygtig Mand i sit Fag. Men foruden denne Erkjendelse havde han ogsaa i meget kort Tid erhvervet sig Alles Agtelse og gode Omtale ved en retskaffen Handlemaade, en utrættelig Tjenstfærdighed, men fremfor Alt ved en mageløs Godgjørenhed. Alle Byens Trængende henvendte sig til Selming og aldrig gik Nogen fra ham, uden at have erholdt Hjelp. Den fattige Haandværker, der ikke havde Evne til at nedsætte sig, hjalp han med Laan, og Mange havde saaledes Selmings Godgjørenhed at takke for den Velstand, de senere erhvervede sig.

Men uagtet den almindelige Agtelse og Kjærlighed for Selming, kjendte man saare Lidet til denne Mand. Han havde i nogle Aar boet i Byen; men om hans tidligere Forhold vidste man slet Intet. Man antog imidlertid, at han maatte være rig; thi hans Haandværk kunde umuligen indbringe ham saameget, at han deraf kunde bestride de Udgifter, hans Velgjørenhed medførte.

I den første Tid, efterat Selming var kommet til Byen, plagedes han meget af dens nysgjerrige Beboere, der gjerne vilde vide Besked om hans tidligere Skjebne; men da alle Forsøg paa at faae ham til at tale herom vare forgjeves, og da man heller ikke kunde faae Noget ud af hans gamle Huusholderske, der selv Intet vidste, opgav man tilsidst disse frugtesløse Bestræbelser, holdt sig til Nutiden og lod Fortid være Fortid.

Selming førte desuden et meget afsondret Liv, beboede en indskrænket Leilighed i et lille Huus og holdt ikke Omgang med Nogen, skjønt han stedse var venlig og tjenstvillig mod Enhver, der i hvilketsomhelst Anliggende henvendte sig til ham. Sin Tid tilbragte han deels med Læsning, deels med at arbeide i sit Værksted, og, naar han trængte til Afvexling i disse Beskæftigelser, gik han sig en Tour i Omegnen.

Paa en af disse Spadseretoure havde han gjort Bekjendtskab med et fattigt Barn, en lille Dreng ved Navn Hermann, der i den Grad interesserede ham, at han besluttede sig til at tage sig af ham. Han tog ham i sit Huus og behandlede ham ganske som en Søn. Han holdt ham i Skole, gav ham anstændige Klæder og gjorde for den forældreløse Dreng Alt, hvad en kjærlig Fader kan gjøre for sit Barn.

Disse Velgjerninger vare ikke ødslede paa en Uskjønsom; Hermann modtog dem med den varmeste Taknemmelighed og bestræbte sig for ved en god Opførsel at lægge denne for Dagen. Han var lærvillig og flittig, og, naar det gjaldt om at foraarsage sin Velgjører en eller anden lille Glæde, uudtømmelig i Opfindelser.

Paa denne Maade opstod der mellem Selming og Hermann det inderligste Forhold, som nogensinde har fundet Sted mellem Fader og Søn; begge følte sig lykkelige derved og velsignede gjensidigt den Dag, der havde ladet dem træffe hinanden. Da Hermann blev ældre, underviste Selming ham i sit Haandværk, og da det unge Menneske havde megen Lyst dertil og desuden et godt Nemme, bidrog ogsaa dette til at forøge Behageligheden af deres Samliv. Om Dagen arbeidede de i Forening og om Aftenen spadserede de sammen udenfor Byen. Disse Aftentoure vare meget lærerige for den videbegjerlige Hermann; Selming havde reist meget og i det Hele erhvervet sig mange Erfaringer, hvis Udbytte han meddeelte sin Pleiesøn med ligesaa stor Fornøielse, som denne hørte disse Meddelelser.

Saaledes forløb den ene Dag efter den anden, det ene Aar efter det andet, og Hermanns Historie vilde have været glemt, dersom ikke en skrækkelig Begivenhed paa en voldsom Maade havde afbrudt hans lykkelige Dages Eensformighed. Hermann var tyve Aar gammel. Endnu bestandigt lagde han den inderligste Kjærlighed og Taknemmelighed mod sin Velgjører for Dagen, og endnu bestandigt behandlede denne ham som en kjær Søn. Men uagtet Selmings Godhed for Hermann og den Tillid, han ved flere Leiligheder viste ham, havde han dog endnu aldrig omtalt sit tidligere Liv; med dette var Hermann ligesaa ubekjendt, som enhver Anden i Byen, og da han engang paa en beskeden Maade tillod sig at gjøre nogle Spørgsmaal desangaaende, svarede Selming ham, at han muligen engang vilde meddele ham Underretning herom; men at han vilde opsætte det, til Hermann blev noget ældre. Med dette Svar lod det unge Menneske sig nøie, og skjøndt Aar vare forløbne efter den Tid, gjentog han aldrig Spørgsmaalet og Selming vedblev ligeledes at være taus.

Hermanns Ankomst i Selmings Huus havde ikke gjort nogen Forandring i dennes Velgjørenhed; han var troligen vedblevet at staae de Trængende bi, og hans af saamange Fattige velsignede Navn var kjendt og agtet af Enhver i Byen. Overalt talte man om den ædelmodige Selming, og selv de, der ikke trængte til hans Godgjørenhed og derfor ikke havde gjort Brug af den, nærede et hjerteligt Sindelag mod ham og vilde have været rede til at yde ham enhver Tjeneste.

Saameget større var den Forbauselse og Harme, der fremkaldtes ved en Misgjerning, som man, før den blev begaaet, vilde have anseet for umulig. Selming laa en Morgen myrdet i sin Seng. Den gamle Huusholderske fandt ham svømmende i Blod, der var strømmet ud af et dybt Saar i Halsen. Den blodige Kniv, hvormed Mordet var begaaet, var stukket ind i hans ene Haand for at give Misgjerningen Udseende af Selvmord; men denne List var ikke lykkedes, da Morderen havde efterladt tydelige Spor, deels i Blodpletter paa Gulvet, deels i Mærker af blodige Fingre paa et Stykke Bohave, hvori Selming pleiede at gjemme sine Penge.

Hvo var da det Umenneske, der kunde begaae en saa skjændig Gjerning — der havde Hjerte til at myrde en Mand, hvem Alle høiagtede og Mangfoldige velsignede? — Saa ubegribeligt det end syntes, maatte Mistanken falde paa Den, der fremfor Alle skyldte Selming mest Taknemmelighed, hvem denne havde overøst med Velgjerninger og været en kjærlig Fader — paa Hermann.

Dette unge Menneske var nemlig aldeles forsvundet. Man foranstaltede strax Undersøgelser for at udfinde, hvor han var blevet af og kom derved efter, at han Dagen iforveien havde bestilt Postbefordring, og om Morgenen ganske tidligt var reist bort. Strax bleve nogle af Øvrighedens Betjente afsendte for at indhente ham.

Rygtet om dette Mord og den Mistanke, der var faldet paa Hermann, udbredte sig som en Løbeild over hele Byen og satte dens Beboere i en hidtil ukjendt Bevægelse. Imedens Rettens Betjente vare borte, herskede en ualmindelig Spænding. Ingen, der nøiere havde kjendt Forholdet mellem Hermann og den Myrdede, kunde fatte, at dette unge Menneske med sit godmodige Udseende skulde være en saa ualmindelig Skurk, og dog kunde man ikke negte, at hans pludselige Forsvinden hendrog al Mistanke paa ham. Alleslags forunderlige Rygter kom i Omløb; Een fortalte dette, en Anden hint. Selmings afsondrede Liv, hans Taushed angaaende Fortiden og hans Optræden i Byen, uden at man vidste, hvorfra han kom, gav Opfindelsesevnen frit Spillerum. De Rygter, der havde været i Omløb strax efter Selmings Ankomst til Byen, som vare bragte til Taushed ved hans ædle Handlinger, bleve nu atter opfriskede og satte i Forbindelse med Hermanns Optagelse i hans Huus. Vel var det almindelig bekjendt, at Hermann var et forældreløst Barn; men de bedst Underrettede paastode at vide Noget om tidligere Forhold, der sandsynligviis havde været Hermann ubekjendte, ja, man paastod endog, at Selming var Hermanns virkelige Fader, som var anseet for død. De Fornuftigere antoge imidlertid disse Fortællinger for løse Formodninger, og erkjendte, at hvis Hermann virkelig var Morderen eller havde havt Deel i den begaaede Udaad, maatte en rædsom Hemmelighed ligge til Grund derfor.

Aldrig er nogen fyrstelig Persons Ankomst blevet imødeseet med større Længsel og Nysgjerrighed, end de afsendte Retsbetjentes. Ud paa Eftermiddagen, anden Dag efter deres Bortreise, kom de tilbage og bragte Hermann med. Han sad midt i Vognen paa et lavt Sæde; en utallig Menneskemasse omringede den. Hermanns nedslagne Mine og de Lænker, han var betynget med, sagde Mængden, at han var fundet skyldig. Man fulgte ham derfor med Skjeldsord og Forbandelser. „Morder! Fadermorder!" lød det fra alle Sider. Forbittrelsen steeg stedse høiere, og tilsidst maatte Betjentene beskytte deres Fange mod Mishandling. Endelig naaede man Raadhuset, hvor Hermann strax blev ført for Dommeren.

Retsbetjentene, der havde bragt Hermann tilstede, aflagde først Beretning om de nærmere Omstændigheder ved hans Paagribelse. De havde indhentet ham i en lille By 6 Mile derfra. Her havde han indlogeret sig paa et Gjestgiversted, hvor han havde ladet sig anvise et Værelse. De havde truffet ham beskæftiget med at skrive; men idet de traadte ind til ham og erklærede ham for Arrestant, var han sprunget op fra sit Sæde, havde revet Papiret, hvorpaa han skrev, istykker og, førend de kunde forhindre det, kastet Stumperne ud ad Vinduet; kun nogle enkelte af disse havde man været saa heldig at faae fat paa, da Vinden havde bortført de øvrige. De opfangede Stumper bleve afgivne til Dommeren.

Hermann blev nu ført frem og gjort bekjendt med den Mistanke, man nærede imod ham, samt opfordret til at fremføre, hvad han kunde sige til sin Retfærdiggjørelse. En Strøm af Taarer og en voldsom Hulken var Hermanns Svar. Endelig lykkedes det ham at fremstamme en Anmodning om, at blive forundt nogle Øieblikke for at fatte sig. Dette vilde Dommeren ikke tilstaae; dog, da han mærkede, at det unge Menneske var aldeles ude af Stand til at svare paa de Spørgsmaal, der forelagdes ham, tillod han ham at træde ind i et tilstødende Værelse. — Faa Øieblikke efter traadte han igjen ind, som det syntes, aldeles fattet. Han fremstillede sig for Dommeren, bad om Tilladelse til at tale, og da denne var givet, begyndte han saaledes:

„Kjender De det Forhold, der har været mellem Herr Selming og mig? — Veed De, hvad denne Mand har været for mig? Tillad, at jeg fortæller Dem min Historie!" Og nu fortalte han hvad Læseren allerede veed, og sluttede saaledes: — „og denne min Velgjører, min Lærer, min Fader skulde jeg kunne dræbe? — hvilket Uhyre maatte jeg da ikke være? — Troer De, Herr Dommer, at et Menneske kan være et saadant Uhyre?"

Hermanns Tone, hans uforfærdede Blik og hele Holdning bare saa tydeligt Sandhedens Præg, at Dommeren i

første Dieblik i sit Hjerte erkjendte: saaledes kan kun Uskyldigheden tale.

Imidlertid havde Rettens Skriver forsøgt at sammenpasse de opfangede Stumper af det sønderrevne Brev, for at komme efter dets Indhold. Dette var nu rigtignok ikke muligt, da Størstedelen af Brevet manglede; men dog forekom i det Bevarede adskillige Udtryk, der syntes at vidne mod Hermann. Man kunde saaledes læse følgende Ord: „Anger" — „en misbrugt Ungdom" — „denne og lignende Forbrydelser". — Skjøndt man ikke kunde udfinde den Forbindelse, som disse Ord stode i til det Øvrige af Brevet, vare de dog høist mærkelige, i Særdeleshed da Hermann, ved at rive Brevet istykker, havde lagt for Dagen, at han ikke ønskede dets Indhold bekjendt.

Den fordeelagtige Stemning, Hermann ved sin Adfærd for Retten havde bibragt Dommeren, begyndte derfor, efterat denne havde seet hine Udtryk, at vige, og forsvandt ganske, da han overveiede, at den, der kunde begaae en saa afskyelig Forbrydelse, som den Hermann anklagedes for, vel ogsaa maatte besidde Uforskammethed nok til at paatage sig Uskyldighedens Maske, naar det gjaldt om at lyve sig fri for Straf. Ganske forandret vendte han sig derfor atter til Hermann, saae ham stift i Dinene og sagde:

„Du siger, unge Menneske! at Du maatte være et Uhyre for at kunne myrde din Velgjører; deri har Du Ret, men jeg har en stærk Formodning om, at Du er et saadant Uhyre, og vær forvisset om, at dine Konster ikke skulle blænde mig."

Der begyndte nu en streng Undersøgelse af Sagen, Hermann blev visiteret, og man fandt en ikke ubetydelig Pengesum hos ham. Derpaa skredes til Forhøret, der meget omstændeligt er berettet i de gamle Documenter, og Hermann blev opfordret til at angive Aarsagen til sin Flugt.

Med fuldkommen Rolighed svarede han, at han ikke var flygtet, men bortreist efter sin Velgjørers Befaling, for at udrette et Ærinde.

Dommeren spurgte videre, hvornaar denne Befaling var givet og hvori det foregivne Ærinde bestod.

Paa det første Spørgsmaal svarede Hermann, at han Aftenen før sin Afreise havde modtaget Selmings Befaling og var reist bort den paafølgende Morgen uden at see ham, da han ikke vilde forstyrre hans Ro saa tidligt. Angaaende Reisens Hensigt erklærede han derimod, at denne var en Hemmelighed, som Intet skulde bringe ham til at aabenbare. Med Hensyn til de hos ham forefundne Penge forklarede han, at disse vare ham leverede af Selming og vedkom det ham overdragne Ærinde. Om det sønderrevne Brev vilde han heller ikke give anden Oplysning, end at dette ogsaa var en Hemmelighed.

Dommeren foreholdt ham nu, at disse Svar alle vare af den Beskaffenhed, at Retten ikke kunde lade sig nøie dermed, og at den, hvis han ikke med det Gode var at formaae til at tale tydeligere, vilde see sig nødsaget til at presse disse Hemmeligheder ud af ham ved Hjelp af Torturen.

Denne Trudsel undlod ikke at gjøre et synligt Indtryk paa den Anklagede; men et Dieblik efter havde han atter tilkæmpet sig Fatning og svarede roligt: „Dommeren maa handle saaledes, som han mener at kunne forsvare; jeg staaer i Guds Haand, og han er min og Dommerens Dommer."

Uagtet Dommerens Forsæt, ikke at lade sig anfægte af den Anklagedes uskyldige Mine, gjorde dog dennes rolige Værdighed og hans Blik mod Himmelen, idet han udtalte de sidste Ord, et Indtryk paa ham, der kom i Strid med dette Forsæt. Han besluttede ikke strax at gjøre Brug af Torturen og lod Hermann føre bort, for imidlertid at afhøre de tilstedeværende Vidner. Disse bestode af Selmings gamle Huusholderske, hans Huusfæller og Naboer, og vare alle enige i, at give Hermann det bedste Vidnesbyrd; Enhver vidste at fortælle Træk af hans sønlige Sindelag mod Selming.

Flere Dage hengik nu, i hvilke Dommeren paa alle optænkelige Maader søgte at erhverve Oplysninger i Sagen. Alle hans Bestræbelser vare imidlertid forgjeves; enhver Undersøgelse ledede kun til at fremskaffe flere berømmelige Vidnesbyrd om Hermann. Denne maatte enten være uskyldig, eller ogsaa den udsøgteste Skurk og Hykler, han nogensinde var truffet paa; men hvorledes skulde han komme efter, hvilken af disse Modsætninger der var den rette uden at anvende Torturen? — Dommeren var en retsindig Mand og gjorde derfor høist nødigt Brug af dette afskyelige Middel; han var i saa Henseende en hæderlig Undtagelse fra sine Samtidige, der kun altfor hyppigt grebe til dette kraftige Middel.

Hermanns eget Forsvar i Retten var af den Beskaffenhed, at det, efter Datidens Retsbegreber, fuldkomment indrømmede Dommeren Ret til at forsøge pinligt Forhør, og, naar han overveiede dette, fandt han ogsaa, at han burde skride dertil; men naar han paa den anden Side forestillede sig det unge Menneskes rolige Hengivelse i sin Skjebne, hans modige og dog saa beskedne Adfærd, den inderlige Følelse, hvormed han talte om sin myrdede Velgjører; da lød atter en Stemme i den brave Mands Bryst, der, styrket ved alle de gode Vidnesbyrd han havde indhentet, bød ham ikke at skride til dette ham forhadte Middel.

Rørende er det i den gamle Beretning at læse Beskrivelsen af den Angst og Hjertekval, denne Retssag voldte den redelige Dommer. „Da jeg" — skriver han — „sidste Søndag, som var den fjerde efter Trinitatis, besøgte Herrens Huus og hørte den ærværdige Guds Tjener saa skjønt at udlægge Skriftens Ord i Lucas 6te: „Værer barmhjertige" — da foldede jeg ydmygt mine Hænder og bad ret inderligt til vor Herre og Skaber, at han vilde oplyse min Forstand og lade mig see hvad Ret er i denne forfærdelige Sag."

(Fortsættes.)

Ugens Politik.

Den 3die Octbr. 1861.

Uagtet man neppe kan vente, at Afgjørelsen af de store politiske Spørgsmaal vil finde Sted førend efter Festlighederne i Compiegne og Keiserens endelige Tilbagekomst til Paris, er der dog i Løbet af denne Uge hændet to Begivenheder, som ikke ville være uden Indflydelse paa de Underhandlinger, der alt i saa lang Tid føres imellem Cabinetterne i Tuilerierne og Turin, uden at man har seet sig istand til at opnaae noget tilfredsstillende Resultat. General Borges' Nederlag er den ene af disse Begivenheder, den anden er den af Pater Passaglia mod Pavens timelige Magt paa Latin affattede og til alle de katholske Biskopper rettede Brochure. At General Borges' Skare, Modstanderne af de italienske Eenhedsbestræbelsers sidste Haab, er bleven fuldstændig tilintetgjort af General Cialdini, maa være en sørgelig Nyhed baade for Reactionen i Rom og for de legitimistiske Aviser, blandt hvilke »La Gazette de France« endnu for nogle Dage siden pralende forkyndte, at den snart vilde holde sit Indtog i Neapel, medens det nu viser sig, at hvis den virkelig betræder denne Stad, vil det være under Escorte af italienske Soldater og Nationalgardister, der med Bøndernes Understøttelse have taget den største Deel tilfange. Det er lykkedes den forhenværende carlistiske General, der kaldte Neapolitanerne til Vaaben mod Udlandet, det vil sige mod Piemont, at undslippe med et lille Følge; men man haaber snart at faae fat paa ham, og hans i den neapolitanske Reactions Tjeneste udførte Felttog, som han begyndte paa en saa pralende Maade, har saaledes faaet en ynkelig Ende. I diplomatisk Henseende ville Virkningerne af denne Expedition maaskee dog endnu ikke være ophørte efter det lidte Nederlag. General Borges kaldte sig nemlig i sine Proclamationer Kongen af Neapels Gouverneur i Neapel. Har Frants II virkelig betroet ham denne Post — og de legitimistiske Blade forsikkre det — saa fremgaaer deraf, at Exkongen af Neapel virkelig staaer bag ved hele denne Agitation, uagtet hans Udenrigsminister nys har negtet det. »Journal des Debats« gjør med megen Styrke opmærksom herpaa og opfordrer til at gjøre Ende paa alle disse Demonstrationer, der kun give Anledning til Blodsudgydelse, forhale Italiens endelige Organisation og forhindre det i at nyde de Velgjerninger, som dets Emancipation bereder det.

Pater Passaglias Brochure indeholder vel ikke noget Nyt, og den egentlige Betydning af denne Theologs Skrift maa søges deri, at han er Jesuit, altsaa Medlem af et Samfund, der endnu udøver en saa væsentlig Indflydelse paa den katholske Kirkes Anliggender i Italien. Brochuren godtgjør idetmindste, at de mest oplyste Folk efterhaanden opgive de absolutistiske Grundsætninger, som man til stor Fare for den katholske Religion hævder saa haardnakket i Rom, og at de forsigtige og fremsynede Mænd, af hvilke der findes saa mange blandt Jesuiterne, begynde at indsee Nødvendigheden af at adskille deres egen og Katholicismens Sag fra Sagen om Pavens timelige Magt, der uigjenkaldelig er tabt.

Attentaterne paa Kongen af Preussen og Dronningen af Grækenland have givet Anledning til en lidet opbyggelig Strid i de franske Aviser om Kongemordets Oprindelse og Princip. Med en salvelsesfuld Moralitet giver »L'Union« Liberalismen i Almindelighed og især deleshed den italienske Liberalisme Skyld for Beckers og Dossios Forbrydelser. De andre Aviser svare med Føie, at der har existeret Kongemord til enhver Tid og nævne Jacques Clement, Ravaillac og Damien for at bevise deres Paastand. Man kan godt gaae endnu videre og sige, at der ikke findes noget Land i Europa, hvor politiske Snigmord ikke ere blevne begaaede af de mest forskjellige Regjeringer, naar de troede, at Nødvendigheden krævede det. Konger og Tyranner have vedkjendt sig de Principer, der føre til slige Forbrydelser, ligesaavel som de rødeste Republikanere. Men om et Kongemord end er vel skikket til at vække vor Afsky, er denne Handling, betragtet fra et politisk Standpunkt, for at benytte Talleyrands Ord, dog værre end en Forbrydelse, det er en af de største Dumheder, som et Parti kan begaae. Enhver Sag lider ved et Kongemord. Louis Philippe havde Fieschi og Fieschis Efterfølgere at takke for den Overbærenhed, han saalænge var Gjenstand for. Napoleon den Tredie har Orsini, der var en varm Tilhænger af Italiens Frihed, for en stor Deel at takke for den Popularitet, han nu nyder; Preussens Overherredømme ønskes sikkert af mange tydske Patrioter, men da Oscar Becker vilde myrde en vaklende eller modløs Fyrste, fordi han manglede Evne eller Villie til at være Bærer af en stor Idee, kan det let hænde sig, at Ideen i lang Tid vil komme til at lide derunder. Og saaledes gaaer det ogsaa med Kong Ottos Regjering; den er hverken heldig eller oplyst, men den har dog, takket være Dossios Revolver, atter taget et Opsving.

I London sysselsætter man sig i dette Dieblik næsten udelukkende med Valget af en Lord Mayor. Herr William Cubitt, der beklæder denne Hæderspost, ønsker at blive gjenvalgt, paa Grund af de Æresbeviisninger, der vente ham i Løbet af dette Aar naar Verdensudstillingen aabnes, og naar Prindsen af Wales indtræder i Myndighedsalderen. Det er nemlig Skik og Brug, at den fungerende Lord Mayor optages i Adelsstanden, naar der indtræffer en eller anden i Landets eller i Dynastiets Historie vigtig Begivenhed. Gjenvælges han, vil han for Fremtiden hedde Sir William, hvilket vil trøste ham lidt for hans seneste Uheld paa Valgtribunen som Candidat til Parlamentet. Men alle Vælgerne i City ere ikke enige i at unde ham denne Skadeserstatning, og de have opstillet den første Borgemester, Sir Henry Muggeridge imod ham. Resultatet af denne Valghandling vil dog først blive bekjendt den 8de October, da Valgurnen skal staae aaben i hele otte Dage.

Efterretningerne fra Ungarn ere meget foruroligende. Regjeringen har paa den ene Side givet de strengeste Befalinger til at inddrive Skatterne med væbnet Haand, og paa den anden Side have alle Embedsmændene i Pesthcomitatet besluttet at nedlægge deres Embeder. Udføres denne Plan, vil Staden Pesth og dens Omegn med henved 600,000 Indbyggere være uden Administration. I Mangel af Ungarere maa Cabinettet i Wien benytte tydske Embedsmænd til at bestyre et Land, hvis Love, Sprog, Sæder og Skikke de ikke kjende; en saa sørgelig Tingenes Tilstand maa nødvendigviis fremkalde en Opstand.

Agitationen for Tilveiebringelsen af en tydsk Flaade udstrækker sig daglig videre og videre; Nationalforeningerne indsamle ikke blot Bidrag overalt, men Hannover har tillige tilbudt Hansestæderne at bygge tyve Kanonbaade til at beskytte Tydsklands nordlige Kyster. Hansestæderne skulle gjøre fælles Sag med Hannover, der vil forelægge Forbundsdagen et Udkast til en Forbundsbeslutning sigtende til at dække Udgifterne ved Hjelp af de til Forbundets Raadighed staaende Midler. Forudsat at Hannover opfylder sit Løfte — og der er ingen Grund til at betvivle det — vil Skinsygen mellem de tydske Regjeringer dog føre til det Resultat, at Staterne af anden Rang slutte sig til den nationale Bevægelse. Om de af Hannover aabnede Underhandlinger ville gribe forstyrrende ind i de alt mellem Preussen og Hansestæderne indledede, vil den nærmeste Fremtid vise, men hvis det ikke kommer til en slig Overeenskomst, som den imellem Preussen og Coburg nys afsluttede militaire Convention, er det ikke meget sandsynligt, at Hansestæderne ville give deres Penge til en preussisk Flaade, de ville sikkert foretrække, at slutte sig til Hannover. Men hvad der for os er af Vigtighed, det er, at Tydskland bygger Krigsskibe, og at vi lægge Hænderne i Skjødet.

Hertugen af Wellington har engang sagt, at Krigsloven var eensbetydende med den Overstcommanderendes Villie, og de amerikanske Generaler synes at være tilbøielige til at slutte sig til denne Definition i dens videste Udstrækning. General Fremont har trods en af begge Congressens Afdelinger for henved en Maaned siden vedtagen Lov, bestemt, at Slaver, tilhørende Personer, som have grebet til Vaaben mod Forbundsregjeringen i Missouri, erklæres for frie. Da de fleste Slaveeiere i denne Stat falde ind under Proclamationens Bestemmelser, følger heraf, at Negerne i Missouri ipso facto ere frie. En enkelt loyal Planter, der undtagelsesviis har bevaret sin Troskab mod Unionen, vil befinde sig i den misundelsesværdige Stilling, at være en retmæssig Slaveeier, medens alle Negerne paa de omliggende Plantager ere berettigede til med Magt at tiltvinge sig deres Frihed. Stadfæstes General Fremonts Proclamation, maa en lignende Politik gjennemføres i hele Syden, og de forenede Stater ville af en af deres underordnede Embedsmænd blive nødsagede til med Vaabenmagt at gjennemføre fire Millioner Slavers Emancipation. Aviserne i New-York bemærke undskyldende, at General Fremont følger Lovens Aand, om end ikke dens Bogstav, og de amerikanske Politikere synes ikke at antage, at en saa gjennemgribende Revolution burde være Regjeringens og den lovgivende Magts Værk. Hvis General Fremont ikke bliver desavoueret og tilbagekaldt, maa Syden gjøre Modstand til den sidste Blodsdraabe, medens Fristaterne ville have fornegtet de tidligere af dem opstillede Principer, og om Krigen paa deres Side end føres i Frihedens og Menneskelighedens Navn, vil den dog aabenbart blive ført mod Forfatningen og mod Eiendomsretten. Vi kunne glæde os over den Vending, Sagerne ved ham have taget; Ophævelsen af Slaveriet maa blive Resultatet af hans Proclamation, hvis Kampen faaer et for Norden heldigt Udfald, men vælger Norden Abolitionismen til Løsen, er enhver fredelig Løsning af dette Spørgsmaal umulig, og vi see derfor ogsaa, at det Vink, som Keiseren af Rusland har givet Forbunds-

regjeringen om de med en saadan Krig forbundne Vanskeligheder og Farer, aldeles ikke har nyttet. Øieblikket til at et Mæglingsforslag med nogen Udsigt til et heldigt Udfald kunde fremsættes er sikkert endnu ikke kommet.

Uagtet »Le Constitutionel« erklærer, at der endnu ikke er truffen nogen endelig Aftale mellem Frankrig, England og Spanien med Hensyn til Anliggenderne i Mexico, saa betyder denne Erklæring dog kun, at der endnu ikke er afsluttet nogen Convention. Derimod maa det ansees for hævet over enhver Tvivl, at Europa nu staaer i Begreb med at gribe ind i Sagernes Gang i dette Rige. De omtalte Magter agte at affende en Flaade, der skal bemægtige sig de mexicanske Havne, opkræve Tolden og gjøre Ende paa Forfølgelserne mod Europæerne ved at bemægtige sig Voldsmændenes Indtægter, førend de flyde ind i deres Kasse. »Morning Post« meddeler, at Conventionen gaaer ud paa, at der skal sendes en af de tre Magters Krigsskibe bestaaende Escadre til den mexicanske Havbugt. Denne Sømagt skal blokere eller besætte de to vigtigste Havne i denne Bugt, Vera Cruz og Tampico, samt alle andre Havne, hvis Nødvendigheden fordrer det. Consulerne eller særlige Commissioner skulle have det Hverv, at opkræve Tolden og Havneafgifterne, og intet Skib vil faae Tilladelse til at løbe ind eller udklarere uden de europæiske Autoriteters Samtykke. De saaledes indsamlede Skatter skulle udgjøre et fælles Fond; halvtresindstyve Procent deraf skal betales til den mexicanske Regjering og halvtresindstyve Procent til de Allierede i Forhold til deres respective Fordringers Beløb. Hvis den mexicanske Regjering — for saa vidt som man af Høflighed antager, at der existerer en slig Regjering — vil finde sig i en saadan Ordning af Forholdene, har den Lov dertil. Den vil i saa Fald frelse Æren, hvis man bryder sig derom i Mexico, og Consulerne eller Comissionerne ville udøve deres Magt ifølge en Tractat mellem de allierede Stater og Mexico. Men det gjør ikke den ringeste Forskjel, hvis Mexico skulde negte at undertegne en slig Tractat. De europæiske Autoriteter ville i saa Fald handle ifølge egen Magtfuldkommenhed, og saalænge som de Allierede ere indbyrdes enige, og saalænge som der er nogen Indførsels- og Udførselstold at opkræve, kan den jammerligste blandt alle Regjeringers Creditorer gjøre Regning paa, at en betydelig Sum vil blive anvendt til at fyldestgjøre deres retfærdige Krav.

M.

Man lærer Meget ved at vandre i de Dødes Have; selv naar man seer bort fra det Væsentligste, Tanken paa Døden, er et Besøg paa Kirkegaarden frugtbringende i mange Retninger. Gravenes hele Ydre og den Maade, hvorpaa de ere holdte, lærer os at kjende Eiernes Skjønhedssands og Følelse for det Høiere; Gravskrifternes Indhold viser os Menighedens Charakteer og Tænkemaade, Psalmeverserne og Skriftsprogene aabne os et Indblik i Præstens eller Skolelærerens theologiske Retning. Men fremfor Alt er det vor Erindring, der bliver paavirket: de Afdøde vise sig for os, gamle, halvforglemte Navne dukke frem og drage Begivenheder med sig, der have Krav paa aldrig at glemmes. De store Aander, Digteren og Videnskabsmanden, Krigeren, Taleren, Konstneren reise sig af deres Grave og fordre et levende Eftermæle foruden den skrøbelige Steen, der dækker deres Levninger; det virksomme, i Stilhed utrættelige Liv, hvis Maal kun var det Gode, den mørke Tilværelse, der engang lovede saa Meget og hvori en enkelt Daad glimrer som et Stjerneskud, drage forbi os og kræve Anerkjendelse. Lad os da kun trygt vandre imellem Gravene og gjentage Ciceros Ord: Jeg frygter ikke for at tabe Hukommelsen ved at læse Gravskrifter, som man siger, thi netop naar jeg læser dem, vender Erindringen om de Døde tilbage.

I.

Midt imellem alle de prangende og brammende Monumenter paa den gamle Assistentskirkegaard ved Kjøbenhavn staaer en beskeden Marmorstøtte; den er næsten skjult af Nabogravenes Mindestene, en frodig Skov af Nelder og Tidsler dækker den Grav, hvorover den freder, og rundt om Støtten er der af Affald og Jord fra de andre betalende Grave opkastet en Banke. Har man arbeidet sig hen til Mindestenen, føler man, at man staaer paa Fattigmands Grav, som Verden har glemt og som ingen kjærlige Børn hygge og værne om.

Men paa Støtten læses:

Johannes Wiedewelt
Professor
ved
Kunst Academiet.
Fød 1731.
Død 1802.

Hans Kunst
Gav Ham Hæder
Hans Hierte
Venner.

Her hviler da, overseet og tilsidesat, den Mester, som Danmark med Stolthed nævner ved Siden af sin Thorvaldsen, han, som med en i sin Tid sjelden Genialitet tænkte og udførte Konstværker, der ville bevare hans Navn, og som med sin Dannelse og Indflydelse virkede paa hele Landets Konst og Smag. Allerede som ganske ung fik han Leilighed til at reise udenlands, og hans Smag blev luttret og skærpet, ikke blot ved Omgangen med og Studiet af Antiken, men ogsaa ved det levende Ord, ved Samlivet med den store Winckelmann i Rom. Saasnart han kom tilbage til Fædrelandet, blev han Medlem af det nylig stiftede Akademi, kort efter Professor og endelig dets Directeur, i hvilken Stilling han virkede i 16 Aar. Hans Arbeider — og deres Antal stige langt over Hundredet — vidne ikke blot om hans Flid, men om et omhyggeligt Studium, og dette gjelder de store som de smaa. Hans Gravminder, navnlig de kongelige i Roeskilde, hans Portraitmedailloner, hans Troskabens Statue paa Frihedsstøtten, hans Mindestøtter paa Jægerspriis søge deres Mage. Og dog havde hans Fødeland ikke Raad til at give ham Brød, men lod ham, der var dets Stolthed, sulte og vansmægte. En Decemberaften i Aaret 1802 vandrede han sin daglige Tour, opfyldt af Sorg og mørke Tanker og med Hjertet fuldt af Veemod over sit Lands Utaknemmelighed. Stjernerne blinkede ham imøde, Bølgerne smilede til ham og han syntes, at Himmelen vinkede ham; han kunde ikke modstaae, Sorgens Maal var fuldt. Den næste Morgen fandt man hans Lig i Aaen.

Gaade.

Fælles mig eier ethvert Element,
Stenhaarde Jord og de luftigste Toner,
Havet, der svulpes i fjerneste Zoner,
Flammen og Røgen, mod Himmelen sendt.

Underligt ei, at selv Menneskebarmen
Tolker ved mig sine Længsler og Savn.
Stræb mod det Høie, slut Dybet i Armen —
Vandring paa Jord altid er som mit Navn.

Opløsning paa Charaden i Nr. 105:

Dugdraabe.

Opløst af Nr. 69, absent friends, Faitja Lepgen.
Opløst som „Regnbue" af Nitte i Ærøeskjøbing, Larsd. Sp., Tom, Constance V. (paa Vers), Lady G.s B.; som Øiesteen af Chevalier.

Døde.

Grev Fortescue, Viscount Elvington, Peer af England, fra 1831—41 Vicekonge i Irland, † 14 Septbr., 78 Aar.
Ernst Friedrich Zwirner, Dombygmester i Köln, bekjendt Architekt, † 22 Septbr. i Köln.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen
fra den 27de til den 3die October incl.

Dato.	Middelvarme (C. o).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
27de . .	10,87	15,5	6,0	70,0	28"0,87	1,433‴
28de . .	9,60	18,0	4,5	75,0	28"3,91	″
29de . .	12,10	14,5	7,0	70,0	28"3,94	″
30te . .	11,40	14,5	8,0	87,5	28"3,83	″
1ste . .	10,93	13,0	7,7	80,0	28"1,41	″
2den . .	11,30	14,0	7,3	82,0	28"0,11	″
3die . .	10,77	16,0	5,0	77,5	28"2,37	″

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	2 Octbr.	3	pCt. Consols . . .	$92^3/_4$.
Paris	3 —	3	„ Rentes . . .	68. 35.
Wien	2 —	5	„ Metalliques .	67. 10.
Berlin	„ —	$3^1/_2$	„ Staats-Sch.	$89^3/_4$.
Kjøbenhavn	4 —	4	„ Kgl. Obligat.	$96^3/_4$.

Haandbog for den practiske

Techniker, udarbeidet paa Grundlag af det berømte Værk »the engineer's and contractor's pocket-book« af Fr. Casse. 456 Sider i 8vo foruden Titel og Indholdsfortegnelse. 3 Rd. 3 Mk. heftet i Omslag. 4 Rd. smukt indb. i presset Bind.
Dette Skrift, der heelt igjennem er ledsaget med mange oplysende Afbildninger, vil være en særdeles nyttig practisk Haandbog for enhver Techniker: Civilingenieurer, Maskinfakrikanter, Møllebyggere, Jernstøbere, Architecter, Murere, Tømrere, for Landeiendomsbesiddere, navnlig i Hydrodynamik (Vandkraftlæren), for Eiere af Kalk- og Teglværker m. Fl. I mange Tilfælde vil Skriftet ogsaa være til stor Lettelse for Theoretikerne, der i dette vil finde, hvad han ellers maa søge ved ofte meget besværlige Beregninger. Det faaes i alle Boglader i Danmark, Norge og Sverrig, i Odense hos Forlæggeren
den Hempelske Boghandel.

Paa vort Forlag er udkommen og faaes i alle Musikhandeler:

C. E. F. Weyse: Romancer og Sange.

Første Afdeling, indeholdende 56 Sange, alle med dansk Text. Andet Oplag. 3 Rd.
Anden Afdeling, indeholdende 41 Sange, hvoraf 33 ere med dansk og 8 med tydsk Text. 3 Rd.

C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

Psalmebøger

saavel elegante som simple faaes i stort Udvalg i
Wilhelm Priors Boghandel,
St. Kjøbmagergade 48 ved Porcellainsfabriken.

Confirmationsgaver.

Paa Andr. Fred. Høsts Forlag er udkommet og faaes i alle Boglader:
Qvinden, hendes Hverv og hendes Liv. Af Adolph Monod. Originalens 7de Udgave. 5te danske Udgave. heft. 80 Sk., indb. 1 Rd. 32 Sk., med Guldsnit 1 Rd. 48 Sk.
Fadervor, 9 Prædikener af Jacob Martin. 2det danske Oplag. heft. 80 Sk., indb. 1 Rd. 32 Sk., med Guldsnit 1 Rd. 48 Sk.

Friske Romanske Strenge

af udmærket Qvalitet ere ankomne hos
C. C. Lose & Delbanco.

Bind til Illustreret Tidende.

Hertil har Undertegnede ladet udføre særdeles elegante Bind med Forsiringer efter hosstaaende Tegning. Bindet er forfærdiget solidt med Chagrin Ryg og engelsk Shirting paa Siden. En Aargang indbindes i disse Bind for 15 Mk. pr. Expl. Bindet leveres ogsaa særskilt for 9 Mk. pr. Stk. — Tillige faaes Elegante Mapper til samme Værk til 4 Mk. 8 Sk. og 7 Mk. pr. Stk. og med indvendige Overfald 2 Mk. mere. For udenbyes Bestillere beregnes Emballage med 12 Sk. mere pr. Expl.
Da Aargangen er sluttet med September Maaned, henledes de ærede Subskribenters Opmærksomhed herpaa.
I alle Boglader modtages Bestillinger og hos
D. L. Clément,
Universitetsbogbinder, Aabenraa 27.

BREVVEXLING.

Til Herr Ferd. N. i Br. pr. S. Svar i H.'s Boghandel.
- - Stud. H. B. i O. Manuscriptet kan afhentes hos Boghdlr. P.
- - X. i Ribe. Den omhandlede Forsinkelse maa De anmelde for Postmesteren, som nok vil raade Bod derpaa.

1. Qvartal af „Ill. Tidendes" 3. Bind er begyndt den 1ste Octbr. 1861.

Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de 8 foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.

Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 107. | Udkommer hver Søndag. | Kjøbenhavn den 13. October 1861. | 2 Rdlr. Qvartalet. | 3die Bind.

Indhold.

Frederik Christian Bornemann. — Den evangeliske Alliances Møde (Sluttet). — Fra Danevirkestillingen. — En Maaneskinsaften ved Malmø Slot. — Ugens Politik. — Hermann (fortsat). — Fra Kirkegaarden, II. — Felt-Hængekøier for den franske Armee.

Frederik Christian Bornemann.

For en stor Deel af vore Læsere er dette Navn maaskee ikke nøie kjendt, thi det har aldrig været hørt i vort politiske eller bevægede Liv, og dog er det et Navn, som i den videnskabelige Verden har en udmærket Klang, og Den, der bar det, hørte ikke blot til vort Universitets aandrigste Lærere, men har ogsaa fremkaldt en saadan Forandring i et af vore vigtigste Lærefag, at han med Rette har Krav paa almindelig Anerkjendelse.

F. C. Bornemann var født i Kjøbenhavn den 18de October 1810; hans Fader var den i Aaret 1840 som Universitetets Senior afdøde Conferentsraad Matthias Hastrup Bornemann, en vel anseet Jurist med overveiende philosophisk Retning. De Fag, som han med særegen Forkjærlighed havde gjort til Gjenstand for sit Studium og sin Lærervirksomhed, vare derfor ogsaa de, i hvilke der frembyder sig den videste Mark for Tænkeren, hvor han, uden at være hæmmet af positive Lovbud, efter hvilke han maa indrette sit System, kan overlade sig til en overveiende philosophisk Deduction, og vi finde derfor Faderen bestandig sysselsat med de samme Disciipliner, som Sønnen senere modtog i Arv efter ham — den almindelige Retslære, Criminalretten og Folkeretten. Endnu ikke 17 Aar gammel blev vor Bornemann fra Metropolitanskolen dimitteret til Universitetet, og erholdt Udmærkelse baade ved Examen artium og ved Philosophicum, som han underkastede sig det følgende Aar. Nu kastede han sig med Iver over Lovkyndighedens Studium, men dyrkede ved Siden deraf uafbrudt Philosophien; det er ganske naturligt, at for et klart og skarpt Hoved som Bornemann, med Anlæg for speculativ Tænkning og med en mere end almindelig Indsigt i Philosophien, maa den praktiske og overveiende exegetiske Maade, hvorpaa Retsvidenskaben da foredroges og dyrkedes ved Universitetet, have været meget triviel. For at tilfredsstille sin videnskabelige Forskerlyst maatte han derfor paa en ganske anden og grundigere Maade, end den almindelige, trænge ind i Videnskabens Kjærne, og da han i 1833 — samme Aar som Orla Lehmann, Fr. Knuth og Hall — afsluttede sit Examensstudium, havde han allerede lagt en dygtig videnskabelig Grundvold til at bygge videre paa. Hans Flid, Grundighed og Selvstændighed fandt ogsaa Anerkjendelse ved Universitetet, idet han til den theoretiske Prøve fik Egregie, en Udmærkelse, der i de sidste 40 Aar kun er blevet tvende andre Jurister, A. W. Scheel og A. F. Krieger, til Deel.

Der kunde ikke for Bornemann være megen Tvivl om hvad der egentlig var hans Kald, og han begyndte snart at uddanne sig videre til dette, til Universitetslærerens betroede Stilling. I Begyndelsen af 1834 indtraadte han vel som Volontair i Cancelliet, men allerede samme Efteraar lykkedes det ham, med Understøttelse af Fonden ad usus publicos og et Par Universitetsstipendier, at tiltræde en Reise til Frankrig og Tydskland, der blev særlig befrugtende for hans videnskabelige Virksomhed ved et længere Ophold ved Tydsklands berømteste Universiteter og ved Omgang med disses store Tænkere. Efter et toaarigt Ophold udenlands vendte han tilbage hertil for yderligere at forberede sig til sit Kald; sit Otium benyttede han til at udarbeide en Disputats for Licentiatgraden, og det Stof, han valgte til denne Afhandling, er særdeles betegnende for den Stilling, han indtog og senere har indtaget til Videnskaben: den omhandler crimen raptus, Bortførelsesforbrydelsen. Der maa aabenbart være vægtige Grunde for en aandrig Jurist til at gjøre en Forbrydelse som denne, der under vore Forhold og i vor Tid vel kan kaldes aldeles upraktisk, til Gjenstand for en udførlig Behandling, men at saadanne Grunde have ledet Forfatteren, seer man bedst ved at gjennemlæse Afhandlingen, der til enhver Tid vil hævde en høi Plads i vor videnskabelige Literatur som Vidnesbyrd om det Udbytte der kan drages af en Anvendelse af den speculative Tænkning, af Philosophien og Psychologien paa Retsvidenskabens Omraade. Og det er ikke blot for den Retskyndige, at denne Disputats har Interesse, det er for Enhver, der interesserer sig for videnskabelig Forskning: Forfatterens Undersøgelse om Kjønnenes forskjellige Stilling, ikke blot retligt men reent menneskeligt, om de sædelige Principer, der bære hele Livet, om Alderens Betydning for Individets Stilling saavel isoleret som i Slægtlivet, røber en omhyggelig og klar Gjennemtænkning, og Bornemann har i denne sin første Afhandling nedlagt Resultater af sit Studium, som han indtil den sidste Dag benyttede og støttede sig til i sine Forelæsninger. Megen Betydning har Disputatsen ogsaa som Bidrag til en klar Anskuelse af Forfatterens Charakteer: der gaaer igjennem den den samme dybe Følelse af Nødvendigheden af en sædelig Opfattelse af alle Livets Forhold, den samme al-

Etatsraad, Prof. F. C. Bornemann, R. af D. DM.

(Efter et ældre Daguerreotyp.)

vorsfulde Agtelse for det, der bør være Mennesket helligst, den samme gjennemgribende Anerkjendelse af den menneskelige Personlighed og dens Fordringer, som betegner Bornemanns hele Retning som Jurist. Kort efter at Bornemann — den 24de Mai 1839 — havde disputeret for Licentiatgraden, ved hvilken Leilighed baade hans Fader og hans Broder optraadte imellem Opponenterne, blev han udnævnt til Cancellist i det danske Cancelli, men allerede efter to Maaneders Forløb opgav han denne Stilling, da han den 22de October blev ansat som Lector ved det juridiske Facultet.

Med dette Tidspunkt begynder Bornemanns store Betydning for det videnskabelige Liv ved Universitetet. Efter den Maade, hvorpaa Retsvidenskaben tidligere var blevet foredraget her, havde kun den enkelte Udvalgte kunnet finde noget Høiere, noget virkelig Videnskabeligt i dette Studium; for den store Mængde af Studerende var det kun en Fortolkning og Indprentelse af deels forældede, deels modstridende Lovdata. Ørsted havde ved sin utrættelige Flid og sit overlegne Geni bragt Orden og System i det Chaos, som Lovgivningen og den hele juridiske Literatur før hans Tid frembød, men endnu bestandigt stod man paa Fortolkningens Standpunkt; der var saavidt muligt Orden i Alt hvad der forelaa, men kun saaledes som det forelaa, der var ingen Tale om at paavise den nødvendige Udvikling, end mindre om at føre Videnskaben tilbage til de store bevægende Grundprinciper. En saadan Tilstand var Bornemann utaalelig; han følte Evne til at give Videnskaben en ny Retning og han følte Kraft nok til at bryde Banen for den sande Videnskabelighed. Allerede i det Indledningsforedrag, hvormed han begyndte sine Forelæsninger ved Universitetet, bebudede han denne Forandring og erklærede, at det Eneste, der kunde være Retsvidenskabens og dens Dyrkeres Opgave, var en philosophisk Behandling af denne Videnskab. Men han skulde ogsaa strax faae Leilighed til i Gjerningen at vise, hvilket Maal det var, han stræbte til; den første Forelæsning, han holdt, var nemlig over Criminalrettens almindelige Deel, der, naar den skal have nogen sand videnskabelig Betydning, fordrer en virkelig philosophisk Drøftelse og Udvikling, ikke blot saavidt de store Hovedspørgsmaal — som f. Ex. om Straffens Formaal, om Statens Straffemyndighed o. l. — angaaer, men ogsaa med Hensyn til alle de Momenter, hvoraf Forbrydelsens Strafbarhed overhovedet og Strafbarhedens Grad afhænger. Denne Forelæsning, som Bornemann mange Gange senere har gjentaget, har han behandlet med megen Forkjærlighed; i hvert nyt Semester er den blevet beriget med nye skarpsindige Tanker, og den, som i et Par Aar har fulgt denne Forelæsning, vil ikke have undgaaet at lægge Mærke til den utrættelige Flid og den stadigt fornyede Overveielse, der anvendtes paa den; men det skal ogsaa siges, at vor juridiske Literatur ikke eier noget Værk, der i Skarpsind og i gjennemtænkt Behandling kan maale sig med dette, desværre endnu bestandigt for Mange utilgængelige Arbeide. Uagtet det naturligviis maa ligge udenfor disse Liniers Plan at give en nærmere Udvikling af de nye Anskuelser, som igjennem Bornemanns criminalretlige Forelæsninger ere komne frem og trængte igjennem, kan det dog maaskee være tilladt at gjøre opmærksom paa, at Bornemann først hos os har opstillet og forfægtet den saakaldte Retfærdigheds-Straffetheori, der søger Straffens Berettigelse, ikke blot i dens Nødvendighed for Statens Sikkerhed og Lovenes Overholdelse, men først og fremmest i selve Forbryderens Personlighed, der har et Krav paa at blive straffet for saaledes at føres tilbage fra Forbrydelsens Bane; det vil let sees, at denne Hovedgrundsætning med Nødvendighed maa medføre mangfoldige andre Resultater, som ikke ved nogen anden Theori komme frem, og at denne Theori er den eneste, som paa en aldeles fyldestgjørende Maade hævder Personen, selv i Straffen.

Conferentsraad Bornemann døde et Aar efter at Sønnen var blevet ansat som Lector ved Universitetet, og efter hans Død udnævntes F. C. Bornemann til Professor d. 1ste December 1840. Iblandt de Forelæsninger, som Faderen lige til det Sidste havde holdt, var ogsaa Retsphilosophien eller den almindelige Retslære, som nu gik over til Sønnen, der efter sin hele Retning maatte være særdeles skikket til at overtage denne Arv. Han har ogsaa siden gjort dette til sit Hovedfag, han har ved en aandrig Fremstilling, der dog maaskee bedre svarer til Benævnelsen „den almindelige Retslære" end til Navnet Retsphilosophi, stillet denne Disciplin paa et høit Trin mellem det juridiske Studiums mange Grene, og der er neppe gaaet noget Semester forbi, hvori han ikke har læst over dette sit Yndlingsfag for et talrigt Auditorium. I Begyndelsen vare Bornemanns Forelæsninger, som det jo gjerne gaaer, slet besøgte, Gjennemsnitsantallet af hans første fem Hold Tilhørere oversteeg ikke den halve Snees; men allerede den første Forelæsning over den almindelige Retslære, kun et Aar efter hans Ansættelse som Lector, samlede over firesindstyve Studerende om hans Lærestol, et Antal, som ingen anden juridisk Professor, ialtfald ikke ved nogen egentlig Fagforelæsning, havde havt. Og denne Tilstrømning af Tilhørere har aldrig svigtet, Bornemanns Forelæsninger hørte indtil hans sidste Dag til de flittigst besøgte. Grunden hertil ligger ikke i hans Forelæsningers Indhold alene, men for en stor Deel i hans Foredrag og hans hele Personlighed: i Besiddelse af en virkelig Veltalenhed paa Kathedret, banlyste han saavidt muligt den traditionelle Dicteren fra sit Auditorium. Han talte med Kraft og Begeistring, talte sig selv og sine Tilhørere varme og hans Sprog var paa een Gang smagfuldt og slaaende: Ingen vidste saaledes som han at finde det eneste adæquate Udtryk eller at indflette en Vending, et Udtryk fra Hverdagslivet og Almuesproget i sin Tale, hvor det gjaldt at pointere en Situation. Hans Foredrag fik derved noget Dramatisk, Noget, som gjør, at man aldrig glemmer hans Udviklinger, medens de Studerende paa den anden Side let faae Udseende af at lære hans Collegier slavisk udenad; men det lader man visselig nok være, den, der ikke har forstaaet ham, lærer ham aldrig udenad.

Man kunde maaskee efter denne korte Fremstilling af Bornemanns videnskabelige Retning formode, at han stillede sig polemisk til vor ældre Skole af Retslærde, men det er ingenlunde saa. Man finder overalt i hans Skrifter en sjelden Redebonhed til at anerkjende og benytte de af Andre indvundne Resultater, forsaavidt de kunne bestaae med hans skærpede Prøvelse, og navnlig udtaler han sig overalt med særdeles Beundring om A. S. Ørsted og dennes videnskabelige Virksomhed. Selv naar Bornemann af og til skarpt gjendriver en Andens Mening, skeer det aldrig paa en saa nedsættende, ja næsten hensynsløs Maade, som vi finde det hos en anden af vor Tids store Lovkyndige, hos J. E. Larsen.

I 1840 blev Bornemann extraordinair Professor, den 17de Mai 1844 ordinair Professor og Assessor i Consistorium, 1846 extraordinair Assessor i Høieste-Ret; paa Kongens Fødselsdag 1852 udnævntes han til Ridder af Danebrog og samme Dag 1860 fik han Danebrogsmændenes Hæderstegn. Flere Gange under sit tyveaarige Universitetsliv har han, snart efter Tour, snart ved sine Medlæreres Valg, indtaget Hæderspladsen som Rector magnificus; i denne Egenskab stod han ifjor i Spidsen for Universitetslærerne ved sin store Forgængers, Anders Sandøe Ørsteds Baare, og i denne Egenskab repræsenterede han i Sommer, som den Ene af dansk Videnskabeligheds trende Koryphæer, Moderuniversitetet ved Christiania Universitets Halvhundredaarsfest. — Ved allerhøieste Commissorium af 22de Februar 1859 blev der nedsat en Commission til at drøfte det Udkast til en Straffelov for Kongeriget Danmark, der forelaa som Resultat af en i 1850 nedsat Commissions Forhandlinger; i ingen af disse Commissioner havde Regjeringen tænkt paa at give Bornemann Sæde, og det var først efter en Indstilling af den sidste Commission, at han fik en Opfordring til at tiltræde denne. Saaledes blev der aabnet Udsigt til, at Bornemanns Virksomhed i Retsvidenskabens Tjeneste ogsaa kunde faae umiddelbar Indflydelse paa Landets Lovgivning. Hans Virksomhed her var af megen Betydning. Den hele almindelige Deel af Lovudkastet blev omhyggeligt gjennemgaaet og prøvet, og det tør vistnok antages, at Bornemanns Aand har vidst at gjennemtrænge og gjøre sig gjeldende i det hele Værk. I denne Sommer var den almindelige Deel færdig i sin nye Redaction, og Commissionen var nu betænkt paa at lægge den sidste afrundende og ordnende Haand paa Værket; for at tilveiebringe den nødvendige Censartethed og Harmoni imellem de mangfoldige Bestemmelser, besluttede Commissionen at overdrage et enkelt Medlem denne endelige Revision, og Valget faldt uden nogen Betænkning paa Bornemann, der ogsaa modtog denne Anerkjendelse af sin overlegne Dygtighed. For at skaffe ham Otium til dette Arbeide, indgik Commissionen med en Indstilling til Ministeriet om at tilstaae ham Frihed for at holde Forelæsninger i indeværende Semester, og for at denne Fritagelse ikke skulde blive de Studerende altfor følelig, paaskyndede Bornemann af al Kraft Tilendebringelsen af sine Forelæsninger. Men inden han fik dem sluttet og inden Ministeriets Tilladelse kom, behøvede han ingen jordisk Dispensation mere. Endnu Torsdagen d. 3die October læste han paa Universitetet, om Fredagen var han allerede saa syg, at der var Frygt for hans Liv og Søndag den 6te døde han i den tidlige Morgenstund, i sin bedste, kraftigste Manddomsalder, netop da Landet skulde høste det største Udbytte af hans Kundskaber. Pendent opera interrupta! Med ham udslukkedes et Liv fuldt af Interesse for Videnskab og Studium, med ham døde det retsvidenskabelige Facultets Ypperste, den Mand, der hos os bar det hele juridiske Studium og hvis Plads vistnok Ingen har Mod til at indtage.

Bornemanns trykte Skrifter ere snart nævnte, thi det er saare Lidet, han har ladet see Offentlighedens Lys, men det, der fra hans Haand er udkommet, var nok til at fremkalde Ønsket om en langt større Productivitet. Hans Licentiatdisputats, det ovenomtalte indledende Foredrag til hans Forelæsninger og tre Universitetsprogrammer, et over Retsordenens Natur og Væsen, som Indledning til den almindelige Retslære, et andet, indeholdende to Afhandlinger til den danske Arveret, og endelig fra 1860 et Bidrag til Læren om Meddeelagtighed i Forbrydelsen, er Alt. Aarsagen til denne hans ringe literaire Productivitet er for dem, der kjende Noget til hans Personlighed og navnlig hans Videnskabelighed, ikke vanskelig at udfinde. Hans bestandigt fortsatte Studium medførte ganske naturligt bestandige Forandringer og Forbedringer i hans System, og under den uafbrudte Paavirkning, deels af andre Videnskabsmænds Meninger, deels af egen Overveielse, følte han Umuligheden af at frembringe noget Arbeide, der i enhver Henseende kunde staae sin Prøve uden at trænge til Forbedring. Bornemann vilde Intet producere, som ikke var fuldendt, og heri, i hans bestandige Overveien og Studeren laa det, der hæmmede hans Lyst til at skrive; det er maaskee ikke den ringeste Roes man kan give ham, at han indtil sin Død var den dygtigste og flittigste juridiske Studerende ved vort Universitet. Forhaabentlig vil nu hans Død fremkalde Udgivelsen ialtfald af hans Criminalret, og saaledes, som en ringe Erstatning for det smertelige Tab, Universitetet har lidt, skaffe os et Hovedværk i denne Videnskab, der vil faae dobbelt Betydning ved Forfatterens Stilling til Danmarks nye Straffelovbog. Hans almindelige Retslære vil vanskeligere lade sig udgive, fordi flere Ting deri endnu ikke vare Bornemann aldeles klare, mange Spørgsmaal havde ikke faaet deres endelige Besvarelse hos ham og, hvad der er det Væsentligste, det ligger i denne Forelæsnings Natur, at den, mere end nogen anden, er knyttet til Docentens Person.

Bornemann var i fuldt Maal, hvad der nu bliver sjeldnere og sjeldnere, en Personlighed — ikke en Original, men en original Personlighed: Intet hos ham var Copi, Alt var selvstændigt og fra første Haand, hver Tanke, hvert Ord, hver Mine. Dette kloge Ansigt med den dybsindige Pande og de halvtillukkede Øine, som først ret fik Liv og Indhold, naar han kom ind i sine Udviklinger, hvor afspeilede det ikke klart hans tænksomme, overveiende Aand! Denne Maade at udtrykke sig paa, naar han først igjennem en Række indviklede Perioder og Slutninger førte sine Tilhørere til Maalet og saa i et enkelt Ord præciserede Indholdet af sin Tanke, hvor var den ham ikke eiendommelig! Og nu dette Minespil, dette hele Tilbehør af Bevægelser, denne stigende Varme, hvormed han talte, og denne Samling af egne Vendinger og Udtryk, hvormed han ledsagede sin Forelæsning eller ledede sine Examinatorier, hvor uadskilleligt var ikke Alt dette fra hans Person? Mangfoldige af hans Tilhørere ville vistnok med mig ønske, at vi havde et Billede af ham fra Kathedret, eller som han saa ofte sad paa Bordet midt imellem sine Disciple, med det røde Silkelommetørklæde i Hænderne, Øinene netop kastede imod Loftet og Læberne aabnede for at udtale de Ord, som lyste igjennem alle hans Tanker: „Det er netop det: det er Personlighedens Krav!"

Retsvidenskaben var Meget for Bornemann, men den var ham langtfra Alt: man kunde let falde paa at troe, at den tørre Lovkyndighed havde udslettet enhver anden Interesse hos ham, men hvor feilagtig er ikke denne Slutning! Tidligt havde han sluttet sig varmt til de store Aander imellem sine Samtidige, og Alt, hvad der faldt ind under Konstens Omraade var ham helligt; han havde omhyggeligt studeret Classikerne, og med Interesse fulgte han bestandigt Digtekonstens Gang og Frembringelser, baade hos os selv og hos Fremmede. Navnlig var den dramatiske Digtekonst og Skuespillet Gjenstand for hans Forkjærlighed, og selv i hans Forelæsninger over Retsphilosophien trængte denne Kjærlighed sig af og til frem og tjente til at illustrere hans Udviklinger. — To Gange var Bornemann gift; i 1839 ægtede han den lærde, smagfulde Historiker Laurids Engelstofts Datter, hvem en tidlig Død berøvede ham i November 1846 efter faa Aars lykkelige Ægteskab. I 1849 hjemførte han sin anden Hustru, Elvire Préalle, der nu lever som hans Enke med fem Børn. Et lykkeligt og muntert Hjem var Bornemanns bedste Glæde, og den blev ham indtil den sidste Tid forundt. Hans Aand hvile over de Forladte, som den hviler over de Mange, der fra hans Læber hentede Lærdom og Indsigt!

f — g.

Den evangeliske Alliances Møde.

(Slutning.)

Genf, den 16de September 1861.

Siden jeg iforgaars skrev Dem til, har jeg faaet Programmet over Talerne, og da dette hjelper paa min Hukommelse, finder jeg Meget, som ikke kan forbigaaes, saa at jeg maa begynde med en Undskyldning for, at dette Brev muligen bliver lidt langt. Søndagen og dens Helligholdelse var Gjenstand for een af séancerne. Mr. Godet fra Neufchatel gav en Skildring af, hvorledes Søndagen i Almindelighed tilbragtes og sagde, at den ydre Velanstændighed, man stræbte at iagttage, kun var en ufuldstændig Hykleriets Kaabe, hvormed man forsøgte at tildække alt det Utilbørlige, bestandig med Hensyn til Forholdene i Genf. Om dette rammede Genf i Særdeleshed, kan jeg ikke afgjøre, det var de samme Træk, man finder i alle større Byer: „at Boutikerne tilsyneladende ere lukkede, men dog have en aaben Bagdør, at man ved om Formiddagen at gaae i Kirke, troer at tilkjøbe sig Ret til at tilbringe Eftermiddagen med Kortspil og Svir osv." Han fremkom derpaa med Forslag til at oprette Læseselskaber og holde nyttige Foredrag for Arbeiderne, for at

lære dem paa en bedre Maade at gjøre Søndagen til en Hviledag. Efter Taler af Forskjellige om det samme Thema gav Dr. Thomson fra Edinburgh et Billede af, hvorledes Søndagen tilbragtes i Skotland, hvorledes den fra den tidligste Morgen til Aften, for alle Klasser og alle Aldere var en Herrens Dag, om hvilken de bestandigt bare Erindringen med sig, hvor de saa droge hen, et Minde, der med sin Tryllekraft altid drog dem tilbage til Hjemmet. Det var smukt og poetisk fremsat og blev udmærket oversat af den bekjendte Fish fra Paris, men man følte dog en lille Tvivl, om Skotterne virkelig vare et saa mønsterværdigt og christelig udviklet Folk, eller om Taleren ikke havde betragtet dem med for kjærligt et Blik.

De lavere Klassers Irreligieusitet og Umoralskhed, Grundene dertil og Midlerne til at bekæmpe dem, var Programmet for et af Møderne. Mr. St. Hilaire holdt et meget udførligt Foredrag om Forskjellen i Opdragelse og Udvikling hos Bonden og Arbeideren, og viste, hvorledes den Sidste netop ved de mange Forandringer udenfra, som virkede paa hans Existents, var udsat for langt større Farer end den Første; han skildrede paa en pikant Maade Hovedtrækkene i begges Charakteer: Bondens Gjerrighed og Mistænksomhed; Arbeiderens Letsindighed, men tillige hans Hjelpsomhed imod Kammerater. Han bad om Medvirkning til at danne Arbeiderforeninger mest i religieus Retning og at søge saavidt muligt at værne om Familielivet, ved idetmindste at give Kvinderne Beskæftigelse i Hjemmet. Hans Tale var i høi Grad livlig og vækkende; først da han holdt op, bemærkede man med stor Forundring, at den havde varet i to Timer. Men noget egentligt Nyt blev der ikke sagt; Michelet har i le peuple og Jules Simon i l'ouvrière udtalt sig omtrent i lignende Retning.

Paa samme Tid som dette Møde fandt Sted i St. Pierre blev et andet afholdt i Oratoire, hvorhen en stor Mængde, for Størstedelen Englændere, var tyet for at faae den anden Gjenstand for Dagsordenen, Spørgsmaalet om Fattigskoler (ragged schools) afhandlet. Dr. Guthrie fra Edinburgh gav en baade alvorlig og humoristisk Beskrivelse af forskjellige Criminaltilfælde blandt Børn, for hvilke han ikke kastede Skylden paa Børnene, men paa Samfundet, som ikke havde sørget bedre for dem, han fortalte derpaa om Skolernes fortrinlige Indretning, hvor der blev draget Omsorg baade for de aandelige og legemlige Fornødenheder, om deres ypperlige Virkning, hvorledes Drengene forlade dem som nyttige Mennesker og Pigerne „langt mere hengivne til Kogekonsten end til Crinoliner". Alt dette modtoges naturligviis med stormende Bifald. Meget smukt og indtrængende var et Foredrag af Mr. Noel fra London, om Lægprædikanter og deres Nytte, samt om Afholdelsen af gudelige Forsamlinger under aaben Himmel, hvor han meente, at Mange vilde give Møde, som aldrig satte deres Fod i Kirken, netop fordi de der kunde komme og gaae aldeles ubemærkede, og ikke vare udsatte for den Spot, som saa ofte spærrer dem Veien til Forbedring. Mr. Davis' Tale om Traktaters (ɔ: gudelige Smaaskrifters) Nytte og Vanskeligheden ved at skrive disse godt og populairt, sluttede dette Møde, som havde draget sig ualmindeligt langt ud.

Mr. Ernest Navilles Foredrag havde samlet en ualmindelig talrig Tilhørerkreds. Han talte om Scepticismen i flere af dens Fremtoninger og kom til en yderst interessant Undersøgelse af Journalistikens Indflydelse paa denne. Vor Tids Vantro eller Mangel paa Tro søgte han deri, at de fleste Journaler og Tidsskrifter optoge Artikler af de mest forskjellige religieuse Partier, og at disse Artikler kun gjennemlæstes flygtigt af Mennesker af de forskjelligste Aldere og Stillinger, som ikke havde tilbørlig Modenhed til at dømme, og herved vænnede sig til at høre de helligste Ting letsindigt behandlede. Meget af Skylden kastede han paa de Christne selv, som vare bange for aabenbart at bekjende deres Tro; en aaben og lydelig Udtalelse af den og en Forening af Troende, ansaae han som det sikkreste Middel til at bekæmpe Scepticismen.

Blomsten af det Hele, idetmindste fra Veltalenhedens Side, var Mr. Pressencés Udvikling af „Religionsfrihed betragtet som Betingelse for Staternes Fred og Sikkerhed." Efterat have klaret Begrebet Religionsfrihed og viist, hvorledes det langtfra at medføre den befrygtede Opløsning af alle Forhold, kun vilde bevirke en Udvikling af Alt, hvad der var ædelt i ethvert Menneskes Natur, og at uden den kunde ingen Sandhed existere, sluttede han paa følgende Maade: „Maa det være mig tilladt at hente et Billede fra Historien. I Rom saaes en Dag en gammel Mand vaklende standse ved Foden af den pavelige Stol, pludseligt kastede han sin Stav, besteeg med faste Skridt Trinene og satte sig paa Høisædet. Det var Sixtus V, han, den største uovervindelige Pave; Christenheden har altfor længe været hin gamle Mand, lad den nu ogsaa med Eet bortkaste enhver fremmed Støtte, hvad enten den kaldes Statstilsyn eller Religionstvang, den vil staae fast foruden, skride fremad og den gamle udlevede Mand vil vise sig stærk i Frihedens evige uforgængelige Ungdom."

At dette Foredrag frembragte en aldeles electriserende Virkning, kan De nok tænke. Alligevel var det forunderligt, at, da Forslaget om at søge at udvirke mere Religionsfrihed i forskjellige Stater, nogle Dage efter igjen kom frem og Pressencé atter understøttede det med en glødende Veltalenhed, fandt Mange, især Tydskerne, Betænkeligheder ved at gaae ind derpaa og skjøndt de i Comiteen havde erklæret sig enige derom, faldt de for en stor Deel igjen fra, da Sagen blev bragt for Alliancen.

Med Merle d'Aubignés Beretning om Reformationens og Reformatorernes Charakteer i Genf, sluttedes Rækken af de betydeligste Foredrag. Han gav en meget interessant Skildring af Calvin fra hans første Fremtræden til hans sidste Tid og i Særdeleshed af hans Forhold til Luther. Han glædede sig over, at Calvins By var blevet Stedet for Alliancens Møde, han haabede, at den endnu ofte maatte mødes i forskjellige Byer og endte med den Udtalelse, „at den, naar den kunde holde sit Møde i Rom, først ret fortjente sit Navn." Dette Sidste fremkaldte naturligviis stor Jubel, især af Englænderne, hvem Spørgsmaalet om Catholikernes Omvendelse beskæftiger meget og som havde helliget denne Gjenstand et heelt Møde.

Efter Merle d'Aubigné talte Flere og tilsidst Bungener hvem det interesserede mig meget at faae at see. Forunderderligt nok sættes der i Genf ikke saa meget Priis paa hans Skrifter, som andre Steder; at han har givet dem en Romanform, har stødt Mange af de Reformeerte. Han talte mest om Calvin som Forfatter. — Endnu kun et Par Ord om et Møde angaaende Søndagsskoler, som spille en stor Rolle baade i Schweitz og England. Der blev opregnet aldeles knusende Talstørrelser over alle de Børn, som havde besøgt dem og vare blevne forbedrede derved. Spørgsmaalet om Børns Opvækkelse er os Danske alt for fremmed, til at jeg tør udtale nogen Mening derom. At høre Børn tale om deres Syndighed og Sønderknuselse er vistnok et Tegn paa et sygeligt Liv, og det er her endnu vanskeligere end ellers at skille Sandhed fra Overdrivelse; men Indtrykket var ubehageligt, næsten pinligt, i Særdeleshed da mangfoldige Exempler anførtes paa, hvorledes de havde udtalt sig om hverandres Sjelstilstand.

Den sidste Dag blev Beretningen om de danske kirkelige Forhold, forfattet af Dr. Kalkar, i fransk Oversættelse oplæst af Pastor Valette fra Paris. Den lod til at vække endeel Interesse, men endnu mere var det Tilfældet med en kort Indledning, fremsat paa Dansk og ligeledes oversat af Valette. Det fremmede, i de Flestes Øren, barbariske Sprog, som de aldrig havde hørt før, vakte stor Forundring. Den Uvidenhed, hvori de fleste Udlændinge leve, om at der er et Land til i Verden, kaldet Danmark, er paafaldende. Man kommer tidt til at tvivle, om Geographien hører med til Underviisningsgjenstandene. „Jeg har kjendt en Landsmand af Dem" hører man ofte, og saa viser det sig, at „Landsmanden" er Norsk, Svensk eller undertiden en Finlænder. Sverig hører man de Franske ofte omtale; ogsaa i Tydskland spille Svenskerne, formodentlig endnu fra Trediveaarskrigens Tid, en stor Rolle; Englænderne tale endeel om Norge, hvortil de om Sommeren gjøre Udflugter, men Danmark er næsten fuldkommen et terra incognita. Hvor god Skandinav man ellers kan være og hvor gjerne man under Brødrene „hinsidan Sundet" al mulig Hæder og Ære, ønsker man dog undertiden at bevare en lille Smule Nationalitet. — Imidlertid kan den danske Udsending ikke beklage sig over, at der ikke blev vist ham tilstrækkelig Opmærksomhed, da han blev Medlem af alle de forskjellige Udvalg, der nedsattes.

Om Aftenen efter det sidste Mødes Slutning samledes man igjen i den føromtalte Salle de la Rive droite, til en reunion des prières et d'adieux. Salen var endnu mere overfyldt end forrige Gang, saa at Præsidenten erklærede, at nu maatte Ingen mere komme ind, da man stod i Fare for at kvæles, men bad de Mange, som endnu stode udenfor Døren, at begive sig hen i Oratoire, hvor saa en Deel af Talerne vilde indfinde sig. Naturligviis blev Opfordringen strax efterkommet, men begge Steder vare aldeles opfyldte. Afskeden var i høi Grad tiltalende og hjertelig; der blev udtalt mange Taksigelser for alle de rige Nydelser, bragt Hilsener til dem, som havde været forhindrede fra at deeltage i Forsamlingen og tillige fremsat flere alvorlige Ord og Formaninger. Det Mærkeligste var en Bøn for Italiens Frihed af Pastor Maille fra Turin, som, endskjøndt den blev udtalt i et for de Fleste fremmed Sprog, ved den indtrængende, næsten lidenskabelige Maade, hvorpaa den fremførtes, maatte gjøre Indtryk paa Tilhørerne; det Samme var Tilfældet med en Anmodning til Genf fra en Russer. „Ei alene Rusland", sagde han, „men en stor Deel af Europa modtage sine Lærere og Lærerinder fra denne By; sørger for, at de ei alene medbringe Kundskaber, men selv eie og kunne meddele deres Elever en sand christelig Aand; derved vil Genf i endnu høiere Grad end nogensinde blive den sande Oplysnings Hjemstavn." Han meddeelte derpaa et Par Træk af den russiske Bondes religieuse Sands og fortalte, at Bibelen eller idetmindste et Udtog deraf, fandtes i enhver Bondehytte. Mange talte endnu, og endnu Flere ønskede at gjøre det, men Præsidenten saae sig nødt til at slutte Mødet, da man gjerne ønskede den derpaa følgende Forhandling i Udvalget tilendebragt inden Midnat. Efter Afsyngelsen af en Psalme fandt en almindelig Afskedstagen Sted.

Der var, som sagt, hver Aften Gudstjeneste paa flere Steder; een Aften havde vi ogsaa en skandinavisk Gudstjeneste i et af de omtalte Smaacapeller. Et Par Psalmer af den danske Psalmebog vare blevne særskilt aftrykte; først taltes der af en Svensk, Pastor Sirelius fra Finland, derefter af en Dansk, Dr. Kalkar. Naturligviis var Menigheden kun lille, men vi følte os dog inderligt glade ved ogsaa at kunne opbygge os paa den kjære hjemlige Maade. Rørende var det at høre en svensk Haandværker, som Dagen før var kommen til Genf og kun skulde opholde sig der i to Dage, udtale sin Glæde over igjen at høre Guds Ord i sit eget Sprog.

I mit forrige Brev omtalte jeg allerede Genfernes store Gjestfrihed ved at modtage de mange Fremmede, men den viste sig paa mange Maader endnu mere storartet. Næsten hver Aften var der Fest et eller andet Sted, enten for alle Alliancens Medlemmer eller for en Deel af dem. Blandt Andet havde en Mad. Eynard to Gange om Ugen aabnet og oplyst sin Have for alle Fremmede, hvor hun modtog og hver Gang beværtede henimod et Par tusinde Mennesker. En deilig Kirkeconcert og Udflugter i den vidunderlige Omegn optoge ethvert ledigt Øieblik. Dagen efter det sidste Møde forlod den største Deel af de Fremmede Genf; det var med en forunderlig veemodig Følelse at man saae den hele Kreds spredes ad, men tillige med den Bevidsthed, at de Ord, som vare blevne talte, ikke vilde falde til Jorden, men føres ud i Livet og bære Frugt. Hvor Alliancen igjen skal mødes, er endnu ikke bestemt; som De maaskee veed, mødes den hvert 4de Aar og dette har været dens 4de Møde. Det var det talrigst besøgte og ogsaa det interessanteste ved Mangfoldigheden af de Gjenstande, som ere bragte paa Bane. Jeg troer, at Alle forlade det, om end ikke fuldkomment tilfredsstillede med alle Enkeltheder, saa dog med den Overbeviisning, at det endelig er lykkedes Alliancens store Idee at trænge igjennem, og at dette Møde har bidraget meget til at fordrive den Mistro, hvormed Mange havde betragtet Alliancen. Man har i den snarere seet en paa en løs Grund hvilende Forening, der netop ved sin store Tolerance vilde medføre en Slappelse i de religieuse Begreber, end et fælles Broderskab for alle Troende, som, idet de ville virkeliggjøre Ordet „Enighed gjør stærk", have forenet sig om at oversee og forglemme alle indbyrdes Partistridigheder, naar de kun ere enige i de store Grundsandheder og som med forenede Kræfter ville arbeide til det fælles store Maal: Guds Riges Udbredelse i hele Verden.

S. M.

Fra Danevirkestillingen.

Hvad vil det egentlig sige, at man befæster Danevirkestillingen? Vil det sige, at man udbedrer den gamle Vold Danevirke ved at tilkaste de i Volden forefindende Aabninger og ved at indrette denne efter dens hele Længde ved Hjelp af Banket m. m. til Forsvar. Nei! denne Befæstningsmaade vilde ikke svare til Nutidens Krigsførelse. I gamle Dage afsluttede man hele Strækninger Land ved en gjennemgaaende Vold, hvorpaa Forsvarerne stode og modtoge Angrebet; d. v. s. man indskrænkede sig til det reent Defensive. Nu derimod forsvarer man en Stilling især ved offensive Bevægelser, og for at kunne skaffe Plads for disse, har den fortløbne Vold maattet vige Pladsen for een eller flere Rækker Skandser, der forsvare saavel det mellemliggende Terrain som hverandre indbyrdes. Disse Skandsers Plads bestemmes efter Terrainet og de taktiske Operationer, og den gamle Danevirkevold kan derfor kun deelviis benyttes. Skandserne kunne enten være aabne eller lukkede. De aabne Skandser afgive kun en foreløbig Position, de lukkede Skandser ere derimod faste Positioner, der under ingen Omstændigheder maae forlades. Napoleon befalede i 1813 med Hensyn til Tjenesten i de foran Dresden anbragte 5 lukkede Skandser: „Commandanten skal lade sig dræbe i Redouten og under intet Paaskud forlade den." Dette gjelder altsaa ogsaa for Besætningen. De lukkede Skandser spille derfor en saare væsentlig Rolle, og maae desaarsag udstyres med al den Forsvarsevne Techniken er istand til, nemlig: defileres (dækkes) mod de omliggende Høider, gives dybe Grave, Flankeforsvar fra Naboværkerne, Gravforsvar og et indre Forsvar, hvortil i Reglen anvendes Blokhuse, da disse som bombesikkre tillige tjene til Opholds- og Hvilested for den Deel af Besætningen, der ikke har Tjeneste. Man skulde troe, at et saadant Værk var uindtageligt; læs videre, og døm da selv. Fjenden kjører op med sit Artilleri paa Kanonskudsdistance; han iagttages fra Skandsen, der kun har 4 Pjecer, og man tæller 2, 3, 4 indtil 6 fjendtlige Batterier, ialt 48 Kanoner mod 4; saaledes angrebe Russerne i 1831 den første Skandse foran Warschau. Chargeringen begynder og Skandsen overdænges med Projectiler. De Naboværker, der ikke directe angribes, besvare Skydningen. De 4 Pjecer kunne ikke udrette Noget imod en saadan Overmagt; de trækkes tilbage fra Brystværnet tilligemed Infanteriet og kun

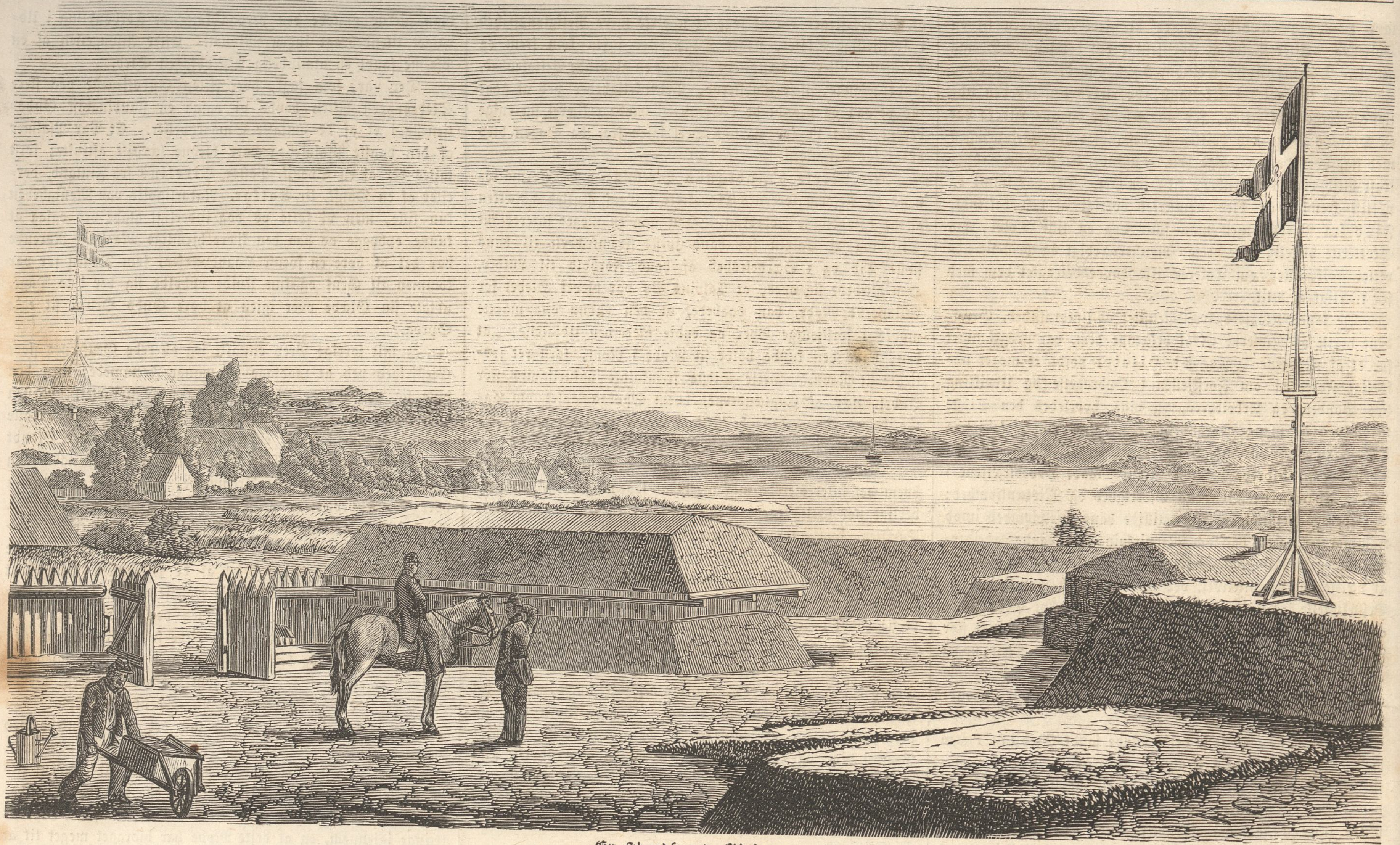

En Skandse ved Midsunde.

enkelte paa Bankettet udstillede Poster iagttage Fjendens Bevægelser. Det fjendtlige Artilleri rykker nærmere, Skydningen fortsættes fra den nye Stilling for at gjøre Forsvarerne modløse og derved forberede Infanteriangrebet. Infanteriet rykker efter, nærmer sig Skandsen, pludselig ophører al Skydning, Infanteriet rykker frem til Storm. I dette Øieblik bringes Skandsens Kanoner op, Infanteriet besætter Bankettet, de mobile Reserver, der findes bag og i Nærheden af Skandsen, rykke frem til Undsætning, og den stormende Fjende, taget i Front og i Flanke, viger tilbage. Det første Angreb er tilbageslaaet, dog ei uden Tab for Forsvaret. Angrebet gjentages og afslaaes. For 3die Gang gjentages det, de forreste fjendtlige Geledder styrte ned i Graven, bestige den indre Skraaning og ankomme paa Brystværnets Krone. Forsvarerne bestige Brystværnet og modtage de Stormende med fældet Bajonnet, Forsvarerne vige, trænges tilbage i Skandsen; men i samme Øieblik pibe Kuglerne over Forsvarerne henimod den stormende Fjende. Disse Kugler komme fra Blokhuset, besat med c. 50 Mand. Fjenden studser, men avancerer dog; en ny Salve fra Blokhuset strækker endeel Fjender til Jorden. Den Commanderende har med spændt Opmærksomhed iagttaget Kampens Gang; med Utaalmodighed venter han den i nogen Afstand fra Kamppladsen opstillede Reserves Ankomst; den kommer, og den i Front, Flanke og Ryg tagne Fjende kan ikke modstaae dette forenede Angreb. Skandsen er reddet, og hvorved — ved Reduiten, Blokhuset, der forlængede Forsvaret, indtil Understøttelsen kom.

Et saadant Blokhuus sees paa nærværende Afbildning; først under Arbeide, Sidevæggene ere alt opreiste og Lægningen af Dækket paabegyndt. Den store 40 Fod lange og 20 Fod brede Bygning, opført af svært og tilbørligt afstivet Tømmer, er dækket foroven med Jord og Faskiner over de 12 Tommer tykke Bombebjælker. I Sidevæggene ere anbragte Skydeskaar, og langs Væggenes Indre et Træbanket, der tillige tjener til Liggeplads for Besætningen; den anden Afbildning viser Blokhuset fuldendt og opstillet i een af de fremskudte lukkede Skandser ved Midsunde; den tredie Afbildning viser Blokhusets Indre.

—h—

En Maaneskinsaften ved Malmø Slot.

Det er ikke rigtigt, jeg indrømmer det, at vende en saa agtværdig Stad, som Malmø, Ryggen. Det er en By, der med al Hæder kan lade sig see lige i Ansigtet, det er uneg-

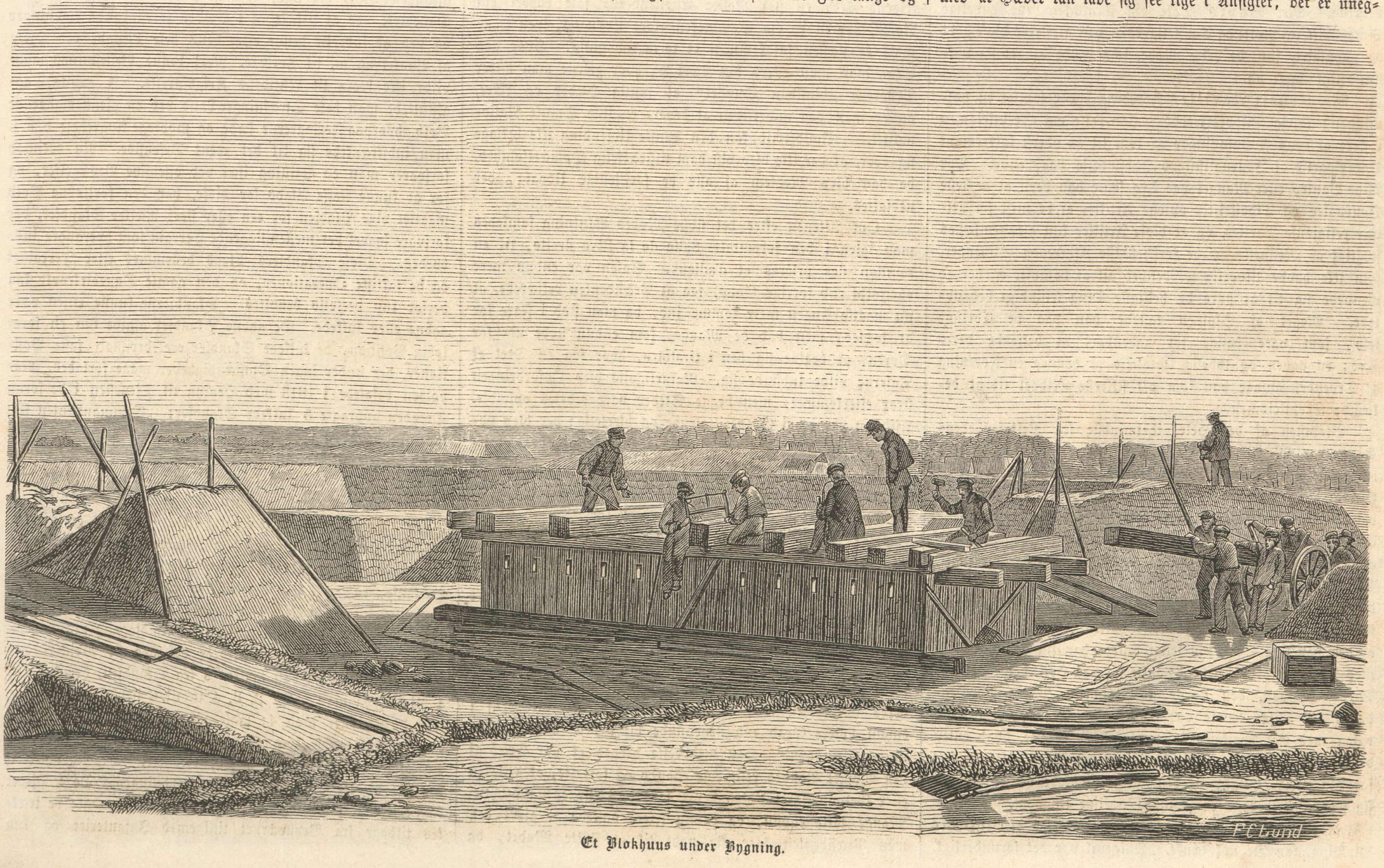

Et Blokhuus under Bygning.

Det Indre af et Blokhuus.

teligt en Fremtidsby og om den end ikke i alle Dele er en Skjønhed, har den sine solide Fortjenester, sin reelle Værdi. Jeg behøver i saa Henseende kun at pege hen paa Hr. Kockums store Etablissementer, paa den nye franske Dampmølle, paa de mange Fabriker, paa de malmøske Sæber og Handsker — »l'industrie de Malmöe« — paa det sidste store Landbrugsmøde, paa Konstforeningen, paa Knudssalen, paa Hr. Cronholms lithographiske Institut osv. osv. Dog, engang maa man ialtfald sige den Farvel, naar man, som Undertegnede, kun har været dens tilfældige Gjest for et Par Dage, og den gamle Jørgen Kocks Skygge vil da ikke forlange, at man skal retirere baglænds, som for en Konge; det kan ogsaa hændes, at man lokkes af det herlige Maaneskin ned til Havnen, til Kysten med det gamle Slot — dette var nu mit Tilfælde, Aftenen før jeg skulde forlade den skaanske „Residentsstad“, man er da lovlig undskyldt, hvis man for et Dieblik vender sig saaledes, at man har Gustaf Adolfs Hotel, den ærværdige Kirke, Cigarfabriken og alt det andet meget Respectable, der udgjør Malmøes Stolthed, bag sin Ryg og kaster Blikket udad det vide, deilige Sund, belyst af Maanens magiske Laterne. Dette sidste var nu, som sagt, mit Tilfælde.

Hvad Tanker, der i et Dieblik, som det omhandlede, bevæge sig i Ens Indre, med andre Ord, hvad Stemning, Ens Væsen bringes i — ved saaledes at staae dernede ved Stranden, vendende Ryggen til den agtværdige Stad og skuende udad det frie Hav, det kommer selvfølgelig væsentligt an paa Enhvers særlige Humeur eller paa reent tilfældige Omstændigheder. Er man af Naturen Elegiker og lidt Digter, da henter man her Æmne til en smuk lyrisk Stanze for „Folkekalenderen for 1862“; er man Melancholicus, da gribes man af en hemmelig Lyst til uden Videre at kaste sig i de svale Bølger og gjøre en romantisk Ende paa dette elendige Jordeliv; er man Konstner af Profession, studerer man Lysvirkningen paa Vandet og tegner allerede i sit stille artistiske Sind en nydelig lille Croquis for „Illustreret Tidende“; er man slet og ret en — Kjøbenhavner, da (og det samme kan uden Tvivl ogsaa hændes en Malmøbo) gjør man maaskee kun den meget prosaiske Bemærkning ved sig selv, at der borte, der lige i Vest, tvers over Sundet, der ligger Kjøbenhavn.

Der ligger Kjøbenhavn og Østergade. Østergade med alle de mageløse Boutiker og med Gianellis Café paa Hjørnet! Gud, hvilken Vrimmel der maa være netop i Aften i dette velsignede Maaneskin! Der spadsere de, alle mine kjære Venner og Bekjendte; der mangler ikke denne gamle,

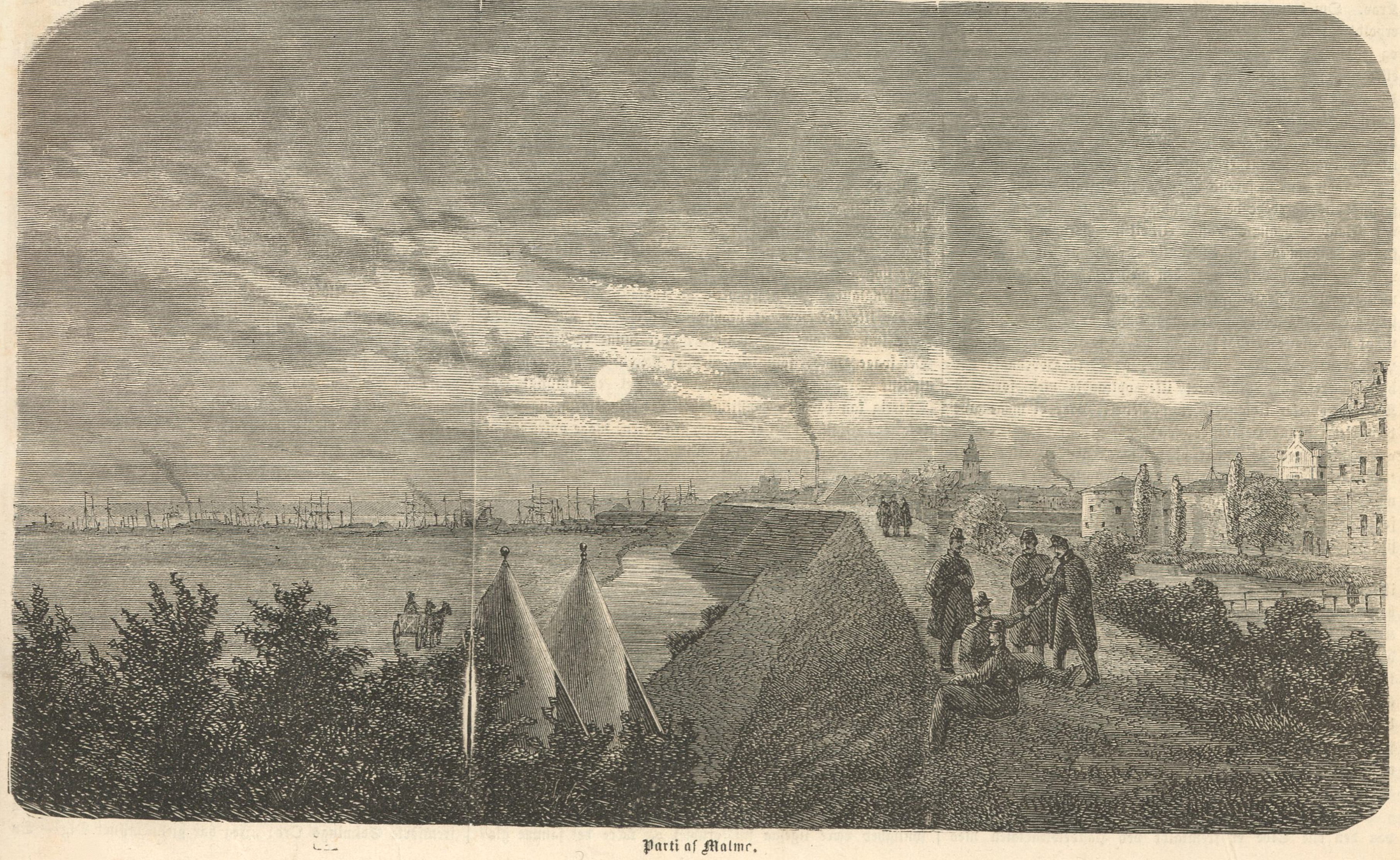

Parti af Malmø.

evig-unge „Flaneur“ De nok veed, med Haanden paa Ryggen og Lorgnetten dinglende i Knaphullet! Andre yngre Diplomater, Statsmænd og Philosopher ikke at forglemme. — Der ligger Kjøbenhavn med dens Tivoli — nei, Tivoli er lukket, men med dens trende fortryllende Theatre, Phisters Theater (maaskee netop i Aften „Kandestøberen“ med de fire Acter „Valkyrien“ ovenikjøbet!), Hagens og A. Prices Theater, endelig Agnes Langes Theater; Kjøbenhavn, Nordens Athen, med Thorvaldsens Museum og med den høitidelige Folkethingssal (maaskee netop i dette Øieblik Aftenmøde af uhyre Interesse, med stor „Combat“ mellem Tscherning og „Dagbladet“!), der, der ligger det; O, at jeg var som denne Fugl, der paa lette Vinger svinger sig i Maaneskinnet ud over Vandet!

„Flyv, Fugl, flyv over Øresunds Brusen!
Dybt drager Natten sit Suk!“

Og kommer Du saa langt som til Kongens Nytorv, hils alle de vandrende Par, hils Candelabrene og Grandjean og a Porta, at imorgen, vil Gud, er jeg der igjen! Kommer, Tak være vort industrielle Aarhundrede! med „Horatio“ — halvanden Times Reise, ikke ganske som paa Jernbane, men næsten; staaer her for Øieblikket i det mest glimrende Maaneskin og strækker mine Arme ud, thi Landshøvding Troils By er „förtjusande“, men Kongens By er dog Kongens By.

O. O.

Ugens Politik.

Den 10de Octbr. 1861.

Rigsdagen er nu sammentraadt, og uagtet de store politiske Spørgsmaal under almindelige Forhold ligge udenfor dens Omraade, er den hele Stilling dog af en saadan Beskaffenhed, at de ufeilbarligt maae bringes paa Bane. Folkethingets Alderspræsident, Grosserer Puggaard, betonede allerede meget stærkt i det første Møde, at et frit og uafhængigt Danmark til Eideren var det Maal, som baade Regjeringen og Folket burde have for Øie, og dette Maal vil ikke kunne naaes, uden at vi til Foraaret staae rede til at forsvare vor Ret, hvis Underhandlingerne ikke skulde føre til det attraaede Resultat. Man vil vide, at Regjeringen har isinde at forlange af Kongerigets Repræsentation en Pengebevilling som et Forskud paa den Sum, Kongeriget vil have at udrede til et forøget Marinebudget, hvis Nødvendighed er fremhævet i Lieutenant Tuxens alt af os omtalte Artikler. Disse Artiklers Forfatter paastaaer rigtignok, at det endnu ikke er for sildigt, at træffe betryggende Foranstaltninger til at sikkre os et uomtvistet Overherredømme paa Havet ligeoverfor Tydskland; men vi have hørt andre Sagkyndige erklære, at hvis det ikke var for sildigt, saa var der i ethvert Tilfælde ikke et eneste Øiebik at spilde, og vi vide, at det har været paatænkt af Marinens Officerer, at indgive en Forestilling til Marineministeren, for at opfordre ham til at gjøre Alt, hvad der staaer i hans Magt, for at tilfredsstille Øieblikkets mest bydende Krav. Om dette Skridt ikke er foretaget, fordi man havde erholdt Vished om, at Ministeren alt havde taget Initiativet og sendt to sagkyndige Mænd til England for at indkjøbe eet eller muligviis to mindre Krigsskibe for 40,000 Lstl., ligesom der ogsaa er anviist 10,000 Rdl. om Maaneden til Arbeidets Fortsættelse paa Værfterne, skulle vi ikke kunne sige; men det maa ansees hævet over enhver Tvivl, at en Henvendelse til Rigsdagen for at erhverve dens Samtykke til, at Kongerigets Kasse, endnu førend Rigsraadets Beslutning var afgivet, forskudsviis udredede de nødvendige Summer, for at de til vor Flaades hensigtsmæssige Udvikling fornødne Arbeider kunde paaskyndes med al mulig Kraft, at en slig Henvendelse, sige vi, vilde finde den mest redebonne Imødekommen saavel af Regjeringens Tilhængere som af dens Modstandere. Dens Modstandere maatte især ansee sig forpligtede til at understøtte et sligt Forslag, da de jo ikke opponere mod Personerne, men mod Principerne, og deres Hovedanke har hidtil været, at Ministeriet ikke optraadte med fornøden Kraft ligeoverfor Udlandets Anmasselser. Naar vi maae give dem Ret i denne Henseende, saa haabe vi, at de ogsaa ville være enige med os, naar vi paastaae, at det vilde være taabeligt, ja endog uheldbringende at benytte store Ord, naar man ikke har isinde at lade dem ledsage af Handlinger, og for at handle med Kraft, maa man i rette Tid have truffet sine Forberedelser.

Den egentlige politiske Virksomhed i Udlandet er endnu ikke begyndt, men efterat Kongen af Preussen er vendt tilbage fra Besøget i Compiègne til sit eget Rige, og efterat Keiser Napoleon atter befinder sig i Paris, vil der neppe hengaae lang Tid, inden der tages Beslutninger med Hensyn til de vigtigste Spørgsmaal. Og overalt dukke saadanne Spørgsmaal op, paa hvis heldige Løsning Verdensfreden beroer: i Italien, Ungarn, Polen, Amerika ikke mindre end paa vor egen sydlige Grændse ere Traadene saa forviklede, at Begivenhederne snart maae tage en mere afgjørende Vending. Hvilens Tid er forbi, Handlingens Tid vil snart komme.

Den finantsielle Krise i Frankrig, den Arbeidsløshed, der paa den ene Side er fremkaldt ved Handelstractaten med England, medens dennes velgjørende Virkninger paa den anden Side endnu ikke have gjort sig gjeldende, samt de ved en slet Høst fremkaldte høie Brødpriser ville maaskee øve en langt væsentligere Indflydelse paa den hele politiske Situation, end man i Almindelighed er tilbøielig til at antage. Napoleon den Tredies Popularitet er for en stor Deel begrundet i den Omsorg, han har viist Almuen, og om han end ikke har løst det store Proletariatspørgsmaal, saa har han dog med betydelige Opoffrelser hidtil sørget baade for Arbeidernes Beskæftigelse og for at Brødpriserne stode i et nogenlunde rimeligt Forhold til den Løn, som den ubemidlede Samfundsclasse modtog for sit Arbeide. Denne Opgave vilde allerede være meget vanskelig at løse, hvis Keiserens Udtalelse: Keiserriget er Freden, virkelig var en Sandhed; men den bliver umulig trods Frankrigs Rigdomskilder, naar Rustninger efter den mest udstrakte Maalestok skulle gaae Haand i Haand med gjennemgribende Reformer i Arbeidernes sociale Stilling. Følgerne heraf ere ikke udeblevne, de Capitaler, der ifølge Keiserens Befaling eller Opmuntring ere anvendte saavel i Paris som i alle Departementer til store Byggeforetagender og til at holde Armeen paa Krigsfod, savnes af Handelen og Industrien, saa at der i dette Øieblik hersker en stedse stigende Pengeforlegenhed. Befolkningen i Forstaden St. Antoine er alt kommen i Bevægelse paa Grund af Arbeidsløsheden, Regjeringens Modstandere ville naturligviis give Rustningerne Skyld for den nærværende Tingenes Tilstand, og Regjeringen, hvor almægtig den end er, vil snart kun have Valget mellem en Afvæbning eller en Krig. Hvilket Alternativ Keiseren vil vælge, er tvivlsomt; Regjeringsbladene kappes om at forsikkre, at Kongen af Preussens Besøg er et sikkert Pant paa Verdensfredens Bevarelse, medens en høist mærkelig Brochure: „Rhinen og Weichselen“, som siges at være skreven under Keiserens umiddelbare Indflydelse, indeholder den Paastand, at Frankrig vel ikke attraaer Rhinen, men at Hensynet til dets Sikkerhed kræver, at dets Grændser befæstes ved Landaus Afstaaelse, og at Preussen ligeledes maa afstaae Posen, for at et uafhængigt Kongerige Polen kan blive oprettet som et Værn for Tydskland mod Rusland. Hvilken Oprindelse denne Brochure end har, ere de deri udtalte Anskuelser dog ikke en eneestaaende Forfatters Mening. Den velunderrettede Correspondent i »L'Indépendance Belge« siger: „Den keiserlige Regjering vilde gjøre sig selv og Fædrelandet en overordentlig stor Tjeneste, hvis de i dette Skrift forsvarede Ideer udtaltes officielt. Intet vilde være bedre istand til at befæste den fremtidige Tillid og berolige vore Naboers Ømfindtlighed hinsides Rhinen, end et Sprog og en Politik overeensstemmende med Udviklingen i Brochuren: „Rhinen og Weichselen“. Om Tydskland virkelig vil blive beroliget ved at erfare, at Napoleon hellere vil have en stor Landstrækning ved Rhinen afstaaet med det Gode, end føre en fortvivlet Krig for at gjenerobre den naturlige Grændse, er dog tvivlsomt, og hvis den omtalte Brochure er Frugten af en høiere Inspiration, ere Udsigterne trods alle fredelige Forsikkringer meget krigerske.

Efterretningerne fra Ungarn antage stedse en mere og mere foruroligende Charakteer, og uagtet Ungarn endnu ikke tør vove at møde Østerrig i aaben Mark, fordi dens tappre Befolkning siden 1848 er bleven fuldstændig afvæbnet, er dette Land alene ved den passive Modstand dog blevet fuldstændig lammet. Østerrig kan ikke indlade sig i en Krig med nogen Stormagt, da det skal benytte sin Armee til at holde sine egne Undersaatter i Tømme. Det kan ikke haabe at faae nogen Indflydelse i Tydskland, da Tydskerne ikke kunne vente Hjelp og Beskyttelse af en Magt, der er søndersplittet ved indre Strid. Østerrig er nu kun en Stormagt af Navn og vil for Fremtiden ikke have megen Anseelse i det europæiske Raad. Kun i det orientalske Spørgsmaal vil dets Stemme have nogen Vægt, fordi dets Interesse gaaer Haand i Haand med Englands. Men Frankrig og Rusland vide meget godt, at det ikke tør vove at begynde en Krig, og Diplomatiken tager kun Hensyn til de Nationer, der kunne og ville slaaes. Det svage Haab, som dets Venner nærede til dets constitutionelle Program, er forsvundet. Det er umuligt, at Østerrig kan have en constitutionel Regjeringsform, naar alle Skatter i 20 til 30 Miles Afstand fra Wien, maae opkræves af Soldater, og Parlamentet i Wien er endog Gjenstand for Tydskernes Spot. Og det er ikke blot Magyarerne, som Østerrig har til Modstandere; den slaviske Befolkning føler ogsaa sin Vigtighed; der hersker i dette Øieblik en forfærdelig Gjæring langs Østerrigs Grændser, i hvilken Rusland spiller en fremragende Rolle. De christelige Provindser i den nordvestlige Deel af Tyrkiet staae i Begreb med at gjøre Opstand mod Porten, og det er bekjendt, at de stole paa Ruslands Bistand. Man kan ikke antage, at Rusland aabenlyst vil understøtte dem; men den russiske Diplomatik understøttes af den franske, og den kan let — saaledes som den saa ofte har gjort — forhindre Porten i at benytte hele sin Magt for at knuse Opstanden. Havde Ungarn været frit og stærkt og knyttet til Østerrig, hvilket det kunde have været, hvis Østerrig havde havt en eneste Statsmand, vilde det have været et stærkt Bolværk mod Østerrigs slaviske og russiske Fjender. Men ethvert Haab er nu forbi, og om nogle Uger vil Pesth efter al Sandsynlighed være ligesaa misfornøiet og nære det samme glødende Had til Alt, hvad der kommer fra Østerrig, som Venedig nu.

Lexingtons Overgivelse til Sydarmeen er et Omslag i Lykken, som et Øieblik syntes at tilsmile Unionen. I Virginien holde imidlertid de to Armeer hinanden i Skak, medens Aviserne daglig more deres Læsere med at fortælle om forestaaende Slag. Hvis de krigsførende Parter vare lige stærke, baade tilsøes og tillands, vilde Kampen efter al Sandsynlighed faae et heldigt Udfald for den Armee, der undlod at operere udenfor sit eget Grændseskjel. Men det er langs Kysterne, at Norden vil have Leilighed til at bibringe sin Modstander følelige Slag, og der forberedes derfor ogsaa betydelige Expeditioner tilsøes, uagtet man endnu ikke med Bestemthed veed, hvilket Punkt der skal angribes. Hvis de truede Staters Contingent trækkes bort fra Hovedarmeen for at forsvare deres Hjemstavn, vil General M'Clellan maaskee troe sig stærk nok til at udføre sin oprindelige Felttogsplan og trænge General Beauregard tilbage til Virginien. Men saalænge den sydlige Armee er ligesaa stærk som den nordlige, vil denne neppe vove et Hovedslag. En Seir vilde efter al Sandsynlighed ikke aabne Veien til Richmond, og et nyt Nederlag vilde vække den største Forbittrelse i Norden. Paa den anden Side er det nok hævet over al Tvivl, at Washington kan modstaae ethvert Frontangreb, og hvis General Beauregard virkelig har isinde at gaae frem, stoler han vist paa den Opstand, som vil udbryde i det undertvungne Maryland, saasnart en til Undsætning fremrykkende Armee nærmer sig.

M.

Hermann.

En Criminalhistorie fra forrige Aarhundrede.

(Af N. C.)

[Fortsat].

Endelig indtraf et Tilfælde, der bragte ham til at fatte en Beslutning. Den gamle Huusholderske indfandt sig og bad om at blive forundt en Samtale med Dommeren, hvilket strax blev tilstaaet hende. Ydmygt og forlegent traadte hun frem og kunde i Førstningen ikke komme tilorde. Endelig lykkedes det hende og hun fremkom da med en Bøn om, at Dommeren ikke maatte gjøre hende ulykkelig, fordi hun i det Vidnesbyrd, hun havde afgivet i Hermanns Sag, ikke havde efterkommet den til hende rettede Opfordring at sige Alt, hvad hun troede at kunne tjene til Oplysning i Sagen. Dommeren beroligede hende med Hensyn til hendes Frygt, men betydede hende tillige, at det var nødvendigt hun sagde Alt, hvad hun vidste, og ikke fortaug Noget, da hun vilde komme til edeligen at bekræfte sit Udsagn, saavel med Hensyn til dets Sandhed, som og til, at det Udsagte var Alt, hvad hun vidste at fremføre.

Beroliget ved Dommerens venlige Tiltale erklærede den gamle Kone, at det netop var Frygt for Aflæggelsen af en saadan Eed, der havde bestemt hende til at gjøre det nærværende Skridt. Hun gjentog derpaa, hvad hun tidligere for Retten havde yttret til Hermanns Fordeel, og vedblev: „Saaledes har jeg og Alle, der kjende ham, stedse bedømt ham; men Dagen før min kjære Herre blev myrdet, hørte jeg ham selv udtale en ganske anden Dom om Hermann.“ Hun fortalte nu, hvorledes Selming hin Dag formedelst Upasselighed havde holdt sig hjemme. En huuslig Forretning havde ført hende ind i et Værelse, der kun ved en tynd Væg var adskilt fra det, hvori Selming opholdt sig. Hun havde da hørt ham tale med ualmindelig Heftighed, dette havde gjort hende opmærksom, hun havde lyttet og tydeligt hørt ham sige til Hermann, der var i Værelset hos ham: „Jeg har gjennemskuet Dig — Du er ikke Den, Verden anseer Dig for — Du er kun en listig Forbryder, der har forstaaet at skuffe Retfærdighedens aarvaagne Øie!“ — Hvad Hermann havde svaret, kunde hun ikke forstaae; men da hun nogen Tid efter havde seet ham, var han meget nedslagen, og man kunde see paa hans Øine, at han havde grædt.

Da hun havde beediget denne Forklaring, lod Dommeren hende træde ind i et Sideværelse. Han indsaae nu, at Hermann var en med ualmindelig Forstillelse begavet Skurk, hvem man kun ved Torturens Hjelp vilde bringe til at bekjende sin Forbrydelse. Imidlertid vilde han forsøge, om ikke en Overraskelse skulde bringe ham til at forløbe sig.

Det Instrument, hvormed det dødelige Saar blev bibragt Selming, var en almindelig Foldekniv med Hornskaft, paa hvis ene Side var en Tinplade, med Navnet „Hans Lobe“. — Det uventede Gjensyn af dette Mordinstrument, der nu var i Dommerens Værge, ventede han, vilde slaae Morderen. Han lagde det derfor i en Æske, saaledes at Pladen med Navnet vendte iveiret, satte Laaget paa Æsken og denne paa Skranken, bag hvilken de for Retten Mødende maatte stille sig, og nu lod han Hermann kalde.

Han kom. Dommeren stirrede ham med et stift og strengt Blik i Øinene. Uden Frækhed, men med Rolighed udholdt Hermann det prøvende Blik og slog ikke sine Øine ned; men da Dommeren med langsom og høitidelig Betoning fremførte Selmings Ord: „Jeg har gjennemskuet Dig — Du

er ikke Den, Verden anseer Dig for — Du er kun en listig Forbryder, der har forstaaet at skuffe Retfærdighedens aarvaagne Øie!" — Da grebes Hermann af Forfærdelse; bleg og forvirret stirrede han paa Dommeren med et Blik, der vidnede om Lyst til at gjennemtrænge dennes Bryst for at læse i hans Hjerte.

„Gud i Himmelen!" udbrød han med dirrende Stemme, „hvorfra kjender De disse Udtryk?"

Dommeren, der vilde benytte sig af hans Overraskelse og endnu forøge den, pegede paa Æsken og svarede: „Af denne Æskes Indhold."

Som en Tiger styrter paa sit Bytte, saaledes styrtede Hermann sig over Æsken, rev Laaget op og — tumlede med det Udraab: „Gud! Kniven!" et Skridt tilbage. Derpaa stirrede han atter paa Dommeren og udbrød: „Hvad veed De?"

„Alt, Elendige!" tordnede denne; „Alt. Jeg veed, at Du har myrdet din Velgjører." Han troede nu at have beseiret den frække Forbryders Haardnakkethed og trængte derfor ind paa ham med al den Overlegenhed, som Hermanns nylig udviste Adfærd og hans uvilkaarlige Udbrud gav ham; han lod nu den gamle Huusholderske træde ind, lod hende i Hermanns Nærværelse gjentage, hvad hun nylig havde beediget, tog Kniven ud af Æsken, viste Hermann, at den endnu var blodig og brølede ham i Øret: „Dette er din Faders, din Velgjørers Blod!"

Hermann var, efter den Forvirring, hvori Synet af den blodige Kniv havde bragt ham, sunket sammen og syntes, med begge Hænder for Ansigtet, at være et Rov for de mest martrende Kvaler. Paa Dommerens Befaling blottede han sit Ansigt og — viste nu en Mine, hvori rolig Fatning var tydelig at læse.

Dette uventede Syn standsede paa engang Dommeren midt i hans Tales Strøm. Fuld af Forbauselse stirrede han paa dette Menneske, hvem han havde ventet at see for sine Fødder, tryglende om Naade, og som nu med Uskyldighedens Mine besvarede hans lynende Blik. Men hans Forbauselse forvandlede sig lidt efter lidt til Forbittrelse. „Frække Usling!" udbrød han, „vover Du endnu at nære Haab om at skuffe mig ved din djævelske Forstillelse? Tilstaa ufortøvet din Misgjerning, eller belav Dig paa Pinebænken!"

Hermann forblev taus.

„Svar!" tilraabte Dommeren ham.

„Jeg har ingen Misgjerning begaaet," svarede han med dæmpet Stemme.

Uden at spilde et Ord mere lod Dommeren ham føre bort og gav Befaling til pinligt Forhør.

Man skred strax til Udførelsen af denne Befaling og Hermann blev ført til det for slige Forhør bestemte Locale. Synet af de der opstillede Marterinstrumenter, Retfærdighedens skumle Haandlangere og deres uhyggelige Syslen gjorde et stærkt Indtryk paa det unge Menneske; Blodet var veget fra hans Kinder og hans Læber dirrede; hvergang Bøddelen med seendrægtig Ligegyldighed prøvede en Skrue eller lagde et af sine frygtelige Attributer tilrette, gjennemisnede en Gysen ham; hans Knæe vaklede og syntes ikke længere at kunne bære hans Legems Vægt. Dog med Eet rettede han sig i Veiret, hans Ansigt antog et Udtryk af Bestemthed; det var tydeligt at see, at han havde fattet en Beslutning, og da Bøddelen i dette Øieblik nærmede sig, gik han ham modigt imøde.

Dog, det er ikke Fortællerens Hensigt at følge Autors Skildring af en Rettergangsmaade, der var en Skjendsel for den Tid, som bragte den i Anvendelse, og nu, Gud skee Lov! forlængst er afskaffet. Ikkun Forhørets Udbytte ville vi holde os til, det Øvrige vedkommer ikke vor Fortælling.

Hermann havde med mageløs Standhaftighed udholdt den første Grad af de ham bestemte Pinsler, og var stadigt vedblevet at benegte at have begaaet den Brøde, som han blev beskyldt for; men da nu den tilstedeværende Læge erklærede, at man uden Skade for den Anklagedes Sundhed kunde underkaste ham den anden og strengere Grad, da forsagede Modet ham; han udbad sig Betænkningstid, og efter nogle Øieblikkes voldsom indre Kamp erklærede han sig villig til at bekjende.

Han tilstod nu, at han var Selmings Morder, at han havde frastjaalet ham de ved Undersøgelsen fundne Penge og at han var flygtet, for at undgaae Straffen for disse Forbrydelser. Da han havde afgivet denne Tilstaaelse, erklærede han, at han følte sig meget afkræftet ved de udstandne Lidelser, og bad om, at maatte forskaanes for længere Forhør denne Gang. Dommeren opfyldte denne Bøn og lod ham føre tilbage til Fængslet.

Næste Morgen indfandt Dommeren sig meget tidligt, begjerlig efter at erfare de nærmere Omstændigheder ved og Bevæggrundene til den afskyelige Gjerning. Han sendte derfor en Betjent til Fængslet for at hente Hermann; men man tænke sig hans Forbauselse, da denne kom tilbage med den Besked, at Fængslet var tomt og Fangen forsvundet.

Hermanns Fængsel var i tredie Etage i den solide Raadstuebygning; tykke Mure omgave det, en stærk jernbeslagen Dør lukkede for det og det havde kun eet med Jernstænger forsynet Vindue, der vendte ud til Gaden. Ved at undersøge Fængslet fandt man, at een af Vinduets Jernstænger var overfilet og ved een af de andre var fastgjort et Reeb, som Fangen havde betjent sig af til at fire sig ned paa Gaden.

Fuglen var altsaa virkelig sluppet ud af Buret. Hvorledes han havde været istand til at forskaffe sig det til Undvigelsen fornødne Værktøi var ufatteligt, da han ved sin Paagribelse var blevet nøie visiteret og senere ikke havde havt Leilighed til at komme i Berørelse med noget Menneske.

Der var nu ikke Andet at gjøre end at bestræbe sig for atter at faae fat paa den Undvegne, der ved den Forslagenhed, han ved Undvigelsen havde lagt for Dagen, endmere charakteriserede sig som et høist farligt Menneske. Man anvendte derfor alle de Midler, man ved slige Leiligheder pleiede at tye til; man sendte Stikbreve i alle Retninger, ransagede Byen og dens Omegn og udsendte om Natten Patrouiller paa alle Veie. Byens Beboere, der ikke troede at turde sove roligt, saalænge en saa fræk og dristig Forbryder var paa fri Fod, understøttede af bedste Evne Øvrigheden, dog Alt forgjeves. Snart paastodes vel, at han var seet her, snart der; men naar man foranstaltede Undersøgelser, viste det sig stedse, at man var paa feil Spor; Hermann var aldeles forsvundet.

Fjorten Dage vare allerede forløbne og Øvrigheden begyndte at opgive den unyttige Efterspørelse; da indløb der en Dag et Brev fra en fjern Søhavn, hori berettedes, at et ungt Menneske, velforsynet med Penge, var blevet anholdt, fordi han ved at tilbyde en meget høi Betaling havde forsøgt at formaae en til England afgaaende Skipper til at tage sig med uden Pas, og at dette unge Menneske i det Forhør, der var optaget over ham, havde vedgaaet, at han var den fra Fængslet undvegne Hermann.

Stor var Glæden, som denne Efterretning opvækkede, saavel hos Øvrigheden som hos Byens Beboere. Han blev strax hentet, og for at sikkre sig, at han ikke oftere skulde spille et saadant Puds, blev han belagt med Haand- og Halsjern og lænket til Væggen.

Det syntes imidlertid, som om det mislykkede Flugtforsøg, i Forening med de Forholdsregler, man efter hans Paagribelse havde taget for at sikkre sig hans Tilstedeblivelse havde betaget ham alt Haab; thi fra det Øieblik, da han atter befandt sig i Øvrighedens Vold, vægrede han sig ikke mere for at svare paa de ham forelagte Spørgsmaal, og skjøndt man vel kunde have Grund til at tvivle om Sandheden af hans Udsagn, vare dog de, der angik selve Forbrydelsen, saa tilfredsstillende, at man ikke meente at burde trække Sagen længere ud for at opnaae andre Forklaringer, der maaskee vare ligesaa upaalidelige som de allerede afgivne. Man skred derfor til Dommen, der, overeensstemmende med Tidens barbariske Skikke, lød paa levende Radbrækning. Denne grusomme Straf blev dog af Landsfyrsten formildet til Halshugning med Sværd.

Roligt hørte Hermann den afsagte Dom, og da man spurgte ham, om han ikke havde et eller andet Ønske, bad han om, at Henrettelsen ikke maatte blive udsat for længe.

Det var en deilig Sommerdag, da man om Morgenen Klokken 7 aabnede Hermanns Fængsel for at føre ham til Døden. Det unge Menneskes Ansigt var blegt, men uden Spor af Frygt eller Fortvivlelse. Udenfor Fængslet havde en stor Folkeklynge samlet sig, for at see dette frygtelige Menneske, der nu skulde gjøre sin sidste Vandring i dette Liv.

Da Hermann traadte ud af Fængslet og kastede et Blik paa Mængden foer en blussende Rødme over hans blege Kinder; han standsede et Øieblik og bevægede Læberne, som om han vilde tale; men pludseligt, som greben af en anden Tanke, slog han Øinene til Jorden og tiltraadte taust sin tunge Vandring. Omringet paa alle Sider af den nysgjerrige Sværm fortsatte han saaledes sin Gang igjennem Byens Gader; først da han kom udenfor Byen, løftede han atter sit Blik.

Det deilige Solskin, Markens venlige Grønne og Lærkens Sang i den blaae Morgenluft syntes at tale til hans Hjerte. Han vendte sig til den Geistlige, der ledsagede ham, og sagde, medens en Taare trillede over hans Kinder: „Det er sørgeligt at forlade den skjønne Jord i saa ung en Alder." Den Geistlige sagde ham nogle trøstende Ord og han gik taust videre. Nogle Skridt længere frem fik han Øie paa Skafottet. Ved dette Syn foer en Gysen gjennem ham; dog hurtigt søgte han at overvinde denne Svaghed og stirrede nu med ufravendt Blik paa Maalet for sin Vandring. Ankommen dertil steg han modigt op ad Trappen, nærmede sig derpaa Rækværket, lagde den ene Haand paa Brystet, hævede den anden høit i Veiret og raabte med høi Røst: „Jeg er uskyldig; jeg er ingen Morder; saasandt jeg ønsker at blive salig hisset!" Derpaa vendte han sig til den Geistlige, tog ærbødigt og kjærligt Afsked med ham og satte sig paa den for ham bestemte Stol.

Hermanns modige og dog beskedne Opførsel, den Sandhed, der laa i hans Tone, gjorde et stærkt Indtryk paa Mængden. Man syntes ikke at kunne troe, at et Menneske kunde være saa forhærdet, i sit sidste Øieblik, til ingen Nytte at ville betynge sin Samvittighed med en Løgn, en Gudsbespottelse. En lydelig Mumlen blandt Mængden lagde det Indtryk for Dagen, som den Domfældtes Ord og Adfærd havde fremkaldt; dog, det var nu for silde.

Allerede stod Bøddelen med løftet Sværd bag Stolen, hvorpaa Hermann sad. Af den utallige Mængde Tilskuere var der kun Faa, der i dette Øieblik vovede at drage Aande; Stilheden var saa stor, at Enhver vilde kunne have hørt sit eget Hjertes Banken. Da lød pludseligt langt borte et „Holdt!" og tusinde Stemmer gjentoge med deres Lungers hele Kraft: „Holdt! Holdt!"

Et Øieblikks forventningsfulde Taushed fulgte paa dette Udraab. Bøddelen havde sænket det løftede Sværd og saae med spørgende Mine paa den tilstedeværende Dommer. Da trængte igjennem den forbausede Mængde et underligt Væsen med fordreiede Ansigtstræk, stirrende Øine, strittende Haar, uden Hat, uden Kjole, uden Skoe og gjentog uophørligt med hæs og forpustet Stemme: „Holdt!" Forfærdet gjorde Mængden Plads for ham. Som en Rasende styrtede han hen til Skafottet og op ad Trappen, kastede sig for Dommerens Fødder, raabte: „jeg er Morderen!" og sank derpaa bevidstløst om.

Det vilde være forgjeves at forsøge paa en Skildring af de Følelser og Tanker, der i dette Øieblik opfyldte Hermann, om hans Uskyldighed haaber jeg Læseren — trods Skinnet, der var imod ham, ja, trods hans egen ved Pinebænken aftvungne Tilstaaelse — ikke har tvivlet.

Saavel han, som den Selvanklagede bleve nu førte tilbage til Raadhuset. Den Sidste, der endnu befandt sig i bevidstløs Tilstand, havde man gjenkjendt som Selmings Vert. Denne Mand, der kaldte sig Henrich Dorff, var for ikke længe siden kommet til Byen, havde kjøbt det Sted, hvori Selming boede og benyttede den til Stedet hørende Ret til Verthuushold. I den senere Tid havde han været syg og i de sidste Dage sengeliggende.

Saasnart han var kommet til sig selv igjen, blev han taget i Forhør. Her forsøgte han vel i Førstningen at benegte den Brøde, han selv havde fremstillet sig for at tilstaae og erklærede, at det kun var Feberphantasier, der havde bragt ham til i et ubevogtet Øieblik at forlade sin Seng for at ile ud af Byen til Retterstedet og der erklære sig for Selmings Morder; men efter flere Forhør, hvori han indviklede sig i Modsigelser, bragte Dommeren ham til at tilstaae sin Misgjerning, tilligemed alle de vedkommende Omstændigheder.

En Følge af dette Forhør og de derved indhentede Oplysninger var, at Dommeren strax lod Hermann hente, omfavnede ham og udbrød med rørt Stemme: „Ædle unge Mand! jeg kjender Dig nu, og skjøndt jeg endnu ikke tilfulde indseer Grunden til din skjønne Opoffrelse, saa aner det mig, at kun Omsorg for din myrdede Velgjørers Navn har bevæget Dig dertil; jeg er nemlig nu underrettet om Selmings Forhold til en vis Ditlew."

Saasnart Dommeren nævnede dette Navn, foer Hermann forfærdet tilbage. „Gud!" udbrød han, „saa har al min Kamp dog været forgjeves! Saa skal den Hemmelighed, jeg vilde offre Livet for at bevare, dog blive bekjendt!"

„Nei, min Ven!" afbrød Dommeren ham, „vær Du rolig! Ingen uden jeg kjender den endnu, og jeg sværger Dig, ved Alt, hvad Helligt er, Ingen skal erfare den af mig. Men," vedblev han, „sæt mig nu ogsaa istand til at erkjende hele Omfanget af din skjønne Handling; betro Dig ganske til mig."

Hermann forblev nogen Tid taus og syntes at grunde. „Ja," udbrød han omsider, „da De kjender Noget, er det nødvendigt, De maa kjende Alt, for at De ikke skal fælde en urigtig Dom over den Mand, jeg skylder Alt. Jeg stoler paa Deres Løfte og vil meddele Dem den Hemmelighed, som Døden ikke kunde bringe mig til at forraade; men," vedblev han, „for at kunne dette er det nødvendigt, at jeg forinden afhenter nogle Papirer, jeg har opbevaret i et hemmeligt Gjemme i mit Hjem."

Dommeren erklærede ham, at det nu ganske stod til ham selv at gaae, hvorhen han vilde, da han fra dette Øieblik af var aldeles fri. Hermann gik da bort, vendte kort efter tilbage og begyndte paa Dommerens Opfordring sin Beretning saaledes:

„I de Aar, jeg har været i min Velgjørers Huus, er det nogle Gange hændet, at han har foretaget Reiser, der i to til tre Dage have fjernet ham fra Hjemmet. Om Grunden til disse Reiser talte Selming aldrig, og da jeg mærkede, han ikke vilde betroe mig den, spurgte jeg heller ikke derom. Ligeledes var han taus med Hensyn til Alt, hvad der angik hans tidligere Liv, og da jeg engang bad ham meddele mig Noget herom, henviste han mig til Fremtiden og lovede da at ville opfylde mit Ønske. Denne Tilbageholdenhed var mig saameget mere paafaldende, som Selming ellers betroede mig Alt. Ikke destomindre ventede jeg taalmodigt paa, hvad Tiden vilde bringe og søgte aldrig at udforske, hvad han ikke ønskede at betroe mig.

Dagen før den afskyelige Gjerning, der for stedse berøvede mig min Velgjører, og nær havde bragt mig Døden for Bøddelens Haand, vilde Selming atter foretage en Reise. Han lod mig bestille Postbefordring, som skulde være rede næste Morgen ganske tidligt; men om Eftermiddagen var han saa uheldig, ved et Fald paa Gaden at beskadige sin høire Arm. Skaden var vel ikke af Betydenhed, men dog af den Natur, at Lægen paa det Strengeste paalagde ham at holde

sig i Ro. Han maatte altsaa opgive den besluttede Reise; men det var tydeligt at see, hvormeget dette gik ham tilhjerte; den ellers saa rolige Selming lagde en Utaalmodighed for Dagen, der meget bedrøvede mig, især da jeg troede, at den var en Følge af Smerter i Armen. Men da han forsikkrede mig, at Smerten kun var høist ubetydelig og at hans Utilfredshed ene hidrørte fra, at han maatte opgive Reisen og ikke engang formaaede at skrive et Brev, der var ham af megen Vigtighed, kunde jeg ikke afholde mig fra at spørge, om jeg da ikke kunde udføre disse Forretninger.

Ved dette Spørgsmaal blev Selming eftertænksom, gik flere Gange taust op og ned ad Gulvet og det var tydeligt at see, at han var uenig med sig selv om, hvilken Beslutning han skulde tage. Tilsidst blev han staaende lige foran mig, greb min Haand og sagde: „Jeg gjør Uret i fra Tid til anden at opsætte at vise Dig den Tillid, dit sønlige Sindelag mod mig gjør Dig værdig til; jeg kjender jo dit Hjerte og er forvisset om din Kjærlighed." Han trykkede min Haand, saae mig ind i Øinene og vedblev:

„Den Reise, jeg ved mit Uheld idag er blevet forhindret i at iværksætte, staaer i nøie Forbindelse med mit foregaaende Liv. Du erindrer vel endnu, at Du engang bad mig om at meddele Dig Noget herom, og at jeg lovede at gjøre dette, naar Du blev ældre? Dette Løfte vil jeg nu indfrie, deels fordi jeg anseer Dig for forstandig nok til at kunne bevare en Hemmelighed, deels fordi det er nødvendigt, naar Du skal kunne udføre, hvad jeg selv ikke formaaer." Derpaa aabnede han en Skuffe og tog nogle Papirer frem. „Dette," sagde han, „har jeg allerede for lang Tid siden sammenskrevet. Hvorfor jeg har nølet med at overlevere det i dine Hænder, uagtet det er bestemt for Dig, vil Indholdet vise Dig. Naar Du har læst det, kjender Du mig ganske." Han trykkede Papirerne i mine Hænder, vendte sig om og gik hurtigt ind i det tilstødende Værelse. Frygtsomt aabnede jeg de hemmelighedsfulde Blade og læste, hvad jeg nu skal forelæse Dem."

(Fortsættes.)

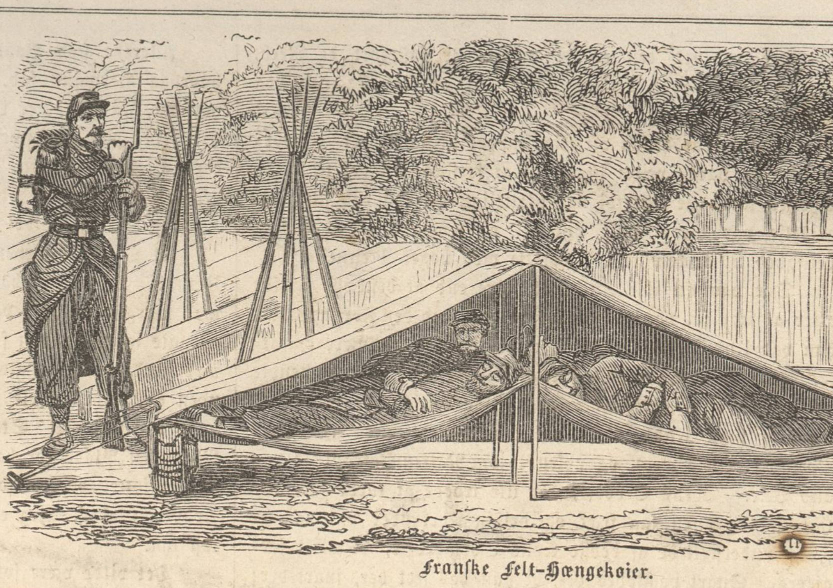

Franske Felt-Hængekoier.

II.

Paa Sorø Kirkegaard staaer en Marmortavle, der i Ord af B. S. Ingemann beretter, at her gjemmes Støvet af

Christian Wilster,
fød den 27de September 1797,
død den 11te Januar 1840.

Han Oldtidsskjalde Ungdomsliv gjengav,
Mens selv han sank i tidlig Grav.
Sku opad Kjærlighed, see fremad Savn!
Hist blomstrer frisk hans Liv
Og her hans Navn.

Og dette Navn vil blomstre saalænge dansk Sprog læres og tales i Danmark, thi med Mesterhaand har han indført de to største græske Digteres Værker iblandt os, og for Danske vil Navnet Christian Wilster altid som en Skygge følge Homer og Euripides.

Vi have seet, at han var født 1797; 1813 blev han Student og femten Aar anvendte han deels til at tage Examiner — philosophisk, juridisk, theologisk og omsider Magistergraden — deels som Huuslærer og Adjunct i Sorø, deels til at dyrke Literatur, Æsthetik og Poesi. Han førte en elegant Pen, var humoristisk og ikke lidet satirisk, og hans Recensioner vare skarpe, men med J. L. Heiberg til Modstander i en æsthetisk Polemik maatte han naturligviis bukke under. Hans Digte, tre Samlinger af meget forskjellig Charakteer, ere blevne forskjelligt bedømte og ville vel ogsaa neppe kunne hævde ham Plads blandt vort Aarhundredes Første, men hans Oversættelser give ham uafviseligt Krav paa Rangen imellem dem. I Aaret 1828 blev han Lector i Græsk ved Sorø Akademi, og hans Sind vendte sig nu heelt til de Gamle. Nogle Aar tilbragte han med Studier af de græske Digtere og med Forarbeider til det store Værk, hvortil han beredte sig, og i 1836 udkom hans Oversættelse af Iliaden og allerede næste Aar Odysseen. Med den Iver og Rastløshed, der som oftest besjeler den, som dunkelt føler, at hans Livstraad snart er udspunden, arbeidede han utrætteligt paa sit Livs Gjerning, og i nogle Aar havde han udført den Idræt, der vel kunde sysselsætte et heelt Menneskeliv. Men dette var ham ikke nok; fra Homer gik han til Euripides, og ved Juletid 1839 havde han otte af dennes Tragedier færdige; men dette Arbeide havde overanstrengt hans svage Kræfter, han havde allerede længe skrantet, nu brød Sygdommen voldsomt ud og den 11te Januar 1840 lukkede han sine Øine.

Hans Liv var smukt og roligt, hans Dødsstund var klar, og ingen Plet vil fordunkle hans Eftermæle.

Logogriph.

1. 2. 3. 4.

En Herskermagt; Gud veed, om ei
Det dog var bedst, den gik sin Vei?

4. 2. 1.

Surrende
Snurrende
Til Verden jeg kom;
Dreiende
Feiende
Dandser jeg om.

Paa Parnasset jeg ogsaa skal være,
Naaer Du mig der — saa fanger Du Ære.

4. 3. 2. 1.

Mens Tiden iler for hver Mand
Og gnaver Alt med skarpen Tand,
For mig den uforandret staaer:
Jeg voxer ei i Tal af Aar.
Trompeters, Trommers, Paukers Lyd
Omkring mig toner Høitidsfryd.
Jeg vækker Medynk, vækker Latter,
En Søn af selve Himlens Datter
Jeg nærer Ungdoms Længselsdrømme
Og skjærmer Følelser saa ømme.
Jeg mænger mig med konstige Dyr,
Er selv en konstig, konstnerisk Fyr.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 106.

Bølgen.

Opløst af Nr. 69.
Opløst som „Variation" af Tom; som „Forgængelighed" af Betzi F.; som „Ønske" af C. i Nyborg; som „Uro" af Chevalier.

Døde.

Frederik Christian Bornemann, Etatsraad, juridisk Professor ved Universitetet i Kjøbenhavn, † 6te Octbr., 51 Aar.

William Farren, en af de fortrinligste engelske Skuespillere, † 24de Septbr. i London.

Giovanni Battista Niccolini, der i 50 Aar har været Professor i Historie og Mythologi i Florenz, dramatisk Digter, † 20de Sept. der, 75 Aar.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 4de til den 10de October incl.

Dato.	Middelvarme (C. o).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
4de . .	8,77	14,0	5,2	67,5	28"4,56	"
5te. . .	10,73	14,0	2,8	80,0	28"4,07	"
6te. . .	9,47	15,0	4,5	80,0	28"2,51	"
7de . .	8,43	15,2	3,4	75,0	28"3,54	"
8de . .	10,96	14,0	1,3	85,0	28"2,76	"
9de . .	12,83	15,8	9,0	90,0	28"0,82	"
10de . .	10,93	16,0	4,2	70,0	28"1,84	"

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Felt-Hængekøier for den franske Armee.

De Herrer Amyot, Charon & Capelle fils have construeret nye Feltkøier, hvis Hensigtsmæssighed turde være hævet over enhver Tvivl, eftersom Keiser Napoleon har afkjøbt disse Herrer Opfindelsen for 40,000 Francs og paabudt Krigsministeren at indføre Køierne for hele Armeens Vedkommende. »L'Illustration«, som i sit sidste Numer bringer hosstaaende Afbildning, giver ingen nærmere Oplysning om Detaillerne i Constructionen. Den lader sig imidlertid vistnok ligesaa let udfinde af enhver Sagkyndig, som det er indlysende for enhver Uindviet, at en Hængekøie med Telt over afgiver et behageligere og sundere Natteleie for Soldater, end den nøgne, fugtige Jord, eller selv en Barak med Halm i, som dem, man byder vore Soldater i Felten. Men det forstaaer sig: den nye Opfindelse koster Penge!

Verdens-Barometret.

London	10	Octbr.	3	pCt.	Consols . . .	$92^7/_8$.
Paris	"	—	3	"	Rentes . . .	68. 35.
Wien	9	—	5	"	Metalliques .	67. 20.
Berlin	"	—	$3^1/_2$	"	Staats-Sch.	89.
Kjøbenhavn	11	—	4	"	Kgl. Obligat.	$96^3/_4$.

Paa Andr. Fred. Høsts Forlag er udkommet:

Amalie Vardum.

Original Fortælling. 2 Rd.

En ung Piges Historie.

Tredie Oplag.
Heft. 1 Rd. 48 Sk., indb. 2 Rd., med Guldsnit 2 Rd. 16 Sk.

Paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag er udkommen og at faae i enhver Boghandel:

Julien.

Af L. F. Bungener.
Et Livsbillede fra det attende Aarhundredes Slutning.
Oversat af Pastor C. A. Ravn.
4 Dele ($80\frac{3}{4}$ Ark). 4 Rd. 32 Sk.

Udkommen er:

Den christelige Familie,

Prædikener af E. de Pressencé, Præst i Paris, oversat af A. Enkebølle, heft. 72 Sk., indb. 1 Rd. 16 Sk.

Rosa.

Et Afsnit af en ung Piges Liv. Af Mme E. de Pressencé, heft. 1 Rd., indb. med Guldsnit 1 Rd. 56 Sk.
Fr. Wøldikes Forlagsboghandel.

Pianofortestemning

udføres af A. Jessen, Gasveien Nr. 8, 4de Sal. Bestillinger modtages i Dhrr. C. C. Lose & Delbancos Bog- og Musikhandel.

Gulvfernis.

Den som fortrinlig anerkjendte Gulvfernis til 1 Rd. pr. Pot haves stedse paa Lager. Ferniseringen foregaaer med største Lethed, saa at Arbeidet kan udføres af Enhver. — Ingen anden Fernis meddeler Træet saamegen Styrke, eller er af slig Varighed som denne. Fernisen erholdes alene hos

Adolph Rørup,
Contoir: Hjørnet af Compagni- og Badstuestræde 10, 1ste Sal.

Enkelte Nr. af Illustr. Tidende

til Supplering ved Indbinding af 1ste Bind, indeholdende Nr. 1—53, og af 2det Bind, indeholdende Nr. 54—105, kunne, forsaavidt Oplaget tillader det, erholdes à 16 Sk.; med Tillæg à 24 Sk.

BREVVEXLING.

Til „En Guldsmed" i „Flyveposten". Behag at læse Industriforeningens næste Qvartalshefte. De vil deri finde en Bedømmelse af Industriudstillingen i Malmø.

- Udsius. Det var netop paatænkt og skal blive iværksat, saafremt Vedkommende giver sit Samtykke dertil.
- s. r. n i A. Kan ikke benyttes.

Rettelse.

I Nr. 106. Side 3. Sp. 1. Lin. 8 f. n. 4000; læs: 40,000.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 108.] Udkommer hver Søndag. —— Kjøbenhavn den 20. October 1861. —— 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Jacob Scavenius Fibiger. — Ugens Politik. — Helsingborg. — Oehlenschlægers Portraitstatue paa St. Annæ Plads. — Hermann (fortsat). — Meddelelser af blandet Indhold. — Fra Kirkegaarden, III.

Jacob Scavenius Fibiger.

Atter har Fædrelandet mistet en af sine fremragende Sønner, og denne Gang er det Armeen, som Tabet har rammet, idet den kongelige Artilleri-Brigade i denne Maaned er bleven berøvet sin dygtige Chef, Generalmajor **Fibiger**, der som Følge af et apoplectisk Tilfælde døde Fredagen den 11te dennes. Igjennem en 50aarig Tjenestetid foreligger her en afsluttet Virksomhed, hvortil vanskeligt skal kunne opvises Magen i Armeen, idet den Vortgangnes Studium, Villie og strenge Retsind, forenet med gunstige Forhold for deres kyndige Anvendelse, have bragt et Resultat, ikke mindre heldigt for Fædrelandet end mærkeligt derved, at det faldt i eet Menneskes Lod at see skabt fra Nyt et heelt Armeemateriel, prøve og bruge det, og dog at opleve, hvorledes det tildeels maatte vige for et endnu fuldkomnere, den nyeste Tids Frembringelse. Vi ville derfor i korte Træk vise, hvor og hvorledes Fibiger har virket, idet vi fremdrage Hovedmomenterne af dette daadrige Liv, hvortil vi, i Anerkjendelse af Vægten af de Ord, tvende af hans Kammerater tidligere have udtalt, tillade os for Perioden indtil den slesvigske Krigs Slutning i Hovedsagen at henholde os til de Meddelelser om ham, der findes i „Slagene ved Fredericia og Isted".

Jacob Scavenius Fibiger, Søn af Sagfører Gotfred Fibiger og Christiane, født Lindam, en Datterdatter af den bekjendte Commandeur Grib — var født den 23de Januar 1793 paa Gaarden Snoghøi, som blev skjenket Commandeur Grib for hans Deeltagelse i Søkampene under Tordenskjold, navnlig ved Dynekilen, Strømstad og Göteborg.

Sin tidligste Underviisning nød Fibiger i Faderens Huus og sendtes først, efter i 1806 at være blevet confirmeret i Erritsø Kirke, til Kjøbenhavn, hvor han samme Aar indtraadte som Cadet i det daværende Artilleriinstitut. Herfra dimitteredes han i Aaret 1811 som Nr. 1 af sin Classe med Secondlieutenants Anciennetet fra 1ste September 1809.

Den 1ste April 1815 udnævntes han til Premierlieutenant; den 2den December 1827 til Capitain; benaadedes i 1828 med Ridderkorset af Danebroge og i 1840 med Dannebrogsmændenes Hæderstegn. I Aaret 1842 blev han virkelig Major, efter Aaret forud at være bleven tillagt Anciennetet som saadan, og ansattes som Chef for Laboratorieetaten. Fra Laboratoriet afgik han i 1843 som Constructeur og Chef for det materielle Bureau ved Artilleribrigadens Stab, og blev i 1844 Oberstlieutenant og Chef for Brigadestaben. Han udnævntes i 1848 til Oberst, benaadedes i 1849 med Commandeurkorset af Danebroge og 1850 med den svenske Sværdordens Commandeurkors samt i 1859 med Storkorset; var i 1850 Chef for Reserveartilleriet; blev i 1852 Overtøimester og i 1856 Chef for Artilleribrigaden.

Samme Aar Fibiger forlod Cadetinstitutet, begyndte han sin lange, saa hæderlige og frugtbringende Virksomhed som Lærer, en Virksomhed, hvorfor han er og vil blive i kjært Minde hos mange Generationer af Armeens Officerer.

I sine tidligste Læreaar docerede han Artilleri- og Vaabenlære paa Landkadetacademiet og Fricorporalskolen, samt, som kongelig ansat Lærer, Mathematik paa Artillericadetinstitutet. Samtidigt hermed arbeidede han imidlertid med rastløs Iver paa sin egen Uddannelse. Foruden at beskæftige sig med sit egentlige Fagstudium, gjennemgik han saaledes i 1814 og 1815 Ingenieurskolen og absolverede den for Ingenieurerne foreskrevne Examen, og det skjøndt Krigen voldte ham en følelig Afbrydelse, idet han fra Vinteren 1814 til Foraaret 1815 var udcommanderet med Batteriet Hummel. Fra Sommeren 1818 til Foraaret 1820 gjorde han en Reise gjennem Tydskland, Italien, Schweitz og Frankrig, og blev efter Hjemkomsten ansat som Lærer i Mathematik, Artilleri- og Vaabenlære ved Landkadetacademiet og Lærer i Artilleri ved Artillericadetinstitutet. Dette sidste Lærerembede beklædte han, indtil Institutet hævedes, og overtog derpaa efter den kongelige militaire Høiskoles Oprettelse Docentposten i Artilleri ved denne, som han beklædte fra 1832 til 1842. I dette Tidsrum foretog han sin anden Udenlandsreise, nemlig til Petersborg og Moskow, for at gjøre sig bekjendt med det russiske Artilleri i Almindelighed og de i disse Stæder værende, høist mærkelige Samlinger og Underviisningsanstalter i Særdeleshed, og derved udvide sit allerede paa den første Reise erhvervede Kjendskab til de fremmede Artilleriers indre Væsen og Organisation.

Den saa at sige uafbrudte Krigstilstand, hvori Danmark fra 1803 til 1814 som Følge af Bevægelsen i Europa befandt sig, havde tilfølge, at den militaire Applications-Underviisning her, som i saa mange andre Stater, ikke naaede og ei heller kunde naae en til dens Hjelpevidenskabers Fremskridt svarende Udvikling. Det havde vel allerede vundet fuld Anerkjendelse, at Grundlaget for den artilleristiske, som i Almindelighed for enhver technisk Underviisning, burde være et mathematisk-naturvidenskabeligt, og Fibiger havde allerede paa Artillericadetinstitutet givet Applications-Underviisningen et væsentligt Opsving; men først da Anerkjendelsen af Natur-

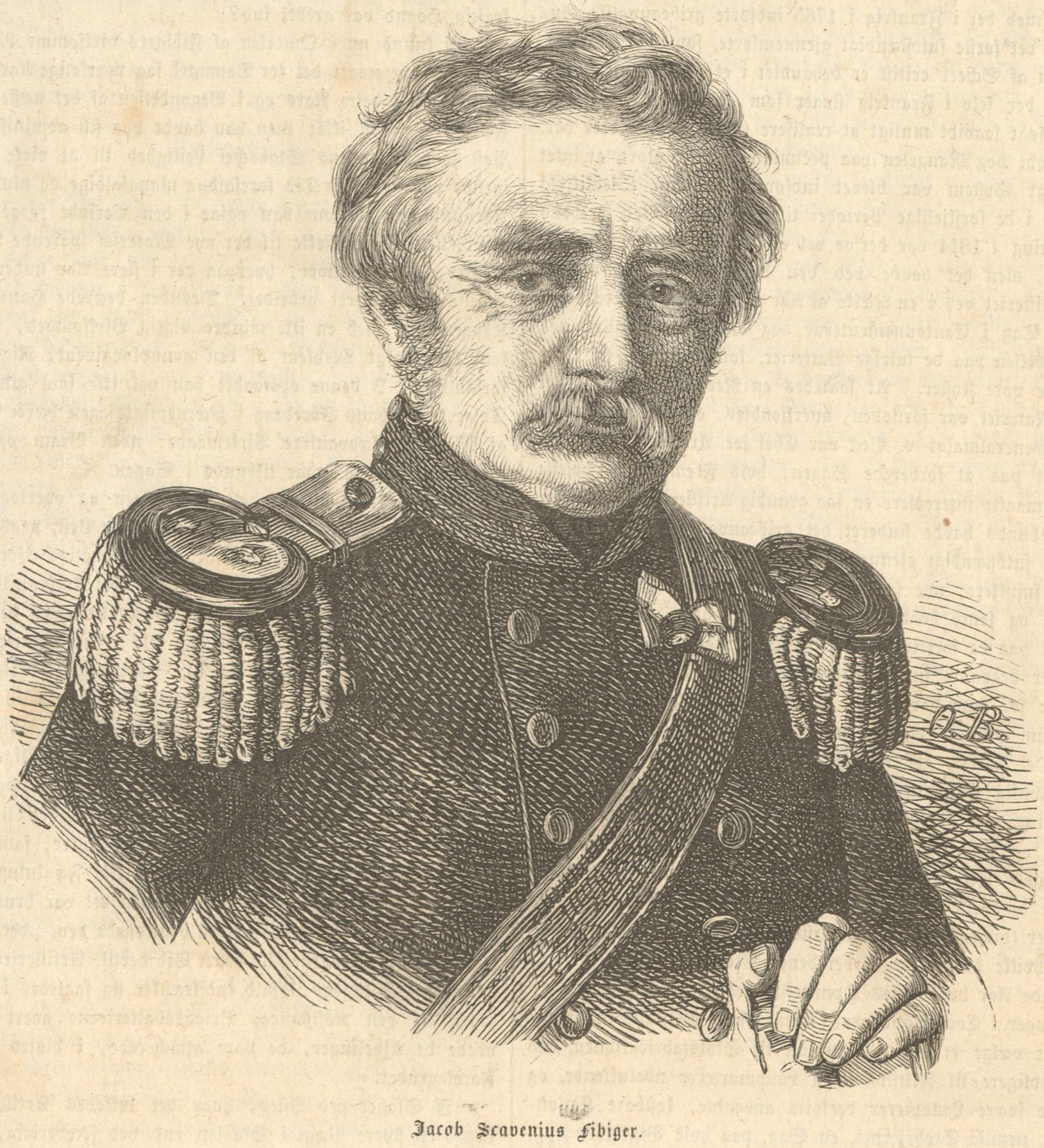

Jacob Scavenius Fibiger.

videnskabernes og Analysens Vigtighed som Basis for den techniske Underviisning, ved Oprettelsen af den polytechniske Læreanstalt og den militaire Høiskole, hertillands havde faaet Liv og Skikkelse, først da var det, at Fibiger fandt Leilighed til at foredrage sit Fag i den Udstrækning, han havde tilegnet sig det, og gjøre Artilleriunderviisningen paa Høiskolen til et paa den høiere Analyse og rationelle Mechanik baseret, planmæssigt sammensat Hele. — Betænker man nu, at han, forinden han har kunnet begynde ret for Alvor at arbeide i sit egentlige Fagstudium, først ved egen Flid har maattet erhverve sig den nødvendige Basis for dette, at han ved Siden heraf har været optaget af Forretninger som Officeer og Lærer, vil man kunne fatte, hvilken rastløs Arbeidsomhed og varm Følelse for sit Kald, der har været nødvendig for at samle den Kundskabsmasse, hans Virksomhed som Lærer og de af ham udgivne Skrifter give Beviser paa. I disse Skrifter, nemlig de for Høiskolen udarbeidede Ledetraade ved Underviisningen i Artilleri og den i 1842 udkomne Balistik, som danner 1ste Deel af et større Værk over Artilleriet i dets Heelhed, har Forfatteren, foruden flere originale Afhandlinger, nedlagt en værdifuld Samling af det Bedste, der indtil de seneste Aar i videnskabelig Henseende er præsteret for Vaabenet. — Den Critik, med hvilken Materialet er samlet, og den eensartede Form, under hvilken de forskjellige Forfatteres Systemer ere givne, bevirke, at Læseren i General Fibigers Bøger finder et Udbytte, han ellers kun ved et møisommeligt Studium af mangfoldige fremmede Værker vilde kunne forskaffe sig; der tilkommer saaledes General Fibiger Æren af paa dansk Grund at have omplantet en høist vigtig teknisk Viden, der tidligere manglede al Repræsentation i vor Literatur.

Det var imidlertid ikke blot Eleverne paa Cadetinstitutet eller Høiskolen, der nøde Godt af Fibigers rige Kundskabsfylde, ogsaa de tjenstgjørende Vaabenfæller deelagtiggjorde han i Udbyttet af sine Studier, ved til forskjellige Tider at holde Forelæsninger for dem over Mathematik og Artilleri.

Ved Siden af den alt omtalte literaire Virksomhed fortjener endnu væsentlig at fremhæves General Fibigers ivrige Deeltagelse i Udgivelsen af de danske militaire Tidsskrifter: „Magazin for militair Videnskabelighed"; „Nyt Magazin for militair Videnskabelighed" og „Militairt Repertorium", der gjemme ikke faa værdifulde Afhandlinger af ham, hvoraf flere ere optagne i fremmede Skrifter.

Foruden som Lærer og Forfatter at gjøre sit Kundskabsfond frugtbringende, har General Fibiger tillige ad en anden Vei, til ikke mindre Gavn for Staten og Vaabenet end til uvisnelig Hæder for sig selv, bragt Resultatet af mange Aars Arbeide og Studium paa en mere concret Maade for Dagen, saaledes at det kan sees og fattes af Enhver — vi sigte her til hans Virksomhed som Constructeur.

Omendskjøndt der i de sidste Decennier af det forrige Aarhundrede var virket endeel for det danske Artillerimateriel af Scheel og Mechlenburg; omendskjøndt den Første, nøie bekjendt med det i Frankrig i 1765 indførte gribeauvalske System — det første fuldstændigt gjennemførte, som kan paavises, og som af Scheel critisk er behandlet i et paa Fransk skrevet Værk, der selv i Frankrig staaer som et classisk Arbeide — havde søgt saavidt muligt at realisere Gribeauvals Ideer her, saa havde dog Mangelen paa pecuniaire Midler gjort, at intet egentligt System var blevet indført, men kun Øieblikkets Trang i de forskjellige Perioder tilfredsstillet. Ved Fredens Afslutning i 1814 var derfor vel et ikke ubetydeligt Materiel tilstede, men det havde ved den lange Brug lidt meget: Feltartilleriet ved i en Række af Aar ikke at kunne være bragt under Tag i Cantonnementerne, og det svære Artilleri ved Anvendelsen paa de talrige Batterier, som fra 1807 til 1814 dækkede vore Kyster. At saaledes en Reorganisation af det hele Materiel var fornøden, anerkjendtes, og alt medens afdøde Generalmajor v. Beck var Chef for Artilleriet var man betænkt paa at forberede Sagen, hvis Fremgang i høieste Grad maatte interessere en saa grundig Artillerist som Fibiger, der tilbunds havde studeret det gribeauvalske System og det ligesaa fuldstændigt gjennemførte, men i constructiv Henseende langt smukkere, nye franske System, som i 1825 afløste det ældre, og som, hvad Feltmateriellet angaaer, væsentligt er baseret paa de fortrinlige engelske Constructioner. Da derfor Fibiger begyndte sin skabende Virksomhed, er det unegteligt, at der for ham var en rig Mark at arbeide paa; Øieblikket var ham gunstigt, og han har i Sandhed benyttet det.

Det Første, der trængte til Reform, var selve Skytset, og navnlig Granatskytset. I 1822 forelagde da Fibiger, i Forening med sin Ven, Oberst Keyper — som for en stor Deel, og især for Feltartilleriet, har medvirket til det nye Materiels Tilblivelse — Artilleri- og Constructionscommissionen de første Tegninger til nye lette Kugle- og Granatkanoner (disse Sidste for at erstatte de ældre korte Haubitser), med hvilke derpaa de forberedende Prøver foretoges. I de følgende Aar henvendtes Opmærksomheden, foruden paa Forandringer i Constructionerne, tillige paa Ønskeligheden af ogsaa at vælge et andet Materiale til Skytsfabricationen, end det tidligere til Feltskytset og Landmorterer udelukkende, og til de svære Landpiecer deelviis anvendte, kostbare Kanonmetal, nemlig Støbejernet, en Sag, paa hvis Vigtighed Forskjellige alt meget tidligere havde henpeget. I sikker og begrundet Overbeviisning om Støbejernets Fortrinlighed som almindeligt Skytsmateriale, gav nu Fibiger sig til at arbeide hen til dets fuldstændige Indførelse, og forelagde i 1831 Tegninger til et heelt Sæt Prøvepiecer, som støbtes, og hvormed de Prøver ere foretagne, som begrundede Indførelsen af vort nuværende Skytssystem. Dette Skyts, som heelt igjennem er af svensk Støbejern, kan med Hensyn til Form, Materiale og Forarbeidning, der stedse foregaaer under den strengeste Control, stilles ved Siden af en hvilkensomhelst europæisk Magts, og, naar man seer hen til enkelte Dele af det, f. Ex. den lette 84 Pds. Granatkanon, kunne vi endog rose os af at være gaaet forrest paa Forbedringernes Vei.

Til det nye Skytssystem construeredes nu ogsaa i Aarenes Løb af ham selv, eller under hans og Oberst Keypers Ledelse, et nyt System af Affutager, aldeles forskjellige fra de ældre, og nærmest baserede paa de nyere engelske og franske Constructioner. Ved Voiturerne og de utallige til Artilleriet hørende Assessorier indførtes lignende Reformer, og som Resultat af alle disse Anstrengelser — der fandt kraftig Understøttelse hos Regjeringen og Bistand hos Corpset — er fremgaaet et Artillerimateriel, der, hvad dets enkelte Deles Brugbarhed og det Heles systematiske Sammensætning angaaer, ikke overtræffes af noget andet Lands. — Til ethvert Stykke, fra det Betydeligste til det Allerringeste, blev udfærdiget nøiagtige geometriske Arbeidstegninger; Instructioner for Controllen ved Forarbeidelsen, og for Modtagelsen af de færdige Stykker forfattedes — kort, der forsømtes Intet, for at bringe det danske Artilleri derhen, hvor det franske ved Gribeauvals og hans Efterfølgeres Omsorg og Indsigt var bragt.

Skjøndt Fibiger til alt Dette vel har benyttet de ældre Officerers Erfaringer og ladet Meget udføre ved yngre, af ham selv uddannede Kræfter — var han dog hovedsagelig den, hvorfra det er udgaaet. Han har arbeidet til dette Maal i de forskjellige Stillinger, han har beklædt ved Artilleriet, saaledes i en Række af Aar som Secretair i Artilleri- og Constructionscommissionen, som Medlem af de vigtigste, til det nye Systems Indførelse hørende Prøvecommissioner, som Constructeur og Chef for det materielle Bureau under Brigadestaben, og som Stabschef, da han modtog Overledelsen af alt Herhenhørende. Som Stabschef har han ogsaa gjort Meget for at befordre Sandsen for det videnskabelige Element, og ladet foretage Forsøg og indrette Apparater, som i Forhold til de Midler, hvorover vort lille Artilleri disponerer, gjør det megen Ære.

Om hans Fortjeneste af Artilleriets Materiel kan der saaledes vistnok kun være een Mening, og enhver Sagkyndig, som for en tredive til fyrgetyve Aar siden har seet det danske Artilleri paa Amager Fælled og mindes hvad han da saae, fristes sikkerlig ved Betragtningen af vore nuværende Batterier, bevægelige som faste, til at spørge: hvorledes mon vi nu ligeoverfor Fjenden vilde have taget os ud, naar der ikke med kraftig Haand var grebet ind?

Vi kunne nu i Omtalen af Fibigers virksomme Liv antage, at have naaet det for Danmark saa mærkelige Aar 1848. Activ Deel i dette Aars og i Begyndelsen af det næste Aars Felttog tog han ikke; men han havde paa sin administrative Post som Brigadens Stabschef Leilighed til at virke fremmende paa de i den Tid forefaldne mangfoldige og pludselige Udrustninger, ligesom han ogsaa i den Periode sørgede for Udgivelsen af en Række til det nye Materiel svarende Reglementer og Regulativer, hvorpaa der i flere Aar under hans Ledelse havde været arbeidet. Desuden beærede Hans Maj. Kongen ham med en ikke mindre vigtig Virksomhed, nemlig som kongevalgt Medlem af den grundlovgivende Rigsdagsforsamling. I denne optraadte han vel ikke som glimrende Taler, men hans Foredrag i Værnepligtssagen bærer Præget af Mandens sædvanlige Virkemaade: uden Bram og Støi med Sindighed at gaae tilbunds i Sagen.

I Mai 1849 ankom han til Armeen og overtog Commandoen over Artilleriet med den, hele denne Post, paahvilende vigtige og vidtløftige Administration af de active Afdelingers Bevæbning og Forsyning med Materiel og Ammunition. — Da de ligeoverfor Strib anlagde Strandbatterier den 3die Juni begyndte Kampen, ledede han selv i flere Timer Ilden fra vor Side, og i Slaget den 6te Juli ved Fredericia var han i sin Egenskab som Høistbefalende over Artilleriet, i den commanderende Generals Nærhed. Da den fjendtlige Beleiringspark var erobret, forestod han det betydelige Materiels Indbringelse til Fæstningen og greb i saa Henseende kraftige og fremmende Foranstaltninger. Leilighed til nogen eclatant og afgjørende Anvendelse af en større, samlet Artillerimasse frembød Fredericia-Slaget ikke: Fægtningens afgjørende Momenter foregik, inden Dagen ret var brudt frem, og vort Infanteries, som Fjenden benævnede den, „deciderede" Angrebsmaade levnede ikke heller Tid dertil. Artilleriets Deelagtighed i Kampens Udfald indskrænker sig saaledes i Hovedsagen til den Assistance, Brigadebatterierne hvert for sig ydede de Afdelinger, de vare attacherede, i disses separate Foretagender.

I Slaget ved Isted, hvor det lykkedes Artilleriet at lægge en større Vægt i Skaalen end ved Fredericia, brugte Fibiger den Reserve af Artilleriet, hvorover han selv førte den umiddelbare Commando, paa en med de nyere Principer for Artilleriets Brug overeensstemmende Maade: da Fjenden haardnakket holdt sin sidste Stilling, lod han en større Artillerimasse gaae frem, hvis Ild, væsenligt rettet mod det Fjendens Centrum dækkende Artilleri, frembragte Vaklen og saaledes forberedede Angrebscolonnens heldige Fremgang. Efter Isted-Slaget har han, ved Organisationen af forskjellige til Forsvar af Armeens faste Stilling og dens detacherede befæstede Positioner bestemte Artilleriafdelinger, udviklet en forøget Virksomhed.

Siden Krigens Ophør i 1850 har Fibiger været sysselsat med at fortsætte sin gamle Dont hvad Materiellet angaaer. En kort Tid kaldtes han til en for ham ny Virksomhed. Han udnævntes nemlig den 13de Juli 1851 til Krigsminister, blev kort derpaa Generalmajor, men aftraadte den 18de October s. A., tilligemed andre Medlemmer af Cabinettet, hvorpaa han i Foraaret det næstfølgende Aar som Overtøimester atter kom ind paa det Spor, der saa klart var anviist ham. Fibigers Virkelyst havde her en viid Mark, idet det i Felttogene afbenyttede Materiel tildeels skulde fornyes, tildeels, efter forudgangen Overveielse, forandres og fuldkommengjøres, hvorved dog maa bemærkes, at der forholdsviis i denne Henseende kun var lidet at udrette, da et beundringsværdigt Resultat havde viist sig ved Afbenyttelsen af Krigsmateriellet, hvad der ei alene kommer Fibiger til Ære, men ogsaa de Vaabenbrødre, der arbeidede med ham i Fredens Dage. Ligeledes i Forhold, der laae udenfor Artilleriets Omraade, havde Fibigers Mening stor Betydning. Saaledes var han virksomt Medlem af den den 29de Januar 1855 nedsatte Commission angaaende Monarchiets Befæstningssystem, hvis Arbeider senere affødte den af Krigsministeriet i 1858 Rigsraadet forelagte Befæstningslov. Han henvendte i lige Grad Opmærksomheden paa Haandvaabnenes Forandring og paa deres Forbedring. I Aaret 1856 udnævntes han til Chef for den kongelige Artilleri-Brigade, og tør det nok antages, at Opnaaelsen af dette Maal var Fibiger kjærkomment, som Realisationen af et hemmeligt Ønske, saa kan det paa den anden Side ikke negtes, at det maatte være Staten kjært, paa denne Maade at kunne paaskjønne en saa lang og stedse udmærket Tjeneste som Fibigers. Kongen føiede dertil som Erkjendelse heraf Storkorset af Danebrogsordenen. De fire Aar, i hvilke Fibiger har beklædt Chefsposten, hvorved han tillige har deeltaget i Behandlingen af flere større militaire Spørgsmaal, navnligen som Medlem af den raadgivende Commission under Krigsministeriet den 1ste Mai 1860, have iøvrigt dannet en Periode, i hvilken større Virksomhed har fundet Sted i Artilleriets Etablissements, indtil der i de sidste to Aar viste sig Tegn paa en deelviis Omstyrten af det hidtil Bestaaende, idet det riflede Skyts begyndte at trænge sig frem.

General Fibiger var en elskværdig Personlighed, mild og i strængeste Forstand retsindig; alvorlig og betænksom i sin Gjerning tilhørte han dog den yngre Generation. Den nye Udvikling i Fædrelandet var han gunstig, og han henvendte mangen en Tanke paa, hvorledes Forholdene hensigtsmæssigt kunde føres Armeen, og navnligen det Vaaben, han især tilhørte med Liv og Sjæl, til Nytte. Ligesom han i dette vil mindes som en dygtig og sjelden nyttig Officeer, saaledes vil han i Mindet leve længe hos Enhver, hvem blot Forretningslivet førte sammen med ham, og stedse savnes i den snevrere Kreds, for hvilken han var Alt. 5. 7.

Ugens Politik.

Den 17de Octbr. 1861.

Den stærke Bevægelse, som Kongen af Preussens Besøg i Compiègne havde fremkaldt overalt i Europa, har nu lagt sig, og man kan neppe mere nære nogen Tvivl om, at de to Herskeres Sammenkomst i politisk Henseende kun har ført til et negativt Resultat. Det er en Kjendsgjerning, at i vor Tid ere fyrstelige Conferencer kun en Skygge af, hvad de tilforn have været; de have mistet deres tidligere Anseelse og Betydning. Napoleon den Tredie og Franz Joseph undertegnede under en personlig Sammenkomst Tractaten til Villafranca, men de vare ikke istand til at udføre den, uagtet ingen ansvarlig Regjering modsatte sig denne Tractat. Moniteurens Erklæring synes desuden at indrømme, at Sammenkomsten kun var et Høflighedsbeviis, og den officielle Udtalelses rette Mening er vistnok: Deres Majestæter have tilbragt en meget behagelig Dag, og Kongen af Preussen er vendt tilbage til Tydskland, ligesom han kom, det vil sige, uden at have indgaaet nogensomhelst Forpligtelse. Men medens endog de Blade, der troe at være indviede i de i Compiègne førte Forhandlinger, ikke nævne en eneste Beslutning, der kan betragtes som en Frugt af denne Sammenkomst, vidner dog den franske Brochureliteratur, uagtet Moniteuren erklærer, at den ikke er inspireret fra Tuilerierne, om, at Frankrig for Alvor igjen tænker paa en Regulering af Rhingrændsen, og den franske Dagspresses Drøftelse af dette Spørgsmaal viser ogsaa, at den ulmende Gnist let vil kunne blive til en Brand. Den alt af os omtalte Brochure: „Rhinen og Weichselen" siger saaledes: „Frankrig har fulgt Na-

turens store Lov ved nys at gjøre Krav paa Alpernes vestlige Skrænt. Det forbereder sig til at gjennemføre denne Lovs Fordringer. Vor østlige Grændse kan ikke vedblivende være saaledes, som Diplomaterne i Aaret 1815 afstak den. „Men paa samme Tid, som Frankrig ønsker at berøve Preussen en Landstrækning ved Rhinen, faaer dette Land et Vink om, at det kan søge Skadeserstatning ved Weichselen, da Faren ikke truer fra fransk, men fra russisk Side. »The Saturday Review« bemærker i denne Henseende: Vi kunne godt troe, at Ræven i Fablen førte det samme Sprog for Hønseflokken. Hvortil nytter Laas og Slaa? Døren til Hønsehuset er et aldeles overflødigt Værn. Ræven er en Cavaleer og bryder sig ikke om at komme i Besiddelse af Husets udvendige Side; hans Politik er begge Sider eller slet ingen. Hønsenes virkelige Fare maa søges paa Gaardens modsatte Kant. En Høg opholder sig der — rigtignok temmelig langt borte. Hvad Hanerne og Hønsene egentlig burde gjøre, det er at bygge et andet Hønsehuus ude paa Marken og erobre Høgens Rede, hvis de ere istand dertil; men for Øieblikket bør de aabne deres egne Døre og huske paa Rævens ophøiede Mission, thi hans Herredømme betyder Fred. Discussionen om Rhingrændsen, der netop blev ført, medens Kongen af Preussen gjestede Napoleon, var virkelig en høist mærkelig Compliment, selv om man erklærede, at man ikke agtede at tage Noget fra ham med Magt, men at man kun ønskede en Landstrækning som en Foræring, medens han til Gjengjeld kunde søge Erstatning hos en anden af sine Venner. Hvad Hans Majestæt Kongen af Preussen synes om dette Tilbud, der vidner om en rigtig Vurdering af den preussiske Politiks Moralitet, vides vel endnu ikke, men i Preussens Historie findes mere end een Side, der beviser, at dette Land har anticiperet de Raad, der indeholdes i hin opbyggelige Erklæring, og at der allerede findes Folk i Preussen, som mene, at Læren om politiske Røverier er ret praktisk.

Forholdene i Polen, hvor et truende Uveir alt længe har samlet sig, antage en stedse mere og mere truende Charakterr, uagtet Statholderen, Grev Lambert, synes at have fortolket den russiske Regjerings Indrømmelser i en liberal Aand. Det Maadehold, hvormed han er optraadt, har netop opmuntret det radicale Parti, der leder den nationale Bevægelse i Polen, til at sætte sine Planer igjennem trods Øieblikkets store og næsten uoverstigelige Vanskeligheder. Denne Adfærd dadles af de besindige Mænd, der ønske, at Nationen skal benytte de lovlige Midler, den nu har i sin Besiddelse, til lidt efter lidt at forbedre Landets Stilling; endog de fornemste Ledere af Emigrationen i Paris dele denne Anskuelse, hvilket kan sees af en i denne Stad udkommen Brochure, der har vakt megen Opsigt i Warschau. Det radicale Parties Styrke maa søges i den Omstændighed, at de oplyste Mænd, som vilde have understøttet Regjeringens gode Hensigter og som alene kunde have ført Bevægelsen ind i et mere heldbringende Spor, lægge Hænderne i Skjødet, fordi de endnu ikke have forglemt, hvor slet Regjeringen for sex Maaneder siden lønnede deres Moderation og loyale Bestræbelser. Handlingens Mænd have nu søgt Opreisning for det Nederlag, de nys have lidt i Horodlo, hvor de af Autoriteterne trufne Foranstaltninger forhindrede den store, til den 10de October fastsatte Demonstration. En ny Demonstration forberedtes til den 15de, for at høitideligholde Kosciuskos Dødsdag, og uagtet hele Kongeriget er blevet erklæret i Beleiringstilstand, uagtet alle Torvene i Warschau ligesom for kort Tid siden ere bedækkede med Soldaternes Telte, uagtet alle Deeltagerne i Demonstrationen truedes med en 100 Rubler stor Mulct, vare dog paa den berammede Dag alle Boder tilligemed Børsen lukkede, medens den overfyldte Kirke var omringet af Soldater. I hele Staden herskede den stærkeste Bevægelse, og en Mængde Fængslinger foretoges uden Hensyn til Kjøn og Alder.

I Østerrig er Stillingen ikke mindre betænkelig. De Vanskeligheder, som den østerrigske Regjering alt i Forveien har at kæmpe med, ere blevne forøgede derved, at de øverste Autoriteter i Siebenbürgen have fulgt det af Kroatien givne Exempel og protesteret imod Landdagens Sammenkaldelse, som stridende mod Landets Rettigheder paa Grund af dets tidligere Forbindelse med Ungarn. For at komme ud af denne Forlegenhed, der ikke er en af de ubetydeligste, Herr v. Schmerling møder paa sin Vei, maa han afsætte Administrationen i Siebenbürgen, ligesom han allerede har afsat de mod Landdagen i Pesths Opløsning protesterende Comitater. Men efter al Sandsynlighed ømmer man sig i Wien for at foretage et saa betænkeligt Skridt, og ifølge Efterretninger fra Pesth har man foreløbig besluttet at udsætte Landdagens Sammenkaldelse til den 25de November.

I Ruslands Hovedstad har der i den seneste Tid ligeledes hersket Gjæring, og det polske Blad „Czas" berettede endog, at der var udbrudt en Opstand. Det er dog ikke Tilfældet, men vist er det, at Studenterne ved det derværende Universitet have foretaget en Demonstration for at tilkjendegive deres Misfornøielse med General Philipsons Udnævnelse til Curator. Omtrent to tusind Studenter forsamlede sig og droge Arm i Arm til General Philipsons Bolig, og da det er et uhørt Skridt i St. Petersborg, kan man nok forestille sig, hvilken Forbauselse og Skræk det fremkaldte. Demonstrationen endte dog paa en temmelig fredelig Maade. Da Studenterne kom til den Gade, hvor Generalen boer, saae de sig omringede af Politiet og den væbnede Magt. Curatoren traadte frem, og som Svar paa deres Forestillinger erklærede han, at Universitetet foreløbig vilde blive lukket; derpaa formanede han dem til at gaae rolig hjem, og lovede, at ingen af dem skulde blive fængslet. Forsamlingen skiltes ad uden at Politiet skred ind, men Løftet blev ikke holdt, thi senere fandt flere Fængslinger Sted, og Øvrigheden har besluttet at gaae frem med Strenghed mod Ophavsmændene til denne Demonstration.

De orleanske Prindsers Indtrædelse i den nordamerikanske Armee er en høist mærkværdig Begivenhed. Hertugen af Aumale har alt offentlig erklæret sin Tilfredshed med dette Skridt, og Prindsernes saavelsom deres Raadgiveres Hovedhensigt maa naturligviis være, at sætte de unge Arvinger til Frankrigs Throne istand til at vise sig for deres Landsmænd som Soldater. I vor civiliserede Tidsalder betragte alle Nationer og især Franskmændene Krigerhaandværket som Menneskehedens ædleste Beskæftigelse, trods alle Fredsvennernes Bestræbelser for at faae de internationale Stridigheder afgjorte ved en Voldgiftskjendelse. Man fordrer endnu stedse af en Konge, at han skal kunne holde Revue over en Brigade og føre en Armee i Ilden, naar det kniber. Louis Philippe lærte sine flinke og ærgjerrige Sønner, at slutte sig til Armeen og Flaaden. Louis Napoleon, der begyndte sin Løbebane som Insurgent mod den pavelige Regjering, studerede Krigskonsten i Fængslet og i sin Landflygtighed, og paa Lykkens Høidepunkt indlod han sig i en Krig for at overbevise sine Landsmænd om, at han ogsaa besad Feltherretalent. Det er muligt, at Greven af Paris antager, at han vil kunne give sine Fordringer Eftertryk ved den i Krigen høstede Erfaring og ved at fremtræde for Franskmændene smykket med de vundne Laurbær; men i ethvert Tilfælde frembyder de sidste tretten Aars Historie med alle dens uforudseete Lykkens Omskiftelser ikke noget mærkeligere Optrin, end Nærværelsen af Louis Philippes Thronarving i en amerikansk Armee, der rykker i Marken for at deeltage i en Borgerkrig, om han end selv troer, at han kæmper for en værdig Sag som Forsvarer af velerhvervede Rettigheder, som en republikansk Legitimist og som en indirecte Modstander af Negerslaveriet.

Paa Krigsskuepladsen er der imidlertid endnu ikke foregaaet noget af Betydning, men det Tryk, som Bomuldsudførslens Standsning øver paa den europæiske Industri, er saa stærkt, at Rygtet om, at de Franskes Keiser agtede at anerkjende Syden som en selvstændig Stat og affende en Flaade for at undersøge, om Blokaden af de sydlige Havne var forsvarlig, allerede er sat i Omløb. Var denne Efterretning end forhastet, kunne Frankrig og England dog neppe med Rolighed see paa, at denne Krig trækker sig i Langdrag.

M.

Helsingborg.

Denne By staaer fra gamle Tider i det Ry at være Sverigs smukkeste; Digterne kalde den „Sundets Perle", men det er ganske vist, at det er Beliggenheden, der her nærmest kommer i Betragtning. Man tænker sig ikke Helsingborg, uden strax at tænke sig det deilige Prospect over Sundet, det mørkeblaae Vand med Kronborg i Baggrunden, med Handelsflaaderne ude i Kattegattet, med hele den danske Kyst, Helsingør, Marienlyst osv. Og det er unegteligt, at i Malmø, hvor man kun aner Kjøbenhavn, har man Intet af alt Dette; man har det endnu mindre i Vexiø eller i Borås. Helsingborg er et mageløst Vindue ved et „livligt Strøg", man kan sidde der hele Dagen uden at kjede sig; alene at sidde der og betragte de hundrede forbiseilende Skibe fra alle Verdens Kanter, de mange hurtige Dampere, de krydsende Fiskerbaade, er en Beskæftigelse, ligesom den at sidde i Gianellis Vindue paa Østergade med en Cigar og en Kop Caffe og lade Kjøbenhavn spadsere forbi; for den, der ikke har noget Andet at bestille, for den, der er Philosoph eller Lieutenant meer eller mindre »à la suite«, er Helsingborg, som Vindue betragtet, et aldeles uforligneligt Punkt, den er det ligeledes for Politikeren, der fremfor alt ønsker at have et Overblik, thi herfra har han Udsigten fri over Europa, han kan her indrette sig som politisk »Spectator«, og Continentets Nyheder flyve ham lige ind i Munden.

Og dog er Helsingborg selv en By, hvorom det kan siges med Sandhed, at den saavel beskæftiger sig med meget Andet, end at sidde ved Vinduet og kun lade Verden passere forbi, (thi den er i Grunden en af Sverigs virksomste Stæder), som at den virkelig er i Besiddelse af noget Mere, end det smukke Prospect over Sundet. Den har fremfor alt sine „Bakker"; denne maleriske Baggrund af frodige Haver, der hæve sig langsomt og terrasseformet opad den ikke saa ganske ubetydelige Høide, ved hvis Fod Byen oprindelig er bleven anlagt, gjør Helsingborg til noget næsten Enestaaende; seet i Foraarstiden, naar de høie Bakker smykke sig med Syrenernes, Guldregnens og Frugttræernes brogede Farvepragt, er det et Maleri af fortryllende Virkning, og den, der da gjør sin første »entrée« paa svensk Grund (f. Ex. en Franskmand, der Ugen i Forveien har solet sig i Tuilerihavens »petite Provence«,) vil uvilkaarligt faae den Forestilling om det gamle Bjørneland, at Mennesker dog ogsaa kunne boe der, endogsaa med nogen »agrément«. Deroppe paa Høiden ligger „Kärnan", dette gamle ærværdige røde Taarn, hvis Alder vi ikke skulle fortælle, da selv Professor Brunius ikke engang har kunnet paavise den med nogen Sikkerhed, men ved hvis Mure der hefter sig Erindringen om seirrigt tilbageslaaede Fjender, om vigtige „Herredags"-Møder, ja om kongelige Bryllupsfester. I Middelalderen var dette Taarn omgivet af Volde og andre Fæstningsværker — Tiden har forlængst ødelagt dem, Ploven har senere jevnet Jordbunden — men Taarnet selv var i og for sig et Slot, en Kongeborg, og har i sin Tid rummet mangt et Hof, hvor ringe og ubetydelige Værelserne deri nu end forekomme os. Opgangen i Taarnet er noget ubekvem, fordi Trapperne hist og her ere temmelig beskadigede, til den øverste Etage mangler der næsten ganske Trappetrin, men selve Murene synes at ville trodse Tiden og de smaa private Forsøg, der nu og da ere blevne anstillede i Retning af her at forsyne sig med Muursteen til en lille Udenomsleilighed, have i Regelen viist sig fuldkomment frugtesløse; lignende Forsøg ere nu totalt forbudne; Kärnan staaer under Helsingborgs Magistrats allerhøieste Opsigt og Magistraten i Helsingborg er ikke til at spøge med.

Dernæst er der — „Mollbergs Hotel". Det ligger der længst oppe paa høire Haand af Torvet og er et af den skandinaviske Nordens mest historiske Hoteller. Jeg vilde ikke blive færdig idag, hvis jeg skulde tælle alle de store og mærkværdige Mænd (og Damer!), der have ligget her ialtfald Natten over, for den følgende Morgen at gaae enten over Sundet eller videre nordpaa til Stockholm. Engang var Helsingborg den eneste Dør for Reisende i Sverig (om Sommeren føre Damperne En nutildags directe til Stockholm og hundrede andre Punkter af Landet) og dette er i en vis Grad Tilfældet endnu, navnlig om Vinteren. Mollbergs Hotel (et gemytligt og bacchantisk Vertshuusnavn!) har modtaget med kjærlige Arme Fyrster og Lorder, Diplomater og Fiolspillere, Marechaller og Probenreutere, Grevinder og Dandserinder; dets Mure gjemme mangen interessant Krønike, som desværre undgaaer Offentligheden paa Grund af den urokkelige Discretion, der hører Muurstene til, men alene en simpel historisk »revue« af dette Hotels forskjellige mindeværdige Gjester fra de sidste halvhundrede Aar vilde være ret curieus. For Øieblikket undergaaer Mollbergs Hotel en gjennemgribende Foryngelse, samt erholder en høist betydelig Udvidelse, og til næstkommende Foraar vil det kunne vise sig for Publikum i fuldstændig europæisk Skikkelse. Vi tilføie, at Verten der nu er en Dansk og vi see her et nyt Beviis paa, hvorledes den „practiske Skandinavisme" umærkeligt, men jevnt skyder sine Rødder alt dybere og dybere ned i den af Digterne saa vel forberedte Jordbund.

Helsingborg, der er en By, som følger med sin Tid, har naturligviis ogsaa Gasbelysning — det er allerede en gammel Historie, den fik den næsten samtidigt med Kjøbenhavn — og i den Anledning en Candelabre paa Torvet. Man er det lille Kjøbenhavn! Idag skal De vanskeligt kunne see den, thi der er Marked i den gode Stad og hele Torvet er belemret med Fjæleboder og opfyldt af Mennesker. Det er en af de Dage, da Helsingborg mylrer, hvad den ikke ellers gjør, undtagen naar Canrobert besøger Staden. Hele Omegnens Befolkning gjester idag Helsingborg og Dampskibet har desuden ført en heel Deel Passagerer med fra Helsingør, der speculere i de billige svenske Lærreder og de ganske mageløse ægte smålandske Tyttebær. Der er Liv og Bevægelse i alle Byens Gader, Frøkener og Tjenestepiger trænges mod hverandre, „Possessionater", Opkjøbere og Bønder gaae i Veien for hverandre, Politiet og Lommetyvene gaae hverandre forbi uden at hilse; paa alle Kanter høres der skingrende Toner fra alle mulige Slags Orchestre og Theatre; her er Kautschukmanden, her er den store Tiger fra Hamburgerberg, her er Dandserinder, her er Cosmorama, her er den „Høieste Dame" i Christenheden; der tudes og der slaaes paa Tromme og der skriges og der holdes Taler, og Bønderpigerne »skratta«, saa de maae holde sig paa Hofterne, og Bønderknøsene gabe, som vilde de æde hele Byen op. Men deroppe paa Høiden staaer Kärnan alvorlig og næsten gnaven, fordyber sig i sine Drømme om gamle Tider og skuer med de sex Seklers Foragt ned paa dette barnagtige nymodens Folkefærd, for hvem hele den store, stolte Oldtid betyder mindre, end en veritabel Havannacigar af — Cimbrishamns Kaalblade.

D. D.

Prospect af Helsingborg.

Torvet i Helsingborg.

Parti af den østlige Deel af St. Annæ Plads i Kjøbenhavn.

Oehlenschlægers Portraitstatue paa St. Annæ Plads.

Det er en gammel Klage, at Kjøbenhavnerne ikke sætte Pris nok paa at forskjønne deres By og at de trykke sig ved at tage Konsten og Smagen med paa Raad ved deres Bygninger og Anlæg; det er ogsaa en gammel Historie, at der ikke i hele Europa findes nogen Hovedstad, der er saa fattig paa Mindesmærker over Landets Store, som netop vort kjære Kjøbenhavn. Vi have allerede nogle Gange her i vore Spalter reist denne Anke, Mange have gjentaget den med og før os — og dog staaer Byen lige tom, dog lader man de Døde begrave deres Døde og trøster sig med, at de store Mænd ikke behøve synlige Mindesmærker, „deres Handlinger er det bedste, det eneste uforgængelige Monument; lad os ikke prøve paa at reise noget Bedre!" Men saa underligt gaaer det, at Tanken har meget godt af at blive vækket igjennem Øiet, de kommende Slægter trænge til noget Synligt, Noget, der kan fastholde Erindringen om det, der ikke sees, og faaer man ikke det, saa taber den store Mands Minde sig, i alt Fald som Mængdens Eiendom.

For halvfemsindstyve Aar siden eiede Kjøbenhavn tre Mindestøtter, nu har den — fire! Et heelt Aarhundrede, hvis Liv var saa bevæget, saa indholdsrigt, at det maaskee er det frodigste i hele Danmarks Historie, har kun frembragt to Mænd, som ere ansete værdige til at nyde den Udødelighed, Menneskehaand kan give! Christian den Femtes skrækkelige Statue, eller, som vi Kjøbenhavnere med megen Veneration for den Høisaliges høilovlige Ihukommelse haardnakket kalde den, „Hesten paa Kongens Nytorv", Frederik den Femtes Billede paa Amalienborg og Joachim Frederik Schouws Buste paa dens smagløse Plads i Hjørnet af Frueplads, det er alle de Minder om mærkelige Personer, Hovedstadens offentlige Pladse den Dag idag bære, siden Christian den Ottende lod Corfitz Ulfelds Skamstøtte nedtage. At hine Mænd vare store, hver i sin Retning, kan vel ikke negtes, men der er dog en væsentlig Tvivl, om de alle vare de største; at Mindesmærkerne tillige ere Konstværker og saaledes i Sandhed forskjønne Byen har man vel Lov til at reise Spørgsmaal om, ialtfald hvad de tvende af dem angaaer, thi noget Styggere og Jammerligere end „Hesten", og noget Smagløsere end Ulfelds Støtte skal man have ondt ved at opvise — selv om det er sandt, at Museet for Sculptur og Konstflid har faaet den til Gave. — Marmorpladen paa Stiftsprovstiets Muur, der underretter os om, at Holberg har boet i det Huus, som engang har ligget her, vil man vel tillade os at forbigaae, uagtet det maa indrømmes, at den antyder en rosværdig Stræben efter at bevare Erindringen om Forfædrene, og vi have altsaa den Dag idag een stor Mand at glæde os ved og vise de videbegjerlige Reisende, der spørge om „Monumenterne", og det er J. F. Schouw.

Langt om længe have vi imidlertid faaet en Støtte til, og det er den første, der paa en passende Maade fremstiller sin Original: det er **Oehlenschlægers Statue**, som imorgen skal afdækkes. De Fleste ere enige om, at han er den Mand, som mest har bidraget til at hæve Danmark i Verdens Øine, og de, der ikke ville indrømme det, erklære dog meget beredvilligt, at han har skrevet en Deel af Værdi for den danske Literatur, saa man skulde troe, at det maatte være alle Danskes Ønske at skaffe ham et smukt Mindesmærke. Det har det visselig ogsaa været, men de Fleste have ladet sig nøie med deres gode Ønsker, og disse veie ikke meget paa en Nationalsubscription, hvorvel man maa skjønne paa dem. Den 20de Januar 1850 døde Oehlenschlæger, og i elleve Aar er der indsamlet Bidrag til hans Billedstøtte, uden at der dog er indkommet saa Meget, at det er nok til at befrie den for i den første Tid at leve paa Credit. Imidlertid have vi jo faaet Bissens Statue baade modelleret og støbt, lad os glæde os over den og lad det være Comiteens Sag at faae den betalt. I Mandags Aftes blev den ført hen til Pladsen, hvor den skulde opstilles, i denne Uge er den bleven reist og imorgen Formiddag finder den høitidelige Afsløring Sted. Vi have tidligere i vort Nr. 17 meddeelt en Tegning af den, og skulle derfor her ikkun give en Afbildning af Pladsen, hvor den er opstillet. Det er den østlige Deel af St. Annæ Plads, midt i Alleen ved Overkjørselen til Amaliegade, der er valgt til Statuens Sted. Paa Forsiden af Sokkelen, der er skjenket af Normænd, læses: „**Adam Oehlenschlæger**", og paa Bagsiden: „**Nordiske Mænd og Qvinder satte dette Minde**". Med Ryggen vendt mod Havnen sidder den geniale Digter her med sin Pen og sin Bog, glæder sig over Mængden, der strømmer forbi og tilvinker de Bortreisende den sidste Hilsen. Statuens Ryg er ingenlunde lystelig at see til; men i Konsten som i Livet, hvorfor ærgre sig over Reversen, naar man har en smuk Avers at glæde sig ved?

Hermann.

(Fortsat).

Her fremtog Hermann de hentede Papirer og læste som følger:

„Min kjære Hermann!

Du kjender mig sikkert saa nøie, at Du føler Dig fuldkomment forvisset om, at jeg ikke er istand til forsætligt at begaae nogen Uret; at jeg hellere vilde lide den bittreste Armod, end vige en Fodsbred fra den Retfærdiges Vei.

Desværre har jeg ikke altid fortjent dette Vidnesbyrd; thi min første Ungdom var en Række af Vildfarelser, ja af Forbrydelser. Min Barndom lignede meget din. Ligesom Du er jeg født af fattige Forældre, som Døden tidligt berøvede mig; men jeg var ikke saa heldig som Du, at træffe Nogen, der tog sig af mig. Jeg blev anbragt hos en fattig Almuesmand, der selv havde en talrig Børneflok at forsørge. Imidlertid forvoldte hverken jeg eller hans egne Børn ham nogen Udgift; thi han lod os fra Morgen til Aften sværme om paa Landeveien for at betle. I Førstningen var denne Forretning mig meget ubehagelig; men lidt efter lidt vænnede jeg mig til den, og tilsidst fandt jeg endog Behag i mit ørkesløse Liv. Men jeg voxede til, blev stor og stærk og da vilde Tiggeriet ikke mere lykkes; overalt afvistes jeg med det Svar: gaa hen og arbeid! Dette Raad var nu godt nok, dersom jeg havde forstaaet at arbeide; men da jeg havde tilbragt hele min Ungdom i Lediggang, var jeg naturligviis uskikket til enhver Virksomhed.

En af mine Kammerater, der var i samme Forfatning som jeg, gav mig et andet Raad, der idetmindste lettere lod sig iværksætte, og dette lød saaledes: lad os stjæle! Du gyser, min Ven! ved at høre dette? — ogsaa jeg gøs og erklærede, at jeg aldrig vilde befatte mig dermed; men min Kammerat lod sig ikke afvise saa let. Han foreholdt mig Menneskenes Haardhed, som vi begge ansaae for ubillig og gjorde mig tilsidst indlysende, at vi, ved at stjæle, ikke begik nogen Synd, men kun udøvede en retfærdig Gjengjeld. Hunger, Kulde og al Slags Elendighed, som jeg maatte udstaae, vare vægtige Talsmænd paa hans Side og med Sorg maa jeg bekjende: jeg gav tilsidst efter.

I Førstningen indskrænkede vore Tyverier sig til Fødemidler og andre slige uundværlige Fornødenheder; men snart førte vor Levemaade os sammen med Mennesker, der, ligesom vi, levede paa Næstens Bekostning, og som havde bragt det langt videre end vi i denne Konst. Af disse lærte vi snart at sætte dristigere Foretagender i Værk, især var min Kammerat — Ditlew var hans Navn — meget lærenem.

Denne Ditlew havde et afgjort Talent for Kjeltringestreger; han erklærede mig tidt, at skjøndt han indsaae, at den Levemaade han førte, ledede til Galgen, vilde han ikke ombytte den for nogen anden Stilling i Livet. Hvorledes det senere er gaaet ham, om han har forandret sin Tænkemaade eller naaet det Maal, han selv spaaede sig, veed jeg ikke.

Hvad mig angik, da deelte jeg langtfra Ditlews Smag for vor Levemaade; min bedre Følelse lod mig ofte erkjende den Uret, jeg begik, og dagligt ønskede jeg at kunne fortjene mit Brød paa en ærlig Maade. Desuagtet var jeg svag nok til fra den ene Dag til den anden at opsætte det afgjørende Skridt, som skulde lede til dette Ønskes Opnaaelse, og stedse lod jeg mig af Ditlew forlede til at deeltage i hans Tyverier.

Med det bedste Held udførte vi Adskillige, som jeg vil forbigaae med Taushed, da jeg helst ønsker at udslette Erindringen om dem af min Hukommelse; kun eet vil jeg omtale, da dette havde en afgjørende Indflydelse paa hele mit efterfølgende Liv.

I den Stad, hvor vi dreve vort Uvæsen (Stadens Navn er ulæseligt i det gamle Haandskrift) boede en rig Mand ved Navn Røhler, der, foruden sin Gaard i Byen ogsaa eiede et Landsted, hvor han undertiden opholdt sig. Allerede i lang Tid havde Ditlew havt den største Lyst til at gjøre et Greb i denne Mands Pengekasse og flere Gange talt til mig derom.

Ved om Natten at prøve forskjellige Nøgler i Røhlers Portlaas havde vi tilsidst fundet en, som lukkede op. Røhler beboede selv to Værelser, der vare afsondrede fra dem, hvori hans Familie opholdt sig. I det ene af disse stod en Skrivepult, hvori han gjemte sine Penge. Om alt dette havde Ditlew vidst at skaffe sig Underretning, og der var nu Intet iveien for Planens Udførelse, kun maatte vi vente, indtil Røhler atter reiste til sit Landsted.

Saasnart dette skete, begave vi os om Natten til hans Bolig, aabnede Porten med vor falske Nøgle, listede os op ad Trappen og stode nu ved Døren til Røhlers egne Værelser. Til denne Dør, der var forsynet med flere Laase, havde vi ingen Nøgler; men for Ditlew, der var en Mester i at dirke, var dette ingen synderlig Hindring. Forsigtigt og uden Larm aabnede han den ene Laas efter den anden, og efter faa Øieblikkes Forløb traadte vi ind i Værelset. Her gave vi os strax ifærd med Skrivepulten, men til vor store Ærgrelse fandt vi kun temmelig faa Penge. Vi formodede da, at disse maatte være gjemt andetsteds, og gave os derfor til at gjennemrode Alt i begge Værelser, men forgjeves.

Da vi tilsidst havde overbeviist os om, at der ikke var Mere at hente, maatte vi lade os nøie med hvad vi havde faaet, og listede os bort ligesaa ubemærkede, som vi vare komne.

Vi befandt os allerede paa Gaden, da jeg erindrede, at jeg havde laant Ditlew en Kniv, for dermed at opbryde en af Skufferne i et Meubel i Røhlers indre Værelse. Jeg bad ham give mig den tilbage, og nu viste det sig, at han havde glemt den der. Denne Kniv var paa den ene Side forsynet med en Plade af Tin, i hvilken jeg havde indridset mit Navn. Det var da aabenbart, at den, hvis den blev, hvor den var, vilde forraade Tyven; den maatte altsaa hentes. Der opstod nu en Strid om, hvem af os der skulde gaae tilbage for at hente den. Jeg meente, at dette paahvilede Ditlew, da det var ham, der havde ladet den blive liggende; han derimod, at jeg burde hente den, da Navnet paa Pladen vilde forraade mig, men ikke ham. Vi fortsatte denne Strid saalænge, til vi begge bleve temmelig hidsige, og da jeg, hvem det naturligviis laa mest paa Hjerte at faae Ende paa Sagen, tilsidst foreslog, at vi skulde gaae begge, svarede han mig, at han Pokker ikke brød sig om Kniven; vilde jeg ikke lade den blive, hvor den var, kunde jeg hente den selv, han vilde ikke. Jeg var altsaa tvunget til at gaae ene, hvor nødigt jeg end vilde, søgte derfor at samle mit Mod, paatog mig en ligegyldig Mine og bad Ditlew i en ganske rolig Tone at vente mig paa Hjørnet af Gaden.

I Virkeligheden var jeg langtfra rolig; jeg følte tvertimod en uovervindelig Gru for atter at vende tilbage til det Sted, jeg nys havde glædet mig ved at være sluppet vel fra. Imidlertid gik jeg. Porten, som vi ikke havde lukket efter os, stod endnu aaben; jeg gik ind, steeg med sagte Fjed op ad Trappen; Døren til Røhlers Værelse stod ligeledes aaben; jeg stak forsigtigt Hovedet ind og speidede til alle Sider, saa godt Mørket vilde tillade. Da jeg saae, at Alt var i samme Orden, eller rettere Uorden, hvori vi havde bragt det, gik jeg ind i det forreste Værelse, derfra i det indre og begyndte at søge om Kniven.

Uheldigviis havde mit Mundhuggeri med Ditlew ladet mig glemme at faae Underretning af ham om det Sted, hvor han havde lagt den, og jeg famlede derfor om paa Stole og Borde for at finde den. En mere uhyggelig Forretning har jeg aldrig i mit Liv havt; en usigelig Angest pinede mig og bragte mit Hjerte til at banke saa voldsomt, at jeg kunde høre dets Slag; med tilbageholdt Aandedræt anstrengte jeg mine Øren for at opdage nogen Lyd og gruede dog paa samme Tid for at gjøre en saadan Opdagelse. Hvor urimeligt det end var, at Nogen skulde holde sig skjult i Værelset, kunde jeg ikke forjage denne Tanke, og ventede hvert Øieblik at føle mig omfavnet bagfra af to stærke Arme; bestandigt skottede jeg hen til Døren for at see, om ikke en bomstærk Karl havde posteret sig der for at afskære mig Tilbagetoget.

Medens jeg saaledes med sagte Puslen famlede om i Mørket, bange for at høre Lyden af min egen Virksomhed, gav et bag mig staaende Stueuhr sig til med høi Klang at slaae. Denne pludselige Lyd jog en isnende Rædsel igjennem hele mit Legeme; uvilkaarligt gjorde jeg et Spring henimod Døren, og først efterat jeg, støttende mig til Dørstolpen, havde forsøgt at fatte mig, kunde jeg atter fortsætte min dagskye Syssel.

Et Menneske med levende Phantasi duer ikke til Mørkets Gjerninger. Virkelighedens Rædsler ere Intet imod dem, Phantasien skaber; thi Mennesket har intet andet Vaaben imod dem end Fornuften, og dette Vaaben er det just, som Phantasien først angriber, sløver og gjør uskikket til Brug.

Den Fatning, jeg efter nogen Tids Forløb igjen tilkæmpede mig, var ikke Andet end en gjentagen Erkjendelse af Nødvendigheden i at finde Kniven. Planløst og fortvivlet foer jeg derfor om fra Sted til andet i Værelset; Angestens kolde Sved stod paa mit Ansigt og jeg syntes at føle Haaret reise sig paa mit Hoved. Der er nu hengaaet næsten fyrgetyve Aar siden hin Rædselsnat, men endnu føler jeg ved Erindringen om den en Isnen over min Hovedskal, der tydeligt gjenkalder mig den Kval, jeg da leed.

Havde ikke Tilfældet været mig gunstigt, vilde jeg, paa den Maade jeg søgte, aldrig have fundet Kniven; men, som sagt, Tilfældet vilde, at jeg, idet jeg med Haanden foer hen over en Stol, kom til at rive Noget ned, hvilket jeg paa Lyden erkjendte at være Kniven. Hurtigt kastede jeg mig ned og søgte efter den i den Retning, hvorfra Lyden var kommet, og endelig holdt jeg da Gjenstanden for min ivrige Søgen i min Haand.

Dette Øieblik vilde vist have været mig saare behageligt, dersom jeg ikke i det Samme havde hørt Lyden af en Vogn, der syntes mig at blive holdende udenfor Stedets Port. Uden at røre mig af Pletten lyttede jeg. Et Øieblik forblev Alt roligt; men derpaa hørte jeg ganske tydeligt en Nøgle blive stukket i Portlaasen. Gjerne vilde jeg indbilde mig, at dette foregik i et af Nabohusene; men snart var al Tvivl hævet, idet jeg hørte en Stemme, der sandsynligviis henvendte sig til Kudsken, at sige: „Porten er ikke lukket". Jeg hørte nu at Porten blev aabnet og atter lukket indvendigt fra med Nøgle, og derpaa kjørte Vognen bort.

Hvorledes jeg egentlig var tilmode, medens dette foregik, har jeg senere forgjeves søgt at tydeliggjøre mig; jeg kan blot erindre, at jeg laa paa Hænder og Knæe som fastnaglet til Gulvet, ude af Stand til at fatte nogen Beslutning.

Jeg hørte nu Fodtrin op ad Trappen; først da disse nærmede sig Døren til det yderste Værelse fik jeg saameget Herredømme over mig selv, at jeg formaaede at springe op. Min første Tanke var, at styrte mig ud af Vinduet; men om jeg enten ikke havde Mod til et saa farligt Spring — Røhler

boede i 2den Etage — eller jeg frygtede for ikke at kunne udføre det hurtigt nok, det veed jeg ikke; nok er det, jeg forandrede denne Beslutning og krøb istedetfor ind bag en stor Reisekappe, der med andre Klædningsstykker hang paa Væggen.

Jeg var netop blevet færdig med at forputte mig i dette Skjul, da Røhler traadte ind i det yderste Værelse. Den Uorden, han her forefandt, i Forbindelse med de aabentstaaende Døre, maa strax have sagt ham, hvilke Gjester der havde hjemsøgt hans Bolig; han har maaskee ogsaa hørt Lyden af de Bevægelser, jeg strax før hans Indtrædelse foretog; thi efter at have seet sig lidt om, raabte han med høi Stemme, hvori jeg dog troede at bemærke en vis Skjælven: „Er her Nogen?“ Jeg vogtede mig vel for at svare eller foraarsage nogen Lyd, der kunde forraade mig. Røhler gav sig nu til, som det syntes mig, at søge Noget. „En Pistol eller en Sabel?“ tænkte jeg; men nei, det var et Fyrtøi, han søgte. Han fandt det og begyndte at slaae Ild. O! hvor ønskede jeg, at Fyrtøiet maatte være i Uorden, Tønderet vaadt, Stenen stump, eller at det paa en eller anden Maade maatte være ubrugeligt; men Ak! — Fyrtøiet var i bedste Orden. Da han havde tændt Lys, holdt han det høit iveiret for at bringe dets Skin til at oplyse alle Gjenstande i Værelset. Fra mit Skjul imellem de ophængte Klædningsstykker kunde jeg gjennem den aabentstaaende Dør see hvad han foretog sig. Han gjentog nu: „Er her Nogen?“ og da han, efter at have lyttet i nogen Tid, Intet fornam, gav han sig til forsigtigt at ransage overalt. Da han var færdig hermed i det forreste Værelse, stillede han sig i Døren til det inderste og hævede atter Lyset, idet han kastede et speidende Blik omkring. Han saae nu under Sophaen, under Bordet, bag Ovnen, i et stort Klædeskab, alt med den største Forsigtighed og med en Engstelse, der vist ikke gav den, jeg følte, synderligt efter. Allerede begyndte jeg at haabe, at jeg vilde undgaae hans Opmærksomhed; men med Eet blev han staaende foran Reisekappen og stirrede med ufravendt Blik paa en Gjenstand under denne. Hans dirrende Læber og Lysesaxens Klirren paa Lysepladen i hans skjælvende Haand lod mig indsee, at han havde opdaget mine Fødder og den Deel af mine Been, som Kappen ikke var lang nok til at skjule. Et rædsomt Dieblik stode vi saaledes ligeoverfor hinanden, da hævede han Dinene, i hvilke en frygtelig Angest udtalte sig, og lod Blikket glide langs op med Kappen. Sandsynligviis har han da igjennem det Kighul, jeg havde dannet mig mellem Klædningsstykkerne, opdaget mit speidende Die, der, beskinnet af Lyset i hans Haand, medens hele min øvrige Person var skjult for ham, maa have funklet som en Tigers; thi idet vore Dine mødtes, tumlede han, overvunden af Rædsel, et Par Skridt tilbage og aabnede Læberne for at udstøde et Nødskrig.

I dette farefulde Dieblik indgav Fortvivlelsen mig en Idee, som jeg med Lynets Hurtighed udførte. Med et rask Tag rev jeg Kappen af Knagen, hvorpaa den hang, hævede den høit foran mig og styrtede frem mod den arme Røhler. Den ulykkelige Mand, der sandsynligviis troede, at jeg vilde dræbe ham, veeg forfærdet tilbage henimod Døren; men inden han kunde naae denne, var jeg trængt ind paa ham, havde kastet ham Kappen over Hovedet, væltet ham omkuld paa Sophaen og indviklet ham i Kappen. I et Nu var jeg derpaa ude af Døren, nede af Trappen og befandt mig i Porten; men ak! den var lukket ilaas af Røhler; forgjeves rykkede og ruskede jeg i den; alle mine fortvivlede Anstrengelser vare frugtesløse. Det faldt mig ind, at man ved at trække Slaaerne foroven og forneden fra maaskee kunde aabne den, og jeg gjorde et ilfærdigt Forsøg herpaa, men jeg formaaede ikke at rokke den af Stedet. Medens jeg var beskæftiget hermed, hørte jeg et Vindue blive aabnet og Røhler raabe, med al den Kraft, han formaaede at lægge i sin Stemme: „Tyve, Tyve!“

Nu vare gode Raad dyre. Jeg forlod Porten og løb ind i Gaarden i det Haab der maaskee at finde et Plankeværk eller en lav Muur, som kunde overstiges; men til min Skræk saae jeg, at Gaarden paa alle Sider var omgivet af høie Bygninger. Et Dieblik var Kniven, jeg endnu holdt i Haanden, min eneste Trøst; om jeg vilde bruge den imod mig selv, eller mod dem, der nu rimeligviis snart vilde komme for at gribe mig, veed jeg ikke.

Imidlertid havde Røhlers voldsomme Raab bragt Alt i Huset paa Benene; jeg hørte Døre blive lukkede op og i, Lyden af Fruentimmerstemmer og Børneskrig. Tilsidst blandede flere Mandsstemmer sig deri og jeg hørte Fodtrin ned ad Trappen.

Jeg havde alt besluttet at hengive mig i min Skjebne; men snart vaagnede igjen Lysten til Frelse i mig. Paa Gaardens Bagbygning opdagede jeg en Dør, der syntes at føre til en Stald eller et Skuur. Uden at undersøge, om den var laaset eller ei, styrtede jeg hen imod den; med Anstrengelse af mine yderste Kræfter bearbeidede jeg den med Hænder og Fødder; efter et Par voldsomme Stød gav den svage Laas efter og jeg tumlede hovedkulds ind i et stort mørkt Rum. Ved her at føle med Hænderne langs Væggen, kom jeg til en aabentstaaende Dør, gjennem denne ind i et andet Aflukke, hvor der stod en Rulle, og over denne skimtede jeg til min Glæde et Vindue. Nu oplivedes Haabet igjen hos mig; med et Spring var jeg oppe paa Rullen, rev Vinduet op, og, uden at ændse hvorhen, sprang jeg gjennem det, just som jeg hørte mine Forfølgere i Gaarden.

Allerede troede jeg mig frelst, da jeg, ved hurtigt at kaste Blikket om mig, opdagede, at den Gaard, jeg nu befandt mig i, ligesom den forrige var omgivet af Bygninger paa alle Sider, for høie til at overstiges. Paa een af disse var der rigtignok en Dør, men den førte ind til det Locale jeg nylig var kommet igjennem. Ved Hjelp af nogle gamle Brædder, som laae i Gaarden, gjorde jeg et fortvivlet Forsøg paa at komme op paa Taget af den laveste Bygning, men overbeviste mig snart om Umuligheden af at udføre dette.

Imidlertid vare flere Minutter forløbne og det forekom mig, at den Støi, mine Forfølgere hidtil havde gjort, fjernede sig. „Skulde de virkelig have opgivet at finde Dig?“ tænkte jeg. Jeg lyttede — ganske rigtigt — Larmen fjernede sig, og tilsidst blev Alt ganske stille.

Det var mig umuligt at antage, at Forfølgelsen i Virkeligheden skulde være ophørt; jeg grundede derpaa og da faldt det mig ind, at man, vel vidende hvor jeg befandt mig, holdt sig overbeviist om Umuligheden for mig i at undslippe og derfor havde sendt Bud efter Dvrighedens Betjente for at lade mig gribe.

Denne Tanke blev mere og mere til Vished hos mig og bragte mig til at lægge og atter forkaste den ene fortvivlede Plan efter den anden. Ved hver Lyd, jeg hørte, gjennemisnede mig en ny Rædsel. Imidlertid forløb det ene Kvarteer, den ene Time efter den anden; det begyndte efter en uendelig lang Nat at dages, og nu kunde jeg ikke længere tvivle om, at man jo maatte have opgivet at finde mig. Hvorledes dette kunde være gaaet til, var og har i mange Aar været mig en ufattelig Gaade; senere har jeg erfaret Opløsningen og skal paa sit Sted meddele den.

Da det endelig var blevet Dag, hørte jeg Porten blive aabnet. Jeg havde imidlertid listet mig ud i Forgaarden, hvor jeg holdt mig i Skjul, indtil jeg saae, at Intet hindrede min Flugt. Da ilede jeg afsted og standsede ikke, før jeg befandt mig udenfor Byen paa aaben Mark. Her kastede jeg mig ned og tilbragte en stor Deel af Dagen med at tænke over mit hidtil førte Liv og især mit nys oplevede Eventyr.

Under den Sjæleangst, hvori jeg havde været, var flere Gange den Tanke faret mig igjennem Hovedet: „Du skal aldrig oftere udsætte Dig for en saadan Rædsel.“ Denne Tanke modnedes lidt efter lidt til Beslutning, og da jeg hen paa Eftermiddagen reiste mig, var min Plan lagt.

Jeg havde desværre i min Barndom aldeles Intet lært, og kunde altsaa ikke paatage mig nogen Forretning, hvortil der udfordredes Kundskaber. Vel var jeg stor og stærk, men jeg havde aldrig anvendt mine Kræfter til noget Nyttigt og besad saaledes aldeles ingen Færdigheder, hvorved jeg kunde haabe paa en ærlig Maade at erhverve mit Udkomme. At søge Ansættelse som Læredreng hos en eller anden Haandværker vidste jeg, efter flere Forsøg, jeg i den senere Tid havde anstillet, vilde være forgjeves, da jeg blev anseet for at være for gammel. Saaledes var der kun een Udvei for mig, og skjøndt denne ikke stemmede med min Smag, besluttede jeg at vælge den, for ikke at være tvunget til at stjæle: — jeg vilde lade mig hverve til Soldat.

I alle Byer og i næsten alle Vertshuse ved Landeveien var jeg vis paa at finde Hververe, der antoge unge Mennesker til Soldater for næsten alle Europas Regjeringer; jeg behøvede blot at gaae til nærmeste By for at træffe slige Folk. Jeg kastede endnu et Afskedsblik paa Egnen og gik.

Jeg havde siden den foregaaende Aften aldeles Intet nydt og følte derfor en heftig Hunger, som jeg ikke saae Udveie til at tilfredsstille, før jeg var saa heldig at træffe en Hverver, der vilde antage mig. Efter at have gaaet henved en Miil kom jeg til en Kro og gik derind for at see, om jeg ingen saadan Mand kunde træffe der; men der var ingen. Paa min Forespørgsel derom, fortalte Verten mig, at en Corporal, der laa paa Hverving, vel i længere Tid havde logeret hos ham, men at han for Tiden var fraværende og først vilde komme tilbage om nogle Dage. Jeg gjorde nu Verten bekjendt med, at jeg agtede at lade mig hverve, og foreslog ham at give mig det Fornødne indtil Corporalens Ankomst, da jeg saa vilde betale ham af de Haandpenge, jeg fik. Verten maalte mig med Dinene; men sandsynligviis maa mit Ydre ikke have staaet ham an; thi han rystede paa Hovedet og sagde: „Og naar Du nu løber din Vei, inden Corporalen kommer, hvem skal da betale?“ Alle mine Forsikkringer om, at jeg vilde blive tilstede, formaaede ikke at bevæge den ubarmhjertige Vert til at give mig saameget som en Brødskorpe, til at stille min skrigende Sult.

Skjøndt jeg vel var overbeviist om, at jeg ikke eiede en eneste Skilling, ransagede jeg endnu engang mine Lommer; da faldt Kniven mig i Haanden. „Skulde Du,“ tænkte jeg, „tilbyde denne som Vederlag for et Stykke Brød?“ Den vigtige Rolle, denne Kniv havde spillet i afvigte Nats Begivenheder, gav den i mine Dine et Værd, der gjorde, at jeg saare nødigt vilde skille mig ved den. Det forekom mig, at denne Nat med alle dens Rædsler stedse burde, hvad den ogsaa senere i Virkeligheden har gjort, staae tydeligt for min Erindring, og jeg tænkte mig Kniven som et Erindringstegn, som en fremtidig Advarsel mod Lastens Tillokkelser. Dog Sult har en mægtig Talsmand i sig selv, og dens paatrængende Fordringer overvandt snart enhver Betænkelighed; jeg tilbød Verten min hele Eiendom, Kniven, for et Stykke Brød. Han rækkede Haanden ud for at modtage den, da Døren i det Samme gik op og en Mand i Uniform med et mægtigt Skjæg traadte ind i Stuen; det var Corporalen.

Efter at have hilset paa ham, og lykønsket sig selv til denne gode Gjests snarlige Tilbagekomst, forestillede Verten mig for Krigsmanden, som en Rekrut, der var at faae for godt Kjøb, da Sulten tvang mig til at tage Musketten. Corporalen mynstrede mig fra Øverst til Nederst, tilbød mig derpaa en ringe Sum i Haandpenge, og vi vare enige, førend jeg endnu vidste, for hvilken af Europas mange Regjeringer jeg for Fremtiden skulde offre Liv og Blod; først bagefter blev jeg underrettet om, at jeg var hvervet for den hollandske Regjering.

Om mit Liv som Soldat i Holland har jeg ikke Meget at sige. Efter at have gjennemgaaet Exerceerskolen blev jeg sat ind i et Regiment, af hvis Mandskab kort Tid derefter en Deel blev udtaget til at complettere den militaire Besætning i Batavia. Jeg var blandt dem, Valget faldt paa og var meget veltilfreds hermed, da Livet i Garnisonen intet Tiltrækkende havde. Mine Kammerater fortalte mig rigtignok, at jeg nu var en Dødens Mand, da Climaet i Batavia var af den Beskaffenhed, at ingen Europæer kunde leve der; men slige Fortællinger nedsloge ikke mit Mod. I den unge Alder anseer man sig gjerne for en Undtagelse fra den almindelige Regel; man er saa tilbøielig til at stole paa Lykken og at antage enhver Forandring i Stilling for en Vending til det Bedre. Kort sagt: jeg gik trøstigt ombord, havde en heldig Reise og ankom i god Behold og ved godt Mod til mit Bestemmelsessted.

Mit dristige Haab blev heller ikke skuffet; jeg tilbragte syv Aar i Batavia, syv Aar, hvis Historie næsten kan gives i de faa Ord: jeg var lykkelig. Jeg vil derfor kun korteligt omtale dette Afsnit af mit Liv, saameget mere, som det ikke staaer i nærmere Forhold til min øvrige Skjebne.

Strax efter min Ankomst til Batavia gjorde jeg Bekjendtskab med en Landsmand, der i over tyve Aar havde været bosiddende der. Han var Uhrmager og havde ved Forfærdigelsen af Spilleuhre med mechaniske Figurer, der vare blevne til næsten uundværlige Pragtstykker for de rige og luxurieuse hollandske Kjøbmænd erhvervet sig en anseelig Formue. Denne Mand fattede en Yndest for mig, der lidt efter lidt gik over til faderlig Godhed; han lærte mig sit Haandværk, løskjøbte mig af Militairtjenesten og gav mig tilsidst sin eneste Datter tilægte.

Efter hans Død forsatte jeg endnu et Par Aar hans Haandværk; da mistede jeg min kjære Hustru; en smitsom Sygdom angreb hende og gjorde i faa Dage Ende paa min huuslige Lykke.

(Sluttes i næste Nr.)

Literatur.

— Iblandt de Værker, som forberedes til Trykken inden Juul, er ogsaa en Samling „Digte“ af Valdemar Thisted, der vil udkomme hos C. W. Stinck.

— October Qvartal har bragt os tvende nye Blade, nemlig „Aalborgposten“, redigeret af H. P. Barfod, hvilket efter dens Plan, at modarbeide „Aalborg Stiftstidendes“ skadelige Indflydelse, og efter dens Program, at virke for et Danmark til Eideren, maa hilses med Glæde; samt „Skandinavisk Gazette“, redigeret af Dr. Sturzen-Becker, som efter de tre foreliggende Numere at dømme, vil blive et vigtigt Knyttepunkt i politisk og literair Henseende mellem de tre nordiske Riger.

— Den udmærket smukke Tale, hvormed Biskop Martensen mindedes sin for tidligt bortgangne Ven, Etatsraad F. C. Bornemann, er nu udkommet i den Gyldendalske Boghandling.

— Den paa A. F. Høst's Forlag udkomne originale Fortælling: Amalie Vardum udmærker sig ikke ved en med særdeles konstforstandig Haand slynget eller løst Knude, Kjærlighedsforholdet udvikler sig ikke paa nogen meget sandsynlig Maade, og Helten og Heltinden have en umiskjendelig Lighed med Jane Eyre og Rochester i Currer-Bells bekjendte Roman. Men Forfatteren eller maaskee snarere Forfatterinden af denne Bog besidder dog mange gode Egenskaber, der vække Haab om en rig Fremtid. Flere af Charakteertegningerne i Amalie Vardum, blandt hvilke især Heltindens Moder og Lærer bør fremhæves, ere ypperlige. Naturskildringerne ere friske og rene og undlade ikke at gjøre Indtryk paa Læseren, der føler, at Forfatteren selv har havt Glæde af det Syn, han paa en smuk og tiltalende Maade beskriver. Men Hovedfortrinet ved denne Bog er dog, at den er sund og naturlig, og naar vi have sagt, at Helten og Heltinden minde om Jane Eyre, saa maae vi tillige erkjende, at de langt mere kunne siges at være af Kjød og Blod, end deres engelske Forbilleder. Dertil kommer endnu, at Fortællingen heelt igjennem vidner om den mest levende Deeltagelse for de Fattige og Undertrykte, uden nogensinde at røbe Bitterhed mod de af Lykken

mere Begunstigede, og at Livets Alvor ikke fremstilles barsk, truende og afskrækkende, men at vi altid skimte Solstraalen, der trænger ind selv i den mørkeste Vraa. Selv den Læser, der ikke engang i Phantasien holder af at gjeste Fattigmands Bolig, vil dog sikkert sympathisere med Forfatteren, naar han siger: „See, hvor Solen skinner deiligt; den velsigner Jorden! Solen er Guds Aande, den varmer saavel den Rige som den Fattige, den Lykkelige som den Ulykkelige; thi vi ere Alle Guds Børn, og han er Alles Fader. Kæmp Dig igjennem Livet; husk paa, at hele Livet er en Kamp, af hvilken kun Faa gaae seirrige ud; lad Sorgen ikke forhærde eller fornedre Din Sjel, men sug Honning af Malurten... skil det Gode fra det Onde... dertil gav Gud os Hjertet og Forstanden; og endelig — bliv retskaffen og god, om Dit Hjerte end maa briste i Kampen!"

— Fr. Paludan-Müllers „Nye Digte", der indeholde: Paradiset — Kain — Benedict fra Nursia og hans Amme, ere i Fredags udkomne hos C. A. Reitzel.

Musik.

— For nogen Tid siden fulgte med „Leipziger Modenzeitung" et Portrait af en ung amerikansk Sangerinde, Adeline Patti, som vakte almindelig Opmærksomhed. Denne unge Dames ægte kvindelige Skjønhed og Ynde, i Forening med den simple republikanske Haarpynt og Paaklædning, tiltalte i høi Grad. Neppe tænkte man dengang, at der snart skulde komme en Leilighed til at faae selve Originalen at see; nu hører man, at Adeline Patti er kommen til London og ikke blot ved sin overordentlige personlige Ynde, men ligesaameget ved sin Stemme og sit dramatiske Spil har henrykt det londonske Publikum. Hun har ret, hvad man kalder, gjort Furore og betegnes som et Phænomen, der i Sang og Spil ikke staaer tilbage for Jenny Lind og ved personlig Skjønhed langt overgaaer hende. „To mærkelige Begivenheder," skrives der fra London, „betegne Convent-Gardens Saison, Grisis Afsked fra Scenen og Adeline Pattis Indtrædelse i den europæiske Konstverden. Ni Gange efter hverandre sang hun Amine i „Søvngængersken" af Bellini. Strax ved sin første Optræden satte hun Kjenderne i Forbauselse, tog det store Publikum med Storm og stillede sig, trods sin Ungdom, ved Siden af Verdens største Sangerinder.

III.

Assidue et prudenter! stod der paa et Skjold, som hang imellem de andre Elefantridderes Vaaben i Rosen paa Frederiksborg, og derunder læstes Navnet Ovenus Malling. Mangt et Valgsprog vilde have passet paa denne Mands Liv, men intet udtrykker saa klart hans Tænkemaade og utrættelige Flid, som dette: med Udholdenhed og Kløgt.

At gavne Fædrelandet og Videnskaben var fra den første Ungdom Ove Mallings eneste Stræben, og hans Samtid vidnede for ham, at han havde naaet sit Maal. Efter et rigt og frugtbart Ungdomsliv, hvori Historien og de skjønne Videnskaber levende beskæftigede ham, udgav han i sit tredivte Aar sine berømte „Store og gode Handlinger", ikke for at berige Videnskaben, men for at belære og for at fornye Erindringen om mangen halv- eller heelforglemt Daad, og samme Aar traadte han ind paa den Løbebane, der bragte ham den første Borgerkrone. Hurtigt steg han op igjennem alle Finantsbestyrelsens Trin, og øvede stor Indflydelse paa vore indre Administrationsforhold; som Medlem af Finantscommissionen, Directeur for Speciesbanken og endelig Overdirecteur i Rigsbanken ledede han vort bestandig mere og mere indviklede Pengevæsen og førte det til en lykkelig Udgang. Men ved Siden af denne reelle Virksomhed, stod han i lang Tid som en af de Første i Smagens, Konstens og Videnskabens Rækker. Udnævnelserne til kongelig Historiograph, til Formand for det kongelige danske Selskab og til Chef for Kongens Bibliothek vidne om hans Interesse for Literatur og Historie; men størst Fortjeneste indlagde han sig dog som første Medlem af Universitetsdirectionen, hvori han efterhaanden søgte at gjennemføre, og for største Delen ogsaa gjennemførte hvad han ansaae for Rigtigt og Godt. I 1824 blev han som Geheime-Statsminister, hvad han af Gavn allerede længe havde været, Medlem af Kongens Raad, men da var han gammel, og hans bedste, kraftigste Aar vare længst forbi, om han end utrætteligt forsatte sit Arbeide og sin Virken. I sine sidste Aar boede han paa et Landsted nær ved Gjentofte, og paa dennes Kirkegaard fandt han sit sidste Hvilested. En Marmorstøtte bærer hans Hoved i Basrelief, med de smukke, rene Træk; derunder læses:

Ove Malling
reistes
denne Steen
af
erkjendtlige
Medborgere.

Over Graven ligger en stor, blaasort Marmorsteen, med Indskriften:

Her hviler
Ove Malling,
f. 1747 d. 1829
og
hans elskede Hustrue
Christiane fød Beck
f. 1761 d. 1834.
Forenede i Gientofte
til et lykkeligt Samliv
af næsten et halvt Aarhundrede
og
knyttede ved de kjæreste Minder
til Stedet som fleeraarigt Hiem
samledes de
efter en kort Adskillelse
atter her
til det evige Livs
Gienforening.

Charade.

Naar noget Skjønt Dig ret i Øie falder,
Som og naar Du i Bønnen Gud paakalder,
Mens Synden stærkt dit svage Hjerte knuger,
Da vist ei sjeldent Du mit Første bruger. —
Du ganske let og gjette vil mit Andet,
Har engang Kjærlighedens Magt Du sandet;
Thi gjerne gav Du bort et Kongerige
For dette Ord fra den tilbedte Pige. —
Har Du endnu ei gjettet mine Dele,
Saa giv nu Agt, jeg siger Dig mit Hele:
Det er et Navn, som fordum lød med Vælde
I Danmarks Dale, som i Norges Fjelde,
Et Navn, som rundt omkring i Nordens Riger
I Kampens Bulder lød fra hver en Kriger.

Opløsning paa Logogriphen i Nr. 107:
Port.
Opløst af 3—13 i Wandsbeck, Volmer, Nr. 69, C. W. S., Aklamius, Trinesen & Jalocin, Emil og Mathilde, Tante Lise, Pims.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen
fra den 11te til den 17de October incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
11te . .	10,60	14,3	2,0	87,5	28"1,30	"
12te . .	12,07	15,3	7,8	95,0	28"2,29	1,516"'
13de . .	10,90	14,0	5,3	92,5	28"5,42	"
14de . .	11,27	15,0	8,5	95,0	28"6,11	0,05"'
15de . .	11,87	14,8	9,0	80,0	28"6,17	"
16de . .	11,07	13,0	8,0	87,5	28"2,82	"
17de . .	9,77	12,2	6,0	85,0	28"3,89	"

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	16	Octbr.	3	pCt.	Consols . . . 92 3/8.
Paris	"	—	3	"	Rentes . . . 67. 85.
Wien	"	—	5	"	Metalliques . 66. 25.
Berlin	"	—	3 1/2	"	Staats-Sch. 88 7/8.
Kjøbenhavn	18	—	4	"	Kgl. Obligat. 96 3/4.

Døde.

Jacob Scavenius Fibiger, Generalmajor, Chef for den kgl. Artilleribrigade, St. af D., Dm. pp., † 11te Octbr., 69 Aar.
Carl Vincenz Oppermann, Forstraad og Skovrider, bekjendt af sin Bestyrelse af de brahetrolleborgske Skove, † 17de Octbr., 77 Aar.
S. Tschu, Keiser af China, 30 Aar.
Melchior v. Fijalkowski, Erkebiskop af Warschau, meget afholdt paa Grund af sin Interesse for de nationale Bevægelser i Polen, † 5te Octbr., 84 Aar.

J. Herazcek & Søn,

Pilestræde 5, Kjøbenhavn,

anbefale reglementerede Infanteri-, Artilleri-, Cavalleri- og Marine-Officeers-Sabler, Tasker med Bandoleer og Gehænger; Salon-Sabler i Staal, Nysølv eller forgyldte; civile Galla-Kaarder med dansk Vaaben; Dolke og Hirschfængere i forskjellige Genres; Snorgehænger, Sporer, Fægtereqvisiter, som Huggerter, Floretter, Pastron-Masker, Handsker m. m. Alt efter nyeste og bedste Construction.

Bestillinger paa rigtforsirede Æressabler, Kaarder og Dolke, udføres med Tegning i Guld, Sølv, Staal og forgyldt. Skriftlige Ordres udføres paa det Hurtigste og Nøiagtigste.

Kjøbenhavn i August 1861.

Engelsk Mærkeblæk

til at skrive paa Linned med uden Forberedelse, 40 Sk. pr. Flaske.

Engelsk flydende Vadskeblaat

8 Sk. pr. Flaske.

Eng. Voxstikker og Cigartændere.

Ægte Alizarin-Blæk

fra Leonhardi i Dresden.

Af ovennævnte Varer have vi i disse Dage modtaget en ny Sending.

Kittendorff & Aagaard,
st. Kjøbmagergade Nr. 15.

Nylig er udkommet:
Opgaver til mundtlig og skriftlig Indøvelse af den

franske Grammatiks Elementer

af H. C. F. Lassen, Professor og Rector.
1ste Afsnit. 4de Oplag. 24 Sk. indb.
Af samme Forfatter er tidligere udgivet:
Dito 2det Afsnit. 3die Oplag. 56 Sk. indb.
Opgaver til franske Stile. 1ste Samling. 56 Sk. indb
Fransk Læsebog for Begyndere. 2det Oplag. 32 Sk. indb.
Fransk Læsebog for Skolernes lavere Klasser. 1 Rd. indb.
Fransk Læsebog i to parallele Afdelinger for Skolernes lavere Klasser. 2det Oplag. 1 Rd. 3 Mk. indb.
Fransk Extemporallæsning for Skolernes høiere Klasser. 2 Rd. indb.
Fransk Chrestomathi for Skolernes høiere Klasser. 1ste Deel for de høiere Mellemklasser. 1 Rd. 48 Sk. indb.
Tydsk Elementarbog. 4 Mk. indb.
Tydsk Læsebog i to parallele Afdelinger for Skolernes lavere Klasser. 9 Mk. indb.
Tydsk Læsebog i to Parallel-Kursus for Mellemklasser. 1 Rd. 4 Mk. indb.
Udvalg af den tydske Grammatiks Formlære for Elementarklasser. 16 Sk. indb.
Tydsk Stilebog i 3 parallele Afsnit. 1 Rd. 48 Sk. indb.
Disse almeenyndede Skolebøger, som ere indførte i flere Skoler, faaes i Bogladerne i Danmark, Norge og Sverig, og i Odense hos Forlæggeren Den Hempelske Boghandel.

Photographiske Copier

efter Malerier af Raphael, Murillo, Correggio, Salvado, Ary Schaeffer, Meyerheim &c. &c., i 4 Størrelser til 8, 12, 20 à 48 Sk. Stykket, faaes i stort Udvalg hos Undertegnede.

Ligeledes er jeg forsynet med Albums og Rammer til ovennævnte Billeder samt til photographerede Visitkaart.

August Westrup
Bog- og Papirhandler,
store Kongensgade Nr. 11,
(tætved Kongens Nytorv.)

Hos Andr. Fred. Høst, Gothersgaden 49, og i alle andre Boglader, faaes i Digterens egne Udgaver:

Oehlenschlägers Skrifter.

1. Samlede Værker i 40 Bind. Pragtudgaven. (66 Rdl. 48 Sk.) Nedsat Priis 34 Rdl.
2. Digterværker i 26 Bind. Pragtudgaven. (39 Rdl.) Nedsat Priis 16 Rdl.
3. Digterværker i 18 Bind. Godtkjøbsudgave. (18 Rdl.) Nedsat Priis 9 Rdl.
4. Oehlenschlägers Erindringer, Pragtudgave i 4 Bind. (7 Rdl. 48 Sk.) Nedsat Priis 6 Rdl.
5. Udvalgte Skrifter i 2 Bind. (12 Rdl.) Nedsat Priis 9 Rdl. Deraf særskilt:
   a. Samtlige Tragødier i 1 Bind. (6 Rdl.) Nedsat Priis 5 Rdl.
   b. Udvalgte Digterværker i 1 Bind. (6 Rdl.) Nedsat Priis 4 Rdl.
6. Samlede Digte i 5 Bind. Pragtudgaven med lithogr. Titler. (7 Rdl. 48 Sk.) Nedsat Priis 4 Rdl.
7. Samlede Digte i 4 Bind. Godtsjøbsudgaven. (5 Rdl.) Nedsat Priis 2 Rdl.

Desuden faaes Separataftryk af Oehlenschlägers forskjellige Arbeider, tildels i flere Udgaver. Af de fleste Samlinger saavelsom enkelte Værker haves ogsaa strax smukt indbundne Exemplarer.

BREVVEXLING.

Til Inds. af „En Tour til Skaane". Svar henligger i den Boglade, hvor Manuscriptet afleveredes.
- F. L. Kan afhentes.
- N. F. S. Ligesaa.
- Student B. i O. Svar er afsendt gjennem Boghdlr. Ph.
- E. H. i Nakskov. Vi formene, at Hovedgrunden er, at man ved Hjelp af Spidsens Hvidhed altid kan overbevise sig om den heles Reenhed.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 109.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 27. October 1861. 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Frederik Paludan-Müller. — Ugens Politik. — Nogle Regler for den parlamentariske Veltalenhed. — Meddelelser af blandet Indhold. — Æsker fra Oldtiden. — Fra Frederiksborg. — Hermann (sluttet). — Fra Kirkegaarden IV. — Howards Patent-Plov.

Frederik Paludan-Müller.

Da Digteren Fr. Paludan-Müller atter i disse Dage har henledet Opmærksomheden paa sig ved et nyt Værk, haaber nærværende Tidende, at det vil være dens Publikum kjært at modtage et Portrait af ham, ledsaget af en Udsigt over hans Liv og Værker, der giver et Overblik over hans righoldige poetiske Virksomhed og fremhæver det Eiendommelige ved den.

Paludan-Müller er født i Kjerteminde, hvor Faderen, der senere blev Biskop over Aarhuus Stift, dengang var Sognepræst, den 7de Februar 1809, noget over fire Aar efter Broderen, den bekjendte historiske Forfatter og Rector ved Nykjøbing Kathedralskole, Caspar Peter P-M. Hans Moder var Marie Benedicte Rosenstand-Goiske, en Datter af Magister R-G., Sognepræst paa Falster. Elleve Aar gammel, kom han i Odense Kathedralskole — Faderen var bleven Sognepræst til St. Knuds Kirke der — hvori Broderen ogsaa gik, og derfra dimitteredes han 1828, 6 Aar efter Broderen, til Kjøbenhavns Universitet, samme Aar som H. C. Andersen. Tre Aar efter udsatte de skjønne Videnskabers Selskab, som i lang Tid syntes næsten ganske at have opgivet et af sine tidligere Hovedøiemed: ved udsatte Belønninger at opmuntre til Poesiens Dyrkning, en Pris for de bedste fire Romancer, hvis Emner vare tagne af den danske Historie *). Paludan-Müller concurrerede med „Leire“, „Frodes Død“, „Kong Christian“ (den Anden) og „Refnæs Skov“. Af de indleverede sexten Besvarelser befandtes to af Censuren at staae i Værd over de øvrige, nemlig Paludan-Müllers og den et Par Aar ældre H. P. Holsts. Ingen af dem fik dog Præmien. Da man ikke kunde blive enig om, hvem af dem, der skulde have den, skjenkede man Beløbet til den for ikke fuldt to Aar siden afdøde geniale Digter Bredahl, Forfatteren af „Dramatiske Scener“, der levede under fortrykte Kaar som Bonde nede ved Sorø. De hædredes derimod begge med Selskabets Bifald. Vor Digters „fire Romanzer“, der alt, ikke mindst i Formen, røbede et mere end almindeligt Talent, udgaves 1832 anonymt. Samme Aar forøgedes de vakte Forhaabninger ved det af Shakspeares romantiske Lystspil og Gozzi paavirkede Skuespil „Kjærlighed ved Hoffet“. Næste Aar berigedes Literaturen med det store Digt „Dandserinden“, der gjorde megen Lykke (alt Aaret efter udkom et nyt Oplag) og grundlagde den unge Forfatters Digternavn. Det minder vel ofte, ikke blot i Formen, om Byron, især om denne store Digters Mesterværk „Don Juan“, men er desuagtet, saavel i sine alvorlige som humoristiske Partier, af uomtvistelig original Skjønhed. Dette aandfulde Arbeide fulgtes Aaret efter af det skjønne lyriske Drama „Amor og Psyche“, der, paa Grundlag af en af den klassiske Oldtids dybsindigste Myther, i en henrivende Form, hvori det episke og især det lyriske Element spiller en ligesaa stor Rolle som det dramatiske, skildrer Sjælens Udvikling og Luttring gjennem den almægtige Kjærlighed, der tilsidst, som Dødens Overvinder, løfter den evige Sjæl op til Udødelighedens Herlighed *). Paludan-Müller, hvis første Arbeider tilhørte den romantiske Verden, gik med dette Værk første Gang over i den antikke. To betydelige Oplag i mindre end et halvt Aar vidnede om, hvilken Virkning dette Arbeide gjorde i sin første Fremtræden. Havde „Dandserinden“ alt vakt ualmindelig Interesse, vakte „Amor og Psyche“ Enthousiasme. Under denne rige poetiske Virksomhed havde Paludan-Müller, vistnok nærmest efter Faderens Ønske, studeret Jura og tog nu 1835, ti Aar efter den en halv Snees Aar ældre Henrik Hertz, juridisk Embedsexamen (haud illaudabilis, ligesom ved Examen artium), som han dog aldrig benyttede. Samme Aar udkom en lille, mindre betydelig Fortælling paa rimede Vers „Zuleimas Flugt“. Aaret efter udgav Paludan-Müller „Poesier, første Deel“, indeholdende de phantastiske Skuespil „Eventyr i Skoven“ og „Alf og Rose“. En stærkt dadlende Anmeldelse af disse, i flere Henseender ogsaa mindre vellykkede Arbeider i det af et Antal anseete Videnskabsmænd udgivne „Maanedsskrift for Literatur“, der tidligere kun havde omtalt Digteren med varm Anerkjen-

*) Poul Møller spøgede i den Anledning i et lille Digt med Selskabet,

— — „som lydt med Basunernes Tegn
Poeterne kalder til Sang,
som lokker en Byge velgjørende Regn
af Digtninger ned over Daniens Egn
ved Sølvets melodiske Klang.“

(Efterladte Skrifter, tredie Udgave, 1855, første Bind, Side 106—8.)

*) Denne Mythe, der findes første Gang fortalt af den afrikansk-romerske Nyplatoniker Apuleius i det andet Aarhundrede efter Christus som en Episode i hans interessante Roman „Æselet eller Forvandlingerne“ (oversat paa Dansk af Schaldemose) og oftere benyttes i antikke Monumenter af den plastiske Konst, hvis Alder ikke kan bestemmes, var alt 1817 behandlet i vor Literatur (i Spanien havde den givet Calderon Stof til et Drama og i Frankrig Jean Lafontaine til en Fortælling) af J. L. Heiberg i det ufuldendte skjønne mythologiske Skuespil „Psyche“ i en for Størstedelen romantisk Form. Paludan-Müller havde dog ikke læst dette Fragment, da han skrev sit Drama.

Frederik Paludan-Müller.

delse, fremkaldte Aaret efter det polemiske Digt „Trochæer og Jamber“. 1838 udkom „Poesier, anden Deel“ med det romantiske Skuespil „Fyrste og Page“, „Poetiske Fortællinger“ („Beatrice“, „Vestalinden“ og „Slaven“) samt „Blandede Digte“ (hvoriblandt det mesterlige lille Digt „Nattevagt“). Dette Bind overgik langt det forrige og indeholdt ikke faa smukke Ting. Samme Aar ægtede Paludan-Müller en Datter af afdøde Professor ved Sorø Akademi Borch, Charite Philippa Louise (omtrent otte Aar ældre end han), hvis Moder, ligesom Digterens, var en Rosenstand-Goiske, og tiltraadte kort efter med sin Hustru en Udenlandsreise, der gik gjennem Tydskland, Nederlandene, Frankrig, Schweitz og Italien, paa hvilken han i længere Tid opholdt sig i Rom. Efter to Aars Fraværelse vendte han i Efteraaret 1840 tilbage til Kjøbenhavn, hvor han næste Aar udgav sit dramatiske Digt „Venus“, der skildrer den høiere Kjærligheds Seir over den lavere og paa mange Steder er af stor Skjønhed, samt første Deel af sit berømte store Digt „Adam Homo“, hvori Digteren, efter Prologens Ord, har valgt sig et Stof af Hverdagslivet, hvis Farve spiller i det Nationale, hvori Helten gaaer uromantisk i Prosaskridt og prøver Alt, men ikke vælger det Bedste, medens et Tankebilled dog tilsidst speiler sig i hans Liv og fremgaaer af Digtet. Med dette Arbeide vendte han igjen fra sine Udflugter i den romantiske og antikke Verden tilbage til de fædrelandske Localiteter, hvori „Dandserinden“ bevægede sig. Efter et Par Aars Taushed udgav han derpaa 1844 det større dramatiske Digt „Tithon“, der, paa Grundlag af en græsk Mythe, smukt og gribende skildrer et Drømmeliv i Morgenrødens Rige og en Død uden at have levet, samt det mindre, natur-mythiske dramatiske Digt „Dryadens Bryllup“, der oprindeligt var bestemt til Forspil for en større dramatisk-mythologisk Composition (det er benyttet af J. P. E. Hartmann til et smukt større musikalsk Arbeide). I det bevægede Aar 1848 sluttedes „Adam Homo“ med anden og tredie Deel. Dette mærkelige Digt skildrer, hvad alt Titelen antyder — „Homo er et Fællesnavn for alle Mennesker,“ siger Gadshill i Shakspeares „Kong Henrik den Fjerde“, da Kjældersvenden charakteriserer ham ikke just paa den mest smigrende Maade — Mennesket i Almindelighed med hele dets Adamsnatur, „og saa ere de,“ siger J. L. Heiberg med Rette*), „som ikke under Læsningen idelig og idelig maae sige til sig selv: de te fabula narratur“. Om Digtet end ikke overalt, især i sin sidste større Halvdeel, kan siges at have løst sin kolossale Opgave, maa det dog ansees for et af de aandfuldeste poetiske Arbeider i den nyere danske Literatur. Den nye Tingenes Orden efter 1848 paaskjønnede den begavede Digter: han fik, tilligemed H. C. Andersen, Henrik Hertz og Christian Winther, den saakaldte Digtergage, da den poetiske Virksomhed i et saa lille Land som Danmark naturligviis ikke kan føde sin Mand, samt Titel af Professor og blev udnævnt til Ridder af Danebroge. Ved Jubilæet 1853 enedes Studenterne fra 1828 om at stifte et Legat under Navn af det Andersen—Paludan-Müllerske, der i Tiden skulde anvendes til Understøttelse af en dansk Digter uden offentlig Ansættelse. Paludan-Müllers senere Arbeider have mere og mere taget en speculativ-theologisk Retning, tildeels paavirket af den Hegelske Philosophi og dens Hovedrepræsentant hertillands i Theologien, Martensen, og det Tendentieuse har ikke sjeldent været altfor fremherskende i dem, ligesom i H. C. Andersens senere Arbeider. 1852 udkom „Luftskipperen og Atheisten“, der paa en temmelig uheldig Maade polemiserer mod Atheismen, og 1854 „Tre Digte“, indeholdende en større „historisk Digtning“ i dramatisk Form, „Kalanus“, fuld af store Skjønheder, hvori Titelpersonen, en indisk Asket, der omtales af Oldtidsforfattere, f. Ex. Strabo, Plutarch og Arrian, forherliges ligeoverfor Alexander den Store, og „Den første og den sidste Død“, nemlig „Abels Død“, der smukt skildrer Dødens første Fremtræden i Verden, og „Ahasverus, den evige Jøde“, et svagere Arbeide, hvori Scenen henlægges til Verdens Undergang. Hans nylig udkomne sidste Værk, „Nye Digte“, bære samme Præg som de nærmest foregaaende Arbeider. Det indeholder tre Digtninge, nemlig to bibelske: „Paradiset“ og „Kain eller Vredens Barn“ samt et kirkehistorisk Digt „Benedict fra Nursia og hans Amme“, der skildrer, hvorledes den berømte Italiener Benedict den Hellige, Grundlæggeren af Occidentens Munkevæsen, der levede i det 5te og 6te Aarhundrede, fjorten Aar gammel, forlader Verden for at føre et asketisk Liv. Ligesom det speculative Moment hos Digteren, som ovenfor sagt, minder om Martensen, saaledes kommer man ved det sidstnævnte Digt, ligesom ved „Kalanus“, der sætter lignende Tanker i Bevægelse, uvilkaarligt til at drages Kierkegaards stærke Betonen af det Asketiske i Christendommen til Minde. Under Titel „Ungdomsskrifter“ (to Dele) har Forf. samlet „Kjærlighed ved Hoffet“, „Dandserinden“, „Amor og Psyche“, „Poetiske Fortællinger“, „Mindre Poesier“ (deriblandt enkelte nye Digte), „Eventyr i Skoven“ og „Alf og Rose“. I nogle af disse Arbeider, f. Ex. „Zuleimas Flugt“ og „Eventyr i Skoven“, der i den tidligere Skikkelse hverken vandt eller, efter Forfatterens egen Mening, fortjente Bifald, ere større Partier og hele Scener omarbeidede. Under Titel „Mythologiske Digte“ samlede og reviderede han „Venus“, „Dryaden“ og „Tithon“. Han har ligeledes udgivet „Adam Homo“ revideret. Revisionen af disse Værker udmærker sig i høi Grad i Sammenligning med de fleste Digteres Gjennemsyn af deres tidligere Arbeider.

Naar vi nu kaste Blikket tilbage paa denne Oversigt over Digterens Liv og Værker, er den første Betragtning, der paatrænger sig os, den: at hans ydre Liv er uden synderlig Interesse. Han blev Student og juridisk Candidat, giftede sig og reiste udenlands — det er omtrent Alt. Han danner i denne Henseende en stærk Modsætning til H. C. Andersen, hvis Liv, især i Ungdommen, har været saa bevæget; han har ikke, som denne, kunnet skrive sit „Livs Eventyr“. Paludan-Müllers egentlige Liv er meer end hos de Fleste hans indre. Og naar vi dernæst betragte dette hans indre Liv, saaledes som det afspeiler sig i hans Værker, da viser det sig som en charakteristisk Affødning af hans reflecterende, ironiserende Tidsalder, der, uden at kunne finde Hvile i Troen, tumlede med Livets Gaader, som den dog ikke formaaede at løse. Han fødtes vel i Slutningen af Napoleons Heltetid; men hans Ungdom faldt i Restaurationsperioden, den matte Tid efter 1815, og han fremtraadte som Digter efter 1830, en Periode, der var saa fuld af veivild Gjæring. Noget Tungsindigt, der nok nærmest er en Mødrenearv — Oehlenschlæger fik ligeledes, som han selv siger, „Veemodens Følelse og en dyb Alvor“ fra sin Moder — som et svagt Helbred alt fra tidlige Aar ikke har bidraget til at formindske, er udbredt over hele hans Poesi, som et Slør over et skjønt Ansigt. Som et Barn af sin Tid kunde man sammenstille ham med H. P. Holst, der fremtraadte samtidigt med ham. Denne Digter har ligeledes levet med sin Tid og søgt at udtale hvad der rørte sig i den, og hans Udtalelser have ofte været et fyldigt Udtryk for herskende Stemninger (vi minde blot om de to smaa simple og hjertelige Sørgedigte, hvormed han ved Frederik den Sjettes Død 1839 tolkede Landets Følelser og først ret henledede den almindelige Opmærksomhed paa sig, og fra en senere Tid om Digtet „Det skal ei skee“). Men det har nærmest været det mere Ephemere, Peripheriske i Tidsalderen, H. P. Holst har været Organ for, medens Paludan-Müller har søgt at give det Dybere, mere Centrale i Samtiden dets poetiske Udtryk. Hvad Konstformen angaaer, har Paludan-Müller vel baade skrevet episke og dramatiske Digte, men overalt er dog det Lyriske fremherskende, og han er saagodtsom udelukkende Lyriker. I Versificationen staaer han meget høit — han er i den Grad Herre over den, at han af og til næsten leger med den — og han maa upaatvivlelig nævnes ved Siden af J. L. Heiberg, Henrik Hertz og Christian Winther, som en af vore formfuldendteste nyere Digtere. Kun Faa have ogsaa i den Grad som han, baade for Ideens og Konstformens Vedkommende, arbeidet med Alvor og Omhu, saaledes som det sømmer sig den ægte Konstner.

A.

*) Intelligentsblade 1842, Nr. 2 (Prosaiske Skrifter, fjerde Bind, 1861 Side 376).

Ugens Politik.

Den 24de October.

For nogle Uger siden tillode vi os at henlede Opmærksomheden paa den nærværende Pengecrise i Frankrig, som følge vor Mening efter al Sandsynlighed vilde øve en væsentlig Indflydelse paa Udviklingen af de politiske Begivenheder, idet den franske Nation, der nu har vant sig til at betragte Regjeringen som den eneste Drivkraft, vilde give den Skyld for den øieblikkelige Nød og nødsage den til enten at standse de kostbare Rustninger eller begynde Krigen hurtigere, end Keiseren under andre Omstændigheder vilde have gjort. Denne vor Anskuelse stadfæstes af den Artikel i »Revue des deux Mondes«, der har paadraget dette anseete Tidsskrift en Advarsel, og trods de franske Presseforholds mislige Beskaffenhed er det let at see, at Crisen er langt betænkeligere, end man ifølge Regjeringsbladenes Udtalelser skulde antage. Crisen er ikke blot opstaaet ved den slette Høst, der nødvendiggjør en Indførsel af henved 20 Millioner Tønder Korn, repræsenterende en Capital paa 400 Millioner Francs, men tillige ved den Gridskhed, hvormed Speculationen har kastet sig over alle mulige Foretagender saavel i Indlandet som Udlandet og navnlig over det italienske Laan, hvoraf Halvdelen efter Sigende skal være tegnet i Frankrig. Dertil kommer endnu den med England afsluttede Handelstractats Indflydelse, Standsningen af Udførslen til Amerika, som omtrent beløber sig til 200 Millioner Francs, og de med de offentlige Arbeider, med Stædernes Udvidelse og med Rustningerne forbundne Udgifter. I den omhandlede Artikel fremhæver Forçade med megen Styrke alle disse Grunde til Finantsnøden og bemærker med Føie, „at naar en saadan Ulykke, som en slet Høst, fremkalder en finantsiel eller industriel Crise, er det en Virkning af Naturens Love, for hvilke Menneskene ikke kunne bære Ansvaret; men en slig Ulykke aabenbarer dog stedse Feil og Vildfarelser, der forværre dens Følger. Og de materielle Interesser ville, ved hvad der nu skeer, komme til den Overbeviisning, at man ikke kan tænke sig nogen god Finantsbestyrelse uden politisk Frihed, uden en fuldstændig og streng Control af Folkerepræsentationen og uden en fri Presses aarvaagne Polemik.“ Tydeligere er det ikke muligt for en i Frankrig virkende Forfatter, at give det nærværende Regjeringssystem Skyld for den øieblikkelige Nød, og det synes derfor, som om Keiseren maa beslutte sig til enten ved en Afvæbning at formindske Udgifterne, eller til hurtigt at benytte de umaadelige Stridskræfter, han i Løbet af det sidste Aar har organiseret.

Hvilken Retning den keiserlige Politik under disse kritiske Omstændigheder vil tage, er vanskeligt at forudsige, men derimod er det aldeles aabenbart, at der er indtraadt en Standsning i det italienske Spørgsmaals logiske Udvikling, en Standsning, der alt har bevirket, at Mazzinis Tilbængere atter agitere mod Regjeringen i Turin, fordi den viser sig afmægtig ligeoverfor Italiens Livsspørgsmaal: Roms Befrielse, at en Kirkesplid truer og at en anden af den europæiske Revolutions store Bærere, Ungarns tidligere Dictator, Kossuth, atter lader sin Stemme høre. Og denne Omstændighed kan dog maaskee tjene som et Fingerpeg for at bedømme den keiserlige Politik; thi man paastaaer idetmindste, at der er en vis Forbindelse imellem Napoleon den Tredie og Ungarns forhenværende Hersker. I en Skrivelse til en af sine Venner i Glasgow siger nemlig Kossuth, at Italien gjør Uret i at fæste sit Blik saa ufravendt paa Rom, at det glemmer Venedig, og at Italien trænger ligesaa meget til Ungarn for at gjennemføre Emancipationens store Værk, som Ungarn trænger til Italien. „Det er let at sige“, vedbliver han, „at Ungarn skal trække Sagen i Langdrag og vente, indtil Italien har afgjort de andre Sager, det har paa Halsen. Men man maa betænke, at Ungarn ikke kan vente længe, fordi Crisen er utaalelig, og ingen menneskelig Magt kan forlænge en Crise i det Uendelige. Den maa ophøre paa den ene eller paa den anden Maade. Man kan vinde Feltslag udenfor Italiens Enemærker, men det er kun ved Donau, at man kan vinde en afgjørende strategisk Seir. Det var ikke i Italien, at Hannibal blev overvundet eller at Scipio befriede det, det er ved Donau og ikke ved Po, at det italienske Spørgsmaal skal finde sin endelige Afgjørelse.

Alle Efterretninger fra Pesth vidne ogsaa om, at Kossuth taler Sandhed, naar han siger, at Ungarn ikke kan vente længer; det sidste Middel, som det østerrigske Cabinet tidligere med saa stort Held benyttede, nemlig at undertrykke de politiske Demonstrationer ved at opflamme de skinsyge Nationaliteter, er mislykket, og Kroatien og Siebenburgen blive nu ligesaa vel som Ungarn udelukkende administrerede ved Hjelp af den væbnede Magt. I Ungarns Hovedstad er der udbrudt en Opstand, man har skudt i Gaderne, og Stillingen er af en saadan Beskaffenhed, at enhver Overeenskomst er umulig. Der hersker det fuldstændigste Anarchi, ingen Autoritet bliver adlydt, og alle Ungarere ere enige om at gjøre Modstand mod Regjeringen i Wien.

Hvis det ikke var saa vanskeligt at gjennemskue Forholdene i Rusland, vilde man sikkert ogsaa her see et høist mærkeligt Optrin. Hele Nationen synes at være besjælet af en ny Aand og tilbøielig til at sætte sig i Bevægelse for at betræde hidtil ukjendte Veie. Revolutionaire Skrifter udbredes næsten med den samme Regelmæssighed som Aviserne. I disse Skrifter forlanger man, at Jorden uden Vederlag skal tilhøre Bønderne, at Polen skal have sin Frihed, og at en constituerende Forsamling skal sammenkaldes for at vedtage en Forfatning for Rusland. De slet lønnede underordnede Embedsmænd sympathisere med de Misfornøiede og lamme Regjeringen. Ifølge de seneste Efterretninger er Ministeriet for Alvor betænkt paa at undertrykke enhver Demonstration, og det har i dette Øiemed ikke blot lukket Universitetet i St. Petersborg, men ogsaa i Moskou. Det er altsaa ikke blot for Polen, at Regjeringen har Grund til at være bekymret, men her antage Begivenhederne rigtignok en endnu langt alvorligere Charakteer. Det aabenbarer sig stedse tydeligere, at det er hele Landets Geistlighed, der staaer i Spidsen for Bevægelsen, saa at Krigen, hvis den udbryder — hvilket desværre kun er altfor sandsynligt — ikke blot vil blive politisk, men tillige religieus. Siden den saa sørgelige 15de October er Roligheden i Warschau vel ikke bleven forstyrret, hvis den mørke Fortvivlelse og den forfærdelige Forbittrelse, fremkaldt ved Fængslingerne i Stadens Kirker, kan kaldes Rolighed. Den følgende Dag indskrænkede Geistligheden sig til at lukke de to Kirker, der kunde betragtes som besudlede ved Soldaternes Indtrængen; men d. 17de gik den endnu videre og lukkede alle de øvrige Kirker, „af Frygt“, siger den, „for at man atter skulde afsynge oprørske Hymner og fornye de skammelige Optrin fra den 15de“. Der tilføies, at den ikke igjen vil aabne Kirkerne, før man giver den Garanti for, at slige Optrin ikke skulle gjentages. Denne nationale Bevægelse, der benytter en passiv og religieus Form, er vel skikket til at bringe Despotismen i Forlegenhed, og man vil let kunne indsee, at de russiske Embedsmænds Afmagt forøger deres Forbittrelse.

Men det er ikke blot Europa, hvor en finantsiel Crise truer — medens Manglen paa Bomuld snart vil fremkalde den største Nød i Fabrikstæderne — hvor Polen pukker paa sin historiske Ret, hvor Ungarn kun venter paa en gunstig Leilighed til at gribe til Vaaben, hvor Italien skjelvende af Utaal-

modighed fordrer sin Hovedstad, hvor den pavelige Throne staaer i Begreb med at styrte sammen, og hvor Trangen til constitutionel Frihed endog gjør sig gjeldende i Rusland, det er ikke blot Europa, der føler sig grebet af en Sygdom, som efter hvad vi haabe skal føre til en Gjenfødelse; den nyere Civilisations yngste Nation, det for kort Tid siden saa stolte, amerikanske Demokrati lider af de samme Onder, der hjemsøge den gamle Verden. Syden kæmper for Slaveriet og Norden kæmper ikke for Slaveriets Afskaffelse, men for at gjenerobre de frafaldne Stater. I den i Newcastle holdte Tale beklagede John Russell den store vestlige Republiks Søndersplittelse, men fremhævede tillige, at den mest fuldstændige Seir, som Norden kunde vinde, vilde tilligemed Unionen ogsaa gjenoplive Slaveriets gamle og uopløselige Problem. De sydlige Staters Fremgang i Missouri har vakt stor Misfornøielse i de nordvestlige Stater, der have sendt betydelige Contingenter til Armeen i Washington. Med den i amerikanske Discussioner charakteristiske Djerved spørger man, hvorfor Kujonerne i Massachusetts og Ny-England ikke kunne forsvare deres egne Grændser og sætte de nord-vestlige Tropper istand til at aabne Mississippidalen. Men medens Vaabnene hvile tillands, har man alt længe foretaget Rustninger i de fornemste Havne, der bebude, at man agter at udføre en eller anden vigtig Expedition tilsøes. Foederalisterne have isinde at angribe New-Orleans for at erobre Sydens Hovedstad, og man forsikker tillige, at Præsident Lincoln har underrettet Frankrigs og Englands Regjeringer derom og anmodet dem om ikke at anerkjende det sydlige Forbund, hvilket han haaber snart at være istand til at sprænge. Dette Skridt har maaskee fremkaldt en Artikel i »Morning Post«, som synes at udtale Regjeringens Anskuelser og som paastaaer, at det vilde være meget uklogt af England, at anerkjende det sydlige Forbund, fordi en slig Anerkjendelse slet ikke vilde bidrage til Spørgsmaalets Afgjørelse, men kan forpligte England til at bryde de sydlige Havnes Blokade, hvilket vilde være det Samme som at erklære de nord-amerikanske Fristater Krig. En Telegraphdepeche fra New-York af 15de October meddeler rigtignok, at Sydforbundets Flaade har angrebet Blokadeescadren foran New-Orleans og efter en heftig Kamp skudt et Skib i Sænk og jaget de øvrige paa Grund, men denne kun lidet sandsynlige Efterretning trænger til nærmere Stadfæstelse.

M.

Nogle Regler for den parlamentariske Veltalenhed.

Forlang ikke Ordet hvert Dieblik og i enhver Anledning; selv en stedse talende Demosthenes vilde kjede sine Tilhørere.

Et Argument, der gjentages, er som et opvarmet Middagsmaaltid.

Hvor en Partileder har ramt med Sværdseggen, er det latterligt af en Menig, at ville slaae med den flade Klinge.

Naar en Folkeforsamling staaer i Begreb med at falde isøvn af Kjedsomhed, maa man vogte sig for at spille paa Sækkepibe for den; derved bliver dens Søvn let endnu tryggere.

Har man vundet sin Sag i et stort Spørgsmaal, er det taabeligt at sætte den paa Spil i et lille.

Den parlamentariske Veltalenhed bør ikke tøilesløst hengive sig til sin Begeistring. For at behage, overbevise, bevæge eller lede maa den følge Erfaringens Regler, og jeg vilde sige til enhver Taler: Indled Sagen med Simpelhed og optræd hverken med falsk Beskedenhed eller med stolt Foragt, men vær naturlig. Gesticuleer ikke for stærkt, for at man ikke skal see paa Dig istedetfor at høre paa Dig. For at man skal troe, at Du improviserer, maa Du ikke som en Skolebreng opramse en udenadlært Tale, som Du med den største Flid har udarbeidet den foregaaende Dag og i hvis Hemmeligheder Stenographerne maaskee alt ere indviede. Er Du Kriger, saa fortæl ikke bandende og med Piben i Munden, Historier fra Marketenderiet. Er Du Procurator, saa sæt ikke Himmel og Jord i Bevægelse paa Grund af et forglemt Komma, fortyub ikke en enkelt Idee i en Syndflod af Ord og, fremfor Alt, glem ikke at høre op, naar Du først har begyndt. Er Du Videnskabsmand, saa benyt ikke techniske Ord for at vise, at Du forstaaer mere, end vi, og at vi ikke ere værdige til at være dine Tilhørere. Optræd tvertimod saaledes, at de Uvidende, der høre Dig, glæde sig over, at de forstaae Dig saa godt. Forhyb Dig ikke i altfor vidtløftige Betragtninger og betænk, at en lovgivende Forsamling ikke er et Universitet, at en Tale ikke er en Forelæsning, og at Lovgivningsarbeidet ikke er en Stilprøve.

Vær klar, forstaaelig, nøiagtig og upartisk som Ordfører; søg ikke at sige Alt, men at udtrykke godt, hvad Du siger. Naar ni Talere have udtømt et Spørgsmaal, saa vogt Dig for at behandle det for tiende Gang. Hent ikke dine Beviser fra Abrahams Tid og fortæl ikke, at Gud har skabt Himmel og Jord eller at Verden engang vil ende — men end selv.

Er Forsamlingens Opmærksomhed sløvet, saa tal ikke, thi man vil ikke høre paa Dig, og Intet er bedrøveligere end at tale for døve Øren.

Ligesom kun de store Gjenstande: et Huus, et Træ, et Bjerg sees i Afstand, saaledes er det ogsaa kun de iøinespringende Grunde, som Mængden i en Forsamling lægger Mærke til; fremhæv dem og forbigaa de øvrige.

Har man spøgt, før Du har faaet Ordet, bør Du være alvorlig, og har man været alvorlig, bør Du spøge; Øret holder ikke af altid at høre den samme Lyd.

Ønsker Du, at man skal lytte til dine Ord — og det er jo Hensigten med enhver Tale — saa maa Du omhyggeligt undgaae, at tale i din egen Sag eller for Kirkespiret i din egen By, hvor høit det end er. Siig ikke: Ebeltoft, hvor jeg er født, Odense, som har sendt mig herhid, eller Kjøbenhavn, som jeg har den Ære at repræsentere. Du tager aldeles feil, min Ven, Du repræsenterer hverken Ebeltoft, Odense eller Kjøbenhavn, men Danmark. Siig heller ikke: Jeg er Jyde, jeg er Fynbo eller jeg er Sjællænder. Hvad kommer det os ved, om Du er fra Theben eller fra Argos, naar Du blot taler græsk.

Det Vanskelige for en øvet Taler er ikke at finde Ord, men at vide, naar han ikke skal benytte flere. Frygter Du for, at Du henrevet af din Begeistring ikke skal holde op i rette Tid, saa lad Dig binde en Seilgarnstraad om Foden og bed en af dine Venner om at trække deri, naar han mener, at Du skal tie.

Slaa ikke i Bordet, naar Du taler, thi det kan let hænde sig, at Forsamlingen, istedetfor at dele din Sindsbevægelse, kun er bange for, at Du skal have forvredet dit Haandled.

Lad Dig ikke i Talens Hede aflokke Indrømmelser, som Du senere vil komme til at angre, og modtag kun Kampen paa det Terrain, som Du i Forveien har afsøgt; dine Modstanderes forstilte Ædelmodighed kan ellers let lokke Dig i et Baghold.

Vær mere opmærksom paa, hvad man fortier, end hvad man siger, paa hvad man skjuler, end hvad man viser.

Tal kun for at sige Noget og ikke blot for at man skal sige, at Du har talt.

Spot ikke alene af Lyst til at være satirisk og for at glimre med din Forstand, men kun for at paavise et Arguments Latterlighed eller Huulhed. Bliver din Modstander personlig, saa knuus ham, hvis Du kan, med et eneste Slag.

Behersk dine Lidenskaber, saafremt Du vil beherske andres. Had Vilkaarlighed, elsk Fædrelandet og Friheden og vær kun en Beundrer af Uegennyttighed og Dyd.

Følg theoretisk Consequentsen af dine Grundsætninger saa langt, som det fornuftigviis lader sig gjøre, men forlang kun, hvad der er practisk muligt at erholde.

Betænk endelig, at de Love, som blive til ved din Medvirkning, ville gjøre Folket lykkeligt eller ulykkeligt, beskytte eller underkue det, hæve eller nedværdige det. Tal derfor, som om det lyttede til dine Ord! Tal, som om Du stod for dets Aasyn. Hav stedse det store, Ærefrygt indgydende Billed af Folket for Die!

Timon.

Literatur.

— Det i den danske Literatur i længere Tid følte Savn af en Udgave af „Wessels Digte" er bleven afhjulpet, idet der af Boyes Udgave er udkommet et 3die Oplag (hos Wroblewsky), og af en ny Udgave ved J. Levin be tvende første Hefter, der ville blive efterfulgte af et Slutningshefte. (Reitzels Forlag).

— Premierlieutenant C. A. Hansen har udgivet en Afhandling „Om det danske Cavaleri", nærmest fremkaldt ved det iaar i Paris udkomne Værk »l'Avenir de la cavalerie« af Baron d'Azemar; saavel de i dette som i flere andre udenlandske Arbeider udtalte Anskuelser har Forfatteren overført paa vore Forhold og tillempet dem efter disse. (Gyldendalske Boghdlg.)

— Under den tidligere valgte Form har Etatsraad A. Valentiner paa Wroblewskys Forlag udgivet en ny populair Fortælling for Bondestanden, der viser, hvad dens Titel antyder: „Hvorledes Hans fandt Guld herhjemme."

— Under Titlen „Skandinaviske Blade af linguistiskhistorisk Indhold" af L. C. Neckelmann i Randers, er der udkommet en Række Meddelelser, som ere grundede paa Studier til Oplysning om det skandinaviske Stamfolks Urtid og Fortid. De første to Hefter indeholde endeel veltænkte Afhandlinger, hvilket gjør det ønskeligt, at Forfatteren maa sættes istand til at udgive Fortsættelsen. (I Commission i Iversens Boghandel).

— Rækken af de i de senere Aar udgivne populaire Danmarkshistorier er bleven forøget med „Udvalg af Fædrelandshistorien for Borger- og Almueskoler", der er udgivet og forlagt af J. Erslev; i Forhold til Bogens indskrænkede Omfang er Fortællingen af Begivenhederne gjort saa vidtløftig og saa livlig, som Pladsen tillader det.

— „Ankomsten til Hjemmet" er den tredie af de „Solstraale-Fortællinger", som ere udkomne paa Philipsens Forlag. Hvis man vil bedømme denne lille Bog efter dens Titel, paatrænger der sig strax den Bemærkning, at den snarere burde hedde „I Hjemmet"; thi selve Ankomsten spiller en ubetydelig og med Hensyn til Begivenhedernes Udvikling uvæsentlig Rolle. Men hvad der er det Vigtigste: Fortællingen giver en sand Fremstilling af nogle Forviklinger i det huuslige Liv og løser disse paa en tilfredsstillende Maade.

— Fra Crusenstolpes Haand ventes et nyt romanhistorisk Arbeide »Carl XIII och hans Drottning«.

— Af Johannes Heermanns Prædikener over „Christi syv Ord paa Korset" er der hos Schultz i Aalborg bleven forlagt en Oversættelse efter Berliner Udgaven af 1856, hvilken er besørget af Capellan N. Buchwaldt; af „Herrens Bøn", 9 Prædikener af Dr. John, er der hos P. G. Philipsen udkommet en Oversættelse ved Th. Schorn, til hvilken Stiftsprovst Paulli har leveret et veiledende Forord.

— Af de tidligere omtalte Reisebeskrivelser af Møllhausen, Strauß og Zeilau ere 2det og 3die Hefte udgivne.

— Fra den kgl. Veterinair- og Landbohøiskole er ombeelt: „Beretning om Undervisningsaarene fra August 1858—60"; fra Magistraten: „Plan for Salg af det Staden Kjøbenhavn tilhørende Bidstrupgaards Gods."

— Af Beethovens Biograph A. B. Marx udkommer et Værk af lignende Omfang som Biographien, betitlet: „Gluck und die Oper."

— Den i Leipzig udkomne metriske Bearbeidelse af Kalidasas Skuespil „Urvasi" ved E. Lobedanz, er anmeldt i Prutz' „Deutsches Museum" som en „Ergänzung og Gegenstück til den store Digters Sakuntala", og siges at indeholde „viel Schönes, Sinnvolles und Liebliches". Om Bearbeideren hedder det, at han har viist „megen Smag og en ligesaa fin som rigtig Takt".

— Den bekjendte Forfatter A. W. Ambros udarbeider en „Geschichte der Musik", der vil udkomme i 3 Bind; af Prof. J. C. Lobe bliver der udgivet en „vereinfachte Harmonielehre", første Deel for Dilettanter, anden Deel for Musikere.

Musik.

— Violinisten Ernst, der er meget lidende og lever i Wien, har componeret en lille Opera, hvormed den næste Sommersaison i Baden-Baden skal aabnes.

— Ant. Rubinstein har oprettet et Conservatorium for Musik i St. Petersborg.

— Ferd. Hiller skriver en ny Opera „Die Katakomben", hvortil Moritz Hartmann har leveret Texten; ogsaa H. Berlioz har en komisk Opera under Arbeide.

— Jenny Lind-Goldschmidt har indgaaet et Engagement for, i et Tidsrum af næste Aar, at give ti Concerter i Exeter Hall, for hvilke hun skal nyde et Honorar af 1000 Guineer, eller henimod 10,000 Rigsdaler.

Konst.

— Det er bekjendt, at Moden, der indvirker paa alle Forhold, ogsaa har gjort sin Indflydelse gjeldende paa vore Nationaldragter, saa at disse efterhaanden enten tildeels tabe deres oprindelige Form eller ganske forsvinde. Det er derfor godt, at de endnu, medens der findes correcte Exemplarer i Virkeligheden, gjengives i Maleri, og man maa yde Genremaler F. C. Lund Tak for, at han i „Danske Nationaldragter" har opbevaret disse charakteristiske Minder fra Fortiden — en Fortjeneste, der ogsaa synes at have vundet Anerkjendelse i Sverig, hvorfra han for ganske nylig har faaet Medaillen litteris et artibus tilstillet. Af det nævnte Værk er nu det sidste (5te Hefte) paa Stincks Forlag under Arbeide, hvilket vil indeholde Billeder fra Dreis, Ærø, Store Danevirke, en Kirkedragt fra Bornholm samt tvende Dragter fra Island.

— Universitetet i Helsingfors har hos Maleren Løfgren bestilt et Portrait af J. L. Runeberg, hvilket snart skal være færdigt. Den store Digters Büste, modeleret af hans Søn Walther, er i denne Tid udstillet i den Waseninske Boghandel sammesteds, tilligemed to andre Büster af denne unge og haabefulde Konstner.

— I Nancy skal der være fundet 18 hidtil ubekjendte graverede Kobberplader af den berømte Maler og Kobberstikker Callot, de fleste daterede fra 1620 til 1630, hans bedste Epoche. Deres Opbevaring tilskrives følgende Omstændigheder. Da Konstneren omtrent ved det fibstnævnte Aar vendte tilbage til sin Fødeby, besluttede han at tage fast Bolig der, men Byen blev indtaget i 1633 af Ludvig XIII, som forlangte, at han ved sin Gravstik skulde forevige Erindringen om denne Erobring, hvilket han negtede; som Følge deraf faldt han i allerhøieste Unaade og maatte flygte. Han betroede da en Veninde en stor Pakke Kobberplader, tilligemed noget af sit Bohave, til Opbevaring. To Aar derefter døde han; Venindens Moder blev kjed af at gjemme paa Pladerne og fandt det hensigtsmæssigere at lade lave Kasseroller deraf, hvorfor hun overlod en Kobbersmed dem. Denne Mand synes at have seet Sagen fra en mindre practisk Side, eftersom Pladerne nu atter ere komne for Dagen; de ere allerede afsendte til Paris, hvor Konstkjenderne med Længsel vente at see Aftryk af dem.

Æsker fra Oldtiden.

Til de blandt vore Oldsager sjeldnest forekommende Gjenstande høre tre Æsker med Laag, hvis Udseende gjengives her i naturlig Størrelse og som opbevares i den kongelige Samling af nordiske Oldsager i Flensborg.

Fig. 3.

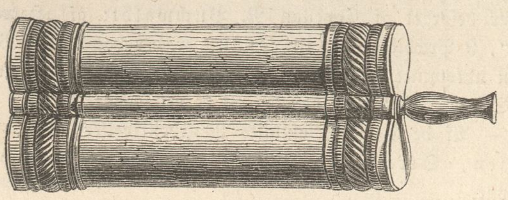

Fig. 1 er af Bronce og hidtil eneste i sit Slags; den har paa Laaget og Bunden Prydelser, som ere eiendommelige for Broncealderen. Laaget slutter ved en Fals ned i Æsken og har været fastholdt til denne ved en Stift paa hver Side. Paa Bagsiden findes fire Huller anbragte i en regelmæssig Fiirkant, og man kan saaledes tænke sig den baaren fastsyet til Sværdremmen eller Livbeltet. Hvad den kan have været bestemt til at indeholde, er ikke godt at vide; men i alt Fald kan det neppe have været flydende Sager, da Hullerne i saa Tilfælde vilde være meget uhensigtsmæssige. Den er fundet for mange Aar tilbage i en af de store Kæmpehøie, som ligge mellem Neumünster og Bordesholm, og var tidligere i Lieut. Timms Samling i Ekernførde.

Den nu beskrevne Æske tilhører Broncealderen; men en nærmere Aldersbestemmelse, endog regnet efter Aartusinder, er paa Oldtidsvidenskabens nuværende Standpunkt umulig. Om de to andre Æskers Alder (Fig. 2 og 3) vide vi derimod ikke saa lidt mere. De ligge nærmere ved vor Tid, tilhøre den saakaldte ældre Jernalder og kunne med Sikkerhed henregnes til Tiden om det tredie christelige Aarhundrede.

Fig. 2 er skaaret af en haard Træsort og behandlet med megen Omhu; Formen er smuk og tiltalende; den hører til det store Fund af samtidige Oldsager fra Thorsbjerg Mose ved Sønder-Brarup i Angel.

Den ved Fig. 3 fremstillede Æske er derimod af Sølv og prydet med guldbelagte og ornerede Baand. Det er egentlig en Dobbeltæske, da den bestaaer af to hule Rør, skilte ved et tyndere Rør, gjennem hvilken der gaaer en massiv Sølvstang, som tillige tjener til at dreie det bevægelige Laag og foroven ender i en gjennemboret Knap. Ogsaa denne Æske synes saaledes at have været bestemt til at blive baaret. Hvad den derimod kan have været bestemt til at indeholde, dengang den blev brugt, vides ikke. Man har ingen Beretninger om, at forgiftede Vaaben have været i Brug i Oldtiden; ellers vilde man med Rimelighed kunde formode, at Æsken havde indeholdt Gift til Pilespidser. Næsten Alt hvad der er fundet i de sønderjydske Moser hører til den krigerske Udrustning, og Toiletsager forekomme meget sjeldent. Den fandtes i 1859 ved en antiqvarisk Undersøgelse i Nydam Moseeng ved Vester-Sottrup i Sundeved, og da dette Fund i sin Heelhed har stor Overeensstemmelse med Thorsbjerg-Fundet, ligesom der ogsaa der fandtes romerske Sølvmynter, af hvilke den yngste er fra Aar 218 (Keiser Macrinus), kan der ikke være nogen Tvivl om dens omtrentlige Alder.

Til Sammenligning med disse i Danmark fundne Æsker fra forskjellige Kulturperioder og af tre forskjellige Stoffer kan den ved Fig. 4 fremstillede tjene (afbildet efter Abbé Cochets »La Normandie souterraine«). Den er af Bronce med Laag og to smaa Jernører og er funden paa den frankisk-merovingiske Kirkegaard ved Parfondeval i Normandiet. Den tilhører en yngre Periode,

Fig. 1.

end de foregaaende, maaskee det 6te eller 7de christelige Aarhundrede.

Fig. 2.

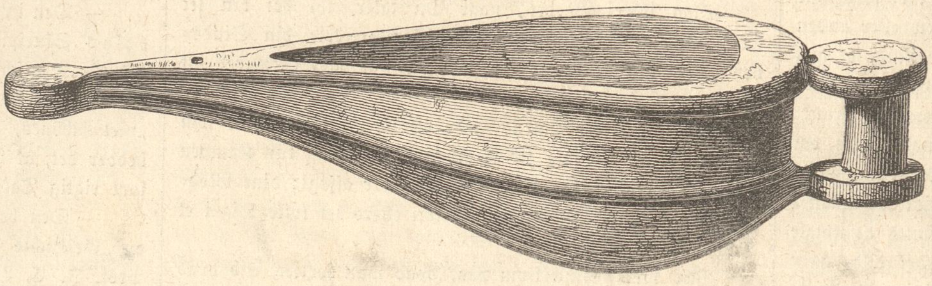

Fig. 4.

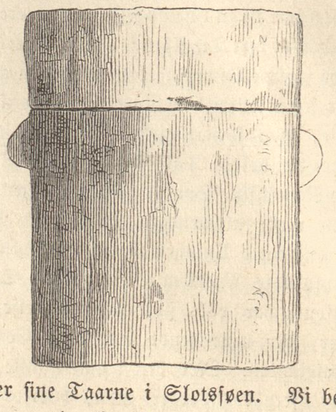

Fra Frederiksborg.

Der er endnu ikke hengaaet tvende Aar siden hin sørgelige Decembermorgen, der bragte os Budskabet om Frederiksborgs Ødelæggelse, og vi ere allerede istand til at bringe vore Læsere et Billede af Slottet i dets Gjenfødelse, saaledes som det nu atter speiler sine Taarne i Slotssøen. Vi behøve ikke at minde om, hvor alvorligt Sorgen over Branden greb alle Danske; vi vide ogsaa vel, at der var meget deelte Meninger om, hvorvidt Frederiksborg igjen burde opføres, eller om man ikke skulde foretrække at lade den ligge som en malerisk Ruin. Men Kongens Ønske var her Folkets Villie, og rigeligt strømmede Bidragene til den gamle Kongeborgs Reisning ind: intet andet Foretagende har som dette vundet Understøttelse fra alle Sider, og intet Værk er saa hurtigt blevet sat i Gang og saa stadigt fremmet, som dette. Saaledes maa det ogsaa være, naar ikke Varmen skal kølnes under milelange Forhandlinger, Omsvøb og Planer.

Det var den 17de December 1859, at Ulykken ramte Slottet. En lang, lang Tid hengik blot med at undersøge Skadens Størrelse, at vurdere Tabets Betydning, og endnu i forrige Sommer var man ikke kommet videre end til at rense Grunden, opføre Stilladser og afstive Murene. Imidlertid vare alle Forberedelser til Byggearbeidet trufne, Planerne vare lagte og Tegningerne færdige. Hillerød, der havde levet af Slottet, saalænge det stod, og frygtede en fuldstændig Undergang med det, fandt en rigelig Erstatning i det store Arbeidspersonale, som nu samlede sig der; kun savnede Byen sin Kirke, thi den havde hidtil bestandigt benyttet Slotskirken.

I Sommerens Løb begyndtes Restaurationen, og deels af practisk Trang, deels fordi denne Fløi var den mindst beskadigede, var Kirkefløien det Første, der blev taget fat paa. Den 24de October forrige Aar blev Krandsen heiset paa denne og siden den Dag er Arbeidet skredet rask frem. Slottet er kommet under Tag, de fleste af Spirene ere igjen reiste og Alt tyder paa, at den Tid ikke er fjern, da man kan imødesee dets Fuldendelse. Det Indre ligger vel endnu aldeles urørt hen; selv i Kirken ere de knuste Hvælvinger endnu ikke udbedrede, men Ydermurene ere reiste, Riddersalen, der ligger over Kirken, er forhøiet, og det hele indre Arbeide vil i Vinterens Løb uforstyrret kunne fortsættes. Der er ingen Tvivl om, at selv de ivrigste Modstandere af Frederiksborgs Gjenopførelse ville forandre deres Tanker, naar de sammenligne Ruinen, som den laa ifjor Sommer, ubedækket og forfalden, med dens Tilstand nu.

Slottet indesluttede, som bekjendt, et umaadeligt Antal Konstskatte, baade i den ene og den anden Retning, og mangfoldige af disse ere desværre for evigt tabte: derfor bliver det nye Frederiksborg aldrig for os Danske, hvad det gamle var, vort nationale Skatkammer. Men iblandt alle disse Ting var der een, hvorved Folket dvælede med særdeles Forkjærlighed — det var det saakaldte Bedekammer ved Kirken. Her forenede Konsten i alle sine Former sig med Pragt

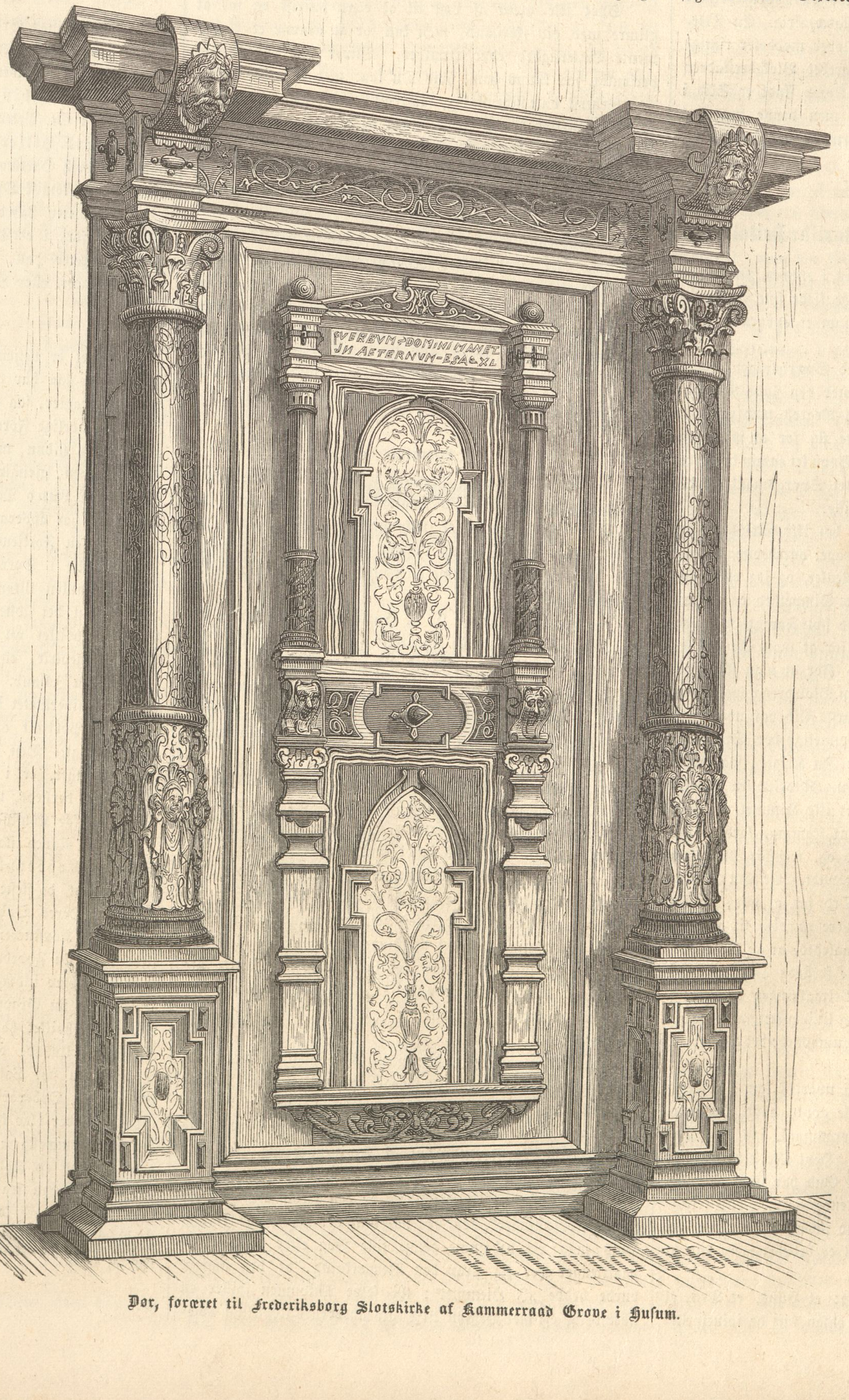

Dør, foræret til Frederiksborg Slotskirke af Kammerraad Grove i Husum.

Frederiksborg under Bygning, tegnet af A. Schovelin.

og med historiske Minder: sjeldne Glasmalerier, Billedhuggerarbeide, Mosaik, Konstdreierarbeide og en Samling af ældre, fortræffelige Malerier over bibelske Emner, nogle og tyve i Tallet, blændede her Øiet, medens Tanken fængsledes ved Synet af Christian den Fjerdes Forsøg i Dreierkonsten, af den store Czars Spor i Mosaikbordet og af Sjette Christians Indskrift i Ruden.

Alt dette er nu ikke mere; liggende nærmest ved den Deel af Kongefløien, hvor Ilden udbrød, og umiddelbart under det store Hjørnetaarn, maatte Bedekammeret uundgaaeligt blive et Rov for Ødelæggelsen, og medens Ilden skaanede Sir Petos malede Ruder bag Alteret, kunde den ikke frelse Kirkens bedste Skat. Alt hvad det indeholdt er nu kun til i Erindringen eller høiest i Tegninger; denne Deel af Slottet vil aldrig kunne fornyes, thi copieres end slavisk det Gamle, saa er det dog Intet i Sammenligning dermed, det bliver Fabrikarbeide istedetfor Konstværk og det mangler fremfor Alt Fortidens og Mindernes Interesse. Skulde Noget kunne erstatte dette Tab, da maatte det være en Samling af samtidige og eensartede Stykker andetsteds fra, selv om det kun blev Stykværk uden den gjennemgribende Heelhed, som gav Bedekammeret dets største Ynde. Det første Skridt til at tilveiebringe en saadan Samling er imidlertid gjort, idet Slotskirken af Kammerraad, Vandbygningsdirecteur Grove i Hu-

H. M. Kongens Pavillon paa Øen ved Badstuen i Frederiksborgs Indelukke.

sum — en Mand, der med megen Smag har samlet en forholdsviis betydelig Skat af ældre Konstsager — har erholdt som Gave en meget smukt udarbeidet Dør, et Sidestykke til den, der fandtes i Bedekammeret. Vi meddele her en Tegning af denne smukke Gave, der vistnok, naar Slottets indre Udstyrelse kommer i Gang, vil finde sin Plads i Bedekammeret.

Denne Dør har en Historie, og, for at henlede vore Læseres Opmærksomhed paa Muligheden af at finde Konstsager selv paa de unaturligste Steder, skulle vi meddele, hvorledes den opdagedes. Husum Kirke hørte til de yngre her i Landet, men var derfor ogsaa baade smuk og anseelig; i den katholske Tid havde den 18 Altere, hvilket ikke er et ringe Antal. Den berømte Hans Brüggemann havde til Kirken skaaret en udmærket smuk Monstrants og en Altertavle, hvis Lige maaskee kun fandtes eet Sted, nemlig i Slesvigs Domkirke; Christian den Fjerdes Søster Augusta, der som Hertug Johan Adolph af Gottorps Enke havde Husum til Livgeding og boede der siden 1616, skjenkede Kirken en prægtig Prædikestol, der blev indviet paa Alle Helgensdag 1634; en Række pragtfulde Epitaphier, tildeels af Gebhard Tilekens, og et stort Antal Malerier prydede Kirken. Dog, i 1807 besluttede man, da man ansaae den gamle Bygning for brøstfældig, at give Byen en ny Kirke efter Hofbygmester Hansens Tegning, og Nedbrydelsen af den gamle blev begyndt, men gik kun langsomt fra Haanden; det dygtige Muurværk gjorde Modstand af yderste Evne og Murene maatte sprænges med Krudt; saaledes vidnede selve Bygningen bedst om det Urigtige i Dommen over dens Svaghed. Ved offentlig Auction solgtes nu alle Kirkens Skatte, forsaavidt de ikke fandt Anvendelse i Planen til Hansens nye Kirke, som man har givet Spottenavnet: „Peberbøssen"; en Kjøbmand Andersen, der netop trængte til et Stykke Lem, som kunde bruges til at aflukke et Dueslag, kjøbte Prædikestolens smukt udskaarne Dør, og endnu i Aaret 1852 hang det deilige Stykke, som her er afbildet og som nu er indlemmet i Kongens Samlinger, i en ynkelig Tilstand for Dueslaget. Der erhvervede Kammerraad Grove det, men alle hans Bestræbelser for at komme paa Spor efter selve Prædikestolen eller dens Rester have hidtil været forgjeves; kun eet Sted har han i Klampen under en Spisekammerhylde troet at gjenfinde den samme Tegning og Udførelse som paa Døren.

At Ilden tilintetgjør vore Skatte, kunne vi bære, thi selv om menneskelig Uforsigtighed giver Anledningen dertil, er det dog Elementerne, der herske; men naar Menneskeaand og Menneskehaand forene sig om at adsplitte og vanære det Smukkeste og Bedste vi eie, da have vi vel Ret til at udtale en Fordømmelsesdom over Vandalerne.

Vi have givet vore Læsere et Billede af Frederiksborg i Øieblikket; gaae vi et Par Aar tilbage, træffe vi ligesom nu Skarer af Arbeidsfolk i travl Virksomhed noget fra Slottet. Det er i „Indelukket" ved Slottet, vi nu befinde os, bagved den smukke lille Badstue, et Miniaturslot i gothisk Stil. Denne evige stive Gothik kjeder dog i Længden, og hvad duer selv den smukkeste Skov til, naar den ikke har en Sø? Paa Kongens Befaling udgravedes en stor Eng under de majestætiske Bøge til en stor, men flad Sø, og midt i den henkastedes paa en lille Ø et af de bizarre Schweitzerhuse, opført af Planker og med Stene paa Taget, der see saa nydelige ud paa Schweitzerprospecter. Her trækker Kongen sig tilbage, naar han er træt af Regjeringens Byrder, her glemmer han Kronens Tryk og lever blot som Menneske. Pavillonen tager sig unegteligt slet ikke ud ved Siden af Frederiksborg, men Smag er der dog i den, og paa Strandveien vilde den være en nydelig Villa.

Hermann.

(Slutning.)

„Hvad skulde jeg nu her, i et Land, hvis giftsvangre Luft havde berøvet mig de Kjære, jeg der havde fundet? Ikke engang den sørgelige Trøst, hvortil de Forladte andetsteds tage deres Tilflugt, at besøge og smykke de kjære Afdødes Grave, kunde jeg her nyde; thi i Batavia er Dødeligheden for stor, til at man der skulde tænke paa Gravsted eller Gravhøi. Jeg indskibede mig derfor til Europa og ankom efter en hurtig og heldig Reise til Antwerpen. Der var det imidlertid ikke min Hensigt at blive; jeg vilde bosætte mig i min Fødeegn. Vel havde jeg der hverken Slægt eller Venner at opsøge; men dog længtes jeg efter at gjensee Hjemmet. Efter faa Dages Forløb forlod jeg derfor Antwerpen.

Jo nærmere jeg kom min Fødeegn, desto tydeligere fremstillede mit Barndoms- og Ungdomsliv sig for min Erindring. Fortrydelse over mine begaaede Feiltrin, som jeg i Lykkens Dage havde været letsindig nok til ikke at spore, fæstede sig nu i mit Hjerte og talte med stedse høiere og høiere Røst, eftersom Erindringen opfriskedes ved Synet af de mig bekjendte Gjenstande. Nu følte jeg først ret dybt, hvor glædeligt Gjensynet af de Steder, hvor vi have tilbragt vore Ungdomsdage, maa være for den, hvis Erindring ved dette Gjensyn kun frembyder uskyldige Glæder, gode Forældres Kjærlighed og velbenyttede Dage og Aar? Og naar jeg saa sammenlignede min mørke og ilde anvendte Ungdom med en saadan, hvor nedslaaende var da ikke Sammenligningen? hvor ønskede jeg ikke mangen Handling uskeet! Da opstod den Tanke hos mig, at anvende Resten af mit Liv, og den Rigdom, hvormed Himmelen havde begavet mig, til saameget som muligt at erstatte de Tab og den Sorg, jeg i min vilde Ungdom havde foraarsaget mange uskyldige Mennesker. Jo mere jeg tænkte herover, desto mere indlysende blev det mig, at Udførelsen af denne Plan burde være mit Livs Formaal. Jeg bosatte mig derfor her i Byen og beskæftigede mig ideligt med at efterspore dem, der havde lidt ved mine og Ditlews Forbrydelser. Nogle af dem har jeg været saa lykkelig at opdage, og jeg har da, ved at tilsende dem en Sum Penge, der betydeligt oversteeg, hvad der var blevet dem berøvet, søgt at løskjøbe min Samvittighed for en Deel af den Byrde, der tynger paa den; men flere Gange have mine ivrige Efterforskninger kun bragt mig det sørgelige Udfald, at den Paagjeldende var død. Den sørgeligste af alle Efterretninger var imidlertid den, jeg strax efter min Ankomst hertil indhentede om Røhler. Den ham forvoldte Skræk havde paadraget den stakkels Mand en Sygdom, der gjorde Ende paa hans Liv. Han var Familiefader, havde Hustru og Børn; hvorledes skulde jeg erstatte disse den Mand og Fader, jeg havde myrdet? hvorledes betale dem alle de Taarer, min Misgjerning har bragt dem til at fælde? Dog ikke nok hermed; ved nøiere Efterforskning erfarede jeg endnu en Omstændighed, der blev en ny Byrde for min Samvittighed. Man fortalte mig nemlig, at Tyven, der havde bevirket denne Ulykke, var bleven grebet. Store Gud! — altsaa er et andet Menneske blevet anseet for Tyven; man har maaskee, ved Torturens Pinsler, aftvunget en Uskyldig Tilstaaelse om en Brøde, der var ham fremmed! Denne Ulykkelige havde jeg altsaa at takke for, at jeg undslap hin Nat; medens jeg, den Brødebetyngede, Morderen, letsindigt henlevede sorgfrie, lykkelige Dage, har han, den Uskyldige, hensukket mange Aar i et Fængsel, indtil han endeligt, maaskee ved en barmhjertig Slutters Hjelp, fik Leilighed til at undslippe.

Om jeg end, som Samvittighedens Stemme ofte tilhviskede mig, nu vilde træde frem og erklære mig for den Skyldige, kunde jeg dog ikke derved erstatte en eneste af de Faderløses Taarer, et eneste af den uskyldigt Lidendes Suk. Hvad jeg kan gjøre, er kun at dele min Overflod med dem, jeg tidligere har berøvet en Deel af deres Eiendom; jeg kan kun dybt og inderligt angre min Synd og bede den barmhjertige Gud tilgive mig den.

Nu, kjære Søn! kjender Du min Hemmelighed, og hvis Du endnu finder mig værdig til din Kjærlighed, da foreen dine Bønner med mine! Din Uskyldighed vil hos den naadige Gud være en god Talsmand for din brødebetyngede, dybtangrende Fader!"

Efter at have tilendebragt Oplæsningen af det Ovenstaaende, aftørrede Hermann de Taarer, der vædede hans Kinder, og henvendte sig atter til Dommeren.

„De kan vel," sagde han, „nogenlunde gjøre Dem en Forestilling om de Følelser, som under Læsningen af disse min dyrebare Faders Meddelelser maatte opfylde mig? Nu kjendte jeg Grunden til den Tungsindighed, der var udbredt over hans Væsen; nu vidste jeg, hvorfor man saa sjeldent saae et Smil paa hans Ansigt. O Gud! og jeg kunde Intet gjøre for at fjerne den Kval, der formørkede hans Tilværelse? Dog jo! Jeg kunde ved fordobblet Opmærksomhed vise ham min Kjærlighed; jeg kunde ved fordobblet Ærbødighed og Agtelse vise ham, at jeg idetmindste frikjendte ham, at jeg, den Eneste, der kjendte hans Brøde, men ogsaa hans senere ædle Handlinger og hans dybe og inderlige Anger, ansaae det for tilstrækkeligt udsonet, hvad han havde forbrudt ved Ungdoms Vildfarelse, hvis ulykkelige Følger ikke kunde tilregnes ham. Imidlertid bad jeg Gud, at forunde mig Bistand til ved min Adfærd at lægge en saadan Tænkemaade for Dagen, og svoer en høitidelig Eed paa, ganske at ville opoffre mig for min Velgjørers Ro.

Jeg ilede nu ind til ham, kastede mig om hans Hals, og vi græd begge. Derpaa søgte jeg at bibringe ham mine Anskuelser; jeg gjorde ham opmærksom paa hans forsømte Opdragelse, paa den Uvidenhed, hvori han havde tilbragt sine unge Aar; jeg forestillede ham, at Røhlers Død og den formeente Tyvs Fængsling, omendskjøndt disse Ulykker vare Følger af hans Handling, dog umuligt kunde gjøre denne mere strafværdig, end den i sig selv var; men Selming rystede paa Hovedet og sagde: „Nei, nei! Følgerne af en Forbrydelse maae altid tilregnes Forbryderen. Det er forgjeves, at din Kjærlighed til mig vil forlede Dig til ved kløgtige Forklaringer af Omstændighederne at udfinde Trøstegrunde, der ikke kunne faae Indgang i mit Hjerte. Hvad Du nu siger mig, har jeg mange Gange sagt mig selv, men ligesaa tidt forkastet. O, elskede Søn!" vedblev han, „vig aldrig et Haarsbred fra Retfærdsbanen! Naar det første Skridt er gjort, vil Du enten ile frem paa den betraadte Vei, eller, i heldigste Tilfælde, hvis Du er saa lykkelig som jeg at vende tilbage paa den forladte Sti, vil Du med hele dit efterfølgende Livs Anger bøde for dette Feiltrin. Den, der eengang har forladt Dydens Vei, vil aldrig mere kunne erhverve sig den Sjælefred, den Selvtilfredshed, som er Dydens Løn. O Gud! hvor ofte har jeg ikke følt dette, naar jeg stod for den Dydige? Den Sjæleadel, hvormed en retskaffen Vandel stempler, har aldrig undladt at virke sønderknusende paa mig, og dette har lært mig, at min hele Færd, for hvilken Verden nu roser mig, kun er et usselt Spilfægteri, et afmægtigt Forsøg paa at vildlede den alvidende Dommers Retfærdighed. Synet af den dydige Mand, der er saa opløftende for den Brødefrie, trykker mig i Støvet; det er mig, som om han hvert Øieblik vilde tilraabe mig: „Jeg har gjennemskuet Dig, Du er ikke Den, Verden anseer Dig for; Du er kun en listig Forbryder, der har forstaaet at skuffe Retfærdighedens aarvaagne Øie!""

Disse Selmings Ord — de samme som senere bleve anførte som et Beviis mod mig, og den hjerteskærende Tone, hvori han fremførte dem, rystede mig voldsomt. Jeg sagde Alt, hvad min inderlige Medlidenhed, Kjærlighed og Agtelse for ham kunde indskyde mig, og lidt efter lidt lykkedes det Selming at tilkæmpe sig den ydre Rolighed, der ellers var ham egen.

Vi aftalte nu det Fornødne for den paatænkte Reise. Selming havde atter opsporet een af de Familier, der havde lidt Tab ved hans og Ditlews Tyverier. At tilstille denne Familie en Sum Penge til Erstatning var det, der laa ham paa Hjerte; men at afsende den med Posten fra hans Opholdssted fandt han betænkeligt, da Modtageren, ved at anstille Efterforskninger, let vilde kunne komme efter, hvem Afsenderen var. Jeg skulde derfor reise til den næste By og derfra med Posten tilstille Vedkommende den bestemte Sum.

Da Reisen skulde gaae for sig næste Morgen ganske tidligt, bad jeg Selming om Aftenen at levere mig Pengene, for at jeg ikke skulde behøve at forurolige ham saa tidligt. — Idet han aabnede den Skuffe, hvori han opbevarede dem, blev han en i Papir indpakket Gjenstand var, som ligeledes var gjemt der; han tog den frem og viste mig den — det var en Kniv, hin Kniv, som havde havt en saa afgjørende Indflydelse paa hans Skjebne. Paa dens ene Side var Tinpladen, hvori Selmings egentlige Navn, Hans Lobe, stod indgravet. De vil nu indsee Grunden til min Studsen, da jeg i Retten overraskedes ved Synet af dette Redskab, endskjøndt jeg endnu ikke kjendte den afskyelige Brug, der senere var gjort af det; thi jeg maatte naturligviis troe, at den Historie, der stod i Forbindelse med det, var Dem bekjendt.

Jeg tog altsaa om Aftenen Afsked med min Velgjører; ak! jeg anede ikke, at det var den sidste, og reiste næste Morgen ved Solens Opgang, uden at Nogen i Huset, Selming undtagen, vidste Besked derom. Da jeg var ankommet til mit Bestemmelsessted, skrev jeg et Brev til Familien, overensstemmende med den Ordre, Selming havde givet; Brevets Indhold var omtrent følgende:

„De vil erindre, at der for mange Aar siden i Deres Huus blev begaaet et Tyveri. Den, der skriver nærværende Brev, er Tyven. Ved 30 Aars redelig Vandel og med den oprigtigste Anger, saavel for denne som for lignende Forbrydelser, har jeg bestræbt mig for at bøde paa en misbrugt Ungdom. Vel kan end ikke den alvorligste Fortrydelse gjøre det Skete uskeet; men Himmelen har dog været saa naadig at sætte mig istand til at byde nogen Erstatning for det, jeg tilvendte mig paa en uredelig Maade. Jeg beder Dem at ansee indlagte Sum for en saadan, og, hvis De kan, tilgive mig."

Dette Brev var jeg netop blevet færdig med, da Rettens Betjente kom for at fængsle mig. Da Selmings Hemmelighed vilde blive forraadt, hvis Brevet blev læst, rev jeg det i Stykker, og kastede Stumperne ud af Vinduet. Min uheldige Skjebne vilde, at adskillige af disse bleve opsamlede, og at de netop indeholdt Udtryk, som man troede, sigtende til den Forbrydelse, hvorfor jeg blev beskyldt.

Angaaende min Flugt af Fængslet kan jeg kun berette saare Lidet, da jeg selv ikke veed, hvem der har foranlediget den.

Det var, som De vil erindre, den Aften, da jeg ved Torturen var bragt til at erklære mig skyldig. Jeg sad i mit Fængsel, nedsunken i mørke Betragtninger, havde opgivet alt Haab og grundede blot paa, at sammensætte en Forklaring, der havde nogenlunde Sandsynlighed for sig, da jeg nok kunde tænke, at en saadan vilde blive mig afæsket den følgende Dag. Da hørte jeg med Eet Ruderne klirre, og en Steen, hvortil var bundet en Ende Seilgarn, fløi ind paa Gulvet i mit Fængsel. En Straale af Haab gjennemfoer mig øieblikkeligt; jeg ilede hen og gav mig forsigtigt til at hale i Seilgarnet, hvis anden Ende hang ud igjennem den ituslagne Rude. Jeg mærkede at noget Tungt hang ved det; begjerlig efter at vide hvad det var, halede jeg Seilgarnet ind og tilsidst kom en Pakke tilsyne, som jeg hurtigt aabnede og hvori jeg fandt et langt Reeb, nogle File samt tre Ruller Sølvpenge. Hvorledes jeg brugte disse Ting, veed De.

Jeg har nu tilendebragt min Fortælling og beder Dommeren til Gjengjeld at forklare mig Adskilligt, der endnu er mig ubegribeligt."

„Alt vil snart blive Dem klart," svarede Dommeren, „naar jeg siger Dem, at Deres Vert, Morderen og den omtalte Ditlew er een og den samme Person.

Da han kjøbte Stedet her i Byen, vidste han ikke, at Selming boede der; men da han første Gang saae ham, gjenkjendte han i ham sin fordums Staldbroder, Hans Løbe, for hvis Skyld han i flere Aar havde været fængslet; thi det var denne Ditlew, der blev grebet istedetfor Selming i Røhlers Huus. Da han nemlig, efter at Selming hin Nat var gaaet fra ham for at hente Kniven, havde ventet i nogen Tid paa det aftalte Sted, gik han hen for at see, hvor hans Kammerat blev af. Da han traf Porten aflaaset, antog han, at dette var skeet ved en eller anden af Stedets Beboere, der var kommet silbigt hjem. At den Hjemkomne kunde være Røhler selv, faldt ham slet ikke ind, da denne, efter den Underretning han havde faaet, vilde forblive paa Landet i flere Dage. Han lukkede derfor Porten op med sin falske Nøgle for at befrie den efter hans Formening indelukkede Hans Løbe; men neppe havde han gjort dette, før han blev grebet; man undersøgte ham, fandt de bortstjaalne Sager hos ham og lod ham fængsle. Først efter flere Aars Forløb lykkedes det ham at undvige; men Straffen havde ikke forbedret ham, tvertimod havde Opholdet i Straffeanstalten, hvor han stedse havde havt Omgang med de værste Forbrydere, endnu mere uddannet hans Anlæg for den Bane, han havde betraadt. Snart fængslet, snart fri fortsatte han sin hidtil førte Levemaade, indtil han ved en heldig Fangst paa een Gang saae sig i Besiddelse af en ualmindelig stor Sum Penge. Han fattede da den Beslutning at kjøbe sin nuværende Eiendom her i Byen, hvor han agtede at slaae sig til Ro; men da nu den Tid nærmede sig, paa hvilken han skulde betale et Afdrag paa Kjøbesummen, og han ikke havde de fornødne Penge dertil, fattede han den Beslutning at bestjæle Selming og derved tillige udføre den Hevn, han mangfoldige Gange havde tilsvoret ham.

Om Natten listede han sig ind i Selmings Bolig ved Hjelp af en Hovednøgle, og opbrækkede den Gjemme, hvori han formodede, at hins Penge befandt sig; men da Selming var vaagnet og ilet til, havde han — som han udtrykte sig — ikke kunnet undlade at dræbe ham med den Kniv, han fandt liggende paa Bordet.

I Førstningen var den Gang, Sagen tog, ham meget kjærkommen, da han troede, at jo mere indviklet den blev, des vanskeligere vilde man komme efter dens sande Sammenhæng. Hvad Dem angik, da meente han, at De, som uskyldig, nok vilde vide at forsvare Dem; men da han erfarede den Vending Sagen havde taget, begyndte hans Samvittighed, der allerede havde foruroliget ham ved Mordet — det første, han havde begaaet — at pine ham. Da han hørte, at De ved Torturen var blevet bragt til at erklære Dem skyldig i den Forbrydelse, som han havde begaaet, besluttede han at vove Alt for at frelse Dem, og satte Dem, ved paa den omtalte Maade at forsyne Dem med File, Penge osv., istand til at flygte.

Den heldige Brug, De gjorde af hans Hjelpemidler, voldte ham stor Glæde, og med hver Dag, De var fraværende, steeg hans Haab. Efterretningen om Deres Paagribelse traf ham derfor som et Tordenslag og forvandlede den Upasselighed, han i den senere Tid havde lidt af, til en hidsig Feber. De Phantasier, der i denne Sygdom omtaagede hans Forstand, dreiede sig bestandigt om hans egen Misgjerning og om Deres Skjebne. De frygteligste Skrækkebilleder svævede ham stadigt for Øine og lod ham intet Øieblik i Ro. Uafladeligt syntes han at føle sig manet til at ile Dem til Hjelp, og flere Gange gjorde han Forsøg derpaa, men blev forhindret deri af sine Sygevogtere. Den Dag, De blev ført til Døden, lykkedes det ham dog at undslippe, da hans Opvartere havde forladt ham, for at være Tilskuere ved Deres Henrettelse.

Inderligt takker jeg nu den gode Gud, som ved sin umiskjendelige Styrelse har befriet mig for den Synd, at lade uskyldigt Blod udøses. Hvad jeg har forskyldt mod Dem, ædle unge Mand! vil Deres gode Forstand billige og Deres fromme Hjerte tilgive."

Dommeren holdt det Taushedsløfte, han havde givet Hermann; han lod offentligt bekjendtgjøre, at denne var aldeles uskyldig, og at det Skin, der havde været imod ham, ene hidrørte fra, at han med den ubrødeligste Troskab og ædleste Opoffrelse havde villet bevare en Hemmelighed, der var ham betroet af hans Velgjører.

Hermanns videre Skjebne omtales ikke i de gamle Documenter; dog hvem kan tvivle om den? De Dyder, der allerede i Ungdommen havde slaaet saa kraftige Rødder i hans Bryst, maae have fulgt ham gjennem hele Livet, forskjønnet dets Veie og ført ham et herligt Maal imøde.

Blandinger.

— Som bekjendt staae vore Handlende og Industridrivende ikke tilbage for andre Landes, med Hensyn til Forretningers Udførelse og Arbeidets Beskaffenhed. Men i een Henseende kunne vi lære Meget af Udlandet, nemlig med Hensyn til Brugen af Annoncer. Man frygter for at udsætte sig for Satire, og den er upraktisk i Forretningslivet. Paa en Kirkegaard i Paris staaer paa et Monument: „Herunder hviler min uforglemmelige, dygtige Mand, Hosekræmmer N. N., bekjendt i Byen som den, der havde de bedste og billigste Varer. Hans utrøstelige Enke fortsætter Forretningen paa det gamle Sted og ganske i den Afdødes Aand. Fred være med hans Støv." — Paa en af New-Yorks Kirkegaarde seer man en prægtig iøinefaldende Obelisk med en Spids som en Hat. Den bærer følgende Indskrift: „Her skal Hattemager N. N. hvile; foreløbig fortsætter han sin velbekjendte Hattehandel i **street Nr. 14 og tænker kun paa, at erhverve sig sine talrige Kunders Tilfredshed."

— En Artikel i The Mechanics' Magazine, der paastod, at den armstrongske Kanon led af væsentlige Mangler, har vakt stor Opsigt i England. Da »The Times« optog denne Artikel, fremkaldte den et Svar fra Sir William Armstrong, der ikke betragtes som fuldstændigt tilfredsstillende. Det er nogle ombord i et engelsk Orlogsskib foretagne Experimenter, der især skulle have havt et uheldigt Resultat. The Saturday Review, hvis sidste Nummer indeholder en vidtløftig Afhandling om denne ogsaa for os vigtige Gjenstand, paa hvilken vi tillade os at henlede Fagmænds Opmærksomhed, beder Krigsministeriet om ikke udelukkende at sætte sin Lid til Sir William Armstrong, og minder sine Landsmænd om, at den berømte Artillerist udfører et Experiment, som er meget kostbart og meget kritisk, og hvis Resultater det vilde være altfor tidligt endnu at prale af.

— Ved Saint-Martin i Savoien ligger en Landsby, hvis Kro har de hellige tre Konger til Skytshelgene. Paa dens Skilt staaer ogsaa ganske rigtigt trende kronede Høvdinger, af hvilke de tvende yderste ere gamle hvidskæggede Herrer i Oltids-Klædebon, som det sømmer sig, men Kongen i Midten er ganske nyligt blevet overmalet og i hans Sted er anbragt — Napoleon III.

— En ny Art Fiskeri ved Blus blev nylig øvet i Toulon. Marinedepartementet anstillede nemlig Forsøg med et nyt Slags Brandkugler og lod et gammelt Skib skyde i Brand med dem; da Skibet brændte to Dage i Rad i lys Lue, benyttede Fiskerne sig af dette Gratisblus til at harpunere en Mængde Fisk, som om Natterne lokkedes op til Vandets Overflade i Nærheden af det luende Baal.

IV.

Løverdagen den 30te Januar 1796 var en Festdag i det kongelige Theaters indre Historie, thi paa denne Aften gik første Gang et Stykke over Scenen, der skulde bryde hele Skuepladsens gamle Jammerlighed og vise Digterne en ny Vei i den dramatiske Digtekonst. Det var Ole Johan Samsøes „Dyveke", den første nordiske historiske Tragedie og det første Sørgespil, som man med Velbehag kunde see: ikke ganske frit for de Pletter, som nødvendigt hørte Tiden til, lidt Føleri og Pænhed, indtager det dog en fremragende Plads i vor Digtekonsts Historie og staaer uroklet imellem Ewalds „Fiskerne" og hele Oehlenschlægers store Digtervirksomhed. Rygtet havde allerede længe udbredt Stykkets Roes; Digterens Venner, der alle hørte til Literaturens Koryphæer, havde redeligen gjort Deres for at hæve det i Folks Omdømme, og Omstændighederne, der kun altfor ofte spille den vigtigste Rolle, havde sammensvoret sig om at støtte Værket: det var aabenbart Skjebnens Villie, at „Dyveke" skulde henrive. Den unge Digter med de mange Venner, den lyse Aand, den skarpe Pen og det varme Hjerte var død i sit sex og tredivte Aar under de sidste Forberedelser til Stykkets Opførelse; Dagen før Folket første Gang beundrede hans Mesterværk, var han bleven jordet, og ved hans Grav stod hans Ungdomselskede, der frivilligt havde givet Afkald paa hans Haand, som hun ikke troede bestemt for sig af Himmelen, men hvis Hjerte hang ved Digteren, i hvem hun havde en trofast Ven. Folk, som jo gjerne drage Paralleler og søge Billeder, fandt i hendes Skjebne Lighed med Dyvekes — Gud skal vide, hvori den Lighed laa! — og deelte Sorgen over hendes Tab ved en dyb Medfølelse for den Forladte.

„Dyveke" var dog ikke Samsøes første Arbeide; begavet med et klart Hoved og udviklet ved en klassisk Opdragelse, der fuldendtes ved en længere Udenlandsreise, var han tidligt kommet ind i en Kreds af Datidens Skjønaander, der gjensidigt stræbte at udvikle hverandres Smag og Critik; for denne Kreds — Pleiaden, som den kaldte sig — skrev han flere Fortællinger, hvortil Stoffet er hentet fra vor Oldtidshistorie, og som udmærke sig ved et fortræffeligt Sprog og en ildfuld Skildring; men de ere dog kun at betragte som Forstudier til hans senere Virksomhed, som Forsøg i Charakteertegning. Marsk Stigs Historie havde han besluttet at bearbeide i en Tragedie, men hans Død afbrød Værket. „Dyveke" er det Eneste, vi have fuldendt af ham, men det er ogsaa nok til at nævne ham blandt vore ypperste Digtere; i Følelsen af dets Betydning baade for Digterens Udvikling og for Literaturen, blev det foreslaaet paa hans Gravsteen at sætte:

Han skrev Dyveke og — døde!

I dets Sted læses under hans Portraitmedaillon paa Støtten paa Assistentskirkegaard:

Ved denne Steen
erindres
O. J. Samsøe,
som døde
d. 24 Jan. 1796.
Savnet
som Digter
men endnu mere
som Ven.

Charade.

1.

Du Sølverslørte,
Dit Væsen er Klarhed;
Dog i dit Skjød
Modsigelsen slumrer:
Skjøndt selv eenfidig,
Fordobblet Tilvær
Du Alting skjenker;
Uden Svig du dømmer,
Og dog din Magt
Gjør Venstre til Høire.
Som snedig Hofmand
Du Aasyn skifter,
Er, stadigt vexlende,
Dig selv dog lig.

2.

Skjøndt ei jeg lever
I mig er Liv;
Men skal jeg leve
I eget Indre
Jeg Næring søger.
Giftsvangre Snog
Af mig fremspringer,
Og Ørnens Vinger
Min Favn omfatter.
Men let mig knuser
Dog Barnets Haand

* * *

Mit Hele pranger,
En Pryd for Panden,
I herlig Dragt.
Uskyld og Falskhed
Farverne blande
Som Snee og Guld.

Opløsning paa Charaden i Nr. 108:

Odin.

Opløst af Joseph paa Usserød, Terpager, Crapi, Nr. 69, Aklamius Tom, En Ræv i Svendborg, Blaalund i Haderslev, Hiph i Holbek, Christ. Julius i Fredericia, P. St. og H. L. i Cappel, Emil og Mathilde, N. & C., Pepita-Ferdinand i Randers, Mix i Stege, Dr., Hiv., Chev., Christen Heimdal, Jens i Fjerritslev, Fioldus, N. K. i Ærøeskjøbing, b. i Varde Trinesen, Volmer.

Opløst paa Vers af Jalocin.

Døde.

Ludvig Gustav Heinzelmann, Overpræsident i Altona, C. af D. og Dbm., † 17de October, 58 Aar.

L. S. Lind, Generalstabsofficeer og Chef for Olands Compagni af Uplands Regiment, Rd. af Db. og prydet med den svenske Tapperhedsmedaille i Guld. Han deeltog med Ære i den slesvigske Krig. Druknet i forrige Uge.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 18de til den 24de October incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
18de. .	6,77	10,0	0,5	75,0	28"5,42	"
19de. .	9,00	15,8	1,0	75,0	28"5,64	"
20de. .	9,77	12,5	6,0	75,0	28"5,29	"
21de. .	9,77	11,0	7,0	75,0	28"5,52	"
22de. .	7,60	12,5	2,0	80,0	28"3,64	0,366"'
23de. .	9,00	12,5	5,5	75,0	28"3,94	"
24de. .	7,70	12,0	2,0	95,0	28"5,59	"

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	23 Octbr.	3 pCt.	Consols . . .	92 1/2.
Paris	" —	3 "	Rentes . . .	67. 90.
Wien	" —	5 "	Metalliques .	66.
Berlin	" —	3 1/2 "	Staats-Sch.	88 1/2.
Kjøbenhavn	25 —	4 "	Kgl. Obligat.	96 3/4.

Howards Patent-Plov.

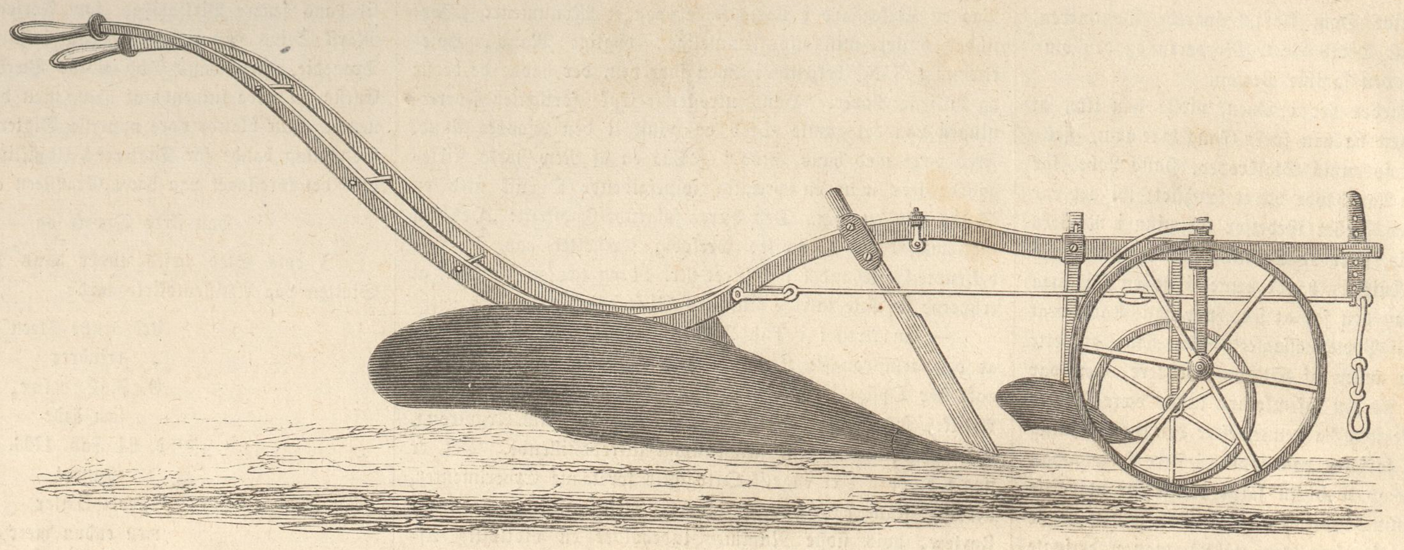

Howards Patent-Plov.

Denne Plov, der er heelt af Jern, har i England vundet Præmie næsten ved hver Udstilling, hvor den har været fremstillet; den udmærker sig ved den Tænksomhed, hvormed man heelt igjennem har søgt at forbinde Styrke med Lethed og Bekvemhed ved Brugen.

Den er her fremstillet som Hjulplov, men er egentlig kun en Svingplov, forsynet med Hjul, for at tilfredsstille de mange Landmænd i England, navnlig dets sydlige Deel, der nu engang ikke ville bruge andre end Hjulplove. Er man imidlertid vant til Svingplov, gjør man rettest i at tage Hjulene af; Ploven vil derved snarere vinde end tabe i Brugbarhed. Hjulene ere, som man seer, af ulige Størrelse, det store bestemt til at gaae i Dybden af Furen og det lille paa den endnu upløiede Jord; de ere anbragte i Stænger, der kunne skydes op og ned efter Furens Dybde og forsynede med Skrabejern for at holde Jorden borte fra Omkredsen. — Plovlegemet er meget langt; det danner en spids Kile og er vel skikket til at trænge igjennem det stærkbindende Leer, som saa hyppigt findes i England. Furen lægges meget smukt, men brydes mindre end naar et kortere Plovlegeme benyttes, som f. Ex. ved den hos os almindelig brugte oprindelig amerikanske Plov. Muldfjælen er hyppigt bevægelig, saaledes at den kan stilles ud og ind efter Furens Brede. Skæret er befæstet til Plovlegemet ved en Stang med en Krog, der bagtil er forsynet med en Skrue og Møttrik, hvorved Spidsen kan stilles nærmere til eller fra Land. Foruden det sædvanlige Laagjern, der med Lethed kan stilles, seer man endnu en Art Laagjern, der forneden er forsynet med en lille Muldfjæl. Det er hvad Engelskmændene kalde et Skimboulter, ordret oversat Skum-Langjern, som anvendes, naar man pløier Grønjord; det afskærer en tynd Strimmel af Grønsværen og kaster den ned i Bunden af Furen, hvor den dækkes af den efterfølgende Plovfure, og saaledes lettere bringes til at raadne.

Denne Plov, hvoraf Exemplarer findes i Landbohøiskolens Samling og som nylig har været udstillet i Malmø, er prøvet paa Høiskolens Forsøgsmark flere Gange. Den lægger Furen meget smukt og fordrer trods sin Størrelse ikke mere Kraft end en af vore almindelige Plove, den er ligesaa let at føre, men dyrere at anskaffe.

Bind til Illustreret Tidende.

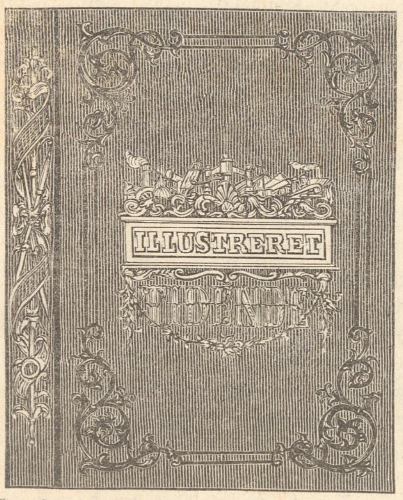

Hertil har Undertegnede ladet udføre særdeles elegante Bind med Forsiringer efter hosstaaende Tegning. Bindet er forfærdiget solidt med Chagrin Ryg og engelsk Shirting paa Siden. En Aargang indbindes i disse Bind for 15 Mk. pr. Expl. Bindet leveres ogsaa særskilt for 9 Mk. pr. Stk. — Tillige faaes Elegante Mapper til samme Værk til 4 Mk. 8 Sk. og 7 Mk. pr. Stk. og med indvendige Overfald 2 Mk. mere. For udenbyes Bestillere beregnes Emballage med 12 Sk. mere pr. Expl.

Da Aargangen er sluttet med September Maaned, henledes de ærede Subskribenters Opmærksomhed herpaa.

I alle Boglader modtages Bestillinger og hos

D. L. Clément,
Universitetsbogbinder, Aabenraa 27.

Paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag er udkommen:

Om det danske Cavaleri.

Af C. A. Hansen.
Heft. 80 Sk.

Ny Subscription paa
Pragt-Udgaven
af

Oehlenschlägers Digterværker,

i Digterens egen Udgave,
modtages i alle Boglader. Hver Uge udkommer et Hefte til den nedsatte Subscriptionspriis 18 Sk. Heftet (tidligere 32 Sk.)

Andr. Fred. Høst,
Gothersgaden Nr. 49.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommen:

Barberen i Sevilla,

Lystspil af Beaumarchais, oversat af A. L. C. de Coninck.
Priis 48 Sk.

Joh. Herm. Wessels saml. Digte,

Boyes Udg. 3die Oplag ved P. H. Boye. 1ste Afdeling 56 Sk. 2den (sidste) Afdeling med Forfatterens Portrait vil koste 40 Sk. og udkomme om kort Tid.

Otto B. Wroblewsky,
St. Kjøbmagergade 17.

Nordisk Conversations-Lexicon.

Bind 1—4, indeholdende A—P, 13 Rd.; indbundne Expl. à 56—88 Sk. pr. Bind i forskjellige elegante Indbindinger. Værket bliver complet i 5 Bind, hvorpaa Subskription à 24 Sk. Heftet endnu staaer aaben.

Norsk Literatur.

Fra Christiania er tilsendt Undertegnede:

Æsthetiske Skrifter.

Anthologie af nyere norske Digtere (1860). 1 Rd.
For Hjemmet. Ved A. Munch og P. A. Munch. 1ste Bind. (1861). 3 Rd.
Hansen, Mauritz, Noveller og Fortællinger. 8 Bind. cpl. (1855-58). 20 Rd.
Hansteen, C., Reiseerindringer. cpl. (1859). 3 Rd. 60 Sk.
Maanedsskrift, norsk, ved P. A. Munch. 6 Bind. cpl. (1856-60). 10 Rd.
Munch, A., En Aften paa Giske. (1855). 48 Sk.
— Digte og Fortællinger. (1855). 2 Rd.
— Ny Digte. (1850). 1 Rd.
— Nyeste Digte. (1861). 1 Rd. 16 Sk.
— Kongedatterens Brudefart. (1861). 56 Sk.
— Kongehallen i Bergen. (1860). 28 Sk.
— Lord William Russel. (1857). 1 Rd.
— Salomon de Caus. (1855). 1 Rd.
Stochfleth, Dagbog over mine Missionsreiser. (1860). cpl. 2 Rd 40 Sk
Wergeland, H., Samlede Skrifter. 9 Bind. cpl. 20 Rd.
— Udvalgte Skrifter. cpl. (1859). 3 Rd.
Vesli Kari eller de Forældreløse. (1858) 1 Rd. 64 Sk.
Østgaard, Fra Skov og Fjeld. (1858). 1 Rd.

Historiske Skrifter.

Breve fra bekjendte Nordmænd til R. Nyerup. Ved L. Daae. (1861). 56 Sk.
Folkeviser, norske, ved Landstad. cpl. (1852-53). 5 Rd.
Keyser, R., den norske Kirkes Historie under Katholicismen. cpl. (1856-58). 8 Rd.
Lange, C., de norske Klostres Historie i Middelalderen. 2den Udg. (1856). 3 Rd. 40 Sk.
Munch, P. A, Gude- og Heltesagn. (1853). 1 Rd. 20 Sk.
— det norske Folks Historie. 1ste Hovedafdeling. 6 Bind. cpl. (1852-59). 34 Rd.
— Samme. 2den Afdeling (Unionstiden) 1ste Hefte. (1861), 1 Rd.
Stiftelser, norske, ved Nicolaysen. 3 Bind. cpl. (1854-58). 10 Rd.
Wergeland, H., Norges Constitutionshistorie. (1857). 3 Rd.

Juridiske Skrifter.

Collet, P. J., den norske Familieret. 3die Udg. (1859). 3 Rd. 0 Sk.
Hallager, Fr., den norske Obligationsret. 2den Udg. cpl. (1859-60). 5 Rd.
Lov- og Rescriptsamling for Norge, ved Schmidt og Andre. (1648-60). cpl. 40 Rd.
Deraf særskilt:
Forordninger, aabne Breve m. m. (1648-1813). 2 Bind. 10 Rd.
Rescripter, Resolutioner m. m. (1660-1813). 2 Bind. 8 Rd.
Love, Anordninger m. m. (1814-60). 5 Bind. 22 Rd.
Lovsamling, almindelig, norsk, ved Meylænder. (1660-1860). 2 Bind. 10 Rd.

Billedværker.

Album af nyere norske Digtere. Med 12 Portraiter. cpl. (1859). 4 Rd.
Billeder af Norges Historie. 1—3die Hefte. Atlasformat. (1860). 4 Rd.
Bondeliv i Norge, af A. Tidemand, med Text af A. Munch. (1861). 5 Rd.
Choret i Throndhjems Domkirke. (1861). 1 Rd.
Christiania og nærmeste Omgivelser. (1854). 4 Rd
Samme. 2den Række. (1856). 2 Rd.
Folkelivsbilleder, norske, af A. Tidemand m. fl. Ny Række. (1858). cpl. 20 Rd.
Samme. Tredie Række. (1861). cpl. 8 Rd.
Mindesmærker af Middelalderens Kunst i Norge. 1—5te Hefte. (1854-55). 6 Rd.
Nationaldragter, udvalgte norske. (1861). cpl 12 Rd.
Nordmænd, Berømte. 12 store Portraiter. (1856). 12 Rd.
Norge, fremstillet i Tegninger. Ny Udgave. (1855). 20 Rd.
Norges Mynter i Middelalderen. Af Schive. 1—4de Hefte for 1—6te Hefte. (1854-61). 10 Rd.
Oscarshal, et Album i 8 farvetrykte Billeder med Text. (1856). 8 Rd.

Samtlige disse Skrifter, der ere forlagte af C. Tønsberg i Christiania, faaes igjennem alle Boglader fra

G. E. C. Gad,
Kjøbenhavn, Vimmelskaftet Nr. 32.

Forsørgelsesforeningen Bikuben

Sparekasse — Børneforsørgelseskasse — Alderdomsforsørgelseskasse.

Comptoiret er flyttet ligeoverfor i Silkegaden Nr. 8 i Stueetagen.

Tegnebestikker

sælges med Garanti i H. E. Holst's Fabrik og Lager af Uhre, Chronometre, optiske og mekaniske Instrumenter.
Østergade Nr. 7, 1ste Sal.

Danske Stearinlys

af udmærket Qvalitet, hvide og meget drøie. Prisen er yderligere nedsat: Nr. 1 à 3 Mk. 12 Sk., Nr. 2 à 3 Mk. pr. fuldvægtigt Pund, og de faaes alene i Fabrikens Udsalg i Krystalgaden Nr. 18, Hjørnet af Fiolstræde, hos Urtekræmmer

H. A. Møller.

Ordres til Provindserne expederes kun pr. Contant og hvert Omslag er mærket med min Adresse; lispundeviis gives Rabat.

BREVVEXLING.

Til A. S. Vi kunne ikke benytte Deres ærede Tilbud.
- O. Det omskrevne Emne er afsluttet for vort Blads Vedkommende.
- C. D. F. Kan ikke benyttes.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 110.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 3. November 1861. 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Rose Chéri. — Tyvegods, Hittegods og andet Gods. — Grev Albrecht v. Bernstorff. — Wilhelm I's Indtog i Königsberg. — Fra Randers. — Høierup Kirke. — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold. — Fra Kirkegaarden. V.

Rose Chéri.

Den dramatiske Konst har lidt et uerstatteligt Tab: Rose Chéri er afgaaet ved Døden i en Alder, hvor Sundheden snarere pleier at styrkes end at aftage, og paa sit Talents Høidepunkt. Om Molière, Scribe og andre, hvem Døden har grebet midt i deres Virksomhed, har man brugt det Udtryk, at de ere døde sur le champ d'honneur. Dette kan i Sandhed siges om Rose Chéri, thi en Kvindes champ d'honneur er stedse Hjemmet: hun døde, bøiet over sit Barns Vugge, efterat have frelst det fra Døden. Hendes Barn angrebes af en af disse frygtelige Sygdomme, som fra Sygeleiet forjage Enhver, der ikke er barmhjertig Søster, men Rose Chéri veeg ikke, blev smittet og døde i sit Barns Sted.

Denne rørende Død har været et Sørgebudskab for hele Paris; thi Rose Chéri var ingen Fremmed; omkring i lykkelige Familier beundrede man Konstnerinden, ærede og agtede man Kvinden, enhver god Hustru og Moder anerkjendte hende villigt og gjerne som sin Lige.

Hun er død og, af alt dette spillende Liv, af dette glimrende Talent er intet mere tilbage! Hun døde 37 Aar gammel, som Rachel, der kom til Verden fire Aar tidligere og døde fire Aar tidligere, som Rachel, hvis Plads endnu ikke er udfyldt og aldrig bliver det. Den, som Rose Chéri har ladet tom, bliver ikke lettere at udfylde, thi Naturen er maaskee mindre karrig paa Genier som Rachels, end paa det sikkre Blik, det fine Talent, der aflurer Livet selv dets Hemmeligheder.

Madame Rose Chéri var Datter af Comedianter og Theatret hendes Legeplads fra hun kunde gaae. Af denne Luft, der saa ofte er usund, tog hun blot hvad der udfordres for at give den Lethed, den Frihed, som hun i en saa forbausende Grad besad. Faderen, der var Medlem af et omreisende Operaselskab, forsøgte hende som Sangerinde, inden hun blev Skuespillerinde, det vil sige, inden hun var fire Aar. Men hverken Sang eller Dands, som man ogsaa tidligt lod hende forsøge sig i, var efter den Lilles Smag, hun vilde være Skuespillerinde og gav sin første Rolle paa et lille Provindstheater, da hun var sex Aar gammel. At dette tidlige Comediespil har været en ypperlig Skole for det tænksomme Barn, viste sig, da hun i 1842 debuterede paa Gymnase, det Theater, hvor hun siden stedse har havt samme Plads, som en Frue indtager i sin Salon.

Publikum har aldrig negligeret hende; i den Interesse, hun har vakt, har der aldrig været nogen Ebbe og Flod, man har altid lige villigt ladet sig henrive af denne lykkelige Blanding af Aand og Følelse, af Naivetet og Intelligents. Længe bar hun afvexlende de unge Pigers grønne Forklæde og de Scribeske Dronningers frivole Krone, men Rose Chéris Lykke var, at hun ikke evig var fordømt til den hvide Kjole og de lidet lønnende Elskerinde-Roller. Hendes Talent modnedes med Aarene, og den naive unge Pige blev en stor Konstnerinde. Efter at have leget paa Scenen lærte hun at græde, at døe paa Scenen. Denne Forvandling daterer sig fra Clarisse Harlow. Hvo, som har seet hende i denne Rolle, skulde ikke mindes den Storhed, hun forstod at give den unge Puritanerindes Dødskamp? Vi see hende endnu udstrakt paa det usle Leie, hvorpaa Clarisse døer, fordi hun ikke kan overleve den Plet, der er sat paa hendes Uskylds Kjortel. Siden har hun givet Damen med Camelierne og hendes sidste Dieblikke. Hun gjengav Synderindens Dødskamp, som hun havde gjengivet Martyrindens. Saaledes legede hun med Døden! Sidste Gang, hun optraadte paa Scenen var for at prøve det Liglagen, hvori hun snart skulde hylles.

Alexandre Dumas fils har maaskee Rose Chéri at takke for, at man har taalt hans realistiske Comedie, og i denne har hun feiret sine største Triumpher. Dette var igjen en Forvandling. Paa de unge Piger fulgte Heltinden, paa den høihjertede, dydige Kvinde fulgte de glimrende Synderinder. Hendes fine Instinct lærte hende, hvad hun ikke vidste. Ligesom man ofte forbauses over, at Mænd, der have levet i Klosterets Eensomhed, derfra kunne udsende Bøger, der kaste det skarpeste Lys over Menneskehjertet og dets Fordærvelse, over at see, at disse Cellernes Beboere vide bedre Besked om Sjælens Saar og Lidelser end Lidenskabernes og det Ondes Trælle, saaledes forbausedes man over at see, at denne Rene, denne Uantastede, hvis Verden udenfor Faderens Huus og den ægteskabelige Arne indskrænkede sig til det Theater, som hun elskede og hvor hun virkede i Forening med sin Ægtefælle, Theatrets Directeur, med en saa forfærdelig Sandhed kunde gjengive den glimrende Courtisane. Man saae her Dyden laane Lasten sine Vaaben. Og man mærkede ikke engang Anstrengelsen; de hjerteløse Kvinders Maske syntes ikke at tynge denne kydske Pande. Vi raade dog Ingen at gjøre hende dette efter; det er et farligt Spil. For at vove det, maa man have et Rygte uden mindste Plet; denne fuldendte Maske er blot tilladelig, naar Masken aldrig kan forvexles med Den, som bærer den. Rose Chéris uplettede Vandel tillod hende, at henvende hele sin fine Aand paa Studiet af disse vanskelige Roller. Hendes Ansigts Bevægelighed kom hende heri saare meget tilhjelp; det var det mest vexlende, man nogensinde har seet paa et Theater. Damerne af le demi monde have gjort Rose Chéri til en af de Konstnere, der gjøre Epoche i et Aarhundrede.

Rose Chéri har beviist, at man kan være Skuespillerinde og besidde alle Privatlivets Dyder. Hun har beseiret den gamle Fordom, at dette ikke lod sig forene, og hun har saaledes tjent alle dem, der ligne hende, baade i Nutid og Fremtid. Hendes altfor korte Tilværelse er en Ære for Theatret. Man fortæller hundrede ædelmodige Træk om hende. Det Sidste er heroisk i sin Simpelhed.

Hun døde nogle Maaneder efter Scribe, hvem hun skyldte saameget, og som vistnok ikke skyldte hende mindre. Der siges, at hendes Buste vil blive opstillet i Foyeren i Théâtre français, men det er almeen bekjendt, at blot hendes private Forhold gjorde, at man ikke formaaede at vinde hende for den høiere franske Comedie, hvorfra der har været gjort hende glimrende Tilbud.

Siden Rachels Begravelse har der ikke været en saadan Tilstrømning af Mennesker, som den Dag, da Rose Chéri i Skylregn lagdes i Jorden. Leon Laza sagde hende det sidste Farvel i de dramatiske Forfatteres Navn, Samson i de dramatiske Konstneres. Men hvergang vi begrave en af disse privilegerede Aander, hvem vi maaskee noget vel gavmildt give Navn af stor Skuespiller, stor Skribent, stor Billedhugger, stor Maler, reiser sig da ikke fra Dybet af den Grav, der er bestemt til at modtage Ham eller Hende, som er gaaet bort, en Røst, der raaber høiere end hin Præsts ved Ludvig XIV's Baare: „Gud alene er stor, mine Brødre!"

Rose Chéri.

Tyvegods, Hittegods og andet Gods.

Paris den 22de October.

Jeg tager et stort Stykke Papir, thi naar man har saameget at byde, maa man have Rum.

Denne Begyndelse klinger kjæk, men det er bare Forknythed, thi det er ingen Spøg at tage endeel løse Observationer, som Døgnet føder, som ikke have mindste Prætention paa at overleve Døgnet, og lade dem gaae ud i Verden og agere Feuilleton.

Men ingen Konge giver mere end han har, altsaa:

En avant, marchons
Contre leurs canons.

Naar to Personer mødes, der ikke kjende hinanden og den Ene er nødt til at tage Ordet, hvormed begynder han da? Med Veiret. Saa kom mig da tilhjelp, o blanke Solskin, og lad mig begaae et Tyveri til din Pris:

Jupiter. Mercur! Mercur! Det dumme Kreatur er heller aldrig tilstede!

Mercur. Her er jeg, Herre. Jeg kommer lige sporenstregs fra Jorden.

Jupiter. Jeg kaldte netop paa Dig for at erfare, hvorledes det staaer sig dernede.

Mercur. Menneskene ere rasende paa Dig, o Herre!

Jupiter. Hvad er der nu igjen iveien?

Mercur. De ere rasende, fordi Du ikke giver Solen Løbepas.

Solen (kommer). Hvem taler om at give mig Løbepas?

Mercur. Ingen, og det er netop derover, Jordens Mennesker fortvivle.

Solen. De Daarer ere aldrig tilfredse. Ifjor skrege de, fordi jeg ikke varmede dem nok, igaar giver jeg dem formegen Varme. Jeg bliver tilsidst kjed af dem, de ville jo altid have noget andet, end hvad man giver dem. Eftersom Regnen regjerede ifjor, er Herredømmet iaar mit, det er ikke mere end billigt.

Mercur. Imidlertid fnyse Menneskene mod Dig.

Solen. Hvem ere da de Misfornøiede?

Mercur. Theaterdirecteurer, som trues af Bankerot, Vaudeville-Forfattere, hvis Stykker spilles for tomme Bænke, og Skræddere, som forgjeves lade deres gentileste Commis'er svede paa Boulevarderne, iførte de nyeste Vintermoder. Ikke en Sjæl kjøber. Kun Café-Verterne jubilere. De ville reise Dig et Monument oppe paa Montmartre.

Saavidt »Charivari«.

O blanke, bagtalte Sol, skin for de Fattige, som ingen Vinterfrakker have og ingen faae, skin for de Syge, som begjerligt slikke dine sidste varme Straaler, skin for alle sunde, glade, naturlige Mennesker, skin til Juul og begynd saa forfra! Og Du, danske Læser, skynd Dig ud, dersom denne blanke Sol ogsaa skinner hos Dig, ud med Eder, alle I, som elske Naturen, benyt denne sidste smukke Dag, thi snart kommer Vinteren med sit Skjæg af Snee og sit lange Liglagen til Kappe, ud med Eder, Tiden haster; snart have vi blot Foerværks Kaaber og frysende Næsers karmoisinrøde Majestæt. Hvad er dette? Papiret flagrer. En kold Vind kommer ind ad Vinduet. Jeg seer ud. Nede fra Gaden kommer noget Graat. Det skulde vel ikke være Vinteren? Tys! Vi ville ikke tale ilde om Hans Majestæt, han kunde høre det og tage lange Skridt.

Og nu ville vi see os lidt om i Paris.

Hvad er Mode? Arsenik, Selvforherligelse og Edmond About.

„Hvad for noget? Arsenik?" Tro nu ikke strax, at Pariseren bruger den til at tage sig af Dage; ingen ægte Pariser bliver nogensinde mæt af Dage, han kjender hverken Melancholi eller Subtiliteter, trøster sig over enhver Sorg, seer til den anden Side, naar han møder Madame Misère og beklager blot, at man ikke lever tohundrede Aar. Nei, Arsenik er det moderne Lægemiddel. („Skynd Jer at tage Campher, medens den kurerer," sagde for hundrede Aar siden en berømt Spøgefugl.) Arsenik helbreder for alle nerveuse Sygdomme, og, hvad der er vigtigere, Arsenik forskjønner, Arsenik giver magre Individer det Kjød, de mangle *). Man begynder med at tage en Portion saa stor som en Ært om Morgenen paa fastende Hjerte og skrider lidt efter lidt frem til fire Gran, en Dosis, som vilde være dødbringende for enhver Mave, der ikke var hærdet ved den mithridatiske Progression. Saaledes har nu en ny Gift afløst de mange hidsende Sminker og Styrkemidler. I Baden-Baden traf jeg ifjor en Moskovit, der ikke brugte Arsenik, men reen Opium og i saa utrolige Masser, at jeg, da jeg første Gang hørte Tale derom, udbraabte: „Det kunde jo dræbe en Elephant!" Han var en aldrende Herre, som havde hjembragt svære Saar fra Krigen, og som, for at dulme Smerten, først tog lidt Opium, og saa mere og mere, indtil han naaede et Kvantum, jeg ikke tør angive i Tal, da min Hukommelse kunde slaae mig feil. Desuden drak han hver Middag en Flaske Champagne og hver Aften en Flaske Malvoisier. Jeg talte ofte med ham og mærkede aldrig Spor af noget, man kunde kalde en Ruus; men Folk, som saae ham om Morgenen, sagde, at han da var uhyggelig bleg og Haanden, der paa Moskoviternes Viis var besat med Ringe paa alle Fingre, saa jeg ikke kunde fatte, hvorledes de kunde blive siddende fast, dirrede bestandigt. Samtlige Stene i Ringene vare grønne, og en grøn Steen, som ikke var fuldt saa stor som et Barnehoved, bar han paa Brystet. Man maa have levet med Russere for at vide, hvad et Menneske kan hænge paa sig.

Undskyld den lille Reißaus.

En anden af Tidens Curiositeter er at lade sig male, omgiven af alle de Celebriteter, man er istand til at holde fast, saalænge til deres Contrafei er stjaalet. Det første, man seer, naar man træder ind i en Salon paa Moden, er et Maleri, forestillende Husets Frue, omgivet af berømte Mænd. For det Tilfælde, at Du ikke saasnart kommer til Paris eller ind i disse Huse, der holdes saa strengt tilmurede for den Fremmede, og hvor kun et Tilfælde, hvori hans egen Fortjeneste ikke figurerer med en Brøkdeel, kan give ham Adgang, saa see og hør:

Scenen forestiller en Salon Pompadour; Madame sidder eller rettere ligger paa en Chaiselongue, klædt som en Odalisque, Stillingen er en Sultanindes, der lader sig vifte af Slaver; omkring hende sidde nogle Mænd, der synes at lytte til hendes Ord med den største Opmærksomhed. Man gjenkjender en bekjendt Forfatter, en yndet Konstner, en Pair de France osv. Dette er noget ganske andet end at lade sig male yngre og smukkere end man er; her raader en anden Forfængelighed: Madame er omgivet af opmærksomme Celebriteter; Madame er følgelig næsten selv en Celebritet. Andre Grupper ere spredte omkring i Værelset, man troer at gjenkjende en berømt Violoncellist, en Sportsman paa Moden, en politisk Notabilitet. Ved Pianoet sidder en svær Dame, som, seet fra Ryggen, minder om en diva, der er mere end Sangerinde, thi hun er Sangen selv. Af alle disse Berømte have de Fleste maaskee een eller to Gange viist sig i hin Salon Pompadour. En anden Dame har ladet sig male i sin Loge, hvor hun lader sig sin Kikkert række af en bekjendt Minister. En Tredie har gjort sig til Hovedpersonen i en literair Forelæsning. Scenen forestiller Madames Boudoir, lille som en Alkove og hvælvet som en Kirke. Silkegardiner af TheRosens Farve indlade kun Lyset dæmpet. Ligesom Molière forelæste sin Tartuffe hos Ninon i Overværelse af Datidens skjønne Kvinder og høitstaaende Mænd, lader hun Ponsard forelæse sig sit Værk: „Ære og Penge". Om hende og Digteren staaer en Gruppe af anseete Skribenter.

Det Forargelige ved denne Komedie er, at disse Damer sandsynligviis ville komme til at figurere i det 19de Aarhundredes Literaturhistorie, og af Efterslægten blive anseete som en Madame Recamier eller en Madame Chevreuse, omgivne af hin Tids store Mænd.

En bekjendt Skribent, der ikke mere lader noget trykke, fordi Døgnets larmende Critik er ham modbydelig, men som skriver meget, og i hvis Efterladenskab man antager for givet, at der findes mere end eet mærkeligt Værk, som ikke vil lade vente længe paa sig, thi Manden er gammel, dicterede mig engang for et andet Blad noget om fransk Selskab og franske Sæder. Blandt det, han ved denne Leilighed ikke dicterede, men fortalte, var ogsaa noget om disse fordums Kvinder. Madame Recamier var ikke i hans Gunst. Hun tilhørte allerede en Tid, hvor Koketteri var blevet Kvindernes Hovedvaaben, sagde han. Hendes Liv havde været en eneste lang Intrigue for at holde sin Salon sammen, hvor man tilsidst dog egentlig kom for at træffe Chateaubriand; hun selv, som for Verden altid spillede den Misundelsesværdige, havde en Dag ladet Masken falde og var brudt ud i Klager over, at maatte tilbringe sit Liv med at amusere en Mand, der ikke længer var „amusabel". Den »comédie humaine«, som spilledes i hin Salon, var Mesteren modbydelig, de udødelige Medspillerinder i det store Drama 1640 derimod, havde været hans kjæreste Studium. Ikke alle disse Kvinder vare Mønstre for os, og dog vare de mere værd i deres Hof-Intriguer, deres Amouretter og deres haarde Bod end Nutidens franske fornemme Dame, hvis Liv blot er en Parade, en Turnering, og som ikke troer paa Noget, ikke vilde stikke sin Haand i Ilden for Noget. I et stort Aarhundrede er alt stort, Storheden er i Luften, fra Mændene gaaer den over paa Kvinderne, de ere dydige eller frivole, men aldrig noget halvt, det ene eller det andet heelt, eftersom Vinden blæser omkring dem. Nutidens blaserede Dame er Kjød af vor Tid, og det er sandelig ikke at befrygte, at hun lader sig saaledes forvilde af Kjærligheden, at hun, ligesom Madame de Chevreuse, kunde deeltage i Borgerkrig og trodse Landsforviisning, lege med sit eget Liv og andres, opflamme til Daad Riddere og Klærke, drage gjennem Europa paa eengang som Forviist og som Erobrer, og forrykke Hovedet paa Konger, for pludseligt i sit Livs Middagstid at trække sig tilbage fra Verden og døe i Eensomhed og Anger. Men denne Synderinde var ogsaa en Ætling af den Madame de Rohan, som under Rochelles Beleiring udholdt alle Hungerens Kvaler ligesom den simpleste Soldat og efter længe at have levet af Hestekjød hellere vilde blive Fange end underskrive Capitulationen. Hvor er det henne, det høie franske Aristokrati med sine store Dyder og store Laster? Der fremstaaer ingen slige Mennesker mere, Formen er knuust for bestandigt.

Selv i Ludvig den Fjortendes Tid finder man skjult bag Fordærvelsen den Moralitet, som gjør La Vallière til Søster Louise de la Miséricorde. Men fra nu af træder Elegancen, la comédie humaine, i de store Dyders og Lasters Sted. Hvilken Forskjel mellem de Kvinder, der begyndte Aarhundredet, og Madame Maintenon, som aldrig spurgte hverken Pligt eller Hjerte tilraads og blot havde een Guddom: Verdens Mening. Herfra er Overgangen skeet til de Væsener uden Sjæl, uden stor Opfattelse, hverken af sig selv eller af andre, med den Hjertets Tørhed, der gjør al Jord gold omkring dem, fulde af Aand og dog uvidende, uden Religion og dog fanatiske, til denne Mosaik-Personnage, sammensat af en uendelig Mængde smaa Finesser, som man træffer ved hvert Skridt i den franske store Verden. Hin Mester har rigtignok atter og atter advaret mig mod at troe, hvad mine Øine see, eller rettere at udgive for Sandhed, hvad mine nærsynede to Øine troe at see, ikke efter en flygtig Betragtning bilde mig ind at kunne bedømme Ting og Tilstande, „som vi Andre behøve en Menneskealder til at studere og dog ikke udgrunde." Men da jeg dog ikke vel kan vente en Menneskealder med at fortælle om den Comedie, som gik igaar, ikke kan vente med at see den, til mine Øine ere blinde, kan jeg blot advare Læseren mod min Dilettantisme. Jeg har ikke levet en Menneskealder, jeg har blot to nærsynede Øine, men jeg skal bruge dem saa godt, jeg kan, aldrig bruge den nymodens Variant paa Mahomeds Ord: „Vil jeg ikke gaae til Bjerget, kommer vel Bjerget til mig." Jeg skal troligt gaae efter Bjerget, spørge mig for og lade mig hjelpe. En Journalist trænger mere til Been end til Stil, siger Figaro. Jeg skal selv gaae paa Torvet.

For at gjøre Bod for denne Udskeielse, vil jeg hurtigt nævne et Navn, der har en vækkende Klang: Edmond About.

Jeg gaaer maaskee lidt vel hurtigt ud fra, at dette Navn er enhver Læser bekjendt, thi at det er kjendt af enhver Gamin i Paris, er ingen Adkomst. At der imidlertid til dette Navn knytter sig store Forhaabninger, og at det indenfor Skribenternes egne Rækker altid hedder, at About om nogle Aar vil gaae i Spidsen for den franske Literatur, turde være bekjendt. At han er det electriske Element, som vil bringe fransk Aand fra den ene Pol til den anden, kort sagt, forfranske Verden, turde være mere tvivlsomt.

Der er en reen Revolution i den fransk Smag: man vil ikke længere have de Romaner i tyve Bind, som stjal Menneskenes Tid under Ludvig Philips Regjering, ja stjal det som mere var. Der fortælles, at en Moder, der havde ført sin unge Datter i Theatret, ved Hjemkomsten fandt Faderen død. „Græd, min Datter, græd," formanede hun. „O Mama, jeg har grædt saameget iaften over den stakkels Heltinde, at jeg ingen Taarer mere har for min gode Papa." Du leer, Læser, men dette er Alvor, denne Historie var Menneskenes egen. Man levede saaledes i den digtede Verden, man havde hver Morgen saamange Roman-Fortsættelser at følge og føle med, at man glemte at føle for egen Regning. Nu aabner Ingen en Bog, der er mere end 300 Sider tyk. Det er en Betingelse sine qua non. Ikke engang George Sand har Ret til at udgive Bøger i to Bind. Derfor føre nu de Unge Regimentet, de Unge, som knap have Tid til at faae saameget istand, de Unge, som næsten alle blot skrive for at glimre eller tjene Penge, det vil sige drive en mere eller mindre vellykket Industri og blot eftertragte det Bifald, som i China bringer en Mandarin til at stige fra een Klasse til en anden, og som i Frankrig fører til Akademiet, har jeg ladet mig fortælle.

Længe sagde de Gamle, som troede at eie Publikums Gunst idetmindste for deres Levetid: „Gaa væk fra min Sol!" Men det er ikke Folk, der lade sig jage bort. Den mest høirøstede af dem alle, som staaer i fuldt Sollys i Romanen, i Theatret og i Politiken, er Edmond About. Han blev først bekjendt ved en Pamphlet over Grækenland, hvorfra man i de sidste halvhundrede Aar havde været vant til, at Digtere og Konstnere hjembragte Lommerne fulde af Skizzer og Begeistring. Han havde studeret den klassiske Jord op og ned og ned og op, thi About lader ikke Andre gaae paa Torvet for sig, han havde ladet Cicero fortælle sig og Broderen Quintus om det Akademi, hvor Sokrates, Plato og alle de andre Datidens Vise studerede det Skjønne; det hjalp Altsammen ikke. Fra dette Land, fra denne Skole hjembragte han, den utaknemmelige Discipel, intet af den Urbanitet, som Skolen lærer, han havde blot Latter for det store Land, der nu kun er en Skygge. Men denne Ubekjendte, der kom saa frisk fra Attica, havde saamegen Ild, saameget Vid, saamegen Ynde i Udtrykket, at man lod ham snakke, han var jo saa ung og saa ny og — han gik endnu Ingen i Veien; han var fin og aandrig som en Athenienser, hed det, Alt var blevet saa slikket, at det var forfriskende, at følge ham ud paa de Stier, hvor der vel kan være vildt og forvoxet, men hvor man ogsaa kan møde Geniet. Saa skrev denne Athenienser, vel vidende, at Romanen har Vinger, et Par Romaner, som bragte unge Damer til at græde, unge Mænd til at drømme og som morede de Gamle. Her var Abouts virkelige Arena, her kunde han lade sin Phantasi tumle sig, her kunde han komme frem med

*) I Wien give Kudskene deres Heste Arsenik for at gjøre dem fyrige.

fine Paradoxer, der klinge som Sandheder og sine Sandheder, der klinge pikant som Paradoxer, her kunde han med fulde Hænder udstrøe sit Salt. „En Roman til, og denne unge Mand er den populaireste Skribent i Frankrig," sagde kloge Folk; „efterhaanden som han løber Hornene af sig ville de grundige klassiske Studier gjøre deres Virkning, thi man læser ikke for intet Homer og Virgil, om man ogsaa en Tidlang er dem utro." Men istedetfor at holde sig paa sit Felt, maatte denne Dumdristige brænde Fingrene paa Tidens Spørgsmaal: han insulterede Rom og fik en skarp Tilretteviisning af en høit anseet Prælat. About optog Handsken, Prælaten vilde imidlertid ikke indlade sig paa nogen Epigramkrig, men om About ogsaa beholdt det sidste Ord, mistede han mere af sin nys erhvervede Popularitet, end han vel kunde taale.

Og saa gav man ham et rødt Baand i Knaphullet for at gjøre ham tam.

Da kastede han sig over Theatret og har nylig udgivet fire Lystspil under Titlen: »Théatre impossible«, af hvilke det ene har været spillet halvanden Gang, de andre slet ikke. Jeg nævner Bogen, fordi den er i alle Munde, ikke for at anbefale den til unge Damer. Titlen er ganske fransk, Dialogen sprudlende. Gives der i de mulige Comedier noget meget bedre end følgende Tale af en constitutionel Fyrste:

Kongen (i en faderlig Tone). Mine Damer og Herrer, glæder Eder, Eders Hersker haver spiist vel til Nadvers, de stegte Østers bekomme hannem vel. Orden hersker i mine Stater og Etiketten florerer ved mit Hof. Jeg adlydes som den store Kong Ludvig den Fjortende (han tager sin Hat af). Mine Leiesvende staae færdige til flux at masakrere alle mine Undersaatter, dersom de vise mindste Tegn til Misfornøielse. Men mit Folk er et velopdraget Folk. Det betaler saamange Skatter, som det lyster mig at paalægge. Gjenindførelsen af Torturen har fremskyndet Retspleien og siden man har begyndt at anvende Bastonnade paa Kvinderne, har den saakaldte liberale Aand faaet sit Knæk. Journalismens Pest hærjer ikke mere dette Rige. Den Syge, som ombragte vort Hornkvæg, haver vor Viisdom ligerviis faaet Bugt med. Humlen arter sig vel, saa vi kunne gjøre os Haab om at faae velsmagende Øl at drikke. Hvad mig personlig angaaer, mine Damer og Herrer, er det med en stedse ny Tilfredsstillelse, jeg befinder mig blandt Dem, thi jeg betragter Dem aldrig uden at sige til mig selv, at jeg, dersom jeg vilde, kunde lade alle Deres Hoveder falde.

(Ved disse Ord skrige alle Statister saa høit, som man kan skrige for tyve Sous):

„Leve Kongen!"

Nok et lille Citat:

„Om jeg henvendte mig til la justice?" siger en Klædehandler.

„Du glemmer, at det er Søndag," svarer hans Ven. „La justice er paa Landet og plukker Meloner. Den kommer igjen imorgen mellem 10 og 11."

Og saaledes fort gjennem alle fire Stykker. Men Mesteren er bedre end hans Værk, thi det er aabenbart ikke muligt at spille disse Comedier nogetsteds, da de hænge altfor løst sammen, men man vil læse dem overalt.

Siden jeg er i Gang med at tale om hvad der er i Mode, vil jeg i Forbifarten nævne Stole-Udleierskén. I gamle Dage indskrænkede hendes Rige sig til Tuilerihaven, men nu er hun overalt, selv i Kirkerne. Sætter en Fremmed sig et Minut paa en Stol, saa vips to Sous; har hans Fod af Distraction berørt nok en Stol, saa flux to Sous til. Der gives ikke et stort Træ i nogen offentlig Have, hvoraf hun ikke har Ret til at hæve Skat: Champs Elysées tilhøre hende, paa Boulevarderne er hun en Magt, snart vil hun have sine Stole oppe paa St. Jaques. Udmaalte man den Grund, hun raader over, vilde det vise sig, at hendes Stater ere dobbelt saa store som mangen Potentats hinsides Rhinen. —

Jeg ryster Støvet af min Pen og gaaer til andre Gjenstande.

Siden der voxer Græs i Theatrene, kan man ikke vente, at jeg skal have meget Nyt at berette. Théatre français, der længe har levet i Enkestand efter sine bedste Skuespillere, som vare i Baden-Baden, har igjen optaget den skikkelige „Hertug Hjob", som lader til at have faaet Vinterkvarteer i Molières Huus, hvorfor en Spøgefugl idag ogsaa er ude og advarer Publikum om at skynde sig til Rue de Richelieu, da „Hertug Hjob" endnu blot skal gaae tre hundrede Gange. Siden November 1859, da „Hertug Hjob" gik første Gang, har Théatre français kun ladet opføre eet nyt Stykke: »Les effrontés«, der gik første Gang i Jannar d. A., altsaa ikke engang eet nyt Stykke om Aaret, hvilket man i Danmark neppe vil troe muligt, men Repertoiret gaaer til alle Lande og er til Eftersyn for Enhver.

Den italienske Opera lever af Semiramide med Mario — der jo som oftest blot behager at nynne, men som, naar han værdiges at synge, synger sig lige ind i dit Hjertes Løndom — samt forstærket ved en ny Baryton. Alboni var den Aften, jeg saae hende, syg og gav derfor den assyriske Prinds, der kommer til Babylon for at give Concert, af hvem hun forøvrigt altid har gjort en Virtuos, med mere end sædvanlig Phlegma; men det er det Samme, i den italienske Opera gaaer man blot hen for at høre Rossinis Værk, vil man see det, gaaer man i den store Opera. For at gjøre sig det saavidt muligt bekvemt havde la diva iført sig et Gevant, der var mere mageligt end correct, et Slags Sengeomhæng, garneret med Sølvfryndser. Det eneste, som manglede dette Klædebon, var Lommer, thi hvergang en Nysen eller en anden menneskelig Svaghed overfaldt Prindsen, maatte han hen til et Bord og bruge Lommetørklædet, hvilket ikke skandaliserede Nogen. Den nye Baryton Beneventana tilhører en af Siciliens første adelige Slægter. Faderen bestemte ham for Diplomatiken og den tilkommende Ambassadeur sendtes til Neapel for at studere, men tog istedetfor hemmeligt Musikunderviisning, og tre Aar efter havde Palermos og Syrakus' høie Adel, der var ilet til for at forebygge denne Skandale, den Sorg at see een af Sine debutere i „La Scala". Han er nu ikke ganske ung længer, men har en mægtig Røst der er alle Rossinis Capricer voxen.

Man søger forgjeves den egentlige Saisons Blomster og Diamanter: Toiletterne ere endnu beskedne, Kjolerne endnu høihalsede og dog klages stærkt over det Optog, Englænderne møde i. Disse, som i deres eget Land ikke tør vise sig i Operaen uden i fuldstændig Baldragt, tillade sig her at komme i couleurt Skjorte og tilstænkede som Fiacre-Heste, hedder det. Deres Damers runde Hatte bære rigtignok overalt, hvor man møder dem, tydelige Spor af, at de komme fra Schweitz, thi skjøndt de Tider ere forbi, da man var saa heldig at kunne fortælle, at man havde været nærved at omkomme i Sneen og var blevet frelst af en Hund, saa er man dog saa heldig altid at faae Regn oppe paa Rigi og Pilatus! og hvilken Englænderinde maa ikke op paa Alt hvad der har Top? Hvem har ikke ved Foden af et Bjerg mødt Selskaber, hvis Signalement er følgende: Damer i snevre Kjoler, en glatraget Gentleman i guul Frakke, Dødsstilhed, mange Shawler paa Armene, blaae Briller og en Paraply i hver Hand. Møder man et støiende Selskab unge Mennesker, med Skjæg som St. Nicephors — Du veed jo, St. Nicephor, den mest skjæggede af alle Helgene, som havde faaet Lov til at lade sit Skjæg voxe saa langt han behagede, til Belønning for, at han havde gjort Djævelen, som vilde afrage ham det, tapper Modstand — saa kan man være vis paa, at det er vordende tydske Celebriteter, som lade Skjægget groe, medens de vente paa, at Æren skal gjøre ligesaa!

Hvor er jeg nu henne? Naar jeg blot kunde lære at holde mig til Eet ad Gangen; thi spørger man mig, hvilken Forbindelse der er mellem den italienske Opera og St. Nicephorus, er det ikke mig, der skal kunne sige det.

Gymnase, der er i Sorg over Tabet af Rose Chéri, har kun leveret een Nyhed, une dette de jeunesse, som den fine Critik roser, men som Figaro vredt kalder et Diminutivum af et Drama, un rien sentimental. Manden er rasende over, at Damerne have grædt. „Hvor kan man græde over et Drama i een Act? Lommetørklædet er ikke stort nok." Ikkedestomindre er dette lille Stykke Saisonens Perle — de kostbareste Perler ere jo ofte smaa.

Odéon, hvis Utrættelighed og stadige Uheld næsten ere blevne til Ordsprog, har givet et nyt Stykke, le revers de la medaille, som ikke engang skal være et slet Stykke, men reent Ingenting, en Prædiken om Sparsomhed, som ikke forbedrer nogen Ødeland, ikke morer nogen Sjæl og hvis eneste Resultat vil være, at idetmindste Ingen, saalænge det spilles, vil ruinere sig med at kjøbe Loger i Odéon.

Cora, Ambigus Nyfødte, er Datter af en Qvarteronne og en Hvid. Cora er hvidere „end Albions hvideste Datter" (classisk Stil). Cora tilbedes af sin Fader og sendes til Frankrig for først at opdrages og saa giftes, med en fyrstelig Medgift. Men Cora er uvidende om den Plet, der klæber ved hendes Fødsel, og overrasker den ømme Fader med sin Hjemkomst. Den Forladthed, hvori hun snart befinder sig, aabner hendes Øine; Kvinderne skye hende, men Mændenes Hyldest er af en Art, der krænker dybere. En af disse Theater-Ødelæggelser, der komme pludseligt som en Ildebrand, sætter Kronen paa Ulykken. Alt hvad der findes paa Plantagen sælges, Cora iberegnet, thi Cora er sin Faders Slavinde. Et Øieblik venter man en Ende, som hin Romerindes, der af Faderen myrdes midt paa Forum for ikke at falde i Decemvirens Hænder, men Barbier har skaanet vore Nerver og sørget for en fredeligere, om ikke ganske ny, Løsning. Pengene ere som altid den deus ex machina, der jevner Alt, Pengene komme igjen og med dem Lykken. En Sort, der er skaaret efter gamle Omkel Toms Mønster, er i Begreb med at myrde Skurken i Stykket, men betænker sig. Det er et Stykke, som ikke hører Literaturen til, men som gjør sin Effect og altid vil faae sit Publikum.

Hippodromen udsender følgende Trompetstød: Madame Saqui dandser førstkommende Søndag til sin egen Benefice en Solo paa slap Line. „Hvem er Madame Saqui, siden Haaret reiser sig paa Hovedet ved denne Tidende?" En Terpsichore, der ikke har fyldt sine Hundrede, men er godt paa Veie dertil, en Celebritet fra Directoriets og Consulatets Tider, som har dandset for vore Bedstefædre og fulgt den store Armee fra den ene Ende af Europa til den anden. Stakkels gamle Kone, som ikke har nogen anden Stav for sin Alderdom end en Balanceerstang! Det engelske Parlament har forbudt Blondin at føre sin Datterdatter over Linen i en Trillebør, mon det vilde have tilladt ham at dandse en Pas de deux med sin Oldemoder? Den fine Critik er skandaliseret. „Saaledes", siger den, „maae Edilerne have anmeldt den linedandsende Elephant, som figurerede i de Lege, der anstilledes af Titus. Saavidt er det altsaa kommet med den parisiske Nysgjerrighed, som Circus' Tigre ikke kunne mætte: for at pirre den udfordres ikke mindre end at vise den Tiden selv, dandsende paa Line med en Lee som Balanceerstang".

I Operaen har jeg ikke været og kommer der blot for at gjøre min Skyldighed. Naar man kommer tilbage til sit Hjem Kl. to om Natten, efter til det Yderste at have anstrengt sine Øine for ikke at gaae Glip af noget af alt Det, der passerer paa Jorden og under Jorden og oppe i Luften, og anspændt sine Øren ligerviis for at opfange alle disse Tonemasser, er man den næste Dag træt og uoplagt — nerveus vilde en Pariser sige. Nerveus er et bekvemt Ord; er man ubehagelig, uforskammet, ondskabsfuld, saa er man nerveus, og saa har Ingen noget at sige. Formeget er Formeget, sagde en Viismand. Der arbeides paa Glucks „Alceste", som paa Forhaand er erklæret for en Sovedrik, en Kirkegaards Opera. „Det er en langsom, høitidelig, søvndyssende, iskold Musik," siger den ægte Pariser, der foretrækker Boulevarden for al Verdens Musik. „Det er et sublimt Konstværk", svarer Critiken, „og Du skal døie det." Men dette er Fremtidens Historie; for Øieblikket veed jeg blot, at October-Terminen har krævet de sædvanlige Offere og at man har afskediget alle de Sylphider, hvis Fod ikke lovede at faae den behørige Springkraft. Forgjeves indsendes Petitioner, Directeuren for Menageriet er ubønhørlig.

Gaaer, unge Piger,
Gaaer og plukker Violer paa Enge.

Adieu, St. Cloud, Vandene have sprunget for sidste Gang iaar, for sidste Gang har man havt denne insipide Larm, de samme baldyrede Pjalter, de samme Vittigheder og de samme Tosser til at høre paa dem, det samme „Fantasmorama", som ikke er andet end et maadeligt Cosmorama, det samme Monstrum med to Hoveder, den samme Fjællebod med en Halt og en Blind til Orchester, de samme Hazardspil, „hvor man vinder ved hvert Stød", den samme udstoppede Hund, som udgives for et levende Vildsvin — og saa videre.

Og naar man saa har nydt alt Dette, saa trommes og trompeteres Slutning, og saa fører Kogemaskinen os hjem, og saa har man moret sig og næste Aar er man ikke blevet klogere, men damper igjen til St. Cloud og morer sig paa samme Viis.

Denne Artikel er allerede blevet for lang, jeg maa derfor fatte mig i Korthed om Byggeraseriet, som begynder at forurolige Lægerne. Støvet af alle de faldende Bygninger og af alle de Stene, som tilhugges for at reise nye, er Skyld i flere af de gængse Sygdomme paastaaes der. Jeg maa dog ogsaa i en Fart melde, at det siges, at Victor Hugo er paa Veien til Paris og at dette Rygte vækker mere Opsigt end den Komet, som kom uden at have ladet sig melde og som Astronomerne endnu kives om.

Paa samme summariske Maade et Par Ord om det siamske Gesandtskab. Hvad der mest har interesseret de høie Herrer i Paris er Jardin Mabile og de fik ikke Ro før de havde opdrevet Portraiter af denne Anstalts Berømtheder. Officielt er Alt gaaet fredeligt af og en af Gesandterne har erklæret for de tilstedeværende Biskopper, at da Siams Folk er et oplyst Folk, taaler det med den største Langmodighed den katholske Religion i sine Stater. Rom har imponeret Gesandtskabet mere: „De Christnes Gud maa være en stor Gud, siden man bygger ham slige Templer", udraabte de i St. Peterskirken. Deres Beundring gav sig Luft i Skrig og alskens Bukkespring, som ikke lode sig standse, selv da man havde gjort dem opmærksom paa, at slige Glædesyttringer ikke vare ganske passende i en christen Kirke. Man var dog overbærende, thi man veed, at i Orienten tolkes Alt ved Dands — Kong David dandsede jo foran Arken.

»Paris s'amuse« er Titlen paa en ny Bog, hvori ikke et Comma er efter min Smag, men den taler man heller om, end om det lille Ord „Brød", der nylig skal have været hørt under et Gadeopløb i en af Forstæderne. Dette lille uanseelige Ord klang ifølge Privatbreve ogsaa nylig gjennem den officielle Enthousiasme, der ledsagede Pavens Reise til Tivoli og blev naturligviis ikke mere paaagtet.

Der er udkommet en ny Politi-Forordning: Samtlige Damer, der ere ansatte i de smaa Caféer, hvor Studenterne have deres Gang, have at renoncere paa Satan, hans Pomp og hans Værker. Ne dérangeons par le monde, sagde Scribe, og dengang uden Medarbeider. Styrelsen er heldigviis ikke af samme Mening, og derangerer tappert overalt, hvor det lader sig gjøre.

De 8,000 Orpheonister ere igjen i Paris, der er igjen Fare for, at denne Kanonade, dette Bombardement skal bringe Glashvælvingerne i Industripaladset til at springe. Var det ikke Madame Roland, der sagde: „O Harmoni, hvor der brøles i dit Navn!" Disse Horder burde virkeligt gaae op og synge paa et Bjerg. Forøvrigt begunstiges disse Møder paa alle Maader ovenfra: „Syng, syng, saa tænker

Du ikke paa Politik!" Bare det ikke bagefter hedder:

„Dands nu!"

Fra Politiken holder jeg mig viselig borte og Beretningerne om Festlighederne i Compiègne, samt hvorlunde den lille Prinds, den fremtidige Pontifex maximus, har exerceret og viist sine andre militaire Konster for de høie Gjester, kan læses i Bladene, hvis fjerde Side iøvrigt er opfyldt af Avertissementer om Varer til Spotpris. Det er besynderligt, at det især er siden alle Varer ere blevne saa billige, at det er saa dyrt at leve i Paris.

Efterskrift. Jeg tog ikke feil igaar, det var Vinteren eller dens Forløber, som kom. Det regnede den hele Eftermiddag. Og da blev der Bevægelse i Leirene! O Regn, Regn, Du er den himmelske Manna, vi vente paa! En Smule Dynd paa vore Gader! Blot en Smule af den boue, der frugtbargjør som Nilens Dynd og burde æres som den!!

Idag skinner Solen lige tappert.

E.

Grev Albrecht v. Bernstorff.

Grev Albrecht von Bernstorff, preussisk Udenrigsminister.

Den afdøde Kong Frederik Wilhelm af Preussen havde ved sin Regjerings Tiltrædelse stillet sig to Opgaver: han vilde give sit Land en vis politisk Frihed, dog uden at de kongelige Prærogativer derved kom til at lide et altfor dybt Skaar, og han vilde gjenoprette det gamle tydske Keiserrige, for selv at optræde som en af Middelalderens mægtige Keisere. Ministeriet Manteuffels Despoti endte den førstnævnte Drøm, medens en ydmyg Tilslutning til den det tydske Forbund af Østerrig dicterede Politik blev Enden paa den anden. Den nærværende Konge, Herskeren af Guds Naade, der dog anseer sig forpligtet til at lytte til Folkerepræsentanternes Raad, vil ikke afvige fra sine Forgængeres erobringslystne Politik, der har forvandlet det uanseelige Churfyrstendømme Brandenburg til en Stormagt, og Eenhedsbestræbelserne ere den mægtige Løftestang, som han vil benytte, for at sprænge Forbundsforfatningen og forskaffe Preussen det alt saa længe attraaede Overherredømme i Tydskland. Og naar Kong Wilhelm sammenligner det nuværende Preussen med Preussen, saaledes som det var for tyve Aar siden, maa han føle sig overbeviist om, at hans Rige nu indtager en langt gunstigere Stilling i Tydskland end tidligere, og at Øieblikket til at udføre alt længe nærede Planer er beleiligere end nogensinde. Begivenhederne i 1848 og i de paafølgende Aar have viist, at i tunge Tider vil den tydske Nations Skinsyge paa Preussen, selv hvor denne Skinsyge er stærkest, vige Pladsen for Ønsket om at danne en Eenhed. Men Preussen har dog vundet mest derved, at dets Forhold til Rusland og Østerrig er undergaaet en fuldstændig Forandring. Det var Rusland, som befalede Østerrig og Preussen at mødes i Olmütz, og som bestemte, at Preussen skulde give efter. Det var Rusland, som var det manteuffelske Ministeriums egentlige Støtte. Preussen blev ved Krigen paa Krim befriet for det Tryk, som en uimodstaaelig Nabo øvede paa det, uden at det selv behøvede at røre en Finger. Det har ingen Grund til nu at nære nogen Frygt for Rusland, og netop i det Øieblik, dets egen Stjerne skinner klarest, begynder Østerrigs at blegne. Østerrig maa godtgjøre, at det endnu har Livskraft, førend det kan tænke paa at kæmpe med Preussen om Overherredømmet i Tydskland, og Preussen vinder hver Dag fornyet Styrke og Indflydelse derved, at dets Naboer blive svagere. Det er tillige ved at smigre Tydsklands Erobringslyst, at Kong Wilhelm søger at realisere sine Planer, og han vender sig naturligviis helst mod Nord, hvor et Angreb paa en svagere Nabo frembyder de mindste Farer. Medens Holstens ulykkelige Skjebne først var det Feltraab, han benyttede sig af, har han mere og mere løftet Masken, og nu forsikkre alle de under hans allerhøieste Beskyttelse staaende Nationalforeninger os om, at Spørgsmaalet slet ikke dreier sig om Holsten, men om Slesvig. Det er intet gunstigt Forvarsel for de Underhandlinger, der ere indledede i den foregivne Hensigt paa en fredelig Maade at løse Forviklingerne med Tydskland, og Hertugen af Augustenborgs Udnævnelse til preussisk General samt hans Forlening med den preussiske Krone-Orden bebude tilstrækkeligt, i hvilken Aand disse Underhandlinger ville blive førte. Den Mand, der er udseet til som Udenrigsminister at være et Redskab for Wilhelm Erobrerens Politik og til at føre et endnu mere truende Sprog ligeoverfor vort Fædreland, end den mod Danmark ingenlunde gunstigtsindede Baron v. Schleinitz, er Grev Albrecht v. Bernstorff, om hvis tidligere Løbebane det maaskee kan interessere danske Læsere at erfare Noget, uagtet han endnu ikke har spillet en saa fremtrædende Rolle som Statsmand, at man af hans Fortid kan danne sig nogen paalidelig Forestilling om hans Fremtid.

Grev Bernstorff, en Ætling af de i vort Fædrelands

Wilhelm I's Indtog ved Kroningen i Königsberg.

Torvedag i Randers.

Historie saa anseete Bernstoffer, er født den 22de Marts 1809 i Storhertugdømmet Mecklenburg-Schwerin og fuldendte sine i Göttingen begyndte Studeringer i Berlin, hvor han tog den juridiske Embedsexamen. I August 1830 indtraadte han i den preussiske Statstjeneste under sin Farbroder, Stats- og Cabinetsminister Christian Günther, Greve af Bernstorff. I Aaret 1833 tog han den diplomatiske Examen og blev udnævnt til Legationssecretair først i St. Petersborg og derpaa i Paris. I Foraaret 1840 drog han i en særlig

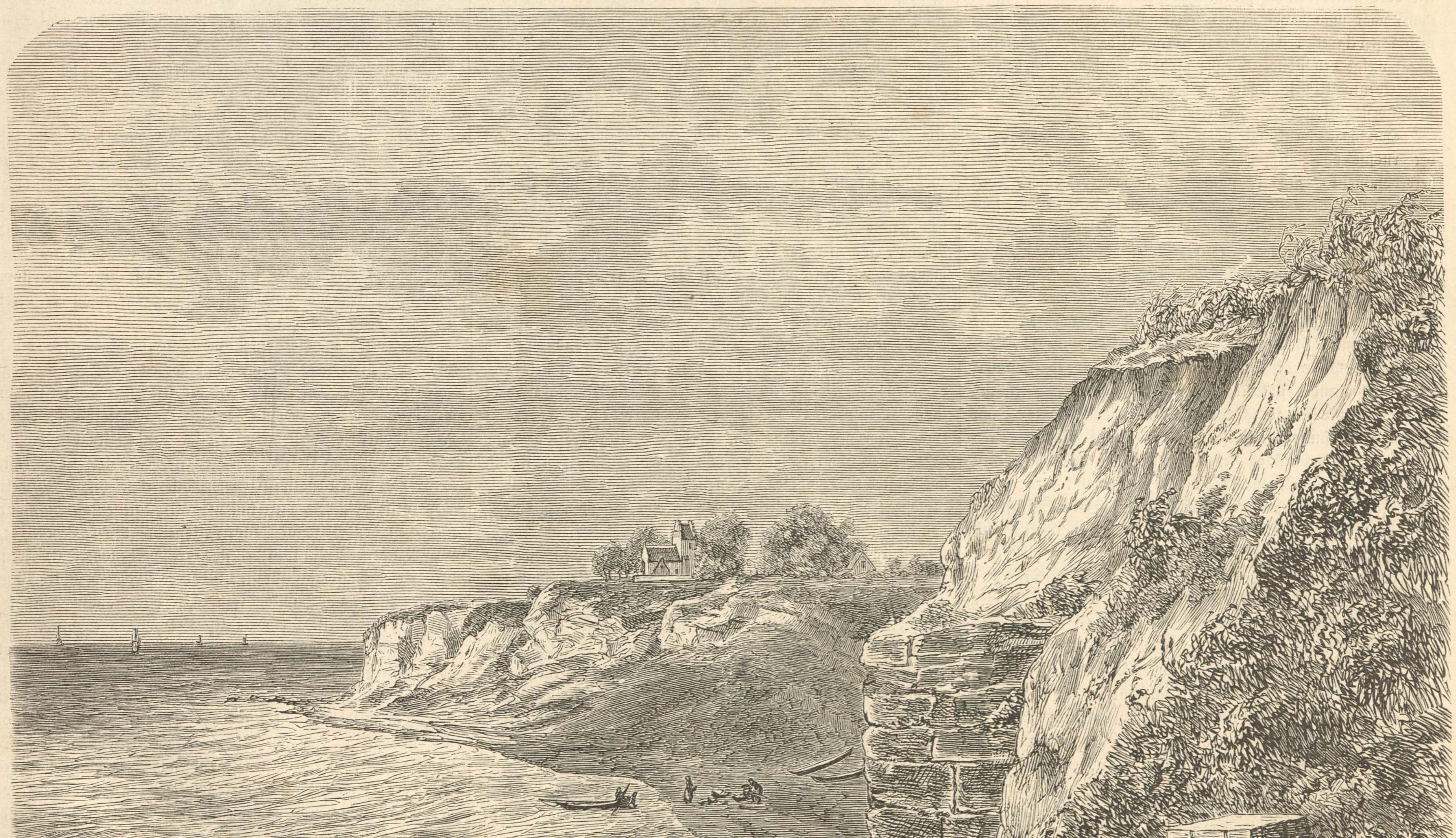

Høierup Kirke paa Stevns.

Mission til Neapel, hvor han opholdt sig i halvandet Aar, og efterat han havde udført en lignende Mission i Paris blev han ved sin Tilbagekomst udnævnt til Kammerherre, Legationsraad og Departementschef i Udenrigsministeriet. I denne vigtige Stilling forblev han i tre Aar og førte den væsentligste Deel af den politiske Correspondance under Udenrigsministeren v. Bülow, i hvis Fraværelse eller Sygdom han gjentagne Gange fungerede som Minister. Da han derfor i Mai 1845 blev udnævnt til Gesandt i München, saae han sig først mod Slutningen af Aaret istand til at afgaae til sit Bestemmelsessted, fordi Herr v. Bülows Sygdom holdt ham tilbage i Berlin. I München maatte han især i Begyndelsen kæmpe mod det i Baiern saa overmægtige ultramontane Parti, og hans Bestræbelser i denne Retning vare saa heldige, at han ikke blot vandt sit Hofs Bifald, men at hans faste og tillige ærlige Optræden forskaffede ham Kong Ludvigs Velvillie og Naade.

I Mai 1848 blev Grev Bernstorff under de saa høist vanskelige Forhold sendt som Gesandt til Wien, hvor han opholdt sig i tre Aar. Han var tilstede den 6te Juli, da Erkehertug Johan gav Deputationen fra Frankfurt Audients, og han var Vidne til, at denne Fyrste modtog Rigsforstanderværdigheden af Nationalforsamlingens Haand uden først at have anmodet om eller erhvervet de tydske Herskeres Samtykke, et Skridt, som Kongen af Preussen ved Grev Bernstorff anbefalede med det største Eftertryk. Paa denne Tid, da de to tydske Stormagter nærede det mest fjendtlige Sindelag imod hinanden, gik Grev Bernstorffs Bestræbelser stedse ud paa at gjenoprette den gode Forstaaelse mellem Preussen og Østerrig og at bringe en fornuftig, varig, paa Billighed og gjensidig Interesse grundet Overeenskomst istand. I denne Aand underhandlede han med Fyrst Schwarzenberg og underskrev paa eget Ansvar Conventionen af 30te September 1849, der ophævede Rigsforstanderens afmægtige og mod Preussen fjendtligsindede Centralregjering og gjenoprettede den af Østerrig og Preussen sammensatte og paa begge Staters fuldstændige Ligeberettigelse grundede Forbundscommission. Trods Eenhedspartiets Bestræbelser i Preussen blev denne Convention ratificeret af den preussiske Regjering. Naar Grev Bernstorff paa den Tid ikke var nogen Ven af Eenhedspolitiken, saa maa Grunden dertil dog ikke søges i, at han ansaae den for uberettiget ligeoverfor Østerrig, men snarere fordi han forudsaae, at de i Berlin raadende Personligheder ikke vare skikkede til at gjennemføre den med Energi, og at man, naar man havde Valget mellem to Eventualiteter: Krig med Østerrig eller feig Eftergivenhed, vilde være tilbøieligst til at vælge den sidste. Denne af ham forudsagte og befrygtede Eventualitet indtraadte i November 1850 og oprørte Bernstorffs Stolthed og Fædrelandskjærlighed.

Han saae sig tillige udsat for en personlig Krænkelse; det russisk-østerrigske Parti havde nemlig vundet Overherredømmet i Berlin, og ifølge den nu saa overmodige Fyrst Schwarzenbergs Ønske blev han bortkaldt fra en Post, som han havde beklædt med Ære under vanskelige Forhold og tillige med stor Energi, efterat Wienercabinettets Politik havde antaget en fjendtlig Charakteer lige overfor Preussen. I henved to Aar trak Grev Bernstorff sig tilbage til Privatlivet og benyttede denne Tid til at foretage en Reise med sin Familie til England. I Vinteren 1851—52 repræsenterede han Berlin i Stænderforsamlingens første Kammer, efterat Valgmændene udtrykkelig havde fremhævet hans patriotiske Virksomhed i Wien som Grund til det paa ham faldne Valg. I Kammeret sluttede han sig til den afdøde Minister Grev v. Alwenslebens Parti og stemte næsten stedse med høire Side mod Regjeringsforslagene. Da Stænderforsamlingen havde sluttet sine Møder, udnævnte Kongen ham dog til Geheimeraad og befalede Udenrigsministeren snarest muligt at ansætte ham i activ Statstjeneste, hvilket havde tilfølge, at han først blev udnævnt til Gesandt i Neapel og i April 1854 til Gesandt i London. Hans Stilling i London, hvor man paa enhver Maade bestræbte sig for at nødsage Preussen til at deeltage i Krigen mod Rusland, og hvor man fremstillede Preussen som et Offer for den foregivne Systemforandring og altsaa hans Efterfølger som en Ven af Rusland og en Fjende af England, var i Begyndelsen ubehagelig, medens den dog senere forbedrede sig noget paa Grund af den mellem begge Hofferne knyttede Familieforbindelse. Da den nuværende Konge af Preussen følte Tilbøielighed til at spille en mere fremtrædende Rolle i Stormagternes Raad, maatte han see sig om efter en anden Udenrigsminister, end Baron v. Schleinitz, som med ængsteligt Sind og vaklende Skridt gik frem paa den af Kongen betegnede Bane. Valget faldt paa Grev v. Bernstorff. Han skildres som en afgjort Aristokrat, begavet med Energi, Dannelse og Kundskaber og som en Mand, der selv i de vanskeligste Stillinger forstaaer at bevare sin Værdighed. Man har paastaaet, at Grev Bernstorff vil begynde sin Løbebane med at anerkjende Kongeriget Italien, hvilket dog endnu ikke er skeet, og ligesom sin Forgænger finder han endnu stedse det kurhessiske, det slesvig-holstenske og det store tydske Spørgsmaal uafgjort. Om han vil være istand til at løse disse Spørgsmaal paa en tilfredsstillende Maade, eller om Preussen fremdeles skal spille den samme jammerlige og for vort Fædreland saa uheldige Rolle, som det har spillet lige siden 1848, vil den nærmeste Fremtid sikkert aabenbare os.

Wilhelm I's Indtog i Königsberg.

Uagtet „Illustreret Tidende“ har stillet sig den Opgave, at give et anskueligt Billede af Verdensbegivenhederne, saa at den ikke tør lade en saa opsigtvækkende Tildragelse, som Kongen af Preussens Kroning i Königsberg, hengaae uomtalt, vækker denne Fest dog saa ringe Sympathi hos os, at man vist gjerne fritager os for at beskrive den ved denne Leilighed udfoldede Pragt, der snarere bærer Middelalderens end det nittende Aarhundredes Præg. Kun ved en eneste Udtalelse af den kronede Monarch maa det være os tilladt at dvæle, fordi den, hvis den har nogen Betydning, indeholder et ikke uvæsentligt Bidrag til Opfattelsen af de politiske Stemninger og Tilstande i Preussen: Det yngste kronede Skud af Hohenzollernes Slægt erklærede ved sit Indtog i Königsberg paa en høitidelig Maade: „Preussens Herskere modtage deres Krone af Gud. Imorgen vil jeg derfor tage den fra Herrens Bord og sætte den paa mit Hoved. Det er Betydningen af Udtrykket 'Konge af Guds Naade', og deri ligger Kronens Hellighed, som er ukrænkelig.“ Vi sige med Overlæg, hvis denne Udtalelse har nogen Betydning, thi et af de Preussen mest gunstigsindede engelske Blade gjør med Føie opmærksom paa, at naar en Mand i et Par Timer skal bære en saa umagelig Hovedpynt som en Krone, forfærdiget af Guld og Juveler, naar han skal svinge et saa uvant Redskab som et virkeligt Scepter, og naar han, ikke figurlig talt, men virkelig paa en heed Høstdag skal vandre omkring i en tyk, rød Fløilskaabe, foret med varmt Hermelin, maa han tale i Lignelser, der staae i en vis Samklang med den Personlighed, han fremstiller. Skjenker man Sagen en alvorlig Tanke, maa man komme til det Resultat, at ligesom man ikke kan vente, at Folk ville tale meget fornuftigt ved et lystigt Gilde, saaledes kan man heller ikke vente det (for at sammenligne store Ting med smaa) ved en Kroning. En Mand, siger vor Kilde, bliver ligesaa lidt kronet, som hængt eller begravet mere end een Gang i sit Liv, og Konger burde ved denne høitidelige Leilighed have det samme Privilegium som Ægtefolk i Hvedebrødsdagene til at gjøre sig en lille Smule latterlige. Men skal dernæst denne Udtalelse have nogen virkelig Betydning — og Urolighederne i Berlin, som de preussiske Blade gjøre sig saamegen Umage for at dække med Kjærlighedens Kaabe, synes at vidne om, at idetmindste nogle af hans Undersaatter opfatte den constitutionelle Frihed paa en anden Maade, end deres Hersker — saa maa den preussiske Konge ikke krone sig selv, saaledes som Kong Wilhelm gjorde for nogle Dage siden; troer han virkelig, at Preussens Herskere modtage Kronen af Gud, saa maa han lade sig salve ligesom Frankrigs Konger fordum i Rheims overeensstemmende med den gamle Theori, at ingen Konge er „Konge af Guds Naade“, som ikke er en salvet Konge. Hvis Kong Wilhelm ikke har villet udtale den trivielle Sandhed, at Herskeren modtager sin Krone af Gud paa samme Maade, som f. Ex. Landmanden modtager Kornet, saa maa han mene, at han og alle legitime Konger ere Himmelens udkaarne Yndlinge, og at han i en særlig Betydning regjerer ifølge Forsynets Bestemmelse og Valg. Han har efter al Sandsynlighed havt isinde at antyde, at der bestaaer et overordentligt og exceptionelt Forhold mellem ham og hans Folk i Kraft af hans hellige Ret til at regjere og en tilsvarende hellig Forpligtelse hos Folket til at adlyde. Men hellige Rettigheder maae idetmindste erhverves ved tilsvarende Midler, og mangen Konge, der har regjeret Dei gratia, har regjeret saaledes, at vi snarere betragte hans Styrelse som en Skjændsel, end som en Frugt af Guds Naade. Og netop med Hensyn til Preussen, hvor den guddommelige Intervention paakaldes paa saa andægtig og i ethvert Tilfælde paa saa brammende en Maade, giver dets Historie os et høist mærkeligt Overblik over Resultaterne af „Guds Naade“. Vi fremhæve kun, siger et andet engelsk Blad, den nyere Histories mest iøinespringende Kjendsgjerninger, naar vi paastaae, at Kongeriget Preussens Oprettelse er Resultatet af en Række heldige Aagerforretninger. Frederik af Hohenzollern havde laant Keiser Sigismund 400,000 Gylden og — saaledes lyder Historieskriverens Ord — havde faaet Brandenborg i Pant for denne Sum. Keiseren var ikke istand til at betale. Frederik lod sig Pantet udlægge og blev udnævnt til Churfyrste af Brandenborg i Aaret 1417. Det var Preussens Begyndelse, og saaledes var den hæderlige, af Himmelen særligt velsignede Transaction. Churfyrstendømmet Brandenborg var den Kjerne, om hvilken den preussiske Stat ved Ægteskab, ved Kjøb, ved Aager mod trængende Eiermænd og ved Erobringer samlede sig. To Aarhundreder derefter blev det Land, i hvilket Königsberg er Hovedstad, erhvervet paa den samme prisværdige Maade. I Aaret 1701 incorporeredes Churfyrstendømmet Brandenborg og Hertugdømmet Preussen tilligemed adskilligt andet Hittegods og forbrudte Lehn, der vare samlede med den Udholdenhed, hvormed en graadig Godsforvalter erhverver sine trængende Naboers Landeiendomme og Skjøder. Det var under disse Omstændigheder, at Frederik Wilhelm, „den store Churfyrste“, efter mangfoldige Underhandlinger og efter have anvendt den mest storartede Bestikkelse ved Hoffet i Wien, tvang den i Knibe bragte Keiser til at give sig Kongetitlen. Dette er Preussens Historie, og man fordrer nu af os, at vi skulle troe, at det er den Maade, hvorpaa Guds Naade aabenbarer sig i de menneskelige Handlinger. Kong Wilhelm forlanger af sine Undersaatter, at de skulle troe, at Gud forskaffer Konger deres Kroner ved en særlig Mellemkomst, og det er den Maade, hvorpaa Preussen overhovedet kom i Besiddelse af en Kongekrone. Det kan neppe siges, at man viser Forsynet Ærefrygt, naar man antager, at den Almægtige med særlig Naade skulde betragte Resultatet af Churfyrstens Bestikkelser, eller at Frederik den Første ved en saadan Intervention blev forledet til at benytte sig af den stakkels Sigismunds Pengeforlegenhed. Er det Guds Naade, saa have vi et feilagtigt Begreb om de guddommelige Egenskaber. Hidtil har man troet, at Gud velsignede Kjærlighed til Næsten; men i Preussen er det Røveri, Bestikkelse, Aager og Rænker, hvormed der er fulgt en Velsignelse, som synes at have en ganske anden Oprindelse.

Dersom de i Königsberg udtalte Ord faae nogen practisk Betydning, kunne de let blive Indledningen til et nyt politisk Sørgespil, der ikke vil indskrænke sig til Preussen alene. Men den kongelige Anachronisme har maaskee ikke saa alvorlig en Mening; Hoffet i Berlin har i de sidste Decennier talt mere, end det har handlet; maaskee vil dette ogsaa nu være Tilfældet, maaskee vil Kongen lade sig nøie med at have fremsat sin Theori uden at gjennemføre den. Tidsalderen fordrer politisk Frihed og vil ikke vide af Konger af Guds Naade at sige. Den Hersker, som søger at trænge Verden tilbage i de alt for længe siden opgivne Stillinger, kan være en meget skikkelig eller en meget ærgjerrig Mand, men ikke et Geni. Han vil maaskee et Øieblik kunne standse den fremskridende Udvikling; men han vil neppe, selv om han er bleven kronet i Königsberg, sætte sit Stempel paa den Tidsalder, i hvilken det har været hans Lod at leve.

Fra Randers.

Søren Kierkegaard udtaler etsteds med Gru den Tanke, at Kjøbenhavn og med den hele Danmark kunde blive til en Kjøbstad; det er en ligesaa uomstødelig Sandhed, at Kjøbstadslivets indsnevrende Forhold paatrykker de mindre Byer Materialismens og Kjedsommelighedens Præg, som at alle Danmarks mindre Stæder mere eller mindre ligne hverandre i denne Retning og kunne betragtes som Stereotypudgaver i forskjellig Indbinding. De danske Byer have i saa Henseende imidlertid ikke værre Skjebne end Fleertallet af Udlandets, og naar den gode By Randers ikke gjør noget bedre Indtryk, saa ligger det maaskee i den Omstændighed, at den, der besøger Byen, med dens store Folkemængde, rige Opland, smukke Beliggenhed paa det stærkt couperede Terrain ved Gudenaaens Bredder, og kraftige materielle Liv, stiller større Fordringer til dens aandige Udvikling, end man er berettiget til.

Det vilde maaskee ogsaa være uretfærdigt netop nu at give en Skildring af Livet i Randers, da Den, der for nogle Dage siden har været Vidne til den Begeistringens Ild, som Pepita tændte hos Gamle og Unge, neppe vil gjenkjende Randersianernes Physiognomier efter Vedtagelsen af Kjøbstad-Creditforeningens Fallit. Det er jo heller ikke vor Hensigt at levere nogen statistisk-topographisk eller historisk-æsthetisk Beskrivelse af Byen, men kun at give nogle oplysende Randgloser til den Skizze af Randers, som bydes vore Læsere idag.

Randers har, foruden sine tre verdensberømte Frembringelser: Randers Handsker, Randers Lax og Randers Piger, meget Godt og Smukt, som Tid efter anden vistnok i Tegning og Skrift vil naae til dette Blads Spalter. Det nye smukke Raadhuus, ligesom Fjorden med sine Laxegaarde have allerede været behandlede i hine. Den historisk mærkværdige Gaard, hvor Grev Geert myrdedes af Niels Ebbesen, men som imidlertid hverken bærer Spor af Ælde eller Blod, Tøihuusbakken, Fabers Anlæg, Skovbakken, Tøihuset, St. Mortenskirke, ville Konstnerne nok engang medbringe i deres Mapper, og naar Locomotivet om føie Tid flyver tvers over den jydske Halvø, ville disse, efter Luft og Studier snappende, Sommerfugle vel ogsaa fæste Omegnens Skjønheder, saavel Støvringgaard mod Øst, som Fousingø mod Vest, til Papiret.

Vandrer man en Løverdag Morgen over Lille Torv ned igjennem Adelgade, finder man den Plads, hvor Veien tilvenstre fører ned til Hobro, opfyldt af Torvegjester. Det er det sædvanlige Løverdags Torv, der her som i alle Byer afholdes og skjøndt dets Omfang ingenlunde imponerer, føler Konstneren sig dog stærkt tiltrukket ved den vide Udsigt over det frodige Landskab, det sjeldent gode Kvæg paa en saa ringe Handelsplads, men fremfor Alt ved den smukke Nationaldragt, som tilhører Randersegnen og som Beboerne sætte en Ære i at bevare, til Modsætning mod de i Smag forkludrede Klæder, som Landets Bønder omkring de større Stæder nu-

tildags iføre sig. Selv de rigeste Bønder, der eie Guld i skjeppe- og tøndeviis, seer man klædte i de mørkeblaae korte Frakker med mange store Sølvknapper, sorte Fløilsknæbeenklæder og lange Støvler, som oftest med Meerskumspiben i den venstre og Ridepidsken i den høire Haand, da hver Mand der paa Egnen er født Heste-Opdrætter.

Høierup Kirke.

At Danmark er et lidet, fattigt Land, det stønner jo selv Batavias vrantne Kræmmer, og sagtens maa det altsaa være sandt, siden det staaer som en Kjendsgjerning selv for vore Antipoder. Og hvor nødig vi end saadan i dens Almindelighed ville indrømme Rigtigheden af denne Paastand, kan det dog ikke fragaaes, at vi i flere Retninger ere udstyrede med en noget karrig Haand af Naturen. Thi i de bratte Modsætninger og i den storartede Afvexling af Overfladens Form, ligger unegtelig vor svage Side; det er idetmindste een Fattigdom, til Gjengjeld for hvilken den gode Moder Frigga imidlertid gav Agerens bølgende Guld, og neppe seer vel Statshuusholdningen nogen Forurettelse i dette Bytte. Men maae vi da i Almindelighed lade os nøie med milde og bløde Grupperinger, hvis Skjønhed giver vort Hjem dets høitpriste Ynde, tage vi ogsaa ved Siden deraf desto snarere tiltakke med de mindre og færre Fremtoninger af en kraftigere Art, der vidne om Jordens Krampetrækninger i svundne Tider og minde, som Smaabilleder, om de vilde Landskaber i fremmede Egne. Vore Bakker kalde vi Fjerge, og Skrænter nævne vi som Klippesider. Det har ialtfald Heiberg gjort med Stevns Klint, hvor han — i „Elverhøi" — omtaler netop Høierup Kirke, og Ingen vil stødes derover, thi det er en Fjeldvæg, om end en Smule i Lommeformat. Fattigere udstyret end sin berømte Frænde nogle Mile længere sydpaa, hin Bølgens ranke, hvidbarmede Mø, der speiler sin løvkrandsede Isse i det blaanende Hav, er Stevns Klint heelt naturligt ogsaa mindre bekjendt; og dog er den ret interessant ved Forskjellen imellem den og Sjællands øvrige Strand. Ikke en halv Snees Miil syd for Kjøbenhavn skyder den forholdsviis brede Halvø sig ud mellem Kjøge og Præstø-Bugt; flad ovenpaa, uden Møens hvide Kridt og uden de lyse Bøgekroner, desuden ogsaa kun halvt saa høi, byder Stevns som sagt færre Skjønheder for Øiet; det er kun Siden udad, mod Øst, som fængsler ved sin Eiendommelighed. Her er det hin Klippedannelse viser sig, hvis Steilhed vel kan gjøre Vandringen livsfarlig — især ved Midnatstid for den berusede Mogens. Thi „Havet er derunder", det Hav, hvor Ran har sin Bo. Det er ikke længer Sundets blide Vover, men Østersøen selv, hvis Vandring fra Østerlide ikke sagtnes ved Sverig, hvis Sydspids ikke naaer saa langt. Man kan see det mange Steder paa Klintevæggen, hvorledes den grumme Gudinde i lange, stormfulde Nætter har udstrakt sine graadige Hænder mod Landet, og Kongen, som da troner paa Skræntens Top, skærmer ikke sit Rige; han glæder sig kun over Uveirets Rasen, han leer kun ad den vilde Søgang og „seer med Lyst, hvorlunde Skibe strande." Saa æder da Bølgen sig ind i Landet: med Vælde fraader den mod Klinten, og Skummet, der kastes tilbage, blandes med røvet Bytte. Da det nu er saa, at de tre forskjellige Lag Kalk, der danne Klinten, ikke ere lige stærke til Modstand, mister efterhaanden Væggen sit lige Affald, og efter Lagenes forskjellige Styrke fremkommer en underlig bizar Form af Skrænten. Det nederste Lag er det blødeste og viger først; dernæst maa det øverste give efter, men længst holder sig det midterste, der altsaa kommer til at hænge ud uden Støtte forneden, medens Væggen foroven ligesom lidt hovedsvimmel holder sig en Smule tilbage. Da fremkomme saadanne Dannelser, der ved en stærk Fremspringen af Mellempartiet faae Udseende og Navn af et „Mandehoved"; men naar nogen Tid igjen er gaaet og Bølgeslaget vedholdende har fortsat sin Røverdaad, da skeer der et Nederlag, og atter fremtræder Klintevæggen med en ny Form, der efterhaanden gaaer sine Forgængeres Skjebne imøde.

En Skipper — fortæller Sagnet — gjorde under en Havsnød udenfor Klinten det Løfte, at han til Vartegn for Andre vilde bygge en Kirke deroppe, saafremt han selv undgik den Fare, hvori han var stedet. Og han holdt sit Løfte og byggede Høierup Kirke, i hvilken der til Minde findes et forgyldt Billede af en Mand, som holder et Anker. Men saa yderligt ved Skrænten staaer Bygningen og den hosliggende Kirkegaard, at man i Væggen stundom seer fremstikkende Dødningebeen; „og mangen Arm, saa bleg som Fjeldets Kridt, med visne Fingre peger over Søen." Det var i det fjortende Aarhundrede, at Kirken blev bygget; og Saameget har Havet ranet af den indviede Jord, at man alt eengang har maattet rykke den mod Søen vendte Kirkegaardsmuur længere tilbage; snart maa dette vel skee paany, da det nederste, bløde Lag atter er revet bort, saa at Muren nu staaer paa fremspringende, fritsvævende Land. Med selve Kirken har det ingen Nød; thi efter hvad Sagnet tilføier flytter den sig hver Julenat et Hanefjed længere ind i Landet: netop saameget som er nødvendigt til for stedse at undgaae det truende Fald.

Hermed faaer det nu være, som det vil. I vor Tid ialtfald bliver Kirken vel nok staaende og kan lokke Gjesterne i Stevns Herred til sig, hvad enten de i mørke Uveirsnætter ville pleie Omgang med Klintekongen eller i klare Sommerdage glæde sig over det majestætiske Syn, som frembyder sig deroppefra, hvor man skuer vidt ud over den svulmende Flade og i det Fjerne seer Danebrog vifte over Codans Bølger.

Ugens Politik.

Den 31te October.

Har den forløbne Uge end været fattig paa politiske Begivenheder, har den derimod været desto rigere paa Rygter, og uagtet vi i Almindelighed vogte os for at gjentage dem, fordi vi ikke saaledes som Dagbladene have Leilighed til at tilbagekalde dem, naar de vise sig at være ugrundede, maae vi dog omtale et enkelt af disse Rygter, fordi det i ethvert Tilfælde viser, fra hvilken Kant Vinden efter al Sandsynlighed blæser. En Correspondent fra Paris paastaaer nemlig, at man i diplomatiske Kredse følte sig overbeviist om, at der var indledet Underhandlinger med Cabinettet i Wien, for at komme til en fredelig Afgjørelse med Hensyn til det venetianske Spørgsmaal, medens det romerske Spørgsmaal er udsat og General Goyon kaldt til Paris for at raadslaae med Keiseren om de Forholdsregler, der skulle træffes i den nærmeste Fremtid. Stadfæster dette Rygte sig, saa maa man antage, at den af os antydede Forbindelse mellem Kossuths Udtalelser og den keiserlige Diplomatik virkelig existerer, og at den gaaer ud paa for Øieblikket at vende Italienernes Tanke bort fra Rom, for at den med desto større Styrke skal fæste sig paa den Provinds af deres Fædreland, som de forhadte Østerrigere endnu besidde. Man kan imidlertid neppe antage, at Begivenhederne alt have udviklet sig saaledes, at Keiser Frants Joseph vil samtykke i at bringe et saa stort Offer, selv om han fik nogle af de tyrkiske Grændseprovindser i Erstatning, især da de ham gjorte Forslag ikke understøttes af nogen anden Magt.

Fra Frankrig meddeles tillige, at Regjeringen har isinde at contrahere et nyt Statslaan for at consolidere den svævende Gjeld, og at et Forslag derom vil blive forelagt den lovgivende Forsamling, hvis Sammenkaldelse til den 24de November man bebuder. Det er maaskee nærmest de overordentlig store, til Marinen anvendte Summer, der have nødvendiggjort dette Laan, og nu paastaaer man, at Oberst Treuil, der betragtes som Opfinder af den riflede Kanon, har opfundet en ny Kanon, der kan skyde gjennem de jernbeklædte Krigsskibe. De med den nye Ødelæggelsesmaskine anstillede Experimenter skulle hæve enhver Tvivl om at opnaae et heldigt Resultat. Hvis Oberst Treuils Opfindelse holder, hvad den lover, ville altsaa de til slige Skibes Bygning anvendte Capitaler være forbrugte, uden at man har opnaaet den tilsigtede Nytte, da det er klart, at Englænderne snart ville besidde lignende Kanoner, der ere istand til at trænge gjennem disse Jernmure, mod hvilke man ventede, at en Fjende forgjeves vilde opbyde hele sin Styrke.

Ifølge en Skrivelse fra St. Petersborg har Artilleriskolen indsendt en Petition til Krigsministeren, i hvilken Eleverne bede ham om at holde fem Procent tilbage af deres Gage for at understøtte de fattige Studenter. Dette Træk røber den i Ruslands Hovedstad herskende Stemning. I Polen har Grev Lambert, der var tilbøielig til at gaae frem med Mildhed, faaet Afsked og er foreløbig bleven afløst af General Soukhozanett, medens General Abramowitsch er bleven udnævnt til Militairgouverneur istedetfor General Gerstenzweig. Den nye Militairgouverneur er ligesaa frygtet som afskyet i Warschau. Det er en af de Mænd, der kun forstaae at regjere ved Hjelp af Sværdet. I denne Henseende vil han harmonere bedre med den nærværende Statholder, end med Grev Lambert. Det staaer til at befrygte, at de i Forening ville anvende de voldsomste Forholdsregler, og Polakkerne ville maaskee, indtil Befrielsens Øieblik kommer, faae Anledning til at beklage, at de traadte altfor fjendtligt op imod Grev Lamberts forsonlige Politik.

I Ungarn har Fyrst Primas erklæret, at Comitatet Gran ikke blot vil undlade at opfordre Embedsmændene til at fremme Rekrutudskrivningen, men at det endog vil forbyde en slig Handling. Prælaten anmoder Keiseren om at komme til Buda for at gjøre Ende paa de Bekymringer, som Landet nærer i Anledning af de Farer, der true Forfatningen. Han forlanger tillige, at Landdagen skal sammenkaldes, og at de til Skatteopkrævningen og Rekrutudskrivningen henhørende Spørgsmaal skulle udsættes.

I Amerika er Hovedinteressen for Øieblikket knyttet til Begivenhederne i Missouri, hvor General Fremont, efterat have forflyttet sit Hovedqvarteer fra St. Louis til Jeffersons City, ifølge de seneste Efterretninger traf Forberedelser til at drage videre mod Vest i den Hensigt, at tilbyde den næsten ligesaa stærke Fjende et Slag. Den sydlige Armee har opgivet det nys erobrede Lexington, sandsynligviis for at concentrere Stridskræfterne. Nogle paastaae, at General Macculloch er død for flere Uger siden, Andre mene derimod, at han træffer Forberedelser til at iværksætte sin Forening med General Price, hvorved de sydlige Staters Hær vilde blive de nordlige Staters langt overlegen. Den eneste paalidelige Efterretning med Hensyn til Felttoget i Missouri indeholdes i en Depeche fra Washington til St. Louis, som meddeler, at General Fremont ikke har mistet Overcommandoen. Og dog lægger General Fremont en Uafhængighed for Dagen, som om han var en anden Wallenstein; hvis han vinder en afgjørende Seir, vil han kunne byde Cabinettet Trods. Men uagtet Lovene saaledes overdøves af Vaabenlarmen, hører man dog undertiden hist og her en Protest imod den revolutionaire Despotisme, der er saa populair hos Pøbelen. Marylands Senatorer og Repræsentanter ere vel fængslede, men deres Forgængere have protesteret mod Unionens Anmasselser, og denne Erklæring godtgjør paa en slaaende Maade, at Regjeringens tilranede Prærogativer staae i den mest afgjorte Strid med Forfatningen.

M.

Literatur.

— Af Carl XV's poetiske Arbeider have følgende, saavidt bekjendt, seet Dagens Lys: »Fosterbröderna« (oversat paa Tydsk under Titlen: „Die Kampfgenossen"), »Heidi, Gylfes dotter«, »En Vikingasaga«, »Dikter« (indeholdende »Tre nätter« og »Hafsfrun«, hvilken sidste under Navn af »La fée des eaux« er oversat paa Fransk).

— Tredie Bind af Orv. Odds „Samlade Arbeten" udkommer i dette Efteraar under Titlen »La Veranda«, indeholdende alleslags Feuilletoner.

— En poetisk Franskmand har tilbudt sig at skrive Catalogen over Verdensudstillingen 1862 paa Vers, for derved at gjøre den mere tiltrækkende.

— Iblandt Niccolinis Efterladenskaber findes et Manuscript til det schwabiske Huus' Historie i Italien.

— Italieneren Mazzini er ifærd med at udgive sine politiske og literaire Skrifter i 12 Bind, hvilke ogsaa ville omfatte hans Memoirer.

— Af literaire Nyheder, som i de første Uger ventes i London, nævnes Krimkrigens Historie af Kinglake, 3die og 4de Bind af Carlyles Frederik den Store, Hertugen af Manchesters Memoirer (fra Dronning Anna til Dronning Elisabeth) og Hertugen af Buckinghams Dagbog.

Musik.

— Fru Emma Dahl i Christiania har udgivet et nyt Hefte Sange, til Digte af Th. Kjerulf, Welhawen og G. Rode.

— Commissionen for den store Udstilling i London har modtaget den Meddelelse fra Meyerbeer, at han er villig til at efterkomme dens Begjering om at componere en Festmarche til Aabningshøitideligheden.

Konst.

— I Lighed med det i Belgien udgivne: »Trésors d'art en Belgique« udkommer der under Navn af: »Trésors d'art en Russie ancienne et moderne« en Samling af store Photographier af Konstskattene i St. Petersborg og Moskow, bestaaende af 16 Hefter, hvert til 100 Francs.

— Fra det kongelige Støberi i München er i denne Tid udgaaet tvende kolossale Statuer, forestillende de amerikanske Generaler Thomas Nelson og Andrew Lewis, bestemte for Richmond i Virginien, hvor de skulle udgjøre en Deel af det store Washington-Monument. Figurene ere modellerede af Randolph Rogers.

Handel og Søfart.

— Som det bedste Beviis for, at Bomuldsnøden allerede er begyndt i de nordamerikanske Fristater anføres, at der i Slutningen af Sommeren blev afsendt 15,000 Baller Surate Bomuld fra Liverpool til New-York.

— Søassuranceselskaberne i New-York udrede Erstatning for de hos dem forsikkrede Skibe, naar de tages af Sørøvere, men ikke naar de tages af Kapere, hvorfor disse Selskaber svæve i stor Skræk for, at Domstolene i de nordlige Stater skulle dømme de sydlige Staters Kapere som Sørøvere, hvortil de synes at være meget tilbøielige.

Blandinger.

— Napoleon III har skjenket Hertuginden af Magenta Diamanter til en Værdi af 40,000 Frcs. og 3 Klædninger til et Beløb af 10,000 Fr., for at hun kunde optræde i stor Galla i Königsberg, hvor hendes Mand repræsenterede Keiseren.

— En bekjendt engelsk Chemiker, Dr. C. Watt, har opfundet en Maade til at frembringe aldeles farveløst Øle.

— Et lyonsk Blad meddeler, at der blandt Aspiranterne til Baccalaureusgraden ved Byens Høiskole i det nuværende akademiske Semester er en ung Dame, som ved ulykkelige Omstændigheder blev tvunget til at fortjene sit Brød som Gouvernante og med stor Vedholdenhed har drevet det langt videre i sine Studier, end det ellers er almindeligt for hendes Kjøn. Hun har hidtil bestaaet Prøverne meget hæderligt og vil saaledes sandsynligviis blive den første bachelière under det franske Universitets Omraade.

Charade.

De tvende Første er et helligt Ord,
Hvis blide Melodi i Sjælen bæver,
Naar den paa Seraphvinger over Jord
Sin Tanke mod en bedre Stjerne hæver.
Dybt i mit Hjerte Himmelordet staaer,
Og knytter venligt sig til Kjærligheden,
Der higer stille mod en bedre Vaar;
Thi, ak! dets Roser blomstre ei herneden.
Den Tredie i Vaargudindens Dragt
Beskeden, men dog trylleskjøn sig blander,
Naar Jorden, løst af Vinterlænkens Magt,
Paany i Himlens Brudesmykke stander.
Det Hele i den høie Marmorsal,
Kun sjeldent blander sig med gyldne Smykke,
Men tidt Du seer det i den lave Dal,
Hvor Nøisomhed er Hjertets bedste Lykke.

Opløsning paa Charaden i Nr. 109:

Speilæg.

Opløst af Edvard J. i Randers, J. J. i Helsingør, Nr. 69, en Kokkepige, Madam Skrelling i Nestved, Emma og Hans, Anna paa T., Et l. H., Emmy, B. S. i Helsingør, K., P. S. og Digteren paa Jonstrup, „Opløst og spiist af 5 vittige Væversvende paa Fanø“, Ruderknegt i Haderslev, den lille Spurv paa Svendstrup, en Huusmoder, Atte i W....k, Gevan, Tom, Trinesen, Chevalier.
Opløst paa Vers af Jalocin, Christen Heimdal.
Opløst som „Nøræg“ af Jacobe i Nestved.
— som „Lokker“ af Perf. i Nestved.

V.

I gamle Dage skrev man ikke Gravskrifter som nu; dengang skulde de være lange, brede, vidtløftige, helst hele Levnetsbeskrivelser, om muligt med en Stamtavle til og sommetider ogsaa et Regnskab over den Afdødes milde Gaver til Kirker og Skoler. I Odense findes der en saadan, hvor Ballancen med Døden paa ordentlig Bogholdermaneer er opgjort med Summa Summarum; i Kregome Kirke ved Arresø er der en af en bedre Art, ret i den omstændelige, naive, snakkesalige Stil: man mærker, at det er en gammel Præstemand, der har skrevet den, rigtig vel fornøiet med sit Liv og ikke mindre med sin poetiske Bearbeidelse af sin Ægteskabshistorie.

Gud til Ære Kirken til Prydelse sin Hus-
truis Forældre oc Slect saa oc sine Børn til
Amindelse er denne Tafle oprettet oc bekost
af H. Gjert Schumacher, som Ao. 1665 blef
Sognepræst til Chregme oc Vinderød Sog-
ner oc Ao. 1671 Sogneprest oc Profvist i Helsingør.
Min Hustru Anna fød i Chregme, Prestens Datter
I Torop tiufve Aar hun lefde der med Latter.
Herr Christen første Mand foruden Børn han døer
Men ved Herr Nicolai, fød udi Helsingør
Af Chruses Slect, sjuf Børn var hun af Gud begavet.
I Torop er de to med begge Mænd begrafvet.
Som Mand nu tusind Aar til fem tre Snese skref
Til Chregme flytted hun oc da min Kone blef.
Da hun fem fjerding Aar en Enke hafde levet
I Kyskhed oc i Tuct, som Guds Bud det udkræfvet
Og ey Affection til nogen anden fick
Med mig hun Echteskab, som Gud det vild, indgick.
I Chregme var hun fød, der ligger hendis Fader,
Herr Morten, oc Herr Frans sin Rad der efterlader,
Som hindes Stiffar oc min neste Formand var.
Der jeg til Kaldet kom da Døden Passen skar
Min Konis Moder af, Niels Bøgva's Datter Maren
Som jeg begrafve loed med Hindes Søster Karen
Som hafde værid gift med Simon Schrifver før.
Af mine Stifbørn to for hinde gich af Dør,
Jeg oc begrafve loed med disse udi Chregme
Tre af min Kones Børn, som oc var mine egne.
Med Resten flyttis nu her fra til Helsingør
O Gud vel signe os i Alting til vi døer.

Bekjendtgjørelser optages for en Betaling af 4 Sk. Petitlinien eller dens Plads; ikkun den øverste Linie bliver med en større Skrift, alle de øvrige med Petit. Træsnit til Bekjendtgjørelserne besørges efter Ønske, mod Beregning af Udlægene. Bidrag til Bladet saavelsom Avertissementer modtages i Gothersgade Nr. 11, hvorimod Anmeldelse om Subskription afleveres i Bogladen i Vimmelskaftet Nr. 32.

Skakopgave Nr. 60.

Hvid begynder og gjør mat i fem Træk.

Sort.

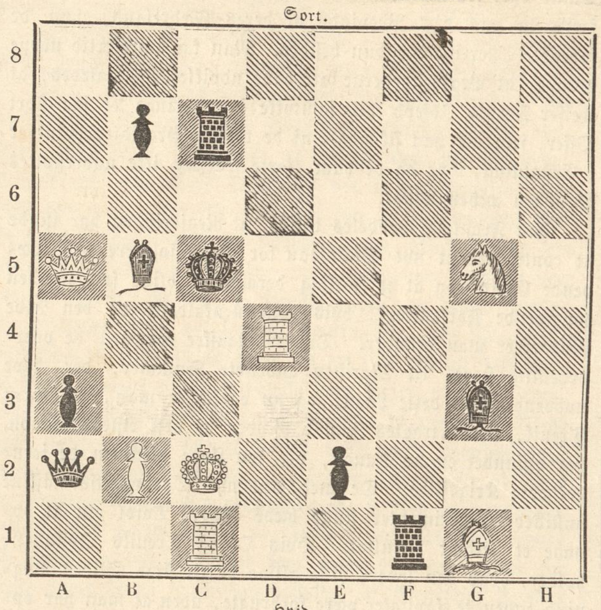

Hvid.

Døde.

Sir James Robert George Graham til Netherby, en af Englands bekjendteste Statsmænd, 69 Aar, † 25de Octbr. i London.

Sir William Cubitt, berømt engelsk Ingenieur, der ved den store Udstilling i London 1851 blev Ridder, † i Midten af October, i London.

Friedr. Carl von Savigny, berømt Retslærd, fra 1842—48 Justitsminister, † 25de Oct. i Berlin, 82 Aar.

Nylig er udkommen:

Livsbilleder af Christi Rige

i gamle og nye Tider, forfattede af flere blandt Nutidens ypperste Theologer. Udgivne af C. L. E. Mule, Sognepræst. 1—5. Hefte. Subskriptionspriis 24 Sk. for hvert Hefte.

De fire Evangelier,

paany efter Grundtexten oversatte, samt med Forklaring til Opbyggelse for menige Christne, og til Bibellæsningens Fremme, udgivne af Dr. phil. K. F. Wiborg, Præst. 1—15. Hefte. Subskriptionspriis 24 Sk. Heftet.

Efterretninger om geistlige Embeder i Kongeriget Danmark, deres Indtægter og Byrder, Præstegaardenes Beskaffenhed, samt topographiske, statistiske og andre Oplysninger, samlede og udgivne af Theodor Hertz, Feltpræst. Sjællands Stift. Anden Afdeling. 56 Sk.

Tidsskrift for den danske Bondestand, indeholdende Bidrag til dens Oplysning, Nytte og Fornøielse, udgivet ved et Selskab af A. Hahn, Landinspecteur, Lærer ved den høiere Landboskole i Lumby.

1ste Hefte: Om Bondestandens Oplysning. To fyenske Bondesønner (Rasmus Nyerup og Rasmus Christian Rask). Vandets Bevægelse i Jorden. Huusdyrenes Ernæring. Hver 14de Dag udgaaer et Hefte paa 32 Sider i 8vo. Subskriptionsprisen er 8 Sk. for hvert Hefte, og Subskriptionen er bindende for 12 Hefter.

Disse Skrifter faaes i Bogladerne i Danmark, Norge og Sverrig, hvor Subskription paa Fortsættelserne af samme fremdeles modtages, i Odense hos Forlæggeren

Den Hempelske Boghandel.

Photogaphi-Abums

faaes i stort Udvalg hos D. L. Clément, Universitetsbogbinder, Aabenraa 27 (218).

Ægte fransk

Chronodurophane Siccatif

af Gustave Solfarros berømte Fabrik i Paris, til Boning af Gulve, faaes tilligemed Brugsanviisning hos Brødrene Schoustrups Efterfølger, gl. Amagertorv Nr. 6. Bestillinger fra Provindserne bedes ledsaget med Contant. Prisen er 56 Sk. pr. Pot, iberegnet Dunken, som ved Tilbagelevering i uskadt Stand betales med 8 Sk. pr. Pot. En Pot er tilstrækkelig til 20 à 30 □ Alen Gamle Gulve sluge noget mere end nye.

Verdens-Barometret.

London	31	Octbr.	3	pCt.	Consols . . . $93^{3}/_{8}$.
Paris	„	—	3	„	Rentes . . . 68.
Wien	29	—	5	„	Metalliques . 65. 40.
Berlin	„	—	$3^{1}/_{2}$	„	Staats-Sch. 89.
Kjøbenhavn	1	Novbr.	4	„	Kgl. Obligat. $96^{1}/_{2}$.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommen:

Joh. Herm. Wessels Digte.

Ny Udgave ved J. Levin. 1. og 2. Hefte. Priis à 32 Sk. Tredie og sidste Hefte, indeholdende: Slutningen af Wessels Digte, Oplysende Anmærkninger og Digterens Levnet, samt Portrait, vil udkomme i November Maaned.

C. A. Reitzel.

Ny Subscriptions-Indbydelse paa

De forenede Staters Historie

af George Bancroft.

Naar den blodige Kamp mellem Norden og Syden i de amerikanske Fristater, der udøver en vigtig Indflydelse paa Europas Anliggender, mere end nogensinde før i dette Aarhundrede hendrager Opmærksomheden paa denne Verdensdeel, er det en Selvfølge, at Lysten til et grundigere Studium af de Forenede Staters Historie gjør sig mere og mere gjeldende Ingen har i den Grad forstaaet at give en originalere Fremstilling af dette Lands Udvikling og derved vinde Læsere, end den amerikanske Historieskriver George Bancroft. Vi ville derfor ikke undlade at følge de til os rettede Opfordringer om paany at gjøre hans berømte Værk: »De forenede Staters Historie« i den anerkjendt gode Oversættelse af afdøde Capitain i Søetaten Chr. Wulff tilgængelig for et større Publikum ved atter at aabne en Subscription i mindre Hefter paa dette classiske Arbeide.

Den nye Udgave bliver complet i 34 Hefter à 32 Sk.; hver Uge udkommer et Hefte og Subscription modtages i enhver Boglade samt hos Forlæggerne

Kjøbenhavn i November 1861.

C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade Nr. 11.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommen:

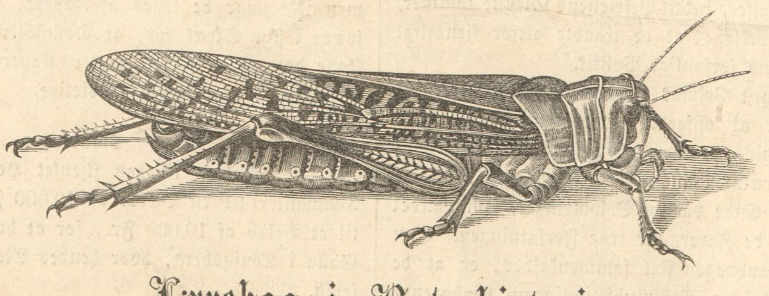

Lærebog i Naturhistorien.

Til Brug for Elementarklasser, udarbeidet af V. Prosch. Anden Udgave ved P. Tauber, Lærer i Naturhistorie i den mosaiske Friskole og i det v. Westenske Institut. Med ca. 200 større og mindre Afbildninger, indtrykte i Texten. Priis indb. 1 Rdl. 16 Sk.

C. A. Reitzel.

Danske Stearinlys

af udmærket Qvalitet, hvide og meget drøie. Prisen er yderligere nedsat: Nr. 1 à 3 Mk. 12 Sk., Nr. 2 à 3 Mk. pr. fuldvægtigt Pund, og de faaes alene i Fabrikens Udsalg i Krystalgaden Nr. 18, Hjørnet af Fiolstræde, hos Urtekræmmer

H. A. Møller.

Ordres til Provindserne expederes kun pr. Contant og hvert Omslag er mærket med min Adresse; lispundeviis gives Rabat.

1. Qvartal af „Ill. Tidendes“ 3. Bind er begyndt den 1. Octb 1861.

Hver Sondag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de 8 foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.

Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

BREVVEXLING.

Til b. i Varde. Det er kun af Mangel paa Plads, at Skakopgaverne have maattet udelades i den sidste Tid.
- en Læser i Ringsted. Portraiterne ere i Regelen tegnede efter Originalerne eller efter de nyeste Photographier af de Paagjældende eller efter bedre Afbildninger fra en kraftig Alder.
- Wald. Det glædede Vedkommende meget.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 111.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 10. November 1861. 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Alphonse de Lamartine. — Göteborg, af O. O. — Skruecorvetten „Dagmar“. — Den nye Studenterforeningsbygning i Kjøbenhavn. — Ugens Politik. — Barrots Controlapparat for Hoteller og Restaurationer. — Fra Kirkegaarden VI.

Alphonse de Lamartine.

Under Vaabenlarmen imod Slutningen af det attende Aarhundrede forstummede Poesien i Frankrig, efterat den ædle André Cheniers Stemme var kvalt af Bødlen, og uagtet Alfieri endnu undertiden hævede sin mægtige Røst, uagtet en Flok Poeter rørte Harpen under Skyggen af Weimars gamle Egetræer, glemte hele det øvrige Europa dog ogsaa Goethe, Schiller, Wieland og Herder, for med Blikket at følge Moreau og Erkehertug Carl, der maalte sig med hinanden ved Rhinen, Bonaparte og Wurmser, der kæmpede om Italiens Besiddelse. Men om Poesien end var forstummet, var den dog ikke tilintetgjort, fordi man paa Poesien kan anvende Digterens Ord: „Den haver den Skjebne, den aldrig skal døe,“ og da Uveiret havde lagt sig, da Himmelen atter var lys og klar, fik Verden snart Leilighed til at beundre René, Atala, Wallenstein, Waverley, Oberon, Don Juan og saamange andre Mesterværker. Den Harpe, som André Chenier lod falde, blev optagen af Alphonse de Lamartine.

Denne Digter, der har indlagt sig ligesaa megen Berømmelse ved sin Veltalenhed, sit sjeldne Mod, sin Humanitet og sit liberale Sindelag som ved sine Værker, er født ved Saônes Bredder i Mâcon den 21de October 1791. Hans Fader var Capitain i Cavaleriet og ægtede i Aaret 1790 den rige Frøken Alice des Roys, en Datter af Hertugen af Orleans' Generalkasserer. Da Revolutionen udbrød, stillede han sig ved sin Konges Side, kæmpede med Schweitzerne den 10de August 1792 og undkom ved et reent Mirakel. Han vendte tilbage til Mâcon, hvor hans unge Kone opholdt sig, men nogle Maaneder derefter blev han fængslet og ført til Autun. Ved Robespierres Fald aabnedes Fængselsdøren for ham, og han bosatte sig nu med sin Familie i den lille Landsby Milly. Her henrandt Digterens frie og lykkelige Barndomsaar i Omgivelser, der i høi Grad bidroge til at udvikle hans Genie. „Min Moder,“ siger han, „havde af sin Moder, da hun laa paa Dødsleiet, faaet en deilig Bibel, i hvilken hun lærte mig at læse, da jeg var ganske lille. Denne Bibel var prydet med Kobberstik, der fremstillede de ophøiede Begivenheder. Naar jeg havde læst en halv Side af den hellige Historie uden at begaae nogen betydelig Feil, belønnede min Moder mig ved at vise mig Billeder i den paa hendes Skjød opslaaede Bog. Hendes sølvklare, kjærlighedsfulde, høitidelige og lidenskabelige Røst gav Alt, hvad hun sagde, en Styrke og en Ynde, som jeg endnu i dette Dieblik saa tydeligt mindes, skjøndt det er over sex Aar siden den forstummede.“ Men Drengen maatte snart forlade Fædrenehjemmet for at opdrages hos Jesuiterne, og da han havde forladt de hellige Fædre, foretog han sin første Reise til Italien og vendte tilbage til Paris i det Dieblik, da Keiserdømmet vaklede og truede med at styrte sammen. Lamartine, hvem man havde lært at hade den keiserlige Regjering, traadte ind i Selskabslivet uden at have nogen klar Forestilling om, mod hvilket Maal han egentlig styrede; berøvet den moderlige Indflydelse lod det unge Menneske sig rive med af Strømmen og deeltog i Ungdommens Adspredelser; han havde, fortæller Sainte-Beuve, en Duel med Jussieu i Vincennesskoven, drømte alt om at vinde Laurbær som Digter, men især som Skuespiller, og fandt en velvillig Modtagelse hos Talma, som gjerne hørte ham med sørgmodig, men malmfuld Røst oplæse nogle utrykte Brudstykker af det af ham skrevne Sørgespil: „Saul“.

I Aaret 1813 gjensaae vor Digter Italien og tilbragte nogen Tid hos en Slægtning i Neapel; i hans Kammer, der havde Udsigt til Havet og Vesuv, til Castellamare og Sorrento, eller naar han i en Baad seilede langs Ischias Kyster, „hvor de blaae Bølger beskylle Orangetræets Fod,“ skrev han de fleste af de i »Les Méditations« optagne Digte. Efter Keiserdømmets Fald tog den unge Adelsmand Tjeneste hos den Fyrsteslægt, for hvem hans Forfædre havde offret Liv og Blod, og indtraadte i Livgarden. Efter de hundrede Dage forlod Lamartine den militaire Løbebane for udelukkende at hellige sig Digtekonsten, og opmuntret ved det Bifald, han vandt i den fornemme Verden og navnlig hos Hertuginde de Broglie, vovede Lamartine at tilbyde en Forlægger en Digtsamling. Begyndelsen var ikke meget lovende; Forlæggeren roste vel den unge Poet, men raadede ham til at studere Classikerne bedre, førend han selv optraadte som Forfatter. Først i Aaret 1820 samtykkede en aldeles ubekjendt Boghandler ved Navn Nicolle i at udgive »Méditations poétiques«, der gjorde saamegen Lykke, at Indenrigsministeren ifølge Ludvig den Attendes Befaling sendte ham den hos Didot udkomne Samling af den franske Literaturs Mesterværker, som en Opmuntring for hans Talent. Hele Verden kjender dette Digterens første Arbeide; hvem har ikke læst hans Ode til Byron, Aftenen, Indsøen, Efteraaret osv.; i Løbet af fire Aar bleve 45,000 Exemplarer afsatte, og den beundrende Samtid stillede Lamartine ved Siden af Chateaubriand, Goethe og Byron.

Alphonse de Lamartine.

Dette literaire Held, hvortil Aarhundredet ikke havde Mage at opvise, aabnede den diplomatiske Løbebane for Lamartine; han blev ansat ved Gesandtskabet i Neapel, og under Italiens glødende Himmel ægtede han en smuk og rig Englænderinde, der baade havde forelsket sig i hans Person og i hans Berømmelse. Indtil Aaret 1825 opholdt han sig først i Neapel, derpaa i London og kom saa igjen tilbage til Toscana som Chargé d'Affaires. Den betydelige Formue, hvoraf han alt ved sit Ægteskab var kommen i Besiddelse, blev forøget, da en rig Onkel, hvis Universalarving han var, afgik ved Døden; men hverken Diplomatien eller det glimrende og yppige aristokratiske Liv, han førte, formaaede at bortvende Lamartine fra Digtekonsten. Andet Bind af »Méditations« udkom i Aaret 1823; man bemærkede, at hans Stil var bleven renere, Formen endnu mere correct, og at store historiske Begivenheder havde begeistret ham. Man beundrede hans Ode til Bonaparte, Sappho og den døende Digter, og man kan paastaae, at intet af hans senere Arbeider indeholder mere fuldendte Digte eller er bedre skikket til ikke blot at sikkre Digterens Navn, men ogsaa hans Værker en Plads i Fremtiden. I Aaret 1825 udgav han Childe Harolds sidste Sang som Tegn paa sin Beundring for Lord Byron, men i denne Retning kunde han ikke maale sig med den engelske Digter; istedetfor en episk Sang faae vi kun en lang, men skjøn Betragtning. I dette Digt, hvori Lamartine skildrer Italiens Fornedrelse, forekomme følgende to Linier:

Je vais chercher ailleurs, pardonne ombre romaine!
Des hommes et non pas de la poussière humaine.

En neapolitansk Officeer, Oberst Pépé, følte sig fornærmet paa Grund af denne Yttring og udfordrede Lamartine. Digteren forsvarede sine Vers med Kaarden og fik ved denne Leilighed et betydeligt Saar, saa at hans Liv i lang Tid svævede i Fare. Neppe var han dog helbredet, førend han med Held gik i Forbøn for sin Modstander hos Storhertugen af Toscana.

I Aaret 1829 vendte han tilbage til Frankrig, hvor han endnu samme Aar udgav: »Harmonies poétiques et religieuses«. I dette Værk, der udviklede de Tanker, hvormed han daglig beskæftigede sig, aabenbarede Digteren sin hele Storhed og gjennemløb den umaadelige Tonestige, som fra en Vandring i Drømmenes Verden hæver sig til Begeistring eller synker ned til Fortvivlelse. Om dette Arbeide end tiltaler den store Hob mindre, fordi det ikke er sammentrængt nok til at frembringe et dybt og mægtigt Indtryk, ville Digtekonstens sande Venner dog stedse beundre det, og man seer tydeligt, at vor Digter følger sin egen Lære, naar han siger: „Jeg vil kun have Øie for det Skjønne, som Gud og Menneskene have frembragt, den øieblikkelige og virkelige Skjønhed, der tiltaler Øiet og Sjælen. Den historiske og critiske Skjønhed er til for de Lærde, den aabenbare og haandgribelige Skjønhed er til for os Poeter" — en Tanke udtrykt saaledes af den engelske Digter Wordsworth, at Poetens Bestemmelse her paa Jorden er, at legemliggjøre ved Ordets Bistand Alt, hvad Sjælen elsker og beundrer. Lamartine var imidlertid bleven Medlem af Akademiet, og han stod netop i Begreb med at reise til Grækenland som Gesandt, da Julirevolutionen udbrød. Den nye Regjering vilde lade ham beholde denne Post, men han afslog den og blev i Paris for at sige et sidste Farvel til den Kongeslægt, som en ubøielig Skjebne atter sendte i Landflygtighed. Men efterat han havde viist sin Deeltagelse for en saa stor Ulykke, betraadte han med oprigtigt Sind den nye Bane, som Julirevolutionen havde aabnet. „Det Svundne er kun en Drøm," sagde han; „man kan sørge derover, men man bør ikke spilde Tiden med unyttig Klage. Det er altid tilladt, det er altid hæderligt, at bære sin Andeel af Andres Ulykker, men man bør ikke frivilligt bære sin Andeel af Feil, som man ikke selv har begaaet .... Man bør stille sig i sine Medborgeres Rækker, tænke, tale, handle, kæmpe for Familiernes Familie, for Fædrelandet!"

Her begynder et nyt Afsnit af Lamartines Liv at aabenbare sig for os. „At elske, bede og synge, deri bestaaer hele mit Liv!" sagde Elvires lykkelige Elsker; men efterat han har ført os ind i Hjertets hemmelighedsfulde Helligdom, faaer han pludselig Lyst til at deeltage i det sociale Livs Bestræbelser, han vil ogsaa bestige Talerstolen og styrte sig i de parlamentariske Kampe.

Hans første Skridt paa denne nye Bane var ikke heldigt; Vælgerne i Toulon og Dunkerque negtede ham deres Stemmer, og nu besluttede han at udføre en alt længe næret Plan; han følte sig, ligesom saamange af vort Aarhundredes store Genier, ligesom Napoleon, Chateaubriand og Byron, med uimodstaaelig Magt draget til Orienten, og den 1ste Juli 1832 indskibede han sig i Marseille med sin Kone og sin Datter paa et Fartøi, som han fragtede for egen Regning, for at seile til Asien. Efter sexten Maaneders Fraværelse vendte Lamartine tilbage med en fortræffelig Bog: »Voyage en Orient«, som kun var altfor dyrkjøbt, da han paa denne Reise mistede sit eneste Barn, sin Julie, der døde af Brystsyge i Bayrut. Denne Reisebeskrivelse er, om man vil, et Mosaikarbeide; Religion, Historie, Philosophi, Politik og Poesi ere blandede mellem hverandre, men Interessen stiger bestandigt, Skibet flyver afsted, Kysterne forsvinde, Dalene, Bjergene, Mindesmærkerne, Menneskene, Havet og Himmelen skildres med mageløs Veltalenhed; Intet mangler i dette Drama, ikke engang Katastrophen, thi hver Gang Lamartine nævner sin Datter, naar han skildrer hende, „der staaer ene blandt disse mandige og barske Skikkelser, med de opløste Lokker bølgende ned over den hvide Kjole, med smilende og livsglade Ansigtstræk, med en Matroshat bundet om Hagen, legende med Capitainens hvide Kat eller med en Flok vilde Duer, der hvile sig paa en Kanonrapert, medens hun mader dem," føler man sig greben af Medlidenhed ved Tanken om, at han saa snart skal miste hende. I Bayrut stiger den Reisende iland, kjøber fem Huse til sin Kone og sin Datter, lader dem nyde det orientalske Livs yppige Glæder og reiser selv til Jerusalem, ledsaget af tyve Ryttere. De forskjellige Stammers Høvdinge ile ham imøde, Byerne aabne deres Porte for ham, og Gouverneurerne indestaae med deres Hoved for hans Liv, det har Ibrahim Pascha befalet. Han finder en gjestfri Modtagelse hos Lady Stanhope, Ørkenens Semiramis, og Araberne, der blendes ved Synet af denne herlige Skikkelse, som i Spidsen for sine tyve Ryttere galopperer gjennem Ørkenen, bøie Knæe for den franske Emir; men Emiren er ikke nogen anden end den stakkels Digter, der for kort Tid siden bad Oliehandlerne og Runkelroesukkerfabrikanterne om, at de vilde aabne Deputeretkammerets Dør for ham. Det ene maleriske Optrin afløser det andet i denne poetiske Reisebeskrivelse, men det mest tiltalende er dog Mødet med den arabiske Digter. Lamartine sidder ved Carmelbjergets Fod, omgivet af den yppigste Vegetation i Verden og ved Siden af Lilla, „denne Arabiens deilige Datter med den blottede Barm, med de lange, mørkebrune Haar, der falde ned i tusinde Lokker over hendes Skuldre mellem Guldzechiner, Perler og Blomster, som smykke det unge Hoved." Pludselig kommer en af Arabiens berømteste Poeter ridende paa sin herlige Hest; han har erfaret, at en Broder fra Occidenten var kommen, og han har indfundet sig for at indlade sig i en Veddestrid med ham. Lamartine modtager Udfordringen, og Asiens og Europas Digtere kæmpe om, hvem der kan prise Lillas Skjønhed i de mest harmoniske Sange.

Efter saaledes at have ført os med sig gjennem Grækenland, Syrien og Tyrkiet, maa han omsider tænke paa at vende tilbage; men han reiser med sorgfuldt Hjerte, thi det samme Skib, som har seet hans elskede Julie løbe munter og glad om paa Dækket, skal vende tilbage over Havet med hans eneste Barn i Ligkisten.

I October 1833 gjensaae Lamartine atter Frankrig, hvor Vælgerne i Bergues havde valgt ham til deres Repræsentant i Deputeretkammeret, og den 4de Januar besteg han for første Gang den Talerstol, til hvis Prydelser han skulde høre. Han udtalte sig skarpt mod Septemberlovene og skaanede ikke de Mænd, som, efterat have styrtet Bourbonerne i Pressefrihedens Navn, nu vilde undertrykke Pressen til Gunst for Julidynastiet. „Det gjelder ikke om at kneble Pressen", sagde han, „men om at indføre de for den store Hob gavnlige Reformer, om at forhindre, at en af Folket udført Revolution bliver ufrugtbar for Menneskeheden." I denne Tale, i hvilken den begeistrede Digter tillige søger at opfylde Folkerepræsentantens Pligt, gjenfandt man den liberale Legitimist og forudsaae den fremtidige Republikaner; men han optraadte ikke som nogen Ven af Julidynastiet, og det conservative Parti modtog kun med stor Mistillid en Forbundsfælle, der stillede sig paa et langt mere ophøiet Standpunkt og forblev uberørt af dets Lidenskaber og Interesser. Lamartine stod derfor næsten ganske alene med sin sociale Politik, for at bruge hans egen Benævnelse, og i flere Aar beskæftigede han Publikum mindre ved sine Taler end ved sine nye Værker, hvoraf dog intet gjorde saamegen Lykke, som hans første Arbeider. »Les Souvenirs«, »Impressions« og »Jocelyn« udkom i Aarene 1835 og 36; det sidstnævnte Digt, i hvilket Charaktererne maaskee ere lidt omtaagede og Beskrivelserne lidt langtrukne, er dog saa yndigt, at man glemmer disse Feil og glæder sig over denne Takkesang, opsendt af en Sjæl, der har forstaaet at skabe sig en vis Lykke i denne sønderrevne og sørgelige Tid og som besynger denne Lykke, medens de strengt Troende dog med Sorg lagde Mærke til, at Digteren efterhaanden fjernede sig fra Religionens positive Læresætninger og forfaldt til Mysticisme, hvilket maaskee i en endnu høiere Grad er Tilfældet med »La Chute d'un Ange« (1838) og »Recueillements poétiques« (1839). I det sidstnævnte Digt synes det, som om den Stemme, der sang saa melodisk ved Bourgetsøen, bliver stærkere og mere svulmende, i Forventning om det optrækkende politiske Uveir. I Deputeretkammeret forsvarede han paa samme Tid Ministeriet Molé mod den af Thiers, Berryer, Guizot og Garnier Pagés dannede Coalition, ikke fordi han billigede Ministeriets Optræden, „men fordi jeg", sagde han, „vil vedblive at stemme for Fredens og Amnestiens Ministerium mod de gaadefulde Ministre, der støtte sig til Septemberloven og hvis mistænkelige Forbund kun lover Landet to Resultater: Magtens ufeilbarlige Nedværdigelse og Frihedens Undergang". Lamartine fjernede sig mere og mere fra det conservative Parti, der var kommet til Roret med Guizot som Conseilspræsident, og den 27de Jan. 1843 brød han fuldstændigt med det under Adressediscussionen. „Jeg nedlægger her", sagde han i sin mærkelige Tale, „mit med Samvittighedsfuldhed overveiede Votum mod Adressen, mod den Aand, hvori den er affattet, mod Aanden i den Regjering, der modtager den, og jeg vil bekæmpe denne Regjering med Sorg, men med Standhaftighed i dens Fortid, i dens Nutid og maaskee i dens Fremtid." Lamartine holdt Ord, og de følgende Sessioner opponerede han stedse stærkere og stærkere mod Ministeriet Guizot; men om hans Tale end gjorde et dybt Indtryk paa den offentlige Mening, øvede de dog ingen Indflydelse hverken paa den conservative Phalanx i Deputeretkammeret eller paa Valgkredsene. De i 1846 udskrevne Valg forskaffede Ministeriet en anseelig Majoritet, fornemmelig bestaaende af Embedsmænd; men medens Ubevægelighedspolitiken seirede i Kamrene og i Kongens Raad, blev den dynastiske Opposition overfløiet af den af de revolutionaire Minder ophidsede offentlige Mening. For at ægge denne endnu mere skrev Lamartine „Girondisternes Historie" (1847), hvorom Historieskriveren Daniel Stern har sagt: „Blandt de umiddelbare Aarsager til, at den alt i Gemytterne fuldbyrdede Revolution gjorde sig gjeldende i den ydre Verden, var „Girondisternes Historie" en af de mest afgjørende, da den med et sandt Trylleri fremmanede Heltenes og Martyrernes Skygger fra 1783 og 1793, hvis Storhed syntes at være en taus Bebreidelse for vor Usselhed, hvis glødende Overbeviisning vækkede os af vor Dvale og lod os skamme os over vor Mangel paa Daadkraft." Den parlamentariske Opposition, der ikke endnu havde nogen Anelse om, til hvilke Yderligheder denne Folkets Ophidselse kunde gaae, besluttede at benytte den til at styrte Ministeriet. Reformbanquetter organiseredes i alle Departementer, men Lamartine, der følte Antipathi for Thiers og kun ringe Tillid til Odillon Barrot, deeltog ikke i disse Demonstrationer; han havde sin egen Banquet i Mâcon, hvor han i sine Vælgeres Nærværelse rigtignok betingelsesviis, men klart, bestemt og truende forudforkyndte det orleanske Dynasties Skjebne og udkastede den nærforestaaende Revolutions Program. „Hvis Kongedømmet skuffer de Forhaabninger", sagde han, „som Landet har knyttet til Aaret 1830, hvis det glemmer sin constitutionelle Ophøielse, hvis det ikke fuldstændigt slutter sig til Massernes Tankegang og lovlige Interesser, hvis det omgiver sig med et Valgaristokrati, istedetfor at støtte sig til hele Befolkningen, hvis det uden aabenbart at modsætte sig Nationens Villie kun gjør en passiv Modstand og ved at benytte sin Indflydelse kjøber et Dictatur, der er saameget desto farligere, fordi det er kjøbt uden noget Brud paa Forfatningen, hvis det ængster og ydmyger Nationen ved Embedsstandens Uredelighed, saa vil dette Kongedømme falde, det kan man være overbeviist om, ikke i sit eget Blod, som Kongedømmet i 1789, men i sin egen Snare. Og efterat have havt Frihedens Revolution og Hæderens Contrarevolution, vil man faae den offentlige Morals Revolution, Foragtens Revolution."

Nogle Maaneder senere aabnedes Kamrene, medens hele Frankrig var i Gjæring. Guizot fulgte ikke det af Lord Wellington i Aaret 1830 givne Exempel, han vilde ikke opgive Magten, selv da hans Ministerium den 12te Februar kun havde en Majoritet af tre og tredive Stemmer, og denne Stivsindethed forøgede Gjæringen, der nu antog en revolutionair Organisation. Begivenhederne den 22de, 23de og 24de Februar 1848 ere bekjendte. Lamartine spillede ingen Rolle de to første Dage, men han overtog Hovedrollen den tredie Dag.

Lamartine var ikke nogen Ven af Dynastiet Orleans; som gammel Legitimist og ny Republikaner var han dette Dynasties afgjorte Modstander, og det var ham, der skulde bibringe det Naadestødet. Men naar det gjelder om at forklare, hvorledes denne aristokratiske Digter, hvis Værker trods deres Fortræffelighed ingenlunde havde banet sig Vei til den store Hob, pludselig var bleven saa populair, at hans Navn var paa Alles Læber, maae vi i denne flygtige Skizze indskrænke os til at antyde, hvad der vilde udfordre hele Bind til at udvikle. Medens Partierne kæmpede om Magten i Kamrene, og medens de fornemste Ledere i det Høieste tænkte paa en politisk Omvæltning, vare udenfor Kamrene i lang Tid alle Forberedelser trufne til en social Revolution. I Folkerepræsentationen var Lamartine den mest glimrende Ordfører for en lille Skare, der dannede det saakaldte socialistiske Parti, som havde stillet sig den store Opgave, at omdanne Samfundsforholdene, og at indføre nye Ideer, Sæder og Love i Verden. At en slig Lære, der blev forkyndt af Fourrier og Saint-Simon, modtoges med Begeistring af de Ubemidlede, er indlysende, og ligesaa indlysende er det, at Lederne for denne vidt forgrenede Bevægelse gjerne toge Lamartine til Indtægt, og anførte hans veltalende Angreb paa Dødsstraffen, hans høimodige Udtalelser til Gunst for Hittebørnene, ja endog hans eiendommelige Opfattelse af det orientalske Spørgsmaal, som han til Gavn for Civilisationen og Overbefolkningen vilde gjøre til Grundlag for et heelt nyt System, som Beviis paa, at han sluttede sig til dem. Lamartine, der i politisk Henseende stiller Humanitet over Nationalitet, der i

social Henseende forlanger Lighed, Broderskab og en ved Lov befæstet Frihed, uden dog at føre os ind i dette sociale Paradis, som han med poetisk Begeistring skildrer, fralagde sig ingenlunde Slægtskabet med Fourrier og Saint-Simon. „Saint-Simonismen“, siger han i 'Voyage en Orient', „indeholder noget Sandt, Stort og Befrugtende, nemlig Christendommen bragt i Anvendelse paa det politiske Samfund og Lovgivningen paa det menneskelige Broderskab; fra dette Standpunkt betragtet er jeg Saint-Simonist. Hvad denne i Baggrunden traadte Sect har manglet, er hverken en Idee eller Tilhængere, men derimod en Høvding, en Hersker og en Regulator“. At Anførerne for de over hele Frankrig forgrenede socialistiske og republikanske Selskaber ved deres Lovtaler over Lamartine havde gjort hans Navn bekjendt blandt Almuen, deri og ikke i hans poetiske Begavelse eller i hans parlamentariske Virksomhed maa Grunden til hans Indtrædelse i den provisoriske Regjering søges. Det var, som sagt, den 24de Februar 1848, da Kongen alt havde frasagt sig Thronen, at han begav sig hen til Deputeretkammeret og traf i Forværelset nogle Republikanere, blandt hvilke Marrast, Bastide og Hetzel vare de bekjendteste, og disse vare tilbøielige til at stemme for et Regentskab. „Jeg vil kun slutte mig til en fuldstændig Omvæltning, jeg mener til Republiken“, svarede han paa deres Forestillinger. Derpaa traadte han ind i Forsamlingssalen, hvor Hertuginden af Orleans nu havde indfundet sig, og i hvilken en Folkeskare alt var trængt ind. Han forholdt sig længe taus, medens Marie og Cremieux foresloge en provisorisk Regjering; men da Odilon Barrots Indtrædelse syntes at aabne en gunstigere Udsigt for Regentskabet, besteg han Talerstolen og erklærede sig til stor Forundring for flere af sine Colleger, men dog med dirrende Stemme, mod det af en Kvinde og et Barn repræsenterede, orleanske Dynasti og understøttede ubetinget det Forslag, at oprette en provisorisk Regjering. Hans Tale, der blev holdt under en forfærdelig Tummel, blev afbrudt derved, at nye Folkehobe blandede med Nationalgardister trængte ind i Salen. En af de Nyankomne truede med at skyde Taleren. Præsidenten, der ligeledes blev truet, hævede Mødet og begav sig bort, ledsaget af en Mængde Folkerepræsentanter. Under den paafølgende Forvirring søgte Lamartine forgjeves at paabyde Taushed, og da det blev ham umuligt at meddele Hoben Navnene paa den provisoriske Regjerings Medlemmer, som valgtes blandt de forskjellige Partier, forlod han Kammeret, fulgt af en Mængde Borgere, og begav sig hen til Raadhuset. Efter hans Bortgang lykkedes det omsider Ledru-Rollin at oplæse de Navne, der syntes at have faaet Majoritet, og Lamartine var den tredie paa Listen efter Dupont de l'Eure og Arago. Medens den nye Regjering fordeelte Magten mellem sig paa Raadhuset, forlangte det udenfor staaende Folk med høie Raab, at Republiken skulde proclameres, og dette Folkeønske fik ogsaa sit Udtryk i følgende Sætning: „Den provisoriske Regjering vil en Republik, hvis den inden kort Tids Forløb raadspurgte Nation er enig med den.“ Under Fordelingen af de ministerielle Departementer tilfaldt Udenrigsministeriet Lamartine, uagtet hans Indflydelse dog ikke blot gjorde sig gjeldende med Hensyn til Frankrigs Forhold til Udlandet. Hans berømte Navn, hans mageløse Veltalenhed, hans høihjertede og humane Tænkemaade, i Forening med hans sjeldne Mod, forskaffede ham i alle Retninger en Autoritet, som Ledru-Rollin kun med Nød og neppe og alene ved at paakalde de revolutionaire Lidenskaber kunde holde Stangen. Den nye Udenrigsminister frelste Frankrig og maaskee Europa for en almindelig Omvæltning og søgte at skabe en moderat og varig Regjering. Det skal mindes, at han den 25de Februar gik alene ud til den truende, tætsluttede, bevæbnede Folkemasse, og fravristede den ved en af Veltalenhedens mest vidunderlige Seirvindinger den røde Fane, Symbolet paa en ny Rædselsregjering. Den Tale, som Lamartine holdt ved denne Leilighed, bør fremhæves, ikke blot fordi den uigjenkaldeligt er knyttet til hans Navn, men fordi den viser, paa hvilken Afvei de Talere befinde sig, der i deres Stræben efter at tale populairt stige ned til Mængden og benytte dens Sprog istedetfor at hæve den op til sig. Lamartine fortæller selv i sin »Histoire de la Revolution de 1848«, hvorledes han først søgte at berolige Folket ved at skildre den nys vundne og hidtil med Maadehold benyttede Seir. „Dette saae vi igaar“, vedblev han, „og hvad skulle vi see idag? Vi skulle see et andet Folk, hvis Forbittrelse er stegen, uagtet det nu har langt færre Fjender at bekæmpe, have Mistillid til de Mænd, som det igaar valgte til sine Anførere, indskrænke deres Handlefrihed, krænke deres Værdighed, miskjende deres Magt, uagtet de kun ere Eders Repræsentanter, lade en Hevnens og Grusomhedens Revolution afløse en i Humanitetens og Broderlighedens Navn udført Revolution og forlange af sin Regjering, at den som Symbol paa Samdrægtighed skal udfolde den Fane, der betyder en Kamp paa Liv og Død mellem Borgerne af det samme Fædreland, denne **røde Fane**, som man undertiden kan have været berettiget til at udfolde, naar Blodet flød, som et Skrækkebillede for Fjenden, men som bør sænkes øieblikkelig efter Kampen som Tegn paa Forsoning og Fred! Jeg vilde foretrække den sorte Fane, som man undertiden lader vaie i en beleiret By som et Ligklæde, for at betegne de til Menneskeligheden helligede Bygninger, der endog bør skaanes af de fjendtlige Bomber og Kugler. Forlange I da, at Eders Republiks Fane skal være mere truende og uheldspaaende, end en beleiret Stads? ... Borgere, I kunne øve Vold mod Regjeringen, I kunne befale den at forandre Nationens Fane og Frankrigs Navn. Hvis I ere saa slet ledede og hvis I fremture i den Grad i Eders Vildfarelse, at I ville paatvinge den en af et enkelt Parti bestaaende Republik og en Rædselsfane, saa har den ligesaa fast besluttet, som jeg, at foretrække Døden for at vanære sig ved at adlyde. Hvad mig angaaer, saa skal min Haand aldrig underskrive en slig Befaling. Jeg vil indtil min sidste Stund forkaste denne Blodfane, og I bør endnu langt snarere forkaste den; thi den røde Fane, som I bringe os, er kun bleven ført rundt om Marsmarken, dyppet i Folkets Blod i Aarene 1791 og 1793, men den trefarvede Fane er bleven ført rundt omkring i hele Verden tilligemed Fædrelandets Navn, dets Hæder og dets Frihed!“ I en Rundskrivelse af 4de Marts til den franske Republiks diplomatiske Agenter ved de fremmede Hoffer erklærede Lamartine, at Betydningen af de tre Ord: Frihed, Lighed og Broderskab, i Forhold til Udlandet kun var „en Venskabs- og Allianceerklæring til alle Nationer“, og Lord Normanby, Englands Gesandt, har i sine for kort Tid siden udgivne Memoirer aflagt Vidnesbyrd om, at det var Lamartines Bestræbelser, der bevirkede, at Krigen ikke forøgede alle de Lidelser, der bragte Europa i Gjæring og truede med at omstyrte Samfundsforholdene i Frankrig. Men Middelstanden og det høiere Bourgeoisie, der ikke havde sat sig imod Republiken, forfærdedes ved at see de socialistiske og revolutionaire Bevægelser vinde fornyet Styrke, ja endog antage en officiel Charakteer ved de fra Ledru-Rollin som Indenrigsminister udgaaede Rundskrivelser. Nationalgarden vilde understøtte den moderate Deel af den provisoriske Regjering, repræsenteret af Lamartine. Dens ubetimelige Demonstration den 16de Marts fremkaldte Dagen efter en forfærdelig Folkedemonstration, der i nogen Tid forskaffede Ledru-Rollin Overherredømmet. Men da Valgene i Departementerne fik et for den moderate Deel af Regjeringen gunstigt Udfald, der var en Protest mod Indenrigsministerens Politik, deeltog denne i en Sammensværgelse mod sine Colleger. En ny og mere afgjørende Demonstration blev forberedt til den 16de April. Lamartine og Marrast, der havde besluttet at kæmpe energisk mod Urostifterne, havde ingen væbnet Magt til deres Raadighed og mistvivlede om at seire. Daniel Stern beretter i den alt omtalte »Histoire de la Revolution de 1848“, at Lamartine vaagede hele Natten før d. 16de April, som et Bytte for den pinligste Bekymring; hver Time modtog han de mest foruroligende Rapporter og følte sig overbeviist om, at den kommende Dag vilde tilintetgjøre den Republik, som han havde ønsket, og tillige ende hans egen Tilværelse ... Han havde oprettet sit Testamente, hans Venner skulde bringe hans Kone i Sikkerhed og han havde alt brændt sine vigtigste Papirer.“ Men i det Øieblik, han traadte ud af Raadhusets Port, mødte han Ledru-Rollin, som af Frygt for det oprørske Parties Voldsomhed atter sluttede sig til sin Collega. Allarmtrommen gik, og Lamartine betroede General Changarnier Raadhusets Forsvar. Nationalgarden besatte Pladsen, Urostifterne tabte Modet, og den besindige Deel af Regjeringen seirede. Lamartine vilde ikke misbruge en Seir, hvortil han i saa høi Grad havde bidraget; han sluttede sig nøiere til Ledru-Rollin, idet han afslog at sprænge Regjeringen og fjerne sine ultra-revolutionaire Colleger, indtil den constituerende Forsamling var sammentraadt. Uagtet Situationen nødsagede ham til at gjøre denne Indrømmelse, forblev han dog den moderate Politiks Repræsentant, og ved Valgene den 23de April stredes ti Departementer om den Ære, at blive repræsenteret af ham. Hans Popularitet var saa stor i alle Samfundsclasser, at han syntes bestemt til at spille Hovedrollen; men han satte den paa Spil ved sin Forbindelse med Ledru-Rollin, især da han forlangte, at den provisoriske Regjerings Medlemmer skulde have Sæde i den af Nationalforsamlingen d. 9de Mai oprettede executive Commission. Han nærede Frygt for, at det anarchiske Parti og de fanatiske Republikanere skulde gjøre nye Opstandsforsøg, medens Regjeringen savnede den nødvendige Styrke til at undertrykke dem. Da Lord Normanby gjorde ham opmærksom paa de med en slig Alliance forbundne Farer, svarede han: „De har Ret, i tre Uger vil man betragte mig som en Usling, men jeg opoffrer mig fuldstændigt og med frit Overlæg for mit Fædrelands Frelse.“ Det skulde dog ikke forundes ham at naae Maalet. Han kunde ikke forhindre, at Pøbelen den 15de Mai trængte ind i Nationalforsamlingen, og da han vilde paavirke Oprørerne ved sin i saa lang Tid uimodstaaelige Veltalenhed, lød det foragtelige Raab fra Mængden: „Nu have vi nok af den Vise!“ Han samlede derpaa en Bataillon af den af ham selv oprettede Mobilgarde, vendte i Spidsen for den tilbage til Forsamlingssalen, jog Oprørerne ud, steg tilhest, rykkede mod Raadhuset med Nationalgarden, gjenerobrede det, fængslede Hovedmændene for Opstanden, som han sendte til Vincennes, og vendte triumpherende tilbage til Nationalforsamlingen. Det var det sidste Held, han skulde have; Veltalenhedens Tid var forbi, Sværdet skulde nu spille Hovedrollen, og Lamartine indsaae det. Om han end nærede Frygt for den militaire Magt, repræsenteret af Minderne fra Keisertiden, om han end havde isinde at bringe den Lov, som landsforviste Bonaparterne, i Anvendelse mod Louis Napoleon, var han dog den Første til at udpege General Cavaignac som den Mand, der kunde beherske Situationen. Og her ender Lamartines politiske Løbebane. Efterat den berømte Taler uden egen Brøde havde mistet sin Popularitet, blev han Modløshedens Bytte og syntes at mistvivle om den ikke mere af ham styrede Republiks Fremtid. Den Tale, han holdt d. 6te October, kan betragtes som hans politiske Testamente; den er et Vidnesbyrd om, i hvor høi en Grad de skuffede Forhaabninger nedbøiede hans Sind. Han bekæmpede det Forslag, at Nationalforsamlingen skulde udnævne Republikens Præsident og forlangte, at denne Udnævnelse skulde fremgaae af et almindeligt Valg, uagtet han forudsaae, hvilket Resultat denne Henvendelse til Folket vilde fremkalde. „Jeg veed“, sagde han, „at der gives Øieblikke, da Mængden er ført paa Vildspor, at der gives Navne, der lokke den store Hob ligesom et Luftsyn lokker en Hjord, ligesom et purpurfarvet Klæde lokke de ufornuftige Dyr. Jeg veed det, jeg frygter det mere end Nogen, fordi der neppe gives en eneste Borger, som i høiere Grad har knyttet sin Sjæl, sit Liv, sin Nutid og sit Eftermæle til Republikens Sag. Grundlægges den, har jeg løst min Opgave, gaaer den under enten i et Anarchi eller i et tilbagevendende Despoti, gaaer mit Navn og mit Eftermæle under tillige med den, og jeg vil kun blive en Gjenstand for min Samtids Foragt. Nu vel, uagtet dette forfærdelige, personlige Ansvar, trods de Farer, som vore vaklende Institutioner kunne være udsatte for, uagtet Republikens Fare er min Fare og dens Undergang min Ostracisme og evindelige Sorg — hvis jeg overlever den, tager jeg dog ikke i Betænkning at erklære mig for den Afgjørelse, der forekommer Eder farligst, for Præsidentens Udnævnelse af Folket! Svigter Folket os og svigter det sig selv, saa bliver det Folkets Sag, saa vil det ikke være os, men det, der har manglet Udholdenhed og Mod. Jeg gjentager det, vi kunne falde ved dets Brøde, medens vi fuldbyrde vor Gjerning, men Republikens Undergang vil da ikke tilskrives os! Ja, hvad der end skeer, vil Historien dog mindes, at vi have anstillet et Forsøg med Republiken, med Republiken saaledes som vi have kundgjort og opfattet den i fire Maaneder, Begeistringens, Moderationens, Broderskabets, Fredens, Religionens Republik, Washingtons Republik! Det har maaskee været en Drøm, men det har været en herlig Drøm for Frankrig og for Menneskeheden!“ Man veed, hvorledes tre paa hinanden følgende Folkeafstemninger tilintetgjorde denne Drøm; ved Præsidentvalget fik Lamartine kun 7910 Stemmer, og ved de almindelige Valg i April 1849 blev hans tidligere Valgkreds ham endog utro, saa at han kun blev Medlem af den lovgivende Forsamling paa Grund af et Omvalg i Loiredepartement. Da han ikke vilde slutte sig til noget Parti, spillede han kun en underordnet Rolle i de politiske Bevægelser fra 1849 til Slutningen af 1851. Han deeltog i Redactionen af »Le Pays«, som paa den Tid forsvarede den moderate Republiks Sag; men efter Begivenhederne i December opgav han denne Stilling og trak sig aldeles tilbage fra de offentlige Anliggender. Hans oekonomiske Forfatning havde alt længe været undergravet; det glimrende Held, „Girondisternes Historie“ havde havt, var ikke tilstrækkeligt til at gjenoprette de Tab, han havde lidt, Februarrevolutionen forøgede det, og Lamartine søgte forgjeves ved utrættelig Arbeidsomhed at dække Underballancen. „Restaurationens Historie“, et Værk, der, om det end ikke kan kaldes grundigt, dog indeholder en Mængde vigtige og skarpsindige Bemærkninger og Charakteerskildringer, udkastede med ligesaa megen Sandhed som Skjønhed, „Folkets Raadgiver“, der lærer Folket Liberalitet og Klogskab, „Tyrkiets Historie“, „Ruslands Historie“, en Udgave af hans samlede Værker, forsynet med Anmærkninger og Udgivelsen af endnu flere Bøger og periodiske Tidsskrifter, formaaede ikke at bringe Lamartine paa Fode igjen. Hans Venner henvendte sig nu umiddelbart til hans Landsmænd og aabnede i Aaret 1858 en Subscription for den store Digter, for den Mand, der under Februarrevolutionen paa den mest glimrende Maade optraadte som den truede Samfundsordens og Moderationens Talsmand. Men denne Henvendelse til hans Landsmænds Beundring og Taknemmelighed har hidtil ikke fundet noget særdeles villigt Øre, og Resultatet af Subscriptionen har endnu ikke været istand til at sikkre Lamartine den sorgløse Rolighed, som Cicero efter et bevæget Liv lykønskede sig til at have fundet.

Naar man vil bedømme Lamartine, maa man betragte ham baade som Poet, som Taler og som Statsmand. Pseudonymen Timon (Cormenin?), en af Frankrigs strengeste Critikere, har i »Livre des Orateurs« sagt om Lamartine: Han er ingen classisk Digter, men han er den største Improvisator, som det franske Sprog eier. Han er skjødesløs, men han er simpel og naturlig, netop fordi han er skjødesløs. Han leger med Rimene, og Stjernerne bevæge sig ikke meer harmonisk paa Himmelhvælvingen, end hans Vers, Bækken skyder

sig ikke hen over Sletten med en mere melodisk Rislen, ingen Fuglesang er mere oplivende. Jeg veed ikke, om hans Lyres Strenge give en altfor eensformig Lyd, og jeg vil ikke vide det. Henrykker Nattergalen mig ikke stedse? Lukker jeg mit Øre for Vandfaldets fjerne Brusen eller mit Øie for Stjernernes tindrende Glands? Som Taler improviserer Lamartine paa samme Maade som han digter. Han er en reen og ublandet Lyriker, hvis Palet aldrig mangler de mest glødende Farver og som smykker sin Tale med de yppigste Billeder. Hans Phantasi er levende, hans Hukommelse er sikker, ingen Afbrydelse standser ham; hvor stor en Omvei han end gaaer, naaer han dog altid Maalet, og han forstaaer at bevare sin Sindsro under de voldsomste parlamentariske Storme. Som Statsmand lader Lamartine sig sikkert altfor meget beherske af sin Phantasi. Man veed temmelig godt, hvad han ikke vil; han er en Modstander af Bourbonerne, Keiserdømmet, Aristokratiet og Camarillaen, men hvad han egentlig vil, er vanskeligere at sige. Han vil: „En organisk og progressiv Constituering af hele Demokratiet, det gjensidige Barmhjertigheds og sociale Broderskabs Princip modtaget, ordnet og bragt i Anvendelse i sin hele Udstrækning for at fyldestgjøre Mængdens Interesser." Selv da Lamartine havde Magten, foretog han intet practisk Skridt, der fuldstændigt oplyser os om, hvad han egentlig meente med disse dunkle og omtaagede Theorier, og det synes at fremgaae af alle Begivenhederne i Februarrevolutionen, at han ikke var Bærer af noget socialt System, men at den ædle Digter i sin Higen efter at afhjelpe Folkets Lidelser lod sig tage paa Slæbetouget af saadanne Mænd som Louis Blanc, og Ledru-Rollin. Men har han feilet i denne Henseende, kan man dog med Sandhed sige, at han har plantet Frihedens Fane ikke blot i Ord, men ogsaa i Gjerningen; han har kæmpet ikke for de begunstigede Classers Forrettigheder, men for Alles Lighed, for at Retfærdighedens og Moralens evige Love skulde styre Verden, for at den saakaldte Nødvendighed ikke skulde underkue ædle og ophøiede Grundsætninger og for at Folkesouverainiteten skulde blive en Sandhed. Og han er altid optraadt som ædle og ophøiede Tankers glimrende, energiske og selvopoffrende Talsmand. Ikke et eneste af hans Skrifter og ikke en eneste af hans Handlinger bærer Lavhedens Præg, og om han end ofte lader sig forlokke af en eller anden tilsyneladende glimrende Theori og undlader at bringe den paa den practiske Fornufts Prøvesteen,

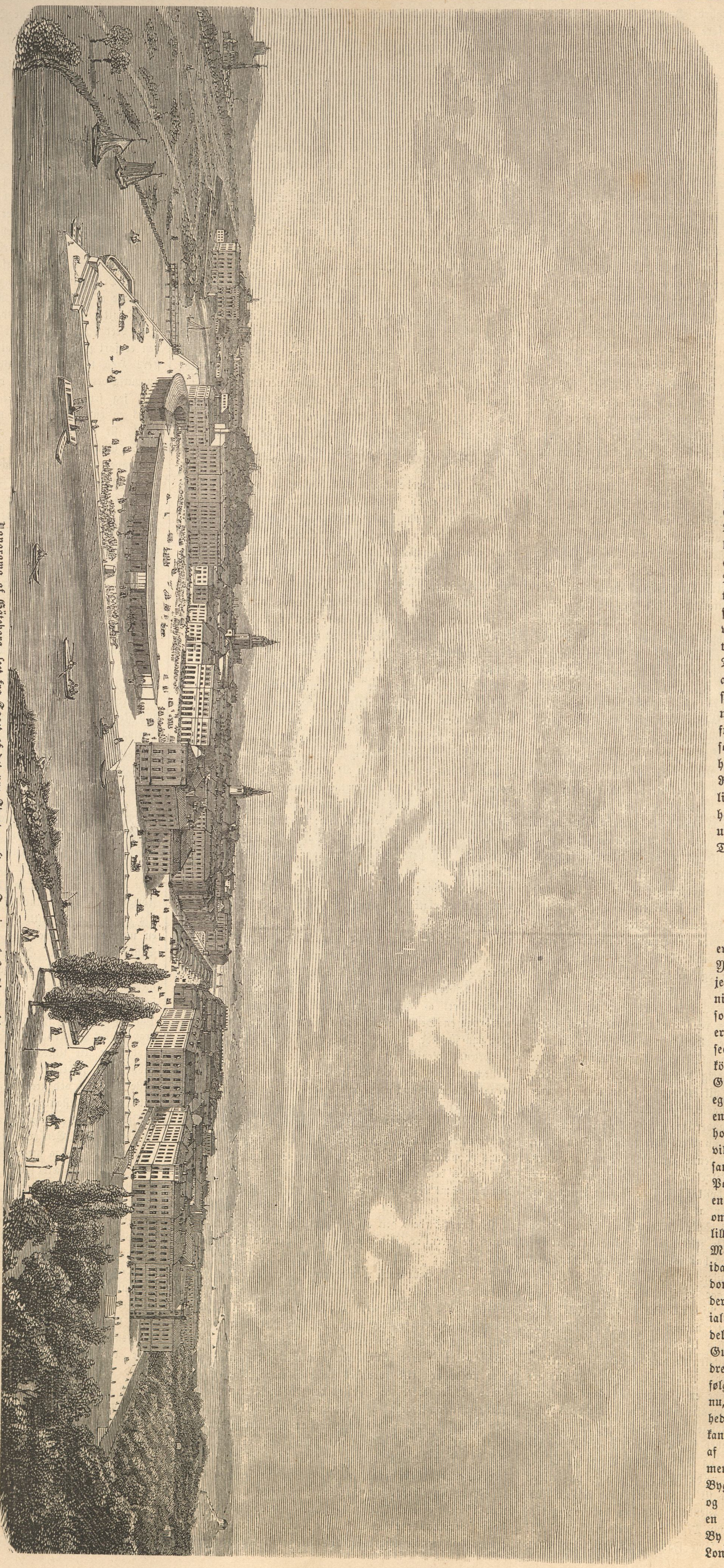

Panorama af Göteborg, seet fra Taget af det nye Theater, efter en Tegning af H. Siegumfeldt.

saa forlader han dog ikke sit ophøiede, ideale Standpunkt og lefler aldrig for Mængden. Udfolder han glimrende Phantasibilleder for den om en ideal Samfundstilstand, i hvilken Pauperismen, dette Staternes Hovedonde, skal betvinges, saa kan man være overbeviist om, at han selv er den første til at lade sig henrive af disse Phantasibilleder. Med Overbeviisningens hele Styrke troer han paa sin egen Lære, og den fra en Tilhænger af det constitutionelle Kongedømme forvandlede Republikaner har været en af de ædleste Forkæmpere for Nutidens Civilisation, det vil sige, for Demokratiet. Den store Digter har ikke, som Remusat siger, ladet sig nøie med at betragte de menneskelige Forholds Udvikling, ligesom man betragter Stjernernes Bevægelse, men han har erkjendt, at Samfundet er Fornuftens og den frie Villies Rige, og at den himmelske Mechanismes uforanderlige Love ikke herske paa Jorden. Om hans Tillid til Folket end har været for stor, og om den end er bleven skuffet, saa har Lamartine dog som Statsmand og Taler ærlig bestræbt sig for at løse en af Tidsalderens største Opgaver: at hæve de mindre begunstigede Samfundsclasser saavel i politisk som i social Henseende, og hans Bestræbelser i denne Retning ville sikkre ham et ligesaa hæderlig Plads blandt hans Aarhundreders mest udmærkede Mænd, som hans Digterværker.

J. C. M.

Göteborg.

Af samtlige svenske Byer er der ingen, som i sit Ydre, i hele Charakteren, jeg vilde næsten sige: Holdningen, er saa europæisk som Göteborg. Stockholm er udentvivl i visse Henseender langt skjønnere, Norrköping er ikke at foragte, men Göteborg har noget Særegent, hvorved den indtager en bestemt Plads heelt og holdent for sig selv og altid vil undgaae den Skjebne at sammenblandes med Peer og Poul. Stockholm er virkelig en stor Stad, Göteborg er, om man saa vil, kun en lille, men naar hin deilige Mälarestad endnu den Dag idag i hele sin Localeiendommelighed bevarer Meget, der minder om Birger Jarl, ialtfald om den yngre Middelalder, har Göteborg fra Gustaf II. Adolfs Aarhundrede af forstaaet saaledes at følge med sin Tid, at den nu, selv i de mindste Enkeltheder, befinder sig — man kan gjerne sige — paa Høiden af sin Samtids Fuldkommenhed især med Hensyn til Byggevæsen, Communalvæsen og Comfort. Göteborg er en sand Pragtudgave af en By — i Duodez, ret et lille London indenfor Omfan-

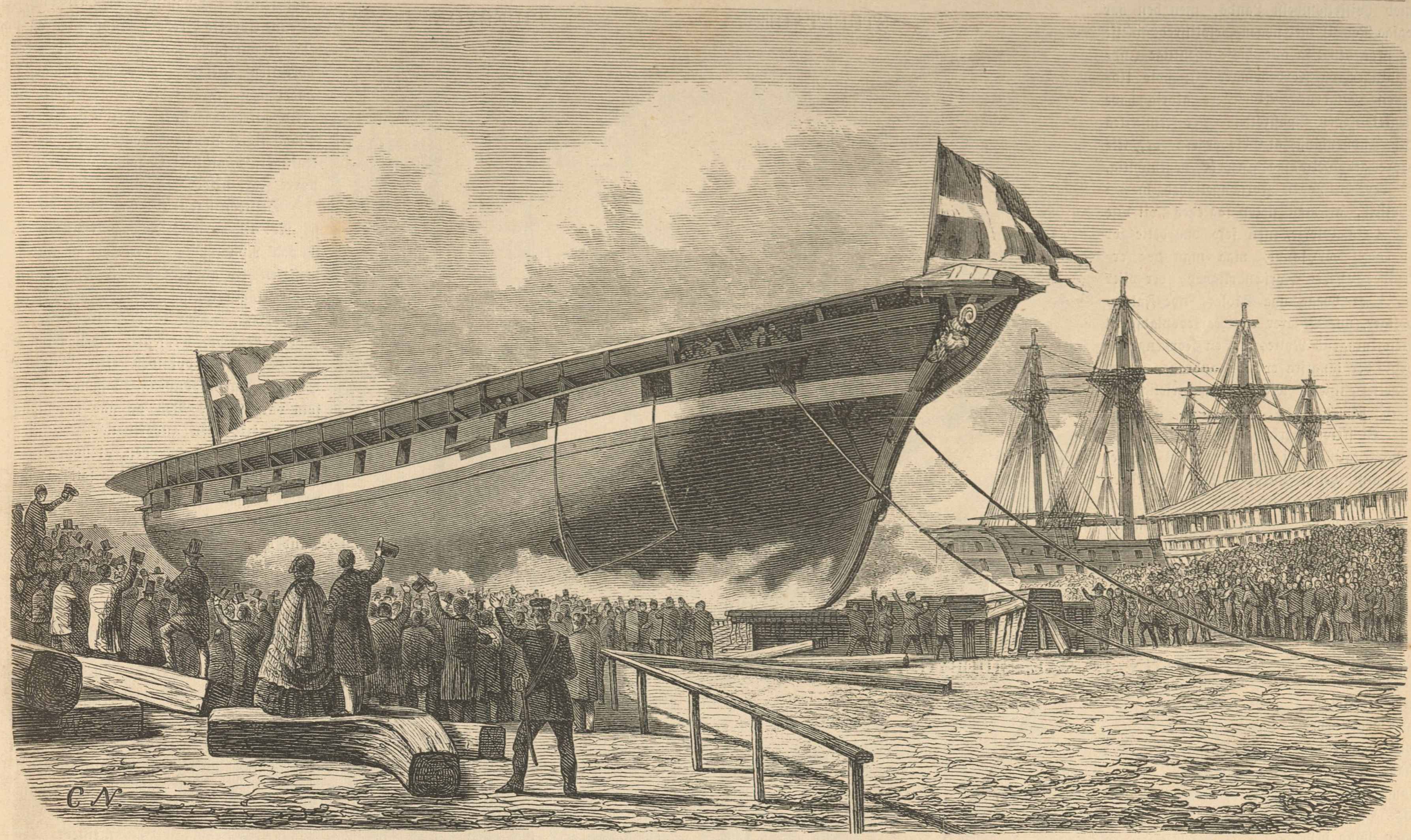

Skruecorvetten „Dagmars" Afløbning paa Nyholm, den 1ste Novbr. 1861.

get af nogle forholdsviis meget faa Kvarterer. Stadens Beliggenhed langsmed Götaelven, paa den ene Side, og under Bjerge, der paa den anden Side hensynsløst trænge den ind paa Livet, har fra først af gjort det umuligt for den at udvide sig anderledes end ved Forstæder, der endog mangle nærmere Sammenhæng med Centrumet, men denne saaledes snevert indeklemte Kjerne har tidligt taget sit Parti og det er lykkedes den ved smukke og conseqvente Bestræbelser at blive storartet i det Smaa. Den Reisende, der fra den sydlige Side træder ind i Göteborg, vil uvilkaarligt blive slaaet af Forbauselse og Overraskelse; disse mægtige Bygninger, udstyrede med architektonisk Pragt, disse snorlige, brede Gader med deres elegante Boutiker, disse venetianske Broer i Baggrunden, ville i første Øieblik minde ham om Fastlandets meget „fashionable" Byer, han gaaer videre og videre, han finder intet andet end denne Storstadscharakteer, hvor han vender sig hen, men opdager en Mængde endnu mere stadselige Paladser, endnu mere kostbare Anlæg; han standser for at beundre den nye Børs og Molins Gustaf-Adolfs-Statue, han finder en Jernbanegaard, der i Udstyrelse og Bekvemhed kan maale sig med Udlandets fornemste, han finder en botanisk Have, der tillige udgjør en saa smuk Promenade, som mange Hovedstæder maatte misunde Göteborg; han vil gaae endnu videre, men nei, thi videre — er der ikke. Han har allerede seet det Hele, og dette Hele er ikke større, end at London vilde kunne putte det i sin Lomme, men enhver nok saa lille Deel deraf er fuldendt, det er Qvintessencen af mange berømte Continentsbyer, der her er sammenlagt i det mindst mulige Rum, det er — for at tale meget poetisk — som den ægte Rosenolie: en heel Rosengaard comprimeret til een Draabe.

Alt dette har ikke ladet sig gjøre uden uhyre Offere og Bekostninger, men der er ogsaa kun een Mening om, at ingen anden svensk By udmærker sig ved saa megen Almeenaand, saa meget Sammenhold, saa megen roesværdig Kappelyst for Alt hvad der tjener til at sikkre et Samfunds Velvære og Udvikling som Göteborg. Den kan med Rette være stolt af sin Handel og sine Rigdomme, sine mangfoldige Fabriker og en Industri, der i flere Henseender udholder Concurrencen

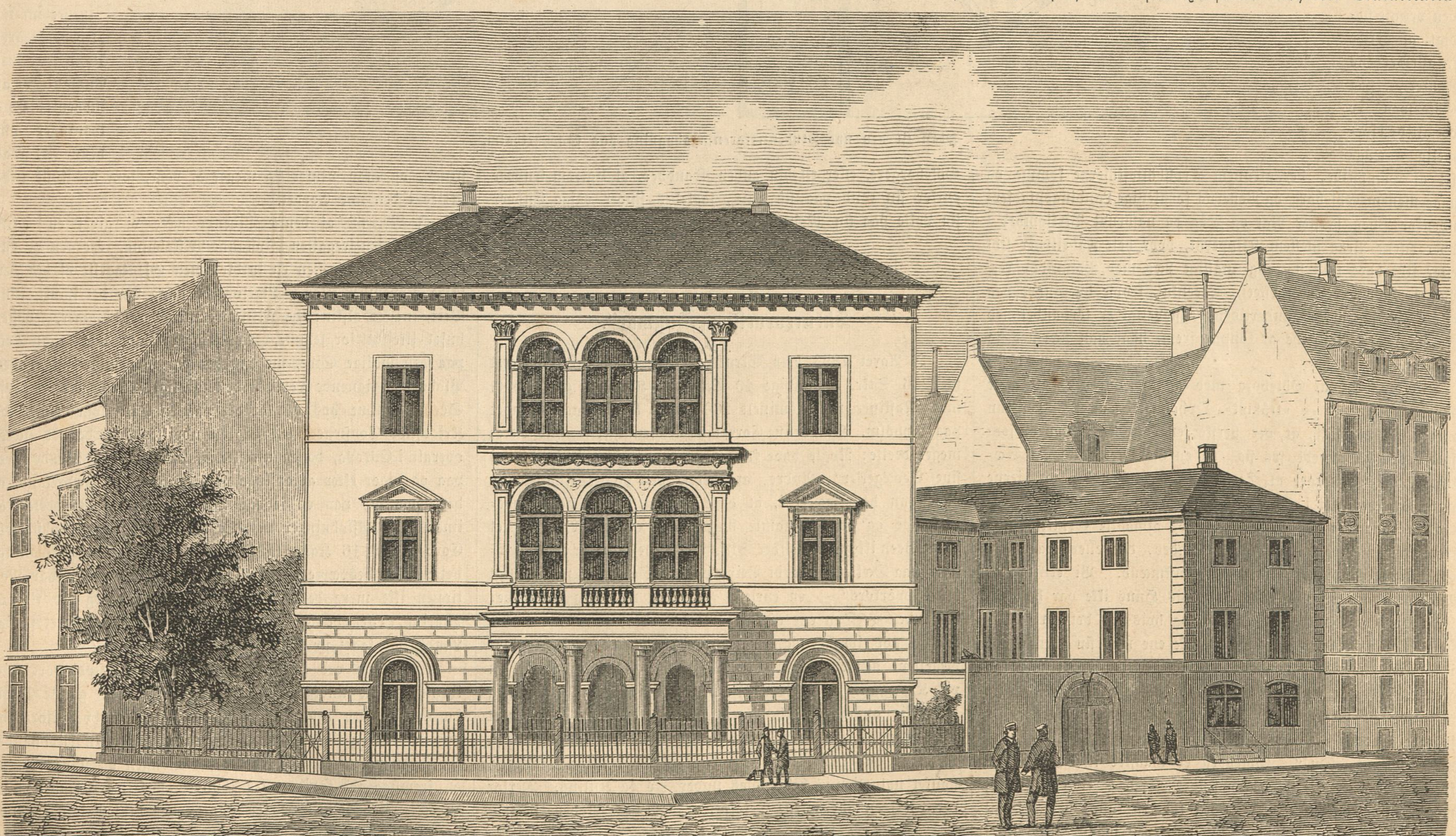

Studenterforeningsbygningen paa Gammelholm.

med hvilketsomhelst Lands, men den har ogsaa Ret til med nogen Selvtilfredsstillelse at pege hen paa alle disse offentlige Indretninger og Forbedringer, til hvis Udførelse Stadens Medborgere aldrig have negtet nogen Opoffrelse. Der fremsættes den Indvending, at Göteborgerne dog ikke gjøre alt Dette saa ganske uegennyttig, at der er nogen Forfængelighed med i Spillet, at man netop saaledes „vil vise sig“ i sin Glorie, men selv om dette for en Deel var sandt, maa man dog erkjende, at den Forfængelighed, der viser sig i at bygge nye Skoler, nye Fattigboliger, nye Bazarer og Markedspladse til Befolkningens Nytte, er en Forfængelighed, der langtfra er ilde anbragt, og at i dette Tilfælde Maalet dog virkelig helliger Midlet.

Vi skrive hverken Byens Historie eller dens Statistik, vi nøies med at give et lille almindeligt Billede af den. Göteborg er en smuk By og den er en rig By; Handelen spiller der en saa stor Rolle, at de fleste andre Interesser naturligviis maae træde lidt i Baggrunden for hin; vi ville ikke dermed have sagt, at Göteborg ikke tillige indeslutter megen Intelligents, megen Dannelse og Sands for Andet, end Penge og Manufacturvarer — vi troe tvertimod, at Byen i denne Henseende staaer uhyre langt over for Ex. Hamborg, men hvad der fortrinsviis lader sig see i Göteborg, det er den Færdsel og Livlighed, der udmærker dens storartede Havn og paa en Maade giver hele Byen Charakteren af en Myretue. Hele den indre Havn og Skjærgaarden vrimle stadigt af Skibe fra alle Verdens Kanter, paa Götaelven er der altid en formelig Trængsel af Dampskibe, der gjennem Trollhättasluserne komme og gaae mellem Göteborg og Venerns forskjellige Landingspladser; udenfor Byen hersker Nat og Dag en uafbrudt Virksomhed i hver eneste Vraa mellem Klipperne, hvor hele Fabrikbyer lidt efter lidt have reist sig, og utallige Læs med Bomuldsvarer, Papir, Tømmer, Muursteen, Steenkul, krydse hverandre paa alle Veie, saa at det undertiden bogstaveligt er forbundet med Fare for den Reisende at komme frem, naar han nærmer sig Staden.

Man siger, at Göteborg med al sin Livlighed, alt dette Røre, dog er et — »tråkigt« Opholdssted, at man der kun morer sig daarligt, at der hersker en Stivhed i Tonen, som støder den Fremmede fra sig, og en vis Methodisme i Sæderne, der ødelægger al Selskabelighed. Det kan nu gjerne være, at siden Alt i Göteborg skal være saa engelsk, foretrækker man der ogsaa den kolde og afmaalte Gentlemanskik fremfor den Lethed og Meddeelsomhed, der ellers har givet Svenskerne Navn af Nordens Franskmænd. Vi erindre os Anekdoten om en vis Magnat, hvis Huus ikke var bekjendt for nogen høi Grad af Gjestfrihed og hvis Lod det derfor tilsidst blev i Regelen at sidde ganske ene med sin Gemalinde i Slottets store Pragtgemak de lange Vinteraftener; naar da Hendes Naade engang imellem begyndte at gabe og tillod sig at yttre til sin Gemal: „Vi kjede os dygtig, min Ven!“ svarede Herren i Huset altid meget lakonisk: „Ja, men — rige ere vi, Du!“ Göteborg er maaskee ikke aldeles fri for at et lignende Forhold finder Sted i et eller andet meget solidt Huus der, men man vil dertil kunne bemærke, at man omvendt andre Steder her i Verden maaskee morer sig altfor meget, og hele Spørgsmaalet vil da kunne føres tilbage til den simple Sætning, at den gyldne Middelvei mellem Alvor og Glæde, der har voldet saamangen dybsindig Philosoph Hovedbrud, heller ikke er bleven fundet af de gode Göteborgere, eller til hin anden Sandhed, at ligesom Enhver dyrker sin Gud paa sin Viis, saaledes finder ogsaa Enhver sin Lykke paa sin Maneer.

O. O.

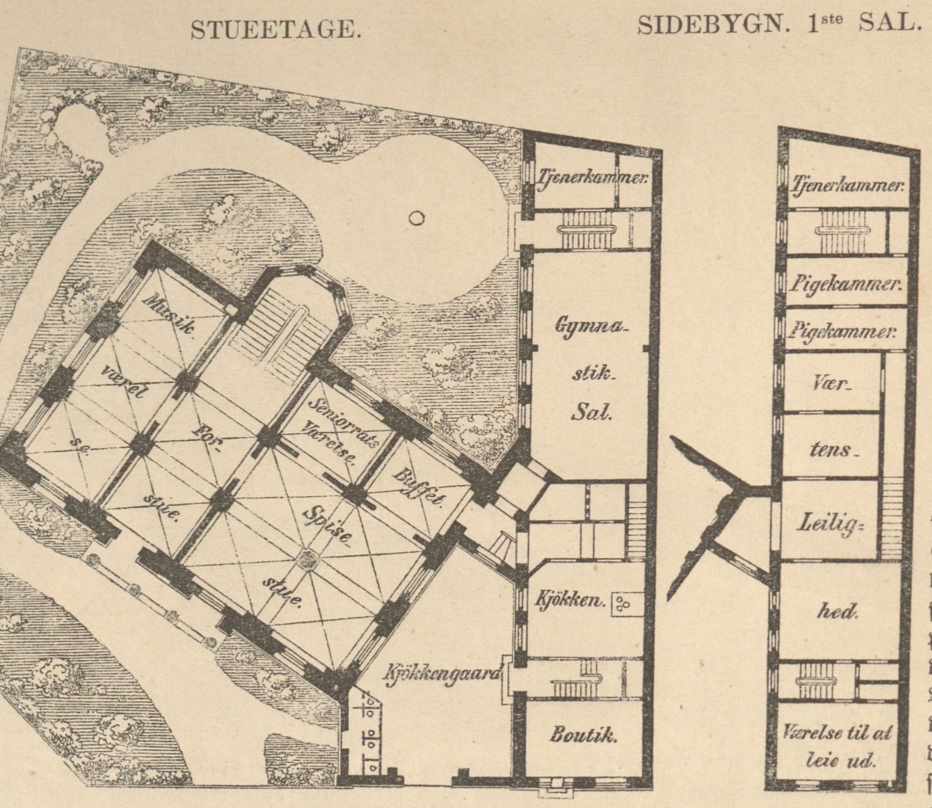

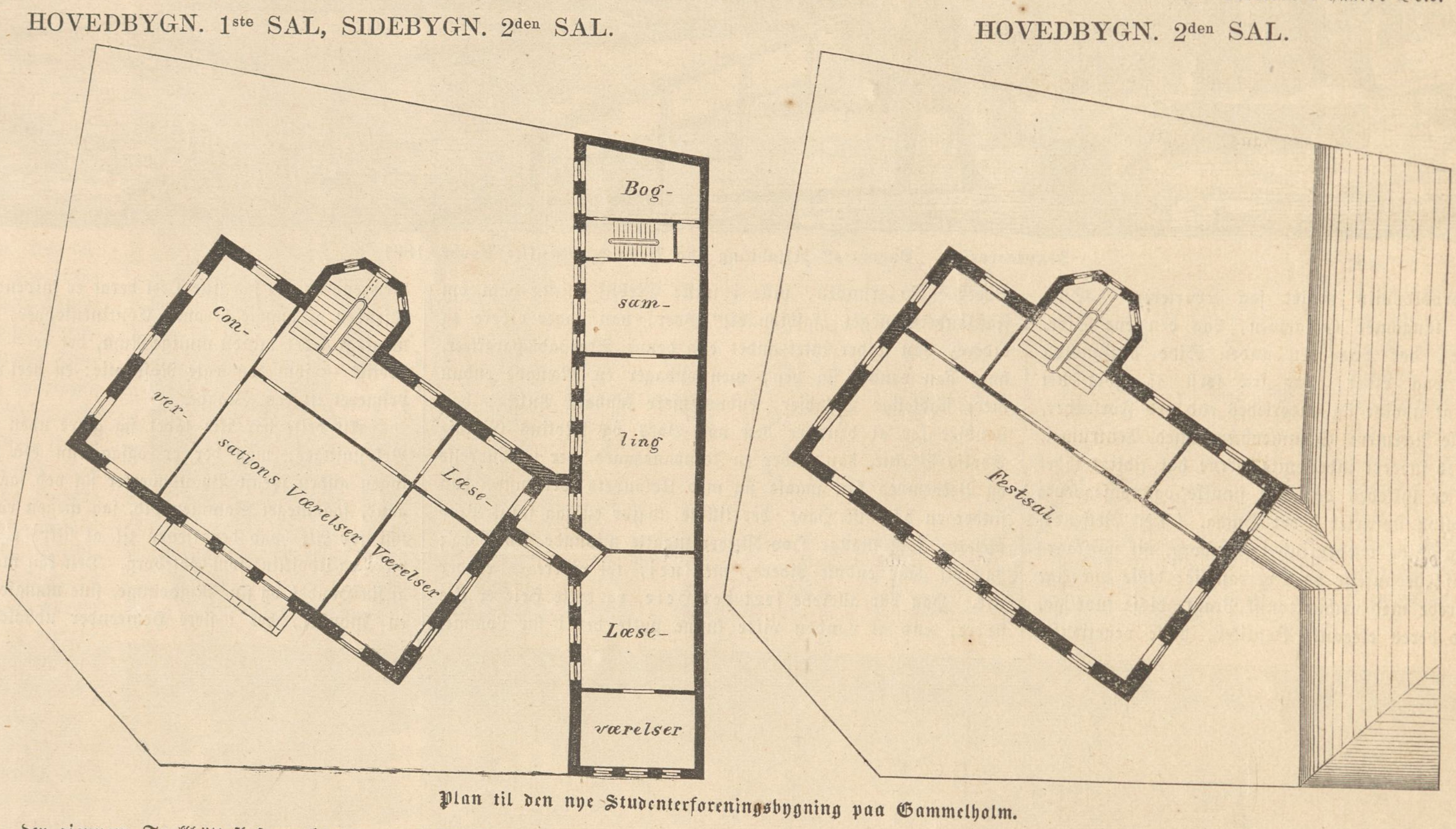

Plan til den nye Studenterforeningsbygning paa Gammelholm.

Skruecorvetten „Dagmar“.

I Aaret 1856 blev Skruecorvetten „Heimdal“, armeret med 16 Stkr. 30pundige 40 Centners Kanoner og forsynet med Maskiner paa nominelt 260 Hestes Kraft, sat i Vandet paa Nyholm. Om denne Corvet have Meningerne altid været meget deelte; Nogle have fundet, at den er „saa deilig blød i sine Bevægelser“, Andre, at „det er den værste Rumlekasse, de endnu have været i, at dens Bevægelser ere ganske uberegnelige og at den gamle Regel med et kort Been og et langt Been ikke mere holder Stik, idet Benene, naar man spadserer paa Dækket i haardt Veir, ofte pludseligt og uvilkaarligt kastes overkors“ — en curieus Historie, men dog ganske betegnende. — Den ene af disse Meninger kan i Grunden være ligesaa god som den anden; Corvetten har virkelig store Bevægelser, den er ikke meget stiv, før den kommer over til en vis Krængning, og Bevægelserne ere, skjøndt bløde, virkelig temmelig aparte og uberegnelige, hvilket ikke er godt for et paalideligt Sigte med Kanonerne. Vi tale af Erfaring. Desuden har „Heimdal“ ikke tilstrækkelig kraftige Maskiner, hvilket naturligviis bedst føles under Sø og Kuling. Derfor hed det i en allerhøieste Resolution af 28de October 1858:

„Hans Majestæt Kongen har allernaadigst approbret de af Fabrikmesteren (Suenson) udarbeidede Tegninger til en Skrue-Dampcorvet paa 300 Hestes Kraft og 16 Kanoner à $12\frac{1}{2}$ Skpds. Vægt (i vore polerede Dage kaldes de 40 Centners), samt resolveret, at en Corvet efter disse Tegninger skal sættes i Bygning paa Orlogsværftet. Denne Corvets Brede i Vandlinien og paa Dækket vil blive c. 2 Fod større end Skruecorvetten „Heimdals“, hvorved antages opnaaet den fra Erfaringer med sidstnævnte Skib attraaede større Stivhed og bedre Plads til Kanonerne, hvorhos der ved det kraftigere Maskineri er søgt tilveiebragt en større Fart under Damp.“

Seiltegningen til Corvetten — der fik Nr. 49 og opsattes paa Bedingen Nr. 3 paa Nyholm — udarbeidet af Fabrikmesteren og anbragt paa 3 Master med fuld Mesansreisning, approberedes den 4de April 1859. Den 16de Marts 1861 behagede det Hs. Majestæt allernaadigst at lade Corvetten opkaldes efter Valdemar Seirs dydige Dronning „Dagmar“, hun, som var Folkets Ven og gav saa mange Slaver fri; den gudsfrygtige Dronning, hvis eneste Synd var den, at hun „snørte sine Ærmer om Søndagen og satte Striger paa“. Afvigte 1ste November var Corvetten dog først saavidt, at den kunde sættes i Vandet; den havde været hele 3 Aar under Bygning. Vi ville nu faae at see, om de to Fod ville hjelpe til at man kan slippe for uvilkaarligt at faae sine to Been overkors i haardt Veir. Maskinerne, der som anført ere paa 300 Hestes Kraft, ere forfærdigede her i Byen af de driftige Fabrikanter Baumgarten & Burmeister; Tegningen til Maskinerne er af Marinens dygtige Maskininspecteur Wain efter en forbedret Construction (Dobbeltcylinder), hvorved der forventes opnaaet en betydelig Besparelse af Kul. Maskininspecteuren blev i Foraaret 1860 sendt til England for at indhente Oplysninger om denne Art Maskiner, og man venter sig meget af dem, som nu skulle indsættes i den nye Corvet.

I Nr. 62 af denne Tidende have vi givet en Skildring af Skruefregatten „Jyllands“ Afløbning. Scenen d. 1ste November var næsten en fuldkommen Gjentagelse af hin den 20de November ifjor. Ligesom dengang var det smukt, stille Veir, med Solskin; de Militaire med deres Damer, Kongehuset ikke at forglemme, havde taget Plads i et langt Telt paa den sydlige Side, medens der var indrømmet Rigsdagen Plads i et lignende Telt paa den nordlige. Desværre ere disse Scener sjeldne hos os; at der paa en Tid, som denne, da Krigsskibs-Constructionen dagligt udvikler sig, da det gjærer overalt i Europa, da en utrættelig, paatrængende Fjende lurer paa og higer efter at opsluge vort stakkels, lille Fædreland, at der, sige vi, paa en saadan Tid kan hengaae et heelt Aar imellem to Afløbninger paa Orlogsværftet og at en stakkels Corvet paa 16 Kanoner kan staae 3 Aar under Bygning, dette tyder desværre kun altfor meget paa, at enten har Nationen ikke mere den fornødne Interesse for og Lid til vor Marine, eller det gamle Ord „Danmark er et lidet fattigt Land“ har faaet ny Bekræftelse.

En Ting ved den nye Corvet, som har stødt vort Øie, kunne vi ikke undlade at fremhæve. I meget gamle Dage, da man endnu brugte Galeier, der bevægedes ved Aarer og ofte anvendtes til med deres Skrog at støde en Modstander isænk, anbragtes paa Galeierne fra Bougen og under Vandet en fremstaaende Spids eller Snabel, hvormed Fjenden stangedes. Da Seilskibene for noget over 300 Aar siden indførtes som Krigsskibe, flyttedes denne Spids op over Vandet, og var nu kun en Prydelse, der bar en Gallionsfigur; rigtignok er den senere gaaet over til at være en Støtte for Bougsprydet og til at bære den saakaldte Gallion, men Bæringen for Sprydet er mindre nødvendig paa de nyere lange Skibe.

I alle andre Mariner forlader man nu denne fremstikkende Snabel, Forstævnen staaer mere lige op, ja paa flere Skibe helder den endogsaa indefter. Hvorfor vil Fabrikmesteren endelig holde paa denne fæle, umoderne Snabel? Erfaring maa dog have lært ham, at Fokkemasten ikke, som paa de fleste af vore Seilskibe, bør stilles heelt ud i Bougen, og at der altsaa ikke behøves nogen Udbygning for at bære Sprydet paa de nye Skibe.

Vi klagede ved Fregatten „Jyllands" Afløbning over Mangel paa Musik; denne Gang fik vi til Gjengjeld for meget. Den fæle Horncommers — der har afløst vort gamle Sømandssignal: Baadsmandspiben — den støiende Blæsen: „Retireer, holdt!" (vi bede om Undskyldning, hvis det ikke var disse Signaler), tog sig kun daarligt ud. En høitidelig Stilhed, kun afbrudt af Spillenes Gang og de store Hammeres Slag imod Kilerne, er meget smukkere under Forventningen af Begyndelsen til Skibets Bevægelse, end alle Hornsignaler. Musiken derimod er paa sin Plads (en Salut fra Volden vilde have forøget Høitideligheden), og Holmens Corps spillede den Dag ret con amore. Kun et Øieblik varede det, efterat Støtterne vare fratagne, inden Skibet satte sig i Bevægelse; den samlede Menneskemasse greb uvilkaarligt til Hattene, svingede dem og raabte et skingrende Hurra; da Corvetten havde naaet Vandet, var gledet ud og havde gjort sin Compliment for de mange Tilskuere, medens de to Danebrogsflag i Farten vare komne til at flagre og vaie frit ud, faldt Musiken ind:

„Vift stolt paa Codans Bølge,
Blodrøde Danebrog!"

Vi slutte os til dette Ønske. Ingen veed, naar Timen er slagen, da Flaget kan komme til at see Blod og Død; muligt er den meget nær. Havde vi mange Dagmarer, saamange som vore flinke Søfolk kunde besætte, da havde det ingen Nød endnu; vi have kun faa, men disse faa skulle vore Ønsker følge, saa sikkert, som Modet aldrig vil svigte dem, de bære. Ingen Plet skal besudle Danebrog; det kan gjennemskydes, men ikke plettes! Kan det da bemales? kan der fæstes et Neldeblad i dets Hjørne? — Vi haabe aldrig! Skulde det skee, da forstummer med Veemod hin gamle Sang.

τ.

Den nye Studenterforeningsbygning i Kjøbenhavn.

Den for nogle Dage siden i Nord Univ. Tidsk. meddeelte Tegning af Studenterforeningsbygningen, der opføres paa Gammelholm af Architekt Herholdt, som med megen Smag har vidst at omskabe den tidligere derværende Pavillion, saa at den svarer til Øiemedet, gjengive vi her med de senere vedtagne Forandringer.

Denne Bygning, hvortil Grunden er kjøbt i afvigte Aprilmaaned, vil, hedder det i den Billedet ledsagende Beretning, komme til at ligge paa Gammelholm ud mod Holmens Canal. I Kjøbet er medfulgt den paa Grunden staaende Bygning, der i betydelig forandret Skikkelse vil blive Foreningens Hovedbygning. Om Stedets og Bygningens ældre Historie, fremhæves det, at man for Tiden kun derom veed saameget, at over Foreningens Grund gik fra 1526 til 1628 den daværende Befæstning om Kjøbenhavn, hvis Fundamenter man troer at have fundet Spor af ved den nu foretagne Gravning. I den følgende Tid, da det blev bestemt, at „Fanger, paa hvilke gaae Livsdom eller til Jern og ere stærke til Arbeide, skal til Holmen skikkes at arbeide, saasom Arbeide daglig udkræves ved Kongens Flaade", skal, efter hvad Rygtet siger, den nu til Studenterforeningen kjøbte Bygning have afgivet Kirke for de saaledes til Bremerholm hendømte Slaver. Senest har Bygningen været benyttet som Marinens Archiv, Flagopbevaringssted, m. v. — Men medens Fortiden iøvrigt faaer at ligge hen indtil videre, har Comiteen derimod efter Manges Ønske troet at burde meddele et Billede af Stedets Fremtid, hvilket til Oplysning ledsages med følgende Bemærkninger.

Grundens Beliggenhed og Omfang sees af Planen over Stueetagen. Foreningens Eiendom vil derefter danne Hjørnet af Holmens-Canal og den nye Tvergade, der skraas over for Industriforeningens Bygning kommer til at gaae ind over Gammelholm. Efter Planen for Holmens Bebyggelse er allerede nu et betydeligt Stykke af Holmens Canal tilkastet og denne vil derefter blive ombannet til en bred, med Træer beplantet Esplanade, ganske lignende St. Annæplads. Ved Foreningsbygningen udvider Gaden sig til en aaben Plads, fra hvilken blandt andre Sidegader ogsaa den ovennævnte fører ind paa Holmen, og i Tankerne seer man alt denne Plads smukt beplantet med Træer og prydet med Holbergs Statue, der vil laane Foreningens Gade sit Navn. Grundens Areal udgjør ialt omtrent 3000 □ Alen.

Paa Grunden vil, foruden den nuværende saakaldte Pavillonsbygning, som bliver Hovedbygningen, hvorved vel bør bemærkes, at hvad der hidtil var Side ind mod Nabo-Pakhuset bliver den fremtidige Façade, blive opført langsmed den østlige Grændse en meget lavere Sidebygning, der ved en Gang sættes i Forbindelse med Hovedbygningen. Imellem Hoved- og Sidebygningen ud mod Tvergaden bliver en lille afsondret Gaard. Den øvrige Deel af Grunden afgiver Haveplads. — Hovedbygningens Forside vender imod Syd ud imod den ovennævnte aabne Plads, og har saaledes Udsigt til det ligeoverfor værende Christiansborg.

Hovedbygningens Façade, tilligemed en Deel af Sidebygningen og Gangen imellem dem, er fremstillet i dette Nr. af Tidenden. Ligeledes vil Fordelingen af de indvendige Rum med tilstrækkelig Tydelighed fremgaae af Tegningen. Det vil saaledes sees, at i Stueetagen findes tilvenstre for Forstuen Sangforeningens Værelse, tilhøire Spiseværelse, Senioratsværelse og Buffet, samt igjennem Buffetværelset Overgang til Gymnastiksalen. Denne sidste Sal, hvis Høide er 6½ Alen, vil, til Besparelse af Festsalen, tillige kunne afgive et fortrinligt, afsides beliggende Locale for Markeders og Fastelavnslystigheders Afholdelse, mindre Gilder osv. Da Hovedbygningens Stueetage med sine hvælvede Lofter har en Høide af 7 til 8 Alen, vil dens 1ste Sal komme til at staae i umiddelbar Forbindelse med Sidebygningens øverste Etage. Her bliver da i Hovedbygningen, med Udgang til Balconen, Conversations- og Bladværelser (7½ Alen høie) samt Buffet, og i Sidebygningen, med en Høide af 5 Alen til Loftet, Læseværelser og Bibliothek. Hovedbygningens øverste Etage indeholder, foruden nogle mindre Værelser, Festsalen, der vil faae et Areal af omtrent 450 Kvadratalen og en Høide af 10 Alen med Galleri langs den ene Side ovenpaa de lavere Sideværelser. I Sidebygningens mellemste og nederste Etage og i Kjælderen ere de for Verten og Oekonomien i det Hele bestemte Rum.

Hvad man med Hensyn til den indre Decoration vil være istand til at magte, om det i saa Henseende skal kunne lykkes at skaffe Midlerne til Tilveiebringelsen af noget konstnerisk Smukt, staaer endnu usikkert hen.

Dette er saaledes — slutter Beretningen — den lagte Plan for Foretagendet. Dens Udførelse er alt paabegyndt i Sommerens Løb og endnu i indeværende Aar haaber man at have Hoved- og Sidebygning under Tag. Til næste Aars Udgang skulde da den hele Bygning staae færdig, saafremt de til den Tid indkommende Midler sætte Comiteen istand dertil.

Der byder sig nu Leilighed til at yde et Bidrag i denne Retning, idet der netop i disse Dage, efter Indbydelse af en Comitee af Damer og Herrer, til Fordeel for Foreningsbygningen afholdes en Bazar her i Byen i det forenede borgerlige Selskabs dertil velvilligt overladte Locale. Bazaren har alt i et Par Dage staaet aaben, og fortjener saavel ved den smagfulde Decoration, ved det rige og smukke Udvalg af Salgsgjenstande, som ved de Forlystelser, den frembyder, tilfulde det talrige Besøg, hvorved den har kunnet glæde sig. Adgangen til den staaer endnu aaben idag, Søndag, Eftermiddag Kl. 6—9 og imorgen Mandag til samme Tid.

Ugens Politik.

Den 7de Novbr.

Efterat en levende Notevexling har fundet Sted mellem Cabinetterne i Kjøbenhavn, London, Paris og Berlin, vil man nu vide, at de Underhandlinger, som ifølge Noten af 29de Juli skulle føres mellem den danske Regjering og de tydske Stormagter, omsider ere indledede i Berlin. Det hedder endvidere, at det de holstenske Stænder forelagte Udkast angaaende Holstens provisoriske Stilling i Henseende til Monarchiets Fællesanliggender skal danne Grundlaget for disse Underhandlinger. Men de ville neppe føre til noget heldigt Resultat, da Preussen vist allerede i det første Møde som Schleswig-Holsteins Beskytter vil drage Hertugdømmet Slesvig med ind i Striden.

Keiseren af Rusland er nu vendt tilbage til sin Hovedstad, og paa de Beslutninger, han nu tager, vil det beroe, om han vil være istand til at frelse ikke blot Polen, men ogsaa sit eget Rige, eller om han vil trodse de med at anvende Magten forbundne Farer. Den Gjæring, som hersker i alle Samfundsclasser i Rusland og som aabenbarer sig ved Udgivelsen af Skrifter, der forbydes, ved Studenternes Demonstrationer, ved Adelens Misfornøielse og ved de emanciperede Livegnes Skattenegtelse, er maaskee Frugten af den nærværende Regjerings mere liberale Retning. Keiser Nicolaus underkuede Misfornøielsen med Magt, og regjerede deels ved at bestikke, deels ved at gjøre sig frygtet af en taus og trælbunden Befolkning. Besjælet af en ædlere Ærgjerrighed vilde hans Efterfølger hæve sine Undersaatter, og da han undlod at stramme Tøilerne, maatte der opstaae en vis Uro. Det er en Eiendommelighed ved Despotismen, at den hverken forbereder eller organiserer Noget, og at den udsætter Staten for en Explosion, saasnart det vante Tryk ophører eller svækkes. Ruslands Politik i Aaret 1861 er saaledes, som Keiser Nicolaus skabte den, og det vil nu vise sig, om hans Søns Politik kan gjennemføres eller ikke. Om et Par Maaneder ville Adelens Forsamlinger i alle Rigets Provindser finde Sted, og det er sandsynligt, at den hidtil undertrykte Agitation vil give sig Luft blandt den rigeste og mest oplyste Classes Repræsentanter. Da de Livegnes Emancipation blev besluttet, maatte den nødvendige Erstatning for det Offer, som Adelen bragte, blive dens Deelagtighed i Frihedens og et politisk Livs Velgjerninger. Da den Deel af Lænken, der bandt Bondestanden, blev sønderslaaet, maatte den Deel, der tyngede paa de høiere Samfundsclasser, ogsaa briste. Keiser Alexander maa hurtigt søge at undgaae de med en anarchisk Opløsning af hans Rige forbundne Farer. Den bedste, hæderligste og sikkreste Vei er at forberede repræsentative Institutioner og lade de af Landet vedtagne Love afløse den vilkaarlige Magt. I flere af de Skrifter, der ere satte i Omløb i St. Petersborg, række de liberale Russere allerede Polakkerne Haanden og fremkomme med høist dumdristige, dynastiske Spørgsmaal. Og paa samme Tid viser Polen et passivt Mod og en religieus Standhaftighed, som om Erobrerens Aag først nu var det paalagt. Polen lærer Verden, at det ikke er nødvendigt med væbnet Magt at bekæmpe en udenlandsk Erobrers Regjering over en Nation, som ikke opgiver sig selv. Rusland har allerede hurtigt opbrugt en Mængde Statsmænd, som det havde sat til at regjere over Polen, og man veed, at Antallet paa de dygtige Mænd i Ruslands officielle Kredse ikke er meget betydeligt.

Kroningshøitidelighederne i Preussen have i høi Grad begeistret det Parti, som drømmer om at stille et enigt Tydskland under Hohenzollernes Scepter, medens det constitutionelle Parti dog nu ogsaa har begyndt at give sin Misfornøielse over de i Königsberg holdte, høist reactionaire Taler Luft. Men Eenhedsbevægelserne i Tydskland maae dog have gjort betydelige Fremskridt, der give det conservative Parti Stof til Eftertanke, eller ogsaa maa det gamle Forbundsmaskineri paa en paafaldende Maade have viist sin Afmagt, siden Staterne af anden Rang selv forberede sig til at foreslaae en Reform. Det er Kongen af Sachsens Minister, Herr v. Beust, der er fremkommen med en ny Plan til en Forbundsregjering. Efter Tilbagekomsten fra en Reise til Wien og München har denne Statsmand foreslaaet en Institution, bestaaende af et med den høieste Magt forlenet Directorium, controleret af to Kamre. Directoriet skulde bestaae af tre Medlemmer, en Repræsentant for Østerrig, en anden for Preussen og en tredie for de øvrige Forbundslande. Af de to Kamre skulde Overhuset bestaae af Medlemmer, valgte af de forskjellige Regjeringer, medens Underhuset derimod skulde udgjøres af Forbundslandenes Folkerepræsentanter. Et Forbundstribunal skulde afgjøre Forbundslandenes indbyrdes Stridigheder og dømme i Trætter, der kunde opstaae mellem de forskjellige Regjeringer og deres Kamre. Saaledes ere Hovedtrækkene af den Herr v. Beust tilskrevne Plan. Vil den blive antagen af Tydskland? Billiger Østerrig den, vil den sikkert blive forkastet af Preussen. Men det nytter ikke at fortabe sig i Gisninger, denne Plan er i ethvert Tilfælde et alvorligt Tidens Tegn. Den gamle Forbundsforfatning fordømmes endog af dem, der hidtil have hørt til dens mest haardnakkede Forsvarere; det betydningsfulde Ord: en Forbundsreform er udtalt og det endog af Herr v. Beust, den nærværende Stilling kan altsaa ikke holdes. Og Tydskerne have ogsaa Grund til at samle deres Kræfter for at imødegaae de indre Rystelser; det er netop ved Tydsklands Grændser, at det hemmelighedsfulde, underminerende Arbeide udføres, hvis Virkninger Europa betragter med et opmærksomt Blik. De spores ikke blot i Preussens polske Provindser, hvor hemmelige Selskaber vedligeholde Forbindelsen med det russiske Polen, men Anliggenderne i Østerrig antage stedse en mere og mere farefuld Charakteer. Efter den ungarske Fyrst Primas Henvendelse til Keiseren vil neppe Nogen nære Tvivl om, at alle Samfundsclasser i Ungarn have forenet sig for at haandhæve den nationale Forfatning og for at sætte sig imod de østerrigske Overgreb. Det nu besluttede Provisorium vil ikke kunne gjennemføres, og Østerrig vil tidligt eller seent blive nødsaget til at erklære Ungarn i Beleiringstilstand. Og netop dette Øieblik anseer de Franskes Keiser for beleiligt til at indlede Underhandlinger om Venedigs Afstaaelse. Afgjørelsen af det romerske Spørgsmaal er henviist til en ubestemt Fremtid; Natazzi vil ikke bringe det tilfredsstillende Svar, som han skulde hente i Paris, tilbage til Turin; Frankrig vil ikke fastsætte nogen Termin, inden hvis Udløb det vil trække sine Tropper tilbage fra Rom. Det ønsker at kunne det, men det oppebier endnu stedse en gunstig og ærefuld Leilighed dertil. Ingen veed, naar denne Leilighed vil tilbyde sig, og Napoleon III. fordømmer altsaa de ildfulde og utaalmodige Revolutionsmænd til at opgive Tanken om at betræde Italiens Hovedstad. Der er god Grund til at befrygte, at Verdensfreden staaer paa Spil, og at vi snart atter ville høre tale om „Forholdenes Magt", som spiller en saa stor Rolle i den keiserlige Politik. I hvilken Retning Forholdenes Magt vil gjøre sig gjeldende, er ikke vanskeligt at forudsee. Den italienske Bevægelses Strøm, for hvilken man har opstillet et Dige i Rom, vil med desto større Voldsomhed vælte sig frem mod det andet Maal: mod Venedig, og Forholdenes Magt vil som sagt gjøre Udslaget, efterat de af den franske Regjering i Wien indledede Underhandlinger ere strandede, hvilket der er al mulig Sandsynlighed for. Uden Tvivl vil Ricasoli trække sig tilbage, maaskee endog før det italienske Parlament træder sammen i Turin, og han vil da sikkert blive afløst af Natazzi, som er yndet af Napoleon III. og ganske anderledes indviet i den keiserlige Politiks Mysterier.

Grændsestridighederne mellem Schweitz og Frankrig have endelig antaget en meget alvorlig Charakteer, idet Frankrig har besat den paa Grændsen af Canton Waadt beliggende Dappedal, en Landstrækning, hvis Besiddelse lige siden Aaret 1815 har været et omtvistet Spørgsmaal. »Le Pays« meddeler den Oplysning, at Besættelsen er foretagen for at forhindre de schweitserske Gensdarmer i at gaae ind i Dalen og paagribe en Person, som Waadts Domstol havde domfældt for Mishandling af et Fruentimmer. Denne militaire Occupation har imidlertid vakt den største Forbittrelse i hele Schweitz, hvor man med Rette eller Urette deri seer et indledende Skridt til med Magt at incorporere Canton Genf, paa hvis Hovedstad »Le Constitutionel« for kort Tid siden paa en truende Maade henledede den offentlige Opmærksomhed. Forbundsregjeringen har alt sendt en Protest i Form af en Rundskrivelse til alle de Magter, der have underskrevet Wienertractaten og altsaa først og fremmest til Frankrig. Den keiserlige Regjering fastholder imidlertid sin Ret til at besidde Dappedalen og tilbyder kun ved denne Leilighed paany at garantere Schweitz' Neutralitet. »Le Temps« vil vide, at den schweitserske Gesandt i Paris, Hr. Kern, har begivet sig hen til Udenrigsministeren, for at gjøre Fordring paa den omtvistede Landstræknings Evacuation.

M.

Barrots Controlapparat for Hoteller og Restaurationer.

Dette Apparat, der i den senere Tid har vundet stor Udbredelse i Udlandet, bestaaer i Hovedsagen af et Slags mechanisk Telegraph, samt et Tælleapparat. Det Sidste er saaledes indrettet, at det nøiagtigt angiver Alt, hvad Telegraphen melder. Bestillingerne, der ellers meldes mundtligt til Kjøkkenet, besørges ved Telegraphen, og Tællemaskinen noterer enhver Ordre, saa at Vedkommende til hvilkensomhelst Tid kan have en specificeret og nøiagtig Oversigt over Antallet og Beskaffenheden af de gjorte Bestillinger.

Apparatet bestaaer af to Hoveddele, en i Buffeten og en i Kjøkkenet. Den til Buffeten vendende Deel seer ud som et Skab, hvorpaa der er anbragt adskillige Klokkestrænge, Fig. 1 enhver paa Spisesedlen anført Ret eller Drikkevare har sin tilsvarende Stræng eller Snor, a a, med Underafdelinger, der betegnes ved Stifterne b b. Snorene forsynes med Smaaplader, hvorpaa de forskjellige Spise- og Drikkevarers Navne ere anførte, hvilke Plader kunne ombyttes med andre, eftersom Spisesedlen er forskjellig paa forskjellige Dage. Ved Stifterne b b meldes hvormange Portioner, Glas osv. der bestilles af en eller anden Vare (hvorfor de da ere forsynede med Numrene 1, 2, 3, 4); bestilles der f. Ex. fire Portioner Boeuf, saa trækker Opvarteren i den Snor, der er betegnet med „Boeuf", og anbringer den paa Enden af Snorene værende Ring paa Stiften Nr. 4. Ved denne simple Haandbevægelse bringes Ordren til Kjøkkenet, hvor et lignende lille Skab, Fig. 2, med Tælleapparatet befinder sig. Dette Skabs Forside er forsynet med smaa Glasruder, c c. Idet nu Ringen anbringes paa Stiften, viser der sig bag en af disse Ruder en Plade, hvorpaa den tilsvarende Ordre er malet, altsaa i dette Tilfælde „4 Boeuf". Samtidigt har Tælleapparatet noteret Tallet 4 i den Rubrik, der svarer til „Boeuf".

Som ovenfor meddeelt, maa Opvarteren i Buffeten ved enhver Bestilling anbringe Ringen om Stiften for at angive Portionernes Antal. Pladen bliver staaende saalænge bag Ruden, som Ringen forbliver om Stiften, saa at Kjøkkenpersonalet kan faae tilstrækkelig Tid til nøiagtigt at mærke sig den paagjeldende Bestilling.

Udenpaa Skabet i Kjøkkenet er anbragt en Snor e, der ligeledes ligner en Klokkestræng. Denne Snor staaer i Forbindelse med alle Stifterne i Apparatet Fig. 1. Saasnart man trækker i denne Snor, stryges Ringen af den Stift, hvor den er anbragt, Apparatet vender tilbage i sin forrige Stilling og Pladen bag Ruden forsvinder. Naar der altsaa gjøres en Bestilling ved Buffeten, anbringer Opvarteren Ringen om Stiften; Kokken, som har læst Ordren, trækker i Snoren e, hvorved Ringen hopper af Stiften. Paa den Maade veed altsaa Opvarteren, at hans Bestilling er bemærket i Kjøkkenet, og omvendt veed Kjøkkenpersonalet ogsaa, at der, hvergang der viser sig en Plade bag Ruden, er gjort en ny Bestilling. Praxis har viist, at denne Fremgangsmaade tager langt mindre Tid end den mundtlige Bestilling, og at man derved opnaaer en langt hurtigere, sikkrere og roligere Forretningsgang. Aabner nu Principalen om Aftenen det lukkede Skab, dd Fig. 2, saa finder han en nøiagtig og specificeret Fortegnelse over de i Dagens Løb udførte Bestillinger, og kan aldeles bestemt vide, hvormange Penge han skal have af Opvarterne.

Det vilde blive for vidtløftigt at forklare, hvorledes ethvert Slags Bedrageri, der hidrørte fra en Forstaaelse mellem Kjøkkenpersonalet og Opvarterne, umuliggjøres ved Brugen af dette Apparat, som i saa Henseende har den store Fordeel, at forhindre mundtlig Meddelelse fra Spiseværelserne til Kjøkkenet, eller omvendt. Patenthaveren lader disse Apparater forfærdige hos Maskinfabrikanterne Schöne & Großer i Neuschönefeld ved Leipzig.

Fig. 1.

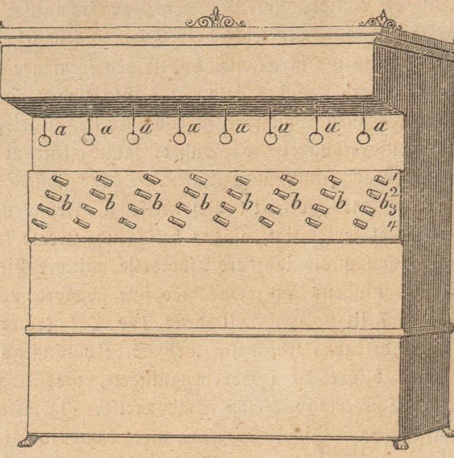

Fig. 2.

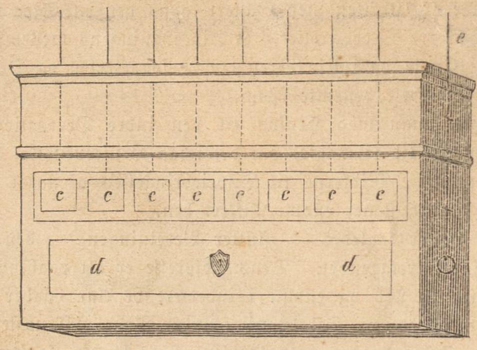

Barrots Controlapparat.

VI.

Paa Kirkegaarden i Kongens Lyngby er reist et Monument til

Minde
om Kirkens ivrige
og
hengivne Tjener
Præsten
Bone Falch
Rønne.
Født den 20 December 1764,
død den 13 Mai 1833.
Og Hustru
Frederikke Marie
født Brandt.
Født den 5 Januari 1767,
Død den 26 September 1839.
Luc. 10, 42.

Man skal lede længe, inden man finder en Præst, hvis Navn har bevaret en saa god Klang som B. F. Rønnes, og hvis Virksomhed har været saa mangesidig og dog i alle Retninger saa frugtbringende. Hvad han som Religionens Tjener, som Sjælesørger, som de Fattiges Fader og Bondens Ven har udrettet under sin lange Virksomhed i sin Menighed, det lader sig ikke i Korthed fortælle, men det sees og spores endnu i sine Følger. Men een Handling af ham kunne vi berette, og den fortjener i høi Grad vor Erkjendtlighed, saa meget mere, som den gjorde den brave Præst til Gjenstand for en offentlig Anklage paa Ære, Liv og Gods, en Anklage, hvorfor han imidlertid ved Dommen frikjendtes med al Hæder.

Da Englænderne i August 1807 gjorde Landgang paa Sjælland, var Lyngby Sogn det første Sted, hvor de opsloge deres Leir. De store Troppemasser behøvede Levnetsmidler og Fourage, og det var let at indsee, at de vilde vide at skaffe sig det omsonst, hvis man ikke foretrak at komme dem imøde med Tilbud om at forsyne dem med deres Fornødenheder. Rønne indsaae snart, at denne sidste Maade var den eneste, hvorpaa man kunde skaane Bønderne for Plyndring og forebygge alle ødelæggende Fjendtligheder i Egnen, og umiddelbart efter Landgangen forenede han sig med sin Ven, den ædle, retskafne Grev Schulin — der er jordet ikke langt fra Rønnes Grav — og med den rige Etatsraad de Coninck paa Dronninggaard til en „Commission til Ordens Vedligeholdelse i Egnen"; denne Commission fik Autorisation af Lord Cathcart, der gav den Tilsagn om militair Bistand, hvis fornødent gjordes; saalænge Beleiringen varede, øvede den sin gavnlige Virksomhed, forekom alle Excesser, fordeelte Byrderne ligeligt over Befolkningen og mæglede mellem den og Fjenden, til begge Parters store Tilfredshed. Men da Kjøbenhavn var overgivet, fandt man det nødvendigt at stille Rønne og hans Venner under Forhør, fordi de skulde have fungeret som Fjendens Feltcommissairer, og Anklagen gik for dem Alle ud paa Landsforræderi. Nationens Stemme hævede sig for dem, og den lød igjennem den skarpsindige og veltalende Schønheyders Mund: den 19de October 1808 faldt Dommen, der ikke blot rensede de Anklagedes Navne for enhver Plet, men særligt fremhævede Rønnes hele fortjenstfulde Færd under denne vanskelige Periode.

Charade.

Det Første kun et Bogstav Dig antyder,
Det Andet Fiskermanden fryder,
Det Hele Askurs Sønner pryder.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 110:

Eviggrønt.

Opløst af: J. J. i Helsingør, Jens Kulsvier i Fjerritslev, Nr. 69.
Opløst paa Vers af Christen Heimdal.
Opløst som „Engelblomst" af Redus, som „Sjælero" af Laurentius Ho, som „Tro, Haab og Kjærlighed" af den Gamle i Nakskov.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 25de October til den 7de November incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
25de . .	8,27	11,2	5,0	90,0	28"5,58	"
26de . .	7,20	10,5	3,0	92,5	28"4,48	"
27de . .	6,13	8,5	3,0	87,5	28"3,55	"
28de . .	7,07	10,0	3,9	72,5	28"3,67	"
29de . .	7,90	9,0	3,5	82,5	28"2,15	"
30te . .	5,53	11,0	0,0	87,5	28"2,26	0,583'''
31te . .	3,37	7,5	÷1,5	97,5	27"11,03	"
1ste . .	4,27	9,0	1,0	17,0	27"7,51	"
2den . .	6,00	8,0	0,5	15,0	27"5,40	1,341'''
3die . .	3,70	8,0	÷0,3	17,5	27"6,06	0,375'''
4de . .	4,97	7,6	÷1,3	16,0	27"9,89	0,100'''
5te . .	7,80	10,0	6,0	18,0	27"11,28	0,600'''
6te . .	7,00	9,5	5,4	18,0	27"10,07	0,950'''
7de . .	6,47	8,2	4,6	19,0	27"5,42	6,125'''

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	6 Novbr.	3	pCt.	Consols . . .	93.
Paris	" —	3	"	Rentes . . .	68. 60.
Wien	" —	5	"	Metalliques .	66. 10.
Berlin	" —	3 1/2	"	Staats-Sch.	89.
Kjøbenhavn	8 —	4	"	Kgl. Obligat.	96 3/4.

Portraiter i Lithographi
udføres omhyggeligt og smukt i
Jul. Hoffensbergs lith. Etabl.
Kronprindsensgade Nr. 6.

Hos C. C. Lose & Delbanco (Gothersgade 11) erholdes
Almanach de l'Illustration 1862
42 Sk., de la Littérature du Théatre 36 Sk., du Magasin pittoresque, du Figaro, du Marin, de l'Univers illustré, de Napoléon, de France, pour rire, chantant, comique, musical, prophétique à 24 Sk.

Danske Stearinlys

af udmærket Qvalitet, hvide og meget drøie. Prisen er yderligere nedsat: Nr. 1 à 3 Mk. 12 Sk., Nr. 2 à 3 Mk. pr. fuldvægtigt Pund, og de faaes alene i Fabrikens Udsalg i Krystalgaden Nr. 18, Hjørnet af Fiolstræde, hos Urtekræmmer
H. A. Møller.
Ordres til Provindserne expederes kun pr. Contant og hvert Omslag er mærket med min Adresse; lispundeviis gives Rabat.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 112.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 17. November 1861. 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Christopher Hansteen. — Christen Niemann Rosenkilde. — Valkyrierne. — Literatur. — Bortlodningen af Konst- og Konstflidsgjenstande. — Toihuset i Kjøbenhavn. — Skizzer fra Australien af Bob. — Ugens Politik. — Fra Kirkegaarden VI.

Christopher Hansteen.

Den Mand, hvis Levnet vi her i Korthed — væsentlig efter hans egne Meddelelser — gjengive, er ved Siden af Historikeren P. A. Munch uden Tvivl den af alle nulevende Normænd, hvis videnskabelige Fortjenester ere de største, ligesom han vistnok uden Sammenligning af sine samtidige Landsmænd er den, hvis Navn udenfor Norge har vundet størst Berømmelse og udbredt den største Glands over Fædrelandet. Hans mangeaarige glimrende Virksomhed som Universitetslærer og Videnskabsmand har derhos for hans Landsmænd den særegne Betydning, at den er dem et Vidnesbyrd om, at Geniet, endog fjernt fra Videnskabelighedens Midtpunkt, under ugunstige Forhold, blandt hemmende Omgivelser formaaer at vinde sine Seire. Hansteens Navn kan derfor i Sandhed siges at aabne den nyere norske Videnskabeligheds Historie.

Hansteen er blandt de faa berømte Normænd, som ere fødte i Christiania. Hans Fader var Consumtions-Inspecteur Johannes Mathias Hansteen, „en livsglad, munter, spøgefuld og godmodig Mand, som havde et behageligt Væsen og Smag for Elegance." Moderen, Ane Cathrine Treschow, var et Sødskendebarn af den bekjendte Philosoph Nils Treschow. I den Gaard, hvor indtil den sidste Tid det norske Studentersamfund har havt sit Locale, blev da deres Søn Christopher født den 26de September 1784. I sit 8de Aar blev han faderløs, og i sit 9de sattes han efter at have gjennemgaaet en Pugeskole ind i Christiania Cathedralskole, hvis Rector dengang var hans ovennævnte Slægtning Nils Treschow. Hans Lyst havde egentlig staaet til at blive Søofficeer, men paa at lade ham opdrage hertil var der ei at tænke for hans ved forskjellige Uheld forarmede Moder.

Hansteen dvæler selv udførlig ved sit Skoleliv; vi ville derfor omtale det med nogle Ord. Latinskolen i Christiania, som dengang benyttede Storthingets hidtilværende Locale, havde endnu ganske det gammeldags Tilsnit. Dens fem Classer eller „Lectier" underviistes samtlige i en eneste Sal, i hvis øverste Ende Mesterlectien, som en Art Skolearistokrati, havde sit ved et høit Gitterværk afdeelte Rum, hvor Rector og Conrector vexelviis docerede; de lavere Classer havde hver sin „Hører", der paatog sig samtlige Lærefag. Hver Morgen holdtes Bøn med Sang under en Lærers Tilsyn; traf det sig nu, at det var en af Hørerne, da blev Sangen til et Kattehyl, den Discipel, der skulde forelæse af Bibelen, blev sat paa en andens Skuldre og til Forelæsning valgtes 1 Mos. 29, for at minde en Lærer om hans Suurøiethed, eller ogsaa Ezechiel 23 osv. — Som man kunde vente, bleve ogsaa mange af dem, der opdroges i en saadan Skole, senere hen i Livet forulykkede Subjecter.

Men i Aaret 1800, medens Hansteen endnu havde to Aar igjen af sit Skolecursus, blev Skolen ved Dr. Treschows Bestræbelser aldeles forandret. „Lectierne" sløifedes, Hørerne bleve for det meste afskedigede og Faglærere kom istedet, mange af de Hindringer bortryddedes, der tidligere havde staaet i Veien for Disciplenes Fremgang; saaledes fritoges de for den Kirketjeneste, som de havde maattet yde flere Gange om Ugen og dertil ved alle Ligbegængelser osv. med Sang og anden Opvartning. Blandt de nye Lærere vare H.'s senere Colleger ved Universitetet, Philologen G. Sverdrup og Mathematikeren Rasmussen, hvilken Sidstes „klare Foredrag vakte hans Lyst til de mathematiske og physiske Videnskaber og gave det første Stød til hans følgende Skjebne." De norske Skoler havde i den Tid Ret til selv at afholde Examen artium for deres Disciple, og 1802 underkastede H. sig denne Examen, inden han forlod Christiania Skole.

Han drog da til Kjøbenhavn for at forberede sig til anden Examen. Gjennem sin Skolekammerat Bull (senere Justitiarius i Norges Høiesteret) bragtes han i Forbindelse med Ørstederne og med Oehlenschlæger; den Sidste, dengang den begyndende Digter, forelæste ham tidt sine Digte „saa friske som de vare komne ham af Pennen." Bekjendtskabet med H. C. Ørsted var naturligviis i videnskabelig Henseende Hansteen til stort Gavn.

Som Brødstudium studerede han en Tid Lovkyndighed, men deels følte han sig lidet tiltalt af denne Videnskab, deels hindrede oekonomiske Forhold ham i at vedblive dermed. Han maatte modtage en Huuslærerpost i Sorø, hvortil han var anbefalet af sin forrige, nu for en Tid til Danmark forflyttede Lærer Sverdrup. Efter halvandet Aars Ophold her skulde han da atter tage fat paa Jurisprudentsen, men atter bortdroges han fra denne, idet han blev ansat som Adjunct i Frederiksborg Skole, hvor Mathematiken blev hans Fag. Herved opgav han da ganske sine juridiske Studier. Det er betegnende for hans hele videnskabelige Anskuelse og Stand-

Christopher Hansteen.

punkt, naar han om Retsstudiet yttrer: „Jeg fandt ingen Interesse i at lære at kjende disse vilkaarlige, alene for Danmark og Norge gjeldende Love, som i et andet Land og for et andet Liv ingen Betydning havde."

I Frederiksborg, hvor dengang den fortjente B. Bendtsen var Rector, og hvor Hansteen blandt sine Colleger traf en Landsmand, Historikeren Steenblock, der ogsaa senere blev Professor i Christiania, var det da, at han udeelt helligede sig til de Videnskaber, der senere skulde gjøre ham saa navnkundig". Ved en Hændelse blev hans Interesse hendraget til Studiet af Jordens magnetiske Phænomener." Den almindelige Antagelse var hidtil at Jorden kun havde tvende magnetiske Poler; Hansteens Studier førte ham imidlertid til Antagelsen af tvende til, og denne Anskuelse fik han Anledning til at udvikle i en Besvarelse af det danske Videnskabsselskabs Prisopgave for 1811; man har meent, at Opgaven var valgt med specielt Hensyn til Hansteen, hvis Indsigter paa dette Omraade allerede havde gjort sig bekjendte. Hans Afhandling blev ogsaa prisbelønnet, men maatte som en Følge af den Tids forstyrrede Pengevæsen for det Første henligge utrykt. Imidlertid var dette Anledningen til, at man 1813 foreslog ham til Lærer ved Christiania Universitet; han fritoges strax for sit Skoleembedes Besørgelse og skulde have tiltraadt en Udenlandsreise for at uddanne sig til sit vordende Kald. Men med Reisen blev det for det Første intet, og Hansteen maatte nøie sig med at fortsætte sine Studier i Kjøbenhavn, hvor han opholdt sig, dengang Rigernes Adskillelse fandt Sted.

I Juni 1814 blev han af Kong Christian Frederik kaldet til Lector i „anvendt Mathematik" i Christiania, men det havde sine store Vanskeligheder for ham at komme vel hjem til Norge for at tiltræde dette Embede. Den danske Regjering havde (endog under Livsstraf) forbudt enhver Normand at reise til Norge ad anden Vei end gjennem Sverig, men her kunde man ikke komme frem paa andet Vilkaar end ved at sværge Carl den Trettende Troskabseed, „een under daværende Omstændigheder stærkere Bom for Reisen end Livsstraf og fjendtlige Krydsere." Der blev altsaa ikke andet Raad end at forsøge paa at stjæle sig bort paa en Baad. Hansteen kjøbte da for 400 Rdl. „en hurtigseilende Kaperlugger Mazarino", bemandede den med 20 norske Matroser, der netop vare udfriede af et sexaarigt engelsk Fangenskab, og lod Skipperen „medtage Ordre fra et kjøbenhavsk Handelshuus at gaae til Fladstrand for at kjøbe tørrede Flynder". Selv gik han „som Passageer til Jylland" den 14de Juli ombord paa dette Skib tilligemed sin Broder (nu Præst i Norge) og sin unge Hustru, Johanne Catharina Andrea Borch (en Datter af Professor C. A. Borch i Sorø og Søster til Digteren Fr. Paludan-Müllers Hustru), hvem han i Mai s. A. havde ægtet. Da han paa Kjøbenhavns Pascontoir havde forlangt Pas, havde Passkriveren smilende gjort den Bemærkning: „Jeg veed nok, hvor De vil hen, lykkelig Reise!"

Reisen gik ikke af uden Farer; først jagedes det lille Fartøi af en svensk Kaper, og da det lykkelig var sluppet fra den, stødte det paa en engelsk Fregat, en af dem, som i sin Tid vare røvede fra Danmark. Efterat den havde givet det glatte Lag, maatte Normanden stryge Seil, men Fregattens Fører ynkedes over de stakkels Matroser og lod dem fare. Saaledes kom Eventyrerne den 18de Juli i Land i Langesund, „i hvilke 4 Dage Hansteen havde været dansk Undersaat, Kaperfører, Skibsrheder, engelsk Fange og endelig fri norsk Borger."

I Norge maatte Hansteen naturligviis begynde sin Virksomhed under høist uheldige Vilkaar, da den unge Stat var blottet for næsten alle videnskabelige Hjelpemidler og dertil hans Kræfter maatte paakaldes til mangehaande Arbeider, der laae hans Videnskab fjernere. Som Lector i anvendt Mathematik (hvori han 1816 udnævntes til Professor) skulde han tillige foredrage Astronomi, men et Observatorium var der for det Første ikke Tale om, dertil maatte han nøie sig med at bruge et ottekantet Træskuur; en laant Speilsextant samt et Penduluhr udgjorde i Begyndelsen hans eneste Instrumenter. Han tabte imidlertid ikke Modet. Navnlig fortsatte han med Iver Studiet af Jordens magnetiske System og Kong Carl Johan understøttede ham til at faae sin ovennævnte Prisafhandling trykt; den udkom 1818 i Christiania paa Tydsk under Titel: „Untersuchungen über den Magnetismus der Erde."

For imidlertid at udstrække sine Forskninger over dette Emne drog han 1819 til London, hvor han deels skaffede sig magnetiske Instrumenter, deels gjennemgik en Mængde Skibsjournaler i Admiralitetets Søkort-Archiv til sine Undersøgelsers Fortsættelse. I Sommeren 1821 foretog han ligeledes i disses Interesse en Reise over Fjeldene til Bergen, paa hvilken han bl. A. paa en Maade opdagede Norges høieste Fossefald Böringsfossen, som hidtil ikke havde været paaagtet uden af Bønderne. Denne Reise har han med meget Lune og stort Fortællertalent beskrevet i „Budstikken", et i de Tider udkommende videnskabeligt Tidsskrift, hvis Redacteur, den varme Fædrelandsven og grundlærde Historiker J. C. Berg ledsagede Reisebeskrivelsen med historiske Bemærkninger. 1825 bereiste han Egnene om den botniske Bugt for at udvide sine magnetiske Jagttagelser; Aaret iforveien havde han undersøgt hele Jylland i samme Øiemed. Samtidig hermed satte han sig i Forbindelse med mange udenlandske Videnskabsmænd, hvem han formaaede til at anstille lignende Undersøgelser i England, Tydskland og Italien.

Men det Land, hvori det magnetiske System endnu var aldeles ubekjendt, og hvor Undersøgelser i den Retning saaledes vare mest nødvendige og tillige syntes at love de betydningsfuldeste Resultater, var det russiske Rige ligefra Petersborg til Kamtschatka og særlig Siberien; hvorhen det, for at bruge Hansteens egne Ord, „ikke falder i Enhvers Lod at reise, og hvorhen de, hvem Loddet træffer, sjeldent foretage Reisen med deres gode Villie." Hansteen indsaae, at ingen Fuldstændighed i hans Forskninger var at haabe, uden at han fik Anledning til at bereise dette Land og henvendte sig derfor til Kong Carl Johan med Ønske om, at han for det næste norske Storthing vilde foreslaae Bevillingen af en passende Sum til en saadan Reise. Kongen, der stedse viste videnskabelige Foretagender megen Velvillie, gik ind derpaa og Forslaget blev fremsat 1827. Storthinget, der ligeledes stedse og det ved mange Anledninger, f. Ex. nylig ved P. A. Munchs Romerreise, har viist sig særdeles liberalt ved saadanne Leiligheder, bevilligede den foreslaaede Sum med 99 Stemmer mod 1. Ad diplomatisk Vei blev nu Tilladelsen til at bereise Siberien erhvervet hos den russiske Keiser og i Mai 1828 forlod Hansteen sit Fædreland, for at begive sig til Rusland. Han ledsagedes af en Normand Lieutenant Due og af en tydsk Videnskabsmand Dr. Erman, hvorimod han maatte beklage, at hans Collega ved Universitetet, Geologen Keilhaus ikke, som oprindelig paatænkt, kunde gjøre ham Følgeskab. Hans Virksomhed ved Universitetet blev i hans Fraværelse varetaget af den for tidligt bortdøde Mathematiker N. H. Abel. Forøvrigt maae vi om denne Reise, hvis tilsigtede videnskabelige Formaal i forønsket Grad opnaaedes, henvise Læseren til Hansteens „Reise-Erindringer", der 1859 udkom i Christiania, efterat de allerede i Forveien vare udgivne, saavel paa Tydsk som paa Fransk. Hansteen var forøvrigt i over 2 Aar fraværende paa denne Reise, først i Juni 1830 kom han nemlig hjem til Christiania.

Efter Tilbagekomsten henvendtes Hansteens Opmærksomhed især paa Opførelsen af et astronomisk Observatorium ved Christiania; allerede førend han var reist til Siberien havde nemlig Storhinget efter Grev Herman Wedel-Jarlsbergs Forslag bevilliget Midlerne til et saadant, der 1833 fuldendtes, og hvor Hansteen tillige fik Embedsbolig. Derhos havde han foruden sine Forelæsninger ved Universitetet tillige at foredrage anvendt Mathematik ved den militaire Høiskole, ligesom Norges geographiske Opmaaling blev ham overdraget, først i Fællesskab med General Aubert, derpaa efter dennes Død alene; ved disse Mænds Omhu har Norge nu bl. A. fuldstændige Søkort ligefra Svinesund til den russiske Grændse. Alligevel fandt Hansteen i disse Aar Anledning til at udarbeide ikke blot adskillige høist værdifulde mathematiske og astronomiske Lærebøger, men tillige et af sine Hovedværker, sin Mechanik (2 Bd. Chra 1836—38). I 1839 foretog han atter en videnskabelig Udenlandsreise, dennegang til Tydskland, hvor han gjorde personlig Bekjendtskab med Gauss, Bessel, Olbers og flere Astronomer og Physikere.

Saaledes vedblev Hansteen igjennem en Aarrække at virke, deels ved Universitetet, deels som Forfatter, saasom i det af ham grundlagte „Norske Magazin for Naturvidenskaberne". I 1856 oplevede han sit 50 Aars Jubilæum som Embedsmand; Universitetet feirede denne Fest ved at lade præge en Medaille, paa hvis Forside læses Indskriften: »Splendet in orbe decus«, og Kongen lod ham overrække Medaillen for Borgerdaad i Guld, en Hædersbeviisning, som i Norge er yderst sjelden. I 1857 blev Cand. miner. Fearnley udnævnt til Lector i Astronomi og Hansteen saaledes som Universitetets Senior fritagen for at holde Forelæsninger, en Fritagelse, som han dog ikke altid benyttede.

Imidlertid har han nu efter et Embedsliv af 55 Aar ansøgt om sin Afsked af Statens Tjeneste. Den bevilligedes ham den 12te October d. A. med 1800 Spd. Pension samt med Bibehold af hans Fribolig i Observatoriet. Kongen benyttede derhos Anledningen til at bevidne Professoren „sin naadigste Tilfredshed med hans mangeaarige og udmærkede Virksomhed som Universitetslærer til Gavn for Videnskaben og til Hæder for Fædrelandet." Fra mange Kanter modtog han ogsaa ved denne Leilighed Beviser paa Erkjendtlighed, blandt Andet ogsaa fra flere af de danske Mænd, hvis Lærer han engang havde været i Frederiksborg. Studenterne bragte ham deres Hyldest ved Afsyngelsen af en Sang af Professor Welhaven, der endte saaledes:

Dit Navn skal leve og forynges,
Mens Slægter synke hen i Støv,
Og friske Roser altid slynges
I din Erindrings Egeløv.
Og lifligt og med Fryd vi ane
Den Vellyd i din Mindesang,
Hvis Tone paa din Æresbane
Fra unge Hjerters Hyldest klang.

Vil man forøvrigt kjende de Beviser, som Hansteen hjemm og ude har modtaget paa almindelig Høiagtelse som Videnskabsmand, da kunne vi nævne, at han er: Storkors af St. Olafsordenen og af Danebrog, Ridder af Nordstjernen, Æreslegionen og St. Anna-Ordenen, Medlem af Videnskabsselskaberne i Christiania, Throndhjem, Kjøbenhavn, Stockholm, Upsala, Göteborg, Berlin, Paris og Palermo, af de geographiske Selskaber i St. Petersborg og London, Akademiet i Bryssel, de naturvidenskabelige Selskaber i Heidelberg, Edinburgh og Moskwa.

D.

Christen Niemann Rosenkilde,

født den 8de Jannar 1786; død den 12te November 1861.

Da „Illustreret Tidende" allerede eengang, paa Rosenkildes 74aarige Fødselsdag i Tegning og Ord har fremstillet Billedet af vor Scenes i hele Norden saa berømte Nestor, ville vi i det Øieblik, da hans Liv er afsluttet, ikke dvæle ved det uerstattelige Tab, Theatret har lidt, skjøndt den hele Række af de Charakterer, som han har skabt ved sit uudtømmelige Lune og sin ophøiede Sands for den Konst, hvis Ypperstepræst han var, nu fremtræder i et klarere Lys. Men vi ville mindes hans rige Hjerte, hans klare Forstand, hans sjeldne Dannelse, hans varme Begeistring for alt Stort og Ædelt, ligesom hans levende Interesse for Alt, hvad der laa indenfor Konstens og Videnskabens Omraade, Egenskaber, der gjorde hans Personlighed saa ualmindelig tiltrækkende og elsket. Det var derfor naturligt, at han, i Forening med sin ved Kvindelighed udmærkede Hustru, som han mistede for ni Aar tilbage, i sin Tid kunde skabe et Hjem, hvorhen Konstnere og Videnskabsmænd altid søgte og hvor de fandt venlig Modtagelse. Digtere som Poul Møller, Chr. Winther og J. L. Heiberg samledes daglig hos ham, og den Sidstnævnte har maaskee netop fra dette Huus hjembragt Inspirationen til at skabe de classiske Vaudeviller, hvis Hovedpersoner Rosenkilde senere saa mesterligt gav Liv ved sin Fremstilling.

Skjøndt Rosenkilde i sit Ydre tidligt ældedes og allerede i mange Aar har vandret om blandt os som „den Gamle", beholdt hans klare Aand dog lige til det Sidste Ungdommens Friskhed og Phantasi. At han som Olding bevarede sin comiske Kraft saavel paa Scenen som i Vennekredsen, have Mange havt Leilighed til at glæde sig ved; men der er vistnok forholdsviis Faa, som vide, at han tillige usvækket beholdt sin Interesse for literaire Sysler. Saavel „Illustreret Tidende" som „Folkekalender for Danmark" have ham at takke for adskillige humoristiske Bidrag eller pudsige Indfald, og det vil maaskee interessere at erfare, at den sidste trykte Artikel fra hans Haand, en Retssag i Paris, findes i denne Tidendes Nr. 20 Pag. 169. Vore Læsere ville vist i denne Spøg gjenkjende den elskværdige „Gamle Rosenkilde."

Valkyrierne.

Da Bournonvilles nye Ballet har behandlet dette Emne kunde det maaskee interessere vore Læsere at faae en korfattet Fremstilling af, hvorledes det foreligger i de gamle Kilder.

Nogle af de mest charakteristiske Skikkelser i den nordiske Mythologi, i hvilken — ligesom i det nordiske Liv — Kampen er Middelpunktet, og hvis Guder væsentlig ere Kampguder, ere Valkyrierne. De ere Odins Møer, som udsendes af ham til ethvert Slag, kaare dem, der skulle falde og raade for Seiren. I Valhal, den vide, guldskinnende Hal, hvori Odin optager sine elskede Sønner, der falde paa Valen, Einherierne, bære de Drikkehornene om. Saaledes fremtræde de i de mythiske Digte i den ældre Edda. I Heltedigtene sammesteds forbinde de med deres Valhalsvæsen en jordisk Natur, ifølge hvilken de ere Kongedøttre, der endog ægte Heltene og føde dem Børn. Det er denne sidste Form af Valkyrierne, som er i høi Grad poetisk, vi her ville dvæle noget længere ved.

I Kvadet om Vølund fortælles der saaledes, at tre Brødre, Sønner af Finnernes Konge, Slagfid, Egil og Vølund, der løb paa Skier og jagede Dyr, kom til Ulvedale og byggede sig et Huus. En tidlig Morgenstund fandt Brødrene ved Bredden af Søen der, Ulvesø, tre Kvinder, som spandt kostelig Hør; deres Svanehamme laae ved dem: det var Valkyrier, Kongedøttre, der vare komne sydfra. Brødrene toge dem hjem med sig til deres Huus og boede sammen med dem i syv Vintre. Den ottende Vinter længtes Valkyrierne imidlertid tilbage til Valen, og den niende fløi de bort. Brødrene kom hjem fra Jagt, fandt Salene tomme, gik ud og ind og saae sig forgjeves om efter deres unge Hustruer. Egil og Slagfid løb saa afsted paa Skier, for at opsøge dem; medens Vølund, der var den konstfærdigste Mand, sad tilbage i Ulvedale, slog røden Guld paa Ambolten og ventede, om hans lyse Hustru ikke vilde komme igjen.

I Kvadet om Helge Hjørvardssøn skildres der, hvorledes en stor og smuk Kongesøn, som var taus, og ved hvem intet Navn fæstede sig, engang sad paa en Høi og saae ni Valkyrier ride, hvoraf een var langt herligere, end de andre. Hun talede til ham: „Seent vil Du, Helge, raade over Ringe og Land, hvis Du altid tier!“ Kongesønnen gjenmælede: „Hvad lader Du følge med Helgenavnet, lyse Mø? Jeg modtager det dog ikke, undtagen jeg faaer Dig!“ Valkyrien anviste ham saa et Sted, hvor der laa et herligt Sværd. Det var en Kongedatter Svava, som var Valkyrie og red gjennem Luft og over Hav. Helge gaaer saa til sin Fader, der lader ham faae Mænd til at hevne sin dræbte Morfader. Han henter derpaa Sværdet, som Valkyrien havde anviist ham, fælder Morfaderens Drabsmand og udfører mange andre Heltebedrifter, beskjærmet af Svava. Som en Antipode til Valkyrien optræder nu Jættedatteren Rimgerde. Hun kommer fra at drukne nogle Kongesønner og nærmer sig om Natten Helges Skib, der ligger i en Fjord: hendes Hale pladsker i Vandet. Den liggraadige Jætinde beiler til hans Elskov, men afvises haanligt og udbryder saa: „Du vil hellere have den Anden, som forrige Nat besaae Havnen, den mægtige, guldskinnende Mø! Her steg hun i Land og fæstede Eders Flaade. Hun ene volder, at jeg ikke kan dræbe Kongens Mænd.“ Helge spørger saa, om det var hende alene, som frelste Kongens Skibe, eller om der var flere i Følge. Rimgerde svarer: „Der var tre Flokke Møer; men een Mø red foran, lys under Hjelmen. Deres Heste rystede sig, fra deres Manker faldt Dug i dybe Dale og Hagl i høie Skove — deraf kommer godt Aar. Ledt var mig Alt hvad jeg saae!“ Solen staaer nu op, og Jætinden forstenes til et latterligt Havnemærke. Kong Helge drager saa til Svavas Fader og beiler til Datteren. Helten og Valkyrien tilsvore hinanden Kjærlighed og elskede hinanden høit. Svava var hjemme hos sin Fader, men Helge i Ledingsfærd, Svava var Valkyrie nu som før. Historien ender tragisk. En Halvbroder til Helge, Hedin, lover en Juul ved Bragebægeret, greben af en dæmonisk Indskydelse, at ægte Kongedatteren Svava, Broderens Fæstemø. Han angrede strax høilig Løftet og vandrede bort ad vildene Stier sydpaa. Han træffer Helge og fortæller ham sin Vanskjebne. Helge siger: „Jeg er udæsket til Kamp og aner min Død, Alt kan endnu blive godt!“ Helge faaer ogsaa virkelig Banesaar i Striden, der var en Følge af hans første Bedrift, Hevnen over Morfaderen. Han sender saa Bud efter Svava og beder hende komme skyndsomt, hvis hun vil træffe ham i Live. Svava iler til ham, og han udbryder: „Vær velkommen, Svava! Dette er vort sidste Møde i Verden, mine Vunder bløde, Sværdet trængte tæt til mit Hjerte. Jeg beder Dig, Svava — græd ei, min Brud! — hvis Du vil lyde mine Ord, at Du reder Leie for Hedin og skjænker ham din Kjærlighed.“ Men Svava svarer: „Det mælede jeg i det yndige Hjem, da Helge skjænkede mig Ringe, at jeg ikke efter hans Død villig vilde slutte en fremmed Konge i mine Arme!“ Helge hviskede saa: „Kys mig, Svava!“ og udaandede.

Helge og Svava gjenfødes i det derpaa følgende Kvad i den ældre Edda som Helten Helge Hundingsbane og Valkyrien Sigrun. Frankernes Konge Sigmund Volsungssøn — fortælles der — avlede med sin Hustru Borghilde af Danmark en Søn, der efter Helge Hjørvardsøn fik Navnet Helge. Denne fælder en mægtig Konge ved Navn Hunding og faaer deraf Tilnavnet Hundingsbane. Han laa — fortælles der videre — med sin Hær i Brunavaag og gjorde Strandhug. Der var en Konge ved Navn Høgne, hvis Datter hed Sigrun, hun var Valkyrie og red gjennem Luft og over Hav. Det var den gjenfødte Svava. Sigrun red til Helges Skibe og talede med ham. „Jeg var ikke fjern, Høvding“ — siger hun — „da mangen Helt faldt for Dig; jeg har seet Dig paa Langskibet, da Du stod i den blodige Stavn, og iskolde Bølger legede omkring Dig.“ Senere fældede Helge Hundings Sønner, der vilde hevne deres Faders Drab. Træt af Kampen satte han sig under en Klippe. Da brød Lysglands frem over Fjeldene, og Lyn udgik fra den. Valkyrierne rede frem paa Himmelen, hjelmbedækkede og med blodbestænkte Brynier, Straaler stode af deres Spyd. Sigrun faldt Helge om Halsen og kyssede ham. Da grebes han af Kjærlighed til hende og spurgte, om hun vilde drage hjem med ham. Hun svarer: „Jeg troer, at vi have andre Sysler end at drikke med Ringbryderen. Min Fader har lovet sin Datter til den mægtige, grumme og frække Kongesøn Hødbrod. Han kommer om faa Nætter, medmindre Du udæsker ham til Kamp og fratager ham mig!“ Og hun sagde, at hun maatte have Helges Kjærlighed, om end hendes Fader og Frænder vrededes. Helge svarede: „Frygt ikke Hødbrod og ænds ikke din Faders og dine Frænders Uvillie. Du skal leve med mig, unge, ædelbaarne Mø!“ Helge sendte nu Bud videnom efter Skibe og Folk og tilbød Guld i Overflod. Talrige, langsnablede, guldsmykkede Skibe, fulde af uforfærdede Mænd, samledes hurtigt. Et rasende Uveir overfaldt Flaaden, Helge bød desuagtet at heise de høie Seil endnu høiere. Den ene Sø fulgte paa den anden, Ægers rædselfulde Døttre søgte at vælte Skibene. Da foer Lyn over dem og omgave dem med blinkende Flammer. De saae ni Valkyrier ride i Luften og kjendte Sigrun. Den kjække Mø frelste fraoven Skibene, de vristedes vældigt ud af Rans Haand og slap uskadte i Land. Hødbrod og hans Brødre samlede en Hær. Der kom mange Konger, deriblandt Høgne, Sigruns Fader, og hans Sønner, Brage og Dag. Hærene stødte sammen. Helge Hundingsbane var altid forrest i Kampen. Alle hans kongelige Modstandere faldt, undtagen Dag, Sigruns Broder, som fik Fred og tilsvoer Helge Troskab. Sigrun, der fraoven havde beskjærmet Helge under Spydenes Susen, svævede, hjelmbedækket, ned til Valen, fandt Hødbrod døende og sagde: „Ei skal Sigrun, Kong Hødbrod, hvile i dine Arme — ledne ere dit Livs Timer!“ Hun traf Helge og blev saare glad. Helge mælede: „Ei gik Alt som Du kunde ønske, Nornerne voldte det. Her faldt Høgne og Brage, jeg blev deres Banemand. Det blev din Skjebne at vække Strid mellem Fyrster.“ Da græd Sigrun. Helge sagde: „Lad Dig trøste, Sigrun! Du har været os en Hilde; men ei mægter Nogen at modstaae Skjebnen.“ Sigrun udbrød: „Kunde de Døde leve op igjen, og jeg dog hvile i din Favn!“ Helge ægtede saa Sigrun, der fødte ham Sønner. Ogsaa denne Historie ender tragisk. Helge blev ikke gammel, Dag gjennemborede Svogeren. Han red saa til Søsteren ved Sevafjelde. „Nødig“ — sagde han — „bringer jeg Dig Sorgens Budskab, Søster. Imorges faldt den bedste Drot, som satte sin Fod paa Kongernes Nakke, for min hevnende Haand.“ Sigrun udbrød: „Dig bide alle hellige Eder, Du har svoret Helge! Ei glide dit Skib, har det end Medbør; ei løbe din Hest, gjelder det end at undslippe dine Fjender; ei bide dit Sværd, uden det suser om dit eget Hoved! Var Du en Ulv ude i Skovene, savnende Gods og Gammen — da var Helges Drab hevnet paa Dig!“ Dag gjenmælede: „Du er affindig, Søster, saaledes at nedbede Forbandelser over din Broder! Odin ene volder al Vanskjebnen, han kastede Kampruner mellem Slægtninger. Din Broder byder Dig Ringe og Land, den halve Verden til Bod for din Sorg, ringsmykkede Kvinde.“ Sigrun talede: „Ei sidder jeg saa lykkelig ved Sevafjelde Dag eller Nat, at jeg kan glæde mig ved Livet, medmindre Lysglands bryder frem over Kongens Gravhøi, hans guldbidslede Hest traver hid med ham, og jeg, frydefuld, kan modtage ham. — Slig Rædsel indjog Helge sine Fjender og deres Frænder, som naar forfærdede Geder rasende styrte ned ad Fjeldet for Ulven! Saa høit ragede Helge op over Heltene som den stolte Ask over Tjørne eller som Hjortekalven, der, dugbestænket, flyver afsted, høiere end alle Dyr, med Hornene skinnende mod Himlen!“ En Gravhøi blev opkastet over Helge. Da han kom til Valhal, modtog Odin ham med stor Hæder. Sigruns Terne gik ved Aftenstid forbi Helges Gravhøi og saae Helge ride til den med mange Mænd. Hun udbrød: „Er det kun et Blændværk hvad jeg tykkes at see, eller er det Ragnarøk? Døde Mænd ride og jage Sporene i Hestenes Side. Eller have Heltene faaet Hjemlov?“ Helge svarede: „Ei er det kun et Blændværk, hvad Du tykkes at skue, eller Verdens Undergang, skjøndt Du seer os og skjøndt vi jage Sporene i vore Hestes Sider. Ei heller have Heltene faaet Hjemlov.“ Ternen gik hjem og sagde til Sigrun: „Gak ud, Sigrun, fra Sevafjelde! Kongen længes saare efter at mødes med Dig. Gravhøien er aabnet. Helge er kommet med blødende Vunder; Kongen bad, at Du vilde stille hans Blod.“ Sigrun gik ind i Høien til Helge: „Nu er jeg saa glad ved vort Møde, som Odins gridske Ravne, naar de mærke Valens varme Brad eller, dugbestænkede, see Dagskjæret! — Lad mig kysse Dig, døde Konge, før Du kaster den blodige Brynie... Dit Haar, Helge, er rimbesprængt; Du er heelt badet i Blod; dine Hænder ere iskolde — hvorledes skal jeg raade Bod derpaa!“ Helge svarede: „Du alene, Sigrun fra Sevafjelde, volder, at Helge er badet i Sorgens Dug! Du græder, sydlige, solklare, guldsmykkede Kvinde, grusomme Taarer, før Du ganger at sove — hver Taare faldt blodig paa mit iskolde, sorgopsvulmede Bryst *) . . . . Dog nu skulle vi drikke den kostelige Mjød, om vi end have mistet Elskov og Land! Ingen skal kvæde Klagesang, skjøndt Vunder bløde paa mit Bryst. Nu er Bruden skjult i Høien, den kongelige Dise hos os Døde!“ Sigrun redte en Seng i Høien: „Her har jeg, Helge, redt Dig et Leie, frit for Sorg. Jeg vil, Konge, indslumre i din Favn, som om Du levede.“ Helge udbrød: „Nu kalder jeg Intet umuligt, da Du, Kongebaarne, lys og levende, sover i den Dødes Arme i Høien.“ — Da det lider ad Dag, siger Helge: „Nu er det paa Tide for mig at ride ad rødmende Veie og lade den blege Ganger trave ad Luftens Stier. Jeg skal være vestenfor Himmelbroen, før Valhals guldkammede Hane vækker Einherierne.“ Han red saa bort med sit Følge. Sigrun gik hjem. Den næste Aften lod Sigrun Ternen holde Vagt paa Høien. Ved Solnedgang kom Sigrun til Høien og sagde: „Nu vilde Helge være kommen fra Odins Sale, hvis han agtede at komme! Haabet om Kongens Hidkomst svinder, nu Ørnene have slaaet sig til Ro paa Askens Grene og hele Slægten stimler til Drømmethinget.“ Ternen sagde: „Vord ikke saa affindig, at Du ene, Skjoldungedis, drager til de Dødes Bolig! Alle Gjenfærd vorde mægtigere om Natten end om den lyse Dag.“ — Sigrun svandt hen af Længsel og Sorg og døde snart efter.

Helge Hundingsbane og Sigrun siges at være blevne gjenfødte, ligesom Helge Hjørvardssøn og Svava. Men Kvadet, hvori Helten og hans Valkyrie saaledes tredie Gang optræde, er tabt.

I Kvadene om Sigurd Fafnersbane optræder Valkyrien Brynhild. Men Sagnene om hende ere deels mere bekjendte, deels fulde af Lacuner i den reneste Kilde, den ældre Edda, deels af meget stor Udstrækning, saa det ikke her synes passende at dvæle ved dem. Det ovenfor Fremstillede vil ogsaa være tilstrækkeligt til at give en Forestilling om Eddas Opfattelse af Valkyrierne og den Rigdom paa Poesi, som ligger deri, en Rigdom, som ingen anden Konst end Ordets Konst, Poesien, formaaer at gjøre sig til fuldstændig Herre over.

A.

*) Hvo mindes ikke her Gjengangervisen fra vor Middelalder om Aage og Else, hvor den døde Ridder siger til sin Fæstemø:

„Hver en Gang Du glædes
og i din Hu er glad,
da er min Grav forinden
omhængt med Rosens Blad.

Hver Gang Du Dig græmmer
og i din Hu er mod,
da er min Kiste forinden
som fuld af levret Blod.“

Literatur.

— Henad Juul ere de typographiske Presser stedse i uafbrudt Bevægelse; iaar synes deres Gang at være stærkere end sædvanligt. De sidste Uger have allerede bragt ikke faa Bøger, der ere udgaaede fra dem; vi skulle til Rækken af dem, hvis Udgivelse endnu ikke er omtalt her i Bladet, føie Følgende, der ere komne til vor Kundskab. Hos C. A. Reitzel: Cornelia, af Forf. til „Livsbilleder“; L. Hegermann-Lindencrone: Fortællinger; — hos Schønberg: Auerbach: Ivo, den lille Theolog; — hos Philipsen: En fornøielig Juul og Stjernen i Ørkenen, to Solstraalefortællinger; Billeder og Vers af J. Exner og Chr. Winther; — fra Forlagsbureauet: Ploug: Digte, 3die Samling og Samlede Digte, Miniaturudgave; Anders Tikjøb, særskilt Udgave efter „Illustr. Tid.“; — hos Gad: Trap: Beskrivelse af Sønderjylland; A. Munch: Pigen fra Norge (Tønsbergs Forlag); — hos Lind: Luthers Huusliv af A. Listov; Lille Solskin af Forf. til „Hvorledes fanger man en Solstraale“; — hos Høst: Valdemar, det blinde Tilfælde, Elise, tre Fortællinger af Forf. til „En ung Piges Historie“; Hønsegaardens Glæder og Sorger, eller Hanefatters Bedrifter, Solstraaleformat; — hos Michaelsen & Tillge: Frøen og de to Ænder, og Stadsmusikanterne i Holbek, to Børnebøger oversatte af Chr. Winther; — hos Wøldike: en Række nye Billedbøger for Børn; — hos Lose & Delbanco: 11te Aargang af „Folkekalender for Danmark“ og Magdalene, en Fortælling af Forf. til „Tre Dramer“.

— De tidligere omtalte „Eventyr og Fortællinger“ af Henr. Hertz ere nu udkomne og indeholde, foruden de af „Ugentlige Blade“ bekjendte Noveller, en ny: „Frantz Mandius“ (Reitzels Forlag).

— Hos Hoffmann & Campe vil udkomme en samlet Udgave af Ludvig Børnes Skrifter, hvilken ganske svarer til den af H. Heines Værker.

Bortlodning af indenlandske Konst- og Konstflidsarbeider.

Vi tillade os at henlede Opmærksomheden paa den Gevinstudstilling, der af Bestyrelsen for Bortlodningen af Konst- og Konstflidsarbeider er arrangeret til Trækningen den 25de November. Resultaterne af Formaalet: at bringe en Samvirken tilveie mellem Konst og Haandværk, sees her, og Enhver, der betragter disse, maa glæde sig over den Alvor, hvormed der er arbeidet og det Meget, der alt er naaet i Løbet af eet Aar.

Opmærksomheden fæstes først paa et Spisestuemeublement, udført i Nøddetræ efter Tegning af Architekturmaler Heinr. Hansen, rigt forziret med Billedskærerarbeide, hvoriblandt især Buffeten og Spisebordet, der saavel hvad Tegning som Udførelse angaaer, vilde være værdige Repræsentanter for dansk Industri af denne Art paa en Verdens-Udstilling. — Bordservicet fra den kongl. Porcellainsfabrik tiltaler ved sin fordringsfrie, men smagfulde Decoration af C. Peters; Opsatsen, modelleret af samme Konstner, vil være en Prydelse paa ethvert Bord; den er holdt i græsk Stil med de tre Aarstider, udførte i Hautrelief omkring Stammen, der bærer den egentlige Frugtskaal. Fremdeles maa nævnes et Dame-Cabinet-Meublement, efter Tegning af Theatermaler Christensen; ved smagfulde og let paalagte Ornamenter vil det vistnok tiltale Størstedelen af Publikum, da det bedre vil passe for enhver Familie end det i et andet Værelse fremstillede Meublement i en strengere Stil, som dog i sin Detail Intet lader tilbage at ønske; navnlig er Dame-Secretairen meget smuk. De udstillede Sølvsager: Servicer, Armstager, Sukkerbøsser, Mælkekander og forskjellige Skeer ere alle forsynede med rige Orneringer og frembyde et interessant Skue.

I stor Mængde forekommer som Gevinst det hos Em. Bærentzen & Co. udførte Lithographi i Farvetryk, fremstillende „Rosen“ paa Frederiksborg, efter det fra sidste Udstilling bekjendte Maleri af Heinr. Hansen, der er gjengivet saa nær, som Charakteren i et Farvetryk kan komme Originalen.

Udstillingen indeholder endnu en Mængde andre Gjenstande, hvoriblandt et Dame-Reise-Etui af Decoupeur Rønne, fortrinlige Uhre fra Urban Jürgensens Sønner, Damaskes Dækketøi og Haandklæder osv.; ligesom de ved deres Smagfuldhed tiltale Beskueren, saaledes gjøre de Rækken af de paa Gevinstfortegnelsen nævnte Fabrikanter stor Ære.

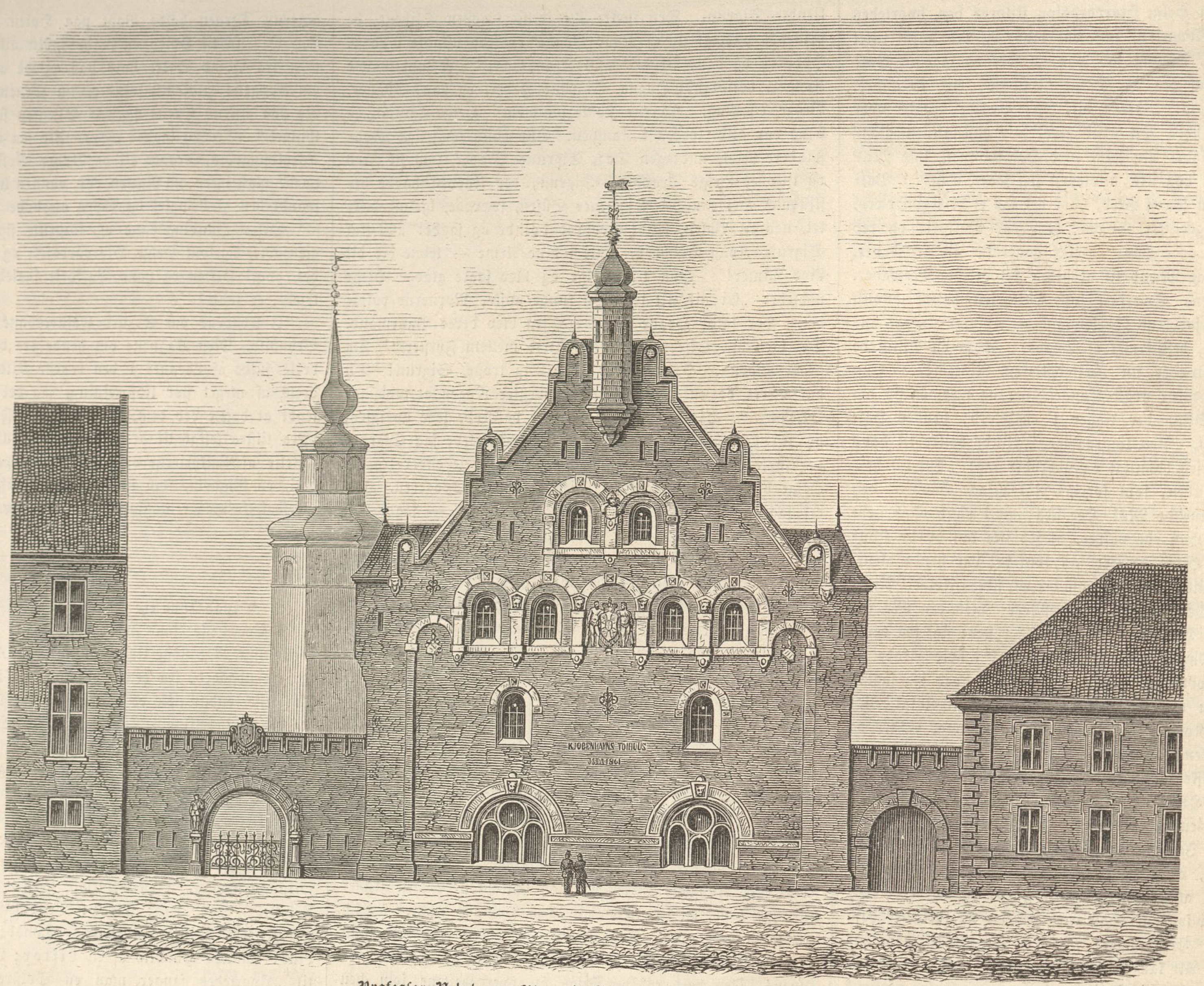

Professor Nebelongs Plan til Tøihuusfaçadens Ombygning.

Tøihuset i Kjøbenhavn.

I samme Aar, som Grundstenen blev lagt til Rosenborg (1604), paabegyndte Christian IV Opførelsen af Kjøbenhavns Tøihuus, der i sin oprindelige Form udentvivl har været langt større end nutildags, da det saavidt man kan skjønne har været bygget i Hesteskoform. Søetatens Proviantgaard, hvis lange Bygning med sit Taarn er fuldkomment ligt Rustkammeret, udgjorde med dette sidste de to Fløie, der vare forbundne ved de nederste Etager af den nuværende kongelige Bibliotheks-Bygning. Denne Formodning bekræftes yderligere ved den Gjennembrydning i Muren mellem Edscapellet og Bibliotheket, som den Dag idag tydeligt kan skjelnes.

Den Form, som Tøihuset saa temmelig uforandret har beholdt til Nutiden, skyldes Sønnen Kong Frederik III. Dets Ydre skal unegteligen ikke foranledige Nogen til at tage det nærmere i Øiesyn, hvorimod de indvendige Rum visseligen kunne gjøre Krav paa særlig Opmærksomhed, da en saa righoldig Vaabensamling, hvoriblandt c. 70,000 Geværer, neppe forefindes andetsteds i een Sal.

Den indre Opstilling vil undergaae nogle smaa Forandringer, ligesom enkelte Forskjønnelser derved foretages, saasom at Gitterværket til Edscapellet ombyttes med et Gjærde af Partisaner. Muligen vil det Indre saaledes snart give os Stof til Illustration; idag ville vi kun holde os til Façaden mod Tøihuusgaden.

Da det var ønskeligt at forskaffe mere Lys i det Indre, begjærede de militaire Autoriteter af Professor J. H. Nebelong et Forslag til Façadens Ombygning. At skabe noget særdeles Smukt af det Forhaandenværende, var vistnok ikke saa let en Opgave, og vi kunne ikke fortænke Architekten i, at han ønskede at forskjønne Rustkammeret paa Bibliothekets Bekostning. Unegteligt vilde Tøihusets Ydre vinde betydeligt ved denne Isolering. Det fik sin egen Indkjørsel og Trappetaarnet i Gaarden blev synligt fra Gaden, saaledes som vor Afbildning viser. Denne Plan vil rimeligviis blive forelagt Rigsraadet, men skjøndt det er sandsynligt, at Ønsket om at erobre et Stykke af Bibliotheksbygningen kun vil faae Hjem i Phantasiens Rige, saa haabe vi dog, at de fornødne Pengemidler blive bevilligede til at fuldføre Gavlfaçaden efter den særdeles smukke Plan, som her forelægges Offentligheden.

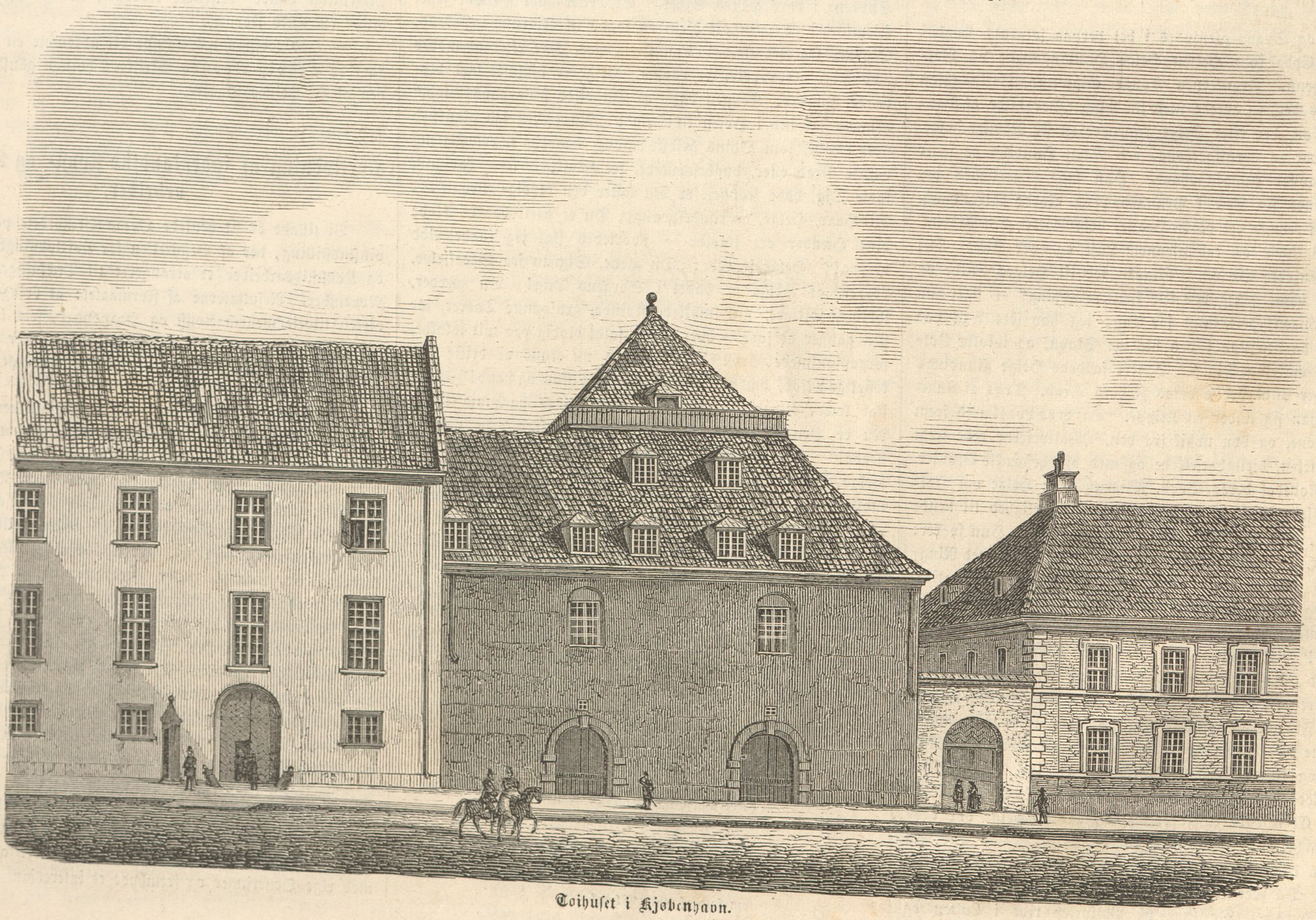

Tøihuset i Kjøbenhavn.

Skizzer fra Australien.

(Af Bob.)

I.

Der gives vistnok kun faa Mennesker, som ikke — idetmindste i en vis Periode af deres Liv — have følt en uimodstaaelig Trang til at rive sig ud af de Forhold, de hidtil have levet i, en Lyst til at gjøre en lille Afstikker ud i den vide, vide Verden, for engang — saaledes forestiller man sig det — igjen at vende tilbage, rig paa Erfaring og maaskee paa Penge, hvem kan vide det? Jeg for min Part har altid havt Bisselæder i Skoene, og da Omstændighederne føiede sig derefter, hændtes det, at jeg en skjøn Dag befandt mig ombord paa et fuldtrigget Skib, bestemt til Port Philip. Det var ikke den store Magnet — Guldet, som trak mig; men kun Ønsket om Forandring og om muligt i Australien at fortsætte min bezyndte Carriere. Alle længere Søreiser ligne i Grunden saa temmeligt hverandre, og jeg oplevede hverken meer eller mindre end alle Andre, der foretage en Reise fra Europa til Australien. Jeg har frosset i Storme oppe mod Nord og været opløst af Hede under Linien, forbandet Modvind og salt Kjød, Vindstille og tørre Beskøiter, fisket Delphiner, harpuneret Haier, seet Hvaler og flyvende Fisk og fanget Albatrosser ved det gode Haabs Forbjerg — afvexlende været i alle mulige Sindsstemninger, melancholsk og længselsfuld efter det kjære Hjem med daarlig Vind og Veir — fundet hele Verden smilende og kun havt det gyldne Australien for Øie paa en smuk Aften under Vendekredsene — skrevet Dagbøger, som muligen en eller anden velvillig Slægtning eller Ven læser, der anseer det som sin Pligt at opoffre nogen Tid paa Ens aandelige Udgydelser, nu da Vedkommende er bleven fri for selve Personen — jeg har næsten kjedet mig tildøde, skjendtes, spiist, drukket, røget Tobak og sovet — har troet det complet umuligt at kunne udholde en tre Maaneders Søreise og er dog steget heel og holden i Land i Australien efter næsten at have opholdt mig fem Maaneder paa Oceanet — kort sagt, jeg har gjennemgaaet alle de sædvanlige Stadier, og vil derfor ikke trætte med en vidtløftigere Beskrivelse af alt dette. Men det faldt mig ind, at det maaskee kunde interessere Adskillige derhjemme at høre Lidt om denne vor femte Verdensdeel, deels fordi jeg troer, at der for Øieblikket er flere Danske i Australien end noget andet Sted i Udlandet, deels ogsaa fordi vi nu ligge Europa saa nær, at man ved Hjelp af Dampskibe og Suez Jernbanen kan komme herud paa omtr. 40 Dage, og endelig fordi jeg veed, at der derhjemme hersker — mildest talt — høist naive Ideer om Forholdene her. Jeg har derfor forsøgt ved nogle Skizzer at give en Forestilling om Australien og Livet her, seet med danske Øine; da jeg ikke hører til dem, der ynde lange Indledninger eller i Regelen betænker mig meget, vil jeg styrte mig hovedkulds ind paa det, og som en Begyndelse omtale den største Stad i Australien og Hovedstaden i Colonien Victoria.

St. Pauls-Kirken i Melbourne.

St. Francis-Kirken i Melbourne.

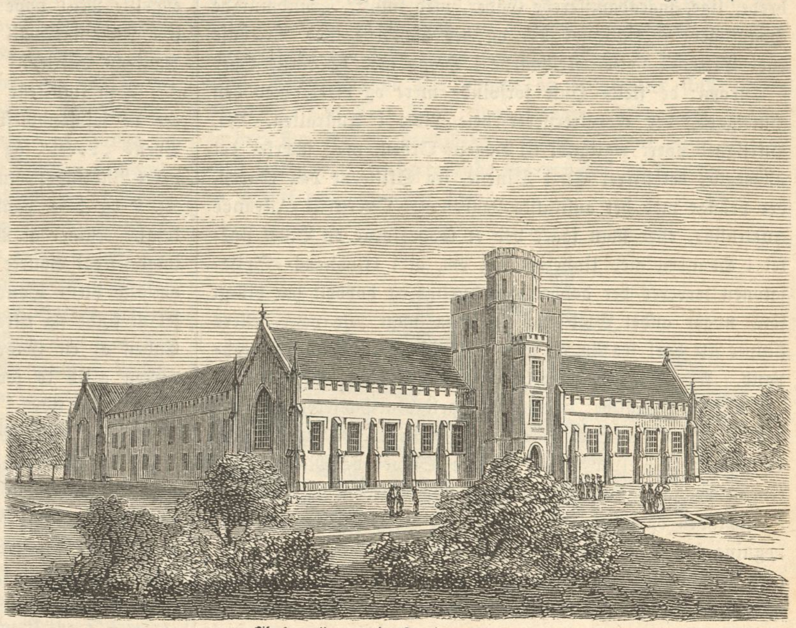

Universitetet i Melbourne.

Melbourne er London seet igjennem et Formindskelsesglas, man faaer strax Indtrykket af en mægtig By, der ved Landets voxende Hjelpekilder engang vil blive, hvad den nu for Spøg kaldes: Sydens Dronning. Neppe er man kommet ind i Port Philips Bay, før man mærker Sporene af det Liv, der rører sig i Byen. Skibe fra alle Verdens søfarende Nationer have givet Møde her, fra det slanke amerikanske Clipperskib til den hollandske „Bøtte", store Passageerskrueskibe og smaa Kystdampere, der fare om i alle Retninger. Indseilingen er meget smuk og begrændses tilvenstre af det saakaldte Port Philips Head, hvor den lille By Queenscliff ligger spredt paa de hvide Banker, med Fyrtaarn, Toldbod og Telegraphstation, og tilhøire af Point Nepean, hvor Qvarantaineanstalten er. Ved Queenscliff blive alle indkommende Skibe visiterede af en Læge og Passagerene kunne da efter Ønske landsættes, for at gaae de 5 Miil op med Dampskib, Diligence eller lignende Befordringer. Efter en lang Søreise — maaskee uden en eneste Gang at have seet Land — gjør det et behageligt Indtryk at seile op igjennem Bugten; Landet tilvenstre tager sig især godt ud; man seer Geelong, en opblomstrende Søstad ved den lille Corio Bugt, maleriske, skovbegroede Høie, eller rettere smaa Bjergkjæder, bag hvilke de berømte Miner ved Ballarat og Blackwood ligge, og nogle enkelte opdyrkede Landstrækninger. Inderst i den store Port Philips

Prospect af Melbourne, seet fra Emerald Hill.

Bay, gaaer den mindre Hobsons Bay ind og der, ligeoverfor hinanden, ligge Melbournes to Fløie: Byerne Sandridge og Williamstown, hvor Skibene losse. Et Stykke høiere oppe i Landet, ved Bredderne af Floden Yarra Yarra (den Flydende) ligger Hovedstaden omgivet paa alle Kanter af sine Forstæder, af hvilke der er mange; thi Ingen, som kan undgaae det, lever i selve Byen, der mest bestaaer af Hoteller, Boutiker og Varehuse. Den velhavende Melbourne-Borger foretrækker, efter endt Dagværk i den næsten altid hede og som oftest støvede By, at trække sig tilbage til det venlige St. Kilda eller til det aristokratiske Brighton, dersom frisk Søluft og en smuk Udsigt over Havet er hans Formaal; sætter han derimod kun Pris paa Landet, da har han et udstrakt Valg, thi Richmond, Prahran, South Yarra og hvad de nu alle hedde, have hver sine Tillokkelser; desuden er der sørget godt for Publikum, med Hensyn til Samfærdselen med disse forskjellige Steder; de fleste af dem have Jernbaner, paa hvilke Tog afgaae hvert Kvarteer, ja undertiden hver ti Minutter, foruden Extratog i Forbindelse med Theaterforestillingerne, Concerter, Veddeløb eller andre Begivenheder, der kunne have Interesse for Melbournes Publikum; desuden vrimler der af Omnibusser; men selv om man skulde gaae, valgtes Opholdet paa Landet dog langt hellere, da Sommernatten i Byen med heed Vind og Mosquittoer omtrent er den ubehageligste Tilværelse man kan have.

Den Fremmede, der venter at finde en halvvild, uciviliseret By, bliver overrasket paa den behageligste Maade. De brede, lige, macadamiserede Gader, med smukke, grundmurede Bygninger — rigtignok hist og her blandede med Træhuse eller Telte — sætte Melbourne i Høide med de største Byer i Europa; de slette Huse forsvinde mere og mere, med den Hurtighed, der charakteriserer hele Livet i Australien. Ja, Hurtighed hører rigtignok til Dagens Orden, man mærker det allevegne, det stirrer En i Øinene, fra Skilterne paa Gaden, der prange med det australske Vaaben med Overskrift »Advance Australia«, eller man faaer ved et Gadehjørne en Billet stukket i Haanden med Underretning om, at i »Goahead«-Spisesalonen serveres der dobbelt saa hurtigt og dobbelt saa billigt som noget andet Sted; hurtig maa man selv være, ellers slipper Alt bort fra En og man staaer tilbage i dette Goahead-Land. Alle Gaderne gaae heelt igjennem Byen og skære hinanden i rette Vinkler; de ere ubehagelige at passere, naar den hede Nordenvind sætter Støvskyerne i Bevægelse, men Byens Vandledning hjelper til at dæmpe Støvet og Macadamiseringen er ganske vist behageligere for Kjørende og Ridende, ligesom den og i det Hele taget er at foretrække for en Brolægning som den i mange af Kjøbenhavns Gader.

De pragtfuldere Bygninger ere spredte over hele Byen, og ikke faa af dem ere allerede færdige, medens andre ere paabegyndte efter en saa stor Maalestok, at det vil koste Aar og Millioner, før de kunne sees i deres Heelhed. Til de sidste hører saaledes Parlamentshuset — der efter Sigende, naar det er fuldført efter den nuværende Plan, vil koste en halv Million Pund Sterling mere end det engelske Parlamentshuus — Posthuset, Skatkammerbygningen og det offentlige Bibliothek; hvorimod man blandt de fuldførte Bygninger glædes ved at see det smukke Universitet, hvorfra der allerede er dimitteret adskillige Studenter, Hospitalet, Velgjørenhedsanstalten, Theatrene, Bankbygningerne, af hvilke der ikke er færre end 12, Kirkerne, af hvilke især maa fremhæves den katholske St. Francis og den protestantiske St. Paul, Raadhuset og de forskjellige andre Bygninger bestemte til Clubber og Foreningslocaler; af det sidste Slags er der ikke saa faa, thi Byen har 71 forskjellige Selskaber og Clubber med nyttige eller selskabelige Formaal.

Det er fuldt saavel med Hensyn til de slette, som de gode Sider, at Melbourne er en Afspeiling af London; man finder der de fleste af de tidssvarende Indretninger, hvorfor London er saa berømt, som f. Ex. det udmærkede Brandvæsen og Politi (Gadepolitiet, det hemmelige Politi og det for Australien særegne ridende Politi); men man finder ogsaa troe Copier af Londons „Helveder", og det tilforn berygtede St. Giles i London har fundet et værdigt Sidestykke i Melbournes »Little Bourke Street«, hvor Lasten optræder maaskee endnu mere aabenlyst end i Moderbyen, hvor man ved høi lys Dag seer Ting, som Natten ellers skjuler, hvor Overfald hører til Nattens Orden og Mord ingenlunde ere sjeldne. Men endskjøndt de to Byer ligne hinanden saameget, bærer Melbourne dog et vist østerlandsk Præg, der falder En i Øiet allevegne: Husene, der næsten alle ere forsynede med Verandaer og hvis hele Bygning er beregnet paa Kølighed — Folkene, man seer paa Gaden, i Dragter, der ligeledes ere afpassede efter den størst mulige Lethed; Herrerne i hvidt Flonel fra Top til Taa, med hvidt Mousselin om Hattene for at afvende Solens Straaler; Damerne under hvide Silkeparapluier — Alt minder om, at man ikke vandrer paa Londons Gader, skjøndt man med Hensyn til den Travlhed, der hersker i visse Kvarterer, godt kunde troe det. — Cabs, Droschker og Omnibusser — de forunderlige tohjulede Omnibusser (Lowbacked car) der saa herligt passe til Colonien, fare omkring i Gaderne, medens de respective Kudske søge at overdøve hverandre ved at udraabe og radbrække Navnene paa de forskjellige Steder, hvorhen der kjøres. Jernbanetogene komme pibende fra Geelong eller de forskjellige Forstæder og Alle, man møder, gaae i det bekjendte „Forretningstrav"; Melbourne gjør ogsaa endeel Forretninger, thi Alt, hvad der kommer til Colonien Victoria, gaaer igjennem her; i eet Aar har Coloniens Forbrug endog beløbet sig til mere end der blev indført til hele Indien. Speculationen har en viid Mark; dog er Afstanden fra Europa temmelig generende, da Posten kun kommer eengang om Maaneden. Den engelske Posts Ankomst sætter Byen i stor Bevægelse; kom ikke nogen af dine handlende Venner for nær og ophold dem ei med Snak paa denne Dag: Alt opsluges af Postens Ankomst. Bladene udsende hele Dagen igjennem det ene Tillæg efter det andet og Avisdrengene paa Gaden ere dobbelt paatrængende med at stikke Dig Bladene i Næsen og raabe med extra Kraft „saa eller saa mange Dages senere Nyt fra England."

Australiens Befolkning følger med Tiden. Da England begyndte at være bange for et Overfald af Frankrig, følte Australien Frygt for, at Franskmændene paa den lille Ø Ny Caledonia skulde foretage et Angreb paa Sydney eller Melbourne ved Hjelp af en Flaade hjemmefra. England kaldte da Frivillige til sin Fane, og Australien vrimler allerede af uniformerede Ynglinge, der dyrke Moustacher og øve sig i Riffelskydning. Garibaldi optog hele Interessen derhjemme og strax var Alt à la Garabaldi i Australien — Hoteller, der før nøiedes med et beskedent Navn, som „The Bushman" eller lignende, hedde nu „Garibaldis Vaaben", og flere hundrede engelske Miil oppe i det Indre paa smaa Vertshuse har jeg seet Indbydelse til Pengesamling for at skaffe et Sværd til Italiens Befrier.

Den smukkeste Gade i Byen er afgjort Collinsstreet; her ere de fashionableste Boutiker, de eleganteste Bygninger, og Byens „Løver" og „Løvinder" synes at have valgt den til deres Yndlingspromenade; her sværme de om — især mellem Kl. 2 og 4 — paaklædte med strengt Hensyn til det sidst ankomne Numer af Modejournalen; den livligste Gade er derimod Great Bourke Street, der løber jevnstrøgs med den føromtalte Little Bourke Street. I det Hele taget er det meget let at finde sig tilrette i Melbourne; man kan altid staae ved Enden af en Gade og see heelt igjennem Byen, og der er næsten altid to jevnstrøgs løbende Gader af samme Navn: „store" og „lille". Great Bourke Street er en sand „Østergade" for Folk her; det ene Hotel ligger ved Siden af det andet og alle prange de med store Vinduer, og Skjenkestuen med de aabne Fløidøre vender altid lige ud til Gaden, for at friste den Forbigaaende med de deiligste Opstillinger af Bouteiller, Drikkevarer i Is og lækkre Anretninger paa Disken. Handlende af ethvert Slags have her Udsalg og om Aftenen, naar Gassen lyser ud fra de forskjellige Boutiker, er det i Ordets egentlige Betydning et glimrende Syn. Her ligger Theatre Royal, det største i Byen, og rundt om det vrimler der af det Slags Kneiper, som altid findes nærved et engelsk Theater; Cigarudsalg, Restaurationer og Østersstuer af et mistænkeligt Udseende. Gaden er desuden fuld af Riffelgallerier, Keglebaner, Concert- og Dandsesaloner; sidst, men ikke mindst mærkeligt, maa Monsieur Sohiers Voxcabinet med berømte Størrelser af den australske Forbryderverden nævnes; samt det phrenologiske Museum, hvor man faaer en Skizze af sin Charakteer for 5 sh. og en heel Charakteristik for 10 sh., Alt udregnet efter Knuderne paa Ens Hoved. Den ene Ende af Gaden optages næsten ganske af de saakaldte Heste-Bazarer (horse-bazars), store Localer svarende omtrent til Trommesalen hjemme. Før Kl. 7 om Morgenen kan man der see de forskjellige Flokke af halvvilde Heste og ditto Kvæg blive drevet ind; undertiden kommer der Faareflokke paa flere Tusinder. Kl. 11 begynder Auctionen for et høist blandet Publikum. De Fleste henhøre til den Klasse, der paa Engelsk betegnes som sportingmen; Squattere, Veddeløbsspeculanter, Jockeyer osv., Alle i korte Frakker og lange Støvler, fylde Bazarerne, og da man sædvanlig har Leilighed til at see nogle af de bedste Heste i Colonien, kan enhver Ynder af „Hestekjød" tilbringe en meget behagelig Formiddag der. Gadens anden Ende er Scenen for et andet Slags Marked, nemlig Grøntmarkedet, der varer fra Kl. 4 til Kl. 10 om Morgenen; men hver Løverdag Aften benyttes Pladsen, der kaldes The eastern market, til Salg af alt Muligt. Den frembyder da et meget livligt Skue. De 5 Søilerækker, hvor Udsalgene ere, straale da i glimrende Belysning og den Larm, som udgaaer derfra, er forfærdelig; alle de Handlende udbrøle i alle mulige Tonearter Priserne paa de specielle Gjenstande de falbyde, og de Hundreder af Folk, der skubbe sig frem imellem Boderne, lee, skrige og bidrage deres til det almindelige Opløb; thi Løverdag Aften er af Englænderne særligen helliget Lystigheden, da de om Søndagen Intet tør foretage sig, der paa nogen Maade strider mod deres religieuse Begreber. Her har jeg seet Udsalg af interessante Vaaben fra Sydhavsøerne og den i Australien meget forfulgte Chineser har paa denne Aften vovet at opstille sin forunderlige Boutik imellem de øvrige; til hverdags Brug vegeterer han i Kvartererne ved Little Bourke Street.

Eastern Market bliver ofte benyttet til Møder af en alvorlig Charakteer. Snart er det de Arbeidsløse, der her samle sig og under stormende Debatter vedtage, at Regjeringen skal, maa og bør skaffe dem Midler til at kunne leve, derpaa med flyvende Faner, paaskrevne: „Giv os Brød, thi vi sulte ihjel!" drage igjennem Byen og adspredes, for igjen en anden Dag at holde Møde. Snart er det det liberale Parti i Colonien, der vil have Landet tilgængeligt for Alle — „Ned med Squatterne" (Godseierne). Den Dag, da der blev afstemt over den nye Landbolov i Parlamentet, droge de Liberale bevæbnede med Stokke og Stene imod Bygningen, sloge Vinduerne ind og bleve først efter en Kamp med Politiet drevne tilbage; men satte dog igjennem, at Loven blev liberalere, end Tilfældet vilde have været under andre Omstændigheder.

Der gives vistnok Adskillige derhjemme, som troe, at det staaer aldeles udenfor Mulighedens Grændser at kunne tilbringe en behagelig, morsom Dag i Melbourne; at man, selv om man var en Crøsus, dog ikke kunde forskaffe sig alle de Smaating, der tjene til at gjøre Livet behageligt; men de feile storligen. Hvor der tjenes Penge — og dem tjene jo unegtligen Mange i Australien — er der ogsaa altid sørget for Leilighed til at give dem ud igjen; der er vist neppe en Luxusartikel, som vor opfindsomme Tidsalder gjør Fordring paa, der ikke kan faaes, og har man Penge, er der kun faa rimelige Ønsker man behøver at lade utilfredsstillede. Melbourne, der for ikke ret mange Aar siden kun bestod af nogle Telte og Træhuse, tæller nu blandt sine forskjellige Forlystelsessteder fire Theatre. Det førnævnte Theatre Royal er det største og rummer 3500 Personer. Det har allerede ødelagt tre forskjellige Entrepreneurer, men finder dog altid en ny, villig til at vove sin Formue paa det. Det indtager en temmelig stor Plads paa Grund af de forskjellige Etablissementer, der staae i Forbindelse med det. Den store, smukke Forsal var engang Samlingsstedet for Vagabonder, Lommetyve og Nattens Dronninger, kort sagt Udskuddet af den Sværm, man hver Aften møder i Bourke Street; men nu er det endeel bedre, da Ingen indlades uden enten at være forsynet med Billet til Forestillingen eller med en Forfriskningsbillet, som man kjøber ved Indgangen for 6 Pence, der senere godtgjøres i Skikkelse af Caffe, Snapse eller Lignende ved een af de to Skjenke, der indenfor en Søilerække løbe heelt igjennem Salen; her bliver man betjent af otte unge Damer, alle eens klædte — ja, saa eens i Eet og Alt, at man fristes til at troe, at den entreprenante Eier har averteret om Pladsene at: „uden sort Haar og sorte Øine nytter det ikke at melde sig"; underligt er det, at den australske Speculationsaand ikke har udfundet, at fire blonde Skjønheder paa en af Siderne bedre vilde tilfredsstille enhver Smag. Forsalen er et yndet Sted til at sætte sine Venner Stevne og gaaer man derind paa Speculation, møder man næsten altid Nogen, man ønsker at tale med. Atmosphæren afkøles ved Hjelp af et Springvand i Midten, og de med Malerier i Vandfarve af „Livet i Australien" behængte Vægge afgive rigeligt Stof til en Times Underholdning.

Paa denne Scene har salig Lola Montez i sin Tid fortryllet de unge australske Løver ved sin „Edderkoppedands", ligesom Pepita gjorde derhjemme ved sin El Ole; her har hun pligtskyldigst gjort Skandaler, saasom: pryglet Avisredacteurer og boxet med andre Theaterdamer af et ligesaa krigersk Sind. Her have ogsaa Mrs. Bishop og den irske Nattergal Catharine Hayes sunget deres bedste Melodier før de toge Afsked med denne Verden.

»Princess Theatre« er det næststørste og har vundet et Navn ved de Spektakkelstykker, som opføres der. — »The Prince of Wales Theatre« — det forhenværende Hippodrom — udmærker sig især ved sin Prisbillighed og »The Olympic Theatre« er blevet berømt, fordi det ved Hurtighed i Bygningens Opførelse overgik Alt, hvad der hidtil har været præsteret i Melbourne; i 6 Uger blev det nemlig forvandlet fra et Circus-Telt til den zirlige Bygning, det nu er. Først blev det benyttet til Dandsesalon, en Efterligning af de bekjendte Argyle Rooms i London, derefter til Theater og nu er det blevet indrettet til en af de moderne tyrkiske Badeanstalter. Gulvet er eet stort Bassin og under Loftet hænge endnu Lysekroner og Guirlander, der speile sig i Vandet. Oppe i Logerne faaer man Styrtebade. Eieren, en Mr. Coppin, er en af Australiens største Speculanter. Fra falleret Kjøbmand i Adelaide i Syd-Australien gik han over til at blive Skuespiller, derefter Directeur; engang eiede han Theatre Royal, som han solgte for 10,000 Lstrl, men har endnu The Olympic og er Anlægger af Melbourne Tivoli, den saakaldte Cremorne Garden. Han er Medlem af Parlamentet og en af Melbournes mest anseete Mænd. Meget nøie forbunden med den australske Scene er en ung Mand fra Kjøbenhavn, der for nogle Aar siden fulgte den almindelige Strøm til dette nye forjættede Land, efter at han i Hjemmet først havde været Landmand og dernæst som Frivillig gjort Felttogene med, hvor han fik en Kugle i Hoften. En Dag saae han her et Avertissement om, at en Theatermaler kunde faae Beskæftigelse ved det nyligt anlagte Theater i Minerne ved Ballarat, og da man i Australien kan gjøre Alt, paatog han sig Pladsen, stolende paa sit Talent for Tegning. Han har beskrevet mig, hvorlunde han svedte Angestens Sved, da Directeuren underrettede ham om, at han til en given Tid skulde have en Skovdecoration færdig. Imidlertid

tog han fat paa Værket, malede — og løb ned ad den lange Stige for at see, hvorledes det tog sig ud — strøg ud — malede atter — løb op og ned ad Stigen; da Aftenen endelig kom, var Ingen mere forbauset end han, da Decorationen gjorde Lykke. Han saae nu, at der kunde komme Noget ud af det og tog fat for Alvor; snart naaede hans Ry ned til Melbourne, hvor han fik et fordeelagtigt Engagement ved Theatre Royal. Siden har han været ved adskillige Theatre og har gjort Lykke allevegne. Man seer undertiden Bladene melde, at Herr Habbe ved denne eller hin Leilighed „har føiet nye Laurbær til sit Navn." For Tiden er han engageret i Sydney, hvor han er ligesaa afholdt som Konstner og Menneske, som han har været det i Colonien Victoria. — Melbournes Tivoli er endnu kun i sin Barndom, det er anlagt paa begge Sider af Floden Yarra og en stor Behagelighed ved det er den Lethed, hvormed man kommer derud. Jernbanen til Richmond gaaer nemlig lige forbi Indgangen og Togene vedblive at gaae til Kl. 12 om Aftenen. Forresten kan det ikke taale nogen Sammenligning med Kjøbenhavns Tivoli; der er navnlig een stor Forskjel, at man nemlig aldrig — undtagen ved specielle Leiligheder, naar Haven er leiet ud — træffer et synderlig respectabelt Publikum, hvad Dameverdenen angaaer. Noget af det bedste man har der er Menageriet og en under aaben Himmel opført Dandserotunda, elegant oplyst og decoreret, hvor et tydsk Orchester spiller. Disse vandrende Musikbander møder man næsten overalt i Verden, og da jeg den første Dag, jeg var i Melbourne, hørte en af dem paa Gaden, forekom Australien mig mindre fremmed. Langs Floden ligge mange ret smukke Partier; den botaniske Have er navnlig net anlagt, og det er forbausende at see, hvilke Fremskridt den har gjort i saa kort Tid. Den 40de Infanteribataillons Musikcorps spiller her hver Løverdag, og man kan da ret faae Leilighed til at see Byens Honoratiores. Længere oppe ved Floden er Studley Park, nogle smaa, men nette Vandfald, og ved en Bøining ligger Anstalten for Sindssvage, det bekjendte »Yarra-Bend«, hvis Patienter for Størstedelen ere komne derind paa Grund af Drik — den store Last, der har ødelagt saa mange Mennesker i dette Land; der er vist faa Steder i Verden, hvor der i Forhold til Menneskemassen consumeres saa meget Spiritus som her, og dog er det i de senere Aar taget meget af. Der var en Tid, da Intet kunde foretages uden ved Flasken, da enhver Forretningsmand maatte være en god Dranker, da en Arbeidsmands eneste Fornøielse bestod i at leve i en sandsesløs Tilstand, saalænge hans suurt fortjente Penge tillode ham det. Dette er nu endeel bedre, og dog kan man endnu ikke møde en Ven paa Gaden uden strax at spørge, om han vil drikke et Glas, naar man ikke vil ansees for at være uhøflig. Jeg har endnu indtil den seneste Tid seet Folk — rigtignok oppe i Bagskovene (The bush) — gaae til Vertshusene og overgive i Vertens Hænder Bankbeviser paa en 30, 50 eller 70 Lstrl., for da i en Tid af 8 til 14 Dage at kunne være drukne og endelig vaagne uden Penge, og elendige paa Legeme og Sjæl. Naturligviis kan intet Menneske nyde et saa stort Quantum i den Tid, da han bliver beruset den første Dag og Verten altid passer paa, at holde ham paa et vist Punkt hele Tiden; men dette var Grunden til, at Hoteleiere og Vertshuusholdere kunde erhverve en Formue paa nogle faa Aar; nu det hermed som med alt Andet i Australien: Concurrencen er for stor.

(Fortsættes).

Ugens Politik.

Den 14de Novbr. 1861.

Det politiske Ildebefindende, som føles overalt i Europa, har i det nærværende Dieblik antaget en mere alvorlig Charakteer, end det har havt lige siden Freden i Villafranca blev sluttet. Man har stedse havt Grund til at befrygte, at en saa hurtigt endt Krig let kunde udbryde paany, og Italien har ingensinde ophørt at betegne Østerrig som en Fjende, med hvem det vilde være en Skjændsel og en Umulighed at holde Fred. En Mængde mindre Vanskeligheder, der med Lethed kunne give Anledning til en Krig, dukke uophørlig op, og naar man først er tilbøielig til at slaaes, frembyder der sig altid et Spørgsmaal, i Slesvig, i Dappedalen eller i Donaufyrstendømmerne, som kan bringe Sværdet ud af Skeden. Den seneste Tid har ogsaa aabenbaret Symptomer paa en indre Splid i Rusland og Østerrig, der noksom betegne den før et Udbrud herskende Gjæring. Men det her omtalte Ildebefindende har en langt alvorligere og bestemtere Aarsag. Der hersker Mistillid i Europa, fordi man veed, at Stemningen i Frankrig er mørk, saa mørk, at Keiseren alt har taget sin Tilflugt til det radikale Middel, at gjøre Fould til Finantsminister, ja maaskee endog til at give ham Forsædet i Statsraadet. Napoleon den Tredie skal nu, for første Gang siden han satte sig paa Keiserrigets Throne, kæmpe med en stærk, indre Misfornøielse. Følgerne af en slet Høst hvile tungt paa de Fattige, og de høiere Samfundsclasser maae ogsaa bøde, fordi de have levet over deres Indkomster. Regjeringen kan ikke komme dem tilhjelp, da det netop er den, der har forført Andre til en slig ubetænksom Ødselhed, og de i Fredstid det ene Aar efter det andet gjentagne Laan maae ryste enhver Stats Credit, medens det er en offentlig Hemmelighed, at man i det nærværende Dieblik igjen maa tage sin Tilflugt til dette farlige Middel. Dertil kommer, at det hemmelighedsfulde Slør, der hviler over Keiserens udenlandske Politik, har forskaffet ham en Mængde forbittrede Fjender, uden at sikkre ham Understøttelse af ivrige Venner, og uagtet Ratazzi nys har forsikkret om, at Italien ikke vil glemme den Taknemmelighedsgjeld, hvori det staaer til Frankrig, er Udfaldet af denne patriotiske Diplomats Sendelse til Paris dog af en saadan Beskaffenhed, at vi snart ville høre den italienske Nation høit og lydeligt udtale sin Uvillie. Keiserens fortsatte Vaklen i politisk Henseende betragtes af Geistligheden med Forbittrelse, men af det liberale Parti med en Ligegyldighed, der dog vistnok kun er tilsyneladende. En Krig vilde hjelpe ham ud af alle eller dog idetmindste af de fleste af disse Vanskeligheder, og derfor er Europa bekymret. En Krig vilde sætte den franske Regjering istand til at contrahere et Laan, stort nok til ogsaa at dække andre Udgifter; den vilde give Arbeiderne i Fabrikstæderne Beskæftigelse, den vilde bringe Oppositionen til Taushed, fordi Interessen for at følge Hærens Bedrifter vilde opsluge enhver anden, og hvis Vaabenlykken begunstigede Keiseren, vilde Alt tilgives den Mand, der atter forskaffede Frankrig de naurlige Grændser.

Man vil vide, at Italien allerede er blevet opfordret til at ruste sig, og det skal endnu ikke komme i Besiddelse af Rom, sandsynligviis for at henlede hele dets Opmærksomhed paa Venedig. At Garibaldi saa ubetinget slutter sig til Cabinettet i Turins Politik, som han i sine sidste Udtalelser har gjort, er maaskee ogsaa et Tegn paa, at den Mand, der har en saa afgjørende Indflydelse paa Italiens Skjebne, virkelig forlanger, at det skal forsyne ham med Soldater og Penge og anvende alle Landets Hjelpemidler for at æske Østerrig til Kamp. Er det først en Aftale, at Venedig skal erobres, og at Paven for Dieblikket skal beholde Rom, men dog kun paa den alt indrømmede Betingelse, at han udviser den intriguerende Exkonge af Neapel, lader Patrioten paa Capreras Holdning sig let forklare, og hvis Italienerne faae Valget mellem Fred eller Krig, mellem at gjøre fælles Sag med Frankrig og angribe Østerrig eller at miste den eneste gunstige Leilighed til at gjenerholde Venedig, saa kunne de umuligt betænke sig. Enhver Regjering, som i en slig Crise stemte for Freden, vilde ikke være istand til at holde sig. Handlingspartiet vilde forvandle sig til et revolutionairt Parti, og det italienske Rige, denne stolte Bygning, kunde da let styrte sammen som et Korthuus. Det er ingenlunde usandsynligt, at man denne Gang ikke vil forlange nogen meget høi Pris af Italien for den ydede Bistand, og at det kan udrette Alt, hvad Frankrig forlanger af det, uden at overskride Østerrigs Hovedgrændse ved Mincio og Etsch. Hvis det kommer til en Krig, er der al Grund til at antage, at de Franske ikke ville angribe Østerrig i Italien, men ved Donau. Italienerne kunne med Lethed beskæftige 200,000 Østerrigere, der vilde have nok at bestille med at forsvare Fæstningsqvadraten og Venedig, hvilket atter i høi Grad vilde lamme Østerrig indenfor dets egne Enemærker. Men det er dog ikke Alt. Ungarn vilde svække Østerrig ligesaa meget i Ryggen, som Italien vilde svække det i Flanken. Uagtet Ungarn er mishandlet, og uagtet Beleiringstilstanden er erklæret, ville de tappre Magyarer dog neppe være istand til at gribe til Vaaben under de nærværende Forhold; det vilde være en Afsindighed, selv for den mest heltemodige Nation i Verden, at trodse disciplinerede, af et stærkt Artilleri understøttede Tropper; men Ungarerne kunne næsten skade Østerrig ligesaa meget ved at tvinge det til at anvende en betydelig Stridsmagt til at bevogte dem, som om de kunde forjage denne Stridsmagt. En mod Wien fremrykkende fransk Armee vilde ikke have meget at befrygte, naar Forsvaret af Ungarn og Italien først havde adsplittet Østerrigs Stridskræfter. Det er Tilstanden i Frankrig, der henleder Tanken paa slige Eventualiteter; thi naar Herskeren over den mest krigslystne Armee i Verden indenfor sine egne Grændser finder en Mængde Bevæggrunde til at begynde en Krig paa et eller andet Punkt, og naar en Nabo frembyder saa mange Angrebspunkter, som Østerrig, antage Bekymringen og Mistilliden en bestemtere Form, og de fleste Statsmænd, som vove at udtale sig frit og uforbeholdent, synes at være overbeviste om, at ingen Begivenhed er mere sandsynlig, end en Krig mellem Frankrig og Østerrig til Foraaret, en Krig, i hvilken de Franske ville marchere mod Wien og en Udvidelse af Frankrigs Grændser til Rhinen vil være Seirsprisen, medens Italien faaer Venedig som Løn fordi det har lammet Halvdelen af Østerrigs Stridsmagt.

Under almindelige Forhold er det kun Tidsspilde at sysselsætte sig med slige Speculationer, der kun ere istand til at more politiske Kandestøbere; men naar Alle ere enige i, at Faren for en Krigs Udbrud er overhængende, er det ikke uden Interesse at undersøge, hvilket Punkt der trues mest. Sandsynligheden for, at Napoleon den Tredie vil angribe Østerrig, maatte naturligviis blive mindre, hvis man kunde antage, at Tydskland for Alvor vilde sætte sig til Modværge, eller at England energisk vilde optræde imod ham. Men det er høist tvivlsomt, om Sydtydskland vilde opbyde hele sin Styrke for at standse hans Fremskridt. Baiern skylder Napoleon den Første sin egentlige Anseelse og vilde komme til at indtage en endnu mere betydningsfuld Stilling, hvis Østerrig blev ydmyget. Den østerrigske Armee er ligesaa uskikket til at maale sig med den franske, som den var Dagen efter Slaget ved Solferino. Preussen alene kan og vil maaskee slaaes. Men hidtil har det altid været Preussens Politik at temporisere i Begyndelsen af enhver Krig, og Louis Napoleon har vist alt naaet sit Maal, inden Cabinettet i Berlin har truffet Aftale om, under hvilke Omstændigheder og hvorledes det bør handle. De Franskes Keiser vil sikkert ogsaa gjøre ædelmodige Tilbud, naar han blot naaer Maalet for sine Ønsker: Hæder, Rhingrændsen og adskillige Millioner i Krigsomkostninger. Preussen kan altsaa muligviis lade sig bevæge til at stikke Sværdet i Skeden, saasnart det har trukket det, og man maa ogsaa indrømme, at den offentlige Mening i England nu er gunstigere for Keiserens Planer end nogensinde. En Krig for at befrie Ungarn og Venedig vilde være meget populair i dette Land. De fleste Englændere vilde ønske Frankrig Seir, og naar det først blev bekjendt, at Betalingen skulde erlægges ved Rhinen og ikke i Italien, vilde man ikke beklage dette saameget. Nationernes Følelse er ligesaa stærk som Fornuftens Stemme, og den Følelse, som Østerrig vækker i alle frie Stater, er af en saadan Beskaffenhed, at den bringer alle andre Hensyn til at forstumme. Østerrig er det, der sætter Verdensfreden paa Spil. Det er dette Rige, som ved sit dumme og stivsindede Tyranni bevæger Folkene til at ønske, at et sligt Herredømme maa tilintetgjøres, det koste, hvad det vil. Naar vi høre, at den civile Administration skal ophøre og Krigsretter skulle være almægtige i et stort Rige, som Ungarn, blot fordi Folket fordrer sine lovlige Rettigheder, kunne vi alene vente af den mest koldblodige og beregnende Statsmand, at han kan ønske at standse den hævnende Arm.

M.

VII.

Det er dennegang et Navn fra Nordens østligste Grændse vi nævne, men hvo af vore Læsere kjende ikke dette, hvem kjender ikke Døbeln, den tappre, aandsoverlegne Feltherre, som Runeberg har skildret os ham i sit herlige Digt: „Döbeln vid Jutas"? Selv gjorde han sit Navn uforglemmeligt i Nordens Aarbøger, thi det er indskrevet paa hvert Blad af Finlands stolte, men frugtesløse Frihedskrigs Historie, men Runeberg har omgivet det med en ny Udødelighed. I 1820 døde Døbeln i Stockholm og blev jordet paa Sanct Johannes Kirkegaard, men som det gaaer hos os, saaledes gaaer det ogsaa i Broderriget — Heltens Grav, hvem Folket beundrede, blev forglemt, det simple Sandsteensminde faldt fra hinanden og Indskriften udslettedes. En svensk Historiker, den altfor tidligt bortrevne Axel Holmberg, opsøgte hans Grav, henledede Opmærksomheden paa den og fik aabnet en Nationalsubscription til dens Vedligeholdelse. I September Maaned d. A. blev det nye Monument, Folket og Helten værdigt, afsløret med megen Høitidelighed.

En pyramideformet Marmortavle, 6 Alen høi, bærer Døbelns Vaaben, et Taarn, med Valgsproget: Ära, Skyldighet, Villia, lagt over et Kors, der dannes af et Sværd og en Commandostav. Derunder læses Indskriften:

Friherre
Georg Carl von Döbeln
Generallieutenant
K. m. St. K. af K. S. O. R. af K. S. O. St. k. 1: a Kl.
Född d. 29 April 1758
Död d. 16 Febr. 1820.

Striderna vid Porosalmi Sikajocki
Nykarleby Lappo och Jutas
Vittna om hans Hjeltemod
Vid Fäderneslandets Försvar.

Minnesvården restes
af
Vapenbröder
och
Fosterlandsvänner.

Hvad der gav Høitideligheden en ganske egen Interesse, var den Omstændighed, at een af Døbelns Landsmænd og gamle Krigskammerater, Finnen General Lefrén, ved Heltens Grav holdt en varm og kraftfuld Tale til sin gamle Generals Minde.

Charade.

De tvende Første er et Blus, som skinner,
Naar Sol bag Skov til Hvile gaaer;
Man aldrig det alene finder,
I Selskab har det vandret mange Aar;
Det luer i en Stue stor —
En større findes ei paa Jord.
Det Tredie skræmmer Fugl fra Rede;
I Skov, paa Fjeld, i Dal, ved Strand
Fast daglig man det høre kan;
For Mange er det Tidsfordriv
Og Mangen gi'er det Død for Liv.
Det Hele er et stolt og prægtigt Skue,
Naar Mørket hviler under Himlens Bue.

Opløsning paa Charaden i Nr. 111.

Idræt.

Opløst af Vilhelm, Cos., Farveriet, Nr. 69, Knald, Peter Valdemar, Menschenfresser, W. og L., Etatsraaden i Aarhuus, Brage i Haderslev, Jens Kulsvier, Wessel, Carl S., Emil og Marie, Laurentine, Hip, Purre, Chevalier.
Opløst som „Baal" af Pache.
Opløst som „Naal" af Martin.
Opløst som „Aasyn" af Kedus; i Rebus af Nora.
Opløst som „Adræt" af Jacques.
Opløst som „Smede" af Chr. A.
Opløst som „Thevand" (NB. „pryder" er ingen Trykfeil for „fryder") af Amor.
Opløst som „Adam" af Fjoldus.
Opløst paa Vers af Christen Heimdal.

Opl.sning paa Skakopgave Nr. 60:

	Hvid.		Sort.
1.	C. 2—D. 2 (Skak).	1.	F. 1—C. 1 (Taarnet tages).
2.	G. 5—E. 6 (Skak).	2.	A. 2—E. 6 (Springeren tages).
3.	B. 2—B. 4 (Skak).	3.	C. 5—C. 6.
4.	A. 5—B. 6 (Skak).	4.	C. 6—B. 6 (Dronningen tages).
5.	D. 4—D. 6 (Skak og mat).		

Døde.

Christen Niemann Rosenkilde, kgl. Skuespiller, R. af D., † 12te Novbr. i Kjøbenhavn, 75 Aar.

Don Pedro V, Konge af Portugal, † 11te Novbr., 24 Aar.

Isidore Geoffroy St. Hilaire, berømt Naturforsker, † 10de Novbr. i Paris, 56 Aar.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen
fra den 8de til 14de November incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
8de . .	3,53	7,0	0,0	92,5	27"6,19	0,150"'
9de . .	2,90	7,0	÷1,4	90,0	27"6,12	0,317"'
10de . .	4,20	7,0	÷0,5	85,0	27"8,40	1,242"'
11te . .	6,20	7,5	4,5	90,0	27"9,94	0,933"'
12te . .	4,30	7,5	1,0	95,0	28"0,45	0,250"'
13de . .	4,73	6,5	3,5	85,0	28"0,33	"
14de . .	5,57	7,0	4,0	97,5	27"3,80	4,717"'

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	14 Novbr.	3	pCt.	Consols . . .	$92^1/_2$.
Paris	" —	3	"	Rentes . . .	69. 40.
Wien	13 —	5	"	Metalliques .	67. 50.
Berlin	" —	$3^1/_2$	"	Staats-Sch.	$89^1/_8$.
Kjøbenhavn	15 —	4	"	Kgl. Obligat.	97.

Udstillingen

af Gevinsterne til 6te Trækning er aaben.

29 Amagertorv ligefor Kirken i Klostret.

Lodsedler fornyes à 9 Mk. 8 Sk. Nye faaes à 6 Rd. i samtlige Collectioner.

Udkommen er og faaes à 1 Rdl.

Portrait af C. N. Rosenkilde.

Jul. Hoffensbergs Boghandel, Kronprindsensgade Nr. 6.

Ny Subscriptions-Indbydelse paa

De forenede Staters Historie

af George Bancroft.
Hefte 1—9 ere udkomne.
Den nye Udgave bliver complet i 34 Hefter à 32 Sk.; hver Uge udkommer et Hefte og Subscription modtages i enhver Boglade samt hos Forlæggerne •
Kjøbenhavn i November 1861.
C. C. Lose & Delbanco, Gothersgade Nr. 11.

I alle Boglader faaes:

Sæterbesøget.

Original Fortælling af August Williams.
Christiania 1861. Steensballe. 80 Sk.
G. E. C. Gad.

Gevinst-Fortegnelse

til

6te Trækning
den 25de November 1861
Indskud 9 Mk. 8 Sk.

Ved det kongl.
Classelotteries Trækning
6te Classe.

for at fremme Samvirken mellem Konst og Haandværk. **Overskuddet tilfalder Fonden for Frederiksborg Slots Gjenopførelse.**

Classelotteriet: Bortlodningen: **Værdi.**

50000 Rdl. 1 Gevinst: 1 Spisestue Møblement af Nøddetræ og Ibentræ (tegnet af Heinr. Hansen) bestaaende af:
1 Spisebord og 18 Stole med Rørfletning (udførte af Billedskjærer A. C. Wille)
1 Buffet (Snedkermester Giese, Billedskjærerarbeidet af Sundberg)
1 damaskes Dug med 18 Servietter (J. D. Herholdt. Kjøngs Fabrik)
1 Porcellains Bord-Service til 18 Personer (C. Peters. Den kgl. Porcellainfabrik) bestaaende af:
2 Terriner | 2 Salatkummer
4 runde Ragoutfade med Laage | 24 dybe Tallerkener
2 ovale Fiskefade med Riste | 54 flade Tallerkener
11 ovale Fade | 24 dybe Deserttallerkener
2 runde Fade | 24 flade Deserttallerkener
4 Sauceskaale, 4 Assietter | 18 Gemysetallerkener
1 Bordopsats i Biscuit 24 Tom. høi (C. Peters. Den kgl. Porcellainfabrik)
18 Spiseskeer af Prøvesølv | 1 Kageskee af Prøvesølv
18 Bordgafler — | 2 Sauceskeer —
18 Desertskeer — | 2 Ragoutskeer —
18 Desertgafler — | 1 Jordbærskee —
1 Kalotskee — | 1 Strøskee —
(C. Peters. Sølvvarefabrikant V. Christesen)
1 Fiskeskee — | 4 Saltkar (Guldsmed C. Christensen)
18 Stkr. Bordknive med elfenb. Skafter
18 » Desertknive —
1 Par Forskjæreknive —
(Instrumentmager Kierumgaard)
— 2000 Rdl.

25000 Rdl. 1 Gevinst: 1 Møblement af Egetræ og Nøddetræ (Heinr. Hansen. Billedskjærer A. C. Wille) bestaaende af:
1 Dame-Secretair | 2 Lænestole
1 Divanbord | 6 høiryggede Stole
1 Sopha | 1 Divanspeil
1 Par Armstager af Prøvesølv (C. Peters. Guldsmed Boas)
1 Kaffe- og Thee-Service af Prøvesølv (tegnet af C. Peters) bestaaende af:
1 Kaffekande (Guldsmed Boas) | 1 Mælkekande, 18 Theeskeer (Sølvvarefabrikant V. Christesen)
1 Theepotte, 1 Sukkerskaal, 1 Flødekande, 1 Brødkurv (Guldsmed Dragsted) | 12 Par Kaffekopper, 6 Par Contoirkopper (den kgl. Porcellainfabrik)
— 2000 -

15000 Rdl. 1 Gevinst: 1 Møblement til et Dame-Cabinet, af Nøddetræ, bestaaende af:
1 carnisformet Fortepiano (Ludv. Wulff & Co.)
1 Bogskab
1 Divanbord
1 Sopha
6 Stole
1 Skrivebord
1 Sybord
1 Divanspeil
(Theatermaler Christensen. Snedkermester J. G. Lund
— 1000 -

10000 Rdl. 1 Gevinst: 1 Kaffe Service af Prøvesølv, tegnet af H. Olrik) bestaaende af:
1 Kaffekande | 1 Flødekande
1 Mælkekande | 12 Theeskeer
1 Sukkerskaal
(Sølvvarefabrikant V. Christesen)
2 electro forsølvede Presenteerbakker (H. C. Drewsen)
12 Par Kaffekopper (den kgl. Porcellainfabrik)
1 Bordopsats i Biscuit, 24 Tom. høi (C. Peters, den kgl. Porcellainfabrik)
12 Spiseskeer af Prøvesølv | 1 Fiskeskee af Prøvesølv
12 Bordgafler — | 1 Ragoutskee —
12 Desertskeer — | 1 Kageskee —
12 Desertgafler — | 1 Jordbærskee —
1 Kalotskee — | 1 Strøskee —
(C. Peters. Sølvvarefabrikant V. Christesen)
2 Duge (7 Al. og $3\frac{1}{2}$ Al.) med 18 Servietter til hver
2 Duge (5 Al. og 3 Al.) med 12 Servietter til hver
(J. D. Herholdt. Kjøngs Fabrik)
— 1000 -

5000 Rdl. 1 Gevinst: 1 Olie-Maleri af la Cour. (1ste Træk) 250 -
5000 Rdl. 1 Gevinst: 1 do. af Marinemaler C. F. Sørensen. (2det Træk) 250 -
5000 Rdl. 1 Gevinst: 1 do. af Professor D. Monies. (3die Træk) 250 -
4000 Rdl. 4 Gevinster: 1 Guld Lomme-Uhr, Echappement duplex, 4 Steenhuller (Urban Jürgensens Sønner, Kassen af Steinmetz)
1 Guldhalskjæde (Guldsmed C. M. Nielsen) — 250 -
3000 Rdl. 4 Gevinster: 1 Lænestol af Nøddetræ med indlagt Arbeide (Heinr. Hansen. A. C. Wille)
1 broderet Fodtæppe (tegnet af J. D. Herholdt)
1 polstret Fodskammel — 100 -
1000 Rdl. 40 Gevinster: 1 Mælkekande af Prøvesølv (C. Peters. V. Christesen) 60 -
500 Rdl. 50 Gevinster: 1 Sukker Strøbøsse af Prøvesølv (C. Peters. V. Christesen) 30 -
200 Rdl. 70 Gevinster: 1 Sæt damaskes Dækketøi: Dugen 5 Al. og 3 Al. med 12 Servietter (J. D. Herholdt. Kjøngs Fabrik) 20 -
100 Rdl. 145 Gevinster: 1 Fiskeskee af Prøvesølv (C. Peters. V. Christesen) 15 -
50 Rdl, 220 Gevinster: 2 Sauceskeer af Prøvesølv, indvendig forgyldte (C. Peters. V. Christesen) 10 -
25 Rdl. 3060 Gevinster: 1 Lithographi i Farvetryk: Ridderstuen (Rosen paa Frederiksborg Slot, efter et Maleri af Heinr. Hansen, udført i Em. Bærentzen & Co. lithographiske Institut
dertil:
1 forgyldt Ramme med Glas (23 & 29 Tom.) (Forgylder J. C. Meyer) — 8 -
3600 Tillægsgevinster: 6 damaskes Haandklæder (J. D. Herholdt. Leverede af C. S. Flensborg og A. W. Müller) 6 -
900 Rdl. 2 Præmier: (efter 50000 Rdl.) 1 Toiletbord med Speil (H. C. H. Wolff. C. G. Wille)
800 Rdl. (efter 25000 Rdl.) 1 Toiletskriin med indlagt Arbeide (Heinr. Hansen. Decoupør Rønne) — 125 -
700 Rdl. 1 Præmie: 1 Olie-Maleri af Zillen
(efter 15000 Rdl.) 1 Brosche, skaaren i Conchylie (Medaillør Conradsen) — 125 -
850 Rdl. 1 Præmie: (for første Træk) 2 Spilleborde af Mahognitræ (Dahlerup. Snedkermester Ottesen)
2 Par electro forsølvede Spillestager (H. C. Drewsen)
2 Sæt Perlemors Jettons i Kasser
1 Kort-Presse — 125 -
1000 Rdl. 1 Præmie: (for sidste Træk) 1 Skrivebord af Palisandertræ (tegnet og udført af Snedkermester Andr. Jensen) 125 -
29000 Frilodder til 1ste Trækning 1862.

Fra 1ste Novbr. foranstaltes **En Udstilling af Gevinsterne** i Bortlodningens Locale:
Gl. Amagertorv Nr. 29 (Klosterbygningen) i Stue-Etagen.
BESTYRELSEN FOR OVENNÆVNTE BORTLODNING, October 1861.

J. A. Gold.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 113.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 24. November 1861. 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Urban Ratazzi — Ugens Politik. — Skizzer fra Australien II. — Frederikskirken i Kjøbenhavn. — Fluen. — Fra Kirkegaarden VIII.

Tillæg: Meddelelser af blandet Indhold.

Urban Ratazzi,

den nuværende Præsident for det italienske Kammer, er en fuldendt Typus af en Gentleman i den mest engelske Forstand, man kan tænke sig. Han er Gentleman fra Isse til Fod, Hænderne ikke at forglemme; Gentleman i Ydre, i Væsen, i Tale, i Maaden at see Folk i Ansigtet. Og dog er Ratazzi borgerlig gjennem alle Ætled; han var borgerlig igaar, er det idag og vil blive det alle Dage. Cavour — om Forladelse Grev Cavour — var lille og undersætsig som en Épicier. Dette af Naturen vulgaire Hoved havde ved Forholdene faaet et mægtigt Udtryk; store Tanker havde forklaret Formen, men oprindelig var den uden Adel. Ingen nærer dybere Ærefrygt end Forfatteren af denne Skizze for den store Afdøde, hvem nogle Maaneder have været tilstrækkelige til at gjøre til en historisk Person; jeg anfører blot reent physiske Resultater og søger derfra at komme til intellectuelle Paralleller. I dette kuglerunde Hoved maatte alle Ideer, efter enhver Debuts uundgaaelige Famlen, antage Charakteren af en evig, uforanderlig Overbeviisning. Alle Statsmænd med rundt Hoved (jeg behøver ikke at gaae til Italien for at finde Beviser for min Paastand) ere energiske og stivsindede. Med Kjærlighed til Magten forene de en dyb Tro paa deres Ufeilbarlighed; de forvexle gjerne deres egne Decreter med den Lov, der regjerer Stjernerne, og nedlade sig kun sjeldent til Hverdagslivets Trivialiteter. Hos Cavour vare disse Træk skarpt udprægede. Jevn mod dem, der arbeidede under ham, behandlede han sine Colleger i de andre Ministerier med et Overmod, som vistnok ofte maatte synes dem oprørende. Han var Staten! Maaskee havde han Ret; man maa idetmindste være saa billig at indrømme, at hans Tid just ikke var egnet til at gjøre Complimenter.

Ratazzi, hvis aandrige Physiognomi vi have havt Anledning til at studere, har et af de mest tiltrækkende Ansigter, man kan see. Jeg tager her Ansigt i den gængse Betydning: Øine, Næse, Mund, Hage. Jeg vil senere komme til de Tanker, der banke indenfor disse Tindinger, flamme i dette Blik, spille i dette Smil, fint og aandrigt som en Skygge, der glider Dig forbi; for Øieblikket handles der blot om Ansigtet. Hvad der først falder i Øinene ved dette fuldkommen ovale Hoved, er dets Ungdom, en straalende Ungdom, skabt af Sjælefred, Høisind og Mildhed, en Mands intelligente, alvorlige Ungdom, der har naaet sine 35 Aar, og som har levet og tænkt. Og dog har Ratazzi overskredet Ungdommens alleryderste Grændse — med hvor mange Aar er det overflødigt at oplyse — nok, han har overskredet den. Hans høie Skikkelse besidder denne italienske desinvoltura, som ingenlunde udelukker Fornemhed; paa den noget tynde Buste bevæger Halsen sig, tiltrods for det engelske Halstørklædes Tyranni, med en Livlighed, som ikke skader det Heles Adel; Pandens rene, men bestemte Linier tyde ved første Blik paa en Energi, som maatte give et forfærdeligt Stød, naar den kom til at ramme Cavours, og var ikke Blikket saa betryggende mildt, vilde jeg være paa Vagt mod denne Pande. Men Blikket er saa godt, saa varmende, Hovedet er desuden aflangt — ja, var det rundt, var jeg dog nødt til at være paa Post. Men naar man seer ind i dette ærlige Øie, veed man med det samme, at der bag Revolutionens Minister er skjult en Mand med et varmt Hjerte, for hvem, efter en latinsk Digters smukke Udtryk, „intet Menneskeligt kan være fremmed." Den fine Næse, Munden, der synes skabt til at smile, skjøndt Epigrammet vel heller ikke turde være den fremmed, den bestemt skaarne Hage, antyde en Sammensmeltning af Statsmandens Fasthed og Menneskets Velvillie, der paa den lykkeligste Maade modificere og fuldstændiggjøre hinanden, og give dette Ansigts Udtryk noget saa sælsomt Tiltrækkende.

Ratazzi repræsenterer ingenlunde den antike Taler, som man er vant til at tænke sig bredskuldret og høitidelig; han er snarere en parlamentarisk Advocat, der krydser i kjendte Farvande, som en øvet Styrmand og som, naar han en enkelt Gang synes at tage feil af Coursen, netop styrer sikkrest. Hans Tale er en bestandig Improvisation, dristig og indtrængende. Ganske mod andre Taleres Sædvane skriver han aldrig Noter; han stoler med Rette paa sin Hukommelse, og maaskee end mere paa sin Aandsnærværelse, sin fuldkomne Beherskelse af Øieblikket og Situationen og sin Evne til at gjøre det tørreste Spørgsmaal interessant. Han er Idealet af den ministerielle Taler.

Ratazzis Familie hører hjemme i Alessandria. I 1829 blev han Dr. juris. Efter i nogle Aar at have været Docent i Lovkyndighed, blev han i 1838 Advocat, og Aaret var ikke tilende, før han gjaldt for en af de første Retslærde i Italien. I 1848 sendte Vælgerne i Alessandria ham til Parlamentet. Samme Aar blev han Medlem af Ministeriet for den offentlige Underviisning, der faldt tolv Dage efter. Fra dette Tidspunkt daterer sig hans Forbindelse med den berømte Abbed Gioberti og den vigtige Rolle, han spillede som Leder af Venstre. Da Gioberti Aaret efter fik det Hverv, at danne et nyt Ministerium, henvendte han sig naturligviis til det demokratiske Parti, og nogle Maaneder efter var Ratazzi, som fra først af havde en anden Portefeuille, Minister for det Indre, en Stilling, der i hine Tider vel maatte ansees for den vanskeligste og ansvarsfuldeste.

Da dette Cabinet opløstes, havde Ratazzi, skjøndt endnu ung, den sørgelige Ære at ledsage Carl Albert til hans Forviisningssted. Den gamle Konge viste en særegen Forkjærlig-

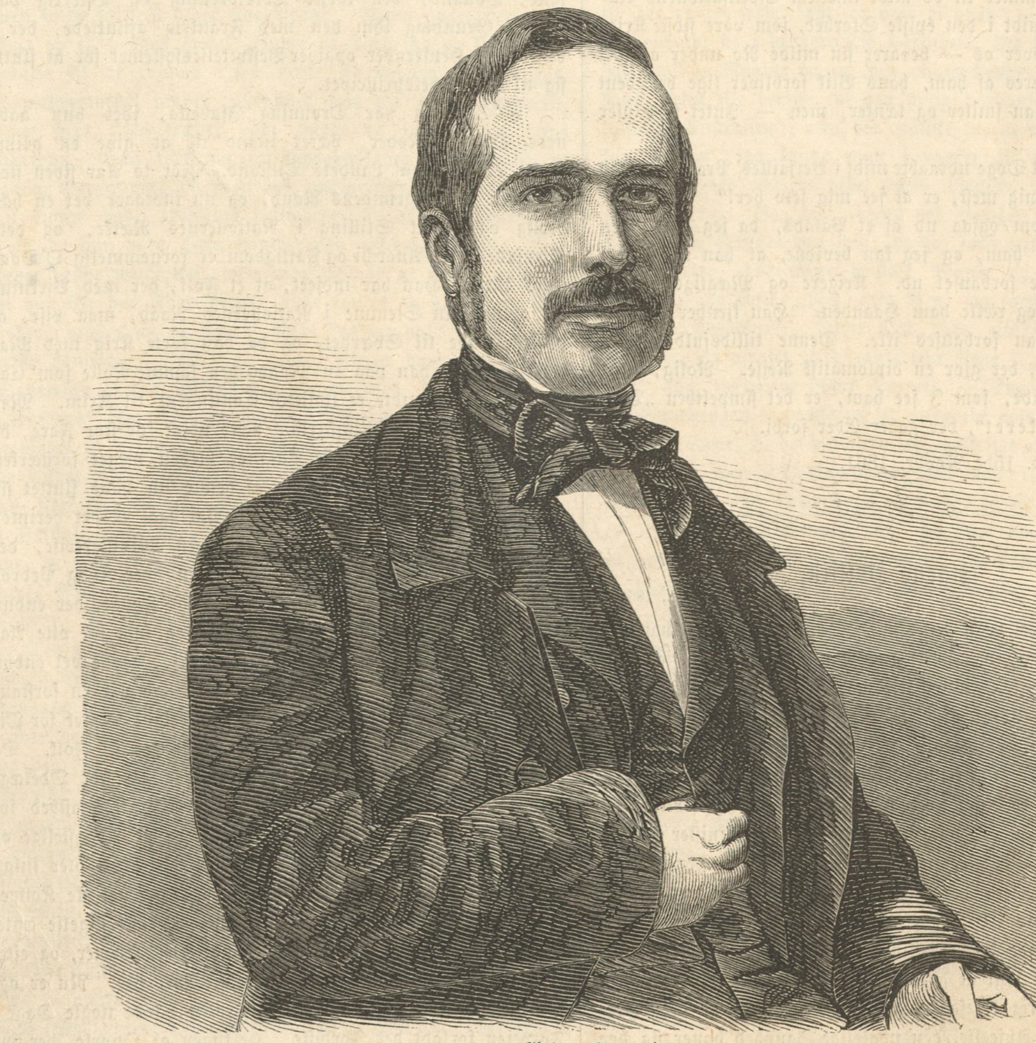

Urban Ratazzi.

(Efter et Portrait i „L'Illustration".)

hed for sin unge Minister, og fra Oporto skrev han til sin Søn Victor Emanuel, for at anbefale ham Ratazzi som den, der havde tjent ham med størst Iver og Hengivenhed.

De første Aars Opbruusning og brændende Virkelyst havde Alderen efterhaanden mildnet, og den republikanske Enthousiast troede ved Hjemkomsten at skylde sin kongelige Beskytter, at vie den unge Konge alle sine Kræfter, da han havde besteget Thronen under alle de rystende Katastropher og den store Nationalsorg. Ratazzi dannede nu venstre Centrum, som ved at slutte sig til Cavour i høi Grad bidrog til at befæste denne Statsmands Indflydelse. Cavour frygtede imidlertid den glimrende, elastiske Personlighed i sin nærmeste Nærhed og udnævnte Alessandrias Deputerede til Præsident for Kammeret, men senere (1853) kaldte han ham til Justitsminister.

I denne Stilling gjorde Ratazzi sit Fædreland store Tjenester af det Slags, som til alle Tider ville forglemmes, fordi de gaae stille af. Med sit skarpe Blik saae han længe før Andre, at Sardinien vilde blive Kongeriget Italien; han udvidede derfor Lovgivningen med stadigt Hensyn til, at et frit Folk skulde kunne drage Aande under den. I samme Aar frelstes Styrelsen, der havde at kæmpe med utallige Vanskeligheder, blandt hvilke den frygteligste var Dyrtiden, ved Ratazzis forudseende Blik og ustandselige Virksomhed; han tæmmede saagodtsom alene denne Hydra, alle Regjeringers Skræk: Hungersnøden.

I 1855 kom han igjen til Indenrigsministeriet, som han beholdt indtil 14de Januar 1859, da han indgav sin Demission. Dette uventede Skridt fortolkedes paa høist forskjellig Viis; Sandheden synes at være, at den charakteerfaste Minister kun ugjerne underkastede sig Cabinetschefens uindskrænkede Herredømme. Som ovenfor antydet, skred Cavour frem som en Comet, der fordunkler Alt, hvad der samtidig findes paa Firmamentet. Alt blev smaat ved hans Side, Charakteren maatte bøies til Villieløshed, og har end Cavour beviist, at hans egen Intelligents og Patriotisme kunde erstatte hans Fædreland, hvad han tilintetgjorde omkring sig af opadstræbende Talent, gaves der dog Naturer, som ikke lode sig kue eller kunde gaae op i andre mægtige Charakterer; Ratazzi hørte til disse, og han trak sig tilbage.

Ratazzis politiske Løbebane siden Tractaten til Villafranca, ligger Dagens brændende Spørgsmaal altfor nær til at kunne drøftes i denne Skizze. Blot eet Træk vil jeg endnu anføre.

Da Cavour, som Følge af denne Tractat, overlod Italiens moralske Ledelse til Paven, og Toscana, Modena og Parma til Storhertugerne, og derpaa trak sig tilbage fra Affairerne, ligesom overvældet af det uhyre Hverv, der var ham paalagt, gjennemreiste Ratazzi, altid med sin Lovbog i Haanden, Provindserne og sagde til disse Folkeslag, der vare afstaaede til antinationale Fyrster: „Protesteer lovligt!" Og Lister circulerede nu fra Haand til Haand, og en skjøn Dag forlangte to Millioner Italienere Annexionen.

Denne blonde, blege, fine Mand, hvis Nærværelse i Paris har været Dagens store Begivenhed i de sidste Uger, denne Mand, der kommer til os midt imellem Civilisationens Underværker og midt i den episke Storhed, som vore sidste Krige have udbredt over os — bevarer sin milde Ro under alt det Væsen, der gjøres af ham, hans Blik forbliver lige beskedent og lige stolt, han smiler og tænker, men — Intet forbauser ham.

En berømt Doge udraabte midt i Versailles' Pragt: „Hvad der forbauser mig mest, er at see mig selv her!"

Ratazzi kom ogsaa ud af et Palads, da jeg havde den Ære at møde ham, og jeg kan bevidne, at han ikke saae i mindste Maade forbauset ud. Krigere og Mægtige af alle Arter standse og række ham Haanden. Han kjender dem og hilser, men han forbauses ikke. Denne tillidsfulde Ro er ikke Ministeren, der gjør en diplomatisk Reise. Rolig, ubevægelig, smilende, som I see ham, er det simpelthen „Den nye Menneskeret", der gaaer Eder forbi.

Paris, d. 15de Novbr. 1861. E.

Ugens Politik.

Den 21de Novbr. 1861.

Sæbeboblen brast da omsider, og de franske Finantsers slette Forfatning, paa hvilken vi i den senere Tid gjentagne Gange have henledet Opmærksomheden, fordi den ufeilbarlig maatte komme til at øve en afgjørende Indflydelse paa de politiske Begivenheders Gang, er officielt bekjendtgjort for hele Verden i den nuværende Finantsminister, Foulds Betænkning og i de deraf fremkaldte, høist vigtige keiserlige Beslutninger. Forgjeves har den forrige Finantsminister det ene Aar efter det andet fremlagt sine med en saa fuldendt Konst affattede Budgetter, der endog i Aaret 1859 viste en Overballance, medens Udgifterne i Virkeligheden havde overskredet Indtægterne med 388 Millioner; forgjeves har han med al sin Veltalenhed søgt at godtgjøre, at Keiserens dristige Politik berigede Frankrig ligesaa meget, som det forøgede dets Herskers Magt og Anseelse, den ubøielige Sandhed baner sig dog Vei, og Foulds Betænkning godtgjør, at siden Aaret 1852 have Udgifterne idetmindste overskredet Indtægterne med 2 Milliarder og 600 Millioner Francs. For at raade Bod paa en saa foruroligende Tingenes Tilstand har Keiseren frastrevet sig den tidligere udøvede Ret til at raade over Statens Pengemidler i den Tid, da Folkerepræsentationen ikke er samlet; han har tillige samtykket i, at den lovgivende Forsamling for Fremtiden faaer friere Hænder end hidtil til at behandle Budgettet, medens Fould ikke nærer Frygt for, at Administrationen derved skal føle sig lammet i sin Virksomhed, naar den blot faaer Tilladelse til at benytte de eet Ministerium tilstaaede Pengebevillinger til at dække et andets Udgifter. Det er dog let at forudsee, at disse Forholdsregler ikke ville være tilstrækkelige. Hvis Keiseren virkelig vil indføre Besparelser i Statshuusholdningen, maa han baade opgive Tanken om at spille Forsyn, skabe Arbeide og regulere Levnetsmidlernes Pris uden Hensyn til Naturens Bud; det er ligeledes uforeneligt med god Oeconomi, at optræde som Voldgiftsmand i Europa, en Rolle, han hidtil har udført med saa stort Held, thi dertil udfordres en mægtig Armee og en Flaade, der kræver større Midler, end Fould er istand til at forskaffe sig fra den eneste retmæssige Hjelpekilde: de aarlige Statsindtægter. Det er derfor ikke at undres over, at man endnu nærer Tvivl, om Keiseren for Alvor har isinde at betræde den Vei, som Fould i sin Betænkning angiver; selv i Frankrig hersker der i denne Henseende en Tvivl, som den lovgivende Forsamlings snart forestaaende Møder dog sikkert vil opklare.

Medens det idetmindste tilsyneladende seer ud til, at det forestaaende politiske Felttog i Frankrig hovedsagelig vil gjelde de finantsielle Spørgsmaal, er ogsaa den parlamentariske Session begyndt i de fleste andre Lande. I Italien syntes det et Øieblik, som om Ratazzi vilde have modtaget en Portefeuille i Ricasolis Ministerium, men nu antager man derimod, at han har afslaaet Tilbudet og indtaget en afventende Stilling for selv at danne et Cabinet, hvis Ricasoli skulde blive nødsaget til at trække sig tilbage. Frankrig er ikke gunstig sindet mod Italiens nærværende Conseilspræsident og har heller ikke Grund til at være det; thi Ricasoli stemte imod Afstaaelsen af Nizza og Savoien, ligesom man ogsaa vil vide, at det var ham, der røbede Underhandlingerne om Savoien for den engelske Regjering. Ratazzi er maaskee en ligesaa god Patriot, som hans Medbeiler, men han er sikkert mindre stolt og samvittighedsfuld, og han har nys lovet, at den Gjeld, hvori Italien staaer til Seirherren ved Solferino, skal blive betalt, hvilket med andre Ord vil sige, at hvis Keiseren istedetfor at afvæbne, skulde vælge det andet Alternativ for at komme ud af Kniben, nemlig at føre Krig og angribe Tydskland, kan han gjøre sikker Regning paa den italienske Armees Bistand.

I Belgien har Kong Leopold aabnet Kamrene, og i Throntalen lover han at indføre en Mængde gavnlige Reformer, blandt hvilke en Revision af Udskrivningsloven og af de directe Skatter ere de vigtigste. Throntalen kundgjør tillige, at Belgien har afsluttet Handelstractater med England, Holland, den tydske Toldforening og Østerrig paa samme Grundlag som den med Frankrig afsluttede, der i væsentlige Henseender opgiver Beskyttelsessystemet for at slutte sig til Frihandelsprincipet.

I Spanien har Dronning Isabella, idet hun aabnede Cortes' Møder, været istand til at give en glimrende Skildring af Landets Tilstand. For to Aar siden stod Spanien ved Afgrundens Rand, og nu indtager det en hæderlig og anseet Stilling i Nationernes Række, og dets Gjenfødelse fra Anarchi og Fattigdom er fornemmelig O'Donnells Værk. Han har indseet, at et Folk, der med Virkning vil opløfte sin Stemme i Nationernes Raad, maa vise, at det tør gribe til Sværdet, og da han førte Krig med Marokko, spillede han paa en Maade den samme Rolle som Cavour, da han sendte et italiensk Contingent til Krim. Men desuagtet vil hans Ministerium være udsat for stor Fare, da Oppositionen ved de sidste Valg er bleven meget forstærket, og da de forskjellige Fractioner af denne nu have sluttet sig sammen mod den fælles Fjende. — I Portugal er det derimod hverken Partikampen eller Frygt for en Ministercrise, der tynger paa Landet, men derimod Sorgen over Kong Pedros pludselige og uventede Død. Denne unge Konge, der endnu ikke havde fyldt sit fire og tyvende Aar og som for otte Aar siden succederede sin Moder, Donna Maria, havde vel endnu ikke udført nogen mærkelig Bedrift, men han var en forstandig, liberal Fyrste, som kun havde Fædrelandets Vel for Øie og som nærede den kjærligste Deeltagelse for sit Folk. Da den gule Feber for to Aar siden anrettede saa stor Ødelæggelse i Lissabon, lagde han den største Charakteerfasthed for Dagen; han besøgte de Syge, opmuntrede de Ængstelige og foregik med et godt Exempel, der dog ikke altid blev fulgt. Ulykken har i de sidste Aar forfulgt den portugisiske Kongeslægt. Don Pedro havde kort efter sin Thronbestigelse ægtet en tydsk Prindsesse, som hurtigt vandt Alles Hjerter, og efter et Par Maaneders Forløb døde denne Fyrstinde. Nu er ogsaa Kongen død, og en af hans Brødre havde nogle Dage i Forveien forladt det Jordiske. Hertugen af Oporto, der kun er et Aar yngre end Don Pedro og som efter Sigende er ligesaa liberal som denne, har nu besteget Thronen. Det er altsaa en ny Regjering, der begynder i dette Land, som under en virksom og forstandig Styrelse sikkert gaaer en glimrende Fremtid imøde.

M.

Skizzer fra Australien.

(Af Bob.)

II.

Ligesom den blaserede Kjøbenhavner engang imellem føler Lyst til at rive sig løs fra sin gemytlige By, for at tumle sig i Jyllands Eensomhed, besøge det romantiske Møen eller det interessante Bornholm saaledes gaaer det ogsaa de gode Folk i Melbourne; de trænge til Forandring i deres evige, feberagtige Speculationer, til at komme bort fra hede Vinde, Støv og Musquittoer, og det er da ikke alene den nærmeste Omegn, der frembyder Steder, som ere rige paa behagelig Afvexling; men der er mange slige i kortere eller længere Afstand. Lad Enhver, der er bleven leed og kjed af Byen, blot tage en Tour til Queenscliff, f. Ex. — der nu med raske Skridt nærmer sig til at blive et fashionabelt Badested med sin friske Søluft, sine Badeanstalter og Fiskerleier, og see, om han ikke vender forfrisket tilbage. Et af de Minder, jeg har fra Queenscliff, er en Melodi. Da vi kastede Anker i Bugten gik jeg iland med Capitainen, og vi bleve af den derværende Toldinspecteur indbudte til at besøge hans Huus. Han havde en meget gemytlig Familie og den ældste Datter satte sig strax ned og begyndte at hamre den fra Tivoli bekjendte „Nr. 3" (Annen Polka) paa et Fortepiano; men jeg forsikkrer, at den skaffede mig større Nydelse paa denne Tid og dette Sted, end om jeg havde hørt den udført for fuldt Orchester i Kjøbenhavn. — Her gjorde jeg ogsaa Bekjendtskab med den første danske Mand i Australien, og det paa en ganske comisk Maade; da den inspicerende Læge blev roet ombord paa Skibet kom Baadens Roerkarle op for at faae en Snaps; de vare uniformerede som engelske Orlogsmænd. En af dem, en lang sortsmudset Karl, syntes at have særdeles Interesse for Alt paa Dækket, navnlig hvilede hans Øine som oftest paa nogle Duer, Capitainen havde medbragt. Hovmesteren lagde Mærke til ham og raabte over til mig, at jeg skulde have Øie med den „lange Rad", at han ikke „neglede" Noget. Vor lange Ven vedblev sine Studier af Duerne uforstyrret, indtil hans Tour kom til Snapsen. Han greb Glasset med Begeistring, slog op med det ene Been og raabte: „Det var Fanden k . . . . mig dansk Kornbrændevin". Vi kom Alle til at lee og han fortalte os da, at han var løbet bort fra et dansk Skib engang i Udlandet for nitten Aar siden, havde gaaet Meget igjennem, men var nu i en temmelig god Stilling her som Roerkarl i Regjeringsbaaden. Han havde frit Huus, var blevet gift med et irsk Fruentimmer og havde isinde at slaae sig til Ro her. Han var fra Christianshavn og havde et godt dansk Navn, men lod sig her kalde Mr. Nelson. — Han var den første Danske jeg saae, men blev ikke den Sidste. I den Tid, jeg har været herude, har jeg levet et temmelig bevæget Liv, som i det Hele taget enhver ung Mand er nødsaget til at gjøre, naar han ikke ligefrem reiser ud til noget Sikkert; men det bliver saa langtfra anseet som Beviis paa Ustadighed, snart at være beskæftiget med Et, snart med et Andet, at man endogsaa faaer Ord for at være „en dygtig ung Mand, der ikke er bange for at tage fat paa Hvilketsomhelst." Hvor jeg end har tumlet mig, har jeg mødt Udvandrere fra det lille Land, hvis Sted „er høit mod Norden", i alle mulige Formuesomstændigheder og under alle Forhold, og Fornøielsen imellem Danske over at mødes, undertiden paa de usandsynligste Steder, er gjerne gjensidig. En morsom Scene forefaldt med en af mine Bekjendte, der træffende beviser dette. Efter endt Dagværk stod han og gjorde Indkjøb hos en dansk Slagter i en af Minerne oppe i Landet, da en af de i Australien saa meget brugte Karrer kom forbi, forspændt med otte Oxer — man seer dem endog med indtil 20, gaaende to og to — Kudsken smældede med Pidsken og bandede, som alle Oxedrivere gjøre, tilfældigviis ramte han min Ven i Ansigtet med Snerten og denne gav sin Vrede derover Luft i nogle kraftige Ord, som Driveren tog fornærmeligt op. Samtalen, der naturligviis førtes paa Engelsk, blev temmelig levende, Oxemanden standsede sine Dyr og bemærkede tilsidst: „Ja, jeg kan see, De vil slaaes; saa kom da." Forberedelserne bleve gjorte og Slaget skulde til at begynde, da den Fornærmede, idet han træder frem, henkaster den Bemærkning til Slagteren paa Dansk: „Nu skal De bare see, hvilken kjøbenhavnsk Skalle jeg skal drikke ham". Hvad beskriver hans Forbauselse, da Modstanderen paa engang opgiver sin krigerske Holdning, griber hans Haand og udbryder paa Dansk: „Naa, De er fra Danmark — Hør! Tak skal De have — Kom ind og lad os drikke et Glas sammen." Flere Danske kom til og der blev et gemytligt Gilde. Fyren havde ikke seet Landsmænd længe, han var kommet til Australien for omtrent ti Aar siden og havde levet hele Tiden høit oppe i det Indre. Han var en Kjøbenhavner af Fødsel og syntes kun at have Interesse for to Ting, som han spurgte hver især i Selskabet om: nemlig først, om de havde gaaet i

Bredgadens Drengeskole og dernæst, om de havde kjendt Brolæggersvend Rantzau. I dette blandede Selskab befandt der sig ogsaa en theologisk Candidat, der nok engang havde været Lærer i den føromtalte Skole. Dette fornøiede den originale Oxedriver — det var dog altid en Tilnærmelse til hvad han søgte. „Saa kjendte De vistnok ogsaa Brolæggersvend Rantzau." „Nei." „Det var da underligt." — Der gives desværre ogsaa Danske i Australien, som hellere undgaae end søge Selskab med deres Landsmænd, og som mene, at det er deres Pligt at glemme Hjemmet, saa at man næsten skulde troe, at de ansaae det for en Skam at være andet end en Engelskmand; der gives jo ogsaa Nogle, som med Liv og Sjæl hænge ved Hjemmet, men som, paa Grund af de ulykkelige Omstændigheder, de leve i, ganske have opgivet deres egentlige Jeg. — Flere danske Haandværkere have erhvervet en uafhængig Stilling i Melbourne, i det Hele taget staaer denne Stand sig bedst i dette Materialismens Land. Hvad man har været derhjemme, maa glemmes og det kommer kun an paa at gribe den første Leilighed, der tilbyder sig, ligemeget hvor simpel end Stillingen synes, eller hvor haardt Arbeidet end er, naar der blot kan tjenes Penge. En gammel Colonist, der vilde give mig et Begreb om australske Grundsætninger, sagde engang til mig: „Tjen Penge — ærligt, dersom Du kan — men tjen Penge", og kun altfor ofte bliver denne Leveregel fulgt.

Iblandt de Sysler, som drives i Melbourne, er der een, der en lang Tid saa at sige udelukkende var i Danskernes Hænder, og hvoraf endnu mange leve — Gadekaffeskjenkeriet. En tohjulet Vogn med en Bordplade paa og en Skuffe til Kopper, Brød osv., samt en Maskine, der opstilles paa den nærmeste Flisesteen paa Fortoget, udgjøre hele Arrangementet. Kl. 4 om Morgenen seer man dem kjøre ud fra Romeo-Gyden eller en anden klassisk Gang ved Bourke Street og begive sig til et eller andet Gadehjørne i et besærdet Kvarteer af Byen, hvor de øve deres Forretning til Kl. 9, da de efter Anordningerne maae fortrække, for at give Plads for andre Gadeforretninger, som Limonadeboutiker paa Hjul, Vaffelbagerier eller for „Beduinerne". Disse „Beduiner" ere alle forældreløse Børn, optagne i et Samfund kaldet „de ungdommelige Handelsmænds Forening"; de faae der et Slags Opdragelse og blive satte istand til, som ganske unge, at tjene deres Brød enten ved at sælge Aviser paa Gadehjørnerne eller ved at børste Støvler, hvilket ligeledes skeer paa Gaden; hver af dem er forsynet med en lille Kasse til at sætte Foden paa, og i en Fart er det besørget. Sommeren er Kaffeskjenkernes, eller som de andre Danske kalde dem, Kaffehusarernes bedste Tid; de kunne da tidt tjene 1 Pund Sterling om Dagen og, dersom de have Lyst, anvende deres Fritid paa anden Maade. Et Par af Husarerne, som jeg kjender, ere saaledes beskæftigede om Aftenen som Controlleurer ved Prince of Wales Theatre; de boe tilligemed fire til fem andre i et lille Huus, de have leiet. Husets forskjellige Sysler ere fordeelte imellem dem i denne Kaffehusarkaserne; da de Alle ere unge Mænd, er det altid fornøieligt at komme til dem. Mangen gemytlig Time har jeg tilbragt hos dem og ofte have vi siddet og leet over Skjebnens Tilskikkelser og over vore forkeerte Stillinger i dette omvendte Land, hvorpaa et ikke ringe Exempel er, at en forhenværende Lieutenant ved en dansk Infanteribataillon, nu tjener i Minerne ved Bendigo hos en af sit gamle Compagnies Menige. — Uagtet mange Danske have et Hjem her, er der dog intet Sted i hele Australien, der er et saa almindeligt Samlingssted og et saadant Hjem for alle Danske, som Jørgen Jørgensens Huus i Melbourne. Hvilken Dansk her kjender ikke det lille venlige Huus i Russell Street med sin Veranda og sit Gitter, bag hvilket saamange Danske have siddet paa en eller anden smuk Aften og talt om det kjære Hjem? Her har jeg tilbragt nogle af de behageligste Dage, jeg har havt herovre. Man drømmer sig aldeles hjemme imellem dansk Sprog og dansk Mad, som Madam Jørgensen — en sand Moder for alle Husets Beboere — saa godt forstaaer at lave, og det er den gemytlige Verts bedste Fornøielse at see saa mange glade Ansigter omkring sig som muligt; selv pleier han da at sidde i en Krog og høre til, eller engang imellem give en Historie tilbedste. Han er en reen Velsignelse for alle Danske, og sætter sin Stolthed i, at offre baade Tid og Penge paa at være Alle til Nytte. Hver Postdag modtager han Breve fra Folk derhjemme, som ved ham ønske at faae en eller anden Underretning om en Ven, der er forsvundet i Australien, og de kunne heller ikke godt henvende sig til en bedre, thi saafremt de Efterspurgte have været i hans Huus, fører han et Slags Bog over deres fremtidige Skjebne i Colonien; eller ogsaa faaer han Epistler fra Folk i det Indre, der ønske Et eller Andet besørget i Melbourne, undertiden fra ham aldeles ubekjendte Personer, til hvem hans Ry „som alle Danskes Fader" er naaet; Ingen, der trænger, henvender sig forgjeves til ham. Er det en Plads, der skal søges, maa Jørgensen med til at anbefale; er En syg og ønsker at komme paa Hospitalet, hvor man ikke indlades uden en Caution paa 3 Pund Sterling i Tilfælde af Dødsfald, er han strax parat til at skrive under; kommer Vedkommende ud uden Penge, faaer han Hjelp og bliver, bogstaveligt taget, sat paa Veien til en eller anden Guldmine, hvor der er lidt Udsigt til, at han kan leve. Skjøndt Jørgensen i mange Aar har havt en betroet Post hos det herværende danske Handelshuus Melchior & Co., har han dog paa Grund af sin Redebonhed til at hjelpe Andre været ude af Stand til selv at erhverve sig nogen Formue. Hans Navn vil leve i alle herværende Landsmænds taknemmelige Erindring, og hans Portrait vil vistnok med Glæde sees af disses Slægtninge hjemme.

Det Første, der falder En i Øinene, naar man træder ind i hans Dagligstue, er et stort Danebrogsflag drapperet over Speilet; paa Væggene hænge Billeder af Slagene fra den sidste Krig og Portraiter af alle Danske, der have nydt godt af hans Gjestfrihed — det er et heelt Billedgalleri. I Jørgensens Huus traf jeg sammen med en original Karl, der er ligesaa bekjendt i Melbourne som „Runde-Taarn" i Kjøbenhavn. Hans Fader er Landmand i Jylland og Sønnen blev ogsaa opdraget til denne ædle Levevei; men han er nu Kalkun- og Hønsekræmmer. Da han ankom, søgte han at imponere de Andre ved at fortælle, at han var en Grevesøn; hans rette Stamtræ kom imidlertid snart for Lyset og han har siden beholdt Tilnavnet „Greven". Mange ansee ham for at være lidt ramponeret paa det øverste Stokværk; men han er snildere end de Fleste troe, og paastaaer, at netop fordi han bliver kaldet „den gale Hønsekræmmer", sparer han Penge, da det er ligesaa godt som et staaende Avertissement i et af Dagbladene. Alle kjende ham og han har meget gode Forbindelser som Handelsmand. Han begyndte sin Bane med at sælge Frugt paa Gaden og ved Veddeløbene; men ved Flid og Sparsommelighed har han bragt det saavidt, at han undertiden holder Hest og Vogn til at kjøre om med og gjøre sine Indkjøb paa Landet. Da Lola Montez dandsede i Melbourne, havde han ogsaa Lyst til at see denne verdensberømte Dame; men vilde jo helst spare sine Penge. Fyren gaaer derfor en Dag op til hendes Hotel, sender sit Kort ind og faaer Tilladelse til at komme igjen næste Formiddag. „Den gale Hønsekræmmer" møder og bliver ført ind i et Forværelse, hvor Mrs. Lola træder ham imøde og spørger om hans Ærinde. Han forklarer sin Nysgjerrighed efter at see en saadan Berømthed, hvorpaa hun underretter ham om, at han vil kunne have adskillige Leiligheder til at tilfredsstille sin Lyst, da hun hver Aften dandser paa »Theatre Royal«. Han beder hende undskylde, men maa tilstaae at være saa fattig, at han ikke har Raad dertil. Lola smiler ad sin aparte Tilbeder, bryster sig og siger: „Naa! see saa da!" Vor excentriske Landsmand takker og gaaer, efterat have modtaget en Sovereign af den fortryllende Dandserinde. — En Tid, da „Grevens" Forretninger havde udvidet sig endeel, var han nødsaget til at engagere en Medhjelper, der naturligviis af de Andre strax blev tituleret „Baronen". Disse To gjorde nu Udflugter til alle Smaabyerne i Omegnen, undertiden i Selskab, undertiden hver ad sin Kant. De forskjellige Eventyr, de havde oplevet paa disse deres Handelsreiser, have ofte givet Stof til Underholdning for de andre Danske i Melbourne. Saaledes havde engang „Baronen" været ude paa et Tog i det Indre og befandt sig paa Hjemveien, drivende sit Indkjøb foran sig. Hans Pengevæsen var — som altid dengang — just ikke i den mest glimrende Tilstand; han havde derfor forsynet sig med nogle kogte Æg til Aftensmad og bar dem i en Kurv, bunden om Halsen. En Landmand, der rider forbi, faaer Øie paa disse ualmindelig store Hønseæg og spørger om Prisen, da han ønsker dem til at lægge under en Høne. „Baronen" vakler imellem sin Lyst til at tjene Lidt og sin Utilbøielighed til at narre Landmanden. Han forlanger derfor en umaadelig Pris for dem, i det Haab, at Æggeelskeren vil opgive Handelen; sige reentud, at de vare kogte, kunde han ikke — man var jo i Australien. Manden betaler imidlertid uden videre Snak den forlangte Sum og rider bort med sin Eiendom. Nogen Tid efter bringer Tilfældet Hønsekræmmeren hen i den samme Egn igjen, og som han allerbedst gaaer i sine egne Tanker, bliver han overfaldet af et rasende Menneske, der ryster ham af alle Kræfter og raaber: „O! De Bedrager — Hønen kunde ikke ruge Kyllinger ud af de Æg — det varede saa længe — jeg slog eet i Stykker; det var haardkogt — slog dem alle i Stykker — de vare alle haardkogte!" Den stakkels Kræmmer slap med Nød og neppe for en god Dragt Prygl.

Enhver, som kommer herud, maa gjennemgaae et Slags Læretid, før han rigtig kommer ind i Forholdene og faaer Kjendskab til Livet her i det Hele taget, og Enhver, selv om han endogsaa kun medbringer de beskedneste Ideer hjemmefra om at kunne faae Plads i denne eller hin Forretningsgreen, som han muligviis har bestræbt sig for at blive dygtig til, bliver høiligen skuffet. Jeg vil slet ikke regne dem, der komme ud med høitflyvende Forestillinger om, med Lethed at kunne komme ind i, hvad de ønske, dersom de ellers gad være over det; thi det maa jo være nemmere og behageligere at gaae til Minerne for at skovle lidt Guld sammen og reise igjen — saaledes tænke Mange. Enhver, det være sig det dygtigste, mest energiske Menneske, maa igjennem denne Skjersild, før han føler sig hjemme i Colonien og faaer lidt Greb paa Forretninger; jo større Ideer han har om sig selv i Forveien, desto værre gaaer det. Værst er det naturligviis for Folk, der komme ud uden al Forbindelse, men enhver Nykommens Stilling er altid meer eller mindre ubehagelig. Ofte har jeg drevet om ved Havnen i Melbourne og seet de store Passageerskibe sende deres levende Fragt i Land, og af Hjertet har jeg da beklaget disse ulykkelige New chums*), der med Hovedet fuldt af gyldne Drømme, høist rimeligt med tomme Lommer, og med deres hele Eiendom paa Nakken, staae ene og forladte i den store By; uvidende, om alle de Savn og den haarde Tid, der forestaae dem. De Fornuftigste begive sig strax paa Veien til en eller anden Guldmine og tilbringe maaskee deres første Nat i dette Eldorado sovende under et Gummitræ, for der at philosophere over Livets Tilskikkelser. De mindre Energiske blive i Byen, saa længe deres Penge tillade dem det, i den Tro, at der i en saadan ny og blomstrende By maa findes Beskæftigelse nok; men naar de ere sultede ud, ville de indsee deres Feiltagelse og ligeledes fortrække til det Indre, hvor en Mand, der vil arbeide, dog aldrig kan sulte ihjel, hvilket sommetider kan skee i Melbourne. Byen er altid overfyldt af Folk, der søge Arbeide, deels de Flokke som hver Maaned ankomme fra Europa, deels ogsaa Folk, der i det Indre have tjent lidt Penge og nu søge, om muligt, at komme ind i Noget. Man seer Dagbladenes Contoirer beleirede af en høist blandet Skare, der vil see de ledige Pladser saa tidligt som muligt og Fæstecontoirerne ere overfyldte af Tjenestesøgende af begge Kjøn; de Fleste ville nemlig nødigt drage høiere op i Landet. Ved enhver Leilighed gaaer det naturligviis den stakkels New chum værst, da et af de første Spørgsmaal, der bliver rettet til En, naar man søger Plads, er: „Hvor længe har De været i Colonien?" — og tilbyder man sig selv, bliver det altid anført som en Anbefaling: „Jeg har været saa eller saa længe her", og det er virkelig heller ikke uden Grund; thi der er „et saligt født jeg veed ei hvad" ved Enhver, der har opholdt sig i længere Tid i Landet. Det stikker igjennem paa utallige Maader og en New chum kjendes altid, selv om hans Teint ikke beviste, at han nylig var ankommet til „det lykkelige Australien"; men det comiske er, at man aldrig selv kan see det, saa længe man henhører til denne uheldige Stand; netop ved at ville synes hjemme i Alt, stempler man sig strax. Jeg leed meget ved ideligen at høre Ordet New chum anvendt paa mig, da jeg først ankom; alle mine Ansøgninger, alle mine dristige Planer og Speculationer strandede paa dette: „Nei, min Ven! faa først lidt mere Erfaring i Colonien". Disse Ord have ofte ringet for mine Øren og jeg maatte altid tænke paa Aage i „Mester og Lærling", som manglede Point d'ésprit. — Engang spurgte jeg om Betydningen af denne meget attraaede colonial experience og fik til Svar, at det var særdeles vanskeligt at forklare, hvori den bestod; men at Vedkommende altid havde troet det var: „at kunne drikke godt, bande godt, røge godt og ride en Hest godt", en Deel Sandhed er der i det. En New chum ansees som en god Prise for Alle, der speculere i at holde Folk for Nar, og hvorsomhelst han kan blive gjort latterlig, skeer det; endogsaa Ens bedste Venner ville søge, som man siger, at aale En, hvor Leilighed gives; lad Spøgen være nok saa dum og Vittigheden nok saa flau, saa har New chum'en dog Alle imod sig og bliver leet ud. Beklager man sig over Heden paa en brændende Sommerdag, er der sikkert En tilstede, der bemærker: „Aa! det er Ingenting, vi have undertiden langt varmere Dage her. Jeg saae engang en Mand hænge en Theekjedel med koldt Vand paa et Træ ude i Solen, og efter nogen Tids Forløb kogte Vandet." Man veed ikke hvad man skal troe og siger: „Nei virkelig?" „Jo naturligviis, men Manden gjorde en god Ild paa under Kjedelen" — og man er, som det hedder med et technisk Udtryk, solgt. Tilsidst faaer man en reen Rædsel for at blive anseet for en

*) New chum er et australsk Ord, der anvendes om enhver Nykommen af begge Kjøn; da Ordet er optaget i det danske, saavelsom i de andre fremmede Sprog, der tales her, har jeg tilladt mig at bruge det.

New chum, og det er intet Under. Hører man to gamle Deporterede skjendes og overøse hinanden med Blomsten af Londons Tyvesprog, blandet med Kraftudtryk fra Galleierne i Van Diemens Land, henkaster den Ene gjerne, som det største Beviis paa sin Foragt: „Jeg er ingen New chum, hverken fra idag eller igaar", — eller er det en Oxedriver, der forgjeves søger at faae sine gjenstridige Dyr til at trække, kan man være vis paa at høre ham raabe, naar hele hans Ordforraad af Skjeldsord er udtømt: „I Satans New chums!"

Guldgravere paa Veien til Minerne ved Ballarat.

— ledsaget af en ublid Berørelse med Pidsken. — Den australske Dreng, der altid har Hang til at være næsviis, er dette af reent Princip imod alle New chums. En engelsk Herre, der kun opholdt sig en kort Tid i Colonien, var tilfældigviis en Dag alene i en Omnibus, der havde et udmærket Exemplar af en Melbourne Gamin til Conducteur. Denne aabnede Døren saa ofte og slog den i igjen med et saadant Brag, at Herren tilsidst spurgte, hvad det skulde betyde. „Aha!" — svarede Ynglingen — „De er nok en New chum?" Herren indvendte, at han dog sikkert ikke blev betalt for at plage denne allerede noksom forfulgte Stand. Men Conducteuren saae et Dieblik paa sin Passageer og svarede: „Begriber De da ikke, at hver Gang jeg smelder med Døren, troe Hestene, at der er een Passageer mindre — det er det eneste Middel til at faae dem til at løbe." — Det er imidlertid ikke alene Menneskene, som lægge an paa at gjøre En Livet suurt i Begyndelsen; selv Insecterne synes i denne Henseende at have sammensvoret sig med Menneskene. Hvo mindes ikke de Plager, man har i den første Tid med Musquitoerne, der gjøre det umuligt at nyde nogen Natero, indtil Blodet er blevet forandret i Ens Aarer; Medfølelse findes intetsteds, men naar Prøvelsestiden er forbi, leer man ad sig selv ved at tænke tilbage paa den og bliver ligesaa slem efter alle New chums, som nogen af Veteranerne har været dengang man selv var i samme Tilfælde.

— Guldminerne ere uomtvisteligt Australiens vigtigste Indtægtskilde, uagtet Mange mene, at dersom den samme Arbeidskraft blev anvendt paa at opdyrke Landet, vilde det være ligesaa rigt; Guldgravningen er den Fjeder, der driver det Hele, den er Hovedhjørnestenen til Australiens fremtidige Opblomstren, hvorom Landets øvrige Hjelpekilder samle sig. Den Tid er rigtignok forbi, da Lysten til at reise herover rasede som en Feber overalt i Verden, da Folk opgave Alt i deres

Landcadet-Akademiet.

Professor Jardins Plan til Frederikskirken i Kjøbenhavn (Efter Pontoppidans „Danske Atlas").

H. K. H. Arveprindsens Palais (dengang Baron Bernstorfs Palais).

Hjem for at sætte deres Tid, Helbred og maaskee Penge paa Spil i det storartede Lotteri: Australiens Guldminer. Der er nu kommet mere Ro i Tingene. Den planløse og blinde Tilstrømning er afløst af en regelmæssig Forbindelse med Europa. Antallet af dem, der reise til Australien er ganske vist det overveiende; men ifølge de sidste Efterretninger var hele Forskjellen af de 20,000 Mennesker, der i det sidste Fjerdingaar vare passerede frem og tilbage, kun omtrent 300. Det er en Forandring mod den Tid, da Skibene laae i de forskjellige Havne og ikke kunde komme bort, af Mangel paa Mandskab, idet Ingen dengang tænkte paa at forlade dette Guldland. Hele Systemet i Minerne forandres ligeledes Aar efter andet, og der vil komme en Tid, da de ville blive drevne planmæssigt, ligesom Kulminerne i England. Befolkningen skiller sig mere og mere i bestemte Stænder, og det bliver stedse vanskeligere at fortjene Noget i de større Miner paa anden Maade, end i en underordnet Stilling; de større Guldleier tilhøre nemlig forskjellige Compagnier, dannede deels af Guldgravere, der arbeide og tillige ere Actiehavere, deels ogsaa af Kjøbmænd, Squattere eller Andre, der have Fordeel af at holde Guldgraverne sammen. I de Miner, som betale sig bedst, findes Guldet ikke blandet med Jord, men i Qvarts, og Omkostningerne ved at udvinde det ere store. Hvor man før kun saae et Par Kammerater grave et Hul og udvaske den opkastede Jord i et Tinfad, seer man nu Dampmaskiner, der knuse den udsprængte Qvarts, hvoraf Guldet da uddrages ved Hjelp af Kviksølv. Undertiden arbeides der i flere Aar og flere hundrede Fod dybt, før Aaren bliver synlig, og det skal da først vise sig, om Arbeidet har betalt sig eller ikke. Naturligviis gives der ogsaa utallige Steder, hvor man graver og vasker som i gamle Dage og hvor Guldet kun ligger nogle faa Fod under Overfladen. Næsten alle de største Klumper ere fundne paa denne Maade; det er, ligesom om Forsynet har villet samle Folk fra alle Verdens Kanter ved disse vidunderlige Fund, og derpaa holde dem i Aande ved en mere jevn og stadig Fordeling af Lykken; thi siden Minerne ved Ballarat og Bendigo bleve opdagede er Intet fundet, der kan sammenlignes med dem; de begyndte ligesom alle nye Miner med Gravning i Jord, og Guldet laa der i saa forbausende Mængde, at det aldeles fordreiede Hovedet paa de lykkelige — eller maaskee rettere ulykkelige — Opdagere; thi hvor underligt det end synes, er det dog sandt, at ingen af de ældste Guldgravere eier Noget nu; de stolede formeget paa, at denne Overflødighed aldrig vilde faae Ende. Senere bleve Qvartsaarerne fundne og Maskineriet kom i Gang; dersom det ikke var gaaet saaledes, vilde Landets hele Overflade være blevet gjennemrodet; thi Guldet, blandet med Jord, findes aldrig dybere end til et Lag Skifer, som ligger under Muldet; naar man er kommet til dette Lag, veed enhver erfaren Guldgraver, at det ikke nytter at arbeide mere paa det Sted; i Qvartsen derimod er det uberegneligt. Regjeringen, der indseer, at Minerne paa en Maade føde hele Colonien, bestræber sig bestandigt for at faae nye opdagede, deels ved at udsende Expeditioner for egen Regning, deels ved at udlove Belønninger for Opdagelsen af Guldmarker, der ere istand til at betale Arbeidet. Bliver en Saadan opdaget, gaaer Efterretningen derom som en Løbeild igjennem Landet — om Afstanden end er nok saa betydelig og Vanskelighederne ved at naae dertil nok saa store, beseirer det almægtige Ord „Guld" alle

Guldgraverne foran deres Telte i Minerne.

Den ufuldendte Frederikskirke, nu kaldet Marmorkirken.

Hindringer; Tilstrømningen kaldes med et meget betegnende Ord »a rush«; at Minebefolkningen er et sandt Nomadefolk, sees bedst ved et saadant nyt »rush« til en eller anden hidtil ubekjendt Egn. De Utilfredse ere de Første, der bryde op, og paa alle Veie og Stier, som føre til et saadant nyt Guldleie, hvis Righoldighed altid efter Rygtet overgaaer alt hidtil Seet, mylrer der af den store Guldgraverhærs reglementerede Soldater, med dem følger et ligesaa stort Antal Speculanter, der paa forskjellig Maade leve af hine; thi som Australien nu er, varer det aldrig længe, før man kan faae alle sine Fornødenheder tilfredsstillede, hvor man end drager hen, og det i Ordets videste Betydning. I et Par Uger bliver en øde Egn, hvor Nybyggerens Kvæg hidtil roligt har græsset, og som med Undtagelse af Vogterens maanedlige Besøg sjeldent blev skuet af menneskelige Øine, forvandlet til en livlig By med milelange Gader, med Boutiker, Hoteller, Theatre og andre Forlystelsessteder. Der er kun een Ting — i Almindelighed anseet for temmelig nødvendig i en By — som ikke findes, og det er et — Huus. Huse komme i Tidens Løb, de betragtes som Fornødenheder af anden Grad, Ting for hvilke der ikke er nogen øieblikkelig Behov og som noget altfor Solidt til strax at komme i Betragtning. Titusinde Mennesker strømme sammen i Løbet af et Par Uger og i ligesaa kort Tid er der kun ligesaa mange Hundreder tilbage. Teltet er desaarsag bedst egnet for disse omvandrende Stammer. Vedbliver Minen at betale sig, begynde Træhusene at dukke frem og saasnart der nogenlunde kan stoles paa, at Guldleiet er righoldigt, reiser der sig en stor By med Steenhuse, saa solide som nogetsteds; det Hele gaaer med en Hurtighed, der i Sandhed forbauser.

(Fortsættes).

Frederikskirken i Kjøbenhavn.

De Arbeider, som i denne Tid foretages ved Marmorkirken, en Bygning, der ikke pryder Hovedstaden som en ærværdig Ruin, men derimod staaer som et Minde om den nærmeste Fortids Daarlighed, har atter henledet Opmærksomheden paa den og vakt den urigtige Forestilling, at den nu skulde nedrives. Dette er ikke Tilfældet og vil vist neppe blive Tilfældet, fordi det kostbare Fundament er vel skikket til derpaa at opføre en Kirke, hvortil Staden føler Trang og som neppe kunde faae en heldigere Beliggenhed. Alle Rygter om Grundens Usikkerhed ere kun Rygter, i sin Tid udspredte for at bevare Skinnet, medens Sandheden er, at man ophørte med dette Byggeforetagende, fordi den lagte Plan ikke stod i noget rimeligt Forhold til Statens finantsielle Kræfter. For Øieblikket nedtager man kun nogle forvittrede Capitæler, forfærdigede af Marmor, der er af en mindre god Qvalitet, end det til den øvrige Bygning benyttede, og Grunden dertil er atter, at Materialet til Søilerne, der selvfølgelig udførtes sidst, nedsendtes fra Norge paa en Tid, da man ikke mere tog det saa nøie med Leverancerne, medens det øvrige derimod i Aarenes Løb har godtgjort sin fortrinlige Beskaffenhed. Vi antage, at det kan have Interesse for denne Tidendes Læsere, at faae en Afbildning af Frederikskirken, saaledes som den skulde have været ifølge den oprindelige Plan, tilligemed en anden Tegning af Ruinen i dens nærværende Skikkelse, medens vi tillige have Haab om, snart at kunne meddele et Udkast til en Kirke paa denne Grund, med Vibeholdelse af Alt, hvad der endnu kan benyttes af Ruinen, fra Herr Professor Hetsch, der i en lang Aarrække med sjelden Ufortrødenhed har virket for, at Levningerne af dette prægtige og skjønne Værk ikke skulle henstaae ufuldendte i en Stad, paa hvis Forskjønnelse saa Meget er anvendt.

I Anledning af den Oldenborgske Stammes Jubelfest besluttede Kong Frederik V at opføre en Kirke af Marmor og nedlagde Grundstenen dertil d. 29de Oct. 1749. Generalmajor de Thurah og Hofbygmester Eigtved havde den første Bestyrelse af Anlæget, medens Professor og Bygningsinspecteur Jardin, der i 1754 tilligemed sin Broder indkaldtes fra Frankrig, udkastede Planen til Kirken, der blev opført i en af Prindsesse Charlotte Amalie i dette gudelige Øiemed skjenket Have. Ifølge denne Plan skulde to Colonnader af korinthiske Søiler bære den store, runde Kuppel; paa hver Side af Kirken skulde der anbringes et Taarn, der dog skulde være lavere end Hovedbygningens høieste Spidse. Denne skulde være 132 Alen over Horizonten og altsaa høiere end alle Kjøbenhavns Taarnspidser, med Undtagelse af Vor Frue Kirkes. Bygningen skulde være 122 Al. lang og ligesaa bred, naar Breden regnes fra de nederste Trapper udenfor Portalet, da Grundtegningens Figur er et saakaldet græsk Kors; Bygningen skulde have tvende eensartede Façader mod Norges- og St. Kongensgade. Denne blev at omgive forneden med en Søilegang, bestaaende af 24 joniske Søiler, og oventil med en lignende korinthisk Søilegang, indenfor hvilken et Galleri med den kongelige Stol skulde anbringes. Marmorstatuerne skulde efter Professor Wiedewelts Forslag bestaae af de fire store Propheter, de fire Evangelister, sexten allegoriske Billeder af christelige Dyder samt Moses, Aaron og David. Disse skulde anbringes forneden, medens de tolv mindre Propheter og de tolv Apostle skulde anbringes ovenpaa den anden Orden eller rundt omkring Domen. Lyset skulde tildeels komme fra Siderne, det blev svagt forneden paa Grund af de tykke Mure, medens det stærkere Lys faldt ned fra de i Kuppelen anbragte Vinduer. Arbeidet fortsattes indtil Aaret 1770; da fik Jardin sin Afsked, Stilladserne bleve nedbrudte, Beholdningerne af Marmor og Sandsteen bortsolgtes og Tegningen og Modellen afgaves til Prof. Harsdorff, der ogsaa fik Tilsyn med Bygningen. I det af nysafdøde Geheimeconferentsraad J. Collin udgivne Værk: „For Historie og Statistik“, berettes, at Bygningen har kostet 858,000 Rdlr., og at det i en Expedition fra Finantscollegiet af 12te Jan. 1799 hedder, at der efter Jardins Plan idetmindste vilde være medgaaet det Dobbelte til dens Fuldførelse. Dette er Svar paa Spørgsmaalet: Hvorfor standsedes Arbeidet i Aaret 1770?

Fra sidstnævnte Aar og indtil 1796 gjordes intet Skridt for at fortsætte dette Arbeide. Men efter Hovedstadens Brand i 1795 indkom nogle Medlemmer af St. Nicolay Menighed med Ansøgning om at indsamle Penge til den afbrændte Kirkes Opbyggelse, og Konstakademiet foreslog istedetfor at opføre denne Kirke at fuldføre Frederiks Kirken med nogle Afvigelser fra Jardins altfor kostbare Plan. Professor Harsdorff afgav en Betænkning over, hvorledes et Monument af den Betydenhed lod sig simplisicere, og han omarbeidede Planen saaledes, at Monumentet i alle Henseender „kunde svare til sit Øiemed, blive til Ziir for Staden og til Hæder for Nationen.“ Han vilde benytte et simplere Materiale istedetfor det kostbare Marmor; de to Taarne skulde falde bort, Stenene anvendes til Kirkens Bygning, og istedetfor at indeslutte Kirkegaardens to Sider med Colonnader, saaledes som Jardin havde foreslaaet, vilde Harsdorff udlægge Grunde til to Rader borgerlige Bygninger, hvortil der var Plads nok. I Forbigaaende bemærke vi, at det til de ovennævnte to Taarne anvendte Marmor senere er blevet benyttet ved Opførelsen af Christiansborg. De med Fuldførelsen forbundne Omkostninger vilde ifølge hans „vedlagte, nøiagtige Beregninger“ udgjøre 223,534 Rdlr. 5 Mk. 8 ß. Han siger selv, at da Generalplanen til Frederiks-Kirken har Saameget tilfælles med det romerske Pantheon, har han under Compositionen stedse havt dette Oldtidens Mesterværk i Tankerne, uden dog slavisk at følge denne Bygnings Partier. Af Harsdorffs Project findes endnu en Model, der opbevares paa Charlottenborg. Forhandlingerne mellem det danske Cancelli, Finants-Collegiet, Rentekammeret og Professor Harsdorff om Marmorkirkens Fuldendelse førte dog ikke til noget Resultat, og i Aaret 1799 blev Sagen aldeles henlagt, ligesom de Forsøg, der siden den Tid saa ofte ere anstillede paa at forvandle en ubehagelige Minder vækkende Ruin til en Prydelse for Kjøbenhavn hidtil ogsaa have været frugtesløse.

Fluen.

I et øde Kvarteer af Byen laa et lille Huus. Det havde kun een Etage, der bestod af fire Fag Vinduer, omhyggeligt lukkede med Skodder, en Gadedør, der ogsaa var aflaaset, og en lille broget Have, hvis Træer og Buske saaledes vare snoede i hverandre, at den var ufremkommelig; thi ingen venlig Haand syslede hverken der eller i Huset.

Byssladder — hvem kjender ikke den? Hvem har ikke mere eller mindre givet Stof til den? — Dette Huus, lukket og ubeboet, i et Kvarteer, hvor nysgjerrige Borgerkoner omgave det paa alle Sider — hvilken Interesse, hvilken Omtale vakte det ikke hos disse! Hvormeget Stof gav det dem ikke til deres Kaffeselskaber! Man kunde høre de utroligste Historier om det, medens Kaffekjedlen blev sat i flittig Bevægelse, medens Sukkeret blev dyppet med betænksom Mine, suget og atter dyppet, for at synkes med Forfærdelse og inderlig Gysen; thi Trolde, Spøgelser og Hexe bleve ikke udenfor Legen; de spillede en stor Rolle i det frygtede Huus' Eventyr.

Om Dagen, naar Solen skinnede og venligt belyste dets hvide Mure, naar den spillede som et gyldent Net mellem de vilde, sammensnoede Grene i Haven, da kom Kvarterets Ungdom i Bevægelse; nu var der jo Intet at frygte ved høilys Dag, ved Solskin og Fuglesang. Lommerne bleve fyldte med Stene; man nærmede sig Huset med Sang og Klang; En førte an — det var den modigste af Drengene; Smaapigerne sluttede Toget, og man tog Hevn for den Angest, man havde udstaaet om Aftenen ved at maatte gaae forbi det lille Huus. Man bombarderede de tætlukkede Skodder med Stene, sang selvlavede Viser, hvori Huset var Emnet og slog — som man siger — Kneps for Kongen i Lommen; thi Ingen vovede sig over Rendestenen, Enhver holdt sig klogelig saa langt borte som muligt — hvem turde vel vove sig nærmere? Tænk, om den lukkede Dør blev aabnet i samme Nu — om en Knokkelhaand strakte sig ud og greb den Skyldige, for at trække ham ind i Huset, i det — i det, som Ingen vidste, men som netop derfor var saa rædsomt!

Af Frygt for dette holdt man sig i Frastand, hujede og peb, slog og blev selv slaaet, lo og græd. Men naar Aftenen kom, naar Solens sidste Straaler forlode det lille Huus og dets hvide Mure stode blege og spøgelseagtige tilbage, naar Mørket faldt paa, og Maanens matte Skin zittrede og lyste mellem Træerne, da fik Modet et Knæk — Børnene snege sig ængstelige forbi, kastede et sky Blik til Siden og lovede i deres smaa Hjerter aldrig mere at at forhaane den Frygtelige, aldrig mere . . . til Solens første Straaler udslettede dette Løfte ligesom Duggen paa Bladene i den forfaldne Have.

Men Huset — havde det da slet Intet at fortælle — ingen lille Historie — intet Spor af et Noget? Kun disse tomme, intetsigende Rygter fra Kaffesøstrenes grumsede Phantasi? — Jo, det havde en lille Historie, og det er netop den, jeg vil fortælle.

Engang var dette Huus levende. Vinduesskodderne stode aabne, for at Solen kunde lyse ind igjennem de blanke, polerede Ruder. Gadedøren var ikke aflaaset, man kom og gik, man sang og lo derinde.

Haven var vel vedligeholdt, Gangene revne. De vare ikke meget brede eller lange, men de syntes dog kæmpemæssige for to smaa Fødder, der streifede om i dem, for at fange Sommerfugle og plukke Blomster. Træerne syntes saa høie i to smaa Øine, der stirrede op i dem; de saae næsten ud, som om de naaede til Himmelen, og de vare dog i Virkeligheden ualmindeligt smaa. Blomsterne syntes at voxe frem i Tusindviis for to smaa Hænder, der dog fyldtes af et Par. Og Fuglene? Af dem var der et heelt Chor — det syntes de to smaa Øren, der lyttede, opfangede og gjemte.

Inde i Huset var der tarveligt, men saa net, saa reent! Ingen Bekvemmelighed, ingen Pynt — simpelt, næsten nødtørftigt, men blankt og skinnende, duftende af Reenlighed og Orden.

Lavt til Loftet var der og meget varmt om Sommeren; men saa aabnede man alle Vinduerne, Dørene med, og Solen spillede rigtig om derinde. Myggene summede, Fluerne brummede, og af og til fløi en stor Bremse ind, snurrede et Par Gange rundt og forlod atter Stuen med megen Blæst.

Beboerne af dette Huus var et ungt Par. De havde ikke Meget, ikke mere, end hvad Manden fortjente. Han sad paa et Contoir fra Morgen til Aften, kom kun hjem et lille Øieblik til Maaltiderne, kyssede Konen kjærligt paa Panden, sluttede Barnet i sine Arme og ilede atter bort.

Dette Barn, det var deres Øiesteen. Men yndig var hun ogsaa som en lille Engel, paa eengang dyb og tankefuld, barnlig og naiv, en Velsignelse for Forældrene, især for Faderen. Det var som en forfriskende Dug lagde sig paa de af Arbeide og Stillesidden næsten fortørrede Blomster i hans Hjerte; de spirede atter, de blomstrede unge og friske, naar han saae paa sin lille Yndling, satte hende paa sit Knæ og stirrede drømmende ind i de dybe, klare Barneøine.

Moderen var ogsaa stræbsom og flittig; der var Intet at sige paa hende. Vel lignede hun ikke Manden, men hun gjorde sig Umage derfor; og saadanne Bestræbelser ere Agtelse værd; let er det at være god, naar det er nedlagt i vore Hjerte; men svært er det at kæmpe mod sin Natur.

Det var den lille Ulrikas største Fornøielse at gaae paa Jagt efter Fluer; de plagede Faderen, naar han, træt af Arbeide, kom hjem for at udhvile og vederkvæge sig i Familiens Skjød; de satte sig paa hans Pande, summede ham om Ørerne og vare meget paatrængende. Derfor stod der mangt et blodigt Slag i den lille Stue; thi Ulrika dræbte saa mange, hun kunde overkomme.

Men altsom Solstraalerne bleve mattere, svandt Fluerne bort af sig selv, og tilsidst, da de næsten alle vare væk, syntes hun heelt veemodig derved. Hun nænnede ikke at røre de faa Tilbageblevne; hun strøede Sukker til dem i Vindueskarmen og frydede sig ret barnligt, naar nogle enkelte summede frem og spiste.

Saa kom Vinteren, og de sidste Efternølere forsvandt. Sneen lagde sig i Haven. Dørene bleve lukkede. Ulrika maatte nu holde sig i Stuen og nøies med at betragte de hvirvlende Sneflokke gjennem Ruden. Ofte tænkte hun paa sine Fluer og ønskede, det var Sommer; saa vilde hun ikke dræbe dem — de skulde have Lov at leve Allesammen; thi saa bleve de nok hos hende Vinteren over.

Saaledes sad hun ved Vinduet og tænkte; da sagde det pludseligt „Sum! Sum!“ — Det var en lille Flue, en eneste, Vinteren ikke havde kuet. Mat var den og kunde neppe flyve; Vingerne saae slappe og forpjudskede ud; men summe kunde den, og Ulrika udstødte et Glædesskrig, der hidkaldte Faderen, som netop var kommen hjem. Ogsaa Moderen ilede til.

„Hvad er det?“ spurgte Begge ængsteligt; de vidste ikke, om det var af Glæde eller Angest, at Barnet skreg.

Taus pegede den lille Pige paa Fluen. Hun turde ikke tale, ikke røre sig; thi den var fløiet bort af Angest, da hun skreg, men kom dog strax igjen.

Begge Forældrene nærmede sig og stirrede paa den. Moderen kastede med Nakken.

„En Flue! Det er ogsaa Noget at gjøre Allarm for,“ sagde hun og forlod atter Værelset. Faderen smilede taus, nikkede til sin lille Yndling og listede sig bort paa Fodspidserne for ikke at skræmme Fluen ved at gjøre Støi.

Nu var der oprundet en ny Glæde for Ulrika. Hun levede kun for sin Flue. Om Natten drømte hun om den, om Da-

gen opvarmede hun den med sin Aande, naar den sad i Vinduet med sammenklemte Vinger. Da spredte de sig atter ud; de fik ny Elasticitet, og den fløi summende om sin lille Veninde. Hvor det var en Glæde! Hun glemte sine Dukker, selv den, der kunde skrige; men Fluen — det var jo ogsaa noget Virkeligt, noget Levende: den var ikke eftergjort.

Saaledes gik Dage og Uger. Barnets Kjærlighed til den tiltog med Tiden. Men en Aften, hun var alene i Stuen og sad ganske stille ved Bordet, hørte hun med Eet: „Sum! Sum!"

Hele det lille Ansigt blev opklaret; Søvnen fløi fra de allerede halvttillukkede Øine. Hun spilede dem op og saae efter Lyden; den kom fra Lampen, der stod og brændte paa Bordet.

„Sum! Sum!" Og dog kunde hun ikke see Fluen.

Lampen var ikke stor eller prægtig; men den havde dog en smuk, hvid Kuppel; paa denne stirrede Ulrika med ufravendt Blik, thi Fluens Summen kom fra den. Pludseligt saae hun et lille sort Punkt derinde; det bevægede sig snart op, snart ned.

„Sum! Sum!" lød det svagere og svagere.

Det var Fluen, der, lokket af Glandsen, havde forvildet sig i den forræderske Snare og nu ikke kunde finde ud igjen.

„Sum! Sum!" Den gjorde endnu en forgjeves Anstrengelse, slog med Vingerne og faldt død ned paa Bordet.

Da udstødte Ulrika et Smertensskrig, strakte Armene ud og lagde Hovedet hulkende paa dem.

Moderen kom styrtende ind fra den ene, Faderen fra den anden Dør.

„Hvad er der paafærde?" spurgte Begge.

Ulrika hævede ikke Hovedet, men pegede i taus Smerte paa den døde Flue.

Moderen bøiede sig ned, saae Fluen, der laa med de i Dødskampen udspilede Vinger, og udbrød halvt vred, halvt leende:

„En Flue!"

Hun tog den ved Vingen og kastede den i Kakkelovnen. Men Faderen nærmede sig Barnet, løftede kjærligt det lille sænkede Hoved og lod hende græde ud i Taushed. Saa aftørrede han hendes Taarer, kyssede Øinene og sagde blidt:

„Naar Du engang bliver stor og kommer ud i Verden — naar dens gjøglende Glands drager Dig med lokkende Magt tænk da, Ulrika, paa den lille Flue!"

Og noget Alvorligt rørte sig i Barnets Hjerte. Var det Klangen af Faderens kjærlige Stemme? Var det hans indtrængende Blik? — Hun saae paa ham med sine store, tankefulde Øine, og han læste der, at han havde plantet et Sædekorn i Barnets Bryst, der vilde voxe, blomstre og bære Frugt.

Ulrika glemte aldrig Fluen.

Senere kom hun i Skole. Der saae hun Meget, hun ikke havde seet hjemme — meget Godt, men ogsaa Meget, der gjorde hende ondt.

Hendes Sidemand var en Pige i Alder med hende selv. Hun havde saamange smukke Sager i sin Syæske; det var ret en Glæde for Ulrika, naar hun fik Lov til at betragte dem. Undertiden turde hun endog røre ved dem; men det var kun sjeldent, og denne Glæde maatte hun da gjerne betale med Tabet af sin Frokost, som den lille Sidemand ubarmhjertigt lagde Beslag paa til Erstatning for den udviste Gunst.

Især indeholdt dette Syskrin en Sommerfugl; den var Ulrikas Yndling. Hvor tidt havde ikke hendes Øine hvilet med Længsel paa dette Konstværk af Perler og Silke! Ja, hun havde tilsidst faaet den saa kjær, at Mindet om Fluen ligesom traadte lidt i Baggrunden ved det daglige Skue af den deilige Sommerfugl.

En Morgen var hun kommen lidt tidligere i Skolen end ellers. Som en Følge heraf var hun den Første; men kort efter traadte hendes Sidemand ind af Døren.

Nu begyndte disse To at lege sammen — først i al Stilhed, lidt efter lidt, uden at de selv mærkede det, mere støiende. I Førstningen holdt de sig til Gulvet; senere avancerede de op paa Bænkene, og tilsidst endte de paa Bordet.

Pludseligt hørte man Noget falde; det var Bestyrerindens Guldur, der altid hængte paa Væggen ved Enden af Bordet. Sidemanden havde revet det ned, netop som hun var ifærd med at agere en Ravn, der kom flyvende i Luften; den ene Vinge havde foranlediget Ulykken.

Nu blev Glæden forvandlet til Graad og Tænders Gnidsel. Hvad skulde hun gjøre? Hvorledes turde hun vise sig, efter at have anrettet en saadan Skade?

„Kom! Kom!" raabte hun og trak Ulrika med sig. „Vi tage atter vort Tøi paa og gaae. Ingen har seet os. Kom, kom!"

Men Ulrika rev sig løs; hun forstod ikke Falskhed. Saa kunde jo en Uskyldig blive straffet, meente hun.

„Ja, det er netop det," sagde Sidemanden glad.

„Men det vil jeg ikke," paastod Ulrika bestemt.

Der hjalp ingen Bønner eller Trudsler. Sidemanden maatte rykke ud med sine sidste Vaaben: fortvivlet styrtede hun hen til Syskrinet, greb Sommerfuglen og holdt den for Ulrikas straalende Øine.

„Der! Det er din, hvis Du gaaer med!"

Det var en stor Fristelse. Solstraalerne faldt lokkende paa Fuglens Vinger; de glimrede og funklede saa deiligt! Hendes Hjerte bankede, Kinderne glødede, Øinene tindrede, Haanden strakte sig begjerligt ud, Fingrene omfattede allerede det længe eftertragtede Klenodie — da bleve de pludseligt slappe og løste sig fra Fuglens Vinger; Øinene sænkede sig skye, og Taarer perlede i deres lange, sorte Fryndser.

„Sum! Sum!" lød det i hendes lille Hjerte, og hun lod atter Armene synke.

„Tag den!" raabte Sidemanden. „Tag den!"

Men Ulrika vendte hende Ryggen, satte sig paa en Stol og skjulte Ansigtet i Hænderne. Det var en lille Kamp, seet med den Voxnes Blik; men den stod i et Barnehjerte, og der var den stor.

„Kom!" gjentog Sidemanden. „Kom! Den er din!"

Men hun mærkede snart, at Sommerfuglen havde tabt sin Tiltrækningskraft for Ulrika. Og saaledes var det, fra den Dag af saae hun ikke til Sidemandens Syæske.

Senere gik det meer og meer nedad Bakke med Forældrene. Faderen maatte holde Sengen i flere Maaneder; Moderen tabte Modet — hun hørte ikke til de Stærke i Prøvelsens Stund; og Alt saae mørkt ud for dem. En Anden havde faaet Faderens Plads paa Contoiret, og han kunde ikke faae nogen ny Ansættelse. Svag var han endnu, gusten og indfalden; kraftløs vaklede han frem, og Ulrika strakte ofte de smaa Arme ud i dødelig Angest, som for at gribe ham.

En Aften — det var et skrækkeligt Veir, det stormede og regnede; Vinduesskodderne klapprede jamrende, og Uglen skreg fra Pæretræet i Haven. Moderen var mere fortvivlet end nogensinde; hun sad i Kakkelovskrogen, holdt Hænderne for Øinene og hulkede sagte.

Ulrika havde hidtil læst i en Bog. Nu hævede hun Hovedet og saae til Moderen. Lydløst sneg hun sig hen i Krogen, lagde Armene om hendes Hals og bortkyssede Taarerne.

Da traadte Faderen ind.

„Godaften!" sagde han.

Begge saae forundrede op: det var længe siden, han havde sagt Godaften, naar han kom hjem.

Taus blev han en Stund staaende ved Døren; de stirrede paa ham, han paa dem. Deres Øine stode fulde af Taarer, hans straalede af undertrykt Glæde. Nu saae de det først, nu, da han aabnede sine Arme. Begge styrtede de sig i dem, og han hviskede:

„Børn, vi ere frelste."

Næste Morgen var der Liv og Røre i det lille Huus. Man havde været oppe før Daggry.

Moderen slog Triller som en ung Lærke.

Faderen var taus; han stod i Vinduet og saae mod Himmelen. Ulrika stod ved hans Side og saae paa ham; uvilkaarligt foldede hun sine Hænder; det var, som om hun læste en Bøn, en Takkebøn i Faderens Blik.

Der var meget forandret siden Gaarsdagen. Den fattige Skriver var nu en af Byens rigeste Mænd: den gamle Grosserer, Onkelen, der aldrig havde rakt Haanden ud for at hjelpe ham i Livet, var nu pludseligt død og havde efterladt ham, den eneste Arving, hele sin Formue, sit pragtfuldt udstyrede Huus og sin store Forretning.

Det var et Spring, et farligt Spring — fra fattig til rig! Der skal en fast Charakteer, en uendelig Gudsfrygt til at bære en saa uventet Omvexling, sig selv til Velsignelse og Gud til Velbehag.

Var det maaskee noget Lignende, Faderen følte i denne Stund, da hans Blik saa glad og dog ænsteligt, saa takkende og dog bønligt, søgte op mod Himmelen? — Var det denne Følelse, der gav Gjenklang i Ulrikas unge Sjæl — der lod hende paa engang føle Glæde og Veemod og næsten bragte hende til Taarer?

Men Moderen var glad. Hun sang, jublede og traadte larmende ind ad Døren.

„Nu skal Du lære at synge, dandse og spille, lille Ulrika. Du skal gaae i Fløil og Silke, Du skal have de fornemste Veninder. Om en Uge flytte vi til vort nye Hjem. Saa skal alt det Gamle være glemt, og vi skulle kun leve for at nyde Livet."

Faderen taug og saae bekymret til Barnet. Det forekom Ulrika, at en Stjerne slukkedes i hans Blik. Var det Glædens?

„Sum! Sum!" sagde det i hendes Hjerte, og hun tænkte paa Fluen.

Uger gik. Dagen kom, da man skulde flytte ind i det nye Hjem.

Faderen var alvorlig; Moderen slog Triller, og Ulrika græd.

Da tog Faderen hende ved Haanden; de gik ned i den lille Have og toge Afsked med hver Busk, hvert Træ, hver Plante. Og Faderen sagde:

„Tænk paa alt Dette, og lad det aldrig gaae Dig af Minde!"

Men oppe i Stuen stod Moderen. Hun saae paa de fattige Meubler, hun engang havde fundet saa smukke; et haanligt Smil spillede om hendes Læber, og da Faderen og Barnet atter traadte ind, sagde hun:

„Det er bedst, at Du seer at faae alt dette Skrammel solgt, naar vi vel ere ude af Huset; til vort nye Hjem vilde det kun daarligt passe.

Men Manden saae paa hende med et langt, alvorligt Blik, tog sin Hat og forlod Stuen.

Aarene gik. Huset stod paa samme Sted; dets Historie var ikke endt, der manglede endnu et Capitel.

I det fornemme Kvarteer af Byen laa en stor graa Bygning, der saae ud til at tilhøre meget velhavende Folk. Her boede nu den forhenværende Skriver, den nuværende Grosserer.

Det Indre af denne Bygning overgik langt det Ydre. Der var en Pragt, som det lille Huus i Kaffesøstrenes Kvarteer aldrig havde drømt om.

Damaskesvægge med Forgyldning, Lysekroner, Vaser, Lamper, Lænestole, Tæpper og Gibsfigurer. Det var næsten for meget; men man fandt sig dog ret godt deri.

Fruen havde gjerne seet endnu mere; hun kunde ikke faae Nok; men det satte Grossereren sig bestemt imod. Hvad der var, fik Lov til at blive; men Nyt vilde han ikke have; det kunde godt holde ud i deres Tid.

Ulrika var nu bleven confirmeret. Hun var ligesaa smuk som god, ligesaa uskyldig som yndig. Hun kom meget ud, i Selskaber, paa Baller og Comedie; men af Alt vidste hun at uddrage det Gode, saa hun altid vandt og aldrig tabte.

Moderen havde lagt sig ud. Næsen, der altid havde søgt opad, pegede nu mod Sky. Silkekjolen raslede, naar hun gik gjennem de store, pragtfulde Sale, og Hovmod var derinde — den sad og lyste i Øienkrogene.

Faderen var stille, som altid. Undertiden, naar han traadte ind i sit med Skrivere velbesatte Contoir, naar den ene Sum Penge efter den anden laa opslablet paa hans Pult, kunde der vel fare en Frister gjennem hans Hjerte, Blodet kunde stige ham til Hovedet, Nakken bøie sig tilbage og et Smil, ikke ganske frit for Hovmod, spille om hans Læber; men da lod han Haanden glide beroligende over Panden, greb sin Hat og ilede ud. Længe blev han borte; men naar han viste sig igjen, var Fristeren forsvunden, og det ydmyge, taknemmelige Hjerte fra gamle Dage afspeilede sig atter i hans Træk.

God, smuk og rig, som Ulrika var, havde hun Friere i Mængde, unge og gamle, rige og fattige — Friere af den høieste Stand; thi Penge er jo det Trylleord der aabner alle Hjerter og boer paa alle Læber.

Men Ulrika elskede Ingen.

Da gjorde hun et nyt Bekjendtskab — en ung, smuk, elskværdig Greve, hun traf paa et Bal, senere paa et andet, og tilsidst lod han sig indføre i hendes Hjem.

Det var fristende: Skjønhed, Elskværdighed og Udsigter til at blive Grevinde!

Fruen var nærved at døe af Stolthed. Det var Greven først og Greven sidst. Men endnu havde han ikke friet.

Faderen taug. Blodet steg ham til Hovedet, Nakken blev kastet tilbage, Smilet spillede om Læben; men hurtigt gled Haanden over Panden. Hatten blev greben og ude af Døren var han.

„Elsker Du Greven?" spurgte Fruen.

Ulrika rødmede; han var jo saa smuk, saa elskværdig.

„Du elsker ham!" sagde Moderen triumpherende.

„Jeg veed ikke," svarede Ulrika nølende.

„Du elsker ham," gjentog Moderen bestemt, „og selv om Du ikke gjør det, er han en Greve; Du vil blive Grevinde, og jeg — din Moder!"

Hun pressede Hænderne mod Brystet; hun kunde ikke rumme al den Triumph.

Senere kom Faderen. Ulrika var ene. Han satte sig ved hendes Side, tog hendes Haand og saae hende i Øiet med sit gamle Blik.

„Elsker Du Greven?" spurgte han indtrængende.

Ulrika rødmede.

„Siig det, Barn, elsker Du ham?"

„Ja," hviskede Ulrika.

Han saae paa hende med et smerteligt Blik.

„Troer Du, han elsker Dig?"

Ulrika saae forundret, bestyrtet paa ham.

„Du er rig," hviskede han med Anstrengelse, „og at Grev B... sætter Pris paa at finde denne Egenskab hos sin Brud, det har han viist. — Ulrika, mit Barn, mit kjære Barn, naar jeg aabner dine Øine, naar jeg lader Dig see klart, hvad der vil volde Dig Smerte, megen Smerte, saa er det, fordi jeg veed, at denne Smerte er Intet i Sammenligning med den, Du i Fremtiden vilde føle, hvis jeg af Svaghed, af Frygt for at volde Dig Sorg, nu taug. — Ulrika, Grev B... var for nogle Aar tilbage forlovet med en ung Dame, der opholdt sig i Huset hos en gammel, meget rig Tante, hvem Rygtet sagde, at hun skulde arve. Men da Tanten døde, og Testamentet blev

aabnet, viste det sig, at hele hendes Formue tilfaldt en Kirke. Sin Niece havde hun derimod kun sikkret en aarlig Livrente, der ikke var tilstrækkelig til at vedligeholde Grevens før saa varme Kjærlighed; han kom nu til den Erkjendelse, at han havde taget feil af sine Følelser for sin Brud, det var ikke Kjærlighed, han nærede for hende, det var Venskab; og som Følge heraf blev Forlovelsen hævet. Ulrika, Du er rig, mit Barn!" — han sluttede hende kjærligt i sine Arme; hun var bleven ligbleg, Taarerne styrtede ud af hendes Øine.

„Rig!" — hun foldede Hænderne og saae bønligt paa Faderen.

Han kæmpede, kyssede hende paa Panden og forlod stille Værelset.

Næste Dag kom Greven.

Ulrika var ene. Bleg og alvorlig sad hun ved Vinduet, da han traadte ind.

„Ulrika", sagde han og satte sig ved hendes Side, „jeg har med Længsel imødeseet dette Øieblik, hvor jeg uden Vidner kan aabne Dem mit Hjerte, sige Dem, at De er Maalet for alle mine Ønsker, min skjønneste Drøm, mine bedste Tanker, at De er Alt, hvad mit Hjerte begjerer; sige Dem, at før jeg kjendte Dem, kjendte jeg ikke Livet, ikke Haabet, ikke Glæden; sige Dem, hvor høit, hvor inderligt jeg elsker Dem. Ulrika, min Fremtid, min Lykke, mit Liv ligge i dine Hænder; kan Du besvare min varme, min trofaste Kjærlighed? Kan Du skjenke mig dit Hjerte, som mit allerede tilhører Dig for Tid og Evighed? Elsker Du mig, Ulrika?"

Hun lyttede; Stemmen var saa blød, saa bønlig; hun kunde ikke Andet — hun maatte lytte.

„Elsker Du mig? Vil Du være min?"

Som en knækket Blomst bøiede hun Hovedet; hun var ikke mere sig selv. „Ja," sagde det i hendes Hjerte. „Ja! Ja!" — det steg høiere og høiere; det berørte allerede Læben; da lød det: „Sum! Sum!"

Ulrika skjælvede, hun hævede atter Hovedet.

„Fluen! Fluen!"

Hun reiste sig heftigt, snoede sig ud af Fristerens Arme og raabte med fortvivlet Mod:

„Nei! Nei! Jeg elsker Dem ikke!"

Maaneder gik. Ulrika var bleg og stille. Faderen ligesaa. Moderen skjændte, var haard og bitter; hun kunde ikke tilgive, at Greven ei var blevet hendes Svigersøn. Hver Dag tiltog hendes onde Sindsstemning; den truede med at gaae over alle Grændser. Da sagde Faderen:

„Kom, vi ville gaae en Tour."

Det blev sagt saa alvorligt, at hun taus fulgte med.

Arm i Arm gik de op ad Gaden, ned ad en anden og op ad en tredie. Nu standsede de; hun saae op og udstødte et Overraskelsesskrig. De stode udenfor det lille Huus, det, hun ganske havde glemt og udslettet af sit Hjerte.

Taus tog han en Nøgle frem og aabnede Døren. Begge traadte ind.

En Time senere knagede Døren atter paa sine rustne Hængsler. Begge traadte ud igjen. Moderen var bleg og forgrædt; Faderen saae uendelig mild og tilfreds ud. Han tog Nøglen, rakte hende den og sagde:

„Der, tag den og brug den, naar Fristeren kommer; den er en sikker Lægedom mod Ondet."

Hun greb den med krampagtig Heftighed. Og nu gik de atter Arm i Arm op ad Gaden.

Nogle Maaneder derefter sad alle Tre i Dagligstuen. Moderen var bleven saa mild, saa kjærlig siden Besøget i det lukkede Huus, at hun ikke var til at gjenkjende. Faderens Ansigt straalede af Tilfredshed og indre Ro. Ulrika var bleg, men from og kjærlig, som altid.

Faderen læste i en Avis. Pludseligt faldt Bladet ham af Haanden; med et ubeskriveligt Udtryk løftede han Blikket mod Himmelen og foldede sine Hænder til en sagte, inderlig Bøn.

Moderen bøiede sig hastigt, greb Bladet og læste, men lod det synke med et blandet Udtryk af Glæde, Sorg og Skamfuldhed. Ogsaa Ulrika greb det, læste, blegnede, læste atter og saae mod Himmelen.

„Sum! Sum!" sagde det. „Sum! Sum!"

Hun nikkede taust, aftørrede en Taare og vendte Blikket taknemmeligt mod Faderen. Moderen gjorde det samme. Han saae igjen paa dem, sagde Intet, men aabnede sine Arme.

I Bladet stod der:

„I disse Dage er Grev B... fængslet for at have udstedt falske Vexler."

Nu er det lille Huus' Historie forbi, og Fortælleren vil ønske, at Enhver af Læserne maa tænke paa Fluen, naar det glimrer og lokker derude i den falske Verden, at Enhver af dem maa bygge sig et lille Huus, et Ydmyghedens Tempel i sit Hjerte, hvor han kan lukke sig inde, naar Fristeren banker paa; thi Alle trænge vi mere eller mindre dertil.

J. F.

VIII.

I Slutningen af forrige Aarhundrede rørte der sig et sjelden kraftigt Liv i vort Fædreland, og Literaturen tæller fra den Tid en Mængde Navne, der hvert for sig love meget, og som i Forening bragte Danmark et saadant Skridt fremad, som ikke et heelt Aarhundrede havde formaaet: Navne som P. A. Heiberg, Malte Brun, Pram, Samsøe, Kierulff, Rahbek og mangfoldige Andre. I denne lysende Skare staaer der et enkelt Navn, hvis Klang lover Uro og Kamp, og som dog levede og virkede skjult, men i Sandhed virkede for Efterslægten. Det er Edvard Storms.

Født i Gudbrandsdalen, hvor hans Fader var Sognepræst, var han i Sind og Tanke en ægte Norges Søn, og Norge omfattede han med en aldrig kølnet Kjærlighed. Hans Liv var ikke glimrende og fremragende, thi det Maal, han havde sat sig her i Verden, krævede Jevnhed og Ro: han vilde gavne sit andet Fædreland ved at opdrage Borgere for det. Selskabet for Efterslægten, hvoraf han var Medstifter, aabnede ham den gunstigste Leilighed hertil, og i dette Selskabs Skole fandt han den bedste Virkekreds for sine Kræfter. Han elskede Børn og følte varmt for sit Kald, derfor var han en udmærket Lærer, og han skaffede Skolen et Ry, som den neppe siden har naaet; endnu lever der iblandt os Mænd, til hvis Dannelse han har lagt Grunden, og hvis Liv er det bedste Vidne om hans Dygtighed. — Men han var mere end Skolelærer, han var Digter. Rigtignok har han ikke skrevet Meget, men hvad han har skrevet, har Betydning og har vundet den bedste Anerkjendelse derved, at hans Sange end idag leve paa Folkets Læber. „Zinklars Vise" og „Svend Tveskjæg havde sig en Mand, som Thorvald hed" ville aldrig glemmes, og tilhøre Klubsangene „Arrig slog Stærkodder Rynker paa Næsen" og „Min Doctor er en ærlig Mand" end nærmest en ældre Tid, saa erindres de dog og synges i mangen Kreds, hvor det, at en Sang er ny ikke er nok til at lade den fordrive det gode Gamle. Ogsaa i Storms Digtervirksomhed gjør hans Kjærlighed til Folket sig gjeldende. Selskabet for Efterslægten vilde nemlig for at forædle Almuens Smag søge at fordrive de raae og plumpe Viser, hvori Mængden dengang, som paa Holbergs Tid og som i vore Dage, søgte sin Glæde, og udgav derfor et stort Antal „Gadeviser", der solgtes meget billigt og paa enhver Maade søgtes udbredte. Storm skrev de fleste af disse, men de faldt ikke i Folkets Smag og bleve derfor ulæste eller glemte; kun Zinklars Vise fandt Anklang og lever endnu. — Fra Storms Haand have vi et stort Antal Breve bevaret, der alle ere skrevne i en eiendommelig varm og livlig Stil, maaskee de bedste Breve, der haves trykte; de vække levende Ønsket om, at vi maatte faae samlet Alt, hvad han har efterladt sig af slige Sager.

Storm var ikke stærk af Naturen; hans svage Helbred var maaskee netop en Hovedfactor i hans elskværdige Personlighed. En Vattersot og uvante Anstrengelser — han var i Aaret 1794 bleven udnævnt til Theaterdirecteur — tærede paa hans sidste Kraft, og Natten mellem den 28de og 29de September 1794 hensov han i stille Fred. Den 1ste October blev han jordet paa Assistentskirkegaard udenfor Nørreport, hvor en Støtte betegner hans Grav. Under hans Portrait en medaillon læses her:

Edward Storm.
Nat. 21 Aug. 1749 denat. 29 Sept. 1794.
Moribus insignis musarum carus alumnus
Stormius Elysii nunc tenet arva pius.

(Du fromme Storm! Udmærket ved dine Dyder, Musernes kjæreste Fostersøn, eier Du nu Deel i Himmelen.)

Logogriph.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13.
Med vaersomt Øie sigtes mod et Maal,
Og Pilen flyver gjennem Luftens Strømme;
Og rammer da den haarde, spidse Naal,
Du Dig for sikker Haand kan vel berømme.
Men dog jeg troer, at Lykken Mere gav
End din Fortjeneste. Saa er min Legen
Et Billed paa Saamangt i Livets Hav:
Den Roes, man faaer, heel tidt er ei Ens egen.

9. 8. 10. 13. 5.
Synes Du, jeg er saa ringe,
Fersk og høist usmagelig?
Husk: den Mø, Du ei kan tvinge,
Muligt gjerne kysser mig;
Trykker mig til Læben rød,
Vier mig med Mundens Glød,
Vier mig, — ak! kun til Død.

1. 5. 13. 6. 11. 4. 5. 12.
Antipodernes Verden opsøge dit Blik!
Hvor Selskabelighed har sit Rige,
Vil Du finde et Land, som af Himmelen fik
Baade Skjønhed og Dyd, vil man sige.
Som den mægtigste Deel af det splittede Land
Jeg mig hæver af Havdybets østlige Vand.

7. 2. 3. 11.
Stærk, endogsaa lidt ubændig,
Dertil noget ubehændig;
Fader til en talrig Skare
Yndelige Fedevare.

Opløsning paa Charaden i Nr. 112:

Stjerneskud.

Opløst af: Uri Schrago, Rasmus Jensen i Roeskilde, Eulalia, L. L., Joseph paa Usserød, Chevalier pr. Holbek, Sk. paa Vedbygaard, Andr. v. H. i Hobro, Tre paa Jonstrup, B. H., Darnoc, de Fortvivlede paa Runde Taarn, Fi. i Flensborg, Ro'enberg i Faaborg, Mary O. ved Skjelskør, Bolle i Haderslev, Olfux, En Ræv i Svendborg, Nr. 69, Frk. L. i Sorø, Tom, de To i Sorø, Bl. og A. ved Nestved, Maria Basse i Fyen, 3 Garibaldister i Veile, Hips Fætter i Roeskilde, Sødskende M. J. W., Nesral i Stege, Onkel Fredrik, Fru Dederding, Allimac i Nakskov, P. paa Østkysten af Amager, C. A. Heils, Lille Gine, Laxen fra Holbæk, Lauras T. i Nestved, Møderne i Nakskov, Een af Tscherningss gode Venner fra Randers, Svend Tnmling.

Opløst paa Vers af: Jalocin, L. G. i Helsingør, Cupido og Vilhelm i Sorø, Trinesen, Christen Heimdal, Ida S. i Rødby.

Opløst som „Nordlysglimt" af Mandslingen i Nestved.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 15de til 21de November incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
15de. .	3,8	6,5	0,0	90	27"0,15	3,2
16de. .	÷1,9	1,0	÷3,2	„	27"7,57	3,8
17de. .	÷2,7	1,5	÷5,5	„	27"10,51	1,1
18de. .	÷5,1	÷0,7	÷9,1	„	28"3,55	0,2
19de. .	2,4	3,5	÷1,5	93	28"2,09	„
20de. .	8,1	9,8	3,8	90	27"10,94	3,7
21de. .	7,6	9,2	6,4	98	27"8,65	1,0

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	21	Novbr.	3	pCt.	Consols . . .	92 5/8.
Paris	„	—	3	„	Rentes . . .	70. 05.
Wien	20	—	5	„	Metalliques .	67. 50.
Berlin	„	—	3 1/2	„	Staats-Sch.	89 1/2.
Kjøbenhavn	22	—	4	„	Kgl. Obligat.	97 1/2.

H. C. Drewsens
Electroplet-
Fabrik,
Øresundsgade Nr. 6,
Fabriksudsalg Kongens Nytorv
Nr. 16.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Tillæg til Illustreret Tidende

Søndagen den 24. November 1861.

Literatur.

— Blandt de Bøger, som ere udkomne i dette Efteraar og af enhver Forlægger paa bedste Maade ville blive anbefalede, er der een, der anbefaler sig selv, idet den har eet Værd fremfor alle de andre — og det er, at den leveres gratis. Bogen hedder Jule-Catalog og svarer forsaavidt til sit Navn, som den for første Gang hos os fremtraadte henimod denne Aarstid. I Udlandet, hvor lignende Foretagender allerede længe have været hjemme, veed man, at Forklaringen paa Titlen „Udvalg af Skrifter, passende til Foræringer for Ældre og Yngre" egentlig er dens Hovedtitel. Thi Julecatalogen byder Bogkjøberen en Veiledning til, saa ofte man er i Tvivl med at træffe sit Valg, at finde den nyere danske Literaturs fortrinligste Frembringelser i de almindeligste Retninger. Man finder Skrifter for Ungdommen, afdeelte i 4 Classer, alt efter dennes Alder, og Skrifter for Voxne, videnskabeligt ordnede i 14 forskjellige Rubriker. Udvalget er truffet af Udgiverne (Gad og Lind) med Overlæg og Sagkundskab; Nytten af dette Arbeide er strax indlysende for Enhver, der tager den i Haanden.

— Victor Hugos nyeste Roman i 8 Bind: »Les Misérables« udkommer i Brüssel; Forlæggeren, Lacroix & Co., betaler et Honorar af 1,400,000 Frs. for den. Ikkun Thiers har for sin Consulatets og Keiserdømmets Historie erholdt et større Honorar, nemlig 1,500,000 Frs.

Musik.

— Intet Land eier et saadant Fond af henrivende Dandsemelodier og saa Nationer kunne opvise en saadan Skat af Folkeviser, som Sverig; de have derfor stedse hos os fundet en Gjenklang, der har gaaet jevnsides eller endog undertiden har staaet over vore egne Sange. Det nu sluttede 3die Bind af Berggreens Folkeviser, der omfatter de svenske og er ualmindelig rigt i sit Indhold, afgiver et klart Beviis paa denne Paastands Rigtighed. Samlingen bestaaer af 223 Sange og Dandse, der deels ere aftrykte efter de i Værket opgivne Kilder, deels harmoniserede af Udgiveren. Den oprindelige Plan, at forene de finske Melodier med de svenske, er bleven forladt, idet hine ville faae Plads sammen med de ungarske, med hvilke de ere beslægtede. En Meddelelse fra Forlæggeren (C. A. Reitzel) underretter Publikum om, at den 4de Afdeling, indeholdende de engelske, skotske og irske Folkesange, vil udkomme paa samme Viis, som de tre foregaaende.

Theater.

— Den nye Ballet „Gräfin Egmont" vækker stor Opsigt i Wien; den er arrangeret af Balletmester Rota fra Mailand og giver et Billede af Hoflivet i Paris paa Cardinal Richelieus Tid.

— Som bekjendt er Struensee Helten i tvende tydske dramatiske Arbeider, nemlig af Michael Beer og H. Laube; for Øieblikket har en fransk Forfatter, Jules Guillaume, isinde at dramatisere dette Sujet.

— De tre bekjendte Dverge Jean Piccolo, Jean Petit og Kisz Joszi optræde for Tiden i Breslau, hvor de give Gjesteroller som Jupiter, Pluto og Hans Styx i „Orpheus i Underverdenen" og forhøie Parodien ved deres Lidenhed.

— Ved Porte St. Denis i Paris vil en Privatmand bygge et nyt Theater, der skal overgaae Alt, hvad Samtiden kjender i den Retning og fornemmelig anvendes til Fremstillinger af Krigsbegivenheder og Tryllecomedier. Tilskuerpladsen vil blive af uhyre Størrelse og prægtigt udsmykket; Scenen skal forsynes med udmærket Maskineri og med en stor Vandledning, saa at Kildevæld, Vandspring, Floder, ja, om fornødent, hele Havet, kunne fremstilles uden Hjelp af malede Decorationer. Som Sindbillede paa Vestmagternes Alliance skal dette Skuespilhuus bære Navnet Théâtre-Franco-Anglais.

Billedhuggerkonst.

— Den franske Billedhugger Drouet er faldet paa den originale Tanke, at ville hædre Victor Hugo ved at udhugge et kæmpestort Brystbillede af den berømte Digter i en af de Klipper, der omgive Øen Guernsey, det Sted, hvor han forfattede „Aarhundredernes Legende".

— Ved Byen Dives i Departementet Calvados blev den 18de August afsløret en Støtte, til Minde om, at Hertug Vilhelm af Normandiet i Aaret 1066 paa dette Sted samlede sin Hær og Flaade, forinden Landgangen i England, der førte til Landets Erobring. Støtten er af Granit og bærer følgende Indskrift: „Til Minde om den vigtigste historiske Begivenhed i de Normanniske Aarbøger, Hertug Vilhelm Bastards Afreise for at erobre England i 1066. Hertug Vilhelms Flaade laa en Maaned i Dives' Havn og hans Hær, bestaaende af 50,000 Mand, var leiret i Omegnen, før den gik under Seil." — Afsløringen bivaanedes af en stor Mængde Mennesker fra Nabolaget, samt af Udsendinge fra de omliggende Stæders lærde Selskaber; Mr. de Caumont, der har ladet Støtten reise paa sin Bekostning, henledede i en Tale Opmærksomheden paa de vigtige Følger, Englands Erobring af Normannerne havde draget efter sig, samt paa den Betydning, Byen Dives havde faaet ved at være deelagtig i en saa mærkelig Begivenhed.

— Byen Cambray i Norddepartementet har reist et Mindesmærke for Baptiste Chambray, der opfandt Battistlærredet i det 13de Aarhundrede. Den flanderske Væver er fremstillet paa dette Mindesmærke i sin Tids Arbeidsdragt, med Væverskytten i Haanden og støtter sig til nogle Ruller af det af ham opfundne Tøi.

Telegraphvæsen.

— Telegraphstrækningen under Øresund har i afvigte Aar givet et Overskud af 48,206 Rdl. sv. Rigsm., der deles lige mellem det danske og svenske Telegraphvæsen.

— Dujardin fra Lille har nu udstillet sin „electriske trykkende Telegraph" i Paris. Den trykker et heelt Alphabet i 7 Secunder, eller 8 Alphabeter i Minuttet, samt skriver og overfører et Budskab paa 24 Ord, eller omtrent 100 Bogstaver, i eet Minut. Istedet for et Hjul med tunge Typer anvender Dujardin et meget let og spinkelt Aluminiumhjul, paa hvilket Bogstaver ere indskaarne, som ligne dem, der benyttes til at mærke Linned. De øvrige Dele af hans Apparat ere ligeledes meget simple. Man formoder, at Generaldirecteuren for det franske Telegraphvæsen vil lade anstille Prøver efter en stor Maalestok med dette Apparat.

Blandinger.

— Paa Stenen over Lola Montez' Grav i New-York staaer ikkun hendes Navn, med Ordene „Luxus og Sparsommelighed."

— Ligesom Europæerne have deres Nød med Kartoflernes, Druernes og Silkeormenes Sygdomme, saaledes trækkes Brasilianerne nu med Kaffesygdommen, som frembringes af et mikroskopisk Insect, der lægger sine Æg paa Kaffetræets Blade, hvorefter disse snart visne bort og Træet gaaer ud.

— I den zoologiske Acclimatisationshave i Paris er der nylig fuldført et stort Aquarium, efter det Mønster, som fandtes i Herculanum. Bygningen er omtrent 150 Fod lang; langsmed den ene Side ligge 14 Beholdere, af hvilke hver indeholder henved 5 Oxehoveder salt eller fersk Vand. Beholdernes tre Sider ere beklædte med Skifer, hvorimod den fjerde, udadvendende, er af Glas; deres Bund er bedækket med Stene og Vandplanter og de indeholde en stor Mængde Fiske og andre Vanddyr.

— »Gazette de France« meddeler følgende Regning, stilet til Præsidenten for de nordamerikanske Fristater, for et neppe døgnvarigt Ophold paa et Hotel i Albany.

„For	en Dags Logis og Bespiisning til den velædle Abraham Lincoln, med Følge .	1000	Rdl.
„	Viin, Brændevin og Liqueur	600	„
„	Cigarer	30	„
„	Telegraphering, Mineralvand, Bagagetransport og Kjørsel	35	„
„	adskillige itueslaaede Gjenstande, som Stole, Potter, Glas, osv.	250	„
	ialt	1915	Rdl."

Hvorledes mon denne Regning vilde have seet ud, hvis Lincoln ikke havde været Medlem af en Maadeholdsforening? Heldigviis for ham var han indbudet af Byens Øvrighed, der saaledes maatte betale Gildet.

— En tarvelig klædt, aldrende Mand, som i længere Tid har været mistænkt for at stjæle Bøger i Boderne paa Quai Voltaire i Paris, blev i Slutningen af forrige Maaned grebet, netop som han fjernede sig fra en Bod der med velspækkede Lommer. En Sergent de ville var strax rede til at trække af med Synderen, men denne bad om Tilladelse til at give en Forklaring, og da dette blev tilstaaet ham, fortalte han de Omkringstaaende, at han i tyve Aar havde arbeidet paa en Dictionnaire des idées, som han endelig ved at negte sig det Nødvendigste havde faaet trykt, men at Ingen vilde anmelde den, hvorfor han i flere Maaneder havde søgt at faae den bekjendt ved at smugle Exemplarer af den ind i Boderne, hvor saamange lærde Mænd søge hen. Han krammede ud af Lommerne, der vare fulde af Dictionnairer af hans eget Fabrikat og paaviste tillige flere Boder, hvor han samme Dag i al Hemmelighed havde nedlagt sine Frembringelser og hvor de virkelig endnu fandtes, saa at Boghandlernes Vrede forvandledes til Medlidenhed. Denne Begivenhed vil vistnok bidrage til, at den ulykkelige Forfatter finder Afsætning for sit Værk.

— I Sommer havde en Høg i Skanderborg Egnen den Dristighed, at den slog ned efter en Høne midt i en Gaard i en Landsby. Men det bekom den ilde; thi to Haner kastede sig ufortøvet over den og tilredte den saaledes, at den blev liggende død paa Pladsen. Hønen blev reddet. Hanerne ere af almindelig dansk Race; Skade, at de ikke bleve fremstillede ved Dyrskuet i Horsens, hvor de maaskee havde erhvervet en Medaille for udviist Hanemod. — Fra et andet Sted der er det fortalt, at, da Hønsene en Dag skrege, som naar Høgen er over dem, og Manden derfor løb til, saae han Høgen trække sig tilbage uden Bytte og med Besvær. Det var en enkelt Hane, som havde slaaet den paa Flugt; men denne er rigtignok ogsaa en Cochinchineser. Den har senere ved given Leilighed viist sig ligesaa tapper, og Manden er nu aldrig mere bange for sine Høns, naar den blot er hos dem.

— Paa en Landsbykirkegaard findes følgende originale Gravskrift:

Her hviler Johan Siverod,
O! vær imod ham, Herre god!
Saa naadig, som han vilde være,
Hvis Du var Johan Siverod,
Og han Dig, Herre kjære!

Udstillingen

af Gevinsterne til 6te Trækning er aaben.

29 Amagertorv ligefor Kirken i Klostret.

BORTLODNING AF INDENLANDSKE KONST OG KONSTFLIDSARBEIDER.

Lodsedler fornyes à 9 Mk. 8 Sk. Nye faaes à 6 Rd. i samtlige Collectioner.

Love og juridiske Haandbøger.

Lov om Haandværks- og Fabrikdrift samt Handel og Beværtning m. m., forsynet med et fuldstændigt Sagregister. 16 Sk. heftet.

Den nye Tyendelov. 8 Sk. heftet.

Bygningslov for Kjøbstæderne i Kongeriget Danmark, forsynet med Overskrifter og oplysende Anmærkninger. 16 Sk. heftet.

Lovgivningen om Bygningers Afstand og Indretning mod Ildsvaade samt Brandpolitiet og Brandassurance for Bygninger paa Landet. Andet Opl. 32 Sk.

Lovgivningen om Hegn og Fred for Jorderne i Danmark samt om Gangstier i offentlig Øiemed. 32 Sk.

Lovgivningen om Skolevæsenet paa Landet samt Pensionsloven, Underretning om den danske Livrente- og Forsørgelsesanstalt, og en Tabel for Enkepensioner. 80 Sk. heftet i Omslag.

Fremstilling af den danske Fattigvæsens-Lovgivning, saavel for Land som Kjøbstad. 80 Sk. heft.

Haandbog for Sognefogder, Lægdsmænd, Brandfogder, Sogneforstandere &c. 8 Mk. heftet, 10 Mk. indb.

Haandbog for practiske Jurister. Udarbeidet af Exam. jur. Hylling, 1—3 Hefte. Subscriptionspriis 3 Mk. Heftet, Værket vil være complet i 6 Hefter.

Bemærkninger til Kong Christian den Femtes danske Lov, af Samme, indb. 6 Rd. 4 Mk. (forhen 15 Rd. 5 Mk.) Dette Værk udgjør 5 Bind og indeholder hele danske Lov, ledsaget med Oplysning om de Forandringer, som den senere Lovgivning har gjort i selve danske Lov.

Juridisk Formularbog og practisk Haandbog i det danske Sportelvæsen, ved Julius Hylling, Exam. jur., 3 Rd. 2 Mk. heftet, indb. 3 Rd. 5 Mk. Saavel Formularerne som Sportelberegningerne ere affattede med Sagkundskab og Nøiagtighed, og ville i det daglige Liv kunne være til megen Nytte ved Affattelsen af de forskjellige Dokumenter, og ved Beregningen af Retsgebyhrer.

Lov om Værnepligt for Kongeriget Danmark af 2den Marts 1861, forsynet med et alphabetisk Register, heftet i Omslag 24 Sk.

Disse Skrifter faaes i Bogladerne i Danmark; i Odense hos Forlæggeren

Den Hempelske Boghandel.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommen:

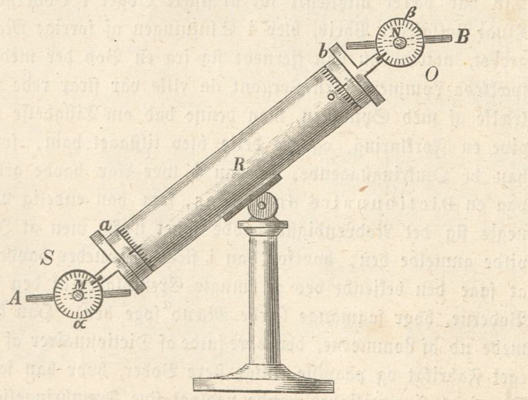

Lysets Naturlære

af C. Holten. Med 292 Figurer, indtrykte i Texten. Priis 5 Rd.

C. A. Reitzel.

H. L. Momme.

Nr. 1 Store Kongensgade, Hjørnet af Gothersgade. Nr. 1

Fabrik og Lager af Halsbind og Slips.

Herrelinned, Slobrokke og Underklædningsstykker.

Photographi-Albums til

Visitkort forefindes i stort Udvalg og til billige Priser hos B. A. Meyer & Søn, Løvstræde Nr. 8 tilvenstre.

Gevinst-Fortegnelse

til

6te Trækning den 25de November 1861

Indskud 9 Mk. 8 Sk.

BORTLODNING AF INDENLANDSKE KONST OG KONSTFLIDSARBEIDER.

Ved det kongl. Classelotteries Trækning 6te Classe.

for at fremme Samvirken mellem Konst og Haandværk. **Overskuddet tilfalder Fonden for Frederiksborg Slots Gjenopførelse.**

Classelotteriet: **Bortlodningen:** **Værdi.**

50000 Rdl. 1 Gevinst: 1 Spisestue Møblement af Nøddetræ og Ibentræ (tegnet af Heinr. Hansen) bestaaende af:
1 Spisebord og 18 Stole med Rørfletning (udførte af Billedskjærer A. C. Wille)
1 Buffet (Snedkermester Giese, Billedskjærerarbeidet af Sundberg)
1 damaskes Dug med 18 Servietter (J. D. Herholdt. Kjøngs Fabrik)
1 Porcellains Bord-Service til 18 Personer (C. Peters. Den kgl. Porcellainfabrik) bestaaende af:
2 Terriner | 2 Salatkummer
4 runde Ragoutfade med Laage | 24 dybe Tallerkener
2 ovale Fiskefade med Riste | 54 flade Tallerkener
11 ovale Fade | 24 dybe Deserttallerkener
2 runde Fade | 24 flade Deserttallerkener
4 Sauceskaale, 4 Assietter | 18 Gemysetallerkener
1 Bordopsats i Biscuit 24 Tom. høi (C. Peters. Den kgl. Porcellainfabrik)
18 Spiseskeer af Prøvesølv | 1 Kageskee af Prøvesølv
18 Bordgafler — | 2 Sauceskeer —
18 Desertskeer — | 2 Ragoutskeer —
18 Desertgafler — | 1 Jordbærskee —
1 Kalotskee — | 1 Strøskee — (C. Peters. Sølvvarefabrikant V. Christesen)
1 Fiskeskee — | 4 Saltkar (Guldsmed C. Christensen)
18 Stkr. Bordknive med elfenb. Skafter
18 » Desertknive —
1 Par Forskjæreknive — (Instrumentmager Kierumgaard)
— 2000 Rdl.

25000 Rdl. 1 Gevinst: 1 Møblement af Egetræ og Nøddetræ (Heinr. Hansen. Billedskjærer A. C. Wille) bestaaende af:
1 Dame-Secretair | 2 Lænestole
1 Divanbord | 6 høiryggede Stole
1 Sopha | 1 Divanspeil
1 Par Armstager af Prøvesølv (C. Peters. Guldsmed Boas)
1 Kaffe- og Thee-Service af Prøvesølv (tegnet af C. Peters) bestaaende af:
1 Kaffekande (Guldsmed Boas) | 1 Mælkekande
1 Theepotte | 18 Theeskeer (Sølvvarefabrikant V. Christesen)
1 Sukkerskaal | 12 Par Kaffekopper
1 Flødekande (Guldsmed Dragsted) | 6 Par Contoirkopper (den kgl. Porcellainfabrik)
1 Brødkurv
— 2000 -

15000 Rdl. 1 Gevinst: 1 Møblement til et Dame-Cabinet, af Nøddetræ, bestaaende af:
1 carnisformet Fortepiano (Ludv. Wulff & Co.)
1 Bogskab
1 Divanbord
1 Sopha
6 Stole
1 Skrivebord
1 Sybord
1 Divanspeil (Theatermaler Christensen. Snedkermester J. G. Lund)
— 1000 -

10000 Rdl. 1 Gevinst: 1 Kaffe Service af Prøvesølv (tegnet af H. Olrik), bestaaende af:
1 Kaffekande | 1 Flødekande
1 Mælkekande | 12 Theeskeer (Sølvvarefabrikant V. Christesen)
1 Sukkerskaal
2 electro forsølvede Presenteerbakker (H. C. Drewsen)
12 Par Kaffekopper (den kgl. Porcellainfabrik)
1 Bordopsats i Biscuit, 24 Tom. høi (C. Peters, den kgl. Porcellainfabrik)
12 Spiseskeer af Prøvesølv | 1 Fiskeskee af Prøvesølv
12 Bordgafler — | 1 Ragoutskee —
12 Desertskeer — | 1 Kageskee —
12 Desertgafler — | 1 Jordbærskee —
1 Kalotskee — | 1 Strøskee — (C. Peters. Sølvvarefabrikant V. Christesen)
2 Duge (7 Al. og 3½ Al.) med 18 Servietter til hver
2 Duge (5 Al. og 3 Al.) med 12 Servietter til hver (J. D. Herholdt. Kjøngs Fabrik)
— 1000 -

5000 Rdl.	1 Gevinst:	1 Olie-Maleri af la Cour.	(1ste Træk)	250 -
5000 Rdl.	1 Gevinst:	1 do. af Marinemaler C. F. Sørensen.	(2det Træk)	250 -
5000 Rdl.	1 Gevinst:	1 do. af Professor D. Monies.	(3die Træk)	250 -
4000 Rdl.	4 Gevinster:	1 Guld Lomme-Uhr, Echappement duplex, 4 Steenhuller (Urban Jürgensens Sønner, Kassen af Steinmetz); 1 Guldhalskjæde (Guldsmed C. M. Nielsen)		250 -
3000 Rdl.	4 Gevinster:	1 Lænestol af Nøddetræ med indlagt Arbeide (Heinr. Hansen. A. C. Wille); 1 broderet Fodtæppe (tegnet af J. D. Herholdt); 1 polstret Fodskammel		100 -
1000 Rdl.	40 Gevinster:	1 Mælkekande af Prøvesølv	(C. Peters. V. Christesen)	60 -
500 Rdl.	50 Gevinster:	1 Sukker Strøbøsse af Prøvesølv	(C. Peters. V. Christesen)	30 -
200 Rdl.	70 Gevinster:	1 Sæt damaskes Dækketøi: Dugen 5 Al. og 3 Al. med 12 Servietter	(J. D. Herholdt. Kjøngs Fabrik)	20 -
100 Rdl.	145 Gevinster:	1 Fiskeskee af Prøvesølv	(C. Peters. V. Christesen)	15 -
50 Rdl,	220 Gevinster:	2 Sauceskeer af Prøvesølv, indvendig forgyldte	(C. Peters. V. Christesen)	10 -
25 Rdl.	3060 Gevinster:	1 Lithographi i Farvetryk: Ridderstuen (Rosen paa Frederiksborg Slot, efter et Maleri af Heinr. Hansen, udført i Em. Bærentzen & Co. lithographiske Institut) dertil: 1 forgyldt Ramme med Glas (23 & 29 Tom.)	(Forgylder J. C. Meyer)	8 -
3600 Tillægsgevinster:		6 damaskes Haandklæder	(J. D. Herholdt. Leverede af C. S. Flensborg og A. W. Müller)	6 -
900 Rdl.	2 Præmier:	1 Toiletbord med Speil	(H. C. H. Wolff. C. G. Wille)	125 -
800 Rdl.	(efter 50000 Rdl.) (efter 25000 Rdl.)	1 Toiletskriin med indlagt Arbeide	(Heinr. Hansen. Decoupør Rønne)	
700 Rdl.	1 Præmie: (efter 15000 Rdl.)	1 Olie-Maleri af Zillen; 1 Brosche, skaaren i Conchylie	(Medaillør Conradsen)	125 -
850 Rdl.	1 Præmie: (for første Træk)	2 Spilleborde af Mahognitræ (Dahlerup. Snedkermester Ottesen); 2 Par electro forsølvede Spillestager (H. C. Drewsen); 2 Sæt Perlemors Jettons i Kasser; 1 Kort-Presse		125 -
1000 Rdl.	1 Præmie: (for sidste Træk)	1 Skrivebord af Palisandertræ	(tegnet og udført af Snedkermester Andr. Jensen)	125 -

29000 Frilodder til 1ste Trækning 1862.

Fra 1ste Novbr. foranstaltes **En Udstilling af Gevinsterne** i Bortlodningens Locale:

Gl. Amagertorv Nr. 29 (Klosterbygningen) i Stue-Etagen.

BESTYRELSEN FOR OVENNÆVNTE BORTLODNING, October 1861.

J. A. Gold.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 114.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 1. December 1861. 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Oluf Lundt Bang. — Ugens Politik. — Skizzer fra Australien III (fortsat). — En amerikansk Dampvædder i Kamp. — Christiansdal. — Fra vor Parisercorrespondent. — Medelelser af blandet Indhold.

Oluf Lundt Bang.

Det er ikke noget Særsyn i Lægekonstens Historie hos os, at den samme Slægt endog i flere paa hinanden følgende Led har frembragt fortjente og berømte Mænd; af den bekjendte Thomas Finck's Slægt havde vort Universitet Professorer i henved 200 Aar; hans Svigersønner vare Ole Worm og Caspar Bartholin; denne Sidste var Stamfader til en Slægt, der skjenkede Universitetet 12 Lærere og blandt disse en Thomas Bartholin! Endnu i vort Aarhundrede see vi Slægter, i hvilke Sønnen hæderligt hævder Faderens berømte Navn. I de Høresale, hvor Worm og Bartholin samlede om sig Skarer af beundrende Tilhørere, lyder nu i henved 100 Aar med god Klang Navnet Bang; ved dette ledes Tanken nærmest til to udmærkede Læger, Fader og Søn, som Universitetet tæller blandt sine høit fortjente Lærere. Har vor rastløse Tid end saa travlt med sin egen Dont og med Fremtiden, at den ikke tænker meget paa dem, der endog kun for faa Decennier siden pristes og agtedes høit, er der dog vist Mange, som mindes, at have hørt deres Forældre med Taknemmelighed og Beundring prise „den gamle Bangs" indtil det Vidunderlige grændsende sikkre og skarpe Blik som Læge. Dette var Frederik Ludvig Bang, den berømte Forfatter af »Praxis medica« og »Selecta diarii Nosocomii Fredericiani«. Det er hans Søn, Oluf Lundt Bang, hvis Billede her fremstilles, og vi ville nu forsøge i faa Træk at give et Omrids af hans Liv og Virksomhed, vise, at om ham gjelder, at han med Ære har hævdet sit Navn og sin Slægts Anseelse.

Slægten er gammel og saa folkekjær, som nogen i Landet: Skjalm Hvide var dens Stamfader. Hans Søn Toke havde Sønnen Skjalm Bang, og fra ham nedstammer Oluf Bang af Middelfart, som var Legationssecretair hos den pavelige Nuntius i Ungarn; han blev adlet 1517 af Kong Ludvig. Ætling af ham var Kammerraad Christian Bang, hvis Søn Oluf Lundt de Bang blev optagen i den danske Adelstand 1777 og døde som Generalprocureur og Conferentsraad. En Broder til ham var ovennævnte Professor Fred. Ludv. Bang, der døde 1820 som Etatsraad og Ridder af Danebrog; han havde en Mængde Sødskende, af hvis Børn her blot, som mest bekjendte, nævnes Domprovst Jakob Hansen Bang, hvis Søn var den ifjor afdøde Justitiarius i Høiesteret, Storkors af Danebrog Peter Georg Bang, der flere Gange var Minister; Søstersønner vare Henrich Steffens og Nicolai Severin Grundtvig. Hans Stedbørn vare ikke mindre bekjendte, nemlig Ole Hieronimus Mynster, der var Professor og havde fulgt efter ham som Overlæge paa Frederiks Hospital, og Biskop Jakob Peter Mynster.

Oluf Lundt Bang er født den 27de Juli 1788 paa Frederiks Hospital i Kjøbenhavn. Dimitteret fra det Schouboeske Institut i Foraaret 1804 fik han Udmærkelse til Examen artium. Skjøndt Krigen, og navnlig Kjøbenhavns Beleiring og Bombardement, under hvilken han gjorde Tjeneste som Læge ved Studentercorpset, medførte Forstyrrelse og Afbrydelse i hans Studeringer, tog han dog den medicinske Examen i Efteraaret 1808 med eenstemmigt Laud. Efterat have været Candidat og Reservelæge paa Frederiks Hospital blev han den 1ste October 1811 med kongelig Confirmation Underaccoucheur og Reservelæge ved Fødselsstiftelsen, og har saaledes i 50 Aar været kongelig Embedsmand; i 1809 blev han tillige Districtslæge ved Fattigvæsenet i Kjøbenhavn, i hvilken Stilling han virkede indtil 1818. I 1809 vandt han Universitetets Guldmedaille og disputerede næste Aar for Licenciatgraden; det var første Gang, at denne, nylig forordnede Grad, skulde tages; der maatte ikke længer, som før, være en Professor, der som Præses understøttede eller, som oftest, paatog sig Forsvaret af Afhandlingen; denne Disputationsmaade var efterhaanden udartet: det vakte saaledes megen Moro, at F. L. Bang ved en saadan Leilighed, da den under hans Præsidium Disputerende forholdt sig aldeles taus, utaalmodigt udbrød: loquere, lille P., loquere! Ifølge den nye Forordning havde den Disputerende Lov at vælge en Respondens og to Opponenter, imod hvilke, samt imod tvende af Facultetets Professorer og hvem der ellers vilde opponere, han selv skulde forsvare sin Afhandling. O. Bang havde erholdt Tilladelse til at benytte til Disputats den Afhandling, som havde erholdt Prismedaillen. Denne Lettelse baadede ham kun lidt: som Opponent ex auditorio optraadte Dr. Rahlff, der holdt meget af og havde stor Færdighed i at tale Latin; han angreb i et flydende Sprog og med knusende Syllogismer saavel Disputatsen som Facultetet og bragte baade Disputator og Respondens til Taushed; af Facultetets Opponenter traadte Herholdt i hans Fodspor, idet han tog fat paa Disputatsen i dens Heelhed og en enkelt Thesis. Da en fælles Ven bebreidede Herholdt dette, svarede han: „Jeg kunde sgu ikke gjøre ved det; da jeg ikke havde læst Afhandlingen, maatte jeg gaae saaledes tilværks." — Bangs Doctordisputats de foetus in partu versione var Resultatet af et flittigt Studium og den i hans lærerige Stilling vundne rige Erfaring; den forsvarede han hæderligt 1813, og 1814 blev han udnævnt til Adjunct ved det medicinske Facultet, 1818 Medlem af Sundhedscollegiet, samt Prof. extraordinarius, 1821 Prof. ordin. og Medlem af Consistorium; 1824 var han første Gang, og 1840, Kroningsaaret, anden Gang Rector Universitatis.

I 1825 blev Bang ansat som Overlæge ved Frederiks Hospital, og denne Ansættelse blev det betydningsfuldeste Moment

Oluf Lundt Bang.

i hans Liv; ved den gaves ham Leilighed til at udvikle og uddanne de rige Evner, hvoraf han var i Besiddelse, til at udfolde den Virksomhed, der har været saa heldbringende for hans Fædreneland og saa hæderfuld for ham selv. Naar vi med berettiget Stolthed kunne sige, at der gives faa Lande i Europa, der have en saa gjennemgaaende agtværdig og praktisk-dygtig Lægestand som Danmark, saa tilkommer Æren for denne Roes for en stor Deel Bang: ham skyldes det væsentligt, at de fra vore Lægeanstalter udgaaende Læger ikke blot ere udrustede med theoretisk Kundskab og Dannelse, men at de ogsaa have lært at anvende deres Kundskaber i Livets altid vexlende Forhold. Det er ikke fra Kathedret, men først ved Sygesengen, at Lægen dannes: det er Bangs Fortjeneste skarpt og bestemt at have fattet denne Opgave for Læreren i Medicinen, og med utrættelig Iver og stor Dygtighed har han fyldestgjort den. Den cliniske Underviisning havde hans Fader indført og derved gjort sig høilig fortjent af sin Samtid; under hans høitbegavede og geniale Efterfølgere blev den ikke drevet i samme Udstrækning, og især i de senere Aar inden Bangs Ansættelse saagodt som slet ikke. Han indførte den regelmæssigt ordnede cliniske Underviisning, hvor den med de fornødne theoretiske Kundskaber udrustede Studerende først lærte at undersøge en Syg og, naar han havde gjennemgaaet dette, af Læreren omhyggeligt ledede Cursus, dernæst tillodes i et andet, under Lærerens stadige Tilsyn, selvstændigt at undersøge, føre Dagbog over og behandle forskjelligartede Syge; først efter denne Fordannelse — den examinatoriske og Praktikant-Clinikken — meente Bang, at de Studerende med Nytte kunde høre de cliniske Foredrag, i hvilke ved fremmede Læreanstalter næsten hele den cliniske Underviisning bestaaer. Det er denne af Bang indførte Methode for Clinikken, som endnu tildeels uforandret bestaaer. I en fortræffelig Forelæsning, „Lægen ved Sygesengen" (1831 og 1845), har han nøiere udviklet, hvorledes Lægen skal forholde sig der. Har han end ikke benyttet to af Nutidens vigtige Hjelpemidler, Microscopi og Chemi, da deler han Anken derover med alle sine Samtidige. Et andet Hjelpemiddel har han bidraget til at skaffe almindelig Indgang og Udbredelse hos os, nemlig Stethoskopet, i hvis Brug han under sit Ophold i Paris blev underviist af dets Opfinder Laennec. Fra Frederiks Hospital udbredte Brugen af dette sig, saa at de Studerende her forstode at benytte det, forinden det i flere andre Lande blev anvendt. Ogsaa som Hospitalslæge var hans Virksomhed i høi Grad fortjenstlig: ham skyldes ikke faa hygieiniske Forbedringer i Hospitalet; han simplificerede Medicamenternes Sammensætning, indskrænkede deres Brug i høi Grad, lærte, at mangfoldige Sygdomme ved Naturens Hjelp helbredes under velordnede hygieiniske Forhold. Den Paaskjønnelse, som hans Lærervirksomhed fandt hos de Studerende, forøgedes ved det velvillige og ægte liberale Forhold, han stillede sig i til de ved hans Hospitalsafdeling ansatte unge Læger; han indførte den paa Hospitalet endnu gjeldende Skik, at Volontairernes Ansættelse og deraf følgende Avancement i Hospitalstjenesten ordnedes af dem selv efter et af Overlægerne approberet Valgreglement.

Men det var ikke alene ved sin personlige Lærervirksomhed, at Bang havde en saa overordentlig Indflydelse paa de danske Lægers Uddannelse; det skyldes for en ikke ringe Deel hans utrættelige Bestræbelser, at den efter Alles Mening største Hindring for denne ryddedes af Veien, ved at det chirurgiske Akademi som selvstændig Læreanstalt ophævedes og sammensmeltedes med Facultetet. Akademiets Oprettelse var sikkert i sin Tid fuldkommen hensigtsmæssig og det har visselig bidraget overordentlig meget til Chirurgiens Udvikling her i Landet. I Tidens Løb blev det mere og mere indlysende, at Underviisningen der var i høi Grad ufuldstændig, da kun Anatomi og Chirurgi doceredes, som de burde, medens de andre Discipliner: Physiologi, Pathologi og Therapi næsten aldeles ikke foredroges, skjøndt de fra Akademiet udgaaende Candidater havde næsten udelukkende Adgang til alle Lægeembeder, undtagen de faa Physicater, som kun kunde erholdes af Facultetets Candidater; der var uindskrænket Adgang til Akademiet for Fremmede og Indfødte og der fordredes ikke noget Beviis for deres humane Dannelse. Følgen blev, at tydske Barbeersvende og indfødte, i andre Forhold forulykkede, Subjecter tyede til dets Læresale. Denne Tilstand, der ikke egnede sig til at hævde Lægestanden den fornødne Tillid og Agtelse blandt Folket og endnu mindre bidrog til Videnskabens Fremme, maatte vække Misfornøielse. Der blev talt og skrevet meget om Nødvendigheden af en Forandring heri og Gavnligheden af en Sammensmeltning af de to hver for sig ufuldstændige Læreanstalter; endelig indgav Bang 1829 et Forslag desangaaende, der blev sendt til Sundhedscollegiets Erklæring; det discuteredes i lang Tid og fandt sine fleste og heftigste Modstandere blandt Akademiets Professorer, saa at det samme Aar med afvigende Vota blev sendt til det kongl. danske Cancelli, hvor det blev liggende i 8 Aar. Bang gik ofte til Kong Frederik og talte ivrig for Sagens Fremme; Kongen bifaldt den ganske, ja fortalte selv, at han vidste, at to casserede Underofficerer studerede ved Akademiet; desuagtet hvilede Sagen hos Cancellipræsidenten, indtil Bang, efterat have forklaret Kongen, hvor den laa og hvorfor den laa der, fik udvirket en Ordre til, at der strax skulde tages fat derpaa; derved fremkaldtes den foreløbige Forening 1837, som senere under Christian den Ottende blev fuldstændig.

Da Bang i 1825 modtog Overlægeposten, maatte han visselig erkjendes vel forberedt dertil. Hans Stilling som Docent i Pathologien og almindelig Therapi og efter Faderens Død 1820 i speciel Therapi, hans 14aarige Ansættelse ved Fødselsstiftelsen, under hvilken han docerede Accouchement og havde rig Leilighed til at studere Kvindens og Børnenes Sygdomme og, som den maaskee mest søgte Accoucheur, ogsaa her kunde samle Erfaring; dette, i Forening med en meget udbredt Praxis, berettigede til i ham at vente at finde en i videnskabelig Henseende vel udrustet og praktisk dygtig Hospitals-Overlæge. Han skuffede ikke Forventningerne: med rastløs Flid fortsatte han sine Studeringer, og der er neppe noget for hans Fag betydningsfuldt videnskabeligt Arbeide lige indtil den nyeste Tid, som ei er ham bekjendt; han er vistnok „Praktiker", men ikke i den Betydning, som dette Ord saa ofte tages. Det var ikke, fordi han var træt af sin besværlige Stilling som Overlæge ved en Afdeling med 200 Syge, hvilke han til den sidste Dag af sin Ansættelse behandlede med samme Omhu og Interesse som den første, at han 1841 søgte om sin Afsked. Han har selv i sit Sendebrev til sine Colleger, Følgeblad til Hospitals-Tidenden Nr. 47, 1858, anført flere Grunde derfor, men ikke nævnet een, som havde en ikke ringe Betydning. Da Overaccoucheurposten ved Conferentsraad Saxtorphs Død blev ledig, og Bang ikke vilde overtage den, arbeidedes der paa høiere Steder for at faae indkaldt en Læge fra Holsteen. Da Bang tilbød at ville flytte ind paa Fødselsstiftelsen som administrerende Directeur (Medlem af Directionen var han allerede fra 1837), bortfaldt dette Project, og Universitetet fik i en dansk Mand en udmærket Lærer, Fødselsstiftelsen en fortrinlig Accoucheur. Samtidig udnævntes Bang til Medlem af Directionen for de civile Hospitaler, for Fattigvæsenet og Straffeanstalterne. Ogsaa i disse Stillinger har han efterladt sig Vidnesbyrd om sin Virksomhed; ham skyldes tildeels Planen til Fødselsstiftelsens nuværende Indretning, og fra ham udgik Forslagene til Delingen af de medicinske Afdelinger paa Frederiks og Almindelig Hospital; Gavnligheden af disse Foranstaltninger erkjendes af Alle; hvormegen udholdende Kamp det kostede at sætte dem igjennem, vide Faa.

At den Lindring og Lægedom, der tidligere kun af formuende Syge kunde hentes ved Mineralkilderne i fremmede Lande nu er tilgængelig for saagodtsom Alle, er ogsaa et Værk af Bang: det var ham, der 1832 foreslog og deeltog i Oprettelsen af Rosenborg Sundhedsbrønde, af hvis Bestyrelse han er vedbleven at være Medlem; de indtage, som bekjendt, en fremragende Plads blandt lignende Anstalter i Europa; af Directionen for Rysensteens Søbadeanstalt har han endnu længere været Medlem.

Om Bangs Anseelse og Betydning som Læge, behøve vi ikke at udtale os; der er Faa af hans Colleger, som ikke i sin Tid have søgt hans Raad og Bistand; om den Tillid, han har nydt blandt Høie og Lave vidner hans udbredte Praxis; han har været Læge hos og er bleven consuleret af kongelige og fyrstelige Personer hjemme og i Udlandet, saaledes blev han 1844 kaldet til St. Petersborg og opholdt sig 4 Uger ved det keiserlige Hof for at deeltage i Behandlingen af Storfyrstinde Alexandra.

Det er et talende Beviis paa hans overordentlige Arbeidsomhed og sjeldne Arbeidskraft, at han foruden at besørge sin Hospitals- og private Praxis, sine Forelæsninger, sine Forretninger som Medlem af Sundhedscollegiet, forskjellige Directioner osv. har fundet Tid til at udvikle en ikke ringe literair Virksomhed, deels i lægevidenskabelig, deels i æsthetisk Retning; foruden en stor Mængde større eller mindre, særskilt eller i de medicinske Tidsskrifter udgivne deels latinske, deels danske Afhandlinger, ville vi blot nævne hans „Haandbog i Therapien" 1852, hans „Mineralvandene ude og hjemme", (2den Udgave 1857), hans nyttige lille Sygediætetik, som har oplevet 7 Udgaver. Han har i alle sine Skrifter stræbt at henlede Opmærksomheden paa Naturens Lægekræfter og Unødvendigheden af at bruge mange Medicamenter, raadet til fornemmelig at holde sig til de Hjelpemidler, Hygieinen tilbyder. Sin Sygdoms-Theori og sit System har han paa sædvanlig concis Maade fremsat i Index morborum systematicus 1855. Af hans mange tildeels anonyme og pseudonyme æsthetiske Arbeider, ville vi kun her omtale de humoristiske deels latinske, deels danske, oftest under Navnet Dr. Balfungo, skrevne Sange, der i sin Tid bleve sungne i Studenterforeningen, ved 28de Mai-Fester og ved mange andre Leiligheder. En af disse havde nær skaffet ham en Trykkefrihedsproces paa Halsen; den forekom Cancelliet saa liberal, at kun særlige Hensyn til hans Embedsstilling skaffede ham fri for videre Ubehagelighed; hvad dengang var for liberalt, er nu ikke liberalt nok. Sin politiske Troesbekjendelse har han forresten selv meddeelt i ovennævnte Brev til sine Colleger.

Hans levende Sands for alt Skjønt i Naturen og Menskelivet har bragt ham til at foretage ikke faa Reiser; paa den første 1823 stiftede han Bekjendtskab med Videnskabens dalevende Koryphæer Hufeland, Heim, Horn, P. Frank, Boer, Laennec, Dubois, Brechet, Astley Cooper og med den endnu levende, Carus i Dresden, som han senere flere Gange har besøgt. Disse en halv Snees Gange gjentagne Reiser foretoges i Ferierne, snart i videnskabelig Henseende, f. Ex. ved Naturforskermøder, for at besee Hospitaler, Mineralkilder osv., snart som Recreation; hans livlige Aand og venlige Sind har selv paa disse kortvarige Udflugter skaffet ham mange Venner i Udlandet blandt nulevende Colleger og Mænd af de forskjelligste Stænder.

Bang har to Gange været gift, først med Louise Aamodt 1813, af hvilket Ægteskab han har tre Børn, Sønnen Frederik Ludvig, Præst paa Als, og to gifte Døttre, hvoraf den ældste, den med Aand og Hjerte lige rigt begavede Christella, gift med Pastor Mynster, forrige Aar bukkede under for en smertefuld Sygdom. Otte Aar efter sin første Kones Død, 1826, indgik han Ægteskab med sin endnu levende Hustru Sophie Marie Dahlerup og har i dette havt een Søn og to Døttre, gifte med Overlægerne Hassing og Aarestrup; han har 14 Børnebørn.

Offentlig Anerkjendelse af hans Værd er viist ham ved gjentagne hæderlige Udnævnelser, saa at han nu er Conferentsraad, Commandeur af Danebrog og Danebrogsmand, Commandeur af Wasaordenen, Æresmedlem af de medicinske Selskaber i Kjøbenhavn, Dresden og Hamborg, Medlem af det svenske, norske og rhinlandske Selskab og corresponderende Medlem af Académie impérial de Médecine i Paris.

En Hædersbeviisning, der vistnok fremfor alle maatte være ham dyrebar, modtog han 4de Novbr. 1858, da henved 150 af hans fordums Disciple og Colleger, hidkomne endog fra fjerne Egne, benyttede hans 50aarige Jubilæum som Læge, til at vise deres „Paaskjønnelse af Alt, hvad han havde udrettet for Lægevidenskaben, Lægerne og Samfundet. Gjennem en stor Mængde Taler og Sange tolkede man sin Anerkjendelse af hans Fortjenester, sin Hengivenhed for hans Person og sin Glæde over, at see ham saa usvækket paa Sjæl og Legeme; der fremhævedes særligt hans Fortjeneste af Foreningen mellem Facultetet og Akademiet, af hans cliniske Virksomhed, af den bedre Ordning af Hospitalsforholdene og den utrættelige Velvillie og Humanitet, der i saa høi Grad udmærke ham."

Med disse Ord sluttede Hospitals-Tidenden sin Meddelelse om Festen; vi ville slutte disse vore Meddelelser om Jubilarens Liv med Ønsket om, at det endnu i mange Aar maa forundes ham at virke iblandt os.

Ugens Politik.

Den 28de Novbr. 1861.

Regjeringen har ikke benyttet den Leilighed til at udtale sig om vor politiske Stilling, som Hr. Frølund ved sin Interpellation i Landsthinget: „Vil Ministeriet under indeværende Samling af Rigsdagen gjøre Landsthinget en Meddelelse om vore indre politiske Forhold og Danmarks Stilling til vore Nabomagter, Tydskland og Sverig-Norge", aabnede den. Landsthinget negtede Forespørgslens Fremme med 23 Stemmer mod 21. Denne Afstemning er sikkert deels begrundet i Erkjendelsen af, at en Forespørgsel af en slig Beskaffenhed burde hidrøre fra et mere anseet Medlem af Rigsdagen, deels deri, at hvor vigtigt det end kan være ikke blot for Rigsdagen, men for hele Nationen at faae Oplysning om, hvad der siden Depechen af 29de Juli og Circulairnoten af 2den August er foregaaet, vil Regjeringen ikke see sig istand til at give noget tilfredsstillende Svar, fordi Cabinettet i Berlin viser den største Ulyst til at indlede de bebudede, internationale Underhandlinger, og fordi der endnu neppe er skeet Noget, der kunde bidrage til at føre til en Afgjørelse i den ene eller i den anden Retning. De tydske Blade meddele nemlig, at den preussiske Udenrigsminister, Grev Bernstorff, har erklæret, at han ikke kunde tage Hensyn til en Note af den danske Regjering, indeholdende dens Forslag, som skal danne Grundlaget for Underhandlingerne, førend disse Forslag ogsaa ere meddeelte til Cabinettet i Wien. Vor Regjering vilde altsaa neppe for Øieblikket kunde have givet noget andet Svar, end at Underhandlingerne endnu ere svævende; men den maa dog sikkert selv føle Trang til at erklære sig om vor Stilling for Kongerigets Repræsentation, selv om Rigsdagens Berettigelse til at behandle de store politiske Spørgsmaal formelt kan bestrides, da det er Kongeriget, der vil komme til at bære det største Offer, hvis Sagen skal afgjøres med Sværdet, og det staaer til at haabe, at Regjeringen i det rette Øieblik selv vil tage Initiativet til at belyse den hele politiske Stilling for Rigsdagen. Haabet om, at den er gunstig og at en fredelig Løsning af Stridsspørgsmaalet med Tydskland kan imødesees, er destoværre kun meget svagt; dette fremgaaer ikke blot af den aabenbare Ulyst, hvormed den preussiske Regjering begynder Underhandlingerne, men Ansættelsen af Grev Otto Carl Rantzau, en af de mest hensynsløse Schleswig-Holsteinere og et Medlem af det Ridderskab, der har været Oprørets mægtigste Befordrer, til en fremragende Plads i det preussiske Udenrigsministerium indeholder et Fingerpeg, hvis Betydning selv den mindst Klartseende ikke vil kunne mistyde.

De finantsielle Forhold i Frankrig vedblive endnu stedse at være det Hængsel, hvorom den udenlandske Politik dreier sig. Vi have sagt, at denne Tilstand var saa mislig, at den enten maatte føre til en Afvæbning eller til Krig, og vi have udviklet, hvorfor det sidste Alternativ: Udbrudet af en Krig til Foraaret, var sandsynligst. Foulds Betænkning og Keiserens Opgivelse af flere af de finantsielle Prærogativer vakte et Dieblik Haab om Fredens Bevarelse. Uagtet man nemlig først tilfulde kan bedømme den nye Finantsministers Hensigter, efterat man har lært den Fremstilling af de finantsielle Forhold at kjende, som han i December Maaned skal overrække Keiseren og som skal tjene til Grundlag for Budgettet, veed man dog allerede, at Fould ikke kan gjennemføre sit Program uden at formindske Udgifterne betydeligt, og uden at forskaffe Staten større Indtægter, end en Skat paa Fortepianoer og chemiske Svovlstikker kan give. Den uafhængige Presse paastaaer, at Frelsen maa søges i Udgifternes Formindskelse snarere end i Skatternes Forhøielse og fordrer mere høirøstet, end det endnu er skeet under Keiserens Regjering, betydelige Reductioner med Hensyn til Armeen og Flaaden. Regjeringsbladene indrømme vel Rigtigheden heraf, men de paastaae, at Pressen ikke besidder de nødvendige Oplysninger til at bestemme Besparelsernes Natur og Omfang, medens de dog selv udtale sig mod enhver Formindskelse af Udgifterne med Hensyn til de paa offentlig Bekostning udførte Arbeider, og kun ville vide af en Afvæbning at sige, naar alle de andre Stormagter erklære sig villige til at følge det givne Exempel.

Men Forholdene i Europa ere ikke af en saadan Beskaffenhed, at en slig Overeenskomst er mulig. Østerrig og Italien staae som fiendtlige Magter ligeoverfor hinanden og kunne altsaa ikke tænke paa en Afvæbning. Tilstanden i Polen er for Dieblikket af en saadan Beskaffenhed, at Rusland maa være forberedt paa at skride ind med væbnet Haand, og Gjæringen i dette Land øver ogsaa stor Indflydelse paa Preussen, der deels af Hensyn hertil og deels for at sikkre sig Overherredømmet i Tydskland, neppe vil tænke paa at formindske sin Stridsmagt. En politisk Correspondent fra Paris vil endelig vide, at Lord Palmerston paa en officieus Forespørgsel skal have svaret, at uagtet han indsaae, hvor gavnlig en slig Forholdsregel vilde være med Hensyn til Forholdet mellem England og Frankrig, vilde Afvæbnings-Systemets Antagelse dog ikke være betimeligt for Storbritaniens Vedkommende. Der er altfor megen Grund til at nære Frygt for, at de fredelige Hensigter, som Keiser Napoleons Kundgjørelse af 14de November syntes at bebude, ikke ville gaae i Opfyldelse, men at snarere den i »La Patrie« indrykkede Artikel om Umuligheden af Frankrigs Afvæbning, en Artikel, der i Almindelighed tilskrives Grev Morny, bebuder en Tingenes Tilstand, som man ikke vil komme ud af uden en Krig.

I Italien er man meget bekymret for Udfaldet af den Kamp, som Oppositionen i Begyndelsen af næste Uge vil vække mod Ministeriet om det romerske og neapolitanske Spørgsmaal, efterat Loven om Krigsskatten ikke frembød den attraaede Leilighed, fordi alle de Deputerede fra Neapel med Undtagelse af Riccardini erklærede, at de vilde stemme for denne Lov. Uagtet Ricasoli er meget indesluttet og taus, synes hans Venner dog med Tillid at imødesee den forestaaende Kamp, og man anseer det for en Æressag at holde paa Baron Ricasoli som Udenrigsminister, fordi Nationens Uafhængighedsfølelse er bleven altfor haardt saaret af Udtalelserne i den franske Presse, til at den ikke med Ugunst skulde betragte en Forandring, som den med Rette eller Urette anseer som Resultatet af Frankrigs Paavirkning. Spørgsmaalet om Valget af en Indenrigsminister vil blive udsat til efter Debatten, og hvis Rattazzi yder Ministeriet den samme selvopoffrende Understøttelse som hidtil, er det høist sandsynligt, at han vil modtage en Plads i Cabinettet. Han har alt beviist det nærværende Ministerium en stor Tjeneste ved at forsone det med Cialdini, der stadig overværer Deputeretkammerets Forhandlinger. Man haaber, at han snart igjen vil overtage Commandoen, og der er ikke mere Spørgsmaal om at give ham en Efterfølger.

I England er Opmærksomheden fornemmelig henvendt paa en Begivenhed, der kan have meget alvorlige Følger. Et nordamerikansk Krigsskib har anholdt et engelsk Postdampskib og fængslet nogle Commissairer fra Syden, der skulde begive sig til Europa som Sydstaternes Repræsentanter. De nærmere Omstændigheder ved denne Sag ere endnu ubekjendte; men det maa ansees hævet over enhver Tvivl, at det engelske Flag er blevet krænket. Regjeringen vil ikke undlade at fordre Opreisning, og da Stemningen i de nordamerikanske Fristater allerede i Forveien er meget forbittret, fordi England ved sin neutrale Stilling synes at have anerkjendt de sydlige Stater som en krigsførende Magt, vil Cabinettet i Washington neppe være tilbøieligt til at opfylde en saadan Fordring. Den engelske Regjering har afæsket Kronens Jurister en Erklæring i Anledning af denne Sag.

Fra Amerika har man i London modtaget temmelig vigtige Efterretninger med Hensyn til de første Resultater af den store Expedition tilsøes, som Norden har foretaget mod Syden. Disse Resultater have været meget tilfredsstillende, idet Flaaden ikke, saaledes som Rygtet gik i New-York, var bleven adsplittet af en Storm, men tvertimod havde bemægtiget sig vigtige Stillinger paa Øen Port-Royal, ved Syd-Carolinas Kyst, i nogle og tyve Miles Afstand fra Charleston, Adskillelsespartiets Hovedsæde. Regjeringen i Washington synes at have til Hensigt, at benytte disse Stillinger til Basis for fremtidige Operationer og til atter at aabne Handelsforbindelsen paa de af dens Tropper besatte Punkter. Tillands har General Mac-Clellan afløst den gamle General Scott som Nordarmeens Øverstcommanderende, og en Deputation fra Pennsylvanien har allerede foræret den nye Feltherre en Æressabel. I sit Svar sagde han, at han modtog denne Gave snarere som en Belønning for det, han vilde udrette, end for hvad han hidtil havde udrettet, og han tilføiede, at den nærværende Krig nok kunde blive blodig, men ikke langvarig. Som en Modsætning til denne Paastand ville vi dog tilføie, at ifølge de i Syden udkomne Aviser er de confoedererede Staters Armee 446,000 Mand stærk, og hvis denne Angivelse er rigtig, er det lettere at indsee, at Krigen vil blive blodig, end at den vil blive kortvarig.

M.

Skizzer fra Australien.

(Af Bob.)

III.

I 1851 var Ballarat en øde, sumpet Landstrækning, en Skræk for de faa Oxedrivere og Fragtmænd, der maatte passere den, paa Veien til de fjernere Kvæg- eller Faarestationer. Da fandt en Faarehyrde Guld der og Rygtet om dette Fund spredte sig overalt. I 1861 staaer Ballarat som en smuk By med omtrent 70,000 Indbyggere, oplyst med Gas, forsynet med Vandledning og i Besiddelse af alle de Bekvemmeligheder, som den nyere Tid fordrer. Tre Theatre kappes med hverandre om at vinde Guldgravernes Bifald, og Forlystelsessteder af ethvert Slags findes overalt. Der arbeides næsten udelukkende i Qvarts og nogle af Hullerne gaae til en Dybde af 700 Fod. Det er fuldstændig Bjergværksdrift. — Byen staaer i Forbindelse med Melbourne baade ad den lige Vei igjennem en Mængde Smaabyer, der alle skylde Ballarat deres Opblomstring, over de stenede Sletter ved Keilor, og gjennem Geelong, hvor Jernbanen, der har været under Arbeide i flere Aar, nu snart er færdig. Flere Danske leve der; Tuxen & Comp.'s Boutik er velbekjendt fra Ballarats tidligste Dage; den existerede først som et Telt, opreist af en Deel Danske som traf sammen, men forandredes med Byen. Tuxen er nu Agent for en Bank i Melbourne og opkjøber det raae Guld til den; han staaer sig efter Sigende meget godt. En Herr Bruun har ligeledes slaaet sig til Ro der som Maler, og endeel Danske arbeide i Qvartsaarerne. En „Søn af god Familie“, som har bevæget sig i de bedste Kredse i Kjøbenhavn, lever nu af at stemme Klaverer der; han var yderligt paa Knæerne engang, men opdagede da heldigviis sit Talent som Fortepianostemmer, der nu gjør, at han idetmindste kan leve sorgfrit. — Hovedpladsen for danske Guldgravere er dog Bendigo, omtrent 35 Miil fra Melbourne; da den ansees som en Hovedmine i det Hele taget, er der anlagt Chaussee hele Veien, og Jernbanen, som skal gaae dertil, er i Gang paa en Strækning af 10 Miil. Der arbeides for en stor Deel ved Vand, især ere de saakaldte Puddle-Maskiner meget brugte; de drives ved en Hest, der gaaer rundt som i et Slags Kjerneværk, og ved deres Hjelp kan udvaskes store Kvantiteter Jord i een Dag. Flere Danske have her samlet sig lidt Formue; men mange af dem have rigtignok ogsaa sat adskilligt til ligesaa hurtigt ved at speculere i Qvartsactier, Maskineri eller deslige. Til Bendigo gaae de Fleste, naar de ankomme, deels fordi det er lettere at faae Arbeide der, deels ogsaa fordi dette Sted er Midtpunktet for en Mængde andre Minebyer: Castlemaine, M'Ivor med sit rige og næsten eneste Actieselskab »The Caledonian Quarts Mining Company«, Inglewood, Goulbourn Diggings; alle liggende i en bekvem Afstand. Bendigo er tillige Hovedstation for de forskjellige Diligencer, og det er et vakkert Syn at see disse rulle afsted i alle Retninger fra Hotellerne; men især fra det i hele Landet bekjendte »Shamrock Hotel«, der i Størrelse og Pragt kan maale sig med de største og smukkeste i Australien. For Enhver, der holder af at kjøre hurtigt, er det en Fornøielse at reise med en australsk Post; det gaaer altid som paa Liv og Død, over to danske Miil i Timen er gjerne Farten og dersom der er Concurrence med i Spillet gaaer det i Veddeløb hele Veien, sommetider en 50 danske Miil; Hestene skiftes hver 2—2½ Miil og Kudskene omtrent hver 16 Miil. — Jeg har her kun omtalt de to største Miner; men i Victoria findes der nu ligesaa mange eller maaskee flere, end der er Byer i Danmark, i Ny Syd Wales er der færre og i de øvrige Colonier meget faa. Blandt dem er der Mange, som neppe kunne føde Arbeiderne og nogle af dem ere endogsaa saagodtsom forladte af Mangel paa det vigtigste — Guld.

Umaadelige Strækninger tilbagelægges ofte tilfods for at naae et eller andet nyt »rush«; mere end en Maaned gaaer i Løbet med at kæmpe sig frem paa de slette Veie, og naar endelig Maalet er naaet, viser det sig maaskee, at der aldeles ikke findes Guld i saadan Mængde, at Arbeidet kan betale sig, eller, hvad der er endnu værre, at hensynsløse Speculanter have faaet dette »rush« i Gang for selv at tjene Penge ved det; thi hvor saamange Mennesker paa en indirecte Maade leve af Guldgraveriet, er det umuligt andet, end at der ogsaa speculeres paa at lede Strømningerne i bestemte Retninger. Det bekjendte »rush“ til Mont Hope var saaledes kun bragt i Stand for at berige nogle Hoteleiere og Kjøbmænd, som boede paa Veien derhen, men det endte sørgeligere, end de selv maaskee havde troet. Hundreder af Folk bleve ødelagte i pecuniair Henseende, og Mange satte deres Liv til ved det. Veien til Mont Hope — et Bjerg i det fjerne Indre — gik over umaadelige vandløse Sletter, og da det endelig blev oplyst, at det kun var blind Allarm, saae disse Landstrækninger ud, som om en over Hals og Hoved flygtende Hær var passeret dem: sønderbrudte Kjøretøier, døde Heste og Oxer, Bagage af ethvert Slags og hist og her et Lig, laae spredte omkring der. Det mærkeligste »rush«, som den australske Historie kan opvise, er dog det til Port Curtis, der fandt Sted for omtrent to Aar siden. Ingen havde før hørt Tale om dette Sted, de Lærdeste vidste, at det var et Slags Havn i den nuværende Coloni Queensland, beliggende i en øde, usund Egn, med et meget varmt Clima, paa Australiens Østkyst; men snart blev dette Navn ligesaa almindeligt som Melbourne eller Sydney. Paa en eller anden Maade naaede Efterretningen til Melbourne om rige Guldleier, der skulde være et eller andet Sted og snart var hele Colonien opfyldt af de vidunderligste Historier om fabelagtige Guldmarker, som fandtes ved Fitzroy River, Port Curtis. Det blev til en reen Mani at komme derhen; Bladene anstrengte sig vel for at holde Folk tilbage, indtil der indtraf paalideligere Efterretninger derfra; men forgjeves, det syntes, som om Alle vare aldeles berusede. I Løbet af nogle faa Dage blev Melbourne oversvømmet af en broget Skare fra alle de andre Pladser; deriblandt vare Mænd, som havde opgivet fordeelagtige Stillinger for at komme til dette nye Eldorado. Enhver Muur i Byen flammede med kæmpemæssige Placater om de forskjellige Skibes Afseiling, enhver Boutik udstillede Gjenstande, „i Særdeleshed brugbare i Port Curtis“ og den, der ikke havde dette Ord til Feltraab, blev ikke ændset. Over 30 Skibe afseilede fra Melbourne, ladede med Passagerer og Gods, men mange af dem ankom aldrig til deres Reises Maal; thi denne Ruus varede heldigviis ikke længe. Der fandtes meget lidt Guld, neppe tilstrækkeligt til at skaffe 1000 Mænd Livets Ophold, og allerede var der over ti Gange saamange; Rygtet, der før udmalede Alting i de lyseste Farver, gik nu til den anden Yderlighed. Der blev fortalt skrækkelige Historier om de Ulykkeliges Lidelser — de havde ingen Levnetsmidler og Mytterier hørte til Dagens Orden, Climaet krævede mange Offere og en Speculant tog deraf Anledning til at afsende et Skib dertil, ladet med Meel pakket i Ligkister — saaledes berettede et af Dagbladene. I Melbourne var der endnu Adskillige, som ventede paa Skibe, hvor de havde sikkret sig Plads ombord til høie Priser, og man kunde nu dagligt see dem udbyde deres Billetter for en Tiendedeel af hvad de selv havde givet, eller under Forbandelser rive dem i Stykker paa Gaden, og derefter give sig paa Tilbageveien til deres forskjellige Hjemstavne. — Tilstanden ved Fitzroy River begyndte virkelig at blive temmelig fortvivlet. Tusinder af rasende Folk vare der samlede i en Ørken, uden Hjelpekilder og under en ringe Politistyrkes Tilsyn. Af Guld fandtes der saagodtsom slet intet. Parlamentet i Melbourne besluttede da at yde Hjelp, ved at sende Skibe derned for at føre de Ulykkelige tilbage; i Grunden var dette meget fiffigt, da Colonien Victoria ellers maaskee havde mistet en Mængde arbeidende Mænd, der vilde have foretrukket det nære Ny Syd Wales. Snart var der kun nogle faa Hundreder tilbage og Fitzroy River var forladt og eensom efter nogle Ugers Forløb. Mange bleve aldeles ødelagte ved denne Affaire og det var længe efter en staaende Vittighed, at sige om Enhver der speculerede og tabte i en hvilkensomhelst Ting: „Aa! han er gaaet til Port Curtis!“ Kort efter dette storartede »rush« havde jeg selv Leilighed til at erfare Minelivets Ustadighed. Sværme af ledige og løse Mænd droge paa den Tid ud fra Melbourne paa Maae og Faae for igjen at søge Lykken, og da der netop blev fundet Guld ved en lille Flod, kaldet »Goodmans Creek«, 10 Miil Nord for Byen, samledes der snart en Deel Folk, som opsloge deres Telte og begyndte at grave. Jeg levede dengang i en lille By i Nærheden, og da jeg blev bekjendt med flere af de Herrer Lykkeriddere, opfordrede de mig til at reise derud og etablere et Slags Provianteringshandel, for at de ikke skulde spilde Tiden med at gaae for langt efter Levnetsmidler. Naturligviis vilde det blive en umaadelig rig Mine, et Ballarat Nummer To; jeg vilde være den Første paa Stedet og kunde altsaa faae al Handelen — jeg saae allerede mig selv i Aanden som en velhavende Kjøbmand i en opblomstrende By, tog derfor fat paa Værket, gjorde Aftale med en Slagter og en Bager om at levere mig Proviant hver Dag, belæssede en Karre med de nødvendigste Varer, og, forsynet med noget Seildug til

en midlertidig Bolig, reiste jeg ud paa denne Expedition. Jeg ankom til Goodmans Creek henimod Aften, besaae Pladsen for min fremtidige Virksomhed og fandt den at være et ret smukt Sted; paa den ene Side af Floden laa den lille Slette der, efter Sigende, indeholdt Guldet, omgiven af Skov, og paa den anden begyndte de steile skovbegroede Høie, der strakte sig lige op til Mount Blackwood. Efterat have udvalgt et Træ, hvorunder jeg bedst kunde bygge min Boutik, lagde jeg mig ned og sov, drømmende om 'Guld og grønne Skove'.

Afsted til Port Curtis!

Næste Dag lykkedes det mig ved gode Venners Hjelp at faae mit Telt op, der paa engang tjente til Boutik, Pakhuus, Sovegemak osv.; med de sædvanlige Hjelpekilder i Minerne, gamle Foustager og Barkstykker, havde jeg snart Disken færdig og manglede nu kun Kunderne. De kom ogsaa. Folk maae leve, hvor de saa end opholde sig; da mit Udsalg nærmest kunde kaldes en Spækhøkerboutik og mest indeholdt Fødevarer, solgte jeg ogsaa mine Varer godt. Arbeiderne syntes alle at være ved godt Mod, og da Ingen endnu var gaaet dybt nok til at kunne dømme om Righoldigheden, nærede de som sædvanligt de mest overdrevne Forhaabninger. Efter endt Dagværk leirede de sig ved Baal, der altid holdes vedlige udenfor hvert Telt, for at nyde Aftensmad, og gjorde derpaa Besøg omkring til Naboerne for at høre, om Noget af Betydenhed var fundet. Det Hele tog sig malerisk ud og Virkningen blev forhøiet ved en Skovbrand, der netop udbrød paa Høiene hinsides Floden. Slige Brande forekomme meget ofte, da Alt er saa udtørret, hvorfor Politiet har sat en Mulct af 100 Pund Sterling for Enhver, der undlader at slukke en Ild, antændt i Skovene til at koge ved. Vi havde flere muntre Aftener der, men desværre varede Fornøielsen kun kort; omtrent samtidigt vare de fleste Huller tilstrækkeligt udgravede til at vise, at der ikke fandtes Guld nok til at lønne Arbeidet, og der paafulgte et almindeligt Opbrud. Telte bleve revne ned; Tæpper rullede sammen, hvorhen man saae; det var ikke det behageligste Syn for Kjøbmanden. Flere reiste samme Dag, medens Andre endnu bleve tilbage for at hvile ud og overtænke, hvilken Kaas de nu skulde styre. Om Aftenen blev der Larm i Leiren; Nogle havde druknet deres Sorg i Flasken, Andre gave deres beklemte Hjerte Luft i lydelige Forbandelser og en Deel morede sig med at rulle Steen og kaste Jord ned i Hullerne, som de saa møisommeligt havde gravet. Otte Dage efterat jeg kom, vaagnede jeg en Morgen og var tilsyneladende ganske alene tilbage ved Goodmans Creek. Jeg vandrede over Sletten, der lignede en Kirkegaard rede til at modtage en Mængde Døde, og traf endelig een, siger og skriver een Guldgraver, der endnu haardnakket vedblev at grave og vaske. Jeg indsaa imidlertid, at der ikke kunde tjenes meget ved at holde Boutik for ham; med et Par Slag af min Øxe faldt mit Telt og alle mine Luftkasteller. Med Karren pakket drog jeg igjen ind i Byen og blev lykønsket af alle mine Venner, der meente, jeg allerede havde samlet en saadan Formue, at jeg havde trukket mig tilbage fra Forretningerne. At opgjøre med mine Creditorer var kun et Dieblikс Sag, og det skete uden Skifterettens Hjelp. Saaledes endte mit første Tog til Minerne. —

Naar man som Guldgraver kan tjene saameget, at man ikke behøver at sulte, har dette Liv, tiltrods for de store Savn og Anstrengelser, som ere forbundne dermed, noget tiltrækkende; der er noget frit og uafhængigt ved det, og altid en Mulighed for, at man engang ved et heldigt Kast med Lykkens Terning kan faae hvad der ellers koster hele Aars Arbeide; Tingen er da, at holde op i rette Tid. Men en uheldig Guldgravers Stilling er en af de ynkeligste i Verden: bestandigt Slid og Slæb — det haardeste Arbeide fra Morgen til Aften, og saa maaskee ikke at fortjene saameget, at han kan spise sig mæt — altid paa Marchen fra en Mine til en anden, til-

Guldvaskning ved Minerne i Bendigo.

Dampvædderen „Manassas" i Kamp med Corvetten „Preble".

bringende sine Nætter under aaben Himmel, fører han et Liv, der snart undergraver hans Helbred. Folk derhjemme see aldrig Sagen fra den Side og glemme, at der blandt de 90,000 Mennesker, som leve af Guldgraveriet, kun er Faa der i Grunden gjøre deres Lykke; men naar dette engang imellem skeer, bliver det snart bekjendt og altid fremført som et Exempel.

Det vil maaskee ikke være af Veien her at bemærke, at Hjertesygdomme ikke ere sjeldne blandt Guldgraverne, og tildeels maae tilskrives den indesluttede Luft, de arbeide i under Jorden, men ogsaa tildeels den evige Spænding de gaae i, og der er flere Exempler paa Dødsfald af „brustne Hjerter". Den, der troer, at han kun behøver at reise til Minerne for ogsaa at tjene Penge, maa helst blive hjemme, saa Mennesker arbeide haardere for deres Andeel af Verdens Goder end Guldgraveren; der hersker forholdsviis en forbausende Elendighed i Australien og det navnlig, fordi Folk komme derud med de forunderligste Ideer og ikke tage ordentlig fat fra Begyndelsen af.

(Fortsættes).

En amerikansk Dampvædder i Kamp.

Hensigten med de bepantsrede eller jernklædte Skibe, ligesom med de store Krigsskibe af fuldt Jern med tykke Sider, i hvis Bygning de søfarende Nationer nu søge at overbyde hverandre, er som bekjendt at gjøre Skibene usaarlige for Fjendens Projectiler, idetmindste for Granater og gloende Kugler. Men nogle af dem bygges ogsaa i anden Hensigt, nemlig til at kunne løbe en Modstander isænk; disse Skibe have da en tilbagefaldende skarp Stævn, formet omtrent som

Christiansdal, forhen Dalum Kloster ved Odense.

Brystet og Halsen paa en Svane, saaledes at den mest fremspringende Deel ligger under Vandet, og man kan tænke sig hvilken umaadelig Virkning der vil fremstaae, naar et saadant Skib i fuld Fart løber mod Bredsiden af en Fjende, der sandsynligviis ved et eneste saadant Stød vil blive boret isænk. Man har kaldet disse Skibe „Damp-Væddere“ (Steam-rams), og England har allerede to af dem, „Resistance“ og „Defence“, paa Vandet og under Udrustning. Den gamle engelske Admiral Sartorius, der tilskriver sig Æren af at have givet Ideen til dette Slags Krigsskibe, skildrede for nogen Tid siden i et Brev til »Times« de frygtelige Ødelæggelser, som et saadant Skib efter hans Formening vilde anrette, naar det kom ind i en fjendtlig Flaade: „Det ene Skib efter det andet vil blive løbet isænk; med sit svære Skyts vil Vædderen, medens den selv er usaarlig, nedskyde de Skibe, den ikke kan naae med sit Skrog, og efter endt Kamp vil den trække sig velbeholden tilbage, for at betragte sit Ødelæggelses-Værk.“ Dog har man frygtet meget for, at Vædderen, ved de voldsomme Sammenstød med fjendtlige Skibe, selv vilde kunne lide, vel ikke paa sit Skrog, men paa de indenbords Dele, saasom Maskineriet, Skytset m. m., der muligen kunde blive forrykkede og gjort ubrugelige.

De væsentligste Spørgsmaal, der saaledes blive at løse for disse Skibes Vedkommende, og som kun kunne løses ved Erfaring, ere altsaa følgende tre:

1) Har Vædderen Kraft nok til at kunne løbe en Modstander isænk med sit Skrog?

2) Vil Sammenstødet ødelægge Maskinen eller andre Dele af Skibet?

3) Ville Fjendens Kugler prelle af mod Skroget, saa at dette kan betragtes som usaarligt?

Disse Spørgsmaal have nylig faaet en Besvarelse under en Søfægtning i den nordamerikanske Krig; dog skulle vi ikke bygge nogen sikker Slutning paa det der erholdte Resultat, eftersom den Dampvædder, „Manassas“, der udførte Kampen, er os ganske ubekjendt, saavel med Hensyn til dens Bygning som dens Kraft. Ikke destomindre har det sin store Interesse, navnlig som det første practiske Forsøg af denne Art, og vi skulle derfor give en Fremstilling af Affairen.

Kampen forefaldt ved Mundingen af Missisippi, der blokereredes af de Foedererede. Blokade-Escadren bestod af Dampskibene „Richmond“, „Huntsville“ og „Water-Witch“, Corvetterne „Vincennes“ og „Preble“, samt Transportskibet „Nightingale“, og Skibene laae tilankers ved den indre Ende af Flodens sydvestlige Udløb. En lille, af Slavestaterne udrustet Flotille, bestaaende af sex Dampkanonbaade, den store Dampvædder „Manassas“ og et stort Antal Brandere, kom om Natten ned ad Floden for at angribe Escadren. Af dette Angreb er det, at »Times« efter et neworleansk Blad giver følgende livlige Skildring:

„Lieutenant Warley havde Ordre fra Commandeur Hollins at løbe forud for hele Escadren og for enhver Pris gjøre Forsøg med Vædderen, hvorledes end Omstændighederne vare. Dets 9-Tomme Kanon skulde slet ikke bruges, og der var heller ikke mere end et Dusin Karduser til den i Magazinet. Bougporten var lukket og ligeledes Agterlugen; ikkun den forreste Luge blev holdt saameget aaben, at Lodsen og Føreren kunde see forud igjennem Aabningen. Mr. Austin, som kjender hver Krog paa Floden, lodsede selv Skibet; Lodsen var gaaet i Land.

„Det var et særegent Lykkespil, saaledes at prøve en ny Opfindelse, uden at der var gjort noget forudgaaende Forsøg, ved hvilket man kunde danne sig en Forestilling om Resultatet, og at løbe midt ind i en fjendtlig Flaade, bogstaveligt talt efter Principet: „Seir eller Død“. Mandskabet ombord paa Vædderen frygtede ikke, ellers havde man ikke gjort Forsøget med saa velberaad Hu; men de havde ikke været Mennesker, dersom de ikke havde følt et forventningsfuldt Øieblikś alvorlige Stemning. Indelukkede i denne jernbeslaaede Kasse vidste de, at den om nogle faa Øieblikke muligviis kunde blive deres Ligkiste.

„Det var bælgmørkt. En bedre Nat kunde ikke have været valgt til Angrebet, og Vædderen løb stille og let nedad Strømmen. Aldrig før havde den løbet saa smukt; 10 eng. Miil i Timen antoges for den største Fart, den kunde naae, men nu løb den idetmindste 13. Vandet hævede sig opad dens Boug og kastedes til begge Sider i smukke Bølger, som gave en svag, velklingende, raslende Lyd fra sig. De andre Baade vare langt tilbage, men Vædderen fortsatte sit hurtige Løb.

„Pludseligt opdagede Austin det svage Omrids af et Skib ret forude. Han praiede til Maskinmesteren: „Klem paa, Hardy; klem nu paa!“ I samme Øieblik blev den Hob Tjære, Talg og Svovl, som holdtes i Beredskab, kastet ind over Ilden, og Viseren paa Damptrykmaaleren løb op til det høieste Punkt. Hvor stort et Tryk der da hvilede paa Kjedlerne, kan ikke afgjøres, men det var meget større, end hvad der efter Regelen kunde tilstaaes.

„Nu blev „Manassas“ opdaget af Udkigene paa de fjendtlige Skibe, der gjorde Allarm, og fra „Richmond“ blev der viist et Blaalys, formodentlig et aftalt Signal med „Niagara“. Austin kunde nu skjelne Bougen af et Skib, til hvilket man nærmede sig, og styrede saaledes, at han maatte ramme det omtrent ved Fokkerøstet. Sigtet var godt; Vædderen havde stor Fart og umaadeligt Moment, og med et frygteligt Knald trængte den sin Stævn 20 Fod ind i det fjendtlige Skibs Skrog. Alle ombord paa „Manassas“ bleve kastede overende ved det voldsomme Sammenstød, og hele Baaden rystede som et Espeløv. Maskinerne bleve med det Samme kastede til Bakning, og Skibet bakkedes bort fra „Preble“, som havde modtaget Vædderens Stød; hele Plader af „Prebles“ Kobberhud og store Stykker af dets Egeklædning hang endnu fast paa Jernskibets Boug.

„Angesten, Forstyrrelsen, den paniske Skræk, som efter Sammenstødet betoge Alle ombord paa det ødelagte Skib „Preble“, kan ikke beskrives. De fleste af Mandskabet vækkedes af deres dybeste Søvn, styrtede op paa Dækket, halvvilde af Forskrækkelse. Efter deres gjennemtrængende Skrig at dømme, maae adskillige af dem være blevne saarede af „Manassas'“ skarpe Stævn. Nogle sprang overbord, og paa Dækket herskede der en fuldkommen Vildskab og Forvirring. De vidste ikke hvad der vilde skee og kunde heller ikke forstaae, hvad der var hændet. Ombord paa „Manassas“ kunde man tydeligt høre deres Skrig: „Vi synke! Skibet springer i Luften! Vi ere om en Hals! O, min Gud!“

„Richmond“, „Vincennes“, „Preble“ og „Water-Witch“ laae tilankers i en brudt Linie, i Form af et V, med Spring ude og Dampen oppe paa de to Dampere. Da „Manassas“ bakkede sig bort fra „Preble“, saae Officererne „Richmond“ ligge ret forude, med sin fulde Bredside for „Manassas'“ Boug. Her var en fortrinlig Leilighed, og de tvivlede nu, efter det heldige Sammenstød med „Preble“, ikke mere om, at de vilde kunne skære den tvers over. Endnu var der ikke sendt dem et eneste Skud, og Forstyrrelsen ombord paa alle Skibene var saa stor, at de begyndte at kime med Klokkerne, som i Taageveir, hvilket noksom viser, hvor uvidende og usikkre de vare om Angrebets Natur, idet flere af dem antoge det for et tilfældigt Sammenstød, foraarsaget ved den mørke Nat; de ringede altsaa med Klokkerne for at vise „Manassas“ deres Stilling og sætte dette Skib istand til at undgaae dem.

„Igjen praiede Austin til Maskinmesteren: „Klem nu paa, Hardy, og lad hende faae Ladningen!“ Da var det, at Mr. Hardy opdagede, at en af Condensatorerne var brækket itu ved det voldsomme Sammenstød med „Preble“, og den ene Maskine var derved gjort utjenstdygtig. Maskinmesteren vidste, at den anden Maskine alene ikke havde Kraft nok til et nyt Stød, hvorfor han praiede tilbage til Austin, at Maskinen var i Uorden, og alt hvad den kunde udrette var at bringe Skibet bort igjen fra Fjenden. Dette var en bitter Skuffelse for Lieutenant Warley, da han saae „Richmond“ ligge der ligefor Bougen med Bredsiden til; men der var ikke Noget ved det at gjøre, det kunde maaskee endogsaa blive vanskeligt nok at slippe bort igjen.

„Arbeidende med den ene Maskine gjorde „Manassas“ et stort Sving og stævnede op imod Strømmen, hvorved det kom ganske klos op til „Richmond“ og „Vincennes“. Officererne paa disse Skibe vare imidlertid blevne saameget fattede, at de forstode, at her ikke var skeet noget tilfældigt Sammenstød, men et dristigt og veloverlagt Angreb af Fjenden, og at den lange, lave, mørke Tingest, som flød tæt ved dem, var Skyld i denne Forstyrrelse. De blæste da til Kanonerne, som alle vare ladte, og nu stod Vædderens Uigjennemtrængelighed sin Prøve. Først kom det glatte Lag fra „Richmond“ og strax efter det glatte Lag fra „Vincennes“, fulgt af 8-Tommers Granaterne fra „Water-Witch“. Kanontordenen var frygtelig og det lød for dem, der vare indelukkede i „Manassas“, som om alle Jupiters Tordenkiler bleve slyngede imod dem.

„Flagspillet og den ene Skorsteen paa „Manassas“ bleve skudte ned, som om de vare afskaarne med en Kniv; men Fjendens Kanoner vare for høit eleverede, og alle Kuglerne, paa to eller tre nær, gik over Vædderen. Den fik kun eet Mærke i sin Jernhud, nemlig tætved Bougen, hvoraf sees, at den er rammet; dog maa det antages, at flere Skud have truffet, men ere prellede af imod Skroget, uden at efterlade noget Spor. Snart gjenvandt Alle ombord deres gode Humeur, efterat de vare passerede uskadte igjennem denne Regn af Kugler; de vidste nu, at de vare i god Behold.“ —

Ifølge et fransk Blad, der skildrer Affairen noget anderledes, lettede Skibene strax efter Sammenstødet for at staae tilsøes; men „Preble“, „Richmond“ og „Nightingale“ løb sig fast paa Barren og bleve angrebne af Kanonbaadene, hvis Sigte var saa slet, at kun en eneste Kugle naaede Skibene og borede sig fast i „Richmonds“ Skrog. „Vincennes“ blev nødt til at kaste sit Skyts, sine Ankere og Kjæder overbord, og „Nightingale“ (?) blev paaseilet af „Manassas“, hvorved det sank. Dog haaber man at faae det op igjen ved Hjelp af Damperne. Blokade-Escadren havde hverken Døde eller Saarede; Angribernes Tab kjendes ikke.

r.

Christiansdal.

I Aaret 1183 stiftede Biskop Simon af Odense, paa Nonnebjerget udenfor denne By, et Nonnekloster af Augustinerordenen og skjenkede det Hjallese Kirke. Klostrets Forbliven der varede imidlertid kun til Begyndelsen af det 13de Aarhundrede, paa hvilken Tid det forflyttedes til Dalum, en halv Miil syd for Odense, ved Aaens venstre Bred. Dalum Klosters Historie frembyder ikke nogen stor Mærkelighed, det maatte da være, at dets Beboere, der styredes af en Prior og en Priorinde, ikke stode i det bedste Ry for Tugt og Sædelighed, hvilket maaskee gav Foranledning til, at Odense Skrædder Herr Skræp, med en udvalgt Bande, i Begyndelsen af Grevens Feide stormede Dalum Kloster og mishandlede Nonnerne, men rigtignok senere tilligemed sine Stalbrødre maatte bøde med Livet for denne Voldsgjerning. Klostret blev efter Reformationens Indførelse inddraget under Kronen og forlehnet til Adelige. Det fik ofte Besøg af Kong Christian IV paa hans Reiser og paa dette Sted havde han sit Hovedkvarteer i Aaret 1627 under de Keiserliges Fremtrængen paa den jydske Halvø.

I den derpaa følgende Tid gik Dalum-Kloster efter Souverainitetens Indførelse i 1660 over til Privateiendom, og iblandt dets første Eiere nævnes Geheimeraad Diderik Schultz, der gav det sit nuværende Navn Christiansdal efter Kong Christian V. Den derpaa følgende Eier, Geheimeraad Gabel solgte det i Aaret 1718 til Kongen, der indlemmede det i det fyenske Rytterdistrict. 1764 blev det kjøbt af Kammerherre Christian Benzon, i hvis Familie det den Dag idag endnu er. Christiansdal, der i Slutningen af forrige Aarhundrede udgjorde et Areal af 815 Tdr. Hartkorn, har først været substitueret for Stamhuset Cathrinebjerg og senere for Stamhuset Lønborggaard, men ved Salg af alt Bøndergodset er Christiansdal blevet udløst og er fra 1855 Privateiendom.

Det udgjør saaledes nu, med sit 14 Tdr. Land store, smukke Parkanlæg kun en Lysteiendom.

Paa Klostrets gamle Grund reistes den nuværende Hovedbygning, der bestaaer af et toetages Huus med Kvist og en Altan, der bæres af Søiler. Begge Sidefløiene føre ud til den forbiløbende Landevei, paa hvis modsatte Side den gamle Klosterkirke, Dalums Sognekirke, ligger. Den er bygget af Muursteen, med Skibet i samme Høide som Taarnet. En Udbygning paa Kirken benyttes som Begravelsescapel, og det synes som om en underjordisk Gang i sin Tid har ført fra Kirken til Klostret, idetmindste forefandt man for nogle Aar siden ved Udgravning af en Gruusgrav Resterne af en saadan hvælvet Gang.

Her paa Christiansdal feirede den nuværende Eier, Kammerherre Christian Benzon, f. 25de Novbr. 1811 sin Ægtevielse med sin Hustru, født Jermiin, og her var det, at det høitagtede og almeenelskede Par afvigte Mandag i en talrig Kreds af Slægtninge og Venner, der vare strømmede did fra alle Landets Kanter, feirede sit Guldbryllup. Der er vistnok faa Herresæder i Landet, hvor Gjestfriheden i en saa lang Aarrække har havt et saa udstrakt Hjem, og maaskee endnu færre, hvor Forholdene imellem Eierne og de Undergivne have baaret et saadant Kjærlighedens og Høiagtelsens Præg, som paa Christiansdal. Det var derfor ikke blot Odense By, der skylder Brudeparret saameget, som kappedes med Landsognene om at lægge sin Hengivenhed for Dagen paa denne høie Festdag, men saavel fra Hovedstaden som fra Øerne og fra Jylland havde uendelig Mange, Høie og Lave, sat hverandre Stevne for at overbringe deres Lykønskning.

Festlighedernes Beskrivelse ligger indenfor Privatlivets Omraade, og desuden er en Deel af samme, saasom Fakkeltoget af „Foreningen i Fruens Bøge“, alt igjennem Dagbladene bragt til Publikums Kundskab. Vi ville kun som Beviis paa den Deeltagelse og Hengivenhed, der ved denne Leilighed vistes Guldbryllupsparret, nævne nogle af de talrige Foræringer. Bønderne i Sanderum Sogn overbragte en stor og smuk Sølvvinkande, samtlige Huustyende en smagfuld, stor Pokal; af Børnene modtog det tvende 15 Tommer høie, udmærket smukke Blomstervaser, der vare udgaaede fra Hofjuveleer Michelsens Etablissement i Kjøbenhavn. Paa den ene Vase er Brudens Fødested, Engelholm, indgravet og paa den modsatte Side Gratierne, som omslynge Amor. Den anden Vase bærer paa den ene Side et Prospect af Christiansdal og paa den modsatte Thorvaldsens „Kjærlighedens Aldere“; paa begge Vaser findes Brudeparrets dobbelte Vaaben.

En Deputation overbragte fra 108 Venner den paa Bladets Bagside afbildede Bordopsats, der vistnok maa regnes baade til de smukkeste og værdifuldeste Arbeider, der af dette Slags er forarbeidet her i Landet. Dens Vægt er 716 Lod Sølv. Paa Foden, der maaskee med et Plateau vilde have taget sig endnu bedre ud, findes Brudeparrets Vaaben, Navne osv.; de fire Genier, der bære Muslingskaaler have Hentydning til Kjærlighed og Troskab. Denne 30 Tommer høie Opsats er modelleret af H. Olrik og ligeledes forfærdiget hos Hofguldsmed Michelsen.

Fra vor Parisercorrespondent.

...... den 22de Novbr. 1861.

Jeg skriver denne Gang fra et Sted, hvor jeg nok tør sige, at Deres Blad aldrig har havt nogen Correspondent: fra et Kloster. Hvo, som lyster, kan gaae i Kloster, naar han er Katholik; men en Protestant, der er saa stiv i sin Protestantisme, at han ikke sætter sin Fod i Klosterkirken uden naar den er tom, kan blot ved Protection slippe indenfor de stille Mure. Jeg havde troet, at man maatte have en Tilladelse fra selve Erkebispen, men en Bisps var nok, kort sagt, nu er jeg her for en Maaneds Tid og kan gaae og komme som jeg vil, kun ikke ud af Huset om Aftenen.

Katten, som sidder paa mit Bord, lægger Poten paa Papiret og vil slet ikke tillade mig at skrive. Det er en nydelig lille Tiger, med grønne, blanke Øine; den vil absolut være hos mig, thi Ilden brænder i min Kamin, og der er vist koldt i de fleste andre Celler. Katten veed maaskee, at jeg nødigt skriver, fordi jeg maa skrive formeget. „En Taare rinder fra mit Øie, jeg dypper min Pen i den og skriver min muntreste Dialog", siger Lesage. Af alle skrivende Mænd og Kvinder, misunder jeg kun Montesquieu, der i tredive Aar skrev paa en Bog med tolv Sider. Men min Tid kommer ogsaa! Da skal jeg Lykkelige blot skrive, hvad der er vel betænkt, og da tillader Katten mig nok at skrive.

Hvor her er stille i dette Huus! Denne Ro troede jeg blot Døden eiede; jeg hører et Positiv langt henne i en Gade. Jeg lytter fornøiet — det er dog Liv. Der staaer Abbedissen nede i Haven. Ogsaa hun glæder sig over Rosenbusken! Aldrig boede samtidigt saamange Roser paa een Busk! og det er langt ind i November. Jeg har ogsaa Roser; udenfor mit Vindue er en hængende Have, i den vil jeg plante og saae, naar jeg næste Gang siger om Livet derinde i det urolige Babel:

Je suis las
De ce tracas!

og kommer her igjen for en Stund. Disse smaa babylonske Haver strække sig rundt om Huset; hver Nonne har maaskee sin og det er da alt, hvad hun har af Glæde. Hvem kunde vel være grusom nok til at vække alt det Liv, som maaskee slumrer bag disse Mure! „Du sover, Capet!" sagde Bøddelen til det kongelige Barn. Værer rolige, arme Sjæle, naar I fortælle mig om Eders Extaser og Glæder, og om hvor trygt og godt det er at være adskilt fra den troløse Verden, smiler jeg blot og skal aldrig sige: Du sover, Capet!

Jeg gik ogsaa ned i Haven, da jeg, skjøndt ellers ikke i mindste Maade Eva, saa gjerne vilde have noget Ordentligt at vide om Klostret — en Sky tjente mig til Parasol.

Jeg har læst etsteds om et Folkeslag, der betragtede enhver Gjest som et Sendebud fra Guderne og efterat have beværtet ham paa det bedste, forelagde ham det Spørgsmaal:

„Hvad veed Du?"

Et lignende Spørgsmaal klinger altid gjennem min Abbedisses stille Væsen, naar hun tillader mig at sidde hos sig. Hun vil vide Besked om Verden, og jeg fortæller da om de eneste Verdener, jeg kjender: Paris, Venedig, Rom og mit Fædreland! Jo, det er sandt, jeg har ogsaa seet mig om i Norden, i Schweitz og Tydskland; jeg har hvad man kalder reist, men blot hist levede jeg. Og saa fortæller jeg, at jeg ogsaa engang havde en Have og en Hytte, der badede sin Fod i den stolte Fjord og havde Granskoven til Tag; at Klippen foran min Dør var hvid, naar Hvidtjørnen blomstrede, og rød ved Midsommerstide, „naar Dagen den er lang" og Rosenhækken rød. Og Alt, hvad jeg fortæller om det brogede Liv i Paris' Sale og om den Conversation, som er saa glimrende, at aldrig noget stod i Bøger, der kan maale sig med hvad mine Øren Aften for Aften have hørt i hine Sale, og om Venezia — som fordrister sig til at være la bella — uden Træer og uden Heste, hvor Gondolieren ikke synger Tassos og Ariosts Sange, siden Østerrigerne spille paa St. Marcus' Plads, men hvor Vintervinden er saa mild, at den kaldes „den Fattiges Kappe", og om mit stille høitidelige Rom, som dog er bygget af Menneskehænder, medens Venedig efter Sagnet er bygget af Guderne, men hvor Kvinder og Børn have Øine som sorte Diamanter, bestraalede af Solen. Hvad jeg end fortæller, vil den gamle Dame tilbage til min Hytte ved hin Fjord, om den vil hun høre og om det Liv, den saae, og fordi den var saa eensom og saa slet forvaret mod Vintervinden, og jeg dog har den saa kjær, skal jeg have Lov til at gaae ud og ind i hendes Huus. Om et Aar, om fem Aar og om ti, skal det være mig lige aabent, og ingen Bisp skal mere behøve at gaae i Borgen for mig.

At jeg ikke er Katholik, fatter hun ikke, ligesaa lidt som jeg fatter, at en Protestant kan blive Katholik. Ja, havde den Ting at tænke, ikke været opfundet før min Tid, var det visselig ikke mig, der skulde have opfundet den, men hvorledes kan man lukke Lyset ude, hvor det engang er trængt ind? Og dog finder jeg det godt at være i dette stille Huus, hvor Novicen ved sin Indtrædelse beder om, at man ikke vil tage Hensyn til, hvad hun er, men staae hende bi i at blive, hvad hun ikke er. Og høisindet forekommer den gamle Dame mig, naar hun siger: „Vor største Lykke er, at man mishandler os, at man foragter os, at man bagvasker os, at man begaaer Uret mod os. Ikke fordi vi ønske, at alt Dette maa time os, thi det var jo at ønske, at en Broder maatte begaae Synd; eiheller tør vi selv bringe det over os, men naar vi af Guds egen Haand modtage en Poenitents, er det en stor Naade."

„Saaledes er den Verden, I finde det saa umuligt at forlade!" sagde hun en Dag og viste mig et Sted i Chateaubriand (Bønnebogen er ikke den eneste Bog, som har Plads i Cellerne), hvor han taler om en exotisk Frugt, som udvendig er gylden og skinnende, men blot indeholder giftigt Støv, saa at den Reisende bæver tilbage, efterat have ført den til sine Læber. Jeg indvendte beskedent, at Samfundet havde sine velsignede Pligter, at det er disse Pligter, der opdrage os, ligesom Contemplationen hende. Hun rystede paa Hovedet: vi elskede, vi frygtede, vi jagede efter Gods. Hendes Ideal er en Abbedisse, der boede, jeg veed ikke for hvor mange Aarhundreder siden, i et Kloster, som blev opløst af Biskopperne. „Hvad seer jeg?" siger hin Abbedisse, da Alt er Forvirring omkring hende. „Man græder her. Have I da ingen Tro? Og hvorover forundre I Eder? Over at Menneskene ere i Bevægelse? Det er Fluer, som flyve om og gjøre lidt Larm. Jeg vil tale med disse Biskopper. Naar Biskopper have Mod som Kvinder, maae Kvinder have Mod som Biskopper. I haabe paa Gud og frygte dog? Frygter blot ham og Alt vil gaae godt!"

Er det ikke selsomt, at alle Klostre ere fulde i det „letsindige" Frankrig? Naar jeg bliver færdig med de Studier, jeg foretager her i Huset om de barmhjertige Søstre, skal jeg fortælle forunderlige Ting om „fransk Letsind". Endnu gaaer der, ved Siden af Nydelsessygen, en saa dyb Higen efter de evige Ting, at der ikke engang behøves Modgang for at bevæge Unge og Gamle til at blive barmhjertige Søstre. Og veed I, hvad det vil sige, at frasige sig enhver jordisk Interesse, bryde ethvert Baand, vie sig til denne lange Martyrdom? Jeg vidste det sandelig ikke, før jeg kom hid. Den barmhjertige Søster bøier jeg mig for; men hellere dømmes til Blykamrene end være unyttig Nonne; thi i Blykamrene turde man dog drømme om Frihed, men at drømme om Frihed er her Synd. Og dog er Smilet langt fra mine Læber, naar jeg hører disse Vildfarelser blive tolkede. Disse Kvinder have dog en Overbeviisning. Hellere være Don Quixote, der kæmper mod Vindmøllerne, end Sancho Pansa, der leer ham ud.

I Klostret leer jeg aldrig, men jeg tilstaaer, at jeg havde Lyst til at lee den eneste Gang, jeg har været i Madelainen, hvor Theatret og Salonen er taget ind i Kirken. Og naar saa Menneskene sidde dybest i deres Andagt, kommer en lang Mand i gammeldags Ridderdragt, støder med sin Hellebard i Gulvet og raaber med Stentor-Røst: »Pour les frais du culte, s'il vous plait!« Jeg vilde see Den, der turde vove ikke at lægge Noget i Posen, som et Præstebarn ydmygt bærer ved den Drabeliges Side. Denne Hellebard skal vist endnu i Aarhundreder stødes mod Gulvet; thi Franskmændene hænge ved deres Skikke som Mollusken ved sin Steen; det kommer vel af, at de finde, at Alt, hvad de gjøre, er og maa være udmærket. —

Da en Parisercorrespondents første Pligt er at færdes blandt Mennesker og i Theatre, vil jeg, før jeg slutter idag, berette Noget om Opførelsen af „Alceste", som jeg bivaanede, inden jeg tog herud.

„Af alle Glucks Arbeider", siger Critiken, „er Alceste det alvorligste og det mindst sympatiske." Sujettet er, som alle Glucks, taget af det heroiske Grækenlands Legender. J. J. Rousseau, hvis Dom Componisten æskede, udtaler sig saaledes: „Der gives ingen Opera, hvori Lidenskaberne ere saa lidt varierede, Alt bevæger sig om to Følelser: Sorg og Skræk, og det har kostet Componisten utrolig Møie, ikke at blive monoton med disse to Følelser." Denne Dom underskriver min Ringhed. Intet kan være skjønnere end første Act, hvori Alceste, den høisindede Hustru, undfanger Tanken om det Offer, hun vil bringe. Admet, Konge i Thessalien, skal døe. Hvorfor kræve Guderne dette Offer? Oldtidens Guder forklare aldrig deres Villie. Hans Hustru vil offre sig i hans Sted, for at bevare en elsket Hersker for sit Folk, en Fader for sine Børn. Anden Act optages af Striden mellem Hustruen, der vil offre sig, og Manden, der ikke vil modtage Offeret. I tredie Acts første Halvdeel fortsættes denne Strid; Interessen kølnes mere og mere, det er som en Douche af Kjedsomhed. Herkules kommer for at bede sin Ven Admet om Gjestfrihed. Af de udenfor det øde Palads' Porte leirede, sørgende Oldinge erfarer han Alcestes Død og stiger da ned i Underverdenen for at frarive dens Magter dette ædle Bytte; Apollo kommer fra en Sky for at love Halvguden Udødelighed til Løn for denne Daad, men det hjelper Altsammen ikke, Stykket er og bliver mat og slæbende.

Dette er den første Aftens Indtryk, blandet med en svævende Erindring om en underlig stille og simpel Musik, som man mener at have hørt engang før i Drømme.

Saa gaaer man atter i Theatret næste Aften, thi de Indviede have sagt, at Alceste maa høres mere end een Gang, at Musiken slet ingen Virkning gjorde paa Prøverne, at denne Virkning var tvivlsom ved første Opførelse, men at den vil voxe og voxe, indtil Menneskene ikke ville høre Andet. Og ganske rigtigt; det varer ikke ret længe, før man faaer en Anelse om, at man er afsat fra sit sædvanlige Dommerembede, fordi den sædvanlige Maalestok fattes; at Skylden for, at vi sidde saa iskolde er vor egen, fordi vi ikke formaae at stige op til denne Musik, som sandelig ikke stiger ned til os, men vante, som vi ere til, det nymodens Effectjageri, vil det hundredaarige Mesterværks stille Majestæt endnu ikke ret trænge ind i vort Øre, og Veien til Sjælen er tilgroet, da den ikke har været brugt saa længe; denne Simpelhed er jo blot Armod, siger Øret, denne Adel er slet og ret Kulde.

Fra denne Dom kommer man langsomt, men sikkert tilbage. Man fatter efterhaanden, at det er Kæmpemusik og at man er her for at ydmyge sig og lære.

Efterat Operaen ved Opførelsen af „Tannhäuser" havde givet den nulevende Slægt en Forsmag paa Fremtidens Musik, har den ogsaa troet, at burde give den en Eftersmag af Fortidens. Gluck og Wagner, Nord- og Sydpol, Realisme og Idealisme, naturlige Følelser og overnaturlige Følelser, Hjertets Musik og Hovedets Musik, hvem kan vel betænke sig paa Valget? Skjøndt man har beundret Wagners ubændige Kraft, og især det Kjendskab til sin Konsts materielle Elementer, hvori hans berømte Antipode langtfra skal kunne maale sig med ham, har den nulevende Slægt dog langt foretrukket Fortidens Musik, saaledes som den var, for Fremtidens, saaledes som den sandsynligviis aldrig vil blive. Fremtidens Musik bliver vel, naar det kommer til Stykket, de gamle Mestere, thi de ere udødelige.

Berlioz blev af Operaen kaldet til at lede Prøverne, og det er ham, der har udført det Restaurations-Værk, som her var uundgaaeligt, thi Gluck tillod sig ikke blot at skrive med stor Skjødesløshed og Foragt for Reglerne, men han gjorde sig tillige stundom ikke engang den Uleilighed, tydeligt at angive sin Mening. Derfor sagde han ogsaa, at hans Nærværelse paa Prøverne var ligesaa nødvendig, for at bringe hans Opera af Stabelen, som Solens paa Himmelen for at faae Blomsterne til at springe ud. Den gamle Mester er nu der, hvor han evigt skal høre deilig Musik; Berlioz maatte altsaa være den Sol, som Alceste ikke kan undvære.

Madame Viardot spiller Rollen mægtigt, og dog mærker man ideligt, at Midlerne: den store Røst, fattes; det er beklageligt, at den hele Musik for hendes Skyld har maattet sættes ned. Alceste er skrevet for en Sopran; Viardots intet mindre end kraftige Alt giver Partiet en Monotoni, som Gluck ikke har tænkt sig, men hun var dog den eneste Sangerinde, der havde Sjælfuldhed nok til at tænde den slukte Flamme. Operaens Sangere ligge i stadig Kamp med det uhyre Orchester og forbruges derfor hastigt, og de Tider ere forbi, da man forlangte Røster som den store Garcias, der gav de tre vigtige Mandsroller i Don Juan med lige stort Mesterskab.

Som Studie betragtet ansees Gjenoptagelsen af Alceste som et uhyre Fremskridt, thi Gluck lærer os at synge som Mennesker og ikke som Instrumenter eller overgivne Lærker, og maa end Adskilligt i denne Musik ubetinget ansees som forældet, saasom at Arie, Recitativ og Chor uden Afbrydelse følge paa Recitativ, Chor og Arie, saa besidder den dog i sig selv en uvisnelig Ungdom; Gluck har selv i sin Tilegnelse til Hertugen af Toscana sagt, at Duetten ikke er det naturlige Udtryk for Menneskets Følelser, men er Duetten det ikke, saa er Arien det ligesaa lidt; den lidende Menneskehed bryder hverken ud i Recitativ, Arie eller Chor.

Berlioz har offentlig bevidnet Operaens Personale sin Tak for dens nidkjære Medvirkning til den nye Skabelse af et Værk, som det efter 40 Aars Hvile og med alle de manglende Elementer, hartad syntes at ligge udenfor Mulighedernes Grændse at opføre. Gluck den Første var ikke nær saa heldig. „Prindser og Adelsmænd vare tilstede paa Prøverne", siger Castel Blaze i sin „Operaens Historie", „den stakkels Gluck havde sin svare Nød for at stoppe Hullerne i sit Partitur, og især for at bringe Bevægelse og Liv i Choret, der var vant til at stille sig snorlige op ad begge Sider af Theatret. For at faae en Gruppe istand, puffede han den Ene, trak den Anden ved Haaret og sparkede den Tredie. Det var Arbeide, som tog paa Kræfterne; i Forening med den Skaber-Ild, som brændte i Manden, bragte det ham snart til at svede i Harnisket; han kastede da først Kjolen, derpaa Parykken, men naar han følte en vis Kølighed paa den skaldede Isse, kom hurtigt en strikket Hue paa. Til de tilstedeværende høie Herrers Roes være det sagt, at de ærbødigt samlede Mesterens adspredte Klædningsstykker, som han efter endt Prøve igjen iførte sig."

I den omtalte Tilegnelse forklarer Gluck, at han blot anvender Musiken som Hjelpemiddel for Poesien, til at forstærke dens Indtryk. „Musiken skal", siger han, „føie til Poesien, hvad Farvernes Glands og en heldig Fordeling af Lys og Skygge føier til en correct Tegning. Jeg vogter mig vel for at afbryde min Helt midt i sin Tales Hede, for at lade ham naae Enden af en kjedsommelig Ritournelle."

Denne ædle Forbindelse mellem Poesi og Tonekonst er det vel, som frembringer den gribende Declamation, der er Hovedtrækket i Alceste. Ypperstepræst og Chor i første Act gaae ganske op i den græske Poesies milde Sørgmodighed og

Choret af de underjordiske Magter udtrykker al den Rædsel, som de Gamle tillagde Hades.

Operaen er selv overrasket ved den Modtagelse, Alceste har faaet; thi at den ikke havde gjort sig store Forventninger sees deraf, at den har anvendt mindre paa at sætte det gamle Mesterværk i Scene, end den anvender paa enhver nymodens Bagatel. „Tannhäusers" Venusgrotte blev befunden god nok for Apollo. Der gjøres virkelig mere end nok for Øinenes Lyst, Operaen er snarere Terpsichores Palais end Sangens, Bacchanal følger paa Bacchanal. Men Gluck kan staae paa sine egne Been.

E.

Charade.

Mit Første er Huusfruens daglige Plage,
Mit Andet er Hustruens daglige Pryd,
Mit Tredie er Huusbondens Stolhed og Fryd,
Mit Hele er Huusly for ensomme Dage.
Naar fineste Frøken jeg aabner min Favn,
Hun føler sig tryg, og hun priser mit Navn.

Opløsning paa Logogriphen i Nr. 113:

Ornithobolaia.

Opløst af: Studenten fra Lolland, Søndagsselskabet i R., Kedus, L. i T., Frederik T., et Selskab i A., Karen H., Volmer, J. J. i Helsingør, Nr. 69, De gode H. i Slagelse, Ellen Mac Gregor, En Menig og en Lieutenant, Rasmus Jensen i Roeskilde, Snip, Gas- og Gaadefitteren i Odense, Rudge i Slesvig, Brødrene K., Tutnas, En Trækfugl fra Holsteinborg, Magister Habil, Staldmesteren paa Ladegaarden, Dr. P. H., P. Vulcan, Frederik, F. F. i Stubbekjøbing, En af Tscherninqs gode Venner fra Randers, Hivert, X. Y. i Ringkjøbing, F. W. i Aarhuus, Agil, O. C. J. paa Fyensland, Pep. Ferdinand i Randers, Christen Heimdal, Fætter Niels i Hylke, Søndagsselskabet i Rigensgade, Unge Skr., en Græker (?) i Kallundborg, H. Tinns i Holbek.

Opløst paa Vers af X. i Slangerup.

Veirforholdene paa Landbohoiskolen
fra den 22de til 28de November incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
22de . .	6,9	8,8	5,0	88	27"4,41	1,8
23de . .	4,0	5,4	0,9	78	27"2,95	0,7
24de . .	0,3	2,7	÷2,3	85	27"10,10	0,9
25de . .	0,3	2,2	÷3,3	80	28"2,30	"
26de . .	4,6	7,8	2,0	98	27"8,42	1,6
27de . .	3,4	8,0	1,8	95	27"10,50	1,5
28de . .	2,8	5,2	0,8	93	27"11,47	"

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	28 Novbr.	3	pCt. Consols	. . . $90^3/_4$.
Paris	" —	3	" Rentes	. . . 69. 55.
Wien	27 —	5	" Metalliques	. 68.
Berlin	" —	$3^1/_2$	" Staats-Sch.	$89^5/_8$.
Kjøbenhavn	29 —	4	" Kgl. Obligat.	$97^3/_4$.

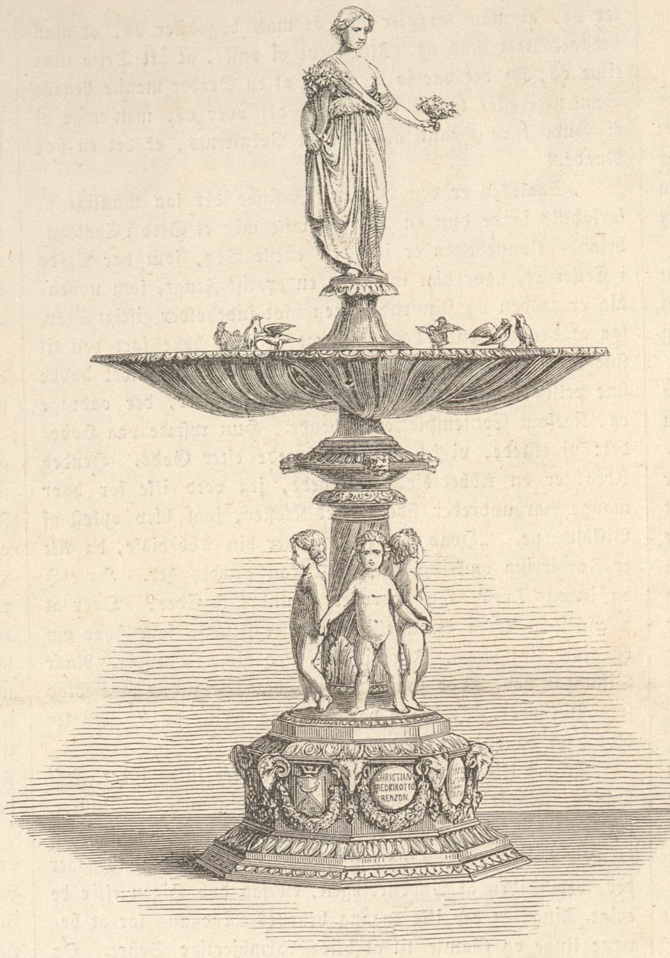

En Bordopsats af Sølv fra Hofguldsmed A. Michelsen.
(see Christiansdal).

Skakopgave Nr. 61.

Hvid begynder og gjør mat i fire Træk.
(Indsendt af C. i Nyborg.)

Sort.

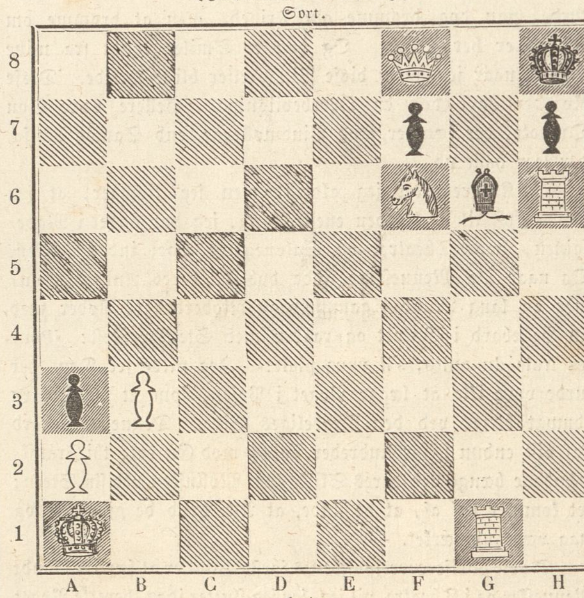

Hvid.

Literatur.

— Til den Fortegnelse over nye Skrifter, der, som vi meddeelte, endnu inden Julen vilde forlade Pressen, føie vi, at der paa Schønbergs Forlag vil udkomme en ny Textudgave af det angelsachsiske Digt: „Bjovulfs-Drapen", med Indledning og kritiske Anmærkninger af N. F. S. Grundtvig, samt: „Efter Reisen", af H. P. Barfod, nogle Reisebilleder, af hvilke „Marie af Einsiedeln" er dette Blads Læsere bekjendt.

Blandinger.

— Herr Linton har meddeelt det asiatiske Selskab i London en Afhandling om de chinesiske Domstoles Straffelove. En Kjøbmand i det himmelske Rige, der var anklaget for og blev overbeviist om at have dræbt sin Kone, blev dømt til at berøves Søvn, saa længe han levede. Dommen blev fuldbyrdet i Amoy i Juni Maaned dette Aar. I Fængslet blev Forbryderen bevogtet af tre Politibetjente, som afløste hverandre og som Dag og Nat forhindrede ham i at sove et eneste Dieblik. Kjøbmanden levede paa denne Maade i nitten Dage; den ottende Dag vare hans Lidelser alt saa store, at han bønfaldt sine Bevogtere om, at de vilde dræbe ham.

— Efter Sigende skal der i Frankrig oprettes et Slags Ridderorden for Jordbrugere. Departementernes store Nævningeretter skulle for hvert Canton vælge en Landmand, som har udmærket sig i een eller anden Retning, og denne Mand faaer da en Medaille, der giver Adkomst til en aarlig Pension af 100 Frcs.; en lille Forøgelse af det allerede overmaade store Budget, da der er 2800 Cantoner i Frankrig.

— I Genf er der i afvigte October Maaned oprettet en Læreanstalt for de asiatiske Hovedsprog: Arabisk, Persisk, Tyrkisk, Hindostansk, Chinesisk og Sanscrit.

Døde.

Bernhard Molique, berømt Violinist, † 11te Novbr. i Stuttgart, 58 Aar.

Thomas Duncombe, Medlem af det engelske Underhuus. † 15de Nov. i London.

Pater Lacordaire, berømt Prædikant, Medlem af det franske Akademi, † 24de Novbr.

Howard Douglas, engelsk General, bekjendt af sine militairvidenskabelige Afhandlinger, † 8de Novbr. 82 Aar.

Udkommen er og faaes à 1 Rdl.

Portrait af C. N. Rosenkilde.

Jul. Hoffensbergs Boghandel,
Kronprindsensgade Nr. 6.

Paa Otto B. Wroblewskys Forlag er udkommen:

J. H. Wessels

samlede Digte, Boyes Udg. 3die forøgede Oplag, med Portrait, Biographie og Anmærkninger, 460 Sider. Heftet 1 Rdl., ord. indb. 1 Rd. 40 Sk., i Pragtbind 1 Rd. 68 Sk.

Rabbi Eliezer.

Dramatisk Digtning af M. Goldschmidt. Heftet 1 Rdl.

Kortfattet Kogebog

for enhver Huusholdning. Ved Anna Nielsen. 3 Mk. heftet i couleurt Omslag.

Forfatterinden har lært Kogekunsten i den berømte Jomfru Henchells Restauration i Kjøbenhavn. De Opskrifter og Anviisninger, som Bogen indeholder, ere alle prøvede ad Erfaringens Vei. Vi antage derfor, at Bogen sikkerligen vil kunne benyttes med megen Nytte i enhver Huusholdning. Den faaes i alle Boglader; i Odense hos Forlæggeren

Den Hempelske Boghandel.

Hos C. C. Lose & Delbanco (Gothersgade 11) erholdes

Almanach de l'Illustration 1862

42 Sk., de la Littérature du Théatre 36 Sk., du Magasin pittoresque, du Figaro, du Marin, de l'Univers illustré, de Napoléon, de France, pour rire, chantant, comique, musical, prophétique à 24 Sk.

1. Qvartal af „Ill. Tidendes" 3 Bind er begyndt den 1. Octb. 1861.

Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de 8 foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.

Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

Hos Andr. Fred. Høst er udkommet og faaes i alle Boglader:

Valdemar. Det blinde Tilfælde. Elise.

Tre Fortællinger af Forf. til »en ung Piges Historie«. Heftet 1 Rd. 56 Sk., indb. 2 Rd. 8 Sk., med Guldsnit 2 Rd. 24 Sk.

En ung Piges Historie.
3die Oplag.
Heftet 1 Rd. 48 Sk., indb. 2 Rd., med Guldsnit 2 Rd. 16 Sk.

Fem Fortællinger
af samme Forfatter.
Heftet 1 Rd. 16 Sk., indb. 1 Rd. 64 Sk., med Guldsnit 1 Rd. 80 Sk.

Til B. V. i Horsens. Folkekalenderen er sluttet og det egner sig ikke til Optagelse her i Bladet.

- Dick i Ribe. Biographien er skrevet og et godt Portrait ventes fra England.
- Joh . . . . . . Det Indsendte er tilbagesendt efter Adressen.
- Felix L. En Samtale angaaende det Omskrevne vil være Red. særdeles behagelig.
- En Subscribent. Destoværre stødte denne Sag paa en Hindring fra Konstnerens Side; vi have derfor maattet opgive Ideen.
- A. i Nakskov. Det samme Ord har alt eengang været benyttet.
- V. K. og Helmer Blaae. Det Indsendte kan ikke optages.
- Til Snip. Ornithobolaia kaldes den bekjendte Indretning i Tivoli til at kaste tilmaals efter Fugle: Ordet er dannet af ὄρνιϭ (Fugl) og βολαῖοϭ (hørende til et Kast).

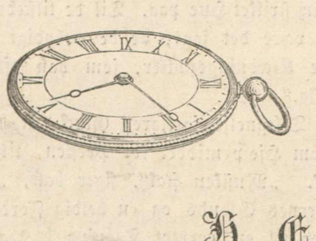

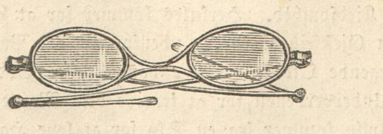

H. E. Holst's Fabrik og Lager

af Uhre, optiske, mechaniske og meteorologiske Instrumenter, er forsynet med et rigt Udvalg af Artikler passende til Presenter hvoraf fremhæves Lommeuhre i Guld og Sølv, Pariser Taffeluhre i de nyeste Modeller, Theaterkikkerter, Felt-, Jagt- og Marinekikkerter, Aneroïd- og Stuebarometre, Udhængs- og Stuethermometre, Tegnebestikker m. m. m.

Østergade Nr. 7 1ste Sal.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 115.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 8. December 1861. 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Johanne Louise Heibergs Statue af V. Bissen. — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold. — Medicinsk Gymnastik, af G. A. Drachmann. — Kong Luis I af Portugal. — Sjette Trækning af Kjøbenhavns Classelotteri.— Præstegaarden i Darum, af Beatus Dodt. — Fra Kirkegaarden IX.

Ugens Politik.

Den 5te Decbr. 1861.

Vi have atter oplevet en af disse Begivenheder, der bringe de skarpsindigste politiske Jagttagere i Forlegenhed og fremkalde et Omslag i den klarest udprægede Tingenes Tilstand. Vi sigte naturligviis til den nye Vending, Sagerne have taget ved Fængslingen af de confoedererede Staters to Gesandter, da de befandt sig paa Overreisen til Europa ombord i et engelsk Postdampskib. Vi vide allerede, hvilken Virkning dette dumdristige Skridt af et amerikansk Krigsskib har frembragt i England. Hele den engelske Nation har med den største Harme følt den Fornærmelse, man har tilføiet den. Men selv i den første Forbittrelse bevarede den tilstrækkelig Koldblodighed til at overlade Kronjuristerne at afgjøre, hvorvidt de nordamerikanske Fristaters Handling var lovlig eller ikke. Dens Taalmodighed blev ikke stillet paa nogen haard Prøve, og Dronningens retskyndige Raadgiveres Svar staaer i fuldstændig Samklang med den saarede Nationalfølelse. Det engelske Folk, dets Jurister og dets Regjering betragte det af Capitainen paa „San Jacinto" foretagne Skridt som et aabenbart Brud paa Folkeretten og som en Forhaanelse af det engelske Flag. Regjeringen er altsaa forpligtet til at søge Opreisning for denne Forhaanelse eller at hevne den paa den føleligste Maade.

Det er nu altsaa kun fra Amerika, at man kan vente en Afgjørelse, der kan forebygge en frygtelig Krig. Men vil Cabinettet i Washington desavouere „San Jacintos" Capitain? Vil det gjøre England Undskyldninger? Vil det frigive Sydstaternes to Gesandter, de Herrer Mason og Slidell? Disse Spørgsmaal opstilles med feberagtig Utaalmodighed, men de hurtige Befordringsmidler, som Fastlandet har i Jernbaner og electriske Telegrapher, mangle i det nærværende Tilfælde; Atlanterhavet har ikke villet modtage den electriske Traad, og vi ere nødsagede til at vente, indtil to Søreiser ere fuldbragte; altsaa over tre Uger, førend vi komme til Kundskab om den amerikanske Regjerings Beslutning. Saalænge maae vi lade os nøie med Formodninger. Vi vide kun, at Efterretningen om det Skete er bleven modtagen med den største Jubel i den anden Verdensdeel, at Nationen synes at ønske en Krig med England, og at man har aabnet en Subscription, der alt har indbragt 50,000 Dollars, i den Hensigt at skjenke „San Jacintos" Capitain, Officerer og Mandskab Æresgaver for deres Bedrift. Trods alle de med stor Kløgt anstillede Beregninger synes det ogsaa hævet over enhver Tvivl, om man end tager de amerikanske Forhold nok saa meget i Betragtning, at ingen Marineofficeer vilde have vovet paa egen Haand at foretage et saa dumdristigt Skridt, men at han maa have handlet ifølge Cabinettet i Washingtons udtrykkelige Befaling.

Men er det sandt, at Lincoln og hans Ministre med fuldt Overlæg have optaget en slig Kamp, saa er det vanskeligt at indsee, hvilke Grunde der kan have tilskyndet dem til at følge en saa fortvivlet Politik. Den erklærede Hensigt var, at forhindre Sydstaternes Affendinge i at komme til Europa, for at de ikke skulde overtale Regjeringerne til at anerkjende Sydstaterne. Men om Herr Mason end havde havt en Engletunge, kunde han dog ikke have fremkaldt en saadan Bevægelse i England, som Efterretningen om Flagets Forhaanelse udbredte overalt, og Herr Slidell kunde neppe have yttret Noget i Tuilerierne, der vilde have halv saamegen Vægt, som den Kjendsgjerning, at et fransk Skib ligeledes var bleven anholdt af den forvovne amerikanske Fregat, og at de forenede Staters Regjering altsaa hverken nærer Frygt for at fornærme Frankrig eller England. Dertil kommer endnu, at Norden i dette Øieblik ved sin Søexpedition til Syd-Carolina har forsøgt at falde Fjenden i Ryggen, et snildt Foretagende, da de nordlige Stater saaledes drage Fordeel af deres Overlegenhed tilsøes. Men Unionen mi-

Johanne Louise Heibergs Statue af V. Bissen.

Omkring dit Billed her i Marmorstenen
Et Folk taknemlig slynger Laurbærgrenen;
Der groer en ny, hver Gang Du sees paa Scenen.

H. C. Andersen.

ſter disse Fordele, i samme Øieblik det kommer i Krig med England, og det er umuligt at troe, at Cabinettet i Washington med systematisk Blindhed skulde trodse en slig Udsigt og selv forskaffe de oprørske Stater en af Verdens første Sømagter til Forbundsfælle.

Den Mulighed, at Lincoln og hans Ministre skulde have handlet efter en anden Magts Raad og Tilskyndelser, staaer rigtignok endnu tilbage for dem, der absolut ville forklare Bevæggrundene til Krænkelsen af Englands Flag. Denne Magt kunde naturligviis ikke være nogen anden end Frankrig, der paa den Maade søgte at give England Noget at bestille, for selv at faae frie Hænder til at fuldbyrde sine Planer i Europa. Men uagtet man i Politik maa være forberedt paa Alt, og uagtet det, der idag ansees for meget usandsynligt, imorgen fremstiller sig som det Naturligste af Verden, foreligger der dog endnu Intet, der kan begrunde en slig Mistanke. Fordi man ikke kan forstaae Bevæggrundene til den nordamerikanske Regjerings Handling, maa man imidlertid dog vogte sig for deraf at drage den Slutning, at den ikke skulde have alle de befrygtede Følger. Det er eiendommeligt for de revolutionaire Tilstande, at Regjeringerne ikke mere ere Herre over Følgerne af deres egne Handlinger. Alle et Folks medfødte og charakteristiske Lidenskaber komme da i Bevægelse, og blandt disse maa man her uheldigviis regne det mest glødende Had mod England. Regjeringen kæmper mod forfærdelige Vanskeligheder, som den paa Grund af sin hele Organisation ikke kan møde med den tilbørlige Energi, hvilket man tydeligt kan see af den afvexlende Svaghed og Dumdristighed, der betegner alle dens Handlinger. I denne Henseende befinder Nord-Amerika sig i en Stilling, der har nogen Lighed med Frankrigs i 1791 og 92, da det med Ubesindighed, men tillige med glødende Energi trodsede alle de med den indre og ydre Politik forbundne Farer, førend det endnu havde organiseret en Stridsmagt, der stod i Forhold til disse Farer. Hvor urimelig og uheldsvanger en slig Beregning end kan forekomme os, er det ikke umuligt, at der blandt Unionens nærværende Ledere findes Mænd, der betragte det som en klog Politik, at føie en Krig med Udlandet til en indre Revolution. Vi ville imidlertid ikke fordybe os i disse Betragtninger eller opregne alle de med en Krig mellem England og de nordamerikanske Fristater følgende Rædsler. Denne forfærdelige Omvæltnings sidste Ord maa være Negerslaveriets Afskaffelse; ſka Retfærdighedens Seir atter kjøbes med forfærdelige Ulykker?

Man skulde neppe have troet, at Opmærksomheden saa hurtigt vilde have ladet sig bortlede fra Spørgsmaalet om Frankrigs finantsielle Stilling, og dog bringe de amerikanske Begivenheder Foulds Program i den fuldstændigste Forvirring. Mærkeligt nok er det, at den Systemforandring, som skal forsøges, og som naturligviis maa øve sin Virkning i alle politiske Retninger, har netop dem til Modstandere, hvem man ikke kan mistænke for at nære ildesindede Hensigter mod Regjeringen. Det er saaledes uomtvisteligt, at Foulds Planer ikke kunne lykkes uden ved at indføre Besparelse i alle Statshuusholdningens Grene og navnlig i Armeen og Flaaden, og dog er det den hidtil som officieus betegnede Deel af Pressen, der nu kalder sig uafhængig og Keiserens Sag hengiven, som viser en keitet Ulyst til at gaae ind paa at nedsætte Udgifterne for at bringe Ligevægt tilveie i de fremtidige Budgetter. Man hører dem alt sige: Hvorledes kunne I forlange, at Frankrig formindsker sin Stridsmagt, naar der udbryder en Krig mellem England og Amerika? Og dog skulde det synes, som om Englands Deeltagelse i en Krig netop frembød den bedste Leilighed for Frankrig til at formindske sin væbnede Magt, og hvad der mest af Alt maatte bidrage dertil, vilde unegtelig være en hurtig og tilfredsstillende Løsning af det italienske Spørgsmaal, som fremkalder Gjæring overalt og opmuntrer de misfornøiede Nationaliteter til at frigjøre sig. Den italienske Regjering har offentliggjort sine ærlige og retsindige Forslag, der baade harmonere med de religieuse Fordringer og med Tidsaanden, og ifølge hvilke Kirken faaer Frihed, til Gjengjeld for Tabet af den verdslige Magt, der er ligesaa skadelig for den selv, som for hele Italien. Frankrig, Roms Bevogter, har negtet at overrække Paven disse Forslag, og de franske Troppers Nærværelse, der forsinker Italiens administrative Organisation, forhindrer ikke de Flygtninge, der søge Tilflugt i Rom, i at hærje de neapolitanske Provindser. Men det er ikke de eneste Følger af Frankrigs tilsyneladende Modvillie. I Turin svækkes den constitutionelle Regjering ved at være fordømt til Uvirksomhed; vi see, hvorledes Italiens bedste Patrioter opslides, og det staaer til at befrygte, at de trætte og modløse ville overgive Ledelsen af den italienske Revolution til Lykkeriddere og Rænkesmede. Man kan ikke uden Ængstelse see Italien saaledes stillet mellem en chronisk Svagheds Tilstand og farefulde Ubesindigheder. De Discussioner, der ere begyndte i Turin og under hvilke Ratazzi med uegennyttig Selvopoffrelse har understøttet Ministeriet, ville være en kraftig Henvendelse til den franske Politiks Logik og Høimodighed. Ricasoli har nys udtalt det Haab, at denne Henvendelse ikke vil være forgjeves, men mistænkeligt er det dog endnu stedse, at Frankrig har undladt at sikkre sig hele Italiens Taknemmelighed ved klogt og modigt at tage Initiativet.

Det lille constitutionelle Belgien har betalt sin Gjeld til den liberale Sag. Deputeretkammeret har med en stor Majoritet sluttet sig til Ministeriet, der blev bekæmpet af det katholske Parti, fordi det havde anerkjendt Kongeriget Italien.

Østerrig, som i dette Øieblik ikke synes at befrygte, at Stemningen i Ungarn skal give sig Luft i en aabenbar Opstand, bekymrer sig meget om de til dets Grændser stødende tyrkiske Provindsers insurrectionelle Tilstand. Uagtet Cabinettet i Wien selv erklærer, at det kun agter at holde den til Bocca di Cattaro førende Militairvei aaben, synes det dog, at den østerrigske Regjering, uden at tage Hensyn til de andre Magters Indvendinger, har isinde at intervenere i Herzegovina. Det paastaaes idetmindste i flere Hovedaviser, men lyder dog utroligt. Den i Paris afsluttede Tractat har fastsat Betingelserne for de europæiske Magters Indblanding i Tyrkiets Anliggender. Ingen enkelt Magt kan optræde i det ottomanske Rige, ingen Magt kan handle og foretage noget i de tyrkiske Provindser uden med de øvrige Stormagters Samtykke. Da selv Frankrig saae sig nødsaget til at underhandle med Europa, førend det ilede sine Troesbrødre i Syrien tilhjelp, er det ikke sandsynligt, at Østerrig kan sende sine Soldater ind i Herzegovina uden de andre Magters Bemyndigelse.

M.

Literatur.

— Blandt alle de poetiske Gaver, som Julen bringer os ventes neppe nogen med større Længsel, end de „Nye Eventyr og Historier", som H. C. Andersen nu i en lang Aarrække har ligesom givet os Ret til at fordre af ham, som nu i et Oplag paa fem tusind Exemplarer udbrede Glæde blandt Store og Smaa, Rige og Fattige, og som ikke blot vi, hans Landsmænd, men hele den civiliserede Verden beundre. Den nye Samling indeholder, som man veed: Iisjomfruen, Sommerfuglen, Psychen og Sneglen og Rosenhækken, og det Spørgsmaal, hvilken er den smukkeste, opstaaer saa naturligt, men er saa vanskeligt at besvare. I dem alle overraskes man ved den ungdommelige Phantasi, det aabne Blik for Naturens Hemmeligheder, det barnlige Sind, den næsten uudtømmelige Frugtbarhed og det uimodstaaelige Lune, der snart fremkalder vor Latter, snart aflokker os en Taare. I „Iisjomfruen" vil Læseren beundre de med store og majestætiske Træk udkastede Skildringer af Alpenaturen, medens Charaktererne, der ere tegnede langt skarpere og bestemtere, end Forfatteren i Almindelighed pleier, berettige os til at antage, at han heller ikke som Romanforfatter kan have sagt sit sidste Ord. Det Afsnit, der hedder Ørnereden, er en af de mest gribende og storartede Skildringer, vi nogensinde have læst. Og hvad skader vel det, at det er en sørgelig Historie? Digteren lærer os jo selv, at det er deiligt at flyve fra Kjærlighed til Kjærlighed, fra Jorden ind i Himlen, at der brister en Stræng, at der klinger en Sørgetone, Dødens Iiskys beseirer det Forkrænkelige; Forspillet ender, for at Livsdramaet kan begynde, Misklangen opløses i Harmoni. Derpaa kommer den kostelige lille Historie om den vægelsindede Sommerfugl — en Advarsel for alle Pebersvende — der gik ud for at frie, men ikke fandt en eneste Blomst god nok, indtil den omsider fløi mod en Rude, blev seet, beundret og sat paa Naal i en Raritetskasse, hvor den, skjøndt det ikke var ganske behageligt, trøstede sig med, at det nok er som at være gift, man sidder fast! Psychen udvikler i den skjønneste, mest tiltalende Form den ædle Tanke, at om end Konstnerens Liv er Forsagelse, ja om end Eftermælet forsvinder, om Alt, hvad Jordisk er, veires hen, lever endnu Psychen. Det lille Eventyr Sneglen og Rosenhækken, der slutter Samlingen, vidner om, at H. C. Andersen ogsaa kan svinge Satirens Svøbe, naar han vil, om han end er sikker paa, at den af Alting spyttende Snegl vil komme tilkort, naar den maaler sig med hans Rosenhække, der blomstrer i Glæde, fordi den ikke kan andet.

Af de øvrige literaire Nyheder maae vi her indskrænke os til at omtale: „Lyriske Digte og Romancer" af C. Hauch, der sikkert har overrasket hele Folket ved en rig og svulmende Lyrik, som man ikke er vant til at finde hos denne, mest i den episke og dramatiske Retning beundrede Digter. — Kristian Arentzen har ligeledes udgivet en Digtsamling, i hvilken der aabnes os et Indblik i en poetisk Natur, som gjennem en ærlig Stræben og en alvorlig Kamp omsider har opnaaet Ro i sit Indre. — Forfatteren til „En ung Piges Historie" har udgivet: Tre Fortællinger, af hvilke „Det blinde Tilfælde" rigtignok forekommer os at være altfor skizzeret, medens derimod „Elise" bestyrker de Forhaabninger, som denne Forfatter ved sin første Fremtræden vakte. — Fremdeles ville vi nævne: „Den sorte Ravn", som har vakt en vis Opsigt, paa Grund af den Berlingske Tidendes hensynsløse Anmeldelse. Dette Digt frembyder ogsaa den Mærkelighed, at de forskjellige æsthetiske Autoriteter: Nogle Kritikere i Dagbladene paa den ene Side, J. L. Heiberg og Hauch paa den anden Side, have været høist uenige om dets Værd. Uden paa nogen Maade at ville opkaste os til Dommer i denne vigtige Sag, troe vi dog, at de fleste Læsere ville være enige med os, naar vi paa dette Arbeide anvende Schillers Ord om Marie Stuart og sige, at det i ethvert Tilfælde er bedre, end dets Rygte.

— „Valkyrien", et nordisk Digt i tyve Sange, er et virkelig stort Arbeide i vor paa store Tanker fattige Tid. Og Tanken heri er reen og kraftig; Alfhilde er skildret med Ømhed og Varme, Alf med Kraft, og den dæmoniske Figur, Trude, en Troldkvind, fremkalder en egen gaadefuld Kuldegysen. Det hele Digt minder om Oehlenschlæger i Anlæg og Bearbeidelse, men Tanken er original og Versformerne for Størstedelen klangfulde og valgte med Smag. Det er neppe for meget at sige, at den unge Digter, hvis Navn kun er en offentlig Hemmelighed, har en Fremtid for sig; thi sjeldent har et første Ungdomsarbeide indeholdt et saadant Vidnesbyrd om digterisk Begavelse som dette.

— Tiecks „Juleaften" er bestemt til at være en lille Julegave, men bliver det vist ikke hos os; thi noget mere Forskruet og Affecteret, end at lade et 6 Aars Barn holde moralphilosophiske Forelæsninger, vil man ikke let finde hos nogen anden Forfatter.

Krigsvæsen.

— Den franske Regjering er utrættelig i sine Forsøg med Krigsredskaber. Den prøver nu atter en ny Opfindelse, som skal sætte Fodfolk istand til at gaae paa Vandet uden at synke, hvilket bevirkes ved, at hver Mand forsynes med et Par Gummielasticums Støvler og Beenklæder i eet Stykke, med en lille Luftbeholder nedenfor Beltet og en tung Gjenstand ved hver Fod. Prøverne skulle have havt et meget tilfredsstillende Udfald.

Jernbaner og Telegrapher.

— Arbeidet paa den store electriske Telegraph-Linie, som anlægges af Russerne for at tilveiebringe en Forbindelse mellem Sydchinas Havne og Amerika, skrider rask frem, ledet af Oberst Romanoff, der allerede er fordeelagtigt bekjendt ved sine smukke Kort over Amuregnen.

— Den over 350 Mile lange Søtraad til Telegraphen mellem Malta og Alexandria, er lykkeligen blevet nedlagt.

Blandinger.

— Ved York Væddeløbene i Slutningen af Efteraaret indgik to Herrer et Væddemaal: om de Damer, der vilde indfinde sig til Løbene i Curragh et Par Uger derefter, vilde være smukkere end de, som sædvanligviis bivaane Ascotløbet, eller ei. Sagen kunde naturligviis kun afgjøres ved Skjøn, hvilket blev overdraget en af Morning Heralds Redacteurer, men Bladene have ikke berettet Udfaldet.

— Mayoren af Wolverhampton indtog nylig i Selskab med flere Herrer nogle Forfriskninger i en besynderlig Spisestue, nemlig i en brand- og dirkefri Pengekasse. Denne Kasse er forfærdiget for det engelske Skatkammers Regning, til Brug i China; den er over 8 Alen lang, 6 Alen bred og henved 4 Alen høi. Materialet er Smedejern og Døren er beklædt med Staal, Laasene ere fuldkomment dirkefrie; det hele lille Huus veier 40,000 Pund og er sandsynligviis den største Pengekasse i Verden.

— En Crocodil slap i Sommer bort fra et omreisende Menageri, medens dette opholdt sig i Ladenburg i Storhertugdømmet Baden. Kort efter saae man den i Neckarfloden; som Følge heraf forbød Øvrigheden al Baden i denne Flod og Fiskerne droge ud for at fange Udyret, hvilket tilsidst lykkedes dem ved Hjelp af et meget stærkt Net. De sendte da strax Bud efter Eieren; da han indfandt sig, viste Crocodilen stor Glæde ved at see ham — paa hvilken Maade forklares ikke nærmere, men Abc'en har lært os, ikke at fæste stor Lid til denne Dyrarts Sindsbevægelser.

Medicinsk Gymnastik *).

(Af G. A. Drachmann).

Den Tanke igjennem Legemsøvelser at paavirke det menneskelige Legeme saaledes, at de ikke eftertragte bestemte Færdigheder, der have et udenfor selve Legemsudviklingen liggende Formaal til Gjenstand, men netop have til Opgave alsidig at udvikle det menneskelige Legeme til den størst mulige Fuldkommenhed i alle de Retninger, som de legemlige Evner tilstede, er meget gammel og allerede bragt til Udførelse i den græske Hedenold. Hvad herigjennem har kunnet udrettes, er noksom bekjendt — den hele oldgræske Ungdoms Opdragelse, den herigjennem vakte næsten fuldendte Skjønhedssands, de olympiske Lege og de næsten exempelløse Krigsbedrifter i det gamle Grækenlands Blomstringstid bære herom de smukkeste Vidnesbyrd. Hvad der imidlertid for den større Almeenhed maaskee er mindre bekjendt, er, at Legemsøvelser omtrent ligesaa længe ere blevne benyttede i Behandlingen af Sygdomme, altsaa som Lægemiddel, en Anvendelse af Legemsøvelser, der i de senere Aar har faaet en ikke ringe

*) Nærværende lille Opsats er et Uddrag af en noget længere Afhandling om samme Emne, der er bleven foredraget i „Philiatrien", optaget i „Bibliothek for Læger" og udkommet som „særskilt Aftryk."

Forf.

Udbredelse i Udlandet, og i den sidste Tid ogsaa er søgt indført hos os, hvorom et Par oplysende Bemærkninger muligen ikke ville være dette Blads Læsere uvelkomne.

For at sætte Læserne ind i den Tankegang, der har bragt dette Middel ind under Lægevidenskabens Omraade, vil en kortfattet orienterende Fremstilling af de Virkninger, som Legemsøvelser vides at have paa det sunde menneskelige Legeme, være fornøden, da det kun derigjennem bliver muligt at forstaae Virkningerne paa det syge. Enhver vilkaarlig Muskelsammentrækning (altsaa enhver vilkaarlig Bevægelse) betinger en Villiesakt; den vitale Strøm (Nervekraften) maa altsaa igjennem Nerveledningen føres hen til det Lem eller den enkelte Muskel, som skal sættes i Bevægelse; Innervationen (Nervekraften og Nerveledningen) er altsaa først i Virksomhed og dennes uskadte Stand er den første Betingelse for, at Bevægelsen kan finde Sted. Det er saaledes en Kjendsgjerning, at enhver Afbrydelse af denne til Musklen, Nervens Gjennemskæring f. Ex., ophæver Virkningen, Bevægelsen udebliver, den Deel, hvortil den gjennemskaarne Nerve svarer, bliver lammet. En lignende Virkning har Afbrydelsen eller Forstyrrelsen af det frie Blodtilløb til den bevægede Organdeel eller til den enkelte Muskel; Delen svulmer, der indtræder en Følelse af Sløvhed og Lamhed i den og Bevægelsen udebliver. Det er altsaa paa Innervationen, Kredsløbet og de egentlige Bevægelses-Redskaber, Muskler, Sener, Baand og Ledemod, at Legemsøvelserne først og fremmest yttre deres Virksomhed. Vi see derfor ogsaa, naar Legemsøvelserne udføres nogenlunde vedholdende og oftere gjentages, at Legemsvarmen forøges; de Legemsdele, der fortrinsviis øves, ernæres og udvikles kraftigere, blive stærkere og mere smidige, og udføre, efter en given Tid, med Lethed og Kraft Bevægelser, der førend Øvelsens Begyndelse syntes umulige. Men ligesom ethvert andet, Villien undergivet Organ i Legemet, trænge ogsaa Bevægelsesorganerne til Hvile. Efter en kortere eller længere Tids fortsat Øvelse og Anstrængelse opstaaer ogsaa i Muskelsystemet en Trang til Ro, som vi kalde Træthed, der, naar den ikke tilfredsstilles, gaaer over til en Følelse af Mathed og Svækkelse, som til Slutningen umuliggjør Bevægelsen. Disse ere Legemsøvelsernes første og umiddelbare Virkninger. Men ifølge den nære Forbindelse, som næsten alle vore Organer staae i til Innervationen og Kredsløbet, ville disses forøgede Virksomhed under Legemsøvelserne ogsaa nødvendigviis yttre deres Indflydelse paa de fleste, om ikke paa alle Functioner i Legemet. Enhver Livsyttring er nemlig forbunden med et Tab, som fordrer Erstatning; men intet Tab er saa skadeligt for Organismen, som den, der medfører en Svækkelsestilstand, der vanskeliggjør Erstatningen. Legemsøvelserne, naar de anvendes methodisk og som de bør, høre ikke under den Classe af Livsyttringer, der have denne Virkning. Tvertimod, den maadeholdne Anvendelse deraf forøger Appetiten, virker befordrende paa Fordøielsen og paa alle de Livsyttringer, som staae i nær Forbindelse hermed: Ernæring, Affondring og den hele Række Forandringer, hvis Formaal er Erstatning (Reproduction). Navnlig forøges Kredsløbet ved Nervesystemets Indvirkning paa Hjertets Muskelapparat, der virker med større Kraft og Hurtighed, en Virkning, der er desto kjendeligere, jo stærkere og mere vedholdende Legemsøvelserne ere.

Naar det organiske og vitale Tab, som Legemsøvelserne nødvendigviis foraarsage, bliver ligesaa fuldstændig og hurtig erstattet, som det finder Sted, maa heraf følge en heel Række af Forandringer i den hele indre Oeconomi og navnlig et forøget Stofskifte. Thi naar Fordøielsen og Krebsløbet ere forøgede, maae nødvendigviis de hermed i Forbindelse staaende Functioner, for at Ligevægten kan vedligeholdes, ligeledes forøges, hvorfor vi ogsaa see, at Aandedrættet bliver hurtigere og dybere, at Lungerne optage en større Mængde Luft, at den udaandede Luft indeholder mindre Ilt og mere Kulsyre, at Legemsvarmen og Hududdunstningen forøges, kort sagt, at en Række Forandringer foregaaer i Stofskiftet, der afgive Beviis for saavel en livligere Stofvexel som en større Forbrug af Stof, end under almindelige Forhold. Derfor viser det sig ogsaa, at uagtet Ernæringen er forøget, Legemet snarere aftager end tiltager i Fedme hos de Individer, der øve Gymnastik i en større Udstrækning.

Der er imidlertid endnu et Organ af den høieste Betydenhed, hvorpaa Legemsøvelserne yttre deres Indflydelse — Hjernen nemlig. Den Deel af Hjernen, som forestaaer de vilkaarlige Bevægelser, maa nødvendigviis være i en forøget Virksomhed, hvilket har tilfølge, at de Dele af det samme Organ, der ere Redskaber for de affective og mentale Evner, ifølge physiologiske Love, forholde sig passive eller ere lidet virksomme, hvorfor ogsaa hine udvikles paa disses Bekostning, naar Legemsøvelser ere den daglige og vedvarende Beskjæftigelse. Vi kunne iagttage denne Virkning i den rolige, uforstyrrede og i Almindelighed dybe Søvn, som saadanne Mennesker i Regelen nyde, ligesom det ogsaa er bekjendt, hvilken Indflydelse det legemlige og reent mechaniske Arbeide udøver ved at afstumpe en unaturligt forhøiet Følelse, neddæmpe en levende Phantasi, ordne og langsomgjøre den for hurtige og altfor livlige Tankevexel. Saavel de intellectuelle som moralske Evner ere i Almindelighed lidet udviklede hos dem, der udelukkende beskjæftige sig med anstrængende legemligt Arbeide, og Athleterne ere iligemaade i Almindelighed lidet begavede Naturer i aandelig Henseende.

Disse ere omtrent de væsentligste Virkninger, som vi vide, at Legemsøvelserne have paa det sunde Menneske. Der er imidlertid Momenter, som, uagtet de ikke staae i umiddelbart Forhold til Legemsøvelsernes Udførelse, dog have en ikke ringe Virkning paa Udøveren, paa den Lethed, den Kraft og Udholdenhed, hvormed Legemsøvelserne kunne udføres og som det er af Vigtighed at kjende — det er Beskaffenheden af de Forhold, hvorunder Udøvelsen finder Sted og hvilke Udøverne ere undergivne. Reen, frisk, tør og kølig Luft, Vinter og Foraar, Morgentimerne, et lyst, ikke solbeskinnet, noget høit beliggende Opholdssted, fri Luft eller større, rummelige, godt ventilerede Rum, kolde Bade, nogenlunde rigelig og kraftig Kost, fuldendt Maveforddøielse, maadeholden Nydelse af irriterende Drikke, saasom Kaffe, Vin, Øl, have en bestemt Indflydelse paa den Lyst, den Lethed, den Energi og Udholdenhed, hvormed Legemsøvelserne foretages, hvorimod en modsat eller mindre god Beskaffenhed af de nævnte Forhold have en ligesaa bestemt Indflydelse paa Legemets Bevægelses-Apparat i en aldeles modsat Retning.

Men ligesom en maadeholden Anvendelse af Legemsøvelser, afpasset efter Kjøn, Individualitet og Legemsconstitution, har det ovennævnte gavnlige Virkninger paa Legeme og Sjæl, har Overmaalet enten i Henseende til Varighed eller Styrke en ligesaa skadelig. I de overanstrængte Legemsdele spores en Følelse af Ømhed og Uformuenhed til al videre fortsat Anstrængelse; Appetiten formindskes, Fordøielsen forstyrres, Kredsløbet er i høi Grad forøget, Aandedrættet fremskyndet og stønnende, Lysten til aandeligt Arbeide for længere Tid tabt; et almindeligt Ildebefindende, der kan gaae over til en febrilsk Tilstand, ja endog til betydeligere Sygdomstilfælde og da især i Brystorganerne, kan blive Følgen af en saadan Misbrug.

Da ethvert af vore Organer, men især de egentlige Bevægelses-Redskaber, efter en længere eller kortere Tids Virksomhed trænger til Hvile, og tilkjendegiver denne Trang ved en bestemt og uafviselig Følelse af Nødvendighed, bør efter enhver nogenlunde vedholdende Legemsøvelse denne Trang tilfredsstilles og derfor altid Hvile, og navnlig af de respective Dele, der fortrinsviis have været i Virksomhed, afvexle med Bevægelse, for at det lidte Tab kan faae Tid til at blive erstattet, uden at deraf med Nødvendighed følger, at det hele Bevægelses-Apparat trænger til Hvile.

Ligesom Overmaal af Legemsbevægelse har en skadelig Indvirkning paa Sundheden, saaledes har Mangelen paa tilstrækkelig Legemsbevægelse en ligesaa bestemt paaviselig Indflydelse og afgiver en rig Kilde til en stor Deel af de Indispositioner og Sygdomme, der ere saa almindelige i de større Byer og i den Classe af Samfundet, hvor iøvrigt alle Betingelser for et sundt og kraftigt Liv maatte antages at være tilstede, hvilket fortrinsviis finder sin Anvendelse paa det kvindelige Kjøn, uagtet det mandlige ingenlunde er udelukket. „Mangelen paa Legemsbevægelse“, siger en berømt fransk Læge og Forfatter, „der har en saa svækkende Indflydelse paa Constitutionen i det Hele, fremavler en eiendommelig Tilstand i Hjernen: der udvikler sig en Irritabilitet, en forhøiet og uregelmæssig Modtagelighed, en Tilbøielighed til Overdrivelse af ethvert Indtryk, der kan betragtes som det første Skridt til de saa almindelige nerveuse Affectioner hos vore i de store Byer i Luxus og Blødagtighed opdragne unge Damer.“ Men det er ikke alene til Hjernen og Nervesystemet, at Mangelen paa tilstrækkelig Legemsbevægelse indskrænker sine Virkninger, Aandedræts-, Kredsløbs- og Fordøielsesorganerne paavirkes maaskee i en endnu høiere Grad. Naar man seer den Velhavendes og Riges Børn have et blegt og sygeligt Udseende, sygne hen og døe af de samme Sygdomme, som den Fattiges og Nødlidendes, saa ville maaskee de Fleste studse ved at erfare, at Aarsagerne ere de samme — Mangel paa tilstrækkelig Næring, saa at man med en anden udmærket fransk Læge og Chemiker (Bouchardat) er berettiget til at udtale den Paradox, „at den Riges Barn, der er omgivet af Overflødighed, sygner hen og døer af Mangel.“ For at kunne forstaae dette, ville følgende Sætninger, laante af den paapegede Forfatter, give fornøden Oplysning. „Medens den Fattiges Barn bruger Lidet, fordi det faaer Lidet og ernæres slet, saa bruger den Riges Barn Lidet, fordi det, indesluttet i varme og lukkede Værelser, mangler Bevægelse og mangler en ved Kulden fortættet og derfor iltrig Luft; heraf kommer dets Madlede, dets fordærvede Smag og sluttelligen dets utilstrækkelige Forbrug i Forhold til Organismens Trang, Omstændigheder, under hvilke Brystsyge ganske særlig angriber de Riges Børn.“ Man kunde hertil endnu føie, foruden Mangel paa Bevægelse og paa god, sund og frisk Luft, Krafttabet ved aandelige Anstrængelser, da disse i Regelen følges ad og især have hjemme i vore overfyldte Skoler, dog ingenlunde kunne siges at være udelukkede fra Hjemmet, fra Contorer og Studereværelser. Det er især Mangelen paa den fornødne Hurtighed i Stofskiftet, paa Fornyelsen af de forbrugte Organdele og disses fuldstændige Udskillelse, der er Hovedkilden til de sygelige Tilfælde, Fordøielsessvækkelse, Blegsot, Brystsyge, Kjertelsyge og andre langvarige Lidelser og Sygdomme, som Mangel paa tilstrækkelig Legemsbevægelse og Mangel paa reen, frisk og sund Luft fremavle og som de kraftigste Næringsmidler ligesaa lidt som de fortrinligste Lægemidler kunne erstatte.

Efter denne kortfattede Fremstilling af Legemsbevægelsernes Virkning, saavel i deres maadeholdne Anvendelse som i deres Overmaal og deres Mangel, vil det neppe længer være vanskeligt at forklare sig den Nytte, som de i mange Tilfælde ville kunne forskaffe saavel til Forebyggelse som Helbredelse af ikke faa Lidelser og Sygdomme.

Derfor har ogsaa, som alt tidligere berørt, allerede i Lægevidenskabens tidligste Udviklingsperiode, Opmærksomheden været fæstet paa denne Gjenstand, og uagtet en dybere gaaende historisk Forskning har kunnet forfølge Sporene af dens Anvendelse i lægevidenskabeligt Øiemed til de tidligste Tider og blandt de ældste Culturfolk, Ægypterne, Indierne og Chineserne, saa er det dog især i det gamle Grækenland, at vi træffe paa bestemte historiske Kjendsgjerninger, der bevise, hvilket Værd de gamle græske Læger, Æskulaps Præster, tillagde Legemsbevægelser og Legemsøvelser i Sygebehandlingen. I det berømte Tempel ved Epidaurus, reist til Æskulaps Ære, og i sammes hellige Enemærker, hvor Ingen maatte føde og Ingen maatte døe, hvor de Helbredede optegnede de Sygdomme, hvoraf de havde lidt, og de Midler, som de skyldte deres Helbredelse, paa Templets Søiler, vare Legemsbevægelser og Legemsøvelser i Forbindelse med Opholdet i den friske og sunde Luft og den smukke Natur, som omgav Templet, tilligemed en diætetisk og regelmæssig Levemaade, de væsenligste Midler, hvoraf der gjordes Brug og som skaffede dette Sted en saa stor Berømthed. Det var dog først senere, at en berømt græsk Læge, Herodicas fra Silymbria, Hippokrates' Lærer, bragte Legemsøvelsernes Anvendelse i Sygebehandlingen i System, den saakaldte „gymnastiske Medicin“ og forskaffede dem en vid Udbredelse, men destoværre ogsaa, som en Følge af Misbrug og Overdrivelse, en ufortjent Forglemmelse. Det kan ikke være Hensigten paa dette Sted at give en videregaaende Analyse af denne Gjenstands historiske Udvikling, kun saameget være sagt i Forbigaaende, at de ældste lægevidenskabelige Skrifter indeholde Antydninger til dette Middels Benyttelse og at de berømteste Læger, saavel fra forrige som dette Aarhundrede, anbefale dets Brug; for vort eget Lands Vedkommende vil følgende Citat, taget af H. Callisens „physisk-medicinske Betragtninger over Kjøbenhavn“, i Capitlet „Børneopdragelse og Underviisning“, vise, at han ikke var fremmed for deres Anvendelse, da han paa en ligesaa smuk som oplysende Maade udvikler Legemsøvelsernes store Betydning for Børneopdragelsen, netop i den Retning, der beskæftiger os her. Han slutter nemlig sin kortfattede historiske Udsigt over Legemsøvelsernes Anvendelse hos Oldtidens Folkeslag saaledes:

„Ogsaa som Lægemiddel vare gymnastiske Øvelser efter Galenii, Plinii, Cassii, Herodots og Fleres Vidnesbyrd i en høi Grad af Anseelse til Helbredelse af de mest indviklede Sygdomme; hvilken Deel af Lægevidenskaben i vore Tider ikkun sjelden bliver anvendt, og sjeldnere, end den fortjener.“

Æren af at have gjennemført dette Middel i den praktiske Medicin tilkommer imidlertid Svenskeren Peter Henrik Ling, født 1776, død 1839 som Forstander for det paa Statens Bekostning opførte og underholdte gymnastiske Institut i Stockholm.

Ligesom den pædagogiske Gymnastik gaaer ud paa at øve det menneskelige Bevægelses-Apparat i sin Heelhed til en ligelig harmonisk Uvikling og har det sunde Legeme til Gjenstand, saaledes har den medicinske Gymnastik til Hensigt at øve eller sætte i Virksomhed enkelte, nøie forud bestemte Partier af Muskelapparatet eller Organer, der kunne naaes ved en ydre Paavirkning, for derved at opnaae ikke alene de umiddelbare Virkninger paa disse enkelte Organdele, men i Almindelighed ogsaa en mere middelbar paa andre i nærmere eller fjernere med dem i Forbindelse staaende Organer eller Functioner, for derved at bringe en tabt Ligevægt, en Forstyrrelse i en eller anden Livsfunction eller i reent mechaniske legemlige Forhold tilbage. Dette er Tanken i den Lingske Methode, saaledes som den er undfanget af Ling og udviklet igjennem, hvad man vel nu kan kalde en medicinsk-gymnastisk Skole.

Man vil let kunne skjønne, at Methoden maa forudsætte nøie Kundskab til det menneskelige Legeme saavel i sund som syg Tilstand, naar den ikke skal henfalde til reen Empiri, og kunne forfølge i sin yderste Detail Virkningen af det Middel, som den anvender, naar den skal kunne gjøre Krav paa at kaldes videnskabelig.

Selve Udførelsen, der er at betragte som en lokaliseret Gymnastik, hvor det er af Vigtighed udelukkende at kunne faae enhver enkelt Muskel eller hvert Muskelcomplex sat i Virksomhed, vilde, dersom man derved skulde have betjent sig af de samme Midler, som den pædagogiske og de andre brugelige gymnastiske Methoder, have behøvet et overordentlig stort og meget sammensat Apparat. Denne Ulempe er Ling kommet ud over paa en meget sindrig og i alle Henseender fyldestgjørende Maade, idet han, hvad der danner Særkjendet ved hans Me-

Fig. 1.

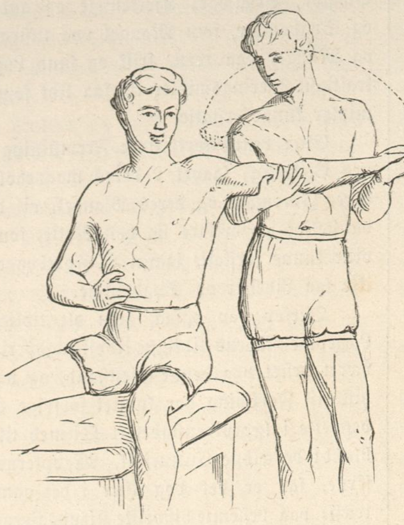

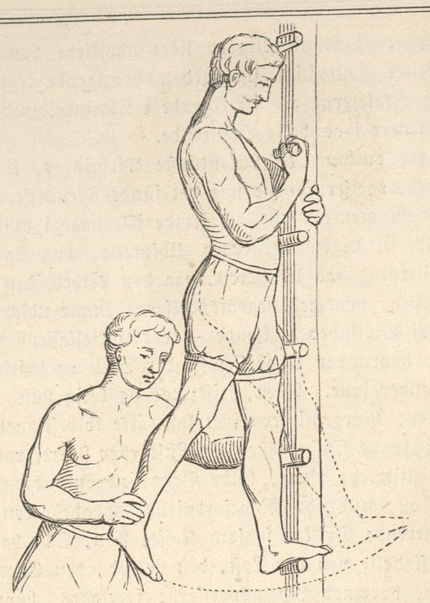

Fig. 2.

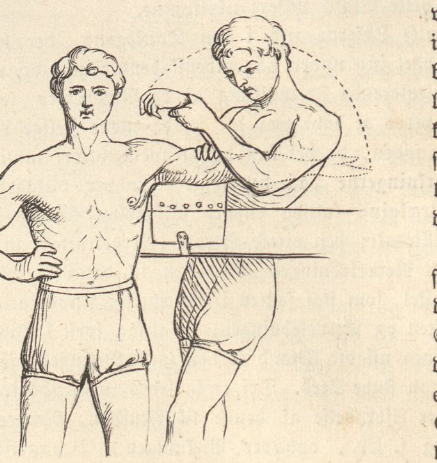

thode, istedetfor saagodtsom ethvert Apparat, forskaffede sig det fuldkomneste i et andet levende menneskeligt Legeme, der, udannet netop i den Hensigt at være Apparat, opfylder alle Fordringer, som kunne stilles til et saadant, og overgaaer dem alle ved med Bevidsthed at udføre og kunne nuancere i alle Grader enhver ønskelig Paavirkning. Disse saaledes oplærte Individer af begge Kjøn ere de saakaldte Gymnaster, der ere at betragte som Apothekere og Lægemidler tillige.

En kort Beskrivelse med de vedføiede Afbildninger ville, antager jeg, give et nogenlunde anskueligt Billede af denne Gymnastikmethodes Udførelse.

Enhver Legemsbevægelse er enten aktiv, passiv eller en Sammensætning af begge. Af de reent aktive Bevægelser, der udføres af den Paagjeldende alene uden nogen fremmed Hjelp og uden Apparater, betjener den medicinske Gymnastik sig saagodtsom slet ikke; de sammensatte, hvortil henregnes Ridning og de med denne beslægtede Bevægelser, have ogsaa en meget indskrænket Anvendelse, hvorimod de reent passive, der udføres af Gymnasten med den Syge, der forholder sig ganske passiv, bestaae af et meget betydeligt Antal af høist forskjellige Paavirkninger, saasom passive Bevægelser i alle de Retninger, som de respective Led i det menneskelige Legeme tillade, Anvendelse af Tryk, mere eller mindre vedholdende, af ydre eller indre for saadant Tryk tilgængelige Organer, Blodkar og Nerver, Punkteringer, Hakninger, Strygninger, Frotteringer, Valkninger osv. De overveiende hyppigst benyttede Bevægelsesformer ere de saakaldte halvt aktive eller duplicerede Bevægelser, hvis Antal er steget til henimod 3000, og ere eiendommelige for den Lingske Methode. I disse tage saavel den Syge som Gymnasten Deel, idet hin enten overvinder den Modstand, som denne sætter mod hans Bevægelse, eller omvendt, i første Tilfælde kaldes den dupliceret aktiv concentrisk (begge Musklers Tilheftningspunkter nærme sig hinanden), i sidste Tilfælde dupliceret aktiv excentrisk (begge Musklers Tilheftningspunkter fjerne sig fra hinanden).

Disse Forhold ville letteligen forstaaes af vedføiede Afbildninger Fig. 1 og 2, hvor Fig. 1 fremstiller en dupliceret aktiv concentrisk, Fig. 2 en dupliceret aktiv excentrisk Bevægelse.

De forskjellige Legemsbevægelser udføres i forskjellige, men bestemte Stillinger, de saakaldte Udgangsstillinger, enten liggende, siddende, halvtliggende, halvtsiddende, staaende, suspenderet, og de Syge fixeres i disse enten af en eller flere Gymnaster, eller, hvad der er almindeligst, tillige ved Hjelp af simple Apparater, hvoraf ingen andre bruges end dem, der have Hensyn til Bevægelsens Udgangsstilling, da, som anført, Gymnasten udgjør det egentlige Bevægelses-Apparat. De Lægemidler, der ikke ere medindbegrebne i den foreskrevne Bevægelse, hvile eller holdes fixerede. Enhver aktiv dupliceret Bevægelse bliver gjentaget tre Gange efter hinanden og Kraft og Modstand maae staae i bestemt Forhold til hinanden, ligesom forskjelligt nuanceres efter den Syges Kræfter, Individualitet og Letheden eller Vanskeligheden af den Bevægelse, som skal udføres; Modstand og Kraft maae aldrig drives til nogen Yderlighed, saa at Bevægelsen faaer Characteren af en Brydning eller Kraftprøve. Efter enhver saaledes tre Gange gjentagen Bevægelse, der kaldes fuldstændig, pauseres fem Minutter, hvilken Tid af den Syge benyttes til at tage sig Bevægelse i Gymnastiklokalet, hvorefter den samme eller anden Bevægelse gjentages, og dette fortsættes i Almindelighed een Time ad Gangen, og sjeldent oftere end eengang i Døgnet. Duplicerede aktive og passive Bevægelser forenes ofte og anvendes ikke sjeldent samtidigt.

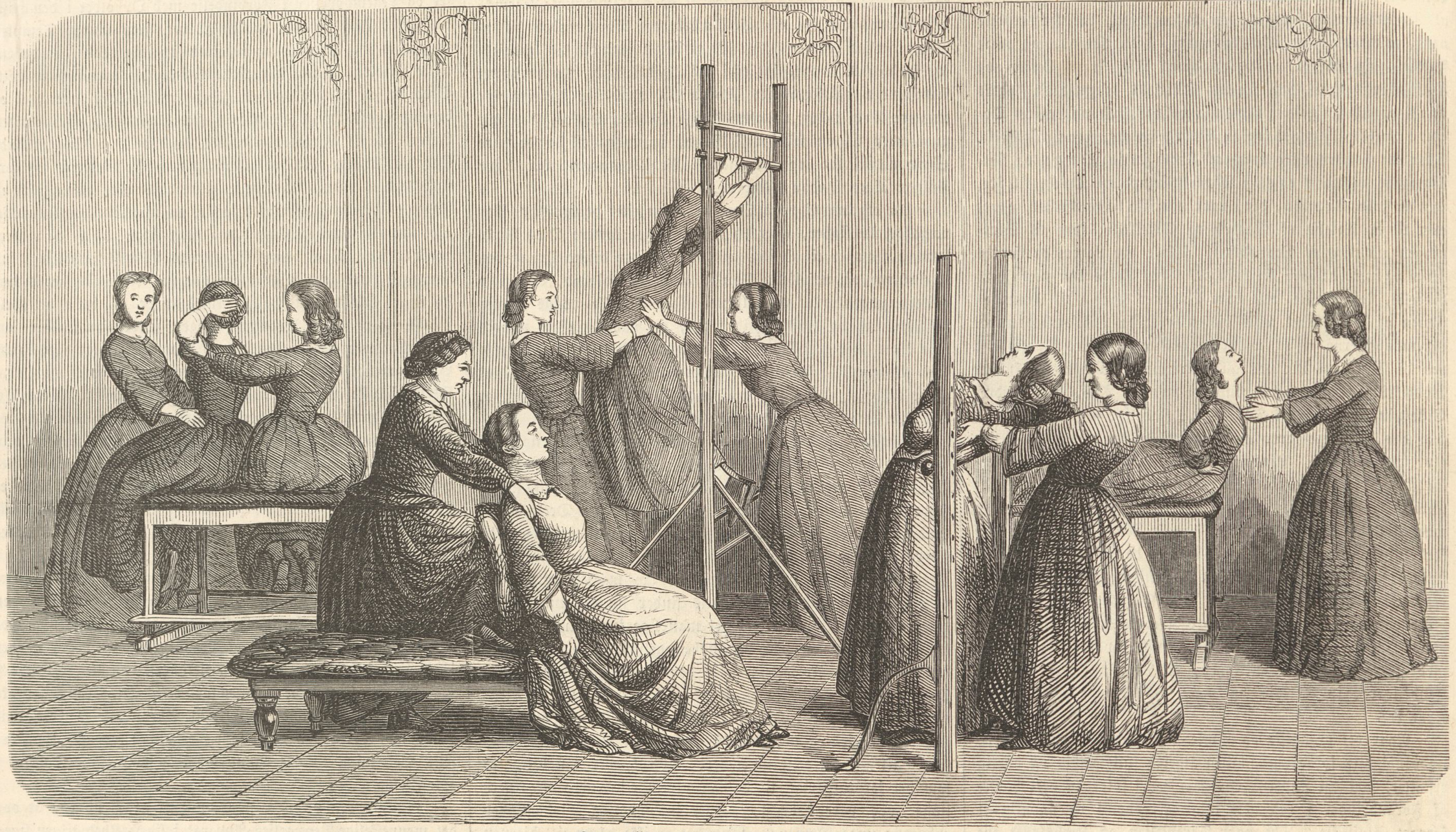

Gymnastiklocale for orthopædiske Øvelser.

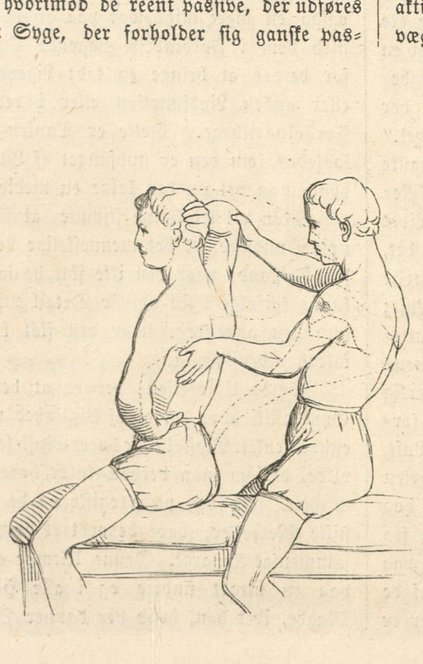

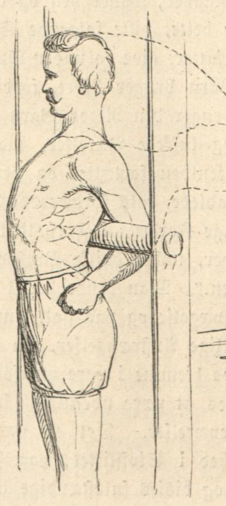

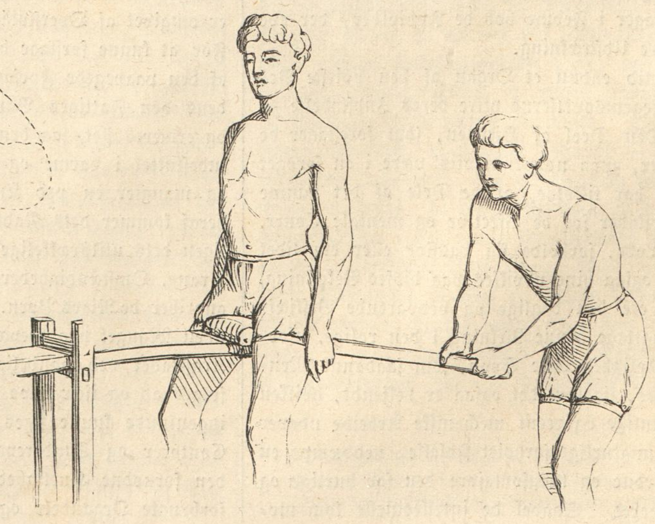

Kong Luis I. af Portugal.

Paa Grund af flere ligesaa overraskende som uventede Dødsfald har den unge Hertug af Oporto besteget den portugisiske Throne under Navn af Kong Luis den Første. Efterat hans Moder, Donna Maria da Gloria, der ikke var ældre end den engelske Dronning, var afgaaet ved Døden, gik hendes Krone i Arv til hendes ældste Søn, Don Pedro; han var kun sexten Aar gammel, og da han nogen Tid derefter indgik et høist lykkeligt Ægteskab med en tydsk Prindsesse, var der ikke stor Udsigt til, at hans Broder skulde have besteget Thronen. Men Ulykken har i den seneste Tid ubønhørligt forfulgt den portugisiske Kongeslægt. Først døde den unge Dronning, der i kort Tid havde forstaaet at vinde sine Undersaatters begeistrede Hengivenhed; derpaa døde en af Kongens Brødre, Don Fernando; en anden Broder, Don Augusto, kastedes paa Sygeleiet, og da omsider Kongen selv blev bortrevet af en hidsig Feber, som han og hans Broder havde paadraget sig paa en Reise gjennem den moradsige Provinds Alentejo, troede en Deel af Befolkningen, rigtignok uden al Grund, paa en Forgiftelse, for hvilken man gav de paa en Jernbane ved Hovedstaden arbeidende Spaniere Skyld. I det første Dieblik saae disse sig derfor udsatte for forskjellige Forfølgelser, men Gjæringen lagde sig snart, og Roligheden er nu fuldstændig gjenoprettet.

Den nye Konge af Portugal, som, ledsaget af sin Broder Don Juan, havde gjestet de Franskes Keiser i Compiegne, indtraf den 14de November i Lissabon og blev strax proclameret. Efter Don Pedros dødelige Afgang havde Statsraadet samlet sig, og ifølge Opfordring overtog hans Fader, Don Fernando, Regentskabet, indtil den retmæssige Arving til Braganzaernes gamle Throne var ankommen. Den 15de November aflagde den nye Konge Ed paa Forfatningen; han er fire og tyve Aar gammel, har nydt en omhyggelig Opdragelse, og i Selskab med sin Broder har han tidligere besøgt England, Frankrig, Italien, Schweitz og Belgien.

Uagtet Don Pedro ikke havde udført nogen mærkelig Bedrift under sin korte Regjering, blev han dog betragtet som en forstandig Fyrste, der med Alvor tog sig af Regjeringen og nærede den mest levende Deeltagelse for sine Undersaatters Vel, medens han heller ikke forsømte nogen Leilighed til at lægge sit frihedselskende Sindelag for Dagen. Den unge Hertug af Oporto, Portugals nuværende Konge, har under sin Broders rolige Regjeringstid savnet enhver Leilighed til at udmærke sig, selv om hans Alder ikke havde udelukket ham fra Deeltagelse i de politiske Begivenheder. Han tjente ombord i Flaaden og var Orlogscapitain, da Kronen tilfaldt ham. Medens Don Pedros Alvorsfuldhed undertiden endog grændsede til Tungsind, skal den nuværende Konge være i Besiddelse af et langt livligere og mere jovialt Temperament; alle hans Omgivelser paastaae, at hans liberale Sindelag er hævet over enhver Tvivl.

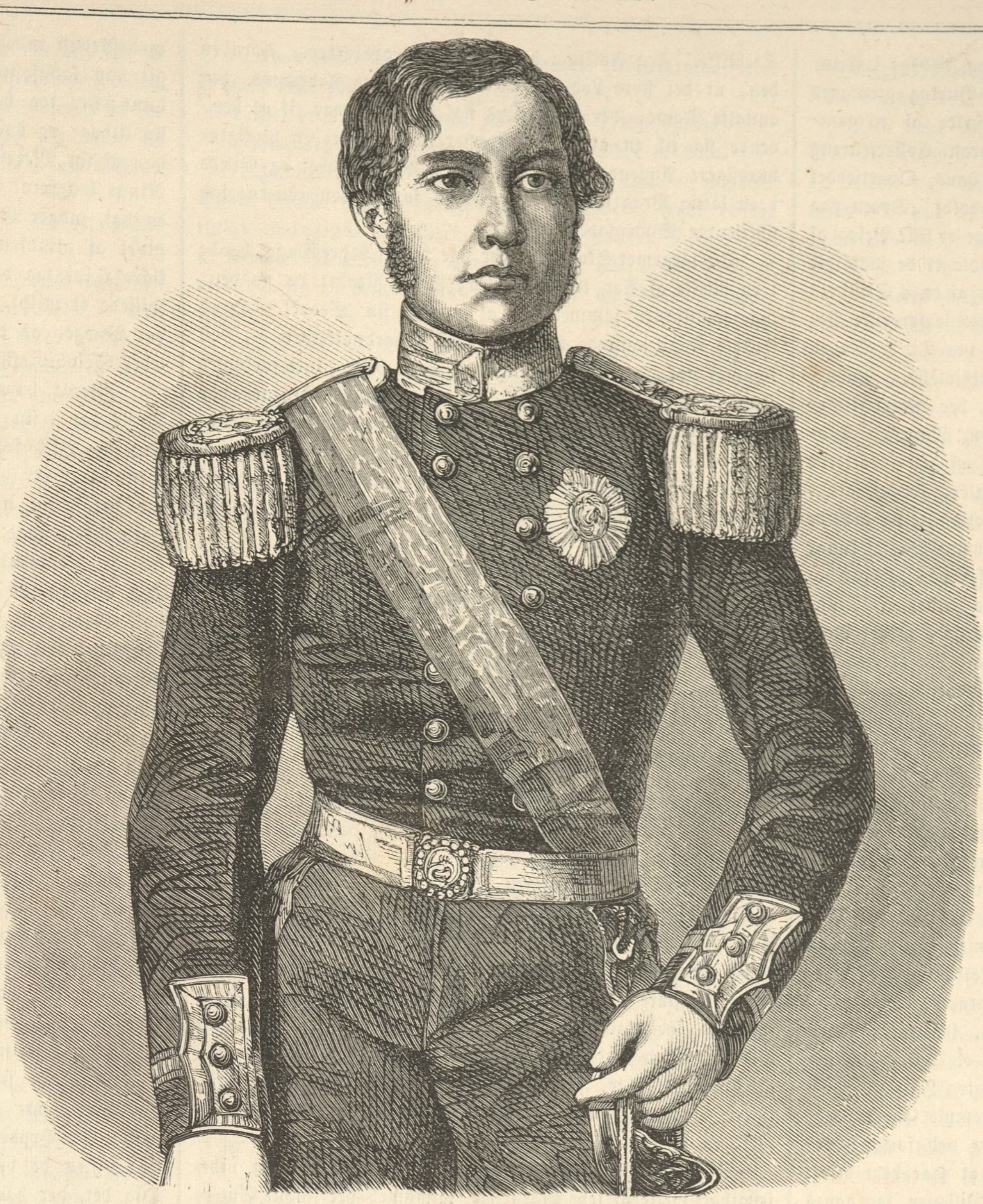

Luis I. de Alcantare, Konge af Portugal.

Sjette Trækning af Kjøbenhavns Classelotteri.

„Hvor dog Tiderne forandre sig, hvor langt anderledes var det for tredive Aar siden!" hører man saa ofte Folk sige, der ere

Udenfor en Lottericollection i Store Grønnegade paa en Trækningsdag, tegnet af C. Neumann.

gamle nok, til at gaae et saadant Tidsrum tilbage i Erindringen. Men Sagen er, at den samme Yttring gjentages atter og atter — i det nærværende Tilfælde af en gammel Pensionist, der har stillet sig op foran Collecteurens Vinduer, for at see, at Bagtallet til hans Qvartseddel — ikke er kommet ud. Han har altid holdt „Døren paa Klem“, som man siger, for at kunne modtage et lille Besøg af Fru Fortuna; men han har hidtil kun modtaget de saakaldte spanske Visitter af denne ædle Dame, i Form af en 4 Skillings Ambe og diverse Udtræk i salig Tallotteriets forføreriske Periode. Hvor prosaisk forekommer ham ikke vor Tid? Ingen Lidenskab, ingen Spænding, ingen Fortvivlelse. Bybud, Tjenestepiger, en enkelt malcontent Sjouer, der endnu ikke er indrulleret i en ottende (!) Bybud-Expedition, Matroser, Skomagerdrenge og alle slige rappe Væsener af den subalterne Klasse, stimle sammen fra alle Byens Kanter, for at forøge Sværmen, der har samlet sig udenfor Collectionen, og arbeide sig ind i Contoiret, hvor Lister paa de udkomne Bagtal kunne erholdes. Nogle nøies med udenfor Huset paa Ryggen af en Foranstaaende at opskrive Tallene; Andre holdes af Mængden bagved pressede op mod Ruden, og tvinges meget imod deres Villie til at lære udenad en Hob Tal, der aldeles ikke interesserer dem; atter Andre kaste i Forbigaaende et flygtigt Blik paa Listen, for muligt at finde Mage til de Numere, der saa længe have været mageløse. Paa intet Ansigt spores Tegn til, at Lykken har været gunstig. Jo, dog — en ødelagt Roué, der kunde hjelpes paa Fode med en halv Snees Tusind Daler, gjør den overraskende Erfaring at have vundet 6 Dreils Haandklæder paa en Industri-Seddel, og en ung Pige, der skal have Bryllup til Foraaret og som specülerer i et pragtfuldt Meublement, som kan vindes i Frederiksborg-Lotteriet, vinder vel ikke dette, men derimod, hvad der maaskee mindre harmonerer med den solbestraalede Fremtid, hun haaber at gaae imøde — en Paraply. Alt har et travlt, forretningsmæssigt Udseende, men, som sagt, ingen Lidenskab. Den gamle Pensionist udstøder et Suk ved Mindet om hin lykkelige Tid, da man selv tog Initiativet til at gribe Lykken, da man i phantastiske Drømme saae de luesforgyldte Tal paa himmelblaa Grund, og ved første Morgengry stormede hen til Collecteuren, for at faae dem besat. Var man ikke selv saa heldig at have slige Visioner, saa gaves der dog andre Resourcer for den troende Spiller. Der er vel nok dem, som endnu mindes det gamle, krumbøiede Ligkassebud i Adelgaden, der handlede med Knaldperler og Hexebreve, spaaede i Kort og fabrikerede Ligtorneplaster. Han var i sin Tid den dueligste Drømmer. Dog maa man ikke troe, at man kunde rende lige ind ad hans Dør, og ud igjen med de Numere, som skulde komme den næste Trækningsdag. Nei, saaledes gik det ikke til. Vilde man vente et gunstigt Resultat, da valgte man helst Aftenen til at besøge ham i hans mystiske Stue, der var opfyldt af Billeder, Bøger, Qvitteringer og tusinde Snurrepiberier. Hans sære, mistænksomme Miner antoge først et mildere Udtryk, naar man udrustede ham med Midler til at anskaffe den Drømme-Elixir, der skulde inspirere ham i den kommende Nat. Den bestod i en Pægel Pomerants og en Flaske Citronøl, der indtoges under Nydelsen af fire blødkogte Æg. Man opgav sin Adresse og Dagen efter modtog man en forkrøllet, fidtet Billet, hvori fandtes tre ufeilbare Numere, skrevne med en skjælvende Haand: 3, 18, 67!!

Og nu Trækningsdagen paa Kongens Nytorv udenfor Gjethuset, den høie Tribune med Gelænderet, de skingrende Trompetstød, den blaae Dreng med Bindet for Øinene, som med blottede Arme drager ud af Lykkens Hjul — ikke just 3, 18, 67, men ialtfald Numere, der ere temmeligt nær ved ovennævnte, og udtrækkes med en høitidelig Langsomhed, som holder Gemytterne i en henrivende Spænding. En fattig Djævel, der ikke har havt Raad til at besætte 5 Tal — han har læst i en Tørveild, der holdtes vedlige med Saugspaaner og Salt — med de mangfoldige Amber og Terner, vinder ved Skjebnens lunefulde Bizarreri — 5 Udtræk. Hvilke Forbandelser og Eder, og hvilken længe beskæftiget Phantasi! „Jeg kunde have vundet en Qvine!!“

Og nu disse Hylstere, der kastedes ud imellem den gramsende Pøbel, og som Collecteuren indløste med 24 Rigsbank-Skilling? Der fortaltes i den Tid om en værdig Huusfader, der paa en Trækningsdag havde forladt sin Ægtehalvdeel med de Ord: „Naar Du seer mig komme kjørende hjem i Karreet, saa kan Du sætte Lys i alle Stagerne.“ Han kom kjørende hjem i Karreet, men uden Gevinst og med et brudt Been. Stakkelen var kommet ind i Hvirvelen af den gramsende Hob og var blevet ilde tilredt.

Med saadanne brogede Billeder fra en svunden Tid, staaer nu den gamle Pensionist og betragter Nutidens prosaiske, travle Færden. Som sagt — ingen Lidenskab, ingen ophidset Phantasi. Nu har man ingen tête à tête i Drømmeverdenen med Lykkens Gudinde. Hun holder sig skjult for den tilbedende Mængde og overrasker saa i Ny og Næ Een iblandt Tusinde, der neppe har modtaget denne pludselige Rigdom, før den skaffer ham allehaande Bekymringer.

Men nu — Om Forladelse for den megen Snak om de gamle Dage. Vor Tid kan forresten ogsaa have sine kvalfulde Dieblikke. Fru Fortuna har iaar havt gode Ideer. Foruden den, at det store Lod skal være tilfaldet fire Arbeidere, har omtalte Dame, der dog ellers nok kunde trænge til at henvende sig til en af Byens Præster for at gjøre en hensigtsmæssigere Anvendelse af sine Gaver, bragt Jubel og Glæde i en fattig Vraa i en af Nørrebroes for Kjøbenhavnerne saa ubekjendte Smaagader.

En forarmet Skoslikker, der har kjendt bedre Dage, havde i en Række af Aar trods Nød og Savn skrabet de nødvendige Skillinger sammen til at forny sin Seddel. Hans stakkels Kone jamrede sig over hans Haardnakkethed. „Den kommer nok ud engang, Mutter,“ sagde han; „inte forknyt“. Hans store Børneflok, der i de mørke Vintermorgener var tidligt paafærde, for at tjene et Par Skilling som Avisbudde eller ved at gjøre Tjeneste i Fabriker, bragte ogsaa deres Skjerv til det lille Skrin, hvortil Fatter havde Nøglen, og hvori Bidragene samledes til Sedlens Fornyelse. Nu ligger der 5000 Daler i Skrinet.

Jeg vil blot tilføie, at det er en sandfærdig Begivenhed. Jeg kjender Skomageren; en duelig Skomager. Nu er han flyttet ned i Stueetagen, hvor han modtager Bestillinger. Enhver, som færdes i de Gader, vil i disse Dage have bemærket et paafaldende langt Skilt med en umaadelig stor Støvle.

I.

Præstegaarden i Darum.

(Af Beatus Dodt.)

Det er ikke Altsammen Sand og Hede paa Jyllands Vestkyst; det er ikke altid, at Vesterhavet tordnende og brusende skummer imod den værgeløse Kyst, eller at den tætte, kolde Havguse hyller Land og Sø i sit vaade Slør. Nei, varme, solklare Dage, lune, stille Aftener, grønne Enge og et smilende, speilblankt Hav fryder ogsaa der Menneskets Øie og Hjerte. Men findes disse Goder end sjeldnere her end paa de skovklædte Øer, som Naturen har strøet om i den venligere, blaaere Østersø, saa yde disse Guds Gaver til Gjengjeld en forhøiet Nydelse, der ikke svækkes ved Vanen.

Imellem Ribe og Landsbyen Oxby breder sig et vidt, frugtbart Belte af fede Marskenge, langsmed det smalle Sund, som skiller Fanø fra Fastlandet. Rigt og frodigt voxer her det yppige, tætte Græs, der, gjennemvævet af utallige, spraglende Blomster, strækker sig ned til Havfladen og kysses af dens Bølger. Omkring disse lave Enge, paa det høiere Land, ligger en Kjæde af smukke, velvedligeholdte Byer og Huse, fra hvis Vinduer Beboerne kunne oversee de utallige Kvægflokke, der her søge og finde en rigelig Næring, og som udgjøre deres Rigdom og Stolthed. Af Træer voxe kun faa paa denne Egn, og de enkelte, som have vovet sig op over Havernes høie Gjerder eller Husenes Tage, strække fortvivlede deres Grene mod Østen, som søgte de der Beskyttelse og Hjelp mod deres Arvefjende, den kolde Taage. Dog er det, som om denne paa eet Sted havde havt Medlidenhed med Menneskets Flid og Udholdenhed, som om den paa eet Sted mildnede sin fortærende Aande, for ikke at fordærve de Træer og Buske, der udgjorde Beboernes Lyst og Glæde.

Dette Sted er Darum Præstegaard. Rigtignok beskyttedes Haven af et uhyre Dige, bag hvilket en tredobbelt Række Grantræer og derefter et ligesaa mægtigt Værn af Popler gave Ly for Ege, Bøge og mangehaande Frugttræer. Haven var overordentlig stor og bekjendt for sin Skjønhed over hele Egnen, hvorfor den ogsaa paa den Tid, da efterfølgende lille Begivenhed forefaldt, var et Valfartssted for alle Dem, som længtes efter at see et grønt Træ. Fra Præstegaardens Vinduer havdes en vid Udsigt over Sundet, Fanø med dens røde, straatakte Huse og det mægtige, foranderlige Vesterhav, og naar dets vældige Bølger bragte Øens høie Sandklitter til at skjælve, lød ofte dets Dundren over til Gaarden, hvis Beboere følte sig trygge og sikkre. Disse, Præsten Herr Jesper Madsen, og hans Søster, Jomfru Madsen, eller, som hun i Almindelighed kaldtes, Tante Grethe, vare ligesaa agtede som afholdte for deres Hjertensgodhed og den Glæde og Venlighed, hvormed de modtoge Enhver, der besøgte dem. Præsten var Enkemand, og havde kun een Søn, der var Forvalter paa den, et Bøsseskud fra Darum liggende, lille Herregaard Vilslev, hvis Besidder, Herr Hvass, var Præstens daglige Omgangsven. Foruden denne var en Tredie i Forbundet, som Præsten kaldte det faste L'hombre-Parti, det var nemlig Procurator Hansen, en gammelagtig Ungkarl, der eiede et Sted tætved Vilslev og var en ligesaa trivelig som velhavende Mand.

Paa en brændende heed Dag i Juli Maaned, hvis lumre, trykkende Luft ud paa Eftermiddagen var blevet forfrisket og afkølet af en Tordenbyge, fulgte en klar, stille Aften. I Præstegaardens Have var Alt som nyfødt. Træernes Blade glindsede i et straalende Grønt og fra Blomsternes Bægre glimrede Regndraaberne i den nedgaaende Sols Straaler. En Strøm af Vellugt fra Roser og Levkøier duftede Præsten imøde, da han aabnede Havedøren, og aftvang ham et beundrende „Ah!“ Et Dieblik blev han staaende og lod sit Blik med inderlig Glæde dvæle paa den forfriskede Natur, idet han med Vellyst indaandede den balsamiske, styrkende Luft, derpaa gik han langsomt nedad den brede Gang til det store Lysthuus; her tog han Plads paa en Bænk og idet han lænede sig tilbage og hvilede sit Hoved paa en Træstamme, udsendte han af sin Meerskums-Pibe tætte, blaae Røgskyer, der i store Ringe langsomt stege op imellem Træernes Toppe. Han var en høi, mager Mand, hvis blege, lidt sygelige Ansigt var omgivet af glindsende, sølvhvidt Haar. I hans blaae, endnu klare Øine laa der et blidt, fromt Udtryk og om hans Mund spillede et mildt, næsten veemodigt Smil. Hans hele Væsen bar Præget af den Værdighed og Ro, der er en Følge af ædel Selvbevidsthed og en grundfæstet, urokkelig Tro.

Efterat have seet sig mæt paa Haven, hvis Træer og Buske han i sin Ungdom med egen Haand havde plantet, lod han sit Blik svæve ud over de grønne Enge, hvor Oxer, Heste og Faar græssede fredeligt ved hverandres Side, han lod det svæve ud over det smalle, blanke Belte, paa hvilket store Skibe laae som sovende Kæmper, medens Aareslagene fra de hjemvendende Fiskerbaade glimtede som korte, stærke Lyn, og han lod det tilsidst dvæle ved det store aabne Hav, i hvis Favn den glødende Solskive nu begyndte at sænke sig ned, idet den vidt og bredt farvede Bølgerne med sit lysende Purpurskin. Længe sad han saaledes hensunken i Betragtninger; det forklarede Udtryk, der lidt efter lidt udbredte sig over hans Ansigt, viste, at hans Tanker nu vare sysselsatte med hine Egne, hvis Talsmand her paa Jorden han var, og til hvis Salighed han søgte at lede sine Medmenneskers Fjed.

„Ja, Du har det rigtignok godt!“ udbrød hans Søster, der med Strikkestrømpen i Haanden langsomt havde nærmet sig, uden at han havde mærket det, og nu stod for ham. „Ja, Du har det rigtignok godt!“

Præsten kastede et forundret, halvt drømmende Blik paa hende, og idet han lod Haanden glide hen over Panden, svarede han med en mild, sagte Stemme:

„Ja, i Sandhed, Grethe, det har jeg!“

„Du kan sidde som et sorgløst Barn og lade Røgen af din Pibe slaae Krøller i Luften,“ vedblev hun uden at bemærke sin Broders Stemning, „medens jeg maa skjændes og kives med de opsternasige Tjenestepiger. Kan Du nu tænke Dig det, der har den tykke Sidse forlovet sig med en Matros ovre fra Fanø, og nu har hun sagt op for at gifte sig med ham, med en Matros, fy for en Ulykke! Nu, jeg har dog den Trøst, at jeg for Alvor har sagt hende Besked. Forresten skal han være en arbeidsom, skikkelig Karl, der aldrig slaaes og heller ikke farer tilsøes. Naa, Herre Gud, hvad skal man saa sige. Men Dorthe! Ja hør, veed Du hvad, Jesper, jeg troer for Gud ikke, at hun er ved sine fulde Fem, det siger jeg reent ud, upartisk. Tænk Dig bare, de lækkre hollandske Spegesild, som Du kjøbte hos Bjerrum i Ribe, og som jeg vilde, at vi skulde have til nye Kartofler iaften, dem har hun skaaret i smaa Stykker og kogt. Det er dog ved Gud til at blive tummelumsk over. Lige siden i Morges har jeg prædiket, ja Du maa undskylde, at jeg bruger dette Ord, for hende om, hvorledes hun skulde bære sig ad, og da jeg saa opdager Ulykken, siger hun ganske uskyldigt: „Herre Gud, bitte Jomfru, jeg troede det var saa grumme godt.“

Præsten, over hvis Ansigt flere Gange et utaalmodigt Træk var faret, medens Søsteren talte, reiste sig hastigt op ved hendes sidste Ord, idet han udbrød:

„Da vil jeg, saa Skam, sætte Dorthe alvorligt til Rette.“ Med disse Ord, der vare ledsagede af et næsten umærkeligt polidsk Smil, gik han et Par Skridt frem.

„Det skal Du dog ikke, Jesper,“ sagde hun, idet hun lagde Haanden paa hans Arm for at holde ham tilbage. „Du maa betænke, at Fisk ellers altid bliver skaaret i Stykker og kogt, samt at Dorthe er et paapasseligt og trofast Fruentimmer i sin øvrige Gjerning. — Men er der ikke atter en af disse Landstrygere?“ vedblev hun, idet hun opmærksomt betragtede en Mand, som med en Bylt paa Nakken kom gaaende henad Stien, der førte forbi Præstegaarden. „De Karle skulde Du rigtig tale et alvorligt Ord med; istedetfor at gaae ad den reelle, slagne Kongens Landevei, snige de sig her forbi for at betle og skræmme Livet af Folk.“

„Siig til Ole,“ raabte Præsten smilende efter hende, der skyndte sig op imod Huset, „at han jager ham paa Porten med sin Pidsk.“

Efter hendes Bortgang hensank Præsten atter i sine afbrudte Betragtninger, hvori han ugjerne havde ladet sig forstyrre. Det varede imidlertid ikke længe, før hun atter kom tilbage.

„Han hylede da forskrækkeligt,“ raabte Broderen hende imøde.

„Hylede? Det skal Gud vide, at et godt Fad Øllebrød ikke er til at hyle over. Herre Gud, det var en sølle fattig Matros, fem Mile havde han allerede vandret idag og nu skulde han sjokke de tre øvrige til Færgestedet endnu iaften. Først maae de døie Ondt paa Havet og saa maae de sulte paa Landeveien. Saa har Præsten i Darum det rigtignok bedre, dersom vi bare kunde blive Annexet i Bramminge kvit; thi det er rigtignok en slem Apropos om Vinteren, naar Veiene ere slette. Herre Gud, Fodtøiet hang saamænd i

een Las og de bare, ufkyldige Tæer stak frem overalt, ikke at tale om hans Linned, ja, jeg tør sværge ved vor evige Frelser, at han ikke havde noget paa, ihvorvel det ikke sømmer sig for en ærbar Pige at tale om Sligt, det sagde jeg ogsaa til Dorthe; Matroser er Matroser, sagde jeg, men en Skjorte skulde de dog gjerne have paa."

„Hvem er i denne pinlige Forlegenhed?" raabte en dyb Basstemme i det Samme.

„Det kommer ikke Dem ved, Proprietair Hvass, og Sligt skal man ikke tale om i en ærbar Dames Nærværelse." Ved disse Ord reiste hun sig og bød Velkommen. Med et venligt Smil og et Blik, som det, hvormed man kommer en Forløser og en Hjelper imøde, rakte Præsten ham Haanden.

„Tak, fordi Du kom, Hvass, min Søster er nærved at gjøre mig fortvivlet med sin Snakken fra de Hundreder i de Tusinder."

„Hundredetusinde!" raabte hun, der fjernede sig for at hente nogle Forfriskninger. „Ja, naar vi bare havde dem og saa en stor Sæk til at putte dem i."

„Hvor stikker Niels?" vedblev Præsten, smilende over Søsteren. „Jeg tænkte, Du havde bragt ham med."

„Folk, der gaae paa Frierbeen, er det sgu ikke let at passe paa, især for en gammel Mand. Nu, Marie Clausen er saamænd nok en Gang værd, thi hun er ligesaa god som smuk, og det rene Væsen har hun; naar kun Faderen var lidt mere retskaffen og lidt mindre paaholden, saa troer jeg nok, at Niels kunde gjøre sin Lykke der."

Præsten rystede paa Hovedet. „Jeg troer ikke, Hvass, at han har sine Øine for Alvor rettede paa Pigen, og sandt at sige jeg haaber det heller ikke; thi ihvorvel jeg med inderlig Glæde skulde hilse hende som min Svigerdatter, saa huer Familieskabet mig ikke. Den gamle Skibscapitain er ikke alene raa og haard, men, hvad værre er, jeg frygter, han er et slet Menneske."

„Det er en gammel ondskabsfuld, snedig Haifisk, der ikke er et Skud Krudt værd, men det kommer jo ikke Sagen ved; thi da det ikke er i Faderen, men i Datteren, at Niels er forelsket, saa var han en daarlig Karl og en slet Elsker, dersom han kunde glemme hendes Dyder over hans Lyder."

„Hvem skulde Niels være forelsket i?" spurgte Tante Grethe, der nu kom med Theetøiet paa en stor Bakke.

„I Marie Clausen," svarede Hvass, „De er da ikke skinsyg, Tante?"

„I Marie! Nei, der tager De rigtignok feil, min gode Hvass. Han gjør saamænd ikke engang Cour til hende, ligesaa lidt som han nogensinde har talt et Ord til os derom."

„Det kommer af, at den Tid er forbi, da man først aftalte Sagen med Forældrene og derefter sagde: Tillader lille Fastemø, at jeg regalerer hendes Rosenlæber med et Kys?" Ved disse Ord tørrede Proprietairen sig om Munden og spidsede den imod hende.

„Ih, nei, fy for en Ulykke!" udbrød hun, idet hun hastigt trak sig tilbage.

„Naa, naa, lille Tante, lad os nu være gode Venner. De gav mig vist gjerne et Kys, naar bare ikke mon frère saae derpaa," raabte Proprietairen med høi Latter.

„Jeg kyssede saamænd hellere vor sorte Stegeso derude i Kjøkkenet, end ham, seer han det, Monsiø Næsviis. Men eet Spøg og et andet Alvor, min kjære Hvass. De skulde tage hende, De fik Dem der en dydig og retskaffen Kone og Dem havde den gamle Skibscapitain ikke Noget imod, da De er en velhavende og stabeleret Mand."

„Og god nok til at gjøre mig til Latter og Spot for hele Verden," svarede Proprietairen. „Nei, dertil er jeg ikke gal nok endnu. Vil De hellere kysse Stegesoen end mig, saa tænker jeg, at Marie ikke engang vilde røre ved mig med en Ildtang, og vil De ikke høre mine forelskede Sukke, Tante, saa bliver jeg nok aldrig gift; thi vi ere begge gaaet bag af Dandsen og vi burde derfor have Medlidenhed med hinanden."

„I een Ting har dog min Søster Ret," sagde Præsten, „og det er med Hensyn til Pengespørgsmaalet. Han giver aldrig sin Datter til en fattig Stymper; jeg har Intet og Niels, om muligt, endnu mindre."

„Ja, det kommer af din taabelige Godmodighed!" udbrød Jomfruen ivrigt. „Du døber, confirmerer, vier og skriver Attester, og for det Altsammen faaer Du lige meget eller, med Respect at sige, ikke en Døit. Bønderne komme vel engang imellem med en gammel seig Gaas eller et lille Pund Smør i en stor Krukke; men det er intet Vederlag. Jeg skulde være Præst, saa skulde jeg læse Moses og Propheterne for dem, saa de nok skulde faae Lov til at gribe i Lommen. Nei, saa gaaer det anderledes til ovre paa Fanø, hvor vi forleden var til Fadderstads, der gik Madamen om med en Tallerken, hvorover der var lagt en pæn, reen Serviet og derunder stak vi vore blanke Dalere . . ."

„Var det til Præsten?" spurgte Proprietairen.

„Nei, saa Skam var det ei, det var til hende selv; men jeg fortæller det kun som et lille Exempel. Men der kommer Procuratoren," vedblev hun, idet hun pegede paa denne, der nu traadte ud af Havedøren, „han er saamænd heller ikke blevet tyk og rig af Ingenting, det siger jeg reent ud, upartisk."

„Hvad ere I saa ivrige over?" spurgte Procuratoren, efter at have hilst paa Selskabet og taget Plads.

„Det er over Madamen paa Fanø," raabte Hvass.

Jomfruen rystede paa Hovedet og blinkede til ham.

„Ja, det hjelper ikke, at De blinker, jeg siger det alligevel. Tante Grethe siger," vedblev han ufortrødent, trods hendes ivrige afværgende Gebærder, „at forstod Præsten ligesaa godt at klemme Bønderne som Du, saa havde han ogsaa Raad til at lægge sig en pæn Borgemesterfigur til og lidt endnu ovenikjøbet."

„Det har jeg aldrig sagt!" udbrød hun ivrigt, „thi det kunde aldrig falde mig ind, at holde mig op over Herr Hansens Figur, dertil er han rigtig alt for honnet og behagelig en Mand, og Enhver er som Gud har skabt ham, hverken smukkere eller styggere, ihvorvel det sommetider kan være daarligt nok; der har De den, Herr Hvass, vær saa god. Men det siger jeg, at havde min Broder saa godt Haar paa Tænderne, som han har Fromhed i Hjertet, saa havde han flere Penge i Pungen. Saa godt det ellers er, at være mild og eftergivende, saa daarligt er det, at være det mod Folk, der kun søge at drage Fordeel deraf. Ja, Du tier stille, Jesper," vedblev hun, idet hun bød Thee om. „Du veed nok, at Tante ikke er saa tosset, som hun løber avet om til."

„Det har jeg Beviser nok paa," svarede Præsten, der hidtil havde siddet taus og moret sig over Samtalen, „og jeg negter ikke, at man næsten ligesaa ofte kan synde ved Godmodighed, som ved Ondskab. Niels vil saaledes ikke just faae stor Grund til at prise mig."

„Snik Snak!" raabte Hvass ivrigt. „Er det ikke allerede en Guds Velsignelse her paa Jorden, at have havt en brav og retskaffen Fader; hvor staaer det skrevet, at Du desforuden skal efterlade ham Penge? Er der end Enkelte i Sognet, som tage sig din Godmodighed til Indtægt, saa gives der saamange Andre, der velsigne Dig derfor, at det Ene tilfulde kan veie op mod det Andet. Hvad Niels ivrigt angaaer, saa staaer jeg ved mit Ord. Min Gaard skal han have saa billigt, som var han min egen Søn; men forære ham den kan jeg ikke; Noget maa der udbetales og det maa I see at skaffe Raad til."

„Naa Tante Grethe!" sagde Procuratoren, „det vil vi kalde resolut talt."

„Ja, det veed Gud," svarede hun, idet hun hastigt tørrede sine Øine. „Hvass er en god Mand, men der sidder en slem Mund paa ham. Nu," vedblev hun, idet hun fyldte et Snapseglas med Rom, „skal det være en dobbelt eller en enkelt Knegt i Aften?"

„Lad den blive dobbelt!" raabte Hvass, „Jesper bliver ikke fattigere derved."

Efter at hun havde lavet Theevandsknegten istand og smagt paa den, om den ogsaa var sød nok, bød hun den frem, idet hun sang med en rystende, tynd Stemme:

„Behager De Mjød, behager De Vin,
Behager De brune Muskater?
Dilom — dilom — dilom — dilom
Behager De brune Muskater?"

„Jo, jeg takker, man har dog Stemme endnu, omendskjøndt den ikke er som i hin Tid. Ja det veed Gud, ofte nok har salig Kammerherreinden derovre paa Nørholm sagt til mig: Du synger rigtig som en Clarinet."

„Men Pokker har taget Klapperne!" udbrød Hvass. „Naa, har Tante begyndt, saa lad os Andre fuldende." Og han begyndte at synge med en dyb, kraftig Stemme, hvorefter de Andre faldt ind:

„Hvor skjønt, naar Mørket langsomt daler
Og bringer Fred paa Land, i By,
Naar Aftenrødmen Himlen maler
Og farver svagt den dunkle Sky,
At lade Sang og Bægerklang
Gjenlyde over Skov og Vang.

Hvor skjønt, naar Stjernen venligt blinker
Fra Himlens hvalte Bue ned,
Naar Fuglens bløde Toner vinker
Sin Mage hjem til Redens Fred,
At lade Sang og Bægerklang
Gjenlyde over Skov og Vang."

Proprietairen trak Veiret dybt for atter at begynde, men standsede pludselig, idet oppe fra Haven en klar, blød, kvindelig Stemme, ledsaget af en dyb Bas, nu faldt ind:

„Ja herligt i vor Ungdoms Tid,
Mens Glæden boer ubi vort Hjerte
Og Verdens Larm og tunge Strid
Vi kjende ei, med samt dens Smerte,
At lade Sang og Bægerklang
Gjenlyde over Skov og Vang."

„Det er Niels og Marie!" udbrød Tante Grethe.

„Hvor komme I fra, Børn?" raabte Præsten dem imøde.

„Jeg vilde see efter min Huusbond," svarede det unge Menneske, og Marie skulde tale med Tante Grethe; saa mødtes vi her ved Gaarden."

„Ja, Vorherre er en god Mand til at skabe Tilfælde, naar det behøves," sagde Hvass.

Den unge Pige, der med sin Følgesvend stod i Indgangen til Lysthuset, rødmede ved Proprietairens Bemærkning, og skyndte sig, idet hun kastede et halvt undseeligt, halvt bedende Blik paa Marie, hvilket foranledigede Proprietairen til hver Gang at puffe ham med Albuen i Siden, saa at han ofte midt i sin Fortælling udstødte et uvilkaarligt „Au!"

Dæmringen var imidlertid gaaet over til Midsommernattens Halvmørke. Lysene fra Vinduerne paa Fanø kastede et ustadigt, glimrende Skin henover Vandet og fra det Fjerne lød Brændingens Rullen mod Havstokken, snart svagt og hendøende, snart kraftigt og tordnende, men uden Ophør eller Hvile, som formaaede Havet ikke at nyde den Ro og Fred, hvortil hele den øvrige Natur havde hengivet sig. Klart og mildt blinkede Stjernerne fra den mørke Himmel og over Engene hvilede en tyk, tæt Taage, skjulende i sin Favn det brogede, urolige Liv. Endelig reiste Selskabet sig for at skilles.

„Jeg har maaskee et Ord at sige Deres Fader, Jomfru Clausen," sagde Procuratoren, „og dersom De troer, at han er oppe endnu, saa vilde jeg bede om, at maatte følges hjem med Dem."

„Det er han sikkerligt," svarede hun venligt, tog derefter Afsked med Selskabet og gik hjemad med Procuratoren.

„Jeg vil først tale et Par Ord med Niels," sagde Præsten til Hvass, der stod og ventede i Alleen.

„Nu, saa gaaer jeg alene; men Du maa ikke myrde Procuratoren, Niels, fordi han tog Marie fra Dig. — God Nat Tante; naa, skal vi slaae vore Pjalter sammen, saa siig til i Tide, ellers bliver det forsilde."

„Det skulde De have sagt for tredive Aar siden, min kjære Hvass, nu ere vi temmelig gammeldags."

„Ja, men da havde De strax sagt Ja, og nu har det ingen Nød, see det er Forskjellen."

Efter at de Fremmede vare borte, forføiede Fader og Søn sig op i Huset, hvor de snart efter sade sammen i Studereværelset.

„Tiden svinder let og hastigt," begyndte Præsten efter en Stund at have siddet tankefuld, „og det Øieblik, som jeg med fast Tillid og et frydefuldt Haab saa længe har seet imøde, nærmer sig med stærke Skridt. Vor Vei hernede er kun kort og Gangen fra Vuggen til Graven et kort Spand, imod Evigheden i Guds Rige; først naar vi staae ved Maalet, naar vi begynde at føle, at vor Gjerning snart er fuldbyrdet, først da see vi, hvor flygtigt det Liv var, for hvilket vi gruede, eller ved hvilket vi saa inderligt glædedes; men Jorden binder os med stærke Lænker, og de Flestes Tanker og Ibræt er saaledes, som om Lænken aldrig kunde briste, som om de ideligt og ideligt skulde følge deres Brødre til det sidste Hvilested og aldrig selv være dem, over hvis trygge Søvn den sidste Vuggesang lyder. Ak, min Søn, Du er nu tredive Aar gammel, og snart er det ligesaa længe siden, at jeg mistede hende, som skjenkede Dig Livet, hvis sidste Ord vare en Bøn til Gud for Dig, og hvis brustne Øie endnu hvilede paa Vuggen, hvori Du laa smilende. — Du har været mit Livs Fryd og mit Hjertes Trøst, og naar jeg veed Dig lykkelig hernede, da skal jeg med Glæde modtage Herrens Budskab og trøstigt følge hans tause Tjener."

Præsten taug et Øieblik, medens han tørrede en Taare af sine Øine.

„Jeg har længe mærket det, og iaften troer jeg at være bleven bestyrket i min Formodning. — Siig mig, min Søn, elsker Du Marie? Elsker Du hende saaledes, som en Mand bør elske en Kvinde, hvis Lykkes Grundvold han skal være? Føler Du i dit Hjerte, at hun er den, der kan styrke din Gang, kan lette din Byrde og smelte den Is, som Verdens Kulde lægger om dit Hjerte?"

Det unge Menneske svarede ikke; men idet han kyssede sin Faders Haand, sagde hans Blik Alt, hvad han ikke formaaede at udtale.

„Nu vel," vedblev Præsten, „det har altsaa sin Rigtighed; men har Du ogsaa betænkt, at ihvorvel Maries Fader ingen dømt Forbryder er, saa har han sandsynligvis kun sin List og Snedighed at takke derfor; har Du betænkt, at han er ligesaa foragtet som frygtet?"

„Det har jeg," svarede det unge Menneske; „men jeg seer deri kun endnu større Grund til, saa snart som muligt, at faae hende bort fra Hjemmet."

„Capitain Clausen giver imidlertid neppe sin Datter til en fattig Mand, min Dreng; thi netop fordi han er rig nok til at kunne kjøbe hende en Herregaard, forlanger han det Samme af sin Svigersøn. Denne Tænkemaade møder man ofte, selv hos den brave og retskafne Rigmand, og man maa vogte sig for at dømme dette for haardt; thi Rigdommen for-

skaffer saa mange Nydelser her i Livet, at man ikke maa fortænke en Fader i, naar han stræber at forhøie disse for sine Børn, ligesom det heller ikke er let for ham at tænke sig, at der kan gives sand Lykke i Fattigdommen. Det vilde derfor kun føre til et bittert og haanligt Afslag fra Clausens Side, dersom vi henvendte os til ham, saalænge Du Intet har. Da det imidlertid virkelig er Hvas' Alvor at ville sælge Dig sin Gaard, naar Du kan præstere den nødvendige Udbetaling, der i Forhold kun er ringe, saa var der maaskee en Udvei. Jeg har i den Anledning tænkt paa at henvende mig til min Søster i Aalborg; nu, da hendes Mand er død, kan hun jo raade over sin Formue, og hun har altid havt et godt og kjærligt Hjerte. Vent nu roligt, til jeg har hendes Svar. Hengiv Dig ikke til noget forfængeligt Haab og lad ikke Clausen faae Anledning til Misfornøielse."

Kort efter vandrede Niels ned over Engene til Vilslev. Hans Gang var let og elastisk som dens, hvis Hjerte er fuldt af Haab og Glæde.

Procuratoren og Marie vare imidlertid vandrede et langt Stykke tause ved hinandens Side. Da de nærmede sig hendes Hjem, standsede han pludseligt, lagde Haanden paa hendes Arm og sagde med en Stemme, der tydeligt nok røbede, hvormegen Overvindelse det kostede ham at komme frem med det, der laa ham paa Hjerte:

„Førend jeg taler med Deres Fader, Jomfru Clausen, er det nødvendigt, at jeg taler med Dem, thi det Ene er afhængigt af det Andet. Jeg skal imidlertid fatte mig i Korthed; thi ihvorvel jeg paa Thingstuen forstaaer at lade Munden løbe, og ofte kan fortælle mere end min Modpart gider høre paa, saa er det dog her en anden Sag, og jeg føler nu, at jeg dog i eet Stykke er en daarlig Procurator. Jeg begynder at blive kjed af min Ungkarlestand, mit Hjem forekommer mig mere og mere trist og uhyggeligt, og jeg føler ofte bitterligt Savnet af En, til hvem jeg i Fortrolighed kunde henvende mig og med hvem jeg kunde dele mine Sorger, mine Glæder og mit rigelige Udkomme. Mine Tanker ere faldne paa Dem, og før vi fortsætte vor Gang, maa De sige mig, Marie, om De i Deres Hjerte føler Godhed og Venskab nok for mig, til at det kan nytte mig, at bede Deres Fader om Deres Haand?"

„De er en god og retskaffen Mand, Herr Procurator," svarede den unge Pige efter et Øieblikś Betænkning, „og jeg kan derfor betroe Dem, hvad der vilde føre mig i den største Sorg og Ulykke, dersom det før Tiden kom for min Faders Øren. Jeg har allerede i over Aar og Dag været forlovet med Niels; han er den, mit Hjerte har kjær, og jeg kan ikke elske nogen Anden."

„Nu, det var rene Ord for Pengene!" udbrød Procuratoren. „Det var et Afslag med fuld Musik, som man siger. Det var en conditio sine qva non, hvorom ingen Proces lader sig føre. Ved disse Ord taug han en Stund og stirrede tankefuldt ned for sig. „Nu," begyndte han atter, „jeg skulde vel egentlig gaae hen og drukne eller hænge mig, eller idetmindste føle Lyst til en eller anden fortvivlet Gjerning; istedet derfor er jeg temmelig rolig, og dette er maaskee det bedste Beviis for, at min Følelse for Dem ikke har været af den rette Natur eller af det Slags, der behøves for at vække Gjenkjærlighed i en ung Piges Bryst. Jeg har imidlertid meent det godt med Dem, og ihvorvel jeg indsaae, at De gjorde mig en større Tjeneste, end jeg Dem, saa havde jeg dog troet ved Godhed og Venskab at kunne erstatte, hvad der manglede i ungdommelig Kjærlighed. Nu er det Haab ude, og jeg maa herefter som før finde mig i at smaasnakke med min gamle Hund og drikke den Kaffe, jeg selv brygger. Gjør mig imidlertid den Tjeneste, ikke at tale om det til Nogen; thi Verden er strax ved Haanden med sin Latter uden at tænke paa, hvor ondt den gjør."

„Det vilde være meget slet af mig, dersom jeg paa denne Maade vilde lønne Deres Godhed for mig. De maa troe mig, gode Herr Hansen," vedblev hun, idet hun greb hans Haand og kastede et bedrøvet Blik paa ham, „det har smertet mig meget at maatte tilintetgjøre Deres Haab. De maa ikke forandre Deres gode Mening om mig, men tilgive mig, dersom De kan."

„De er en smuk og god Pige, Marie," svarede Hansen rørt, „og jeg indseer nu først det Syndige i, at ville knytte Deres friske Ungdom til en gammel, affældig og skrøbelig Synder, som jeg er." Med disse Ord trykkede han venligt hendes Haand og forlod hende udenfor Huset.

(Sluttes.)

I Slutningen af denne Uge udkommer:

Carl Plougs samlede Digte.

Miniatur Udgave. Heftet 2 Rd. 48 Sk., eleg. indb. 3 Rd.

Fremdeles: En ny Samling Digte, (Poul Rytters Viser og Vers, 3die Samling.) Octav. Heftet 1 Rd. 48 Sk., indb. 2 Rd.

Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

IX.

Paa den nye Kirkegaard ved Søllerød Kirke bevarer en Steen Erindringen om

Johan Christian Drewsen
født d. 23 December 1777,
død d. 25 August 1851.

Johan Christian Drewsen! Ingen Titel, intet Ord, som fortæller os, hvo denne Johan Christian Drewsen var, ingen Lovtale over hans Liv, intet Ønske for hans Minde. Og dog fortjente han vel en Linie, som kunde erindre Læseren om hvad han har været og virket, om hvad han udrettede i sit eget dygtige Privatliv og hvorledes han udfyldte sin Plads som et Led i vor hele politiske Udvikling. Endnu staaer hans Betydning klart for os, men den Tid vil ikke være fjern, da han er glemt i den store Kreds, og da selv Bonden paa sin Kirkevandring gaaer hans Gravsteen forbi, uden at skjenke den et Blik.

Selv Bonden, thi det er ham, som skylder Drewsen mest. Han var een af vore ægte Bondevenner, Kjærlighed til Menneskene førte ham til varm Interesse for Landalmuen, og hans største Virksomhed var til dens Bedste. Paa eengang praktisk og theoretisk Landmand har han store Fortjenester af vort Landbrug, og som Formand og senere Præsident i Landhuusholdningsselskabet øvede han megen Indflydelse paa rigtige landoekonomiske Grundsætningers Anvendelse i Agerbruget. Siden 1810 var han Eier af Strandmøllen, dengang vor eneste Papirfabrik, som han bragte til en aldrig anet Høide, og som nu er i hans ene Søns Besiddelse; den anden Søn har paa Silkeborg skabt en Papirmølle, som vel kan maale sig med hin, men som dog har mest Betydning ved det Liv, den har fremtryllet paa den forhen øde jydske Plet. Papirmøllen var for Drewsen en Guldmølle, og er der i hans Liv noget Træk, som vidner om Egennytte og Smaalighed ligeoverfor Ideen, saa er det fremkaldt ved denne hans Rigdomskilde; den fik ham til haardnakket at forsvare et Princip, der fra et høiere Standpunkt ubetinget maa forkastes, Beskyttelsessystemet for den indenlandske Industri. Men hans Værk beskæftigede her en Mængde Arbeidere, og for dem var han mere en Fader end en Herre; lad det dække hans Feil.

Allerede den første Gang Roeskilde Stænderforsamling traadte sammen, havde Drewsen Sæde i den, og her var det, at han tappert kæmpede for Bondens Sag. Uden at han var i Besiddelse af egentlig Veltalenhed og uden ivrig Deeltagelse i Discussionen, var man sikker paa, at han optraadte, hver Gang der var Fare for Overgreb imod Bondestanden. Hensynsløst og bittert førte han da Ordet for den Deel af Folket, som det var Skik og Brug at undertrykke, og naar der var Tale om en Spaltning mellem Godseierne og Bønderne, stod Drewsen altid paa disses Side. Han havde megen Indflydelse paa dem og deres Repræsentanter, og mangfoldige Forslag ere satte igjennem ved deres Hjelp; men aldrig misbrugte han sin Magt til at frembringe noget Urigtigt eller gjennemstorme en Sag, som ikke var nøie overveiet. — Som kongevalgt Medlem deeltog han i den grundlovgivende Rigsforsamling, og havde saaledes den Glæde at see Nationen naae det Maal, hvorfor han havde levet og stræbt: Friheden.

Charade.

Til Kjøbstaden med mit Hele gik
En deilig elskværdig Pige.
En Knøs hende snart i Sigte fik,
Sit Ønske han maa fremsige.
Frimodig han om det Første bad,
Han fik det Andet, — og blev lidt flad.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 13:

Støvringgaard.

Opløst af: En Randrusianer, F. Nyrop, Darnoi, Leo og Gine, Nudipes, H. V. B. og O. B. i Randers, Julie og Marie, R. Jensens Svoger i Helsingør, Frk. J. af B., Karen H—, Trekløveret paa Lykkesholm, T. M. i Grenaa, Niels Huha i Aalborg, L. og P., Helene F., En Expectantinde uden Hæving, T's Bedstemødre, Et Selskab Høveder i Amaliegade, Rasmus J. i Roeskilde, Joseph paa Usserød, den Lærde i Sorø, Thik, Nr. 69, Søde Johannes, Kaal, Pepita-Ferdinand i Randers, Helene Ph. i Odense, Hanhan paa K., Caffah. Pw., T. K. i Nykjøbing paa F., Fru Anna i H. Præstegaard, Fru Olsen og de to Søstre paa Johannesborg, Bolle i Haderslev.

Opløst paa Vers af: Christen Heimdal, Bakkehuset i Vesterborg, Jota Sommer i Rødby, Oline.

Opløst som „Ægteskab" af Nr. 114.

" " „Ægtestand" af Apollo i Haderslev.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 29de November til 5te December incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
29de . .	3,9	6,5	0,0	95	27"11,23	
30te . .	8,9	10,0	5,6	98	27"8,88	2,1
1ste . .	4,2	8,2	2,0	93	27"9,47	
2den . .	2,4	4,7	÷0,1	70	28"3,21	
3die . .	÷1,4	1,6	÷3,6	85	28"5,64	
4de . .	÷2,0	0,5	÷5,0		28"5,86	
5te. . .	÷0,4	1,1	÷4,0		28"3,29	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	5 Decbr.	3	pCt.	Consols . . .	$90\frac{3}{4}$.
Paris	" —	3	"	Rentes . . .	69. 30.
Wien	4 —	5	"	Metalliques .	67. 80.
Berlin	" —	$3\frac{1}{2}$	"	Staats-Sch.	$89\frac{1}{2}$.
Kjøbenhavn	6 —	4	"	Kgl. Obligat.	$97\frac{3}{4}$.

Wilhelm Priors Boghandel

anbefaler som passende til Jule- og Nytaarsgaver:

Billed- og Børnebøger

i største Udvalg for enhver Alder.

Illustrerede Værker,

danske, tydske og engelske

Classikere, saavel heftede som smukt indbundne.

Andagtsbøger og Psalmebøger,

Lithographier.

48. Store Kjøbmagergade. 48
ved Siden af den kgl. Porcellainsfabrik.

Hos Andr. Fred. Høst er udkommet:

Hønsefamiliens Glæder og Sorger

eller

Hanefatters Bedrifter.

Af A. B. Thorson. Heft. 28 Sk., indb. 56 Sk.

Idag er udkommet complet:

Afbildninger til

Planterigets Naturhistorie

med oplysende Text 6 Rd. 4 Mk. i Materie, 7 Rd. 4 Mk. indb. Det hele Værk udgjør 65 Ark i Folio, hvoraf de 13 Ark ere Text, Titel og Fortale, de 52 Ark colorerede naturtroe Afbildninger af Planterne. Værket er ledsaget med et fuldstændigt Register over de latinske og danske Plantenavne, og vil være en ligesaa nyttig og særdeles passende som smuk Julegave for Enhver, der ønsker at gjøre sig bekjendt med og har Interesse for Planteverdenen.

Bestillinger modtages i alle Landets Boglader, i Odense hos Forlæggeren

Den Hempelske Boghandel.

Udkommen er:

Anders Tikjøb.

En jydsk Degns Reiseerindringer, fortalte af Ivar.
Pris: 80 Sk.
Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Rettelse.

Hvid Dronning i Skakopgaven Nr. 61 er naturligviis en Trykfeil for: Sort Dronning.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 116.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 15. December 1861. 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Achilles Fould. — Præstegaarden i Darum (Sluttet), af Beatus Dodt. — Jemtland, af O. O. — Skizzer fra Australien IV, af Bob. — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold. — Fra Kirkegaarden X. — Æreporten i Fredensborg.

Tillæg: Bekjendtgjørelser.

Achilles Fould.

Under critiske Omstændigheder bør man træffe gjennemgribende Forholdsregler, siger et fransk Ordsprog, som idetmindste tilsyneladende blev bragt i Anvendelse af Keiser Napoleon, da han den 14de November underskrev det Decret, ved hvilket Fould udnævntes til Finantsminister. Vi benytte med velberaad Hu Ordet „tilsyneladende", fordi en nøiere Prøvelse sikkert vil godtgjøre, at de af denne Statsmand i hans Betænkning over de franske Finantsers Tilstand foreslaaede Forholdsregler ingenlunde ere saa gjennemgribende, som de ved første Blik synes at være, medens Crisen derimod er af en saa alvorlig Beskaffenhed, at man maatte benytte den mest erfarne Læge, man havde til sin Raadighed; og man kunde rigtignok heller ikke vente, at Nogen skulde være istand til bedre at føre den national-oekonomiske Lancet, end den Mand, der havde skildret Sygdommens væsentligste Kjendetegn og angivet nogle af de fornemste Lægemidler, der vare istand til at standse dens uheldvarslende Fremskridt. Da denne Crise og dens nærmeste Følger upaatvivlelig ville øve en væsentlig Indflydelse paa hele den politiske Situation, antage vi, at nogle biographiske Meddelelser om den nye Ministers politiske og finantsielle Fortid ikke ville være uden Interesse.

Achilles Fould er født i Paris den 31te October 1800; hans Fader var en rig jødisk Banquier; paa hans Contoir blev den unge Fould først indviet i de finantsielle Mysterier, medens han tillige fuldendte sin Dannelse paa Reiser i det sydlige Frankrig, Italien og Orienten, hvor han tillige erhvervede de Kundskaber, der have forskaffet ham et Navn som en af Frankrigs første Konstkjendere. Efter sin Hjemkomst overtog han i Forening med sin ældre Broder, Benedict Fould, Bestyrelsen af det over hele Verden bekjendte Banquierhuus Fould, Oppenheim & Comp., hvoraf han forblev Associé, indtil han den 2den December 1851 for første Gang overtog Finantsministeriet. Allerede ni Aar i Forveien havde han betraadt den politiske Løbebane, idet han i Aaret 1842 blev valgt i Tarbes til Medlem af Deputeretkammeret. Her talte han kun med i finantsielle og national-oekonomiske Spørgsmaal og forstod at behandle Talstørrelserne med et saa umiskjendeligt Talent, at han snart blev betragtet som en Autoritet i alle Sager om Consumtion, Skattepaalæg, Statslaan og Budgetter. Han spillede især en fremragende Rolle i Discussionerne angaaende Jernbanerne, Tolden paa Runkelroesukkeret, Sparekasserne og Renteconverteringen, som det senere skulde være ham selv forbeholdt tildeels at sætte igjennem, og som han, hvis han forbliver ved Roret, efter al Sandsynlighed fuldstændigt vil gjennemføre. Med Hensyn til den udenlandske Politik var han en Tilhænger af Guizots Ministerium og stemte forresten altid med den daværende Majoritet.

Efter Februarrevolutionen sluttede Fould sig freidigt til den nye Tingenes Tilstand og understøttede den provisoriske Regjering med sit Raad og sin Erfaring, medens dog flere af dens Medlemmer senere i Nationalforsamlingen beskyldte ham for at have tilraadet de mest gjennemgribende og fortvivlede finantsielle Foranstaltninger. Partikampen blev paa den Tid ført med en saadan Lidenskabelighed, at det er vanskeligt nu at afgjøre, om denne Beskyldning var begrundet eller ikke, men han kom dog selv ind i Nationalforsamlingen ved Eftervalget den 8de Juli, fordi han i to Flyveskrifter: „Ingen Assignater" og „A. Foulds Anskuelser om Assignater" havde bekæmpet de statsoekonomiske Grundsætninger, som den provisoriske Regjering vilde gjennemføre i et af Dagens mest brændende Spørgsmaal. Han blev valgt til Repræsentant for Seinedepartementet, og der berettes om ham, at han satte sit Liv paa Spil for at gjenoprette Ro og Orden i de forfærdelige Gadekampe, som de forskjellige Samfundsclasser paa den Tid førte med hinanden. Paa Talerstolen forsvarede Fould de samme Anskuelser, som han havde udviklet i sine Flyveskrifter, og den Maade, hvorpaa han yttrede sig om Skatkammerbeviserne, om Anvendelsen af Sparekassernes Midler, om Brændeviinsafgiften, om Planen til Louvres Fuldførelse osv. forskaffede ham Tillid hos Majoriteten i Nationalforsamlingen. Det var dog især som Ordfører for det Udvalg, der blev nedsat i Anledning af den provisoriske Regjerings Regnskabsaflæggelse, at han lagde sig ud med det republikanske Parti og saae sig udsat for de bittreste Angreb, som han imødegik med Fasthed og Mod.

Fould, der i en lang Aarrække havde stemt med Guizot og som var Republikanernes afgjorte Modstander, kom lige fra Begyndelsen til at staae paa en fortrolig Fod med det bonapartistiske Parti, i hvis hemmeligste Planer han var indviet; Louis Napoleon betragtede ham derfor ogsaa som en af sine ivrigste Tilhængere og har fire Gange udnævnt ham til Finantsminister. Han bidrog i denne Egenskab i høi Grad til atter at befæste de paa Grund af de store commercielle Svingninger ængstelige Capitalisters Tillid, og i dette Øiemed bleve adskillige Forslag, sigtende til at beskatte Indkomsten, Grundeiendommene og Panteforskrivningerne tilbagetagne, medens han gjenindførte de af den provisoriske Regjering ophævede Octroiafgifter og Brændeviinsskatter. Det er ogsaa ham, der har undfanget den Tanke ved Optagelsen af Statslaan at omgaae Banquierhusene og henvende sig umiddelbart til Publikum, en Fremgangsmaade, som flere Stater i den seneste Tid med stort Held har fulgt. Hvad Handelspolitiken angaaer, saa afvige Foulds Anskuelser fra Keiserens; han er nemlig en Tilhænger af Beskyttelsestoldsystemet, skjøndt han

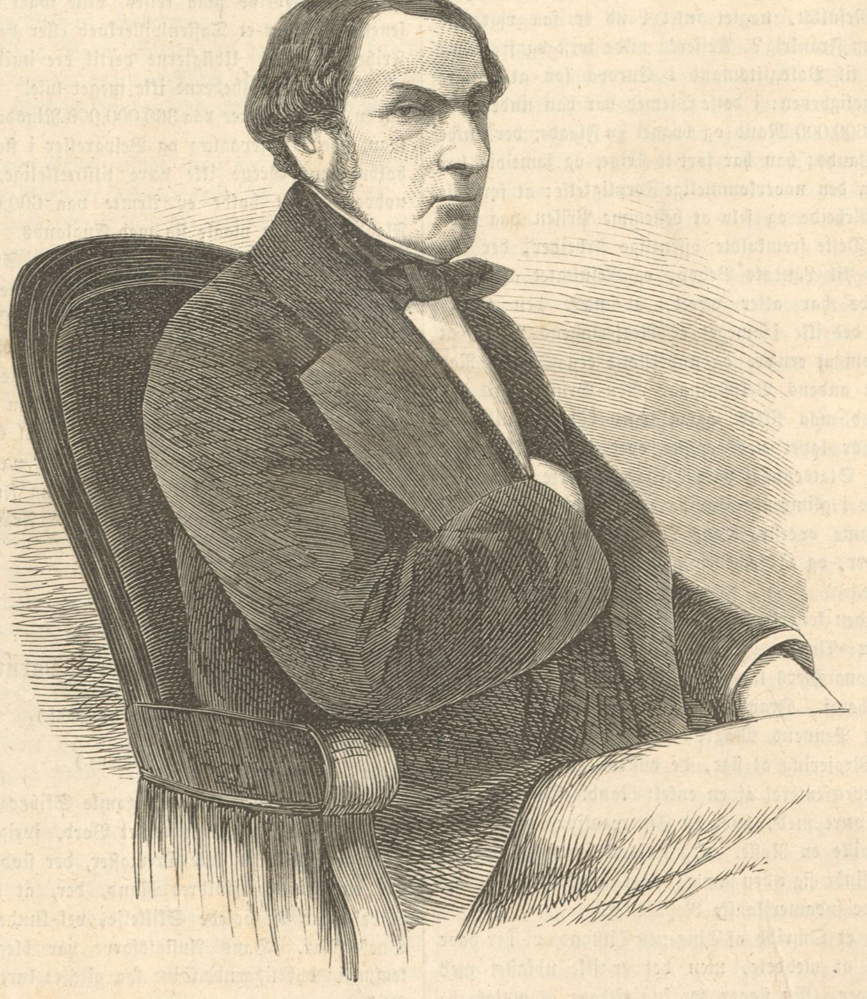

Achilles Fould.

dog er tilbøielig til at indføre aldeles nødvendige Reformer i Toldsatserne. Ved den under Cobdens og Chevaliers Medvirkning afsluttede Handelstractat med England og ved senere afsluttede Tractater med Belgien og nogle andre Stater, er Frankrig imidlertid saa afgjort slaaet ind paa Frihandelens Vei, at Foulds Udnævnelse til Finantsminister ikke mere vil kunne standse det paa denne Bane.

Fould, der, som sagt, modtog Finantsportefeuillen umiddelbart efter Statscoupet den 2den December 1851, beholdt den dog kun til den 20de Januar 1852 og afgav den paa Grund af det Decret, der erklærede, at den orleanske Slægts Godser vare confiskerede. Har det været Samvittighedsskrupler, som ledede Fould til at gjøre dette Skridt, saa synes han snart at have overvundet dem; allerede Dagen efter at han havde trukket sig tilbage, see vi ham saaledes modtage en Senators Værdighed, og kort Tid derefter overtog han atter en Portefeuille som Statsminister og Keiserens Huusminister, en Post, der tilstrækkelig betegner ham som den keiserlige Politiks mest ubetingede Tilhænger. I denne Stilling har Fould ledet Forarbeiderne til Verdensudstillingen i Aaret 1855, reorganiseret den store Opera og fuldendt Louvre; han vedblev at være en af Napoleon den Tredies mest betroede Ministre indtil December Maaned forrige Aar, da en Uenighed, som Keiserinden, efter hvad man paastaaer, ikke skal have været fremmed for, foranledigede, at den nuværende Statsminister, Grev Walewski, blev hans Efterfølger.

Det var et Flyveskrift, der grundlagde Foulds Anseelse, og det er atter en Afhandling, nemlig hans til Keiseren indgivne Beretning om de franske Finantsers mislige Tilstand og hans derpaa følgende Udnævnelse til Finantsminister, der har gjort ham til Gjenstand for hele Verdens Opmærksomhed. Det er ikke mere end to Maaneder siden, at et af de mest ansete Tidsskrifter paadrog sig en Advarsel, fordi det i de mest lemfældige Udtryk raadede til Besparelser i Statshuusholdningen, og nu see vi en forhenværende Minister, en af Keiserdømmets allerærbødigste Beundrere med exempelløs Oprigtighed løfte det Slør, der skjuler hele den sørgelige Sandhed, og Herskeren over 600,000 Soldater samt en af Verdens mægtigste Flaader skrifte sin Synd og love Bod og Bedring; saa sandt er det, at Nød bryder alle Love. Det er naturligt, at Fould behandler den høist ubehagelige Sag med fløilsblød Haand, og vi kunne her ikke følge ham, naar han vidtløftigt undersøger, hvorledes Budgetterne voteredes, og hvorledes Pengene bleve udgivne. Men Sandheden er, at den udøvende Magt tog, hvad den behøvede, at Ministrene alene vare ansvarlige for Keiseren, at Finantsernes virkelige Tilstand fordulgtes for Kamrene og for Folket, og at Budgetternes Votering „var en Maske istedetfor en Tømme." Sandheden er, at fra 1851 til 1858 er bevilliget en Sum af henved 900,000,000 Rdl. til extraordinaire Udgifter, og at Underballancen udgjør 360,000,000 Rdl., den største Underballance, som noget Budget sikkert endnu har udviist. Og Slaget rammer saameget desto smerteligere, fordi Regjeringen stedse har forsikkret, at Finantsernes Forfatning var blomstrende, og først da Nøden staaer for Døren, da den maaskee savner Midler til at opfylde sine øieblikkelige Forpligtelser, gjør den Nationen til sin Fortrolige! Og hvilke ere de Aarsager, som have ført til dette Resultat, uagtet intet Land er saa rigt paa Hjelpekilder, som Frankrig? Keiseren vilde først og fremmest gjøre Frankrig til Voldgiftsmand i Europa for at smigre Nationalforfængeligheden; i dette Øiemed har han underholdt en Armee paa 600,000 Mand og bygget en Flaade, der skulde kappes med Englands; han har ført to Krige, og samtidig har han paataget sig den uoverkommelige Forpligtelse: at forskaffe den store Hob Arbeide og selv at bestemme Prisen paa Levnetsmidlerne. Dette fremkaldte offentlige Arbeider, der ikke stode i Forhold til Landets Behov, og Resultatet af denne Fremgangsmaade har atter været, at nære den Overbeviisning, at det ikke saameget er Regjeringens Pligt, at styre Landet, som at ernære og understøtte een Deel af Nationen paa den andens Bekostning. Men Grunden til den nærværende Nød maa sikkert ogsaa søges i den Guldregn, som Keiseren har ladet nedstrømme over sine Tilhængere. Mænd, der før Statscoupet vare fattige, opførte pragtfulde Paladser, kjørte i glimrende Eqvipager og udfoldede en det første Keiserdømme overstraalende Luxus; Hoffet har kostet utrolige Summer, og Ødselheden med Statens Penge kjendte ingen Grændser.

Dette har den keiserlige Vælde gjort for Frankrig i Løbet af ti Aar, siger »Times«, lad dem, der beklage sig over de indskrænkede Monarchiers langsomme og besværlige Maskineri, drage en Lære heraf. Franskmændene vare kjede og lede af Talerstolens og Pennens Magt; de vilde ikke vide af en parlamentarisk Regjering at sige, de ønskede, at Demokratiet skulde herske, repræsenteret af en enkelt Mand. Hvor der var Krig, vilde de være med, hvor en Intervention var mulig, ønskede de at spille en Rolle. Og Følgen heraf har været, at de næsten befinde sig i den samme, lidet misundelsesværdige Stilling, som de sydamerikanske Republiker.

Det er kun et Omrids af Tingenes Tilstand, vi her have været istand til at meddele, men det er ikke udkastet med altfor sorte Farver. Nu staaer der kun tilbage at omtale de Lægemidler, som Fould har foreskrevet. Hidtil have Kamrene ikke havt Ret til at stille noget Ændringsforslag til Budgettet, de maatte enten opfylde Keiserens Fordringer i enhver Henseende eller lamme Regjeringen ved fuldstændigt at negte Bevillingen til det Ministerium, som efter deres Mening gjorde for store Fordringer. Keiseren behøvede ikke engang at indskrænke sig til den Sum, han selv havde foreslaaet. Han kunde ikke blot overføre Bevillingerne fra det ene Afsnit af Budgettet til det andet, men han var forlenet med det ubegrændsede Prærogativ, at aabne en overordentlig Credit til hvilketsomhelst Beløb, og dertil var kun knyttet den Betingelse, at den lovgivende Magt ved sit Samtykke skulde forvandle Decreterne til Lov, et Par Aar efterat Pengene vare forbrugte. Fould bemærker, at man i Almindelighed antog, at man kun sjeldent vilde behøve at tage sin Tilflugt til en overordentlig Credit, naar man blot kunde overføre Bevillingerne fra det ene Afsnit til det andet. Har Nogen troet det, hørte Keiseren idetmindste ikke til deres Tal, thi hans practiske Fortolkning af den af ham givne Lov var at bruge Penge uden Hensyn til hans Parlaments Votering. Til Ære for den lovgivende Magt bør det siges, at den stadigt protesterede mod det extraordinaire Creditsystems Misbrug, og hvad kunde det ogsaa nytte at votere et Budget, naar Keiserens Villie alene kunde forøge Beløbet med 50 Procent?

Foulds Forslag gaaer nu ud paa, at han vel ikke vil tilstaae Kamrene Ret til at stille Ændringsforslag, men Budgettet skal ikke mere voteres for hvert enkelt Ministeriums samlede Udgifter, og Kamrene ville saaledes være istand til at forandre ethvert af de Afsnit, i hvilke den enkelte Ministers Budget skal inddeles. En saadan Ret vil naturligviis være ligesaa illusorisk, som den nærværende Lov. Men det er ikke den tilsigtede Reforms eneste svage Side. Regjeringen har aldeles frie Hænder til efter Godtbefindende at overføre Bevillingerne fra den ene Post til den anden udenfor hvert enkelt Ministeriums Grændser, og Meningen heraf er atter, at ikke blot det virkelige Overskud, f. Ex. at Bevillingen til Krigsmaterialet kan anvendes til Stridsmagtens Forøgelse, men at hele den i et særligt Øiemed voterede Sum kan benyttes, saa at Kamrene senere ville see sig nødsagede til atter at bevillige den til det oprindelige Formaal forbrugte Sum. Men det er ikke slige Palliativmidler, der skulle ophjelpe Frankrigs haardt medtagne Finantser. Hvis Keiseren mener det ærligt, vil endog det skrøbelige Maskineri, som Fould har opstillet, muligviis kunne arbeide til Held for Landet, og om han vil holde sit Ord eller ikke, beroer sikkert paa den uafhængige Minoritets Holdning i den lovgivende Forsamling. De Indrømmelser, som han paa Grund af Foulds Forestillinger har gjort, bevise, at han indseer Nødvendigheden af at vinde den lovgivende Forsamlings Tillid, og Skylden maa tilskrives de Franskmænd, der attraae constitutionel Frihed, hvis de ikke opstille Besparelser i Statshuusholdningen som en nødvendig Betingelse for, at Keiserens Politik skal kunne gjennemføres. Den gjorte Indrømmelse er i og for sig betydningsløs, men i dygtige Hænder kan den maaskee blive en Spire til et virkelig constitutionelt System. Budgetforhandlingerne og Budskabet om det Laan, som inden kort Tids Forløb maa reises, ville snart vise, om Keiserens seneste Træk er et Taskenspillerkneb eller det første Skridt paa Frihedens Vei. Udsigterne dertil ere imidlertid paa Grund af Tidsomstændighederne ikke meget lyse. Naar der er Tale om en Underballance paa 360,000,000 Rigsdaler ville et Statslaan, nye Skattepaalæg og Besparelser i flere af Statshuusholdningens Grene ikke være tilstrækkelige, naar det ansees nødvendigt at holde en Armee paa 600,000 Mand og en Flaade, der kan maale sig med Englands. Vil og kan Fould gjennemføre en Reduction af Frankrigs Stridsstyrke? Den officieuse Presse har alt før Striden mellem England og Nordamerika negtet at gaae ind herpaa. Har Keiseren under de forestaaende Begivenheder isinde at forholde sig passiv, eller agter han at spille en fremragende Rolle? Er han bleven overrasket af Begivenhederne, eller har han selv blandet Kortene til det store Spil, der nu efter al Sandsynlighed skal begynde, det er Spørgsmaalet, som den nærmeste Fremtid vil besvare, og hvorpaa det vil beroe, om Foulds Finantsplan virkelig skal være istand til at føre Frankrig bort fra de truende Skær.

Præstegaarden i Darum.

(Af Beatus Dodt.)

(Slutning.)

Inde i Stuen stod den gamle Skibscapitain Clausen for Enden af et langt, rødmalet Bord, ivrigt beskæftiget med Fuldendelsen af en lille Tremaster, der stod foran ham. Han var en høi, bredskuldret Mand, der, at dømme efter hans hvide Haar og bøiede Skikkelse, vel kunde være over de tre Snese Aar. Hans Ansigtsfarve var bleggul, og i hans temmelig dybtliggende Øine laa ofte et lurende, næsten glubsk Blik.

„Hvor har Du været?" spurgte han kort, idet han arrigt kastede et Stykke Træ fra sig, der ikke passede paa det bestemte Sted.

„Oppe hos Præstens, for at sige Jomfru Grethe Besked om Lærredet, som hun har paa Bleg hernede," svarede Marie, tog sit Strikketøi frem og satte sig stille hen.

„Hvorfor løber Du til det hovmodige, skinhellige Pak, der trods deres Tiggefærdighed troe sig bedre end alle Andre. Vil det gamle Vrøvl deroppe have sine Klude blegede her, saa lad hende selv passe dem."

„Tøiet er færdigt, Fader, og jeg vilde kun sige hende, at hun kunde lade det hente."

„Ingen unødvendig Krydsen, Marie, Du snyder mig dog ikke alligevel. Jeg veed nok, at Du styrer Kaas efter den lange Bondelømmel deroppe; men Du kan stole paa, at der bliver intet af den Mariage, saalænge jeg lever. Det Slags Folk kjende vi; naar han har faaet dine Penge, saa giver han Dig et Spark; thi med al sin Mælkebrøds-Eenfoldighed, er han dog klog nok til at spille fornem. Hvem fulgte Dig herned?"

Den unge Pige, der var blevet blussende rød, svarede med en knap hørlig Stemme: „Procuratoren."

„Nu, det lader sig høre. Han er Mand for at kunne forsørge en Kone, og tager jeg ikke feil, saa har han nok ikke ringe Lyst til Dig. Vil han have Dig, saa tager Du ham, og dermed er den Potte ude, og vil Du ikke lystre Roret, saa finder jeg vel paa Raad. Jeg skal imorgen tale med ham; thi det lader til, at han ikke er søvant, hvor det kommer an paa Fruentimmer."

Marie svarede ikke; men hvor modbydelig hendes Faders Tale end havde været hende, saa glædede hun sig dog i sit Hjerte over, at hun nu Intet havde at befrygte fra Procuratorens Side, og Faderen, der ofte lod sit skjulte Blik hvile paa hende, troede derfor at læse i hendes temmelig rolige Ydre, at hans Plan ikke vilde møde saamegen Modstand hos hende, som han havde tænkt sig. Han tvang derfor sin Mund til et Smil, da hun kort efter sagde ham Godnat og gik op paa sit Værelse.

Nogle Dage efter gik Clausen over til Procuratoren. Efter længe at have talt med denne om en Strandingsproces, som han førte for Assurandeurerne, ledede han endelig Samtalen over paa sin Datter, og sagde tilsidst efter mange Omsvøb, at hverken han eller Marie skulde have Noget imod, at Procuratoren friede til hende.

„Men jeg har ganske forskrækkelig Meget derimod," svarede Procuratoren, med en godt hyklet, ophidset Mine. „Naar en Mand godt og vel i de Halvtreds tænker paa at ægte en ung Pige, saa er han en Nar, og den, som kan raade ham dertil, maa være det samme, eller vil have ham til Bedste. Nei, min gode Capitain Clausen, jeg er hverken født igaar eller idag, og en Proces, som jeg øiensynligt maa tabe, indlader jeg mig aldrig paa."

„Saa skulde De ogsaa være klog nok til ikke at bilde Pigebarnet og mig Noget ind ved forelskede Gebærder og forblommede Ord," svarede Capitainen opbragt.

„Lad os bare ikke gjøre Nar af hinanden, Clausen, forelskede Gebærder og Miner tage sig løierligt ud til et skaldet Hoved og en tyk Mave, og det Værste, der kan passere en Mand, er at see latterlig ud. Jeg er ikke forelsket i Deres Datter, jeg vilde ikke have hende til Kone, om hun saa var forgyldt; men jeg holder usigelig meget af hende, hun er mit Hjerte saa kjær, som var hun min egen Datter, og jeg kunde ikke gjøre Mere for hende, end jeg har gjort, om hun end virkelig var det. Seer De," vedblev han, idet han tog et Document fra sit Skrivebord, „her har jeg indsat hende til Arving af Alt, hvad jeg eier, og De kan sværge paa, at det er lidt mere end fire Skilling." Med disse Ord udfoldede han Papiret og pegede paa et Sted, ved hvis Læsning Capitainen traadte et Skridt tilbage. Med funklende Øine og et begjerligt Blik betragtede han Tallene, uden at kunne bringe et Ord over sine Læber.

„Det er ikke Dem, men Deres Datter, som skal have denne Formue," vedblev Procuratoren med et ringeagtende Smil, „og, vel at mærke, ikke før jeg er død."

„Ikke før?" sagde Capitainen som i Tanker.

Procuratoren betragtede ham med et forundret Blik.

„Nei, ikke et Øieblik før, saa behøvede jeg jo ikke at have gjort Testamente."

„Det er en sjelden god Gjerning, hvorfor Gud vil lønne Dem. Jeg takker Dem paa min Datters Vegne."

„Det behøves ikke," svarede Hansen, uden at berøre den Haand, som Capitainen rakte ham. „Hun vil nok selv takke mig. Det er imidlertid almindeligt ved slige Gavebreves Udstedelse, at Giveren yttrer et eller andet Ønske, og saaledes har jeg ogsaa mit. Jeg har nemlig fra hans Fødsel af godt kunnet lide Præstens Søn, Niels, og for at han nu ogsaa kan nyde Godt deraf, saa saae jeg gjerne, at De gav Deres Minde til hans og Maries Forbindelse. Det var dog maaskee muligt, at De, ved at tale et fornuftigt Ord med hende, fik hende til at slaae mig af Hovedet, ihvor forelsket hun end er i mig."

„Er Gaven gjort afhængig deraf?" spurgte Clausen, idet han opmærksomt betragtede Procuratoren.

„Endnu ikke, men den kan blive det," svarede denne. „Det vil sige," tilføiede han smilende, „indvilliger hun ikke, saa opretter jeg et nyt Testamente, hvorefter min Formue bliver deelt imellem dem."

Capitainen gik flere Gange op og ned ad Gulvet i dybe Tanker.

„Nu vel," sagde han endelig, „paa mig skal det ikke komme an, og hvad Marie angaaer, saa . . . ."

„Saa lader hun sig vel ogsaa bevæge, naar hun mærker, det ikke kan være anderledes," afbrød Procuratoren ham.

Capitainen kastede et mistroiſk Blik paa Hansen, om hvis Mund et lille Smil spillede. Dette undgik ham ikke og bragte den Vrede, der ulmede i hans Bryst, fordi han troede at være nødsaget til at tilstede den forhadte Forbindelse, til at blusse op i Fyr og Flamme. Men da han greb sin Hat, gik Døren op og Niels traadte ind med glædestraalende Øine og blussende Ansigt.

„Vi have faaet Brev fra Tante," raabte han, idet han greb Procuratorens Haand uden at bemærke Capitainen, „hun er villig til at laane os Pengene. Fader er ovre hos Herr Hvass og Handelen kan strax afsluttes, dersom De vilde være saa god, at følge med derover for at opsætte Contracten."

„Saa gratulerer jeg, min Dreng, og det af ganske Hjerte. Jeg skal strax være derovre. Naa, Capitain Clausen, hvad siger De saa til den nye Herremand?"

„Jeg gratulerer ogsaa," svarede han kort; men hans Mine tydede snarere paa en Forbandelse end paa en Velsignelse. Vilde han imidlertid med Tiden vide sin Datter i Besiddelse af Procuratorens Formue, saa var han nødsaget til at indrømme det, der var hans Hjerte saa haardt imod. —

Handelen var afsluttet og den unge Madsen Eier af Bilslev; han havde tillige faaet Meddelelse om Procuratorens Testamente og hans Bryllup med Marie var bestemt til at staae om kort Tid. Lykken smilede til de unge Folk, og med Hjerterne fulde af den høieste Salighed, den inderligste Taknemmelighed og det frommeste Haab til en lykkelig Fremtid, betragtede de med glædebrukne Øine alle de Tilberedelser, der vare i Gang paa Bilslev og i Præstegaarden, hvor Bryllupet skulde staae, da Pladsen var for lille i det egentlige Brudehuus. Tante Grethe sov hverken Nat eller Dag. Hun var Styreren og Lederen, til hvem hele Ordningen var betroet. Præsten og Hvass fulgte ethvert af hendes Vink og hørte paa hendes vidtløftige Tale med en Taalmodighed, der ikke var langtfra at sætte hende selv i Forundring. Hun havde stedse nok at give dem at bestille, ja hun brev det endog saa vidt, at hun en Aften, da Procuratoren var kommet derover og de tre Herrer trods Larmen vilde smugle sig til en L'hombre, kom ind i Præstens Studerestue med et Fad skoldede Mandler, som hun tvang dem til at skære, efterat hun først havde forbudt dem at røge Tobak ved dette Arbeide og dernæst efterseet Proprietairens Hænder, til hvilke hun ikke altid havde den bedste Tro.

Capitain Clausen var den Eneste, som ikke tog Deel i den almindelige Travlhed; taus og indesluttet gik han omkring, og naar han engang imellem kom op i Præstegaarden, vovede Tante knap at see til ham, langt mindre at røre ved ham, som hun sagde.

Aftenen før Bryllupet kom Procuratoren op til Hvass for at tale med ham om en Overraskelse, som de havde isinde at berede Brudefolkene. Da Hansen seent om Aftenen atter vilde gaae hjem, kom Niels tilbage fra Præstegaarden, netop som Procuratoren var iſærd med at tage Afsked, og fulgte med ham lidt ned ad Veien, hvorefter han forlod ham for at gaae ned paa Engene og see til Studene, hvis urolige Brølen tydede paa, at ikke Alt var rigtigt dernede. Procuratoren sagde et Par spøgende Ord til ham, da de skiltes, og lovede næste Aften at ville dandse Menuet med Bruden.

Den høitidelige Dag var endelig oprunden. Brudefølget forsamlede sig lidt efter lidt i Præstegaarden, hvor Tante Grethe ivrigt og flittigt nødede Gjesterne til at drikke en Kop Kaffe eller en Snaps, før man tog til Kirke. Proprietairen gjorde i eet Bæk Cour til hende og paastod, at dersom han før havde seet hende i den Stads, hun havde paa idag, saa havde der været eet Brudepar til, derefter dandsede han med hende, saa hendes Kappestrimler stode høit tilveirs, og hun streg af Angest for at tabe Kopperne, som hun bar. Sagtmodig, men med den inderligste Tilfredshed i Blik og Mine gik Præsten omkring og saae hvert Øieblik ud af Vinduet efter Procuratoren, der endnu ikke var kommen. Capitain Clausen havde begivet sig ind i Præstens Stue, til hvilken Døren stod aaben og sad der stille og udeeltagende og bladede i en Bog. Tiden til at gaae i Kirke var imidlertid kommen, uden at Procuratoren endnu havde ladet sig see, og da man nu ikke kunde vente længere, blev der sendt Bud ned til ham. Budet kom snart efter tilbage, uden at have truffet ham og uden at have kunnet komme ind i Huset, da Dørene vare lukkede.

Dette var ubegribeligt, og man anstillede allehaande Betragtninger og Gisninger; endelig begav hele Toget sig til Kirken. Endnu en Stund ventede man der; men da Hansen ikke lod sig see, saa gik Præsten hen til en Bonde og talte et Par Ord med ham, hvorefter denne stod frem som Forlover istedetfor den Savnede. Brud og Brudgom bleve nu førte hen til Alteret, foran hvilket Præsten stod. Et Øieblik stod han hensunken i stille Bøn, derpaa greb han sin Bog; men idet han slog den op, faldt en skreven Seddel ham i Hænderne. Studsende udfoldede han den og gjennemsløi dens Indhold. Langsomt vendte han sig atter om til Alterbordet, og, som forstod han ikke Sproget, hvori den var skrevet, som formaaede han ikke at udtyde Skrifttegnene, vedblev han atter og atter at studere Indholdet. Hans Ansigt antog lidt efter lidt Præget af den dybeste Kummer, hans Hænder skjælvede og flere Gange vaklede han, som formaaede han ikke at holde sig opreist. Endelig vendte han sig fra Alteret, og idet han med et dybt Suk bekæmpede den Smerte, der truede med at bræbe ham, sagde han med neppe hørlig Stemme:

„Jeg formaaer ikke at fuldbyrde den hellige Handling. Herren være os naadig og lede Alt til det Bedste!" Med disse Ord lukkede han Bogen og steeg med usikkre Skridt ned fra Alteret.

En almindelig Forfærdelse greb de Tilstedeværende; Præstens Nærmeste samlede sig om ham, og bestormede ham med Spørgsmaal om Grunden til hans Adfærd. Proprietairen talte længe med ham og derefter Tante Grethe; men Ingen formaaede at faae ham til at bryde sin Taushed. Mildt og med Taarer i Øinene afværgede han hendes kjærlige Tiltale og hans Ord vare: „Jeg formaaer det ikke, jeg kan det ikke."

Sørgmodigt drog nu Enhver til Sit, og grædende, ledsaget af sin Fader og Niels, gik Marie til sit Hjem for at aflægge den Dragt, som hun under Veemodets og Glædens Taarer havde iført sig.

Da Præsten var kommet hjem, bestilte han øieblikkeligt sin Vogn og, som han var, i fuldt Ornat, kjørte han over til Herredsfogeden.

„En ligesaa frygtelig som med Guds Hjelp usandfærdig Beskyldning har ført mig over til Dem, Herr Justitsraad," sagde han med mat Stemme. „Denne Seddel fandt jeg i min Alterbog, i det Øieblik jeg vilde skride til den hellige Handling, at forene min Søn med sin Brud. Hvorledes den er kommen tilstede, og fra hvis Haand den stammer, det veed jeg ikke, men ligesaa vist som jeg troer, at her intet Mirakel er skeet, ligesaa overbeviist er jeg om, at dens Indhold er en grusom, syndig Bagvaskelse."

Justitsraaden tog Papiret og læste dets Indhold høit, det lød saaledes:

„Mit Lig vil findes i Darum-Aa og jeg anklager Herr Niels Madsen til Bilslev som min Morder og Banemand. Herren være min Sjæl naadig og straffe Forbryderen!

Hansen."

„De har Ret, Herr Pastor," sagde han derpaa. „Det er enten Ondskab eller Galskab. Procuratoren er jo med til Bryllupet?"

„Nei," svarede Præsten, „vi have ventet ham forgjeves."

Justitsraadens Ansigt antog ved disse Ord et betænkeligt Udtryk, og idet Tanken om Testamentet, samt om den unge Mands Fattigdom sløi ham igjennem Hovedet, kastede han et meblidende Blik paa Faderen.

„Gud trøste Dem, Pastor Madsen, det har været en haard Gang for Dem, og der hører en større Fasthed til at overlevere sit Barn i Rettens Hænder, end jeg havde troet Nogen i Besiddelse af."

„Gud og Loven skulle vi lyde, min Herre, og jeg fremfor Alle," svarede Præsten, idet han reiste sig for at gaae.

Strax efter hans Afreise blev det fornødne Mandskab opbudt for at gjennemsøge Aaen; men trods den nøiagtigste Leden, uagtet hver Busk, der ragede ud i Vandet og hvert Sivhalm, der sandtes ved Bredden, paa det omhyggeligste blev gjennemsøgt, var Liget dog intetsteds at finde, og da Mørket faldt paa skiltes Folkene ad, for den næste Dag at fortsætte det uhyggelige Arbeide.

Niels var imidlertid arresteret og Rygtet om hans formeentlige Udaad, samt den hemmelighedsfulde Seddel i Alterbogen, havde snart udbredt sig i hele Egnen. De Fleste, som kjendte ham, rystede paa Hovedet og kunde ikke tiltroe ham en slig Gjerning, ihvorvel flere Omstændigheder talte imod ham. Han havde Aftenen iforveien forladt Bilslev med Procuratoren og var saaledes den Sidste, der var bleven seet med ham, ligesom han ogsaa var den, der kunde have mest Fordeel af hins Død og sandsynligviis nu, ved Overtagelsen af Gaarden, savnede de nødvendige Penge.

Om Aftenen paa denne sørgelige Dag havde Proprietair Hvass hentet Marie og hendes Fader op i Præstegaarden; denne var rigtignok nødig gaaet med, men havde dog ikke kunnet modstaae Proprietairens indtrængende Ord. Disse tre, tilligemed Tante Grethe, sade nu tause i Dagligstuen. Præsten var atter kjørt over til Herredsfogeden for at høre, om der ikke efter det første Forhør kunde være Anledning til at haabe, at Niels vilde kunne bevise sin Uskyldighed. Han havde været længe borte, og man ventede ham hvert Øieblik hjem. Endelig hørtes Vognens Rullen i Gaarden og Tante Grethe løb hastigt ud for at erfare, om hendes Broder bragte dem nogen Trøst. Lidt efter kom hun jagende ind i Stuen.

„Nu skal De høre!" udbrød hun oprømt. „Niels kan bevise sit . . . ja hvad er det nu man kalder det, naa, ligemeget er det. Han har udsagt i Retten, at i det Øieblik, han forlod Procurator Hansen, kom han i Følge med to Mænd, der vilde ad Ribe til. Den ene var en Studedriver og den anden en Matros, og jeg tør sværge paa, at det var den Samme, der spiste Øllebrød her for nogen Tid siden. Herre Gud! Tæerne stak ham saamænd ud af Strømperne og Skjorten . . . naa, hvad snakker jeg, det kommer jo ikke den Sag ved. Nok er det, disse to Mænd, de har seet hans Alibi, ja saadan hedder det Ord, jeg for ikke kunde komme paa, men det kommer af, at Glæden har gjort mig reent confus og tummelumst i Hovedet; nok er det, de har seet ham tage Afsked med Procuratoren, hvorefter de fulgtes ad ned over Engene, hvor Stien gaaer. Her vilde Niels see til Studene, da han af deres Brølen havde formodet, at der var Noget galt, og ganske rigtigt vare to af dem komne ud i Moradset, hvor de sade i til op over Bugen. Han fik nu de Fremmede til at hjelpe sig og tumlede derefter om med de stakkels Høveder til Klokken fire om Morgenen. Da han ingen Penge havde hos sig, saa gik de alle Tre tilbage til Bilslev, hvor han betalte dem for deres Umage. Der er nu sendt ridende Bud efter dem . . . ."

„Og jeg kan med min Saligheds Ed bevidne," afbrød Hvass hende, idet han sprang op, „at Klokken eet Qvarteer til fem var jeg oppe paa hans Værelse og traf ham sovende i sin Seng. Det undrede mig rigtignok at see, hvor smudsigt og vaadt hans Tøi var, men Gudskeelov! nu begriber jeg, hvorledes det hang sammen dermed."

„Ja nu kommer det ud, det Ene efter det Andet," sagde Tante Grethe, „men jeg kan rigtignok ikke forstaae, hvorfor De ikke har sagt dette før."

„Ikke det, Tante, ja saa kan De trøste Dem med, at der er mere end det, som De ikke kan forstaae."

I dette Øieblik kom Præsten ind. Hans Mine var mere rolig og mindre sorgfuld, og idet han satte sig ved Maries Side, greb han hendes Haand og fortalte nu omtrent det samme, som Tante Grethe havde sagt.

„Ja, er det ikke, som jeg siger," udbrød denne triumpherende. „Det var saamænd Matrosen, og havde jeg ikke givet ham den Skaal Øllebrød, saa var han maaskee død af Sult paa Landeveien med samt sit Alibi, men det sagde jeg ogsaa til Dorthe, som jo ogsaa skal giftes med en Matros. Matroser er Matroser, sagde jeg, og en honnet Behandling kan ikke skade dem, hvad enten det nu er for deres Alibis eller deres Fattigdoms Skyld. Herre Gud!" vedblev hun, tørrende sine Øine, „den ulykkelige, stakkels Procurator Hansen! Havde jeg havt den ringeste Anelse om, hvor faa hans Timer vare, saa skulde jeg saamænd være den Sidste, der skulde have tvunget ham til at skrælle Mandler. Gud forlade mig min slemme Synd!" tilføiede hun høit grædende. „Jeg slog ham saamænd over Fingrene og kaldte ham en gammel Laps. Ja ja, det er en tung Skjebne som har truffet os, og Capitain Clausen . . . ."

Jomfruen standsede her midt i sin Tale, thi Døren blev pludseligt revet op og Procuratoren stod midt i den. Han var bleg, og med sine store Øine stirrede han stivt paa Clausen, der, ligesom de Øvrige, var sprunget op fra sit Sæde. Et Øieblik stod Capitainen som forsteenet, hans Ansigt fortrak sig krampagtigt og det var, som skulde hans Øine træde ud af Hovedet, derefter udstødte han et frygteligt Skrig — saa angestfuldt og fortvivlet, at det trængte de Tilstedeværende igjennem Marv og Been — styrtede ud af Havedøren og forsvandt.

„Gud være evig priset!" udbrød Præsten, og greb Procuratorens Haand. — Uden at kunne sige et Ord, bleg og skjælvende traadte Marie ham et Par Skridt imøde, men i det samme forlod Kraften hende og hun sank grædende i hans Arme.

„Herre, Du forbarmende Jesus Christus!" raabte Tante Grethe, „hvor er det muligt, at et Menneske kan svømme en heel Dag om i Aaen uden at døe."

„Svar Mand, hvor Fanden har Du været?" sagde Proprietairen, „Du har dog ikke villet lege Kispus med os?"

„Jeg skal fortælle Eder Alt," svarede endelig Procuratoren; men min Historie er ikke for Fruentimmerøren."

„Jeg skulde da ikke troe, at det er noget Uanstændigt," udbrød Tante Grethe med en halvfornærmet Mine.

„Det er mere end Uanstændigt, det er næsten Grovt."

„Ja, saa kom Marie, lad saa Herrerne være alene, maaskee faae vi dog senere Lidt at vide." Med disse Ord forlod hun Stuen med den unge Pige.

„Jeg veed Alt, hvad her er passeret, thi jeg kommer lige fra Herredsfogeden, der har fortalt mig det fra Ende til anden," begyndte Procuratoren. „Hvad mig selv angaaer, saa vide I jo, at Niels igaar fulgte mig et lille Stykke paa Vei. Da han var borte og jeg var kommet i Nærheden af Bilslev-Spange mødte jeg Capitain Clausen, der vendte om og fulgtes med mig. Han var taus som sædvanligt; men hans djævelske Blik, der hvert Øieblik var rettet paa mig, tydede ikke

paa noget Godt, dog faldt det mig ikke ind, at han havde Ondt isinde mod mig. Da vi vare komne midt paa Broen, der, hvor Rækværket er itu, styrtede han sig pludseligt over mig og stødte mig med en voldsom Anstrengelse ud i Vandet. Badet var koldt og dybt, og ihvorvel et Nødskrig undslap mig, saa var jeg dog Procurator nok til ikke at tabe Contenancen, men indsaae strax, efter at jeg havde naaet Overfladen, at det var nødvendigt at anstille mig død, dersom jeg ikke vilde have Morderen nok engang paa Nakken af mig."

„Og blive holdt under Vandet som en Moppe," bemærkede Proprietairen.

„Rigtigt. Jeg havde nemlig faaet fat i en Busk, og medens jeg holdt mig ved den, sprællede jeg et Par Gange i Vandet og rallede som En, der skal til at døe, derefter holdt jeg mig stille som en Muus. Det var meget mørkt, og jeg hørte nu, hvorledes Clausen søgte langsmed Bredden efter mig, idet han lidt efter lidt fjernede sig. Endelig vovede jeg mig iland, efterat have staaet over en Time i Vandet. Jeg turde imidlertid ikke gaae hjem, da det ikke var urimeligt, at han, efter en slig Gjerning, vilde vandre om hele Natten, og traf han mig, da vilde han sikkerligt gjøre det af med mig, om ikke for Andet, saa for ikke at blive angivet. Jeg fortsatte derfor min Vandring ad Veien til Gredsted-Bro, hvor jeg ankom i Dagningen, i en saa forkommet og udmattet Tilstand, at jeg knap formaaede at tale; Folkene bragte mig tilsengs og strax efter faldt jeg i en Søvn, af hvilken jeg først vaagnede henad Aften. Af Folkene der hørte jeg om Niels' Arrestering og ilede derfor strax til Herredsfogeden. Jeg stod først i den Formening, at han havde villet myrde mig for at forskaffe sin Datter og Svigersøn mine Penge øieblikkeligt; jeg seer imidlertid nu, at hans Plan ogsaa gik ud paa at forebygge Vielsen; thi Seddelen i Kirkebogen er naturligviis fra ham og ingen Anden."

„Efter ham!" raabte Proprietairen, idet han sprang op. „Nu skal han Død og Pine . . . ."

„Stille!" afbrød Procuratoren ham. „Husk paa Marie. Lad ham løbe og troe mig: vi see ham aldrig mere."

Hvad Procuratoren havde forudsagt, gik ogsaa i Opfyldelse. Capitain Clausen lod sig aldrig mere see paa Egnen, og man meente, at han var gaaet med et Skib til Amerika. Sagen blev neddysset og Procuratoren var stedse ivrig i at gjøre en Spøg af det Hele. Tante Grethe rystede rigtignok tidt paa Hovedet og truede med Fingeren ad ham, ligesom hun ogsaa ofte søgte at formaae Hvass ved en dobbelt Thevandsknegt til at rykke ud med Sandheden; men denne forlangte stedse et Kys derfor, og derom dreiede Striden sig i mange Aar.

Niels' og Maries Bryllup holdtes næste Aar og Tante Grethe gjennemsaae selv sin Broders Alterbog, før han gik i Kirken, for at ikke en eller anden lumsk Seddel skulde have practiseret sig ind i den; ligesom ogsaa Proprietairen paa det Bestemteste forlangte, at Procuratoren skulde bindes til Kakkelovnen Aftenen iforveien, for at han ikke skulde finde paa at ville støde Kolbytter i Darum-Aa om Natten.

Jemtland.

Der er i selve Sverig Personer i tusindviis, som tænke sig denne „Vraa af Landet" som et »ultima Thule« og for hvem Jemtland ikke er Andet, end en Ørken med Skov og Fjelde, Nabo til Kjølen, næstendeels til Nordpolen, vistnok en Provinds med en Landshøvding, der boer i en af Træ bygget Stad, men desuagtet dog næsten et Siberien, ligesaa uinteressant, som ufrugtbart, neppe rigtig europæiseret, neppe endnu ganske fri for Asadyrkelse. Om Vinteren i Stockholm seer man engang imellem en Skare Jemtlandsbønder, høie, sværtbyggede, sorthaarede, bredskuldrede Mænd, der ankomme med deres Kaner, trukne af fyrige, store, sorte Heste og belæssede med alt Slags Vildt, de mageløse Hjerper, „Orrar" og „Tjädrar"; man betragter dem der med en vis Forbauselse — som Ætlinge af den stolte Arnliot Gellina, der maaskee endnu den Dag idag ere hemmelige Tilhængere af den forfærdelige Thor — som et ganske særegent Folkefærd, der næsten kunde lade sig vise for Penge. Fra Mellem-Sverig og de sydlige

Tännsjön.

Landsdele er det kun meget sjeldent, at en Reisende begiver sig langt op i dette fjerne Vesten og naar det hændes en enkelt Gang, at f. Ex. en ung Pige strax efter sit Bryllup flytter dertil med sin Ægtemand, — man er Læge der, man er

Tännforsen.

Landmaaler, man er Landsdommer, — Aah! da gaaer der et dybt Suk gjennem hele Rækken af Tanter og Cousiner: „Det stakkels Barn, hun gaaer til Jemtland!" Det er eensbetydende med, at hun gaaer tabt for Menneskeheden;

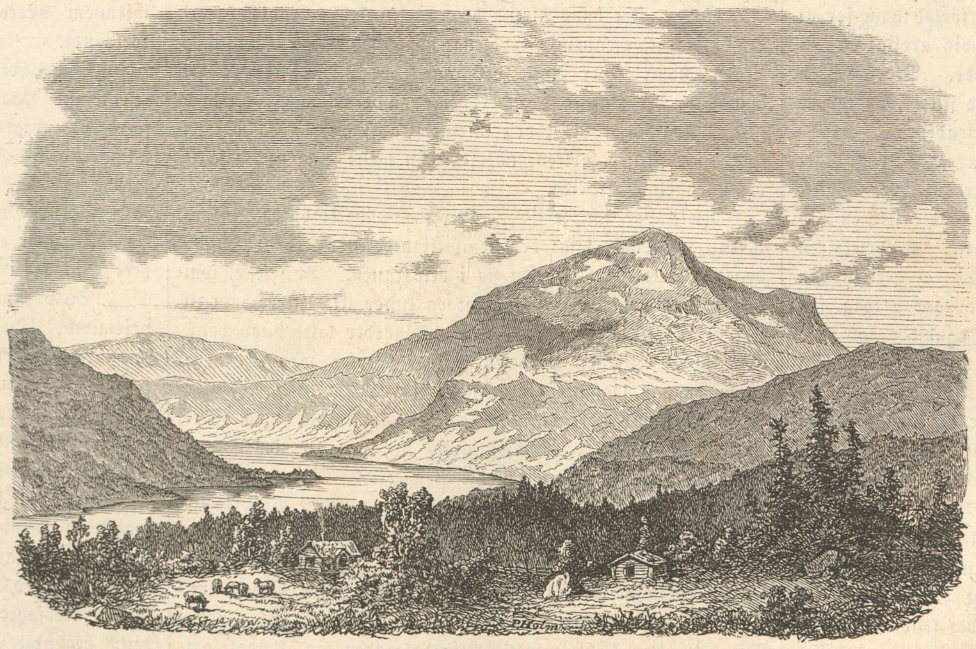

Åreskutan.

hun maatte da hellere være taget til Melbourne eller til Californien.

Og dog er Jemtland, — men vi indrømme, at dette dog først er blevet os klart efter de sidste Opdagelser af Landet, — dog er Jemtland ikke alene et i mange Henseender rigt begavet Stykke Jord, men en i flere Henseender allerede meget fremskreden Provinds, fremfor Alt en Provinds med Fremtid. Skjøndt den ligger temmelig langt nordpaa, — dog, oprigtig talt, et godt Stykke syd for Lapland og Nordpolen, — er dets Klima langt mildere, end onde Tunger hidtil have udspredet; Æblet modnes der i visse Egne, idetmindste i heldige Aar, og det bliver betragtet som et naturhistorisk Factum, at en Frilandsrose ikke er umulig der, om end den hører til de store Sjeldenheder; Provindsen er rig paa udstrakte, herlige, naturlige Enge og den egner sig derfor fortrinsviis til Kvægavl efter en stor Maalestok, men der findes hele store Strækninger, hvor Jorden er ganske udmærket og hvor en rationel Agricultur sikkert vil kunne frembringe glimrende Resultater. Desuden ere Jemtlands Skove uudtømmelige og dets Bjerge indeholde foruden kostbare Steenarter, f. Ex. Marmor, ikke alene Jern, men ogsaa Kobber og Bly.

Det er ganske vist, at der i de sidste Aar er kommet en mægtig Bevægelse i denne svenske Provinds. Det er øinefaldende, hvorledes Alt gaaer fremad der. Jemtland har hidtil fremfor Alt havt Communicationer behov; indeklemt mellem Kjølen paa den ene Side og de østlige Kystprovindser Helsingland, Medelpad og Ångermanland paa den anden, har den umuligt kunnet bevæge sig frit, den har hidtil paa en Maade været „interneret". Denne lammende Tilstand vil høre op ved den allerede paabegyndte Udførelse af store Vandveie ned til den bothniske Bugt — ved en fortsat Række Søer, Elve og Kanaler — foruden ved Forbindelse ad den anden Kant med de norske Transportveie. Jemtland har kun en eneste Stad, Østersund, men denne voxer med hver Dag; dens Beliggenhed er smuk ved en vældig Alpesø, Storsjøn, der forøvrigt er bekjendt for den af Vandet høit opragende Ø, Frøsøn, fra hvis Top man har en deilig Udsigt over hele Fjeldlandskabet og blandt Andet opdager Åreskutans stolte Fjeldmasse, tydeligt nok, skjøndt den ligger hele 12 svenske Mile derfra. Frøsøn har desuden en anden Mærkelighed, nemlig den lærde Skole, der anlagdes her allerede Aar 1674 og fra hvis Læresale der er udgaaet mange af Sverigs berømteste Mænd; den er nu flyttet over til Østersund. Paa Frøsøn voxe Primula veris og mange Orchideer.

Mellem Jemtlands talrige skjønne Egne indtager den, hvor Tännforsen kaster sit Skum høit over Stene og Træer, den fornemste Plads. Man har givet Tännforsen Navn af Sverigs Niagara og den har unegtelig samme Charakteer, som det berømte amerikanske Vandfald, om end ikke dets umaadelige Størrelse og Vandmasse. Det er et af det brede Slags Vandfald, ikke af hine smalle Cascader; det danner en Dug i Stedet for et Baand. Faldet er kun 84 Fod dybt, men Tæppets Brede er 160 Fod og det falder aldeles lodret ned fra Tännsjøns Niveau. Jemtlands høieste Bjerg er Åreskutan, hvis Top kneiser høit over alle omkringliggende Fjelde og ifølge de nyeste Beregninger reiser sig 4920 Fod over Havet. Det udgjør en af den norske Fjeldnaturs mod Østen fremrykkede Forposter, eller, for at tale mere geologisk, det er det vældige norske forstenede Oceans yderste store Bølgeslag ad denne Kant. Åreskutan hænger i Virkeligheden sammen med de norske Bjerge ved forskjellige mellemliggende lavere Bølger, der ligesom danne Dønningen mellem de stolte Kæmpesøer; man kan see, hvorledes denne Bølge engang er kommet fra Norge, brydende ind over Jemtlands Skovbygd, men pludselig har maattet standse her, forvandlet i et Nu til et livløst Fjeld. I naturhistorisk Henseende er Åreskutan meget interessant; Sneen forbliver hele Sommeren over liggende i Pletter paa Bjergets øverste Deel. Opgangen til Toppen er besværlig nok, dog kan den gjøres uden Fare og man bliver da lønnet med en Udsigt, hvis Cirkelbue har 18 svenske Miil i Gjennemsnit.

O. O.

Skizzer fra Australien.

(Af Bob.)

IV.

»Up in the bush«.

Australien udmærker sig ikke ved smukke Landskaber; hist og her sees vel en smilende Dal, eller en græsrig Landstrækning langsmed en Flod, men det Hele har et meget eensformet Udseende. Man finder ikke her den yppige Plantevæxt og den rige Skovnatur som i Amerika, og de Fleste, der komme hertil, blive lidt skuffede i denne Henseende, selv om de ikke medbringe saa yndige Ideer, som en ung dansk Dame, der ankom til Melbourne og betroede mig sin Forundring over, at „der ikke voxede Palmetræer i Gaderne." — Umaadelige Sletter, med kort, af Solen afsvedet Græs og store Skove — dersom man ellers kan kalde disse Samlinger af vidtspredte Gummitræer saaledes — afvexle med hinanden. Gummitræerne findes allevegne, men fryde ikke Øiet; de have stive, kantede Blade, samt smaa Kroner og give altsaa kun ringe Skygge; Stammen er undertiden temmelig tyk, men Vedet duer ikke meget, saa at dets Anvendelse som Gavntømmer indskrænker sig til Opførelse af Hytter eller Plankeværk; mest bruges det til Brændsel; det Første man foretager sig, naar man leirer sig oppe i Skovene paa længere Tid, er at fælde et Gummitræ og antænde det. De australske Træarters ringe Værd som Gavntømmer foranlediger, at det kan betale sig at udføre Trælast fra Amerika, ja endog fra Sverig. — Det blaae Gummitræ, hvis oprindelige Hjem er Van Diemens Land, har sit Navn af Bladene, hvis blaae Skjær giver hele Træet et besynderligt Udseende. Det findes kun sjeldent i den øvrige Deel af Landet, men en af de Alleer, der føre fra Melbourne til den botaniske Have, er beplantet med disse Træer; naar de engang i Tiden voxe til, vil det være et mærkeligt Syn. Det Træ, der tiltaler mest, er det saakaldte Wattel-Træ, som bærer Blomster, sædvanligviis af guul Farve.

Heste drevne til Melbourne Marked.

Den første Reise, man foretager i det Indre, forekommer En gjerne temmelig kjedelig. Den trætte Vandrer, der gaaer fra det ene beboede Sted til det andet over de uendelige Sletter, under en brændende Sol, bliver vist ikke videre venlig stemt imod den australske Natur; men selv naar man farer afsted i en Diligence over Stok og Steen, synes det En, som om man kjørte rundt hele Tiden; enten man reiser 10 Miil eller 100 Miil fra Melbourne seer man omtrent det Samme, hvad Naturen angaaer. Engang imellem kommer man til et Sted, der gjør Indtryk ved sin romantiske Vildhed; men noget rigtig Smukt sees sjeldent. Jordbunden er dog ingenlunde ufrugtbar; der gives faa Væxter, som ikke kunne trives her og i Haverne sees Sydens Planter voxe i god Forstaaelse med vore Venner fra Norden. Det stumpede Græs indeholder ligeledes en kraftig Næring, Heste og Kvæg blive fede deraf i kort Tid og gjøre Underværker af haardt Arbeide uden anden Føde. Jeg har seet Heste, der ere tagne lige fra Græsgangen, løbe 100 eng. Miil fra Solopgang til Solnedgang; Oxerne, der heller ikke faae Andet end Græs, udmærke sig, som bekjendt, baade ved Størrelse og Styrke. —

Et Vadested ved M'Ivor Creek.

Der gives mange andre Leveveie her end netop at grave Guld: de Masser af Heste, Kvæg og Faar, der aarligt sendes fra det Indre til de store Markeder i Kyststæderne, beskæftige en Mængde Folk. At reise med disse forskjellige Flokke ansees som noget af det haardeste Arbeide i Colonien; men det har, som alt Andet, ogsaa sine Tillokkelser, især for Enhver, der holder af, at tilbringe sit Liv i Skovene. Jeg kjender Adskillige, der levede under ganske andre Forhold før de kom hertil og toge fat paa dette Liv, men som nu ikke vilde ombytte det med nogen anden Levevei, som langt foretrække en Kvæg-Rytters (stockriders) eventyrlige Tilværelse for en rolig Beskæftigelse i en By. Det er en Fornøielse at see de Flokke af halvvildt Kvæg, der saaledes sendes paa Reiser fra en eller anden Squatters Hjem, undertiden paa en Veilængde af flere hundrede engelske Miil; det er ikke nogen let Sag at være Vogter over en saadan Flok. Det overdrages sædvanligviis en enkelt Mand at besørge Flokken bragt ned til Byen for en bestemt Pris pr. Høved, og han antager da saamange Hjelpere, som han anseer for fornødent. Alle Vogterne ere tilhest og forsynede med en Pidsk, der meget ligner vor Kanepidsk — den berømte Stockwhip — Mange have bragt det til en forunderlig Færdighed i at bruge den. Snerten er fra 12 til 14 Fod lang, af Ko- eller Kængoroohud, medens Skaftet kun er $1\frac{1}{2}$ Fod langt. Jeg har seet øvede Stockridere stikke en Sexpence i Jorden og nappe den op med et Knald med en saadan Pidsk, eller flænge et Stykke Skind af en Studs Ryg, netop paa det Sted, de betegnede. — I Dage og Uger gaaer Reisen fremad, bestandigt galloppere Vogterne omkring, bandende og raabende, for at holde Kvæget sammen, der altid gjør Forsøg paa at vende tilbage til sit Fødested. Man har Exempler paa, at Oxer eller Køer, der ere slupne bort fra en Flok, have fundet hjem paa Afstande af 800 eller 1000 eng. Miil. De gaae uafbrudt Nat og Dag i en lige Linie og lade sig hverken standse af Bjerge eller Floder, men styre en bestemt Kaas; de tilbagelægge forbausende Strækninger i kort Tid, ved deres jevne, stadige Gang. En af de store Vanskeligheder ved Kvægtransporten, ligesom i alle andre Forhold her, er den fuldstændige Vandmangel, som hersker paa mange Steder. Floderne, der næsten alle ere smaa og useilbare, udtørres undertiden i den tørre Aarstid paa milelange Strækninger. Naar derfor en Flok Kvæg, maaskee paa flere tusinde Stykker har vandret en heel Dag uden Vand og endelig kommer til en Flod eller Dam, maae Vogterne galloppere tvers igjennem den for at skære den i mindre Dele, da Dyrene ellers vilde dræbe hverandre ved alle samtidigt at fare løs paa Vandet. »The old mans plains« i Ny-Syd-Wales, en Strækning af 70 eng. Miil, vilde være aldeles blottet for Vand, hvis der ikke nu var gravet en Brønd midt paa Sletten; to Gange forsøgtes det forgjeves, Vandet var salt eller idetmindste brak, men endelig fandt man godt Vand. I det Indre findes flere Vandhuller med Brakvand, og en Flod, der løber tæt forbi Melbourne, »The Saltwater river«, har aldeles salt Vand. Henad Solnedgang drives Kvæget sammen og rundt omkring det antændes Baal; da det sjeldent, eller saagodtsom aldrig, gaaer udenfor denne magiske Lyskreds, maa Ilden vedligeholdes hele Natten og Folkene skiftes derfor til at holde Vagt. Efter en Dags Ridt er det temmelig haardt at sove under et Træ, med et Dækken over sig, undertiden med sin Hests Tømme under Armen, for strax at være rede, naar der gjøres Anskrig; men naar Regnen styrter ned, Baalene udslukkes og Kvæget hele Tiden forsøger paa at bryde igjennem og løbe bort, bliver Arbeidet reent fortvivlet. De stakkels udmattede Heste dreie Halerne mod Vinden, og der staae de, med deres ligesaa elendige Ryttere, medens den kolde Regn pidsker ned hele Natten, og maaskee endog forhindrer disse fra at gjøre Ild paa næste Morgen, for at koge en Kjedel Vand til Thee. Adskillige Danske kunne levere Bidrag til en Stockriders Liv; en fyensk Godseier tumler sig for Tiden paa Sletterne i det Indre, og en ung Kjøbenhavner, der er meget populair her, har i tre Aar levet paa denne Maade; Moreno plains kunne vidne om de Strabadser, han gjennemgaaer.

Deres Liv ligner meget Sømandens; han trodser Farer

og Anstrengelser paa Havet som de i Ørkenen. Det er derfor heller ikke forunderligt, at den, der har overstaaet en saadan besværlig Reise og befinder sig i det muntre Melbourne eller en anden By, ødelægger sine Penge med samme Letsindighed som en Sømand, der kommer i Land: — Et af de interessanteste Syn paa en saadan Reise er, naar Kvæget maa over en Flod, f. Ex. River Murray, der løber paa Grændsen af Ny-Syd-Wales og Victoria og er den største i hele Australien. Næsten hele Kvægtransporten gaaer denne Vei. I Victoria, der fornemmelig er optaget af Guldminerne, findes ingen store Kvæg- eller Faarestationer og det er først paa den anden Side af bemeldte Flod, at man træffer paa slige kæmpemæssige Eiendomme. De fleste Transporter gaae over Floden paa et bestemt Sted, hvor der som Følge deraf har dannet sig et Par Smaabyer, hver paa sin Side af Floden, i en Fjerdingveis Afstand fra hinanden. Disse Byers Indbyggere leve udelukkende af Færdselen; de have en Telegraphstation, hvorved det strax bliver bekjendt i Melbourne naar en Flok Kvæg passerer der. Echuca i Victoria og Moama i Ny-Syd-Wales kæmpe med hinanden om Overherredømmet. Echuca har en Flaadebro for Gaaende og Ridende, den øvrige Færdsel skeer ved Færger, undtagen Overførselen af Kvæget, der maa svømme over. Det bliver forinden drevet sammen i en stor Indhegning, der igjen leder ud til en mindre og saa fremdeles, til det kommer i den sidste, hvis ene Side vender umiddelbart ud til Floden. Ved Raaben, Pidsken og Bombarderen med Stene eller deslige faaer man det trængt lige hen til Skrænten, thi Flodbanken bliver altid meer eller mindre brat ved et saadant Færgested, paa Grund af de Tusinder af Høveder, der aarligt passere; den forskrækkede Flok trykker sig saa tæt sammen som muligt og tilsidst falder een eller flere Oxer i Vandet med et lydeligt Pladsk, forsvinde og komme igjen snøftende op. Dette er det vigtigste Øieblik for Folkene: Nogle løbe Storm med Pidskene imod Resten af Flokken for at faae Flere i Floden; medens de Andre ved Raab og Steenkast forhindrer den eller de i Vandet komne fra at svømme ind til Bredden igjen. Snart er der en heel Mængde i Vandet, og Flokken begynder nu at svømme over ad den modsatte Bred, idet den hele Tiden holder sig saa tæt sammen som muligt og danner ligesom en Flaade af hornede Hoveder. Paa den anden Side vente et Par Vogtere tilhest, for at modtage Svømmerne og atter sætte dem i Gang. Ved et bekjendt Færgested ved River Edwards holdtes en afrettet Oxe, der svømmede frem og tilbage med Kvægflokkene; thi naar blot Een er i Vandet og styrer over mod den anden Bred følge de andre hurtigt efter; Stakkelen druknede for kort Tid siden. Efter sex Gange at have svømmet over Floden blev den indviklet i Færgeflaadens Touge og opgav Aanden i Udøvelsen af sin Pligt, før der kunde ydes Hjelp. Dens Tab blev beklaget af Mange og Aviserne omtalte den, som om den havde været en fortjent Borger af Staten. Ved River Edwards ligger en stor By, kaldet Diniliquin, det Navn de Indfødte betegne Stedet med. Den er opstaaet udelukkende ved Kvæg- og Faaretransporten. Ingen Guldmine ligger nær, og man faaer heller ikke Indtrykket af nogen Drivhuus-Opblomstren ved at betragte Byen. Over 200 eng. Miil fra Melbourne og 600 Miil fra Sydney, ligger den, omgivet af umaadelige Sletter, som en Tryllestad i Ørkenen; den Reisende bliver forbauset over, at finde en saadan By paa et saadant Sted. Floden Edward deler den i to Dele og det er ganske comisk at iagttage den Skinsyge, der hersker imellem disse To. Opholder man sig nogen Tid i Nord-Deniliquin, saa skjeve Alle til En, naar man kommer over til Syd-Diniliquin; bygger den nordlige Deel et Hospital, maa den sydlige strax følge Exemplet, og saa fremdeles. Flere af Bankene i Melbourne og Sydney have Filialer her, Telegraphen har ogsaa strakt sine altomspændende Arme dertil, og Byen pranger med en Mængde elegante Hoteller. Disse ere i Grunden ogsaa det eneste Fornøielige, som findes der, og Folk fra det Indre, der komme til Diniliquin for at more sig, gjenkalde Scenerne fra Coloniens ældste Dage. Jeg har kjendt et Par rige Squattere, som, efterat have sviret med nogle andre hele Natten, om Mørgenen tørstede efter at udføre en eller anden Bedrift, der paa engang kunde tilfredsstille deres Ødselhed og Vildskab. De forlangte da 12 Flasker Champagne, der dengang, saa langt oppe i Landet, betaltes med over 13 Rdl. dansk Flasken, og kappedes om, hvem af dem der først kunde knuse den udenfor Hotellet hængende Lampe ved at slynge Champagneflaskerne mod den. Saadanne Bedrifter høre ellers til den Periode, da Guldet først blev opdaget, da man spiste Bancosedler paa Smørrebrød og tilkastede feterede Skuespillerinder Guldstykker istedetfor Blomster; men deroppe, saa langt fra Melbourne og paa et Sted, hvor der ikke engang for Penge kan opdrives nogen Adspredelse, udarter Tidsfordriven i Regelen. — Rundt om Deniliquin findes mange store Faarestationer og derfra sendes Tusinder sydpaa hvert Aar. At reise med Faar gaaer endnu langsommere end med Kvæg, ligesom at vogte dem i det Hele taget er besværligere; medens Kvægvogteren er tilhest og galopperer omkring hele Dagen, vandrer Faarehyrden ganske langsomt afsted og nøies i Grunden med at commandere sine Hunde. Om Natten kjører han den Vogn, der sædvanlig følger med, hen til et luunt Sted, dersom et saadant findes, og antænder et stort Baal, hvorom alle Faarene strax leire sig; dersom disse imod Sædvane skulde forsøge paa at begive sig bort i Nattens Løb, vilde Hundene snart underrette Hyrden derom.

Det stolteste Syn af alle disse Transporter, er at see en Cavalcade af flere hundrede halvvilde, eller saagodtsom heelvilde, Heste, forfulgte af deres Vogtere, der styre denne flyvende Skare; ved slige Leiligheder kunde jeg ikke lade være at tænke paa vore danske Hestehandlere, med deres Kobbel af rolige Dyr, der trække hinanden med Halen. Hestene ere vel indførte i Landet, men da de holdes i det Frie og ikke komme i Berørelse med Mennesker, før de ere gamle nok til at arbeide, faae de en vis Vildhed, der dog snart forsvinder. En Stockrider, som har Heste at tage vare paa, maa altid holde godt Udkig; slipper een ud af Flokken, naar de om Dagen drives afsted, og gjør en gal Vending ned ad en Skrænt eller over en Flod, sætter Flokken strax efter og det kommer da an paa, om Vogterne have hurtige Heste eller en øvet Haand til at svinge den lange Pidsk. Om Natten antændes Baal om Hesteflokken paa samme Maade som om Kvæghjorden; men Vogterne maae være meget aarvaagne; thi Hestene ere altid paa deres Post og hvile sjeldent alle. En ung Stockrider af mit Bekjendtskab, der en Nat sov ind, medens han skulde passe paa 300 Heste, fandt dem alle forsvundne, da han vaagnede; der blev nu Alarm i Leiren, alle Mand maatte i Saddelen og efter fire Timers Forløb fandt de Flokken roligt græssende i nogle Kløfter adskillige Miil fra deres Nattekvarteer.

Den, i hvis Lod det falder — som det er ofte faldet i min — at maatte tilbringe sine Nætter under aaben Himmel i Skovene, vil altid see Baal glimte paa Hovedveiene i større eller mindre Afstand; det er temmelig let at dømme om hvad Slags Leir det er, man har for sig. Snart er det Heste eller Kvæg med deres Kreds af smaa Blus, eller Faar med et eneste stort. Her seer man en beskeden Ild og foran den ligger en eensom Vandrer indhyllet i sit Tæppe — længere borte er et stort Familiebaal og rundt om det ligge Potter og Pander spredte, medens Eierne — en Caravane af Fragtmænd — strække sig under deres respective Vogne efter Dagens, som oftest meget haarde, Arbeide. Er Du selv paa Vandring og har mistet Sporet i Skoven, og er maaskee tillige sulten, efter at have gaaet hele Dagen uden at faae Vaadt eller Tørt, stolende paa at naae denne eller hin Station før Solnedgang, da gaae dristigt hen til den første den bedste Ild og spørg om Vei eller bed om Hjelp, og Du vil blive hjulpet. Dersom Vedkommende har begivet sig til Ro, vil Du maaskee blive hilset med en drøi Ed; men Hjelp ydes Dig alligevel, og har Du Lyst, faaer Du Lov til at brede dit Tæppe og rede Seng ved Ilden. Jeg har selv ofte fristet Folks Taalmodighed ved at forstyrre dem om Natten i Skovene, men har altid fundet Beredvillighed til at hjelpe.

En Levevei, der ligger meget nær ved en Stockriders, er, hvad man maaskee hjemme vilde kalde Studekudskens. Der findes saa mange af dem, at de danne en egen Stand, der her er meget bekjendt, om just ikke for sine Dyder; man træffer mange af de gamle Deporterede i den og Navnet »bullockdriver» anvendes til at betegne det Allersimpleste, som gives. Der var en Tid, da det eneste Befordringsmiddel, man havde her, bestod i en tohjulet Karre, forspændt med Oxer; et Aag over Nakken paa hvert Par og en Jernkjæde udgjør hele Seletøiet. Hver Oxe har sit Navn, som Kjøresvenden tilraaber den under Kjørselen og de udføre smaa Underværker af Udholdenhed og Styrke. Heste og amerikanske Fragtvogne have tildeels fortrængt den gamle Karre. Diligencer og Jernbaner seer man hvert Aar høiere og høiere oppe i Landet og de ville tilsidst aldeles tilintetgjøre hin berømte Klasse — Oxekudskene. Faa have prøvet Livet her tilgavns uden ogsaa, om end for en kort Tid, at have levet af at kjøre med Stude. Denne Idræt regnes i Grunden med, naar det skal siges, at man har endt sin Læretid; der hører ogsaa et vist Anlæg dertil. Da Minerne først bleve fundne, betalte denne Kjørsel sig særdeles godt, 100 til 120 Lstrl. fik man for at besørge en Ton Gods til Bendigo og nu faaer man 3 til 4 Lstrl. for det samme Arbeide. Uden Tømme eller noget andet Hold paa Oxerne foretages de vanskeligste Vendinger. Kudsken gaaer som en General, der commanderer sine Soldater; engang imellem bliver Pidsken sat i Bevægelse, man hører da ogsaa den mest udsøgte Banden. Det er formelig blevet til et Mundheld „at bande som en Oxekudsk." — En Gouverneurs Frue maatte i Coloniens tidligste Dage foretage en Reise med en Oxekarre i Mangel af andet Kjøretøi. Da Kudskens Tilbøielighed til at bande var bekjendt, blev det ham paalagt paa det Strengeste, at afholde sig fra at saare Hendes Naades Øren. Det gik ogsaa godt i lang Tid; Hendes Naade sad i god Ro paa Karren og Kudsken vandrede ved Siden af, skuldrende sin lange Pidsk. Endelig ankom de til Foden af en temmelig steil Bakke og Oxerne stode stille, vendte Hovedet om og saae efter Kudsken. Denne knaldede med Pidsken, men det fik dem kun til at svinge frem og tilbage uden at trække; de savnede sagtens de vante Brøl og Trudsler om at skære deres Haler af eller pidske Sjælen ud af Livet paa dem. Taalmodigheden forgik Kudsken, han traadte frem foran Fruen, løftede paa Hatten og spurgte: „Tillader Deres Naade ikke, at jeg tordner og lyner disse Oxer op ad Banken der, ellers trække de Satans Bæster Dem aldrig derop?" Det blev bevilliget, men paa den Betingelse, kun at bruge det høist fornødne Qvantum Eder og ikke, som ellers, at ødsle med dem. Ved deres Hjelp naaede Gouverneurens Frue Toppen af Bakken i en Fart. — Studekudskene reise i Almindelighed i Selskab, for at kunne yde hinanden Hjelp i paakommende Tilfælde. Er Veien f. Ex. saa slet, at de stakkels Dyr ikke kunne trække Vognen igjennem Moradset eller op ad en Skraaning, spænde de andre Kudske alle deres Oxer for een Karre, og nu gaaer det løs med rene Styrtebade af Pidskeslag. Undertiden bære de sig anderledes ad for at spare lidt Uleilighed. Alle Kudskene samles ved een Vogn, og hver Mand faaer sin bestemte Oxe anviist, som det da er hans Pligt at hudflette efter bedste Evne. Paa et givet Signal fare Bødlerne løs paa deres Offere og dersom det staaer i oxelig Magt at trække Læsset, saa skeer det. Man seer derfor ogsaa overalt paa Veien døde Kreaturer, der ere styrtede, for det meste af Overanstrengelse. — Naar Dagens Arbeide er forbi, tages Aaget af Oxerne og med et Knald af Pidsken sendes de bort, for selv at søge lidt Foder til Natten; findes der ingen Græsgang nær, eller gaaer Reisen igjennem vildsomme Skove, hvor det vilde blive vanskeligt at finde Oxerne om Morgenen, frigjøres de ikke engang for Aaget, men hele Spandet bliver med Kjæden fastgjort til et Træ, for næste Dag igjen at slæbe videre. — Æsler findes ikke her og Oxen maa derfor ogsaa træde i deres Sted. Til de nylig fundne Miner ved Snowy River kan man kun ved Pakoxer tilføre Guldgraverne Levnetsmidler, da Egnen er for bjergfuld til at benytte Kjøretøier.

(Fortsættes.)

Ugens Politik.

Den 12te Decbr. 1861.

Den bebudede Forespørgsel af Herr J. A. Hansen i Folkethinget den 11te December førte til det af Alle forudseete Resultat; Indenrigsministeren svarede, at selv om Regjeringen vilde see bort fra Competencespørgsmaalet, kunde Svaret kun være, at de omhandlede Forhold for Tiden vare Gjenstand for Underhandling med fremmede Magter, og at det ikke var ønskeligt at give nogen Meddelelse derom. Han maatte desuden fremhæve, at hans Stilling til Folkethinget var en ganske anden, end Conseilspræsidentens overfor Deputationer fra en stor Deel af det danske Folk. Herr J. A. Hansen foreslog derpaa følgende motiverede Dagsorden: „I den faste Forvisning, at Regjeringen ufravigelig vil holde fast ved den i dens Depeche af 2den August 1861 til de kgl. Gesandtskaber i Paris, London, St. Petersborg og Stockholm udtalte Overbeviisning om, at vore Forfatningsforhold maae ordnes saaledes, at det tydske Forbund ikke kan gjøre noget Indgreb i de ikke til Forbundet hørende Statsdeles Uafhængighed, eller i Kongerigets grundlovmæssige Frihed, og med den Erklæring, at Folkethinget for sit Vedkommende af al Magt vil støtte Regjeringen i disse Bestræbelser, gaaer Thinget over til den næste Sag paa Dagsordenen." Discussionen frembød kun den Mærkelighed, at Bondevennernes Anfører, som i Forening med Danevirkerne hidtil har forlangt Grundloven udvidet til Slesvig, nu er kommen til den Erkjendelse, at det er nødvendigt at opretholde Fællesforfatningen, som det eneste factiske og lovligt bestaaende Baand, der forbinder Slesvig med Kongeriget. „Fædrelandet" har bragt i Erfaring, at den østerrigske og den preussiske Gesandt ved vort Hof Dagen før Forespørgslen fandt Sted, skulle have forelæst Hs. Exc. Udenrigsministeren deres Regjeringers Svar paa det danske Forslag til Udjevning af Tvisten med Tydskland. Fra en Kilde, hvis Paalidelighed vi ikke have Grund til at betvivle, ere vi ikke blot komne til Kundskab om, at „Fædrelandets" Beretning er rigtig, men vor Hjemmelsmand vil tillige vide, at begge de tydske Stormagter, hvis Udtalelser ere eenslydende, skulle vel ikke fuldstændig have forkastet, men dog væsentlig have modificeret det af den danske Regjering foreslaaede Grundlag for Underhandlingerne, uden at de dog have opstillet bestemt formulerede Modforslag. Uagtet vi meddele denne Efterretning med al mulig Reservation og uden at ville indestaae for dens Rigtighed, forekommer den os dog at være i Samklang med hele den politiske Situation, der er af en saadan Beskaffenhed, at Cabinetterne i Wien og Berlin nok kunne føle sig fristede til at lade Forholdene udvikle sig tydeligere, førend de føre et afgjørende Sprog, der sikkert vilde give Anledning til Underhandlingernes Afbrydelse.

I den udenlandske Politik er Opmærksomheden i dette Øieblik udelukkende henvendt paa den mellem England og de nordamerikanske Fristater opstaaede Strid, og da Lord Lyons, den britiske Gesandt i Washington, ikke kan være vendt tilbage til London, hvis Englands Ultimatum forkastes, førend den 2den eller 3die Januar, er det naturligt, at man hengiver sig til de mest forskjellige Gisninger betræffende den nordamerikanske Regjerings endelige Beslutning. De mest modsigende Efterretninger i saa Henseende krydse hinanden; men

da Congressen er sammentraadt den 2den November, kunne vi om et Par Dage vente at modtage Lincolns Budskab, der sammenholdt med Præsidenten for Sydstaternes alt nu bekjendte Budskab vil indeholde et væsentligt Bidrag til Besvarelsen af Dagens Hovedspørgsmaal. Mest betænkeligt for Fredens Bevarelse vilde det være, hvis Præsidenten og hans Cabinet, overbeviste om, at de ikke ere istand til at gjennemføre deres Program og betvinge Sydstaterne efter en kortvarig Kamp, vilde styrte sig i en Krig med Udlandet, for at komme ud af alle politiske Vanskeligheder paa den simpleste Maade. En Krig vilde ophæve Blokaden, der dog ikke er effectiv; en Krig vilde gjøre Sydstaterne uafhængige; en Krig vilde forsyne Armeen ved Potomac med en uforkastelig Undskyldning, fordi den ikke rykker frem mod Richmond, og fremfor Alt vilde en Krig forklare for Nutid og Fremtid, hvorfor alle de Spaadomme, hvormed man har smigret den store Hob i Løbet af de sidste Maaneder, ikke ere gaaede i Opfyldelse. Ligesom den store Ildløs paa Ravenswood Slot under Caleb Balderstones sindrige Ledelse, siger et engelsk Tidsskrift ret vittigt, saaledes vilde et Brud med England for stedse frelse Herr Sewards Credit som Statsmand. „Hvor er Sølvtøiet, Bohavet og Malerierne?" — „Altsammen gaaet fløiten i den store Ildebrand." — „Hvorfor ere Hans Høivelbaarenheds Kjælder og Spisekammer saa slet forsynede?" — „Hvad, veed De ikke, at her har været Ildløs?" — Alle næsvise Spørgsmaal faae det samme Svar: Ilden! Ilden! Saaledes vil ogsaa Herr Seward for Fremtiden, naar Amerika og Europa spørge ham, hvorledes det er gaaet med hans lovpriste Union, henvise dem til den ulykkelige Krig med England. De mest glimrende Udsigter til at seire, Visheden om at faae en hurtig og hæderfuld Fred — Alt gik tabt i den uheldsvangre Krig. Den bærer Skyld for alle de brudte Løfter. Rigtignok brændte Caleb Balderstone kun et Knippe Straa i Slotsgaarden, medens hans Efterligner vil stikke hele Huset i Brand, men veltalende Patriotisme kræver naturligviis mere alvorlige Opoffrelser af Andres Eiendom, end en gammel Tjeners uskyldige Forfængelighed ledede ham til at bringe.

Af Discussionerne i det italienske Parlament synes det at fremgaae, at Ricasolis Ministerium vil holde sig, og de, der haabede, at Garibaldis Optræden i Turin skulde give Sagerne en anden Vending, see sig skuffede i deres Forventninger. Den berømte General har forladt denne Stad den 6te December og har begivet sig til Genua uden at have besøgt Prindsen af Carignans Palads, hvor Folkerepræsentationen holder sine Møder. Om end Nogle ønskede hans Optræden til Gunst for Oppositionen, have flere af hans fortroligste Venner ivrigt raadet ham derfra. Hans Besøg i Turin har dog ikke været hensigtsløst; han har ikke blot havt daglige Sammenkomster med sit Parties fornemste Ledere, men de Frivilliges Høvding har aldrig været mere populair end for Øieblikket, han er en Magt, som maa respecteres, og Rattazzi har anvendt hele sin Indflydelse for at forsone den forhenværende Dictator med General Cialdini. Det er netop ifølge Overeenskomst med Cialdini, Bixio og Rattazzi, at Garibaldi har forladt Turin uden at deeltage i Discussionerne, han vil kun optræde ved mere høitidelige Leiligheder.

Garibaldis Afreise beviser ogsaa, at det nærværende Ministerium vil holde sig eller idetmindste, at de indflydelsesrige Mænd antage det, og naar man hører Ricasoli, kommer man ogsaa til den Overbeviisning, at han ikke et eneste Øieblik tvivler om det heldige Udfald af den Sag, han forfægter. Og den af ham holdte Tale er dog ikke af en saadan Beskaffenhed, at den kunde vække Begeistring. Conseilspræsidenten sagde kun, hvad han saa ofte har sagt: „Italien maa forøge sin Stridsmagt i den Grad, at det kan gaae alene, men for Øieblikket er Frankrigs Alliance nødvendig. Vi bør altsaa skaane Frankrig og ikke paaskynde det romerske Spørgsmaals Afgjørelse; den Vei, som Regjeringen følger, er maaskee lang, men den er sikker." Høire Side tiljublede ham Bifald, venstre Side forholdt sig rolig, og han vil faae Majoritet, fordi man gjør Regning paa, at Rattazzi og Ricasoli have indgaaet et Forbund. En slig Coalition betragter man som nødvendig og heldbringende. Man nærer ikke Frygt for den Meningsforskjellighed, der hersker mellem disse to Statsmænd, thi Afskygningerne ville endnu i lang Tid ikke gjøre sig gjeldende i den italienske Politik.

Ved de i Preussen stedfundne Valg har det feudale Parti lidt det mest afgjorte Nederlag og er ligesom fuldstændigt forsvundet af Repræsentantforsamlingen. Fremskridtspartiet har saaet 70 til 80 Stemmer, men det erkjender selv, at det liberale Parti er i afgjort Majoritet. Uagtet Fremskridtspartiet ikke hører til de farlige Demokrater, følger det dog ganske af sig selv, at Kreuz-Zeitung teer sig, som om Preussen var redningsløst, hvilket ikke er saa forunderligt, da Junkerpartiet ikke engang har kunnet sætte Wagners og Grev Blankenburgs Valg igjennem. Blandt de betydningsfuldeste Resultater af Valgene bør det anføres, at tre af Ministrene ere faldne igjennem, og at Demokraterne have beseiret adskillige af det liberale Parties Notabiliteter, for Exempel Simson, Beseler og Schleinitz, Ministerens Broder.

M.

Literatur.

— Af de i forrige Maaned udkomne Digtsamlinger, blive Hauchs „Digte" og „Valkyrien" allerede oplagte for anden Gang, samt Richardts „Digte" for tredie Gang.

— Igaar har et særdeles indholdsrigt poetisk Værk forladt Pressen, nemlig Carl Plougs „Samlede Digte", hvis tredie Afdeling ogsaa samtidigt fremtræder i en særskilt Udgave, der svarer til de to tidligere udkomne. De samlede Digte ere smukt trykte i en Miniaturudgave og indledes med en Tilegnelse til Christian Winther, ved et Digt, som i Tankeflugt og Form hører til det Ypperste, der er flydt fra den høitbegavede Digters Pen.

— At forene Genrebilleder med Smaadigte har allerede flere Gange i vor Literatur været en Opgave for vore Digtere og Konstnere, og Forsøget er i disse Dage bleven gjentaget i de „Billeder og Vers" af J. Exner og Chr. Winther, som ere udkomne paa Philipsens Forlag. Den Forkjærlighed for Amager, som alt oftere har gjort sig gjeldende hos den nævnte Maler, skinner ogsaa frem i denne Række af Billeder, der i Forening med de smagfulde og letflydende Vers danne et smukt afrundet Hele.

— Paa Lose & Delbancos Forlag er udkommet ellevte Aargang af „Folkekalender for Danmark", der har fundet en saa velvillig Understøttelse saavel af Publikum, som af vore fortrinligste Digtere og Videnskabsmænd. Folkekalenderen for iaar indeholder: Huitfeldt af C. Ploug, Under Lygten af τ., den gamle Kirkeklokke af H. C. Andersen, erotiske Smaadigte af H. Hertz, Budstikken af Fr. H., naturligt og konstigt Nordlys af Cl. Rosenhoff, Damon og Pythias af Carl Bernhard, Hans og Lise af Henr. Hertz, Silkeormen og Kaalormen af P. L. M., Agerbrug ved Damp, Jonas Collin af H. C. Andersen og Henr. Hertz, det Gamle og det Nye af Erik Bøgh, Sølvskillingen af H. C. Andersen, syv Romanzer af Chr. Winther og Kalender for Stuegartnere og Smaahaveeiere af J. A. Bentzien. Carl Plougs malmfulde Digt Huitfeldt, H. C. Andersens fortræffelige Eventyr Sølvskillingen og Christian Winthers vaarfriske Romancecyclus bør sikkert fremhæves i denne Aargang.

— At en Anmelder i „Illustreret Tidende" pligtskyldigst maa finde særdeles Behag i den af vor mest humoristiske Collega skrevne, af vore talentfuldeste Tegnere illustrerede, af Tidendens Udgivere forlagte og dens Læsere velbekjendte „Anders Tikjøb, en jydsk Degns Reiseerindringer", der nu har den Ære at vise sig for Publikum staaende paa sine egne Been, er en Selvfølge. Men derimod skal Intet i Verden formaae os til at rose denne lille Bog, saaledes som for Exempel — dog det kan være det Samme, Kammeraderiet er saa udbredt og generer sig saa lidt, at selv den naiveste Læser ikke trænger til Exempler.

— Blandt de Arbeider, som den lithographiske Presse i dette Efteraar har frembragt, fortjener det hos Chr. Tønsberg i Christiania udkomne Værk Bondeliv i Norge særlig Omtale. Det indeholder i 10 Blade en Gjengivelse af Adolph Tidemands berømte Malerier i Oscars Hal med Text af P. A. Munch. At fremhæve det Mærkelige og Charakteristiske ved Konstnerens Arbeider, er vel her overflødigt; vi bemærke derfor kun, at Lithographeringen er udført med Dygtighed og Correcthed.

— Juleliteraturen lader til ogsaa i Norge at blive temmelig livlig, tildeels optaget af Dameforfattere. Saaledes har allerede et større Arbeide „Drøm og Virkelighed", af en anonym Forfatterinde, forladt Pressen; fremdeles en original Fortælling „Sødskendebørnene", og der ventes endnu en tredie større Dameroman „Grossererens Familie". Blandt andre Bøger nævnes „Skizzer fra London" og „For halvandethundrede Aar siden"; sidstnævnte Novelle foregaaer i Arendal, hvor Forfatteren, Pseudonymen Israel Dehn, er født; af de førstnævnte har een været optaget i nærværende Tidende, og de fleste af dem i „Illustr. Nyhedsblad".

— Fra Nyaar begynder et nyt Blad, „Øresundsbladet", at udkomme i Helsingborg; det bliver da det sjette, der udgaaer fra denne Stad, de andre fem ere: „Øresunds-Posten", „Skandinavisk Gazette", „Helsingborgs-Posten", „Penelope" og „Nyaste Journal för Damer".

Billedhuggerkonst.

— En Indbydelse til at reise et Mindesmærke for Hans Christian Ørsted — hans Portraitfigur af Jerichau i colossal Størrelse paa et trekantet Fodstykke med Bifigurer og et Basrelief — er i disse Dage udgaaet fra fire ansete Mænd i Hovedstaden. Denne Opfordring er saa smuk og naturlig, at den ogsaa finder Gjenklang i vor Tidende, som tilfulde bifalder Indbydelsens Hovedtanke: „En lille Nation faaer Storheds Betydning ved at eie store Mænd, der i Konst og Videnskab kunne regnes til Menneskehedens Velgjørere, og Nationen er dem værdig, naar den viser, at den forstaaer og paaskjønner deres Betydning."

— Endeel Damer i Christiania have indbudt til at yde Bidrag til at pryde den nye Studenterbygning dersteds med tvende Digteres Buster. Valget er faldet paa Wergeland og Welhaven, der allerede i dette Øiemed ere modellerede af Billedhugger Middelthun.

Statistik.

— Ifølge den sidste Tælling har Kongeriget Portugal med tilhørende Øer en Befolkning af 3,923,410 Sjæle.

— Efter den iaar stedfundne Tælling er Paris' Befolkning 1,696,000 Sjele i 20 Arrondissements og 80 Kvarterer; 521,654 flere end i de 12 Arrondissements i 1856.

— Det franske Finantsvæsen udreder for Tiden 73,279,350 Francs, omtrent 25 Millioner Rigsdaler, i Pension til 133,212 Personer. Af disse Pensioner faaer Hertugen af Malakoff den største, 100,000 Frs., 11 af Keiserrigets høieste Embedsmænd 184,000 Frs., 2154 Civilembedsmænd 818,940 Frs., 21,263 Soldater, der have tjent under Republiken og Keiserriget 2,608,040 Frs. — Resten er fordeelt paa forskjellige verdslige og geistlige Embedsmænd.

— Ifølge Indberetning fra Londons Politimester findes der indenfor en Radius af 1½ Miil fra Charing-cross 660 Miil Gader, hvilken Længde er forøget med 225 Miil — alle tre Angivelser dansk Maal — siden 1849. Beretningen omtaler tillige, at Husenes Antal i samme Tidsrum er forøget med over 60,000.

Blandinger.

— En eiendommelig Virtuos, Nagy-Jakob, der forstaaer at fremlokke saavel meget kraftige, som overordentlig bløde Toner af en yderlig simpel Hyrdefløite af Hyld, med sex Huller, har vakt stor Forbauselse i Rusland ved sit Spil paa dette Instrument og agter nu at gjøre Europas øvrige Riger og Lande lykkelige ved at reise om og lade sig høre.

— I det californiske District Hugh Rock Cannon ved Maysville skal der være fundet en uhyre Forstening, den største som hidtil kjendes, nemlig et i Jorden liggende Træ, af 330 Alens Længde og 30 Alens Gjennemsnit. I Nærheden skal der i det øverste Jordlag ligge en heel forstenet Skov, hvis Alder rækker langt op i den antediluvianske Periode.

X.

I Sorø Kirke paa Midtgangens Væg, hænger et stort Familiemaleri, forestillende et Par Forældre med deres Børn; derunder læses:

Adesdum viator
aspice heic
Joannem Meursium
nec majora quaere eulogia.
Testantur viri scripta,
qvod majus hoc nomine
nihil habuerit
Sora.

(Stands, Vandrer, og see her Johannes Meursius. Forlang ingen anden Lovtale over ham, thi hans Skrifter vidne, at Sorø aldrig har eiet noget større Navn end hans).

De gode Efterlevende have taget Munden noget fuld, thi der hvor Absalon og Valdemar Atterdag hvile, kan Meursius vel lade sig nøie med at staae i anden Række, og Eftertiden har ogsaa underkjendt deres Dom; thi af ti, der besøge Kirken, kjender vel neppe den Ene nu hans Navn. Dog, glemmes bør han ikke i Danmark, om man end maa indskrænke hans Roes betydeligt.

Johannes Meursius var født 1579 i en Landsby i Holland, hvor hans Fader var Præst. Han gjorde grundige philologiske Studier, blev 1610 Professor ved Universitetet i Leiden og fik et i den lærde Verden berømt Navn. Det var dengang, som langt senere, Skik og Brug at forskrive lærde Mænd til fremmede Lande, for at deres Navne kunde kaste Glands over Literaturen og Videnskabeligheden der, og Christian den Fjerde var i denne Henseende ikke mere nationalsindet end hans Samtid. I Aaret 1625 blev altsaa Meursius kaldet til Danmark, ikke — og der ligger egentlig Daarskaben — som Philolog, men som Professor i Historie ved Sorø Akademi og kongelig Historiograph. Christian den Fjerde havde meget travlt med at faae udnævnt Historieskrivere, men det er kun daarligt fat, naar de skulle udnævnes dertil, naar de ikke have Kaldelsen og Evnen, thi her gjelder ikke Ordsproget „den Gud giver et Embede, giver han ogsaa Forstand." Og det viste Meursius klarest. Han var en grundlærd Mand og en meget skrivende Mand, men han var ikke dansk, vor Historie var ham ubekjendt, ikke engang vort Sprog

forstod han: hvad Under da, at hans Danmarks Historie blev et jammerligt Værk, sammenskrevet af ældre Forfattere, som han ikke var istand til at veie og prøve, fordi han kun af dem selv kunde lære det, han skulde behandle? Det Værk, som Kongen havde fremkonstlet, blev derfor kun til liden Ære for ham; men det er siden den Tid, rigtignok ikke ved Meursius' Hjelp, blevet et Kildeskrift af første Rang, og saalænge dansk Historie bliver dyrket, vil Meursius blive citeret i den. Det var en dansk Mand, vor store Historiker Hans Gram, som skaffede Hollænderen Udødelighed hos os — uden Gram var Meursius aldrig blevet erindret. Hundrede Aar efter Meursius' Død vilde en florentinsk Professor, Lami, udgive hans samlede Værker, commenterede og supplerede, og henvendte sig da til Gram om at udarbeide de critiske Anmærkninger til hans Danske Historie; Gram overtog Arbeidet og leverede under den beskedne Form af Noter en umistelig Samling af Bidrag til dansk Historiekundskab.

Meursius døde 1639 og fik sit Hvilested her under Kirkehvælvingen. Nu, da Ludvig Holberg og Otto Thott have fundet deres Grave i den samme Kirke, vil neppe Nogen falde paa at kalde Meursius Sorøs Ypperste.

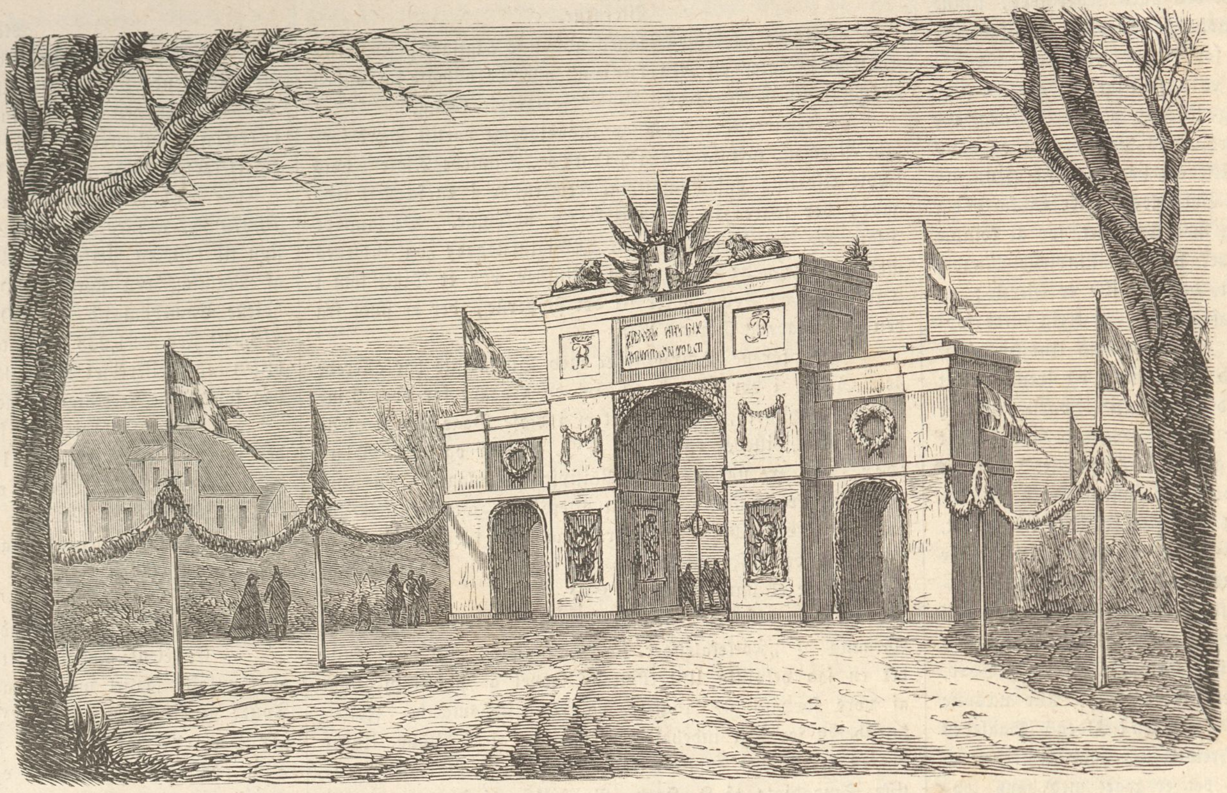

Æreport for H. M. Kongen ved Ankomsten til Fredensborg.

Æreporten i Fredensborg.

Det vil være vore Læsere bekjendt, at Hs. M. Kongen igaar agtede at forlægge sin Residents til Fredensborg, hvor Byen og Omegnen havde beredet Allerhøistsamme en festlig Modtagelse ved en Æreport, der var opreist ved Indkjørselen til Byen ud imod Frederiksborg- og Kjøbenhavns-Veien. Paa Porten læstes følgende Indskrifter:

Gud signe Din Indgang paa Fredensborg Slot;
Der Troskab staaer Vagt for den elskede Drot.

Eet Ønske har Alle for Dannemarks Drot:
Tilfredshed og Lykke paa Fredensborg Slot.

Helsingør Sangforening vilde samme Aften bringe Kongen dens Hyldest ved Sang og Fakkeltog.

Logogriph.

1. 2. 3. 4.
Mange ønske mig at være,
Allerhelst naar de er smaa.
5. 3. 4. 1.
Medens Alle fast mig bære,
Enkelte mig dog kun faae.

2. 3.
Mellem Een og Tre jeg findes,
Nok til hver en Samlingspagt.
2. 4. 3.
Meget ved mit Baand skal bindes,
Over Bjerge har jeg Magt.

4. 3.
Oftest tjenlig for den Syge,
Gjør jeg Sunde tidt Fortred.
5. 4. 3.
God paa Landevei i Byge,
Er jeg Fuglens Gjemmested.

1. 2. 3. 5.
Ei som Støtte eller Værge
Kvinden tidt med mig man saae.
1. 5. 3.
Manden retvel kan forsværge
Uden mig paa Fod at gaae.

5. 3.
Stærk, men spag jeg sees paa Tofte,
Hvor jeg sjokker veltilfreds.
3. 1. 2.
Rund, som Maanen, er jeg ofte,
Nydes her og andetsteds.

5. 3. 4. 2.
Jeg er med paa Sø, i Skole,
Jeg kan volde Fryd og Vee.
4. 3. 5.
Hvad Du bærer under Kjole,
Skylder Du mit Hjul maaskee.

1. 2. 3. 4. 5.
Fjernt jeg kom og fjernt jeg drager,
Fredes gjerne overalt.
Om mit Liv har alskens Sager
Eventyret os fortalt.

Cl. N.

Skakopgave Nr. 62.

Hvid begynder og gjør mat i fire Træk.

Sort.

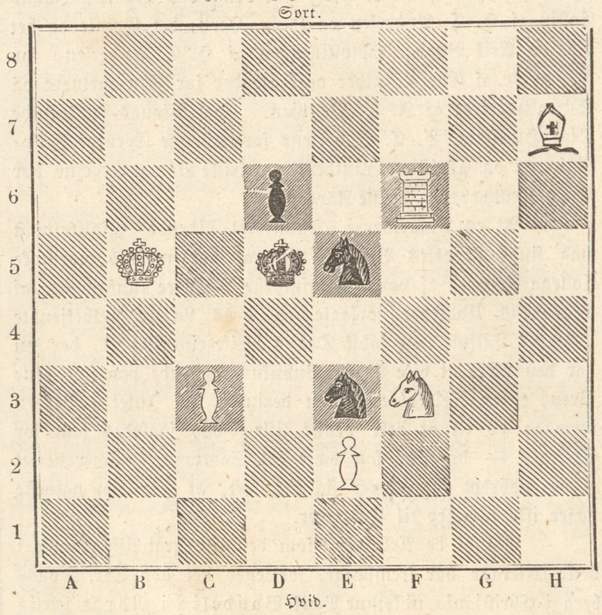

Hvid.

Ludvig Wulff & Co.

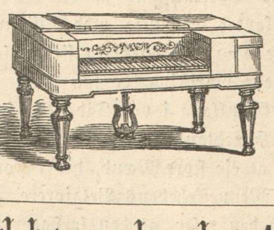

Pianofortefabrik, Østergade Nr 22, Lager af taffelformige, carnisformige og opretstaaende Pianoforter, der ere smagfuldt udstyrede og byggede efter de nyeste Constructioner. For Instrumenternes Durabilitet indestaaes.

Døde.

Theodor Mundt, bekjendt tydsk Forfatter, † 30te November i Berlin, 54 Aar.

Jules François, en af de betydeligste Kobberstikkere i Paris, † der, 52 Aar.

Julius Sarossi, magyarsk Digter, der paa Grund af sine Digte ofte har maattet udstaae retslige Forfølgelser, † 16de Novbr. i Pesth.

Wilhelm Hensel, Professor i Malerkonsten, Medlem af Akademiet i Berlin, † 26 Nov. der, 67 Aar.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 115:

Hjertebrød.

Opløst af: Hertha D., ved Skjelskør, Nr. 68, A. B. paa Langeland, B. paa Fanø, H. J. i Helsingør.

Opløst som „Haandkurv" af En Randrusianer, Hip, Gustav Adolph i Flensborg, Pot-Jens i Hobro, En af Tsch.s gode Venner i Randers, Pepita-Ferdinand ssteds, Thalia fra S—by, Joseph og Caroline paa Usserød, Trinesen, Nr. 69, Mary D., D. A., W. N., D. H., H. B., Rhus i Maribo, Wincenzo, 4—4, Nudipes, Søde Johannes, Idioten i Nykjøbing p. F., T. M. i Grenaa, Evig i Nyborg, Chevalier pr. Holbæk.

Opløst som Haandkurv paa Vers af Christen Heimdal.

Opløst som: En Armkurv af Alalala i Skjerm.
„ „ Torvekurv „ Frederik og h. E. i Sorø.
„ „ Frugtkurv „ P. Vulcan.
„ „ Krølhaar „ En, der maa nøies med Sengehalm.
„ „ Blomsterkurv „ Elisabeth.
„ „ Mundkurv „ Pistolskytten.

Oplosning paa Skakopgave Nr. 61:

Hvid.	Sort.
1. G. 1—G. 6 (Løberen tages).	1. F. 8—G. 7.
	2. G. 7—F. 6 (Springere n tages; Skak).
2. G. 6—G. 5.	
3. H. 6—F. 6 (Dronningen tages).	3. H. 7—H. 6.
4. F. 6—H. 6 (Bonden tages; Skak og mat).	

Opløst af Christen Heimdal, En Begynder i Veile.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 6te til 12te December incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
6te. . .	0,8	1,5	÷0,8	90	28"1,69	0,18
7de . .	1,3	1,4	0,4	93	27"10,12	
8de . .	1,7	2,2	1,2	95	27"10,36	8,60
9de . .	3,5	4,5	1,4	100	28"2,91	0,18
10de . .	4,2	5,3	3,1	100	28"3,14	1,93
11te . .	4,3	5,5	3,1	95	28"2,66	
12te . .	4,0	5,3	2,3	100	28"3,01	1,1

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	12 Decbr.	3	pCt.	Consols . . .	$90^{5}/_{8}$.
Paris	„ —	3	„	Rentes . . .	67. 85.
Wien	11 —	5	„	Metalliques .	66. 50.
Berlin	„ —	$3^{1}/_{2}$	„	Staats-Sch.	$89^{5}/_{8}$.
Kjøbenhavn	13 —	4	„	Kgl. Obligat.	$97^{3}/_{4}$.

Institut for

medicinsk og orthopædisk Gymnastik.

Undertegnedes Institut, for medicinsk og orthopædisk Gymnastik for Damer og Pigebørn, under Herr Professor Drachmanns Overtilsyn, er paa Amagertorv Nr. 6, 2den Sal, hvor nærmere Underretning erholdes hver Dag fra Kl. 2 til 4. Vincentine Schoustrup.

Rettelser.

I Nr. 115 Pag. 78 3die Spalte Linie 24, Lægemidler læs Legemsdele.
— — 80 1ste Spalte sidste Linie: kvalfulde læs glandsfulde.

2. Qvartal af „Ill. Tidendes" 3 Bind begynder den 1. Januar 1862.

Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.

Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

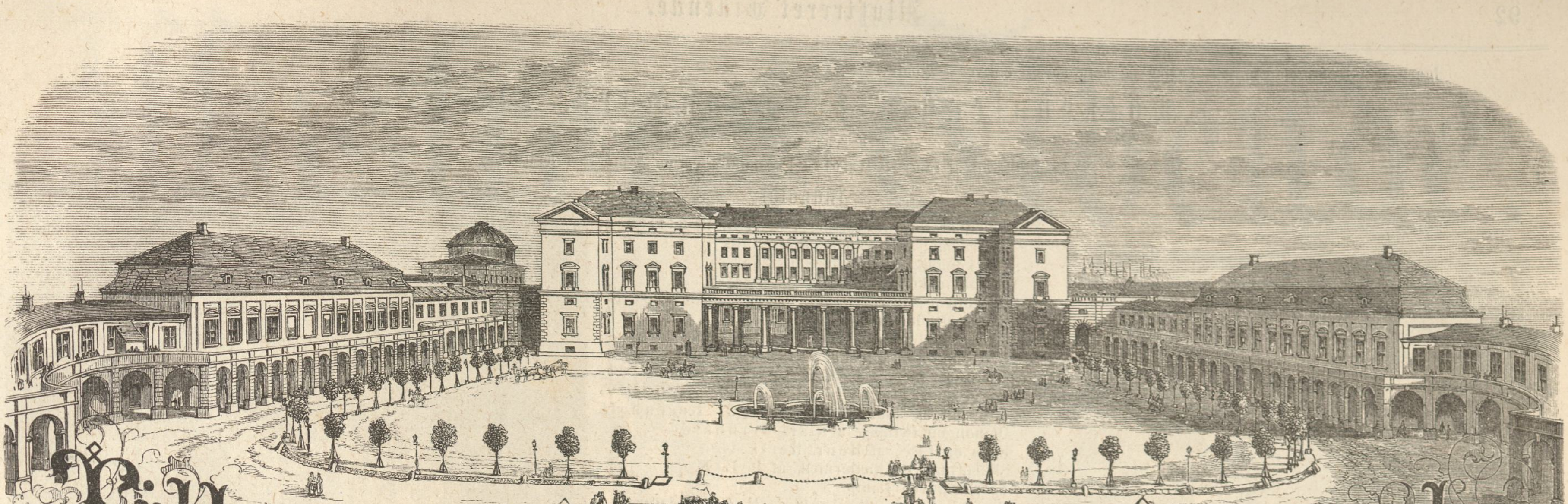

Tillæg til Illustreret Tidende

Søndagen den 15. December 1861.

Bekjendtgjørelser optages for en Betaling af 4 Sk. Petitlinien eller dens Plads; ikkun den øverste Linie bliver med en større Skrift, alle de øvrige med Petit. Træsnit til Bekjendtgjørelserne besørges efter Ønske, mod Beregning af Udlægene. Bidrag til Bladet saavelsom Avertissementer modtages i Gothersgade Nr. 11, hvorimod Anmeldelse om Subskription afleveres i Bogladen i Vimmelskaftet Nr. 32.

Trap, Hertugdømmet Slesvig

1ste Hefte. Udkommet er 1ste Hefte af Geheimeetatsraad J. P. Traps statistisk-topographisk Beskrivelse af Hertugdømmet Slesvig.

Dette Skrift udkommer i 9 Hefter à 48 Sk.; Subscription modtages i alle Boglader, og hos

G. E. C. Gad.

Paa vort Forlag er udkommet:

Aandelige Sange af J. C. Gebauer.

Nr. 7. Du Herre Christ, min Frelser est. — Nr. 8. Deilig er den Himmel blaa. — Nr. 9. Stille Nat, hellige Nat! — Nr. 10. Glade Juul, deilige Juul! Nr. 11. Drag, Jesu, mig dog efter Dig. — Nr. 12. Uforsagt! vær paa Vagt! à 16 Sk. Tidligere er udkommet Nr. 1—6 ligeledes à 16 Sk.

C. C. Lose & Delbanco.
Gothersgade 11.

M. Görckes opbyggelige Betragtninger over

Det gamle Testaments Propheter.

Et Bidrag til Bibellæsningens Fremme ved A. Crone, Sognepræst i Herrested. 358 Sider stor 8vo., smukt indb. 2 Rd. 3 Mk.

Dette Skrift giver en fortrinlig Veiledning ved Læsningen af det gamle Testaments Propheter, og holder sig til Hovedsagen: Lærdommen, Formaningen, Trøsten og Spaadomme. Det vil saaledes være et værdifuldt Bidrag til Huusandagtens Fremme, og særdeles passende som en christelig Julegave. Det faaes i Landets Boglader, i Odense hos Forlæggeren,

Den Hempelske Boghandel.

Som Julegave anbefales:

Carl Plougs Digte.

Samlede Digte, Miniaturudgave. Heftet 2 Rd. 48 Sk. Eleg. indb. med Guldsnit 3 Rd.

En ny Samling Digte, (Poul Rytters Viser og Vers, Tredie Samling) 1 Rd. 48 Sk., indb. 2 Rd.

Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Paa mit Forlag er udkommet:

Rescripter, Resolutioner samt

collegiale Skrivelser af mere almindelig Interesse fra 1660 til 1860, udgivet af Th. Linde, P. Schjørring og O. Algreen-Ussing.

Dette Værk, der vil udkomme i Hefter, vil udgjøre henimod 100 Ark à 12 Sk. Arket, Subscription modtages i alle Boglader og hos Forlæggeren

G. E. G. Gad.
Vimmelskaftet Nr. 32

I alle Boglader faaes:

Haandskyggebilleder

efter Henry Bursill, Priis 24 Sk.

Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Paa Otto B. Wroblewskys Forlag er udkommen:

Joh. Herm. Wessels saml. Digte.

Boyes Udg. 3die forøgede Oplag ved P. H. Boye, med Forfatterens Portrait, Biographi, osv. Priis cpl. 1 Rd.

Otto B. Wroblewsky,
St. Kjøbmagergade 17.

Sæterbesøget

Original Fortælling af August Williams.
Christiania 1861. Steensballe. 80 Sk.

G. E. C. Gad.

---

anbefaler som passende til Jule- og Nytaarsgaver:

Billed- og Børnebøger

i største Udvalg for enhver Alder.

Illustrerede Værker, danske, tydske og engelske

Classikere, saavel heftede som smukt indbundne.

Andagtsbøger og Psalmebøger, Lithographier.

48 Store Kjøbmagergade 48,
ved Siden af den kgl. Porcellainsfabrik.

Portrait af C. N. Rosenkilde.

Jul. Hoffensbergs Boghandel,
Kronprindsensgade Nr. 6.

Udkommen er:

Anders Tikjøb.

En jydsk Degns Reiseerindringer, fortalte af Ivar.
Pris: 80 Sk.

Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Tegnebestikker

sælges med Garanti i H. E. Holst's Fabrik og Lager af Uhre, Chronometre, optiske og mekaniske Instrumenter.
Østergade Nr. 7, 1ste Sal.

Tjenere

i forskjelligt, smukt Livrée til at ledsage Personer eller udføre andet passende Hverv faaes i A. W. Hansen & Co.s Expedition for Besørgelse af Byærinder og Pakker, Graabrødretorv 8.

Flormeel til Huusholdningsbrug

og Kagebagning, af ny Høst.

Da det siden Sommerens Begyndelse har været meget vanskeligt ja næsten umuligt at erholde friskt Hvedemeel, henleder jeg herved Opmærksomheden paa, at der i Bageriet gl. Amagertorv Nr. 6 (Schoustrups Gaard) stadigt erholdes extra superfiint Flormeel af dette Aars udmærkede Høst. Dette Fabrikat udmærker sig i høi Grad fremfor det ældre ved sin sunde og friske Lugt og Smag samt Drøihed og smukke Hvidhed og egner sig fortrinligt til Huusholdningsbrug og Kagebagning.

Melet sælges til nedenstaaende særdeles billige Noteringer:

Extra superfiint Flormeel 8 Mk. pr. L℔ og 4 Mk. pr. ½ L℔
do. do. do. 2 Mk. 2 Sk. pr. 4 ℔ og 9 Sk. pr. ℔
do. do. do. Meel Nr. 1 à 7 Mk. 8 Sk. pr. L℔ og 8 Sk. pr. ℔

og kan ogsaa erholdes i Foustager fra 1 til 12 L℔.

Det nye Bageri gl. Amagertorv Nr. 6 (Schoustrups Gaard)

W. R. Rubow.

Danske Stearinlys

af udmærket Qvalitet, hvide og meget drøie. Prisen er yderligere nedsat: Nr. 1 à 3 Mk. 12 Sk., Nr. 2 à 3 Mk. pr. fuldvægtigt Pund, og de faaes alene i Fabrikens Udsalg i Krystalgaden Nr. 18, Hjørnet af Fiolstræde, hos Urtekræmmer

H. A. Møller.

Ordres til Provindserne expederes kun pr. Contant og hvert Omslag er mærket med min Adresse; lispundeviis gives Rabat.

N. Petersens Sønner,

Kongens Nytorv 28,

anbefale deres Lager af engelske, belgiske & bøhmiske Glasvare, bestaaende af: Blomstervaser, decorerede i en ganske ny Smag, Flacons, Frugtopsatser, Osteklokker, Viin- & Vandkaraffer, complette Glasbesætninger til alle Priser, som og i Dusinviis. Endvidere er Etablissementet stedse forsynet med engelske, franske & tydske Porcellainer & Fajance samt Terracotta.

Igaar er udkommen paa vort Forlag og kan faaes i enhver Boglade:

Folkekalender for Danmark. 1862.

11te Aargang. 48 Sk.

Med Portrait af Ivar Huitfeldt i Staalstik og en Mængde Træsnit.

Indhold:

Kalender for Stuegartnere, af J. A. Bentzien.
Genealogi. Det danske Kongehuus.
Det kongelige Geheime-Statsraad.
Udenlandske Regenter.
Fremmede Magters Gesandtskaber v. d. k. danske Hof.
Ivar Huitfeldt, af C. Ploug.
Under Lygten, af τ.
Den gamle Kirkeklokke, af H. C. Andersen.
Erotiske Smaadigte, af Henr. Hertz.
Budstikken, af Fr. H.
Naturligt og konstigt Nordlys, af Cl. Rosenhoff.
Damon og Pythias, af Carl Bernhard.
Hans og Lise, af Henr. Hertz.
Silkeormen og Kaalormen, af P. L. M.
Agerbrug ved Damp.
Jonas Collin, af H. Hertz og H. C. Andersen.
St. Jørgen og Dragen, af Fr. H.
Det Gamle og det Nye, af Erik Bøgh.
Sølvskillingen, af H. C. Andersen.
Syv Romanzer, af Chr. Winther.

Exemplarer af 1ste—10de Aargang à 48 Sk. kunne endnu faaes.

C. C. Lose & Delbanco.

Livrente- og Forsørgelses-

Anstalten, oprettet 1842 under Statens Garanti.

I denne Anstalt erholdes:

1) Forskjellige Slags Livrenter, indtil 1000 Rd. aarlig.
2) Forskjellige Slags Overlevelsesrenter, ved hvilke een Person som Forsørger kan efterlade Overlevelsesrenter indtil et samlet Beløb af 2000 Rd. aarlig, dog saaledes, at en enkelt Forsørget ikke kommer til at oppebære mere end 1000 Rd. aarlig.

   Overlevelsesrenter kunne erhverves enten ved Capital-Indskud eller ved aarlige Indbetalinger.
3) Opsatte Udbetalinger indtil 1000 Rd. eengang for alle, anvendelige til Brudeudstyr eller som Stillingssum. Erhvervelsen skeer ved Capital-Indskud eller ved Præmie-Betaling i et bestemt Antal Aar.

Alle Indbetalinger erlægges i Rigsmønt til Anstaltens herværende Kasse, hvorimod Udbetalingerne ogsaa kunne gjøres ved de kongelige Amtstuer.

Planer, Tariffer og Blanquetter udleveres gratis paa Anstaltens Bogholder-Contoir, bag Børsen Nr. 10, aabent hver Søgnedag fra Kl. 10—2.

Livsforsikkrings-Anstalten

i Kjøbenhavn, under Statens Garanti.

I denne Anstalt kunne Forsikkringer tegnes, enten

1) paa Livstid, eller
2) paa et vist selvvalgt Aaremaal, saaledes
   a) at Forsikkringssummen kun udbetales, naar den Forsikkrede døer i Løbet af Forsikkringstiden, eller
   b) at Forsikkringssummen ogsaa udbetales, naar den Forsikkrede overlever Forsikkringstiden (Forsikkringer med Udbetaling i levende Live).

Erhvervelsen skeer enten ved Capital-Indskud eller ved aarlige Præmier.

Alle Indbetalinger erlægges i Rigsmønt enten til Anstaltens herværende Kasse eller til Agenterne i Provindserne, hvor saadanne findes ansatte; det sidste dog kun efter Anmeldelse.

Planer, Tariffer og Blanquetter udleveres gratis paa Anstaltens Bogholder-Contoir, bag Børsen Nr. 10, aabent hver Søgnedag Kl. 10—2.

Bondeliv i Norge

fremstillet i Tegninger af A. Tidemand med Text af A. Munch. 5 Rd.

G. E. C. Gad
Vimmelskaftet Nr. 32.

Norske Billedværker

passende til Julegaver (see »Illustreret Tidende« Nr. 109) faaes hos

G. E. C. Gad
Vimmelskaftet Nr. 32

Photographier fra Rom.

Ruiner af Kirker, Templer, Buer &c. Prospecter &c. Skulpturarbeider fra Vaticanet og Capitolium &c. forefindes i rigt Udvalg fra 3 Mk. 4 Sk. til 5 Mk. 8 Sk. hos

G. E. C. Gad
Vimmelskaftet Nr. 32.

Forsørgelsesforeningen Bikuben

Sparekasse — Børneforsørgelseskasse — Alderdomsforsørgelseskasse.

Comptoiret er i Silkegaden Nr. 8 i Stueetagen.

J. Herazcek & Søn,

Pilestræde 5, Kjøbenhavn,

anbefale reglementerede Infanteri-, Artilleri-, Cavalleri- og Marine-Officeers-Sabler, Tasker med Bandoleer og Gehænger; Salon-Sabler i Staal, Nysølv eller forgyldte; civile Galla-Kaarder med dansk Vaaben; Dolke og Hirschfængere i forskjellige Genres; Snorgehænger, Sporer, Fægtereqvisiter, som Huggerter, Floretter, Pastron-Masker, Handsker m. m. Alt efter nyeste og bedste Construction.

Bestillinger paa rigtforsirede Æressabler, Kaarder og Dolke, udføres med Tegning i Guld, Sølv, Staal og forgyldt. Skriftlige Ordres udføres paa det Hurtigste og Nøiagtigste.

Kjøbenhavn i Decbr. 1861.

Gulvfernis

Den som fortrinlig anerkjendte Gulvfernis til 1 Rd. pr. Pot haves stedse paa Lager. Ferniseringen foregaaer med største Lethed, saa at Arbeidet kan udføres af Enhver. — Ingen anden Fernis meddeler Træet saamegen Styrke, eller er af slig Varighed som denne. Fernisen erholdes alene hos

Adolph Rørup,
Contoir: Hjørnet af Compagni- og Badstuestræde 10, 1ste Sal.

Chronodurophane Siccatif

af Gustave Solfarros berømte Fabrik i Paris, til Boning af Gulve, faaes tilligemed Brugsanviisning hos Brødrene Schoustrups Efterfølger, gl. Amagertorv Nr. 6. Bestillinger fra Provindserne bedes ledsaget med Contant. Prisen er 56 Sk. pr. Pot, iberegnet Dunken, som ved Tilbagelevering i uskadt Stand betales med 8 Sk. pr. Pot. En Pot er tilstrækkelig til 20 à 30 □ Alen Gamle Gulve sluge noget mere end nye.

H. C. Drewsens Electroplet-Fabrik,

Øresundsgade Nr. 6,
Fabriksudsalg Kongens Nytorv Nr. 16.

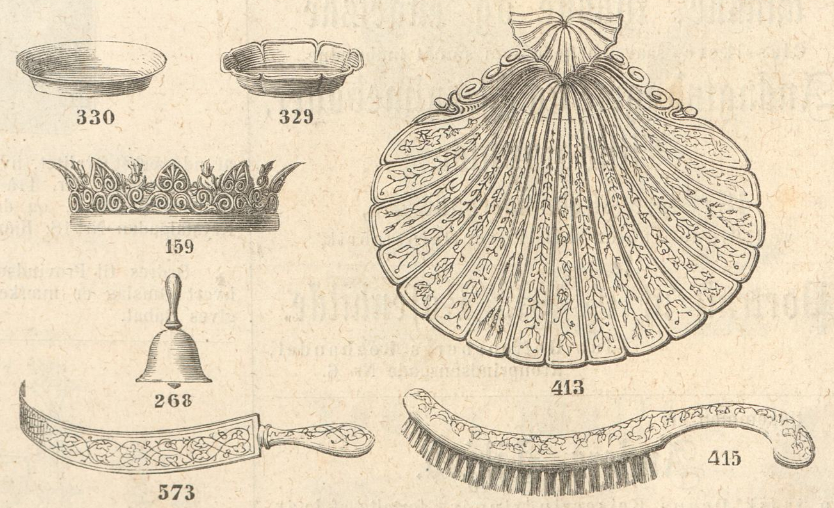

Bind til Illustreret Tidende.

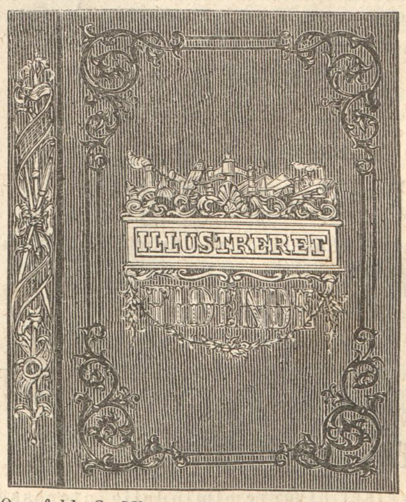

Hertil har Undertegnede ladet udføre særdeles elegante Bind med Forsiringer efter hosstaaende Tegning. Bindet er forfærdiget solidt med Chagrin Ryg og engelsk Shirting paa Siden. En Aargang indbindes i disse Bind for 15 Mk. pr. Expl. Bindet leveres ogsaa særskilt for 9 Mk. pr. Stk. — Tillige faaes Elegante Mapper til samme Værk til 4 Mk. 8 Sk. og 7 Mk. pr. Stk. og med indvendige Overfald 2 Mk. mere. For udenbyes Bestillere beregnes Emballage med 12 Sk. mere pr. Expl.

Da Aargangen er sluttet med September Maaned, henledes de ærede Subskribenters Opmærksomhed herpaa.

I alle Boglader modtages Bestillinger og hos

D. L. Clément,
Universitetsbogbinder, Aabenraa 27.

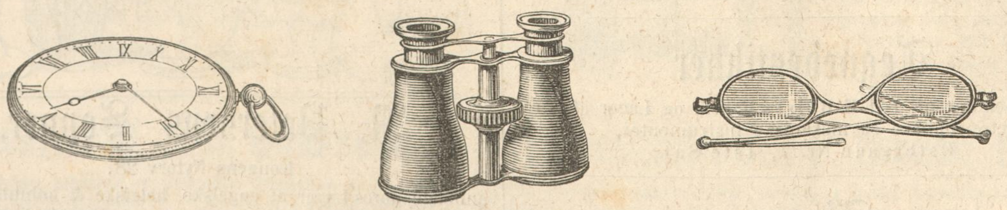

H. E. Holst's Fabrik og Lager af Chronometre og Uhre,

optiske og mekaniske Instrumenter. Østergade 7, 1ste Sal.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 117.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 22. December 1861. 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Gustav Frederik Hetsch. — Mit Studium (meddeelt af Carl Bernhard) I. — Prinds Albert. — Tannsjø Næs. — Skizzer fra Australien (af Bob) V. — Kong Christian III's Gravmæle i Roeskilde, af J. Kornerup. — Ugens Politik. — Et lille Træk af afdøde Rosenkilde. — Meddelelser af blandet Indhold.

Tillæg: Bekjendtgjørelser.

Gustav Frederik Hetsch.

Betragte vi Konstens Indflydelse paa det danske Folks Sæder og Skikke i Begyndelsen af dette Aarhundrede, saa see vi, at Konstnerne fornemmelig virkede til Gavn og Glæde for Fyrster og enkelte Rigmænd, at der ikke fandtes mange offentlige Konstsamlinger, medens de, der vare tilgængelige for Almeenheden, heller ikke kunde gavne, fordi de Besøgende manglede de fornødne Forkundskaber til at blive paavirkede; at Mængden, saaledes som Carl Ploug i sit Digt „Gustav Frederik Hetsch" har udtrykt sig, ikke anede de rene Formers Pragt, men at Skjønhedens Gudinde stod i Konstens Tempel herhjemme bedækket med Isis' Slør. Konsten optraadte paa den Tid aristokratisk, den øvede kun sin dannende og forædlende Indflydelse paa de af Lykken begunstigede Samfundsklasser. Den Mand, der fremfor Nogen har bidraget til, at Sløret blev trukket bort, at Mængdens Blik aabnedes for Skjønheden, at Konsten paatrykte de fra vore Fabriker og Værksteder udgaaede Arbeider sit ophøiede Stempel, saa at den danske Haandværksstand nu paa de store Verdensudstillinger heldigt kan kappes med de mest civiliserede Nationer, er Professor Hetsch, som nu snart i et halvt Aarhundrede med Energi og Nidkjærhed har virket for dette ophøiede Formaal. Der gives neppe en eneste af vore større Industridrivende, hvis dygtigste Arbeidere ikke ere dannede enten paa Konstakademiets efter hans Plan reorganiserede Tegneskoler eller i det af ham i en lang Aarrække bestyrede techniske Institut, og hvis nærværende Tidende kan staae værdigt ved Siden af Udlandets illustrerede Aviser, saa skyldes det ogsaa for en stor Deel ham, der har uddannet Tegnerne og Xylographerne, og udviklet den Smag hos vore Bogtrykkere, uden hvilken en slig Tidendes Udgivelse var en Umulighed. Professor Hetsch er en demokratisk Konstner i Ordets ædleste Betydning; han har baade som Konstner og som Konstlærer ikke blot smykket de gyldne Sale, men idet han sørgede for, at selv det simpleste Bohave fik en reen og skjøn Form, har han bragt Konsten som en kjærkommen Gjest ind i den tarveligste Bolig. Derfor vil hans Billede være velkomment for de Mange, der have havt Gavn og Glæde af hans Gjernings rige Frugter, derfor ville sikkert nogle Træk af hans daadrige Liv ikke være uden Interesse.

Gustav Frederik Hetsch er født den 28de Septbr. 1788 i Stuttgart, hvor hans Fader var Historiemaler og Directeur for det derværende Billedgalleri. Han mistede i en meget tidlig Alder sin Moder; men han fandt et andet Hjem i Bygmester Etzels Familie, hvor hans Lyst og Anlæg til Tegning udvikledes til en afgjort Tilbøielighed for Architekturen. Sin Skoledannelse erholdt han deels ved Gymnasiet i hans Fødeby, deels under et kort Ophold i Tübingen, hvor han hørte Forelæsninger over Mathematik, Physik og andre til hans Fag henhørende Videnskabsgrene. Efterat han havde arbeidet en Tid under Bygningsinspecteur Etzels Veiledning, tog hans Fader ham i Aaret 1808 med til Paris, hvor han i halvandet Aar studerede under Percier og Lebas. Da hans Fader, efterat have fuldført flere Malerier i Paris, vendte tilbage til Stuttgart, ønskede han derimod ikke saasnart at forlade sine Lærere; han modtog derfor en Ansættelse hos Architekten Rondelet, til hvem Restaurationen af Genovevakirken var overdraget. Netop paa den Tid gjestede Kongen af Würtemberg Frankrigs Hovedstad, og han benyttede denne Leilighed til at ansøge om en Understøttelse, hvorved han kunde blive sat istand til at studere Architekturen i en mere udvidet Retning istedetfor at anvende Tiden til at arbeide for det daglige Brød; men han fik Afslag, skjøndt med Tilsagn om fremtidig Reiseunderstøttelse for at lægge sig efter de i Tydskland anvendelige Bygningsmethoder. Han vedblev derfor at arbeide for Rondelet, indtil han pludselig i Aaret 1812 blev kaldet til Stuttgart, fordi Kongen havde isinde at udføre nogle Bygningsforetagender, hvortil der savnedes unge, brugbare Medhjelpere. Efterat han havde underkastet sig den sædvanlige Bygningsexamen, modtog han den Besked, at han enten kunde blive ansat som Bygningsconducteur med en meget ringe Gage eller faae Tilladelse til at fortsætte sine afbrudte Studier i Udlandet, da de mere omfattende Bygningsplaner paa Grund af det russiske Felttog vare opgivne. Han valgte naturligviis det Sidste i Haab om, at Opfyldelsen af det alt omtalte Tilsagn skulde sætte ham istand til at anvende Tiden paa en mere frugtbringende Maade; men Løftet blev atter uopfyldt, deels fordi det paa den Tid var noget aldeles Uhørt, at tilstaae offentlige Stipendier i Würtemberg, deels fordi hans Fader havde den Ære ikke at staae sig godt med de ved Hoffet almægtige

Gustav Frederik Hetsch, tegnet af H. Olrik.

Favoriter. Han reiste derfor alene med sin Faders Understøttelse til Italien, men da denne havde flere Børn at forsørge, maatte han efter et Aars Forløb tye til en Morbroder, som ogsaa forstrakte ham med de nødvendige Midler, saa at han kunde forlænge sit Ophold i Italien til tre Aar. Efter denne Tids Forløb følte han ingen Lyst til at vende tilbage til sit Fædreland, hvor Forholdene ingenlunde forekom ham at være gunstige, og derfor modtog han med Glæde et Tilbud af en Ven, Professor og Stadsbygmester Peter Malling, som foreslog ham at reise med til Danmark, hvor han muligviis kunde finde en til hans Dygtighed svarende Ansættelse, medens han i ethvert Tilfælde, hvis dette Haab blev skuffet, derfra lettere kunde komme til St. Petersborg, i hvilken Stad han havde sikker Udsigt til at komme i Virksomhed.

Ved sin Ankomst til Danmark den 15de October 1815 blev Hetsch strax ansat som Lærer ved Konstakademiet. Professor Ursin siger i sin Artikel om ham i „Dansk Pantheon": „Forholdene ved vor Konstskole, hvor Abildgaard havde regjeret med en fleersidig Konstnerdygtighed, vare da saadanne, at ved et Akademi, der udtalte som et Hovedformaal, 'at vaage over den gode Smag, saa at den rodfæstet ved Akademiet kan derfra udbrede sig især til de Værksteder, hvis Arbeider kunne ved Tegning og Konstsmag vinde fremad til Fuldkommenhed', var Decorationsfaget noget Underordnet, fordeelt mellem Professorerne af andre Fag, saa at Modelskolens Professorer forestode een Ornamentsskole, Professoren i Architektur en anden. At bringe disse Skoler paa et høiere Standpunkt var den første Fordring, og det blev saaledes for Akademiet en Vinding, at der oprettedes endnu en Ornamentsclasse, hvori Hetsch strax ved sin Ankomst ansattes som Lærer." Denne Skole forsynede han med Forbilleder, som Frederik den Sjette overdrog ham at udføre efter hans romerske Studier, og han erholdt tillige en Ansættelse under Conferentsraad Hansen for at gjøre Udkast til den indre Decoration af Christiansborg. I Aaret 1826 blev han valgt til Directeur for de Reiersenske Tegneskoler, der have øvet en saa heldbringende Indflydelse paa hele vor Haandværksstand, og i Aaret 1828 blev han ansat som Leder af den decorative Deel af den kongelige Porcellainsfabrik, hvis Udsalgsmagasiner ombyggedes under hans Veiledning. Han aabnede tillige sit Atelier for flere unge Mennesker, der lagde sig efter Architekturen, og Brødrene Christian og Theophilus Hansen, Winstrup, Nebelongerne, Stilling og mange flere dygtige Bygmestere ere dannede i hans Skole.

Ved Oprettelsen af den polytechniske Læreanstalt forestod han Tegneundervisningen, hvilken han dog senere overlod til en yngre Mand, som havde uddannet sig i Maskintegning, medens han selv blev udnævnt til Medlem af Anstaltens Bestyrelse. Efterat han eenstemmig var bleven valgt til Medlem af Konstakademiet — hans Receptionsarbeide var et Pantheon for fortjente Mænd — blev han den 21de April ansat som Professor i Perspectiv, hans Yndlingsfag, som han selv kalder en uundværlig Grundvold for de tegnende Konster og især for Malerkonsten, for saavidt Rigtigheden af dens Fremstillinger lader sig bestemme efter geometriske, optiske og andre Love. Som kongelig Embedsmand erholdt han tillige Indfødsretten. Senere blev Hetsch ansat som 2den Professor i Architekturen og har i den lange Aarrække, han har virket for Akademiet, indført en Mængde Forbedringer i den elementare, constructive og architektoniske Tegneundervisning, i hvilket Øiemed han har holdt forskjellige Privatforedrag og udgivet flere dertil svarende Værker, blandt hvilke vi her maae indskrænke os til at nævne: „Begyndelsesgrunde af den geometriske Tegnelære til Brug især for Konst- og Haandværksskoler"; „Fortegninger for Haandværkere"; „Elementarstudier i Ornamentfaget"; „Grundtræk af Tegnekonsten" og hans Hovedværk: „Veiledning til Perspectivens Studium og Anvendelse", som er oversat paa flere Sprog, og for hvilket han i Aaret 1856 blev hædret med Officeerskorset af den græske Frelsersorden. Af Frederik den Sjette var han alt i Aaret 1836 bleven udnævnt til Ridder af Danebrog, af Christian den Ottende modtog han i Aaret 1840 Danebrogsmændenes Hæderstegn, og som det katholske Capels Bygmester fik han i 1843 den østerrigsk-lombardiske Jernkroneorden. Han har tillige nydt den Ære at optages som Medlem af Konstakademierne i Stockholm og München samt af Institute of british Architects i London.

Uagtet Alt, hvad han har virket for Akademiet, troe vi dog, at den Indflydelse, han har øvet paa den danske Haandværksstand, deels ved at føre Overtilsynet med det techniske Selskab, som forbundet med Institut for Metalarbeidere i den seneste Tid er blevet reorganiseret og har erholdt et Tilskud af Statskassen, deels ved privat at give den Veiledning og forsyne den med Forbilleder til dens Arbeider, er langt mere velsignelsesrig. Enhver, der kjender Noget til Industriens Udvikling her hjemme, vil paa sin Vandring gjennem Industriudstillingerne, hvortil Bygningen for den paa Christiansborgs Ridebane i 1852 udførtes af Hetsch, paa vore Meubelmagasiner eller i vore Galanteriboutiker, have fundet Meget, der aabenbarer hans Indvirkning paa Haandværksfagene. Den danske Haandværksstand har selv paa en smuk Maade erkjendt, hvilken Taknemmelighedsgjeld den stod i til Hetsch, idet den i Aaret 1843 til hans Ære lod præge en Medaille, hvis ene Side dannes af hans Brystbillede med Omskriften: „Skjønhed skal adle Arbeidet", medens man paa den anden Side seer en Minerva, hvis Atributer minde om Konstens Indflydelse paa Haandværket. Denne Medaille blev i en lang Aarrække benyttet som en meget passende Præmie ved den for Haandværkerne oprettede Tegneskole.

Det er dog ikke blot som Lærer, at Hetsch har virket iblandt os; hans Konstnervirksomhed aabenbarer sig i mange Privatarbeider i Bygnings- og Decorationsfaget, blandt hvilke vi her blot ville nævne Opførelsen af den mosaiske Synagoge og af den katholske Kirke, tilligemed Ombygningen af Kirken i Fredericia, Svanninge Kirke i Fyen, Hovedkirken i Haderslev, Steensgaarden paa Langeland, Basnæs og Gjørsløv paa Sjælland osv.

Den Iver og Interesse for Konsten, der besjæler Hetsch, har bevæget ham til stedse at følge dens Udvikling i andre Lande med et opmærksomt Blik. I 1829 reiste han saaledes til Paris, München, Wien og Berlin; i 1851 besøgte han England, Holland, Belgien og Tydskland, og i 1855 tog han Industriudstillingen i Paris i Øiesyn.

I Aaret 1823 indtraadte han i Ægteskab med Overbygningsdirecteur, Conferentsraad Hansens ældste Datter, Annette, og Tabet af hende erstattede Søsteren Caroline; han har to Døttre af første Ægteskab og en Søn og en Datter af det andet. Den tre og halvfjerdsindstyveaarige Gubbe lever som en elsket Familiefader, som en hædret og anseet Konstner mellem sine Konstbrødre og Medborgere. Alderen har ikke svækket hans høitbegavede Konstneraand; med Iver og utrættelig Flid arbeider han fra den tidlige Morgenstund; endnu stedse staaer hans Atelier aabent for Elever, der søge den gamle, erfarne Mesters Raad og Veiledning, endnu stedse røgter han med den samme Samvittighedsfuldhed sin Embedsgjerning. Og naar man træder ind i hans Arbeidsværelse og fører Talen hen paa en af hans Yndlingsideer, f. Ex. paa Gammelholms Bebyggelse eller paa Marmorkirkens Gjenopførelse, som han selv spøgende kalder sine Kjepheste, saa straale hans Øine med ungdommelig Fyrighed, saa tager han med samme Lyst, som for tyve Aar siden, sine Planer og Skizzer frem og forklarer, hvad han har tænkt og hvad han har villet og hvorledes han endnu stedse ønsker at tilbyde sine Medborgere Frugterne af sit Talent og sin Erfaring. En smukkere Livsaften forundes kun faa Mennesker; gid han maa nyde den længe, og gid han maa føle sig forvisset om, at den alt engang omtalte Digters Røst ogsaa er Folkets Røst, naar han siger:

„Men Du, som fremmed var,
Blev hjemme paa de Strande,
Hvor Frugt Din Gjerning bar:
Sin Søn Dig Danmark kalder glad
Og snoer i Laurbærkrandsen
Sit lyse Egeblad.

Og om hvert Værk, hvortil
Dit eget Navn er knyttet,
I Tiden smuldne vil,
Saa stander dog Dit Minde trygt:
I Folkets Liv og Virken
Du har dets Høisal bygt."

J. C. M.

Mit Studium.

En Afhandling af P. Q.

(Meddeelt af Carl Bernhard.)

I.

„Enhver Mand har sit Studium!" pleiede en underlig gammel Fyr at sige, som havde tilbragt en stor Deel af sit Liv med at experimentere paa sine Støvler, for at udfinde en Fernis, der kunde gjøre dem uslidelige — han vilde „forevige Støvlesaaler." Jeg har rettet mit Studium paa en høiere Gjenstand, saavist som Hænderne ere ophøiede over Fødderne, jeg har kastet mig paa Handskerne, og jo mere jeg har helliget mig dette Studium, desto meer er jeg bleven overbeviist om, at man kan sige med en berømt Forfatter, at det „fuldkommen lønner den alvorligste Stræben efter at uddrage deraf de Resultater, som den grundige Betragtning giver rigeligt Stof til."

Det er ikke med en eensidig Hengivelse i mit Studium, der har bragt mig til at oversee andre Videnskabers Betydning, at jeg siger dette. Tvertimod! Phrenologien anseer jeg vistnok som en ganske udmærket Videnskab, og dens Resultat saa ufeilbarligt, at jeg ofte har undret mig over, at ingen af vore Lovgivere endnu har gjort Forslag til at optage den i vor Rettergang, til Veiledning for Nævningerne i vore allerede paatænkte Juryer. Men da man dog til en vis Grad maa have Hals og Haand over Individet, for uhindret at kunne rode og rage i dets Hovedhaar, eller under dets Paryk, ifald det ikke er i Besiddelse af denne naturlige Prydelse, vil Phrenologien dog ikke nogensinde kunne komme til den almindelige Anvendelse, som man maatte ønske, navnlig paa Gader og Stræder, hvor man dog seer de fleste Mennesker, og gjerne vil vide Besked om deres Natur og Væsen. Thi paa Gaden kan man, naar man er udholdende og passer sit Snit, omsider træffe ethvert Menneske uden Undtagelse, Gaden er den eneste Arena, som er fælles for os Alle, ligefra Kongen til Stodderen. Jeg tilstaaer ligefrem, at Gaden og de offentlige Forlystelsessteder skylder jeg mangt et værdifuldt Bidrag til mit Studium, og jeg kan derfor ikke Andet end prise den bestandig tiltagende Offentlighed i vor Tilværelse, ja jeg troer, selv om den tilsidst skulde ende med, at enhver Familie eller Person indskrænkede deres Huusleiligheder til de høist fornødne Sovekamre, og tilbragte hele deres vaagne Tilstand udenfor Huset, paa offentlig Gade. Dette vilde derhos for lang Tid bidrage til at afhjelpe Trangen til Huusleiligheder i Hovedstaden, og dennes Udvidelse kunde maaskee derved udsættes endnu i halvhundrede Aar, selv med en bestandig tiltagende Forøgelse af Folkemængden. Og der er jo ingen Grund til at antage, at det større Samliv, som maatte blive Følgen af denne Leveviis, vilde virke hemmende paa Befolkningens naturlige Tilvæxt.

Der er en anden Videnskab, jeg næsten har ligesaa megen Høiagtelse for som for Phrenologien, det er Strømpelogien; men denne er desværre endnu ikke bragt i et saa klart og nummereret System, som hiin. Johan Ludvig Heiberg har for længe siden givet en høist fortjenstfuld Impuls til denne Videnskabs Studium, ved i „Kjøbenhavns flyvende Post" (Aargang 1828) at meddele en: „Opfordring til Strømpelogie, eller Anviisning til at udlede Temperamenterne af Maaden, paa hvilken Menneskene trække deres Strømper paa." Men deels er, saavidt mig bekjendt, aldrig senere noget Skrift udkommet i denne Retning og det er saaledes endnu bestandig „et uudfyldt Savn i vor Literatur," trods alle de Savn, der siden den Tid ere blevne udfyldte — deels forudsætter Strømpelogien et intimt Forhold til Individerne, endogsaa i den Grad intimt, at man maa kunne tage dem paa Sengen, for at være Vidne til deres Opvaagnen og Adfærd ved Strømpepaatrækningen. Allerede med Herrer vil dette have sine meget store Vanskeligheder, og for Damernes Vedkommende maa det desværre regnes til Umulighederne. Ihvor fristende dette Studium end kan være, har jeg for min Deel forlængst opgivet det, da jeg snart indsaae, at Vanskelighederne maatte stige til en utrolig Grad. Undtagelserne blive for Exempel altfor mange, da der gives en utallig Mængde, som af forskjellige Grunde ikke selv trække deres Strømper paa, enten det nu er fordi de ere Børn, eller altfor Fornemme, eller Daarekistelemmer, eller Syge, eller Pjalte, som ingen Strømper have; men derfor kunne de Allesammen godt være i Besiddelse af Menneskets Natur og Væsen, som man kunde ønske at lære at kjende, og hvorledes skulde man komme disse Mange tillivs? Thi det nytter ikke at negte det, et saadant psychologisk Indblik tilsteder neppe ret Mange frivillig, og da kun med den Reservation, saa vidt muligt at skuffe Jagttagerens Skarpsindighed.

Alle disse Forhindringer finde ikke Sted for mit Studium, som jeg vil kalde Handskelogien. Denne kjender dernæst kun to Afdelinger, dem, der have Handsker, og dem, som ingen Handsker have. Den sidste Klasse tæller kun faa Individer, saa faa i Forhold til hele den øvrige Deel af den cultiverede Verden, at det bliver en forsvindende Størrelse; thi hvormange Mennesker gives der vel, som aldrig i deres Liv have havt deres Hænder bedækkede, om det saa kun var med deres Buxelommer, hvilket Handskesurrogat vistnok egentlig burde udelukke dem fra at tælles med blandt civiliserede Individer, hvis vi ikke vare særdeles liberale. Dette Studium passer netop for vor Tid, som saa ofte giver det et stort Udvalg for Jagttagelsen; det drives peripatetisk, hvilket ogsaa er tidssvarende, og det rammer Personen, thi Enhver trækker selv sine Handsker paa og bærer dem selv. Og Jagttagelsen er ikke afhængig af den Paagjeldendes Samtykke, men kan foregaae, om den end er ham noksaameget imod. Jeg sætter derfor Handskelogien baade over Phrenologien og over Strømpelogien, som en mere „almeentilgængelig Videnskab." I ovennævnte Opfordring til Strømpelogie anbefales en Forening af de to sidste Videnskaber. „Naar Hoved og Fod velvilligen række hinanden Haanden," hedder det, „da først kan Mennesket siges at være kommet i sin rette Stilling. Naar Phrenologen, der allerede er i Besiddelse af det Høieste, nedlader sig ogsaa til Fødderne, da først vil det lykkes ham at give sin Videnskab fast Fod at staae paa, maaskee det Eneste, som hidtil manglede den." — Ja, lad denne Forening fuldbyrdes! Lad Handskelogien træde til som et Mellemled, der forbinder Hoved og Fod ved at række dem hver en Haand; Forbund gjør stærk, og jeg vil see paa den, som kan rokke en Videnskab, der paa engang er hovedfast, fodfast og haandfast! Men jeg tilbyder mig kun som ligeberettiget Medlem af Forbundet, Handskelogien er Phrenologiens og Strømpelogiens fødte Pair, som Intet kan bortgive af sin Pairsværdighed, og som vil føre Populariteten med sig.

En stor Deel af mit Liv er hengaaet med dette Studium; men der vil behøves en længere Traad, end Parcerne sandsynligviis ville spinde for mig, til at fuldende det paa-

tænkte store historisk-philosophiske Værk: „Handskelogien som det fortrinligste Middel til at udgrunde Menneskets sande Natur og Væsen.“ Materialet er samlet, men Reisningen af den store Bygning oplever jeg neppe, den maa jeg overlade til en kommende Gransker. Men hvor er han, som vil træde i mine Fodspor? For om muligt i levende Live at finde ham, vil jeg meddele nogle Fragmenter af mine Jagttagelser, de ville ikke undlade at tiltale et beslægtet Gemyt, og dette kan da frit melde sig, overbeviist om, at ogsaa mit Hjerte vil banke ham imøde og mine Hænder, med eller uden Handsker efter Omstændighederne, ville blive rakte ham med ærligt Brodersind. Det Samme vil blive Tilfældet, hvis en Dame skulde melde sig, kun med Forandringen af „han“ til „hun“ i ovenstaaende Forsikkring. Paa Kjønnet sees ikke under Arbeidet, jeg har altid stræbt at følge med Tiden og tør nok sige, at jeg er en oprigtig Tilhænger af Kvindens Emancipation. — Billet kan aflægges hos min Forlægger, mærket: „Handskelogisk Alliance.“

Men er Handsken af den Betydning, at den kan danne et solid Grundlag? hører jeg Tvivleren spørge. Jeg troer at kunne gjendrive denne Tvivl ved de utvivlsomste Beviser for, at Hansken til alle Tider, lige fra den fjerneste Oldtid, har hævdet sin Betydning. Ved mine grundige Undersøgelser er jeg bleven overbeviist om, at Handsken er af ældgammel Familie. Af Menneskets Paaklædningsstykker ere vistnok kun Beenklæderne, Kappen og Skoene ældre. Paa et gammelt Maleri har jeg fundet den smukke Jødepige Ruth, der senere blev gift med den rige Proprietair Boas i Judaland, afmalet gaaende paa en Ager, hvor hun sanker Ax, med Handsker paa begge Hænderne. Jeg har imidlertid ikke villet antage dette Maleri for en Autoritet, saameget mere som jeg, ved den nøiagtigste Gjennemlæsning af Ruths Bog, ikke deri har funden den mindste Hjemmel for Maleren. Men naar det gamle Testament omtaler en jødisk Kriger, som ruster sig til Kampen, og i den Anledning „omgjorder sin Lænd og bedækker sin Haand,“ antager jeg rigtignok, at han har taget Stridshandsker paa, i det Mindste paa den høire og mest udsatte Haand.

Men utvivlsom bliver Sagen ved at læse Homers Odyssee. Denne ældgamle klassiske Digter fortæller os med rene og tydelige Ord, at den hæderlige gamle Laertius, der var Fader til den snilde Ulysses, Kongen paa Ithaka, forlystede sig paa sine gamle Dage med Havedyrkning, og høistegenhændig gik og lugede med „Skindhandsker“ paa, for at bevare sine exkongelige Hænder for Tidsler og Torne.

Xenophon er heller ingen ringe Autoritet, han er af den Mening, at de gamle Persere vare de første, der brugte Handsker. De have altsaa brugt dem, selv om de ikke kunne kaldes de første Opfindere med samme Ret som hin Jomfru, der stadig averterede i Adresseavisen, at hun var den første Opfinder af at sye nye Silkehandsker af gamle Silkestrømper.

Og en fuldkommen ubestridelig Autoritet have vi i den peripatetiske Philosoph Athenæus, der levede paa Keiser Augusts Tid. Denne Lærde omtaler med den høieste Indignation en romersk Cavalleer, som mødte til Middagsselskab „med Handsker paa Hænderne,“ i den skammelige Hensigt at angribe Fadene, inden Kjødet var blevet saa koldt, at de andre Bordgjester kunde røre ved det. Thi som bekjendt spiste Romerne med Fingrene og kjendte ikke til Gafler, deres Retter vare selvfølgelig tillavede derefter. Det er Skade, at den omvandrende Philosoph ikke har opbevaret Navnet paa denne Slughals, hvis Afkom maa have forplantet sig til vore Dage i vide Forgreninger. Jeg er ofte truffet sammen med hans Efterkommere, og har betragtet dem med samme Indignation, som den romerske Philosoph. Og da jeg ikke tvivler om, at mit Studium engang vil gjøre mig berømt og vil opbevare mine Værker til den sildigste Efterslægt, ligesom hin Athenæus, vil jeg leilighedsviis her optegne, hvorledes en Nutidens Cavalleer af Sluger-Racen bærer sig ad. Han trækker nuomstunder ikke Handsker paa, og farer ikke med Fingrene i Fadet for Næsen af alle de Andre, thi der gives til alle Tider andre Former for det selv Samme; han sætter sig helst ved Siden af den, der skærer for, og naar det Afskaarne gaaer rundt, bruger han sin Gaffel med en glubsk Færdighed og stikker over paa sin Tallerken det Bedste og det Meste, ubekymret om hvad og hvormeget der bliver tilbage til Deling mellem alle de øvrige Bordgjester. Man seer deraf, hvilken Overeensstemmelse der til alle Tider har været, om ikke i Dannelsen, saa i Uopdragenheden.

Jeg troer nu tilstrækkelig at have godtgjort, at jeg har foretaget et grundigt Studium af Handskelogiens Archæologie, og om jeg end ikke har begyndt ved Verdens Skabelse, som mangen lærd Forfatter — hvilket heller ikke kunde nytte stort, da Adam som bekjendt endnu ikke stod paa det Culturtrin, som nødvendig maa gaae forud, og ikke kjendte Buxer og Kjole og Skoe — saa er jeg gaaet langt nok tilbage i Oldtiden, for at kunne haabe paa Nutidens Agtelse.

Hvilken betydningsfuld theologisk Rolle spiller Handsken ikke i Hedenskabets sidste Dage, den omvender mangen Afgudsdyrker til en rettroende Christen, ved at see Præsterne uskadte drage en gloende Jernhandske paa Haanden. „Sligt Jertegn skjænkte mig Himlen for at overtyde Mængden,“ siger den fromme Biskop Popo til Palnatoke, paa hvem dette Middel imidlertid ikke bed, da Bispen ikke vilde foretage Miraklet med den „Handske af gjennemglødet Staal,“ som Helten lod ham præsentere paa et Fyrfad. Jernbyrd blev indført som Beviis for Retten; men det Slags Handsker troer jeg rigtignok, at Alle vilde bære paa samme Maade, hvordan deres Natur og Væsen saa forresten var.

Og Stridshandsken, hvor vældig var den ikke i Kampen. Og hvor tydelig og klar som Udfordring til Tvekamp, hvad enten den blev kastet for Fødderne af den Udfordrede eller rakt ham paa en Sværdsod. Og endnu gaaer Stridshandsken igjen i vore Dage i den Talemaade: at kaste Handsken til Nogen.

Vi komme nu til den historiske Handske, thi Handsken vedblev at haandhæve sin Plads, endogsaa efterat Middelalderens Jernplader vare forsvundne. Vi see hvorledes Ridder Mogens Munk benyttede den, da han havde overtaget det livsfarlige Hverv, i den jydske Adels Navn, at opsige Kong Christian den Anden Hørighed og Lydighed. Han gjestede Kongen, som om Intet var paafærde, talede med ham om Jagt og lovede at sende ham en Mynde til at jage Ræve med — og da han tog bort, glemte han sin Handske, og indeni den laae Opsigelsesbrevet. Da Kongen fandt det, udbrød han: „Gudsdross! han lovede os en Rævemynde, det har han holdt!“ — Ogsaa denne Handske gaaer igjen i vore Dage, og ofte gjemmer Handsken et Brev, der umærkeligt gaaer over fra den ene Handske i den anden, og da som oftest fra en masculin til en foeminin — men aldrig uden at indvirke paa Physiognomiet, og aabenbare Gemyttets Tilstand for den tilfældige Jagttager af denne skjulte Operation.

Hvo mindes ikke hint berømte Par Handsker, som var Dronning Anna af England for dyrt, uagtet hendes Sjæl tørstede efter at eie dem, og som hun, samme Dag hun havde viist denne store Selvfornegtelse, saae paa Hertuginden af Marlboroughs Hænder og geraadede i Raseri over. Hertugen af Marlborough faldt i Unaade, Freden til Utrecht blev afsluttet imod hans Raad, og alle de mange vigtige Følger, denne Fredsslutning drog efter sig for hele Verden, skyldtes kun to Handsker.

Og den yndige og afholdte Hertuginde af Bourgogne, Ludvig den Femtendes Søns Gemalinde — en Datter af hin Hertug Victor Amadeus af Savoyen, som, efter hvad hans Elskerinde Grevinde de Verrue fortæller os i sine gamle Memoirer, var den første Opfinder og uheldige Anstifter af alle de selvsamme Planer, som hans seneste Efterfølger, Kong Victor Emanuel af Savoyen i vore Dage har gjenoptaget og realiseret med Held — da hun pludselig blev bortrevet i sin Ungdoms Vaar, var det et Par vellugtende og forgiftede Handsker, som vare sendte hende fra en Fjende i Italien, der nedstyrtede baade Frankrig og hendes Fødeland i dyb Sorg.

Jeg begriber derfor ikke, hvorfor Franskmændene, og Alverden efter dem, sige: à propos de bottes, ved saamange Leiligheder; thi hvorved have vel Støvlerne nogensinde haandhævet historisk Betydning? Jeg vilde finde det langt mere begrundet at sige: à propos de gants. Men det er ikke første Gang, at det meget Begrundede maa staae tilbage for det Ubegrundede.

Vi ville nu vende os til vor Tids Handske, og baade overspringe Ludvig den Fjortendes og Femtendes Tidsalders kokette Silkehandske, ligesom ogsaa den klodsede og udpolstrede Fægtehandske, som nærværende Betragtninger uvedkommende. Og saa er det hovedsagelig med den almindelige Mandshandske jeg foreløbig vil beskæftige mig. Jeg opgiver nemlig ikke Haabet om, at min Opfordring til handskelogisk Alliance vil blive hørt og fulgt af en Kvinde, idet jeg tilfulde indseer den store Nytte og Tilfredsstillelse jeg kunde have deraf, idet kvindelig Finesse og Afsløring af mangen kvindelig Hemmelighed, som mit Øie ellers ikke vil blive opmærksom paa, maatte komme mit Værk tilgode paa denne Maade. Af et saadant aandeligt Ægteskab, om jeg saa tør udtrykke mig, mellem en mandlig og en kvindelig Handskeolog, maatte fremgaae en fuldbaaren og dygtig Videnskab — den eneste rette og paalidelige Menneskekundskab. Og naar de handskeologiske Ægtefolk forbandt sig med Phrenologen og Strømpeologen som Slægtens hæderlige Onkler, vilde dette Familiesamfund være et af de mægtigste i Landet og kunne aspirere til Alt, hvad der tilkommer det klogeste Kammeratskab med ubestridelig Ret. Men vi ville ikke i Phantasien foregribe Tidens Udvikling.

Det er en Selvfølge, at jeg her mere indskrænker mig til at meddele aphoristiske Brudstykker af mine Materialier, fornemlig valgte i den af mig paa mine Jagttagelser førte Dagbog, end jeg vil søge at levere et udarbeidet Afsnit. Jeg beder Læseren at fastholde dette Standpunkt, og tilgive den Mangel paa ordnet Følgerække, som udspringer af denne næsten tilfældige Benyttelse af et meget rigt Forraad, der endnu ligger lidt hulter til bulter, som man siger i daglig Tale.

Handsken er det Sidste, man trækker paa, naar man har fuldendt sit Toilet, den er Slutstenen i den hele Paaklædning, det nødvendige Complement, som Ingen vil undvære. En Herre uden Handsker har allerede en ugunstig Formodning imod sig, og ihvor velklædt han forresten end kan være, saa hvad enten han gaaer med de bare Hænder — Næver, kalder man det da almindeligst — eller han putter dem i sine Buxelommer, saa vil enhver Velopdragen antage, at han mere hører hjemme i grovt end i fint Selskab. Unge Krogaster i velhavende Omstændigheder vise sig for det Meste saaledes.

Folk i tvivlsomme finantsielle Vilkaar kunne finde Udveie til at skaffe sig en heel elegant Klædning, Sligt kan med en Smule Dristighed faaes paa Credit, Hat og Støvler ogsaa, skjøndt allerede vanskeligere, men med Handskerne stopper det, dertil fordres contante Penge. Man kjender altid saadanne Folk paa deres forslidte Handsker, som ere itu i Fingerenderne.

Tjenestepiger kunne ofte efterligne deres Herskaber i smukke Dragter, baarne paa en fiffig Maade og med det Slags Ynde, som Ungdom og Skjønhed altid har. Men det er charakteristisk for dem, at de ville have Handsker gratis, og Husets unge Herrers aflagte Handsker ansee de for deres lovlige Sportler, saameget mere som de passe dem „saa akkurat.“ Man seer da ofte Mærkerne af en Herre-Signetring eller en Blækklat osv. paa en Dames Mandshandske, og hun er røbet derved.

Sypiger kjendes sædvanligviis paa de sorte à Jour-Handsker, som de finde „saa flatterendes for Haanden;“ — simple Borgerkoner paa de graae Bomuldsvanter, og pretentieuse Madammer paa de afstikkende Skindhandsker, som de vælge, og hvorved de meget ofte complettere deres Paaklædning til det, som en Konstkjender engang har kaldt „Fandens Livree,“ for Exempel: lysegrøn Kjole, orangeguult Shawl og himmelblaae Handsker, eller omvendt, men altid i lignende skrigende Farver. De allerfineste Fruer, som drive Fiinheden til den yderste Grad, gaae tilbords med hvide Glaceehandsker, haandtere alle forefaldende Fedevare med uforlignelig Ynde, og række en lidt klistret Handske til Velbekomme. Jeg har altid deraf sluttet, at disse Fruer have levet mere blandt det omvankende Diplomatie, end blandt noget Lands virkelige Aristokratie. —

At Præster kjendes paa sorte Handsker, Militaire paa hvide og gule Vaskeskinds, og Landmænd paa brune ditto, er en almindelig Sætning, som jeg neppe kan være bekjendt at optage i et saa dybsindigt Værk som dette. En Mands Stand er desuden kjendelig paa saamange andre Ting, at man ikke trænger til Handskens Hjelp; men for at kjende hans Indre, er den det sikkreste Middel, og, som man vil see af det Efterfølgende, et ufeilbarligt Middel.

(Sluttes i næste Nr.)

Prinds Albert.

Den engelske Kongeslægt har lidt et smerteligt Tab, idet Prinds-Gemalen Albert Frants August Carl Emanuel, Hertug i Sachsen og Prinds af Sachsen-Coburg-Gotha, er afgaaet ved Døden Løverdagen den 14de December paa Windsorslottet efter en kortvarig Sygdom. Den foregaaende Dag var Prindsen af Wales bleven kaldet til sin Fader, for at modtage hans sidste Farvel.

Hans kongelige Høihed, Prinds Albert, den regjerende Hertug Ernst II. af Sachsen-Coburg-Gothas yngre Broder og Kongen af Belgiens Neveu, var født den 25de August 1819, og den 10de Februar 1840 ægtede han sin Cousine, Dronning Victoria I. af England. I dette lykkelige Ægteskab fødtes ni Børn, fire Prindser og fem Prindsesser. Den ældste Prindsesse Victoria-Adelaide blev den 25de Jan. 1858 formælet med Frederik Wilhelm, Kronprinds af Preussen. Prinds Albert befinder sig ombord i sit Skib langt ude i Atlanterhavet, og Prinds Alfred, den yngste Søn, stod heller ikke ved sin Faders Dødsleie, da han af Hensyn til sin Sundhed beboer en Villa i Nærheden af Cannes i det sydlige Frankrig. Prinds Albert var Bathordenens Stormester, Ridder af Hosebaandsordenen, Medlem af Dronningen af Storbritanien og Irlands Statsraad, Armeens Feltmarskalk og Kantsler for Universitetet i Cambridge.

Dronningen skal efter de engelske Blades Forsikkring bære sit Tab med mageløs Fatning og har erklæret for sin Familie, at hun vidste, hvad man havde Ret til at fordre af hende, og at hun derfor havde samlet sine Børn om sig, for at de kunde staae hende bi, saa at hun kunde opfylde sine Pligter mod dem og mod sit Land. Hendes Majestæt har begivet sig til Osborne, hvor hun vil forblive, indtil Begravelsen har fundet Sted.

En af vore yndede Forfattere har sagt, at Døden er Bud fra en bedre Verden, derfor udsletter den Erindringen om det Onde og forhøier Mindet om det Gode, og disse Ord finde en fuldstændig Anvendelse paa de engelske Blades Omtale af Prinds Albert. Medens han levede, var han ofte Gjenstand for deres bittreste Dadel, og efter hans Død istemme de alle hans mest ubetingede Roes. Sandheden er, at Dronning Victorias Gemal har havt store Feil, men endnu

større Dyder. Han var en mønsterværdig Ægtefælle og Fader, der med den største Omsorg personlig vaagede over sine Børns Opdragelse. Han var en oplyst, forstandig og begavet Fyrste, der ikke blot af Navn var Beskytter af ethvert stort og gavnligt Foretagende, men han skyede ingen personlig Opoffrelse for at fremme det. Planen til den store Verdensudstilling i Aaret 1851 udgik saaledes fra ham, og han stod i Spidsen for det Selskab, der havde dannet sig for at opføre Arbeiderboliger og Mønstergaarde for Landbrugere. Han var Præsident for flere Agerdyrkningsselskaber og gav Landmændene gode Raad med Hensyn til Jordernes Forbedring og hensigtsmæssige Dyrkning. Da den statistiske Congres i Aaret 1860 samledes i London, hørte de Lærde fra hele Europa en Fyrste, der i et smukt Sprog udviklede de sandeste videnskabelige Grundsætninger.

Men desuagtet var Prinds Albert aldrig populair i England, især deleshed fordi han aldrig lærte at tænke og føle som en Englænder; han bevarede lige indtil sin sidste Stund tydske Interesser, hvorfor han ogsaa maa betragtes som en af den danske Sags ivrigste Modstandere ved det engelske Hof. Man bebreidede ham tillige, at han ofte, sandsynligviis ifølge Opfordring af Dronningen, der i sin Mand tillige saae sin dygtigste og paalideligste Raadgiver, blandede sig mere end tilbørligt i Rigets politiske Anliggender, ja at han endog havde Nøglen til den Lædike (benyttet i England istedetfor Ministerportefeuillen), som Conseilpræsidenten hver Aften sender Dronningen med et Uddrag af Parlamentsforhandlingerne og andre vigtige Statsacter. Prindsens Besiddelse af denne Nøgle vakte i sin Tid saa megen Forargelse, at Lord Palmerston, da han dannede det nærværende Cabinet, endog skal have gjort det til en Betingelse, at han skulde afgive den. Men mest af Alt har dog sikkert hans Havesyge skadet ham i det offentlige Omdømme. Foruden en Appanage paa 30,000 Lstrl. havde han vidst at forskaffe sig flere indbringende Sinecurer; han var saaledes Chef for Trinity House, for to Regimenter, Protector for Universitetet i Oxford o. s. v., og Folket paastod, at Alt, hvad han sammensparede, blev sendt til Coburg. Hans Smaalighed i denne Henseende gik efter Sigende saavidt, at han lod Køerne paa sine Mønstergaarde (model farms) græsse indenfor de tilstødende kongelige Domainer, medens han selv tog Betaling for Fløden til Hofholdningen.

Prinds Albert paadrog sig den gastriske Feber, der endte hans Liv, da han trods en stærk Forkjølelse afholdt Revue over det frivillige Corps i Eton.

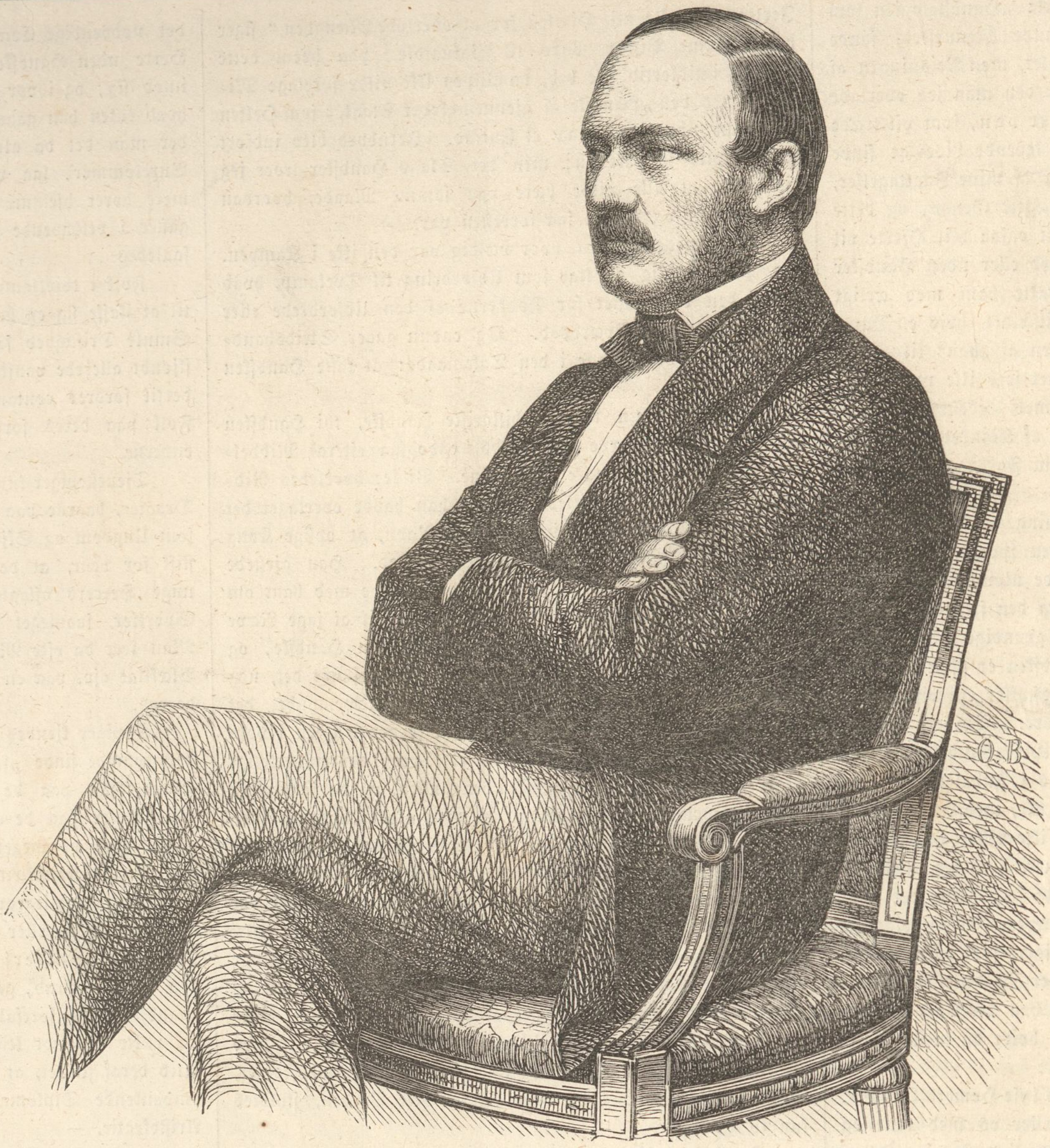

Prinds Albert, Dronning Victorias Gemal, tegnet af O. Bache.

Tannsjø Næs.

Laga-Aaens Dal, som strækker sig igjennem den vestlige Deel af Smaaland, bliver ikke saa lidt bereist, da Hovedforbindelsen mellem Skaane og Jønkøping tildeels følger Lagaens Løb. Den, som har gjennemfaret denne Strækning paa en svensk Pindevogn med et Par uanseelige, men udholdende Heste for og en snuustobaksspisende »skjutsgossa« som Kudsk, vil sikkert mindes de smukke Egne, han her saae et Glimt af. Mere faaer han ikke at see, men Lagaens afvexlende Bredder, de herlige, saftiggrønne men veldyrkede Pletter, som Undtagelser fra det i Almindelighed triste Landskab og selve de tause og alvorlige Fyrreskove, som af og til oplives af Bøg, Avnbøg, Eeg og Birk, ville dog fæste sig i Erindringen. Molbech har smukt og sandt skildret det Indtryk, man modtager af denne Natur, i den lærerige Beskrivelse af sit Ophold i Sverig 1812.

I en af disse Skovegne, et Par Miil fra det smukke Markaryd, paa den nordlige Side af Lagaen i Hinneryd Sogn træffer den, som har Tid tilovers og Mod og Lyst til tilfods at lære Skovens Eensomhed at kjende, paa et Sted, som, trods dets affides Beliggenhed og øde Natur, hyppigt besøges af Landsmænd. Det er Tannsjø Næs, en lille Halvø i den af lutter Skove omgivne Tannsjø, hvor Prinds Frederik af Hessen, Baron Blixen-Finecke og en Deel andre passionerede Jægere, som høre til vore høiere Kredse, pleie at offre nogen Tid i Høsten paa Jagten, denne kongelige Fornøielse, som i de frugtbare Lande mere og mere indskrænkes. »Danska Prinsen« og »danska jagtherrarne« hører man her ofte omtale; Bønderne kjende dem godt og vide at fortælle om deres Jagter, de ofte anstrengende Toure i Skovene og det muntre Liv paa Næs i Jagtslottet. Det er en kort Periode, som lod til ikke at være uden Betydning for Egnen, og i Aar — det var i Midten af August — følte man sig skuffet, da det syntes, som om Besøget vilde udeblive denne Gang.

Allerede for endeel Aar siden kom enkelte danske Jægere undertiden hertil, og Baron Blixen lod først bygge et net

Tannsjø Næs, H. H. Prinds Frederik af Hessens shooting lodge i Smaaland, tegnet af H. Dirckinck-Holmfeldt.

Kennedy's Færge ved River Campasepie, tegnet af C. Neumann.

Kong Christian III's Gravmæle i Roeskilde Domkirke, tegnet af J. Kornerup.

lille Jagthuus paa dette ved sin Beliggenhed tiltalende Sted. Naar Selskabet var talrigt, opførte man en lille Teltleir. Men for en 7 til 8 Aar siden lod Prindsen af Hessen bygge et større Huus, hvor der var Plads til en halv Snees Personer. Det er af Træ, ret smagfuldt, med lutter smaa Værelser, hvis Meublement skal være ganske simpelt — en Seng, et Træbord og et Par Træstole; saa tarveligt, at det stemmer med Egnens Charakteer og passer til Jægernes anstrengende Liv. Et rummeligt Værelse tjener til Spisestue. I en Halvkreds bag Bygningen sees en Række Hundehuse, der sagtens tage sig bedre ud, naar man foran hvert af dem seer en smuk Jagthund, end tomme, som de nu stode. Baron Blixens Huus, i Gavlen prydet med hans Familievaaben, staaer et Bøsseskud derfra. Det Hele er omgivet af Birketræer, gjennem hvilke man hist og her skimter Søens Flade og den omgivende Skov. Her maa det være en Lyst at streife om paa Jagten efter Orren og Tjädran, Urfuglen og Tjuren, som, foruden Ræve og Harer, udgjøre Jægernes Udbytte i disse Egne. Fra den, ofte et Par Fod høit, med Kruse- og Blaabærbuske tætbevoxede Skovbund vinke de smukke røde Bær og byde den Tørstige en lædskende og sund Forfriskning. Der behøver man ikke at søge efter Skovens tause Eensomhed, og naar Solstraalen spiller imellem Fyr- og Grantræerne, føler man her ligesaavel Naturens forfriskende og oplivende Virkning, som i vore Bøgeskove. Men andre Fremmede end Jægerne besøge sjeldent disse Skove. Den muntre lille Fyr, som viste mig Veien fra Tannsjø til Traheryd, sagde, at jeg var den første danske Tourist, som havde fundet Veien til dette Sted. Maaskee en Opfordring til mine Landsmænd om ikke at skye en Fodtours Anstrengelser, kunde faae En eller Anden til at følge efter. Snart vil Jernbanen fra Lund i et Par Timer føre den Reisende — om ikke til de her omtalte Steder, saa dog til andre Egne, hvor han vil finde den samme smukke, nordiske Natur. Den er grundforskjellig fra den danske og skal i Længden være noget eensformig, men det lønner Umagen at gjøre den lille Tour, selv om man derved ikke kommer til at see Partier, som Norges, Wermlands eller Dalarnes verdensberømte Naturskjønheder.

m.

Skizzer fra Australien.

(Af Bob.)

V.

Om Vinteren — det vil sige i Regntiden — er det værst for alle Veifarende. Veie og Stier faae et ganske andet Udseende, saa at man neppe kjender dem igjen; hvor man før saae en smuk Dal, er der nu en Sø; smaa Grøfter blive til rivende Strømme, der føre Træer og alt Andet med sig, og Floderne, som man, med enkelte Undtagelser, ellers kunde vade over, stige da over deres Bredder. Flere Gange have saadanne Oversvømmelser anrettet store Ulykker. Floden Goulbourn stiger, ved en Uges Regn, til en saa forbausende Høide, at det endog bliver umuligt at trække Færgerne frem og tilbage, saa at Passagen maa skee i en Baad. Ved Floden ligger den lille By Seymour, og nær Bredden er et Hotel, der om Sommeren staaer høit oppe paa det Tørre, men som ved stærk og stadig Regn næsten aldeles forsvinder i Vandet, saa at Beboerne seile ud ad første Sals Vinduer; saa utroligt dette end maaskee synes, er det dog Sandhed. River Campasepie, der om Sommeren er saa ubetydelig, at en Vogn kan kjøre over den, saagodtsom hvor man behager, svulmer saaledes op om Vinteren, at den oversvømmer de nærliggende Sletter og kun kan passeres med Færge. Sidste Vinter kjørte jeg over Restdown Plains, der ligge ved Bredderne af Campasepie, og længere end een dansk Miil gik det fremad i Vand til over Axlerne paa den almindelige Hovedlandevei. De Indfødte lavede Canoer og seilede omkring imellem Træerne, næsten lige op til det bekjendte Seewards Hotel, der ligger i temmelig stor Afstand fra Floden. Til dette Hotel knytter sig Erindringen om en Dansk, jeg traf der. Vi talte sammen en heel Dag, uden at vide, at vi begge vare fra samme Land. Jeg antog ham for at være en Franskmand og han troede i mig at see en John Bull, hvilket vi bagefter meddeelte hinanden. Hans Navn var Holm, af Firmaet Steen & Holm, Tapetserere og Malere i Bendigo. Steen var ligeledes dansk; de to havde slaaet sig sammen og dreve nu en god Forretning; det var netop for at male og tapetsere Hotellet, at Holm opholdt sig der. Eieren fortalte mig, at de bleve anseete for at være de bedste i deres Fag i Bendigo. Med Holm fulgte en ulykkelig Yngling, der meddeelte mig, at han i Grunden var her imod sin Villie; men at hans Familie i Kjøbenhavn ønskede det. Hans egentlige Haandtering var Bager, men den havde han opgivet, da han var nærved at sulte ihjel; nu var han Malerdreng hos Steen & Holm, efter en Tid at have været hos Bruun i Ballarat.

Restdown Plains strække sig lige op til River Murray — altsaa til Grændsen af Colonien Victoria. — Flodbredderne ere høie, hvorfor det omliggende Land er mindre udsat for Oversvømmelse end Tilfældet er paa andre Steder. Det første Indtryk man faaer af Murray er storartet, ikke fordi den er saa stor, men fordi den, saa at sige, er den eneste i hele Colonien, der fortjener Navnet Flod. Den er meget dyb og fuld af Fisk, navnlig de saakaldte Murray Torsk, der kunne naae en Vægt af 70 Pund. To til tre Dampskibe gjøre regelmæssige Farter paa denne Flod. — Naar de store Vande svulme op i Regntiden, har dette strax Indflydelse paa alle de smaa Aaer og Bække, der udgyde sig i dem, og da der naturligviis endnu ikke findes mange Broer høiere oppe i Landet, foraarsager Vandhøiden ofte Standsning i Færdselen til og fra Minerne. Er det paa nogen Maade muligt at komme frem, saa skeer det; undertiden blive baade Heste, Oxer og Karrer satte til ved saadanne Forsøg. En Nat, da jeg opholdt mig i et lille Vertshuus ved M'Ivor Creek under en Oversvømmelse, kom en Mand løbende næsten ganske nøgen og bad om Hjelp. Han havde ved Solnedgang prøvet paa at kjøre over Floden ved det gamle Vadested, men Vognen sank i og Hestene formaaede ikke at trække den videre, da den var temmelig stærkt læsset med Uldballer; den var derfor blevet staaende midt i Floden. Efterat have spændt Hestene fra, lagde han sig ganske roligt til at sove oppe paa Læsset, medens Vandet brusede under ham; hans Hvile varede imidlertid ikke ret længe, da Vandet vedblev at stige og tilsidst løftede Vognen; den drev da med Strømmen, indtil den, ved at løbe imod en forbiseilende Træstamme, kæntrede og sendte Manden ud af Søvnens Arme ned i det kolde Bad. Det lykkedes ham at naae Bredden, medens Vognen seilede videre; den fandtes næste Morgen strandet længere nede paa Flodbredden. — Det er næsten umuligt at forstaae, hvorledes Natdiligencerne komme frem paa saadanne Veie og med alle de Vanskeligheder; og dog skeer det. Postens Befordring stilles til Licitation; er det f. Ex. fra en By, der ligger omtrent 200 engelske Miil fra Melbourne, bliver der gjerne sat den Betingelse, at Afstanden skal tilbagelægges i 24 Timer, med et Tillæg af et Par Timer om Vinteren; der maa derfor kjøres Dag og Nat. Det tager sig godt ud at see en saadan Natdiligence komme farende, med sine fem store Lygter, der sidde i en Halvkreds rundtom Bukken. Oftest er der fire Heste for; men er Veien meget slet bruges 5 til 6, der alle kjøres fra Bukken; Kudskene ere næsten alle Amerikanere, der synes at have et medfødt Talent til at kjøre. Conducteuren sidder ved Siden af Kudsken, altid rede til at springe af i paakommende Tilfælde, og disse forekomme ikke saa sjeldent. Undertiden fare Forløberne een paa hver Side af et Træ og sprænge Seletøiet, Stangen knækker eller hele Diligencen vælter; man maa undres over, at der ikke skeer flere Ulykker, og det synes, som om et særligt Forsyn vaager over alle dem, der reise med en australsk Post. Jeg er selv bleven kastet af adskillige Gange, men har aldrig faaet den ringeste Skramme. En Gang kom jeg til at staae paa Hovedet i en Mudderpøl; en anden Gang blev jeg kastet ud i en Flod og kom til at staae i Vand til Armhulerne, fordi Kudsken, stolende paa sit gamle Vadested, kjørte raskt ned i Floden, hvis stærke Strøm havde vasket Bunden bort. En tredie Gang væltede vi. Jeg sad indeni, roligt sovende, tiltrods for de voldsomme Stød, man faaer, og vaagnede først, da jeg laa paa Jorden, med to Damer ovenpaa, der havde siddet paa samme Sæde som jeg. Det var en mørk Nat, alle Lamperne slukkedes ved Faldet og vi kravlede ud, det bedste vi kunde. Jeg følte en Haand tage et godt Tag i mit Haar og maatte underrette vedkommende Haands Eier om, at han formodentlig i Forvirringen antog mit Haar for Græs, da jeg ikke kunde tilstede ham at hjelpe sig paa Benene paa denne for mig temmelig ubehagelige Maade. En af Damerne gav sig til at raabe paa sit Barn, sin Søn, som hun havde tabt ud af Favnen. Jeg dukkede ned i Diligencen, der laa paa Siden, og imellem Vadsække, Tasker og andet Reisegods fandt jeg en lille Dreng paa en 3 til 4 Aar, der syntes høist forundret over hele denne Scene. Jeg holdt ham i Veiret og spurgte Moderen, om det var den hun savnede; da hun saae ham uskadt, blev der almindelig Glæde, og vi loe gjensidig ad hinanden. Med een af Lygterne, som vi fik tændt, gik vi paa en Opdagelsesreise ind i Skoven, for at lede om vor Kudsk og Hestene, der forsvandt, da Stangen knækkede. Et Par hundrede Skridt derfra laa han, endnu holdende paa de to Stangheste. Han havde som en tapper Mand holdt fast i Tømmen og ladet sig slæbe henad Jorden, indtil han var bleven slynget mod en Trærod og af Udmattelse maatte give slip paa Forløberne. Den Eneste, der kom lidt til Skade, var en ung Herre, som havde siddet paa Bukken og var bleven kastet imod et Træ. Ved fælles Hjelp fik vi snart Diligencen op igjen, og da der altid medføres alt Slags Værktøi, lavede vi en ny Stang og kjørte ind til Stationen med de tilbageblevne to Heste. Jeg har havt særlig Leilighed til at gjøre Bekjendtskab med Diligenceuheld, da jeg under mine mange andre Livsstillinger her, ligesom en vis dansk Digters Søn, ogsaa har været „under Befordringsvæsenet". I sex Maaneder har jeg hver Nat reist 25 danske Miil frem og tilbage imellem Melbourne og Barrows Inn ved River Campasepie, og det i den allerværste Aarstid — under Oversvømmelser — i Taage, der sommetider har gjort det umuligt at see Hestene — i Mudder over Axlerne, saa at Diligencen maatte graves ud — har jeg hver Nat tilbagelagt hin Strækning. Jeg har oplevet mange comiske Scener og gjort Bekjendtskab med endeel interessante Personligheder i denne Afdeling af mit Liv herude. Ofte reiste en eller anden Landsmand med og blev meget forbauset over at erfare, at en af Yankeerne var fra Danmark; thi de Fleste antoge mig for at være fra „Staterne". Engang var saagodtsom hele Diligencen fuld af danske New chums og en af dem gjorde Opsigt ved at møde med den for Englænderne ubegribelige Maskine: Træskoe. — Ved en anden Leilighed var der to Tydskere med. Det var en meget ubehagelig Nat; Regnen styrtede ned og Veien var saa slet, at vi hvert Dieblik maatte bede de mandlige Passagerer om at staae ud, for at lette Vognen. Jeg havde hørt vore Venner, Tydskerne, bande den „verfluchte" unge Yankee (nemlig mig) flere Gange, men forholdt mig ganske rolig, indtil jeg for femte eller sjette Gang aabnede Døren og raabte: „Gentlemen, De maae staae ud og gaae!" da en af dem igjen gav sig til at forbande Heste, Vogn og alt Andet. Jeg fortalte ham da, paa saa godt Tydsk som jeg var i Stand til, at Alle gjorde deres Pligt, undtagen han selv, der ikke kunde begribe, at det var umuligt at trække Diligencen igjennem saadanne Moradser. Det var yderst morsomt at see hans Forbauselse over at høre sig tiltalt paa den Maade og det i sit eget Modersmaal og min amerikanske Vens Forundring, der ikke troede mig i Besiddelse af slige Sprogtalenter og ikke kunde forstaae, hvorfor jeg tilsyneladende gav mig til at trættes med en fredelig Passageer. Den øvrige Deel af Reisen talte Tydskeren ikke slet saa høit, naar han gjorde sin Ledsager private Meddelelser. — Hele Standen — Kudske og Conducteurer — staaer paa et ganske andet Trin end hjemme. Da Arbeidet altid er forbundet med større eller mindre Fare, see Folk i Almindelighed op til En, da de godt vide, hvor meget man undertiden maa gaae igjennem; desuden er Betalingen i Forhold udmærket god; der gives Kudske, som holde deres Ridehest eller Tilbury og Ingen, der seer disse „Løver", vilde ane, at de levede af at kjøre Hendes Majestæt Dronningens Post. — En gammel Yankee ved Navn Bradley er bleven berømt for sin forsløine Kjørsel. Han var ansat paa Linien imellem Ballarat og Geelong og fik en Dag en Reprimande, fordi han kom lidt for seent; thi her regnes det ud i Minutter. Bradley svoer „ved Jesus Christus og General Jackson, thi de ere omtrent de to bedste Mænd i Staterne", at det ikke skulde skee oftere. Dagen efter kjørte han som sædvanligt fra Ballarat med en 12 til 16 Passagerer og ankom til Geelong to Timer før Tiden med kun en Eneste, de Øvrige vare enten kastede af eller blevne tilbage paa de forskjellige Stationer, og tre Heste laae døde paa Veien. Den ene Passageer der var tilbage, en Sømand, forsikkrede, at han havde besluttet sig til „at holde ud, saalænge der var en Stump tilbage af Skuden." Bradley fik sin Afsked, men gaaer endnu den Dag i Dag med en Glorie om sit Hoved.

Det var dog ikke ved at fare afsted med en Diligence, den ene Nat efter den anden, at jeg lærte Livet i Skovene at kjende; men før Omstændighederne kastede mig ind i denne for mig hidtil uvante Levevei, havde jeg opholdt mig et Par Aar paa adskillige Steder i det Indre, under meget forskjellige Forhold. En Gang reiste jeg i tre Maaneder med et Landmaalerparti, der havde faaet den Opgave, at trække en lige Linie fra Hobsons Bay til River Murray. Det var i Grunden en ganske behagelig Tid. Et frit Liv førte man — op med Solen og ud for at bestige et eller andet høit Punkt, hvorfra der skulde foretages Observationer. Sommetider maatte vi gaae omkring hele Dagen, og hændte det sig, at Linien løb igjennem en Skov, der forhindrede Arbeidet, kom Øxerne frem og nu gik det løs med at fælde Træer. Hver Mand i Leiren var forsynet med en stor, amerikansk Øxe; før jeg blev vant til at føre en saadan, blødte mine Fingre adskillige Gange, da jeg havde været mere vant til at haandtere en Pen end et Øxeskaft, hvilket Landmaaleren ogsaa bemærkede, da jeg blev engageret. Vi vare fjorten Mand, foruden de to Landmaalere, der anførte Toget. Telte fik vi frit, og naar Arbeidet var tilendebragt paa et Sted, gik det hurtigt med at rømme op. Teltene bleve revne ned og pakkede paa vor Oxekarre; vi vandrede bagefter, til vi kom i Nærheden af et andet Punkt, hvorfra der skulde observeres. Den væsentligste Ting, der maatte tages Hensyn til, var da Vand; der blev altid slaaet Leir nærved en lille Flod eller ved et andet Vandløb; naar vi om Morgenen marcherede fra Leiren med en Vandflaske bundet paa Ryggen, fik vi som oftest ikke mere hele Dagen, og det med haardt Arbeide i en brændende Sol. Engang vare vi Alle næsten halvdøde af Tørst; matte og elendige slæbte vi os afsted, da en af Kammeraterne pludseligt raabte: „Vand!" Vi styrtede alle til Stedet og fandt et næsten udtørret Vandhul med Mudder i; men det var dog altid Noget. Heldigviis laa der en tømt Pickleflaske, som vi fyldte med denne Gelee og skiftedes nu til at sie Mudderet igjennem Tænderne og et Stykke Tøi, som en af Mændene velvilligt havde offret af sin Skjorte til at lægge over Aabningen paa Flasken.

Vi boede tre i hvert Telt; mine Kammerater bestode af en gammel Preusser og en ung polsk Adelsmand, med en Masse Navne, der alle endte paa „sky", men hvoraf jeg kun erindrer eet, nemlig Drigalsky; til hverdags Brug blev han

kaldet Oscar. Han havde ødelagt et Gods hjemme og var nu, efter en Mængde Skjebnens Omskiftelser, blevet Formand for os Oxemænd. Iblandt de Andre var en hannoveransk Student, der fældede Træer med Briller paa og om Aftenen declamerede af Goethes „Faust“; de Øvrige vare Englændere. Oscar interesserede mig mest. Om hans Eventyr og Gjenvordigheder i Australien vilde der kunne laves en interessant Roman; han havde tilfods gjennemstreifet umaadelige Strækninger — tigget sig frem — sovet i hule Træer — og var endelig kommen tilbage til Melbourne i en elendig Forfatning. Der havde han i nogen Tid levet af at sælge Melk paa Gaden og han lo nu af sig selv, naar han tænkte paa, hvilken Anstrengelse det havde kostet ham, da han første Gang maatte raabe: »milk, oh!« Derefter drog han til Minerne igjen — mistede saa det Lidet, han havde sparet sammen og lod sig af Fortvivlelse engagere som Voltigeur i en omreisende Circus, hvor han nær havde brækket Halsen, da han skulde gjøre en Saltomortale over en Hest for Directeuren. Da han er en smuk Mand og meget smidig, gjorde han snart Fremskridt og inden lang Tid havde han faaet et Navn som „Monsieur Louis“, den franske Voltigeur. Da han havde tjent 70 Lstr. som Konstberider, gik han igjen til Minerne, og efterat have sat denne Sum til der, var han igjennem en Mængde andre Omvexlinger tilsidst blevet Landmaalerassistent.

Endnu engang forsøgte jeg at blive rig som Kjøbmand. Det var imidlertid langtfra saa morsomt et Liv som første Gang, men varede lidt længere. Midt imellem Melbourne og Minerne ved Ballarat fik jeg bygget et Skuur, og i et Par Maaneder levede jeg her, saagodtsom ganske alene, af at sælge Fourage til de forbireisende Fragtmænd. Fra Morgen til Aften sad jeg mellem mine Sække, og den Eneste, jeg kjendte, som gik mig lidt til Haande, var en gammel Deporteret, der for mange Aar siden var sendt til Van Diemens Land for Drab. Han var i Grunden en skikkelig gammel Fyr, og mange lange Timer har old Tom forkortet mig ved sine Fortællinger fra Galeierne; thi han gjorde ingen Hemmelighed af, hvad han var. Medens jeg opholdt mig her var jeg en Aften nær bleven overfaldet af et Par Banditter, der trængte sig ind i Hytten, under Paaskud af at ville kjøbe Grise; da de tilfældigviis ikke fandt mig alene den Aften, trak de sig skyndsomst tilbage, men overfaldt en halv Fjerdingvei længere borte en ung Guldgraver, der aandeløs kom styrtende og søgte Tilflugtssted hos mig. Han var paa Veien fra Ballarat, med sin Bagage paa Nakken, og fortalte at være bleven standset af to Mænd, der vilde vide, hvor de kunde faae Grise tilkjøbs. Da han underrettede dem om, at han selv var Fremmed der i Egnen, greb de fat i ham, men det lykkedes ham at slide sig løs og undløbe, forfulgt et langt Stykke af de to Grisespeculanter. Røverier og Mord forefalde iøvrigt ikke saa ofte her, som Folk hjemme i Almindelighed troe; naturligviis finde saadanne Forbrydelser Sted og det kan jo ikke være anderledes i et Land, hvor Fristelsen er saa stor, og hvor der er saameget „Røverblod“ i Befolkningen. Blandt de bekjendteste Stratenrøvere her, var der et Par, som have et ligesaa stort Navn som Rinaldo, Dick Turpin, eller andre Hædersmænd af den Kaliber. En af dem, der lod sig kalde Melville, huserede i lang Tid omkring i Bagskovene, hvor han syntes at trodse ethvert Forsøg paa at tage ham tilfange. Han sagdes at være af en gammel adelig Familie i England og dette, i Forening med et Par ædelmodige Handlinger, gav hans Liv en vis Glands. Endelig lykkedes det Politiet at faae ham ved Vingebenet. Efterat være bleven forhørt og fundet skyldig, holdt han en Tale i Retten og sagde til Dommeren, at hverken han eller nogen Anden skulde prale af, at have faaet Melville til at dingle i Galgen; næste Dag aflivede han sig i Fængslet. — Det varede neppe sex Uger, før der paa en Distance af tre danske Miil var oprettet syv Udsalg af lignende Slags som mit, og da jeg netop paa samme Tid fik Tilbud fra en Veibygger, lukkede jeg Boutiken og reiste med ham som Privatsecretair.

(Sluttes).

Kong Christian III's Gravmæle i Roeskilde.

I den senere Middelalder blev det Skik, at betegne Kongernes Hvilesteder ved pragtfulde Gravmæler. Man fandt sig ikke længer tilfredsstillet ved de simple Ligsteen, hvorpaa kun den Afdødes Navn og Dødsaar vare anbragte; thi efterhaanden som Flere og Flere, ved rige Gaver til Kirken, fik Tilladelse til at hvile indenfor dens hellige Mure efter deres Død, følte Fyrsterne Trang til Gravmæler, der ved Konstens Hjelp kunde udmærke sig og overstraale alle de øvrige. Den gradvise Udvikling af Gravmælerne kan man bedst tydeliggjøre ved nogle Exempler. Den ældste bekjendte Ligsteen over en dansk Konge er Harald Heins. Den ligger paa Dalby Kirkegaard i Skaane, og er kun en lang smal Graasteen, hvorpaa er udhugget et Kors, omgivet af en Kreds, forøvrigt uden noget Navn. I Ringsted Kirkes Chor hvile Valdemarerne; men kun tarvelige Stene, med deres Navne, dække Gravene. Over Erik Menveds og Dronning Ingeborgs Grav i samme Kirke finde vi derimod for første Gang et i sit Slags pragtfuldt Gravmæle. Paa den store Gravplade af Messing seer man Kongens og Dronningens Billeder indgraverede, omgivne af de skjønneste Prydelser i reen gothisk Stil. Kong Christoffer II's og Dronning Euphemias Monument i Sorø Klosterkirke er i konstnerisk Henseende mindre vellykket, men paa dette finder man, for første Gang hos os, Gravstatuer anvendt. Kongen, Dronningen og en lille Prindsesse hvile ovenpaa Kisten i Billeder af støbt Malm. Middelalderen kjendte kun den naive Skik, at afbilde de Døde liggende til Skue, eller undertiden knælende i Bøn, men disse Fremstillinger have for os som oftest noget mere Gribende og Høitideligt, end en senere Tidsalders tomme Pragt, som naar vi see Fama udbasune den Afdødes Navn, medens alle mulige Dyder og Fuldkommenheder, allegorisk fremstillede i en svulstig Stil, omgive en med Prydelser overlæsset Kiste.

Det berømte Gravmæle over Kong Christian III, i de hellige tre Kongers Capel ved Roeskilde Domkirke, forener en sand kongelig Pragt med hin fra Middelalderen overleverede Fremstilling, og er det mest storartede af alle Monumenterne i denne Kirke. Kong Frederik II's Gravmæle i samme Capel viser sig nemlig, ved nærmere Betragtning, kun som en i flere Henseender mindre heldig Efterligning af Kong Christians, og som en Frembringelse af en Stil, der allerede er paa Afveie. Christian III's Monument forestiller en Paradeseng, hvorpaa det kongelige Lig ligger i fuld Rustning, hvilende paa en Sivmaatte, hvis Ende er rullet sammen under Hovedet. Hænderne ere foldede og Dødens Ro hviler over Ansigtet. Kongens Slagsværd, Stridshandsker og Hjelm ligge ved hans Side. Paa Hjørnerne staae fire Drabanter, klædte som romerske Krigere. De bære Landser og Skjolde med det danske Rigsvaaben og synes at holde Vagt ved det kongelige Lig. Sex Søiler af rødt Marmor med corinthiske Capitæler bære Sengehimmelen; ovenpaa denne seer man Christian III, med Kronen paa Hovedet og Hermelinskaaben over Rustningen, knæle ved sin Bedepult foran den korsfæstede Frelser. Ansigtet udtrykker from Andagt. Rundt om paa Hjørnerne sidde sørgende Engle med nedadvendte Fakler. Uagtet den øverste Fremstilling er meget nøie forbunden med det Hele, kan den dog betragtes for sig, og er netop afbildet her, fordi den, paa Grund af Monumentets Høide, er mindre beskuelig nedenfra.

Monumentet er udført i reen Renaissancestil og udmærker sig ved overordentlig skjønne Forhold og ved den heldigste Forening af Architektur og Plastik; derfor gruppere alle Figurerne sig saa godt og danne tilligemed Paradesengen et skjønt konstnerisk Hele, hvoraf man ikke kan tænke sig Noget borte, uden at Værket vilde lide. Konstneren har anvendt det sorte polerede Marmor i en smagfuld Modsætning til det varmtfarvede hvide Alabast med de rødlige Aarer, hvoraf Figurerne ere udførte. Alle Enkelthederne og selve Hovedfigurerne ere mesterligt udarbeidede og Tiden har lykkeligviis skaanet dette Konstværk, som er fuldstændigere bevaret end flere andre af de kongelige Gravmæler, som f. Ex. Dronning Margretes.

Dette Konstværks Historie, er ikke ganske uinteressant.

I Aaret 1559 døde Kong Christian III paa Koldinghuus og hans Lig blev først bisat i Sanct Knuds Kirke i Odense; men det var hans Ønske, at hvile i det af hans Farfader, Christian I, stiftede Hellig tre Kongers Capel i Roeskilde. Derhen blev Liget ogsaa ført i Aaret 1578 og nedsat i en Gravhvælving. Hans Søn Frederik II lod først 10 Aar efter sin Faders Død Monumentet bestille i Antwerpen hos Billedhugger og Architekt Cornelis Floris de Vriendt, som med sjelden Dygtighed fuldendte det inden sin Død 1575. Det stod da i hans Værksted, men Aaret efter blev Antwerpen stormet og plyndret af Spanierne, og Konstnerens Enke, Elisabeth, maatte betale 1000 Gylden i Løsepenge for at frelse Værket fra Ødelæggelse. Hun beklagede sig derover i en Ansøgning til den danske Konge og bad, at Monumentet maatte blive afhentet og hendes Udlæg erstattet. Dette skete dog ikke før i Mai 1579, da det endelig blev ført paa et Skib til Danmark af Kongens Commissair, en Kjøbmand fra Danzig, Johan Marienborg. Efter Overslaget skulde Arbeidet have kostet 3000 Daler, men foruden de 1000 Gylden i Løsepenge skulle Omkostningerne være løbne op til 5,500 Daler. Dette synes i vore Tider en temmelig ringe Betaling for et saadant Konstværk, men Pengenes Værdi var, som bekjendt, større i hine Tider. — Cornelis Floris de Vriendt hørte til en berømt Konstnerfamilie i Antwerpen; han og hans Forfædre hvile i Franciskanernes Klosterkirke i hin By.

J. Kornerup.

Ugens Politik.

Den 19de Decbr. 1861.

Postdampskibet har nu bragt os Lincolns Budskab til de nordamerikanske Fristaters Congres, som er sammentraadt i Begyndelsen af denne Maaned, og da der endnu mindst vil hengaae fjorten Dage, førend Amerikas Svar paa Englands Ultimatum kan indtræffe i Europa, er det ikke at undres over, at Budskabet underkastes den skarpeste Fortolkning, for at man deraf kan udlede, om der vil udbryde en Krig mellem disse to mægtige og beslægtede Nationer, eller om Freden vil blive bevaret. Det Indtryk, som Lincolns Udtalelser har gjort, er i det Hele taget ikke meget tilfredsstillende; man mistvivler om Fredens Bevarelse ikke saameget paa Grund af disse Udtalelsers Beskaffenhed, som fordi Congressen synes at billige Capitainen paa „San Jacintos“ Optræden, og da det snarere er Congressen end den udøvende Magt, der skal besvare Englands Ultimatum, bemærker »Times« med Føie, at denne Forsamling alt har afgjort Spørgsmaalet og erklæret sig for en mod England fjendtlig Politik. »Times« og »Morning Post« betragte dog Budskabet fra et forskjelligt Standpunkt. »Times« troer, at Lincoln har indtaget en afventende Stilling og undladt at omtale Sydstaternes Gesandters Anholdelse med et eneste Ord, for at være istand til at bringe sin Politik i Samklang med Englands Fordringer og de andre Magters Holdning. »Morning Post« antager derimod, at Budskabet er ubetinget krigersk. De fleste franske Aviser slutte sig til denne Anskuelse, og »Journal des Debats« fremhæver som et Beviis paa Budskabets uheldsvangre Tone den Sætning, i hvilken Lincoln med Stolthed erklærer, at der ikke er nogen Grund til at bekymre sig om de i fremmede Lande førte Discussioner, fordi Landets Uforkrænkelighed og Regjeringens Bestaaen ikke beroe paa dem, hvilke Ønsker og Bestemmelser de end maatte indeholde, men paa det amerikanske Folks Trofasthed og Fædrelandskjærlighed.

Uagtet de fleste Politikere altsaa antage, at Striden kun kan afgjøres med Sværdet, forekommer det os dog, at den Omstændighed, at Budskabet ikke omtaler den uheldige Affaire med „Trent“, indeholder et Glimt af Haab om, at ikke enhver Udsigt til en fredelig Afgjørelse er afskaaren, og at Forholdet er mindre foruroligende, end for otte Dage siden. Det er nu en afgjort Sag, at Capitain Wilkes har handlet paa eget Ansvar og ikke ifølge sin Regjerings udtrykkelige Befaling. DHrr. Mason og Slidells Anholdelse var altsaa ikke, saaledes som man i det første Øieblik befrygtede, et overlagt fjendtligt Skridt af den amerikanske Politik. Den amerikanske Presse har ogsaa i den sidste Uge ført et mindre voldsomt Sprog; de Aviser, der ansees for Regjeringen i Washingtons Organer, have med Rolighed undersøgt Lovligheden af de sydlige Gesandters Anholdelse; de have indrømmet, at det vilde være upolitisk at gjøre de nordamerikanske Fristaters Stilling endnu mere indviklet ved en Strid med England, og de synes endog tilbøielige til at ville forberede den offentlige Mening paa at give Cabinettet i London den forlangte Opreisning, Men man har, idetmindste ifølge en i »Revue des deux Mondes« fremsat Paastand, betydningsfuldere Efterretninger om, hvad der foregaaer i den amerikanske Regjerings Lønkammer. Hvis der gives nogen Mand, hvis Mening maa have afgjørende Vægt i denne Regjerings Øine, saa er det uimodsigeligt General Mac-Lellan, og man veed med Vished, at denne General skal have erklæret, at hvis man ved et feilagtigt Træk paa Skakbrædtet forskaffede Sydarmeen Bistand af en engelsk Flaade, at hvis man ved et dumdristigt Skridt kaldte engelske Linieskibe ind i Chesapeakebugten, vilde det være ham umuligt at forblive i den nærværende Stilling, hvor han vilde see sig truet i Flanken og afskaaren fra sin Operationsbasis, saa at den første Følge af en Krig med England vilde være, at den amerikanske Armee vilde blive nødsaget til at trække sig tilbage for de sydlige Tropper og overlade Adskillelsespartiet et vidtudstrakt Terrain. Vi indrømme, at disse Betragtninger ikke ere afgjørende, men i den nærværende Uvished have de dog nogen Betydning.

Discussionerne i Parlamentet i Turin ere meget interessante, for saavidt som de bidrage til at oplyse om den indre Tilstand i Italien, men i politisk Henseende ere de dog ikke af afgjørende Betydning, fordi man veed i Forveien, at det ikke er i Turin, men i Paris, at det afgjørende Ord skal udtales. I denne nødtvungne Ventetid, som Ingen kan see Ende paa, vilde det være meget beklageligt, hvis de personlige Spørgsmaal erholdt en altfor stor Vigtighed, og hvis den Fædrelandskjærlighed, der hidtil har opretholdt Bevægelsen paa Halvøen, blev afløst af en smaalig Skinsyges og en revaliserende Ærgjerrigheds Stridigheder. Spørgsmaalet om den indre Administration har fremkaldt Meningsforskjellighed i Parlamentet. Men den uhyggelige Tilstand, der aabenbarer sig i de administrative Spørgsmaal, er netop fremkaldt af den politiske Stillings Uholdbarhed. Regjeringen i Turin vilde bestyre Provindserne med større Kraft og Sikkerhed, hvis den politiske Udvikling ikke blev lammet ved den sørgelige romerske status quo. Oppositionen kan ikke handle klogere, end Ricasoli og hans Colleger, efter al Sandsynlighed ikke engang saa godt. Ricasoli kunde kun behandle det romerske Spørgsmaal indenfor de af Cavour afstukne Grændser, og det har han gjort med en Oprigtighed og en Værdighed, som neppe Nogen kunde have overtruffet. Da Veien til Rom var spærret, kunde selv den Snildeste og Snarraadigste ikke have handlet med større Energi end den nærværende Minister. I Frankrig begynder man alt paa Grund af Finantsnøden at beregne, hvor store Summer Roms Occupation lige fra Begyndelsen har kostet, og den offentlige Mening fordrer mere og mere høirøstet, at Regjeringen skal opgive sit uforklarlige System i Italien. Man taler nu ogsaa om, at en finantsiel Begiven-

hed i Rom vil overraske Frankrig paa en ubehagelig Maade. Det nationale Parti har nemlig isinde at gjøre passiv Modstand og bringe den pavelige Regjering i Forlegenhed ved en almindelig Skattenegtelse. Det vil da vise sig, hvilken Stilling de franske Soldater ville indtage ligeoverfor denne fredelige Opstand, og om de ville lade sig bruge som de pavelige Skatteinddriveres Leidesvende.

De preussiske Valg forskaffe det liberale Parti en betydelig Majoritet, og dette Parti deler sig i to Hovedgrupper: de Ministeriel-Liberale og Fremskridtspartiet eller Demokraterne. De Førstnævnte ville have 150, de Sidstnævnte 120 Stemmer i Underhuset; Resten, det vil sige en meget svag Minoritet, dannes af Reactionen. I Liberalismens Seir seer man en Reaction mod de feudale Tilbøieligheder, som Kongen lige siden sin Kroning har røbet. Han lægger heller ikke Skjul paa sin Misfornøielse, og paa en Reise gjennem en lille Stad, der havde valgt en Demokrat, sagde han, at naar det kom an paa at vise ham Tillid i Gjerningen, savnede han den overalt, og han befalede endog Borgemesteren at offentliggjøre hans Ord. Efter en slig Valgbevægelse ville de preussiske Kamres Forhandlinger uden al Tvivl blive meget interessante. I det sydlige Tydskland glæde Preussens Modstandere sig til Demokraternes Seir; de foretrække deres Oprigtighed for Gothapartiets snedige Politik; de lovprise navnlig en af Waldeck, den fornemste Leder af Fremskridtspartiet, holdt Tale, hvori han erklærer, at det er ved Institutionernes Udvikling og ved at vise de andre Stater, hvad sand Frisindethed har at betyde, men ikke ved Erobringsforsøg, at Preussen skal gjøre sig værdigt til Overherredømmet i Tydskland.

Den østerrigske Regjering, der i det nærværende Dieblik ikke synes at nære Frygt for, at en Krig med Frankrig og Italien saasnart vil udbryde, haaber nu at faae Tid til at betvinge den ungarske Nations Modstand. Medens den paa den ene Side gaaer frem med ubønhørlig Strenghed mod Befolkningen, understøttet af Embedsmænd, der alene see paa deres personlige Fordeel, bestræber den sig samtidig hermed for, at vinde nogle Notabiliteter af det gamle conservative Parti, som af forskjellige Bevæggrunde og navnlig af Frygt for voldsomme Rystelser ville være tilbøielige til at opgive Lovene af 1848, der af den overveiende Majoritet betragtes som det eneste Grundlag for en Forsoning med Østerrig. Naar Regjeringen først har sikkret sig denne Bistand, vil den sammenkalde Rigsdagen og udskrive Valg i Overeensstemmelse med Loven af 1847. Man haaber i Wien, at denne Rigsdag vil gaae ind paa Regjeringsforslagene og samtykke i at sende Repræsentanter til Rigsraadet. Men Ungarerne ere overbeviste om, at Regjeringen tager feil, og at selv de strengeste Forholdsregler ikke ville bevæge Landet til at opgive det lovlige Terrain og den passive Modstand, som det hidtil med saa stor Fordeel har viist. Selv de ikke-magyariske Nationaliteter gjennemskue de Bevæggrunde, der lede det keiserlige Cabinet, og Ungarerne frygte dem ikke. Østerrig har betraadt en farlig Vei og vil forøge Antallet paa Modstanderne af Forsoningen, som, iværksat overeensstemmende med Nationens Ønsker, vilde gjøre det østerrigske Monarchi stærkere, end en med Magt og ved Forræderes Bistand hidført Ordning af Forholdene.

M.

Et lille Træk af afdøde Rosenkilde.

(Meddeelt af Cl. R.)

I Provindsbyer, navnlig i Flækker, hvor Klubber og deslige ikke ganske have forjaget de smaa Familiesammenkomster i Hjemmet, vel ogsaa hist og her endnu i Hovedstaden, træffer man stundom paa skrevne Bøger, indeholdende Afskrifter af Digte, Gaader osv., uden at just altid Forfatteren, eller Stedet, hvorfra de ere tagne, samvittighedsfuldt er opgivet. Disse Samlinger circulere da fra Haand til Haand og tjene til selskabelig Underholdning. — Jeg er, ved at gjennemblade slige Bøger — som oftest afskrevne med en zirlig kvindelig Haand — ikke sjelden truffet paa en overmaade smukt fremsat Gaade, under hvilken dog Opløsningen ikke som sædvanlig fandtes, hverken med omvendt Skrift, Speilskrift, eller med almindelig ditto. Man opfordrede mig paa Landet til at gjætte den, og det syntes mig saare let ved første Diekast; men havde jeg læst nogle Linier endnu, mærkede jeg snart, at mit formeentlige Løsningsord dog ikke passede til alle de fremsatte Omstændigheder; og ligesom det gik mig, saaledes var det gaaet alle Andre, der forsøgte sig som Oedipus.

Omsider opdagede jeg tilfældigviis, hvorledes det egentlig forholdt sig med hin fortredelige mørke Tale. Som bekjendt har Rosenkilde udgivet eller været Medarbeider af adskillige belletristiske Tidsskrifter. Hans andre Forretninger tillod ham ikke altid at vie sig til literaire Sysler, og saaledes lod han da ogsaa engang, som Redacteur, en anden Mand besørge det Væsentlige, medens han selv af og til leverede større eller mindre Bidrag, især Anekdoter, Smaastykker, Epigrammer og deslige. — En Dag berettede Stedfortræderen med forknyt Mine, at Bladet endelig skulde være færdigt idag, men manglede endnu den sidste Spalte; han selv kunde i sit Forraad af Materiale ikke finde passende „Fyldekalk". — „Saa lad os give dem en Gaade at bide paa," sagde Rosenkilde, forlangte Pen og Blæk og improviserede nu bemeldte Gaade, der ikke blot, som nævnt, er smukt fremsat, men tillige indeholder, gjennem heldige poetiske Billeder, en Mængde af de forunderligste Combinationer og slaaende Modsætninger, saa at endog Folk, der ellers ikke gide befatte sig med at gjætte Gaader, uvilkaarligen faae Lyst til at give sig i Kast med denne. —

Gaaden blev trykt. Man gjættede og gjættede, afskrev den, som fortalt, den løb Landet rundt; men Opløsningen udeblev i næste Nr. Forgjeves brød man Hovedet. Nogle dristige Fættere, tilskyndede af elskværdige Cousiner, henvendte sig til Udgiveren. Denne snakkede sig fra Sagen, saa godt han kunde, og anbefalede Læserne Taalmodighed.

„Det er sandt, Hr. Rosenkilde! vil De saa ikke levere mig Opløsningen paa Gaaden, for at jeg kan indrykke den i Bladet," sagde den plagede Mand en Dag. „Aa, lad mig være i Fred! Veed De den da?" spurgte R. — „Nei," lød Svaret. „Ja, jeg minsæl heller ikke," forsikkrede Rosenkilde og gik leende sin Vei.

Hvad enten nu Sphinxen havde glemt sit eget Gaadeord, eller — hvilket er rimeligere — i et Anfald af overgivent Lune har villet drive lidt Spøg med Publikum, det vides ikke; men ganske sikkert er det, at Gaaden endnu den Dag i Dag existerer og declameres uopløst, og derved har givet Adskillige en egen Frygt for overhovedet at indlade sig paa at gjætte Gaader.

— For det Tilfælde, at En eller Anden af dette Blads mange Gaadeopløsere skulde ville give sig i Kast med den, meddeles den her:

Hvad stiger dunkelt op mod Himlens Blaa,
Og sender Lyset dog til Afgrunds Huler?
Hvad mægter Engleskaren ei at naae,
Skjøndt det i hvert et Kryb sin Høihed skjuler?
Hvad gjør os Glædens Bæger dobbelt sødt,
Hvad dulmer Sorgen, naar vort Hjerte bløder?
Hvad er i Nattens Mørke rosenrødt,
Skjøndt det om Dagen sjeldent for os gløder?
Hvad er den Riges Skræk, den Armes Trøst,
Har tusind Tunger (stundom ogsaa mindre),
Men stammer altid med en fremmed Røst
Og lærer os at haabe og erindre? —
Det risler som en Kilde, sagte, blidt,
Naar mørke Skyer Uveir os bebude;
I Hjemmet vinker det som Havn os tidt,
Naar faretruende det stormer ude.
Tilfredshed, Sindsro, Kjærlighed og Tro,
Alt, Alt hvad Paradisets Tab os letter,
Ja Livet selv paa det skal kun bero;
Men ingen Dødelig dets Hensigt gjætter.
Som Sølv det spiller over striden Strøm,
Som Guld forsvinder brat dets Herredømme;
Gjæt ei paa Phantasi og ei paa Drøm,
Thi da Du evig famle vil og drømme!

Literatur.

— Erik Bøghs Nyaarsgave er under Navn af „Lidt til" udkommet paa Gandrups Forlag. Den indeholder: „Halmstraaets Roman", et Eventyr, „Den sorte Kugle", en Skizze, „Om Forlovelser", en Forelæsning, og „Myrtekvistene", fire Smaahistorier.

— Iblandt de mange literaire Nyheder, som denne Juul har bragt, er der ogsaa en Bog, der, skjøndt gammel, vist vil finde en stor Læsekreds, nemlig „Danske Fortællinger" af Louise Hegermann-Lindencrone (Reitzels Forlag). Det er et smukt Sprog i Forbindelse med en ægte dansk Tone, der gaaer igjennem dem og disse Fortrin ville hævde dem en Plads ved Siden af „Hverdagsfortællingerne".

— Solstraale-Fortællingernes Række er bleven forøget med tvende nye: „Stjernen i Ørkenen" og „En glædelig Juul", der i poetisk Indhold og Fremstilling ikke staae tilbage for de tidligere (hos Philipsen); samt med Børnebogen „Lille Solskin", en net lille Fortælling for smaa Børn (hos Lind).

— Magdalene, en Fortælling af Forfatteren til „Tre Dramer", er en lille Bog, som i den sidst forløbne Uge har seet Lyset og som fremtræder med en ganske eiendommelig Freidighed. Det er rigtignok kun en Skizzebog, men Forf. har fundet gode Charakterer og vidst at tage dem fra den rette Side; svagest er maaskee Heltinden, hvis Charakteers gaadefulde Sammensætning af Trods, Blidhed, Drillesyge og Ynde er altfor stor til at kunne skildres i Korthed. Conferentsraaden, den forpinte Buldrebasse med sin naive Blindhed ligeoverfor Konens Kjærlighed til Roland, er en fortræffelig Figur, og Fru Nielsen er en Typus for vistnok Hundreder af Familiemødre og dog original midt i den evige Gjentagelse. Bogens Hovedfortrin er imidlertid Selvstændigheden, man gjennemtrænges af Overbeviisningen om, at Forf. er med i hver Linie, i hvert Ord, og det er et ikke ringe Fortrin ved en saadan Bog; det samme Emne er behandlet tusinde Gange og vil blive behandlet tusinde Gange endnu, men aldrig med en saa slaaende Styrke som her. (Lose & Delbancos Forlag.)

Konst.

— Efter et Photographi er der hos Barth & Jensen udgivet et smukt udført og særdeles vel lignende Portrait af Frederik VII, der svarer til det tidligere udkomne af Christian IV i sit 33te Aar efter Jacob van Doorts Maleri. Portraitet vilde have været smagfuldere, hvis man var bleven forskaanet for den Photographi-Søile, der er saa bekjendt fra Visitkortene.

— Det skal være lykkedes Photograph Günther i Berlin at optage et photographisk Billede af Lynilden. I Selskab med Professor Dove afventede han paa det astronomiske Observatorium Uveirets Ankomst; da det trak op, stillede han en præpareret Plade mod den mørke Himmel, og idet en Straale slog ned, lukkede han Kassen. Forsøget lykkedes, Lynilden var fængslet til Pladen og Photographien har saaledes feiret den største Triumph, som hidtil er bleven den til Deel.

— De photopgrapherede Visitkort i Frankrig synes at skulle indtræde i en ny Phase. Nogle høitstaaende Personer have nemlig begyndt, istedetfor deres egne Portraiter, at afgive Visitkort med Afbildning af deres Slotte uden videre Betegnelse, hvilket paa en saare passende Maade hæver dem over „Pøbelen", der hverken har Slotte eller Sædegaarde.

Charade.

Hvis mine første To Du mangler,
Du ynkes maa;
Thi længer end til Daarekisten
Du bør ei naae.

Mit tredie Led Du vist i Skolen
Heel ofte slog;
Dermed begynder man den Viden,
Der skaber Bog.

Man med mit Hele vil fremhæve
De første To;
Men tidt kun over Intets Tomhed
Det danner Bro.

Opløsning paa Logogriphen i Nr. 116:

Stork.

Opløst af: Sophie i Ringsted, 23+W. i Hobro, T. M. i Grenaa, P. Vulcan, En Jæger i Bogense, Rasmussen i Kjøge, Tom, Rolf Krage og En Frø i Skjelskør, en Nikkedukke, Nr. 69 (Ja), Gamle Carduus, Slaven i Holbek, Anna og Frk. Bjørn, Klister og Malles Skjærmbrædt, Ville i K., Gamle Otte, Telegraphisten osv., Red..., Fioldus i Flensborg, Pepita F. i Randers, Eva Bech i Hobro, M. F. G. og Raabukken, „En, der er bragt af Storken", Jacob i Aarhuus, Karen paa Mors, Gustav Adolph i Flensborg, Peter K. i Ribe, Eduard S. i Odense, Alkamius, the maid i Nakskov, en Veterinair, K. M. og C. i Kolding, D. S. Tergaard, En af Tscherninge gode Venner i Randers, A. Kjellerup, U. & St. i Veile, L. L.

Opløst paa Vers af H. i Slangerup, Bakkehuset i Vesterborg, C. D. i O., Christen Heimdal, Ida Gommer i Rødby.

Opløst som „Storkors" af Joseph paa Usserød, Klis.

Døde.

Albert Franz August Carl Emanuel, Prinds af Sachsen-Coburg-Gotha, Dronning Victorias Prinds-Gemal, † 14de Dec. i London, 42 Aar.

Heinrich Marschner, berømt Componist, † 14de Decbr. i Hannover, 65 Aar.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 13de til 19de December incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
13de . .	4,7	5,4	4,4	100	28"0,53	
14de . .	6,4	7,7	4,5	90	27"8,79	
15de . .	4,5	7,2	2,6	80	27"7,39	0,38
16de . .	3,1	6,0	0,5	68	27"10,83	
17de . .	4,4	5,7	1,0	100	27"10,55	
18de . .	2,7	5,8	1,5	85	27"9,43	0,92
19de . .	0,8	3,0	÷0,9	73	28"3,90	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	18 Decbr.	3	pCt.	Consols . . .	$90\frac{1}{8}$.
Paris	„ —	3	„	Rentes . . .	67. 40.
Wien	„ —	5	„	Metalliques .	66. 25.
Berlin	„ —	$3\frac{1}{2}$	„	Staats-Sch.	$89\frac{1}{2}$.
Kjøbenhavn	20 —	4	„	Kgl. Obligat.	98.

BREVVEXLING.

Til Wenzel. Hvor kan De troe det? De kjender jo ikke engang Tacten.
- F. K. i S. Det Indsendte kan ikke benyttes.
- F. V. E. Det kommer an paa Omstændighederne.
- 4. 2. Manden var for ubetydelig.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

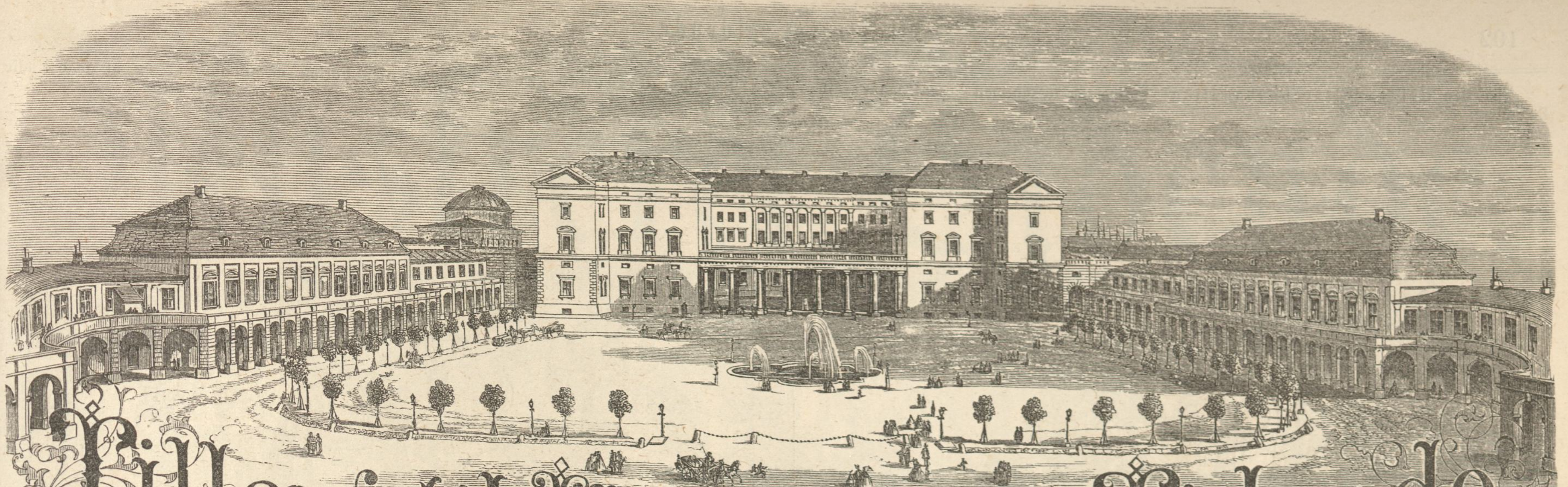

Tillæg til Illustreret Tidende.

Søndagen den 22. December 1861.

BEKJENDTGJÖRELSER.

Som Julegave anbefales:

Carl Plougs Digte.

Samlede Digte, Miniaturudgave. Heftet 2 Rd. 48 Sk. Eleg. indb. med Guldsnit 3 Rd.

En ny Samling Digte, (Poul Rytters Viser og Vers, Tredie Samling) 1 Rd. 48 Sk., indb. 2 Rd.

Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

C. A. Reitzels Forlag.

Andersen, H. C. Nye Eventyr og Historier. Anden Række, anden Samling. 56 Sk.
Arntzen, K. Digtsamling. 1 Rdl.
Berggreen, A. P. Svenske Folke-Sange og Melodier. Anden Udgave. 3 Rdl. 24 Sk.
Beyer, S. Julegave for Børn. 1 Rdl.
Blicher, St. St. Noveller, gamle og nye. 1—5 Deel à 72 Sk.
Cornelia. Roman af Forf. til »Livsbilleder«. 2 Rd. 24 Sk.
Fortællinger og Sagaer, fortalte for Børn i Hjemmet og paa Skolen, af H. H. Lefolii. Anden Samling. 1 Rd 36 Sk.
Hauch, C. Lyriske Digte og Romancer. Andet Oplag. 2 Rd.
Hegermann-Lindencrone, L. Danske Fortællinger. Andet Oplag. 1 Rdl. 48 Sk.
Heiberg, J. L. Prosaiske Skrifter. 1—8 Deel à 1 Rdl.
Hertz, H. Eventyr og Fortællinger. 1 Rdl. 48 Sk.
Luplau, L. F. Huuspostil. Tredie Udgave ved C. D. Møller. Stivt heftet 2 Rdl. 72 Sk.
Paludan-Müller, F. Nye Digte. Andet Oplag. 1 Rdl. 64 Sk.
Winther, Chr. Digte, gamle og nye. Sjette Udgave. 1 Rdl.

Udkommen er:

Anders Tikjøb.

En jydsk Degns Reiseerindringer, fortalte af Ivar.
Pris: 80 Sk.
Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Som Julegave anbefales:

Bondeliv i Norge

fremstillet i Tegninger af A. Tidemand med Text af A. Munch. 5 Rd.

G. E. C. Gad
Vimmelskaftet Nr. 32.

Norske Billedværker

passende til Julegaver (see »Illustreret Tidende« Nr. 109) faaes hos

G. E. C. Gad
Vimmelskaftet Nr. 32.

Wilhelm Priors Boghandel

anbefaler som passende til Jule- og Nytaarsgaver:

Billed- og Børnebøger,

i største Udvalg for enhver Alder.

Illustrerede Værker, danske, tydske og engelske

Classikere, saavel heftede som smukt indbundne.

Andagtsbøger og Psalmebøger, Lithographier.

48 Store Kjøbmagergade 48,
ved Siden af den kgl. Porcellainsfabrik.

Paa vort Forlag er udkommet:

Aandelige Sange af J. C. Gebauer.

Nr. 7. Du Herre Christ, min Frelser est. — Nr. 8. Deilig er den Himmel blaa. — Nr. 9. Stille Nat, hellige Nat! — Nr. 10. Glade Juul, deilige Juul! Nr. 11. Drag, Jesu, mig dog efter Dig. — Nr. 12. Uforsagt! vær paa Vagt! à 16 Sk. Tidligere er udkommet Nr. 1—6 ligeledes à 16 Sk.

C. C. Lose & Delbanco.
Gothersgade 11.

I alle Boglader faaes:

Haandskyggebilleder

efter Henry Bursill, Priis 24 Sk.

Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Paa vort Forlag er udkommen og kan faaes i enhver Boglade:

Folkekalender for Danmark. 1862.

11te Aargang. 48 Sk.
Med Portrait af Ivar Huitfeldt i Staalstik og en Mængde Træsnit.

Indhold:

Kalender for Stuegartnere og Smaahaveeiere, af J. A. Bentzien.
Genealogi. Det danske Kongehuus.
Det kongelige Geheime-Statsraad.
Udenlandske Regenter.
Fremmede Magters Gesandtskaber ved det kgl. danske Hof.
Huitfeldt, af C. Ploug.
Under Lygten, af τ.
Den gamle Kirkeklokke, af H. C. Andersen.
Erotiske Smaadigte, af Henr. Hertz.
Budstikken, af Fr. H.
Naturligt og konstigt Nordlys, af Cl. Rosenhoff.
Damon og Pythias, af Carl Bernhard.
Hans og Lise, af Henr. Hertz.
Silkeormen og Kaalormen, af P. L. M.
Agerbrug ved Damp.
Jonas Collin, af H. Hertz og H. C. Andersen.
St. Jørgen og Dragen, af Fr. H.
Det Gamle og det Nye, af Erik Bøgh.
Sølvskillingen, af H. C. Andersen.
Syv Romanzer, af Chr. Winther.

Exemplarer af 1ste—10de Aargang à 48 Sk. kunne endnu faaes.

C. C. Lose & Delbanco.

Paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag er udkommen og at faae i alle Boglader:

Fortællinger og Vers for Børn

ved Gotfred Rode. Med 100 Træsnit. — Indb. 1 Rd. 16 Sk.

Paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag er udkommet og at faae i alle Boglader:

Fortællinger og Vers for Børn.

Udg. af Ingeborg. Med 95 Billeder. — Indb. 1 Rd. 32 Sk.

Udkommet er:

Illustreret Priiscourant

over Electro-Sølv-Plet m. m. fra H. C. Drewsens Fabrik Øresundsgade Nr. 6 og faaes i Fabriksudsalget Kongens Nytorv Nr. 16.
☞ Den ældre Façon Skeer og Gafler samt adskillige nyere Brødkurve, Bordopsats, Plateaux, Platmenager m. m. ere fra 1ste Decbr. nedsatte i Prisen.

Paa vort Forlag er udkommet:

Fem Digte af B. Bjørnson,

(Det gode Humør. — Ved Søen. — O vidste Du bare! — Da Barnet sov ind. — Aftenstemning). Componerede for 1 Syngestemme med Pianoforte, af N. Ravnkilde. 72 Sk.

Dandse for een Violin,

Hefte 27: Etwas Kleines, Polka. — Garibaldi Galop. — Lebenswecker. — Alice Polka. — Maskenzug Polka. — Les Zouaves, Galop. — Gratulations-Galop. — Die Gräfenberger. 40 Sk.

Hefte 28: Polka Mazurka af »En Brudgom paa Trappen«. — Hilsen til Stockholm. — Galop af »Orpheus i Underverdenen«. — Sextour. — Die Wienerkinder. — Novilla Galop. — Hilda Polka. — The rifle Galop. 40 Sk.

C. C. Lose & Delbanco.

Patent-Cigartændere,

(af Størrelse som Tegningen).

Denne nye Sort Cigartændere udmærker sig ved deres praktiske Construction og erholdes à 2 Mk. pr. Stykket i Hoveddepotet for Danmark, Norge og Sverig i Brogaden Nr. 7 hos C. Myhre.

Reserve-Lunter haves à 1 Sk. pr. Stykket.

Snedker & Hofstolemager C. B. Hansens

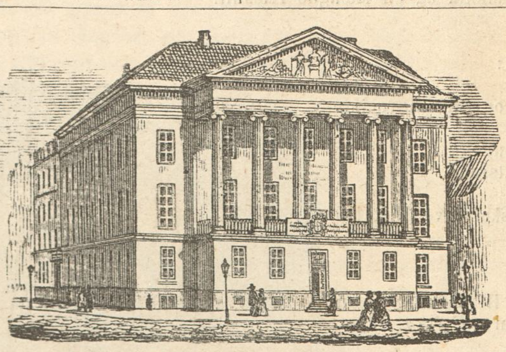

Meubel- & Speil-Lager

Hj. af Holmens Canal & Kongens Nytorv Nr. 2 forhen Erichsens Palais,

anbefaler til forestaaende Juul & Nytaar,
et stort og smagfuldt Assortiment af Valdnødde-, Palisander-, Rosentræes- samt Mahognitræes-Meubler, tildeels bestaaende af Herre- og Damebogskabe, Skriveborde, Lænestole, Gyngestole med og uden Fletning, amerikanske Jern-Gyngestole med Brysseler Tøi, Gyngeskammeler, Node- og Nips-Etagéres, Gueridons, Syeborde til alle Priser, Herre- og Dame-Skrivebordstole, Pouffs, Claveertabouretter, Blomsterborde, samt en Masse forskjellige Smaastole, passende til Gaver.

2. Qvartal af „Ill. Tidendes“ 3 Bind begynder den 1. Januar 1862.

Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.

Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

Paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag er udkommet og at faae i alle Boglader:

Fortællinger og Vers

for Større og Mindre. Udg. af G. Rode. Med 63 orig. Billeder. — Indb. 1 Rd. 48 Sk.

Photographier fra Rom.

Ruiner af Kirker, Templer, Buer &c. Prospecter &c. Skulpturarbeider fra Vaticanet og Capitolium &c. forefindes i rigt Udvalg fra 3 Mk. 4 Sk. til 5 Mk. 8 Sk. hos

G. E. C. Gad
Vimmelskaftet Nr. 32.

Paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag er udkommen og at faae i alle Boglader:

Smaadigte

af Christian Richardt. 3die Oplag. 64 Sk. Smukt indb. 1 Rd. 16 Sk.

Tjenere

i forskjelligt, smukt Livrée til at ledsage Personer eller udføre andet passende Hverv faaes i A. W. Hansen & Co.s Expedition for Besørgelse af Byærinder og Pakker, Graabrødretorv 8.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 118.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 29. December 1861. 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Carl Ploug af G. R. — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold. — Fra Kirkegaarden XI. — 1862, Digt af H. C. Andersen. — Christian IV's Forgemak paa Rosenborg. — Mit Studium, meddeelt af Carl Bernhard (Slutning). — En Plante=Formeringskasse for Stuegartnere, af J. A. Bentzien.

Tillæg: Bekjendtgjørelser. — Sang paa Nytaarsaften, componeret af J. A. P. Schulz.

Carl Ploug.

Det er ikke ubetinget nødvendigt for at have en stærkt udviklet Nationalitetsfølelse, at man skal kunne regne sine Slægtled meget langt tilbage i sit eget Fødeland, men der kan dog i Maaden, hvorpaa denne Følelse kommer til at ytre sig, undertiden vise sig Spor af noget Fremmed, som lettest kan forklares af det fremmede Blod. I den Henseende kan man ingen Mistanke faae til Ploug, og han er ogsaa af god nordisk Æt; Normændene skynde sig at sige „af god norsk Æt", ialtfald hedder det i den norske illustrerede Tidende, som indeholder hans velskrevne Biographi, at hans Bedstefader var fra Drammen; dette er ikke ganske nøiagtigt, hans Bedstemoder var fra Drammen; men naar vi nu maae tilstaae, at hans Bedstefader var fra Frederikshald, saa føie vi hurtig til: men nedstammede fra Fyen. Selv er Ploug en Jyde; hans Fader var Adjunct, senere Overlærer ved den lærde Skole i Kolding, Christian Fredrik Ploug, og hans Moder en Provstedatter fra Kolding: Parmone Caroline Petersen, efter hvem han har Navnene Parmo Carl. Han blev født den 29de October 1813. — Som den, der saaledes fra Fødselen af var meget nøie forbunden med Kolding og særlig med Kolding Skole, blev det ikke vel seet i hans Fødeby, da han senere som Folkethingsmand var „unational" nok til at stemme for den lærde Skoles Nedlæggelse. — Ploug blev Student 1829 og tog Aaret efter anden Examen; han prøvede Philologien, men følte sig snart saaledes draget af det ydre Livs stærke Rørelser, at Studiet lagdes til Side; det var da i Begyndelsen Studenterverdenen, til hvilken han især var henviist med Alt, hvad der gjærede i ham; her fandt han Næring for sit demokratiske Sindelag ved at føre Striden mod et da regjerende kjøbenhavnsk Studenter=Aristokrati; her lød hans første Sange ved Alvor og Løier; her løftede han førstegang sin Røst til begeistrede Ord for de Ideer, der greb ham mægtigst og bestemte hans Liv: Frihed og Nationalitet. Skjøndt han senere er gaaet ud til anden Gjerning under større Forhold, har Studenten i ham indtil denne Dag en trofast Ven, til hvis Stemme der altid lyttes med Opmærksomhed, selv hvor man ikke ubetinget vil følge den, og paa hvem man altid kalder, naar man vil give en god Sag et godt Ord. Gjennem Aarrækker har han, en Tidlang med Hostrup ved Siden, været Studenternes ypperste Sanger, og det er et Tegn ogsaa paa Studenterlivets Udvikling, at medens Plougs Sange mere og mere have tabt det særegne Standspræg og fra Studenternes Gilder gaae lige ud og klinge paa Folkets Tunge, er Begeistringen for dem bleven større og større, medens Kaldet til ham, der aldrig selv paatvinger sig, lyder stærkere og stærkere. — Da han i 1854 feirede sit 25 Aars Studenterjubilæum, takkedes han ved en Fest i Studenterforeningen, og iaar har Studentersangforeningen udnævnt ham, „Studentersangeren", til sit første Æresmedlem. — Skjøndt her navnlig gives Læserne et Billede af Ploug og et Par Ord om ham, fordi det formodedes, at de kunde ønske at kjende den Mand, der nylig har skjenket dem en fortrinlig Digtsamling, saa er det dog nødvendigt ogsaa at kaste et kort Blik paa hans politiske Liv; thi har Studenterlivet end fra først af været med at fremkalde hans Sang, saa har det politiske Liv dog fremfor Alt udviklet den Personlighed, som taler til os igjennem den. Størst Betydning har her hans Virksomhed som Redacteur af „Fædrelandet" (fra 12te Mai 1841), en Virksomhed, til hvilken han nu har viet 20 Aar af sin kraftigste Alder; uanseet hvad fortrinlig Hjelp han kan have faaet, især af sin trofaste Medudgiver, J. F. Gjødwad, kan man nok sige, at ligesom „Fædrelandet" skylder Ploug sine fleste og betydeligste Udtalelser, saa har i det Hele den Aand, der i disse Aar er gaaet igjennem det, været hans. Hvad Mening man nu end ellers har om „Fædrelandet", og skjøndt Stemmefleerhed i slige Spørgsmaal ikke er afgjørende, saa kan der dog sikkert skaffes Stemmefleerhed tilveie for, at den Hovedopgave, Ploug satte sig, Kampen for Danmarks Frihed og Selvstændighed, med Slesvig til fuld Arv og Eie, var stor og ædel, og hvad Mening man end har om den Maade, hvorpaa han har kæmpet, ville dog de Fleste indrømme, at der er viist en Trofasthed i Sind, en Udholdenhed i Arbeid, en Sjælens Styrke og en Hjertets Varme, som søger sin Mage. I sin Kamp for Friheden seirede „Fædrelandet" i 1848 og har siden værnet om det Vundne; Kampen for Danmarks Selvstændighed fører det den Dag idag. Men Hovedpunktet for Plougs politiske Virksomhed udgjør dog „den skandinaviske Idee"; Mænd vare graanede i hine Kampe for Frihed og Fædreland, før han traadte til; Veien, han skulde træde, var anviist om end ikke banet; men den skandinaviske Idee har han selv klaret frem af Taagerne, selv givet Plads blandt de Magter, som skulle bestemme vort Fædrelands Fremtid, selv iséregen Forstand „knyttet til Livet" og præget med sit Mærke. Sin personlige Ansvarlighed for den har han erkjendt ved at fremkalde og gjentagne Gange at føre og lede de nordiske Studentertog, som have havt denne Idee til Løsen. Har „Fædrelandet" under Ploug derfor end havt en ikke ringe Indflydelse paa Reformer i det communale og offentlige Liv, og har end mangen Sag der fundet en grundig og alsidig Drøftelse, der har været bestemmende for dens Udførelse, saa har det dog fremfor Alt søgt sin Anseelse og Styrke i de store Syn paa Begivenhedernes Gang, i til alle Tider at fastholde og fremstille de

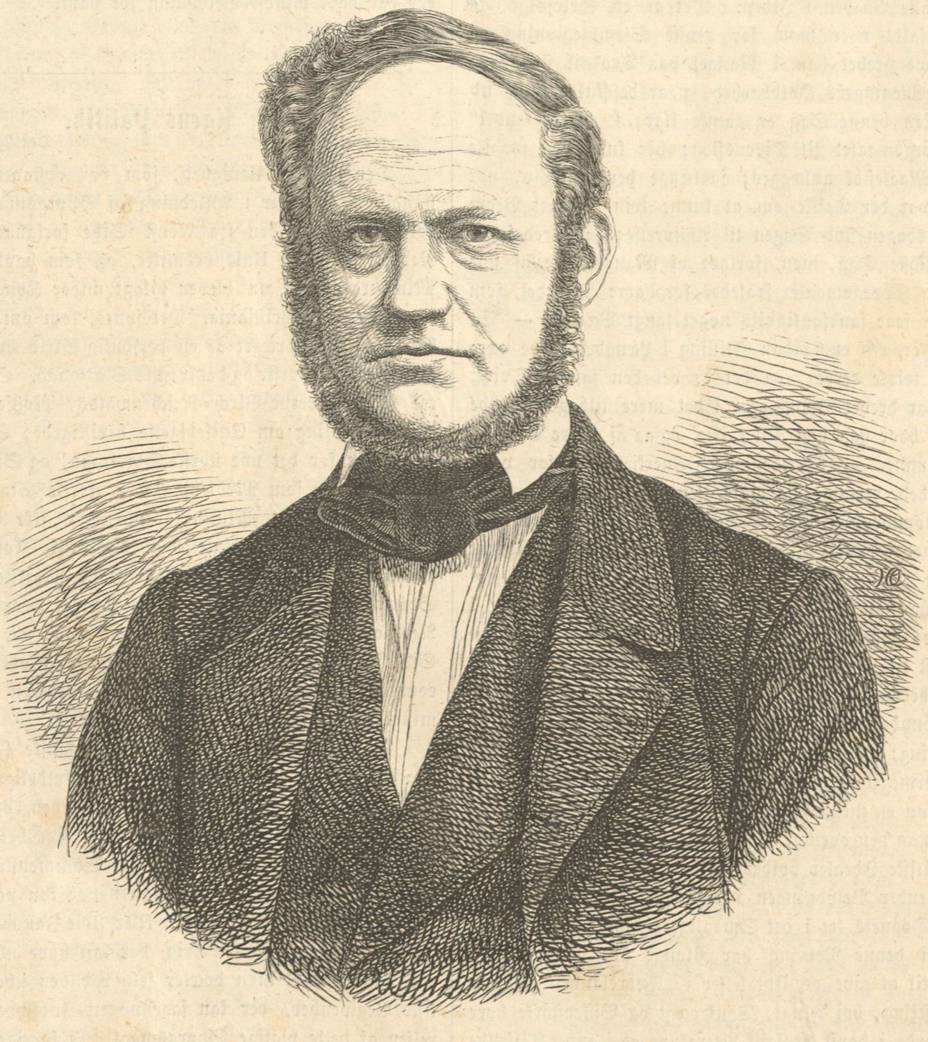

Parmo Carl Ploug.

politiske Idealer og hævde deres Raade-Ret. Af hvilken overordentlig Betydning det er, i Politiken som i alle menneskelige Forhold, at der gives dem, som ville indtage dette Standpunkt, er indlysende nok; men ikke mindre indlysende er det, at Veien ikke bliver let og tornefri for den, der indtager et saadant Standpunkt. „Fædrelandet" har aldrig kunnet nyde Fordelene og Behagelighederne af at være Regjeringsblad, og tog det sig end en kort Tid saaledes ud under Martsministeriet (1848), saa vilde man snart have faaet et andet Syn at see, hvis dette Ministerium havde havt et længere Liv; thi overfor Idealerne kommer ingen Regjering, selv den idealeste, høiere end til at slaae af derpaa saa lidt som muligt. „Fædrelandet" har heller ikke kunnet samle meer end en forholdsviis lille Skare omkring sig, som slutter sig ret inderlig til det, foruden en skiftende Flok af Unge; thi med Idealerne holde de Færreste ud i Længden. — Heller ikke er Ploug saaledes Partimand, at han forstaaer sig paa de Manoeuvrer, der ere nødvendige til at slutte Massen om sig; han foragter endogsaa Alt, hvad der kan nærme sig til dette Begreb. Ja, saalidt bekymrer han sig om Tilslutning, at han under en Sags Drøftelse forlanger sin personlige Mening gjennemført ofte i mindre Detailler, end Sagen selv er vel tjent med; thi hvad der er Fasthed, hvor det gjelder Idealet, bliver let Stivhed, hvor der tales om Udførelsen i Livet, og Ploug kommer tidt til at staae ene, hvor han, hvad Sagens Kjerne angaaer, kunde have faaet Mange med. Dette er ogsaa en Grund til, at „Fædrelandet" neppe har opdraget nogen journalistisk Skole omkring sig, som i Tiden kunde føre det frem i samme Spor; for Censartethedens Skyld har Ploug villet gjøre og har saagodtsom gjort Alting selv. — Paa den anden Side maa det ogsaa indrømmes, at „Fædrelandet" har en Feil, hvormed det har stødt Mange bort: en Hensynsløshed i sin Bedømmelse af modkæmpende Personer, hvorved det ganske vist altid søger at komme en i dets Dine slet Sag tillivs, men hvorved det ikke har kunnet undgaae Skinnet af personligt Fjendskab. Det vilde dog ikke være vanskeligt at paavise, at dette virkelig kun er et Skin; thi „Fædrelandet" har snarere den modsatte Feil, den kun at bryde sig om Sagen og tage selv temmelig uvederhæftige Personer for gode Varer, naar de kun melde sig til Tjeneste for, hvad det anseer for Godt, medens det hurtigt fælder Dommen over fordums Venner, naar de blot synes at vige et Skridt fra den fælles Vei. Men dette berettiger ikke Sagens sande Venner til at vende sig mod ham, der dog heelt igjennem har kæmpet med en begeistret Sjæls fulde Styrke; den, der staaer udenfor, kan lettere veie Slagets Tyngde, end den, der er midt i Kampens Hede. — Til Plougs Virksomhed i „Fædrelandet" slutter sig, men af ringere Betydning, hans Deeltagelse i Folke-Repræsentationen; han var Medlem af den grundlovgivende Rigsforsamling, der satte Krandsen ogsaa paa hans Virken i Frihedens Tjeneste, og i Aarene 1854—57 havde han Sæde i Folkethinget. Her deeltog han i 1855 i Stemmegivningen om Fællesforfatningen og stemte Ja for den Heelstat, som stred imod alle hans kjæreste Ønsker, og til hvis Bekæmpelse han i „Fædrelandet" havde ført alle Vaaben i Ilden. Det er en Selvfølge, at man strax faldt over ham for denne Stemmegivning og troede at have grebet ham i Mangel paa Tro til sine egne ofte udtalte Meningers Holdbarhed, naar de skulde føres ud i Livet. Men denne Sag er ganske klar; i „Fædrelandet" forelaa Spørgsmaalet til Discussion; her kunde og maatte den ideale Maalestok anlægges; saalænge der var Liv, var der Haab, var der Tanke om at kunne tvinge noget Bedre frem; i Rigsdagen stod Sagen til Afgjørelse; han stred imod indtil den sidste Dag, men, forladt af Mangfoldige af sine Venner, stod Spørgsmaalet saaledes for ham: Tag det, som det er, eller faae sandsynligviis noget langt Værre! — En anden Ting er, om en saadan Stilling i Længden vilde være holdbar; vi tvivle derom, og det er vel den samme Tvivl, der senere har drevet Ploug over i det mere tilbagetrædende Landsthing, hvor han dog heller ikke, ogsaa af andre Grunde, ret har hjemme. — Foruden den Anerkjendelse for politisk Virksomhed, der ligger i disse gjentagne Folke-Valg, har Ploug i Sommeren 1854 af endeel Medborgere modtaget Grundlovsmedaillen i Guld. Hans Anseelse i Broderrigerne har viist sig klart paa Studentertogene, hvor Hoved-Interessen altid har samlet sig om hans Ord; og paa et Besøg i Norge sidste Sommer hædredes han i Christiania ved en Studenterfest til hans Ære. — — Man har ikke kunnet forstaae Muligheden af en saadan, stærkt optaget politisk Virksomhed, forbunden med en poetisk, og derfor hører man af og til den Yttring: Ploug er som Politiker formeget Poet, og som Poet formeget Politiker; dette klinger „godt sagt", men indeholder kun en meget betinget Sandhed; thi i første Tilfælde miskjender man den ovenfor fremhævede Betydning, der ligger i, at de politiske Idealer holdes Folket og Statsmændene for Øine, miskjender Betydningen i ogsaa i Politiken at kunne løftes over Døgnets let i det Smaalige nedsynkende Stridigheder; thi i denne Retning har Plougs poetiske Evne sat ham istand til at give os Udtalelser i „Fædrelandet", som i varm Begeistring, høi Flugt, Tankevægt og Billedstyrke høre til det Ypperste i dansk prosaisk Literatur; og i andet Tilfælde miskjender man, at idet Ploug besynger sine politiske Idealer, har han givet os sine mest eiendommelige, malmfulde Sange. Derimod kan det i det Enkelte siges, at hans digteriske Phantasi stundom har forledet ham til i sin politiske Virken paa Rygtets løse Grund at opføre hele Fæstninger til Angreb paa formodede Fjender, og hvis man virkelig vil forsvare den anden Sætning for meer end en enkelt Linie eller et enkelt Vers, saa maa man ialtfald navnlig holde sig til hans tidligste poetiske Arbeider, hvor han endnu samlede efter sin Form og undertiden kun naaede en vis ædel Rhetorik, naar han attraaede malmfulde Toner. Men fra dette Standpunkt har han forlængst arbeidet sig ud, og i de nys udkomne samlede Digte er det værd at lægge Mærke til, hvorledes, fra den første Samling 1847, gjennem den anden 1854, til den sidste iaar, hans Eiendommelighed har udviklet sig, hans Sangbund klaret sig og hans Stof udvidet sig, indtil han nu staaer som een af vore mest udprægede Lyrikere. Man har fra en anden Side meent, at Ploug vilde have ydet en langt større Rigdom af poetiske Frembringelser, hvis han ikke var gaaet saameget op i de politiske Kampe; heller ikke dette ere vi tilbøielige til at gaae ind paa; tvertimod er snarere derigjennem Trangen til Øieblikke, hvori han kunde hengive sig til Arbeide af udeelt ideal Natur, voxet desmere; er snarere netop derfra udgaaet det Tryk, hvorved „Ædelstenen skabes", hvorved Springstraalen hæver sig. — Ploug har tilegnet Christian Winther sine samlede Digte, og derved ydet denne mest danske af alle vore Digtere en fortjent Hyldest; deri, at man erkjender først at være vakt til Sang ved en Andens Toner, ligger jo heller ikke nogen Udtalelse af, at man selv troer at have sunget i de samme; men forøvrigt kan Christian Winthers Paavirkning ogsaa spores i Plougs Digtning, dog paa disse Steder, i enkelte af de fortællende Digte, er han ikke paa sin Høide og naaer langtfra Mesteren; i „et Kys" kommer han ham nær, men „Dronning Mathilde", hvor smukt det er, kommer ikke meget høiere end til at være en Efterdigtning. Derimod har han i sine Sange om Danmark og Norden, i sine charakteriserende Digte om henfarne Ædle og Store, hævdet sig en Plads ved Siden af en hvilkensomhelst af vore betydeligere Digtere, og det en Plads, som kun han alene kan indtage. Han er saa storslaaet i Tanke og Billede, synger udaf en saa høi og reen Begeistring, udaf en saa dyb og stærk Tro, af et saa fuldt Bryst og i saa mægtige Toner, at man kun kan ligne dem med Orgeltonerne hos Kingo og Grundtvig. Men ogsaa hvor han i senere Tider træder frem mellem Kjærlighedens Sangere, er der en Dybde og Styrke i Følelsen, en Reenhed i Tanke og Udtryk, som giver ham en særegen og betydelig Plads. — Det Charakteriserende i Plougs Digtning, der tillige viser ham som Barn af en yngre Tid end vor øvrige Digterskole, kunde friste til at vente et Drama fra hans Haand; hidtil har han i den Retning kun frembragt nogle vittige Tidscomedier, opførte af Studenter.

Naar vi slutte disse skizzerede Bemærkninger med, at Ploug i Aaret 1854 ægtede Elise Michelsen, der har skjenket ham en Søn og to Døttre, saa nævne vi en Begivenhed i hans Liv, som hans Digtning klart nok viser, ikke er den, der har havt mindst Betydning for ham.

G. R.

Ugens Politik.

Den 26de Decbr. 1861.

Den politiske Uenighed, som var opstaaet mellem de to skandinaviske Riger i Anledning af Spørgsmaalet om Statholdersagen og den fra svensk Side forlangte Revision og Nedsættelse af en Unionscomitee, og som havde fremkaldt en Ministercrise, er nu bleven bilagt under Kongens personlige Nærværelse i Christiania. Det synes, som om denne Uenighed havde antaget Præget af en personlig Strid mellem Medlemmerne af det norske og det svenske Statsraad. Som Følge heraf ere Statsraaderne Birch-Reichenwalds, Motzfeldts og Petersens Ansøgning om Entledigelse bevilligede; Stang er traadt i Spidsen for det nye norske Statsraad, og Sibbern beklæder atter sin Post som Medlem af den norske Statsraadsafdeling i Stockholm. At Ministerforandringen ikke fra norsk Side indeholder en Indrømmelse af de svenske Fordringer, fremgaaer klart og tydeligt deraf, at Hans Majestæt Kongen i et Statsraadsmøde har besluttet, at den af Storthinget antagne Revisionsbetænkning, der gaaer ud paa, at den fra svensk Side forlangte Revision skal afslaaes, og at ingen Unionscomitee skal nedsættes, skal oversendes til den svenske Justitsminister.

Spørgsmaalet om de nordamerikanske Fristaters Svar paa Englands Ultimatum vil blive fredeligt eller krigersk, staaer endnu stedse ubesvaret i Forgrunden, og uagtet det er muligt, at Amerikas Beslutning kan blive bekjendt i Europa den 28de, udfordres der dertil et Sammenstød af saamange heldige Omstændigheder, at man neppe kan vente, at Svaret vil indtræffe førend den 2den eller 3die Januar 1862. Imidlertid er Frygten for en Krig, der kan have uberegnelige Følger, saa stor, at man dvæler selv ved den ubetydeligste politiske Begivenhed, der kan faae nogen Indflydelse paa Afgjørelsen af dette vigtige Spørgsmaal. I forrige Uge tillode vi os at fremhæve de Grunde, der talte for, at Cabinettet i Washington ikke vilde være saa dumdristigt, at optage den det af England tilkastede Handske, og en Skrivelse fra Washington, som »Le Temps« har modtaget med det senest ankomne Dampskib fra en Mand, hvis Stilling sætter ham istand til at kjende den nordamerikanske Regjerings Hensigter, synes at stadfæste vore Anskuelser. Denne Skrivelse forsikkrer, at Regjeringen var tilbøielig til at udlevere Mason og Slidell ifølge Englands Reclamationer, dog kun paa den Betingelse, at den engelske Regjering, der støtter sine Reclamationer paa de Neutrales, ved det af Capitain Wilkes foretagne Skridt krænkede Rettigheder, vil stadfæste et af de forenede Fristater stedse hævdet Princip, som de gjentagne Gange have søgt at formaae England til at anerkjende. Flere anseete Amerikanere, der opholde sig i Europa, have lige fra Stridens Begyndelse forudsagt, at deres Regjering vilde fatte denne Beslutning. Denne Paastand er dog ikke tilstrækkelig til at berolige Gemytterne, og hvad enten det er begrundet eller ikke, saa er Frygten for en Krig i dette Øieblik stærkere end nogensinde.

En Depeche fra den franske Udenrigsminister til Regjeringen i Washington, hvori han misbilliger Masons og Slidells Fængsling, har ikke kunnet overraske Herr Seeward, der lige siden den 15de Juni har været underrettet om, at Frankrig og England, paa samme Tid som de forpligtede sig til at iagttage en streng Neutralitet, vare enige om at betragte Sydstaternes Stilling anderledes, end Unionen ønskede, med andre Ord, at de anerkjendte dem som en krigsførende Magt. Man skulde have troet, at denne Tilkjendegivelse vilde have bevæget den nordamerikanske Udenrigsminister til at søge at undgaae ethvert Sammenstød med Europa, og at han endnu deri vilde see en Grund til ikke at stille Sagen paa Spidsen. Men siden Amerikas Skjebne er nedlagt i Lincolns og hans Raadgiveres Hænder, har denne Regjering lagt en saa stor Udygtighed for Dagen, den har snart været saa fremfusende og snart atter saa svag, at man ikke kan være sikker paa, hvilke Beslutninger den vil fatte. Alt raader den til at give efter for Englands Fordringer, men Intet godtgjør, at den ligeoverfor denne Magt bedre indseer, hvad Nødvendigheden kræver, end Tilfældet var ligeoverfor Syden ved Borgerkrigens Udbrud. Nordamerikanernes Ord og Handlinger røbede paa den Tid den mest ubetingede Tillid. Ifølge deres Paastand dreiede Spørgsmaalet sig kun om at dæmpe en Opstand, og Seiren var vis. Men nu har Opstanden forvandlet sig til en Borgerkrig, mod hvilken Norden, trods dens Avisers Humbug, er afmægtig, og Borgerkrigen truer nu ogsaa med at fremkalde en udenlandsk Krig, i hvilken Norden vil have hele Englands Magt og den offentlige Mening i Europa mod sig. Aldrig tilforn har man seet en saa retfærdig Sag, som Nordens Kamp mod Syden var, blive i den Grad fordærvet og det alene fordi Regjeringen i Washington ikke var sin Stilling voxen. Med Hensyn til de nordamerikanske Anliggender skulle vi endnu kun tilføie, at baade »La Patrie« og »La Presse« ymte om en mulig Forsoning mellem Norden og Syden. »La Presse« siger: „Efterretningerne fra de forenede Stater ere bedre med Hensyn til Borgerkrigen. Paa Grund af de med Udlandet opstaaede Vanskeligheder har Sydstaternes Præsident gjort Lincoln saa forsonlige Tilbud, at man ikke nærer Tvivl om, at han vil modtage dem." Denne høist vigtige Efterretning findes dog ikke i de engelske Aviser, vi have havt Leilighed til at see, og vi meddele den kun med Tvivl om, at den vil bekræfte sig.

Den pinlige Tingenes Tilstand i Italien truer med at fremkalde en Ministercrise. Grev San Martino har negtet at modtage den ham tilbudte Indenrigsministerportefeuille, og man veed endnu ikke, om Ministeriet Ricasoli vil henvende sig til en anden politisk Personlighed, eller om det vil fratræde. Uagtet Rattazzi ifølge det italienske Parlaments Opfordring, fremdeles vil vedblive at være dets Præsident, er Haabet om at see ham indtræde i Ricasolis Ministerium dog glippet, og dette Skridt vilde dog alene have været istand til at give Ministeriet den fornødne Styrke. Ricasoli har nemlig kun faa virkelige Venner; Alle agte ham, men kun Faa elske ham. Den Agtelse, som man er villig til at vise ham, har han sin Ærlighed, sine Hensigters Reenhed og sin Charakteerstyrke at takke for. Man priser hans moralske Egenskaber, men hans Modstandere nære Tvivl om hans Dygtighed, og selv Majoriteten troer ikke paa det af ham dannede Cabinets Livskraft. Det er dog tvivlsomt, om Baron Ricasoli vil forlade Statens Ror under de nærværende Omstændigheder, og han har i disse Dage havt en Sammenkomst med Rattazzi, hvis Upasselighed endnu vedvarer, for at tale med ham om den vanskelige Stilling og om de Hensigter, han nærer. Han forsikkrede Rattazzi om, hvor ondt det gjorde ham, at de ikke kunde blive enige, og han udtalte det Haab, at de ved at forene sig om kortere eller længere Tid vilde være istand til at yde Fædrelandet væsentlige Tjenester. Conseilspræsidenten erklærede derpaa, at han ansaae det for en Pligt, der paahvilede hans Cabinet, at virke for Finantslovens og Skattelovens Antagelse, og at han kun i dette Øiemed forblev i Ministeriet.

I Wien hersker den største Forfærdelse paa Grund af de af Finantsministeren meddeelte Oplysninger. Man erfarer nu, at det uheldige Felttog i Aaret 1859 har kostet Østerrig

en af dets herligste Provindser og 200 Millioner Gylden; at den bevæbnede Fred i 1860 og 1861 har fremkaldt en Underballance paa 174 Millioner, og at Underballancen i 1862 anslaaes til 110 Millioner. Man opkaster med god Grund det Spørgsmaal, hvorledes det skal gaae, hvis den bevæbnede Fred afløses af en Krig. Men det Sørgeligste er dog, at den Haand, der løfter det Ondet bedækkende Slør, ikke angiver noget Lægemiddel, der er istand til at helbrede det. Finantsministeren har ved sin Fremstilling bragt sine mest lettroende og ivrige Tilhængere ud af Vildfarelsen. Man kan ikke forstaae, hvorledes det er muligt ligeoverfor en saadan Situation at sige: „Finantsernes Tilstand er beklagelig, vi have et umaadelig stort Deficit, Skatterne kunne ikke forøges, et Laan er upractisk, og det er umuligt at formindske Udgifterne; men vær ubekymret, jeg skal ordne Sagen til Eders fuldstændige Tilfredshed."

Og det er dog Indholdet af Herr Pleners lange Tale, og de af ham udkastede Planer ere barnagtige. Hvis de andre Ministre saae sig nødsagede til at give en lignende Fremstilling af de Sager, der ligge indenfor deres Omraade, vilde Resultatet blive det samme. Alt, hvad der skeer i Østerrig, har en provisorisk Charakteer. Ingen har Tillid til Fremtiden, Ingen troer, at den nærværende Tingenes Tilstand er holdbar, man lever fra Haand til Mund. Rigsraadet holder Ferie, men Kampen ophører ikke derfor, og det er ikke umuligt, at Herr v. Schmerling, naar det atter træder sammen, har lært paa sin Bekostning, at alle hans Bestræbelser for at opføre en østerrigsk fri Forfatning paa et umuligt Grundlag, ville tilsidst kun bringe Reactionen til Roret. Hoffet har betragtet Herr v. Schmerling som et nødvendigt Onde, men han er Gjenstanden for de høieste Kredses mest afgjorte Had. Det feudale Parti og Ultramontanerne paa den ene Side, tilligemed det militaire Parti paa den anden Side gjøre fælles Sag for at styrte ham. Disse Partier og nogle Anførere af det conservative Parti i Ungarn, der have forenet sig med dem, have fornemmelig de dynastiske og aristokratiske Interesser for Øie, medens det nationale Parti i Ungarn, der forlangte den ungarske Forfatning opretholdt, dog vilde have samtykket i et Fælledsskab, sigtende til at befæste Frihedens Herredømme. Idet Herr v. Schmerling forkastede den ungarske Landdags Forslag, handlede han som et Redskab for de forskjellige Afskygninger af Reactionen, og han vil selv snart falde som dens første Offer.

M.

Theater.

— Købbels „Theater Chronik" indeholder nogle mærkelige Meddelelser om det russiske Theatervæsen i dets første Opkomst. Det national-russiske Theater er kun lidt over 100 Aar gammelt, thi først i 1750 blev der opført et Stykke i Landets Sprog paa Slotstheatret i St. Petersborg. Den tydske, franske og italienske Skuespilkonst var derimod allerede repræsenteret i Rusland omtrent et Aarhundrede tidligere. Paa Peter den Stores Tid blev det første offentlige Theater indrettet, idet Monarchen lod opføre et stort Træhuus for et tydsk Selskab fra Danzig, under Directeur Monn, der stod i megen Anseelse hos ham. Indtil Keiserinde Annas Thronbestigelse kjendte man i det Hele taget kun tydske Skuespillere der i Landet, da kom de italienske Intermezzi til, og endelig under Elisabeth, det første franske Selskab fra Kassel. — Chirurgerne og Eleverne paa Kronhospitalet i Moskow begyndte først at spille paa Russisk, idet de deels improviserede, deels efterlignede Skuespillere, som de havde seet, for at adsprede deres Syge og Reconvalescenter. Senere spillede Cadetterne russiske Stykker, i hvilke de ogsaa udførte Damerollerne, paa Keiserindens Huustheater i St. Petersborg; paa denne Maade havde Hoffet et russisk Theater, men Folket ikke. For dette grundlagde først en ung Kjøbmand i Jaroslaw et Theater. Hans af 14 Medlemmer bestaaende Selskab spillede i Begyndelsen i et Pakhuus, der nødtørftigen var ombannet til Skueplads, men blev snart berømt og kaldtes endog til St. Petersborg, for at give Forestillinger der. Fra 1752 optraadte Damer paa Brædderne og i 1756 grundedes ved en keiserlig Ukas et fast russisk Theater i Hovedstaden, hvortil Keiseren ydede et Tilskud af 5000 Rubler — saa tarveligt var det dengang.

Konst.

— Folkesanger Fürst i Wien, en meget afholdt Personlighed, arbeider i denne Tid paa at samle Midler til at reise et Mindesmærke for sin Aandsfrænde, den lystige „Bruder Augustin", som spillede en Rolle der i Staden i sidste Halvdeel af det syttende Aarhundrede og endnu lever i Folkemunde ved sin bekjendte Sang: „O, Du lieber Augustin". For at fremme dette Forehavende vil Fürst give en Concert, der fornemmeligen skal bestaae af Augustins Sange. Dennes Hvilested er ubekjendt, saa at man ikke kan anbringe Monumentet der; Nogle have derfor foreslaaet, at hensætte det i hans Fødeby, Lichtenthal; Andre mene, at det passende kunde anbringes udenfor Kärnthenthor, hvor Sangeren i 1679 tilbragte en Nat i tryg Søvn mellem Ligene i en Hule, der var gravet til at optage dem, som døde af Pesten.

Technik.

— Det skal allerede være bestemt i Aaret 1865 at foranstalte en Verdensudstilling i Frankrig, saa storartet og pragtfuld, at den vil fordunkle alle de tidligere afholdte, den forestaaende i England indbefattet. En Englænder, Sir Joseph Paxton, skal paa den keiserlige Regjerings Vegne forestaae Opførelsen af Udstillingsbygningen, et Krystalpalads af uhyre Størrelse, der agtes anbragt paa et høitliggende Sted i Nærheden af St. Cloud. Efter Planen skal der blandt Andet opføres en Kuppelbygning af 250 Alens Høide og saa vid i Omfang, at begge de Kupler, som nu bygges i South Kensington, med Lethed kunne faae Plads deri. En fuldstændig Plan af dette Palads skal sendes til den store Udstilling i London næste Aar.

— Det franske Videnskabernes Akademi har nylig taget en særdeles vigtig Opfindelse under Overveielse, nemlig en Maade til at gjøre Sæbebobler saa stærke, at de ikke blot kunne udholde temmelig voldsomme Stød, men ogsaa i lang Tid — man taler om et heelt Aar — kunne holde sig uden at briste. Denne Opfindelse skyldes en Mand ved Navn Plateau, som er kommet til det heldige Resultat ved at blande Glycerin i Sæbeopløsningen; ved saaledes aldeles at forandre Sæbeboblens Væsen har han ikke blot erhvervet sig det lærde Samfunds Bifald, men ogsaa et billigt Krav paa Børns og barnlige Sjæles Taknemmelighed.

Blandinger.

— I den polske By Radom har man opfundet et nyt Slags billig Katte- eller rettere Hunde-Musik. Tiltænkes Nogen denne Ære, saa smører man blot Ulvefidt paa Vedkommendes Dørport, hvilket har den Egenskab at lokke Hundene til og begeistre dem til at give Hals paa den mest gruopvækkende Maade.

— Markedet i den lille engelske By Alnwick, som holdes den sidste Mandag i Juli, er fra umindelige Tider Søndagaften forinden blevet erklæret aabnet paa Torvet af Godseierens Foged og dennes Underordnede, ved hvilken Leilighed Godseierens Undergivne fra de andre Byer give Møde, væbnede med gammeldags Sværd, uhyre Hellebarder og Stridsøxer, for at beskytte Byen og bevogte dens forskjellige Adgange mod et Overfald af de forræderske Naboer, Skotterne. Men forinden Vagtholdet begyndte, samledes hele Styrken i Slotsgaarden, hvortil Almuen havde fri Adgang og hvor der uddeeltes Forfriskninger til Alle, enten Vin eller stærkt Øl, saa at det hyppigt kom til Klammeri og Slagsmaal. For at gjøre en Ende paa dette Uvæsen overrakte Alnwicks Øvrighed og Borgere for nogle Maaneder siden en Begjering om denne Ceremonies Afskaffelse til Byens og Godsets Eier, Hertugen af Nothumberland, og denne har nu befalet, at der herefter ikke skal udskjenkes „Forfriskninger" paa Slottet, om end den gamle Skik forøvrigt holdes i Hævd.

— Da Keiserinden af Østerrig nylig besøgte Zante, kastede den østerrigske Consul der sig paa Knæ for hende og bad Hendes Majestæt forkynde sin allernaadigste Villie. Keiserinden smilede og svarede tørt: „Min Villie er, at De strax reiser Dem og børster Støvet af Deres Beenklæder."

— En Afdeling af den engelske Canalflaade under Viceadmiral Smarts Befaling ankrede i dette Efteraar op i Clyden paa Høiden af Greenock. Mange Mennesker fra Nabolaget benyttede Leiligheden til nøiere at betragte Skibene og alle de Besøgende bleve modtagne med største Forekommenhed. Ved denne Leilighed kom Borgemesterens Frue fra Greenock ombord paa Admiralskibet, hvor den Commanderende modtog hende med blottet Hoved og beholdt Huen i Haanden, saalænge deres Samtale varede. Imidlertid stilede en trivelig aldrende Dame, straalende over hele Ansigtet ved al den Opmærksomhed der var viist hende, hen mod Faldrebstrappen, hvor de stode, for at gaae fraborde. Af Admiralens ærbødige Holdning sluttede hun, at han maatte være en underordnet Person, hvem man nok kunde byde en Drikkeskilling og hendes Velvillie gav sig Luft ved at lade et Par Pengestykker falde i hans Hue. Admiralen bemærkede strax Feiltagelsen og tilbageleverede det ene Pengestykke, hvilket Damen modtog med en Mine, som antydede, at han havde gjort klogere i at beholde det. Efterat hun var forsvundet opdagede han først, at der laa endnu en Mynt i Huen, men da hun var borte, stak han den godmodigt i Lommen med den Yttring, at han vilde gjemme den som det første Erkjendlighedsbeviis, der var blevet tildeelt ham paa saa hjertelig og flot en Maade. Samme Dag stak en gammel Dame en Sixpence i en Matros' begede Næve; han gav den ikke tilbage, men erklærede, at ville sende den til sin Kjæreste som et Vidnesbyrd om den høie Agtelse, det smukke Kjøn i Skotland nærede for ham.

— Under Restaurationen i Frankrig modtog Marineministeriet engang en Begjering om en Kanon, der skulde leveres som Erstatning for en anden, der var forsvundet fra et Orlogsskib, efter Angivelsen „opædt af Rotter". Den forbausede Minister skrev egenhændig paa Foden af dette synderlige Document: „Bifaldes, paa Grund af det særegne Tilfælde." — Samme Marine har nu en lignende Begivenhed at opvise, om end denne lettere lod sig forklare, idet et betydeligt Qvantum Hvede, der skulde formales, er sporløst forsvundet fra Møllen med Sække og Alt; ligeledes „opædt af Rotter". Men denne Gang er Opløsningen ikke saa gunstig for Vedkommende, thi Søpræfecten i Toulon, som ikke havde en saa blind Tro til Rotternes Graadighed, har befalet at undersøge Sagen paa det Strengeste, hvilket har havt til Følge, at Mølleren ogsaa er forsvundet og kun har efterladt et Regnskab med betydelig Underballance.

— Den forhen til den tydske Orlogsflaade hørende Fregat „Deutschland", der endnu ifjor seilede om i de ostindiske Farvande som Koffardiskib, er nu ved Kjøb blevet den chinesiske Regjerings Eiendom og atter Orlogsmand. Denne Efterretning maa være meget opmuntrende for alle „Flaadejomfruer" og andre velvillige Indsamlere og Bidragydende til den tydske Marine.

XI.

Hist og her træffer man i vort Fædrelands Historie en mørk Plet, der ikke vil lade sig udslette eller bortsnakke; vil man ikke lade, som om man overseer den, saa maa man ærgre sig over den eller tage det Parti, at opfatte den comisk og lee ad den, saa taber den sin Braad. Iblandt de Dage, som vi Danske i Mangel af bedre og med vort gode Humeur bestandig have erindret med et haanligt Smil, er den 29de August 1807, og Læserne ville sikkerligt trække paa Skulderen, naar de her høre nævne „Slaget ved Kjøge", hvor, som den gamle Vise siger, vi stod som Fæ— vi stod som Fædrene stode. Slaget ved Kjøge indtager heldigviis en ualmindelig Plads i vor Krigshistorie, thi det er et sørgeligt Beviis paa, hvorledes en slet Organisation, en ufuldkommen Udrustning, en uøvet Troppestyrke og en uoverveiet Slagplan kunne tilføie selv et tappert Folk et Nederlag og en Ydmygelse. Slagdagen var vel ikke af de meget blodige, thi Størstedelen af Landeværnstropperne hyldede langtfra den græske Moders Ord, da hun rakte Sønnen hans Skjold: Enten med dette eller paa det! og de Fleste opgav villigt Skjoldet, for at frelse Liv og Lemmer; men Nogle fandt dog Døden paa Valpladsen, og imellem dem en ung Mand, hvis Minde disse Linier skulle bevare.

Det var Peder Christoffer Qvistgaard, Commerceraad og Eier af Godserne Gjerdrup og Lyngbygaard i det vestlige Sjælland. Han sad i en lykkelig Stilling, thi 23 Aar gammel var han kommen i Besiddelse af de fædrene Godser og af et anseet Navn; en kjærlig Hustru og tre smaa Sønner forskjønnede hans Hjem, da Krigen brød ud, men med Varme for Fædrelandet forlod den neppe 32aarige Godseier sit Hjem og stillede sig i Rækkerne for at forsvare Danmark. Som Capitain ved Landeværnet deeltog han i Fægtningen ved Kjøge, og her fandt han Heltedøden, da han, og alene han, med Foragt skød Tanken om Flugt fra sig, indtil han segnede, omringet og overvældet af Fjendeskaren. Landet opnaaede Intet ved hans Fald, men talte med Smerte den Bortgangne iblandt Aarets store Tab. Steen Blicher helligede ham en af sine „Bautastene", og det skal aldrig glemmes, at det var denne Qvistgaards Sønner, som senere, da Digteren stod paa Afgrundens Rand og kun saae Nød og Elendighed for sig, bragte ham Hjelp ved en Hædersgave, „hvis Lige ingen Romantikers Phantasi endnu har skjenket nogen Troubadour."

Ved Enden af Skjelskør Nor ligger det smukke Gjerdrup, der nu tilhører Heltens Sønnesøn, og her er midt i Skoven reist hans Gravminde. En Marmorstøtte paa en Granitsokkel bærer paa den ene Side Indskriften

Peder Christopher Qvistgaard
fød den 16 April 1775, død den 29 August 1807.

Og paa den anden følgende Stropher:

Venligt, tause Lund, dit Ly modtage
Mindestenen for en ædel Mand.
Livet smilte — kaldt fra Børn og Mage
Segned han i Kamp for Fædreland.
Bort fra Fædreland, fra Børn og Mage
Blev han røvet brat i Livets Vaar,
Dana — Dyden — Kjærligheden klage
Ved hans Gravhøi — dybt var deres Saar.
Marmor ikke hædre kan hans Minde —
Ord ei, Læser, tolke Dig hans Værd.
Skue hans Daad — blandt Venskabs Taarer rinde
Dine — ved hans Savn — paa Urnen her.

1862.

Igjen et Aar udfolder sine Vinger,
Det flyver frem med Morgenrødens Glands;
Igjen vi spørge: hvad mon Aaret bringer?
Hvor falder Sørgeflor, hvor Brudekrands?

Skal Krigsraab eller Fredens Hymne lyde?
Hvad meisler det i Verdens Marmorblok?
Hvad vil det reise og hvad vil det bryde?
Far hen hver Frygt! Vorherre hjelper nok.

Han er i gode og i tunge Dage
Det Hjerte, vi os trygt tør hælde til;
Igjennem Mulmet vi til Klarhed drage;
Vort Liv er ei Tilfældigheders Spil!

H. C. Andersen.

Christian IV's Forgemak paa Rosenborg.

Christian IV's Forgemak paa Rosenborg.

„End see vi paa Rosenborg Klædet,
som kongeligt Blod haver vædet,
to hundrede Aar ei udsletter
de kostbare purpurne Pletter."

Saaledes har en Forfatter sunget om et af de mange Minder, som paa Rosenborg ere opbevarede fra „Fjerde Christians" Tid, han, den Konge, der endnu lever i alle danske Mænds og Kvinders Hjerte, og som i sine mange prægtige Bygninger har reist sig herlige, synlige Mindesmærker, der med Guds Hjelp endnu i Aarhundreder ville forbause og fryde Efterslægten paa Grund af deres Mangfoldighed, særegne Skjønhed og Reenhed i Stilen.

Prisen for alle hans Bygninger her i Kjøbenhavn bærer dog Rosenborg, der imponerer ved sine stolte, himmelstræbende Taarne og dog virker saa mildt og velgjørende paa Sindet ved sine smukke Omgivelser.

I Aaret 1604 lagdes Grundstenen til dette smukke Slot af den berømte Bygmester Englænderen Inigo Jones, der var indkaldt til Landet af Christian IV. Rask skred det fremad med Arbeidet, der ledes af Kongen selv, og Slottet fortæller høit og tydeligt om hvad for en Bygherre Christian var; thi overalt finder man Spor af hans Talent, Smag for Skjønhed, forenet med Storhed og Bekvemmelighed. Hans utrættelige Virksomhed søger forgjeves sin Lige; thi der er ikke et Ornament, ikke en Laas, ikke et Hængsel paa Slottet som ikke bærer Spor af, at hans mægtige Geni har givet Tegningen eller Ideen dertil.

Desværre finde vi nu ikke længere Alt paa dette hans kjære Slot i dets oprindelige Tilstand; thi hans Efterfølgere have søgt at tillempe og forandre Meget efter deres Tids Smag, og dette er stor Skade, da Christian IV's Arbeider ikkun tabe ved at forandres.

Endnu findes dog et Par Værelser paa Rosenborg, der saa temmelig uforandrede fremtræde i deres oprindelige Skikkelse, men netop ogsaa derfor overraske og forbause os, som et Vidnesbyrd om denne kongelige Architekts store Ideerigdom. Disse Værelser ere Christian IV's Sovekammer og Arbeidsværelse, samt det her afbildede, saakaldte Forgemak, ind i hvilket man træder fra den med Malerier og Stuccaturarbeide rigt prydede Corridor.

Da en nærmere Beskrivelse af dette Værelse maaskee kunde interessere flere af vore Læsere, ville vi give en lille Skildring deraf.

Panelerne lige fra Gulvet indtil Loftet ere af Egetræ med Billedskærerarbeide og afdeelte ved 22 Søiler, som hver har forskjellige Ornamenter med comiske Masker. Imellem Søilerne er anbragt 95 Malerier: Landskaber, Genrebilleder og mythologiske Stykker af forskjellige hollandske Konstnere, som Breughel m. Fl.

Alle Paneelmalerierne ere malede paa Egetræ, hvorimod de paa Loftet ere malede deels paa Lærred, deels paa Træ. Over Kaminen, der er af Sandsteen og prydet med Ornamenter og Figurer, som i sin Tid have været forgyldte, men nu desværre ere overmalede, sees Christian IV.'s Navnetræk og Aarstallet 1615; dette, tilligemed Tallet 1613, der læses paa et af Paneelmalerierne, ere de eneste Aarstal, der findes paa Slottet. — Paa hver Side af Kaminen findes en Karnap med Vinduer; disse to Karnapper stamme efter al Sandsynlighed, ikke fra Slottets Bygningstid, men ere rimeligviis tilbyggede af Christian V., for at understøtte de to Karnapper paa 1ste Sal. — Denne Konge, der opholdt sig meget, ja i sine sidste Leveaar næsten daglig paa Rosenborg, er den, der har foretaget de fleste Hovedforandringer, ikke alene ved en Mængde Tilbygninger udenfor Slottet, men ogsaa ved dets Indre, hvilket Anbringelsen af hans Navnetræk paa flere Steder noksom tilkjendegiver. — Endnu staaer tilbage at omtale, at Gulvet i den her aftegnede Sal oprindelig var belagt med Marmorfliser; men disse skulle tilligemed flere af Steengulvene, efter Sigende være borttagne af Christian VI., for at benyttes paa Hørsholmslot. — At en saadan hensynsløs Medfart ofte er overgaaet mange af Fortidens herlige Mindesmærker, er desværre en kun altfor sørgelig Kjendsgjerning; glædeligt er det derimod, at det synes at være en af vor Tids mange Opgaver, at drage frem for Lyset og igjen indsætte i sin Ret, hvad tidligere var overgivet til Glemsel og Tilintetgjørelse.

Mit Studium.

En Afhandling af P. Q.

(Meddeelt af Carl Bernhard.)

(Slutning.)

II.

Jeg traf engang i Kongens Forgemak en Embedsmand, som aabenbart var der for at overrække Hans Majestæt et Andragende. Han saae ud til at være en tænksom, dygtig og bestemt Charakteer, der vidste hvad han vilde og var Mand for at udføre det. Da jeg ikke havde Andet at bestille, iagttog jeg de forskjellige Tilstedeværende, og fæstede specielt min Opmærksomhed paa denne Mand. Han gik op og ned ad Gulvet i Baggrunden af Salen, og saae af og til i sit Papir, han gjennemgik upaatvivlelig den Tale — og den var temmelig lang — som han vilde holde til Kongen, og de Argumenter, han vilde støtte den paa. Af en lille glisserende Bevægelse med den høire Fod og en fremrakt ditto med den høire Haand, idet han bøiede Hovedet, antog jeg, at han nu var kommen til det Moment, da han bøiede sig for Majestæten og allerunderdanigst overrakte sit Memorandum. Han puttede ogsaa Papiret i Brystlommen og saae veltilfreds ud, nu var han færdig og rustet. Men hans Tour var ikke kommen endnu. For at benytte Forventningens kedsommelige Tid, rettede han paa sine Flipper, trak sin Vest ned og sine hvide Handsker paa. Og ligesom det var skeet, paakom der ham aabenbart en infernalsk Tvivl, om han skulde have begge Handsker paa, eller kun den ene, og da hvilken. Han skottede omkring sig, men deraf blev han lige klog: ingen faste Principer vare at øine i hele det opfyldte Forgemak. Han trak sine Handsker af og atter paa, uden at komme til Rede med sig selv, stakkels Mand, han havde maaskee hørt engang at Gaden hed Snerpe, og vidste nu ikke, hvor den snerpede hen. Jeg kunde have sagt ham, at det gamle franske Hofceremoniel udtrykkelig foreskrev at præsentere sig med Handsker, alene med den Undtagelse, at hvad der skulde overrækkes Majestæten, maatte overrækkes Allerhøistsamme med en blottet Haand — og indtil vor Hofmarskal faaer udarbeidet og udgivet et andet, maa Ludvig den Fjortendes Hofceremoniel vist til alle Tider blive en Autoritet for alle slige høist vigtige og tvivlsomme Qvæstioner. Ved alle disse Manoeuvrer sprang Handskerne, først den høire, som altid er den snevreste, lige fra Ende til anden, og nu hang den venstre ogsaa i Laser. Mandens Navn blev raabt op, men han overhørte det i sin Befippelse over denne Modgang, og en anden Sollicitant kom til Audients i hans Sted. Da denne kort efter kom ud igjen, trak Adjudanten den nedslagne Drømmer i Armen og sagde: „Nu De!" — Manden sled fortvivlet de lasede Handsker af Hænderne, puttede dem ned i Brystlommen i en saadan Fart, at han rev sit Andragende itu og forkrøllede det, og derpaa styrtede han ind til Kongen. Han kom hurtig ud igjen; Talen, som var saa vel indøvet, maatte være gaaet istykker, det var aabenbart, og Andragendet med alle dets Grunde laae endnu i Brystlommen hos de pjaltede Allunshandsker. Da Manden forlod det kongelige Forgemak, var det med en Mine og en Gang, som om han fulgte sig selv til Jorden. Men jeg havde lært nok af Handskerne til at vide, at denne Mand, trods hans djerve Ydre, ingenlunde kunde være dygtig, bestemt, eller besidde en fast Villie, han maatte tvertimod være smaalig, vaklende og forknyt. Og jeg erfoer senere, at jeg ikke havde taget feil heri.

En anden Mand havde ved Talent og et Parties velvillige Bestræbelser vakt Opmærksomhed som Folketaler, hvortil han var som skabt og udrustet af Naturen. Det klædte ham godt at tale aabent og freidigt fra Leveren, som man siger, og naar han talte om „sin Ringheds Kofte," hvorved han betegnede baade sin Fødsel og sin blaae Frakke, gjorde det sin Virkning i Talen, og man blev mindet om, at han var ualmindelig begavet for at være en simpel Mands Søn. Efterhaanden slog han sig op, hans politiske Venner gjorde et Slags „Udstillingsdyr" af ham i Selskaber, de forvirrede ham ganske, han gik i Parkettet med Spidskjole og bedømte Forfattere og Skuespillere med stor Dristighed. Han tog sig over at gjøre Cour til Damer, og man talede om, at han vilde blive ansat i et kongeligt Embede til Løn for sine politiske Tjenester. Jeg havde aldrig havt Leilighed til at see denne sjeldne Mand, men flere af mine Venner gjentoge idelig hans Lov og tilføiede da altid, at han dertil var en fuldkommen Kavalleer, det var umulig at troe Andet, end at han altid havde levet i det fineste Selskab. Jeg sætter nu ikke dette saa høit, at jeg skulde regne det for Hovedsagen ved et Menneske, man kan saamænd være meget brav, uden at have været en eneste Gang i det fineste Selskab; men naar det udtrykkelig fremhæves, forlanger jeg ogsaa at det skal kunne staae sin Prøve. Da blev jeg en Dag paa Gaden gjort opmærksom paa, at han kom mig imøde med nogle Damer, som han converserede meget ivrigt og temmelig høit. Han var godt klædt, gik og tog sig ud akkurat som en af os Andre, det var sandt, at han var over sin Stand, han kunde nok gaae over i Embedsstanden med det Ydre, og han kunde maaskee ogsaa for den flygtige Betragter gaae og gjelde for en Kavalleer — hvis ikke hans Handsker havde forraadt ham. De skinnende hvide, temmelig store Alluns Hænder feiede frem og tilbage under Ærmerne, og man kunde i Frastand tælle alle de ti strittende Fingre, der hang lige ned som lutter Lysestøberskilter. Jeg drog deraf mine egne Slutninger, hvis Rigtighed jeg ikke betvivler, uagtet jeg aldrig har havt Leilighed til at see dem prøvede ved personligt Bekjendtskab. Jeg har heller ikke sagt hvad han er, det har ikke videre interesseret mig, men kun hvad han ikke er.

Et ungt Menneske har gjort mig meget af det, jeg var i lang Tid ikke istand til at uddrage det Mindste af alle mine Grandskninger. Jeg mødte ham ofte i den fine Deel af Staden, han var tynd, bleg, saae ubetydelig ud, havde intet Physiognomi, lidt skjæve Been, naar man saae nøie til, han kunde ligesaa godt være en ferierende Skræddersvend, eller en lille Handelscommis, som nogen anden ubetydelig velklædt Person. Men altid havde han nye lyse Glacéehandsker paa, som sadde stramt knappede paa Haanden. Alt dette blonde og noget vist leddeløst i hans Bevægelser gav ham i Frastand Lighed med en Handske, der var ude at spadsere, og for at have nogen Benævnelse til ham i mine egne Tanker, kaldte jeg ham min Vante. Jeg mødte ham ofte og betragtede ham da saa stivt, at jeg begyndte at blive bange for at han skulde tage det ilde op; men han syntes ikke at tage det for Andet end Beundring, og til Gjengjeld saae han til mig med alt det Udtryk af den inderligste Hovmod, som kan lægges i et udtryksløst Ansigt med blakkede Øine.

En Dag var han gaaet mig forbi og mødte en Bekjendt, der saae ud til at være en Aandsbeslægtet. Da jeg gik samme Vei, hørte jeg, at de bleve enige om at gaae op til en Conditor. Jeg fulgte dem derhen, for at fortsætte mit Studium. Her saae jeg, at han paa ægte kjøbenhavnsk smed sin Hat paa det første det bedste Bord, lige for Næsen af en gammel Mand, som sad og drak sin Kaffe og læste sin „Flyvepost"; derefter gik han Salen igjennem paa langs, til det længst borte staaende Bord, idet han betragtede Gjesterne i Forbigaaende med det samme overordnede Blik, som han pleiede at skjenke mig, med Undtagelse af et Par mig bekjendte ældre, dannede Adelsmænd, hvem han beærede med en Broderhilsen, uden at det dog lod til de toge mere Notice af ham, end Høflighed netop udkrævede. Og da alt Dette var besørget, kastede han sig paa en Stol, slog lydeligt paa Bordet med sin Stok, og commanderede den mødende Opvarter til at bringe Chocoladen osv., medens han meget forsigtig trak sine pene nye Handsker af og glattede dem ud paa Marmorbordet. Jeg vidste nok, at Handskerne skulde hjelpe mig; efter mit Studiums Regler, sammenholdt med hvad jeg nu havde seet, maatte han være hovmodig, uopdragen, forfængelig og paaholdende. Det var ikke saa Lidt til en Begyndelse.

Uden egentlig at lytte til den forresten ingenlunde hemmelige Samtale om alskjøns Ubetydeligheder, hørte jeg ham udtale en Sætning med en Alvor, som det kunde være en Troesbekjendelse, den, at der kun var to Ting, han ikke kunde begribe: „hvorledes man kunde være intim Ven med en Borgerlig, og hvorledes man kunde gaae med vaskede Handsker" — Lykkelige Menneske, for hvem der kun er to Ting, som han ikke kan begribe! — Efterat have udtalt dette Ultimatum, som Resultat af sin hele Livsanskuelse, bankede han atter paa Opvarteren, de to unge Herrer betalte hver for sig hvad de havde fortæret, og han trak sine Handsker paa med stor Omhu og den henkastede Bemærkning, at det Kram kostede ham en Specie om Dagen. Og han havde ikke sagt det forgjeves, thi en Fuldmægtig i et Contor, som sad i en Krog og drak „en halv Baier," havde hørt det og strax udregnet, at det gav et Facit af 720 Rigsdaler om Aaret, altsaa 130 Daler mere end hans hele Gage, og han saae efter den Bortgaaende med en misundelig Beundring. Dette havde han nu bestemt ikke gjort, hvis han havde kjendt mit Resultat. Jeg kunde nemlig med god Samvittighed notere i min Bog til de ovennævnte Qvaliteter: desuden pralerisk, nybagt Adel, saa grøn, at han ikke engang kjender den første Regel: Noblesse oblige, saa forliebt i sit nye Pergamentsdiplom, at dets friske Kalveskindslugt vistnok staaer i Forbindelse med hans Passion for nye Handsker. Af alt dette Kalveagtige vil jeg slutte, at han i aandelig Henseende omtrent staaer paa Kalvehovedets Standpunkt; jeg vil derfor ikke mere kalde ham Vanten, i mine Betragtninger over ham, om det skulde falde mig ind at fortsætte dem, hvilket ikke er sandsynligt.

Apropos de gants, og med Hensyn til denne unge Herres hovmodige Praleri med et Par Handsker, som hans Faders Rigdom sætter ham istand til at betale, paatrænger den Betragtning sig ganske naturligt, hvorlangt vore kjøbenhavnske Smaa-Løver staae tilbage for andre Landes Løver. Det er en Art, som slet ikke kan trives hos os. Forholdet er omtrent som Mopsen til Løven, og naar Pengene skulle gjøre det, som i dette Tilfælde, som en Urtekræmmersvend til Rothschild. Jeg kommer til at tænke paa Beau Brummel, der i Prindsregenten af Englands Tid erklærede, at en Kavalleer maatte eie mindst 30 Dusin hvide Halstørklæder, da det let kunde hændes, at han gjorde et Dusin ad Gangen ubrugeligt, for at faae et eneste til at sidde ordentligt. Og den fashionable Grev d'Orsay, der for fem og tyve Aar siden beherskede Modeverdenen, har, efter en Samtidigs efterladte Vidnesbyrd, aldrig hjulpen sig med mindre end sex Par Handsker om Dagen, et nyt Par til hvert forskjelligt Brug, som Spadseren, Riden, Kjøren, Visitter, Diner og Bal. Ifølge den nøiagtige Fortællers Udregning gjør dette halvhundrede Francs om Dagen, og for hele Aaret den fabelagtige Sum af henved atten tusinde Francs, hvilket tilfulde retfærdiggjør min Sammenstilling af Urtekræmmersvenden og Rotschild. Og desuagtet var Grev d'Orsay et fuldendt Exemplar af en obligeant og dannet Adelsmand, og blandt alle hans Abkomster til at være Løve vare Pengene endog den mindst betydelige.

Kryb i et Musehul, o kjøbenhavnske Løve, det vil være stort nok til at gjemme Dig og dine Adkomster!

Men dette siger jeg ikke som nogen Bebreidelse. Ingen kan gaae ud over de Forhold, som engang ere givne, og vore Forhold ere ikke til Løver. Det er derfor Synd at bruge denne Benævnelse om vore unge Elegants — medmindre de selv prætendere den. —

Vi vende nu atter tilbage til vore handskelogiske Betragtninger, og denne Gang begive vi os til Skuespilhuset. Jeg havde faaet Plads i Parkettet tilligemed en Ven, og da vi kom, ligesom Teppet gik op til en udmærket Forestilling, havde jeg ikke faaet Tid til at kaste Blikket paa mine Naboer. I Mellemakten tog jeg dem i Diesyn og fornemmelig min Nabo til Venstre, som i hele første Akt havde generet mig noget med sin Urolighed, idet jeg ofte var nærved at faae hans høire Albue i Ansigtet, uden at det lod til, at dette generede ham. Ved at spørge mig for erfoer jeg, at Herren var en af vore berømte Statsmænd, og jeg tilstaaer, at Interessen for mit Studium var saa stor, at den snart rivaliserede med den smukke Forestilling, da et saadant ophøiet Exemplar for min Grandskning ikke nylig var forekommet mig. Min Ven fortalte mig ogsaa, at han, Statsmanden, var umaneerlig forelsket i en Dame, som havde abonneret den Aften, at han altid, mest for hendes Skyld, gik i Theatret den Dag, det vidste Alverden. Det indtog mig for ham, jeg sætter Kjærligheden høit, og en Statsmand, som er forelsket, selv om det, som min Ven sagde, var „umaneerligt," sank ikke et Straabred i min Høiagtelse af den Grund. Jeg kunde blot ikke finde mig i, at Alverden skulde vide det; men deri var han maaskee uskyldig.

Jeg tog ham nu i Diesyn og maa tilstaae, at han var mig en fuldkommen Gaade. Hans Physiognomi udtrykte Noget af Alt, men Intet bestemt. Hans Dine, som vare bækkede af et Par Briller, saae snart op, snart ned, men saavidt jeg kunde bemærke aldrig rigtig ligeud, og det var mig ikke muligt en eneste Gang at møde hans Blik. Hans Klæder havde et almindeligt Snit, syntes mig, og dog ikke ganske; hans Linned var lidt krøllet, og manglede en Deel af den nyfaldne Snees Hvidhed, men maaskee det var Lamperne, der gave det et gulagtigt Skær. Hans Handsker kunde jeg ikke faae at see, han havde puttet Hænderne i Buxelommerne, det var slemt for en Statsmand, men det var maaskee gjort i Distraction. Omsider kom de frem, men nu bevægede han dem saa hurtigt, for at bekigge sin Donna, den høire med Kikkert, den venstre med Lorgnet, og de skiftede saa uophørligt, at jeg ikke kunde see Andet, end at de vare sorte og meget for korte til hans Hænder, saa at de strammede ham tversover Haanden, lidt over Knoerne, hvilket ikke saae fuldkommen elegant ud, saameget mere som der ikke var noget Hvidt mellem Handsker og Kjoleærmer, det gav selv den blotte Deel af Haanden et sortsmudset Anstrøg. Men nu undrede jeg mig ikke længer over, at Alverden var indlemmet i hans Fortrolighed, eftersom han selv lagde saa lidt Skjul paa sine Følelser og blottede dem saa „umaneerligt."

Som en Insektsamler følger en sjelden Sommerfugl, saaledes fulgte jeg enhver Bevægelse af hans Haand. Det er en Jagt som enhver anden, hvad Jagtiveren angaaer, og for mig af forhøiet Interesse. Endelig lykkedes det mig, og jeg fortjente det i Sandhed ogsaa for den Taalmodighed, hvormed jeg havde fundet mig i hans Albues Naboskab med mit Ansigt. Haanden blev nogle Dieblik liggende paa Stoleryggen foran ham, jeg ønskede at kunne fæste den til Stedet, som man fæster en Sommerfugl med en Knappenaal. Skjebnen var mig gunstig, idet et langt Blik, som han skjenkede sin Dame gjennem Lorgnetten, var Aarsag i, at den Høire med Kikkerten imidlertid blev liggende stille. O Handske vær velsignet, Du er Nøglen til Menneskesjælens Gaader!

Det var en sort Handske — Priis: 4 ℳ 8 ß Parret — en Deel for kort, ved Knappen strammet sammen over en buttet Haand, ikke nogen ny og skinnende Handske, men en forældet, som vistnok foruden i Lommen ogsaa havde været i Regn, tre af Fingrene vare dygtig opløbne i Enderne, saa at Statsmandens Fingre stak heelt igjennem, og disse Fingre bare „Sørgenegle." Om der netop var Hofsorg, eller ei skal jeg lade være usagt, men vist er det, at Fingrene gjorde det Indtryk paa mig, som om denne Rand var dem eiendommelig baade i Sorg og i Glæde. Og nu saae jeg den hele Person i et heelt andet Lys, jeg saae nu klart som den lyse Dag, at hans hele Klædning havde et let Anstrøg af Philisteri og altfor jevnligt Brug, at hans Linned var forgjemt og uklart, og at han forsømte sit legemlige Toilet mere, end det er tilladt i vore polerede Dage. Og nu begreb jeg ham. Han var upaatvivlelig dygtig i en vis indskrænket Retning, „flink i sit Fag," han sad vel, som Jomfru Pallas i den gamle Vise, „i Støv og lærde Sager indhyllet," glemte saa at vaske sig, naar han kom ud derfra, eller var hensynsløs nok mod Andre — Albuen! — til ikke at bryde sig om dem; han manglede Overblik, det høiere Syn — han kunde jo ikke engang oversee sine egne Fingres Mangler, uagtet han havde dem lige for Næsen! — og for en Deel den finere Sands for det Æsthetiske. Og hans Kjærlighed? Bah! Forfængelighed; der skal vel lægges Mærke dertil, og tales derom. En Mand, som virkelig elsker, drager ikke Alverdens Dine hen paa Gjenstanden for sin Tilbedelse, ved at overgloe hende, som man kalder det i det populaire Sprog. Det kan til Nød en Student gjøre i Rusaaret, men ikke en Kavalleer, ikke en Statsmand. Og elskede han i Sandhed, da vare vistnok hans Negle ikke sortrandede; Kjærlighed luttrer og adler, og jeg vil see paa den Elsker, der vover at føre en yndig Qvindes hvide Haand til sine Læber med sortrandede Fingre, som han drager lige op af en Buxelomme!

Paa Hjemveien vilde min Ven tale om Stykket, men jeg havde kun seet den første Akt, Statsmanden havde optaget mig ganske; han havde kostet mig det Meste af mine otte Mark, jeg kunde ikke tale om Andet, end om ham. Min Ven blev saa stum som en Fisk, da jeg meddeelte ham Resultatet af mine Jagttagelser. Statsmanden var hans Foresatte, han kjendte ham godt, og vilde ikke yttre sig, han var selv en tilkommende Statsmand og vidste, at Forsigtighed er en Borgemesterdyd. —

Der er endnu nogle Handsker, som jeg maa hellige et Par taknemmelige Ord, det er dem, som bæres baade af de fineste Damer og de groveste Tjenere. Jeg seer Læserinderne blive fornærmede, men Taalmodighed! Det er en nødvendig Egenskab for Granskeren. Jeg mener nemlig de hvide Bomuldshandsker, som de fine Damer bære over deres Selskabshandsker, paa Veien fra Hjemmet til Selskabet, — man lærer deraf, at Damen er baade net og huusholderisk — og som de grove Tjenere bære, naar de varte op ved Bordet — man lærer deraf, at de til Dagligbrug formodentlig udføre Gaardskarle-Forretning, og have Hænderne fulde af Tjæreklatter og Skrammer. Den, der først opfandt denne Maade, har upaatvivlelig været en stakkels Partikulier, som vilde have det elegant, og forklædte sin Time-Peter som Lakai, i Mangel af en virkelig Tjener med anstændige Hænder.

Jeg har anstillet flygtige Observationer angaaende Tjenestepigerne, som man har seet af det Foregaaende, men til Tjenerne er jeg ikke kommen endnu. Jeg tilstaaer, at denne Klasse interesserer mig endnu mindre. Alligevel har et Par hvide Bomulds Tjenerhandsker hjulpet mig i hvad jeg kan kalde en snæver Vending, og givet mig værdifulde Oplysninger.

Jeg kom for en Deel Aar siden til en velhavende Familie, og nærede ømme Følelser og respektable Hensigter, idet jeg bestræbte mig for at vinde Husets Datters Gunst. Dengang havde jeg endnu ikke kastet mig paa det grundige Studium af Handskelogien, men en instinktmæssig Anelse maa have været nedlagt i min Sjæl, thi Hænder faldt mig uvilkaarlig ligesaameget i Dinene, som Andres Blik søger Fødderne, og jeg havde den Vane, altid at see mine Medmennesker paa Fingrene. Jeg stod for Tour til at blive Contoirchef og var istand til at forsørge en Kone, som ikke gjorde overdrevne Fordringer, der var saaledes intet Umotiveret i mine Forhaabninger fra den Side. Hos Forældrene var jeg vel anskreven. Men inden jeg fik Leilighed til at forvisse mig om Datterens Følelser, foregik der en stor Forandring i Huset. En Slægtning af Huusherren kom i en høi Stilling, og nu skulde Familien være saa fiin, saa fiin! Manden fik en Rang, Fruen blev „Min Naadige," Frøkenen fik andre Veninder og et kostbart Toilet, Omgangskredsen udvidedes derefter, man stræbte at blive Medlem af „Selskabet" — som en vis Kreds kalder sig, hvis Medlemmer høre til alle mulige Kredse — og de gamle hyggelige Aftener kunde jeg skyde en hvid Pind efter. Min Stilling til Familien blev forresten uforandret, og jeg trøstede mig bestandig med, at naar jeg blev gift med min Flamme, kunde vi trække os ud af dette Liv, som ikke lod til at have fuldt saamegen Interesse for hende, som for hendes meget forfængelige Mama.

Fiinheden tiltog bestandig. I Anledning af nogle „nødvendige" Middagsselskaber blev Gaardskarlen stukket ind i et Livree, og hans Hænder, der vare vante til at sysle med Tjære, Kul og Jernstænger, bleve forklædte med hvide Bomuldshandsker, hvormed han trøstig greb i Saucen, satte Pletter paa Dækketøiet, sølede Gjesterne til, og snart saae værre ud, end om han var kommen lige op af Kultønden, thi saa kunde man dog have antaget ham for en rigtig Morian.

I denne Stiil gik nu Alting frem, og med Husets Forvandling syntes mig, at ogsaa Menneskene bleve reent forvandlede. Min Tilbedte blev ikke engang rød, da det gik saa vidt, at Peer kom ind med hvide Handsker og en stor sølvpletteret Tallerken, fordi han ikke maatte bringe Fruen et Brev, uden at det blev overrakt paa denne høitidelige Maade, som fremkaldte et Griin paa Peers Ansigt, og saa skottede han til mig Ulykkelige, der blev rød op over begge Ører den første Gang jeg saae det, og følte mig ret ilde tilmode.

En Dag var jeg kommen for at bryde overtvært og erklære mig. Men den naadige Frue var netop den Dag i temmelig daarligt Humeur, hun var ikke bleven buden til et fiint Selskab, som hun havde ventet, og Datteren var ogsaa forstemt, ventelig over sin Mamas onde Lune. Mit Ærinde maatte altsaa opsættes, men blive der i den Stemning, det kunde jeg ikke. Da gik pludselig Døren op og Peer kom stadselig ind, med forfærdelig tilsølede Handsker og Sølvtallerkenen, paa hvilken han præsenterede Frøkenen et af Datidens simpleste Smudsblade med plumpe Tegninger, som om det var Skik der i Huset at læse det, hvergang det kom ud. Fruen tog denne Malconduite, men især de tilsølede Handsker ilde op, Peer fik drøie Skjænd; han undskyldte sig med, at han ikke kunde holde rene Handsker, „saadan som han maatte ase med alskjøns Møg." Jeg skyndte mig bort, uden at svare paa Fruens tvungne Forklaring, at det var et dumt Galanteri af Portneren at sende dem „det ækle Blad" op i Stuen. Og paa Trappen hørte jeg endnu saa Meget af, hvad der blev sagt mellem Fruen, Frøkenen og Peer . . . saa Meget, at jeg gik bedrøvet hjem og rev en Illusion ud af mit Hjerte. Jeg reiste bort, og kom der siden ikke mere. De hvide Bomuldshandsker havde lært mig Husets svage Sider, og frelst mig fra en stor Ubesindighed. —

Og hermed anbefaler jeg disse Skitser til Læserens Gunst, og fremfor Alt til den alvorligste Overveielse. Enhver begyndende Videnskab har at kæmpe med store Vanskeligheder, og de soleklareste Sandheder have undertiden længe staaet i Skyggen. En geistlig Taler begyndte engang sin Oration saaledes: „Jeg henvender min Tale til Konger, til Undersaatter og til andre Mennesker" — jeg helliger mine Jagttagelser til alle de Samme, og troer saaledes ikke at have udelukket Nogen med min gode Villie. Alle ville de kunne drage Nytte af mit Studium, og for Ingen er det ganske overflødigt. Vel veed jeg, at det vilde være formasteligt endogsaa blot at antyde, at en Konge skulde see sine Ministre paa Fingrene, end sige at han skulde vælge dem efter Overveielser, der ikke havde deres Udspring fra Allerhøistsammes eget Indre og høitbetroede Raadgiveres bedste Overbeviisning; men der gives mange andre Tilfælde, hvorved Handskelogien ikke vil være den allerhøieste Opmærksomhed uværdig. Og for „Undersaatter og de andre Mennesker" kan jeg med en rolig Samvittighed anbefale den, som baade grundig theoretisk og praktisk nyttig. —

Maatte disse Blade have indtrængende Kraft, maatte de bringe mig den Medhjelp, som jeg saa inderlig ønsker mig! Maatte jeg snart modtage den saa længselsfuldt ventede Billet, mærket:

„Handskelogisk Alliance!"

En Plante-Formeringskasse for Stuegartnere.

Naar vi om Foraaret eller Sommeren træde ind i et Værthuus, der passes med tilbørlig Omhu og Sagkundskab, mærke vi strax, at Luften der er fugtigere end i vore Beboelsesværelser, og Thermometret, som hænger paa Væggen, tyder paa, at man her søger at vedligeholde en stadig, efter de forskjellige Planters Behov afpasset Temperatur. Vi see derfor ogsaa Planterne, der fylde Huset, i saa frodig Væxt og saa vel forsynede med Blomsterknopper, at vi føle Lyst til at faae nogle af dem hjem i vore Værelser, for der daglig at kunne glæde os over deres Skjønhed; vi kjøbe os nogle af de Smukkeste, give dem den bedste Plads i vor Stue, vi kunne tilbyde dem, og yde dem der al den Pleie, vi formaae; vi iagttage daglig Knopperne, og vente med Længsel paa, at de skulle voxe og udfolde sig, men der gaaer Uge efter Uge, vi kunne ikke opdage nogen Udvidelse af dem, men derimod vel et guulagtigt Skær paa endeel af dem; dette bliver stærkere og stærkere, nogle enkelte Knopper begynde alt at falde af, og snart staae Planterne berøvede dem alle, ja det synes os endog, at Bladene begynde at tabe deres friske grønne Farve; vi blive fortrædelige over, at være blevne skuffede i vore glade Forventninger og give Gartneren, der har solgt os Planterne, Skylden derfor. Men det er med stor Uret, thi han har leveret os sunde og gode Exemplarer, Skylden falder paa os selv, der aldeles have forglemt at tænke paa, hvor umuligt det er, i Beboelsesværelser at skaffe Planter de samme gunstige Forhold, hvorunder de befinde sig i et Værthuus. Er det nu end ikke alle Planter, der vise sig lige ømfindtlige for en pludselig Forandring af de Forhold, hvori de ere opvoxede, er det dog Tilfældet med de fleste, og det er derfor let forklarligt, at mange Stuegartnere stadigt have Uheld med de Planter, de have kjøbt i blomsterbærende Tilstand hos Handelsgartnere. For at Planter skulle kunne befinde sig vel i den tørre, støvsvangre Luft, der er i de fleste Værelser, er det ikke nok at pleie dem godt, de maae fra Ungdommen af være vante dertil, og det er derfor en Hovedbetingelse for at kunne have Held med Stuecultur af Planter, at man selv opelsker sig dem af Stiklinger. Hvorfor see vi saa ofte i Kjeldervinduerne eller i det Hele hos mindre velhavende Folk, Planter af et langt mere tilfredsstillende Udseende end hos de mere formuende? Vistnok væsentligst fordi hine selv have tiltrukket dem fra smaa af, medens disse have kjøbt sig fuldvoxne Exemplarer.

Men skulle vi selv tiltrække os vore Planter, da maae vi jo indskrænke os til ganske faa Arter, thi i Stuen er der kun Leilighed til at formere saadanne Sorter, som villigt slaae Rødder, f. Ex. Heliotroper, Fuchsier o. s. v.; hvorledes skulle vi skaffe de vanskeligere voxende den fornødne Undervarme, indesluttede Luft o. s. v.? Hvad den første Deel af denne Indvending angaaer, skal jeg indskrænke mig til at

bemærke, at Stuegartnerne staae sig bedst ved at begrændse sig temmelig stærkt i Valget af de Planter, de ville offre deres Omhu paa, og at netop de fleste af de Sorter, der passe bedst for Stuecultur, med Lethed lade sig formere ved Stiklinger; til at overvinde den formeente Vanskelighed ved i Stuen at skaffe Stiklinger de Forhold, som fremskynde Udviklingen af Rødder paa dem, skal jeg vise dem et simpelt Middel, nemlig den weltonske Formeringskasse, hvis Anvendelighed for Stuegartnere, Erfaring i Frankrig, England og Tydskland alt længst har godtgjort.

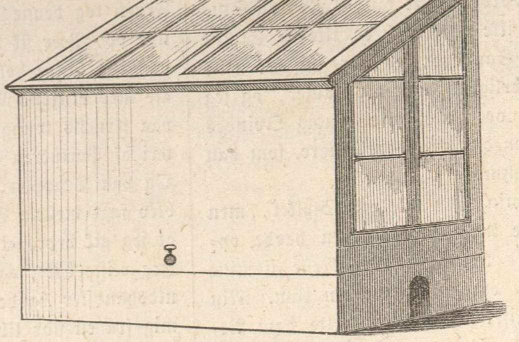

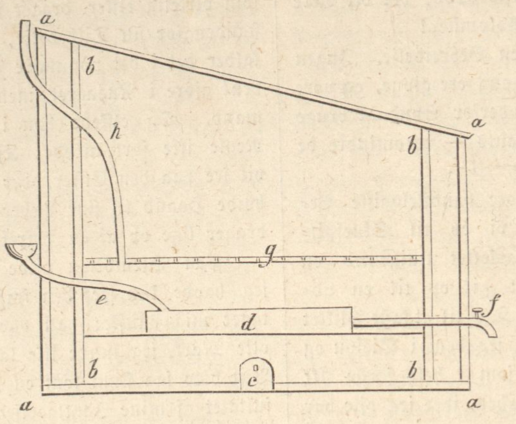

Den bestaaer af en Kasse af Træ, a, af omtrent 2 Fods Høide, men dog saaledes indrettet, at Forsiden er lidt lavere end Bagsiden; den forsynes med fire dreiede Fødder, og Bidden af den rettes efter det Antal Potter, man vil have i den; fire Fod i Qvadrat kan vel i de fleste Tilfælde være passeligst, og den ydre Form af den kan afpasses efter enhvers Smag. Inden i denne Kasse anbringes nu en anden, ligeledes af Træ, men uden Bund, b, saaledes, at der bliver et aabent Rum af 3—4 Tommers Brede imellem dem, som udfyldes med Saugspaaner eller et andet Stof, der er en slet Varmeleder, deels for at holde Kulde udensfra borte og deels for at samle Varmen inden i Kassen saa meget som muligt, og tvinge den til at stige i Veiret. Ved c anbringes der en Aabning igjennem begge Kasserne, der ikke behøver at være større, end at man bekvemt kan skyde en lille flad Bliklampe med Væge derigjennem, for at stille den paa Bunden af Kassen. Denne Aabning lukkes med en Dør, hvori der dog maa være anbragt et lille Hul, hvorigjennem der tilføres Lampevægen den fornødne Luft.

Omtrent 5 Tommer over Bunden af Kassen anbringes der en lille, 2 Tom. høi Kjedel af Zink eller Tin, d, som er vandtæt og omtrent 2 Fod i Qvadrat. Paa den loddes der et lille Rør, saaledes som det er antydet paa Tegningen ved e; det maa være bægerformet i den øverste Ende, og lukket med et bevægeligt Laag; igjennem det helder man Vand i Kjedlen, og for at kunne lade dette løbe af anbringes der en Hane, f, paa den ene Ende af den.

5—6 Tommer over Kjedlen fastgjøres der en Træbund, der forsynes med mange smaa Huller, eller en Zinkplade a, ligeledes gjennemboret, for at Varmen kan trænge op igjennem den. For at forebygge, at den Os eller Røg, Lampen kunde foraarsage, skal virke skadeligt paa Planterne i Kassen, kan man anbringe det lille Rør h, hvorigjennem den kan trække ud; men det er dog ikke aldeles nødvendigt.

Den øverste Bund, g, bækkes med et 2 Tom. høit Lag af smaa Steen, derpaa fyldes 1 Tom. Sand, og ovenpaa dette lægges da et Lag Jord af en let sandblandet Bonitet i en Tykkelse af omtrent 6 Tommer; men dog kun, naar man vil sætte Stiklinger deri; skal den blot benyttes til Drivning af Planter, der staae i Potter, bringer man Sand istedetfor Jord i den.

Kassen er nu færdig og bækkes derfor med en tynd Jernramme, der er forsynet med Ruder, af hvilke een maa være til at aabne.

Naar Apparatet skal arbeide, fylder man Kjedlen med kogende Vand, der hældes igjennem Røret e, og det maa staae lige til Bægermundingen paa dette, som da lukkes med Laaget. Lampen tændes, sættes ind i Kassen og Døren lukkes. Lampen vil da holde Vandet i Kjedlen saa varmt, at der derfra opstiger saa megen Varme i Kassen, at der deri bliver en Temperatur af 12—16° Reaumur. Viser det sig, at Lampen ikke yder tilstrækkelig Tjeneste til Vandets Opvarmning, maa man forsyne den med en stærkere Væge saa at den giver en større Flamme, mulig endog anbringe endnu en Lampe. Man behøver ikke at frygte for, at Vandet skal komme saa stærkt i Kog, at Dampudviklelsen foraarsager en Sprængen af Kjedlen, thi Dampene, som stige op igjennem Røret, løfte det lette Laag paa bette og kunne saaledes strømme ud. Men man maa dagligt see efter, om der er saa meget Vand i Kjedlen, at det staaer op i Røret; er dette ikke Tilfældet, maa man strax fylde det manglende til. Staaer Kassen i et varmt Værelse, behøves der naturligviis en mindre stærk Flamme paa Lampen for at skaffe tilstrækkelig Varme tilveie.

I Paris benytter man nu saadanne Kasser meget hyppigt og giver dem saa smukke Former, at de endog kunne tjene til Prydelse for Saloner og Boudoirer; men seer man mere paa Nytten end Skjønheden, kunne de indrettes meget simple og ville da kun koste en Ubetydelighed. De have den store Fordeel, at skaffe Stuegartneren en tjenlig Plads ikke blot til Stiklinger, men ogsaa til forskjellige Planter, hvis Udvikling han ønsker at fremskynde eller, som Gartnerne kalde det, at drive. De forskjellige Arter af Løgvæxter, hvis Blomster ere os saa velkomne om Vinteren og i det tidligste Foraar, Lilieconvaller, Cactus, Balsamerier, Gardenier, flere Bregner fra varmere Egne og mange andre ville deri udvikle sig hurtigere og bedre, end naar de maae tage tiltakke med en Plads i Vinduet; de forskjellige Knoldvæxter og Planter, som behøve Undervarmen og fugtig Luft, f. Ex. Gloxinier, Achimenes, Gesnerier, Tuberoser, vanskeligere spirende Frøsorter osv., ville deri befinde sig under ligesaa gunstige Vilkaar som i Gartnerens Gjødningsbænke. Og har man ikke Brug for en saadan Kasse til deri at fremskynde og formere Planter, kan man tage Vinduerne af den og besætte den med blomstrende Potteplanter, hvorved den vil erstatte Blomsterbordet.

J. A. Bentzien.

Gaade.

Naar paa mit Sidste du henlægger Tonen,
Bruger mig Pigen saavelsom Matronen;
Men har mit Første den stærkeste Vægt,
Er jeg et Ly for al Menneskens Slægt.

Opløsning paa Charaden i Nr. 117.

Tankestreg.

Opløst af: En R. i Svendborg, Tvillingerne i Horsens, Ville i K., Nr. 69, Ægtepeer og hans Hustru i Randers, K., J. og K, + paa Sp., En Randerusianer.

Opløsning paa Skakopgave Nr. 62:

Hvid.	Sort.
1. H. 7—E. 4 (Skak).	1. D. 5—E. 4 (Løberen tages).
2. F. 3—G. 5 (Skak).	
3. F. 6—F. 5.	2. E. 4—D. 5.
4. E. 2—E. 4 (Skak og mat).	3. E. 3—F. 5 (Taarnet tages).

Opløst af Christen Heimdal, Gustav Adolph i Flensborg.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen
fra den 20de til 26de December incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
20de. .	÷0,4	1,8	÷3,3		28"4,65	
21de. .	2,0	3,5	1,0	100	28"3,63	
22de. .	3,4	5,5	0,3	83	28"2,16	
23de. .	÷0,6	1,7	÷2,2		28"4,73	
24de. .	2,6	3,0	÷0,8	100	28"4,06	0,10
25de. .	2,9	4,0	1,8	95	28"4,81	0,11
26de. .	2,8	3,0	1,7	93	28"4,55	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	26 Decbr.	3	pCt. Consols	. . . $90^3/_4$.
Paris	„ —	3	„ Rentes	. . . 67. 25.
Wien	23 —	5	„ Metalliques	. 66.
Berlin	„ —	$3^1/_2$	„ Staats-Sch.	89.
Kjøbenhavn	27 —	4	„ Kgl. Obligat.	98.

Skakopgave Nr. 63.

Hvid begynder og gjør mat i fire Træk.
(Indsendt af C. i Nyborg.)

Sort.

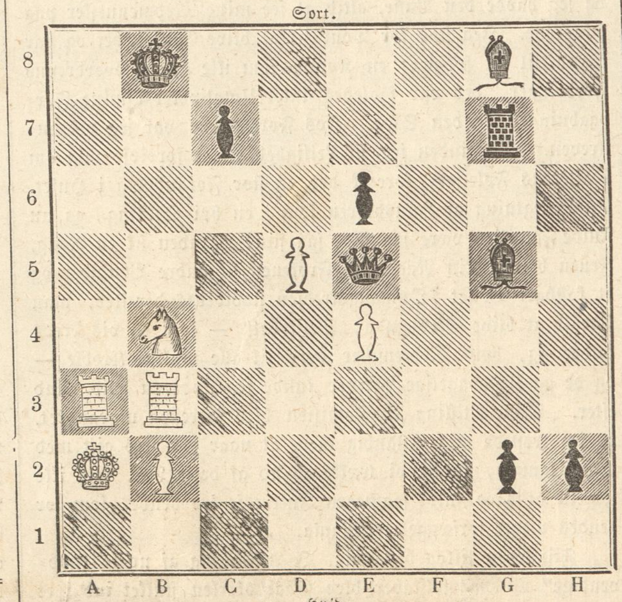

Hvid.

Institut for

medicinsk og orthopædisk Gymnastik.

Undertegnedes Institut, for medicinsk og orthopædisk Gymnastik for Damer og Pigebørn, under Herr Professor Drachmanns Overtilsyn, er paa Amagertorv Nr. 6, 2den Sal, hvor nærmere Underretning erholdes hver Dag fra Kl. 2 til 4.
Vincentine Schoustrup.

Paa vort Forlag er udkommet:

Dandse for een Violin,

Hefte 27: Etwas Kleines, Polka. — Garibaldi Galop. — Lebenswecker. — Alice Polka. — Maskenzug Polka. — Les Zouaves, Galop. — Gratulations-Galop. — Die Gräfenberger. 40 Sk.

Hefte 28: Polka Mazurka af »En Brudgom paa Trappen«. — Hilsen til Stockholm. — Galop af »Orpheus i Underverdenen«. — Sextour. — Die Wienerkinder. — Novilla Galop. — Hilda Polka. — The rifle Galop. 40 Sk.

C. C. Lose & Delbanco.

Udkommen er:

Anders Tikjøb.

En jydsk Degns Reiseerindringer, fortalte af Ivar.
Pris: 80 Sk.
Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Ludvig Wulff & Co.

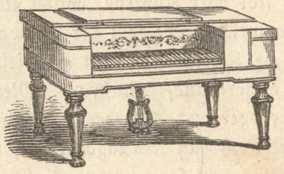

Pianofortefabrik, Østergade Nr. 22, Lager af taffelformige, carnisformige og opretstaaende Pianoforter, der ere smagfuldt udstyrede og byggede efter de nyeste Constructioner. For Instrumenternes Durabilitet indestaaes.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommet og faaes i alle Boglader:

Carl Plougs Digte.

Samlede Digte, Miniaturudgave. Heftet 2 Rd. 48 Sk. Eleg. indb. med Guldsnit 3 Rd.
En ny Samling Digte, (Poul Rytters Viser og Vers, Tredie Samling) 1 Rd. 48 Sk., indb. 2 Rd.
Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Til H. B. i N. Selv om vi fattede det af Hr. V. S. i S. Udregnede, fatte vi ikke, hvorledes dette uden stort Besvær og til liden Glæde for vore Læsere kunde gjengives i vort Blad.
- N. H. F. i A. Rigtigt modtaget; nærmere Besked skal meddeles.
- M. i V. Præstegaard. Kan ikke benyttes.
- F. B. De har stillet os et „Enten—Eller"; gid det maa blive ſet „Enten"!
- x + y. Da det Indsendte er temmelig bekjendt, og tilmed findes i endeel Spillebøger, kunne vi ikke modtage Deres ærede Tilbud.
- Christ, Bl. Manuscriptet er indgaaet; dets Skjebne er ikke afgjort.

Rettelse.

Ifølge Meddelelse fra Herr Professor Hetsch har han ikke ført Overtilsynet med det techniske Selskab, saaledes som vi i hans Biographi have angivet, men han har været og er endnu Medlem af Skolebestyrelsen for det af Selskabet stiftede techniske Institut.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Tillæg til Illustreret Tidende.

Søndagen den 29. December 1861.

Bekjendtgjørelser optages for en Betaling af 4 Sk. Petitlinien eller dens Plads; ikkun den øverste Linie bliver med en større Skrift, alle de øvrige med Petit. Træsnit til Bekjendtgjørelserne besørges efter Ønske, mod Beregning af Udlægene. Bidrag til Bladet saavelsom Avertissementer modtages i Gothersgade Nr. 11, hvorimod Anmeldelse om Subskription afleveres i Bogladen i Vimmelskaftet Nr. 32.

Paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag er udkommet og at faae i alle Boglader:

Digte og Sange

af Gotfred Rode. 80 Sk. — Indb. 1 Rd. 24 Sk.

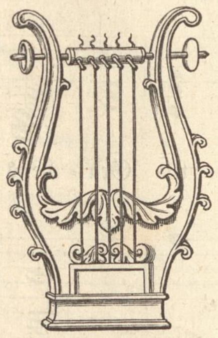

Ewalds Levnet

af Prof. Mart. Hammerich. Med Ewalds Portrait og Facsimile. Anden Udgave. 1 Rd. 24 Sk. — Indb. 1 Rd. 56 Sk.

Hos Undertegnede er udkommet:

Landeveien forbi Herregaarden

Vognserup. Kobberstik af P. Lund efter Skovgaard. Subskriptionspriis 4 Rd. 1ste Januar 1862 indtræder Bogladeprisen = 5 Rd.

Jul. Hoffensbergs Boghandel,
Kronprindsensgade Nr. 6.

Franske Almanakker for 1862.

Almanach pour rire, des Dames et des Demoiselles, Mère Gigogne, du Jardinier, Chantant, du Cultivateur, Prophétique, Comique, de France, du marin, du Monde illustré, musical, du Magasin pittoresque, illustré des deux Mondes, de l'Univers, du Figaro, à 24 Sk.
Almanach de la Littérature, du Théatre, à 36 Sk.
Almanach de l'Illustration, des Salons, à 42 Sk.

C. C. Lose & Delbanco.

Tydske Almanakker for 1862.

Paynes Miniatur Almanach, 36 Sk. — Steffens Volks-Kalender, 60 Sk. — Vogls poet. humor. satyr. Jäger-Kalender, 48 Sk. — Auerbachs Volkskalender, 60 Sk. — Gubitz' Volks-Kalender, 60 Sk. — Saphirs humor.-satyr. Volks-Kalender, 58 Sk. — Kladderadatsch-Kalender, 48 Sk. — Humoristisch-satyr. Figaro-Kalender, 52 Sk. — Illustrirter Familien-Kalender, 24 Sk. — Webers illustr. Kalender, 1 Rd. 48 Sk. — Gothaischer genealog. Hof-Kalender, 2 Rd. — Almanach de Gotha. 2 Rd. — Kalender für Freimaurer, 1 Rd.

C. C. Lose & Delbanco.

Patent-Cigartændere,

(af Størrelse som Tegningen).

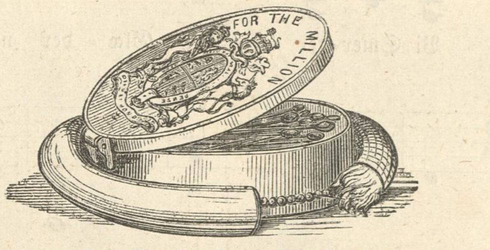

Denne nye Sort Cigartændere udmærker sig ved deres praktiske Construction og erholdes à 2 Mk. pr. Stykket i Hoveddepotet for Danmark, Norge og Sverig i Brogaden Nr. 7 hos C. Myhre.
Reserve-Lunter haves à 1 Sk. pr. Stykket.

Bind til Illustreret Tidende.

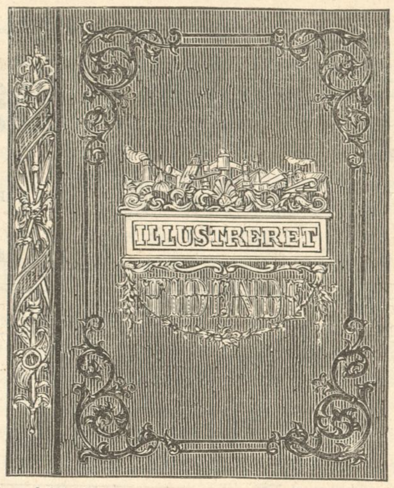

Hertil har Undertegnede ladet udføre særdeles elegante Bind med Forsiringer efter hosstaaende Tegning. Bindet er forfærdiget solidt med Chagrin Ryg og engelsk Shirting paa Siden. En Aargang indbindes i disse Bind for 15 Mk. pr. Expl. Bindet leveres ogsaa særskilt for 9 Mk. pr. Stk. — Tillige faaes Elegante Mapper til sammeVærk til 4 Mk. 8 Sk. og 7 Mk. pr. Stk. og med indvendige Overfald 2 Mk. mere. For udenbyes Bestillere beregnes Emballage med 12 Sk. mere pr. Expl.

Da Aargangen er sluttet med September Maaned, henledes de ærede Subskribenters Opmærksomhed herpaa.

I alle Boglader modtages Bestillinger og hos

D. L. Clément,
Universitetsbogbinder, Aabenraa 27.

Nordisk Conversations-Lexicon.

1—53 Hefte (A—Reventlov) à 24 Sk. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde dette Værk efter Ønske; enten a) Alt det Udkomne paa eengang, og Fortsættelsen efterhaanden som den udkommer; eller b) Bindviis og saaledes strax 1ste, 2det, 3die og 4de Bind, og Fortsættelsen efterhaanden som et Bind sluttes; eller c) som ny Subskription i Hefter à 24 Sk regelmæssig hver 14de Dag.

— Forlagsbureauet i Kjøbenhavn. —

Udkommet er:

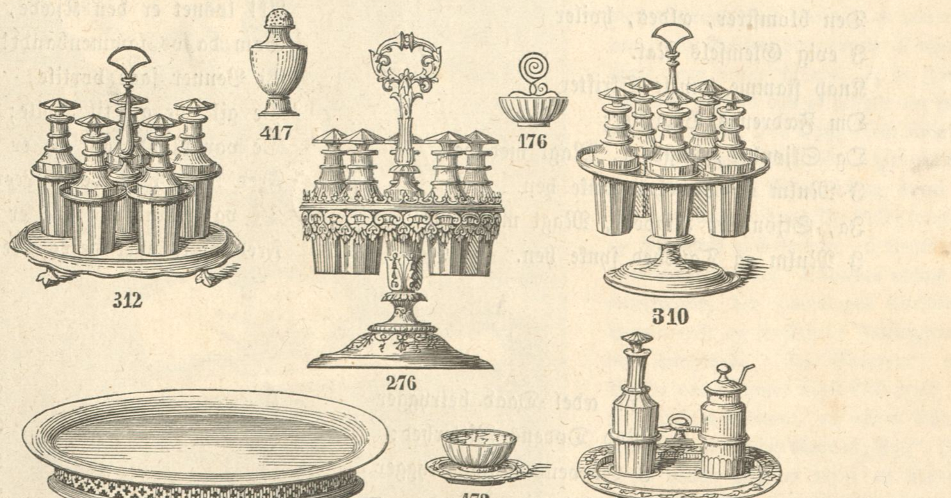

Illustreret Priiscourant

over Electro-Sølv-Plet m. m. fra H. C. Drewsens Fabrik Øresundsgade Nr. 6 og faaes i Fabriksudsalget Kongens Nytorv Nr. 16.
☞ Den ældre Façon Skeer og Gafler samt adskillige nyere Brødkurve, Bordopsats, Plateaux, Platmenager m. m. ere fra 1ste Decbr. nedsatte i Prisen.

2. Qvartal af „Ill. Tidendes" 3 Bind begynder den 1. Januar 1862.

Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.

Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

Sang paa Nytaarsaftten.

J. A. P. Schulz.

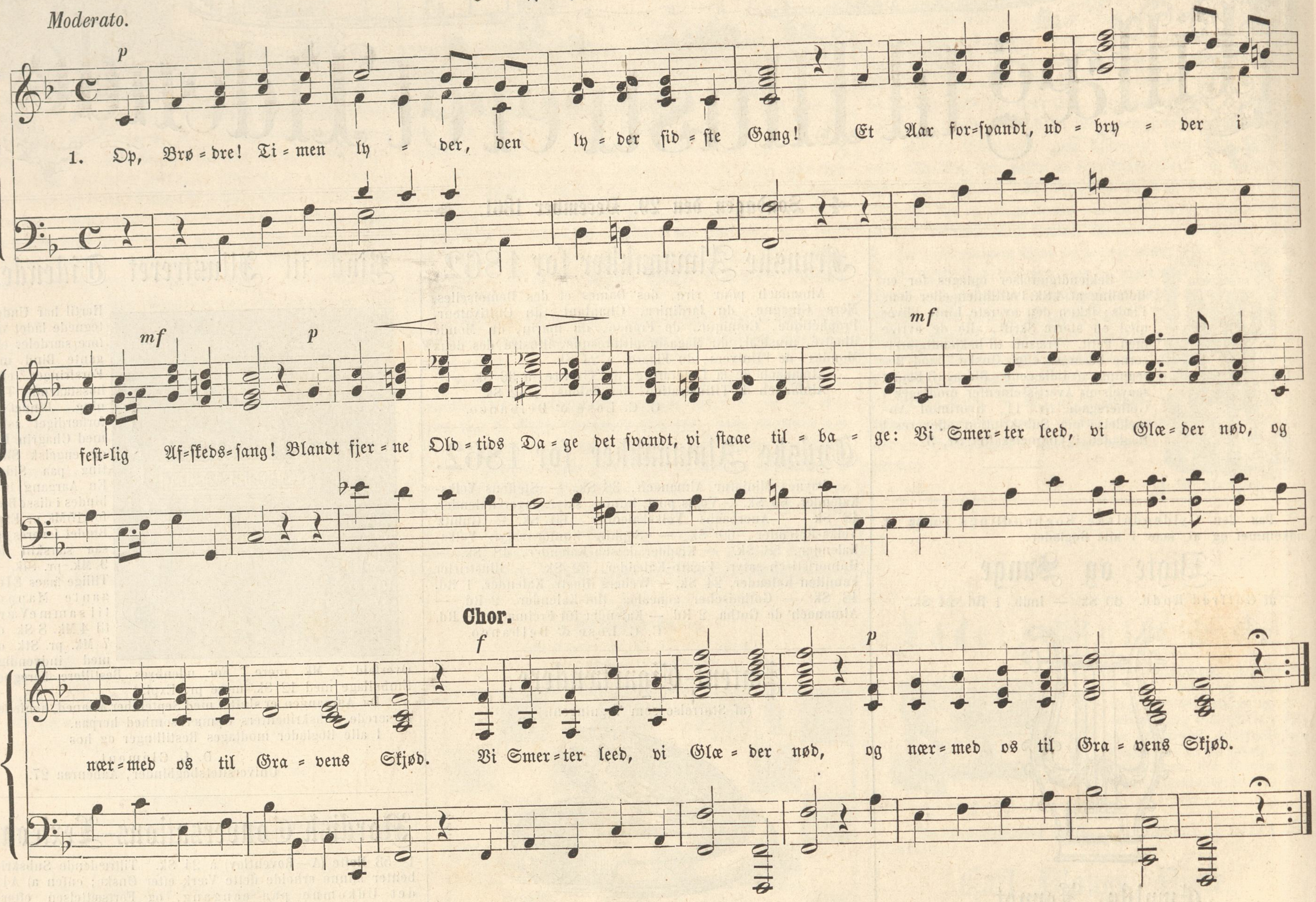

2.
Bevinget Tiden iler;
Hvo har den Grændse sat?
Den blomstrer, ældes, hviler
I evig Glemsels Nat.
Knap stamme dunkle Skrifter
Om Fædrenes Bedrifter;
Og Skjønhed, Rigdom, Magt med den
I Mulm og Taushed synke hen.
Ja, Skjønhed, Rigdom, Magt med den
I Mulm og Taushed synke hen.

3.
Her hilste vi med Glæde
Det Aar, som nys forsvandt;
Ak! løsnet er den Kjæde,
Som da os sammenbandt!
Vi Venner saae bortile,
De gik, de gik til Hvile;
De var blandt os, de er ei meer:
Fred hvile over deres Leer!
De var blandt os, de er ei meer:
Fred hvile over deres Leer!

4.
Maaskee vi og forlade
Vor Bane dette Aar;
Tidt visne Træets Blade
Endog i favre Vaar;
Tidt Døden os bortkalder
I fyrig Ungdomsalder;
Og Den, som vandrer her igjen,
Med Taarer tænker paa sin Ven.
Og Den, som vandrer her igjen,
Med Taarer tænker paa sin Ven.

5.
Kun ædel Daad betrygger
Mod Dødens Bitterhed;
I Gravens tause Skygger
Algodhed vinker Fred.
Vi nyde, frie for Kummer,
En let og rolig Slummer;
Snart vækkes vi ved Almagts Bud
Til evig Salighed hos Gud.
Snart vækkes vi ved Almagts Bud
Til evig Salighed hos Gud.

6.
Lad Afskedstaaren rinde!
Er vi kun Dyden troe,
I Livet Fryd vi finde,
Og med i Døden Ro.
Her maae vi adskilt vandre:
Hist møde vi hverandre.
Aftør din Graad, min Ven! vær glad!
For evigt vi ei skilles ad.
Aftør din Graad, min Ven! vær glad!
For evigt vi ei skilles ad.

Efter J. H. Voss af Pavels.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 119.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 5. Januar 1862. 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Charles Dickens. — Ugens Politik. — Windsor. — Skizzer fra Australien, af Bob, VI (Slutning). — Hammeren paa Bornholm. — Meddelelser af blandet Indhold.

Charles Dickens.

Den Forfatter vil altid øve den sikkreste, største og mest heldbringende Indflydelse, der ikke blot indskrænker sig til at fremstille Verden, som den er, med dens Blanding af Godt og Ondt, men som tillige bestræber sig for at opstille og anbefale en anden Maalestok for vor Tænke- og Handlemaade, end det virkelige Liv i Almindelighed frembyder. Netop fordi Kjendskabet til de Former, hvori Usselheden og Lasten i Almindelighed aabenbare sig, i saa ringe en Grad vækker vor Afsky, at vi undertiden betragte dem med Ligegyldighed, selv naar vi see de skrækkelige Resultater, bliver det ofte nødvendigt for Morallovens Talsmænd, at benytte Hyperboler i deres Skildringer. Og Charles Dickens er ikke blot en Romanforfatter, der med Held søger at underholde os i en ledig Time; han er tillige en social Reformator; og deri maa søges Grunden til, at han ikke sjeldent fremstiller mere lastefulde, ærgjerrige og pengegridske Charakterer, end den i Hverdagslivet høstede Erfaring lader os opdage, og at han benytter de mest glødende Farver til at skildre deres Handlingers sørgelige og forfærdelige Følger. Paa samme Maade og med det samme Maal for Øie bærer han sig ogsaa ad med de dydige Charakterer; han øver paa sin Viis poetisk Retfærdighed, en Retfærdighed, siger de Quincey, der adskiller sig fra den almindelige, menneskelige Retfærdighed deri, at den sikkrere naaer sit Maal og gjør stærkere Indtryk paa Gjenstanden, fordi den ikke har at bestille med det jordiske Livs gjenstridige Elementer, men med sine egne Skabninger og med et Stof, der lader sig paavirke af dens reneste Bestræbelser. Dickens er tilligemed George Sand en af Aarhundredets mest revolutionaire Digtere; han stræber, som sagt, ikke blot efter at forskaffe os en aandelig Nydelse, han optræder næsten i alle sine Værker som en streng moralsk og social Critiker; denne dobbelte Egenskab maa man ikke tabe af Sigte, naar man vil vurdere ham rigtigt, og maaskee har han endog i den sidstnævnte Henseende erhvervet sig størst Anseelse blandt sine Landsmænd. Det er ikke blot hans Ven og Medbeiler, Thackeray, der stærkt betoner, at man bør betragte ham fra begge disse Synspunkter, men et af de bedste engelske Tidsskrifter har ogsaa sagt: Idet Dickens følger et varmt og ædelt Hjertes Bud, har han ved forskjellige Leiligheder ydet Moralitetens og Humanitetens Sag væsentlige Tjenester, han har helliget sig til at henlede Opmærksomheden paa visse Modsigelser og Misbrug i den engelske Samfundsorden, som, saavidt man kan skjønne, hidtil vare undgaaede den officielle Aarvaagenheds Blik. Og det kan ikke forundre os. Digteren er altid den sande Reformator — Skaberen, Opfinderen — og den sande Digter maa i Kraft af sit Geni virke reformatorisk paa sin Samtid. Mænd, som Dickens, der med poetisk Begavelse forbinde Menneskekundskab og en skarp Iagttagelsesevne, maae hæve Alt, hvad de see rundt omkring sig, op til det samme Standpunkt, paa hvilket de selv befinde sig, og Følgen heraf er atter, at om maaskee deres Værker end undertiden blive lidt mindre sandsynlige, ere de dog i ethvert Tilfælde en stadig Protest mod de offentlige Institutioners Mangler.

Charles Dickens, som vist uden Overdrivelse kan kaldes Nutidens mest populaire Forfatter, er født den 7de Februar 1812 i Portsmouth. Hans Fader, John Dickens, beklædte et Embede under Marineministeriet, som fordrede, at han vexelviis skulde opholde sig ved de forskjellige Orlogsværfter, og Dickens fortæller, at hans Faders Bolig i Sheerness laae saa nær ved Theatret, at Familien fra Dagligstuen kunde høre Alt, hvad der foregik paa Scenen. Nogen Tid efter Krigens Ophør opgav vor Forfatters Fader sit Embede og begav sig til London, hvor han fandt indbringende Beskæftigelse som Bladreferent. Charles Dickens har saaledes lige fra sin tidligste Ungdom været indviet i den journalistiske Virksomheds Mysterier, og da hans Fader, der ønskede at sørge for hans Fremtid, foretog forberedende Skridt til at forskaffe ham Ansættelse paa en Sagførers Contoir, følte den fremtidige Forfatter saamegen Afsky for denne tørre, aandsdræbende Beskæftigelse, at han formaaede Faderen til at samtykke i, at han lagde Juraen paa Hylden. Han var først Medarbeider af »The True Sun«, en ultra-liberal Avis, der paa den Tid førte en haard Kamp for sin Tilværelse, men senere fik han Ansættelse ved »Morning Chronicle«. Her vandt han ikke blot Anseelse som en fortrinlig Referent af de politiske Discussioner i Parlamentet, men han aabenbarede snart et ganske andet Talent; i dette Blads Spalter optoges nemlig først hans Skizzer af det engelske Liv, der senere (1836 og 37) udkom i to Bind med den velbekjendte Titel: „Skizzer af Boz“. Som Grund til denne Pseudonymitet fortæller han selv, at han havde en yngre Broder, der i den Grad lignede Moses i Præsten i Wakefield, at han gav ham dette Navn; men en lille Pige, der ikke kunde udtale Navnet tydeligt, forandrede Moses til Bozie eller Boz; denne Omstændighed foranledigede ham til at underskrive den første Artikel, han vovede at offentliggjøre, paa denne Maade, og da Forsøget lykkedes, vedblev han at benytte det engang antagne Navn. Den Opsigt, som disse Skizzer vakte, bevægede en Forlægger til at opfordre ham til at skrive en Bog, hvori nogle Søndagsjægeres Hændelser skulde fremstilles og illustreres af Seymour, en meget anseet, humoristisk Tegner. Saaledes udkom Pickwickclubben, der grundlagde Forfatterens Berømmelse og forskaffede Forlæggeren en stor Fortjeneste. Da Seymour, efterat Værket var begyndt, begik Selvmord, fortsatte Hablot Browne, en anden Konstner, Illustreringen under Navn af „Phiz“. Imidlertid havde Dickens ægtet en Datter af Georg Hogarth, en musikalsk Forfatter, som i sit tidligere Liv havde staaet paa en fortrolig Fod med Walter Scott, Jeffrey og andre literaire Notabiliteter i Edinburgh; men efter hvad man vil vide, er det ligesaa lidt blevet forundt Dickens, som tidligere Byron og som Bulwer i Nutiden, at nyde det huuslige Livs Lykke. Efter Pickwickclubben udkom „Nicolas Nickleby“ og derpaa „Oliver Twist“, i hvilken Dickens, der hidtil fornemmelig havde været bekjendt som

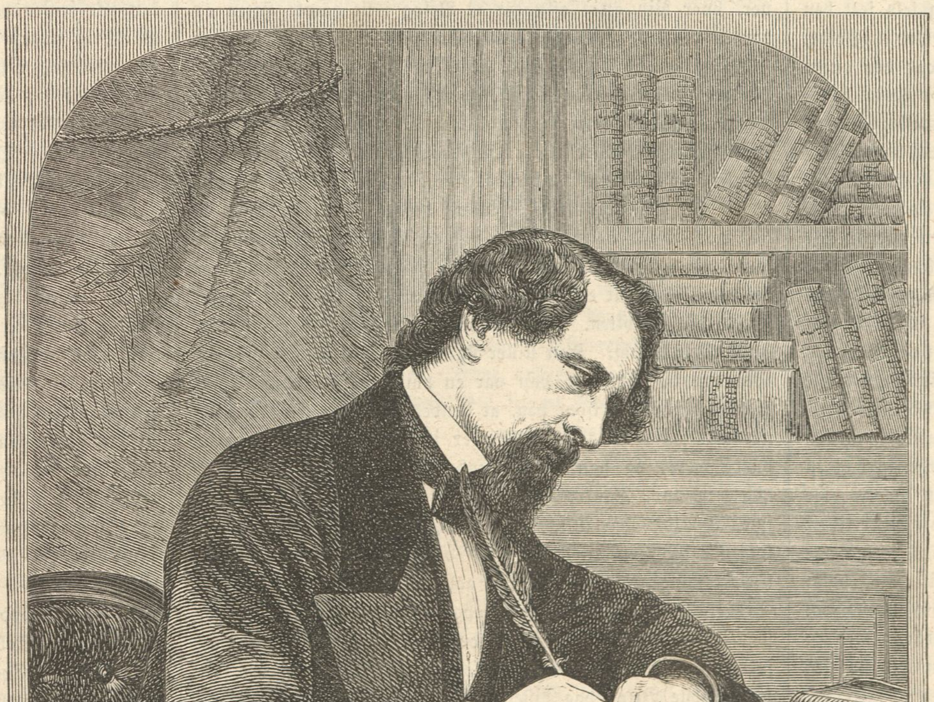

Charles Dickens.

humoristisk Forfatter, udfoldede en ganske anden Side af sit Talent; den ene gribende Scene afløste den anden, og med Alvor og Værdighed udtalte han sin inderlige Medfølelse for den Fattige, den Lidende og den Undertrykte; Verden saae og skattede i ham en herlig udrustet Stridsmand, der stod rede til at bryde en Landse i Humanitetens Tjeneste. Det er Dickens' store Fortjeneste, at han har afsløret mangen Uretfærdighed og Grusomhed, og at han har vakt det Ønske, ikke blot hos sine Medborgere, men overalt, hvor hans Værker læses, altsaa i hele Verden, at formindske de fattige Samfundsclassers Lidelser. Han er Ophavsmanden til flere sociale Reformer, og det er hans væsentligste Fortrin, at han ikke blot morer, men tillige forbedrer os. Efter „Oliver Twist" kom „Master Humphreys Stueuhr", en til et større Hele forenet Samling af Fortællinger I Fortalen til en af disse: „Barnaby Rudge", giver Forfatteren os paa en Maade et Indblik i sit eget Liv. „Ravnen i denne Historie," siger han, „er egentlig en Sammensmeltning af to Originaler, hvis lykkelige Besidder jeg selv har været. Den første stod i sin sagreste Vaar og opdagedes langt borte fra Verdens Tummel i en beskeden Bolig i London af en af mine Venner, som forærede mig den. Den var, saaledes som Sir Hugh Evans siger om Anna Page, fra Begyndelsen af i Besiddelse af gode Evner, som den ved Studium og Flid udviklede paa den mest exemplariske Maade. Den sov i en Stald — sædvanligviis paa Ryggen af en Hest — og forfærdede ved sin vidunderlige Klogskab i den Grad en newfoundlandsk Hund, at man endog har seet, hvorledes den alene paa Grund af Geniets Overlegenhed gik ustraffet bort med Hundens Middagsmad lige for dens Næse. Den tiltog hurtigt i Forstand og Dyder, men i en ulykkelig Time skulde dens Stald males. Den betragtede Arbeidernes Virksomhed med spændt Opmærksomhed, og da den saae, hvor omhyggeligt de omgikkes med Farven, brændte den øieblikkelig af Begjerlighed efter at komme i Besiddelse deraf. Da Malerne gik bort for at spise til Middag, aad den al den Farve, som de efterlode sig, bestaaende af eet eller to Pund Blyhvidt, og denne ungdommelige Ubesindighed kostede den Livet. Medens jeg endnu var utrøstelig over dens Tab, opdagede en anden af mine Venner i Yorkshire en ældre og endnu mere begavet Ravn i en Landsbykro; han overtalte Verten til at afstaae den for gode Ord og Betaling og sendte mig den. Den Vises første Handling bestod i at sætte sig i Besiddelse af sin Forgængers hele Bo ved at opgrave alle de Ostekorper og Skillinger, som den havde begravet i Haven — et uendelig byrdefuldt Arbeide, hvortil den opbød hele sin Energi. Efterat have fuldbragt denne Gjerning, begyndte den at lægge sig efter Staldsproget, i hvilket den snart erhvervede en saadan Færdighed, at den pleiede at sidde udenfor mit Vindue og kjøre phantastiske Heste hele Dagen igjennem som den flinkeste Kudsk. Maaskee har jeg ikke engang selv seet den i dens hele Glands, da min Ravns forrige Herre lod mig vide, at hvis jeg ønskede, at Fuglen skulde vise Alt, hvad den duede til, saa maatte jeg have den Godhed, at lade den see en drukken Mand — hvilket jeg aldrig gjorde, da jeg uheldigviis kun havde ædruelige Folk ved Haanden. Men hvilken opflammende Indflydelse et sligt Syn end vilde have øvet paa den, kunde jeg dog neppe have behandlet den med større Agtelse. Det gjør mig ondt at skulle sige, at den hverken nærede lignende Følelser mod mig eller mod noget andet Menneske, alene med Undtagelse af Kokken, for hvem den følte den varmeste Hengivenhed. Engang mødte jeg den uventet i et Par Bøsseskuds Afstand fra min Bolig, spadserende midt paa Gaden og ledsaget af en stor Folkehob, som den frivillig indviede i alle sine Fuldkommenheder. Dens Alvor og Charakteerstyrke under disse vanskelige Forhold kan jeg aldrig glemme, ligesaa lidt som den mærkværdige Tapperhed, hvormed den forsvarede sig bag en Post, da man vilde bringe den hjem, indtil den maatte vige for Overmagten. Maaskee var den et altfor stort Geni til at leve længe, men vist er det, at den efter tre Aars Forløb ogsaa blev syg og døde. Den sad ved Skorsteensilden og holdt lige indtil sin sidste Stund Øie med den brasende Steg, indtil den omsider faldt om paa Ryggen og udbrød med en Gravrøst: „Kuk, kuk, hvor Du er!" Siden den Tid har jeg været ravnløs."

Efterat „Humphreys Stueuhr" var udkommet, reiste Dickens til Amerika, hvor han fandt den mest glimrende Modtagelse og samlede Stoffet til sine »American Notes by General Circulation«, som han udgav efter sin Tilbagekomst i Aaret 1842. I Løbet af 1843 begyndte han paa „Martin Chuzzlewit", der ligesom hans tidligere Værker udkom i maanedlige Hefter. I 1845 reiste han til Italien, hvor han omtrent tilbragte et Aar, og efter sin Hjemkomst grundlagde han en ny Morgenavis: »Daily News«, hvis Udgiver han vilde være. Han organiserede i dette Øiemed en stor literair Stab og omgav sig med mange af Datidens mest populaire Forfattere. Den nødvendige Driftscapital manglede ikke, Planen vandt stor Interesse, og den 21de Januar 1849 udkom det første Nummer af den nye Avis. I »Daily News« udgav Dickens sine „Skildringer af Italien". Men Forventningerne vare saa store, at mange Folk bleve skuffede, da det første Nummer udkom, fordi det ikke strax fordunklede Medbeilere, der alt vare et halvt Aarhundrede gamle. Denne Uvillie, tilligemed det besværlige Arbeide at udgive en Morgenavis, bevægede efter al Sandsynlighed Dickens til at opgive dette vanskelige Hverv. Siden den Tid har han til Glæde for en talrig Læsekreds udgivet „Dombey og Søn", „David Copperfield", „Strenge Tider", „Bleak House", „Lille Dorrit" og „Store Forventninger". Han har tillige skrevet adskillige Julegaver, blandt hvilke Faarekyllingen ved Arnen, Klokkeslagene og et Juleqvad ere de mest bekjendte, og udgivet et Ugeskrift: »Household Words«, som han i Forening med flere Forfattere har forskaffet en saadan Udbredelse, at Oplaget er henved 60,000 Exemplarer stort. I den seneste Tid er dette Ugeskrift blevet fortsat under Navn af »All the year round«. Dickens er en af Grundlæggerne af »Literary Guild Association«, hvis Formaal er at understøtte gamle Konstnere, Digtere og Videnskabsmænd, og her har han søgt, rigtignok endnu ikke med noget afgjort Held, i det practiske Liv at gjennemføre de philantrophiske Grundsætninger, han har opstillet i sine Skrifter.

I et saa kortfattet biographisk Udkast, som det nærværende, vil det selvfølgelig være umuligt, nærmere at omtale hvert enkelt af en saa frugtbar Forfatters forskjellige Værker; vi ville kun bede om Tilladelse til at dvæle ved det sidste: „Store Forventninger", deels fordi det maa antages endnu at være i frisk Minde hos Læseren, men deels og fornemmelig fordi vi her gjenfinde de fleste af Forfatterens Fortrin og Mangler. „Bleak House" og „Lille Dorrit" havde idetmindste i England ikke gjort saamegen Lykke, som denne med Rette saa yndede Digters øvrige Værker; man meente, at disse Arbeider altfor meget bare Hastværkets Præg, og at den menneskelige Aand ikke ligesaa regelmæssigt undfanger sine Værker, som Frugterne voxe paa Træerne og Kornet paa Marken; man paastod, at han havde gjort et Tilbageskridt, og man spaaede allerede ilde om hans Fremtid. Men „Store Forventninger" har atter tilveiebragt den gode Forstaaelse mellem Dickens og hans store Læsekreds, og denne Roman er ogsaa et værdigt Sidestykke til „Martin Chuzzlewit" og „David Copperfield"; nogle af Charaktererne ville blive sande Typer endog for dem, der ellers ikke læse Romaner, og ingen mere end den kostelige Sagførerfuldmægtig Wemmick, hvis Ægteskab er en af Romanens mest humoristiske Begivenheder. Hvor ofte ville fremtidige Spøgefugle ikke udbryde: „Hallo, her staaer en Kirke, lad os holde Bryllup!" Og hvilket nøie Kjendskab til den menneskelige Natur aabenbarer Dickens her ikke i de fleste af sine Personer! Pip forekommer os endog at være en mere fuldendt Charakteerskildring, end selve David Copperfield. Lykken fordærver Pip, den gjør ham indbildsk og hovmodig, men han vedbliver at være en skikkelig Fyr med et velvilligt Sind og Tilbøielighed til at handle rigtigt. Blandt alle de Conflicter, som disse modstridende Charakteertræk fremkalde, har det tidligere omtalte engelske Tidsskrift især med Rette fremhævet de Scener, hvor Pip atter aflægger et Besøg i sit gamle Hjem og har en venskabelig Samtale med Biddy, som har været meget tilbøielig til at forelske sig i ham, da han var hendes Ligemand. Synet af de gamle Omgivelser og de gamle Ansigter smelter hans Hjerte, og han beslutter, at Rigdommens Adspredelser og Glæder ikke mere skulle formaae at vende hans Tanke bort fra hans tidligere Venner. Han forsikkrer Biddy, at han for Fremtiden ofte igjen vil besøge sit Hjem. Hun er klog nok til ikke at troe ham og siger, at hun hverken vil eller kan skuffe sig. Hun veed, at hans Følelser og Beslutninger ere flygtige, og at en Cavaleer ikke kan finde sig i det rolige, simple Liv i Hytten. Den Maade, hvorpaa Pip svarer, er beundringsværdig. Han stiller sig paa et saa ophøiet moralsk Standpunkt, som om han var en philosophisk Apostel; han gjør Biddy opmærksom paa, at hendes Mistillid til ham vidner om, at hendes egne Følelser ikke ere saaledes, som de burde være, og han raader hende til Selvprøvelse og til at qvæle de onde Tanker i Fødslen. Det er unødvendigt at tilføie, at Biddy har fuldkommen Ret, og at vor Philosoph den følgende Morgen er meget glad over at kunne komme bort. Den samme Menneskekundskab aabenbarer sig i de ypperlige Scener, hvor Pip og Herbert opgjøre deres Ballance og næsten indbilde sig, at de betale deres Gjeld ved nøiagtigt og forretningsmæssigt at ordne alle Regningerne og opføre selv det mindste Beløb paa Listen. Og naar man kjender Blaastrømpernes Skildringer af det engelske Liv, hvor de samme Lorder paa de samme Baller og paa de samme Herresæder underholde de samme Damer med den samme fade Conversation, hvor de samme intriguante Mødre, der have tre Døttre at forsørge, søge at fange Stamherrerne i deres Garn, hvor de samme fattige Officerer gaae paa Jagt efter rige Piger og lade sig nøie med latterlige, men velhavende Enker, og hvor den samme sygelige og bizarre Hertug netop døer i det rette Øieblik, for at efterlade en fjern Slægtning den til Opløsningen nødvendige Titel og Formue, er det forfriskende at læse en Bog, hvis hele Plan er original og ny. En bortrømt Forbryder møder Helten i Fortællingen paa en Kirkegaard og nødsager under de mest forfærdelige Trudsler den lille Dreng til at stjæle en Fiil og nogle Levnetsmidler til sig. Det gjør Helten, og Forbryderen er meget taknemmelig. Han fanges atter, bliver transporteret til Australien, hvor han erhverver sig Formue, og da han stedse tænker paa den lille Dreng, der har været saa god imod ham, beslutter han, at han vil gjøre ham til en Cavaleer. Uden at Pip veed, hvor Pengene komme fra, lykkes det ham at give Drengen en god Opdragelse og forsyne ham med rigelige Pengemidler. Pip gjør sig „store Forventninger" og lever i Overeensstemmelse hermed. Omsider vender Forbryderen hjem, da hans Lyst til at see Gjenstanden for sin Omhu og Kjærlighed bevæger ham til at sætte Forsigtighedens og Klogskabens Hensyn tilside. Han aabenbarer sig for Pip, og denne, der troer, at den excentriske Miss Havisham har været hans Velgjørerinde, erfarer nu, at hans gamle Bekjendt, den saa frygtede Forbryder, er Ophavsmanden til hans Ophøielse og Velstand. Denne Plan giver Anledning til at skildre en Mængde gribende Optrin. Beskrivelsen af Forbryderens Ophold paa det til Themsen grændsende Sumpland, Politiets Efterstræbelser og Jagten er saa interessant, som det vel er muligt. Den Uvished, hvori ikke blot Pip, men ogsaa Læseren svæver med Hensyn til den Kilde, hvorfra Pips Penge komme, holder hele Tiden Spændingen ilive. Men det Bedste af Alt er dog den Scene, hvori Forbryderen aabenbarer sig for Pip. Modsætningen mellem den til Cavaleer opdragne Helts Forlegenhed og den undvegne Forbryder er ligesaa lærerig som underholdende. Forbryderen nærer intet andet Ønske, end at behage sin Pip. Han bander lidt, men betænker derpaa, at det ikke er sømmeligt for deres gjensidige Stilling; hvad enten han vil eller ei maa han dog idelig vende tilbage til sine tidligere Synder og bede sin „kjære Dreng" om Forladelse, fordi han er saa gemeen. Forbryderens Enfoldighed, hans Ligegyldighed med Hensyn til Livets Fordringer, hans Foragt for Farer og hans Higen efter ikke blot at behage Pip, men ogsaa at vinde hans Agtelse, gjør ham til en Charakteer, der fængsler os ligesaa meget ved sin Originalitet som ved sin Naturlighed.

Disse Fortrin har „Store Forventninger" tilfælles med de fleste af Dickens' Værker; Manglerne ere ogsaa de samme, og de finde, som alt sagt, kun deres Undskyldning deri, at Dickens ikke blot er en Digter, men tillige en social Reformator, der ikke udelukkende tager Hensyn til de æsthetiske Reglers Fordringer. Dickens' Hovedfeil bestaaer i, at han overdriver snart en comisk, snart en tragisk Side ved en Charakteer, indtil al Virkelighed forsvinder, og den Person, der er Gjenstand for en slig Overdrivelse, ophører at være af Kjød og Blod og bliver en reen Lededukke, paa hvilke de comiske Draperier hænge løse og flagre frem og tilbage. I „Store Forventninger" er Miss Havisham saaledes et slaaende Exempel paa Dickens' Hang til Overdrivelse. Hun fremstilles for Læseren opholdende sig Fjerdedelen af et Aarhundrede i et aldrig afstøvet eller reengjort og stedse med Voxkjerter oplyst Værelse. I al den Tid har hun baaret sin Brudedragt, og hele hendes Pynt saavelsom Meublerne ere forblevne uforandrede i den samme Stilling i hele denne Aarrække. Livet kan ikke fristes paa den Maade; vi kunne rigtignok ikke bevise, at aldrig nogen Kvinde har levet saaledes, men selv om det var muligt, vilde denne Levemaade være altfor exceptionel og nærme sig det Uhyggelige og Væmmelige altfor meget til med Rette at kunne benyttes i en Skildring af det engelske Hverdagsliv. Og Miss Havisham er kun et Exempel paa en heel Række af slige Figurer, medens vi have et andet i Herr Pumblechook, som kun er skabt til at sige een Ting, som siger og vedbliver at sige den, indtil han bliver baade kjedelig og unaturlig. Fru Pocket er ligesaa umulig som Pumblechook. Hun har syv eller otte Børn, men hun har aldrig lært at holde en Patteglut, fordi hun udelukkende er beskæftiget med at studere Adelslexiconet. Hun kan ikke tale med Nogen eller udføre nogensomhelst Haandgjerning, fordi hendes Tanker og Øine altid ere fæstede paa den elskede Bog. At der gives taabelige Fruentimmer, som spilde altfor megen Tid med at tænke paa fornemme Folk, med hvem de ikke have Noget at bestille, er meget sandt, og denne Daarskab kan være en meget passende Gjenstand for Satiren; men naar Satiren fremstiller en Moder med otte Børn, forhindret af Adelslexiconet i at vide, hvorledes hun skal holde sit Noer uden at støde dets Hoved mod et Bord, komme vi bort fra de menneskelige Daarskaber og faae at bestille med de Løier, der fylde Spalterne i Charivari. Naar vi endnu tilføie, at Knuden løses paa en overilet Maade, idet Heltinden giftes, aflægger sin tidligere Haardhjertethed og bliver den personificerede Blidhed, mister sin Mand, gjøres Cour til og bliver atter gift paa nogle Sider, at Herbert, en af de interessanteste Charakterer, Dickens nogensinde har tegnet, først optræder som en drømmende, elskværdig, upractisk Person, men pludselig forvandles til en snild og heldig Kjøbmand i Levanten, der tager Helten i Compagni, saa have vi ikke blot fremhævet Skyggesiderne i „Store Forventninger", men tillige i de fleste af Forfatterens Romaner, hvilke de æsthetiske Fordringer ikke fuldstændigt tilfredsstilles, fordi Værkets moralske Side er Hovedsagen.

Det vilde være urigtigt at omtale Dickens for danske Læsere uden at minde om, at hans Popularitet i vort Fædreland i høi Grad skyldes L. Moltke, der har skjænket os en fortræffelig Oversættelse af hans samlede Værker. Hans Samvittighedsfuldhed og sjeldne Evne til at gjengive Dickens Stil i dens fineste Afskygninger danne en høist fordeelagtig Modsætning til den Skjødesløshed og Mangel paa Talent, hvor-

med den saa vanskelige Konst, at oversætte, i Almindelighed bliver øvet.

Den danske Forfatter, der nærmest kan siges at være aandsbeslægtet med Charles Dickens, er upaatvivlelig H. C. Andersen, som ogsaa er en personlig Ven af denne Digter, og som har udkastet en meget livlig og interessant Skildring af sit Ophold hos ham i Sommeren 1857. Dickens' med Malerier og Konstsager opfyldte Vinterhjem er i London, men om Sommeren opholder han sig paa et smukt, af to herlige libanonske Cedertræer beskygget Landsted i Nærheden af Gadshill, som Shakespeare har udødeliggjort. Her blev Andersen modtagen af Dickens, som staaer i sin Mandsdoms bedste Alder og som er ungdommelig, livfuld, veltalende og rig paa en Humor, der gjennemstraales af den varmeste Hjertelighed. For at betegne ham siger den danske Digter: „Tag det Bedste ud af alle Dickens' Skrifter, dan Dig deraf Billedet af en Mand, og Du har Charles Dickens." Hans Kone skal have en ikke ringe Lighed med Agnes i Romanen David Copperfield, og hun har skjænket ham ni Børn, nemlig to Døttre, der ere voxne, og syv Sønner, der i Fritiden klattrede om paa Grenene i de mægtige Cedertræer eller spillede Langbold med Dickens selv i Skjorteærmer paa den store, grønne Mark tætved Haven. Dickens skal ikke blot være Digter, men tillige en af Tidsalderens første dramatiske Konstnere. Han har ofte deeltaget i Forestillinger i velgjørende Øiemed, og Andersen saae ham tilligemed William Collins, Forfatteren til »The woman in white«, spille i et Stykke, der opførtes til Fordeel for den bekjendte Lystspilforfatter Douglas Jerrolds Enke; Dronningen overværede denne Forestilling, der sluttede med Farcen „En Nattegjest", udført med mageløs Livlighed og Lune af Charles Dickens og Udgiveren af „Punch", Herr Mark Lemon. H. C. Andersen siger, at Dickens spiller med gribende Sandhed og stor dramatisk Genialitet, med en Ro og en Naturlighed, der var ganske forskjellig fra den sædvanlige Maade at spille Tragoedie paa i Frankrig og England, og han finder, at han i det Tragiske i høi Grad ligner Michael Wiehe.

J. C. M.

Ugens Politik.

Den 2den Januar 1862.

De i denne Uge forefaldne Begivenheder have endnu ikke afsløret den politiske Situation og Hovedspørgsmaalet. De nordamerikanske Fristaters Forhold til England henstaaer uafgjort trods de fra New-York indløbne Telegraphdepecher, der snarere bidrage til at forøge, end til at fjerne Uvisheden. Man veed kun, at ikke blot Frankrig, men ogsaa Østerrig og Preussen have udtalt sig misbilligende om Trentanliggendet for Cabinettet i Washington, og at den franske Udenrigsminister, selv om Englands Ultimatum mod Forventning forkastes, vil foretage endnu et Skridt for at forebygge et Sammenstød mellem de to stridende Magter. De omtalte Telegraphdepecher ere derimod saa uklare, at Dagspressen nærer Tvivl om de af dem bragte Meddelelsers Rigtighed, og »Times« nærer endnu stedse Haab om Spørgsmaalets fredelige Løsning, medens »Morning Post« derimod er ængsteligere, og »Army and Navy Gazette«, en officiel Tidende, beretter, at alle Foranstaltninger ere trufne til øieblikkelig at sende 20,000 Mand til Krigsskuepladsen, hvis Lincoln giver et afslaaende Svar paa Lord Lyons Depeche. Den af os alt omtalte Efterretning, at der førtes hemmelige Underhandlinger mellem Syden og Norden for det Tilfælde, at en Krig med England skulde udbryde, synes nu at bekræfte sig; endog »Globe«, der inspireres af Ministeriet, erklærer, at en Beslutning af Nordstaterne om at begynde Krig med England nødvendigviis forudsætter den Plan, at skille sig fra Sydstaterne og overføre Fjendtlighederne til Canada, hvilket er Sewards forlængst vedkjendte Politik, saa at den engelske Regjerings første Skridt bør være hurtigt at anerkjende Sydstaternes Uafhængighed, hvilket »Morning Herald« ogsaa anbefaler.

Naar vi undtage, at Kampen mellem det reactionaire og det liberale Parti i Østerrig og Preussen udvikler sig mere og mere; at Ministeriet Ricasoli vakler af Mangel paa Ministre, og at Bladet »La Patrie« i en Artikel, der tilskrives La Gueronnière, fordrer Pressefrihed, ansvarlige Ministre og Valg uden Indblanding af Regjeringen, — hvilken Artikel har vakt saamegen Opsigt i Paris, at det endog er blevet forbudt de andre Blade at omtale den — er denne Uge aldeles blottet for politiske Nyheder, og vi ville derfor benytte den til vor Raadighed staaende Plads til at kaste et flygtigt Tilbageblik paa det nu forløbne Aar. Et saadant Tilbageblik er ingenlunde glædeligt. I vort eget Fædreland have Begivenheder, der ere i altfor friskt Minde til atter her at omtales, ført os ned ad „Indrømmelsernes Skraaplan" og, for at undgaae den truende Forbundsexecution, til Underhandlinger med de to tydske Stormagter, om hvilke man alt i Forveien med Vished kunde sige, at de vilde være frugtløse, fordi den danske Regjering kun vilde forhandle med disse Cabinetter om Holstens Stilling ligeoverfor det øvrige Rige, medens disse ikke vilde undlade at drage Slesvig med ind i de diplomatiske Forhandlinger. Denne Formodning gik ogsaa i Opfyldelse, og den danske Regjering har i et for nogle Dage siden afgaaet Svar med Bestemthed tilbageviist Forsøget paa atter at knytte det Baand, der ifølge Tydsklands Fordringer skulde gjenforene Holsten og Slesvig. Rigsraadet, som træder sammen om nogle Uger, vil have at afgjøre, om Ministeriet har handlet klogt i at forhale Sagens endelige Afgjørelse, om den politiske Stilling var gunstigere for os i Sommer, eller om den nærværende Tingenes Tilstand aabner lysere Udsigter. Vi haabe, at denne Forsamlings Beslutninger ville staae i Samklang med Øieblikkets Alvorsfuldhed, og at den vil vide at værne om Fædrelandets Værdighed og truede Uafhængighed. Aaret 1861 har dog i det Hele taget været langt mere fredeligt, end der var Grund til at vente. For tolv Maaneder siden var der al Anledning til at formode, at Misfornøielsen i Rom, Venedig, Ungarn og Polen skulde give sig Luft i en Krig. De glødende og letsindige Italienere synes dog at have forandret deres Natur i Modgangens Skole, de optræde nu med Nordens Besindighed og Standhaftighed. De ere blevne ramte af den største Ulykke, som selv deres værste Fjende kunde ønske dem, de have mistet den Statsmand, der hævede dem til et uafhængigt Folk. Der var Grund til at befrygte, at, da Døden lammede hans Arm, vilde ingen Anden være stærk nok til at føre Italien gjennem de Farer, der true dets nys erhvervede Frihed. Den Politik, der gjenoprettede Kongeriget Italien, var saa fuldstændig hans Værk, at kun faa Mennesker vare dristige nok til at troe, at Italienerne uden ham skulde være istand til at optræde saaledes, som om de alt i et Aarhundrede havde været i Besiddelse af en constitutionel Regjeringsform. Spørgsmaalet om Krig og Fred beroer ikke mere paa Garibaldis uansvarlige Patriotisme, men Italienerne finde sig med Taalmodighed i at vente, indtil det behager Frankrig at tilbagegive dem deres eneste mulige Hovedstad, og indtil den uundgaaelige Straf for mange Aars slette Regjering har svækket Østerrigs Magt og frigjort Venedig. Østerrig har i det sidste Aar med hurtige Skridt nærmet sig den Afgrund, i hvilken dets Fjender med Glæde ville see det styrte. Dets Finantser ere i en saa ynkelig Forfatning, at selv Tyrkiet nyder bedre Credit, og Udgifterne til Armeen ere dog saa store, at de gjøre Krav paa alle Landets Hjelpemidler. Og alligevel maa Hæren forøges, hvis Keiseren med nogenlunde Held skal kunne bekæmpe sine Undersaatters Had. Den nye Forfatning er fuldstændig mislykket, da Halvdelen af Riget ikke vil modtage den; thi Keiseren er ikke blot uenig med Ungarerne, som i Aaret 1848 forlode den lovlige Stilling, i hvilken de nu saa klogt optage Kampen; men det loyale Croatien er næsten ligesaa misfornøiet. Hvorledes den nærværende Crise skal ende, er let at forudsee, da det er umuligt, at en Tingenes Tilstand kan vedblive, der kræver flere Penge til Armeen, end Nationen kan skaffe tilveie, og Øieblikket vilde være særdeles gunstigt for Østerrigs Naboer: Tyrkiet og Rusland, til at fiske i oprørt Vand, hvis disse Riger ikke havde nok at gjøre med at hævde deres nationale Tilværelse uden at tænke paa Erobringer. Tyrkiet gjennemgaaer ligesom Østerrig en finantsiel Crise. Aaret er rigtignok hengaaet uden nye Blodsudgydelser paa Libanon, uagtet Faren ikke er forbi, og i Herzegowina har det ottomanske Rige viist sig i et endnu ufordeelagtigere Lys, da en tyrkisk Armee og den bedste tyrkiske Feltherre kun med stor Møie have holdt nogle Stammer Bjergboere i Skak. Med Hensyn til de indre Kampe, der i Løbet af dette Aar have fundet Sted i Rusland, besidde vi kun ufuldstændig Kundskab, men de Efterretninger, vi have modtaget fra dette Rige, vidne om en Gjæring, som den ubetydeligste Feil kan forvandle til en Revolution. Selv i St. Petersborg nødsagede en saa ubetydelig Omstændighed, som nogle Studenteroptøier, Keiseren til pludselig at vende tilbage til sin Hovedstad. I Polen er Forholdet endnu værre, og en almindelig Opstand blev kun forebygget ved at anvende de voldsomste og blodigste Forholdsregler. I Tydskland har Attentatet paa Kongens Liv, Kongen af Guds Naades Kroning, Nationalforeningernes Opraab og Bestræbelserne for at skabe en tydsk Flaade afbrudt Eensformigheden, medens Udfaldet af Valgene vilde vække Haab om, at Preussens Frihed, der i Politiets Hænder hidtil næsten har været nominel, vilde blive en Virkelighed, hvis det ikke Dag for Dag tydeligere viste sig, at Wilhelm Erobreren, langtfra at fornegte sin Fortid, tvertimod gjør fælles Sag med Reactionen mod sit ulykkelige Ministerium. I Frankrig har en despotisk Regjering fremkaldt den samme finantsielle Forvirring, som i Østerrig og Tyrkiet, men den har aabenbaret sig i en mildere Form og havt heldigere Virkninger, idet den har ført til en mere parlamentarisk Behandling af Statsbudgettet. Bomuldsnøden har næsten været ligesaa følelig i Frankrig som i England og nødvendiggjort Sparsommelighed i Statshuusholdningen, da det vilde falde meget vanskeligt at paalægge nye Skatter i det nærværende Øieblik; hvis det var muligt for England at forholde sig neutralt, vilde det maaskee blive Keiseren, der saae sig nødsaget til at sprænge den amerikanske Blokade, men Skjebnen synes at have bestemt, at det er England, der skal rage Kastanierne ud af Ilden.

Men det er ikke paa Grund af nogen Begivenhed i den gamle Verden, at Aaret 1861 vil blive erindret i Historien. Ulykken, der har ramt Amerika, er saa stor, at Synet dera for et Øieblik har forhindret, at den overalt i Europa herskende Gjæring er kommen til Udbrud. For et Aar siden havde Syd-Carolina neppe foretaget det første Skridt, der skulde føre til Unionens Opløsning. Det syntes meget tvivlsomt, om de andre sydlige Stater vilde følge dets Exempel, og endnu mere usandsynligt, at dette Skridt skulde føre til en saa blodig og brodermorderisk Kamp. Men siden den Tid have Begivenhederne udviklet sig med den paa den anden Side af Atlanterhavet eiendommelige Hurtighed. En eneste lille Stats Frafald har ført til Halvdelen af Unionens bevæbnede Opstand. En Million Mennesker, som for tolv Maaneder siden vare fredelige Borgere i den samme Stat, staae nu under Vaaben og bestræbe sig med et Had, som kun Slægtninge kunne nære, for at ødelægge hinanden. Mangfoldige Fægtninger have alt godtgjort, at Washingtons Værk er rystet i sin Grundvold, medens sørgelige Operationer tilsøes og tillands vise, hvormegen Livskraft Unionen endnu besidder. Nordens Sag var fra Begyndelsen af retfærdig; det optraadte som Lovens Haandhæver ligeoverfor en Opstand, det forfægtede Valgurnens Sag ligeoverfor Sværdets, Frihedens Ret ligeoverfor Slaveriet. Men trods disse Fordele blev Unionen dog slaaet næsten i ethvert Sammenstød, fordi Præsidenten og hans Ministre ved alle Leiligheder og paa den mest aabenbare Maade have godtgjort deres politiske Udygtighed. I Begyndelsen sympathiserede Europa med de nordlige Stater, fordi Afskyen for Slaveriet er saa stor, at man tog Parti mod Syden, der søgte at opretholde dette skjændige System, uden at man gav sig Tid til at undersøge, om de nordlige Stater virkelig for Alvor vilde kuldkaste det. Men Regjeringen i Washington søgte hurtigt at befrie sig for enhver Mistanke om abolitionistiske Tendentser, medens de i Maryland udøvede Grusomheder, Fængslingerne i La Fayette, den kneblede Presse og de krænkede Domstole hævede enhver Tvivl om, at de Politikere, der altid førte Friheden paa Læberne, i Grunden vare de største Despoter. Den offentlige Mening var alt bleven ugunstig sindet mod Norden, da Forhaanelsen af det engelske Flag gav den fjerne Kamp forhøiet Interesse. De centnertunge Følger af dette Skridt ville først føles i Aar, men Anelsen om hvad der maaskee forestaaer, har lagt sig som en mørk Skygge over det forløbne Aars sidste Dage og varslet om fremtidige Ulykker, som Ingen kan imødesee uden Bekymring.

M.

Windsor,

der er bygget paa en Høi af Vilhelm Erobreren, men i Tidernes Løb er meget udvidet og forandret, er siden Carl II den engelske Kongefamilies Sommerresidents. Det er beliggende i en Afstand af omtrent $4\frac{1}{2}$ Miil fra Hovedstaden ved Themsens søndre Bred. Med Great-Western-Jernbanen tager man til Stationen Slough, hvorfra man for en ringe Betaling med Omnibus naaer Windsor, idet man kommer forbi den berømte Opdragelsesanstalt Eton. Byen Windsor frembyder intet Interessant; vi ville derfor strax begive os gjennem Castle Street til Slottet. Man betræder Slotsgrunden gjennem Henrik VIII's Port og naaer først den nedre Gaard og det prægtige gothiske Capel St. George. I dette Capel, hvor Ridderne modtage Hosebaandet, findes de engelske Kongegrave, hvoraf især udmærke sig Edvard IV's Jernmonument af Quinten Metzys. Den 23de December bisattes ogsaa der de jordiske Levninger af Prinds Albert, i Overværelse af hans Sønner og et ringe Følge af Thronens nærmeste Omgivelser.

Fra Gaardens østlige Side naaer man til Mellemgaarden, hvor det runde Taarn især tager sig fordeelagtigt ud. Dette Taarn er Slottets egentlige Fæstningskjærne; det er 192 Fod langt, 93 Fod bredt og 148 Fod høit. I den store Gaard ved Taarnets Fod staaer Carl II's Broncestatue; paa Gaardens nordlige Ende findes Johannestaarnet og imellem begge Taarnene seer man Dronningens Audientsgemak, med hvilket den kongelige Beboelsesleilighed begynder. Denne er en Række prægtige Værelser, hvoriblandt Balsalen er 90 Fod lang, 20 Fod bred og 33 Fod høi. St. Georgehallen med Portraitgalleri af de engelske Konger og Waterloogalleriet, van Dyck-Værelset med 22 Malerier af denne Konstner, ligesom de øvrige mangfoldige, tildeels med Gobelins rigt udstyrede Gemakker, indeholde værdifulde Malerier. Gjennem den fremspringende Port og Georg IV's Taarn kommer man ud paa Nordterrassen, hvorfra man har en prægtig over tre Mile vid Udsigt.

Windsor frembyder, foruden sin herlige og storartede Park, en smuk og smilende Omegn: Blachness, Belvedere, Bishopsgate; fra den ikke langt derfra liggende Snowhill præsenterer Slottet sig majestætisk. Det er derfor intet Under, at Windsor altid har været Kongefamiliens kjæreste Opholdssted i Sommer- og Efteraarsmaanederne; her var det, at den store Sorg ramte den, som gjorde et ulægeligt Skaar i dens Lykke, og hvorom Budskabet er bleven hørt overalt med den største Deeltagelse.

Windsor Slot.

Hammeren paa Bornholm.

Skizzer fra Australien.

(Af Bob.)

VI.

(Slutning.)

I den Periode havde jeg rigtig Leilighed til at studere de Indfødte. Man træffer dem forøvrigt overalt i det Indre og undertiden seer man dem endog vandre gjennem Melbournes Gader i deres løierlige Udstafferinger. Af Naturen ere de dovne og ligegyldige for Alt, naar de blot have Noget at leve af; men selv om de havde Lyst til haardere Arbeide, troer jeg neppe de kunde udføre det ordentligt, da alle de Stammer, jeg har seet Exemplarer af, ere svage og uanseelige. Der er anstillet flere forgjeves Forsøg paa at civilisere dem lidt. Adskillige Nybyggere have saaledes ladet smaa Børn opdrage og senere brugt dem til at gaae tilhaande paa deres Gaarde, da de kunne være udmærkede Kvægvogtere; men tidligt eller seent blive de kjede af dette adstadige Liv og løbe bort. En Familie opdrog en ung sort Pige og lærte hende at koge og deslige. Det gik meget godt en lang Tid, indtil hun en Aften, netop som hun stod ved Skorstenen, hørte nogle Vilde udstøde deres Hyl til Dands et lille Stykke Vei derfra. Det var hendes egen Stamme og altfor Meget til at kunne modstaae. I en Fart rev hun alle sine Klæder af og stod paa engang midt imellem de Dandsende i al sin naturlige Ynde og ligesaa ugeneert, som Eva før Syndefaldet, og det uagtet hun i flere Aar havde tjent som Kokkepige i samme Familie; man fristes til at udbryde med Baggesen: »Naturam furca pellas ex — Hun kommer dog igjen den Hex." — Regjeringen anvender dem undertiden som et Slags Gensdarmer, men opgiver det efterhaanden, da de ere aldeles skaanselløse imod deres egen sorte Slægt og skyde løs paa den med deres Revolvere for et godt Ord. I andre Henseender ere de nyttige til disse Bestillinger, paa Grund af deres sjeldne Evne til at forfølge et Spor gjennem Skovene; mangen Forbryder er bleven indhentet og mangen ulykkelig forvildet Vandrer reddet af dem. Foragt for Menneskeliv findes i høi Grad hos dem Alle. Dersom en Moder synes, at hun har flere Børn end hun i Ro og Mag kan tage vare paa, gjør hun sig ingen Samvittighed af at knuse sin Nyfødtes Hoved mod et Træ; bliver en Kvinde for gammel, saa at hun er Stammen til Byrde, føres hun ind i Skoven og kommer aldrig mere tilsyne. Dette er factisk, men jeg har tillige hørt, at alt Afkom af den indfødte og europæiske Race dræbes, naar det har naaet en modnere Alder, og jeg har idetmindste aldrig seet nogen Fuldvoxen af blandet Race. De Indfødte dræbe sjeldent hvide Mennesker, men det hænder undertiden og der er mig et saadant Tilfælde bekjendt, hvor Mordet fandt Sted for en Stump Skraatobaks Skyld, saa at Mordlysten ikke behøver mægtige Drivfjedre til at sættes i Virksomhed. En ung Indfødt blev for nogen Tid siden arresteret og forhørt i Anledning af Mordet paa en anden Sort. Han blev, som sædvanligt, stillet i Forbrydernes Loge. Dommeren fremsagde med Høitidelighed Anklagen og spurgte: „Er Du skyldig eller ikke skyldig?" Den Anklagede saae sig lidt forundret om og sagde tilsidst paa det sædvanlige slette Engelske: „Mig ikke forstaae et eneste Ord af den Sludder, mig slog ham ihjel og mig vilde gjøre det om igjen, dersom han levede op!" — Ved at omtale denne Retssag mod en Indfødt rinder mig en anden i Hu, der for Dieblikket svæver for Høieste-Ret i Melbourne. En Mand af Werribee Stammen blev dømt for en af de uhyggelige Forbrydelser, der medføre Dødsstraf. Overfaldet skete i Bachusmarsh paa en Landmands 14aarige Datter og Alle glædede sig over at see Umennesket hængt; men Advocaten, der forsvarede hans Sag, optraadte paa engang med den Indsigelse, at den engelske Regjering ingen Ret havde til at dømme, da de Indfødte aldrig havde anerkjendt det engelske Overherredømme og derfor heller ikke stode under dettes Love, saa at Forbryderen kun kunde dømmes af sin egen Stamme, der sikkert ogsaa havde bestemt en haard Straf for Sligt. Dødsdommen blev udtalt over ham, men Indsigelsen blev noteret, og han hensidder nu indtil videre og venter paa, hvilket Resultat de Lovkyndige ville komme til i denne Sag. — Jeg har den Fornøielse at kjende Vedkommende, „Black-Peter", personligt. Han har i adskillige Aar været velbekjendt i Egnen som en rigtig Gavtyv, hvem hverken Hvide eller Sorte ønskede at have Noget at gjøre med.

King Billy and Queen Mary, Indfødte fra Colonien Victoria i Australien (Efter et Photographi).

En Gang talte jeg fornuftigt med en sort Høvding om de Indfødtes Ulyst til al nyttig Beskæftigelse og han forsvarede sig paa følgende Maade, som han vist selv ansaae for meget skarpsindig: „See her, Du! Hvide Mand er en forbandet Tosse — han arbeider som en Oxe — og hvad saa — spise, drikke og sove. Vel! Sorte Mand ikke arbeider — ikke en Smule — og fuldtop af Spise, fuldtop af Drikke og fuldtop af sove." — Der er noget Sandt i Raisonnementet for deres Vedkommende; de fortære en halvraa Pungabe med samme Appetit som en Boeufsteg. De spise Alt, endogsaa giftige Slanger — naar de selv aflive dem; men i enkelte Tilfælde driver endogsaa Lediggangen dem til at fortære hinanden.

De indfødte Stammer uddøe efterhaanden; jo længere den hvide Mand trænger frem, desto hurtigere forsvinde de. En Stamme, jeg kjendte, er i fire Aar smeltet sammen fra 300 til nogle og Tyve. — De vandre omkring i smaa Flokke og slaae gjerne deres Leir, der er dannet af Grene og Blade (mia-mia), nærved et eller andet Vertshuus; thi hele deres Stræben gaaer ud paa at forskaffe sig Spiritus. De fiske, skyde og fange Papegøier, men kun for at sælge Udbyttet og faae denne Lyst tilfredsstillet; naar de da blive berusede, slaaes de og mishandle hverandre paa alle mulige Maader. — Det gaaer altid de ulykkelige Fruentimmer (lubra) værst; naar Stammen spiser, sidde alle Mændene i Kreds, med deres bedre Halvdele bag sig; de smaa Stumper og Stykker, som Mændene ikke gide spise, tilkaste de Fruentimmerne; paa Vandringerne maae Kvinderne bære Bagagen, og naar der ret skal være Lystighed faae Mændene deres respective Fruer til at

Carroberee-Dands af Indfødte i Australien.

slaaes og rive hverandre i Haaret paa det ubarmhjertigste. Om deres Religion vides kun saare Lidet; jeg har talt med Enkelte, der fortælle om et høiere Væsen, som vedligeholder de fire Stolper, hvorpaa Verden hviler; til dette Væsen maa de hvert Aar sende Tomahawker og andre Vaaben. Mange af deres forunderlige Skikke ere derimod almindelig bekjendte, som at Fortænderne slaaes ud paa Drengene, naar de gaae over i Manddomsalderen, samt at de betegne Alderen ved Tatovering; ligeledes kjender man den for dem særegne, halv religieuse, halv lystige Dands »Carrobberee«. Ved Fuldmaane dandses den især; men ogsaa efter et vundet Slag eller naar fredelige Stammer mødes. Et saadant Carrobberee er et ganske mærkeligt Syn. Smaa Baal blive tændte i en Halvkreds, bag dem sidde Kvinderne og synge en monoton Sang, medens de slaae Tact paa et Slags raa Tambourin af Pungabeskind. Mændene, der alle ere malede med hvid Farve og smykkede med grønne Blade, dandse foran Baalene og gjøre en forfærdelig Alarm med to korte, tykke Stokke, som de slaae sammen. Snart staae de rolige og brumme den monotone Strophe, snart fare de frem mod Kvinderne med de vildeste Spring, idet de hæve Stemmen, og svæve de atter tilbage udenfor Lyskredsen. Da jeg første Gang betragtede denne phantastiske Dands, var det for mig, som om jeg saae Dæmoner, der glæde sig over en eller anden sort Daad.

De Indfødte have tre Hovedvaaben: Spydet, Køllen (nulla-nulla), og den forunderlige Boomerang, et Vaaben, der omtrent har samme Form som et Parenthestegn. De gribe det ved en af Enderne og ved et eget Kast med Armen slynges det ud, saa at det løber rundt i Luften som et Hjul; rammer det, da skeer det med Kraft, men i modsat Tilfælde vender det tilbage og falder ned bag den, som udslyngede det. Intet andet vildt Folkefærd besidder, saavidt man veed, et lignende Vaaben, og hidtil har det været de hvide Mænd umuligt at efterligne hint Kast. — I at føre Spydet have de ligeledes overordentlig Færdighed, og da der i dets spidse Ende paa flere Steder er gjort Indsnit, er det umuligt at trække det ud naar det rammer et Dyr, uden at flænge Kjødet i Stykker. Deres smaa Spyd bruge de ved Fiskefangst. Ligger der en Træstub i en Flod, seer man ofte en eller anden Sort sidde derpaa med hævet Spyd og passe paa de forbisvømmende Fisk, og man maa forbauses over den Kraft, med hvilken dette fingertykke Vaaben gjennemborer. — Køllen bruges mest i Haandgemæng; takket være deres tykke Hovedskaller seer man dem ofte blive slagne til Jorden, uden at det synes at have videre Virkning paa dem.

For ganske kort Tid siden døde i Hobart Town — Van Diemens Land — en Mand ved Navn Buckley, der havde levet i 30 Aar blandt de Vilde i Colonien Victoria. Han blev deporteret paa Livstid og sendtes fra England med et af de to første Forbryderskibe, der afgik til Port Phillip, for der at danne en Coloni, ligesom ved Botany-Bay i Ny-Syd-Wales. — Folkene gjorde Landgang, hvor nu Melbourne ligger, opreiste Telte og sendte en Afdeling Mandskab høiere op i Landet for at søge Vand. Den kom tilbage med den Efterretning, at der intet Vand fandtes, samt at Egnens Udseende tydede paa, at det vilde være et unyttigt Forsøg at danne en Forbrydercoloni der. Efter en kort Tids Forløb seilede virkelig Skibene bort igjen og efterlod en ung Mand — Buckley — der var undløbet fra Leiren og flygtet op i det Indre. — Tredive Aar efter, da det andet Forsøg paa at colonisere Victoria blev gjort af Nybyggere fra Van Diemens Land, der droge over Strædet med deres Faareflokke, saae Buckley igjen hvide Mennesker. Selv var han bleven saa forandret, at Engelskmændene i den høie, brune Høvding, draperet med Pungabeskind, ikke anede at træffe en Landsmand. Han havde aldeles glemt sit Modersmaal og formaaede kun, efter nogen Tids Forløb, at fremstamme Ordet: „Brød". — Buckley giver en ret interessant Skildring af dette Ophold blandt de Vilde. Sit Liv skylder han egentlig den Overtro, der hersker iblandt dem, at Enhver sort Mand efter Døden staaer op som hvid, hvilket jeg selv ofte har hørt dem udtrykke ved at sige: „Falde om sort Mand. Springe op hvid." — I flere Dage levede han af Muslinger og andre lignende Dyr, som han samlede ved Stranden; men da han var bange for igjen at falde i Soldaternes Hænder, besluttede han at drage længere ind i Landet, da han hellere vilde dræbes af de Vilde, end vende tilbage til sine Lænker. Tilfældigviis saae han en Stav stukket i Jorden paa Toppen af en lille Høi; i Forbigaaende trak han den ud for at benytte den til Støttestav. Nogle Timer efter blev han bemærket af et Par Indfødte, som førte ham til deres Leir, hvor Alle hilsede ham med Ærbødighed. Senere opdagede han, at deres Høvding laa begravet i Høien og at der paa Staven var indgravet et Slags Skrifttegn. Høvdingen havde været en Mand af høi Vært, ligesom Buckley, og hele Stammen antog ham for at være deres gjenopstandne Høvding. Han fik sig paa engang en heel Familie — Tanter, Brødre osv., Kone ikke at forglemme, og Alle viste den yderste Høflighed imod ham. I Begyndelsen forekom Alt ham uhyggeligt, men senere gik det godt; han deeltog i deres Krige, Dandse og hele Levemaade, og erhvervede sig hele Stammens Agtelse, den behandlede ham som et Slags Afgud. Han kæmpede adskillige Gange med den mod andre Stammer; alle Kampene dreiede sig om en eller anden Kvinde, der var bleven røvet. En ung Mand vælger sig aldrig en Kone af sin egen Stamme, men stjæler hende fra en anden, efter i lang Tid at have lusket om i dennes Nærhed. Naar det opdages, bliver der strax leveret Slag; den unge Mand bliver da enten dræbt eller beholder sin Kone, der fra nu af bliver hans Slavinde. De forskjellige Stammer ere bestandigt paa Reiser, eftersom Aarstiden gjør Jagten eller Fiskeriet bedre paa de forskjellige Steder; men hver har sit District, udenfor hvilket den sjeldent kommer. — Buckley fik sit Fripas sendt ud fra England, da hans forunderlige Historie blev bekjendt. Han var til megen Nytte for Nybyggerne, og det maa vist for en Deel tilskrives ham, at der flød saa lidt Blod ved at tage Landet i Besiddelse; thi de Sorte elskede ham. Jeg er tilfældigviis truffet paa den Stamme, der optog ham som Høvding, og er blevet ganske rørt ved at see de Ældre, og navnlig en gammel Kone, som gik under Navnet Dronning Mary, græde, blot ved at høre hans Navn nævne. Jeg talte ofte med hende. Engang da jeg stod paa en Høi, kom hun og forklarede mig, at Landet, saa langt som jeg kunde see, tilhørte hende, „men", tilføiede hun klynkende: „Slemme hvide Mand kom — tog Landet — tog Buckley — tog Alt — og faaer jeg saa sex pence." Det er altid Enden paa Visen.

Den engelske Regjering har maaskee gjort mere til de Indfødtes Bedste, end mange andre vilde have gjort under lignende Omstændigheder. Den har saaledes udnævnt Mænd, der benævnes „Beskyttere for de Indfødte", til at paasee, at de ikke lide Overlast, og sørge for, at der aarlig uddeles Uldtæpper samt lidt Tobak, Thee og Sukker til hver. Men alligevel er der intet Spørgsmaal om, at de, især i Coloniens tidligste Dage, ere blevne udryddede paa alle Maader. Det er saaledes beviist, at flere af de første Nybyggere forgav dem hobeviis som Rotter, ved at bestrøe Kjød og andre spiselige Ting med Rottekrudt og lægge disse Sager hen paa Steder, hvor de ventede, at de Indfødte vilde komme. Af Naturen ere de godmodige og fredsommelige, skjøndt der er en vis Trædskhed ved dem; men vove de at forsvare sig paa deres Viis, gaaer det først rigtigt løs med at forfølge dem. Adskillige Squattere have tilstaaet, at de ikke gjorde sig mere Samvittighed af at skyde en Sort, end en Krage, og traf de tilfældigviis en Leir, der maaskee kun bestod af Kvinder og Børn, ansaae de det for rigtigst at ride op og affyre deres Revolvere, førend Staklerne kunde gjøre Anskrig. I det Indre gives der langt vildere og mere krigerske Stammer, som sikkert ville give Europæerne mere at bestille end de hidtil undertvungne. — De Indfødte paa Ny-Zeeland ere en kraftigere og smukkere Race end nogen anden paa de australske Øer; de synes ogsaa mere begavede. Som Gartnere eller Fiskere tjene mange deres Brød, og Flere ere endogsaa udvandrede til Victoria, for at søge deres Lykke i Guldminerne, Noget der aldrig vilde falde de andre Sorte ind. For Øieblikket er hele Ny-Zeeland i Opror og Englænderne lide der det ene Nederlag efter det andet, rigtignok for en stor Deel paa Grund af slette Anførere; de have fundet en Modstand, som de ikke ventede. Hele Troppestyrken i Australien er nu saagodtsom concentreret der, og den venter Forstærkning fra Cap og Indien. Oprøret begyndte i Anledning af et Stykke Land, som Ny-Zeelænderne ikke vilde give Slip paa uden den Erstatning, de meente at have Ret til at fordre, og Ufreden kan i Grunden betragtes som en Borgerkrig. — Paa Van Diemens Land ere næsten alle de Indfødte uddøde. Engang blev Øen ryddet og Befolkningen sendt over til en nærliggende lille Ø; men der hentæredes den og der forekom saa mange Dødsfald, at den fik Tilladelse til at vende tilbage til Fødelandet.

Ligesom Landets oprindelige Stammer mere og mere ere blevne trængte tilbage og udryddede af den fremrykkende hvide Mand, saaledes synes det ogsaa at gaae med mange af Dyrarterne. Fordum behøvede man ikke at gaae ret langt fra Melbourne, for at see en Flok Kængorooer forfærdet tage Flugten med lange Spring, og høre den velbekjendte Klappen af deres massive Haler, naar de satte sig i Bevægelse; men nu skal man reise temmelig langt op i det Indre, og specielt lægge an paa det, for at nyde et saadant Skue. Enkelte Folk leve tildeels af deres Bøsse, skjøndt Australien er et meget slet Jagtrevier, men hyppigt dræbes Kængorooerne med Hunde, mere for Fornøielse. Paa lignende Maade som Rævene i England, jages de indtil de af Træthed ikke kunne løbe mere; den Hund, der først nærmer sig den døende Kængoroo, er selv dødsens, thi disse Dyr slaae med Bagbenene med en ganske overordentlig Færdighed og Kraft, og da Kløvene ere saa skarpe som Knive, kan man undertiden see en Hund aldeles opflænget. Kjødet er ganske velsmagende, især Halen; ligesom man i Kjøbenhavn undertiden seer Restaurationerne avertere ægte Skildpadde, saaledes bliver man i Melbourne ofte fristet ved Placater i Hotel-Vinduerne med Bekjendtgjørelser om, at man nu kan faae „ægte Kængoroohale-Suppe", og det kan ikke negtes, at den smager godt. — I Australien findes en Mængde Dyr, som, flygtigt betragtede, ligne de tilsvarende Arter i andre Verdensdele, men ved nærmere Jagttagelse vise sig at være temmelig forskjellige fra dem. Saaledes svarer den indfødte Hund — af de Sorte kaldet Dingo — ganske til vor Ræv. Halen er ikke slet saa tyk og Snuden mindre spids, men den øvrige Bygning og Farven ligne. De overfalde aldrig Folk; men undertiden samles de rundt om den Reisendes Ild ved Nattetide, naar man sover under aaben Himmel, og istemme den mest øresønderrivende Hylen, jeg nogensinde har hørt. — Den indfødte Bjørn — Wombatten — er af Udseende en forunderlig melancholsk Skabning; den ligner noget et Svin og graver sig Huler i Jorden. — Den indfødte Kat har et smukt, spraglet Skind og svarer nærmest til vore Rotter, af hvilke der saagodtsom Ingen findes i det Indre, derimod er Melbourne saamænd velsignet med dem. — De Dyr, man seer hyppigst, ere Pungaberne. Overalt hvor der er Gummitræer, af hvis Blade de leve, er man vis paa at træffe dem. Om Dagen sove de, men i maaneklare Nætter seer man neppe et Træ uden det har sin Beboer, ivrigt beskæftiget med at indtage et Foder, der kan vare til næste Aften. De ere i Grunden uskadelige, men der skydes mange af dem, deels til Hundeføde, deels ogsaa for Tidsfordriv, da der er saa umaadelig lidt at skyde her. Aben løber omkring med Ungen, til denne er meget stor, i den Pose den har under Maven; naar Moderen skydes og er i Faldet, seer man undertiden Ungen springe ud og klattre op i et Træ. — Paa ingen af Australiens Øer er der endnu fundet skadelige Dyr, med Undtagelse af Slangerne; men til Gjengjeld ere disse næsten ogsaa spredte overalt. I Ny-Syd-Wales opnaae de en temmelig antagelig Størrelse, men i Victoria, hvor jeg har opholdt mig længst, har jeg aldrig seet dem længere end fem Fod. Den sorte Slange er den almindeligste; Pidskeslangen skal være den farligste. Der hengaaer sjeldent en Sommer, uden at man hører om Dødsfald, som Følge af Slangebid. En god Ting er det, at de aldrig angribe; men kommer man til at træde paa en af dem, er man ogsaa bidt i samme Øieblik. Under min Færden med Landmaalerne havde jeg Leilighed nok til at see Slanger; deels var det netop i den varme Aarstid — henimod Juul — og deels streifede vi jo bestandigt omkring i Skovene. Saasnart een blev opdaget, hørtes strax Brølet: »Snake!« og førend den fik Tid til at reise sig paa Halen og hvisle, var den parteret af 12 skarpe Øxer. — Slangerne sætte stor Pris paa Mælk og det hører ikke til Sjeldenhederne, at en Huusmoder seer en saadan ubuden Gjest snige sig om imellem hendes Mælkefade. En gammel Deporteret, ved Navn Underwood, har opdaget en Modgift mod Slangegiften. Han fortæller, at det skete ved en Dag at see en Slange og et af de store Fiirbeen — kaldet Blodsugere — slaaes. Hvergang Fiirbenet fik et Bid, løb det bort, for at gnide sig mod en vis Plante, og vendte da atter tilbage for at fornye Kampen. Hvad enten dette nu er sandt eller ikke, saa er det vist, at Underwood har gjort en vigtig Opdagelse. Et Par Gange har han experimenteret offentlig i Melbourne med Slanger, som Tilskuerne selv medbragte. Ved en saadan Leilighed tog han — saavidt jeg erindrer — en af de Brune og lod den bide en Kat, der strax døde. Derefter lod han sig selv bide af den i Armen, saa at der kom Blod, hvorpaa han smurte noget af sin Salve paa og ikke sporede Ulempe af Bidet; til Slutningen lod han Slangen dræbe en Høne ved et Bid, for at bevise, at den ikke ved at dræbe Katten havde mistet sin Gift. Jeg har heldigviis endnu ikke selv været nødt til practisk at undersøge, om Mr. Underwood er en Bedrager eller ei, men jeg har talt med Folk, der forsikkre mig, at have anvendt hans Middel med Held. »Underwoods Antidote« sælges nu i ethvert Apothek og Faa, hvis Lod det er at færdes i Skovene, reise uden at have en Krukke af denne Modgift i Lommen. Man antager, at han paa Grund af denne Opfindelse vil faae sit Fripas, da han endnu kun har ticket-of-leave, det vil sige staaer under Politiets Opsigt.

Ved Underwoods Opdagelse, der, skjøndt ikke udelukkende gavnlig for Australien, dog har stiftet sin Nytte her, kommer man til at tænke paa de Mange, der have udrettet saa Meget for Landet i andre Henseender, og nærmest staae da de, der have offret sig selv for at fremme Opdagelsen og Colonisationen af hidtil ubekjendte Landstrækninger. Det vilde blive altfor vidtløftigt her, endog kun i Uddrag, at anføre de Bedrifter, der ere blevne udførte, de Savn og Strabadser, der ere gjennemgaaede af talrige og brave Mænd, som stræbte til dette Maal; skjøndt nu endelig det store Problem om det Indres Beskaffenhed er løst, staaer der endnu saa uendelig Meget tilbage at udrette. Leichardt — en tydsk Videnskabsmand — har gjentagne Gange anført Expeditioner i det Indre og hver Gang med Held, indtil han tilsidst faldt som Offer for sin Foretagelsesaand paa et storartet Tog, der udgik fra Sydney for at drage lige igjennem Landet fra Øst til Vest, men om hvis Skjebne man kun har meget ubestemte Efterretninger, idet alle Deeltagerne antages at være omkomne. — Capitain Mitchell gik ud fra Sydney mod Sydvest, og naaede til Mount Macedon, hvor de nuværende Miner ved Bendigo ere, og det før Nybyggerne fra Van Diemens Land havde bosat sig i den nuværende Coloni Victoria. Man kan godt forstaae hans Henrykkelse, da han fra Toppen af Bjerget saae Landet under sig, og det ovenikjøbet et Land, der engang var aldeles opgivet, endogsaa til Forbrydercoloni. — De

mærkeligste af alle Opdagerne er dog Stuart. Fra Adelaide i Syd-Australien har han, saagodtsom uden Hjelp, gjennemreist umaadelige Landstrækninger og senere foranlediget, at de bleve anvendte til Græsgange. For ganske kort Tid siden er det lykkedes ham at udføre det, hvorpaa alle Andre ere strandede, nemlig at trænge gjennem det store ubekjendte Indre. Før antog man som temmelig sikkert, at det bestod af en Ørken omtrent som Sahara; Mange ledtes paa den Idee, fordi man altid i de sydlige Egne følte en gjennemtrængende Hede naar Nordenvinden blæste. Nogle Faa troede, at der fandtes en umaadelig Saltsø, men Stuart forsikkrer, at ingen af Delene er Tilfældet, og beretter, at der findes ligesaa gode Græsgange og ligesaa smukke skovbegroede Sletter og Høie, ligesaa store Bjerge og Vandløb, som noget andet Sted i Landet. Man har rigtignok ingen anden Garanti for Rigtigheden heraf end Stuarts egne Ord, men den hele Fremstilling vidner om Sandhed; man kan ikke tænke sig noget Jevnere og Djærvere end den Dagbog, han holdt paa denne eventyrlige Expedition; der er Intet tilføiet for at forhøie Effecten, intet Unaturligt fremsat, kun en ligefrem Optegnelse af de allernødvendigste Punkter.

Det Mærkelige ved denne Expedition forøges ved, at Stuart kun havde to Mænd og en halv Snes Heste med sig; med dem trængte han længere nordpaa mod Bugten ved Carpentaria end noget af de mange Tog, der ere udsendte fra Nordkysten, er trængt sydpaa. — Altsaa kan man sige, at hele Landet er gjennemsøgt paa den Led. Stuart er i Besiddelse af sjeldne Evner til saadanne farlige Tog. Hans Udholdenhed er ubegribelig. Jeg har talt med en Mand, der engang ledsagede ham paa en Reise, da Alle troede sig fortabte af Mangel paa Vand. En Tordenbyge trak forbi. Træt og elendig, som han var, sprang Stuart paa en Hest, ledende en anden med sig, og i to Dage var han borte fra Leiren, forfølgende Bygen, for at see, hvor den udtømte sig. Endelig kom han tilbage med den ene Hest og selv halvdød af Sult og Tørst. Sygdom, navnlig Skjørbug, men tildeels ogsaa en fjendtlig Stamme, der forfulgte disse tre brave, men udmattede Mænd, nødte ham til at trække sig tilbage, dog ikke førend han i Hjertet af Australien havde plantet en Fane, som en ung Dame havde medgivet ham, og hvem han ved Afskeden havde lovet at udføre denne Bedrift. Saaledes gaaer idetmindste Rygtet. Neppe var han ankommet til Adelaide, hvor han blev modtaget med Begeistring, før man allerede udrustede et nyt Tog, som han igjen stillede sig i Spidsen for; han er allerede nu langt oppe i det Indre med sin lille Skare, og mener denne Gang at være i Stand til at beseire alle Hindringer. — Grunden til dette Hastværk maa vistnok tildeels søges i et Slags Concurrence med Nabocolonien Victoria, som ligeledes har udrustet et Tog, der er paa Veien til Nordkysten; men hvormeget Godt det end vil kunne udrette, har Stuart dog Æren af at have løst det store Problem. Denne Expedition er en af de bedst udrustede og talrigste, der nogensinde er sat i Gang her, og den rigeste af Australiens Colonier fuldkommen værdig. En Privatmand i Melbourne offentliggjorde, at han vilde skjenke 1000 Lstr. til en Expedition, dersom en dobbelt saa stor Sum blev tilveiebragt ved en almindelig Subskription inden en fastsat Tid. Det skete og der blev nu gjort meget storartede Forberedelser. Nogle og Tredive Kameler bleve forskrevne fra Indien og ankom til Melbourne under en Mr. Landells Opsigt, der skulde dele Værdigheden som Anfører for dette Tog med en Mr. Burke. Da Heste, Oxer, Telte, Vogne og alt det Nødvendige var i Orden, reiste de fra Melbourne under Alles Lykønskninger, men tillige med Manges Tvivl om Anførernes — navnlig Mr. Burkes — Duelighed til at forestaae et saa vigtigt Foretagende. Der havde naturligviis meldt sig en Masse Folk, som ønskede at tage med. Deels var Betalingen god, deels lokkede det Eventyrlige dem. Flere Videnskabsmænd droge med; Resten var stærke, arbeidsvante Karle, samt et Par Ostindianere, der skulde passe Kamelerne.

Saalænge Reisen gik igjennem de beboede Landstrækninger, hørte man af og til Lidt om Toget. De oprettede et Depot, og efterlode et Par Mand omtrent 1000 engl. Mil oppe, for, om fornødent, at have et Tilflugtssted. Under mange Vanskeligheder naaedes endelig et Sted, kaldet Coopers Creek, omtrent ved Grændsen af det hidtil bekjendte Land; her blev det andet Depot oprettet og de egentlige Opdagelser skulde nu begynde, da, til Alles Forbauselse, Mr. Landell kom tilbage til Melbourne. Han fortalte, at det var ham umuligt at enes med Burke, ja han paastod endog, at denne ikke var rigtig klog, at han altid gik med Revolvere i Beltet, for at forsvare sig mod indbildte Angreb af sine egne Folk, osv. osv. Landell havde derfor anseet det for rettest at vende om i Tide, da han for sit Vedkommende ikke vilde sætte sit Liv paa Spil under en saadan Anfører. De Fleste dadlede naturligviis Landell, fordi han svigtede Sagen, netop i det vigtigste Øieblik. Imidlertid fortsatte Burke Reisen uden ham, og de til Melbourne senest ankomne Depecher berette, at Burke med tre Mænd, sex Kameler og nogle Heste havde forladt Leiren med den Befaling, at de Tilbageblevne skulde vente to Maaneder ved Coopers Creek; dersom de ikke i den Tid hørte Noget om ham, var han temmelig sikkert fortabt og de skulde da vende tilbage til det første Depot. De ventede forgjeves der i 4 Maaneder. Botanikeren Ludvig Becker døde og Resten led af Skjørbug. Ifølge Ordren trak de sig da tilbage, efter at have nedgravet endeel nødvendige Gjenstande ved et Træ og hugget Ordet „Grav“ i det. Burke er med sine tre Stalbrødre nu overladt til sin Skjebne. Maaskee er han omkommet under sit Forsøg paa at naae Carpentaria-Bugten, eller maaskee hører man, at han er dukket frem et andet Sted paa Nordkysten. For nogen Tid siden naaede den Efterretning Melbourne, at der var seet et Par Kameler høit oppe mod Nord, men det var umuligt at afgjøre, om de hørte til de sex, han senest tog med sig, eller om det var nogle andre, der tidligere løb bort fra Leiren. For Øieblikket gjøres der Alt for at finde hans Spor. Fra Nord-Australien, saavelsom fra den nye Coloni Queensland, er der affendt Tog, for om muligt at komme til Vished om hans Skjebne. Melbourne har sendt et Dampskib til Carpentaria-Bugten under en bekjendt dristig Capitains Commando, med Ordre til at undersøge hele Bugten og gjøre Landgang paa forskjellige Steder, og man vil saaledes uden Tvivl snart erfare Noget om denne tildeels mislykkede Expedition.

Det er imidlertid nu bekjendt, at det store Indre egner sig til Faare- og Kvægavl, ligesaa godt som Kysterne, og at Landet saaledes kun venter paa, at Nogen skal tage det i Besiddelse. Australien har en stor Fremtid, men der vil selvfølgelig hengaae mange Aar, før Landet ret kan komme til Udvikling. Tilførselen af Korn er i stadigt Aftagende, da det nu frembringes her i stor Mængde og af god Beskaffenhed. Kulminerne i Ny-Syd-Wales udsende dagligt Ladninger til alle de andre Colonier. De rige Kobberminer i Syd-Australien kunne stilles ved Siden af de første af det Slags i Verden. Marmorbruddene i Queensland synes at være udmærkede; i det Hele taget lader det til, at der hvert Aar opdages nye Hjelpekilder. Alligevel er Tilstanden her for Øieblikket temmelig trykkende. Dette gjelder navnlig Victoria, hvor Guldminerne have foraarsaget en altfor unaturlig Frodighed i alle Henseender. Melbourne staaer i samme Misforhold til den øvrige Coloni som f. Ex. Christiansborg til Kjøbenhavn; opvoxet for hurtigt, staaer den nu ligesom stille og venter paa, at den øvrige Deel af Landet skal komme efter, hvorunder den nuværende Generation maa lide. Den slette Styrelse har ogsaa bidraget Sit til at bringe Sagerne i deres nuværende Tilstand. Navnligt er det beklageligt, at en saa rig Coloni som Victoria endnu ikke har en fornuftig Lov angaaende Optagelsen af nye Landstrækninger. Dem, der reise hertil med den Beslutning at skabe sig et Hjem, ligemeget hvorledes det bliver, eller under hvor haarde Kampe det tilveiebringes, gaaer det i Længden bedst; et godt Exempel herpaa afgive Irlænderne i Almindelighed. Sammenligner man dem med Englænderne eller Skotterne, vil det vise sig, at de i det Hele taget ere bedre stillede, og det netop fordi de forlade deres uhyggelige Hjem med den Tanke, aldrig at see det igjen. Som jeg engang tidligere har bemærket, har den arbeidende Klasse i Grunden de bedste Udsigter her. Folk, der ere vante til haardt Arbeide hjemme, og som ellers ikke have noget Baand paa sig, ville altid komme efter det her. Men kun Den, der kan taale Savn og Anstrengelser, samt er i Besiddelse af en kraftig Villie og Udholdenhed, bør søge Lykken i Australien.

Hammeren paa Bornholm.

Man kan streife Danmark igjennem paa alle Kanter, efter alle Længde- og Bredegrader, det er dog altid Danmark, der er altid Noget af den bløde og smilende Stemning, som hører hjemme paa en smuk Sommeraften, naar Høet dufter ved Solnedgang og Bierne summe om Lindens balsamiske Blomster; Møens hvide Klint, Jyllands brune Hede og Vesterhavets hule Drøn, Altsammen er det Dansk, om end i forskjellige Toner. Men der er et Sted i Landet, hvor man ikke mere vil kjendes ved sit venlige Fædreland, et Sted, hvor Nationalitet og Dragter og Sprog og Naturen selv protestere imod Heelstaten, og hvor Alt tyder paa en ældgammel practisk Scandinavisme, hvis Virkninger holde sig igjennem Aarhundreder. Gaa til Bornholm, og Du vil glemme, at Du er i dit gamle, velbekjendte Fædreland! Har Gefion pløiet Sjælland ud af det frugtbare Sverig, skulde man troe, at hun havde revet en Kegle ud af Norges eller Sverigs Klipper og kastet den her, med Foden iveiret, i de stormende Bølger. Og dog — Bornholm har aldrig været andet end Bornholm, den hører ikke hjemme noget andet Sted paa Jorden, end her midt i Østersøen; man aander endnu den Burgundarholmske Luft, man sporer den gamle Kæmpeaand i Alting: i den haarde Jord, de steile Kyster, den djerve Tale, i alt Menneskeværk, ligefra den kongelige Kolos paa Rytterknægten indtil de store inderlig-bornholmske Stueuhre; man sporer „de Underjordiske“ og deres Færden overalt i Naturen, og man seer Bonahvedes stærke Skikkelse i en stadig Kamp med Alt, hvad der hedder Fremskridt. Mærkeligst er dog Naturen; see denne Klippe, det er Hammeren, Bornholms nordligste Pynt, den smukkeste Plet paa hele Kyststrækningen — hvor udansk, hvor vildromantisk er den ikke? Naar Stormen i de kolde Vinternætter jager hen over Klippen og pidsker Bølgerne i Fraade op over Trætoppene, medens Alt, hvad der har Liv og Hjerte, flygter bort, da er der her et selsomt Liv, thi det er de Døde, der da færdes; Næssekongen, som i gamle Dage laae her med sine brændende Blus rundt paa de steile Kyster, han maa i saadanne Nætter vandre rastløs ved den skummende Strand, for at afbede sin Synd; de Tusinder af Søfolk, der her have fundet deres Grav i den vaade Tang, sidde haabløse paa Strandbreddens Stene og speide efter det store Fartøi, der engang skal føre dem over i en roligere Havn; og midt imellem dem tumle sig de Underjordiske, jage hverandre og kæmpe, vildt, frugtesløst, tomt, kæmpe for en Fred, de aldrig kunne opnaae. Saaledes er her i de stormende Vinternætter. Det er de haarde Toner, som Blæsten tuder; da lukker Bornholmeren sit Øie og beder Gud bevare ham for Hammeren og dens Rædsler.

Men om Sommeren er her smukt; ved Solnedgang, naar de røde Straaler skinne over Bølgerne og forgylde Klippen med dens Træer, da er her et ganske andet Liv, et mildt Naturliv, uforstyrret af Mennesker, hvor Fuglene synge i Buskene, medens Maagerne jage langs Havfladen. Et rigt Planteslør dækker Jorden, Træer og Buske see saa hjemlige ud, Kirkeklokken i Allinge ringer sin danske Aftensang ud over Havet, og dog er det ikke dansk, det Indtryk man modtager. Der er noget Eiendommeligt, noget Fremmed i det hele Billede, som vender Tankerne langt bort fra vore nordiske Forhold; bag denne Klippe, det seer man strax, kan ikke ligge nogen venlig Herregaard eller nogen Landsby med sin Kirke, der maa kneise en Ridderborg, en tydsk Klippefæstning med pantserklædte Riddere og Svende, og her paa Klipperanden maa Borgfruen ride paa sin hvide Ganger. Egnen her er skabt til noget Ualmindeligt, Noget, der ikke følger Tiden og Moden, men trodser baade Crinoliner og Garibaldihatte; saa dristig som en gammel Fribytter ligger Hammeren midt imellem Danmark og Sverig og praler med sine gamle Erindringer; thi Hammeren har store Minder, og det er i deres Belysning den maa sees: Jens Grand, Lybekkerne med den onde Sveder Ketting og Printsensköld med den svenske Frihedskrig. Det er Scener, der giver Hammerens vilde Natur dens rette Skjær.

Literatur.

— Den særdeles smukke, correcte og prisbillige Udgave af J. L. Heibergs prosaiske Skrifter, der er udkommet paa Reitzels Forlag, er bleven sluttet inden forrige Aars Udgang med det 10de Bind, der indeholder en Mængde polemiske Artikler af stort og blivende Værd.

— A. Munchs „Lord William Russel“, der ved vor Landsmand J. H. Burt er bleven oversat paa Tydsk og derved tillige udbredt i Tydskland, vil nu ogsaa blive bekjendt i Heltens eget Fødeland, idet der fra samme kyndige Haand er udgaaet en engelsk Oversættelse, som denne Juul har forladt Pressen paa Trübner & Co.'s Forlag i London.

— I den tydske Romanforfatter Th. Mügges nyeste Værk: „Der Prophet“, er Stoffet taget af den tydske Bondekrig i Reformationstiden. Denne Roman sættes af tydske Critikere ved Siden af „Afraja“, men det vil ikke sige meget, eftersom tydske Læsere, der ere ubekjendte med nordiske Forhold, ikke kunne bedømme, hvor forskruet og phantastisk han i den har behandlet Forholdene og Livet i det nordlige Norge. — Mügge har skadet Danmark meget ved sin endog i tvende Oplag udkomne overfladiske Bog „Nordisches Bilderbuch“, hvori han med en opblæst Probenreuters Hovmod og Uvidenhed fremsætter sine Anskuelser om Løst og Fast i de tre nordiske Riger, navnlig i Danmark. Sit Had og sin Ringeagt mod vort Land har han ligeledes givet Luft i „Der Vogt von Silt“, der ikke er andet end en latterlig Forherligelse af Slesvigholsteneren Uve Lornsen. Men alt dette har naturligviis ikke forhindret, at man hos os baade har oversat og læst hans Skrifter, ja ydet dem en ufortjent Anerkjendelse, medens man tidt er utilbørlig streng mod indenlandske Forfattere. — Mügge var først Kjøbmand og manglede al virkelig videnskabelig Dannelse. Det er charakteristisk for det nuværende Tydsklands moralske og konstneriske Tilbagegang, at man, medens Kotzebue blev myrdet for den skadelige Indflydelse, han udøvede paa det tydske Folk, nu vil reise en Mindestøtte for hans Aandsfrænde, den overfladiske „Vielschreiber“ Theodor Mügge. Men denne har rigtignok erhvervet sig Fortjenester af „Schleswig-Holsteins heilige Sache“, og mere behøves der ikke til at holde ham for en Helgen.

— Af de tvende tidligere omtalte Udgaver af Wessels Skrifter er den Boyeske Udgave bleven sluttet i forrige Maaned og ledsages af et smukt Portrait af Forfatteren. Det ligger udenfor dette Blads Grændser at veie de literaire Fortrin, den ene Udgave har for den anden; men den nærværende, der er udkommen hos Wroblewsky, har i de to tidligere trykte Oplag skaffet sig saa stor Indgang, at den i sin fornye e Skikkelse vist ogsaa vil finde sit Publikum.

— Med et Dobbelthefte er den oftere omtalte „For-Expedition i 1860 til Færøerne, Island og Grønland“ af Lieuten. Th. Zeilau nu bleven sluttet. (Wøldikes Forlag.)

— I det 59de Hefte af „Unsere Zeit“ er der under Titlen „Politische Lebensbilder aus Dänemark“ begyndt en Række Biographier af en Forfatter, der betegnes som „en dansk Statsborger paa Heelstatens Standpunkt under Forudsætning af Hertugdømmernes politiske Ligeberettigelse og nationale Selvstændighed.“ De første, som han har valgt, ere Minister Hall og Baron Blixen-Finecke.

— Det i denne Uge udkomne 7de Hefte af Meyers Fremmedordbog, der har ladet vente længe paa sig, indeholder Bogstavet L og en Deel af M. (Schubothes Forlag.)

— Vore kvindelige Læseres Opmærksomhed henledes paa en „Tidende for hvidt Broderi“ af Charlotte Lembcke, hvoraf et Prøvenummer har forladt Pressen, hvilket indeholder særdeles nydelige Mønstre. Prisen 36 Sk. pr. Kvartal er forholdsviis billig.

— »Popol-vuh«, Guatemalas fordums Indbyggeres hellige Bog, er udkommet i Paris, paa Grundsproget med fransk Oversættelse. Denne Bog er en Samling af mythiske, religieuse og historiske Beretninger, som give et nyt Indblik i hine Folkefærds Anskuelser og Forhold før Amerikas Opdagelse.

Musik.

— Kjøbenhavn er i længere Tid ikke blevet besøgt af nogen større Virtuos, men det synes, som om vi i dette Foraar ville faae dette Savn afhjulpet. I de nærmeste Dage faae vi Besøg af den udmærkede Violinist Johann Becker, en født Mannheimer, der baade i Paris og London har vundet uhyre Berømmelse. Claveerspilleren Tausig, en af Liszts fortrinligste Elever, Liszts Svigersøn, Hans von Bülow, samt Joachim og Friedrich Smetana, have ligeledes bebudet deres Komme.

— Professor Gade reiser, efter Afholdelsen af den anden store Concert i Musikforeningen, til Paris og vil i Slutningen af Maaneden paa Gjennemreisen i Cöln dirigere en for hans Skyld foranstaltet stor Concert.

Konst.

— Jo større Terrain Lithographien har vundet, desto mere er den bleven benyttet til at gjengive smukke Prospecter fra vort Fædreland. Paa denne Maade er allerede Erindringen om endeel Kjøbstæder bevaret; i disses Række er nu ogsaa Nyborg indtraadt. Det nævnte Billede er et hos Tegner & Kittendorff smukt udført Lithographi efter K. S. Nielsens Tegning, som er udkommet paa Boghandler Blumensaadts Forlag, og udmærker sig ved sin naturtroe Fremstilling.

— Det hører til Sjeldenhederne, at der fra den danske Presse udgaaer Kobberstik; derfor fortjener det Blad, der fremstiller „Landeveien forbi Herregaarden Vognserup“, stukket af P. Lund, efter Skovgaards fra Christiansborg-Samlingen bekjendte Maleri, særlig at omtales. Det udmærker sig ved en Blødhed i Stikket og en Correcthed i Opfattelsen, der vidne om, at ogsaa denne Konst nu indtager en fremragende Plads i vort Fædreland.

— Efterat de af J. Hoffensberg efter den engelske Original lithographerede Tegninger til „Pickwick-Clubben“ ere sluttede, fortsættes denne Samling med Dickens' mest yndede Roman „David Copperfield“.

Blandinger.

— Fra Bespiisningscomiteen paa Christianshavn er i disse Dage omsendt en Beretning om dens Virksomhed i Vinteren 1860—61, af hvilken fremgaaer, at der i dette Tidsrum er uddeelt 49,048 Portioner Middagsmad. Indtægten har i det nævnte Tidsrum udgjort omtrent 4700 Rdl., en Sum, der er saa betydelig, at den viser, med hvor megen Interesse dette Foretagende omfattes. Vi ønske, at der i den nu forestaaende Vinter maa ydes denne velorganiserede Indretning en usvækket Deeltagelse.

— Ved Opførelsen af en Farce „Alladdin“ paa Theatre Royal i Greenock hændtes det nylig, at en Orlogsmatros, som saae to af Skuespillerne overfalde en tredie, med eet Sæt var oppe paa Scenen for at gjøre Kampen lige og i en Haandvending slog de tvende Angribere til Jorden. Tilskuerne ydede deres Bifald i rigt Maal og Matrosen fjernede sig med en indre Tilfredshed, som Faa vilde have følt i hans Sted.

— En Ven af Mad. George Sand beskriver hendes Huus og Levemaade saalunde. Nohant er en nymodens Bygning, opført paa Ludvig XVI's Tid. Indrefloden løber saa nær derved, at Slottets Beboere anstille smaa Seiltoure paa den. Huset er hyggeligt, udstyret med en Mængde Konstværker; man føler, at det styres af en Kvinde med Smag og Følelse for det Skjønne. Mad. Sands Sædvaner ere meget synderlige; hun staaer op Klokken 1, drikker en Kop Kaffe uden Sukker og Fløde, og begiver sig derefter ned i Haven, hvor hun graver, planter og pleier Væxterne. Hun elsker Blomster lidenskabeligt og besidder en smuk Flor; i sin Havedont er hun ligesaa ivrig som i sin Skribentvirksomhed, hun kan nemlig, flere Timer i Rad, med utrolig Hast vedblive at skrive paa en Roman, altid paa løse Stykker Papir. Hun holder meget af Dyr og har altid en lille langhaaret Hund hos sig; hendes store Bure ere fulde af Fugle og for sine Høns har hun ladet bygge et Slot, ja hun har endog et Slags Tilbøielighed for Skildpadder, af hvilke nogle leve paa hendes Arbeidsbord. Saasnart hun vaagner, tænder hun sig en Cigarette, og røger uafladeligt indtil hun atter gaaer tilsengs. Før Middagsmaaltidet, der altid anrettes Kl. 6, klæder hun sig paa og sætter Haaret op med naturlige Blomster; hun har smukke Juveler, men vil kun bære falske, da hun paastaaer, at det gjør ligemeget til Sagen; hun sætter selv sine Kapper op og koger sit Syltetøi med den mest samvittighedsfulde Nøiagtighed. Middagsmaaltidet er sædvanligviis meget muntert, men spartansk tarveligt; Lelias Forfatterinde drikker i Regelen Vand, kun undtagelsesviis nyder hun en Smule spansk Vin til Desserten. Efter Maaltidet begiver man sig til Selskabsværelset, hun spiller lidt Domino, En eller Anden læser høit og hun broderer imedens, konstfærdigt og mesterligt, som hun udfører Alt; hun tilbeder Musiken, hvorfor den dyrkes meget i hendes Huus, selv spiller og componerer hun udmærket. Klokken 11 trækker hun sig tilbage til sit Bibliothek, hvor hun sysler hele Natten til Kl. 6 om Morgenen. Hun arbeider med stor Lethed og hviler sig aldrig, saasnart et Værk er fuldført, begynder hun paa et nyt; det morer hende at skrive Romaner, saalænge indtil Charaktererne ere udviklede; da haster hun for at faae sluttet Bogen. Paa Nohant ere to Theatre, det ene til Mennesker, det andet til Marionetter, som hun selv klæder paa. Der spilles ikke udenadlærte Stykker, kun Improvisationer; om Morgenen aftaler man det Foreløbige, og om Aftenen spiller hver sin Rolle, som han kan bedst.

Logogriph.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9.

Hvo kjender ei min stærke Magt
Og ei mit stolte Navn?
Jeg bringer Aandens rige Pragt
Tidt, hvor er jordisk Savn.
Jeg maler med et Farveskjær
Meer skjønt end Himlens Blaa,
Jeg fjerner, hvad der findes nær
Og vinker frem en talløs Hær
Af hvad Du aldrig saae.

I Barnets Sjæl jeg findes selv,
I Mands og Kvindes Bryst,
Og paa min klare, dybe Elv
Er kæmpet mangen Dyst.
Den som mig ret kan holde fast
Og bruge flinkt min Gave,
Han fører paa sit Skib en Mast,
Som holder sig mod Stormen fast
Og aldrig gaaer af Lave.

1. 6. 4. 5.

Jeg kjender godt den lille Amors Rænke,
Han bruger mig saa tidt som gylden Lænke,
Og Fader Israel i Læderstræde
Ta'er mig i Skabet ind med megen Glæde.
Den nette Ungersvend med røde Kinder
I min Person ret mangen Frihed finder,
Af Rosenlæben jeg et Kys ham bringer,
Me'ns munter Latter gjennem Salen klinger.

5. 3. 4. 5. 9.

Af fattig ugift Stand er jeg en Skræk
Og jager Husets unge Herrer væk;
Især ved Aftenstid de snildt sig dølge,
Af Frygt, de skal den Gamle hjemad følge.
Men er jeg rig, og er der Arv ivente,
Da vil man baade følge hjem og hente,
Da kysses jeg paa Haand og kaldes Kjære,
Man veed ei hvor elskværdig man vil være;
Og Lapsen med mig gjennem Byen traver
I Haab om Fru Fortunas milde Gaver.

2. 6. 5.

Jeg er en uundværlig Ting
For Damer, som for Herrer,
Og skjøndt af høist forskjelligt Sving
Mig Alle dog nu bærer;
Jeg skifter meget ofte Sind,
Og hyppigt mig forandrer,
Men skjøndt min Mester han er blind,
Han dog med Stormskridt vandrer.
Paa Bal, i Selskab, Soirée,
De Herrer smukt mig holde,
Der, som paa alle Gaderne,
Jeg spiller store Roller,
Og høist coquet jeg være kan,
Naar jeg en Dame pryder,
Derved jeg glæder mangen Mand
Og mangt et Oie fryder.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 118:

Korset.

Opløst af Ægtepeer og hans Hustru i Randers, En Feriegiest i Holbek, Nr. 69.
Opløst paa Vers af Christen Heimdal.
Opløst som Himmel af + paa Sp.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 27de December til 2den Januar incl.

Dato.	Middelvarme (C.°).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
27de . .	0,5	2,0	÷0,2		28"8,21	
28de . .	2,5	3,8	0,2	90	28"6,64	
29de . .	3,3	5,9	1,0	93	28"3,40	
30te . .	÷1,3	1,0	÷4,0		28"7,59	
31te . .	1,3	3,8	÷2,6		28"2,06	
1ste . .	÷1,2	3,6	÷5,0		28"2,25	
2den . .	÷1,8	÷0,3	÷4,8		28"2,94	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	2 Januar	3 pCt.	Consols . . .	$91^{3}/_{4}$.
Paris	„ —	3 „	Rentes . . .	67. 45.
Wien	31 Decbr.	5 „	Metalliques .	66. 30.
Berlin	„ —	$3^{1}/_{2}$ „	Staats-Sch.	89.
Kjøbenhavn	3 Januar	4 „	Kgl. Obligat.	98.

Døde.

Joao, Hertug af Beja, Kongen af Portugals Broder, † 28 Decbr. i Lissabon, 19 Aar.

Alfred de Vigny, berømt fransk Forfatter, Medlem af de franske Videnskabernes Akademi, † 16 Decbr. i Paris, 62 Aar.

Dr. juris Poul Ingwersen, berygtet antidansk Journalist, † 25 Decbr. i Wandsbeck, 43 Aar.

Paa vort Forlag er udkommen:

Calender over

den kongelige danske Søetat,

den 1ste Januar 1862. Udgiven ifølge Marineministeriets Bemyndigelse af J. C. Tuxen, som Udgiver af »Tidsskrift for Søvæsen«. 48 Sk.

Tidsskrift for Krigsvæsen,

VII. Aarg. Hefte 3.

Indhold: H. J. Daue: Betragtninger over Armeens Reorganisation (sluttet). — H. de Jonquières: Om Krudtets Virkning i Skytset (sluttet). — O. Blom: Om Midlerne til at forøge Skytsets Styrke. — Beskydning af et Linzertaarn med riflede Bagladekanoner. — Officielle Meddelelser. — Armee-Pensonalia. — 72 Sk.

C. C. Lose & Delbanco.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommet og faaes i alle Boglader:

Carl Plougs Digte.

Samlede Digte, Miniaturudgave. Heftet 2 Rd. 48 Sk. Eleg. indb. med Guldsnit 3 Rd.

En ny Samling Digte, (Poul Rytters Viser og Vers, Tredie Samling) 1 Rd. 48 Sk., indb. 2 Rd.

Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Til O. A. Deres Haab — nei!
- Fr. S. i Randers. Tak for deres velmeente Ønske; vi dele det og glæde os ved, at det allerede begynder at gaae i Opfyldelse.
- Phillippa Cortez. Et lignende Thema har i den senere Tid oftere været behandlet.
- —M—. Den Tobak smagte ikke Pebersvenden og vi tvivle om, at den vilde smage vore Læsere, da Piben oftere er bleven stoppet uden at kradses ud.

2. Qvartal af „Ill. Tidendes“ 3 Bind er begyndt den 1. Januar 1862.

Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.

Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 120.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 12. Januar 1862. 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Albert Edward, Prinds af Wales. — En Aften i Bergen (af M. Th.). — Christian IV's Arbeidsværelse paa Rosenborg. — Færøerne. — Ve,uvs Udbrud. — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold. — Nogle Billeder fra illuminerede Haandskrifter fra den tidlige Middelalder.

Albert Edward, Prinds af Wales.

Det vilde neppe være en Umulighed, at Prinds Alberts pludselige Død kunde fremkalde Ønsket hos den alt iforveien over Tabet 'af sin Moder nedbøiede Dronning Victoria om, at nedlægge Kronen, og selv om denne Eventualitet ikke indtraadte, saa er det dog en Selvfølge, at Prindsen af Wales nu, efter Faderens Død, er kaldet til en langt betydningsfuldere Stilling saavel lige overfor sin Moder som overfor det engelske Folk. Hvad Under da, at den engelske Presse i disse skjebnesvangre Tider henvender sin Opmærksomhed paa den unge Prinds, og at den, jo alvorsfuldere Øieblikket er, stiller saameget strengere Fordringer til den unge Thronfølger. »Times« er i sin Iver maaskee gaaet vel vidt, og Bladet vakte ved sine alvorlige Formaninger saa stor Bekymring over hele Landet, at »Cambridge Journal«, der troede at have de bedste Garantier for Prindsens rene moralske Vandel, i en udførligere Artikel har maattet tage til Gjenmæle for at berolige de engelske Gemytter.

Prindsen af Wales er født den 9de November 1841 og fyldte saaledes nylig sit tyvende Aar. Hans Opdragelse var fortræffelig; thi har det end tidligere været Skik i England, at overlade de kongelige Børn til Tilfældet og deres egne Luner, saa opvoxede Prinds Albert under den strengeste Tugt. Hans begavede og høit dannede Fader udvalgte selv Lærerne og fulgte hele Underviisningen og Dronning Victoria tilbragte mange Timer af Døgnet i Børnenes Værelser; ligesom den i fordums Dage ved det engelske Hof brugte »whippingboy«, der istedetfor de unge Prindser modtog alle dem tilkommende Revselser, ikke længere fandt nogen Ansættelse der. Prindsen af Wales blev behandlet som et Barn i et borgerligt Huus; endnu i 1851, ved den store Udstillings Aabning, revsede Dronningen ham offentligt i Glaspalladset, formedelst en Uartighed, og jo mere han udviklede sig, desto mere viste sig de gode Frugter af hans omhyggelige Opdragelse, idet han, der var lige saa begavet fra Aandens som fra Hjertets Side, viste større Modtagelighed for den høiere Dannelse end de fleste tidligere Skud af det hannoveranske Dynasti.

I Aaret 1857 gjorde han sin første Udflugt til Continentet og besøgte Belgien, Schweitz og Tydskland, hvor han længst dvælede ved de preussiske Fæstninger ved Rhinen. Aaret derpaa blev han confirmeret og indtraadte med Oberstpatent i Armeens Rækker. Efterat have bereist Irland, tog han i 1859 i længere Tid Ophold i Edinburgh, førend han begav sig til Universitetet i Oxford, og endnu samme Aar besøgte han Italien, Spanien og vendte hjem decoreret med den sardinske Annunciataorden.

Han benyttede Leiligheden i 1860, ved den høitidelige Indvielse af den store Victoriabro over St. Lawrencefloden, til at gjøre sig bekjendt med sine tilkommende nordamerikanske Undersaatter, og skjøndt disse haabede at see Ny Skotland, Ny Brunsvig, Labrador og Hudsonsbay-Selskabets uhyre Landstrækninger forenede til eet stort Rige med Canada, med

Albert Edward Prinds af Wales.

Prindsen af Wales til Vicekonge, saa forblev Prindsens Reise kun et Høflighedsbeviis mod de engelske Borgere i den nye Verdensdeel. Fra Canada aflagde han et Besøg i de forenede Stater, og bestyrkede ved sin Tact og sin personlige Elskværdighed det Venskabsbaand mellem Fristaterne og England, som Capt. Wilkes i Trentaffairen senere stod paa Nippet til at sprænge. I afvigte Sommer gjorde Prindsen ligeledes en Rhinreise, og traf ikke alene sammen med sin Søster og Slægtninge af det preussiske Kongehuus, men aflagde i Rhinegnene ogsaa Besøg hos Medlemmerne af den sig der opholdende danske Kongefamilie.

Paa Universitetet i Cambridge fortsatte han sine Studier, da det sørgelige Budskab i forrige Maaned kaldte ham til Faderens Dødsleie i Windsor.

I Aar vil han indtage sit Sæde i Overhuset, men skjøndt han alt i sit attende Aar er traadt ind i Myndighedsalderen, vil han dog først til næstkommende November, ifølge de engelske Love, opnaae den fulde Myndighed. Skulde en Ulykke forinden ramme det engelske Hof, vilde han dog kunne tiltræde Regjeringen uden Formynderskab.

En Aften i Bergen.

(Af M. Th.)

Det havde været en af de mørke, regnfulde Dage, som saa hyppigt og, paa lidt nær, eens til alle Aarets Tider hjemsøge Bergen, da det næsten synes, som om man kunde skære Luften itu med en Kniv, og Draabe synker lodret ned ved Draabe, eensformigt med sit dumpe Pladsk paa Gaden — da der, indenfor Kredsen af de syv bekjendte Fjelde, ikke under Guds frie Himmel findes en Plet saa stor som Neglen paa en Finger, hvor Phantasien kan bygge sig et luftigt Slot og dvæle i et flygtigt Øieblik.

Paa saadanne Dage hviler dog ikke Livets ydre Gjerning; den gaaer som ellers, hverken hurtigere eller langsommere, men det Hele faaer et saadant Præg af rolig Hengivenhed i hvad der skeer — man la'r det regne, og det er da endelig det Eneste, som er at gjøre — at ingen overfladisk Iagttager vilde troe, at der, bagved dette lidenskabs- og modstandsløse Dække, i Aanden foregaaer hurtige Gjæringsprocesser, at der, med eet Ord, findes Ild paa Bunden, som vel ikke frembringer stadig Varme, og stundom blusser op i Uforstand og spildes, men som dog driver mangen stor og følgerig Beslutning kjækt og kraftigt frem.

Regnen var vel ophørt, men Himmelen hang endnu fuld af vandtunge Skyer, der ved Vindens Voxen nu begyndte at skilles og væltede sig, som uhyre Vandhoser, hen over Fjeldryggen. Mørkt var der rundtomkring; thi trods Maanens velvillige Overtagelse af Byens halve Belysning, var den hin Aften, af de antageligste Grunde, ikke istand til at opfylde sin Forpligtelse. Saadanne Aftener kunne da være triste og lange nok for dem, som sidde inde, men for dem, som færdes ude . . . .

Og her træder just nu en høi, men, som det synes, af Aarenes Vægt bøiet Skikkelse ud ad Døren paa et Huus, i en af Byens større Gader, hvis Hjørne vender mod den nære Kirke; ham følger et kvindeligt Tyende i ærbødig Afstand, og begge begive sig tause, og saa hurtigt som Mørket tillader det, gjennem de stille Gader.

Om den gamle Herre greb noget af Situationens rige Anledning til Reflexion, vide vi ikke; men det er at formode, at den Gjerning, som drev ham ud i Aftenens Mulm og Uhygge, var af saa stor Vigtighed, at den lyste for hans Tanke, om for hans Fod.

Men nu smutter Fruentimmeret vevert forbi ham og iler hen mod et lille uregelmæssigt bygget Huus, hvis Gadedør hun aabner paa vid Væg for den værdige Herre, der, da Lyset fra en Praas, som holdes dem imøde, falder paa hans bøiede Skikkelse, viser sig at være en af Byens Præster. Han stiger nu ad den smalle Trappe op til Husets øvre Værelser.

Husets Eier, en meget velstaaende Smedemester, var født Bonde, men traadte som Gut i Lære i Byen og havde, næst Guds Hjelp, alene sin Flid og gode Opførsel at takke for sin Velstand. Han blev anseet for en streng, retskaffen og arbeidsom Mand, men var i høi Grad uomgængelig. Hans mørke, barske Væsen indgød paa engang Frygt og Tilbageholdenhed, der i hans Omgivelse banlyste, ikke blot hvert Udbrud af Lystighed, men endog det uskyldigste Ord af skjemtende Natur. Arbeidet i Værkstedet gik saaledes vel rask fra Haanden, men Munterheden, det store lettende Drivhjul, stod stille, og Sindet led under et Tryk, som hverken Ungdommen eller Letsindet mægtede at afryste. Men Manden var Ærligheden selv. Og naar Tolvaarsdrengen sattes til den barske Læremester, da skjælvede en Angestens Taare i Øiet; men naar Svenden forlod den ærlige Leder og den trygge Tilflugt, da maatte Ærmet op for at tørre den vædede Kind; thi Hjertet havde hængt sig inderlig fast ved denne mørke Natur.

Den Glade vækker altid Sympathi — Glæden er det blinkende klare Vand med den lyse skinnende Bund, hvor hver lille Steen kan tælles, hver Plante kjendes og beskues, og Ingen gaaer forbi, uden at offre det et Blik; men Sorgen — den tause, trøstesløse, længe gjemte — den er som Søen med den dybe, uudforskelige Bund, det stille mørke Vand, som Mængden helst gaaer hastigt forbi; men standser En, og dvæler han en Stund derved, da søger Tanken did, hvor Øiet ikke naaer, og just hvor Bunden vel nok vides, men hvor den dog aldrig ret kan begribes, der sidder Tanken fangen som foran en Gaade, og Sympathiens veemodsstærke Baand er knyttet.

Saaledes var da denne Mand i sine ydre Forhold; i de indre, eller inderligere, var han endnu mørkere, endnu ordknappere, ja der sagdes endog, at han aldrig talte et Ord med sin Hustru, ihvorvel hun, som var en god Deel Aar yngre end han, var fuldt saa flittig og stræbsom, som han selv, og hæderlig ansaaes hun jo ogsaa for at være.

Dette var en Gaade, som Naboerne forgjeves søgte at raade; thi her fandtes Helbred, Velfærd og Medborgeres Agtelse — hvorfor da hendes forgrædte Øine, hendes blege Kind og sorgbøiede Skikkelse; hvorfor hans Selvfornegtelse med Hensyn til alle Livets Goder; hvorfor hans mørke, fjendtlige Kulde mod den vakkre Kvinde, der bøiede sig saa dybt for hans Villie og gjorde sin Gjerning saa trofast? — —

Javel var denne Familie en Gaade, men der var et Hegn om den, saa tæt og sluttet, at intet af de mange Argusøine trængte indenfor, og dette Hegn var Taushed; thi naar den stærke Villie lukker Ordet inde, da gives der ingen jordisk Magt, som formaaer at tvinge det frem.

Men Præsten staaer nu i Stuen, hvor Mesterens dødssyge Hustru hviler paa sit sidste Leie — til hendes Trøst var han kaldet.

Han var en af de Herrens Tjenere, der, om han end ikke i Ordets strengeste Forstand tog Korset paa og fulgte Jesum efter, dog virkede og vandrede i Kjærlighedens Tjeneste med Kjærlighedens milde Aand; men hvor han mødte Uforstand og daarlig Trods mod Naadekaldet, der lod han Lovens Torden rulle for de døve Øren, og hvert hans Ord var da fuldvægtigt, prøvet Guld; thi han forkyndte jo sin Faders Villie, som er i Himmelen. Saaledes begavet var han høit elsket og høit agtet af Alle, og han blev en Trøstens Engel for Mange, hvem Sognebaandet egentlig henviste til Andre; dog, hvorhen han kaldtes, gik han trøstigt og uden Knur; thi det var jo Guds Kald han fulgte.

Og nu stod han da atter i Sorgens mørke Huus.

Foran ham laa paa et tarveligt, men reenligt Leie den døende Kvinde. Hun syntes at være nogle og tredive Aar, hun var liden og spædbygget, Haaret spredte sig i uskjøn Uorden hen over Hovedpuden, og faldt heelt tilbage fra det udmagrede, fintformede Ansigt. Øinene laae dybt tilbagesunkne, men et vildt, uroligt, spørgende og søgende Blik tændte Gnisten, der ligesom udgik stikkende derfra, og talte om en Kraft, som Kindens visne Rose heelt fornegtede.

Og denne talte Sandhed.

Hint Øiets Blink var kun den sidste Opblussen af den spragende Lampe, thi Døden sad allerede paa det tungtaandende Bryst.

Præsten bøiede sig nu hen over hende, og idet han søgte at fastholde det svævende Blik, granskede han nøie efter Bevidstheden. Men uagtet hun et Øieblik stirrede paa ham, laa der dog ingen Forstaaelse deri, og det urolige Blik vankede atter søgende omkring i Værelset. Oftest fæstede det sig dog paa Døren paa den modsatte Side af Indgangen; da syntes hele hendes Legeme at dirre under Anstrengelsen ved at lytte mod hin Kant; thi hun hævede den lille, magre, af Arbeide brunede Haand og holdt det tunge Aandedræt tilbage, saa Aarerne svulmede paa de blege Tindinger og Munden fortrak sig i krampagtig Skjælven.

Saaledes hengik nogle Minutter. Da hørtes Skridt i Sideværelset; tunge og eensformige bevægede de sig hen mod Døren og atter tilbage. Dette fremkaldte en Stigen i den Syges Uro. Uden nogen Hjelp reiste hun det skjælvende Legeme og satte sig opreist i Sengen, greb saa med feberagtig Hastværk et Syarbeide, som laa ved Haanden, og syede nu med en Hast, som gjaldt det at fuldføre et Hverv, hvorpaa Liv og Død beroede.

Det var en forfærdelig Modsætning: den Halvdøde optaget af travl Omsorg for Livet!

Men Tanken fulgte ikke den flittige Haand; den lyttede, lyttede mod hin Dør, efter hine Skridt, som nu vare standsede, og da dette endelig ogsaa kom til hendes Bevidsthed, trak en dyb Modløshed sig hen over de flygtigt oplivede Træk, Spændingen ophørte Lidt efter Lidt, og hun sank bedøvet tilbage paa Leiet.

Der indtraadte nu en Pause — en Hvile; uagtet Præsten havde staaet som fastnaglet og forstenet, havde hans Aand arbeidet under denne Scene, og han havde modtaget en Deel af den Syges Sjælespænding.

Han henvendte sig nu med Spørgsmaal til en gammel Kone, der med agtpaagivende Ømhed havde syslet om den lidende Kvinde; thi her maatte jo ligge Noget bagved, Noget, som maatte oplyses, hvis han skulde gavne og raade.

Det Lidet, hun vidste, var snart sagt.

Hun var en Søster til den Syges Moder, og da denne døde, var hun flyttet ind i Huset til Søsterdatteren. I tolv Aar havde Smeden og hans Hustru været forenede. De første fire Aar gik Alting godt, hver gik glad til sin Gjerning og glad til Hvilen, og da Gud gav dem et sundt og vakkert Barn, syntes deres Lykke at have naaet sit Høidepunkt. Dette Barn døde vel et halvt Aar efter, men Sorgen deelte de troligt, som de havde deelt Glæden. Da indtraadte pludseligt en Forandring i Ægteparrets Forhold. Ingen kjendte dens Aarsag, men Manden var fra den Tid kold og ordknap i sine ydre Forhold, og til sin Kone talte han ikke et Ord mere, hun maatte saa bede ham ydmygt paa sine Knæ, hun maatte saa trælle Dag og Nat og med Troskab og Flid ordne den huuslige Gjerning, han taug, og han forblev ubønhørlig, som Underverdenens Dommer. Nu da Aar var rundet efter Aar, og Skygge paa Skygge havde lagt sig over Sindets Lys i denne møisomme Kamp for at vinde hans Agt, da sank den arme Kvinde sammen, som Sommerens saftige Plante for Stormens umilde Aande, og her paa Dødsleiet stred hun endnu med Fortvivlelsen, der kold og skaanselløs nedtraadte hver lille Spire af Haab, som skød sig bleg og saftløs frem i denne magre Jordbund. Ved Andre havde hun vel sendt ham saamangt et kjærligt Bud, at han dog maatte komme før Døden kom, men hans korte Svar var altid: „Nei!“ og derpaa haardnakket Taushed. Men endnu lyttede hun efter hine Skridt, endnu sendte hun de bønlige, ydmyge Tanker did og lod dem fortælle om al den Nød, som Sjælen rummede, og om hvor flittigt hun havde røgtet sin Dont, skjøndt Sorgen var hendes eneste Terne. Og han maatte jo høre hende — han maatte jo komme, derfor stred hun jo den forfærdelige Strid, i hvilken hun dog maatte vige, thi Overmagten var jo Døden; men først maatte hun høre et Ord, og dette Ord skulde han, den mørke, tause Huusbond, sige — see, derfor kunde hun jo ikke følge den blege Fører, uagtet han viste Vei til Fred og Hvile — maaskee til Naade.

Dette var omtrentlig hvad den Gamle havde at berette, men dermed var da ikke Sløret løftet.

Den Syge laa nu stille med lukkede Øine, og man skulde have antaget hende for død, hvis ikke en let, krampagtig Trækning om Munden, lig den, der vifter hen over Barnets spæde Træk og skuffer den unge Moder med Formen af et Smil, nu og da havde forkyndt Livets skjulte Arbeide.

Præsten dvælede endnu en Stund i andagtsfuld og veemodig Beskuen af den Lidende, men hvad var her for ham at gjøre? Intet! Var han end med sig Balsam fra den store Læge for alle, alle Saar — der var dog een Ting fornøden: Bevidstheden, og denne søgte han jo her forgjeves. Maatte han da for første Gang gaae bort og lade Haabløsheden sidde i sit Sted?

Da lød igjen de samme eensformige Skridt i Stuen ved Siden af.

Et Øieblik iagttog Præsten spændt den Syge, men Lyden naaede hende ikke; da vendte han sig, greben af en Tanke, stille bort fra Sengen og gik hen mod den Dør, hvorfra de tunge Skridt hørtes.

Den gamle Kone korsede sig og meente, at Mesteren vilde blive forskrækkelig vred, dersom Nogen vovede sig ind til ham. Men Præsten gik, som Herren bød det, at banke paa Forhærdelsens jernstængte Dør.

Det Værelse, hvori han nu traadte ind, var temmelig stort, men koldt, tomt og usselt oplyst af en Praas, hvis matte Flamme blandede sig med Maanens hvide Skin, der nu havde vundet en Smule Plads mellem de drivende Skyer.

Mesteren, thi ham var det, havde, da Døren aabnedes, sat sig paa en Stol nærved Lyset og indtog en Holdning, værdig til at udfordre Asmodeus selv; med Hænderne i Lommen, de korslagte Been udstrakte, Haaret i stride Totter om den lave, flade og furede Pande, med Øinene halvt lukkede og Munden fast sammenpresset, dannede den hele Skikkelse den fuldstændigste Personification af sammentrængt Trods og ubøielig Haardhed.

Præsten stod et Øieblik stille og bævede ved Synet, men han var vant til at møde den onde Villie og seire over den; thi stærk er kun Villien i det Gode; naar den er ond, er den kun Afmagt, saavist som Gud er Almagt.

Og nu talte Præsten til den Ulykkelige — ak, thi ulykkelig var han i enhver Henseende! Det er ikke sjeldent, at en mægtig Sjælekval ifører Sindet denne haarde Dragt, som synes at trodse baade Gud og Verden, og ikke ofte kysser man, blid i Sind, sit Tugtens Ris.

Men den fromme Lærer talte Kjærlighedens milde Ord — Guds Ord — til den Elendige; „Kommer hid alle I, som arbeide og ere besværede, I skulle finde Hvile for Eders Sjæle!“ Og som Duggens Perler rulle kvægende hen over den forbrændte, tørre Mark og blødgjøre Jordens haarde Skorpe, saaledes gød Ordets Mildhed sig ud over det stivnede Sind; thi at der skiftedes og stredes i den mørke Mands Indre, undgik ikke Præstens kloge Blik.

Men paa engang sprang Smeden op; det var, som om han med et Ryk maatte sønderrive Fortryllelsen, der spandt sit lammende Net omkring ham, og med lynende Øine traadte han hen foran Præsten, der stille, støttet af sin hellige Værdighed, stod foran ham, lig en Patriark, en Levning fra de

store, svundne Tider, da Sandheden fordrede Livet af sine Vidner og gav Gud Æren.

Og her mødtes nu den onde og den gode Villie — det mørke og det milde Blik; vi ville faae at see, hvilket af dem der seirede.

„Ikke er jeg trængt til at tale med en Præst," udbrød Manden omsider, „og ikke har jeg skikket Bud efter Nogen."

„Herpaa vil jeg være Dig Svar skyldig," sagde Præsten mildt, „men derinde ligger din døende Hustru, lad os tale Lidt om hende. Hun har jo sendt Dig mange Bud og Bønner om at komme did, hvi tøver Du i Hjertets Haardhed med at gjøre denne Pligt?"

„Pligt!" fnøs Manden og kastede sig atter ned paa Stolen, „jeg har Mit at bære paa og hun har Sit, spørg hende, lad hende svare for sig."

„Hun har forvist udtalt sit sidste Ord i denne Verden," gjentog Præsten, „men vel var det for Dig i din sidste Stund, om Du bøiede dit stride Sind og udtalte Ordet, som hun saa saare længes efter at høre."

Her foer Manden rasende op og slog i Bordet saa det bragede. „Jeg tale," raabte han, „jeg tale til hende! Veed I hvad det er, hun vil mig? Veed I, hvad hun er, eller hvad hun var? Jeg har trukket Livets Plov Side om Side med hende og kjender hende, jeg veed hvad hun duer til, jeg."

„Og veiede hun end ikke en Avne i Retfærdighedens Vægtskaal," afbrød Præsten ham strengt, „Du var dog vel ikke Den, som skulde udtale Dommen over hende? Der er i Sandhed kun Een, som kan fordømme, og det er Ham, som veier Styrken saavelsom Styrkeprøven."

„Godt, snak væk, I rokker saa ikke mig alligevel, det jeg ikke vil, det vil jeg ikke!" svarede Manden, tvingende sit Raseri; og med en vis dorsk Ligegyldighed pirrede han op i det søvnige Lys, greb dernæst en Slibesteen, rev en Tollekniv ud af sit brede Skindbelte, satte sig paa Stolen og begyndte at slibe Kniven med en Omhu og Paapassenhed, som om ingen Anden var nærværende. Men Præsten saae lidt dybere, end Manden troede, han saae, at Lys og Mørke stredes haardt om Seiren bagved dette Ligegyldighedens Dække, og han vedblev:

„Hvor stort et Regnskab Du end har at gjøre op med hende, og hvor stor end hendes Skyld blev til Dig, Du skal dog drages vel til Minde, at Du selv er en Orm i Støvet; og om Du end spiller med din Braad i Lyset, som udgaaer over Verden fra Straaleglorien omkring din Frelsers Isse, Du maa dog under Korset raabe: Herre! Herre! eller ogsaa bære evigt paa det Nag, Du har samlet. Har hun forbrudt sig mod Dig, da har hun visseligen maattet bøde haardt derfor. Men seer Du skjævt, er der dog eet Øie, som naaer ind til Bunden af den arme Sjæl, hvor al den Sorg, de Suk, den Jammerstaare fødes, som Synden bar. Og naar Angerens Baal er tændt, naar Jorden brænder under Synderens Fod, og alle denne Verdens Lædskekilder tørres ud, da er Gud Herren den, som veed, hvorlangt en slig Kval tør naae; thi til Fortvivlelsen, som er det Smertensskrig, den Syge støder ud, naar alle Vunder presses til og Saaret tifold brænder — til denne vilde Vee, som er saa stor, at Hjertet ikke kjender Gud og Tanken farer om i veiløs Egn — til den maa ei den Angertyngede tye hen, at ikke Naadens aabne Dør skal tabes reent af Syne. Men vogt Dig, Du, som ligger mageligt i Hovmods Vugge og dysses ind i Søvn af Andens Feil! Stod Du paa Vagt mod Sjælefjenden baade aarle og silde og blev dit Øie aldrig træt? Dit haarde Sind beviser meer end nok, at Du har daarligt vaaget. Men naar Du lukkede dit Øie til, veed Du da, om ikke hendes just stod aabent, fordi det trættedes, da Du holdt Vagt?"

„I snakker, som I har Vid, Præst," afbrød Manden den strenge Taler, „men snak I!" Og atter strøg han Kniven; men synligere vare dog, under Præstens Tiltale, de ydre Tegn paa Aandens svære Arbeid blevne; thi Pandens Aarer svulmede og han bevægede sig hid og did, og trangt blev Aandedrættet, saa det sled sig hæst igjennem Struben.

Men Præsten vedblev ubønhørligt: „Sandelig, den kommer, den forfærdelige Stund, da din Høst vil blive som din Udsæd var; Salt har Du saaet i din Livsens Ager, og der er spiret Torn og Tidsel frem i Overflod, saa Du maa saare Dig tilblods ved hvert et Skridt, og der er ikke Blomst og ikke Green til Ly og Læ for nogen Smaafugl, som kunde synge for Dig til din sidste Hvile — ja sandelig, den Kval, den Hungerpinte lider, naar Syn og Duft af Overflodens Bord kun minder ham end meer om Savn og Trang, skal ikke lignes ved, hvad Du maa føle, naar Du vansmægter efter Salighed, og hver en Dør til Herrens mange Boliger er lukket for dit haarde Sind."

„Saa kan Du være med mig, Du!" udbrød Manden, „for jeg skal troe, Du taler skarpere, Du, end jeg."

„Jeg taler ikke," gjensvarede Præsten, „din Dommer taler gjennem mig, og gjøres det behov, da skal der tales strengere endnu."

Men her blev den sidste Rest af Maadeholdets Dige brudt, og alle Hensyn svandt med den. Vildt foer Manden op, kastede fra sig hvad han holdt i Hænderne, gik lige mod Præsten, holdt den løftede Høire hen for ham og raabte:

„Seer Du disse Fingre, Du? Det er en Tale, som ingen Tunge trænger til; siig det er Løgn, at jeg har trællet for mit Brød, at jeg var oppe før Sol stod op, at jeg var den Sidste, som tog Hvile, siig det Præst!"

Og nu slog han atter i Bordet med et saa vildt og fortvivlet Udtryk i det mørke, tilsmudsede Ansigt, at Præsten uvilkaarligt veeg tilbage.

„Men Lidet veed Du om hvad jeg har lidt," vedblev han som før, „Du snakker for hende derinde, nu godt, nu godt, Du siger Saaret piner mest, naar det er tilklemt — — o ja, her er et stort Saar, Du, her i mit Sind, men veed Nogen om det? — ja, hun veed det, og Du kan vide med, at det er Svie, som har brændt igjennem Aarene. Du taler om, at jeg har udsaaet Salt, ja, hende er det, hende er det, som har drevet alt det Ukrud frem, hvorom Du snakker."

„Din Hustru staaer i Agt og Ære hos Enhver, og Alle tale som hendes Flid og sædelige Vandel," indvendte Præsten.

„Sædelig!" skreg Manden, „ha, ha, ha, godt, lad gaae! Hun har altsaa Æren, og jeg har Skammen — Vorherre har da sat sit Mærke paa hende og sagt: See, det er en af Mine, hun gaaer med krum Ryg og sidder andægtig i min Kirke . . . Men, seer Du, Fanden leger ikke Blindebuk, han; og han veed noget Andet, han kommer nok med sin Regning, og luur den Karl, han tørrer ikke en Streg, før Madamen har betalt. Men har det sviet for mig, og det har det, saa vil det svie værre for hende, før han siger kvit."

„Ingen er saa stor en Synder, at han jo kan Redning see," sagde Præsten høitideligt.

„Veed Du hvad hun har gjort mig, veed Du det?" raste den ulykkelige, halvt vanvittige Mand. „Traadt mig under Fødder har hun, sparket til mig har hun . . . og jeg er jo fordømt — var det ikke saa? Men veed Du, hvad jeg har gjort mod hende, Du? Jeg har baaret hende paa disse mine Arme, baaret hende, som man bærer et forkjælet Barn — ja, jeg glemte jo næsten Vorherre, jeg havde jo ingen Plads til andre end hende. Jeg har gaaet foran hende paa Veien og pillet hver lille Steen væk, saa hun ikke skulde støde sig paa den. Seer Du Knuderne paa mine Hænder — seer Du de krumme Led — har jeg villet hun skulde savne Noget? Men hun, hvad gav hun mig istedet? Skam og Skjændsel gav hun mig — Djævelen gav hun mig, o, disse mine Øine have selv seet det forbandede Syn! Havde nogen Anden sagt mig: din Hustru er en utugtig Kvinde, medens Du arbeider for hendes Lykke, bedrager hun Dig for din, godt, han havde talt for sidste Gang; men nu ere Vidnerne disse mine egne Øine, havde jeg kunnet rive dem ud og kaste fra mig baade dem og det, de havde seet, ja, det var en anden Sag; men jeg vidste det jo, jeg vidste jo hun havde blandet sine Kjærtegn med en Andens! . . . hvordan skal man slippe for at vide en Ting, Præst, kan Du sige mig det, Du? Havde jeg mistet Vid og Forstand med det Samme, ja det troer jeg, saa havde Vorherre maaskee beholdt Resten; men Fanden er en slu Krabat, han, han sørgede nok for, at Intet sprang, saa han fik Bestyringen alene. Men saa svoer jeg, at jeg aldrig mere i dette Liv skulde mæle et Ord til hende, at jeg vilde skye hende som en Spedalsk, og det har jeg holdt, og det holder jeg, Præst! — Men kom nu igjen med dine store Ord . . . Har Du prøvet Sligt, saa kan Du snakke med; har Du prøvet, hvordan det er at gaae omkring med saadant et aabent blodigt Saar, som Djævelen hver Dag drypper Edder og Forgift ind i? . . . o, jeg har lidt! Men hun — hun er jo blank og fin, jeg har Lyden, er det ikke saa?" Og slaaende sig for Brystet, saa det klang igjen bag den stærke Beenhvælving, gik han flere Gange hen mod Præsten og heftede Øiet saa stikkende og slangeagtigt paa ham, at en mindre Stærk skulde baade legemligt og sjæleligt være bævet tilbage; men med de foldede Hænder over Brystet, med det sikkre og dog saa deeltagende Blik stod han foran den ulykkelige, af Lidenskabens Hydra omsnoede Mand, som Klippen staaer for Stormen, uden Trods, men ogsaa uden Vigen.

„Og havde hendes Synd end reist en Muur for Livet mellem Dig og hende," sagde Præsten mildt, „ved Dødens Døre skal Du dog forsone Dig med hende, og Du skal tage Tornen ud af hendes Hovedpude; thi hun har forvist dog vandret værre Vei end Du."

Men dennegang talte han for døve Øren. Manden havde slængt sig i den mørkeste Krog i Stuen, og hvad end Præsten sagde, han lod dog, som om han vilde være døv for Alt.

Imidlertid var der Bevægelse og Uro inde hos den Syge, og Præsten bragtes derved paa den Tanke, at Dødens Arbeide var tilende, og at, som det nu viste sig, hans Gjerning her var uden Nytte. Men som han tænkte saa og andet Mere, gik Døren op og, understøttet af den gamle Kone og et andet Fruentimmer, slæbte den halvdøde Kvinde sig ind over Tærskelen og hen i Stuen.

Ved dette forfærdelige, spøgelseagtige Syn foer Manden op af sin Krog og hen til en anden Kant af Værelset, strækkende Hænderne afværgende ud mod hende og, som det syntes, greben af en ubetvingelig Rædsel.

Imidlertid arbeidede hun sig hen omtrent til Midten af Værelset, men her sank hun sammen, og halvt liggende paa Gulvet, halvt støttende sig til den gamle Kone, stræbte hun med sin sidste Kraft at folde Hænderne og strække dem hen mod Manden, der endnu stod som lammet og stirrede paa hende. Hun forsøgte nu med hæs og gispende Stemme at sige Noget til ham, men det tabte sig i et Par stønnende Aandedræt.

Med den inderligste Deeltagelse havde den ærværdige Geistlige nærmet sig hende, og idet han tog hendes foldede Hænder mellem sine, lod han sin Røst udtale den Bøn, som laa i hendes bedende Blik, og som den døende Livskraft ikke evnede at fremføre.

Men dermed var det lammende Baand løst og Mandens Raseri gjengivet Tøilen; thi med knyttede Næver foer han lige mod hende, og da Præsten kraftigt stillede sig imellem dem, raabte han:

„Ud med hende! Væk, siger jeg, eller jeg svarer ikke for mig!"

„Du skal tilgive der, hvor Gud tilgiver," sagde Præsten strengt.

„Saa han tilgiver, troer Du? Aa jo, jo arrigere Skjelm, jo bedre Held!" fnøs Manden. „Men jeg skal fortælle Dig en Historie, jeg, og vil Du troe den, kan Du. Seer Du, jeg reiste engang, nu er det otte Aar siden, her hjemmefra, da var hun der fin, kan Du troe," og med et ondt Blik og dirrende Hænder pegede han paa den sammensunkne Kvinde. „Saa havde jeg en Svend, en fattig Gut var han, men jeg havde hjulpet ham frem, til ham sagde jeg: Lars, Du passer mig paa, til jeg kommer tilbage, og til hende der sagde jeg: Nu maa Du ikke længes, Margrethe, om en Maanedstid er jeg her igjen . . . Godt, jeg drog, og jeg kom igjen. „Hvor er Regnskabet Lars," sagde jeg. „Her er det, Mester," sagde han, og Alt var vel. Saa var der En, som meente mig det godt, og han sagde: „Mester, Jeres Svend slaaer stort paa, han flankerer med Dalere som vi Andre med Skillingerne, er I sikker paa ham?" Godt, tænkte jeg, pas paa Fyren! Saa satte jeg mig oppe paa Kvisten og lurede saa smaat, for der havde jeg mine Spareskillinger. Og da det saa led hen mod Aften, saa kom der nu En listende . . . lukkede Døren op . . . lukkede Skuffen op . . . tog et Par Dalersedler, lukkede saa igjen, og gik saa samme Vei tilbage."

Her lød den Syges hæse Stønnen, hun gjorde atter et svagt Forsøg paa at løfte de foldede Hænder, men Manden vedblev:

„Og det var hende der! Men jeg gik efter hende, jeg maatte jo vide, hvad hun stjal Pengene til; for stjæle dem, det gjorde hun, Præst! Brødet, jeg skulde have paa mine gamle Dage, det stjal hun. Men godt, jeg listede mig efter hende, og derinde i Kammeret . . . der sad han . . . Svenden, og hun satte sig hen til ham, og det gik hedt til, maa I troe . . . og saa fik han Pengene, og saa fik han Løfte om at faae Mere . . . og alt Dette saae jeg . . . og — det krøb om Hjertet; men saa tænkte jeg paa Skammen, saa tog jeg Mod til mig og gik. Men da det blev Dag igjen, kaldte jeg paa Svenden og sagde: „Du faaer gjøre en liden Reise for mig, snør Bylten og følg mig." Saa gjorde han; han anede Uraad. Saa fulgtes vi udenfor Porten et godt Stykke, han taug og jeg taug — men saa standsede jeg — gav ham en Reiseskilling til, viste ham denne min Næve og sagde: „Nu kan Du gaae, hvorhen Du vil, men kommer Du der til Byen igjen, saa skal Du være min . . . Du kan jo prøve, om jeg holder Ord." Men han luskede af og bedst gjorde han. Saa gik jeg herhjem, og jeg taug stille for Folks Skyld. Hun gik sin Vei og jeg gik min; men jeg gik ikke alene — hvor jeg gik og stod var Djævelen med. Og lang har Dagen været — men Natten længere . . . og jeg har taget slig et mægtigt Tag med Sorgen; men lidet hjalp det . . . Der har Du Historien, Præst, skaf mig nu Fred!"

Og dødbleg tumlede han omkring i Værelset. Men endelig brast den vilde Stemning; han sank ned paa en Stol og bukkede, som det syntes, legemligt under for den uhyre Anstrengelse, som Afdækningen af hans Livs mørke Maleri voldte ham. Og han græd, græd saa heftigt, saa ustandseligt, som om den hele Sum af lønlig Sorg og bittert Nag opløste sig og rullede i Taarestrømme bort fra Sjælen.

Og den Døende — hun havde med Bevidsthed fulgt hvert Ord, det lod sig tilsyne i Blikket. Men nu løftede hun Hovedet op fra Skulderen af den Gamle, der stum af Forfærdelse havde omfattet hende med sine Arme, med en overnaturlig Kraft strakte hun Hænderne ud mod Manden og med en Røst, der klang som det Hvin, den Sovende udstøder under Vægten af en angstfuld Drøm, skreg hun:

„Naade, Forbarmelse, Naade!"

„Ud med hende, siger jeg, ind med hende der, hvor hun holdt til med ham," foer Manden rasende op.

Men Præsten traadte hen til den Syge; nu var hans Tid kommen til at røgte sit store Kald; og han talte Frelsens og Naadens milde Ord til den jammerfulde Kvinde.

Hun blev nu baaret ind igjen i sit Kammer og Præsten fulgte; men i det Øieblik han gik ud ad Døren, hørte han Manden atter kaste sig hulkende paa Stolen.

Den Døende laa nu igjen paa sit Leie; men Tornen i Hovedpuden, var den der endnu? Hun laa saa stille og lyttede til Præstens Tale, men hans, den krænkede Huusbonds, Tilgivelse, den havde hun jo ikke! Dog, der laa Mildhed i det matte Blik, og Smilet, som kun forenes gjennem Smerte og Forsagelse, det laa talende omkring de smalle, blaae Læber.

Da istemte Præsten med sagte, dyb og af Alder dirrende Stemme en Psalme, og da denne var sluttet, lød endelig Naadens himmelsendte Ord: „Dine Synder ere Dig forladte!" og herpaa fulgte det hellige Sacramente.

Kvinden laa nu stille hen, og efterhaanden syntes den sidste Rest af det pinte Liv at svinde. Aandedrættet hævede ikke mere Brystet, al Spænding forlod de indfaldne Træk, og Dødens isnende Aande strøg ligesom hen over den hele Skikkelse.

Da aabnedes Døren til den Stue, hvor Manden var, en Stemme, kvalt af Graad og Bevægelse, raabte ind: „Farvel Margrethe!" og Døren lukkedes igjen.

Ak, det stakkels, svigfulde Hjerte! Her paa det sidste Trin ved Graven, her lokker endnu en Røst fra Livet! Ja, men det var ogsaa den længe ventede — den længselsfuldt attraaede. For denne Lyd, den eneste i Verden, som hun nu forstod, blev Ørets slappe Hinde atter spændt, og Sjælens Fryd udbredte fast en Glorie omkring det blege Ansigt. Nu var den hvasse Torn forsvunden!

Men blev der ikke nylig sagt: „Alle dine Synders naadige Forladelse!" Hvad skjøtter Du da om Verdens Smil og Vredesblik? Een er jo dog kun Dommeren i al Evighed. Svigfulde Hjerte!

Men see, Smilet har jo nu en anden Form, huldsaligt som Solstraalens Blink paa den hoppende Bølge. Ak, hvad lovede dog ikke dette Smil, selv her i Døden! Hvi tøvede Du saalænge, Du mørke Mand, med hint Forsoningsord, hvi slettede Du ikke Brødens Mærke ud — thi see, et heelt Livs Solskin har Du tabt!

Præsten stod der endnu, og Taarer listede sig sagte ned over de furede Kinder, da bøiede han sig over hende, men nu lukkede hun de milde Øine, det sidste Suk fløi hen saa let som Viftningen af en Sommerfugle-Vinge, og hun var et Lig.

O, hvilken Kummers Vægt laa ikke over denne svage Skikkelse — den sværeste af Alle, den selvforskyldte! Men Smilet var der endnu. Forsoningens Banner var heiset og hun var styret mod de lyse Strande.

Og Præsten lavede sig nu til at gaae; men i den aabne Dør betænkte han sig og gik endnu engang derind, hvor Mesteren var. Men neppe var han traadt over Tærskelen, før et Udraab af Forfærdelse undslap ham.

Paa Gulvet laa den ulykkelige Mand. Blodet strømmede ud af et dybt Saar i Brystet, og ved Siden af ham laa den før omtalte Tollekniv.

Flere af Husets Folk kom nu til. Redning blev forsøgt; men Døden havde allerede sat sit umiskjendelige Stempel paa hele denne skrækindgydende Skikkelse. Al Hjelp var spildt.

Saamange Aar igjennem havde han da baaret paa sin mørke Byrde, og nu, da Sindets Skorpe brødes, nu da det lysnede i Grunden, nu var der ingen Kraft i Sjælen til at bære denne milde Stemning!

Altsaa i samme Stund fløi begge disse Sjæle didop til det store Stevne! For ham, den store Gransker af Alverdens

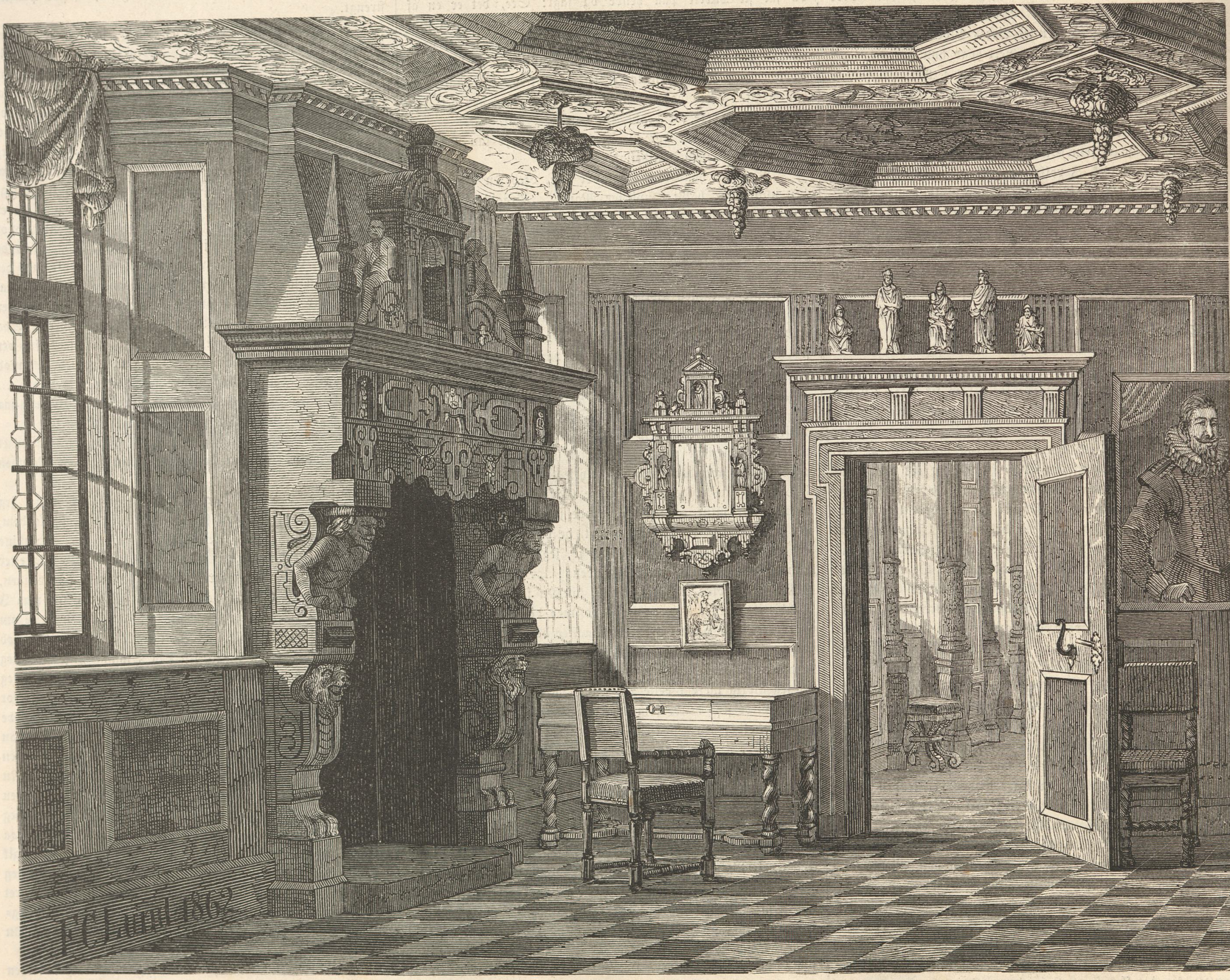

Christian IV's Arbeidsværelse paa Rosenborg.

Nød, stode de nu begge, hver med sin sørgelige Binding — Fortvivlelse og Anger. Men han, som veed, hvorfor den ene Flamme brænder svagt, medens den Anden lyser over Tidens Mørke, han har jo sagt at „Naade skulde gaae for Ret!" —

Men Præsten gik nu ud af Dødens Huus; der var hans Gjerning endt. Og han forsvandt omsider bag den samme Dør, hvorfra han traadte os imøde.

Men see! Der aabnes jo et Vindue, der helder sig en Skikkelse ud af det, vi kjende den igjen, det er den gamle Præstemand, der stirrer ud i Natten. I Tanken gjennemgaaer han Nattens rystende Begivenhed, og han spørger vel sig selv, hvad Frugt hans Gjerning havde vundet for Evigheden, og en indre Stemme giver ham Svar: En Lilie, duftende af Fred og Kjærlighed, var spiret frem ved Enden af den vildsomme Ørken, hvori hun, den brødefulde, angerpinte Kvinde, havde vandret. Og der, hvor Hjertets Strengeleeg var rustet hen for Hadets Aande, der, hvor Lidenskab og Uforstand greb i med haarde Fingre, derfra klang nu hin enkelte Mildhedstone „Farvel Margrethe!" og visselig gik den til ham, som samler alle dette Jordlivs Mislyd til evig, uforstyrret Samklang.

Og Præsten lod endnu engang sit Blik glide henover den natlige Scene. Maanen sendte sit flygtige vinkende Smil ned fra de brudte Skyer — men fra de hvide Kors i den nære Dødninghave udgik der ogsaa Smil og Vink og Hilsen, mere kolde vel end selve Maanens, men ogsaa mere trofaste — thi Døden sviger aldrig.

Men lod den ædle Gamle maaskee Loddet gaae tilbunds i egne Sjæledybder? — Thi ud i Nattens Taushed lød som et Suk de Ord:

„Hvert Hjerte sin Forræder har!"

Og Vinduet lukkedes igjen.

Christian IV's Arbeidsværelse paa Rosenborg.

Naar vi fra Historien eller Livet kjende en stor Personlighed og nære Interesse for ham, da ligger det i Sagens Natur, at vi ogsaa gjerne ville kaste et Blik ind i hans private Liv, og helst dvæler da Aanden paa de Steder, der have været Skuepladsen for hans omfattende Virken. Saaledes betræde vi gjerne med Ærefrygt en Afdøds Arbeidsværelse, og denne Følelse stiger betydeligt, hvis Personen, der virkede der, har tilhørt Fædrelandet og indtaget en fremragende Plads i Historien. Overeensstemmende hermed tør vi dristigt paastaae, at vist ingen Dansk, hvis Hjerte slaaer varmt for Fædrelandet, uden en vis Bevægelse kan træde ind i Christian IV's Arbeidsværelse paa Rosenborg; thi her sad denne Danmarks store Konge om Dagen, ja ofte til langt ud paa Natten, og udkastede Planer til sine Undersaatters Vel og Rigets Hæder; her see vi ham i hans Ungdoms, som i hans Alderdoms Dage, altid beskæftiget, snart med Tegningerne til sine Bygninger og Modellerne til sine Skibe, og snart med skarpsindige Udkast til omfattende Love; her see vi ham endelig saa elskelig i sin Familiekreds; thi ofte vovede et Barnehoved at vise sig i Døren og forstyrre den strenge, alvorlige Mand i hans Studier. I saadanne Øieblikke see vi da Christian IV lægge Kongen tilside, for kun at være Fader, og det en Fader, elskelig som faa. Her i dette Værelse kunne vi en Aftenstund see

Vandfaldene ved Kollefjorden paa Færøerne.

Vesuvs Udbrud den 8de December 1861.

ham læne sig op mod Kaminen og med et rigtig kjærligt Blik betragte sin mest elskede Datter Eleonore Christine, der hviler sit Hoved paa hans Skuldre, medens hun, med hele sin ungdommelige Ynde og Friskhed, fortroligt fortæller Faderen om den dybe Kjærlighed, hun føler for den stolte og smukke Korfitz Ulfeldt, der snart skal vorde hendes Ægteherre. Et yndigere Billede, end denne blye, jomfruelige Kvinde, omslynget af den stærke Arm, der forstod at styre Statens Skib sikkert forbi Klipper og Skær, kunne vi vanskeligen finde; og neppe ville vi i denne ømme Fader gjenkjende den samme Mand, som vi i 1611 kunde have seet sidde foran Skrivebordet i det samme Værelse; thi dengang frembød Billedet af ham næsten kun den personificerede Mandighed. Hele Skikkelsen, der sidder lidt foroverbøiet og skriver, tyder paa kongelig Værdighed, der ei ustraffet lader sig krænke, og paa ubøielig Kraft, der maa fjerne enhver Hindring, som kunde optaarne sig paa Veien til det Maal, han har sat sig. Paa engang kruser et skjælmsk Smil den trodsige Læbe, og hvis vi kunde titte ham over Skulderen, da vilde vi see, at han just i dette Øieblik skriver til Karl IX af Sverig og giver ham det fornuftige Raad: at holde sig hjemme i Kakkelovnskrogen og der pleie sin Alderdom og Svaghed; ja Brevet, der beskæftiger ham, er netop en af hine i ægte danske Udtryk affattede Epistler, som Christian IV sendte Svenskekongen efter Kalmars Indtagelse, og som saarede Carl IX næsten ligesaa meget, som Tabet af Fæstningen Kalmar havde forbittret ham.

I Sandhed, mangeartede og store ere de Tanker, der her i dette Værelse have gjennemkrydset denne i Sind og Hu saa ægte danske Konges Hoved, og vi tør derfor vist med Rette haabe, at dette Blads Læsere med Interesse ville betragte medfølgende veltrufne Afbildning af Christian IV's Arbeidsværelse. Paneel og Vægge ere her malede saaledes, at de faae en skuffende Lighed med Skildpadde og tage sig herligt ud ved Siden af de grønne Fyldinger, der ere prydede med forskjellige Figurer, som Heste, Skibe m. m. i chinesisk Smag. I Loftet er anbragt tre Malerier af Coffer, omgivne af Gibsstucaturarbeide, der deels fremstiller smukke, frit nedhængende Vindrueklaser, deels Blade og andre Figurer. Nærmest Vinduerne er anbragt Christian IV's bekjendte Navnechiffre og et Vaabenskjold, hvori de trende danske Løver med de ni Hjerter. Tilvenstre for Døren, der fra Forgemakket leder ind i dette Værelse, see vi, i Nærheden af Vinduet, under et lille, ovalt Speil, Kongens Skrivebord, der er ligesaa tarveligt som Stolen, der staaer foran samme. Tæt bagved Stolen, mellem begge Vinduerne, er Kaminen, der er mørkt overmalet og prydet med forskjellige Ornamenter og comiske Figurer. Gulvet har her, som i Forgemakket, tidligere været belagt med Marmorfliser; men her, som der, ere disse borttagne og Brædder lagte istedetfor.

Færøerne.

Det kan være Gjenstand for en høist interessant statsoekonomisk Undersøgelse, hvorvidt Danmark har nogen Gavn og Glæde af Færøerne, eller om vi ikke hellere skulde see at faae dem solgte alle tilhobe, ligesom den ulykkelige Lille Timon der kan skrives en umaadelig tyk og umaadelig tør Doctordisputats om, hvorvidt det egentlig er berettiget at henlægge dem under Danmark istedetfor at lade dem følge med Norge, og vi kunne forsaavidt gjerne forære dem alle 16, med Amtmand, Præster og det Hele, til vore norske Venner. Det gjør Intet til Sagen; hvad der er Smukt og Ophøiet tilhører Enhver, der har Øie til at see det og Sands til at nyde det, og derfor blive Færøerne ligesaa godt vore, som ethvert andet Folks. Men er der da virkelig noget Smukt paa disse nøgne, kolde, skaldede Klippeøer — er der Noget, som det er værd at reise sig for, end sige da at reise for? Færingen vil — naturligviis — betragte dette Spørgsmaal som en blodig Fornærmelse, og med Haanden paa Hjertet erklære, at er der noget Sted paa Jorden, der kommer Edens Have nær, saa er det hans lille Øgruppe. Nu hører Færingen jo rigtignok i den Sag ikke til de aldeles uvillige Dommere, men ogsaa Andre, selv dygtigt forudindtagne Kjøbenhavnere, ville finde mange Skjønheder der, og i mange forvænte, men smagfulde franske Konstneres Reisealbum, indtage Færøerne en fremragende Plads.

Naar man i fint Selskab nævner Færøerne, gjør det altid en Virkning ligesom Luftningen fra den kongelige grønlandske Handels Contoir: de unge Damer rødme ved Tanken om strikkede Uldskjorter og lange Strømper, medens de gamle vifte Tranlugten bort. Men hvorfor altid bringe disse prosaiske Ting i Forbindelse med Øerne? Hvorfor ikke erindre, at selv den smukkeste og mest idylliske Plet paa Jorden har sin Prosa, sin Tran og sine uldne Skjorter? De stakkels Færøer kunne hverken levere Brysselertæpper eller Gobelins, men de give hvad de have, og det er godt indenfor sin Sphære. Og Færingen staaer, ved Siden heraf, med sin Trankjedel paa det mest imponerende Sted i Norden, medens hans Hustru sidder med sit Bindetøi i Ruinen af den gamle Kirkjubø Domkirke, en Ruin, der i Storhed og Pragt overgaaer Alt, hvad de tre skandinaviske Riger eie af den Art.

See engang paa dette Billede; det er et Prospect fra Kollefjorden, der adskiller Strømø fra Østerø. Hvor vil Du finde Mage til denne storartede, steile Klippevæg, der lodret skyder sig iveiret fra Fossens stenede Grund? Du kan finde større Høider, mere fremspringende og skrækindjagende Tinder, men et saadant Billede som dette, af Naturen i sin raae, kraftige Vildhed, hvor Skaberen har forbudt Mennesket at færdes, vil Du ikke lettelig finde. Og saa disse to Vandfald, der her styrte sig ned fra Klippen uden noget synligt Leie, uden nogen anden banet Vei end den, deres egen Vælde tiltager sig! Det er Fossafos, et af de eiendommeligste Vandfald paa Øerne; det ligger paa den nordlige Deel af Strømø, imellem to smaa Byer, Hvalvik og Haldorsvik, og styrter ud i Kollefjorden. Vandet samler sig oppe paa den flade Klippe, og arbeider sig henimod Kanten af den, her deler det sig pludselig i tvende Fald og kaster sine ustandselige Vandmasser saa voldsomt og brat ud over Klippeskrænten, at man endogsaa kan gaae indenfor Faldet, imellem Klippen og Vandet, uden at røres deraf.

Fossen ved Hvalvik er ikke skabt for Den, der behøver grønne Bøge og et blomstervirket Mostæppe ved en blidtrislende Aa for at finde Naturen smuk; i denne Klippekløft er det sidste Spor af Planteliv for længe siden uddødt, Grunden er Steen paa Steen, ligesom Væggene. Men der er dog Skjønhed og Poesi i det, Skjønhed i det Store, det Himmelstræbende, Poesi i Fossens Syden og Skummen, i Fuglenes tusindstemmede Skrig; thi denne Vig hører Fuglene til, det er omtrent de eneste levende Væsener som besøge den, de hæfte deres Reder i Klippens Revner og Ujevnheder, de udruge deres Æg her i den lune Kløft, og de lade deres Liv her, naar Havesygen omsider driver Færingen til at bestige Klipperne for at plyndre de frieste Væsener under Solen. Vandfaldets Brusen og Vandfuglenes Skrig ere Færøernes dybtklingende Toner; uden dem vare Færøerne ikke Færøer.

Vesuvs Udbrud.

Vesuv har atter ladet høre fra sig. Den har hidtil med megen Fatning fundet sig i Tingenes nye Orden i Italien, og med Værdighed og Ro ladet Kampene og Uveisstormene rase ved sin Fod. Men maaskee er netop denne Indadvendthed og længe undertrykte Bitterhed Skyld i det sidste Udbruds Heftighed. Vesuv har endelig ogsaa villet tale med og den 8de December om Eftermiddagen hørtes de første Drøn, der indjagede Bjergets Beboere Kummer og Skræk og foraarsagede Glæde hos de skuelystne Neapolitanere og de til slige Eventyr altid godt oplagte Fremmede. Udbruddene synes at have antaget en større Regelmæssighed, idet der omtrent har været et Mellemrum af fem Aar mellem hver større Explosion, som efter Naturforskeres Mening hidrører fra concentrerede Gasarter i Jordens Indre.

Udbruddet begyndte, som berørt, den 8de December Kl. 3 om Eftermiddagen og varede til om Morgenen den 10de ds., hvorimod Jordrystelsen endnu vedvarede den paafølgende Dag den 11te og i dette Tidsrum forvandlede det venlige, ved sin betydelige Koralhandel rigtblevne Torre del Greco til en Gruushob. Vi skulle i vort næste Numer, ved at give nogle Tegninger fra Torre del Greco af en dansk Maler, nærmere omtale denne sørgelige Begivenhed og dens Følger for de stakkels Indbyggere.

Ugens Politik.

Den 9de Januar 1861.

Denne Uge har bragt os to høist vigtige Meddelelser, nemlig den danske Regjerings Depeche, som den 26de Decbr. blev afsendt herfra til Wien og Berlin og hvis ordlydende Text „Hamb. Nachr." seer sig istand til at gjengive, samt en Telegraphdepeche, der bringer den Efterretning, at Cabinettet i Washington har givet efter og erklæret Lord Lyons, at det vilde udlevere de sydlige Staters diplomatiske Agenter, Mason og Slidell, naar og hvor han behagede.

Det er med ublandet Glæde, at vi have læst vor Regjerings Depeche, som med Fasthed og Værdighed tilbageviser det preussiske Hofs Overgreb, og selv de Mænd, som tilligemed os have næret den største Frygt for, at den danske Udenrigsminister ikke med den tilbørlige Energi skulde værne om Danmarks Ret i Slesvig, og som derfor med et mistænksomt Blik have fulgt Underhandlingernes Gang, maae nu med fornyet Tillid til Regjeringen erkjende, „at den ikke paa nogen bedre Maade kunde retfærdiggjøres for det Paasagn, at den alt havde indladt sig paa at forhandle om Slesvig, saavelsom paa at forsvare den dansk-slesvigske Fællesforfatnings Bestaaen, end ved at lade dette Actstykke komme for Lyset; thi i begge disse Henseender er det tilfredsstillende affattet". Uagtet den preussiske Depeche af 5te Februar ikke er bleven offentliggjort, fremgaaer det dog af Svaret, at Grev Bernstorff ikke har villet indlade sig paa en Undersøgelse af det af vor Regjering den 26de October foreslaaede Udkast til et Provisorium, og at han fordrer, at enhver af Underhandlingerne med de tydske Stormagter fremgaaet Ordning af Forholdene ikke blot skal stadfæstes af det tydske Forbund, men at de holstenske Stænder ogsaa skulle give deres Samtykke. Men Tyngdepunktet i hans Depeche maa søges i den Omstændighed, at han vender tilbage til Forhandlingerne i 1851—52, at han spørger om, hvorledes Danmark kan forene det den 26de October fremsatte Forslag med de for ti Aar siden indgaaede Forpligtelser, og udtaler Preussens Sorg over den systematiske Undertrykkelse af den tydske Nationalitet i Slesvig og over det Slesvig indlemmende Rigsraads factiske Bestaaen.

Uagtet flere af vore Ministre gjentagne Gange have havt Leilighed til at udtale sig om vore politiske Forhold, har den Politik, de følge, aldrig endnu aabenbaret sig saa klart, tydeligt og bestemt, som i den sidste Depeche; den lader sig charakterisere med faa Ord: Imødekommen og Eftergivenhed med Hensyn til de Fordringer, som det tydske Forbund kan finde sig foranlediget til at opstille i det tydske Forbundsland Holsten, og Tilbøielighed til at lade det deeltage i Tydsklands fremtidige Udvikling, men en energisk Protest mod ethvert Forsøg paa at opstille nogen Fordring betræffende Hertugdømmet Slesvig, „fordi — som Depechen saa træffende siger — Slesvig ikke hører til det tydske Forbund, fordi Kongen maa værne om sine souveraine Rettigheder i sit af det tydske Forbund uafhængige Rige, og fordi den preussiske Regjering i Aaret 1851 selv i Forbundets Navn har udtalt: At Forholdene i Slesvig, som et ikke-tydsk Land, i og for sig ikke vare Gjenstand for det tydske Forbunds Erklæring og Forhandling." I Anledning af de urigtige Paastande om Tilstanden i Slesvig, som have „indsneget" sig i Grev Bernstorffs Depeche, bemærker vor Udenrigsminister, at han ikke kan umuliggjøre Løsningen af det alt i Forveien saa indviklede holstenske Spørgsmaal ved Indblandingen af et ganske nyt, for de hidtilværende Forhandlinger fuldkomment fremmed Spørgsmaal; men med diplomatisk Fiinhed, der, henseet til Forholdene i Posen, indeholder en blodig Ironi, minder han om, „at det umuligt kan være Herr Ministeren ubekjendt, at selv en upartisk Retfærdighed og overbærende Mildhed ikke kan beskytte mod systematiske Bagvaskelser, hvor der indenfor den samme Stat staaer forskjellige Nationaliteter ligeoverfor hinanden". Til Slutningen minder han om, at Rigsraadets Sammenkomst er udsat saa længe, som Forfatningen tillader Regjeringen det, at den maa forelægge Budgettet for den næste Finantsperiode, og at en Forlængelse af det nærværende Provisorium ikke er mulig, saa at han maa bede om, at man vil gaae ind paa Sagen, da den preussiske Regjering jo selv har erklæret, at det selvfølgelig langtfra er dens Hensigt paa nogen Maade at træde Betingelserne for en ordnet Statsstyrelse eller Landsherrens og de øvrige til det tydske Forbund ikke hørende Landsdeles Rettigheder for nær.

Hvor tilfredsstillende Overbeviisningen om, at Regjeringen med Energi og Klogskab værner om vor Selvstændighed og Uafhængighed end er, maa dog den fra den modsatte Side af Atlanterhavet indløbne Efterretning, der gaaer ud paa, at Unionen har bekvemmet sig til at opfylde Englands Fordringer, dog betragtes som langt betydningsfuldere, fordi Frygten for Udbrudet af en almindelig Krig derved fjernes, om end ikke aldeles ophæves. Denne Efterretning har vel ikke overrasket os, der lige fra Begyndelsen ikke have troet, at Unionen vilde fordriste sig til at stille Sagen paa Spidsen, navnlig fordi den af Mac Lellan ved Potomac indtagne Stilling, saaledes som vi tidligere have udviklet, under en Søkrig med England vilde blive aldeles uholdbar; men Visheden om, at den øieblikkelige Anledning til et Sammenstød er fjernet, maa dog virke beroligende paa enhver Ven af Freden. En ny Anledning til Strid kan imidlertid desværre let dukke op; Forbittrelsen mod England, som de engelske Blades haanlige Udtalelser har styrket og næret, tiltager daglig, det engelske Ministeriums hovmodige Holdning og den Iilfærdighed, hvormed Lord Palmerston har opstillet sit Ultimatum, for hvilket Lincolns Cabinet har maattet bøie sig, fordi det ikke kunde føre to Krige paa engang, har endnu mere opflammet Hadet, og naar dertil endnu kommer, at Bomuldsdistricterne i England, repræsenterede af Manchester og Liverpool, af al Magt blæse i Krigstrompeten, fordi det er et Livsspørgsmaal for dem, at Sydens Uafhængighed anerkjendes og at Blokaden ophæves, saa at de atter kunne komme i Besiddelse af det uundværlige Raastof, er det let at indsee, at Udsigterne ikke ere lyse. En saadan ny Aarsag til Strid synes allerede at være opstaaet, idet et af de senest ankomne Postdampskibe bringer Efterretning om, at to som Sydens Agenter mistænkelige Passagerer ere anholdte ombord i et engelsk Skib paa Kysten af Texas og efter Ankomsten til New York indespærrede i Lafayettefortet. Under almindelige Forhold skulde man troe, at de, selv uden Reclamationer, øieblikkeligt vilde blive frigivne ligesom Slidell og Mason; men under en fanatisk Ophidselse er det vanskeligt at forudsige, hvad det næste Øieblik vil bringe.

Budgetforhandlingerne i det franske Senat have ikke været af synderlig Interesse. Uagtet den Reform, som Keiseren har tilladt Fould at gjennemføre, kan blive af en gjennemgribende Vigtighed, undgaae Senatorerne med stor Omhu at tage fat paa Hovedspørgsmaalet og at betræde den af Regjeringen aabnede Vei; de synes at nære Frygt for, at den større Frihed til at behandle Finantsspørgsmaalet ogsaa skal

drage Forhandlinger om større politisk Frihed efter sig, og det vil den Keiseren hengivne Majoritet til enhver Pris forhindre.

M.

Literatur.

— I Løbet af forrige Aar udkom paa Gjertsens Forlag i Bergen i andet Oplag „Digte af en Dame", udgivne ved Bjørnstjerne Bjørnson. Denne Digtsamling udmærker sig ved en særegen lyrisk Intensitet i Charakteren og ved en Styrke og Alvor i Stemningen, der ikke sjeldent antager en forunderlig mørk, undertiden næsten sønderreven Grundtone, som imidlertid overalt bærer Præget af en virkelig sjælelig Kamp, der har faaet sit Udtryk igjennem den poetiske Tanke. Vore Læsere vil det vist interessere, at den i nærværende Nr. af „Illustr. Tid." optagne Fortælling: „En Aften i Bergen", er af Forf. til denne Digtsamling.

— A. Munch har bragt os en smuk Hilsen nordfra i „Pigen fra Norge", en historisk-romantisk Fortælling. I en smuk Fremstilling giver han et Billede af den sexaarige største Dronning Margrethes, Erik Præstehaders Datters, Liv og Kampe — hvis man troer paa hende, eller af det forbausende Naturspil, der bragte den unge lybekske Pige Margrethe Hennings til at troe sig selv kongefødt og kaldet til at bære en dobbelt Krone. „Pigen fra Norge" minder i Fremstillingen meget om Ingemanns historiske Romaner, der jo ligge i den samme Periode, men der er mere Klarhed og Skarphed, mere Præcision i Charaktererne her, og den vil derfor læses heelt igjennem med megen Interesse. Derimod vil Læseren langtfra føle sig tilfredsstillet ved den, saa vist som det maa oprøre den gode og sande Følelse, at see Nederdrægtighed og Løgn seire, er det ogsaa kun reent jordisk, og ikke engang den smukke Afslutning af Margrethes Liv er istand til at hæve den sørgmodige Skuffelse, hvormed man følger hende til Baalet.

— I Lighed med det Værk, som Horace Marryat har udgivet om sit Ophold i Danmark, har han nu skrevet »One year in Sweden«, hvoraf der i Sverig bebudes en Oversættelse.

— Paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag er nylig udkommet en morsom Gaadesamling, „101 Gaader og Charader, Julegave for 1861", til hvilke Opløsningerne, efter Forfatterens Ønske, meddeles paa sidste Side af dette Blads Dagsnumer.

Theater.

— Leipzig har Udsigt til snart at faae et nyt Theater. Ligesom det var en af Byens Borgere, Consul Schletter, der ved sin store Gave blev Grundlægger af „det nye Museum" paa den smukke Augustusplads, saaledes vil der ligeoverfor denne Bygning reise sig et Theater, der fornemmelig skyldes den nu afdøde Kjøbmand Schumann, idet nemlig executor testamenti har erklæret, at de af ham „til et nyttigt Øiemed" Staden testamenterede 60,000 Thl. skulle anvendes paa denne Maade. Som Følge heraf indbydes der til Actietegning eller frivillige Gaver af Restbeløbet 200,000 Thl., hvilken Sum vistnok med Lethed vil tilveiebringes, da Ideen omfattes med stor Interesse.

— Efterat Johann Nestroy har trukket sig tilbage fra Bestyrelsen af Carlstheatret i Wien, er han sædvanlig engang imellem optraadt i nogle Gjesteroller. For sidste Gang har han isinde at optræde i Marts iaar, 40 Aar efter sin første Optræden som Sarastro i „Trylleføiten"; i den Anledning skriver han et nyt Stykke, et Slags Selvbiographi, som skal opføres i et velgjørende Øiemed.

Konst.

— Den talentfulde Billedhugger F. Kjelberg har i denne Tid i Paris udstillet en Perseus, der triumpherende vender tilbage til sine Venner med Medusahovedet. Dette Arbeide roses meget af franske Konstnere og skal pryde den svenske Afdeling af Verdensudstillingen i London.

Statistik.

— Den spanske Regejring har nylig offentliggjort en Beretning om Underviisningens Tilstand der i Landet. Ifølge denne Beretning kunde af 489,332 Personer i Provindsen Madrid 266,992 hverken læse eller skrive. I Districtet Moncado stillede Forholdet sig endnu slettere, af 26,000 befandt de 23,000 sig paa samme ringe Oplysningstrin.

— Kongeriget Polen har, efter sidste Tælling, 5,850,000 Indbyggere, af hvilke 600,000 bekjende sig til den jødiske Religion.

Blandinger.

— Ifølge »Gazette de France« er en Sønnesøn af den fra 1799 berømte Fra Diavolo, som drev sin Bedstefaders hæderlige Haandtering, fanget og skudt i Provindsen Benevent, efter en fortvivlet Kamp med Nationalgardisterne.

— Cork »Examiner« fortæller en mærkelig Retssag, der nylig er blevet paadømt i en Kjøbstad der i Nærheden. Tre Klagere havde indstævnet en Mand, Thomas Quinn, som udsagde for Retten, at han var bleven anmodet om at komme hen til Klagerne, men aldrig saasnart var kommet ind ad Døren, før de trak ham ud i Svinestien og viste ham tre store Svin, som han nogle Dage forinden, efter deres Sigende, havde betragtet med onde Øine, ligesom han ved Hexeri havde hindret dem i at æde en heel Uge igjennem. Derefter begjerede de, at han skulde spytte paa Svinene, hvilket han afslog. En Politibetjent blev da kaldet til, for at hjelpe Klagerne, men den Indklagede vedblev sin Negtelse. — Klagernes Sagfører udtalte sig saaledes: „Mine Clienter forsikkre paa det Bestemteste, at Indklagede har været inde hos Svinene, staaet over dem, og ved en eller anden djævelsk Kraft eller Tryllefomular foranlediget, at de i en heel Uge ikke have taget Næring til sig. Den agtbare Dommer vil behageligen kunne see paa Quinns Ulvesjæs, at han har onde Øine. Da Klagerne sendte Bud efter ham og bad ham fjerne det Onde, han havde foranlediget, bad han dem „gaae Pokker i Vold!" Klagerne gik da til en gammel klog Mand for at faae Raad, denne anbefalede dem, at see at faae fat i Quinns Strømper og Lommetørklæde, koge disse Sager i Vand og give Svinene Afkoget. Dette gjorde de, og saasnart Svinene havde smagt Vandet, faldt de over Truget som sultne Ravne." — Dommeren foreholdt Klagerne deres skrækkelige Uvidenhed og dumme Overtro, samt idømte dem en Pengebøde og Udredelsen af Sagens Omkostninger.

— I Landsbyen Riseley i England gik nylig en velhavende Gaardmand til Hvile med den Fortrøstning, at kunne sove i Ro, da han egenhændigen havde overbeviist sig om, at alle Dørene vare vel aflaasede. Han sov allerede den Retfærdiges Søvn; men paa eengang blev han vækket ved en høist uforklarlig Lyd i de lavere Regioner. Først trøstede han sig med, at det kunde være en af de Skabninger, der nære en urigtig Opfattelse af Begreberne Mit og Dit, og som havde Lyst til at ransage hans velspækkede Forraadskammer, men nei, Lyden syntes ikke foranlediget af en natlig Marodeur; det kradsede, bumpede og kravlede, ja undertiden lød ligesom kvalte Suk. Den djerve Mand maatte ud af Fjerene; han tændte Lys og begav sig ned ad Trappen „som han var", uden andre Vaaben end dem, den milde Natur har skjenket ham, i Skikkelse af et Par haarde Næver og et Par Fødder, der kan uddele meget betænkelige Spark. Aldrig saasnart var han kommet ud, før den sælsomme Lyd hørte op; uden at tage Hensyn til sin luftige Dragt aabnede han dristigt Gaarddøren, for at see om han i det Frie kunde faae Øie paa Rolighedsforstyrreren, men der var Ingen. Han vendte da tilbage, men neppe var han inde i Gangen, før en uhyggelig lodden Gjenstand kom springende: Bump! Bump! Bump! Han stod som lynslagen af Forfærdelse, men tog endelig Mod til sig, styrtede løs paa Spøgelset og greb fat i — sin Kat! Om Aftenen var der nemlig blevet en Smule Melk tilbage i en sneverhalset Krukke; Katten havde paa sin natlige Vandring faaet Lyst til Melken og pint Hovedet ned i Krukken, men kunde ikke faae det op igjen. Dens mislykkede Forsøg i denne Retning afstedkom den sælsomme Tummel, der slog Huusbonden med Rædsel; nu forekom Hvilen ham dobbelt sød, da han, med Bevidstheden om sit udviste Heltemod, atter trak Dynen op under Næsen.

— Hans Majestæt Kong Orélie Antoine I er i Pengeknibe. Denne temmelig ubekjendte Hersker udøvede, for ikke saa ganske lang Tid siden, det mere beskedne Hverv som Procurator i Perigueux og spiller nu Konge i den sydamerikanske Stat Arancania. Hans Majestæt har nylig, ved en allernaadigst Skrivelse, underrettet Perigords Avis om, at der blevet oprettet et constitutionelt Monarchi i den nævnte Stat, samt at Brevets Forfatter er bleven kaldet til at beklæde Thronen „med Arvefølge for sine Efterkommere, eller den af hans Slægt, som det behager ham at bestemme til sin Efterfølger." Men tillige fremhæver han det Ønskelige i, at der i Frankrig blev anstillet en Nationalsubskription til Fordeel for ham, da han, for at holde sin Throne paa ret Kjøl, behøver en Hær og en Flaade; to Ting, som koste Penge. For at smøre sine tidligere Landsmænd om Munden aabenbarer han, at hans Hovedplan gaaer ud paa at francificere hele Sydamerika og der at danne et Nyfrankrig, uafhængigt af alle andre Herskere, men under hans Styrelse; han fremhæver de store Fordele, som ville flyde deraf for Moderlandet, foreløbig indskrænker han sig til at ville sætte en Dampskibsforbindelse i Gang mellem Bordeaux og Arancania. — M. P. O. A. de Tounens, eller paa arancaniansk Kong Orélie Antoine I, haaber, at hele den franske Presse med Iver vil tage sig af hans Sag.

— Dengang Cæsar endte sit Seirstog i Afrika ved Indtagelsen af Utica — det nuværende Bu-Chater ved Tunis — bleve nogle af hans Krigere syge, efterat have drukket af en varm Kilde nærved Byen, hvilket man meente havde sin Grund i, at Indbyggerne havde forgiftet Kilden. Efter 1908 Aars Forløb har nu den franske Naturforsker Guyon opdaget Sygdommens virkelige Aarsag ved at undersøge Vandet, som befandtes at være arsenikholdigt, rigtignok i en saa ringe Grad, at de Indfødte, som ere vante dertil, ikke spore nogen Ulempe deraf, om det end kan virke skadeligt paa Fremmede, naar det nydes i Mængde.

— Nogle Amerikanere, som kjedes ved altid at høre »Yankee Doodle«, »Hail Columbia« og »The Star-spangled Banner«, udsatte for nogen Tid siden en Pris af 1000 Rigsdaler for en ny Nationalsang, samt udnævnte en Comitee til at modtage og bedømme de indkommende Digterforsøg. Comiteen har ialt modtaget 1200 slige Forsøg, af hvilke end ikke et eneste er befundet at være Pengene værd. Men dermed ansaae den ikke sin Virksomhed for endt; den besluttede at udgive en Samling af de forkastede Digte og overlod en bekjendt Smagsdommer at gjøre Udvalget. Denne Samling er nu udkommet i New York, med en Afhandling af Udgiveren „om Nationalsange, hvordan de skrives og hvordan de ikke skrives", ledsaget af de mest folkelige europæiske Nationalsanges Text og Musik. Udvalget indeholder de bedste og de sletteste af de Tolvhundrede, af hvilke de Sidstnævnte ere mest underholdende, da de ere aftrykte efter Bogstaven.

— En sjelden Gave har Cantor Bryngelson ydet, idet han har benyttet sine i 37 Aar sammensparede Penge til at skjenke Långlöfs Menighed paa Øland et nyt Orgel.

Nogle Billeder tagne fra illuminerede Haandskrifter fra den tidlige Middelalder.

De sælsomme Figurer, som Læseren finder afbildede her, ere Gjengivelser af Miniaturbilleder og Pennetegninger, der findes som Illustrationer i endnu bevarede Haandskrifter fra den tidlige Middelalder. De ere forhen benyttede i en i et Fagtidsskrift indført Afhandling om de i hin Periode benyttede Vaaben; vi vove at bringe dem ogsaa denne Tidendes Læsere for Øie i det Haab, at Interessen for Mindesmærkerne fra Fortiden er tilstrækkeligt udbredt til, at en og anden Læser ikke vil ansee det for spildt Umag at kaste et flygtigt Blik paa disse Tegninger, der, foruden at give nogen Oplysning om Fortidens krigerske Klædedragt, tillige give et godt Begreb om den afbildende Konsts daværende Standpunkt.

Alle de her gjengivne Tegninger hidrøre fra illuminerede Tegninger fra Tidsrummet før Midten af det 11te Aarhundrede. Fig. 1, som er tagen fra et angelsaxisk Haandskrift fra Begyndelsen af det nævnte Aarhundrede, viser os en Mand, iført hin Tids sædvanlige Mandsdragt, bestaaende af Kjortel og snevre Beenklæder, samt en Kappe, der er sammenholdt paa den ene Skulder med et Spænde; Benene ere efter den Tids Skik og Brug omviklede ovenfor Halvstøvlerne lige til Knæene med Baand; Manden er kun udrustet med et sirligt udarbeidet Spyd samt med det i hin Tid sædvanlige, cirkelformede, stærkt hvælvede Skjold med en spids Jernbukkel paa Midten. Med et lignende Skjold finde vi den i Fig. 2 efter et noget ældre Haandskrift gjengivne Goliatsskikkelse forsynet; men denne har tillige en Hjelm med en høi opretstaaende Kam samt en kortærmet Ringbrynje, der ikke naaer synderligt nedenfor det Livbælte, i hvilket Sværdet med det korsdannede Fæste hænger; for at forstaae denne Figur er det nødvendigt at lægge Mærke til, at den er tænkt seet fra Ryggen. Ikke stort mere bevendt som Konstværk betragtet er den i Fig. 3 afbildede Rytterskare, tagen fra et angelsaxisk Haandskrift omtrent fra Aar 1000; man vil her fortrinsviis lægge Mærke til de spidstoppede Hjelme, som især i en noget senere Tid hyppigt findes forsynede med en Næseskinne, der fra Panden ragede ned over Ansigtet indtil Munden. Den kortærmede, forneden opslidsede Ringbrynje findes tydeligt fremstillet paa den midterste Skikkelse af Fig. 4, der skriver sig fra samme Haandskrift som den foregaaende; man vil tillige bemærke de her gjengivne store, korsdannede Sværd og de runde, hvælvede Skjolde. En heelt anden Façon af Skjolde, nemlig flade, foroven afrundede, forneden spidse, see vi hos Rytterskikkelserne i Fig. 5, der tillige giver os Leilighed til at see, hvorledes den Tids Sadler og øvrige Hestetøi saae ud; den midterste af Rytterne er iført en Ringbrynje, medens de tvende andre synes at have en Slags lettere Hærklæder, maaskee Pandsere eller „Gambaisons" af stærkt Tøi, vatterede med Uld eller Sligt samt gjennemstukne. En tredie Slags af Hærklæder see vi gjengivet i Fig. 6, der er taget fra et Manuskript, som er ældre end Aaret 900; Bueskytten er her iført en Spangebrynje, ɔ: en Kjortel af Skind eller Tøi, hvorpaa der udvendigt er fastsyet en Mængde Spanger eller Skjæl af Jern, der halvveis bedække hverandre; i Haanden fører han en simpel Haandbue, et Fjernvaaben, som dengang og endnu lang Tid derefter brugtes i Forening med forskjellige Slags Slynger samt Kastespydet. Brugen af dette sidste ikke mindst vigtige Vaaben er fremstillet i Fig. 7, der forestiller en Kamp mellem gode og onde Engle; vi behøve ikke at gjøre opmærksom paa de yderligt dristige Stillinger og Forkortninger, i hvilke Konstneren har fremstillet de sidste, ligesaa lidt som vi behøve at fremhæve, hvor høi en Værd slige Billeder som de her gjengivne, trods deres næsten forbausende techniske Ufuldkommenhed, kunne have for Oldtidsstudiet, en Værdi, som i en væsenlig Grad betinges ved den øiensynlige Naivetet, der er saa eiendommelig for Middelalderens Konstnere, og som har bragt dem til troligt at benytte enhver sin Samtids hele Costume, hvilket end Emnet for Fremstillingen har været.

Fig. 1.

Fig. 2.

Fig. 3.

Fig. 4.

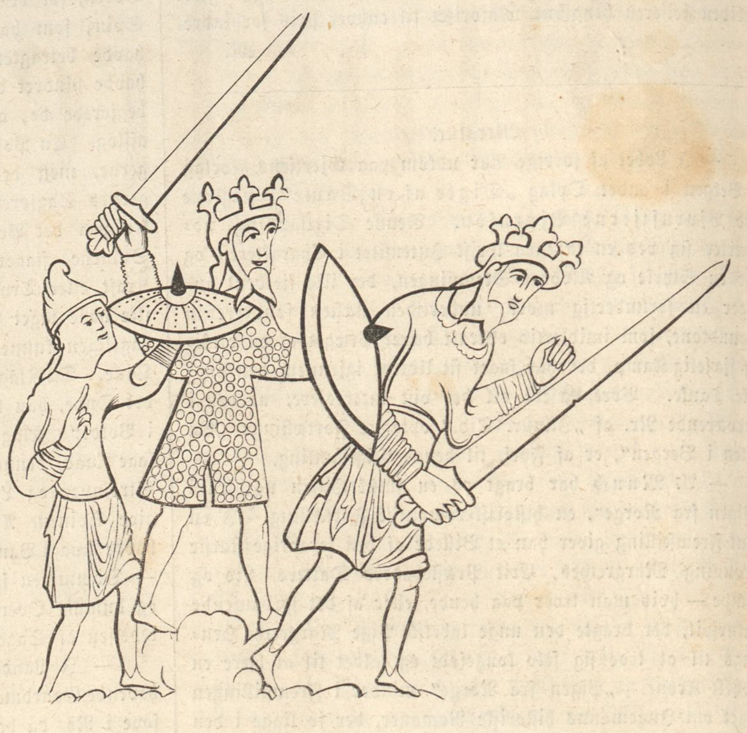

Fig. 5.

Fig 6.

Fig. 7.

Billeder fra illuminerede Haandskrifter fra den tidlige Middelalder.

Gaade.

Jeg er ei Ord i Sproget,
Et Bogstav ei engang,
Og dog jeg gjelder Noget
I Tale, Skrift og Sang.
Ja, jeg kan gjelde Meget:
Et bittert Stof ved mig
Fra Skorsteen tidt er steget
Og blevet Sukker lig.

En Lov, i Hast omvender
Jeg til et visjent Blad,
Ved mig faaer Loven Tænder,
Som Ingen prøve gad.
Jeg Rosens Farve giver
Til Træets dunkle Rod,
For Styrmand Siv jeg bliver,
Hvis nær hans Ror jeg stod.

Naar Sol og Pol jeg følger,
De smudske dine Been;
Naar jeg for Sø mig dølger,
Den er da sjelden reen.
Men naar jeg Mol ledsager,
Som da faaer Vinger paa,
Man ei for Synd det tager,
Et Kræ ihjel at slaae. **Cl. R.**

Opløsning paa Logogriphen i Nr. 119:

Phantasi.

Opløst af: G. Ulff i Aalborg, Piketspilleren i Grenaa, B + O., 2 P. paa Jonstrup, P. L. Rasmussen i Kjøge, Een af de Kjøge Høns, Eduard J. i Randers, B. N. J. Manuducteur sstds., Ægtepeer og hans Hustru sstds., En Hjemfødning i Skive, Bisseras jun. i Ribe, Fem i Solberg paa T—holt, Degnen i Rye, W. Khuus i Fyen, El-skov i H.l.., Jochum og Lisbeth i Nyborg, K. & J. paa S..dal, Panne Anna paa H...borg, Raabukken, Sveistrup, G. og M. Ferdinand, den bedr. Creditforening i Randers.

Opløst paa Vers af Ida Sommer i Rødby, Forf. til „Vandbien", P. p. Fredensb., C. Heimdal, den ene af Brødrene Oho, Trinesen.

Verdens-Barometret.

London	9 Januar	3 pCt.	Consols . . .	$91^3/_8$.
Paris	„ —	3 „	Rentes . . .	68. 25.
Wien	8 —	5 „	Metalliques .	67. 20.
Berlin	„ —	$3^1/_2$ „	Staats-Sch.	$89^1/_4$.
Kjøbenhavn	10 —	4 „	Kgl. Obligat.	98.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 3die til 9de Januar incl.

Dato.	Middelvarme (C.⁰).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
3die . .	0,6	2,0	÷1,5		27"8,39	0,98
4de . .	÷1,2	1,2	÷4,9		27"4,85	1,19
5te. . .	÷6,2	÷2,2	÷10,7		27"6,06	„
6te. . .	÷9,7	÷7,4	÷11,3		28"0,08	„
7de . .	÷1,7	2,9	÷11,0		27"10,13	0,34
8de . .	1,7	2,8	1,0		27"10,21	2,26
9de . .	1,5	3,6	0,4		27"9,99	2,75

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Opløsning paa Skakopgave Nr. 63:

Hvid.	Sort.
1. A. 3—A. 8 (Skak).	1. B. 8—A. 8 (Taarnet tages).
2. B. 4—C. 6.	2. E. 5—B 2 (Bonden tages; Skak).
3. B. 3—B. 2 (Dronningen tages).	3. E. 6—D. 5 (Bonden tages).
4. B. 2 - B. 8 (Skak og mat).	

Opløst af Christen Heimdal, En Feriegjest i Holbæk, Frits Sansavoir i Randers, P. Plesner.

Fra Norge er tilsendt Undertegnede:

Pigen fra Norge. Af A. Munch.

Historisk-romantisk Fortælling. Priis 1 Rd. 60 Sk.

G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet No. 32.

Illustreret Tidende.

Til Underretning for de ærede Abonnenter bekjendtgjøres herved, at der til Supplering ved Indbinding af 1ste og 2det Bind ikke længer kan sælges No. 4, 17, 27, 42, 47, 50, 60, 73, 83, 88, 89, 93, 96, 99, 102 og 103, da de ere aldeles udsolgte. Af de enkelte Qvartaler er Restoplaget saa lille, at de, der ønske at eie dette Værk fra dets Begyndelse, snarest muligt maae gjøre Anmeldelse herom. Hvad nærværende Aargang (3die Bind) angaaer, da kunne complette Exemplarer af 1ste Qvartal erholdes; men No. 108, 109 og 114 leveres ikke mere særskilt.

Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

I den Gyldendalske Boghandling faaes for 48 Sk.

101 Gaader og Charader.

Samvittighed. Spinx. Kappe. Characteer. Fanden. Casino-Alhambra. Fæ. Actier. Amor. And. Fælled. Hvedebrødsdage. Kugle. Jeg. Nemesis: (Samvittighed, Forsyn, Skjæbne, Hændelse, Tilfælde). Daddel Concert. Citron. Cornet. Monument Minister. Optøier. Pant. Tro. Gravso. Abenoder. Bundgarn. Bladviser. Gardinpræken. Gravøl. Fædrelandskiærlighed. Krebsgang — Gangspil. Spiddelys. Selvforagt. Galgenfugl Æggesnaps. Blodhund. Schlesvig-Holstein. Lykkeridder. Æreport. Stolebeen. Grundtvig. Dampkanonbaad. Hoffærdighed. Øiensprog. Grundlovsdag. Miscredit. Grødhoved. Rævestreger. Kattemusik. Guldsmed. Slaveherre. Jordemoderskole. Kiærlighed. Rottekrudt. Græssmør. Dagdriver. Hiertetyv. Natlys. Trappetøs. Daareasyl. Transtøvle. Kamphane. Sandkiste Mohrenkopf. Hovmod. Kongespeil. Fyldekalk. Heldøre. Trillebør. Viinaand. Skybrud. Ugeblad. Tingstud. Nathue. Vandkopper. Hiernespind. Ligevægt. Taalmod. Løgnhals. Knapmagerstreger. Rangskat. Avisrygte. Fyrreskib. Sukkerkringle. Dødbider. Ørentvist. Ølhalle. Tøihuus. Tankerad. Qvinderøver. Næsviis. Pressefrihed. B. N. L. V. N. N. H. B. N. D. K. B. T. Autor.

Paa vort Forlag er udkommen:

C. E. F. Weyse: Sovedrikken,

Syngespil i to Acter. Fuldstændigt Claveer-Udtog med Text, arrangeret af Componisten. Andet Oplag. 8 Rd.

C. C. Lose & Delbanco, Gothersgade No. 11.

BREVVEXLING.

Til P. D. i S. Det er os kjært at kunne opfylde deres Ønske at vise Dem Charles Dickens' Haandskrift, da vi i et Expl. af Nicolas Nicleby, som han har foræret bort, have fundet, at han underskriver sig paa følgende Maade:

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 121.] Udkommer hver Søndag. —— Kjøbenhavn den 19. Januar 1862. —— 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Anton Frederik Tscherning, af Frederik Barfod. — Torre del Greco. Kryolith-Fabriken „Oresund". — Hvem har Ret, Monrad eller Bjerring? af C. Flor. — Ugens Politik. — Compteur-Mechanismer.

Anton Frederik Tscherning.

Den lyriske og epigrammatiske Digter Andreas Tscherning (født i Bunzlau i Schlesien 1611, død som Professor i Rostock 1659) var den første, som gjorde Navnet Tscherning berømt, og hører tillige til de ældste Stjerner paa Tydsklands Digterhimmel. Den berømte Martin Opitz var ikke alene hans Lærer og Forbillede som Digter, men tillige hans Landsmand i snevrest Betydning; thi Opitz var født i Bunzlaukredsen (i Byen Boberfeld). Forøvrigt vil man vide, at Familien Tscherning ikke oprindelig var fra Schlesien, men fra Bøhmen, hvor den tidligere skal have boet paa Grændsen af Mähren og have eiet adeligt Skjold og Hjelm (dens Vaaben skal endnu eies af Oberst A. F. Tscherning, eller eiedes idetmindste af hans Fader). Dens Navn har sin Oprindelse af Ordet Tscherny eller Czerny, der i de slaviske Sprog betyder „sort" (man mindes Tschernagora eller det sorte Bjerg, hvilket vi efter Italienerne pleie at kalde Montenegro, eller man mindes Vendernes Czernebog, den sorte Gud, eller Serbernes Czerny Georg, den sorte Jørgen osv. osv.).

En Slægtning af (maaskee en Broder til?) den nysnævnte Digter var Poul Tscherning, som skal være traadt i Tjeneste hos Christian den Fjerde under dennes ulykkelige tydske Krig (1625—29) og siden være blevet hos ham. Saaledes blev Danmark hans Hjem. Han skal have været særlig yndet af den berømte Generalfeltmarskalk Hans Schack, og for Kong Frederik den Tredie var han naturligviis heller ikke fremmed. Han døde 1666 som dansk Generalauditeur. I et lille latinsk Skrift, som han 1663 uden Navns Nævnelse udgav i Amsterdam, omtaler han sig selv som den, der „har tilbragt saa mange Aar i Krig og tjent hos saa mange Herrer" (udentvivl dog kun med Pennen), og som den, der „selv var tilstede" ved vor Statsomvæltning 1660, i hvilken han dog ikke vides at have taget videre Deel. — Det nævnte lille Skrift er iøvrigt mærkeligt ved den stærkt udprægede demokratiske (folkelige) Aand, der gaaer igjennem det, i Forening med en meget stor Tillid til den uindskrænkede Kongemagt og en levende Uvillie mod al den Adel, der ikke selv havde skrevet sig sit Adelsbrev, altsaa navnlig mod Fødselsadelen. Denne sidste Egenskab ved Skriftet bragte 1665 den rige og lærde Ole Rosenkrantz til at udgive et Forsvar mod „den faktiøse Bagvaskers berygtede Bog". Tscherning fik ikke givet Svar paa Tiltale inden han døde, men de tydske Professorer Phil. Andr. Oldenburger og Joh. Buno fortsatte Kampen, der endte med, at Rosenkrantz for et nyt Skrift (Apologia Nobilitatis Danicæ) af Danmarks Høiesteret blev dømt fra sin Rang og sin Boeslod osv., hvad Kongens „Naade" dog forandrede til en Bøde paa tyve tusinde Rdlr.

Generalauditeur Tscherning skal være død ugift, men han skal have havt en Broder herinde, der — saavidt vi vide — var Industridrivende i Kjøbenhavn, og fra ham nedstamme alle de danske Tscherninger. En Sønnesøn af ham var nok saaledes den Andreas Tscherning (født i Helsingør 1707, død 1781), der først i Kjøbenhavn gav Underviisning i Bogholderi, men siden som Borger og Kræmmer sammesteds blev Capitain og Exerceermester ved Byens Borgerskab (man har fra 1741 et Par tydske Skrifter af ham om Bogholderiet). Andreas Tscherning var først gift med Gunild Marie Widerøe (død 1757), dernæst med Karen Marie Mørch (død 1785) og med sine to Koner havde han idetmindste tre Sønner*): Johan Frederik Tscherning, død 1808 som Major, Stadsadjutant og Exerceermester ved det borgerlige Militair i Kjøbenhavn; — Johan Henrik Tscherning, født 1749, død 1828 som Præst i Asminderup og Grandløse i Sjælland; — og (af sit sidste Ægteskab):

*) Maaskee han tillige har havt en fjerde (og endnu flere), nemlig den Hans Christian Tscherning, der 1821 døde som Apotheker i Middelfart, og hvis Søn er den nuværende Veterinairphysicus, Professor Hans Christian Tscherning (født i Middelfart d. 29de April 1804).

Ejlert Peter Tscherning, født i Kjøbenhavn 2den Febr. 1767, Student fra Latinskolen sammesteds 1783, ansat som Volonteur i Generalitetet 1785, og 1788 Lieutenant i Artillericorpset, i hvilken Egenskab han gjorde det fjortendags Felttog med mod Sverig i Høsten samme Aar. 1794 blev han dernæst Inspecteur ved Kanonstøberiet og de øvrige Anlæg paa Frederiksværk, steg Tid efter anden til Capitain, Major, Oberstlieutenant; gjorde 1811 „en Reise i Sverig og Norge i Værkets Anliggender, men mere for at indhente Efterretninger om Stemningen i disse Riger"; var 1813—14 Commandant paa Als; tog 1830 sin Afsked fra Frederiksværk og døde 26de Juli 1832 som Oberst og Vicecommandant paa Rosenborg Slot. Fra 1794 af leverede han enkelte større og mindre Skrifter (af hvilke „Den Militairiske Sophron til sine unge, uerfarne Kammerater. En frie Oversættelse", Kbhvn. 1794, turde være det interessanteste) samt en ikke ringe Mængde

Oberst Anton Frederik Tscherning.

Bladartikler, af hvilke vi dog her kun skulle nævne: „Er det tjenligt at dele Danmarks raadende Provindsialstænder?“ indført i Nr. 30 af „Kjøbenhavnsposten“ for 1832. Man seer, at han heller ikke holdt sig fremmed for Debatten om vor nye Forfatningsudvikling. — Anden Juledag 1792 havde han ægtet Marie v. Lützow (født 3die Oktbr. 1768, død 6te Februar 1830), ældste Datter af Viceadmiral Anton Frederik v. Lützow og Elisabet Birgitte Wigant. I dette Ægteskab havde han et Par Døttre, men kun den eneste Søn, — den Anton Frederik Tscherning, med hvis Liv vi i de følgende Linier skulle beskæftige os.

I den lille Stump Autobiographie, som Oberst A. F. Tscherning har meddeelt til det illustrerede Folkeblad „I Hjemmet“ (7de Aargang Nr. 1, for Løverdagen d. 5te Jan. 1861), siger han om sin Fader, hvad vi næsten ordret skulle udskrive: „Faa Mænd skylde deres Fader mere end jeg; hans klare og bevidste Opfattelse af Forholdene, hans rige Kundskabsfylde og mangesidige Udvikling ere komne mig tilgode i saare mange Retninger. Ved saa mange Leiligheder, hvor andre have maattet søge og læse for at faae deres Tvivl løst, var et Spørgsmaal og en Samtale nok for mig. Som eneste Søn var jeg meget om ham som Barn; som yngre Mand førte jeg i otte Aar i Embedsstilling under ham det fortroligste Samliv med ham. Men min Fader var opvoxet i en Tid, da først de saakaldte philosophiske Ideer og siden deres Udprægning gjennem den franske Revolution havde revet hele den europæiske Ungdom med sig; da disse Ideer her i Landet havde fundet deres Udtryk gjennem en Række høist folkelige Samfundsudviklinger: Bondens Frihed, Skolernes Forbedring, Fattigvæsenets Ordning, Landeværns Indførelse osv. Han havde seet Trykkefriheden blomstre og synke sammen, og havde ikke været nogen ligegyldig Tilskuer ved Kronprinds Frederiks Optræden som Hovedleder i Regjeringen efter Bernstorffs Død. Han havde opfattet Begivenhederne i Aaret 1807 heelt anderledes end de Fleste: som en Følge af Napoleons ærgjerrige Planer; og skjøndt han deelte den almindelige Harme over den lidte Overlast, saae han i Overfaldet mere et Nødværge fra engelsk Side end en fjendtlig Hensigt mod os. Uagtet han godt saae, hvor megen Uhumskhed den franske Kost bortfeiede, saae han dog lige saa klart, at Undertrykkelsen og ikke Friheden fulgte Napoleons Spor. Medens mange kun saae Napoleons Storhed, saae han Skyggesiderne tillige, forudsaae og ønskede Undertrykkerens og Erobrerens Fald. Udenfor sin egentlige Stilling blev han brugt i mange fortrolige Sendelser og Hverv, og jeg var meget tidlig hans Fortrolige: han prøvede min Paalidelighed og brugte den. Jeg var saaledes neppe sytten eller atten Aar gammel, da han betroede mig sine Brevskaber og Papirer og gjorde mig Meddelelser, der bragte mig til at fatte og forstaae Begivenheder, hvis Traade vare skjulte for de Fleste.“

Af de nævnte Forældre blev **Anton Frederik Tscherning** født paa Frederiksværk den 12te Decbr. 1795. Frederiksværk var dengang et Fabriksted og Gods, som (fra 1792 til 1804) tilhørte Landgrev Carl af Hessen, men siden dennes Svigersøn, Kronprinds Frederik (Frederik VI.). — „Landgrevens Styrelse“ (vi vedblive at lade Tscherning tale, skjøndt vi tillade os enkelte Tilføininger og Rettelser) „bar Præget af de philosophiske Ideer, som besjælede mange Fyrster og Stormænd i sidste Halvdeel af forrige Hundredaar. Der var oprettet en egen Milits, tildeels efter amerikansk Mønster; Fabrikens Fattigvæsen var ordnet som en gjensidig Forsørgelsesanstalt med en egen Commission i Spidsen; Skolen havde ligeledes sin egen Skolecommission, i hvilken Præsten var et Medlem paa lige Fod med de andre Medlemmer; og Religionsunderviisningen var kun et Fag som de andre Læregjenstande, ikke Grundlaget for hele Underviisningen. Hvert Barn havde kun to Timers Skolegang daglig, men alle Drengebørnene, ogsaa Embeds- og Bestillingsmændenes Sønner, deeltoge i Underviisningen. Jeg gik saaledes i Almueskolen til mit trettende Aar, og ved Siden ad Skoleunderviisningen var der kun liden Leilighed til at give mig Underviisning i større Omfang, skjøndt Skolens Lærer gav mig og mine to Søstre nogle Privattimer ugentlig. Min Fader havde ingen Tid til at give mig formelig Underviisning, men han gav mig en Plads paa sit Contoir, ordnede og ledede et Selvstudium, lod mig følge sig paa sine daglige Vandringer i Værkstederne, lod mig gjøre Rede for Alt, hvad jeg hørte og saae*), og overdrog mig adskillige Hverv at udføre. Han havde lidt Avlsbrug, hvori jeg efter Evne maatte deeltage ved at udmaale Sæd, sælge Kartofler, holde Bog herover, tælle Traver o. s. v. — Min tidligste Bestemmelse var at træde ind i en Industrivirksomhed, hvorfor jeg, saa tidlig mine Legemskræfter tillode det, i en Alder af 11—12 Aar, daglig blev beskæftiget to til fire Timer i Værkstederne, især i Smedeværkstedet. Dette førte mig tidlig i nært Forhold til den menige, arbeidende Befolkning, og der herskede stedse det velvilligste Forhold imellem os. Først efter 1807 tog mit Liv en anden Retning: jeg blev draget hen mod Krigerstanden, blev fra 1808 forberedt til at indtræde i Artillericadetskolen,

*) Man har sagt os, at Faderen ikke krævede nogen bestemt Gjerning af Sønnen, men at han uvægerlig krævede, at han hver Aften skulde gjøre ham Regnskab for, hvad han den Dag havde gjort, og hvorfor han havde gjort det.

blev 1809 Cadet og den 15de Juli 1811 Secondlieutenant i Artillericorpset. — Jeg blev strax paa en saare heldig Maade draget ind i vore Krigsbevægelser. De egentlig blodige Felttog vare jo vel allerede sluttede for den danske Hærs Vedkommende, da jeg kom i Bevægelse, men i det Par ublodige Felttog, som fulgte paa, tog jeg Deel og kom saaledes først med det 2det Artillericorps til Rhinen (deeltog i Jülichs Beleiring) og dernæst 1815 med det danske Contingent til Frankrig, hvor jeg forblev længe nok ved Troppecorpset for at lære Almuen i det nordlige Frankrig nøie at kjende. I Begyndelsen af 1817 sendtes jeg til Paris for at gjøre Studier i Frankrigs Hovedstad, og i Sommeren 1818 til Metz.“

„I Paris førtes jeg til Peter Andreas Heiberg, der snart fattede Godhed for mig og indførte mig i enkelte ansete politiske Kredse. Ogsaa Malte Bruun lærte jeg at kjende, og gjennem vor Gesandt ved det franske Hof, General Walterstorff, kom jeg i Berøring med flere ansete politiske Mænd fra Fortid og Datid og saae enkelte Afspeilinger af de høiere Kredses Maade at leve og være paa. Der var dengang fra forskjellige Lande strømmet mangfoldige unge Mænd til Paris, alle begeistrede af den Folkeaand og Frihedsduft, som havde ledsaget Befrielseskrigen, og i Paris behandlede man med Iver og Begeistring Alt, hvad der angik det nye Forfatningsliv, som var bragt Frankrig med Freden. Her var saaledes baade Leilighed og Opfordring til at høre, see, lære og udvikles, uden at man selv ret vidste hvordan. Jeg stødte ogsaa paa Landsmænd, hvis Omgang var baade behagelig og gavnlig. Fortrinsviis skal jeg her nævne den længst afdøde Professor Howitz.“

„Da jeg fulgte Troppecorpset baade til og fra Frankrig, saae jeg det nordlige Tydskland, Nederlandene, Belgien og det franske Flandern, som man kun seer Landene paa denne Maade. Indqvarteringslivet medfører nemlig af og til længere Ophold, snart i Midtpunkterne for Udvikling og Omsætning, snart i afsides liggende, sjælden besøgte Egne, saa man ofte bliver indviet i det snevreste Familieliv. Og bruges Officeren nu ved Forretninger, som medføre Berøring med Landenes Myndigheder, lærer han desuden Noget af Love, Sædvaner og Forvaltningsformer at kjende.“

„Efter saaledes i fire, fem Aar at have bevæget mig i forskjellige Egne af vort eget og de nævnte fremmede Lande, gjennem Samliv med høie og lave, rige og fattige, Folk af alle Stænder og Klasser, kom jeg i Begyndelsen af 1819 tilbage til Kjøbenhavn og blev den 23de Aug. 1820 udnævnt til Premierlieutenant. Samme Aar, i mit femogtyvende Aar, blev jeg ansat som Assistent hos min Fader paa Frederiksværk. Han var bleven syg efter et Fald, og oftere maatte jeg i længere Tid fungere som Inspecteur i hans Sted. Men Pengemanglen, som Staten led under, havde virket høist ødelæggende paa dette Fabriksted; nye Fordringer, der stilledes til Krudttilvirkningen, gjorde det vanskeligt at fyldestgjøre Leveringerne; Støberiet og Vaabenfabriken vare uden Bestillinger; til den private Drifts Udvikling savnedes Kapital og adskilligt Andet; Vandkraften var næsten ophævet som Følge af tørre Somre; Bygningerne vare forfaldne, tildeels faldefærdige, og Befolkningen var forarmet. Her var nok at prøve sine Kræfter paa. Ved nok saa lidt Eftertanke maatte man spørge: Hvorvidt hører Fabrikdrift hjemme her i Landet? Hvorledes stiller den sig til vort Agerbrug? til Handel og Bedrift i det Hele? til Underviisningsvæsen og Oplysningsmidler? Uden at have Tid til noget omfattende Studium af Lov og Ret, fandt jeg mig dog opfordret til at arbeide mig saa meget ind deri, at jeg forstod Samfundstilværelsens lovbundne Sammenhæng.“

„Det var ved samme Tid (1821—22), at der ved flere Bestemmelser blev givet vort Universitets latinske Candidater Fortrin i flere Retninger; Laugsvæsen og Examensvæsen strammedes i Haandværk og Industri; Næring paa Landet holdtes i stramme Tøiler o. s. v. Modsætningen mellem hvad jeg havde seet andensteds og saae her, traadte gribende frem for mig. Som min Fader blev jeg Raadgiver for alle Slags Betrængte af Almueklassen. Paa den Tid grundfæstede sig den Overbeviisning hos mig, at Danmark savnede en Mellemklasse, at denne kun lod sig finde i Landboklassen, at Bondefriheden var et halvgjort Værk, at Laugsvæsen og Kjøbstadbomme vare hindrende for en naturlig Udvikling, at Examensvæsenet for en stor Deel støttede Middelmaadigheden, og at det latinske Laug var Laugenes Laug og det skadeligste af dem alle. Da jeg havde afvundet mine Erfaringer og mine Undersøgelser denne Grundanskuelse, aabnede jeg Felttoget ved Meddelelser til Pressen *), ved at tage mig af adskillige Sager, kort sagt: ved Hjelp af de faa Midler, der stode til min Raadighed uden at overskride Lovlighedens Grændser. Jeg var dengang endnu ikke tredive Aar gammel og fattet paa at arbeide videre, hvorledes Sagerne end stillede sig for mig; jeg havde, maaskee for meget, Følelsen af at kunne sørge for mig selv, idet jeg var legemlig stærk, frygtede ikke for legemligt Arbeide, led ikke let under legemlige Savn, men havde

*) Disse „Meddelelser“ kjende vi ikke. Da Oberst Tscherning for tolv Aar siden meddelte os Hovedsummen af det, som nu findes om ham i Erslews „Forfatter-Lexicon“ III. S. 413—16, omtalte han dem heller ikke. Ifølge dette Lexikon synes hans første literaire Virksomhed at tilhøre Aaret 1826.

et frisk og freidigt Sind. At jeg vedblev at leve ugift, bidrog til at gjøre mig uafhængig.“

I sin Stilling paa Frederiksværk vedblev han til Efteraaret 1828, da han tilligemed (General) C. F. Hansen og (General) Schlegel sendtes af den danske Regjering over Toulon til det franske Expeditionscorps paa Morea, hvor han blev ansat til Tjeneste som Adjoint ved Artilleristabens Materielvæsen. I Foraaret 1829 vendte han over Marseille tilbage til Frankrig og opholdt sig i sex Uger i Toulouse, for at lære de derværende store Artillerietablissementer nøie at kjende, samt i Paris, hvorfra han hjembragte Tegninger til det nye franske Artillerisystem. — I Efteraaret 1829 kom han tilbage til Kjøbenhavn, og udnævntes den 27de Octbr. samme Aar til Capitain, ligesom han kort efter ansattes som Lærer i Physik og Chemi ved Artillericadetinstitutet. Næste Aar, 1830, blev han Medlem af den kongelige Commission, der nedsattes i Anledning af Oprettelsen af den militaire Høiskole, og lidt senere af en anden Commission, hvis Hverv var at reorganisere Landcadetakademiet. I disse Commissioner kunde hans nye og frie Ideer umulig andet end fremkalde en Mængde Sammenstød med Commissionernes andre og ældre Medlemmer, navnlig med (General) Hansen, der imidlertid formaaede langt mere hos Frederik VI., end han formaaede i selve Debatterne. Endelig blev Tscherning den 1ste Juni 1830 første Skoleofficeer og Lærer i Artilleripraktik ved den militaire Høiskole.

Men kort efter rystede Julirevolutionen fra Paris af hele den europæiske Verden. Den nye Landfoged paa Sild, Uve Jens Lornsen, raabte fra Kiel af paa „Schleswigholsteins“ Landsprivilegier; under 22de Novbr. 1830 indsendte Prælater, Ridderskab og de øvrige Godsbesiddere i Hertugdømmet Holsten en Adresse til Kong Frederik VI., som blev besvaret under 29de Novbr.; og pludselig bragte „Statstidenden“ af 11te Febr. 1831 os en officiel Underretning om, at Kongen tilsigtede at give baade „Kongeriget Danmark“ og „Hertugdømmerne“ Provindsialstænder, i hvilken Anledning der var givet Kancellierne Ordrer til at udarbeide „allerunderdanigste Forslag“. Under 28de Mai udkom dernæst selve Anordningerne om Provindsialstændernes Indførelse. — Der kom ogsaa Liv og Bevægelse herhjemme, og, som ovenfor bemærket, om det saa var gamle Oberst Tscherning, Faderen, kastede han sig øieblikkelig ind i Debatten. Heller ikke Sønnen holdt sig tilbage, men udgav endnu 1831: „De Preussiske Provindsialstænders Historie i korte Træk“, hvilken N. N. Falck samme Aar oversatte paa Tydsk. Samtidig udgav han „Nogle Bemærkninger om det danske Væbningssystem og dets Mangler“ (Nr. 1), hvilket det følgende Aar blev fulgt af Nr. 2 og Nr. 3 (alle disse tre Numere bleve ligeledes under Eet oversatte paa Tydsk) og 1833 af Nr. 4. Samtidig skrev han i „Kjøbenhavnsposten“: „Om Folkevæbning i Danmark.“ Desuden havde han det foregaaende Aar været en af Indbyderne til og Stifterne af 28.-Mai-Selskabet, og medens han i Høiskoleraadet opponerede mod de øvrige Medlemmer, søgte han at forene Ligesindede i politiske Sammenkomster. Alt dette gik gamle Kong Frederik for vidt, og under 6te Juni 1833 fik Tscherning en kongelig Ordre til at foretage en Undersøgelsesreise i Udlandet, „der vilde medtage lang Tid“, og blev samtidig afskediget som Skoleofficeer. Det var slet og ret en hæderlig Landsforviisning, men da Tscherning lod, som han ikke forstod det, og gik op at takke Kongen for det ærefulde Hverv, svarede denne kort og godt: „Naa, saa De tager det paa den Maade!“ — I Begyndelsen af Juli reiste han, men forinden gave nogle Venner ham en Frokost hos Madam Lynge i Frederiksberg. Da samlede en Deel unge Mennesker, mest Studenter, sig udenfor for at bringe ham sin Tak til Afsked, sit Ønske om en lykkelig Reise. En offentlig Meningsudtalelse hørte dengang til de næsten uhørte Sjeldenheder, men den, fra hvis veltalende Læber den varme Tak kom til ham, var den unge Orla Lehmann.

Han bereiste nu Tydskland, Schweitz, det nordlige Italien, Frankrig, Belgien, Holland og England. Allevegne benyttede han den rige Leilighed til at udvide sine Kundskaber og sin Erfaring, og mangt et Bekjendtskab stiftede han med Mænd, der alt ragede frem i Historien, eller i den følgende Tid kom til at gjøre det. Exempelviis skulle vi nævne General Cavaignac, 1848 Frankrigs Præsident, og Louis Bonaparte, nu dets Keiser Napoleon III. I Frankrig leverede han flere militairvidenskabelige Afhandlinger til Tidsskrifter, og en af disse (»La Force-armée« osv.) blev tillige særskilt trykt. — I Juli 1838 hjemvendte han, men fik fem Maaneder senere kgl. Tilladelse til atter at reise bort for at overtage Bestyrelsen ved Anlæget af nogle Kulminer, som et Actieselskab, tildeels af frankfurtske Bankierhuse, eiede i Departementet Haut-Loire. I Begyndelsen af 1839 reiste han da atter fra Kjøbenhavn, men saasnart han var færdig med sine Kulminer, overtog han i Efteraaret 1839 Bestyrelsen af den lille Jernbane fra Montpellier til Cette.

Imidlertid var Frederik VI død (3die Decbr. 1839), og Aaret efter, Decbr. 1840, vendte T. atter tilbage til Kjøbenhavn. Det syntes endog en søie Stund, som om Regjeringens Gunst nu vilde tilsmile ham, thi 16de Jan. 1841 blev han Batterichef og 10de Juni 1841 Ridder af Danebrog.

Men atter kom han i Uleilighed ved sin Pen, og paa samme Tid, som han selv fandt, at han burde søge sin Afsked af Krigstjenesten, gjorde hans noget nervesvage Kammerater i Artilleriet Skridt for at slippe for Kammeratskab med den, der vedkjendte sig at dele Anskuelser, som vare udtalte i „Fædrelandet“, at Artilleriet nemlig kunde faae dygtige Officerer ved at gaae ind paa Underklassernes Avancement til Officeer. Af en Krigsret blev han endog idømt nogle Dages Arrest*), og det havde ingen Nød, at han jo den 21de Decbr. 1841, „i Anledning af den store Armeereduction“, fik sin Ansøgning om Afsked bevilliget „i Naade“ og med Pension. — Men Pensionen blev i Længden utilstrækkelig til hans og Families Udkomme, og han søgte derfor Privaterhverv; bestyrede saaledes en Tid et Fineerskæreri og flere andre industrielle Anlæg, men fortsatte samtidig sin politiske Virksomhed, udgav Nr. 6 af „det danske Væbningssystem“ (Nr. 5 var allerede udkommet 1839) og var navnlig en flittig Medarbeider i „Fædrelandet.“ — Af hans mere praktisk-politiske Virksomhed fra dette Tidsrum skulle vi navnlig fremhæve, at han i Decbr. 1842 var Medindbyder til Mødet i Hotel d'Angleterre, hvor det iblandt Andet vedtoges at indbyde til en Markssubskription for med en Gave at hædre P. H. Lorenzen, hvem Hjemmetydskerne havde villet kaste ud af den slesvigske Stænderforsamling, og hvem den danske Regjering savnede Hjerte til at støtte i hans Kamp for Fædreland og Modersmaal. Da det sørgelige Novemberreskript havde vakt Røre trindt i Landbefolkningen, navnlig i Holbæk Amt, og en Bonde i dette Amt, Jens Gregersen, havde fattet Ideen til Bondevennernes Selskab, var det dernæst T., som i Forening med B. Christensen, J. C. Drewsen, O. Lehmann og enkelte Andre d. 5te Mai 1846 stiftede det nævnte Selskab efter Opfordring fra daværende Skolelærer, nuværende Bureauchef, A. C. Gleerup; og T. var dette Selskabs Formand fra dets Stiftelse, indtil han to Aar senere indtraadte i Martsministeriet. Man kan mene og sige om Selskabet, hvad man vil, men ligefuldt var det fuldkommen berettiget, da det stiftedes, og ved en klog Organisation skabte det en kraftig Forening, der omfattede en mægtig Deel af Danmarks Bondestand. Det har ganske vist senere ladet sig forvilde og forlede til sørgelige Misgreb (hvilket politisk Samfund kan i en længere Aarrække sige sig frit for noget Lignende?), men derfor skal det ikke glemmes, hvad det har udrettet til at stille Bonden lige med Landets øvrige Borgere. Dets Virksomhed er indskrevet i en Mængde gode og gyldige Love, ogsaa i Danmarks Riges Grundlov.

Christian VIII døde (20de Jan. 1848), og Frederik den Syvende lovede allerede 28de Jan. sit Folk en friere Forfatning, men en „Heelstatsforfatning“ (for hele Monarchiet), som ikke var synderlig demokratisk i sit Tilsnit. Midt i Febr. var en Bondedeputation i Kjøbenhavn for at lykønske Kongen til hans Thronbestigelse, men i et Møde, som Deputationen jævnsides holdt, udtalte den alvorlige Bekymringer med Hensyn til den paatænkte Forfatning. I et følgende Møde tilkaldte den blandt flere af sine Venner ogsaa T., som i et improviseret Foredrag fremkom med det første Udkast til en ny Valglov, væsentlig bygget paa almindelig Stemmeret, dog med en meget ringe Valgcensus. — Nu udbrød den franske Februarrevolution, og den 18de Marts hævede det schleswigholsteinske Oprør allerede trodsig og truende sin Pande paa Mødet i Rendsborg. Da stillede Orla Lehmann paa Casinomødet den 20de Marts de bekjendte Beslutninger, som alle bleve eenstemmig vedtagne, og en Stemme opfordrede til, at man strax skulde underrette Kongen om Folkets Villie. Men det var længst Nattetid, og T. raabte med sin Tordenstemme: „Nei, mine Herrer, vi sove først paa det i Nat! Ikkesandt?“ og Carl Ploug tilføiede: „Intet Skin af Overilelse maa klæbe ved dette Skridt! Det er ingen Mørkets Gjerning, vi staae ifærd med at udføre, saa den skulde sky Dagslyset.“ Saaledes blev Vandringen til Kongeborgen til det store, rolige Folketog d. 21de Marts. Den 22de blev T. med Flere kaldt til Kongen, d. 24de Marts var han Danmarks ansvarlige Krigsminister. — Med en utrolig Hast maatte han samle og ordne en Krigsstyrke, hvor man savnede en Mængde af Alt, og navnlig savnede Officerer. Dog bleve Oprørerne spredte ved Bov (8de April), og ved Slesvig (23de April) blev vor Hær ganske vist trængt tilbage af de i Tallet overlegne Preussere, men den led intet Nederlag, den reddede Æren, Haabet og Troen. Vi kunne dog ikke følge Krigen, men midt under denne, og midt under de Anstrengelser, som den krævede af Krigsministeren, fandt T. endnu Tid og Kraft nok til at arbeide for de fattigere Klassers Tarv; der er saaledes ingen Tvivl om, at det jo væsentlig er ham, vi skylde Forordningerne om Forbedringer i Huusmænds og Inderster Kaar, om Jords Afgivelse til Fattighuses Opførelse osv. Endelig er det naturligviis væsentlig ham, vi skylde den bekjendte Septemberlov, som lagde en Deel af Værnebyrden over paa de Samfundsklasser, som hidtil, til Forurettelse for hele Landalmuen, havde været fritagne for enhversomhelst Værnebyrde. Septemberloven fandt ivrig Modstand i en Deel af Pressen, endnu ivrigere Modstand i Krogene, og selv i den grundlovgivende Rigsforsamling maatte der kæmpes varmt paa tolvte Time (20de Jan. 1849), inden den stadfæstedes i Værnepligtslovens § 5.

Vi nævnte den grundlovgivende Rigsforsamling. Denne sammentraadte den 23de Octbr. 1848 og modtog fra Martsministeriet et Par frisindede Udkast til en Grundlov og en Valglov. Desuagtet var der Misstemning baade i Folket og i Rigsforsamlingen mod Ministeriet: man bebreidede dette Vaabenstilstanden i Malmø, man beskyldte det for at ville dele Sønderjylland, Kampens umistelige Priis osv. osv. En Camarilla arbeidede skjult, men kjækt og ufortrøden, og Ministeriet fandt sig forpligtet til at søge sin Afsked. Dets Fleertal gik ogsaa af (15de Novbr.), og Dagen efter indtog T. sin Plads som kongevalgt Medlem paa den grundlovgivende Rigsforsamling. Fjorten Dage senere (2den Decbr.) modtog han Patent som Oberst. Kongen havde allerede 10de April, efter Seiren ved Bov, udnævnt ham til Oberst, men han havde ikke selv villet udfærdige sit Patent og var derfor gaaet ud af Ministeriet som Capitain. Ligeledes havde han frabedt sig det Commandeurkors af Danebroge, som Kongen havde villet give ham: „Jeg har Møie nok med at dæmpe Forfængeligheden hos Officererne, men jeg vilde umulig kunne gjøre det, naar jeg selv syntes at give efter for den“, skal han ved denne Leilighed have svaret.

Paa den grundlovgivende Rigsforsamling indtog han en eiendommelig Stilling, da han ikke godt kunde danne nogen Opposition mod det Novemberministerium, som havde arvet Martsministeriet, og heller ikke vilde gjøre det. Desuden var han mindre begeistret for Krigens Fortsættelse end Fleertallet af Rigsforsamlingsmændene, og vilde derfor maaskee vanskelig have kunnet skabe en Majoritet for sig. Ligefuldt afgjorde han mangt et Spørgsmaals Skjebne, saaledes det om „Kirkens“ formeentlige „Eiendomsret“, hvilken man ad forskjellige Veie vilde gjøre til en Grundlovsbestemmelse. Imidlertid kunne vi ligesaalidt opholde os ved hans Færd paa Rigsforsamlingen som paa de senere Rigsdage, til hvilke han stadig har været valgt for Holbæk Amts 2den Kreds med Undtagelse af Valget (d. 26. Febr. 1853) efter Folkethingets første Opløsning, da han vilde fordrive Professor C. Kayser fra Kjøbenhavns Amts 2den Valgkreds, men selv faldt igjennem. Vi kunne ikke gjøre det, fordi vi da vilde komme til at medtage hver eneste nogenlunde vigtig Sag, der har været behandlet paa tretten ordentlige og een overordentlig Rigsdag; vi kunne ikke gjøre det, fordi man vil have beregnet — men vi indestaae ikke for Beregningens Paalidelighed — at han med sine Foredrag fylder henved Fjerdeparten af enhver Folkethingstidende. Det er dog Alle vitterligt, at hans Indflydelse har været overordentlig stor paa alle vore Rigsdage, og at han er den rette og egentlige Leder og Fører for Folkethingets saakaldte venstre Side, hvor kun J. A. Hansen nærmer sig ham paa Afstand. Derfor er han ogsaa stadig Medlem af Finantsudvalget, hvis Formand enten han eller Monrad have været; derfor har han i Almindelighed været Thingets 1ste Viceformand; derfor er han stadig Medlem af en saadan Mængde Udvalg, at man skulde mene, han maatte segne under Vægten af dem; derfor — vil man paastaae — er han ogsaa jævnlig brugt af Regjeringen ved Dannelsen af nye Ministerier (Juliministeriet 1851, Octoberministeriet 1851, Januarministeriet 1852 og Ministeriet Ørsted 1853); og derfor er det antaget, at Skridt, hvis Betydning og Fare den indsaae, har Regjeringen ofte først vovet, naar han sagde den god for sin og sit Parties Understøttelse (vi sigte iblandt andet til „den Kgl. Kundgjørelse“ af 28. Januar 1852 og „Fællesforfatningen“ af 26. Juli 1854). Hans Stilling har derfor ogsaa jævnlig været heel eiendommelig: Medens han heftig har angrebet saa den ene saa den anden Regjering, baade i dens Grundsætninger og i dens enkelte Handlinger, har han samtidig advaret imod at kaste den angrebne Regjering overbord, fordi „vi opnaae intet andet ved det end at faae det ene Ministerium slettere end det andet“ (omtrent saaledes faldt Ordene). Heldigviis kunde han dog ikke faae Folkethinget, eller nok saa liden en Brøk af Folkethinget, med sig, da han vilde støtte Ministeriet Ørsted.

Af det saakaldte Rigsraad (26. Juli 1854) udnævntes han naturligviis til Medlem og modtog Udnævnelsen; vedblev ogsaa at være Medlem af Rigsraadet, da det var gjort lovligt ved Loven af 2. October 1855. I dettes Møder har hans Indflydelse ikke været saa stor som i Folkethinget, men dog altid meget betydningsfuld. — Endnu skulle vi nævne, at han har været brugt af Regjeringen i flere Commissioner, saaledes var han Formand i Commissionen angaaende Straffeanstalterne (nedsat 6. Decbr. 1858) og er det endnu i Commissionen angaaende Althingets Bevillingsmyndighed (nedsat 20. Septbr. 1861).

Tscherning er en Mand med store sjælelige og legemlige Evner: et skarpt og hurtigt Blik, en levende Indbildningskraft, en tro Hukommelse, en Dialektik, der tidt kan være knusende, men heller ikke skyer Spidsfindighed; med et stærkt Legeme forener han en sund og hærdet Natur, en umaadelig Arbeidskraft, en flydende Tunge og en Tordenstemme. Han har en Mængde Kundskaber i de forskjelligste Retninger, om de end just ikke allesammen turde være altfor grundige; men han lader dog tidt haant om Kundskab, hvorved han dog vel nærmest tænker paa den halve Kundskab, der ganske vist er for ingen at regne. Tog man ham paa Ordet, kunde man let komme til det Udslag, at han maatte hade Konsten, naar han enten gaaer i Berserkegang mod Theatret, eller kalder Thorvaldsens Musæum „et Slags fint Tivoli“, eller taler om Thomsens Musæer som „Snurrepiberier“, eller minder om, hvilke Folk der ere nedsunkne i Blødagtighed paa Grund af deres altfor store Forkjærlighed for Konst og Videnskab; men man skal dog ikke glemme, at, da Opfordringen udgik til at lade Thomsens Buste hugge i Marmor, var han den Første, som tegnede sig for halvtredsindstyve Rdl., ret ligesom han var den, der stævnede Folkethingsmændene til at give Advokat Brock en Hædersgave, efterat han til det alleryderste havde modsat sig, at der tilkjendtes Brock et forhøiet Salair for hans Udførelse af Rigsretssagen mod Ministeriet Ørsted. Han er velvillig, hjelpsom, uegennyttig og godtroende som et Barn; men saa kan rigtignok hans Godtroenhed, hans Tillid i en Haandevending, uden at man aner Grunden, slaae om til en Mistænksomhed, der ingen Grændser kjender. Han er grundærlig, men han har ingen store Forestillinger om Andres Ærlighed, det vil sige om deres Kraft til at kunne vedblive at være ærlige; derfor ere saagodt som alle Mennesker ham lige gode, naar de ere lige dygtige og lige brugbare; derfor beskylder man ham tidt med Føie for at holde fast paa Mennesker, der ere lige saa urene, som han selv er hæderlig. Der er eet Middel til at fastholde hans Gunst, som neppe nogensinde skal slaae feil: man skal være enig med ham i syv Ting og uenig med ham i to eller tre, om hvilke man da gjerne maa skjendes med ham paa Kraft; men inden ikke altfor lang Tid skal man ved nærmere Eftertanke blive enig med ham ogsaa om disse to eller tre Ting, og ved en frimodig Bekjendelse give Sandheden Æren, naar man først har sørget for at udfinde et Par andre Ting, om hvilke man en lignende Stund kan være aldeles uenig med ham. — Som Statsmand har han aldrig været synderlig national, men han er bleven det mindre og mindre med Aarene; den samme Mand, der stod i Spidsen for Markssubskriptionen til P. H. Lorenzen, den samme Mand, hvem Tydskerne endnu i November 1848 gav Hædersnavnet „den mest forstokkede af alle Eiderdanskere“ (H. N. Clausen var først Nr. 2) den samme Mand har allerede i flere Aar brugt Ordet „sprognational“ som et udsøgt Haansord. Hans Lunkenhed i Hævdelsen af vor Nationalitet, hans Fredelighed ikke blot ligeoverfor Tydskerne, men ligeoverfor „Schleswigholsteinerne“, er i de sidste ti Aar gaaet saa vidt, at vi have Møie med at forklare os den og aldrig kunne tænke paa at forsvare den; men den har naturligviis sin Grund i en Ængstlighed, i et Overmaal af Forsigtighed, som ogsaa hører til, for at der kan fremkomme en ny Selvmodsigelse i hans Væsen. — Den Villighed, hvormed han fra et Eider-Danmark gik over til „Heelstaten“ (for sit eget Vedkommende var han endog helst gaaet til „Samstaten“) og fra Rigsdagen til Rigsraadet, og den spidsfindige Iver, hvormed han skjelnede imellem Lov og Anordning, beskrev Anordningen som noget, Kongen af sin egen Magtfuldkommenhed kunde give, og dermed vilde have „Anordningen“ af 26. Juli 1854 forsvaret — har ledet Mange til at troe, at han var kun en halv Ven af den constitutionelle Frihed og havde ikke saa lidet tilovers for den kongelige Absolutisme. Man gjør ham dog upaatvivlelig Uret: skjøndt fuldstændig Nationalist har han ganske vist, hvad han forleden paa Rigsdagen kaldte en „mystisk“ Forestilling om Kongemagten og dens Guddommelighed; og saa meget sandt er der vistnok i Beskyldningen, at, naar Talen samtidig er om Frihed og Lighed, da sætter han Ligheden saa høit, at Friheden faaer skjøtte sig, som den bedst kan. Dette staaer imidlertid atter i Forbindelse med hans levende Medfølelse for alle de Ulykkelige, de Uheldige i Samfundet, en Medfølelse, der er ligesaa varm, som den upaatvivlelig er reen og inderlig, men tidt er fremtraadt med saadan en Heftighed, at man har kaldt den febrilsk, sygelig. Nu, det er vel ogsaa en Sygdom, en Lidelse, en Lidenskab, men — den faaer da regnes til de „noble Passioner“.

Tscherning lever siden 27de August 1845 i et lykkeligt Ægteskab med Eleonore Christine Lützow (født i Helsingør den 4de Juli 1817), en Datter af hans Morbroder, Generalmajor A. T. v. Lützow. Ved hende er han Fader til flere Børn. Følte han i sin Ungdom, at det bidrog til hans Uafhængighed, at han vedblev at leve ugift, har han nu sikkerlig i sine gamle Aar erfaret, hvad et lykkeligt Huusliv bidrager til at bevare hans Kraft, hans — Ungdommelighed.

Tscherning er saa vant til at sige og høre behagelige og ubehagelige Sandheder, men saa lidet vant til at regne nogen af Delene den til Gode eller Onde, som har fremført dem, at Forfatteren af nærværende Linier ikke kan opdage nogen tænkelig Grund — heller ikke ligeoverfor Læseverdenen — hvorfor han ikke ligefrem skulde vedkjende sig et Forfatterskab, som han sagtens ligefuldt vilde faae Skyld for, om han end stræbte at skjule sig. Altsaa underskriver han sig med sit fulde Navn

Frederik Barfod.

---

*) Man har fortalt os, at det ikke var hans første Arrest. Da Frederik VI 1815 vendte hjem fra Wien, skal nemlig den unge Secondlieutenant ikke have villet deeltage i den almindelige befalede Hilsnings-Jubel, og derfor være idømt nogle Dages Fængsel paa Hovedvagten. Vi tør dog ikke indestaae for denne Meddelelses fuldstændige Nøiagtighed.

Torre del Greco.

Enhver, der har været i Neapel, Enhver, der har været saa lykkelig en tidlig deilig Efteraarsmorgen at glide ind i Golfen ved Neapel mellem de herlige Øer Ischia og Procida, der ligge som to yndige, skinnende, i Sandhed ægte Perler, indfattede i Middelhavets dybe Blaae, Enhver, der har seet den store, solskinnende Stad med sine hvide Huse krybe op ad den høie Kyst, som i de smukkeste Linier og Former danner den Halvø Syd for Neapel, der ender med Capris rødlige Klipper, medens Vesuv med sin vældige Krop rager høit op over al denne Herlighed, Enhver, der har seet Morgentaagernes Slør lette sig og aabenbare denne yndige Plet, der hæver sig op af Bølgernes Skjød i al sin Skjønhed og Friskhed ligesom en anden Anadyomene, Enhver der har seet dette yndige, smilende Billede, har ogsaa maattet tænke paa den Tid, da Vesuv ikke sad som en stolt og rolig Hersker paa sin Throne, men i sin Vrede udslyngede Død og Ødelæggelse over den yndige Egn, og uvilkaarligt synes da den graagule Røgsøile, der nu, som for atten Aarhundreder siden, hæver sig op af den hemmelighedsfulde Skorsteen til Jordens Indre, at svæve ud over den solskinnende, lykkelige Egn som en skjebnesvanger Paamindelse om, at Alt ikke altid er saa lidenskabsløst og roligt som nu.

Og for ikke længe siden har den mægtige Hersker atter ladet høre fra sig; i sin Vrede har han ødelagt en af de venlige Smaabyer, der omkrandse Bugten ved Neapel og strække sig langs Kysten ved Foden af Vesuv, som stadigt ere udsatte for Virkningerne af Herskerens onde Lune; men han forstaaer ei alene at slaae de dybe Saar, han har ogsaa Lægedom for dem: naar Vesuv har raset og udbredt Ødelæggelse trindtom, da kommer kort efter den gode Tid, hvor Rigdom og Velstand skulle spire frem af den helbredede Jord; vanskeligt kan man tænke sig en rigere og yppigere Jordbund for Vinranken og andre Sydens Frugttræer end den Askemasse, der følger med ethvert Udbrud, og derfor frygte Menneskene heller ikke den mægtige Hersker, men klynge sig sammen tæt omkring ham og modtage saavel det Onde som det Gode fra hans Haand. Som alle Eneherskere er Vesuv vægelsindet og lader det onde Lune snart gaae ud over En, snart over en Anden, og det er ikke muligt forud at vide Retningen eller Udstrækningen af dens Vrede. Medens den for 1800 Aar siden begravede Herculanum, der ligger mod Nord, med Lava og sendte Askeregnen over Pompeji, der ligger sydligere, synes den i forrige Aar at være gaaet næsten i modsat Retning, idet Torre del Greco, der har lidt mest af Lavaen, ligger paa det sydlige Affald af Vesuv, henimod Castellamare, og i Mellemtiden synes den at have holdt mest af det Stykke, der ogsaa ligger mellem Resina, der er bygget ovenpaa Herculanum, og Torre del Greco. Dens Maade at yttre sig paa synes ogsaa at have forandret sig: tidligere skete Udbruddet væsentligt fra Toppen, men baade det sidste og det næstforegaaende ere skete længere nede paa Bjergets Sider, der ligesom have aabnet sig i gabende Revner, hvor Lavaen længe kunde ligge glødende og

Parti af Torre del Greco, seet gjennem Jernbanebroen, af W. Hammer.

varm: i 1860 var der saaledes tilhøire for Eremithytten et temmeligt stort, aabent Hul i Bjerget, hvor man saae Lavamassen ganske langsomt rulle frem som en glødende Grød: dengang meente man, at saalænge denne Fontenelle paa Bjerget holdtes aaben, havde man Intet at frygte; hvorvidt dette Hul virkelig har lukket sig før det sidste Udbrud, veed jeg ikke.

Forøvrigt have Læserne vistnok andetstedsfra seet saa mange Beretninger om Vesuvs sidste Virksomhed, at en egentlig Beskrivelse vel kun vilde være en Gjentagelse: saa Meget være det tilladt at sige, at Torre del Greco snarere er ødelagt af de voldsomme Jordrystelser, der ledsagede Udbruddet, end af Lava: Lavastrømmen væltede sig vel ned mod Byen, men netop som den syntes at ville opsluge den, standsede den; et nyt Udbrud var netop paa samme Tid begyndt et andet Sted, nemlig paa den Side af Vesuv, hvor Pompeji ligger, og dette mener man har frelst Torre del Greco fra en lignende Skjebne som Herculanum. Vesuvs Hovedkrater skal ogsaa have skiftet Skikkelse: hele Toppen af Keglen, hvor der før var en tragtformig Plads, omtrent af Størrelse som Kongens Nytorv, med det egentlige Kraterhul hen mod en Side, er nu forvandlet til et stort, bundløst Svælg, der dog maaskee med Tiden atter lukker sig. Som sagt, den værste Ødelæggelse er skeet i Torre del Greco, en yndig lille By, beliggende lige ved Golfen. Det er underligt at tænke sig denne pludselige Forandring fra en blomstrende, livlig By paa 22,000 Indvaanere, til en øde Gruushob. Da jeg sidst saae den, var den i Høitidsklæder, Triumphbuer vare opreiste paa Gaderne for at modtage Italiens nye Konge, og nu er den iført Sorgens og Ødelæggelsens Dragt. En af de største og anseeligste Bygninger, Raadhuset, der med sin antike Søilehal laa smukt paa en Høide, forneden omgivet af Vinloggier, er saa ødelagt, at Hjelpecomiteen, som først holdt sine Møder der, snart maatte flytte derfra til det udenfor Byen liggende Kloster, som ogsaa skal have lidt Meget. Et smukt malerisk Parti af Byen var et Sted, hvor Jernbanen paa høie Buer gik tvers gjennem den, medens en bred Trappe førte op til den høiereliggende Deel, oplivet af livlige sydlandske Folkelivsbilleder. Dette lille nydelige Billede er ogsaa ødelagt: Jernbanebuerne ere styrtede sammen og Jernbanen saaledes afbrudt her ved Torre del Greco. Regjeringen har imidlertid strax sat et Dampskib igang herfra til Castellamare; ligesom alle Beretninger stemme overeens i, at Italiens nye Regjering ikke alene har formaaet at føre Italien til Frihed og Ære, men ogsaa nu har viist, at den ganske anderledes uegennyttigt og trofast end Bourbonernes Leiesvende, har forstaaet at række en hjelpsom Haand i Nødens Time.

m.

Kryolith-Fabriken „Øresund“.

I den sydlige Deel af Grønland findes en Fjord, som i de senere Aar har vundet en stor Betydning. For nogle Aar tilbage gjestedes dens Kyster kun af nogle faa adspredte Indfødte, der her nøde den korte grønlandske Sommers tarvelige Glæder, og Synet af et Skib vilde have været en Mærkværdighed. Nu er Forholdet derimod et heelt andet; thi denne Fjord søges nu af flere Skibe, end de øvrige grønlandske Colonier tilsammen. Steile og klippefulde Kyster med rigeligt Mostæppe og høie, snedækkede Bjerge med deres mægtige Isblinker danne en Ramme om den lille Oase. I denne tid-

Parti af Torre del Greco med det gamle Raadhuus, tegnet af W. Hammer.

Kryolithbruddet ved Arksukfjorden i Sydgrønland.

ligere saa eensomme Egn hører man nu Hammerens og Meislens Slag vexle med Tridsens og Spillets Piben; thi talrige Arbeidere sprænge og bryde i Klipperne ved Fjordens Bred, imedens andre føre de løsbrudte Masser paa Sporveien til Stranden, hvor Skibsbaade og Pramme vente for at modtage deres tunge Ladning og føre den ud til de mange Skibe, som her have sat hverandre Stevne. Selv i den lange Vintertid er Egnen ikke saa stille som tidligere; thi endeel af de talrige Arbeidere, som Skibene om Sommeren føre til Bruddet, boe her Vinteren over i dertil opførte, hensigtsmæssigt indrettede Huse, for at de, saasnart Sneen begynder at svinde om Foraaret, deels kunne forberede den kommende Brydning ved at foretage de betydelige Rømniagsarbeider, som dertil ere fornødne, deels begynde selve Brydningen, saa at de ventede Skibe, der gjeste Fjorden, saasnart Isen bryder op, kunne finde tilstrækkelig Ladning. Den Virksomhed, som her udfoldes, er eneståaende i sit Slags paa hele Jorden; thi Mineralet, som brydes, er Kryolith, der hidtil kun er fundet eet Sted paa Jorden: ved Arksukfjorden i Sydgrønland. —

Ved Øresundets smilende Kyst, nogle tusinde Skridt Nord for Kjøbenhavn, imellem gamle Kalkbrænderi og „de Fattiges Dyrehave", ligger en Plet Jord, som ligeledes i Løbet af nogle Aar har undergaaet betydelige Forandringer. Endnu for tre Aar siden var den en Strandmark, som ofte blev overskyllet af Bølgerne, naar der var Høivande i Sundet. Nu er Forholdet et heel andet; thi den flade Strand har ubemærket hævet sig op over Sundets Bølger, og paa den indvundne Jord staaer en smuk Gruppe af Bygninger, hvis samlede Grundflade udgjør ikke mindre end en halv Tønde Land. Dag og Nat, Sommer og Vinter, hører man Dampen hvæse, og seer man Røgen fra den store og smukke Storsteen stige henover Land og Vand, et sikkert Tegn paa, at der her finder en uafbrudt og betydelig Virksomhed Sted.

Ogsaa i en anden Retning har Stedet forandret sin Charakteer; thi, hvor tidligere de badende Drenge kunde vade langt ud fra Land, finde vi en Havn med tolv Fod Vand,

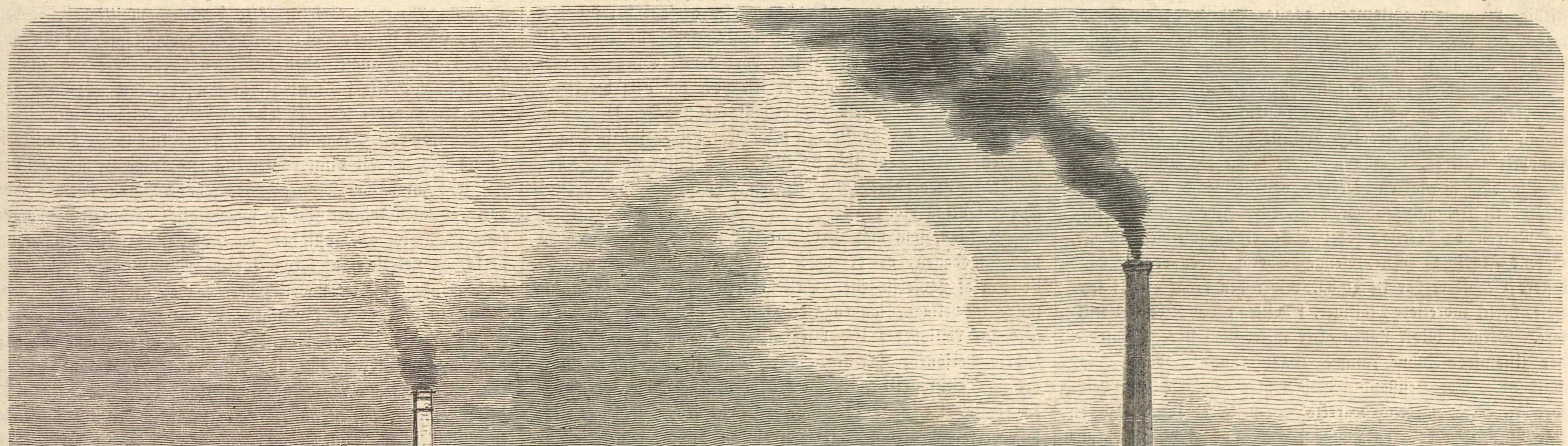

Kryolith-Fabriken „Øresund" ved Kjøbenhavn.

som med et Fladeindhold af næsten en halv Tønde Land strækker sig omtrent 700 Fod ud fra den tidligere Strand. Næsten til alle Tider af Aaret, men navnlig i Sommerens Løb, fyldes Havnen med Skibe, og vi kunne da ofte finde over tyve Smaaskibe, som samtidig losse deres Ladning, og inden Sommerens Udløb have disse bygget en Vold af Kridtsteen paa 80,000 Kubikfods Indhold. Det er Stevns Klint, som maa levere dette Bidrag til Fabrikens Behov; men det er ikke Klintens smukke Kridt eller de regelmæssigt formede Kridtsteen, som i Mængde skæres ved Klinten af de hvert Foraar nedfaldende Klippestykker, det er kun Affaldet, som tidligere ingen Anvendelse fandt, og hvert Aar blev bortskyllet af Havet, der nu anvendes i Industriens Tjeneste. Om Efteraaret forandrer Havnen sit Udseende; thi de smaa Kystfartøier ere forsvundne og afløses af store, sværtbyggede Skibe, der leire sig udenfor Havnen, og talrige Baade og Pramme føre da den tunge Ladning iland. Vi gjenkjende dem let; det er de samme Skibe, som i Sommerens Løb gjestede Arksukfjorden i Grønland; og den Fabrik, paa hvis Grund vi befinde os, er „Øresund", hvor Kryolithen bliver omdannet til almeennyttige Produkter og efter en saadan Maalestok, at Fabrikens Ind- og Udførsel i Aarets Løb er over 20 Millioner Pund.

Lad os lidt nærmere gjøre os bekjendt med denne Fabriks Virksomhed. Vi følge en af de Sporveie, der sætte Havnen i directe Forbindelse med Fabrikbygningernes Indre. Forbi Slæbestedet og Havnecontoiret, Smede- og Bødkerværksted, Pakrum og Oplagssteder, Værkførerens og Arbeidernes Boliger, fører den os gjennem en Huulvei, hvis Vægge ere Kryolith, Kalksteen og Kul, og som især om Efteraaret, naar Fabriken har forsynet sig med Raamateriale til et Aars Arbeide, antager en meget anseelig Udstrækning. Efter at have passeret Dampmaskinen, der i tre Aar trolig har arbeidet Dag og Nat, komme vi pludselig ind i den Deel af Værket, hvor den største Virksomhed hersker. Tvende Par mægtige, kantløbende Steen af 3 Alens Diameter knuse Steenmassen og tiltrække sig strax Opmærksomheden ved den Lethed, med hvilken de udføre deres svære Arbeide; thi de forvandle daglig 30,000 Pund af den haarde Steen til det fineste Meel. Dette er imidlertid kun en ringe Deel af det Arbeide, der daglig skal udføres; thi denne store Vægt skal bevæges nogle og tyve Gange for at underkastes forskjellige Processer, indtil den endelig gaaer ud af Fabriken som Soda og Alun, der ere Fabrikens Hovedprodukter. Den hele Vægt, hvormed der daglig skal tumles, beløber sig altsaa til henimod 800,000 Pund, og man har derfor været nødsaget til at benytte mechaniske Transportmidler i saa stor Udstrækning som muligt. Vi see derfor Steengange og Sigter, Tørre- og Smelteovne, Udluge- og Neutralisationsapparater, Samle- og Sættekar, Afdampningspander og Krystalkar, Tørrestuer og Oplagssteder forbundne paa forskjellig Maade ved Sporveie, Rørledninger, Maskinpumper og Skruer. Ikke destomindre udfordres der dog en betydelig Haandkraft til at udrette forskjelligt Arbeide, som ikke kan udføres ved Maskinkraft, og vi træffe i Værkets forskjellige Bygninger omtrent 70 daglige Arbeidere; om Sommeren derimod, naar Havnearbeidet er i fuld Gang, stiger Antallet ofte indtil et Hundrede.

Lad os følge de forskjellige Processer, som Kryolithen underkastes, noget nærmere i deres Enkeltheder. Ved Indvirkning af Kalk paa Kryolith omskifte disse Stoffer deres Bestanddele saaledes, at Massen efter denne Behandling bliver en Blanding af Natron, Leerjord og Flusspath. Denne kommer da til Udludningsapparaterne, hvor Flusspathen adskilles fra Natron og Leerjord, idet disse ere opløselige i Vand, medens Flusspath er uopløselig. Efterat Luden ved Henstand i store Beholdere har klaret sig, bliver den bragt over i særegne, dertil indrettede Maskiner, i hvilken den mættes med Kulsyre. Dernæst bliver Luden atter lukket ud i store Beholdere, der tilsammen kunne rumme 70,000 Pund Soda i opløst Tilstand. Ved Henstand i disse synker den udfældede Leerjord tilbunds, medens Karrets øverste Deel indeholder en klar Vædske, der er en Opløsning af Soda i Vand; denne bliver dernæst bragt til Afdampningspanderne, hvor en Deel af Vandet fordamper, og derfra omsider ud i store Krystallisationslocaler, hvis 200 Kar tilsammen rumme omtrent 250,000 Pund Soda. I disse henstaaer nu Luden i 8 til 14 Dage, og i den Tid danne sig de store smukke Soda-Krystaller, som dernæst kun behøve at skilles fra Luden, tørres og indpakkes for at være færdige til Salg. Den hele Proces varer omtrent en 16 til 18 Dage, saa at der stadigt i Sodafabrikens forskjellige Afdelinger findes omtrent 400,000 Pund Soda i Arbeide. En stor Deel af Sodaopløsningen bliver imidlertid ikke forvandlet til krystalliseret Soda, men inddampes saa stærkt, at Sodaen adskiller sig i fine Krystaller, der derpaa i Flammeovne befries for deres Vand og give calcineret Soda.

Vende vi os nu til en anden Deel af Fabriken, da finde vi en heel anden Fabrikation. Der er det nemlig, at et af de Biprodukter, der vindes ved Sodafabrikationen, nemlig Leerjorden, omdannes til en meget søgt Handelsvare, svovlsuur Leerjord eller concentreret Alun. Øiet møder der i hundredviis store Kurveflasker med Svovlsyre, af hvilket Stof Fabriken daglig anvender 6 til 7000 Pund. Uagtet selve Fabrikationen af svovlsuur Leerjord er meget simpel, fordrer dog den store Mængde, med hvilken der arbeides, et betydeligt Apparat; selve Fabrikationen medtager nemlig omtrent 12 til 14 Dage, og da der hver Dag fremstilles 10,000 Pund af denne Vare, maae de samlede Apparater paa engang kunne rumme omtrent 150,000 Pund svovlsuur Leerjord i opløst Tilstand. Her findes Kar, i hvilke et Par tusinde Pund Leerjord ad Gangen opløses i Svovlsyre; mange mindre Kar, nogle af 30,000 Potters Indhold, i hvilke den dannede Opløsning har Leilighed til at klare sig; store Kjedler, i hvilke den klare Opløsning indkoges, og Former i hundredviis, i hvilke den indkogte Opløsning udstøbes og stivner til en hvid, Porcellain lignende, Masse. Det færdige Produkt danner fiirkantede Tavler af en tolv Tommers Størrelse og en Tommes Tykkelse, og af disse fremstilles daglig et tusinde Stykker.

Saaledes have vi da seet, hvorledes Kryolithen, et Mineral, der endnu for nogle Aar tilbage blev betragtet som en Kuriositet og ikke havde den ringeste techniske Betydning, nu er blevet Grundlaget for en ny og meget omfangsrig Industrigreen, et Resultat, der kun kan være opnaaet ved betydelige Offere af Arbeide og Kapital. De Mænd, hvem dette Foretagende navnlig skylder sin Tilværelse, ere Herr Docent J. Thomsen, der har opdaget de Egenskaber ved Kryolithen, paa hvilke den iværksatte Fabrikation er grundlagt, og Eierne af Fabriken „Øresund", Handelshuset Thbd. Weber & Comp., der har vovet de betydelige Kapitaler, som et saa storartet Foretagende udkræver.

Hvem har saa Ret, Monrad eller Bjerring?

spurgte meget ivrig en Herre forleden Dag, idet han traadte ind til mig. — „Ja det er min Sandten ikke saa let at sige," svarede jeg, som strax forstod, hvad han sigtede til; for jeg havde just Dagen i Forveien læst i Rigsdagstidenden om Landsthingsmødet den 17de December. Denne Herre er meget danskfindet, og, skjøndt ingen Sproggransker, interesserer han sig ogsaa for det danske Sprog, saavel for dets Skjebne i Slesvig, som for dets Tilstand, dets Liv og Sundhed i det Hele. Vi have oftere i vore Samtaler havt denne Gjenstand paa Bane, og han kom nu for at høre min Mening, „fordi," som han sagde, „jeg altid havde talt om vort Modersmaal, ikke alene med den Kjærlighed og Varme, som alle Danske skylde det, men ogsaa paa en mere jevn og naturlig Maade end yderste Høire og yderste Venstre i de danske Sprog- og Retskrivningskampe." Uagtet det nu ikke var mig ganske klart, hvad han forstod ved et yderste Høire og Venstre i vore Sproganliggender, ligesaa lidt som jeg kunde ansee det for nogen Anbefaling til et Dommerembede at gjelde for et Slags Mellemmand eller Mægler imellem de stridende Parter, saa lod jeg dette dog for Øieblikket gaae for hvad det var, og vi gave os strax til at drøfte det omtvistede Spørgsmaal. Inden han gik, maatte jeg love ham at sætte Resultatet af vor Samtale paa Papiret og see at faae det ind i et af vore offentlige Blade. „Vore kjære Landsmænd trænge til at ruskes lidt i, naar det gjelder vort danske Sprog," sagde han. „I Almindelighed gide de ikke høre om det; det kjeder dem: men de have godt af det alligevel." Jeg sagde ham ikke imod, men jeg tænkte ved mig selv: det er just ikke noget behageligt Arbeide at give sig til at ruske i sine gode Venner, naar man veed, at de blive ærgerlige og gnavne ved at forstyrres i deres Ro.

Det kan, som man veed, undertiden gaae temmelig varmt til i Rigsdagen, og det uden at det egentlig angaaer Indholdet af Lovforslagene. Dette er efter min Mening ingenlunde at beklage, saalænge de Herrers Tiltale og Svar ved saadanne Leiligheder ikke blive altfor nærgaaende imod hverandres Personer; jeg anseer det for ligefrem gavnligt, naar der med Hensyn til Udtryk og Stil i Lovene strides om, hvad der er rigtigt og godt Dansk, og hvad ikke. Det fornøiede mig derfor meget af Rigsdagstidenden at see, hvorledes der kort før Rigsdagens Slutning fandt en saadan Sprogkamp Sted, ikke blot i det mere iltre Folkething, men ogsaa i det ærværdige Landsthing. Det var forresten ikke samme Gjenstand, som voldte Uenigheden i de forskjellige Thing. Den i Folkethinget vil jeg imidlertid ikke nærmere indlade mig paa, da den var meget simplere og grovere end den i Landsthinget. Jeg mener naturligviis ikke, at de Herrer teede sig som „simple Folk" og sagde hverandre Grovheder, men at Gjenstanden var af grovere Stof og Opgaven simplere at løse. Her havde uden Spørgsmaal Kofod og Barfod Ret, og de fik det da ogsaa ved Afstemningen, saa at adskillige slemme Ord, som aldrig burde været slupne ind i Loven, bleve drevet ud igjen, hvorvel der endnu blev ikke faa tilbage, som efter den strænge Ret ogsaa havde fortjent at blive viist paa Døren. Men Rom blev ikke bygget paa een Dag; deres Tid kommer nok.

Striden i Landsthinget derimod var mere interessant, fordi dens Gjenstand var af en langt finere Art, derfor mere vanskelig at bedømme og ingenlunde saa let at afgjøre for de Herrer Landsthingsmænd, som maaskee Mange troe, der ikke have forsøgt paa selv at undersøge Sagen. Jeg kunde have Lyst til at sætte den gunstige Læsers Skarpsindighed paa en lille Prøve, hvilket jeg haaber han ikke vil tage fortrydeligt op, da jeg ikke gjør det for at plage eller drille ham, men kun for Løiers Skyld og for at forsvare de stakkels Rigsdagsmænd, som skulde have en Mening om, hvad der var det Rette, enten de havde den eller ei. Han kan jo bilde sig ind, at det er en Gaade af en ny Art, og Gaader have, som det lader, her i Bladet altid fundet mange Velyndere.

Altsaa — Ministeren for Kirke- og Underviisningsvæsenet fremkom med Forslag til en „Lov om Tilskud til det kongelige Akademi for de skjønne Konsters Hovedkasse." — Naa! studser den ærede Læser ikke allerede? venter han maaskee ganske rolig, at nu vil det Gale og Forargelige snart komme? — Ja, ifald der er Mange, hvem det gaaer paa den Maade, saa har enten Monrad i sit Raisonnement Ret og Bjerring Uret, eller ogsaa er „den danske Mand" i en betænkelig Grad godmodig og eftergivende med Hensyn til sit Modersmaals Anliggender. Jeg faaer da at pege paa Sprogskandalen for den ærede Læser, skjøndt den nys foregik lige for hans Øine eller, rettere sagt, Øren. Professor Bjerring paastaaer nemlig, det er en meget grov Sprogfeil at sige: „Tilskud til det kongelige Akademi for de skjønne Konsters Hovedkasse;" det skal hedde: „Tilskud til Hovedkassen ved det kongelige Akademi for de skjønne Konster." Han antager, at den feilagtige Titel er kommet af Uagtsomhed i Folkethinget, og han holder sig overbeviist om, at Alle ville være enige med ham i, at Lovtitelen, som den er indbragt, er baade ilde lydende og stridende mod sund Fornuft, og at man altsaa uden længere Forklaring i Thinget vil vedtage hans Rettelse. — Hvad siger den gunstige Læser nu? Skammer han sig ikke i Stilhed en lille Smule over sin Blindhed og Uagtsomhed, og erklærer høit og lydeligt: det forstaaer sig, Bjerring har Ret; det kan der ikke være to Meninger om? Men nu vil Ulykken, at Minister Monrad slet ikke vil tage imod Prof. Bjerrings høflige Tilbud, at lade det være en Uagtsomhed af Folkethinget, men erklærer med forbausende Dristighed Stilen i den brugte Titel for bedre dansk, mere i det danske Sprogs Aand, end den af Bjerring foreslaaede. — Hvad siger den ærede Læser ovenpaa det? begynder han nu ikke at blive lidt vild i det og tænke: Gud veed dog . . . .? Prof. Bjerring selv falder i den ene Forundring efter den anden over, at Ministeren for Alvor vil forsvare den begangne Feil, kæmper med Troens og Overbeviisningens Iver for sin Mening og forsøger endog at slaae ham paa Munden med hans egne Ord. Men Monrad er en Advokat, som det er meget svært at staae sig imod; han er nærved at kunne gjøre Sort til Hvidt og Hvidt til Sort. Han kommer, som bekjendt, ikke lettelig i Affect, undtagen efter egen Ordre; han er desuden en saare skjemtsom Herre, og naar alvorlige Argumenter ikke ville virke, saa tager han til de spøgefulde. Jeg tilstaaer, at jeg maatte tænke paa Erasmus Montanus, hvor han gjør Peer Degn til en Hane, ved at læse Monrads Beviser for, at Kassen stod i et langt nøiere Forhold til Akademiet end de Herrer Lærere. Om nu Monrad virkelig følte i sin Samvittighed, at han havde Ret, saaledes som det var tydeligt nok, at Bjerring følte i sin Samvittighed, at han havde Ret, eller ikke, er jeg saamænd ikke i Stand til at sige; det kan godt være, han knap kan sige det selv. Men nok er det, at ved Afstemningen fik Monrad 20 Stemmer og Bjerring kun 9. Ja, vil man kunne sige, og vil vistnok Bjerring selv trøste sig med, det var ikke fordi man gav Monrad Ret i hans Sprogpaastande, men deels af Ligegyldighed for „et saa uvigtigt og upraktisk Spørgsmaal," deels af Høflighed og Føielighed imod Ministeren, deels, og vel især, af Frygt for at volde Vidtløftighed, maaskee Standsning, for Loven. Men jeg er ikke saa ganske overbeviist herom. Det kan nok være, at Nogle af sig selv ikke gave Bjerring aldeles Ret, og at Flere bleve slagne af Monrads Argumenter. Thi var end Titelen ingenlunde heldig, saa var Bjerrings Ændring, som Ploug bemærkede, heller ikke heldig, og F. Nielsens Forslag („Tilskud til det kongelige Konstakademies Kasse"), der aabenbar var det bedste og i sig selv meget godt, meentes af andre Grunde ikke at kunne benyttes.

Den ærede Læser venter maaskee, at jeg nu vil komme frem med min Mening, og det agter jeg da ogsaa i al Beskedenhed, siden jeg engang har ladet mig overtale af den omtalte Herre til at snakke med. Skal jeg være ganske oprigtig, maa jeg til min egen Skam begynde med den Bekjendelse, at jeg ved at læse Rigsdagstidenden ikke kom til at støde mig over Lovtitelen. Til min Undskyldning veed jeg kun at anføre, at man i Lovsproget jo er vant til nu og da at see Ord og Vendinger, som man ikke finder fuldkommen rene eller smukke, og Vanen er, som bekjendt, den anden Natur og kan, ligesom den første og egentlige Natur, baade være af en god og en ond Art. Men, da jeg læste Bjerrings simple og tillidsfulde Bemærkning, syntes mig at denne havde god Grund for sig, endskjøndt Ordet „ved" i hans Rettelse ikke smagte mig. Derpaa fulgte Monrads, som det forekom mig, med fuldt Alvor udførte Indlæg, og nu begyndte jeg næsten at blive bange for mig selv, at det skulde gaae mig som det gik den ulykkelige Herman von Bremenfeldt, der fandt

at begge Modstanderne havde Ret, hver paa sin Maade. Imidlertid interesserede Spørgsmaalet mig, Monrads Forsvar morede mig, og jeg fuldførte altsaa Læsningen. Derpaa gav jeg mig til at tænke lidt efter, hvem af de Herrer der i Grunden havde Ret, og derved kom jeg til det Resultat, som jeg tildeels ovenfor har antydet, at fuldkommen Ret havde ingen af dem og fuldkommen Uret havde heller ingen af dem. Monrads Paastand er nemlig aldeles rigtig, „at naar flere Ord, der stilles sammen, indgaae en saa nøie Forbindelse, at de blive til et eneste Ord, saa strider det ikke mod Sprogbrugen at give det sidste af de sammenstillede Ord en Genitivendelse og lade denne gaae paa det Hele.“ Dette modsiger heller ikke Bjerring; men han paastaaer, deels at dette let kan misbruges og føre til Utydelighed og Misklang, hvilken Paastand er ligesaa rigtig og ogsaa indrømmes af Monrad, deels at dette just er Tilfældet med den nævnte Lovtitel. Dette sidste vil Monrad ikke indrømme, i det mindste ikke tilfulde. I Grunden ender Striden med, at god Sprogsands og et fint Øre maa afgjøre, hvor og naar den nævnte Regel kan og bør anvendes, og hvor ikke. Denne Afgjørelse er vistnok fuldkommen rigtig. Men saa bliver Spøgsmaalet: hvem skal man tilkjende den gode Sprogsands og det fine Øre, naar man ikke tør stole paa sig selv?

Naar Monrad taler om et „fint Øre“, saa mener han vel hermed hvad vi i Almindelighed kalde en „god Smag“ anvendt paa Sproget. Men hvad „Smagen“ angaaer, har jeg truffet meget Faa, som have Tillid til sig selv og tør gaae paa egen Haand. De Fleste overlade Dommen til de „Sagkyndige“ og følge disse Anførere med fuld Tro og Tillid. Hvor de ingen Autoritet have for sig og selv skulle afgive en Mening, finde de sædvanlig det, de ere vante til, smagfuldt, og det nye og uvante smagløst. Kommer der Krig imellem de „Sagkyndige“ eller de almindelig anerkjendte Smagsdommere, saa geraader det høistærede Publikum, der hidtil var saa sikker i sin Dom, i den største Forvirring og Forlegenhed, og der kan da ikke danne og udtale sig nogen almindelig Mening om hvad der er det smagfulde og hvad det smagløse, inden den ene af de nævnte Potentater paa en god eller ond Maade har faaet Bugt med den anden. Saaledes synes det mig at gaae i alle Ting og alle Forhold, og naturligviis ikke mindst med vort fattige Modersmaal, som Folk jo nok i de senere Tider have faaet Lyst til at rense og pynte, men som de derfor ikke have kunnet skaffe af med alle tidligere slemme Udvæxter og gamle Sygdomme, eller holde fri for adskillige nye Plager og Unoder. Disse er det imidlertid her ikke Stedet til nærmere at omtale, og jeg har kun nævnt dem, fordi det faldt mig ind, at Kultusministeren ved hyppigere Forhandlinger med Konstakademiet var mere end vi Andre bleven vant til at høre og see den paatalte vidtløftige Genitiv, som Prof. Bjerring finder saa utaalelig og som ogsaa jeg finder lidt rigelig lang, naar jeg bliver opmærksom paa den. Maaskee har Prof. Bjerring, og Flere med ham, endog fundet denne Sprogbrug i det Hele ufornuftig, hvilket ikke skulde undre mig hos Folk, der oplæres og leve i den Tro, at Latin og Tydsk i grammatikalsk Henseende ere Mønstersprogene, hvilke derfor bør lægges til Grund for Kundskaben i vort Modersmaal.

Men om jeg nu ogsaa med Hensyn til Smagen vil give Bjerring Ret i, at vi Andre, som ere vante til at høre „Konstakademiet“ og ikke det lange officielle „Akademiet for de skjønne Konster“, mere eller mindre kunne støde os over den omtvistede Genitiv, saa maa jeg dog erklære ham for at være aldeles paa Vildspor, naar han paastaaer, at denne Lovtitel ikke er affattet i det danske Sprogs Aand. Han har vistnok Ret i, at „Sprogets Aand“ bør og maa være den afgjørende Dommer i alle saadanne Sprogstridigheder. Men hvad eller hvem er Sprogets Aand? og hvor kan man træffe denne usynlige Herre og erfare hans Mening eller Dom? Thi det gaaer med Sprogets Aand som med alle andre Aander: de ere ikke nemme at faae fat paa, selv for dem, som troe paa dem, at de virkelig leve og udrette noget her i Verden, end sige for dem, som ikke troe paa deres Tilværelse, fordi de aldrig have mærket noget til dem. De have ikke, saaledes som vore Kroppe, fast Hjem og Bolig; men de ere paa en Maade allevegne og ingensteds. Kun igjennem deres Virkninger og Skabelser lærer man dem at kjende. Og jeg skulde næsten troe, at Prof. Bjerring ikke har stiftet Bekjendtskab med vort Modersmaals Aand, om han end maaskee er fortrolig med andre Sprogs. I det Stykke er Minister Monrad aabenbar forud for ham. Træder denne end ikke frem med al den Frimodighed og Uforsagthed, som vidner om, at han har modtaget Aandens bestemte Bud og Kaldelse, saa trøster han sig dog til at den vil give ham Ret, idet han beraaber sig paa sin Sprogsands. Thi hvad er Sprogsands andet end et naturligt Anlæg til at opdage og agte paa Sprogets Aand? Og lægge vi Mærke til vort Modersmaal, naar det lyder livligst og naturligst, da kunne vi ikke undgaae at erfare, at den levende Aand i vort Sprog fordrer: „at det Ydre skal rette sig efter det Indre, Legemet efter Sjælen, Formen efter Indholdet.“ Denne Fordring eller Lov følge vi Gudskelov i vor mundtlige Tale, hvor Naturen pleier at gaae over Optugtelsen, om vi end ikke vove at gjøre det i Skrift, hvor Optugtelsen sædvanlig gaaer over Naturen. Men selv her hævder dog sommetider den danske Natur sin Ret imod den latinsk-tydske Optugtelse, f. Ex. naar vi skrive: „er De syg?“ „De bliver snart frisk igjen“, „hvor gammel er I?“ osv. Og det er kun den samme ovenfor anførte Lov, udstedt af vort Sprogs Aand, som fordrer, at naar de Ord, som stilles sammen, blive i Tanken til et eneste Ord, saa skal Genitivets s hænges til det sidste af disse Ord. Det forstaaer sig, at dette ikke kan skee, naar Meningen derved bliver utydelig; thi Tydelighed er naturligviis den første Fordring af ethvert Sprogs Aand. Heller ikke, naar det vilde komme til at lyde altfor ilde; thi vort Sprogs Aand gjør meget stærke Fordringer til Velklangen, hvad maaskee ikke troes eller erkjendes af Alle, men nok med Tiden vil blive kjendeligere, jo mere vor Folkeaand i det Hele kommer til Liv og Kræfter. I begge disse Tilfælde maa den Talende eller Skrivende udtrykke sin Mening paa en anden Maade.

Jeg tør ikke forfølge dette Emne videre; det kunde maaskee blive uhyggeligt for den gunstige Læser, hvis jeg forsøgte at mane flere Aande-Syner frem fra vort Sprogs dybe Baggrund.

C. Flor.

Ugens Politik.

Den 16de Januar 1862.

Throntalen, hvormed Kongen af Preussen aabnede Landdagens Møder, udmærker sig kun ved sin fuldstændige Farveløshed, og Hans Majestæts Forbittrelse baade paa Grund af Valgenes Udfald og paa Grund af den Modstand, som Planen til Hærens Reorganisation ufeilbarlig vil møde, har i ethvert Tilfælde ikke givet sig Luft ved denne Leilighed, saaledes som man havde ventet. Preussens Forhold til Udlandet skildres som høist tilfredsstillende, men uagtet den politiske Situation ifølge Throntalens Forsikkring er beroligende, stilles dog en Skatteforhøielse i Udsigt. Men er Budskabet herom ikke meget behageligt, saa er den Maade, hvorpaa Throntalen glider hen over den dansk-tydske Strid sikkert endnu mindre skikket til at vinde Bifald. Kongen indskrænker sig til at sige, at hans Regjering i Forening med den østerrigske har indledet fortrolige Underhandlinger med den danske, for at opnaae et foreløbigt Grundlag for en Overeenskomst mellem det tydske Forbund og Danmark, betræffende Spørgsmaalet om Hertugdømmerne. Naar man erindrer, at Kong Wilhelm ifjor udtalte sin levende Beklagelse over, at der endnu ikke var opnaaet nogen Løsning af Spørgsmaalet, og at han tilføiede, at Preussen ligesom sine tydske Forbundsfæller erkjendte det for en national Pligt nu endelig at fremkalde en tilfredsstillende Løsning af dette Spørgsmaal, saa synes den preussiske Regjering i det mindste i det nærværende Øieblik ikke at være fuldt saa krigersk stemt, og Efterretningen om, at den skulde have isinde at afbryde den diplomatiske Forbindelse med vort Cabinet, hvis Rigsraadet blev sammenkaldt, maa i ethvert Tilfælde betragtes som forhastet.

I Wien arbeider det nedsatte Finantsudvalg utrætteligt, og Medlemmerne af dette Udvalg indsee bedre end Nogen, hvilken Byrde man har lagt paa deres Skuldre. De overbevise sig mere og mere om, at der kun gives et eneste Middel til at beseire de næsten uovervindelige Vanskeligheder, og dette Middel er Forsoning med Ungarn. Overbeviisningen herom gjør sig ogsaa gjeldende i Ungarn; men det gjelder om at muliggjøre en slig Forsoning, og det vil Regjeringen alene være istand til, naar den holder sit den ungarske Landdag givne Løfte, da den opløstes, og snarest muligt sammenkalder en ny Landdag. Forsøget maa anstilles, fordi den nærværende Tingenes Tilstand er uholdbar, og uagtet det er høist tvivlsomt, kunne dog maaskee de i Mellemtiden forefaldne Begivenheder have gjort de stridende Parter tilbøielige til at gjøre hinanden Indrømmelser.

Grev Rechbergs pludselige Afreise til Venedig, hvorhen han blev kaldet ifølge Keiserens udtrykkelige Befaling, vakte den største Opsigt i Wien. Man opkastede det Spørgsmaal, hvad det var for en vigtig politisk Begivenhed, der nødvendiggjorde en slig Foranstaltning kun et Par Dage, før man ventede Keiserens Tilbagekomst til Wien. Det er, saavidt man veed, et af Cabinettet i Tuilerierne foretaget Skridt, der har givet Anledning til denne Reise. Efterat Cardinal Antonelli nemlig havde afslaaet Marquis de Lavalettes Begjering, at bortfjerne Frants den Anden fra Rom, har den franske Regjering henvendt sig til den østerrigske, for at meddele den, at Øieblikket muligviis turde være kommet for Wienerhoffet, at gjøre sin Indflydelse hos den forhenværende Konge af Neapel gjeldende, for at Frankrig ikke skulde komme i den Nødvendighed, at træffe mere energiske Forholdsregler. Man forsikkrer, at det er Fyrsten af Metternich, der har forebragt dette af Frankrig nærede Ønske, medens den franske Regjering ikke har villet lade sin Gesandt, Hertugen af Grammont, fremkomme med en udtrykkelig Begjering, der neppe vilde møde en gunstig Modtagelse.

I det italienske Senats Møde den 15de Januar har Ministeriet vundet en Seir, da det besvarede en Interpellation om Ministeriets Fuldstændiggjørelse og om det romerske Spørgsmaal. Ricasoli sagde, at de Reformer, der skulde iværksættes, lagde store Hindringer i Veien for at fuldstændiggjøre Ministeriet, navnlig med Hensyn til Udnævnelsen af en Indenrigsminister, men at Ministeriet ansaae det for uforeneligt med sin Værdighed at trække sig tilbage uden ifølge et Mistillidsvotum af Parlamentet. Med Hensyn til det romerske Spørgsmaal sagde Ricasoli ifølge den telegraphiske Meddelelse, at han nærede den Overbeviisning, at ikke blot Italiens, men Menneskehedens Skjebne vilde fuldbyrdes i Rom. Det var umuligt at bestemme Seirens Dag, men maaskee modnedes netop i dette Øieblik Italiens Skjebne. Ministeriet holdt fast ved Alliancen med Frankrig og vilde i Fremtiden ligesom hidtil fortsætte sin romerske Politik. Derpaa erklærede San Martino, hvem Ricasoli havde tilbudt Indenrigsministerportefeuillen, at Finantsernes Tilstand ifølge hans Overbeviisning ikke tillod det dristige Sving, som Ministeriet havde givet sin Politik. Han forlangte, at de diplomatiske Anliggender skulde gaae Haand med Finantsernes og Armeens Tilstand; men da Løsningen af de politiske Spørgsmaal umuligt meget snart kunde finde Sted, burde Ministeriet erklære Landet, at man uden at opgive Maalet maatte søge at naae det ved saadanne Midler, der ikke medførte finantsiel Ødelæggelse. Da Ricasoli derpaa blev opfordret til at give en nærmere Forklaring af de Ord: At Italiens Skjebne muligviis modnes i dette Øieblik, svarede han, at han havde udtrykt sig saaledes, fordi det romerske Spørgsmaal som et moralsk Spørgsmaal daglig gjør Fremskridt. Senatet erklærede sig tilfredsstillet ved Ricasolis Meddelelser og vedtog med overveiende Majoritet en af Ministeriet tiltraadt, motiveret Dagsorden.

Efterat enhver Frygt for en Kamp mellem England og Amerika i det nærværende Øieblik er fjernet, begynder man med større Rolighed at undersøge de nærmere Omstændigheder ved det saa navnkundige Trentanliggende. Den hele diplomatiske Correspondance er nu offentliggjort, og blandt disse Actstykker findes en Depeche fra Seward til Frankrigs Gesandt, hvori han fremhæver, at Lincoln havde fattet sin Beslutning, førend han modtog Thouvenels Depeche, medens han tillige udtaler det Ønske, at denne Begivenhed, der har sat Europa i saa stærk Bevægelse, maa tilskynde Sømagterne til definitivt at fastsætte det neutrale Flags Rettigheder. Et andet Actstykke, der har fremkaldt en heftig Polemik i de engelske Blade, er en Depeche fra Seward til de nordamerikanske Fristaters Gesandt i London, hvori han desavouerer det af Capitain Wilkes foretagne Skridt. Man opkaster nu det Spørgsmaal, hvorfor denne Depeche, der kom til London den 12te December, ikke omtaltes af de Aviser, der staae i Forbindelse med Regjeringens Medlemmer, navnlig af »Morning Post«, der med Heftighed bekæmpede ethvert Haab om, at Striden kunde faae en fredelig Løsning. Man ønsker at opklare denne Hemmelighed, fordi den vækker Mistanke om, at en Fraction af det engelske Cabinet, der strax gjorde Striden om Trent til en casus belli, kun deri saae et godt Paaskud til at drage Fordeel af de nordlige Staters Forlegenhed, og at den brød sig mindre om at hævde det engelske Flags Ære, end om at fremkalde en Krig, hvorved den blev sat istand til at komme Syden tilhjelp, sprænge Unionen og ophæve den til Besvær faldende Blokade. Er denne Mistanke grundet, siger man, saa bør de engelske Ministre, der have gjort sig skyldige i en slig Adfærd, drages til Ansvar, for at England ikke skal føres ind i nye Forviklinger med Amerika. »Morning Post« giver ikke noget tilfredsstillende Svar paa de Spørgsmaal, som man i denne Anledning har rettet til den; efterat den først havde erklæret, at den nordamerikanske Gesandt ikke havde meddeelt Dronning Victorias Ministre det Allerringeste, siger den nu, at den omtalte Depeche ikke var noget officielt Actstykke, men en den amerikanske Gesandt tilsendt, confidentiel Note, som Gesandten oplæste for Lord Palmerston og Grev Russel uden at meddele dem nogen Afskrift deraf.

Medens man i England ingenlunde er tilfreds med denne Forklaring, er man derimod meget taknemmelig mod Frankrig for den Understøttelse, det ved denne Leilighed har ydet sin Allierede, og trods Sewards Forsikkringer troer man endnu stedse, at Thouvenels Depeche har øvet stor Indflydelse paa ham. En af Keiser Napoleons ivrigste Modstandere i Pressen: »The Saturday Review«, siger: „Vi troe, at den eneste Maade, hvorpaa vi kunne undgaae en Kamp med Frankrig, er at være forberedt derpaa; men det vilde vidne om en lav Tænkemaade, hvis vi ikke vilde erkjende, at Frankrig ved flere Leiligheder i den senere Tid har undladt at drage Fordeel af vor Forlegenhed og at forøge de Vanskeligheder, der truede os. Andre Nationer have ogsaa tilbudt os deres Bistand i Trentanliggendet paa deres egen Maade og i det for dem beleilige Øieblik. Samme Dag som Sydens Agenter lande i England, ville Preussens og Østerrigs Ministre i Washington efter al Sandsynlighed modtage Depecher, der erklære, at ifølge Cabinetterne i Berlin og Wiens Mening bør Dhrr. Mason og Slidell engang i Tiden frigives. Vi bør ikke miskjende disse skikkelige Folks gode Hensigter, eller undlade at troe, at de oprigtigt havde isinde at hjelpe os, men vi handlede kun altfor hurtigt. Det slesvig-holstenske Spørgsmaal for Exempel og det hessen-casselske Spørgsmaal hvile

ofte i halvandet eller to Aar for derpaa atter at fortsætte deres Bane. At overlevere en Depeche fjorten Dage efter at den Sag, til hvilken den refererer sig, er tilendebragt, ansees for meget hurtigt i Tydskland; og naar Depecherne ere dicterede af et venskabeligt Sindelag mod os, bør vi sige Tak uden smaaligt at undersøge, om de ere os til den ringeste Nytte eller ikke."

M.

Compteur-Mechanismer til at bestemme Momentet og Varigheden af en Observation.

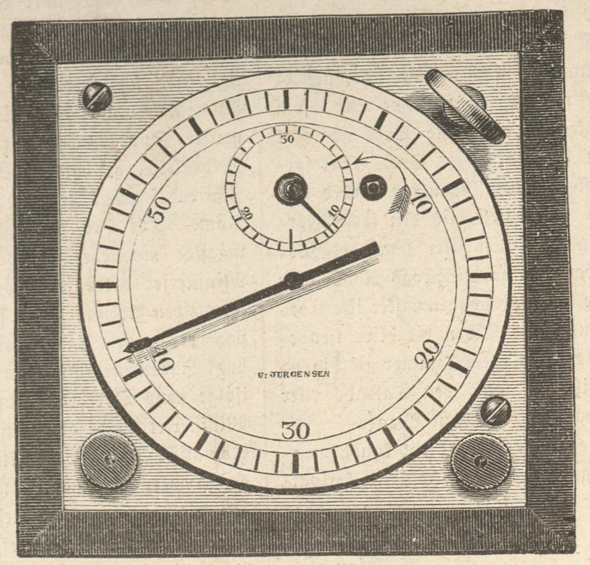

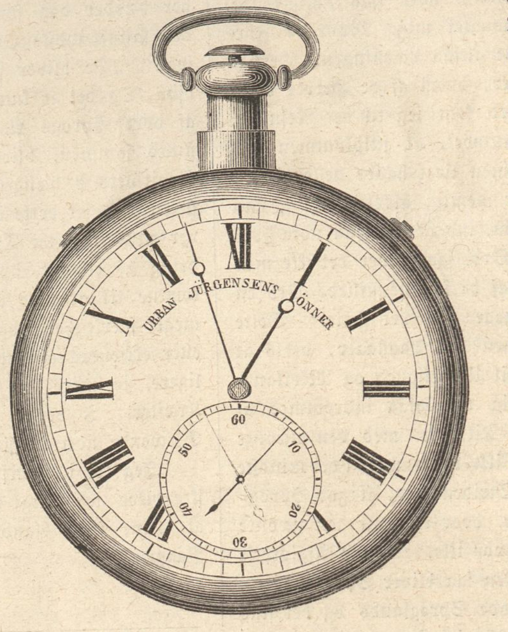

Compteur-Mechanismer.

Vedføiede Afbildninger fremstille tvende Instrumenter fra Urban Jürgensen & Sønners Etablissement, som begge have samme Formaal, nemlig at bestemme Momentet og Varigheden af en Observation, altsaa nærmest beregnet til Brug for Astronomen, Physikeren, Nautikeren og Videnskabsmanden i Almindelighed.

Det af Form som en Qvadrat bærer Navn af „chronographisk Uhr." Paa Enden af Secundviseren er anbragt en lille Blækbeholder; ved at trykke paa Knoppen tilhøire, skyder en anden Viser, som er anbragt oven over den første, en lille Stift ind i Blækbeholderen og afsætter en Prik paa Uhrskiven, paa det Sted, hvor Secundviseren i Observationsmomentet befinder sig, man aflæser altsaa med Lethed det tilsvarende Secund, ja selv Brøkdelen af Secundet.

De afsatte Prikker paa Skiven afviskes, efterat man har aflæst samme, førend en ny Observation anstilles.

En Compteur eller chronographisk Uhr som det beskrevne findes i den herværende polytechniske Læreanstalts physiske Cabinet.

Den anden Compteur er i Form aldeles lig et sædvanligt Lommeuhr med Secunder, kun med den Forskjel, at her findes to Secundvisere, som dække hinanden, hvoraf den ene kan standses uafhængigt af den anden, som vedbliver sin Gang; Observationens Begyndelse angives ved Standsningen af den ene Secundviser, som er af Guld, ved nemlig at trykke ind paa Knoppen ved Pendanten; ved tillige at standse den anden, som er af Staal, kan Dieblikket, da Observationen sluttes, ligeledes fixeres, ved at skyde den lille Skyder ved Kl. 1 henimod Pendanten; saaledes fixeres saavel det nøiagtige Moment, naar et Phænomen begynder, som naar det ender, følgelig dets Varighed. Men Hovedfordelen ved denne Mechanisme bestaaer fornemmelig deri, at den auxilaire Secundviser, den af Guld, kan frigjøres ved at trykke paa den lille Knop ved Pendanten, hvorved den øieblikkeligt springer hen og naaer Hovedviseren, hvoraf den dækkes, saa at begge Viserne nu ligesom kun danne een Viser, idet de vedblive at følge hinanden i deres Gang, uden nogensomhelst Forskjel, indtil en ny Observation indtræder, i hvilken Hensigt den auxilaire Secundviser da standses, og saaledes en fortsat Række af Jagttagelser kan anstilles, eftersom Viseren atter frigjøres ved som sagt at trykke paa en lille Knop ved Pendanten, og derved øieblikkeligt indtage den Stilling, den vilde have havt, saafremt den ikke var bleven standset.

Charade.

Mit Første trækker Saft og Kraft
Af Titlen, som Du før har havt.
De tvende næste sukke vi
Saa tidt i Livets Litani.
Mit Hele er en Vægter haard,
Der holder Vagt for Vidskabs Gaard.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 120:

Stregen, der gjør o til ø.

Opløst af Mr. og Mrs. Skimpole i Randers, Ville i K., Nr. 69, Pone i Ringkjøbing, Habakuk og Ballelars, Et mopset Søndagsselskab, en Randrusianer, Valbygaasen, Madonna paa Falster, en gammel Akademikus og en Rus, Proclivis, Christen Heimdal, Sam, L. A. S., P. Vulcan, Mariane Hobe.

Opløst paa Vers af H. og J. J. i Helsingør, Frøken C. og Fætter, Chevalier.

Logogriphen i Nr. 119 var endvidere opløst som Phantasie af:

En Phantasi paa Vallø, Christine Bækkenh., L G. i Helsingør, Auguste du Branche, Simon Vendelboe, Nr. 69, A. C. E. i Slagelse, Laura Vennersly, Thik, Anna, F. J. G. B. i Stege, Joseph og Caroline paa Usserød, T. M. i Grenaae, Søndagsselskabet, Et D—Medlem af Kjøge Klub, Miss og Dolle, Søren i Haderslev, Viktor, 23 + 10 i Hobro, En Randrusianer, En Veterinair, Bybud Nr. 4 i Aarhuus, Den lille Violinspiller, „The maid of Athen" i Nakskov, Canovas Slægtning, Dedden i Horsens, Ovaser i Skjelskør, Apothekeren og Kammerherren i Holbek, Bakkehuset paa Vesterborg.

Verdens-Barometret.

London	16 Januar	3 pCt.	Consols . .	93 1/8.
Paris	„ —	3 „	Rentes . . .	69 15.
Wien	15 —	5 „	Metalliques	68. 20.
Berlin	„ —	3 1/2 „	Staats-Sch.	89 3/8
Kjøbenhavn	17 —	4 „	Kgl. Obligat.	98 1/4.

Skakopgave Nr. 64.

Hvid begynder og 1) gjør mat i tre Træk med Bonden, eller 2) tvinger Sort til at gjøre mat i fem Træk med Bonden.

(Indsendt af C. i Nyborg.)

Sort.

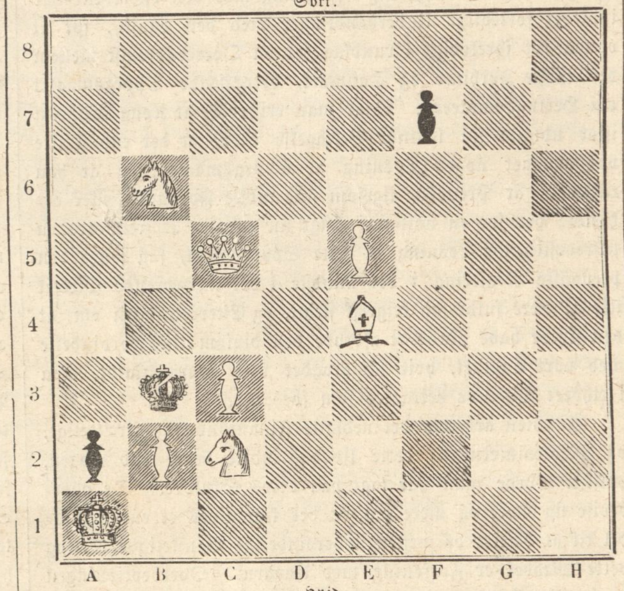

Hvid.

Paa vort Forlag er udkommen og at faae i alle Boglader:

Magdalene.

En Fortælling af Forf. til »Tre Dramer«. 1 Rd.; eleg. indb. 1 Rd. 48 Sk. C. C. Lose & Delbanco.

Døde.

Carl Lipinski, berømt Violinvirtuos, tidligere Concertmester ved Hofcapellet i Dresden, † 16de December paa sit Gods i Galizien, 71 Aar.

V. Fergusson, storbritanisk Generallieutenant ved Marinen, † 1ste Jan i London, 82 Aar.

Alexandre Boucher, de franske Musikeres Nestor, 75 Aar, † i Paris

Veirforholdene paa Landbohøiskolen fra den 10de til 16de Januar incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier
10de . .	3,3	5,2	1,0		27"6,06	1,98
11te . .	2,2	3,8	1,3		27"8.30	
12te . .	÷0,6	1,3	÷1,5		27"10,48	3,28
13de . .	÷3,2	÷1,5	÷4.4		28"2,18	
14de . .	÷4,4	÷3,4	÷5,0		28"2,16	
15de . .	÷5,2	÷3,3	÷7,1		28"3,48	
16de . .	÷8,0	÷6,6	÷9,7		28"5,92	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

I vor Bog- og Musikhandel er udkommen:

Samling af

Fleerstemmige Mandssange,

udgiven for nordiske Sangforeninger. 31 Hefter i Stemmer og Partitur à 48 Sk. Sangforeninger kunne faae Stemmer i hvilketsomhelst Antal. C. C. Lose & Delbanco.

I alle Boglader faaes:

Livsbilleder af Guds Riges

Historie. Samlede og udgivne af Chr. H. Kalkar. 1ste og 2den Samling à 1 Rd. 48 Sk.; indb. à 2 Rd.

C. C. Lose & Delbanco, Gothersgade 11.

Udkommet er:

Illustreret Priiscourant

over Electro-Sølv-Plet m. m. fra H. C. Drewsens Fabrik Øresundsgade Nr. 6 og faaes i Fabriksudsalget Kongens Nytorv Nr. 16.

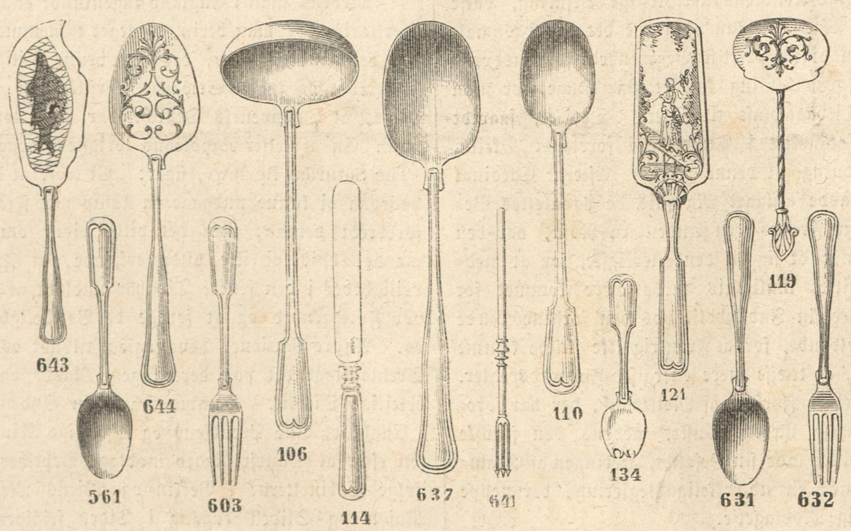

☞ Den ældre Façon Skeer og Gafler samt adskillige nyere Brødkurve, Bordopsats, Plateaux, Platmenager m. m. ere fra 1ste Decbr. nedsatte i Prisen.

Til Christen Smed paa Bjerget. Kan ikke benyttes.
- Emindlav Eramille. Det Omskrevne bedes indsendt til Gjennemsyn.
- Christen Bloch. Nei!
- Viktor. Ja, Deres Formodning er rigtig.
- 23 + 10 i Hobro. De maa lade Dem nøie med at fremstille Dem for os i første Potens; thi i anden Potens er De en typographisk Umulighed.
- de Rff. i Horsens. Lad os see paa det.
- C. R. Blandt de mange Lykønskninger i Anledning af Aarsskiftet har ingen været os kjærere end Deres; vi ønske heller ikke det tunge Skyts; ryk De kun ud med Deres lette og muntre Tropper.
- Frits sansavoir i Randers. Der var slet Intet iveien for at imødekomme Deres Ønske, naar vi ikke allerede i Nr. 12 af dette Blad havde opfyldt det.
- En Udvandrer i Middelfart. Her i Byen. Vil De have et Brev befordret?
- e—n—24. Angaaende det Omskrevne dele vi ikke Deres Mening.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 122.] Udkommer hver Søndag. — Kjøbenhavn den 26. Januar 1862. — 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Statsraad Stang. — Ugens Politik. — Efterskrift til „Skizzer fra Australien". — Næsgaard. — Et Sølv-Drikkehorn. — Skildringer og Eventyr fra Mexico. — Meddelelser af blandet Indhold.

Statsraad Stang.

Statsraad Frederik Stang er født den 4de Marts 1808 paa Gaarden Rostad i Stokke Præstegjeld ved Tønsberg, hvor Faderen Laurits Leganger Stang dengang boede som Procurator. Hans Moder hed Johanne Margrethe Conradi.

I 1814 blev Faderen befordret til Sorenskriver i Ryfylke og tog som saadan Bopæl i Stavanger. Forholdene der paa Stedet vare dengang overmaade smaa. Det var før den Tid, da de store Sildefiskerier igjen vare begyndte at slaae til, og der fandtes neppe Spor til den Virksomhed og Rørelse, som nu i en forholdsviis kort Tid har gjort Stavanger til en af Norges mest velstaaende og folkerige Byer. Den eneste Skoleunderviisning, hvortil der da var Adgang, meddeeltes paa Byens saakaldte Borgerskole, hvis Lærerpersonale bestod af een dansk Seminarist og hvis hele Anordning var i den Grad primitiv, at der meddeeltes Drenge og Piger Underviisning under eet. Læreren var derhos saa slet aflagt, at der ofte var Personalforandring, saaledes i de fire Aar, Stang gik der, ikke mindre end tre Gange. For at gjøre det nogenlunde muligt for Læreren at friste Livet, maatte vedkommende Forældre skride til extraordinaire Bidrag, men Formuesforfatningen var for daarlig til, at de kunde yde Tilskud i Penge, og de maatte derfor indrette sig paa, at Læreren tourviis spiste til Middag hjemme i Huset hos dem.

Stangs Fader, der havde en talrig Familie (8 Børn, af hvilke Frederik Stang var den fjerde) at forsørge, saae sig ikke istand til at bestride Udgifterne ved at sende nogen af Sønnerne til en Latinskole i en anden By, og den almindelige Udvei, som uformuende Forældre dengang valgte for deres Sønner, nemlig at sende dem tilsøes, vilde sandsynligviis have ladet Statsraad Stang begynde Livet i samme Stilling, som flere andre af hans Landsmænd, der senere have hævet sig til Samfundets Høider (saaledes Statsraad Riddervold og Professorerne Schweigaard, Faye og Boss), dersom ikke en heldig Stjerne havde bragt en gammel Student og forhenværende Lieutenant Therkelsen til Stavanger, hvor han i 1818 grundede et Slags privat Latinskole. Der bleve da ogsaa Sorenskriver Stangs Sønner satte. Therkelsen var en udmærket Lærer, under hvis Veiledning den unge Frederik Stang bragte det saa vidt, at han i 1822, da Faderens noget forbedrede oeconomiske Kaar tillod ham at sende ham og hans ældste Broder, Thomas, nu Sognepræst til Botne ved Holmestrand, til Bergens Latinskole, strax kunde komme ind i denne Skoles næstøverste Klasse, uagtet han ikke havde læst det dertil ellers fornødne Fag Græsk. Efter to Aars Ophold ved Bergens Skole, hvorunder han for en ikke uvæsentlig Deel maatte underholde sig selv ved at give Informationer, blev han i 1824, 16 Aar gammel, dimitteret til Universitetet, hvor han bestod examen artium med Charakteren laudabilis. Aaret efter tog han Anden-Examen og opholdt sig saa et Aar som Contoirist hjemme hos Faderen, der imidlertid var bleven Sorenskriver i Nordhordland og boede i Bergen.

Ved sin Tilbagekomst til Christiania tog Stang fat paa det juridiske Studium; underkastede sig allerede to Aar efter, i September 1828, juridisk Embedsexamen og fik bedste Charakteer, uagtet han under sit Studium havde maattet underholde sig ved at give Informationer og dimittere Studerende til examen artium. Saaledes dimitterede han blandt Andre den (kun eet Aar yngre) bekjendte Politiker og Videnskabsmand Ludvig Kristensen Daa.

Efter en kort Tid at have været ansat som Fuldmægtig i Justits-Departementet, blev Stang i 1829 Docent og i 1831 Lector i Lovkyndigheden ved Universitetet. Som Universitetslærer holdt han, 21 Aar gammel, Forelæsninger over Retsphilosophi, dengang et af de Fag, som der hovedsagelig blev lagt Vind paa ved det juridiske Studium. Stang var, ligesom den i Aar jevnaldrende, men som Student og Candidat yngre Schweigaard (født 11te April 1808, Student 1828, Candidat 1831), der da ligeledes med megen Interesse lagde sig efter Philosophien, Eklektiker, medens den daværende Universitetslærer i Philosophi, Claus Winther-Hjelm, nu Assessor i Høiesteret, da for første Gang foredrog Hegels System ved Universitetet. Ligesom Schweigaard tabte imidlertid ogsaa Stang snart Interessen for Philosophien, og deri ligger vel ogsaa Grunden til, at disse hans Forelæsninger, der fremdeles circulere i Afskrifter blandt de juridiske Studerende og lige til den nyeste Tid have været lagte til Grund for Foredragene over Retsphilosophien ved Universitetet, aldrig ere blevne udgivne i Trykken.

Statsraad Frederik Stang.

Som Universitetslærer holdt Stang ligeledes Forelæsninger over Statsforfatningslæren. Disse Forelæsninger bleve i 1833 udgivne som Bog under Titelen „Systematisk Fremstilling af Kongeriget Norges constitutionelle eller grundlovbestemte Ret“. Den Mark, Stang ved dette Arbeide gav sig iſærd med, var dengang ganske og aldeles udyrket. Der var endda ikke hengaaet tyve Aar, siden Grundloven blev til, og den havde endnu ikke været Gjenstand for nogen videnskabelig Undersøgelse. Den, der kjender Noget til den norske Grundlov og tager i Betragtning under hvilke Omstændigheder den blev til, vil letteligen see, at den første systematiske Behandling af den maatte frembyde ganske ualmindelige Vanskeligheder; men den, der har læst Stangs Grundlovsfortolkning, kan heller ikke Andet end erkjende, at Opgaven er løst paa en saadan Maade, at alene dette Værk vilde give sin Forfatter Krav paa en fremragende Plads blandt sine Samtidige. Det bedste Beviis paa dets Værd er, at det fremdeles benyttes af de Studerende ved Universitetet og fremdeles paaberaabes som den bedste Autoritet i denne Materie. Stangs Grundlovsfortolkning har ogsaa vakt Opmærksomhed udenfor Norge; saaledes blev den i det danske „Maanedsskrift for Literatur“, tolvte Bind, meget fordeelagtigt anmeldt af Orla Lehmann.

Ved disse Tider kom den Splittelse blandt Universitetets Ungdom, der allerede i længere Tid havde gjæret, til fuldt Udbrud. Omkring den geniale Digter Wergeland havde der grupperet sig et Parti, som i sin Begeistring og Kjærlighed for det Nationale, ikke tilstrækkeligen holdt dettes Udvæxter og Skjevheder ud fra dets ægte Væsen og derved bragtes ind paa en Retning, der tilvisse var saare farlig for det unge Norges aandelige Udvikling. Mod dette ultranationale Parti dannede der sig et Modstandsparti, der, med Bevidstheden om, at

„Skal Nordens Kraft ei splittes ad og dale,
Da maa den formes til en reen Gestalt“,

kraftigen fremholdt Nødvendigheden af den nationale Stræbens inderlige Forening med det ægte Humane. Løsenet til Kampen kan vel nærmest siges givet ved Welhavens „Norges Dæmring“, som i skarpe Træk fremdrog Skjevhederne ved den Retning, der truede med at tage Overhaand, og derfor ikke undgik at fremkalde stærke Fordømmelsesraab over Forfatteren fra mange af hans Landsmænds Side, medens dette Digt af udenforstaaende, upartiske Iagttagere betegnedes som et Beviis paa den reneste Fædrelandskjærlighed. Et Optrin i Studentersamfundet, for hvis Domstol nogle unge Menneskers Udskeielser med en maaskee overdreven Strenghed bleve fremdragne af nogle af det sidstnævnte Parties Tilhængere, medens de Anklagede fandt Understøttelse hos det andet Parti, foranledigede Studentersamfundets Splittelse i Studentersamfundet og Studenterforbundet. Til Forbundet — der repræsenterede Anklagepartiet ved hin Leilighed — og hvis Medlemmer, efter det af samme udgivne Ugeskrift „Vidar“ ogsaa kaldtes Vidar-Partiet, hørte ogsaa Stang, ligesom næsten Alt, hvad der dengang fandtes af Talent og Begavelse blandt de yngre Akademikere (saaledes Schweigaard, Welhaven, P. A. Munch, C. Winther-Hjelm, Birch-Reichenwald, Dunker m. Fl.), medens det ultranationale Parti neppe talte andre fremragende Personligheder i sin Midte end Wergeland selv, hans tre Fættere Auberterne og Ludvig Kristensen Daa. Stang var en af de første Redacteurer af „Vidar“ og førte der blandt Andet en Discussion med Schweigaard angaaende Sprogstudiets Betydning i den lærde Underviisning, i hvilket Spørgsmaal Stang stod paa Humanisternes Side. Ligesaa har han deri skrevet en Afhandling om de til Afgjørelse paa Storthinget i 1833 fremsatte Constitutionsforslag.

Imidlertid forlod Stang i 1834 Universitetet for at vie sig til Skranken, hvis Pryd han skulde blive. Norges Høiesteret havde i sin korte Levetid vistnok seet forholdsviis megen fremragende Dygtighed blandt sine Advocater, saaledes Jonas Anton Hjelm, Morgenstjerne, Petersen, Sørensen, men Ingen har dog nogensinde opnaaet en saadan Anseelse som Stang, Noget, der i lige Grad skyldtes hans pletfrie Charakteer, hans glimrende Veltalenhed og hans overlegne Dygtighed som Jurist. I 1837 blev han Regjeringsadvocat, som han var til i 1839, da han blev Bankadvocat. Ligesaa blev han i 1837 Medlem af den Commission, der nedsattes for at revidere Udkastet til den nye Criminallov, og har forfattet denne Commissions Indstilling. Imidlertid havde han med C. Fougstad deeltaget i Udgivelsen af „Repertorium for Oplysninger og Undersøgelser, vedkommende vigtige Gjenstande for 8de ordentlige Storthings Virksomhed. Christiania 1835—36“, hvori hans bekjendte Afhandling om Statsraadernes Deeltagelse i Storthingets Forhandlinger, der senere blev aftrykt i det danske Tidsskrift „Brage og Idun“, første Gang fremkom. Denne Afhandling har stedse været anseet som Hovedskriftet angaaende denne saa ofte omhandlede Gjenstand.

Som Advocat forsvarede Stang i 1845 nysafdøde Statsraad Vogt for Rigsretten. Den 6te December samme Aar blev han, kun noget over 37½ Aar gammel, kaldt til Medlem af Kongens Raad og overtog som Statsraad Bestyrelsen af det fra 1ste Januar 1846 oprettede Departement for det Indre.

De Administrationsgrene, som henlagdes under dette nye Departement, stillede stærke Krav til dem, der skulde overtage sammes Ledelse. De vare store og vidtløftige i Omfang; de frembøde en Uendelighed af Detailpuncter, der trængte til den omhyggeligste forberedende Behandling, og maatte allerede af den Grund i overordentlig Grad tage Departementschefens Tid i Beslag. Men dette var det Mindste. I saare mange væsentlige Stykker trængtes der til gjennemgribende Forbedringer. Landets Communicationsvæsen befandt sig for største Delen endnu i de samme Spor som i længst forsvundne Dage; de naturlige Vanskeligheder, et Fjeldland som Norge, hvor der er Bakke op og Bakke ned, Fjeldrygge og Kløfter næsten paa enhver Strækning af nogle Miles Længde, frembyde mod en Veiforbindelse efter de nyere Tiders Fordringer, vare saa godt som ikke forsøgt beseirede. Enhver, der reiste i Norge for en Snees Aar siden, vil vistnok have medbragt et alt andet end behageligt Indtryk af Landets Veiforhold. Den store Forandring, man nu vil see heri, skyldes væsentligen Statsraad Stang. Han kan med Sandhed siges at have kaldt Norges Communicationsvæsen til nyt Liv. De mange store, prægtige Veianlæg, der nu gjennemskære forskjellige af de før vanskeligst fremkommelige Egne af Landet, og ved hvilke det viser sig, at de norske Veibyggere ikke have forsømt at følge med Tidens Udvikling — at de have forstaaet paa et ugunstigt Terrain at istandbringe Veie, som vække den reisende Udlændings Undren — skyldes saa godt som alle hans Initiativ. I nær Forbindelse dermed staaer den Opmuntring, der ved hans Foranledning fra Statens Side blev givet den private Dampskibsfart, som nu har naaet en saadan Udvikling, at der knap findes en Indsø af Betydenhed, hvor ikke private Dampskibe forbinde Veilinierne med hinanden. Ligesaa knytter Stangs Navn sig til den første norske Jernbane, Christiania-Eidsvoldsbanen, der ved sin Forbindelse med Dampskibsfarten paa Mjøsen paa een Dag kan bringe den Reisende fra Christiania lige op i Hjertet af Landet.

Det er ikke alene Communicationsvæsenet, som kan takke Stangs Bestræbelser for sin nuværende Skikkelse; det gjelder om alle de Administrationsgrene, hvis øverste Ledelse var ham anbetroet, at de fra ham modtoge væsentlige Forbedringer.

Saaledes var han Sjælen i de Reformer i det norske Postvæsen, der have bragt ogsaa dette op i det europæiske Niveau. Det skyldes ham, at Norge saa snart fulgte Englands Exempel og ved Love af 1848 og 1854 indførte Nedsættelser i Brevportoen og lige Porto ved indenlandsk Befordring; han istandbragte Overeenskomster med udenlandske Magter, sigtende til at lette Postforbindelsen, og nedsatte Portoen mellem Landene indbyrdes; han indførte Forbedringer og Udvidelser med Hensyn til Postrouterne. Norges vigtigste Næringsvei, Saltvandsfiskeriet, har ham at takke for Indførelsen af det Politiopsyn ved de store Fiskerier, der har viist saa heldige Virkninger. Ogsaa Landbrugsvæsenet skylder hans Bestræbelser overmaade meget. Han bidrog personlig meget til at faae istandbragt de første store Landbrugsmøder, hvis Discussioner have øvet en saare vækkende Indflydelse paa denne i lang Tid saa forsømte Næringsgreen; han fremmede Oprettelsen af Landbrugsskoler og gav Stødet til den første høiere Underviisningsanstalt i dette Fag, Landbrugsanstalten paa Aas.

Hvad vi her have paapeget, er kun løse Omrids af de mest fremspringende Træk ved Stangs Virksomhed som Statsraad; i en kort biographisk Skizze som nærværende er der ikke Anledning til at samle for Betragtningen Alt, hvad der maa til, for ret at kunne vurdere den. Dertil maatte en nærmere Fremstilling af Forholdene, som de vare, som de udviklede sig, som de ere — af de Vanskeligheder, der naturligen frembød sig, ikke mindst deri, at det Forraad af Fagkyndighed og technisk Uddannelse, som Norge nu tør rose sig af at besidde, da først begyndte at erhverves, at dygtige Medarbeidere saaledes vare vanskelige at finde, og at der af den Grund udkrævedes en Nedsænken i Detaillerne fra selve Statsraadens Side, der maatte virke i høieste Grad anstrengende. Vist er det, at de Anstrengelser og den Anspændelse af Arbeidskraften, for hvilken Statsraad Stang i en Række af Aar udsatte sig, tilsidst knækkede hans Helbred. Hans Arbeidskraft skildres af dem, der i hine Tider stode ham nær, som noget ganske Vidunderligt, men Byrden blev for tung, selv for hans stærke Skuldre. Han blev i 1854 angrebet af en Nervesygdom, der nødsagede ham til at fratræde Bestyrelsen af Departementet for det Indre, som han havde forestaaet siden dets Oprettelse, alene med den Afbrydelse, at han i Aaret 1848—49 efter sin Tour var Medlem af Statsraadsafdelingen i Stockholm. Efter i sidstnævnte Egenskab igjen at have opholdt sig i Stockholm et Aar, saae han sig nødsaget til at søge Tjenestefrihed og omsider Afsked fra Statstjenesten, der meddeeltes ham den 21de April 1856 med Hs. Maj. Kongens Tilkjendegivende af Høistsammes Beklagelse over, at Sygdom saa tidlig berøvede Staten hans nidkjære og fortjenstfulde Virksomhed.

Under en længere Udenlandsreise, paa hvilken Stang navnlig opholdt sig i Schweitz, lykkedes det ham imidlertid efterhaanden at gjenvinde sit Helbred. Efter et Aarstids Forløb kom han tilbage til Christiania og blev i 1857 udnævnt til Medlem af den Interimsregjering, der nedsattes i Anledning af Hs. Maj. Kong Oscars Sygdom, indtil Regjeringen ved en Beslutning fra begge Rigers Nationalrepræsentation kunde blive overdraget Hans Kongelige Høihed Kronprindsen. I de Aar, som hengik fra Stangs Helbredelse og indtil han, som første Medlem af Regjeringen, igjen kaldtes til Kongens Raad afvigte 19de December, tog han en hovedsagelig Deel i flere større Commissionsarbeider; saaledes har han været Formand i den til Behandlingen af Jury-Spørgsmaalet nedsatte Commission, ligesaa af Commissionen angaaende Skattevæsenets Ordning osv. I 1859 valgtes han til Storthingsrepræsentant fra Christiania paa Storthinget 1859—60. Der havde han, som Formand i Justitscomiteen Nr. 1, væsentlig Andeel i flere Lovarbeider, og øvede i det Hele den Indflydelse, som en overlegen Personlighed, der med omfattende Indsigt forener en sjelden Veltalenhed, stedse maa have i en parlamentarisk Forsamling. Flere af hans Taler paa Storthinget kunne med Føie fremstilles som Mønstre paa parlamentarisk Veltalenhed, saaledes hans Tale mod Forslaget om Udvidelsen af den Tid, i hvilken Vicekongen har Adgang til at være fraværende fra Riget, og for Forslaget om Statsraadernes Deeltagelse i Storthingets Forhandlinger. Disse Taler give derhos ogsaa de bedste Bidrag til Bedømmelsen af Stangs politiske Synsmaader. Af hans øvrige Virksomhed som Repræsentant, skulle vi kun fremhæve, at den nye Lov om Almueskolevæsenet paa Landet skylder ham en væsentlig Bestemmelse med Hensyn til Omfanget af Underviisningsstoffet i Elementairskolerne, som paa hans Forslag udvidedes til at gaae udenfor Christendomskundskab, Læsning, Regning og Skrivning og tillige omfatte Historie, Geographi og Naturkundskab, samt at han stemte for Forslaget om Ophævelse af de Grundlovsbestemmelser, der spærre Dissenterne Adgang til Landets Embeder, ligesom han, da dette Forslag ikke gik igjennem, var med at stille et nyt, der kommer under Behandling paa næste Storthing. Efter Storthinget blev han af Christiania By valgt til Communalbestyrelsens Ordfører.

Statsraad Stang har stedse nydt en ualmindelig Popularitet blandt sine Landsmænd. Beklagelsen over hans tidlige Fratræden var vistnok almindelig. Til den Glæde, Efterretningen om hans Helbredelse vakte, knyttede sig ogsaa strax Haabet om igjen at see ham indtræde i Kongens Raad. Den Omstændighed, at dette ikke blev Tilfældet, da den første Personalforandring i Regjeringen efter Stangs Helbredelse fandt Sted, uagtet den offentlige Mening saa stærkt og bestemt pegede paa ham, gjorde intet godt Indtryk, og bidrog vistnok til at fremkalde mangen uvenlig Følelse mod den Mand, paa hvem Kongens Valg faldt, skjøndt hans Indtræden i Statsraadet til enhver anden Tid visselig vilde være mødt med Bifald.

De Begivenheder, der have foranlediget den sidste Personalforandring i den norske Regjering, høre ikke hid; vi ville her kun nævne, at Efterretningen om, at Statsraad Stang den 19de December 1861 traadte ind i den norske Regjering som dennes første Medlem, vakte stor og almindelig Glæde og i ikke ringe Grad har bidraget til at knytte Forholdet mellem det norske Folk og dets Konge fastere.

Ligesom Statsraad Stang af sine Landsmænd har modtaget de utvetydigste Beviser paa Høiagtelse og Hengivenhed, saaledes er han af sin Konge hædret med den svenske Nordstjerneordens Commandeurkors og den norske St. Olafsordens Storkors. Ligesaa har han modtaget Medaillen for Borgerdaad i Guld, som er det største Hæderstegn, den norske Konge har at meddele, samt Storkorset af den danske Danebrogsorden og Storkors af den russiske St. Stanislausorden.

Siden 1833 er han gift med Julie Auguste Georgine Morgenstjerne, Datter af Cancelliraad og Sorenskriver Bredo Henrik von Munthe af Morgenstjerne.

H. M.

Ugens Politik.

Den 23de Januar 1862.

Den heftige Kamp, som Prælaterne og Regjeringen i Frankrig for Øieblikket føre med hinanden, synes at bebude, at det romerske Spørgsmaal snart vil forlade de diplomatiske Underhandlingers omtaagede Enemærker, for at staae som en fuldbyrdet Kjendsgjerning. I Italien have baade Senatet og Deputeretkammeret billiget Baron Ricasolis Politik. Og det er skeet ikke blot ved en Afstemning, hvis Mening ogsaa kunde være, at hans Modstandere endnu ikke fordristede sig til at afløse ham; men en overveiende Majoritet i begge Kamrene har baade privat og offentlig erklæret, at Ricasoli var en Mand, som fortjente ubetinget Tillid, fordi han veed, hvad han vil, og da Ingen kan anvise en bedre Vei, bør han ikke fortrædiges ved Partirænker. Sikker paa en slig Understøttelse har han med den største Oprigtighed udviklet, hvilke Vanskeligheder, han har havt at beseire. Han paaviser saa klart, som blot muligt, hvilke Farer Regjeringen har udsat sig for alene i den Hensigt, saa hurtigt som Omstændighederne tillode, at frem-

skynde Italiens Eenhed. Neapel modtoges som en Gave af Garibaldi, og Neapel var ingenlunde en Gave, som det i enhver Henseende var behageligt at modtage. Regjeringen har her været nødsaget til at udgyde meget italiensk Blod, for at fremme Italiens Lykke. Italiens Hovedonde: Banditvæsenet og Stratenrøveriet hævede Hovedet med fornyet Haab. Italienerne have ogsaa trukket Vexler paa Fremtiden for at imødegaae Øieblikkets Krav; de see sig nødsagede til at udføre Foretagender, som i høi Grad ville forøge Statsgjelden. Ricasoli tilstaaer aabenhjertet, at Italiens Eenhed, saaledes som den for Øieblikket har udviklet sig, alt har kostet meget. Men han vil ikke vige tilbage. Han har erklæret for Senatet, at han har foretrukket at staae alene og selv at overtage Indenrigsministeriets Portefeuille, fremfor at indgaae noget Forlig med andre Statsmænd, der vare tilbøielige til at skride langsommere frem. Han vil kun vide af et Italien at sige, som staaer rede til at gjenerobre Alt, hvad der tilhører det, som virkelig har isinde at stille en Armee paa Benene, skikket til at møde Østerrig i aaben Mark. Og hvor forskjelligt Ricasoli og Helten paa Caprera end udtale sig, har den italienske Conseilspræsident dog ingen kraftigere Støtte, end Garibaldi, der opfordrer den italienske Ungdom i Guds Navn til at væbne sig og staae rede paa første Vink. Og disse to Mænd ere ogsaa sammenknyttede ved et stærkt Baand, idet de begge fuldt og fast ere overbeviste om, at de ikke blot kæmpe for at vinde en national, men ogsaa en moralsk Seir. Det er Overbeviisningen herom, som giver Garibaldis prophetiske Udtalelser saamegen Vægt, og som sætter Ricasoli istand til, selv naar hans Stilling er misligst, at optræde i det italienske Parlament, som om han var sikker paa et heldigt Udfald. Uagtet Paven er ligesaa utilbøielig som tidligere til at trække sig tilbage til et Palads og opgive en verdslig Herskers Magt og Herlighed, og uagtet de franske Bajonetter endnu beskytte Rom, taler Ricasoli dog, som om Italienerne snart kunne vente at komme i Besiddelse af deres Hovedstad, og den eneste Grund til Haab, som han angiver, bestaaer deri, at Italiens Sag er retfærdig i moralsk Henseende, og at den offentlige Mening i Europa overalt har anerkjendt det. Den nærforestaaende Løsning af Spørgsmaalet, som man nu bebuder, og som Ricasoli i sin Tale har antydet, skulde efter et Rygte, for hvis Sandhed vi dog ikke indestaae, tilveiebringes paa den Maade, at Paven skulde herske som verdslig Souverain over et vist Kvarteer af Rom, som blev Italiens Hovedstad, medens dens Beboere kom til at indtage en lignende Stilling, som Borgerne i Washington indenfor det neutrale Territorium, hvor de nordamerikanske Fristaters lovgivende Forsamling holder sine Møder. Det er omtrent den samme Plan, som i sin Tid blev foreslaaet i den bekjendte Brochure: „Paven og Congressen".

I Frankrig er Opmærksomheden udelukkende henvendt paa Foulds Finantsberetning, af hvilken det fremgaaer, at Hæren vil blive formindsket fra 446,000 til 400,000 Mand, en Reduction, der hilses med Jubel i England, som et Pant paa, at Freden ikke vil blive forstyrret. Fould har ikke isinde at optage noget nyt Laan, men vil benytte Fredstiden til at formindske det betydelige Deficit paa 1008 Millioner deels ved Besparelser og deels ved at paalægge nye Skatter.

Beretningerne fra Paris og London betræffende Frankrigs og Englands Hensigter i Anledning af de sydamerikanske Havnes Blokering ere i høi Grad modsigende. Medens man paastaaer i Paris, at Cabinettet i St. James ønsker at hæve Blokaden og bevæge Cabinettet i Tuilerierne til at forene sig med det for at gjøre Ende paa Sagen, forsikkrer man i London med den største Bestemthed, at det er den franske Regjering, som søger at paavirke den engelske i denne Retning, men at denne gjør Modstand, hvor høirøstet dens Interesser end paabyde et sligt Skridt, og at den paa ingen Maade vil deeltage i et Foretagende, der kunde see ud, som om den atter søgte at yppe Strid med Unionen. Den nærmeste Fremtid vil formodentlig bringe Lys i Sagen, men imidlertid skriver en velunderrettet Correspondent fra London til L'Indépendance Belge, at der er Tale om at benytte Vintermaanederne, i hvilke de militaire Operationer tillands og tilvands nødvendigviis maae ophøre, til at forsøge en fælles Mægling af Stormagterne mellem Adskillelsespartiet og Forbundsregjeringen. Den Indflydelse, som den i Amerika udbrudte Krig ikke blot øver paa de amerikanske, men tillige paa de europæiske industrielle og mercantile Forhold er saa sørgelig, at man endog taler om at give denne Mægling en alvorligere Charakteer, saa at man altsaa ikke blot vil øve et moralsk Tryk paa de stridende Partier; men det vil dog vist blive meget vanskeligt, at bringe en saadan Enighed tilveie mellem de forskjellige Cabinetter, at de kunde handle i Fællesskab.

Tilstanden saavel i de sydlige som i de nordlige Stater skal være høist sørgelig. Paa begge Sider har man alt opbudt alle de Kræfter, man havde at raade over, og medens alle Forretninger hvile, staaer en Bankerot for Døren, og som dens første Symptom maa Bankernes Ophør med Betaling i klingende Mynt betragtes. Paa Krigsskuepladsen har Norden i den senere Tid vundet adskillige Fordele, og man paastaaer, at det kun er Overgeneralens Sygdom, der har forhindret en mere energisk Optræden. Hvis det lykkes de nordlige Armeer at rykke ind i Sydstaterne, dukker det kildne Spørgsmaal op, hvorledes Negerbefolkningen skal behandles. Abolitionisterne fordre Slavernes øieblikkelige Emancipation, det moderate Parti har foreslaaet en Mellemtilstand, et Slags Hoveri, førend den endelige Frigivelse finder Sted, medens de amerikanske Plantageeiere sikkert ville opoffre Alt, førend de endog give deres Samtykke hertil. Den hele Sag har et mørkt og truende Udseende. Det oprører den menneskelige Følelse, at forlænge en heel Menneskeraces Trældom, og man spørger med Rette: Kunne fire Millioner Slaver vedblive at avle andre Slaver uden Fare for det Samfund, i hvilket de leve? Men Emancipationen har sine mislige Sider saavel som Slaveriet. Kunne fire Millioner udannede Slaver pludselig emanciperes uden Fare for deres forrige Herrers Liv og Eiendom? Eller ville fire Millioner frie Negere blive modtagne i New York og Philadelphia, naar man veed, med hvilken Modbydelighed Borgerne i de nordlige Stater alt nu betragte denne forfulgte Race? Og om de end taalte Negerne, der staae saa lavt, at de ikke engang ere en Gjenstand for deres Had, vilde de mere civiliserede Mulatter umuligt finde sig i at føre det Parialiv, som venter dem paa Grund af de amerikanske Sæder, Skikke og Love.

Men er Tilstanden i de for en kort Tid siden saa blomstrende nordamerikanske Fristater end sørgelig, saa er den dog endnu langt sørgeligere i Mexico, hvor det mest fuldstændige Anarchi synes at herske, hvor Frankrig, England og Spanien i Forening ere i Begreb med at skride ind, og hvis Hovedstad Englands og Frankrigs Gesandter alt have forladt for at begive sig til Vera-Cruz, hvor de indtraf den 20 December. I London og Paris var man meget bekymret for deres Skjebne, og det viser sig ogsaa, at denne Frygt ikke har været ugrundet. Uagtet Præsidenten, General Juares, i en energisk Proclamation befalede Mexicanerne ikke at lægge Gesandternes Reise nogen Hindring i Veien, maatte Gesandtskabet og dets Følge dog kæmpe med en Røverskare, der havde lagt sig i Baghold paa deres Vei. De Reisendes Bagage og Gesandtskabsarchivet faldt i Røvernes Hænder. Da Gesandterne forlode Mexico, havde Præsidenten udfærdiget en anden Proclamation, beregnet paa at gjenopvække Tilliden blandt Befolkningen. Han paastod deri, at alle mulige Sikkerhedsforanstaltninger vare trufne mod et Indfald af Europæerne, og at Hæren var over 100,000 Mand stærk. I Vera Cruz paastaaer man derimod, at Juares ikke havde 20,000 Mand til sin Raadighed, at disse Tropper vare concentrerede i Puebla og Mexico, og at to Medbeilere i dette Øieblik gjorde ham Magten stridig. Er denne Skildring af Tilstanden rigtig, ville de Coaliserede upaatvivlelig vinde en hurtig og afgjørende Seir.

M.

Efterskrift til „Skizzer fra Australien."

Den i disse Dage ankomne Post fra Australien bringer Efterretning om den Expeditions Skjebne, der under Anførsel af Mr. Burke udgik fra Melbourne, med det Formaal at undersøge det store Indre, og om muligt at bane sig Vei til Bugten ved Carpentaria paa Nordkysten. I de „Skizzer fra Australien", der have været optagne i dette Blad, omtaltes, at Burke tilligemed tre Andre forlode det sidste Depot ved Coopers Creek med den Ordre, at de Tilbageblevne skulde begive sig hjem, dersom de ikke inden en vis Tid hørte fra ham. Efter 4 Maaneders Forløb iværksattes Tilbagereisen, og det viser sig nu, at Burke tilligemed sine to endnu levende Stalbrødre (den Tredie var død af Udmattelse) ankom til Coopers Creek Søndagen den 21de April f. A. om Aftenen Kl. 7, netop som det andet Parti var draget bort om Morgenen. Af de sex Kameler, han medtog, havde han kun to tilbage og de vare næsten ubrugbare af Mathed; efter en kort Raadslagning mellem Kammeraterne blev det besluttet, at vente i nogle Dage for at gjenvinde deres Styrke ved de Levnetsmidler, de fandt nedgravede paa det betegnede Sted, og derpaa gjøre Forsøg paa at naae ned til de beboede Steder i Syd-Australien. — Burke ankom til Bugten ved Carpentaria den 12te Februar 1861, og efter et Ophold der af 3 Dage begav han sig igjen paa Tilbageveien til Coopers Creek, hvor han døde af Overanstrengelse og Mangel paa ordentlig Føde tilligemed sin bedste Mand Wills. Den Eneste, der blev tilbage, en ung Mand ved Navn King, er nu endelig bleven funden, efter at han i en Maaned har levet imellem en Stamme Indfødte, der behandlede ham med den største Venlighed. Der er noget sørgeligt i den Tanke, at hine to brave Mænd omkom saa nær ved de beboede Steder, og efter en heldig Tilendebringelse af deres herculiske Arbeide. Man kan ikke Andet end sympathisere med dem, naar man læser de Brudstykker af deres Dagbøger, der meddeles i Bladene; den rørende Simpelhed, hvormed Wills beskriver deres Følelser ved at finde Leiren forladt, og det den samme Morgen, af det andet Parti med dets friske Heste og Kameler, medens de selv af Mathed neppe kunde slæbe sig et Par Alen videre, faaer Ens Hjerte til at svulme; kun eengang udbryder denne heroiske Yngling i Klager over deres Uheld. — Han skriver: „Fredag d. 21de Juni. Igaar Nat var koldt og klart Veir med en stærk NO. Vind om Morgenen. Jeg er svagere end nogensinde og kan neppe kravle ud af Løvhytten (mia-mia). Uden at der kommer Hjelp i en eller anden Skikkelse, kan jeg umuligt holde det ud i 14 Dage endnu. Det er idetmindste en stor Trøst i vor nuværende Forfatning at vide, at vor Død snarere vil skyldes Andres slette Foranstaltninger, end nogen overilet Handling af os selv. Dersom vi vare komne i Forlegenhed paa ethvertsomhelst andet Sted, kunde vi have tilskrevet os det selv; men her ere vi igjen vendte tilbage til Coopers Creek, hvor vi havde al mulig Grund til at vente at finde Provisioner og Beklædning, og dog maae vi døe af Sult, tiltrods for Mr. Burkes udtrykkelige Instruxer*): at Depotet skulde afvente vor Tilbagekomst, og den paatrængende Begjæring, han stillede til Comiteen i Melbourne, at vi skulde have været efterfulgte af et andet Parti fra Menindil." — Da Posten affendtes fra Melbourne den 21de Novbr., var King endnu ikke ankommet dertil; men opholdt sig hos den Expedition, der var sendt ud for at lede om dem; der var imidlertid givet Ordre til snarest muligt at hente ham og ligeledes at medbringe Burkes og Wills Lig. Efter den korte Beretning, King giver om den sidste Deel af deres Liv, meddele vi Følgende:

„Efter et kort Ophold ved Coopers Creek foreslog Wills, at de igjen skulde fortsætte Reisen, da han meente, at de ikke, saalænge de opholdt sig der, vilde være istand til at samle flere Kræfter; og det blev bestemt at styre efter Udstationerne i Syd Australien. To Gange maatte de vende tilbage, da de intet Vand kunde finde, og de mistede ovenikjøbet den ene Kameel, der blev skudt og hvis Kjød de tørrede. Deres Forfatning blev nu temmelig fortvivlet. Kræfterne toge af, Provisionerne slap op og her vare de endnu stedse paa det samme Sted, som for en Maaned siden. Den sidste Kameel blev dræbt og i nogen Tid levede de af den. Forskjellige Stammer af de Indfødte kom til dem og kun een Gang gjorde de Forsøg paa at fratage dem deres Geværer og Ammunition, ellers viste de Sorte sig venlige og gave dem Fisk samt et Slags Meel af en Plante, der voxer ligesom Kløver (nardoo), men hvergang en Stamme drog bort, betydede den dem, at de skulde drage mod Syd til de andre Hvide. Tilsidst formaaede Wills ikke at gaae mere og de bleve da enige om, at Burke og King skulde efterlade ham i Leiren med Meel for otte Dage og selv opsøge en Stamme Indfødte, der havde besøgt dem, men nu var draget Nord paa, for om muligt at formaae denne til at optage dem selv og Wills. Efter den første Dags Reise var Burke ude af Stand til at røre sig og kastede sig ned ved et Vandhul. King tvang ham et lille Stykke Vei videre til et mere beskyttet Sted og her døde han, idet han bad King om at stikke en Revolver i hans høire Haand og lade ham ligge, som han laae. Slutteligen lykkedes det King at finde de Indfødte, der modtoge ham med Venlighed og af hvem han blev underrettet om Wills' Død, som de udtrykte ved at begrave en Finger i Sandet og sige »White fellow«. Han begravede da begge sine Fingre i Sandet og de syntes at beklage, at han havde mistet begge sine Kammerater. Da Stammen brød op, gjorde den Tegn til ham at gaae bort; men han lod, som om han ikke forstod dem; hvorimod han betegnede den, at dersom den drog mod Nord, gjorde han det samme og at han altid vilde blive hos den. Fra nu af havde han det godt iblandt de Indfødte og blev behandlet som en af deres Egne. En Dag, da de befandt sig i Nærheden af Burkes Lig, betegnede de ham deres Ønske om at see det. Han førte da hele Stammen derhen. Da de Sorte saae det, græd de og bedækkede den Døde med Grene og Blade."

Alle Optegnelserne, Dagbøgerne, Mapperne osv. ere i god Behold nedgravede under et Træ ved Coopers Creek. Burke lod Wills gjøre dette, da han mærkede, at det var paa det Sidste med dem og at deres eneste Haab om Frelse var de Indfødte. Saavidt man kan skjønne, bestaaer det nyopdagede Land af gode Græsgange for Faar og Kvæg, med Undtagelse af en stenet Ørken af temmelig stor Udstrækning. Om føie Tid vil sikkert hele dette interessante Tog blive bekjendt i alle dets enkelte Punkter.

Næsgaard.

Det er ikkun nogle faa Aartier siden den Mening gjorde sig almindelig gjeldende i vort Fødeland, at, naar et ungt Menneske ikke duede til Andet, kunde han dog altid være god nok til at være Landmand; dertil udfordredes jo hverken Charakteer, Dygtighed eller Kundskaber; Jorden var jo baade taalmodig og godmodig; taalmodig nok til at bære Overanstrengelse, Misbrug og vilde Experimenter, og godmodig nok til at yde sin Høst, hvorlidet der end var anvendt paa Udsæden. Dette er ikke længere saa. Agerbruget fordrer nu lige saavel som de andre Næringsveie, Studium og Kundskaber, og Beskæftigelsen med Jordens Benyttelse ansees ligesaa hæderlig for enhver anden; man erkjender, at et velordnet Jordbrug fordrer mere end manuel Færdighed, og at

*) Her er en Uovereensstemmelse mellem de to Partiers Fremstilling af Sagen (see Pag. 119. 1ste Spalte nederst). Red.s Anm.

kun den er en dygtig Landmand, der ved Siden heraf forener Kundskab i flere af de mange Bifag, til hvis Dyrkning Landvæsenet giver saa rig Leilighed.

Saaledes bliver det og forklarligt, hvorledes der i Aaret 1800 kunde grundlægges en Læreanstalt for vordende Landmænd, den Gang den eneste herhjemme, og denne staae ledig, skjøndt kun beregnet paa 8 Elever, medens der nu, da der ved Siden af den findes saadanne Instituter paa Skaarupgaard, i Odense, i Rødding, paa Hindholm, i Uldum m. fl. Steder, Kappestriden om at optages som Elever er saa stor, at Skolerne i Regelen ikke kunne efterkomme alle Begjeringer. Denne Læreanstalt var Næsgaard, 47½ Tde. Hartkorn, 200 Tdr. Land Ager og 50 Tdr. Land Eng, beliggende i Aastrup Sogn paa Falster, grundlagt efter Testamente af Fædrelandsvennen General Classen, men atter nedlagt af Mangel paa Elever indtil Foraaret 1849, da Planen til Læreanstalten igjen optoges og med ulige bedre Fremgang. Underviisningstiden er bestemt til 2 Aar, hvorfor Lærlingerne, 18 i Tallet, ogsaa ere deelte i et ældre og et yngre Hold, og beregnet paa, at den practiske og theoretiske Veiledning kunne gaae Haand i Haand med hinanden, saaledes at der daglig vexles med Praxis og Theori. Sidstnævnte bestaaer i Redskabs- og Jordbundslære, Læse-, Skrive-, Tegne- og Regneøvelser, Foredrag og Examinationer i Botanik og Naturhistorie, Physik og Chemi, Bogholderi og Mathematik. De practiske Øvelser bestaae i Pløining, Saaening, Meieritjeneste, Drainarbeider, Huggeri og Udvalg af Gavntræ, Hestepasning, Huusdyrenes Røgt, Pleie og Fodring, Beslagning, Tærskning og Landmaaling, altsaa Alt, hvad der nutildags hører til at drive et Agerbrug, ikke afpasset efter gammel Slendrian, men efter de Fagkundskaber, et velordnet Samfund er berettiget til at forlange af enhver Medborger, der gjør Fordring paa at indtage en selvstændig Stilling og at deeltage i det offentlige Liv.

Denne Underviisningsanstalt, fortrinlig ledet af Forstanderen Fangel, der er Skolens practiske Lærer, medens den theoretiske Underviisning meddeles af Tiendecommissair Lacoppidan, staaer nu som et smukt Mindesmærke om Generalmajor Johan Frederik Classen, født 1725, død 1792, der ved sit Testamente af 1789 skjenkede hele sin Formue til fædrelandske Øiemed, nemlig til en Stiftelse, som hvis væsentligste Formaal han opgiver: at uddanne nyttige Mennesker til Statens Bedste, at understøtte og befordre Vindskibelighed og Arbeidsomhed i de nødvendigste Dele for Landet og at hjelpe og lindre Fattigdom og Elendighed. Denne Formue bestod af Godserne Corselitz og Carlsfelt (omtrent 1600 Tdr. Hartkorn) og af Fideicommisgaarden i Amaliegade i Kjøbenhavn samt en aarlig Afgift af 7000 Rdl. for Frederiksværks Gods og en Fideicommiscapital af 380,000 Rdl. dansk Cour.

Næsgaarden, der har en yndig Beliggenhed i Nærheden af Grønsund, er en Deel af Godset Carlsfelt, og blev opført til Agerbrugsskole otte Aar efter Testators Død. Bygningen har i denne Tid modtaget en Forskjønnelse, bestaaende i Anbringelsen af en Copi i forstørret Maalestok af det Brystbillede af Giveren, hvortil Billedhugger Wiedewelt har leveret Originalen, der er opstillet i Kjøbenhavns Arsenal til Minde om den Afdødes Fortjeneste af Kanonstøberiet paa det af ham tidligere eiede Frederiksværk. Men selv uden dette synlige Mindesmærke om General Classen, vil hans Navn være bevaret hos de Mange, der under saa forskjellige Former nyde Godt af hans ualmindelige Gavmildhed ligeoverfor det Almene, og blandt hvilke Næsgaardens hidtilværende 108 Elever høre til de mere Begunstigede, da den af dem erlagte Betaling for Underviisning og Ophold kun i ringe Grad dækker Omkostningerne ved Institutets Anlæg og Fremme.

Næsgaard, den classenske Agerbrugsskole paa Falster.

Et Sølv-Drikkehorn.

Guldsmedmester A. N. Dragsted, der for nogle Aar siden leverede det anerkjendt smukke Drikkehorn til B. S. Ingemann, har atter i disse Dage fuldendt et større Arbeide, der saavel med Hensyn til Forarbeidelse som Ciselering giver et smukt Beviis paa sjelden Dygtighed. Det er det her afbildede Drikkehorn, som endeel Danske have oversendt Englænderen Mr. G. Dasent, der i Norden har gjort sig hæderlig bekjendt ved sine høist fortjenstfulde Oversættelser af mythologiske Skrifter og Sagaer. Foruden enkelte Afhandlinger om Eddalæren, udgav han for et Aar siden Njálssaga under Titelen: »The Story of Burnt Njal«, med Kort, Planer og en Indledning om Islands Forhold i de ældste Tider. Afvigte Sommer har Mr. Daseat atter, i Forening med Dr. phil. Gr. Thomsen og Maleren Aug. Schiøtt, bereist Island, og Frugten af denne Reise vil snart blive meddeelt i et større Værk med Tegninger, der ogsaa vil udkomme i Edinburgh.

Det er den før omtalte Islands berømteste Saga, der har afgivet Stof til Hornets Prydelse, idet Gunnar Hamundsons Drab er fremstillet paa Midten, under en Runeindskrift. Laaget er Himmelbuen, hvorpaa Heimdal staaer. Hornet hviler paa en Snekke, i hvis Stavn to Vikinger med det danske Skjold ligge paa Udkig og den britiske Løve har Stade ved Roret.

Originalen, der her er gjengivet noget i Forkortning, er 14 Tommer lang og 15 Tommer høi, samt veier omtrent 220 Lod.

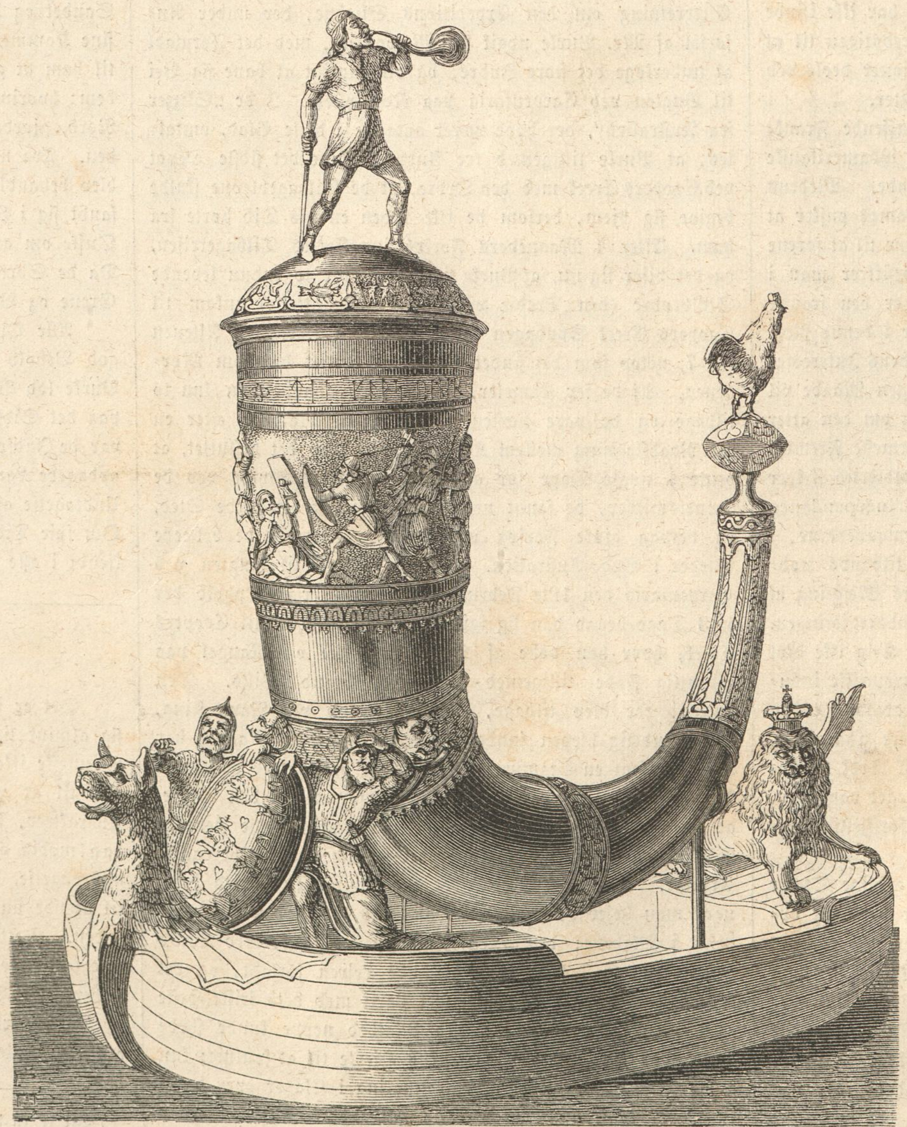

Et Sølv-Drikkehorn, udført af Guldarbeider A. N. Dragsted.

Skildringer og Eventyr fra Mexico.

(Efter en dansk Reisendes Dagbog.)

Mexico, Perlen i Centralamerikas paradisiske Egne, har allerede, medens jeg var Dreng, mere end andre Lande været mine høieste Ønskers Maal, og naar Andre sagde: At see Neapel og døe, var mit Valgsprog: at see Mexico og leve, for at kunne beskrive det. Jeg erindrer ikke, om min Forkjærlighed for dette fjerne, hos os kun lidet bekjendte, Land blev vakt ved at læse om Fernando Cortez' vidunderlige Erobring, eller om det var Sir Walter Raleighs smukke Beskrivelse af hans mærkværdige Opdagelser, der lød som et Eventyr af „Tusind og een Nat", som opflammede mit Sind og vakte min Lyst til at opleve noget Lignende. Nok er det, at jeg aldrig tabte dette Maal af Sigte, at jeg, for at naae det, valgte at studere Medicinen og Naturvidenskaberne og ikke hvilede, før jeg befandt mig paa et Skib, som skulde bringe mig til Mexico. En ubeskrivelig Glæde opfyldte mig, da jeg endelig første Gang i Vera-Cruz betraadte dets Jordbund; jeg anede dengang ikke, hvilke Farer jeg havde at bestaae, førend jeg igjen skulde forlade dette selsomme Land.

Efter et Par Dages Ophold i Vera-Cruz, hvilket jeg benyttede til at skaffe mig Oplysninger om Forholdene der i Landet, navnlig om det Indre, besluttede jeg at fæste Bo for længere Tid i en af de mest afsides liggende, men skjønneste og vildeste Egne, mellem Vera-Cruz og Puebla, for derfra i Mag at foretage videnskabelige Udflugter til alle Kanter. Jeg antog en halvvoxen Dreng som Tjener (Moza) og kjøbte mig to Muuldyr, det ene til at ride paa, det andet, som Drengen skulde føre ved Tøilen, til at bære mine Vaaben og mangfoldige Reisefornødenheder. Men Drengen, Pedro, blev hurtigt kjed af sin trættende Bestilling, han fik Hjemvee efter Vera-Cruz' Molo, hvor han havde drevet omkring som Sjouer, og da vi standsede ved den første Tienda (Kro), for at indtage nogle Forfriskninger, forsvandt han pludseligt, overladende mig og Dyrene til vor Skjebne. Trods min Glæde over endelig at see mig ved Maalet, følte jeg mit Mod synke endeel, da jeg nu var ganske alene i dette fremmede, halvciviliserede Land. At vende om var mig umuligt, da jeg vilde have anseet det som en Plet paa min Ære; jeg maatte derfor stole paa Forsynet og paa mine gode Vaaben, og besluttede at fortsætte min Reise alene. Jeg naaede ogsaa uanfægtet den Hacienda (Gaard) hvor jeg vilde tilbringe den første Nat, og fortsatte næste Dag min Reise med saameget større Rolighed, da Haciendaens Eier troede at kunne forsikkre mig, at jeg ikke havde noget at befrygte blandt Indianerne. At jeg kom ene, vilde være dem en Borgen for mine fredelige Hensigter, og den Tillid, som jeg derved viste dem, vilde smigre deres Forfængelighed og vække deres bedre Følelser, saa at de ikke vilde tillade, at jeg i nogen Henseende blev fortrædiget i min Gjerning. Røvere, som Landet ellers har nok af, fandtes der, idetmindste for Øieblikket, ikke i denne Egn.

Da jeg dreiede af fra Landeveien, ind paa den smalle Sti, der førte til de kun af Indianere beboede Egne, følte jeg mit Hjerte banke. Jeg stod jo snart saa godt som ikke mere under nogen Lovs Beskyttelse, men var afhængig af uciviliserede Barbarers Vilkaarlighed. Var denne til at stole paa? Jeg

Fugleperspectiv af Hovedstaden Mexico.

havde ingen Erfaring i dette Punkt, jeg følte Tvivl, men — jeg vil ikke foregribe min Fortælling. Jeg mærkede snart, hvorledes saagodtsom alle Spor af europæisk Civilisation efterhaanden forsvandt, men at see dette Land i sin oprindelige Tilstand vakte en Interesse, for hvilken al Frygt maatte vige. Hvo, som ikke vover, vinder jo ikke, tænkte jeg, og sang en dansk Vise, som vist aldrig var hørt før i denne Egn. Det gik stedse høiere opad mod Bjergene, som, belyste af den opgaaende Sol, i mageløs deiligt Farvespil, blinkede ned til mig fra Horizonten. Veien var ofte vanskelig, men jeg mærkede snart, at jeg trygt kunde stole paa mine Muuldyrs Instinct, og da fremdeles intet Foruroligende viste sig, Veiret derhos var uforligneligt, min Madpose velforsynet og gode Drikkevarer heller ikke manglede, overlod jeg mig efterhaanden til hele mit medfødte lette Sinds fulde Sorgløshed, og betragtede det fortryllende Landskab foran mig med ublandet Henrykkelse. Omtrent midt for, i Kjæden af de langtudstrakte Condilleras, kneiste den stolte Vulcan Orizaba, hvis snedækte Top naaer 16,750 Fod over Vandfladen. Videre mod Nordvest, omtrent i en Afstand af femten Mile, hævede den anden høie Spids, Vulcanen Perote (14,616'), sig mod Himmelen. Mod Øst og Sydost bleve Bjergene stedse lavere, indtil de endelig aldeles hørte op, hvor jeg vidste, at Havet tog sin Begyndelse. Luften var saa klar og gjennemsigtig, at jeg tydeligt saae Vera-Cruz' Mure, skjøndt de vistnok vare over femten danske Mile fra det Sted, hvor jeg befandt mig. Jeg kan ikke beskrive den andægtige Beundring, som opfyldte min Sjæl, da jeg saae mig omkring paa dette frie, høie Punkt. Ubetinget noget af det Skjønneste, som vor Jord havde at opvise, saae jeg her for mig i evig Ungdomsfriskhed, og, ligesom for endnu at forhøie det mægtige Indtryk, forenede Himmelen sig med Jorden, idet Solen, efter i en kort Tid at have været tilsløret med røde og violette Skyer, nu atter frit kastede sine Straalers Ild paa de høie, glindsende Snetoppe. Hurtigt skiftende spillede de i den mest fortryllende Farvepragt, ligeoverfor hvilken den største Maler fortvivlet vilde have kastet sin Pensel, og lod mig ligesom see Aladdins Hule under aaben Himmel, thi det var, som om Toppene bestode af slebne Diamanter, Saphirer, Rubiner og Smaragder i forunderlige phantastiske Former af uhyre Størrelse.

Som man i Haciendaen havde sagt mig, kom jeg henimod Aften til en pittoresk Baranca (en stor Fjeldkløft af vulcansk Oprindelse, ofte et udtørret Flodleie) der var saa steil, at jeg maatte stige af Muuldyret og paa alle Fire krybe op ad Skraaningen. Dyrene selv kjendte heldigviis Landets Eiendommeligheder og fulgte mig trofast overalt, men paa denne farlige Sti stode de stundom næsten lodret og syntes at maatte styrte baglænds ned i Dybet. Alt gik imidlertid godt, især da Heden, der om Middagen havde været 29 Grader i Skyggen, henimod Aften havde lagt sig noget.

Fra Toppen af det Barancaen begrændsende Fjeld saae jeg til min store Glæde, skjøndt ikke uden Hjertebanken, den første indianske Landsby, hvor jeg agtede at tage Ophold. Jeg anede dengang ikke, hvilket selsomt Eventyr her strax ventede mig, og hvilke Følger dette skulde have for mig, glædelige saavelsom paa en Maade sørgelige. Denne Landsby, Toappi, havde tidligere været en ret anseelig Stad, navnlig i de første Spanieres Tid, men var siden kommet i Forfald og beboedes nu saagodtsom udelukkende af Indianere, som der, paa patriarchalsk Viis, levede i omtrent tyve smaa Hytter og ernærede sig af at dyrke Mais og Tobak. Knap en Fjerdingvei fra dette Sted begynde de mest udstrakte, jomfruelige Urskove (monte virgin, som Spanierne kalde dem), hvis umiddelbare Nærhed virkede paa mig som en berusende Drik. Der agtede jeg at bygge mig en Hytte som Robinson, og henrykt udmalede jeg mig det herlige Liv, jeg her vilde føre. Disse Skove husede, foruden en uoverskuelig Mangfoldighed af Planter, ogsaa Tigere (Jaguarer), Løver (Kuguarer), Tapirer, Aber, Papegøier, Fasaner, Skovhøns og mange andre Skabninger; det forekom mig næsten, som om jeg havde gjenfundet Paradiset og var en ny, livsfrisk Adam, hvis Eva var Videnskaben, der ikke vilde friste mig til et nyt Syndefald.

Læseren vil kunne begribe, at jeg var i en underlig Spænding, da jeg nærmede mig Landsbyen. Europæiske Fremmede hørte her til de største Sjeldenheder og Befolkningens Spænding var maaskee ikke ringere end min, førend den erfarede, hvad jeg vilde. Folk styrtede ud af Hytterne, stimlede sammen og omringede mig, idet de mistroisk betragtede mine Vaaben. Endelig fik jeg Leilighed at tiltale dem, efterat jeg længe havde sendt stumme Hilsener til alle Sider, og mine første spanske Ord gjorde strax Mirakler.

„Jeg er en dansk Læge," sagde jeg, „kommer alene, i fredeligt Øiemed, og stoler paa Eders Gjestfrihed. I kunne overfalde mig, dræbe mig og røve alle mine Sager, men I ville det ikke, I ville ikke besmitte Eder med en uskyldig Reisendes Blod, ikke berøve ham sin Eiendom, thi I ere ikke Røvere, men frie, velsindede Mexicanere, hvem jeg har Ret i at agte og betragte som mine Brødre. Ikke sandt?"

„Jo, jo, Sennor!" lød det fra alle Kanter og Glæden straalede ud af Alles Øine. Mødrene løftede deres Smaa i Veiret, for at de skulde see den fremmede Sennor, der agtede dem og betragtede dem som sine Brødre. Derpaa tilføiede jeg, at jeg gjerne vilde hjelpe dem og tjene dem, baade med hvad jeg førte med mig og med mine Kundskaber som Læge, men at jeg vilde sælge mit Liv dyrt, hvis Nogen mod Forventning skulde prøve paa at gjøre mig Fortræd.

„Ah, Sennor er Dottore!" raabte de glade, „det er herligt!" De saae saa glade ud, som om de ønskede at blive syge, blot for strax at komme under min Behandling.

Begyndelsen var nu gjort, vi vare Venner, Venskabspagten besegledes ved smaa Gaver, Tobakspiber og deslige, som jeg uddeelte, og til Gjengjeld bragte de mig en Mængde Frugter til Forfriskning. Alcalden, en gammel Indianer, der bagefter kom haltende, hilsede nu ogsaa paa mig og stillede sin Hytte, samt et af Basttæpper og Moskitonet bestaaende Leie, til min Raadighed. Jeg modtog hans Tilbud og nu fulgtes vi ad til hans Hjem, efterat han havde befalet en ung Knøs at drage Omsorg for mine Muuldyr og indestaae for mine Sager.

Saasnart jeg var kommen ind i Alcaldens Hytte, maatte jeg holde Maaltid med ham. Retterne bestode af nogle Æg, et Slags sorte Bønner og tynde Maiskager, samt Frugter. Jeg tracterede ham igjen med hvad jeg havde bragt med, hvoraf dog intet i den Grad behagede ham, som min gode Jamaica-Rom, af hvilken han ikke kunde faae nok og som han aabenbart roste i den Hensigt, at faae mere. Da jeg imidlertid frygtede, at han skulde drikke for meget, men dog ikke vilde, at han skulde ansee mig for karrig, foreslog jeg ham, hellere at give en Flaske til Landsbyens andre Mandfolk, for at saa de unge Karle kunde dandse en Fandango for mig, hvorom jeg alt havde hørt tale. Han syntes først ikke om dette Forslag, men havde øiensynlig hellere beholdt Romen for sig alene; da jeg imidlertid forærede ham en smuk Kniv for at gjøre ham føielig, fandt han dog, at han burde give mit Ønske Bifald. Da vi havde spiist, lagde jeg mig en Timestid at sove. I Mellemtiden vilde han arrangere en lille Dands ved Fakkelbelysning, men beklagede, at Byens smukkeste Par ikke kunde være med, da den unge Pancho var paa Jagt i Urskoven, og hans Elskede, Rosarita, ikke pleiede at tage Deel i en Dands, naar han ikke var med. Jeg hørte dengang disse to Navne med Ligegyldighed og anede ikke, hvorledes denne snart vilde blive afløst af ganske andre Følelser.

Efterat jeg havde nydt halvanden Times Hvile, vækkede Alcalden mig og opfordrede mig til at følge sig ud til en aaben Plads udenfor Byen. Da vi nærmede os Stedet, hørte jeg Klang af Guitarer og saae liflige Blus af Fakler. Dandsen var allerede i fuld Gang; den hele Scene forekom mig i høi Grad eventyrlig og romantisk. I Baggrunden viste de høie Cordilleras i den klare Natluft deres skarpe Omrids, belyste af Maanen; i kort Afstand stode de hemmelighedsfulde Urskove, hvis Susen jeg hørte, blandet med enkelte Toner, i hvilke jeg troede at opdage en Løves eller en Tigers dumpe Brøl; tæt foran mig en vild, vellystig Fandango af neppe halvciviliserede, skjøndt christne Mexicanere, hvoraf kun nogle af Kvinderne vare iførte en tilnærmelsesviis europæisk Dragt. Med heftige Lader og vilde Udraab stampede de i Jorden mere end de dandsede, idet de næsten overdøvede de smaa Guitarers lidet harmoniske Toner. Da jeg havde hørt om Indianernes „fyrige" Dands, negter jeg ikke, at jeg følte mig betydelig skuffet, og da jeg endnu kjendte for lidet til mine nye Venner, blandt hvilke jeg i dette Øieblik følte mig noget mere ene end før, saa begyndte jeg uvilkaarligt at blive lidt uhyggeligt tilmode. Denne min Stemning, som jeg maaskee ikke tilstrækkeligt søgte at skjule, skulde snart drage alvorlige Følger efter sig. Som jeg senere erfoer, følte Mexicanerne, som i deres barnlige Forfængelighed troede, at de dandsede smukt, sig fornærmede over mit alvorlige Ansigt, der ikke tydede paa Bifald, og den saarede Selvfølelse kaldte da hurtigt den forrige Mistroiskhed tilbage. Ligesom de i høi Grad føle sig smigrede, naar en Fremmed tager Deel i deres Dands, saaledes betragte de en Afholdelse derfra som Ringeagt og Fornærmelse.

Jeg tænkte ikke derpaa, men mærkede vel, at der var noget i Veien, da der dannede sig Grupper, som heftigt talte indbyrdes i Indianersproget, medens af og til En eller Anden med lynende Blikke pegede hen paa mig. Jeg følte, at en Storm var i Anmarche, hvis Grund jeg dog ikke fattede, og greb i min Barm, hvor jeg for mulige Tilfælde skjulte en Dolk, men denne Bevægelse, hvis Hensigt man gjettede, gjorde kun Ondt værre.

Medens Nogle vedbleve at dandse, syntes Andre, Mænd og Kvinder, at være komne til en afgjørende Beslutning og med et høit Skrig, der næsten bragte mit Blod til at isne, sprang Skaren, i Spidsen af hvilken jeg saae et høit, hæsligt, men efter Dragten at slutte, fornemt Fruentimmer ind paa mig, som jeg senere erfoer, for at opfordre mig til Dands. Jeg anede desværre ikke denne Hensigt, men troede, at de vilde overfalde mig, og stødte hende saa heftigt og kraftigt tilbage, at hun tumlede om paa Jorden. Jeg følte øieblikkeligt, hvor dumt jeg havde handlet, men nu var det for seent. Guitarerne taug, hele Mængden omringede mig med truende Gebærder, og overøste mig, som det syntes, med levende Bebreidelser. Endnu tænkte jeg ikke paa, at jeg ved et godt Ord maaskee kunde besværge Stormen, men trak min Dolk, hvis Klinge blinkede i Fakkellyset. Neppe havde de seet dette Vaaben, før de udstødte de forfærdeligste Hyl og derimellem raabte: „Slaa ham ned! Skaan ham ikke! Han vil myrde os, kom og lad os ogsaa hente Vaaben!"

I et Nu vare de alle bevæbnede med Knipler, som de truende svang over Hovedet og trængte saa nær ind paa mig, at min Stilling i Sandhed var critisk og jeg alt meente, at maatte opgive ethvert Haab om Frelse.

Men med Eet hørtes en besynderlig klynkende Lyd, som af en Fugl, og den udøvede strax en forunderlig Virkning paa mine vrede Modstandere. Der blev raabt: „Stille!" og Larmen sagtnede strax efter. Derpaa begyndte en ængstelig Mumlen med korte Udraab, som: „Hvad er der paafærde? Er det Rosarita? Hvad vil hun? Er hun syg, hvem har gjort hende Fortræd? Lad os høre, hvad hun vil, bevogt imidlertid den fremmede Sennor!"

Gaaden blev snart løst. Rosarita, i hvilken mig hidindtil ubekjendte Dame, min taknemmelige Phantasi allerede saae en Engel, der var afsendt fra Himmelen for at frelse mig, kom nærmere og sagde med en saa blød Stemme, at den strax gik mig til Hjerte og greb mig med sympathetisk Magt: „Kjære Venner, I maae ikke fornærme den fremmede Sennor, thi han skal hjelpe min stakkels Pancho, som er bidt af en Slange og vaander sig i de frygteligste Smerter. Bed den gode Herre, at han gaaer med Rosarita, for at prøve sin Konst."

Pigens Tale gjorde et stærkt Indtryk paa hendes „Venner"; af Vrede eller Fjendskab mod mig var der ikke Spor længer, Kvinderne græd og Mændene saae bønligt og forventningsfuldt op til mig, idet de gjentoge Rosaritas Ord: „Stakkels Pancho er bidt af en Slange og vaander sig i de frygteligste Smerter! Ak, hjelp ham, frels ham, thi naar Pancho døer, vil ogsaa hun vanke Døden imøde, fordi hun er den trofasteste Sjæl iblandt os!"

Imidlertid havde Rosarita trængt sig gjennem Mængden og kastede sig nu hulkende for mine Fødder, idet hun ved Tegn opfordrede de Andre til at følge hendes Exempel. Dette gjorde de ogsaa strax, og til min største Forbauselse saae jeg nu, at de samme barnlige Mennesker, som nys havde truet mig med Mishandling eller Død, nu kastede sig i Støvet for mig, som var jeg et høiere Væsen. Ved Fakkelskinnet saae jeg tydeligt Rosaritas Ansigt, der var af en ualmindelig Skjønhed. Hun saae ikke ud til at være en ægte Mexicanerinde, spansk Blod syntes at flyde i hendes Aarer, thi hendes Træk, hendes fyrige og dog blide Øine, hendes Haar og Øienbryn og navnlig den i dette Land sjeldent hvide Hudfarve mindede mig om Murillos Billeder. Angesten og Haabet kæmpede i hendes Aasyn, men Haabet gik af med Seiren ved Tilliden til mig og min formodede Lægekonst, og kastede et saa forklaret Skjær derover, at en Maler vilde have givet meget for at have været i mit Sted, thi Scenen var i Sandhed ligesaa dramatisk som malerisk og original.

„Hjelp min Pancho!" hviskede hun og saae op til mig, men blev blussende rød, da hun i mit Blik læste min Beundring af hendes Skjønhed. Hun fattede sig imidlertid hurtigt og vedblev nu, men i en mere dæmpet Tone: „I er Dottore, I har sikkert bragt Midler med mod vort Lands Sygdomme og er belavet paa de Farer, der her true Eder. Jeg troer, at det er den hellige Jomfru, der har sendt Eder hid, fordi hun i sin Alvidenhed saae, at Rosaritas Ven vilde blive bidt af en Slange og være Dødens Bytte uden Eders Hjelp!"

En Taarestrøm styrtede ud af hendes Øine, da hun sagde dette, og Choret sukkede ligeledes under Graad og Hulken: „Sennor Dottore, hjelp Pancho og tilgiv, at vi have fornærmet Eder!"

Naturligviis erklærede jeg mig strax beredt til at prøve min Konst og bad Rosarita, først at følge med mig til Alcalden, hvor jeg vilde hente mine Lægemidler, for derefter at føre mig til den Syge. De Andre bad jeg om at gaae hver til Sit, fordi den Syge fremfor Alt trængte til Ro og jeg maatte være uforstyrret ved min Cuur. Dette syntes de gode Folk nu vel ikke om, ja i deres atter saa let vakte Mistro meente de maaskee, at der stak Noget under, men de fandt sig dog deri, da ogsaa Rosarita, skjøndt med en noget usikker Stemme, bad dem derom.

Paa Veien til Alcaden og senere til Pancho, søgte jeg ved Spørgsmaal at skaffe mig nærmere Underretning, baade om Panchos Ulykke og hans og hendes øvrige Forhold. Jeg erfoer da, at Pancho var en forvoven Jæger, der, helst alene, bevæbnet med sin Revolver streifede om i Urskoven og end ikke frygtede for at vove en Dyst med en Tiger eller en Alligator. Hvad hendes egne Forhold angik, da vilde hun ikke rigtigt ud med Sproget, jeg anfører imidlertid allerede her, hvad jeg senere erfoer af Alcaden. Hun var rigtignok født i Toappi, men hørte dog kun uegentlig til Byens Befolkning. Hendes Moder, hvis Blod ogsaa var blandet med spansk, havde været Slavinde i et rigt Kjøbmandshuus i Vera-Cruz. Slavindens Herre var bleven Fader til Rosarita, men havde ikke næret faderlige Følelser for sit Barn, ja aldrig villet see det. Hans Gemalinde havde bevæget ham til at skjenke den ulykkelige Slavinde Friheden og sende hende til et afsides

Sted. Saaledes var hun kommet til Toappi og havde der født sit Barn, der da af hende havde faaet en noget bedre, i Forhold til Landsbyens ægte Indfødte, næsten europæisk Opdragelse.

Noget Lignende havde jeg alt tænkt mig, førend Alcadens Fortælling bekræftede det; i et svagt Øieblik følte jeg slet ikke saa stor Lyst til at frelse den stakkels Pancho, eftersom jeg næsten misundte ham denne sjeldne Skat.

Jeg bebreidede mig imidlertid snart saadanne uchristelige Tanker og Følelser, og tog den faste Beslutning, at vise mig disse Naturbørn overlegen, ikke blot i Intelligents og Kundskaber, men ogsaa i Tænkemaade og Charakteerstyrke. Alligevel var der en Stemme i mig, som sagde: glem ikke at bede Herren om, ikke at lede Dig udi Fristelse.

Da vi traadte ind i Panchos Hytte, saae jeg den Syge ligge i en sammenkrympet Stilling paa et Basttæppe i en Krog. Rosarita ilede strax hen til ham, greb hans Hænder og trøstede ham med, at nu var Hjelpen nær. „Vær ved godt Mod," sagde hun, „Du skal ikke gaae bort fra Rosarita, Jesus og den hellige Jomfru ville det ikke."

Pancho stønnede og vred sig i Smerte. Han afværgede hendes Kjærtegn blidt og sukkede derpaa, endelig sagde han med en hæs, døende Stemme:

„Tak, Rosarita, ak, min Lidelse er fortjent. Jeg elskede Jagten og Skoven mere end Dig, derfor straffes jeg, thi jeg ændsede ikke den Angest, Du daglig udstod for min Skyld."

„Tal ikke saaledes," udbrød hun, „vel er jeg bedrøvet, naar Du gaaer, og jeg længes og skjælver, naar Du er borte, men naar Du kommer tilbage, frisk og glad og stolt viser dit Bytte, da føler jeg, at dette Øieblikks Glæde er mere værd, end hele Ugers Savn."

Jeg hørte rørt paa denne Samtale, medens jeg forsigtigt undersøgte Ynglingens Saar. Stundom kunde jeg ikke lade være at kaste et beundrende Blik paa den unge Pige, men til min Skræk saae jeg, at Pancho, trods sine Smerter, gjettede mine Følelser og at Skinsyge truede med at forøge hans Kvaler.

„Hvorlænge er det siden, at Du blev bidt af Slangen, og hvad var det for en Slange?" spurgte jeg ham.

„En Palanca," svarede han, „den giftigste Satan, som lever i Urskoven. Det er vel nogle Timer siden. Det kostede mig uhyre Anstrengelse, at slæbe mig hjem og jeg troer, at kun Ønsket om endnu engang at see Rosarita gav mig Kraft til at trodse de frygtelige Smerter."

Rosarita græd stille og lagde sin Haand paa hans brændende Pande.

„Vær ved godt Mod," sagde jeg nu, „jeg haaber at kunne frelse Dig, og det hurtigt."

„Ak, Sennore, hvorledes skal jeg gjengjelde det?"

„Tænk ikke derpaa," svarede jeg og tilføiede, dog ikke uden Anstrengelse: „At gjøre Rosarita saa lykkelig, som hun fortjener det, lad det være din Tak til mig."

Jeg havde imidlertid gjort, hvad jeg kunde. Jeg fandt Biddet i Nærheden af den ene Ankel. Det lignede to smaa Naalestik, Foden var stærkt ophovnet og ganske blaa. En Tudse, der var lagt paa Saaret som Modgift, havde jeg strax fjernet og derpaa aabnet det lidt med Kniven, for at dryppe nogle Draaber Ammoniac deri. Af samme Vædske gav jeg ham nogle Draaber ind i Vand og lavede derpaa en Salve af Olie og Ammoniac til at gnide Foden med.

Da alt dette var gjort, bleve Rosarita og jeg stille siddende ved hans Leie og iagttoge hans Aandedræt. Fra Tid til anden reiste han sig og skreg som en Rasende med opspilede, vildt rullende Øine. Vi holdt ham da fast og lagde ham atter i den bedst mulige Stilling.

Efter omtrent to Timers Forløb toge Smerterne af, hans Aandedræt blev atter naturligt, hans Blik blidt og roligt. Et Par Gange hviskede han: „Det bliver godt, det er bedre! Tak, Sennor Dottore, I har hjulpet mig! Rosarita, bed for Pancho, og tak den hellige Jomfru."

Rosaritas Aasyn, som nys havde været saa bekymret, lyste nu af Glæde; ogsaa jeg var glad, men forgjeves ventede jeg paa et taknemmeligt Blik fra hende. Endelig lagde Pancho sig tilrette, for at sove, og faldt ogsaa strax efter i Søvn, roligt og naturligt, som det sundeste Menneske.

„Nu veed jeg, at han er frelst," sagde jeg til Rosarita, „i Morgen vil han være fuldkommen rask." I det Samme reiste jeg mig for at gaae hjem, da jeg selv trængte til Hvile. Nu vendte Rosarita endelig sit Hoved om og saae mig i Øiet med et gjennemtrængende, eiendommeligt Blik, som jeg ikke kunde udholde.

„Frelst, o Gud! ja," udbrød hun, idet Taarerne styrtede hende ud af Øinene, „jeg tvivlede ei, jeg vidste, at I ikke vilde kunne dræbe ham."

„Dræbe ham?" spurgte jeg forbauset, men med usikker Stemme, „troede Du, at jeg ønskede hans Død?"

Hun svarede ikke, men bedækkede sit Ansigt med sine Hænder, medens jeg grublede over hendes Ord. Vidste hun, at hendes Skjønhed fristede din letsindige Sjæl? Har hun læst i dit Blik? Eller troer hun paa din Kjærlighed, fordi hun selv ikke føler sig fri? Forgjeves forsøgte jeg at besvare disse Spørgsmaal, kun det Ene vidste jeg, at jeg, uden at vide det, atter havde svævet i en Fare, som er umulig i en civiliseret Verden, nemlig at blive betragtet som Panchos Morder, hvis han var død af sine Saar. Min Skjebne havde da ikke været tvivlsom, og dog havde jeg et Øieblik næret det syndige Ønske, at see ham døe, for selv at vinde Rosarita.

Saaledes kom jeg noget mindre glad, end jeg havde ventet, til Alcaldens Hytte, og da jeg laa paa mit haarde Bastleie, under det uundgaaelige Muskitonet, gik der mere end een ny, men smertelig Tanke igjennem mit Hoved. Endelig faldt jeg i Søvn, men pintes af urolige Drømme. Jeg drømte, at Pancho var død og at Mexicanerne, der vare vante til at blive behandlede som Dyr af de Hvide, sigtede mig for at have forgivet ham. Rosarita sagde, hun vidste, at jeg havde gjort det af Kjærlighed til hende, hvorfor hun selv ogsaa vilde tilgive mig, ja vise mig Veien til Flugt og følge mig. Vi flygtede da til Vera-Cruz, hvor hendes Fader var den rigeste Kjøbmand. Vi gik til ham, han optog hende som sin Datter og havde Intet imod, at jeg ægtede hende, for at tage hende hjem med til Danmark. Vi bleve viede efter katholsk Ritus, men da blandede den Onde i høistegen Person sig i Sagen og skilte os ad.

Da jeg i Vrede spurgte ham, hvorfor han vilde tage det fra mig, som var mit, vaagnede jeg og saae, at det var høi lys Dag. Rosarita og Pancho stode ved mit Leie, Haand i Haand, straalende af Glæde og Lykke. Min Cuur havde hjulpet saa godt, at hvert Spor af Ildebefindende var borte, de Elskende vare atter forenede i Livet. Hvorledes jeg selv var tilmode i dette Øieblik, husker jeg ikke saa ganske, men det forekommer mig, at jeg ikke var saa overordentlig glad. Kun det følte jeg med Tilfredsstillelse, at jeg nu roligt kunde tage Ophold i denne Egn og at jeg trygt kunde stole paa den taknemmelige Panchos Hengivenhed.

Hermed ender, hvad jeg kunde kalde mit første Eventyr.

Den næstfølgende Dag begyndte jeg, som det havde været min Hensigt, at bygge mig en Hytte i Nærheden af Skoven, og det følger af sig selv, at Pancho fremfor Alle ydede mig Hjelp ved dette, for mig alene, ingenlunde lette Foretagende. Vi nedrammede fire Hjørnebjælker i Jorden, satte en høiere Stage i Midten og trak et Stykke Teltlærred, som jeg havde med, derover, saa at det saae ud, som et Slags Pavillon. Væggene bestode af en stærk Kurvefletning, i hvis Forfærdigelse Pancho viste sig som Mester; deres indvendige Side blev behængt med Bastmatter. Mit hele Bohave bestod af et Sengested, sammentømret af Lægter, en Bænk og et Bord, d. v. s. to Brædder af forskjellig Størrelse, fastnaglede paa Træstykker, som vare rammede i Jorden. Hytten blev omgivet med et høit, sammenflettet Gjerde uden Aabning, for at forhindre Besøg af ubudne Gjester fra Skoven. Ligesom Robinson maatte jeg og mine Venner voltigere derover, hvilket kunde havde været vanskeligt og ubehageligt for en europæisk Dame, men ikke for Rosarita, som ansaae det for en Sag, der var aldeles i sin Orden.

Da Hytten var færdig, og mine Vaaben samt øvrige Rekvisiter ophængte paa Væggene, betragtede jeg dette mit Værk med en vis Stolthed og Tilfredsstillelse. Jeg indbød Pancho, Alcalden, Rosarita og hendes Moder, en klog, endnu smuk Matrone, til at indvie mit Huus med et lille, tarveligt Festmaaltid, hvortil jeg spenderede nogle af mine fra Vera-Cruz medbragte gode Drikkevarer. Vort Bord var godt besat, foruden Æg og Maiskager i Overflødighed havde vi en lækker Steg af selvskudt Fuglevildt og en Mængde skjønne Frugter, hvoraf Landet har en stor Mangfoldighed. Førend vi satte os tilbords, heisede jeg det danske Flag paa den udenfor mit Slot opplantede Flagstang og affskød flere Glædesskud, som besvaredes af et tusindfoldigt Echo. Mine Gjester antog Flaget for et religieust Symbol og kastede sig i Støvet for at tilbede det; dette ansaae jeg for et godt Varsel, da det ogsaa var mig helligt. Idet jeg derfor i Tankerne udmalede det interessante Liv, jeg nu skulde begynde, hviskede jeg til mig selv med et Blik op til det lystigt flagrende kjære Banner: „Ved dette Tegn skal Du seire!"

Herlige Dage oplevede jeg nu og fordybede mig snart aldeles i mine Forskninger. Hvilken Verden aabnede sig ikke her for mig, i hvilke nye, overraskende Skikkelser viste den evigunge, uudtømmelige, utrættelige Natur sig! Hver Morgen, før Solen stod op, var jeg paa Benene og ventede kun paa Pancho, for, ledsaget af ham, at tiltræde mine Vandringer gjennem Urskoven, for at berige min Erfaring og mine Samlinger. Naar man trænger ind i disse Skove, befinder man sig ligesom begravet i et stort Hav af Planter. Med Øxen i Haanden maa man bane sig Vei gjennem de utallige Lianer, som slynge deres lange Arme fra Træ til Træ, og de overalt nedhængende Luftrødder. I det første Øieblik betages man af en halv høitidelig, halv ængstelig Følelse, man føler ligesom et Tryk paa Brystet, en Tomhed i Hjertet over sin egen Ubetydelighed, en gysende Beundring for det ophøiede Væsen, som er det uudgrundelige Ophav til en saa storartet, rig og herlig Natur. Alt forekommer En saa reent, saa jomfrueligt i disse Urskove, hvor Mennesket, der kalder sig Skabningens Herre, endnu ikke ved Egennytte, Smaalighed, Raahed og Lavhed har bortkyset Poesiens Duft og guddommelige Aande. Mennesket, som selv tykker sig en lille Verden i Modsætning til Naturens store, synes her saa lille, saa ubetydeligt, saa overflødigt; thi dette Billede, der er storartet i Ordets sande Betydning som Heelhed og i det Enkelte, der synes afsluttet uden at kunne fattes i Ramme, og fuldt af Eenhed uden et fremragende Midtpunkt, hverken behøver eller savner ham. Kæmpestore Træer, Mimoser, Moreer, Sapoteer, Terebintaceer, Laurineer, Myrtaceer og hvad alle de fremmede Navne hedde, danne med deres mægtige, høit op i den blaae Æther udstrakte Grene, der her krydse hverandre, hist synes voxede sammen til forunderlige, spøgelseagtige, men stedse nye Skikkelser, ligesom en eneste stor Løvsal, gjennem hvis Tag af Blade og duftende Blomster Solen sender sine ofte regnbuefarvede Straaler. Mægtige Snylteplanter, Dracontier, Bromeliaceer, Orchideer og mange andre, udfylde de tomme Rum mellem de himmelhøie Træer; Jordbunden er endelig bedækket med de yppigste, saftigste Urter, saa at hvert Fodtrin bliver til en Kamp med Naturens vilde Omfavnelse. Og i samme Maal som Planteriget udfolder sine Skatte, befolker ogsaa Dyreriget disse eensomme Skove, som kun sjeldent en forvoven Jæger, sjeldnere en videlysten Naturforsker, vover at betræde. Hvor der blot findes et Hul eller en Sprække, der opdager man Myrer, Termiter, Bier eller Hvepser med deres cellerige Honningboliger; paa de gyngende, luftige Grene hænge sorgløst Fuglenes konstige Reder; i hule Træstammer og under Jordskorpen spores Billernes travle Virksomhed; mellem Blomsterne summe de utrættelige Mygsværme, medens Slangernes farlige Slægt skjuler sig under det yppige Græs og de saftrige Dvergplanter. Utallige Fugle fylde Luften med deres Sang og bringe Liv og Afvexling i den alvorsfulde Stilhed, som raader der. Henrykt lytter man til Zinzontlis (Mesteren blandt Amerikas Sangfugle) klagende Fløitetoner, medens Træpikkeren kraftigt hamrer paa Barken, for at hente sig en stakkels skjult lille Orm til sit Maaltid. De pudsige Aber springe fra Green til Green og kige, snart skjelmsk, snart ondskabsfuldt, gjennem de tætte Bladvægge, kaste tørre Kviste eller Frugter ned, blande deres hæse Skrig med Arasernes og Papegøiernes, der bryste sig i deres rige, brogede Farver. Heller ikke Jaguarer eller Kuguarer mangle der, ja disse ere ofte saa dristige, at de trænge ind i de til Skoven grændsende Landsbyer, og anrette stor Skade paa Huusdyrene. Alligatorer eller Kaimaner befolke Floderne, hvor de flyde roligt; nydelige Fiske opfylde dem, hvor de i høiere, køligere Egne brusende styrte ned over Klippestykker og smuldrende Træstammer, som maaskee en Orcan for tusinde Aar siden har revet ud af Jorden. Ja, Naturen viser sig her overalt i en saadan Kraft, Fylde og Herlighed, at Mennesket forekommer sig selv som dens Stedbarn, glad over, at den ikke ændser hans Trin, at han kan snige sig igjennem de Farer, der fra alle Sider vilde true ham med Undergang, hvis den nedlod sig til, i ham at see en Fjende, der var værd at lægge Mærke til.

(Sluttes).

Literatur.

— I den Gyldendalske Boghandling er i den sidste Tid udkommet: Love og Anordninger for 1861 af T. Algreen-Ussing — Slutningshefterne fra forrige Aar af „Dansk Maanedsskrift", „Nyt Tidsskrift for udenl. theol. Literatur" og „Tidsskrift for Veterinairer" — O. Krarup: Bemærkninger om vort danske Agerbrug — Holger T. Foss: Tarifreformen og Almeenheden — C. C. V. Nyholm: Loven om den offentlige Anklagemyndighed — J. F. Hagen: Kirkelig Statistik — Politiet som Stifbarn, udg. af Prof. P. Hjort — H. Hages tre Forslag om Nævningers Indførelse samt Forhandlingen om dem i Folkethinget.

— 6te Aargangs 6te Hefte af „Tidsskrift for Søvæsen" indeholder: Søcadet-Akademiets Historie fra dets Stiftelse indtil 1827, af Captl. Hedemann — Slutningen af Scott Russels Foredrag om Bølgelinie-Principet for Skibsconstruction, meddeelt af Directeur N. E. Tuxen — Stevens Batteri — Fremmede Mariner — Efterretninger for Søfarende og Officielle Meddelelser.

— Folketheatrets Bearbeidelse af „Vore Venner", Lystspil af Victorien Sardou, er nu udkommet paa Philipsens Forlag.

— I London er udkommet en Facsimile Udgave af den første Udgave af Shakespere, nemlig en Folioudgave fra 1623.

— I Paris er der begyndt at udkomme et nyt Dagblad, med det Motto: „Alt for Pianoet". Da der, efter de nyeste statistiske Efterforskninger, skal findes 400,000 Fortepianoer i Frankrig, og man billigviis kan regne een Spillende for hvert Instrument, haaber Bladet at erhverve sig en vid Læsekreds.

— For dem, der ved forekommende Leiligheder ikke selv kunne producere Vers, er et Savn afhjulpet ved de af Th. Ussing i Skanderborg udgivne „Strøblomster", der ere anvendelige ved Bryllupper, Barnedaab, Confirmation osv.

— I Commission hos Steen & Søn har Justitsraad, Lic. jur. Petersen udgivet en „Samling af Love osv." for Aaret 1861, hvis Formaal skal være, at give de Studerende og den practiske Embedsmand en lettere overskuelig og billigere Samling af Danmarks hele Lovgivning. Hvor godt end dette Formaal er, og hvor glædeligt det er at see, at der hersker en saa stor Interesse for det offentlige Liv og Folkets Deeltagelse i dette, at i Øieblikket trende fortrinlige Lovsamlinger kunne udkomme ved Siden af hverandre og ved Siden af det store Antal Udgaver af enhver almindelig indgribende Lov, kunne vi dog ikke indsee Nødvendigheden af den førstnævnte Udgave. Rigtignok er den noget billigere end den Schouske, der i en lang Aarrække har hævdet sit store Værd, men den vil endda blive meget dyr, naar den føres tilbage til 1660, og den mangler Noget, som er næsten uundværligt og som findes i denne, saaledes Finantsloven, der i enhver constitutionel Stat har en ikke ringe Betydning, og navnlig de nødvendige Henviisninger til Forandringer i den ældre Lovgivning. Den lille, ved Indenrigsministeriets Forsorg udgivne Samling er forsaavidt langt hensigtsmæssigere, da dens Formaal alene er at give det Practiske og Brugbare, og da dens Pris er sat saa lavt, at det bliver selv den Ubemidlede muligt at anskaffe sig den.

— To nylig opdagede Manuscripter, med Voltaires Haand, ville snart udkomme i Trykken i Paris. Det ene er et Skuespil, som kun er opført i Mad. du Châtelets Huus; det andet en Fortsættelse, eller anden Deel, af den berømte satiriske Roman „Candide".

— For Bivenner, der tilbunds ville sætte sig ind i Studiet af Biavlen, er der i Tydskland udkommet et interessant Hjelpemiddel, nemlig en Bibliographi fra 1700—1861 over samtlige Bøger og Tidsskrifter, der angaae denne Deel af Landhuusholdningen.

— Det er charakteristisk, at man i et Land, hvor P. de Kock, Ernest Feydeau og mange andre equivoque Forfattere høre hjemme, finder det passende at oversætte Walter Scott i en renset Udgave, det vil sige, en, der ikke alene er fri for hvad der kan saare Katholikerne, men ogsaa for det, der kan „støde den sædelige Følelse."

Musik.

— Søstrene Neruda, af hvilken den ældste ved sit Violinspil i høieste Grad har begeistret Stockholms Publikum, have bebudet deres Ankomst her til Staden.

— Efterat Franz Liszt har forladt Weimar, har han begivet sig til Rom, hvor han componerer et Oratorium „den hellige Elisabeth".

— Alex. Dreyschock, der nylig har feiret store Triumpher i Wien, har modtaget Ansættelse som Lærer i Claveerspil ved Conservatoriet i St. Petersborg, med Orlov fra 1ste Mai til 1ste Septbr.

— Den første samlede Udgave af alle Beethovens Værker har forladt Pressen. Efter at Firmaet Breitkopf & Härtel i Leipzig fra de respective Forlæggere har erhvervet sig Tilladelse til i denne Udgave ogsaa at optage de Compositioner, som ligge udenfor denne Musikhandels Eiendom, vil der nu blive budet det musikelskende Publikum en Udgave, hvortil der med Hensyn til Fuldstændighed, Ægthed og Prisbillighed ikke før har existeret nogen Mage. Samlingen afdeles i 24 Serier; man er ikke forpligtet til at tage dem alle, da hver enkelt Serie sælges særskilt. Da ikke alene en Mængde Compositioner ville blive dragne frem for Lyset, der deels ikke have været trykte, deels i lang Tid udsolgte, men ogsaa alle hans bekjendte Værker saaledes blive tilgængelige i smagfulde og correcte Udgaver, er der ingen Tvivl om, at dette fra Forlæggernes Side storartede og fortjenstfulde Arbeide vil møde den Paaskjønnelse, hvortil det gjør sig værdigt.

— 60 Sangforeninger i Berlin med et Antal af 1500 Medlemmer have den 20de Januar under Tauberts Anførsel givet en Concert til Fordeel for den tydske Flaade.

Konst.

— Paa Forlag af den Gyldendalske Boghandling og Lind er der udkommet et godt Portrait af Biskop Martensen; Lithographien er i alle fine Detailler udført med stor Omhu af I. W. Tegner.

— Prinds Albert var i Besiddelse af den fuldstændigste Samling af Raphaels Tegninger, ligesom fortrinlige Stik og Photographier efter denne Mester; disse har han testamenteret Konstsamlingen i Windsor.

— Paa Christian Rauchs Grav paa Kirkegaarden udenfor Oranienborgporten ved Berlin reistes et Monument den 2den Januar, som var den Afdødes Fødselsdag. Det er rigtignok kun en Mindesteen, som er sat af hans Familie, og ikke et Mindesmærke, der var denne Konstner værdigt.

Theater.

— I gamle Dage var Angelys Operette „De syv militaire Piger", saavel paa vort som paa Udlandets Theatre, et yndet Stykke; efter lang Tids Hvile er det atter optaget i Hamborg, men Konsten stiger og for at forøge Effecten ere de Syv nu blevne til Fyrgetyve!

Handel og Søfart.

— „Jean af Charlestown", formodentlig det ældste Seilskib i Europa, en Slup paa en halv Snees Commercelæster, ligger for Tiden i Leith Docks. Dette Fartøi var oprindelig dansk, men erhvervedes i Aaret 1736 af den Elginske Familie og skal tilhøre den nulevende Jarl af Elgin. Dets Tømmer er endnu fuldkommen sundt, saa at det, hvis der ikke støder Uheld til, længe vil kunne vedblive sine vanlige Farter paa Firth of Forth, hvor alle Sømænd kjende det.

— Den sidste Post som overførtes ifjor fra London til Melbourne af Skibet Benares, ankom til Bestemmelsesstedet paa 43 Dage, den hurtigste Overfart noget Skib hidtil har havt.

Jernbaner og Telegrapher.

— Præsident Lincolns Budskab til de Forenede Staters Congres, 7578 Ord, blev telegrapheret fra Washington til New-York i 92 Minutter.

— Af den Telegraphlinie, som skal forbinde New York med San Francisco har Strækningen fra førstnævnte By til Utah allerede i længere Tid været aaben til Afbenyttelse.

— St. Petersborg er nu forenet med det øvrige europæiske Jernbanenet, idet den sidste Strækning af Banen fra den preussiske Grændse til Keiserstaden er fuldført, saa at hele Linien kan befares med Locomotiver.

Blandinger.

— Som et Beviis paa den Velvillie, Politiet i Warschau viser mod Befolkningen, meddeler et fransk Blad følgende, af Politichefen der udfærdigede og underskrevne Tilladelse: „Jeg bemyndiger Foreviseren af dette Tegn, N. N., til at gaae med Stok, med Jerndupsko, paa Grund af hans høie Alder og svage Been."

— Fru Jenny Lind-Goldschmidt skal have kjøbt sig et Landsted ved London, saa at det synes, som om hun vil tage fast Bopæl i England, hvor hun overalt modtages med Beundring og nyder megen Opmærksomhed. Saaledes har nylig Philharmonic Society taget den Beslutning, at forære hende en Sølvvase, som Tegn paa den Beundring, det nærer for hendes Talenter og Charakteer.

— Da en lav Pande ansees som Tegn paa middelmaadig Begavelse i aandelig Henseende, har en af de mange Menneskeslægtens Velgjørere, som findes i Paris, erhvervet billigt Krav paa alle Lavpanders Paaskjønnelse, ved at opfinde et ufeilbarligt Middel til at forhøie enhver Pande. Denne skjønne Opfindelse til at hjelpe paa Naturens Karrighed, prises meget ved Bekjendtgjørelser i Pariserbladene.

— En Kjøbmand i Lancashire, som er bekjendt for sin ualmindelige Forretningsdygtighed, reiste nylig med sin Kone paa Jernbanen. Toget stødte sammen med et andet, ved hvilken Leilighed flere af Passagererne bleve lemlæstede eller lede Skade paa anden Maade; blandt disse vare ogsaa Konen, som fik et voldsomt Stød mellem Øinene, for hvilket Retten, da Sagen blev indanket, tildømte hende en Skadeserstatning af 50 Lstrl. Nogen Tid efter, da den hele Begivenhed var glemt, sad Manden i gemytlig Samtale med en Ven og der undslap ham følgende Tilstaaelse: „Seer De, da Sammenstødet havde fundet Sted, var baade jeg og min gamle Kjærling ubeskadigede, men da jeg stak Hovedet ud ad Vinduet, laa der en stor Hob af vore Medreisende i en ynkelig Forfatning; den Ene raaber Au, Au! min Pandeskal er flækket, jeg vil have 20 Lstrl. for det! — Tyve Pund, din Tosse, brøler en Anden, min Skulder er af Led og jeg vil have 40 Lstrl. for det! — Da jeg hørte disse og flere lignende Yttringer," vedblev den flinke Forretningsmand, „sprang jeg lige løs paa min gamle Kjærling og drev hende en vældig Skalde lige imellem hendes Øine — og det fik vi 50 Lstrl. for!"

— Den første store Sending af Jordolie fra Kilderne i Pennsylvanien, 6400 Oxhoveder, er nu underveis til England, hvor man saaledes snart vil faae Leilighed til i det Store at anstille Forsøg med dette mærkelige Produkt.

Charade.

I en Faareflok
Finder Du vel nok
Nummer Een — ei sandt?
Gik Du saa til Rom,
I St. Peters Dom
Nummer To Du fandt.
Seer Du Dig i Speil
Slaaer det neppe feil,
Du det Tredie seer i samme Stund.
Du mit Hele vist
Brugte tidt, naar trist
Mørket sænkte sig paa Mark og Lund.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 17de til 23de Januar incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
17de . .	÷6,6	÷6,0	÷9,4		28"5,89	
18de . .	÷5,3	÷4,8	÷6,5		28"5,62	
19de . .	÷4,1	÷3,8	÷5,0		28"4,22	
20de . .	÷3,4	÷2,7	÷4,0		28"1,40	
21de . .	÷3,0	÷1,9	÷4,3		28"0,48	2,11
22de . .	÷0,1	1,2	÷2,0		28"1,31	
23de . .	÷0,6	0,8	÷1,2		28"1,73	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	23 Januar	3 pCt.	Consols . . .	92 7/8.
Paris	„ —	3 „	Rentes . . .	70. 05.
Wien	21 —	5 „	Metalliques .	68. 40.
Berlin	„ —	3 1/2 „	Staats-Sch.	89 3/4.
Kjøbenhavn	24 —	4 „	Kgl. Obligat.	98 1/4.

Opløsning paa Charaden i Nr. 121.

Examen.

Opløst af Omer Pascha, Villes Fætter i K., Nr. 69, En Randrusianer, Trop — med et Suk!, P. Vulcan, 3×5 og K. i Ringkjøbing, Kløverbladet i Aarhuus, Vifteridderen i Nykjøbing, Et Hønsehuus, Hiph, Petrus eremita, Ida J. i Helsingør, de smaa Tøsler, Emilie og Valdemar, Ch. Anthonetti i Aarhuus, R. C. A. i St., En gruelig Forliebt, H. Fleisch, Sveistrup, Enken med Hætten, Degnen i Nye, Stephanie, 23 + 10 i Hobro, Dumprigelianus primus, Pylle, Rosalinde, Anna, Bolle i Haderslev, J. & D.
Opløst paa Vers af Johanne Borch i Ringsted, Viktor.
Opløst som „Love" af + i Stege.

Døde.

Jørgen Hermann Vogt, forhenværende norsk Statsraad, † i Christiania den 13de Jan., 78 Aar.

Anders Magnus Strinnholm, berømt svensk Historieforsker, † 18de Jan. i Stockholm, 75 Aar.

Hans Wachenhusen, bekjendt tydsk Tourist og Skribent, † 15de Jan. i Berlin.

Joseph Meßner, talentfuld bøhmisk Forfatter, † 4de Jan. i Prachatz i Bøhmen, 37 Aar.

Carlo de Paris, en af de bedste romerske Historiemalere, † i Rom.

Nylig har forladt Pressen:
Livsbilleder af Christi Rige
i gamle og nye Tider, forfattede af flere blandt Nutidens ypperste Theologer. Udgivne af C. L. E. Mule, Sognepræst for Fjolde Menighed i Sydslesvig. 480 Sider stort 8vo, foruden Titel, Fortale og Indholdsliste. 15 Mk. heftet. Indbundne Exemplarer til forskjellige Priser.
I de livsfyldige Billeder, som her udfoldes, fremtræde det nye Testamentes hellige Mænd og Qvinder, Kirkefædrene og Martyrerne i den gamle Kirke, de store Sandhedsvidner, som ogsaa Middelalderen har at opvise, og endelig de udvalgte Redskaber, hvormed Herren forberedte og fuldbyrdede sin Kirkes Gjenfødelse i Reformationstiden, samt de Mænd, som senere have virket i deres Aand.
Det Beaandende og Styrkende, som ligger i Skildringer af denne Natur, forfattede af Mænd, hvis Hjerter gjennemstrømmedes af dyb Tro, af inderlig Kjærlighed og Tak til Frelseren, lader med Grund haabe, at Bogen vil være velkommen overalt, hvor den bliver bekjendt, og bidrage til at nære, styrke og befæste et sandt christeligt Liv.
Skriftet faaes i alle Boglader i Danmark, Norge og Sverrig, i Odense hos Forlæggeren
Den Hempelske Boghandel.

Udkommet er og faaes gjennem alle Boglader:
Kongelig Confirmerede Grundbestemmelser for
Kjøbenhavns Sygehjem
samt det for Stiftelsen vedtagne Regulativ. 16 Sk.
C. C. Lose & Delbanco.

Paa vort Forlag er udkommet complet:
Tidsskrift for Søvæsen.
1ste—6te Aargang. 24 Rdl.
Redigeret af Capitainlieutenant J. C. Tuxen. Enkelte Aargange à 4 Rdl. og enkelte Hefter à 64 Sk. kunne endnu erholdes til Supplering. C. C. Lose & Delbanco.

Fra Norge er tilsendt Undertegnede:
Pigen fra Norge. Af A. Munch.
Historisk-romantisk Fortælling. Priis 1 Rd. 60 Sk.
G. E. C. Gad, Vimmelskaftet No. 32.

Illustreret Tidende.

Til Underretning for de ærede Abonnenter bekjendtgjøres herved, at der til Supplering ved Indbinding af 1ste og 2det Bind ikke længer kan sælges No. 4, 17, 27, 42, 47, 50, 60, 73, 83, 88, 89, 93, 96, 99, 102 og 103, da de ere aldeles udsolgte. Af de enkelte Qvartaler er Restoplaget saa lille, at de, der ønske at eie dette Værk fra dets Begyndelse, snarest muligt maae gjøre Anmeldelse herom. Hvad nærværende Aargang (3die Bind) angaaer, da kunne complette Exemplarer af 1ste Qvartal erholdes; men No. 108, 109 og 114 leveres ikke mere særskilt.
Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 123.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 2. Februar 1862. 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Slavinden, Statue af Theob. Thielemann. — Bothwells Grav i Faareveile Kirke, af J. J. A. Worsaae. — Edmond About. — Guldsmedshytten. — Ugens Politik. — En Brevverling. — Meddelelser af blandet Indhold.

Slavinden.

Billedhuggerkonsten har hidtil saagodtsom udelukkende levet i Antiken; det er den antike Type, de antike Former, det antike Costume, der i den Grad har paatrængt hele Konsten sit Præg, at det ikke kunde falde nogen Konstner ind at søge Idealet andetsteds. Der er virkelig ogsaa Noget i den Tanke, at den yngre Tid og Nutiden ikke eier en eneste skarpt udpræget Type, der kan opstilles som Repræsentant for en heel Tankerække. Kun undtagelsesviis see vi Billedhuggeren sysselsat med en nyere Figur, og saare ofte behager denne ikke, ialtfald ikke i sin Heelhed. Imidlertid gives der dog — og det den Dag idag — virkelige Typer, Charakterer, der repræsentere mere end deres egen Individualitet, uden dog at staae som blotte Aftryk af en Hverdagsfigur; der gives ogsaa i vore Dage Væsener, hvis hele Ydre bærer Præget af en Idee, og som saaledes opfylde Konstens Fordringer. See paa hosstaaende Billede og døm selv, om det er et uværdigt Emne for Konstnerens Meisel: Modellen hertil findes, ikke enkeltviis, ikke hundredviis, men i Tusinder paa ethvert Slavemarked i Amerika. Thi det er ikke den antike Slave med de rene, romerske Træk, med det blødagtige Legeme og den tilvante Selvfornegtelse; det er den kraftige Mulatinde med det runde Ansigt og de tykke Læber, som fra Barnsbeen har levet i stadig Kamp, ikke med Samfundet, ikke med sin Herre, men med selve Følelsen; det er det usleste Væsen paa Jorden, et Menneske, og dog hverken Herre over sit Legeme eller sine Tanker. Det er et Forhold, der kan præge Sjælen dens ydre Form, og det har den voldsomme, sydlandske Lidenskabelighed gjort i den Figur, Th. Thielemann her har givet os. Lænket med den ene Haand til Blokken, som hun sidder paa, see vi her den unge Mulatinde i det skrækkeligste Dieblik i Livet, i det, hvor det ene Menneske tilkjøber sig Eiendomsret over det andet. Hun viser sig for os i ungdommelig Kraft og Fylde, men hun mangler den ungdommelige Skjønhed, Frihedens Ynde. Det ligger tydeligt i hendes formørkede Blik, at Kampen fra hendes Side nu er udstridt, at hun er kommen paa det Rene med, at Livet er lukket for hende, hun maa føle, at hun nu er ophørt at være Menneske, end sige Kvinde, at hun maa forsage Kjærlighed, Ømhed og Frimodighed, blot for at være en Ting, et Erhvervsredskab i en Fremmeds Haand. Romernes Slavinder vare ganske anderledes heldigt stillede i Livet, end denne det oplyste Aarhundredes Træl; men netop fordi deres Forhold var saa ganske forskjelligt, fordi de dog aldrig ophørte at være Mennesker, ere Typerne saa himmelvidt afvigende, og den romerske Slavinde vilde være et meget tarveligt Sujet for Konstneren. Her er et nyt Stof, en ny Form, men der hører Dristighed til at udføre Tanken: af det Uskjønne at fremdrage den eneste smukke Side, det skjønneste Moment. Dette er ikke enhver Konstner givet, men vi troe, at det i denne Statue særdeles godt er lykkedes Hr. Thielemann.

Slavinden, der er i Legemsstørrelse, er fuldført i Løbet af Sommeren; ihvorvel Størstedelen af denne Figur skyldes Konstnerens Phantasi, ere enkelte Dele, navnlig Baghovedet med Haaret, dannede efter et Forbillede.

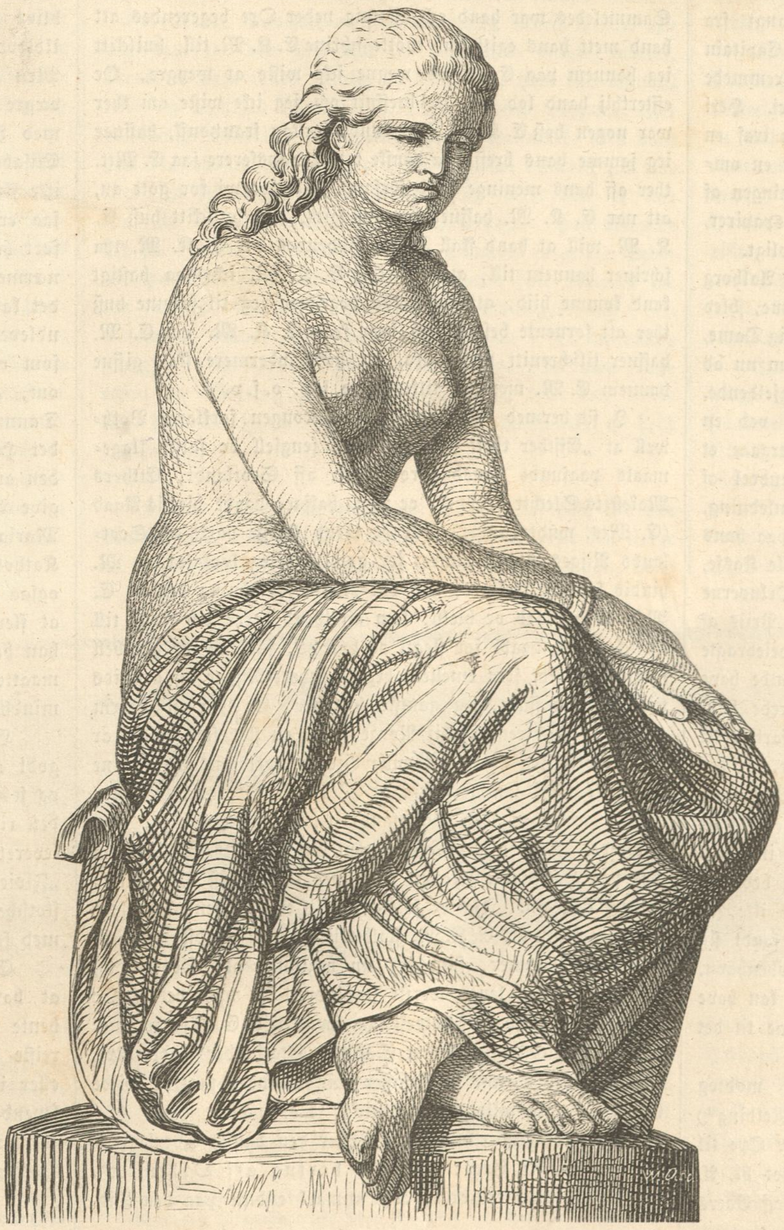

Slavinden, Statue af Theob. Thielemann.

Bothwell's Grav i Faareveile Kirke.

(Af J. J. A. Worsaae).

Det nordvestligste Sjælland udmærker sig i Almindelighed ikke saameget ved Naturskjønhed, som ved talrige Fortidsminder. Mægtige Steendysser og Gravhøie, især dog paa Bakkehøiderne, vidne om det Liv, der fordum maa have hersket her ved Kysterne og Fjordbredderne. Endogsaa faa Egne i Danmark ville med Hensyn til Oldtidsminder kunne maale sig med de to Landtunger Refsnæs ved Kallundborg og det i Nordost derfor beliggende, ulige større Odsherred. Men selv fra Middelalderen og den nyere Tid gjemmer denne Deel af Sjælland mærkelige Minder. Høit imod Nord ved den lange, smale Odde, som under Navnet „Sjællands Odde" nu i sig forener flere tidligere Øer, mistede Danmark kort efter Flaadens Tab sit sidste Linieskib „Prinds Christian" hvis forskudte Skrog og hvis faldne Helte fandt en hæderfuld Grav paa Oddens Kyst. I en ikke mindre bevæget, farefuld Tid blev Danmark ved et ulykkeligt Vaadeskud under en Jagt paa Refsnæs berøvet sin haabefulde Kongesøn Valdemar den Unge, Valdemar Seirs kronede Arving. I det nærliggende Hærvig, eller, som det nu hedder, Kallundborg, er vel Esbern Snares berømte, mod de vendiske Sørøvere anlagte Borg ganske tilintetgjort; men tæt ved Borgtomten kneiser endnu Esberns ærværdige Kirkebygning med fire af sine fem oprindelige slanke Taarne, saa der alene i den er synlige Vidnesbyrd nok om en Tid, da Kallundborg var en anseet Plads, ja tilmed saa fast, at den brugtes som Værn baade mod ydre og indre Fjender. Heller ingen Ødelæggelse vil kunne tilintetgjøre Mindet om, at det var paa Kallundborg, hvor, foruden mange andre Statsfanger, Kong Christian II henlevede Slutningen af sin lange Bodstid, men hvor han dog endnu før sin Død (1559) saae en ny og bedre Tidsalder, i hvis Tjeneste og til hvis Tarv ogsaa han havde arbeidet, bryde frem over Danmark.

Et andet kongeligt Slot i samme Egn, faa Mile fra Kallundborg, nemlig det lige ved „Draget" eller den oprindelig smale Landstrimmel, som forbandt Odsherred med det øvrige Sjælland, beliggende „Dragsholm" (senere kaldet Adelersborg), skulde, ikkun fjorten Aar efter Christian II's Død, mærkeligt nok, indenfor sine Mure modtage en i Verdenshistorien endnu mere bekjendt Statsfange, som ogsaa her maatte tilbringe Slutningen af sit vilde, stormfulde Liv, og som, istedetfor en Krone, hvorefter han havde grebet, kun fandt et Fængsel og en Grav paa en afsides Kyst, i et fremmed og fjernt Land.

Aaret 1567 havde været rigt paa overraskende Efterretninger fra Skotland, hvor Kampen mellem Katholiker og Protestanter vedligeholdt en langvarig Borgerkrig. I Februar Maaned var den strængt katholske Dronning Maria Stuarts

Ægtefælle Henrik Darnley myrdet, som man almindelig troede, efter Foranstaltning af hendes ivrige Tilhænger og Beundrer James Hepburn, Greve af Bothwell, der imidlertid ved Rettens Kjendelse formelig blev frifunden for denne Beskyldning. Men hverken denne Kjendelse eller en senere af nogle af Skotlands fornemste Adelsmænd udstedt Erklæring om Bothwells Udeelagtighed i Kongemordet, til hvilken Erklæring ovenikjøbet var knyttet Ønsket om, at Dronningen vilde ægte Bothwell, var istand til at overdøve Rygtet om Bothwells Skyld. Formodningen om, at endogsaa Dronningen selv kunde have været vidende om Forbrydelsen, fik ny Næring, da Bothwell pludselig med Magt bortførte hende til Dunbar, og da hun, efter at være kommen fri, istedetfor at straffe Bothwell, først ophøiede ham, der allerede havde Skotlands vigtigste Fæstninger, og, som Storadmiral tillige alle Skotlands Havne under sin Befaling, til Hertug af Orkn- og Shetlandsøerne, og strax derefter ægtede ham. Men hendes og Bothwells Fjender benyttede sig af den herved vakte Forargelse, gjorde Oprør og vandt Seir. Dronningen blev kastet i Fængsel. Bothwell flygtede nordpaa til sit nye Hertugdømme, til Orkn- og Shetlandsøerne. Men forgjæves smigrede han sig med her at kunne i Ro skaffe sig Hjelp til at vende tilbage til Skotland. Thi det skotske Parlament erklærede ham ikke alene strax for fredløs, og satte en høi Priis paa hans Hoved, men der blev endog udsendt flere Krigsskibe, for at paagribe ham og „bringe ham død eller levende til Edinborg".

Kort efter disse Begivenheder, hvorom maaskee neppe endnu paalidelige eller omstændelige Efterretninger vare naaede til Danmark, overraskedes Kong Frederik II i Efteraaret 1567 paa en Reise i Jylland ved det tilvisse paafaldende Budskab, at Bothwell som hans Fange var ankommen fra Norge til Kjøbenhavn. Da nemlig Bothwell, der paa Orknøerne senest endogsaa havde paadraget sig stærke Beskyldninger for Sørøveri, ikke længere turde dvæle i sit nye Hertugdømme, hvilket desuden atter var blevet ham frataget af det skotske Parlament, flygtede han med sit Følge hemmelig bort paa to Skibe, der førtes af en iøvrigt ogsaa for Sørøveri almindelig mistænkt Mand (David Woth). Baade Bothwell og hans Ledsagere havde, af Hensyn til de skotske Orlogsskibe, der krydsede under Kysterne for at opsnappe dem, fundet det raadeligst at forklæde sig som simple Matroser. Trods Storm og Uveir, der opholdt dem længe paa Nordsøen, lykkedes det dem vel at undslippe de skotske Krigsskibe; men under Kysten af Norge, ikke langt fra Bergen, mødte de en dansk Orlogsmand, ført af Capitain Aalborg, der upaatvivlelig maa have havt disse fremmede Skibe mistænkte for at have været ude paa Sørøveri. Heri bestyrkedes han saameget mere, som han i Skipperen traf en berygtet Sørøver uden ordentlige Skibspapirer. At en ombordværende slet klædt Matros udgav sig for Dronningen af Skotlands Mand, der som saadan ikke behøvede Skibspapirer, maatte under slige Omstændigheder lyde dobbelt utroligt.

Ved Ankomsten til Bergen, hvorhen Capitain Aalborg først i September 1567 bragte Skibene og Fangerne, blev imidlertid Bothwell snart gjenkjendt af en norsk adelig Dame, hvem han tidligere havde ægtet og forladt, men som nu ad Rettens Vei vilde gjøre sine Fordringer paa ham gjeldende. Neppe var denne mindre behagelige Sag bilagt ved en mindelig Overeenskomst, før Bothwell maatte undergaae et omstændeligt Forhør for en Ret, sammensat af endeel af Bergens meest anseete Mænd. Ved et i denne Anledning, efter Bothwells egen Opfordring, foretaget Eftersyn paa hans Skibe, fandtes i Bagstavnen af det ene Skib en lille Kasse, der indeholdt baade hans Diplom som Hertug af Orknøerne og tillige den skotske Parlamentsakt, ved hvilken en Priis af 1000 Kroner blev sat paa hans Hoved. Iøvrigt tilveiebragte Forhøret ikke noget Beviis for, at Bothwell selv skulde have drevet eller deeltaget i Sørøveri. Derimod forklarede han, at han havde leiet de ommeldte Skibe til Overfarten til Danmark, hvorfra han agtede sig videre til Frankrige, for der at søge Hjelp. Foreløbig synes ogsaa den danske Lehnsmand paa Bergenhuus, Erik Rosenkrands, at have ladet sig nøie med disse Angivelser. Idetmindste skal han have indbudet Bothwell og hans Adelsmænd til sig paa Slottet og beværtet dem med sømmelig Pragt. Men dette forhindrede ikke, at Erik Rosenkrands alligevel for Sikkerheds Skyld fandt sig foranlediget til at sende Bothwell som Fange til Kjøbenhavn, til hvilken Beslutning ogsaa det muligen yderligere kan have medvirket, at Bothwell skal have truet med at gaae til det med Danmark dengang i Krig værende Sverig.

I Slutningen af November Maaned 1567 modtog Kong Frederik II i Aalborg en udførligere Melding[1]) dateret Kjøbenhavns Slot d. 13de s. M., fra Peder Oxe til Gisselfeld og Johan Friis til Hesselager, hvori det bl. A. hedder: „effter som ieg, Peder Oxe, nu seniste schreff Eders

[1]) Hidtil utrykt. Originalen i det Kgl. Geheimearchiv.

Kongelige Maiestet till, om then scotzke Greue, som haffde drotningen wdi Scotland, huorledes hand war kommitt hiid till byen, och ieg haffde laditt fordre hannem her op paa Slottit. Tha haffuer ieg her til mett god wacht well ladit hannem foruare. Men effterthij hand er möggitt listig och anslegische, effter som ieg Johan friiß ydermere will berette

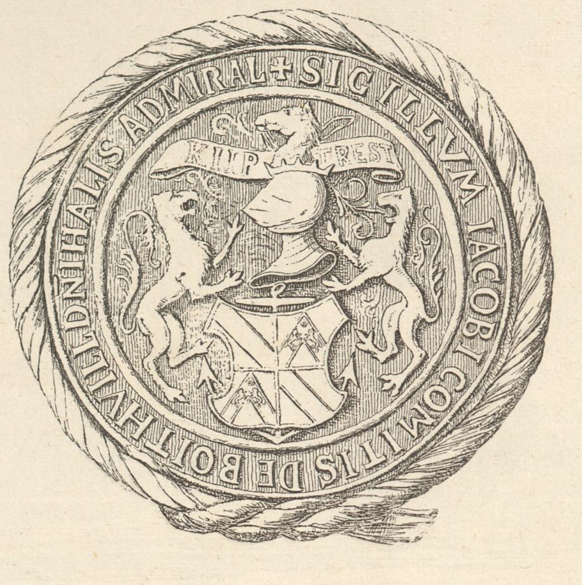

Bothwells Segl som Storadmiral af Skotland.

(Efter et Aftryk i det kgl. Geheimearchiv.)

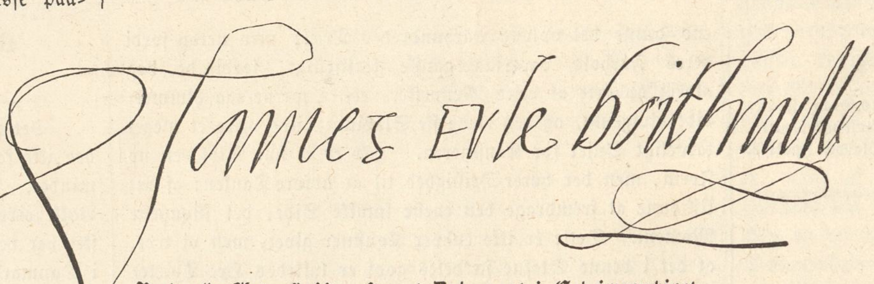

Bothwells Underskrift, efter et Dokument i Geheimearchivet.

E. Kon. Matt. noer ieg kommer tilbage igien til E. Kon. Matt. Siönis oß icke raadeligt, icke heller leyligheden saa at were, att hand lenge kand bliffue her paa Slottitt. Men wij see paa E. M. behag for gott an, att E. K. M. lader hannem komme paa itt aff E. K. M. huße wdi Jutland, huor thett kand were best beleyligt, och thett kand skee minst wden fare. Sammeledes war hand och aff mig peder Oxe begerendes att hand mett hans egitt bud motte schriue E. K. M. till, huilckitt ieg hannem paa E. K. M. wegne icke wiste at weygre, Oc effterthij hand lod meg see breffuit och ieg icke wiste om ther war nogen hoß E. K. M. som kunde forstaa frantzousk, haffuer ieg samme hans breff paa danske laditt transferere saa E. Mtt. ther aff hans meninge kand forsare, Och see wi for gott an, att nar E. K. M. haffuer beraadslagitt, paa huilckitt huß E. K. M. will at hand skall bliffue siddendes att E. K. M. tha schriuer hannem till, att effterthij E. K. M. icke saa hastigt kand komme hiid, att hand tha begiffuer seg til samme huß ther att foruente beskeed och suar fraa E. K. M. och E. M. haffuer tilschreuitt peder oxe, att hand ydermere skall giffue hannem E. M. meninge tilkende" o. s. v. o. s. v.

I sit hermed følgende Brev til Kongen forklarer Bothwell at „Effther thett siiste forbund, fengsell oc falske klagemaals paafundt Emod Drotningen aff Scotlandt, Etthers Maiestets Slechtt oc byrd, oc meg, haffuer baade hindis Raad (E. Mts. wnderdanige) som oc thend störste partt aff Scotlands Rijges Addell, anseet for gott, att jeg kom for E. M. hindis sag att forklare, Oc om hindis forlößning begiere E. M.'s gode Raad oc hielp, som aff thend herre och förste till hwilcken hun baade for slegtt oc byrdtzs, som oc for gambell forbunds skyldt som emellem beggis Ethers Rijger aff arffuids tijd werett haffuer, seg gantske forlader, Er Jeg aff Storm oc Weder Indtrengtt vdij Norge, paa en sted som kaldis ar fond, hwor Jeg agtett att wille bije och fortöffue nogle mine skiibe, som aff samme storm oc Weder (effther at Jeg hasteligen waar loben fraa Schotland) ware wdtj Söen fra meg attsprede. Ther offuer Er kommen Ett E. Mtts. Skjibe som meg paa Halfftredie Monett eller wed thett paßß haffuer anholdett tiill nu. Jeg er kommen hijd till Kjöbenhaffnn fore thend aarsage, att E. K. M. skall wijde thend gandske handell, bulder oc klammer, som seg nu begiffuer vdj Scotlandth, haffuer Jeg saa lenge weritt forhindrett oc vpholdett / Oc Effterthij Jeg icke er fuldweß paa hwad tijdt E. Mtt. kommer tilbage, haffuer Jeg ombedet E. Mtt.s Statholder Peder Oxe, Att Jeg wed thenne breffwiißer min tienner, motthe wijde E. Mtt.'s gode wilge och menning"[1]) o. s. v.

Bothwell underskrev sig her efter den danske Oversættelse af hans franske Brev: „James hertug aff Orkenöer". Men naar man erindrer, at Danmark endnu paa den Tid,

[1]) Ligeledes efter Originalen i det Kgl. Geheimearchiv.

ja længe efter, gjorde stadig Fordring paa at indløse Orkn- og Shetlandsøerne, som kun vare pantsatte, men ikke afstaaede til Skotland, vil det strax være indlysende, at Kong Frederik II, om ikke af andre Grunde, saa alene af Hensyn til denne vigtige Sags Fremme, maatte betragte Bothwells Tilfangetagelse som en Begivenhed, der mulig til Fordeel for Danmark kunde sikkre ham en ikke ringe Indflydelse i Skotlands Anliggender. Kampen i Skotland mellem Katholicismen og Protestantismen var ikke engang endt, og det var saaledes heller ikke umuligt, at Maria Stuart og hendes Parti atter kunde komme til Roret. Foreløbig synes Kong Frederik at have besluttet sig til at behandle Bothwell efter hans Stand, men dog at passe godt paa ham. Saa langt bort som til et Slot eller „huß" i Jylland vilde Kongen ikke sende ham. Derimod beordrede han ved en fra Frederiksborg d. 28de December 1567[1]) udstædt Skrivelse Lehnsmanden paa Malmøhuus, foreløbigen at indrette et Taarnværelse til et sikkert Fængsel for Bothwell.

Paa Malmø Slot hensad derefter Bothwell over fem Aar, som Gjenstand for de meest levende diplomatiske Forhandlinger. Aldrig saasnart var Rygtet om hans Skjæbne i Norge og Danmark naaet til Skotland, før Marie Stuarts og hans der herskende Dødsfjender fordrede ham udleveret, for at han kunde lide Tiltale og Straf paa Grund af sin Deelagtighed i Henrik Darnleys Mord. Utaalmodigheden i denne Retning var saa stor i Skotland, at det første Brev fra den unge Konge, eller rettere Regenten Murray, til Frederik II om Bothwells Udlevering er skrevet i Stirling den 30te Septbr. 1567, altsaa ikke engang en Maaned efter Bothwells Ankomst til Bergen. Dette Brev naaede dog først d. 15de December til Frederik II, i hvis strax efter (d. 28de December) trufne Bestemmelse om Bothwells Flytning fra Kjøbenhavn til Malmø det muligen kan have havt nogen Andeel. Ogsaa af Dronning Elisabeth i England understøttedes paa det Ivrigste Skotternes Fordring om Bothwells Udlevering, i hvilken Anledning det ene Gesandtskab efter det andet fremdeles ankom fra Skotland til Danmark, blandt Andet eengang med den eiendommelige Anmodning, at Bothwell som dødsdømt i Skotland maatte blive udleveret til Skotlands Gesandt i Kjøbenhavn, Capitain Clark, som da strax skulde lade ham halshugge i Danmark, saa kun hans Hoved behøvede at sendes over til Skotland. Regenten i Skotland søgte endogsaa i Begyndelsen af Aaret 1568 at formaae Dronningen af England til at udvirke, at der ligeledes fra Frankrigs og Spaniens Side kunde gjennem deres Gesandter i Kjøbenhavn blive gjort det danske Hof Forestillinger om den forlangte Udlevering af Bothwell, en Plan, som dog neppe lykkedes. Men under alt Dette vedblev Kong Frederik II urokkelig at vægre sig ved Udleveringen. Deels havde han fra først af med Rette befrygtet, at Bothwell, tiltrods for Dronning Elisabeths derom givne udtrykkelige Forsikkringer, alligevel ikke skulde blive retfærdig dømt i Skotland, hvorfor han ogsaa erklærede, at Sagen mod Bothwell gjerne kunde blive ført her i Danmark. Deels havde han lovet Frankrig, som nærmest maatte interessere sig levende for Maria Stuart og det katholske Parti i Skotland, at Bothwell ikke skulde blive udleveret uden Frankrigs Vidende, og deels endelig synes det, som om Bothwell virkelig har smigret Kongen med Haabet om, at Orkn- og Shetlandsøerne vilde blive aftraadte til Danmark, naar Kongen fremdeles negtede Udleveringen og i det Hele understøttede hans og Maria Stuarts Sag. Paa den anden Side kunde Kongen som god Protestant heller ikke give Bothwell fri og aabent træde i Skranken for ham og Maria Stuart eller, hvad der vilde være det Samme, for Katholicismens Fremme i Skotland. Det var derfor vistnok ogsaa i fuld Overeensstemmelse med Kongens egne Anskuelser, at flere af de protestantiske Fyrster i Tydskland, til hvilke han havde henvendt sig med Forespørgsel om, hvad han helst maatte gjøre ved Bothwell, bestemt tilraadede, foreløbig idetmindste at afvente Begivenhederne og ikke udlevere ham.

Hidindtil havde Kong Frederik II ladet Bothwell behandle godt og forsynet ham med Fløielsklæder efter hans Stand og selv med Penge. I en endnu opbevaret Afregning med den rige Oluf Bagger i Odense nævner Kongen saaledes som leveret til Lehnsmanden paa Malmøhuus Biørn Kaas: „Fløiell och Siidentøig for lxxv Daller vi ß som wij thennd skotsche greffue som sidder fangen ther samestedtz till Kleder med forerritt haffuer."

Efter Indstilling af Peder Oxe synes Kongen ovenikjøbet at have tilladt, at Bothwell, som foregav at ville indhente Beviisligheder til sit Forsvar mod de fra Skotland reiste haarde Beskyldninger, nu i sit Fangenskab i Malmø, eller i al Fald i Begyndelsen af samme, vedligeholdt en levende Forbindelse med Venner og Frænder i Skotland og England. Af et nylig bekjendtgjort Brev fra een af de for Bothwells Skyld hidsendte skotske Gesandter, Historieskriveren

[1]) Brevet er vel underskrevet 1568, men da det nye Aar hyppig blev regnet fra den 25de December, er der, hvad flere Omstændigheder vise, ingen Tvivl om, at det i Virkeligheden er skrevet 1567.

Thomas Buchanan, til Dronning Elisabeths Statssecretair Lord Cecill, dat. Kjøbenhavn den 19de Januar 1571 [1]) seer man, at Bothwell endnu dengang, efter fuldkommen paalidelige, anseete Mænds Udsagn her i Danmark, uafbrudt, næsten daglig (daylie) underholdt en hemmelig Forstaaelse med sin i England fængslede Hustru Maria Stuart, fra hvem han havde modtaget trøstende og opmuntrende Breve, at der saaledes ogsaa fra Bothwell i Forening med nogle „af de første Mænd i Danmark“ var affendt en vis Mr. Horsey til Skotland og England, for at iagttage Sagernes Gang der, navnlig de forskjellige politiske Partiers Stilling og Udsigter, og for tillige at hjembringe Løfte til Kongen ogsaa fra Maria Stuart om Imødekommen i Henseende til Orkn- og Shetlandsøerne naar Kongen vilde yde Bothwell fornøden Hjelp, ja at Bothwell tillige kort i Forveien havde sendt een af sine Pager til England med Breve og Ærinder til Maria Stuart. Buchanan advarer derfor stærkt den engelske Regjering om at være paa sin Post, at ikke disse Sendebud, af hvilke Pagen „vel var danskfødt, men vanskelig at gjenkjende som saadan for en Skotte, da han talte fuldkommen godt Skotsk“, skulde med deres vistnok skadelige Breve og Budskaber komme til den skotske Dronning.

Fra denne Tid af begynder imidlertid Bothwells Historie at blive mere og mere dunkel. Nogle fremmede Krøniker fortælle, hvad vore aldeles ikke vide Noget om, deels at Bothwell skulde være gaaet fra Forstanden i Fængslet, deels at han paa sit Dødsleie i Malmø for flere anseete, navngivne Mænd havde afgivet den Bekjendelse, at han virkelig var een af Ophavsmændene til Mordet paa Darnley, men at Dronning Maria Stuart var fuldkommen uskyldig heri, efter hvilken Bekjendelse, der var ledsaget af et yderligere Skriftemaal af mange andre Synder, Bothwell skulde være død i Malmø. En saadan Bekjendelse nævnes vel af Maria Stuart selv i et af hendes Breve til hendes Gesandt. Men under Forudsætning af, hvad Ligheden i de foregivne tilstedeværende Vidners Navn bestemt lader formode, at denne af Maria Stuart omtalte Bekjendelse har været den samme, som den, der nu haves trykt, efter en Afskrift i det skotske Collegium i Paris [2]), er der al Grund til at ansee den for uægte eller mildest talt for urigtig i flere Enkeltheder. Ikke alene nævner den t. E. som Tilstedeværende ved Bothwells Dødsleie „Otto Braw du chateau d'Ottenbrocht“ (Ollenborch) ɔ: Otto Brahe, Lehnsmand paa Aalborghuus, som allerede i Foraaret 1567, altsaa før Bothwells Ankomst til Norge, var forflyttet fra Aalborghuus til Helsingborg Lehn, ja som døde d. 9de Mai 1571, eller flere Aar før den tidligste Tid (omtrent 1575), der ellers angives for Bothwells Død. Men dertil kommer fornemmelig, at Bothwell beviislig slet ikke døde paa Malmøhuus, hvilket jo den saakaldte Bekjendelse, forresten i fuld Overeensstemmelse med mange ældre og nyere fremmede Krøniker, saa bestemt meddeler.

Henimod Midten af Aaret 1573 synes nemlig Kong Frederik II at have afbrudt de hidtil jevnlige Underhandlinger og Forbindelser med Bothwell, eller i al Fald at have forandret sine Anskuelser om og tillige sin Behandling af ham. Hvorvidt dette har været foranlediget ved en udbrudt Sindssygdom hos Bothwell eller muligen ved hans Tilstaaelse af en ham virkelig paahvilende Blodskyld, eller hvorvidt det maaskee snarere har været begrundet i høiere politiske Hensyn, t. Ex. i Maria Stuarts tilligemed hendes hele katholske Parties knækkede Magt og i Englands som Følge deraf voxende, for Danmark altid betænkelige Indflydelse, er endnu ikke oplyst. Kun Saameget er vist, at Kongen lod flytte Bothwell fra Malmøhuus til Dragsholm, der var omtrent sex Mile længere borte fra Kjøbenhavn, og beliggende paa et ulige mere affondret, utilgængeligt Sted end Malmø.

Denne Flytning berettes i en samtidig Almanak med nøiagtige personal historiske Optegnelser [3]) saaledes: „Anno 1573 den 16 Junii bleff den Schottske Greffue indsat paa Dragsholm“, og hermed stemmer fuldstændig en Meddelelse af den franske Minister i Kjøbenhavn, Chevalier Dantzay i en Depeche til Kongen af Frankrig af 28de Juni 1573, „at Kongen af Danmark hidtil havde behandlet Greven af Bothwell godt, men at han for faa Dage siden havde ladet ham sætte i et meget slet og snevert Fængsel.“ Et neppe meget sandsynligt Sagn angiver paa Dragsholm eller det nuværende Adelersborg en Kjælder som Bothwells Fængsel og udpeger endogsaa i Muren der en Jernring, som den, hvortil han skulde have været lænket. Men Sligt vilde upaatvivlelig alene kunne have været tænkeligt, naar Bothwell i sin sidste Levetid virkelig havde været vanvittig — Noget man, som før berørt, ikke med historisk Grund eller Sikkerhed tør sige.

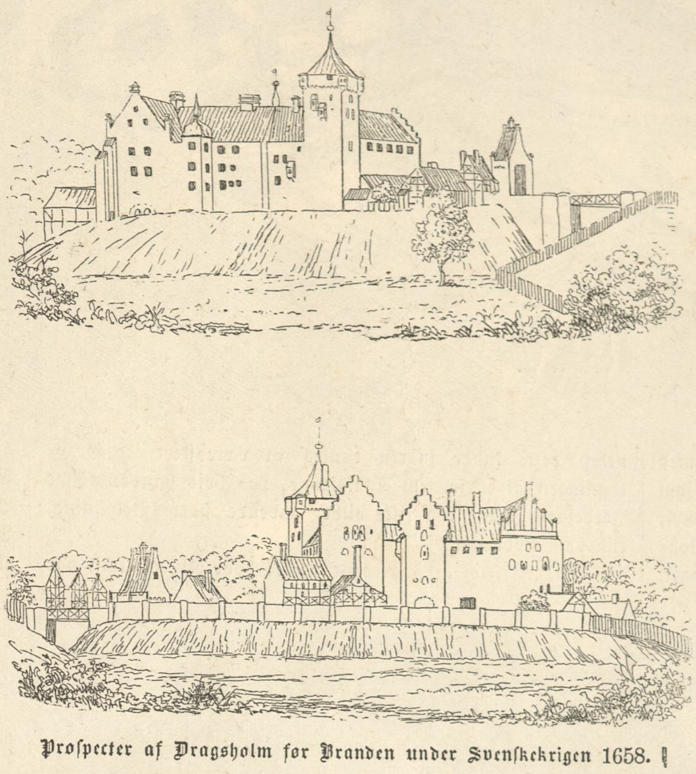

Prospecter af Dragsholm før Branden under Svenskekrigen 1658.

Hvis iøvrigt Kong Frederik II ved Bothwells Flytning til Dragsholm har havt til Hensigt at lade ham forsvinde fra Verdens Omtale, fra dens ofte trykkende Deeltagelse i hans Skjebne, synes Kongen fuldstændig at have naaet sit Maal. Efter Bothwells Ankomst til den gamle faste Borg, hvor flere andre mærkelige fornemme Statsfanger jevnlig holdtes under god Bevogtning, og hvor han navnlig kom under Tag med den samme forrige skotske Gesandt Capitain Clark, som havde forlangt hans Henrettelse i Danmark, men som nu, efter mange formeentlige Intriguer af Bothwells Parti og for forskjellige Forbrydelser i dansk Tjeneste hensad i livsvarigt Fængsel paa Dragsholm [1]), var Bothwells senere Liv for Datiden saa ubekjendt, at baade den franske Minister i Kjøbenhavn, Dantzay, og selv Dronning Maria Stuart ansaae ham for død flere Aar før hans Død virkelig indtraf. Maria Stuart synes nemlig at have troet ham død omtrent 1576 og Dantzay Aaret forud, 1575, medens Bothwell, efter paalidelige historiske Optegnelser her i Danmark, først døde paa Dragsholm den 14de April 1578, altsaa omtrent fem Aar efter sin Flytning fra Malmøhuus og noget over ti Aar efter sin Tilfangetagelse under Norges Kyst. Han oplevede ikke sin Hustrus, Dronning Maria Stuarts, sørgelige Endeligt paa Skafottet, og Døden forskaanede ham saaledes for den forøgede Sjælekval, som bittre Samvittighedsnag i den Anledning vistnok vilde have beredet ham i det eensomme Fængsel. At hans Død i politisk Henseende maa have været en Lindring for Kong Frederik II, som kun havde havt Fortrædeligheder af hans Ophold i Danmark, er høist sandsynligt.

Ligesaa sikkert, som det er, at Bothwell er død, ikke paa Malmøhuus, men paa Dragsholm, ligesaa sikkert er det, ifølge de historiske Kilders samstemmende Beretning, at han, hvad der jo ogsaa er ganske naturligt, blev begravet i det nærliggende Faareveile, hvor Dragsholms Sognekirke var. Resen siger i sin Frederik II's Krønike under Aaret 1578: „Samme Tjd døde ocsaa den Skotske Greffue Botuell udi sit langvarendis Fængsel paa Dragsholm, oc bleff begrafven udi Faareveile.“ I den førnævnte samtidige Almanak hedder det først: „Anno 1575 den 14 Aprilis døde Johannes Capelaen paa Drachsholmb och bleff begraffuen i Faareveile Kircke ved Dragsholmb“; samt derefter „Anno 1578 den 14 Aprilis døde denn Schottske Greffue paa Dragsholm, bleff och begraffuen i samme Kirke“ [1]). Men selv om der saaledes ikke forelaa et bestemt Vidnesbyrd om, at Bothwell blev begravet inde i og ikke udenfor Faareveile Kirke, vilde dette allerede kunne formodes deraf, at det paa den Tid kun var simplere Folk, der bleve begravede udenfor Kirkerne paa Kirkegaardene, medens de Fornemme altid bleve begravede inde i Kirkerne selv. Rigtignok var Bothwell ved sin Død kun en Statsfange, men han var, vel at mærke, ikke dømt efter danske Love for nogen Forbrydelse, og hans Ægtefælle Maria Stuart, en Dronning, var endnu i Live. Det var derfor fuldkommen i sin Orden, at der blev sørget for, at hans Lig blev bisat i Faareveile Kirke paa en til hans høie Rang og mærkelige Skjebne idetmindste nogenlunde svarende Maade.

Erindringen om en saa betydelig Person som den ulykkelige skotske Dronnings sidste Mand, kunde heller ikke ganske forsvinde hos Folket i den Egn, hvor han havde hensukket sine fem sidste Leveaar og hvor han havde fundet sit sidste Hvilested. Virkelig udpegede ogsaa Sagnet en i Faareveile Kirkes nordre Fløi henstaaende Ligkiste af en særegen, ældgammel Form som Bothwells Kiste. Ikke alene blev dette ved min første Nærværelse for en heel Deel Aar siden i Faareveile Kirke fortalt mig ved Kistens Fremviisning af en gammel Skolelærer, der atter havde hørt det af sin bedagede Forgænger som en tidligere almindelig bekjendt Fortælling; men den nuværende Besidder af Baroniet Adelersborg, Kammerherre Baron Zytphen-Adeler, har havt endnu bedre Leilighed til at forvisse sig om, at Sagnet kan forfølges et godt Stykke tilbage i Tiden, langt op i forrige Aarhundrede.

Da imidlertid i de seneste Aar Opmærksomheden for Bothwells Skjebne i Danmark begyndte at blive levende vakt, fornemmelig i Skotland og England, efterhaanden som Maria Stuarts Historie blev nøiere undersøgt og mere almindelig kjendt, og da Historieskriverne i Udlandet endnu altfor ofte holdt sig til den ældre urigtige Beretning, at Bothwell var død paa Malmøhuus, antog den herværende engelske Legationspræst The Rev. R. S. Ellis M. A., at det altid vilde have sin Interesse at lade aabne Bothwells formeentlige Grav i Faareveile Kirke, for om muligt der at erholde et yderligere Bidrag til Bestyrkelse af de danske historiske Beretninger om Bothwells Død paa Dragsholm og Begravelse i Faareveile Kirke.

Efterat Mr. Ellis ved et allerunderdanigst Andragende til Hs. Maj. Kongen havde, under Forudsætning af vedkommende Kirkeeiers Samtykke, erholdt allernaadigst Tilsagn om den til en Aabning af Bothwells Grav fornødne Hjelp fra Inspectionen over de antiquariske Mindesmærker, henvendte Inspectionen sig til Adelersborgs nuværende Besidder, Baron Zytphen-Adeler, som strax havde den særdeles imødekommende Velvillie at tilbyde, at ville lade det Gulv i Faareveile Kirkes nordre Fløi opbryde, under hvilket Bothwells foregivne Kiste for faa Aar siden var bleven skjult, for at denne derefter kunde blive aabnet og omhyggelig undersøgt.

Ifølge Indbydelse af Baronen, der havde truffet alle foreløbige Foranstaltninger, foregik den endelige Undersøgelse i Faareveile Kirke den 31te Mai 1858 i Overværelse af Mr. Ellis (som senere har udgivet en Beskrivelse deraf i Archæologia Britannica), af Anatomen Professor Ibsen, der med stor Redebonhed havde tilsagt Inspectionen sin Understøttelse, og af mig. I den nu atter aabnede Begravelse under Gulvet i Kirkens nordre Fløi forefandt vi en Deel Kister, blandt hvilke dog ved nærmere Undersøgelse ikkun to viste sig at være saa gamle, som fra Bothwells Tid. Da den ene af disse indeholdt Liget af en Kvinde, var der kun een tilbage, hvorom der kunde blive Spørgsmaal, men det var ogsaa netop den, som for flere Aar siden var bleven foreviist mig som indesluttende Bothwells Lig.

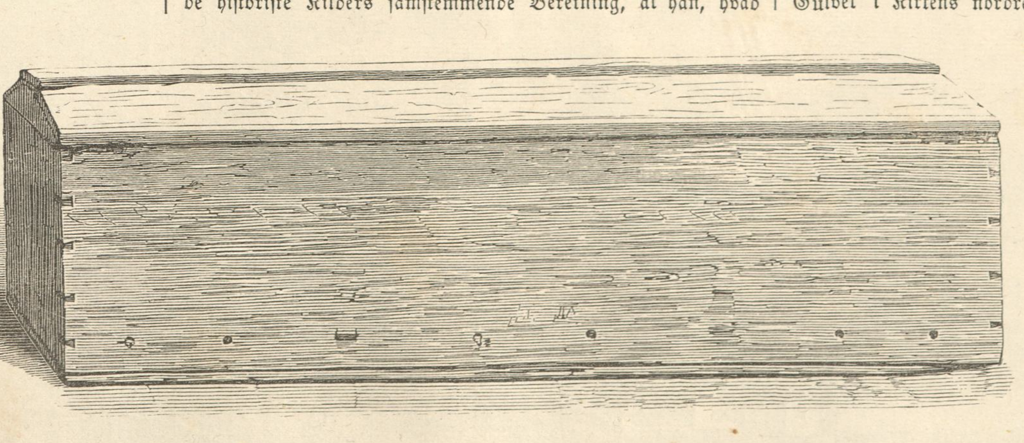

Denne Kiste, der, paa det tredeelte Laag nær, har megen Lighed med en gammel Linnedkiste eller Kuffert, er kjendelig forskjellig fra alle nyere Ligkister, hvorimod den i sin Form mere stemmer overeens med de i det sextende og første Halvdeel af det syttende Aarhundrede hyppig, især af fornemme Folk benyttede, Ligkister. (See Afbildningen). Den er 3 Alen $1\frac{1}{2}$ Tomme lang, 1 Alen $1\frac{1}{2}$ Tomme bred, 19 Tommer høi uden Laag, og $23\frac{1}{2}$ Tommer høi med Laag. Den har saaledes navnlig, i Modsætning til senere og i Lighed med ældre Ligkister, en uforholdsmæssig stor Høide

---

[1]) Trykt af Sir Henry Ellis tilligemed flere her benyttede Aktstykker i en Meddelelse fra den nuværende engelske Legationspræst i Kjøbenhavn The Rev. R. S. Ellis M. A. til Archæologia Britannica Vol. XXXVIII. „Latter Years of James Hepburn, Earl of Bothwell.“ Ogsaa særskilt aftrykt. London 1861. 14 Sider. 4to.

[2]) I Appendix XLI til „les Affaires du conte de Boduel l'an MDLXVIII“, printed for the Bannatyne Club at Edinbourg. 1829. 4to.

[3]) Haandskriftet findes i Karen Brahes Bibliothek i Odense. Kun Begyndelsen deraf er trykt i Magazin til den Danske Adels Historie. 1ste Bind.

[1]) Om Statsfangerne og især om Bothwell og hans Landsmand Capitain Clark paa Dragsholm see Prof. T. Beckers Meddelelse: „Adelersborg, forhen Dragsholm, Draxholm“ i Folkekalender for Danmark 1854. S. 41—57.

[1]) Magazin til den Danske Adels Historie. I. S. 115—116.

fra Bunden til Laaget. Men medens tilsvarende Ligkister fra det sextende og syttende Aarhundrede ellers sædvanlig ere af Eeg og prydede med stærke og smukke Jernbeslag, især Hanke, er denne kun af Fyrretræ og udstyret med en høist paafaldende Simpelhed, uden et eneste Jernbeslag, ja endog uden Hanke!

Ved Aftagelsen af Laaget saaes det snart, at Kisten indeholder Liget af en Mand og tilsyneladende en Mand af Stand. Det er indsvøbt i Ligklæder af fint Lærred, sjelden godt vedligeholdte, og pyntede med smaa Rosetter, udklippede af sort Papir. Hovedtøiet, som udvendig er af hvidt Lærred, er indvendig af grønlig Silketøi, ligesom ogsaa Manschetterne ere af Silke. Ikke et eneste Bogstav eller Mærke paa Ligtøiet eller Kisten er hidtil blevet opdaget.

Liget selv, hvis Hoved fandtes liggende under den ene Skulder, sikkert som Følge af en tidligere Aabning af Kisten, er mumieagtigt og mærkværdig bevaret med Hud og Haar. Da ogsaa andre gamle Lig i samme Begravelse tilligemed deres Ligklæder ere paa lignende Maade forbausende godt vedligeholdte, er det ikke usandsynligt, at den mumieagtige Indtørring er fremkaldt ved den tørre Sandbund, som danner Underlaget for Kirken.

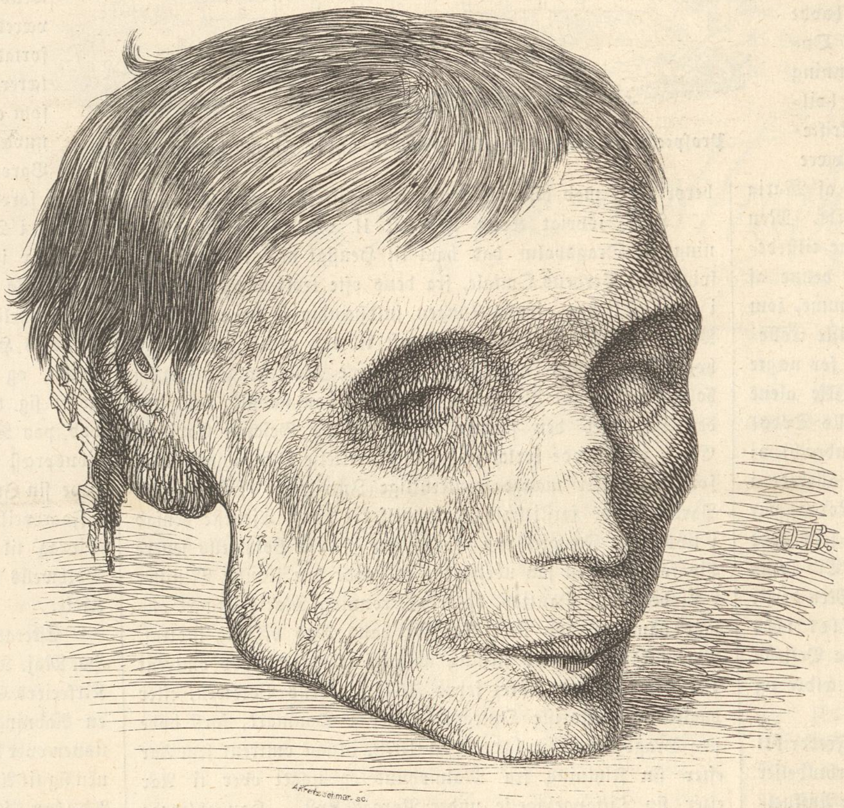

Iøvrigt tyder Liget bestemt hen paa en temmelig undersætsig, 65 til 67 Tommer høi, bredskuldret Mand, med smaa Hænder og Fødder, meget krum Næse, stærkt fremstaaende Kindbeen, lav og noget tilbagefaldende Pande, temmelig bredt Baghoved, samt endelig med rødligt, graat isprængt Haar. (See Afbildningen). Prof. Ibsen maatte i det Hele antage, at den Afdøde havde naaet en Alder af omtrent halvtredsindstyve Aar, ligesom han ogsaa yttrede, at Hovedet umiskjendelig havde et skotsk Præg.

Da ethvert Spor af oplysende Indskrifter eller Smykker mangler, er det følgelig endnu uafgjort for den strenge Kritik, om Sagnet har Ret i at udgive denne Kiste for Bothwells. En engelsk Reisende, som udtrykkelig fremhæver sin rolige, uhildede Betragtning af slige Forhold, har rigtignok senere, og uden at kjende Professor Ibsens Yttringer, ved Synet af Liget paastaaet med største Sikkerhed, at ingen upartisk Englænder vilde kunne see det uden strax at erklære det for at have været „en styg Skotte" (an ugly »Scotchman«) [1]. Men selv om man ikke gaaer slet saa vidt, er det dog hævet over enhver Tvivl, at den Afdødes Alder stemmer med Bothwells, og at der, saalænge idetmindste alle historiske Oplysninger om Bothwells Udseende mangle og saalænge det kun hedder, at han var en Mand med et hæsligt Udseende, aldeles Intet er til Hinder for, at Liget virkelig kan være Bothwells. Herfor turde endogsaa den Omstændighed yderligere tale, at der er anvendt en saa iøinefaldende Simpelhed ved Kistens Udstyring og en saa stor Sparsomhed med Silketøi ved Ligklæderne. Thi netop dette kunde snarest tænkes at være skeet ved Gravlægningen af en fornem Statsfange, paa hvis standsmæssige Jordefærd man dog ikke vilde anvende større Bekostning, end høist nødvendigt.

Da den Fløi af Faareveile Kirke, hvor Kisten hidtil har staaet, er bleven indrettet til et Gravcapel, har Baron Zytphen-Adeler ladet Kisten henflytte til en aaben Begravelse under Gulvet i Kirkens Skib, for at den der kunde være mere tilgængelig for Besøgende. Det skyldes ogsaa Baronens utrættelige Forekommenhed, at Kisten er bleven gjenaabnet og de hermed følgende Afbildninger tagne for denne Tidende (ved Hr. Otto Bache).

Faareveile Kirke ligger eensom paa en afsondret rundagtig Høide lige ude paa Lammefjordens Kyst. Den paafaldende Stilhed her afbrydes væsentlig kun af Stormen eller af Bølgernes Skvulpen og Søfuglenes Skrig. Medens Kirken saaledes paa den ene Side vender ud imod Fjorden, er den paa den anden ligesom dækket mod Vest og Nord af de anseelige Bakkestrøg, der i Nærheden danne det herlige, høittonende Punkt „Veirhøi". Kirken er, skjøndt oprindelig af høi Ælde, i Henseende til Bygningsstiil ikke særdeles mærkelig eller ualmindelig. Men hvad enten nu den i samme undersøgte Kiste maa erkjendes for Bothwells eller ikke, turde dog Kirkens eensomme, romantiske Beliggenhed nok siges at passe godt til det mærkelige Minde, som ligefuldt i hvert Tilfælde knytter sig til den: Mindet om, at det var her den ærgjærrige, rænkefulde, af stærke Lidenskaber omtumlede Bothwell, „Skotlands stolteste Greve", Orknøernes Hertug, ombyttede Fængslets Lidelser med Gravens Ro.

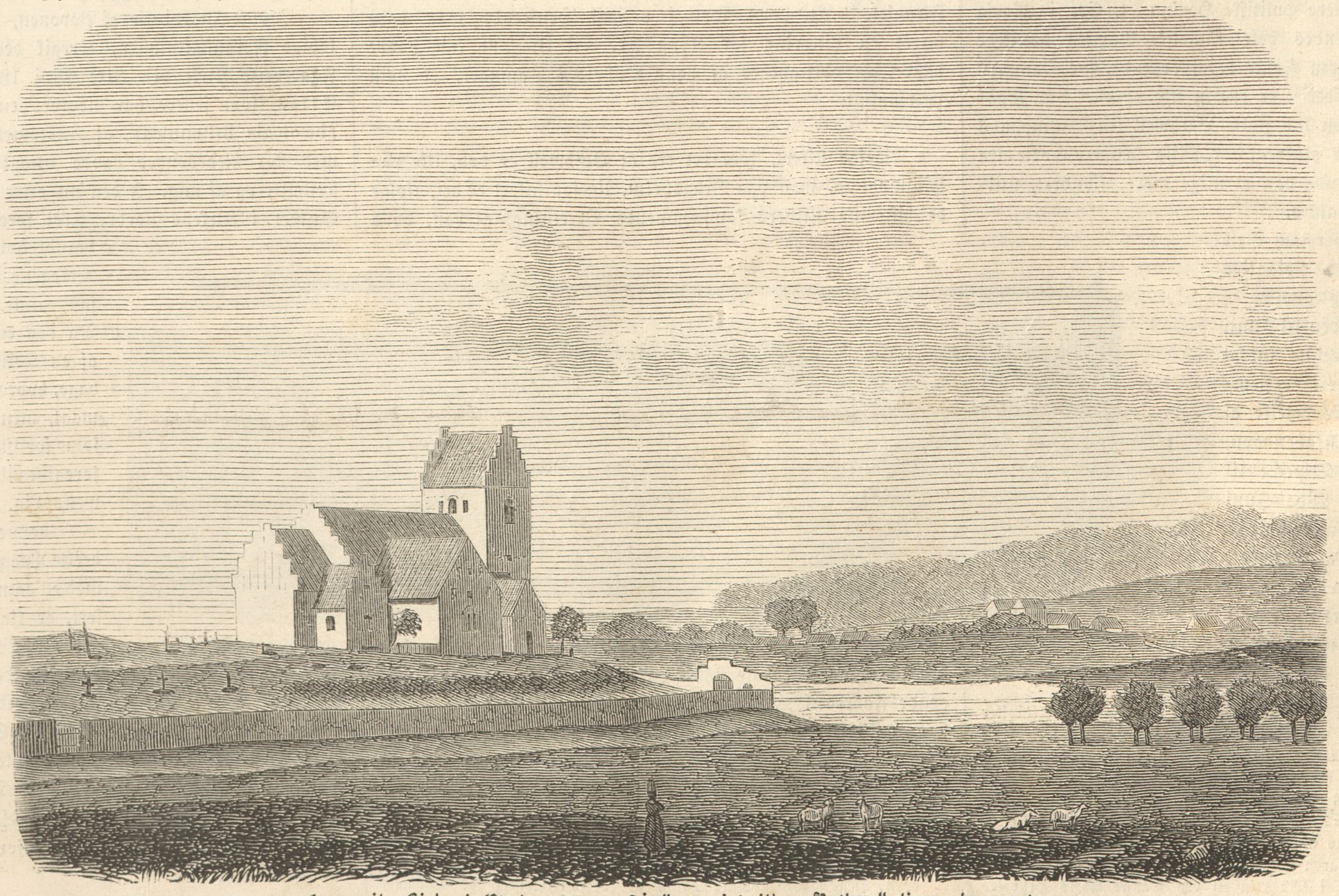

Faareveile Kirke i Odsherred paa Sjælland, i hvilken Bothwell ligger begravet.

[1] Horace Marryat: A residence in Jutland, the Danish isles and Copenhagen. London 1860. Vol. I. S. 418.

Edmond About.

Ligesom de Franskes nuværende Keiser er den første Opfinder af de politiske Brochurer, der enten sendes op som Prøveballoner for at erfare, fra hvilken Kant Vinden egentlig blæser, eller for at forberede den offentlige Mening paa nærforestaaende Begivenheder, saaledes er Edmond About uden al Tvivl en af de aandrigste af de Forfattere, som, det være sig nu med egennyttig eller uegennyttig Selvopoffrelse og Hengivenhed, have stillet deres Pen til den nuværende Magthavers Tjeneste. Bestraalet af Hofgunstens Solskin hæves derfor Edmond About til Skyerne af det nuværende Systems Tilhængere, medens han er Gjenstand for dets Modstanderes bittreste Angreb, og disse have ikke engang forsmaaet at lade Digteren undgjelde for Politikerens virkelige eller formeentlige Synder. Ved Opførelsen af hans sidste Skuespil: „Gaëtana" paa Odéontheatret gav denne Stemning sig Luft paa den mest utvetydige Maade. Studenterne udpeb det ikke paa Grund af dets Slethed, men af Hensyn til dets Forfatters politiske Anskuelser, og paa samme Tid som man i og udenfor Theatret tillod sig de mest nærgaaende Demonstrationer mod den ulykkelige About, havde han dog den Trøst, at Regjeringens officielle Organ, Moniteuren, forsikkrede sine Læsere om, at „Gaëtana" var et fortræffeligt Stykke, der, hver Gang det opførtes, gjorde stormende Lykke. Han maa derfor betragtes som en af Nutidens Mænd, og det tør altsaa antages, at nogle af de mest fremtrædende Træk af hans Liv ogsaa ville have Interesse for danske Læsere.

Edmond François Valentin About er født i Dieuze i

Meurthe Departementet d. 14de Februar 1828. Efterat han havde fuldendt sine Studeringer ved Lyceet „Carl den Store“ i Paris, reiste han i Aaret 1851 til Grækenland, hvor han med stor Iver lagde sig efter Archæologien. Da han kom tilbage til Paris i Aaret 1853, forlod han den akademiske Løbebane for udelukkende at hellige sig til den literaire Virksomhed. Hans første Arbeide: »La Grèce contemporaine«, vakte allerede megen Opmærksomhed; man beundrede Forfatterens Aandrighed og satiriske Vittighed, medens man dog beskyldte ham for Utaknemmelighed, paa Grund af den uskaansomme Maade, hvorpaa han behandlede Grækerne. Paa samme Tid begyndte han i »Revue des deux Mondes« at offentliggjøre en Roman: „Tolla“, der alt har oplevet syv Oplag. Ideen til denne Roman og flere af Enkelthederne havde About laant af en kun lidt bekjendt Bog: „Vittoria Savonelli“, der skildrede to bekjendte Personligheders Kjærlighedshistorie og som af denne Grund var bleven opkjøbt af de Paagjeldendes Familie. Uagtet About hverken havde skjult for sine Venner og Bekjendte eller for Udgiverne af »Revue des deux Mondes«, hvilken Kilde han havde benyttet, beskyldte dog en Deel af den franske Presse ham for Plagiat, men vor Forfatter forstod med stor Dygtighed at rense sig for den mod ham rettede, uretfærdige Beskyldning. I Aaret 1856 blev hans første Lystspil: „Guillery“ opført paa Théâtre français, men det vandt ikke Bifald og maatte derfor tages tilbage. Derimod gjorde hans Værk: „En Vandring gjennem Konstudstillingen“, samt adskillige i Moniteurens Feuilleton og i »Revue des deux Mondes« optagne Romaner og Fortællinger, stor Lykke, især fordi han er Mester i den i Frankrig altid saa yndede Konst, at fæste Paradoxens glimrende Kokarde paa Hverdagslivets Begivenheder. About forstaaer imidlertid mere end at lee og sige Paradoxer; han kjender sin Tidsalder tilfulde, og da han veed, at det ikke er let at faae Hjerterne til at banke, paakalder han kun altfor ofte de slette Lidenskaber, som herske med en uimodstaaelig Magt i Frankrigs Hovedstad. About, som saa mesterligt forstod at tilfredsstille sin Samtid, modtog ogsaa sin Løn. „En ny Voltaire er født“, hed det fra Mund til Mund. Men for at være Voltaire, er Ondskab alene ikke tilstrækkelig, man maa ogsaa have hans Geni. Voltaires Had gik som en sort Strøm gjennem Europa og tilstænkede Alt paa sin Vei. Det skaanede hverken Store eller Smaa, hverken Talentet eller Dumheden, det skaanede hverken Ulykken eller Døden; men Voltaires Had var som Slangens Bid, Abouts er som Hvespens Stik, Voltaires Navn vil bevares gjennem Aarhundrederne, About vil høste i Forglemmelse, hvad han har saaet i Skandale, thi Fremtiden lader sig ikke føre paa Vildspor af de af Kammeratskabet beredte Triumpher, som About fornemmelig skylder sin store Popularitet.

Edmond About.

Men om About som Digter neppe vil have nogen Fremtid, saa er det dog indlysende, at Napoleon III godt kunde bruge en saa vittig, smidig og kampdygtig Pen, og denne Keiserens Gunst har ogsaa øvet den mest afgjørende Indflydelse paa hans literaire Løbebane og stillet ham paa en Plads, hvor han stadig er Gjenstand for Døgnets Opmærksomhed. I Aaret 1858 reiste han til Rom og skrev der en Mængde skarpe Artikler om Stemningerne og Tilstandene i Kirkestaten, der til Publikums Forbauselse og til stor Forargelse for det ultramontane Parti optoges i Moniteuren. Paa Grund af den pavelige Regjerings Besværinger standsedes Offentliggjørelsen af disse Artikler, og Forfatteren maatte forlade Rom. About udviklede nu sine Anskuelser i et selvstændigt Skrift, som under Titel af »La Question Romaine« udkom i Brüssel. Denne til de alvorligste Kjendsgjerninger støttede Kritik af den romerske Præstevælde var ligesom en Forløber for den keiserlige Brochure: „Paven og Congressen“, der udkom i December 1859 og som bekjendt først fremstillede det pavelige Herredømme som uforeneligt med Civilisationens Interesser. Efterat Abouts Skrift var blevet læst af Alle, blev det beslaglagt af det franske Politi, men frigaves dog snart. I Løbet af 1860 udgav About to andre Brochurer, der ligeledes skulde gjøre Europa bekjendt med visse Napoleonske Ideer og forberede det paa deres Udførelse. Det ene af disse Flyveskrifter var „Den nye Forfatning“, som i en phantastisk Indklædning tilsyneladende persiflerede Annexionspolitiken, men i Virkeligheden gjorde Publikum fortroligt med politiske, navnlig mod Tyrkiet rettede Delingsplaner. Det andet Flyveskrift, hvis oprindelige Titel: „Napoleon den Tredie og Preussen“ maatte forandres til den mere beskedne: „Preussen i Aaret 1860“, kom for Dagens Lys, da Keiseren stod i Begreb med at reise til Baden-Baden, for der at have en Sammenkomst med Prinds Regenten af Preussen og de øvrige tydske Fyrster. Edmond About raadede i Frankrigs Navn Preussen i dette Flyveskrift til at overtage Piemonts Rolle og med Franskmændenes Bistand samt ved Hjelp af den almindelige Stemmeret at incorporere alle de tydske Stater med Undtagelse af Østerrig. Til dette Raad knyttedes en bitter Kritik over den preussiske Forfatning og Forvaltning. Men dette Skrift gjorde netop i Tydskland den modsatte Virkning af den

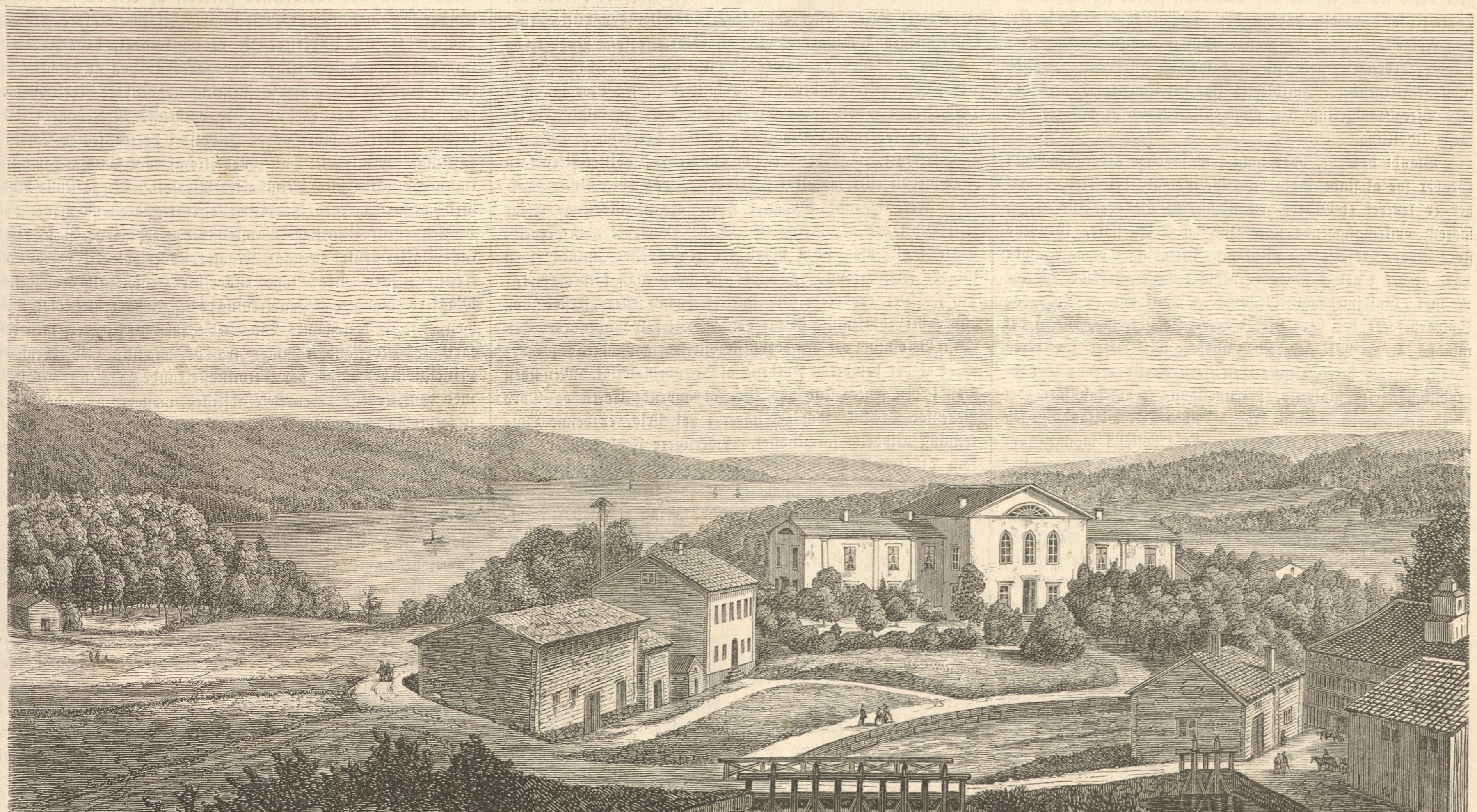

Guldsmedshytten ved Råsvalen i Nærheden af Arboga.

tilsigtede. Under Demokratiets Maske tjener About i disse Pamphleter den keiserlige Politik ved at give sin Satire Tøilen mod Personer og Forhold. Det mest Glimrende af hvad han i denne Retning har leveret, er hans Charakteristik af Cardinal Antonelli i „Det romerske Spørgsmaal."

Foruden de alt omtalte Arbeider af Edmond About, maae vi her indskrænke os til at nævne en Cyclus af fortrinlige Noveller: „Ægteskaberne i Paris", Romanerne „Bjergenes Konge" og „Mester Peters Krykker" samt en ny Række Konstkritiker: „Vore Konstnere paa Udstillingen i 1857." For Fuldstændighedens Skyld skulle vi endnu tilføie, at han tillige har været Medarbeider af „Figaro", hvor han under de pseudonyme Navne Valentin og Vicomte de Guerilly polemiserede paa den mest bidende og hensynsløse Maade mod sine Modstandere. — I disse Dage har About udgivet det under saa opsigtvækkende Omstændigheder udpebne Stykke: „Gaëtana", og i Fortalen erklærer han, at han er falden som et Offer for Orleanisterne og Republikanerne, der have forledet den dem tilhørende Ungdom til denne Demonstration. Keiseren har forbudt Stykkets gjentagne Opførelse, medens Autoriteterne synes at have været tilbøielige til endnu at vove et Forsøg.

Guldsmedshytten.

Allerede fra de ældste Tider har Sverig været bekjendt for sin store Rigdom paa fortrinlig Jernmalm, og med fuld Ret har vor berømte Historieskriver Geijer paastaaet, at i mange Egne har „Jernet brutit bygd," d. v. s. været Aarsag i, at Nybyggere have bosat sig, og ikke alene brudt og optaget Gruber, men tillige opdyrket Jorden deromkring. Imidlertid turde den Sandhed, at Søgningen efter Metaller i Jordens Skjød saa ofte har været den første Anledning til Landets Opdyrkning, i de alderældste Tider fornemmelig henføres til andre Metaller end Jernet, navnlig til Kobber- og Sølvmalmene, hvilke synes at have været eftersøgte, længe førend man begyndte at bearbeide Jernet. Thi overalt her i Landet finder man gamle ødelagte Gruber, som have „brudt paa" Sølv-, Bly- og Kobbermalme i en saa fjern Fortid, at ikke engang Sagn eller Tradition mere lever herom.

Tydskerne, som til alle Tider og i alle Lande have vidst at skaffe sig Indpas, hvor Noget var at fortjene, befindes ogsaa i Sverig tidligt at have bemægtiget sig dets Metaltilgange. De forstode fortræffeligt at skaffe sig kostbare Privilegier tildeelte af Regenterne, og vor Historie lærer, at de tilsidst ansaae sig som Landets Herrer. Naar de naaede til Herrevældet udviste de den samme Begjerlighed efter at undertrykke andre Nationaliteter, som vi endnu i vore Dage ere Vidner til, hvor de have Magten, og Folket tillagde dem derfor det spottende Øgenavn „Garper" (hovmodige Skrydere), hvilket Ord endnu er bevaret i adskillige Steders Navne, f. Ex. Garpenberg, Garphytten o. f. Men Sverig, som ligger længere borte fra Tydskland end Danmark, gjorde sig meget tidligere fri for den tydske Indflydelse, og hertil kom, at det senere, som Følge af dets store Konge Gustaf Adolfs Deeltagelse i Trediveaarskrigen, selv fik en betydelig Indflydelse paa de tydske Anliggender. Imidlertid skal det ikke negtes, at Sverigs Bjerghaandtering har tydske Bjergmænd at takke for sin første Udvikling.

Blandt de Egne, hvor man i umindelige Tider har brudt Gruber for at finde Sølv og Bly, indtager det Sted, hvoraf her er leveret et Billede, en udmærket Plads. Alle Tegn, saasom omkringliggende store Hobe af Steenaffald, Grubens store Dybde bevirket ved gjentagne Brændinger o. a. d., tyde paa, at her i gamle Dage er nedlagt meget Arbeide. Selve Navnet „Guldsmedshytten" synes at vidne om, at Guld- og Sølvarbeidere der have drevet deres Haandtering, eller i det mindste at de Metaller, som udgjøre Materialet for deres Konst, fandtes der. Denne i en fjern Fortid drevne Grubebrydning hørte imidlertid op, rimeligviis fordi Malmforraadet i den bearbeidede Aabning tog af, uden at man fandt nogen ny „Fyndighed", og den synes at have hvilet i mange Aarhundreder. Vel har Gruben i de senere Tider flere Gange været „indmutet" (d. v. s. man har af Staten ladet sig give Bevilling til at bearbeide den); men egentlig virksomme Foretagender, hvilke ved Grubeforsøg saa let kunne blive meget kostbare uden at give eller blot love noget tilsvarende Udbytte, ere ikke blevne gjorte. Det var forbeholdt den Mand, hvem Sverig i vor Tid har at takke for Opdagelsen og Aabningen af flere betydelige Forraad, saavel af Jern- som af Sølv- og Kobbermalme, E. Elzwik, ogsaa at bringe Guldsmedshyttens gamle Sølv- og Blymalmsterrain under et lønnende Arbeide. Efter at han i Aaret 1843 havde indmutet Guldsmedshyttens gamle Sølvgrube og Egnen deromkring, begyndte han strax at arbeide paa et nyt Sted nær ved den gamle Aabning med en saadan Kraft, at inden Aarets Ende vare over 1000 Centner Malm bragte frem for Dagens Lys. Som ved et Trylleslag reiste sig en Smeltehytte ved det nærved løbende Vanddrag, samt Boliger for Arbeidere og Forvaltning. Den samme Egn, som, paa Grund af en tidligere dreven Jerntilvirknings Aftagende, længe kun havde ført et sygeligt Liv, begyndte nu kjendeligt at opblomstre — i Sandhed en værdig indre Belønning for den Mands Møie, der har bidraget saa meget til det almindelige Bedste.

Siden dette nye Sølvværk, der nu eies af et „Actie-Bolag", saaledes blev grundet, har det uafbrudt været i Gang. Et for os liggende Regnskab over Tilvirkningens Beløb viser, at i de første 15 Aar af dets nye Tilværelse er der af Bjergets Skjød bleven fremdraget 18,329 lødige Mark Sølv, samt 59,032 Centner Bly, hvilken Tilvirkning kan antages i Værdi at have udgjort halvanden Million Rdlr. sv. Rigsmynt, der for største Delen er kommet Egnens Arbeidere og Skoveiere tilgode, og saaledes i denne Bygd har spredt en Velstand, som dens utilstrækkelige Jordbrug ikke formaaer at skjenke dens Befolkning. Ogsaa for hele Riget er Tilvirkningen vigtig. Thi, førend dette Værk blev optaget, indførtes i Aaret 1842 til Sverig 4500 Centner Bly; men siden 1845 har Guldsmedshyttens Blytilvirkning ikke alene været tilstrækkelig til det indenlandske Forbrug, men har endog kunnet afgive 1500 Centner af dette værdifulde Metal til Udlandet.

Efter denne Fremstilling af Guldsmedshyttens Udbytte i det Hele og dens Betydning for Almeenheden, vil en kort Beskrivelse af hvorledes Sølvets og Blyets Tilvirkning gaaer for sig, maaskee kunne have Interesse for Bladets Læsere.

De Malme, som levere de nævnte Metaller, hentes fra flere særskilte Gruber, som dog alle ligge i samme Retning eller, som det i Bjergmandssproget hedder, i samme „Gang". Dog er den af Hr. Elzwik først optagne Erica Grube den mest givende. Mange større og mindre Grubeforsøg ere desuden gjorte, men atter opgivne. Den nævnte største Grube er nu 450 Fod dyb; ved den store Mængde Steen, som aarlig bringes op af den, forøges Dybden hastigere end man kunde ønske, og, hvis ikke baade Stenen og det indtrængende Vand kunde skaffes op ved Anvendelse af den billige Vandkraft, vilde Grubebrydningen neppe kunne drives med Fordeel. Lykkeligviis er Sverig rigt paa store og mindre Vanddrag og ved Guldsmedshytten har Konsten forstaaet at benytte sig af de Kræfter, som en gavmild Natur har stillet til Menneskenes Raadighed. To store Vandhjul af 40 Fods Diameter, af hvilke det ene holder Gruben læns for Vand og det andet befordrer den løsbrudte Steen op, ere Dag og Nat i Bevægelse og understøtte vel omtrent 100 Arbeidere, som umiddelbart ere sysselsatte ved Grubebrydningen. Malmene bestaae af en meer eller mindre ved Indblanding af andre Steenarter ureen Blyglands eller Svovlbly. De fornemste Steenarter, som følge med, ere Chlorit, Hornsteen (hälleflinta) og magnetisk Jernmalm, hvilken sidste formodentlig var en god Veiviser ved den seneste Opdagelse. Man har gjort sig megen Umag med at rense den ældste Grube for nedstyrtede Steen (bergras) og Vand, og det har ogsaa lykkedes; men imod Forventning betalte dette Arbeide sig ikke, da Gruben befandtes at være kun lidet malmholdig og Arbeidet er atter blevet nedlagt.

Naar Malmen er befordret op paa Jordens Overflade, skilles den saa meget som muligt fra den „usyndige" (den ikke righoldige) Steen, eller »skrädes«, hvorefter den pukkes eller sønderhugges i mindre Stykker af Størrelse som Nødder, og opsættes saa med en passende Tilsætning („Beskikning") af Jernslagge (Ureenligheden efter smeltet Jern), Leer m. m. i „Schaktovne", hvis første Produkt bliver det saakaldte „Værkbly" eller sølvholdigt Bly. For at faae det kostbare Sølv ud af Værkblyet, maa dette paany omsmeltes, hvilket skeer i en Flammeovn eller saakaldet „Drivovn", paa hvis Bund Sølvet bliver liggende tilbage i Form af en lille Kage, naar først Blyet ved Oxydering til „Glete" er blevet „bortdrevet". Dette Sølv maa siden yderligere renses eller „finnes" i en mindre Flammeovn, og bliver da hvad man kalder „bjergfint". Det oxyderede Bly smeltes paany eller „ferskes", og bliver derved tjenligt til alt det, hvortil Bly anvendes. Den største Bekostning ved den ovenbeskrevne Fremgangsmaade foraarsages af det betydelige Forbrug af Brændematerial. Men siden man i den senere Tid har lært at anvende Cokes og Tørv istedenfor Trækul, som her staaer i høi Pris, er denne Omkostning betydelig formindsket. Yderligere Forbedringer, saasom at forhøie Malmenes Værdi ved Stampning og Vaskning efter lignende Methoder som ved de tydske Bjergværker, ligesom og ved reent Blyes Udkrystallisering af smeltet Værkbly kun at behøve at „drive" en ringe Deel Værkbly, ere paatænkte og ville efter al Sandsynlighed komme til at hæve dette Værk til en mere fremragende Plads blandt Sverigs Bjergværker end det for Øieblikket indtager.

Guldsmedshytten ligger i en af Sverigs skjønneste Bjergegne ved den nordlige Ende af en stor Indsø, Råsvalen, paa hvis blaae Flade og grøntklædte Strande Øiet hviler med Velbehag. For Reisende ligger dette Sted ikke langt fra den Jernbane, som forbinder Stæderne Nora og Arboga med hinanden, og en Tour op ad det skjønne Dalstrøg, som begynder ved den lille Stad Linde og strækker sig ovenfor Nya Kopperberg forbi Guldsmedshytten, vil for Touristen være ligesaa behagelig, som den ved sin Metalrigdom maa interessere den practiske Bjergmand.

R—bruk. E.

Ugens Politik.

Den 30te Januar 1862.

Paa Grund af Rigsraadets Sammenkomst har denne Uge været rig paa vigtige parlamentariske Begivenheder, som i høi Grad have bidraget til at opklare den politiske Situation, medens Regjeringen tillige har bebudet, at den snart vil fremkomme med yderligere Oplysninger, der ville indeholde et paalideligt og nødvendigt Materiale til Bedømmelsen af hele dens Virksomhed. Det kongl. Budskab beklager, at Haabet om at knytte det for Hertugdømmerne Holstens og Lauenborgs Vedkommende afbrudte Baand ikke er gaaet i Opfyldelse, men er strandet paa den holstenske Stænderforsamlings Modstand, støttet af Forbundet, og det tilføier, at en ny Ordning af disse Hertugdømmers Forfatningsforhold er Gjenstand for Underhandlinger, hvorom Underretning vil blive meddeelt Rigsraadet. Kongen udtaler det som sin Villie, at give Slesvig en friere Udvikling, naar Afgjørelsen af Tvisten med det tydske Forbund sikkrer dette Hertugdømme mod fremmed Indblanding, men vil ikke tillade, at disse Forviklinger længere standse de Forbedringer, som det almene Vel kræver, selv om Forslagenes Gjennemførelse fordrer en Medvirkning fra de ikke under Rigsraadets lovgivende Myndighed staaende Landsdeles Side, hvilket navnlig vil være Tilfældet med en Reform af Toldtariffen. De af Kongen i Kraft af Forfatningslovens § 54 tagne Beslutninger, ifølge hvilke ikke bevilligede Udgifter ere afholdte, ville blive Rigsraadet forelagte.

De i Budskabet udtalte Grundsætninger har Regjeringen søgt at hævde i en Mængde høist vigtige Lovforslag, hvis Antagelse vil tiene til at godtgjøre Forfatningens Livskraft uden Hensyn til den Stilling, som de til Forbundet hørende Hertugdømmer efter Underhandlingernes Tilendebringelse ville komme til at indtage. Vi skulle her ikke dvæle ved de af de forskjellige Ministerier forlangte Pengebevillinger, da de mest passende kunne bringes paa Bane, naar de komme under Forhandling; men vi kunne dog ikke undlade at omtale, at Marineministeren i et fortræffeligt Foredrag ærligt og uforbeholdent har sagt Nationen, hvad der udfordredes til at give vor Flaade en tidssvarende Reorganisation, og at takke ham, fordi han har havt Mod til at forlange de til Øiemedets Opnaaelse fornødne Pengemidler. Det vigtigste Lovforslag er dog sikkert det, som skal indføre Reformer i Kongerigets og Slesvigs fælles Forfatning overeensstemmende med de af Folkethinget i Aaret 1855 udtalte Ønsker. Det er ikke nogen fuldstændig Revision af Forfatningen, som tilsigtes, fordi Øieblikket dertil ifølge Regjeringens Formening ikke er gunstigt; men Forslaget gaaer ud paa, at den hidtil bestaaende Valgcensus skal nedsættes til det Halve, at Rigsraadet for Fremtiden selv skal kunne udnævne sin Præsident og ordne sin Forretningsgang, samt at dets Medlemmer faae Ret til selv at fremkomme med Forslag til nye Love og til at afæske Regjeringen Forklaringer.

Medens det Sprog, Ministeriet har ført i sine Underhandlinger med Preussen og Østerrig, upaatvivlelig er overeensstemmende med det overveiende Fleertal af den danske Nations Ønsker, og medens det derfor ogsaa vil kunne gjøre Regning paa en kraftig Understøttelse af Rigsraadet, have Forhandlingerne af det Lovforslag, der gaaer ud paa at nedsætte det til at tage en lovgyldig Beslutning nødvendige Medlemsantal fra 41 til 31 paa Grund af de holstenske Medlemmers Udelukkelse, allerede givet os et Indblik i de forskjellige Partiers Stilling. Ministeriet Hall synes ikke at have saa faa Sammenligningspunkter med Ministeriet Ricasoli. Begge skulle bryde med den nedarvede Tradition og betræde en ny Bane, paa hvilken overordentlige Vanskeligheder optaarne sig; begge kunne ikke vente at naae Maalet, overladte til deres egne Kræfter, men maae tage tilbørligt Hensyn til venskabelige Magters Raad og Paavirkning; begge have ikke blot Tilhængerne af den gamle Tingenes Orden til Fjender, men den farligste Modstand kommer fra de Mænd, med hvem de principielt ere enige, der idetmindste kunde gaae et godt Stykke med dem, førend deres Veie adskilles, men der nu, ledede af en utaalmodig Higen efter en hurtigere Bevægelse, af krænket Forfængelighed eller utilfredsstillet Ærgjerrighed søge at undergrave Ministeriet ikke til Gavn og Glæde for sig selv, men til Gunst for Reactionen, der staaer rede til at hæve Arven. Discussionerne i Anledning af det ovenomtalte Udkast godtgjøre dette; Intet synes at være naturligere, end, at naar Loven bestemmer, at Halvdelen af Medlemmerne skal være tilstede for at tage fuldgyldige Beslutninger, bør Tallet rette sig efter Forsamlingens Størrelse. Men desuagtet skulde dette Forslag være den første Stilling, i hvilken venstre Side agtede at optage Kampen mod Ministeriet. Under Paaskud af at hævde Minoritetens Rettigheder, kæmpede DHrr. Tscherning, J. A. Hansen og B. Christensen mod Forslaget, der forsvaredes af Conseilspræsidenten, Indenrigsministeren, Kirke- og Undervilsningsministeren, Broberg og H. Hage. Monrad fremhævede især med megen Styrke, at naar man vilde have en bestemt Modsætning til, hvad der fra Regjeringens Side foreslaaes, nemlig at udvikle Fællesforfatningen og Rigsraadet, vilde det være at sprænge dem i Luften, og han opfordrede B. Christensen, der havde sagt, at man burde gaae „en ganske anden Vei", til at erklære, hvad det var for en Vei, idet

han bemærkede, at det var en polsk Statsforfatning, naar man gav Minoriteten Magt til at standse Regjeringens Virksomhed, uden at man paalagde den nogen Forpligtelse til at gribe Regjeringens Tøiler. Herr B. Christensen fulgte ikke den til ham rettede Opfordring; han iagttog en høist ualmindelig, diplomatisk Forsigtighed; hverken han eller noget andet Medlem af Partiet udtalte sig nærmere om, hvad det var for en Vei, der skulde betrædes, og medens vi have berørt Sammenligningspunkterne mellem Ministerierne i Kjøbenhavn og Turin, vil man let kunne opdage, hvori Forskjellen imellem Oppositionen i Rigsraadet og Oppositionen i det italienske Parlament bestaaer. Venstre Side i Italien har et bestemt Program, hvor dumdristigt det end er; det vil bemægtige sig Rom trods det franske Occupationscorps, sprænge Fæstningsfiirkanten, erobre Venedig og jage Østerrigerne tilbage til Tyrol; men venstre Side i Rigsraadet har intet Program, den har ikke engang Mod og Mands Hjerte til at sige, at den vil Slesvigs Incorporation trods alle Stormagter; men derfor vil dens Opposition, hvis den iøvrigt fører til noget Resultat, kun gavne høire Side, der vil Heelstaten. Men Udsigterne dertil ere, idetmindste at dømme efter den foregaaede Afstemning, kun ringe; det lykkedes hverken at slaae Forslaget ihjel i et Udvalg eller at forhindre dets Overgang til anden Behandling, som besluttedes med 42 Stemmer mod 4, medens ni Medlemmer, blandt hvilke flere af Rigsraadets mest udviklede politiske Notabiliteter fandtes, saae sig i den ubehagelige Nødvendighed, at maatte undlade at stemme. Vi kalde det en ubehagelig Nødvendighed, fordi et Medlem af en lovgivende Forsamling ved ikke at stemme stiltiende erklærer, at den Forhandling, han har overværet, ikke har sat ham istand til at have nogen Mening med Hensyn til det foreliggende Tilfælde. Men det Værste ved Sagen er dog, at hvis de fire mod Forslaget stemmende Medlemmer af Mangel paa tilstrækkelig Oplysning eller af andre Grunde skulde paa et senere Stadium faae isinde at følge det af deres ni Colleger givne Exempel, har en saa ringe Minoritet det i sin Magt, at standse den tilsigtede Fællesforfatnings hele Udvikling.

Efterretningerne fra Udlandet ere kun af underordnet Vigtighed. Den franske Keisers Throntale, af hvilken man ventede vigtige Oplysninger med Hensyn til Italiens nærmeste Fremtid, glider let hen over de store politiske Spørgsmaal, ja omtaler endog kun Amerika for at erklære, at saalænge som de Neutrales Rettigheder respecteres, vil Frankrig indskrænke sig til længselsfulde Ønsker om, at Stridighederne snart maae være endte; den dvæler især ved Finantsernes Tilstand og søger at berolige Publikum, „der er sat i Uro ved at erfare, at den svævende Gjeld nu er stegen til 963 Millioner".

Uagtet Keiseren kun siger, at han har forbundet sig med England og Spanien mod den samvittighedsløse, mexicanske Regjering, beskæftige dog de herhen hørende Spørgsmaal i høi Grad hele den europæiske Presse. I den senere Tid er nemlig det Rygte, at Erkehertug Maximilian af Østerrig skulde udnævnes til Konge i Mexico, som Vederlag for Venedigs Afstaaelse, gjentagne Gange dukket op, og i dette Øieblik bringe de officieuse Aviser baade i Frankrig og England atter denne Sag paa Tapetet, idet de erklære, at Cabinetterne med Glæde ville see Erkehertugens Valg og at Østerrig vil staae sig godt ved at modtage et saadant Vederlag. De tydske Blade bekræfte, at Frankrig har tilbudt Erkehertugen Thronen, men de omtale slet ikke, at det italienske Spørgsmaal er sat i nogen Forbindelse med dette Tilbud.

I Washington bestræbe Congressens mest fanatiske Medlemmer sig for at berøve General Mac-Lellan Overcommandoen og forlange med Bestemthed, at deres Afgud, General Fremont, skal afløse ham. De have fordret af Krigsministeren, at han skal befale den Øverstcommanderende at indsende en Rapport, der kan oplyse om Grunden til Nederlaget ved Balls Bluff, hvilket Generalen af Hensyn til Tjenestens Tarv har negtet. Den unge Feltherres Uvirksomhed, hans conservative Tilbøieligheder og hans bestemt udtalte Villie, kun at føre Krig for at gjenoprette Unionen, men ikke for at ophæve Slaveriet ved Hjelp af Kanoner, alt dette er tilstrækkeligt til at vække de abolitionistiske Republikaneres Forbittrelse; men det er dog tvivlsomt, om de vinde Seier, da de baade have Præsidenten, Udenrigsministeren og Krigsministeren imod sig. Generalen er atter rask, en stor strategisk Bevægelse forberedes, og man venter vigtige Begivenheder paa Krigsskuepladsen.

M.

Til Udgiverne af „Illustreret Tidende".

De har i Nr. 121 af Deres ærede Tidende optaget en Levnetsbeskrivelse af mig, da deri anføres nogle Ting, som angaae Andre idetmindste ligesaa meget som mig og saaledes have en historisk Betydning for Andre, saa har jeg troet at skylde en Berigtigelse af disse Par Puncter.

Der anføres, at jeg skulde have været deelagtig i Dannelsen af Juli-Ministeriet 1851, October-Ministeriet s. Aar, Januar-Ministeriet 1852 og det Ørstedske Ministerium 1853. Jeg har ikke havt umiddelbart med Dannelsen af noget af disse Ministerier at gjøre. Om de fleste af disse Ministeriers Dannelse vidste jeg ikke Noget, førend de vare dannede. Om Breve fra mig eller Udtalelser kunne have været bragte paa Omtale eller ere tagne under Overveielse i de Kredse hvor Ministeriernes Dannelse afgjordes, er mig ikke bekjendt.

Der anføres endvidere, at jeg skal have kjendt til den kongelige Kundgjørelse af 28de Januar 1852 og Fællesforfatningen af 26de Juli 1854 førend de kom for Lyset; begge Dele ere urigtige; jeg kjendte ikke til nogen af disse Foranstaltninger, førend de bleve offentliggjorte. Hvad der maaskee har givet Anledning til at opfatte Sagen anderledes er, at jeg, da de foreløbige Aftaler havde fundet Sted, som førte til den saakaldte Notabelforsamling, og Udfaldet af disse Aftaler vare blevne bekjendte, offentlig fremsatte Anskuelser, som gik i Retningen af Kundgjørelsen, saaledes f. Ex. i et Møde, der holdtes 1851 i Ringe i Fyen, men vistnok ogsaa paa andre Steder. Da Opgaven forelaa saaledes, saa forekom det mig, at den ikke kunde gives nogen synderlig bedre Løsning, især efter at Underhandlinger vare indledede om Eenhed i Thronarvefølgen, overført paa en Green af det oldenborgske Huus (der havde jo i Ministeriet endog været Tale om en russisk Keiserprinds). Forfatningen af 26de Juli 1854 har man overført paa mig, antager jeg, fordi jeg, under Forhandlingerne i Rigsdagen om Grundlovens Indskrænkning, havde tilskyndet Regjeringen til at gjøre et saadant Skridt og gjennem Pressen havde fremsat forskjellige Bemærkninger om Fællesforfatningen.

Der er endnu et Punct, som jeg kunde ønske at berigtige, skjøndt det er uvæsentligt, nemlig Bidraget til Thomsens Buste, der er anført med 50 Rdl. Dette Beløb er meget høiere end mit Bidrag, det vilde ogsaa staae i et saare urimeligt Forhold til mine Indtægter; Bidraget er erlagt den 29de Januar 1861 med 12 Rdl., men da det er af en personlig Beskaffenhed og jeg ikke ønsker at komme ind paa de Ting, som kun angaae mig, har jeg kun anført det her til Vidnesbyrd om, at jeg ikke selv har givet Anledning til, at der struttes med denne Guldfjeder.

Kastelsveien Nr. 18, den 24de Januar 1862.

Ærbødigst

A. F. Tscherning.

Jeg takker „Illustreret Tidendes" Redaction ret meget, at den har ladet mig gjennemlæse Oberst Tschernings Skrivelse, hvilken han ligefrem maa ønske optaget i Deres ærede Blad. Og er det da min Mening, at, naar en fuldkommen troværdig historisk Person vil give en Meddelelse om en historisk Begivenhed, maa man naturligviis med Tak modtage hans Bidrag.

Jeg siger en „Meddelelse", thi jeg kan kun for en ringe Deel sige en „Berigtigelse". Obersten bruger rigtignok det sidste Udtryk, men han tænker naturligviis paa Folkemeningen, som han vil berigtige; jeg tænker nærmest paa den Pennetegning, jeg har givet, og som han kun har berigtiget i et eneste Punkt, hvilket han selv med Rette kalder „uvæsentligt."

Jeg har nemlig ikke sagt, at han **var** „deelagtig i Dannelsen" af de nævnte Ministerier, men kun, at „man vil paastaae", han var det; — jeg har ikke sagt, at han **gik** i Borgen for de to omhandlede Regjeringsskridt, men kun: „det er antaget", at han gjorde det. Obersten kan langt bedre end jeg vide, hvad han „umiddelbar" har gjort eller ikke gjort; jeg kan fuldt saa godt som han vide, hvad Almeenheden har antaget, at han har havt Deel i at gjøre; og kun om dette sidste har jeg udsagt noget. Her har jeg den fuldstændigste Ret ligeover for Obersten, men det træffer sig saa heldigt, at han ogsaa har Ret; og han maa, mener jeg, takke mig, at jeg ved min Udtalelse har sat ham istand til, ikke at berigtige denne Udtalelse, thi det lod han nok være med, men at berigtige Almeenhedens mindre heldige Opfattelse af hans Stilling til sex særdeles betydningsfulde Begivenheder i vort offentlige Liv.

Naar Obersten søger „Anledningen" til, at man har tillagt ham en Deelagtighed osv., som han maa frakjende sig, undrer det mig for „Kundgjørelsens" Vedkommende, at hans Hukommelse er gledet forbi de varme Privatmøder, som Rigsdagsmændene holdt inden Kundgjørelsens Udstedelse. Naar jeg i mit stille Sind har givet Almeenheden Ret i, hvad den antog, har idetmindste Oberstens Optræden i hine Møder altid staaet levende for min Hukommelse.

I eet Punkt har jeg angivet Noget urigtigt, uden til Angivelsen at føie Skyggen af et Spørgsmaalstegn. En af Oberstens Venner, ikke Obersten selv, fortalte mig nemlig i Januar Maaned ifjor, at Oberst Tscherning „var den Første, som tegnede sig for halvtredsindstyve Rdl." til Thomsens Buste. Jeg studsede vel ved Summens Størrelse, men den blev gjentaget med stort Eftertryk, og jeg tog nu Meddelelsen for gode Varer. Dette burde jeg maaskee neppe have gjort, men da min Feil gaaer ud paa at have beskyldt Obersten for at have givet 50 Rdl. istedenfor 12 — ikke det omvendte — turde det maaskee dog være temmelig klart, at Feilen ikke har sin Grund i Ondskab.

Jeg vilde imidlertid prise min Lykke, hvis denne Feil skulde være den eneste og værste, jeg har begaaet i den omhandlede Biographi; skjøndt Obersten ikke paaviser flere, tør jeg dog neppe troe paa saa vidunderligt et Held.

Frederiksberg den 27de Jan. 1862.

Deres ærbødigst forbundne

Frederik Barfod.

Musik.

— Om der end paa den musikalske Horizont er Udsigt til, at ikke faa Trækfugle ville lade sig høre i denne Vinter, vil dog vel den gamle Sætning, at „een Fugl i Haanden er bedre end ti paa Taget", gjentage sig her. Vi skulle derfor ikke undlade at opfordre det musikelskende Publikum i Kjøbenhavn til ikke at lade den Leilighed, der paa Torsdag aabnes det, gaae ubenyttet bort, idet Pianisten Anton Rée giver en Concert i Casino, i hvilken han foredrager Compositioner af Beethoven, Bennett, Mendelssohn, ledsagede af Orchester-Accompagnement, samt af Mozart for 2 Pianoforter. Den Elegance og Smagfuldhed, der altid har været denne Konstner egen, vil vist ogsaa bidrage til, at han til sin forestaaende Concert vil samle en stor Tilhørerkreds.

Statistik.

— Ny-Skotland har nu en Befolkning af 330,857 Mennesker, af hvilke 294,706 ere fødte i Landet selv.

— Berlin havde efter sidste Tælling en Befolkning af 530,269 Sjæle. I 1825 angaves dens Befolkning kun at være 192,646 Sjæle.

— Efter den nylig stedfundne Tælling har Rom en Folkemængde af 194,587 Sjæle. Den geistlige Stand er naturligviis stærkt fremtrædende; Rom har 40 Biskopper, 1385 Præster, 2474 Munke, 1657 Elever i de til Geistliges Opdragelse bestemte Skoler, 2032 Nonner og 2613 Elever i Klostre og Asyler for forældreløse Børn. — I Aaret 1824 havde Rom kun 138,510 Indbyggere, af hvilke 4824 hørte til Geistligheden.

— Efter den nylig udkomne Beretning om Folketællingen iaar i det britiske Rige have England og Wales en Befolkning af 20,061,725 Sjæle, forøget med 2,134,116 siden 1851; Skotland 3,061,117, forøget med 2,888,742; og de mindre Øer om England 143,779, ligeledes forøget med 653 i det nævnte Tidsrum. Irlands Folkemængde 5,764,543 Sjæle er derimod formindsket med 787,842, hvilket alene maa tilskrives Udvandringen, eftersom 1,230,986 Personer have forladt Øen i de sidstforløbne ti Aar. Det forenede Kongeriges hele Befolkning er 29,031,164 Sjæle, i hvilket Tal dog ikke er indbefattet den udenfor Landet anvendte Deel af Hæren, ei heller den Deel af Flaadens og Handelsmarinens Mandskab, som er tilsøes.

Technik.

— En fransk Ingenieur Bazin har opfundet et meget simpelt Redskab, bestemt til at tilveiebringe Forbindelse mellem de Reisende i Jernbanevognene og Føreren. Redskabet er dannet som en Tromle, aaben for Enderne; i dens Midte er anbragt en Axel, besat med sex Vinger, hvilken Axel staaer i Forbindelse med en Hammer, der, naar den bliver sat i Bevægelse, banker løs paa en Klokke. Under almindelige Forhold holdes hele Redskabet, som staaer ovenpaa Waggonen, i Hvile ved en Stopper, men kommer der noget Uheld paa i Vognen, kunne de Reisende, ved en Snor, som gaaer op til Stopperen, trække denne fra; Luften sætter da strax Vingerne i Bevægelse og disse meddele sig til Hammeren, som ved sin fortsatte Banken paa Klokken hidkalder Føreren. Ved Keiserens Afreise fra Compiègne i Decbr. f. A. undersøgte han Redskabet, som var opstillet der paa Banegaarden, paa det nøieste og erklærede Opfinderen, at det havde vundet hans Tilfredshed.

Blandinger.

— Tiderne forandre sig! I Aaret 1524 lod Hertug Georg af Sachsen fuldbyrde en Henrettelse paa Boghandler Hergott i Leipzig, fordi denne havde solgt en Bibel. Paa en anden Boghandler bleve Øinene udstukne. For Øieblikket gives der 5000 Selskaber til Uddelelse af Bibler blandt Christne og Hedninger. Efter „Kirchliche Anzeiger" er der 32 Millioner Bibler i 200 Sprog, medens der ved Aarhundredets Begyndelse kun fandtes 4 Millioner i 30 Sprog.

— I Øvelsesleiren ved Beverloo i Belgien fandt der for nogle Dage siden en Duel Sted mellem en russisk Officeer og den belgiske Capitain Dupré, fordi førstnævnte havde tilladt sig nogle nedsættende Yttringer om den belgiske Armee. Først skød Russeren og knuste ved Skuddet Capitain Duprés høire Haand; derpaa tog denne med Koldblodighed Pistolen i sin venstre Haand og skød Russeren en Kugle midt igjennem Hovedet, saa at han sank død omkuld.

— Det tydske illustrerede Blad „die Glocke" beretter i sit Nr. 158, at Løvetæmmeren Rundshagen i Hamborg fra Danmarks Konge har modtaget den danske Medaille „for Tapperhed", der, som bekjendt, ikke existerer.

— Clarissa-Nonnerne af San Lucia i Potenza have indgivet Ansøgning til Statholderen i Neapel, om Tilladelse til for Livstid at beboe Klosteret og beholde dets Eiendomme, hvilken Begjering de have støttet paa Grunde, der klinge lidt underligt i Munden paa hellige Personer, som have givet Afkald paa det Timelige for ene at henvende Tanken mod det Evige. Grundene ere følgende: „1) At de i den skrækkelige Tid, da Ferdinand af Bourbon øvede sine Grusomheder, have baaret Vidne mod ham; 2) At de omhyggeligt have bevaret de Documenter, som tilhørte „Samfundet til at fremme Italiens Eenhed"; 3) At de have bidraget til det Laan, som optoges i Garibaldis Navn, forinden han landede ved Marsala; 4) At de have givet 250 Ducater til at understøtte Opstanden i Calabrien; 5) At de vare de Første i Potenza, der heiste det italienske Flag; 6) At de have bidraget til en Pengeindsamling, for at skjenke Garibaldi en Æressabel; og endelig 7) At de tilhøre berømte italienske Familier, samt at adskillige af dem med Stolthed mindes, at deres Mænd bleve myrdede, medens de kæmpede for Friheden." Dette besynderlige Document er underskrevet af Klosterets Abbedisse og samtlige Nonner.

— Det er nu 153 Aar siden, at Englands Folk anlagde Sorg for en Prinds-Gemal, nemlig for Prinds Jørgen af Danmark, Frederik III's Søn, som var gift med Dronning Anna og døde den 28de October 1708. Alle hans og Dronningens 19 Børn døde før han, medens den nu afdøde Prinds-Gemal efterlader sig et talrigt og frodigt Afkom.

— Den amerikanske Linedandser Blondin, der, som bekjendt, i længere Tid har givet Forestillinger i London, har medbragt en Canadier, som han kalder sin Agent. I Begyndelsen havde Ingen noget Begreb om, hvad han brugte en Agent til, men senere viist det sig; Agenten maa nemlig ride paa Blondin, medens denne gjør sine farlige Luftkonster. Canadieren har en aldeles urokkelig Tillid til sin Hests Sikkerhed; da nylig nogle Tilskuere i hans Nærværelse afhandlede det Emne, hvad der vilde skee, hvis Blondin styrtede ned, faldt Agenten dem i Talen med det Udbrud: „Ja, men det kan han jo ikke!" — Blondin fik iøvrigt i Efteraaret en farlig Medbeiler idet en ung Dame begyndte at vandre over Themsen paa en Line; hun har allerede faaet Navnet: den kvindelige Blondin. Første Gang maatte hun opgive Forsøget, efterat være kommet et godt Stykke ud paa Touget; det opdagedes nemlig itide, at nogle Nidinger havde overskaaret Stramtougene, men senere fuldbragte hun sin Vandring uden mindste Uheld og for en saa stor Mængde Tilskuere, at Gaderne ved Floden vare aldeles ufremkommelige.

— Medens Provindsialregjeringen i 1859 styrede Æmilien, var Oberst Frappelli ivrigt sysselsat med hurtigst muligt at bringe en Nationalhær paa Benene; Folkene strømmede til, men han havde hverken Munderinger eller Vaaben til dem. I denne hans Nød modtog han et Tilbud fra en Leverandeur, som vilde skaffe begge Dele tilveie for en meget billig Pris; Obersten gik ind derpaa og der blev afsluttet en Overeenskomst desangaaende, som endnu opbevares i det kongelige Archiv. Denne Leverandeur var, efter et fransk Blads Beretning, ingen Anden end Hertugen af Modena selv, som underhandlede med Provindsialregjeringen ved et stort Handelshuus' Hjelp. Speculationen var ikke saa ilde udtænkt: thi enten blev Regjeringen ved Roret og maatte efterkomme sin Forpligtelse med Hensyn til Betalingen, eller ogsaa kom Hertugen til sin Ret igjen og kunde bruge Sagerne til sin egen Hær.

— En Sjettedeel af samtlige engelske Kulgrubers Production anvendes til at sætte mechaniske Kræfter i Bevægelse, hvilke æqvivalere 66 Millioner kraftige Mænds Arbeide i 30 Aarsalderen, eller med andre Ord, omtrent $\frac{1}{3}$ af samtlige Jordens 200 Millioner voxne mandlige Individer. Forøvrigt anslaaes hele Jordens Forbrug af Steenkul til 3000 Millioner Centner, der svarer til 7000 Mill. Centner Brændes Brændeværdi, eller saameget Brænde, som der kan voxe paa 35,000 Qvadratmile Land ($\frac{1}{5}$ af hele Europa).

— Det Huus ved Porto Ferrajo, som Napoleon I havde beboet under sit Ophold paa Øen Elba, blev for adskillige Aar siden af den forhenværende Konge af Westphalen solgt til den russiske Prinds Demidoff. Prindsen byggede der et Galleri, som han udstyrede med alle de Napoleon vedkommende Sager, han kunde opspore, samt lod Heltens Liv, fra Vuggen til Graven, fremstille i en Række Malerier, der blev ophængt paa Væggene. Denne betydelige Samling, med Huset og Grunden, har Prindsen nu afstaaet til Napoleon III for en Sum af en halv Million Rigsdaler.

— En af Nævningerne ved Seine-Assiceretten, Dacosta, opført paa Listen som levende af sine Midler, bad sig nylig fritaget for denne Bestilling, som han ikke kunde udføre, fordi han var Hovedsmand for Claquen ved Ambigu Comique. Generaladvocaten bemærkede dertil, at den Paagjeldende kun behøvede at være tilstede i Theatret om Aftenen, saa at han godt kunde røgte sit Hverv i Retten om Dagen, men Manden indvendte meget høitideligt, at han maatte overvære Prøverne om Dagen, for at angive, ved hvilke Steder i hvert Stykke hans Trop skulde falde ind, saa at han umuligt kunde møde i Retten. Da Loven fritager Enhver, der lever af sine Hænders Gjerning, for at gjøre Tjeneste som Nævning, og han, efter de meddeelte Oplysninger, med fuld Føie kunde henregnes til hin Afdeling af Samfundet, bevilligede Retten hans Begjering.

— I England skal der være den Plan i Gjærde, at opføre en „Oppositions-Bygning", bestemt til at optage Gjenstande, som ere blevne forkastede af Comiteen for den store Udstilling. Efter Sigende skal der allerede være sammenbragt en Sum af 50,000 Lstrl. i dette Øiemed.

— Afbenyttelsen af de chinesiske Bogsamlingers Skatte er forbunden med mange Vanskeligheder. Et af de værdifuldeste Bibliotheker der i Landet eies af en Familie i Ningpo, og bestaaer af 4094 Værker i 53,799 Bind. Bibliothekbygningen ligger i en pragtfuld Have, men hvert Lem af Familien har lagt sin særlige Laas for Døren, saa at hele Slægtens eenstemmige Samtykke er fornødent for at komme indenfor; erhverves dette træde alle Nøgleihændehaverne sammen, og aabne og lukke hver sin Laas med egne Hænder.

Gaade.

Der var engang en yndig Fugl,
Som daled fra det Høie;
Hos mig den søgte sig et Skjul,
Mit Sind den vilde bøie.
Ei sjelden Konstens Værker prange
Med Fuglen og med mig — som Fange.

Men bagvendt læst, jeg var en Ørn
Med Næb og Kløer hvasse;
Jeg gik i Lag med Kongebørn,
Men fjern fra Folkets Masse.
Mit Maal blev fyldt — min Magt er knækket,
Mit Hjerte brudt, min Vinge stækket.

Opløsning paa Charaden i Nr. 122.

Lampeglas.

Opløst af The Englishman of Wiborg, Tvillingerne fra Horsens, Mufti i Aalborg, Vulkan, Svava, ab + pb, Hjerteknuseren i Assens, Lotte paa Blaagaarden, En Ex. Brandsvend i Aalborg, Nr. 69, 5 unge Damer i Horsens, Rosalinde og den grimme Ælling.
Opløst som „Kjødelighed" af L. R. i Stubbekjbg.
Opløst paa Vers som „Vædderens Stjernebilled".
" " " " „Lampenet".

Veirforholdene paa Landbohøiskolen
fra den 24de til 30te Januar incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
24de . .	÷0,5	0,1	÷1,3		28"0,77	
25de . .	1,1	2,1	0,1		27"11,27	
26de . .	1,2	1,7	0,1		28"2,23	
27de . .	0,6	1,1	÷1,0		28"4,55	
28de . .	0,0	0,5	÷1,0		28"3,18	
29de . .	1,2	2,0	0,1		27"10,31	
30te . .	2,4	2,7	1,2		27"6,64	2,13

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	30 Januar	3	pCt.	Consols . . .	$92^{3}/_{4}$.
Paris	" —	3	"	Rentes . . .	71. 15.
Wien	28 —	5	"	Metalliques .	69.
Berlin	" —	$3^{1}/_{2}$	"	Staats-Sch.	90.
Kjøbenhavn	31 —	4	"	Kgl. Obligat.	$98^{1}/_{4}$.

Paa vort Forlag er udkommet:

Sange af „Den Stumme i Portici".

Nr. 1. Barcarole: »En nyfødt Sol«, 36 Sk.; Nr. 2. Barcarole: »Betragt fra disse Strande«, 24 Sk.; Nr. 3. Barcarole: »Stem i til en glad Barcarole«, 24 Sk.; Nr. 4. Cavatine: »Stød ei fra Din Barm«, 36 Sk.; Nr. 5 Cavatine: »Træthed betvang«, 36 Sk.; Nr. 6. Fiskerchor: »Til Arbeid op«, 36 Sk.; Nr. 7. Arie: »Jeg til ham jeg har kjær«, 60 Sk.; Nr. 8. Markedsscene: »Kom hid, kom hid!« 48 Sk.; Nr. 9. Arie: »Ha denne Jubelsang«, 48 Sk.; Nr. 10. Bøn: »Hellige Martyr«, 24 Sk.; Nr. 11. Duet: »Langt hellere døe«, 84 Sk.

C. C. Lose & Delbanco.

Skakopgave Nr. 65.

Hvid begynder og gjør mat i tre Træk.
(Indsendt af Angelus i Sørup.)
Sort.

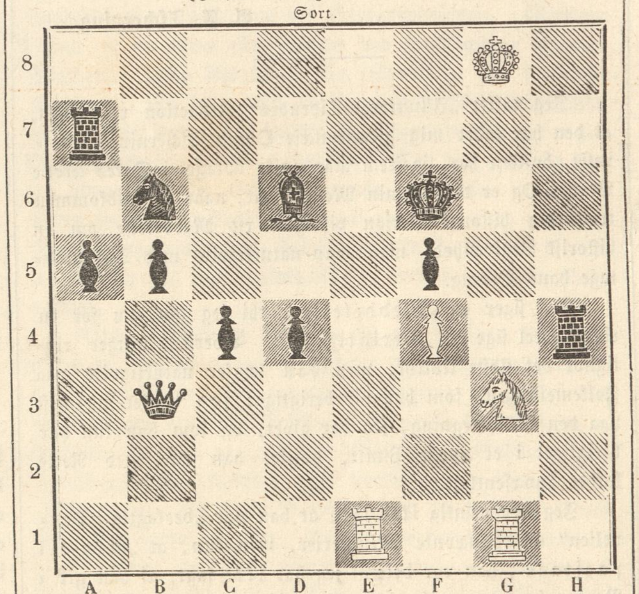

Hvid.

Opløsning paa Skakopgave Nr. 64:

1.

Hvid.	Sort.
1. B. 6—D. 5.	1. F. 7—F. 6.
2. C. 2—D. 4 (Skak).	2. B. 3—A. 4.
3. B. 2—B. 3 (Skak og mat.)	

2.

Hvid.	Sort.
1. C. 5—D. 4.	1. F. 7—F. 6.
2. E. 4—F. 5.	2. F. 6—E. 5 (Bonden tages.)
3. F. 5—E. 4.	3. E. 5—D. 4 (Dronningen tages).
4. E. 4—D. 3.	4. D. 4—C. 3 (Bonden tages.)
5. D. 3—E. 4.	5. C 3—B. 2 (Bonden tages; Skak og mat).

Opløst af 3 × 5 og Kastrup i Ringkjøbing, Viktor.

Institut for

medicinsk og orthopædisk Gymnastik.

Undertegnedes Institut, for medicinsk og orthopædisk Gymnastik for Damer og Pigebørn, under Herr Professor Drachmanns Overtilsyn, er paa Amagertorv Nr. 6, 2den Sal, hvor nærmere Underretning erholdes hver Dag fra Kl. 2 til 4. Vincentine Schoustrup.

Fra Norge er tilsendt Undertegnede:

Pigen fra Norge. Af A. Munch.

Historisk-romantisk Fortælling. Priis 1 Rd. 60 Sk.
G. E. C. Gad, Vimmelskaftet No. 32.

Døde.

Johannes v. Schroeder, der i 1848 var Major i den danske Hær, men sluttede sig til Oprørsregjeringen, af hvilken han forfremmedes til Oberstlieutenant, Forfatter til de bekjendte Topographier over Slesvig og Holsten, 69 Aar, † 8de Jan i Hamborg.

Sir Edward Durnford King, storbritanisk Admiral, † 20de Jan. i Devonshire.

Jernsenge.

Th. Marstrands Fabrik: Amerika paa Vesterbro

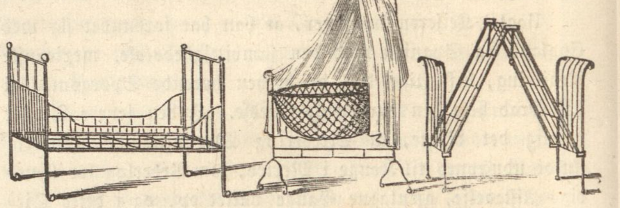

Udsalg: Hjørnet af Vimmelskaftet og Hyskenstrædet i Kjøbenhavn.

A. Petersens Sønner,

Kongens Nytorv 28,

anbefale deres Lager af engelske, belgiske & bøhmiske Glasvare, bestaaende af: Blomstervaser, decorerede i en ganske ny Smag, Flacons, Frugtopsatser, Osteklokker, Viin- & Vandkaraffer, complette Glasbesætninger til alle Priser, som og i Dusinviis. Endvidere er Etablissementet stedse forsynet med engelske, franske & tydske Porcellainer & Fajance samt Terracotta.

Illustreret Tidende.

Til Underretning for de ærede Abonnenter bekjendtgjøres herved, at der til Supplering ved Indbinding af 1ste og 2det Bind ikke længer kan sælges No. 4, 17, 27, 42, 47, 50, 60, 73, 83, 88, 89, 93, 96, 99, 102 og 103, da de ere aldeles udsolgte. Af de enkelte Qvartaler er Restoplaget saa lille, at de, der ønske at eie dette Værk fra dets Begyndelse, snarest muligt maae gjøre Anmeldelse herom. Hvad nærværende Aargang (3die Bind) angaaer, da kunne complette Exemplarer af 1ste Qvartal erholdes; men No. 108, 109 og 114 leveres ikke mere særskilt.

Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 124.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 9. Februar 1862. 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Jørgen Herman Vogt. — Ugens Politik. — Fra vor Parisercorrespondent. — Et af Carl van Manders vævede Tapeter. — Katastrophen i Hartley Kulgrube. — Christian IV's Sovekammer paa Rosenborg. — Skildringer og Eventyr fra Mexico (sluttet). — Meddelelser af blandet Indhold.

Jørgen Herman Vogt.

For et Par Uger siden indeholdt dette Blads Forside Billedet af en Mand, der, siden den sidste Ministerkrise i Norge i Slutningen af forrige Aar, er Sjælen i den norske Regjering og ved sin Statsmandsdygtighed skal klare den vanskelige Tilstand, der nær havde forstyrret det gode Forhold mellem de to forenede Broderfolk. Idag skal Blikket være vendt paa en anden norsk Statsraad, hvis daadrige Liv fornylig er afsluttet, og for hvem hin med den mest glimrende Veltalenhed i en Rigsretssag var traadt i Skranken. Ved en rastløs og nidkjær Virken i sex Kongers Tjeneste, i hvis Regjeringstid de største Omvæltninger i Europa have fundet Sted, havde den Afdøde Leilighed til at samle Erfaringer, hvis Resultater han ufortrødent har gjort frugtbringende for sit Fædreland. Vi skulle hovedsagelig gjenfortælle hans Levnet efter de Optegnelser, som han i 1853 havde meddeelt sin Biograph i „Illustreret Nyhedsblad“, og fortsætte disse til hans Dødsdag, der indtraf den 12te Januar, netop Dagen førend Studentersamfundet i Christiania holdt sin Fest til Fædrenes Minde, ved hvilken Høitid hans Navn altsaa endnu blev indristet paa det forløbne Aars Mindetavle.

Statsraad Jørgen Herman Vogt var født i Drammen den 21de Juli 1784. Faderen, Niels Nielsen Vogt, var dengang Kjøbmand i Drammen, men blev siden Sorenskriver i Bergens Stift. Moderen hed Abigail Monrad. Sin første videnskabelige Uddannelse modtog Vogt paa Kongsbergs latinske Skole, hvorfra han i Aaret 1800 dimitteredes til Kjøbenhavns Universitet. Aaret efter at han her havde underkastet sig examen artium, fik han (Decbr. 1801) kongelig Ansættelse som Copist i Finantscollegiets Secretariat; dog fortsatte han ved Siden heraf sine juridiske Studier, saa at han i Januar 1806 kunde tage Embedsexamen med Charakteren laudabilis saavel for den theoretiske som practiske Prøve. Samme Aar blev han Fuldmægtig i hint Collegium og tre Aar senere (1809) befordredes han til Sorenskriver i Nordfjord, istedetfor sin da ved Døden afgangne Fader. I 1812 blev han Assessor i Finants-Kasse-Directionen samt Archivar i Finantscollegiet og næste Aar tillige Auscultant i samme.

Efter Norges Adskillelse fra Danmark, ved hvilken Anledning han i Forening med Pram og Høiesteretsadvocat J. A. Hjelm stiftede den bekjendte „Normandsforening“ i Kjøbenhavn, der senere opløstes af Frederik VI, blev han constitueret Referent i det norske Statsraad og Expeditionssecretair i Finants-, Handels- og Told-Departementet. Som saadan blev han i 1819, efter Valg af Storthinget og Beskikkelse af Kongen, Medlem af Comiteen for Kongeriget Norges Lovgivning og conciperede „Udkast til Love 1. angaaende Formændene eller de eligerede Mænd i Kjøbstæderne, og 2. angaaende Formænd udenfor Kjøbstæderne“, hvorved Stødet gaves til den senere emanerede saa høist vigtige Formandskabslov.

I Aaret 1822 udnævntes han til Statssecretair og i 1825 til Statsraad. Som saadan var han fra 1825—26 Chef for Armeedepartementet, fra 1826—27 for Justits- og Politidepartementet og 1827—28 Medlem af Statsraadsafdelingen i Stockholm. Men som Medlem af den under 22de Nov. 1828 befalede kongl. Commission til at udarbeide en almindelig Criminallov m. m. for Norge, blev han nu fritaget for sine Statsraadsforretninger indtil Novbr. 1836, da han atter udtraadte af denne Commission og overtog Finants-, Handels- og Tolddepartementet. Det Lovværk, der blev Frugten af hin Commissions Arbeider — „det mest omfattende, der er istandbragt i Norge, siden det erholdt sin Selvstændighed“ — skylder ikke alene Vogt en væsentlig Deel af sin Tilblivelse, men kan endog i egentlig Forstand siges at være udarbeidet af ham.

I Aaret 1846, indtil hvilken Tid han forestod det sidstnævnte Departement, beordredes han til igjen at tage Plads i Statsraadsafdelingen i Stockholm. Herfra vendte han tilbage i 1847 og overtog atter Finants- og Tolddepartementet, hvilket han bestyrede indtil 1849, da han udnævntes til Chef for Kirke- og Underviisningsdepartementet. Fra 1850—51 styrede han Revisionsdepartementet, overtog endnu engang 1851—52 Posten i Stockholm og derpaa i Finantsdepartementet indtil Slutningen af Juni 1853, da han reiste til Sandefjords Bad. Fra 1857, da Vicekongen paa Grund af Kong Oscars Sygdom maatte forlade Christiania, beklædte Vogt Forsædet der, og i Foraaret 1858 blev Statholderskabet ham tilbudt, efterat han i 10 Aar havde været Statsraadets Ældste; men han afslog det paa Grund af sin høie Alder. I Slutningen af samme Aar maatte han søge Afsked, som han erholdt samtidigt med Statsminister Due, da Prindsregenten nu ønskede nye Kræfter i Ministeriet.

Som man af det Foregaaende seer, har Vogt under sit langvarige offentlige Liv ikke alene efterhaanden været Chef for alle Departementer, undtagen Marinens, hvortil der saaledes maatte fordres omfattende og forskjelligartet Indsigt i Statsstyrelsen, men han har ligeledes ved sine Lovarbeider lagt en ualmindelig Dygtighed for Dagen, hvilket Alt i For-

Statsraad Jørgen Herman Vogt.

ening med en exemplarisk Færd som Menneske maa sikkre ham en høi Rang blandt Norges fortjente og brave Mænd, en Rang, som selv de ikke ville negte ham, der forresten have fundet, at han, under de politiske Veirstrømninger, trods varslende Stemmer, med vel stor Uforfærdethed og Fasthed er gaaet lige imod den Vind, der for Øieblikket blæste. Men denne Fasthed havde ogsaa erhvervet ham en saadan Indflydelse i Ministeriet, at man endog har seet dette benævnet som det Vogt-Løvenskjoldske.

En Ministers Virksomhed er ofte umærkelig, saalænge han gjør sin Pligt, sørger for Folkets Tarv og i det Hele fyldestgjør dets Ønsker; men naar han indlader sig paa en eneste Handling, som ikke stemmer med Mængdens eller et enkelt Parties Ønsker og Hoved, eller endog blot skrider udenfor det Almindelige og Vedtagne, da fængsler han langt mere Opmærksomheden, end ved en langvarig fortjenstfuld Virken, og af en saadan enkelt Handling bestemmes hans Forhold til den almindelige Mening, idet han derved ligesom drages frem for Mængdens Betragtning. Dette gjelder flere af de norske Statsraader og tildeels ogsaa Vogt, forsaavidt Rigsretssagen mod ham angaaer. Denne Sag fængslede og spændte Gemytterne høiligen, ogsaa med Hensyn til Statsraadens Personlighed, uagtet den aabenbart ikke saa meget var anlagt for at faae ham straffet for nogen urigtig Handling, som for at faae Fortolkningen af en Grundlovsparagraph bragt paa det Rene. I dette Øiemed var det nemlig, at Odelsthinget i 1845 besluttede Rigsretssag mod Vogt, fordi han havde bevirket den kgl. Resolution af 8de Sept. 1842, hvorved negtedes Fuldbyrdelsen af 10de ordentlige Storthings Beslutning af 18de og 19de Mai s. A. angaaende Toldprocenter for Stavangers og Drammens Toldinspectorater, og fordi han havde bevirket den provisoriske Anordning af 4de Decbr. 1843 angaaende Indførselstold af Raajern og gammelt Jern. „Da han bevirkede disse Beslutninger, var det ham“, som han bemærkede for Rigsretten, „ingenlunde uvitterligt, at der var deelte Meninger med Hensyn til Besvarelsen af disse Spørgsmaal, især det første; men han ansaae sig forpligtet til at bygge de Raad, han maatte afgive, paa sin egen Mening, efter nemlig først paa det Omhyggeligste at have bestræbt sig for at udfinde, hvad der maatte være det Rette. Dette havde han gjort. Han var sig tilfulde bevidst, ikke letsindigen, men efter samvittighedsfuld Prøvelse, at have yttret sig, og da pligtmæssigen at have tilraadet, hvad han fandt stemmende med Retfærdighed, med Statsforfatningen og det almindelige Bedste.“ — At Statsraaden havde handlet saaledes, viste da ogsaa hans Defensor, Høiesteretsadvocat (nu Statsraad) Stang med ligesaa meget Talent som Grundighed og paastod ham frifunden for Odelsthingets Tiltale, medens Actors (Høiesteretsadvocat Lous') Paastand derimod gik ud paa Embedsfortabelse og Pengeansvar til Statskassen. Ved Rigsretsdommen, der afsagdes den 8de Novbr. 1845 — den sidste Rigsretssag, der til Dato er forefaldet i Norge — blev den Anklagede frifunden med Hensyn til den første Post, og hvad den i 2den Post anklagede Handling angik, burde han ligeledes „for Tiltale fri at være“, da denne Handling var „grundet i en efter Omstændighederne ikke tilregnelig Misforstaaelse af Grundloven.“ Forsaavidt der ved dette Tillæg tilsigtedes en Fortolkning af Grundlovens § 17, benegtede dog den norske Regjering i sin Indstilling angaaende Sagens Udfald Rigsrettens Competence til ved Grundlovsfortolkningen at gjøre Forandringer i den forfatningsmæssige Fordeling af den offentlige Myndighed imellem Statsmagterne, hvilken Betragtningsmaade af Sagen Kongen under 29de Novbr. ogsaa billigede. — Budskabet om den Anklagedes Frifindelse blev modtaget med levende Jubel af den talrige Mængde, der havde indfundet sig for at høre Dommen; Aviserne yttrede ogsaa deres Tilfredshed med denne Side af Sagen, og „Morgenbladet“ optog endog et Digt til den Frifundnes Ære. Endelig gave ogsaa endeel af Christiania Byes Borgere et Festmaaltid for Statsraaden, ved hvilket den fungerende Ordfører for Christiania Formandskab præsiderede. Alt dette var Meningsyttringer, der ere af Vigtighed, hvor man vil bestemme eller bedømme en fremragende Personligheds Forhold til den offentlige Mening og kan derfor ikke lades uberørt.

Paa sin Konges Tilfredshed havde Vogt modtaget gjentagne Beviser, saa at han ved sin Død var hædret med Nordstjerne-Ordenens og St. Olafs-Ordenens Storkors, samt med Borgerdaadsmedaillen og Seraphimer-Ordenens Ridderkors; ligeledes var han Skatmester ved den norske Orden og Ceremonimester ved de svenske Ordener. Fra Udlandet havde han modtaget St. Anna-Ordenens Ridderkors, men, mærkeligt nok, ingen dansk Orden.

Foruden de anførte Lovforslag har man fra Vogts Haand nogle andre mindre Skrifter, nemlig: Bemærkninger i Anledning af det norske Pengevæsen (1815), Underretning om Matrikelskylden som Maalestok for Skat af Jordeiendomme i Norge (1816), og Nogle Ord i Anledning af Hr. Sebbelows Forslag til strax at afhjelpe det norske Folks Nød, Frygt og Pengetrang osv. (1818). Desuden var han Medudgiver af „Juridisk Repertorium“ (1818—23). Endelig har han ogsaa nogen Andeel i Udgivelsen af den i Christiania udkomne Samling af Love, Anordninger, Kundgjørelser m. m. Et særdeles interessant Efterladenskab findes endnu i Manuscript, nemlig hans udførlige Optegnelser fra sit offentlige Liv. Dette Arbeide, hvormed Forfatteren allerede en rum Tid før sin Død var færdig, skal, efter Udsagn af en Mand, hvem han havde leveret Manuscriptet til Gjennemsyn, indeholde overmaade vigtige og interessante Bidrag til Norges politiske Historie siden dets Adskillelse fra Danmark; Værket vil vist snart udkomme i Trykken.

Vogt har været to Gange gift; første Gang 1810 med Ingeborg Marie Lorentzen, der døde 1821, og anden Gang med Hedevig Louise Froelik; i sit første Ægteskab havde han tre Sønner og tre Døttre, i sit andet to Døttre.

Den 20de Januar blev Statsraad Vogt jordfæstet med stor Høitidelighed og ledsaget af et overordentlig talrigt Ligfølge af alle Samfundsclasser. Hans sidste Sjælesørger, Pastor Domaas, talte i Hjemmet, Stiftsprovst Jensen i Kirken, hvorind Liget førtes af Departementets Embedsmænd; Statsraaderne Petersen og Manthey, Professorerne Hansteen og Schweigaard samt Borgemester Fougstad bare hans Ordener foran Kisten. Ved Graven forrettede Pastor Wexels Jordpaakastelsen og sagde den Afdøde Tak for Alt, hvad han havde virket, hvilket besvaredes af Provst Vogt, Statsraadens eneste endnulevende Broder, der navnlig henvendte sig til Borgerne i den By, indenfor hvilken den Afdøde havde levet i over 50 Aar.

Ligesom Vogts Fortjenester af en utallig Mængde offentlige Foranstaltninger, men fornemmelig af Norges Finantsvæsen, der skylder ham, at der i dets Bestyrelse blev indført stor Orden og let Overskuelighed, ville sikkre ham et varigt Minde i hans Fædreland, saaledes vil han ved sin uplettede Vandel og ved den Værdighed og Ro, der var Udtrykket for hans faste Villie, urokkelige Charakteer og mandige Alvor, efterlade sig et i høieste Grad hæderligt Eftermæle.

Ugens Politik.

Den 6te Febuar 1862.

Den anden Behandling af det af Regjeringen forelagte Lovudkast til en Forandring af § 37 i Forfatningslov for det danske Monarchies Fællesanliggender, til hvilket Tscherning havde knyttet det af ham bebudede Ændringsforslag, der gik ud paa kun at forandre Loven om Forretningsordenen for Rigsraadet, er bleven fulgt med den største Interesse af hele Nationen og har ydet væsentlige Bidrag til at klare hele den politiske Stilling, om det end paa den anden Side maa indrømmes, at Rigsraadets Samlingstid maa blive meget lang, hvis det vil behandle alle de øvrige Lovforslag, som Regjeringen har forelagt, med den samme Vidtløftighed. Man tør imidlertid dog vente, at Sagerne for Fremtiden ville blive behandlede, uden at man tager andre Hensyn, end deres Beskaffenhed, efter at Rigsraadets fornemste Medlemmer have havt saa rig Anledning til at udvikle deres politiske Anskuelser. At Oppositionen mod Lovforslaget er bleven reist af andre Hensyn, det have dets Modstandere paa ethvert af Sagens Stadier høit og lydeligt erklæret, uagtet disse Hensyn vare af høist forskjellig Natur. Tscherning gjorde Modstand paa Grund af den Fiction, at Medlemmerne fra Holsten endnu stedse kunde indtage deres Plads i Rigsraadet, uagtet Conseilspræsidenten oplyste ham om, at en slig Opfattelse baade er opgivet fra Forbundets og fra den holstenske Stænderforsamlings Side. Heltzen gjorde Modstand, fordi han nærede Frygt for, at de venskabelige Magter skulde af Forfatningsforandringen tage Anledning til at trække sig tilbage, medens han dog antydede, at han maaskee alligevel vilde stemme derfor; David vilde gjøre Modstand, saalænge Kongen ikke med klare og tydelige Ord har udtalt, at nu er Forfatningen afskaffet for Holstens og Lauenborgs Vedkommende, og han gjorde ved denne Leilighed en høist paafaldende Forskjel mellem Kongens og Regjeringens Udtalelser; Balthazar Christensen motiverede endelig sin Modstand ved Hjelp af nogle Spørgsmaal, som Ingen gjorde sig den Uleilighed at besvare. For Lovforslaget talte, foruden Conseilspræsidenten, H. Hage, Krieger, Broberg og Ministeren for Kirke- og Underviisningsvæsenet, som i en med sædvanlig Skarpsindighed udkastet Skildring af den politiske Stilling fremstillede Spørgsmaalet i den rette Belysning. Monrad fremhævede, at naar man skal forhandle om politiske Gjenstande, maa man gaae ud fra det, der bestaaer og er anerkjendt. Man vilde have indskrænket sig til at suspendere Forfatningen for Holstens og Lauenborgs Vedkommende, men da man ikke derved kunde afvende Forbundsexecutionen, nødtes man til at give den kongelige Resolution den Form, den fik ved Patentet af 6te November 1858; Rigsraadet staaer altsaa paa to Kjendsgjerninger: at Fællesforfatningen er hævet for Holsten og Lauenborg, og at det er blevet anerkjendt, at Medlemmerne fra disse Landsdele, der tidligere havde Sæde i Rigsraadet, ikke mere have Plads her. Vor politiske Stilling, tilføiede han, er ikke sidet indviklet; som Grundlag for en anerkjendt Tilstand have vi Kundgjørelsen af 28de Januar 1852, men ligeoverfor Kundgjørelsen have vi Forbundsbeslutninger, der ere i Strid med det, der er opstillet som Formaal i Kundgjørelsen. Det er den anden Factor, den anden store Kraft, der indvirker paa den politiske Stilling, og endelig er der en tredie, som vel tør nævnes, og det er Rigets Selvstændighed og Uafhængighed, Omsorgen for, at det Forhold, hvori tvende Landsdele staae til det tydske Forbund, ikke skal udøve nogen bestemmende og afgjørende Indflydelse paa de andre Landsdele. Hvormeget han end anerkjendte Betydningen af Kundgjørelsen af 28de Januar 1852, saa stod det dog aldeles klart for ham, at naar dens Gjennemførelse paa Grund af Forbundsbeslutninger medførte en Svækkelse eller Tilintetgjørelse af de øvrige Landsdeles Selvstændighed og Uafhængighed, saa berettiges vi af den europæiske sunde Menneskeforstand til at afvige fra den. I Overeensstemmelse hermed gjaldt det om at skride roligt fremad, opfatte Forholdene, som de ere, og lade det staae i Guds Haand, om Udviklingen maa gaae frem i den ene eller anden Retning — da det ikke staaer i nogen Enkelts Magt at afgjøre det. Betænker man, at Underhandlingerne med Tydskland endnu ere svævende, maa man indrømme, at ingen Minister tydeligere kunde betegne den Vei, der skal følges, medens det tillige vilde falde vanskeligt, at give et mere anskueligt Billede af den hele Tilstand. Men den, der under hele denne Discussion dog sikkert har indlagt sig den største Ære, er upaatvivlelig Treschow, der ikke kan antage, at Nogen vil lægge Hindringer iveien for Opretholdelsen af den constitutionelle Forbindelse mellem Kongeriget og Slesvig og modsætte sig den fortsatte Virksomhed af Rigsraadet, hvoraf han selv er Medlem. De Ord, hvormed denne sande Fædrelandsven slutter sin Tale, ere saa smukke, at vi ikke kunne negte os den Fornøielse at gjengive dem. „Hvad jeg ret indtrængende ønsker at drage til Minde,“ siger han, „og lægge Raadets Medlemmer paa Hjerte, er, at Enighed og kun Enighed formaaer at føre os til det Maal, vi attraae, nemlig vort kjære Fædrelands Selvstændighed og Uafhængighed. Men saa klart, som det staaer for mig, at Maalet paa denne Maade vil kunne naaes, saa vist er det ogsaa, at dertil fordres, at vi opgive personlige og particulaire Hensyn og ikke eensidig hengive os til forud fattede Meninger. Vi kunne da være forvissede om, at vi, ledede af sand og varm Fædrelandskjærlighed, ville blive istand til at bevare og til vore Efterkommere at overlevere vort kjære gamle Danmark frit og uafhængigt.“ Udfaldet af Discussionen var, at Tscherninqs Ændringsforslag forkastedes med 45 Stemmer mod 3, og at Loven gik over til tredie Behandling med 45 Stemmer mod 2 (Kranold og Holstein-Holsteinborg). Fraværende vare David, Ussing og Bluhme. —

De diplomatiske Actstykker, som Thouvenel har meddeelt den lovgivende Forsamling, indeholde høist værdifulde Oplysninger om den politiske Tilstand; men Opmærksomheden fæster sig dog især paa to Punkter: Italien og Mexico. Den franske Udenrigsministers mærkelige Depeche af 11te Januar, Lavalettes Svar og Cardinal Antonellis Erklæring ere vel skikkede til at tilfredsstille vor Videbegjerlighed, og det af Thouvenel den 11te Januar tagne Initiativ er et vigtigt Skridt, der synes at betegne et nyt Afsnit af det romerske Spørgsmaal. Denne Depeche godtgjør, at Frankrig hverken vil betragte Pavens Stilling ligeoverfor Italien eller sin egen militaire Occupation af Rom som vedvarende Kjendsgjerninger. Uagtet Frankrig tager tilbørligt Hensyn til den hellige Faders Betænkeligheder, naar det gjelder om en Fortolkning af hans Pligter og politiske Rettigheder, gjør det dog Krav paa, at han skal slutte en Overeenskomst med Italiens nye Regjering, eller antyder idetmindste tilstrækkeligt, at dets militaire Beskyttelse i Rom snart alene vil kunne kjøbes for denne Pris. Cardinal Antonellis Erklæringer afskære ethvert Forsøg paa at underhandle og synes at være skikkede til at gjengive Frankrig hele dets Handlefrihed. Men hvor urokkelige den pavelige Udenrigsministers Anskuelser end monne være, saa viser det sig dog nu, at da Baron Ricasoli underrettede sine utaalmodige Tilhørere i Turin om, at det romerske Spørgsmaal modnedes, vidste han, at Thouvenel havde faaet Befaling til at skrive sit i en mild Form affattede Ultimatum, som paa en afgjørende Maade stiller Keiseren paa Italienernes Side. Det er muligt, at Napoleon den Tredie alt for længe siden kunde have foretaget dette Skridt; det er muligt, at det ikke vilde have fremkaldt nogen stærk Opposition, hvis General Goyon og hans Soldater havde faaet Befaling til at drage bort fra de aandelige Ørefigens Territorium; men Keiseren har dog sikkert først villet overbevise sig om, at han havde den franske Nation paa sin Side i denne vigtige Sag, og derfor foranstaltede han Styrkeprøven forrige Aar mellem det ultramontane Parti og Italiens Venner. De sidste Valg have godtgjort, at Præsternes Indflydelse ikke var saa betydelig, som man havde antaget, naar de søgte at bekæmpe Regjeringen, og paa denne Maade lader Keiserens Tøven sig maaskee forklare, medens Planen til at gjøre Paven til den katholske Kirkes Overhoved uden verdslig Magt nu synes nærmere sin Fuldbyrdelse end nogensinde. Rigtignok har man i Løbet af det sidste Par Dage udspredt det Rygte, at Grev Walewski i det franske Senats femte Afdeling i Keiserens Navn skal have erklæret, at det ikke var Hans Majestæts Hensigt at forlade Rom eller at lade Paven

selv forsvare sin verdslige Magt, men Moniteuren benegter baade, at Grev Walewski har talt i Keiserens Navn, og at denne Minister skulde have udtalt sig, saaledes som man har paastaaet, en Berigtigelse, der næsten synes at være unødvendig, siden de ham i Munden lagte Yttringer staae i den mest skærende Modsætning til det franske Cabinets egen Depeche.

Begivenhederne i Mexico ere endnu stedse meget dunkle, og det modsiges baade fra tydsk og engelsk Side, at Erkehertug Maximilians Valg er saa afgjort, som de franske Regjeringsblade have paastaaet. Det synes ogsaa, som om Spanien vel er enigt med sine Allierede om Midlerne, men derimod ikke om Maalet, idetmindste røber dets Iilfærdighed, at det nok kunde være tilbøieligt til at følge sine egne Planer. Forholdene ville dog upaatvivlelig snart udvikle sig saaledes, at man bedre kan gjennemskue dem, og imidlertid kan det ikke være uden Interesse at see, hvorledes Nødvendigheden af at optræde med en væbnet Styrke i den mexicanske Havbugt stedse mere og mere har gjort sig gjeldende. Borgerkrigen har alt raset i fyrretyve Aar i Mexico, men i den seneste Tid har den med stedse forøget Styrke bragt denne ulykkelige Republik i en fuldkommen anarchisk Tilstand. Værst gik det dog, da den mærkelige Dictator, Santa Anna, efter først at have ladet sig vælge til Præsident paa Livstid, faldt under en Opstand, ledet af en gammel Indianer, General Alvarez, som drog ind i Mexico i Spidsen for sine Horder og som med alvorlig Mine modtog det diplomatiske Corps, der, vant til at see mange mærkelige Ting i Mexico, dog aldrig havde været Vidne til et sligt Optrin. I denne Opstand kom det radicale Parti til Roret, og da den gamle Alvarez snart blev kjed af Politik, drog han bort med sine Indianere til sit eget Rige, Guerrero, og nu blev Ignacio Commonfort Præsident og Juarez Vicepræsident. Mod denne Magt gjorde General Zuloago Opstand i Armeens Navn i Aaret 1857, Præsidenten faldt, men Juarez flygtede, samlede nogle Tilhængere, indesluttede sig i Vera-Cruz, og siden den Tid har Borgerkrigen uafladelig raset. Zuloago blev afløst af General Miramon, og denne General blev i 1860 slaaet af Juarez, som atter kom i Besiddelse af Mexico, hvor han dog blev ligesom beleiret af Miramonts Skarer, uden at være istand til at danne nogen kraftig Regjering. Under denne Tingenes Tilstand er det naturligt, at det især gik ud over de i Mexico bosatte Europæere; Juarez og Miramont kappedes om at plyndre dem; man skaanede ikke engang deres Liv, og Spanierne vare især udsatte for slige Forfølgelser, uden at man tog det ringeste Hensyn til Diplomaternes Forestillinger, saa at en væbnet Intervention omsider blev nødvendig. Hvilken Politik man vil følge, hvilke Grændser denne af Frankrig, England og Spanien i Forening foretagne Expedition skal have, om man vil indskrænke sig til at besætte de mexicanske Havne, eller om man vil forvandle denne amerikanske Republik til et constitutionelt Kongerige under en østerrigsk Erkehertug, om Mexico og Herzegowina skulle være en Erstatning for Venedig, disse Spørgsmaal vil sikkert den nærmeste Fremtid besvare.

M.

Fra vor Parisercorrespondent.

Paris den 30te Januar 1862.

I.

Det synes, som jeg ikke skal kunne komme bort fra Edmond About, men der har, siden jeg skrev om ham, været en saadan Kvalm, at jeg ikke vel kan forbigaae den i Taushed; sidenefter kan About for mig gjøre hvad ham lyster, jeg lover ikke at befatte mig med ham oftere.

For omtrent et Aar siden hed det, at Théâtre français havde antaget et Drama i fem Acter: „Gaëtana". Gud veed hvilken Skræk, der sidenefter er kommen over Directionen, thi det blev intet videre med „Gaëtana", Manuskriptet lod til at skulle gulne i Archivet, hvilket ikke var Abouts Fordeel, og han brugte Hænder og Tænder, indtil han fik sig Stykket udleveret: „Gaa og lad Dig hænge andetsteds!" var udentvivl den Velsignelse, der sendtes efter det, medens man fornøiet gned sine Hænder. Odéon er nu engang Tilflugtssted for det miskjendte Geni og det aabnede villigt sine Døre for Gaëtana, men Odéon, som ligger i Studenterkvarteret, har et Publikum, der hverken er fordærvet paa Smag eller Charakteer af den megen dramatiske Fusel, her vanker, og det har taget sig den Frihed at udpibe „Gaëtana", saaledes som intet Stykke er bleven udpebet i Frankrig, siden det store Slag stod mellem Romantikere og Classikere og Victor Hugos „Hernani" forjoges af Scenen. Men „Hernani" faldt som Adelsmand, rammet forfra, Gaëtana er rammet bagfra, paastaaer Forfatterens Horde af Venner. Det er det romerske Spørgsmaal, der gaaer igjen, hedder det, Parterret var fuldt af forklædte Præster, de Unge vare Seminarister og i Logerne var pibende Biskopper. Enhver, der følger med franske Blade, har læst disse Paastande, men det er beviist og atter beviist, at det er Studenterne, der have beredet About dette Waterloo, Studenterne, hvem han ved sin Alder, sin Dristighed og sit eventyrlige Sind synes at tilhøre, hvem han selv høitravende har kaldt: »Ceux qui viennent«, en anden Gang: »La France de l'avenir« og hvis Fane han paastaaer aldrig at have forladt.

Jo mere man dissequerer „Gaëtana", der nu er udkommet med en rosende Fortale af Forfatteren, jo mere vis bliver man paa, at Stykket ikke er fældet ved nogensomhelst Kabale, men at det fik sig en ærlig Kugle i Panden den fjerde Aften, da Publikum ikke vilde taale, at det blev spillet tilende.

At det er skaaret lige ud af en Novelle af Charles Bernard, er den mindste Forbrydelse, thi her tager Enhver sit Stof, hvor han finder det, men at det er uforbederlig slet og smagløst, beviser, at Forfatteren mangler Tact og Maadehold for Scenen, kort, det dramatiske Instinct. About er født Fortæller, Pamphletist og Polemiker, han taler selv ypperligt, men han forstaaer aabenbart ikke at lade Comedianter tale, hans Lyrik klæder ham ikke, den slaaer saaledes over i det Comiske, at man undertiden troer, det er en Parodi man seer, thi Alt er outreret: Følelser og Situationer. Et uskyldigt Lam paa sexten Aar formæles med en Blaaskæg paa 60, som paa selve Bryllupsdagen tvinges til at forlade sin Brud og reise til Amerika, men skjøndt han er jaloux som ti Othelloer, befaler han hende at aabne Paladsets Sale for Neapels Folk og give Fester under hans Fraværelse, hvilket Gaëtana, „som aldrig har havt nogen Moder", og er opdraget som Caspar Hauser, ogsaa udfører til Fuldkommenhed. Og saa kommer naturligviis den forbudne Kjærlighed og saa Banditter, Sentimentalitet og Lazzis, og saaledes hyler Melodramaet afsted gjennem fem Acter, ligesom en Tyr med lange røde Flagrebaand hyler paa Arenaen. Stakkels Tyr i fem Acter! Hvormeget Du har hylet, har Du dog ikke opnaaet at blive hørt!

Jeg vil forsøge at fortælle fjerde Aftens Historie: Kl. 8 vare alle Pladser besatte. Der tales høit, man piber saa smaat for at prøve Redskaberne. Jules Janin siger i sin Anmeldelse, at han kom med det oprigtige Ønske, at finde et godt Stykke, men den febrilske Atmosphære i Huset vilde ikke hue ham, og da Tæppet langsomt gik op, sagde han til sig selv: „La pièce est perdue.« Enhver enkelt Skuespiller hilses med Jubel, men ved de første Ord, han taler, pibes, Protesten gjelder altsaa Forfatteren, hvis Stykke man ikke vil høre. Saaledes slæber første Act sig hen, trods Larmen er der dog endnu Ørelyd. I Mellemacten tales der høit og lidenskabeligt i alle Gange, i Foyéren gesticuleres og disputeres. Tæppet gaaer op igjen. Samme Tactik, som i første Act, men nu begynder man at blive vred. Budstikken gaaer imellem Studenterne indenfor og Studenterne udenfor, Piberne udenfor Murene ere blot et forfærdeligt Echo af Piberne indenfor Murene. I tredie Act er Scenen ikke til at beskrive: alle menneskelige Lyd høres, alle Dyreskrig efterlignes, tilsidst istemmes i et uhyre Chor en gammel bekjendt Vise, som travesteres saaledes: »Pas d'About! Pas d'About!« Det magnetiske Fluidum, der udgaaer fra Parterret, udbreder sig til det hele Huus. Skuespillerne gjøre mere end deres Pligt, man seer paa Læbernes Bevægelse og paa Minerne, at de tale, men hvilken Menneskerøst kunde vel trænge igjennem dette: »Pas d'About!« Claqueurernes Salve og leiede Enthousiasme formaae intet i dette Delirium. I fjerde Act tilkaldes Politiet. Forfatterens Venner udpege de ivrigste Pibere, som slæbes ud, men de tomme Pladser protestere høiere end de fulde, og Alt, hvad der før var ligegyldigt og neutralt, bliver rasende, da Politiet skrider ind, thi denne Art Tyranni er aldrig blevet taalt i fransk Land. Nu viser Regisseuren sig paa Scenen. Man hører ikke hvad han siger, men man veed hvad han vil: han spørger, om det er Publikums Ønske, at Forestillingen skal standses. Hatte og viftende Lommetørklæder svare fra Gulv til Loft et energisk Ja. Tæppet gaaer ned. Skuespillerne fremkaldes og nu synges med Accompagnement af Kaskjetter, som jublende kastes i Luften:

»Gaëtana est morte
Mironton, tonton, mirontaine!
Gaëtana est morte
Elle est morte et enterrée!«

Saa decreteres en Pibeconcert udenfor About, der boer i den anden Ende af Paris. Man gaaer gjennem Gaderne i en uhyre Bande, »Gaëtana est morte«! brøler man, og er dette tilende, begyndes forfra, men efterhaanden, som man nærmer sig Forfatterens Bolig, bliver man stille, man vil protestere med Alvor og Værdighed. Fra nu af er det et Gravtog, af og til høres en sagte Latter, men strax raabes: „Stille i Rækkerne!" I Gaderne forbauses man over dette lange tause Tog, man tager Hatten af, men speider forgjeves efter Ligbaaren. Nu er man udenfor Abouts Bolig og »Gaëtana est morte!« synges med tragisk Virtuositet. Dødsstilhed i Huset. Saa pibes og skraales og saa tager man Veien til de Theatre, hvor man har spillet Abouts Stykker. Udenfor hvert gjøres Holdt og synges: »Pas d'About! Pas d'About!« Mellem hver Station er det igjen det samme tause Nattetog. Udenfor »Constitutionnels« Bureau istemmes det formidable Dommedags-Chor, Borgerne fare op af deres Søvn og stikke Hovederne ud ad Vinduet. Man troer, det maa være Orpheonister, men finder, at Sangen er noget monoton og mindre melodisk, end man havde ventet. Nu skilles Toget og Hver gaaer til Sit.

About har en Medarbeider: Najac, men det er ikke Najac, som er insulteret: „Jeg alene og det er nok", er Abouts Devise og her staaer han utvivlsomt alene.

Hvorledes han bærer dette Nederlag? Han ligner ikke Strudsen, der bilder sig ind at undgaae Faren ved at stikke Hovedet i et Hul, tvertimod, jo galere det gaaer, jo mere kjephøi maa man være; onde Tunger sige, at han var perplex i 48 Timer, men selv benegter han det — havde han ikke allerede omgjort Europas Kort, vilde han upaatvivlelig gjøre det nu og han er ganske extra oplagt til at give Keisere og Konger Raad, ikke at tale om den stakkels Pio nono. Det Pengetab, han har lidt ved „Gaëtana", kan han bære, thi han strøer Værker paa sin Vei, som Tommeliden Smaasteen og han er ikke skærpet paa Æren, men siger om Guldet, som Vespasian: „Det lugter ikke". Saadanne Folk forstaae altid at gjøre sig nyttige og han har nu engang det for Franskmænd dyrebare Privilegium at gjøre Larm; jager man ham ud ad den ene Dør, kommer han med Pauker og Trompeter ind ad den anden og hvergang han kommer forreven ud af en Kamp, har han fordobblede Kræfter til den næste. „Mit Liv er en Kamp", siger han i en af sine Avisartikler, „enten paa Hjulet eller under Hjulet". Om han vil bjerge sin Popularitet ud af dette Nederlag, kan Ingen sige; endnu behandles han som Konge, men den tarpæiske Klippe er tæt ved Capitol og en Dag omstyrtede Franskmændene 300 Statuer, som Folkekjærligheden havde reist for den samme Mand.

About har protesteret i »Constitutionnel«. At han roser sig selv, undrer Ingen, thi det er man vant til af Forfattere; de vide, at Andre dadle dem tilstrækkeligt; men at han ikke har kastet det gamle Menneske paa Baalet, seer man af hver Linie. At han taler om sin gamle Moder, finder man latterligt, men det er et Factum, at den gamle Kone stod bleg og skjælvende i Sønnens Stue under Demonstrationen. Han har selv engang givet plagede Mennesker det Huusraad, at sluge en Tudse hver Morgen paa fastende Hjerte, for i Løbet af Dagen ikke mere at finde Noget degoutant. Nu kan han jo forsøge det med Tudsen.

Politipræfecten har indleveret skriftlig Rapport til Keiseren om Urolighederne i Odéon, hvori der fremhæves, at About selv endnu samme Nat befriede sine unge Fjender fra Fængslet. At Studenterne mindre have protesteret mod About end mod det Samfund, hvis Værk han er, som har forgudet ham og vendt ham Ryggen paa Nødens Dag, er et godt Tidens Tegn. »Ceux qui viennent« lade til at have rødt Blod i Aarene og at gaae ud fra, at Livet ikke saa ganske egentligt skal være en Maskerade.

Et af Carl van Manders vævede Tapeter.

Det vilde unegtelig være glædeligt, om Indenrigsministeriet, trods Enkeltes ringe Sympathi for „Curiositeter og Snurrepiberier", kunde faae bevilliget en tilstrækkelig Sum til vore Konstskattes og Fortidsmindesmærkers Afbildning, for at vore Efterkommere, idetmindste paa denne Maade, kunde være sikkre paa at bevare Mindet om dem. Af Rosenborgs Indre existerer saagodtsom Intet i Tegning og vi troe derfor at finde Medhold hos vore danske Abonnenter, selv med den Risico muligviis at støde en eller anden overdreven ivrig Scandinav, naar vi efterhaanden, saalænge Regjeringen ikke selv tager sig af Sagen, og forsaavidt det stemmer med Bladets Tarv, gjengive det Vigtigste og det i historisk Henseende Værdifuldeste af Slottets Indre.

Hvis der forefandtes slige Tegninger af det tilintetgjorte Frederiksborgs Konstskatte, vilde Ulykken maaskee have været mindre følelig, end den nu er. Paa enkelte Malerier af Bedestolen, Rosen og Riddersalen nær, existerer der saaledes kun en eller anden Haandtegning, som en Konstner tilfældigviis for sin egen Fornøielse har gjort; vi glæde os, naar det staaer i vor Magt af og til at kunne fremdrage disse Enkeltheder af Forglemmelsens Mørke.

Hvem har vel i sin Tid kunnet læse Dr. Burman Beckers interessante Artikel om Familien van Mander i Hertz's „Ugentlige Blade" for 1859, uden at fryde sig over de herlige Værker, som Frederiksborg havde alene fra denne Familie, saavel den Række historiske Portraiter fra den Yngres Haand, som de ikke mindre historiske Tapeter, hvorved Faderen saa værdigt bragte sit Navn til Efterverdenen.

Paa Skanderborg udfærdigede Kong Christian IV. i Octbr. 1616 den foreløbige Contract med van Mander, hvorefter denne skulde have fri Reise og Underhold samt een Krone om Dagen for at besøge den Valplads, der skulde afgive Stof til Tegningerne, og i Flensborg fornyedes d. 9de Dec. s. A. Contracten, hvorefter der gjordes Bestilling paa atten Tapeter med Motiver fra den nys tilendebragte Calmarkrig og fire med Genrestykker, af hvilke sidste tvende med spillende og drikkende Personer, samt tvende med en vagthavende Soldat

og Kongens Valgsprog: »Regnum firmat pietas«, sidstnævnte bare tillige Fabrikantens Navn: »Karel van der Mander fecit 1620.« Det er et af disse Tapeter med spillende Soldater, der i sin Tid har været anbragt under Musikanterstolen, som Maleren F. C. Lund har opbevaret i sin Mappe, hvilket vi ere saa heldige idag at kunne gjengive, idet vi, med Hensyn til Tapeternes nærmere Historie henvise til denne Tidendes Nr. 14, der indeholdt en Afbildning af et af dem, der forestillede Calmars Indtagelse.

Katastrophen ved Hartley Kulgrube.

De nærmere Omstændigheder ved den ulykkelige Katastrophe, der nylig fandt Sted ved Hartley Kulgrube, ere allerede noksom bekjendte; det er derfor heller ikke vor Hensigt her at gaae ind paa de hjerteskærende Enkeltheder der charakterisere hele denne Begivenhed. Slige Tilfælde ere desværre ikke sjeldne i England, men dette sidste afviger noget fra de sædvanlige. Denne Mine, hvis nederste Gang befinder sig omtrent 100 Favne under Jordens Overflade og saa nær ved Havet, at en Dampmaskine af 400 Hestes Kraft maa være i stadigt Arbeide for at holde den nogenlunde tør for det indtrængende Bravand, var kun tilgængelig ad en eneste Skakt 12 Fod i Diameter, der, afdeelt i 2 Rum ved et Bjælke- og Brædbeskillerum, paa engang tjente til Op- og Nedgang for Arbeiderne samt til Udførselen af Vandet, Kullene etc. Over Skaktens Aabning hvilede en colossal Jernaxel, af over 80,000 Punds Vægt, som benyttedes til at hæve Vandet; det var dens pludselige Nedstyrtning som foraarsagede Ulykken; hvorledes den brast, vides ikke, da Jernet synes at være af den bedste Qvalitet. I Faldet rev den hele Træværket med sig og uden at naae heelt til Bunden spærrede

Et af Carl van Manders Tapeter fra Frederiksborg.

den Opgangen. Man maa forbauses over, at der endnu i det praktiske England findes Miner, som kun have een Aabning til Lys, Luft og i paakommende Tilfælde til Frelse, naar man seer hen til, at der endogsaa er givet Dyrene, som grave i Jorden, det Instinct altid at gjøre 2 Udgange til deres Huler. Havde der været en Skakt til i Hartley-Kulgruben, vilde Ulykken sandsynligviis kun have kostet de 4 Mennesker Livet, der bleve dræbte paa Stedet; nu derimod staae 3 smaa Landsbyer saagodtsom øde og Hundreder af Familier have mistet deres Forsørgere.

Som Tegningen Pag. 158 viser, er der 3 Gange eller Gallerier (seams) i Gruben. Det første befinder sig i en Dybde af 240 Fod, det andet 180 Fod dybere og det tredie og sidste 180 Fod længere nede end det forrige, idet den hele Dybde saaledes bliver 600 Fod. I denne nederste Gang arbeidede Folkene, da den uhyre Jernmasse, med alt det Tømmer, Jord og Seildug, som den førte med sig, faldt ned. Intet levende Menneske vendte tilbage til Jordens Overflade for at fortælle om de Kvaler, de gjennemgik, før den dræbende Gas gjorde Ende paa deres Lidelser; thi at de neppe ere døde af Sult, derom vidne Fødemidler, der fandtes i Lommerne paa enkelte af Ligene. Efter Sammenstyrtningen, kan man see, at Arbeiderne have begivet sig til den mellemste Gang, hvorfra man i de 3 første Dage ogsaa tydeligt kunde høre deres Suk og Raab, eftersom Udgravningen skred fremad; der fandtes de ogsaa alle, da det endelig efter syv Dages Forløb lykkedes de utrættelige Folk fraoven at gjøre en Aabning. Den første Mand, man saae, sad paa et i Kullene udhugget Sæde med sit Hoved støttet paa sin Arm i en rolig hvilende Stilling og bag ved ham sad en heel Række Lig med Ryggen imod Væggen; lidt længere borte laa Resten i en uordentlig Hob. Saasnart det var muligt, begyndte man paa at heise Ligene op af Gruben; Aabningen var for snever til at tillade nogen anden Maade end at slynge et Reb under Armene paa dem, og ved Toppen af Skakten stode Kister, der vare sendte derud med Extratog; i disse bleve de lagte efterat være indsvøbte i et hvidt Lagen. Efterretningen om, at Ligene bleve udtagne og at de endnu vare i en saadan Tilstand, at de kunde gjenkjendes, forsamlede en meget stor Menneskemasse

Slægtninge, der modtage de i Hartley Kulgrube Forulykkedes Lig.

paa Stedet, fra alle Kanter strømmede man til og før Aften var der mere end 5000. Alt gik for sig med den største Ro og Orden. Mængden var taus, kun af og til hørte man et halvkvalt Suk eller et Smerteudbrud, naar En blandt Tilskuerne i det opheisede Lig gjenkjendte en Ægtemand, Fader, Broder eller Ven. Eftersom de Døde bleve gjenkjendte, blev Navnet skrevet med Kridt paa Kisten, der stod paa en lille lavhjulet Vogn, som da kjørtes udenfor den opreiste Barriere. De, der hørte til den Landsby, som laa nærmest, bleve strax baarne til deres Huse; de andre bleve paa Ligvogne og Karrer befordrede til deres respective Hjemsteder. Kisterne vare indrettede saaledes, at den Deel af Laaget, der bedækkede Hovedet, kunde slaaes tilbage ved Hjelp af et Par Hængsler, for bedre at kunne see Ansigtet. Idet Hele taget udvistes der en Udholdenhed, Hjelpsomhed og Orden' under hele denne sørgelige Til-

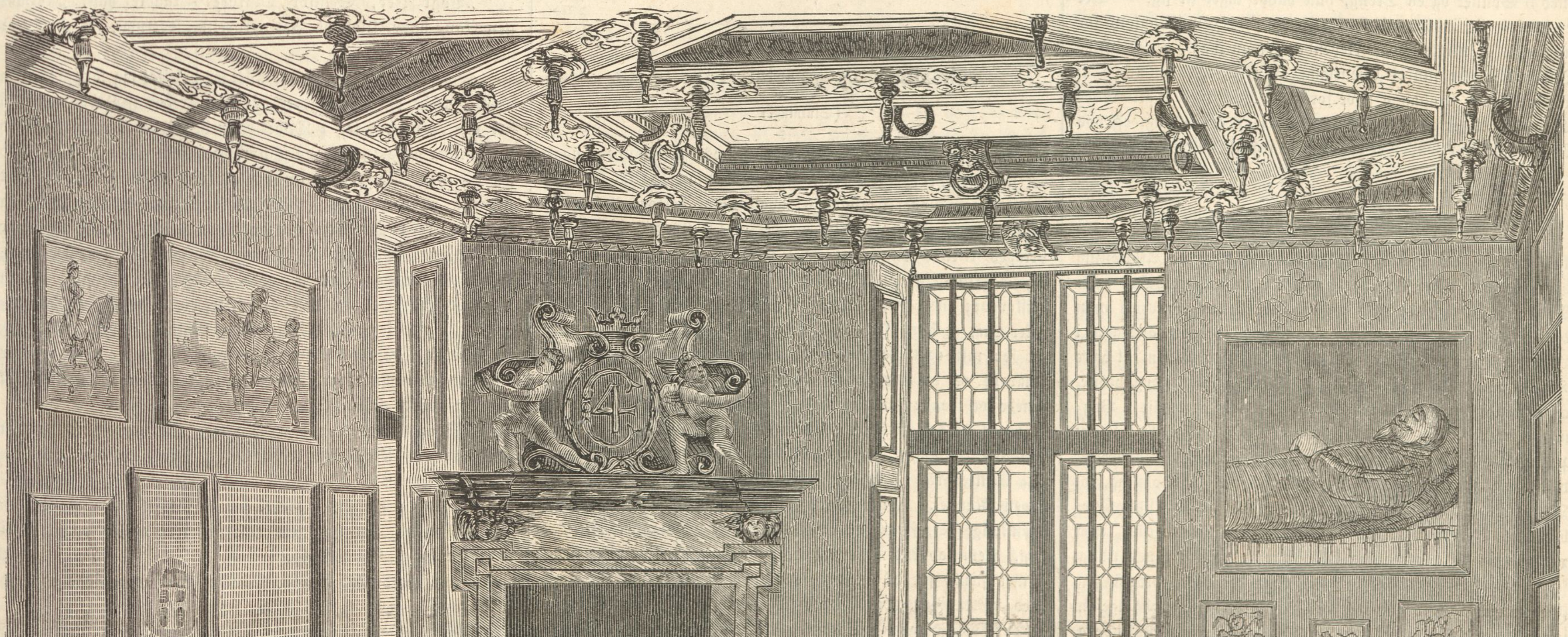

Christian IV's Sovekammer paa Rosenborg.

dragelse, der gjør dem Ære, som have havt noget at bestille dermed. Begravelsen overværedes af circa 20,000 Mennesker, hvoraf de fleste vare Kulminearbeidere, der vare strømmede til fra fjernt liggende Miner. Enhver, der overværede Scenen ved Hartley Kulmine paa denne Morgen, vil vist vanskeligt nogensinde glemme den igjen. Næsten i ethvert Huus befandt der sig en Kiste, der indeholdt en kjær Slægtning, i nogle to, i eet

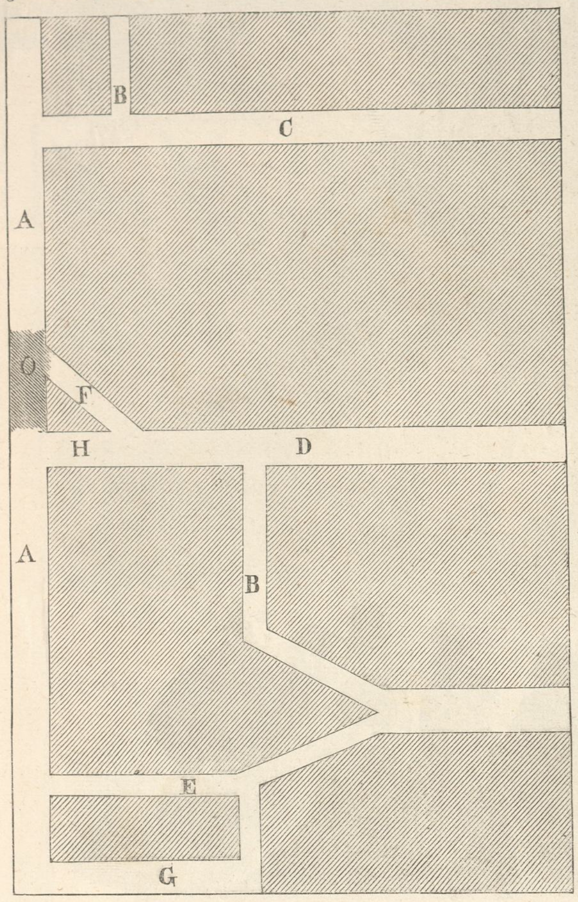

Tværsnit af Hartley Kulgrube.

A. A. Hovedskakten. B. B. Gange til Oplag af Kul. C. D. E Øverste, mellemste og nederste Galleri. F. Røggangen fra Ovnen til Hovedskakten. G. Den udgravede Bund i Gruben. H. Stedet, hvor Ligene bleve fundne. O. Stedet, der blev tilstoppet.

fem, og en stakkels Kone havde ikke mindre end syv Kister stablede op i sin lille Hytte, i hvilke hendes Mand hvilede tilligemed 5 Sønner og en Dreng, hun havde taget til sig. — Der er selvfølgelig indbudt til Subscriptioner overalt i England for at hjelpe de ulykkelige Efterlevende og man maa sige, at denne Indbydelse har fundet Gjenklang overalt; Medlemmerne af London Stock Exchange have foregaaet andre med et glimrende Exempel ved at tegne sig for £ 1000 i en eneste Dag, og hos Lord Mayoren i London er der allerede tegnet et Beløb af £ 5000.

Christian IV's Sovekammer

kalder man det Værelse, hvoraf vi idag give en Afbildning her i Bladet. Om Værelset imidlertid med Rette bærer dette Navn, lader sig ikke med Bestemthed afgjøre, ihvorvel man drager den Slutning, at de fire Ringe, der ere anbragte i Loftet, neppe kunne have havt anden Hensigt end den, at bære Omhænget om Kongens Seng. Kan man nu endog bevise, at lignende Ringe ofte forekomme blot som Prydelse i Bygninger fra hans Tid, ja at de hyppigt findes anbragte i Loftet paa jydske Herregaarde, selv i Riddersalene, saa modbeviser dette dog ingenlunde den bestemt antagne Formodning, at Danmarks kraftige Konge Christian IV tilbragte sine sidste Øieblikke her i dette Værelse. — Den 21de Februar (eller, efter vor nuværende Tidsregning d. 2. Marts) om Morgenen tidlig, see vi den allerede temmelig syge Konge, der da opholdt sig paa Frederiksborg, give Befaling til Opbrud; thi han havde ligesom ingen Ro paa sig, førend han kom tilbage til sit kjære Rosenborg. Da der om Natten var faldet en let Snee, bleve Hjulene tagne af Vognen og denne benyttet som Slæde, for at lette Kongen Reisen saa meget som muligt. Et i Sandhed sørgeligt Syn var det, da Toget langsomt drog ind ad Nørreport og Kjøbenhavns Borgere strax opfyldtes med mørke Anelser; thi Kongen, der ellers altid pleiede at have et Blik og en venlig Hilsen til Alle, naar Mængden ved hans Indkjørsel i Byen stimlede sammen og jublende fulgte Vognen, sad idag lænet tilbage i Sædet og sendte kun nu og da en mat Hilsen til sine Børn. Taus fulgte Skaren ham, al Larm og Jubel var forstummet; da Rosenborgs Porte lukkede sig efter det kongelige Følge, maatte Christian IV tage mod Støtte af en af sine Mænd for at komme op ad Slotstrappen, der ellers tidligere havde gjenlydt af hans mandige, kraftige Fodtrin, naar han med Stokken i Haanden ilede hjem fra sine Vandringer, eller naar han som Hærfører vendte tilbage fra sine Seirvindinger for at ombytte Sværdet med Scepteret og Commandostaven med de daglige Sysler i Hjemmet. — Efterat være kommet ind paa Slottet, maatte han lægge sig tilsengs, da han følte sig meget anstrengt efter Reisen; dog var han næste Dag igjen oppe, og ihvorvel han følte sig svag, gav han dog Audients og vedblev at besørge sin daglige, vante Gjerning, skjøndt det ofte kostede ham stor Anstrengelse og han maatte opbyde al sin Kraft for ikke at lade sine Omgivelser mærke sin Svaghed. Søndagen den 27de Februar (8de Marts) lod han Hofprædikant Laurits Jakobsen kalde til sig, og idet han rakte denne Haanden sagde han: „Her ligger jeg som en Guds Fange." Disse fromme Ord ere et smukt Vidnesbyrd om den inderlige Gudsfrygt, der bestandigt besjælede Christian IV i hans hele Levetid, trods hans hyppige Udskeielser. Ja, i Sandhed opløftende maa det have været, at see denne dristige Konge, der saa ofte under Slagets Tummel og Kartovernes Brøl, kjækt, ja næsten trodsigt, havde seet Døden under Øine, nu her paa Dødsleiet under Afsyngelsen af gudelige Psalmer roligt bøie sig for den ubønhørlige Magt. — Da Budskabet om Kongens Død udbredte sig blandt Folket, grebes Alle af en dyb og inderlig Sorg, og det med Rette, thi Danmark har kun havt faa Konger som han. Derfor kunne vi trøstigt sige, at aldrig skal det glemmes, hvad han var for Landet og for vort danske Sprog, som han søgte at holde høit i Ære, og det paa en Tid, da det trængtes haardt af en stedse mere overhaandtagende Fortydskning; aldrig skal det glemmes, at han forbød sine Affendinge ved de fremmede Hoffer at tale andet Sprog end Dansk: „Forlanger man Tydsk af Eder," sagde han til dem, „da skulle I gjøre en høflig Undskyldning, at I dette Sprog ei ere mægtige."

I dette, Christian IV's saakaldte Sovekammer var det altsaa, at denne Danmarks ædle Konge udaandede sin Heltesjæl; om denne Begivenhed mindes vi ved et Maleri, Christian IV paa Dødssengen, som smykker den ene Væg, medens andre Malerier pryde Paneelfyldingerne, deriblandt to mandlige og syv kvindelige Portraiter, Kongens Yndlingshunde Vilbrat og Tyrk, samt nogle Prospecter af Venedig, saasom Sukkenes Bro m. m. Loftet er prydet med forgyldt Billedskærerarbeide i Smag som Loftet i Riddersalen paa det afbrændte Frederiksborg; da hint Loft nu saaledes vistnok er det eneste Mindesmærke i sit Slags om den Pragt, Smagfuldhed og Konstfærdighed, hvormed Christian IV udstyrede sine Bygninger, fortjener det vel at betragtes med Interesse. I Midten af Loftet er anbragt et Maleri, forestillende Medor og Angelica, hvilket tager sig fordeelagtigt ud ved Siden af det Maleriet omgivende Billedskærerarbeide, og danner et smukt Hele i Forbindelse med Væggene, der ere betrukne med grønt vatret, guldblommet Mor. Over Kaminen er anbragt Christian IV's Navnetræk og Gulvet er belagt med gullandske Fliser.

Skildringer og Eventyr fra Mexico.

(Slutning.)

Alt, selv det Skjønneste, forekommer os efterhaanden, naar det taber Nyhedens Interesse, især naar man dagligt har det for Øie, som noget dagligdags; hvad Under derfor, at jeg ikke længere vilde lade mig nøie med de korte Udflugter, som kunde bringes tilende paa een Dag. Pancho fandt dette begribeligt og tilbød sig at ledsage mig paa en længere Tour ind i Urskovene; med Glæde modtog jeg dette Tilbud, da jeg var sikker paa, at han altid vilde kunne finde Veien tilbage, hvilket for mit eget Vedkommende ikke var saa ganske vist. Vi belavede os da paa at søge et Natteleie paa et Træ og forsynede os baade med en god Hængematte og nogle Reb til at binde os fast med, for ikke i Søvne at gjøre en ufrivillig Luftreise. Pancho bar en Pose med Madvarer paa Ryggen, paa Drikkevarer og Vaaben, samt Kugler og Krudt havde vi ingen Mangel. Vor Vandring, skjøndt forbunden med mange Vanskeligheder, frembød i Begyndelsen ikke noget videre Mærkeligt. Henimod Aften, forsikkrede Pancho imidlertid, vilde Terrainet sænke sig til en dyb Dal med et heelt nyt Sceneri, med selsomt formede Klippeblokke af vulcansk Oprindelse og en dyb, roligt flydende Strøm. Strømmen skulde være Maalet for denne længere Tour, og i Haab om det Nye, jeg skulde faae at see, fortsatte jeg ufortrødent den besværlige Vandring. Vi havde saa god Fremgang, at vi endnu noget før Aften saae, at det blev lysere foran os, og endelig naaede vi en Høi, hvorfra jeg kunde overskue Dalen, igjennem hvis Midte Floden slyngede sit blinkende Sølvbaand. Panchos Instinct til at finde sig tilrette i de ham dog næsten ganske ubekjendte Egne, vakte min største Beundring. Igjennem det tætteste Krat forstod han at finde Vei, saa at jeg havde let ved at følge ham. Hvor der var en Aabning i Løvtaget foroven, pleiede han at staae et Øieblik stille for at iagttage Himmelen og efter dens Lysvirkning samt Skyernes Flugt at bestemme Veien. Vare vi tørstige og smægtede efter en Drik Vand, saa kastede han sine fyrige Øine omkring og fandt for det Meste strax et Slags tyk Ranke, som han huggede af med Øxen, idet han raabte: „Kom med Eders Bæger, Sennor!" thi i det Samme sprang en Straale af det friskeste Vand frem af Stumpen. Omsider stode vi da ved den smukke Flods Bred og træt og udmattet kastede jeg mig ned i Græsset. Med stille Glæde lyttede jeg til Bølgernes sagte Skvulpen og maatte uvilkaarligt tænke paa det blaae Havbelte, som omslynger mit fjerne Fædreland. Som ved et Trylleslag stod det hele Hjem for mig, med Sø og Vang og den susende Bøgeskov, med Byer, Huse og de tarvelige, men hyggelige Stuer, Alt vel mindre glimrende, men fuldt af Fred, Tryghed og rolig Nydelse. Hvor ganske anderledes var ikke Alt omkring mig nu, skjøndt jeg ogsaa her, som ved et Mirakel, havde fundet en trofast Ven. Hvad der nylig havde forekommet mig saa rigt, saa glimrende, syntes mig nu pludseligt tomt og fattigt; et ædelt, følende Menneskehjerte tyktes mig mere værd, end al Naturens Pragt.

Vort Natteleie paa et Træ var i Grunden mindre ubehageligt, end jeg havde ventet. Det Nye og Komiske i Situationen bidrog ogsaa til at lette Besværlighederne. Pancho havde udsøgt et passende Træ, Hængematterne bleve fastbundne mellem to Grene og til Overflod slyngede jeg et forsvarligt Reb, som blev fastgjort ved en Green, om Livet, for ikke i Søvne at brække Halsen. Jeg sov den hele Nat og blev ved Daggry vækket af en Abe, der vel fandt det morsomt, at begynde sit Dagværk med lidt Drilleri og derfor kastede en Frugt efter mig. Pancho sov endnu trygt, saa at jeg ikke nænnede at vække ham. Jeg steg ned paa Jorden og begav mig til Flodbredden, hvor der var en fri, aaben Plads, for der at udbrede og betragte alle de deilige Planter, jeg havde samlet. Da jeg foreløbig havde endt denne Generalmønstring, saae jeg op til Pancho; han sov endnu og rørte sig ikke. Solen, med sine mørkerøde Flammer, kom nu frem og syntes at sætte Ild paa Skoven; Morgenstilheden var saa høitidelig, saa alvorlig; endelig faldt Solstraalerne paa den roligt flydende Strøm, der saae saa indbydende, saa fredelig ud og syntes at vinke mig ned i sit kølige Skjød. Lysten til at bade mig kom over mig, og med en vellystig Følelse stirrede jeg paa Bølgerne. Skulde det være farligt — aa Snak, vær ikke ængstelig, der spores jo ingen Alligatorer i Dybet og Haier findes jo ikke i ferske Vande. Rask ned i Vandet og saa strax ud igjen, det skulde da være underligt, om dernede just lurede en Alligator med opspilet Gab for at fange og æde Dig, som havde han gjettet dine Tanker. I et Nu havde jeg kastet mine Klæder og sprang ned i Dybet. Hvor det var deiligt, hvor oplivende, hvor forfriskende! Min Frygt forsvandt, da jeg følte mig ombølget af det vante, kølige Element, som jeg hjemmefra var saa fortrolig med. Jeg glemte mit Forsæt, strax at gaae op igjen og svømmede henrykt frem og tilbage. Min kaade Pladsken i Vandet og mine Glædesraab havde imidlertid vækket Pancho, der neppe saae mig, førend han udstødte et ængsteligt Skrig:

„Vogt Jer, Sennor Dottore!" raabte han, „Kaimanen kan have snappet Jer, førend I aner, at han har nærmet sig!"

„Aa," svarede jeg kaad, „det er vel ikke saa farligt!" men neppe havde jeg udtalt dette, før jeg grebes af Dødsangest, thi det var, som om jeg i Dybet sporede Noget bevæge sig opad lige under mig. Med en Hurtighed, som aldrig tilforn, skød jeg gjennem Vandet henimod Bredden, og neppe var jeg i et Spring opad den og i Sikkerhed, førend Vandet deelte sig med en stærk Svulpen og Hovedet af en afskyelig Alligator kom tilsyne. Da den ikke fik mig, dukkede den strax ned igjen, men jeg saae dog, at den havde en betydelig Længde. Uden Panchos Advarsel og den ved Frygten vakte finere Fornemmelse, havde jeg været dens sikkre Bytte. Dødbleg af Forfærdelse takkede jeg Forsynet for min Frelse, og løb hen for at hente min Revolver, for om muligt at dræbe Udyret. Men Pancho raabte til mig:

„Spar Eders Krudt og Kugler, Sennor, dem leer den ad, naar de ikke netop træffe den i Øiet, og det er vanskeligt i Vandet."

„Kan jeg da Intet gjøre, for at straffe den Satan?"

„Maaskee, jeg har selv Lyst at gjøre et Forsøg, men vi maae saa tage List tilhjelp."

Med disse Ord vendte Pancho sig om og saae op mod Træerne.

„Godt," sagde han derpaa, „deroppe sidder en lille, nydelig Abe, den skal være vor Lokkemad."

I det Samme lød et Skud og Aben styrtede ned fra Træet. Skuddet gjenlød længe i den ellers saa stille Urskov, indtil det sagteligt hendøde i det Fjerne; en Mængde Fugle bleve skræmmede op fra deres Reder og opfyldte Luften med deres Skrig, nogle Aber udstødte forfærdelige Hyl over deres faldne Kammerat og bombarderede os med alskens Frugter. Pancho brød sig ikke om alt dette, han løb hen, tog Abeliget op og bar det til Flodbredden.

„Kom nu, Sennor," sagde han derpaa, „hjelp mig med at fælde hint ranke Træ histhenne, det skal være et Spyd til at fange Kaimanen med, saa skal De see Løier."

Et Spyd af vel tolv Fods Længde havde vi snart bragt istand med vore Øxer. Pancho skar derpaa Hovedet af den døde Abe og stak Spydet gjennem Kroppen.

„Derpaa skal han nu spidde sig!" sagde han; „naar han i sin Graadighed snapper derefter, saa trække vi ham, førend han atter kan aabne sit Gab, op paa Land, og da er han om en Hals."

Med Spænding saae jeg paa alle disse Anstalter og tænkte

ikke uden Angest paa Udfaldet af denne forvovne Jagt paa et saadant Uhyre.

Vi holdt begge Spydet ned i Vandet og det lod først til, som om Dyret havde forladt dette Sted. Men netop, da jeg hviskede til Pancho, at Dyret nok var borte, saae vi en Mængde smaa Vandbobler stige op fra Dybet, et Tegn paa, at der rørte sig Noget dernede.

„Jeg tænkte det nok," sagde Pancho, „han lurer paa os, og vi paa ham; lad os nu see, om vi kunne fange ham. Nu lugter han Lunten, hold godt fast, Sennor!"

Og, neppe havde han udtalt dette, førend vi begge følte et voldsomt Ryk i vore Hænder og en Tyngde paa Spydet, som var det et stort Klippestykke.

„Træk, Sennor," raabte Pancho, ganske rød i Hovedet og med lynende Öine, og vi trak, saa at Sveden haglede ned ad vore Kinder. Vore Anstrengelser kronedes med det fuldstændigste Held, Udyret maatte nolens volens ud af sit Element paa det Tørre, hvor det øiensynligt følte sig mindre hjemme.

„Hold et Öieblik fast endnu, Sennor," raabte Pancho, greb sin Revolver og sprang hen ved Siden af Udyret. Han satte Mundingen paa dets ene Öie og trykkede løs med bortvendt Ansigt. Dyret grebes nu af de rædsomste Krampetrækninger, der næsten bragte mit Blod til at stivne, men de bleve mattere og mattere, derpaa fulgte en ængstelig Skjelven, endelig laa Legemet stille, vor Fjende var død.

Endnu hele fire Uger forblev jeg i denne Egn, som jeg snart var saa fortrolig med, som om jeg havde levet der fra Barndommen af. Landsbyens Befolkning, der nu kjendte mig, som jeg den, viste mig lige fra Alcalden til den fattige Stodder, en ubegrændset Tillid og Hengivenhed. Jeg havde imidlertid nu gjennemforsket Egnen saa grundigt, at der intet Væsentligt var mere at gjøre for mig, og derfor maatte jeg nu alvorligt tænke paa min Afreise.

Grunden til, at jeg endnu stedse dvælede, kjendte jeg kun altfor godt, skjøndt jeg ikke vilde tilstaae den for mig selv, det var en stedse stigende Interesse for det sjeldne Naturbarn Rosarita. Jeg var mig jo vel lige fra Begyndelsen af klart bevidst, at det baade vilde være Daarskab og Synd, at nære noget Haab i saa Henseende, og at jeg ikke, uden at foragte mig selv, kunde besvare den stakkels Panchos opoffrende Troskab og Venskab med at berøve ham sin Elskedes Kjærlighed. Alligevel havde jeg dog af og til følt et Slags Anger over at have bundet mig selv ved mit Forsæt, samt over at have bragt denne Sag til en altfor stor Klarhed. Kun Eet trøstede mig, nemlig at jeg havde vidst at skjule mine Følelser saa godt, at hverken Rosarita selv eller Pancho havde Grund til at antage, at de vare til. Dette havde ogsaa til Følge, at jeg i den Tid, hvor al min Interesse optoges af mine videnskabelige Sysler, tænkte paa hende med større Koldblodighed, og derfor omgikkes hende med virkelig Ligefremhed.

Da det endelig blev til Alvor med Afreisen, besluttede vi, at Pancho og Rosarita begge skulde følge mig til Mexico, hvor jeg ved Hjelp af mine Forbindelser haabede at kunne gjøre Noget til deres Lykke, og jeg negter ikke, at denne Udsættelse af Skilsmissen fra disse gode Børn, navnlig fra Rosarita, opfyldte mig med større Glæde, end jeg selv syntes om. Jeg anede dengang ikke, i hvilken forunderlig Situation jeg skulde komme med Hensyn til hende og hvilke Prøvelser vi Alle gik imøde.

Jeg havde kjøbt to Muuldyr, foruden mine to gamle, paa det ene skulde Rosarita ride, paa det andet Pancho, eet derimod skulde bære mine righoldige Herbarier. Ved Solens Opgang samledes vi for sidste Gang ved min Hytte, hvor Befolkningen indfandt sig for at sige mig Farvel. Mange af de gode Naturbørn græd og udstødte ængstelige Klager, som om en Fader eller Beskytter skulde forlade dem.

„Hvem skal nu bringe os Lindring i Sygdom, hvem beseire Døden, naar den truer, naar Du er borte, Sennor?" raabte Nogle, medens Andre tilføiede, at de ingen Ret havde til at holde mig tilbage, at de velsignede mig for hvad jeg havde gjort mod dem, uden at forlange mere, og at de priste Pancho og Rosarita lykkelige, fordi de turde følge mig i nogen Tid.

Vel over en halv Miil ledsagede en Skare os, til den endelig standsede ved en lille Bæk. Derpaa gjentoges Lamentationerne, Nogle kastede sig med Ansigtet paa Jorden og hulkede høit. Mig havde disse Scener været pinlige, jeg var derfor glad ved endelig at see mig ene med Pancho og Rosarita. Men Synet af hende var heller ikke skikket til at berolige mit Sind, jeg maatte derfor tvinge mig til at fæste min Opmærksomhed paa de nye Landskabsbilleder, der nu ventede mig.

Paa de Stier, vi passerede, førend vi atter naaede Landeveien, mødte vi ikke en Sjæl. Da vi kom til den første Tienda, foruroligedes vi ved Fortællinger om den forvovne Røver Don Gomez, en født Spanier. Der berettedes nemlig, at han i de sidste Dage havde viist sig i Nærheden af Puebla med sin Bande. Om noget Overfald hørte man imidlertid ikke, og da den hele Fortælling var temmelig løs, troede jeg, at Faren dog vel ikke var saa stor, og at han vel vilde betænke sig paa at angribe et Tog, som vort, da han maatte vide, at vi vare godt forsynede med Revolvere og sikkert vilde sælge vort Liv dyrt. Til vor yderligere Beroligelse fortalte nogle Kjøbmænd fra Puebla, at de ikke havde mærket noget til Gomez' Bande, og da vi kun havde fire Miil til Puebla og ikke kunde blive i den usle, ureenlige Tienda, saa fortsatte vi vor Reise ufortrødent, idet vi dog besluttede, overalt at see os vel for, for ikke at blive overrumplede.

Da intet Foruroligende viste sig paa de første to Miil, forsvandt min Frygt ganske; noget overmodig spottede jeg over Don Gomez og yttrede i Spøg, at det nok kunde more mig, at gjøre hans Bekjendtskab, men Rosarita sagde:

„Önsk det ikke, Sennor, Gomez kan være frygtelig, naar man opirrer ham ved at sætte sig til Modværge, skjøndt han kan opføre sig ridderlig, naar man viser ham Ærbødighed."

„Ærbødighed, en Stratenrøver?"

Pancho rystede paa Hovedet over mine europæiske Forestillinger og syntes at ville sige: Han er en Magt i Staten og Mange frygte ham, hos os er en saadan Røver ikke Gjenstand for Haan og Ringeagt.

Imidlertid glemte vi tilsidst næsten ganske, at slige Farer kunde true os. Jeg morede mig med at fortælle de opmærksomt lyttende Naturbørn om alle de europæiske Herligheder, jeg skulde vise dem i Mexico, naar vi først havde naaet dette vor Reises Maal.

„Ak, Sennor," sagde Rosarita da gjentagne Gange, „I er altfor god! Hvilken Lykke, at I kom til os og hjalp den stakkels Pancho, hvilken Lykke, at Slangen bed ham, denne Slange gjorde det bedre end den i Paradiset."

Denne Tale forøgede dog kun mine hemmelige Kjærlighedskvaler, og naar jeg saae det yndige Smil paa hendes Læber, mellem hvilke hendes friske Tænders hvide Perlerader viste sig, saa tænkte jeg: „Tal ikke om Paradiset! Naar Eva var som Du, saa er det mærkeligt, at der behøvedes en Slange til Syndefaldet; hvad den stakkels Adam angaaer, saa kan idetmindste jeg ikke dømme ham."

Der indtraadte nu Taushed, medens vi reed op ad en Bakke i Nærheden af Skoven; fra dens Top meente vi at maatte kunne see Puebla liggende for os. Men da vi havde naaet den, saae vi rigtignok desforuden noget Andet, nemlig i en Afstand af vel 200 Skridt en Gruppe af Gentlemen tilhest, af et temmelig mistænkeligt Udseende.

Skulde vi virkelig kunne være udsatte for et Røverangreb saa nær ved den sikkre By, tænkte jeg og følte mit Hjerte banke.

I det Samme hviskede Pancho til mig, idet han greb mit Muuldyr i Tøilen og standsede det: „Ak, Sennor, hvilken Ulykke! Det er Røvere, lad os vente."

Men Røverne havde allerede seet os og det var for seent at vende om. Vi saae, at deres Anfører svingede sin Sabel og commanderede, og at hele Troppen adspredte sig til alle Sider, rimeligviis i den Hensigt at omringe os og afskære os Tilbagetoget.

„Det er ude med os!" udbrød Pancho fortvivlet, „her hjelper intet Modværge, det forøger kun Faren. Men skyd alligevel i Luften, Sennor, saa lister jeg mig bort under Krudtdampen og i Forvirringen, for at hente Hjelp. Siig, at I er rig og vil betale høie Løsepenge, naar man behandler Eder og Rosarita, som I maa udgive for Eders Kone, godt. Gomez kan sende en Mand med et Brev fra Eder til Mexico, derved vindes Tid og saa finder jeg nok Midler til at frelse Eder begge."

Jeg fik ikke Tid til at svare ham, eller gjøre Indvendinger, endsige til at forlange yderligere Forklaringer, thi Røverne sprængte fra alle Sider hurtig ind paa os. „Skyd, Sennor!" raabte Pancho og mechanisk fulgte jeg hans Bud flere Gange med min Revolver. Et Öieblik indhyllede Krudtdampen os, medens Pancho som et Lyn smuttede gjennem Krattet og forsvandt. Røverne vare nu ganske nær ved og jeg i deres Magt. En barsk Stemme sagde: „Giv Eder!" og en tung Haand blev lagt paa min Arm.

„Jeg maa jo finde mig i min Skjebne," svarede jeg modfaldent og tilføiede med mere forstilt end virkelig Selvbevidsthed: „Jeg er Europæer, Naturforsker og Læge, denne Kvinde er min Kone; det vil være mig muligt i Mexico, hos min Regjerings Consul, at reise de nødvendige Penge for at kjøbe os begge fri snarest muligt, men under den Betingelse, at I ikke ødelægger mine Samlinger. Hvor blev min Slyngel af en Tjener af, han har ladet mig i Stikken, den Kryster!" tilføiede jeg ligesom ærgerlig, for at bortlede Røvernes Mistanke fra, at Panchos Flugt kunde være et aftalt Spil.

Don Gomez, thi det var virkelig denne berømte eller berygtede Røver, en lille, vever Mand, med et ægte spansk mørkladent Ansigt, hvis energiske Udtryk havde noget Imponerende, svarede med et forbindtligt Smil:

„Frygt Intet, Sennor, I have at gjøre med Gentlemen. Intet af Eders og Eders Gemalindes Bagage skal blive rørt, før det har viist sig, om I er Mand for at skaffe tilveie, hvad I selv har foreslaaet. Krig er et Onde, men vi øve ingen unødvendige Grusomheder mod værgeløse Fanger."

Han kastede derpaa et gjennemtrængende, mistroisk Blik paa Rosarita, der blev grebet af en saadan Frygt, at hun trykkede sig tæt op til mig, som en af en Rovfugl forfulgt Due, og hviskede:

„Hjelp mig, frels mig, jeg døer af Angest!"

Jeg slyngede min Arm om hende og trykkede hende op til mit Hjerte, og medens jeg i Løn takkede Skjebnen for denne Gunst, sagde jeg: „Vær rolig, mit Barn, Don Gomez vil beskytte Dig, vi have jo hans Ord!"

„Ja, Sennora, det vil jeg," sagde han nu smilende, „frygt ikke, jeg er ogsaa gift, og I vil faae min Kone at see, hun er om muligt endnu smukkere end De."

„Min Herre!" raabte jeg fortørnet, men han bukkede atter artigt og vedblev:

„Jeg beder om Forladelse, Sennor, jeg gjorde maaskee Uret i, at lægge Mærke til Eders Gemalindes Skjønhed, men frygt derfor ikke, at jeg vil optræde som Eders Rival. Dog, vi tør nu ikke længer dvæle her paa denne aabne Landevei; istedet for at sove i Nat i et Hotel i Puebla, maae I tage tiltakke med et Bastleie i en Rørhytte, men jeg lover, ikke at skille Dem ad, Mand og Kone, Gud bevares! Hvad Betingelserne for Eders Frigivelse angaaer, saa kunne vi imorgen tale derom."

Jeg taug, thi jeg maatte først tænke paa de nye Forviklinger, som opstode af, at Rosarita gjaldt for min Kone; med en underlig Blanding af Sorg, Frygt og Henrykkelse tænkte jeg paa den kommende Nat, der ved et saa selsomt Skjebnens Spil syntes at skulle skjenke mig, hvad jeg ikke havde villet attraae, ikke turdet haabe. Jeg vovede ikke at see paa Rosarita, men jeg havde en Fornemmelse af, at hun skjælvede og var bleg som Døden.

Toget gik langsomt gjennem Skoven, som oftest var den saa tæt og uigjennemtrængelig, at vi maatte vente, til der blev banet en Vei. Jeg bemærkede, at vor Karavane saagodtsom intet Spor efterlod i det høie, yppige Græs og de tætte Slyngplanter, der næsten spærrede al Udsigt, samt at vi stadigt befandt os i et Halvmørke af en violet Farvetone. At det blev Aften, kunde man mærke paa Fuglene, af hvilke den ene efter den anden forstummede, en eiendommelig Melancholi syntes udbredt over Naturen, som over vort Tog, thi Røverne vare næsten ligesaa ordknappe, som vi stakkels Fanger.

Da hørte vi pludseligt den eiendommelige klynkende Lyd, som Pancho stundom, efterlignende sin Elskede, pleiede at udstøde, og som alt engang havde været mig et Forbud paa Frelse. Den gjentoges i korte Mellemrum, saaledes, at der for mig ingen Tvivl var om, at Pancho fulgte os, formodentlig for at mærke sig Veien til Røvernes Smuthul, naar han senere skulde gjøre Forsøg paa at befrie os. Mit Blik mødte Rosaritas, som bekræftede, hvad jeg tænkte, men for Alt i Verden ikke turde lade sig mærke dermed. Jeg lagde Mærke til, at Panchos Signal og de derved opvakte Tanker og Følelser bevirkede en stor Forandring i hendes Sindstilstand, der, for mig tydeligt nok, viste sig i hendes Holdning og Væsen. Hendes smukke Aasyn fik nemlig, som ved et Trylleslag, atter Spændkraft, hendes Öine lynede, hendes Næseboer udvidedes, som om hun beredte sig til en Kamp paa Liv og Død.

Efter en lang besværlig Vandring naaede vi endelig til Don Gomez' nuværende Hovedkvarteer. Det var en lille, med Trægrupper bevoxet Dal, i en dyb Baranca, der bar tydelige Spor af at være et forhenværende, nu udtørret Flodleie. Solen dalede netop bagved Skoven, da jeg og Rosarita, efter at være stegne af Muuldyrene, med nogle Røveres Bistand, møisommeligt krøbe ned ad de steile Klippevægge. Da vi naaede ned i Dybet, saae vi til vor Forbauselse, at de andre Røvere tilligemed Muuldyrene og Hestene allerede vare ankomne, hvoraf jeg sluttede, at der endnu maatte findes en anden, bedre Vei, som man imidlertid havde fundet klogere, ikke at gjøre os bekjendt med.

Bagved en overhængende Klippevæg, der dannede et stort naturligt Tag, fandtes nogle smaa Rørhytter, ud af hvilke der til vor Overraskelse traadte os nogle mexicanske Damer, Røvernes Dulcineaer nemlig, imøde. De hilste med en vis venlig Ironi og klappede endog Rosarita paa Kinden, med et Blik paa mig, som vilde de sige, at de vare glade over at vide, at ingen af Røverne turde røre ved min Elskede, saa at de ikke behøvede at være skinsyge.

Det var imidlertid blevet mørkt, og medens der gjordes Forberedelser til Aftensmaaltidet leirede vi os alle i Græsset. Don Gomez bød mig en Cigar, som han paastod, selv at have kjøbt i Havanna, hvorhen han ofte reiste, formodentlig for at realisere sine Tyvekoster. Hans Dulcinea, en Kvinde af saa overordentlig Skjønhed, at hun næsten fordunklede Rosarita, satte sig ved Siden af ham og underholdt os med Sang og Guitarspil, der virkede underligt nok paa Sindet under disse Forhold. Saa meget var tydeligt, at det ikke faldt nogen af Røverne ind, at deres Haandværk kunde betragtes som noget Umoralsk eller Foragteligt, især da de søgte at udøve det med en vis Ridderlighed.

Paa en Skildring af vort Aftensmaaltid og den interessante Conversation, der oplivede den, maa jeg, af Frygt for at trætte, give Afkald. Kun det siger jeg, at saavel Don Gomez som jeg, tilsidst bleve oprømte ved begge, efter lang Tid, at

kunne tale som den Dannede til sin Ligemand. Det gode Humeur, hvori han kom, og som jeg gav Næring ved nogle Complimenter, jeg gjorde ham for hans Kundskaber, havde vi da ogsaa at takke for, at han ikke traf videre generende Forholdsregler med at bevogte os Natten over, men nøiedes med at undersøge, om jeg muligviis skulde have skjulte Vaaben hos mig.

Don Gomez førte mig tilsidst selv til den Hytte, som skulde være Nattelogis for mig og — min Kone, som ikke var min Kone. Nye Forlegenheder begyndte derved, men jeg turde ikke røbe Sandheden, og Rosarita syntes ogsaa taalmodigt at finde sig i, hvad der var uundgaaeligt. Vor Hytte var kun saare lille, paa dens Gulv var der udbredt et uldent Tæppe, og et andet fandtes til at dække os til med.

Da Don Gomez forlod os, sagde han: „Sovvel, Sennor, det har været mig en Glæde, at gjøre Deres Bekjendtskab! Imorgen skulle vi tale om Betingelserne for at give Dem fri, frygt ikke, at jeg vil være ubillig. Naar Alt er afgjort, sendes De tilligemed Deres Gemalinde til Puebla. Forsøg kun ikke at flygte i Nat, det vil være forgjeves, det vilde være den visse Død, naar De prøvede paa at komme op ad Fjeldvæggen, og en anden Vei, der fører gjennem Jorden, vilde kun føre Dem ind i Urskoven, hvor De blev et sikkert Bytte for Rovdyrene."

„Jeg veed, at De har Ret, Don Gomez," svarede jeg, „jeg maa bøde for min Uforsigtighed og Utaalmodighed, men eg er glad, ved at kunne slippe med Penge, og at have med en Mand at gjøre, som Dem."

Han lo, nikkede et Godnat og gik nu til sin egen Hytte. De andre Røvere havde allerede lagt sig til Hvile og kun en enkelt Skildvagt kom nu og da tilsyne, for at see, om Alt var stille og i Orden.

Rosarita og jeg stode endnu raadvilde ved Hyttens Indgang. Jeg bemærkede, at hun frøs og rystede. Mit Sind var heller ikke roligt, tvertimod, de selsomste Følelser ligesom sønderslede mit Hjerte. Skulde jeg ikke benytte dette Øieblik, for at tilstaae hende min Kjærlighed, kunde Nogen med Rette bebreide mig, at jeg ikke var en Gud, men underkastet menneskelige Følelser og Lidenskaber? Og naar hun, som jeg indbildte mig, samtykkede i at vorde min, fordi ogsaa hun elskede mig, mere end Pancho, kunde Pancho, som havde saa meget at takke mig for, bagefter bebreide mig dette? Er det da noget saa Uhørt, at en Pige svigter sin første Elsker, fordi hun foretrækker en Anden, og vilde denne ikke være en Nar, naar han ikke benyttede sig af hver en Fordeel? „Ja," svarede det lydeligt i mig, og med det samme fødtes der ligesom et Forsæt til at handle.

„Kom, Rosarita," sagde jeg nu saa rolig som muligt, uden dog ganske at kunne skjule min indre Bevægelse, „kom, Natten er kold, Luften klam og usund i denne Klippedal. Derinde ere vi dog under Tag. Kom!"

„Nei, Sennor," svarede hun med skjælvende Røst.

„Nei? Vil Du da paadrage Dig Døden? Velan, Du frygter min Nærværelse, men gaa Du kun ind, jeg bliver saa herudenfor."

„Nei, Sennor!"

„Det vil Du heller ikke? Hvad vil Du da?"

„Hellere døe, end gaae derind!"

„Jeg forstaaer Dig ikke!"

„Jo, Sennor," sagde hun høitideligt og med dæmpet Røst, „thi I elsker den stakkels Rosarita!"

Jeg beed mig i Læben — hun kjendte altsaa mine Tanker, dengang som altid; endelig sagde jeg: „Du siger det, nu vel, og hvis det er sandt?"

„Saa skulle vi begge bede til den hellige Jomfrues eenbaarne Søn: Herre, led mig ikke udi Fristelse! thi ere vi i den, saa er det for seent. Sennor," tilføiede hun sagte, „Rosarita er stolt af at være elsket af Eder, men hun tilhører Pancho, som I har frelst fra Døden, I er for god til at ville have gjort det, for at berøve ham, hvad der er ham kostbarere end hans Liv!"

Jeg stod maalløs; hendes mærkværdige kvindelige Takt havde ladet hende finde det rette Skjold til at beskytte sin Uskyld og sin Troskab, og jeg, den stolte, den dannede, oplyste Europæer, stod for hende som en Forbryder, der er grebet paa fersk Gjerning, dybt beskæmmet, som en Gjenstand for Medlidenhed. —

Endnu engang rørte Lidenskabens Magt sig i mig og en Stemme i mit Indre lød: „Nu eller aldrig!", men da var netop den gunstige Leilighed forbi og vi vare begge frelste.

„Sennor Dottore!" hørte jeg nemlig en hviskende Røst fra en Busk i Nærheden, og gjenkjendte strax Panchos.

„Er det Dig, Pancho?" svarede jeg ligedan.

„Ja! Er Alt stille? Seer I endnu noget til Skildvagten? Jeg har længe været her og ventet paa, at han skulde sætte sig til at sove!"

Jeg saae mig om; rigtigt, i Maaneskinnet saae jeg ham sidde paa et Klippestykke og nikke i Søvne.

„Han sover, kom kun nærmere, hvorledes kommer Du hid, og hvad kan Du gjøre for os?"

„Jeg fulgte efter Røverne og fandt deres hemmelige Vei, der fører under Jorden, den er vanskelig at passere, men den er aaben; følg mig, saa ere vi i Puebla, før Dagen gryer!"

„Brave Fyr, jeg vidste nok, at jeg kunde stole paa Dig!"

„Som jeg paa Dem, Sennor!"

Jeg taug, jeg følte dybt den Dom, som, ham ubevidst, laa i denne Roes. Men dermed overvandt jeg ogsaa denne Svaghed og concentrerede nu al min Opmærksomhed paa Flugten, der, hvis den lykkedes, vilde befrie mig for en stor, saare trykkende Tribut.

Sagte krøbe vi nu, den ene efter den anden, følgende Pancho, til den Krog af Barancaen, hvor den hemmelige Udgang var. Vi naaede snart til et Slags underjordisk Gang, der ikke var bredere og høiere end at en lille Hest kunde passere den med nedbøiet Hoved. Aabenbart havde Vandet engang udhulet denne bedækkede Vei, thi Fugtigheden var endnu saa stor, at det regnede ned med svære Draaber. Det var høist anstrengende, i en stedse foroverbøiet Stilling at arbeide sig igjennem denne Fjeldtunnel, hvis Bund var opfyldt af spidse Klippestykker og meget slibrig. Efter en halv Times Tid følte vi endelig den friske Nattelufts oplivende Strøm komme os imøde og hørte Træernes Susen over vore Hoveder. Da vi skimtede Himmelen mellem Træernes Toppe, Frihedens, Frelsens Himmel, grebes vi alle af en mægtig Følelse og takkede Gud af vort ganske Hjerte, at han havde staaet os bi.

At vi endnu kun vare i den store, vilde, uveisomme Urskov og saaledes langt fra Mennesker, samt uden Vaaben, vilde have foruroliget mig, hvis jeg ikke havde kunnet stole paa Panchos ofte prøvede Instinct. Han var heller ikke et Øieblik raadvild, men vidste strax, i hvilken Retning vi skulde vandre. Alligevel blev det Middag, inden vi, trætte og sultne, endelig naaede til Puebla.

Efterat have styrket os ved et godt Middagsmaaltid i Byens bedste Hotel, opsøgte vi strax den danske Consul og gik med ham til Gouverneuren, for at bevæge ham til at sende en Expedition ud mod Don Gomez, da jeg navnlig vilde have mine Samlinger og, om muligt, mine Muuldyr og min øvrige Bagage igjen. Da Pancho tilbød sig at være Expeditionens Fører, gav Gouverneuren strax Ordre til en Afdeling Soldater. Rosarita blev imidlertid som Gjest i Consulens Familie. Jeg selv besluttede ogsaa at ledsage Expeditionen. Vi ventede en fortvivlet Kamp, men den blev der intet af. Da vi endelig ankom til Barancaen, var der dødsstille, den hele Bande havde forladt dette Sted og Egnen. Mine Muuldyr og den Deel af mine Sager, som havde Værd for dem, havde de taget med, mine Samlinger derimod fandtes allesammen urørte i Don Gomez' Hytte. En Seddel var heftet derpaa, med følgende Ord:

„Sennor, Deres Flugt er mig ubegribelig, og jeg frygter for, at De vil fortryde, hvad De har gjort, thi at De gjennem vor hemmelige Vei og Urskoven skulde finde til Landeveien og til Puebla, forekommer mig høist usandsynligt. Alligevel er det muligt, at De har gjort Ret i at flygte, og jeg kan jo ikke vide, hvilken Hjelp De har faaet, samt om ikke Deres Gemalinde, som født i Mexico, nok forstaaer sig paa at finde Veien. Skude det lykkes Dem at naae uskadt til Puebla, saa kan jeg ikke vente, at De for min Humanitets Skyld skulde undlade at faae en Expedition sendt ud efter mig. Jeg foretrækker derfor, at forlade denne Egn indtil videre, idet jeg her lader Deres videnskabelige Samlinger, som ikke have nogen Pengeværdi for mig, blive tilbage. Deres øvrige Sager staae ogsaa til Tjeneste, naar De inden 14 Dage vil sende et Pengebrev med 200 Dollars til Handelshuset John Waters i New Orleans. Sagerne skulle da ufortøvet blive sendte til den Adresse, De maatte behage at opgive.

Gomez,

Anfører for en mexicansk Friskare."

Man vil let kunne indsee, hvor forundret jeg blev herover, men jeg tilføier, at jeg, da jeg nogle Dage derefter kom til Hovedstaden Mexico, efter mine Venners Raad og, for at faae mine Sager tilbage, nøiagtigt gjorde, hvad Gomez havde antydet, og at det Utrolige skete, det vil sige, at jeg fra ubekjendt Haand fik alle de mig frarøvede Eiendele tilsendt. Det interessante Eventyr kostede mig saaledes kun Penge, men rigtignok 200 Dollars.

Hvad Pancho og Rosarita angaae, saa har jeg endnu at berette, at han fik en Ansættelse i Republikens Tjeneste som Underofficeer. Jeg bivaanede det unge vakkre Pars Vielse i Puebla med en Glæde, som dog ikke var fri for en lille Blanding af Bitterhed. Dagen efter reiste jeg med Diligencen til Mexico. Senere har jeg ikke hørt fra det unge Par, thi hverken Pancho eller Rosarita forstod sig paa den vanskelige Konst at skrive.

Musik.

— Violinisterne Alfred og Henry Holmes, der ere i venlig Erindring hos det musikalske Publikum her i Byen, agte paa Tirsdag at give en Concert.

— Professor N. W. Gade er den 31te Januar kommen til Paris, hvor han agter at tage Ophold i 4 Uger. Paa Veien derhen havde han den Glæde at høre sin „Frühlingsphantasie" opført i en Concert, som den berømte Joachim havde foranstaltet i Hannover. Som en Erkjendtlighed fordi Gade for nogle Aar siden har tilegnet „Köllner-Männergesangverein" et Hefte Sange, havde denne Forening foranstaltet en Fest for Componisten, Aftenen førend han dirigerede ved den her i Bladet tidligere omtalte Concert. Trende af hans Arbeider bleve foredragne i denne, men hans nye Ouverture „Michel Angelo" opnaaede dog ikke Andet end den succès d'estime, hvormed den er bleven modtaget her og i Leipzig; derimod gjorde de to andre stormende Lykke.

— Ved Concerten i Torsdags foredrog Hr. A. Rée med stor Færdighed og Elegance de classiske og her tildeels ubekjendte Værker, han havde valgt til sit Program, og høstede for Udførelsen levende Bifaldsyttringer af sine talrige Tilhørere. Kunde man end ønske, at Konstneren var i Besiddelse af større Kraft, gjør det dog vist paa Mængden et behageligt Indtryk, udenfor Massen af de hamrende Claveervirtuoser, at finde en Enkelt, der endnu erindrer En om, at han behandler et Pianoforte. Concertgiveren blev heldigt understøttet af sin Elev, Frøken Sanne, af dHerrer Vivel og Rauch samt af Orchestret under Hr. Linckes Anførsel.

— Et rask Program til en Kirkeconcert i Sala, der den 28de December gaves af W. André, var følgende: „Gnade-Arie" af „Robert", af Verdi(!), Ouv. til „Kalifen i Bagdad" af Adam(!), Potpourri af „Martha" af Stolini (!), samt Arien af „Prindsen af China" af Beethoven(!).

Konst.

— Af den desværre for tidligt afdøde Th. Lundbye existerer der baade i den kongelige Kobberstiksamling og i Konstnerens Familie værdifulde Efterladenskaber i en Masse Haandtegninger saavel fra Hjemmet som fra hans Reise i Udlandet. Blandt de sidstnævnte har Hr. P. Lund gjort et Valg og raderet sex Skizzer fra Italien, der paa en smuk Maade gjengive de originale Tegninger. (Hoffensbergs Forlag.)

Charade.

Jeg mener at falde i Manges Smag,
Dog — blive til mig, er vist Ingens Behag.
Endskjøndt jeg mest ynder det Skjulte, det Dybe,
Udvendigt paa Næsten man ogsaa at krybe
(O rædsomme Ord!) ei sjeldent mig seer;
Da peges der Fingre, i Smug man leer. —
Sæt B foran mig, da fryser Du ikke,
Og med K jeg nøder Dig tidt til at drikke,
Med M Du fandt nok det Rigtige ud,
Med N jeg beklæder din nøgne Hud
Med S. jeg værner mod Saar og Stød,
Med T Dig letter din Sorg og Nød.

Døde.

Jean Baptiste Biot, berømt fransk Physiker og Astronom, Aragos Ven og Medarbeider, † i Paris, 88 Aar.

Samuel Colt, amerikansk Oberst, bekjendt som Opfinder af den efter ham opkaldte Revolver, † 9de Jan. i Hertfort County, 47 Aar.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 31te Januar til 6te Februar incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
31te . .	1,6	2,5	0,6		27"7,05	0,38
1ste . .	÷0,6	1,5	÷3,1		27"10,19	
2den . .	÷3,9	÷1,9	÷5,5		28"4,06	
3die . .	0,1	2,8	÷3,0		27"11,88	0,62
4de . .	2,6	3,8	1,5		27"11,44	
5te. . .	0,8	4,5	÷2,7		27"9,30	2,43
6te. . .	÷7,1	÷1,5	÷12,2		27"11,71	1,43

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 123:

Leda.

Opløst af: Smith von Adel genannt v. Leda, Ville i K., Svava, The maid of Athen i Nakskov, Veldenak v. Siholt, En Skolemester, Søndagsselskabet, Mimse hin Væne, Nr. 69.

Opløst som „Amor" af Sødskendebørnene i H., W. O. G. Petersen i Kjøge, H. C. A., O. B., Neger, Portugiseren, hans Broder.

Verdens-Barometret.

London	6 Februar	3 pCt. Consols . .	$92^7/_8$.
Paris	„ —	3 „ Rentes . . .	71. 30.
Wien	5 —	5 „ Metalliques .	68. 80.
Berlin	„ —	$3^1/_2$ „ Staats-Sch.	$90^1/_2$.
Kjøbenhavn	7 —	4 „ Kgl. Obligat.	$98^1/_2$.

Paa vort Forlag er udkommet:

Sange af „Den Stumme i Portici".

Nr. 1. Barcarole: »En nyfødt Sol«, 36 Sk.; Nr. 2. Barcarole: »Betragt fra disse Strande«, 24 Sk.; Nr. 3. Barcarole: »Stem i til en glad Barcarole«, 24 Sk.; Nr. 4. Cavatine: »Stød ei fra Din Barm«, 36 Sk.; Nr. 5 Cavatine: »Træthed betvang«, 36 Sk.; Nr. 6. Fiskerchor: »Til Arbeid op«, 36 Sk.; Nr. 7. Arie: »Jeg til ham jeg har kjær«, 60 Sk.; Nr. 8. Markedsscene: »Kom hid, kom hid!« 48 Sk.; Nr. 9. Arie: »Ha denne Jubelsang«, 48 Sk.; Nr. 10. Bøn: »Hellige Martyr«, 24 Sk.; Nr. 11. Duet: »Langt hellere døe«, 84 Sk.

C. C. Lose & Delbanco.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 125.] Udkommer hver Søndag. **Kjøbenhavn den 16. Februar 1862.** 2 Rdlr. Qvartalet. **[3die Bind.**

Indhold.

Don Juan Prim, Greve af Reus. — Nogle Bemærkninger over en Charakteergruppe i Shakspeares Hamlet, af C. Hauch. — Paa Isen. — Fra vor Parisercorrespondent. — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold. — Fra Kirkegaarden XII. — Stevens' Batteri.

Don Juan Prim, Greve af Reus.

Overbefalingsmanden over det spanske Expeditionscorps mod Mexico er, ligesom mange andre af Spaniens dygtigste Generaler, uddannet i den syvaarige Borgerkrig mod Carlisterne. Han blev født d. 12te Decbr. 1814 i den lille By Reus i Catalonien, hvor hans Fader, en af de mod Napoleon kæmpende Officerer, levede, efterat han var faldet i Unaade hos Ferdinand VII og havde faaet sin Afsked som Oberst.

Den unge Prim studerede med Iver Retsvidenskaben, da Baskernes Opstand under Zumalacarregui havde naaet en faretruende Udstrækning. Man gjorde et Opraab til den katholske Ungdom om at gribe til Vaaben for Dronningen, og Prim var blandt de Første, der opgav sine fredelige Sysler. Som Menig traadte han ind i Hærens Rækker og deeltog i den hele Borgerkrig. Allerede i de lavere Grader, som han vandt paa Kamppladsen, forskaffede hans ridderlige Tapperhed ham Navn af „Cataloniens Cid." Der betroedes ham snart mindre, selvstændige Commandoer, med hvilke han høstede Berømmelse for sin Utrættelighed i Marcher og Overrumplinger, saa at han hurtigt opnaaede Generalschargen. Som Politiker hørte han til Progressisterne, der gjennem Espartero vare komne til Magten. Efter den opnaaede Seir ved Españos Død, deelte Partiet sig imidlertid og Prim sluttede sig til den Fraction, som troede at ane en Lyst hos Regenten til at bestige Thronen, hvorfor den forenede sig med Moderados, og i Fællesskab med disse, især ved den store Opstand i 1841, i hvilken Prim udmærkede sig saavel paa Diplomatikens som paa det militaire Omraade, omsider opnaaede at fortrænge Regenten. Stridigheder om Byttets Deling, hvortil kom, at Moderados ønskede at revidere den frisindede Forfatning af 1837, fremkaldte en saadan Spaltning mellem Partierne, at Progressisterne grebe til Vaaben og under Amettler i 1843 begyndte et Oprør i Prims Fødeby, hvortil alle Cataloniens Byer snart sluttede sig, uhindrede af den vankelmodige Generalcapitain Araoz. Hos Prim havde imidlertid den Overbeviisning rodfæstet sig, at hans Fødeland kun vilde blive ulykkeligere ved de Partiopstande, som stedse gjentoges; han tilbød derfor Regjeringen sit Sværd, afnødede Araoz den under ham staaende Troppestyrke og slog Progressisternes Anfører Amettler ved San Andrea de Polomar og ved Metaro, samt bemægtigede sig Fæstningen Figueras i en Haandvending. Hans energiske Optræden gjorde dem modløse og tvang Catalonien i kort Tid til Lydighed. Til Belønning derfor udnævntes han til Greve af Reus.

Men desuagtet sloge Moderados aldeles Haanden af Prim og hans Parti. Denne traadte nu op med megen Energi, saavel i Pressen, som i Cortes. For at gjøre ham uskadelig reiste man en Anklage imod ham, der ikke gik ud paa Mindre, end at han havde bestukket Generalerne Conchas og Narvaez's Mordere. Man underkjøbte Vidner imod ham og tillod hans Defensor kun at beholde Acterne i halvanden Time, men alligevel opnaaede man kun at holde ham fængslet i nogle Maaneder, da hans Uskyldighed laa klart for Dagen. For at han ikke atter skulde være udsat for slig Medfart, udnævnte Regjeringen ham i 1848 til Gouverneur over Portorico. I denne høie Stilling gjorde han sig meget fortjent, saavel af de ved Negeropstanden paa Martinique fordrevne franske Plantere, som af sine egne Undergivne, hvilke han, ikke ved Strenghed, men ved fornuftige liberale Foranstaltninger, skaanede for Revolutionens Blodsudgydelser. Et svækket Helbred nødte ham til snart at søge et koldere Klima, hvisaarsag han alt det paafølgende Aar maatte bede om Afsked. Hjemvendt til Europa, levede Prim mere i Udlandet end i Spanien, og som Følge af, at han i Cortes hørte til Oppositionen, fik han ingen Ansættelse i Hæren. Han benyttede sin Fritid til literaire Sysler; af hans Skrifter have især endeel politiske Brochurer om de spanske Forhold vundet meget og fortjent Bifald. Den orientalske Krig kaldte ham til Tyrkiet, hvor han imidlertid, kjed af Hærenes Uvirksomhed, kun deeltog i de første Træfninger.

Efter O'Donnells Revolution finde vi ham atter i Spanien og Prim var den eneste af alle Progressister, der blev valgt i Cortes, hvor han i flere Aar efter hverandre nøiedes med den politiske Kampplads, indtil Udbruddet af den marokkanske Krig, da O'Donnell sendte ham derhen som Befalingsmand over Reservedivisionen. Med Undtagelse af Tetuans Indtagelse, fandtes her ingen viid Mark for hans anerkjendt store strategiske Talent, hvorimod hans personlige Tapperhed og Elskværdighed her fik fornyet Leilighed til at forskaffe ham alle hans Vaabenfællers Beundring og Kjærlighed, saa at endog hans politiske Modstander O'Donnell omarmede ham paa Valpladsen for Armeens Front.

Prim er af Middelstørrelse, med en ædel Holdning og et tindrende, Alt betvingende Øie; hans Væsen er mildt og venligt mod Alle, især mod hans Undergivne; hans Stemme klangfuld og det spanske Sprogs Skjønhed faaer i hans Mund endnu mere Velklang. Hans mørkebrune, ægte spanske Ansigt er i Regelen alvorsfuldt, men oplives hastigt i Samtale.

I sidste Efteraar sendtes Prim med det spanske Expeditionscorps til Mexico, og skjøndt Overbefalingen over de engelske, franske og spanske Tropper er forbeholdt de respective Armeecorpsers Chefer, saa er det dog, saafremt Juarez vil gjøre alvorlig Modstand, vistnok Prim, som skal vide at gjøre en Ende paa denne langvarige, ulykkelige Borgerkrig.

Don Juan Prim, Greve af Reus.

Nogle Bemærkninger over en Charakteergruppe i Shakspeares Hamlet.

(Af C. Hauch.)

Jeg skal her ikke dvæle ved Hovedcharaktererne i denne mærkværdige Tragoedie, skjøndt der vel om disse, uagtet Alt hvad tidligere er skrevet derom, endnu kunde være en Deel at bemærke, men jeg skal kun denne Gang henlede Opmærksomheden paa en Sidegruppe, der, skjøndt den i Begyndelsen synes episodisk, dog bestandig meer og meer, eftersom Forholdene udvikle sig, griber ind i Hovedhandlingen.

Jeg sigter hermed til Polonius og hans to Børn (Laertes og Ophelia), og jeg skal søge at vise, hvad efter min Overbeviisning er en afgjort Sag, at der er een Hovedtanke, hvori Grunden til deres Skjebne er at søge; og saaledes vil det ogsaa her sees, at Shakspeare aldrig fremstiller sine Charakterer isolerede blot for Charakterernes Skyld, men at han ledes af en almindelig Idee, uden hvilket da heller intet tragisk Hele lader sig tænke.

Allerede Tieck bemærker i sine „dramaturgiske Blätter" med Hensyn til Polonius selv, at det vilde være urigtigt, hvis man opfattede ham blot som en Daare eller som en imbecil gammel Mand, der bliver en Skive for den vittigere Hamlet. Man maa vel erindre, at Polonius er en betroet Mand, samt i høi Anseelse ved Hoffet, og at han, uagtet han var i den forrige Konges Yndest, dog har været kløgtig nok til at vedligeholde sig ogsaa i Usurpatorens Gunst, skjøndt det vel ellers ikke kunde forudsættes, at denne havde Meget tilovers for den myrdede Konges Yndlinger. Dette havde neppe været muligt, hvis Polonius blot var en imbecil Olding uden Spor af Kløgt eller Fiinhed.

Man maa da vel snarere med Tieck antage, at han har været en snedig Diplomat, øvet i Rænker og politiske Intriguer, vant til at overskue og lede Forholdene, forsaavidt dette er muligt, naar man kun forstaaer sig paa Timelighedens Klogskab, men intet Øie har for den høiere Aand, der skjuler sig bagved, og dog hemmelig leder de store Verdensbegivenheder, saaledes at den jordiske Kløgt, der bilder sig ind at holde alle Traade i sin Haand og at kunne beherske Alt med sine smaalige Konster, dog tilsidst bliver tilskamme.

Thi dette er Polonius' store Begrændsning, at han aldeles Intet kjender til de høiere Magter, til den høiere Styrelse og den strenge Nemesis, der sagte gaae igjennem Livet og Historien, at han troer, at han selv kan lege Forsyn og styre Alt ved sin snedige, men dog kortsynede Politik; thi derved forfalder han netop til den Nemesis, som han trodser uden at kjende den, ja ikke blot han selv, men hans hele Familie maa tilsidst falde som Offer derfor.

Maalet for Polonius' hele Stræben er at gjøre Lykke hos Kongen. Det er ham ligegyldigt, hvorledes denne Konge er, om han er god eller fordærvet, om han har erhvervet sin Magt ved retfærdige eller uretfærdige Midler. Ja, derpaa tænker han egentlig slet ikke; men at holde sig i denne Konges Gunst, at tækkes ham, hvordan han saa er, og at være og kaldes hans høitbetroede Raadgiver, det er det høieste Maal for hans Stræben; hans Religion er den, at vinde Glands og Anseelse ved Hoffet, nogen anden Religion kjender han neppe.

Men den Glands og Anseelse, han vinder, synes forsaavidt berettiget, at han virkelig, naar der blot er Tale om den jordiske Kløgt og Indsigt i Forholdene, har været, og tildeels endnu er en brugbar Mand. Jeg indskrænker med Flid paa denne Maade mine Udtryk; thi han har upaatvivlelig nu naaet den Alder, hvori hans Indflydelse dog mere støtter sig paa tidligere Fortjenester, end paa det, han nu er og nu kan virke. Men dette mærker han naturligviis ikke selv, og denne hans Sikkerhed og fulde Tro paa en Kløgt, han ikke meer saa ganske eier, er det tildeels, der giver ham den Tilgift af Latterlighed, der upaatvivlelig klæber ved ham, trods hans høitbetroede Stilling. Dette viser sig da ogsaa i hans Snaksomhed og i de Leveregler, han med stor Selvtilfredshed udtaler, og hvori det Vigtigste og Uvigtigste, som Tieck bemærker, er blandet mellem hinanden og gjelder ham ligemeget, thi han bedømmer dem ikke efter deres indre Værd, men betragter dem kun som Midler, der skulle føre ham til det indskrænkede Maal, hvortil han stræber.

I ham vil da Digteren netop stille os Utilstrækkeligheden af den Kløgt for Øie, der ingen Anelse har om noget Mægtigere end den endelige Tilværelse. Med Hensyn til Aandens høiere Liv, synes det ligefrem, at Polonius mangler al Sands. Jorden udhules under hans Fødder, Graven aabner sig og udsender en af sine Beboere, de hinsides Magter faae Røst og Stemme, de tunge Skridt af den strenge Nemesis høres bag Scenen; for alt dette har Polonius ingen Sands, han hører og seer kun sig selv og sin egen Viisdom og den Erfaring, han i sin endelige Stræben gjennem en Række af Aar har erhvervet sig. Saaledes falder det af sig selv, at han, trods sin forældede Viisdom, bliver et Offer for den skærende Ironi hos Hamlet, som har et skarpt Øie og en dyb Foragt for de usle Konster, hvormed den ydre Magt og Anseelse saa tidt erhverves.

Altsaa Polonius' hele Digten og Tragten gaaer ud paa, at han og hans Familie skal gjøre udvortes Lykke, og netop derved styrter han sig selv og sine Børn i Ulykke, det er den Hovedtanke, som Digteren her, med saa stort Mesterskab og saa stor Consequens, i concrete Billeder har gjennemført, hvilket vi nu nærmere skulle stræbe at udvikle.

I 1ste Act, 2den Scene see vi Polonius' Søn Laertes tilligemed Hamlet selv i Kongens Følge mellem en Mængde Hofmænd. Laertes ønsker at reise tilbage til Paris, hvorfra han er kommen til Kongens Kroningsfest, og hvortil hans hele Hu og Sind staaer; Hamlet begjerer derimod at vende tilbage til Wittenberg, hvor han tidligere har studeret. Herved er allerede (dette være sagt i Forbigaaende) Hamlets og Laertes' respective Stillinger angivne. Hamlet stræber hen mod det Land, hvor det grublende og drømmende Tankeliv og den eensidige Reflection vel allerede dengang havde deres Hjem, og hvor de siden endnu stærkere have udviklet sig, tildeels paa de andre Sjæleevners Bekostning, saa dette tidt er blevet en Sygdom, der har tilintetgjort den egentlige Handlekraft. Laertes derimod vil tilbage til den By, hvor udvortes Glands, udvortes Ridderlighed og Galanteri, forenet med sprudlende Mod og glimrende, letsindig Tapperhed, fornemmelig havde hjemme. Men Shakspeare henlægger tillige Scenen til en modernere Tid, og synes at have den Periode for Øie, da Frankrig allerede var det ved Katharina af Medicis Konster forpestede Land. Bagved hine glimrende Egenskaber ligger da den giftige Slange og besmitter al denne Herlighed og giver den en Tilsætning af Død og indvendig Forraadnelse. Saaledes har den dybsindige Digter blot ved at nævne de to Byer, hvortil Hamlets og Laertes' Hu hendrages, allerede angivet Lys- og Skyggesiderne i deres gjensidige Charakterer *).

Det er nu vistnok velbegrundet i Polonius' Tænkemaade, at han henlægger den sidste Deel af sin Søns Opdragelse til den Stad, hvor den ydre Glimmer fornemmelig har sit Sæde, og hvor den Politur, der saa ofte baner Vei for ydre Lykke, bedst kan erhverves. Man hører da ogsaa, at Laertes bliver rost som en fuldkommen ridderlig Yngling, „fuld af de herligste, mest udmærkede Egenskaber, høist behagelig i Omgang, høist ædel i Anstand," osv. Men gjennem de Forskrifter, Polonius giver den Tjener, som skal efterspore hans Veie, mærkes dog en Anelse om, at der bag al denne ydre Fuldkommenhed muligviis kunde ligge en hemmelig Fordærvelse skjult. Den Frygt, Polonius her røber, viser idetmindste, at han, uagtet han er slaaet med Blindhed for alt det, der danner den dybere Grund i Menneskelivet, dog er, hvad man til daglig Brug kalder en skikkelig og moralsk Mand; men det forstaaer sig, al denne Godtkjøbsmoral er aldeles ikke til Hinder for, at han, naar det gjælder om at vinde Høihed og Indflydelse, kan nedlade sig til Handlinger, som for en strengere Morals Domstol vanskelig lade sig forsvare.

Senere, da Polonius er kommen af Dage, udvikler Laertes en overordentlig og hensynsløs Dristighed og en forvoven Handlekraft, men denne ledes tillige af en stormende Ærgjerrighed og Hevnelyst. I saare kort Tid organiserer han et Oprør imod Kongen og er nærved at overvælde denne. Men i det afgjørende Øieblik træder den kloge Usurpator ham med overlegen Aand imøde, og det lykkes ham ved vægtige Grunde at vende Laertes' Hevn bort fra sig imod Hamlet, der jo ogsaa er den, der egentlig har været Ophavsmand til Polonius' Død. Da blive de enige om, at der skal foranstaltes en Fegterleg, hvori Laertes med et hemmelig tilspidset Vaaben skal rydde Hamlet afveien, hvilket da vil see ud, som om det var skeet ved en ulykkelig Hændelse. Men nu lægger Laertes til, at han eier en giftig Salve, hvormed han vil overstryge sit Sværd, saa at Hamlets Død, selv ved den allermindste Rift deraf, bliver uundgaaelig. Saaledes kommer da den Fordærvelsens Gift, som Laertes, trods alle sine ydre Fortrin, gjemmer inderst i Sjælen, ogsaa udvortes frem. Dette er iøvrigt ganske overeensstemmende med, hvad der skeer i Kong Lear, hvori ogsaa den tidligere Blindhed i Glosters Sjæl, der bragte ham til at forskyde sin tro Søn, og til at hengive sig til den troløse Bastard, tilsidst udvortes kommer frem, da han ved Edmunds Forræderi taber det ydre Syn. Denne Sammenligning henstilles kun her, fordi den giver en klar Forestilling om, hvorledes Shakspeare underordner den ydre Verden under Ideens Magt.

Men Nemesis udebliver ikke, thi under Kampens Hede forbyttes Vaabnene, saa at ikke blot Hamlet, men ogsaa Laertes bliver saaret af det forgiftede Sværd. Saaledes har da Polonius, i sin kortsynede Omsorg for at berede sin Søn en glimrende Fremtid, kun ført ham til en tidlig og skjændselfuld Død, og alle de Midler, hvormed Faderen vil standse det Onde, han selv har fremkaldt, ere til ingen Nytte.

Hvad nu Polonius selv angaaer, saa læser man vel imellem Linierne, som ogsaa Tieck bemærker, at han tidligere, dengang Hamlets Fader endnu levede, og dengang det syntes afgjort, at Hamlet skulde arve Danmarks Krone, har ønsket en Forbindelse mellem denne og sin Datter. Men nu da Hamlet, som den gamle Hofmand let mærker, er i den ny Konges Unaade, faaer Ophelia Ordre til aldeles at bryde med Prindsen, uden at Polonius tager mindste Hensyn til den Følelse, der er vakt i hendes Indre. Det Vigtigste er, at den ny Konges Gunst ikke forspildes. For at naae dette Maal iler Polonius selv til Kongen og aabenbarer ham Sagen, dog kun i det Lys, hvori han ønsker, at Kongen skal see den; og for at dæmpe enhver Mistanke om, at han dog maaskee har vidst Noget om denne Lidenskab og ønsket at drage Fordeel deraf, er han nu dobbelt smidig og tjenstvillig. Ja, han synker saa dybt i sin Tjenstiver, at han ikke blot bliver Kongens Budbærer, der bestandig trænger sig frem for at gaae i hans Ærinder, men han nedlader sig endog til at staae paa Luur og til det usleste Spioneri; saaledes samtykker han da, for at vedligeholde sig i Kongens Gunst, og for at befæste sig i sin høie Stilling, i sin egen dybeste Fornedrelse.

Da nu Hamlet med sit skarpe Blik og sin overlegne Kløgt gjennemskuer hans Spioneri, og da han vel tillige husker, hvorledes Polonius tidligere, dengang Hamlet stod i Lykkens Solskin, havde brugt Ophelia som Lokkemad for at drage ham til sig, saa er det meget naturligt, at han møder ham med den bittreste Spot og Ironi, og at han endnu stærkere haaner og foragter ham, end alle de andre tjenstvillige Aander, der udsendes for at overliste Prindsen og udspeide hans hemmelige Tanker.

Men Polonius, der i sin Superviisdom anseer Hamlet for vanvittig, eller idetmindste for at staae langt under sig i Forstand, lader sig kun lidet anfegte af hans Spot, som han neppe mærker. Han har desuden erfaret, at Kongen ikke vilde tage det ilde op, ja, at han endog vilde føle sig lettet i sit Indre, hvis der ikke var noget Dybere og Farligere, der laae til Grund for Hamlets underlige Opførsel, end Kjærlighed til Ophelia. Derved vaagner, som det synes, et nyt Haab i Polonius' Bryst; thi Hamlet er jo dog en Prinds og Kongens nærmeste Slægtning, og naar Kongen selv billigede det, vilde Ophelias Forbindelse med ham dog endnu bestandig være at betragte som Noget, der maatte forøge Familiens Glands. Derfor bliver det nu næsten til en fix Idee hos Polonius, at Hamlets Vanvid reiser sig af Kjærlighed til Ophelia. Dette fordobler hans Iver for at udforske Hamlets Hemmelighed, og ingen Spot eller Haan kan da sætte Grændse for hans Speiderlyst.

Tilsidst skjuler han sig (naturligviis med Kongens Tilladelse) bag et Tapet for at belure Hamlets Samtale med Dronningen. Da Hamlet hører Nogen bag Tapetet, stikker han sit Sværd derigjennem, i det Haab, at det er Usurpatoren selv, der her har skjult sig, og gjennemborer da Polonius. Saaledes finder denne, idet han med sin egen Fornedrelse vil kjøbe Kongens Gunst, en uformodet og pludselig Død, og bekræfter ogsaa ved sit eget Fald den Sætning, at den, der uden Anelse om Livets høiere Betydning med usle Konster og smaalige Intriguer vil kjøbe Lykken, egentlig kun beiler til sin egen Undergang.

Den interessanteste Personlighed i denne Familie er upaatvivlelig Ophelia; ved hende har ogsaa Shakspeare med Forkjærlighed dvælet, og hun staaer forsaavidt i Række selv med Cordelia, Julie og Desdemona, at hun er en af de mest tiltrækkende kvindelige Skikkelser, som den store Digter har fremstillet for os.

Uagtet ogsaa hun maa falde som Offer for den Idee, Digteren med Strenghed gjennemfører, saa har han dog berørt hende med varsom Haand. Det er ligesom han havde bedækket hende med et halv dunkelt, halv gjennemsigtigt Slør, saa vi vel kunne skimte hvad der foregaaer i hendes Indre, men saaledes at det dog aldrig fremtræder i det klare Dagslys. Men netop dette romantiske Dæmringsskjær, hvori hendes Følelser og hendes Hjertes Svaghed indhylles, spænder Interessen dobbelt, og vi følge hende med voxende Deeltagelse ligefra hun første Gang optræder, til den Time, da hun føres frem paa Ligbaaren og nedsænkes i Jorden.

Alt i den første Act høre vi, at hendes Broder advarer hende mod Prindsens Kjærlighed, og kort efter forlanger hendes Fader med Heftighed, at hun skal afbryde al Forbindelse med ham og aldeles ikke agte paa, hvad han siger hende. Ja sidenefter gaaer han endnu videre og fordrer, at hun skal have en Sammenkomst med Hamlet for, om muligt, at udspeide hans skjulte Tanker, medens Polonius selv, tilligemed Kongen, hemmelig er tilstede for at lytte til Hamlets Ord.

Hvormegen Lydighed end Ophelia er vant til at vise sin Fader, saa skulde det dog synes, som hun ved denne Leilighed maatte gjøre Modstand; ikkedesmindre er der en hemmelig Grund tilstede, der hindrer hende derfra. Det mærkes vel paa de Yttringer, der uvilkaarlig undslippe Ophelias Læber, at hendes Indre er gjennemtrængt af Kjærlighed til Hamlet, og at hun har bygget alt sit Haab paa denne Kjærlighed

*) Som bekjendt har Shakspeare kun udvortes fulgt det gamle nordiske Sagn, men væsentlig har han skildret en Tid, der var høist forskjellig fra den gamle nordiske. Fra den historiske Side betragtet er dette vistnok en betydelig Feil, og især maa den synes saa for os, der ganske anderledes end Shakspeare kjende det Sagn, han har benyttet. Men abstrahere vi herfra, og indrømme vi Digteren den Frihed, han har taget sig, da maae vi tilstaae, at han ved at udrive Sagnet af den gamle Ramme, og ved at besjæle det med sin egen mægtige Aand, har nedlagt en Rigdom og en Fylde deri, der vel opveier den Feil, han har begaaet.

Det er da et Livsspørgsmaal for hende at erfare, om Prindsen besvarer hendes Følelser, og om det er sandt, hvad hendes Fader nu bestandig gjentager, at hans selsomme Opførsel, der saa stærkt foruroliger Kongen og Dronningen, udelukkende lader sig forklare heraf. Dette alene gjør det begribeligt og naturligt, at hun — hvad hun under andre Forhold maatte gyse tilbage for — denne Gang bøier sig efter sin Faders Villie; thi at kaste et Blik ind i Hamlets inderste Hjerte, er hendes eget høieste Ønske, og al hendes Lykke og hendes Fremtids Vee og Vel afhænger af, om hendes Fader ved denne Leilighed har seet rigtig eller ei.

Men Prindsen, hvis mistænkelige Natur er vakt, og der bestandig, naar det gjelder om at modarbeide sine Modstanderes Intriguer, som han selv siger, er istand til at grave sine Miner en Alen dybere end de, mærker snart, at Kongen og Polonius staae bagved Ophelia; og da han paa den anden Side dog ikke kjender det inderste Motiv i Ophelias Hjerte, saa følger det af sig selv, at han behandler hende med saarende og afvisende Bitterhed. Thi det kan jo ikke andet end vække hans Harme, at ogsaa hun, som dog engang syntes at elske ham, nu staaer i hans Fjenders Række, og at hun, som han nu maa troe, vil benytte hans Hjertes Svaghed til at forraade ham. Deraf bliver det forklarligt, at han paa den mest skærende Maade spotter over Kvindernes Falskhed og sminkede Væsen, og at han med Haan raader hende til at gaae i et Nonnekloster, og at han endelig vender sig fra hende med Foragt.

Imidlertid vise de Ord, Ophelia udtaler efter Prindsens Bortgang, at hun ikke fortjener denne hans haarde Medfart. Den inderligste Medlidenhed, forenet med den dybeste Smerte, yttrer sig i hver Linie af hendes Enetale: „Hofmandens Øie, den Lærdes Tunge, det favre Riges Rosenglands og Haab, Høflighedens Speil . . . Alt, Alt er tabt, og jeg den mest Nedbøiede, den Ulykkeligste af alle Piger," osv. Det er ikke hans Haardhed imod hende, hun beklager, men kun ham selv, og hvad der er gaaet tilgrunde i ham. Imidlertid er det vel ikke saameget den virkelige Hamlet, hun her skildrer, som snarere den ideale Skikkelse, hun med Kjærlighedens Øie i ham har seet.

Men Hamlet har allerede tidligere, ved en anden Leilighed, behandlet hende endnu grusommere. Da han beslutter at skjule sine Planer under Vanvidets Maske, begynder han sin Rolle med hende. Hvert Ord hun siger, da hun med Forfærdelse kommer ind og beretter, hvorledes han stod i hendes Kammer „med opknappet Trøie, uden Hat paa Hovedet, med Strømper, der hang ned over Anklerne, bleg som hans Skjorte, med dirrende Knæ og med et Blik saa fuldt af Vee, som var han sluppet løs af Helved for at forkynde Rædsler," osv., vidner klart om, hvilket uudsletteligt Indtryk dette Syn har fremkaldt i hendes Sjæl. Fra hint Øieblik af er der en Rift i hendes Indre, som aldrig mere kan læges. Atter her maa man tænke paa Kong Lear; thi ligesom denne Konge ikke bliver afsindig, før han har seet den forstilte Afsindighed hos en Anden, saaledes gaaer det ogsaa med Ophelia, Grunden til det virkelige Vanvid bliver hos hende først vakt ved at see det paatagne Vanvid hos Hamlet.

Men endnu er der dog eet Haab tilbage; thi Ophelias Fader gjentager bestandig, som sagt, at Hamlet er bleven vanvittig af Kjærlighed til hende. Hertil klamrer hun sig uden Tvivl fast, og hver Gang hendes Fader speider og lurer og med smaalige Konster søger at udforske Prindsens Indre, saa troer hun naturligviis, at han arbeider i hendes Interesse. Dette hænger nøie sammen med en af de fixe Ideer, der tilsidst bemægtige sig hendes Sjæl.

Men da hendes Fader nu falder som Offer for sit Spioneri, da er Alt tabt for Ophelia. Det vanvittige Blik, hvormed Hamlet engang stirrede paa hende, har alt længe virket ligesom Klapperslangens Øie, og, efterat hendes Fader er falden for hendes Elskedes Haand, svimler hendes Forstand, og hun nedsynker i den Afgrund, der alt længe har ligget aaben for hendes Fødder. Alt følger med største Conseqvens af den Leg, som Faderen har drevet med hendes Kjærlighed, uden Anelse om dens Dybde og om den Magt, hvormed den herskede i den dunkle Afgrund af hendes Sjæl.

Vi see hende nu glide os forbi, ligesom et vidunderligt Syn, fremmanet af Poesiens dybeste Væld og syngende sine gaadefulde Sange. Hvorvidt Tieck har Ret i den Paastand, at hun allerede tidligere havde skjenket Hamlet Saameget, at hun Intet har tilbage at give, er vanskeligt at sige; thi netop i denne Retning har Digteren med fiin Takt undgaaet enhver bestemtere Yttring. Men Saameget er vist, at der er to fixe Ideer, der have bemægtiget sig hendes Sjæl. Den ene er Sorg og Anger over hendes Faders Død, thi han faldt jo, efter hendes Mening, som et Offer for hende, idet han forskede efter den skjulte Lidenskab i Hamlets Indre; den anden er hendes egen haabløse Kjærlighed. Om disse to Tanker dreie alle hendes Sange sig; om en Pige, der blev bedragen og forladt af sin Elsker, og om en Mand med et Skæg, hvidt som Snee, der sænkedes i Graven, der gik bort og aldrig meer vil vende tilbage. Saaledes lever hun nu i Erindringen om sin Sorg og af de Elskovsdrømme, der havde omtaaget hendes Sjæl.

Men der kommer rigtignok endnu en anden Tanke, et andet Slags Drøm til. Der er nemlig eet Element i hendes Sange, hvorved hun røber, at hun, hvor yndig og fuld af Gratie hun forresten viser sig, dog ikke er ganske fri for sandselig Lyst. Ogsaa dette synes en streng Conseqvens af hendes tidligere Stilling; thi hun har jo levet ved et Hof, der af Digteren skildres som høist fordærvet, og hvor selv den Reneste, ligesom det var Tilfældet i Katharina af Medicis Tid, hvortil Meget i dette Stykke henpeger, dog ikke kunde blive ganske reen. Til dette Hof har hendes Fader, i sin ærgjerrige Forblindelse, fængslet hende. Phantasiens vilde Billeder forbinde sig saaledes med hendes Kjærlighed, og da Vanvidet har nedbrudt de Skranker, som Forsigtigheden tidligere havde bygget, saa trænge ogsaa hine Billeder sig frem paa hendes Læber, uden at man just derfor behøver at antage den Forudsætning, hvortil Tieck henpeger. Iøvrigt er selv denne Side af hendes Vanvid saaledes mildnet bag Poesiens Slør, at det ikke kan formindske den romantiske Tiltrækning, hun, hver Gang hun viser sig, udøver.

I høi Grad poetisk er ogsaa det Blomstersprog, hvoraf hun betjener sig. Alle de Blomster, hun bortgiver, have deres Betydning. Til Dronningen giver hun Rude (Angerens Blomst) og beholder dog selv, som hun siger, nok tilbage; til Kongen og Laertes giver hun Fennikel og Akeleie (Smigreriets og Tankeløshedens Blomster) osv. Sandsynligviis giver hun den sidste til Laertes. Hver Blomst betegner en egen Tanke, og saaledes træffer hendes Tegnsprog alle dem, hun taler med, tildeels maaskee, uden at hun selv veed det. Endelig siger hun: „Jeg vilde gjerne give Jer nogle Fioler (den tro Kjærligheds Blomster), men de visnede alle, dengang min Fader døde."

Mod Enden af 4de Act kommer Dronningen og fortæller, at Ophelia er druknet. Da hun vilde hænge Krandse af Skovnelliker, Nelder og Tusindskjøn op i Træerne paa Skraaningen, hvor en Vidie hang ud over den forbiløbende Strøm, „brast den misundelige Green med hende, saa hun faldt ned i Floden, hvor hendes Klæder spredte sig, saa hun længe svævede, liig en Havjomfru, over Bølgerne, syngende Brudstykker af gamle Sange, som En, der ikke kjendte sin egen Fare, eller som et Væsen, der var skabt for dette Element, indtil hun, da hendes Klæder bleve tunge af Vand, sank og endte sit Liv i Dybet." Dog erfarer man ikke med Vished, om hendes Død virkelig var en Følge af en ulykkelig Hændelse, eller om hun selv med Forsæt har styrtet sig i Døden. Efter Dronningens Ord skulde man troe det Første, efter det Rygte, der siden spredte sig, synes det Sidste at have været Tilfældet. Ogsaa herover har Digteren udbredt et medlidende Slør.

Saaledes har Polonius, ved sin Jagen efter ydre Lykke, gjennem den Lidenskab, som han rimeligviis først har tilladt at fæste Rod, men derefter voldsomt har villet undertrykke og siden atter givet Næring, ogsaa lagt Grunden til sit andet Barns Ulykke, ja ledet hende paa Vei til Vanvid, og omsider maaskee til Selvmord. Aldrig er det i Poesiens Verden stærkere end her blevet gjennemført, hvorledes den indbildte Verdensklogskab, der kun beiler til ydre og timelige Fordele, og er blind for de Tegn og Tankesyner, hvorigjennem den høiere Verdensorden aabenbarer sig, kun fører til Undergang og Fordærvelse. Uagtet det da undertiden er bleven paastaaet, at Shakspeare vel forstod at fremstille de enkelte Charakteerbilleder, men at han ikke naaede høiere end hertil, saa mener jeg dog, at det er klart for Enhver, som virkelig har forstaaet ham, at han med en ubøielig Conseqvens opoffrer de enkelte Charakterer, som han dog saa godt veed at fremstille, for Hovedtanken i det Hele. Saaledes er ogsaa al Ophelias Elskværdighed og al den poetiske Rigdom, hvormed hun er udstyret, ikke andet end glindsende, farverige Blomstersmykker, hvormed det Offerlam er omsnoet, der skal falde for Ideens Alter. Ja, man kan føie til, at det netop er heraf, at den tragiske Medlidenhed suger Næring, og at det uden et saadant Hensyn til det Heles Hovedtanke, er umuligt at skrive nogen sand Tragoedie*).

Det er ikke min Hensigt her at give en kritisk Oversigt over Tragoedien Hamlet i sin hele Udstrækning, hvilket ogsaa vel paa dette Sted vilde blive for vidtløftigt; dog troer jeg det ikke afveien endnu til Slutning at antyde, hvorledes Ophelias Rolle, der for et flygtigt Blik kunde synes at staae episodisk i Forhold til det Øvrige, dog væsentlig griber ind i Tragoediens Katastrophe.

Først skal jeg da med et Par Ord berøre det Forhold, hvori Begyndelsen og Enden af Ophelias Rolle staae til hinanden, samt kortelig angive, hvorledes Slag og Tilbageslag her modsættes indbyrdes. I Begyndelsen motiveres Ophelias virkelige Vanvid, som sagt, derved, at hun seer Hamlets forstilte Afsindighed; henimod Slutningen derimod er det, som om Vanvidet slog frem af Ophelias Ligbaar og igjen smittede Hamlet. Thi man kan ikke tvivle paa, at hans forstilte Vanvid momentant gaaer over til et virkeligt, dengang han springer ned i Graven og der kæmper med Laertes og overtrumfer ham i sin vilde Pathos. Legen bliver i dette Øieblik til Alvor, ligesom det ogsaa synes, som om Hamlets forhen udslukte Lidenskab for Ophelia igjen af hendes Ligbaar fremblusser med dobbelt Kraft.

*) Derfor bruger ogsaa Solger i sin Bestemmelse af det Tragiske netop det samme Billede, som her er benyttet.

Men Hamlet er en høistbevægelig Natur, et Stemningsmenneske, og hans Ulykke er netop den, at han aldrig kan fastholde sin øieblikkelige Stemning og befæste den med Villiens Kraft, saa den kan blive til Handling. Derfor bringer han det, naar Noget skal udføres, der ikke blot fordrer Kløgt, men ogsaa vedvarende Handlekraft, sjelden videre end til Forsættet og til den Pathos, der blusser med Vildhed i Øieblikket, ligesom Havet, hvorefter Stormen atter lægger sig; saaledes sløves og lammes da bestandig hans kraftigste Beslutninger af den paafølgende Reflection.

Som Følge heraf glemmer han da ogsaa sin Opbrusning i Momentet ved Ophelias Grav; i næste Scene er der ikke meer Tale derom, det er, ligesom den ikke havde været. Men forgjeves er dog ikke Ophelia, liig en Vision, gleden os forbi, thi derved motiveres Laertes' Færd endnu dybere, ja han fatter først den Beslutning at myrde Hamlet med et forgiftet Vaaben, efter at have seet den vanvittige Ophelia. Siden ophidses han endnu mere ved at høre Fortællingen om hendes Død, og ved at see hendes afsjælede Legeme paa Ligbaaren. Mærkeligt er det ogsaa, at hans Had og Hævnelyst blusser dobbelt stærkt frem, da han hører Dronningen erklære, idet hun strøer Blomster paa Graven, at hun i Ophelia havde haabet at see Hamlets Hustru, og at smykke hendes Brudeseng og ikke hendes Grav. Thi ved disse Ord stiller det sig først levende for hans Øie, hvad hans Ærgjerrighed har tabt og hvad Ophelia kunde være bleven for sin Familie, dersom ikke Hamlet, efter først at have vakt hendes Følelse, saa grusomt havde forladt hende.

Paa den anden Side bliver ogsaa Hamlets Undergang herved endnu mere tragisk berettiget, end den ved hans Mangel af Handlekraft allerede var, hvorved han aabenbar viser, at han ikke er sit Kald og sin Stilling voxen; thi med Hensyn til Ophelia er det tildeels sandt hvad han siger (3die Act, 1ste Scene): „Jeg er selv saa temmelig retskaffen, og dog kunde jeg fortælle Dig Ting om mig, saa det var bedre, at min Moder ikke havde født mig."

Der findes et mærkeligt Sted hos Aristoteles, som Lessing ogsaa citerer i sin Dramaturgi, og det bliver dobbelt mærkeligt derved, at Aristoteles var den af de ældre Philosopher, som bedst forstod at vurdere Empiriens Betydning. „Poesien," siger Aristoteles, „er mere philosophisk end Historien, den er ogsaa nyttigere; thi Poesien udvikler det Almindelige, men Historien det Særdeles" osv.

Aristoteles' Mening er da vistnok den, at Historikeren strengere er bunden af det Tilfældige, medens Digteren bedre kan tage Hensyn til den almindelige Lov og til den herskende Idee.

Idet Digteren nemlig ligesom løsskærer et mindre Hele fra den store Masse af Handlinger og Begivenheder, som Historien maa fremstille, og idet han fjerner den beskyggende Tilfældighed, der i Virkelighedens Verden formørker Ideen, bliver han istand til at vise denne klarere; ja han tvinger den undertiden til at blive aldeles gjennemsigtig, saaledes som den kun saare sjelden og undtagelsesviis kan sees i Livet selv. I det virkelige Liv vandre vi ligesom i en uhyre Urskov, hvori Grene og Kviste ligesom ere indfiltrede i hverandre, og hvori det Hele saaledes er gjennemvævet af Slyngplanter, at vi vanskelig see, hvor det ene Træ ender og hvor det andet begynder. Vi kunne da her vende det bekjendte Ordsprog om og sige, at man i Virkelighedens Verden ikke seer de enkelte Træer for lutter Skov.

Shakspeare har vistnok ikke kjendt Aristoteles, og har neppe havt nogen Konsttheori at støtte sig til, men dog mener jeg, at han praktisk har viist, at den gamle græske Philosoph har Ret i sin Paastand. Dermed skal det dog ikke negtes, at vi, dersom vi bag de hverandre krydsende Begivenheder, bestandig kunde see og forfølge den uendelige Verdenstanke, der gaaer igjennem den historiske Udvikling, saaledes som høiere Aander maaskee kunne see den, at vi da vilde faae en Anskuelse af det Hele, der endnu var langt større, end nogen jordisk Digter kan give den; thi hvor høit han end er stillet, og hvor skarpt hans Digterblik end kan være, saa vil det dog aldrig lykkes ham saaledes at gjennemtrænge Endelighedens Taager, at han kan opdage alle de dybe Syner og store Udsigter, der bag dem ere skjulte.

Paa Isen.

Alting her i Verden er en Modesag, thi hvad man saa end siger, ere vi Mennesker ikke andet end store Abekatte — men meget pene og dannede Abekatte. Hvoraf i al Verden kommer dog det, at hvad der i eet Aar er en guddommelig Fornøielse, er i et andet saa kjedeligt, at Ingen tænker paa at more sig ved det? Ja, hvoraf skulde det vel komme, naar det ikke var, fordi Menneskene som sagt ere Abekatte. Ingen gider begynde, Ingen vil være den Første; naar blot Een eller To, med et pent Navn og mange Bekjendte, har gjort dette eller

Vera-Cruz med Fortet St. Juan d'Ulloa.

hint, saa kan jeg ogsaa. Saadan gaaer det med mange Ting, saadan gaaer det med Fornøielserne paa Isen. Skøiteløben er just ikke nogen ny Konst, den har været øvet her i Norden vel i et Aartusinde, thi vore Forfædre forstode at glæde sig ved Livet, enten det saa var koldt eller varmt. Den har været drevet her i Kjøbenhavn for længe siden; der var endogsaa engang for en tredive Aar siden, da den var saaledes i Velten, at man en smuk solklar Vinterdag saae la haute volée dandse en nydelig Française paa Isen udenfor Langelinie. I de sidste Aar er der Ingen, som har tænkt paa Skøiterne, og det uagtet vi sandelig har havt Vintre, som nok kunde opfordre dertil. Man overlod Isen til Gadedrenge og Skoledrenge, man blev ganske blaa om Næsetippen, blot ved at see en Skøite, og den smukke Konsts Navn blev nedværdiget til en Betegnelse for et stygt Løb: Sikken han skøiter af! Kort sagt, Skøiterne vare banlyste.

Hvad skeer — en smuk Morgen begynder Napoleon at tænke paa at kjøbe sig et Par Skøiter, han forærer Eugenie et Par med, og Frankrigs Søn faaer sig lavet en Glidebane paa Badekarret i sit Toiletværelse! Revolutionen udbredte sig ikke hurtigere over Europa i 1848, intet ondskabsfuldt Rygte kunde dræbe et Renomee hurtigere, end denne Mani greb om sig. Napoleon løb, og selvfølgelig var hele Paris paa Skøiterne inden Aften; hele Corps diplomatique ved det franske Hof vovede sig ud paa Glatis, „muddrede" hinanden, slog Stjerner i Isen, naar de tabte Ligevægten, og sendte Courerer ud i Øst og Vest med den forbausende Note: Napoleon løber, løber som om han aldrig havde taget sig andet for, end at løbe paa Skøiter! Som en Løbeild gik denne Efterretning Verden rundt; forsigtige Folk tænkte: der stikker Noget under, Napoleon er ikke den Mands Søn, der løber paa Skøiter for Ingenting! Englænderne tænkte paa den Styrelse, der vaager over os Alle, og bad til pludseligt Omslag i Veiret; Keiseren af China lagde sin Pibe bort og spurgte forbauset: „Hvad gjør han? Skøite, qu'est ce que ça?" og da Hofmarskalken, ved Hjelp af et fransk Lexicon, havde forklaret ham, at det var hvad Franskmanden kalder un patin, udbrød han beroliget: „Badin, Napoleon er en badin, jeg er med!"

Paa Isen: Skøiteløbere paa Castelsgraven ved Smedelinien.

Paa Isen: Skoiteløbere paa Peblingesøen ved Kjøbenhavn.

Men hvad man saa sagde, og hvad man saa tænkte og hvad man saa saae under Isen, saa smittede Efterretningen. Prinds Albert fik sine gamle Skøiter frem og bragte Liv i Klubben, som i hans unge Dage løb i Hydepark; Wienerne greb med Iver denne Leilighed til at skaffe sig en prisbillig Fornøielse og fløi lystigt hen over „Belvedere-Teich"; Berlin gik ud af sig selv af Glæde og kredsede rundt om Rousseaus Ø i Berliner Thiergarten; Stuttgart kom i Omtale, fordi en ubekjendt Englænder havde tilladt sig at udfordre Europas eneste udødelige Hofmarskalk, Hackländer, der afslog ham et Familie-adgangskort til de kongelige Glidebaner; det svenske Kongehuus opdagede pludselig, at man fortræffeligt kunde løbe paa Isen mellem Kastellholmen og Djurgården og langt om længe kom Touren til Danmark, og Kjøbenhavneren sagde som sædvanligt: so ein Ding muß ich auch haben. Søerne bleve tagne til Naade igjen, den helsingørske Jernbane behørig forbandet, fordi den vilde spolere os vor eneste Fornøielse, Castelsgraven feirede en Triumph, som den ikke i mange Aar havde kjendt, den blev erklæret „ganske yndig" og Gadedrengene kom for første Gang i Mode: hos dem er det dog pure Naturalier, som von Thybo siger, medens det er Konst hos os Andre. Det er lige med Eet blevet gentilt at være Isbjørn, selv Damerne løbe, og det er et nydeligt Syn — at sige, naar Damerne ere nydelige. En Dame, som løber elegant, er ubetinget uimodstaaelig, og Castelsgraven kræver et frygteligt Antal Offere — ikke for den skrøbelige Overflade, men for Øinenes brændende og blændende Straaler, der ere meget farligere paa Isen end andre Steder; men en Dame, der ikke løber smukt, hun er saa uheldig, at vi foretrække at løbe, for ikke at see hende. Herrerne løbe selvfølgelig helst, hvor Da-

Paa Isen: Kjøbenhavns Rhed tillagt.

merne ere, thi det er rart nok at gjøre en Ting for dens egen Skyld og fordi det er morsomt, men det er dog meget bedre, at vise sine Færdigheder for en Kreds af smukke Tilskuerinder; saa er det jo rigtignok ogsaa dobbelt flaut at falde, men Herregud, det kan hændes den bedste, og tænk, om hun faldt, og man kunde række hende den frelsende Haand, hvilken Lykke, hvilken glødende Salighed midt i Verdens Ishav!

Jo, Skøiterne ere en prægtig Opfindelse, og gamle Klopstock var ikke saa tosset, da han skrev sine guddommelige Oder „til Skøiten“; det er i Grunden den eneste Celebritet, der med apodictisk Visshed vides at have skøitet igjennem Verden her i Danmark, og han var jo desværre en Tydsker — men han løb da ogsaa paa Lyngby Sø, ikke paa Isen ved Toldboden. Er det end ikke Alle Celebriteter, som løbe her, saa er det dog vist, at denne Vinter har skaffet mangen ung Mand en Løbebane, den han maaskee ellers aldrig havde fundet, og det maa man i Sandhed glæde sig over. —

Vi bringe saaledes idag vore Læsere nogle Billeder af Isen ved Kjøbenhavn. Det første er taget fra det afsides liggende, mod den barske Østenvind beskyttede Vandspeil mellem Smedelinien og Fæstningsvolden, den uendelig gentile Castelsgrav, Skøiternes første Parket. Det andet giver ogsaa den ideelle Side af Sagen; det er Peblinge-Søen en Aftenstund, naar Dagen og dens Flid er endt og Skøiterne hurtigt bære En over Søen; Gemytlighed og Lighed er det Fremherskende her, thi paa Isen ere Alle lige, Ingen tænker paa den Dag imorgen — det gjælder blot at nyde Minutet. Det tredie Billede er Isen i al sin Raahed og Storhed, som den viser sig ude ved Batteriet med Kalkbrænderiet i Baggrunden. Her seer man hverken elegante Damer eller Skøiteløbere. Smaa Grupper af forfrosne, forsorne Sømænd med Skindhuer, Stortrøier og Bælgvanter træffer man hist og her. Nogle have været ude for at pilke Torsk — Andre trække Vandtønden iland fra Skibene, for at faae den fyldt. En eensom Jæger møder man ogsaa af og til; dog afbrydes denne Ro undertiden ved en Klynge af djærve Søfolk, der er stærkt beskæftiget med at indise Skibe, især hvis Skonnerten er ladet med Tusinder af Appelsiner til de utaalmodigt ventende Kjøbenhavnere. Alt har her sin practiske Betydning og bærer Kraftens og Alvorens Præg.

Fra vor Parisercorrespondent.

Paris den 30te Januar 1862.

II.

Enden af det gamle Aar og Begyndelsen af det nye har bragt de sædvanlige Theater-Revuer, som ikke længer more Nogen, men som man naturligviis maa have; thi det hedenske Ordsprog „Vanen er den anden Natur,“ er først her kommet til den rette Ære. I disse Tilbageblik er Alt tilladt, kun ikke Politik, den taales blot paa Scenen i Revolutionstider; Alt derimod, som henhører til Modens, Phantasiens og Tilfældighedernes Domaine, tages med paa den mest ugeneerte Maade, Dante og Virgil møde beskjenkede, de, som ere døde i Aarets Løb, gaae igjen, og er en Levende tilstrækkelig original eller bekjendt, kort, en brugbar Theaterfigur, generer man sig ligesaalidt. Saaledes har man Aften efter Aften seet Jules Janin gaae over Brædderne, tyk og rødmosset; Revuen maa have Albuerne paa Bordet og Fingrene i Fadet for at være i godt Lune, men skjøndt man iaar ikke har finere Manerer end ellers, og skjøndt man trolig har søgt i alle Reder og taget Alt med, hvad brugbart var, ere samtlige Revuer dog dræbende kjedsommelige. Skulde det være, fordi Aaret 1861 selv var prægløst? Tiltrods for, hvad Keiseren sagde Nyaarsdag til det diplomatiske Corps om „Agitationer og grusomme Tab,“ har Aaret været charakteerløst: ikke at have Krig og dog ikke at kunne siges at leve i Fredstid; have klart Veir og dog forudsee Uveir; adlyde dem, man ikke troer; kalde Enhver Ven og ikke stole paa Nogen, saaledes har man naaet Aarets Ende. Men her er jeg paa usikker Grund og kunde faae paa Fingrene, derfor hurtigt til mit Eget.

Da Revuen kom i Mode, var Aarhundredet netop tyve Aar gammelt, altsaa i Labansalderen; nu, det er over de tres, burde det finde paa noget, som bedre passer til dets Værdighed end disse dramatiske Saturnalier.

Nyaarsgaverne, der have været kjendte fra den græske Oldtid indtil vore Dage, have fremkaldt de staaende Artikler om, hvorlunde Tiberius forærede sit Folk Gavmildhed, og hvorlunde Caligula værdigedes at modtage Gaverne, samt den sædvanlige vilde Flugt i Gaderne, hvor en syndig Vandrer altid svæver i Fare for at løbes overende. Det, som har været lidt forskjelligt fra hvad man altid seer, er Legetøi-Udstillingerne, thi nu har man historisk, geographisk, astronomisk og mathematisk Legetøi, kort, Legetøi for Alt hvad der læres. Mon ikke en klog Børneven en Dag finder paa at anstille en Autodafé af alle disse Lære-Snurrepiberier og decretere, at de Unge skulle lære at kæmpe sig frem, som vi Andre have kæmpet os frem og ikke lære legende? En af de kjærligste Mødre, jeg har kjendt, sagde, at man ikke burde fjerne enhver Torn fra sine Børns Vei, og at en Moders første Pligt er at være ubarmhjertig. —

Et nyt Drama i fem Acter af Ennery: „Bondens Datter“, drager hver Aften Pariserne i tætte Skarer til Gaité trods al sund Moral. Apotheket spiller en fremragende Rolle i det moderne Boulevard-Drama. Det nye Stykke, hvis Sujet jeg ikke engang kan antyde for høviske Øren, havde ikke kunnet blive til uden Chloroform, men ved Hjelp af Chloroformen har man faaet fem Acter, som høres med aandedrætstandsende Interesse. Literaturen har kun at protestere mod saadanne Stykker, der, naar de som dette ere velgjorte, maae betragtes som en National-Ulykke, thi naar selv finere Naturer lade sig paavirke af det ypperlige Spil og af Stykkets overordentlige Scene-Effect, hvad kan man da vente af den store Hob! Rachels Søster, Lea Felix, der giver Hovedrollen, besidder den Hemmelighed, som Søsteren manglede: paa eengang at være i høieste Grad dramatisk og i høieste Grad naturlig, men man er næsten vred paa hende, fordi hun spiller saa smukt, og man er rasende paa Ennery, fordi han saa vel forstaaer Scenens Hemmeligheder, naar han ikke paa samme Tid forstaaer det, som vil vedblive at være, naar alle Scener lukkes. I en af Revuerne siger den simple Parisers Idol, Grassot: „Vi Diplomater have en særegen Næse for disse Ting.“ En saadan Næse har ogsaa Ennery, men jeg gjentager det, det er en Ulykke.

„Fornuftgiftermaalet“ af Scribe, som behagede over al Maade i 1826, er optaget igjen, men vil nu slet ikke smage. I 1826 havde man hver Aften en lille Taare for en lille Comedie af Scribe, men man er ikke mere fuldt saa følsom og commod, og om man endnu ikke saa ganske nøie veed, hvad man vil have, saa veed man ganske nøie, at man ikke vil have denne Commod-Moral; heller en Monstruositet, som Ennerys, der agerer dydig. Hvad man fandt nok saa moralsk i 1826, finder man slapt og anstødeligt nu, hvad der er grønt om Middagen, synes sort ved Midnat; man længes aabenbart efter sundere Zoner, derfor gjør Ponsards Drama, „Ære og Penge“, som forsmaaedes af Théâtre français for ti Aar siden, fordi det ikke var literairt og pikant nok, nu et saare velgjørende Indtryk. Hvad der behager er simpelthen Skikkeligheden, den rene gode Luft, man indaander, man er engang i honnet Selskab og det tiltaler selv dem, der imorgen gaae hen og græde over Ennerys Vederstyggelighed.

I Conservatoriets Sal har man givet en Kvartet med Chor: „Titanernes Sang“, hvormed den saa længe stumme Tonernes Mester Rossini har overrasket Publikum. Man bliver her vant til saadanne Orgier i Udtryk, at Ingen tog Titlen bogstaveligt, men man fik Andet at vide. Rossini har valgt det Moment, da Titanerne vilde tage Olymp med Storm og taarne Bjerg paa Bjerg. Man maa selv være Titan for at binde an med et saadant Sujet. At Titanerne maae være frygtelige, selv naar de synge pianissimo, falder af sig selv, og hvorledes de, der sad Orchesteret nærmest, have kunnet udholde denne Orkan af Toner, uden for bestandigt at faae Ørerne lukkede for Melodier og Harmonier, er ikke let at begribe! Den, der ikke er enthousiastisk nok til at offre Øren og hvad som kan falde, maa det være tilladt at gjøre den Bemærkning, at denne kolossale Stil tager sig ud i Conservatoriets lille Sal, som en ægyptisk Pyramide vilde tage sig ud i din Blomsterhave. Men slaae ikke alle Julemærker feil, begynder man ogsaa i Musiken at søge hen til det Bedre, ligesom i Skuespilkonsten: de populaire Concerter, hvor de gamle Mesteres Værker gives hver Søndag, ere overfyldte, og i de sidste Uger gaaer ligesom en svag Protest gjennem Luften mod Operaens skrigende Stemmer, ledsagede af Processioner, Decorationer og en Mængde andre ligesaa musikalske Ting; en beskeden Røst, som vover at sige, at Verdi, der har ødelagt alle de gode Stemmer, just ikke bør takkes, bliver ikke mere forhaanet, ja, jeg har hørt en Dumdristig sige, uden at blive stenet, at det kunde være paa Tide, at see sig om efter Struber istedetfor efter Been, og at Akrobaterne, baade de med Struberne og de med Benene, have floreret længe nok.

Den italienske Opera, der før var Mødestedet for hele Europas fornemme Verden, slæber sig mat hen med Damerne Alboni og Penco, Resterne af Mario og en ypperlig Barriton: Delle Sedie; forresten gaae Sopraner, Tenorer og Basser ud og ind som Reisende i et Hotel: Een er fra Stuttgart, en Anden fra Provindserne, næsten ingen af dem har været hinsides Alperne, og Samtlige vove de med deres mere end dødelige Røster at gjøre Forandringer i evige Værker, hvilket især har været mig paafaldende i Don Juan, hvoraf hver Tone er mig hellig.

Vil man troe mig, naar jeg siger, at en Røst endogsaa har nævnt Gjenindførelsen af den religieuse Musik? I et katholsk Land, hvor man pynter og smykker sine Kirker, bliver man forbauset over at savne de hellige Hymner, der nu blot høres i det sixtinske Capel i Rom, hvor Palestrinas Messer, der ikke alene ere componerede med Mesterens Geni, men ogsaa med den christne Tro, have bragt mit Hjerte til at svulme høit. Naar man daglig kan synge Hymner til Dronningen af Babylons Pris, kunde man ogsaa have nogle Toner tilovers for Kongernes Konge.

Dette Omslag skyldes upaatvivlelig de populaire Godtkjøbs-Concerter, hvorved et friskt, demokratisk Element er bragt ind i Musiken. Det er gaaet med de lave Priser for Concerterne som med de lave Priser for Bøger: før kjøbte Ingen disse, men tog dem i Leiebibliothekerne, som vare Forlæggernes eneste Kunder; af Alfred de Mussets Digte solgtes 600 Exemplarer, saalænge de kostede 7 Francs, da Prisen nedsattes til 2 Francs, solgtes i utrolig kort Tid 100,000 Exemplarer. Elskede man Poesien mindre før end nu? Nei, men den var for dyr. Elskede man den gode Musik mindre? Nei, men den var utilgængelig for den store Hob, thi Conservatoriets Sal er som bekjendt lukket som Hesperidernes Have, der trænge blot Adelige og Præster ind, Borgerstanden har altid været udelukket, indtil Pasdeloup en Dag erklærer alle Franskmænd lige for Musiken og decreterer classisk Musik i Cirque Napoleon, hvor der hver Søndag Formiddag samles 5000 ærbødige Tilhørere, og som vilde fyldes, om den end var saa stor som Roms Colosæum. —

Ugens Politik.

Den 13de Februar 1862.

Den ved det engelske Parlaments Aabning holdte Throntale og Discussionerne i Anledning af Adressen, der kun kan betragtes som en Gjenklang af Throntalen, have ikke været af særdeles Interesse. Det synes ikke, som om Ministeriet Palmerston har isinde at fremkomme med Forslag til nogen gjennemgribende indre Reform, og den største Deel af Throntalen sysselsatte sig ogsaa med de udenlandske Anliggender, medens dog Forsikkringen om, at der herskede Fred i Europa og Krig i Amerika ikke hørte til de nyeste, hvor vigtig den end kunde være. Throntalen henledede Parlamentets Opmærksomhed paa det himmelske Rige, som for saa kort Tid siden spillede en fremragende Rolle i den engelske Politik, og paa Marokko, hvis finantsielle Operationer England har paataget sig at lette ved at opkræve Toldafgifterne til Gunst for dets Creditorer. Erfaringen har rigtignok godtgjort, at det er meget farligt at have at bestille med et andet Lands Statsgjeld, men Lord Palmerston har sandsynligviis meent, at man burde vove Noget for at forhindre, at den afrikanske Side af Middelhavet udelukkende blev behersket af Frankrig og Spanien. Det mexicanske Spørgsmaal er af en alvorligere Beskaffenhed, og Moniteurens seneste Udtalelser har forøget dets Vigtighed. At gjenoprette en kraftig Regjering i Samklang med den mexicanske Nations Ønsker, er uomtvistelig en velgjørende og nyttig Foranstaltning, og efter et Par Nederlag, der vilde føre til Hovedstadens Indtagelse, er det høist sandsynligt, at Mexicanerne kunne lade sig bevæge til ved en almindelig Afstemning at gaae ind paa at adlyde deres mægtige Beskyttere, hvis Flag alt vaier i Vera-Cruz. Men for saa vidt som deres Ønsker kunne udledes af deres Historie, holde de rigtignok af en rask Afløsning af Præsidenter og Forfatninger med alle en chronisk Borgerkrigs Fordele. Det vilde være meget besynderligt, om Mexico pludselig skulde føle sig besjælet af Ønsket om at leve under en østerrigsk Erkehertugs legitime Scepter, uagtet man ikke kan negte, at enhver Regjering er at foretrække for den nuværende Republik. Planens sindrige Talsmænd have mindet om, at Huset Habsburg er en Green af det tidligere spanske Dynasti; men mexicanske Genealoger bekymre sig vist ikke meget om det Blodets Baand, der knytter Erkehertugen til en af deres gamle Herskere. Hvor gavnligt Planen iøvrigt end kunde være, er det dog kun af Vigtighed for England, at beskytte sine Undersaatter og inddrive en Gjeld, som det paa en Maade har garanteret, især da de østerrigske officielle Blade daglig mere og mere høirøstede forsikkre, at Østerrig mod intetsomhelst Vederlag vil gjøre Indrømmelser i Italien, for at undgaae de for Verdensfreden saa farlige Eventualiteter. Dertil kommer endnu, at de practiske Englændere allerede have udregnet, at Oprettelsen af et sligt Monarchi vil for deres Vedkommende koste 20,000 Mand og fire Millioner Lstrl., et Offer, som de ingenlunde ere tilbøielige til at bringe. Det er derfor ikke at undres over, at med Undtagelse af Lord Palmerston talte ikke et eneste Medlem til Gunst for en Politik, som for otte Dage siden syntes at være antaget, men som nu efter alle Kjendemærker ikke blot i England, men ogsaa i Frankrig og Østerrig støder paa betydelige Vanskeligheder.

Det Sprog, der førtes med Hensyn til de amerikanske Anliggender, harmonerede med den i Møder og gjennem Dagspressen aabenbarede offentlige Mening. Alle Partiernes Anførere bifaldt Regjeringens Politik baade ved at iagttage en streng Neutralitet og ved med Maadehold og Fasthed at imødegaae de Overgreb, der i modsat Tilfælde ikke vilde være endte med Forhaanelse af det engelske Flag i Trentsagen. I det Hele taget kan man sige, at alle de i Anledning af Adressen holdte Taler mindede om den sørgelige Begivenhed, der snarere gav Parlamentets Svar til Kronen Charakteer af en Condolation, end af en almindelig politisk Meddelelse. Lord Derby, Disraeli, Lord Dufferin, Lord Palmerston, Lord Russell og Lord Granville kappedes om at fremhæve Prinds Alberts Fortjenester.

Renteconverteringen og et Laan paa fire Millioner Lstrl., som den franske Bank har contraheret i London, gjøre i den Grad Krav paa den almindelige Opmærksomhed i Paris, at

man næsten aldeles ikke sysselsætter sig med de politiske Spørgsmaal. Laanet skal alt være afsluttet med Baring, Hottinguer og Hambro & Søn paa tre Maaneder til 6 pCt. og mod at stille franske Obligationer i Pant, medens Hensigten dermed skal være at understøtte Børsen i Paris, saa at Converteringen af de $4\frac{1}{2}$ pCt.'s Obligationer kan foregaae uden altfor store Vanskeligheder.

Enigheden i Tydskland er i dette Øieblik ikke saa stor, som det store Fædrelands Venner kunde ønske, og det viser sig mere og mere, at Nationalforeningernes Bestræbelser endnu ikke have baaret mange Frugter. De mellem forskiellige Stater i Tydskland indledede Underhandlinger betræffende en Forfatningsreform have ført til, at Østerrig har indgaaet en Coalition med Kongerigerne Sachsen, Hannover, Baiern og Würtemberg, samt med Hertugdømmerne Hessen-Darmstadt og Nassau, for som Svar paa Preussens sidste Note at foreslaae at aabne Conferencer med et østerrigsk Program som Grundlag. De coaliserede Regjeringer skulle have overrakt Cabinettet i Berlin næsten eenslydende Noter, medens dog Spørgsmaalet om at garantere Østerrigs udenfor Tydsklands Grændser liggende Besiddelser dog ikke skal være blevet bragt paa Bane.

Det er et Livsspørgsmaal for Unionen saa hurtigt som muligt at underkue Sydstaterne, fordi Cabinettet i Washington meget godt indseer, at Frankrig og England ikke i Længden kunne finde sig i alle de med Blokaden af de sydlige Havne forbundne Ulemper. Efterretningerne om de af de nordlige Tropper vundne Seire bør derfor modtages med stor Varsomhed, men vist er det, at Cabinettet i Washington opbyder Alt for at overvælde Syden, som paa sin Side erklærer, at den endnu i tre Aar vil formaae at gjøre Modstand. General Halleck, hvis Bevægelser skulle rette sig efter Kanonbaadflotillen i Cairo, har det Hverv at marchere i Spidsen for 80,000 Mand gjennem de til Missisippis Bredder stødende Moser og Skove til New-Orleans. General Buell vil med en lignende Styrke drage ned fra Kentucky til Tennessee. General Burnside skal lande med 40,000 Mand i det vestlige Virginien, og et Par ligesaa stærke Expeditioner skulle foretage concentriske Indfald fra forskjellige Punkter paa Kysten. Naar alle Forberedelser ere trufne, vil den Øverstcommanderende rykke frem fra sine Linier ved Potomac og sprænge de Confoedererede Armee, der i Forveien er bleven svækket ved at affende Detachementer for at møde de fra alle Kanter fremrykkende Angribere. Alle disse saa combinerede Bevægelser skulle udføres af uerfarne Generaler, understøttede af maadelige Officerer. Det Terrain, der skal erobres, har ingen andre Communicationsmidler end Jernbaner, der ere i Fjendens Besiddelse. De vidtudstrakte Skove gjennemskæres kun sjeldent af en Vei, og i mange Miles Afstand kan man ikke finde en Plads, hvor 10,000 Mand kunne danne en Slagstilling. De nordlige Tropper ere vel de sydlige overlegne i Antal, men Napoleons Overlegenhed var endnu større, da han i Aaret 1812 brød op fra sine Cantonnementer i Polen. Det er ikke sandsynligt, at General Mac-Clellan virkelig vil vove en slig Fremrykning, der let kunde komme ham dyrt til at staae, hvis de sydlige Generaler blot nogenlunde giøre deres Pligt. Men muligt er det dog, at han lader sig drive frem af Folkestemningen, der atter høirøstet kræver, at der skal foretages Noget. Og det er ikke saa besynderligt, naar man betænker, at Krigsomkostningerne anslaaes til $4\frac{1}{2}$ Millioner Rigsdaler daglig. Selv om Congressens Beslutning, at udskrive en Skat paa 270 Millioner Rigsdaler, ikke var saa tomt et Løfte, som man i Almindelighed antager, vilde en slig Indtægt kun være at betragte som en Draabe i Havet, naar der er Tale om Krigsomkostninger til et Beløb af 1458 Millioner Rigsdaler om Aaret. Hvor pralende Efterretningerne fra New-York end lyde, kan man ikke undlade at troe, at finantsielle Vanskeligheder efter en saadan Maalestok snart maae gjøre Ende paa de nordlige Staters Korstog, som ikke vil kunne faae et tilfredsstillende Resultat, hvis Syden ikke skulde begaae den store Feil, at sætte Alt paa eet Tærningkast.

M.

Literatur.

— Fra Charles Dickens' Haand ventes atter en ny Roman, der ikke vil blive optaget i »All the year round«, men udkomme ligesom de tidligere i de bekjendte „grønne" Maanedshefter med to Staalstik af Hablot Browne.

— Af Forf. til „John Halifax" er en ny Roman »Domestic Stories« under Pressen; ligeledes har Charles Lever i denne Maaned begyndt et nyt Værk i 12 Hefter, hvert med to Illustrationer af Phiz.

— Baron C. Dirckinck-Holmfeld har i Leipzig udgivet en ny Piece: »Attic Tracts in danish and german matters«.

Theater.

— Den 24de Januar var der en Festforestilling paa Theatret i Stockholm, idet Bernhard v. Beskows Tragoedie „Torkel Knutsson" første Gang opførtes. Man havde valgt denne Dag, der er Stifteren af det stockholmske Theater, Gustaf III's Fødselsdag. „Aftonbladet" undrer sig over, at der er forløbet over 30 Aar, inden man bragte dette Værk paa Scenen, idet den dramatiske Literatur i Sverig hverken er saa rig eller saa ubekjendt blandt Theatrets Styrere, at man burde lade et saadant Arbeide henligge upaaagtet.

XII.

Det er ikke noget stort Antal af Navne, som har formaaet at vinde den samme Berømmelse over alle tre nordiske Riger; seer man nøie til, kan hvert Land maaskee neppe stille tre Repræsentanter, der saaledes ere trængte igjennem. For Sverigs Vedkommende nævne vi idag et Navn, der har fundet et Hjem hele Norden over og som nu hører til Nordens, ikke det enkelte Lands, bedste Minder; det er J. O. Wallin, Nordens „Davidsharpe".

Oppe i Dalarne fødtes i October 1779 den Dreng, der engang skulde blive ikke blot Sverigs Kirkefyrste, men Nordens første geistlige Skjald og Taler; han fødtes i Armod — Faderen var dengang Commandeersergeant — og opvoxede i Tarvelighed, men havde, som alle store Mænd, en dygtig Moder, der forstod ham og kunde lede hans første Skridt. Hans Ungdomsbane var ikke jevn, thi baade ved Skolen i Falun, ved Gymnasiet i Vesteraas og senere ved Upsala Universitet maatte han selv ved Underviisning skaffe sig Midlerne til at fortsætte sine Studier. Men denne Kamp kuede ham ikke, den gav ham tvertimod Kraft og Spændighed, lærte ham at undvære uden at savne og at hjelpe sig selv uden at stole paa Andre.

Fire og tyve Aar gammel vandt Wallin sin første Digterpalme, og først tre Aar derefter, 1806, valgte han efter lang Betænkning den geistlige Stand. Det var, som om denne Livsstilling, thi Andet var den vel ikke i Begyndelsen for Wallin, skulde vise hans Pen Veien, thi Aaret efter udkom det første Hefte af hans Kirkepsalmer, og allerede dette spændte Alles Forventning. I en Række af Aar arbeidede han nu paa disse, og i 1819 vare de færdige fra hans Haand som „Svensk Psalmebog"; uden at blive befalet indført, optoges den uden Tøven af alle svenske Menigheder. I flere forskjellige Kald og Stillinger — thi ogsaa i det politiske Liv deeltog han med Varme — henlevede han sit utrætteligt virksomme Liv, indtil han i 1836 eenstemmigt indstilledes til at beklæde den ledige Erkebispestol i Upsala, en Indstilling, saa smigrende, at han ikke kunde afslaae den, hvor gjerne han end havde villet, og saa vægtig, at Kongen med Tilfredshed fulgte den. Men Wallin var allerede ældre nu, og den Virksomhed, han gik ind i, var just ikke egnet for et svagt Helbred: bestandige Embedsreiser, Visitationer og Høitideligheder tærede paa hans Kraft, og en smuk Søndagmorgen, den 30te Juni 1839, medens Morgenklokkerne ringede Helligdagen ind, opgav han sin Aand. Der var Mildhed og Ro i hans Død, og paa hans Arbeidsbord laa, netop færdigt fra hans Haand, det lille, udmærket smukke Digt „Dødens Engel", som længe har bevaret og vil bevare et elskeligt Minde om ham.

Paa Stockholms nye Kirkegaard fandt han sin Grav. En Støtte bærer paa Forsiden hans Portraitmedaillon med Underskriften:

J. O. Wallin.

Paa Bagsiden læses fire Linier, der fandtes mellem hans Papirer efter hans Død og som han selv havde betegnet som sin Gravskrift:

Jordens Oro Wiker
För den frid som varar.
Grafven allt förliker,
Himlen allt förklarar.

Her, paa den Plet, hvor Wallin nu hviler, stod han i 1827 for at indvie den endnu ubenyttede Begravelsesplads. Med uendelig Veltalenhed henrev han dengang Mængden:

„Denne Mark," lød hans Ord, „bliver fra denne Dag en Ager, hvis Høst aldrig slaaer feil, som ethvert Aar og enhver Aarstid vil give sin rige Næring. See, Høstmanden staaer med Leen i Haanden. Det nøgne Straa og det fulde Ax, den bløde Stængel som den stærke Stamme, den grønne Spire som den modne Sæd — Alt falder. Unge og Gamle! I ere Sæden, Høstmanden er Døden!" —

Ak, saa kort Tid er gaaet, og Du er allerede selv faldet for Leen, udødelige Wallin!

Stevens' Batteri.

Saaledes kaldes den mærkelige Krigsmaskine, der er construeret af Mr. Edwin A. Stevens i Newyork og nærmer sig sin Fuldendelse; vi Andre vilde kalde den et Skib, men vi forstaae nu engang ikke den Ting saa godt som Yankeerne. Dette Folkefærd gaaer altid til Extremerne; den Opgave, man har foresat sig, er at bygge en Søkrigsmaskine, der forener den størst mulige Angrebskraft med den størst mulige Modstandsevne og den hurtigste Fart. Desværre maae vi strax tilføie, at Constructeuren har overseet den fjerde, nødvendige Factor for en saadan Maskine, nemlig Sødygtigheden, saa at det hele Foretagende maaskee snart vil ligge som en død Capital; i Følelsen af hin Mangel har han foretrukket at kalde det et Batteri, fremfor et Skib. Derimod maa det indrømmes, at han i de andre Henseender har været langt forud for sin Tid, det vil sige, at han har bygget et Skib efter Principer, der først i de senere Aar have gjort sig gjeldende her i Europa, ja virkeliggjort Ideer, hvorom der endnu kun drømmes her, skjøndt Planen til Bygningen er over 20 Aar gammel.

Af de tre Tegninger forestiller Fig. 1 Skibet, seet fra Siden, Fig. 2 det samme, seet fraoven, og Fig. 3 er en Section, man har tænkt sig tvers over Skibet, omtrent ved Midten. — Det er 420 Fod langt (samme Længde som den store engelske Jernfregat „Warrior"'s øverste Dæk), 53 Fod bredt og stikker under almindelige Omstændigheder kun 16 Fod i Vandet. Skibet er bygget af Jern og bestaaer egentlig af to Dele, nemlig en nedre, lang, lukket Kasse, over hvilken der er et til begge Sider affaldende skraat Tag, saaledes som sees paa Fig. 3. Paa dette Sted er Dækket a, der er af Træ og klædt med tykke Jernplader, 21 Fod over Bunden; paa flere andre Steder, ved Kahytterne og Folkelukafet, er det lavere. Gjennem Midten af denne Kasse løber en Gang, lukket ved tætte Skodder, fra Forenden til Agterenden, igjennem Maskinrummet; langsad denne Gang er paa Skibets Bund en Jernbane, saa at der kan kjøres igjennem hele dets Længde og bringes Kul eller Andet til Maskinen og andetstedshen. Desuden er Rummet deelt ved Tverskibs-Skodder i endeel mindre, vandtætte Rum, der benyttes til Kul m. m., og af hvilke nogle kunne fyldes med Vand, naar Skibet skal sænkes. Den skarpe Boug er bygget af massivt Jern, saa at Batteriet kan benyttes som „Vædder" og med sin store Fart løbe en Fjende isænk. Det har to Maskiner, hver med sin Skrue, der ligge paa begge Sider af Agterstævnen; hver Maskine er paa omtrent 1000 Hestes Kraft, hvorved man venter at kunne opnaae en hidtil ukjendt Fart.

Ovenover denne Jernkasse ligger det skraae Tag, der løber ud i en Vinkel udenfor Skroget og derfra falder ind imod Siden noget lavere nede. Ovenpaa Taget er der to Platformer, een foran og een agtenfor Maskinen, hvilke bære de svære Kanoner. Hele denne Deel af Skibet er bygget af Jernplader paa $6\frac{3}{4}$ Tommers Tykkelse, hvilket er meget mere end Pladerne paa de europæiske Pantserskibe ($4\frac{1}{2}$ til $5\frac{1}{2}$ Tommer), saa at de alene herved maa ansees for skudfaste; men de helde tillige under en meget stor Vinkel (de danne med Horizonten en Vinkel paa 30°), saa at en fjendtlig Kugle, naar den rammer Taget, maa prelle af og gjøre langt mindre Virkning, end hvis Siderne stode lodrette.

Vi lære heraf, at man i Amerika allerede i Aaret 1841 har lagt Planen til et Skib, hvis Maskiner ere fuldstændigt under Vandets Niveau, hvis Sider ere dannede af tykke, skudfaste Jernplader, hvis Stævn er indrettet til at løbe en Modstander isænk og hvis Overdeel helder saaledes, at Kuglerne prelle af. Af disse Ideer have de første, tildeels lang Tid efter, gjort sig gjeldende i Europa; paa den sidste tog den engelske Capitain Coles ifjor et Patent, og den har maaskee en stor Fremtid.

Armeringen paa Stevens' Batteri er fuldkommen amerikansk. Den bestaaer i otte, uhyre svære, riflede Kanoner, de saakaldte dahlgreenske, støbte i Form af Champagneflasker og bestemte til at udskyde Granater, der for de fire Kanoner ere omtrent 350-pundige, for de andre fire omtrent 500-pundige. Hver Kanon staaer paa en Skive, der kan dreies rundt ved en Mechanisme under Dækket; sex af dem ere stillede midtskibs, de to ud til Siderne, for at man skal kunne skyde forud med tre Kanoner ad Gangen. Imellem hver to og to af Kanonerne er der et saakaldet Ladningshuus, bygget af tykke, skudfaste, skraatliggende Jernplader; for Enden af hvert Ladningshuus er der et Hul. Naar Kanonen er skudt af, dreies den rundt, saa at Mundingen vender lige imod Hullet i Ladningshuset; igjennem dette Hul lades da Kanonen af Folk, som staae indenfor, beskyttede mod Fjendens Kugler. Under en Affaire er der altsaa kun otte Mand paa Dækket, een ved hver Kanon, til at sigte og afskyde den. Selv disse Folk ere beskyttede imod Fjendens Kugler af de store Kanonskrog.

Naar Skibet forberedes til Slag, ledes der Vand ind i nogle af de føromtalte Rum, hvorved det synker til en Dybde af 21 Fod, og netop Kanten af det skraae Tag naaer Vandfladen, saaledes som viist i Fig. 3. Over Vandet ere da kun Taget, Kanonerne med Ladningshusene og Skorstenen, thi Skibet har hverken Master eller Seil. I denne Tilstand

synes Batteriet unegtelig at være en frygtelig Maskine, ved sin Angrebsstyrke, med Kanonerne eller selve Skroget, ved sin Usaarlighed og ved sin store Fart.

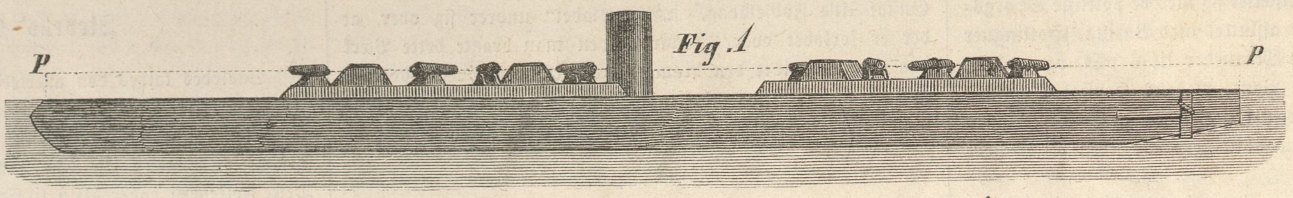

Grunden, hvorfor Batteriet har været saa længe under Arbeide, er deels, at der først maatte bygges en Dok, hvori det kunde opsættes, deels at den amerikanske Nation ikke er meget tilbøielig til at bevillige Penge til Krigsmaskiner, før Krigen staaer for Døren. Da hin Nation i næsten et Aar har været indviklet i en sørgelig Borgerkrig, maatte det vel tykkes den at være paa Tiden, at faae Stevens' Batteri færdigt, og en Regjeringscommission har derfor været nedsat for at bedømme dets Hensigtsmæssighed. Resultatet af denne Undersøgelse har ikke været gunstigt. Commissionen erklærer det for en smuk theoretisk Idee og opmuntrer Constructeuren, men mener, at den practiske Nytte vil reducere sig omtrent til Nul. De værste Anker ere efter Commissionens Formening Batteriets totale Mangel paa Sødygtighed, som gjør, at Maskinen kun kan bruges i smult Vande eller paa Floderne; fremdeles er den hele Kasse saa tillukket, at den, skjøndt forsynet med et Ventileerapparat, der sættes i Bevægelse af Maskinerne, ikke antages skikket til Opholdssted for levende Væsener. — — Dem, der maatte ønske en nærmere Forklaring af Stevens' Batteri, henvise vi til en Artikel i det sidst udkomne Hefte af „Tidsskrift for Søvæsen", ihvorvel Redactionen med Rette kalder Artiklen „vel meget pralende".

τ.

Fig. 2

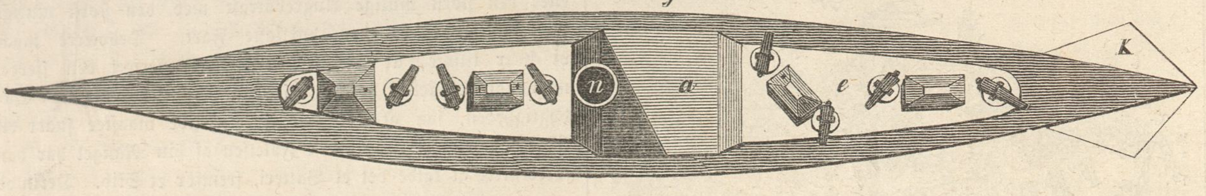

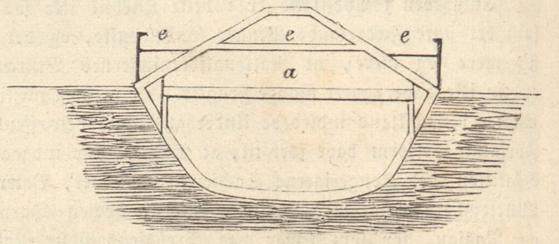

Gaade.

Lysets Foster, Lysets Fjende,
Følger, hvor Du Dig vil vende —
Svinder først ved Verdens Ende —
Søges helst, naar Luer brænde,
Af de lykkelige Tvende,
Som vil med hinanden kjende,
Fryd i Alt, hvad der kan hænde.

Opløsning paa Charaden i Nr. 124.

Aal.

Opløst af Nr. 69, Søndagsselskabet, Rasmusen og Fred. Clausen i Kjøge, Absalon B., Wille, Ingersl. i Stege, Joseph paa Usserød, Guisen, Kløverbladet og Jacob i Aarhuus, Charadius paa Samsø, Schatz og Sengeløse, Kragemand paa Falster, Kong Harald og Bjørnen paa Herlufsholm, En Randrusianer, Pylle, Fr. M., en Hader af Hoseaal, Nyttemor, a—r, Berthold B., Baggrundspeter, Rosalinde og den grimme Ælling, Johun i Præstegaarden, Monne i Cabinettet, Johan Klein i Nyborg, The englishman of Viborg, 4 Søstre ved Skjelskør, Landsmand paa Jonstrup, Don Quixote med Tjener i Viborg, Nudde i Haderslev, Hans Klat i Aarhuus, 4 Gratier, Tergaard i Løgstør, Inspectricen paa Fyen, Tvillingerne i Horsens, H. B. S. og D. H. i Maribo, 3 af Merkurs Sønner i Nykjøbing, Hjerteknuseren i Horsens, Christen Madsen i Veile, F. og J. og M. og L. fsteds., To f. Fyre i Viborg, O. eremita og D. i Randers, Svava, Marcus med Liren, Viktor, T. M. i Grenaa, Portugiseren, Den lille Amerikaner, En Prop, P. Vulcan, Falla.

Opløst paa Vers af Norma, Clara og Alphonso.

Opløsning paa Skakopgave Nr. 65:

Hvid.	Sort.
1. G. 3—H. 5 (Skak).	1. H. 4—H. 5 (Spring. tages).
2. G. 1—G. 6 (Skak).	2. F. 6—G. 6 (Taarnet tages).
3. E. 1—E. 6 (Skak og mat).	

Opløst af Christen Heimdal, Gnabs, Volmer, Viktor, Laban i A.

Døde.

Frederik Olaus Lange, Professor, Dr. phil., bekjendt Philolog og Pædagog, † 11te Febr. i Kjøbenhavn, 63 Aar.

Martinez de la Rosa, tidligere en af Spaniens politiske Notabiliteter, senere Minister dersteds, og derefter Gesandt i Paris, bekjendt som Historiker og Digter, 73 Aar.

Karl Ludvig Blume, en af Europas berømteste Botanikere, hvem Leyden skylder sit bekjendte Herbarium, † 3die Febr. dersteds, 66 Aar.

Ignaz Friederich Castelli, østerrigsk Digter, † 3 Februar i Wien, 82 Aar.

Camill Bøhm, talentfuld Billedhugger, † i Prag, 32 Aar.

Baron Dr. Seutin, berømt Operateur, † 29 Januar i Brüssel, 67 Aar.

Fyrst Ghika, forhenværende Hospodar i Wallachiet, † i Neapel.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 7de til 13de Februar incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
7de . .	÷10,4	÷8,2	÷12,4		28"5,67	0,13
8de . .	÷9,6	÷2,0	÷16,4		28"6,01	0,37
9de . .	÷10,2	÷4,7	÷15,8		28"6,92	
10de . .	÷1,9	1,0	÷11,8		28"3,83	
11te . .	1,3	2,2	÷0,8		27"10,47	2,92
12te . .	÷2,0	1,3	÷3,2		28"0,02	
13de . .	÷2,8	1,0	÷4,5		28"1,70	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	13 Februar	3	pCt.	Consols . . .	93
Paris	" —	3	"	Rentes . . .	71. 10.
Wien	11 —	5	"	Metalliques .	71. 50.
Berlin	" —	$3^1/_2$	"	Staats-Sch.	$90^3/_4$.
Kjøbenhavn	14 —	4	"	Kgl. Obligat.	$98^1/_2$.

Skakopgave Nr. 66.

Hvid begynder og gjør mat i fire Træk.
(Af Hr. Cancellist M. O. Møllerstrøm.)

Sort.

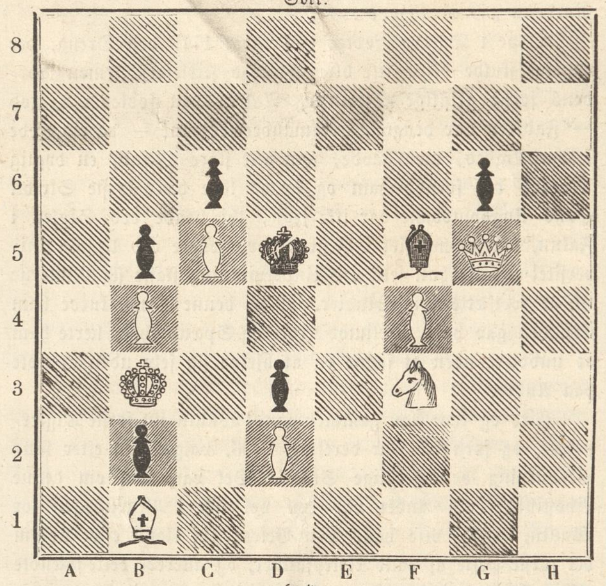

Hvid.

Nylig er udkommen:

Efterretninger om geistlige Embeder i Kongeriget Danmark, deres Indtægter og Byrder, Præstegaardenes Beskaffenhed samt topographiske, statistiske og andre Oplysninger; samlede og udgivne af Theodor Hertz, Feltpræst.

6te Levering: Sjællands Stift (Anden Afdeling). 3 Mk. 8 Sk.

7de Levering: Aalborg Stift (Første Afdeling) 4 Mk. 8 Sk.

Faaes i alle Boglader, i Odense hos Forlæggeren
Den Hempelske Boghandel.

Institutet for svensk-medicinsk Gymnastik for Herrer, Damer og Børn, Vimmelskaftet Nr. 38, 1ste Sal, skraaes for Badstuestræde.

Institutets Virksomhed har til Formaal:

1) Behandling af de i min Prospekt, som faaes i Bogladerne, opregnede forskjellige kroniske Sygdomme, navnlig ogsaa Rygradskjævheder;

2) diætetisk Gymnastik for Sunde, hvorved tilsigtes at forebygge Sygdomme og at styrke og harmonisk udvikle Legemet.

Ved Damernes Gymnastik assistere to gifte Damer, og nærmere Underretning meddeler

Ca. Ma Nycander,
Direkteur for Institutet,
(træffes hjemme Kl. 1—2).

Paa P. G. Philipsens Forlag er udkommen:

Biskop Joh. Ol. Wallins

Prædikener over de aarlige Søn- og Helligdages Evangelier. Udgivne efter hans Død. Oversatte af Th. Schorn. 3die Oplag, med Forfatterens Levnet af Bernh. v. Beskow, og Forfatterens Portrait. 3 Rd., indb. 3 Rd. 72 Sk., med Guldsnit 4 Rd.

Religieuse Leilighedstaler,

af Biskop J. O. Wallin. Oversatte af Th. Schorn.
Heft. 4 Rd., indb. 4 Rd. 72 Sk.

Modeblad,

udgivet af Skrædermestrenes Forening i Kjøbenhavn.

No. 1. udkommer 31te Marts. Indhold: Modeberetninger fra Kjøbenhavn, London, Paris. 3 lithograferede Blade: a. Uniformer. b. Foraars- og Sommer-Moder, coloreret. c. Pennetegninger. — No. 2. udkommer 30te Septb.

Abonnement for Kjøbenhavn tegnes hos J. C. Farrer, Kongens Nytorv No. 24. Abonnement for Provindserne samt Sverrig og Norge modtage Postcontoirerne.

Ludvig Wulff & Co.

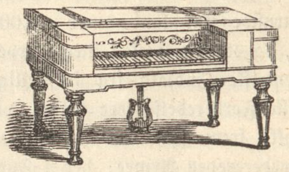

Pianofortefabrik, Østergade Nr 22, Lager af taffelformige, carnisformige og opretstaaende Pianoforter, der ere smagfuldt udstyrede og byggede efter de nyeste Constructioner. For Instrumenternes Durabilitet indestaaes.

Paa vort Forlag er udkommet:

Sange af „Den Stumme i Portici".

Nr. 1. Barcarole: »En nyfødt Sol«, 36 Sk.; Nr. 2. Barcarole: »Betragt fra disse Strande«, 24 Sk.; Nr. 3. Barcarole: »Stem i til en glad Barcarole«, 24 Sk.; Nr. 4. Cavatine: »Stød ei fra Din Barm«, 36 Sk.; Nr. 5 Cavatine: »Træthed betvang«, 36 Sk.; Nr. 6. Fiskerchor: »Til Arbeid op«, 36 Sk.; Nr. 7. Arie: »Jeg til ham jeg har kjær«, 60 Sk.; Nr. 8. Markedsscene: »Kom hid, kom hid!« 48 Sk.; Nr. 9. Arie: »Ha denne Jubelsang«, 48 Sk.; Nr. 10. Bøn: »Hellige Martyr«, 24 Sk.; Nr. 11. Duet: »Langt hellere døe«, 84 Sk.

C. C. Lose & Delbanco.

Bekjendtgjørelser optages for en Betaling af 4 Sk. Petitlinien eller dens Plads; ikkun den øverste Linie bliver med en større Skrift, alle de øvrige med Petit. Træsnit til Bekjendtgjørelserne besørges efter Ønske, mod Beregning af Udlægene. Bidrag til Bladet saavelsom Avertissementer modtages i Gothersgade Nr. 11, hvorimod Anmeldelse om Subskription afleveres i Bogladen i Vimmelskaftet Nr. 32.

Illustreret Tidende.

Til Underretning for de ærede Abonnenter bekjendtgjøres herved, at der til Supplering ved Indbinding af 1ste og 2det Bind ikke længer kan sælges No. 4, 17, 27, 42, 47, 50, 60, 73, 83, 88, 89, 93, 96, 99, 102 og 103, da de ere aldeles udsolgte. Af de enkelte Qvartaler er Restoplaget saa lille, at de, der ønske at eie dette Værk fra dets Begyndelse, snarest muligt maae gjøre Anmeldelse herom. Hvad nærværende Aargang (3die Bind) angaaer, da kunne complette Exemplarer af 1ste Qvartal erholdes; men No. 108, 109 og 114 leveres ikke mere særskilt.

Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Til Viktor. Det nævnte Blad kommer os aldrig for Øie; Tak for Meddelelsen.

- C. Th. R. Det Indsendte kan afhentes hos Red. imod at opgive Artiklens Overskrift.

- D. D. i Skjelskør. Vi kunne ikke offre større Plads til den omskrevne Gjenstand, end den, der hver Uge er indrømmet i Bladet.

2. Qvartal af „Ill. Tidendes" 3 Bind er begyndt den 1. Januar 1862.

Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.

Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 126.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 23. Februar 1862. 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Tordenskjold, Statuette af Th. Stein. — Ugens Politik. — Fra vor Parisercorrespondent III. — Frederik Lange. — Klosterruinen paa Hovedøen i Christiania Fjord. — Uddrag af et Brev til Hjemmet fra en nordgrønlandsk Missionair. — Den slesvigske Mindesteen i Jægersborg Dyrehave. — En Politihistorie, fortalt af Vidocq til Balzac, af L. Gozlan. — Meddelelser af blandet Indhold.

Tordenskjold.

Det kunde ikke være Andet, Peter Wessel maatte blive Nationens Stolthed, thi han var den smukkeste Type for den danske Sømand — og derved for den danske Charakteer. Stormen, som feier Dækket, fylder Brystet med Kraft, den salte Sø, som skummer mod Rælingen, giver Aanden Styrke, det sikkre Skridt paa Skandsen giver Tanken Fasthed, og Eensomheden giver Snarraadighed og Mod. Alle disse Potentser havde øvet deres Virkning paa Wessel, længe før han blev Tordenskjold, den norske Luft havde ammet ham, den norske Aand fostret ham og en lystig, eventyrlig Barndom hærdet ham. Og hans Krigerbane kuede ikke hans Ungdomsmod, thi hurtigt fulgte den ene Leilighed til Daad efter den anden, hurtigt kom han ud over den underordnede Stilling og satte snart Foden paa eget Dæk. Ved tvende Ting vidste han at sikkre sig Matrosernes Beundring og Hengivenhed: aldrig forløb noget Øieblik mellem Tanke, Beslutning og Handling, og altid havde han, hvor skjevt det ogsaa gik, en djærv Udtalelse af sit muntre Lune paa rede Haand.

Hans Ydre og Væsen var en ægte Sømands, han var undersætsig og bredskuldret, med usædvanlig Legemsstyrke og en kraftig Røst, en krum Næse, blaae Øine og en kløftet Hage; han havde et muntert, ærligt og aabent Sind, var hurtig til Vrede, men snart god igjen, frimodig i sin Tale, godgjørende mod Fattige, taknemmelig mod sine Velgjørere og med barnlig Tro sin Gud hengiven. — Det kan ikke negtes, at denne Skildring giver os Billedet af en smuk Personlighed og en brav Charakteer, og saaledes er Tordenskjold ogsaa altid blevet opfattet. Eneherredømmet paa Dækket og Vanen at befale giver enhver Charakteer noget Stort, Ophøiet; ogsaa dette var hos Tordenskjold udviklet fra en ung Alder.

Disse Egenskaber ere plastisk fremstillede i hosstaaende Portraitstatue af Tordenskjold, der giver et meget heldigt Udtryk for hans Charakteer. Det er ikke den raae, kraftige Sømand, ikke den snilde, forslagne Kriger, ikke den overmodige Helt, det er Skibschefen Tordenskjold, der midt under Slaget staaer paa Skandsen med klar Pande og aabent Blik, med Raaberen i Haanden og en Opmuntring til Mandskabet paa Læberne. Denne Statuette, hvormed Th. Stein saa lykkeligt har forøget den Række af lignende Arbeider, vi have fra hans Haand — Holberg, Ewald, Bellman — er bestilt af Comiteen for Bortlodning af Konst- og Konstflidsgjenstande, til Fordeel for Frederiksborgs Gjenopførelse, og vil iaar blive bortlodbet i flere Exemplarer i Terra cotta. Dens Høide er 5 Kvarteer.

Tordenskjold, Statuette af Th. Stein.

Det vil udentvivl interessere vore Læsere at erfare, at Hr. Stein endnu i den seneste Tid har gjort en Statue af Niels Juel, ganske i samme Størrelse som denne af Tordenskjold. Det vil have sin store Betydning at sammenholde den samme Konstners Opfattelse af to Charakterer og Personligheder, der frembyde saa megen Lighed og dog indbyrdes ere saa forskjellige som disse.

Ugens Politik.

Den 20de Februar 1862.

Efterat den alt omtalte Forandring i § 37 trods Minoritetens heftige Opposition er bleven iværksat, og efterat Forhandlingen om Tillægsbevillinger til de forskjellige Ministeriers Budget har givet Anledning til mere eller mindre interessante Discussioner, førend disse Sager henvistes til Udvalg, er Spørgsmaalet om vor politiske Stilling atter kommet paa Bane i Rigsraadet under Forhandlingerne om Regjeringens Forslag til en Forandring i Forfatningsloven. De vigtigste Talere vare J. A. Hansen, David, der antydede, at det maaskee var sidste Gang, han forlangte Ordet, Indenrigsministeren, Kultusministeren og Conseilspræsidenten. Denne gav J. A. Hansen en af ham attraaet Lection, idet han gjorde ham opmærksom paa, at Forstaaelsen af Ordet „foreløbig", der var blevet opfattet af Bondevennernes Fører, som om den Tingenes Tilstand, man agtede at fremkalde, kun var af en provisorisk Charakteer, beroede paa en fuldstændig Misforstaaelse, og at dette Medlem af Rigsraadet slet ikke havde opfattet det, som er Hovedpunktet i hele Forhandlingen med Preussen og Østerrig, nemlig at man altid har maattet gaae ud fra at erkjende og erklære det for aldeles foreløbige Forhandlinger med disse Magter paa det tydske Forbunds Vegne, medens Sagen, hvis det lykkedes at opnaae en foreløbig Afgjørelse med dem, naturligviis otte til fjorten Dage senere vilde finde en endelig Afgjørelse ved Forbundet. Conseilspræsidenten udtalte derpaa med Føie sin Forundring over den Modtagelse, som selve Forslaget havde fundet, og som traadte frem i sin skarpeste Form,

naar Tscherning meente, at Regjeringen burde forskaane Forsamlingen for saadanne Forlangender. Man har vistnok aldrig tilforn seet, at en constitutionel Forsamling har udtalt sig saaledes, naar Regjeringen fremkommer med Forslag til en Udvidelse af dens Myndighed, især naar Forsamlingen tidligere har udtalt Ønsket om en Forandring af de samme Punkter, hvorom her er Tale. Conseilspræsidenten kunde forstaae, at der gaves dem, som fandt, at den eneste tilfredsstillende Form for en Forbindelse mellem Danmark og Slesvig var, at Alt blev ordnet saaledes, som Grundloven har bestemt det for Danmark, men kunde ikke forstaae, at man slet ikke vilde have Noget, af Fortrydelse over, at man ikke kunde faae Alt, hvad man ønskede. Han greb ogsaa Leiligheden til klart, tydeligt og bestemt at udtale Regjeringens Anskuelser med Hensyn til Holstens eventuelle Tilslutning til Danmark-Slesvig, og hans Erklæring i saa Henseende maa bringe enhver Beskyldning for at følge en famlende Politik til at forstumme. Han sagde: „Efter Alt, hvad der er skeet, holder Regjeringen nu bestemt fast paa den Anskuelse, at der ikke kan være Spørgsmaal om nogen virkelig Sammenslutning, navnlig i en fælles Repræsentation for Holsten og Danmark-Slesvig, uden ifølge en fuldstændig Overeensstemmelse mellem Repræsentationerne for Danmark-Slesvig og for Holsten, stillede selvstændigt og uafhængigt ligeoverfor hinanden. Denne Sætning er saa klar, som man efter Omstændighederne vil kunne forlange den, og vil man nu sige: Ja, saa see vi altsaa, at der til Syvende og Sidst kan komme en Sammenslutning ud deraf, saa siger jeg: Ja, ganske vist; men jeg spørger da tillige: Vil man kunne have nogen stærkere eller bedre Garanti for Fremtiden end den, at Sammenslutningen først vil komme frem, naar de uafhængige og selvstændige Landsdeles Repræsentationer blive enige derom?" —

De politiske Begivenheder i Udlandet have i denne Uge været af saare ringe Vigtighed. I det franske Senat har Præsidenten Troplong oplæst Adresseudkastet som Svar paa Throntalen. Trods de store politiske Spørgsmaal, der staae paa Dagsordenen overalt i Verden, er dette Actstykke dog saa farveløst, at hvis Keiseren heri skulde finde Oplysning om den offentlige Menings Svingninger i Frankrig, var der stor Fare for, at han ikke vilde kunne danne sig den ringeste Forestilling om, hvad der foregaaer i hans Rige og hvad man siger om de udenlandske og indenlandske Anliggender, som interessere Nationen mest og som ere Gjenstand for Regjeringens særlige Opmærksomhed. I den forreste Række staaer det italienske Spørgsmaal, om hvilket Adressen indskrænker sig til at sige: „I vor Nærhed, indenfor det ved vore Vaaben for fremmed Aag befriede Italiens Enemærker, hersker der endnu bestandig en Strid, som foruroliger Gemytterne og forvirrer de Troende. De Kamrene herom meddeelte Actstykker have beviist os, hvor berettiget den Tillid var, som Senatet har næret til Deres Majestæt. De vedbliver med Deres Beskyttelses- og Forsoningsværk, ligesom vi fastholde vor Tillid og vor Overbeviisning. Uden Tvivl deler De vor Beklagelse over snart at see saamegen blind Iver og saamange ubesindige Fordringer, snart saamegen Modstand og Stivsindethed. Men Deres Raad var Viisdommens, og man bør ikke blive træt af i dens Navn at sige, her, at de største Værker ikke kunne undvære Ro og Maadehold for at befæstes, og hist, at selv den retfærdigste Sag kommer paa Afveie ved uretfærdige, med de menneskelige Anliggenders ydre Styrelse uforenelige Afslag." Udkastets Forfatter synes at have sat sig til Formaal, at være upartisk, og det er derfor ikke at undres over, at denne glimrende Prøve i den politiske Balanceerkonst ikke tilfredsstiller Nogen, og det tør ansees som hævet over enhver Tvivl, at Prinds Napoleons Ændringsforslag til Gunst for Italiens Sag vil blive indbragt efter den Redaction, Paragraphen nu har faaet, dog ikke af ham selv, men af Herr Pietri, medens Prindsen derimod vil holde en Tale for at understøtte det. Man vil tillige vide, at Ministrene, og navnlig Billault, skulle have viist sig meget gunstigsindede mod Italien, medens det dog fremgaaer af deres Erklæringer, at der for Øieblikket ikke er Spørgsmaal om at trække de franske Tropper tilbage fra Rom, fordi Paven har truet med, at han i saa Fald vil reise til Wien og kaste sig i Østerrigs Arme, et Skridt, der aldeles ikke stemmer med den keiserlige Politik.

I nogle Stæder i Italien har man foretaget støiende Demonstrationer som Svar paa Cardinal Antonellis Afslag. Men Ricasolis Rundskrivelse godtgjør, at Cabinettet i Turin ikke vil støtte sig til slige tumultuariske Optrin. Der er ikke Grund til at befrygte, at Italien skal begaae nogen Uforsigtighed, og Garibaldi vil neppe anstille noget dumdristigt Forsøg paa at handle paa egen Haand; den italienske Frihedshelt har endog erklæret, at han var aldeles fremmed for de stedfundne Hvervinger. Det italienske Parlament beskæftiger sig udelukkende med de det forelagte Lovgivningsarbeider, og fire Finantslove behandles i dette Øieblik af Deputeretkammerets Udvalg.

I England er det conservative Parti i Underhuset paa nogle faa Stemmer nær ligesaa stærkt som det liberale Parti med alle dets Afskygninger, og ethvert partielt Valg til de i Parlamentet ledigblevne Pladser er af overordentlig Betydning, fordi Resultatet ved given Leilighed kan forskaffe Oppositionen Majoritet. Tre saadanne Valg have fundet Sted i denne Uge, og ved alle tre have de conservative Candidater vundet Seir, saa at man, hvis et Cabinetsspørgsmaal opkastedes, ikke kan være sikker paa, om Regjeringen endnu vil være i Majoritet, selv naar den samler hele sin i forskjellige Leire adsplittede Styrke, lige fra de mest conservative Whigger indtil de mest afgjorte Radicale. Heldigviis er det ikke meget sandsynligt, at et sligt Tilfælde vil indtræffe i Løbet af denne Session. Med Hensyn til den udenlandske Politik hersker der den fuldstændigste Enighed mellem Regjeringen og Oppositionens fornemste Ledere, medens Ministeriets Tilværelse er sikkret med Hensyn til den indenlandske Politik, fordi der paa alle Bænkene i Underhuset næres Frygt for at fremkalde nye Valg eller en Ministercrise, medens Arbeiderne ved den store Udstilling udføres, og i et Øieblik, da Dronningens Sorg over Prinds Alberts Død paalægger alle de ærgjerrige Parlamentsmedlemmer den Forpligtelse, at lette hendes Majestæt Kronens Byrder saa meget som muligt.

En Correspondent i »l'Indépendance Belge« meddeler fra London, at Prindsen af Wales paa sin Reise gjennem Tydskland er truffet sammen med Prindsesse Alexandra, Prinds Christian til Danmarks ældste Datter, hvilket ikke er sandt, og at man kan betragte den engelske Thronarvings forestaaende Formæling med den danske Thronarvings Datter som en afgjort Sag.

M.

Fra vor Parisercorrespondent.

Paris den 30te Januar 1862.

III.

Man dandser vel i Paris, men man spaaer en trist Vinter, da de rige Fremmede, der have for Skik at give Pariserne Fester, iaar hver især have deres Forhindringer: Amerikanerne og Polakkerne have fædrelandske Tryk, Englænderne have Sorgen for Prinds Albert, Russerne have lidt store Tab paa deres Privatformuer ved Czarens Reformer, Tydskerne holde sig, som bekjendt, hjemme og Italienerne have i det Høieste Raad til at være Gjester; der er altsaa blot Pariserne selv tilbage, som aldrig aabne deres Saloner før sidst i Januar og blot anerkjende en Saison paa nogle Uger. Hoffet har decreteret sex Baller i Carnevalet og de officielle Saloner have fulgt Exemplet.

Jeg har været paa et eneste Bal i de olympiske Regioner og atter gjorde jeg den Erfaring, at Pariserinderne, der gaae saa smukt, aldeles ikke kunne valse, ja ikke engang valse i Takt, samt at af sex dandsende Damer i tunge, slæbende Stoffer, ikkun Een er ung (et Øienvidne, der ikke er saa bange som jeg for at tage feil og overdrive, vilde sige: een af tolv). Naar jeg derfor vover at paastaae, at en beskeden Balsal i Norden, opfyldt af lette Sylphider i Flagrekjoler, som blot have Diamanter i Øinene, og Herrer uden Stjerner paa Brystet, men med en frodig Haarvæxt paa Hovedet, gjør et mere idealt Indtryk end et saadant Golconda, med sine prægtige Dronninger og deres Vasaller, paa hvis Haar Sneen er faldet for længe siden, dersom de have Haar, frygter jeg ikke for at blive anseet for en Idiot i Danmark, hvilket upaatvivlelig vilde blive min Lod, hvis jeg sagde det her. En af Prinds Napoleons Cavalerer, der blev mig præsenteret, saae forundret paa mig, da han hørte, fra hvilket Land jeg var og spurgte, om man ikke der gik saa og saa klædt — og saa beskrev han mig nøiagtigt en Eskimo, som han vel havde seet i sin Prinds' Museum. Jeg sagde, at jeg var et taaleligt nøiagtigt Exemplar af Folk hjemme, ja at den Kjole, jeg bar, var syet i hint vilde Land, men at han havde vanskeligt ved at faae det i sit Hoved, var let at see. En anden Herre spurgte, om man i mit Fædreland havde et Sprog. Man behage at erindre, hvor det var, man gjorde disse Spørgsmaal.

Skjøndt Enhver, der generaliserer, har mere eller mindre tilfælles med den Englænder, der skrev i sin Notitsbog: „I Frankrig ere Kvinderne pukkelryggede," fordi han i det første Hotel, hvor han tog ind, blev betjent af en pukkelrygget Opvartningspige, vover jeg dog at sige, at hver Klasses Baller har sit særegne Physiognomi. Om Tuileriernes kan jeg ikke tale, da jeg ikke har seet dem, thi skjøndt det er let for en Fremmed, at blive præsenteret for Keiserinden, naar man engang er indført i dette Selskab og har sin Gesandt i Paris, er det mindre let at tilveiebringe et Formiddags-Toilet (man præsenteres i Regelen Søndag Formiddag efter Messen), der kan sees ved høilys Dag af de kræsneste af alle Øine. Af mine Bekjendte har jeg hørt, at man kjeder sig og træder hinanden paa Fødderne der. Jeg har seet en Dame, færdig til at kjøre til Tuilerierne og seet hende komme tilbage derfra: hun var iført syv Tylls Skjørter, da hun tog bort, og da hun kom tilbage, vare de trykkede sammen, som om hun en heel Nat havde væltet sig søvnløs om i sin Seng.

De officielle Saloner ligne alle hverandre: overalt de samme Vægge af Speilglas, det samme officielle Meublement, store kolde Sale, ingen Blomster, Tjenere som bevægelige Statuer, Thee og Is, basta — det er Glæden, Æren fraregnet, men Æren trøster for Alt, selv for den slemme Hoste, man har hentet ved at holde i Række i Kulden en Time før Ballet og en Time eller to efter. „Ingen har noget gratis," sagde Napoleon, „Alt maa kjøbes."

De private Baller have intet af dette høitidelige Præg: flammende Ild i hver Kamin, alle Corridorer blomsterfyldte, Belysningen gjort til en Skjønhedens Studie og en Buffet, der aldrig tømmes. Der spadseres meget, hvilket giver Scenen Liv. Et nyt Konstværk er listigt opstillet i et Sidecabinet, for at hele Karavaner kunne gjøre Valfarter dertil: det giver Anledning til at vise Kjoler med Slæb. Til at beskrive, hvad en Pariserinde under en saadan Vandring overhovedet kan fremvise, maatte man have en Dosis Infernalskhed, som hun selv; men hvormeget det end lyner og blinker i et saadant Tog, ere de Diamanter, Pariserinden bærer tilskue, dog Intet mod Italienerindernes, naar Familiesmykkerne, der ikke kunne afhændes, selv om Eierinden ingen Kjole har, komme for en Dag ved de store Recivimenter hos Cardinaler og Gesandter. I Cabinettet bliver man siddende og i et saadant Cabinet med Meubler og Gardiner af guult Fløil, har jeg spurgt, hvad fordums fransk Conversation da har været, siden man paastaaer, at der ikke mere converseres i Frankrig, om det ikke er at conversere, naar den ene Idee styrter over den anden, ligesom Bølge over Bølge? Og dog har jeg altid maattet tænke, naar jeg har hørt denne franske Conversation, som er mest glimrende, naar Selskabet er sammensat af gamle Statsmænd, høitstaaende Damer, yngre Diplomater og Skribenter, at man her er vant til Lasten; selv de, der holde den ude af deres eget Liv, taale den, ere venskabelige mod den, Kvinderne forarges ikke over, at al Samtale er gjennemslynget og broderet med tvetydige Arabesker, og finde det i sin Orden, at Mændene paa eengang ere raae og aristokratiske. En Skribent har sagt, at fransk esprit fødtes i et morganatisk Ægteskab mellem en lille Helgen og en stor Dæmon. Himlens Datter er Moderen, Mørkets Fyrste Faderen.

Om man har moret sig en saadan Aften? Som overalt. Den morer sig, der selv bringer Noget med. I Balsalen gaaer det til, som i enhver anden Balsal.

De yndigste og sjeldneste Baller ere de saakaldte »Bals de garçon«. Den ugifte Herre faaer en Søster eller Slægtning til at gjøre Honneurs og den Lov, han først giver, er at ingen Væggepryd taales, blot nogle faa ældre Damer til at give Scenen den fornødne Grandezza. En Fremmed, og især en Barba, kan indsmugles overalt, og saaledes har jeg da ogsaa seet et Bal hos en garçon, der har gjort sig evig berømt ved at vinde tre Præmier ved Veddeløbene i Chantilly.

Man kan ikke drage i Tvivl, at man er hos et Masculinum og derpaa er det ogsaa lagt an . . . Et Røgeværelse, udrustet med Alt, hvad der kan fryde de unge Paschaer, som her samles, Fægtesal med Asphalt paa Gulvet, for at Foden ikke skal glide, medens Haanden fører Floretten, Bibliothek, Bad osv. I Norden troer man, at Badet er et Mysterium, men her er det den mest søgte Hvileplads. Idet man træder ind, seer man i det konstige Lys, som skal efterligne Stjernernes, blot Grønt, og en høi hvid Statue, hvorfra Vandet i tindrende Straaler vælder ud i et hvidt Marmorkar sænket dybt under Gulvet; intet Vindue, men Loftet er en eneste Glasskive, hvorigjennem Himmel og Stjerner kige; Tigerhuder beskytte den nøgne Fod mod Marmorgulvets Kulde. Det smukkeste Syn var et lille Cabinet med fremmede Sangfugle. Idet Døren gik op til det stærkt oplyste Rum, var det, som om levende Ædelstene flagrede om vore Øren: Rubiner, Smaragder, Topaser. Den unge Vert, der nylig er vendt tilbage fra en Reise i Orienten, har medbragt dem, men man spaaer, at de ikke ville kunne overvintres; mange ere allerede døde.

Det gjorde godt at see, hvor sandt man her morede sig; naar jeg tilføier: netop som paa andre Steder, saa er dette den største Roes, jeg veed at give et overraffineret Selskab, men Den, som vil bevare en Illusion, lytte ikke til disse unge Cavalerers Samtale, idet de skilles: „Seer jeg Dig imorgen hos din Moder?" — „Umuligt! Min hele Dag er besat: den røde venetianske Kappe, jeg har bestilt til Costumeballet hos Fyrstinde X, maa have en bredere sort Fløilskant, den lille broderede Maske paa Brystet fattes Relief, det maa Altsammen besørges; jeg skal desuden vælge Silketøi til Puderne i min nye Vogn; Duetten, jeg synger med Madame — maa prøves og jeg har veddet med Poul, at jeg dog skal være før ham i Boulogneskoven." Det Eneste, der kan forsone med en saadan Person, der maa være fuldkommen unyttig for at være fuldkommen elegant, og hvis Dag er saa optaget, at han neppe har Tid til at læse en Avis, thi hans to Dusin Cigarer maae naturligviis røges, er, at han dog ganske bestemt besøger sin Moder.

For at berige mine Kundskaber, har jeg været paa et Bal hos en Skuespillerinde, det vil sige en Excommuniceret, thi med Undtagelse af Rachel, der blev modtaget overalt og selv modtog, staae alle Skuespillerinder her udenfor Selskabet, men de falske Prindsesser have kjækt brudt en Breche og saaledes gjort det muligt for fremmede Damer at komme paa

Steder, hvor ingen Pariserinde qui se respecte tør vise sig. Af franske Damer have de blot Valget mellem Alt hvad der hører til Konstens Rige, og de 2 til 300 Modedamer, der hver Dag ere at see i deres Vogne i Boulogneskoven, ved alle Veddeløb, ved alle første Forestillinger, som leve i Fløil og Silke, spise fint som Bisper og stærkt som Athleter, som have en kort Guldalder og saa en Sølvalder, og saa nedad til Jernalderen, i hvilken Periode de ofte ere Gadefeiersker, men som i Guldalderen ere mere diamantsmykkede end nogen Hertuginde; thi en saadan Enke efter en Grand d'Espagne eller noget andet Stort sluger tre, fire Formuer paa Millioner. Her har jeg ikke seet nogen af dem nærved, thi hos min Skuespillerinde vare blot Konstverdenens Dronninger, men i Baden-Baden har man dem lige ved sin Side og jeg har hørt Historier om ødelagte Familier, som vilde have rørt Ørkenens Tiger, der dog undertiden slikker dit Saar . . . . men disse Kvinder kjende ingen Medlidenhed; lig hin østerlandske Konge, der befalede, at man skulde skabe ham en Fornøielse, er det Uskabte, det Umulige, det Eneste, som frister dem, og da gaae Millionerne hurtigt. Ved en af de jesuitiske Ukaser, der gjelde i Verden, er det høitstaaende Mænd, ja de høieste i Samfundet, fuldkommen uformeent at besøge disse Saloner. De komme seent og tage dem som Dessert, efter først at have gabet i Operaen og saa gabet i en officiel Salon. Hist more de sig. Jeg havde troet, at man beholdt Hatten paa Hovedet og sagde Du til hinanden, ligesom i Operaen, men det var en fuldkommen Vildfarelse: man generer sig ikke, man søger hinanden, man finder hinanden og man bliver sammen, Duos ere i sin Orden, men det er ogsaa Alt, man hører maaskee færre uhøviske Ord end paa høiere Steder, thi Vertinden holder strengt paa sin Salons Ære, netop fordi hun er en Paria i Verden. Hos denne Sulamith havde den traditionelle Luxus endelig en Tilsætning af Originalitet, her maa man nemlig være udenfor Loven for at tillade sig at opfinde Noget, thi det samme Afguderi med det Tilvante, som gaaer gjennem alt Andet, gjenfinder man i Husenes Indretning og Udsmykkelse. I alle Lysekroner vare Bouketter af Blomster, men det har jeg før seet, derimod aldrig Noget, som ligner „Madames" Boudoir. Man kommer ind gjennem en Miniatur af en romersk Vestibule, Væggene ere Purpur-Fuschiaer og Lysekronerne lette Guirlander af Fuschiaer, i hvis smaa Purpurbægere Lysene spille magisk, midt i Vestibulen et Springvand, hvis velopdragne Straaler blot true med at slukke Lysene, og uden at være sig bevidst at være kommet ind gjennem nogen Dør, staaer man pludseligt i et halvrundt Boudoir, betrukket med mørkerød Silke, derover hvid Mousselin; Meubler, Gardiner og Forhæng af hvidt Kasimir med røde og sorte Kvaster; et Tæppe, vævet i Persien, bedækker Gulvet, i to etruriske Vaser bade Orientens lugtløse Blomster sig ved Siden af Blomster med Maimaaneds Duft: Violer og Sirener; midt i Værelset er en Glasvæg, hvorigjennem man seer det oplyste Drivhuus, der igjen staaer i Forbindelse med Gaardsrummet, hvorover der i den milde Aarstid spændes et Telt, for ogsaa at danne Salon der.

Man havde ikke nydt Andet end Is i alle Former og Farver, samt Ispunsch, da Theen skulde serveres; ad en Opgang, atlaskhvid som Vertindens Kjole, kom man til Spisesalen, her var alt fantaisie og dog var alt smukt, thi Vertinden har arvet sin Gudmoder Feen. Gjesterne toge Plads ved tyve Borde, fem eller sex ved hvert, tolv høie Candelabre, i Form af Palmer, kastede deres Skin over Frugter fra alle Lande, over Vine fra alle Vinbjerge, og hurtige Tjenere fyldte Kopper, hvis Hank var en Blomst af Kandis, hvis Laag var en Frugt. For Lysthavende var der Østers og Strasburger Leverposteier, men da man først kommer fra Middagsbordet Klokken 9, er den egentlige Aften-Consumation Thee og let Bagværk.

Hin Oldtidens Philosoph, der altid græd over Menneskenes Daarlighed, vilde her have fundet Noget at græde over, men jeg drager stærkt i Tvivl, at Grækenlands syv Vise kunde have undladt at kalde denne Scene smuk og levende. Der taltes høit og ivrigt, thi der consumeres ved en saadan Souper mere Aand end de aristokratiske Saloner forbruge en heel Maaned, skjøndt det Meste af hvad der siges vel ikke fortjener at indføres i Viisdommens gyldne Bog. At ingen Viis anden Gang sætter sin Fod i et saadant Nydelsens Atelier, indrømmer jeg villigt. Saadanne Zoner ere altid usunde. Efter Souperen bringer en Sort fra Nubien, klædt i guul Silke, Dig dit Reisetøi, det vil sige, et Par mules de bal af Atlask, forede med Pelsværk, samt en sortie de bal, som, da jeg sidst tilbragte en Vinter her, altid var hvid, men som nu har den yndede Odalisque-Stil.

Og nu til Slutning et Ord om Skøiteløbningen. Saasnart det blev koldt, kom Skøiten, Fodens Vinge, som Digteren kalder den, for en Dag. Det er ikke i Norden, hvor der altid er Is, at Skøiteløbningen er gjort til en Konst. Paa Kamtschatka løber man ikke paa Skøiter, den Indfødte skyder hen over sin Snee i Slæde eller paa lange smalle Træ-Sandaler. I Danmark, Norge og Sverig farer man frem som man kan bedst, i England, Holland og Frankrig derimod drives den som Konst.

Prinds Albert var Formand for et Skøiteløberselskab, der gav Skøite-Soireer i Hydepark, hvor det ikke var en Sjeldenhed at see 10,000 Løbere og hvor tre Orchestre udførte Dandse, specielt componerede for Skøiten. Alle, som drive Legemsøvelser, ynde Skøiten: Lamartine er en udmærket Løber, ligeledes Horace Vernet. De Franskes Keiser og hans yndige Gemalinde, ere i denne Tid ofte at see paa Dammen i Boulogneskoven, som holdes blank ved ideligt at overøse den med Vand, der da fryser om Natten. — Den skrækkelige Ulykke med de fire unge Mennesker, som druknede, viste igjen Franskmændene i et smukt Lys: de prægtigste Vogne standsede, Herrerne spændte selv fra, for at bruge Tømmerne som Redningsredskab, Damerne, blege af Skræk, reve deres Shawler af for at binde dem til Arbeiderens tærnede Lommetørklæder — Alle forbleve paa Stedet i taus Gru i flere Timer. Den yngste af de Fire, Barnet, er endnu ikke fundet. E.

Frederik Lange.

Mange af vore Læsere kjendte ham vistnok, eller havde dog seet den lille Mand med det hvide Haar og de lukkede Øine, som saa ofte vandrede alene igjennem Gaderne, vandrede i ydre Mørke, medens Aandens Lys skinnede indenfor, vandrede stille og fredeligt, som hans hele Liv havde været Stilhed og Fred, som hans Død roligt og blidt kaldte ham til Aandens og Lysets Hjem. Qvi bene latuit, bene vixit, var hans Troesbekjendelse, og i den levede han for at udbrede saa meget Godt som han formaaede indenfor den Kreds, der var ham anviist, og indenfor den Videnskab, som han havde gjort til sin, og til sin udelukkende Eiendom.

Frederik Olaus Lange var født i Kjøbenhavn den 21. Octbr. 1798; hans Fader var Skræddermester. Efter den første Underviisning i Fædrenehjemmet og i det dengang bekjendte Basedovske Institut, kom han i Aaret 1809 i Borgerdydskolen i Kjøbenhavn, og her lagdes vel Spiren til, hvad Lange senere skulde vorde. I Efteraaret 1811 gik Skolen nemlig over til en ny Bestyrer, Professor M. Nielsen, en Skolemand, hvis Anlæg og Kjærlighed for Ungdommens Underviisning Danmark maaskee aldrig har seet overtruffet. I ham fandt Lange ikke blot en grundig og alvorlig Lærer men ogsaa en Ven og Velynder, og, hvad han selv har udtalt, det ædleste Mønster for den Virksomhed, der senere skulde blive hans egen Livsopgave. I Aaret 1815 forlod han Nielsens Underviisning for, fuldt udrustet som han var, at gaae til Universitetet og underkastede sig her med bedste Charakteer Examen artium og med Udmærkelse de tvende andre Overgangsexaminer.

Kort efter at han var udtraadt af Skolen, betraadte han den igjen som Lærer, thi Forstanderen for Skolen havde Tillid nok til sin neppe attenaarige Discipels Evner og Charakteer til at betroe ham Underviisningen i de gamle Sprog. Saaledes førtes han ganske naturligt ind paa det klassiske Studium, medens hans Forældre ansporede ham til at vælge det Theologiske. Han deelte sig ogsaa ærligt mellem begge, om han end med Forkjærlighed foretrak Livsstudiet for Brødstudiet, og denne Dobbelthed gav ham en bred og forsvarlig Grundvold for hans senere Uddannelse. Samtidigt med de theologiske Forelæsninger deeltog han flittigt i de philologiske Øvelser ved Universitetet, dyrkede navnlig de græske Forfattere og hørte paa samme Tid til de flittigste Tilhørere, der samledes om Sibberns Lærestol. Uden Bekymring for Nutid og Fremtid søgte han ethvert Middel til at udvikle sin Humanitet, og da han i Aaret 1821 med bedste Charakteer havde taget den theologiske Embedsexamen, var han maaskee den af de unge Theologer, til hvis Fremtid Videnskaben kunde knytte sine bedste Forhaabninger.

Fra nu af kastede han sig udelukkende over Sprogstudiet, og helligede navnlig sine Kræfter til dets grammatiske Side. En græsk Grammatik, der vandt saa almindeligt Bifald, at den blev optaget overalt, oplevede flere Oplag og blev oversat i fremmede Sprog, var den første og den vigtigste Frugt af denne hans Virksomhed. Og en Tid syntes det, som skulde den blive den eneste. Under et fleersidigt Sprogstudium, der skulde udgjøre Forarbeidet til en almindelig Sproglære, blev Lange angreben af en voldsom Øienbetændelse, der foranledigede den Svækkelse af hans Syn, som ikke forlod ham hele Livet igjennem. Han kunde hverken skrive eller læse, Lægekonsten havde ingen Hjelp for ham, og kun for at lette hans Sind og forsøge, om Naturen maaskee kunde raade Bod paa, hvad Videnskaben ikke formaaede at forandre, tilraadede man Lange en Badereise. Kongen satte ham istand til at besøge fremmede Lande, og i to Aar gjennemreiste han Tydskland, Italien og Holland, brugte Badene og laa i otte Maaneder i Wien under den berømte Jägers Behandling. Her var imidlertid ingen Redning, Lange vendte hjem uden at hans Syn var blevet bedre, men dog med et stort Udbytte af Reisen, der havde styrket ham og givet ham Mod og Tillid. I sin gamle Skole fik han snart sin gamle Stilling, og her lærte han, at om end hans Sygdom havde vanskeliggjort ham Selvstudium og videregaaende sproglige Forskninger, saa havde den dog skaanet hans videnskabelige Kræfter og ikke gjort ham uduelig til det Kald, han fra de første Studenteraar havde valgt sig. Hans tidligere Studier skaffede ham let, uden at han havde taget den store philologiske Examen, kongelig Tilladelse til at søge de overordnede Statsembeder, der ellers vare betingede af denne, og efter den blev han i Aaret 1833 ansat som Overlærer ved den lærde Skole i Vordingborg. Her levede han i en Række af Aar, først som Overlærer og senere, fra 1841, som Rector, indtil Skolen i Aaret 1846 blev nedlagt og han fik sin Afsked; han levede her udelukkende for Skolen og Familielivet, hans literaire Virksomhed i denne Tid var kun ringe, og blot Universitetets Opfordring bragte ham til i 1836, i Anledning af Reformationens Jubelfest, at skrive og forsvare en lærd Disputats for den philosophiske Doctorgrad.

Da han havde taget Afsked med Skolen i Vordingborg, drog han til Kjøbenhavn, hvor han siden har levet. Han var uden Embede, havde rundelige Vartpenge, en kjærlig Familie og mange begavede Venner; han kunde her have tilbragt en rolig, uforstyrret Alderdom i Kjærlighed og Venskab, og nydt sit Otium. Men hertil følte han sig endnu for ung og sin Aand altfor rig og kraftig. Han, der hele sit Liv igjennem havde levet for at give, kunde nu ikke finde sig i den Tanke, blot at være et tærende Medlem af Samfundet. Han følte, at hans Syn ikke kunde taale stadigt Arbeide, derfor søgte han en Videnskab, hvor Tanken kunde være ene virksom. En saadan fandt han snart, idet han nu gjorde den Virksomhed, som han siden sit attende Aar havde udøvet praktisk, til Gjenstand for en theoretisk Prøvelse. Han kastede sig over Pædagogiken, og hermed begyndte det tredie store Afsnit i hans Liv, det sidste, og vistnok det, der bar de rigeste Frugter for ham selv som for hans Samtid.

Opdragelsens Principer have til alle Tider havt Interesse og maae bestandigt have det, som den Basis, hvorpaa hele Fremtidens Dannelse og Fremskridt, og dermed igrunden Fremtiden selv, skal bygges; i vor Tid, og med dens kraftige Udvikling, faaer Pædagogiken endnu større Betydning, idet der, ved Siden af de fra Dannelsens første Tid dyrkede Videnskaber har trængt sig en Række Videnskaber og Kundskabsgrene frem, som med høiere og høiere Røst gjøre Krav paa at høre med til Dannelsen og derfor at medoptages under Opdragelsen i Skolen. Disse, de saakaldte reale Videnskaber, have i den sidste Tid og navnlig hos os ligget i en uafbrudt Kamp med de klassiske, mangfoldige Stemmer have hævet sig for at skaffe dem lige Ret med disse, mange have ogsaa forlangt dem indskrænkede og begrændsede, forsaavidt de colliderede med disse. Alle de Udtalelser, der ere komne frem i „Skolesagen" lide imidlertid af en Mangel, de ere Indlæg, ikke Domme, de lide alle meer eller mindre af den Eensidighed, der er en nødvendig Følge af, at de ere skrevne for eller imod en enkelt bestemt Sag. Kun Lange tog selve Opdragelsen som saadan for sig, drøftede dens Princip som dens Udøvelse, tog Sagen videnskabeligt og var derfor istand til at give en videnskabelig Kjendelse. For ham var Spørgsmaalet ikke, hvilke Fag og Underviisningstimer der kunde spares, det gjaldt om, hvad der udkræves ifølge Dannelsens Begreb og derfor har retmæssigt Krav paa at tages med. Og han optraadte ikke, som man maaskee havde ventet det af den Mand, hvis hele Liv havde været helliget Klassikerne og de klassiske Videnskaber, i denne Sag som en Fjende af „det Reale", tvertimod, han saae gjerne de reale Videnskaber dyrkede i Skolen, han saae dem der som en Nødvendighed, men som en endnu større Nødvendighed krævede han Eenhed i Opdragelsen, Harmoni i hvad der lærtes og en stadig Fastholden af det endelige Maal, Opdragelsen maa have for Øie.

Langes pædagogiske Studier vare imidlertid ikke indskrænkede hertil, de omfattede hele Pædagogikens System; i denne Egenskab traadte hans Evner snart igjen i Statens og Videnskabens Tjeneste, idet han allerede i 1847 blev ansat ved Universitetet for at holde Forelæsninger over sin Videnskab, og hvert Aar fornyedes hans Ansættelse. Hans Forelæsninger vare forholdsviis talrigt besøgte, og Kongen hædrede hans Dygtighed først med Professortitlen, senere med Dannebrogsordenens Ridderkors. Tirsdagen den 11te d. M. døde han paa Universitetet, netop da han skulde begynde en af sine Forelæsninger; Portneren, som kom ind i Professorernes Aftrædelsesværelse, fandt ham siddende død i en Stol — uden Kamp, kun med et let Suk havde han endt sin jordiske Bane.

Frederik Lange var gift med en Datter af afdøde Biskop Paludan-Müller i Aarhuus, en Søster til Digteren Frederik Paludan-Müller, og levede med hende i et sjelden lykkeligt og beaandet Hjem. Af hans Sønner tør Fremtiden vente sig meget.

Klosterruinen paa Hovedøen i Christiania Fjord.

Blandt de mange smukke Punkter, som omgive Norges Hovedstad er der eet, som vel ikke er det skjønneste, men i ethvert Tilfælde det mindst bekjendte, det er den saakaldte Hovedø i Christiania Fjord; til den vil jeg bede Læseren ledsage mig paa en lille Udflugt. Den ligger omtrent en Fjerdingvei fra Byen lige overfor Fæstningen; den har Form af en Halv-

kreds, er paa det længste omtrent ½ Fjerdingvei og ikke halvt saa bred, bedækket med Buske og Krat; til den ene Side løber den ud i et Næs, bevoxet med frodig Birkeskov. Et Kvarteers Gang bragte os under stadig Opstigen til Øens Mærkværdighed, for hvis Skyld vi havde gjort Touren dertil, de store Klosterruiner.

Dette Kloster blev stiftet 1149 af engelske CistercienserMunke fra Kirkestad i Lincoln, og indviedes til Jomfru Marie og den hellige Edmund. Det var i stadig Fremvæxt i de paafølgende Aarhundreder. Omtrent 1458 bleve de ved Munkeliv Klosters deelvise Ødelæggelse huusvilde Brigittinere forflyttede til Hovedøen, medens de derværende Cisterciensere droge til Bergen og besatte hint Klosters Levninger; en Snees Aar efter vare dog begge Ordener atter i deres forhenværende Boliger.

Da Christian II i Slutningen af Aaret 1531 kom til Norge, slog den daværende Abbed, Hans Andersøn, sig paa hans Parti, hvilket senere, Natten til den 21de Januar 1532, gav Kong Frederik I's Befalingsmand paa Akershuus, Mogens Gyldenstjerne, Paaskud til at overfalde Klosteret. Abbeden blev draget ud af Sengen og ført fangen til Slottet, Klosteret udplyndret og afbrændt. Ilden maa have raset meget stærkt; ved Udgravningerne har man fundet Glas af Vinduesruderne, stærkt beskadiget af Branden, samt Bly-Indfatningerne sammensmeltede i Klumper, ligesom ogsaa en Gravsteen i Gulvet ved Ildens Paavirkning var blevet saa skjør, at den faldt i mange Stykker ved Optagelsen. — Reformationen indtraadte endnu forinden noget alvorligt Skridt var gjort til Klosterets Gjenopbyggelse; dets faste Eiendomme bleve lagte til Akershuus, ligesom dets Levninger bleve anvendte til dette Slots Udbedring og Forskjønnelse. „Foreningen til norske Fortidsmindesmærkers Bevaring" har fra Aaret 1845 af ladet foretage Udgravninger der paa Stedet, samt udgivet Beretning om Resultatet, ledsaget af Tegninger af de fundne Gjenstande.

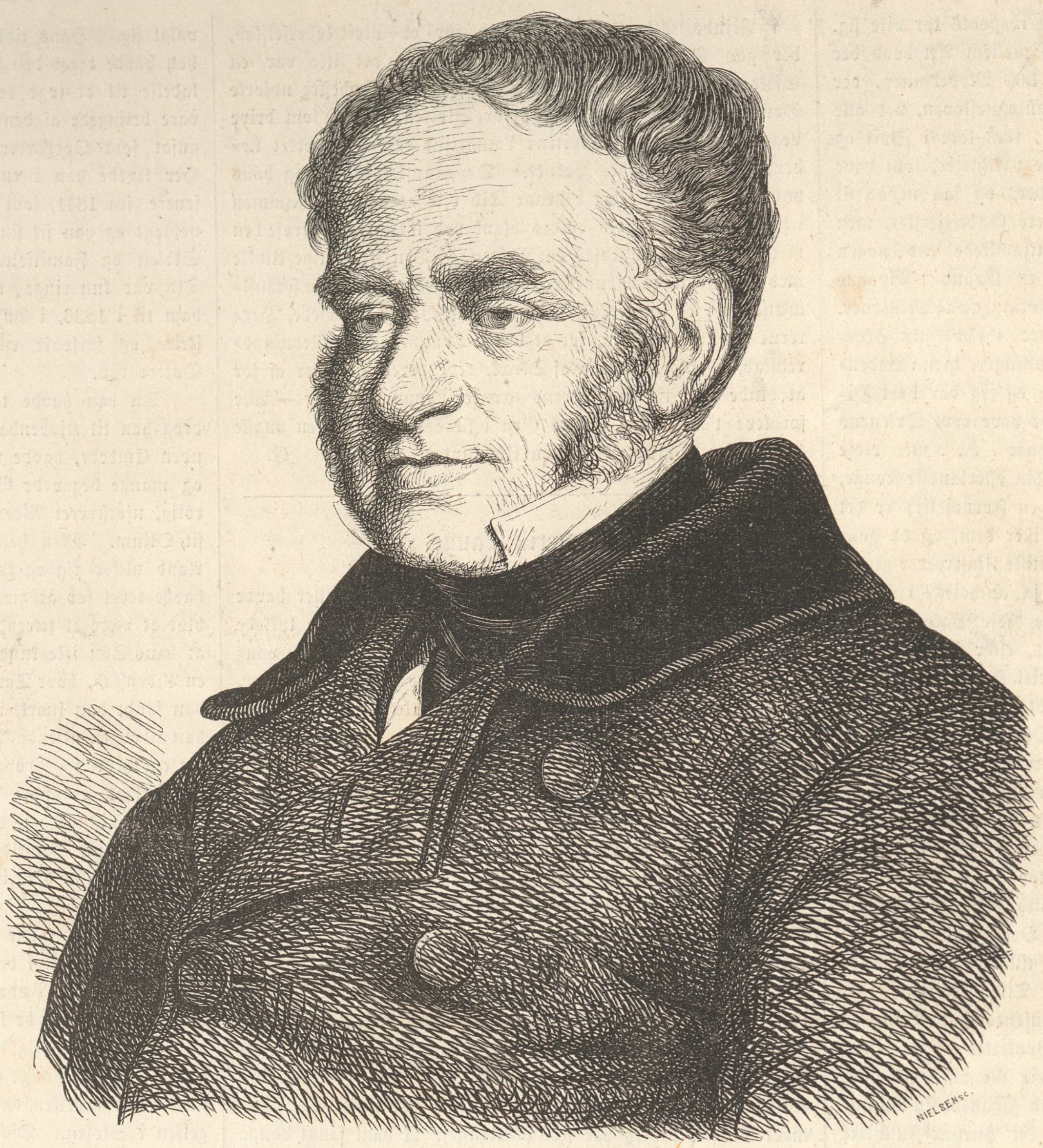

Professor Dr. phil. Frederik Lange. (Efter et Maleri fra 1851 af J. Roed.)

Det er intet Under, at den mageløs deilige Natur, som til alle Sider omgive Øen, har lokket de der Indesluttede til, saasnart Friheden var dem gjengiven, at ile bort, for at forsøge, om den dem omgivende Verden var ligesaa skjøn at leve i som at see til. Ruinerne ere af meget stor Udstrækning, men paa mange Steder kun tre til fire Alen høie, et Taarn med et Stykke af en Vindeltrappe rager imidlertid høiere i Veiret. Da alle Skillevæggene endnu staae, seer man tydeligt, hvormange Rum Klosteret maa have havt, samt deres Bestemmelse. Det største af disse har været Kirken; nogle Stene med Buer, som have hørt til Vinduesfordybninger, nogle Capitæler af Søiler, som ligge omkring paa Jorden, og Fordybninger i Væggene til Sidealtere, viser dette end tydeligere. Der hviler en egen Tiltrækning over det Hele; en Mangfoldighed af Slyngplanter og en Rigdom af forskjellige Bær, som groe i og om Ruinerne, forhøie det Maleriske og mildne det Alvorlige.

En Mængde knuste Ligstene ligge spredte omkring, kun een af dem er heel, paa den staaer: „Her ligger Ragnhild Huusfrue, Holte-Bjørns Hustru, hvis Sjæl hvile i Fred." Paa en anden, som ved Optagelsen gik i mange Stykker, læstes: „Under denne Steen hviler Sicelia Huusfrue, som gav Hovedø meget Gods, navnlig for sin Sjæl ... sin Faders, og Arna sin Moders og Jon sin Broders, hvis Sjæle hvile (i Fred)", samt en latinsk Bøn. Hendes kjærlige Opoffrelse har i flere Aarhundreder bevaret hendes Navn for Efterslægten og lader os kaste et Blik ind i et Liv, af hvis Historie vi forgjeves stræbe at erfare mere. Hun er selv i heel Figur udhugget paa Ligstenen.

Paa Øen findes foruden Ruinerne kun tre Bygninger: to Krudttaarne, nu Opbevaringsstedet for Christianias Krudtforraad og et Huus for to Veteraner fra Fæstningen, som bevogte hine; en skriftlig Tilladelse til at besøge Øen maa forevises dem, inden man faaer Lov at sætte Foden paa dens Grund. De værne om Ruinerne, som de betragte med stor Kjærlighed, søge efter bedste Evne at være Ciceroner og ved Hjelp af en trykt Grundtegning, som hverken de eller vi kunde finde Rede i, at vise os, hvad hvert Rum har været benyttet til. De beklagede med en Slags Indignation, at der kun kom saa Faa for at see Øen og at Alle drage til Ladegaardsøen, hvor der dog ikke var nær saa Meget at see, som her. At den Forandring, de faa Fremmedes Ankomst frembringer i deres eensformige Liv, og den Gave, de pleie at modtage, meer end Kjærlighed til den Mærkværdighed, de

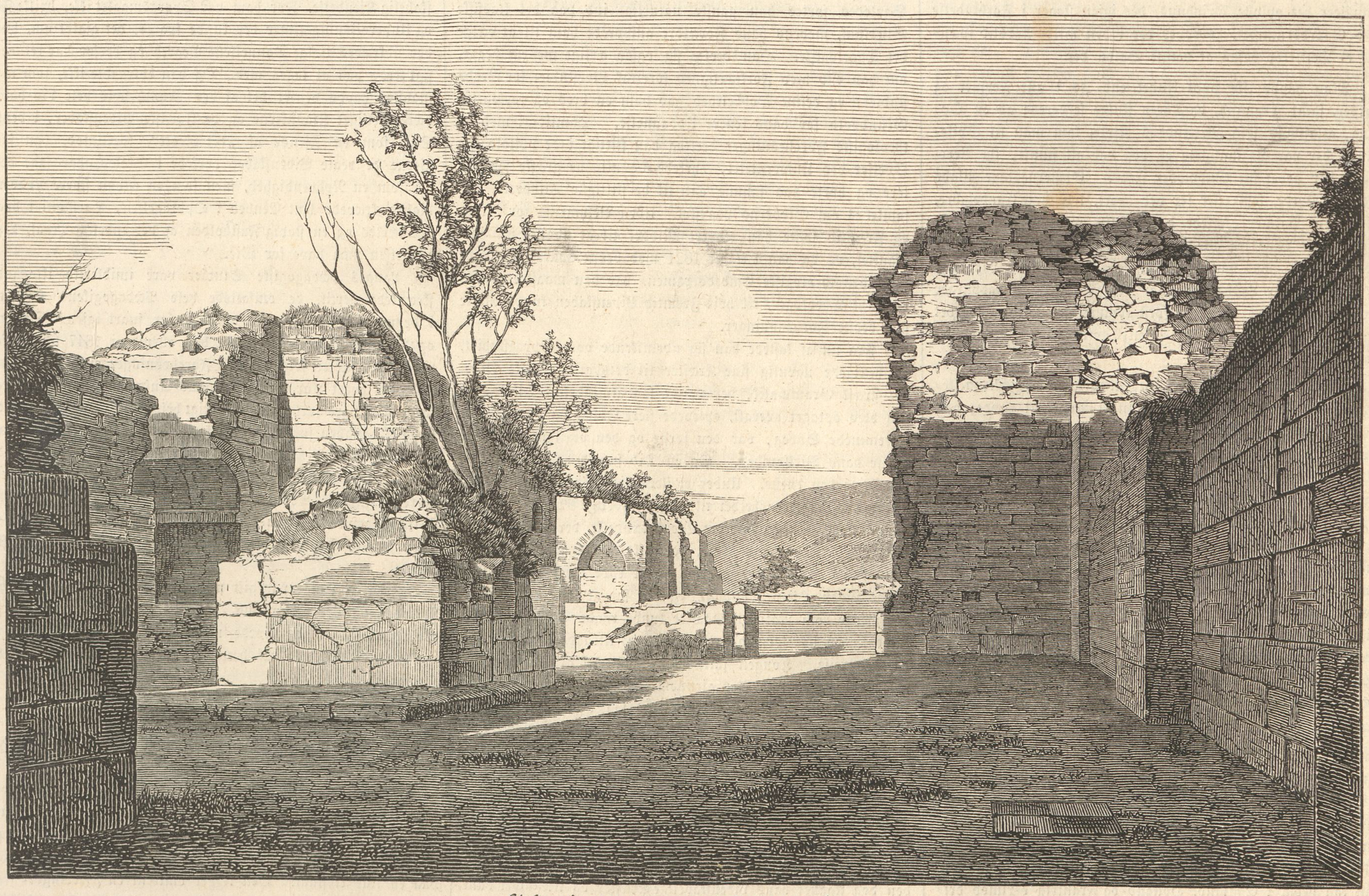

Klosterruinen paa Hovedøen i Christiania Fjord.

En Missionair paa Reise i Nordgronland.

forevise, var Grunden til dette Udbrud, behøver man jo ikke strax at være saa prosaisk at forudsætte.

Fra Hovedøen seilede vi til den tidt beskrevne Ladegaardsø; en større Modsætning kan ikke tænkes mellem de to Steder, her hvor den mest forfinede Smag har gjort Alt for at komme Naturen til Hjelp og forvandle Stedet til et lille Paradis, og hist den eensomme, Fortiden tilhørende Ø, som vi havde forladt. Men der hviler et eget Trylleri og en Fred over Hovedøen, som stadigt drager En tilbage til den og fremkalder Ønsket om at kunne tilbringe nogle Dage der uforstyrret i hin vidunderlig dybe Fred; dette Ønske er vel vanskeligt at realisere, om end Tanken tidt vender tilbage dertil. —g.

Den slesvigske Mindesteen i Jægersborg Dyrehave (skjenket af Hr. Billedhugger Kleving i Flensborg, i Anledning af Slesvigernes Besøg den 30te Juli 1861).

Uddrag af et Brev til Hjemmet fra en nordgrønlandsk Missionair.

En Embedsmand fra en af de nordligste Pladser havde skrevet herned og bedet mig reise op til ham, for at vie ham til hans Forlovede, en Blanding, født her i Landet, samt opdraget og klædt aldeles paa grønlandsk. Jeg kunde ikke afslaae det og vilde heller ikke, uagtet en saadan Vinterreise paa 70 til 80 Mile ikke er af de behageligste. Da jeg imidlertid var kommet halvveis, mødte Brudeparret mig paa et Udliggersted; som man sagde mig, fordi jeg i mit Svar havde røbet altfor megen Ømhed for min Næse, og Bryllupet fandt da Sted her paa en malerisk liggende, lille Landtunge. Skjøndt min Reise saaledes, halvt imod min Lyst og halvt med mit Ønske, blev afbrudt paa Halvveien, troer jeg dog, at en kortfattet Beskrivelse af den vil læses med Interesse.

Forberedelserne til en saadan Missionsreise ere naturligviis ikke ubetydelige, da Missionairen ofte kun kommer til at foretage een saadan om Aaret til hvert forskjelligt Sted, paa Grund af Vind og Veir, Sneefald og Is. Han maa da saavidt muligt sørge for, at intet Væsentligt forbigaaes i hans Taler og hele Færden. For en Begynder, hvem Sproget endnu lægger Hindringer i Veien, blive disse Forberedelser endnu langvarigere og vanskeligere. — Endelig bestemte jeg min Reise til den 5te Marts. Denne Dag oprandt, før Solen var jeg oppe og rede; men hu — ha! hvilket Veir! Vel viste Reaumurs Thermometer kun 20 Grader, en Kuldegrad, der her ansees for meget delicat til at reise i; men en ikke saa ringe Storm blæste fra Øst og omhvirvlede den nyfaldne Snee i saadan Tæthed, at man havde vanskeligt ved at see ti Skridt fremad. Coloniens Honoratiores samledes naturligviis for at sige mig Farvel, og Meningerne om Reise eller Ikkereise vare meget deelte; et Par Timer forløb ret gemytligt under denne Debat, der jo var et stort Communal-Spørgsmaal for Staden. Grønlænderen, der skulde kjøre min Slæde og tillige være Expeditionens ledende Haand, gjorde imidlertid Ende paa Discussionen ved paa mit Spørgsmaal at svare kort og godt: sô angilak! ɔ: det er meget godt, og afsted gik det da Klokken 9 Morgen i Taageveir, i Blæseveir og 20 Graders Kuldeveir, hvilket jeg unegteligt fandt Altsammen at være lige modsat sô angilak. I Grønland har man ingen Kroer, da disse ikke altid blive anlagte for de Reisendes Bekvemmelighed, men sædvanligviis af andre egoistiske Grunde, som ikke ere tilstede her i Landet, og vi havde omtrent 10 Miil til vort første Bestemmelsessted, Atone ɔ: Ved Foden af Bjerget. Det saae ud til at blive en meget ubehagelig Reise, og havde det onde Veir vedvaret, veed jeg sandelig ikke, hvorledes jeg var naaet dertil, i den Grad var jeg gjennemfrosset, førend vi havde naaet vort første Holdested, Okaitut ɔ: Skærverne; thi findes her end ingen Kroer, saa er her dog altid aldeles bestemte Hvilepladse i ligelig Afstand fra hinanden, hvor om Vinteren Hundene en fem Minutters Tid trække Veiret, medens Kudskene drikke deres Snaps og vi Andre varme os ved lidt Rom med en Bid haardt Brød til, eller om Sommeren Roerkarlene hvile paa Aarerne for at foretage samme Operation. Det var kun de to første Miil vi havde naaet; Veirets Barskhed syntes snarere at være taget til end af. Et eenligt grønlandsk Huus paa omtrent 20 Fod i Fiirkant og neppe 3 Alen høit til Loftet, ligger nok saa luunt mellem to høie Fjelde og beboes af en Snees Mennesker, gamle og unge. Man havde allerede aabnet den gjestfrie Dør for at modtage os, da der pludseligt, jeg troer ved Hjelp af Lugteorganerne, opstod en svag Erindring i min Hjerne om en eller anden physisk Lov, der bestemmer, hvormange Cubikfod frisk Luft ethvert Menneske behøver for at leve. Bragt i Klemme mellem de to Alternativer: at kvæles af pestartede Dunster eller at omkomme af Kulde, bestemte jeg mig til at reise videre, hvortil dog maaskee ogsaa det bidrog, at jeg troede fra Fjeldtoppen at opdage, at Veiret nordpaa var mindre slet. Knap en halv Miils Reise endnu og det var blikstille med deiligt opvarmende Solskin. Ved det næste Holdested, et ubeboet Næs, kom derfor ogsaa Grønlænderen hen til mig og sagde: sô angilak, idet han, som jeg syntes, svaiede mere end sædvanligt med det høire Been, en Bevægelse, som i en Balletmesters Øine vist vilde udtrykke den Tanke: „Jeg er dog en vigtig Person!“ En Tanke, han virkelig nærer, fordi han, som Lægens faste Ledsager, staaer denne bi i Byldeopskæringer, ja vel endog paa egen Haand agerer Byldeoperateur. Jeg maatte denne Gang indrømme hans sô angilak, smilede lidt over hans Svaien med Benet og kjørte videre.

Den øvrige Reise til vort Nattekvarteer forbigaaer jeg. Isen, vi kjørte over, var god og Fjeldene dækkede med Snee. Vi ankom dertil Klokken 7 Aften i Bælgmørke og 22 Graders Kulde, temmelig udmattede og meget kolde, glade ved, efter et velsmagende Sælhundekjødsmaaltid, at kunne krybe i vore Soveposer. Det Eneste, der var mig paafaldende underveis, var den Sikkerhed, hvormed Veiviseren, stadigt svaiende med det høire Been, naar han stod op fra Slæden, allerede langt fra paaviste hvert Strømsted og bestemte den Vei, der maatte tages. Af denne Grund kan man aldrig undvære en Grønlænder paa sine Reiser; thi selv om han aldrig forhen har været ad den Vei, er en Beskrivelse af en Landsmand ham nok. Hver Steen har sit Navn eller bestemte Benævnelse, hver Krumning af Vandet sin særegne Beskaffenhed eller Form, og glemme gjør han ikke det, der saaledes bliver ham meddeelt. Paa en Reise er Grønlænderen, og ikke mindst min Veiviser, i høi Grad sô angilak.

Klokken var 6 den næste Morgen, da vi, for at bruge Udliggernes Sømandsudtryk, tørnede ud af Køien, eller, rettere sagt, Posen. Desværre havde vi atter Gaarsdagens Morgentaage, om muligt forstærket; vi maatte igjen vente et Par Timer, forinden det var muligt at reise videre. Kl. 8½ kom vi da endelig afsted, og over den alentykke Is naaede vi uden Vanskelighed Foden af Atone Bakken, op over hvilken vor Vei gik. Jeg kastede et Blik i Veiret for omtrentlig at beregne Længden og Steilheden; men kun et lille Stykke af vor Vei var synligt, derpaa dreiede den mod Vest. Kun saameget kunde jeg see af Begyndelsen, at den just ikke var meget lovende for vor Reises Hurtighed, da den var steil og bedækket med et Par Fod nyfalden Snee. Dog dristigt begyndte vi Opstigningen. Det er ikke let at sige, hvor høit vi stege; men Bakkens høieste Punkt er 2200 Fod over Havet, og da vi vare komne øverst op paa Veien, syntes Toppen kun et Par hundrede Fod høiere. Længden er heller ikke saa let at afgjøre. Den hele Vei over Bakken regnes for 3 Miil; den, vi sloge ind paa, kan godt og vel antages for en Trediedeel af det Hele; men fem Timer vare forløbne, inden vi kom op. Badet i Sved, trods de 20 Graders Kulde, havde jeg maattet aftage min Hue og gik barhovedet det meste af Veien. Det var en haard Dyst. Sneen gik næsten overalt op over Knæerne, Hundene kunde ikke trække uden vor Hjelp, og her viste sô angilak sig alt Andet end angilak, da vi paa et Par af de steileste Steder maatte trække baade ham og hans gamle Hunde for at faae dem med. Hvor var jeg træt! Vel havde vi hvilet paa et Par af Affatserne og styrket os med lidt legemlig Føde; men Intet hjalp. Dog havde denne Opstigning en ikke ringe Interesse for mig. Vi vare stegne op igjennem en Kløft, om Sommeren Leie, eller rettere Rutschbane, for en rivende Elv, der, styrtende sig gjennem en Mængde Svingninger og Bugter, omsider finder Hvile i Havets Dyb. Paa sine Steder smal, vel kun 8 Alen bred, udvider den sig paa andre til en 30 Alen, men næsten langsad den hele Strækning hæve sig lodrette Klipper paa begge Sider i større eller mindre Høide, og stundom med Miner, truende nok til at bringe Tanken paa nedfaldende Stene og andre Smaating. Jo vanskeligere imidlertid Opstigningen havde været, desto lettere blev Nedstigningen. Vor eneste Omsorg under denne var, at holde den fra at skee alt for hastigt, hvilket undertiden kan have temmelig ubehagelige Følger. Vi kastede derfor paa de steileste Steder Touge under Slædens Meder, og lykkelig og vel naaede vi atter Havets Overflade og vort Bestemmelsessted. Kun een Ting maa jeg omtale, som bagefter morede mig kosteligt, men som kunde være blevet meget alvorlig. Ved Nedstigningen paa den anden Side vilde Sôangilak nu rimeligviis ret glimre og derved udslette det foregaaende ufordeelagtige Indtryk, han meente at have gjort paa mig, og hans Bestræbelser gik stadigt ud paa at finde en bedre og nærmere Vei, end den det friske Slædespor fremviste; men Alt synes at mislykkes for ham paa denne Dag. Flere Gauge førte han os kun til Bratninger, som det var umuligt at komme ned ad, og vi maatte vende tilbage til den gamle Vei. Til Slutningen syntes han at blive kjed af eller flau over disse Tilbagereiser, som kun spildte vor Tid, og for at undgaae et sidste nedværdigende Tilbagetog, skød han Gjenvei op over nogle fremragende Klipper og førte os til en Skraaning, der vel ikke var saa overordentlig steil, men aldeles speilglat. Jeg lod min Slæde sørge for sig selv og halvt staaende, halvt siddende, naaede jeg lykkelig og vel den blødere Snee, hvor jeg blev siddende fast; men nu kom han med Hundene foran, hvilket allerede var en stor Feil; thi nedad Bakke tage de altid Fart, og Intet kan holde dem tilbage; Følgen viste sig ogsaa snart. Hundene dreiede for tidligt af, Slæden væltede, og min Ven var paa et hængende Haar blevet slynget imod de store Stene, der overalt brøde frem gjennem Isen. Jeg stod nedenunder, og det isnede heelt igjennem mig, da jeg saae hans Fare; men jeg blev nødt til at beundre hans mageløse Behændighed og Aandsnærværelse. Slynget et Stykke til Siden, med forslaaet Fod, uden Fodfæste paa den glatte Is, tabte han dog ikke Ligevægten, men gled staaende og springende frem med en mageløs Sikkerhed, medens han paa vore advarende Raab kun svarede det bestandige sô angilak. Da han endelig var naaet ned til os, loe vi kun ad hans mange underlige Krumspring, og han lo selv med det Bedste han kunde.

Paa Pladsen blev jeg meget gjestfrit modtaget og da jeg traf mit Brudepar fra Norden, endte min Reise der. Tilbageveien frembød ingen mærkelige Begivenheder; her i Grønland ere ikke mange Afvexlinger, hverken paa Reisen eller i den daglige Levemaade.

Sk.

Den slesvigske Mindesteen i Jægersborg Dyrehave.

Det er saadan en god gammel Skik, at mærke sig for en anden Gangs Skyld det Sted, hvortil der knytter sig kjære Minder. Hvem husker ikke vore cimbriske Brødre, som droge deres Tolleknive fra Lænd og skar Kors i Baadens Kant, at de til sin Tid kunde gjenfinde Pladsen, hvor Klokken var nedsænket i Søen. Ligefra Adams og Jakobs Tid have Steensætninger været i Mode; og som Axel indskar sit A og V, Frithiof sit F og I, (hvorved de blive at ansee som Forfattere til de første lyriske Digte,) saaledes sukker end den Dag idag mangen Dryade over de blodige Saar, som en fyrig Elskov risser i Stammens Bark. Dette er nu mindre for at understøtte den svigtende Hukommelse, det er ikke som en Art Dosmersedler — derpaa faldt kun Molboerne. Det er som sagt en primitiv Art lyriske Digte. Naar altsaa vi opreise skandinaviske og slesvigske Monumenter i Dyrehaven, saa nære vi ingen Frygt for, at hine Dage uden denne kolde Granit skulle glemmes; nei, vort Minde er kraftigt, vor Stemning frisk, og vor Tanke saa rig, saa varm og frugtbar, at den slynger Roser og Kjærminder om Stenene, naar Sneen fyger og gjemmer sit rene Jomfrublik bag deres Læ, som naar Sommervinde, saa milde som dengang, vifte de grønne Hæderskrandse om deres kullede Isse.

Der er dog deiligt derude; hvor kunde vi finde et skjønnere Sted at hensætte de kjære Mindesmærker! med svulmende Styrke staae de ranke Stammer som Helligdommens Støtter, Loftet er saa høit og breder sig saa kjækt: om Vinteren strække de nøgne Grene Armene frem til Værn og Velsignelse, om Sommeren gynger det lyse Telt i Glæde over Nordens Deilighed, hvert Blad dandser lystig Runddands med de kaade Zephyrer og lege Tittit med de spillende Solstraaler, hver Kvist svinger sig iveiret, saa langt den kan, og vil saa gjerne række Hovedet op, see rundt ud over de andre, see vidt over Mark og Skov og bringe en Hilsen til Svanerne histude paa Sundet. Og forneden er der en Dandseplads, ikke kvalm og støvet som i en Salon, men kvægende og sval, som den maa være for Alferne, der slynge sig her i Ring og løbe omkap med den flygtige Daa.

Derude — tilhøire, naar man kommer ind i Skoven nogle hundrede Skridt sydfor Eremitagen — har nu i Aar og Dag staaet den skandinaviske Steen paa den Plads, hvor Sjølundsskoven første Gang samlede de nye Vikinger fra Birkens, Granens og Bøgens Lande. Det var i Nordens Barnealder; dengang blev Pladsen døbt, nu er den confirmeret. Indvielsen bekræftedes den Stund det fra Talerstolen udtaltes, at først nu bærer den skandinaviske Plads med Sandhed sit Navn, siden ogsaa Sønderjyden er kommen og har bænket sig i dens skyggende Løvsal. Saa blev det Løfte givet, at ogsaa denne Fest skulde have sit Mindetegn; og nu er Løftet indfriet.

De staae da derude i broderlig Forening og hviske og drømme saa smukt med hinanden. Tvivl ikke derom: ogsaa Stenene skulle jo tale. De tale om Minde og Haab, om Kjærlighed og Tro. Hvad der er den slesvigske Steens Længselssuk, det føle vi Alle; og hvorom den skandinaviske synger sit Digterkvad, det er ikke heller fordulgt. De tænke paa Daabens og Confirmationens Høitidstimer; de tænke ogsaa fremad paa Manddommens lykkeligste Dag, naar Brudgom og Brud blive forenede for stedse. Saa skal da paany være Sang og Lystighed i Lunden, og saa kommer vel ogsaa den tredie Mindesteen, naar de unge Drømme ere fuldbyrdede, naar Tanken er fuldbaaren, naar Tiden har naaet sin Fylde, saa at Dan og Angul staae „ewich tosamende ungedeelt“ og række Broderhaanden til Knøsene fra Mjøsens, fra Mälarens og — lad os ikke glemme det! fra Saimas Strande. Og siges det end, at dermed har det lange Udsigter — Nuvel! Vort Haab er stærkt, det bygges ikke paa Døgnets Flyvesand, men staaer fast som de Fjelde, hvorfra hine to Stene ere hentede. Lad os ønske, at Manddomsglædens Mindesteen maa rulles let af Tidens Strøm herned til Bøgeskoven; saa skulle de Trende staae der fast og urokkeligt til en sildig Alder, medens den altid unge Sol sender sin varme Hjertehilsen gjennem Løvsalens Hang, og det atter og atter grønnende Telt gynger sin Krone over deres mosgroede Isse.

En Politihistorie, fortalt af Vidocq til Balzac.

(Efter L. Gozlan.)

Ved Midsommers Tid i Aaret 1844 besluttede jeg mig til, efter Indbydelse af Balzac, at besøge ham i Passy, hvor han dengang boede. Efter Middagstid traadte jeg ind i Spisesalen; paa høire Side af den berømte Skribent sad en Redacteur fra »la Presse«, der vilde hente Manuscript til Bladets Feuilleton; tilvenstre sad Madame X., som gjorde Honneurs i Huset, og ligeoverfor ham sad en Mand med et stort Ansigt, høi Pande og et i det Hele taget selsomt Physiognomi, i hvilket, tilligemed Kraft og Energi, det Dyriske var fremherskende, især i den nederste Deel. Haaret, der før havde været rødt, var for Tiden blondt blandet med hvidt; Øinene, der tilforn havde været blaae, vare nu graae og kolde. Over

disse næsten bondeagtige Træk laa den selvbevidste Krafts Ro udbredt, der, i Forening med Øinenes borende Blik, gav Ansigtet et uhyggeligt Præg. Hertil kom, at dette Ansigt, hverken ved det rigtignok meget aftagende Dagslys, eller ved Skinnet af Lamperne, der snart efter bleve tændte, ikke en eneste Gang havde været til at betragte i sin Heelhed. Var det tilfældigt eller med Villie, at Hænderne, der vare fine som en Dames, men senefulde og kraftige, stedse bevægede sig saaledes, at de skjulte en Deel af Ansigtet? Snart holdt han sig for Panden, som om han vilde erindre sig Noget, og da var hans Ansigt halvt skjult, snart dannede han med Fingrene et Gitter for Øinene, som om han vilde beskytte dem mod Lampens altfor stærke Skin, snart holdt han sig for Munden, som man undertiden gjør, naar man hører opmærksomt til. Denne Betragtning gjorde jeg naturligviis i Aftenens Løb, men ved første Øiekast var den Fremmede mig paafaldende, hvem Balzac strax forestillede for mig som Hr. Vidocq. Den berømte Politimand, der dengang forlængst hvilede paa sine Laurbær, var ganske vist en Personlighed, som var værd at lære at kjende; thi han havde med Geniets skarpe Blik og ofte med ridderlig Udholdenhed løst mange af det hemmelige Polities vigtigste og mest indviklede Opgaver. Balzac følte sig hendraget til dette Slags Folk; thi han, der holdt af at efterspore Hjertets skjulteste Lidenskaber lige til deres allerfineste Rødder, der hovedsagelig beskæftigede sig med den menneskelige Naturs Skyggesider, følte et vist Slægtskab med disse Sporaander, som en medfødt Skarpsindighed med sikker Haand fører igjennem Forbrydelsens hemmelighedsfuldeste og fineste Labyrinther.

Forhandlinger angaaende Manuscriptet, som Redacteuren fra »la Presse« vilde afhente, dannede en Deel af Underholdningen. For den store Masse af Abonnenter var den Rigdom af psychologiske Details, hvori Balzac pleiede at svælge, den fine Udmaling, hvorved det menneskelige Hjerte paa det Nøiagtigste sønderlemmedes, et Konstprodukt, der ikke skattedes paa en passende Maade, og Redacteuren vovede i denne Retning at forebringe beskedne Yttringer i Bladets Eiers Interesse. Dette førte til et Slags literair Debat om, hvad der hørte til, for at man kunde sige om en Roman, at den var god, ved hvilken Leilighed Balzac paa en Maade lagde for Dagen, at han følte sin Digterstolthed krænket.

Vidocq hørte roligt til, men da Redacteuren havde fjernet sig med det attraaede Manuscript, udtalte han med en Sagkyndigs bestemte Tone sin Forundring over, at Balzac gjorde sig saa megen Uleilighed med at digte sine Fortællinger, da man dog havde en langt interessantere Virkelighed lige ved Haanden.

Det Naive i denne Udtalelse æggede Balzac til at sige imod. Han havde just af Desserten taget en Fersken, og idet han benyttede denne til Text for sit Svar, sagde han:

„De maa tilgive mig, Hr. Vidocq, De hører ikke med til Lauget og forstaaer Dem ikke herpaa. Virkeligheden bliver først skabt af os Digtere. Den sande Virkelighed er den skjønne Montreuil-Fersken. Den Fersken, som De vilde kalde den sande og virkelige, voxer vildt i Skoven. Den duer ikke, den er lille, suur og ikke til at nyde. Den Virkelige er denne her, som jeg holder i Haanden, som man alt har dyrket i hundrede Aar, som man har opelsket ved en forsigtig Omplantning i en tør og let Jordbund. Ved en Behandling efter alle Konstens Regler har den faaet Saftighed, kryddret Smag og en udmærket Vellugt. Denne Mønsterfrugt har Konsten først frembragt, og den er den eneste virkelige. Ligesaa handler jeg. Jeg kommer til Virkeligheden i mine Romaner, ligesom Montreuil til sine Ferskener. Ogsaa jeg er Gartner, men paa Papiret.

Denne sindrige Sammenligning var slet ikke indlysende for Vidocq, han blev ved sin Paastand, at det virkelige Liv frembød Hændelser, som vare ligesaa afrundede og færdige, som en efter alle Konstens Regler digtet Roman. Han beraabte sig herved paa sin Erfaring som Politimand og kildrede herved Balzacs Nysgjerrighed saameget, at han ikke lod Vidocq i Ro, førend denne erklærede sig villig til at meddele en Hændelse af Livet, der var færdig og afsluttet, som en Roman.

Om Natten den 14de Decbr. 1834 befandt jeg mig paa Politipræfecturen. Klokken slog 1, da jeg bag de anløbne Ruder paa Døren til vort Cabinet, forbi hvilket Trappen til Præfectens Cabinet gik, saae to Skygger glide forbi, som jeg antog for Fruentimmer. Jeg reiste mig og saae, at min Formodning var rigtig, aabnede Døren og spurgte, hvor de vilde hen. Damen svarede mig tørt, uden at see paa mig og uden at standse, at de vilde tale med Præfecten.

Jeg siger Damen; thi det var let at see, at den Anden, som ledsagede hende, var hendes Kammerfrue eller Selskabsdame. Rigtignok havde hun en sort Silkekjole paa, men af hendes Hat uden Fjer og Baand og overhovedet af Maaden, hvorpaa hun havde kastet Shawlet om Skuldrene, saae man strax, at hun var Kammerfruen. Den Første behøvede ikke at have været i Balcostume, for at man deraf skulde see, at hun var Herskerinde; denne Balpaaklædning interesserede mig dog fortrinsviis. Hvad vilde en saadan balklædt og derhos paa en saa grotesk Maade udpyntet Dame en Time efter Midnat hos Politipræfecten? Blomsterne vare som af en Hændelse stukne i Haaret, og dette selv saae ud, som om det knapt var redet; under den røde Sminke (thi hun havde sminket sig, uagtet hun var ung og udmærket smuk) bemærkede man en Ligbleghed. Hvad der endnu forekom mig overordentligere, end denne uforklarlige Balpynt hos denne aabenbart af den dybeste Fortvivlelse angrebne Dame, og hvad der paa det Tydeligste bar Præget af Vanvid eller af en mig for Øieblikket endnu ikke forklarlig Sindsbevægelse var, at hun paa den ene Fod havde en sort Støvle og paa den anden en Sko af hvidt Atlask. Jeg vilde just til at svare hende, at man i en saadan Dragt og paa denne Tid af Natten ikke kunde faae Præfecten i Tale; men netop i dette Øieblik gik Døren op til hans Værelse og Dørvogteren, som hele Natten igjennem havde Tjeneste i Forværelset, lod hende træde ind. Døren lukkede sig efter hende, saa at Kammerfruen blev paa Trappen. Jeg bad hende, at komme nogle Trin ned og gaae ind i det Værelse, hvor min Undergivne, som jeg havde forladt ved Ovnen, befandt sig. Hun indvilligede heri.

Omendskjøndt man paa hendes Dragt ikke bemærkede noget saa Paafaldende, som paa hendes Herskerindes, saa var hendes Sindsbevægelse dog aabenbart ikke ringere. I de faa Ord, hvormed hun svarede paa mit Forslag, hørte jeg en nerveus Skjælven, hvortil Kulden ikke var den eneste Aarsag. Vi, i vor Forretning, faae Øvelse nok til at skjelne de forskjellige Arter af Sindsbevægelse og til ikke at forvexle Samvittighedsnag med Angest.

Dette unge Fruentimmer var opfyldt af Skræk, men af en Skræk, som indgyder Frygt, af en Angest, som jeg aldrig i Livet har seet hos nogen Anden, end hos hendes Herskerinde. Hun indgjød Forfærdelse. Og dog indsaae jeg strax, at Kammerfruen, om hvem jeg taler, var en stærk, villiefast og snarraadig Natur. Den Tildragelse, som havde ført hendes Frue paa Politipræfecturen, maatte desaarsag være af Vigtighed. Paa den slæbende Accent kjendte jeg Belgierinden fra Antwerpen eller Ostende; hun havde grove Træk og var ligesom skabt for en Billedhugger, medens hendes Herskerinde, omendskjøndt ligeledes brunet, var af en fin Bygning og Teint. Dertil havde hun spanske Øine og en smukt dannet og frisk Mund, med Tænder saa skjønne, som man kun træffer hos Hollænderinderne. Jeg har studeret de forskjellige Folkeslags Ydre meget nøie og tager sjeldent feil i Bedømmelsen af Landsmandskabet. Hvem der ikke besidder denne Egenskab, bliver aldrig Politimand.

Dog til Sagen. Jeg havde ladet Kammerfruen tage Plads i den bedste Lænestol tæt ved Ovnen og indskrænkede mig til at iagttage hende. Udspørge hende turde jeg ikke, det maatte, under de forhaandenværende Omstændigheder, blive Præfectens Sag. Forresten holdt den Sindsbevægelse, hvori hun befandt sig, hende i bestandig Uro, hvert Øieblik reiste hun sig, gik til Vinduet, afviskede med Fingerspidserne de anløbne Ruder og saae ud. Hvad søgte hun? Jeg fulgte hendes Blik, for at erfare det. Bestandigt søgte dette hen til det Sted, hvor Vognen ventede, som hun og hendes Herskerinde havde forladt, faa Skridt fra Præfecturen. Det var ingen Fiacre eller Hyrevogn, men en Kareth, der tilhørte et fornemt Huus, hvilket letteligen saaes paa Hestene og de slebne Lygter samt Vognens Ydre i det Hele. Var det Frygten for, at denne Vogn skulde kjøre bort, der var Aarsag til Kammerfruens Angest? Befandt der sig maaskee Nogen i Vognen, som afventede Udfaldet af det natlige Besøg, de af Angest betagne Damer gjorde Politipræfecten? Af alt Dette kunde jeg ikke finde ud, og Sagen forekom mig endnu mørkere, da jeg, om hvem Kammerfruen ikke anede, at jeg stod hende saa nær, hørte hende med et ubeskriveligt Tonefald og med Øinene heftede paa Kudsken, mumle Ordene: „Han sover!“

Imedens jeg sysselsatte mig med at løse disse Gaader, foregik langt vigtigere Ting i Politipræfectens Værelse. Denne var, efter at have havt en saare besværlig Dag, gaaet tilsengs ved Midnatstid og havde givet Dørvagten Ordre til at lade ham sove indtil det blev Dag og under ingen Betingelse at forstyrre hans Nattero. Naar Præfecten gav saadanne Ordrer faldt det Ingen ind at tænke paa at handle derimod; thi dreiede det sig end ikke om Liv og Død, saa angik det dog denne Embedsmands Sundhed. Jeg er meget stærk, ikke sandt? Faa Mennesker, troer jeg, vilde kunne have udholdt de Anstrengelser, som jeg Dag og Nat har udstaaet, og dog erklærer jeg Dem, at mine Besværligheder maae regnes for en reen Vellyst i Sammenligning med de Forretninger, de Sorger og det umaadelige Ansvar, som tynge paa Politipræfecten i Paris. Naar Alt sover om Natten, Kongedømmet, Retfærdigheden, Hæren, Folket, Lovene og Sæderne, maa han alene vaage, fordi det er hans Kald, hvert Øieblik at kunne sige til Sæderne: jeg er her, jeg vaager over Eder! og hans Pligt at tilraabe Retfærdigheden: vaagn op, Lovene ere i Fare! Politipræfecten er, fra Sol gaaer ned til den staaer op, Hersker over Paris. — Fuld af Forundring over, at Vagten og Hotellets Portner havde ladet begge Damerne uhindret passere, spurgte Dørvagten, idet han gned sine Øine, hvad Damen vilde Præfecten. Med en Stemme, der bævede af den Ophidselse, hvori hun befandt sig, svarede hun, at hun paa Stedet maatte tale med Præfecten, og styrtede samtidig hermed, uden at vente paa Svar, løs paa den Dør, der, som hun meget rigtigt formodede, førte til Præfectens Værelse.

Dørvagten traadte i Veien for hende og sagde, at Præfecten kun paa en bestemt Dag i Ugen, tog imod Folk og det endda kun efter skriftlig Anmeldelse, at hans Værelse om Natten kun aabnedes for Grunde, som han alene bedømte, samt at han endeligen, efter i tre Dage at have anstrengt sig over al Maade, og lidende af et alvorligt Ildebefindende, havde givet Ordre til ikke at ville see Nogen, førend Klokken 8 næste Morgen.

„Klokken 8 imorgen!“ udbrød Damen, idet hun i Fortvivlelse vred sine Hænder, „Klokken 8 imorgen!“ Øieblikkelig maatte hun see og tale med Præfecten; det dreiede sig om en Sag af allerstørste Vigtighed. Døv, ligesom alle andre Portnere, for dette Paaskud af Anliggender af høieste Vigtighed, som anføres af alle Supplicanter, der ønske at tale med en Embedsmand, svarede Caron — saaledes hed den Vagthavende — at det gjorde ham meget ondt, ikke at kunne opfylde hendes Ønske, eftersom han ikke vovede at handle mod den givne Befaling. Han vilde da ganske sikkert falde i Unaade og derved tabe enhver Udsigt til Befordring.

„Jeg indseer det meget vel,“ sagde den ulykkelige Dame i den høieste Affect: „De frygter for at miste Deres Stilling, naar De gaaer ind. Hvilken Godtgjørelse forlanger De for dette Tab? 3000 Francs? 6000 Francs? Vil De have 10,000 Francs? Her er 10,000 Francs, 20,000 . . . Jeg veed ikke . . . Mere eller Mindre. Tag her, tag!“ Og Damen afrev med et eneste Ryk sit svære Perlehalsbaand, skilte sig med den samme Heftighed ved begge sine Diamantarmbaand, og idet hun trykkede den med aaben Mund staaende, forbausede Dørvagt Diamanter og Perler imellem hverandre i Haanden, sagde hun til ham: „Nu gaaer De ind!“

Caron stod forbløffet og med vidtopspilede Øine. Endelig gav han sig! Hvor skulde man ogsaa kunne modstaae en saadan Fristelse? 20,000 Francs i Diamanter og Perler! Han gik ind i Præfectens Soveværelse, hvor denne laa i sin bedste Søvn. Caron, der ønskede at undgaae directe at vække ham, stød Stolene frem og tilbage og hostede, han stød nok engang til Stolene, han hostede stærkere: Præfecten aabnede ikke Øinene. Endelig vovede han at vække den øverste Magistratsembedsmand i Paris, ved at raabe hans Navn; et yderst farligt, men sikkert Middel til hurtigt at naae det ønskede, men tillige frygtede Maal. Præfecten vaagnede virkelig strax, men saae sig derhos meget vred om efter den, der saa dristigt forstyrrede hans Ro. Skjøndt Caron, som gammel Soldat, havde gjort alle Felttogene med i Norden, smeltede han dog som en Sneebold i en Skaal varmt Vand. Han forsvandt i sig selv, han blev til Ingenting og for et Øieblik existerede der ikke nogen Caron. Da han igjen vovede at komme en Smule til sig selv, hørte han fra den i Sengen Liggendes ophidsede Mund følgende Ordstrøm: „Slyngel! Æsel! Har jeg ikke befalet ham ikke at komme i min Stue, førend Klokken 8 imorgen!“

„Men der er en Dame,“ mumlede den ulykkelige Dørvagt, som, trods Skrækken, tænkte paa Perlerne og Diamanterne, der endog øvede deres Tryllekraft igjennem Muren — „der er en Dame.“

„Hvad, en Dame? — Hvad vil Damen?“

„Hun har de mest paatrængende Grunde til at tale med Politipræfecten.“

„En Dame paa denne Tid! Og i dette Veir! — Hvad er det for en latterlig Mystification? Og det har De ladet Dem binde paa Ærmet! Gaa De Fanden i Vold!“

„Damen paastod saa bestemt, at hun kjendte Dem, Hr. Præfect, at jeg ikke vovede at afvise hende.“

„Min Gud! Hvem kjender ikke mig. Hvem paastaaer ikke at kjende mig! Men nu lader De mig i Fred, jeg vil sove. Skulde det endnu engang falde Dem ind at glemme mine Befalinger, naar jeg har givet dem i en saa bestemt Form, saa koster det Dem Deres Stilling, forstaaer De mig, saa jager jeg Dem bort — og det strax. Nu veed De, hvad De kan vente, og nu gaaer De!“

Derpaa rullede Præfecten sig ind i sit Tæppe og forsøgte paa igjen at sove ind. Dørvagten trak sig ydmyget og forskrækket tilbage, for at aflægge den hemmelighedsfulde natlige Besøgerske Beretning om den Medfart, han for hendes Skyld havde lidt. Men Damen, langtfra at have tabt Modet ved Tilbageviisningen, hvorefter der ikke skulde synes at være Andet tilbage for hende, end at stige i sin Vogn og see at naae sit Palais i Faubourg St. Germain eller Honoré, sagde til Dørvagten:

„Han maa ikke falde i Søvn igjen. Gaa De strax ind og sig ham —“

„Nei Madame, nei, jeg gaaer ikke ind igjen,“ afbrød Caron hende hastigt, og lagde til, for at betage denne, efter Alt at dømme, saa bestemte Kone enhver Skygge af Haab: „De maa vide, at han har truet mig med at jage mig bort paa Stedet, naar jeg forstyrrer ham endnu engang.“

„Er det det Hele?"

„Er det det Hele!" Min Stilling er jo det daglige Brød for mig, Kone og Børn."

„Lader os blot ikke spilde Tid," vedblev Damen, idet hun greb begge Dørvagtens Hænder. „Hvormeget indbringer Deres Stilling Dem: Totusinde Francs, Tretusinde Francs, Firetusinde Francs? Velan, ved min Ære forpligter jeg mig til at give Dem en Pension af Firetusinde Francs, der, efter Deres Død, skal blive udbetalt Deres Familie, naar De igjen gaaer ind og melder Præfecten, at en Dame for enhver Pris maa betroe ham en Hemmelighed, hvoraf denne Dames Liv og Ære afhænger. Her er Totusinde Francs," vedblev den Ubekjendte, og udtog af en lille Brevtaske to Bankbilletter, som hun stoppede i Dørvagtens Lomme. „Det er de to første Kvartaler af den Pension, som jeg udsætter for Dem." Derpaa udbrød hun: „Siig De Hr. Præfecten, at Ludvig Philip, Kongen af Frankrig, imorgen vil takke ham i Tuilerierne for den Tjeneste, jeg venter af ham i denne Nat."

Ved disse høitravende Ord, der bleve udtalte med Aabenhed og Selvtillid, ved at høre Ordene: Kongen af Frankrig — Ludvig Philip — Tuilerierne, sagde Caron til sig selv: Med hvem er det da egentlig jeg har at gjøre? Hvem er denne Dame, som har saamange Diamanter, saamegen Indflydelse og saamange Penge?

Om at træde tilbage kunde der ikke længer være Tale. Hvad behøvede den gode Dørvagt ogsaa nu at frygte. Hans og hans Families Fremtid var jo sikkret for Følgerne af det Uveir, som han vovede at trodse. — Af den Grund traadte han, med temmelig faste Skridt, paany ind i Præfectens Sovesværelse. Denne var efter den ubehagelige Forstyrrelse, som var vederfaret ham, netop sovet ind igjen, da en ny fandt Sted. Dennegang reiste den ikke saare taalmodige Embedsmand sig som en opirret Løve, kastede Tæppet af sig, og sprang ud af Sengen, som om han vilde styrte sig over Dørvagten, hvem han tilraabte med Tordenstemme: „Hvad er der nu igjen paafærde? Hvad fører Dem til mig? Tag Dem iagt, saafremt det ikke brænder i Politipræfecturen!"

Caron søgte Døren, idet han svarede: „Det brænder ikke i Præfecturen, men Damen er endnu bestandig der; hun sværger paa, ikke at ville gaae af Stedet, før hun har talt med Dem; hun græder og bærer sig ad som en Vanvittig — hun siger, at Kongen er en Ven af hende, at hun hos ham har spist sammen med Dem i Tuilerierne —"

„Det er forfærdeligt! De burde være rasende paa saadanne Eventyrersker — Gaae De Deres Vei — Kongen, Tuilerierne! — Hvad hedder Damen?" raabte han med en næsten af Raseri kvalt Stemme.

„Hun har ikke nævnet mig sit Navn."

„Spørg derom, Æsel!"

Caron ilede ud, men inden han havde lukket Døren hørte han endnu disse Ord af sin opbragte Foresatte:

„Naar denne Sag ikke er afgjort inden tre Minutter, saa smider jeg ham i Hullet for Resten af Natten."

Ny Forlegenhed! Damen vilde ikke sige Dørvogteren sit Navn. Hun erklærede ham ganske bestemt, at hun kun vilde give sig tilkjende for Præfecten selv. Dette Svar, som Caron betragtede om sin Dødsdom, gav Den, hvem det skjælvende blev overbragt, Noget at tænke paa. Med en Menneskekjenders fine Takt, indsaae han, at en Dame, der var dristig nok til at vove sig ind i Politipræfecturen og, med en Haardnakkethed, der søgte sin Mage, vedblive at fordre at faae Præfecten i Tale, og som vægrede sig ved at nævne sit Navn, efter at hun endog havde beraabt sig paa Kongen selv, med Fare for at blotte sig i høi Grad og tabe Frugten af sin Halsstarrighed, hvis hun tillod sig at bruge falske Foregivender — i ethvert Tilfælde fortjente at høres. Han sagde derfor til Caron:

„Da denne Dame ikke vil sige sit Navn, saa lad hende skrive det og bring mig det under Couvert."

Et dybt Suk lød fra Damens Bryst, da dette Svar overbragtes hende. Hun greb en Couvert paa Bordet, hvor der til Tjenestens Tarv altid laa en Bunke, tog et Visitkort af den lille Brevtaske, hvori Bankbilletterne havde ligget, puttede Kortet i Couverten, forseglede den, og i et Nu var den i Politichefens Haand.

(Fortsættes.)

Literatur.

— Tidsskrifternes Tid er for længe siden forbi hos os og deres nye Æra er endnu ikke begyndt; foruden Fagtidsskrifter og de videnskabelige Samlinger, som skulde udkomme til visse bestemte Tider, have vi i Danmark ikkun eet eneste Værk, som med Rette kan kaldes et almindeligt dansk Tidsskrift, som har Interesse for enhver Læser og som ikke udelukker nogen Videnskab fra sine Hefter. Denne Fattigdom er saa meget mærkeligere, som Danmark altid tidligere har udmærket sig ved sin periodiske Literaturs Rigdom og Betydning — man erindre blot det sidste Aarti af forrige og det første af dette Aarhundrede, de mange yngre critiske Tidsskrifter og endelig J. Fr. Schouws Ugeskrift. Nu er imidlertid Dr. Steenstrups „Dansk Maanedsskrift", der udgives paa Gyldendalske Boghandels Forlag, vort eneste Tidsskrift for de Læsere, der vide at vurdere en let og dog videnskabelig Behandling af alle store Begivenheder og Spørgsmaal. Hvad der særlig anbefaler Maanedsskriftet er den Interesse, hvormed det omtaler nye Opdagelser paa Jordbeskrivelsens Omraade, vistnok de Opdagelser, der blive fulgte med størst Opmærksomhed af alle dannede Læsere. Skulde vi paapege nogen formeentlig Mangel, da var det den, at der ikke offres Danmarks egne Forhold nogen fremragende Plads, en Mangel, der mest føles af dem, som arbeide i en bestemt Retning, og maaskee mindre af det store Fleertal, for hvem det er Hovedsagen at følge med Tiden i dem alle.

Musik.

— At man i Italien ikke lader sig nøie med de ældre og nyere, mere eller mindre classiske Operaer, fremgaaer af nedenstaaende Liste, der indeholder en Fortegnelse over de nye Operaer, der i 1861 ere gaaede over Italiens Scener: La penna del Diavolo af Quilici, La Savoiarda af Ponchielli, Adello af Mercuri, Eleonora di Toledo af Zalban, L'espiazione af Peri, Shakespeare af Benvenuti, Aurora di Nevers af Sinico, Guerra in quattro af Pedrotti, Il Mulattiere di Toledo af Pacini, Isaura di Firenze af Parravano, Desiderio Duca d'Istria af Stermich, Catterina di Guisa af Rossi, Verginia af Petrella, Il Menestrello af Ferrari, Il Prigioniere di Palermo af Persiani, La Mendicante af Sangiorgi, La Locandiera af Usiglio, Belfegor af Pasini, Mazeppa af Pedrotti.

— Man skulde ikke troe, at Componisten af „Tannhäuser" og „Lohengrin" gav sig af med at componere en comisk Opera; men ikke destomindre er det Tilfældet. Wagner har som Text hertil valgt „Hans Sachs", et Sujet, der som bekjendt er benyttet af Lortzing til en Opera, af Deinhardstein, Gubitz og Fl. til Lystspil.

Konst.

— Til „Fänrik Ståls Sägner" har den bekjendte svenske Maler Staaff gjort nogle Tegninger, der blive lithographerede i Stockholm.

— Skuespillerinden Rachels Portrait i Legemsstørrelse er blevet foræret Théâtre français og ophængt i dettes Foyer.

— Tidligere erklæredes den russiske Digter Alexander Puschkin for en Høiforræder og hans Værker vare paa det Strengeste forbudte; nu agter man at reise ham et Minde og det under fri Himmel paa en aaben Plads i St. Petersborg.

Blandinger.

— Samtidigt med Jordskjælvet ved Vesuv har man mærket en Jordrystelse ved Luleå; det skal alt oftere have været Tilfældet, at dette samme Naturphænomen paa engang har viist sig i Syden og Norden.

— Paa Carl XV's Navnedag, den 28de Januar, viste der sig et stort Stjerneskud, idet ikke mindre end 145 Personer bleve decorerede.

— En Ølvert i Berlin har opfundet en ny Maade at lokke Kunder paa. Alle de iturevne Papirspenge, som gaae gjennem hans Hænder, sammenklæber han nemlig med smalle Papirstrimler, der indeholde trykte Anbefalinger af hans Ølhuus.

— Uagtet alle Mennesker ere Venner for Kvækerne, have disse ikke kunnet være ganske ligegyldige ved Striden, som raser i Nærheden af deres Hjem, og Flere af dem have taget Tjeneste i Nordstaternes Hær. En saadan frivillig Kvæker stødte i et Haandgemæng forrige Efteraar sammen med en Sydstatsmand; Kvækeren havde Skud i Bøssen og lagde an, men lod samtidigt den Bemærkning falde: „Ven, det er ret ubehageligt, men Du staaer netop paa det Sted, hvor jeg agter at skyde hen!" Skuddet faldt, „Vennen" var strakt til Jorden, men Skinnet var reddet.

— I Michigan druknede en Mand sig for nogen Tid siden. Da Liget ikke var at finde, afholdtes Synsforretningen over hans Hat og Kjole, der havde ligget paa Søens Bred, og Kjendelsen lød derefter: „Fundne tomme", istedetfor den sædvanlige Formel: „Fundet druknet!"

Charade.

Det første Bogstav er et Hjertes Suk,
Det andet Eventyret „Nattergalen"
Har som chinesisk Sprog og fornemt Kluk,
Det tredie skurrer krageligt i Talen,
Men klinger sødt, naar det faaer r i Halen.
Det Hele har sin Storhed i Paris,
I London er den Ting dog ligerviis,
Italien sig kalder Hjemmets Sted,
I Danmark, ja, her er den ogsaa med,
I disse Dage følte vi dens Magt,
Fra Folket kom en Sanger, han har lagt
Ind i den Talmas Konst og Ryges Magt.

—n.

Verdens-Barometret.

London	20	Februar	3	pCt.	Consols . . .	92 7/8
Paris	„	—	3	„	Rentes . . .	70. 22 1/2.
Wien	19	—	5	„	Metalliques .	70. 60.
Berlin	„	—	3 1/2	„	Staats-Sch.	90 5/8.
Kjøbenhavn	21	—	4	„	Kgl. Obligat.	98 1/2.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 125:

Skygge.

Kamma, Cupidos Halvdeel, Chevalier, Patient, Ridder, Tilkomne, Tilbeder, ivrigste Tilbeder, ulykkelige Passion i Nykjbg. p. F., Nr. 69, Charadius paa Samsø, F. C. og Ville, Søndagsselskabet, 1/2 Baier i Horsens, 7 og N. i Skanderborg. Chr. A., G. i Alleen, Grethes Moder, en Sangfugl og en Følger i Viborg, J. O., 7, Hans Fux, Amor i Orpheus, Pylla, P. Vulcan.

Opløst som „Mørke" af Cleb, H. O. ved Skjelskør, Nakskoviteren, Amors Beundrer og Anna Vest i Nykjbg. p. F., Falla.

Opløst søm „Svovlstik" af Ulrich Fugl.

Opløst paa Vers af Norma, Christen Heimdal.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 14de til 20de Februar incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
14de. .	÷3,1	÷0,7	÷6,6		28"0,44	
15de. .	÷2,3	0,6	÷8,8		28"1,26	
16de. .	0,1	1,8	÷2,4		28"0,09	
17de. .	0,3	1,8	÷1,8		27"11,83	
18de. .	÷0,5	0,6	÷1,0		28"0,42	
19de. .	÷0,6	1,0	÷1,6		28"2,61	
20de. .	÷0,1	0,0	÷1,1		28"2,23	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Modeblad,

udgivet af Skrædermestrenes Forening i Kjøbenhavn.

No. 1. udkommer 31te Marts. Indhold: Modeberetninger fra Kjøbenhavn, London, Paris. 3 lithograferede Blade: a. Uniformer. b. Foraars- og Sommer-Moder, coloreret. c. Pennetegninger. — No. 2. udkommer 30te Septb.

Abonnement for Kjøbenhavn tegnes hos J. C. Farrer, Kongens Nytorv No. 24. Abonnement for Provindserne samt Sverrig og Norge modtage Postcontoirerne.

Patent-Cigartændere.

2 Mk. pr. Stk.

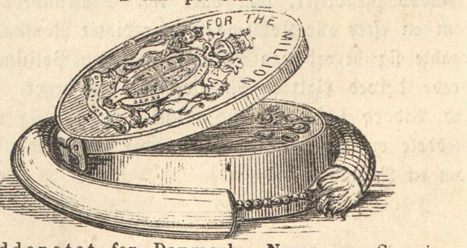

Hoveddepotet for Danmark, Norge og Sverrig af dette smukke og anerkjendt practiske Fabricat er i Brogaden Nr. 7 hos C. Myhre.

J. P. Sørensens Pianofortefabrik, Store Kongensgade Nr. 21.

Et brillant opretstaaende Fortepiano til Londonerudstillingen staaer til behageligt Eftersyn for det ærede Publicum til Slutningen af denne Maaned hos mig; Søndag Formiddag, den 23de, fra Kl. 12 til 2 i Industriforeningens Locale.

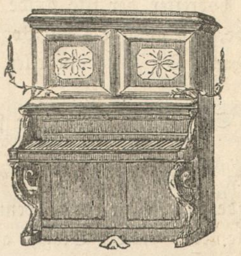

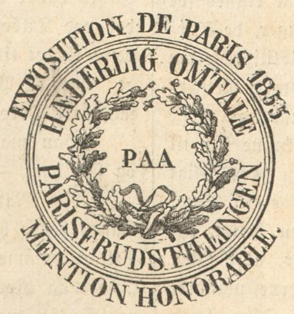

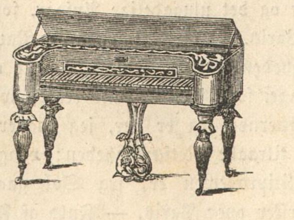

Til Brevskriveren i Aarhuus (17/2 62). Deres Idee er god nok; kun er det Skade, at den allerede er benyttet i vort Nr. 43.

Rettelse.

I Skakopgaven Nr. 66 har Indsenderen glemt at opstille en sort Bonde paa C. 7.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 127.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 2. Marts 1862. 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Bernhard Severin Ingemann, af H. H. N. — Oscar Patrick Sturzen-Becker, af Orvar Odd. — Ugens Politik. — En projecteret Badeanstalt. — I to Hansestæder, en Reiseskizze af Dr. H., I. — Fastelavn paa Landet. — En Politihistorie, fortalt af Vidocq til Balzac (fortsat). — Meddelelser af blandet Indhold.

Bernhard Severin Ingemann.

Nu dvæler Tanken i det gamle Soer,
Mens Vemod drømmer paa den tause Vove,
Mens Hjertet lytter i de stille Skove
Til Savnets Toner fra et Aandechor:

De kjendte Skikkelser gaae frem af Graven,
De fagre Kvinder og de kjække Mænd;
Nu søge de om Skjalden, deres Ven,
Som Fortids Drapa sang i Danahaven.

Men Sorgen sidder bøiet i hans Bolig,
Thi Harpen brast, som Digterdrømmen tolked
Saa den vandt Gjenklang fjernt og nær i Folket;
Og tæt til Harpen slumrer Gubben rolig.

Sov sødelig, Du ædleste blandt Skjalde!
Vaagn op i dine Psalmetoners Favn!
Din Sjæl nu landet er i Lysets Havn:
Vaagn op i Fryd, Du ædleste blandt Skjalde!

H. H. N.

Oscar Patrick Sturzen-Becker.

Han er født i Stockholm Aar 1811, hvis jeg ikke feiler, den 28de Novbr., og tilhører en gammel Sørøverfamilie, der dog i de sidstafvigte Secler synes at have ført en meget loyal Vandel og fuldstændigt underordnet sig det nyeuropæiske Samfunds strengere Fordringer og Vilkaar. En ikke ubekjendt „Vitalian", den saakaldte „Admiral" Claus vom Stürzenden Becher — der forøvrigt voldte selv de Tydske megen Fortred og endelig blev taget tilfange af Hanseaterne og »in optima forma« henrettet i Hamborg Aar 1402 — skal være den, der oprindelig har givet denne i Sverig for over hundrede Aar siden indflyttede Slægt dens noget barbariske Navn (Störtebecker, Stürzenbecker, Sturzenbecker osv.)

O. P. Sturzen-Beckers Fader var en agtet Civilembedsmand i Stockholm; hans Moder, en meget intelligent Dame, var af en gottlandsk Præstefamilie. Han gjorde sine Studier først i en Latinskole i Stockholm, derefter ved Universitetet i Upsala, hvor han 1833 tog den philosophiske Doctorgrad, foruden de Examiner, der udfordredes for Ansættelse i det saakaldte kongelige Cancelli. Han gjorde nogle Aar Tjeneste i Finantsdepartementet; men forlod derefter denne Bane, for ganske at hellige sig Pressen og Literaturen. Han indtraadte i „Aftonbladets" Redaction, hvor han med nogle kortere Afbrydelser (ved Reiser i Udlandet, osv.) vedblev at være en flittig Medarbeider indtil Sommeren 1844, da han tilfældig kom til at gjøre et Besøg i Kjøbenhavn, og, opfordret af det daværende skandinaviske Selskab til at give et

Oscar Patrick Sturzen-Becker.

lille Cursus over den svenske Literatur, besluttede sig til at blive noget længere Tid; det blev da til at begynde med — hele tre Aar. Hans politiske Virksomhed havde ved denne Omstændighed faaet en ny Retning, og da han nu ikke længer følte nogen overveiende Lyst til atter at fortsætte sin publicistiske Bane saa fjernt fra Begivenhederne i Danmark, som i den svenske Hovedstad, grundlagde han Aar 1848 et eget Blad i Helsingborg, „Øresundsposten"; dette Blad gik 1854 over i andre Hænder og han flyttede da atter over til Kjøbenhavn, hvor han siden den Tid for det Meste har opholdt sig.

Skjøndt han saaledes fra 1844 af i længere Tidsrum har levet udenfor sit Fædreland, har han dog stadigt været en utrættelig Arbeider i den svenske Presse, bl. A. som Correspondent til adskillige Blade; han vides desuden samtidig hermed at have leveret Bidrag til forskjellige danske Organer og man holder ham, vistnok ikke uden al Grund, mistænkt for, til sine Tider ogsaa at have havt sine Fingre med i visse franske Dagblade. Han har forøvrigt udgivet i Trykken en temmelig stor Mængde meget forskjelligartede Arbeider og han kan siges at have forsøgt sig i de allerfleste Arter af Literaturen: som politisk Forfatter, som Digter, som Romanforfatter, som Literairhistoriker m. m., fremfor Alt som „Feuilletonist". Han udgiver for Tiden i Kjøbenhavn en Række „Samlede Arbeider", der truer med at voxe til et forfærdeligt Antal Bind, men redigerer paa samme Tid et lille politisk og literairt Blad i Helsingborg, „Skandinavisk Gazette".

Foruden de allerede udgivne Bind: »Grupper och Personnager«, »Grefvinnan Gruffiakin« (et større Digt), »La Veranda« (samlede Feuilletoner), samt det nye Bind fortællende Digte, der snart vil udkomme under Navn af: »Brunt och Rosenrödt«, troer jeg at vide, at han har liggende i „Portefeuille" en Mængde høist forskjellige, hidtil ikke udgivne Ting: Lyrik, Roman, biographiske Forsøg, dramatiske ditto, literaire og kritiske o. s. v., hvilket alt kan ventes efterhaanden at ville udkomme med meget aparte Titler og med utallige »hvad vet jag« hist og her i Texten.

Da man har anmodet Undertegnede, der i en lang Aarrække har staaet i et meget nært Forhold til Dr. Sturzen-Becker, om at levere en lille biographisk Skizze til hans Portrait, tør jeg ikke undslaae mig for at give en Charakteristik af Mandens publicistiske og literaire Virksomhed i Almindelighed, men jeg føler mig her unegtelig lidt forlegen for at finde den rette Middelvei mellem en Biographs Upartiskhed og en Vens Overbærelse. Jeg vilde naturligviis helst sige om Gjenstanden for disse Linier det Bedste jeg veed, men paa den anden Side kniber Offentlighedens Gudinde — jeg vil nødig bruge det mere høitidelige Ord: Historiens — mig her i Øret, og jeg nødes da til at anerkjende: »Amicus Sturzen-Becker, sed magis amica veritas«.

Der kan ikke være Tvivl om Mandens frisindede Anskuelser som Politicus; det er rimeligt, at han endogsaa med Hensyn til almindelige politiske Grundsætninger er noget „avanceret", selv om han i Regelen søger at være nogenlunde maadeholden i Formen; det maa ligeledes anerkjendes, at han navnlig som Skandinav har været conseqvent og heelt igjennem sig selv tro. Men netop her ligger dog en Indvending nær ved Haanden, Spørgsmaalet er nemlig, hvorvidt ikke hin Conseqvents hos ham har antaget Charakteren af noget Haardnakket, Forstenet, og hvorvidt han ikke mangen Gang overseer den Sandhed, at man, ved uafladeligt kun at gaae den lige Vei, tilsidst næsten med Nødvendighed ender med at blive hensynsløs. Ved at forlade det udelukkende literaire og sociale Gebeet for Skandinavismen (forudsat, at han nogensinde har lagt synderlig Vægt paa dette Slags skandinaviske Bestræbelse,) og ved fortrinsviis at tage Skandinavismen fra dens politiske Side, har Sturzen-Becker stillet sig selv mere isoleret, end han ellers havde behøvet at være, og det lader sig maaskee ikke benegte, at han, ved at undervurdere „Betimelighedsspørgsmaalet", har udsat sig for den Mistanke, at han, den gode Mand, i Grunden slet ikke har Blik for de factiske Forhold. Hans „Gazette" indeholder saaledes ogsaa mange Ting, der vistnok med Rette har paadraget ham megen Harme fra flere Kanter her, fremfor Alt fra de klartseende Aanders Side, der holde Tidens Uhr i Haanden og nok skulle vide at tilsige Alle og Enhver, naar Timen endelig er kommet til fra Sexaer og skandinaviske Skaaltaler at gaae over til skandinavisk Handling. Jeg nærer megen Frygt for, at min kjære Ven paa denne Maade tilsidst vil blive en ret hjertelig comisk Figur, om ikke en meget trist — thi han har forsaavidt Valget frit — og da det bidende „Dagblad" for et Aar siden ved given Leilighed betegnede Sturzen-Becker som en „skandinavisk Urquhart", var det uden Tvivl sig selv fuldt bevidst, at det yttrede en Vittighed, men derimod maaskee ikke i lignende Grad, at det tillige udtalte en dybtliggende Sandhed.

Sturzen-Becker er ligefrem gaaet op i Skandinavismen. Jeg har truffet ham engang paa Boulevard des Italiens, demonstrerende for den berømte Sanger og Sanglærer Duprez, at uden et „forenet Skandinavien" vilde ikke blot Verden, men ogsaa Operaen gaae til Grunde; jeg har hørt ham i en Jernbanevaggon holde en Forelæsning for to italienske Damer om Staden Gotimborgo i La Svezia, hvor „vi Skandinaver ere ifærd med at oprette et fælles Parlament for de tre nordiske Lande"; (»La Svezia, la Lapponia e la — Russia?« faldt den ene af Damerne meget troskyldigt ind). Han beklager „at Norden endnu ikke har faaet sin Victor Emanuel"; dets Cavour gaaer allerede i lang Tid og venter med Cigaren mellem to Fingre, eller skriver Feuilletoner for at udfylde Tiden indtil videre.

Som æsthetisk Forfatter turde Sturzen-Becker nyde nogen Popularitet i sit Fædreland. Hans Begavelse i saa Henseende vil jeg nu lade staae hen; mig er det altid forekommet, som om Hemmeligheden til den Smule Fremgang, han har havt i den literaire Verden, nærmest laa deri, at han besidder noget af det, man kalder Stil, og en Stil, der tilvisse nu og da er, hvad Svensken kalder „piquant." Det større Digt, han udgav i afvigte Sommer, skal have vakt endeel Opsigt i hans Fødeland, her modtoges det med en alvorlig Kritik af „Flyveposten", der fandt det ignobelt og i det Hele »pas grand' chose«. Jeg er ikke langtfra at slutte mig til den nævnte Kritiker, og jeg vil her i den Anledning een Gang for Alle tale lige ud af Posen.

Sturzen-Becker har altid havt et utaalmodigt Temperament. Skjøndt i en temmelig ung Alder ansat i det kongelige svenske Cancellies Tjeneste, beregnede han dog snart, at det vilde have lange Udsigter for ham med Finantsministerporteseuillen. Han meente da hurtigere at kunne opnaae en vis social Stilling ved at arbeide i Dagspressen (maaskee foresvævede Thiers' Exempel ham), og han blev Publicist. Han kom derved ind i en Kreds af unge Mænd, der alle vare Skjønaander, Digtere, Romanforfattere osv. Han havde her nye Exempler for sig, og han sagde til sig selv: »Anche io sono pittore!« Altsaa blev ogsaa han efterhaanden Digter, Romanforfatter, Skjønaand osv. Det var Forholdene, der førte ham hertil Skridt for Skridt, hvad angaaer den „guddommelige Indgivelse" — tillader jeg mig at tvivle derom. Det er ved Omstændighedernes Magt (hvorfor ikke tillige indrømme et vist Talent, en ved Øvelse perfectionneret Behændighed?) at Sturzen-Becker, efter min Mening, væsentlig er blevet til hvad han er, og af samme Grund, som han ved Andres Exempel er blevet f. Ex. Digter, kan det gjerne være, at han en smuk Morgen ogsaa træder frem som f. Ex. Historiker, siden alle Mennesker i Sverig nu synes absolut at skulle skrive Historie; Fremtiden skal vise, om jeg ikke har Ret i denne min psychologiske Propheti. Men Sturzen-Beckers egentlige Bestemmelse har fra først af ligget ad en heel anden Kant.

Personer, der have kjendt ham fra hans tidligste Ungdom, forsikkre, at han havde gode Anlæg for Musik og ere næsten ved at bande paa, at han havde kunnet blive en udmærket „anden Violin". Nogle gaae videre og sige, at der i ham stak en Solospiller; hans »staccato« skal have været fortrinligt og hans »cantabile« yndigt. En udmærket Konstkjender, Hr. Cancelliraad de C., har endnu for nogle Aar siden yttret til Undertegnede: „Jeg vilde give halve Heelstaten eller min halve Gage for at kunne spille Liszt's »Marche hongroise«, transscriberet for Violin, saaledes som Deres Ven Sturzen-Becker! „For mit eget Vedkommende troer jeg, at der ligger megen Overdrivelse heri og jeg holder mig overbeviist om, at Sturzen-Beckers egentlige Kald har været noget ganske Andet, nemlig — Gartneriet. Han besidder en ganske ualmindelig Sands for Potteplanter, og — hvad der synes mig at være et aldeles afgjørende Moment, naar Talen er om, hvad et Menneske er bestemt til af Naturen — han har et mageløst Held med Rosenkaal og Agurker. Dengang han boede derovre i Helsingborg eiede han en Have, og jeg havde der Leilighed til engang imellem at gribe ham paa fersk Gjerning, saaledes som han traskede der i Træskoe imellem Rabatterne, med Vandkanden eller Haveskovlen i Haanden, og det blev mig da klart, at der i denne Mand — han var superb! — var gaaet tabt Noget, lignende en Booth eller en Alphonse Karr. „Men min Gud!" udraabte jeg, „hvilken Blomkaal! De er den Første til at plante Kaal!" — „Plante Kaal?" (en vidunderlig lang Tobaksrøg!) „Aa ja! Men nu — hvordan gaaer det med det danske Spørgsmaal?" (Eller: „Har De læst mine nyeste Romanzer?") Saaledes ere disse Folk! O, naar skal Menneskeheden ret lære at vurdere den gamle philosophiske Viisdomsregel: „Kjend Dig selv!"

Kong Carl Johan pleiede, hver Gang man talte til ham om krigerske Sysler og hans store Generalsegenskaber, at udbryde: »Ah, mon cher, tout ceci, c'est pas fameux; parlez-moi plutôt finances!« Sturzen-Becker, der mangler Carl Johans Genie og ikke engang har hans Næse (see Billedet), lider dog af den samme Feil, bestandigt at ville være noget Andet, end hvad han egentlig burde være. Desuagtet kan han — det er ganske sandt — være en ret elskværdig Mand engang imellem og, Gartner eller ikke Gartner, ophører han dog ikke at være min personlige Ven. Dersom det skulde synes ham, at jeg i ovenstaaende Linier har udtalt mig paa en vel meget uforblommet Maade og med altfor stor Aabenhed om hans Person, vil jeg gjerne give ham Ret til ved førstkommende Leilighed at udøve Repressalier imod mig. Han maa gjerne sige, at jeg er en slet Biograph og at jeg egentlig er skabt til at være Skumler; jeg vil omfavne ham og udraabe: „Ligemeget, min kjære Kaalplanteur! — Soyons amis, Cinna!«

Orvar Odd.

Ugens Politik.

Den 26de Februar 1862.

Efterat Rigsraadet har henviist Regjeringens Forslag til en Forandring i Forfatningsloven, der fremkaldte saa interessante Discussioner om hele vor politiske Stilling, til et Udvalg, har det i denne Uge fornemmelig beskæftiget sig med et andet Lovudkast, der er af den mest afgjørende Vigtighed for hele vor materielle Udvikling, nemlig Udkast til Lov om Told- og Skibsafgifter. Det vil erindres, at Regjeringens Forslag i denne Retning, selv da det var revideret af en Commission, sammensat af Medlemmer fra de forskjellige Dele af Landet, for fem Aar siden fremkaldte en heftig Modstand fra de Industridrivendes Side, der dog snarere syntes at være rettet mod Forslagets uheldige Motiver, end mod at man agtede at gjennemføre et Beskyttelsessystem, der stod i Strid med hele Aanden i vor Toldlovgivning. De Industridrivendes Hovedargument var det samme, som man i det nærværende Øieblik ogsaa benytter i Belgien, nemlig at Frihandelsprincipets fuldstændige Gjennemførelse, saaledes at der enten slet ingen Told erlægges, eller at denne i ethvert Tilfælde kun opkræves af fiskale Hensyn, bør hvile paa et Reciprocitets System, saa at man ikke blot faaer Ret til at kjøbe sine Producter paa det billigste Marked, men tillige faaer Ret til at sælge paa den samme eller en anden Plads, uden at være besværet af nogen Indførselstold. Men især forlangte de, at de Raastoffer og Hjelpestoffer, som de benytte ved deres Production, skulde indgaae toldfrit. Fem Aar ere forløbne siden den Tid, og de fornemste Stater i Europa ere imidlertid skredne saa vidt frem paa Frihandelsbanen, at den engelske Finantsminister Gladstone, der har seet sig istand til at afslutte en Handelstractat med Frankrig, hvori dette Land, trods Protectionisterne, brød med Beskyttelsessystemet, med god Grund kunde minde om, hvad et Medlem af Rigsraadet ogsaa har fremhævet, at man nu havde været saa lykkelig at nedrive de Bomme, som Folkenes Luner og misforstaaede Begreber om Handel og Industri havde oprettet, for at forhindre dem fra at leve samdrægtigt og fredeligt med hverandre, hvilket havde ført til, at det Bekjendtskab, man tidligere gjorde ved at slaaes med hverandre, nu udvikler sig paa en skjønnere Maade ved at handle sammen. I den Handelstractat, som Frankrig alt har afsluttet eller i ethvert Tilfælde staaer i Begreb med at afslutte med Preussen som Befuldmægtiget for den tydske Toldforening, ere disse mere frisindede Principer ogsaa blevne gjennemførte. Regjeringens Forslag vil derfor i det nærværende Øieblik neppe møde saa stærk Modstand som for fem Aar siden; i Rigsraadet blev det især bekæmpet af Broberg og A. Hage, som støttende sig til et Forslag af Grosserersocietetets Comitee forlangte hele Tolden lagt paa en Snees Artikler, f. Ex. Kaffe, Thee, Brændevin, Tobak osv., medens alle øvrige Artikler skulde indgaae frit, hvorimod M. P. Bruun, Poulsen og David med Nød og neppe vilde slutte sig til det i et Udvalg behørigt reviderede Regjeringsudkast. Ligesom Handelsstanden gjennem Grossererssocietetets Comitee har søgt at varetage sine Interesser, saaledes have de Industridrivende nu ogsaa sat sig i Bevægelse i denne Anledning. I et i Industriforeningen afholdt Repræsentantmøde er nemlig Drøftelsen af den nye Toldtarif henviist til Handelsudvalget, med Ret til at supplere sig blandt Selskabets Medlemmer og til at indbyde Enhver, det maatte ansee skikket til at belyse denne vigtige Sag. Det maa betragtes som en Selvfølge, at de Industrivende af egen Drift ville meddele dette Udvalg alle de Oplysninger, som kunne sætte det istand til at udføre sit ansvarsfulde Hverv.

En Correspondent i Berlin til l'Indépendance Belge beretter den 23de Februar, at Indholdet af de eenslydende Noter, som Preussen og Østerrig have afsendt til Kjøbenhavn, var aftalt førend de seneste Begivenheder, der have stillet de to tydske Stormagter saa fjendtligt ligeoverfor hinanden. De udenlandske Blade ville vide, at disse Noter indeholde en Forespørgsel til den danske Regjering om, hvorledes den agter at opfylde sine i 1851 og 1852 indgaaede Forpligtelser tilligemed en Protest imod de af det danske Rigsraad med Hensyn til Slesvig vedtagne Forholdsregler. Den samme Correspondent paastaaer, trods de herfra fremsatte Benegtelser, at England, Frankrig og Rusland virkelig have overrakt Noter, der spørge Danmark om, hvilken Betydning det giver de i 1851 og 1852 indgaaede Forpligtelser betræffende Slesvig, det vil sige, hvorfor Danmark ikke har opfyldt dem, hvis det anerkjender deres Gyldighed, og i modsat Fald hvad det har isinde at opstille i deres Sted, og hvad det vil gjøre for Slesvig? Disse Noter, tilføier Correspondenten, tjene som Støttepunkt for Preussens og Østerrigs eenslydende Depecher, uagtet de ere affattede i en ganske anden Retning. Men hvor fjendtligsindet han end er imod os, er han dog saa velvillig at indrømme, at dette Skridt ogsaa kan betragtes som en Indblanding i Underhandlingerne, der føres paa en mere directe Maade mellem Danmark og

Tydskland. Adskillige Kjendetegn tale for, at den her meddeelte Efterretning ikke aldeles er greben ud af Luften, medens vi dog endnu ikke kjende Beskaffenheden af det af de venskabelige Magter foretagne Skridt.

I Frankrig ere Gemytterne i meget stærk Bevægelse, deels paa Grund af Keiserens Skrivelse til General Montauban og deels paa Grund af Prinds Napoleons Tale i Senatet Det er en uomtvistelig Kjendsgjerning, at Stemningen er i høi Grad trykket, og Avisernes fuldstændige Taushed bidrager ikke lidet til at forværre den. Keiseren vilde ikke alene belønne General Montauban, for de af ham som Overstcommanderende for Expeditionscorpset i China ydede Tjenester, ved at udnævne ham til Greve af Palikao, men han vilde tillige tilstaae ham en Nationalbelønning paa 50,000 Francs om Aaret. Det viste sig imidlertid, at Forslaget mødte Modstand i den lovgivende Forsamling, og Generalen bad derfor Keiseren i et i Moniteuren indrykket Brev om at tage Forslaget tilbage. Keiseren afslog i sit ligeledes i Moniteuren optagne Svar at opfylde denne Begjering; han fastholder deri paa en meget energisk Maade sit Forsæt, ja gaaer endog saa vidt, at han siger, „at kun de vanartede Nationer tinge, naar der er Spørgsmaal om at lægge Landets Taknemmelighed for Dagen". Den lovgivende Forsamling er ved Keiserens Skrivelse kommen i det ubehagelige Tilfælde, enten at maatte give efter og opoffre Uafhængigheden for at vise sin Hengivenhed, eller at vedblive med sin Modstand og vække en Misfornøielse i Armeen, som man ikke gjerne trodser. Men Prinds Napoleons Tale i Senatet under Adressediscussionen har ikke blot reist en saadan Storm i denne ellers saa besindige Forsamling, at man uvilkaarlig kom til at tænke paa de mest voldsomme parlamentariske Optrin i 1848, men den har tillige gjort et langt dybere Indtryk paa den franske Nation. Medens Fremskridtspartiet tiljublede den nærmest Thronen staaende Prinds af Blodet sit Bifald, da han dristigt og aabenlyst talte Frihedens Sag ikke blot i Italien, men ogsaa i Frankrig, vakte han Fødselsaristokratiets og Prælaternes heftigste Forbittrelse. Uveiret brød dog især løs, da han sagde, at Napoleon ved sin Tilbagekomst fra Elba modtoges med Raabet: „Ned med Forræderne" (»à bas les traitres!«), medens Senatorerne opfattede hans Ord, som om han havde sagt: „Ned med Præsterne" (»à bas les prêtres!«). Han gjorde selv opmærksom paa Misforstaaelsen, hvilket han rigtignok ikke havde behøvet, hvis det kun havde været ham om den historiske Sandhed at gjøre; thi Thiers siger i Consulatets og Keiserdømmets Historie, 19de Bind Pag. 143: „Napoleons Reise fra Grenoble til Lyon i en aaben Vogn og Skridt for Skridt, tæt omringet af Landmænd, for største Delen Kjøbere af Nationalgodser, der strømmede til for at see denne mærkværdige Mand, var et sandt Triumphtog. Fra alle Sider hørte man kun Raabene: „Keiseren leve! ned med Adelen! ned med Præsterne!" De privilegerede Samfundsclassers Forbittrelse kan man danne sig en Forestilling om, naar man læser Beretningen om den følgende Dags Forhandlinger i Senatet. Alle de Talere, der optraadte, erklærede sig ubetinget for den reactionaire Tvangspolitik, ja Herr de Boissy gik endog saa vidt, at han beklagede, at de i China og Mexico brugte Penge ikke vare anvendte til at gjøre en Landgang i England og knuse det troløse Albion med dets Protestantisme og dets liberale Institutioner.

M.

En projecteret Badeanstalt.

Vandkundigheden har i dette Aarhundrede gjort umaadelige Fremskridt, og den Tid er forlængst forbi, da man lod sig nøie med en saa naiv Inddeling af Vandene som den imellem det ferske, der lader sig drikke, og det salte, der ikke lader sig drikke. Det var en reent menneskelig Inddeling, alene grundet paa Vandets Betydning for Skabningens Herre. Det næste Skridt led af den samme Eensidighed; thi Adskillelsen mellem reent Vand, hvormed man kan lave Punsch, og „broget" Vand, som viser, at her er Noget, „der har vasket sig", men som man dog maa vogte sig for at kaste bort, før man faaer det Rene — og Huusmoderens smukke Sondren mellem blødt Vand, hvori man kan vaske, og haardt Vand, hvori Ærterne ikke ville mænge sig, som det hedder i Konstsproget, hvile begge paa samme subjective fundamentum divisionis. Takket være Videnskaben, har man nu en klar Forestilling om Vandets Sammensætning, og navnlig skjelner man imellem en umaadelig Mængde Arter af Saltvand, alt eftersom dette indeholder mere eller mindre Ilt, Brint, Chlor, Brom, Jod, Fluor, Svovl, Phosphor, Kulstof, Kvælstof, Sølv, Kobber, Bly, Zink, Kobolt, Nikkel, Jern, Mangan, Magnesium, Calcium, Strontium, Barium, Natrium, Kalium etc.

Alt dette findes virkelig i Søvandet; er det dog ikke skrækkeligt, at en saa simpel Ting, som man dog i Grunden kun bruger til at lade sine Skibe seile i, skal være saa sammensat? Det tænker Ingen paa, naar man om Sommeren seiler til Bellevue eller bader sig i Sundets blanke Bølger; men det skal der ogsaa Vandkundighed til at opdage. Vi almindelige Mennesker see ikke saa dybt, men derfor seer vort uhildede Blik ogsaa en Mængde Grundstoffer, som de Lærde nødig opdage: naar man en solvarm Julidag stirrer ned i Gammelstrands gaadefulde Strømme, eller man ligger ude ved Ryssensteens Badeanstalt og samler Kræfter i det svale, salte Dyb, hvormange nye Bestanddele finder man da ikke: Høvlspaaner, Propper, nydelige smaa døde Fisk, af og til en lille Kat, for ikke at tale om det eiendommelige mystiske Slør af Kulstøv og Sod, som dølger Havfruens hvide Barm!

Alt dette findes virkelig ogsaa i Søvandet, og er det dog ikke skrækkeligt, at man skal behøve at bade sig sammen med saa mange uvedkommende Ting? Navnlig for Kjøbenhavnerne, der fra Arilds Tid have havt Ord for at kunne leve ligesaavel i Vandet som paa Landet, er denne Tanke nedtrykkende. Og saa nedtrykkende har den været, at den reent har knuust os, thi af alle vore mange Badeanstalter, ligefra Bechs Badehuse til Venedig og Ryssensteen, er der ikke en eneste, der har hævet sig saameget, at den giver os virkeligt Søvand at bade i. Vi skulle ikke pine vore fintfølende badende Læsere med en Undersøgelse af, hvor mange Kubikfod mildest talt „mindre reent Vand", der i hvert Minut strømmer ud af Kloakerne ved Siden af Ryssensteen og ligeoverfor Venedig, vi skulle ikke dvæle ved alle de Rariteter, der fra Skibene udkastes i Vandet, vi skulle omhyggeligt forbigaae alle de Sager, som af Gammelstrands Herskerinder abandonneres og finde Hvile og Glemsel i Kanalen; det er blot et Under, at Kvælstoffet ikke bliver det absolut Dominerende i de kjøbenhavnske Vande.

Nei, rive ned, det kunne vi Alle, men bygge op, det er vanskeligere gjort. Et Forsøg burde det dog være værd, og et saadant bringe vi idag vore Læsere; bliver det end ikke udført, saa trøste vi os med et philosophisk in magnis voluisse sat est.

Den Plan, som vi ville anbefale, hidrører fra Lieutenant L. Saxtorph, en Mand, der, hvis han havde levet paa Planeten Nazar, utvivlsomt forlængesiden vilde være hængt, men som, da Danmark er saa heldigt at være hans Fædreland, maaskee endnu kan opnaae at see een af sine mange projecterede Forbedringer realiseret.

Ude paa „Refshalen", imellem Lynetten og Batteriet Sextus, hvor den friske Strøm fra Kongedybet skyller en evigt flydende Bølgerække op igjennem Sundet, vil han anlægge sin Badeanstalt, „Lidoen", paa en lille Ø, 100 Alen i Kvadrat, og anlagt paa samme Maade som Lynetten, paa et nedrammet Pælværk. Midt paa Øen opføres en elegant Hovedbygning, 30 Alen i Kvadrat, med Restaurationssal, Musiksal, Damesalon, Læse- og Spillestue, Billardværelse, en heel Snees Cuurværelser for syge Badegjester og Bolig for Directeuren. Rundt om hele Bygningen føres et bredt, dækket Galleri, hvor de Badende kunne nyde den friske Luft og Cigaren efter Badet; selve Øen krandses af en Række Badekamre, der blive udstyrede med en forholdsmæssig Luxus og efter Planen aldeles skulle fordunkle Ryssensteens og Venedigs nøisommere Pragt; hvad der bliver tilbage af Pladsen rundt om Hovedbygningen anvendes til Have og til Terrain for gymnastiske Øvelser, og det hele Etablissement afdeles ved en smagfuld chinesisk Muur i tvende Hovedpartier, hvoraf den sydlige som den smukkeste overlades Damerne, der ventes i stort Antal at ville benytte Lidoen.

Øen er rigtignok ikke blevet til endnu, Bygningen altsaa endnu mindre opført; vort Privilegium paa at see ind i Fremtiden tillader os imidlertid at byde Læserne et Billede af den, saaledes som den efter Tegningen skal udføres, og det maa vel indrømmes, at den er smuk og elegant. Paa en varm Sommerdag maa her være en heel Deel bedre end i Kjøbenhavns umiddelbare Nærhed, her, hvor Vindene suse og Bølgerne bringe friske Hilsener fra Norges Fjeldkyst og fra Ruslands og Preussens Strandbredder.

Og man skal ikke gaae den kjedsommelige lange Vei herud; man kommer her, efter den lagte Plan, næsten uden at man aner det. Smaa, forføreriske Equipager ville gjennemskære Byen efter de store Hovedrouter og føre En mageligt ud til Toldboden, her stiger man ind i en lille Dampgondol, og i et Par Minutter har man naaet Lidoen.

Efter et nøiagtigt Overslag vil al denne Herlighed koste omtrent 85,000 Rdl.; Renten af denne Sum vil rigeligt dækkes, naar 6000 af Kjøbenhavns badelystne Indvaanere hver 10 Gange i Sommerens Løb gjeste Øen og hvergang betale 16 Skilling — og hvem giver ikke gjerne 16 Skilling for at hvile paa denne prægtige Altan, for at seile frem og tilbage med de søde, smaa Dampbaade, og for at bade sig i Kongedybets Strømme?

Samtlige Hovedstadens mest udmærkede Læger have anbefalet Lieutenant Saxtorphs Plan, Alle have de erkjendt, at denne er den eneste Maade, hvorpaa Kjøbenhavn kan faae en virkelig Søbadeanstalt, med reent Vand, frisk Vand og salt Vand. Der behøves nu kun en Smule Begeistring hos Publicum, i 8 Dage er der da tegnet 850 Actier paa 100 Rdl., Driftscapitalen er der og til Sommer ville Helgoland og Føhr have overladt deres Ry til Lidoen!

I to Hansestæder.

(En Reiseskizze af Dr. H.)

I.

Figurer fra Jungfernstieg.

Folk sige, at et Menneskes Charakteer viser sig i hans Haandskrift eller hans Gang; jeg veed det ikke, men vist er det, at en Byes Charakteer viser sig i Maaden, hvorpaa Befolkningen færdes i Gader og paa offentlige Steder. Der er Byer, som drive, og Byer, som have travlt; søvnige Byer og livlige Byer, lapsede og adstadige Byer, pyntelystne og smudsige, musikalske og suurmulende, skakkrende Byer og Byer, der lægge Hænderne i Skjødet og vente, at stegte Duer skulle komme flyvende, imidlertid falde Husene i Gruus, Byen undrer sig, hvorledes det kan gaae til, den var dog ligesaa solid bygget som Nabostaden, og der seer man ikke mere Huse, men Paladser. Der er demokratiske, aristokratiske og absolutistiske Byer, og hver By har sin Art Færdsel, som strax siger den Fremmede, hvad Grund han staaer paa. Det første Blik paa Hamborg opdager Handelsbyen. Man behøver ikke at see Havnen, der er overfyldt af Skibe, ikke Steinweg og Neuerwall, som ere overfyldte af Boutiker, ikke Kanalerne med deres Pakhuse og ikke Børsen, der er som en summende Bikube, hvorhen Arbeidsbierne slæbe Honningen, som de Fornemme leve høit af — man behøver blot at betragte Menneskene, der myreagtigt mylre mellem hverandre, og lægge Mærke til deres Udseende: Alt vidner om Forretninger, fra Hatten, der i en Fart er kastet bag paa Nakken, og Notitsbogen, der utaalmodigt titter ud af Brystlommen, til Støvlehælene, som i al denne Travlhed ere løbne skjeve, for ikke at tale om Ansigtet, der saa tydeligt som en graveret Dørplade siger „Geschäft". Enhver har „Geschäft", Drengen og Oldingen, den Kjørende og den Gaaende, den Leende og den Grædende, godt eller daarligt Geschäft, stønnende, pustende, trillende, slæbende, løbende, vraltende, skrigende Geschäft; og afsted gaaer det; selv Den, som Intet har at skynde sig efter, faaer uvilkaarlig travlt og er nødt til at bruge Benene, naar han kommer ind i denne geskæftige Malstrøm. De Eneste, som tappert modstaae den, ere Bybude og deres Rivaler Hülfemänner, som stemme Ryggen mod Gadehjørnerne, staae og drive, til Nogen behøver deres Hjelp — det er nu deres Geschäft. I en By, hvor ikke een enkelt Interesse optager Alt og Alle, er Bevægelsen af forskjellig Art udjevnet og fordeelt paa forskjellige Punkter; ikke saaledes i Hamborg. Der er kun een Interesse og den samler hele Bevægelsen paa visse Steder, leder den i visse Kanaler som stormende Pulsaarer, der gjennemjage det store Legeme med urolige Febergysninger, uden at forplante et ensartet Liv til alle Dele. Færdselen i Hamborg synes større, end den i Virkeligheden er. Paa samme Tid, som visse Partier ere overfyldte, ligge andre fuldkommen øde. Det er ikke blot Smaagader i de fattigere Kvarterer, hvis Beboere ere udvandrede for at yde deres Skjerv til den almindelige Forstyrrelse i Hovedgaderne og paa Arbeidspladserne, og kun have efterladt Prøver af deres Fattigdom i Pjalter, der ere hængte til Tørring, uden Frygt for, at Nogen skulde gjøre sig den Uleilighed at stjæle dem, og Prøver af deres Usundhed i gustne Børn, der lege i Rendestenen foran den tillaasede Huusdør, dersom de ikke — hvad dog oftest er Tilfældet — have fundet en Plads i et Asyl eller i en af de mange velgjørende Stiftelser, der tale høit til Roes for Hamborgernes Godgjørenhed. Men det er ogsaa i det nye Kvarteer, der har reist sig stolt og straalende efter den ødelæggende Brand; der staae hele Gader med store Huse, som trods deres pragtfulde Ydre see saa triste ud, som kjedede de sig i hverandres pene Selskab. Naar Huusherren er kjørt til sit Contoir i en anden Deel af Byen, er Gaden tom og forladt. Ikke et Ansigt kommer til Vinduet, for at kige ud i den steenbrolagte Ørken, hvor kun en Vierländerkone som en vandrende Oase gaaer sin Geschäftsgang mellem to grøntfyldte Kurve, og hvor den Fremmede, som forvilder sig herhen, føler sig trykket af Tomheden i den Grad, at han ordentlig er taknemmelig mod Pigen, der overstøver ham ved at ryste et Fodtæppe ud ad Vinduet eller ved at feie Gadetrappen, medens han lytter som efter Musik til den pibende Vinde, hvormed Tørvebonden hidser sine sorte Varer op paa Loftet med øiensynlig Fare for at knuse en Snees af de kostbare Speilglasruder.

Men det er ikke disse eensomme Egne, ligesaalidet som de af Handelslivet stærkt overfyldte, der almindeligt besøges af de Fremmede. Disse have i Hamborg saa at sige deres eget Kvarteer, Alsterbassinets smukke Omgivelser med brede Spadseregange og storartede Bygninger. Der ligge de pragtfulde Hoteller, byggede for dem; for dem udstiller Kjøbmanden sine Varer, vælter sit halve Lager ud gjennem den portagtige Aabning, som tjener til Vindue, og sætter kun een eneste kæmpemæssig Rude og lige kæmpemæssige Priser mellem Beskueren og Gjenstanden for hans vakte Tilbøielighed. Det er en Boutik, hvor Hamborgeren vogter sig for at kjøbe, ligesom Restaurationen nedenunder i Kjælderen er et Sted, hvor han vel vogter sig for at spise. Men smukt er der i Stuen, udsøgte Varer nedenunder og livligt paa Gaden; Selskab mangler ikke; thi Hamborg er mere end de fleste andre Byer en stadig Samlingsplads for en Masse Fremmede.

Lidoen, en projecteret Søbadeanstalt ved Kjøbenhavn.

Det er ikke altid let at være Reisende. Har man sin Jernbanebillet og den røde Bog i Lommen, forekommer det En, at man har en Forpligtelse til at see, hvad der er at see paa det fremmede Sted, idetmindste det, Hr. Bädeker har mærket med en Stjerne som det mest Seeværdige. Hamborg har ikke mange saadanne Stjerner; det er ikke en By, som plager sine Gjester med at løbe fra Museum til Museum, fra Konstværk til Konstværk, og tvinger dem til at hykle en Begeistring, de ikke føle, og en Konstkjærlighed, de aldrig have drømt om hjemme; den stiller ikke andre Fordringer til sine Fremmede end en fyldt Pung og en god Mave. Hvem der medbringer disse kan finde Morskab nok i Hamborg, men rigtignok ikke af nogen aandrig Art. Alligevel besøger jeg gjerne Hamborg. Der er noget Forfriskende i en stor Stads travle Liv, det bringer Blodet til at rulle raskere, og naar jeg er træt af mit Hjems næsten landlige Stilhed, sætter jeg mig paa Jernbanen, farer afsted til Hamborg, tager Plads i Alsterpavillonen og morer mig med at holde Revue over Jungfernstiegs brogede Hær. Jeg kan desværre ikke taxere de Forbigaaende som sal. H. Heine og gjøre mig et Skrivebord ud af en tør Grosserer og en Lænestol af hans fede Søn — dertil maa man have en Heines Pen og en Heines Forlægger — men jeg træffer dog altid en eller anden Figur, som det morer mig at skizzere, og mange, jeg gjenhilser som gamle Bekjendte.

Enhver, som har besøgt Hamborg, kjender Alsterpavillonen. Det er ikke dens Skjønhed, men dens Beliggenhed, som har forskaffet den et europæisk Navn. Den er en amphibialsk Bygning, der staaer paa Landet og i Vandet. Medens Vogne, Ryttere, Fodgængere og Alt, hvad der kan bevæge sig paa det Tørre, fra tidlig Morgen til sildig Aften strømme forbi Forsiden, der vender ud mod Jungfernstieg, skvulpe Alsterklubbens lette Fartøier op ad dens Sider, Svanerne svømme under dens Gallerier og undsee sig ikke, trods de store Capitaler, hvoraf de ere i Besiddelse, for at betle Kager af Conditoriets Gjester og vise deres Dykkerkonst i et Vand, der gjør en Sammenligning med Svanehvidhed til en smudsig

Jungfernstieg ved Alsterbassinet i Hamborg.

Compliment. I Bassinet fare smaa Dampbaade omkring paa en Maade, der minder om Barndommens Leg med Blikænder, som løbe efter en Magnet i et Vandfad; men ogsaa udenfor Bassinets indhegnede Hav vover sig den dristige Skipper gjennem Lombardbrückes Herkulesstøtter over Store-Alsters stormfulde Bølger lige til Uhlenhorst. Hamborg er som Handelsstad en Ven af Skibsfart og Sømandskab, og som tydsk By maa den nødvendig vise sin Sødygtighed ved enhver Leilighed. Det unge Hamborg, som om Søndagen kan slaae sig løs fra Pulten og Regnskabsbogen, tilbringer en stor Deel af sin Fritid med at roe omkring paa Alster og i de smudsige Kanaler, der sætte denne i Forbindelse med Elben, udklædt som Sluproere og Søofficerer, idet Rollerne ombyttes efter Tour, ligesom hos Drengene, hvor først Kudsken kjører Hesten og siden Hesten Kudsken. Er der Stads hos en eller anden Grosserer paa Ny Jungfernstig eller Alsterdamm, kan man være sikker paa, at see flagrende Fartøier i Bassinet, rigtignok ikke store Seilere og overhovedet ikke Seilere, men Rofartøier, der i Dagens festlige Anledning forsynes med Takkelage, som pyntes fra Øverst til Nederst med existerende og ikke existerende Nationers Flag. Ud for Hôtel de l'Europe ligger et Fartøi med Preussens Storadmiralsflag svinglende søsygt paa Toppen over dets Vasallers „det enige Tydsklands" og det „meerumschlungene Schleswigholsteins" trestribede Bannere; Vantet er paa begge Sider en vaiende, broget Flagrække, og allernederst hænger Danebrog og dypper sin røde Dug i Smaabølgerne, der frembringes af den forbiseilende Dampbaad.

Denne Stads paa Søen tager sig meget net ud, men jeg holder mig helst til Landjorden. Livet der interesserer mig mere, og Liv er der fra den tidlige Morgen, naar Vierlænderne i deres eiendommelige Dragt, der ikke er fri for at give dem en vis Lighed med Træfigurer, og Pigerne fra Elbøerne forsyne Hotellerne med Grøntsager og Mælk; naar Omnibusserne udlosse hele Ladninger af Contoirbetjente og vordende Grosserere, og Smaapigerne trippe i Skole, de mindre med Tornystre paa Ryggen, de større med Crinoliner, der passe daarligt til de korte Kjoler og broderede Mamelukker. Der er mange nydelige Smaaansigter, og hvor fiffigt de ere klædte! Det gode Smil træffer man igjen hos de voxne Hamborgerinder; men de smukke Ansigter? De offres desværre for tidligt paa den ægteskabelige Troskabs Alter, og vanskeligt nok gjenkjender man sit smukke Skolebekjendtskab i

Fastelavnsløier paa Landet.

de fede Madamer, som troligt dele deres Mands Tilbøielighed for et godt Middagsbord og Frokostkjælder. Sit rette Præg faaer først Gaden, naar de Fremmede vise sig, naar Hotellets Gjester, der have tilbragt Morgentimen ved Vinduet, stige ned fra Beletagens ophøiede og tredie og fjerde Stokværks høiere, men simplere Regioner — for ikke at tale om Den, som glemt af Opvartere indtil Afreisens Øieblik, for en billig Penge nyder Natteleie og Udsigt til Brandmuren, der begændser Gaardsrummet. En guldbroderet Portner hjelper ærbødigt Hr. Greven op i Hotellets egen elegante Equipage; for Herren paa anden Sal fløiter han ad en Droschke, hvis halvtslumrende Hest ublidt forstyrres i sine Muulposebetragtninger, for tilligemed en Leietjener at vise den Fremmede Byens Mærkværdigheder og Omegnens Skjønheder; den glimrende Cerberus synes endog at han skulde kjende den Logerende med Brandmuursudsigten, der, uvant med en Glands som Hotellets og ikke ganske beroliget for den Skjerv, han vil komme til at bidrage dertil, lister sig beskedent ned ad Trapperne, og offrer ham et Nik. Paa denne Tid dukker en ny landlig Figur frem; det er den vierlandske Blomsterpige. Hun følger aldrig med sine grønt- og mælksælgende Byesbørn; thi hendes Kunder ere ikke saa tidligt paa Benene og hendes Toilet fordrer længere Tid. Klæderne have rigtignok det samme Snit, men Stoffet er finere; de sidde som støbte om den lille, runde Figur, og Straahatten bærer hun paa en egen koket Maade. Hun er nydelig. Det veed hun ret godt, den Lille, og hun har Intet imod, at Andre ogsaa faae det at vide. Med sin flade Kurv, fuld af Blomster, der spotte den sildige Aarstid, og udsøgte Frugter paa Vinløv, tager hun Plads paa Trappen til Hôtel de Russie eller et andet iøinefaldende Sted, sætter sig, som skulde hun sidde for en Maler — og en Maler kunde være godt tjent med en saadan Model. Mere end En af Hotellets Gjester standser ved Synet af det uldstrømpeklædte Been, der stikker frem under de korte Skjørter, kjøber Bouquetten, hun falbyder med et Smil, og faaer Blik af hendes blaae Øine igjen istedetfor Smaapenge.

Atter en gammel Bekjendt, den svenske Baron! Jeg veed ikke, hvor hans Baroni ligger; jeg har ikke den Ære at kjende hans Navn, men jeg har den Fornøielse at kjende ham selv i flere Aar. Jeg gjorde hans Bekjendtskab paa Blomsterudstillingen i Dragonernes Ridehuus. Den var mageløs. Man skulde have sagt, at alle Jordens Egne havde kappedes om at sende deres skjønneste Planter og Blomster derhen, dersom ikke tydeligt prentede Navne havde sørget for at underrette Be-

skueren om, fra hvilken Matadors Drivhuus dette eller hint Vidunder skrev sig. Opstillingen var ordnet med megen Smag, det støvede Gulv forvandlet til et fløilsblødt Grønsvær med Grupper af tropiske Træer, med fuldmodne Annanas, der brød frem af Græsset, og duftende Jordbær, medens et Vandspring skød sine Straaler flere Alen i Veiret, inden de faldt pladskende i et Bassin, fuldt af blomstrende Callaer. Det var en Tryllehave, der fastholdt Beskueren ved hundrede og atter hundrede deilige Enkeltheder, og i det Dieblik, han endelig maatte rive sig løs, atter fængslede ham ved at vise Billedet af det Hele i et uhyre Speil, som var anbragt mellem begge Indgangsdøre. Foran dette Speil stod Baronen. En Leietjener satte ham af indenfor Døren, og indenfor Døren blev Hr. Baronen staaende med slappe fede Kinder, slappe fede Dienlaag og en Nakke, der fandt det under sin Værdighed at lade sig skjule af Hatten, men selvtilfreds og glindsende væltede sig ud over Frakkekraven. Uden at gjøre et Skridt stod han som en ladsket Steenstøtte, der betragtede Udstillingen og sig selv i Speilet. Da Leietjeneren kom for at hente ham og ærbødigst erkyndigede sig om, hvorledes Hr. Baronen fandt det, svarede han søvnig, uden at tage Dinene fra Speilet: »utomordentlig vackert« — enten det nu var hans eget eller Udstillingens Billede, han meente — da den tjenende Aand fremdeles spurgte om, hvorhen Hr. Baronen nu agtede sig, svarede han paa samme Maade: „Til Wilckens" (en bekjendt Frokostkjælder), og vraltede afsted til den ventende Droschke. Baronen er atter i Hamborg, han er næsten altid i Hamborg, enten i egen Person, eller ved en Repræsentant, der skuffende ligner ham, thi der er ikke En, men Mange, der aarlig gjøre en Reise hertil blot for at »äta bra«.

Denne Lyst er det ikke vanskeligt at faae tilfredsstillet; og er den tilfredsstillet, hviler man sig fortræffeligt i Alsterpavillonen ved en Kop Kaffe. Der træffer jeg stadigt Hr. Baronen efter Frokosten, og der træffer jeg Mange ved Frokosten, som de sluge paa en aldeles foruroligende Maade, der giver den ledige Tilskuer et høit Begreb om Tidens Kostbarhed for disse Herrer. Det er mest zirlige unge Mænd, hvis Frakker og Bakkenbarter ere skaarne efter det sidste engelske Modekobber, og hvis Haarskilning lader sig tilsyne i Nakken under Hatten, som ikke aftages; de pakke deres Smørrebrød i Munden som Varer i en Kasse, skylde Kaffen ned som Medicin, medens de læse den bageste Side af et Blad og snakke med en Bekjendt. Inden Maden er tygget, Bladet læst og den Tiltalte har svaret, farer den unge Mand ud af Døren afsted efter sit „Geschäft". Det er en ung Mand, som kan blive til Noget, iaar løber han paa Veien fra Pladsen til Contoiret ind i Alsterpavillonen og sluger sin Frokost; næste Aar ruller han den maaskee forbi i egen Eqvipage paa Veien til Børsen. Men der skal gode Been til at løbe omkap med Tiden og afvinde den Lykkepræmien. Mange forsøge derpaa ligesom den unge Mand og komme ikke videre end den apoplektiske Gamle, hvem en Karl hjelper af Droschken og leder ind i Stuen, medens en lille næsvis Slyngel af Opvarter aabner Døren for ham med en Bedemandsmine og lukker den efter ham med en Grimace. Den Gamle kom i sin Ungdom ogsaa løbende herhen, slugte sin Frokost og foer afsted igjen for at fange Lykken; imidlertid løb Ungdommen fra ham, Manddommen med, og Alderdommen kom med sine Skrøbeligheder. Men gammel Vane glemmer han ikke; mellem Eet og Tre maa han til Conditoriet, det er dog altid paa Veien til Børsen og Lykken, og Bekjendte træffer han ogsaa, skjøndt de blive sparsommere og sparsommere. En vis Klasse ældre Folk sees meget almindeligt: velhavende Pebersvende, der ikke have havt Tid til at nyde Ungdommen og nu, da de have gjort et heldigt Coup, trække sig tilbage fra Arbeidet og søge at indhente det Forsømte. Det er Folk, som tiltrods for deres Alder ikke have opgivet Haabet om ved Skræders og Haarskærers Hjelp at bevare en evig Ungdom og knuse et ikke altfor haardt Hjerte; deres Bryst og Fingre bære en halv Guldsmedboutik; deres Lorgnet følger hvert forbigaaende smukt Ansigt, og deres Fødder trippe uroligt under Bordet; men det er mest Gigtens Skyld. Alligevel tiltræder den ungdommelige Gamle sine reglementerede Toure paa Jungfernstieg om Middagen, naar beau monde soler sig, og om Aftenen kan man være sikker paa at træffe ham i en eller anden Salon, hvor Gassen belyser et Selskab, der idetmindste efter peterahrenske Begreber ogsaa henregnes til beau monde.

Folk komme og gaae, Dørene klappre, Theeskeerne klirre, Opvarteren forkynder med høi Røst som en Udraaber, hvergang en Gjest ønsker en Kop Kaffe, og bringer ham i sin Tjenstiver kun en halv; Luften bliver tung af Cigarrøg og Conversationen livlig af Madeiraen; der er en babylonisk Sprogforvirring, der forøges af Droschkekudsken, som kommer ind og bruger Mund, fordi den Fremmede, han har sat af, ikke vil betale ham tilstrækkeligt over Taxten; Bevægelsen indenfor Conditoriets Glasvægge voxer i samme Forhold, som den tiltager udenfor, og i den bestandige Mylren frem og tilbage er det ikke let at opdage bekjendte Personer. Og dog — det Ansigt kjender jeg: Schrøder & Geerds kunne længe nok formumme den trivelige Figur med Klæder af det allernyeste Snit; Pinson kan krone det store Hoved med den allermindste Hat i hele sin Boutik, Ansigtet bliver det samme, og Ansigtet er saa dansk, at dets Eier ikke behøver at oplade Munden for at røbe Landsmandskabet. Han lukker heller ikke Munden meget op, men Dinene desto mere; thi der er meget at see i Hamborg for en skikkelig halvgammel Proprietarius, der har slaaet sig løs og gjør sin første Udenlandsreise i Selskab med sin landlige Nabo og dennes Søn Studenten. Han nyder Alt, som var det værdigt til Beundring, fra Photographernes Udhængsskabe til Stadttheater, fra Streits table d'hôte til Peter Ahrens Salon — thi naar man reiser, maa man see Alt — og han finder det saare godt; men det koster en skammelig Mængde Penge. Og saa skal han ovenikjøbet have Noget hjem med til Mutter og Børnene, thi de maae dog have en Erindring om Udenlandsreisen. I Hamborg skal man rigtignok kunne kjøbe saa billigt, er der blevet ham fortalt; men det har han ikke mærket. Kommer han ind i en Boutik for at faae en Bagatel, bliver det halve Lager pakket ud for ham; Kjøbmanden er saa forbindtlig og forekommende, at det er umuligt at slippe løs, ialtfald slipper han ikke for godt Kjøb; og hver Gang han vender tilbage til Hotellet, sætter han sine Lommers Syning paa en haard Prøve, og Pakken, han bærer under Armen, er en Fristelse for hvert mødende Bybuds Tjenstiver. Det unge Danmarks Repræsentant, Studenten, morer sig egentlig ganske godt, men dog har han en heel Deel at udsætte paa Byen: for det Første tale alle Mennesker Tydsk, og det er uforskammet, da Hamborg tildeels lever af den danske Handel; dernæst duer Theatret ikke, og forresten ere mange Ting ikke som „hjemme hos os" — det er en uhyre Feil efter hans Fostbroders den norske Students Anskuelser og altsaa ogsaa efter hans.

Middag nærmer sig, det vil sige Tiden for Middagsmaaltidet. Pavillonens Gjester blande sig mellem de Spadserende paa Jungfernstieg, hvor Damerne trække frisk Luft før Bordet, Toiletterne have naaet deres høieste Glands og Crinolinerne deres største Omfang; hvor Driverne bruge Lorgnetten flittigere end Fødderne; hvor Appetiten bevinger de altid ilfærdige Commis'ers Skridt og fører deres Principaler i elegante Equipager tilbage til Hjemmet; hvor Banetogets Ankomst giver sig tilkjende ved travle bepakkede Droschker, der krydse frem mellem Omnibusser, som indtage eller afløse deres Ladning; hvor de fyldte Hoteller øverfyldes og den mylrende Gade synes at bevæge sig af sig selv — og midt i Trængselen, midt imellem Moderne fra Paris og London, Wien og Petersborg, mellem funklende Smykker, bølgende Silkeklædninger og Duften af høie, luftige Frisurer, staaer et Par Dalkullar i Hjemmets grove Dragt med det tærnede Tørklæde om Hovedet og sørgmodigt Blik, holdende hinanden saa trofast i Haanden, som vare de bange for at skilles for evigt fra det kjære Hjem, om de her bleve skilte fra hinanden.

Fastelavn paa Landet.

Vi have ikke ret mange folkelige Festdage tilbage; det maa være et Træk i vor Charakteer, at vi ikke holde af at more os i store Selskaber. I Italien slaaer hele Folket sig sammen for at bringe Noget ud af sine Fornøielser; i England have Høitideligheder og Glæder endnu et patriarchalsk Anstrøg, men hos os spærrer Alting sig inde indenfor Familiehelligdommens haarde Gitter — thi Festballer, elegante Carnevaler og Jubilæumsaffodringer paa Skydebanen, høre ikke med til de rette folkelige Fester. De gamle Festdage forsvinde efterhaanden; Riden Sommer i By paa Skjøn Valborgs Dag er ikke skeet i lang Tid, Hellig tre Konger ere selv i Nyboder forsvundne, om et Par Aar spiser man neppe engang en Mortensgaas. Kun Fastelavn har holdt sig i Ære, og det er da ogsaa den eneste Levning af Katholicismens mere materielle Side, der endnu mindes — afseet fra Vand og Brøds Straffen, for at nævne Fastelavsløiernes sorteste Modsætning. Fastelavns Mandag er endnu en Dag, der er indviet til Munterhed og Glæde, en Dag, hvor selv vort adstadige Folk sætter sig ud over sine kjedsommelige Traditioner og paa bedste Maade søger at muntre sig. Medens vi fine Folk drikke Chocolade med Boller til og gaae paa Carneval, medens Skoledrengene slaae Katten af Tønden og Børnene lege med de evig uforanderlige trebenede Fastelavnsris med Voxengelen, drive Bønderne ogsaa deres Spil, og det skulde være en sær søvnig Landsby eller en By med en mere end almindelig opvakt Præst, der ikke den Dag havde sine Løier. Lad gaae, at disse ikke ere udsøgt elegante, Humeur er der dog i dem og Tanke om en Afvexling fra det daglige Einerlei. Hovedsagen er naturligviis Tønden, Formaalet er at „slaae til den" og være glade, og Indklædningen af den hele Lystighed nærmer sig ikke saa lidt til det ordentlige Carneval. Tilhest storme Byens Karle i de muligst pragtfulde eller (hvad der hos Bønderne gjør omtrent samme Nytte) muligst gloende Dragter forbi Tønden og tilføier den dygtige Saar, indtil den giver efter for det sidste Slag. Dands og Lystighed, temmelig megen Drik og Svir gjør Dagens Glæde topmaalt. De vittige Hoveder ere Dagens Konger, og et godt Indfald til en broget Dragt har Fastelavnsmandag skaffet mangen Bondekarl en Kone og den dertil hørende Gaard, inden Aaret var omme.

Omstaaende Billede giver en Forestilling om Fastelavnsløierne i en dansk Bondeby; Karlen i Bondepigedragt med den vældige, køllesvingede Arm og Cigaren i Munden hører aabenbart til de gode Hoveder. Men ikke mindre vittig er hans Eftermand, rimeligviis en Mand, der nogle Gange er pantet for Skolemulcter, og som for sin egen private Tilfredsstillelses Skyld „giver" Skolemesteren i de sorte Klæder og med Hornbrillerne. Det er en prisbillig Hevn, som tilmed er sikker paa at ramme føleligt.

En Politihistorie, fortalt af Vidocq til Balzac.

(Efter L. Gozlan.)

(Fortsat).

Han brød Seglet, læste, og sprang i Veiret, efter at have seet Kortet; læste igjen, traadte paa de bare Fødder hen til Lampen, for at overbevise sig om, at han ikke tog feil af Navnet og sagde endelig med et Ansigt, hvorpaa baade Nysgjerrighed og Forbauselse stod malet, til Caron:

„Lad denne Dame træde ind i mit Cabinet, jeg klæder mig paa og skal strax være hos hende. Gaa og behandl hende med størstmulig Høflighed."

Hvilket Navn stod paa Kortet? Den skjønne Grevinde Helene de B.'s, en af de mest funklende Stjerner paa Borgerkongens Hofhimmel.

Og hvad vilde den skjønne og stolte Grevinde Helene de B., en Time efter Midnat og i en femten Graders Kulde, hos Politipræfecten?

Politipræfecten og denne Dame, der i to Timer havde stridt for at komme til ham, stode nu ligeoverfor hinanden. Det var ingen Vildfarelse, intet Bedrag; det var virkeligt Grevinden. Af de mange fremragende Damer under Ludvig Philips Regjering var hun en af de skjønneste og aandrigste, der ikke alene var Dronning i Salonerne, men, som man paastod, ogsaa paa Regjeringen havde stor Indflydelse, der, om den ikke var saa stor, at hun raadede for Krig og Fred, dog var stor nok til at raade for et Ministeriums Skjebne. Intet Under derfor, at Præfecten forbausedes, over at see en saa berømt Dame hos sig og var noget forlegen ved de Vanskeligheder, han havde beredet hende, førend hun fik ham i Tale. Han forsøgte paa at undskylde sig, men Grevinden lod ham neppe komme tilorde. Der var ikke Tid til Jagttagelse af Formaliteter! Hendes usikkre og skjælvende Stemme, hendes opspilede Dine, hvori man læste den Gru, der siden hendes Ankomst til Præfecturen omfattede alle hendes Tanker, hendes Ansigts Ligblegheb, hvis man kan kalde en Farve saaledes, der var grøn paa Kinderne og blaa paa Læberne, gjorde Fordring paa noget ganske Andet, end Selskabslivets almindelige Ceremoniel!

„Jeg vil sige Dem, hvad der fører mig til Dem," sagde Grevinden, efter at have taget Plads ved Siden af en Kamin, hvor Ilden endnu ulmede. „Der er hændet mig en Ulykke!" Hun holdt inde, Stemmen svigtede hende. „En saadan Ulykke, som endnu ikke er hændet nogen anden Kvinde i hendes Liv." Endnu engang maatte hun standse, for at samle ny Kraft til at fortsætte Samtalen. „De kan umuligt gjøre Dem et Begreb derom!" — Ny Pause. Hun tabte Veiret, men snart blev hun, ved en voldsom Anstrengelse, Herre over sin Bevægelse og udraabte: „De vil redde mig! Ja, De vil gjøre det! Jeg vil fortælle Dem —".

Hun vidste slet ikke hvad hun sagde; men ligesom Kammerfruen i Vagtstuen styrtede hun hen til Vinduet, for at kaste et Blik paa Vognen, som havde bragt hende til Præfecturen. Hun saae den ikke. Et Fortvivlelsens Skrig undslap hendes Læber, hun rev Vinduet op, saae til Høire og til Venstre, udstødte endnu et Skrig, slog Hænderne sammen for Ansigtet og var nær sunket sammen paa det Sted, hvor hun stod. Den Ulykkelige, som havde tabt al Fatning, vidste ikke, at det Værelse, hvori hun befandt sig, ikke vendte ud til den Gade, hvor hendes Vogn holdt. Præfecten, der strax begreb hendes Feiltagelse, skyndte sig at berolige hende.

Grevinden havde gjenvundet nogen Fatning og sagde til Præfecten, der meget opmærksomt hørte til, thi hendes Stemme blev saa ofte afbrudt af Suk og Hulken og skjælvede saa stærkt, at det ikke var nogen let Sag at forstaae hende: „Min Mand, som De kjender —"

„Ja, min Frue!"

„Min Mand er for otte Dage siden reist til Bordeaux, hvorhen Familieanliggender havde kaldt ham — en betydelig Arv —".

Præfecten svarede, at han var vidende om denne Arv, paa hvilken et stort Antal langtude Beslægtede gjorde Paastand. Grevinden bejaede dette med et stumt Nik og fortalte derpaa med huul Stemme, at hun i dette Tidsrum flere Gange havde havt Leilighed til at see En hos sig — „en ung Mand", fik hun med stort Besvær frem, hvis Bekjendtskab hun havde gjort i det østerrigske Gesandtskabshotel. Hun bebreidede sig sin Ubesindighed, eftersom Greven, hendes Gemal, der var

jalour i høieste Grad, havde lagt Mærke til denne unge Mands Opmærksomheder.

„Det var en ungarsk Officeer," vedblev Helene. Uden at hun havde opmuntret denne Officeer, havde han dog troet, at maatte benytte Grevens Fraværelse til at besøge hende flere Gange om Dagen. „Og ofte," føiede hun til med kvalt Stemme, „ofte om Aftenen temmelig silde, meget silde." Endelig havde han, endnu bestandigt imod hendes Villie, ved Udgangen af den italienske Opera trængt sig paa hende, sat sig med hende i Vognen og ledsaget hende hjem, hvor han havde udbedet sig den Naade, at turde tale nogle Ord med hende. „Vistnok var det urigtigt, fordi Verden let kunde udlægge det slemt og fordi en skrækkelig Hændelse var blevet Følgen af den usalige Svaghed —."

Ved Ordet Hændelse, der erindrede Grevinden om, hvad der havde bragt hende paa Politipræfecturen, glemte hun de rhetoriske Omskrivelser, som hun indtil da, næsten uden selv at vide det, havde betjent sig af og som selv de dybest sunkne Kvinder benytte, naar de ere tvungne til, for en Mand, der ved sin Intelligents og Stilling er dem overlegen, at tilstaae Tabet af deres gode Rygte, og raabte med en dump Fortvivlelses Stønnen: „Denne unge Mand var min Elsker! Ja min Elsker i sex Maaneder, fra den Tid af, da han var kommet med det østerrigske Gesandtskab til Paris, for at fortsætte sine militaire Studier."

Denne nøgne Erklæring var til stor Lettelse for Præfecten, der, siden Begyndelsen af dette selsomme Skriftemaal, kun havde ventet paa et eneste Lysglimt, for at faae at vide, hvad der havde ført Grevinden til ham. Nu saae han allerede Enden, den sædvanlige Ende paa saadanne Historier: — Ægtefællens uventede Hjemkomst, Elskerens Flugt over Tagene, den flygtende Kone, som nu kom og forlangte hans Beskyttelse imod Manden, der truede med Mishandling eller vel endog med Mord, hvis hun igjen vovede at sætte Foden i hans Huus. — Men Præfecten tog, som det snart vil sees, meget feil i sine Formodninger. Efterat denne aabne Bekjendelse var undsluppet Grevinden, var hun saa at sige nødt til at ende sin Historie med ligesaa stor Oprigtighed.

Grevinde de B. fortalte nu videre, at endskjøndt hun elskede Hr. v. K. (saaledes hed den unge Officeer) lige saa høit som han hende, saa havde hun dog, efterat fire Dage vare forløbne efter Grevens Bortreise, paa det Indstændigste anmodet ham om at holde op med sine Besøg, da hun i de fire Dage, der skulde hengaae, inden hendes Gemal vendte hjem, ikke vilde udsætte sig for den Fare at blive overrasket. Hr. v. K. havde, som alle Elskere, lovet dette og havde endvidere, som alle Elskere, ikke holdt sit Løfte. Rigtignok var han ikke kommet den paafølgende Dag, men den næstsidste havde han ladet sig melde hos Grevinden, skjøndt hun ikke var hjemme for Nogen. Endelig havde Hr. v. K., tiltrods for, at Greven i et Brev havde meldt sin Ankomst til Kl. 3 den følgende Morgen, indfundet sig Aftenen forinden, Aftenen til den Nat, der endnu vedvarede. Denne Ubesindighed havde fordærvet Alt.

„Deres Ægtefælle er altsaa vendt tilbage fra Bordeaux?" faldt Politipræfecten hende paa en meget naturlig Maade i Talen. „Deres Ægtefælle har overrasket Dem og De kommer nu til mig, for at melde mig en alvorligere Ulykke, end jeg anede af Deres sidste Ord. Han og Deres Elsker have duelleret eller ville duellere imorgen, og dette skal jeg forhindre —"

„Min Mand har ikke overrasket os; han er endnu ikke kommet, fordi Klokken endnu ikke er tre, thi han kan først indtræffe, naar Klokken er tre og endnu er den neppe to."

„Men," gjensvarede Præfecten, „hvad er det da for en forfærdelig, overordentlig og uoprettelig Ulykke, som De vil meddele mig? De overdriver sikkerligen; men jeg forstaaer Dem, i Grunden er der hverken Nogen som har lidt Skade, eller er saaret, eller død —". Præfecten sagde dette næsten med Ironi, og paa samme hoverende Maade, som naar man ligeoverfor en Modspiller lægger sine Kort paa Bordet, i den faste Overbeviisning, at have vundet Spil paa Haanden.

De siger, Hr. Præfect, at der hverken er Nogen saaret eller død — det er muligt, at der ikke er Nogen, som er saaret, idetmindste ikke for Øieblikket — hvad det angaaer at være død, saa er der To — for det Første mig — thi jeg vil aldrig kunne overleve den grusomme Skjebne, der har truffet mig denne Aften; for det Andet ham, der er i min Vogn."

„I Deres Vogn?"

„I min Vogn. — Min Elsker, Hr. v. K., er i Nat Kl. tolv død hos mig og hans Lig ligger i min Vogn."

„Død hos Dem? Myrdet? Et Lig!" skreg Præfecten.

„Ikke myrdet, men død for mine Øine, ramt af Slaget — O! det er skrækkeligt, forfærdeligt, dobbelt skrækkeligt og forfærdeligt, fordi jeg i dette Øieblik er nødt til at tænke paa mit Rygte og min Ære, medens hele min Hu staaer til at hellige denne min eneste Elskede alle mine Taarer og al min Smerte. Men derom dreier Sagen sig ikke," sagde Grevinden i en ganske anden Tone, idet hun holdt inde med Graaden, „den dreier sig ikke derom, nei! jeg har, som De veed, et Lig i min Vogn, hvad skal jeg gjøre med det? Kun De alene i den vide Verden kan hjelpe mig."

„Men hvorledes, min Frue, hvorledes? De overvurderer mine Hjelpemidler, der ingenlunde ere uudtømmelige. Og dertil i et saadant overordentlig Tilfælde! Hvilket Middel? Noget Saadant er aldrig før hændet mig, ja ikke engang Noget, der i fjerneste Maade ligner dette."

Præfecten gik op og ned i Værelset, forgjeves saae han op i Loftet, ud ad Vinduerne og hen til Døren; der vilde ikke falde ham noget Middel ind. Og derved svandt Tiden; for Grevinden var hvert Minut kostbart. Hun havde længe seet paa ham; endelig reiste hun sig, viste ham Uhret og sagde: „Klokken er tre, nu indtræffer min Mand i Paris." Præfecten indsaae nu, at der ikke var et Øieblik at spilde og at der maatte gjøres Noget, men hvad? Uvilkaarligt greb han i en af Klokkestrengene, som hang i Nærheden af Døren og ringede. Ringningen gjaldt mig.

Efterat Præfecten havde ringet, sagde han til Grevinde de B.: „Der findes i Paris og, jeg kunde gjerne lægge til, i hele Verden, kun eet Menneske, som er istand til at hjelpe Dem ud af den Stilling, hvori Deres uheldige Stjerne i Nat har bragt Dem; ønsker De at drage denne tredie Mand med ind i Hemmeligheden? Jeg har kaldt paa ham, men det er tidsnok endnu at trække sig tilbage, naar De ikke ønsker at betroe Dem til ham. Men jeg gjentager det for Dem, han alene kan hjelpe."

„Indestaaer De mig for hans Taushed?"

„Som for Deres, min Frue."

„Saa lad ham komme."

„Vidocq," sagde han, saasnart jeg havde lukket Døren, „i denne Nat er, for nogle Timer siden, en fornem Mand pludseligt død."

„Meget vel, Hr. Præfect; De siger, at han er død en pludselig Død."

„Denne Dames Gemal er fraværende, men vender i dette Øieblik tilbage. Liget af den unge Mand ligger nede i en Vogn — i denne Dames Vogn."

Grevinden betragtede mig. Jeg var ligesaa rolig, som jeg er nu. Jeg hørte og tænkte efter.

„Til Deres Tjeneste, Hr. Præfect!" svarede jeg.

„Vidocq! Vi maae see til at skaffe os dette Menneske fra Halsen."

„Manden eller Elskeren?"

„Den Døde," svarede Præfecten noget tørt.

Jeg havde meget godt forstaaet ham, men Ordene vare undslupne mig halvt i Spøg.

„Dette er allerede endeel vanskeligere," svarede jeg. „En Levende kunde man snart blive kvit; men et Lig! — De ønsker, at jeg før Daggry bortskaffer det Lig, der befinder sig i den naadige Frues Vogn? Der gives et Middel til at blive fri for dette Lig," vedblev jeg.

Hele Grevindens Energi luede pludseligt op og hendes Øine flammede.

„Hvilket Middel?" spurgte hun.

„Ønsker De, min naadige Frue, at man, en tre til fire Timer efterat det er blevet Dag, finder Liget, gjennemboret af Dolkestik, ligge paa Gaden?"

„Myrdet!"

„Ja, min Frue, myrdet; tre Dolkestik i Underlivet, eet i Hjertet. Det vilde være efter Konstens Regler. Man vil tage ham op og hverken finde Penge, Uhr eller Ringe hos ham. Det vil hedde sig, at han er blevet plyndret af Røvere og at disse have myrdet ham. I hele fireogtyve Timer en forfærdelig Larm, Efterforskninger, som ikke lede til Noget, eftersom hverken Rov eller Mord har fundet Sted. Efter otte Dages Forløb er der intet Menneske, som mere taler om den Sag."

„Myrdet!"

„Men, naar han engang er død, seer jeg ingen Forbrydelse eller Uret i at give ham et Par Stød af en Dolk."

„Det er Nok!" raabte Grevinden, som havde bedækket sit Ansigt med de krampagtigt sammenføiede Hænder, „det er Nok!"

Jeg saae paa Præfecten, for ogsaa at erfare hans Mening; han opmuntrede mig just ikke til at blive ved min.

„Myrdet!" sagde endnu engang Grevinden stille hen for sig. „Forfærdeligt! Forfærdeligt! Nei, nei! det vil jeg ikke have. Intet Dolkestød, o nei!"

Jeg taug og Ingen sagde, efter at mit Forslag var forkastet, i nogle Minutter et eneste Ord. Og dog var det foreslaaede Middel hensigtsmæssigst til at trække sig ud af den vanskelige Stilling, hvori man befandt sig. Men der gives nu engang saadanne fintfølende Folk.

„Da dette Middel ikke behager Dem," begyndte jeg endelig igjen, idet jeg vendte mig mod Grevinden, „ønsker De da, at Liget aldeles skal forsvinde fra Verden, som om det aldrig havde været til?"

„Hvorledes det?" spurgte Grevinden, idet hun tog Hænderne fra hinanden og viste mig sit endnu af Angest og Spænding omtaagede Aasyn.

„Jeg spørger Dem, om De synes om, at Sagen gaaer saaledes for sig, at denne, saa pludseligt hensovede, unge Mand ligesaa pludseligt forsvinder fra Verden. Man kan lede efter ham, men man vil aldrig finde ham."

„Altsaa ingen Ligbegængelse?"

„Ligbegængelse — Ligbegængelse! — Naar De ikke vil give Afkald paa Ligbegængelsen, saa duer min Plan ikke. Vil De give Slip paa den?"

„Nei!"

Efter dette bestemte og korte Svar, tog jeg min Hat og gik henimod Døren. Da Grevinden saae dette, udstødte hun fuld af Fortvivlelse et Smertensskrig, som foranledigede mig til at see mig om, hvorved der traf mig et Blik fra Præfecten, som bød mig at blive. Jeg adlød naturligviis og vendte om.

„Noget Andet!" sagde Grevinden til mig. „Udfind en anden Maade, jeg bønfalder Dem derom. Mit Liv og min Ære staae i dette Øieblik paa Spil!"

Med Grevindens Indvendinger var jeg, hvis det ikke havde været af Agtelse for min Foresatte, let blevet færdig og havde kastet Liget, med et hundrede Pund Steen i Lommen, fra Eendrægtighedsbroen ned i Seinen. Trods Grevindens Indvendinger imod mine Forslag, siger jeg Dem, indsaae jeg dog meget tydeligt, at jeg var Herre over Stillingen og, for at fremme et afgjørende Skridt, sagde jeg til hende: „Madame, dersom De ønsker, som det synes at være Tilfældet, at jeg skal gjøre Noget for Dem, saa maa De ganske nøie fortælle mig Alt, hvad der har tildraget sig i Aften; kun paa denne Betingelse kan jeg hjelpe og redde Dem. Naar der er Dødsfare forhaanden, kalder De en berømt Læge; ham tør De Intet fordølge. Jeg er ikke gjerne ubeskeden, men jeg er denne berømte Operateur; De, Madame, De er den Syge: ønsker De, at jeg skal redde Dem? Tal derfor, for at jeg kan faae Alt at vide."

Hvilken Villiestyrke opbød Grevinden ikke nu, for at beslutte sig til at opfylde, hvad jeg forlangte!

(Sluttes).

XIII.

Paa Brønshøi Kirkegaard, tæt ved Kirken, staaer en Marmorplade med det simple Navn:

J. K. Høst
Dr. jur.
født 1772, død 1844.

Han lovede engang at blive noget Fremragende, og han kunde maaskee ogsaa være blevet det, thi med Kjærlighed til det historiske Studium forbandt han Flid og et aabent, klart Blik. Men det gik ham som saa mange Andre, hvem alsidig Interesse, rundeligt Otium og en altid dyppet Pen kaste rundt i Literaturen, hans Kræfter gik tilspilde, fordi de ikke samledes i et Brændpunkt.

Efterat han i 1792 havde taget juridisk Examen, gjorde han hurtigt en lykkelig Bane og saae sig allerede i 1801 som Assessor i Hof- og Stadsretten. Men kort efter lukkede han Embedsveien for sig, idet han, selv Dommer, paatog sig at føre en Sag for Retten og skrev Indlæg i den: en Høiesteretsdom frakjendte ham Embedet for denne hos en Jurist i Sandhed mærkelige Naivetet, men en Art Opreisning fik han senere, idet han i 1817 ved vort Universitet modtog Doctorgraden i Lovkyndigheden.

Af Høsts frugtbare Forfattervirksomhed har ikke Meget overlevet ham, og endnu Mindre vil gaae over til Efterverdenen. Hans eneste Hovedværk, der besidder virkelig Fortjeneste og ialtfald som Kildeskrift altid vil bevare hans Navn, er „Grev Struensee og hans Ministerium", et dygtigt og grundigt, men noget eensidigt Arbeide.

Derimod er der en anden Side af hans Virken, som fortjener at drages frem, fordi han der med Varme og Utrættelighed, om end med ringe Udbytte, tjente Ideens Sag. Det var hans Virksomhed for Skandinavismen, der før hans Tid havde slumret og ulmet, uden en eneste Gang at slaae op i klare Luer. Paa en Reise i Sverig havde han stiftet Bekjendtskab med nogle yngre svenske Digtere, deriblandt Franzén og Paykull; dette Bekjendtskab gav Høst Anledning til at begynde Udgivelsen af et fælles nordisk Tidskrift, der dog kun blev maadeligt understøttet og strax igjen gik ind; men et Par Aar efter fornyedes Tanken ved Paykulls Besøg i Kjøbenhavn, og Høst, Baggesen, Pram og Rahbek stiftede en Dag i 1797 i Nyerups Stue paa Vandkonsten „det skandinaviske Literaturselskab", der med P. C. Abildgaard som Formand talte alle Danmarks bedste Navne iblandt sine Medlemmer. Den oprindelige Hensigt var, at arbeide til skandinavisk Literaturs og Sprogs nøiere Forening og Udbredelse, men den blev snart glemt og spores neppe mere end

en sjelden Gang i den bindstærke Række Skrifter, Selskabet udgav, men som iøvrigt udmærkede sig paa en fordeelagtig Maade blandt alle vore lærde Tidsskrifter. — Høst var imidlertid ikke saa let trættet, han gjorde gjentagne Reiser i Sverig, udgav adskillige Skrifter over svensk Sprog og Literatur, slog endogsaa over i den politiske Skandinavisme og opgav først seent sin Ungdomstanke. —

Sine sidste Leveaar tilbragte han paa Islegaard i Brønshøi Sogn, i en meget nedtrykt Stemning, tilsidst endogsaa reent aandelig forvirret. Imidlertid samlede han i Slutningen af sit Liv sine „Erindringer om mig og mine Samtidige“, der indeholde mange interessante Bidrag og Smaatræk til Skildringer af Personer og Begivenheder i hans bevægede Tid.

Han hviler her paa Kirkegaarden ved Siden af sin Søster, den nysafdøde elskelige, begavede Sille Beyers Moder.

Literatur.

— Det rige Materiale, som Luther selv og hans Samtid har efterladt os til en Vurdering af hans herlige Personlighed og smukke Liv som Menneske og Huusfader, har Pastor Listov i Nestved benyttet til at give os en med megen Smag og Omhu udarbeidet, historisk Skildring af „Luthers Huusliv 1525—1546“ (Th. Linds Forlag). Vi finde her den store Reformator i det daglige Liv, snart alene i Studerekammeret, snart i sine Børns Kreds, snart paa Reiser og ved Hoffet, fordybet i Videnskaben og Forretninger, overalt gjennemtrængt af Troen paa sin Gud og sit Kald og overalt skildret med Klarhed. Hvad der særligt giver Bogen dens Interesse er, at Forfatteren har vidst reent at glemme og skjule sig selv, og lade Alt gruppere sig naturligt om Luther og saa at sige fremgaae af ham; hertil har nemlig Kildernes eiendommelige Beskaffenhed ydet ham en stor Hjelp, idet saa godt som alle Meddelelser ere øste enten af Luthers egne Breve, hvoraf et meget betydeligt Antal er bevaret, eller af hans „Tischreden“, de smukke, kjernefulde Samtaler, som han førte ved sit Bord, hvorom der altid samledes en Kreds af Reformationens store Bærere, men hvis Sjæl dog Luther var. Disse Samtaler, der ere nedskrevne af hans Bordfæller, give Stoffet til de interessanteste Partier af Bogen, og fortjente vel engang selvstændigt at udgives igjennem en saa smagfuld Pen som Listovs. Ingen vil lægge dette Skrift fra sig, uden Glæde over at have stiftet et saa fortroligt Bekjendtskab med Luthers smukke Privatliv og elskelige Personlighed, som der her gives ham Leilighed til.

— Iblandt de franske Nyheder, der for Øieblikket ere under Pressen, nævnes en Digtsamling af V. Hugo: Les rues et les bois, og Un projet de mariage, af Guizot.

Jernbaner og Telegrapher.

— Den 29de December sidstleden afgik det første Tog paa Jernbanen fra Rom til Crepano, ved den neapolitanske Grændse.

— Den italienske Regjering har besluttet, at lade lægge en Søtraad fra Trapani eller Marsala til Cap Carbonata paa Sardinien, for at tilveiebringe en lettere Forbindelse end den hidtil over Land stedfindende.

Statistik.

— Frankrigs 89 Departementer, Savoien indbefattet, havde den 1ste Januar d. A. en Folkemængde af 37,382,225 Sjæle.

— Byen Turin havde ved sidste Tælling 210,000 Indbyggere; deres Tal angaves i 1825 til 88,000.

Blandinger.

— „Den qvindelige Pleieforenings“ utrættelige Virken i philanthropisk Retning er saa bekjendt, at den ikke trænger til vor Anbefaling. Men derfor skulle vi dog ikke undlade at følge dens Opfordring, at meddele dette Blads Læsere, at den af Bestyrelsen foranstaltede Bazar til Indtægt for Selskabet vil blive aabnet ved Holmens Kanal Nr. 12, Torsdagen den 6te Marts Kl. 2. Foruden de indsendte Gaver vil man her finde et Udvalg af Sager, forarbeidede af Pleieforeningens Fattige, saavel af de sunde som af de syge; vi ville haabe, at der ikke alene maa indfinde sig mange Besøgende, men ogsaa mange Kjøbere.

— For at betrygge de franske Boutikers og Magaziners kostbare Indhold ved en bedre Tillukningsmaade end man hidtil har kjendt, har Maellard i Paris opfundet en Art nye Dør-Skodder, som forene Bekvemhed og Letanvendelighed med Sikkerhed. De bestaae ganske simpelt af fire med hverandre forbundne stærke Jernblikplader, som kunne rulles op, glidende over hverandre, og lægges bag Firma-Skildtet over Magazinets Glasdør, hvor de forblive saalænge dette er aabnet, og følgelig ikke optage nogen paa anden Maade anvendelig Plads. Naar Alt skal lukkes, behøves hertil kun faa Minutter, idet man blot dreier et indenfor anbragt krumbøiet Haandtag, hvortil der udfordres saa liden Anstrengelse, at et Barn paa 12 Aar med Lethed kan gjøre det. Naar Pladerne ere nedrullede, er ogsaa Boutiken fast tillukket, uden at der behøves nogen Stang eller Laas. Apparatets hele Vægt hviler paa Skruer og kan saaledes ikke under Op- eller Tillukningen ved nogen tilfældig Standsning sættes i Bevægelse af sig selv. Det er indlysende, at denne Indretning, foruden at fjerne mange Ubekvemmeligheder og Farer, som de almindelige Lukkemidler medføre, tillige giver en langt større Betryggelse mod Indbrudstyveri, da Jernblikket ikke lader sig giennembryde eller gjennembore som Træ.

— I Preussen har man begyndt at bruge et nyopfundet Slags Teglovne (Hoffmanns og Lichts „ringförmige Ziegelbrenneröfen mit immerwährendem Betrieb“), som ere af stor Vigtighed for Teglbrænderiet og medføre væsentlige Fordele. Ifølge de i Schotwin ved Stettin dermed anstillede Forsøg koster Brændselsmaterialet kun lidet over en Trediedeel (omtrent 9 Mk. dansk pr. 1000 Teglsteen) af hvad der forbruges ved de almindelige Ovne. Ilden og Trækket reguleres sikkert og let, og kunne passes af Børn, Indsætningen er bekvemmere og Stenene kunne, uden Tørringsbræder, opstilles paa Høikant i Tørringsrummene.

— I 1861 have de den britiske »Royal-National Lifeboat Institution« tilhørende Redningsbaade (henved 120 i Tallet) frelst ikke færre end 270 Menneskers Liv. Ikke faa af disse Baade ere bekostede ved Privates frivillige Gaver til Foreningen. Man anslaaer hver af Baadene til en Middelpris af henved 1800 Rd.

— I Decbr. f. A. blev det i et frikirkeligt Sogn i de skotske Høilande vedtaget, at afholde en gudelig Takkefest for Aarets rige Høst. Præsten greb denne Leilighed til at angive, paa hvilken Maade den rige Grøde retteligst burde anvendes, idet han fremhævede det nøie Forhold, hvori den burde staae til Fonden for de Geistliges Lønning. Efterat have behandlet dette Thema gik han, til Menighedens store Forbauselse, over til at oplæse en Liste over dem af de Tilstedeværende, som endnu stode til Rest med Bidrag til Fondet, angav Summernes Størrelse, og udslyngede til Slutning stærke geistlige Lynstraaler mod alle de Frække, som fremturede i slig Ondskab.

— Algierske Blade berette, at Pantherdræberen Bombonnel har forladt Staden for at gaae i Compagni med Løvedræberen Chassaing, idet begge i Forening agte at drage tilfelts mod de glubende Rovdyr i Coloniens østlige Deel.

— Galways Bisp har suspenderet en katholsk Sognepræst der i Byen, Fader Daly, fordi denne har altfor mange Jern i Ilden; han er nemlig Formand for Borgerrepæsentanterne og Gascompagniet, Præsident for et af ham selv grundet Samfund, et Haandværkerinstitut og et Handelsselskab, samt administrerende Directeur for et Dampskibsselskab — foruden hans geistlige Virksomhed som Præst i flere Sogne. Borgerne have sendt et, med 10,000 Underskrifter forsynet, Andragende til Paven, for at støtte deres Sognehyrde, der selv er paa Veien til Rom, for mundtlig at forfægte sin Sag; hans talrige Venner og Sognebørn haabe paa, at deres høiærværdige, driftige Sjælesørger snart atter vil faae Tilladelse til at virke i sit geistlige Hverv.

Charade.

Jeg kan tjene mangen stakkels Fyr til Trøst,
Naar han gaaer og efter Embed sukker,
Jeg kan knuse mangt et ædelt, modigt Bryst;
I et Nu jeg Livets Flamme slukker;
Ja, jeg volde kan en rædsom Vunde,
Men ei uden selv at gaae til Grunde.

Opløsning paa Charaden i Nr. 126.

Opera.

Opløst af Cotillon paa Samsø, Nakskoviteren, Nr. 69, Frederik i Kjøge, Paulus i Odense, Trinesen, Operateur, Pylla, Cleb, S. t. i Roeskilde, Søndagsselskabet, Louise, Valdemar, Trille og 4 Hunde i Sorø, en Elsker, en Randrusianer, Olufs Efterfølger i Aarhuus, Chevalier sen., Charadius paa Samsø, en Garnvinder i Viborg, Bambus Ole i Flensborg, en Slavefoged i Sorø, det gl. Billede i Odense, 7 og N. i Skanderborg, Rosalinde, 3 Sjæll. og 1 Jyde, The maid of Athen, Do og hendes Mage i G., Frk. C. L. paa T., en Bønne i Kaffemøllen og en Abonnent i Horsens, Christen Heimdal, den lille Amerikaner, Onsdagsselskabet i Hobro, en Bebver af det jydske Sodoma, Mary O. ved Skjelskør, N. K. i Grenaa, Hans Fur, Tvillingerne i Horsens, Vulcan, Rasmussen i Kjøge, The Englishman of Wiborg, Karense paa Mors, Margot i Horsens.

Opløst paa Vers af en Pige, Egafjord Islænder i Viborg, Norma.

Døde.

Bernhard Severin Ingemann, Conferentsraad, C. af D., DM., S. N. 3, † 24de Febr. i Sorø, 73 Aar.

Leopold Schefer, Forfatter til „Das Laienbrevier“, † 13de Februar, 78 Aar.

Emil Harless, bekjendt Physiolog i München, † der d. 16de Febr.

Skakopgave Nr. 67.

Hvid begynder og gjør mat i fire Træk.

Sort.

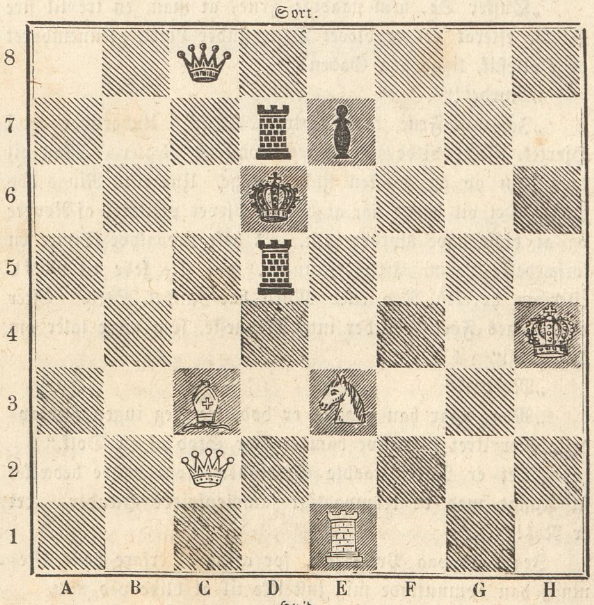

Hvid.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 21de til 27de Februar incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
21de. .	1,3	3,0	0,0		28"1,99	3,54
22de. .	1,1	2,3	0,2		28"3,17	0,37
23de. .	1,1	2,3	0,2		28"4,99	
24de. .	0,4	1,8	÷0,4		28"6,41	
25de. .	÷1,5	÷0,2	÷2,0		28"6,77	
26de. .	÷2,3	÷1,4	÷3,2		28"7,63	
27de. .	÷2,6	÷2,0	÷3,4		28"5,62	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	27 Februar	3 pCt.	Consols . . .	$93\,^{3}/_{8}$.
Paris	„ —	3 „	Rentes . . .	70. 95.
Wien	26 —	5 „	Metalliques .	71.
Berlin	„ —	$3^{1}/_{2}$ „	Staats-Sch.	$90\,^{7}/_{8}$.
Kjøbenhavn	28 —	4 „	Kgl. Obligat.	$98\,^{1}/_{2}$.

I enhver Boglade faaes:

Samlade Arbeten af Orvar Odd. (Dr. Sturzen-Becker).

Første Del: Grupper och Personnager. 1 Rd. 24 Sk.
Anden Del: Grefvinnan Gruffiakin. 1 Rd. 24 Sk.
Tredie Del: La Veranda. Feuilletoner. 1 Rd. 24 Sk.
Hver Del sælges særskilt.
Fjerde Del. En vandrande harpospelare, er under Pressen.

C. G. Iversens Boghandel.
(Th. Michaelsen & Tillge).
Store Kjøbmagergade 38, ligefor Postgaarden.

Modeblad,

udgivet af Skrædermestrenes Forening i Kjøbenhavn.

No. 1. udkommer 31te Marts. Indhold: Modeberetninger fra Kjøbenhavn, London, Paris. 3 lithograferede Blade: a. Uniformer. b. Foraars- og Sommer-Moder, coloreret. c. Pennetegninger. — No. 2. udkommer 30te Septb.

Abonnement for Kjøbenhavn tegnes hos J. C. Farrer, Kongens Nytorv No. 24. Abonnement for Provindserne samt Sverrig og Norge modtage Postcontoirerne.

Bekjendtgjørelser optages for en Betaling af 4 Sk. Petitlinien eller dens Plads; ikkun den øverste Linie bliver med en større Skrift, alle de øvrige med Petit. Træsnit til Bekjendtgjørelserne besørges efter Ønske, mod Beregning af Udlægene. Bidrag til Bladet saavelsom Avertissementer modtages i Gothersgade Nr. 11, hvorimod Anmeldelse om Subskription afleveres i Bogladen i Vimmelskaftet Nr. 32.

2. Qvartal af „Ill. Tidendes“ 3 Bind er begyndt den 1. Januar 1862.

Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.

Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 128.] Udkommer hver Søndag. — Kjøbenhavn den 9. Marts 1862. — 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Digteren Bernhard Severin Ingemann, af H. C. Andersen. — En Politihistorie, fortalt af Vidocq til Balzac (sluttet). — Joseph Mazzini. — En Morgenstund ved Banken. — Ei blot til Lyst! — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold.

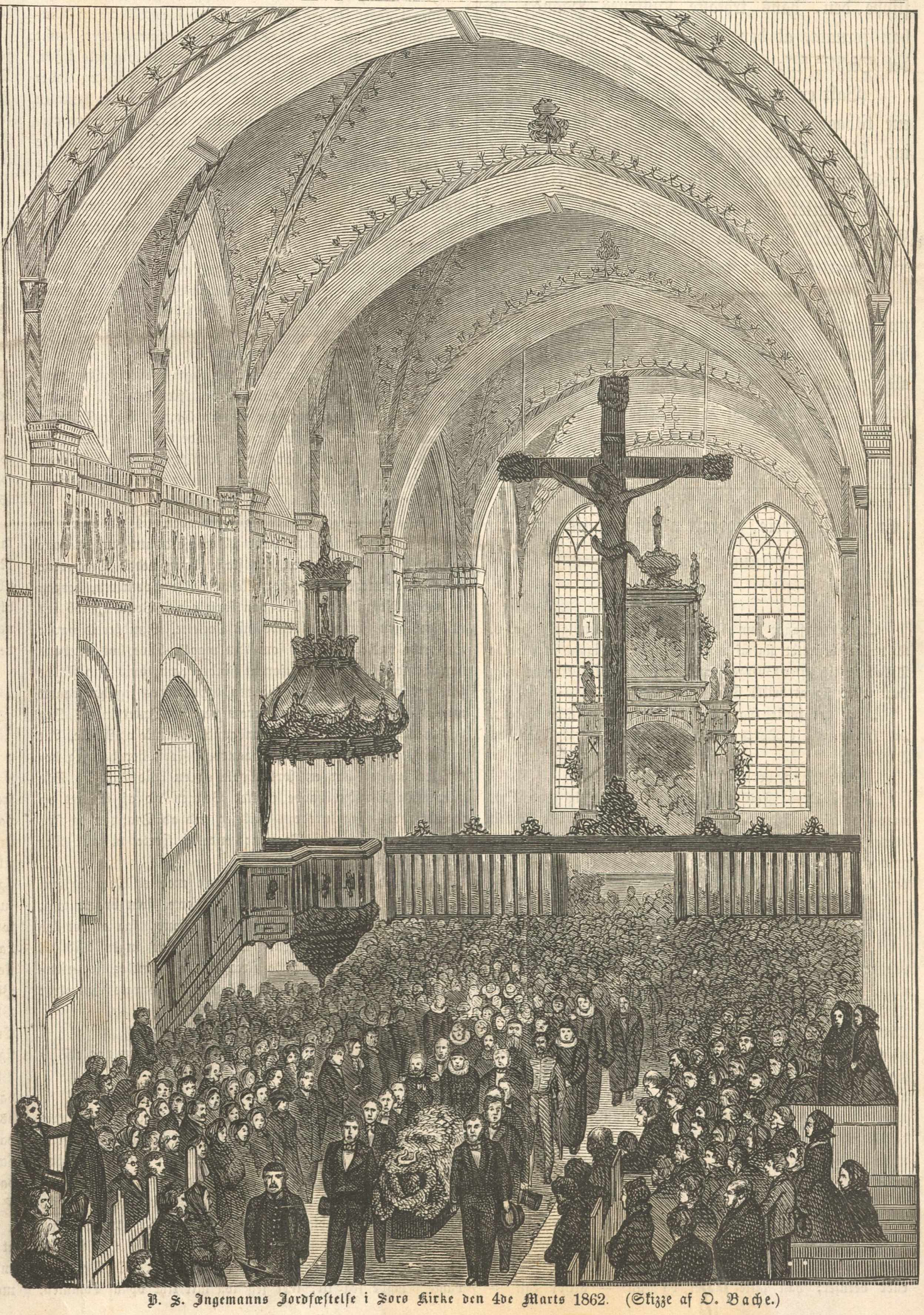

B. S. Ingemanns Jordfæstelse i Sorø Kirke den 4de Marts 1862. (Skizze af O. Bache.)

Digteren

Bernhard Severin Ingemann.

Ved hans Vugge stod Danmarks Genius og Poesiens Engel; de saae gjennem Barnets milde blaae Oine ind i et Hjerte, der ikke kunde ældes i Aaringer, Barnesindet vilde aldrig forsvinde, han skulde blive en sjelden Urtegaardsmand i Poesiens Have i det danske Land, og de gave ham Hilsen og Indvielse ved et Kys.

Hvorhen han saae, faldt en Solstraale; den tørre Green, som han berørte, satte Blade og Blomster; han brød ud i Sang, som Himmelens Fugle synge, i Glæde og Uskyldighed.

Fra Folketroens Ager, fra svundne Tiders mosgroede Grave tog han Frøkorn, lagde dem ved sit Hjerte, lagde dem paa sin Pande, plantede dem og lod dem groe; og de trivedes, de voxte ind i Bondens lave Hytte, slyngede sig som Sanct-Hansurten hen under Loftet og bredte ud de friske Blade; hvert Blad var for Bonden et Historiens Blad, der susede i den tankerige Vinteraften hen over den lyttende Kreds; den hørte om gammel Tid i Danmark og Danskens Sind; de danske Hjerter løftedes derved i Glæde og Kjærlighed.

Han lagde Frøkorn bag de brusende Orgelpiber og Cherubernes syngende Træ viftede sine Grene, susede Psalmesang: Fred i Hjertet, Glæde i Gud!

I Hverdagslivets tørre Jordbund lagde han Eventyrets Blomsterløg og det skjød frem, udfoldede sig i broget Pragt og gribende Selsomhed.

Han førte ind til de Smaa Storken fra Kong Pharaos Land; han lærte dem Morgen- og Aftensange og de forstode hos ham hvert eneste Ord.

Hvad han plantede groer, thi det har slaaet Rødder i Folkets Hjerter. Hans Tale lagde Toner i det danske Sprog, hans Fædrelands Sind lægger Kraft i Sværdet, hans rene Tanke er som den forfriskende Søvind!

Det var nu sidste Juul. Hvad vi melde er ikke Digtning, selv fortalte han til Vennen sin Drøm: hans Jordeliv var endt, Legemet en henkastet Støvklædning, han løftedes bort, men fast holdt han endnu paa en Haand, han kunde ikke slippe den, hans trofaste Hustrues Haand; og han fornam, at den blev vaad af Taarer, og i det Dieblik fulgte hun ham, — da vaagnede han.

Vakt er han i denne Stund, men hun sidder ene tilbage i det Hjem, hvor Hver, som traadte ind, blev mildere og bedre; hun sidder i Længsel og Savn; for ham er til Mødets Stund Tiden, som Minuttet for os, det veed hun; „Tak og Kjærlighed!" lyder fra hendes Mund, lyder fra Barnehjertet og fra det danske Folk.

Hvad der maa forsvinde og veire hen er nu lagt i Graven under Kirkeklokkers Klang, Psalmetoner og Kjærlighedens Taarer; hvad der aldrig døer, er hos Gud; hvad han plantede, er hos os til Glæde og Velsignelse!

H. C. Andersen.

En Politihistorie, fortalt af Vidocq til Balzac.

(Efter L. Gozlan.)

(Slutning.)

„Velan," sagde hun, „naar det er nødvendigt! Hr. v. K. havde benyttet sig af min Svaghed til igaar at erholde Tilladelse til, efter Operaen, at blive nogle Dieblikke hos mig. Han tillod sig at drikke Thee med mig."

„Var det første Gang," spurgte jeg Grevinde Helene, „at Hr. v. K., i Deres Mands Fraværelse, drak Thee hos Dem?"

„Første Gang, hvorfor?"

„Fordi Deres Folk da ikke ville undre sig synderligt, naar de erfare Hr. v. K.'s Død. De ville da ikke sige til hverandre: det er dog forunderligt, den unge Herre, der saamangen Aften kom hos os, er død saa pludseligt! — Det var altsaa den første Nat, at han var hos Dem?"

„Den første Aften."

„Aften, om De vil. En lang Aften."

„Det var meget koldt," vedblev Grevinden, uden at agte paa den fornærmende Forudsætning, der laa i min Bemærkning, „det var meget koldt, da jeg kom fra den italienske Opera til mit Hotel i Bellechassegaden, hvisaarsag jeg gav Ordre til at lægge dygtigt i Kaminen. Imedens mine Folk udførte denne Befaling og Hr. v. K. sad paa Divanen og gjennembladede nogle Aviser, gik jeg ind i mit Værelse, for at klæde mig om; derpaa vendte jeg tilbage i Salen og ringede, for at lade Theen servere. Fem Minutter efter var der dækket og Hr. v. K. og jeg sade og talte sammen foran Kaminen, hvor Tjenestefolkene, med deres sædvanlige Overdrivelse, havde antændt et Baal, der godt kunde have stukket hele Hotellet i Brand.

Formedelst Kulden kunde jeg ikke lade Vinduerne aabne. Heden i Værelset, Theen, Underholdningen, havde bragt Hr. v. K. i en ophidset Tilstand. Han var som i Feber eller beruset; han talte meget og rask — altfor rask — han lo — endelig steg Blodet ham saaledes til Hovedet, at han bad mig om Tilladelse til, enten at trække Kjolen af, eller at maatte fjerne sig, thi han var lige ved at kvæles. Jeg tillod ham at trække Kjolen af. Efterat han paany havde sat sig paa Divanen ligeoverfor mig, begyndte han med en, om muligt større, Munterhed end før, at fortælle en Theaterhistorie; jeg erindrer ikke længere, hvilket morsomt Tilfælde, der hændtes med en Skuespillerinde, medens hun stod paa Scenen; han lo uafbrudt, medens han fortalte Historien. Paa engang standsede han. Efter nogle Secunders Forløb opfordrer jeg ham til at ende den begyndte Fortælling; han svarer ikke; jeg gjentager min Bøn — den samme Taushed. Jeg formoder nu, at Hr. v. K. pludseligt er blevet overfaldet af en uovervindelig Sovesyge, som det undertiden kan hændes. Det er silde, han er træt, ja han sover, siger jeg til mig selv. Men af Forundring over den pludselige Overgang fra larmende og overdreven Munterhed til dyb Søvn, reiser jeg mig op fra Lænestolen, for rigtig at overtyde mig . . . Hr. v. K.'s Ansigt var forfærdelig fordreiet — af Dinene saae man kun det Hvide; den ene Mundvige var trukket lige op til Øret. Han var død! Jeg udstødte et Skrig, et Skrig, som jeg ikke engang selv hørte; thi idet jeg skreg, faldt jeg bevidstløs om lige foran Sofaen.

See, her har jeg slaaet Hul paa min Pande. Honorine kommer styrtende. Uagtet hun finder den Fremmede død og mig besvimet, taber hun intet Dieblik sin Fatning. Med eet Blik overseer hun hele Faren, og aldrig var en Fare større og mere overhængende. Min Mand maatte snart komme, underveis var han; han maatte være imellem Etampes og Paris og om tre Timer maatte han indtræffe. Honorine iler ind i mit Boudoir, og uden at betænke sig længe dypper hun en Svamp i noget iskoldt Vand, som stod i et Vandfad i Vindueskarmen, trykker denne Svamp paa mine Kinder, mine Dine og mit Bryst. Imedens jeg kommer til mig selv igjen, skyder hun Divanen ind i en Vinduesfordybning og lader Gardinerne falde ned for Liget. Da jeg atter var kommen til mig selv, siger Honorine til mig, at det gjaldt om øieblikkeligt at fatte en Beslutning. Hvilken Beslutning havde jeg kunnet fatte? Honorine har gjort Alt . . . . hun er en stærk Pige, en Charakteer. Hun havde ofte hørt mig tale om Politipræfecten; hun foreslaaer at henvende sig til ham, fortælle ham Alt, ganske at lægge Sagen i hans Haand, og det uden Tøven. Tiden maatte benyttes, imedens Alle endnu sov i Hotellet; vi To maatte skaffe Liget ned i Gaarden, aabne Vognremisen uden Støi og lægge det i Vognen, derpaa vække Kudsken og give ham Ordre til at kjøre til Quai des Orfèvres, Hjørnet af Gaden Sainte-Chapelle. Kudsken var en ægte Tydsker, der kun havde været kort Tid i Paris; for hans Nysgjerrighed behøvede man ikke at frygte meget. Imedens han trak Vognen ud af Skuret og spændte for, maatte jeg gjøre et Aftentoilette, for at min Gemal, i det Tilfælde at han skulde komme hjem før jeg, kunde troe, at jeg kom fra Selskab . . . Honorine har Tanke for Alt, ordner og udfører Alt. Ligesom sandsesløs, adlyder jeg hende mechanisk, eller betragter hende."

En indre Bevægelse tvang Grevinden til at gjøre en Pause, men snart fortsatte hun: „Det gjaldt nu om, at bære Hr. v. K. ned i Vognen, at skaffe ham nedad Trapperne uden altfor megen Støi, for ikke at vække Portneren, derpaa at aabne Vognskuret! Da han først var i Vognen, løb jeg rask op igjen, for at fuldende mit Toilette. Imidlertid havde Honorine vækket Kudsken, som hun maatte blive hos, medens han spændte for Vognen, for at hindre ham, hvis han skulde faae det Indfald at kige ind i den! Hvorledes jeg har baaret mig ad ved Omklædningen, derom veed jeg Intet mere! Jeg har taget Baand, Juveler, Armbaand, Sminke og Naale, Alt saaledes, som det faldt mig i Haanden. Først her har jeg bemærket, at jeg har en sort Søvle og en hvid Atlaskes Sko paa. Da Kudsken havde trukket Vognen ud af Skuret og spændt for — jeg lurede — gik jeg ned ad Trappen og steg tilligemed Honorine i Vognen; endelig kjørte vi alle Tre herhen."

Grevinde de B. fortalte det Hele med et Overlæg, en Korthed og et tilsyneladende haardt Hjerte, som bragte mig, Vidocq, der var saa hærdet, i en Tilstand, saa at det løb mig koldt ned ad Ryggen. Men her var ingen Tid til Sindsbevægelse, jeg maatte strax tale og handle; jeg gjenvandt ogsaa snart min sædvanlige Fatning og spurgte fremdeles:

„I hvilken Gade boer Hr. v. K.?"

Hun nævnte Gaden og Hotellet.

„Meget godt, Mere behøver jeg ikke. Inden nogle Dieblikke haaber jeg, at Alt skal være i Orden."

„Og ingen Dolkestik, ingen sporløs Forsvinden?"

„Ikke noget af Dette, siden De ikke vil vide noget deraf at sige. Alt vil gaae til paa den simpleste Maade og De selv, Madame, har ved Deres Oprigtighed givet mig et Middel, som jeg kan benytte paa en saadan Maade, at Deres Rygte ikke i mindste Maade lider noget Skaar, samt at Hr. v. K.'s Lig vil blive behandlet saaledes, som om han var død i sin Families Skjød. Inden meget kort Tid ville Hr. v. K.'s jordiske Levninger være i hans egen Leilighed. Og De, Madame," lagde jeg til, idet jeg tog mit Uhr op af Lommen, vil inden fem Minutter være i Deres Vogn, der, befriet fra sin sørgelige Byrde, vil kjøre Dem hjem."

„Ak, Hvormeget vil jeg ikke have Dem at takke for! Gud veed, om jeg nogensinde kommer til at vise mig taknemmelig imod Dem for den Tjeneste, som De har ydet mig?"

Efterat hun var faldet Præfecten om Halsen og lidenskabeligt havde omfavnet ham, trykkede hun mig saaledes i Haanden, at det gjorde ondt.

Jeg havde naturligviis ingen Tid at give bort, hvis jeg skulde udføre min Plan og faae en god Ende paa Sagen. At Morgendæmringen skulde overraske mig, frygtede jeg ikke; men for een Frygt kunde jeg ikke rigtig frigiøre mig, hvilket jeg imidlertid vel vogtede mig for at meddele Grevinden eller Præfecten, for ei at forstyrre den uendelige Tilfredshed, som jeg havde indgydt begge. Jeg gik hen foran Grevinden og lukkede Døren op, for at antyde, at vi Intet mere havde at gjøre i Præfectens Cabinet, men at vore Gjerningers Skueplads var henlagt til Gaden.

Tilligemed hende forlod jeg nu Politipræfectens Cabinet og medens vi gik gjennem Forværelset, sagde hun sagte til Caron, som ventede paa hende med et Lys i Haanden: „Jeg skal ikke glemme Dem; Alt skeer saadan, som jeg har lovet Dem det."

Vi gik sammen ned ad den store Trappe, som fører til Præfecturen. Der, hvor den gjør en Bøining, blev jeg staaende for at aabne Døren til Aftrædelsesværelset, hvor jeg havde ladet Grevindens Kammerfrue blive tilbage. Glad som en Fange, man skjenker Friheden, ilede hun sin Herskerinde imøde, der ikke blev mindre lykkelig ved at gjensee hende og sagde, idet hun støttede sig paa hendes Arm: „Honorine, Alt gaaer godt, men forlad mig ikke, thi vi ere endnu ikke ganske færdige!"

Imedens Damerne gik foran mig ned ad Trappen, gav jeg en af mine fiffigste Inspecteurer, som sad ved Ovnen, et Tegn. Han reiste sig, bankede sin Pibe ud, tog sin Kappe, Hat og blyindlagte Stok og fulgte mig. I muligst Korthed fortalte jeg ham Alt, hvad han nødvendigviis maatte vide. Derpaa tilføiede jeg: „Saaledes maae vi bære os ad, saafremt Grevindens Kudsk endnu sover."

Jeg havde i den af mig lagte Plan ikke glemt den Ytring af Kammerfruen, som for nogle Timer siden, da hun betragtede sin Herskerindes Vogn, halvhøit undslap hende: „Han sover". Jeg sagde altsaa til min Ledsager, at dersom Kudsken ikke sov, blev Forholdet noget anderledes; da blev Sagen endeel vanskeligere. I dette Tilfælde maatte man see at finde paa et andet Middel, end det paatænkte.

Vi stode nu alle Fire i Politipræfectens Gaard, de to Kvinder, jeg og min Hjelper. Jeg ansaae det for det Bedste, at Grevinden og Kammerfruen ikke gik videre. Jeg anmodede dem derfor om at gaae ind i Portnerens Leilighed, vente paa os og ikke blive bange, hvis vi ikke kom saa snart tilbage, som de og vi kunde ønske det. — I alle menneskelige Anliggender spiller det Ubekjendte en meget stor Rolle! Det Ubekjendte for mig og min Hjelper var bestandigt endnu det vigtige Spørgsmaal: Sover Kudsken, eller er han vaagen?

Vi forlode nu Damerne og gik ned ad Jerusalemsgaden langs med Quai des Orfèvres. Nogle Skridt fra det lille Nazarethstræde, der udmunder i Jerusalemsgaden, bragte en ubehagelig Overraskelse os til at standse. Vi hørte en Sang blive trallet, der dengang var meget afholdt, men som nu næsten er glemt, skjøndt jeg aldrig i mit Liv vil kunne glemme den. Jeg mindes endnu det Vers, som jeg hørte:

Toi qui connais les Hussards de la Garde,
Connais-tu pas le trombole du regiment?
Quel air aimable quand il vous regarde!
Eh bien, ma mère, il était mon amant!

Stemmen kom henne fra Quai des Orfèvres, omtrent fra det Sted, hvor Vognen holdt. At Kudsken maatte vaagne, var indlysende; og hvad var derved at gjøre? Var jeg gaaet ind paa et Forslag af min Hjelper, der havde Tilbøielighed til at bruge voldsomme Forholdsregler, saa havde han sneget sig hen til Vognen og paa de indiske Thugs Viis bagfra kneblet Kudsken; derpaa havde han slæbt ham ned fra Bukken, som for at plyndre ham i en eller anden Krog, og jeg havde da i den Tid kunnet skaffe Liget afveien. Naar dette var skeet, kunde Kudsken gjerne løslades igjen, for at indtage sin Plads paany. Jeg vilde imidlertid ikke gaae ind paa denne Plan, men foretrak fremfor Alt at see til at naae Quaien. Endelig naaede vi den, ankom til Haveporten, nærmede os forsigtigt Vognen og, idet vi gik forbi Hestehovederne, kastede vi Blikket op paa Bukken, hvor vi ventede at finde Kudsken vaagen. Men han sov; og Sangen, som havde foraarsaget os saamegen Angest, hidrørte fra en Arbeider, der var tidligt paafærde og havde lænet sig et Par Dieblikke udover Bolværket; derpaa var han gaaet videre og vi kunde endnu see ham vandre ad St. Michaelsbroen til, bestandigt syngende sin Sang.

Jeg befalede øieblikkeligt Politiagenten at melde Damerne, at de nu kunde komme. Neppe havde han forladt mig, førend jeg aabnede Vogndøren, tog Liget ud og lænede det op mod Bolværket, som omgiver Quai des Orfèvres. Det var

en smuk Mand, idetmindste 5 Fod og 8 til 9 Tommer høi, blond, af en herlig Væxt, og hvilke Klæder! Hvilket Linned! Af Forsigtighed stillede jeg ham op i en indadgaaende Vinkel, som Bolværket netop dannede der. Her var Skyggen saa stærk, at en Forbigaaende, hvis en saadan skulde komme paa denne Tid, vilde have meget ondt ved at see Noget. Da jeg var færdig dermed, gik jeg hen til Vognen. Jeg saae nu Damerne komme; de havde neppe Kræfter nok til at slæbe sig frem og jeg og min Hjelper maatte næsten løfte dem op i Vognen. Og hvilken stum Skræk stod ikke malet i deres Ansigter, hvilke forvirrede Blikke, da de kom ind! De saae ikke mere Det, som de havde efterladt der.

„De indestaaer mig for," sagde Grevinden til mig, idet hun krampagtigt greb mig i Armen, da jeg lukkede Vogndøren, „De indestaaer mig for, at han ingen Overlast lider."

„Jeg har svoret paa, Madame, at Hr. v. K. inden en Time skal være i sin Seng, og jeg holder mit Ord!"

Jeg hilste og slog med Villie Vogndøren i med den størst mulige Støi, men Kudsken vaagnede ikke derved, jeg maatte derimod først ruske dygtigt i ham og skrige ham ind i Ørene. Da jeg derpaa sagde til den endnu med Søvnen kæmpende Kudsk, at Damerne havde ventet et Kvarteerstid paa ham, greb han hurtigt Tøilerne og spurgte, hvor han skulde kjøre hen. „Naturligviis til Hotellet i Bellechassegaden." Som en Lynild foer Vognen afsted. Steenbroen forsvandt under Hestehovene: Nogle Minutter — og Alt var tyst.

Uden at spilde Tid, gik Politi-Inspecteuren og jeg til det mørke Sted ved Quaien, hvor jeg havde hensat Hr. v. K.; begge tilsammen fik vi Liget stillet paa Benene, idet vi toge det hver under een Arm. Skjøndt min Hjelper var ligesaa stærk som jeg, maatte vi dog anvende al vor Kraft, for at han ikke skulde smutte fra os. Gaaende paa denne ubekvemme Maade, søgte vi at naae Pontneuf. Jeg havde med Føie valgt dette Maal for vor Vandring, fordi Pontneuf er et Sted, hvor hele den store Byes Færdselsveie skære hverandre, hvisaarsag det er en Umulighed for noget Menneske at sige, hvor en Person kommer fra, som han møder der.

Derfor meente jeg, at vi, ved at lægge Veien om ad Pontneuf, virkede hen til det Maal, jeg havde sat mig, forud at tilintetgjøre Virkningerne af de mulige Efterforskninger, der kunde blive anstillede om, hvor Hr. v. K. sidst havde været. Skjøndt Veien derhen fra Jerusalemsgaden ikke er lang, saa vilde jeg ikke for Meget, under saadanne Omstændigheder, gjøre denne Vandring om igjen.

Saasnart vi vare lige udfor Dauphinépladsen, gjorde vi Holdt, og jeg besluttede her at vente paa en forbikjørende Fiacre. Den, som kjender Paris, veed, at man paa et saadant Sted ikke behøver at vente længe. Neppe hørte jeg Lyden af en Vogn, som nærmede sig, førend jeg sagde til min Kammerat, at han, ligesom jeg, skulde, saa godt han kunde, give en drukken Mand og med lydelig Stemme synge en Drikkesang. Dette gjorde han, jeg faldt ind og allerede paa en Afstand af tredive Skridt maatte Fiacrekudsken, naar han fik Øie paa os, tænke: det er tre Berusede, som baade ere fulde og gale. Vi stavrede med Liget baade til Høire og til Venstre og bøiede os baade for- og bagover; kort sagt, vi gjorde det saa naturligt, som det var os muligt. Da vi kun vare nogle faa Skridt fra Fiacren, raabte jeg til Kudsken og spurgte ham, om han ikke kunde kjøre vor Kammerat hjem, thi vi kunde ikke faae ham længere. Uden at oppebie Svaret, havde jeg allerede aabnet Vogndøren og med min Ledsagers Hjelp skuppet vor Byrde ind, uden at der just blev taget meget Hensyn til, om han vilde komme til at staae paa Hovedet eller Benene. Derpaa slog jeg Døren i og raabte til Kudsken, efter at have trykket ham et Femfrancsstykke i Haanden: „Saint Florentingaden, det første Hotel paa høire Haand. Kjør!"

Og bort kjørte han. Vi sang endnu engang en Drikkevise lige forfra, et passende Farvel fra to Fulde, som kun ugjerne tage Afsked med den tredie — og Listen var lykkedes.

Ved nogle Efterforskninger, som jeg med stor Forsigtighed anstillede den næste Dag, erfarede jeg, hvad der havde tildraget sig i St. Florentingaden, efter at Kudsken havde gjort Holdt, var steget af og havde aabnet Vogndøren. Han troede først, at Hr. v. K. var faldet i Søvn og dette forundrede ham egentlig ikke, efter den Tilstand, hvori han havde modtaget ham paa Pontneuf; men da han flere Gange, og bestandigt stærkere, forgjeves havde rusket i ham og han endnu ikke rørte sig, var Sagen dog forekommet ham temmelig besynderlig; han havde da ringet paa Porten til det Hotel, hvorhen han, efter de to Ubekjendtes Befaling, skulde kjøre den besynderlige Passageer. Portneren lukkede op og Kudsken klagede sin Nød for ham. Samlede gik de da til Vognen og ved Skinnet af en medbragt Lygte saae Portneren strax, at det var Hr. v. K., skjøndt Døden meget havde forandret hans Træk. Ligblegheden, Ubevægeligheden, Stivheden i alle Lemmerne tilintetgjorde enhver Tvivl. Portnerens Kone havde imidlertid vækket den unge ungarske Officeers Tjenerskab. Hele Hotellet kom paa Benene. Paa de mest forskjellige Spørgsmaal af Hr. v. K.'s Kammertjener, kunde Kudsken kun give den Underretning, at hans Passageer, aldeles fuld, var kommet ind i hans Vogn midt paa Pontneuf, at to andre ligesaa fulde Mennesker havde ledsaget ham og at disse, efterat de havde faaet deres Kammerat ind i Vognen, havde bortfjernet sig syngende. Mere vidste han ikke — og Mere fik man eiheller at vide.

Hvad den Døde angaaer, vedblev Vidocq, saa bragte man ham op paa hans Værelse og lagde ham paa en Seng. — Jeg havde holdt mit Ord til Grevinde Helene de B., jeg havde bogstavelig opfyldt den af mig i Politipræfectens Cabinet overtagne Forpligtelse.

I Bladene stod, at en Fremmed, Hr. v. K., eneste Arving til et af de ældste og mest ansete Navne i Ungarn, inat mellem Klokken 6 og 7, paa Hjemtouren til sit Hotel i St. Florentingaden, var død i en Fiacre, rørt af Slaget. To Dage senere læste man: „Imorgen vil der i Magdalenekirken blive holdt en Messe i Anledning af Hr. v. K.'s Død. De Mange, som vare Venner af den unge Cavaleer, der altfor tidligt er bleven det fornemme Pariserselskab berøvet, ville ansee det for en Pligt at bivaane denne Høitidelighed. Da Liget skal bringes til Ungarn, vil den religieuse Høitidelighed kun finde Sted i Kirken, hvor den begynder ved Middagstid."

Hvad der hændtes Grevinde de B. efter hendes Mands Hjemkomst, har jeg aldrig erfaret. Dersom Grevinden ikke naaede sit Hotel, før Grevens Hjemkomst, saa havde hun i ethvert Tilfælde Tid og fremfor Alt Fatning nok til at begive sig paa sit Værelse og der at pynte sig paa en Maade, som kunde stemme overeens med det Paaskud, hun vilde bruge for at undskylde sin Fraværelse, nemlig, at hun kom fra et Bal eller andet Aftenselskab. I et saa fornemt Huus, hvor Konen, efter gammel Skik, uagtet det ægteskabelige Fællesskab, lever i en fuldkommen Uafhængighed, var dette just ikke vanskeligt. Men den Villieskraft, som Grevinden havde lagt for Dagen, saalænge Krisen stod paa, blev nogle Dage senere sat paa en tung Prøve. Grevinde de B. var, paa Grund af sin Mands officielle Forhold til det østerrigske Gesandtskab, nødt til at bivaane Bisættelsesceremonien i Magdalenekirken. Hun havde let kunnet undskylde sig, men Klogskaben forlangte dette Skridt, selv om det skulde koste hendes Liv.

To lange Timer, der forekom hende som to Evigheder, overværede hun Bisættelsesceremonierne over den Elskede, der laa foran hende paa Katafalken; uden Taarer, uden Suk, uden at turde bede ved hans Baare og uden at turde give ham et Farvel med i Graven, sad hun der. Hun var til Straf fordømt til at vise sig ligegyldig, og den høitidelige Ro, hun maatte paatage sig, var for hende værre, end om man havde lagt hende paa Pinebænken. Himmelen straffede hende allerede grusomt derved, at den forbød hende at udgyde Taarer. Disse tilbagetrængte Taarer forgiftede hendes Hjerte. Hun vendte hjem til sit Hotel for aldrig mere at forlade det. Smerten blev til Melancholie og Melancholien til Tæring. Derpaa indfandt Sygdommen sig og tilligemed den Lægerne, som gave den et græsk Navn, jeg troer de kaldte den: Hypertrophie af Hjertet. Vistnok var Hjertet sygt, men Sygdommen hed Kjærlighed. Den stakkels Grevinde de B. havde levet for Kjærligheden og hun døde for den.

Før sin Død ordnede hun i al Stilhed alle sine Sager; Kammerfruen, den trofaste Honorine, hjalp til med den hende egne, tause Sindighed. Caron, Politipræfectens Dørvogter, fik en anseelig Sum rede Penge, som Godtgjørelse for den Pension, Grevinden nu ikke kunde udsætte for ham. Honorine blev ikke forglemt; hun behøvede ikke at tjene længere og lever nu, efter at have trukket sig tilbage, ved Vilvorde paa en smuk Eiendom, som hun har kjøbt sig. Ogsaa jeg blev erindret; igjennem Honorine fik jeg denne smukke Ring, som jeg bærer paa Fingeren, og som jeg vil bære, saalænge jeg lever, selv om den var af ringe Værdi og ikke, som Tilfældet er, har en Værdi af totusinde Francs. Den skal bestandig tjene mig til Erindring om den Nat, da jeg reddede den skjønneste Dame i Paris fra Fortvivlelse.

Af de tre Personer, som havde Hovedrollerne i dette lille Sørgespil, vare altsaa to gaaede bort, vedblev Vidocq efter en Pause. Efter Grevindens Død reiste Greven nogle Aar i Nord- og Sydamerika, og nedsatte sig endelig i Dalmatien, hvor han tilkjøbte sig betydelige Eiendomme. Disse laae i Nærheden af Zara og han forlod dem kun een eller to Gange om Aaret for at begive sig til Triest. Mere for Adspredelses Skyld, end for at forøge sine Indtægter — thi han havde ingen Arvinger — var han meget inde med et stort Assurанceselskab, som nogle af de anseteste Handelshuse i Triest havde stiftet. Han reiste gjerne derhen paa den Aarstid, Italiens berømteste Sangere indfinde sig der for at opføre Saisonens nye Operaer, thi han havde altid været en Ynder og Kjender af god Musik. Dette var hans eneste Fornøielse. Melancholsk og indesluttet, som han var, bød Musiken ham alene nogen Trøst i den Smerte, som stedse nagede ham. Disse Enkeltheder har jeg fra Udenrigsministeriets Archiv, der staaer til det hemmelige Polities Raadighed, naar det ønsker at erholde Oplysninger om Franskmænd, som opholde sig i Udlandet. — Under Opførelsen af en Opera hørte han en Aften i Logen ved Siden af sin, at en Franskmand, som opholdt sig i Triest, sagde til nogle Kjøbmænd fra Malta, som vare ganske henrykte over Primadonnaens Skjønhed, at denne paa en mærkværdig Maade lignede Grevinde Helene de B., en fornem og i Paris meget bekjendt Dame, tilføiede han, der døde af Gift, som hendes Gemal gav hende paa Grund af formodet Utroskab, hvorefter man lod udsprede, at hun var død en naturlig Død af en Hjertesygdom. Han meddeelte endnu flere for Greven meget pinlige Enkeltheder. Denne forholdt sig rolig, uden for sine Logenaboer at forraade den mindste Sindsbevægelse, indtil Acten var ude; men i Mellemacten bankede han paa Døren og gav Franskmanden, en aandrig Tourist, sit Kort, hvorpaa Sted og Tid for den næste Dag fandtes optegnet. Derpaa vendte han tilbage til sin Loge, hvor han roligt hørte Operaen lige til Slutningen. Grevens Kaardefærdighed var bekjendt: man havde valgt dette Vaaben.

Efterat Greven tre til fire Gange havde slaaet Kaarden ud af Haanden paa sin Modstander og som en øvet Fægter gjort sig en Fornøielse af end yderligere at ægge ham ved at ridse ham i Huden paa adskillige Steder, raabte han pludselig, idet han styrtede sig lige i det mod ham udstrakte Vaaben: „Nu er det nok!" Med disse Ord faldt han om, Kaarden var gaaet ham lige igjennem Hjertet. Han havde søgt Døden ved en fremmed Haand. —

Saaledes ender Historien om Grev de B. og om hans Gemalindes Kjærlighedsforstaaelse med en ung ungarsk Officeer.

Balzac var aldeles ikke fornøiet med denne Slutning. Han fandt, at Tvekampen, Selvmordet ved en Andens Haand, ikke var tilstrækkelig motiveret, naar Greven Intet havde erfaret om Hr. v. K.'s pludselige Død i hans Kones Værelse og herom kunde han intet have erfaret, naar ikke maaskee Politipræfecten, Vidocq eller Kammerfruen Honorine havde sladdret af Skole. Da Vidocq paa det Bestemteste forsikkrede om det Modsatte, vilde Balzac aldeles ikke indrømme, at Fortællingen tilkom den Lov, at være en fuldstændig afrundet Historie af det virkelige Liv, saaledes som hans Gjest havde lovet ham det.

Vidocq saae sig endeel skuffet i Haabet om ubetinget Bifald og protesterede imod, at han havde forpligtet sig til at levere noget literairt Fuldkomment. Saa høit var hans Ærgjerrighed aldrig naaet. „Jeg er paa en ganske anden Maade faldet paa denne gamle Historie", føiede han til. „Jeg indseer meget vel, at jeg maa forklare mig nøiere. For at komme herud, tog jeg i Montaborgaden, hvor jeg havde Forretninger, en Fiacre. Hvem gjenkjendte jeg i Kudsken, da jeg steg i Vognen?"

„Deres Kudsk fra Pontneuf?"

„Netop ham, Hr. de Balzac."

„Det var et mærkeligt Træf!"

„Aldeles ikke! Fiacre-Kudske blive sjeldent Oberster. De døe som Kudske. Min f. Ex. er blevet en Smule ældre, men Synet af ham gjenkaldte i min Erindring Noget, jeg for længe siden havde glemt. Da Leiligheden tilbød sig, fik jeg det Indfald, at fortælle Dem dette Brudstykke af mit forgangne Livs Historie, for at opstille det som en Modsætning til de digtede Historier."

Uden at svare videre herpaa, spurgte Balzac meget ivrigt: „Har Kudsken fra Pontneuf kjørt Dem herhen?"

„Ja!"

„Og De har ikke noteret Dem hans Numer?"

„Hvorfor det? Han holder og venter paa mig."

Dette Svar gav naturligviis Anledning til, at Balzac øieblikkeligt lod Kudsken hente. Denne havde ikke noget Usædvanligt i sit Ydre, men saae ud som enhver anden Kudsk paa en 45 til 50 Aar: Panden var furet, Ansigtsfarven som man finder den hos Folk, der bestandigt ere udsatte for Veirligets Indvirkning; Næsen rød; Munden fortrukket af den for Øieblikket hvilende Pibe; Haaret rødt, isprængt med Graat og Ryggen bøiet.

Balzac lod skjenke et Par Glas Liqueur for ham, og efterat han nogle Gange havde drukket paa Selskabets Sundhed, sagde Vidocq til ham: „Jeg tager neppe feil, De er den Kudsk, som jeg nylig en Aften bestilte paa Pontneuf."

„Hvilken Aften?" spurgte Kudsken.

„De erindrer det ikke? — der var Tre, som sang?"

„Hvad skal det sige? Der kjører saa ofte Folk med mig, som synge."

„Det er maaskee en ti til tolv Aar siden," svarede Vidocq.

„Og det kalder De en Aften fornylig? Det kan jeg ikke huske mere; jeg er glad, naar jeg bare kan huske otte Dage tilbage i Tiden."

„Jeg vil hjelpe Dem paa det. De holdt ved Henrik IV's Billedstøtte og det var Klokken 4 om Morgenen. Kan De nu huske det?"

„Veed af Intet," var Kudskens Svar.

Vidocq vedblev: „Jeg trykkede Dem et Hundredesousstykke i Haanden."

„Dette forekommer allerede sjeldnere. Men jeg kan dog ikke huske Noget. For ti Aar siden?"

„De kjørte den Person, som steg ind, til Saint Florentingaden."

„Saint Florentingaden!" — Kudsken studsede ved denne Gades Navn.

„Ja, Saint Florentingaden — et stort Hotel — De blev overrasket, da De vilde lade Passageren stige ud."

Kudsken saae meget forundret ud og stirrede med vidtopspilede Dine paa Vidocq.

„Hvad fandt De i Fiacren istedetfor Passageren, som var steget ind paa Pontneuf?"

„Min Gud, et Lig! Det var altsaa det, De vilde have at vide af mig? De er maaskee den, som skaffede mig den Døde paa Halsen?"

Vidocq begyndte at lee.

„Min Herre," vedblev Kudsken, idet han tog heftigt paa Vei, det er ingen Spøg. Hvis den Døde hørte Dem til, saa skylder De mig endnu fyrgetyve Sous."

„Hvorledes, fyrgetyve Sous? Jeg gav Dem jo fem Francs for Touren."

„Det negter jeg ikke; men Opholdet og Spørgsmaalene og Opbæringen af Liget fra Vognen til Værelset, alt dette varede mere end en Time, og jeg var bestilt til at kjøre en Tour og ikke i timeviis."

„Hvorfor forlangte De ikke de fyrgetyve Sous i Hotellet?"

„Ja, der kom jeg net an! Tjenerskabet, de Hallunker, sagde, at jeg vist havde faaet Betaling forud. Men derefter gik jeg til Bellechassegaden."

Nu var Touren til at forundre sig kommen til Vidocq og Balzac; som med een Mund raabte de:

„Bellechassegaden!"

„Ja vel, til en Grevinde de — til en Hertuginde de — ja, Navnet husker jeg ikke mere."

„Og hvorfor gik De derhen? Hvem havde sagt Dem —?"

„Min Gud, jeg fandt om Morgenen, som jeg havde bragt Liget til Saint Florentingaden, en lille Brevtaske af forgyldt Maroquin i Vognen, den kunde kun have tilhørt den Afdøde."

Fulde af Forundring over denne uventede Oplysning, betragtede Spørgerne hinanden.

„Og, hvad var der i Brevtasken?" spurgte Balzac.

„Et Brev til Grevinde eller Hertuginde — i Bellechassegaden."

„Intet videre?"

„Nei, ingen Bankbilletter, dem havde jeg i saa Fald givet tilbage. Mig var det kun om at gjøre, at faae mine fyrgetyve Sous. Jeg begav mig altsaa til Hotellet og gav Brevet til en Herre og en Dame, som netop vilde stige i en Vogn. Herren, en smuk Mand, med mange Ordener og graat Haar, tog Brevet; jeg sagde til ham: Jeg skal have fyrgetyve Sous! Han læste Brevet og blev ligesaa bleg som Papiret. Derpaa gav han Ordre til Tjeneren at give mig fyrgetyve Sous, og denne gav mig et Tofrancsstykke."

„Godt! Nu er Historien fuldstændig," sagde Balzac. „Dette Brev forraadte Ægtefællen, at Hr. v. K. var hans Kones Elsker. Hændelsen i Triestertheatret lærte ham, at Verden kjendte hans Skjendsel og dette bestemte ham til at søge Døden. Historien er altsaa fuldstændig."

„Nei, nei, den er endnu ikke fuldstændig," sagde Kudsken. Jeg har endnu været tre Gange ved Hotellet i Bellechassegaden, men kom aldrig ind."

„Hvorfor gik De derhen? De havde jo dog faaet Deres Penge."

„Fyrgetyvesousstykket var falsk!" lød Kudskens Svar.

Joseph Mazzini.

Joseph Mazzini.

Naar Historien for kommende Slægter skal skildre det trælbundne og søndersplittede Italiens Gjenfødelse, ville Victor Emanuel, Cavour og Garibaldi ufeilbarlig staae som Heltene i det mærkværdigste Drama, hvortil Samtiden har været Vidne, medens Joseph Mazzinis Navn vil træde i Skygge. Og Grunden dertil er ikke alene, at det østerrigske Systems Tilhængere, hvis Opgave det var, at forhindre Aarhundredets revolutionaire Principer og Lidenskaber fra at komme til Udbrud, have forfulgt ham med al den Kløgt, det Hykleri og den Jesuitisme, som de i saa rigeligt Maal anvende mod deres Modstandere. Men selv med Anerkjendelse af hans glødende Fædrelandskjærlighed, hans Uegennyttighed og hans rastløse Iver, selv om man indrømmer, hvor ugunstige Forholdene før 1830 vare for de Patrioter, der søgte at vække det politiske Liv i Italien, ville endog de flygtige Træk af hans Liv, som vi her kunne meddele, være tilstrækkelige til at vise, at den Rolle, han har spillet, ikke i enhver Henseende kan kaldes hæderlig, at han ofte har været hensynsløs i Valget af de Midler, han har anvendt for at agitere, og at han snarere er optraadt som Demagog end som en virkelig Statsmand.

Mazzini, Anføreren for det republikanske Parti i Italien, er født i Aaret 1809 i Genua, hvor hans Fader først var practiserende Læge og senere Professor paa det samme Uni-

En Morgenstund ved Banken. (Af Chr. Deichmann.)

Konstnercarnevalet i Casino den 27de Februar 1862. (Af Vilh. Rosenstand.)

versitet, ved hvilket Sønnen studerede Lovkyndighed. Allerede som et ganske ungt Menneske sluttede han sig til Revolutionens Sag, og han har ikke et eneste Øieblik i sit Liv fornegtet den. For at paavirke sine Landsmænd grundlagde han først en Avis i Genua, og da denne blev forbudt, fortsatte han den i Livorno, men maatte efter kort Tids Forløb ogsaa her opgive Forsøget, da Autoriteterne besvarede hans Besværinger med den Erklæring, at hans Ideer vare altfor dristige og hans Stil altfor lidenskabelig. Den af Julirevolutionen i Aaret 1831 antændte Gnist fængede ogsaa i Italien, og den piemontesiske Regjering fængslede Mazzini, som paa den Tid opholdt sig i Genua, tilligemed flere af hans Tilhængere og lod ham hensætte paa Fæstningen Savona. Efter en Undersøgelse, der varede i fem Maaneder, blev han dog frikjendt af Domstolene; men Politiet viste ham bort fra Genua og omgav ham i den Grad med Spioner, at han maatte føle sig overbeviist om, at han, ved at foretage det ringeste mistænkelige Skridt, atter vilde blive fængslet. Han besluttede derfor at flygte og reiste til Marseille, der snart blev Samlingspladsen for alle de efter Opstanden i Modena og Romagna undvegne Misfornøiede. I Marseille redigerede Mazzini et Blad: „Det unge Italien" og stiftede et hemmeligt politisk Selskab af samme Navn. Dette Forbunds Løsen var: „Nu og altid"; den grøn-hvid-røde Fane havde den Paaskrift: Frihed, Uafhængighed og Humanitet. Han var dette Selskabs Overhoved, og hans poetisk-sværmeriske Natur forlangte at øve Herredømmet som en Prophet, der ikke taalte nogen Modsigelse.

Ved Hjelp af italienske Søfolk forgrenede „det unge Italien" sig fra Marseille over hele Halvøen, og omsider henvendte de italienske Regjeringer sig med deres Besværinger over denne Propaganda til Louis Philippe, der udviste Mazzini af Frankrig. Han tog nu Ophold i Genf, og herfra udgik i 1834 det Opstandsforsøg, i hvilket Garibaldi deeltog og som strandede paa Grund af den polske General Ramorinas Udygtighed, medens man dog kan paastaae som en almindelig Regel, at en Revolution, der forberedes udenfor et Lands egne Grændser, næsten aldrig vil faae et heldigt Udfald.

Mazzini benyttede ikke den modtagne Lection; hans Bestræbelser antog stedse et mere og mere idealistisk Præg og gik ud paa at frigjøre hele Europa. I Bern udgav han paa Tydsk og Fransk et Blad: „Det unge Schweitz" og skrev sit Værk: „Fremtidens Haab"; men han maatte omsider drage bort for ikke at blive udviist af Schweitz. I Canton Thorgau levede netop paa den Tid en anden Flygtning, der forberedte Opstandsforsøget i Strasborg, som i Begyndelsen ogsaa var uheldig, men som senere opnaaede ganske andre practiske Resultater, idet han ikke blot forskaffede sig selv en Keiserkrone, men tillige virkeliggjorde den drømmende Prophets dristigste Planer og frigjorde Italien fra Alperne til Sicilien.

Fra 1834 til 1842 vandrede Mazzini landflygtig omkring uden at have noget blivende Opholdssted; forfulgt overalt af Politiet blev han omsider Mester i den Konst ved alskens Forklædninger at undgaae dets Efterstræbelser, indtil han omsider tog fast Ophold i London. Her grundlagde han en Skole for italienske Haandværkere, der i den Grad syntes at optage hans Opmærksomhed, at man meente, at han havde udsat Fuldbyrdelsen af sine revolutionaire Planer. Men han var tvertimod paa den Tid meget virksom og udsendte Brødrene Bandiëra til den neapolitanske Kyst for at lede Opstanden her og søge at spille den østerrigske Flaade i Italienernes Hænder. Den engelske Regjering var kommen til Kundskab om Foretagendet ved at aabne Mazzinis Breve paa Posthuset (en Fremgangsmaade, som af den engelske Nation blev kaldt „at grahamisere", for at spotte over den daværende Indenrigsminister Sir James Graham) og havde advaret den østerrigske og neapolitanske Regjering. Denne Forurettelse bidrog meget til at hæve Mazzinis Popularitet i England.

Imidlertid havde Pius den Niende besteget den pavelige Stol, og den Begeistring, som denne Kirkefyrste i Begyndelsen vakte, nødsagede en kort Tid Revolutionspartiet til at forholde sig roligt. Om Mazzini deelte denne Begeistring, eller om han vilde nødsage Paven til at udtale sig paa en saadan Maade, at Sympathien kølnedes, skulle vi ikke kunne sige, men vist er det, at han den 8de September 1847 i en Skrivelse opfordrede Pius den Niende til at opoffre Sammensmeltningen af den aandelige og verdslige Magt, repræsenteret i hans Person, til Gunst for Friheden og Italiens Eenhed, medens han samtidig hermed stiftede det internationale Forbund og forudforkyndte Italiens Eenhed omtrent saaledes, som den senere er bleven fuldbyrdet. Han forlangte blot, at Paven offentlig skulde udtale, „at Italiens Eenhed var det nittende Aarhundredes Kjendsgjerning!" og overlade Resten til Mazzini og hans Tilhængere. Paven behandlede omtrent Mazzini paa samme Maade, som han i det nærværende Øieblik behandler det franske Cabinet, naar det forlanger, at han skal opgive noget af sin verdslige Magt; han nedlagde en høitidelig Protest mod ethvert Forsøg paa at misbruge hans Navn til Gunst for demagogiske og vanhellige Planer.

Da Februarrevolutionen udbrød, ilede Mazzini ikke strax til Italien, men han reiste først til Paris for at see, om han ikke derfra kunde vente Bistand. Han traf sammen med Gioberti og Mamiani, og Følgen af denne Sammenkomst var, at det unge Italien gik op i Nationalforeningen, og Mazzini drog, med Løfte af Lamartine om kraftig Bistand, til Mailand. Østerrigernes Tilbagetog gjennem Lombardiet havde gjort de fleste af hans Landsmænd saa overmodige, at de foragtede enhver fremmed Hjelp, og medens den hjemvendte Landflygtige feirede en sand Triumph i Mailand og istemte det almindelige Raab: Italien raade over sin egen Skjebne! adskilte han sig paa samme Tid fra Gioberti, d'Azeglio og Cæsar Balbo, der forlangte, at man skulde slutte sig til et constitutionelt Piemont. Mazzini vilde paa ingen Maade nedlægge Regjeringen i Karl-Alberts Hænder, til hvem han nærede den største Mistillid, og det var ikke uden Grund, thi denne skrev virkelig til den engelske Gesandt, at han kun bemægtigede sig Mailand for at komme Republikanerne i Forkjøbet, et Argument, som selv Cavour i Aaret 1860 ikke forsmaaede at benytte sig af. Ifølge Mazzinis Anskuelser maatte kun den italienske Republik seire, og han foretrak Absolutismen, der idetmindste kunde bringe Italienerne til revolutionair Fortvivlelse, fremfor en liberal sardinsk Regjering, som tilfredsstillede Majoritetens Fordringer. Denne Omstændighed kom Lombarderne meget tilpas. Da de vare altfor egenkjærlige og feige til at naae Maalet gjennem de fjendtlige Kugler og Bajonetter, benyttede de Mazzinis Agitation mod Karl-Albert, som et Paaskud til at lægge Hænderne i Skjødet, og skjøndt Agitationens Modstandere kun gjorde sig latterlige, da de beskyldte ham for at være i hemmelig Forstaaelse med Radetzky, er det dog vist, at han spillede Østerrigerne Seiren i Hænderne ved at vække Splid og Tvedragt imellem Italienerne. Karl-Albert kom, saae og — capitulerede. Mazzini gik med Garibaldis Frivillige til Bergamo og erklærede, at nu var der intet Andet at gjøre, end at bevæbne hele Folket i Republikens Navn. Da Garibaldi med sin modige Skare maatte vige for Overmagten, begav han sig til Livorno, hvor man valgte ham til Medlem af den i Rom sammentraadte constituerende Forsamling. Her hævedes han, af Revolutionens Bølger til det høieste Trin, idet han, udnævnt til Triumvir i Forening med Armellini og Saffi, greb Magtens Tøiler. Paa denne Post aabenbarede hans Mangel paa ethvert administrativt Talent sig dog først fuldstændigt; medens Garibaldi kæmpede som en gammel Romer, og medens Andre droge Omsorg for Forvaltningen og Forpleiningen, udrettede Mazzini Intet, og endnu førend Oudinot i Spidsen for Franskmændene var rykket ind i Rom, havde Mazzini, for at benytte en af hans frafaldne Tilhængeres Ord, kastet Rienzis Kappe om sine Skuldre og var forsvunden.

Han dukkede atter op i London og ledede derfra med rastløs Iver alle de Sammensværgelser, der vare Forløbere for den sidste, afgjørende Uafhængighedskamp. Han stiftede en Nationalcomitee for at befrie Italien og udskrev et Laan paa 2½ Million Lirer, han forbandt sig med Ledru-Rollin og Kossuth, men tabte meget af sin Anseelse paa Grund af den hensynsløse Maade, hvorpaa han opoffrede sine Tilhængeres Liv ved disse Opstandsforsøg, især da han aldrig udsatte sin egen Person for Fare. Den 29de Juli 1857 reiste Mazzini dog selv til Genua, hvor han bemægtigede sig Diamantfortet, forsvarede det en Nat, men maatte den følgende Dag drage bort, da Folket ikke rørte sig. Paa Grund af dette Skridt blev han dømt in contumaciam til Døden.

Under den sidste, krigerske Nationalbevægelse i Italien har Mazzini ikke spillet nogen fremragende Rolle, uagtet det dog ikke bør forglemmes, at den stivsindede Republikaner omsider raadede sine Tilhængere til at slutte sig til Kong Victor Emanuel. Han var i Italien og optraadte af al Magt til Gunst for Bevægelsen. Ricasoli bortviste ham fra Toscana, da han for tidligt vilde føre Bevægelsen ind paa Markernes og Umbriens Territorium, og fra Neapel blev han bortvist af Piemonteserne. Italiens Washington, som Orsini havde savnet, var imidlertid fremstaaet i Garibaldis Person, og hele det unge Italien sluttede sig, officielt anerkjendt, med Lafarina i Spidsen til ham, medens Mazzini endnu stedse lever som Høiforræder i London. Mærkeligt nok er han ikke bleven indbefattet i den almindelige Amnesti, formodentlig fordi han ikke har ansøgt derom, men vil underhandle med Regjeringen som en ligeberettiget Magt. Han befrygter vistnok, at hvis han kom tilbage paa nogen anden Maade, vilde han miste noget af sin Autoritet. Derfor er han udelukket fra Fædrelandet, derfor vedbliver han at agitere, skjøndt uden synderligt Held, og derfor har han neppe nogen Fremtid. I dette Øieblik er han beskæftiget med at udgive sine samlede Værker i ti Bind, som han med Garibaldis Tilladelse har helliget den italienske Frihedshelt.

En Morgenstund ved Banken.

Jeg er ikke ganske ubekjendt paa Børsen og i dens Omegn; i Privatbanken kommer jeg jevnlig og man kan temmelig sikkert finde mit Navn i en Protocol der, som hedder Discontofolium; i Kringelbachs Café vil man ligesaa vist finde mig mellem 1 og 2 med en halv Baier og en Cigar; i Nationalbanken staaer mit Navn i en sørgelig Forbindelse med Portefeuillen for protesterede Vexler; i Børstiden vil en opmærksom Iagttager see mig med Hænderne begravede i Lommerne og Hatten ned over den venstre Bakkenbart spankulere op og ned i Børsalen, men aldrig see mig gjøre nogen Forretning. Kort sagt, jeg er speculativ Handelsmand, med en stor, men sørgelig Fortid, en temmelig ørkesløs, men glad Nutid og en aldeles uendelig, men taaget Fremtid; jeg —

Hvad kommer alt det mig ved? spørger Læseren. Gudbevares, i og for sig kommer det Dem aldeles ikke ved, men det er saa rart at lette sit Hjerte, og man skal jo dog fortælle, hvor man har sin Kundskab fra. Altsaa, mit Liv dreier sig for en stor Deel om Børsen: her vandrer jeg i de varme Sommerdage op og ned under de skyggefulde Lindetræer, her seer jeg paa Skibene i Kanalen og drømmer om min gladeste Erindring, min eneste Udenlandsreise til „das Land, wo die Citronen blühen", til min fordums Handelsven, Sydfrugthandleren i Hamborg; her seer jeg paa Banken, tænker paa Muligheden af at stjæle dens Sølvfond og etablere en Handel, som vilde faae Haarene til at reise sig paa hele Grossérersocietetets Comitee; her seer jeg de tolv Soldater holde deres Manoeuvrer ved Afløsningen — kort sagt, her gaaer den smukkeste Deel af mit Liv, siden jeg i 1857 fik Tiden mere til min Raadighed.

Men hvad Fanden kommer alt det mig ved? spørger Læseren igjen, og naar jeg tænker mig om, kommer det Dem ogsaa saa lidt ved, at jeg slet ikke behøvede at fortælle det; jeg skulde blot have det sagt, at ved Børsen, der har jeg hjemme og der har jeg havt hjemme i mange Aar. Jeg burde altsaa, som man siger, kjende Egnen der som mine egne Lommer; det troede jeg ogsaa at jeg gjorde, indtil jeg en Dag gjorde en Opdagelse. Det var i Begyndelsen af 58, da jeg en Formiddag vandrede noget forknyt op til Børsen med en god Ven — hvad han hedder, er ligegyldigt; den, der har Adgang til hin Bankportefeuille, vil bestandigt finde hans Navn i Nærheden af mit, over det eller under det, men altid omslynget af Venskabets og Vexelrettens kraftige Baand. Vi vare begge to midt i „Afviklingen", men Gud hjelpe os, den var indviklet nok. Pludselig standser jeg, min Fod hæver et grønt Blad fra den frosne Jord, ved Siden af det ligger et andet, nok eet, en heel Samling af grønne Blade! — Saa sandt jeg lever, Julius, udraabte jeg: det er Kaalblade! — Meinetwegen! svarede Julius, der om Sommeren havde reist i Tydskland. — Hvad betyder dog det? spurgte jeg; der skjuler sig en Hemmelighed under dette! Spirer Kaalen midt i Januar op af Steenbroen her, saa faae vi vist et frugtbart Aar; om vi — om vi slog os sammen, Julius, stiftede en Halle for Forhandling af Grønt, paa Actier, forstaaer Du, vi to bleve Directeurer med 1000 Rdlr. Gage og 3 pCt. af Overskuddet, foruden fri Bolig i Bygningen — thi en Bygning maa her opføres; jeg vil strax tale med Meldahl! — Er Du gal, Menneske, svarede min phlegmatiske Ven, seer Du ikke, at det er Kaal, som har afviklet — den er der sku ikke noget at fange an med!

Imidlertid, min Kaal sysselsatte mig i fem Dage. Havde jeg været philosophisk dannet, saa havde den mindet mig om Stilpons Kaal og om Identitetsprincipet, som laa skjult deri; havde jeg været classisk dannet, havde jeg fundet Ro i Tanken om den romerske Imperator og hans Kaalhave; nu var jeg kun mercantilt dannet, derfor speculerede jeg strax i den. Men hvor kom den fra? I flere Dage gjentog den samme Mærkværdighed sig, og en raa Tidsalder kan ikke være bleven mere forfærdet over Blodsnee, end jeg blev det over denne Kaalregn: om Regjeringen maaskee provianterede sig til en forestaaende Krig og samlede alt Landets Kaal i Cancellibygningens bombefrie Kjælder? Om Banken maaskee uddrog et grønt Farvestof af Bladene for at lave Tyvedalersedler? Eller om Bankeaander og Trolde holdt natlige Orgier her paa Stedet og offrede Grønkaal og Hvidkaal til deres sorte Guder? Det var en rædsom Uvished.

I fem Nætter fik jeg ikke Søvn i mine Øine; stedse stod Kaalen for mine Øine og ophidsede mine Tanker; det gik ikke an, jeg maatte have Vished. En Aften, henad Klokken tolv, slog jeg min Kappe om mig, fyldte mit Cigarfoderal og drev ned paa Slotspladsen; saa spadserede jeg op og ned, snart langs Cancellibygningen, snart langs Børsen. Det var en lang Nat, jeg blev rædsom træt, men jeg vilde holde ud. Skildvagten ansaae mig aabenbart for et mistænkeligt Menneske — hvem gaaer saadan en heel Nat og seer paa Banken, naar han ikke har Ondt i Sinde? Skildvagten blev afløst Kl. 2 og jeg hørte en Hvisken, der sagde: pas paa ham der! Der kom Afløsning Kl. 4, jeg hørte den samme venlige Opmuntring — men endnu saae jeg ikke Noget til Kaalen. Det var ikke til at holde ud, jeg maatte op til Mocca-Meyer og styrke mig paa en Kop Kaffe. En Timestid sad jeg her, saa vendte jeg tilbage til min Post: men hvorledes saae der nu ud! Mens hele Kjøbenhavn sov, rørte sig her et underfuldt Liv: Skarer af Amagervogne, fyldte med Grøntsager, holdt foran Banken, Folk solgte, kjøbte og betalte, Kaalhoveder bleve pakkede i Sække og Kurve, Bladene dandsede om paa Jorden! Jeg stod som sønderknuust; min smukke Plan, min

Fremtid, min Bygning og min Gage laae paa Jorden — de raae Amagere havde uden min Hjelp ordnet deres en-gros Forretning!

Op ad Dagen, da jeg havde sovet lidt og forvundet min første Ærgrelse, traf jeg Julius og fortalte ham, hvad jeg havde opdaget; men hvordan trøstede han mig: „Ikke at Krisen skulde have givet Dine Synsredskaber en mere beskeden Retning?" spurgte han. Maaskee det er det, vist er det, at før Krisen anede jeg ikke, hvad der laa ved mine Fødder, anede ikke, hvad der i den tause Morgenstund rører sig her; og det ane maaskee de færreste Kjøbenhavnere, som hjemme i deres Seng sige: „Morgenstund har Guld i Mund."

Men hvad kommer det dog mig ved? siger Læseren for tredie og sidste Gang: Lad Amagerne længe nok sælge deres Kaal, naar jeg bare maa være fri for at spise den! — Ja, saa har jeg ikke Noget at sige.

57.

Ei blot til Lyst!

Torsdagen den 27de Februar afholdt „Foreningen af 18de November" sit Konstnercarneval. Allerede adskillige Uger iforveien havde en stor Deel af de yngre Konstnere været beskæftiget med Forberedelserne til Localets Udsmykning. Alenpapir i læsseviis fandt man opspændt paa en storartet Malersal, hvor over en Snees Konstnere i broget Mængde kappedes om at fængsle deres Ideer til Papiret. Marinemalere malede Luftcasteller og Palmetræer, Figurmalere Dyrefriser, Blomstermalere et Portraitgalleri osv., Alt aandede Lyst, al Kritik forstummede her, og Blonde og Brunetter levede i skjøn Harmoni med „Christopher" i den høire Haand og Cigaren i den venstre.

Konstnerne, der med Hensyn til Carnevalsglæder rivalisere med Studenterne, maae jo unegtelig, hvad Localets Udsmykkelse angaaer, sætte en Ære i at slaae deres Concurrenter af Marken. Enhver, der hin Aften traadte ind i 'Casinos Helligdom, er vistnok bleven forbauset over Arrangementets Skjønhed, og de af vore ærede Læsere, som ikke vare tilstede, ville neppe i den troe Skizze, som vi idag levere af Pergolaen, kunne gjenkjende den ellers saa tomme Trappegang, der var forvandlet til en frodig Palmeskov. Carnevalets Glæder have imidlertid for de Uindviede saa udførligt været drøftede i Dagbladene, og leve hos Deeltagerne i alt for friskt Minde, til at vi længere skulle dvæle derved; kun i Korthed ville vi opholde os ved den materielle, men ingenlunde mindst tilfredsstillende, Side af Sagen.

Konstnerne have i mange Aar ikke mindre end Konstvennerne følt det Trykkende i Mangelen af en egen Bygning eller et større Locale, hvor Hine foruden en Samlingsplads i selskabelige Øiemed, kunde have en vedvarende Udstilling af deres Arbeider, og Disse med større Lethed kunde faae Adgang til at besee Konstnernes Værker uden at forstyrre dem i deres Arbeidstid. „Foreningen af 18de November" har nu valgt en Comitee til at forestaae denne Plans Udførelse, og det afholdte Carneval, der har givet et Overskud af henved 1500 Rdl., har lagt den første Grundsteen til Byggefondet.

Ere Konstnerne end ikke saa heldigt stillede som det langt større Studentersamfund, saa ere deres Fordringer maaskee heller ikke saa store; vi haabe, at det vil lykkes Comiteen, der agter at søge om Tilladelse til et Maleri-Lotteri, samt har Udsigt til at faae Understøttelse af Foreningens sceniske Konstnere, snart at virkeliggjøre Prologens Ord: „Vi vil!"

Ugens Politik.

Den 6te Marts 1862.

Tilstanden i Frankrig er sikkert langt betænkeligere, end man i Almindelighed antager. Det er allerede et alvorligt Tidens Tegn, at Prinds Napoleon i Senatet har holdt en Tale, der baade i og udenfor denne Forsamling har gjort et dybt Indtryk, i hvilken han forsægter en Politik med Hensyn til de italienske Anliggender, som staaer i en saa afgjort Strid med Regjeringens Anskuelser, at dens Organ i Senatet, Herr Billault, nødsages til at erklære, at de af Prindsen udviklede Meninger paa ingen Maade deles af Regjeringen. Den Sløvhed, hvoraf den tilforn saa fyrige franske Ungdom syntes at være betagen, en Sløvhed, der var saa stor, at man alt i lang Tid havde gjentaget Pericles' sørgmodige og poetiske Udraab: „Aaret har mistet sin Vaar!" er nu ogsaa forsvunden, og de tumultuariske Optrin, da Geistligheden formaaede Regjeringen til at lukke den nys aabnede Forelæsningssal ved Universitetet for Professoren i de østerlandske Sprog, Hr. Renan, vidner i ethvert Tilfælde om, at den hidtil for Dagen lagte Passivitet ikke er til at stole paa. Man veed ogsaa, uagtet de franske Blade iagttage den fuldstændigste Taushed, at der hersker stor Utilfredshed blandt Arbeiderne i Forstæderne paa Grund af Næringsløsheden, og Finantsernes uheldige Tilstand forbyder Regjeringen at komme dem tilhjelp ved Anvendelsen af de konstige Midler, som man hidtil har benyttet. Men at Tilstanden er betænkelig, derom overbevises vi især ved den Omstændighed, at Keiseren trods den af os alt omtalte energiske Skrivelse til General Montauban har taget det den lovgivende Forsamling forelagte Lovudkast, der gik ud paa at skjenke denne General og hans Efterkommere en Nationalbelønning paa 50,000 Francs om Aaret, tilbage, med Forbehold af atter at forelægge det i en forandret Skikkelse. Man seer Keiseren saa ofte handle uden at tale, at man „ok er berettiget til at tillægge det særdeles Betydning, naar han, efter at have talt, undlader at handle. Man var aldeles forberedt paa, at han vilde have opløst den lovgivende Forsamling, saafremt den ikke faldt tilføie, og nu erklærer Keiseren tvertimod, at hvor der ikke er Spørgsmaal om ministeriel Ansvarlighed, kan en Regjering godt uden Ydmygelse tage sine Forslag tilbage. Grunden til denne Fremgangsmaade kan neppe være nogen anden, end at Regjeringen finder den nærværende Stemning ugunstig til nye Valg. At Stemningen virkelig var trykket overbeviste man sig allerede om, da Moniteuren advarede Studenterne i Anledning af de foretagne Demonstrationer og saaledes gav dem en vis Vigtighed. Men den alt nærede Formodning bestyrkes i høi Grad, idet Moniteuren af 4de Marts bekjendtgjør, at Regjeringen alt længe havde været paa Spor efter forbryderske Complotter, og at den nys har ladet de fornemste Rænkesmede fængsle. Det er de tidligere Folkerepræsentanter Greppo og Miot tilligemed de fornemste Medarbeidere af et i Forstæderne udbredt Blad, »Le Travail«, som man har arresteret, og man veed endnu ikke, om de foretagne Huusundersøgelser have ført til noget Resultat. Derimod veed man, at Regjeringen udfolder en stor Troppestyrke for at forhindre enhver Demonstration, og at den commanderende General over den polytechniske Skole har underrettet Eleverne om, at hvis de deeltoge i noget Folkeopløb, udsatte de sig for, at Skolen vilde blive lukket.

I Italien er der foregaaet en høist vigtig politisk Begivenhed: Ministeriet Ricasoli har trukket sig tilbage, og Rattazzi har modtaget det Hverv, at danne et nyt Ministerium. Man havde alt i lang Tid havt en Anelse om, at der var Noget i Gjærde i Turin. Baron Ricasoli blev vel understøttet af en stærk Majoritet i det italienske Parlament; men han stod alene, og det lykkedes ham ikke at forskaffe sig Colleger, der kunde forøge hans Anseelse og Styrke. Man vidste, at der intrigueredes ved Hoffet for at styrte ham, og Offentliggjørelsen af Cavours Breve havde netop til Hensigt, at henlede Opmærksomheden paa Rattazzi og vise, hvilken indflydelsesrig Mand han allerede i lang Tid havde været. Rygtet paastod endog, at Kongen selv ikke havde været uvidende om disse Intriguer, da hans Privatsecretair, Herr Bensa, var optraadt som en af Ricasolis mest afgjorte Modstandere. Men selv om Kongen staaer udenfor hele Sagen, viser dog den Omstændighed, at hans Omgivelser have anseet det for muligt at forjage en af Parlamentet understøttet Minister, hvor store Farer en ikke rodfæstet constitutionel Regjering er udsat for. Imidlertid antog man dog ikke, at disse Hofintriguer skulde vinde en saa let Seir, og den ellers saa vel underrettede »Revue des deux Mondes« af 1ste Marts erklærer endog, at alle de mod Ricasoli anvendte Rænker ere strandede og kun have tjent til at befæste hans Stilling. Næsten i samme Øieblik, som disse Ord bleve nedskrevne, var Ricasolis Eftermand sikkert alt udnævnt. Hvis Rattazzis Udnævnelse, saaledes som man paastaaer, er en Indrømmelse til Gunst for Frankrig, saa vil Følgen heraf være en bedre Forstaaelse imellem den keiserlige Regjering og Cabinettet i Turin, og dette vil atter lede til, at man tør gjøre sig Haab om større Imødekommen fra den Souverains Side, der alene kan sætte Italien istand til at consolidere sig ved Roms og Venedigs Erhvervelse. Men indtil dette skeer, hvilket maaskee kan vare længe, er det sikkert, at det nye Ministerium vil have mange Vanskeligheder at bekæmpe. Rattazzis store Popularitet vil alene sætte ham istand til at holde de Utaalmodige i Tømme og imødegaae de Ildesindedes Rænker. Imidlertid anerkjende Venner og Fjender Ricasolis høihjertede Charakteer; han trækker sig tilbage overvunden, men ikke ydmyget, paa Grund af uovervindelige Vanskeligheder, og Bevidstheden om, at han trods saa mange Forhindringer har vidst at fremme sin berømte Forgængers vanskelige, men hæderlige Værk, følger ham i Privatlivet. — I England er man meget misfornøiet med dette Ministerskifte og nærer Frygt for, at Rattazzi skal tilkjøbe sig Indrømmelser i Rom med Sardiniens Afstaaelse.

Lykken har i den senere Tid tilsmilet de nordlige Staters Krigsforetagender i Amerika, og om deres Held end ikke har været afgjørende, have de dog heller ikke lidt noget Nederlag. General Burnside har sat sig i Besiddelse af Roanoke-Island, der behersker Lagunerne langs Nord-Carolinas Kyst næsten lige til Virginiens Grændser. Terrainets moseagtige Beskaffenhed vil maaskee være til Hinder for de nordlige Troppers hurtige Fremrykning, men Syden har ikke seet sig istand til at gjøre nogen kraftig Modstand paa dette Punkt. Tabet af Norfolk, som først nu trues for Alvor, vil være meget føleligt for Sydens Sag, og de frafaldne Stater nære stor Frygt for de Operationer, der have til Hensigt, at overskære deres Territorium. Heelt mod Vest rykke de nordlige Tropper frem langs Tennesseefloden i Ryggen af den fjendtlige Stilling i Bovling Green. Medens Nordstaternes Flotille har udført sit lette Hverv, synes Armeerne i Kentucky at have forholdt sig rolige; men det maa antages, at General Buell staaer i Begreb med at udføre en eller anden vigtig Bevægelse, og der er i dette Øieblik større Sandsynlighed end nogensinde for, at det store amerikanske Drama snart vil være udspillet. De mest troværdige Meddelelser fra Amerika erklære, at Begivenhederne i det Felttog, som nu begynder og som det slette Veir alene har forsinket ved Potomacs Bredder, ville være afgjørende. Man paastaaer, at det Slag, som inden faa Ugers Forløb maa blive leveret i Stillingen ved Manassas, vil, uden Hensyn til Udfaldet, baade af Norden og Syden blive betragtet som det sidste Ord i denne ulykkelige Kamp. Kampens Udfald vil bestemme den politiske Afgjørelse, der atter skal forskaffe de to store adskilte Dele af Unionen Fred. Alt bebuder, at de nordlige Stater i dette Sammenstød ville gaae af med Seiren og overbevise deres Modstandere om deres Hjelpemidlers Overlegenhed. I ethvert Tilfælde kan Europa gjøre sig Haab om, at Amerika snart vil tilføre det sin Bomuld; for den europæiske Handel og Industri vil en slig Tilførsel gjøre Ende paa mange Lidelser, som, hvis de forlængedes, vilde virke ødelæggende paa en betydelig Deel af den arbeidende Klasse.

»La Patrie« meddeler Efterretninger fra Vera-Cruz, der modsige andre Avisers Beretninger om de fredelige Hensigter, som Juarez's Cabinet under General Doblados Forsæde skulde nære. Denne General, hvem man tillagde et forsonligt Sindelag og Tilbøielighed til at opfylde de europæiske Magters Fordringer, ønsker tvertimod at gjøre Modstand. Han har saaledes udfærdiget en Proclamation den 3die Januar, i hvilken han erklærer de i Mexico boende Udlændinge, at hvis de ikke betalte den dem af Centralregjeringen paalagte Krigsskat, vilde de blive behandlede efter Lovens hele Strenghed. Paa denne Proclamation fulgte nogle Skatteinddrivelser, mod hvilke Østerrigs, Preussens og Ruslands Ministre forgjeves have protesteret, og denne Fremgangsmaade vidner om, at Regjeringen har isinde at gaae til det Yderste og forkaste de Allieredes Ultimatum. Disse oppebie imidlertid det endelige Svar paa dette Ultimatum, førend de aabne Felttoget. Den 19de Januar have de kun foretaget en stærk Recognoscering hinsides Jalapadalen, der ligger i otte Miles Afstand fra Vera-Cruz. Under denne Fremrykning stødte de ikke paa mexicanske Tropper. »La Patrie« tilføier, at de europæiske Tropper have fundet en velvillig Modtagelse hos Landbefolkningen, men dette er høist tvivlsomt, og i England synes man ogsaa at være meget tilbøielig til at troe, at Mexicanerne, trods deres indbyrdes Uenighed, have besluttet at modsætte sig enhver fremmed Indblanding, og at Krigen maaskee kan blive langvarig.

M.

Literatur.

— 13de Binds 1ste Hefte af Carit Etlars Skrifter vil i disse Dage udkomme paa Steens Forlag. Det indeholder „Krøniker", livlige Skildringer fra Svenskernes Ophold og Almuens Forhold her i Landet i Midten af det syttende Aarhundrede, fortalte paa en spændende Maade. Navnlig vil det vække Interesse at drage Sammenligning mellem Bondestandens nuværende Kaar, og den fortrykte Tilstand, hvori Forfatteren vistnok med skjellig Grund lader den fremtræde.

— Allerede for flere Aar siden, var det paatænkt at begynde en Revue, der skulde være Concurrent til »Revue des deux mondes»; dengang maatte Ideen af Mangel paa literaire Kræfter opgives. Nu er den fra 1ste Marts sat i Værk med et Hefteskrift to Gange om Maaneden; i Spidsen for Foretagendet staaer den bekjendte Hr. de la Guerronière.

— Af Varnhagen von Enses Efterladenskaber have 3die og 4de Bind, der indeholde hans Dagbøger efter 1844, forladt Pressen.

— Et forhenværende Medlem af den russiske Mission i Peking har til det keiserlige Bibliothek i Paris solgt en pragtfuld Afskrift i 95 Bind af en chinesisk Samling af Ordsprog og Talemaader. Dette uhyre Værk indeholder saagodtsom hele det chinesiske Riges Forraad i denne Retning, oplyst ved Citater af hellige, classiske, historiske, politiske og poetiske Skrifter.

Maleri og Konst.

— Marskalk Pelissier begiver sig paa en Reise til Algier og ledsages af Horace Vernet og en af hans Elever, Alfred Couverchel, der af Regjeringen have faaet Ordre til at male Scener fra Algier.

— Akademiet i St. Petersborg har som Gave modtaget adskillige Photographier af Kirgisere og Tatarer, tagne paa Stepperne ved Uralbjergenes Fod. Hver Person er fremstillet forfra og fra Siden, med blottet Hoved; for at vise dettes Form nøiagtigt, har Photographen ladet Exemplarerne rage over hele Hovedet, forinden Aftagningen fandt Sted.

Telegraphvæsen.

— Den electriske Telegraphlinie mellem New-York og San Francisco blev fuldført den 24de Octbr. f. A. Disse Byers Afstand fra hinanden i lige Linie er omtrent 500 danske

Mile, af hvilke 200 ligge i Lande, der kun beboes af vilde Indianerstammer, hvor der ikke engang fandtes Tømmer til Stængerne. Uagtet de mange Vanskeligheder er dette store og møisommelige Arbeide udført i den korte Tid af 16 Maaneder.

Denne Telegraphlinie er naturligviis allerede nu af stor Vigtighed, men den vil faae langt større Betydning, naar Fortsættelsen, paa hvilken der arbeides med Iver, bringes saa vidt, at den over Beringsstrædet ved en Søtraad kan forbindes med de siberiske Linier, der efter Sigende skulle være fuldførte paa betydelige Strækninger, saa at der blot ere enkelte Huller at udfylde. Er dette først skeet, og dermed vil neppe hengaae lang Tid, saa har Europa en directe Telegraphforbindelse med Amerika; der vil da neppe oftere blive Tale om saa vidtløftige og vanskelige Foretagender, som Søtraade over Atlanterhavet, hvad enten man tænker sig dem lagt over Irland til Newfoundland, eller over Færøerne, Island og Grønland til Labrador.

— Langsmed Storbritaniens Kyster bliver, efter hvad der berettes, reist optiske Telegrapher, bestemte til at bringe Skibe, som færdes under Kysten, Efterretning om de forestaaende Farer, som forkyndes fra Stationerne for de electriske Telegrapher, eller fremgaae af Barometeriagttagelser.

Blandinger.

— Den franske Regjering har udvirket Tilladelse hos Keiseren af Marokko til at lade bygge et Fyrtaarn paa Cap Spartel. Dette Arbeide ledes af den franske Ingenieur Jacquet, der har store Vanskeligheder at overvinde, da de Indfødte, som han maa anvende, kun udmærke sig ved Seendrægtighed og Dovenskab, og Materialet deels er vanskeligt at erholde, deels maa føres til Stedet paa Muuldyr, eftersom der paa hele Kysten ikke findes noget Anløbssted for Skibe. Desuagtet er det lykkedes ham i en Tid af to Maaneder at faae Grunden lagt og ført Murene op over Jordoverfladen. Naar Fyret først lyser, ville Skibene kunne vogte sig for denne lidet gjestmilde Kyst; men hvorledes de gode Rifpirater optage dette Attentat paa deres ærlige Næringsvei, er endnu ikke bekjendt.

— Paa en Tid, da Stemningen saa ubetinget er for hygieiniske Forholdsregler, der kunne udvikle og styrke Legemet, og derved forekomme Sygdommene, mere end for medicamenteuse Sammensætninger, som skulde helbrede de allerede erhvervede Sygdomme, er det naturligt, at Gymnastiken maa komme til at spille en vis Rolle. Det er vistnok mere denne præventive Virkning, end den curative, at Gymnastiken bør sætte som sit Maal, og i hvilken den kan udrette noget væsentlig Nyttigt; enhver Menneskeven kan ikke Andet end ønske den en saa stor Udbredelse som muligt. Meningen hermed er ikke, at hele Menneskeslægten skulde gaae op i en gymnasticerende, turnende, brystspændende, armstrækkende og beenbøiende Eenhed; men at den opvoxende Ungdom, som i de forskjellige lavere og høiere Dannelses-Anstalter har slappet sine Muskler og hemmet sit Aandedræt, vil have godt af at spænde hine og udvide dette under en fornuftig og med Sagkundskab ledet Gymnastik, er udenfor al Tvivl. Som en Opmuntring til med Iver at drive denne styrkende Øvelse er det ogsaa hensigtsmæssigt, at Ungdommen veed, at Gymnastiken tillige har sin æsthetiske Side, at den forskjønner Legemet og giver det plastisk Smidighed og Kraft; den virker bedre end det konstigste Corset eller den bedst vatterede Paletot. Hvad dens curative Virkning angaaer, maa man være noget mere tilbageholdende; imidlertid staaer det fast, at den er et kraftigt Hjelpemiddel ved adskillige Sygdommes Behandling, og at den som et saadant hverken bør foragtes af Læge eller Læg.

Det er derfor, at ogsaa dette Blad ønsker at bidrage Sit til at henvende Opmærksomheden paa det af Herr Ca. Ma. Nycander her i Kjøbenhavn etablerede „Institut for Gymnastik"; Bestyrerens Udgangspunkt, det kongelige gymnastiske Central-Institut i Stockholm, og hans Personlighed, borge for, at Øvelserne ville blive ledede med den Indsigt og Alvor, som deres tredobbelte curative, pædagogiske og æsthetiske Formaal fortjene.

Theater.

— Den Uskik, at raabe da Capo gav sig fornylig Luft i Nationaltheatret i Pesth, hvor man efter Opførelsen af Offenbachs „Fortunios Elskovssang" forlangte hele Operetten gjentaget. Da dette ikke blev bevilliget, forlod Størstedelen af Publicum Tilskuerpladsen.

— Edmond Abouts „Gaëtana" er ogsaa blevet udpebet i Lyon. Denne Begivenhed er ikke uden Betydning med Hensyn til Folkestemningen, idet saaledes Rigets anden By i Rangen, ligesom Paris, har udtalt sig mod den for Keiseren arbeidende Brochureforfatter.

Gaade.

Gjennem mig hver Tid og Old
Vandt sit Ry og fik sit Rygte;
Ligegyldig selv og kold
I min Hvile, bag min Vold
Ondt og Godt et Skjul sig søgte.

Gift jeg suger villig ind,
Grum og uden Medynks Taare;
Gjennem mig, skjøndt taus og blind,
Synden gik i Verden ind,
Adamsslægten at bedaare.

Gjennem mig man banker paa
Til det løndomsfulde Kammer
Dybt i Sjælens dunkle Vraa,
Der hvor Livets Aander gaae
Snart med Jubel, snart med Jammer.

Nævn mig! Jeg er Salen, hvor
Æthrens Bølger binde Krandse;
Jeg er Veien, uden Spor,
Henad hvilken tusind Chor
Svinge sig i Letsinds Dandse.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 28de Februar til 6te Marts incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
28de. .	÷1,3	0,2	÷3,5		28"0,33	0,14
1ste . .	÷3,0	÷0,5	÷7,0		28"1,12	
2den. .	÷1,9	0,0	÷4,6		27"7,98	
3die . .	÷1,5	0,4	÷4,6		27"3,85	
4de . .	÷2,9	÷0,1	÷6,4		27"8,09	
5te. . .	÷0,5	2,3	÷4,3		28"0,91	
6te. . .	0,3	0,9	÷1,7		27"9,76	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 127:

Patron.

Opløst af Nr. 69, 2 gode Veninder paa Mors.
Opløst som „Døden" af Viggo A., Julie, Kløverbladet i Aarhuus, en Abonnent i Horsens.
" " „Fremtiden" af Charadius paa Samsø.
" " „Bi—forbi" af en Kjertesvend i Odense.
" " „Medgift—Gift" af Cleb.
" " „Skud" af en Dame.
" " „Haabet" af 5—5 paa Knudslund, Naskoviteren i Nyk. p. F., P. af R., Dolle, Vulcan.
" " „Skibbrud" af C. 10, the maid.

Opløsning paa Skakopgave Nr. 66:

Hvid.	Sort.
1. F. 3—D. 4.	1. D. 5—D. 4 (see nedenfor).
2. G. 5—E. 7.	2. F. 5—E. 6 (Skak).
3. E. 7—E. 6.	3. G. 6—G. 5.
4. E. 6—E. 5 (Mat).	

eller:

1. (som ovenfor).	1. D. 5—E. 4.
2. B. 3—C. 3.	2. E. 4—D. 5.
3. G. 5—G. 2.	3. F. 5—E. 4.
4. B. 1—A. 2 (Mat).	

Opløst af Lieut. Sørensen.
Andre Opløsninger ere indsendte af: Christen Heimdal, P. Vulcan, Peter Gr., S. M. S. P., P. L. i Horsens, M. + F.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommet:

B. S. Ingemann:

Otte Morgensange (Nu ringe alle Klokker — Lysets Engel — Nu vaagne alle Guds Fugle smaa — I Østen stiger — Gud skee Tak og Lov! — Morgenstund har Guld i Mund — Nu titte til hinanden — Storken sidder paa Bondens Tag) componerede af C. E. F. Weyse. 48 Sk.

Syv Aftensange (Der staaer et Slot — Dagen gaaer — Til vor lille Gjerning — I fjerne Kirketaarne — Bliv hos os, naar Dagen helder — Den skjønne Jordens Sol gik ned — Den store, stille Nat) componerede af C. E. F. Weyse. 48 Sk.

Sex Sange (Den gamle Eg — Sommernatsblink. — Auspicier — Nøkken — Børnenes Sang til Storken — Ved Søen i Skoven) componerede af J. P. E. Hartmann. 1 Rd.

C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade Nr. 11.

Paa C. A. Reitzels Forlag er udkommet:

Bernhard Severin Ingemann's Samlede Skrifter.

Udgivne i fire Afdelinger.

I. Afdeling. Samlede dramatiske Digte. 1—6 Deel. 3 Rd. — II. Afd. Samlede historiske Digte og Romaner. 1—12 D. 5 Rd. (I særskilte Aftryk og med egne Titler erholdes: Valdemar den Store og hans Mænd, hist. Digt. 48 Sk. — Valdemar Seier, hist. Roman. 1—3 D. 1 Rd. — Erik Menveds Barndom, hist. Roman. 1—3 D. 1 Rd. — Kong Erik og de Fredløse, hist. Roman. 1—2 D. 1 Rd. — Prinds Otto af Danmark, hist Roman. 1—2 D. 1 Rd. og Dronning Margrete, et hist. Digt. 48 Sk. — III. Afd. Samlede Eventyr og Fortællinger. 1—12 D. 4 Rd. (Særskilt: Samlede Eventyr og Fortællinger 2den Udg. 1—4 D. 1 Rd 32 Sk. -- Nye Eventyr og Fortællinger. 32 Sk. — De fire Rubiner. 32 Sk. — Fire nye Fortællinger. 32 Sk. — Den stumme Frøken. 32 Sk. — Landsbybørnene. Nytids Roman 1—4 D. 1 Rd. 32 Sk. — IV. Afd. Samlede Romanzer, Sange og Eventyrdigte. 1—8 D. 4 Rd. (Særskilt: Ungdomsdigte. 1—3 D. 1 Rd. — De sorte Riddere. 48 Sk. — Reiselyre. 1—2 D. 1 Rd. — Ahasverus og Holger Danske, to Eventyrdigte. 48 Sk. — Psalmer. 48 Sk. — Blandede Digte fra 1832 til 1845. 48 Sk.)

Særskilt ere udkomne og ei medoptagne i ovennævnte Samling:

Confirmations-Gave, Følgeblade til Luthers lille Catechismus. (Gudelige Digte.) 8. 1854. 48 Sk. — Tankebreve fra en Afdød. Et Digt. 8. 1855. 64 Sk. — Guldæblet, et Eventyrdigt i tolv Sange. 8. 1856. 64 Sk.

Mikroskoper

med Forstørrelser fra 20 til 600 Gange anbefales fra H. E. Holst's Fabrik og Lager af Uhre, optiske, mekaniske og meteorologiske Instrumenter. Østergade Nr. 7, 1ste Sal.

2. Qvartal af „Ill. Tidendes" 3 Bind er begyndt den 1. Januar 1862.

Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.

Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

Døde.

Andreas Gottlob Rudelbach, Dr. theol. Consistorialraad, Sognepræst ved St. Michels Kirke i Slagelse, † 3 Marts dersteds, 69 Aar.

Justinus Kerner, bekjendt schwabisk Digter, † 22de Febr. i Weinsberg, 75 Aar.

Marie Sidonie, Prindsesse af Sachsen, Datter af den nuregjerende Konge og Dronning, † 1ste Marts i Dresden, 27 Aar.

Verdens-Barometret.

London	5 Marts	3 pCt.	Consols . . .	$93^1/_8$.
Paris	" —	3 "	Rentes . . .	69. 90.
Wien	" —	5 "	Metalliques .	70. 30.
Berlin	" —	$3^1/_2$ "	Staats-Sch	$90^7/_8$.
Kjøbenhavn	7 —	4 "	Kgl. Obligat.	$98^1/_4$.

Hos Undertegnede modtages Subscription paa:

The Waverley Novels,

der udkommer i Edinburgh i 25 maanedlige Octav-Bind à 3 Mk. — Første Bind (Waverley 372 Sider) er udkommet og haves paa Lager.

G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Modeblad,

udgivet af Skrædermestrenes Forening i Kjøbenhavn.

No. 1. udkommer 31te Marts. Indhold: Modeberetninger fra Kjøbenhavn, London, Paris. 3 lithograferede Blade: a. Uniformer. b. Foraars- og Sommer-Moder, coloreret. c. Pennetegninger. — No. 2. udkommer 30te Septb.

Abonnement for Kjøbenhavn tegnes hos J. C. Farrer, Kongens Nytorv No. 24. Abonnement for Provindserne samt Sverrig og Norge modtage Postcontoirerne.

Hos Th. Lind, store Kjøbmagergade Nr. 44, er udkommen:

Luthers Huusliv,

en historisk Skildring af A. Listov, Sognepræst i Nestved. 1 Rd. 48 Sk.

Illustreret Tidende.

Til Underretning for de ærede Abonnenter bekjendtgjøres herved, at der til Supplering ved Indbinding af 1ste og 2det Bind ikke længer kan sælges No. 4, 17, 27, 42, 47, 50, 60, 73, 83, 88, 89, 93, 96, 99, 102 og 103, da de ere aldeles udsolgte. Af de enkelte Qvartaler er Restoplaget saa lille, at de, der ønske at eie dette Værk fra dets Begyndelse, snarest muligt maae gjøre Anmeldelse herom. Hvad nærværende Aargang (3die Bind) angaaer, da kunne complette Exemplarer af 1ste Qvartal erholdes; men No. 108, 109 og 114 leveres ikke mere særskilt.

Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Til Chineserinden i Horsens. Da Red. ikke modtager ufrankerede Breve, er det Omskrevne ikke kommet den tilhænde.
- B. 2. Det Indsendte egner sig ikke for vort Blad.
- B. S. Ingemanns Portrait og Biographi finder De i vort Nr. 35.
- Tr. L. Manuscriptet er rigtigt kommet os ihænde.
- Til Peter Gr. I Nr. 76 have vi allerede havt en Gaade med samme Opløsning, som den af Dem indsendte.
- H. P. V. S. Det Indsendte kan ikke benyttes.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 129.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 16. Marts 1862. 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Albrecht v. Gräfe. — I to Hansestæder, en Reiseskizze af Dr. H., II. (Slutning). — Riddersalen paa Rosenborg. — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold. — Fra Kirkegaarden, XIV. — En fransk Æltemaskine.

Albrecht v. Gräfe.

Det ligger i Sagens Natur, at Lægen under Udøvelsen af sit Kald maa virke i Stilhed og modtage sin Løn i Stilhed; men vi see dog undertiden, naar han besidder udmærket Dygtighed i sit Fag, at hans Navn og Berømmelse af Fama føres ud over hans Fædrelands Grændser, endog over hele den civiliserede Verden. Nutiden besidder to Læger, som i Navnkundighed gjøre hinanden Rangen stridig, som have været mere omtalte og have samlet en talrigere Kreds af Clienter, end Nogen af deres Samtidige: det er Preusseren Albr. v. Gräfe, og Skotten Simpson, hvem man skylder Indførelsen af Chloroformen. Der kan mellem disse to berømte Mænd drages en Mængde Paralleler, begyndende med selve deres Berømmelse. De have Begge vidst tidligt at drage Verdens Øine paa sig ved en fremragende Dygtighed, ved en uhørt Arbeidskraft og ved en genial Opfattelse af de Sygdomsphænomener, til hvis Jagttagelse de have helliget deres Liv. De samle Begge om sig de Syge og Lidende, de videlystne Tilhørere og de forstandige Lærlinge i stor Mængde, men ogsaa de blinde Beundrere, som finde Behag i at omgive deres Liv med et eventyrligt Skjær, i at fortælle om de fabelagtige Honorarer, som de modtage, og om de Fyrster og Keiserinder, som vente i deres Forværelser. Trods den store Forskjellighed i deres Personlighed have de tilfælles det smukke Hoved med det dybe, fængslende Blik, og en godmodig Humor, som skinner i Øinene, og som især bliver tydelig, naar de fra Lærestolen lade deres livlige Foredrag strømme ud for den lyttende Tilhørerkreds. Det er Gräfes Billede, som vi idag ville ledsage med en kort Skizze af hans Liv og Personlighed.

Er det en Sandhed, at de ydre Omstændigheder have en stor Indvirkning paa Menneskets Udvikling og Liv, maa det indrømmes, at de for Gräfe have været usædvanlig gunstige. Han er født i Berlin, der i mange Henseender, og vel især med Hensyn til Chirurgien, er Centrum for det videnskabelige Liv i Tydskland; hans Fader var selv en bekjendt Chirurg, Professor og Directeur for den chirurgisk-cliniske Anstalt, senere Generalstabslæge. Man fortæller en lille Begivenhed som Begyndelsen til den Lykke, han senere gjorde. Da han nemlig en Dag som ung Læge paa det Hospital, hvor han studerede, var isærd med klæde sig paa, kom der Bud fra en høitstaaende Person, som havde brækket et Been. Halvpaaklædt som han var, løb han til Patienten, formodentlig Hertug Alexius af Anhalt-Bernburg, hos hvem han i sit 22de Aar blev Livlæge, lagde Benet i Bandage, ledede den efterfølgende Behandling og drog derved Verdens Øine paa sig. Han døde, da hans Søn Albrecht endnu var Barn, efterladende ham og hans Sødskende et allerede berømt Navn og en betydelig Formue. Den unge Gräfes Opdragelse blev derfor ledet af hans Moder, født v. Alten, der skal have været en høitbegavet Kvinde, hvem han havde den Lykke at beholde indtil for faa Aar siden, og hvem han ogsaa ærede med dyb sønlig Ærbødighed og Kjærlighed. Det var oprindelig hans Hensigt at dyrke Mathematiken, for hvilken han tidligt viste store Anlæg; men fra den bragtes han efterhaanden over til Studiet af Naturvidenskaberne og endelig til Medicinen — Fremtiden viste, at han ikke havde taget Feil af sit Kald. Han fuldendte sine Studier ved Berlins Universitet med Udmærkelse og tiltraadte i sit 22de Aar en Reise, for i de forskjellige Lande at opsøge de Mænd, der havde fortrinlig Berømmelse for Behandlingen af Øiets Sygdomme. Han kom saaledes til Prag, hvor den udmærkede Arlt dengang lærte; derefter til Wien, hvor en af Videnskabens Veteraner, Friedrich Jäger, blev hans Ven og hædrede Lærer, saa at han senere dedicerede til ham det første Bind af sit „Archiv für Ophthalmologie". Ogsaa i Paris knyttede han Venskabsforhold med den aandrige Øielæge Desmarres, der maaskee er den, der staaer Gräfe nærmest, hvad Øiets Skarphed og Forstandens Klarhed angaaer. Hos alle disse dygtige Mænd forefandt Gräfe et righoldigt Materiale for sin Videbegjerlighed og Jagttagelseslyst; men han skabte sig ogsaa efter Sigende et lille privat Materiale, ikke af Mennesker, men af Kaniner, dette lille Dyr, som i Forskernes Hænder har maattet undergaae saa mange Pinsler og kun daarligt bliver belønnet i sin Ubevidsthed om at have bidraget til Videnskabens Fremskridt. I Gräfes Reisetid falder Helmholtz's smukke Opdagelse af Øiespeilet, der udbreder Lys over det Dybeste af Øiet; han greb naturligviis dette Hjelpemiddel med Begjærlighed, og det er for hans Øie blevet af ubestridelig Værdi ved Erkjendelsen af mange af de farligste Tilstande.

Man kan sige, at Gräfe efter denne Uddannelse sprang fuldtrustet, ligesom Minerva ud af Jupiters Hjerne, ind i den practiske Virksomhed i Berlin, og han havde en kraftig Støtte i det af ham oprettede Privathospital i Carl-Straße, hvorhen snart en talrig Skare af Syge strømmede, ikke alene fra Berlin og Preussen, men snart ogsaa fra det øvrige Tydskland og fra fjerne Lande. Det er i dette Hospital, at Gräfe har udfoldet sin betydningsfuldeste Virksomhed som Læge og

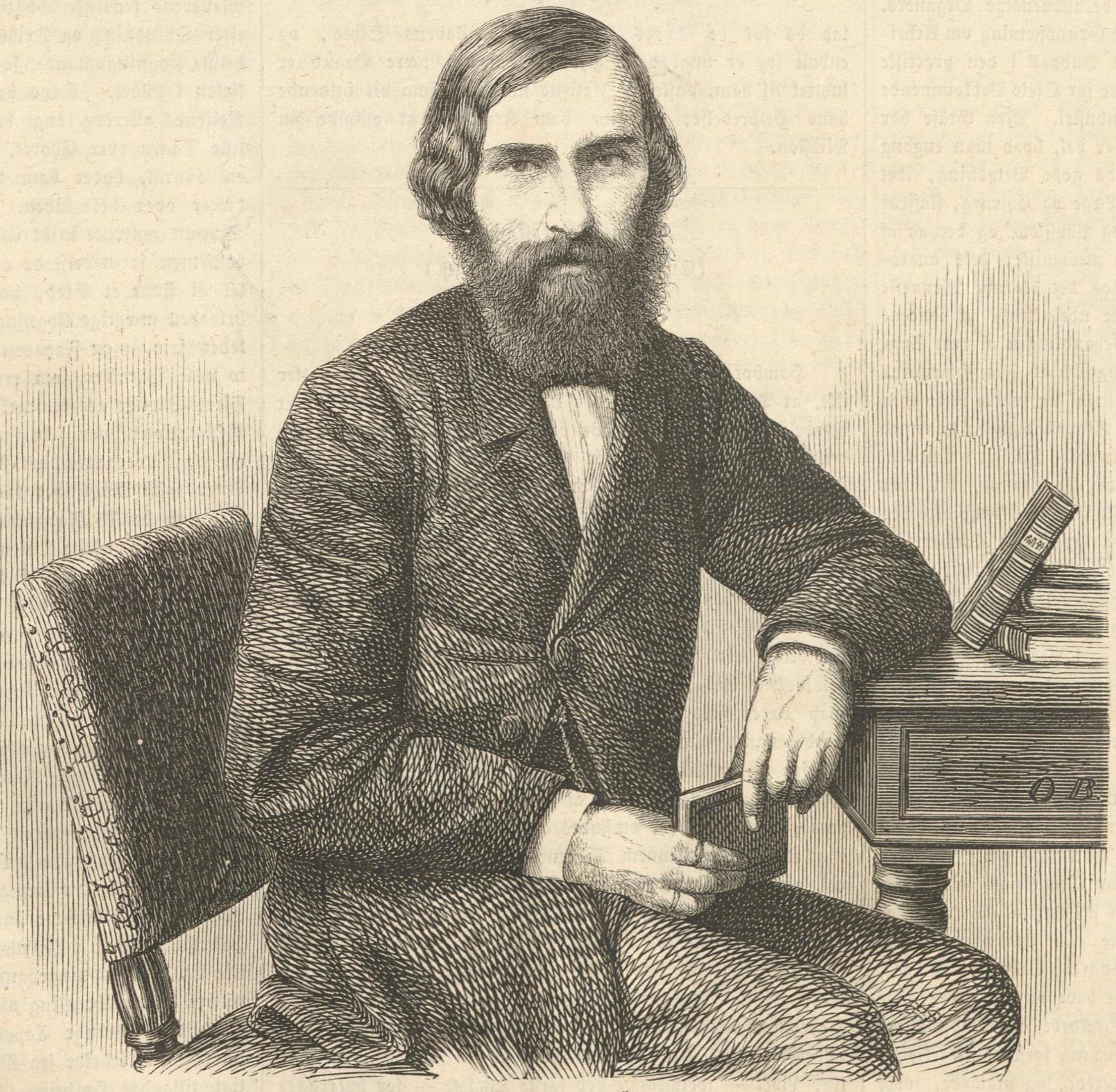

Albrecht v. Gräfe.

Lærer; der modtager han den store Mængde af uformuende Syge, hvis Sygdom tillader dem at gaae fra og til deres Hjem; men ogsaa de, der nødes til at holde Sengen eller Stuen, finde der Optagelse enten paa vedkommende Communes eller paa Gräfes egen Regning, medens en egen Afdeling staaer aaben for de mere Formuende. Her søges han ogsaa af Læger fra alle mulige Lande, og det er en broget Sprogforvirring af Europas forskjellige Tungemaal, der lyder her, naar han stundom lader vente paa sig. Gräfe er her i sit egentlige Element: med en ualmindelig Aandssmidighed undersøger han paa een Gang de Syge, foretager Smaa-Operationer, dicterer Behandlingen, udvikler sine Ideer om Sygdommen for Tilhørerne, spøger med en medbragt Celebritet i Lægeverdenen, siger en Spydighed til en langsom eller snakkesalig Patient, og en Compliment til en smuk Berlinerinde — Alt undertiden i 4—5 Timer efter hverandre, og med en kun sjeldent svigtende Humor, der gjør ham lige tiltrækkende for Alle.

Men ogsaa udenfor Hospitalet venter en betydelig Praxis paa ham, og det skal siges til hans Ære, ikke alene blandt de velhavende Klasser, men ogsaa blandt de Fattige, og man møder hans Vogn fra den tidlige Morgen til den sildige Aften. Berlinerne paastaae, at han er den hurtigstkjørende Mand i Staden, og vistnok see hans Heste noget mødige ud; men hans gamle Kudsk fører sin Herre med ikke mindre Stolthed gjennem Gaderne, end den guldgallonerede Livkudsk styrer de vælige sorte Hingste, som trække „Kongen af Guds Naade". At Gräfe under en saa betydelig Virksomhed behøver megen Assistance, følger af sig selv; han har ogsaa en Stab af dygtige unge Mænd om sig, der dele hans Arbeide og som han i rigeligt Maal lader dele Lønnen; de ere udenfor Arbeidstiden hans daglige Omgang og hans Huus staaer dem altid aabent. Flere af dem have allerede forskaffet sig et bekjendt Navn som Videnskabsmænd og Practikere: saaledes Gräfes Fætter, Alfred Gräfe, og Liebreich, der leder Undersøgelserne og Øvelserne med Øiespeilet. Ogsaa Gräfes Yndlingsassistent ved Operationerne, Dr. Waldau, fortjener her at nævnes; man kan egentlig kalde ham født Schuft, da han oprindelig bar og blev bekjendt under dette Navn, men af personlige Grunde erholdt Tilladelse til at bytte det med det ovenstaaende og mere velklingende.

Øiets Sygdomme vare allerede i mange Aar Gjenstand for en særegen Stræben af separatistisk Natur, idet mange af dem, der bestemte sig for at dyrke denne vide Mark for Tænkningen og Techniken, søgte at slaae fast, at Øiet er et særeget Organ, begavet med en egen Individualitet, at dets Sygdomme ere uafhængige af den øvrige Organisme, og at man blot behøver „specielt" at studere dem, for som Øielæge at optræde som Menneskehedens Velgjører. Øiet, sagde de, ligger aabent og gjennemskueligt for Forskeren, og er ikke, som Hjertet og Nyrerne, skjult endog for den opmærksomste Iagttager; altsaa kunne dets Sygdomme paa en ganske anden Maade opfattes og sondres, end de indvendige Organers. Den paa Industriens Omraade sande Grundsætning om Arbeidets Deling fik herved et skadeligt Indpas i den practiske Lægevidenskab, og Udøvelsen af denne for Øiets Vedkommende var nærved selv at blive til en Industri. Men Gräfe har aldrig deelt denne Vildfarelse; han er vel, hvad man engang kalder Specialist, men i dette Ords gode Betydning, idet han først uddannede sig som dygtig Læge og Chirurg, skaffede sig et dybt Indblik i Physiologien og Physiken, og derpaa af al Evne studerede Øiets physiske og mechaniske, dets anatomiske og sygelige Forhold, baade hos det levende Menneske og efter Døden, inden han begyndte udelukkende at concentrere sin practiske Virksomhed paa Behandlingen af dets Sygdomme. Vil man spørge om han har, hvad Franskmændene kalde, „gjort Skole" i Videnskaben, maa der svares Nei; men han har ved den Skarpsynethed og Skarpsindighed, hvormed han benyttede Øiespeilet, ved den grundige Indsigt i Optiken, som han bragte i Anvendelse paa de Sygdomme, der især havde deres Grund i feilagtige optiske Forhold, endvidere ved sine talentfulde Arbeider over Øiets bevægende Kræfter, og ved Udvidelsen af Gebetet for de operative Indgreb, enten for at restituere Synet eller for at hæve smertefulde Tilstande i Øiet, og endelig ved sine nøiagtige Undersøgelser af det døde Øie givet sine Lærdomme et eget Præg, som for bestandig vil knytte hans Navn til Fremskridtene i Oculistiken. At han ikke har dannet en egen Skole, er vistnok til Roes for ham, da „Skolerne" gjerne ere noget eensidige, og eensidig er Gräfe ikke.

Det kunde forudsees, at han under alt Dette har mødt en heftig Opposition i enkelte Retninger, og da navnligen mod en vis Operation, som han i sin Praxis giver en overordentlig udstrakt Anvendelse; denne Opposition har især i England, Skotland og Irland givet sig Luft i meget heftige og bittre Angreb. Uden her at ville gaae ind paa det Berettigede eller Uberettigede i disse Angreb, skal det blot siges, at de for den allerstørste Deel burde have været rettede, ikke mod Gräfe selv, men mod hans ukaldede og blinde Efterlignere: blinde, fordi de ofte ikke engang forstode at erkjende den Sygdom, mod hvilken de opererede, og ukaldede, fordi de ikke formaaede at bruge de smaa fine og skarpe Vaaben, som Gräfe fører med Mesterhaand. Erfaringen vil dømme ham og hans Modstandere imellem; han selv indskrænker sig i Almindelighed til en rolig og lidenskabsløs Fremstilling af Facta, og indbyder alle dem, der tvivle, til selv at overbevise sig ved i Berlin at følge hans Praxis.

Gräfes Organ er det af ham selv stiftede „Archiv für Ophthalmologie", som nu alt i 8 Aar bliver læst med overordentlig Interesse, og hvori hans egne Artikler altid danne en stor og sikkert den gediegneste Deel. Han udgav det i Begyndelsen alene, men senere i Forbindelse med den berømte Arlt i Wien og den geniale Donders i Utrecht. Destoværre har Arlts Deeltagelse hidtil næsten indskrænket sig til, at han sætter sit Navn paa Titelbladet, medens en Mængde underordnede Aander skrive arkstærke Afhandlinger, i hvilke Tydskernes Lyst til at lave Theorier og fortabe sig i tomme Speculationer træder frem i et storartet Lys og — koster Subskribenterne endeel Penge.

Det er en gammel Erfaring, at det interesserer Mange at vide Noget om en berømt Mands private Liv, om hans Væsen og Tilbøieligheder, eller, som Heiberg siger:

— tidt jeg føler mit Hjerte brænde
Af Begjærlighed efter ham selv at kjende,
At vide, hvordan han spiser og drikker,
Hvordan han nyser, hvordan han hikker.

Gräfes Liv er hidindtil saaledes hengaaet med Arbeide, et uafbrudt, vedholdende Arbeide, at der ikke kan være blevet megen Tid tilovers for ham til at deeltage i det offentlige og sociale Livs Idrætter. Som ovenfor berørt, holde Berlinerne af at omgive deres Yndling med et halv eventyrligt Skjær, at fortælle om den store Indflydelse, han udøver paa forskjellige Forhold, om de høie Kredse, hvori han færdes, og de mange forskjellige Mennesker, der ere hans Fortrolige. Sandheden er vistnok den, at Gräfe med sin elskværdige og interessante Personlighed, sit Vid, sin Humor og sin Berømmelse vilde være en velkommen Gjest allevegne, men at hans anstrengende Virksomhed kun levner ham ringe Tid til Adspredelse. Han siges at have bevaret en fast Stok af begavede Ungdomsvenner, i hvis Kreds han giver sit Lune og sin livlige Natur frit Løb, medens han om Vinteren spiller L'hombre eller om Sommeren slaaer Kegler; at han ogsaa søger en aandrig Kreds af Skribenter, Konstnere og Konstnerinder, hvor Musiken, der med L'hombren strider om hans Forkjærlighed, bliver dyrket med Smag og Virtuositet. Han benytter i Almindelighed den korte Ferie, som han om Sommeren tager sig, til Udflugter i Bjergene, og han skal være en øvet og udholdende Bjergvandrer. Destoværre har den sidste Sommer ikke ydet ham nogen Glæde af denne Art, idet en farlig Brystbetændelse angreb ham i Heidelberg i August Maaned, og truede med at ende hans glimrende Løbebane i hans fire og tredivte Aar. Men, vi sige med Goethe:

„Dem Helfer half der Helfer droben";

lad os for de Syges som for Videnskabens Skyld, og endnu for et ungt dansk Hjerte, som ved nære Baand er knyttet til ham, ønske, at Italiens mildere Klima vil fuldende hans Helbredelse, og give ham Kraft til at opfylde sin Mission.

I to Hansestæder.

(En Reiseskizze af Dr. H.)

II.

Lübek.

Hamborg er Nutidens, Lübek Fortidens By. Det nytter ikke, at Travefloden er bleven uddybet, saa at nu selv meget betydelige Skibe kunne gaae op til Byen og lægge til ved dens Bolværker; det nytter ikke, at Dampvogne med store Tog efter sig flere Gange om Dagen fare frem og tilbage mellem Lübek og Büchen; og det vil heller ikke nytte, at en ny Jernbane, hvorom man længe har underhandlet med den danske Regjering, gjennem Lauenborg og Holsten sætter Byen i directe Forbindelse med Hamborg — Lübek kan derved blive en vigtig Forstad for Verdenshandelsstaden ved Elben, men den bliver ikke selv en stor Plads og gjenvinder aldrig Middelalderens Magt og Betydning, hvoraf den nuværende Stad knap bærer Skygge. I Lübek er det Erindringen om det Forbigangne, som mest interesserer den Fremmede ved Beskuelsen af det Nærværende; thi ikke mange Byer ere paatrykte et saa bestemt Præg af en svunden Periode, som den gamle Hansestad, der omflydes af Floderne Trave og Wakenitz; færre have gjennem Tidernes Omskiftelse bevaret det saa vel, og endnu færre vove, som Lübek, at trodse den almægtige Mode og blive ved Fædrenes Skik og Brug.

Medens man ved Elbens og Alsterns Bredder fortrinsviis føler sig tiltalt af den travle Virksomhed, det brogede Liv, medens i Billedet, der oprulles, Menneskenes Færden danner Hovedmomentet og de livløse Gjenstande kun Staffagen, er i Lübek det Modsatte Tilfældet. Der er Virksomheden ubetydelig, Livet — idetmindste ved første Øiekast — for hverdagsagtigt til at fængsle Beskueren; men desto kraftigere fremtræde de livløse Gjenstande og true med, udelukkende at lægge Beslag paa Opmærksomheden. Bygningskonsten er en monumental Konst; idet den tilfredsstiller Samtidens Fordringer, skriver den et Blad af dens Historie for Eftertiden. Det er ganske interessant at blade i denne Steenhistorie og sammenligne Fortid med Nutid; de to Hansestæder tilbyde en fortræffelig Leilighed. Hamborg roses ofte for sine smukke Bygninger og ikke uden Grund. Efter den store Brand, som ødelagde det fornemste Kvarteer af Byen, have Architekterne der havt en vid Mark for deres Virksomhed; Mestere som Schinkel, Chateauneuf, Lindley og Flere have søgt at indvie en ny Epoche for Bygningskonsten, mange ere deres Efterlignere, flere endnu de, som have fulgt deres eget Hoved og bygget Villaer midt i Byen, muurkronede Borge, der minde om Næverettens Tid, Pakhuuspaladser og Paladspakhuse, hellensk og latinsk, romersk og gothisk, den Ene blot ikke som den Anden; og Hamborg, der sender saa mange Prøvekasser ud i Verden, er selv blevet en uhyre Prøvekasse for den moderne Bygningskonst, hvor Alt synes at høre hjemme og Alt er godt, forudsat at Naboen ikke har noget Lignende. Denne Uro er betegnende for den nymodens Architektur, og den viser, at vor Tid saa fuldt som nogen anden paatrykker Konsten sit Præg; den er en Bevægelsens Tid, der vil og vil ikke, der vil Alt, kun ikke det Gamle, der vil fremad — men hvorefter?

I Lübek leder man ikke forgjeves efter nye Bygninger, men paa faa Undtagelser nær leder man forgjeves efter Tegn paa den moderne Bygningskonst. Der har Traditionen været for mægtig, Konsten har maattet føie sig efter de bestaaende Former, det Gamle, Tilvante klinger igjennem det Nye, og det Hele frembyder et Billede af noget Simpelt og Solidt, Noget, der vidner om Tilfredshed med det Bestaaende, Kjærlighed til Hjemmet og hyggelig Ro ved Familiens Arne.

Byens fleste offentlige Bygninger skrive sig fra Konstens gothiske Periode. Det var en stolt Tid for Lübek. Dens nylig erhvervede Frihed, der havde modtaget Blooddaaben i Slaget ved Bornhøved, udviklede sine unge Kræfter paa Visbys og Kölns Bekostning; dens Handel tiltog, og Grunden lagdes til det mægtige Hanseforbund, i hvis Spids Lübek gjennem Aarhundreder spillede samme Rolle i Norden, som Venedig i Syden. De ydre Forhold passede mærkværdig godt med de Bestræbelser, som gjorde sig gjeldende i Bygningskonsten. Det var en Stræben efter Høihed og Pragt, som brød den romanske simple runde Bue, for at støtte Segment til Segment i en dristig Spidsbue, løfte Hvælvingen høit og gjøre den bærende Pille til et Spil af Kræfter, der, legende med Byrden, skød dristigt op og forgrenede sig frit, som Træet med hvis Løv den var smykket. Paa samme Tid gjennembrødes den svære Muurmasse, gjennem hvis smaa Vinduer Lyset kun sparsomt trængte ind i den romanske klosterlige Kirkebygning; høie dristige Buevinduer med konstige Forziringer traadte i deres Sted, og den gothiske Kirke kneisede stolt med sine slanke Taarne, ligesaameget et Vidnesbyrd om Mesterens techniske Dygtighed, som om Tidsalderens Stræben efter Oplysning og Frihed. Et af de smukkeste Exempler paa denne Bygningsmaade, som træffes i Norden, er sikkert Mariekirken i Lübek. Dens høie Taarne og slanke Spir hilse den Reisende allerede langt borte, og det berømte Sangværk i det lille Taarn over Choret, som hver halve og hele Time spiller en Choral, byder ham Velkommen med en Sølvklang, der dirrer over hele Byen. Kirken ligger paa et noget ophøiet Terrain omtrent midt i Staden, tæt ved Raadhuset og Torvet, men formedelst de omliggende Huse er det desværre ikke let at finde et Sted, hvorfra man har et frit Overblik over hele den mægtige Bygning. Langsiderne og Choret ere nogenledes frie, men Façaden mod Vest er skjendig vanziret ved to usle Barakker, som ere klinede umiddelbart op til Muren. Flere Partier ere temmelig forfaldne og for Øieblikket under Reparation; men selv saaledes gjør den et storartet Indtryk, og dog overgaaes det Ydre langt af det Indre. Dristige Buer løfte Midtskibet til en Høide, der næsten er det Dobbelte af de 73 Fod høie Sideskibes, Lysvirkningen er fortræffelig, de enkelte Deles Forhold til hinanden smukt, og om end hist og her nogle Enkeltheder ere mindre omhyggeligt udførte, om end de talrige Epitaphier i svulstig Renaissancestil optage mere Plads, end man kunde ønske, om den smukke Altertavle end er for moderne for Omgivelserne, danner det Indre dog et storartet Hele, der finder en prægtig Afslutning ved de malede Chorvinduer. Perspectivet afbrydes rigtignok af den mellem Skib og Chor opførte Litner (Sangerchor); men denne er altfor smuk og interessant, til at man skulde ønske den borte. Det er ikke min Hensigt at give en Beskrivelse hverken af denne eller nogen anden Kirke i Lübek; men imidlertid findes der Gjenstande i Mariekirken, der ere saa bekjendte, at en Besøger ikke tør forbigaae dem med Taushed. Er der end Mange, som ikke have hørt Tale om Overbecks smukke Maleri „Christi Indtog i Jerusalem", er der sikkert kun Faa, som ikke kjende „Dødningedandsen" af Omtale. Dette Maleri eller rettere denne Samling af Malerier bedækker Væggene i et til Nordsiden stødende Capel og er sikkert et for Kjendere høist interessant Arbeide fra Middelalderen, der i lang Tid urigtigt tillagdes Holbein. Men det er saa ofte restaureret og overmalet, at der skal en Kjenders skarpe Øie til at trænge

gjennem den noget plumpe Skal og finde den søde Kjerne; for den almindelige Beskuer bliver Hovedindtrykket sikkerligt det, at Døden for enhver Alder og enhver Stand kun er lidet lystelig, selv om den faaer en Skæferhat paa og en Violin i Haanden, og at det kun er en ringe Compliment at sige Nogen, at han „seer ud som Døden fra Lübek". Den anden populaire Mærkværdighed er det astronomiske Uhr, som findes bag Alteret. Det viser Alt, hvad der bevæger sig paa Himmelen, Solen, Maanen og alle Planeter — undtagen dem, som ere opdagede siden 1569, og disses Tal er nok ikke ganske ringe — og lige ned til Dag, Time, Minut og Secund. Efter behørig Knurren og Knagen i det skjulte, konstige Maskineri, sætte to fede Engle — der efter det ærværdige Udseende at dømme have været lybske Raadsherrer, inden de hævedes til deres nuværende svimle Stilling — Bassuner for Munden og forkynde, at et fornemt Dukkeselskab, bestaaende af Keiseren og de syv Churfyrster, træder frem for at gjøre deres Middagspromenade, hvilken de udføre, medens Klokken slaaer tolv, idet enhver af dem faaer et Nyk og giver et Nik, naar han passerer forbi Frelserens Billed. Dette Uhr er et stort Konstværk; men det hører til det Slags Konstværker, som aftvinge Beskueren en pinlig Beundring, fordi han ikke kan stille sig paa den gamle Mesters naive Standpunkt. Fra dette Standpunkt betragtet er det derimod et Vidunder, derom vidner den Interesse, hvormed dette Skuespil, der gjentager sig Dag for Dag, Aar for Aar, ja Aarhundrede for Aarhundrede, nydes af Lübeks Ungdom og gamle Kjærlinger, der ikke forsømme at indfinde sig i Kirken, som holdes aaben om Middagen, og med spændt Opmærksomhed afvente Tolvslaget og Dukkeselskabet. Naar det gamle knurrende Uhr er færdigt med sine Konster, spiller Sangværket i Taarnet sin Choral — fulde Orgeltoner efter en forstemt Lirekasse.

Er Mariekirken end den smukkeste, er den dog ingenlunde den eneste Kirke, som fortjener at besøges. Tvertimod — Lübek har Overflod af interessante og smukke Kirker: den gamle Domkirke, ældre end Mariekirken og tildeels af romansk Bygningsmaade, med sine to Taarne, af hvilke det sydlige til Skræk for Naboskabet paa sine gamle Dage har faaet isinde at efterligne det berømte Taarn i Pisa; den femskibede Petrikirke, Jakobikirken, som ligger frit og præsenterer sig smukkest, Helligaandskirken med en høist interessant treskibet Forhal og mærkelige Façadetaarne, for ikke at tale om den smukke Catharinakirke, der er forvandlet til et Museum, som gjemmer Skatte af stor historisk Interesse. Disse herlige Bygninger ere talende Vidner om Byens fordums Velstand og Storhed; nu har den ondt nok ved at holde dem i en passende Stand; den behøver ikke mere saa mange Kirker, derfor lader den ogsaa St. Annaklosterets henligge i Ruiner efter Branden, som ødelagde den, Borgklosterets Kirke er nedbrudt, og Dominicanernes Hjem forvandlet til et Fattighuus.

Privatbygningen har faaet sit Præg af den Periode, som Byen skylder sine kirkelige og andre offentlige Bygninger. Den Tid var et Huus en Families Hjem og ikke en større eller mindre Samling af Familieleiligheder; dets Størrelse var vel forskjellig efter Eierens Rigdom og Virksomhed, men hos den velhavende Borgerstand lignede det ene næsten altid det andet, ikke ifølge slavisk Efterabelse, men fordi samme Grundtone klingede igjennem og tilkjendegav, at Fordringerne til Livet ikke vare saa forskjellige som nuomstunder og Familieforholdet det samme overalt. Huset var een, høist to Etager og egnede sig derfor ikke til i sin Heelhed at danne Grundlaget for den gothiske Bygmesters — om jeg saa maa sige — opstablende Virksomhed. Men Periodens Høidestræben fordrede sin Ret og fik den. Gavlen, som vendte mod Gaden, førtes høit op over det egentlige Huus — en saakaldet Skingavl — prydedes med Trappeafsatser, Tinder og Smaataarne paa den afsluttende Muur, medens den fremkomne store Flade bød Mesteren en velkommen Leilighed til at vise sin Konst i zirlige Vinduesindfatninger, talrige, forskjelligtformede Loftsluger, flade, dristigttegnede Nicher og smuktmønstrede Gesimser. Det er disse Gavle, som give Lübek et eiendommeligt, middelalderligt Præg. Man gaaer ikke gjennem en Gade uden at træffe flere udmærket smukke Exemplarer, foruden de mange simplere, og man kan ikke lade være at lægge Mærke til, hvorledes den senere Tids Konst har maattet bøie sig for det alt Bestaaende: Renaissancen nøiedes med at indordne sine Former, som den bedst kunde, og selv Nutiden bryder ikke gjerne med det Gamle, men efterligner den eiendommelige og smukke Bygningsmaade. Det har, med de vexlende Tider og de forskjellige Fordringer, disse have stillet, ikke været saa let at vedligeholde det Indre, som det Ydre. Rigtignok har ogsaa dette ikke sjeldent lidt en ublid Medfart af Malerpotten, der engang spillede samme Rolle i Architektens Haand, som Rødkridtspennen i Censors, og ubarmhjertig overstrøg Alt, hvad der ikke fandt Naade for et sløvt Øie og en indskrænket Forstand. Imidlertid findes endnu mange Huse, som have bevaret mere end Spor af den oprindelige Indretning, og navnlig er der et Rum, man synes med Ærefrygt at have vogtet sig for at lægge Haand paa, det er „Dielen". Herved forstaaes ikke blot Forstuen. Dielen er en flisebelagt Hal indenfor Gadedøren, der ofte indtager en saa stor Deel af den nederste Etage, at der kun bliver Plads til et smalt Værelse til Gaden. Bag den ligger Beboelsesleilighed og Kjøkken; i et Hjørne fører Trappen op til den øvre Etage, undertiden en bred vasesmykket Trappe, undertiden blot en Vindeltrappe, der fører til et aabent Galleri, hvorfra Døre gaae ind til Værelserne ovenpaa. Denne Hal er, ligesom Dielen i den gammelsachsiske Bondegaard, Skuepladsen for hele Husets Virksomhed: i et Hjørne har Faderen sin Boutik, til Varelager og til Huusmoderens arvede Skabe med hjemmegjort Linned er der Plads nok langs Væggene, Børnene lege der, og i de varme Sommerdage er den steenlagte Hal en kølig Plads, hvorhen Moderen gjerne flytter sit Arbeidsbord, saameget hellere, som hun derfra gjennem Døren kan holde Øie med Kjøkkenet, hvis blanke Kobber- og Messingkar skinne En imøde. Har Huset en Smule Have, og det er ikke saa sjeldent, fører en Glasdør med tykke klumpede Ruder ud til den; Vinranken, hvis Løv dækker en Deel af Vinduet i Baggrunden, kaster sine Grene hen over et Par Lægter over Døren, hvorfra de hænge ned som et grønt Gardin, under hvilket man skimter en Blomsterplet i hollandsk Smag, med Træer, der ere studsede for ikke at optage formegen Plads og klippede Hækker, som indfatte de gruuslagte Gange.

Byen har i sit hele Anlæg, ligesom i sine Bygninger, noget Eiendommeligt. Den ligger paa en aflang, ikke høi Bakke, som omgives af Trave, Wakenitz og nogle Smaasøer, der næres af disse Floders Vande, saa at den er forvandlet til en Halvø, der kun er landfast ved en smal Jordtunge foran den smukke gamle Port Burgthor. Indenfor disse svære, af Naturen afstukne Grændser, der tidligere forstærkedes og indsnevredes endnu mere ved Voldanlæg, som nu ere forvandlede til Haver og Spadseregange, maatte Lübek udvikle sig. De offentlige Pladsers Antal er derfor ringe, deres Størrelse ubetydelig, Gaderne ikke meget brede, men dog rummelige og mere regelmæssigt anlagte end i mange andre gamle Byer, enkelte af dem have en stærk Skraaning ned mod Traven og de fleste en skammelig Brolægning. Husene staae som oftest tæt paa hinanden, Gavl ved Gavl; rundtom i denne tætte Masse indskære sig bebyggede Gaarde og smalle Gange, der undertiden ende i Smaatorve, hvor ingen Vogn kan vende, men som dog ere rummelige Pladser i Forhold til disse stærkt bebyggede og af Beboere overfyldte Smøger. Man finder mere end halvandethundrede saadanne Gange, hvor den simple Deel af Befolkningen fører en skjult Tilværelse, naar ikke Arbeidet kalder den til Havnen eller andre Steder. En smal Dør, undertiden en Port, danner Adgangen til disse Afkroge, hvor Choleraen gjør en rig Høst, hver Gang den hjemsøger Lübek; nede ved Domkirken maa man endog dukke under en Hvælving, der ved første Øiekast seer ud som Afløbet fra en stor Rendesteen og ikke er høi nok til at lade et Menneske passere i opreist Stilling, for at komme ind i en saadan Gang. For den Reisende præsenterer Byen sig med Præg af jevn Velstand; dens Armod er vel skjult, det høivise Senat forbyder den at anraabe Medlidenheden i de befærdede Gader, og der hører Mod til at opsøge den i dens Hjem.

Ikke Bygningerne alene, men ogsaa Menneskene have noget Gammeldags ved sig. Den Tid er rigtignok forbi, da Senatorerne bare Allongeparykker og lode sig skumple i Karether fra Ludvig den Fjortendes Tid — saaledes som Baggesen saae dem — da Lübek endnu holdt fast paa Skyggen af sin middelalderlige Storhed, tiltrods for alle den franske Revolutions Omvæltninger i, paa og med Folkenes Hoveder; nu seer en Senator ud som et andet Menneske og hans Kareth — hvis han har nogen — som en anden Kareth; men ned til Arbeidsmændene og Vaisenhuusbørnene er Moderniseringen dog endnu ikke trængt. Arbeiderne ved Havnen, Korn- og Saltdragerne, møde i samme Dragt som deres Forgængere, saa uforandret, at de gjerne kunde bruge deres Bedstefædres Klæder uden at stikke af mellem deres Omgivelse. De danne et eget Laug, tildeels en Kaste, hvori Sønnen vel ikke behøver at blive, fordi Faderen er der, men hvor han paa Grund af sin Fødsel let faaer en Plads, saa at der findes Folk, der „kunne regne deres sexten Ahner af Arbeidsmænd", ligesom Peter Erichsen sine af Bogholdere. Disse Arbeidsmænd gaae alle eens klædte i Knæbeenklæder og en kort Blouse med Puffer paa Ærmerne; om Søndagen afløses Skoene og de graae Uldstrømper af hvide Bomulds, der nok saa koket titte op over de blankvixede stive Støvleskafter. I denne Stads spadserer Arbeideren med sin Ægtehalvdeel og en Flok vordende Arbeidere ud til Jerusalemsberg, eller han besøger Jøderne i deres alt Andet end Jerusalem lignende Landsby Moisling og nyder Livet og Friheden ved et Glas Mælk eller et Kruus Øl. Om Søndagen faae ogsaa Vaisenhusets Myndlinge Lov til at see sig om paa egen Haand, og ganske mærkeligt tage disse Smaafolk sig ud: Drengene i lyseblaae Klæder med røde Tal paa Skuldrene, omtrent som danske Dragoner i Baistrøier, og Pigerne i kraprøde Klædeskjoler med snever Nederdeel og en Trøie med smaa Skjøder. Hatte kjende de ikke, og ifølge Reglementet skal Haaret bæres løst, uden Skilning. Det gaaer an for de Smaa, paa hvis Hoveder „Kvindens skjønneste Pryd" kun er i sin Opvæxt; men ganske paafaldende tager denne Frisure sig ud hos de store, næsten voxne Piger, af hvilke man møder ikke faa med et deiligt langt Haar, bølgende frit ned over de runde Skuldre som paa Eva under Kundskabens Træ; og mange af dem have Øine, som kunde de ligesom deres Stammemoder vel have Lyst til at smage af dets Frugter. Men de komme jo ogsaa kun ud om Søndagen, de Stakler, ellers ere de indespærrede nede i den gamle Capitelsbygning ved Domkirken og kunne kun glæde sig ved Udsigten til dens skjeve Taarn og Uldmagazinet. Af det lybske Districts Nationaldragt er ikkun Hatten tilbage, en underlig halvvild spids Straahat, Fruentimmerne sætte paa Hovedet som en Kaskjet. Derimod seer man smukke Dragter fra det Meklenborgske, sorte Klæder med spraglede Baand og guldbroderede Huer, og man seer ikke saa faa af dem; thi ingen Amme duer, medmindre hun er fra Meklenborg og bærer Hjemmets Dragt.

Hvad Arbeidsmænd, Vaisenhuusbørn og Ammer i Dragten er skaaret, er Lübek og Lübekkerne i Kjødet baaret. Laug og Corporationer spille en vigtig Rolle. Den gamle Hansestad har vel ligesaalidt som andre Stater formaaet at modstaae Rystelserne fra 1848, og siden 1851 har den faaet sin aristokratiske Forfatning ombyttet med en mere liberal og demokratisk. Alligevel blomstrer Laugsvæsenet, og Standsadskillelse gjør sig gjeldende ikke alene i det politiske, men ogsaa i det selskabelige Liv. De gamle Patricierfamilier, der kunne regne Senatorer og regjerende Borgemestere i deres Slægt og med Ærefrygt bevare disses allongeparykkede Billeder i det nedarvede Familiehjem, see tiltrods for den aftagende Rigdom ned til Millionairparvenuen, der trænger sig frem af Folket, men som de ikke mere paa Grund af Fødselen kunne negte Plads paa de røde Sophaer om Raadets grønne Bord.

Paa disse Sophaer har ogsaa jeg siddet, jeg Uværdige, som af Millionen aldrig har kunnet erhverve mig andet end de fatale runde Størrelser paa høire Side af Commaet. Jeg har siddet i den gamle Hansesal, hvor der ofte er spillet om Nordens Skjebne, og som har gjenlydt af en Nikolaus Brømsers snedige og af Wullenwewers heftige Tale. Rigtignok er den ikke nu den samme mægtige Sal som dengang, da svære Granitsøiler maatte støtte det vidtspændte Loft, og Folket ærbødigt trængte sig sammen paa Marmorfliserne i den lavere Deel for at lytte efter hvad de høie Herrer ovenfor Skranken forkyndte, saaledes som et gammelt Maleri i et af Sideværelserne viser. Den nuværende Sal er kun en Deel af den oprindelige, ombygget i det 18de Aarhundrede, med en deilig Indgangsdør i Renaissancestil og Væggene smykkede med en Række Billeder af Bologneseren Torelli og hans Disciple. I lyse glimrende Farver, friske som fra igaar, og i en bugnende Allegori har Italieneren omgivet Lübeks Senat med Regentens Dyder og Handels og Friheds Velsignelser. Arbeidets Konstværd kan betvivles, men dets Tilstedeværelse viser, at Lübek selv i sin Dalen bevarede den Sands for Konsten, hvorom den i sin Glandsperiode har sat et saa mægtigt Vidnesbyrd i sine offentlige Bygninger. Foruden Hansesalen, hvor Raadet samles, indeslutter Raadhuset en anden større Sal, der vel er et Besøg værd. Det er den saakaldte „Kriegsstube". Her samledes Patricierne til almindelig Raadslagning om Krig og Fred; de toge Sæde paa en ophøiet Egetræesbænk, som løber Stuen rundt, og hver Families Plads er betegnet ved dens Vaabenskjold, anbragt i Træskærerarbeide paa det indlagte Paneel, som bedækker Væggene. I konstnerisk Henseende staaer Salens Billedskærerarbeide tilbage for det, som findes i det saakaldte „Fredenhagenske Kammer" i Kjøbmandscompagniets Huus; men det frembyder dog mange smukke Enkeltheder, som vel fortjente større Omsorg, end der vises. Ormene gnave uforstyrret de gamle Egeplanker, Edderkopperne væve Vinduernes Gardiner og Støvet leverer Betræk til Patriciernes Sæder. Det eneste, hvorved Nutiden bidrager til Salens Udsmykning, er en plump Kakkelovn og to uformelige Lodtrækningsurner; thi for ikke ganske at fornegte dens krigerske Tradition benyttes den een Gang om Aaret til — Militairsessionens Afholdelse.

Forresten er Bygningens øverste Deel optagen af en Mængde Contoirer med bemalede Døre langs en Steengang, der er huulslidt af Supplicanter, befolket af drivende Bude, lunken af lange Kakkelovnsrør og saa hjemlig cancelliagtig, at man troer at befinde sig bag Børsen i Kjøbenhavn, istedetfor bag Mariekirken i Lübek. Et Skridt ud i det Frie er nok til at forstyrre Illusionen og atter sætte Beskueren tilbage i Middelalderen. Paa Pladsen udenfor Raadhuset staaer endnu Gabestokken med sine Halsjern, en solid, men uskjøn og unyttig Bygning, hvis Forretning ialtfald godhedsfuldt kunde overtages af de omkring den leirede Fisk- og Grøntsælgersker, der hver Formiddag samle et talrigt Selskab af Tjenestepiger og Sladdersøstre. Tilvenstre over en taarnkronet Muur, Resten af Raadhusets ene nedbrændte Fløi, seer man Mariekirkens Taarn og Stræbebuer. Den største Deel af Torvets ene Side indtager det gamle Raadhuus, kronet af smækkre runde Taarne, hvilende solidt paa en Række korte, plumpe Granitsøiler, forbundne med Spidsbuer, bag hvilke en overhvælvet Gang strækker sig hen langs hele Bygningens Forside. Ud til denne Buegang aabner sig en Række hvælvede Stuer, hvori samtlige Stadens Guldsmede have deres Udsalg, og for Enden af den er Nedgangen til den berømte „Rathsweinkeller", fordum til Senatets private Fornøielse, nu et offentligt Beværtningssted.

Raadskjælderen i Lübek, der efter Sigende skal være baade større og dybere end dens berømte Collega i Bremen

foreviget af Hauffs Phantasier, udmærker sig ikke ved Skjønhed, men imponerer ved sine høie mægtige Hvælvinger og sin betydelige Udstrækning. Ved første Øiekast faaer man ikke ret Begreb om den; thi mellem Fortidens Kæmpeværk af Steen og Kalk, har Nutiden klinet sit Pindeværk af Brædder og Maling. Men naar Gassen tændes og belyser den slimlede Fod af favntykke Muurpiller og det tætte Spindelvæv, der vifter som en Fane under den høie, men trykkede Spidsbue, naar den kaster sit flakkende Skin henover Rækker af uhyre Vinfade, der tabe sig i Baggrundens Mørke; naar en Dør aabnes og andre Piller, andre Fade vise sig, naar Dør paa Dør fornye det samme Stuespil, faaer man lidt efter lidt Indtrykket af Rummets umaadelige Storhed, og man begriber den Stolthed, hvormed Lübekkerne tale om deres „Rathskeller", ligesom man begriber den Forkjærlighed, de have for dette Sted, naar man har smagt paa Indholdet af dets Rhinskvinsfade. „Og dog er det Intet imod tidligere," sluttede en gammel Stamgjest, hvis Kjendernæse dukkede frem af den grønne Pokal, hvori den sikkert har feiret sit halvhundredaarige Jubilæum, „før Franskmændene kom — da var der Vin! Ah!" — „Men den Tid kan De dog ikke huske, Mester," indvendte en yngre Mand, stødte hemmeligt sin Nabo paa Albuen og blinkede ad den Gamle. — „Ikke huske!" gjentog denne og rettede sig i Sædet. Hans smaa Øine skjød Gnister, hans Næse var en glødende Vulkan. „Ikke huske! Som var det skeet igaar, husker jeg det. Det var den femte — lad mig see — jo den femte November var det i det Ulykkens Aar 1806. Rundtom var Krig og Forstyrrelse; men vi havde Fred og Alt gik sin jevne Gang, tiltrods for de forurolige Rygter, som løb til os snart herfra, snart derfra.

Mariekirken i Lübek. (Efter en Tegning af C. Hetsch.)

I Paaske 1801 havde de Danske besat Staden for at beskytte den mod Englænderne—" „Men fra 1801 til 1806 er en lang Tid," afbrød den Anden. — „Det er der; fem Aar og i al den Tid havde vi bestandig hørt om Krig, men ikke mærket noget til den; thi de Danske vare komne som Venner og droge snart bort igjen. De vare de første fremmede Soldater, som i sexhundrede Aar havde været indenfor Lübeks Porte. Saa var det den 5te November—" „1806," suppplerede den Anden. — „Ja, 1806," vedblev den Gamle; „jeg gik den Vinter til Præsten — Mester Schmidt, min Nabo, var ogsaa med; De kan kun spørge ham, om det ikke er sandt, hvert Ord jeg siger. Vi vare færdige med Timen og stormede ellevilde, som Drenge ere, ud paa Pladsen, foran Domkirken, hvor vi pleiede at lege. Men der var Andet at tænke paa, end Leg. Pladsen var fuld af Mennesker, der løb frem og tilbage og snakkede i Munden paa hverandre. Nede ved Tøihuset — det er nu Uldmagazin, men dengang var det godt forsynet med alle Slags Vaaben — nede ved Tøihuset stode Soldater, til hvem skarpe Patroner uddeeltes, og Borgere, der med høi Røst fordrede Vaaben. Vi raabte med, vi vidste ikke, hvad det gjaldt om, men at faae en Bøsse paa Nakken syntes os en herlig Sag — Gud hjelpe os. Saa hed det paa eengang: de komme, de komme! Og inden Soldaterne havde faaet ladet Geværerne, inden Borgerne havde faaet Vaaben, inden Nogen havde tænkt paa at lukke Porten, var Preussernes Fortrav inde i Byen og Resten løb ind gjennem Porten, kom rundt om Byen, Colonne paa Colonne, Fodfolk og Hestfolk, de kom over Marker og Stier, enkeltviis eller i smaa Hobe, saa stærkt som de udmattede Been kunde bære dem kom de og styrtede som en rivende Flod gjennem Mühlen- og Hüxterthor. Officiererne havde ondt ved at holde Orden i de opløste Masser, der vare grebne af en panisk Skræk — Franskmændene ere i Hælene paa os, lød

Riddersalen paa Rosenborg.

det; og neppe vare Preusserne inde i Byen og Portene lukkede, før man saae de franske Tropper paa Høiderne udenfor. Der var en skrækkelig Forvirring. Borgerne gjorde deres Bedste for at vederkvæge de Saarede og Forhungrede, men alligevel var der Skjenderi og Voldsgjerning overalt — Hungeren kjender ingen anden Ret end den Stærkeres — Borgemester og Raad protesterede mod denne Overrumpling og Besættelse af en fredelig By; men deres Protester vare ligesaa afmægtige som Kvindernes Taarer — Værnet var opgivet, Alt gik hulter til bulter. Som tankeløs Dreng foer jeg omkring i al denne Forstyrrelse, glædede mig over det uvante Liv, de brogede Uniformer og var alle Steder, hvor der var Noget at see. Jeg saae Hertugen af Braunschweig-Oels, jeg saae Scharnhorst og Müfling paa hans lille Skimmel, jeg saae Blücher selv med den store Vorbugskaskjet, den graae Knebelsbart og den lille Pibe mellem Tænderne; men han røgte ikke, der kunde nok være Andet at tænke paa, end at røge Tobak. Jeg var oppe paa Volden for at see Kanonerne blive bragte i Orden — thi dengang stode Voldene jo endnu, Lübek var en Fæstning, Gud bedre os, det var Skyld i al Ulykken — og en Artillerist sendte mig saa hovedkulds ned igjen, at jeg nær havde brækket Halsen. Inden Mørket faldt paa, saae vi hele den franske Armee udenfor Byen. Kanonerne, der skulde bestryge Hüxterthor, kjørte op ved „Krankenhof“ og paa „Hohenlande“, Vagtblus tændtes overalt, og hvor der ikke fandtes Træ til Baalet, satte Franskmændene Ild paa et Huus, varmede sig ved Flammen og grinede ad de Ulykkelige, hvis hele Eiendom fortæredes. Det var en skrækkelig Nat, Ingen tænkte paa at sove, og dog lod Enhver det gaae, som det vilde; Vægterne raabte ikke, som var det forbi med Tid og Tidsinddeling, det undrede mig kun, at Sangværket paa Mariekirken vedblev at spille sine Choraler og Uhrene at slaae. Da de sloge sex om Morgenen den 6te og der gik som en Lysning over Himmelen, intet Dagskjær, men blot en Fortyndelse af Mørket, kom der Liv i Franskmændenes Leir. Baalene slukkedes, og Stilheden afløstes af en dump Larm. Alle lyttede ængsteligt. Saa bragede det første Skud fra Ratzeborgsveien udenfor Mühlenthor, hvor Soult commanderede. Ligesom vrede over, at han var kommet dem i Forkjøbet, lod Murat udenfor Hüxterthor og Bernadotte udenfor Burgthor deres Artilleri spille som rasende; fra Volden besvaredes Skud med Skud; det var en Larm, som skulde Verden forgaae, eller idetmindste Lübek; Preusserne holdt sig bravt; vi vare baade glade og bedrøvede derover: glade, fordi vi, naar Alt kom til Alt, heller vilde have dem i Byen end Franskmændene; bedrøvede, fordi vi frygtede for, at Fjenden for at fordrive Blüchers Armee fra dens Tilflugtssted istedetfor at beskyde Værkerne skulde rette sin Ild mod Byen og ødelægge den. Morgenen gik, Formiddagen med, de franske Kanoner lode sig sjeldnere høre; Nogle fik atter Mod og sang allerede Victoria — Gud hjelpe os for den Seir! Paa engang opstod en rædsom Larm ved Burgthor, en frygtelig Kamp Mand mod Mand, udspandt sig mellem Forsvarerne og en Afdeling corsicanske Jægere, der uformodet kom bag paa Preusserne, Vorherre maa vide hvorledes, om han forresten bryder sig om at vide noget om saadanne Djævle, der hverken skye Ild eller Vand og spidde et christent Menneske saa lystigt, som var det en Harekilling. De havde listet sig i Huulningen langs Wakenitz, sagdes der, løbet og krøbet, sprunget og svømmet, og i et Nu nedsablet Vagten. Bernadotte trængte ind gjennem den aabnede Port, Kampen fortsattes fra Huus til Huus, fra Gade til Gade. For ikke at blive angrebet i Ryggen, maatte Besætningen fra de andre Porte trække sig tilbage, og den preussiske Armee forlod Byen gjennem Holstenthor, medens Franskmændene trængte ind gjennem de tre andre Porte. Det var en Aften uden Lige i Lübeks Historie. Byen blev overgivet Soldaterne til Plyndring; tre Dage og Nætter varede denne Rædsel; Ingen var sikker paa sit Liv, og Ingen kunde kalde andet Sit, end det Soldaterne ikke gad have eller ikke kunde finde. Anførerne bemægtigede sig Senatets kostbare Sølvtøi, ikke eet Stykke blev tilbage uden det lille Fad, som nu staaer oppe i Raadssalen. Soldaterne trængte ind i Kjælderen, fyldte sig med Vin, til de laae halvdøde, sloge Fadene istykker og spildte hvad de ikke gad drikke — Ak, jeg har seet Rendestenen herudenfor flyde med Rhinskvin, en Konge vilde slikke Munden efter — — Dengang havde vi Vin,“ sukkede han og dyppede Næsen ned i sit grønne Glas. — „Men den Attenhundredogellever er heller ikke daarlig, Mester,“ sagde den Anden. — „Ikke daarlig, men den har langt til hundrede Aar!“

Det gaaer Kjælderen som Byen, den er kun en Afglands af fordums Herlighed. De gamle berømte Vinfade ere tilintetgjorte; kun et enkelt, smykket med Billedskærerarbeide og bærende Aarstallet 1782, er blevet tilbage. Men man søger med prisværdig Iver at erstatte det Ødelagte, og endnu den Dag idag kunne Raadets Herrer med Glæde nyde en Styrkedrik nede i den gamle Kjælder. De have deres eget Lukaf, som kaldes „der Magistrat“, der kunne de i al Hemmelighed smutte ned fra Raadssalen ad en skjult Trappe i Væggen, tætved er en anden hemmelig Smutvei, en underjordisk Gang, der fører ud til Jerusalemsberg, omtrent en halv Miil udenfor Byen. Andre Afdelinger af Kjælderen ere „die Lilie“, „die Rose“. „das Brautgemach“, hvorfra en Dør fører op til Pladsen ved Mariekirken. I gamle Dage var det Skik, ved alle fornemme Bryllupper, at Brudeparret og Følget efter Vielsen begav sig ned i denne Celle og tømte et Bæger; en Indskrift paa Kaminen minder endnu herom; den er ikke meget smigrende for det smukke Kjøn, om den er sand, maa Læseren afgjøre. Den lyder saaledes:

Mannich Man lude synghet
wen man em de Brudt bringet;
wüste he wat man em brochte,
dat he veel lever weenen mochte *).

Nu er Brudegemakket Forraadskammer, Kaminen Sandhul og Døren ud til Kirkepladsen stænget.

I Kjælderen fremvises en anden Erindring om Fortiden, det saakaldte „Admiraltisch“, hvis Bordblad dannes af en Egeplanke af det sidste lybske Admiralskib. Iforfjor, da endeel tydske Sangforeninger havde sat hinanden Stevne i Lübek, og de gamle Hvælvinger gjenløde af deres „Lieder“, var denne Planke Offerstedet for mange fromme Ønsker og svulstige Løfter for den tydske Flaade, og Aflukket ved Siden af er til evig Erindring om denne Broderfest, idetmindste af Kellneren, døbt „Germannenkeller“. Maatte de Herrer Sangere snart sidde om Planken af det første tydske, som de sad om Planken af det sidste lybske Admiralskib „im tiefen Keller“!

Riddersalen paa Rosenborg.

Ridderspil og Riddervæsen, Ridderskab (naturligviis med Undtagelse af vore gjæve Venner, det holstenske Ridderskab) og Ridderlighed, ere længst forsvundne; Middelalderen sank i sin Grav og tog det Altsammen med sig. Rigtignok vedblev Riddervæsenet endnu en Tid at spøge som Gjenfærd, men Dødsstødet havde det faaet ved den nyere Tingenes Orden og ved de Begivenheder, der dannede Overgangen til den nyere Tid. Dette forhindrede imidlertid ikke, at man endnu i det 16de og 17de Aarhundrede, saavel her i Norden som i andre Lande, vedblev at bygge Ridderborge med Riddersale, hvor Ridderen dandsede med sit Hjertes udkaarede Dame og i Freden viste sig ligesaa høvisk i Sæder, som han i Kampen var modig og tapper. Endnu var Ridderen, som i Middelalderen, beredt til at kæmpe for den Skjønnes Ære, og skete det end ei længere paa gammel Viis, saa førtes Kampen dog endnu Mand mod Mand; thi Duellen betragtedes da som den eneste hæderlige Afgjørelse af Trætter mellem unge Adelsmænd. Og Striden førtes ei lemfældigt; thi som oftest endte den med, at een af de Kæmpende blev paa Valpladsen. — Alt Dette er for længe siden forbi og har givet Plads for en heel anden Aand, vor Tids Aand, der gjør sig gjeldende paa en ganske anden Maade. Hvor vilde ei Fortidens Helte raabe Ak og Vee, hvis de reiste sig af deres Grave og saae Mænd kæmpe med saa ringe Vaaben som Pen og Blæk, istedetfor som tidligere med Sværdet! Og dog ere den Tids Kampe neppe førte med større Iver og Skaanselsløshed end Nutidens; neppe har Nationalfølelsen dengang været saa levende som nu, og, skjøndt Blodet randt i Strømme, stredes der langt hyppigere om personlige Interesser, end om Nationens Selvstændighed og Bestaaen. Middelalderen giver mange Beviser herpaa; vi see ofte, at Vasallerne kun ydede Kongerne Hærfølge, naar de havde Udsigt til Vinding, hvorimod de hyppigt optraadte som deres Herskers og Fødelands Fjender, naar det gjaldt om at sikkre sig Jordegods eller arvelige Lehn. Betragte vi nu hine Tilstande, kunne vi ikke Andet end give Nutiden Fortrinet, og nødes vi end undertiden til at give det smukke Kjøn Ret, naar det fører Klage over, at Ridderlighed og fine Sæder just ikke charakterisere vor Tids Ynglinge, saa er det paa den anden Side glædeligt, at disse Dyder kun have veget Pladsen for en ædlere Følelse, den stærkt udprægede Nationalitetsfølelse, der nu besjæler de fleste unge Mænd og afføder en Begeistring, der vil virke Stordaad, naarsomhelst Tiden kalder. Skjøndt vor Tid ofte kaldes lunken og kold, hører man dog aldrig, at en Opfordring til at komme Fædrelandet tilhjelp, har lydt forgjeves, og skjøndt vor Tid kaldes poesiløs, toner dog aldrig en begeistret Fædrelandssang, uden at finde Gjenklang hos enhver Fædrelandsven og bringe enhver kraftig Ynglings Hjerte til at banke høiere og friere, i Bevidstheden om hans Selvstændighed og i Følelsen af, at han er vordende Borger i et frit Land.

Dog tilbage til vort Emne: Beskrivelsen af Riddersalen, ikke paa en eller anden forfalden Herregaard, hvor man ved en forunderlig Omvexling af Skjebnen ofte seer Tøi tørres eller en Rulle staae, der, hvor tidligere Bægere klang, Sværde og Sporer klirrede og Terningens Rullen hørtes — men en Beskrivelse af Riddersalen paa det herlige og smukke Slot Rosenborg. Denne Sal, der indtager hele Slottets Længde og Brede, var af Christian IV oprindelig bygget i samme Smag, som den paa Frederiksborg. Saaledes var Loftet fladt, udskaaret og prydet med Malning og Forgyldning, Gulvet var belagt med kostbare Marmorfliser og paa Midten af begge Endemurene var anbragt to prægtige Marmorkaminer, der endnu ere tilstede, ligesom Væggene vare behængte med tyve Malerier, af hvilke de 18 endnu ere i Behold. Disse Malerier borttoges i Christian V's Tid, og Frederik IV lod det prægtig udstyrede Loft nedtage. I disse Kongers Tid blev saaledes Christian IV's Riddersal meget forandret og fik omtrent den Udstyrelse, som den nu har, Loftet blev hvælvet og prydet med Stuccaturarbeide, der, foruden Symboler paa Kongemagten i Almindelighed, deels har Hensyn til Christian V's og deels til Frederik IV's Historie. Symbolet paa Kongemagten er fire Malerier, der forestille Kronen, Scepteret, Sværdet os Rigsæblet, af den særdeles productive Maler, Flensborgeren Heinrich Krock (1671—1738), der tildeels fik sin Uddannelse i Italien under den berømte Carlo Miratti (Maratta?). Disse Krocks Malerier bære Spor af, at han havde tilegnet sig denne Mesters Feil: mere at tage Hensyn til Effecten, end til en omhyggelig Udførelse.

I Loftets Midte er i farvet Stuccatur anbragt Danmarks fuldstændige Rigsvaaben, omgivet af Elephant- og Storkorskjæderne, der skulle betegne, at Christian V paany indstiftede Elephantordenen. Til Minde om Frederik IV er der i Stuccaturarbeide fremstillet fire vigtige Puncter i hans Historie, nemlig: Dragon-Regimentets Oprettelse, Landmilitsens Udskrivning og Indretning, Vornedskabets Ophævelse og Matrosernes Indrullering.

Selve Loftet hviler paa en Stuccaturgesims, der er marmoreret af Charles Bracht og almindeligviis ansees for et stort Konstværk, fordi Marmorets Aarer skuffende ere efterlignede. Ved Kaminernes Side er der anbragt fire allegoriske Figurer: Europa, Asien, Afrika og Amerika, og bag disse de fire Hovedvinde. Væggene ere behængte med tolv Tapeter, forfærdigede af Brødrene van der Eichen fra Holland, der i Christian V's Tid vare ansatte ved Tapetvæverierne i Kjøge. Disse Tapeter forestille forskjellige Begivenheder af Christian V's Krige fra Aarene 1675 til 77, nemlig: Erobringen af Damgarten, Wismar, Rygen, Helsingborg, Landskrona By og Slot, Christianstad og Marstrand, Søslagene ved Øland, paa Colberger Rhed og i Kjøge Bugt, samt Landgangen i Skaane.

I den senere Tid har Salen faaet en Forøgelse af værdifulde Gjenstande, idet der nemlig, foruden to i den nordre Ende ophængte, store Speile med Sølvrammer, reddede fra Christiansborgs Brand 1794, tillige er blevet opstillet de to Kroningsstole og de tre Sølvløver. Fra hvad Tid Kroningsstolene ere, veed man ikke med Vished, dog antager man, at Kongestolen er ældre end Dronningestolen; at de ikke ere fra een og samme Tid sees tydeligt, saavel af Formen som af Forziringerne. De tre prægtige Sølvløver, der efter Holbergs Mening skulle være Symboler paa de tre danske Sunde, Øresund, Store- og Lille-Belt, staae paa et smukt guldindvirket Tæppe, og benyttes som bekjendt ved enkelte for det danske Kongehuus høitidelige Leiligheder.

Endnu maae vi til Slutning omtale, at Riddersalen paa Rosenborg, efter Christiansborgs Brand, fra 1794 til 1830 blev benyttet til Høiesterets Aabningshøitidelighed, der fandt Sted den første Torsdag i Marts Maaned under Kongens Forsæde.

Ugens Politik.

Den 13de Marts 1862.

Der udfordredes ikke megen Skarpsindighed til at see, at den politiske Tilstand i Frankrig stedse antog en mere og mere betænkelig Charakteer, og under de lidenskabelige Adressediscussioner kom Sandheden omsider for Dagen trods den mærkværdige Taushed, som baade Regjeringens og Oppositionens Organer hidtil havde bevaret. Paa en Interpellation om Anvendelsen af nogle Bestemmelser i Sikkerhedsloven svarede nemlig Ministeren Baroche, at hvis det var hans Agt, at sætte Lidenskaberne i Bevægelse, kunde han meddele den lovgivende Forsamling Kjendsgjerninger, der nu ere Gjenstanden for Domstolenes Undersøgelser. Han antydede, at man havde opdaget en Sammensværgelse, der gik ud paa at omstyrte Keiserriget; Opstandsprogrammet indeholdt tillige, at Staten for Fremtiden skulde arve enhver ved Døden afgaaet Borger, hvoraf det fremgaaer, at Sammensværgelsen maa have været af en socialistisk Beskaffenhed. Ministeren tilføiede, at hvis de fængslede Individer ikke kunne retfærdiggjøre sig, vilde de omhandlede Bestemmelser i Sikkerhedsloven komme til Anvendelse, og at det ikke er en tom Trudsel, fremgaaer af de alvorlige Forholdsregler, man alt har taget. Adskillige Blade, blandt andre »La Presse«, har modtaget de saa berygtede Advarsler, flere Journalister, f. Ex. Redacteuren af »Courrier du Dimanche« Herr Ganesco, ere fængslede, og den parlamentariske Oppositions talentfulde og veltalende Fører, Jules Favre, underrettede Kammeret om, at han, trods sin Ukrænkelighed som Folkerepræsentant, i den seneste Tid ikke havde foretaget noget Skridt, uden at see sig omgivet af Politispioner.

*) Mangen Mand synger høit, naar man ham Bruden bringer; vidste han, hvad ham blev bragt, maatte han heller græde.

I Tydskland hersker der ligeledes stærk Gjæring. Baade Østerrig og Preussen hengive sig til ærgjerrige Drømme, Staterne af anden og tredie Rang betragte disse Bestræbelser med et mistænkeligt Blik, medens Folket overalt declamerer om et stort, enigt og mægtigt Tydskland. Enighed hersker der for Øieblikket kun i det churhessiske Forfatningsspørgsmaal, idet Østerrig og Preussen den 8de Marts i Fælleskab have indbragt et Andragende til Forbundsforsamlingen, der fordrer Gjenoprettelsen af Forfatningen af 1831, medens Churfyrsten, især efter de senest i Berlin forefaldne Begivenheder, ændser dette Skridt saa lidt, at han har forbudt Oprettelsen af en Skytteforening, fordi den har til Hensigt, at slutte sig til det saakaldte tydske Skytteforbund, der vitterligt har en politisk Tendents. Den Begivenhed, der har givet Churfyrsten Mod til saaledes at tilkaste hele Tydskland Handsken, er det preussiske Deputeretkammers Opløsning. Et af Deputeretkammeret vedtaget Andragende om et mere i Enkelthederne gaaende Budget foranledigede Ministeriet til at forlange sin Afsked; Kongen negtede at modtage den og foretrak at opløse Deputeretkammeret og ajournere Herrehuset, blandt Andet af den Grund, at „Ministeriet nyder Agtelse hos den veltænkende Deel af Nationen." Denne Forholdsregel har fremkaldt den største Misfornøielse; Junkerpartiet, der hader det nuværende Ministerium, erklærer uforbeholdent, at Kammerets Opløsning uden nogen Ministerforandring ikke er nogen gavnlig Foranstaltning, og paa den anden Side siger „Nationalzeitung" med god Grund, at naar Ministrene selv erklære, at de ikke nyde Kammerets Tillid, kunne de selvfølgelig heller ikke besidde Landets Tillid. Men hvorledes kunne de saa gjøre deres Beslutning afhængig af en Cabinetsskrivelse, der erklærer, at de besidde den veltænkende Deel af Nationens Agtelse? Her kan ikke være Tale om Junkerpartiet, da det gjentagne Gange har erklæret, at de ere Revolutionens fordærveligste Redskaber, og da det altsaa selv maa undtage dette Parti, opfordrer „Nationalzeitung" spydigt den ministerielle Avis til at meddele, hvor de Folk opholde sig, som udgjøre den egentlige veltænkende Deel — saasnart den har fundet dem. At overordentlige militaire Forholdsregler vare trufne, følger ganske af sig selv, og Roligheden er derfor heller ikke bleven forstyrret, uagtet Nationen smerteligt føler, at Haabet om en fredelig og uforstyrret constitutionel Udvikling er bleven skuffet. Efter den preussiske Forfatning skulle nye Valg foregaae inden to Maaneder og Kamrene samles inden tre Maaneder efter Opløsningen. Udfaldet af Valgene kan ikke være tvivlsomt; Fremskridtspartiet vil blive endnu stærkere repræsenteret end tidligere, og hvad saa? Det er ingen Hemmelighed, at medens Ministeriet tilsyneladende har trukket sig tilbage paa Grund af et Mistillidsvotum, var dets Stilling egentlig bleven undermineret af den frie Fortfatnings Fjender, med hvem Kongen sympathiserer. Spørgsmaalet dreier sig om Regjeringen vil give efter for den paany valgte Folkerepræsentations Ønsker, eller om den vil trodse dem og udføre et Statscoup. Meget taler for, at det sidste Alternativ vil blive valgt, og i saa Fald ligger den Tanke ikke meget fjern, at Regjeringen ligesom i 1848 kan føle sig fristet til at bortlede Opmærksomheden fra den indre Politik ved at føre en populair Krig. Vore Statsmænd ville sikkert handle klogt i, at følge Begivenhedernes Udvikling i Berlin med et opmærksomt Blik og forberede sig i Tide paa alle mulige Eventualiteter.

Det af Rattazzi dannede Cabinet har mange Vanskeligheder at bekæmpe, og det er ingenlunde sikkert, at det kan gjøre Regning paa Parlamentets Understøttelse. En Deel af den tidligere Majoritet kan ikke finde sig i at see sine Anførere berøvede Magten og at miste den Indflydelse og Beskyttelse, der er et Lokkemiddel for saa Mange. Cabinettet synes imidlertid at have besluttet at trodse Stormen og at opløse Kammeret, hvis Majoriteten svigter det. De Bevæggrunde, der have hidført den nuværende Forandring, synes at være af en meget alvorlig Natur; den af et Medlem af det nuværende Ministerium inspirerede Avis »La Constituzione« løfter en Flig af Sløret og antyder, at Ricasoli optraadte fjendtligt mod det monarchiske Princip, ja den er endog ikke langt fra at paastaae, at den afgaaede Conseilspræsident havde Planer, der vare farlige for Staten. Alt dette bebuder, at Italien gaaer stormfulde Dage imøde. Garibaldi befinder sig i Genua, og uagtet man har paastaaet, at han er enig med Kongen og Rattazzi, hvilket vilde være en meget beroligende Omstændighed, da det radicale Parti ikke kan udrette Noget uden hans Bistand, har han dog personlig indtaget Forsædet i den saa meget omtalte demokratiske Forsamling, som blev afholdt den 9de Marts, og hvis Beslutninger ingenlunde kunne tjene til at styrke Regjeringen. Man talte i „Provedimentoforeningen" ikke blot om det Ønskelige i en Forening med Demokraterne hinsides Alperne altsaa med Keiserens Modstandere, men Foreningen vedtog et Andragende til Regjeringen om Indførelse af almindelig Valgret, hvilket i det nuværende Øieblik kun kan tjene til at fremkalde en for Eenhedsværket skadelig Strid, medens den tillige besluttede at anholde om Mazzinis Tilbagekaldelse.

En af Ministeriets første Forholdsregler vil være, at organisere det af Frivillige bestaaende Armeecorps og at ordne de garibaldistiske Officerers Stilling, der nu i et heelt Aar har været høist pinlig for disse Hædersmænd. De modtage Gage og ere concentrerede i Depoterne, hvor de ikke have det Ringeste at bestille. Det nye Cabinet har isinde at benytte disse gode Kræfter til at oprette flere Regimenter, der kun ville koste meget lidt, da deres Cadres dog blive betalte. Garibaldi havde trods alle Anstrengelser ikke seet sig istand til at sætte denne Sag igjennem under de tidligere Ministerier, og det var en af Grundene til hans Opposition; thi hvor uegennyttig han selv end er, drager han dog den største Omsorg for sine Vaabenbrødre, hvem han næsten betragter som sine Børn.

Fra Krigsskuepladsen i Nordamerika har man ikke modtaget Meddelelser af Betydning i Løbet af denne Uge, men med Hensyn til den mexicanske Sag har man i det engelske Underhuus rettet en Interpellation til Ministeriet, og i denne Anledning erklærede Layard, at England ved at deeltage i Expeditionen kun havde til Hensigt, at tvinge Juarez' Regjering til at holde sine Forpligtelser, og at det ikke havde isinde at blande sig i Spørgsmaalet om den mexicanske Republiks fremtidige Regjering. Ministeren udtalte tillige det Haab, at man ikke vilde behøve at gaae til Yderligheder, da Juarez syntes at være tilbøielig til at underhandle. Denne Erklæring staaer mærkeligt nok i den fuldstændigste Strid med en Correspondanceartikel i den franske Moniteur, hvori der paastaaes, at de allierede Overbefalingsmænd have handlet i fuldstændig Uovereensstemmelse med deres Regjeringers Hensigter, da de indledede Underhandlinger med Juarez. Man veed nu med Vished, at disse Underhandlinger idetmindste ikke have vakt den engelske Regjerings Mishag.

M.

Musik.

— Indeværende Uge tegner til at blive rig paa musikalske Nydelser, idet Pianisten Haberbier vil give sin sidste Concert imorgen Aften i Casinos mindre Sal, og Brødrene Holmes iovermorgen ligeledes sammesteds ville give en Afskedsconcert. Disse udmærket dygtige Violinister, hvis Sammenspil, navnligen af de Spohrske Duetter, kan kaldes uovertræffeligt, behøve neppe nogen Anbefaling, da de allerede have vundet saamegen Yndest og Anerkjendelse hos Publicum her.

— Søstrene Neruda, der have vakt megen Sensation i Sverig, agte ligeledes at optræde paa Tirsdag.

— Alex. Dreyschock, der for Øieblikket giver Concerter i Holland, har paatænkt, forinden han tiltræder sit Engagement i St. Petersborg, endnu engang at besøge Kjøbenhavn og Stockholm i næste Maaned.

Statistik.

— I en nylig udkommet statistisk Oversigt over Kulgruberne i Storbritanien fra 1850 til 1860, angives den i disse ti Aar udvundne Kulmængde til 1,210,910 Millioner Pund, medens der i samme Tidsrum berettes at være omkommet 1466 Mennesker ved Ulykkestilfælde i Gruberne.

— Jesuiterordenen havde, efter officielle Meddelelser, den 1ste Januar d. A. 7231 Medlemmer, af hvilke 2203 vare Franskmænd.

Blandinger.

— William Carter, en londonsk Mestertyv, er blevet dømt til Staffearbeide i tre Maaneder, fordi han havde været saa næsviis, at tømme en høitstaaende Politiembedsmands Lomme.

— Isdækket paa Nevaen benyttes i Vinter til storartede Dampkanefarter mellem St. Petersborg og Kronstadt; det første Tog afgik, med et Locomotiv i Spidsen, den 27de Januar.

XIV.

Fædrelandskjærlighed, Menneskjærlighed, sand Videnskabelighed — kan man fordre mere for at tilkjende en Mand Borgerdyd? Disse tre Egenskaber vare imellem mange andre de ledende Hovedtræk i H. Fr. J. Estrups Charakteer. Der gives faa af vore Landsmænd, ved hvis Liv, fra Vuggen til Graven, Eftertiden kan dvæle med mere Velbehag, med større Beundring, end ved hans.

Tidligt kom han herover til Universitetet, som en fattig Præstesøn — fattig paa jordisk Gods, men allerede rig paa Evner og rig paa Kundskab; snart blev han ogsaa rig paa Venner, og neppe har Nogen iblandt sine fortrolige Venner talt en saadan Krands af blomstrende Navne. Estrups Ungdom havde kun eet Maal: Kundskab, ikke den tørre, golde Kundskab, men sand Viden, grundet paa alvorlige Studier og fremfor Alt paa grundig Eftertanke; Historien var hans Videnskab, og i den Maade, hvorpaa han dyrkede den, stillede han sig snart ved Siden af sin Ven og Lærer, den høitbegavede Laurids Engelstoft. For dem begge var Historiens Idee Hovedsagen, den Ledestjerne, hvorefter de vandrede i deres Studier, for dem begge gjaldt det at finde Begivenhedernes Kjerne, medens de overlod Skallen til de mange, der havde Lyst til at sysle med den.

Tidligt lykkedes det ham at opnaae sine første Ønskers Maal — Udenlandsreisen. Efter at han med Udmærkelse havde taget den theologiske Examen — hans Fremtid havde fra Barndommen af altid staaet for ham som realiseret i Landsbypræstens velsignelsesrige Virksomhed — og efter at han ved en Disputats for den philosophiske Doctorgrad havde aflagt den første Prøve paa videnskabelig Flid, forlod han i Aaret 1817 med kongelig Understøttelse Hjemmet, for at begive sig paa en treaarig Reise. Den treogtyveaarige unge Mand nød sin Frihed og nød den paa en Maade, som var Videnskaben ikke mindre gavnlig end ham selv. I disse Aar gjennemvandrede han Europa, besøgte Mellemeuropas, Italiens og Frankrigs smukkeste Egne, dvælede længe i Historiens Hovedstad, hvor Thorvaldsen blev hans Ven, studerede overalt og lod intet Bibliothek, intet Archiv ubesøgt, hvor han ventede at finde nye Skatte. Men allevegne var han lykkeligst, hvor han var i Selskab med Landsmænd eller med Minderne om dem, og flere Udflugter paa hans Reise, saaledes til den cimbriske Alpedal i de veronesiske Bjerge og til Normandiet, gjaldt alene de nordiske Minder.

Kort efter sin Hjemkomst blev han udnævnt til Lector i Sorø, hvor han alene levede for sin Videnskab, der her blev hans Lærefag. Fra Aaret 1830 blev han Director for Sorø Akademi; den store Fremgang, Akademiet og Skolen gjorde i denne sin Gjenfødelsesstand, skyldes nærmest hans Flid og Kjærlighed. Med en levende og bevægelig Aand kæmpede han ivrigt for Forbedringer, men de fleste af disse stødte paa Modstand ovenfra og bleve enten aldrig eller først senere gjennemførte. Dette forbittrede hans Tilfredshed og med et nedbrudt Helbred tænkte han — der ved Giftermaal med tvende Døttre af Etatsraad Scavenius til Gjørslev var kommet i Besiddelse af betydelig Formue — paa at trække sig tilbage fra Embedslivet. I 1835 kjøbte han den gamle Hovedgaard Kongsdal, nogle Mile fra Sorø, og to Aar efter fik han, efter Ansøgning, sin Afsked som Direktor.

Men det var ikke for at nyde Privatlivets Magelighed, at han søgte ud paa sit Gods; han vilde kunne virke i Fred baade for sin Videnskab og for de Forbedringer, han ansaae nødvendige for Samfundet. Kongsdal Gods undergik store Forandringer i hans Tid, og hans første Gjerning her var en fuldstændig Afløsning af Hoveriet. Hans Stilling som Godseier opfordrede ham naturligt til at sætte sig ind i de store Landbospørgsmaal, og hans Skrifter i denne Retning bære Vidne om en sjelden Frisindethed, forenet med dyb Indsigt i den historiske Udviklingsgang. Samtidigt beskæftigede Fædrelandets politiske Forhold ham og med Varme talte han for den danske Sag i Slesvig. Ogsaa i Roeskilde Stænder kaldtes han til at tage Sæde, men kun eengang tillod hans Sundhed ham at møde; vigtige Gjenstande, hvorom han, om ellers Nogen, kunde have en vægtig Dom, faldt det imidlertid her i hans Lod at drøfte, og han deeltog i Comiteeforhandlingerne om Indførelsen af en ny Matricul, om Kjøbenhavns Skolevæsens Omordning og om almindelig Værnepligt — et Forslag, han selv fremmede.

En af de sidste Dage i 1846 endtes hans Liv. Hans eneste nulevende Søn bevarer Faderens Navn som Landmand, virksom og dygtig Godsbesidder; mangfoldige Legater og Stiftelser vidne om hans Godgjørenhed, en Række af grundige Skrifter sikkre hans Minde som Videnskabsmand. Som Menneske lever han endnu hos Mange i kjærlig Erindring, og først Fremtiden vil behøve at tage sin Tilflugt til det Marmormonument, der er reist over hans Grav paa Ondløse Kirkegaard ved Kongsdal. I Manden med Vandringsstaven, der rækker den sørgende Kvinde Haanden til Afsked, har Bissen fremstillet den sidste Vandring. Derunder læses:

Ikke tabt, men gaaet forud.

Hector Frederik Janson Estrup,
Dr. phil. Etatsraad, Ridder af Dannebrogen,
Eier af Kongsdal. Født den 5 Januar 1794.
Første Gang gift med Jacobine Scavenius, født
den 28 September 1800, død i Mailand den 7
Juni 1829. Han fulgte Hende til et bedre Liv
den 29 December 1846, stedse savnet af sin
efterladte Ægtefælle og sine Sønner.
Fred med hans Støv.

En fransk Æltemaskine.

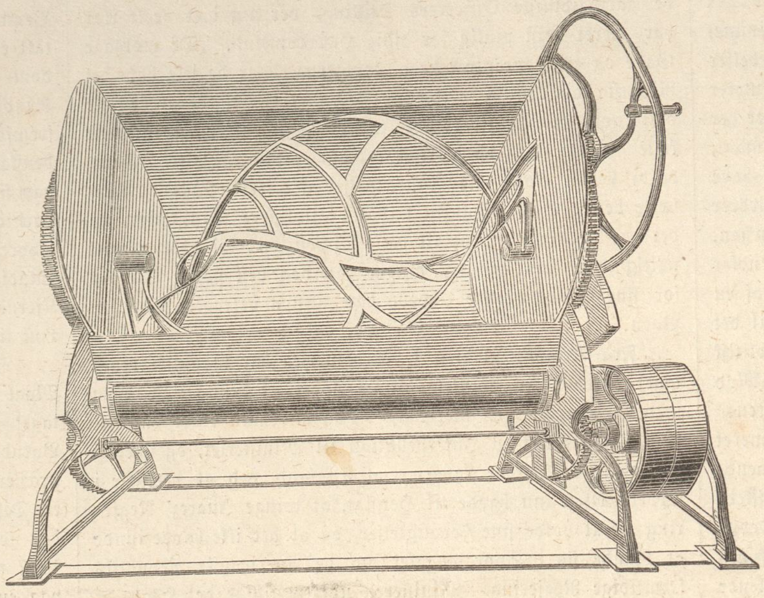

Det er ikke sjeldent, at Den, der med Alvor og Udholdenhed kaster sig over at gjennemføre Forbedringer i en eller anden bestemt Retning, lægges for Had, gjøres latterlig eller vel endog skildres som besat af en fix Idee; men det er sjeldent, at en saadan Reformator har den Glæde, at see Frugterne af sin Virksomhed, see den Sag, han har bekæmpet, antage de af ham tilraadede Former, thi der skal gjerne en ny Generation til, før Reformen, den være stor eller lille, kan vinde Hævd og Anerkjendelse. Etatsraad M. L. Nathanson har i dette, som i meget Andet, hørt til disse Sjeldenheder. Med en utrættelig Udholdenhed og en ufortrøden Seighed har han, som Redacteur af „Berlingske Tidende“, kæmpet for, at Kjøbenhavn, som Hovedstad for et fortrinsviis kornproducerende Land, ikke skulde udmærke sig fremfor andre Hovedstæder ved sit slette Bageriproduct, og Enhver, der blot nogenlunde mindes det Standpunkt, hvorpaa Brødbagningen befandt sig for tyve Aar siden, maa forbauses over de gjorte Fremskridt og med Glæde erkjende, at vi nu fra de bageste i Rækken ere naaede op til med Ære at concurrere med de forreste, og at dette for Kornland som Danmark unaturlige Forhold nu er ophørt.

Men foruden Nathansons Fortjeneste af dette store Fremskridt, maa man erkjende, at han har været saa heldig ikke blot at vække Consumenternes Opmærksomhed for Sagen, men ogsaa Producenternes, samt at flere af disse allerede tidligt følte det Berettigede i Ankerne, og derfor efter bedste Evne søgte at raade Bod paa Tingen ved at indføre saadanne Reformer i deres Bedrift, som Tid og Forhold fordrede. En hæderlig Plads blandt disse indtager Hofbager Brunn, der fra det Øieblik han i 1841 overtog Hofbageriet paa Christiansborg, er vedblevet at holde Skridt med de Forbedringer, som i Udlandet indføres i hans Fag.

Tre Hovedbetingelser for at skaffe godt Brød tilveie ere: et godt Raaproduct, en god Æltning og en god Bagning. I alle tre Retninger har Hr. Brunn stræbt fremad; 1849 tog han saaledes, i Forening med Hofbager Albeck, der heller ikke har været døv for Ankernes Berettigelse, Patent paa en ny construeret Bagerovn, der skjelnede sig fra de da brugelige murede derved, at den var af Jern, opvarmedes ved Damp istedetfor ved ligefrem Fyring i Ovnen, samt afgav et langt reenligere Product end Muurovnen. I 1853 forenede han sig med tre Interessenter om Anlæg og Drift af Dampmøllen „Lille Mølle“, der altid har udmærket sig ved et fortrinligt Fabrikat, og derved sat sine Consumenter istand til at levere et sundt og smukt Product. Endelig har han ogsaa i længere Tid havt sin Opmærksomhed henvendt paa Deigens Lægning. Efter en Række Forsøg har han nu forskrevet sig en Æltemaskine, som den nærværende Tegning udviser, fra Boland i Paris. Da Tegningen tilfulde viser Maskinens Construction, vil det være nok at tilføie, at den arbeider med en beundringsværdig Lethed. Hr. Brunns Maskine bevæges ved en lille Dampmaskine (skjøndt Fabrikanten oprindelig har bestemt den for Menneskekraft) ælter et Par hundrede Pund Meel paa mindre end et Kvarteer til en Jevnhed og en Ligelighed, som ingen Haandkraft vilde formaae, med saa lidet Spild i Truget, at det maa forbause, og med en Reenlighed, der vanskeligt skal kunne præsteres ved Menneskehænder. Maskinen synes egnet til i formindsket Maalestok at kunne anvendes i en større Huusholdning, navnlig paa Landet, saafremt den er istand til at lægge en Rugdeig med samme Lethed som den, hvormed Hvedemelet behandles.

Bageriet har saaledes nu hertillands naaet et passende Udviklingstrin, men det synes ogsaa i høi Grad at lønne de Mænd, der have arbeidet hen til Forbedringerne; derpaa tyde idetmindste de mange smukke Brødudsalgssteder, som efterhaanden dukke op i flere af vore Gader, derpaa tyde de mange Brødvogne, vi jevnlig see tømme deres Indhold i de nævnte Udsalgssteder, og derpaa tyder den stadige Tilstrømning af Kunder, til Gavn og Glæde for Boutikernes Eiere. Hvad Rugbrødsbageriet angaaer, er der endnu meget tilbage at ønske, uden at man tør haabe paa, at see disse Ønsker opfyldte, før en storartet Concurrence kan indtræde.

Charade.

Nu er Handlingens Time — mit Første da lyd,
Snart det Fjerne vil blive Dig nær!
Vel mit Andet Du bruge! Saa løser med Fryd
Du den Gaade, mit Hele Dig er.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 128:

Oret.

Opløst af l'A. de S—P.
Opløst som „Lyden“ af Ligesaa hos os i Odense.
„ „ „Kundskab“ af Cleb, Nr. 69.
„ „ „Saga“ af Skiven i Odense.
„ „ „Tanken“ af Rosalinde.
„ „ „Phantasie“ af Henrik Fuglefænger.
„ „ „Ørnene“ af Munken i Sønderherred.
„ „ „Historien“ af Pagalen i Randers.

Oplosning paa Skakopgave Nr. 67.

1.

Hvid.	Sort.
1. C. 3—E. 5 (Skak).	1. D. 6—E. 5 (Løberen tages).
2. E. 3—G. 4 (Skak).	2. E. 5—D. 6.
3. E. 1—E. 6 (Skak).	3. D. 6—E. 6 (Taarnet tages).
4. C. 2—G. 6 (Skak og mat).	

2.

Hvid.	Sort.
1. C. 3—E. 5 (Skak).	1. D. 5—E. 5 (Løberen tages).
2. E. 1—D. 1 (Skak).	2. E. 5—D. 5.
3. D. 1—D. 5 (Taarnet tages; Skak).	3. D. 6—E. 6.
4. C. 2—F. 5 (Skak og mat).	

Opløst af Hansen.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 7de til 13de Marts incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
7de . .	3,8	5,0	0,7		27"8,20	4,38
8de . .	5,3	8,0	2,9	93	27"10,75	0,25
9de . .	4,5	9,2	2,5	90	28"0,91	
10de . .	2,2	7,6	1,0	93	28"2,91	
11te . .	1,2	3,0	0,0	100	28"2,71	0,27
12te . .	0,7	2,8	0,0	95	28"1,39	
13de . .	÷0,2	1,5	÷0,9	95	28"2,58	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	13 Marts	3 pCt. Consols . .	$93^5/_8$.
Paris	„ —	3 „ Rentes . . .	69. 75.
Wien	12 —	5 „ Metalliques .	70. 40.
Berlin	„ —	$3^1/_2$ „ Staats-Sch.	$90^1/_2$.
Kiøbenhavn	14 —	4 „ Kgl. Obligat.	$98^1/_4$.

Skakopgave Nr. 68.

(Indsendt af S. M. S. P.)
Hvid begynder og gjør mat i fire Træk.

Sort.

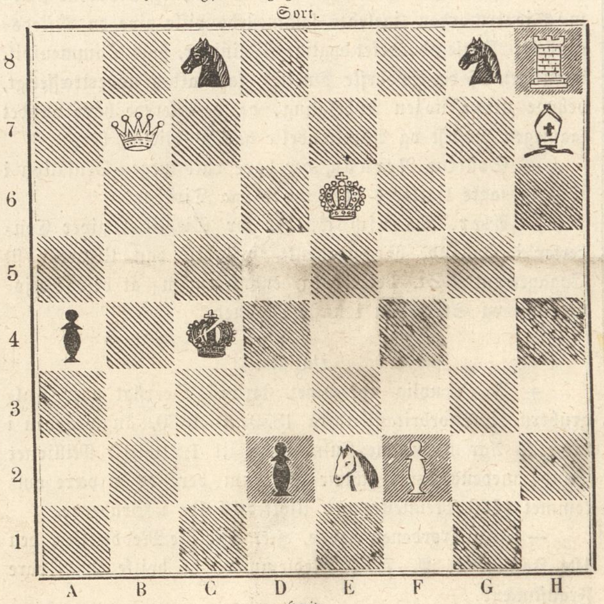

Hvid

Bestillinger paa

Gascokes og Jernbanecokes

modtages hos Meyer A. Levy i Frederiksberggade Nr. 4.

Paa mit Forlag er udkommet:

En Dag paa Frederiksberg Kirkegaard.

Digt i forskjellige Sange og Scener, af Claudius Rosenhoff. Indhold: Før Middag. Morgenhilsen. — Sommerfuglejagten. — En Reflexion — Dødens Udseende. — Maleren. — Bissekræmmerens Krands. — Et Jordefærd. — Den vaade Seng. — Det første Dødsfald — Ven Døden. — En Gaade. — Dødstanker. — Middagshvile. Efter Middag. Drømmesyn. — Jonas Collin. — Gravplyndreren. — Parcerne. — Birken. — Kritiserende Besøgende. — Døden lurer overalt. — Blomsterudstillingen. — Selvmordere. — Aftenklokken. Tilegnelse. Til Kirkegaardens Lugekone. 24 Sk.

H. P. Møller,
Gammelmynt Nr. 20.

I forrige Uge er udkommet:

Nordisk Conversations Lexicon

55de Hefte. Rund. — Sat. 24 Sk.
Subskription paa dette Værk, der udkommer i Hefter paa 4 Ark til 24 Sk. Heftet, modtages i enhver Boghandel.
Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Paa vort Forlag er udkommet og faaes i alle Boglader:

Folkekalender for Danmark,

1ste til 11te Aargang à 48 Sk.
Det fuldstændige Indhold af alle 11 Aargange findes paa Omslaget af det 55de Hefte af »Nordisk Conversations Lexicon.«
C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

Modeblad,

udgivet af Skrædermestrenes Forening i Kjøbenhavn.
No. 1. udkommer 31te Marts. Indhold: Modeberetninger fra Kjøbenhavn, London, Paris. 3 lithograferede Blade: a. Uniformer. b. Foraars- og Sommer-Moder, coloreret. c. Pennetegninger. — No. 2. udkommer 30te Septb.
Abonnement for Kjøbenhavn tegnes hos J. C. Farrer, Kongens Nytorv No. 24. Abonnement for Provindserne samt Sverrig og Norge modtage Postcontoirerne.

Hos Undertegnede modtages Subscription paa:

The Waverley Novels,

der udkommer i Edinburgh i 25 maanedlige Octav-Bind à 3 Mk. — Første Bind (Waverley 372 Sider) er udkommet og haves paa Lager.
G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Pariser Taffeluhre i Steen, Bronce, Træ &c.

Glaskupler til Uhre, Lommeuhre af de forskjellige Constructioner anbefales fra H. E. Holsts Fabrik og Lager af Uhre, optiske, mekaniske og meteorologiske Instrumenter. Østergade Nr. 7, 1ste Sal.

Til Axel. Vi ville gjerne glæde en Syg, men vi vilde ikke glæde vore Læsere ved at optage Deres Skizze.
- R. & Co. i Randers. Det er ikke nogen Opgave.
- Forf. af „Saadan hang det sammen“. Nei.
- T. L. Afsendt efter Adressen.

2. Quartal af „Ill. Tidendes“ 3 Bind er begyndt den 1. Januar 1862.

Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.

Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES OGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 130.] Udkommer hver Sondag. — Kjøbenhavn den 23. Marts 1862. — 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Danmark paa Verdens-Udstillingen i London 1862. I. — Blandt Araberne (Efter „All the Year Round") oversat af L. Moltke. — Capitain Coles' Kuppel-Skjoldskib, af J. C. Turen. — Slagterboderne ved Nicolai Taarn. — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold. — En practisk og billig Tempomaaler, af Carl W. Mortensen.

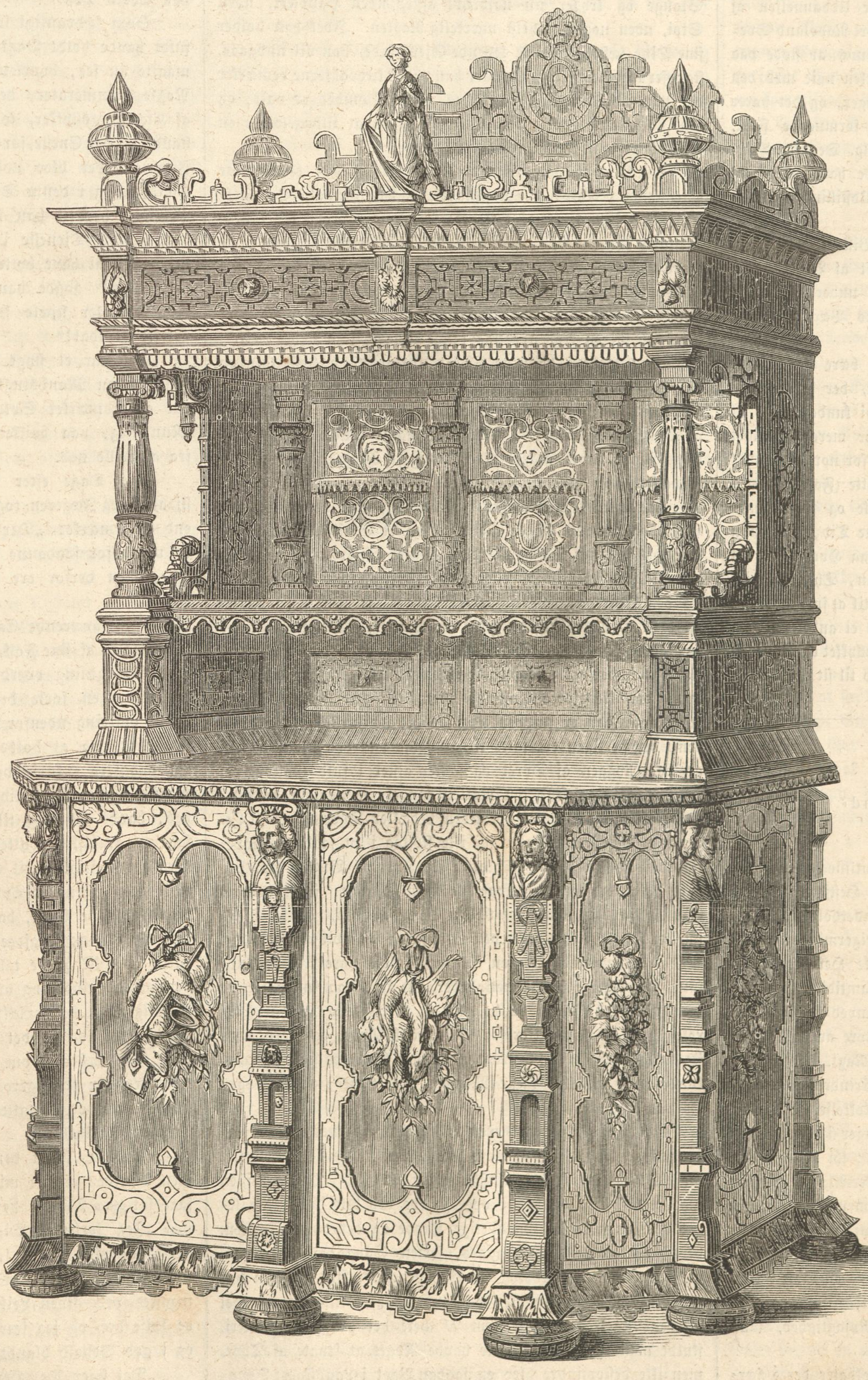

Et Egetræes Buffet af Malermester Schroeder i Middelfart.

Danmark paa Verdensudstillingen i London 1862.

I.

Med Undtagelse af enkelte Localudstillinger i en eller anden Fabrikby, har England hidtil forsmaaet Afholdelsen af Udstillinger for dets nationale Industri; man har følt, at den engelske Storindustri var saa fast knyttet til, saa fuldt støttet af, og saa inderligt sammenvoxet med den nationale Bevidsthed, at man ikke trængte til den Spore, der for andre Nationer ligger i saadanne Udstillingers Afholdelse, en Spore ligesaameget for Producenten som for Consumenten. Men da man vilde vise Europa det sande Omfang af sin Industri, indsaae man, at dette bedst og mest slaaende kunde skee, naar man sammenstillede sine Fabrikater med det øvrige Europas paa en saadan Maade og efter saa stor en Maalestok, at man virkelig kunde regne paa, at hele Europa vilde give Møde som Tilskuer paa denne fredelige Arena. Hvor godt dette lykkedes i 1851, ville vore Læsere erindre, det bevægede endog Frankrig til i 1855 at forsøge en lignende Veddekamp; England staaer nu atter den 1ste Mai iaar kampberedt, frygteligere rustet end dengang, men ogsaa imødegaaet af Medbeilere, der ikke have ligget paa den lade Side, men, med fuld Bevidsthed om Kampens Betydning og Omfang, ikke have sparet Noget, for at kunne vise sig som værdige Modstandere, efter i Mellemtiden at have styrket Modet og Selvbevidstheden ved at afholde Udstillinger, udelukkende for national Industri og Agerbrug.

Dette har Danmark forsømt. Efterat Industriforeningen i 1852 havde afholdt en efter vore Forhold og navnlig strax efter en Krigsperiode temmelig storstilet Industriudstilling, har nævnte Forening, tærende paa sin rige Fortid, forgjeves søgt at bringe nogen større Productsamling for Publicums Øine, uagtet netop et Land som Danmark, der i Aarrækker væsentligt har ernæret sig som kornproducerende, mere end noget andet trængte til at vække og nære et industrielt Liv, en industriel Bevidsthed og Selvfølelse. Ja, den har endog undladt at benytte den lette Adgang, som Danmarks Deeltagelse i Verdensudstillingen gav den til, idetmindste at samle og for Nationen at fremstille de Sager, som ere bestemte til at tjene som Repræsentanter for dansk Industri og Konstflid, Noget, Ingen var nærmere til end Industriforeningen, naar den af Regjeringen udnævnte og ved Statens Tilskud støttede herværende Comitee for den engelske Udstilling undlod det. Dog, vil Bjerget ikke komme til os, maae vi komme til Bjerget, og det er, for dog saaledes nogenlunde at gjøre „Illustreret Tidendes" Læsere bekjendt med de Gjenstande, de ikke selv uden Besværlighed have kunnet faae at see in natura, at Tidenden idag begynder en Række Billeder efter forskjellige af de afsendte Gjenstande. Vi forudskikke strax dertil en Udtalelse af vor Glæde over disses Beskaffenhed, overbeviste om, at de selv blandt de uendelige Masser, der ville fremkomme, ikke ville staae ubemærkede, men smukt bære Vidnesbyrd om, at Danmark vel, i Haandværket paavirket af Konsten, kan fremstaae som en værdig Concurrent, om det end, til Held for dets Befolkning, hidtil maa staae tilbage i Masse-Productionen til billig Pris.

Som enhver Industriudstilling vil naturligviis den her omhandlede eiheller komme til at mangle en Mængde Curiositeter, en Mængde Dilettantarbeider og en Mængde Gjenstande, forarbeidede udelukkende for Ud-

stillingen, og saaledes i Realiteten uden Værdi for Industrien i sin Heelhed. Naar alle disse Sager kunne maale sig med omstaaende Dilettantarbeide, ville de dog ikke være uden Interesse for Beskuerne, men bære Vidne om Konstsands og Udholdenhed hos Forfærdigeren og om hans Samtids Smag. Denne Buffet er udført i Egetræ af Malermester Schrøder i Middelfart, efter hans egen Tegning eller rettere efter hans egen Phantasi uden Tegning, med Undtagelse af den paa Frontespicen anbragte 14 Tommer høie Figur, en Flora efter italiensk Model. Meublets største Høide er 4½ Alen, Breden 2¼ Alen, Dybden 1 Alen 9 Tommer; de to fremspringende Ørnenæb ere Hanke for tvende Udtræksskuffer i Meublets øverste Deel; den mellemste Deel indtages af en Hylde med derover anbragte tre smaa Consoller; den nederste er lukket med tvende Døre, hvortil Laasen skjult er anbragt i Midtsøilen. Lære vi ikke andet af dette Meubel end det, at en Maler, foruden at dyrke sit Fag, ogsaa kan være en dygtig Træskærer, da have vi allerede deri det tilfredsstillende Haab, at Herr Schrøder, ved det nu frigivne Næringsbaand, for Eftertiden lettere end hidtil vil vide, hvorhen han skal rette sine Kræfter, uanfægtet af Læreaar og Prøvestykker, og vedblive, ikke blot som før i sin Fritid og med usuldkomne Midler, at tilfredsstille sin Tilbøielighed ved at fortsætte den Virksomhed, hvortil han særligt har følt sig kaldet, selv uden Underviisning.

Uagtet der er faa industrielle Fag, som fordre en større Samarbeiden af Konst og Haandværk end Sølvsmedning, og som saadan maatte kunne finde en frodig Jordbund herhjemme, har dette Fag dog hidtil kun indtaget en underordnet Plads i vor Industri, og dette er ganske naturligt; thi kjende vi end hos os kun lidet til en overveiende Massefattigdom, saa kjende vi eiheller til Ophobning af store Capitaler paa enkelte Hænder, eller til en overdreven Luxus i Levemaade og Udstyr. Men uden en saadan er ikke Forfærdigelsen af store Sølvarbeider mulig, og uden denne igjen ikke Uddannelsen af Mestere i Faget tænkelig. Medens det i vort Naboland Sverig er ganske almindeligt i et velstaaende Huus at støde paa et stort Bordsølvservice, lade vi os i Regelen nøie med den nødtørftige Anskaffelse af de nødvendigste Sager, og det hører til Sjeldenhederne herhjemme, selv efter formuende Folk, at see et større Kvantum Sølvtøi udbudne tilsalg. Desmere Paaskjønnelse fortjener det, at vore Sølvsmede have vovet sig ind paa større Gjenstandes Fabrikation til Udstillingen, og at de have løst deres Opgave med Held.

Den Opsats, hvoraf vi idag give et Billede, er udført for Juveleer Hertz, modelleret og ciseleret af Billedhugger Vieth, og smedet af Guldsmed Boas, under Raad og Veiledning af Prof. Chr. Hansen. Dens Vægt er 1200 Lod og dens Høide omtrent 40 Tommer.

Selve Skaalen og de tre Jetter, der bære den, forekomme os at være det smukkeste af Arbeidet, der forøvrigt i det Væsentlige er holdt i en bestemt Stil, vi kunde fristes til at kalde nordisk, et Udtryk, der ialtfald var mere berettiget end ved mange af de Arbeider, „Selskabet for nordisk Konst" stempler som saadanne. Den nederste Platte (Foden) synes os dog at være i Strid med de øvre Dele og forekommer os ogsaa for lidet fremtrædende, paa samme Tid, som man ikke har forsmaaet at anvende Forgyldning paa Hornet, for at bringe Filigranarbeidet og Figurerne: Odin, Thor, Freia, Frigga, Loke og Brage, smukke nok i og for sig, til at springe frem. Men selv med disse Indvendinger kunne vi ei andet end erkjende Arbeidet for smukt udført, i det Hele vellykket og vidnende om sin Forarbeiders Dygtighed og Kjendskab til sit Materiale.

×

Blandt Araberne.

(Efter »All the Year Round«.)

Oversat af L. Moltke.

Hr. Antoine Gandons »Souvenirs Intimes d'un Vieux Chasseur d'Afrique« (en gammel afrikansk Hestjægers Erindringer) forene grundig Oplysning med underholdende Fortælling, idet de ere sanddrue og levende Krigerminder fra et Tidsrum — Grundlæggelsen af det franske Herredømme i Algier — som nu snart er gaaet fra de samtidige Efterretninger over til Historiens Omraade, da, henved tredive Aar, en Menneskealder, ere svundne, siden den store arabiske Høvding bøiede sig for sin europæiske Fjendes Magt. Men foruden deres historiske Værd, besidde disse Erindringer en for dem eiendommelig ukonstlet og inderlig Tillokkelse. Som Hr. Paul d'Ivoi bemærker, have vi Hoferindringer i Overflødighed, men her bydes os et Folks Erindringer; thi den Soldat, der har undertvunget og endnu stedse behersker Algier, er mere end en simpel Hærsoldat; han er Bondesøn, men fra det villiekraftige Land, der i Agerbrugets og Civilisationens Navn har sat sin Fod i et udyrket og vildt Land. Denne Soldat, en Bonde i Udholdenhed, en Ridder i Hjertelag, en Helt og en Martyr, hvor Omstændighederne fordre det, skildres af den afrikanske Hestjæger med al den kjærlige Nøiagtighed, man anvender paa en dyrebar Vens Billede.

Det, der giver de gamle afrikanske Soldater deres særegne Præg, er ikke deres af Solen brunede Hudfarve, men den Forstandighed, som lyser ud af deres Træk, naar der er Fare paafærde eller Plagerier at vogte sig for. Krigen med Beduinerne er en streng Skole og kræver af dem, der deeltage i den, ikke alene det for enhver god Soldat uundværlige Mod, men tillige eiendommelige Anlæg, der sætte dem istand til at maale sig med de dristigste Fribyttere og mest udlærte Tyve i Verden i List og Udholdenhed. Faa ville troe, at Araberne om Natten ere trængte midt ind i en Hær paa titusinde Mand og have stjaalet Heste, som bevogtedes af flere hundrede Skildvagter; men da disse morsomme Pudser ikke altid lykkedes, og en og anden Synder stundom grebes i Gjerningen, blev det muligt at komme til Kundskab om deres Fremgangsmaade.

Den Araber, der pønser paa et Mesterstykke og har i Sinde at vælge den smukkeste blandt tusinde Heste, indfinder sig sædvanligt i Løbet af Dagen for at gjøre sig bekjendt med Bivouaken, uagtet han er nødt til at anstille sine Jagttagelser i Afstand, ja maaskee i en meget betydelig Afstand; thi vel faae de Indfødte med Lethed Tilladelse til at komme midt ind i en Leir, men da er det næsten altid Folk fra Omegnen, der høre til Hærafdelingen, saasom Kameeldrivere, Kvægvogtere og Førere af Pakheste, der ere blevne leiede til at befordre Levnetsmidlerne, og i dette Tilfælde kan den arabiske Tyv blive antagen for en af de paa denne Maade brugte Folk; men han vil vogte sig omhyggeligt for, at Nogen seer ham komme.

Efterat have truffet sit Valg, forsvinder Skjelmen til om Natten og affører sig da, for at kunne trænge midt ind i Bivouaken, ethvertsomhelst Klædningsstykke, uden at beholde andre Vaaben hos sig, end en dygtigt skarp Kniv i en Læderskede, som sidder i en Rem, han har om Livet, ligesom han ogsaa er forsynet med et langt Reb af Kameelhaar, der er viklet om hans Hoved som en Turban. Saasnart Tyven er kommen forbi de første Skildvagter, forvandles han til en Slange og kryber nu uafbrudt afsted uden Hastværk, uden Støi, uden nogensomhelst mærkelig Raslen. Idet han holder sine Øine fæstede paa de levende Gjenstande, han vil undgaae, standser han pludseligt, saasnart han hos Skildvagterne bemærker det mindste Tegn paa, at deres Opmærksomhed er vakt, og kan, hvis det behøves, bruge tre Timer til at tilbagelægge en Afstand af hundrede Skridt.

Omsider er han kommen tæt hen til den efterstræbte Gjenstand, den Hest, der skal stjæles, og da blive hans Bevægelser endnu forsigtigere, for ikke at skræmme Dyret, der i flere Minuter kun tør gjøre ganske naturlige Bevægelser, som ville skuffe den mest aarvaagne Skildvagts Øine. Først skærer han Stroppen over, hvormed Hestens Forbeen ere bundne sammen, binder sit Reb om en af Hestens Fødder og trækker sig derpaa, hele Tiden krybende, saa langt tilbage, som Rebet rækker. Afstanden mellem ham og Dyret udgjør da mellem tolv og femten Fod. Synes Hestevogterne under disse Forberedelser at have hørt Støi, bliver Tyven atter liggende, uden at bevæge sig, men saasnart Hesten igjen staaer stille og Skildvagterne paany have antaget deres tidligere Rolighed, fortsættes Tyveriet.

Araberen trækker sagte i Rebet, og paa denne stumme Opfordring rører Hesten sig og gjør et Skridt, men denne Bevægelse ligner saa ganske den, Dyret pleier at gjøre, naar det vil naae en Visk Hø eller en Tot Græs, som er lidt borte fra den Tøirepæl, hvortil det er bundet, at af ti Skildvagter vilde de ni blive skuffede deraf om Natten. Dette Konstgreb gjentager Tyven saa længe som muligt, og da han omhyggeligt har undersøgt Stedforholdene, vedbliver han dermed, saalænge der ikke gjøres Anskrig; men i Almindelighed springer han, naar han er sluppen udenfor det nærmeste Omraade af dem, der særligen ere satte til at passe paa den stjaalne Hest, op paa Ryggen af Dyret og sætter afsted i fuld Gallop, vel vidende, at Bøsseskud om Natten kun ere farlige for de Skydendes Kammerater. Undertiden bedækker Tyven hele sit Legeme med Løv, men gjør sig ikke skyldig i en saadan Taabelighed i en Egn, som er blottet for Krat og Buske; paa den bare Jord er han saa nøgen som en Slange; i en bevoxet Egn forvandler han sig til en levende Busk, og sammensmelter sig, kort sagt, med den Strækning, han vil tilbagelægge.

Fra Generalen til den menige Soldat vare Alle saa udsatte for deslige Fortrædeligheder, at kun Faa kunde lee ad deres Næste. Ingen kunde, trods al tænkelig Forsigtighed, rose sig af at være sikker for disse frække Tyve, og gjorde man sig lystig over sin Kammerat, fordi han havde mistet sin Kalv, kunde man maaskee næste Morgen faae at see, at Ens egen Ko var bleven stjaalet.

Paa den Tid var Hæren endnu ikke forsynet med de nu brugelige, smaa Telte, der ere saa bekvemme og lette at bære, men Soldaterne sov med Himmelen til Tag, Infanteristen med et beskedent Felttæppe over sig, og den lykkeligere Cavalerist beskjermet af sin umaadelige Kappe og det uhyre Dækken, der i det lette Rytteri lagdes, sexten Gange lagt sammen, mellem Saddelen og Ryggen af Hesten. Da Arrestvagten har sin Plads midt i Bivouaken og bevogtes af Skildvagter saavel af dens eget Regiment, som af hele det øvrige Infanteri, skulde man troe, at den ikke havde Noget at frygte af Tyve, men ikke destomindre blev en saadan Vagt i Landskabet Tlemcen en smuk Sommernat i Aaret 1836 hjemsøgt af Tyve.

Hele den omtalte Arrestvagt snorkede, paa Skildvagten nær, som een Mand, derunder endog indbefattet Pelotonens Kvarteermester, der, benyttende sig af det stille Veir og den milde Luft, havde klædt sig næsten heelt af for ret at kunne hvile sig i al Magelighed. Indsvøbt i et varmt Tæppe, som atter var bedækket med en tyk Kappe, og med Hovedet hvilende paa en Sæk med Byg, under hvilken han havde gjemt sine Klæder, drømte den tappre Underofficeer maaskee, at han erobrede en af Emirens Faner — alle afrikanske Hestjægeres sædvanlige Drøm paa Abd-el-Kaders Tid — da Regimentets Trompetere blæste deres øreskærende Reveille.

„Allerede!" sagde den lykkelige Sover med en Gaben. „Skulle vi da aldrig have Ro i fireogtyve Timer? Skildvagt!"

„Her, Kvarteermester! Vil De Noget?"

„Ja; ræk mig mine Buxer og Støvler, for at jeg kan klæde mig paa bag Omhænget. Du finder dem under Bygsækken."

Skildvagten løftede Sækken op og sagde: „Jeg seer hverken Buxer eller Støvler der."

„Hvad siger Du? Hverken Støvler eller — Hør, Karle, I maae finde paa noget Morsommere, end det. Hvor have I gjort af mine Støvler?"

„Deres Støvler?" svarede en Jæger, der havde fulgt sin Kvarteermesters Exempel og befriet sine Fødder for deres Hylstre om Natten; „Jeg kan ikke finde mine egne."

„Lykkeligviis tog jeg kun mine Seler af," mumlede Corporalen, der forgjeves søgte efter de to saaledes betegnede Læderremme.

„Saa er det bedst, at vi ikke tale mere om den Ting," svarede Kvarteermesteren. „Medens vi sov, har en Tyveknegt af Beduin aflagt os et Besøg. Vi maae, om muligt, holde Sagen hemmelig; kun maae I tillade mig uden Fornærmelse at bemærke, at I Alle tilhobe have sovet som Brændeknuder paa Eders Post."

Som sædvanligt svore Jægerne paa, at de samvittighedsfuldt havde holdt Vagt; men Skaden var engang skeet, og de maatte nu see, hvorledes de bedst kunde raade Bod paa den. Nogle Kammerater, der heldigviis havde dobbelt Besætning af Klædningsstykker, forsynede dem med de manglende Gjenstande, og den Eneste, for hvem Tingen fik ubehagelige Følger, var Jægeren, der blev nødt til at vende støvleløs tilbage til sin Eskadron og i denne Tilstand at gaae forbi Officeren ved den Peleton, hvortil han hørte. Denne Officeer havde ikke ret længe gjort Tjeneste i Afrika, da han nyligt var kommen dertil ved at have byttet med en Anden.

„Aha!" sagde han til den stakkels Jæger. „Du lader dine Støvler stjæle fra Dig, medens Du er paa Vagt! Slette Soldat!"

Det var et stygt Udtryk, som den unge Officeer havde brugt; men Mandstugten er streng, og Jægeren, der virkeligt var en udmærket Soldat, svarede kun ved at bide sig i sit Mundskæg, paa hvilket han ikke kunde afholde en hed Taare fra at trille ned.

Fire Dage efter hin Tildragelse blev Officerens Hest stjaalen, og Jægeren tog ingen anden Hevn over sin Foresatte, end at bemærke: „Der seer De, Herr Lieutenant, at Enhver er udsat for saadanne Uheld; Beduinerne ere sande Mestertyve, men derfor ere de Bestjaalne alligevel ikke slette Soldater."

Den daværende Capitain Cavaignac, der var overordentligt afholdt af sine Folk, eiede en prægtig Hoppe med dens Føl, hvis Bevogtning overdroges til en afrikansk Hestjæger, som hver Morgen førte dem paa Græs i de Haver, der ligge rundt omkring udenfor Mechuars Mure, idet han passede omhyggeligt paa at holde sig indenfor de paa Forpost staaende Skildvagters Skudvidde. En Dag, da den brave Karl, der maaskee havde stolet lidt vel meget paa Skildvagternes Nærhed, havde lagt sig til at sove i Skyggen af et Oliventræ, saae en arabisk Fribytter ved at smutte som en Øgle gjennem Græsset Leilighed til at stjæle Føllet, uden at noget Menneske blev Vidne til Tyveriet, og den stakkels Vogter vilde ikke troe sine egne Øine, da han vaagnede. Forgjeves ransagede han Omegnen; forgjeves spurgte han Skildvagterne, der intet eneste Øieblik havde tabt Hoppen af Sigte; de havde ikke hørt den mindste Støi og ansaae Føllets Forsvinden for noget saa Umuligt, at de forsikkrede deres Kammerat, at han maatte have glemt at tage det ud med om Morgenen tilligemed Moderen. Overbeviist om det Modsatte saavelsom om det Unyttige i enhver yderligere Søgen, trak Jægeren Hoppen tilbage til Mechuar og fortalte med Taarer i Øinene Capitain Cavaignac sit Uheld.

„Det er lykket dem at stjæle mit Føl, Herr Capitain, men Skylden er ikke min, forsikkrer jeg Dem, og jeg skal nok faae fat paa Tyven; det giver jeg Dem mit Ord paa."

„Jeg forbyder Dig at udsætte Dig for Døden for et lumpent Føls Skyld, som dog er og bliver borte," svarede Capitainen. „I den Stilling, hvori vi befinde os, kunde vi maaskee ved given Leilighed være blevne nødte til at slagte og spise det, og jeg seer ma foi! hellere det lille Dyr levende og i god Behold blandt Araberne, end dødt iblandt os."

„Det siger De, Herr Capitain, for ikke at gjøre mig bedrøvet, men jeg seer meget godt, hvor bedrøvet De selv er

derover. Sacre —! Aldrig skal det siges, at en Tyveknegt af Beduin — jeg har en Plan —"

Forgjeves søgte Capitainen at berolige den utrøstelige Jæger, der vel lovede ikke at styrte sig letsindigt i Fare, men paa den anden Side ikke var at formaae til at love, at han vilde opgive at forfølge Tyven.

„Lad mig engang see," sagde vor Jæger, medens han vendte tilbage til Stalden, der ingenlunde var det sletteste Kvarteer i Mechuar, „hvorledes jeg skal bære mig ad for at fange min Tyv. Giver jeg mig til at klynke og klage for mine Kammerater, ville de Allesammen være med om at hjelpe mig, skjøndt jeg Dumrian var den Eneste, som lagde sig til at sove. Jeg maa udføre det alene. Beduinen har Føllet og vil sagtens ogsaa have Lyst til Moderen. Godt, vi ville see til at faae en tête-à-tête med Fyren."

Dagen efterat Føllet var blevet saa snildt listet bort, trak Jægeren som sædvanligt Hoppen paa Græs og lagde sig i Skyggen af Oliventræet, ganske som han havde gjort det den foregaaende Dag. Den Dag tildrog der sig intet Nyt, og heller ikke den næste, men den tredie Dag antoge Tingene et heelt andet Udseende.

Medens Skildvagterne, der troede, at deres Kammerat sov paa sit sædvanlige Hvilested, nu og da kastede et Blik paa Hoppen, som med et langt Reb var bunden til en i Jorden nedstukken Pæl, sprang en næsten nøgen Araber op paa Ryggen af Dyret, efterat have skaaret Rebet løst fra dets Fod, men i samme Øieblik foer et andet Individ, der var ligesaa let klædt som det første, løs paa Røveren, kastede ham til Jorden og kvalte ham bogstaveligt, uden Toug eller Lasso, alene ved Hjelp af sine Hænder. Jægerens Anslag var lykket fuldstændigt. I tre Dage var han, efterat have stillet sig an, som han havde lagt sig til at sove under sit Yndlingstræ, krøben ud af sin Uniform, som var bleven liggende paa Stedet for at narre Tyven, og havde derpaa, snigende sig bort ad en anden Kant, gjemt sig i et Hul, som var gravet tæt ved Hoppen, Lokkemaden for Føllets Bortfører. —

Søfolk ere, som bekjendt, overtroiske, og det synes, som om Soldater stundom ligeledes kunne være tilbøielige til at see Begivenheder i et overnaturligt Lys. Idetmindste troe nogle af de afrikanske Hestjægere (og til disse kan Herr Gandom henregnes) paa Anelser og Varsler og antage, at det undertiden tillades os at opfange Glimt af Fremtiden og faae Kundskab om fjerne Begivenheder ved Hjelp af en midlertidig Adskillelse mellem Sjælen og Legemet. I de afrikanske Felttog bemærkedes det, at Mangel paa Levnetsmidler, Tørst og legemlige Anstrengelser gjorde Soldaten paafaldende skikket til at faae de forunderligste Drømme, Drømme, der syntes at vare i flere Aar, skjøndt Drømmeren kun kunde have sovet et Par Minuter. I nogle af disse Tilfælde var Sjælen saa fuldkomment løsreven fra Legemet, at dette var uimodtageligt for physiske Fornemmelser, hvor smertelige disse end kunde være for den Vaagne, medens hin var begavet med en Klarsynethed, der vilde være utrolig, dersom den ikke bekræftedes af Kjendsgjerninger.

Det er bekjendt nok, at Sokrates med dyb Overbeviisning talte om den Dæmon, der fulgte ham overalt, og en høi Søofficeer var i lang Tid Vidne til en Omstændighed af lignende Beskaffenhed.

Det Skib, ombord i hvilket denne Officeer giorde Tjeneste, fik tilfældigviis en svær Storm i Sydhavet; uhyre Bølger, der uophørligt brøde sig over Dækket, reve Alt, hvad der ikke var gjort godt fast, med sig, og medens de i Tougværket hængende Matroser havde den største Møie med at modstaae Havets Raseri, lød Raabet: „En Mand overbord!"

Det var en Matros ved Navn Smith, der var bleven revet bort af en mægtig Bølge; men i en saa frygtelig Søgang var det saa godt som umuligt at anvende nogetsomhelst Redningsmiddel, og hvor stor blev derfor ikke Capitainens Overraskelse, da han faa Minuter efter til sin største Forbauselse saae den samme Smith, drivvaad af Søvand, ganske roligt hjelpe sine Kammerater, som om Intet var hændet!

Da Stormen havde lagt sig lidt og Faren var forbi, udspurgtes Smith om de nærmere Omstændigheder ved sin vidunderlige Frelse.

„Da jeg var skyllet overbord," sagde han, „saae jeg en Mand sidde ved Siden af mig paa Toppen af Bølgen. Han tog mig ved Haanden og førte mig tilbage paa Dækket, uden at jeg fornam mindste Smerte, og hvad mere var, skjøndt jeg saae Skibet rulle og duve saa rædsomt, følte jeg dog slet ingen Bekymring for dets Sikkerhed, idet min Naboes Rolighed holdt Modet vedlige hos mig, da jeg var fuldkomment vis paa, at han vilde redde mig. See, der er han — der! Nu forlader han mig ikke mere."

Med disse Ord pegede Smith paa et Sted ved Siden af sig, hvor alle Andre kun saae et tomt Rum, men hvor han, som han paastod, tydeligt kunde see sin indbildte Stalbroder.

Fra nu af blev Smith taus og indesluttet og bemærkedes hyppigt, naar han var ganske alene, ved sine Miner og Fagter at udtrykke sin Bevidsthed om at være i Selskab med en Anden. Ethvert Spørgsmaal af hans Bakskammerater forekom ham som Spot, saa fast overtydet var han om, at hans Skygge-Ven var ligesaa synlig for Andre, som for ham selv, og naar han nødtes til at beskrive sin Stalbroder, var det Billede, han tegnede, nøiagtigt hans eget. Det varede ikke længe, førend denne Forestilling fik et saadant Herredømme over hans Indbildningskraft, ja endog over hans Sandser, at han i enhver Henseende opførte sig, som om han havde været to Personer, og naar et Reb skulde tages ind, et Seil beslaaes, eller nogen anden farlig Tjeneste forrettes i uroligt Veir, vilde Smith, om der ogsaa udfordredes to stærke og øvede Folks Kræfter dertil, dog aldrig tillade nogen anden Matros at hjelpe sig, men gjorde Arbeidet alene med overnaturlig Nøiagtighed og Kraft.

Omsider blev Mandskabet vant til hans gaadefulde Væsen, og Officererne kunde ikke Andet end lægge Mærke til en paafaldende Duelighed og Forstandighed hos denne sære Matros, hver Gang det var hans Tour at tage Roret. En Nat saaes Smith at springe op af sin Køie, gaae ned i Lasten og kort efter komme op paa Dækket med en Bunke brændende Tougværk, hvori der var gaaet Ild, Ingen vidste hvorledes, og derpaa ganske roligt kaste den overbord. En anden Gang kaldte han Tømmermanden tilside og raadede ham ufortøvet at istandsætte en Skade, som ingen Anden havde bemærket. Et Par Dage senere vilde denne Skade have foraarsaget en Læk og sat Skibets Sikkerhed i Fare.

Det mærkeligste Tilfælde, hvortil hin Søofficeer var Vidne, var dette: Han havde Vagt en Nat, da det var meget mørkt, saa mørkt, at han, naar han saae ud over Siden af Skibet, neppe kunde skjelne Vandet. Smith stod dengang tilroers, og ved tilfældigviis at lade Øinene falde paa Compasset bemærkede Officeren, at Skibet pludseligt havde forandret Cours.

„Men, Smith!" raabte han, „hvad er det, Du tager Dig for? Styrbord med Roret, Mand; Styrbord med Roret!"

„Det kan jeg ikke," svarede Smith; „han vil ikke give mig Lov til det."

Officeren gjentog sin Befaling, men til ingen Nytte, og fandt det umuligt at skaffe sig Lydighed, da Smith vedblev kraftigt at gjentage: „Jeg kan ikke, Sir; han vil ikke give mig Lov til det."

Capitainen, der havde hørt Ordvexlingen, kom op paa Dækket for at forhøre sig om Grunden til den og tillige at faae at vide (thi han havde allerede bemærket det), hvorfor Skibet havde forandret sin Cours.

Førend Officeren kunde tilendebringe sin Forklaring, skød et stort Skib for fulde Seil saa tæt forbi det, Smith styrede, at det næsten berørte dette. Smiths Anelse, som han havde adlydt saa halsstarrigt, frelste dem fra et Sammenstød i samme Øieblik, da begge Skibe havde den stærkeste Fart. —

Fra menneskelig til dyrisk Forstand og Instinct er Overgangen let. Regimentshunde vare ligesaa yndede af de afrikanske Hestjægere, som de ere det af andre Soldater, og Herr Gandon gjør to udødelige. Saragossa, en uhyre, langhaaret beduinsk Hund, døde af Alderdom og jordedes med krigerske Æresbeviisninger, idet den blev baaren i et Triumphtog til sin Grav paa en Ligbaare af to drabelige Jægere i Staldbragt og med krængede Blouser til Tegn paa Sorg. Nærmest Baaren gik en Bologneser, Coquelicot (høirød Valmue), og bagester den kom et anseeligt Følge af Mynder og andre Hunde, der (ved Hjelp af velanbragte Spark) udhylede deres enstemmige Ligprædiken. En Deputation af arabiske Hunde var tilstede; en Pistolsalve gav Ceremonien end større Fynd, og nogle Dage efter oplivede en af ubekjendte Poter plantet Busk Græs Saragossas øde Grav med sit Grønt. Denne Veteran, der havde trodset mange Kugler og Reb — den var to Gange bleven hængt og hver Gang bleven hængende en Time — bukkede under for Gigt og Mangfoldighed af Dage.

En sørgeligere Skjebne ventede der Kebir (det arabiske Ord for stor), en smuk lille Pudel, der vel aldrig havde viist sig krigersk, men ikke desto mindre tilbades af Regimentet paa Grund af sin Flinkhed og overordentlige Klogskab. Kun fjorten Dage gammel, mistede den sin Moder, og antoges derpaa i Barns Sted og opammedes (ved Hjelp af Melkeflasken) med moderlig Omhu af Underofficererne ved den første Eskadron, og alt som den voxede til, lærte den, hvor overdreven en saadan Paastand end kan synes at være, sine Beskyttere at kjende ved Navn. Den hørte til den Race af smaa Pudler, der i daglig Tale kaldes »moutons«, og dens krusede, uforligneligt fine og silkebløde Haar vare saa hvide som Snee, og dens klare, tindrende Øine syntes bestandigt at søge efter Noget, den kunde gjøre eller gjette.

Kebir var endnu ikke fire Maaneder gammel, da der kom udtrykkelig Befaling til at forjage alle Hunde fra Kvartererne, og ved Udførelsen af denne Befaling lagde en vis Person, der til Lykke for Jægerne ikke blev gammel i Afrika, Major Syvstjerne, en Voldsomhed og Raahed for Dagen, som ikke lode sig forene med en høiere Officeers Værdighed. Bevæbnet med et Par ladte Pistoler, luskede Major Syvstjerne Dag og Nat om for at forfølge de ulykkelige Banlyste og skød uden Barmhjertighed paa ethvert stakkels Dyr, der var uforsigtigt nok til at komme ham i Veien. Kebir blev meget snart underrettet om Faren, idet dens Velyndere tre eller fire Dage i Rad viste den Majoren med følgende Anbefaling: „Seer Du den store, lange Monsieur der? Godt; hver Gang Du seer ham komme fra een Kant, smutter Du væk ad den modsatte og kommer og skjuler Dig i din Seng." Kebirs hemmelige Leie var skjult saa snildt paa Sovesalen, at det var umuligt at opdage det.

Kebir fulgte dette Vink, og Major Syvstjerne kunde aldrig komme den paa Pistolskuds Afstand, hvilket maaskee var ligesaa heldigt for Majoren, som for den smukke Pudel.

Kebir var i det Hele taget en Tilbeder af Heste, men havde især fattet Venskab for den Hest, der tilhørte Overvagtmesteren. Hver Gang denne vendte tilbage til sit Kvarteer, efterat have bragt Obersten en Rapport, var Kebir stedse paa sin Post og ventede paa sin Ven Hestens Komme, hvorpaa Vagtmesteren steg af og kastede Tøilerne til Hunden, der travede afsted saa rask, den kunde, og trak Hesten ind i dens Spiltoug. Medens Staldvagten gav Hesten dens Byg, sprang Kebir op i Krybben for at forhindre Hestene paa begge Sider fra at stjæle fra deres Kammerat, og naar Maaltidet var endt, sprang Kebir op paa Ryggen af sin Ven og steg, hoppende fra Kryds til Kryds saa lang Stalden var, tilsidst ned paa Jorden for at begive sig til Underofficererne i deres Messe.

Saa megen Kløgt fik sin Belønning. Kebirs Tilstedeværelse blev, om ikke tilladt, saa dog taalt af den skrækkelige Major, der en Dag midt paa Paraden blev høist forbauset ved af Dyrets egen Mund at modtage en saaledes lydende Billet: „Jeg takker Major Syvstjerne, fordi han har holdt op at skyde paa mig med sine Pistoler. Majoren anmodes om at meddele Tilstaaelse for Modtagelsen af dette."

Medens Majoren gjennemlæste dette selsomme Sendebrev, fæstede Kebir, siddende paa Bagbenene, sine klare Øine paa den Læsende, hvis Træk formildedes, maaskee for første Gang i hans Liv. Tilstaaelsen blev underskreven og overgiven til Kebir, der bragte den til Underofficerernes Kammer, hvorfra disse hyppigt pleiede at affende deres Befalinger paa den samme Maade, den hurtigste og sikkreste af alle. Tidt og mange Gange har den vagthavende Adjudant givet Kebir et forseglet Brev med de Ord: „Bring dette til din Vagtmester og kom tilbage med Svar."

Var den Paagjeldende ikke paa sit Værelse, behøvede en af hans Kammerater kun at sige: „Han er henne i Marketenderiet eller i Stalden; der kan Du finde ham," og Kebir fandt stedse den, der skulde have Brevet, og kom altid igjen med Svar.

Naar en til Eskadronen hørende Jæger skulde paa Sygestuen, pleiede Kvarteermesteren at kalde paa Kebir og stikke den Hospitalsbilletten i Munden, idet han sagde: „Følg med Patienten og viis ham Veien til Hospitalet." Hinkende paa tre Been og stillende sig an, som om den ogsaa trængte til Lægehjelp, begav den sig til Anstalten, hvor den sprang op paa en Stolpe under Klokkegrebet og ringede. Saasnart Hospitalsportneren havde aabnet Porten, vidste han strax, at han skulde modtage en Patient, der hørte til første Eskadron, og naar han havde underskrevet sin Tilstaaelse, bragte Kebir, nu slet ikke hinkende — dens Helbredelse antoges at være kommen istand — den tilbage til Kvarteermesteren, og dermed var den Sag forbi.

Om Løverdagene — paa hvilke der blev pudset og lappet Klædningsstykker — forestod Kebir et lille Udsalg af Smaating, saasom Synaale, Traad, Piber, Tobak og saa fremdeles, hvilket Altsammen var opstillet i Pakker til een eller to Sous Stykket. Kom en Jæger og tog en Gjenstand til to Sous, men lagde med Flid kun een Sou paa Disken, sprang Kræmmeren ud af sin Boutik og gav undertiden den uredelige Kjøber et skarpt Bid, saa at han nødsagedes til at rykke ud med Pengene. Gav Nogen et dobbelt Sousstykke i Betaling for en Pakke Tobak til to Sous, saa var det saa meget desto værre for ham, da Kebir ubetinget vilde have to Pengestykker for hver Gjenstand til to Sous, og der hjalp ingen Snak. Det er klart, at mod en saadan Klogskab vare de sædvanlige Pudelkonster ikke andet end Børneværk for Kebir, der spillede saa mesterligt Domino, at andre Spillere af Hundeslægten døde af Misundelse derover.

Stakkels Kebir fik en sørgelig Død, idet den blev dræbt af et Skarn af Jæger, der havde faaet sin Afsked og svoret at hevne sig for en Straf, der var bleven ham tildeelt af en Adjudant, som Kebir holdt meget af. Da det ulykkelige Dyrs Krop fandtes, gjennemboret af Sabelstik, i en afsides Krog af Leiren, holdt alle Jægerne af første Eskadron et larmende Ligskue over det. Til Lykke for Synderen var han i Sikkerhed ombord i et Skib.

„De begriber nok, Vagtmester," sagde en gammel Jæger, der fortalte Omstændighederne ved Kebirs Død, „havde den Røver, der dræbte den stakkels Pudel, ikke øieblikkeligt taget Flugten, vilde vi Allesammen have duelleret med ham, den Ene efter den Anden, indtil en af os havde seiret. Eskadronen havde ikke været saa bedrøvet, siden Deres stakkels Spurv, Cyrus, husker De nok, der fløitede som en Nattergal, døde. Det var intet Menneske, der dræbte den, men en Rotte, og en Rotte er kun et Umælende. Men at en afrikansk Hestjæger kunde myrde en uskyldig lille Hund! O den Usling! Kunde jeg blot faae fat paa ham!"

Capitain Coles' Kuppel-Skjoldskib.

Den, der troer, at Systemet for Krigsskibsbygning har naaet en Afslutning med de nye Pantserfregatter „Agincourt", „Minotaur" osv., som nu bygges i England, tager mærkelig feil. Disse uhyre Skibe, med deres kraftige Maskiner, svære og langtrækkende Skyts, samt uigjennemtrængelige Sider, der kunne gaae over Verdenshavene og aabne en Kamp imod en hvilkensomhelst Modstander paa Søen og ved Kysten, ville snart, idetmindste i visse Henseender, blive overtrufne, ligesaavel som Dampvædderne „Defence", „Resistance" osv., der med deres Skrog kunne løbe en nok saa stor Fjende isænk, ville blive det. Den Sømaskine, som man nu skal til at bygge i England, og hvortil den engelske Capitain Coles har givet Ideen, skjelner sig saa væsentligt fra de foregaaende, at den neppe fortjener Navn af et Skib, men simpelthen maa kaldes en Søkrigsmaskine, skjøndt den officielt benævnes „Kuppelskjoldskibet" (The cupola shield ship).

Capitain Cowper P. Coles har allerede i flere Aar arbeidet paa Udførelsen af den af ham fattede Idee og for et Par Aar siden løst Patent paa sin Opfindelse i England. Under Krimkrigen, medens han gjorde Tjeneste i det sorte Hav, forklarede han sin Tanke for Escadrechefen, der opmuntrede ham til at arbeide videre, og det er senere lykkedes ham at faae Regjeringen til at interessere sig for Sagen, saa at en Mængde Prøver ere anstillede med de coleske Kupler, af hvilke Regjeringen først lod forfærdige een med een Kanon, senere en anden med to Kanoner, opstillet paa det gamle Seilkrigsskib „Hazard"; disse Prøver, som deels bestaae i, at der skydes fra Kuplen, deels at der skydes paa den med svært Skyts, ere endnu ikke færdige, men fortsættes med megen Iver i Havnen ved Portsmouth. Ved Forelæggelsen af Marinens Budget for det engelske Underhuus' Comitee den 24de Februar meddeelte Lord Clarence Paget, at Regjeringen agter at bruge en Sum af de forlangte Penge (hvor stor en Sum, ønskede han ikke at sige, for ikke at foregribe den Contract, som agtedes afsluttet om Bygningen) til at bygge et Kuppel-Skjoldskib efter Capitain Coles' Plan, saaledes at dette kunde være færdigt i Løbet af Aaret 1864. Det var kun betænkt til Kystforsvar, ikke til et søgaaende Skib.

En Sølvbordopsats fra Juveleer P. Hertz.

Det coleske System er fornemmelig bygget paa det saakaldte „afvigende (deflecting) Princip", der gaaer ud paa at give den rammende Kugle en anden Retning og derved forhindre dens Indtrængen. Kugler, som udskydes af Kanoner, flyve frem i næsten horizontale Baner, og støde de an imod en lodret Skibsside, da ville de med al deres Kraft stræbe at trænge ind i denne, saa at der hører en overordentlig Modstandsevne til at forhindre Indtrængningen; helder derimod Skibssiden mere eller mindre, da vil Kuglen gjøre et mindre kraftigt Anslag, vige af og fortsætte sin Vei i en anden Retning. Man har i England anstillet Skydeprøver imod Skiver og Jernplader, hvilke ere givne forskjellig Helding, og det er en Selvfølge, at, jo mere Skiverne heldede, desto lettere modstode de Projectilernes Kraft; disse sprang op fra Skiven og beskrev en lang Bane paa den anden Side, før de faldt ned; den Kraft, der udfordredes til at bringe dem til at gjennemløbe Banen bagved Skiven, kan sættes som et Udtryk for, hvormeget mindre Kraften var imod den heldende end imod den lodrette Skive.

Jeg skal nu give en kort Skildring af Kuplerne.

Paa Omkredsen af en cirkelrund Platform eller et Dæk, stort nok til at bære een eller to af de sværeste Skibskanoner, er der opreist en Træcylinder, 6 Fod høi, foroven lukket med en hvælvet, rund Kuppel, der giver den Udseende omtrent som en Bikube eller en stor, omvendt Theekop; Cylinderen og Kuppelen ere derefter klædte med smedede Jernplader af $4\frac{1}{2}$ Tommes Tykkelse. Den runde Fodplade, gjennem hvis Midte der gaaer en lodret Axel, CD, er forsynet paa Undersiden med Ruller, der kjøre paa en cirkelrund Jernbane, anbragt over Skibets Midtlinie, og hele Systemet kan ved Hjelp af en Svingel paa et Tandhjul dreies rundt til begge Sider. Indeni Kuppel-Skjoldet er der monteret, efter dettes Størrelse, enten een eller to parallelt stillede Kanoner paa Raperter med indskrænket Recul (self acting carriages). Det horizontale Sigte med Kanonerne udføres ved at dreie hele Kuppelen, hvorimod det verticale skeer paa den almindelige Maade, og man opnaaer ved denne Indretning den overordentlige Fordeel, at Portaabningerne blive ganske smalle, ikke bredere end Kanonens Munding. I Toppen af Kuppelen er anbragt en stor Aabning, O, hvorover der er lagt svære Jernstænger paa Kryds og Tvers; herved skaffes frisk Luft ind under Kuppelen, medens Mandskabet dog er beskyttet imod fjendtligt Skyts. For at forøge Ventilationen er den lodrette Jernaxel gjennem Platformen, CD, huul, og igjennem denne gaaer der en bestandig Luftstrøm opefter.

Da Kuppel-Skjoldene veie 40 Tons, ere de for svære

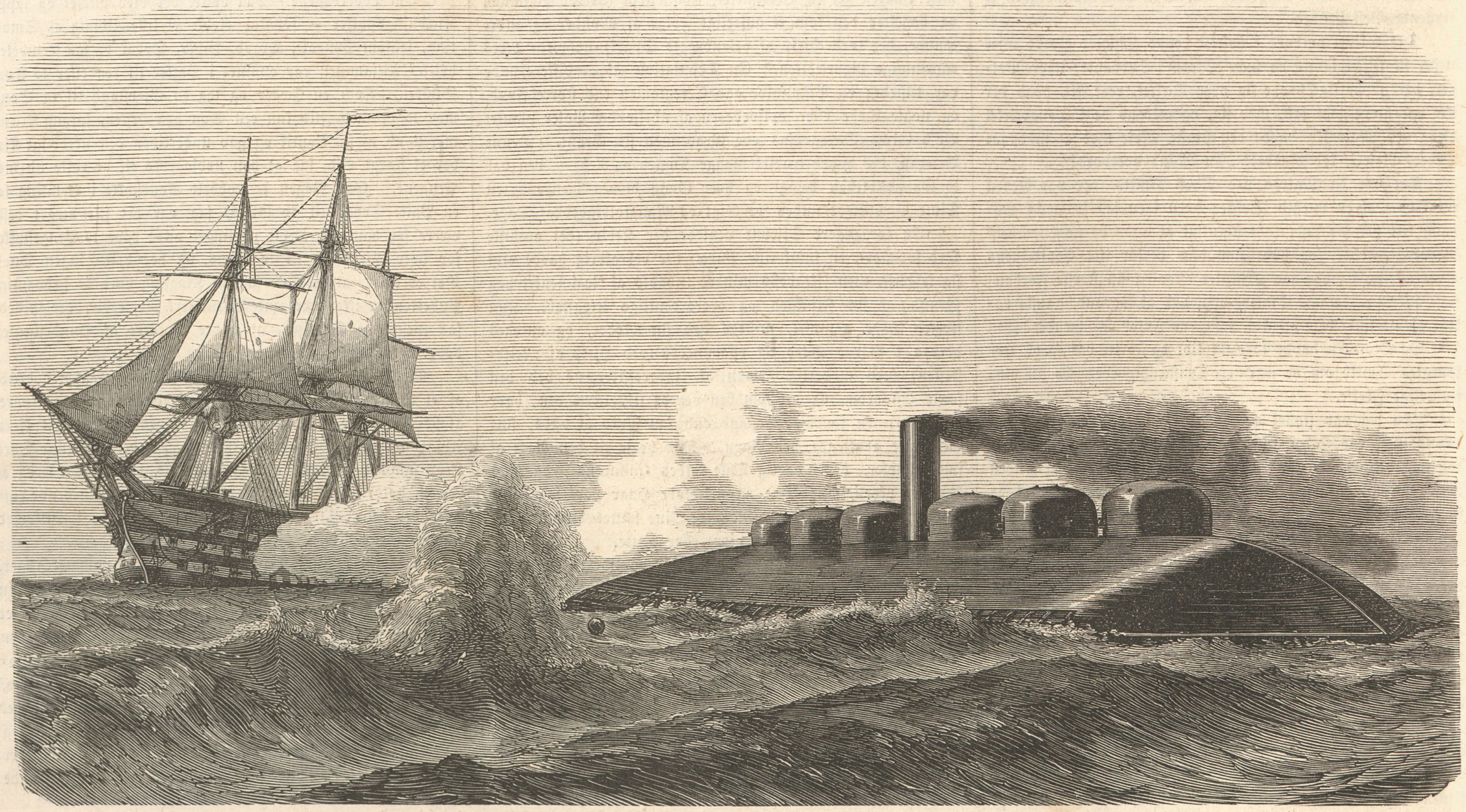
Capitain Coles' Kuppel-Skjoldskib.

til at sættes ovenpaa Dækket; fremdeles er det nødvendigt, at Platformene staae saa lavt som muligt, at den eneste Grændse for Høiden over Vandet er Kanonernes frie Sigte, eftersom Skibet derved er bedre beskyttet, hvorfor den hele cylindriske Deel AGGB af Skjoldet er sænket ned under Skibets øverste Dæk, GH, der er dannet paa samme Maade som et stærkt heldende Tag; den omtalte Jernbane, paa hvilken Systemet dreies rundt, er derfor anbragt paa et lavere Dæk. Skjoldets Høide over det øverste Dæk vil blive omtrent 5 Fod og Kanonmundingens Høide over Vandet $9\frac{1}{2}$ Fod.

Dækket, der er klædt med Jern, yder kun en ringe Modstand imod Projectilerne, som ville prelle af og springe opefter; den sphæriske Hætte eller Kuppel EOG, der rager op over Dækket, er den mest udsatte Deel, og denne gjøres derfor saa skudfast som muligt. Hvorledes dette vil blive udført ved det Skib, som skal bygges, er ikke endnu bestemt og vil afhænge af Udfaldet af de Prøver, som nu anstilles. Der er foreslaaet tre forskjellige Bygningsformer, nemlig een af Fairbairn, der foreslaaer Jernplader, uden Træklædning, boltede til Jernspanter, en anden af Scott Russel, der ikke anvender Bolte, og en tredie af Samuda; heller ikke ved disse anvendes nogen Træklædning. Den første er for nogle Dage siden prøvet i Shoeburyness, hvor en af Fairbairn construeret stor Skive var opstillet og forsynet med en Portaabning, men Prøven faldt meget uheldigt ud, idet næsten alle Boltene bleve revne itu ved Hovederne. Derimod have Skydeprøverne fra og imod det fuldstændigt construerede Kuppel-Skjold i Portsmouth, som ovenfor anført, været meget heldige. Saaledes berettes om en den 1ste Marts anstillet Prøve, at den afgav „i høi Grad tilfredsstillende Resultater.“ Alting var ordnet som under Slag, endogsaa Bataille-Lanternerne vare ophængte paa deres Plads indeni Kuplen og tændte. Skydningen var saa sikker, at endskjøndt Skiven var stillet i en Afstand af 3600 Yards (henimod en halv Miil), skød man dog tvers igjennem den. De to 100pundige armstrongske Kanoner bleve afskudte deels enkeltviis, deels samlede, og ved Hurtigskydningen blev der skudt 6 Omgange i ligesaamange Minutter; dog var den derved foraarsagede Rystelse i den hele Maskine saa ringe, at der ikke sporedes nogen Virkning af den, hverken paa Kuppelen selv eller paa Omdreiningsmechanismen. Røgen trak strax bort, og Kanonerne bleve betjente med den største Lethed. Beretningerne om Skydning imod Kuppelskjoldet med armstrongske Kanoner lyde ligesaa heldigt.

Det Skib, som man nu vil bygge efter det nye System,

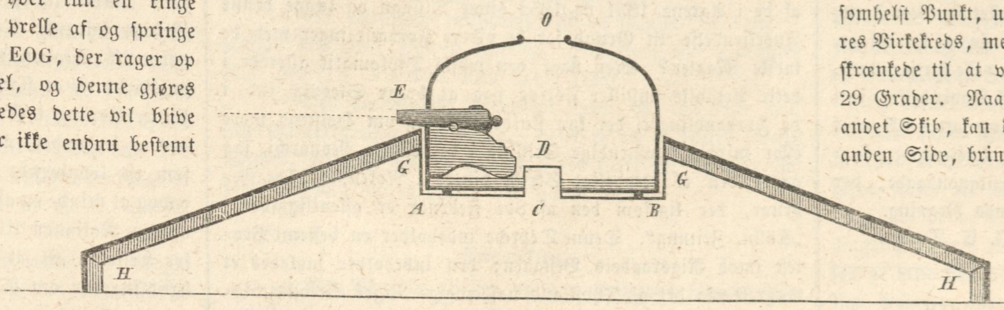

Tversnit af det projecterede Kuppel-Skjoldskib.

skal have en Længde af omtrent 230 danske Fod (vor største Fregat, „Peder Skram“, er 220 Fod lang), et Dybtgaaende af 20 Fod, en Drægtighed af 2,529 Tons og Maskiner paa 500 Hestes Kraft, hvorved det antages at kunne opnaae en Fart i stille Veir af $12\frac{1}{2}$ Knob. Det skal have 6 Kuppel-Skjolde, hvert med to 100pundige armstrongske Kanoner af 88 Centners Vægt, og da det hverken skal have Master eller anden Reisning, vil man over Vandet kun see et lavt, skraat Jerntag med en Skorsteen og 6 Kupler, stillede som en Række Bikuber i en Have. Langsmed Siderne skal der være en opstaaende Lønning eller Reling, der slaaes ned paa Dækket, naar Skibet gjøres færdigt til at gaae i Slag. For at tydeliggjøre Skibets Udseende har Marinemaler C. Neumann efter min Beskrivelse og de foreliggende geometriske Meddelelser, udført den medfølgende Afbildning.

Sammenlignes dette, som man maa antage, fuldkomment usaarlige Skib med et af de sidst byggede, f. Ex. Dampvædderen „Defence“, der er paa 3,668 Tons og har et Dybtgaaende af 25'4", en Fart af $11\frac{1}{3}$ Knob, da vil det vise sig at have flere væsentlige Fordele. Det vil kun koste noget over halvt saameget, nemlig omtrent 180,000 Lstr. „Defence“ kan kun give Lag fra sin Bredside med 7 af Pantserklædningen beskyttede Kanoner, hvorimod Skjoldskibet kan bringe alle sine 12 Kanoner til at bære paa eengang imod et hvilketsomhelst Punkt, uden at der saa at sige er Grændse for deres Virkekreds, medens de 7 Kanoner paa „Defence“ ere indskrænkede til at virke under en Vinkel for- og agterefter af 29 Grader. Naar Skjoldskibet jager eller bliver jaget af et andet Skib, kan det, ved at dreie lidt til den ene eller den anden Side, bringe alle sine Kanoner til at bære imod Fjenden, hvorimod „Defence“ er indskrænket til sine to Kanoner i Bougen eller i Agterenden. Det er indlysende, at i enhver Affaire, hvor Skjoldskibet er det hurtigste, kan det indtage en fordeelagtig Stilling imod sin Modstander, og ødelægge ham fuldstændigt, medens det selv er udenfor al Fare. Capitain Coles har endvidere indrettet nogle Plader eller Maaleborde, der kunne anbringes foran den forreste og agterfor den agterste af Kuplerne, altsaa ved begge Ender af Skibet, og tjene til at bestemme den nøiagtige Afstand fra den Gjenstand, der skal beskydes. Maalingen udføres ved Commandoordet: „Maal Afstanden!“ medens Kuppel-Skjoldet dreies rundt og der sigtes imod Fjenden, og dersom denne eller Skjoldskibet er i Bevægelse, saa at Afstanden imellem dem forandres, da kan Sigtet rettes og Ordre passere fra den ene Kugle til den anden ligesaa hurtigt, som Kanonerne kunne affkydes. Sigtet efter Hovedlinien er ikke anbragt paa selve Kanonerne, men derimod ovenpaa Kuplerne, ligesom paa en Riffel, og det er

Slagterboderne ved Nicolai Taarn.

derfor Kuplerne, hvormed der sigtes, idet Kanonerne dreie sig rundt med disse. Kanonerne ere jo nemlig parallele og Sigtet er anbragt umiddelbart over dem. Kun een Mand, „Directeuren", udfører Sigtet, idet han er stillet paa et ophøiet Sted bagved Kanonerne saaledes, at han kan see igjennem Sigtesprækken. Til Betjeningen af de to Kanoner i hver Kuppel bruges kun 7 Mand.

Jeg har givet saa detailleret en Skildring af Capitain Coles' nye System, fordi det er sandsynligt, at dette vil komme til at spille en fremragende Rolle i den nærmeste Fremtid ved Krigsskibsbygningen i England, hvor de dygtigste Fabrikanter nu allerede i flere Aar have kastet sig over Jernskibsbyggeriet med en Iver og Kraft, der søger sin Mage. Regjeringen giver Pengene, der er Nok, som ville fortjene dem. I Amerika er Systemet allerede kommet til Anvendelse, idet Ericsons Batteri, der er bygget i Ny-York og sattes i Vandet den 30te Januar, er construeret efter dette, ligesom det, saavidt vides, anvendes paa alle de nye Jernkanonbaade, der nu bygges for den nordamerikanske Regjerings Regning.

J. C. Tuxen.

Slagterboderne ved Nicolai Taarn.

Det er saare sjeldent, at en By bliver smukkere, fordi man søger at opfylde de Fordringer, som den daglige Nødtørft stiller til Stedet; jo flere Boutiker, jo mere bepakkede Huse, jo flere Gader, jo færre frie Pladser, jo mere ødelagt Luft. Af og til skeer det imidlertid, at denne tørre practiske Trang mod sin Villie kommer til at træde i Skjønhedens Tjeneste; det har saaledes været Tilfældet med Bebyggelsen af Pladsen om Nicolai Taarn, hvoraf vi idag bringe et Billede. For ikke mere end et Aarhundrede siden var hele denne Plads opfyldt af den gamle Nicolai Kirke, en storartet og smuk Bygning, til hvis Opførelse den sidste Halvdeel af det femtende Aarhundrede gik med. Taarnet, det samme, der staaer endnu, er bygget i Christian VI's første Regjeringsaar, tildeels paa Rigshofmester Christoffer Walkendorffs Bekostning. Kirkebygningen, der stod i umiddelbar Forbindelse med Taarnet, strakte sig nedad til den Plads, hvor nu Nicolaigade ligger. Men i Aaret 1795, da Kjøbenhavn anden Gang blev hjemsøgt af en større Ildebrand, blev Kirken et af de første Offere for Luerne, saagodtsom hele det Kvarteer af Byen, hvori den ligger, blev fortæret af Ilden, Kirken selv brændte og Spiret, der kneisede over Taarnet, styrtede ned. I 10 Aar blev der talt frem og tilbage om at bygge Kirken op igjen, men det var en tung Tid for Danmark og især for Danmarks Hovedstad. Dens Borgere havde lidt saa følelige Tab, at de neppe kunde skaffe sig selv Boliger, endsige opføre Kirker. Christiansborgs Brand det foregaaende Aar havde lagt Beslag paa de offentlige Kræfter — og saaledes blev Kirken liggende som en Ruin. Gaderne i den nye By bleve regulerede og afstukne, over en halv Snees Gader i dens umiddelbare Nærhed bleve nedlagte, men Ruinen blev liggende. I halvhundrede Aar laa den saaledes som en tom og øde, uhyggelig Plads, halv Kirkegaard, halv Torv, ved det gamle Taarns Fod; da besluttede Kjøbenhavns Communalbestyrelse at give den en practisk Anvendelse, den blev udseet til Byggegrund for — de nye Slagterboder. Kirke og Slagterbod! Imidlertid, det var endda ikke den værste Anvendelse; en Række af — efter vore Forhold — ganske nette Boder, en Hal i det Smaa, blev anlagt paa Pladsen, efterat først ethvert Minde om Kirke og Kirkegaard var fjernet. Midt imellem disse Boder hæver Taarnet sig med sin smukke Forhalle ud imod Nicolaigade, med den spidsbuede Hvælving og de storartede Udsigter. Menneskene krybe ved Taarnets Fod og tumle med deres daglige Gjerning, Vinde fra alle Verdens Hjørner suse gjennem Christoffer Walkendorffs Bygning og bringe de gamle Klokker til at tone, medens Brandtelegraphens lydløse Signaler derfra dirrende bringe Budskab ud over Byen.

Ugens Politik.

Den 20de Marts 1862.

De mellem vor Regjering og Cabinetterne i Berlin og Wien førte Underhandlinger have i denne Uge taget en Vending, der i Sandhed kan kaldes overraskende selv for dem, hvis Haab om, at disse Underhandlinger kunde føre til et tilfredsstillende Resultat, kun var meget svagt. I samme Stund Noteverlingen er mest levende, i samme Stund de tydske Stormagter opstille bestemt formulerede Spørgsmaal til det danske Cabinet, henvende de sig, uden at oppebie Svaret, til Forbundsforsamlingen i Frankfurt med det Forlangende, at den alt paa Sagens nuværende Standpunkt skal godkjende de siden August 1861 af Østerrig og Preussen med Danmark førte Forhandlinger og slutte sig til den den 14de Februar 1862 af hine Stormagter i Kjøbenhavn overleverede Indsigelse. Foruden de alt bekjendte diplomatiske Actstykker er det to Noter af 8de og 14de Februar, som Forbundsforsamlingen saaledes opfordres til at godkjende. Noten af 8de Februar er et Svar paa den Depeche, som vor Udenrigsminister alt den 26de December gjennem den danske Gesandt i Berlin har tilstillet Grev Bernstorff, og den er af mindre Vigtighed, forsaavidt som den kun gjentager det alt eengang anstillede Forsøg paa at drage Slesvig ind i Forhandlingerne om en provisorisk Bestemmelse af Hertugdømmet Holstens Forhold. Den tidligere Fordring paa en ligeartet Forbindelse mellem Monarchiets forskjellige Dele og Undladelse af noget til Slesvigs Incorporation sigtende Skridt fastholdes paa Grund af de foregivne Overeenskomster fra 1851 og 1852, medens Depechen slutter med at rette det Spørgsmaal til den danske Regjering, om den virkelig har udtalt sin endelige Opfattelse af Sagen, eller om den endnu, og navnlig med Hensyn til Slesvig, vil anerkjende den bindende Gyldighed af de i Aarene 1851 og 1852 givne Tilsagn og lægge denne Anerkjendelse til Grund for de videre Forhandlinger med de tydske Magter? Men naar den tydske Diplomatik allerede i dette Actstykke anstiller Forsøg paa at drage Slesvig ind i de Forhandlinger, der kun skulde dreie sig om Holstens mere eller mindre selvstændige Stilling i det danske Monarchi, saa gaaer den et betydeligt Skridt videre i Noten af 14de Februar, der ligesom den af 8de Februar er offentliggjort i „Kölln. Zeitung". Denne Depeche indeholder en bestemt Protest imod Rigsraadets Bestaaen; den indeholder saaledes et Angreb paa det af Tydskland uafhængige Riges Selvstændighed, og medens det tydske Forbund hidtil stedse har villet have sin Strid med Danmark betragtet som et indre tydsk Anliggende, i hvilket de andre Stater ikke havde at blande sig, saa opfordre de to tydske Stormagter, hvis Villie sikkert er Lov i Frankfurt, nu det tydske Forbund til at gjøre fælles Sag med dem og begaae det Overgreb, at forlange en vis Overhøihed udenfor det til Forbundet hørende Hertugdømme Holstens Grændser. Uagtet det ikke har været nogen Hemmelighed, at det hele Tiden har været Slesvig, hvorom Spørgsmaalet dreiede sig, maa det af de tydske Stormagter senest foretagne Skridt nu overtyde Enhver, der vil see, om hvad de egentlig føre i deres Skjold, og hvis Maalet for den danske Regjerings Bestræbelser har været, at formaae dem til at rykke ud med Sproget, saa at de venskabeligtsindede Magter kunde komme til den Overbeviisning, at der ikke handledes om et indre tydsk, men om et europæisk Anliggende, saa har den vundet en diplomatisk Seir, især hvis den under denne Forudsætning har sikkret sig activ Bistand. Frygten derfor synes at have ledet de tydske Blade til at forsikkre, at de venskabeligtsindede Magters Gesandter have foretaget Skridt i Kjøbenhavn for at minde om de i 1851—52 indgaaede Forpligtelser, en Efterretning, der maa være greben ud af Luften alene af den simple Grund, at disse Forpligtelser ere opfyldte. Den danske Regjerings Svar paa de den 21de Februar modtagne, ligelydende østerrigske og preussiske Depecher, er afgaaet herfra den 12te Marts; det er endnu ikke offentliggjort, men ifølge „Dagbladet" afviser Regjeringen enhver Discussion om Slesvigs Forhold og om Berettigelsen til at sammenkalde et dansk-slesvigsk Rigsraad. Danmark kan ikke forhindre Preussen i atter at drøfte Betydningen af Forhandlingerne i 1851—52 med Hensyn til Slesvig, og det har heller ingen Grund til at skye en slig Discussion; men de nuværende Forhandlinger kunne ikke omfatte Slesvig, da man ellers i et Spørgsmaal, der af Europa betragtes som et indre tydsk Anliggende, vilde inddrage et andet, der stod udenfor Forbundets forfatningsmæssige Competence. Virkningen af en slig Sammenblanding vilde blive, at en Forbundsexecution, der fandt Sted, fordi man ikke kunde blive enig, vilde faae Udseende af at have et slesvigsk Øiemed, og Danmark vilde blive nødsaget til at betragte en Execution som casus belli, selv om Occupationen foreløbig ikke overskred Eideren. Den danske Regjering opfordrer derfor paany de to tydske Stormagter til at fremkomme med deres Bemærkninger angaaende den i Depechen af 26de October foreslaaede Ordning af Forholdene paa Grundlag af Holstens større Selvstændighed. Ifølge et Rygte, hvis Sandhed vi dog ikke ville indestaae for, er der fra vor Udenrigsminister samtidig med det ovenomtalte Svar afgaaet en Circulair-Note til de forskjellige europæiske Cabinetter, i hvilken han, paa Grund af den betænkelige Vending Striden med Tydskland i Anledning af de tydske Stormagters seneste Skridt har taget, skildrer den hele Situation og udvikler, at Preussens tidligere Overgreb ufeilbarlig vil have nye og større Overgreb tilfølge, mod hvilke Europa maa optræde med Kraft, hvis det ønsker at hævde Danmarks Selvstændighed og Uafhængighed. Et saadant Skridt vilde i ethvert Tilfælde være meget betimeligt, naar man betænker, at høist vigtige politiske Spørgsmaal, der lægge Beslag paa Stormagternes Opmærksomhed, dukke op overalt, og at man derfor i det nuværende Øieblik maa tale meget høit, naar man ønsker at blive hørt.

Adressediscussionerne vedvare endnu stedse i den lovgivende Forsamling i Frankrig, og disse Debatters Eiendommelighed maa deels tilskrives Nationalcharakteren, men deels ogsaa den keiserlige Forfatning og de nærværende Samfundsforhold. Under Louis Phillippes Regjering ledede udmærkede Talere de politiske Discussioner paa en langt sømmeligere og mere regelmæssig Maade end for Øieblikket, fordi de havde langt mere practiske Formaal. Ingen Præsident i Deputeretkammeret vilde have tænkt paa at afbryde Thiers, Guizot eller Odillon Barrot, hvor skarpt de end critiserede Regjeringens Optræden eller Lovenes Beskaffenhed. Det var først efter Revolutionen i 1848, at Dupin, som Nationalforsamlingens Præsident, begyndte at afbryde Minoritetens Talere af politiske Hensyn. De røde Republikanere vare saa upopulaire, at Forsamlingen jublede over enhver paa deres Bekostning sagt Vittighed; men det var dog især Dupins Snarraadighed og Koldblodighed, der satte ham istand til saaledes at tilfredsstille sine conservative Sympathier. Grev Morny repræsenterer en stærkere Regjering i den lovgivende Forsamling, men han er ikke, som Dupin, i Besiddelse af sine Collegers Sympathi, uagtet de finde sig i hans Udskeielser. Dupin lod sig nøie med at gjøre sig lystig over en til Besvær faldende Taler, men Grev Morny optræder som en pedantisk Skolemester, saa at Olivier nylig fandt sig foranlediget til at sige ham, at det ikke var hans Fag at give Underviisning i Grammatik. Grev Morny mangler Værdighed og optræder snarere som en keiserlig Embedsmand, end som en lovgivende Forsamlings Formand, ja han tillod sig endog at minde en af Oppositionens Talere om, at hans Misbrug af den Nationen tilstaaede Frihed ikke var nogen Opmuntring for Keiseren til at gjøre større Indrømmelser. Men Forhandlingerne om Adressen ere dog førte med megen Dygtighed baade af de faa Oppositionsmænd og af Regjeringens officielle Talsmand, Ministeren Baroche. Jules Favre paaviste i en grundig Tale, at der ikke herskede Pressefrihed, at den personlige Frihed heller ikke var garanteret, og at det var Regjeringen, der ledede Valgene.

I Preussen er den ministerielle Krise idetmindste foreløbig endt, og man kan i ethvert Tilfælde paastaae, at den saakaldte liberale Fraction af Ministeriet, der nu er bleven udstødt, ærligt har fortjent sin Skjebne. Man kan ikke tænke sig nogen jammerligere Optræden. De liberale Ministre bleve understøttede af en stærk Majoritet i Deputeretkammeret, og havde Intet imod at indgive deres Dimission, da de vidste, at de snart maatte komme til Roret igjen. Men Kongen vilde ikke tillade det; han vil ikke vide af en parlamentarisk Regjering at sige. Alle hans Omgivelser ere Militaire, og han forstaaer sig kun paa at commandere et Regiment. Ministrene ere i hans Øine kun underordnede Officerer, og det tilkommer ikke Fændriken, men kun Obersten at bestemme, hvem der skal forblive paa sin Post eller udføre en Befaling. Han vilde ikke taale en Folkerepræsentation, der var fræk nok til at discutere ubehagelige Spørgsmaal. Ministeriet skulde qvæle ethvert Tegn paa Uafhængighed i Fødselen, og da Folkerepræsentanterne vovede at forlange, at de i eet Øiemed voterede Penge ikke skulde kunne anvendes i et ganske andet, gav Kongen dem allesammen Løbepas og befalede Ministeriet at blive. Paa denne Maade blev han Herre over Situationen. Han regjerer saaledes, som en gammel Soldat blot kan ønske at regjere, og Preusserne kunne nu see, at deres Hersker virkelig er Konge af Guds Naade. Det var let at forudsee, at den for Øieblikket seirrige Reaction ikke vilde blive staaende paa Halvveien; den liberale Fraction af Ministeriet, der altid havde været den en Torn i Øiet, maatte foretrække, og et Ministerium, i hvilket v. d. Heydt er det mest fremragende Medlem, er nu blevet dannet; dets Beskaffenhed vil man let kunne indsee, naar man hører, at Junkerpartiets Organ: „Kreuzzeitung", vel ikke finder det reactionairt nok, til at dets Parti vil staae Last og Brast med det, men dog vil understøtte det efter bedste Evne. Det kommer nu an paa, om Nationen vil taale en slig Forhaanelse; de gode Tydskere ere i Almindelighed ikke Handlingens Mænd; men imidlertid paastaaer man, at der baade i Berlin og overalt i Landet hersker megen Forbittrelse, og at de hjemvendende Deputerede modtages med Begeistring.

I Grækenland er der udbrudt en Militairopstand, der griber mere og mere om sig, og de forskjellige Sammenstød, der hidtil have fundet Sted, godtgjøre kun den kongelige Armees Afmagt ligeoverfor Insurrectionen. Fæstningen Nauplia er i Oprørernes Magt, og ethvert Forsøg paa at forjage dem derfra har hidtil været frugtløst. Man har talt om, at Garibaldi ikke skulde være uvidende om denne Opstand, ja endog have understøttet den; men det lader til, at det er et udelukkende græsk Spørgsmaal, og at det er Kong Ottos slette Regjering, som har fremkaldt Krisen. Kongen har udstedt en Proclamation, som vidner om, hvor betænkelig Tilstanden er og selv i Athen har man søgt at fremkalde en Opstand.

M.

Literatur.

— Dengang J. L. Heiberg for et Par Aartier siden samlede sine Skrifter, anbefalede han disse til „de allerede erhvervede og — om hans Syn ikke skuffede ham — tilkommende Venner". Disses Antal er Aar for Aar blevet større; det er ikke alene fra Scenen, at hans Ord gjentages, men ogsaa i Hjemmet lyder dette ofte. Det er derfor intet Under, at den nye og prisbillige Udgave af hans „Poetiske Skrifter", hvoraf de to første Bind have forladt Pressen paa Reitzels Forlag, vil blive modtaget med den usvækkede Interesse, som man skylder denne store Digter.

— Den tidligere her i Bladet omtalte smukke Udgave af B. Möllhausens interessante Værk „Vandringer gjennem det vestlige Nordamerika", oversat af M. Rovsing, er nu sluttet.

— Andet Hefte af den hos Gad udkommende „Samling af Reskripter, Resolutioner osv.", indeholdende Tidsrummet fra 1755—99, har i denne Tid forladt Pressen.

— I en lille Piece, hvis Titel er „Armeen, Armeens Transportfartøier og Marinen" har Lieutenant L. Saxtorph for Publicums Domstol forelagt forskjellige Indlæg, der omhandle de af ham construerede Transportfartøier, samt den Medfart, der hidtil er blevet dem tildeel.

— De Agerdyrkendes Opmærksomhed henlede vi paa følgende Fagskrifter: Den herskende Kartoffelsygdom, dens Aarsag og Midlerne til dens Forebyggelse, af A. de Bary, oversat af P. Heiberg (Priors Forlag); T. C. Petersen: Hvad er Aarsagen til Agerbrugets langsomme Fremgang hos den mindre Jordbruger? (Stinck); samt: Det nyere Agerbrug, et Exempel paa Videnskabernes Almeenytte af J. v. Liebig, oversat af Segelcke (Philipsens Forlag).

— I den Gyldendalske Boghandling er udkommet: Nogle Bemærkninger om Forhøret af den Anklagede i den engelske Criminalproces, af Høiesteretssecretair Christensen.

— Af „Eventyrbogen, indeholdende Folkeeventyr, samlede hos Nær og Fjern" er der i V. Herrmanns Oversættelse hos V. Pio udkommet de tre første Hefter; Samlingen vil udgjøre omtrent 15 Hefter.

— Fra en bekjendt engelsk Forfatterinde foreligger der os en interessant Skildring af det af Macliod Wylie i Bengalen stiftede »Vomandor Literature Society«, hvis Formaal det er, ved Oversættelser af den europæiske Literatur at bane Oplysningen Vei hos Indiens Folkeslag. Af Alt hvad der hidtil er udgivet har imidlertid Intet tiltalt og vakt saamegen Glæde, som H. C. Andersens Eventyr og Historier, og blandt disse er det fortrinsviis „Historien om en Moder", der har vundet det mest levende Bifald.

Musik.

— Musikforeningens 4de Abonnementsconcert frembød een ualmindelig Nydelse, nemlig Prof. Høedts Declamation af de forbindende Ord til Beethovens Musik til „Egmont". Kunde denne Konstners Stemme i Klangfuldhed end ikke maale sig med hans Forgængers, var der dog vist neppe nogen Tilhører, der ikke henreves af den fine Diction og dramatiske Virkning, han fremkaldte ved sit fortrinlige Foredrag.

— I Haberbiers Concert i Tirsdags havde det musikalske Publicum Leilighed til for første Gang at blive bekjendt med Artillerilieutenant Sicks Qvintet, der udkom ifjor tilligemed en Trio af samme Componist. Begge Arbeider vidne om en ikke ringe Begavelse og en rig Phantasi, der undertiden rigtignok er lidt vidtsvævende; men ved Opførelsen af Qvintetten var der raadet Bod herpaa, ved at foretage enkelte Forkortelser. Pianostemmen heri saavelsom Concertgiverens øvrige Numere bleve fortrinligt udførte.

— Den forløbne Uge har fra Udlandet bragt en Nyhed, paa hvilken vi henlede Sangforeningers Opmærksomhed, nemlig: „Fünf Gesänge für Männerchor" af N. V. Gade; Heftet indeholder: die Quelle in der Wüste, Sängers Glück, Minnelied, Lebensweisheit og Frühlingsnahen.

— Til Indtægt for „Foreningen af 18de Novembers" Byggefond har Nicolai Berendt udgivet den af ham til Konstnercarnevalet componerede Festmarsch for Pianoforte.

— En yngre Musiker, J. P. Carstensen, har som sit Opus I componeret tre Texter af Molbechs „Dæmring" og derved godtgjort en musikalsk Begavelse, om end hans Forbillede, fornemmelig ved den anden af Romancerne, træder noget stærkt frem.

— Af Berggreens Folkesange er 4de Afdeling, indeholdende „Engelske, skotske og irske Folkesange", begyndt; de ville paa Grund af den Sympathi, hine Landes Folkemelodier altid have fundet hos os, vistnok vinde Udbredelse i deres nye Skikkelse (Reitzels Forlag).

Maleri.

— Til Erindring om den nylig afdøde Digter B. S. Ingemann, vil der paa Stincks Forlag blive udgivet et Lithographi efter Professor Marstrands Portrait, som tilhører Sorø Akademi; da det udgaaaer fra Tegner & Kittendorffs Etablissement og bliver udført i en stor Maalestok, er man berettiget til ogsaa at vente et smukt konstnerisk Arbeide.

Billedhuggerkonst.

— For paa en høitidelig Maade at feire det russiske Riges Bestaaen i 1000 Aar, reises i St. Petersborg et storartet Mindesmærke, udført af Billedhugger Mikeschin. Monumentet bestaaer af et Fodstykke i to Affatser; ovenpaa det throner Haabet, ved hvis Fod Rusland staaer og ved hver Side to Engle. Paa Fodstykkets øvre Deel findes Afbildninger af de Herskere, hvis Regjeringstid ansees som Begyndelsen til nye Epocher: Rigets Stifter den nordiske Varegerhøvding Rurik, Wladimir, Dimitri, Iwan III, Mikael Feodorowitsch og Peter den Store; om den nedre Deel løber et Relief, som gjengiver vigtige Begivenheder af Rigets Historie.

— I Westminsterkirken i London er der reist et Mindesmærke for Locomotivets Opfinder Stephenson: hans Buste i Bronze, paa et Granitunderlag, forestillende en Grav. Paa Monumentets Forside staaer den berømte Mands Navn, uden nogensomhelst videre Forklaring.

Jernbanevæsen.

— Det første Tog paa en finsk Jernbane afgik den 1ste Januar iaar, fra Helsingfors til Tavastehuus.

— »Le Moniteur« meddeler, at de franske Jernbaner i afvigte Aar have havt en Indtægt af omtrent 155 Millioner Rdl. eller 18 Millioner mere end i 1860.

— Den amerikanske Ingenieur Train har ikke Lykke med sine Gadejernbaner i England. Atter er en af dem, i Westminster, erklæret for en Hindring for Færdslen og han har faaet Tilhold om at fjerne den snarest muligt.

Krigsvæsen.

— Ved Venedig er der nylig, i Keiserens Overværelse, anstillet Forsøg med et nyt Ødelæggelsesmiddel, en undersøisk Mine, bestemt til at sprænge Skibe i Luften. Dette frygtelige Redskab bestaaer af en Kasse, der indeholder 800 Pund exploderende Bomuld. To saadanne Miner, som vare sænkede paa 14 Fods Dybde, lod man springe; ved den første Explosion blev en Brig kastet henved 500 Fod op i Luften og gik i tusinde Stykker, ved den anden slyngedes et Kystfartøi iveiret til en betydelig Høide og havde samme Skjebne. Denne Opfindelse har samme Fortjeneste, som saamange lignende i den seneste Tid: at vanskeliggjøre Krigen.

Blandinger.

— Lordbiskoppen af London holdt nylig en Prædiken ombord paa „Themsens svømmende Kirke". Denne Kirke er indrettet i Rummet af et, udfor Flodens sydlige Bred opankret Skib, paa hvis Sider Ordene „Themsens Kirke" ere malede. Tre Gange om Søndagen, samt Tirsdag og Torsdag Aften, holdes her Gudstjeneste for den Vandrottebefolkning, som lever og færdes paa og ved Themsen; de ringe Omkostninger ere hidtil tilveiebragte ved frivillige Gaver.

— I Anledning af et Skifte vare 22 velhavende Landmænd i Januar Maaned forsamlede i et Vertshuus nærved Lille. Da hver havde faaet sin Deel af Arven og Notarius forlangte Kvittering, blev der stort Røre i Forsamlingen; Arvingerne vexlede forlegne Øiekast og maatte tilsidst bekjende, at kun een af dem, en Olding paa henved 70 Aar, kunde skrive sit Navn. „Das Kreuz bin ich" gjelder altsaa endnu der i Landet.

— Efter en Sammenstilling af Normalpriserne af 1000 Kubikfod Gas har Berlin af alle Byerne paa Continentet den billigste Gas, nemlig 2 Rd. 22 ß pr. 1000 Kubikfod. I Frankfurt koster den altid 8 Rd. 44 ß, hvad enten Kullene ere billige eller dyre.

— En vigtig Retssag blev nylig paadømt i London. I 1858 bestilte nemlig den berømte Maler Sir Edwin Landseer, en Kjole hos en Klædekonstner, som han kalder sig. Da Kjolen kom, syntes Maleren, at den sad slet, hvorfor han sendte den tilbage; Skrædderen sendte den hen til ham igjen med den Bemærkning, at han vilde slaae af paa Prisen, men Bestilleren vilde slet ikke modtage den. Følgen deraf blev en Proces, og nu var Sagen endelig moden til at paadømmes. Begge Parter møde, Skrædderen erklærer, at Kjolen netop er lykkedes fuldstændigt, Sir Edwin paastaaer det Modsatte, og mener som Maler at kunne have en begrundet Mening om, hvorledes Klæder bør sidde. Nævningerne ere i Forlegenhed; da finder Sir Edwin paa et Middel til at klare Sagen, han tilbyder sig at tage Kjolen paa, for at der kan gaae Syn for Sagn, faaer Rettens Tilladelse dertil, trækker ud og ifører sig Tvistens Æble, til stor Fornøielse for alle Tilstedeværende. En af Nævningerne var Skrædder og erklærede Kjolen aldeles ubrugelig for Sir Edwin; dermed var Sagen afgjort til dennes Fordeel og den fireaarige Krig havde Ende.

— Den franske Keiserinde lader, efter Sigende, forfærdige en Krone sammensat af Glaskugler, der skulle oplyses med electrisk Lys ved et Apparat i Kronens Ring.

— I Canton Zürich har der i længere Tid bestaaet en eiendommelig Cuuranstalt, nemlig en „Bøn-Helbredelsesanstalt", ledet af Dorothea Trudel. Forretningen maa ikke have været meget lønnende, thi nu optræder samme Dame i Stuttgart, hvor hun holder Bedetimer, som besøges meget, især af den omboende Landalmue.

— Ved en for Skilsmisseretten i London nylig paadømt Sag blev det oplyst, at den elskværdige Indklagede, en Mr. Gale, i Løbet af tre Aar havde holdt Bryllup tretten Gange.

— En Præst holdt nylig i Byen Torquay nogle Forelæsninger i et velgjørende Øiemed. Hans Tilhørere fandt saa stort Behag i hans Foredrag, at de anmodede ham om at ville forelæse et Skuespil, til Bedste for et Sygehuus, hvis Finantsvæsen var i slette Omstændigheder. Han opfyldte denne Bøn og forelæste „Hamlet" for en talrig Kreds, hvorved der indkom en kjøn Skilling, saa at Hensigten opnaaedes. Men dermed var Sagen ikke tilende; da hans Foresatte, Bisp Philpotts af Exeter, fik Nys derom, udstedte han Begjeringer til sine andre Undergivne om at forhindre, at hin Præst oftere betraadte Prædikestolen, fordi han, mod Betaling for Adgangen, havde stillet sig tilskue og holdt Forelæsninger i et Rum, som ellers benyttes til Baller, Concerter og lignende Forlystelser.

— Et fransk Blad beretter, hvorledes den for nogen Tid siden afdøde franske Marskalk Bosquet aabnede sin glimrende Løbebane. Medens han nemlig endnu kun var Capitain i Artilleriet og laa i Algier, yttrede han ofte Dadel over de af Generalgouverneuren, Marskalk Bugeaud, tagne Forholdsregler, hvilket denne erfarede og derfor bar lidt Nag til ham. Bosquet havde flere Gange udmærket sig, uden at hans Fortjenester bleve paaskjønnede; han kunde end ikke opnaae at blive forsat til det indenlandske Infanteri, hvorefter han i lang Tid havde stræbt, for at komme i mere activ Tjeneste. Engang mødtes Begge paa et Bal, Capitainen nærmede sig for at hilse paa sin Foresatte, men denne vendte ham pludseligt Ryggen; Bosquet lod dog ikke Modet synke og sagde: „Herr Marskalk, jeg har vel hørt, at De ansaae mig for en af Deres Modstandere . . . . det glæder mig, at det ikke er saa." — „Hvorfor troer De at kunne antage dette?" — „Fordi De ikke pleier at vende Fjenden Ryggen." Marskalken gjorde i en Fart omkring, rakte Capitainen Haanden og fjorten Dage efter var Artilleriofficeren, efter Generalgouverneurens Indstilling, forvandlet til Bataillonschef ved de oranske Tirailleurer.

— I Victoriatheatret i Berlin har Pepita atter betraadt Brædderne og fortryllet Publicum ved at dandse el Ole „til Bedste for den tydske Flaade under preussisk Anførsel".

En practisk og billig Tempomaaler (ɔ: Metronom, Taktmaaler), som Enhver let kan forfærdige sig selv.

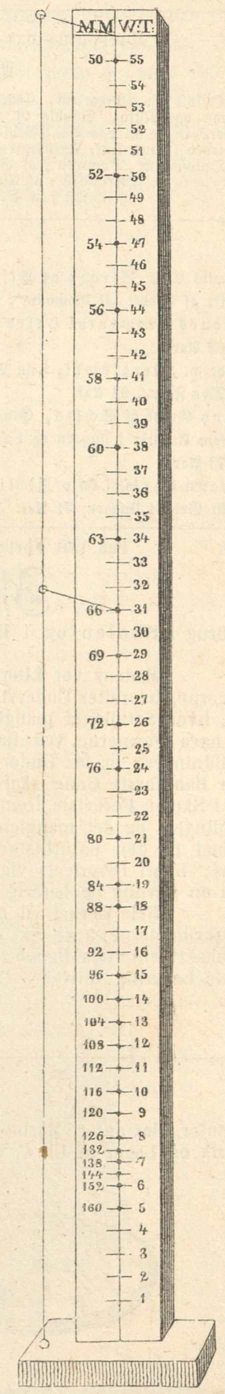

De fleste af dette Blads musikalske Læsere have vist lagt Mærke til en lille Overskrift, der findes paa mange Musikalier, og f. Ex. kan see saaledes ud: M.M. ♩=72; mange af dem vide ogsaa, at man efter denne Overskrift kan nøiagtigt bestemme den Hurtighed, hvormed Musikstykket skal udføres, hvis man er i Besiddelse af et Instrument, som benævnes Mälzels Metronom, — men de færreste eie dette, der er temmelig dyrt, og have derfor ingen Nytte af den nævnte Overskrift. Den tydske musikalske Skribent og Componist Dr. Gottfr. Weber har senere udregnet en Tabel, der viser hvor lang en Pendul skal være, for at hver Svingning, med Hensyn til Varigheden, kan komme til at svare til Taktangivelserne efter Mälzels Metronom, og den her afbildede Tempomaaler, (der først er beskrevet i det tydske Tidsskrift „Euterpe"), bestaaer af denne Pendul forbundet med et særdeles hensigtsmæssigt Stativ. — Den paa en Fod lodret staaende Træliste inddeles, som paa hosstaaende Afbildning, i endeel ligestore Stykker. Afstanden mellem Tallene paa høire Side er en Tomme, og hele Instrumentet bliver saaledes lidt over 56 Tommer høit. Tallene paa venstre Side svare til Mälzels Metronom, og ved hvert af disse borer man et lille Hul i Midten af Listen. En Tomme ovenfor det Tal, der viser paa 55 Tommer, befæster man en Stift, og fra denne hænger man en tynd Snor med en Vægt forneden (f. E. en

Blykugle) saaledes, at Vægten naaer nøiagtig til en Tomme under Tallet 1, og Snoren med Vægten bliver altsaa 56 Tommer lang. Før man befæster Snoren foroven, maa man endnu trække den gjennem en Stift, hvis ene Ende dertil maa være forsynet med et Øie, og hvis anden Ende maa være tilspidset, saa at den kan stikkes ind i de før omtalte Huller, der blive borede i Midten af Listen. Hermed er Instrumentet færdigt, og dets Anvendelse er meget let. Finder man f. Ex. over et Musikstykke følgende Betegning M. M. ♩= 72, (M. M. betyder Mälzels Metronom ɔ: den bedste og almindeligste, men temmelig kostbare, mechaniske Tempomaaler, opfunden i Wien 1817 af en Mechanicus Mälzel) da stikker man den løse Spids ind ved Tallet 72 — i venstre Række — og sætter derefter Snoren i Svingning. Stiften forhindrer den øverste Deel af Snoren i at svinge med, og hver Svingning af den saaledes forkortede Pendul varer nu saalænge som en Fjerdedeel skal holdes. Staaer der over Stykket M. M. 𝅗𝅥 = 66, sætter man ligeledes Stiften ind ved Tallet 66, lader Pendulen svinge, og hver Svingning optager nu samme Tid som en halv Node o. s. fr. Undertiden finder man over Musikstykker f. Ex. ♩= 55"; (i Berggreens Choralbog), man sætter da Stiften i Hullet ved 55 Tommer, (høire Række) og hver Fjerdedeel skal vare saalænge som en Svingning. I tydske Musikalier finder man undertiden W. F. P., hvilket betyder »Webers Faden Pendul« og svarer til Tommemaalet, altsaa til den høire Talrække. Det vil maaskee ikke være aldeles overflødigt at tilføie, at Snoren, hvori Vægten ophænges, maa være meget let, da en tungere Snor giver hurtigere Svingninger, at Vægtens Tyngde er ligegyldig, samt at man kan benytte Instrumentet saalænge man blot kan see Svingningen, da en Svingning tager samme Tid hvad enten Pendulen gjør et langt eller et kort Udslag til Siden. Tallene paa Mälzels Metronom antyde endelig hvor mange Svingninger Pendulen gjør i et Minut, og Tommemaalet viser altsaa hvor lang Pendulen maa være for at den tilnærmelsesviis kan gjøre disse. Secundpendulen er, som bekjendt, 38 Tommer lang, og man finder derfor ogsaa overfor 38 Tommer Tallet 60, der viser, at Pendulen gjør 60 Svingninger i hvert Minut. Herefter kan man saaledes let beregne, hvorlænge et Musikstykke vil vare. Allegroen af Beethovens 1ste Sonate bestaaer — med Repetitionen — af 304 Takter; den er overskrevet 𝅗𝅥 = 108 (Holles Udgave), hvorefter der skal udføres 108 halve Noder i Minuttet, eller da den staaer i C-Takt, 54 Takter, og den vil saaledes vare $\frac{304}{54}$ — eller omtrent $5\frac{2}{3}$ — Minut.

Carl W. Mortensen.

Gaade.

Mit Første.

Jeg kan ha'e det saa godt,
Leve gratis og flot
Imod Uveir og Kulde beskjermet;
Men en blinkende Kniv
Røver grusomt mit Liv,
Skjøndt jeg aldrig har Nogen fornærmet.

Mit Andet.

Om et bølgende Haar
Nogle Lænker jeg slaaer,
Som kan findes i alle Couleurer:
Og forstaae mig nu vel!
Jeg kan kaldes mig selv
Og maaskee Du om Gaaden det hører.

Mit Hele.

Staaer Du høilig i Gunst
Hos Apollo, omsonst
Vil Du aldrig, min Læser, mig skrive;
Men jeg spaaer: Du bli'er beet,
Hvis Du ei er Poet.
Du kan troe det alvorligt vil knibe.

s—r.

Opløsning paa Charaden i Nr. 129.

Fremtid.

Opløst af: Medardus, Charadius paa Samsø, Nr. 69, Rosalinde, Vulcan og Pluto, Sophie G. i Ringsted. Søndagsselskabet, Grethes Moder, H. de R. paa Ba., Skysen paa Moes, en Cousine, Adskillige paa Vesterbro, Hans Fux, Tvillingerne i Horsens, Christensen i Nyk. paa M.
Opløst som „Dommen", af Skysen.
" " „Krigslist", af Cleb.
" " „Reiselyst", af Sidstenen og Raabukken.

Døde.

Marquis C. E. Birago de Vische, Directeur for „Armonia" og Stifter af Bladet „Il Piemonte", † 5te Marts i Turin.

Jacques Fromental Halevy, berømt fransk Componist, † i Nizza, 62 Aar.

Major v. Kierzkowki, i sin Tid Adjutant hos Napoleon I, † i Posen 25de Febr., 92 Aar.

Frantz Greve af Schlick, General i den østerrigske Armee, udmærket som Anfører i Ungarn og i den italienske Krig, † 17de Marts i Wien, 73 Aar.

Johann Christian v. Zedlitz, bekjendt Digter, † 16de Marts paa sit Gods i Ungarn, 71 Aar.

Skakopgave Nr. 69.

(Indsendt af Lieutenant Sørensen.)
Hvid begynder og gjør mat i fire Træk.

Sort.

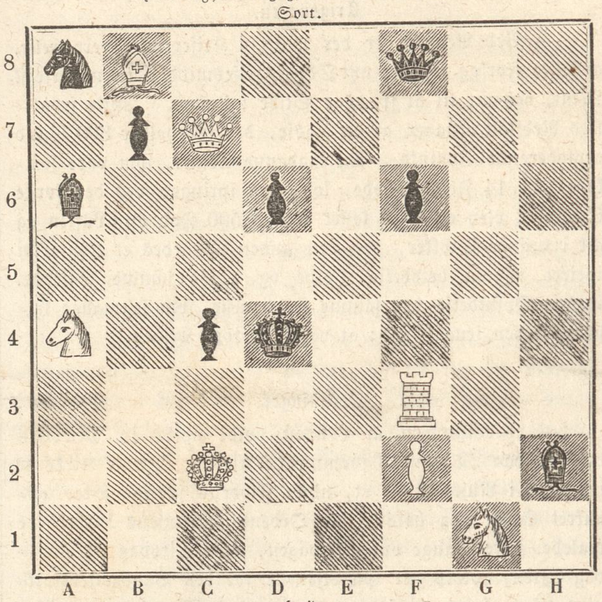

Hvid.

Paa mit Forlag er udgivet af det danske Haveselskabs Gartner, Hr. J. A. Bentzien:

Havebog for Hvermand,

eller grundig Veiledning i Blomster- og Kjøkkenvæxters Dyrkning, tilligemed fuldstændig Oversigt over de forskjellige Havearbeider i Aarets Løb. Med 30 Træsnit. Indb. 2 Rd. 48 Sk.

Haandbog for Frugttrædyrkere

eller fuldstændig, paa Erfaring grundet, Veiledning til Opelskning og Dyrkning af alle Sorter Frugttræer og Frugtbuske, samt et Udvalg af Frugtsorter, som have viist sig særdeles tjenlige til Dyrkning heri Landet. Med 188 Træsnit. 3 Rd.

Plantning af Lov,- Naale-

og Frugttræer efter den nyere Brug med Forhøininger. En praktisk Anviisning for Forstmænd, Gartnere o. s. v. af Friherre von Manteuffel. Oversat efter 2det Oplag. Med 16 Træsnit. 64 Sk

E. L. Thaarup.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 14de til 20de Marts incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
14de . .	0,6	4,6	÷1,0	90	28"5,73	
15de . .	0,9	4,6	÷1,5	70	28"6,32	
16de . .	0,6	5,3	÷2,7	67	28"4,35	
17de . .	1,5	4,7	÷1,2	67	28"2,10	
18de . .	0,4	1,8	÷0,7	93	27"11,65	
19de . .	1,9	3,0	0,8	98	27"8,55	
20de . .	÷0,3	1,6	÷1,0	95	27"9,86	1,35

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	20 Marts	3 pCt.	Consols . . .	$93^7/_8$.
Paris	" —	3 "	Rentes . . .	69. 85.
Wien	19 —	5 "	Metalliques .	70. 20.
Berlin	" —	$3^1/_2$ "	Staats-Sch.	$90^5/_8$.
Kjøbenhavn	21 —	4 "	Kgl. Obligat.	98.

Nylig er udkommet:

Opgaver til engelske Stile

i to parallele Afsnit af H. C. F. Lassen, Professor og Rektor. 188 S. i 8vo foruden Titel og Fortale. 1 Rd. indb. Faaes i alle Boglader, i Odense hos Forlæggeren.
Den Hempelske Boghandling.

Forlagt af Boghandler Meyer i Stubbekjøbing er udkommet og kan erholdes i alle Boglader:

Prospect af Næsgaard.

(Classenske Agerbrugsskole) lithographeret i Herr C. F. Aamodts lith. Inst. i Kjøbenhavn. Priis 32 Sk.
E. L. Thaarup,
st. Helliggeiststræde 20.

Paa mit Forlag er udkommen og faaes i alle Boglader:

Afbildninger til Dyrerigets Naturhistorie

til Brug i Skolen og i Hjemmet efter Traugott Bromme. 600 Figurer, systematisk ordnede paa 32 colorerede og een sort Tavle med Forklaring. 1ste Hefte, stor Qvart. 48 Sk.

Medens vor Literatur ingenlunde savner gode Lærebøger i Dyrerigets Naturhistorie, gjelder dette ikke om Afbildningerne, hvorefter Underviisningen kan ledes, Lærebøgerne levere, som naturligt, kun faa, oftest slet ingen Figurer, hvilke dog, hvor Samlinger mangle, ere aldeles nødvendige, naar i dette Fag skal opnaaes mere en den blot og bar Udenadslæren. At have Formerne ved Haanden enten i velconserverede naturlige Exemplarer eller i Mangel deraf i livlige naturtroe Afbildninger, er for Underviisningen en Hovedbetingelse. For Disciplen vil Arbeidet med et Atlas være let og behageligt, naar han første Gang skal stifte Bekjendtskab med nye Former, og med et saadant formaaer han hurtigt og let at kalde det i Skolen Foreviste frem igjen. De fleste Skoler ere kun ufuldstændigt — nogle saagodtsom slet ikke — forsynede med Samlinger, og det manglende maa nødvendigviis suppleres med gode Afbildninger. Som et for Skolen uundværligt Hjelpemiddel til den naturhistoriske Underviisning anbefaler sig ved vellykkede, livlige og naturtroe Afbildninger nærværende Atlas, hvori Dyrerigets vigtigste Slægter ere repræsenterede. Ogsaa i Hjemmet ville disse Afbildninger tjene Ungdommen som en gavnlig og lærerig Underholdning.

Hele Værket vil med tilhørende Text udkomme i 6 Leveringer, hvoraf de første 5, med 6 Tavler i hver, beregnes Subskribenterne à 48 Sk. og 6te Levering med 3 Tavler til 24 Sk. Inden Aarets Slutning vil Værket fuldstændigt være i Subskribenternes Hænder, og saaledes koste dem 2 Rdl. 72 Sk. medens Bogladeprisen, som indtræder ved Udgivelsen af sidste Levering, bliver 3 Rdl. Subskribentsamlere erholde paa 10 Expl. det 11te frit.

Georg Chr. Ursin.
St. Kjøbmagergade Nr. 9, skraaes for Silkegade.

Sø-Instrumenter

Octanter, Sextanter, Marine- og Skibskikkerter, Tegnebestikker og alle mekaniske Instrumenter anbefales fra H. E. Holst's Fabrik og Lager af Uhre, optiske, mekaniske og meteorologiske Instrumenter. Østergade Nr. 7, 1ste Sal.

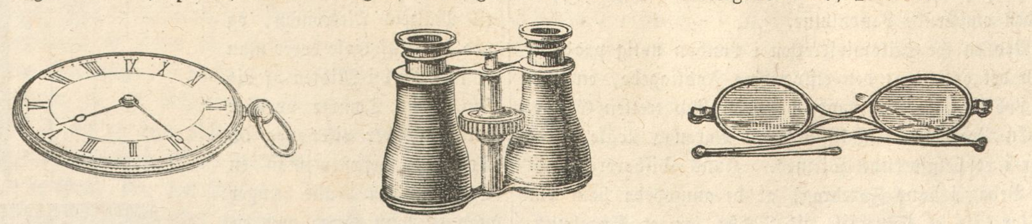

Modeblad,

udgivet af Skrædermestrenes Forening i Kjøbenhavn.
No. 1. udkommer 31te Marts. Indhold: Modeberetninger fra Kjøbenhavn, London, Paris. 3 lithograferede Blade: a. Uniformer. b. Foraars- og Sommer-Moder, coloreret. c. Pennetegninger. — No. 2. udkommer 30te Septb. Abonnement for Kjøbenhavn tegnes hos J. C. Farrer, Kongens Nytorv No. 24. Abonnement for Provindserne samt Sverrig og Norge modtage Postcontoirerne.

Paa vort Forlag er udkommet og faaes i alle Boglader:

Folkekalender for Danmark,

1ste til 11te Aargang à 48 Sk.
Det fuldstændige Indhold af alle 11 Aargange findes paa Omslaget af det 55de Hefte af »Nordisk Conversations Lexicon.«
C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 131.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 30. Marts 1862. 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Johan Carsten Hauch. — Ugens Politik. — Danmark paa Verdens-Udstillingen i London 1862, II. — En gammel Eeg. — En Rudel Dyr. — En Aftenstund ved Hornbek. — Nogle Erindringer fra Kongehusets Ophold paa Hirschholm og Fredensborg. — Figentræet. — Fra Kirkegaarden, XV. — Meddelelser af blandet Indhold.

Johan Carsten Hauch.

Da Hauch i 1842 udgav sine „Lyriske Digte", endte han sin Bog med det smukke Digt „Bekjendelsen", hvori han udtalte sin Opfattelse af det Digterkald, han havde modtaget, sin Smerte over den liden Anklang, hans Virksomhed havde fundet blandt hans Landsmænd, og den Trøst herover, han fandt i Poesien og i Religionen. Han talte da sandt. Thi medens en mindre, skjøndt mere indsigtsfuld Kreds allerede længe havde skattet ham som en af vore ædleste og reneste Digternaturer, havde hans Værker aldrig været egentlig populaire, han havde ikke hørt til de Sangere, som „Vaaren skjenkede en Krands af Violer" eller „hvis Harpe Sommeren havde omslynget med et Net af blussende Roser", han var blevet „henviist til den sildige Høst, der fylder Sjælen med Veemod" og derfor „vendte saa Mange sig bort fra hans Sang, Folket lyttede aldrig i tætte Klynger til hans Harpe, og sjeldent belønnedes han af et Haandtryk eller et venligt Blik, endnu sjeldnere af en smeltet Menneskesjæl." Men han havde ogsaa Ret, naar han trøstede sig med, at „aldrig havde Smiger lokket en Tone frem paa hans Læbe og aldrig havde han sunget, naar ikke hans Sang steg op af hans Sjæls Dyb." Og som det dengang var, saaledes blev det ved. Uden nogensinde at vinde den store Mængde for sig, ofte haanet af en eensidig eller borneert Critik, ofte ringeagtet af en letsindig eller blaseret Ungdom, har han fulgt sit indre Kald indtil nu. Og Sjælens Ungdom har han i de mange Aar ikke tabt; hans sidste Digte, der for et Par Maaneder siden ere blevne det danske Folks Eiendom, ere det bedste Beviis herfor; thi disse Sange, skrevne af en halvfjerdesindstyveaarig Olding, aande en saadan Følelse og Kraft, bære en saadan mandig Alvor og høi Majestæt paa deres Pande, at de vel kunne maale sig med det Bedste, vor Literatur eier. Det synes næsten, som om han først i sin Alderdom er naaet til den Følelsens Inderlighed, der ellers er Ungdommens Særkjende, og til den techniske Fuldendthed, som ellers hører Manddommen til; man seer derfor her det Særsyn, at en Digter begynder som Dramatiker og ender som Lyriker. Men — det ligge nu heri, eller i en Forandring i Smagen, eller i en vaagnende Retfærdighedsfølelse, nok er det, at aldrig har Hauch havt en saa stor Popularitet som nu, aldrig er hans Genie blevet saa almindelig anerkjendt og elsket som i den sidste Tid. Lad os da kaste et Blik tilbage paa denne Mands Liv, lad os see, hvorledes han blev Digter og hvad han har været som Digter.

Johan Carsten Hauch nedstammer fra en anseet Slægt, af hvilken den bekjendteste, Overhofmarskalk og Theaterdirecteur A. W. Hauch var hans Onkel. Hans Fader, Frederik Hauch, en Tidlang Amtmand i Smaalehnene i Norge, var gift med Karen Tank, en Kjøbmandsdatter fra Frederikshald; her fødtes vor Digter den 12te Mai 1791. Halvtredie Aar gammel kom han til Bergen, hvorhen hans Fader blev forflyttet, og da han var otte Aar, blev han sat i Huset hos en Præst i Quindherred ved Hardangerfjorden. Allerede paa mødrene Side i Slægt med Norges Fjelde, gav et fire Aars Ophold i denne romantiske Egn, paa den nærved Fjorden liggende Præstegaard, der var omgivet af høie Klipper og store mørke Skove, hans Sjæl et Præg af Poesi og Høihed, af Alvor og Sværmeri, som aldrig senere er blevet udslettet og som just udgjør hans Eiendommelighed og Storhed som Digter. Med en inderlig Kjærlighed hang han ogsaa stedse ved dette sit Barndomshjem; han var Døden nær af Hjemvee og Længsel, da hans Fader i Aaret 1803 havde taget ham med sig til Kjøbenhavn, og endnu i hans sidste Digtsamling er et af de skjønneste Digte „en Erindring" fra denne storartede og majestætiske Natur, som han tidligt havde gjort et saa fortroligt Bekjendtskab med, derfor er det Sandhed, naar han siger:

„Nei aldrig glemmer jeg de gamle Minder,
Og skjøndt jeg fandt et andet Fædreland,
Skjøndt trofast vinker mig den danske Strand,
Min Tanke tidt dog Vei til Norge finder."

Med denne Hang til det Romantiske, med denne Smag for det frie, ubundne Liv, kom han til Kjøbenhavn og fandt sig kun slet i det snevre, eensformige Byliv og den knugende Skoletvang. Imidlertid tog han Artium med bedste Charakteer i 1808 og Aaret derpaa anden Examen med Udmærkelse. Men det juridiske Studium, som han efter sin Faders Bestemmelse maatte dyrke, og som skulde aabne ham Veien til denne Verdens Magt og Ære, vilde slet ikke tiltrække ham, og til Faderens store Fortørnelse forsømte han det stadigt, til Fordeel for Philosophien og Naturvidenskaberne. Allerede et modent og tænkende Hoved, fandt han stort Behag i den abstracte Philosophi, som Treschow dengang docerede ved Universitetet, og ved H. C. Ørsteds Forelæsninger vaagnede atter hans tilbagetrængte Kjærlighed til Naturen og hans Lyst til at lære dens Hemmeligheder at kjende. Men nu traadte ogsaa andre Indskydelser og andre Interesser til. Han var blevet Student i en bevæget Tid, ikke blot en politisk, men en aandelig og navnlig poetisk bevæget Tid. Oehlenschlæger

Johan Carsten Hauch, Conferentsraad, Dr. phil., R. af D., DM. S. N. 3.

var fremstaaet og havde skabt en heel ny Poesi, og medens Mange af den ældre Skole undrende saae paa dette Nye, som de aldrig havde tænkt sig, hvis Magt og Genialitet de følte og som de dog kun modstræbende skrede til at anerkjende, havde hele Ungdommen med Varme og Begeistring sluttet sig til ham. Hauch var ikke blandt de Sidste til at sværge til Mesterens Fane, eller til at træde i Skranken for ham, da han blev angrebet. Han var en af de tolv Studenter, „Tylten“, som man kaldte dem, der optraadte mod Baggesen, og med Iver tog han Deel i hele denne Feide, Kampen mellem det Nye og det Gamle. Fra denne Tid (1818) skriver sig hans ikke uvittige Allegori „Hunden til Maanen“, der findes trykt i hans lyriske Digte. At han paa samme Tid selv følte sig stærkt hendraget til Poesien og opfordret til at forsøge sine egne Kræfter i denne Retning, følger næsten af sig selv, men ligesaa naturligt er det, at hans Forsøg fra denne Periode ikke kunde lykkes. Paavirket fra de forskjelligste Sider, af Oehlenschlæger, Shakspeare og Goethe, men mest dog af Novalis og den tydske romantiske Skole, samt behersket af den schellingske Naturphilosophi, bleve hans Digte ligesaa ubestemte og drømmende, som den Sjæl, hvorfra de vare udsprungne, med Glimt af sand Begeistring og en bevæget Phantasi, men uden Klarhed og Kundskab, et Slags uklar Naturphilosophi i Vers. Kun nogle enkelte foreligge trykte og findes i „Athene“ fra 1814 og 1815; eet af dem har han, under Titlen „En Ungdomsphantasi“, optaget i sin senere Samling af Digte, et andet, kaldet „Forskeren“, er maaskee det bedste Vidne om hans daværende Standpunkt. Han var da, som han selv siger, i Tilblivelsens Øieblik som Digter, han vidste neppe selv, hvad der var Midtpunktet i Poesien, og han manglede Sandsen for det Begrændsede, Individuelle og Charakteristiske, uden hvilken ingen fast Tegning, intet Omrids i Digtningens Verden er mulig. Noget senere forsøgte han sig paa det dramatiske Omraade, men da hans dramatiske Digt „Contrasterne“ med Rette ingen Lykke gjorde og Dramaet „Rosaura“ (1817) havde samme Skjebne, fattede han, med en sjelden Kraft, den Beslutning at løsrive sig fra Poesien og Æsthetiken, hvortil han ikke længere troede sig kaldet, og med fordobblet Iver at kaste sig over Naturvidenskaberne, navnlig over Zoologien, en Beslutning, hans Fader nu skjenkede sit Bifald. Allerede i 1820 underkastede han sig Examen, hvorved han erklæredes admissus cum laude præcipua, disputerede næste Aar for Doctorgraden og tiltraadte kort derpaa en Udenlandsreise, der skulde blive af den største Betydning for hans senere Skjebne.

Efter en kort Tour langs Rhinen, tog han til Paris, hvor han forblev omtrent et Aar, saagodtsom udelukkende beskæftiget med det zoologiske Studium, og drog dernæst gjennem Sydfrankrig til Italien, hvor han tog Ophold i Nizza i Vinteren 1822—23, for ret at studere de vigtige og interessante Dyreformer, som Middelhavet frembyder. Her var det, at den Ulykke traf ham, der ikke alene skulde berede ham et langt og smertefuldt Sygeleie og et uopretteligt Tab, men tillige blive bestemmende for hele hans senere Livsretning. Maaskee ved en uforsigtig Omgang med de Gifter, han anvendte til sine Præparationer, udviklede der sig i hans ene Been en Sygdom, som han i Begyndelsen ikke tillagde nogen Betydning og derfor behandlede skjødesløst, men som derfor ogsaa snart tog saaledes til, at han maatte forlade Nizza for at bruge Bade paa forskjellige Steder, senest paa Ischia. Badene havde imidlertid ikke den forhaabede Virkning og omsider tog Sygdommen en saa betænkelig Retning, at Lægerne ansaae det nødvendigt, at foretage en Amputation lidt ovenfor Ankelen.

Under denne lange og pinlige Tid, hvor hans videnskabelige Studier maatte skydes tilside, under dette Slag af Skjebnen, der ofte drev hans medfødte Alvor til den dybeste Melancholi, nærmede Poesiens Genius sig ham atter og det, han i sin glade og sorgløse Ungdom, i sine Venners Kreds og under sit Fædrelands Himmel ikke havde formaaet at naae, det naaede han nu i sin Manddom, da han, ene med sig selv i et fremmed Land, laa henstrakt paa Sygeleiet, kuet og pint af store legemlige Smerter. Ofte glemte han disse over sine Ideer og sit Arbeide. Poesien skjenkede ham Sjælsstyrke til at udholde den lange Svæven mellem Haab og Frygt, Ro og Kraft til at underkaste sig den smertefulde Operation, og Resignation til at bære sit Tab. Saaledes skabtes Hauchs Digtergenius; under Legemets Smerte og Livets Tryk fødtes den, og derfor bar den alt fra sin Fødsel Alvorens og Hengivelsens Stempel paa sin Pande, i en Kamp med Videnskaben seirede den og derfor har den altid havt et Moment af den skarpe Tænker i sig, altid sigtet ligesaameget henimod det Sande, som henimod det Skjønne. „Hamadryaden“, der blev skrevet midt under Sygdommen, er ganske sikkert ikke noget fuldendt Konstværk, men hvor genialt er det ikke, baade som Phantasi- og som Tankebillede, hvor interessant er det ikke her, paa hver Side, at see Naturforskeren kæmpe med Digteren! De uopløste Modsætninger ere ikke blevne forenede i en harmonisk Eenhed, Tanken søger forgjeves sin tilsvarende Form, men den rige Phantasi har allerede gjennemtrængt Stoffet saameget, at det ikke længere er en naturphilosophisk Betragtning i Vers, en uklar Naturdrøm, der træder os imøde, men et gjennemtænkt Arbeide, et virkeligt Digt!

„Hamadryaden“ betegner Overgangen fra Naturvidenskaben til Poesien; i det næste Værk fra hans Haand, er det kun Digteren, vi have at gjøre med. „Bajazeth“ blev skrevet saa at sige under Amputationen. Er det maaskee hans egen Ulykke, der har ledet hans Tanke hen paa den halte Timur og begeistret ham til denne geniale Charakteertegning — det er ligegyldigt, nok, at Værket blev til. Og med al Agtelse for hans senere i dramatisk og theatralsk Henseende langt mere fuldendte Arbeider, med al Anerkjendelse af Berettigelsen i mange af de Indvendinger, der ere reiste mod dette Digt, er det dog vor Overbeviisning, at Hauchs Muse ikke har frembragt noget mere ægtefødt Foster end netop „Bajazeth“ og dets Tvillingbroder „Tiberius“, der kom til Verden kort derpaa i selve Rom, Verdensstaden med de store historiske Minder, med de sjeldne, konstneriske Mindesmærker. Vi skulle her hverken gjentage de berettigede eller de uberettigede Angreb paa disse Digte, vi indsee meget vel, at de ikke høre hjemme paa nogen anden Skueplads end den, Læserens Indbildningskraft selv skaber, vi vide meget godt, at de savne den Ungdommens spillende Phantasi og letbevægelige Følelse, den henrivende Lethed og blændende Skjønhed, der vinde de fleste Læsere, men vi vide tillige, at der her træder os imøde en klar Tænkning og en dyb Menneskekundskab, en energisk Villie og en sædelig Reenhed, en ædel Harme mod alt Usselt og Lavt og en reen ideal Stræben. Disse kraftige psychologiske Tegninger af den menneskelige Egoisme i dens forskjellige Skikkelser og denne Uvillie mod al Despoti og Tvang, der hemme Menneskeaandens Fremskridt, udgjøre just det Eiendommelige og Fælles i de fleste af Hauchs dramatiske Frembringelser; i hans to næste Dramaer „Gregorius den Syvende“, der ogsaa blev skrevet under Opholdet i Italien, og „Don Juan“, træffe vi den samme Grundtanke og den samme energiske og consequente Skildring af to andre egoistiske Yderligheder, Herskesygen og Nydelsessygen, men neppe, i alt Fald ikke i det sidstnævnte Arbeide, tænkt og gjennemført med den Klarhed og Kraft, som i de førstnævnte Digte.

Endnu tildeels nedtrykt af Melancholi og mistvivlende om at kunne udrette Noget som Digter, havde Hauch fattet den Beslutning, at tilbringe Resten af sin Levetid i Italien og holdt den ogsaa fast i nogle Aar endnu, men Breve fra hans Venner og Familie i Hjemmet vakte atter hans Længsel efter Norden; efter sex Aars Ophold sagde han endelig Syden Farvel og kom i 1827 tilbage til sit Fædreland, hvor han strax blev ansat i Sorø som Lector i Naturvidenskaberne. — Herhjemme havde imidlertid Meget forandret sig. Den høie ideale oehlenschlægerske Poesi stod vel endnu i sin fulde Glands, men den beherskede ikke den literaire Verden i den Grad, som tidligere, J. L. Heiberg havde givet Stødet til en grundigere, critisk Vurdering af den, og skjøndt han ikke kan siges fri for nogen Eensidighed og en vel stærk Hængen i Smaating, f. Ex. det megen Væsen, han gjorde af de oehlenschlægerske Hiatus, var hans Critik dog baade træffende og aandfuld. Paa samme Tid havde han brudt Banen for en tidligere herhjemme ukjendt Digtart, Vaudevillen, og det er bekjendt nok, hvilken uhyre Opsigt hans første Vaudeviller gjorde, hvilken begeistret Tilslutning, de fandt hos Mange, og hvilken — som det nu forekommer os — comisk Fordømmelsesdom, der fældedes over dem af de ældre Konstdommere. Det var naturligt, at Hauch, med sin alvorlige Idealitet og sin stærke Bøining mod det Tragiske, ikke kunde gaae ind paa denne nye Retning, og det var ligesaa naturligt, at Heiberg, med sin Sands for Formen og sit skarpe critiske Blik, mere maatte have Syn paa den hauchske Poesies Mangler, end paa dens Fortrin. Det varede da eiheller længe, inden disse to Digtere, der i saa Meget vare hinanden diametralt modsatte, traadte skarpt op mod hinanden. Hauchs Dramaer havde strax vakt endeel Opmærksomhed, men denne havde atter bragt en Reaction tilveie, der navnlig fik Luft igjennem nogle i visse Punkter træffende, men høist eensidige og gnavne Recensioner i „Maanedsskrift for Literatur“. Dette, i Forbindelse med den hele forandrede Retning i Smagen, som han med Rette hovedsagelig tilskrev Heibergs critiske Virksomhed, kastede Hauch ind i en Polemik med denne, i hvilken han rigtignok maatte trække det korteste Straa. I 1830 skrev han nemlig en Satire over Heiberg som Digter og Æsthetiker, kaldet „Den babyloniske Taarnbygning“, hvori han lader „Vaudevillemesteren“ bygge et Taarn paa Kongens Nytorv med tre Spir, eet af Calderons Comedier, eet af sine egne Vaudeviller og eet af sine Critiker, medens Sophokles, Shakspeare, Goethe og Holberg kastes ned i Kjælderen, til Slutning lader han Shakspeares Aand omstyrte det critiske Taarn med sin Fingerspids og Heibergs egne ungdommelige og talentløse Efterlignere omstyrte Vaudevilletaarnet, ved at ville bygge det høiere med deres egne Værker. Satiren i denne „aristophaniske Comedie“ er paa sine Steder ret træffende og vittig, men Hauch var dog her mødt paa en Kampplads, hvor han ikke følte sig hjemme og hvor hans Modstander var ham overlegen; i en Polemik i „Den flyvende Post“ slog Heiberg ham af Marken, og da nu ogsaa Hertz i sine „Gjengangerbreve“ spottede Hauchs Poesi, led denne i den offentlige Mening et Nederlag, hvis Følger han følte i mange Aar. Uagtet han med en sjelden Selvcritik og en energisk Udholdenhed i sine følgende Dramaer „Carl den Femtes Død“ og „Mastrichts Beleiring“, tog sig de Vink ad notam, hans Modstandere havde givet ham, og derved opnaaede, at give disse Værker en langt høiere dramatisk Fuldendthed end sine tidligere, uagtet selv Oehlenschlæger i „Prometheus“ for 1834 greb Pennen til hans Forsvar, kunde han dog ikke vinde det tabte Terrain tilbage, eller skaffe sin Poesi Indgang hos Publicum. Da han derfor i 1834 slog ind i en anden Retning i Konsten og valgte sig Romanen til sin æsthetiske Form, troede han endog saa lidet paa sit Navns Klang, at han udgav sin første Roman „Vilhelm Zabern“ anonymt og først navngav sig, da den, trods Molbechs gnavne Bedømmelse, havde gjort Lykke. I 1836 udkom „Guldmageren“, i 1839 „En polsk Familie“ og i 1845 „Slottet ved Rhinen“. Disse Romaner ere uden Tvivl de mest bekjendte og mest almindeligt yndede af alle hans Værker; det vilde kun være en forslidt Sandhed, naar vi udtalte vor Roes over dem. Den dybe Kjendskab til Menneskene og den grundige Charakteertegning, hvori Hauch er en Mester, forenes her med en historisk Sandhed, en kraftig Fordyben i Stoffet og en ædel Simpelhed i Fremstillingen, især i de tre førstnævnte Bøger; „Slottet ved Rhinen“ er, med sin polemiske Tendents mod Tiden, af en anden Skole. Paa samme Tid dyrkede han tillige Dramaet; foruden „Den hjemkomne Sømand“ skriver sig fra denne Periode „Svend Grathe“ (1841) der vel ikke gjorde Lykke paa Skuepladsen, men desto mere hos Critiken, idet Heiberg, hos hvem den gamle Bitterhed længst var forsvundet, skrev en varm og anerkjendende Bedømmelse af den i sine „Intelligentsblade“. Hauch havde virkelig ogsaa her fuldkommen naaet at tilbagetrænge de enkelte Charakterer saaledes, at de ikke kom til at skade det harmoniske Totalbillede, og „Svend Grathe“ maa vel derfor regnes for hans mest fuldendte Tragoedie. En Samling af hans „Lyriske Digte“ udkom 1842, og uagtet han selv erkjender, at han egentlig ikke er Lyriker, er det dog nok saa omtrent gaaet ind i den almindelige Bevidsthed, at der i denne Samling findes Digte, som høre til det Ypperste, vor Literatur har at fremvise af lyrisk Poesi; vi skulle til Exempel nævne „Dødens Genius“. „Af min Natur“, siger Hauch i en af sine Fortaler, „hendrages jeg til slige Fremstillinger, som en alvorlig Høstdag at stemme Sjælen til Eftertanke, vise Forgængelighedens Lod og gjennem Fremstillingen af den døende Natur, at hæve Tanken mod noget Høiere.“ Paa dette Omraade ligge ogsaa hans skjønneste Digte, vi behøve blot, foruden det nævnte, at henlede Opmærksomheden paa to Sange i hans sidstudkomne Bog: „Søvnen og Døden“ og „Valdemars anden Sang“, med den ubeskrivelige, mystisk-melancholske og tillidsfulde Grundtone.

I 1846 blev han forflyttet til Kiel, men hans Ophold der blev ikke af lang Varighed, thi Oprørets Udbrud 1848 førte ham til Kjøbenhavn. Her holdt han en Tidlang nogle stærkt besøgte Forelæsninger over Sagaliteraturen, hvoraf hans „Thorvald Vidførle“ udgjorde en Deel, og efter Oehlenschlægers Død blev han udnævnt til Professor i Æsthetik ved Universitetet (1851); hans Virksomhed paa dette Omraade ligger tildeels for Offentligheden i hans „Æsthetiske Afhandlinger og Betragtninger“. Den poetiske Syssel blev imidlertid ikke lagt paa Hylden; baade Romaner og Dramaer fløde, med usvækket Aandskraft, fra hans Pen. „Robert Fulton“ udkom 1853, „Charles de la Bussière“ 1859; blandt hans Dramaer fra de sidste Aar skulle vi nævne dem, der ville være enhver Theatergænger bekjendt: „Søstrene paa Kinnekullen“ (1849), „Æren tabt og vundet“ (1851), „Tycho Brahes Ungdom“ (1857) og „Kongens Yndling“ (1858). Snart traadte han ogsaa i nærmere Forbindelse med Theatret; 1855 blev han Medlem af den i dette Aar nedsatte Theatercommission, i 1858 var han en kort Tid Theaterdirecteur og i denne vanskelige Stilling blev hans ærlige Villie, hans Upartiskhed og hans levende Interesse for Konsten anerkjendt fra alle Sider; efter Heibergs Død har han beklædt Posten som Censor eller æsthetisk Consulent.

Hauch har ganske vist ogsaa i den senere Tid havt Meget at kæmpe imod, hans Poesi er aldrig blevet Folkepoesi, og Skridt for Skridt har han maattet tilkæmpe sig Terrain i den offentlige Mening. Raahed og Blaseerthed have tilføiet ham haarde Krænkelser. Nogle have endog kaldt ham „det kjedelige Dramas Skjald“, og Mængden har lukket Øinene for det Store og Høie i hans Sang. Men Kredsen af hans Venner og Beundrere har stadigt udvidet sig og den Veneration, man altid har skjenket hans ædle Personlighed, nærer man nu ogsaa for hans Muse. I et lykkeligt Familieliv med sin Hustru, Frederikke Elisabeth Bruun Juul, som han ægtede 1829, og med kjærlige, begavede Børn, har han glemt sin Ungdoms Smerte og Melancholi. Gud skjenke ham en lang og lykkelig Alderdom!

V—s.

Ugens Politik.

Den 27de Marts 1862.

Den baierske Gesandt, Herr v. d. Pfordten, har som Ordfører for Udvalget for de holsten-lauenborgske Anliggender den 13de Marts afgivet sin Betænkning i Anledning af de seneste, af Østerrig og Preussen foretagne Skridt. Saaledes som man kunde vente, indstiller Udvalget, at Forbundsforsamlingen vil slutte sig til den af Østerrigs og Preussens Regjeringer i de ligelydende Noter af 14de Februar fremsatte Protest og vil anmode den holsten-lauenborgske Forbundsgesandt om at sætte sin Regjering i Kundskab herom. Umiddelbart efter Betænkningens Oplæsning nedlagde den danske Forbundsgesandt en bestemt Protest imod Udvidelsen af Forbundsforsamlingens Competence udenfor de Dele af det danske Monarchi, der ikke høre til det tydske Forbund. Han underrettede tillige Forsamlingen om, at Svaret paa Noterne af 8de og 14de Februar meget snart vilde blive givet, og at han derfor, forbeholdende sig en yderligere Erklæring, allerede nu maatte henvise til Indholdet af dette Svar. En Correspondenceartikel fra Wien af 19de Marts til »L'Indépendance Belge« meddeler, at Danmarks Gesandt, Grev Bille-Brahe, har overrakt Grev Rechberg det danske Cabinets Svar paa den sidste østerrigske Note. Efter hvad Correspondenten har bragt i Erfaring, er den affattet i en forsonlig Tone, medens den dog fastholder den danske Distinction mellem Slesvig og Holsten. Ifølge en telegraphisk Depeche har Forbundsforsamlingen den 27de Marts vedtaget den ovenomtalte Udvalgsbetænkning og altsaa sluttet sig til de tydske Stormagters Protest mod Rigsraadet.

Den franske Keisers Svar paa den lovgivende Forsamlings Adresse indeholder aldeles Intet om en Reduction af Armeen, saaledes som Rygtet havde fortalt. Keiseren gjør opmærksom paa, at Folk med radicale Anskuelser ere mest høirøstede, medens Agtelsen for Talefriheden bevirker, at man hører paa dem i Taushed. Det er en indirecte Bebreidelse til Majoriteten, der overlader Ordet til Regjeringens officielle Talsmænd, medens den lader sig nøie med den mere beskedne Rolle: „at adsprede alle Skyer, vise Situationen i det virkelige Lys og gjenoprette Tilliden ved sin Stemmegivning." Keiseren finder, at Bebudelsen af visse finantsielle Forholdsregler har sat Gemytterne i altfor stærk Bevægelse, et System kan kun bedømmes i sin Heelhed, og han nærer ingen Tvivl om, at Budgetcommissionen i Forening med Statsraadet vil afgjøre Sagen i Samklang med Kamrenes Ønske og det almene Vels Fordringer. Endelig beder han Deputationen forsikkre sine Colleger om, at han ikke saasnart ønsker at skille sig ved en Forsamling, hvis Kundskaber og Patriotisme giver Landet enhver ønskelig Garanti.

Frankrigs Politik i Italien har i den seneste Tid antaget en bestemtere Charakteer, og mangfoldige Kjendetegn synes at tyde paa, at det i saa lang Tid uafgjorte Spørgsmaal om Pavens verdslige Magt snart vil finde sin Afgjørelse. Den hellige Fader har i sin store Vaande besluttet at sætte Alt paa eet Tærningkast, og det er faldet i de nys i det fjerne Østen omkomne, katholske Matyrers Skjebne at skulle efter deres Død have den Ære, at yde deres Religions Overhoved en vigtig Tjeneste. De skulle nu optages blandt Helgenes Tal, og for at Canonisationen kan foregaae med Glands skulle saamange Biskopper som muligt møde i Rom, for at overvære denne høitidelige Ceremoni. Heldigere stillede end andre Helgene kunne de allerede førend deres Anerkjendelse gjøre de Troende Nytte. De i det angivne Øiemed forsamlede Biskopper kunne nemlig let henvende deres Opmærksomhed paa andre Sager, og af alle Sager er den timelige Magts farlige Stilling af størst Vigtighed. I Italien, hvor Ministeriet ikke behøver at tage Hensyn til et mægtigt katholsk Parti, har man derfor ogsaa forbudt Biskopperne at begive sig til Rom og truet dem med Afsked, hvis de trodsede Forbudet; i Frankrig har Keiseren kun erklæret, at enhver Biskop, som af Længsel efter at overvære de japanesiske Martyrers Canonisation, begav sig til den evige Stad, vilde være Statens Overhoved ulydig og maatte tilskrive sig selv Følgerne. Men da Pavehoffet synes tilbøieligt til at udfordre sine Modstandere, have mange Biskopper baade i Frankrig og Italien anseet det for Pligt at adlyde den pavelige Befaling. Pavens Venner synes at ville lade det komme til en Afgjørelse, og i dette Øiemed skal Haandhævelsen af den timelige Magt gjøres til en Troesartikel. Lader Keiseren sig skræmme heraf, kan Pavemagten endnu frelses; thi da Italienerne ganske sikkert ikke ville bryde sig derom, men drage mod Rom, om end nok saa mange Troesartikler forbød det, kan et Brud mellem dem og deres mægtige Ven, ifølge Cardinal Antonellis Mening, let opstaae af et saadant dumdristigt Skridt; et nyt Slag ved Novara vilde da blive leveret, og i saa Fald kunde Victor Emanuel prise sig meget lykkelig, hvis han fik Lov til at beholde sine Arvestater med Tabet af hvad han har afstaaet til Frankrig. Men den snedige Italiener forregner sig sikkert. Det vilde være en saa stor Triumph for dem, der ønske Keiserdømmet ilde, hvis Keiseren nu trak sig tilbage, at det neppe er sandsynligt, at han vil gjøre dem denne Tjeneste. Kan han ikke holde det katholske Parti i Tømme, vil hans Stjerne ikke skinne meget klart for Fremtiden, og gaaer man ham paa Klingen, er han sikkert mere tilbøielig til at modtage, end at afslaae Kampen. En fransk Forfatter, der er optraadt som Forsvarer af Pavens timelige Magt, har sagt, at Revolutionen forbereder sig til „at sidde sørgeklædt ved den Grav, den har gravet for Pavedømmet og derpaa at gjenoplive det for atter at lænkebinde det." Keiseren har nu sørget for at faae et Ministerium i Italien, med hvilket han kan afgjøre det romerske Spørgsmaal, fordi Ricasoli var ham for hurtig; han vilde ikke tage Sørgeklæderne paa, men han havde isinde, iført sin Hverdagsdragt, at grave et stort Hul, putte Pavedømmet deri og sidde i god Ro og Mag paa Graven. Slige Ting forstaae de imidlertid bedre i Frankrig, og den virkelige Tilstand for Øieblikket er ifølge vor Mening, at Keiseren vel ikke selv giver sig af med at grave, men lader sig nøie med at staae ved Siden af Graveren for at opmuntre ham. Gjør man ham det for broget, kan han dog let føle sig fristet til at tage Spaden i sin egen Haand og fuldføre Værket.

Rattazzi og Garibaldi opbyde imidlertid i dette Øieblik alle deres Kræfter for at spare ham Uleiligheden. Den italienske Conseilspræsident har ifølge Skik og Brug ved sin Overtagelse af Udenrigsministerportefeuillen affendt en Rundskrivelse til alle i Udlandet ansatte Diplomater, i hvilken han opstiller sit politiske Program: Kongeriget Italiens Anerkjendelse af alle Magter; det romerske Spørgsmaals Afgjørelse saaledes, at Rom baade bliver Pavens og den italienske Regjerings Sæde og Venedigs Befrielse, der fremstilles som en europæisk Nødvendighed, da den nærværende Tilstand er uholdbar og nødvendigviis maa føre til en Krig. Til denne Rundskrivelse, der i og for sig bebuder, at Fjendtlighederne mellem Italien og Østerrig let kunne udbryde, kommer endnu de Demonstrationer, som Garibaldis Nærværelse og Udtalelser i Lombardiet daglig give Anledning til. Den italienske Frihedshelt virker utrættelig for sit store Formaal; han modtager Deputationer, organiserer Skytteforeninger, udfærdiger Proclamationer til Præsterne for at bevæge dem til at slutte sig til den nationale Sag og arbeider i den bedste Forstaaelse med Rattazzi for at paaskynde Sammensmeltningen af Sydarmeen med den regulaire Armee, hvorom der alt er udfærdiget en kongelig Kundgjørelse. Det er ikke at undres over, at hans blotte Nærværelse i Mailand har fremkaldt stærk Gjæring i Venetien; endog under den østerrigske Keisers Nærværelse i Venedig har man foretaget Demonstrationer, og en en Mængde ungarske Soldater ere fængslede i Mantua.

Ministeriet v. d. Heydt har alt foretaget et afgjørende Skridt, der viser, hvad Reactionen forstaaer ved en constitutionel Regjering, der dog ikke maa være parlamentarisk. Ifølge en kongelig Kundgjørelse skal Renten for Obligationerne af 1851 til 1852 nedsættes fra 4½ Procent til 4 Procent, og denne vigtige Forholdsregel har man trods de i alle constitutionelle Lande fulgte Regler truffet paa egen Haand uden at raadføre sig med Kamrene. Hvis Converteringen lykkes, vil Statskassen rigtignok være vel tjent dermed; men hvis en eller anden uforudseet Begivenhed faaer Statspapirerne til at falde, og hvis Obligationseierne forlange Beløbet udbetalt, vil det ikke være nogen let Sag for v. d. Heydt at skaffe de fornødne Penge tilveie. I saa Fald vil han maaskee dog blive nødsaget til at henvende sig til Kamrene, og saa vil han erkjende, at han vilde have handlet klogere i strax at gjøre det.

Uagtet man i Løbet af denne Uge gjentagne Gange har paastaaet, at Opstanden i Grækenland var dæmpet og Nauplia indtaget, viser det sig dog nu, at den har været vidt forgrenet, og at de kongelige Troppers Fremgang er meget problematisk; Nauplia er vel endnu ikke erobret, men paa den anden Side gjendriver »La Patrie« det i Paris udbredte Rygte, at Kong Otto og hans Hof skulde have forladt Athen.

Fra de nordamerikanske Fristater har Postdampskibet bragt Breve, daterede d. 12te Marts, og Efterretningerne vedblive at være gunstige for Nordens Sag. Foederalisterne have ikke blot havt Held i Arkansas, Tennessee og Georgien; men deres Bevægelser i Virginien, Syd for Potomac, hvor deels General Beauregard, deels den strenge Vinter i saa lang Tid standsede dem, have nu sat dem i Besiddelse af Manassas og Leesbruy, høist vigtige Stillinger for deres Modstandere, som dog rømmede dem uden Modstand, stak dem ibrand og afbrød Broerne, saasnart deres Bagtrav havde benyttet dem. Tilsøes har Syden derimod seiret i en Kamp mellem et Pantserskib og nogle Seilfregatter.

Congressen i Washington har antaget et meget vigtigt Forslag af Præsidenten, der gaaer ud paa at tilstaae de Stater, der afskaffe Slaveriet, en passende Skadeserstatning. Denne Beslutning vil maaskee bidrage ligesaa meget som de vundne Seire til at gjøre Ende paa Krigen.

M.

Blandinger.

— Nordamerikanerne ere, som bekjendt, blevne belemrede med alt det Udskud, som fandtes i Europas Rustkamre. I den Anledning holdt en Regimentscommandeur derovre en Lovtale over sine Folks Bevæbning og anførte med Hensyn til Musketten, at han ved dens Hjelp, naar der gaves Ild pelotonviis, kunde angive hvad der var umuligt ved ethvert andet Skydevaaben, nemlig hvor mange Bøsser der vare afsyrede, idet han efter hver Salve blot behøvede at tælle de Mænd, som laae paa Jorden, da Ingen kunde fyre uden at falde overende. Ligeledes fremhævede han som Fortrin den store Lethed, hvormed de springe, samt den herlige Forbedring ved Bajonetten, der nu er saa blød, at den slynger sig om Fjenden og fanger ham uden at saare.

— Den konstige Fiskeopdræt i Frankrig begynder allerede at bære Frugt. Forhen fandtes der ikke Lax i nogen af de Floder, som løbe ud i Middelhavet, men i 1857 blev der sat omtrent 4000 Æg i Heraultfloden og nu fanges der allerede Exemplarer, som ere bekvemme til Artens Forplantelse.

Danmark paa Verdensudstillingen i London 1862.

II.

Er der en Industrigreen, som fremfor nogen i Danmark kan godtgjøre, at Laugsvæsenet ikke var nogen Nødvendighed til at skabe Producter, der paa en hæderlig Maade kunde bringe den danske Industries Navn udenfor Fædrelandets Grændser, maa det være Pianofortefabricationen. Thi om denne end har et halvt Aarhundredes Hævd herhjemme, er den saa langt fra at have staaet stille eller at have fortabt sig i den forholdsviis betydelige Udvikling, hvori den allerede dengang befandt sig, at vi, med Undtagelse af Maskinfabricationen, der ligeledes har været en fri Næringsvei, vanskelig skulde kunne nævne noget Fag, der saa værdigt og saa selvstændigt har udviklet sig og er fulgt med Tidens Fordringer, at det nu indtager en vidtbekjendt og anseet Stilling i den danske Industri, som netop dette. Uldahl, Marschall og Hornung have hver for sin Periode høist tilfredsstillende løst de Opgaver, deres Samtid har stillet til dem, uagtet Fordringerne til hver have været meget forskjellige; medens Tonens Blødhed og Anslagets Lethed nemlig vare Hovedbetingelserne for et godt Pianoforte for tyve Aar siden, fordrer Nutiden Kraft, Udholdenhed og Fyldighed; alle tre Egenskaber har Hornung, og efter ham tildeels hele den Skole af danske Pianofortefabricanter, der følge hans Spor, vidst at skaffe tilveie ved sin Jernconstruction. See vi hen til de Repræsentanter i dette Fag, Danmark sender til Verdensudstillingen iaar, er det ogsaa glædeligt at see et større Liv vakt for i Udlandet at udbrede Kjendskab til det høie Standpunkt, denne Fabrication indtager her. I 1851 var Hornung den eneste Instrumentmager, der herfra sendte noget Fabricat til Londonerudstillingen; iaar lade de fleste større Fabricanter sig derimod repræsentere, og mellem disse skulle vi idag nævne Hornungs Efterfølgere, Firmaet Hornung & Møller, der sender et Concertflygel, over 7 Octaver, efter omstaaende Tegning af Architekt Chr. W. Nielsen, i fortrinlig udført Kasse af Palisandertræ, med Messingindlæg. Det udmærker sig fornemmelig ved en fyldig og kraftig Tone og en høi Grad af Egalitet, hvilke Egenskaber gjøre det særdeles skikket til at opfylde dets Bestemmelse.

Det andet Billede er efter et affendt Pianino fra samme Firma, 7 Octaver stort, tegnet af Architekt Vilh. Klein; det er hovedsagelig udført i Valnøddetræ af forskjellige Farver, der, i Forening med det ligeledes benyttede Almetræ og Ibentræ gjør en meget god Virkning. Istedetfor det sædvanlige gjennembrudte Arbeide af Træ er her anvendt støbte Broncegittere, der tegne sig smukt paa den dybe, poncéfarvede Silkebaggrund. Det hører til Sjeldenhederne, at opretstaaende Instrumenter besidde en saa blød og behagelig Tone, som den, hvorved dette udmærker sig. Naar nu hertil kommer, at den tillige er stærk uden at være bedøvende, tør man nok antage, at Instrumentet vil hævde en hæderlig Plads blandt de mange lignende, som det kommer i Selskab med.

Uagtet vort Fædreland saa at sige er Skaber af den electriske Telegraph, eller ialtfald Opdager af Electricitetens Bevægekraft, tye vi dog med Hensyn til alle derhenhørende Apparaters Anskaffelse til Udlandet, og Electriciteten som Lægemiddel har vist faa Steder ringere Anvendelse og mindre Autoritet end i H. C. Ørsteds Hjem. Saameget interessantere er det, at Instrumentmager A. Rasmussen har bestemt sig til at sende tvende betydeligt forbedrede Inductionsapparater, af Udseende som det paa Side 216, til Udstillingen. I „Hospitalstidenden" Nr. 11, 5te Aargang, omtales dette Apparat saalunde: „I den elegant udstyrede Kasse, hvori findes Plads til de fornødne Biapparater, er en forholdsviis temmelig stor Rulle, der bestaaer af Electromagneten, sammensat af tynde Jernstænger, af den inducerende („primære") Rulle med tyk Kobbertraad, og af den inducerede („secundære") Rulle med tynd Traad af betydelig Længde. Electromagneten og Rullerne ere i fast Forbindelse med hinanden; Strømmens Svækkelse kan derfor ikke tilveiebringes ved indbyrdes Fjernelse af

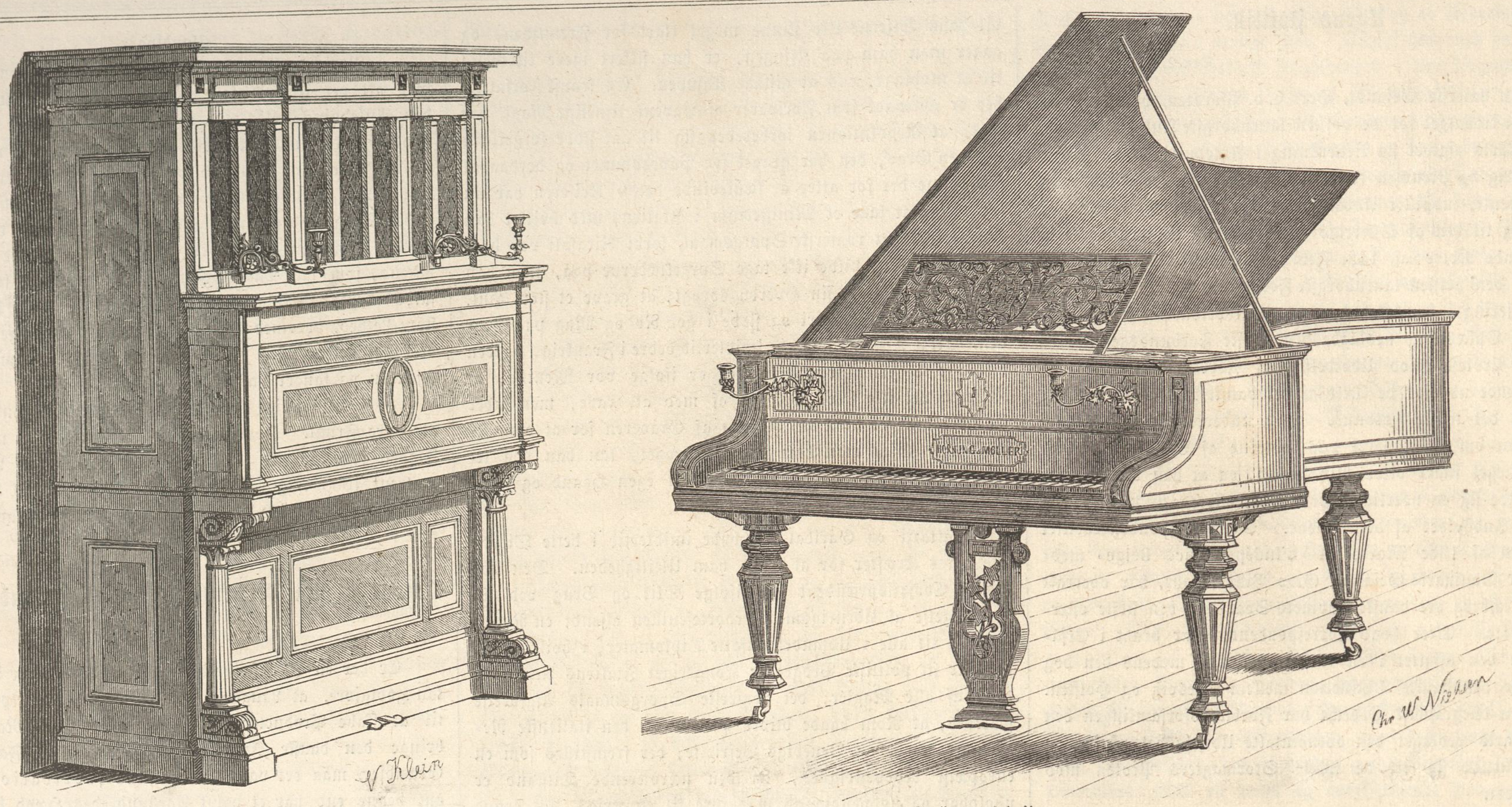

Et Pianino og et Concert-Flygel af Hornung & Mollers Fabrik.

den ene Rulle eller af Magneten (som ved Dubois-Reymonds Slædeapparat), men den iværksættes ved Duchennes Kobbercylinder, der skydes over Electromagneten. Afbrydelserne af den galvaniske Strøm skee paa to Maader. Ønskes der et stort Antal hurtige Afbrydelser, anvendes den Neef'ske Hammer (et Stykke blødt Jern, som sidder paa en Messingfjer, tiltrækkes af Electromagneten; idet derved Kjæden aabnes, taber Electromagneten sin Magnetisme og slipper Jernstykket paa Fjeren, der nu paa Grund af sin Elasticitet lukker Kjæden osv.); for at frembringe sjeldne Afbrydelser (1—2 Slag i Secundet) anvender Hr. Rasmussen et lille Uhrværk, en for den medicinske Anvendelse ny og væsentlig Forbedring i Construction af disse Apparater, hvorpaa Opfinderen vil søge Patent.

Ved at forsøge Apparatets forskjellige Strømme, overraskes man ligesaameget ved den secundære Rulles overordentligt stærke og smertelige Stød, der love en meget kraftig Indvirkning paa Hudnerverne, som ved de kraftige og forholdsviis meget lidet smertelige Muskeltrækninger, som frembringes ved Extracurrenten, Egenskaber, der gjøre dette Apparat særligt skikket til medicinsk Brug." X

En gammel Eeg.

Her har jeg staaet i hundrede Aar,
om Vintren med Snee paa mit Bryst,
mellem Blomster i grønne Vaar,
mellem egne Løv i den brune Høst.
Min stolte Top har jeg reist
og kneist
ud over den vide Natur,
som omslynger Træernes tætte Muur.

(Oehlenschlæger: „Sanct Hansaften-Spil",)

En tusindaarig Eeg i Nordskoven ved Jægerspriis.

En Rudel Dyr.

Det følger af sig selv, at Konstnere, der fødes i et lidet Land, ofte føle Savnet af, at deres Synskreds i dette er indskrænket, og derfor ønske, at Udlandets Storhed maa aabnes for deres Öie. Stæder som Rom, München, Düsseldorff og Paris have saaledes til alle Tider været Samlingspladse for alle Nationers Malere og Billedhuggere; Synet af et Folkelivsbillede, eller af et i Gallerierne opbevaret Mesterværk fra Nutiden eller Oldtiden har tidt befrugtet Konstnerens Phantasi til en ny Production, der gav en Affspeiling af hans Fremskridt under Udlandets Paavirkning. Men paa den anden Side er det ogsaa glædeligt, naar Opholdet under de fremmede og tildeels uvante Indtryk ikke aldeles udsletter Tanken om Hjemmet, men netop leder Konstnerens Ideer paa dettes Natur og Forhold, og tyder paa, at han dog med stærkere Baand er knyttet til dette end til den øvrige Verden.

En saadan Erindring om vore smukke Skove og deres mange, herlige Rudeler af Dyr kunne vi idag fremstille i en Tegning, som Lorenz Frølich har sendt os fra Paris. Han har udført den efter et Maleri, som han har havt paa den seneste Udstilling i denne By, hvor det har fundet en hæderlig Omtale.

Idet Erindringen om denne Konstner her atter opfriskes, vil det vistnok ikke savne Interesse at erfare, hvorledes han, der i længere Tid har været borte fra sit Fædreland, har været beskæftiget. Det er en Kjendsgjerning, at han med langt større Lethed fører Blyanten end Penselen; hans rige Phantasi, hans store Compositionstalent, forenet med Mesterskab i Tegning, faaer ved hin langt mere Leilighed til at gjøre sig gjeldende. Naar nu hertil kommer, at Sandsen for større illustrerede Værker alt mere og mere er bleven vakt, vil man ikke undres over, at hans Muse har fundet Stof i de gamle græske mythiske Fortællinger, som han i Compositioner, udførte i Raderinger, har gjort til Gjenstand for Behandling. Et større Værk, der efter Musæus' Fremstilling omhandler Heros og Leanders Kjærlighed, er alt færdigt fra hans Haand; dets Udgivelse har hidtil været forsinket ved Hindringer, hvorover han ikke er Herre. Et andet har han under Arbeide, og dette vil for hans Landsmænd have endnu større Tiltrækning, nemlig Tegninger til „Amor og Psyche"; thi er end den franske Text, der ledsager det, hentet fra en Bearbeidelse af Apuleius, vil dog Stoffet, der i Paludan-Müllers herlige Digt er blevet enhver dansk Læsers Eiendom, være saa hjemligt, at denne Samling af 20 Raderinger vist ikke vil finde saa Kjøbere her i Landet. Endnu er intet af Bladene i Radering kommet hertil; men for Dem, der interessere sig for at see enkelte af hans Haandtegninger hertil, meddele vi, at disse kunne tages i Oiesyn i Lose & Delbancos Boghandel.

En Rudel Dyr. (Efter L. Frølichs Maleri paa Pariser-Udstillingen 1861.)

En Aftenstund ved Hornbek.

Træt og mødig naaede jeg endelig Stranden; den hele Dag havde jeg vandret igjennem Gribskovs Lyng og hele den øde Sandstrækning, som fra Skovens Udkant rækker op til Kysten. Tidligt om Morgenen havde jeg forladt Frederiksborg, Formiddagen var gaaet hen i Skoven, hvor Lyng og Mos bød mig et køligt Leie paa den lummerhede Sommerdag, og de sidste halvanden Miil havde kostet mig fire fem Timer, i Kampen med Sol og Sand. Altsaa var jeg ikke daarlig glad, da jeg naaede Hornbek, det venlige lille Fiskerleie paa Sjællands Nordkyst, midt imellem Helsingør og Oens Nordpynt. Jeg hilste Havet med et jublende: Thalatta, Thalatta, Du heiliges Meer! og tøvede ikke længe med at søge Forfriskning i dets Bølger. Der var intet Badehuus, men Børnenes englelige Paaklædning og den indtagende Ugeneerthed, hvormed en ung Moder paa Dørtærskelen af sit Huus tilfredsstillede sin Yngstes Tørst efter Kundskab, Kraft eller hvad man nu ellers kan indsuge med Modermælken, viste mig, at Fiskerne her endnu hyldede den gamle Regel: Naturalia non sunt turpia; jeg fulgte denne Lære, tøirede mine Klæder med Steen paa Strandbredden og krøb ud i Vandet for at vugge mig paa dets Bølger. Jeg kjender ingen Vellyst saa stor som den, at ligge udstrakt i det friske Vand og lade sig skylle frem og tilbage af Bølgestrømmen; da jeg stod op, var jeg et andet Menneske, fri og freidig, med et uudtømmeligt Humør og en misundelsesværdig Appetit. „Det andet Menneske" tyede til Kroen og nød et tarveligt, men grundigt Maaltid efter Lafontaines Kogebog — nymalket Mælk, frisklagte Æg, nykjærnet Smør, hvidt Brød og hvid Ost, Alt saa uskyldigt som muligt, lige indtil den klare, gjennemsigtige Kornp—.

Mit Maaltid vär endt og jeg havde holdt min Bordbøn i Form af et medlidende Suk over de Stakler, der idag maatte „dinere til Middag" inde hos Schwalbe, istedetfor, som

En Aftenstund ved Hornbek.

jeg, at kunne nyde Livet herude. Der var ingen Damer ved Bordet, ingen Vert at klinke med, altsaa hævede jeg mig i eensom rolig Majestæt, tændte en Cigar „ovenpaa Kaffen" og gik ud af den noget trykkende Krostue i Strandluften. Med Skizzebogen i Frakkelommen, Straahatten bag ad Hovedet og begge Hænderne et Par Alen nede i Buxelommerne, stod jeg her og indaandede denne uforlignelige Duft, bedre end baade Reine des Alpes og Joqey Club, denne Bouket de Tang og Hornfisk, blandet med alt Havets Kryderi. Det var en guddommelig Time; Solen straalede paa Vandet, Svinene rodede i Sandet, Børnene laae i den vaade Grøft og fremviste netop de bare Been ovenover denne, Alting var Ro og Hvile. Og her, lidt til Venstre, hvad var det? Er det Mortensens „Neutraliecabinet", der er flyttet fra Vesterbro og ligger paa Landet her, eller er det en italiensk Casa, der pludselig er skudt op midt i det nordiske Snavs? Det var en prægtig Baggrund, i et Nu var mit dolce far niente forbi, Tegnebogen kom op og jeg i Activitet.

Foran mig, noget til Venstre, foran den lille Hornbeks Kirke, stod et Plankeværk, der gik ned til Vandet; lænet til det laa en gammel Knaldhytte, ærværdig og mosbegroet, som havde den staaet her længe førend man opfandt Fisk og Fiskere. At den var en heel Deel ældre end Reformationen, var ialtfald klart, thi paa Væggen prangede en Votivtavle med Navnet S. Pedro, og foran Hytten kneiste en Figur, der tydeligt nok fremstillede denne Fiskernes første Helgen. Langs Plankeværket løb en Bænk, og over den var anbragt den velbekjendte lille Kasse til Madonna — det Hele var saa correct, saa katholsk som muligt, og hvis det ikke var Levninger af et strandet Skib, saa var det ganske bestemt Levninger af Papismen.

Imedens jeg sad og tegnede, sænkede Solen sig mere og mere, tilsidst var det kun med Nød og neppe, at dens Straaler kunde finde Vei over Bakken. Men nu kom der Liv i Scenen og jeg fik Staffage til mit Billede; Baadene kom iland ude fra Søen; store Net bleve kastede iland, Fisk blev baaret ind i store Kurve, umaadelige Vandstøvler med Mennesker i trampede hen over Jorden, smaa hvidhaarede Børn bleve klappede paa Kinden og unge rødkindede Piger bleve knebne sammesteds af sorte Næver, der imidlertid kun gjorde dem mere rødkindede. Langtrukne Raab „Høi — ehøi — aahøi!" med et aldeles monotont Tonefald paa penultima fyldte Luften, der blev mere og mere svanger med Lugten af Fiskesauce; en og anden gammel Ulk travede mig langsomt forbi, skelede til mig og min Blyant, sendte en bruunfarvet Straale ud af den venstre Mundvig og gik videre; nogle ældre Herrer i forholdsviis meget Flonel og Seildug fyldte Bænken under Sanct Peder, spyttede umaadeligt, gned nogle ualmindeligt store og brune Hænder og sagde ikke et Ord. Lidt efter kom der en Procession, bestaaende af en fyldig Mand i Skjorteærmer og to Drenge, som bare Flasker og Glas; Flaskerne bleve stillede op paa Madonnas Plads, Glassene spredtes paa Bænken og i Hænderne, og den constituerede Madonna syntes at kunne rose sig af en almindelig Tilbedelse.

Endelig havde jeg tegnet Alt hvad jeg vilde, jeg stak Bogen i Lommen, traadte hen til „Driverbænken" og lettede paa Hatten med et „med Forlov". Men vore Fiskere ere altfor phlegmatiske til at de skulde tage sig af en saa almindelig Henvendelse; de fleste reiste sig neppe, Manden, der stod og saae ud over Plankeværket vendte Hovedet et Dieblik om og spyttede med en venligt indbydende Mine — denne Proces syntes overhovedet at være et almindeligt Meddelelsesmiddel hos Folket her — og kun en ung Fyr i lange Støvler tog Piben af Munden og bemærkede tørt: Natyr!

Jeg satte mig ned, og hele Selskabet stod som før i dyb Taushed; godt, tænkte jeg, mon det ikke kan lukke Munden op paa dem, naar de see, at jeg hører til samme Troesbekjendelse som de? og saa reqvirerede jeg en „Omgang" af de tvende Nationaldrikke. Det klarede lidt paa Veiret, de saae paa mig, skrabede ud eller trak ned i Sydvesten, ligesom det kunde falde sig, og min unge Ven med de lange Støvler spurgte insinuant: Er De maaskee Constructør, siden De sad og tegnede af — for ved Toldvæsenet er saadan pæne Folks Børn (han saae paa mine Klæder) da ikke? — Nei, sagde jeg, jeg tegner saadan af, hvad der falder mig ind; her skal De see, jeg har tegnet Bænken her og Baaden og hele Nedeligheden! — Naa, sagde han og saae forundret paa mig, og alt det Skidteri vil De gaae og slæbe paa!

Jeg søgte at bibringe ham nogle Forestillinger om Malerkonstens Theori, Praxis og Værdi, men det vilde hverken gaae op for ham eller for vore ældre Tilhørere, at der var Noget ved den Sort Ting; nei, saa kunde han endda begribe „dette, med Kassen man gloer i, og saa, Vupti, saa er man den", saadan havde han jo Birthe og Birthe ham; det gik i en Haandevending, og var ikke saadan noget smaat og seent Pilleværk, som dette. I Samtalens Løb kom jeg til at sige, at jeg havde Lyst til at see en Stranding, og det bragte Liv i dem; det kunde de forstaae, det kunde de tale om, ikke i almindelige Udtryk, men skarpt og bestemt; man saae, at det var Noget, de kjendte af Erfaring. Ja, Strandinger her er da heller ingen Sjeldenhed, sagde en af de Gamle, og De kjender kanskee den fra Anno 75, den er der en stor Digter, hvad Fanden han nu hedder, som har lavet en lang Vise om, og den kan jeg beskrive Dem saa livagtig som Noget, for min Fader var en af de Fem, som var met at redde ham, den engelske Skipper! Og nu fortalte han, med Liv og Sjæl, den Begivenhed, som gav Evald Stoffet til „Fiskerne".

Til langt ud paa Aftenen bleve vi siddende og snakkede sammen, og da vi omsider reiste os — Fiskerne for at gaae tilkøis, jeg for at drive i Maaneskinnet langs Strandbredden — fik jeg mangt et venligt og djærvt Haandtryk og mangen Anmodning om at blive her et Par Dage endnu; det gjorde jeg ogsaa, og Fiskerne skaffede mig snart Stof nok til at fylde min Skizzebog.

C—n.

Nogle Erindringer fra Kongehusets Ophold paa Hirschholm og Fredensborg.

Vi have allerede tidligere bragt vore Læsere Billeder af disse vore tvende Kongeslotte og korte Efterretninger om deres Historie. Naar vi idag gjenoptage dette Emne, skeer det kun for at meddele nogle interessante Optegnelser, der senere ere komne frem og som charakterisere baade Kongehuset og det Aarhundrede, hvortil de høre.

Et gammelt Ordsprog siger, at Heste og Hunde kan gjøre en Herremand til Bonde. Hvad de kunne gjøre en Konge til, vide vi ikke, om vi end have en Formodning om, at de slet ikke kunne gjøre ham til Noget. Imidlertid, vore Konger have altid paa en fremragende Maade udmærket Hunde og Heste; for ikke at søge Beviserne altfor langt borte, skulle vi blot erindre om, at Frederik den Anden gjorde sin Yndlingshund udødelig ved at optage dens Navn, som Troskabens Personification, i sit Valgsprog: Treu ist Wildbret. Denne Kjærlighed varede meget længe, overlevede baade Frederiks og Christian den Fjerdes Aarhundrede, og efter en Meddelelse, som vi tør ansee for paalidelig, fandtes der ogsaa i sin Tid i Hirschholm Slotshave en marmorprydet Grav over Christian den Sjettes Yndlingshund, med følgende Indskrift, som det hed sig, at Kongen selv havde forfattet:

Her hviler den skjønne og fine
Baldine
Fiin af Hud og fiin af Haar;
Tjente Kongen tro i femten Aar.

Er Poesien end ikke kongelig, saa maa det tjene til Undskyldning, at Indskriften er hundsk, og det er et smukt Træk i den fromme Christians Charakteer, at han ogsaa anerkjendte menneskelige Dyder selv hos et Dyr. —

I en af de strenge Vintre mellem 1760 og 1770, fortælles der, fandt Hofbetjentene en Morgenstund en ung Hjort paa Hirschholms Slotstrappe, pillende ved noget Straa, som laa spredt deromkring. Man spurgte Dronningen, om Hjorten skulde jages ud og dræbes, men hun fandt, at Slottet ikke for Intet hed Hirschholm, og befalede, at den skulde sættes ind i en af Staldene og fodres, til Foraaret kom. Da Luften atter blev mild og Græsset grønt, blev Hjorten sluppen løs, men medbragte som en Erindring om den kongelige Naade et Messinghalsbaand med Indskriften:

I kolde Vintertid jeg af en vældig Skytte,
Som kaldes Hunger, blev nødsaget til at flytte.
Da Skoven ei gav Ly, og Marken ei gav Føde,
Jeg, ikke for at døe, gik Døden selv imøde.
Jeg gik til Hirschholm Slot, et Offer der at blive,
Men her jeg Naade fandt, fik Ophold, blev ilive.
Mit søde Slaveri jeg dog blev kjed udaf,
Min Dronning derfor mig igjen min Frihed gav.

Henved fyrgetyve Aar derefter blev — si fabula vera — Hjorten fældet paa en Jagt, som Geheimeraad Lewetzau, der selv havde været tilstede, da den blev fanget paa Slotstrappen, afholdt som Jægermester paa Hirschholm Amt, mange Aar efter Sophie Magdalenes Død. Halsbaandet bar den endnu om Halsen og det blev bevaret baade af Lewetzau og af hans Svigersøn og Eftermand i Embedet, men ved dennes Død for en halv Snees Aar siden skabte hans Tjener det om til et Halsbaand for sin Hund. Tjeneren skal senere være bleven Skovfoged i Sverig, et Sted i Nærheden af Calmar, og der er maaskee endnu baade Hunden og Halsbaandet.

Paa Fredensborg vare Hoffets Adspredelser af en mere storartet Natur; det var ligesom om Kongehuset paa det pragtfulde Hirschholm trængte til idylliske Glæder og til Leg med Naturen, medens det paa det beskedne, landlige Fredensborg savnede den vante kongelige Pragt og den nødvendige potenserede Smiger. Saaledes præsenteredes paa Frederik den Fjerdes Fødselsdag den 11te October 1727 her en Illumination i Forbindelse med et „meget artigt og konstrigt Fyrverck", der fra Ende til anden var gjennemtrængt af den mest artige og konstrige Symbolik, saaledes som den allerunderdanigste Beskrivelse klarligt udviser. For at skærpe vore Læseres Sands for det Emblematiske, skulle vi meddele nogle Prøver af denne virkelig sindrige Beskrivelse. Et af Emblemerne var et halvt aabnet Granatæble. „Ved dette forstaaes: at ligesom dette Granat Æbles Crone, som ikkun er en Hals og Skall af Æblet, ikke er med Frugten, som derudi ligger forborgen, at ligne, ligesaa er det og med Hans Kongl. Mayt. beskaffen, i det hand sig ved sine høye Dyder og Qvaliteter, langt meere, end ved Cronens Glands, over andre Mennisker ophøyer." Ved et Fyrretræ antydes, at „Hans Mayestet, som udi høie og store Ting søger sin Forlystelse, stiger lige op til Ære, som furre Træet der voxer i høyden, og kand sees af alle og æres af alle." Pendanten dertil, en opstigende Raket, er dog endnu dumdristigere: „Ved dette afbildes Hans Mayt. store Berømmelse, som altid staaer i fuld Glants, og altid (?) stiger jo høyere og høyere." En „udi Roe liggende Løve" fremstiller „Hans Mayts. Dapperhed ikke alleene i Krigs, men og udi Freds-Tider, saa at mand vel kand sige, at Hans Mayt. i alleting ligner en Løve, som ikke befrygter, at nogen skal forstyrre dens Roe, i Betragtning at ingen ustraffet vover det." Om en Paradisfugl hedder det, at „denne Fugl, om mand skal tro Naturalisterne, holder sig altid i Luften og kommer aldrig paa Jorden, hvorved afbildes først Hans Majestets Kongelige Sjæls Høyhed og Fortreffelighed, som altid med høye Ting omgaaes, og sig intet, uden hvad høyt og herligt er foretager. Dernest det forsynlige Øye Hans Kongl. Mayt. haver og holder med og i alle Ting til Landets Gavn og beste." Saaledes bliver det ved, jo længer jo værre. Hvilket Stof for en Lichtenberg, der havde Mod til at tage fat paa Smigreriet og give os dets Historie og dets Formforandringer!

En ganske eiendommelig Høitidelighed blev i Aaret 1783 anvendt for at udmærke Arveprinds Frederiks Fødselsdag. Om denne vistnok i sit Slags eneste kirkelige Geburtsdagscommers indeholder Asminderød Sogns Kirkebog følgende naive Beretning:

„1783, Dom. 17 p. Trinit. den 12 October blev, i Anledning af (!) hans Kongelige Høyheds Arve-Printz Friderichs Geburths Dag udi Fredensborgs Slots Kirke ægteviet Enkemand og Fisker Lars Rasmusen og Pigen Ane Cathrine Peders Datter begge fra Humlebek. — Efter Vielsen blev dem skjenket frit Kongebrev og frit Bryllup udi den Kongelige Slots-Have. De sædvanlige Cautionister og Forlovere efter Loven vare: for Brudgommen: Jørgen Børgesen fra Snekersteen, for Bruden: Hans Pedersen fra Humlebek.

„Disse Brudefolk nød den Ære, som Ingen tilforne har nydt, de kjørte med Ceremonie over den Kgl. Slotsgaard igjennem Løngangsporten til Kirken. Medens de kjørte over Slotsgaarden, stod det gandske Høikongelige Herskab i Slotsvinduerne, og saae paa Processionen, og da de vare komne i Kirken, var det Høikongelige Herskab tilstæde ved Vielsen, samt alle Hoffets Cavallerer og Damer og endnu saa mange fra Hoffet og uden Hoffet, som Kirken kunde rumme. Da Vielsen var forbi, gik de igjennem den Gang, hvor det Høikongelige Herskab selv passerer, ud i den Kgl. Have, hvor der var anrettet for dem i et Telt, som var opslaget lige for Spisegemaks Døren, hvor det Høikongelige Herskab beærede dem med deres allernaadigste Nærværelse i ald den Tid de spiste, som varede i halvtredie Time, dernæst fik de en allernaadigst Brudegave i Guld af de samtlige Høikongelige Herskaber, samt af Hans Majestet Kongen tvende Sølvbagger (Sølvbægere?) med Hans Majestets Navn og Aarstal d. 12 Oct. 1783 og da de havde spist, dansede en par Timers Tid for det Høikongelige Herskab, hvor desforuden af Tilskuere vare over tusinde Mennisker forsamlede."

Figentræet.

„Men der han om Morgenen igjen gik til Staden, hungrede ham. Og han saae et Figentræ ved Veien. Og gik til det, men fandt Intet paa det uden Blade alene. Og han sagde til det: Aldrig mere voxe Frugt paa Dig! Og strax visnede Figentræet.

Matth. 21, 18—19.

Paa Veien mellem Bethanien og Jerusalem stod et skjønt ungt Figentræ. Dette Træ havde Solen og Luften og Jorden elsket fra dets Fødsel og Menneskehænder havde venligt fredet det; det var rigt paa Løv og Skygge, rigt paa Frugt. Ingen Orm gnavede det; det voxede sundt og stærkt og gjorde sig god Flid med de Frugter og Blade, som det frembragte.

En Foraarsdag kom en Mand med en stor Sax og gav sig til med Omhu og Varsomhed at beklippe Figentræet. „Det vil Du have godt af", sagde Manden til Træet, „Du vil faae en skjønnere Væxt og bære bedre Frugt". Figentræet ømmede sig nok, naar Saxen skar dets unge Kviste af, men det gav dog Manden Ret, det følte med sig selv, at det vilde gjøre sine Sager endnu bedre, naar det var blevet beklippet.

Medens Manden klippede, kom en Flok Smaabørn hen for at lege der paa Veien. En af dem spurgte Manden, om de maatte tage de afklippede Kviste og lege med dem. „Vær saa god", sagde Manden. „Tak", sagde Barnet. „Ingen Aarsag!" sagde Manden. „Deri har Manden Ret", tænkte Figentræet, „thi Kvistene ere dog egentlig mine og ikke hans."

Børnene gave sig til at lege; de legede først Konge og Dronning, og fik hver en Green om Hovedet som en Krone og tog en i Haanden som Scepter, og satte sig saaledes pyntede paa en høi Steen, der skulde gjelde for deres Throne. Figentræet saae med Velbehag paa dem og tænkte: „Mine Grene klæde Børnene godt." Legen blev ved. Der blev fremført for Kongen og Dronningen en Hærfører, der havde erobret et stort Rige. Kongen satte en Krands om hans Tinding og Hærføreren styrtede sig i Støvet og kyssede Kongens Fod til Tak. „Den lille Nar", tænkte Træet, „havde jeg ikke givet Grenen til, var den Ære neppe blevet ham til Deel."

Da det blev Aften, gik Børnene bort, og Træet stod en lille Stund og faldt hen i Tanker. Solen, der straalede rødt og stærkt, var just ved at gaae ned bag Bjergene; da kom der hen til Træet en Yngling og en ung Pige, som før havde staaet lidt og seet paa Børnenes Leeg. Han hviskede til hende: „Du lovede at svare paa min Bøn, inden Solen gik ned; see, der er kun et Par Øieblikke tilbage." Hendes Kinder blussede, hun saae ikke paa ham, men op i Træets Krone; med eet hævede hun sig paa Taaspidsen, rakte Armen op og brød en Green af, der bugnede af Løv og Frugter. Den snoede hun om sit Hoved og saae paa ham. Da drog han hende til sig, kyssede hende og hviskede: „Tak, Tak for Brudekrandsen om din Tinding." Og de gik bort sammen, og snart tabte deres sagte Stemmer sig i Aftenstilheden.

Figentræet, der var blevet vakt af sine Drømmerier, saae efter dem og sagde: „Ja Børn kan man tilgive det, men voxne Folk skulde dog have bedre Forstand. Var det da ikke mig, som satte Kronen paa hans Lykke?"

Nogen Tid efter kom Gartneren igjen og skar en Podekvist af Træet, tilberedede den og podede den ind paa et mindre Træ, som stod noget derfra og som var voxet noget skjevt. „Det skulde glæde mig", tænkte Figentræet, „om jeg kunde gjøre Noget ud af den Stakkel derhenne." Forsøget lykkedes godt; der var ligesom kommet en egen Kraft ind i det lille Træ med Podekvisten, det skød godt i Veiret, blev fuldt og stort og bar gode Frugter. En fattig Kone der paa Egnen plukkede engang hver Uge Figen af begge Træerne, bar dem ind til Byen og solgte dem paa Torvet. Folk syntes godt om dem, og Figenerne fra den gamle Kones Træer bleve snart de mest efterspurgte i Byen. Men de bleve naturligviis solgte i Flæng, og der var aldrig Nogen, som spurgte, om de kom fra det ene Træ, eller fra det andet. Det store Figentræ sagde ærgerlig til sig selv: „Folk burde egentlig vide, at de dog komme fra mig Allesammen." Men Folk fik det dog ikke at vide.

En brændende hed Middag kom der en fattig og elendig Mand henad Veien. Han havde ikke en Hat til at beskytte sit Hoved mod Solens Brand, tillige var han syg og kunde neppe slæbe sig afsted. Men da han saae Figentræet ved Veien, opklaredes hans Øie og han samlede sine næsten udtømte Kræfter og kom hen og lagde sig i Skyggen paa Græsset ved dets Fod. Figentræet blev ganske medlidende ved hans Ulykke og begyndte at vifte med sine Grene og at drysse sin bedste Frugter ned til ham. Han spiste og blev lædsket og mæt, Trætheden forlod ham i den milde Skygge; og efter at have sovet en Timestid, følte han sig stærk nok til at kunne fortsætte sin Gang. Men inden han gik bort, lagde han sig paa Knæ under Træet og takkede Gud inderligt for Hvile og Vederkvægelse. Derpaa stod han op og gik.

„Aldrig er Nogen taknemmelig mod mig", tænkte Træet, „Aldrig! Mod denne gamle Mand har jeg gjort det Meste, som den Ene kan gjøre for den Anden, det Allermeste: Jeg har frelst ham fra at vansmægte af Hede, Sult og Tørst paa de øde Veie; men ikke et taknemmeligt Ord har han at sige mig. Til næste Sommer vil jeg ingen Frugter bære mere; der er jo dog Ingen, som tænker paa, fra hvem de komme, og derfor vil man vel ikke savne dem. Mine Blade kunne ogsaa blive meget skjønnere, naar jeg ikke bærer Frugt."

Træet gjorde, som det havde sagt. Den næste Sommer bar det ingen Frugt, men dets Krone blev saa bred og fyldig og dets Blade saa fine og friske, at det langt overgik det andet Træ, som før næsten havde naaet det. Naar Folk forgjeves ledte efter Figen paa det, glædede det sig hemmeligt, og undte af sit ganske Hjerte det andet Træ dets ringe Lykke, at skulle betale Skat til enhver Landstryger. Efterhaanden gik Bønderne, som før havde elsket og pleiet det, ligegyldigt forbi det, og da var det just stolt.

Men allerstoltest blev det en Dag, da det saae to unge Mænd, to Grækere, den ene med Malerredskaber og den anden med en Lyre hængt over Skulderen komme henad Veien, og hørte følgende Samtale imellem dem.

„See Figentræet der, hvor det er stort og skjønt; saa smukt et Træ har jeg sandelig aldrig seet. Det overgaaer sikkert den Platan, som Kong Xerxes lod sætte Æresvagt ved."

„Ja," sagde den Anden, „hvor deiligt svæver ikke dets fulde Krone mod den mørkeblaae Luft. Hvilken reen og ædel Form, og hvilke klare, fine Skygger."

„Hør," sagde den Første, „dette Træ skulde Du male til Smykke for Væggen i Keiserens Slot. Keiseren har ikke et skjønnere Træ i sit Rige. Jeg vil digte en Sang til dets Ære."

Maleren tog Plads i nogen Afstand og begyndte paa at afmale det, og Digteren satte sig under Kronen, rørte Lyren og prisede det med sin Sang. Da Maleren var færdig med sit Udkast, kom han hen til sin Ven og sagde: „Jeg er blevet tørstig af at sidde i Heden; det synes mig, at vi have gjort saamegen Ære af det smukke Træ, at det skylder os til Gjengjeld at lædske os."

De begyndte nu at lede om Frugt paa Træet, men fandt ingen.

„Det utaknemmelige Træ," raabte Maleren.

„Du maa ikke skjende paa Træet," svarede Digteren. „Jeg lider netop godt, at det ingen Frugt bærer. Det er for skjønt til at gjøre Nytte."

„Du har Ret i, hvad Du siger," var Vennens Svar, „skjønt jeg vilde ønske, at det vilde lædske min Tørst. See derhenne staaer et andet Figentræ, der røber sin lavere Natur ved at bugne af Frugter. Det er ikke saa skjønt, at det jo nok kan gjøre Gavn."

De spiste nu af det andet Figentræes Frugter og gik videre.

Figentræet tænkte hele Dagen paa, hvad Grækerne havde sagt, og drømte om Natten, at Keiseren stod og beundrede dets Billede.

Den næste Morgen kom tretten Mænd henad Veien fra Bethania til Jerusalem. Da Figentræet saae dem, kjendte det, at den, som gik forrest, var Herren, og det saae paa ham, at han var træt og trængte til Vederkvægelse. Da skjelvede Træet fra Roden til Toppen, thi en forfærdelig Angest greb det, om Herren mulig vilde søge Frugt paa det. Og som Træet frygtede, skete det. Da Herren kom hen til det, ledte han og Apostlerne efter Frugt, og da de ingen fandt, sagde Herren:

„Jeg forbander Dig, Du onde Figentræ, som ikke giver mig Mit igjen, Du, da jeg kræver det; som ikke meddeelte med Lyst, hvad der skulde tjene til Lyst; som fordrede Tak for den Livskraft, som jeg havde givet Dig til Meddelelse, som vilde standse den Takkebøn, som var paa Veien til mig, om Du havde kunnet det. Aldrig voxe Frugt mere paa Dig, Du visne og hentørres!"

Saaledes talede Herren; og Figentræets Stamme blev strax sort, som om Ilden havde slikket op ad den, og dets Blade raslede og krummede sig af Pine og dryssede til Jorden og bleve bortførte af Vinden. Der stod det, som et nøgent og elendigt Lig.

Herren mættede sig paa det andet Figentræes Frugter og gav det sin Velsignelse, saa at det blev større og skjønnere, end noget andet Figentræ havde været.

J—s.

XV.

Paa Skibskirkegaarden udenfor Østerport findes iblandt de mange Sømænds Grave en, der er dækket af en hvid Marmorplade med denne Indskrift:

Ædlingen
Peter Norden Sølling,
Commandeur i Sø Etaten, Ridder af Dannebrog.
Født den 13 September 1758, død den 7de Februar 1827.

I Ord og Daad en Hædersmand,
En ægte Gran fra Norges Fjelde; —
Hans Snille og en lys Forstand
Hjalp Helten Livets Sorger fælde.
Hans „Lodsbaad" redded' Liv og Gods,
Hans „Bombebøsse" stolt sig hæver;
Han gik fra den og Norges Lods,
Hans Støv har Roe — hans Minde lever.

Af
En Ven.

Disse Linier gjenkalde i vor Erindring de to Foretagender, hvorved Sølling sikkrede sig et Navn som brav Sømand, ja endnu mere, hvorved han stiftede megen og varig Gavn. Som Søkriger var han, trods sin lange Tjeneste i Etaten siden 1776, og det i en Tid, da der var rig Leilighed for vore Officerer til at vinde Hæder, aldrig noget stort; allerede tidligt valgte han den fredeligere Vei, og gjorde i en lang Række af Aar bestandige Reiser til China og Ostindien i det asiatiske Compagnies Tjeneste, ligesom han siden fandt sin Fornøielse i at bereise Europa og see sig om tillands.

Som norskfødt færdedes han ofte i Norge, og her var det, at han i Aaret 1798 gav Stødet til Indførelsen af de sikkre og bekvemme „Søllingske Lodsbaade", hvortil han havde taget Modellen af et lille Dæksfartøi, han paa en Reise havde kjøbt i England. Disse Dæksbaades Fortrin for de aabne Lodsfartøier var indlysende, og ved Regjeringens og nogle opoffrende norske Rigmænds Bistand lykkedes det Sølling, at faae et særeget lille Skibsværft indrettet i Laurvig alene for deres Bygning. Ovenover Garbrechts Indskrift paa hans Gravsteen er udhugget et Vaabenskjold, i hvis øverste Felt en Baad for fulde Seil fører hans Minde til Eftertiden.

Lodsbaadene ere imidlertid ikke det, der længst vil bevare Søllings Navn; dette er overladt hans „Bombebøsse", en smuk og velgjørende Stiftelse for værdige gamle Søfolk. Vore kjøbenhavnske Læsere ville udentvivl godt kjende den gamle Gaard foran i Brogaden paa Christianshavn, med den forgyldte Bombe over Porten, og mangen gammel Matros vil med Rolighed see sin Alderdom imøde, ved Tanken om tilsidst, naar hans urolige Flakken paa Bølgerne er endt, at kunne finde en sikker Ankerplads her i Søllings milde Stiftelse. Medens Lodsbaadene skrive sig fra den første, bevægede Halvdeel af hans Liv, hører Bombebøssen hjemme i den sidste, da han som Waterskout i Kjøbenhavn var kommen til Ro her; den er begyndt med smaa Midler, og en Bombe, der var indrettet til at opsamle Venners milde Gaver, gav den det første Bidrag, som den gav Stiftelsen Navn; den 11te August 1819 blev den stiftet, og allerede sex Aar efter, 1825, var dens Velstand steget saameget, at den kunde kjøbe sit eget Huus i Skvaldergaden, der ved Geheimeraad Bruns Hjelp indrettedes til Fribolig for 25 gamle Sømænd. Ved Søllings Død eiede Stiftelsen en Capital af 30,000 Rdl., og denne er nu voxet til omtrent 98,000 Rdl. Bombebøssen er nu flyttet til Christianshavn; den giver Huusly, og i Vintermaanederne Kosten, til 50 gamle Sømænd, foruden en Understøttelse i Penge til dem, der ere saa svage, at de slet Intet kunne fortjene.

Sølling var et Pragtexemplar af en dansk Sømand, aaben, djærv, munter og vittig, maaskee med vel megen Tilsætning af den Raahed, der saa let hefter sig ved den uafhængige Matros, men gemytlig og behagelig som Selskabsbroder. Mangfoldige ere de Vittigheder, Anekdoter og kraftige Svar af hans Mund, som endnu leve i Erindringen om ham i den Kreds, hvor han nærmest hørte hjemme, men selv naar den Tid kommer, da disse Glimt ere udslukkede i Traditionen, vil hans Minde ikke være tabt. Dertil har han knyttet sit Navn altfor fast til hele Sømandsstanden.

Den Ven, der reiste Søllings Monument, var den ogsaa af Bombebøssen fortjente, rige Geheimeraad Constantin Brun.

Literatur.

— Englænderen Bentley har overtaget Udgivelsen af Washington Irvings Memoirer og Brevvexling, der er saa betydelig, at endeel maa udelades, saa at kun det Vigtigere bliver meddeelt. Da den berømte Forfatter, fra Aaret 1825 af, har staaet i livlig Berørelse og Venskabsforbindelse med mange Videnskabsmænd og høitstaaende Personer, tør man vente, at dette Værk, der menes at kunne udkomme i Sommer, vil blive meget interessant.

Lithographi.

— Efter det Photographi af den Classenske Agerbrugsskole „Næsgaard", som vi for kort Tid siden i Tegning have gjengivet vore Læsere, er der hos Boghandler Meyer i Stubbekjøbing nu udkommet et Lithographi.

Theater.

— For et Par Aar siden, da »Dettes de coeur« skulde opføres første Gang i Paris, anmodede Forfatteren om, at Skuespiller Fechter, der ved sit svagelige Ydre egnede sig ganske fortrinligt til Elskerrollen, men opholdt sig i London, hvor han havde været et halvt Aars Tid, maatte blive engageret dertil. Theaterdirecteuren var af samme Mening og skrev til Fechter om at komme strax, men blev meget forbauset, da nogle Dage derefter en velmæsket Mand, med „tre Loft høi Hage" bød ham Godmorgen og præsenterede sig som Fechter. Engelsk Roastbeef og Porter havde bevirket denne ingenlunde tidssvarende Forvandling — den smægtende Elsker var bleven en værdig Fader, som snarere saae ud til at have en Gjeld at afdrage hos Restaurateuren, end en Hjertets Gjeld. Da Fechter er en meget duelig Skuespiller, stolede man paa Illusionen; men Tilskuerne vare ikke til at bringe paa den Tanke, at en saa velnæret Personlighed kunde være forelsket i den fornødne Grad, og Stykket modtoges med Mishag. — For Øieblikket er det modsatte Tilfælde indtraadt i Verdens Hovedstad med en Skuespillerinde, idet en Theaterdigter har gjort Indsigelse mod hendes Optræden i et af hans Stykker paa Grund af hendes overordentlige Magerhed, der efter den

Grusommes Udtryk er saa stor, at „hendes Hud tager sig ud som unævneligt Linned, draget over hendes Beensystem.“

Krigsvæsen.

— Til Bygningen og Udrustningen af det engelske Pantserskib „Warrior“ er der næsten medgaaet 3⅕ Million Rigsdaler. Skroget har kostet omtr. 2,264,000 Rdl., Maskinerne 639,000 Rdl., Master og Tougværk med Tilbehør 166,000 Rdl. og den øvrige Udrustning 115,000 Rdl.

Statistik.

— Efter den sidste officielle Tælling har Kongeriget Nederlandene, med Luxemburg, en Befolkning af 3,521,416 Sjæle og Colonierne 18,175,910 Sjæle, af hvilke 12,324,095 leve paa Java, 1,646,467 paa Timor, 1,560,664 paa Sumatra og 872,993 paa Borneo. 27,300 Europæere, næsten alle Hollændere, opholde sig paa Sunda-Øerne. Af de folkerigeste Byer har Amsterdam 248,775 Indbyggere, Rotterdam 105,984, Haag 78,650 og Utrecht 53,083.

— I afvigte Aar har Londons Postvæsen udleveret 593 Millioner Breve; før Pennyportoens Indførelse var det aarlige Antal i Gjennemsnit omtrent 70 Millioner.

Blandinger.

— Et engelsk Blad anstiller følgende Betragtninger over den store Forandring, som er foregaaet med Underhuset, efter Oprettelsen af de frivillige Corps i 1859. „Tidligere var den militaire Indflydelse i Huset betydelig, maaskee altfor betydelig, men nu er den almægtig. Man kan gjerne sige, at hverandet Medlem enten er Soldat, eller har Sønner, som ere Soldater, eller er Æresmedlem af et Riffelcorps — alle disse ere i ligesaa høi Grad opflammede af Corpsaanden, som Liniens Officerer. Der er nu, til Exempel, min gamle Ven Preamble, Medlemmet for Pedlington. For fire Aar siden var han en alvorlig Talsmand for Sparsommelighed i vort Militairbudget. Jeg har ofte hørt ham sige: Vi ile Ødelæggelsen imøde, disse Fordringer til Krigsvæsenet maae nedsættes. Femten Millioner! Ingen Nation i Verden kan udrede en saa stor Sum! — Men nu er Preamble Major ved Pedlingtons Skarpskytter og et andet Menneske. Han holder sig ligesaa stolt som en fransk Oberst, og lader Du falde et Ord om, at Budgetsummerne stige, stopper han strax din Mund: Vore Altere og vore Arnesteder maae forsvares, koste hvad det koste vil, Sir. At være rede til Krig er den bedste Betryggelse for Fredens Bevarelse!“

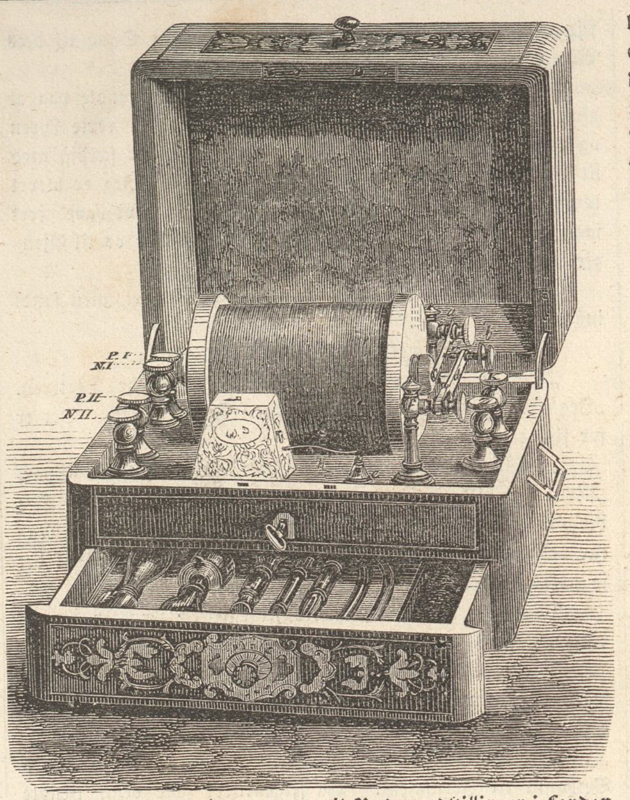

A. Rasmussens Inductionsapparat til Verdensudstillingen i London.

— Ved et af Münchens velvise Magistrat i Januar afholdt Møde, behandledes endeel Andragender om Bevilling til at holde Caffehuus. De fleste Ansøgere fik Afslag, men een af dem tilstodes det at drive en Enkes Caffehuus, paa den Betingelse, at han skulde gifte sig med hende; hvorimod en Anden, som tilbød sig at tage en anden Enke tilægte paa samme Vilkaar, fik Afslag, fordi hun — ingen Børn havde.

— De dybeste Miner i England ligge i Astley ved Dunkinfield i Lancashire, de ere 1000 Alen i lodret Dybde.

Gaade.

Syv Søskend af et ædelt Kuld
Vi bringe Glands til Jordens Muld;
Vi ride frit paa Bølgebro
Med Liv og Lys til mørken Bo.
Vi dale ned fra Himlens Blaa
Og bygge fro paa Blomster smaa.
Naar Høsten strider med sin Blæst,
Vi blusse stærkt i Kampens Fest. —
Naturen selv os gav vor Lov,
Dog trælle vi som Modens Rov.

Opløsning paa Charaden i Nr. 130:

Sonet.

Opløst af Søndagsselskabet, E. P., Charadius paa Samsø, Nonsens i Darmstadt, Nr. 69, Pædagogen paa Folehave, en Høg i Fruens Bøge, Petersen, En Trækfugl fra Holsteinborg, J. J. i Helsingør, V.s Fætter i H. Margot i Horsens, Hans Fux, Theaterkrandsen i Nyk. p. M., Medardis, S. og L. i Nyk. p. S., Clarissimus i Ribe, J. H. i Tønder.

Opløst paa Vers af To paa Taasinge, Vilhelm H. i Veile.

Opløst som „Laurbærkrands“ af Cleb.

Oplosning paa Skakopgave Nr. 68.

Hvid.	Sort.
1. H. 7—D. 3 (Skak).	1. C. 4—D. 3 (Løberen tages).
2. B. 7—E. 4 (Skak).	2. D. 3—E. 4 (Dronningen tages).
3. H. 8—H. 3.	3. Efter Behag.
4. H. 3—E. 3 (Skak og mat).	

Andre Opløsninger ere indsendte af B . . ø, to „Kameler“, Zacharias i Frederiksborg.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 21de til 27de Marts incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
21de . .	÷2,0	÷0,8	÷4,5		27“10,05	
22de . .	„ 3,9	÷2,4	„ 4,8		28“0,33	0,09
23de . .	„ 6,0	÷2,2	„ 10,6		28“2,50	
24de . .	„ 2,1	÷1,4	„ 6,0		28“0,49	1,63
25de . .	„ 0,6	0,8	„ 2,0		27“10,05	1,63
26de . .	„ 0,7	1,5	„ 1,7		27“10,94	2,36
27de . .	0,7	1,0	„ 0,7		27“8,77	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Døde.

Kammerherre Baron Otto Reedtz-Thott til Gaunø, † 22 Marts, 77 Aar.

Feltmarskalk Fyrst Windischgrätz, berømt østerrigsk Feltherre, † 22 Marts i Wien, 75 Aar.

Schadow-Godenhaus, bekjendt Historie- og Portraitmaler, † i Düsseldorff, 74 Aar.

Sir Henry Sommerset, engelsk Generallieutenant, † 27de Febr. paa Malta, 68 Aar.

Paa Undertegnedes Forlag ere følgende Arbeider udkomne af

Conferentsraad C. Hauch:

Bajazeth og Tiberius. To Sørgespil. 1 Rd. — Hamadryaden, et romantisk Eventyr i blandet Form. 84 Sk. — Gregorius den Syvende og Don Juan. To Dramaer. 1 Rd 12 Sk. — *Svend Grathe eller Kongemødet i Roeskilde. Tragoedie. 1 Rd. 32 Sk. — *Marsk Stig. Tragoedie. 72 Sk. — *Æren tabt og vunden. Skuespil. 60 Sk. — *Tycho Brahes Ungdom. Drama. 60 Sk. — Gjengjældelsen. Romantisk Drama. 60 Sk. — *Eventyr i Ørkenen. Drama. 60 Sk. — Kongens Yndling. Skuespil. 64 Sk. — Wilhelm Zabern. En Autobiographie fra Christian den Andens Tid. 72 Sk. — Guldmageren. En romantisk Begivenhed fra det forsvundne Aarhundrede. 1 Rd. 24 Sk. — *Tvende Digtninger. 72 Sk. — En polsk Familie. Roman. 2 Rd. — Tyrolerfamilien og de tre Haarlokker. To Digtninge. 88 Sk. — Fru Werner. En Novelle. 72 Sk. *Slottet ved Rhinen eller de forskjellige Standpunkter. En Roman. 3 Rd. 60 Sk. — *Saga om Thorvald Vidførle. 3 Rd. — *Robert Fulton. En Fortælling. 2 Rd. 24 Sk. — *Charles de la Bussière. En historisk Digtning fra den franske Revolution. 1 Rd. 72 Sk. — *Afhandlinger og æsthetiske Betragtninger. 2 Rd. 48 Sk. — Æsthetiske Afhandlinger og Recensioner. 2 Rd. 48 Sk. — *Lyriske Digte. 2 Rd. — Lyriske Digte og Romancer. 2 Rd.

Af ovenstaaende Arbeider sælges de med * betegnede, for hvilke Bogladeprisen udgjør 20 Rd. 44 Sk., samlede under Eet for 10 Rd. C. A. Reitzel.

Herved tage vi os den Frihed at bekjendtgjøre, at der af Indenrigsministeriet fra 1ste April d. A. er overdraget os et

Stemplet Papirs Udsalg.

Vort Oplag er forsynet med alle Sorter stemplet Papir, Stempelmærker, Vexelblanketter og Slutsedler; ubeskrevet Papir, ikke udfyldte Blanketter og ikke underskrevne Documenter autoriseres med Stempelmærker; stempelpligtige Papirer besørges hurtigst muligt stemplede. C. C. Lose & Delbanco. Gothersgade 11.

Verdens-Barometret.

London	27 Marts	3 pCt.	Consols . .	93¾.
Paris	„ —	3 „	Rentes . . .	69. 55.
Wien	26 —	5 „	Metalliques .	70.
Berlin	„ —	3½ „	Staats-Sch.	92.
Kjøbenhavn	28 —	4 „	Kgl. Obligat.	97¾.

I forrige Uge er udkommet:

Nordisk Conversations Lexicon

55de Hefte. Rund. — Sat. 24 Sk.

Subskription paa dette Værk, der udkommer i Hefter paa 4 Ark til 24 Sk Heftet, modtages i enhver Boghandel. Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Modeblad,

udgivet af Skrædermestrenes Forening i Kjøbenhavn.

No. 1. udkommer 31te Marts. Indhold: Modeberetninger fra Kjøbenhavn, London, Paris. 3 lithograferede Blade: a. Uniformer. b. Foraars- og Sommer-Moder, coloreret. c. Pennetegninger. — No. 2. udkommer 30te Septb.

Abonnement for Kjøbenhavn tegnes hos J. C. Farrer, Kongens Nytorv No. 24. Abonnement for Provindserne samt Sverrig og Norge modtage Postcontoirerne.

Paa vort Forlag er udkommet og faaes i alle Boglader:

Folkekalender for Danmark,

1ste til 11te Aargang à 48 Sk.

Det fuldstændige Indhold af alle 11 Aargange findes paa Omslaget af det 55de Hefte af »Nordisk Conversations Lexicon.« C. C. Lose & Delbanco, Gothersgade 11.

Hos Undertegnede modtages Subscription paa:

The Waverley Novels,

der udkommer i Edinburgh i 25 maanedlige Octav-Bind à 3 Mk. — Første Bind (Waverley 372 Sider) er udkommet og haves paa Lager. G. E. C. Gad, Vimmelskaftet Nr. 32.

Illustreret Tidende.

Til Underretning for de ærede Abonnenter bekjendtgjøres herved, at der til Supplering ved Indbinding af 1ste og 2det Bind ikke længer kan sælges No. 4, 17, 27, 42, 47, 50, 60, 73, 83, 88, 89, 93, 96, 99, 102 og 103, da de ere aldeles udsolgte. Af de enkelte Qvartaler er Restoplaget saa lille, at de, der ønske at eie dette Værk fra dets Begyndelse, snarest muligt maae gjøre Anmeldelse herom. Hvad nærværende Aargang (3die Bind) angaaer, da kunne complette Exemplarer af 1ste Qvartal erholdes; men No. 108, 109 og 114 leveres ikke mere særskilt.

Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Bekjendtgjørelser optages for en Betaling af 4 Sk. Petitlinien eller dens Plads; ikkun den øverste Linie bliver med en større Skrift, alle de øvrige med Petit. Træsnit til Bekjendtgjørelserne besørges efter Ønske, mod Beregning af Udlægene. Bidrag til Bladet saavelsom Avertissementer modtages i Gothersgade Nr. 11, hvorimod Anmeldelse om Subskription afleveres i Bogladen i Vimmelskaftet Nr. 32.

Alle Meteorologiske Instrumenter og Apparater

der bruges af Kemikere, anbefales fra H. E. Holsts Fabrik og Lager af Uhre, optiske, mekaniske og meteorologiske Instrumenter, Østergade Nr. 7, 1ste Sal.

3. Qvartal af „Ill. Tidendes“ 3 Bind begynder den 1. April 1862.

Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.

Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 132.] Udkommer hver Sondag. Kjøbenhavn den 6. April 1862. 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Sødskendene Neruda. — Ugens Politik. — Søtræfningen paa Hampton Rhed. — Fiskerbaade i Canalen. — En Langelandsreise, af A. Hahn (fortsættes). — Danmark paa Verdens-Udstillingen i London 1862, III.

Sodskendene Neruda.

Dette Navn, der nu bæres paa Alles Læber, var for fire Maaneder, ja for ligesaa faa Uger siden næsten ganske ubekjendt her i Kjøbenhavn. Enkelte havde vel Tid efter anden i udenlandske Blade og Tidsskrifter seet om en Kappestrid mellem Sødskendene Neruda og de italienske Milanollo'er eller dog læst at Critiken var i Uvished om, til hvilken af disse to Sider der skulde ydes mest Berømmelse; men de Fleste hørte først Navnet nævne, da Efterretningerne naaede hertil om Stockholmernes Henrykkelse, om de idelige Triumphconcerter deroppe, om al den Hyldest, der blev dem tildeel paa forskjellige Maader, lige indtil den allerhøieste prindselige Beaumondes Fakkeltog for dem under Skøiteløb paa Mälaren. Grunden til, at vi saaledes ikke havde hørt Noget, eller dog kun Saalidet om dem, ligger deri, at vi Intet havde hørt eller seet af dem. Havde de ligesaavel været Componister som Executeurer, vilde vi vel tidligere have lagt mere Mærke til Navnet.

Dette er dog ikke uden al Historie i Musikens Aarbøger. I anden og tredie Fjerdedeel af forrige Aarhundrede var det vidt berømt ved to bøhmiske Brødre, Johan Chrysostomus og Johan Georg Neruda, begge anerkjendte Violinister. De havde modtaget deres musikalske Uddannelse i Prag og fundet Ansættelse sammesteds; hin gjorde sig siden bemærket ved religieust Sværmeri og blev Præmonstratensermunk i Prag; den anden gjorde flere Konstreiser, kaldtes for en Tidlang til Dresden, blev en frugtbar Componist og levede atter op i to ligeledes som Violinister fordeelagtigt bekjendte Sønner. Hvorvidt hine gamle Nerudaer forøvrigt vedkomme vore Sødskende i andet end Navnet, det er et Spørgsmaal, som disse maae lade ubesvaret; men Muligheden for Slægtskabet er jo meget stor og Sandsynligheden ikke ringe. Frænder i videre Forstand ere de ialtfald, som udsprungne af samme Nationalitet; hine vare nemlig fra Bøhmen, disse komme fra Mähren, de to Nabolande, hvis slaviske Befolkning udmærker sig saa særdeles ved rige Gaver for Musik og Sprog. I Sandhed: hvis de enkelte Individer ved denne Leilighed blot nogenlunde kunne ansees som Repræsentanter for Arten, saa maae vi indrømme, at Apollon og Pallas Athene have skjenket fortrinlig Gunst til disse, med os Nordboere kun lidet beslægtede Stammer.

Vore Sødskendes Fader er Musicus i Brünn, Hovedstaden i det flittige og folkerige Markgrevskab Mähren. Ham, saavelsom den øvrige Familie, kunne vi her dog kun i Forbigaaende omtale; for Pladsens Skyld maae vi nærmest indskrænke os til det ene, mest fremragende Medlem af Familien, Frøken Vilhelmine, ligesom vi kun kunne levere Billedet af hende, hvor særdeles gjerne vi end ellers dvælede ogsaa ved hendes rigt begavede Sødskende.

Vilhelmine Neruda er altsaa født i Brünn, alt tidligere berømt som Violinisten Ernst's Hjemstavn. Kun fire Aar gammel legede hun allerede lystigt med Strengene, først

i Spøg, snart med Alvor, saa alvorligt ialtfald, at hun kunde fremtræde offentligt, eller dog ved større selskabelige Sammenkomster i sin Fødeby, da hun var ikke mere end fem Aar. Men Brünn og Mähren ere ikke hele Verden, den gaaer som bekjendt „et godt Stykke endnu langt udenfor Andegaarden"; og den unge Fugl maatte snart bort for at øve og prøve sine Vinger en Smule. Efterat have nydt et Par Aars Underviisning i Wien af Professor Jansa, optraadte hun i sit syvende Aar — tidligt tilvisse, men ikke for tidligt — offentligt for Keiserstadens kyndige og kræsne Publicum. Fra dette Øieblik af har hendes Biograph kun at fortælle om idelige Konstreiser og stadige, stedse stigende Triumpher. Først forlod hun Wien for at tage til Dresden og Berlin, gjestede derpaa Frankrig og England, dengang neppe fyldt syv Aar. Og siden den Tid har hun stedse reist om fra Sted til Sted, idetmindste hver Vinter, i Følgeskab med sin Fader og sin ældre Søster Amalie, en udmærket Klaveerspillerinde, og fra 1855 af, da denne indgik Ægteskab med en Concertmester Wickenhauser i Brünn, sammen med sine yngre Sødskende Maria og Frantz. Disse to ere nu Kjøbenhavnerne bekjendte; for deres Søsters store Glands træder deres Lys jo noget tilbage, men næsten med Urette; thi de ere særdeles dygtige Konstnere hver paa sit Instrument, og beviser ikke det fuldendte Sammenspil mellem dem alle Tre, at ogsaa disse kunne i Forstaaelsen naae op til hende? Deres nuværende Reise er den første, hvor Faderen ikke er med; maaskee bliver den tillige den sidste, idetmindste for Damernes Vedkommende. Ja, vore Læsere ville med os beklage en saadan Plan, men i nogen Maade at ønske sine Yndlinge en anden Fremtid, end disse selv attraae, det vil Publicum vel ikke.

Dog, vi ere endnu underveis. I Aaret 1851 kom de for første Gang til Rusland, spillede i Rigets store Stæder med altid voxende Bifald og mindes endnu med Glæde, hvormegen Pris selv Keiser Nicolaus satte paa deres Præstationer. Russerne ere idethele ivrige og forstandige Musikelskere, og Sødskendene Neruda have stadigt gjestet dem, den ene Vinter efter den anden. Og sagtens har dette overveiende hyppige Ophold i Czarernes lukkede Land medvirket endeel til, at deres Ry har gjort sig mindre gjeldende andetsteds, uagtet de ogsaa have været omkring i det øvrige Europa, i Østerrig og Preussen, rundt i hele Tydskland, i Holland, Belgien, Frankrig og England. Den fineste Verden, Hoffer og Rigmænd have kappedes om at lægge Beundring for Dagen og faae dem til at spille for sig, Kjendere have været begeistrede og forbausede, Publicum har allevegne følt sig henrevet og grebet af denne rige Aabenbarelse af en ædel og skjøn Konst.

Thi Frøken Vilhelmine Neruda er en stor, en ægte Konstnerinde, saa langt som muligt fra enhver Leflen med et slet Virtuosmageri. Hendes Technik er saa fuldendt, at kun Kyndige ret kunne vurdere denne Side af Mesterskabet; men den store Masse fornemmer dog engang imellem, hvilke Vanskeligheder hun beseirer, som vare de et Intet, aner Talentets Legen med det Materielle, medens det Ideelle springer frem, som Sjælen fra Legemet. Saaledes bør det være: ved de høieste Konstnydelser maa man glemme det Enkelte over det Almene. Den rene, bløde Tone, det eleganteste, bramfrie Buestrøg, ere tilligemed den gjennemgaaende Sikkerhed og Fingerfærdighed, de nødvendige Midler; men hvem vil dvæle herved, da de dog ikke kunne udfylde Heelheden, ikke bestemme Resultatets væsentlige Indhold? Hertil hører jo ikke blot den uddannede, talentfulde Udførelse, men først og fremmest Opfattelsen, og det er her, at Frøken Vilhelmine Neruda aabenbarer sit fulde Genie. Hendes Konst er saa dyb og inderlig, røber saa mangfoldige Stemninger og saa stærke Følelser, og, hvad der gjelder mest, saamegen ægte Sandhed, at man fornemmer Naturens rige Udstyr gjennemvirket og forædlet, helliget og idealiseret af Konstens høie Genius.

Som enhver Menneskegjerning har ogsaa hendes Konst sine Grændser: der er Ting, som den unge Kvinde vanskeligt kan forstaae og spille som en Mand; Følelsen former sig og fremtræder paa en anden Maade, Lidenskabernes Storme gjengiver hun ikke saa vildt, som f. E. Ole Bull formaaer det; naar hun synker hen i Pianissimoet, er det mere som i en drømmende Uskyld end med klagende Frygt, med Rædsel og hemmelighedsfulde Suk. Og naar det siges, at hun spiller Vieuxtemps' Concert (Adagio og Rondo) bedre end Mesteren selv, saa gjelder det at forstaae det cum grano salis; thi vel er der Ting deri, som lykkes hende bedre, end nogensinde ham, men atter er der Andet, hvor han vel selv naaede til den fulde Gjengivelse af sin egen Composition. Det er ligesom hendes Kjøn paa en særlig Maade farver hendes Spil*), hvis Præg er Sjælens Inderlighed og blide Varme, dens Rigdom af Stemninger og disses fine Nuanceringer, dens Dybde i Følelsen, men Alt stedse pegende opad, stedse forklarende og forædlende, hævende sig opad mod det Reneste og Bedste. Hør hende spille hin Concert af Vieuxtemps, det er som en Vandring i Naturen, naar den er skjønnest: Du gaaer i den friske Skov under det tætte Løv, hører Fuglesang i Busken, følger Veien, der slynger sig blødt og malerisk, hører Bækkens sagte Rislen; saa løfter Taget sig, Løvsalen bliver større og større, nu træder Du ud ved Stranden, hvor lange Bølger slaae rolige Slag op mod Kysten, hvor Alt er saa lyst og aabent, Alt skuer frit og glad ud mod den klare Himmel. — Eller gaa med til Lystighed og Dands i den mähriske Bondeby: freidig og med faste Skridt træder Du fra Bjergskrænten ned i Dalen, og snart begynder Folkelivets Tummel og Støi; Mange ere samlede idag, og det bliver et muntert Gilde; Parrene dandse frem og tilbage, bølge mellem hverandre; hist seer Du Nogle, som ere saa inderlig comiske og gjør de pudsigste, kantede Spring; her seer Du et Par Forelskede, som hviske og drømme — det er Altsammen Humoresker over „Lotte ist todt"! Lyt saa til en af de herlige Rondoer: en kaad ung Pige, ret et Barn, der kan gjøre lyst i Huset og sætte det paa den anden Ende, en glad Fugl, der kvidrer og triller paa sin egen lystige Maneer, snakker løst og fast, leer og støier og er saa indtagende, at man næsten glemmer hun er en Smule koket og vilde være ikke saa lidt farlig, hvis det var Andet end en naturlig Gratie, der glemmer, at hun ikke længere gaaer med korte Skjørter. — Og saa Mendelssohns store Concert! dette mægtige, gribende Maleri af et heelt Menneskeliv med dets gode og onde Timer, med Andagtens Høitidsstund og med Lidenskabens Forførelser — ja der er Grund nok til baade Glæde og Graad. Men spar dine Taarer, til Du naaer „Träumerei"; eller har Du ikke hørt om den russiske Soldat, en simpel Bondekarl, graanet i Tjenesten med Musketten paa Nakken? nu stod han til Parade for Keiseren derhenne i Thronsalen og havde slet Ingenting at bestille, uden netop at være Skildvagt, han skulde aldeles ikke høre, og det passede sig grumme daarligt for ham at faae Taarer i Øinene; men han kunde ikke Andet, han græd: han drømte med dem, disse tre Sødskende, der spillede for ham saa deiligt om nogle rare gamle Sager, om nogle forgjemte Eventyr, som ogsaa han havde drømt, kunde han end ikke fortælle det saa pænt igjen. Ja, havde jeg ham her, jeg troer jeg drak Duus med ham, og jeg kastede ganske bestemt min Handske i Ansigtet paa den Støvletofficeer, der maaskee vilde knutte ham, fordi han havde grædt paa sin Post. Denne Triumph hører maaskee til deres største, fordi den hører til de simpleste — det mene de ialfald selv; det er saadanne Seire, som vidne om Konstens ægte Natur. Ja, hør deres Spil, hør hendes Violin, og er Du ikke stokdøv baade paa Øre og paa Hjerte, saa vil Du see mange gode Ting, mangen Fortælling, mangt Eventyr hoppe op over Strengene. Du vil maaskee synes, at Du finder noget Andet deri, end hvad jeg hørte og saae, eller Du kan vel vælge bedre Udtryk derfor; thi Musiken tolker Følelsen saa stort, saa bredt og saa flydende, at det reflecterende Ord med sin logiske Bestemthed og præcise Skarphed kan ramme paa høist forskjellig Viis; Tonernes Sprog kan oversættes i Talens Tungemaal, og aldrig vil man finde halvfjerdesindstyve Fortolkere, der skrive een Septuaginta derom: men Følelsen kan dog igrunden være den samme, og Nydelsen lige stor.

Der staaer kun tilbage at gjøre et Par „personlige Bemærkninger". Det har beskæftiget det høistærede Publicum meget, hvor gammel Frøken Vilhelmine Neruda vel kan være. Man har troet, at saadan en Konstnerinde nødvendigviis maa være gammel: hun lever saa tidt et potenseret Liv, forbruger saa ofte meget mere Livskraft i een Time end Andre i Dage og Uger, at hun hurtigt gjennemlever mange Aar, der ikke undlade at efterlade Spor baade paa Legeme og Sjæl. Derfor er det ganske naturligt, at Frøken Vilhelmine spøger med sin Alder, og at Angivelserne vexle, vi have hørt fra 21 ja endog op til 36 Aar; ved den sidste Angivelse kom der endda en saadan Latter i Blikket, at man skulde have troet, det snarest maatte være et attenaarigt Pigeøie, medens det til andre Tider afspeiler en Dybde, en aandelig Rigdom, som var der samlet derpaa i mange Snese Aar. Forresten minde vi om, at en Konstnerinde altid har den Alder, hun forstaaer at give sig ved sin offentlige Fremtræden, og til Theatret maae vi derfor henvise de Videlystne. Om Nogen der vil finde usvigelig Oplysning, overlades Vedkommende selv; de Fleste faae derfra et tredobbelt Indtryk: først synes hun ikke videre smuk, saa finder man Ansigtet høist interessant, og endelig fængsles man af det sjælfulde Øie, dets rige Vexlen under Tonernes Leg, saa man finder hende deilig — og bliver staaende derved. Saameget tør vi idetmindste betroe vore Læsere: hun er ikke født før den 21de Marts 1838, Søsteren er født den 26de samme Maaned et Par Aar senere, og de have saaledes begge holdt Fødselsdag her i vor Midte.

Den anden Bemærkning angaaer Navnets Udtale, hvormed vi Nordboere let komme i Vilderede. Tonen skal ligge paa første Stavelse, paa e'et, ikke paa u'et. Imidlertid have de nu saa ofte hørt det galt udtale, at de selv meget godt kunne tage feil; lykkeligviis er Sagen meget uvæsentlig.

De blive her i Byen, indtil den velsignede Antikvitet, der kaldes „den stille Uge", jager dem paa Flugt. De tage saa en lille Tour til Skaane, og hvorvidt de derfra komme hertil igjen, er uvist. Senere skulle de til Christiania og ville ende Reisen ved at drage hjem til Brünn — over Stockholm, hvor de dog maaskee neppe optræde offentligt.

*) Naar dette er sammenlignet med Michael Wiehes, saa maa man tillige fastholde, at denne store Konstner paa sin Side netop ofte har noget, ingenlunde Kvindagtigt, men næsten Kvindeligt i sin hele Væren.

Ugens Politik.

Den 3die April 1862.

Den politiske Stilling har ikke forandret sig i Løbet af denne Uge, og de forefaldne Begivenheder ere uden synderlig Interesse. „Departementstidenden" har nu bragt Beretningen om den tydske Forbundsforsamlings Møder den 13de og 27de Marts, men den er i alt Væsentligt overeensstemmende med de tydske Blades Meddelelser, og vi kunne derfor indskrænke os til at fremhæve, at foruden den danske Forbundsgesandt stemte kun den nederlandske imod Udvalgenes Indstilling, og at det altsaa med 15 Stemmer blev besluttet: „I fuldkommen Overeensstemmelse med de af Østerrigs og Preussens høie Regjeringer i Kjøbenhavn gjorte Skridt isærdeleshed at slutte sig til den af samme i de ligelydende Noter af 14de Februar dette Aar reiste Indsigelser." Da Kammerherre Bülow havde erklæret, at han ikke i Egenskab af Forbundsgesandt kunde gjøre sin Regjering den ønskede Meddelelse, men at denne Meddelelse maatte tilstilles ham paa en anden Maade, nemlig i hans Egenskab som dansk Gesandt ved Forbundsforsamlingen, blev det andet Indstillingspunkt forandret saaledes, at den østerrigske og preussiske Regjering skulde meddele Beslutningen i Kjøbenhavn. En Correspondent fra Berlin i „Augsburger Zeitung", meddeler, at som Følge af denne Forbundsbeslutning skal Kongen af Sverig have affendt en af sine Adjutanter med et egenhændigt Brev til Kong Wilhelm; Adjutanten har ligeledes havt Audients hos Udenrigsministeren. Vi maae dog tilføie, at de svenske Blade Intet indeholde om en slig Begivenhed.

Tilstanden i Preussen bliver imidlertid mere og mere betænkelig, og Kampen mellem Reactionen og Fremskridtspartiet vil maaskee blive heftigere, end man troer. Det nye preussiske Ministeriums Valgcirculaire stiller det i et aldeles klart Lys, at Vælgerne skulle vælge de rette Mænd, hvis de ikke ville betragtes som Forrædere, at Embedsmændene skulle pligtmæssig sørge for Valgenes Udfald, og at de uafhængige Vælgere ikke skulle betragtes som Ministeriets, men som Statens Fjender. Den ærligste Deel af Reactionen i Preussen betragter Forfatningen ikke som et Middel til at frigjøre Nationen, men kun som en Pagt, ifølge hvilken Kongen forpligter sig til at anerkjende visse Grændser for sin Magtfuldkommenhed. Saalænge som han ikke overskrider disse Grændser, har Nationen ikke noget med Regjeringen at bestille. Folkerepræsentanter maa man have, men de ere kun til for Stadsens Skyld. De møde for at vedtage de af Kongen foreslaaede Love, ligesom Kongens Kudsk er til for at kjøre hans Heste. Det er rigtignok ikke, hvad man forstaaer ved en constitutionel Regjering i de frie Stater, men det er en forstaaelig Regjeringsform, hvis Folket vil finde sig deri. Kun bør det siges, at et Folk, som finder sig deri, ikke er mere frit end det russiske. Spørgsmaalet dreier sig kun om Preusserne virkelig ville bøie sig under Reactionens Aag, og det vil man faae at see ved de nye Valg. Optræde Partilederne med den fornødne Dygtighed, vil Nationen være mere tilbøielig til at modsætte sig, end til at adlyde den allerhøieste Villie. Førend de sidste Valg udtalte Kongen sine Ønsker temmelig tydeligt, og dog sendte man ham Deputerede, som han ikke kunde bruge. Selv de Stæder, hvor han nedlod sig til personlig at forklare, at de vare forpligtede til at opfylde hans Ønsker, negtede haardnakket at betræde den rette Vei, og en Modstandslyst gjøre sig gjeldende, som maaskee kan kues, men som for Øieblikket er stærk nok til at indjage Frygt. Det er vanskeligt at sige, om Preussen har et tilstrækkeligt Antal uafhængige Mænd, der ville vove Noget for at forsvare den politiske Frihed, og om disse ere istand til at drage Nationen med sig. Men vist er det, at Preussen gaaer ikke en ministeriel, men en national Krise imøde, at Reactionen spiller et meget høit Spil, og at den ikke vil seire uden en heftig Kamp, der maaskee ikke blot vil indskrænke sig til Valgtribunen.

Fra Wien beretter man, at den engelske Gesandt, Lord Bloomfield, er vendt tilbage fra Pesth, hvor Keiser Frantz-Joseph havde overdraget ham at anstille et sidste Forsøg paa at tilveiebringe en Forsoning mellem Østerrig og Ungarn. Lord Bloomfield traadte i Forbindelse med Deak; men han har ikke havt større Held, end Grev Apponyi og alle de øvrige officieuse Underhandlere. Ethvert hidtil anstillet Forsøg paa at tilveiebringe en Overeenskomst er strandet paa de ungarske Patrioters Uafhængighedslyst. Paa samme Tid have de ungarske Landflygtige i Italien udstedt et politisk Manifest, hvis Hensigt maa være at udbrede den Tro, at Handlingens Øieblik snart vil komme. General Türr, som har deeltaget i Conferencerne, er en af Garibaldis mest betroede Underbefalingsmænd, og det er hævet over enhver Tvivl, at den ungarske og den italienske Agitation staae i nøie Forbindelse med hinanden. Denne Agitation har foruroliget Frankrig, og det italienske Blad »Opinione« beretter, at Hoffet i Tuilerierne har gjort den italienske Regjering Forestillinger i denne Anledning. Benedetti har mundtlig udtalt sin Frygt for Rattazzi, (hvis Cabinet efter mange Omskiftelser omsider definitivt har constitueret sig), at Agitationen let kunde overskride de hinsides Mincio liggende

Provindser, og at den italienske Regjering, om den ikke ønskede at indtage en udfordrende Stilling, dog omsider skulde lade sig rive med af en Strøm, der blev den for mægtig. Rattazzi svarede, at denne Frygt var ugrundet, at Regjeringen hverken kunde forbyde Garibaldi at reise om i Lombardiet eller andetsteds, at den heller ikke kunde forbyde Folket at udtale sin Beundring for denne udmærkede Mand, men at disse Demonstrationer ikke skulde overskride Lovlighedens Grændser, og at den nok skulde vide at holde det radicale Parti i Tømme.

Medens de franske Blade endnu stedse tale om Troppeafsendelser til Mexico, beretter man fra Vera-Cruz den 4de Marts, at de i denne Stad ventede Stridskræfter skulle vende tilbage uden at udskibes, ifølge den mellem Generalerne Prim og General Doblado afsluttede provisoriske Tractat. Paa den anden Side forsikkrer man, at Keiser Napoleon er meget misfornøiet med Afsluttelsen af denne Tractat, og da man anslaaer de med Expeditionens Affendelse forbundne Omkostninger til 60 Millioner Francs, spørger man med god Grund, om det lønnede sig at træffe saa storartede Forberedelser for at opnaae et saa tarveligt Resultat. Som Prætendenter til den Throne, der efter al Sandsynlighed ikke bliver ledig i Mexico, nævnes foruden Erkehertug Maximilian nu ogsaa Hertugen af Montpensier, der protegeres af England og Spanien, og Victor Emanuels næstældste Søn.

I de nordamerikanske Fristater ere Unionens Tilhængere atter ved godt Mod, og Sydens Armeer have ogsaa seet sig nødsagede til at gaae tilbage overalt. Kentucky er i Unionens Besiddelse; Tennessee og Missouri ere gjenerobrede; Misfornøielsen i Maryland kan ikke komme til Udbrud, fordi bevæbnede Forbundsfæller ikke mere findes i Nærheden, og den confoedererede Armee har endog seet sig nødsaget til at rømme en Deel af Virginiens Territorium.

M.

Hveen.

Ikke ret langt er man ad den sjællandske Kyst kommen bort fra den travle Hovedstad, førend Øiet uvilkaarligt tiltrækkes af Hveens fremspringende Klinter. Og det er ikke blot ved at træde frem for det legemlige Blik, at Øen drager Opmærksomheden til sig; Aandens Syn bevæges ligesaa stærkt, Tanken røres med dobbelt Magt og i dobbelt Retning: til Glæde og til Sorg, med Følelse af Stolthed og af Ydmyghed. Thi ingen Dansk kan et Øieblik glemme hin store Stjerne paa Fædrelandets Himmel, hvis Navn er uadskilleligt knyttet til Hveen, hvorfra dens Straale lyste over den hele Verden og kastede tilbage paa Hjemmet en Glands, som Aarhundreder ikke have udslukket, en Glands, der blev forøget, ikke fordunklet ved den Mester, der lod Stenene tale og indblæste Marmoret den levende Sjæl. Kun Thorvaldsens Navn bragte Danmarks Lov saa vidt som Tycho Brahes; der kan være Andre, som have givet os Mere herhjemme, men Ingen som har gjort Saameget for os blandt Fremmede. Alt var Tycho, i Bevidstheden om sin Muses cosmopolitiske Natur, betænkt paa at drage til andre Lande, da Frederik II, som erkjendte Videnskabernes høie Værd, skjenkede ham denne Ø til et helligt Arnested for hans dybtforskende, høitstilende Arbeider. Tycho Brahe var født i Luthers Dødsaar, 1546, og tredive Aar gammel, da den kongelige Gave, som havde andre, mere indbringende i Følge, for en Tid bevarede den berømte Mand for Fødelandet. Saa reiste sig den prægtige Uranienborg paa Øens høieste Punkt, med en herlig Udsigt, fri til alle Sider, over Landet, over Skaanes og Sjællands lave Horizonter. Sundet er her to Mile bredt, Hveen ligger den østlige Kyst noget nærmere end den vestlige, men hørte dog dengang endnu til Sjælland: Bønderne mødte ved Landsthing i Ringsted; først et halvt Hundrede Aar senere lagdes Øen under Skaane for Befolkningens Bekvemmeligheds Skyld, og den fulgte da med denne Provinds ved Afstaaelsen i den ulykkelige roeskildske Fred 1658. „Det synes saaledes“, siger J. L. Heiberg, „at have været en reent tilfældig Omstændighed, der skilte Danmark ved den verdensberømte Ø. Men maaskee der i Tilfældet skjulte sig en hevnende Nemesis; maaskee Danmark, der ikke forstod at vurdere sin berømteste Søn, skulde, efter at have overladt ham selv til Udlandet, gjøre ligesaa ved den lille Plet af Jord, hvorved det selv var blevet bekjendt i Verden.“ Herfra den ydmyge, skamfulde Følelse, som gyder Gift i den Danskes Stolthed ved Synet af Hveen.

Ifølge Sagnet og gamle Viser bærer Øen sit Navn efter Hvenild, der enten var en Jettekvind, som bar Stykker af Sjælland over til Skaane (Runeberga-Høiene), men paa Veien tabte noget Jord i Vandet, eller en Terne hos Fru Grimild, som i sin Tid eiede den ganske Ø. Tycho Brahe lader Navnet komme af Venus, og saa kan der let regnes Slægtskab ud med „væn“, vort nuværende „skjøn“. Nok er det, at Hveen er en lille isoleret Ø med endeel Bjergnatur, aflang i sin Form, høiest paa den vestlige Side, skraanende jevnt ned over ad Skaane til. Bratte, nøgne Klinter, af hvilke altsaa Sjællænderne see de største, gjerde Landet rundtom, men mange Bække have ved deres Løb dannet Veie til Op- og Nedstigning. Paa alle saadanne Steder kan man altsaa lige godt gaae iland og med ringe Besvær komme op paa den egentlige Ø, Høisladen foroven; hyppigt lægge Baadene til paa den nordvestlige Side, fordi Kroen eller Vertshuset ligger her lige ved Stranden. Skrænten bagved denne Landingsplads bærer paa sin Top den af os Alle saa hyppigt sete Kirke, der atter paa sin Side frembyder et, som man kan begribe, fortrinligt Stade til Udsigt, det ophøiede Midtpunkt for Tilskueren i det deilige Cyclorama. Den fører Navnet Sanct Ibs, hvilket ret rimeligt er udlagt til Sanct Jacobus; thi en hellig Ibs eller Ib kjendes ikke, hvorimod Jacobus i Munkestil ved Abbreviation skreves og derefter læstes IBS. Kirken er simpel, men lys og hyggelig; den rummer kun faa Mærkværdigheder; en Stol og et Vaabenskjold, der tilskrives Tycho Brahe, siges endog at være ham uvedkommende, skjøndt deres Aarstal, 1576, stemmer med de bekjendte, historiske Angivelser for Uranienborgs Grundlæggelse. Fra Sanct Ibs gaaer Hovedlandeveien i øst-sydøstlig Retning til Fiskerleiet Bækvig, og ved at gaae med den fra Kirken, naaer man et Kvarteers Tid, inden man kommer til Vejende, Pladsen for Uranienborg og Stjerneborg, hint paa venstre, dette paa høire Side af Veien. Uranienborg var en høi, prægtig og konstfærdig Bygning, opført raskt og rigt, til bekvemt Brug for Astronomen og hans Lærlinge. Men Vind og Storm, ja selv langt mindre mægtige Bevægelser bevirkede Rystelser og Usikkerhed for Instrumenterne; derfor byggedes, Aar 1584, Stjerneborg et kort Stykke, kun 70 Skridt længere mod Syd, og det under eller dog saa jevnt med Jorden, at Alt kunde komme til at staae fast og urokkeligt. Saa var Tycho Brahes Hjem indrettet paa det Bedste; rigelige vare hans Indtægter, endnu rigere hans Hæder; til sin høie Konsts Udøvelse havde han Plads for sig og Sine, først og fremmest for sin elskede, høitbegavede Søster Sophie, hans jordiske „Urania“, næsten den eneste af hans Slægt, der forstod ham og hans Virken, ialfald den, der bedst vidste at gaae ham tilhaande, naar han ransagede Naturen paa Himmelen og i Jorden. Da bleve Sundets Vover ideligt Aar efter Aar en Bro for prægtige Vikingefareres glimrende Tog: Konger og Fyrster, Riddere og Fruer, alt det Bedste af Videnskab og Adel drog jevnligt derover, og med Mesterens Ry fløi ogsaa hans Borgs, hans Øes, hans Lands vidt ud over Verden. Men en ond Skjebne endte kun altfor tidligt det smukke Digt; lidt ved egen Skyld, mest ved mægtigt Fjendskab dreves han efter et tyveaarigt Ophold, 1597, fra Hveen, og kort efter for stedse fra Danmark. Hurtigt forfaldt da hans stolte Bygninger: i Aaret 1652, altsaa ikke to Menneskealdere senere, var der neppe flere Spor tilbage end den Dag idag. Og det er kun saare Lidet: af Uranienborg en muret Brønd, der har været i Kjøkkenet, sagtens den, hvorfra Vandet ved Trykværk ledede gjennem Rør rundt op i hele Bygningen; af Stjerneborg nogle underjordiske Muringer. Det er det Hele, med Undtagelse af de Spor, som Jordens Overflade giver tilkjende, nogle udgravede Fordybninger og navnlig Volde, hvorpaa eller hvorved der nu er nogen Beplantning. Stenene, ja de existere vel tildeels endnu, men spredte over hele Øen, anvendte rundt omkring, til Gjerder og til Huse; ja til Ladebygningerne ved Avlsgaarden, der stammer fra Christian IV's Tid, er Materialet troligviis hentet fra Uranienborg.

Alt hvad der giver Hveen særlig Interesse er selvfølgelig kun Erindringen om disse sparsomme Mindesmærker om Tycho Brahe. Forøvrigt er den en venlig, malerisk lille Ø; især Østkysten er smuk og ret friskt bevoxet med Træer og Buske. Den høiere Plantevæxt derovre er dog idethele snarere fattig end rig, Bøgetræer seer man ingen af, derimod Pil, Ask og Elm, samt lidt Krat af El og Hassel. Men ellers er Vegetationen meget frodig og rindende Vand findes i Mængde. Øen indbefatter 1400 Tønder Land, og Indbyggerne, hvis Antal er omtrent 600 — de ere, især Kvinderne, mindre udmærkede ved Skjønhed end, efter Sigende, ved alskens Dyd og gode Sæder — lægge nu fornemmelig Vind paa Agerbruget, medens Fiskeriet mere synker hen under Concurrencen med de sjællandske Fiskere. Lidt gammeldags er Befolkningen, som rimeligt, formedelst den sparsomme Tilknytning til Omverdenen; idethele meget mere liig Skaaningerne end Sjællænderne, skjøndt Forskjellen da ikke er ret stor. Kun faa Bygninger adskille sig fra Mængden, ligesom der kun er faa Indvandrede paa Øen. Et Par Møller, Boligerne for de tre, fire Embedsmænd, det er det Hele — ja, og saa Træskuret for Klokkerne til Kirken, da denne mangler Taarn, hvilket Skuur ligger ved den store Vei, omtrent en Fjerdingvei fra Kirken, altsaa nogenlunde midt paa Øen. Dennes største Diameter er nemlig en halv, Omkredsen to Miil. Inden den almindelige Udskiftning af Jorderne og Udflytning af Eiendommene, som paa Hveen skete 1805, laa der midt paa Øen en Landsby, Tuna; saaledes kaldes Stedet da endnu, skjøndt Gaardene ere spredte over hele Øen og Byen „flyttet paa Landet.“

Hveen giver da den Besøgende til Udbytte i sig selv en venlig, ret smuk og malerisk Plet; men Mere er dog den deilige Udsigt, fra det frie, ranke Skib, der stolt vugger sig paa de gyngende Bølger. Men først og sidst de mægtige, opløstende Minder om henfarne Tiders Storhed og Smaalighed, om Fædrelandets Tak og Utak til en af dets største Sønner.

— Vi have benyttet til det Ovenstaaende J. L. Heibergs Afhandling om „Hveen“ i Urania der blev den første Impuls til den store Fest derovre 1846, Trehundredeaarsfesten for Tychos Fødselsdag; og vi ville dertil henvise den Læser, der ønsker yderligere Oplysninger, idet vi minde om de smukke dybt følte og dybt gribende Digte, hvormed baade han og Andre have bidraget til at vække de Danskes Sands for Tycho Brahe og hans „kneisende Ø.“

Søtræfningen paa Hamptons Rhed.

Hvor ringe Indflydelse den mærkværdige Søfægtning i Jamesriver end har havt i politisk Henseende, er den dog en af Dagens vigtigste Begivenheder, fordi Spørgsmaalet om Jernskibenes Stilling ligeoverfor Træskibene i en Kamp synes at være bleven afgjort ad den practiske Vei til hines fuldstændige Fordeel. En Søkrig, saaledes som den hidtil er bleven ført, kan neppe mere tænkes, og Forsvarskonsten har vundet en fuldstændig Seir over Angrebskonsten. I Løbet af de sidste ti Aar har Projectilernes Kraft modtaget en større Udvikling, end i det foregaaende Aarhundrede, og dog kunne to flydende Maskiner beskyde hinanden i hele to Timer paa Pistolskuds Afstand uden at gjøre nogen synderlig Virkning. Hvis Søslagene for Fremtiden skulle ligne Tvekampen mellem „Merrimac“ og „Monitor“, vil Krigen tilsøes miste en stor Deel af sin Romantik, fordi den næsten ikke vil være forbundet med nogen Fare. Man har med noget Skin af Ret paastaaet, at den sikkreste af alle Stillinger er en Plads i en første Classes Jernbanecoupe'er paa en velbestyret Bane. Livsassuranceselskaberne ville maaskee alligevel nu foretrække at forsikkre en Person, der, indesluttet i en Jernkasse, stadigt deeltager i Søfægtninger. Det eneste Menneske, der blev saaret ombord i „Monitor“ i den nys stedfundne Kamp, kigede uforsigtigt ud af en Aabning, for at see, hvorledes Sagerne stode, og det vilde være ligesaa ufornuftigt, at omtale denne Tilfældighed, som at beklage sig over, at det var farligt at reise paa Jernbaner, fordi en taabelig gammel Herre var bleven overkjørt, da han fik det Indfald, at løbe over Banen i Locomotivets umiddelbare Nærhed. De nye Skibe synes ikke blot at være usaarlige, men det er tillige umuligt at entre dem. Jernskroget hæver sig over Vandfladen som et fladt Tag og omslutter fuldstændigt den usynlige Besætning. Den forefaldne Begivenhed vilde have været afgjørende med Hensyn til Betingelserne for en fremtidig Søkrig, hvis Kampen var foregaaet i aaben Sø og ikke i smult Vande; men man veed endnu ikke, om „Merrimac“ og „Monitor“ kunde have brugt deres Kanoner i en ordentlig Kuling, medens man paa den anden Side dog alt har bygget Jernskibe, der baade ere sødygtige og usaarlige.

Søkrigshistorien kan ikke opvise noget saa Mærkeligt, som denne Kamp. En af Unionens ved Newport News beliggende Eskadrer ventede et Angreb den 8de Marts, og da en Gjenstand, der lignede Taget af et Huus, kom flydende ned ad Strømmen, laae „Congress“ og de øvrige Orlogsskibe paa Stationen slagfærdige. De bestode af Seilfregatten „Congress“, Seilkorvetten „Cumberland“, Dampfregatterne „Roanoke“ og „Minnesota“ tilligemed nogle Kanonbaade. „Merrimac“ blev understøttet af to Kanonbaade. „Congress'“ glatte Lag prellede virkningsløst af imod Jernpantsret, medens enhver af „Merrimacs“ 180pundige, af smedet Jern forfærdigede Kugler gjorde en ødelæggende Virkning. Efter først at have løbet sine skarpe Jernstævne ind i „Cumberlands“ Side, trak det sig noget tilbage, løb atter med fuld Fart mod sin Modstander og afgjorde et mellem de Fagkyndige meget omtvistet Spørgsmaal. Medens man nemlig paa den ene Side havde paastaaet, at Intet, der var bygget af Træ, kunde modstaae Stødet af et Jernskib paa et Par tusind Tons, meente de forsigtige Tvivlere, at det angribende Skib vilde lide ligesaa meget som Fjenden, at dets Master vilde gaae overbord og Maskinerne forrykkes ved et sligt Sammenstød; men intet af alle de spaaede Uheld indtraf. „Cumberland“ sank, og „Merrimac“ vendte sig nu imod „Congress“, som efterat have modtaget nogle glatte Lag strøg sit Flag og blev opbrændt. Derpaa angreb „Merrimac“ Dampfregatterne. „Minnesota“ kom paa Grund udenfor Monroefortet, og hvis ikke en for Unionen gunstig Omstændighed var indtruffet, er det hævet over enhver Tvivl, at „Merrimac“ alene vilde have tilintetgjort den hele Blokadeeskadre. Medens „Merrimac“, (der ikke er andet end en raseret Skruefregat, forsynet af Separatisterne med tykke Jernplader og som nu fører ti svære Kanoner istedetfor tidligere 40), da Mørket begyndte at falde paa, trak sig tilbage under de Confoedereredes Landbatterier for den følgende Morgen at fuldende sit Ødelæggelsesværk, viste Klokken tolv om Natten det af Capitain Ericsson construede flydende Jernbatteri sig. „Monitor“ ligner i flere Henseender det i nærværende Tidendes Nummer 130 udførligt beskrevne Coles Kuppel Skjoldskib; dets Skrog hæver sig kun

Klokketaarnet paa Hveen.

atten Tommer over Vandfladen, og det er forsynet med et Martellotaarn, tyve Fod i Diameter og 10 Fod høit, bedækket med otte Lag Jern og med et bombefast fladt Tag. En Dampmaskine driver baade Taarnet og de to 180pundige Kanoner, hvormed det er armeret. Da dette Søuhyres Overstcommanderende kom til Kundskab om Tingenes Tilstand, nærmede han sig det faretruede „Minnesota". Ved Daggry dampede „Merrimac", fulgt af de to Kanonbaade, ned mod de Skibe, der nu forekom dem at være et let Bytte; men pludseligt standsedes deres Fart af det besynderlige Fartøi, der syntes ligesom at være faldet ned fra Himmelen. De troede med Lethed at kunne overvinde det og aabnede tillidsfuldt deres Ild; men nogle af „Monitor" udskudte Kugler trængte gjennem Kanonbaadenes jernklædte Sider og tvang dem til at søge Ly bag „Merrimac", mod hvilket „Monitor" nu vendte sig. Og nu begyndte den første Kamp, som to bepantsrede Dampskibe nogensinde endnu have bestaaet, og i hvilken hele den nyere Tids mechaniske Dygtighed fandt sin practiske Anvendelse. I den officielle Rapport fra Admiralitetssecretairen Fox hedder det: „De to jernklædte Skibe kæmpede fra Klokken otte om Morgenen til Middag, medens de en lang Tid endog laae Side om Side, indtil „Merrimac" omsider trak sig tilbage. Lieutenant Worden, som commanderede „Monitor", lagde stor Dygtighed for Dagen og blev godt understøttet af Overmaskinmester Stimers. „Monitor" er uskadt og rede til at tilbagevise ethvert Angreb."

Da den første Beretning om det før Monitors Ankomst lidte Nederlag, indtraf i New York, kom hele Staden i den forfærdeligste Bevægelse, og man antog, at et eneste Skib tyngede i den Grad i Vægtskaalen mod de nordlige Staters hele Flaade, at man i den første paniske Skræk endog tænkte paa, at spærre Adgangen til New Yorks Havn ved Hjelp af sænkede Skibe. Hvis „Merrimac" var fuldkommen seildygtigt, var den Formodning ikke aldeles urimelig, at dette Skib, efterat have ødelagt hele Blokadeeskadren, vilde være istand til at ende sine Bedrifter med at seile forbi Sandy Hooks Batteri og bombardere Hovedstaden i god Ro og Mag. Det i Løbet af hundrede Dage og for 60,000 Lst. byggede „Monitors" betimelige Ankomst forhindrede Sydens Triumph. De to Modstandere syntes practisk at repræsentere de rivaliserende Staters Marine, og et eneste Jernskib bidrog i dette Øieblik mere til Unionens Frelse, end alle de Flaader, hvormed Sydens Kyster omsværmes. Om man end ikke nøiagtigt kan angive Resultatet af denne Tvekamp, saa har Sammenstødet mellem „Merrimac" og „Monitor" godtgjort de bepantsrede Skibes overveiende Vigtighed. De 180pundige Projectiler, som „Monitor" i flere Timer udslyngede mod det skraanende Tag paa de Confoederederes Fregat, undertiden i Afstand, men undertiden ogsaa paa kort Hold, gjorde ingen synlig Virkning, og da „Merrimac" trak sig tilbage, tvivlede man endog i det første Øieblik om, at det virkelig var blevet beskadiget, som Tilfældet var, eller om det kun anvendte en Krigslist for at gaae sin usaarlige Modstander paa Klingen. „Monitor" kom aldeles uskadt ud af den forfærdelige Kanonade. Ikke en eneste Jernplade var beskadiget og ikke en eneste Mand var saaret, med Undtagelse af den Overstcommanderende, der, som sagt, var uforsigtig nok til at see ud over Jernbolværket.

Den her meddeelte Tegning af de to Skibe, der i dette Øieblik ere Gjenstand for hele Verdens Omtale, er tagen af Frank Leslies »Illustrated Newspaper« for 22de Marts, som velvilligt er blevet os tilstillet.

Det sidste Minde om Uranienborg paa Hveen.

St. Ibs Kirke paa Hveen.

„Merrimac". „Monitor". „Minesota".

Kampen mellem „Merrimac" og „Monitor" paa Hamptons Rhed. (Efter Frank Leslie's »New York Illustrated Newspaper« af 22de Marts.)

Fiskerbaade i Canalen.

Naar man boer lidt udenfor Midten af Byen og skal nogetsteds hen, er det mærkeligt, hvor ofte Veien falder igjennem Østergade; man skal besøge en Ven, udrette et Ærinde, besørge en Commission, udføre en Forretning: Veien gaaer igjennem Østergade. Det er næsten ikke muligt for Nogen at undgaae denne Gade. Betragter man Kongens Nytorv fra et ophøiet Sted, fra Hotel d'Angleterre eller Vincents Restauration, da seer man hele Striber af Mennesker, der udgaae som Straaler fra det fælles Midtpunkt Østergade, enten paa Veien til denne overfyldte Passage eller ogsaa strømmende ud derfra til alle Sider. Forretningsmanden gaaer nødigt igjennem Østergade, hvor han puffes og stødes, forsinkes ved at løbe til Side, snart for En, snart for en Anden, men Nødvendigheden byder ham at følge netop denne Vei. Driveren søger den gjerne; med Armene stillede i Form af Hanke og Stokken ud af Frakkelommen, betragter han det brogede Liv „igjennem den slebne Rudes Glas." Hvilken Trængsel, hvilken Forvirring! Letfodede Damer med store Crinoliner (der ogsaa gjerne søge Østergade, om just ikke for Boutikernes Skyld), gamle, pyntede Jomfruer, unge Ægtefolk, Herskabsvogne, trukne af toppede Heste, Arbeidsvogne med Brænde, Bøndervogne med Halm og Tørv, Droschker og Omnibusser, Grosserere og Sælgekjærlinger, Militaire, Bybudde, Dragere med Fleskesider paa Ryggen, Drenge, osv. osv., Masser af Folk med Pakker, Paraplyer, Stokke; Støi og Allarm, Paaseilinger og fine Manoeuvrer for at undgaae Sammenstød — saaledes er Østergades daglige Udseende.

Hvad Østergade er for Kjøbenhavn, det er den engelske Canal for de europæiske Have. Man kan ikke komme nogetsteds hen over Søen, uden at Veien gaaer igjennem Canalen; den er Forbindelsen imellem Norden og Syden, mellem Østen og Vesten. Kunde vi stille os paa et ophøiet Punkt ved Scillyøerne eller Quessant, da vilde vi have et Billede af

Fiskerbaade i Canalen.

Kongens Nytorv med dets Striber, der alle forenes i det fælles Midtpunkt, Canalens Munding. Inde i den 70 Mile lange Passage finde vi den samme brogede Brimmel, den samme Støi, det samme Brøvl, som paa Østergade: de store Omnibusser og de lette Phaetoner, Droschkerne og Herskabsvognene, Forretningsmændene og Lapsene, de fine Damer og Bybuddene, Grossererne og Fleskedragerne osv. osv.

Men Livet i Canalen er et dobbelt, der er et ydre Liv og et indre Liv. Til det Første hører Alt, hvad der kun passerer igjennem Canalen, de mange Skibe fra nære eller fjerne Havne, med rige Ladninger, med Passagerer, Post, Udvandrere, eller kun en tarvelig, tyngende Ballast, der med Force af Seil eller rygende Skorstene bruge den yderste Kraft for saa hurtigt som muligt at arbeide sig igjennem den opfyldte Østergade, hvor der skal manoeuvreres fint for at undgaae Sammenstød. Til det indre Liv hører Alt, hvad der lever i og af Canalen: Lodserne, der krydse frem og tilbage i ondt som i godt Veir og findes overalt, udfor Falmouth, Plymouth, Portland, Wight osv., ja selv hollandske Lodser holde det gaaende i deres store Dæksbaade; Kaperne eller Kabreierne, der løbe og vimse imellem Skibene, bringe Passagerer iland, spørge Nyt og bringe Efterretning til Lloyd om de passerende Skibe; Fiskerne med deres store Luggerbaade, der komme ud fra Havnene, ofte i store Klynger, deels fra den engelske, deels fra den franske Side, og kaste sig midt i Farvandet, fra hvis Dybde de optrække den friske Fisk. Naar Fiskeren har naaet det Sted, hvor han vil ligge, bjerger han sine Seil, spænder et Vandseil ud over en Raa og lader det hænge ned i Vandet, tynget paa Underkanten ved Stene, og til dette Seil, Driverseilet, fortøier han Baaden, saa at denne paa en Maade ligger tilankers. Vogt Dig for Fiskeren i Canalen, han gaaer ikke af Veien, men ligger stødt og anbefaler sig i Guds Vold; om Dagen seer Du ham nok, hans nøgne Fokkemast, der staaer alene tilbage over den gyngende Baad, som løftes op og ned af de lange rullende Søer fra Atlanterhavet; om Natten har han sin Lanterne paa Toppen og under Taage tuder han uafbrudt i sit store Horn eller i sin Conchylie. Naar Du nogensinde er passeret igjennem Canalen, vil Du tidt om Natten have seet disse spredte Lys, der ere samlede paa forskjellige Steder, ofte i Klynger, gjennem hvilke Skibet maa passere; Capitainen staaer da oppe paa Broen eller forude i Skibet, og hvert Dieblik hører Du de monotone Commandoord udgaae fra ham og blive gjentagne ved Rattet: „Bagbord lidt!" — „Net saa!" — „Haardt Bagbord!" — „Net saa!" — „Cours igjen!" osv. Praier Du en saadan Fisker, giver han Dig altid Besked om, hvorledes Strømmen sætter, naar det bliver Høivande, hvad det er for en Pynt af Landet, som sees m. m., og undertiden kan han ogsaa hjelpe Dig til lidt frisk Kjød og Grønt, nogle Kartofler fra Land, eller en lækker Helleflynder fra Dybet. Inden Fiskeren kommer tilslags, er der ofte temmelig meget Brøvl, idet han ikke vil ligge der, men der hvor den Anden ligger, og denne vil ikke vige sin Plads; størst bliver Spektaklet, naar franske og engelske Fiskere mødes paa samme Station, man har da ofte seet, at det har kunnet udarte til blodig Kamp, at der er forefaldet en Søtræfning, hvori den ene Baads Besætning har entret den anden, erobret Skandsen og uddeelt kraftige Kølleslag. Kampen er da ofte begyndt med Drillerier, den ene har seilet Sprydet af den anden, taget Vinden fra ham, nødt ham til at dreie eller andre saadanne smaa Behageligheder, som Søfolkene have fuldt op af. — Til Canalens indre Liv hører ogsaa den (ibetmindste lige indtil Søfægtningen ved Norfolk) mægtige engelske Canalflaade, der truer Kysten af Frankrig, hvor en Canalflaade ikke endnu er organiseret. Men lad os ikke komme ind paa Krigsvæsenet, dertil opfordrer det lille Billede af „Fiskerbaade i Canalen" os ikke, lad os alene dvæle ved det Indtryk, som vi herigjennem have om „Livet i Canalen imellem England og Frankrig."

En Langelandsreise.

(Af A. Hahn.)

Jeg skulde foretage en lille Reise. — Dog, lad mig ikke forglemme, at naar jeg siger „jeg", maa jeg nærmere godtgjøre, hvad dette „Jeg" betegner; thi endnu er jeg ikke og bliver heller aldrig en Skaber, der tør lade det være nok med at sige: „jeg er den, jeg er," selv om jeg sad i Midten af ti Tornebuske. Noget af dette „Jeg" er mig, og Noget af dette „Jeg" er ikke mig, men hvorom Alting er, det „Jeg", der herefter forekommer, er det, der findes først paa Siden, det der skulde reise.

Jeg blev opdraget hos min Onkel, en ret velstaaende Kjøbmand i en Provindsby; han lod mig studere, og jeg tog meget hurtigt de tvende første Examina, men da det var mig umuligt at bestemme mig videre, var det ogsaa beremed forbi. Den Mundsmag af Philosophi, jeg erholdt til anden Examen, forrykkede mine religieuse Begreber, men da de ikke bleve kastede overende, fik jeg derved Lyst til Theologien. Jeg studerede da Ethik i nogen Tid og fandt ogsaa Behag i Dogmatik, men de skaldede Munkes Brøvlerier og gale Streger behagede mig ikke, ligesaalidt som den tørre, udtværede, haarkløvende Exegesis og de mange Tal paa Capitler og Vers. Tilsidst tabte jeg Lysten til at blive en Gudsmand, og jeg gik da, som man altid gjør, til den modsatte Yderlighed og vilde være en Verdensmand: jeg studerede Jura. Dog ogsaa denne blev mig snart for tør. Endelig kastede jeg mig over Medicinen, og da denne ligeledes havde tabt sin Duft, gjorde jeg Ingenting, eller rettere, jeg „studerede Menneskelivet". Da døde min Onkel, og efterlod mig en Arv af 40,000 Rdlr. Vilde jeg sige, at det glædede mig at komme i Besiddelse af denne Capital, da vilde jeg vel komme Sandheden og Løgnen lige nær, thi paa den ene Side glædede det mig rigtignok at blive fuldkommen uafhængig og at kunne ordne mine Kundskaber paa hvilken Maade, jeg selv fandt at være den bedste — mit Hoved var en fuldkommen Olla podrida — men paa den anden Side holdt jeg for meget af min gode Onkel, til at jeg skulde ønske at kjøbe min Uafhængighed med hans Død. Saasnart jeg havde faaet min Arv udbetalt, flyttede jeg bort fra Kjøbenhavn, kjøbte en lille Eiendom paa 40 Tdr. Land i det østlige Fyen og byggede mig et nyt og smukt Huus, som jeg indrettede efter mine egne Begreber om Hyggelighed og Bekvemmelighed, men uden nogen Overdaadighed. Her levede jeg da et Liv, ret som jeg vilde det, uden Sorger og Bekymringer og med Evne til at deeltage i Meget, samt befriet fra Fristelsen til at overskride nogen Grændse. Mine Bøger vare min Hovedbeskæftigelse, men over dem glemte jeg hverken mig selv eller Andre; mit Valgsprog var: Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci.

Altsaa: Jeg skulde foretage en Reise. Hvor lykkelig jeg end var, manglede der mig dog een Ting, nemlig en Kone. Da jeg var 20 Aar, elskede jeg enhver ung Pige, der kom paa min Vei, men taug bestandigt derom; da jeg var 25 Aar, elskede jeg kun een smuk Pige, og jeg fortalte hende det, efterat have seet hende tre Gange, men hun fortalte mig til Gjengjeld, at hun allerede elskede en Anden; da jeg var 29 Aar, elskede jeg Ingen, slet Ingen, og derfor giftede jeg mig heller ikke. Imidlertid var dette dog slemt nok, thi jeg var nødsaget til at holde Huusjomfru. Hvem der kjender, hvad det har at sige for en 29 Aars Ungersvend at holde Huusjomfru, ham beklager jeg; hvem der ikke veed det, lægger jeg paa Hjertet, at Nysgjerrighed er sen slem Last. I de tre Aar, jeg var været min egen Mand, har jeg havt sex af disse Plageaander; den Første faldt i Besvimelse, hvergang hun var i min Nærhed, og altid saaledes, at jeg var nødsaget til at tage hende i mine Arme; den Anden friede ligefrem til mig en Vinteraften, da jeg sad i Dagligstuen, og Ilden blussede i Kaminen; den Tredie var Skyld i, at jeg maatte skifte alle mine Tjenestefolk, skjøndt jeg for mit personlige Vedkommende ikke kunde klage paa dem; den Fjerde boede 14 Dage efter, at hun havde betraadt mit Huus; den Femte lod mig tydeligt forstaae, at hendes Dyd stod paa svage Fødder, og endelig den Sjette, den værste af dem Alle, kom jeg i Trætte med den første Dag over en Theeskeel, og maatte siden hver Dag levere hende en Træfning. Hun gjorde mig endelig kjed af mine huuslige Forhold, og jeg stod nu i Begreb med at reise til Langeland, til en Onkel, der var Landmand, for at overtale min Cousine Sophie, hans ældste Datter, til enten at paatage sig at bestyre min Huusholdning, eller vel endog, hvis hun var nogenlunde efter min Smag — jeg havde ikke seet hende i ti Aar — at blive min Kone.

Da Jens slog et Knald med Pidsken, og vi bøiede om fra Alleen, som fører ned til min Bopæl, følte jeg mig mere veltilmode, end det i mange Dage havde været Tilfældet, ligesom den, der i længere Tid har vaklet frem og tilbage mellem tvende Beslutninger, føler en vis Rolighed, naar han endelig har bestemt sig til at bryde overtvers. Nu var jeg kommen i Ilden, nu gjaldt det blot at komme vel derfra. Ifølge de Anskuelser om det smukke Kjøn, som mit kvindelige Tyende ubevidst havde indprentet mig, var det et meget vanskeligt Spørgsmaal for mig at faae afgjort, om jeg skulde beslutte mig til at frie til Sophie, selv i det Tilfælde, at jeg ikke blev forelsket op over begge Øren — Noget jeg meget tvivlede om — thi antog jeg hende som Huusbestyrerinde, og hun da, ligesom de andre, skulde erklære sig forelsket i mig, saa var jeg lige nær, og giftede jeg mig med hende, førend jeg nøie kjendte hende, og hun saa skulde vise sig at have Egenskaber, som den Tredie eller den Sidste, saa var det endnu værre. Ved at tabe saamange Slag var jeg bleven en forsigtig General, der anede en Fjende i ethvert Skjørt, og det kunde næsten ikke falde mig ind, at jeg nogensinde kunde blive istand til, at gaae offensivt tilværks mod et Fruentimmer. Med Sophie havde jeg nu i flere Dage ført Forpostfægtning, men jo mere jeg nærmede mig hende, jo mere saae det ud til Haandgemæng, og jeg frygtede for Udfaldet af en saadan Kamp.

Jeg aflagde paa Veien et kort Besøg hos en god Ven; han gav mig det Raad, heller at tage til Skaarupøre og derfra lade mig sætte over til Rudkjøbing, end til Svendborg, hvorfra Veien var længere. Livets Kjæde bestaaer af store Ringe, heftede sammen med smaa; dette Raad var en lille Ring.

Klokken 10 om Aftenen ankom jeg til Skaarupøre, en Skipperby med Kro, og forlangte strax en Baad til Rudkjøbing. Det var et uhyggeligt Veir; det regnede og blæste stærkt, men Vinden var god, og Kroen var ikke god, og jeg havde desuden ingen Ro paa mig, førend jeg havde faaet mit vanskelige Ærinde besørget.

„Det er kun ringe Veir at gaae tilsøes i aften," meente Færgemanden, da jeg bestilte Jollen; „De maa hellere vente til imorgen."

„Jeg har ingen Tid at give bort," svarede jeg; „desuden kan Veiret blive af samme Beskaffenhed imorgen, og jeg skal afsted. Er Vinden ikke god?"

„Vinden er saa god, som den kan være, men De faaer Vand baade franeden og fraoven."

„Det faaer ikke at hjelpe; jeg vil afsted;" og da Manden endnu kløede sig bag Øret, tilføiede jeg: „Naar jeg, som ikke kjender til Søen, tør seile, skulde jeg mene, at en Sømand ikke behøver at være bange."

Bagefter faldt det mig rigtignok ind, at dette Raisonnement igrunden var temmelig eenfoldigt, men det gjorde ikke desto mindre den tilsigtede Virkning, thi uden at sige et Ord mere, gik Færgemanden ned til Søen for at gjøre Baaden klar, medens jeg gik ind for at gjøre mig istand til den videre Fortsættelse af Reisen.

Jeg hyllede mig ind det bedste jeg formaaede, nedskyllede et Glas Grog, gav Jens Ordre for, hvorledes han skulde forholde sig med Hjemtouren, og gik da ned til Stranden, hvor de flagrende Seil allerede betegnede mig Fartøiets Beliggenhed. Med endeel Besværlighed kom jeg i Baaden og blev sat tilrette paa een af Tofterne agterude; Seilene fyldtes og rask og skummende gik det hen over det graae, med Hvidt balbyrede Dyb.

Først nu lagde jeg Mærke til, at Jollens hele Mandskab bestod i en trettenaars Dreng, der med vigtig Mine saae snart paa Seilene, snart paa Bølgerne og snart paa et Compas, som hvert Dieblik blev hentet frem af et Afslukke under Sædet. Jeg fik derved Mistanke, thi En, som var vant til saadanne Toure, vilde finde dette for dagligt, til at det kunde falde ham ind at gjøre sig vigtig; derfor spurgte jeg ham, om han tidligere havde været i Rudkjøbing, og jeg negter ikke, at jeg, uagtet jeg spurgte, blev meget forbauset ved at høre ham svare: „Nei!" — Den Tanke, at vende tilbage, paakom mig rigtignok strax, men det gik mig, som det sædvanligt gaaer, at man heller udsætter sig for Faren, naar den ikke er ubetinget, end man udsætter sig for Latter, og denne sidste vilde jeg neppe undgaae, hvis jeg kom tilbage efter et Kvarteers Seilads. Foren syntes at have Tillid til sit Compas (det var maaskee første Gang, han havde seilet efter et saadant) og der kunde jo ikke let tages feil af Veien; Vinden var bekvem og Alting syntes at gaae godt. Jeg slog mig til Ro og tænkte paa at lægge mig i Bunden af Baaden for at sove. Allerede havde jeg bredt et Par Dækkener ud og var ifærd med at lægge mig, da det gav et Ryk i Fartøiet, og Hurtigheden pludseligt forminddskedes fra en Hests Løb til en Skildpaddes Krыben.

„Hvad betyder dette?" spurgte jeg.

„Vi sidde fast paa Thurø Rev," svarede han og greb en Aare, med hvilken han begyndte at stage, skjøndt uden mærkelige Følger.

„Thurø Rev! — Hvor langt have vi da til Thurø?"

„En qvart Miil," var det korte Svar.

Jeg saae mig forvirret omkring; dette havde jeg slet ikke ventet; Stranding, Kæntring, Alt havde jeg forudseet, kun ikke det, at blive hængende midt i det graae Hav, som om det pludseligt var stivnet. Jeg fik ogsaa fat i en Aare og anstrengte mig det Bedste jeg kunde for at faae Jollen til at glide; af og til mærkede vi et kort Ryk i Fartøiet, men Kjølen sad fast i Sandet og vi kom ikke videre. Jeg havde allerede af Træthed lagt Aaren ned og besluttet mig til, heller at forsøge paa at vade den hele Fjerdingvei ind ad Revet til Thurø, da min store Skipper fandt paa et Middel, som indgød mig bedre Tanker om hans Sømandsbygtighed. Han fik med megen Besvær Forenden dreiet og Seilene spændt til begge Sider saaledes, at Vinden med sin fulde Kraft kom agterind og pressede paa den hele Flade af Seil. Dette Tryk, i Forening med begge Aarernes Hjelp, kunde Baaden ikke modstaae; den begyndte at glide, om end kun langsomt, og fem Minutter efter stød den atter med rasende Fart igjennem Bølgerne.

„Godt," tænkte jeg; „har han reddet os ud af den Forlegenhed, er han ikke saa ringe endda, og Du kan nu roligt forkorte den kjedsommelige Tid en Smule." Jeg lagde mig da ned i Bunden af Baaden i det Haab, at Søvnen skulde føre mig paa lykkeligere og interessantere Reiser, men min Cousine stod altid som et Spøgelse for min Phantasi og vilde ikke tillade mig at have andre Tanker end dem, der angik hende, og de vare af en altfor ængstelig Natur til at være behagelige. Den eneste Sky paa min ellers klare Himmel var formet som en Huusjomfru, og skulde jeg nu i Skikkelse af en Kone bringe en Hagelbyge over mit Hoved, saa kunde let mit Liv faae et andet Udseende, end jeg havde haabet og ønsket. Var endda min Cousine utilgivelig styg, saa kunde det vel gaae, men var hun tækkelig, stod jeg jo Fare for at styrte mig i

Ulykken. Jeg tænkte saalænge frem og tilbage over min stakkels Cousine, at hun tilsidst antog Skikkelse af en Hex med flagrende Haar, rynket Ansigt og gnistrende Dine, og uden at vide, hvorledes det gik til, foer jeg med hende siddende paa den anden Ende af hendes Kosteskaft op igjennem Luften. Jeg fulgte imidlertid ikke godvillig med hende, men jeg brugte alle mine Kræfter for at kaste hende af Hesten, skjøndt denne derved kom i en foruroligende Slingren, der truede med at blive min egen Ruin. Forbittret stødte jeg til hende af al Magt, saa at jeg selv tabte Ligevægten, men med en skraldende Latter greb hun mig i Kraven og satte mig fast i Sædet paany. Dette gjorde mig kun mere rasende, og jeg vilde heller knuses til Støv end reise videre med et saadant Uhyre; uden at betænke det Farlige i saadanne luftige Bevægelser, kastede jeg mig ud til Siden, hang fast i Kosteskaftet med Benene og bragte os derved begge i omvendt Stilling med Hovedet nedad og Benene mod Nordstjernen; det lykkedes mig at faae Hexen indviklet saaledes i hendes egne Klæder, at hun glemte mig, og jeg begyndte at synke, først langsomt, men siden med en forfærdelig Hastighed.

I det Dieblik, jeg stødte mod Jorden, vaagnede jeg og slog Dinene op, hvorved jeg kom til at stirre lige ind i den graae Himmel; en forreven sort Sky fløi igjennem Luften deroppe, og endnu ikke ret kommen til mig selv lukkede jeg Dinene til, af Frygt for, at Hexen skulde komme og gribe mig paany.

„Veed De, hvor vi ere?" lød en Stemme, „thi jeg veed det ikke."

„Drømmer jeg da virkelig," tænkte jeg, „eller hvorledes hænger det sammen?"

Idetsamme ruskede En mig i Skulderen, og jeg foer op, gnidende mine Dinene.

„Vi ere paa en forkeert Vei," sagde Skipperen, „vi have seilet i tre Timer og skulde allerede have været i Havn; nu kunne vi intetsteds see Land."

„Saa?" — svarede jeg.

„Jeg veed ikke, hvor vi seile henad."

„Jeg ikke heller," svarede jeg og gned atter Dinene.

Endelig kom jeg til mig selv og saae mig omkring, men jeg kunde Intet opdage uden Himmel og Hav.

„I hvilken Retning ligger Rudkjøbing?" spurgte jeg.

„Ja vidste jeg blot det, saa skulde vi snart være der."

„Aa gid Du var —"

Men hvad kunde det hjelpe at bande over Drengen; han syntes meget ulykkelig og ønskede sig vist lige saa hjerteligt i Land som jeg selv. — Her vare imidlertid gode Raad dyre, thi at være midt paa Havet, i ondt Veir, uden at vide, hvorfra man er kommet og hvor man skal hen, er ingen Spøg. Jeg spurgte Fyren ud og fik at vide, at vi vare komne igjennem et smalt Sund mellem to Der, men hvilke disse vare, vidste han ikke, og jeg ligesaalidt; siden er jeg kommen efter, at det maa have været Taasinge og Siø eller den ved den sidste liggende Holm, Skovø.

„I hvilken Retning seile vi?" spurgte jeg.

„Vest-Sydvest."

„Seile vi hurtigt med den Vind?"

„Ja!"

„Godt! Saa seile vi stadigt i den Retning, indtil vi finde Land."

Min lille Skipper gloede forbauset paa mig, men endelig syntes han at indsee, at det var det eneste fornuftige Raad, og saa gled vi da videre i bogstavelig Forstand paa Maa og Faa. Jeg havde tabt Lysten til at sove og sad paa Midttoften og holdt skarpt Udkig under Storseilet i Læ, medens min Ulykkeskammerat speidede i Luvart. Vi passerede nogle smaa, ubeboede Der, formodentlig Birkholm eller Hjortø, men endnu var det forude kun Graat i Graat.

Endelig, da Daggryet begyndte at vise sig paa den nordøstlige Himmel, raabte jeg, maaskee med samme Følelser, som Columbus' Mandskab fordum: „Land, Land!" Et stort Land dukkede frem forude, og det var klart, at vi med usædvanlig Hurtighed nærmede os det, thi allerede efter faa Minutters Forløb kunde vi begynde at iagttage de enkelte Omrids. Jeg anstrengte mine Seekræfter paa det Overordentligste for at opdage noget Bekjendt, men det vilde ikke lykkes mig; Landet var høit og ingen lille Ø, det var Alt, hvad jeg kunde opdage. Resigneert satte jeg mig atter paa Toften og ventede paa det Dieblik, da jeg skulde have fast Grund under mine Fødder. Endelig maatte vi være der om fem Minutter.

„Har De været her før?" spurgte min vældige Skipper.

„Det veed jeg ikke. Ja, for det er saadan, at dersom her er en Steen, og vi rende imod den, saa gaaer Jollen istykker."

„Død og Plage!" udbrød jeg og sprang op; „saa tag Storseilet ind og lad os løbe for Fokken."

Men det var allerede for silde. I samme Dieblik, som Drengen reiste sig, stødte Fartøiet, og han, saavelsom jeg selv, bleve kastede overende i Baaden; denne gled lidt tilbage, og Vandet styrtede ind igjennem Forenden; jeg fik netop Tid til at kaste min Kappe, springe op paa Rælingen og over paa Stenen, der var saa bred foroven, at jeg uden Besvær kunde staae paa den.

Saaledes endte Seiladsen, men det var visselig ikke Rudkjøbing, jeg var ankommen til, ligesaa lidt som det var den Maade at gaae fraborde paa, som jeg havde tænkt mig. Hvor man dog igrunden er lidet Herre over sin Skjebne; dersom Nogen havde fortalt mig, førend jeg reiste, at jeg skulde gaae iland paa en Klippe ved en ubekjendt Ø, vilde jeg have fortalt ham til Gjengjeld, at han havde en Skrue løs, og dog skete det. Men — skeet var skeet og der var nu Intet videre ved at gjøre; det gjaldt blot at fortsætte paa den mest behagelige, eller rettere mindst ubehagelige Maade. Drengen, der lod til at være en god Svømmer, var kommen op paa Stenen ved min Side, og stod nu, ligesom jeg, og saae ind efter den nøgne Kyst, der syntes ligesaa øde som Havet.

„Troer Du, vi faae Hjelp derinde fra?" spurgte jeg.

„Det troer jeg ikke, thi der er vist ingen Mennesker i Nærheden paa denne Tid."

„Hvad skulle vi da foretage os?"

„Det Bedste, vi kunne gjøre, er nok at svømme og vade iland."

Dette Middel behagede mig ikke, thi skjøndt jeg vel undertiden ved Badning havde vovet mig til at svømme en Snees Alen ud fra Landet, turde jeg dog ikke stole synderligt paa min Dygtighed i dette Fag, og at svømme med Klæderne paa havde jeg aldrig forsøgt.

„Du svømmer jo godt," sagde jeg til Drengen; „see derfor at komme iland, og hvis der ikke er altfor langt til nærmeste By, saa skaf mig Hjelp om Du kan. Jeg vil imidlertid betænke mig paa, hvorvidt jeg tør vove at følge Dig."

Drengen kastede sig i Vandet og var faa Minutter efter forsvunden. Der stod jeg nu i Vand til Knæet, gjennemisnet af Storm og Regn og med Udsigt til at blive staaende saaledes i flere Timer. Jeg opbød al min Philosophi for at finde mig i min Skjebne som en Mand, og det lykkedes mig ogsaa at trodse Uveiret i en halv Time, saa at Enhver, der havde seet den udfordrende og rolige Mine, hvormed jeg skuede rundt om, maatte have beundret mig. Men det blev eensformigt og kjedeligt i Længden; tilmed lod Veiret sig ikke det mindste genere af min Trods, det pustede mig lige i Dinene til Trods igjen. Tilsidst var jeg næsten grædefærdig, og endelig foretrak jeg at lægge mig tilsengs paa Havets Bund for denne endeløse, længselsfulde Stirren. Jeg kastede mig i Vandet og sank — men ikke længere end til Halsen; mine Fødder naaede fast Bund, og jeg gjorde hurtigt den Opdagelse, at Stenen laa paa en Sandrevle, der gik lige ind til Landet.

Da jeg stod paa Kysten og rystede Vandet af mig, kom Solen frem paa Horizonten i en lang, klar Stribe, saa stor og saa blodigrød, som jeg aldrig før havde seet den.

Jeg kravlede op ad den temmelig steile Brink, ligesaameget for strax at kunne forlade Kysten, som for at kunne komme tilveirs og kaste et Blik ind over Landet. Saasnart jeg havde seet mig lidt om, begyndte jeg at faae en Anelse om, hvor jeg var, thi da vi ikke havde vendt paa hele vor uheldige Reise, kunde Landet paa høire Haand kun være Langeland, og de skovbegroede Kyster til Venstre Fyen og Taasinge; jeg troede ogsaa at kunne gjenkjende dem, skjøndt jeg iagttog dem fra et fremmed Standpunkt. Altsaa befandt jeg mig paa Ærø, og det var dog altid en Trøst, thi derfra kunde det ikke være vanskeligt at komme til Langeland.

Ind over Land var Intet at see uden Bakker og smaa Længdedale, frodigt bevoxede med Korn, men blottede for al mulig Trævæxt. Jeg forlod Kysten og gik ind i Landet i een og samme vilkaarlige Retning, i det Haab snart at naae en By. Da jeg var kommen over den næste Bakkeryg, saae jeg et lille Huus, indkrandset af høie Popler, liggende nedenfor mig i en Dal, og derhen styrede jeg min Vei. Huset var meget lille, men saae iøvrigt ualmindelig pent ud, navnlig var det indenfor Vinduerne forsynet med hvide Gardiner, en Prydelse, jeg ikke havde ventet, og som gjorde mig tvivlraadig om, hvorvidt det var passende eller ei at banke paa der. Hensynet til Ubehageligheden i min Stilling overvandt dog alle Betænkeligheder, og jeg gik igjennem den lille smalle Blomsterhave, der laa foran Huset. Skjøndt Solen snart en halv Time havde været over Horizonten, brændte der dog et Lys indenfor Vinduerne og kastede et mat, blaaligt Skær paa de hvide Gardiner, der spærrede Udsigten eller rettere Indsigten til Værelsets Indre. Jeg lyttede et Dieblik, førend jeg gik til Døren, men var ikke istand til at opfatte en eneste Lyd, der kunde give mig Oplysning. Jeg gik da til Døren; den var ikke aflaaset, ja ikke engang lukket, men blot faldet til, og jeg traadte derfor ind i den lille Forstue. Alt forekom mig saa zirligt og net, at jeg kun et Dieblik kunde være i Tvivl om, hvorvidt Huset var beboet af simple Fiskere eller Bønder; det maatte indeslutte en mere dannet Herskerinde. Jeg blev derfor staaende i Forstuen, halv forvirret og overveiende, om jeg ikke rettest burde gaae min Vei igjen. — „Det maa være et Tjenestetyende, der er oppe, men er faldet isøvn paa en Stol og derfor lader Lyset brænde," tænkte jeg; „Du kan dog idetmindste faae Underretning om Veien til nærmeste By." Jeg lagde Haanden paa Dørgrebet, men hørte pludseligt et dybt Suk trænge ud til mig, og jeg trak mig atter lidt tilbage. „Aa! hun drømmer blot!" — og jeg gik rask hen og aabnede Døren, men her blev jeg staaende, thi det Syn, der mødte mig, havde jeg mindst ventet.

I Stuen, der var meget lille, herskede den besynderlige matte Belysning, som altid fremkommer, hvor Dagslyset udefra kæmper med et konstigt Lys inde; den harmonerede med Situationen. I den modsatte Ende af Værelset stod en Seng, og i denne laa en ældre Kone i sine sidste Dieblikke; det rynkede Ansigt, der var faldet end mere sammen, de blaalige Striber, navnlig omkring Dinene, den Skarphed, der var over de mere fremstaaende Dele af Ansigtet, det korte, svage Aandedræt, viste noksom, at der ikke var langt tilbage. Den ene Arm laa over Dynen og i en Stilling, der forraadede dens fuldkomne Afmagt; Haanden, der var mager og skarp, var overdraget med et Net af blaae, slappe Aarer. Af og til, som vilde Livet selv undersøge, hvormeget Herredømme det endnu besad, hævede denne Arm sig faa Tommer over Dynen og faldt derpaa atter ned, med saa tydelige Tegn paa, at det kun var ved Tyngdens Lov den bevægede sig, at der skal en Døende eller Afmægtig til at vise dem. Iøvrigt laa den Syge aldeles stille, ikke en Muskel bevægedes, og den overordentlige Kraftløshed lignede mere en stor indre Forventning, en Fortabelse i et Syn for Aandens Die, end en langsom Forsvinden af Kræfterne. — Foran den Syge, paa Kanten af Sengen, og vendende Ryggen mod den Dør, i hvilken jeg stod, sad en ung Pige i en let løs Dragt; det var tydeligt, skjøndt jeg ikke saae hendes Ansigt, at hun med overordentlig Forventning og Opmærksomhed fulgte de saa Livstegn, som den Døende viste; man saae ikke en Bevægelse i hendes smukke Skabning, men enhver Muskel syntes at have rettet sig mod eet bestemt Punkt; hun syntes mere en Statue end et levende Væsen. En under disse Omstændigheder naturlig Stilhed herskede i den lille Stue, ikke engang Aandedraget hos de tvende Beboere var hørligt, kun et Uhrs monotone Pikken lød stærkt og vedholdende.

Da jeg, førend jeg traadte ind, var forberedt paa at see en Sovende i Værelset, gik jeg uvilkaarligt noget sagtere tilværks, end jeg ellers vilde have gjort, og derfor var Støien ved min Indtrædelse heller ikke saa stærk, at den var istand til at rive den unge Pige ud af sin Aandsfraværelse. Den Døendes Dielaag hævede sig dog i samme Dieblik, men det næsten brustne Blik formaaede neppe at see Noget; Diet lukkede sig atter langsomt, og den hele Bevægelse havde kun havt tilfølge, at jeg overrasket og næsten forfærdet blev staaende med Dørgrebet i Haanden uden at vide, hvad jeg skulde gjøre. Under saadanne Omstændigheder at trænge sig ind til Folk, syntes mig saa utilbørligt, at jeg heftigt bebreidede mig selv min Adfærd og saa hurtigt som muligt drog mig tilbage, med saa lidt Støi, som det paa nogen Maade lod sig gjøre. — Heelt besynderlig tilmode stod jeg atter i den lille Have foran Huset og stirrede paa Sandet i den smalle Gang, vistnok i dybe Tanker, men uden at jeg nu veed hvilke. Saa pludseligt var min hele Stemning bleven forandret, at jeg aldeles havde glemt min egen Stilling, og ikke mere havde Sands for, hvor jeg var, og hvad jeg skulde. Jeg stod længe saaledes, foer saa op og saae mig omkring. Mit Die faldt paa Veien, der førte fra Huset og rimeligviis til Byen; den skulde jeg følge, men jeg kunde ikke overtale mig til at forlade Stedet. Det forekom mig at være en stor Synd, at forlade de to Fruentimmer under saadanne Omstændigheder, og hvorledes hang det sammen: der var jo ingen Læge, ja ikke engang et Tjenestetyende. Lægen var vel overflødig; jeg var selv Læge nok til at indsee dette, men den unge Pige? Havde hun da slet ingen Hjelp? Jeg gik rundt om Huset og undersøgte det nærmere, men fandt ikke Spor af levende Skabninger, ligesom jeg ikke i viid Afstand kunde see nogen menneskelig Bolig.

Jeg tog Plads paa en Bænk, der stod i den lille Have, og hvorfra jeg kunde holde Die med Huset, medens jeg overveiede, hvad jeg skulde gjøre. Skjøndt den Deeltagelse, jeg følte, vel kunde synes noget ubeføiet, eftersom den angik mig aldeles fremmede Væsener, var det mig dog umuligt at vise den bort; det var som om en indre Stemme bestandigt opfordrede mig til at være virksom. Men hvorledes? Ja, det maatte Tiden give. „Du bør gaae derind, thi hvor let kan man ikke komme til at trænge til din Hjelp, og dog — dersom man nu ikke behøver din Bistand, hvad vil man da tænke om din Nærværelse?"

Endelig sprang jeg op og nærmede mig det lille Huus, fast besluttet paa, ikke at tage Hensyn til den misforstaaede Stilling, jeg kunde komme i, men at trøste mig med, at min Hensigt var god. — Atter stod jeg i den lille Forstue; atter blev jeg ubestemt og vilde trække mig tilbage; atter lagde jeg Haanden paa Dørgrebet, og atter skaffede jeg mig, endnu sagtere end før, et Overblik over den i Ordets bogstaveligste Forstand skjebnesvangre Scene. Hvorlænge havde jeg vel været borte, eller havde mit Ophold udenfor Huset kun været en Drøm? Der sad jo endnu den unge Pige i samme opmærksomme stirrende Stilling; der laa jo endnu den Døende, af og til gjørende en næsten umærkelig Bevægelse; der stod jo endnu Lyset og brændte med en lang sort Tane og en Sky af Os, og der stod jo endnu det uhyggelige Uhr og raabte

sit evindelige Dik-dik — Dik-dik! O, hvor er dog Tidens Længde relativ; eller mon hun, den stakkels Pige! veed, hvorledes Timerne svinde som Minutter? Jeg gik med sagte Skridt indenfor Døren og tog Plads paa en Stol, som stod ved et Skab saaledes, at jeg der maatte være skjult for hende, om hun flygtigt skulde see sig om. Den Døende aabnede igjen Dinene, som om hun mærkede mit Komme, men dennegang var hendes Blik endnu mere taaget end tidligere — der kunde ikke være langt tilbage. Datteren — thi det antog jeg hun var — syntes forstenet; jeg har aldrig hverken før eller siden seet en saa vedholdende Fortabelse og aandelig Fraværelse.

Der forløb vel atter en halv Time, uden at nogen Forandring var foregaaet i Situationen, men nu kom en kort Hoste over den Døende, og Datteren hævede hende op i en halv siddende Stilling; det syntes, som om Hosten baade lettede og oplivede; hun aabnede Dinene halvt og lod dem hvile paa den unge Pige.

„Det er snart forbi, kjære Fanny!" sagde hun med svag Stemme; „jeg lever ikke denne Dag over, men jeg haaber at komme til Vorherre, og da vil jeg bede ham at tage Dig i sin Varetægt."

„Moder, Moder! Du maa ikke anstrenge Dig med at tale."

„O, jo! Det er de sidste lette og lyse Dieblikke, jeg faaer i dette Liv, mit Barn, og dem vil jeg bruge til at sige Dig Farvel. Ak, vidste jeg kun, hvad der vil blive af Dig, naar jeg er borte. Stakkels Fader- og Moderløse!"

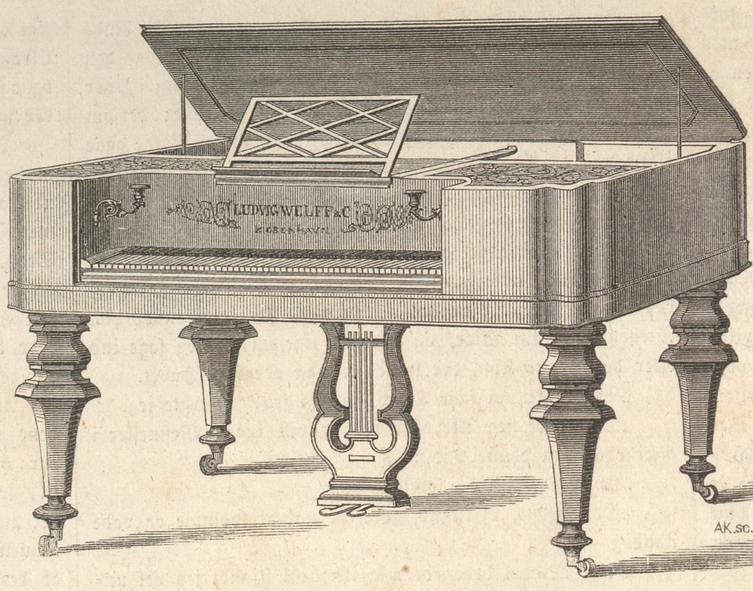

Et taffelformet Fortepiano af Ludvig Wulff & Co.'s Fabrik.

„Vær ikke bekymret for min Skyld, min kjære Moder!" svarede Fanny; „jeg kan" — men hun holdt inde og lod sit Blik, vistnok med et usigeligt kjærligt Udtryk — jeg kunde desværre ikke see det — hvile paa Moderen og skjulte derpaa sit Hoved i Puderne ved Moderens Bryst, som om det Tab, hun snart skulde lide, nu først blev hende klart; hun hulkede lydeligt, og den Døende lagde sin Haand paa hendes Hoved, lukkede atter Diet og faldt tilbage paa Puden. Læberne bevægede sig sagte, som vilde de udtale Ordet Farvel, men ingen hørlig Lyd kom over dem, og da endnu fem Minutter vare forløbne, var jeg overbeviist om, at vi kun vare to levende Væsener i Stuen.

(Fortsættes.)

Danmark paa Verdensudstillingen i London 1862.

III.

Et af vore yngre Firmaer i Pianofortefabrikationen, der allerede har vidst at vinde et stort Terrain, Ludvig Wulff & Co., har sendt et taffelformet Instrument til Udstillingen, i det Væsentlige efter Broadwoods Construction, forsynet med en let Metalramme, hvori Agrafferne paa en hensigtsmæssig Maade ere anbragte. Kassens indvendige Dele ere af Rosentræ, det Udvendige af Palisander, Laaget lysere end den ydre Kant, og af et ganske ualmindelig smukt Farvespil. Have vi i forrige Uge havt Anledning til at fremhæve de Instrumenter, i hvilke Jernconstructionen gjør sin Ret gjeldende, finde vi ikke mindre Opfordring til, i Anledning af dette Pianoforte, at omtale den fyldige og kraftfulde Tone, som er frembragt ved en Forening af Træ og Metal. Ogsaa med Hensyn til denne Fabrikant maa det være os tilladt, at henlede Opmærksomheden paa det fortrinlige Arbeide, saavel i den indre som ydre Udstyrelse.

Gaade.

Meget prosaisk: af Væveren lavet
Bliver af Uldent og Linned jeg gjort;
Er ei mit Indre med Fylde begavet,
Ikke jeg nytter min Eiermand stort. —
Men hvor poetisk! med jublende Sange
Skjalden mig hilser og tolker min Priis,
Dyrene selv udi Skov og paa Vange
Velkommen byde mig, hver paa sin Viis.

Opløsning paa Skakopgave Nr. 69:

Hvid.	Sort.
1. C. 7—C. 5 (Skak).	1. D. 6—C. 5 (Dronningen tages).
2. A. 4—C. 3 (Skak).	2. F. 8—B. 8 (Løberen tages; eller som nedenfor).
3. F. 3—F. 5.	3. Efter Behag.
4. Taarn eller Springer gjør mat.	
	eller:
	2. F. 8—E. 8.
3. F. 3—F. 4 (Skak).	3. H. 2—F. 4 (Taarnet tages).
4. G. 1—F. 3 (Skak og mat).	

Andre Opløsninger ere indsendte af B—ø, Hansen.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 131:
De syv Hovedfarver.

Opløst af Ville i K., Fødselsdagsselskabet i Kolby, J. J. i Helsingør, Søndagsselskabet, Nr. 69, Kjælderfolkene og nogle Andre.
Opløst som „Syvstjernen" af P. Vulcan, Pluto og nogle Flere.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen
fra den 28de Marts til 3die April incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
82de . .	1,5	2,9	0,8		27"6,27	
29de . .	1,3	2,8	0,3		27"5,05	
30te . .	÷0,3	0,7	÷0,6		27"7,93	0,88
31te . .	÷0,1	1,0	÷1,4		27"11,10	
1ste . .	1,5	2,8	0,1		28"1,08	
2den . .	4,4	9,1	0,7		27"0,82	0,77
3die . .	5,8	11,6	2,0		27"11,33	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	3 April	3 pCt. Consols . . .	$93\frac{3}{4}$.
Paris	„ —	3 „ Rentes . . .	70. 05.
Wien	2 —	5 „ Metalliques .	69. 30.
Berlin	„ —	$3\frac{1}{2}$ „ Staats-Sch.	92
Kjøbenhavn	4 —	4 „ Kgl. Obligat.	$97\frac{3}{4}$.

A. Petersens Sønner,
Kongens Nytorv 28,
anbefale deres Lager af engelske, belgiske & bøhmiske Glasvare, bestaaende af: Blomstervaser, decorerede i en ganske ny Smag, Flacons, Frugtopsatser, Osteklokker, Viin- & Vandkaraffer, complette Glasbesætninger til alle Priser, som og i Dusinviis. Endvidere er Etablissementet stedse forsynet med engelske, franske & tydske Porcellainer & Fajance samt Terracotta.

Ny etableret Handel med dampvasket og ristet Kaffe.

Kaffe Nr. 3. 2 Mk. 8 Sk. pr. Pd. (blaa Emballage).
Kaffe Nr. 2. 2 Mk. 12 Sk. pr. Pd. (rød Emballage).
Kaffe Nr. 1. 3 Mk. pr. Pd. (guul Emballage).

Denne Kaffe er ved et Dampapparat først udvasket og befriet fra al Støv og Ureenlighed og siden ristet i egne dertil construerede franske Kafferistningsmaskiner. Det er en Selvfølge at denne Behandlingsmaade giver Kaffen en Reenhed og Velsmag samt Styrke og Aroma, der langt overgaae den paa den almindelige Maade tilberedte brændte Kaffes Egenskaber.

Kaffen faaes altid friskbrændt og uden nogensomhelst Tilsætning eller Forfalskning, hvorfor garanteres.

Udsalget er alene i Gothersgade Nr. 10 og hver ½ Pd. og større Emballage er forsynet med ovenstaaende Etiquette, hvilket bedes bemærket for at undgaae Forvexling. Christian F. Kehlet.

Herved tage vi os den Frihed at bekjendtgjøre, at der af Indenrigsministeriet fra 1ste April d. A. er overdraget os et

Stemplet Papirs Udsalg.

Vort Oplag er forsynet med alle Sorter stemplet Papir, Stempelmærker, Vexelblanketter og Slutsedler; ubeskrevet Papir, ikke udfyldte Blanketter og ikke underskrevne Documenter autoriseres med Stempelmærker; stempelpligtige Papirer besørges hurtigst muligt stemplede.

C. C. Löse & Delbanco.
Gothersgade 11.

Theaterkikkerter, Briller, Lorgnetter og Næsebriller
anbefales fra H. E. Holst's Fabrik og Lager af Uhre, optiske, mechaniske og meteorologiske Instrumenter.
Østergade Nr. 7, 1ste Sal.

Til Medardus, „Musenes Søn" og Flere. Vi kunne berolige Dem i Anledning af Gaaden i Nr. 130; det er rigtigt at skrive: Sonet.
- Poul Volmer. Som De vil see, er den omskrevne Gjenstand bleven behandlet paa en anden Maade.
- Hansen. Opløsningen paa Nr. 52 findes i vort Nr. 88.

3. Qvartal af „Ill. Tidendes" 3 Bind er begyndt den 1. April 1862.
Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.
Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 133.] Udkommer hver Søndag. — Kjøbenhavn den 13. April 1862. — 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Danmark paa Verdensudstillingen i London 1862, IV. — En Langelandsreise, af A. Hahn (Fortsat). — Meddelelser af blandet Indhold. — Ved Vesterhavet. — Jacques Halévy. — Ugens Politik. — Til Læserne, fra Dr. A. — Fra Kirkegaarden, XVI. — En Janitschar-Officeer.

Danmark paa Verdensudstillingen i London 1862.

IV.

Iblandt de Haandværk, hvori Haandfærdigheden indtager en fremragende Plads ved Siden af en reen, om end undertiden noget tør, Smag, og hvis Arbeider uden tvivl med fuld Berettigelse ville kunne concurrere med Udlandets bedste paa Udstillingen, er det danske Snedkeri; hvorvidt det alligevel vil opnaae nogen Prisbelønning, er et andet Spørgsmaal, paa en Tid, hvor Udlandet mere seer paa et med Snitværk overlæsset Meubel end paa et reent udført, der tillader Træet at vise sine Eiendommeligheder og Grundfarver og tager behørigt Hensyn til Bekvemmelighed og Opfyldelse af sit Øiemed. Vi have i vort Nr. 133 meddeelt Billedet af et Stykke Snedkerarbeide, hvor, ligesom i hosstaaende, saavel Tegning som Udførelse er gjort af Forfærdigeren selv; men medens vi betegnede hint Meubel som et af det Slags Dilettantarbeider, hvoraf enhver Udstilling altid har endeel at opvise, maae vi til Modsætning fremhæve det her afbildede Buffetskab, som et i enhver Henseende fortrinlig udført Snedkerarbeide, og at Snedkermester J. G. Lund selv har kunnet gjøre Tegning dertil, vidner smukt om den indflydelsesrige Virkning, vort Konstakademies Tegneskoler have havt paa den yngre Haandværksstand. Skabet er $7\frac{1}{2}$ Alen langt, 6 Alen høit, udført i poleret Egetræ, medens Billedskærerarbeidet er holdt mat. Et Arbeide af saadant Omfang hører til dem, der sjeldent finde Afsætning herhjemme, og vi ønske derfor, at Hr. Lunds Iver, Dygtighed og Smag maae finde den rette Belønning paa Udstillingen, og at Arbeidet derfra maa gaae over i en engelsk Privatmands Hænder, for hvem den ansatte Pris af 4000 Rdl. ikke lægger nogen Hindring iveien for daglig at have Leilighed til at anerkjende det danske Haandværks Grundighed. —

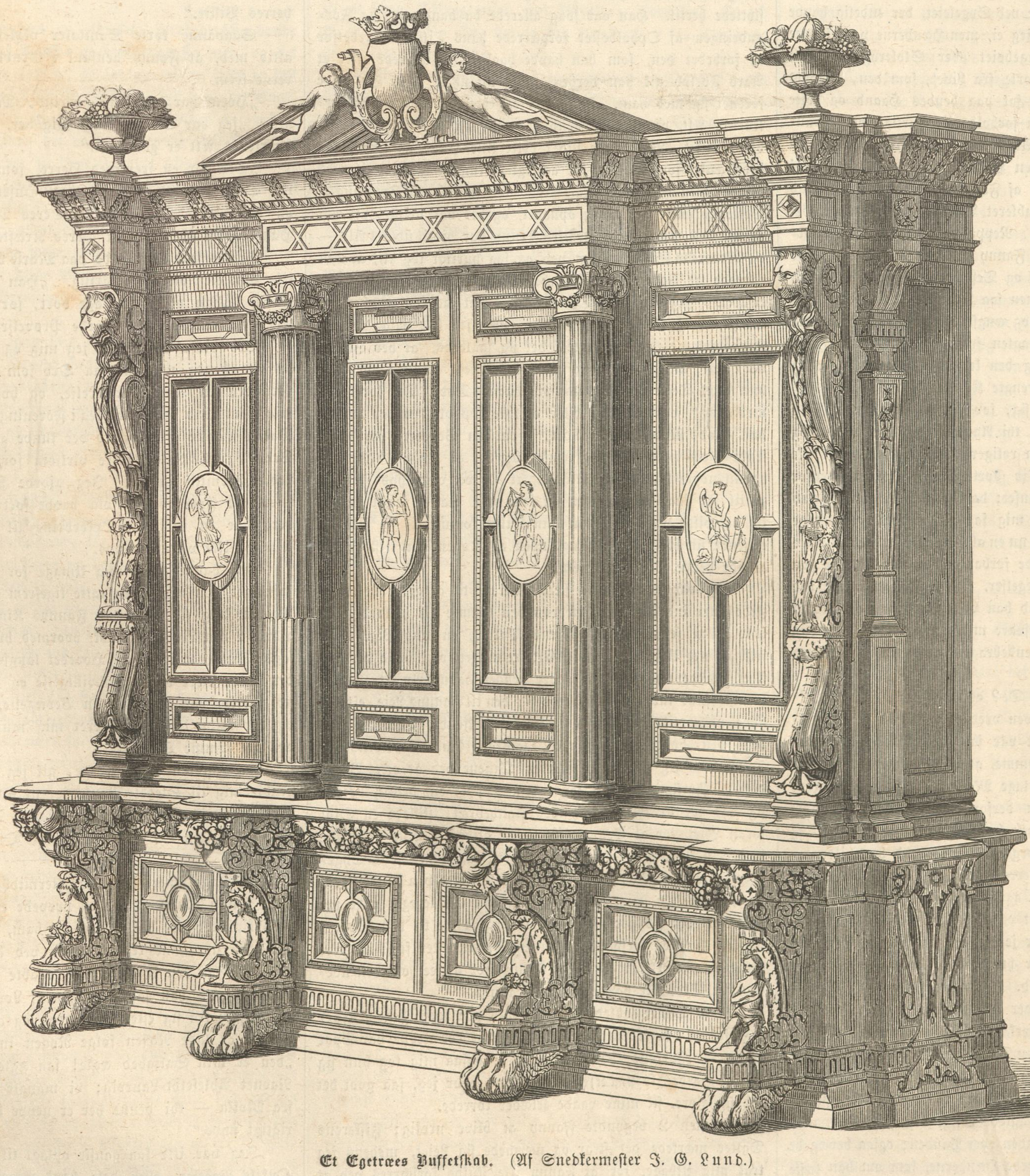

Et Egetræes Buffetskab. (Af Snedkermester J. G. Lund.)

De samme Bemærkninger, vi have gjort om Sølvsmedenes Stilling hos os, gjelder naturligviis ogsaa Guldsmedenes, men i een Henseende ere dog de sidste heldigere stillede, og det er i Leilighed til at erhverve smukke og nationale Motiver til deres Arbeider, som de med Lethed kunne hente fra de mange ædle, smagfulde og værdifulde Smykker, det oldnordiske Museum opbevarer. Forfærdigeren af Figuren Side 228, Juveleer Julius Diederichsen har forsmaaet at copiere og har selv componeret dette, om vi saa maae sige coquette, nydelige lille Arbeide, hvortil Ideen er givet ham af den Perle, der danner Figurens Beenklæder. Naar en Arbeider er saa heldig selv at kunne skabe saadanne Værker, kunne vi godt forstaae, at han forsmaaer at efterligne, om end ubevidst, de gode Forbilleder, da disse saaledes ere gaaede op i ham, at han selv i sin originale Skaben paavirkes af dem. Billedet er af samme Størrelse som Originalen, der i det Væsentlige er af Guld, med Undtagelse af Huen og Knapperne i

Trøien, som ere af Rubiner, Beenklæderne, som dannes af en eneste Perle, Gamacheknapperne, som ere Brillanter, Skærfet, som er rød Emaille og Skøiterne, som ere af Sølv. Dette lille Cabinetsstykke, der udentvivl paa Udstillingen vil vække samme Opmærksomhed for sin dygtige Fabrikant, som det allerede har gjort herhjemme, er ansat til en Værdi af 150 Lst.

X

En Langelandsreise.

(Af A. Hahn.)

(Fortsat).

Der var ikke foregaaet nogen Forandring med den Døde, thi hun var stille gaaet fra denne Verden ind i den anden; derfor hengik der næsten et Kvarteer, før den unge Pige indsaae, at hun nu stod ene i Verden. Jeg sad med spændt Forventning og oppebiede det Øieblik, da hun maatte opdage, hvad der var skeet, og gjerne havde jeg gjort Alt for at forhindre, at en saadan Opdagelse maatte være nødvendig, men hvad var der vel at gjøre? Fanny bøiede sig pludseligt ned over Moderen og stirrede paa hende; derpaa foer hun lidt tilbage, som om hun blev smertelig overrasket, men ikke vilde troe derpaa; endelig greb hun Moderens vel allerede kolde Haand og hviskede: „Moder, Moder!“ Da hun ikke erholdt noget Svar og ikke saae nogen Bevægelse, der kunde tyde paa Liv, sad hun et Øieblik stille og ubevægelig, som om hun, følende sin skrækkelige Stilling, resigneert gav sin Sjæl blot for alle de forvirrede og smertelige Tanker, der væltede sig ind over hende. Men derpaa foer hun op fra Leiet, hvor hun saa længe havde siddet, bedækkede Ansigtet med begge Hænder, vendte sig om mod mig, medens Taarerne strømmede fra Øinene og halvkvalte Suk brød frem fra hendes Bryst, og sank endelig om paa en Stol ved Siden af Sengen. — Jeg havde med inderlig Beklemmelse været Vidne til denne Scene; nu maatte jeg see at gjøre Noget; jeg reiste mig op og nærmede mig den Dødes Leie, lagde Tepperne omkring Liget i Orden og nærmede mig nu Fanny, efterat jeg havde slukket det rygende Lys. Om det var det stærke Sjælsindtryk eller den megen Anstrengelse ved Sygeleiet, der endelig havde overvældet hende, det veed jeg ei, men Hænderne vare faldne ned, og Hovedet laa tilbagebøiet over Stoleryggen; hun var næsten ligesaa langt borte fra Livet, som den, der nys var gaaet bort. Jeg tog fat paa hendes Haand og følte Pulsen; den slog svagt, men forholdsviis hurtigt, og jeg antog derfor, at hun fremfor Alt trængte til Hvile. Da jeg nu pludseligt ligesom var bleven Herre i Huset, gik jeg ind i Stuen paa den anden Side af Forstuen og fandt der, hvad jeg havde ventet, et net meubleret Værelse, der blandt Andet ogsaa indeholdt en Sopha. Neppe vare faa Minutter forløbne, før jeg havde baaret Fanny ind paa Sophaen, havde bedækket hende med Puder og Tepper, og hvad jeg ellers kunde finde, og nu var Scenen saa forandret, at det var mig, der var bleven Sygevogter og ængstelig sad og speidede efter ethvert Tegn til Liv. Afmagten syntes snart at være gaaet over til en haard Søvn, og den kunde ikke Andet end være gavnlig og give de overanstrengte Kræfter lidt Hvile.

Da Middag nærmede sig, sov Fanny endnu stedse, og Søvnen gjorde hende godt, thi Aandedraget blev fuldere og mere regelmæssigt, og Pulsen roligere. Jeg forlod hende ikke et Øieblik. Paa denne Tid hørte jeg i Sandet udenfor Fodtrin, som nærmede sig Huset; da jeg ikke vilde, at Fanny maatte forstyrres, sneg jeg mig sagte til Døren for at tage mod den Fremmede, og saae nu en aldrende Fisker med en Kurv i Haanden, der blev staaende forbauset, da han fik Øie paa mig og mine tyssende Bevægelser. Jeg gik ham imøde ved Laagen og spurgte ham, hvad han vilde, men han vedblev at stirre paa mig, uden at besvare mit Spørgsmaal. Endelig syntes hans Undersøgelse tilendebragt, han lettede paa Hatten og spurgte til Gjengjeld:

„Med Forlov, hvem er De? og hvad bestiller De her?“

Jeg kunde let være bleven vred over et saadant Spørgsmaal, men Fiskerens Ansigt var saa alvorligt og dog godmodigt, og jeg maatte indrømme, at mit Komme var saa forunderligt, at jeg ikke kunde tage Manden sin Videbegjerlighed ilde op. Jeg fortalte ham derfor, hvorledes jeg var kommen til Huset, og hvad der havde holdt mig tilbage, og derpaa gjentog jeg mit Spørgsmaal om, hvad han vilde.

„Ja, saa har nok Vorherre sendt Dem i en god Stund,“ bemærkede Fiskeren, uden at agte paa mit Spørgsmaal; „jeg troede dog ellers ikke, at det var saa nær ved Enden, da jeg var her iaftes, thi ellers var jeg bleven her Natten over. Nu ja,“ vedblev han, „saa har hun det jo godt og har ingen Sorger mere at kæmpe imod. Jeg vil dog see hende, førend jeg gaaer at sørge for det, der nu er fornødent.“

Og uden at lægge Mærke til mig, gik han ind i Huset og ind i det Værelse, hvor den Døde laa; jeg fulgte efter ham uden at sige et Ord, thi jeg kunde vel forstaae, at Manden stod Familien nærmere, end jeg havde tænkt mig. Han standsede foran Dødsleiet og betragtede roligt den Hensovede, men foer dog af og til med Haanden over Panden; ogsaa bevægede hans Læber sig, og han foldede Hænderne, som om han læste en stille Bøn for den Afdøde. Jeg betragtede med stor Interesse den gamle Mand, som han der stod med Hænderne foldede og den dybe Alvorlighed præget i sit Aasyn; lange graae Lokker faldt ned fra hans Hoved og naaede næsten Skuldrene, og de noget grove, næsten barske Træk forraadede den Kamp med Livets mindre behagelige Tilskikkelser, han havde ført og var gaaet seirrig igjennem; han stod der saa fast og alvorlig, som om han vilde sige: „Ja, saaledes er Livet, men det er dog altid godt, som det er“ — I næsten ti Minutter var han ubevægelig, men derpaa vendte han sig bort og drog et dybt Suk, som om han deri indbefattede alle de Tanker, der havde trængt sig ind paa ham foran den Dødes Leie, og saae sig spørgende omkring, som vilde han sige: „Hvor er Fanny?“ Jeg forstod hans Spørgsmaal, vinkede sagte med Haanden og gik foran ind i det andet Værelse, hvor Fanny laa. Der var Tegn nok paa den Omhu, jeg havde viist hende; den Gamle saae dette strax og betragtede mig stift i eet Secund, men nikkede derpaa til mig med et saa taknemmeligt Udtryk, at jeg øieblikkeligt glemte den Green af Uvillie, jeg havde følt over hans Ligegyldighed imod mig, den jeg troede ikke at have fortjent. — Ogsaa foran Fannys Leie faldt den Gamle i Tanker, og hans Øie hvilede paa hende med et kjærligt Udtryk. „Hun er en god Pige,“ sagde han halvt for sig selv, da han vendte sig bort for at gaae til Døren, og der laa mere i hans Ord, end jeg er istand til at beskrive. Fanny sov endnu stille og roligt; jeg følte, at mit uindskrænkede Herredømme i det lille Huus var forbi, og at jeg maatte dele Magten med en Anden, men jeg vilde endnu ikke forlade Stedet, jeg vilde forsøge, om jeg ikke fremdeles kunde gjøre Gavn, og derfor fulgte jeg med Fiskeren udenfor Huset, for at tale med ham om, hvad der var at gjøre.

„Fortæl mig Noget om denne Familie,“ sagde jeg til den Gamle, da vi stod ved Laagen, „De kjender den jo nøiere.“

„Det er snart fortalt,“ svarede han; „den Afdøde er Enke efter vor forrige Præst Reimer, og den unge Pige er hendes Datter; Familien kom her til Øen for fire Aar siden, og Faderen havde tidligere været Præst i Jylland paa en meget fattig Egn, saa at han deels var, deels kom i Gjeld, da han flyttede hertil. Han var svag allerede da han kom, og Forandringen af Opholdssted forværrede hans Tilstand istedetfor at forbedre den, som han havde haabet, og allerede efter et Aars Forløb gik han derhen, hvor nu nylig hans Enke har forenet sig med ham. For at betale Gjelden, solgte de Efterlevende Alt, paa det Nødvendigste nær, og da den endda ikke blev dækket, flyttede de ind i dette lille Huus og levede saa indskrænket som muligt, for aarligt at kunne faae Lidt tilovers af Pensionen og dermed betale Creditorernes strengeste Fordringer. Dette Formaal var nylig opnaaet, og der var netop Tale om at fæste en Pige — thi Jomfru Fanny har hidtil udført Alt — da Moderens Sygdom kom paa og saa hurtigt tog til, at den allerede tre Uger efter endte med Døden, som De jo selv har erfaret. Jeg og min Datter skiftes til at komme her og bringe, hvad de behøve fra Byen, men jeg har ogsaa en syg Kone hjemme, og derfor traf det sig saaledes, at her Ingen var i Nat; min Datter var her vel i Aftes, men da mærkede hun intet Tegn paa den nærforestaaende Død. Det forekommer mig,“ vedblev han efter et lille Ophold, under hvilket han havde stirret paa Sandet, „som om Vorherre har villet sende Dem hertil, og jeg tænker derfor, at De vil blive her endnu nogle Timer, idetmindste, at De vil være hos Fanny, indtil jeg kan komme hjem og faae min Datter sendt herud, thi det vilde være Synd, at hun skulde komme til sig selv og erkjende sin forladte Stilling, uden at Nogen var tilstede for at yde hende Trøst og Hjelp.“

Jeg var naturligviis særdeles rede til at gjøre dette og ilede atter ind i Stuen, medens den Gamle gik hjemad. En halv Time senere kom Fiskerens Datter, en ung Pige af et frisk og net Udseende, skjøndt Efterretningen om, hvad der var skeet, havde udbredt Sorg over hendes aabne Ansigt. Hun traadte stille indenfor og listede sig hen til Fannys Leie, efterat have nikket til mig som en gammel Bekjendt, og betragtede taus den Sovende, men med saamegen sand Medlidenhed i sit Blik, at jeg næsten fik Taarer i Øinene ved at være Vidne dertil. Forsigtigt og let lagde hun Teppet om hende, bøiede sig ned for at lytte til hendes Aandedræt, stillede en Stol foran Leiet, for at Teppet ikke skulde glide, og viste strax alle de Egenskaber, der gjøre Kvinderne til saa udmærkede Sygevogtere fremfor Mændene. Jeg saae fornøiet paa Fiskerpigen, og det forekom mig, at Forholdene nu ikke længer vare saa sørgelige som tidligere. „Jeg maa ogsaa see til den Døde“, hviskede hun og forsvandt igjennem Døren, efter først at have kastet et opmærksomt Blik paa Fanny, for at see, om den ubetydelige Støi ikke havde forstyrret hende.

I to Timer syslede hun saaledes paa forskjellige Steder i Huset og bragte Alting i Orden, saa at der neppe var Spor af den Forstyrrelse, der havde været; ogsaa mig tog hun sig af, og gjorde Ild paa Kjøkkenskorstenen, hvor jeg, saa godt det lod sig gjøre, fik mine vaade Klæder tørrede.

Klokken 2 begyndte Fanny at blive urolig; Fiskerens Datter mærkede det strax og nærmede sig Leiet, medens jeg trak mig tilbage, for at Fanny ikke skulde forstyrres ved at møde Synet af en Fremmed. Da hun reiste sig halvt op, lod hun Blikket næsten forvildet løbe omkring, men ved at see den unge Fiskerpige blev hun lidt roligere, skjøndt Øiet endnu ligesom søgte efter Noget og viste, at hun ikke var sig fuldkommen bevidst. Efterat have stirret nogen Tid hen for sig, foer hun sammen og lagde derpaa begge Arme om Fiskerpigens Hals, idet hun hulkende sagde: „Marie, Moder er død!“ og nu strømmede Taarerne atter ned over de blege Kinder, og hun græd lydeligt. „Stakkels Pige,“ tænkte jeg, „hvor maa Du være ulykkelig, men kan jeg ikke give Dig din Moder igjen, vil jeg være Dig en Broder hele mit Liv.“ Marie sagde Intet, men satte sig nærmere ind til Fanny for at støtte hende, medens Sorgen betog hende Kræfterne; det var en stille, rørende Scene.

Længe varede det, førend Fanny kunde dæmpe sin Graad, men endelig syntes hun at blive mere fattet, og nu begyndte Marie at trøste hende. Og hvor gjorde hun ikke dette naturligt og let, med jevne, milde og kjærlige Ord og med en Gudhengivenhed, der kun findes hos et saa eenfoldigt, men dog lyst og klart Gemyt. — Fanny hørte taus paa Fiskerpigens Ord og saae stirrende hen for sig, medens de smukke blaae Øine fyldtes med Taarer, som langsomt og frit rullede ned over Kinderne. Hun hvilede den ene Arm paa Maries Skulder, den anden laa ned paa hendes Skjød og Barmen bevægedes sagte, som var hvert Aandedrag et Suk. Meget længe sad hun saaledes hensunken i sin Sorg og henvendte kun en enkelt Gang nogle Ord til Marie, som stadigt sad tæt op til hende og gav nøie Agt paa hende; Fanny havde endnu ikke bemærket mig, og da jeg ikke vilde gribe forstyrrende ind i hendes Tankegang, forholdt jeg mig rolig paa en Stol i den Krog, hvorhen jeg var flygtet, da Fanny vaagnede.

„Marie,“ spurgte hun, „var Du her, da Moder døde? Jeg husker det ikke.“

„Nei, Jomfru Fanny, jeg var her ikke; min Moder var bleven mere svag og trængte til min Bistand; derfor gik jeg bort i Aftes; jeg havde ingen Anelse om, hvad der saa snart vilde skee, ellers var jeg ikke gaaet bort.“

„Marie, døer din Moder ogsaa, er hun meget syg?“

„Jeg troer ikke hun lever; men vi kjende jo ikke Vorherres Villie.“

Saadanne korte Samtaler vexledes af og til og endte altid med, at Fanny hensank i Grublerier, der bragte Taarerne frem.

„Hvem har bragt mig herind, Marie?“ spurgte Fanny atter, „jeg har ikke selv lagt mig her, og kan dog ikke erindre, hvorledes Alt er gaaet til.“

„Der var en fremmed Herre, som led Skibbrud hernede ved Stranden i Nat; han kom til Huset for at spørge om Vei og blev saaledes Vidne til Deres Moders sidste Øieblikke. Han tog sig af Dem, da Deres Kræfter forlod Dem.“

Fanny saae spørgende paa Marie ved disse Ord, som ventede hun en nøiere Forklaring. „Han er her endnu,“ vedblev Marie, „han vilde ikke tage bort, før han havde seet, hvorledes De overstod den haarde Prøvelse.“

Ved disse Ord reiste jeg mig og hilste paa Fanny; jeg fortalte hende med saa faa Ord som muligt, hvad der var Grunden til min Nærværelse, og hvad jeg havde foretaget mig, samt bad hende, at jeg i Forening med Fiskeren og hans Datter maatte gjøre, hvad der kunde gjøres, for at yde hende Trøst og Hjelp, og være virksom for, at hun kunde see en bedre Fremtid imøde. Jeg gjorde hende opmærksom paa, hvorledes Forsynet ligesom havde ført mig dertil, og at jeg deri saae en indirecte Opfordring til at yde hende Bistand, som jeg ikke vilde glemme.

Jeg havde gjort mig Umage for at holde Middelveien saameget som muligt og talte ligefrem og hjerteligt. To store Taarer sneg sig ned over Fannys Kinder, og jeg glemmer aldrig i mit Liv det Udtryk, hvormed hun saae paa mig; hun sagde Intet, men bøiede Hovedet langsomt, som til et Tegn, der kunde være baade Indvilligelse og Tak. Jeg gik hurtigt ud, thi jeg var kommet i en Bevægelse, jeg ikke kunde skjule, og det vilde ikke have været mig muligt at forsætte Talen paa det samme Omraade.

Da Fiskeren kom tilbage, gik jeg ind til Byen og henvendte mig til Stedets Præst, for at tale med ham om, hvad jeg kunde gjøre for den unge Pige. Dagen efter forlod jeg Øen og ankom om Aftenen til min Onkels Gaard.

To Dage senere hen paa Eftermiddagen sad jeg i et Lysthuus i min Onkels Have og prøvede en Havannacigar, som en Skipper havde bragt hjem til ham, og som det var hans Stolthed at kunne tractere med ved høitidelige Leiligheder. „Puh! — ja den er ægte!“ — raabte min Onkel hvert Øieblik, medens han sad i Krogen af Løvhytten og pustede den ene Røgsky fra sig efter den anden og af alle Kræfter bestræbte sig for at lade Næsen følge Røgen indtil den forsvandt — „den er min Salighed ægte! saa ægte, som Alle, der bære Navnet Ahlefeldt-Laurvig; vi mangle nu blot Kaffe directe fra Mokka — thi denne her er neppe derfra — saa kunde vi rigtigt nyde.“

Jeg var ikke saa ganske oplagt til at gaae ind paa min Onkels Passiar, eller dele hans Begeistring for saa simple

Ting, som en Havannacigar eller en Kop Mokkakaffe, men jeg var alligevel nødsaget til at gjøre gode Miner til slet Spil. Jeg kunde ikke glemme de faa Timer, jeg havde tilbragt paa Ærø; den smukke bedrøvede Fanny stod stedse for mit Blik, og jeg spurgte vel hundrede Gange i Timen mig selv — thi Andre kunde jeg jo ikke henvende mig til — hvorledes hun nu befandt sig, hvor bedrøvet hun nu var, eller hvormeget Maries Trøst formaaede at indvirke paa hende. Jeg bebreidede mig, at have forladt hende saa snart, uagtet jeg maatte indrømme en anden Stemme i mit Indre, at det saaledes sømmede sig bedst; jeg tænkte bestandigt paa, hvorledes det vilde gaae paa Begravelsesdagen, og havde stor Lyst til at reise derover, om jeg havde vidst, naar denne Dag var og kunde finde et Paaskud. Dertil kom, at jeg var i stor Vaande med Hensyn til min Cousine; hun var en ret vakker Pige, fyldig og kraftig og næsten for lidt kvindelig, thi hun var rask og uforfærdet for ikke at sige noget Værre og syntes skabt til sætte sin Villie igjennem, naar hun for Alvor havde taget en Beslutning, eller lagt en Plan. Skjøndt det var med en vis indre Modstræben, havde jeg dog strax forklaret Anledningen til min Ankomst, og skjøndt Sophie ikke strax havde sagt Ja, saa havde man dog optaget Sagen paa en Maade, der, om jeg ikke var forliist paa Ærø, vilde have glædet mig, men nu næsten var mig imod. Jeg maatte forpligte mig til at blive i fjorten Dage, hvor lidt jeg end syntes derom, for, som min Onkel sagde, at vi to Unge kunde blive bekjendt med hinanden først, og fordi det var saa længe siden, man havde seet mig, at man nok havde Lyst til at have lidt godt af mig. Trangen til at see Tiden an, tvang mig til at tage mod Indbydelsen, og jeg forsøgte paa at adsprede mig saa meget som muligt; min Onkel havde det samme Forsæt, men han udførte det slet, hvilket dog maatte holdes ham tilgode, da han umuligt kunde sætte sig ind i min Sindsstemning.

Jeg nikkede bifaldende til min Onkels Mening om det Herlige i Nydelsen af det Ægte, men svarede Intet, hvorfor der opstod en lille Pause. I denne Mellemtid kom min Cousine til med sit Sytøi og indtog en Plads ligeoverfor mig, saa at jeg ret i Mag kunde anstille mine Jagttagelser, dem jeg aldrig kunde blive færdig med og som heller ikke førte til noget Resultat.

Samtalen var langsom og afbrudt; formodentlig havde Enhver sin egen Art af Tanker at beskæftige sig med, og det var kun, naar En af os kom til at see op, at der faldt en løst henkastet Yttring, som fremkaldte et ligesaa løst henkastet Svar.

„Min ærede Fætter synes meget tankefuld," bemærkede endelig min Cousine, „men det er formodentlig altid Tilfældet med de lærde Herrer, der jo have Hovedet fuldt af saamange Ting, som vi andre lave Skabninger ikke engang kjende af Navn. Viis mig den Bevaagenhed, at sige mig dine Tankers Gjenstand; jeg antager, at vi derved faae noget Latin at høre eller maaskee et af disse forfærdelige Spørgsmaal, der forekomme i det, de Lærde kalde Philosophi."

„Mine Tankers Gjenstand var simpelthen — en Dame, kjære Cousine!"

„En Dame! Vil man blot see! Kan et saa ubetydeligt Væsen bringe en lærd Herre i Aandsfraværelse? Jeg vedder, at det dog staaer i Forbindelse med et metaphysisk Spørgsmaal — er det ikke saaledes man udtrykker sig? — og at Du var ifærd med at sønderlemme Kvindens Væsen og Værd, eller at udforske hendes Berettigelse eller hendes Idee, eller —"

„Jeg tilstaaer, at noget Lignende var Tilfældet, Sophie! og jeg beundrer din Skarpsindighed. Samtidigt med Tanken om denne Dame, philosopherede jeg over Skjebnen."

„Ih! det bliver jo bedre og bedre; nu ja! — Damerne tage sig undertiden den Frihed, at gribe ind i Herrernes Skjebne, og forsaavidt er Du neppe den Første, som har philosopheret over dette Æmne; men jeg skulde troe, at der ligger noget mere Bestemt til Grund for den Retning, dine Tanker have taget, end just en tilfældig —"

„Ideeassociation, vil Du sige; derom kunde jeg nu let disputere med Dig, saasom jeg alene er hjemme i Disputens Gjenstand; men jeg vil være sanddru og tilstaae, at der virkelig er en bestemt Foranledning, naar mine Tanker i disse Dage altid tage den nævnte Retning."

Sophie betænkte sig et Øieblik. „Det vilde være ret snurrigt at kjende en Herres Tanker om Damerne," sagde hun, „men det er forgjeves at spørge om disse, thi faaer man et Svar, saa kan man være temmelig sikker paa, at det ikke stemmer med Sandheden."

„Du mener, at det vil indeholde for mange Galanterier, og Du har vel heller ikke ganske Uret deri. Jeg skal imidlertid gjerne sige Dig min Mening om dit Kjøn, naar Du —"

„Nei hør!" afbrød min Onkel mig og reiste sig, „I ere min Sjæl et Par Vrøvlehoveder begge To. Hvem veed ikke, hvad Herrerne tænke om Damerne, og Damerne om Herrerne? Det er saamænd en gammel Historie den, ligesaa gammel som Verden, og det er heller ikke saadant noget Fint, som det Du sagtens havde isinde at diske op med: Ville I med op paa Høien?" vedblev han, „jeg skal i Marken for at see til Folkene, og saa kunne I jo fortsætte deroppe, om I ville, men jeg vil helst være fri for det Slags Passiar; det var i mine unge Dage jeg fandt Behag i Sligt."

Sophie trak paa Munden, men reiste sig og saae paa mig, som vilde hun sige: „Jeg har Intet derimod, hvis Du gaaer med." Jeg reiste mig derfor ogsaa, tilbød Sophie min Arm og med Onkel i Spidsen vandrede vi ud i Marken henimod Høien. Denne Høi var en af de saakaldte „Kuller", der udmærke Rullesteenssandet, og som navnlig her paa Langeland forekomme i Mængde; de ere i Regelen isolerede og meget runde og regelmæssige, som om de vare uhyre Kæmpehøie. Da Landet hæver sig betydeligt strax, hvor det træder op fra Stranden, og disse Høie navnlig ere beliggende midtveis mellem begge Kyster, har man fra dem en overordentlig vid Udsigt; den Høi, som vi bestege, var en af de betydeligste. Man saae herfra alle tre Østifter, kunde lade Øiet løbe langt op i store Belt og rundt om en stor Deel af Østersøen. Bugter og Sunde fryndsede Landene, medens Skovene og Kornmarkerne baldyrede dem.

Sophies Fader forlod os, da vi ankom til Foden af Høien og vi steg ene to derop. Vi saae os omkring uden at tale, thi jeg var allerede gjort bekjendt med Udsigten, samt med de 15 Møller, 15 Bøller og 15 Kirkesogne. Jeg lod strax mit Øie opsøge Øen i Sydvest, og jeg foretog i Erindringen min uheldige Søreise, over hvilken jeg her saae en næsten fuldstændig Plan ligge for mine Fødder. Der var Enden af Thurø, paa hvis forræderske Rev Fataliteterne begyndte; der var det smalle Sund mellem Siø og Taasinge, hvor min Cousine red paa Kosteskaft med mig; der var den større Sø ovre mod Ærø, hvor vi vare vildfarende, og der var endelig den Kyst, hvor vi kom saa hovedkulds i Land, og hvor — Fanny boer. Hvorledes kan det dog være, at jeg ikke i disse Dage kan see Noget, uden at bringe det i Forbindelse med Fanny, ikke kan have andre Tanker end saadanne, der paa en eller anden Maade lede til hende? Hvorfor spørger jeg mig selv ængsteligt, hvorledes hun nu er tilmode og hvad hendes fremtidige Skjebne vil blive? Hvorfor er jeg ilde tilmode og ønsker mig bort herfra uden at være mig bevidst, hvor jeg ønsker mig hen, og hvorfor kan jeg ikke undertrykke en latterlig Jagen efter at finde et antageligt Paaskud til at lægge Tilbagereisen over Ærø? — Forelsket! O, det er jo latterligt! Jeg har jo kun seet hende i faa Timer og neppe talt med hende.

„Min lærde Fætter er idag usædvanlig adspredt," sagde Sophie; „er det endnu stadigt en Dame, der lægger Beslag paa dine værdifulde Tanker? Det er virkelig Skade, at de saaledes skulle henveires uden at komme Verden tilgode."

„Du er nu saa vis paa, Sophie, at jeg ikke kan tænke uden paa en saakaldet lærd Maade, uden at efterforske et eller andet videnskabeligt Resultat. Ha, ha! Kunde Du see ind i den lærdeste Mands Hjerne, skulde Du finde, at han undertiden giver Tanker Rum, der ere saa daglige og jevne, at man maa søge deres Mage hos de mindst begavede Mennesker. Jeg kjender en meget lærd ung Mand, der er Philosoph og dyb Tænker, og dog har jeg seet ham tabe al sin Philosophi, gaae aldeles fra Concepterne, fordi han i en Dands gjorde et Feiltrin og kom ud af Tacten."

„Hvad Du der siger er jo ret tilfredsstillende for os Damer, og da navnlig for dem, der ere nødsagede til at omgaaes lærde Folk; thi det er en temmelig trykkende Tanke, at vor hele Stilling tvinger os ned i den mest dagligdags Sphære, og at man forud trækker paa Smilebaandet, naar vi vove at yttre os om andre Ting end Gryder og Stegepander."

„Det er den gamle Emancipationshistorie, Sophie; Du forvexler Aarsag med Virkning. At kun faa af Eder ere istand til at yttre sig om dybere og egentlig videnskabelige Materier, er dog vist nok, men de Damer, der virkeligt vare i Besiddelse af denne Egenskab, vilde tiltrække sig fordobblet Opmærksomhed paa Grund af Nyheden."

„Og ikke desto mindre blive kaldte forskruede; nei, nei! lad os lade dette Emne fare, thi vi blive dog ikke enige."

Da jeg ikke følte Lyst til at indlade mig paa nogetsomhelst Emne med Sophie for Øieblikket, samtykkede jeg stiltiende i hendes Forslag og vedblev at lade mine Tanker strøise omkring paa Øen derovre med sine smaa smilende Byer og sine høie Bakker.

„Du lægger slet ikke Mærke til Udsigten paa den anden Side," bemærkede min Cousine, der idag syntes at give usædvanlig Agt paa min Færd; „den er dog ogsaa nok et Øiekast værd."

Da jeg næsten følte mig røbet, dreiede jeg mig hurtigt om og saae paa Sjællands hvide Kirketaarne og mørkeblaae Skove; men førend jeg selv var mig det bevidst, bemærkede min Cousine tørt, at jeg lignede en Magnet paa den sydlige Halvkugle, som i fri Tilstand stedse dreier mod Syd.

Mennesket er et besynderligt Væsen; man siger, at det er begavet med fri Villie, og dog er Fleertallet af dets Handlinger Øieblikkets Indskydelser, ikke store bedre end Dyrenes Instincter. Hvorledes kunde det falde mig ind, at fortælle Sophie mine Hændelser paa Reisen? Jeg veed det ikke, men det er vist, at jeg ikke vilde have gjort det, om jeg forud havde overveiet Sagen. Det var min Stemning i det Øieblik, der regjerede, og Fornuften taug stille. Mange Gange, efterhaanden som jeg skred frem i min Fortælling, var der rigtignok en advarende Stemme, som hviskede: „Hvad gjør Du?" men engang kommen paa Glatis, gled jeg videre med hidsig Trods, uden at betænke Vaagens Nærhed. Der var en egen Behagelighed i den Følelse, at jeg ikke mere skulde gjemme mine Længsler, mine Ønsker og ubestemte Forhaabninger hos mig selv, men at der var Andre, som idetmindste kunde ane dem. Ane dem? Ja, ane er det rette Udtryk, thi skjøndt jeg med al den Veltalenhed, jeg formaaede at opdrive, skildrede Situationen i det lille Huus, vogtede jeg mig dog for at omtale det Indtryk, Fanny havde gjort paa mit Hjerte; ikke med en Stavelse nævnte jeg det; men at Sophie gjorde Mellemspørgsmaal og drog sine Slutninger, naar jeg besvarede hendes Hentydninger til mit Hjerte og Fannys smukke Skikkelse med et „Aa!" eller „Ja vist!" paa samme Tid som mit Ansigt straalede af Fryd over de Billeder, hendes Bemærkninger fremstillede for min Phantasi, lagde jeg ikke Mærke til.

„Du kan troe, Sophie," saaledes sluttede jeg, „at det gjorde mig inderlig ondt for den stakkels Fanny; hvorofte ønskede jeg ikke, at Du havde været hos hende i mit Sted."

Sophie svarede ikke paa min lange Tale, men da jeg saae op paa hende, blev jeg halvveis forskrækket, thi der stod et Smil at læse i hendes Ansigt, som jeg vel ikke fuldkomment kunde tyde, men som dog ikke kunde betyde noget Godt. Nu først angrede jeg, hvad jeg havde gjort, men nu var det forsilde.

„Lad os gaae hjem, Sophie; der kommer desuden din Fader; han venter os."

Jeg var gnaven og ordknap, da vi kom hjem; jeg angrede min Aabenmundethed og udspeidede Sophie; hun havde kun talt faa Ord, siden vi forlod Høiens Top, men jeg mødte hendes Øine, hver Gang jeg saae paa hen paa hende, og jog dem øieblikkeligt paa Flugt. Der var i det Hele ikke synderlig interessant i min Onkels Huus; jeg kunde aldeles ikke gaae ind paa hans Tanker, og mellem Sophie og mig var opstillet en Skranke af et unævneligt Noget, maaskee kun en Indbildning. Jeg listede mig bort i Aftenstunden, og gik alene igjen op paa Høien. Var jeg syg? eller hvad var der iveien? Blodet pressede mig under Hjertet, og jeg følte en Længsel, jeg ikke kunde give Skikkelse, en Veemodighed, der var uden Grund og pinte mig. Solen stod som en stor glødende Bold derovre bag Bregninge Taarn og gloede stift paa mig, som vilde den søge en Mistanke bekræftet i mit Blik; Skovene hyllede sig ind i et violet, hemmelighedsfuldt Slør, og Aftenvinden vuggede de smaa Bølger op og ned derude paa den blaae Strand. Hvad var det for et besynderligt Indtryk, denne stille Sommeraften bibragte mig? Var jeg da pludseligt bleven en Kvinde? Taarerne stode mig jo i Øinene, og jeg kunde have knuust Fanny med mit Favntag, hvis hun havde været hos mig. Jeg sad længe med Haand under Kind og stirrede over mod Ærø, indbildende mig, at hvert hvidt Seil, som kom tilsyne derovre fra, var en Svane, der paa sine Vinger bragte hende over til mig. Endelig begyndte det at suse for mine Øren; jeg saae op, først for at opdage, om der virkeligt kom Nogen, men siden, da jeg havde besindet mig, for at erfare, om det var en urigtig Stilling, der havde bragt Blodet ud af sit Løb. Nei! det hvirvlede virkeligt derinde i min Tinding, det kogte og sydede. Jeg reiste mig; jeg var mat og svag; der var lagt en Blykrone paa mit Hoved. Endelig gik jeg hjem og tilsengs og inden en halv Time laa jeg i vilde Feberphantasier; nu først viste sig Følgerne af at staae i Vand til Halsen i flere Timer og derpaa i lang Tid at gaae med de vaade Klæder.

(Sluttes).

Musik.

— Det var en Begivenhed, da Gunnar Wennerberg for nogle Aar siden udsendte det første Hefte af „Gluntarne", idet disse Sange vakte en ukjendt Opsigt i Sverig og gave Forfatteren og Componisten Tilnavnet: den nye Bellman, da de for en Deel afløste den gamle. At de fra Naboriget let forplantedes til os, var naturligt, thi i et Land, hvor Vaudevilledigterne saa ofte have benyttet dennes Melodier, maatte den nye Tilvæxt i samme Retning være velkommen. Begivenheden har i disse Dage gjentaget sig, idet de første Hefter paany ere udkomne, dog med den Forskjel, at Enhver, der kan synge, i denne Mellemtid har tilegnet sig Indholdet og at Prisen paa dem i denne Originaludgave er meget billig; de ville derfor vistnok vinde betydelig Udbredelse.

Blandinger.

— Overalt paa de britiske Øer rører Folket sig for at reise Mindesmærker for den afdøde Prindsgemal. Den mægtigste af de i dette Øiemed sammentraadte Foreninger vil reise en Kæmpebautasteen, efter Dronningens Ønske; dertil er allerede subskriberet omtrent 370,000 Rdl. Hertugen af Argyll har som Gave tilbudt selve Stenen, en rød Granitblok, 12 Fod i Fiirkant og 106 Fod lang, fundet paa Øen Mull. Man antager, at denne Blok vil kunne tilhugges, poleres og føres til Ladestedet, en Strækning af omtr. 800 Alen, for 225,000 Rdl. For det Tilfælde, at der haves Betænkeligheder ved at

modtage denne Gave, har Jarlen af Falmouth tilbudt en Blok af cornwallsk Serpentinsteen, hvis en saadan af passende Størrelse kan findes. — Enkedronningen har den 15de Marts selv, i Frogmore Gardens, lagt Grundstenen til et Mausoleum, i hvilket Prindsgemalens jordiske Levninger skulle hvile; ovenpaa det skal anbringes en hvilende Statue af Prindsen, hvilket Arbeide er overdraget den berømte italienske Billedhugger, Baron Marochetti.

— Hele Quartier latin i Paris, der fortrinsviis indeholdt beskedne Boliger, som søgtes stærkt af Studenterne, er blevet exproprieret. De gamle Huse, der saa ofte have spillet en Rolle i vor Tids franske Romanforfatteres Værker, maae nu vige Pladsen for store, elegante Gaarde, efter det nye Parisersnit.

Ved Vesterhavet.

Øresundet og Vesterhavet — Sjællands skovkrandsede Skrænt og Jyllands nøgne Klitter — kan man tænke sig større Modsætninger i et saa lille Land som Danmark? Og dog er det den samme stolte Vugge, der gaaer i Vesterhavets rullende Bølger og Østersøens krusede Vover; dog er det det samme Folkeliv, der møder os paa Sjællands Kyst og paa Jyllands Klit. Begge Steder tiltrækker Havet os mægtigt ved sin stille Ynde og sin stolte Kraft, begge Steder føle vi os hjemme, som intet andet Sted paa Jorden, føle os stolte ved at være Danske. Det er de venlige Fiskerleier med deres hvide skinnende Mure, der i Forbindelse med Skovene give Øresundets Kyster det eiendommelige hyggelige Præg. Staae vi derimod ved Vesterhavet, saa maae vi tilstaae, at Hyggeligheden synes forjaget af den barske Natur; istedetfor det smilende Fiskerleie see vi kun adspredte Hytter, saa dybt i Læ af Klitterne, at man neppe engang fra disse Træ- eller Kampesteens-Skure har Udsigt over Havet, men maa nøies med Sandet og Marehalmen. Det Hele gjør Indtryk af kun at være beregnet paa et kort Ophold i Fisketiden, et øieblikkeligt Læ for Stormen, eller et tarveligt Natteskjul efter det strenge Dagværk paa Søen. Saaledes er det ogsaa, den vestjydske Fiskerhytte er kun beregnet paa Sommertiden, om Vinteren forlade dens Beboere i Regelen den store Kampplads, hvor Stormen jubler over sin Seir, for at tage Tjeneste paa

En Skøiteløber. (Af Juveleer Diederichsen.)

Gaardene indenfor Klitterne, hvis Bønder som oftest eie Baadene og dele Udbyttet af Fangsten med Fiskerne. Men gjenfinde vi ikke Ligheden i Boligerne, træder den os desto stærkere imøde fra Folket selv. Det er den samme kraftige Ro, den samme djærve Alvor, der udpræger sig i den danske Fiskers Træk, hvor man end træffer ham. Mandighed, Trohjertethed og from Hengivenhed trykke et umiskjendeligt Adelspræg paa disse haardføre Skikkelser, der uforfærdede ile Faren imøde, og maaskee mest hvor den er størst, som her gjennem Vesterhavets tredobbelte Brænding. Daglig Anstrengelse og Fare er den vestjydske Havgasses Lod; den fladbundede Baad maa hver Morgen rulles i Søen og om Aftenen trækkes paa Land igjen, for at være sikkret; man seer derfor Fiskerne, efterat have fuldendt deres Paaklædning ved Stranden og forsynet Baaden med Redskaber og Madvare, ofte for flere Dage, at sætte de brede Skuldre til Baadens Ræling og paa Ruller at sætte den ud i Søen. Hver Baad har sin Formand, der sidder ved Roret og deler Fangsten, og ligeledes sin Stavngjemmer, der kaster Anker, naar Baaden nærmer sig Land. Saasnart Baaden under Udrulningen naaer Vandet, sætte gjerne alle Mand Panden mod Rælingen under en kort Bøn, derpaa rulles den videre, og i det Øieblik den flyder, springe Alle med eet Sæt op i den, og gribe Aarerne, der som oftest ere forsynede med et Greb, for at give Aareslaget større Kraft. Under Psalmesang skyder Baaden som en Pil gjennem Brændingerne, Seilene heises og snart er det lille Fartøi forsvundet for Øiet.

Det er Momenter fra denne eiendommelige Udrulning af Baaden, som vore Afbildninger gjengive; paa den første seer man Fiskerne ifærd med at udruste sig til Seiladsen, paa den anden skydes Baaden i Søen, medens Smaadrenge ere sysselsatte med at bjerge Rullerne. — Men Høidepunktet i Fiskerlivets Farer seer man først ret under en Vestenstorm, naar Fiskerne fravriste Havet dets værgeløse Bytte. Gjennem Skumdampen seer man dem da, under Vesterhavets tordnende Bulder, stride en Kamp paa Liv og Død, som i Stolthed og Vildhed nok tør maale sig med Kampen under Kanonernes Brag i Krudtdampens Skyer. Dens Alvor og Storhed formaaer ingen Pen eller Pensel at skildre, den maa opleves, og skulde Nogen ønske at være Tilskuer derved, kan den kun altfor ofte gjentages, kun maa man vel drage sig det til Minde, at den, som enhver Kamp, viser sig grueligst for den uvirksomme Tilskuer; men har man overværet den, da har man med det Samme seet, hvor herligt det ægte Sømandsmod staaer sin Prøve og „trodser Faren med Foragt".

C. H. T.

Fiskere, der berede sig paa at drage tilsøes. (Skizze af Vilh. Rosenstand.)

Jacques Halévy.

Jacques François Fromental Halévy blev født af israelitiske Forældre i Paris den 27de Mai 1799. Faderens egentlige Navn var Levy. Han var født i Tydskland, men Moderen var fransk af Fødsel. Da Sønnen tidligt røbede Sands for Musik, fik hans Forældre ham optaget i en af Musikconservatoriets Forberedelsesklasser; begavet med herlige Anlæg vakte han Lærernes Opmærksomhed ved sine hurtige Fremskridt og det viste sig snart, at Compositionen var hans særlige Kald. Han blev Cherubinis Yndlingselev og denne store Mester indviede ham i sin Videnskabs Hemmeligheder, der faldt i en saa frugtbar Jordbund, at han allerede i sit 21de Aar kunde stille sig blandt Concurrenterne til Akademiets første store Præmie, som han vandt for en Cantate. Dermed var Banen aabnet; med Præmien var forbundet en Reise til Rom, samt et toaarigt Ophold i denne By, paa Regjeringens Bekostning, men forinden sin Afreise fik han det for en saa ung Mand hæderlige Hverv, at componere et de profundis til hebraisk Text i Anledning af Hertugen af Berrys Jordefærd, hvilket Hverv han røgtede paa en meget tilfredsstillende Maade. I Rom tilbragte han Tiden med at studere de ældre italienske Mesteres Værker og vendte efter de to Aars Forløb tilbage, beriget med Kundskaber. Efter sin Hjemkomst vilde han virke for Theatret og componerede et Par Operaer, men nu stødte han paa de Hindringer, der overalt spærre det unge Genie Veien; utrætteligt bad og bønfaldt han Directeurerne ved de forskjellige Theatre i sin Fødeby om, at hans Compositioner maatte komme i Betragtning, men umagede sig i flere Aar forgjeves, først i 1827 lykkedes det ham at bringe en comisk Opera i een Act til Opførelse paa Théâtre-Feydeau. Uheldigviis var dette Arbeide middelmaadigt og høstede kun ringe Bifald, uagtet det blev foredraget af duelige Konstnere, saa at Componistens Udsigter syntes temmelig mørke. Men et Par Aar senere smilede Lykken atter til ham. Han havde i Mellemtiden faaet en Ansættelse som Pianist ved det italienske Theater og der lykkedes det ham, at faae sin Opera „Clari" opført, med Madame Malibran i Hovedrollen; denne Opera behagede og holdt sig lang Tid i Publicums Yndest, ved det Ry, som gik af den, svandt efterhaanden de Vanskeligheder, som hidtil havde optaarnet sig paa hans Vei, saa at han nu kunde faae sine Compositioner opført, hvilket tidligere havde været ham saagodtsom umuligt. I Aaret 1834 skrev han den bekjendte Opera „Jødinden", hvortil Scribe leverede Texten; den blev opført første Gang i Februar 1835. Det kongelige Musikakademies Administration nærede store Forventninger om dette herlige Værk og anvendte 50,000 Rdl. paa at sætte det i Scene; disse Forventninger bleve ikke skuffede, thi „Jødinden" vakte først stormende Bifald hjemme og vandrede derpaa hele Europa om, udbredende sin Mesters Ry overalt. — Halévy vedblev nu at componere flittigt og leverede i Aarenes Løb en Mængde forskjellige Arbeider — 25 Operaer,

Fiskere, der skyde en Baad i Søen. (Skizze af Vilh. Rosenstand.)

2 Balletter, en Masse Romancer, Cantater o. desl., blandt hvilke vi her ville nævne »l'Eclair«, »Guido et Ginerva«, »la Reine de Cypre«, »Charles VI«, »les Mousquetaires« og »le Val de Andorre«; „Jødinden“ og „Ludovic“, den sidste begyndt af Herold, men fuldendt af Halévy, ere os bekjendte fra vor egen Scene.

Halévy var en af de Udkaarne, som virkede mægtigt for den franske Musiks Hæder, han havde skabt en aldeles uafhængig Retning og hans Værker indtage en fremragende Plads i Nutidens Konst. Hans Musik har noget Glimrende og Indtrængende, der snarere tiltaler Forstanden end Følelsen og giver en høiere Idee om hans Ordenssands og om den Taalmodighed, han anvendte paa sit Arbeide, end om hans Indbildningskrafts Frugtbarhed, hvilket Critikerne ikke have glemt at anføre. Hans melodiske Former vidne om stor Tænksomhed og Kundskab; hans Musik kan saaledes snarere siges at være en Undfangelse af Aanden, end en Udgydelse af Hjertet, den rører ikke, den overbeviser og kan mere sammenlignes med Talerens skjønne Foredrag, end med hans begeistrede og lidenskabelige Udbrud. Men Halévys gode Egenskaber erstattede fuldkomment den Evne, der var ham negtet. Ingen har draget hans Kundskaber i Tvivl, ligesaa lidt som hans rigtige Følelse for, hvad der passede sig for Scenen og hvad der maatte frembringe den rette dramatiske Virkning. Men især bør det Hovedtræk ved hans Talent fremhæves, at han altid har næret en dyb Rædsel for det Trivielle og Hverdagsagtige; derfor foretrak hans Aand undertiden, i sin Stræben efter at naae den eleganteste Form, at drage ad Bildstier efter denne for den store Masse skyende Lygtemand, fremfor lad at trave til leterhvervet Hæder i Alfarveiens Spor.

Allerede fra Aaret 1816 af var Halévy Repetiteur ved Conservatoriet; i 1827 blev han Professor i Harmonilæren og i 1833 Professor i Composition. I 1836 udnævntes han til Medlem af Akademiet for de skjønne Konster, samt i 1854 til dette Akademies bestandige Secretair, en Bestilling, der faldt i de rette Hænder, da han var en ligesaa aandrig Skribent, som udmærket Musiker. — Af større Arbeider havde han ikke leveret noget siden Operaen »la Magicienne« i 1858; det har saaledes venteligen været hans Agt at slaae sig til Ro. For sit Helbreds Skyld opholdt han sig i Nizza, hvor Døden bortkaldte ham den 21de Marts. Fire Dage derefter stedtes hans jordiske Levninger til Hvile, ledsagede af en talrig Skare Venner og Beundrere, samt af tre militaire Musikcorps, der under Høitideligheden foredroge Melodier af hans Værker. Paa hans Begravelsesdag vare Opéra comique og Théâtre lyrique lukkede.

Man havde troet, at Halévy ikke efterlod Formue, men kort efter hans Død modtog hans Enke fra tre Banquierer Efterretning om, at hun eiede en aarlig Rente af tilsammen 12,000 Rdl., samt at den Afdøde havde udsat en Capital for deres tvende Døttre.

Ugens Politik.

Den 13de April 1862.

Idet Rigsraadet ifølge Marineministerens Forslag har bevilliget 786,900 Rdl. til Anskaffelse af bepantsret Søværn, har det kun opfyldt et af Nationen næret Ønske, men derimod er det et meget tvivlsomt Spørgsmaal, om den politiske Stilling ikke er af en saadan Beskaffenhed, at Marineministeren burde have forelagt et formeligt Krigsbudget og gjort Fordring paa en langt betydeligere Sum til en kraftig Udvikling af vore Stridskræfter tilsøes. Selv om de nødvendige Pengemidler ere tilstede, vil der jo besværre hengaae lang Tid, inden en saa gjennemgribende Systemforandring, som Overgangen fra Træskibe til Jernskibe, kan finde Sted, og Nødvendigheden heraf erkjendes af alle Sagkyndige ikke blot hos os, men, hvad der vil sige langt mere, ogsaa i England, hvor en af de første Autoriteter, Sir J. Pakington, nylig har erklæret i Underhuset: „At om Nødvendigheden af jernpantsrede Skibes Anskaffelse herskede der ingen Meningsforskjel, ikke den ringeste Skygge af Tvivl.“ Er der altsaa hoi Grad af Sandsynlighed for, at Freden ikke kan bevares, bør der anvendes en langt større Sum, end den forlangte, til vor Marine, hvis vi i den nærmeste Fremtid skulle kunne hævde vor Overlegenhed tilsøes i en Krig med Tydskland og med Udsigt til Held være istand til at værne om vor Selvstændighed og Uafhængighed. Spørgsmaalet dreier sig altsaa kun om der er en slig Sandsynlighed tilstede eller ikke, og Ministeriets Udtalelser synes snarere at indeholde et benegtende end et bekræftende Svar paa dette Spørgsmaal. Tager man tilbørligt Hensyn til, at Cabinettets Medlemmer maae udtale sig paa en langt forsigtigere Maade end Raadets øvrige Medlemmer, har det allerede en overordentlig stor Betydning, at Indenrigsministeren, da et anseet Medlem af Rigsraadet stærkt betonede, at det var et Fredsbudget, der var forelagt, sandt sig foranlediget til at erklære, at siden Budgettets Forelæggelse havde Situationen forandret sig. Der var fattet Beslutninger i Frankfurt om vore indre Anliggender, og Spørgsmaalet var bragt hen til en Grændse, hvor den Tanke nødvendig maatte paatrænge sig, om ikke en Afbrydelse af Underhandlingerne var mere eller mindre nærforestaaende. Tydeligere kunde en Minister neppe udtale sig, naar ikke Krigen var saa godt som erklæret, og de, der frygte for at see Faren lige i Øinene og gjerne saalænge som muligt ville leve i Illusionernes Verden, kunne ikke engang hengive sig til den Trøst, at her kun er Tale om en enkelt Ministers Anskuelser; thi hverken Marineministeren eller Kultusministeren mødsagde deres Collega, ja Monrad tilføiede endog, at det vilde være uforstandigt at dølge, at Forholdene vare saadanne, at det kunde komme an paa for os at anspænde alle vore Kræfter, og et Budget, der fremkom under saadanne Forhold, kunde ikke kaldes et Fredsbudget. Men er det Ministeriets alvorlige Mening, at vi bør anspænde alle vore Kræfter, saa har Landet baade Evne og Villie til efter en ganske anden Maalestok at forøge sit Forsvar, og saa vilde det være uforsvarligt at tøve et eneste Øieblik med at lægge Haand paa Værket. Det er i ethvert Tilfælde bedre at overvurdere Faren og være forberedt paa at imødegaae den, end at komme i en Stilling, hvor selv de største Pengebevillinger ikke ville kunne gavne.

I Frankrig optræder Geistligheden paa en mere og mere hensynsløs Maade, ret som om det var den magtpaaliggende at vise, hvor lidt den ændser Tidsaanden. Erkebiskoppen af Toulouse har saaledes besluttet at høitideligholde en local St. Bartholomæusnat, paa hvilken man i Aar for den store St. Bartholomæusnat i Paris nedsablede fire tusind protestantiske Borgere i Toulouse. Dette skete den 17de Mai 1562, og tre hundrede Aar derefter agter en fransk Prælat at feire bette skjændselsfulde Jubilæum, ved hvilket man, for at benytte Voltaires Ord, har isinde i en Procession at takke Gud for fire tusind Snigmord. Hele den liberale Presse har brændemærket dette Opraab til at deeltage i en saa afskyelig Mindefest, og Regjeringen, som paa Grund af Concordatets Bestemmelser ikke kan blande sig i, hvad der foregaaer i Kirkerne, har ifølge „Moniteuren“ af 10de April forbudt alle af Erkebispen anordnede Processioner og Ceremonier, der skulde finde Sted udenfor Kirkerne. En af de ivrigste ultramontane Forfattere, Louis Veuillot, optræder i et nys udgivet Skrift: „Dusten fra Rom“, som Erkebispen af Toulouses værdige Stalbroder; han sætter ogsaa sin Stolthed i at fornegte det nittende Aarhundredes Oplysning, og han skildrer den electriske Telegraph, Jernbanerne og hvad han kalder den photographiske Smitte som høist farlige Opfindelser. Philosopherne, Naturforskerne, „de polytechniske Afskum“, forfølger han med det mest gløende Had. Man skulde ikke troe, at den for sit Maadehold og sin Forsigtighed tidligere saa bekjendte Geistlighed nu tør vove at begynde en slig dumdristig Agitation. Men den modtager sine Befalinger fra Rom, og i den evige Stad anseer man Stillingen for at være saa fortvivlet, at man ikke mere betænker sig paa at sætte Alt paa eet Kort.

I Italien har Rattazzi omsider organiseret sit Ministerium, og Majoriteten i det italienske Parlament, der er forstandig nok til at understøtte ham, har tillige med megen Tact tilkjendegivet, at den ikke har undbraget Nicasolis Regjering sin Tillid, idet den har valgt to af hans mest ansete Colleger til Medlemmer af Budgetudvalget. Rattazzi, som ikke bliver forulempet af en chikaneus Opposition, henvender hele sin Opmærksomhed paa at tilveiebringe den Ro og Orden, som visse Magter, f. Ex. Rusland og Preussen, uagtet de ikke have Ret til at gjøre store Fordringer i denne Henseende, dog forlange tilveiebragt, førend de ville anerkjende den nye Regjering. Garibaldi har paa Grund af Ministeriets Forestillinger opsat sin Reise til Neapel, hvor man med Utaalmodighed oppebiede hans Komme, men hvor man derimod vil kunne glæde sig til et Besøg af Victor Emanuel, der sandsynligviis ledsaget af sin Conseilspræsident agter at gjeste denne Stad.

Crisen i Preussen bliver daglig mere truende; Ministeriets Valgcirculairer, i hvilke Embedsmændene opfordres til ret kraftigt at understøtte det, have paa mange Steder, f. Ex. ved Universiteterne i Breslau og Berlin, mødt en kraftig Protest fra disses Side. Et Brev fra Finantsministeren v. d. Heydt til Krigsministeren, i hvilket Finantsministeren et Par Dage efter det liberale Cabinets Afgang optager de Forslag til en Armeereduction, der bevirkede dets Fald, er blevet offentliggjort i „Vossiske Zeitung“ og har vakt overordentlig stor Opsigt. Regjeringen har anstillet de strengeste Efterforskninger for at erfare, ved hvilket Forræderi Hemmeligheden er bleven røbet, og Publicum har kun med stor Mistillid modtaget Efterretningen om de tilsigtede, saa iøvrigt attraaede Reformer; i Almindelighed troer man paa en af Ministeriet udført Valgmanoeuvre, ja man beskylder endog Herr v. d. Heydt for selv at have foranstaltet det meget omtalte Brevs offentliggjørt. Imidlertid synes det, som om Vælgerne træffe Foranstaltninger til atter at vælge et Kammer, der er ligesaa liberalt som det nys opløste, medens man tillige forsikkrer, at Kongen ikke er tilbøielig til at give efter. En saadan Tingenes Tilstand vilde have stor Lighed med Carl den Tiendes og Fyrst Polignacs Stilling ligeoverfor de 221 Deputerede, der endte med Ordonnanserne og Julirevolutionen, hvis Kongehuset i Preussen ikke var i Besiddelse af en Popularitet, som Junkerpartiets Udskeielser ikke ganske formaae at berøve det.

Fra New-York har man Efterretninger fra den 25de Marts, ifølge hvilke Burnsides Kystexpedition har havt god Fremgang. Efter først at have erobret Newburn rykkede denne Expedition frem mod Beaufort i Nord-Carolina og indtog denne Stad efter en høist ubetydelig Modstand. I Winchester ved Øvre-Potomac leveredes en Træfning den 23de Marts, i hvilken man paa begge Sider har lidt et betydeligt Tab. Uagtet man endnu ikke veed Udfaldet, kan det dog ikke have været til afgjort Forbeel for Sydtropperne, siden de fortsætte deres tilbagegaaende Bevægelse.

M.

Til Læserne

fra Dr. A.

„Illustreret Tidende“ har hidtil paa enhver Maade søgt at adsprede, more, underholde og danne sine Læsere, det vil sige, den har stræbt at sørge for disses aandelige Velbefindende. Halvtredie Aars Bekjendtskab vækker naturligviis en stigende Interesse for Læserne i Almindelighed og for Abonnenterne i Særdeleshed, og Redactionen er derfor velvillig gaaet ind paa vort Forslag, for Fremtiden ogsaa at bidrage Noget til Læsernes og Læserindernes legemlige Velbefindende. Naturligviis kan det ikke let lade sig gjøre ved Tilfredsstillelsen af legemlige Fornødenheder, men derimod ved jevnlig deels at meddele forskjellige Forsigtighedsregler i givne Tilfælde, deels ved leilighedsviise Oplysninger om herskende Sygdommes Natur, om nye Modemedicamenter, om de forskjellige Aarstiders forskjellige Indflydelse, deels ved at anbefale almindelige diætetiske Forholdsregler, og endelig skal ikke forglemmes, hvad der kan bidrage ikke alene til Sundhedens, men ogsaa til Skjønhedens Vedligeholdelse, forsaavidt denne er tilstede, bet vilde derfor maaskee være rigtigere at sige: Det Ydres Bevarelse saa fordeelagtigt som muligt.

— Vi ere paa Veien til Foraaret, ja, vi havde endog den 14de, 15de og 16de Marts nogle milde Dage, hvor Luften virkelig varslede om Foraarets Nærmelse. Solen skinnede, Himlen var blaa og reen, og Gaderne vare rene, Thermometret viste indtil 9 Gr. Reaumur i Skygge. Det var derfor intet Under, at denne Forandring i Temperaturen ogsaa bevirkede en Forandring i Damernes Garderobe. Vi ville ikke tale om de forskjellige Attributer, de uundværlige Parasoller o. desl., men fornemmelig gjøre opmærksom paa, hvorledes Shawlerne kom frem og Kaaberne bleve lagte tilside; hvorledes Galoscherne bleve satte hen og de tynde Brunelsstøvler fik Lov at gaae frie for deres elastiske Gummisængsler. Og hvad var Følgen? — enhver Læge kan bevidne, at det ikke var uden Følger. Katarrher, det vil sige Forkølelser under alle Fremtoninger, Snue, Halspine, Tandpine, Rheumatismer, Gigt osv. osv. hørte i den følgende Uge til Dagens Orden, og det var ikke altid Smaating. En Forkølelse er jo en Bagatel, siger man. Ja, det er den ogsaa, naar det bliver derved, og naar man er fornuftig nok til at respectere den, men næsten alle alvorligere Sygdomme kunne opstaae af en simpel Forkølelse, naar denne forsømmes. Følgelig kunne næsten alle alvorlige Sygdomme opstaae af, for tidligt at anlægge Foraarsdragten. Vi kunne anføre en Masse forbausende Exempler derpaa, men vi haabe, at man vil troe os paa vort Ord.

„Nei, det er dog virkelig at gaae altfor vidt!“ vil man maaskee sige. Det er det paa ingen Maade, mine ærede Læsere. Tænk blot paa Brystbetændelser; tænk paa Brystsvage, der ikke taale pludselige Forandringer i Temperaturen. (Derfor vil det være meget uforsigtigt at aflægge sin Respirator, fordi man har hørt en Lærke eller seet en Svale.) Tænk paa — ja, vi kunde fylde hele Spalten med lutter Sygdomme, man udsætter sig for ved Uforsigtighed paa denne Aarstid. Det er ikke en løs Tale, men en Erfaring, at Foraar og Efteraar ere de farligste Aarstider for Helbredet, og det er ikke alene, fordi Temperaturen vexler, men fordi Menneskene ere altfor lettroende og godtroende og lade sig lokke af enhver Solstraale til Uforsigtighed. Paa den Maade bliver netop Midbagen, den almindelige Spadseretid, den farligste Tid, ligesom Aftenluften om Sommeren er den farligste, fordi man ikke klæder sig efter den.

„Men, Herre Gud, er det Noget at gjøre saameget Væsen af, at man gaaer med Shawl istedetfor med Kaabe? Et Shawl er jo ligesaa varmt.“ Den Indvending have næsten alle Damer paa rede Haand, og de, der ere mere bevandrede i den europæiske Civilisations nuværende Standpunct, føie til, at de engelske Damer hele Vinteren gaae med Shawl, og saagodtsom slet ikke kjende Kaaber. Det er fuldkommen sandt, men herved have vi to Ting at bemærke. For det Første forstaae vore danske Damer — det være sagt uden at ville fornærme Nogen — ikke at bære eller rettere at svøbe sig ind i et Shawl, saaledes som de engelske Damer, og for det Andet ere disses Shawler i Omfang og Kvalitet af en anden Beskaffenhed.

Desuden dreier Spørgsmaalet sig ikke alene om Shawl eller Ikke-Shawl. Dette er kun det ydre Kjendetegn paa den foregaaede Metamorphose. Naar man vil see dybere i Sagen, vil man kunne observere flere Forvandlinger. Den varme Vinterkjole er afløst af lettere Stoffer. Den uldne — tilgiv, mine Damer, at vi berøre dette delicate Punct, der er Dem alle en større eller mindre Vederstyggelighed — den uldne Trøie, som man efter mange Ophævelser og efter sin Læges mange Gange gjentagne og indtrængende Argumenteringer og Bønner endelig har bekvemmet sig til at anlægge, og som man har gjort saa tynd, kort og let som muligt, den lægger man af som en ubehagelig Byrde. De uldne Strømper, som man ligeledes efter de urimelige Lægers Raad har baaret i Smug med stor Overvindelse under de Bomulds, anseer man nu for overflødige. Man føler sig saa let og saa fri, og saa — gaaer man hen og forkøler sig i en Haandvending.

Man burde være saa forsigtig og saa fornuftig, lidt efter lidt at forandre Klædedragten, istedetfor paa en skjøn Formiddag at springe ud paa Gaden som en fuldt udsprungen Foraarsblomst. Fremfor Alt bør Blomsten ikke springe ud før Tiden. Husk paa, at Blomster og især de zarte Blomster, ikke taale Nattefrost og ligesaa lidt Dagfrost. Og hvorfor har det en saadan Hast? Foraaret varer dog længer end otte Dage, og maaskee er det ikke engang endnu Alvor med det Foraar. Foraarsdragten er ligesaa smuk om fjorten Dage eller om en Maaned, ja, vi tør næsten paastaae, endnu smukkere, fordi Damerne da tage sig smukkere ud i den. En Dame nemlig, der seer forfrossen ud i sin lette Dragt, tager sig unegtelig ikke fordeelagtigt ud. Men, indvender man, Foraarsdragten er nu engang færdig og længes svarligen efter at komme i Luften, og Vinterdragten trænger til Hvile efter al den Kulde, den har døiet. Det er meget muligt, og vi indrømme endog, at, hvad der gik an i Taage, Snee og Regn, maaskee ikke tager sig ud i Solskin, men Foraarsdragten tager tilvisse ingen Skade af at vente, og den gamle Dragt holder nok et Par Uger endnu. Derimod tage De, mine smukke Damer, Skade paa deres Helbred og paa Deres Teint. — Vi vide ikke, om man lagde tilbørlig Mærke til, at vi sagde „Teint!"

Vi kunne endnu omtale de lette Foraarshatte, der kun meget uegentlig fortjene Navn af Hovedbedækning, men det vilde føre os altfor vidt. Vor Hensigt er ikke at arrangere den hele Paaklædning, men kun at advare imod, letsindigt at ombytte Vinter- med Sommerdragten, og da vi nu engang have været saa udelicate at henlede Opmærksomheden paa de omtalte uldne Klædningsstykker, maae vi endnu gjøre et Par, efter vor Mening, hensigtsmæssige Bemærkninger, der gjelde baade Herrer og Damer. — Den uldne Trøie, der aldrig bæres for Fornøielsens, men altid for Helbredets Skyld, bør ikke kastes, førend Sommeren kommer, og efterat Legemet ved lunkne Bade eller endnu bedre ved Søbade er styrket til at modstaae Luftens afvexlende Indtryk. Først naar Hudens Porer ved Bade ere aabnede, kan Transpirationen gaae normalt for sig, og Hudvirksomheden formindske Modtageligheden for Forkølelser. Naar den uldne Trøie aflægges i rette Tid, vil der ingen Ulemper følge efter, og hvis Helbredet hele Sommeren er godt, er det sandsynligt, at den det følgende Efteraar og Vinter uden Fare ganske kan undværes. Det Samme gjelder, dog i mindre Grad, om de uldne Strømper og andre uldne indvendige Klædningsstykker.

Hvad de øvrige varme Klædningsstykker og specielt Underklæder angaaer, da maae vi minde Damerne, saavel unge som ældre, om, at den nu moderne Klædedragt med den Alt beseirende Krinoline, fjerner de yderste Klædningsstykker fra Legemet og derved lettere udsætter dette for Kulde og Træk. Det bliver derfor endnu mere nødvendigt at være forsigtig, og Erfaringen har allerede tilstrækkelig lært alle os Læger, at Krinolinen ikke med Uret maa bære Skylden saavel for utallige Forkølelser som for mange andre betænkeligere Sygdomstilfælde. Der gives endog Læger, som ville tilskrive denne Pynt (?) den grasserende Barselfeber.

— „Det er nok bedst, Hr. Doctor, at vi beundre de smukke Foraarsdage fra Vinduet og lukke os inde, indtil henad St. Hansdag?" spørger maaskee en eller anden spydig Læser. — Paa ingen Maade! Naturen skal nydes til enhver Tid af Aaret; Luften er en Medicin, man altid skal nyde, og vi raade paa det Indstændigste Bevægelse i Luften, tilfods, tilvogns, tilsøes og tilhest (derom Mere en anden Gang). Men derved er ogsaa ikke Lidet at bemærke. Vi ville holde os til den nærmest forestaaende Aarstid.

Morgenpromenaderne ere allerede begyndte eller ville snart begynde. Vi ansee det endnu ikke for den heldigste Tid. Vent heller til Mai eller Slutningen af April, og da med Forsigtighed. Det gjelder især Damerne, thi Dhrr. Herrer spadsere om Morgenen i deres Vinterhabit, men til Damernes Morgenpromenader forlanges en Morgendragt, og den bliver let altfor luftig. — Maaskee vil man forarges over, at vore velmeente Raad nærmest synes at gaae ud over Damerne, som om det var en given Sag, at de ere de uforsigtigste. Hertil kunne vi kun svare, deels at det smukke Kjøn virkeligt er det uforsigtigste, deels at det er mest tilgængeligt for Raad. Desuden er det ikke alene de unge Damer, vi have for Øie, men for en stor Deel ogsaa de ældre, især Mødrene, thi disse kunne dog befale deres Døttre at være forsigtige i deres Paaklædning, og de kunne paasee, at deres Befalinger blive efterlevede; men det lader sig ikke gjøre med Sønnerne. Endelig er det jo en Pligt mod Samfundet, at bevare vort smukke Kjøn saa smukt og saa sundt som muligt.

Det er i Naturens Orden, at man i de første varme Foraarsdage efter en nogle Timers Spadseretour bliver varm og echaufferet. Naar man kommer hjem, ere Værelserne kolde; man lægger ikke mere i Kakkelovnen. Kast da ikke Overtøiet for hurtigt, eller klæd Dem ikke for snart om; staa ikke for aabne Vinduer, for at afkøles. Den Træk, der afkøler, er farlig og ofte ødelæggende. Vort Klima er nu engang ikke at spøge med, og de sidste Maaneder have lært os, at vi ikke let modstaae de Afvexlinger i Temperaturen, der i de senere Aar ere blevne hyppigere og hyppigere.

Man higer efter at komme udenfor Voldene. Man maa see de smaa Anemoner komme frem i det gamle Løv, eller besøge Bøgen, saasnart de første Blade som smaa, yndige, grønne Kæmmerhuse aabne sig. Det er ogsaa i sin Orden, men de første Kjøretoure maa man ikke betragte som almindelige Skovtoure. Tag kun alt Vintertøiet med, for ikke at blive gjennemfrossen paa Vognen. Det betaler sig aldrig, at lege Sommer paa andre Aarstider end om Sommeren, og man kan let gaae Glip af alle de Glæder, man i Foraaret drømmer om at nyde i Løbet af Sommeren.

Endelig — forsøm ikke en paadragen Forkølelse, bliv ikke ligegyldig ved den, selv om den synes let og ikke strax bliver værre. Den kan voxe og voxer maaskee ikke alene Dem over Hovedet, men vil maaskee spotte Lægernes Konst!

XVI.

Midt paa den sandede, ufrugtbare Odde, der fra Odsherred i det nordlige Sjælland skyder sig to Mile ud i Havet og ender med det berygtede Sjællands Rev, ligger Overby Kirke. Her paa Kirkegaarden har en af Anneberggaards tidligere Eiere reist et Monument, der vel kan bringe Taarer i de fleste danske Øine, thi det er et Minde paa engang om en dristig Heltedaad og om en smuk Samling af Landets bedste Kræfter, som her fandt en tidlig Grav.

Paa Mindestøtten læses:

De Snækker mødtes i Qvæl paa Hav
Og Luften begyndte at gløde;
De leged' alt over den aabne Grav
Og Bølgerne gjordes saa røde.
Her er jeg sat til en Bautasteen
At vidne for Slægter i Norden:
Danske de vare, hvis møre Been
Under mig smuldre i Jorden;
Danske af Tunge, af Æt og af Iid;
Thi de skal nævnes i løbende Tid
Fædrenes værdige Sønner.

Orlogsskibet Prinds Christian fort af den kjække Jessen kjæmpede ved Oddens Kyst den 22 Marts 1808 i 3 Timer mod 2 Engelske Linieskibe. Villemoes, Kongedybets Helt, Dahlerup og Soland med 69 af menige Mand faldt; Rothe, Top, Ferry, Tostrup og 132 saaredes. Vraget blev erobret, men Danmarks Søe-Hæder stadfæstedes.

Det var den 21de Marts, da „Prinds Christian" forlod Helsingørs Rhed for at gaae til Storebelt; det var det eneste Orlogsskib, som var tilbage efter Englændernes Plyndring i 1807, men Kongen vidste, hvem han havde betroet det, thi Jessen havde allerede i Aaret 1800 hæderligt udmærket sig i Vestindien og viist, at han ikke var bange for at binde an med Overmagten. Vinden var ham imidlertid ugunstig, og om Natten ankrede han op under Odden, hvor tre engelske Fregatter sloge Kreds om ham. Den næste Dag gik Vinden heelt om til Vest og han maatte opgive Haabet om at naae sit Maal og istedetfor søge at naae Sundet. Men Fregatterne krydsede op efter ham, og ud paa Eftermiddagen kom endnu tvende engelske Linieskibe nordfra; allerede Klokken 7 var det ene saa nær i hans Kjølvand, at dets Kugler kunde række ham, og det andet holdt lige ned paa ham. Jessen saae nu, at Kampen var uundgaaelig, og da han forudsaae dens Udfald, søgte han blot at holde sig saa langt inde under Land, at han kunde sætte Skibet til, for at det ikke skulde falde i Englændernes Haand. Klokken 8 vare begge Linieskibene paa Siden af „Prinds Christian", og en frygtelig Kamp begyndte. I halvtredie Time vexledes det ene Lag efter det andet, de engelske Linieskibe bleve frygteligt forskudte, men „Prinds Christian" havde lidt endnu mere, det havde mistet sit Roer og baade Skroget og Reisningen var saa gjennemskudt, at der ikke var Haab om Redning. Nu kom de tre Fregatter til, og een imod fem, maatte Jessen bukke under. Flaget faldt, Jessen og de af Officererne og Mandskabet, der endnu overlevede den blodige Kamp, bleve førte bort som Krigsfanger, næste Nat blev det sønderskudte Vrag opbrændt midt paa den øde, sandede Strandbred.

Iblandt de Helte, hvis unge Liv endtes med Stordaaden her, nævne vi kun een, Peter Villemoes, ham, hvis Liv var viet til Tapperhed i Kampen i Kongedybet, hvis Tapperhed fremkaldte Nelsons hele Beundring og aflokkede Frederik den Sjette det stolte Svar til Englands Admiral: „Skulde jeg gjøre alle mine tappre Søofficerer til Admiraler, vilde der blive Mangel paa Lieutenanter!" Han, „der var Dreng, men stod som Mand", hvis Navn Grundtvigs herlige Sang længe vil bevare. Hans Minde er reist i Folkets Hjerter, og Danmark har holdt, hvad Skjalden lovede:

Over dine Kjæmpebeen
Reise vi en Bautasteen,
Give Stenen Mæle.

En Janitschar-Officeer (Saka eller Vandbærer).

Det osmanniske Dynasti og Rige grundlagdes i Slutningen af det 13de Aarhundrede af Sultan Osman I., fornemmelig ved Erobringer i Lilleasien, som det svage og vaklende Byzants ikke formaaede at forsvare. Den overordentlige Kraft, hvormed dette nye Rige i nogle faa Menneskealdere hævede sig til en mægtig Stat, hvis Efterkommere et Aarhundrede senere end Constantinopels Erobring (1453) tilintetgjorde det gamle græske Keiserdømme og bleve en Skræk for hele Christenheden, skyldtes især den politiske Indsigt, hvormed Osmans Søn og Efterfølger Orkhan ordnede Staten, og den for hin Tid ualmindelige Dygtighed, hvormed han forbedrede Krigsmagten, fornemmelig ved Oprettelsen af et regelmæssigt, staaende Infanteri, de berømte Janitscharer, hvilket paa den Tid, da hele det christelige Europa endnu ikke havde et saadant, væsentlig bidrog til at hævde og udvikle det osmanniske Riges Indflydelse og tiltagende Magt.

Janitscharerne dannedes oprindelig af de smukkeste og kraftfuldeste unge christne Fanger og udsøgte Drenge, der, tvungne til at forlade deres Religion og Fædreneland, bleve opdragne i Islam og under strengt Arbeide og Disciplin uddannedes til Optagelse i Corpset. Murad I., Orkhans yngre Søn, organiserede dette nærmere, bestemte dets Størrelse til 12000 Mand og befalede, at det i Fremtiden skulde recruteres ved en regelmæssig Tribut af Drenge af de underkastede Christne. Denne Tribut ophørte dog senere; thi da det oprindelige Forbud imod, at Janitscharerne maatte gifte sig, blev ophævet, bevægede den gode Forpleining og de betydelige Forrettigheder et stort Antal unge Tyrker til at indtræde i Corpset, som i sin Glandsperiode skal have havt en regulair Styrke af henved 100,000 Mand, der i Krigstid kunde formeres til over det dobbelte.

Den berømte Dervisch, Hadschi Begtasch, lyste Velsignelse over denne nye Institution og gav den Navn (Jeni Tscheri ɔ: nye Tropper), og da han ved denne Leilighed lagde sin Haand paa den Overstcommanderendes Hoved, gav det vide Ærme paa hans store Filtkappe Anledning til Janitscharernes eiendommelige Hovedbedækning; deres øvrige Beklædning var blaae Beenklæder, Støvler eller Skoe samt en Trøie eller Kappe af forskjellig Stof og Farve, efter den Orta eller Afdeling, hvortil de hørte. Oprindelig vare de bevæbnede med Spyd og Sværd, senere med et langt Gevær, en Dolk og en Sabel eller Jatagan. De vare inddelte i Ortas eller Afdelinger, som hver havde sin egen Oda eller Kaserne og foruden Chefen i Reglen otte Officerer: 1) Oda-Baschi, næstcommanderende Kasernechef; 2) Vekil-Hardschi, Kasserer; 3) Bairakdar, Fanebærer; 4) Basch-Eski, Chef for Veteranerne; 5) Usta, Mester eller Overkok; 6) Basch-Kara-Kulukschu, første Kjøkkenbetjent; 7) Saka, Vandbærer og 8) Kara-Kulukschu, almindelig Kjøkkenbetjent. I Spidsen for samtlige Ortas stod Jeni-Tscheri-Aghassi, som havde en ubegrændset Magt over sine Undergivne; han bestemte alle Forfremmelser, ligesom han ogsaa for større eller mindre Forseelser efter eget Skjøn kunde skærpe eller modificere de fem antagne Straffegrader, som vare nogle Dages Fængsel, simpel Pidskning, den store Hudfletning, livsvarigt Fængsel og Døden. Næst ham nød imidlertid Usta eller Overkokken den største Anseelse, som iøvrigt Alt hvad der vedkom Corpsets Forpleining og Oconomi havde en væsentlig Indflydelse paa dets militaire Holdning og Troskab. Hver menig Soldat bar f. Ex. to Træskeer i sin Filthue, og ligesom det var vanærende for en Orta, i Krigen at miste sin Feltkjedel, saaledes var at vende Bunden iveiret paa denne et almindeligt Tegn paa Janitscharernes Misfornøielse og Begyndelsen til Oprør.

I Fredstid fungerede Janitscharerne som et Politicorps og vare da bevæbnede med en tyk Stok eller Kølle. I Krigen udmærkede de sig ved deres vilde, heftige Angreb, som de ansaae sig forpligtede til at gjentage tre Gange. Oprindelig underkastede en meget streng Disciplin, medens dog Veien til Embeder og Æresposter stod aaben for enhver, der udmærkede sig, vare Janitscharerne under de første kraftige Herskere af det osmanniske Dynasti en væsentlig Støtte for dette; men efterhaanden tiltog deres Ladhed og Overmod og ved vilde, blodige Oprør bleve de i Tidernes Løb ofte farligere for Landets Ro og Sikkerhed, end dettes udvortes Fjender. Som ivrige Bevogtere af Rigets gamle Stats- og Folkeindretninger modsatte de sig haardnakket alle Reformer og navnlig den nye Tingenes Orden (Nizam dschedid), som den ulykkelige Selim III. søgte at gjennemføre ved Oprettelsen af et stort Antal, paa europæisk Viis indexercerede Tropper (de saakaldte Seymens).

De gjentagne Forsøg paa at svække Janitscharernes Magt, der stedse vare mislykkede og kostede Sultan Selim Livet, fortsattes imidlertid med større Held af Mahmud II og endte — dog først 20 Aar senere — med Janitscharernes fuldstændige Ødelæggelse. Overbeviist om, at det tyrkiske Rige maatte gaae sin visse Undergang imøde, naar der ikke blev foretaget kraftige militaire Reformer, og dertil opfyldt af personligt Had mod Janitscharerne, udstedte han den 28de Mai 1827 et Hatischerif, som forkyndte en ny Organisation af Hæren og befalede Janitscharerne at afgive 150 Mand af hver Orte til Indlemmelse blandt de nye Tropper. I Førstningen forholdt Janitscharerne sig rolige, men den 14de Juni om Aftenen vendte de Bunden iveiret paa deres Kjedler og begyndte Oprøret. Om Natten gjorde Anførerne Aftale om at møde den næste Morgen paa den store Plads Etmeiden med deres hele Styrke; men Sultanen havde taget sine Forholdsregler. Medens han, omgiven af Ulemas, plantede Prophetens hellige Fane

En Janitschar-Officeer; i det ethnographiske Museum.

(Sandschak scherif) og derved kaldte alle Muselmænd til Vaaben, førte Hussein Pascha Topschierne med et talrigt Artilleri, som Janitscharerne ganske manglede, imod dem. Efter en fortvivlet Kamp trængtes de tilbage til deres Kaserne, hvor de endelig bleve overmandede; de, som undkom fra de brændende Bygninger, bleve overleverede til Bøddelen. Mufti lyste Forbandelse over Corpset, og den 17de Juni udkom et keiserligt Firman, der bekjendtgjorde Janitscharernes Afskaffelse og truede Enhver med Døden, som for Fremtiden vovede at bære deres Navn og Klædedragt.

T. d. P.

Musik.

— Sødskendene Neruda, der benytte den stille Uge til at lyksaliggjøre Skaaningerne, som have bestormet dem med Indbydelser, ville i Slutningen af denne Uge atter vende tilbage for, forinden Contracten med Theaterdirectionen i Christiania nøder dem til at forlade os, at give en Soirée i Casinos mindre Sal Tirsdagen den 22de April. Man kan ikke fortænke en saa rigt begavet og ædel Konstnerinde som Wilhelmine Neruda i — efter saa utallige Gange iforveien at have optraadt paa Folketheatret, hvor hun i sit Repertoire særligen maatte tage Hensyn til det store Publicums Smag — at ønske at vise, at hun med samme Føie hævder det store Ry som Qvartetspillerinde, der fra alle Hovedstæder er naaet til os, og hvori hun værdig understøttes af sine Sødskende, som det, der er gaaet af hendes Solospil.

I denne Soirée vil Publicum kunne glæde sig ved at høre Mozarts Qvartet i Es. og Schumanns Qvintet i Es.; iblandt de øvrige Numere troe vi alt at kunne fremhæve Bachs »Meditation« med Orgel og Piano, Vieuxtemps »Variations brillantes« og Ernsts »Rondo Papageno«.

Charade.

Alverden mod det Første gaaer,
Uagtet Hjertet bange gruer;
Som Maal for Dyd, for Last det staaer —
Er og et Huus med hvalte Buer.

Tænk saa paa rigtigt Kluderi,
Som dernæst bliver gjennemvandet;
Og vrag det ei. Hvorfor? Fordi
Det da er blevet til mit Andet.

Det Hele har saa skjøn en Røst,
Det flyver rask igjennem Livet;
Men hvis det altfor nær Du har,
Det plager Dig — den Sag er givet.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 132:

Vaar.

Opløst af: Lærlingen, J. J. i Helsingør, Alma og Axelline samt Rødbyes levende Avis, Amor og Psyche i Horsens, Anine W., Peer Degn og Tantes Lieutenant, Spurvehovedet, Søndagsselskabet, Signe Frs., Lille Martine paa Værket, Nr. 69, Søster Eha, Tvillingerne i Horsens, Maartesen og Kone, Stine, Mathilde og Sophie, H. Hobe, en Nonne paa S., Tante Malle, Tuller paa Mors, Hivert, Peer Stens i Aalborg, Ville, Frk. M. og C. Petersen, The Englishman of Wiborg, Charadius paa Samsø, Eduard S., Hans Fux, den gamle Nisse, P. V. og P., Rosen og Rosenknoppen.

Døde.

Carl Robert Greve af Nesselrode, keiserlig russisk Geheimeraad og forhenværende Rigskantsler, født i Lissabon 14de Decbr. 1780, † 23de Marts i St. Petersborg.

Sir James Clark Ross, Admiral, Commandeur for Nordpolsexpeditionen, † 2den April i Ailesbury, 62 Aar.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen fra den 4de til 10de April incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
4de . .	5,8	10,6	1,4	87	28"1,07	
5te. . .	4,5	9,4	0,4	77	28"2,07	
6te. . .	5,6	9,8	3,1	92	27"11,33	0,83
7de . .	2,5	7,3	÷0,6	62	28"4,75	
8de . .	3,9	9,0	÷1,7	60	28"6,44	
9de . .	3,2	8,8	0,8	60	28"4,96	
10de . .	4,0	9,8	÷0,6	52	28"2,75	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	10 April	3 pCt.	Consols . . .	94.
Paris	„ —	3 „	Rentes . . .	70. 65.
Wien	9 —	5 „	Metalliques .	69. 80.
Berlin	„ —	3½ „	Staats-Sch.	91½
Kjøbenhavn	11 —	4 „	Kgl. Obligat.	97½.

Paa vort Forlag er udkommet:

Sange af "Den Stumme i Portici".

Nr. 1. Barcarole: »En nyfødt Sol«, 36 Sk.; Nr. 2. Barcarole: »Betragt fra disse Strande«, 24 Sk.; Nr. 3. Barcarole: »Stem i til en glad Barcarole«, 24 Sk.; Nr. 4. Cavatine: »Stød ei fra Din Barm«, 36 Sk.; Nr. 5 Cavatine: »Træthed betvang«, 36 Sk.; Nr. 6. Fiskerchor: »Til Arbeid op«, 36 Sk.; Nr. 7. Arie: »Jeg til ham jeg har kjær«, 60 Sk.; Nr. 8. Markedsscene: »Kom hid, kom hid!« 48 Sk.; Nr. 9. Arie: »Ha denne Jubelsang«, 48 Sk.; Nr. 10. Bøn: »Hellige Martyr«, 24 Sk.; Nr. 11. Duet: »Langt hellere døe«, 84 Sk.

C. C. Lose & Delbanco.

Wilhelm Priors Boghandel

anbefaler i stort Udvalg:

Psalmebøger

fra 64 Sk. til høiere Priser.

48 Store Kjøbmagergade 48,

ved Siden af Porcellainsfabriken.

Paa vort Forlag er udkommen:

Tidsskrift for Søvæsen.

7de Aargang. 1ste og 2det Hefte.

De skandinaviske Mariner. — Uddrag af Betænkningen fra Commissionen til Undersøgelse af Orlogsværftet. — Om krigsførende Magters private Skibsfart under Søkrig, af Bureauchef H. Bernhoft. — Om Organisation og Instellation med særligt Hensyn paa vore Linieskibe, af Orlogscapitain J. L. Gottlieb. — Marinens Reservelieutenanter, af H. — Søkadet-Akademiets Historie fra dets Stiftelse 1827, af Captl. A. Hedemann. — Søetatens combinerede Ret, af O. A. — Fremmede Mariner, Frankrig. — Efterretninger for Søfarende, af J. P. Schultz. — Officielle Meddelelser.

C. C. Lose & Delbanco.
Gothersgade 11.

Paa vort Forlag er udkommen og faaes i enhver Boglade:

Magdalene,

en Fortælling af Forf. til »Tre Dramer«. 1 Rd., elegant indbunden 1 Rd. 48 Sk.

— C. C. Lose & Delbanco, Gothersgade 11. —

Paa vort Forlag er udkommen:

Tre Digte af C. Hauch,

componerede for een Syngestemme med Pianoforte af Niels W. Gade. Nr. 1. Den Elskede; Nr. 2. Birken; Nr. 3 Polsk Fædrelandssang. 72 Sk.

C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

Ved Confirmationen.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommen og faaes i alle Boglader:

Johan Taulers Betragtninger

over vor Frelsers Jesu Christi Liv og Lidelse.
Priis heftet 1 Rd. 48 Sk., indbunden 2 Rd.

Biskop Peter Herslebs Prædikener

over Lidelsesordene paa Korset.
Paany udgivne af E. Schjerning, Catechet ved Helliggeistes Kirke. Priis heftet 1 Rd. 48 Sk., indbunden 2 Rd.

Wilhelm Priors Boghandel,
St. Kjøbmagergade 48 ved Porcellainsfabriken.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 134.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 20. April 1862. 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Karl Albert, Greve af Nesselrode. — Ugens Politik. — „Monitor" og „Merrimac". — Graasteen. — Rudkjøbing. — En Langelandsreise, af A. Hahn (sluttet). — Meddelelser af blandet Indhold. — „Träumeri", Claveerstykke af Rob. Schumann.

Karl Albert, Greve af Nesselrode.

I vor reformatoriske Tidsalder er ogsaa den diplomatiske Konst, saaledes som den udøvedes af de tre Statsmænd, der styrede de politiske Anliggender i Europa i Begyndelsen af dette Aarhundrede, undergaaet en væsentlig Forandring. Diplomatien, repræsenteret af Talleyrand, der benyttede Ordet for at skjule Tankerne, af Metternich, den hellige Alliances Grundlægger og Frihedsbevægelsernes svorne Fjende, og endelig af Grev Nesselrode, der under Paaskud af at gjenoprette den af Napoleon forstyrrede Ligevægt i lang Tid gjorde Rusland til Europas mægtigste Stat, Diplomatien, Discretionens og Hemmelighedsfuldhedens Konst, kan idetmindste i sin tidligere Skikkelse ikke trives ved Siden af Jernbanerne, den electriske Telegraph og Aviserne, men især ikke ved Siden af de lovgivende Forsamlinger, der forlange og erholde fremlagt paa deres Bord de diplomatiske Actstykker, hvis blotte Tilværelse man tidligere vilde have betragtet som Høiforræderi at røbe. Man seer nu Diplomaterne af den nye Skole bearbeide den offentlige Mening ved Hjelp af Pressen ligesaa ivrigt, som man tidligere saae den gamle Skoles Tilhængere drage en Favorit eller en indflydelsesrig Dame hen i en Krog af de kongelige Gemakker, for ved Smiger, Overtalelser og undertiden ved vægtigere Grunde at vinde dem for deres Sag; disse gyldne Tider ere forbi, Diplomatien virker nu ved Hjelp af andre Midler, og Grev Nesselrode maa betragtes som den gamle diplomatiske Skoles sidste Repræsentant.

En Skildring af det russiske Diplomaties Historie i de forløbne halvtredssindstyve Aar vilde tillige være en Skildring af alle de andre europæiske Cabinetters Historie. Efterat Napoleons mislykkede Felttog i Rusland havde hævet dette Rige til Magtens høieste Tinde, blev dets Diplomati en Drivkraft, der virkede fra den ene Ende af Europa til den anden, ja endog dybt inde i Asien og hinsides det atlantiske Ocean. Det var det russiske Diplomati, som i Wien og Aachen afgjorde Frankrigs Skjebne, som i Laibach og Verona gav Signalet til den folkelige Opstands Undertrykkelse paa de appeninske og pyrenæiske Halvøer, som i Karlsbad lænkebandt de tydske Frihedsbestræbelser og som i London undertegnede Protocoller, hvis rette Betydning Medcontrahenterne ikke rigtigt fattede, men hvis Hensigt var, at gjøre det mægtige nordiske Rige til Herre over Øresund og Bosporus. Det russiske Diplomati udspandt i den Grad sine hemmelighedsfulde Traade over hele Verden, at man i lang Tid gav den Skyld for Alt, og ikke blot paastod, at den havde fremkaldt Revolutionen i Grækenland, Carlisternes Opstand i Spanien, Urolighederne i Canada og den katholske Agitation i Irland, men ogsaa at Louis Napoleons Optræden paa Skuepladsen og Statscoupet af 2den December i sidste Instants var en Følge af moskovitiske Rænker. De sidste tre Aars Begivenheder have rigtignok fordunklet det russiske Diplomaties Glands, men endnu frygtes den endog af dem, der ikke nære Frygt for de russiske Vaaben.

Hvilken Dom man imidlertid end fælder over det russiske Diplomati, vil dog Ingen benegte, at den Mand, der har været dets Bærer i et saa langt Tidsrum, indtager en fremragende Plads blandt Aarhundredets Statsmænd. I fire og fyrretyve Aar stod Grev Nesselrode i Spidsen for Udenrigsministeriet i Rusland, og lige siden det skjebnesvangre Aar 1812 spiller han en fremragende Rolle i det politiske Drama, hvis Slutningsscene var Freden i Paris. Ligefra Sammenkomsten i Åbo indtil Forhandlingerne i Warschau og Olmütz, saavelsom under den orientalske Krigs mangfoldige Omskiftelser, møder man overalt Nesselrodes Skikkelse, der koldblodig og urokkelig forbliver paa sin Post, medens den ene af hans Sidemænd efter den anden forsvinder fra Skuepladsen. Da han stod ved Enden af sin Løbebane, maatte han, ligesom hans Aandsfælle og Medbeiler, Fyrst Metternich, være Vidne til, at den Bygning, som han i mange Aar med taalmodig og rastløs Flid hjalp med til at opreise, blev udsat for Stormen og truede med at styrte sammen; men lykkeligere end Metternich blev han ikke selv kastet overende af Orkanen og kunde, førend han nedbøiet af Aarenes Vægt trak sig tilbage, ved sine erfarne Raad være behjelpelig med at forebygge en Katastrophe, som havde overrasket denne ellers saa fremsynede Politiker.

Nesselrode nedstammer fra en gammel Adelsslægt fra Rhinen, hvoraf en Green under Dronning Annas Regjering blev forplantet til Rusland. Hans Fader, Grev Vilhelm af Nesselrode, var Katharina den Andens Gesandt i Frankfurt, Berlin og Lissabon. Først i en temmelig fremrykket Al-

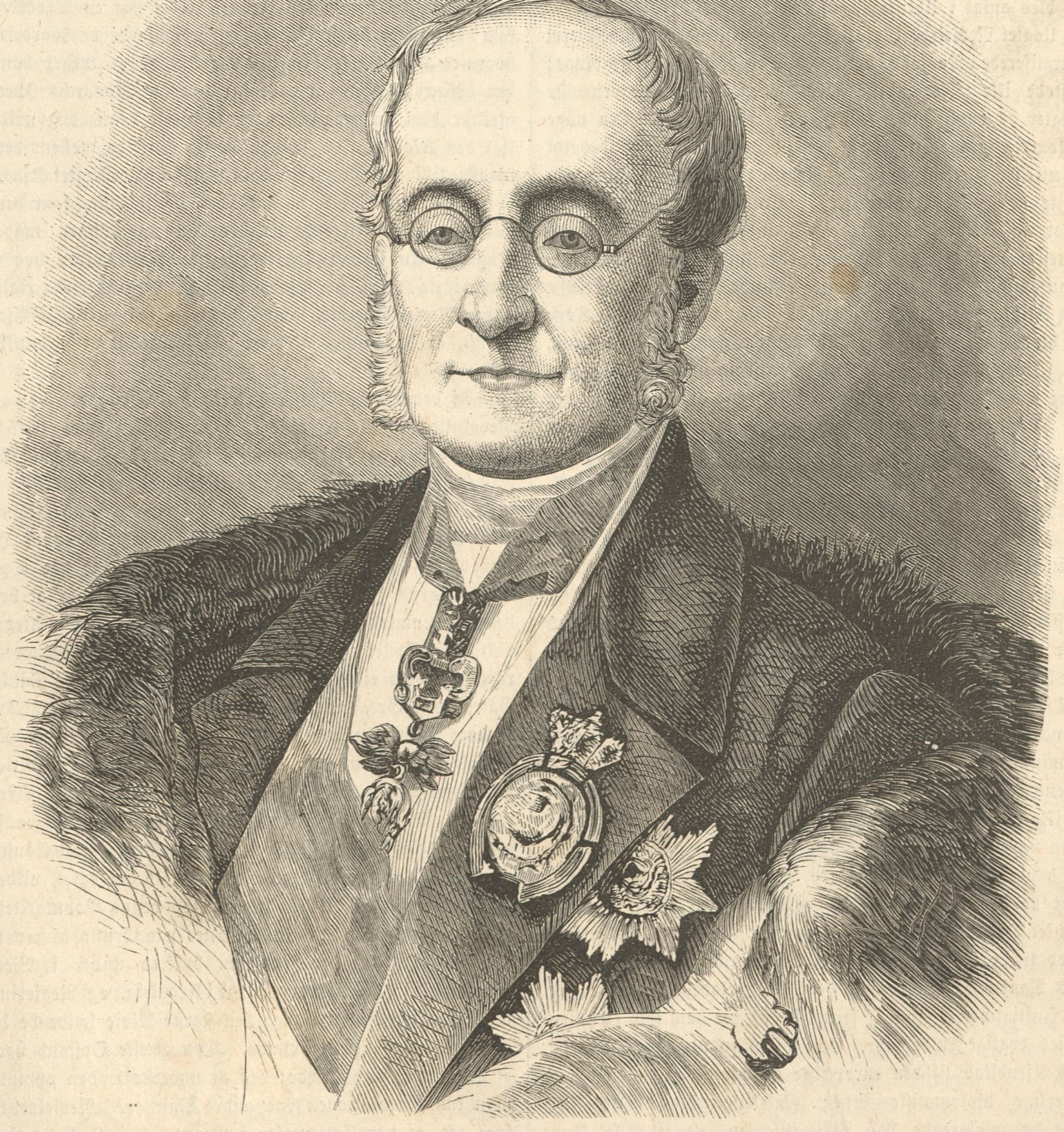

Karl Albert, Greve af Nesselrode.

der giftede han sig med en fransk Dame, en Frøken Gontard, der ledsagede ham paa Reisen til Portugal, og i Lissabons Havn fødte hun den 14de December 1780 en Søn, der i Daaben fik Navnet Karl Robert. Nedstammende fra saa forskjelligartede Nationaliteter, født som russisk Undersaat i Ægteskabet mellem en tydsk Fader og en fransk Moder, i et portugisisk Farvand og, som man paastaaer, ombord i et engelsk Skib, kunde Drengen betragtes som et sandt diplomatisk og kosmopolitisk Mønsterbillede.

Til den unge Nesselrodes Ungdomshistorie kjender man kun lidet; han ledsagede sin Fader til adskillige europæiske Hoffer og blev saaledes tidligt ført ind paa den Løbebane, paa hvilken han senere skulde glimre. Som alle fornemme Russere forsøgte han sig ogsaa i Vaabenhaandværket og modtog efter Tatidens Skik og Brug allerede paa Buggen et Officeerspatent i et Garderegiment. Efter al Sandsynlighed overbeviste han sig vel snart om, at han ikke var skabt til Kriger, men at hans spinkle Skikkelse passede bedre i et Boudoir end paa Valpladsen; i ethvert Tilfælde finde vi ham allerede i Begyndelsen af Alexanders Regjering ansat som Attaché ved det russiske Gesandtskab i Paris. Ved Førsteconsulens livslystne Hof fandt den unge Nesselrode Leilighed til at udvikle de selskabelige Talenter, der ere saa nødvendige for en Diplomat og i de høiere Selskabskredse ofte erstatte de ædlere aandelige Egenskaber. Hertugen af Enghiens Død gjorde dog Ende paa det venskabelige Forhold mellem Rusland og Frankrig, den russiske Gesandt forlod Paris, Nesselrode blev forsat til Haag som Legationssecretair, og da Rusland ikke vilde anerkjende den bataviske Republiks Omdannelse til Kongeriget Holland under Ludvig Bonapartes Scepter, maatte Nesselrode forlange sit Pas.

Begivenhederne udviklede sig imidlertid med forfærdelig Hurtighed. Preussen blev traadt i Støvet ved Jena, og den franske Ørn svang sig seirrig fra Saales Bredder til Weichsel og Niemen. Efterat den russiske Armee ogsaa havde lidt et afgjørende Nederlag ved Friedland, kom den i Tilsit afsluttede Tractat istand, og Nesselrode, der havde deeltaget i Fredsunderhandlingerne, vendte med en Legationsraads Rang tilbage til Paris. Den nye russiske Gesandt, Grev Tolstoi, var en tapper Officeer, men en keitet Diplomat, og Forretningernes Ledelse, som paa Grund af det eiendommelige Forhold, hvori Rusland var traadt til Frankrig, fordrede megen Tact og Klogskab, var næsten udelukkende nedlagt i den unge Legationsraads Hænder. Den Opgave, at vedligeholde den gode Forstaaelse med Napoleon, var saameget desto vanskeligere, fordi Tolstoi afskyede en fransk Alliance og ikke gjorde sig Umage for at skjule sine Antipathier. Efterat denne Gesandt havde deeltaget i Congressen i Erfurt, blev han derfor ogsaa afløst i Paris af Fyrst Kurakin, medens Nesselrode, hvis kloge Optræden i Paris havde vakt Alexanders Opmærksomhed, blev ansat i Udenrigsministeriet.

Uagtet Nesselroderne alt i to Menneskealdere havde været naturaliserede i Rusland, betragtedes de dog som Udlændinge; de stode ikke i Forbindelse med nogen af Rigets fornemste Slægter og opretholdtes kun af deres Fortjenester. Den unge Diplomats første Skridt paa den politiske Løbebane indeholdt Forjættelsen om en glimrende Fremtid; men for at sikkre den, maatte han stifte Forbindelser, der kunde bane ham Vei ved Hoffet og beskytte ham mod Misundernes Rænker. Hans Ægteskab med den hverken unge eller smukke Maria Gurjewa, Finantsministeren Gurjews Datter, skulde bidrage til at befæste hans Stilling, og det var en meget klog Beregning, da hans Kone ikke blot hørte til en af de mest ansete Familier i Rusland, men selv stod i Gunst hos Enkekeiserinden, hvis Hofdame hun havde været. Hun var tillige i Besiddelse af Egenskaber, der vare ham nyttige i oekonomisk Henseende; thi uagtet man aldrig har havt Nesselrode mistænkt for at have misbrugt sin Indflydelse i egennyttige Øiemed, vil Rygtet dog ikke indrømme hans Gemalinde en lignende Uegennyttighed.

I Aaret 1812 hørte Grev Nesselrode i Egenskab af Cabinetsraad til Keiser Alexanders umiddelbare Omgivelser. Det fjendtlige Forhold til Napoleon fremkaldte et fuldstændigt Omslag i Ruslands internationale Forbindelser, og Styrelsen af de udenlandske Anliggender maatte gaae over i andre Hænder. Rigskantsleren, Grev Rumjanzow, var mistænkt for at være en Tilhænger af den franske Alliance, og som hans Efterfølger nævnede man Kurakin, som alt tilforn havde været Udenrigsminister, Stackelberg og flere andre diplomatiske Notabiliteter, medens Ingen tænkte paa den to og trediveaarige Nesselrode, der ikke endnu havde beklædt nogen Gesandtskabspost, og hvis Navn var Publicum aldeles ubekjendt. Men i den korte Tid, han havde tilbragt i Alexanders Nærhed, havde han alt udviklet de Evner, der ere bedst skikkede til at vinde en uindskrænket Herskers Tillid: den Konst, at lade sin egen Personlighed træde i Skygge ligeoverfor Monarchen, at gjette sig til hans Tanker, at forekomme dem, tilsyneladende at lade ham tage Initiativet og kun at fremstille sig for ham som en høiere Villies dygtige Fuldbyrder. Hertil kom endnu hans Dannelse, hans Kjendskab til den europæiske Statsret, og endelig hans mesterlige diplomatiske Stil; Enkekeiserindens Anbefaling lagde det afgjørende Lod i Vægtskaalen, og til Alles Forbauselse blev Udenrigsministerporteseuillen betroet til den unge Cabinetsraad, hvem det forundtes at beholde den i en saa lang Aarrække.

Fra dette Øieblik begyndte Nesselrode sin glimrende Virksomhed, som hurtigt forskaffede ham europæisk Berømmelse. Underhandlingerne med England, Sverig, Preussen og Østerrig, der førte til den for Krigens Udfald afgjørende Tractat, bleve ledede af ham. I Keiser Alexanders Hovedkvarteer underskrev han Natten til den 31te Marts 1814 Betingelserne for Capitulationen af Paris, og senere hørte han paa Wienercongressen til de Statsmænd, der grundlagde det Statssystem, som har holdt sig lige til den seneste Tid, skjøndt det nu vakler og truer med at styrte sammen. Det var ham, der først lod det russiske Diplomati føre det Sprog, i hvilket Bevidstheden om egen Overlegenhed gik Haand i Haand med velvilligt Maadehold, et Sprog, der i Begyndelsen passede til Alexanders Stilling som den europæiske Coalitions Agamemnon, medens det dog bibeholdt sin imponerende Virkning længe efter at de Omstændigheder, der havde fremkaldt det, vare ophørte. Øieblikkets Lidenskaber øvede ingen Indflydelse paa Nesselrodes besindige Politik; trods Minderne fra Moskau skaanede han dog Frankrig. Den fremsynede Statsmand anede maaskee, at den franske Nation paa Grund af sin Elasticitet, selv efter den exempelløse Ulykke, der havde ramt den, inden kort Tids Forløb atter vilde hæve sig mægtig som tidligere, og at den da vilde kunne danne en gavnlig Modvægt til det Havet beherskende Storbritanien. I de første Aar af Restaurationen, hvortil Nesselrode af al Magt havde medvirket, var Rusland derfor ogsaa almægtigt ved Bourbonernes Hof, hvortil Pozzo di Borgos mageløse diplomatiske Dygtighed imidlertid ikke bidrog saa lidt.

Ved Siden af den practiske Retning gjorde en anden Tendents sig dog gjeldende i den russiske Politik; den udgik fra Keiseren selv, og hans Minister havde Møie med at forstaae den. Tidens mægtige Rystelser havde bragt Alexander i en feberagtig Stemning. Af Naturen var han tilbøielig til Sværmeri og meget modtagelig for religieuse Indtryk; derfor havde han ogsaa med Begeistring opfattet Ideen til den hellige Alliance, og han betragtede den som et Middel til at virkeliggjøre en christelig Politiks Ideal: Fred paa Jorden og broderlig Enighed mellem Fyrster og Folk. I Nesselrodes Øine havde den derimod en meget verdslig Betydning; den var for ham et nyttigt Redskab til at bekæmpe den Aand, som den franske Revolution havde vakt og de allierede Armeers Seire ikke havde kvalt. Som en Tilhænger af Voltaire var han aldeles utilgængelig for exalterede Ideer; Religionen betragtede han som en vigtig politisk Løftestang, men som kun maatte virke paa de Beherskede og ikke paa de Herskende. Uagtet han selv var Katholik, havde han ikke taget i Betænkning at lade sine Børn opdrage som græske Christne, og i Ruslands senere Stridigheder med den hellige Stol, har Vaticanet maaskee smerteligt følt, at det var en Troesbroder, som i sine Noter undskyldte og retfærdiggjorde de haarde Slag, hvormed Kirken var bleven frammet. Hvor meget han end har bestræbt sig for at gaae ind paa sin Monarchs Ideer og afvinde dem en practisk Side, saa følte denne dog uvilkaarligt den Mangel paa Sympathi, der herskede mellem dem og maaskee tillige en Trang til at slutte sig til en beslægtet Sjæl, hos hvem han kunde vente at finde den Deeltagelse, som den besindige og ædruelige Nesselrode kun nødtvungen lagde for Dagen. En saadan Deeltagelse fandt Alexander hos Grev Kapodistria, som fik Plads i Udenrigsministeriet, rigtignok under Nesselrode, men som hævede sig saa hurtigt i Czarens Gunst, at han syntes at være paa Veien til at fordunkle sin ældre Collega.

Af denne Fare blev Nesselrode dog befriet ved den græske Revolution. Hellenerfolkets Opstand gik som et electrisk Stød gjennem Europa; fornemmelig i Rusland, som paa Grund af den fælles Religion og Fortidens Minder følte sig hendraget til Grækerne, herskede en Gjæring paa alle Samfundets Trin, lige fra Bojarens Palads til den Livegnes Hytte. Kapodistria, der selv var Græker og forberedt paa Opstandens Udbrud, bestræbte sig efter bedste Evne for at benytte denne Stemning til Fordeel for sine Landsmænd. Alexander vaklede. Synet af Christne, der kæmpede mod vantroe Tyranner, gjorde et dybt Indtryk paa hans religieuse Sindelag. Patriarchen Gregorius' og saamange tusinde af hans Troesbrødres Mord maatte opflamme den græsk-katholske Kirkes Beskytter til Hevn, og Udsigten til at naae det traditionelle Maal for den russiske Politik maatte anspore hans Ærgjerrighed. Det halve Europa vilde paa den Tid have jublet ved Synet af en russisk Armee, der rykkede mod Constantinopel, og Alexanders Popularitet, der alt var dalet, vilde have erholdt fornyet Glands. Men netop denne Popularitet forfærdede ham. Europa zittrede atter paa Grund af revolutionaire Bevægelser; Kongemagten bukkede under i Piemont, Neapel og Spanien, det gjærede i Frankrig, og Regjeringerne i Tydskland kunde kun med den største Møie holde de demokratiske Bestræbelser i Tømme. Den græske Opstand var blot et Led i den store Kjæde; ved at understøtte den opmuntrede man kun Revolutionen paa andre Punkter. Nesselrode indsaae det, og paa Congressen i Verona, hvor Interventionen i Spanien blev vedtagen, besluttede man ogsaa at prisgive Grækenland; Kapodistria tog sin Afsked, og Nesselrode var fra dette Øieblik Situationens Herre. I Forening med Metternich bestemte han de europæiske Folkeslags Skjebne, den tidligere, liberale Tendents blev baade i Rusland og i Udlandet afløst af det strengeste Undertrykkelsessystem, og den alle sine Illusioner berøvede Alexander døde af Sorg og Græmmelse.

Keiser Nicolaus' Thronbestigelse fremkaldte en ny Vending i Ruslands udenlandske Politik, der rigtignok nu som tidligere optraadte som det conservative Princips Beskytter, medens den dog i høiere Grad end før udviklede den Konst, at bringe en saadan Rolle i Samklang med et velforstaaet Hensyn til egne Interesser. Det var iøinefaldende, hvor meget Begivenhederne i Grækenland fremmede disse Interesser, og den energiske nye Keiser nærede ikke de Betænkeligheder, der havde afholdt hans Forgænger fra at benytte dem til sin Fordeel. Istedetfor den Langmodighed, som Keiser Alexander havde lagt for Dagen ligeoverfor Tyrkiet, traadte nu en truende, udfordrende Holdning, der syntes beregnet paa at fremkalde et Brud, hvilket virkelig ogsaa blev Tilfældet. Hvilken Andeel Nesselrode har havt i dette Omslag, er vanskeligt at afgjøre. Det stod rigtignok paa en Maade i Strid med hans Fortid, thi han havde hidtil lagt hele sin Indflydelse i Vægtskaalen til Gunst for en fredelig Politik; men Spørgsmaalet dreiede sig ikke mere om at fjerne en Modstander, og hans bøielige Charakteer havde nu frit Spillerum. De Bevæggrunde, af hvilke man nu lod sig lede, vare heller ingenlunde ideelle, men af en fuldkommen practisk Beskaffenhed, og den Militairrevolution, som ved Alexanders Død var udbrudt i Rusland, havde desuden aabenbaret Nødvendigheden af, at give de onde Safter det Afløb, der bedst kunde findes i en udenlandsk Krig. Men hvad enten Nesselrode handlede af egen Drift, eller kun bøiede sig for Herskerens Villie, saa maatte den Kløgt, hvormed han ledede Underhandlingerne i Øst og Vest, ligefra Conferencerne i St. Petersborg indtil Freden i Adrianopel, endog have vakt en Machiavellis Beundring. Ved at levere Slaget ved Navarino og ved Besættelsen af Morea, der var en naturlig Følge af den af ham dicterede Londonerprotocol, fik han England og Frankrig til at understøtte de russiske Planer, og for Krigens hæderfulde Udfald maatte Czaren i ligesaa høi Grad være sine naturlige Modstanderes Medvirkning som den russiske Hærs Tapperhed takskyldig. Dersom Nicolaus derfor ved sin Regjerings Begyndelse maaskee kun beholdt sin Broders Minister af Pietet og paa Grund af den ham eiendommelige Utilbøielighed til alle gjennemgribende Personalforandringer, saa blev det ham dog snart indlysende, hvor vanskeligt det vilde være, at erstatte en slig Mand, og hvilke store Tjenester han kunde yde. Og fra denne Stund arbeidede Autokraten og hans Minister virkelig ogsaa i den fuldstændigste Samklang; hvad den ene indledede ved Hjelp af diplomatiske Konstgreb, fuldendte den anden ved sin Energi og sin imponerende Personlighed. Begge disse Mænds harmoniske Samvirken formaaede alene at hæve den russiske Indflydelse til den exempelløse Høide, som den indtog i Løbet af de næste Decennier, saa at Julirevolutionen, den polske Opstand og Begivenhederne i Aaret 1848, langtfra at undergrave den, kun bidroge til at styrke den endnu mere.

Den Stilling, som Grev Nesselrode indtog under Keiser Nicolaus, var saaledes endnu mere betydningsfuld, om den end i flere Henseender var mindre selvstændig, end den havde været under Alexander. I Aaret 1844 var han bleven udnævnt til Rigskantsler, og han stod saaledes i Spidsen for den civile Forvaltning, ligesom Fyrsten af Warschau for den militaire. Alle den russiske Politiks mangfoldige Traade vare concentrerede i hans Haand. Hans Charakteer var en Typus for en russisk Statsmands; de ældre Diplomater, som kunde kappes med ham i Erfaring, og hvis Berømmelse næsten var ligesaa stor som hans, Mænd som Pozzo di Borgo, Oubril og Lieven havde forladt Skuepladsen og vare blevne afløste af Meyendorff, Kisselew, Gortschakoff og Titow, hvoraf nogle vare beslægtede med ham, medens Alle havde modtaget deres Uddannelse under hans Departement. Saaledes var han forvisset om, at hans Hensigter altid punktlig bleve udførte, og det russiske Diplomati kunde sammenlignes med et organiseret Legeme, hvis Bevægelser vare ordnede efter bestemte og uforanderlige Love. En slig Organisation giver rigtignok ogsaa Anledning til en Eensidighed, en stivsindet Vedhængen ved forældede Traditioner, som tidligt eller seent vil hevne sig.

Man har ofte udtalt den Overbeviisning, at Grev Nesselrode misbilligede de skjebnesvangre Skridt, til hvilke Keiser Nicolaus lod sig forlokke i sin seneste Regjeringstid, og at han forgjeves havde opbudt hele sin Indflydelse, for at føre Czaren tilbage til en forsigtigere Politik. En saadan Anskuelse staaer i Samklang med Grev Nesselrodes Charakteer, men der foreligger ingen bestemte Kjendsgjerninger til at begrunde den. Rigskantslerens diplomatiske Correspondance fra den Tid bærer det samme Præg, som alle tidligere fra hans Cabinet udgaaede Actstykker have havt; man gjenfinder i dem den samme snilde Dialectik, den samme Konstfærdighed til at udrive enkelte Kjendsgjerninger af deres naturlige Forbindelse og at benytte dem til Gunst for de opstillede Paastande, eller til at gjendrive Modstanderens Beviser, det samme, halvt

truende, halvt indsmigrende Sprog, hvormed han i saa lang Tid forstod at imponere den politiske Verden; ikke et Ord i disse Actstykker minder om en Sagfører, der mistvivler om sin Sags Godhed og kun forsvarer den forknyt og modstræbende. Saafremt han blot tog Hensyn til Fortiden, var der heller ikke den ringeste Grund for ham til at nære Mistillid til et System, der saa længe havde bestaaet sin Prøve, og Conferencen i Wien godtgjorde, at hvis han blot havde havt med Diplomater at bestille, vilde denne Tillid ogsaa have viist sig at være velbegrundet. Han havde kun forglemt at tage tilbørligt Hensyn til en vigtig Factor i Nutidens Politik, nemlig den offentlige Mening, som han hele sit Liv igjennem ikke havde ændset, og denne for en Eneherskers Minister saa let forklarlige Feil, saavelsom den Omstændighed, at det ikke var lykkedes ham at gjennemskue den gaadefulde Personlighed, der nu beklæder Frankrigs Throne, blev den Klippe, paa hvilken hele hans Statskonst led Skibbrud.

Efterat Freden i Paris var sluttet den 30te Marts 1856, nedlagde Grev Nesselrode sin Portefeuille som Udenrigsminister, der overtoges af Fyrst Gortschakoff, medens han dog beholdt sin Post som Rigets Kantsler. Den keiserlige Gavmildhed skjenkede ham overordentlig store Godser, baade i den sydlige og vestlige Deel af Rusland, hvor Faareavlens Forbedring hørte til en af de Sysler, hvormed den berømte Statsmand i sin Fritid lidenskabeligt beskæftigede sig. Nesselrode repræsenterede det tydske Parti med medfødt Moderation og med den Forsigtighed, som Regjeringsformen under Keiser Nicolaus paabød ham. Han døde Søndagen den 23de Marts i sit to og fiirsindstyvende Aar; Keiseren besøgte ham gjentagne Gange, medens han laa paa Sygeleiet, og uagtet han i sit Testamente havde sagt: „Jeg ønsker at blive begravet med saa lidt Pragt som muligt paa Smolensk Kirkegaard", fulgte dog Keiseren personlig, tilligemed alle de i St. Petersborg tilstedeværende Storfyrster og Storfyrstinder, ham til Graven. — Han har ikke fulgt andre store Statsmænds Exempel og efterlader ingen Memoirer, som om han endog i Graven vilde vedblive at være den samme trofaste Tilhænger af den diplomatiske Discretion, hvilken han paa Grund af sin tilbageholdne Charakteer og sin tause Indesluttethed var saa vel skikket til at lægge for Dagen.

J. C. M.

Ugens Politik.

Den 16de April 1862.

Rigsraadets Forhandlinger ere nu tilendebragte; Conseilspræsidenten har oplæst det kongelige Budskab, som bemyndigede ham til at slutte dets Møder, og det høie Raad adskiltes med et Leve for Kongen, efter først at have godkjendt de i Anledning af Rustningerne uden Bemyndigelse foretagne Udgifter og efter ligeledes at have vedtaget de forskjellige Ministeriers Tillægsbevillinger. De, der havde ventet, at Rigsraadets Møder skulde have fremkaldt en udtømmende Discussion af vore politiske Anliggender, have seet sig skuffede i deres Forventninger, og Grunden dertil maa sikkert fornemmelig søges hos Oppositionen. Hvad enten den virkelig ikke har villet besværliggjøre Ministeriets Stilling ved at gaae for dybt ind paa Sagen, eller at den har manglet den fornødne Dygtighed dertil, saa er det dog vist, at Ministeriet' for at tilbagevise dens Angreb, heller ikke behøvede at give nogen udtømmende Fremstilling af Forholdene, men ogsaa kunde lade sig nøie med at holde sig paa Overfladen, medens dog flere af dets Medlemmer i Stridens Hede have givet værdifulde Vink og Oplysninger til Bedømmelse af Forholdene. Disse Vink have været tilstrækkelige til at vise, at Udsigten til en mindelig Afgjørelse af vor Strid med Tydskland kun er saare ringe, og Nationen havde vistnok god Grund til at vente, at Rigsraadets Optræden vilde have staaet i et tilbørligt Forhold til den truende Situation. Det har imidlertid ikke været Tilfældet; Rigsraadets Holdning har i politisk Henseende været passiv, som om det antog, at de alvorlige Begivenheder, der desværre forudsees af Mange, i Virkeligheden ikke forestod. Vi ville ønske, at det høie Raad i sin Viisdom maa have truffet det Rette; den nærmeste Fremtid vil sikkert aabenbare det, thi hvis vor Kilde er paalidelig, hvilket vi have Grund til at antage, saa have Cabinetterne i Wien og Berlin besvaret den sidste danske Note; Svaret skal være indtruffet her den 15de April, og i det af Hans Majestæt Kongen den 16de paa Christiansborg afholdte Geheime-Statsraad skal dette Svar være blevet discuteret. Om dets Indhold veed man naturligviis endnu Intet, men der hører ikke megen Skarpsindighed til at forudsee, at det umuligt kan være af nogen tilfredsstillende Beskaffenhed.

Medens den keiserlige Politik i Italien stedse bliver mere og mere gaadefuld, saa at man snart forsikkrer, at den Paven altfor hengivne General Goyon skal tilbagekaldes, snart derimod, at Herr Lavalette, Frankrigs Gesandt i Rom, skal vende tilbage paa sin Post, uden at der foregaaer nogen Forandring, har derimod et Angreb af et udeelt og uafhængigt Italiens Modstandere i Underhuset fremkaldt Udtalelser af Gladstone og Lord Palmerston, der i høi Grad ere skikkede til at styrke denne for hele Civilisationen saa vigtige Sag. Gladstone svarede Sir Bowyer, der optraadte som Pavestolens og Frants den Andens Forsvarer, at hvis Misfornøielsen i det forhenværende Kongerige Neapel virkelig var saa stor, som Bourbonernes Tilhængere paastode, saa vilde det have været umuligt, at organisere Nationalgarden i dette Land og især at formaae denne Institution til at yde alle de Tjenester, som den virkelig har ydet mod Banditerne. Lord Palmerston udtalte en endnu varmere Sympathi for den italienske Sag, end nogensinde tidligere; han erklærede, at de franske Troppers Nærværelse i Rom stred mod det af Frankrig selv anerkjendte Ikke-Interventionsprincip; at Pavens verdslige Magt maatte ophøre, og at Italien ikke var frit fra det adriatiske Hav til Middelhavet, saaledes som Keiser Napoleon havde lovet, da han begyndte den italienske Krig; thi en vigtig Deel af Italien er endnu besat af fremmede Tropper, som opretholde et med Folkets Følelser og med den politiske og borgerlige Friheds Grundsætninger uforeneligt System. Lord Palmerston endte sin Tale med følgende høihjertede Yttringer: „Jeg er overbeviist om, at om end Rom som Italiens Hovedstad ikke er bestemt til at beherske Europa, vil det udøve en stor Indflydelse derpaa. Roms aandelige Liv vil tage et mærkeligt Opsving, det vil gjøre beundringsværdige Fremskridt i Konster og Videnskaber, i Handelsvirksomhed og i politisk Klogskab. Naar den Tid kommer, og jeg nærer den faste Overbeviisning, at den ikke er saa fjern, som vore Modstandere troe, saa vil Efterverden dømme imellem dem, der have hidført dette Resultat ved deres Raad og deres Indflydelse, og dem, som haardnakket have modsat sig ethvert Fremskridt og opkastet sig til Forkæmpere og Forsvarere af al den Usselhed, det Tyranni og den Undertrykkelse, der endnu klæbe ved Italiens Institutioner. Efterverdenen vil dømme, og vi fremstille os uden Frygt for dens Domstol."

Opstanden i Grækenland vinder bestandigt Terrain, og Breve derfra berette, at Kongen ikke forlader sit Slot i Athen, medens de Patrioter, der forsvare Fæstningen Nauplia, møde hele Befolkningens varmeste Deeltagelse. Kongen understøttes kun af Embedsmændene, og da Dronningen for nylig viste sig offentlig, blev hun tiltalt med Heftighed af en Arbeidsmands Kone, hvis to Sønner vare dræbte i Nauplia. Paa den lille Ø Kithno har der fundet et Sammenstød Sted mellem 40 Insurgenter, der havde bemægtiget sig nogle Baade for at befrie de til denne Ø nys sendte politiske Fanger, og to hundrede Soldater, som et Regjeringsdampskib landsatte. Den lille Skare negtede at overgive sig; dens Anfører Leotzakos tilligemed tolv af hans Kammerater faldt, Resten frelste sig ved Flugten og undkom lykkeligt paa franske og engelske Fartøier til Smyrna. Ifølge de seneste Efterretninger have to franske Orlogsskibe forladt Piræus og begivet sig til Nauplia, for saavel at tage de Indbyggere ombord, der ønske at undgaae et Bombardements Rædsler, som de Insurgenter, der ville modtage den dem af Regjeringen tilbudte Amnesti. Dette Skridt skal være fremkaldt paa Grund af Insurgentanføreren, Oberst Grivas' Klage til de fremmede Consuler over Beleirernes Grusomhed og den Overstcommanderende over de kongelige Tropper, General Hahns Modforestillinger; den franske Gesandt og Kong Ottos Udenrigsminister have i Fællesskab besluttet at træffe denne Foranstaltning.

Med Hensyn til de mexicanske Anliggender lader det til, at den franske Regjering nærer Haab om, at paa Grund af de til Expeditionens Anfører stillede Befalinger ville Tropperne være i Mexico og have udført deres Hverv, førend det er muligt at aabne nye Underhandlinger med England og Spanien, om Anerkjendelsen af den i Solidad afsluttede Overeenskomst, der i saa høi Grad har vakt Keiserens Mishag. I Spanien paastaaer man, at General Prim, der har afsluttet denne for Præsidenten Juarez altfor gunstige Convention, skal have ladet sig paavirke af sin Gemalinde, der er født i Mexico og hvis Oncle, Herr Gonzaloz, er en af Præsidentens Ministre.

M.

„Monitor" og „Merrimac".

Ihvorvel Prøveskydningen den 8de April imod den efter „Warrior"s Side construerede Skive i Shoeburyness ved Themsens Munding har bragt Troen paa Pantserskibenes Ufeilbarhed til at vakle, have dog Heltene fra Søfægtningen paa Hampton Rhed ikke endnu ophørt at være Dagens Emne, og da det amerikanske Ugeskrift »Scientific American« netop bringer os Tegninger af de to flydende Batterier „Monitor" og „Merrimac", af hvilke idetmindste den første maa ansees for paalidelig, ile vi med at fremlægge dem for vore Læsere i Forening med en kort Beskrivelse, da det er os bekjendt, at en nøiagtigere Skildring vil blive optagen i næste Hefte af „Tidsskrift for Søvæsen".

„Monitor" er afbildet, saaledes som den viser sig i seilklar Stand; den bestaaer af en 174 Fod lang fladbundet Flaade, der er spids i begge Ender, med fladt, lige Dæk og en Dybde af 5 Fod over hele Længden; paa Midten er denne Flaade 41 Fod bred, og da dette stærke Jernbatteri i Almindelighed bliver anseet for meget lille, vil det maaskee ikke være afveien at bemærke, at det er ligesaa langt som vor Skruecorvet „Heimdal" (altsaa næsten i Længde med vore Linieskibe) og 10 Fod bredere end denne Corvet. Flaadens Sider ere lodrette, dannede af 9 Tommers Jernplader udenpaa Tømmerne, og ikkun 18 Tommer af deres Høide rage op over Vandet. Dækket er bombefast. Denne lange Flaade hviler paa et Underskib, der er heelt under Vand, bygget som en sædvanlig Baad med Boug og Laaring, men meget kortere og 7—8 Fod smallere end Flaaden, hvis Underside altsaa rager frem over Baaden til alle Sider. Dette Underskib, som er bygget af tynde Jernplader og indeholder Maskinen med dens Skrue, Kahytterne, Kulrummene, Roret o. s. v., er altsaa ved Overskibet fuldkommen dækket imod Skud, efterdi det Projectil, som skal ramme det, først maa trænge et langt Stykke igjennem Vandet, hvorved Kraften svækkes; bliver saa Underskibet truffet, da er det under en saa lille Vinkel, at det maa være fuldkommen virkningsløst.

Ovenpaa Dækket finde vi først det runde Taarn, der er 20 Fod i Diameter og sammensat af en Mængde Jernringe, hvorved det er gjort bombefast; indeni Taarnet er der anbragt to 11 Tommers dahlgrenske Kanoner, der udskyde Kugler af 180 Punds Vægt; Kanonerne ere parallele og kunne ikke baxes til Siderne, hvorimod der sigtes ved at dreie Taarnet rundt, hvilket udføres med megen Lethed og Sikkerhed ved Hjelp af en lille Dampmaskine nede i Skibet. Ovenpaa Taarnet, der er 9 Fod høit, er der et Gelinder, hvorover er udspændt et Solseil, og her er da den egentlige Commandoplads, naar Batteriet er under Damp. De to høieste af de fiirkantede Rør ere Skorstene fra Maskinen, de to laveste Luftrør til det Indre af Skibet, og den lille fiirkantede Kasse, som sees ved den ene Ende, er en bombefast Hætte med Udkigshuller, indeni hvilken Roergængerens eller Lodsens Hoved rager op nedenfra, ligesom Souffleurens Hoved i Hætten paa Theatret. Det sees paa Tegningen, at der er anbragt et Par Luger midtskibs i Dækket, een foran og een agtenfor Taarnet; men disse Luger ere i Reglen tæt tillukkede, saa at den eneste Nedgang i Skibet er igjennem Toppen af Taarnet, hvor der findes en stor Aabning, beskyttet ved Jernstænger.

Naar Batteriet gjøres slagfærdigt, nedlægges Gelinderet med Solseilet saavelsom de fire fiirkantede Rør, og ikkun Taarnet, Udkigshuset og Flagstangen sees over det flade Dæk.

Det andet flydende Batteri er meget forskjelligt fra „Monitor". Det var oprindelig en meget stor Skruefregat paa 3,200 Tons og 40 Kanoner, der havde Navnet „Merrimac" og før Udbruddet af den nordamerikanske Krig laa ved Marineetablissementet Yosport ved Norfolk; men da Unionisterne forlode dette Sted, stak de Ild paa Værftet, brændte Skibene eller borede dem isænk, og da de Confoedererede satte sig i Besiddelse af Stedet fandt de „Merrimac" halvt brændt liggende paa Havets Bund. De toge den op, reparerede og raserede den, saa den blev et langt, lavt Skrog, hvis Maskine de bragte i Orden. Af Mangel paa bedre Materialier bepantsrede de den med Jernbaneskinner, som bleve bøiede i Form af et Tag og lagte over Skroget, saaledes, at Enderne ragede ned imod Vandet; Skinnerne bleve falsede og sveisede sammen som en stærk Jernhud. Da disse imidlertid ved deres Tyngde lidt efter lidt bragte Skibet vel dybt i Vandet, maatte den sidste Deel af Pantserbeklædningen udføres ved Jernplader, saa gode som man kunde skaffe dem. I Forstævnen anbragtes der, saavidt vi have forstaaet, to fremspringende Smedejerns Sporer, af hvilke den ene sees over Vandet, medens den anden ligger lavere, og derfor ikke kan sees paa Tegningen. Der anbragtes 10 riflede $7\frac{1}{2}$ Tommes Kanoner i aflange Porte saaledes, at fire opstilledes paa hver Side, een i Forenden og een agter, og, skjøndt disse Kanoner kunde udskyde 120pundige massive Projectiler, er det ikke sandsynligt, at der under Søfægtningen paa Hampton Rhed anvendtes andet end Granater. Det saaledes udstyrede flydende Batteri, der tildeeltes Navnet „Virginia", mødte, som vi alt tidligere have berettet, under Capt. Buchanans Commando den 8de Marts til den blodige Kamp udfor Fort Monroe ved James-Flodens Munding.

Graasteen.

Intet af alle Slesvigs Slotte har en saa pragtfuld Beliggenhed og gjør et saa storartet Indtryk som Graasteen. Det ligger paa Bredden af en lille Vig af Nybøl Noer, rundt omgiven af en smuk Skov, med deilige, vidtstrakte Udsigter til begge Sider; det omstaaende Billede viser det fra Søen, med den største Deel af Slottet skjult bag Træerne, hvorimellem det coquet kiger frem. Fra den anden Side — naar man kommer kjørende fra Flensborg eller Sønderborg — viser den hele store Façade sig aaben og fri, og den lille Flække Graasteen, den nydeligste lille By man kan see, ligger i en Kjæde langs med Fjorden, som hensunken i Beundring over Stedets Skjønhed. — Vi skulle ikke dvæle ved Graasteens Historie, Begivenhederne i 1848 have udrevet det Blad af Krøniken, hvorpaa Hertugerne af Augustenborgs Liv her

siden 1725 var optegnet; Aaret 1848 lod Graasteen blive Vidne til blodige og krigerske Begivenheder, til Forræderi og Forræderiets Tugtelse; de ere den smukke Egns sørgeligste Minde. Men nu er den Tid forbi, Godset og Slottet have været Statens Eiendom i en halv Snees Aar, og nu begynder dets bedste Aar. Ifjor solgtes Graasteen til Geheimeraad, Grev Moltke-Hvitfeldt, en af Danmarks første og bedste Adelsmænd. Hvad det i hans Hænder kan blive, vil snart vise sig, thi et Slot med en saadan Beliggenhed og for hvilket Naturen har gjort saa meget, vil ingen Besidder kunne see, uden at gjøre det til et Eldorado. Endnu et større Gode vil dette Kjøb bringe Slesvig og derigjennem os: naar vore i Sandhed store Godseiere og Lehnsbesiddere først begynde at nedsætte sig i Slesvig, vil Danmark i dem faae en mægtig Bundsforvandt, fra hvem dansk Aand og dansk Sindelag, maaskee umærkeligt, men saa meget kraftigere, vil udbrede sig i Befolkningen og saaledes igjen læge det Saar, som Aarhundreders Ligegyldighed fra dansk Side og Indvirkning fra tydsk Side har slaaet i Sønderjyllands Nationalitet.

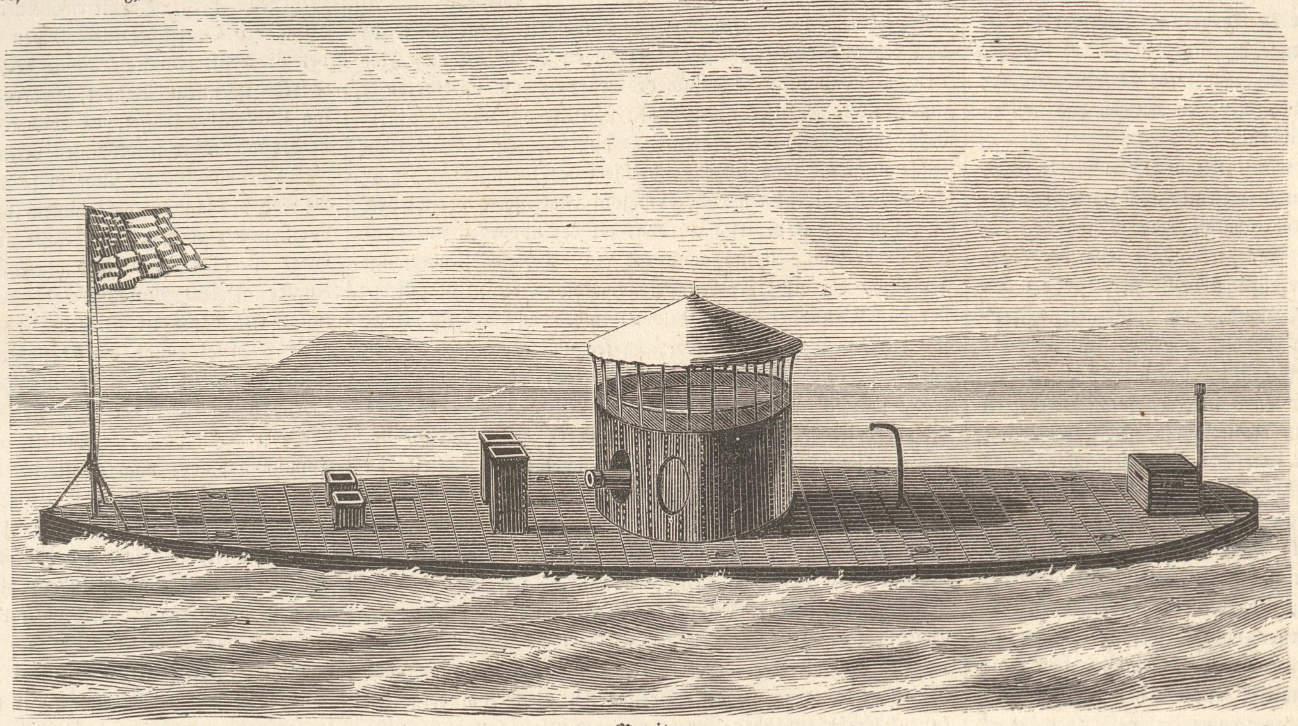

Monitor.

Rudkjøbing.

Langeland er en høist interessant Ø, og Forskningerne i dens Historie give de livligste Resultater. Desværre veed man ikke, hvilken Malice af Skjebnen den skylder sin eiendommelige Form, der er hvad Grundtvig Sagemand kalder „noget langstranglet i Gestalten"; man veed det ikke, men det tør med overveiende Rimelighed antages, at Gefions Øxer ved den første Oppløining af Sjælland have sparket en Strimmel Jord løs, som saa er kommen i Drift, har vendt Kjølen i Veiret og paa den Maade har fundet Bund mellem Odins og Gefions Ø. Theorien — som vi skylde en genial langelandsk Geognost — er ikke saa bagvendt som Langeland derefter selv vilde blive; thi hvilken Trøst maa det ikke være, naar man opdager sine egne Skrøbeligheder, at kunne lee smørret og sige: Ja, Børn, I see kun Bagsiden af Tingen, hvordan maa der ikke være paa det, der skulde have siddet opad?

Midt paa Langelands Vestkyst ligger Rudkjøbing, en efter langelandske Forhold stor og vinskibelig Stad, Midtpunktet for Øens Minder, for dens Nutid og dens forhaabningsfulde Fremtid. Hvor længe den har ligget der, vides ikke med Bestemthed, men Sagnet veed at melde, hvorledes den er grundlagt af en gammel Kæmpe, som hed Rut eller Ruste, om hvem adskillige djærve Viser den Dag idag synges af Befolkningen og som ogsaa synes at have drevet Forretninger under Firmaet Norik eller Roderico. Dette Navn har en fremmed Klang, det synes ikke at høre rigtig hjemme her i Danmark; maaskee har denne Roderik været af en fremmed, fin Familie, som flere af de langelandske Monarcher, t. Ex. Kong Rene eller Kong René, hvis Grav den Dag idag paavises ved Perigord (Pæregaard) Nord for Rudkjøbing, og som aabenbart er af lothringsk Slægt. — Rudkjøbing er hvad man kalder en pen By, som, naar den var uden Prætensioner, kunde være en meget vakker Kjøbstad. Men det Opadstræbende har været dens svage Side. Et mægtigt langelandsk Aristokrati — den sidst afdøde Lehnsgreve Ahlefeldt Laurvigen betragtedes næsten som „en Gud og Alles Fader" — med store aandelige Interesser, har altid sysselsat Befolkningens Tanker og Ord; en uegennyttig Forkjærlighed for Naboens og Gjenboens Forhold langt mere end for sine egne har bragt Borgerne lidt ud af Sporet; og saa Bevidstheden om Øens store Mænd, den er det allerværste, thi den giver Borgerne en retmæssig Grund til Stolthed: Hans Christian og Anders Sandøe Ørsted ere fødte her, Grundtvig har levet og aandet her — kan det ikke inspirere et Folk? Vi finde da ogsaa Spor af denne Borgerne omviftende geniale Luft; en Procurator i Rudkjøbing, der tillige er grundig Theolog og med megen Smag har udført Rudkjøbings Historie i et større Værk, og som saaledes forener A. S. Ørsteds Indsigt med Grundtvigs Begavelse, har hertil endnu vundet sig en Laurbærkrands, som H. C. Ørsted ikke fik Mage til, ved at opfinde mangfoldige for Verden gavnlige Forbedringer i Maskiner og Redskaber, nemlig en heel ny Hørbindningsmethode, en Oliemølle, et meget sindrigt construeret Gevær, der giver 16 Skud i 20 Secunder, og meget mere. Men foruden disse Enkelte har Rudkjøbing fra gamle Dage af en Række af Slægter, hvis Dygtighed og borgerlige Vinskibelighed den skylder sit Flor; deres Navne komme ikke ud i Verden, men deres Virken spores trindt om i Landet. Lykkelig den By, hvis Borgere saaledes ere sammenlevede med den, at deres Navne ere uadskillelige fra Byens!

Dersom vi vare sikkre paa, at Rudkjøbings Historie havde tilstrækkelig Interesse for vore Læsere, kunde vi underholde dem længe med en dybtgaaende Beskrivelse af dens Gader, Huse og Kirke; vi kunde dvæle i „Rumskerradgaden" og lægge skumle Planer til at derivere dens smagfulde Navn; vi kunde undersøge Borgernes Historie, gjennemgaae alle de gamle borgerlige Slægter, der have hævdet Byens Ære saavel i Raadet som i Livet, vi kunde nævne alle de gamle Folk, som Landet til Ære og deres Arvinger til billig Ærgrelse naaede en Alder af over 100 Aar, ligefra Birthe fra Tranekjær, der døde 1727, til Anna Buchs, som hensov 1766; vi kunde fortælle om hin skrækkelige 10de Januar 1694, da Vandet steg op til den 6te Tagsteen paa Byens

Slottet Graasteen. (Efter en Tegning af Lieutenant Holsøe.)

Toldbod — men vi ville ikke lægge Beslag paa Læserens Tid for saadanne Meddelelser. — Den, der har Lyst til at lære den kjønne lille By nærmere at kjende, maa selv drage derover, maa see paa den i Solnedgang, naar de røde Tage skinne mod den grønne Baggrund, naar den hele Ø ligger som et Paradis i Aftenglandsen, medens Husene i Rudkjøbing smile indbydende og venligt til En — saa faaer man et smukt og varmt Indtryk af Byen.

En Langelandsreise.

(Af A. Hahn.)

(Slutning.)

I lang Tid vidste jeg kun Lidt af mig selv; der var i mit Hoved en forfærdelig Rastløshed, en Jagen fra eet Sted til et andet, men tillige en Blytunghed, der smertede, fordi den hemmede. Feberen glødede i mine Aarer og drev mit stakkels Blod gjennem disse med en Heftighed, som skulde de hvert Øieblik sprænges; skjøndt jeg laa som den personificerede Kraftløshed, var der en utrolig Spænding og Bevægelse i mit Indre. Jeg vidste Intet af hvad der foregik omkring mig, saae Intet og hørte Intet, og dog levede jeg i de vildeste Omgivelser: Kæmpehøie Bølgebjerge, Brændinger og brusende Strømme væltede sig om mig paa alle Sider, Død og Rædsel var i enhver Krog, og Hexe og Spøgelser reves om mig. Jeg anstrengte mig forgjeves for at frigjøre mig for disse afskyelige Situationer, men jeg var bunden paa ethvert Lem og blev som en Bold kastet fra eet Helvede til et andet.

Stærkt maa jeg have været angrebet, thi der hengik mange Dage, før min Bevidsthed kom tilbage, og da dette Tidspunct endelig indfandt sig, var jeg saa mat og afkræftet, at jeg laa hen i en halv livløs Tilstand, som, med Hensyn til den mig omgivende Verden, øvede en lignende Indflydelse som Febertilstanden; jeg forstod vel, at man pleiede mig omhyggeligt, men det syntes mig, at jeg skulde døe, hvis jeg vovede mig til den Anstrengelse, at udtale min Taknemmelighed; jeg mærkede vel, at der var Mennesker i Stuen, men alene den Tanke, at ville see, hvem det var, indjog mig Skræk.

Næsten tre Uger hengik paa denne Maade, men dog med langsom Fremgang til det Bedre. Jeg kunde nu see, at det var min Cousine, som med sit Strikketøi i Hænderne næsten Dag og Nat sad ved min Seng og gav nøie Agt paa mine Bevægelser; jeg kunde ogsaa af og til vexle nogle Ord med hende. — Da først Naturen havde vundet Seir, gik det temmelig rask fremad, og otte Dage senere tilbragte jeg de første tvende Timer i Dagligstuen. Jeg vil ikke opholde mig ved Skildringen af den Nydelse, som en Reconvalescent har ved at gjensee Mennesker, Naturen og det daglige Livs travle Færd; den er den samme, som den har, der, efter en lang kjedsommelig Søreise paa det eensformige øde Hav, igjen kommer tilbage til Hjemmets Egne. Jeg vil heller ikke opholde mig ved mit blege Ansigt, mine Oldingsbevægelser eller min Onkels Adfærd, da han saae mig igjen efter Sygdommen. Men jeg vil springe fjorten Dage frem i Tiden, da jeg en mild, venlig Sommeraften sad i det lille Anlæg paa Toppen af Bakken. Jeg var alene og havde taget Plads paa en Bænk, hvorfra jeg havde Udsigt til Thorseng, til Fyen, til Ærø og ud over den smukke blaae Østersø, der snart trak sig sammen til et smalt Baand, snart udvidede sig til en deilig farvet Flade. Skovene derovre paa Fyen og Thorseng vare overdragne med et violet Skjær, som kun den rene blaae Himmel, smeltet sammen med Aftenrøden, kan frembringe det, og trak sig i bugtede, men bløde Linier hen over Landene, ofte lige ned til Kysten. De bølgende Kornmarker, der begyndte at gulnes til Høsten, de hvide Kirker med de røde Tage, det mørke Slot derovre, inderst i Bugten de tre smaa Kjøbstæder, bidroge alle i Forening til Afvexling og Skjønhed. Jeg indsugede nyt Liv i mine Aarer fra den kølige sagte Landvind, der strøg forbi mig og susede i de fine Blade paa Blomsterbuskene, som stode rundt om mig. At jeg egentlig allerede var fuldkommen rask, mærkede jeg først nu; jeg manglede blot de friske Kræfter, som min forøgede Madlyst snart maatte bringe mig.

„Igrunden er det dog skjønt at leve," tænkte jeg; „ja, var det kun for Menneskenes Skyld, saa kunde mit Liv gjerne være gaaet bort, men denne yndige Natur! den er det tungt at tage Afsked med."

Jeg var veemodig stemt, og dog var jeg glad og livslysten; jeg var nærved at faae Taarer i Øinene, og dog vilde Ingen kunne have læst Sorg i dem. Jeg kunde have rakt Haanden til min Dødsfjende i dette Øieblik og tilgivet ham fordi det var en Glædens Dag, da Alt maatte og skulde leve i Fred og Samdrægtighed. — Fanny derimod stod ikke mere for mig som før; jeg tænkte kun af og til paa hende, naar jeg saae paa Ærø, og da mere som en historisk Person, hvis Livsbegivenheder havde interesseret mig. Min Længsel efter hende tilskrev jeg nu min begyndende Sygdom, og jeg fandt i det Hele, at jeg havde ladet min Phantasi et temmelig stort Spillerum. „Nei," meente jeg, „nu ingen Følsomhed, intet Sværmeri! rask vil jeg være og hjem til mit Eget, til mine Bøger, min Have og — — ja, men Huusjomfruen! Mit Ærinde er endnu ikke udrettet. Dog, Sophie har jo lovet at komme; Sophie er en rar Pige; hvor omhyggeligt har hun ikke pleiet mig; hvor huuslig og venlig er hun ikke, og

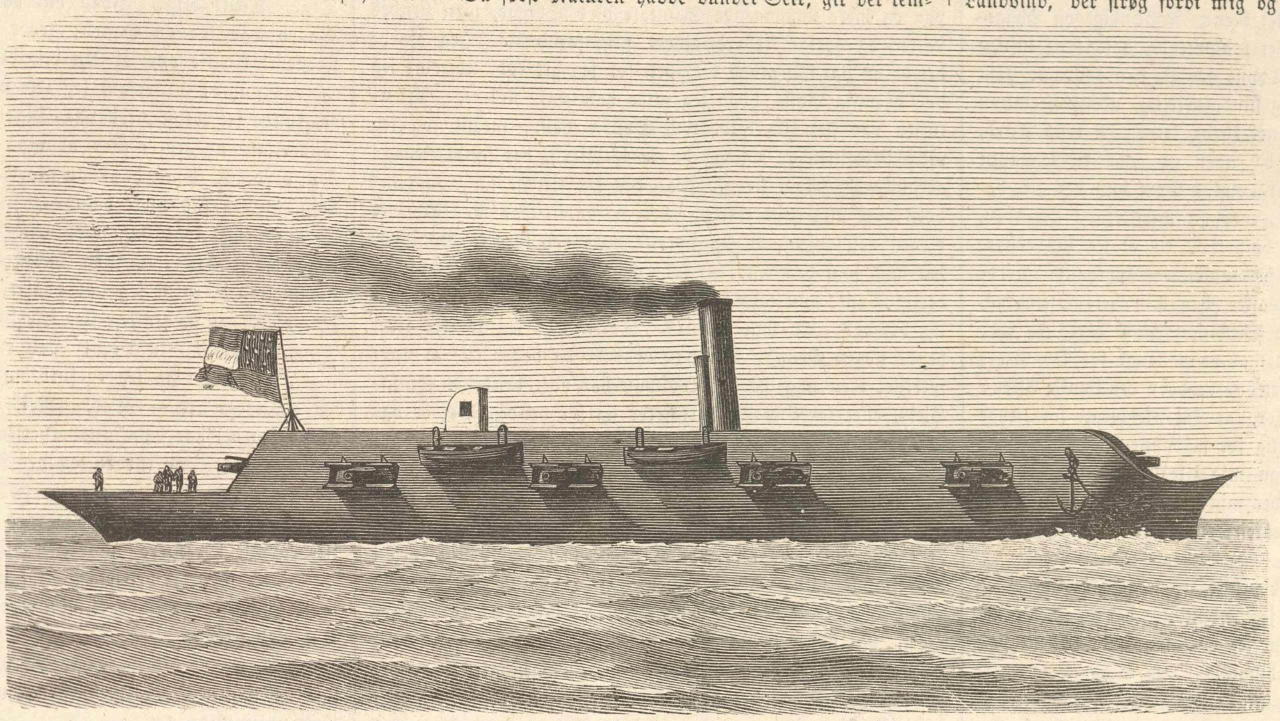

Merrimac.

Parti af Rudkjøbing. (Efter en Skizze af Christian Hetsch.)

hun er en klog Pige, der ikke vaaser som en almindelig Dame, der —"

I dette Øieblik kom Sophie selv op ad Bakken, nynnende en Melodi og strikkende saa ivrigt paa sin Strømpe, at det var besynderligt, at den ikke blev kjendeligt længere i et Øieblik. Sophie var ikke smuk; men hun saae den Aften bedre ud, end hun pleiede; hun var heller ikke styg. Den kornblaae Kjole, der stramt omsluttede de temmelig fyldige Former, den runde Schweitzerhat, der passer saa godt til Landligheden, det lille hvide Forklæde og den fordringsløse smalle Halskrave gave hende tilsammen det pene Udseende, som mere appellerer til Sandsen for det Rene, Anstændige og Hyggelige, end til Sandsen for det brammende, gyldne og luftige Skjønne. Hun var ret en Typus for en Landsbydame, som jeg tænker mig hende, frisk og sund, tækkelig, uden Affectation og Coquetteri, simpelt, men net klædt, let og fri i sin Færd, men uden naragtige Ideer og uden at gaae til saadanne Yderligheder, der give Ret til Tvivl. Som hun der gik, belyst af den nedgaaende Sol, med sit Strikketøi i Haanden, syngende saa smaat, skjøndt høit nok, til at jeg kunde høre det, og fulgt af den store, bruunplettede Jagthund, gjorde hun Indtryk paa mig. Maaskee var min hele Stemning, Omgivelserne og den samlede Situation Skyld deri; jeg veed det ikke, men jeg havde ophørt at være bange for Sophie.

„Naa, Herr Fætter! hvorledes behager den smukke Aften? Jeg gik herop for at sørge for, at Du ikke bliver for længe ude; Aftenluften er ikke gavnlig for saadanne Folk."

„Tak, Sophie! men regn mig ikke mere til de Svage; jeg er nu rask igjen og befinder mig bedre end nogensinde før. Kom og sæt Dig her paa Bænken; endnu en halv Time have vi Lov at være ude."

„Neppe nok! Imidlertid vil jeg sidde et Øieblik og see mig om, men husk paa, at jeg endnu ikke har opgivet mine Sygevogterrettigheder, og naar jeg commanderer: March! saa gaae vi hjemad uden Indvendinger."

„Lad gaae! Men siig mig engang Sophie, hvorledes troer Du det kan være, at jeg ogsaa i aandelig Henseende befinder mig anderledes, end før min Sygdom; jeg seer undertiden i de sidste Dage Forholdene paa en anden Maade."

„Saa har vel din Sjæl været syg tilligemed Legemet, og de have begge gjennemgaaet en Renselsesild, der maaskee har havt den rette Virkning."

„Saamænd! Den Forklaring er ikke saa ilde endda; den har kun den Feil, at den nye Tilstand ogsaa er en Sygdom, hvis den forrige var det."

„Ja saa! men saa hænger det vel sammen med Sygdom og Sjælstilstand, omtrent som med det danske Ord for passiv, nemlig lidende; jeg bliver altid halv syg, naar jeg hører dette Ord."

„Maaskee stikker netop Feilen deri, at jeg har været mere passiv end jeg burde, og jeg vil nærmere tænke over den Sag. — Siig mig," vedblev jeg efter et Ophold, „hvem eier den Gaard, som ligger der til Venstre, omtrent en Fjerdingvei borte?"

„Greven; den er forpagtet bort til en ung Landmand fra Sjælland, der for et Aars Tid siden er bleven gift med en svensk Præstedatter; vi have lovet at besøge dem, medens Du er her, men denne slemme Sygdom har hidtil stillet sig i Veien. Maaskee kunne vi imorgen Eftermiddag spadsere derover; der gaaer en smuk Sti dertil over Marken, og Du har godt af at gaae en lang Tour."

„Jeg bliver helst hjemme, Sophie! Jeg har tænkt paa at reise iovermorgen —"

„Reise iovermorgen! Nei, deraf bliver der Intet! Paa ingen Maade! Husk paa, at jeg endnu er Høistbefalende, og jeg tillader Dig ikke, før Du er fuldstændig restitueret, at begive Dig ud paa Søen. Kunde Du nu taale, at sidde en Nat over paa Thurø Rev eller staae paa en Steen i Vand til Halsen? Nei, der bliver Intet af, det paastaaer jeg, og vi ville see, hvem der faaer Lov at raade."

„Strenge Herrer regjere kun kort. Men — Apropos — jeg maa enten have Bud til Ærø eller reise den Vei hjem; jeg kan ikke forsvare, at jeg idetmindste ikke har ladet spørge til den unge Piges Befindende, og jeg har lovet mig selv, at gjøre Noget for hende, hvis jeg kan."

Sophie saae paa mig fra Siden, og jeg havde ikke Mod til at møde hendes Blik.

„Aa, hvad!" udbrød hun efter en kort Betænkning, „Pigen er at beklage, men hendes Skjebne kunne vi jo Alle komme til at undergaae, og hun er da heller ikke værre stedt, end mange Andre. Hun kan jo paatage sig en Plads som Huusjomfru eller noget Lignende, og — ja, men Du kan jo fæste hende istedetfor mig."

Nu var det mig, som saae fra Siden paa Sophie, men hun fik travlt med at plukke en Jasmin, som hang ud fra en Busk.

„Det kan jeg ikke, det vil jeg ikke. Jeg antager for vist, at Du kommer til Fyen for at tage Dig af mit Huus, og jeg nærer det Haab, at jeg siden aldrig skal komme i den Stilling, at behøve at søge om en Huusbestyrerinde."

„Saa at jeg altsaa som dit Tyende skal graane til en gammel Jomfru! Nei Tak, Herr Fætter! den Accord gaaer jeg ikke ind paa."

Hun slog en høi Latter op og ilede ned ad Høien; da hun var kommen ned, blev hun staaende og saae op efter mig. „Vil Du ikke hjem; Solen er gaaet ned og Luften bliver kold."

Jeg reiste mig og gik efter hende, men anstrengte mig forgjeves for at naae hende. Hun løb af og til, naar jeg kom hende nær, og først da vi vare foran Havedøren, standsede hun og hviskede hemmelighedsfuldt: „Husk paa, at jeg endnu ikke har taget mod Fæstepenge," hvorpaa hun smuttede bort.

Egentlig havde jeg saa smaat begyndt at forberede mig paa en mere nærgaaende Samtale med Sophie, men hendes Latter og øvrige Adfærd gjorde mig forvirret. Jeg gjorde derfor et Par Omgange i Haven før jeg gik ind, uden at jeg dog egentlig vidste, hvad jeg vilde overtænke nøiere. Aftenluften var slet ikke kold, som Sophie havde meent, og jeg vilde ikke tilsengs; jeg var et uartigt Barn, der fandt Behag i at gjøre det Modsatte af, hvad de, der tiltoge sig Commandoen over mig, befalede, og jeg var saa tilfreds med at være bleven rask igjen, at jeg maatte nyde den smukke Sommer, saa lang som den var. — „Det var dog ellers en ret besynderlig Tone, hun talte om Fanny i! Hvad skulde det egentlig betyde? Er hun jaloux? Dertil har jeg jo ikke givet hende nogen Grund. Og man behøver da heller ikke at være forelsket i en ung Pige, fordi man har ydet hende en Smule Hjelp, eller fordi man interesserer sig for hende. Det er ogsaa naragtigt af Sophie! Var endda Fanny her, saa at jeg hver Dag saae hende, kunde det jo gjerne være, at hun kunde have Grund til at frygte, thi Fanny er unegteligt en smuk Pige — o, ja! nu erindrer jeg mig hende saa tydeligt, med de klare, blaae, taarevædede Øine og med den dybe Sorg i det skjønne blide Aasyn. Men jeg har da heller ikke viist hende en større Interesse, end Enhver i mit Sted vilde have gjort. Nu sidder hun derovre i det lille Huus ved den nøgne Banke og græder over sin tabte Moder; Ingen taler til hende; hun seer Ingen og har kun det tomme Rum for Øie. Har hun ikke Ret til at vente, at jeg vil lade høre fra mig? Stakkels Pige! Nei, jeg reiser iovermorgen og lægger Veien om over Ærø; det gaae saa, som det vil.

Fannys ulykkelige Stilling traadte mig pludseligt for Øie, og jeg begyndte at føle indre Bebreidelser over, hvad jeg havde forsømt, og der paakom mig en Anelse om, at hun havde forladt sit Hjem og kastet sig ud mellem fremmede Mennesker. Jeg gik uvilkaarligt hurtigere frem og tilbage i Hasselgangen, og følte ofte mit Blod stige mig i Kinderne ved den Tanke, som ideligt kom tilbage, at Fanny ved sig selv erklærede mig for lidet bedre end de Fleste, der vel for et Øieblik kunne bevæges, men hurtigt igjen blive kolde og egoistiske.

Næste Gang jeg kom til Hasselgangens Ende, standsede jeg overrasket ved at see Sophie komme ud af Huset og tage Veien ned gjennem Haven, svøbende sig tæt ind i et stor Shawl. — „O, hun vil ud for at søge mig op! Ja, ja, Sophie, gaae Du kun et godt Stykke, saa kan jeg da komme Dig nærmere i Tale om et Øieblik."

Dog — det var aabenbart: Sophie søgte ikke mig; thi uden at see til Høire eller til Venstre gik hun gjennem en Laage, der førte til en Sti, og denne fulgte hun hen over Marken. „Hvad for Noget?" tænkte jeg, „et Stevnemøde?" Det maa jeg have nærmere Oplysning om." Maanen var kommen frem paa den østlige Himmel, glødende som en Ildkugle og stod der leende af den lange spøgelseagtige Skygge, som det behagede den at lade ledsage os. Jeg fulgte i Afstand efter Sophie og holdt mig i Skyggen af Hegnene saa meget som muligt. Hun saae ikke tilbage, men ilede rask og dristigt afsted. Dette Eventyr i den stille Nat morede mig, og jeg havde ondt ved at fatte, hvortil det skulde føre. Efter en rask Gang i ti Minutter nærmede vi os en lille Underskov, der laa i et Hjørne af Marken, og hvori man havde fortalt mig, at der var anlagt Gange og Lysthuse, som min Sygdom havde hindret mig i at tage nærmere i Øiesyn. Sophie gik dristigt ind i Skoven og blev borte for mig; i Begyndelsen vidste jeg neppe, hvorvidt jeg skulde følge hende, men min Nysgjerrighed løb af med mig. Der var temmelig mørkt i den lille Skov, men Gangene vare rene og frie for tørre Grene, saa at jeg uden Besværlighed kunde liste mig fremad. Jeg anvendte overordentlig Forsigtighed, og da jeg ikke fra Marken kunde opdage, hvilken Retning Sophie havde taget, stod jeg af og til stille for at lytte. Ja — rigtigt! Jeg hørte Stemmer, dog uden at kunne forstaae Ordene. Ledet af Lyden kom jeg næsten til den anden Side af Skoven, da der pludseligt blev talt tæt ved mig paa den høire Side. Ved Maanens matte Skin kunde jeg see, at der dreiede en Gang til Høire, og da jeg var kommen faa Skridt ind i denne, maatte jeg standse, thi en eneste Fod længere vilde forraade mig. Jeg kunde nu skjelne enhver Stavelse, og en besynderlig Følelse bemægtigede sig mig, da jeg hørte Lyden af dens Stemme, der var mødt Sophie. Hvem var det? Ja en Dame var det, men hvem? Det vidste jeg endnu ikke! Nær havde jeg udstødt et høit Forundringsraab, da jeg tydeligt hørte Sophie udtale Navnet Fanny. Ja, Fanny var det; nu kjendte jeg Stemmen igjen, men hvorledes kom hun her? og dette Aftenmøde? Nei! — der stod min Forstand stille.

Jeg blev aldeles electriseret ved at lytte til Fannys blide Stemme; jeg saae hende saa tydeligt, som om jeg havde staaet for hende ved den lyse Dag, og en besynderlig glad og dog beklemt Stemning fik Plads i mit Bryst.

„Men siig mig nu, kjære Sophie! hvorledes befinder din Slægtning sig, siden vi sidst vare sammen? Er det bedre med ham?"

„Ja, Fanny! Vær Du kun rolig! En af de første Dage kommer han over til Eder i stive sorte Klæder for at frie til Dig. Tænk Dig! Idag har han spurgt mig, hvad Eders Gaard var for en Gaard; troer Du ikke, han har havt en ubestemt Anelse om, at Du var der? Er Du overtroisk?"

„Sophie! Dersom jeg ikke vidste, hvilken rar Pige Du er, kunde jeg blive vred paa Dig; det er da slet ikke saa besynderligt, at jeg ønsker at vide Noget om hans Sygdom. Du veed jo, hvad han har gjort for mig, og jeg misunder Dig, at Du kan pleie ham —"

„Ja, det troer jeg nok; tænk Dig, lille Fanny! jeg troer bestemt, at han idag nær havde friet til mig af bare Taknemmelighed, fordi jeg har passet ham."

„Ja, det finder jeg slet ikke saa forunderligt; Du har —"

„Nei stop, min Pige! Lad os nu være ærlige."

„Ærlige! Ja jeg er fuldkommen ærlig."

„Ja — vel — Tak! Nei, han er rigtignok kommen hertil for at faae en Huusholderske, men jeg vil nu, at han skal have en Kone istedet, og det skal ikke være mig, men det skal være Dig."

„O, Sophie! Lad være med den forrykte Tale; jeg tør ikke komme her mere, naar Du bliver saaledes ved."

„Det skal Du heller ikke, thi nu er han rask og kan godt taale at see Dig; imorgen komme vi Alle over, og saa følger Du med tilbage."

„O, jeg er angest, hvad vil han tænke, og hvad skal jeg sige til ham; jeg vilde næsten ønske, at jeg kunde tale med ham uden Vidner."

„Ja vist! Nei, saa frier han lige strax, og det var dog altfor morsomt; min Fætter er en Mand med mange gode Egenskaber, men han har Vanskelighed ved at skjule, hvad der boer hos ham; jeg kan læse i ham ligesaa let som Anna Gregers i sin storstilede Psalmebog."

Fanny taug; Samtalen var interessant for mig, og jeg lyttede med tilbageholdt Aandedræt og fremstrakte Øren.

„Du skulde blot see min Fætter nu, lille Fanny! Han er virkelig smuk efter sin Sygdom; han er noget bleg, men det klæder ham rigtigt godt, det vil da sige, naar han er barberet, thi saalænge han havde det lange stive Skæg, medens han var syg, saae han ud som en Vildmand. Kan Du huske den Aften, da han fægtede med begge Hænder i Luften og raabte: „Hjelp! Hjelp! — Fanny!"

„Tie stille, Sophie! ellers gaaer jeg min Vei; kunne vi ikke tale om noget Andet?"

„Om noget Andet! Men, min Gud! Det er jo netop derfor vi ere komne sammen! Skulde jeg maaskee ikke møde Dig her hveranden Aften og fortælle Dig, hvorledes han havde det, da han ikke maatte see Dig, fordi Lægen frygtede for, at det skulde have Indvirkning paa hans Sygdom."

„Jo, ganske vist! men Du taler saa underligt; det kan jeg ikke lide."

„Ja, ja, lille Fanny! lad os nu være gode Venner igjen. Jeg mener forøvrigt ikke, at Du behøver at være saa bange for at vise mig lidt Fortrolighed; jeg veed jo dog ligefuldt, hvad Enden vil blive. Troer Du maaskee, at jeg ikke har lagt Mærke til, hvorledes Du sad og stirrede paa ham om Natten, naar han laa roligt hen, og hvorledes Du undertiden græd, naar han, udmattet af de frygtelige Paroxysmer, laa som mellem Liv og Død? Jo, Fanny! det har jeg godt seet, og husk desuden paa, at jeg ogsaa er et Fruentimmer og meget vel veed, med hvilken Hengivenhed og Kjærlighed vi kunne klynge os til den, som engang har viist sig for os fra en smuk og mandig Side."

Ved disse Ord taug Fanny atter; mit Hjerte bankede; jeg var saa glad, som aldrig før, og hele mit Indre skjælvede.

„Komme I virkelig imorgen, Sophie?" spurgte Fanny efter en Pause; „hvorfor skal jeg nødes til at tale med ham mellem saamange Mennesker Jeg maa jo dog absolut takke ham for, hvad han har gjort for mig, og det kan jeg ikke godt, naar Saamange høre derpaa."

„Kan Du bedre, naar I ere alene?" spurgte Sophie tørt.

„O, nei, nei! men hvad skal jeg gjøre? Jeg er ganske bange."

„Lad Du den Sag ordne sig af sig selv, min lille Pige! men gaae ikke og speculeer altfor meget imorgen Formiddag, thi saa gaaer din Tale istykker. — Men, vi maae hjem; det er Sengetid!"

Begge Pigerne stode op, medens jeg klemte mig ind mellem Buskene og lod dem passere. Sophie fulgte Fanny til Udkanten af Lunden, gav hende derpaa et Kys og kom atter ind i Skoven. Min Beslutning var allerede fattet; jeg ventede nogle Øieblikke og gik derpaa efter Fanny.

Hun ilede rask henover Marken, men jeg var endnu hur-

tigere og nærmede mig hende i Løbet af nogle Minutter. For ikke at forskrække hende, gjorde jeg mig Umage for at gjøre Støi, og Fanny saae sig forfærdet tilbage. Jeg veed ikke, om hun strax kjendte mig, men det forekom mig, at jeg saae hende gjøre en Bevægelse med Haanden til Brystet. I næste Dieblik var jeg ved Siden af hende, men ogsaa jeg var forvirret og frembragte med Møie en Hilsen.

„Lad mig sige Dem det uden Omsvøb; jeg har hørt Deres Samtale med Sophie derinde i Lunden, og da jeg deraf saae, at det er Sophies Hensigt at bringe os sammen i Selskab med Fremmede, besluttede jeg mig til at ile efter Dem. — Maa jeg ledsage Dem til Deres, som jeg hører, midlertidige Hjem?“

Fanny tog mod den Arm, jeg tilbød hende, men den skjælvede stærkt og hun svarede Intet paa hvad jeg sagde til hende; jeg var selv heftigt bevæget, men overvandt mig dog og vedblev:

„Jeg veed, at De vil takke mig for den Bistand, jeg ydede hin sørgelige Morgen, men en saadan Tak kan jeg ikke modtage, thi Enhver vilde have gjort det Samme i mit Sted, og jeg skylder mig desuden kun Bebreidelser, fordi jeg burde have gjort mere end jeg —“

„O, nei, nei!“ udbrød hun; „jeg skylder Dem uendelig Meget; jeg er blandt alle disse gode Mennesker paa Deres Foranstaltning.“

„Desværre nei! Min Cousine havde jeg, Dagen før jeg blev syg, fortalt, hvad der var hændet mig paa Ærø, og hun maa have taget sig af Dem, men det er skeet aldeles uden min Opfordring. Lad os ikke tale mere herom; det maa tilmed hos Dem fremkalde en sørgelig Erindring, som jeg nødig vil opfriske.“

Men videre kunde jeg ikke komme. Vi gik tause et Stykke hen ad Stien og kom i den pinlige Forlegenhed for at finde Stof til en Samtale, som ofte finder Sted der, hvor der netop er Meget at tale om, men hvor dette Meget er vanskeligt at indlade sig paa. Jeg gjorde adskillige Forsøg, men Traaden brast næsten øieblikkeligt, og de mange Forsætter, jeg i en Fart havde fattet, da jeg besluttede at følge efter Fanny, vare endnu samtlige ufuldførte, da vi standsede foran hendes Bestemmelsessted.

„Jeg troede, at jeg havde Meget at sige Dem, da jeg fulgte efter Dem,“ sagde jeg ved Afskeden, idet jeg tog hendes Haand, som jeg en kort Tid fik Lov at beholde, „og det føler jeg endnu, at jeg har, men det faaer at være til en anden Gang. Ikke sandt! Vi ville nok lære at kjende hinanden nøiere?“

Fanny bøiede frygtsomt og undseeligt sit Hoved, men jeg hørte hende hviske et Ja, og overbeviist om, at jeg maatte nøies dermed, trykkede jeg sagte hendes Haand paany og løb, mere end jeg gik, til min Onkels Gaard.

Og hermed kunde jeg gjerne slutte. Jeg er ingen Ynder af det Sentimentale, og skjøndt det, der siden foregik mellem Fanny og mig, ikke for os syntes at høre derhen, er jeg dog bange for, at Læserne ikke Alle ville være af samme Mening. Vi vare næste Dag hos den Forpagter, hvis unge Kone havde taget mod Fanny, da Lægen af Hensyn til mig havde forviist hende fra min Onkels Huus. Jeg fik nu at vide, at Sophie havde modtaget et dybere Indtryk af min Skildring af Reisen, end jeg havde troet, og mine skrækkelige Phantasier, hvori Fanny spillede en væsentlig Rolle, havde bragt Sophie til ikke at glemme hende midt under min Sygdom. Hun havde henvendt sig til den unge Forpagterkone og i Forening med denne formaaet Forpagteren til at reise til Ærø. Sophie havde skrevet til Fanny, og Resultatet blev, at denne fulgte med tilbage. Da Lægen kom efter, at Fanny var den Samme, som den, hvis Navn jeg ideligt raabte paa i mine Paroxysmer, fik han hende fjernet, saasnart Crisen var overstaaet og jeg begyndte at faae min Bevidsthed tilbage, og dette var Grunden til den Overraskelse, der blev mig tildeel i den lille Lund.

Efterhaanden saae jeg klarere ind i Alles Hjerter, og jeg maa bekjende, at de vare langt renere og bedre, end jeg havde troet. Sophie var en underlig Pige, der bag et spottende og lystigt Ydre skjulte et dybtfølende og elskværdigt Indre; hun kunde ikke lade være med at stikle til Fanny og mig, før vi endnu havde erklæret os for hinanden, og dog tindrede Glæden i hendes Dine, naar hun i Afstand iagttog os; hun lo, naar hun mærkede, at jeg gjerne vilde være ene med Fanny, og dog gik hun altid sin Vei, naar hun var den Eneste, som forstyrrede os. Og Fanny? Ja hun var, som jeg havde tænkt mig hende, blid og elskelig, men ingenlunde sygelig følsom. Naar jeg i de sidste Dage sad ene hos hende i Haven, og vi talte om hin Formiddag paa Ærø, blev hun inderlig veemodig stemt, men saae mig da ind i Dinene med et saa fortrøstningsfuldt og kjærligt Blik, at jeg var nærved at blive rasende igjen, saaledes pressede Følelsen i mit Bryst. — Min Onkel kunde ikke strax skjule sin Ærgrelse over det Udfald, Sagen fik; han fortalte mig endog en Dag, da vi vare ene med hinanden, at jeg var „et Fæ“, fordi jeg ikke tog Sophie, der ganske anderledes kunde gjøre „Honneurs“ i et Huus, end den kjønne Dukke fra Ærø. Han fandt sig dog i Sagen, da han var bleven tilbørlig bearbeidet af Sophie, og jeg fik siden at vide, at hun i al Hemmelighed havde givet ham Haab om en Svigersøn, der var fuldkommen efter hans Ønske.

Nogen Tid efter reiste jeg hjem, men jeg havde lovet at komme igjen, naar Høsten var forbi. Jeg glemte naturligviis ikke mit Løfte. Da Foraaret kom, reiste Sophie over til mig for at bringe mit Huus i fuldstændig Orden; hun havde øvet Fanny i Huusholdningen og betroede mig, at jeg, foruden en smuk og god, ogsaa fik en dygtig Hustru. I Forsommeren stod vort Bryllup og Fiskerpigen Marie er fulgt med os hertil. Jeg er nu en lykkelig Mand, og har det saa godt, som jeg paa nogen Maade kan ønske mig det.

Literatur.

— Det franske Billedblad »Le tour du monde« har i sine Nre. 110 til 112 givet en „Reise i Danmark“, efter M. Dargauds i 1860 udkomne større Værk; denne Reise er ledsaget med en Mængde Prospecter og Scener af Folkelivet, hvilke sidste ere tegnede af vor bekjendte Landsmand, Maleren L. Frølich, der endnu opholder sig i Paris.

Billedhuggerkonst.

— En ny Billedhugger, Østerrigeren Greinwald, vækker stor Opsigt og Interesse i den tydske Konstverden. Født af Bønderfolk, arbeidede han til sit tredivte Aar som simpel Karl, men kastede sig da pludseligt over Konsten; efter nogle Aars Studium ved Akademiet i München, optræder han nu som selvstændig Konstner. Han har allerede for Keiser Frants Joseph modelleret en Buste af Schiller, der skal udføres i Marmor til Schillersamfundet i Triest, og arbeider nu paa et stort Relief, en Begivenhed af den hellige Elisabeths Liv, der ligeledes er bestilt i Marmor af Keiseren.

— Det franske Statsministerium har vedtaget, at en Marmorbuste af Halévy skal anbringes i Akademiets store Hal, mellem Mehuls og Gretrys.

Statistik.

— Ifølge Tællingen i afvigte Aar har Canada en Befolkning af 2,506,755 Mennesker, af hvilke 1,917,777 ere fødte i Colonien.

— Det tyrkiske Budget for indeværende Aar er nu offentliggjort og viser et Overskud af omtrent 8 Millioner Rigsdaler — men det er formodentlig opgjort efter fransk Mønster.

Blandinger.

— Alex. Dreyschock ankommer idag til Kjøbenhavn.

— I l'Avenu de Neuilly i Paris er der anlagt en Have, som bærer Navnet Paradiset. Denne Have er opfyldt med blomstrende Buske og med Træer, som bugne af Frugt, Alt konstigt og saa vel udført, at en Englænder, som kom derind, for ramme Alvor spurgte, hvilken Varmegrad der maatte vedligeholdes, for paa denne Aarstid at frembringe saa glimrende Resultater. Albions Søn stod maalløs af Forbauselse, da man, for ret at forklare ham Tingen, trak en pragtfuld Hortensia op og viste ham den spidse Pind, der udgjorde Roden.

— Ved Waterville i Øvre Canada er der nylig ved Brøndgravning opdaget en stor underjordisk Sø, om hvis Udstrækning endnu ingen tilforladelig Mening kan haves, men da der i den er fundet Skibsvrag af engelsk Bygningsmaade, formoder man, at den staaer i Forbindelse med Hudsonsbugten ved underjordiske Strømninger.

— En vigtig Reform er indført i Staten Massachusetts' lovgivende Forsamling. Hidtil fik nemlig hvert Medlem paa Regjeringens Bekostning leveret en Penneknив, til at fordrive Tiden under de kjedelige Forhandlinger, ved at skære i Borde og Stole, men denne Penneknив skal bortfalde for Fremtiden, da Staten kan anvende sine Midler paa bedre Maade.

— En Skræddermester i Prag har til Udstillingen i London sendt en Frakke, som han har tilegnet Statsminister Schmerling, da dette Klædekonstens Mesterstykke er „digtet“ efter et Photographi af Ministeren. Med Frakken følger en Attest fra Schmerling om, at den er forfærdiget „paa fri Haand“ og passer ham fortræffeligt.

— Kong Gambrinus, en hidtil i Provence ukjendt Hersker, har nylig holdt sit Indtog i Marseille, og reist sin Kongestol i en Kjælder Hans Kongshal er prægtigt smykket med Billedskærerarbeide og Frescomalerier, paa Bagvæggen skinner Ølkongens Vaabenskjold og paa en Sidevæg hænger hans humlekronede Portrait, med Scepteret — en overflydende Ølkande — i Haanden; omkring Billedet er anbragt en Lovtale paa Vers over ham. I denne Kjælder samles allerede mange af Byens yngre Notabiliteter, som have faaet Lede til Vinen og Smag paa Øllet.

— For en halv Snees Aar siden døde en af de mest glimrende Konstberiderske i Paris, Mlle. Pauline C. I Katalogen over hendes Efterladenskab fandtes en lang Ramse af kostbare Dragter, Fløil og Silke, Caschemirer, Kniplinger, Guldsmykker, store Diamanter og Perler, men til allersidst kom det Charakteristiske: „en Smule Linned“. — Alt for et straalende Ydre! — Nu er en af Parisernes forhenværende Stjerner, Mlle. Esther de Bongars, ligeledes afgaaet ved Døden; en Kvinde, som i sin fagre Ungdom stræbte efter at udøse Penge paa den mest opsigtvækkende Maade, og især erhvervede sig et Navn i denne Henseende ved et Bal, hun gav i St. Petersborg, hvor der blev spiist for 10,000 Rubler russiske Kirsebær. Skjøndt forhenværende Skuespillerinde og Ætling af en høiadelig Slægt, efterlader hun et paafaldende ringe Forraad af værdifulde Sager, men Katalogens sidste Linie er ligeledes charakteristisk: „Udmærkede Høns.“ — Denne Ødeland søgte altsaa i sin modnere Alder Adspredelse i Hønsegaarden.

— Politiet i Warschau vedbliver at sætte Folk i Buret, uden synderlig Grund. Saaledes blev nylig en Adelsmand fængslet, fordi han fløitede en Arie af en Vaudeville, en anden, fordi han havde en gammel fiirkantet Hue paa, og en tredie, en høi Rangsperson, fordi hans Paletot havde Folder i Ryggen og Snore forpaa.

— Stemningen i Triest er nu saa italiensk, at Borgerne have udelukket Garnisonens østerrigske Officerer fra deres Familiekredse.

— Den 21de Februar blev Føreren af et Slaveskib, Gordon, hængt i New-York, for Deeltagelse i Slavehandel. Det er første Gang, at Livsstraffen er bleven anvendt for denne Forbrydelse i de nordamerikanske Fristater.

— I Byen Thornbury i Gloucestershire holdt i afvigte Maaned en Ungkarl paa 92 Aar Bryllup med en Pige paa 22 Aar.

— Hartley Kulgrube, der nylig fik en saa sørgelig Berømthed, er nu forladt, da Vandet er steget saa høit, at den ikke længere kan befares.

— Ved et Fjeldskred paa den engelske Kyst, i Nærheden af Hastings, er der afdækket en Steenflade, som viser tydelige Spor af en kæmpestor Fuglefod, hvis levende Eier antages at maatte have havt en Høide af idetmindste sex Alen. Foruden disse Spor findes paa samme Flade en Mængde mindre tydelige Aftryk af samme Slags Fuglefod.

Gaade.

Naar Solens Ildvogn kjører
Henover Himlens Blaa,
Og Lys og Varme fører
Til Store og til Smaa;

Da griber mig en Længsel
Som ei jeg kan modstaae,
Jeg sprænger brat mit Fængsel
Og flyer mod Himlens Blaa.

Op til min Faders Rige
Min snelle Fart nu gaaer;
Dog aldrig skal jeg stige,
Indtil jeg Maalet naaer.

Thi over Bjergets Tinde,
Der ruger han saa kold,
Min Faders arge Fjende,
Og standser mig med Vold.

Med Taarer da jeg iler
Tilbage til den Havn,
Som venligt mig tilsmiler
Mildt fra min Moders Favn.

Opløsning paa Charaden i Nr. 133.

Dompap.

Opløst af Cleb, Søndagsselskabet, Aborren og Kattekillingen, Strutt, Rosalinde, Kløverbladet i Aarhuus, Nr. 69, Et Nul og en glad Kjøbenhavner i Odense, F. J. B. G. i Stege, H. J., Charadius paa Samsø, The englishman of Viborg, Victor paa Blaagaard, J. J. i Helsingør, Raabukken, Bolle-M. i Aarhuus, Ph. V., en Dompap.

Opløst paa Vers af Jens Christian.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 11te til 17de April incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
11te . .	4,1	8,0	÷0,2	67	27"11,55	
12te . .	1,8	5,0	0,0	73	27"9,90	0,65
13de . .	2,0	6,0	0,0	73	27"9,14	0,65
14de . .	1,9	6,2	÷0,3	70	27"9,64	
15de . .	1,3	4,8	÷1,0	73	28"1,37	0,58
16de . .	3,1	7,3	÷1,0	55	28"0,95	
17de . .	3,4	7,0	1,0	97	27"9,13	1,50

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	17 April	3 pCt.	Consols . . .	94.
Paris	„ —	3 „	Rentes . . .	70. 40.
Wien	16 —	5 „	Metalliques .	69. 75.
Berlin	„ —	$3^1/_2$ „	Staats-Sch.	$91^1/_4$.
Kjøbenhavn	„ —	4 „	Kgl. Obligat.	$97^3/_4$.

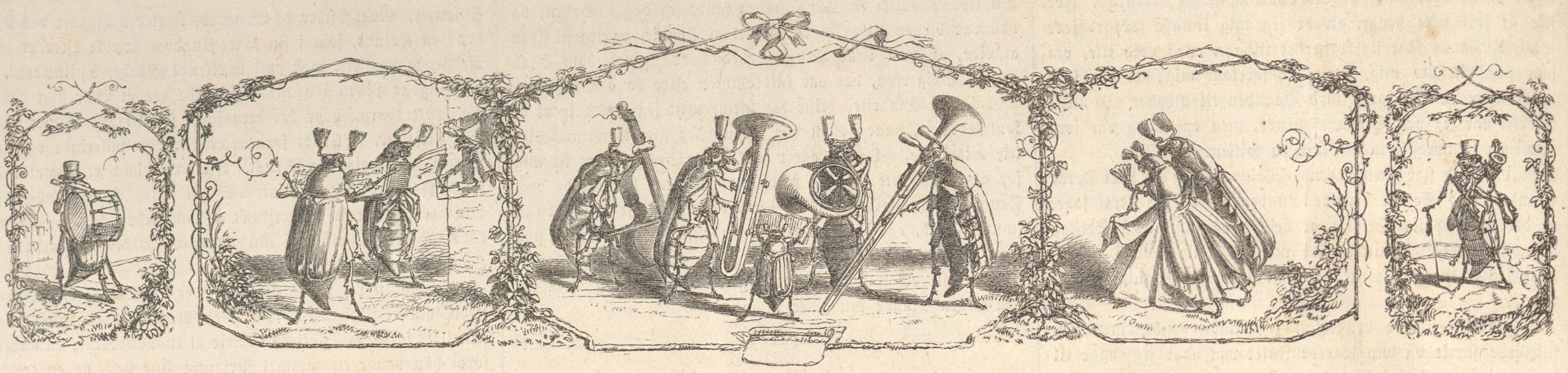

Träumerei.

M. M. ♩ = 100. **Rob. Schumann.**

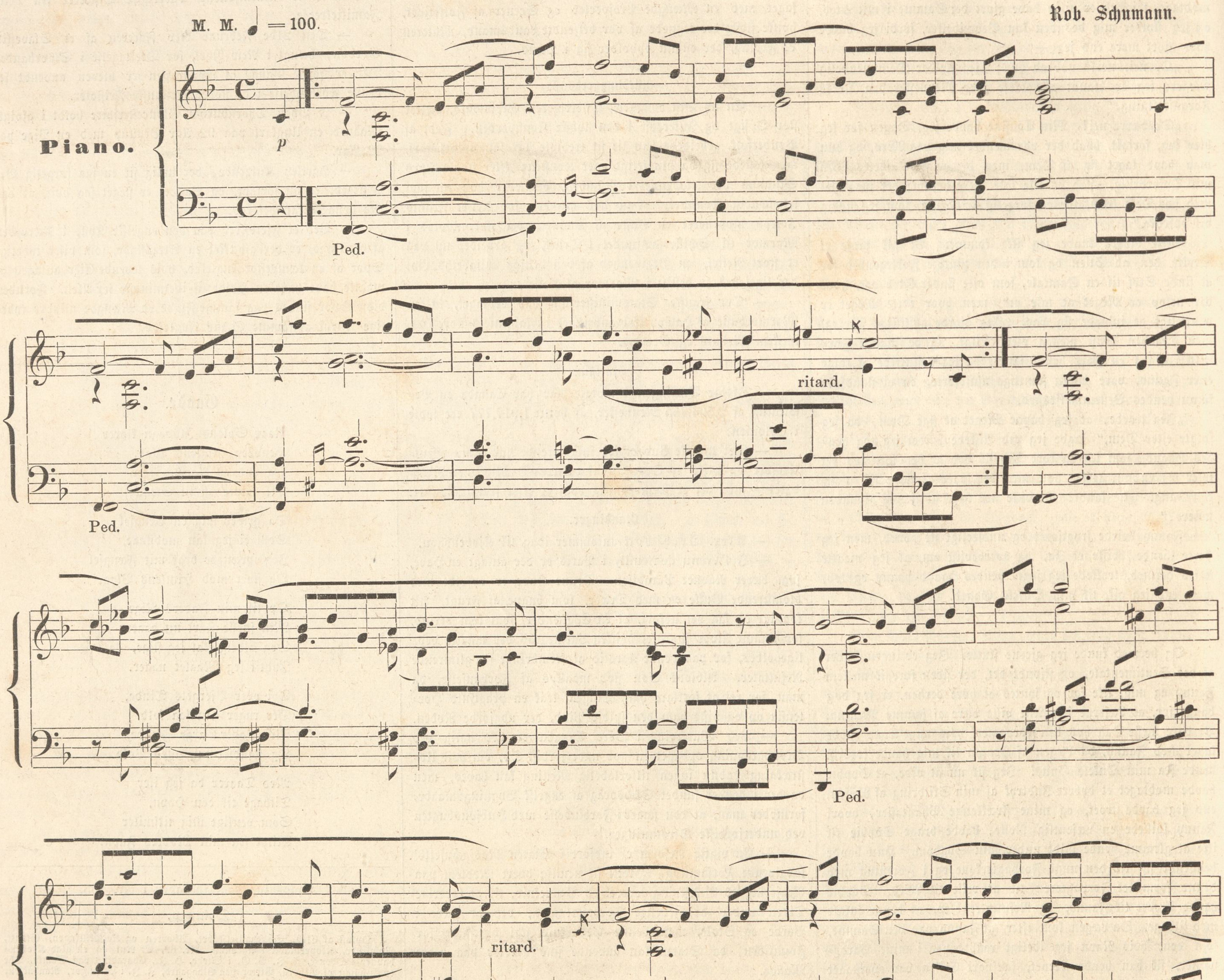

UDGIVET AF FORLAGSBUREAUET. – THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 135.] Udkommer hver Søndag. — Kjøbenhavn den 27. April 1862. — 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Johan Eriksson. — Ricochetskuddet, af Berthold Auerbach. — Frederik VII's Bro over Alssund. — Vordingborg. — Flyttedag. — Ugens Politik. — Om Hestebaner i Nordamerikas Byer.

Johan Eriksson.

„Det er dog forskrækkeligt," sige vore Doctrinaire, „hvor Tiderne gaae tilbage: nu dreier Alt sig kun om Naturvidenskaberne! Det, som danner Aanden, som opløfter Sjælen, som lærer Tungen at tolke Hjertets Følelser, det Classiske, Minderne om Oldtidens store Ideer, bliver forsømt, tilsidesat; Plato og Xenophon staae i Reolerne, belagte med tykt Støv, Herodot og Homer maae vige Pladsen for „Allgemeine Darstellung der Naturgeschichte", »Système du monde«, »The steam engine« og Gud veed hvad alle disse moderne Værker hedde. Alting dreier sig om Jernbaner, Dampmaskiner, mechaniske Indretninger; Universitetet gaaer op i den polytechniske Læreanstalt, de saakaldte „practiske Mænd" fortrænge de kundskabsrige, dem, som igjennem et mangeaarigt Studium i gamle Bøger ved Midnattens Lampe have opnaaet en høi Stilling i Videnskabens Kreds!" Have disse Doctrinaire Ret? Nei, vistnok ikke. Den rødmussede Mechaniker med den brede Næse, det store Skæg og de grove Hænder, er ligesaa uundværlig for Samfundet, som den Studerende med de blege Kinder og de store Briller. Naturvidenskabens Dyrker staaer ligesaa høit, endogsaa i den intelligente Verden, som Professoren med de mange Kundskaber; Mændene af begge Skoler ere saa nøie forenede, slutte saa tæt ind i hinanden, at den ene ikke kan undvære den anden, at de høre sammen for at danne et Hele, at deres Rod, deres Udspring og første Dannelse absolut maa gaae i den samme Retning. Vare ikke Anders Sandøe og Hans Christian Ørsted fødte af den samme Moder?

Et saadant Broderpar som disse, hvis videnskabelige Grundlag i høi Grad har tjent til at uddanne dem som „practiske Mænd", hvis Ry er gaaet fra Norden langt ud over Landene, eier Sverig i Niels Erikson og Johan Eriksson. Den Første, der mistede det ene s i sit Navn, da han i Aaret 1854 blev adlet, er berømt for sine udmærkede Steenarbeider, navnlig Slusetrappen ved Trollhättan og Slusen imellem Mälaren og Saltsjön i Stockholm; han er født 1802 i Vermland, uddannedes som Ingenieur og opnaaede Obersts Rang; nu for Tiden er han beskæftiget med Anlæget af de svenske Jernbaner, der under hans kyndige Veiledning baade skulle blive langt hurtigere færdige og komme til at koste mindre end beregnet.

Den yngre Broder Johan, eller, som han nu kaldes, John Eriksson er ligeledes født i Vermland, den 31te Juli 1803. Ogsaa han ansattes som Elev ved Ingenieurcorpset, og i Aaret 1819 indtraadte han som Lieutenant i Armeen, men forfremmedes dog snart til Capitain, en Titel, han har beholdt hele sit øvrige Liv. Mechaniken var hans Yndlingsstudium, allerede som Barn syslede han med mechaniske Projecter, og den Spire, som her begyndte at bryde frem, skulde snart voxe op til et Træ, der spredte sine Grene langt ud over hans Fødeland og bragte det Hæder tilbage. Vi sige „snart"; dette er dog ikke ganske correct, thi Eriksson har maattet dele den Skjebne med saamange udmærkede Mænd, i lang Tid at blive miskjendt, vel endogsaa misundt — men det sande Talent lader sig ikke kvæle, seent eller tidligt baner det sig selv Veien, og dette har været Tilfældet med Erikssons. Mærkeligt nok er det, at en af de Constructioner, som forholdsviis fra det Geniales Side stod mindre høit end flere andre af hans Inventioner, vi mene Bygningen af det flydende Batteri „Monitor", netop skulde være den, som hurtigst og med størst Anerkjendelse bragte hans Navn paa Alles Læber.

Johan Erikssons første, større originale Tanke var Anvendelsen af den opvarmede Lufts Expansion som bevægende Kraft istedetfor Dampen, hvilken Idee senere fik sit Udtryk i den af ham construerede caloriske Maskine. Allerede i Aaret 1826 reiste han til England for i de mechaniske Værksteder der at udvide sin Kundskab og mulig bringe Tanken om Varmluftmaskinen til Udførelse, og 7 Aar senere lykkedes det ham virkelig ogsaa at fuldende en saadan lille Maskine, der arbeidede med fem Hestes Kraft. Det er mærkeligt at see, hvilken overordentlig Rolle denne Idee, Anvendelsen af den opvarmede Lufts Expansion som Bevægekraft, har spillet i hele den store Mechanikers Livshistorie, hvor stærkt den har beskæftiget ham og hvilke Skuffelser den har beredet ham. Endskjøndt hans Navn er bundet til mange andre Opfindelser i hans Fag, saa er det dog bestandig den caloriske Maskine, hvortil han vender tilbage, ovenpaa hvilken han haaber at kunne reise sin Mindestøtte. Kort efter sin Ankomst til London construerede han saaledes den bekjendte Dampsprøite; senere, i Aaret 1829, da Liverpool-Manchester Jernbanecompagniet udsatte en Præmie for Bygningen af det hurtigste og sikkreste Locomotiv, deeltog han i Concurrencen og leverede et saadant, der kunde tilbagelægge 50—60 engelske Mile i Timen; Stephenson vandt Prisen, men flere af Erikssons Ideer optoges og anvendes endnu den Dag idag. I Aaret 1836 construerede han den første, practisk anvendelige Skrue til Skibes Fremdrivning, og da han to Aar efter tog Ophold i den nye Verden, i Haab om der at finde et mere modtageligt Marked for sine Opfindelser, end han havde fundet i Europa, føiede han ikke faa nye Maskiner til hvad han alt havde udført — men den caloriske Maskine stod dog stedse for hans Tanke*).

Johan Eriksson.

Den nye, 1833 construerede Maskine giorde ikke nogen Opsigt i England, og skjøndt Mænd som Faraday og Ure interesserede sig derfor og en Beskrivelse optoges i »The Mechanics Magazine« hørte man ikke senere noget dertil; Maskinen forsvandt fra Europa tilligemed dens Constructeur. I Amerika bleve Tegningerne igjen tagne frem, omarbeidede og forbedrede, og efterat have construeret en lille Maskine paa fem Hestes Kraft, opstillede Eriksson i Aaret 1849 i New-York en stor Maskine paa 60 Hestes Kraft, der vakte stor Opsigt i Amerika og foranledigede, at man i England fik Øinene op for den nye Opfindelse. Paa Industriudstillingen i London 1851 var en saadan Maskine opstillet, hvor den jevnlig sattes igang og blev beundret af alle de Besøgende; men til practisk Anvendelse vandt den ikke endnu Indgang. Eriksson arbeidede videre; men som saamange andre store Talenter var han fattig og manglede Midler til at fremme sit Arbeide. Nogle newyorkske Kjøbmænd med John Kitching i Spidsen sammenskød derfor en Sum paa 600,000 Rdl. og bestilte hos Eriksson et Skib, der skulde bevæges ved den caloriske Maskine. Skibet, som blev paa 2200 Tons, 250 Fod langt og 42 Fod bredt, blev sat i Vandet den 1ste November 1852 og gik ud paa sin første Prøvetour den 15de Februar 1853. Det blev kaldet Eriksson og var et Hjulskib med store Sidehjul; Maskinerne skulde efter Beregningen være paa 600 Hestes Kraft. Disse Maskiner havde 4 uhyre Cylindre, ikke mindre end 14 Fod i Gjennemsnit og med 6 Fods Stempelslag; de optoge derfor en overordentlig Plads og veiede næsten tre Gange saameget, som en Dampmaskine af samme Kraft; men de vare overordentlig kulbesparende og brugte ikke mere end 6 til 8 Tønder Kul i 24 Timer. Paa Prøvetouren fra New-York gjennem Chesapeakebugten til Washington, der tilbagelagdes i tre Dage, arbeidede Maskinen udmærket godt; men den kunde ikke drives til mere end omtrent den halve Kraft og Skibets Fart overskred neppe 7 Knob. Prøvetouren ansaaes ikke for tilstrækkelig heldig, nogle nødvendige Reparationer i Ma-

*) Det gjør jo ikke meget til Sagen, at Tydskland tilskriver sig Æren for Opfindelsen, saavel af den caloriske Maskine, som af Drivskruen, idet den første skal være opfundet af Amtmand Prehn — forresten Amtmand i Lauenborg — den sidste af en Hr. Ressel i Triest; saadanne Ting er man efterhaanden bleven vant til at læse i tydske Blade og Tidsskrifter.

skinen bleve opsatte fra Uge til Uge og endelig blev det nye caloriske Skib forandret til et almindeligt Dampskib. Til Skibsbrug er den caloriske Maskine altsaa ikke endnu funden practisk; derimod anvendes den paa mangfoldige andre Steder, saavel i Amerika som i Europa, til andet, navnlig mindre stærkt, mechanisk Arbeide, og da Eriksson havde fremviist sin første Model i New=York, fik han paa engang Bestilling paa ikke mindre end 400 mindre Maskiner efter dette Princip. En saadan findes afbildet og beskrevet i denne Tidendes Nr. 14.

Medens Eriksson arbeidede i London, fattede han Planen til Anvendelsen af Skruen til Dampskibes Bevægelse istedetfor Hjulene. Det er sikkert nok, at han ikke er den Første, som har undfanget Ideen til dette Fremdrivningsmiddel, ligesom han heller ikke er den Første, der har meent, at Luftens Expansion kan benyttes som bevægende Kraft; men han er den Første, som har bragt begge Dele ud i Verden, givet dem practiske Former og anvendt dem i det tilsigtede Diemed. 1836 løste han Patent i England paa sin Skrue og forfærdigede en lille Baad, der kun var to Fod lang, men som dog kunde bevæges med en Fart af 3 Knob. Han byggede derfor en større Baad, 40 Fod lang og 8 Fod bred, der bevægedes ved to Skruer, en paa hver Side af Agterstævnen, og dette Forsøg faldt saa heldigt ud, at Baaden kunde dampe afsted med en Fart af over 10 engelske Mile i Timen og bugsere store Skibe op og ned ad Floden. Man var netop dengang i England og Frankrig ifærd med at udvide og forøge Krigsflaaderne med armerede Hjuldampskibe, Fregatter og mindre Skibe, og da disse havde væsentlige Mangler — saasom, at Hjulene vare meget udsatte for Skud, at de stode iveien for Skibets egne Kanoner, at Skibene ikke kunde seile o. s. v. — meente Eriksson, at Marinen med Glæde vilde antage hans System, saameget mere som Marinens Seilskibe vilde kunne forandres til Skrueskibe, hvis Maskiner laae heelt under Vandet: saa henvendte han sig til Admiralitetet med sin Plan og tilbød at bugsere Admiralitetets store Chalup med sin lille Skruebaad op og ned ad Themsen. Tilbudet blev modtaget, de høie Admiralitetsherrer mødte en skjøn Morgen med deres Chalup og lode sig bugsere igjennem hele Byen og tilbage igjen, hvilket udførtes med en Fart af 10 engelske Mile i Timen. Underveis havde de høie Herrer, blandt hvilke den bekjendte Constructeur Sir W. Symonds befandt sig, et Par Gange talt hviskende til hverandre og med et medlidende Sideblik betragtet den lykkelige Mechanicus, som slæbte dem afsted, hurtigt og sikkert, i sin nye Baad. Ved Afskeden takkede de ham for hans Uleilighed og beklagede, at han havde havt saa mange Vanskeligheder at overvinde, inden han naaede saa vidt; til sin store Forundring fik Eriksson et Par Dage efter Meddelelse om, at Marinen ikke kunde benytte hans System. Hemmeligheden skal, hvor utroligt det end lyder, have ligget deri, at Symonds paastod, at et Skib med en Bevægeskrue agter ikke kan styre — men han tog slemt feil; Skrueskibene styre endnu bedre end andre Skibe, og vilde Marinen ikke optage Systemet dengang, saa blev den senere nødt til at optage det, ja det varede ikke mange Aar, før alle Krigsmariner — vor ikke mindre end de andre — ønskede, at de havde en god Mængde saadanne Skrueskibe, saa vilde de gjerne give Seilskibene, og Hjulskibene med, i Bytte. Da England ikke vilde tage sig af Skruen, maatte Amerika gjøre det. Den amerikanske Consul i Liverpool, Mr. Ogden, anbefalede Eriksson til Capitain Stockton af de forenede Staters Marine, og denne Mand bestilte for sin Regjerings Regning to Skruebaade hos Eriksson. Den 17de Juli 1838 løb den første af disse, „The Robert F. Stockton", af Stabelen i Liverpool, snart efter var den anden ogsaa færdig, og med denne forlod Eriksson det paafølgende Aar England, for at tage Ophold i den nye Verden, hvor han nedsatte sig i New=York og senere har virket til sit nye Fædrelands Held.

Skruen gjorde Revolution i Krigsmarinerne og enhver af disse ønskede, at de havde ret mange af de nye Krigsskibe. — Pantseret har fremkaldt en ny Revolution, og de fleste Mariner ønske nu, at de kunde opstille en heel Armee af „Monitor'er" langs deres Kyster. Dette flydende Batteri er Erikssons sidste Triumph, og naar man i England har søgt at svække dens Betydning ved de sidste Skydeprøver i Shoeburyness, maa det erindres, at Eriksson kun havde construeret Skibet, ikke Kanonerne, som det bar; at hans Batteri var stærkt nok imod den Fjende, det mødte, og at det ikke var hans Skyld, om Monitors Kanoner ikke kunde gjennemtrænge det fjendtlige Pantserskibs Sider. Monitor blev bygget i 100 Dage. Da det skulde sættes i Vandet, frygtede de fleste af Tilskuerne for, at det vilde gaae lige tilbunds, eller idetmindste synke dybt i med Forenden, saa tungt syntes det dem at være; de Folk, som absolut maatte være ombord under Afløbningen, stode heelt agterude omkring en lille Baad, der var opstillet paa det flade Dæk, for at de strax kunde redde sig, dersom Skibet sank. Men Eriksson stod alene forude i Skibet, nogle faa Fod fra den forreste Spids; opreist og med Armene overkors saae han roligt fremad, i fuldkommen Tillid til sin Beregnings Rigtighed, og saaledes gled han afsted, indtil Batteriet gyngede paa Floden, uden at dettes Vand havde vædet hans Fødder.

„Monitor" mødte i rette Tid og paa rette Sted; dens to Kanoner frelste Norden og vendte Folkets Angst til Ro og Tryghed; Erikssons Navn fløi som en Løbeild over Hav og Land, hans Landsmænd juble over hans Ry og den Glands, han kaster over sit Fødeland, og snart sende de ham en stor Medaille i Guld, da han ikke kan trykke deres Haand eller høre deres Hurraraab.

Ricochetskuddet.

(Af Berthold Auerbach i hans „Volkskalender f. 1862".)

En lys og klar Sommermiddag hvilede over den grønne Dal. Oplivende er det, at vandre paa Landeveien, der løber langsmed Skoven; hist og her hæve steile, skovbegroede Bjerge sig, dybt nede suser og bruser Bækken over de store Stene, og paa de saftiggrønne Enge spiller Sollyset og glimter gjennem Grenene, som tusind og atter tusind grønne Dagstjerner. Der er stille rundtomkring i Skoven, kun Nøddekrigene skrige endnu høit til hinanden, Bogfinkerne og Solsorterne, som have hørt op at synge, flyve ofte ned fra Træerne, lade Fodgængeren komme dem ganske nær, see forundrede paa ham og flyve saa bort igjen.

Den Vandringsmand, der nu lagde sig ned under et Træ ved Landeveien, følte sig opfyldt af den inderligste Livsglæde. Kort derpaa traadte en gammel, mager, kjøbstadklædt Mand ud af Skoven; han hilste paa den Hvilende, og mere vederkvægende end Blikket over Skov og Bjerg og Flod er et venligt Menneskeblik, og mere vellydende end Fuglesang er Lyden af en velvillig Menneskerøst.

Den Gamle og Vandringsmanden gik snart ved Siden af hinanden i venlig Samtale. En mørk Sky trak op og hævede sig over Dalen. Den Gamle opfordrede den Fremmede til at tage ind hos sig; Uveiret vilde snart bryde løs og paa den første Miils Vei vilde han ikke træffe nogen menneskelig Bolig. Begge ankom snart til en Saugmølle; ved Siden af den stod et smukt Vaaningshuus. Den Gamle førte sin Gjest ind i en affidesliggende Stue og sagde, idet han rakte ham Haanden: „Her er mit Hjem, velkommen!"

Der var indbydende og hyggeligt i Stuen. Ved den ene Væg stod et Klaveer, derover hang en Bogreol, fyldt med gode Bøger. Vandringsmanden udtalte sin Glæde over, i denne vilde Bjergegn at finde en saa hyggelig Bolig og tillige sin Forundring over at see Bøgerne og Instrumentet.

„Jeg har tidligere været Skolelærer," sagde den Gamle, og forlod Stuen, men vendte strax efter tilbage med Mad og Drikke til den Reisende.

Uveiret brød løs og den Gamle sagde: „Nu maa De vente her med Taalmodighed til Veiret lægger sig; naar et Tordenveir undertiden forvilder sig til vor Egn, saa maa det rase ud. Og saaledes gaaer det jo ogsaa med mangt et Menneske, er der først kommet et Uveir ind i Hjertet, hører det ikke op, førend det har udraset."

Den, som taler saaledes, maa have oplevet og erfaret noget meget Sørgeligt. Den Fremmede fortalte forskjellige af sit Livs Begivenheder, og snart talte de Begge fortroligt med hinanden.

„Ja," sagde den Gamle tilsidst, medens Regnen strømmede ned udenfor, „jeg kunde ogsaa fortælle Dem Noget, og det vilde være godt, hvis De vilde meddele Andre det, maaskee kunde da det Ricochetskud, som vi have følt og som nær havde knuust os Alle, blive til Nytte og Advarsel for andre Mennesker."

„Fortæl dog, hvad vil det sige, et Ricochetskud.

„Det var egentlig ikke et Skud, men jeg kalder det saaledes og har allerede flere Gange fortalt derom, og ikke uden Nytte, haaber jeg. Nu skal De høre, hvad jeg mener dermed. — Jeg var, som sagt, egentlig Skolelærer og har i to og fyrretyve Aar røgtet mit Kald efter bedste Evne, men er nu for tre Aar siden flyttet over til min Søn, som eier Saugmøllen. Han har allerede for længe siden indrettet denne Stue til mig; men jeg vilde ikke lægge mig paa den lade Side, og er først efter min Kones Død draget herover. Siden den Tid er jeg ikke mere i Besiddelse af min tidligere Kraft og har, troer jeg, nu fuldbyrdet min Gjerning her i Livet. Man skal tage sig Hviletid, medens det endnu er Dag. Jeg kan dog lære mine Børnebørn, hvoraf jeg har fem, endeel; nu ere de i Skole, en Miil herfra nede i Dalen, i den Landsby, hvorhen De vilde. Jeg har kun een Søn, Saugmølleren, og Historien angaaer ham.

Jeg var altsaa Skolelærer i Dalen histovre. Naar De gaaer to Miil igjennem den og stiger op paa Høien, seer De til Venstre Landsbyen Hüttenbach; den ligger langt borte fra Landeveien. Der har jeg tilbragt al min Tid, oplevet alle mit Livs Begivenheder og stræbt at opfylde mine Pligter; naar jeg døer, skulle de bringe mig derhen og begrave mig hos min Hustru.

Nu skulde jeg da fortælle dem om Ricochetskuddet. Min eneste Søn, Konrad, var en vild Dreng, men et godt Hoved og den flinkeste Regnemester i Skolen. Jeg ønskede, at han skulde blive Skolemester, eller endnu hellere, at han skulde uddanne sig til at blive Amtsskriver; men det vilde han ikke høre Noget om, han slægtede sin Moder paa, var et ægte Bondebarn og kunde ikke finde sig i at være indesluttet indenfor fire Vægge. Jeg maa tilstaae, at jeg har havt stor Glæde af Konrad, han var en munter Knøs, livlig som et Føl paa Marken, men tillige lydig og godmodig. At berede Andre en uventet Fornøielse, var hans største Glæde; han lod sig nødigt befale Noget, gjorde hellere Alt frivilligt og kunde græde af Harme, naar der blev paalagt ham Noget, som han alt i Forveien havde betænkt at udføre. De kan vist allerede mærke, hvad han var for en Natur, og at der stak baade Godt og Ondt i ham.

I min Ungdom maatte jeg som et fattigt Skolelærerbarn taale meget, og derfor glædede det mig, at Konrad ikke taalte Noget, ja, jeg opmuntrede ham selv dertil og sagde: Slaa godt fra Dig, faaer Du eet Slag, saa giv to igjen. Nu indseer jeg godt, at jeg overskred den rette Grændse, og derfor bærer jeg ogsaa en stor Deel af Skylden for det Skete.

Tre Miil herfra, ovre i Haidenreuthe, boer en Svoger af mig, der har ægtet en rig Brændehandlers Datter; han eier selv en stor Skov og driver en betydelig Brændehandel. Jeg tillod ofte Konrad at blive ovre hos sin Onkel, da han var livlig og kunde bruges til Alt; at ride paa ustyrlige Heste og kjøre med Fire, var hans største Lyst. Da han var bleven udskrevet af Skolen, erklærede han mig ligeud, at han kun vilde være Bonde, og nu kom han i Tjeneste hos min Svoger. Han har der gaaet en streng Skole igjennem og har gjort sine Sager godt. Da han var sytten Aar gammel, var han heelt udvoxen, stærk af Lemmer, ligesaa stor, som han nu er, næsten et halvt Hoved høiere og dobbelt saa bred som jeg. Han var den største Slagsbroder i hele Egnen og paa samme Tid Alles Yndling. Der er Noget ved ham, som alle Mennesker maae holde af, og derhos spiller han paa Zither og har en Stemme, der er saa deilig, at han synger sig ind i Hjertet paa En. Han havde kunnet bringe det til Noget med Musiken, men han vilde ikke lære Noder og var tilfreds med, at kunne spille og synge Alt efter, hvad han havde hørt een Gang.

Hos min Svoger i Haidenreuthe kom der fra den Tid, da Konrad traadte i hans Tjeneste, et heelt andet Liv i Huset, og Staldbrengen — for det var Konrad det første Aar, da min Svoger og jeg vare enige i, at der ikke maatte eftergives ham noget af den svære Læretid — blev paa een Gang en vigtig Person paa Gaarden.

Tilligemed Konrad, eller egentlig over ham, var der Avlskarlen, et stolt Menneske, men som ogsaa havde lært noget Ordentligt, da han havde været paa en Agerdyrkningsskole og forstod sig udmærket paa Landvæsenet; han var alvorlig og streng og gik altid omkring og saae ud, som om der var Noget, han havde forglemt at befale. Han lod sig ikke kalde ved sit Døbenavn, men ved sit Familienavn: Falkenstein. Avlskarlen tog i Særdeleshed Konrad i Skole, plagede ham meget, gjorde saameget som muligt Nar af Skolelærersønnen og lagde altid det groveste Arbeide paa ham; men Konrad var altfor stolt til at beklage sig for sin Onkel og søge Hjelp hos ham, han taug stille, gjorde sig i Stilhed lystig over Falkenstein og loe ham tilsidst ud lige i hans aabne Øine.

Falkenstein havde et godt Øie til min Svogers Datter og hun syntes ogsaa om ham. Men Konrad, der var saa lystig som en Lærke paa en Kornmark, sang sine Viser til Zitheren, Elskovssange og muntre Viser, og sang og spillede sig ind i Maries Hjerte. Falkenstein mærkede det godt, men vilde ikke troe, at saadant et ungt Blod — Konrad er kun otte Dage ældre end Marie — kunde stikke ham ud, og da han tilsidst fik Troen i Hænderne, sagde han ikke et Ord, men naar han kjørte til eller fra Markarbeidet med sine fire Heste, knaldede han saa stærkt med Pidsken, at det gav Gjenlyd i Skoven, og man skulde troe, at en heel Eskadron kom sprængende.

Falkenstein havde hverken sagt et ondt Ord til Konrad eller til Marie; den Troløse frygtede vel stadigt for, at han pludseligt vilde anrette en eller anden Ulykke, men der skete Intet, Falkenstein var altfor stolt til at lade sig mærke med, hvor nær hendes Utroskab gik ham til Hjerte, og Marie altfor letsindig til at gjøre sig nogen Samvittighed af, at opgive een rask Knøs og tage sig en Anden i hans Sted. Men derfor har hun maattet bøde haardt.

Seer De, nu er jeg gammel, har erfaret Meget og har hundrede Gange seet baade paa mig selv og Andre, at Alt her i Livet faaer sin Løn; vil man kun være ærlig i sit Regnskab, vil man finde det. Jeg kjender rigtignok grundslette Mennesker og begriber ikke, at de tilsyneladende have det saa godt, jeg kjender et Menneske, der er ubarmhjertig og rovgjerrig som en Ulv, og Alt, hvad han rører ved, forvandler sig til Guld for ham, og jeg kjender en Anden, hos hvem der ikke findes Andet end Løgn og Svig, og ham fattes Intet, men saa lader jeg Overskuddet gaae over paa hin Beregning i Himmelen, som vor Regnekonst ikke formaaer at opgjøre.

Falkenstein blev Soldat og Konrad indtog hans Plads paa Haidenreuthergaarden; da han var atten Aar gammel var han Avlskarl, og det vil sige Noget; han udfyldte ogsaa sin Plads hæderligt. Nu kom den Tid, da Konrad skulde være Soldat; han vilde gjerne kjøbe sig fri, da han havde tjent sig en kjøn lille Skilling, og det viste sig, at Marie holdt saa=

meget af ham, som nogen ung Pige kan holde af en Knøs. Min Svoger havde Intet imod Partiet, men forlangte kun, at de unge Folk skulde vente et Par Aar. Og de have holdt af hinanden i Tugt og Ære, som det sømmer sig for unge, retskafne Mennesker. Netop i det Aar, da Konrad skulde aftjene sin Værnepligt, udkom den Lov, at Ingen mere maatte kjøbe sig fri, og det er ogsaa baade ret og billigt. Min Konrad blev Soldat, og de have ved Sessionen havt deres Glæde af ham. „Han har et mægtigt Bryst," sagde de, efterat have undersøgt ham, og satte ham til det ridende Artilleri.

Nu er det ikke Skik og Brug mere, at Pigerne græde, naar Karlene blive Soldater; intet Menneske troer mere paa Krig. Og dog, mener jeg, kunne vi engang pludseligt finde os indviklede i en Krig, og saa hedder det: „Tydskland rust Dig nu, ellers —" nei, der gives intet „ellers", det er syndigt kun at tænke det.

Marie græd ved Afskeden fra Konrad, som man græd i min Ungdom; dengang gik man Døden imøde, naar man blev Soldat. Napoleon har selv sagt: Saa og saa mange Mennesker fødes der hvert Aar, og saa mange bruger jeg til at lade skyde ned, for at holde Verden undertvungen.

Marie blev tre Dage efter Konrads Afreise i vor Landsby, og jeg maa tilstaae, at min Kone og jeg havde stor Glæde af hende. Der gives dog intet Skjønnere i Verden end et trofast elskende Hjerte. At hun havde en tidligere Utroskab paa sin Samvittighed, vidste jeg dengang Intet om, og hun tænkte selv slet ikke mere derpaa.

Jeg fulgte hende hjem til hendes Fader og underveis behagede hun mig stedse mere og mere; ude i den frie Luft var hun langt livligere og saa munter som en Lærke. Hun havde tillige meget Øie for alt Havevæsen i Landsbyerne. Hun saae ind i alle Haver og jeg kunde see paa hende, naar hun tænkte: det har vi langt bedre hjemme hos os, og naar hun saae noget rigtig godt, sagde hun: saaledes vil jeg ogsaa bære mig ad, det er ret fornuftig gjort. Glad og veltilfreds var hun hele Tiden, undertiden gik hun et Par Skridt bort fra mig, betragtede mig og sagde: Saadan som I seer ud, Onkel, kun lidt mere bredskuldret, vil min Konrad see ud, naar han bliver Mand. Det var morsomt at vandre med den glade Pige, men da hun saae Hjemmet, begyndte hun at græde og klage, fordi Konrad ikke mere var der, men i en Kaserne; hun sørgede over, at man nu vist vilde være ond imod ham og plage ham, men at han kunde blive hende utro, derpaa tænkte hun ikke et Øieblik, og netop det kunde jeg bedst lide hende for.

Et Aar forløb, Konrad blev hjempermitteret, og jeg saae først nu, hvad han var bleven for en prægtig Fyr, og han havde tillige faaet saa nette Manerer. Han blev hos min Svoger, til han igjen skulde i Tjenesten, og saaledes gik det hvert Aar; hele Egnen glædede sig over, hvor ærbart og net de unge Mennesker levede med hinanden og hvor godt Alt gik til paa Haidenreuthe. Konrad havde megen Interesse for Saugmøller og overtalede min Svoger til at udvide den gamle og anlægge en ny Mølle; man fortjente, sagde han, langt mere ved selv at skære Planker. Konrad opførte sig overhovedet som en adstadig Mand, langt adstadigere, end han er af Aar, kun hvor der var Dands, Bryllup eller Marked, var han den Muntreste af Alle og hele Egnens unge Mandskab adlød ham gjerne.

Ved den sidste Kirkefest var han med sin Kjæreste hos os i Hüttenbach. Jeg sad til langt ud paa Natten og saae paa Dandsen. Det var ret en Fryd at see Konrad og Marie dandse sammen, og det kan gjøre En godt i Sjælen at have unge livsglade Mennesker om sig, ellers kommer man til at troe, at hele Verden er bleven ligesaa gammel, som man selv er. Alle Bekjendte fra Nabolaget lykønskede min Kone og mig til vor prægtige Dreng.

Konrad og jeg sad og drak et Glas med hinanden og paa eengang udbrød han: „Fader, det Værste ved Soldaterlivet er egentlig, at man maa lade sig hundse saameget og hverken tør sige eller gjøre Noget derimod. Jeg vilde give en af mine Fingre til, at jeg turde hevne mig paa min Constabel." Jeg forestillede ham, at han for Guds Skyld maatte lade de Tanker fare, der var ikke noget Forfærdeligere til i Verden, end Hevn, og at den, som vil hevne sig, altid tilføier sig selv det værste Slag. Konrad blev rød i Hovedet, han talte ikke mere derom, og først længe efter kom jeg igjen til at mindes vor Samtale. Da Efteraaret kom, maatte Konrad endnu engang ind i Tjenesten, men tog muntert Afsked fra os, vi ledsagede ham et Stykke paa Veien og han sagde til sin Kjæreste: „Nu er det den sidste Gang, jeg siger Farvel, om to Maaneder er jeg færdig, saa drager jeg aldrig mere bort herfra!" Vi hørte ham endnu længe synge og jodle nede i Dalen.

Man burde ikke troe paa Anelser, men de gaae dog tidt paa en forunderlig Maade i Opfyldelse. Marie var denne Gang meget bedrøvet og sagde: „Jeg har en Følelse af, at der vil skee en Ulykke, jeg veed ikke selv hvorfor, men det har aldrig været mig saa tungt, at sige Dig Farvel, som idag." Tilsidst smittede hun mig med sin Bedrøvelse, og jeg tænkte ogsaa: Nu, de to unge Folk komme altfor let til deres Lykke, saaledes gaaer det aldrig til i Verden. Det lykkedes mig omsider at opmuntre Marie en Smule, selv følte jeg endnu stedse en vis Bekymring. Strax den anden Dag skrev jeg til Konrad, at han maatte lade os vide, om han var kommet lykkeligt til Garnisonsbyen og om der ikke var tilstødt ham nogen Ulykke. Jeg fik et beroligende Brev fra ham, det var lystigt og muntert, og han skrev deri, at han ikke kunde begribe, hvad der gik af os Alle, Marie havde ogsaa skrevet i en saa bedrøvelig Tone, han var glad og veltilfreds. Og saa bleve vi Andre det da ogsaa.

Tiden gik; nu var der kun to Dage af Konrads Tjenestetid tilbage. Hans Kjæreste kom over til os og sagde, at hun vilde vente paa ham i vort Hjem. Og jeg var rigtig glad derover, jeg var ogsaa meget urolig og Tiden gaaer altid bedre i Selskab med dem, man holder af. Det var to tunge Dage for mig at holde Skole i.

Jeg havde skrevet til Konrad, at han ikke skulde gaae hjem tilfods, men kjøre med Posten til den nærmeste Stad, der skulde vi afhente ham. Den Morgen, da Posten skulde komme, gik Marie og jeg til Byen. Vi sade paa Postgaarden og drak et Bæger Vin, men det vilde ikke ret smage os. „Lad os faae nok et Glas", sagde jeg, „saa kan Konrad strax klinke og drikke med os."

„Nei", svarede Marie, „Konrad behøver intet Glas for sig selv, vi to ville drikke af et sammen". Hun flyttede en Stol hen til Bordet og betragtede den, som om den Person, for hvem den var bestemt, alt sad paa den. Nu lød Posthornet, vi sprang op og ilede ud paa Gaden. En Handelsreisende, klædt i Graat fra Top til Taa, steg ud, strakte sig og gabede. Det er næsten latterligt, at man kan mærke sig saadanne Ting og erindre dem, jeg seer endnu det Menneske ganske livagtigt for mig. Jeg sprang om til den anden Side af Vognen. „Konrad, er Du der?" Intet Svar. Conducteuren løftede Kufferten ned af Vognen, og jeg spurgte ham: „Er der ikke kjørt en Soldat med Eder?"

„Jo vist", sagde han, „den ene fra Kreuzlingen, den anden fra Volterdingen."

„Hvor ere de da blevne af?"

„De steg af ved Volterdingen, Fyrene vare saa lystige som Fugle, der ere slupne ud af Buret."

„Men var der Ingen fra Hüttenbach?"

„Nei, men jeg troer, at de talte om En, som er bleven arresteret; noget Sikkert veed jeg dog ikke derom."

Min tidligere Ængstelse vendte tilbage, og Marie saae ud, som om hun var gaaet fra Sands og Samling. „Han kommer vist tilfods", sagde jeg til hende, „han er altfor gjerrig til at kjøre med Posten". Jeg sagde det, som man saa tidt siger Noget, for at faae Andre til at troe det, man selv ikke fæster Lid til. Jeg var ligesaa beklemt om Hjertet som hun, og sagde til Marie: „Naar han kommer, ville vi skjende dygtigt paa ham, der har ladet to Par Hænder række sig ud efter ham og vende tomme hjem igjen." Hun smilte ved mine Ord; vi gik ind igjen i Værelset, hvor Vinen, som Konrad skulde have drukket, endnu stod paa Bordet, og da Marie saae den tomme Stol og det fyldte Glas, som ventede paa ham, vendte hun sig hurtigt bort og skjulte Ansigtet i sit Forklæde. Postmesteren kom ind i Stuen og sagde: „Det var godt jeg traf Jer her, Skolemester, her er et Brev til Jer."

Med rystende Haand tog jeg Brevet, idet jeg sagde til Marie: „Vær kun rolig, det er hans Haand, han er sund og frisk." Jeg aabnede Brevet, men Alting løb rundt for mine Øine, og Marie skreg: „For Guds Skyld! Fader! Hvad er der paa Færde, Du bliver saa bleg?" Jeg kunde ikke negte hende, at see Brevet, og deri stod: „Kjære Fader, i denne Time vente Du og Marie paa mig! Jeg har faaet Lov til at skrive disse Linier, og saa bliver min Haand, som jeg saa gjerne vilde række Eder, igjen belagt med Lænker. Jeg skal stilles for en Krigsret. Kunde I blot komme til mig. Gud veed, hvad der skal blive af mig" — —

Vi betænkte os ikke et Øieblik, men besluttede strax at reise til Hovedstaden til Konrad, og vi sendte Maries Forældre og min Kone Bud, for at lade dem det vide."

Kl. eet om Natten skulde Diligencen, som gik til Hovedstaden, komme; jeg overtalte Marie til at lægge sig til at sove et Par Timer, men det kunde hun ikke, og saa bleve vi begge siddende i Gjestestuen ved et eneste Lys; Vinen stod foran os, men ingen af os kunde nyde en Draabe; Begge vilde vi sove, men kunde ikke. Marie stod hele Timer ved Vinduet, hulkede og mumlede: „See alle Stjernerne ere endnu paa Himmelen, hvor ofte har han ikke sunget: Saamange Stjerner, som paa Himlen staae, saamange Hilsener jeg Dig sender", og saa græd hun igjen og hulkede, som om hendes Hjerte skulde briste. Jeg vidste ikke, hvorledes jeg skulde trøste hende, jeg var saa træt og kunde dog ikke sove og vidste tilsidst næsten ikke, hvorledes jeg selv havde det.

Endelig blev Klokken eet, og Diligencen kom; den var heel fuld; Marie og jeg maatte i en Bivogn og bleve nødsagede til at stige ud ved hver Station. Det forekom os hele Tiden, som om vi befandt os i en ganske ukjendt Verden, og som vi slet ikke hørte hjemme i den virkelige. Vi stode der om Natten udenfor ubekjendte Gaarde og Lader; vi stode Haand i Haand, og kunde dog ikke hjelpe hinanden, Hestene gik saa mageligt hen til Vognen og stode saa dovne foran Hammelen, og Kudsken spændte saa langsomt for og kjørte endnu langsommere. „Jeg vilde gjerne hjelpe Hestene med at trække", sagde Marie, „det varer jo en heel Evighed, op ad hver en lille Bakke gaaer det i Skridt." Vi stege ofte ud og gik bagefter Vognen; det var en bælgmørk Nat. Det forekom mig, som om vi aldrig kunde faae Ende paa den Nat og som om det aldrig vilde blive Dag. Den, som har oplevet en saadan Nat, vil aldrig kunne glemme den. Saalænge man sidder hjemme i Ro, har man ingen Forestilling om, hvor forfærdeligt der er om Natten paa en fremmed Vei i den ubekjendte Verden, naar man desuden bærer paa en Sorg, som hviler centnertung paa Ens Bryst.

Omsider kjørte vi da ind i Hovedstaden og forbi den Kaserne, hvor Konrad sad, men vi maatte ikke stige ud der, vi skulde først til Posthuset og derfra tilbage igjen. Vi forlode Vognen Klokken syv om Morgenen, men det var endnu Nat. Gadelygterne bleve slukkede og de Folk, som vare beskæftigede dermed, viste os Veien til Artillerikasernen. Nu stode vi omsider ved Porten og jeg spurgte efter Konrad, han sad i tredie Afdeling, hed det; vi ønskede blot strax at komme til ham, men det skulde først meldes hos Majoren. Længe maatte vi løbe frem og tilbage og det skar mig ordentlig i Hjertet, da jeg hørte Soldaterne, der bankede Klæder, synge Viser, som de maaskee havde lært af ham, og tænkte paa, at han sad eensom og sorgfuld i det mørke Fængsel.

Man førte os til Constabelen, og da Marie fik Øie paa ham, var hun nærved at synke til Jorden, thi det var ingen Anden end Falkenstein. Han saae paa hende med et giftigt Blik, sagde med en spodsk Latter: „Her har Du Lønnen for din Troskab" og vendte hende Ryggen. Af Overconstabelen erfarede vi, hvorledes det var gaaet til med Konrad.

Den sidste Tjenestedag havde Falkenstein sagt til ham: „Hent Vand til min Hest, Du Skolemesterdreng!" — „Jeg har hentet, hvad jeg skal", svarede Konrad, „jeg er ikke forpligtet til at hente meer." — „Gjør, som jeg befaler og det lige paa Stedet!" gjentog Constabelen. — „Nei jeg gjør ikke!" var Konrads Svar, hvorpaa Constabelen hævede Haanden og sagde: „Vogt Dig, Du er endnu i min Magt!" — „Hvad for Noget, i din Magt!" skreg Konrad, idet han greb Constabelen og kastede ham til Jorden. Nu var Ulykken skeet; i sex Aar havde Konrad opført sig ulasteligt, men den sidste Aften kunde han ikke betvinge sin Vrede og gjorde sig skyldig i denne Insubordination.

Heldigviis traf jeg en Soldat fra vor Landsby, en fordums Elev af mig, uden ham havde jeg neppe fundet Veien til Majoren. Denne tillod Marie og mig at besøge Konrad.

Det var nu blevet høilys Dag, men vi maatte dog tage en Lygte med, Skodderne bleve skudte fra og henne i en Krog saae jeg min Søn sidde lænket. Jeg kaldte paa ham, Marie nævnede ogsaa hans Navn, men han saae ikke op; han bøiede sig kun endnu dybere ned, skjulte sit Ansigt i de lænkede Hænder og græd, hans Taarer faldt paa det kolde Jern, uden at han kunde sige et eneste Ord. Havde Marie ikke holdt mig, var jeg vist faldet om, jeg traadte hen i Krogen, lagde min Haand paa hans Hoved og talte trøstende til ham. Længe formaaede han ikke at svare. Marie bad ham ogsaa om at være fattet, og det lykkedes hende bedre end mig. Endelig sagde han: „Det er kun min fortjente Straf, jeg har ikke ramt ham, som saa rigeligt fortjente det, men Dig, Fader, og Dig, Marie."

Lidt efter lidt blev han roligere, og medens Marie talte til ham, spurgte han mig: „Fader, er det endnu Nat udenfor, eller er det allerede Dag?" Jeg svarede ham, at det var lys Dag, og han begyndte nu igjen at græde. „Ak, Marie, hvad har jeg gjort! Det vil aldrig blive Dag mere hverken for Eder eller mig; Marie, kunde jeg blot komme hjem med Dig! Tag mig med, her kvæles jeg!"

Jeg maa bekjende min Svaghed, jeg kunde ikke tale et Ord af lutter Sorg, men Marie var stærk og jeg hørte ikke en Klagelyd af hende i Fængslet. Hun talte saa opmuntrende til Konrad, fandt saa trøstende Ord at sige ham, og var saa rolig og fattet, at det tilsidst virkede paa os Andre.

„Du havde Ret, Fader," sagde Konrad, „Hevnen rammer den, som vil tage den; den er som en Kugle, der preller tilbage mod Skytten selv."

Det Ord har jeg gjemt i min Erindring siden den Stund, det har virket godt paa Mange, naar jeg forklarede dem, hvad jeg meente dermed. Det vil være godt, om De fortalte det videre til Andre, til Alle. Enhver kan have godt af at høre det.

Tiden var nu forløben, vi maatte forlade Konrad, jeg kunde ikke sige et Ord. „Vær stærk, Konrad", sagde Marie, „det har Du jo altid ellers været, skulde Du end bøde hele Aar for Din Gjerning, min er Du og jeg vil vente paa Dig med Taalmodighed. Gjør Dig nu ikke selv alt for bittre Bebreidelser, ellers døer Du og gjør os Alle ulykkelige."

Nu skulde vi gaae; men jeg kunde ikke røre mig, jeg var som lænket til min Søn. Fangevogteren bragte mig udenfor, lukkede igjen Døren, skød Slaaen for, dreiede Nøglen om, og denne Lyd foer mig igjennem Marv og Been.

Det er utroligt, hvad man kan bære her i Livet. Hjemreisen var endnu bedrøveligere end Henreisen; nu følte Marie først tilfulde sin Elendighed; vi mødte mange Soldater, som sang saa lystigt og havde deres Afskedspas i Lommen. En Yttring af Marie lod mig see dybt ind i hendes Hjerte. „Ak, Gud“, sukkede hun, „hvor gjerne vilde jeg ikke glæde mig med dem, men det er netop det Tungeste af Ulykken, at man ikke mere kan glæde sig med Andre, men er nærved at blive vred over, at der endnu gives lykkelige Mennesker.“

Konrad havde opført sig saa godt i hele sin Tjenestetid, at Majoren tog sig af ham, og han blev kun dømt til at tjene i et Straffecompagni i tre Aar. Da det ene Aar var gaaet, henvendte jeg mig til vor Fyrste og gjorde Knæfald for ham, og han benaadede Konrad, som fik Tilladelse til strax at følge med mig. Vi kjørte hjem med hinanden, dog ikke først til hans Moder, hende sendte jeg Bud, men til Marie. Et Stykke fra Haidenreuthe steg jeg af Vognen, for ikke at overraske hende altfor pludseligt, men i samme Dieblik, hun fik Øie paa mig, udbrød hun: „Du bringer Konrad med Dig!“

Frederik VII's Bro over Alssund, seet fra Sundeved. (Tegnet af Lieutenant Holsøe.)

Nu boer jeg hos ham, og jeg boer her i et lykkeligt Hjem. Men Gud havde ikke villet, at de to unge Mennesker skulde komme saa let til deres Lykke. Konrad er nu bleven en besindig og brav Mand, besindigere end de Fleste. Han har alle sine Levedage været en god Søn imod mig og vilde nu gjerne gjøre Alt i Verden for at faae mig til at glemme, hvad jeg har lidt for hans Skyld.

Falkenstein er Inspecteur paa et fyrsteligt Gods, han kommer aldrig mere i vor Egn. — Det er dog en forunderlig Verden vi leve i, Menneskene ere altid indbyrdes uenige og fortrædige hverandre, og Verden kunde dog være saa herlig, naar det ene Menneske vilde gjøre Noget for det andets Lykke.“

Skolemesterens Fortælling var ofte bleven afbrudt af det heftige Uveir; da han havde endt den, var Himmelen atter lys og klar; Mark og Skov duftede efter den stærke Tordenregn. Han ledsagede den Fremmede et godt Stykke paa Veien; lige udenfor Landsbyen mødte de en Vogn, hvorpaa der sad en bredskuldret Mand med sin Kone, og foran dem stode to Drenge og en Pige, Alle med deres Skoleposer paa Armen.

„Bedstefader,“ raabte Børnene, „Fader har taget os med.“ Vognen holdt, Skolemesteren maatte stige op; den sværtbyggede Mand — det var Saugmølleren Konrad — satte sig foran paa Brædtet og Skolemesteren maatte indtage Pladsen hos Marie.

Vognen rullede bort, Skolemesteren saae sig endnu engang tilbage og vinkede et Farvel. Hele Naturen straalede ligesom gjenfødt efter det stærke Uveir.

Frederik VII's Bro over Alssund.

Sagnet sætter nogle Levninger af en Steenmolo ligeoverfor Slottet ved Sønderborg i Forbindelse med en Bro paa Valdemarernes Tid; den har dog formodentlig kun existeret i Sagnet. Ved Krigen i Aarhundredets Begyndelse blev Opmærksomheden først vakt for en saadan Forbindelses Vigtighed, og Chr. Karberg, dengang Sønderborgs betydeligste Kjøbmand, tilligemed daværende Amtsforvalter Lyders, fremkom med Planen til en Baadebro. Regjeringen lod Sagen undersøge af Major Hindenburg, men denne kom til det Resultat, at et saadant Foretagende var for kostbart. — Da man imidlertid i den sidste Krig havde seet, hvor let en saadan Bro lod sig lægge, og hvor godt den modstod Strøm og Is, samt practisk havde lært at kjende, hvilken Bekvemmelighed for Samfærdselen den medførte, blev Planen til Anlæggelsen af en slig Bro gjenoptaget af Raadmand C. Jensen og Physicus Matthiesen, hvorpaa Bycollegierne nedsatte en Comitee desangaaende. I Slutningen af 1849 indgav denne sit Forslag, der gjennemgik adskillige Prøvelser og erholdt Approbation i October 1852, hvorefter Broen byggedes, saa at den den 21de

Ved Vordingborg.

September 1856 kunde aabnes for Færdselen.

Den omtrent 700 Fod lange Bro havde med Tilkjørselsgade og Molo kostet 70,000 Rigsdaler; dens Indtægter have hidtil kunnet dække Renter og Driftsomkostninger, samt udrede en aarlig Afbetaling af 2000 Rigsdaler. Broens kobberforhudede Baade have staaet sig godt, men Pælene i de faste Broled ere, skjøndt de vare gjennemtrukne med Kobbervitriol, fortærede af Søorme, saa at de maae fornyes. For Beboerne paa begge Sider af Sundet er Broen en overordentlig Behagelighed og en Besparelse af Tid, der skattes høit; det er at haabe, at man snart flere Steder vil følge det her givne Exempel.

Vore Afbildninger forklare sig selv — paa den første sees Broen fra Sundevedsiden, med Byen i Baggrunden, paa den anden sees den fra Møllebakken, Nord for Byen, med Havn og Slot i Baggrunden.

Egnen selv er allerede smuk og interessant ved sine Omgivelser; den stærkere Samfærdsel, som Broen foranlediger, gjør Landskabet endnu livligere.

Frederik VII's Bro over Alssund, seet fra den nordlige Møllebakke. (Tegnet af Lieutenant Holsøe.)

Vordingborg.

Ingen af alle Sjællands Kjøbstæder kan, hvad Skjønheden angaaer, maale sig med Vordingborg; ingen af dem gjør et saa fuldendt malerisk Indtryk, som den. Naar man fra Gaabense sætter over til Vordingborg og seer den nydelige lille By ligge udstrakt langs ad Kysten imellem Skoven paa den ene Side og den kneisende Ruin af Gaasetaarnet paa den anden, medens en dyb Baggrund af dansk Frodighed og Ynde aabner sig bag Husenes Rækker, saa er det umuligt Andet, end at erklære Vordingborg for Perlen blandt Sjællands Kjøbstæder. Ogsaa fra Landsiden hævder Byen denne Rang, og har den end ikke Sorøs fredelige, drømmende Ro eller Helsingørs mylrende Liv, saa er der dog her samlet saameget Skjønt, at man ikke lettelig vil bytte det bort for noget Andet og Uvist; man forstaaer først her ret Kong Volmers Yttring, at Gud gjerne selv maatte beholde sit Himmerig, naar han blot maatte have sin Vordingborg.

Vore Kjøbstæder have udspillet deres Rolle; en udviklet

En Flyttedag i Kjøbenhavn.

Industri og Handel medfører Sammenslutning og Centralisation, og Danmark er ikke stort nok til at have mere end een industriel Hovedstad. Derfor falder Kjøbstædernes Tilværelseshistorie bestandigt i to Dele, Tilværtens og Blomstringens Tid, hvori de baade i Statens og Oeconomiens Historie stode høit, og Stilstandens og Tilbagegangens Periode, hvori vi endnu leve. Hin Tid begynder i Almindelighed lige ved Byens Anlæg og varer indtil Souverainiteten eller Begyndelsen af det attende Aarhundrede, og det er i den, at man ogsaa reent udvortes skal søge Byens interessante Historie; thi for at have en Historie, maa man have Liv og Indflydelse — derfor kaldes alle vore nuværende Kjøbstæder med Rette „Mindernes Byer".

Vordingborg træder os allerede i vor ældste sikkre Historie imøde som en anseelig Plads; Saxos Vorthyngum ɔ: Thingstedet paa Strandbredden (Ørethinget) blev tidligt til en stadig Samlingsplads, hvor den megen Færdsel ved Folkeforsamlingerne gav Anledning til Grundlæggelsen af en Kjøbstad, der efterhaanden bemægtigede sig hele Egnens Handel: det er den samme Oprindelse, som sandsynligviis alle vore gamle Søkjøbstæder skylde deres Tilværelse. Hvor gammel Byens første Anlæg er, er det naturligviis umuligt at afgjøre, men allerede under Valdemar den Store var den saa anseelig, at Kongen besluttede at opføre en Borg her, til Værn mod fjendtlige Indfald, og denne Borg fik efter Byen Navnet Vordingborg, som Byen siden igjen laante fra den. I den hedenske Tid, i hvilken vi ganske vist ere berettigede til at søge de første Spor til Byen, var den hovedsagelig en Handelsplads; nu blev dens Betydning ganske forandret, Borgen og Befæstningen blev det Væsentlige, og Valdemar søgte i dette stærke Slot at skaffe sig et bekvemt Udgangspunkt for sine vendiske Tog. Begge de to første store Valdemarer kaarede Vordingborg til deres almindelige Opholdssted, og begge lukkede deres Øine her paa Slottet; Vordingborg var derfor ogsaa den almindelige Hovedstad, hvor Danehofferne holdtes lige indtil Udgangen af det trettende Aarhundrede, og det var paa en Herredag her, i Marts Maaned 1241, at Valdemar den Anden, kort før sin Død, udstedte vort vigtigste gamle Lovstykke: Jydske Lov.

Sin fagreste Tid havde Vordingborg dog under den tredie af Valdemarerne, under Valdemar Atterdag; efterat han i 1346 havde indløst Slottet fra de holstenske Grever, til hvilke det med saamangen anden Deel af Danmark var sat i Pant, begyndte han paa en Fornyelse af det gamle Fæstningsværk, som gjorde Vordingborg til en af Rigets fasteste Borge med Taarne og Ringmuur, indenfor hvilken en heel lille By dengang laa. Han byggede ogsaa det store Gaasetaarn, den eneste Levning af Slottet, der nogenlunde uforstyrret er bevaret indtil vore Dage, og hvis Spir var prydet med en gylden Gaas; der skulde Hansestædernes Fanger sættes, og Kongens spøgefulde Vers om die Hänse og die Gänse, som Traditionen har overleveret os, staae vistnok i Forbindelse med denne Gaas. — Dog var det ikke altid for Krig og Ufred, at Kongen opholdt sig her, ogsaa i Fredstid og i ledige Timer fandt han Behag i den smukke Egn og holdt sine Jagter i de store Skove heromkring: det var jo for Vordingborg og Gurre, at han vilde bortbytte Himmeriges Part. Gurre, hans andet jordiske Paradis, ligger ved Fredensborg, men Sagnet har troet, at maatte lægge det nærmere ved Vordingborg, og i Herregaarden Øbjerggaards Have, noget Nord for sidstnævnte By, paaviser man endnu en liden Borgvold, der kaldes Lille-Gurre og som udgives for Resterne af Volmers Slot. De af vore Læsere, som med Interesse have dvælet ved det rette, smukke Gurre i Tanken om de mange Kongeminder, der knytte sig dertil fra Atterdags Tid, kunne vi imidlertid trøste med den Forsikkring, at Lille-Gurre aldrig har været noget kongeligt Slot og at det ikke en eneste Gang nævnes i Historien. Derimod maae vi have Lov til at berøve Læserne en anden Illusion, hvori vistnok de fleste af dem leve; det er den smukke Mythe om Valdemars Kjærlighed til Tove, med det hele Tilbehør af Overnatur, der knytter sig dertil, og som ved Heibergs og Hauchs Digte har fundet saa smukke Talsmænd i Folkets Hjerte. Tove er — desværre! men den historiske Sandhed byder os at sige det — Tove er desværre en ligesaa uhistorisk Person som Lille-Gurre er et uhistorisk Sted; Tove har aldrig existeret, og det ikke blot ikke som Tove, men Valdemar vides aldrig at have havt nogen saadan stadig Kjærlighedsforbindelse. Valdemar den Første havde en Frille ved Navn Tove, og hende maa det være, som Folket har optaget i den eiendommelige, symbolske Sagnkreds, hvori Valdemar Atterdag spiller saa stor en Rolle; til hendes Person og hendes Navn ere da alle de smukke Tanker blevne knyttede, som vi gjenfinde i den poetiske Tidsalders Kæmpeviser og Overleveringer. Dette var dog blot en critisk Bemærkning, der ingenlunde maa udledes af Uvillie mod Sagnene; Sagnet er lige smukt og røber lige megen poetisk Sands hos Folket, enten der saa ligger noget Virkeligt til Grund derfor, eller ikke, og det kan, uden at skade Totalindtrykket af Volmers Personlighed, løsnes fra ham: hans Kjærlighed til Naturen og det ubundne Liv i den bliver lige sandt skildret, og hans vilde Jagt farer lige lystigt igjennem Luften, enten Tove følger ham, eller ikke. Vi kunne ved denne Leilighed ikke forbigaae den Vei, som Volmer endnu rider paa sine natlige Jagter, thi et Stykke af den kan endnu kjendes ved Vordingborg Slotsruin, og en anden Strækning af denne ældste Kongevei igjennem Sjælland er i dette Aarhundrede gjenfundet i en ordentlig steenlagt Vei mellem Søllerød og Nærum i Nærheden af Kjøbenhavn.

Med Valdemar Atterdags Død paa Gurre, og hans sidste Reise som Lig herfra til hans kjære Vordingborg, daler Byens lyse Stjerne. Vel holdtes her af og til under Dronning Margrete og Erik af Pommeren Rigsdage; ogsaa Fredsslutningen mellem Erik og Holsten og Hansestæderne i 1435 blev indgaaet her, men derefter sank Vordingborg hen i Forglemmelse. Frederik den Anden boede her af og til, men allerede i Christian den Fjerdes Tid var Slottet heelt brøstfældigt, og i Slutningen af det syttende Aarhundrede laa det tildeels som en Ruin. Med Slottet sank ogsaa Byen, der for største Delen bestod baade af og ved Slottet; Handelen var kun ringe, og Befolkningen, der hidtil havde levet af Hofholdningen og det store Antal Personer, den samlede der, tog efterhaanden af. En kortvarig Glands fik Stedet vel i Frederik den Tredies Tid, da han gav sin Søn Prinds Jørgen, den engelske Dronninggemal, Vordingborg Amt til Lehn, der da paa Slottets Grund opførte et Sommerpalads i Datidens stilløse Smag; men han forlod snart Danmark, og neppe halvhundrede Aar derefter var hans Bygning solgt til Private og nedbrudt til Grunden, saa at Ruinerne af det gamle Slot laae øde, som før og som nu.

Nu er Vordingborg ikkun en beskeden, smuk lille By; den har mistet sin gamle stive Ridder, Valdemars Borg, den har mistet den smagløst pralende Courtiseur, Prinds Jørgens Palads, men den har i uindskrænket Maal bevaret den Ynde, som en smilende Natur og en deilig Beliggenhed give. Der er over Byens hele Physiognomi udbredt et saadant Skjær af hjemlig Hygge, som man kun sjeldent seer det i vore Smaabyer; Foreningen af Strand, Skov og frodige Marker i Byens umiddelbare Omegn hæver den saameget, at man glemmer dens Lidenhed. Ogsaa den gamle Kirke med sine kamtakkede Taarngavle og sit hele landlige Præg, med Engen paa den ene Side og Kirkegaardens Træer rundt om, minder meget mere om den smukke Landsby end om Staden. Men høit over Byen hæver sig endnu det gamle Gaasetaarn, gnavet af Tidens Tand og berøvet mange af sine Fjer, men dog et stolt Vidne om Valdemarernes Tid. Det tilhører nu Staten siden 1808, da den daværende Eierinde skjenkede det til Kongen — en af de første Frugter af den i hint Aar vakte Interesse for vore Oldtidsminder — og der er saaledes draget Omsorg for, at det ikke vil falde som Offer for Pengegridskhed eller egennyttig Beregning, men vil blive holdt ved Hævd saalænge, som det er muligt. Paa Slotspladsen ved Gaasetaarnet findes endnu nogle enkelte andre Rudera af det gamle Slot, en Deel af Ringmuren, der omsluttede dette, og en lille Grundvold af et andet fiirkantet Taarn — men disse Levninger af fordums Storhed ville neppe længe være synlige i deres nuværende Tilstand.

Flyttedag.

Flyttedag, Du kjære gamle Flyttedag, hvordan skal jeg værdigen kunne skildre Din Elskelighed, Din Ynde, hvorledes skal jeg forklare den Kjærlighed til min Fødestad og den Nationalstolthed, Du har opvakt hos mig, ligefra den Tid jeg i Skolen havde fri paa Sanct Flyttedag og til nu! Du veed ikke — og i Din beskedne Uvidenhed bliver Du endnu mere indtagende — Du veed ikke, at Du er Kjøbenhavnernes kosteligste Klenodie, en af de smukkeste Blomster i den Krands, der smykker Byens Vaaben. Du aner ikke, at Englænderen under sit stolte »my house is my castle« skjuler et sønderrevet Hjerte, der misunder os Dig, Du støv- og tankespredende, spleenfordrivende Flyttedag. Du kjender neppe Din Betydning for de Elskende, baade for dem, der omsider kunne sætte sig ned og under Dine Auspicier holde Bryllup „til Flyttedag", og for dem, hvem en ublid Skjebne bringer til at lade sig nøie med at flytte efter hinanden og see hinanden gjennem Ruderne. Du drømmer ikke om Din Storhed i sanitair Henseende, om den Lustration, som Du fremkalder og beskytter under Dine Vinger, der optage al Husenes indre Ureenlighed. Men Din Virksomhed i Industriens Tjeneste kjender Du, Du seer Travlheden og Arbeidet, Du seer de slæbende, trækkende, skydende, bærende, læssende, svedende Bybudde, Du seer de gamle Koner, der med deres lille Sonde omhyggeligt undersøge hver Plet, der bærer Spor af Din Virksomhed, drøfte hver Klud og Pjalt for at overveie, om det kan svare Regning at tage den med, der bande al Beskyttelsestold og i deres Hjerter ere corresponderende Medlemmer af Frihandelsforeningen. Du seer de glade Børn, der jublende tumle sig i Halmdyngerne, samle Toerter og Slagpinkerter, og optage de Flyttehøns, der senere forbittre Fattigfolk Livet, og sparke de gamle, skyggeløse Hatte i Veiret med et rungende Hurra. I Sandhed, Flyttedag, Du er en mærkelig Dag!

Flyttedagen stemmer En lyrisk, men hvorledes skal jeg behandle den didactisk, hvorledes lære vore Medmennesker, der ikke af Erfaring kjende denne Dag, dens Betydning? Hjelp mig, I høie Muser, og før min Pen lykkeligt frem imellem Skarndyngerne!

Forandring fryder, det er en gammel Sandhed, og det er Kjøbenhavnerens første Troesartikel; han vil have Afvexling i Livet, han stræber stedse fremad til en høiere og høiere Fuldkommenhed — altsaa maa han flytte. Han bliver kjed af sine Værelser, af sin Vært, sine Trappetrin og sine Gjenboer; han længes efter Stranden, og saa flytter han fra Volden til Gammelstrand, eller han længes efter landlig Ro, og flytter saa fra Borgergade til Pedermadsens Gang; han bliver Minister og flytter derfor ned paa første Sal, eller han faaer Børn, og maa derfor have en større Leilighed; han gaaer fallit og flytter fra Stuen ned i Kjælderen, eller omvendt, han slaaer sig op og maa derfor høiere tilveirs; han gifter sig og forlader sin Ungkarleleilighed; hans Kone døer og Huset bliver ham trist og sørgeligt — han flytter; hans Vært forbyder ham at holde Hunde og smaa Børn, Indkomstskatten stiger ½ Procent — han maa bort. Enhver Forandring i Livet, i det indre, ydre, sociale, communale, industrielle, constitutionelle Liv, medfører ligefrem Nødvendigheden af at flytte.

Saa kommer Flyttedag; den anmelder sig allerede otte Dage iforveien ved en paafaldende Mangel paa Gardiner i Vinduerne, hvorimod disse sees opfyldte med Biscuitfigurer, Lamper, Uhre osv., ved Sammenstuvning af Meublerne i et Par Værelser, medens de andre velvilligt overlades dem, der flytte ind efter os, og ved at Manden og de voxne Sønner spise paa Restauration, medens Konen og Døttrene hele Dagen gaae i Morgenkjole og med gamle Randers Handsker. Halmpriserne stige pludseligt. Bøndervogne kjøre om i Gaderne og overalt hører man i landlig Dialect den gamle Folkevise:

Ha—lem, Ha—lem,
Sengeha—lem.

Nu kommer Flyttedagen selv. Huusguderne flyttes ned paa Gaden, læsses paa Vogne og trilles bort; Fader transporterer selv Barometeret, Moder kjører i en Droschke med Taffeluhret paa Skjødet, den ældste Datter er gjort ansvarlig for Sølvtøiet og den lille Søn stikker af med alle Faders Piber. I de fattige Kvarterer gaaer Flytningen simplere for sig: Madratserne og Dynerne skæres op i den ene Ende, Indholdet rystes ud paa Gaden, Vaarene rulles sammen og Forældrene vandre gemytligt afsted med hele Meublementet paa Ryggen og et Barn paa Armen. Man bliver puffet og stødt overalt, Sjouerne stønne deres velklingende: „Naadeda! See sig for, han Herre!" og Damerne skrige af Frygt for at blive kjørte over af de vældige Læs. Og med hvilken Omhu ere disse Læs ikke byggede, med hvilken Flid for, at det kan ligge godt og dog see pent ud, og det ligefra Kammerherren med Marmorconsollerne til Studenten med Klædeskabet og Overtrækstøvlerne, der helst flytter om Aftenen. Flyttedag er en farlig Dag, thi den afslører mange Mysterier, som ikke anes Aaret rundt.

Gaa saa paa Gaden en Flyttedagsaften, naar Alt er roligt og Folk ere i Seng, medens Maanen skinner paa det vidunderlige Liv, der rører sig i Halmen. Gaa imellem disse Dynger af Forkrænkelighed og svunden Forfængelighed, søg at gjøre Dig klart, at Du ikke gaaer i en By kort efter en fjendtlig Invasion, men at det er det daglige Liv, der medfører al denne Mængde af alt Muligt, og Du vil sige med mig:

Ja, Flyttedag, Du er en mærkelig Dag!

Ugens Politik.

Den 25de April 1862.

Den udenlandske Presse har i den seneste Tid atter begyndt at beskæftige sig ivrigt med de danske Anliggender; at de vende tilbage til en Sag, der hverken har Nyhedens Interesse eller er af afgjørende Vigtighed i Sammenligning med de store politiske Spørgsmaal, hvis endelige Afgjørelse haster langt mere, er vistnok et afgjørende Beviis for, at det ikke blot er de tydske Cabinetter, der ville faae Lov til at bestemme vort Fædrelands Grændser. Da den offentlige Mening i vore Dage øver en saa mægtig Indflydelse paa de politiske Begivenheder, maa det betragtes som en overordentlig heldig Omstændighed, at dens Organer, paa høist enkelte Undtagelser nær, baade i England og Frankrig aldeles afgjort tage Parti for os. I Løbet af den sidste Uge har saaledes baade »Times«, der næsten altid beflitter sig paa at svømme med den offentlige Menings Strøm, og »Morning Post«, Ministeriet Palmerstons anerkjendte Organ, indeholdt ledende Artikler, der med Sagkundskab indvie deres Læsere i de saa forviklede Forhandlingers Gang og med megen Energi advare Cabinettet i Berlin mod at foretage et Overgreb, der kan blive høist farligt for Verdensfreden. »Revue des deux Mondes«, der bestandig er optraadt som Danmarks nidkjære og dygtige Talsmand, har ligeledes i en af Forcade skrevet

Artikel bragt Spørgsmaalet paa Bane og protesteret imod, „at man i det vestlige Europa, hvis Folks Deeltagelse Danmark har Krav paa, skulde af Kjedsommelighed undlade at ændse den Modstand, som denne lille skandinaviske Stat med uforsagt Maadehold gjør mod de chikaneuse Stridigheder, i hvilke dens Naboer idelig søge at indvikle det.“

Kan Tydskland altsaa vente, at have den offentlige Mening i Europa imod sig, hvis det forsøger paa at gaae over fra Trudsler til Handlinger, saa synes den indre Tilstand i det store Fædreland i dette Dieblik heller ikke at være meget gunstig til at anstille Forsøget. I Preussen antager Kampen mellem Regjeringen og det liberale Parti en mere og mere forbittret Charakteer. Ligesom alle Konger af Guds Naade betragter Kongen af Preussen ogsaa enhver Magt, hvormed en lovgivende Forsamling er forlenet, som et Tab for Kronen. I en vis Betydning er det sandt, at en Konge ikke paa samme Tid kan gjøre Alt, hvad han vil, og tillade Nationens Repræsentanter at øve Indflydelse paa hans Politik; men at lede og fuldbyrde en Nations Villie er maaskee ligesaa ærefuldt, som at følge sine egne Luner. De preussiske Kamre have ikke gjort noget Indgreb i de kongelige Prærogativer, og selv Reactionens Ministre vove neppe at benegte, at det tilkommer de Deputerede at føre Tilsyn med Finantserne. Og dog er Kongen uklog nok til at behandle Ministeriets Modstandere som Fjender af hans Dynasti, og idet han giver Valgmændene Anviisning paa de Mænd, de skulle vælge, krænker han det repræsentative System, endog saaledes som han personlig opfatter det. Selv hvor de parlamentariske Institutioner ikke ere dybt rodfæstede, antager man dog, at Folkeforsamlinger udtale Folkets Anskuelser, og at deres Ønsker altsaa bør tages i Betragtning, om de end undertiden maae tilsidesættes paa Grund af en høiere Politiks Fordringer. I Preussen søge imidlertid Kronens Haandlangere i Forveien at paavirke den offentlige Menings Organer, og de befale Vælgerne at understøtte visse Grundsætninger, saa at Regjeringen paatager sig selv at udpege de Mænd, paa hvis Sagkundskab den senere skal stole. Men uagtet Frihedssandsen ikke er stærkt udviklet i Preussen, synes de gode Preussere dog, at det er et altfor stærkt Stykke, naar en Officeer opfordrer sit Regiment til paa Valgdagen at forsvare sin Konge mod farligere Fjender, end Soldaten møder paa Valpladsen, og de talrige Protester mod Ministeriets Valgcirculairer synes at bebude, at den tilkommende Landdag vil have samme Farve, som den nys opløste; det vil derfor maaskee snart vise sig, at Kong Wilhelm er afmægtig som Despot, medens han som constitutionel Konge vilde have været i Besiddelse af den mest udstrakte Myndighed.

Medens Situationen indenfor Preussens egne Enemærker altsaa er meget betænkelig, søger Østerrig at benytte den til at svække dets Indflydelse paa de tydske Anliggender. Man vil maaskee erindre den eenslydende Note, som i sin Tid vakte saa stor Opsigt i Berlin. Det paastaaes nu med Bestemthed, at de Stater, der vare enige med Hensyn til denne Note nu have isinde med Østerrig i Spidsen at fremkomme med directe Reformforslag til Forbundsforsamlingen i Frankfurt. Hvis denne Efterretning skulde bekræfte sig, vilde en saadan Samvirken imellem de Stater, der modsætte sig Preussens Overherredømme i Tydskland, i høi Grad svække de Eenhedsbestræbelser, som den preussiske Politik hidtil har vidst at benytte til sin Fordeel. Cabinettet i Wien vil formaae Mellemstaterne til at samtykke i en intetsigende Reform for at modarbeide Nationalforsamlingen og constatere Preussens Afmagt saavelsom dets isolerede Stilling.

Baade i Østerrig og i Italien have Lord Palmerstons bestemte Udtalelser i Underhuset vakt den største Opsigt. I Wien er man meget bekymret for Venedig, og de i den østerrigske Regjerings Sold staaende Aviser paastaae derfor ogsaa, at man i Venedig finder sig roligt i Østerrigs Herredømme, ja nogle af disse hæderlige Organer gaae endog saa vidt, at de forsikkre deres Læsere om, at Venetianerne betragte den hele Tilstand med en vis Tilfredshed. Paa samme Tid meddeler rigtignok denne Stads officielle Avis, at 344 velhavende venetianske Borgeres Eiendomme ere confiskerede paa Grund af Udvandring. Et simpelt Decret er tilstrækkeligt til denne barbariske Forholdsregel, der har Tabet af alle politiske og borgerlige Rettigheder tilfølge. Det er altsaa meget usandsynligt, at 344 Borgere frivillig skulde have forladt deres Fædreland og udsat sig for Tabet af deres Formue, hvis Opholdet i deres underkuede Fædrenehjem blot havde været nogenlunde taaleligt.

I Italien har den engelske Premierministers Tale gjort en endnu større Virkning, og uagtet England kun har ydet Italien en moralsk Understøttelse, medens Frankrig har bragt saa store Offere for dets Uafhængighed, ere Italienerne i dette Dieblik tilbøielige til at fæste mere Lid til den engelske end til den franske Regjering. Som et Beviis herpaa kan anføres, at to Deputerede have overrakt Englands Gesandt i Italien, Sir James Hudson, en med 35,000 Underskrifter forsynet Petition, hvori England opfordres til at anvende sin diplomatiske Indflydelse, for at Rom kan blive rømmet af de franske Tropper. Det kommer nu an paa, om dette Skridt foretages ifølge en foregaaende Aftale, for at hjelpe den franske Regjering, der møder Modstand, naar den paa en mere gjennemgribende Maade end hidtil vil søge at afgjøre det romerske Spørgsmaal; i saa Fald er denne Begivenhed meget heldig for Italiens Sag. Men ere Cabinetterne i Paris og London uenige, saa kan denne af Italienerne til den engelske Regjering rettede Opfordring let berede Kong Victor Emanuel alvorlige Vanskeligheder.

Revolutionen i Grækenland udbreder sig mere og mere. Regjeringen mangler de fornødne Pengemidler til at lønne sine Tilhængere, og det er meget sandsynligt, at Kong Otto vil blive nødsaget til at forlade Landet.

Efterretningerne fra Amerika gaae til den 9de April og lyde gunstigt for de nordlige Stater, hvis Tropper have erobret den med Batterier forsynede Ø Nr. 10, der forsvarede Adgangen til Memphis og Indløbet til Nedre-Mississippi. Sydstaternes Armee, som General Beauregard havde concentreret ved Korinth i Alabama, skal tillige have lidt et Nederlag. Man kjender endnu ikke de nøiere Omstændigheder, og naar Aviserne i Newyork anslaae Tabet i dette Slag til 50,000 Mand, saa er denne Angivelse vist meget overdreven, da i saa Fald idetmindste 300,000 Mand maatte have været i Ilden. Vi maae tillige tilføie, at „Times“ udtaler den Mening, at de hidtil af Norden vundne Fordele see større ud, end de i Virkeligheden ere. Bladet fremhæver tillige, at Sydstaterne endnu stedse nære Tillid til deres Sags endelige Seir, og uden at bestride, at de kunne overvurdere deres egne Kræfter og deres Modstanderes Svaghed, seer „Times“ i denne Tillid dog et Beviis for, at de ere modige og standhaftige, og at Norden ikke saa let vil kunne undertvinge dem.

M.

Om Hestebaner i Nordamerikas Byer.

De mange Jernbaner, der udgaae fra Nordamerikas større Byer, besørge meget ofte baade Person- og Godstransporten i Hovedgaderne. Som oftest skeer denne Transport med Heste, der trække Vognene til de mere afsidesliggende Dele af Byen. I Newyork har man vel gjort Forsøg med Locomotiver paa to Jernbaner, der have deres Personstationer i Nærheden af Raadhuset, og hvis Vognstationer ligge $\frac{1}{3}$ Miil derfra, men man har opgivet dette og er vendt tilbage til Hestekraften, paa Gruud af den stærke Færdsel i i Gaderne. I Philadelphia ere alle Stationer forenede ved Jernbaner, der forgrene sig til forskjellige Magasiner og Pladser i Byen. Paa alle disse Baner anvendes Heste som bevægende Kraft.

Det er egentlig først i de sidste syv Aar, at man har begyndt at bygge Hestebaner i de større Byer. Newyork og Brooklyn vare de første, der tilegnede sig de Fordele, som disse Communicationsmidler yde; i den førstnævnte By findes nu fem særskilte Hestebaner, alle med dobbelt Spor, hvis samlede Længde udgjør 4 Miil; Brooklyn har 3 Miil Hestebaner, og flere ere under Arbeide i disse to Byer. Paa disse Baner befordredes i 1858 ialt 35,606,227 Personer. Philadelphia, som tæller 600,000 Indbyggere, er forsynet med det fuldstændigste Jernbanenet; det har allerede en Længde af 9 Miil og man er ifærd med at bygge 15 Miil endnu. Boston, med 200,000 Mennesker, har 3,8 Miil Hestebane; paa tre af disse (af 2,55 Miils Længde) befordredes 1858 over 8 Millioner Mennesker.

De Indvendinger, der i Begyndelsen fremsattes mod disse Baner, mest høirøstet af det gamle Omnibus-Actieselskab, gave forresten Anledning til en heftig Strid. Man frygtede, at de skulde blive skadelige for den sædvanlige Færdsel og farlige for Fodgængere. Disse Formodninger have imidlertid viist sig aldeles ugrundede. Forstæderne have vundet mest ved Banernes Anlæg, thi Beboelsesleilighederne der blive nu meget begjerligt søgte, saavel af den arbeidende Klasse, som kan boe for en billigere Leie der, som og af mere bemidlede, der i Forstæderne finde bedre og sundere Boliger end inde i Byen. Heller ikke standses Færdselen i nogen væsentlig Grad af Jernbanevognene; disse ere desuden forsynede med Bremsapparat, der næsten øieblikkeligt kan bringe dem til at standse. Ligeledes ere Hestene forsynede med Klokker, for at advare Fodgængere. De lave Taxter, den Hastighed, hvormed man kommer afsted, tilligemed Vognenes bekvemme og elegante Udstyrelse, have bidraget til, at Banerne hurtigt vandt Publicums Yndest. Frekventsen er uhyre stor, og de Selskaber, som eie Banerne, have havt en stor Indtægt, uagtet de maae vedligeholde Brolægningen i de Gader, hvorigjennem Banen gaaer, ligesom de betale en ikke ubetydelig Afgift for hver Vogn. De gamle, ubekvemme Omnibusser forsvinde nu ogsaa lidt efter lidt.

De amerikanske Byers regelmæssige Bygningsmaade, med lige og brede Gader, har bidraget meget til at lette Banernes Anlæg. I Newyork ere Hovedgaderne 100 Fod og Tvergaderne 60 Fod brede. Paa de Sidste findes Fortoge af 12 Fods Brede, saa at Kjørebanen er 36 Fod. Newyorks Pulsaare, den berømte Broadway, har en Kjørebane af 26 Fods Brede, paa hvilken 4 Rækker Vogne mageligt kjøre jevnsides.

Paa Philadelphias, Newyorks og Brooklyns brede Gader ligge sædvanlig to Baner i Gadens Midte; de smallere Gader, hvis Kjørebane er under 26 Fod bred, have kun eet Spor, det andet Spor lægges da i en med den første parallel Gade. Der findes vel Baner i Philadelphia og Boston, som kun have eet Spor, men der er da anbragt Holdepladser paa forskjellige Steder, hvor Vognene kunne komme forbi hverandre.

Skinnernes Overkant ligger i Gadens Plan og hvad Stigningen angaaer, da ere Forhold som 1:40 ganske almindelige, man har endog Stigninger indtil 1:18. Paa Steder, hvor stærke Stigninger og smaa Krumningsradier forekomme samtidigt, som f. Ex. paa Hjørnet af Fultonstreet og Sandstreet i Brooklyn, hvor Stigningen er 1:35, og Krumningsradien 60 Fod, er der sædvanligviis stationeret en Hest, der spændes for til Hjelp. Denne Hest er her tilstrækkelig beskæftiget, thi Vognene følge meget hastigt efter hverandre. Ved Nedfarten er Bremsen tilstrækkelig til at afmaale Hastigheden.

Krumningerne ved Gadehjørnerne have i Almindelighed kun en lille Radius, ofte kun 50 Fod. Underskinnen er da som oftest flad, saa at Underhjulet kommer til at gaae paa Flanchen. Hjulene ere 1—2,8 Fod i Gjennemsnit, og da Sporet sjeldent overstiger 6,5 Fod, saa kunne saadanne Krumninger befares uden Vanskelighed. Da tillige Hastigheden i Krumningerne er meget lille, saa indtræffer der aldrig nogen Standsning i Færdselen, ligesom der heller ikke er Fare for Fodgængerne.

I særdeles snevre Gader har man, for ikke at faae en altfor lille Krumningsradie ved Hjørnerne, hjulpet sig paa den Maade, som Fig. 1 viser.

Skinnerne ere saakaldte tramrails eller grooverails. De skulle opfylde forskjellige Fordringer. Saaledes skulle de ikke alene kunne lede de med Flancher forsynede Vognhjul, men de maae ogsaa have en saadan Form, at sædvanlige Vogne kunne kjøre paa dem uden videre Ubekvemhed. Man har derfor foreslaaet en Mængde forskjellige Tversnit for dem. Fig. 2 og 3, $\frac{1}{4}$ af sand Størrelse, vise Formen af de Skinner, der anvendes i Newyork, Boston, Brooklyn, Philadelphia og St. Louis. Deres Vægt varierer fra 8,6 til 30,4 Pund pr. løbende Fod. Den Vægt, der sædvanlig bydes Skinnerne, er 20 Pd. pr. Fod.

I Philadelphia skal Sporvidden være 5,3 Fod, for at andre Kjøretøier kunne befare Banerne; i Newyork derimod er Sporvidden den sædvanlige, 8,83 Fod. Almindelige Vogne benytte der som oftest Sporet paa den Maade, at det ene Hjul gaaer paa Skinnerne, det andet paa Steenbroen.

Afstanden mellem Skinnerne paa en dobbeltsporet Bane er sædvanligviis 10 Fod, regnet fra Midte til Midte af hvert Spor, saa at der, naar to Jernbanevogne fare forbi hinanden, dog bliver et Rum af 2 Fod mellem dem. Skinnerne, som udvalses til en Længde af 18—24 Fod, sømmes til 4 Tom. brede og 6 Tom. høie Længdesveller. Af Fig. 2 sees, at Sømmene indslaaes skraat i Tømmeret, hvorved de fastholdes og bevares af Brolægningen. Stundom fæstes de med Skruebolte, anbragte i Afstand af 2—3 Fod. I Svellens øverste Rand nedslaaes 1 Fod lange Jernplader, der fastholdes ved 2 Bolte. Længdesvellerne ere 20 Fod lange, de hvile atter paa 7 Fod lange, 5 Tom. brede og 4 Tom. høie Tversveller, der befæstes til hine ved Hjelp af smaa støbte Vinkeljern (Fig. 4). Man kan ogsaa befæste dem med Trækiler, hvilket bruges i St. Louis (Fig. 5), men Tømmeret svækkes aabenbart for meget derved. Længdesvellerne støde enten løst mod hverandre, eller de blades over hinanden; i Krumningerne bøies de. Sporskifterne ere altid overordentlig simple og stilles ved Haandkraft.

Omendskjøndt Grunden i de amerikanske Byers Gader er ret god, bliver Banernes Vedligeholdelse temmelig kostbar; man gjør sjeldent Regning paa, at Tømmeret varer længere end 7 Aar, hvilket for hvert saadant Tidsrum foranlediger en Udgift af 89,000 Rdl. At imprægnere Tømmeret med en beskyttende Opløsning har man endnu ikke forsøgt. Paa enkelte af de senest byggede Baner har man villet spare Træsveller, og derfor, som Fig. 6 viser, støbt Skinner i Længder af 12 Fod, der veie omtrent 30 Pund pr. Fod. En anden Maade viser Fig. 7. Skinnerne ere her valsede af Smedejern og veie kun 15 Pd. pr. Fod. En enkeltsporet Bane med støbte Skinner koster omtrent 100,000 Rdl. pr. Miil og vil omtrent kunne vare i 25 Aar. I Newyork og Brooklyn, som i 1858 havde 15,5 Miil Sporvei, anvendtes i det nævnte Aar 2483 Heste og 362 Vogne, altsaa paa hver Miil omtrent 20 Heste og 3 Vogne.

Vognene rumme 20—24 Personer; de ere udvendigt $16\frac{2}{3}$ Fod lange og $7\frac{1}{2}$ Fod brede og indvendigt $6\frac{2}{3}$ Fod høie, saa at man ikke behøver at tage Hatten af. Døren er anbragt bagude; Sæderne langs Væggene, saa langt fra hverandre, at der er tilstrækkelig Plads for de Ud- og Indgaaende. Paa Dage, hvor Banerne benyttes stærkt, er dette Rum da ofte optaget af Staaende, saa at Vognene da tidt rumme indtil 40 Personer.

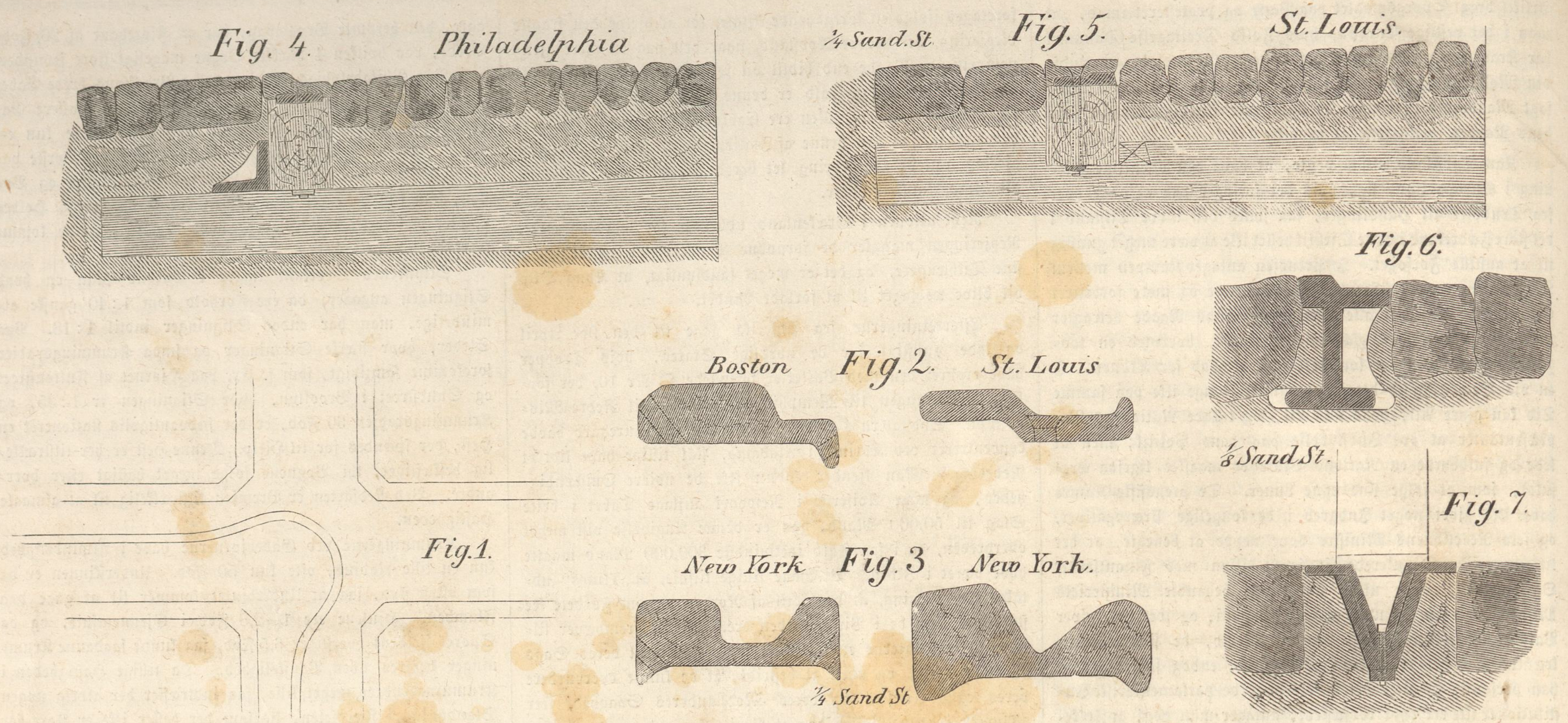

Tverſnit af Hestebaner i Nordamerika.

Vognene veie 50—60 Centner; de trækkes af to Heste med en Hastighed af $\frac{1}{2}$—$\frac{2}{3}$ Miil i Timen, med Ophold underveis. Taxten er meget billig, for en Veilængde af 0,6 Miil betaler en Voxen kun omtrent 9 Skilling dansk, et Barn 6 Skilling. Kjøbes et større Antal Billetter paa engang, rabatteres ofte 30 pCt., og dog betale disse Baner sig fortræffeligt, mange give endog deres Actionairer 20 pCt. Udbytte.

Logogriph.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.

Langt ind i de mægtigste Hjerte
Jeg ene min flygtige Herre kan bære;
Dog skrøbelig er jeg, saa svag, at man
Med Lethed mig gjennemskue kan.

5. 3. 2. 1.

Jeg er langtfra god, ja modsat, desværre!
En Lykke dog, at der er det, der er — værre.

5. 6. 7.
5. 7. 6.

Det Sidste i det Første bruger man,
Det Første i det Sidste slet gaaer an.

5. 4. 2.
5. 7. 3.
8. 7. 3.

Hver Dag ved det Første Du kjender det Andet,
Dets Magt Du fornemmer paa Sø og paa Landet;
Kun om Du for nær ved det Tredie staaer,
Det Andet Dig dølges fast halve Aar.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 134:

Regnen.

Opløst som „Dug" eller „Taage" af Charadius paa Samsø, Søndagsselskabet, pour passer le temps, Joseph paa Usserød, Indianeren.
Opløst som „Vand" af Chr. Lausen.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen
fra den 18te til 24de April incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
18de. .	6,9	10,6	3,0	72	27"10,08	0,45
19de. .	8,9	13,3	5,3	87	27"10,76	
20de. .	6,8	12,5	5,2	57	27"11,31	1,16
21de. .	6,1	12,0	2,7	67	28"0,36	
22de. .	8,0	14,0	0,2	70	27"11,20	
23de. .	9,2	13,6	6,7	77	27"7,62	3,04
24de. .	9,6	13,0	5,3	70	28"0,53	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Døde.

Jørgen Andresen Bølling, Justitsraad, Bibliothekar ved det kongl. Bibliothek, † 18 April, 70 Aar.
B. Koekkoek, berømt nederlandsk Landskabsmaler, † 5 April i Cleve.
Montagnies de la Roques, fransk Viceadmiral, † 6 April i Lorient, 69 Aar.

Livrente- og Forsørgelses-

Anstalten, oprettet 1842 under Statens Garanti.
I denne Anstalt erholdes:
1) Forskjellige Slags Livrenter, indtil 1000 Rd. aarlig.
2) Forskjellige Slags Overlevelsesrenter, ved hvilke een Person som Forsørger kan efterlade Overlevelsesrenter indtil et samlet Beløb af 2000 Rd. aarlig, dog saaledes, at en enkelt Forsørget ikke kommer til at oppebære mere end 1000 Rd. aarlig.
Overlevelsesrenter kunne erhverves enten ved Capital-Indskud eller ved aarlige Indbetalinger.
3) Opsatte Udbetalinger indtil 1000 Rd. eengang for alle, anvendelige til Brudeudstyr eller som Stillingssum. Erhvervelsen skeer ved Capital-Indskud eller ved Præmie-Betaling i et bestemt Antal Aar.
Alle Indbetalinger erlægges i Rigsmønt til Anstaltens herværende Kasse, hvorimod Udbetalingerne ogsaa kunne gjøres ved de kongelige Amtstuer.
Planer, Tariffer og Blanquetter udleveres gratis paa Anstaltens Bogholder-Contoir, bag Børsen Nr. 10, aabent hver Søgnedag fra Kl. 10—2.

Livsforsikkrings-Anstalten

i Kjøbenhavn, under Statens Garanti.
I denne Anstalt kunne Forsikkringer tegnes, enten
1) paa Livstid, eller
2) paa et vist selvvalgt Aaremaal, saaledes
a) at Forsikkringssummen kun udbetales, naar den Forsikkrede døer i Løbet af Forsikkringstiden, eller
b) at Forsikkringssummen ogsaa udbetales, naar den Forsikkrede overlever Forsikkringstiden (Forsikkringer med Udbetaling i levende Live).
Erhvervelsen skeer enten ved Capital-Indskud eller ved aarlige Præmier.
Alle Indbetalinger erlægges i Rigsmønt enten til Anstaltens herværende Kasse eller til Agenterne i Provindserne, hvor saadanne findes ansatte; det sidste dog kun efter Anmeldelse.
Planer, Tariffer og Blanquetter udleveres gratis paa Anstaltens Bogholder-Contoir, bag Børsen Nr. 10, aabent hver Søgnedag Kl. 10—2.

Verdens-Barometret.

London	23 April	3 pCt. Consols . . .	94.
Paris	„ —	3 „ Rentes . . .	70. 50.
Wien	„ —	5 „ Metalliques .	70. 20.
Berlin	„ —	$3^1/_2$ „ Staats-Sch.	91
Kjøbenhavn 25	—	4 „ Kgl. Obligat.	$97^3/_4$.

anbefaler i stort Udvalg:

Psalmebøger

fra 64 Sk. til høiere Priser.
48 Store Kjøbmagergade 48,
ved Siden af Porcellainsfabriken.

A. Petersens Sønner,

Kongens Nytorv 28,
anbefale deres Lager af engelske, belgiske & bøhmiske Glasvare, bestaaende af: Blomstervaser, decorerede i en ganske ny Smag, Flacons, Frugtopsatser, Osteklokker, Viin- & Vandkaraffer, complette Glasbesætninger til alle Priser, som og i Dusinviis. Endvidere er Etablissementet stedse forsynet med engelske, franske & tydske Porcellainer & Fajance samt Terracotta.

Ved Confirmationen.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommen og faaes i alle Boglader:

Johan Taulers Betragtninger

over vor Frelsers Jesu Christi Liv og Lidelse.
Priis heftet 1 Rd. 48 Sk., indbunden 2 Rd.

Biskop Peter Herslebs Prædikener

over Lidelsesordene paa Korset.
Paany udgivne af E. Schjerning, Catechet ved Helliggeistes Kirke. Priis heftet 1 Rd. 48 Sk., indbunden 2 Rd.
Wilhelm Priors Boghandel,
St. Kjøbmagergade 48 ved Porcellainsfabriken.

Bekjendtgjørelser optages for en Betaling af 4 Sk. Petitlinien eller dens Plads; ikkun den øverste Linie bliver med en større Skrift, alle de øvrige med Petit. Træsnit til Bekjendtgjørelserne besørges efter Ønske, mod Beregning af Udlægene. Bidrag til Bladet saavelsom Avertissementer modtages i Gothersgade Nr. 11, hvorimod Anmeldelse om Subskription afleveres i Bogladen i Vimmelskaftet Nr. 32.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 136.] Udkommer hver Søndag. **Kjøbenhavn den 4. Mai 1862.** 2 Rdlr. Qvartalet. **[3die Bind.**

Indhold.

Alexander Dreyschock. — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold. — Fra Kirkegaarden XVII. — Fisketorvet ved Gammelstrand. — Van Diemens Land, ved Bob.

Alexander Dreyschock.

I Regelen er et Virtuoslevnet ikke nogen taknemmelig Opgave at fortælle. Det er ikke hver Dag, at man træffer paa en Paganini eller en Ole Bull, i hvis Skjebne Romantiken allerede i deres levende Live har indspundet sine gyldne Traade. Og hvad alt det angaaer, som er fælles for de store Virtuoser: de fyldte Huse og det brusende Bifald, de begeistrede Lovtaler og Hoffernes Gunst og Ordensbaandene i Knaphullet og den evige Flakken fra Sted til Sted — da har vistnok alt dette for den feirede Konstner selv sin store Interesse, men for alle Andre vilde en omhyggelig chronologisk Opregning deraf kun være lidet tiltalende. Idet vi derfor her give et Billede af Alexander Dreyschock, en af Pianoets moderne Fyrster, er det ikke vor Hensigt i de Ord, hvormed vi ledsage det, at følge Konstneren Skridt for Skridt paa hans Løbebane eller at angive nøiagtig hvilke

„Heel mangfoldige Byer han saae, og begreb deres Væsen."

Vi skulle kun forsøge at slynge som en Arabesk om Billedet nogle spredte Træk af hans Liv, der synes os betegnende, baade for Manden og for hans Konst.

Bøhmen, det musikalske Eliteland, som har seet saamange store Musikere fødes, og hvis udødelige Ære det er, først at have begrebet Mozart, er ogsaa Alexander Dreyschocks Fædreland. Han saae Lyset i den lille By Zack den 15de October 1818, og da han tidlig viste sine ualmindelige Anlæg fremfor Alt til Klaveerspillet, blev han sendt til Prag for at uddannes under Veiledning af den berømte Tomascheck. Med hvilken mageløs Flid, Udholdenhed og Energi den unge Mand her arbeidede paa Udviklingen af sit sjeldne medfødte Talent, vil et enkelt Exempel fra Slutningen af Dreyschocks Elevperiode kunne oplyse. Franz Liszt stod dengang paa sin Berømmelses Tinde og havde navnlig ved en Concert i Prag henrevet Alle ved sin Udførelse af Chopins C-Moll Etude, et overordentlig vanskeligt Stykke, der allerede, som det stod skrevet i enkelte Noder, krævede en Mesters Haand. Tomascheck fortalte sin Elev i Spøg, at Liszt havde spillet den i Octaver. Dreyschock flyver, ved at høre dette, op i Musikhandelen, griber Etuden, gjennemløber den med Øinene — ja, det syntes umuligt, men Liszt havde fuldbragt det, saa turde Dreyschock ikke vige tilbage. Øieblikkelig gik han til Værket og i tre Uger spillede han Etuden fra Morgen til Aften, men da nødte en stikkende Smerte i Brystet ham til at holde op. Han havde begaaet den Uforsigtighed, at spille Octaverne med stiv Arm, og Lægen erklærede ham, at han ved en fortsat Anstrengelse af den Natur vilde paadrage sig en Lungesvindsot. Men uagtet alt det udrettede Arbeide saaledes var spildt, skræmmede det ham ikke; han tager strax fat paany, indøver Stykket med løse Haandled, og sex Maaneder efter er Maalet naaet, og da Dreyschock derpaa forespillede Tomascheck Konststykket, udbrød denne: „Den Pokkers Karl! nu tør man ikke engang længere fortælle ham en Anekdote!" Sagtens har Lærlingen med det Samme faaet sit Brev som Mester.

Dreyschocks første Udflugt gjaldt ganske naturlig Leipzig, det musikalske Tydsklands Metropol. Der var Mendelssohn, der var Gewandhaus, der maatte den unge Mester prøve sine Vinger. Men hvad vil den fremmede Musiker i Musikernes By? Er det ikke at byde Bagerbørn Hvedebrød? Det synes næsten saa, thi længe maa han gaae fra Sted til Sted og hans Anmodning om at komme til at spille i Gewandhaus møder allevegne kun et Skuldertræk og en ubestemt Henviisning til Fremtiden hos de musikalske Autoriteter. Hans Mod er nærved at synke, da Leietjeneren — en skikkelig Fyr, den samme Leietjener — siger til ham: „Vil Herren ikke prøve at gaae til Dr. Mendelssohn? — Mendelssohn, den Største og formodenlig den Ubønhørligste af dem Alle — det syntes et skrækkeligt Vovestykke. Imidlertid, den unge Pianist gaaer til Mendelssohn, træffer ham i Begreb med at gaae ud, faaer ham — atter ved Leietjenerens Forsorg — i Tale, og bliver sat til Klaveret. Han slaaer an. Det er Chopins Etude. Mendelssohn havde stillet sig med korslagte Arme og Ryggen imod Kakkelovnen, men neppe har han hørt nogle Tacter, før han nærmer sig, ligesom magisk berørt, sluger Spilleren med Øinene, standser ham, længe inden han er færdig og raaber: „Jo, De skal spille i Gewandhaus, og det imorgen!" Programmet var trykt, men Publicum blev ved en Extraseddel underrettet om Forandringen og viste sig saa taknemmeligt derfor, at det tre Gange stormende fremkaldte Virtuosen, hvad der dengang i Gewandhaus, hvor Fremkaldelser vare strengt forbudte, var en uhørt Ære. Intet Under, at den under saadanne Auspicier begyndte Konstreise fik et heldigt Udfald, idet Konstneren baade i Berlin og Hamborg vandt glimrende Triumpher.

Efter et længere Ophold i Rusland, hvorhen Dreyschock havde begivet sig, for i Ro at fuldende sit Studium, dukker vor Konstner atter frem i en parisisk Salon. Det er hos den gamle Cramer, Forfatteren af Klaveerskolen og de berømte Etuder, og den forsamlede Tilhørerkreds er glimrende: der er Berlioz og Halévy, Sue og Balzac, Janin og Gautier — Musikens, Digtningens og Critikens Koryphæer paa eet Brædt. Konstneren blev overøst med Bifald og Complimenter; kun Værten, Cramer selv, sagde Intet, men gik taus op og ned ad Gulvet. Tilsidst spurgte en af Gjesterne ham, om han ikke fandt det mageløst. „Jo ganske vist; kun Skade, at Dreyschock ikke har nogen venstre Haand." Det forstod Berlioz ikke, han havde aldrig hørt et mere uddannet Spil med den venstre Haand. „Nei, som jeg siger," svarede Cramer, „han har ingen venstre Haand, han har to høire Hænder." Denne

Alexander Dreyschock,
Hofcapelmester, R. af D., Vasaordenen, røde Ørn, Egekroneordenen pp.

bekjendte Anekdote, hvoraf Saphir siden tog Anledning til at udnævne Dreyschock til „Doctor beider Rechte“, er historisk, og den deri indeholdte Anerkjendelse kan vel for Dreyschock opveie det Uheld, at han mishagede den tydske Aristophanes, Heinrich Heine, der aldrig har havt Ord for at forstaae sig meget paa Musik.

Endnu een Seir, som Dreyschock vandt ved Hjelp af sin venstre Haand, ville vi nævne. Det var i London, hvor hans Ven, Fyrst Metternich, den nuværende østerrigske Gesandt i Paris, havde ført ham med til en Soirée hos Hertugen af Cambridge. Det engelske Aristokrati har, som man maaskee veed, den Anskuelse, at naar man blot betaler for en Konstnydelse, staaer det En frit for, om man vil benytte sig af den eller ei, og selv under det fortrinligste musikalske Foredrag hersker der derfor ubegrændset Conversationsfrihed i Salonerne. Dreyschock kjendte denne Skik, men havde veddet med Fyrst Metternich om, at han idetmindste skulde spille eet Stykke, der skulde bringe de altfor rappe Tunger til at standse. I Begyndelsen var der ikke megen Udsigt til, at han skulde vinde Veddemaalet; thi med Undtagelse af nogle enkelte gamle Hertuginder, som havde bænket sig nær ved Flygelet, og Fyrsten, der som en Mephistopheles lurede paa sin Seir, syntes der i Salene at herske en almindelig Kappestrid om, hvem der kunde lee eller tale høiest. Men da anslog Konstneren nogle kraftige Accorder. De gamle Hertuginder begyndte at spidse Øren og stødte til hinanden, fra dem gik Opmærksomheden videre og inden to Minutters Forløb lyttede hele den glimrende Forsamling i aandeløs Spænding. Sagen var, at Dreyschock havde slaaet til Lyd med sine berømte Variationer over God save the Queen for venstre Haand alene. Fyrsten tabte sit Veddemaal og fra den Tid var der Taushed i Salonerne, naar den bøhmiske Konstner lod sig høre.

Efter denne tredobbelte Triumph over den tydske Grundighed, det franske Letsind og den ubøielige Vedtægt i det engelske high life, har der selvfølgelig ikke viist sig Nogen, som kunde modstaae Fortryllelsen af Dreyschocks uforlignelige Spil. I London, hvor han er optraadt gjentagne Gange, i Paris, i Petersborg, i Wien, hvor ingen Virtuos vover at udføre de Compositioner, som Dreyschock har givet offentlig, og i næsten enhver betydeligere By paa Europas Fastland, har han føiet nye Blade til sin Konstnerkrands. Til Kjøbenhavn kom han første Gang i Vinteren 1854—55 og spillede i December og Januar hyppigt, deels i Musikforeningen, deels paa en Række stærkt besøgte Concerter, med et stadigt stigende Bifald. Senere har han gjestet os een Gang paa kortere Tid og besøger nu vor Stad for tredie Gang. At hans Tiltrækningskraft heller ikke denne Gang er formindsket, derom vidner det tilstrækkeligt, at han, uagtet den fremrykkede Aarstid og uagtet den Alt overvindende Interesse, hvorpaa Tryllerinden Vilhelmine Neruda lægger Beslag, har kunnet give to godt besøgte Concerter, begge Gange med det mest eenstemmige Bifald.

Dreyschocks Konstnereiendommelighed lader sig ikke charakterisere ved at henføre den til nogen af de bestaaende Skoler af Klaveerspillere, den Lisztske, Thalbergske o. s. v., thi hans Særkjende er just en høi Grad af Selvstændighed, han har overveiende dannet sig efter et selvskabt Ideal. Smukkest er han maaskee i kort Begreb skildret ved Andersens Linier under hans Portrait:

„Han over Strængene som Hersker byder!
Strøm Tonevæld! gjør alvorsfuld og glad!
Snart er det, som et heelt Orchester lyder,
Snart Alfers Dands paa Rosens fine Blad!“

Ja, som en sand Hersker byder han over Pianoets Strænge, men — og det maa vel fastholdes — denne Herskermagt er langsomt og møisommeligt tilkæmpet, den er Frugten af den alsidigste og omhyggeligste Forberedelse. I en særlig Grad har denne været rettet paa at uddanne Anslaget, der jo er Pianistens eneste Udvei til at indvirke paa og modificere sit Instruments Tone, og Dreyschocks Anslag har ogsaa, understøttet af hans Hænders naturlige Bygning, naaet en virkelig fabelagtig Fuldendthed. Det er ved Hjelp af hver enkelt Fingers Smidighed og Kraft, at han frembringer disse slaaende Overgange og Nuancer i sit Spil, og fremtryller dette bløde, svævende Pianissimo, der holder et heelt Auditorium bundet i aandeløs Taushed. Hans Færdighed i Klaveerspillets mechaniske Deel grændser ligeledes til det Vidunderlige, navnlig i hans Specialitet, den venstre Haand, og er i Octaverne, Sexterne og Terzerne „den tonefulde Krig med svære Dobbeltløb og mægtig Larmen“, aldeles enestaaende. Naar den ikke indviede Tilskuer hører disse Løb i Sexter flyde saa let og perlereent, antager han dem simpelthen for enkelte Løb, og aner ikke, at det er dem, disse originale Klangfarver skyldes, som f. Ex. i Mendelssohns G-moll Concert vække saa megen Beundring. Lægge vi nu hertil en forbausende Alsidighed, der lader Dreyschock føle sig ligesaa hjemme i en Bachsk Fuga eller en Mozartsk Gigue, som i den allervoldsomste Lisztske Phantasi, føie vi den Evne til, under Indøvelsens Møisommelighed uskadt at vedligeholde den aandige Friskhed, saa at Compositionen i Gjengivelsens Øieblik træder os imøde som Frugten af en øieblikkelig Inspiration, ja næsten som improviseret — saa have vi givet nogle af de væsentligste Momenter, der betinge Dreyschocks Rang som udøvende Konstner. Faa Virtuoser forstaae i den Grad som han at interessere. Og hvad der er det Bedste, Interessen stiger, jo bedre man kjender den Musik, han foredrager, thi man er altid hos ham sikker paa en ny og eiendommelig Opfattelse: der vil bryde Lys frem over Steder, som man tidligere neppe havde lagt Mærke til, der vil træde os en Mangfoldighed af pikante Vendinger og Accenter imøde, hvorom man ikke havde drømt. Med overraskende Effect benytter han tidt det friere Tempo, hvori han er Mester, medens paa den anden Side i en classisk Composition Ingen fastholder Tacten strengere end han. Til hvilken ypperlig, lunefuld Skjemt forvandler han ikke med et snildt anvendt Tempo rubato sin egen Bagatel — en nydelig Bagatel forresten — Invitation à la Polka? Det er Effect, ganske vist, men her er den berettiget. Vilde vi anvende paa Dreyschock en lignende Sammenstilling, som er bleven brugt om Vilhelmine Neruda, saa kunde vi sige, at hans Konst nærmest minder om Fru Heibergs. Ogsaa han er altid ny, pikant og aandrig, men — i Sammenstillingen er tillige Anstødsstenen givet — det hænder ogsaa ham, skjøndt tilvisse sjeldent, at komme over Skjønhedsgrændsen ind i det Manieerte, og han sysler undertiden saa omhyggelig med sin Gjenstands enkelte Dele, at det, idetmindste for Tilhørerne, bliver vanskeligt at faae et Totalbillede ud deraf. Men med denne Begrændsning — og det vilde være unaturligt, om den ikke fandtes — er Dreyschock et af de sjeldne Exempler paa en Virtuos, der ved sin Genialitet fortjener at stilles ved Siden af den skabende Konstner.

Men er da Dreyschock ikke selv „skabende Konstner“ i Ordets egentlige Betydning? Jo, unægtelig, og hans Compositioners Antal er endog meget stort. Naar vi alligevel ikke skulle dvæle ved denne Side af hans Virksomhed, da ligger det ligefrem i vor mangelfulde Kjendskab til Sagen. Vi kjende af Dreyschocks egne Arbeider fornemmelig kun dem, som han til forskjellige Tider selv har foredraget, og her er det naturligviis umuligt at afgjøre, om den største Fortjeneste tilkom Musiken eller dens mesterlige Udførelse. Om enkelte Stykker, der ere skrevne for almindelige Fingre (som Romancen La Fontaine og Idyllen Un doux entretien) vide vi dog, at det er melodieuse, indtagende Smaating, og af de saakaldte „Rhapsodier“, blandt hvilke „Zum Wintermärchen“ er den bekjendteste, kan man endog uden Risico tilkjende adskillige et betydeligt Konstværd. Der er saaledes al Rimelighed for, at Dreyschock af Naturen har været anlagt til at blive ligesaavel en Componist som en Virtuos af første Rang, men paa den anden Side tør vi ikke benegte Muligheden af, at han har maattet betale sin Gjeld til Virtuositetens Moloch og offre endeel af sit evige Eftermæle for Nydelsen af Øieblikkets berusende Hyldest. Og Hvem tør vel paastaae, at han deri har handlet uklogt?

Alexander Dreyschock har hidtil havt sin faste Hjemstavn i Prag, hvor han i Hviletiden mellem sine Konstreiser beskjeftigede sig med Uddannelsen af unge, talentfulde Elever, blandt hvilke vi kunne nævne vor Landsmand, Hr. August Vinding. Nu har han imidlertid bestemt sig til at ombytte Bøhmens ærværdige og maleriske Hovedstad med Peter den Stores nyere By, hvor han har erholdt en meget ærefuld Ansættelse, og det er paa Reisen derhen, at han denne Gang dvæler en kort Tid i vor Midte. Heldigviis er Afstanden ikke længere, end at vi forhaabentlig atter nu og da ville kunne glæde os ved et Besøg af den udmærkede Konstner, hvis Spil her i Kjøbenhavn har vakt Alles Beundring, paa samme Tid som hans elskværdige, fordringsløse Personlighed har vundet ham mange oprigtige Venner.

—d.

Ugens Politik.

Den 1ste Mai 1862.

Trods alle Anstrengelser har det preussiske Ministerium lidt det mest afgjørende Nederlag ved det stedfundne Valg, og om det reactionaire Parti end trøster sig med, at Udfaldet af Valgmands-Valgene ikke er et Beviis paa Landets virkelige Stemning, saa er det dog klart, at det kun er en daarlig Trøst, naar man veed, at alene i Hovedstaden vare kun 120 Reactionaire valgte mod 1350 til Fremskridspartiet hørende Valgmænd. I Provindserne har det liberale Parties Seir næsten været ligesaa fuldstændig, og ifølge de anstillede Beregninger ville de Liberale af alle Afskygninger kunne raade over henved to hundrede og halvtrediesindstyve Stemmer i det Kammer, der nu skal sammentræde, medens det ministerielle Parti neppe kan gjøre Regning paa fiirsindstyve Stemmer. Resten tilhører Katholikerne og Polakkerne, hvis Holdning endnu er usikker. Det er derfor ikke at undres over, at det liberale Parties Organer juble, og medens „National Zeitung“ allerede nu erklærer, at Modstanden mod Ministeriet vil blive langt skarpere end tidligere, vil en anden Tidende vide, at man under Angrebet paa Militairbudgettet, det store Hængsel, hvorom Alting dreier sig, vil gaae videre, end den nedsatte Militaircommission, forlange energiske Besparelser og navnlig forlange Tjenestetiden betydelig forkortet. Naar man nu erindrer, at Militairbudgettet er Kongens ømme Sted, og at han paa det Bestemteste har erklæret, at han fastholder den nuværende Organisation, vil man let kunne indsee, hvorledes „Kreuzzeitung“, trods den ophidsede Stemning, faaer Mod til ganske uforbeholdent at raade til et Forfatningsbrud. Den nærmeste Fremtid vil vise, om Kronen agter at følge Raadet; i ethvert Tilfælde er et heftigt Sammenstød mellem Regjeringen og Folkerepræsentationen uundgaaeligt, og Kongen vil snart blive nødsaget til enten at afskedige sine Ministre eller kuldkaste Forfatningen.

Marquis de Lavalette, Frankrigs Gesandt i Rom, opholder sig endnu stedse i Paris til stor Glæde for Italiens Fjender. Det kan betragtes som en afgjort Sag, at Gesandten ikke har faaet Bugt med General Goyon, og hvor vigtig denne midlertidige Afgjørelse end er, maa man dog vogte sig for at overvurdere dens Betydning. Det er Frihedens, Nationalitetens, Civilisationens Sag i Kamp med de fjendtlige Lidenskaber, som ikke ville ændse disse saa uafviselige politiske og sociale Krav. For at anstille en Sammenligning behøver man blot at anføre et eneste Træk. Paa den ene Side seer man den pavelige Regjering paa den skammeligste Maade røve et jødisk Barn fra Forældrene, medens paa den anden Side Victor Emanuels liberale Regjering nylig har belønnet en ung, hæderlig bekjendt italiensk Diplomat, Hr. Artond, der bekjender sig til den samme Religion, ved at udnævne ham til Legationssecretair i Paris. Naar saadanne to Principer kæmpe med hinanden, er det utvivlsomt, hvilket der vil vinde den endelige Seir. Imidlertid befæster det nye Kongerige sig mere og mere, de af Bourbonernes Tilhængere anstillede Opstandsforsøg mislykkes stedse, og Victor Emanuel er paa sin Reise til Neapel bleven modtaget med Begeistring i Genua, Livorno, Pisa, Florents og Neapel. En Correspondent i »L'Indépendance Belge« meddeler, at Kongen ved en Fest i Genua skal have talt med den største Uforbeholdenhed om den politiske Stilling. Kongen forsikkrede Marquis Poretto, Kong Carl Alberts Conseilspræsident i Aaret 1848, at Italien, hvor retmæssig Nationens Utaalmodighed end var med Hensyn til Venedig, ikke vilde føre Krig i Aar, med mindre det blev angrebet af Østerrig. Men et saadant Angreb var der ikke Udsigt til, da denne Magt i saa Fald ikke blot vilde have Frankrigs Armeer, men alle de europæiske Cabinetters moralske Fjendskab imod sig. „Men om vi end ikke rykke frem mod Venedig“, skal Kongen have tilføiet, „saa nærme vi os til Gjengjeld vor naturlige Hovedstad, Rom, som Kongeriget Italien trænger endnu mere til, end til Venedig“. Efter Kongens Paastand skal dette Spørgsmaal i den seneste Tid have nærmet sig sin Afgjørelse, saa at han haabede i den første Halvdeel af Aaret 1862 at see den evige Stad i Italienernes Besiddelse. Afgjørelsen beroede ifølge hans Mening i høi Grad paa den indre Politiks Udvikling, og i denne Henseende udtalte han sin mest ubetingede Tillid til Befolkningens Klogskab og til Parlamentets Bistand. Han betonede det sidste Punkt meget stærkt, og idet han vendte sig om mod de tilstedeværende Parlamentsmedlemmer, sagde han: „Sørg for, at Politiken udvikler sig efter Ønske i det Indre af Landet, saa troer jeg, at kunne indestaae Dem for en heldig Afgjørelse af alle de Spørgsmaal, der ere afhængige af Udlandet.“

Efterat det har viist sig, at det store Slag, som Unionens Tilhængere og Separatisterne have leveret hinanden, ikke har ført til noget afgjørende Resultat, uagtet de sidstnævnte maatte trække sig tilbage til deres befæstede Stilling ved Korinth, begynder man atter at tale om, at det franske Cabinet skulde have foreslaaet det engelske, at anerkjende Sydstaterne for at gjøre Ende paa en Krig, der paa en saa forfærdelig Maade lammer Europas Handel. Rygtet herom har fundet Tiltro i Paris, deels fordi »Le Constitutionel« har indeholdt en Artikel, hvori der føres Beviis for, at Syden har Ret til adskille sig fra Norden, og at det slet ikke er Slavespørgsmaalet, men kun Unionsspørgsmaalet, der skal afgjøres i den nærværende Krig, deels paa Grund af en for Sydstaterne meget partisk skreven Correspondanceartikel fra London, der er optagen i „Moniteuren“ og endelig fordi Frankrigs Gesandt i Washington, Herr Mercier, har foretaget en Reise til Richmond, Sydens Hovedstad. Men om Herr Mercier end er reist til Richmond, for om muligt at faae et Forlig istand — den Forsikkring af »Opinion nationale«, at Gesandten skulde være reist til Sydens Hovedstad for at varetage Frankrigs Tarv med Hensyn til et Parti Tobak er ligefrem latterlig — saa er der dog meget langt fra et sligt Skridt til en Intervention. Og de Politikere, der absolut ville see en Indledning hertil i de ovennævnte Kjendsgjerninger, bør erindre, at den ministerielle Presse i England, ja endog to af det engelske Cabinets mest fremragende Medlemmer, Lord Russel og Gladstone, have udtalt sig med den største Bestemthed mod enhver Intervention, om de end vare enige med »Le Constitutionel« i, at Slavespørgsmaalet ikke er Stridsæblet i den amerikanske Krig. Det er høist sandsynligt, at Cabinettet i Tuilerierne deler denne Anskuelse, og

vi skulle i denne Henseende kun minde om Herr Billaults Yttringer under Adressediscussionen i Senatet. Sandt er det, sagde Ministeren uden Portefeuille, at Keiseren nærer Venskab for de nordamerikanske Fristater. Det er hans oprigtige Ønske, at see Freden vende tilbage, og at bidrage til denne saa ønskelige Forsoning. Men at foretage Noget, som staaer i Strid med disse Følelser, der deles af Frankrig, det kan Senatet være roligt for, at Keiseren aldrig vil gjøre. Disse Ord ere tydelige og bestemte, og trods den Nød, som Krigens Forlængelse virkelig har fremkaldt blandt Fabrikarbeiderne baade i England og Frankrig, troe vi dog ikke paa Rygtet om en europæisk Intervention i Amerika, uagtet det i Løbet af denne Uge gjentagne Gange er dukket op baade i de engelske og franske Blade.

M.

Literatur.

— Det i Berlin hos F. Heinicke udkommende „Staats- und Gesellschaftslexicon“ bringer i sit 87—88de Hefte en Artikel „Holstein“, hvorpaa vi henlede Opmærksomheden. Den giver paa 15 tættrykte Sider en grundig, vel gjennemtænkt og med megen Dygtighed sammentrængt Fremstilling af Holstens Historie. Den tydske Forfatter, som ved Siden af Værker i sit Modersmaal ogsaa har benyttet de bedste danske Kilder, fremhæver navnlig, at Holsten har de danske Konger at takke for, at det er revet ud af Landsdelingernes og den deraf følgende Sønderlemmelses Elendighed. Artiklen viser endvidere ved en grundig Kritik af den Basis, hvorpaa den slesvig-holstenske Lære hviler, at denne beroer paa en tendentieus Forvanskning af Historien. („Die schleswigholst. Doctrin war die Revolution in ihrer vollendetsten Gestalt. Denn gründlicher und gefährlicher als diejenige Revolution, welche offen und ohne Umschweife gegen das Recht die Faust erhebt, ist die Art der Revolution, welche ihre Anfeindung der Krone, ihren Umsturz der Grenzen, ihre Sucht, die Karte nach nationalen Gelüsten zu revidiren, hinter ein erdichtetes Recht zu verstecken sucht.“ p. 598). Endelig tilstaaer Forfatteren, at de Danske ere berettigede til at attraae Holstens Udsondring, naar Helstatsprincipets Udvikling ikke overlades til Kongen og hans Undersaatter selv. Det var at ønske, at vore større Bibliotheker og Læseselskaber vilde anskaffe dette Værk, der i den tydske Literatur ved sin Upartiskhed og Retfærdighed er et Særsyn, og saaledes gjøre det tilgængeligt for større Kredse.

Maleri.

— Gunkel fra Cassel har i Rom malet et stort historisk Billede, Slaget i Teutoburgerskoven, til Maximilianeumet i München. Det er næsten 16 Alen langt og 10 Alen bredt; Konstneren har arbeidet tre Aar derpaa og nu staae kun nogle Enkeltheder tilbage, som han vil fuldføre i München.

Billedhuggerkonst.

— De øverste Reliefer paa Trajansøilen i Rom, hvis Enkeltheder paa Grund af den betydelige Høide ikke kunne betragtes, ere nylig, efter den franske Keisers Foranstaltning, blevne afformede i Gips; et kostbart Arbeide, da der maatte bygges Stilladser opad hele Søilen, for at udføre det.

Blandinger.

— Den navnkundige Løvedræber Jules Gérard foreslog i Aaret 1854 den franske Regjering, at drive Løvejagten i Algerien efter en stor Maalestok, idet han fremhævede den uhyre Værdi af Kvæg, ei at tale om Menneskeliv, som aarlig gik tabt for Araberne og de franske Colonister ved Løvernes Hærgen; men Forslaget stødte paa bureaukratiske Vanskeligheder, uagtet Keiseren havde bifaldet det, saa at Gérard var nødsaget til at fortsætte Kampen paa egen Haand. Ledet af Interesse for hvad man med Rette kan kalde hans Fag, har han nylig atter indgivet en Plan, der gaaer langt videre, idet den tillige omfatter en vedvarende Undersøgelse af Landet: en talrig Jægerhob, sammensat af afskedigede indfødte Turcos og Spahis, med militair Organisation, skulde nemlig staae rede til fornemmeligen at beskytte de videnskabelige Expeditioner, men tillige have det Hverv, at sørge for Rovdyrenes Ødelæggelse, deels ved at fange dem levende, deels ved systematisk ledet Jagt paa dem. Denne Gang er Planen gaaet igjennem, hvorefter Gérard strax stiftede et „internationalt afrikansk Samfund“, hvis Medlemmer skulle virke i de anførte Øiemed. Nu stod kun tilbage at opfinde en Fælde til at fange Løver og Panthere, uden at tilføie dem Overlast; ogsaa dette er lykkedes Gérard, idet en saadan Fælde, efter hans Tegning, er udført af en Maskinfabrikant i Paris, hvor den nu staaer færdig. Den bestaaer af tre, indbyrdes forbundne, Dele: et Gulv, paa hvis Midte der ligger en løs Lem med en Fjeder under, og to Sidefløie, der øieblikkeligen slaae sammen, naar der kommer Noget paa Lemmen og denne saaledes trykker paa Fjederen. Naar Fælden er aaben, ligger den paa Jorden som en rund Flade; Sidefløiene have en Rand, der da staaer opad, medens Gulvets to Ender danne Indgange i Kredsen; naar den er lukket, seer den omtrent ud som en trekantet Hat og har vel Rum nok til, at en stor Løve kan faae Plads deri, men dog ikke saameget, at den kan bevæge sig aldeles frit. For at gjøre Fangsten sikker og tillige bevare Dyret uskadt, er Gulvets Længde beregnet saaledes, at hele Legemet maa være indenfor Fælden, inden den bevægelige Deel kan berøres. — Disse Fælder ere af Jern og veie omtrent 3000 Pund, men kunne skilles ad i smaa Stykker, for paa Muuldyr eller Kameler at føres til Bestemmelsesstedet, hvor de da opstilles paa Rovdyrenes vanlige Stier. De fangne Dyr tages ud med stor Lethed og uden Fare; paa Sidefløiene er der nemlig anbragt Skydedøre, foran hvilke Jernbure fastgjøres, Dørene skydes op og forblive aabne, indtil Fangen har søgt Tilflugt i et af Burene, hvorefter den dertil førende Dør atter skydes ned. — Algeriens Indbyggere ere, med skjellig Grund, ligesaa spændte paa dette Foretagendes kraftige Gjennemførelse, som de franske zoologiske Selskaber, der allerede i Aanden see en Mængde af Ørkenens „Herrer“ under deres Varetægt.

— En Python — Kæmpeslange — i det londonske zoologiske Selskabs Museum, havde for et Par Maaneder siden lagt en Mængde Æg og rullet sig sammen over dem for at ruge, saa at man havde Haab om, snart at see Samlingen forøget i en betydelig Grad, især da det ved Undersøgelse af et af Æggene viste sig, at det indeholdt et levende Embryon. Men overdreven Høflighed og Forfængelighed have fordærvet det Hele. Slangens Oppasser har nemlig saa tidt taget Tæpperne af, for at vise høie Herskaber den rugende Orm, og denne fandt sig tillige foranlediget til at fjerne sig for at skifte Kjole, eller skyde Ham, saa at Æggene tilsidst bleve kolde, fordærvedes og maatte tages bort, hvilket vakte Moderens Forbittrelse, skjøndt hun tildeels kan tilskrive sig selv Skylden. Naturvidenskaben har ved denne Leilighed gjort tvende Erfaringer: at denne Slangeart ruger, og at den viser et Slags Moderkjærlighed.

— I Théâtre des Vaudevilles i Paris leverede Jokeyclubben den 3die April Politiet et formeligt Slag. Det opførte Stykke, »Le Cotillon«, vandt Clubmedlemmernes Mishag, hvilket de tilkjendegav paa en saadan Maade, at Politiet følte Kald til at skride haandgribeligt ind; men først efter en længere Kamp vandt det Marken, mange Saarede laae paa Valpladsen og tyve af de stridbare Medlemmer bleve bortførte som Fanger. Ifølge høiere Ordre er dette Stykke nu strøget af Repertoiret.

— Det første Skib under siamsk Flag — en hvid Elefant i rødt Felt — kommende fra Bangkok, er i Slutningen af Marts løbet ind i Hamborgs Havn. Det er en af den siamske Regjering kjøbt Bremer Bark, der føres af en Europæer, men har adskillige siamske Matroser ombord.

— En synderlig middelalderlig Gave, en Ringbrynje, er nylig afsendt fra Florents til Caprera. Signora Stella, som skjenkede Garibaldi den, føiede følgende skriftlige Ønske til Gaven: Gid denne Brynje maa føre Dem hurtigt og sikkert til Rom og Venedig!

— Abd-el-Kader har sendt Keiser Napoleon to Heste fra Yemen, af det reneste Blod, som findes i Arabien; det forsikkres endog, at de i lige Linie nedstamme fra Profetens berømte Hoppe.

XVII.

Ogsaa indenfor Kjøbenhavns trange Volde er indviet Jord; selv midt i Steenbunken hviler Støv af vore nationale Helgener. Tæt inde under Trinitatis Kirkemuur ligger i Jorden en Steen med Indskriften:

Daneskjalden Johannes Evald fødtes d. 18. Nov. 1743, døde d. 17. Marts 1781. Hans Sange høres med Beundring af Hver, som agter Smag, Dyd, Religion; og ere udødelige som han selv.

Her fandt han Fred og Hvile, den ulykkeligste af alle vore Digtere, hvis Dommen skal fældes reent menneskeligt, den lykkeligste, saafremt et udødeligt Navn, vundet ved udødelige Værker, er en Lykke her paa Jorden. Han brød en ny Bane i Poesiens Verden, han blev vor første som vor største Lyriker; snart er et Aarhundrede gledet hen over hans Grav, og med hvert Aar, der er gaaet, har hans Digterstorhed vundet større Anerkjendelse; hans „Fiskerne“, hans „Rungsteds Lyksaligheder“, vor eneste Nationalsang „Kong Christian stod ved høien Mast“, hans „Liden Gunver“ og Dødspsalmen „Udrust Dig, Helt fra Golgatha“, de sidste Linier, vi have fra hans Haand, ville overleve baade vor Tid og dens Gjerning. Det er Lyssiden ved Evalds Billede, Skyggesiden har han taget med sig i Graven.

Der var een Ting, som bevirkede Evalds Ulykke og Undergang, det var hans Selvstændighedsfølelse: Tvang var ham en Modbydelighed, han maatte være fri som Fuglen i Luften, kunne leve efter sit eget Hoved, for at være Digter. Allerede i hans Barndom møde vi denne Selvstændighedsfølelse, parret med en overstrømmende Romantik og en barnlig Ubesindighed. Det var, da han havde seet sin Arendse, sin Muse, thi det var hun maaskee mere end hans Elskede: han maatte vinde hende, det koste hvad det vilde, og den femtenaarige Dreng forlod sit Fødeland for at drage i fremmed Krigstjeneste, udmærke sig og komme hjem, for som Poul Løvenørn at ægte sin Ungdomselskede. Men Lykken vinkede aldrig til Evald, Aaret efter vendte han hjem, beriget med eventyrlige og romantiske Indtryk, men ringere end før. — Hans Maal styrtede med Eet sammen, da Arendse giftede sig, og nu havde han ingen Grund mere til at leve for noget Andet end sit eget Liv. I de tyve Aar, der henrandt fra denne Dag, blev hans Stilling kummerligere og kummerligere, paa samme Tid som Aanden udvidede sig og Følelser, dybe, skjønne og kraftige, som aldrig før, vaagnede i ham. Pint og plaget af en borneert Moder og en pietistisk Sjælesørger, levede han isoleret, ene med sine rige Tanker iblandt Almuen, men disse hans Trængselsaar bleve hans største. Det er fra dem, fra hans Ophold i Rungsted Kro, at vi have „Rungsteds Lyksaligheder“ og „Fiskerne“; overalt mærker man, hvilken sjelden Gave han har havt til at studere sine Omgivelser, som sig selv. Noget Smukkere og Sandere end hans Brudstykker af en Selvbiographi gives der ikke, og noget Naturligere end hans Skildringer af den danske Almue i „Fiskerne“ kan der ikke tænkes. Det er en Guddomsgave, saaledes at kunne gribe ind i Sjælen og bringe den uforstyrret paa Papiret.

Og saadanne Evner skulde gaae tilgrunde! I sit 38te Aar skulde allerede han kaldes bort, som havde raadet over sligt et Pund og allerede aflagt saadant et Regnskab for Anvendelsen deraf! Hvad kunde han ikke være bleven til, hvis han havde havt Medbør Livet igjennem, hvis han var bleven baaret paa Hænderne og hædret og smigret? Ja, maaskee var han da bleven noget Stort, maaskee havde vi havt en Oehlenschlæger i ham, men Johannes Evald var han sikkerlig aldrig blevet uden igjennem Modgang.

Fisketorvet ved Gammelstrand.

Det er ofte vanskeligt at vise Fremmede, der gjeste Kjøbenhavn, noget rigtig Nationalt, noget, som det hedder, af Folkelivet; Reisende have nu engang Privilegium paa altid at ville see og aldrig at ville see Andet end Stykker Folkeliv — Albumsblade, Skizzer til en Reisemappe eller Stof til en interessant Brevvexling. Det kan være haardt nok, saaledes at drive om med en Udlænding en varm Sommerdag i Kjøbenhavns Gader, medens han gaaer og tørster efter noget af Livet, og Byen ligger saa blank og død, som en stegt Snegl paa Sølvfad. Der er kun eet Sted, hvorhen man med Rolighed kan føre ham, det er over Høibroplads, hvor de hundrede Vogne med duftende Blomster og Frugter paa engang glæde alle Sandser, hvor man gaaer midt i Naturens Frembringelser og dog i Centrum af Byens urolige Handel og Vandel. Der kan man give selv den koldeste Fremmede et varmt Indtryk af Alt, hvad vor sjællandske Sommer bringer baade Øie og Mund, der faaer man saa fuld en Følelse, som Hovedstaden kan give den, af at Danmark er et frodigt Land. Men man maa ikke standse her ved Floras og Ceres' Gaver, man maa længere frem til Neptuns Præstinder, til Gammelstrands Bolværk.

Her samles i den tidlige Morgenstund en talløs Skare af Fiskerkoner i grønne Skjørter og hvide Hovedklæder, med den hvide, fiirkantede Kurv paa Nakken; her hvile de ud efter deres flere Miles Vandring eller Kjørsel, og her tjene de det daglige Brød for dem selv og deres fjerne Hjem. De mere Velhavende, som drive deres Handel efter fattig Leilighed en gros, sidde ved Fiskerballen, hvor Aal og Rødspætter føre et muntert Liv til det sidste Øieblik; de mindre Fornemme have hele deres Handel indskrænket til Kurvelaaget, hvor Fisken, trods en planmæssig Overrisling, bliver stegt, længe førend Huusmoderen har afgjort, om den skal koges eller steges. Den Fremmede vil undre sig, som mangen Kjøbenhavner, over de kraftige, raae Former hos disse Kvinder, vil forbauses over den Mangel paa Ynde og Skjønhed, der hviler over dem alle; og underligt nok er det ogsaa, trods alle Sange om Fiskerpigens naturlige Skjønhed, seer man ikke eet smukt Ansigt — simple og grove ere deres Træk, sjudskede og klodsede ere de i deres Optræden. Men endnu mere forbauser den Mundbehændighed, der udvikles her og som med Rette er bleven til et Ordsprog — thi en saadan Tungefærdighed, en saadan Lethed i at fremhæve en Strøm af de sindrigst udtænkte Skjældsord og de kraftigste Eder og Forbandelser, findes ikke i nogen anden Deel af Landet; allerede i den ildevarslende Tone, hvori den venlige Indbydelse fremsættes: „En deilig levende Torsk, lille Madam?“ hører man forud hele den Strøm af Ukvemsord, der vil knuse den unge Huusmoder, som vover at ansee Fisken ikke just ligefrem for død — thi saa vilde hun neppe selv slippe derfra med Livet — men for

Indseilingen ved Vordingborg (see „Illustreret Tidende" Nr. 135).

„ikke levende, eller saadant noget ganske i Almindelighed i den Retning", som Dickens siger.

Henad Middag forsvinde Naiaderne, Pladsen bliver forladt af de hvide Hovedklæder, og kun en enkelt forvildet og solbrændt Havfrue bliver siddende ved sin Kurv med sine holstenske Sild. Men regelmæssigt som Solen, bringer den næste Dag igjen Fiskerkonerne og med dem atter Fisk, Eder og Skjældsord. Er det end ikke et smukt Parti af vort Folkeliv, Folkeliv er det dog.

Fisketorvet ved Gammelstrand.

Prospect af Vordingborg (see „Illustreret Tidende" Nr. 135).

Van Diemens Land.

(Deportation og Røverliv.)

Tildeels efter »The Bushrangers«, ved Bob.

Van Diemens Land eller Tasmania er af en Reisende med Rette kaldet „Australiens Have“, denne Ø er uden Tvivl den smukkeste og venligste i Australien, thi Klimaet er sundt og behageligt, Naturen paa mange Steder særdeles tiltalende, og Jordbunden frugtbar; Blomster og Frugter trives vel der, de sidste i en saadan Overflod, at hele Skibsladninger sendes til andre nærliggende, mindre begunstigede Colonier. Hele Livet der har et mere hjemligt Præg end paa andre Steder i Australien; man faaer ikke det øde, glædesløse Indtryk som i Vest-Australien; trykkes ikke af det i Forholdene — navnlig med Hensyn til Landbrugen — umaadelig Storartede, som i Ny-Syd-Wales, eller føler den feberagtige Pulsering, der i Victoria er gjennemgaaende i Alt. Det er derfor ganske naturligt, at Folk, der have tjent Penge i de andre Colonier og ville nyde dem i Ro, som oftest trække sig tilbage til Van Diemens Land, dersom de i det Hele taget blive i Australien. — Naar man ruller afsted i en af de magelige Diligencer, der ere indrettede efter engelsk Mønster, til Forskjel fra de i Victoria brugte amerikanske, paa en god Chaussee, f. Ex. imellem Launceston og Hovedstaden Hobart Town og seer den Mængde af venlige smaa Haver og hyggelige Cottager, der ligge strøede til alle Sider, ledes Tanken uvilkaarligt tilbage paa dem, der først toge denne yndige Ø i Besiddelse og bekæmpede alle de Vanskeligheder, der fremstillede sig; paa dem, hvem det skyldes, at der, allerede i den korte Tid, som er hengaaet, siden en hvid Mand første Gang svingede sin Øxe i disse Urskove, nu findes gode Veie, opdyrkede Landstrækninger og nette Boliger, og den Kjendsgjerning staaer da for En, at Landets Colonisation under britisk Overherredømme er skeet ved Forbrydere. Alene ved det blotte Navn: Van Diemens Land, udmaler man sig strax alle mulige Rædselsscener; Lasten i alle dens forskjellige Skikkelser har ogsaa været bedre repræsenteret der, end i nogen anden Forbrydercoloni.

I Aaret 1804 blev den første Ladning Deporterede, bestaaende af 307 Mænd, sendt dertil, efter det mislykkede Forsøg paa at oprette en Station ved Port Phillips Bay; til Bevogtning medfulgte 50 Marinesoldater, og med Undtagelse af 17 gifte Koner, som ledsagede dem, fandtes der ikke et eneste hvidt Fruentimmer paa Øen. Efter Ankomsten blev der opført Boliger for Officererne og de Ufrie, samt Veie og Stier banede gjennem Underskoven paa det Sted, hvor nu Hobart Town ligger. Skjøndt denne Station var langt fra Ny-Syd-Wales, skulde den dog have Levnetsmidler og deslige derfra; da Høsten slog feil i denne Coloni, virkede det derfor ogsaa i den Grad paa Tilstanden i Van Diemens Land, at den Øverstcommanderende tilsidst blev nødsaget til at lade alle Forbryderne løbe frit omkring, for at søge sig Føde paa bedste Maade. Derved bragtes disse fordærvede Mennesker sammen med de Indfødte og det under de ugunstigste Omstændigheder. Begjerlighed og Grumhed paa den ene Side, fremkaldte Hevn og Voldsomheder fra den anden. — Den nye Colonies moralske Tilstand var paa den Tid, som man nok kan tænke sig, saa slet som muligt, hvortil en væsentlig Grund maa søges i den engelske Regjerings uforsvarlige Forsømmelse i mange Retninger, navnlig deri, at der ikke blev sørget for en mere ligelig Fordeling af Kjønnene. Den Øverstcommanderende og Officererne levede endog i utilladeligt Forhold med de senere udsendte kvindelige Forbrydere. En af Melbournes nulevende høitstaaende Mænd, der dengang var Dreng, forsikkrer, at have seet hele Colonien beruset i flere Uger, fra Gouverneuren og nedad til den Ringeste, i Anledning af en Fritid, som blev tilstaaet Fangerne, paa Grund af deres gode Opførsel under Hungersnøden; der var vel en Præst blandt dem, men han skal have været ligesaa rasende, som alle de Andre. Angaaende Gudstjenesten gav en af Fangerne, der engang blev afhørt i Retten, følgende Forklaring: „Hvad bliver der gjort for at forbedre os? Een Gang om Ugen maae vi marchere op udenfor den militaire Leir, Soldaterne stille sig ligeoverfor os med skarpladte Geværer og rette Bajonetterne imod os, medens en ung Officeer oplæser et Stykke af Bibelen. Det Hele varer omtrent et Kvarteer. See, det er al den Religion vi faae!“

I de første Aar skulde alle criminelle Sager afgjøres i Sydney til stor Ulempe for Retspleien; først i 1821 fik Hobart Town en Høieste-Ret og i Løbet af 6 til 7 Aar bleve henved 400 Forbrydere dømte fra Livet og henrettede der. — Iblandt den daværende Befolkning var der selvfølgeligt kun Faa, der vare skikkede til at sidde i Retten som Eedsvorne (jurymen); et godt Beviis herpaa afgiver en Sag, der blev afhørt paa hin Tid, i Anledning af en Anklage for Tyveri. Forbryderen blev ført frem og de 12 Mænd tagne i Eed ved Oplæsningen af den sædvanlige Formular: at de vilde afgive deres Erklæring (verdict) overeensstemmende med de fremlagte Vidnesbyrd. Da Sagen var sluttet, bleve de Eedsvorne indelukkede og fremkom kort efter med følgende mærkværdige Erklæring: „Ikke skyldig — men han stjal Grisen“; idet de nemlig følte sig moralsk overbeviste derom, men alligevel ikke fandt de fremførte Beviser tilstrækkelige. — Efterhaanden ankom flere og flere frie Nybyggere og det saakaldte Assignment system (Overdragelsessystemet) blev indført, det vil sige, Fangerne bleve overdragne som Arbeidere til de forskjellige Eiendomsbesiddere, imod at disse til Gjengjeld ernærede og klædte dem, samt paasaae, at de opførte sig ordentligt; dette System lettede Arbeidet betydeligt for Regjeringen, der kun af og til maatte lade en gjenstridig Fange pidske, naar hans Herre ikke kunde holde ham i Ave; det bevirkede tillige, at de første Nybyggere stode sig godt, da de fik deres Jorder opdyrkede med ringe Udgifter. Hjemme fandt man det vel lidt underligt at høre, hvad en ung Nybygger skrev: „I vor lille Huusholdning har vor Kok begaaet Mord, vor Tjener er deporteret for Indbrudstyveri og vor Stuepige for Bigami“; men derude fandt man det ganske naturligt. — I Sydney, hvor det samme System var i Kraft, indtraf engang det comiske Tilfælde, at en Mand, paa den ovenfor anførte lovlige Maade, blev overdraget til sin egen Kone. Han havde begaaet store Bedragerier i England og blev deporteret, uden at det lykkedes Politiet at faae Pengene fat. Nogen Tid efter kommer hans Kone til Sydney, kjøber en Eiendom, faaer Manden indskrevet som sin „Tjener“, og det lykkelige Par levede nu i Fryd og Gammen. Man kan ikke negte, at den brave Kone havde et godt Hold paa sin værdige Gemal, thi overeensstemmende med Loven kunde hun, ved at forsikkre, at han havde opført sig ilde, faae ham pidsket paa Straffeanstalten og derefter atter faae ham tilbage; men rimeligviis har Ægtemanden aldrig givet sin bedre Halvdeel Leilighed til at blive vred. — Senere blev det bekjendte »Ticket-of-leave«-System indført, et Slags Frihed under Politiets Opsigt, idet Enhver, der havde et saadant Document, var sin egen Herre og kunde begynde enhversomhelst Forretning, dog kun i et vist District; en Udvidelse af denne Frihed under Navn af »Conditional Pardon« blev senere givet, saaledes at Vedkommende kunde drage, hvorhen de vilde i Colonien.

Misforholdet imellem den frie Befolkning og Forbryderne var et alvorligt Onde, og det Experiment, som Regjeringen prøvede, at danne et Slags Politi af de Fanger, som opførte sig vel, tjente ikke til at forbedre Sagerne. I Slutningen af 1804 var der 400 Fanger og kun 80 frie Mænd paa Øen. I 1825 var der netop 6800 af hver, i 1835 22,000 imod 17,000 Nybyggere, af hvilke omtrent Sjettedelen var Mandfolk. — Under Gouverneur Arthurs Bestyrelse i 1826 kom der først nogenlunde Orden i Tingene. Han inddeelte Forbryderne i 7 Klasser efter deres Opførsel. 1ste Klasse havde Tilladelse til at sove udenfor Fængselsbygningen og Frihed om Løverdagen; 2den Klasse havde kun Løverdagen fri; 3die den halve Løverdag; 4de arbeidede i Lænker; i 5te var hver Fange lænket i en særskilt Celle; 6te Klasses Fanger bleve sendte til Maria-Øen, der ligger Øst for Van Diemens Land, hvor der var bleven oprettet en mindre Straffeanstalt; og 7de Klasse blev dømt til at leve i Macquarie Harbour — et Indbegreb af de mest oprørende Forbrydelser og de forfærdeligste Straffe. Macquarie Harbour ligger paa Vestsiden af Van Diemens Land — der, i Parenthes bemærket, omtrent er saa stor, som Frankrig — og er meget let at komme til paa Grund af de stadige vestlige Vinde; men samme Aarsag gjør det meget vanskeligt at komme derfra igjen. Hele det omliggende Land har et melancholsk Udseende. Strandbredden er klippefuld og nøgen; en bestandig Regn føier Sit til, for at gjøre Stedet ubehageligt. Nøgne, vilde Bjerge strække sig langt ind i det Indre og de to Floder, King River og River Gordon, der ligesom indhegne det omkringliggende Land, synes af Naturen bestemte til at værne mod Fremmedes Indtrængen, eller hindre de ulykkelige Fanger i at undflye. Naar dertil føies, at Macquarie Harbour var adskilt fra de beboede Steder ved vildsomme Skove og dybe Moradser, kan man let forstaae, at det blev anseet som et passende Opholdssted for de værste Forbrydere. Et Slags Rædselssystem blev organiseret der. Skjulte for Offentlighedens Øine og velforsynede med alle mulige Straffemidler, uden Haab for de Elendige om at undflye, kunde Fangefogederne, om end ikke forbedre de Gjenstridige, saa dog tilføie dem hidtil ukjendte Pinsler. — Hovedkvarteret blev oprettet paa Sarah-Øen, tre Fjerdingvei fra River Gordons Udløb i Havet, en Klippe, kun ½ Fjerdingvei lang og ¼ bred; Fængslet bestod af en stor, toetages Bygning, hvis mørke, snevre, fugtige Celler vare en Skræk for den mest Forhærdede. Lænkernes Raslen, væmmelige Eder og gjennemtrængende Skrig, naar En eller Anden blev pidsket, blandede sig med den vildeste Latter og den raaeste Spøg. — Noget længere ude i Havet, paa en lille eensom Klippe, Pilot-Øen, blev der udhugget Celler til de Uforbederlige, hvis Mod endnu ikke var knækket ved Torturerne i Hovedkvarteret. Den Ulykkelige, der paa Grund af en eller anden Forseelse blev dømt til Pilot-Øen, førtes i en Baad tæt hen til Klippen og blev da tvunget til at vade med sin Provision igjennem Brændingen til en af de udhugne Celler. Der maatte han blive i Dage eller Uger uden anden Trøst, end at blande sit Fortvivlelsesraab med Søfuglenes Skrig og Vindens Hylen. Saasnart Søen var i nogenlunde Bevægelse, sloge Bølgerne over Klippen og gjennemblødte den elendige Fange. Man maa forbauses over, at disse Mennesker ikke oftere foretrak Døden, for et Liv under saadanne Vilkaar; der gives heller ikke faa Exempler paa, at de frivilligt søgte Skaffottet. Tre gode Venner vilde saaledes ved Lodtrækning afgjøre, hvem af dem der skulde være Morderen, den Myrdede og Anklageren. Den Ene blev strax befriet fra sine Lidelser, den Anden hængt, men lidt senere, og den Tredie havde idetmindste den Fornøielse at blive flyttet til et andet Fængsel.

De 3 til 400 Mænd, der laae under Bevogtning i Macquarie Harbour, bleve sysselsatte med at opføre Fængselsboliger, bygge Skibe, eller skære Tømmer til Hobart Towns Marked. Om Morgenen maatte de trænge ind i Skovene og fælde Træer, senere saae man 50 til 100 af dem ifærd med at bære en umaadelig Træstamme ned til Leiren. Det saae ud som et Kæmpetusindbeen; gjorde en af dem et Feiltrin, mærkede de Øvrige det strax i deres ømme Skuldre; undertiden rullede adskillige af dem ned i Afgrunden. Deres første Maaltid bestod af Meel og Vand; Middagsmad fik de ikke, men naar Dagværket var tilende, fik de en bedre og kraftigere Spise; det dobbelt knudrede Toug, i ublid Berørelse med de ømme, forpinte Legemer, fremkaldte et sørgeligt Aftenkvæde. Dersom Noget kunde gjøre deres elendige Tilværelse værre, end deres Tyranner beredte dem den, da var det det uhyggelige Forhold, som herskede mellem dem indbyrdes. Altfor fornedrede til at nære blidere Følelser eller Medynk, lukkede de deres Hjerter for alt Godt og forbandede sig selv, deres Medmennesker og deres Gud. De gjorde sig til af den stoiske Ro, hvormed de taalte deres daglige Hudflettelser, og viste Ligegyldighed for Alt, hvad der angik deres egen Tilværelse. Naar man tænker paa den Tilstand, som dengang maa have hersket der, kan man ikke undres over, at Stedet blev kaldet Helvedet i Macquarie Harbour; ligesom ogsaa Indseilingen til Havnen fik Navnet Helvedes Porte. — I de 10 Aar, medens Straffeanstalten var der, forsøgte 112 Fanger at undflye; 62 af disse omkom, men de havde jo kun et jammerligt Liv at tabe. To Gange bemægtigede Fangerne sig Skibe og det lykkedes hver Gang Nogle at slippe bort; den mærkeligste af alle disse Undvigelser fandt Sted i Aaret 1822 fra „det vestlige Helvede“ Macquarie Harbour. Hovedmanden, ved Navn Pearce, tilligemed 7 Kammerater, bemægtigede sig en Morgen to af Baadene, tilligemed lidt Proviant; deres Hensigt var at gaae tilsøes, men da de allerede i Frastand saae Signaler, der overbeviste dem om, at deres Flugt var bemærket, opgave de strax denne Plan og styrede Coursen ind i Landet. Da Sir John Franklin foretog sin Reise igjennem det Indre, fandt han den forbundet med umaadelige Anstrengelser, skjøndt han var godt udrustet til et saadant Tog, hvad maae da disse Flygtninge ikke have udstaaet? — De bleve forfulgte. Hurtigt klavrede de over de stenede Skrænter og kæmpede sig igjennem den tætte Underskov, de vare ogsaa snart udenfor al Fare fra den Kant; men deres Proviant var sluppen op. Skovene i de australske Colonier kunne ikke sammenlignes med Robinson Crusoes Ø og den vestlige Deel af Van Diemens Land er især blottet for Hjelpekilder; Kængorooen har forladt den, ja endog Papegøiernes Plappren er forstummet i denne Eensomhed; desuden havde de Undvegne hverken Vaaben eller Ammunition. I nogen Tid levede de af Thee- og Pebermyntetræernes unge Skud; men ogsaa dette slap op. De maatte vade igjennem Sumpe og drage over øde Sletter og nøgne, sandede Bakker, hvor der ikke fandtes et eneste Træ. Deres Mod begyndte at svigte; tre af dem besluttede at vende tilbage til Lænker, Svøber og Arbeide, hellere end at omkomme i Ørkenen. Den Ene døde underveis, forladt af sine Kammerater, men de to Andre kom igjen til Macquarie Harbour. Om de bleve førte til de af Havet beskyllede Huler paa Pilot-Øen, eller vansmægtede i Cellerne paa Sarah-Øen, vides ikke; men længe overlevede de ikke denne sidste Anstrengelse. De tiloversblevne Fem, hvis Navne vare Pearce, Travers, Greenhill, Mathers og Bodman, fortsatte Reisen. I tre Dage levede de af vilde Bær, og da dette Næringsmiddel slap op, kogte de deres af Kængorooskind lavede Frakker og fortærede dem. De kom til Floden Gordon og ventede der at finde Noget til at friste Livet med, men bleve skuffede. Allerede dengang tænkte hver af dem paa en Forbrydelse — et Maaltid; men turde ikke yttre denne Tanke. Tilsidst hviskede Greenhill og Travers med hinanden derom. Pearce og Mathers vare borte for at sanke Brænde; Bodman var ene mod To — Øxen faldt og der laa et Lig foran dem. Da den første Rædsel var overstaaet, paafulgte en Raadslagning. Nogle af dem vilde hellere døe, end leve som Menneskeædere; men de Andre paastode paa det Bestemteste, at de Alle skulde smage, for at have lige Deel i Forbrydelsen. Vare de ikke mangeaarige troe Kammerater? Havde de ikke udført mangen skummel Handling sammen? Skulde de nu tøve? De kunde tilbagelægge Resten af Veien igjennem den øde Egn og igjen naae Kornmarker; vilde Den, der ikke havde smagt, da ikke forraade de Andre? Nei, de maatte Alle spise! — De spiste, og kun Benene bleve tilbage efter disse Rovdyrs Maaltid. — De svømmede nu over River Gordon og fortsatte deres møisommelige Reise; men der maatte mere Føde til. Den mindst Forhærdede vovede ikke at see de Andre i Øinene. Ham maatte det være. Travers og Pearce holdt ham, medens Slagteren Greenhill udførte Daaden. — Ovenpaa denne Hjertestyrkning tilbage-

lagde de en lang Strækning. Travers begyndte nu at blive udmattet — hans Fødder vare ømme. Han maatte snart døe, hvorfor skulde de Andre ikke leve ved hans Død? Greenhill svang atter Öxen — og der var kun to tilbage. Men Hungeren kom igjen og endnu vare de langt fra beboede Steder. De tale ikke et Ord sammen, men hemmelige Blikke, der vexles, røbe kun altfor tydeligt, hvad der foregaaer i deres Indre. Den Ene tør ikke gaae bagved den Anden. Mathed og Sindsuro standse snart aldeles deres Gang. De lægge sig med Ansigterne vendte mod hinanden og passe paa. I to hele Dage og Nætter holde de denne frygtelige Vagt over hinanden. Tilsidst begynder Greenhills Hjerne at forvirres; hans Öine lukke sig, for aldrig mere at aabnes. Den Seirende fortærer sin sidste Kammerat. I fire Dage levede han af Menneskekjød. — Alene fortsatte han nu sin Vandring; i flere Dage havde han aldeles ingen Føde, men var endelig saa heldig, at træffe paa en af de Indfødte nylig forladt Leir, hvor han ved Ilden fandt nogle Levninger af deres Maaltid. Kjed af sin Tilværelse gjorde han Anskrig, for muligen at blive anfaldet og dræbt af de Vilde; men forgjeves. Nogen Tid efter opdagede han en Faareflok. Han styrtede sig over den og fortærede et Lam raat; senere traf han Hyrden, der boede i en lille Hytte i denne Örken. Hyrden havde Medlidenhed med ham, tog ham til sig, bespiste ham og førte ham senere til en Bande Flygtninge, der opholdt sig paa de nærliggende Bjerge og levede af Røveri, da han ikke kunde bære over sit Hjerte, at overgive ham i Rettens Hænder. Han blev, tilligemed flere af Røverne, snart efter tagen tilfange; saasnart han blev gjenkjendt i Hobart Town, sendtes han atter til Macquarie Harbour. — Erindringen om hans udstaaede Lidelser holdt ham rolig i lang Tid, men da han bestandigt blev opfordret til at gjøre et nyt Forsøg, af en Kammerat ved Navn Cox, der havde forskaffet sig Fiskekroge, en Kniv og nogle brændte Klude til Tønder, gjorde han endelig Alvor af det. I to Dage holdt de sig skjult i Skoven, derpaa droge de langs Bredden og naaede Kings' River, hvor de opdagede en Afdeling Soldater, der var udsendt for at opsøge dem. De trak sig ind i Skoven igjen og tilbragte endnu en Dag uden at nyde Noget. Men Pearce, der mindedes Greenhill, myrdede Cox. Soldaterne brøde op og Menneskeæderen slæbte det døde Legeme hen til deres udgaaende Ild. Der opholdt han sig til Dagen efter; men Anger eller Skræk overmandede ham. Han gjorde Signaler til et udenfor krydsende Skib, der igjen bragte ham indenfor „Helvedes Porte“. Senere førtes han til Hobart Town, hvor han tilstod alle sine Forbrydelser og blev hængt. Han havde bedet den Præst, der berettede ham, at offentliggjøre alle de gruopvækkende Tildragelser paa hans Flugt.

I 1833 blev det besluttet at opgive Macquarie Harbour som Straffeanstalt, paa Grund af Vanskelighederne ved Forbindelsen med de andre Steder. Dette gav Leilighed til en anden Undvigelse, idet nemlig nogle af de sidste Forbrydere, der skulde føres bort, bemægtigede sig Skibet, en temmelig læk Brig; efter en 6 Ugers Omtumling paa Havet naaede de Chili. De vandrede til Valdivia, hvor de bleve førte for Retten og frit tilstode hvem de vare, men med den Bøn, at Gouverneuren, dersom det var hans Hensigt at udlevere dem til den engelske Regjering, heller vilde lade dem Alle skyde der i Byen. Gouverneuren lovede dem sin Beskyttelse og lidt efter lidt sloge de sig til Ro. Fire af dem bleve gifte med agtværdige Familiers Døttre og Alt syntes at gaae fortræffeligt. Deres Ven, Gouverneuren, fik imidlertid en Efterfølger, der var mindre venlig stemt imod dem, og de saae sig nødsagede til at flygte. Et Par af dem bleve fangne, udleverede til Englænderne og endnu en Gang sendte til Van Diemens Land. Her bleve de dømte fra Livet, men benaadedes. — Istedetfor Straffeanstalten i Macquarie Harbour blev der oprettet en anden paa Öens sydøstlige Hjørne, kaldet Port Arthur. Alt gik her paa en bedre og mindre barbarisk Maade, da de magthavende Officerer lettere kunde controlleres. Ved Siden af den almindelige Anstalt for Mænd, indrettedes der et Forbedringshuus for ungdommelige Forbrydere, som der bleve oplærte i forskjellige Haandteringer, og fik Underviisning i Religion. Der blev bygget en stor smuk Steenkirke og flere andre nette Bygninger. Ude paa en Halvø, som kun var forbunden med Hovedlandet ved en 300 Alen bred Landstrimmel, laae Fængselsbygningerne. I 1835 var der 911 Mænd og 270 Drenge i Port Arthur. Mændenes Arbeide bestod i Agerdyrkning og Skibsbyggeri, hvortil de selv fældede Tømmeret og ofte bare det meget lange Strækninger paa deres Skuldre. De Værste af dem arbeidede sammenlænkede og havde Ordet „Forbryder“ mærket paa flere Steder af deres gule Dragt. De sov i eensomme Celler og bleve brugte til det haardeste Arbeide. Fængslet var godt bevogtet; paa den smalle Landtunge patrouillerede Soldater til enhver Tid og til yderligere Forsigtighed var der lænket store Buldogger til Pæle, som vare nedrammede tvers over Landtungen og paa Svømmeflaader, der vare fortøiede ude paa grundt Vand. At undvige tilsøes var næsten umuligt; dog blev det prøvet flere Gange, men kostede ogsaa adskillige Mennesker Livet. Een gjorde Forsøg paa at seile til Kysten i en Vaskeballie, men kæntrede og naaede med stor Besvær til sit Slaveri igjen. To Andre druknede ved at gaae tilsøes i en Pakkasse. Iblandt de heldige Flygtninge var der to Mænd og en Dreng, hvem det lykkedes at naae Hovedlandet i en Barkbaad. De landede paa en øde Kyst uden Levnetsmidler; efter nogen Tids Forløb blev Drengen myrdet og spiist. Kort derefter bleve de igjen fangne; de fortalte deres frygtelige Historie og da man tvivlede derom, fremviste de et Stykke af det stegte Legeme, som de havde gjemt til et andet Maaltid. Paa Skafottet bemærkede den Ene: „Dersom Folk blot een Gang havde smagt Menneskekjød, saa vilde de aldrig ønske noget Andet, saa længe de levede.“ De Undvegne fra de forskjellige Straffeanstalter dannede en egen Klasse, der var en Skræk baade for de Sorte og for de Hvide, nemlig Røverne (Bushrangers). Undertiden var det en Enkelt, der, forsynet med sin Bøsse, levede i en eller anden Bjergkløft, hvorfra han som en Rovfugl slog ned og plyndrede et eensomt Huus; undertiden var det hele Bander væbnede Mænd, der røvede og plyndrede overalt, ja stundom trængte lige ind i Byerne. De forskjellige Gouverneurer forsøgte alle mulige Midler for at standse dette Uvæsen; snart anstrengte de sig til det Yderste for at stille saamange Folk som muligt i Marken mod dem, snart lovede de fuldkommen Amnesti, dersom Røverne vilde overgive sig, snart udlovede de store Belønninger for de vigtigste Anføreres Hoveder; men Røveri og Mord vedbleve. En af de bekjendteste Banditter, Michael Howe, havde endog den Frækhed, da han engang var temmelig haardt forfulgt, at sende „Byens Gouverneur“, som han titulerede ham, et Brev, hvori han foreslog ham Fred paa visse Betingelser, og at underskrive sig som „Skovenes Gouverneur“. Man kan danne sig en Idee om Landets daværende Tilstand, naar man hører, at der formelig blev udsendt en engelsk Officeer, for at underhandle med denne fredløse Usling. — Ulykken var, at saamange af Befolkningen holdt med disse Røvere. Der fandtes omtrent et lige stort Antal af frie Nybyggere og Deporterede, og de sidste vare saa nylig slupne ud af Slaveriet, at de endnu havde alle en Fanges Sympathier. De ansaae en saadan undvegen Deporteret, der var bleven Røver, som et Slags Martyr: han havde, ligesom de selv, engang udstaaet den samme Skjændsel, krympet sig under samme Svøbe og lidt samme raae Behandling; han havde reist sig imod deres Fængselstyranners Despoti og sat sig op imod den frygtelige Lov; han var Helten i deres Morgensange og uden ligefremt at benegte det Syndige i det Liv, han førte, havde de dog altid hundrede Undskyldninger paa rede Haand for ham. Hans dumdristige Vovestykker bleve ansete som heltemodige Bedrifter og hans slibrige Vittigheder bleve opbevarede som en aandelig Skat. Selv Skafottet havde en vis Fortryllelse ved sig, og der er ikke faa Exempler paa, at Almuen har tiljublet en eller anden dristig Røver sit Bifald, naar han stod med Rebet om Halsen, ja engang fulgte over hundrede Personer den Henrettedes Kiste til Graven.

Almuen der paa Landet nærede dog ikke lige stor Medfølelse for Alle, navnlig var der Een, velbekjendt som „Uhyret Jeffries“, hvem Enhver glædede sig over at see hængt. Jeffries var en Skotte, oprindelig Sømand, fra sin tidligste Tid bekjendt for sin dyriske Raahed. Han blev Skarpretter hjemme, men det varede ikke længe, før han blev deporteret til Van Diemens Land; der lykkedes det ham at blive ansat som Fangevogter. En Dag blev en drukken Mand ført til Arresten og Uhyret (Jeffries) morede sig med at lægge den Bevidstløses Fødder paa Gløderne i Kaminen, indtil Tæerne vare forkullede. Denne skjændige Handling blev opdaget og Jeffries saae sig nødsaget til at søge Tilflugt i Skoven, hvor han snart blev en Rædsel for alle de nordlige Districter. Han tilstod at have begaaet fem Mord og føiede til, at det hverken var Frygt, Hevn eller Rovbegjerlighed, som drev ham dertil. Eet af hans Offere var hans Ven og Kammerat — et andet et spædt Barn; dette sidste Mord viser ret hans Grumhed. Paa et af sine Tog kom han til en eensom Hytte; den mandlige Beboer, en ung Nybygger, fik strax et Slag, der berøvede ham Bevidstheden, og nu opfordrede Uslingen den skjælvende Kone til at følge sig. Hendes Taarer og Bønner hjalp ikke. Hun havde et lille Barn ved Brystet og med dette begav hun sig afsted. Jeffries bandte og svoer paa, at han vilde prygle hende, hvis hun ikke skyndte sig mere. Hun søgte at formilde ham ved at forestille ham sin svage Tilstand som ung Moder, samt at hun desuden havde Barnet at bære. Denne Djævel traadte da hen til hende med en frygtelig Eed, snappede Barnet og knuste dets Hoved mod et Træ, derpaa trak han sin Kniv og drev den ulykkelige Moder til sin Hule. Da dette vilde Dyr omsider blev fanget, bragtes han til Launceston i Triumph. Et Fruentimmer, som stod blandt de øvrige Tilskuere, der havde forsamlet sig for at see denne Egnens Skræk, styrtede pludseligt frem med Raabet: „Mit Barn! Mit Barn!“ trængte sig rasende ind imellem Vogterne og vilde have revet ham istykker, dersom hun ikke var bleven ført bort med Magt. Det var det myrdede Barns Moder. — Jeffries var ganske vist en af de værste Røvere, der have hærget Van Diemens Land. Men den mægtigste og navnkundigste af dem alle var en Irlænder ved Navn Brady. Han havde et smukt og tiltalende Ydre og en sand Jernconstitution, der satte ham istand til i næsten to Aar at føre dette anstrengende Liv. Han løb bort fra Macquarie Harbour med ni Andre, men snart havde han en betydelig Skare under sig; ja en Tidlang var han Anfører for henved 100 velbevæbnede Mænd. Han holdt streng Krigstugt og var navnlig meget nøieseende med Hensyn til deres Opførsel mod Kvindekjønnet. Kom han om Natten til en eller anden Gaard, der skulde plyndres, kaldte han Familiefaderen for sig og bad ham sørge for, at alle de paa Gaarden værende Fruentimmer bleve paaklædte og samlede i eet Værelse for sig, hvorpaa han vendte sig til sine Kammerater med den Besked, at dersom Nogen forsøgte paa at fornærme en eneste af disse Kvinder, jog han ham øieblikkeligt en Kugle igjennem Hovedet. Ligesaa ridderlig og ædelmodig, som han undertiden viste sig, ligesaa urokkelig streng var han, naar der blev gjort Forsøg paa at forraade ham og Banden til Politiet og Soldaterne, der altid vare ude efter ham. I slige Tilfælde vendte han tilbage naar Faren var forbi, og da kunde kun den Paagjeldendes Død stille ham tilfreds. Naar et Huus var udplyndret, befalede han de bundne mandlige Beboere, at forholde sig roligt i to Timer efter hans Bortgang, da de ellers vilde komme til at lide under det en anden Gang; i den Tilstand, hvori Landet var paa hin Tid, turde de stakkels Nybyggere ikke handle mod denne Befaling. Som oftest vare deres egne Tjenestefolk Røvernes Medvidere. I en Proclamation, som den daværende Gouverneur udstedte, angaaende de tiltagende Røverier, hedder det blandt Andet: „Det synes at være Banditternes Politik, at true enhver Person med Hevn, der ikke forholder sig rolig et vist Antal Timer efter at Røveriet har fundet Sted. Gouverneuren beder derfor, at man vil foragte en slig Trudsel, og, skjøndt det vilde være ønskeligt, om Alle strax vilde søge at forhindre slige Overfald ved at forsvare sig, saa dog, naar dette ikke skeer, idetmindste øieblikkeligt at gjøre Allarm, naar Røverne have fjernet sig, samt om muligt at følge deres Spor.“ Endvidere blev der lovet enhver Deporteret, som udleverede een af disse Voldsmænd død eller levende til Regjeringen, Fripas og fri Reise til England. Denne Udsigt var altfor fristende, saa at adskillige af Forbryderne forsøgte paa at forraade deres Kammerater. To Gange blev Brady taget tilfange; men slap begge Gange godt derfra. Den ene Gang kom han, træt og sulten, til en Faarehyrdes eensomme Hytte, hvor han ofte før havde udhvilet sig. Han lagde sig og faldt snart i en dyb Søvn. Hyrden, der ellers var i Ledtog med Brady, vilde ikke gaae Glip af denne Leilighed til at faae den Pris, som var sat paa hans Hoved, nemlig 300 Guineer og 300 Tdr. skattefrit Land, og skyndte sig at hente to Soldater, der, som han vidste, opholdt sig i Nærheden. De kom, bandt den Sovende og glædede sig allerede over den Ære, der ventede dem, for at have fanget den berømte Høvding. Brady lod, som om han roligt hengav sig i sin Skjebne og bad dem kun om, at skaffe sig en Drik Vand. Natten var mørk og Mændene rædde; ingen af dem vilde gaae alene ned ad Skrænten til Floden; Forræderen havde allerede for nogen Tid siden begivet sig til Byen for at melde sit Held. Soldaterne raadsloge lidt indbyrdes; men da de meente, at det var Synd at negte deres Fange en Drik Vand, og da han var forsvarligt bunden, lode de deres Geværer staae i Hytten og stege samlede ned ad Skrænten. Neppe vare de borte, før Brady sprang op, holdt sine Hænder over Ilden, indtil Snoren, hvormed han var bunden, var brændt over, bemægtigede sig begge Geværerne, og saaledes væbnet ventede han Soldaterne. Da de kom, bandt han dem i sit Sted, og var snart atter i Spidsen for sin Bande. — Han tørstede nu blot efter Hevn over sin troløse Kammerat. Der hengik en lang Tid; men endelig traf han ham hjemme en Aften og henvendte de trøstelige Ord til ham: „Jeg formoder, at Du veed, hvorfor jeg er kommen. Du kan forberede Dig, indtil jeg har spist til Aften!“ Under Maaltidet var den Dødsdømte ganske munter og troede, at Brady ikke meente det alvorligt; men da denne var færdig, befalede han sin gamle „Ven“ at gaae henimod et Træ, som han udpegede. Hyrden gjorde et Par Skridt og faldt da, med en Kugle igjennem Hovedet. — Under et Ophold i Australien har Nedskriveren af disse Linier hørt denne og mange lignende Historier fra Coloniens tidligste Dage af en gammel Deporteret, der selv var en personlig Bekjendt af „den store Brady“ og som ofte med en vis Stolthed talte om „den gode gamle Tid“ i Van Diemens Land. At denne Deporterede saae op til Brady er intet Under, naar selv en dannet Mand i en Bog om Van Diemens Land beskriver Røverhøvdingen saalunde: „Han havde et aabent, godmodigt, men bestemt Udtryk, var høi, stærktbygget og smuk. Snart med det mest foragtelige Blik, snart med det mest indtagende Smil, syntes han af Naturen bestemt til at herske over Mænd og til at indtage Kvinder.“ — Det Held, hvormed hans Bande i saa lang Tid drev sit Røveri, gjorde tilsidst Folkene utroligt forvovne; det syntes endog, som om de plyndrede af reen Kaadhed. Imidlertid begyndte Brady og de fleste af hans bedste Mænd at blive kjede af dette omstreifende Liv; de vilde bort fra Öen, og da der tæt ved Byen Launceston laa et Skib, som de fandt hensigtsmæssigt til Iværksættelsen af deres Plan, besluttede de at bemægtige sig det ved Hjelp af en Baad, som de havde skjult ved Kysten. Medens Brady var ude at speide, flygtede en af Banden til Byen

og forraadte der hele Planen. Desuagtet ønskede Brady at gjøre et Forsøg, men da hans Mænd var imod det, fortrak de igjen til Skoven og sendte samme Aften Bud til Launceston med den Beskeed, at det var deres Hensigt, at udplyndre en bekjendt velbavende Mands Huus om Natten. Man lo deraf, da det blev antaget for Spøg, men da Natten kom, var Huset omringet. Familien, Gjesterne og Tjenestefolkene bleve bevogtede af en Afdeling Røvere, medens Andre havde travlt med at samle adskillige brugbare Gjenstande. Brady var i Dagligstuen hos Damerne; det lykkedes ham at fjerne deres Frygt ved sit cavaleermæssige Væsen, og snart sade de gemytligt og hørte paa nogle interessante Historier, han fortalte. Derefter satte han sig til Fortepianoet, hvor han spillede og sang, indtil han blev afbrudt af Skyden og Raab. En af Tjenestekarlene var nemlig sluppet bort til Byen og havde gjort Allarm; Bradys Folk vare allerede i fuld Kamp med Soldaterne Efter et kort Haandmæng trak han sig tilbage uden Tab.

En af hans morsomste Bedrifter var dog at bemægtige sig Fængslet i Launceston, hvor han løslod alle Fangerne og satte Øvrigshedspersonerne fast i Stedet. — Tilsidst slog hans Time. De fleste af hans Mænd vare faldne fra og han haltede eensomt omkring med et Skudsaar i Ankelen. Paa den vestre Side af Øen strækker sig omtrent 100 engelske Miil et af de vildeste og mest afskrækkende Landstrøg, man kan tænke sig. Paa nogle Steder hæve Bjergene sig 4000 Fod over Havfladen; melancholske Høie, bevoxede med Gummitræer, afvexle med dybe Afgrunde, rivende Bjergstrømme eller Sletter, der næsten ere ufremkommelige, fordi de ere tæt bevoxede med tornede Theetræer og andre stikkende Planter. Her findes mærkværdige Kalksteensklipper med forunderlige Huler og høie Gange under Jorden; det var disse, Brady havde valgt til sit sidste Tilholdssted. Her blev han en Dag, da han hinkede om mellem Bakkerne, overrasket af en væbnet Nybygger, der var draget ud for at fange ham. Efter en kort Ordvexling overgav Brady sig godvilligt, og blev da ført til Launceston, fulgt af en umaadelig Menneskemasse, der strømmede til underveis. Nogle haanede den faldne Høvding, men de Fleste beklagede ham, medens de paa samme Tid glædede sig over, at see ham fangen. Han blev sendt til Hobart Town for at forhøres der, og havde den Ydmygelse, at gjøre Reisen med den berygtede Jeffries, hvem endogsaa han saae ned til. Under Forhøret var Salen propfuld, navnlig af Damer, der græd over hans udstandne Lidelser og bare over med hans Forbrydelser; hans ridderlige Opførsel mod deres Kjøn havde vundet dem, og hans eventyrlige Levnetsløb havde pirret deres Interesse. Han blev fundet skyldig i „Røveri under Vaaben"; Loven sætter Dødsstraf derfor, men Folk havde en saadan Medfølelse for ham, at han udentvivl vilde være sluppet, dersom der ikke tillige var fremkommet en Anklage for Mord. Alligevel vedblev der at strømme Petitioner ind til Gouvernementet om at skaane ham — men forgjeves. Hans Veninder, Damerne, udviklede især en overordentlig Virksomhed; Kurve med Frugt, Blomster, Confect og Kage sendtes i Masse til Fængselsinspecteuren, bestemte til hans berømte Fange fra de skjønne Beundrerinder. Denne Tragoedies sidste Scene kom endelig, og Publicum vedligeholdt den samme Interesse usvækket. Da han stod paa Retterstedet gjenlød Luften af et rungende „Hurra!" Han døde mere som Martyr, end som en deporteret Røvercapitain.

Slige Scener tilhøre nu en forsvunden Tid og ville aldrig mere kunne gjentage sig paa noget Sted i Australien. Macquarie Harbour med sine Helvedes Porte, Pilot-Øen osv. ere ikke mere til. „De ufrivillige Emigranter" indtage nu en aldeles forsvindende Plads blandt de mange Hundreder af kraftige, determinerede Udvandrere, som Europa aarligt sender derover, uden at tale om den nye Slægt, som nu voxer op der. Deportationen til Van Diemens Land og Ny-Syd-Wales, med den første Forbrydercoloni ved Botany Bay, er nu allerede for flere Aar siden ophørt. Til Colonien Victoria og Syd-Australien har den aldrig fundet Sted. Forsøgene paa at danne en Forbrydercoloni i Victoria (Melbourne) mislykkedes. Første Gang strandede de paa Vandmangel og senere satte de indvandrede frie Colonister sig saa kraftigt derimod, at Gouverneuren ikke turde udstede den fornødne Tilladelse til at landsætte de Deporterede, der laae ombord paa et fra England udsendt Skib. Imidlertid er Forholdet imellem de frie Colonister og de Ufrie i Victoria det samme som i Van Diemens Land, eller Ny-Syd-Wales, tiltrods for denne Forsigtighed. Da Guldet blev fundet ved Ballarat, blev ogsaa Landet strax overstrømmet af de paa fri Fod værende Forbrydere fra de andre Colonier, hvorfor dengang mange vilde Scener fandt Sted blandt disse Mennesker, der fra dyb Elendighed og Slaveri paa engang bleve Millionairer. For Øieblikket er Vest-Australien det eneste Sted, hvorhen der sendes Deporterede. Det er den mest afskrækkende og øde af alle de australske Colonier, og der har i flere Aar forgjeves været arbeidet paa at faae Landet befolket og opdyrket. Ved Swan-River findes Hovedstationen og rundt om seer man kun tørre, nøgne Sletter, paa hvilke neppe Faar kunne friste Livet. De smaa Norfolk-Øer, der ligge Øst for Sydney, benyttes som et Slags høiere Straffeanstalt for de værste af Ny-Syd-Wales' Forbrydere. Hvad Naturen angaaer, da er denne Øgruppe en af de skjønneste paa Jorden.

Der er bleven talt og skrevet saare Meget baade for og imod Deportationen; den har naturligviis sin Lysside og sin Skyggeside. For Australiens Vedkommende forsvinder dens Spor mere og mere, men selv dens mest ivrige Modstandere maae tilstaae, at Landet i mange Henseender ikke vilde have været saa vidt fremme, dersom de Deporterede ikke havde banet Veien for de senere indvandrede Nybyggere.

Charade.

Mit Første formidler en Konst saa svær;
Den Tause vil faae det at høre;
Mit Andet fordoblet din Moder kjær
Har sagt hendes Hjerte kan røre.
Mit Hele betegner et hædret Navn
Som sluttes af Musers Stolthed i Favn;
En Genius bar det, hvis Minde naaer
Saa vidt, som Melpomenes Tempel staaer.

Opløsning paa Logogriphen i Nr. 135:

Teleskop.

Opløst af Henrys Onkel, The Englishmann, Pl. & V., Constantin i Hobro, Charadius, Søndagsselskabet, Raabukken, Nr. 69, Seven Years, Absalon B., J. J. i Helsingør, Jusse, Kløverbladet i Aarhuus, Viceformanden i Fibule, X. i Kolding, Medardus, G. Nees i Ringkjøbing, Cleb.
Opløst paa Vers af Trinesen.

Døde.

H. V. Hammer, bekjendt svensk Præst og Forfatter, † 25 April i Mjellby, 48 Aar.

Sir Thomas Wyse, engelsk Gesandt i Athen, bekjendt i den literaire Verden som Forfatter til „Oriental Sketches", „Walks in Rome", † 15 April.

Sir Edward Chetham Strode, engelsk Admiral, † 14 April.

M. S. Mayer, Professor i Romerretten ved Universitetet i Tübingen, † 16 April.

Marienlyst Søbad

ved Helsingør.

Strøm-, Styrte-, Regn- og Douchebade samt varme Søbade saavel for Damer som Herrer. Brøndkuur samt Mælkekuur af Ko- eller Gedemælk kunne bruges paa Stedet. Til Slottet og Hamlets Terrasse er Adgang for Abonnenterne. Abonnement for en Uge og derover giver fri Adgang til de i Abonnementstiden stedfindende Soirées dansantes, hvortil ellers Adgang betales med 1 Rd. pro persona.

Restaurationen paa Slottet er paa det Omhyggeligste soigneret. Der serveres saavel à la carte som ved table d'hôte. Et godt Musikcorps vil daglig musicere i Parken. Lyst- og Fiskebaade med Redskaber, Æsler, Heste og Vogne til Udflugter i Omegnen kunne faaes.

Beboelsesleiligheder findes i det ganske nær ved Slottet og Badene med en udmærket smuk Udsigt beliggende Hotel garni, med comfortabelt og smukt indrettede Værelser, ligesom ogsaa i Etablissementets andre Bygninger og i Privatboliger. Nærmere Underretning meddele Badets Læge Hr. Overlæge V. Müller og Marienlysts Kontor pr. Helsingør.

Paa vort Forlag er udkommen og faaes i enhver Boglade:

Magdalene,

en Fortælling af Forf. til »Tre Dramer«. 1 Rd., elegant indbunden 1 Rd. 48 Sk.

— C. C. Lose & Delbanco, Gothersgade 11. —

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 25de April til 1ste Mai incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
25de. .	9,9	14,0	6,0	80	28"0,84	
26de. .	9,5	13,0	7,1	75	28"0,26	
27de. .	8,0	11,5	5,3	60	28"1,18	
28de. .	7,1	11,5	3,4	90	28"2,96	
29de. .	5,1	9,5	1,8	82	28"5,85	
30te . .	7,3	14,6	1,0	65	28"7,35	
1ste . .	10,1	15,6	4,1	52	28"6,18	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	30 April	3	pCt.	Consols . . .	93 7/8.
Paris	„ —	3	„	Rentes . . .	70. 40.
Wien	„ —	5	„	Metalliques .	72. 25.
Berlin	„ —	3 1/2	„	Staats-Sch.	90 7/8.
Kjøbenhavn	2 Mai	4	„	Kgl. Obligat.	98.

A. Petersens Sønner,

Kongens Nytorv 28,

anbefale deres Lager af engelske, belgiske & bøhmiske Glasvare, bestaaende af: Blomstervaser, decorerede i en ganske ny Smag, Flacons, Frugtopsatser, Osteklokker, Viin- & Vandkaraffer, complette Glasbesætninger til alle Priser, som og i Dusinviis. Endvidere er Etablissementet stedse forsynet med engelske, franske & tydske Porcellainer & Fajance samt Terracotta.

Ny etableret Handel med dampvasket og ristet Kaffe.

Kaffe Nr. 3. 2 Mk. 8 Sk. pr. Pd. (blaa Emballage).
Kaffe Nr. 2. 2 Mk. 12 Sk. pr. Pd. (rød Emballage).
Kaffe Nr. 1. 3 Mk. pr. Pd. (guul Emballage).

Denne Kaffe er ved et Dampapparat først udvasket og befriet fra al Støv og Ureenlighed og siden ristet i egne dertil construerede franske Kafferistningsmaskiner. Det er en Selvfølge at denne Behandlingsmaade giver Kaffen en Reenhed og Velsmag samt Styrke og Aroma, der langt overgaae den paa den almindelige Maade tilberedte brændte Kaffes Egenskaber.

Kaffen faaes altid friskbrændt og uden nogensomhelst Tilsætning eller Forfalskning, hvorfor garanteres.

Udsalget er alene i Gothersgade Nr. 10 og hver ½ Pd. og større Emballage er forsynet med i ovenstaaende Etiquette, hvilket bedes bemærket for at undgaae Forvexling. Christian F. Kehlet.

BREVVEXLING.

Til Hr. A. Ø. i Sorø. Da det omskrevne Emne har været behandlet i „Folkekalender for Danmark 1854", kan det ikke atter optages.
- Tvill. Jo! modtaget. Nei.
- en Abonnent i Graasteen. Vi faae om kort Tid Leilighed til at opfylde Deres Begjering.
- J. K. Kan afhentes.
- en ærbødig Abonnent. Uagtet den omskrevne Sag, som De selv bemærker, ikke hører til vort Departement, glæder det os dog at kunne meddele Dem, at Deres Ønske alt er forekommet, idet Portraiter ere photographerede af Herr Georg Hansen.
- ?, A., Ø, og mange, mange Flere. Det er en forgjeves Uleilighed at tilstille os anonyme Bidrag.

3. Qvartal af „Ill. Tidendes" 3 Bind er begyndt den 1. April 1862.

Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.

Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 137.] Udkommer hver Søndag. — Kjøbenhavn den 11. Mai 1862. — 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Reykjavik. — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold. — Hvorledes kan den bedste og billigste danske „Monitor“ skaffes tilveie uden Tidsspilde? — Frit leger Muus, naar ingen Kat er i Huus. — Hesteprydelser fra Hedenold, tilhørende Hans Majestæt Kongen, af J. J. A. Worsaae. — En Spøgelsehistorie fra min Barndom, af V. H. — Danmark paa Verdensudstillingen i London, V.

Reykjavik.

Som bekjendt gave Harald den Haarfagres Erobringer i Norge Anledning til Islands Bebyggelse; da han efter Slaget ved Hafursfjord havde underkastet sig hele Landet, droge Mange af Norges Stormænd, der skattede Frihed høiere end Fædreland, bort fra Hjemmet, nogle til Øerne ved Skotland, andre til Færøerne, men de fleste til Island, hvor de paa Grund af den store Afstand kunde nyde Friheden, uden at rammes af Haralds Jernhaand. Allerede før denne Tid herskede der Stridigheder imellem de store Slægter i Norge, og en af disse gav Anledning til Bebyggelsen af det Sted, som her findes afbildet.

To Fostbrødre fra Telemarken i Norge, Ingólfr Arnarson og Leifr, bleve formedelst Drab landflygtige fra Norge. De udrustede derfor tvende Skibe, for at opsøge Island, som allerede tre Gange før var blevet besøgt, først af en norsk Viking ved Navn Naddoddr, siden af en Gardar Svafarsson, svensk af Fødsel, og sidst af Flóki, bekjendt under Navnet Hrafnaflóki (Ravnefloke). Da de to Fostbrødre forlode Norge, var Ingólfr 21 eller 22 Aar og Leifr to Aar yngre. Da de kom i Nærheden af Island skiltes de ad. Vi maae her forlade Leifr, da der her ikke er Plads til at fortælle om hans senere sørgelige Endeligt, kun ville vi i Forbigaaende bemærke, at han paa Island blev dræbt af sine egne Trælle, men senere hevnet af sin Fostbroder. Derimod maae vi følge Ingólfr lidt længere, da han staaer i uadskillelig Forbindelse med det Sted, som vi her have med at gjøre. Da Ingólfr nærmede sig Island, kastede han sine Høisædesstøtter (öndvegissúlur) overbord, og gjorde det Løvte, at bosætte sig der hvor disse dreve iland. Han landede først paa Østlandet paa det Sted, som har faaet Navn efter ham, og kaldes Ingófshøfde; der opholdt han sig den første Vinter. Næste Foraar (875) begyndte han at søge efter sine Høisædesstøtter, men uden at finde dem; derimod lærte han sin Fostbroders sørgelige Skjebne at kjende. Han opholdt sig derfor næste Vinter paa et andet Sted paa Østlandet. Foraaret efter begyndte han igjen at søge efter sine Høisædesstøtter, men heller ikke denne Gang fandt han dem, hvorfor han blev nødt til foreløbigt at opholde sig den tredie Vinter ved det saakaldte Ingólfsfjeld. Endelig bleve hans Høisædesstøtter fundne det følgende Foraar. Da reiste han derhen, hvor de vare drevne i Land og tog sin Bopæl der, nemlig ved Reykjavik. Han blev saaledes den første Landnamsmand*) eller den Første, som tog fast Ophold i Landet; derfor kaldes han med Rette Landnamsmændenes Fader. Man seer saaledes, at Reykjavik, Islands nuværende Hovedstad, blev grundlagt 877, eller for næsten Tusinde Aar tilbage, af en norsk Yngling paa 25 Aar.

Med Hensyn til Beliggenheden af Reykjavik kan man ikke sige Andet, end at Skjebnen har været gunstig, thi den ligger paa det Sted, som maa ansees at være bedst skikket til at danne Landets Hovedstad, nemlig ved den deilige, fiskerige Faxebugt paa den nordlige Side af det saakaldte „Seltjarnarnes“ ved en dyb og rummelig Havn, der mod Søsiden beskyttes af tre Øer, hvoraf den sydvestligste kaldes „Ørfarsey“, den næste „Engey“ og den nordøstligste „Videy“. Bagved disse, mod Nord, hæver sig det smukke Fjeld „Esja“ og „Akrafjall“. Imod Nordvest hæver sig den næsten 5000

*) At tage Land i Besiddelse kaldes i Sagaerne „að nema land“ (jfr. det tydske Ord: nehmen) deraf Landnamsmand, den, som tager Land i Besiddelse.

Prospect af Reykjavik.

Fod høie „Snæfellsnessjölkull", den seer ud fra Reykjavik, som om den svømmede paa Havet med sin hvide Kappe, den beholder nemlig, som man nok kan tænke, altid Noget af sin Vinterdragt. De fleste Fremmede, der besøge Island, ere uudtømmelige i at rose den deilige Indseiling ind ad Faxebugten til Reykjavik, vi kunne saaledes blandt Andet henvise til Lord Dufferins velskrevne Bog om Island, hvor der findes en nydelig, men naturtro Beskrivelse heraf. Ligeledes kunne vi henvise til en i dette Aar udkommen Bog om Island, af William Preyer og Dr. Ferdinand Zirckel. Det turde maaskee være os tilladt, her at citere nogle faa Linier af deres Bog. „Det skjønneste Syn", sige de, „bliver dog Morgen- og Aftenrøden i Island. Ikke alene den Deel af Himmelen, hvor Solen gaaer op eller ned, viser sig i glødende Farver, hele Firmamentet er lueforgyldt, og de mest vidunderlige Skybilleder, prydede med alle mulige Farver, henrive os til stum Beundring. Det synes, som om Naturen paa en Festaften morede sig med at skabe alle mulige Slags Phantasibilleder og at fremtrylle disse for det forbausede menneskelige Øie. Alene den, der kjender Alpegløden i Schweiz, kan tilnærmelsesviis forestille sig en islandsk Solnedgang, men den sidste er ulige smukkere". Vi have hensat disse Linier, da vi i Reykjavik saa ofte have havt Leilighed til at fryde os over den smukke Solnedgang, og vi ere overbeviste om, at skulde Nogen af Læserne komme til Reykjavik, vil han ikke finde denne Beskrivelse overdreven.

Gaae vi nu iland, for nærmere at tage Reykjavik i Øiesyn, vil det forekomme Fremmede, at den endnu gaaer i sin Barndom, skjøndt den allerede er tusinde Aar. De fleste Huse ere byggede af Træ paa een Etage. Hovedpartiet af Byen danner nogenledes en Fiirkant, der ligger i en Fordybning mellem to Høie, som vende fra Nord til Syd. Tæt ved Byens sydlige Side ligger en lille Indsø, hvor Reykjaviks mandlige Ungdom tumler sig paa Skøiter om Vinteren. Fra denne Indsø flyder der en lille Bæk ud i Havet. De fleste Handelshuse ligge fra Øst til Vest ved Stranden. Der findes ikke noget Bolværk, hvor Skibe kunne losse og lade, hvorimod der maa losses og lades med Baade, som lande ved Broer, der i denne Hensigt ere byggede ud i Søen, hvilket er til stor Besvær og Tidsspilde for de Handlende.

Reykjaviks Hovedgade (»Aðalstræti«) ligger fra Nord, ligefra Søen af, mod Syd; ved den sydlige Ende af denne Gade findes en temmelig anseelig Bygning, der er Reykjaviks eneste Hotel, hvor der findes Værelser og andre Bekvemmeligheder for Fremmede. Dette Huus staaer i det sydvestlige Hjørne af Byen. Gaaer man derfra imod Øst, kommer man til Domkirken, som let vil kjendes paa Billedet. Den staaer tæt ved den Indsø, vi før have nævnet, paa en Græsplaine, der ligger midt i Byen og kaldes »austurvöllur«; den er oprindelig bygget af hugne islandske Steen, men den er senere bleven repareret, forhøiet og forlænget; hvad der er bygget til, er af Muursteen; Taarnet er af Træ. Paa Kirkeloftet gjemmes Stiftsbibliothekets Bøger. Dette Bibliothek tæller mellem 6 og 7000 Bind. Længere mod Øst i det sydøstlige Hjørne af Byen staaer en anseelig Bygning paa to Etager. Det er den lærde Skole, som blev fuldført i 1846, i hvilket Aar, som bekjendt, Skolen blev flyttet fra Bessestad til Reykjavik. I den nordlige Ende af denne Bygning paa første Sal er en stor Sal, der indtager Husets hele Brede, her samles det islandske Althing hvert andet Aar. I det nordøstlige Hjørne af Byen staaer en hvid Steenbygning, det er Stiftamtmands-Boligen. Dette Huus staaer i den vestlige Skraaning af den Høi, der begrændser Reykjavik mod Øst, lige Øst for den lille Bæk, vi før have nævnet, og er forbundet med den øvrige Deel af Reykjavik ved en Bro. Naar man kommer til Reykjavik fra det Indre af Landet, ligger Alfareveien tæt forbi Stiftamtmandshuset, hvilket man har paa sin høire Haand. Baade mod Øst og Vest er Reykjavik omgiven af talrige Fiskerboliger. Reykjavik tæller for Øieblikket over 1300 Indbyggere.

Denne By er Landets største Handelsstad; hvad der desuden hjelper til at forøge dens Anseelse er, at saamange af Landets høiere Embedsmænd ere samlede der. Saaledes er, foruden Stiftamtmanden og Biskoppen, Landsoverretten der med Justitiarius og to Assessorer; fremdeles Rectoren og de andre Lærere ved den lærde Skole, samt Forstanderen for Præsteseminariet, tilligemed to Lærere. I Reykjavik er der en Byfoged, under hvem Politimyndigheden sorterer. Endelig kan bemærkes, at i Reykjavik er et Bogtrykkeri og at der udgives to islandske Blade: »Islendingur« og »Þjóðólfur«.

Ugens Politik.

Den 8de Mai 1862.

Hele det nordlige Europa, siger E. Forcade i en Artikel i »Revue des deux Mondes« af 1ste Mai, lever i en pinlig Forventning og i den største Uvished. Uagtet den preussiske Regjering har tilstrækkeligt Bryderi med Valgagitationen, der holder den i Skak, har den, vistnok for at henlede den offentlige Opmærksomhed paa et andet Punkt, sendt en ny Depeche i Slutningen af Marts til Hr. Balan, dens Repræsentant i Kjøbenhavn. Hvilket andet Svar kan det ulykkelige Danmark give, end det, som det alt har gjentaget hundrede Gange? At indrømme Tydskland Ret til at blande sig i de slesvigske Anliggender vilde være det Samme, som at underskrive sin egen Dødsdom. Den i Februar 1861 udstødte Trudsel vedbliver at hænge som et Damocles' Sværd over Danmark; det kan hvert Øieblik vente at see sin nationale Uafhængighed rokket ved de uundgaaelige Følger af en Forbundsexecution; det kjender Faren og træffer Forberedelser til at imødegaae den ved af al Magt at ruste sig. Armeen er stillet paa Krigsfod, rede til at rykke i Marken paa det første Vink; stærke Forskandsninger ere opkastede ved Fredericia, ved Lille-Belt, paa Høiderne ved Dybbel, paa den østlige Side af Slesvig og paa den nærliggende Ø Als, der er forvandlet til en Vaabenplads og til et uindtageligt Tilflugtssted. Paa samme Tid sættes det gamle Bolværk, Danevirke, der lige siden det 10de Aarhundrede har beskyttet Slesvig eller Sønder-Jylland mod Tydskland, i Forsvarsstand. Ved Hjelp af de forskjellige tilstødende Vandløb, der nu ere inddæmmede, forbereder man sig til i lang Tid at standse en fjendtlig Armee ved Oversvømmelser. De Danskes Hovedstyrke mod Tydskland har altid været deres Orlogsflaade, bemandet med dristige og fra Barndommen af veløvede Matroser. Ved Hjelp af denne Flaade seirede de for tolv Aar siden, og de ville atter begynde at blokere Preussens forskjellige Havne; men Efterretningerne fra Amerika have sat dem ligesom alle Sømagter i Bevægelse. Hvis det er sandt, at Sømandsdygtighed nu ikke mere vil gjøre Udslaget i en Krig, at kun de store Capitaler ogsaa her forskaffe Magt og Seir, maa en lille Stat paa tre Millioner Mennesker klart indsee, at den ikke kan maale sig med Tydskland. Paa Grund af en forbausende indre Velstand, der taler meget til Gunst for den danske Sag, have Danmarks Finantser alt længe befundet sig i en blomstrende Tilstand, uagtet saa mange forskjellige Grunde kunde have bidraget til at bringe dem i Uorden; men de kunne dog ikke maale sig med Preussens og det tydske Forbunds, og de pantserklædte Fregatter koste store Summer. Efter hvad man vil vide, har den danske Regjering bestilt to saadanne Skibe i England; ikkedestomindre vil man indsee, at naar den skal føre Krig med Tydskland, ønsker den, at det maa skee snart for endnu at kunne benytte sine Træskibe.

Men sandt at sige, ønsker man ingen Kamp. Danmark kan ikke forudsee, hvorvidt Krigen vil føre det, og dets nærmeste Naboer, Skud af den samme Folkestamme, nære Frygt for at drages ind i Kampen. Et Besøg af de svenske og norske Studenter hos de danske tilsigtes i Sommer; paa den anden Side paastaaer man, at den unge Konge af Sverig vil gjeste Kong Frederik af Danmark. Den svenske Konge har iøvrigt allerede viist, at han er besjælet af en sjelden Virkelyst; i Mai 1861 var han i Norge, i August i Frankrig, derpaa i England, og i December for anden Gang i eet Aar i Christiania. Carl XV har maaskee ikke seilet elleve Gange over Havet som Carl V, men det skeer nok; hvis hans Reise til Danmark, der nu kun bebudes, virkelig bliver udført, er der Grund til at undersøge, om Scandinavismen kan have nogen Fordeel deraf. De to Hoffer have alt gjort flere Forsøg paa idetmindste at slutte en defensiv Alliance; den forsigtige Kong Oscar havde i denne Anledning indledet en privat Brevvexling med Kong Frederik VII, men han opstillede een Betingelse. Medens han var villig til at intervenere med væbnet Magt i Slesvig, hvis Tydskerne angrebe det, lovede han kun en moralsk Intervention med Hensyn til Holsten. Senere, nemlig for to Aar siden, synes det, som om Herr Hall, der alt dengang var Conseilspræsident, har havt en hemmelig Conference med Kong Carl XV betræffende den samme Sag. Sverigs Hersker skærpede nu den af hans Fader opstillede Betingelse; han vilde kun underhandle med et Danmark til Eideren (Danmark og Slesvig) og vilde paa ingen Maade blande sig i det tydske Hertugdømme Holstens Anliggender; han gav indirecte det danske Cabinet det Raad, til enhver Pris at blive Heelstaten kvit — og dette Raad er overeensstemmende med Klogskabens Bud. Man kan ikke negte, at en mellem Sverig og Norge paa den ene Side og Danmark paa den anden Side afsluttet, formelig Tractat, vilde være af overordentlig Vigtighed for den sidstnævnte Stat. Men selv uden nogen i Forveien stipuleret Tractat kan man holde sig overtydet om, at de to Kongeriger paa den store skandinaviske Halvø ikke ville tillade Tydskerne at gaae over Eideren; en i Fællesskab, forud organiseret Modstand vilde sikkert afværge det første Angreb, ja maaskee endog forebygge Krigens Ulykker.

Medens den preussiske Regjering søger at gjennemføre den saa lidet constitutionelle Grundsætning, at Kamrene, altsaa ogsaa at Landet ikke har nogen Ret til at sætte sig imod Kronens Villie, og medens Kongen har begaaet den store Feil, at betragte Oppositionen som sin personlige Fjende, synes Østerrig for Alvor at ville betræde den Vei, som man saa gjerne vil forlade i Berlin. Rygtet om, at Keiseren har samtykket i at gjøre Ministeriet ansvarligt ligeoverfor Landet istedetfor ligeoverfor sig selv, stadfæster sig. Herr v. Schmerling er fremkommen med meget bestemte Erklæringer i saa Henseende i Parlamentet, og denne Erklæring er bleven modtagen med stor Tilfredshed af hele det liberale Parti i Tydskland.

Ugens vigtigste politiske Nyhed er dog det Omslag, der er foregaaet med Hensyn til det italienske Spørgsmaal, et Omslag, som Kong Victor Emanuels Tale i Genua syntes at bebude, men som har ladet vente saa længe paa sig og som saa ofte er blevet forudsagt, at man trods alle Tidens Tegn ikke havde Mod til at omtale det. Det tør nu imidlertid ansees for hævet over enhver Tvivl, at Lavalette, trods det ultramontane Parties Forsikkringer om det Modsatte, har beseiret sin Modstander, General Goyon, og at det saa længe udsatte Spørgsmaal om de franske Troppers Tilbagemarche fra Rom nu vil finde sin endelige Løsning. Hvorledes denne Løsning vil blive, derom er man imidlertid uenig; Nogle paastaae, at Garnisonen i Rom skal for Fremtiden være blandet og bestaae baade af Franskmænd og Italienere, altsaa en provisorisk Ordning, der skulde gaae forud for en endelig Evacuation. Andre paastaae derimod, at Cabinetterne i Tuilerierne og Turin ere blevne enige om at fastsætte en Termin, inden hvis Udløb de franske Tropper, der nu beskytte den pavelige Regjering, skulle trække sig tilbage. Imidlertid vil man atter opfordre Paven til at indføre saadanne Reformer, der kunne forsone hans Undersaatter med hans timelige Magt, saa at den kan harmonere med den nye Tingenes Tilstand i Italien. Efter denne Termins Udløb vil Ikke-Interventionsprincipet blive samvittighedsfuldt overholdt baade af Frankrig og af Italien, og enhver Afgjørelse vil komme til at beroe paa de Hjelpemidler, som den pavelige Regjering paa den ene Side og Romerfolket paa den anden Side have til deres Raadighed. Med andre Ord, Folket i Rom skal have Ret til selv at bestemme sin Skjebne og stille sig under Victor Emanuel, saaledes som det gjentagne Gange har ønsket. Det er imidlertid neppe sandsynligt, at nogen af disse Afgjørelsesmaader vil blive valgt; men da Prinds Napoleon endnu i denne Uge reiser til Neapel, uagtet Pavens Tilhængere have gjort Alt, hvad der stod i deres Magt for at forhindre denne Reise, og da det er hævet over enhver Tvivl, at denne Reise staaer i Forbindelse med det romerske Spørgsmaals Afgjørelse, kan det neppe vare længe, førend det Slør, der hidtil har bedækket den keiserlige Politik i Italien, trækkes tilside.

De Efterretninger, som de sidste Postdampskibe fra Amerika have bragt, oplyse os vel om, at Slaget ved Pittsburg ikke har været saa afgjørende en Seir, som Unionsarmeen har paastaaet, men de overbevise os dog om, at Norden endnu stedse har Overhaand i denne Borgerkrig. Det lader virkelig til, at der hersker stor Modløshed i Richmond, og at Lederne tale om at rømme Virginien for at flytte Regjeringens Sæde længere mod Syd. Om den franske Gesandt i Washingtons uforklarlige Reise til Virginiens Hovedstad skulde være foranlediget af denne Modløshed, veed man endnu ikke, og medens amerikanske Correspondenter til de engelske Blade forsikkre, at Herr Mercier har foretaget denne Reise efter Aftale med Præsidenten og den engelske Gesandt, Lord Lyons, for officieust at tilbyde Frankrigs Mægling, dadle de engelske Regjeringsblade dette Skridt og paastaae, at England ikke har den ringeste Andeel deri. Imidlertid vil Herr Mercier efter sin Tilbagekomst fra Richmond kun opholde sig et Par Dage i Washington og derpaa reise til Europa, for at underrette sin Regjering om Tingenes virkelige Tilstand hinsides det atlantiske Hav. Efter al Sandsynlighed vil man først efter hans Ankomst til Paris erholde nogen paalidelig Oplysning om Hensigten af hans Mission til Richmond — thi Ingen synes nu mere at betvivle, at denne franske Diplomat har havt et eller andet vigtigt politisk Hverv.

M.

Jernbaner og Telegrapher.

— En russisk Ingenieur Baranowsky har bygget et Locomotiv, der faaer sin bevægende Kraft ved fortættet Luft. Paa en Plade staaer Luftbeholderen, fra den udgaae endeel vandret over hverandre liggende, indbyrdes forbundne Rør — det er Alt, hvad man kan see, det Øvrige er Opfinderens Hemmelighed. Med dette Locomotiv foretog han den 16de Marts en Prøvefart fra St. Petersborg paa Nikolaibanen; Maskinen trak en Personvogn og tilbagelagde med denne $5\frac{2}{7}$ Miil i Timen, hvilken Hastighed, efter Opfinderens Sigende, kan forøges, da hans Maskine egentlig var bygget til en Skruebaad, og derfor kun ved et Tandhjul, ikke umiddelbart, virkede paa Hjulene.

— Det engelske Telegraphcompagni har ladet lægge en Søtraad fra Kysten ved Pembroke til Wexford, for at bringe Sydirland i umiddelbar Forbindelse med England.

Blandinger.

— I Hessen maa Taknemmeligheden trækkes frem efter Haaret; idetmindste synes det saa, efter en nylig fra Cassel udfærdiget allerhøieste Befaling. Den paabyder nemlig alle Embedsmænd eller Andre, som erholde Gageforhøielse af Regjeringen, at møde personligt hos Statens Overhoved og frembære deres Tak.

— Det keiserlige zoologiske Selskab i Paris og Acclimatisationsselskabet sammesteds have paa et nylig afholdt samlet Møde besluttet, i den zoologiske Have i Boulogneskoven at foranstalte en Udstilling af alle Slags tamme og vilde Fugle, med Undtagelse af Rovfuglearterne. Alle Nationers Fugleelskere og Opdrættere skulle have Adgang til at udstille Fugle der, kun den zoologiske Haves fiedrede Beboere maae ikke tage Deel deri. De to Selskaber ville i Forening vælge Nævninger, som skulde raade for Uddelingen af Belønninger til de mest udmærkede Exemplarer; Belønningerne komme til at bestaae af Medailler i Guld, Sølv og Bronze.

— Ved at optage Gulvet i et Militairdepot i Palermo, bragtes nylig tre under Bourbonerne afbenyttede Pineredskaber for Dagen. Det første var en Taushedshætte: to Kobberringe, af hvilke den ene blev skruet fast over Hovedet, den anden om Ansigtet; det andet Brændestolen, paa hvilken Offeret blev lænket, hvorefter gloende Jernplader skødes ned i en Beholder i Stolenryggen; det tredie Fodbrænderen, en Art Metalstøvle, hvilende paa en Jernkasse, hvori der holdtes Ild brændende, saalænge Fangens Fod var i Støvlen. Efter Sigende skulle disse Redskaber sendes til England, for at fremvises i Parlamentet.

— Vestaustralske Blade berette, at den Reisende Frank Gregory lykkelig er vendt tilbage til Perth, efter sex Maaneders Omflakken i det nordvestlige Australien. Han har opdaget en Landstrækning, der fortrinligt egner sig til Bomuldsdyrkning; ved Kysterne fandt han talrige Perlemusling-Banker. Underveis saae og undersøgte han endeel værdifulde Planter og Træer, ligesom han ogsaa traf paa ubekjendte, smukke Blomster; under Rosemary og de nærliggende Smaaøer opdagede han en udmærket Havn, som han mener, at være ligesaa god som King Georges Sund.

— En Ingenieurlieutenant Pupowas i Krems har opfundet et Maskineri til at bevæge Skibe mod Strømmen, uden Damp eller lignende Kraftanvendelse, idet Strømmen selv maa drive det Hjul, der sætter Maskinen i Bevægelse. Ved Prøveseiladsen arbeidede hans Fartøi sig ligesaa hurtigt op ad Donauen, som en Fodgænger tilbagelagde Veien langs Bredden.

— Den engelske Reisende og Naturforsker Wallace, som i de sidste otte Aar har vanket om i det lidet bekjendte ostindiske Øhav, har i længere Tid fra det zoologiske Selskab i London havt Bestilling paa levende Paradisfugle, men ikke kunnet udrettet den, da Fuglene døde for ham, naar de holdtes fangne. Han havde opgivet Haabet; ved Juletid opholdt han sig i det Indre af Sumatra, og erfarede der tilfældigviis, at der i Singapore fandtes to levende Exemplarer af det mindre Slags Paradisfugle i Buur. Strax reiste han derhen, kjøbte dem og drog med første Postskib til England, hvor han ankom den 1ste April, med sine Skatte i god Behold. Fuglene bleve satte i Buur i det zoologiske Selskabs Museum, men da begge ere Hanner og de ikke kunne see hinanden, ja end ikke en enkelt Fjer af en Paradisfugl, uden at komme i Harnisk, er der blevet sat et Skillerum mellem dem. De ere ganske unge og deres Sidefjer ere endnu ikke heelt udvoxede, men man venter, at dette vil skee i Løbet af nogle Uger, saa at de mange Reisende, der besøge London for Udstillingens Skyld, tillige vil kunne nyde det sjeldne Skue af levende Paradisfugle i fuld Pragt.

— Den franske Keiserprinds, som sidstledne 6te Marts fyldte sit sjette Aar, skal nu have mandlige Opdragere. — At Frankrigs tilkommende Hersker allerede formaaer at sætte sin Villie igjennem, fremlyser af en lille Begivenhed, der nylig skal have fundet Sted. Han var nemlig ifærd med at stige tilvogns og forlangte Noget, som blev ham negtet; forbittret derover udbrød han: „Saa veed jeg nok hvad jeg gjør; istedetfor at hilse og nikke venligt til Folk, rækker jeg Tunge ad dem, jeg møder!" Da det nu ikke er tidssvarende for Medlemmer af den Familie, at række Tunge ad Publicum, maatte man opfylde hans Begjering.

Hvorledes kan den bedste og billigste danske „Monitor" skaffes tilveie uden Tidsspilde?

Indsenderen heraf, som i længere Tid har følt levende Interesse for Søforsvaret, formener, at Enhver efter Evne bør bidrage sin Skjerv til Løsningen af dette for Fædrelandet saa vigtige Spørgsmaal.

Det Vanskeligste bliver at bestemme, hvilke Egenskaber den nye „Monitor" kan og bør have; thi selve Bygningen vil i kort Tid kunne udføres i England. Den skal naturligviis være til Kystforsvar, medens det tillige er ønskeligt, at den uden Fare for Skib og Mandskab kan passere de nærmeste Farvande. Den maa være fuldstændig pantserklædt, saaledes at den uden Fare kan løbe forbi Batterier og modstaae Virkningen af almindeligt Skyts, altsaa med 4½ Tommes Jernplader; armeret med saa svære Kanoner, at den kan skyde igjennem andre Skibes Pantserplader; have et kraftigt Maskineri, saaledes at den kan løbe 10 til 12 Miles Fart. Roret og Skruen maae være beskyttede og Forskibet indrettet saaledes, at den kan løbe ethvert andet Skib isænk, selv et stort Pantserskib, ved at støde Hul under Pantserpladerne. Den maa ikke kunne tages ved Entring og derfor kunne skyde i alle Retninger, samt bestryge sit eget Dæk med Espingoler eller Haandvaaben.

Med disse Fordringer for Øie er nærværende Udkast gjort. Ved at opfordre til Critik over dette Skib, eller til at angive, hvorledes et mere hensigtssvarende Skib bør være, formenes det, at værdifulde Oplysninger ville kunne skaffes tilveie.

Da det ligger udenfor „Illustr. Tid."'s Omraade at gjøre denne Sag til Gjenstand for Discussion her i Bladet, har det været Indsenderens Ønske ved Hjelp af det foreliggende Materiale at bidrage til, at dette vigtige Spørgsmaal kan optages og drøftes i Dagblade og Tidsskrifter.

a. b. c.

Frit leger Muus, naar ingen Kat er i Huus.

Dette hjemlige Ordsprog toner ogsaa fra Negerens Læber hinsides Atlanterhavet; det fremtræder med Liv i den her efter et amerikansk Blad gjengivne Forsamling af Slaverne til fælles Gammen i en amerikansk Selskabssalon, medens Herskabet er ude. De sorte Huustrælle søge paa Abeviis at efterligne Idrætter, som de have seet Planterne og deres Familier udføre — en god Dragt Prygl vil vel ved Hjemkomsten blive de virksomme Slavers Løn, men de ere vante dertil, den kan desuden ligesaavel komme uden Anledning; Trællen lever i Øieblikket og plukker Rosen strax, forvisset om, at den ikke blomstrer for hans Skyld. Altsaa: Katten er ude, det er Hovedsagen, og hele Selskabet er veltilfreds. Een hviler skjødesløst paa Sophaen, hvis Betræk han bringer i ublid Berørelse med sin laante Prydelse, Tøflerne, medens han velbehageligt damper paa en af sin Herres ypperlige Cigarer; en Anden har indtaget en ægte amerikansk Stilling, paatvers over en Lænestol, netop som Herren lægger sig, naar han vil overveie, hvad han skal komme frem med paa Congressen. Disse tvende Ladhedstyper forstyrres ingenlunde i deres egne Betragtninger ved de forfærdelige Nødskrig, som det forhamrede Fortepiano og den hvinende Violin udstøde. De udpyntede musikalske Medlemmer opvarte baade med Vocal- og Instrumentalmusik, begge Slags, saavidt man kan dømme, udmærket kraftige og meget henrivende for Concertgiverne selv. — Men den Glæde tager saa brat en Ende, naar Katten kommer til Huse igjen; Følgerne lade sig ikke beregne, hvis de mishandlede Instrumenter træde op som Anklagere og berette, hvor frit Musene have leget.

Hesteprydelser fra Hedenold, tilhørende Hans Majestæt Kongen.

(Af J. J. A. Worsaae).

Saavel i Danmark som i det øvrige skandinaviske Norden spillede Hesten i Oldtiden en anseelig Rolle. Ifølge den nordiske Mythologies Udsagn vidste Guderne ligesaafuldt at skatte gode Heste, som gode Vaaben og hurtigseilende Skibe. Det var sikkert med Hensyn hertil, at Hedningerne meget hyppig ved Offringer til Guderne lod slagte Heste, hvis Kjød da, idetmindste tildeels, blev fortæret ved de paafølgende Offermaaltider af det forsamlede Folk. At det fortrinsviis netop maa have været ved Offringer, at Hestekjød spistes, er ikke usandsynligt. Idetmindste er det vist, at de christne Præster senere ivrede stærkt imod Nydelsen deraf, som imod Noget, der altfor levende og altfor farligt mindede om Hedenskabets Skikke.

Men Gudernes Tænkemaade og hele Liv i Himlen afspeilede i det Større ikkun Forholdene paa Jorden. Den frie Mand og mægtige Høvding, som ved store Bedrifter vilde vinde sig et anseet Navn og efter Døden en fremragende Plads i Valhal, maatte, næst sin egen Tapperhed, sine gode Vaaben og sine troe Mænd, tilsøes fornemmelig stole paa sit Skib og tillands paa sin gode Hest. Fra Ungdommen af lærte han ikke alene at bruge sine Vaaben, at øve sine Kræfter og styre sit Skib, men ogsaa at ride, spore, kjøre og i det Hele tumle selv den ustyrligste Ganger. Det var nemlig Stridshesten, der skulde føre ham frem i den heftigste Kamp, og det var den, der baade hjemme og især i andre Lande, hurtigst skulde bringe ham omkring til Seir og Erobring. De fremmede Krøniker fremhæve udtrykkelig, hvorledes de danske Vikinger, som i det niende og tiende Aarhundrede landede paa Englands Kyster og satte sig fast der, vare dobbelt farlige, fordi de ikke sjelden strax skaffede sig Heste, hvormed de uventet fore ind over Landet. De danske Erobrere og deres Efterkommere i England glemte heller ikke deres fra Norden medbragte Lyst til Hesteopdræt, til Hestevæddeløb o. desl. Næsten endnu mere i Normandiet end i England synes dog de danske Nybyggere dengang at have efterladt Spor af deres Forkjærlighed for Hesten. Det var f. Ex. i Særdeleshed det udmærkede normanniske Kavalleri, som senere skaffede Normannerne Seir i Slaget ved Hastings over det angelsaxiske Fodfolk og derved Herredømmet i hele England. Endnu den Dag i Dag er Normandiet, ligesom vort Jylland, berømt for sin Hesteavl, for den kraftige og udholdende Race, som der bliver opelsket.

Det var saaledes intet Under, at den nordiske Oldtids Guder og Høvdinger, naar de efter deres Død skulde begraves med deres største Kostbarheder, maatte blive høilagte med deres Vaaben, Skibe og Heste. Da Guden Baldur, til alle Guders og Menneskers Sorg, var bleven dræbt og hans Liig skulde brændes i hans Skib, blev hans opsadlede Hest ført frem og kastet ind i Baalet tilligemed Vaaben, Ringe og andre Herligheder. Det gamle Sagn om Dan Mykillati i Danmark lader ogsaa ham blive begravet i kongelig Pragt med hans fuldt opsadlede Hest. Noget Lignende beretter en paalideligere, historisk Efterretning om en russisk eller varægisk Fyrstes Jordefærd, ved hvilken to opsadlede Heste bleve kastede ind i det brændende Skib.

Høist mærkeligt er det tilvisse, at flere Undersøgelser af Gravhøie i Nordens forskjellige Lande fuldstændig have bekræftet Rigtigheden af, at mere anseete Mænd i Oldtiden fik deres Heste, deres Vaaben og tildeels deres Skibe med sig i Graven. Baade i Norge og Sverig har man i Kæmpehøie truffet Levninger af Skibe med store Klinksøm eller dobbelte Nagler af Jern, Bidsler, Stigbøiler, formeentlige Levninger af Sadler, eller dog sikkre Rester af Hestetøi, samt endelig forskjellige Vaaben, Smykker og Redskaber. Flere af de mærkeligere Fund, f. Ex. ved Borre i Norge og ved Ultuna i Sverig, frembyde forsaavidt en indre Ulighed, som Høvdingens Liig i Borrehøien var brændt, i Ultunahøien derimod ubrændt. Men denne Forskjel turde muligen være fremkaldt ved en noget forskjellig Tidsalder, idet Snorre Sturlesøn fortæller, at ved Hedenskabets Slutning gik en Brændalder forud for Høialderen. Iøvrigt stemme næsten alle Fundene overeens deri, at hver enkelt Høi indeholdt Spor af flere, navnlig af to eller tre Heste. Med Undtagelse af Skaane har man i de gammeldanske Lande endnu ikke truffet sikkre Levninger af Skibe i Gravhøiene, tiltrods for den Kjendsgjerning, at Danmark fra ældgammel Tid af var Sædet for et kraftigt og mægtigt Vikingeliv. Derimod er der i danske Gravhøie, fornemmelig dog i Fyen, Jylland og Slesvig, gjentagne Gange opdaget Stigbøiler, Bidsler og andet umiskjendeligt Hestetøi. I nøie Overeensstemmelse med Snorre Sturlesøns Beretning, at Høialderen afløste Brændalderen tidligere i Danmark, end i Sverig og Norge, har man ogsaa netop i de fleste af disse Høie hidtil fundet Ligene begravede ubrændte.

Som Følge af at det efter Sagaernes Beretning væsentlig var fuldt opsadlede Rideheste, der i Hedenolds sidste Tid bleve begravede med Konger og andre mægtige Høvdinger, havde man i Begyndelsen meest Opmærksomheden henvendt paa Opdagelsen af Ridetøi i Gravhøiene. Lidt efter lidt viste der sig dog enkelte Stykker, der tydede hen paa snarere at have været anvendte til Kjøretøi. I en stor Kæmpehøi ved Møllemosegaard i Nærheden af Svendborg fandt man saaledes for flere Aar siden Menneske- og Hesteknokler, Levninger af Kar af Messing og Leer og af en Træspand med Jernbaand, fremdeles Rester af Vaaben, navnlig en Skjoldbukkel af Jern, desuden Tøistumper og en Mængde forrustede Jernsager, hvoriblandt et Par fuldstændige, tildeels med Sølv belagte Bidsler og nogle Jernlænker med langagtige, i Midten sammentrykte Led, der enkeltviis endte i en større Bøile, og endelig nogle forgyldte Dyrehoveder af Metal i Form som det her afbildede (Fig. 1), tilligemed et Par ligeledes forgyldte Bøiler med Svanefigurer (see Afbildningen Fig. 2). At disse Dyrehoveder og Bøiler, hvortil meget lignende Sidestykker kort i Forveien vare opdagede, i Forbindelse med nogle aflange, krumme og trekantede Metalprydelser, i en Gravhøi paa Als, maatte have hørt til Hestetøi, blev ikke betvivlet, i Særdeleshed da man i Midten af Bøilerne saae umiskjendelige Spor af Slidet af Tøiler. Men Spørgsmaalet dreiede sig om, hvorvidt de havde været anbragte paa Sadler, altsaa paa Ridetøi, eller været bestemte til Kjøretøi. Fra flere norske og svenske Gravhøie erholdt man derefter i Oldsagsamlingerne nogle halvrunde Stykker, som i Midten havde to Huller til Tøilerne, men som alligevel i Hovedsagen mindede om vore danske Bøiler, og som antoges for at have henhørt til Kjøretøi. Men da de stadig vare fundne sammen med Stigbøiler, der utvivlsomt tydede paa Ridning, vedblev hele Spørgsmaalet at henstaae uafgjort.

I sidstafvigte Efteraar indkom der imidlertid til Hans Majestæt Kongens particulære Oldsagsamling et høist interessant, i denne Retning fuldstændig oplysende Fund fra Søllested i Fyen. Inde i en stor Gravhøi der var man nemlig stødt paa et Slags Gravkammer med Leervægge (oprindelig muligviis dækket med Træplanker), hvori laae Rester af Leerkar (indeholdende brændte Been?), af Messingkar eller Skaaler, af en Træspand med Jernbaand, af Tøi, saavelsom ogsaa af en Mængde forrustede Jernsager, især flere tildeels sølvbelagte Bidsler og forskjellige Kjæder eller Lænker, de sidste med langagtige, i Midten sammentrykte Led, hvoraf nogle endende med større Bøiler, samt endelig to krumme Træstykker, af hvilke hvert var (som det i halv Størrelse af-

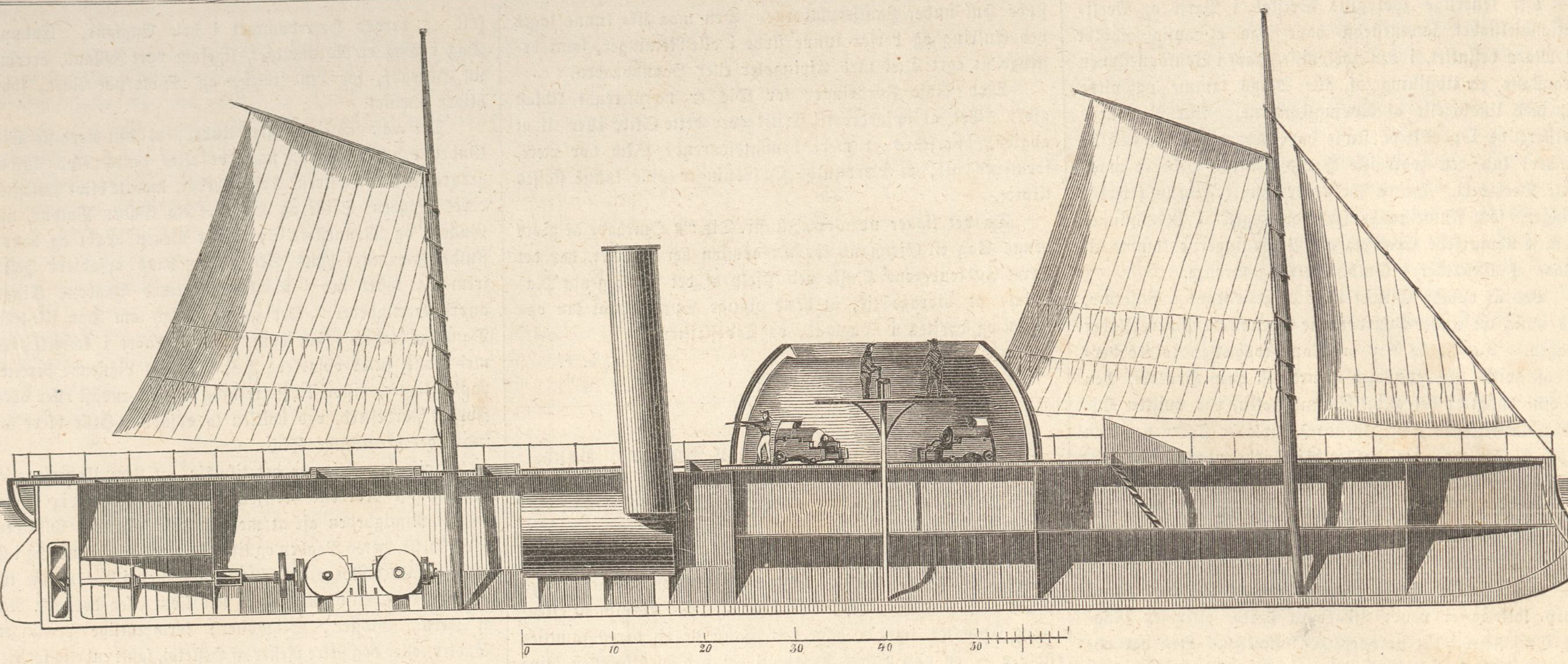

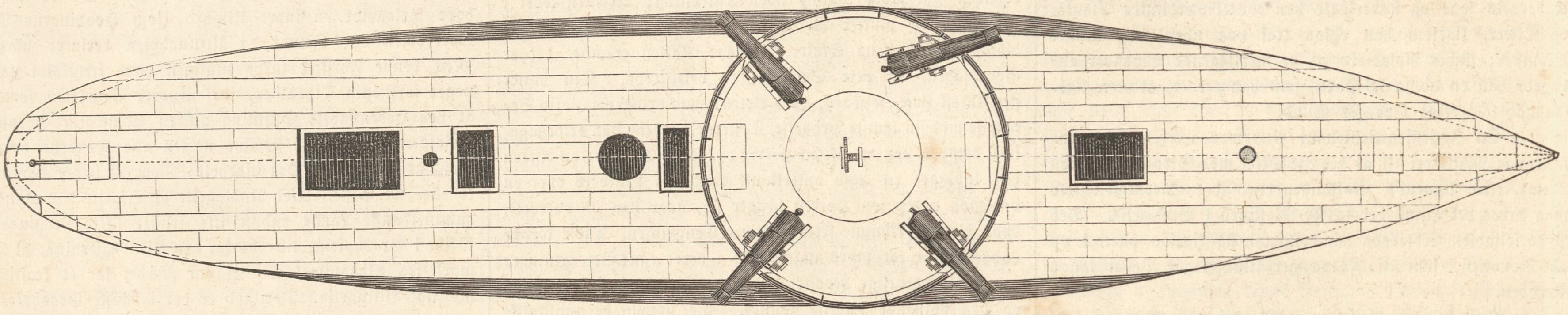

Forslag til en dansk „Monitor“.

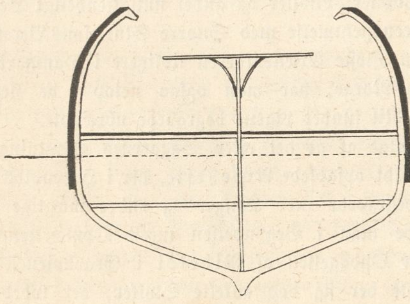

Grundtegning af Skibet.

bildede, Fig. 3) prydet med lueforgyldte Dyrehoveder og Bøiler, der indbyrdes vare forbundne ved krumme, trekantede, og forgyldte Metalstykker. Ligesom de her fundne Gjenstande i det Hele havde den mest slaaende Lighed med Sagerne fra Høien ved Møllemosegaard, saaledes godtgjorde navnlig de heldigviis bevarede krumme Træstykker, hvorledes Svanebøilerne og Dyrehovederne, saavel fra Møllemosegaard- som fra Als-Fundet, tilligemed de ovennævnte krumme Metalprydelser sammesteds fra, i sin Tid havde været anbragte, og det blev derved muligt atter at samle disse i deres oprindelige Skikkelse paa et Underlag af nye Træstykker (See Af-

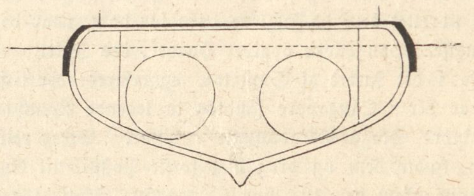

Grundtegning af Skibet.

Slaver i Beaufort efter deres Herrers Flugt.

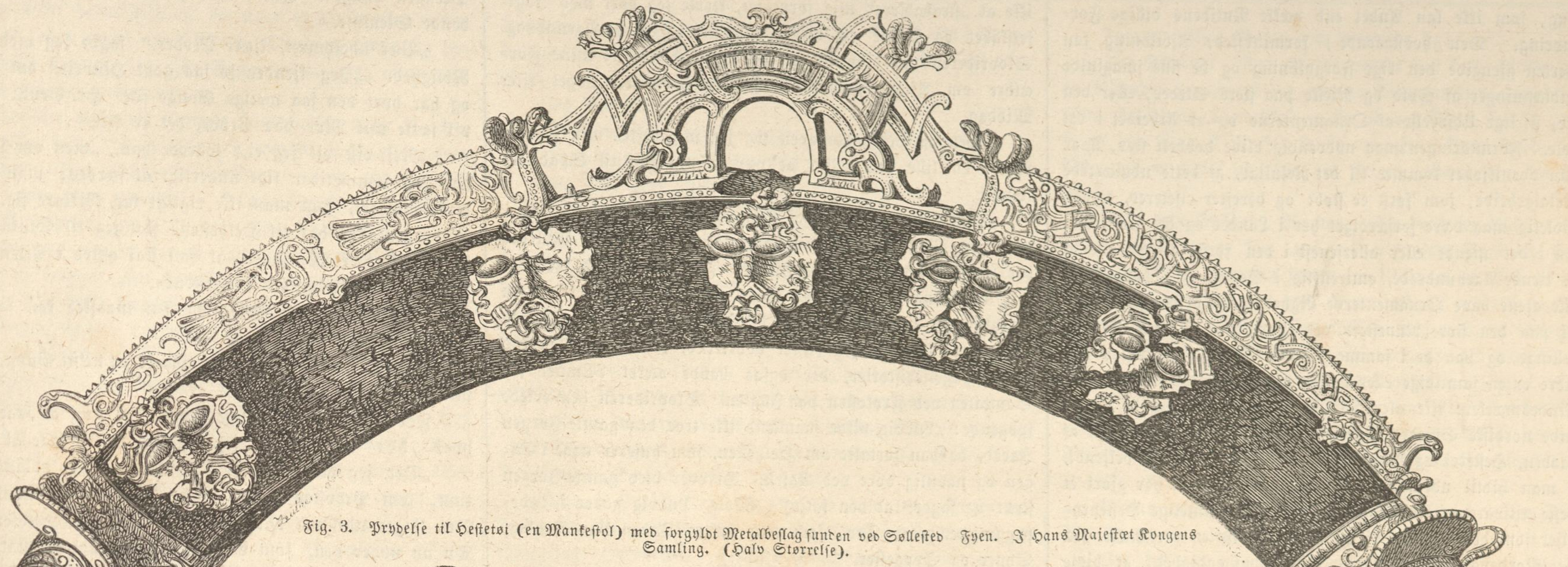

Fig. 3. Prydelse til Hestetøi (en Mankestol) med forgyldt Metalbeslag funden ved Søllested Fyen. I Hans Majestæt Kongens Samling. (Halv Størrelse).

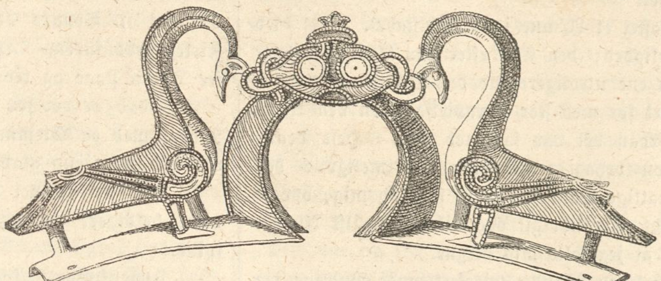

Fig. 2. Bøile af forgyldt Metal, funden ved Møllemosegaard i Fyen. I det Kgl. Museum for Nordiske Oldsager i Kjøbenhavn. (Halv Størrelse.)

Fig. 1. Dyrehoved af Metal i det Kgl. Museum for Nordiske Oldsager i Kjøbenhavn. (Findestedet uvist). (Halv Størrelse.)

bildningen af Als-Fundet, Fig. 4). Ved nærmere Betragtning blev det ogsaa hævet over al Tvivl, at disse krumme, med smukt udarbeidet og stærkt forgyldt Metal prydede Træstykker virkelig maae have været anvendte til Kjøretøi, at de maae have været fastgjorte til Seletøiet eller snarere været anbragte staaende som en Art Mankestole foran ved Hestenes Hals paa en nu fortæret Plade eller Pude af Træ eller Læder (hvoraf ogsaa Spor fandtes), og at Tøilerne, som bestode af finere Jernkjæder, ere gaaede gjennem Midten af Bøilerne, hvor de have efterladt kjendelige Mærker af stærk Slid. Mankestole i en unegtelig noget tilsvarende Form, men med to Huller, istedetfor som her eet, til Tøilerne, have endog været i Brug lige ned til vor Tid i Norge og Sverig. Til yderligere Sikkerhed for, at Rester af Kjøretøi saaledes vare komne for Dagen, viste det sig ogsaa, at de Jernlænker med større Bøiler for Enden, som vare fundne ved Søllested, Møllemosegaard og i flere andre Gravhøie i Danmark og det øvrige Norden, sikkert maae have været Halskobler, der for Vognstangens Skyld endte med en større Bøile. Meget overraskende maatte det under alle Omstændigheder være, at baade Søllested- og Møllemosegaardshøien indeholdt hver to Mankestole og flere Bidsler, altsaa bestemte Levninger af mindst to Kjøreheste i hver Høi. Paa denne Maade blev det imidlertid forklarligt, at Kæmpehøiene baade her og i Norge og Sverig stundom kunne gjemme Knoklerne af tre og maaskee flere Heste med tilhørende Levninger baade af Kjøre- og Ridetøi. Thi man saae nu, at mægtige Mænd paa den Tid ere blevne brændte eller høisatte ikke alene med flere fuldt opsadlede Rideheste, men ogsaa stundom med flere til Forspand og Kjørsel heelt udrustede Kjøreheste. Saavel Søllestedhøien som flere andre Gravhøie fra samme Tid have temmelig stadig indeholdt større Jernnagler, der tidligere udelukkende have været erklærede for Skibs- eller Skjoldnagler. Men det turde nu være et stort Spørgsmaal, om ikke idetmindste nogle af disse Nagler kunde være Levninger af Vogne, der tilligemed Kjøreheste ne ere blevne høilagte. Et „Saga-Brudstykke om nogle Oldtids Konger i Danmark og Sverig" (see Nordiske Fortids-Sagaer I, S. 357—58), som omhandler Braavalla-Slagets mythiske Tid, af hvilken Grund det heller ikke kan betragtes som historisk paalideligt med Hensyn til Begivenhederne selv, har dog heldigviis opbevaret et i denne Retning mærkeligt Træk af Hedenskabets Gravskikke, som allerede i det Væsentlige er blevet bekræftet ved Gravfundene, og som i det Hele i den Grad bærer Præget af Oldtidens Aand, at Sagaskriveren nødvendig maa have laant sin Skildring fra det virkelige Liv, fra de dengang almindelig herskende Skikke. Det hedder nemlig, at da Kong Harald Hildetand havde fundet sin Død i Braavallaslaget, hvorom hans tomme Stridsvogn bar Vidne for de Kæmpende, bød Kong Sigurd Ring Striden standse, og gav Kong Haralds Mænd Fred. Den følgende Dag lod Kongen sin Frænde Kong Haralds Liig opsøge „og toe Blodet af det, og berede hæderlig om det efter Fortids Skik; han lod Liget lægge paa den Vogn, som Kong Harald havde kjørt paa i Kampen; og dernæst lod han opkaste en stor Høi, og lod nu Kong Harald kjøre i den samme Vogn og med samme Hest, som han havde i Slaget og lod ham saa kjøre ind i Høien; og siden blev Hesten dræbt og Kong Ring lod tage Sadelen, som han selv havde redet i, og gav den til sin Frænde Kong Harald, og bød ham gjøre hvad han vilde, ride til Valhal eller kjøre did. Han lod dernæst anrette et stort Gilde, og gjøre sin Frænde Kong Haralds Liigfærd. Og før Høien lukkedes, bød Kong Ring alle Stormænd, og alle tilstedeværende Kæmper at gaae til, og kaste i Høien store Ringe og gode Vaaben til Kong Harald Hildetands Hæder; og derefter blev Høien omhyggelig tillukket."

Efter denne Beretning i Sagaen at slutte, synes saaledes ogsaa den oftere iagttagne paafaldende Blanding af Kjøre- og Ridetøi ganske naturlig at være begrundet deri, at man har villet give den afdøde Høvding frit Valg „til at gjøre hvad han vilde, enten ride til Valhal eller kjøre did." Det er heller ikke usandsynligt, at de forskjelligartede Kar og stundom tillige Jernrister, der findes i de samme Kæmpehøie, kunne for en Deel være Levninger fra de store Gilder og Offringer, der ved Liigfærden ere holdte til Høvdingernes Ære.

Men af alle de mægtige Mænd, hvis Grave saaledes Tid efter anden ere opdagede i de nordiske Lande, har neppe nogen været anseeligere, end den Høvding, der i Søllestedhøien har fundet sit sidste Hvilested. Idetmindste udmærke hans der fundne Hestetøisprydelser sig ved en Pragt og en Duelighed og Smag i Metalforarbeid-

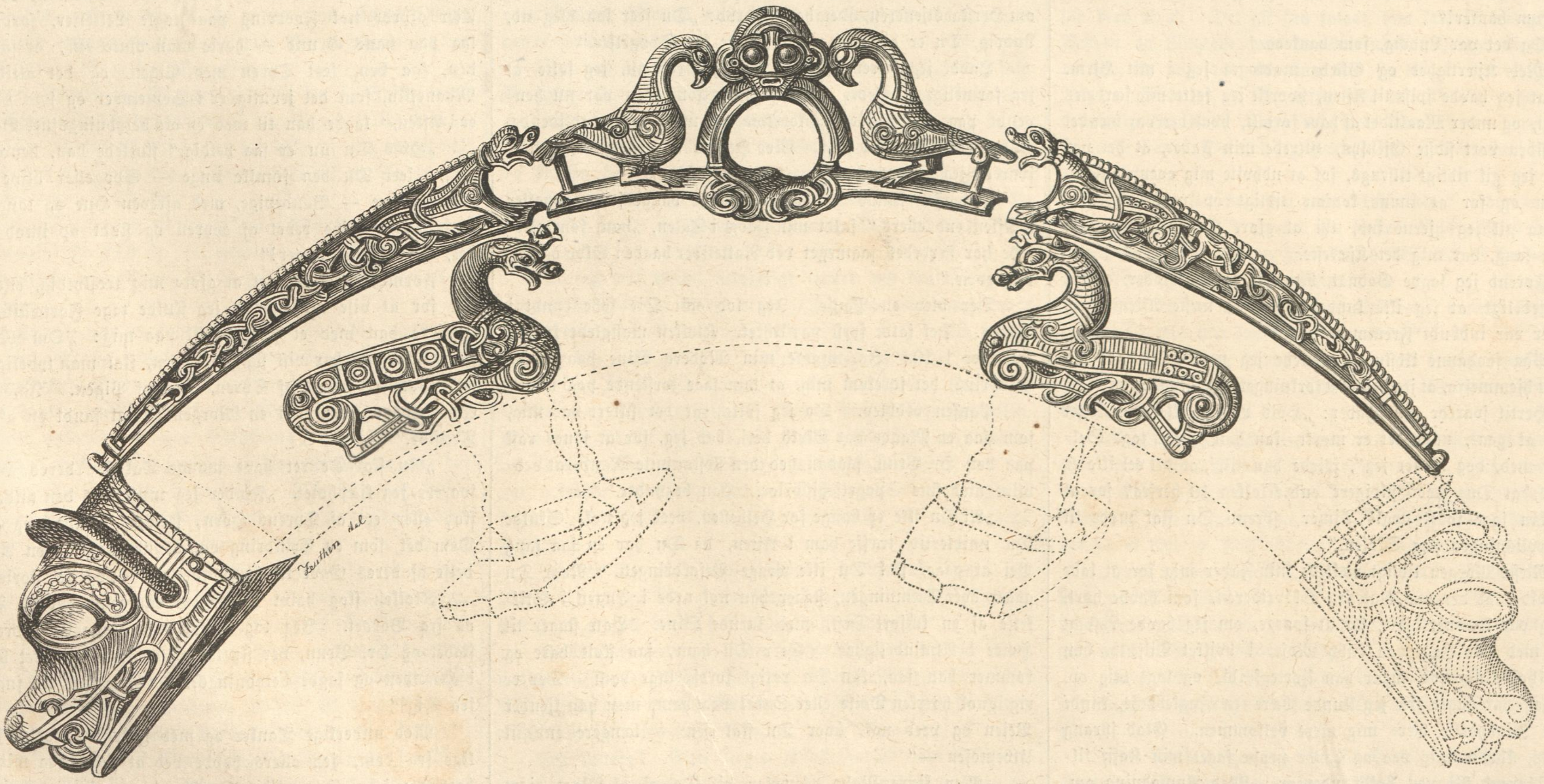

Fig 4. Prydelse til Hestetøi (en Mankestol) med forgyldt Metalbeslag, funden paa Als. (Restaureret). I den kgl. Oldsag-Samling i Flensborg. (Halv Størrelse.)

ning, som ikke kan Andet end vække Nutidens billige Forundring. Den hosstaaende, formindskede Afbildning kan hverken gjengive den rige Forgyldning og de fine smagfulde Indlægninger af Sølv og Niello paa flere Steder, eller den frie, siirlige Udførelse af Ornamenterne og af Arbeidet i det Hele. Forundringen maa nødvendig blive dobbelt stor, naar man ovenikjøbet kommer til det Resultat, at dette udmærkede Metalarbeide, som først er støbt og derefter ciseleret, upaatvivlelig maa være forfærdiget her i Landet og det saa tidlig som i det niende eller allersenest i den første Begyndelse af det tiende Aarhundrede, omtrentlig i Gorms og Thyras Tid. Ikke alene have Ornamenterne Lighed med Forsiringerne saavel paa den store Runesteen ved Gorms og Thyras Grav i Jellinge og paa de i samme fundne Sager, som ogsaa paa andre enten samtidige eller noget ældre, uomtvistelig nordiske Mindesmærker; ikke alene vidne vore Sagaer om de daværende nordiske Smedes Duelighed, især i Forarbeidningen af Vaaben, Hestetøi og Smykker; men det er heller ikke bekjendt, at man hidtil udenfor det skandinaviske Norden har gjort et eneste tilsvarende Fund af saadanne eiendommelige Hesteprydelser som dem, hvoraf vi nu kunne opvise en heel Række fra alle Nordens Lande. Netop den Omstændighed, at disse Hesteprydelser ere noget nuancerede i Nordens forskjellige Egne, turde end tydeligere pege hen paa, at de maae være forfærdigede i Norden selv, hvor da hver Egn har givet dem Præget af den noget særegne Smag eller Mode, som herskede der. Særdeles betegnende er det ogsaa, at lignende Fund af Hestetøi ere trufne heelt ned i Slesvig, men ingensinde søndenfor den gamle danske Grændse ved Danevirke og Eideren.

Søllested-Gravhøien har følgelig givet et nyt og saare vigtigt Bidrag til Oplysning om det gamle Nordens mærkelige Gravskikke. Den har tillige aabenbaret den paafaldende Pragt, hvormed selv Heste i den hedenske Tid ikke sjelden vare udstyrede, og den har i det Hele føiet et nyt Beviis til de mange tidligere for, at Kulturforholdene i Norden, og ikke mindst henimod Hedenskabets Slutning, have været ganske anderledes, end man efter de upaalidelige fremmede og de ufuldstændige indenlandske skriftlige Efterretninger skulde kunne formode.

En Spøgelsehistorie fra min Barndom.

Medens jeg var Discipel i den lærde Skole i N., hændtes det undertiden, at jeg, imellem Ferierne, gjorde en lille Afstikker til Hjemmet. Mine Forældre boede vel næsten tre Miil fra Skolen, men dette lagde ingen Hindring i Veien. Skoledrengen, der som jeg fra den tidligste Barndom har været imellem Fremmede, for der at indpodes de for Livet nødvendige Kundskaber og Færdigheder, finder Veien til Hjemmet saa kort. Fra Hjemmet, især naar man som jeg havde al Grund til at glæde mig over dette, er Veien til Skolen ofte lang.

Nok sagt, i Begyndelsen af Fyrgetyverne, i en Alder af omtrent 15 Aar, tog jeg mig en Løverdag for, efter endt Skoletid at spadsere hjem. Det var i September Maaned. Hurtigst muligt tilbagelagde jeg den kjendte Vei til den Landsby, hvor mine Forældre boede.

Uden at Nogen saae mig, listede jeg mig hen til Kjøkkendøren. Her bankede jeg paa vanlig Viis og hørte strax min Moders Stemme: „Det kan vist neppe feile, at det er Ludvig, som banker!“

Og det var Ludvig, som bankede.

Med Kjærlighed og Glæde modtoges jeg i mit Hjem. Efterat jeg havde spist til Aften, hvortil jeg følte mig særdeles oplagt, og under Maaltidet at have fortalt, hvad der var hændet mig siden vort sidste Gjensyn, yttrede min Fader, at det var bedst, jeg gik tidligt tilsengs, for at udhvile mig ovenpaa Fodtouren og for at kunne komme tidligt op næste Morgen. Herpaa gik jeg gjerne ind, thi at gjøre Dagen i Hjemmet rigtig lang, var mig det Kjæreste.

Førend jeg sagde Godnat, bemærkede min Moder, at det var kjedeligt, at jeg ikke kunde blive den næste Aften over, da der var indbudt Fremmede.

Paa saadanne Udflugter pleiede jeg nemlig at gaae saa tidligt hjemmefra, at jeg henad Mørkningen igjen kunde være i N.

Hertil svarede min Fader: „Hvis Ludvig ikke har Noget imod at gaae, naar det er mørkt, kan han gjerne tage Selskabet med, dog mener jeg“, føiede han til, „at det vel ikke er værdt, at Du gaaer sildigere end Klokken 10 herfra, for at Du kan faae sovet nogle Timer, førend Du skal møde til Underviisningen paa Skolen.“

Næste Morgen tidligt vækkede min Fader mig for at lade mig vide, at der var Bud fra Skovrideren, som havde hørt, at jeg var kommet hjem, for at spørge, om jeg havde Lyst at tage med paa Jagt paa Eiby Mose, i hvilket Tilfælde han vilde holde udenfor, naar han kjørte forbi, og tage mig op. Da jeg har jaget fra jeg kunde bære en Fuglebøsse, kunde ingen Indbydelse være mig mere velkommen. Glad sprang jeg op, klædte mig paa og havde neppe faaet min Kaffe tillivs, førend Vognen holdt udenfor. Med Anmodning om, ikke at „strabadsere“ mig formeget, kjørte jeg bort med Jagtselskabet og havde en meget munter og glad Formiddag. Skovrideren var blandt dem, der var indbudt til mine Forældre om Aftenen, hvorfor Jagten hørte op noget efter Middag.

Ovenpaa Middagsmaden tog jeg mig, efter min Faders Raad, en lille Luur, for at være rigtig kvik til Spadseretouren.

Selskabet, der bestod af Omegnens Folk, Præsten, Forpagteren, Mølleren osv., samledes tidligt; før Bordet spilledes der Kort, hvortil jeg var Tilskuer. For min Skyld blev der spist en Time tidligere end ellers. Ved Bordet herskede en gemytlig og livlig Samtale, der dreiede sig om forskjellige Materier. Uden at jeg husker hvorledes, kom Samtalen ind paa Spøgelsehistorier, der ogsaa havde været Æmnet for Samtalen ved Frokosten paa Jagten. Skovrideren bemærkede spøgende: „Ludvig vilde saamænd ikke troe den gamle Jørgen Jacob, da han fortalte om Helhesten, som huserer nede i Engen og navnlig ovre ved Aasen. Herover blev gamle Jørgen stødt og sagde, at den latinske Skole, Ludvig gaaer i, ødelægger den rene Tro, som han kalder Troen paa Aander, Syner og Spøgelser.“

Der var nu kastet et Æmne ind i Selskabet. Det blev grebet med Begjerlighed; den Ene efter den Anden fortalte slige Historier, den ene utroligere end den anden. Mange af disse havde jeg hørt før med stor Fornøielse, men den Aften veed jeg ikke, hvordan det var fat med mig. Hele denne Spøgelseconversation behagede mig ikke. Rimeligviis har Tanken om den natlige Vandring, som forestod mig, opvakt denne Lede, der lidt efter lidt gik over til en febrilsk Angest, som foranledigede, at jeg følte mig blegne.

En af Selskabet, en Mand, hvis erklærede Yndling jeg forresten var, men som derhos ikke var ganske fri for at gjække mig, fortalte den bekjendte Historie om Herskabstjeneren, der var fræk nok til i Borgestuen at vedde med sine Kammerater om, at han, naar Klokken slog 12, turde gaae op i Capellet og stikke en Gaffel i salig Herrens Kiste, og som ogsaa gjorde det, men derpaa, Morgenen efter, blev fundet liggende død ved Siden af Kisten, idet han, i sin Skyndsomhed og Angest, havde fæstet sig selv til Kisten, ved at stikke Gaffelen igjennem det ene Frakkeskød, og derpaa var død af Skræk over at blive holdt tilbage — „denne Historie,“ saaledes sluttede han, „er passeret i vor Kirke, endnu i min Barndom kunde man see Sporene af Gaffelstikkene i Kistelaaget.“

Ved denne Fortælling kom en ny Side af Sagen frem. Nu maatte alle Egnens Spøgelsehistorier for en Dag, alle uforklarlige Syner osv. fortaltes.

Jeg befandt mig, som sagt, temmelig ilde ved den Vending, Talen havde faaet, hvortil ene den forestaaende Spadseretour kan have været Grunden, thi baade før og siden har jeg ofte hørt saadanne Historier, uden at de have gjort det mindste Indtryk paa mig. Ved Skovriderens Bemærkning om Jørgen Jacob og hans Fortællinger, faldt det mig ind, at gamle Jørgen, da jeg havde sagt til ham, at der ingen Spøgelser gaves, pludseligt havde udbrudt: „Jeg gad nok see saadan en latinsk Skolemester, som bilder Drengene saadan Løgn ind; havde jeg ham bare en Allehelgens Nat ovre paa Lyngen, skulde jeg nok faae saadan en Karl omvendt;“ samt mindedes tillige den frygtelige Historie, han derpaa fortalte og hvortil jeg havde svaret rask væk, at jeg ikke var bange og godt turde gaae derhen, hvor han meente.

I disse Tanker forstyrredes jeg af den, der havde fortalt om Herskabstjeneren, idet han udbrød: „Du seer saa bleg ud, Ludvig, Du er dog vel aldrig bange for Spøgelser.“

Havde jeg været bleg før, blev jeg rød nu, jeg følte, at jeg formeligt blussede. Hele Opmærksomheden var nu henvendt paa mig. Nogle, forekom det mig, saae medlidende, Andre spottende paa mig. Med Hensyn til begge disse Arter, svarede jeg benegtende.

„Hvorfor skulde Ludvig være mere bange for Spøgelser i Aften end ellers,“ faldt min Fader i Talen, „han, som allerede har færdedes saameget ved Nattetider baade i Skov og paa Landeveie.“

Der blev en Pause. Jeg lod mit Øie løbe rundt i Stuen. Det faldt først paa Uhret. Klokken manglede kun et Kvarteer i 10. Jeg mødte min Moders Øine paa denne Vandring, det forekom mig, at hun saae forskende paa mig.

Pausen vedblev. Da jeg følte, at det sikkert var mig, som paa en Maade var Skyld heri, bad jeg, for at synes rask paa det, Hr. Brun, saadan hed den sidstnævnte Mand, at vedblive med sine Spøgelsehistorier. Han begyndte.

„At Du ikke er bange for Helhesten, veed jeg nok. Skulde Du imidlertid træffe ham i Aften, da Du har en saa lang Vei at gaae, skal Du ikke vrage Befordringen. Naar Du gaaer over Dæmningen, staaer han nok nede i Engen i Skikkelse af en kulsort Hest, med luende Øine. Han staaer til Høire i Almindelighed. Seer Du ham, saa fløit bare og kommer han saa, kan Du roligt jordspringe ham. Der er rigtignok hverken Tøile eller Sadel paa ham, men han kjender Veien og veed nok, hvor Du skal hen — længere end til Ulvemosen —“

„Men kjære Nabo, hvorfor vil De af al Magt gjøre Drengen bange?“ afbrød min Moder, med en halvt bebreidende Stemme.

„Vær ubekymret, kjære Moder,“ sagde jeg med tvungen Rolighed. „Jeg kjender jo saa godt Historien om Helhesten og har hørt den saa mange Gange før. Hr. Brun, troer jeg, vil sætte mit Mod paa Prøve, det er Alt.“

„Nei vist vil jeg ei,“ svarede han, „men om Natten er det dog sommetider lidt underligt at færdes; man hører og seer saameget, som man ikke rigtigt kan forklare sig. Siden Du ingen Tro har til Helhesten, skal jeg til Slutning, hvis det virkeligt er Meningen, at han skal afsted i Aften —“

Min Fader nikkede bekræftende.

„Fortælle Dig Noget, som Du maaskee kan faae at see paa din Nicodemus Fart i Nat.“

„Lad ham hellere have det tilgode til næste Gang,“ meente min Fader.

For ikke at synes bange, udbad jeg mig at faae at vide, hvad „det“ kunde være, jeg muligen kunde faae at see.

„Det, jeg vil fortælle,“ begyndte han, „er et historisk Factum, som Provsten siger. Skjendsved Kirke kjende vi jo. Den ligger ude paa Marken, noget førend Ulvemosen. Naar Du nu naaer den, som vel vil blive henad Midnat, saa skal Du see til Venstre der, hvor det store Træ staaer op ad Kirkegaardsmuren. Der kan man, paa denne Tid af Aaret, see Tyren staae og rive og flænge i den unge Bondepige.“

„Hvad er det for en Historie, Hr. Brun?“ spurgte min Moder med en Stemme, der syntes mig at tyde paa, at hun var alt andet end glad, ved den forventede Fortælling.

„Aa! det er vel kun et øieblikkeligt Indfald, der kunde være heldigere anbragt,“ bemærkede min Fader temmelig spids.

„Ingenlunde,“ svarede Brun. „Men da jeg seer, at man for Ludvigs Skyld maaskee ikke ønsker, at jeg skal fortælle Sammenhængen, saa vil jeg gjemme den til en anden Gang.“

Med paatagen Kjækhed bad jeg om Historien. Mit Øie faldt paa Uhret, det manglede kun fem Minutter i 10.

„For mange, mange Aar siden,“ begyndte han, „længe førend Kirken byggedes, blev, efter Sagnet, en ung Bondepige, tilligemed sin Kjæreste, med hvem hun havde spadseret i Efterhøstmaaneskinnet, forfulgt af en uvane Tyr. De retirerede sig en Stund og naaede saa temmeligt Byen, da Pigen faldt. Istedetfor nu at hjelpe hende op, løb Kjæresten fra hende og undslap. Pigen blev derimod revet ihjel paa det Sted, hvor hun var faldet. Der blev en Ynk og Jammer, hele Byen kom paa Benene, men det var forsilde, Pigen var død og blev død. Kjæresten maatte høre meget ilde derfor. Tilsidst kunde han ikke nære sig længere, men drog til Kjøbenhavn, hvor han tjente sig en ustyrlig Mængde Penge. Som ældre Mand kjøbte han den Gaard i sin Fødeby, paa hvis Mark Ulykken skete. Aldrig saasnart var han blevet Eier af Gaarden, førend det begyndte at spøge. Byesfolkene og Veifarende vidste snart at fortælle om det hjerteskærende Syn, at see Tyren staae og rive i Pigen. Der blev brugt alle mulige Konster, for at „mane hende ned,“ men det vilde ikke lykkes. Da det saa blev bestemt, at Byen skulde have sin egen Kirke, raadede en klog Kone til, at man skulde bygge Kirken netop paa det Sted, hvor Ulykken var skeet. Dette Raad fulgtes, Jorden blev endog af Eieren skjenket dertil.

Det hjalp!

I mange Aar hørte man aldeles Intet til dette Spøgeri, men nu, for en Snees Aar siden — Gaardens daværende Eier gjorde nok Fordring paa nogle Lettelser, fordi Kirken laa paa hans Grund — hørte man ymte om, at saa havde den, saa den, seet Tyren med Pigen, og det altid i klart Maaneskin, som det jevnlig er i September og som det ogsaa er i Aften,“ lagde han til med en vis betydningsfuld Betoning.

„Hvis Du nu er saa heldig,“ sluttede han, henvendt til mig, „seer Du den smukke unge — Spøgelser blive nemlig aldrig ældre — Bondepige, med afreven Hue og langt, flagrende Haar blive revet af Tyren og stødt op imod Muren der, hvor Træet staaer!“

Formodentlig for ret at gjøre mig troskyldig, eller maaskee for at vise mig, hvad jeg skulde tage Fortællingen for, tilføiede han med et skarpt Blik paa mig: „Om Morgenen efter, at Synet har vist sig for Nogen, skal man tydeligt kunne see Sporene, saavel af Tyren, som af Pigen. Ja, der var endog engang En, som en Morgen tidligt fandt en af Pigens Træskoe.“

„Nu skal De ret have mange Tak for deres Historie,“ svarede jeg kjæphøiet. „Finder jeg muligviis den anden Træsko, eller eet af Tyrens Horn, skal jeg tillade mig at sende Dem det, som en Erindring om denne Dag og en Anerkjendelse af deres Gave til at componere Spøgelsehistorier.“

Klokken slog halvt Slag, det var Halvelleve. Vi reiste os fra Bordet. Jeg tog Afsked med mine Forældre, Selskabet og Hr. Brun, der sluttelige trykkede mig ret hjerteligt i Haanden og sagde betydningsfuldt: „Lad os nu snart høre fra Dig!“

Med underlige Tanker og med Følelser, aldeles forskjellige fra dem, jeg ellers havde ved at skilles fra mit Hjem, begyndte jeg min natlige Spadseretour. Meget hurtigt gik

Veien den første halve Miil og det uden at jeg hverken mødte „Helhesten", eller noget andet Uhyre. Opad en temmelig betydelig Bakke sagtnede jeg min Gang noget. Jeg aftog min Kaskjet — jeg var meget varm.

De fortalte Historier svævede stadigen for mine Tanker. Op ad Bakken søgte jeg at faae mig selv til at ironisere over den Virkning, som Spøgelsehistorierne — det lod sig ikke negte — havde gjort paa mig. I min Erindring gjenkaldte jeg mig Alt, hvad jeg vidste at anføre imod al slig Snak. Jeg stillede mig paa et for en Skoledreng ophøiet Standpunkt ved at benegte „det Oversandseliges Realitet".

Under alle disse hæderlige Bestræbelser, som maaskee forekomme En og Anden underlige og lidet naturlige, hvortil jeg blot skal bemærke, at det Slags Frygt kan bemestre sig den Kjækkeste, følte jeg, at mine Nerver vare i stor Uorden.

Jeg var blevet nerveus, en for mig ny Tilstand. Det Mindste, der rørte sig, en af de paa den Tid løsgaaende Køer, der brølte, eller et Faar, der sprang ned fra Veigrøften, eller deslige, enhver Lyd og Bevægelse i den stille Nat bragte mig til at fare sammen. Jeg befandt mig i en uhyggelig og ophidset Stemning, i en Stemning, som jeg aldrig tilforn kunde erindre at have været i. Det bares mig ligesom for, at der sikkerlig maatte hændes mig noget Ubehageligt i denne Nat.

Som jeg gik videre med disse alt andet end glade Følelser, stod Skjendsved Kirke pludseligt for mine Tanker. — Denne Kirke ligger, som alt berørt, ude paa Marken og lige tæt op til den Vei, jeg skulde passere. At Kirken ikke efter Sædvane laa inde i Landsbyen, men ude paa Marken, noget der aldrig før havde vakt den mindste Betænkelighed hos mig, forekom mig, med Hensyn til det Fortalte, den Nat høist mistænkeligt. Jeg fandt ud, at Alt var saare rimeligt, at det nok kunde være sandt, hvad der var fortalt om, at Tyren havde revet Pigen ihjel. „Derfor behøver det ei at spøge og det gjør det naturligviis ikke heller", trøstede jeg mig med. Inde i en veloplyst Stue vilde denne Trøst have været god og tilstrækkelig; i Selskab med idetmindste Een til, vilde jeg ikke have følt den mindste Bekymring, ved at gaae forbi Kirken, men nu, ganske ene, „henad Midnat", det var det Ubehagelige! — —

Jeg standsede et Dieblik, førend jeg naaede Byen, som jeg skulde igjennem, inden jeg kom til Kirken og overlagde et Minut, om jeg skulde gaae en Omvei — af over een Miil — for at undgaae Kirken m. m.

Kampen varede ikke længe; jeg skammede mig over min Frygt og tog mig pludseligt sammen. Med djærve Skridt, støttende mig til min troe Følgesvend paa slige Farter, en tyk Egestok, hvori mine Venners Navne vare indskaarne, ilede jeg fremad. Jeg naaede Byen og kom igjennem den uden videre at erindre, hvorledes.

Nu laa Kirken, med den hvide skinnende Kirkegaardsmuur og — Træet ligefor mig. Besindigt og saa roligt, som det var mig muligt, gik jeg frem. Endelig var jeg lige ved Kirken — ligeud for Kirken — forbi Kirken. — —

Idet jeg gik forbi, skjevede jeg til Venstre. Der faldt en stærk Slagskygge af Træet paa den hvide Kirkegaardsmuur, hvorved der dannedes en Figur, som med en god Villie og en endnu mere ophidset Sindsstemning, end min, maaskee nok kunde faaes ud til den belovede Tyr. Naar endvidere Vinden bevægede Trætoppen, anseer jeg det ikke for umuligt, at Figuren maaskee end yderligere kunde faae Udseende af en stangende Tyr. Hvad der skulde agere den „stødte" Pige, kunde jeg ikke opdage, uagtet jeg aldrig skal negte, at jeg var ret vel forberedt til at see Spøgelser.

Træet, Muren og Skyggen saae jeg og — Intet mere. Uagtet jeg vel eiheller havde ventet, at Sagen skulde faae et andet Udfald, vil jeg ikke skjule, at jeg befandt mig meget vel, da Kirken laa bag ved mig. Der var faldet en Steen, en stor Steen, fra mit Hjerte.

Ganske vel tilmode gik jeg videre. Min Nervepirrelighed var imidlertid ikke hørt op — langtfra — en Fugl, der fløi op ved Grøftekanten, fik mig til at fare sammen og ryste som et Espeløv.

Blot Du nu var over den kjedelige Ulvemose, tænkte jeg, saa var det Værste overstaaet. Ulvemosen var det Sted, hvortil Helhesten skulde, som Brun meente, have bragt mig, hvis jeg havde truffet paa den. Mosen var dengang, og er det vist endnu, en øde Strækning, der kun tildeels er opdyrket. Hist og her fandtes et Par Smaahuse, om der er flere nu, skal jeg ikke kunne sige. Den Tid var Veien over Mosen i Uger og Maaneder ufremkommelig. Jeg er saaledes engang en sildig Efteraarsdag kommet over den, da stod den aldeles under Vand. Kun paa Ryggen af en Grøftvold var der til at gaae. Bredden af Veien, der var til at passere, var kun een Alen. Det er en sid og sumpet Strækning, der ved Nattetid har et høist uhyggeligt Præg. Navnet har den af Ulvene, der skulle have havt Forkjærlighed for denne dengang med stærk Underskov bevoxede Mose. Et af de sidste af disse Dyr, som dræbtes her i Landet, fandt der sin Død.

Mosen laa foran mig. Paa Veiens Godhed var der for Dieblikket ikke noget at sige. — Skyer begyndte at bedække Maanen. Det klare Maaneskin afløstes af en temmelig overtrukken Himmel. Jeg speidede frem i Terrainet. Langt ude i Synskredsen, paa den modsatte Kant af Mosen, forekom det mig, at jeg saae et hvidt Punkt, som bevægede sig.

Jeg stod stille.

Meget rigtigt, „det" bevægede sig henad imod mig.

Jeg gik frem, „det" kom mig imøde.

Jeg stod, „det" stod.

„Det Hvide" voxede stadigt i Størrelse og Omfang.

Jeg stod atter, „det" ligesaa.

Jeg gik, „det" ligeledes og det med afmaalte Trin, som man seer Spøgelser og Skygger fremstillede paa Theatret og som det overhovedet sømmer sig et velmeriteret Spøgelse at fremtrine.

I Begyndelsen haabede jeg, at jeg havde seet feil og vilde bilde mig selv ind, at det kun var min ophidsede Tilstand, der forledte mig til at see dette underlige Syn — men da „det" kom nærmere, kunde der ikke længere være Tvivl i saa Henseende. Noget maatte det være.

Heed i Hovedet var jeg; hedere blev jeg. Vende om kunde der ikke godt længere være Tale om, jeg havde just nu tilbagelagt Halvveien. Hvilken Skam desuden, at lade sig jage af et Spøgelse, eller hvad „det" nu maatte være. At flygte vilde vist eiheller nytte meget, thi vilde „det Hvide" mig noget, hvad var saa rimeligere, end at det vilde forfølge mig til Hanegal, Spøgelsernes Sengetid?

Her vare gode Raad dyre. Hvad skulde jeg gribe til? Til at fatte en rolig Beslutning, følte jeg mig altfor urolig. Mit Hjerte holdt næsten op at banke.

Atter stod jeg stille. Et Dieblik efter, og „det" stod ogsaa. „Det" var nu ikke hundrede Alen fra mig og var fra et lille, neppe synligt Punkt i Synskredsen, ved at komme mig imøde, snart gaaende, snart staaende, tiltaget saaledes i Størrelse — den forekom mig forskjellig, eftersom Tingen gik eller stod — at det syntes mig høiere, end jeg selv.

„Vende om kan ikke nytte noget", tænkte jeg, „blive staaende duer heller ikke — fremad maa Du altsaa."

Gjerning fulgte paa Tanken. Med løftet Stok og midt ad Veien ilede jeg frem imod min hvide vis à vis, der tog Sagen heel roligt. Afvexlende staaende og gaaende kom den mig langsomt imøde.

Skyerne havde nu ganske bedækket den forhen saa klare Himmel. Tiltrods for min omhyggelige Speiden, var det mig aldeles umuligt, at faae nogensomhelst mig bekjendt Skikkelse ud af „det Hvide".

Endnu een Gang standsede jeg. Nu var jeg overbeviist om, at være i det Tilfælde, at en spøgelseagtig Skikkelse kom mig imøde. Haabet om, at det Hele dog nok var en Frugt af min ophidsede Indbildningskraft, svandt som Maanen var svunden bag de mørke Skyer. Det var altsaa intet Blændværk.

Nei!

Nu kom Skikkelsen mig imøde — ind paa Livet, kunde jeg gjerne sige. Jeg greb Offensiven og det med mere Held end Willisen ved Isted. Idet jeg nemlig sprang frem, med Dinene heftede paa „det Hvide", kom jeg til at snuble lidt over en Steen; for ikke at falde, maatte jeg gjøre et Hop — dette skete fremad.

Idet jeg gjorde Springet, viste min Modstander, som jeg hidindtil kun havde seet en face, mig pludseligt sit Profil: en gammel hvid Hest, der, maaskee forbauset over mit Hop, sprang ind over Veigrøften, gik roligt videre græssende ud over Mosen, sikkerligt uden Anelse om den Skræk, som den havde forvoldt mig.

Det var altsaa Spøgelset! En gammel hvid, eller, som Bønderne sige, graa Hest, der havde gaaet langs Veikanten og gnavet det just ikke sparsomme Græs, som dengang fandtes der. Nu var Alt let at forklare, ligefra Uhyrets Staaen og Gaaen til dets forskjellige Høide, naar Hesten gik med Hovedet i Veiret og naar den sænkede det, for at æde. At vi havde staaet og gaaet paa samme Tid, var Tilfældets Værk. —

At jeg trak Veiret betydeligt lettere ved den nys gjorte Opdagelse, skal jeg aldrig negte. Jeg følte mig langt bedre tilpas end efter Skjendsved-Touren, thi der burde jeg jo egentlig ikke have ventet at træffe Noget, som kunde forskrække mig. Jeg lo af min Frygt og min overstandne Angest og tænkte paa, hvordan selv Hr. Brun, den vældige Fortæller, vilde have baaret sig ad i mit Sted. Jeg følte mig ganske vel tilmode over min Adfærd ved denne Leilighed, idet jeg var velvillig imod mig selv — noget man desværre altfor hyppigt er i alle Aldere — med Hensyn til den nærede Frygt osv.

„Havde Du rendt som en Cujon, kunde Du", tænkte jeg videre, „som saa Mange før Dig, have svoret din Saligheds Eed paa, at Du havde seet et virkeligt Spøgelse."

Disse Betragtninger, som jeg fortsatte, til jeg var kommet halvveis over Mosen, bleve paa engang afbrudte ved tvende Skrig, som løde umiddelbart ovenpaa hinanden, fra den Deel af Mosen, hvor jeg skulde hen.

Jeg lyttede! Efter nogen Tids Forløb løde Skrigene atter, og denne Gang forekom de mig om muligt stærkere og nærmere.

Det var altsaa Noget, som nærmede sig!

Tak Skjebne! Den Glæde varede kun kort, tænkte jeg, og begyndte saa smaat for ramme Alvor at blive fortvivlet. Mon Alverdens Djævelskab er sat ud paa Dig i Nat? Den Tour gjør Du nok ikke saa snart om igjen. Brun havde dog Ret; det er bedre at gaae om Dagen, naar man kan see for sig — —

Atter løde Skrigene, Raabene, eller hvad jeg skulde kalde dem. Først eet og saa „nok end eet", som Bønderne sige. Frygtelige Brøl løde mig imøde fra Udkanten af Mosen.

Meget ilde tilmode, men meget roligere end tilforn, gik jeg min Skjebne imøde. Jeg trøstede mig med, at Spøgeri kunde det under ingen Omstændigheder være, thi naar havde man hørt, at Spøgelser brølte og skraalede? Aldrig! Det er vel Nogle, som slaaes, eller En, der bliver banket eller overfaldet. Dette Sidste var just ikke noget Uhørt der paa Mosen. Daleren, Du fik af Fader, komme Du maaskee til at rykke ud med, hvis de ikke forsmaae den.

Endnu engang løde disse skrækkelige Brøl. Den stille Nat bidrog naturligviis meget til, at de løde saa uhyre høit.

Jeg kunde nu see, at der langs ad Veien kom mig en sort Klump imøde.

Den nye vis à vis havde kun skiftet Farve og Natur, det Gaadefulde havde den tilfælles med den fra forrige Gang.

At der var to til tre Skikkelser, kunde jeg nu skimte. Optoget standsede og atter løde Brølene, denne Gang gjentoges de, uden at mine nye Vederparter gik videre.

Jeg skred frem, som om Intet var i Veien eller paa Veien. Skraalerne forbleve derimod paa samme Sted. Da jeg gik rask til, kom jeg snart i Nærheden af Gjenstanden. Midt paa Veien, lige i Hjulsporet, laa det nu, hvad det var, fuldkommen stille.

Førend jeg kom ganske i Nærheden, kunde jeg ikke see andet, end at det var to Mænd, som laae ovenpaa en tredie, der, som jeg antog, enten var bleven pryglet eller plyndret af dem, uden at de havde lagt Mærke til min Ankomst.

Kun faa Skridt fra dem, saae jeg først til min store Forbauselse, at det var tvende Bondemænd, der laae hver paa sin Side af hverken mere eller mindre end en — Ko.

Jeg bød Godaften. De takkede.

„Men hvad er det dog for en Helvedes Støi, I gjøre?" spurgte jeg, idet jeg traadte hen til det støiende Triumvirat.

„Aa, Gud hjelpe mig!" sagde den Ene og reiste sig. „Det er min Ko, som ligger der. Hun har længe gaaet og hevet og tværet og i Begyndelsen af denne Uge vilde hun ikke æde mere. Da sa'e vor Moer: Peer sa'e hun, Du kan troe, at Koen har en Sygekave i sig, og det maatte jeg give Kvinden Ret i. I Mørkningen listede jeg over med hende til Tobias, ham Dyrelæiren, som han vel kjender."

Vel kjendte jeg Tobias, en paa Egnen meget kjendt Bonde, der, uden at have taget Examen, havde Tilladelse til at practisere som Dyrlæge.

„Hvad gjorde han ved Koen?" spurgte jeg.

„Han saae og følte paa hende," svarede Bonden. „Det huede mig rigtignok ikke, at han rystede paa Hovedet et Par Gange. Alligevel ga' han hende noget ind. Og saa sa'e han: nu maa Du vente et Par Timer, saa ska' vi see, om det hjelper, ellers maa hun ha' en Daasis endnu, troer jeg, det var han sa'e. Det hjalp inte. Hun fik nok en Daasis. Og saa drev vi a'. Det gik kun smaat, hun kautede farligt med Benene og slingrede som en Svirendes. Længe varede det da ikke, ka' jeg troe, før hun bød sig til at ville lægge sig. Jeg gav hende da en Muntring med min Træskoesnyde; men det hjalp kun lidt. Oppe ved Peer Nævs Huus lagde hun sig første Gang. Der stod jeg faarlig i'et," vedblev den snakkesalige Bonde.

„Ja, det kan nu være godt Altsammen," indvendte jeg, „men hvorfor har I skreget saa forfærdeligt? Man har jo kunnet høre Eder paa en halv Miils Afstand. I havde nær jaget Livet af mig af bare Skræk."

„Aa, det har vel ingen Nød med det," svarede Bonden. „Han seer mig inte saa bange yd endda!"

Du skulde bare kunde have seet ind i mig, tænkte jeg, i de sidste Timers Tid, saa vilde Du nok ikke have givet mig et saadant Skudsmaal.

„Mens jeg stod Mutters ene med den syge Ko paa alfare Vei, kom denne Mand," sagde Koeieren og pegede paa den anden Bondemand, der ogsaa havde reist sig og nu stod ved Siden af ham, „paa Hjemtouren fra Kjøbenhavn, hvor han har været med en Drift Kretur for Herremanden derovre."

„Hvad er der med Dei, Peer, sa'e han." Da jeg fortalte ham min Elendighed, sa'e han, „inte andet end ded. Lad os tyde hende i Orene, det er saadant et Driverknev, man bruger, naar et Kretur bliver træt."

„Et Kretur, sa'e han, og ded især et Kvægshøved, bliver itte liggende, saalænge det ka' aarke, naar En tyder'et i hvert Ore."

„Det Raad fulgte jeg," sagde Bonden, idet han tørrede Sveden af Panden, „og det er de Brøl, han har hørt; de ka' ha' lydt fælt nok ydover Mosen."

„Hun har nu smidt sig fire Gange, seen jeg kom til," mælede Driveren. „Efter hvad jeg kan see paa hende, flytter hun itte Klovene mere i Nat, hvad hun saa gjør i Morgen," føiede han til.

„Hvad ska' jeg gjøre ved hende?" sagde Bonden fortvivlet. „Hvad vil vor Moer sige, naar jeg kommer hjem yden den Dravede?"

„Det veed jeg itte, Peer," sagde Driveren, „men her ka' vi itte staae og plyddre hele Natten. La' vos slæve hende aaver paa Marken," foreslog han.

„Vil han tage en Haand i med?"

Jeg tog fat og efter endeel Besvær fik vi den vist mere døde end levende Ko halet over paa Marken.

„Her faaer hun da at ligge," sagde Bonden.

„Maaskee betænker hun sig til i Morgen," trøstede Driveren.

„Farvel!"

„Farvel!" —

Hermed var Nattens Eventyr forbi. En Times Tid efter laa jeg i min Seng og drømte skifteviis om Hr. Brun, Skjendsved Kirke, Tyr, Bondepige indfattet i en Ramme af dem, der tydede den Dravede i hvert sit Øre.

Der gik adskillige Aar, inden Hr. Brun erfarede Virkningen af hin Nats Spøgelseconversation!

V. H.

Danmark paa Verdensudstillingen i London 1862.

V.

At Danmark er et lille, fattigt Land, have vi saa ofte hørt vore Digtere synge, at vi, næsten ubevidst, ere komne til samme Anskuelse, tiltrods for vore rige Hjelpekilder og vor yppige Jordbund; hvorvidt Udlandet vil være tilbøieligt til at dele denne Tro med os, naar det kaster et Blik paa den danske Afdeling af Verdensudstillingen, betvivle vi, medmindre det skulde antage, at vi slide Fløil af Armod. Blandt de udstillede Gjenstande indtage de ædle Metaller nemlig en, efter vore industrielle Forhold saa stor Plads, at man skulde fristes til at troe, at alt vort Bohave bestod af Guld og Sølv; for at Stenene ogsaa kunne tale, selv de ædleste, har nu Juvelleer J. C. Thorning udstillet et Grevinde Ahlefeldt-Laurvig til Langeland tilhørende Juveelsmykke, dannet af over 300 à jour Brillanter og Diamanter, til en Værdi af omtrent 18,000 Rdl. Smykket, som har beskæftiget Mesteren i 4 Aar, bestaaer af et Diadem med 400 Brillanter, 2 Ørenringe med 120 Brillanter, et Halsbaand med tilhørende Laas af 1303 og en Broche af 712 Brillanter, samt Armbaand med Navneciffer og Krone af 479 Diamanter paa blaa Emaillebund. Bladene i samtlige Stykker ere saaledes anbragte, at de kunne løsnes fra deres Plads og anvendes i mindre eller større Dele, efter Eierindens Behag. — Idet vi udtale vor Glæde over, at det er blevet Herr Thorning muligt, saa værdigt at repræsentere denne Side af hans Fag, skulle vi med Hensyn til Tegningen i Halsbaandet bemærke, at det er denne, der mest har tiltalt os paa Grund af sin Simpelhed og Reenhed i Stilen; derimod savne vi i de andre Stykker, der ere holdte i en yppigere Tone, den Flothed i Stil, som en fransk Juvelleer vilde have vidst at give dem, og den Evne til at modtage Lys fra forskjellige Sider, der sætter Brillanten istand til at anvende sit hele Coquetteri.

X

Et Diamantsmykke, forarbeidet af Juvelleer J. C. Thorning.

Charade.

Hun sagde det Første, da blev jeg bedrøvet,
Især da det Andet hun koldt føied' til;
Min Smerte i Vinen jeg havde bedøvet,
Da blev jeg det Sidste (jeg skrifte det vil).
Men hun var det Hele, og Strophen, jeg skriver,
Vist ogsaa, o Læser! det Samme Dig bliver.

Opløsning paa Charaden i Nr. 136.

Talma.

Opløst af: Charadius paa Samsø, Daline i Klosteret, Potreier, Kløverbladet i Aarhuus, Lotte paa Blaagaard, Poul V., Nr. 69, S. Hjähler, Bib, J. J. i Helsingør, Signe Frs., Cousine Lotte og Fætter paa Værket, The Englishman of Wiborg, S. A. i T., N. N. i Ringsted.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 2den til 8de Mai incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
2den . .	12,3	18,0	6,8	58	28"3,01	
3die . .	11,2	13,1	8,6	78	28"3.06	
4de . .	8,9	15,0	4,8	78	28"3,21	
5te. . .	11,4	17,2	4,2	55	28"4,67	
6te. . .	10,9	16,5	5,8	65	28"5,71	
7de . .	13,2	19,5	3,7	45	28"3,18	
8de . .	13,0	18,7	9,0	52	28"1,62	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	7	Mai	3	pCt.	Consols . . . 93 7/8.
Paris	„	—	3	„	Rentes . . . 70. 80.
Wien	„	—	5	„	Metalliques . 73.
Berlin	„	—	3 1/2	„	Staats-Sch. 90 1/4.
Kjøbenhavn	9	—	4	„	Kgl. Obligat. 98.

BREVVEXLING.

Til N—n. Behag at opgive Deres Navn.
- Ad. B. Gjenstanden for Deres Manuscript er for gammel.
- M. M. jr. i St. Croix. Vi beklage, ikke at kunne benytte den indsendte Skakopgave, men efter den angivne Opstilling er første Træk det Eneste, som er tænkeligt, og Sort kan ikke blive mat i tre Træk.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 138.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 18. Mai 1862. 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Ketil Johnsen Melsted Motzfeldt. — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold. — Om Udkastet til en dansk „Monitor". — Kronborgs vestlige Fæstningsport. — Fra Kirkegaarden XVIII. — Indseilingen til Newcastle. — Fra vor Parisercorrespondent.

Ketil Johnsen Melsted Motzfeldt.

Skjøndt Norge i et halvt Aarhundrede har nydt en constitutionel Forfatning, hvilende paa en mere folkelig Grundvold end de fleste andre constitutionelle Landes, har det dog hidtil manglet et af de Særkjender, hvorved det constitutionelle Liv i andre Lande pleier at give sig tilkjende, nemlig Ministerkriser, eller pludselige og gjennemgribende Omdannelser af Kongens Raad. Endog Aaret 1848, der var saa frugtbart paa Omvæltninger i de europæiske Cabinetter, efterlod det norske Conseil med samme Sammensætning, som det havde forefundet det. En Forandring, som i hint Aar fandt Sted i det norske Statsraads Personale, var nemlig uden al politisk Grund eller Betydning.

Hvad har været Aarsagen til denne de norske Ministeriers Uforanderlighed? Man har villet søge den i den Omstændighed, at de norske Ministre ikke deeltage i Storthingets Forhandlinger, og derfor ikke ere nødte til at have en Pluralitet i Nationalforsamlingen at støtte sig til. Men dette kan ikke være Aarsagen. Naar i et virkelig constitutionelt Land et Ministerium ikke finder Understøttelse i Nationalforsamlingen, saa er Aarsagen til, at det maa aftræde, ikke den, at Ministrene ere Medlemmer af Nationalforsamlingen, men den, at i et constitutionelt Land Regjering ikke kan føres paa en Maade, der staaer i Strid med Nationalforsamlingens Anskuelse og Villie, og et Ministerium, som ikke har Støtte i Nationalforsamlingen, maa derfor aftræde, ligemeget enten dets Medlemmer tillige have Sæde i Nationalforsamlingen, eller ikke. Da Norge er et i Sandhed constitutionelt Land, saa er det ikke tvivlsomt, at ogsaa der et Ministerium, som ikke har Nationalforsamlingens Tillid, ikke kan holde sig. Det maa derfor antages, at de norske Ministeriers hidtilværende Stabilitet viser, at deres ledende Medlemmer ligesaavel have besiddet Nationalforsamlingens, som Kongens Tillid.

Sandsynligviis ligger Aarsagen til de norske Ministeriers store Varighed fornemmelig i den Omstændighed, at der i Norges Regjering ikke lettelig kan opstaae nogen egentlig Brydning i Henseende til Landets indre Styrelse, fordi der i Norge ikke findes nogen priviligeret Stand, nogen Klasseforskjel, noget traditionelt conservativt Element, i Modsætning til den almindelige Stræben efter Fremskridt og tidsmæssige Reformer. Det skulde derfor alene være Forholdene til Udlandet, hvorom Meningerne blandt Norges Statsmænd kunde være saaledes deelte, at et Ministerskifte derved kunde bevirkes.

Men Norges Ministerium har ingen udenlandsk Politik at varetage. Norge har ingen Udenrigsminister, dets Regjering intet Departement for de udenrigske Anliggender. Sverig besørger Bestyrelsen af disse Anliggender for begge de forenede Riger, og Norge har ikke andet dermed at gjøre end at betale omtrent en Trediedeel af Omkostningerne. Vistnok har den norske Statsminister i Stockholm Sæde i det svenske Cabinet ved Afgjørelsen af en Deel af de diplomatiske Sager, men denne Deeltagelse, som af Normændene ikke ansees for at være af noget Værd eller nogen virkelig Betydning, kan heller ikke i sig selv ansees for andet end en Form, hvorved der gives Norge et Skin af Deeltagelse i Afgjørelsen af Anliggender, hvorpaa det i Virkeligheden ingen Indflydelse har, da den norske Statsminister ikke i det svenske Cabinet kan være, og heller ikke er, andet end en ørkesløs Auscultant.

Men dersom saaledes Norges saavel indre som ydre Forhold stille dets Regjering i Ly for de Storme og Rystelser, som i andre constitutionelle Lande pleie at frembringe Omvæltninger i Ministeriernes Sammensætning, saa har dog Norge paa den anden Side et for det særeget Anliggende, der frembyder saa store Vanskeligheder for Landets Regjering, at det synes besynderligt, at dette Anliggende ikke allerede for længe siden har frembragt alvorlige Brydninger. Dette Anliggende hører hverken til Landets indre Styrelse, eller til dets udenlandske Politik. Det ligger midt imellem begge og forener begges Vanskeligheder og Farer. Det er Forholdet til Sverig.

Som bekjendt blev Unionen mellem Sverig og Norge ved selve sin Stiftelse betragtet aldeles forskjelligt fra begge Nationers Side. Sverig ansaae den for en foreløbig Begyndelse til en tilkommende fuldstændig Sammensmeltning af begge Riger til eet, medens Norge ansaae den som den endelige Ende paa Underhandlingerne med Sverig, og Rigsacten som en Grundlov for Foreningen, der til evige Tider skulde staae urokkelig, hvorfor Normændene ogsaa for deres Vedkommende udrustede den med deres Grundlovs hele Hellighed og Uforanderlighed.

Kong Oscar bestræbte sig for at bringe Nationerne i nærmere Forbindelse med hinanden, uden at forandre Foreningens Betingelser, og det lod under hans Regjering til, at man i Sverig begyndte at tænke, at Omgjørelse af Foreningens Betingelser maaskee ikke var nødvendig for at bevirke en nærmere Imødekommen mellem de to Nationer. Blandt de Skridt, som Kong Oscar indledede til nærmere Forbindelse mellem Landene, vare især to Forslag til fælles Love for

Ketil Johnsen Melsted Motzfeldt.

Sverig og Norge, den ene om yderligere Lettelse af Handelen mellem og Varers Førsel gjennem Rigerne, og den anden om Adgang til i det ene Rige at exeqvere Domme, afsagte i det andet, samt til i visse Tilfælde at erhverve Dom i det ene Land over Indvaanere i det andet.

Begge disse Forslag bleve i 1857 forkastede af det norske Storthing. Uagtet det vigtigste af dem, det til Lov om den gjensidige Handel eller, som den gjerne kaldes, Mellemrigsloven kun faldt ved en Overvægt af et Par Stemmer, og den norske Presse i Almindelighed misbilligede dette Udfald, synes man i Sverig i disse Loves Forkastelse at have seet et afgjørende Beviis paa, at Norge ligesaalidt vilde nærme sig til Sverig i Anliggender, der angaae Handel, Retspleie og andre Statsforfatningen ikke vedkommende Gjenstande, som det vilde opgive noget af, hvad den bestaaende Unionsact har bestemt. Den Tanke, at Foreningen, saadan som den er, ikke er til nogen Nytte, i alt Fald for Sverig, og at den derfor maa omgjøres paa saadan Maade, at Norge ikke mere faaer det i sin Magt at modsætte sig Foranstaltninger, som fra svensk Side foreslaaes til begge Rigers fælles eller gjensidige Fordeel, denne Tanke vandt derfor nu i Sverig fornyet Styrke, og kom tilsyne gjennem den Anckarsværdske Motion paa Sverigs Rigsdag i 1859.

Denne Motion vilde dog neppe have faaet nogen Fremgang, dersom ikke det ligeledes i 1859 forsamlede norske Storthing i Overeensstemmelse med et paa Storthinget i 1857 fremsat Forslag, der efter Norges Grundlov maatte komme til Afgjørelse paa Storthinget i 1859, havde fattet sin bekjendte Beslutning om Ophævelse af Statholderposten.

De senere Begivenheder ere bekjendte. Forhandlingerne mellem begge Rigers Statsraad om den af Sverigs Rigsdag fordrede og af det svenske Statsraad i Overeensstemmelse med Rigsdagens Fordring foreslaaede Revision af Foreningsacten, medførte den første Ministerkrise, som det constitutionelle Norge har oplevet. Den i Christiania værende norske Regjering havde afgivet sin eenstemmige Betænkning over det svenske Statsraads Forslag om Nedsættelse af en Unionscomitee og Bestemmelse af Grundlaget for Comiteens Arbeide. Denne Betænkning negtede den norske Statsminister i Stockholm at foredrage for Kongen, fordi der i Betænkningen gjordes Rede for Statholdersagens Forhold til Stændernes Beslutning om Revision af Rigsacten og paavistes, at de norske Statsmagter ikke havde havt Grund til at antage, at den fattede Beslutning kunde lede til nogen Misforstaaelse fra Sverigs Side, men at de tvertimod havde handlet i Overeensstemmelse med de mest formaaende svenske Statsmænds Mening om, baade hvorledes Stemningen i Sverig var og hvad der i sig var gavnligt for Foreningen.

Krisens Resultat blev, som bekjendt, at nogle af de norske Ministre bekvemmede sig til at omgjøre den allerede afgivne Betænkning og deraf udelade al Hentydning til det Factum, at svenske Statsmænd havde været enige i den Opfatning af Forholdene, paa hvilken den norske Regjerings saavelsom det norske Storthings Handlemaade havde været bygget.

Men de tre mest fremragende Medlemmer af det norske Statsraad, dettes første Medlem, Statsraad Petersen, der havde havt Sæde i Ministeriet lige siden Carl Johans Dage, Statsraad Birch-Reichenwald, der havde forfattet Betænkningen, ligesom han havde været den egentlige Bærer af den Politik, som gjennem Betænkningen var bleven udtalt, og endelig Statsraad Motzfeldt, som for ikke meget over et Aar siden var traadt ind i Raadet og der bestemt havde sluttet sig til den Birch-Reichenwaldske Politik, disse tre Ministeriets hidtilværende ledende Medlemmer vare ikke villige til paa den forlangte Maade at omgjøre den afgivne Betænkning, og maatte som Følge deraf udtræde af Kongens Raad. Den omgjorte Betænkning blev derefter underskrevet og udfærdiget af den tilbageværende Deel af Statsraadet, forinden de ledige Pladser bleve besatte.

Halvhundrede Aar har Norges constitutionelle Forfatning behøvet, for at frembringe den første Ministerkrise. Den næste vil neppe lade vente paa sig saalænge. De samme Aarsager ville snart atter frembringe de samme Virkninger. Spørgsmaalene om det gjensidige Forhold mellem Sverig og Norge, om Norges constitutionelle Forfatning er en Gave af Sverig eller en af Norge selverhvervet Ret, om Sverig har Rettigheder mod eller over Norge, udenfor hvad i Rigsacten udtrykkelig er bestemt, og endelig om Norge skal indlade sig paa at omgjøre Foreningsvilkaarene i Retning mod en Heelstatsforfatning med en til Folkemængdens Forhold i begge Riger svarende Overvægt for Sverig ved Afgjørelsen af de Anliggender, der skulde blive gjorte tilfælles for begge Riger; alle disse Spørgsmaal ere nu komne frem paa Dagsordenen. De kunne ikke mere trænges tilbage, de maae afgjøres. Og den Holdning, som den norske Regjering under disse vigtige og vanskelige Forhandlinger skal indtage ligeoverfor den svenske Regjering, vil sandsynligviis, saa ofte en afgjørende Beslutning skal fattes, blive Gjenstand for større eller mindre Meningsforskjel. Af det i ethvert Ministerium altid tilstedeværende Frø til Uenighed og Adsplittelse ville under saadanne Omstændigheder udvikle sig lignende Følger som de, de forskjellige Meninger omhvad der skyldes Hensynet til de svenske Ministres formodede eller bekjendte personlige Interesser og Ønsker her have frembragt.

Vort Blad har allerede tidligere meddeelt et Portrait af en af de aftraadte norske Statsraader, Birch-Reichenwald. Her meddele vi et af Ketil Johnsen Melsted Motzfeldt, der er født i Bergen den 10de August 1814, og er en Søn af Peter Motzfeldt, der i 1837 tog Afsked som Statsraad og døde i 1854. Han blev i 1832 Lieutenant i den norske Marine, i hvilken Stilling han forblev til 1852. I Aarene 1841 og 1812 foretog han efter kongelig Befaling Undersøgelser af Fiskebankerne under Finmarken og bestyrede Opmaalingen af Finmarkens Kyster. I Forening med Professor H. Rasch undersøgte han i 1844 den saakaldte Havbro langs Norges Vestkyst. Under et Ophold i Danmark i 1848 i Postvæsenets Anliggender fik han Anledning til som Tilskuer at være tilstede ved Slaget ved Dybbøl. Senere var han som Søofficeer commanderet til at forestaae Indskibningen af det norske Troppecorps, der var sendt til Skaane. Paa Norges Vegne afsluttede han Postconventionen mellem Danmark og Norge af 19de November 1851, og har deeltaget i Udarbeidelsen af en Lov af 24de November 1851 om Vaarsildfisket.

Fra 1851 til 1857 var han Opsynschef ved Vaarsildfisket og afgav i denne Egenskab til den norske Regjerings Indre-Departement en Række Indberetninger, der hendrog Regjeringens særdeles Opmærksomhed paa ham. I Aaret 1852 blev han udnævnt til Expeditionschef for den da oprettede Postafdeling under Departementet for det Indre, men nedlagde allerede i November 1853 dette Embede og blev nogle Dage efter valgt til Storthingsrepræsentant for Christiania. Ogsaa paa de i 1857 til 1860 afholdte Storthing var han Repræsentant for Hovedstaden og Formand i Militair-Comiteen, samt Formand i en i 1854 nedsat kongelig Commission, der udarbeidede Forslag til en Lov af 18de Mai 1860 om Fiskerierne i Nordland og Finmarken.

I 1857 udnævntes han til Generalpostdirecteur og Aaret derpaa til Medlem af en kongelig Commission, der udarbeidede Forslag til Forandringer i Skydslovgivningen.

Den 18de August 1860 blev han udnævnt til Statsraad og overtog som saadan Marine-Departementet, tilligemed det da oprettede Post-Departement. Fra November samme Aar indtil September 1861 var han Medlem af den norske Statsraadsafdeling i Stockholm, men erholdt den 12te December 1861 Afsked som Statsraad.

Da han nu er flyttet udenfor Christiania Byes Grund kan han, efter det norske Valgsystem, ikke vælges som Repræsentant for Hovedstaden til det i Aar sammentrædende Storthing.

Ugens Politik.

Den 14de Mai 1862.

Rygtet om, at den danske Regjering i dette Øieblik ad diplomatisk Vei bestræber sig for at faae Striden med Tydskland afgjort paa en europæisk Congres, efterat de internationale Underhandlinger med de to tydske Stormagter desværre ikke have ført til noget Resultat, og efterat Forbundsforsamlingen i Frankfurt har sluttet sig til disse Magters Erklæringer, vinder mere og mere Tiltro, og den korte og affærdigende Maade, hvorpaa Udenrigsministeren i sin Note slutter Forhandlingerne i Frankfurt, meddeler virkelig dette Rygte en høi Grad af Sandsynlighed. Men hvilken Retning de diplomatiske Forhandlinger end have taget, saa synes Forholdene i Tydskland at være af en saadan Beskaffenhed, at den største Agtpaagivenhed er nødvendig, for at vi ikke skulle blive overrumplede, saaledes som i Aaret 1848. Man paastaaer, at der alt er udfærdiget Befaling til Mobiliseringen af to Armeecorps paa Grund af de kurhessiske Forviklinger, og hvis det Tilfælde indtraf, at dette Lands despotiske Hersker endnu i den ellevte Time faldt tilføie, saa gik Kong Wilhelm glip af en Demonstration, hvortil han saa høiligen trænger for at bortlede Opmærksomheden fra sit reactionaire Ministerium og de Planer, hvormed det gaaer svangert, og det er ingenlunde utænkeligt, at den til Disposition staaende Stridsmagt pludseligt kunde blive anvendt mod Danmark, en Bestemmelse, der vilde være endnu mere populair end den oprindelige. Forsigtigheden synes derfor i høi Grad at paabyde en Troppesammentrækning paa vor sydlige Grændse, hvilken Forholdsregel paa Grund af det truende Sprog, Tydskland nu i saa lang Tid har ført imod os, ingenlunde vil have nogen udfordrende Charakteer. Skeer det ikke, er det ingenlunde nogen afgjort Sag, at det er den danske Armee, der vil komme til at besætte den med saa store Omkostninger befæstede Danevirkestilling.

Enhver, som ikke erindrer, at Taknemmelighed ifølge La Rochefoucauld betyder Haab om fremtidige Velgjerninger, maa blive lidt forundret over at læse det Brev, som Kongen af Italien har tilskrevet de Franskes Keiser. Hvor tilfredsstillende det end kan være for Italiens Venner, at være Vidne til Victor Emanuels Triumphtog i hans sydlige Provindser, synes det dog ikke at være nødvendigt for en Hersker, at skrive et egenhændigt Brev for at fortælle, at han er afholdt af sine Undersaatter. Den franske Flaades Nærværelse kan vel sagtens heller ikke være Grunden til saamegen Taknemmelighed. Vi kunne derimod være overbeviste om, at Kongens Taknemmelighed er fremsynet; han veed sikkert, at hans varme Ven og Beskytter vil gjøre noget mere for ham, og Kongen haaber, at han meget snart vil skjenke ham Rom. I Løbet af de sidste Uger har den Overbeviisning mere og mere rodfæstet sig, at Franskmændene staae i Begreb med at forlade den evige Stad, og uagtet „Moniteurens“ Forsøg paa at rokke denne Overbeviisning ved en Artikel, der erklærer, at Prinds Napoleons Besøg hos Kongen af Italien er et Familieanliggende og slet ikke har nogen politisk Betydning, vil Ingen fæste Lid til denne Paastand; det ultramontane Parties Bestræbelser for at forhindre, at den franske Escadre forbliver i Neapel under Prindsens Besøg, ansees netop som et Beviis for, at man i høitstaaende Kredse tillægger det stor politisk Betydning. Rigtignok kan man ikke angive nogen bestemt Grund, hvorfor det er sandsynligere, at de Franske i dette Øieblik trække sig tilbage, end for et halvt Aar siden; men Keiseren synes dog at mene, at General Goyon nu længe nok er optraadt som Pavens Ven, og hans Efterfølger vil neppe have noget imod, at give Italienerne lidt friere Spillerum. Den Tale, Lord Palmerston nys holdt til Gunst for Italien, modtoges af den franske officielle Presse med en høist paafaldende, samtykkende Taushed, og man kan ikke formode, at Victor Emanuel vilde have skrevet et saadant Brev, hvis han ikke i Forveien vidste, at det vilde finde en god Modtagelse. Saavel Frankrig som hele det øvrige Europa have hurtigt gjort sig fortrolige med den Tanke, at Rom maa tilhøre Italien, og efterat dette er skeet, vil Troppernes Bortmarche ganske følge af sig selv.

Det Spørgsmaal, om Keiseren vil forlange nogen Erstatning for at opgive en strategisk Stilling, der vil forringe Udsigten til, at der danner sig et stærkt og enigt Italien, som engang i Tiden kunde blive farligt for sin Lykkes Skaber, beskæftiger i høi Grad Politikerne, og man paastaaer, at et fransk Corps i ethvert Tilfælde fremdeles vil holde Civita-Vecchia besat. Men selv om Roms Evacuation virkelig vilde være et Tab for Keiseren, faaer han dog et rigeligt Vederlag derfor, idet han ved sin Fremgangsmaade har overbeviist sine Undersaatter om, at han uden Fare kan trodse Geistligheden, og at det legitimistiske Parti kun er meget svagt.

Lykken har i disse Dage ogsaa tilsmilet Italien fra en Side, hvor det mindst turde gjøre Regning derpaa. Grev Rechberg har erklæret, at Østerrig for Fremtiden maa følge en anden Politik. Det maa opgive sin kjære Drøm, at blande sig i alle Nabostaternes Anliggender. Udenrigsministeren erklærer udtrykkelig, at Østerrig maa indtage en fuldkommen defensiv Stilling i Italien. Det er i Sandhed en Forandring siden hine Dage, da Østerrig ansaae det som et Livsspørgsmaal for sig, at hele Italien ligefra Alperne til Strædet ved Messina skulde dandse efter dets Pibe. Østerrig trækker nu Følehornene til sig; det opgiver de forjagede Hertugers Sag, det vil ikke have Noget at gjøre med Kongen af Neapel, det vil lade Paven sørge for sig selv, og det opgiver enhver lønlig Tanke om at gjenerobre Lombardiet. Vi kunne være forvissede om, at der maa være skeet meget, førend Østerrigs Stolthed saaledes blev knækket, og at mangen Kamp i Statsraadet er bleven udfægtet, førend et saa stort Omslag i dets Politik kunde finde Sted. Keiseren har i dette Foraar tilbragt flere Uger ved sin italienske Armee, og Rygtet fortæller, at han baade Dag og Nat har raadført sig med sine bedste Generaler om, hvorledes det herlige Land, som han fra Veronas Mure saae liggende for sine Fødder, atter kunde gjenvindes. Ligesom saa mange andre Mennesker har han maattet opgive Maalet for sine kjæreste Ønsker paa Grund af den fordømte Mangel paa Penge. Italienerne vinde meget ved denne Udtalelse; de ville neppe stole i den Grad derpaa, at de standse med deres Rustninger, men de kunne støtte sig dertil, naar de forsikkre Verden om, at Paven ikke kan gjøre Regning paa Østerrigs Beskyttelse. Franskmændene kunne neppe blive for at beskytte en vigtig Post mod et østerrigsk Angreb — deres ofte benyttede Undskyldning — naar Østerrigerne høitideligt have forpligtet sig til ikke at angribe. Det vil maaskee for Fremtiden blive vanskeligere for Italien, at forstyrre Verdensfreden i den Hensigt, at vinde Venedig tilbage, naar det i Almindelighed antages, at Østerrig kun tænker paa at forsvare sig; men for Øieblikket er Hovedformaalet for Italiens Bestræbelser ikke Venedig, men Rom, og ved at love at holde Fred og blive hjemme, have Østerrigerne bortryddet en væsentlig Hindring paa Italienernes Vei til deres Hovedstad.

Man har Efterretninger fra Amerika, daterede den 1ste Mai, men de ere mere forvirrede, modsigende og gaadefulde end nogensinde tidligere. Det synes dog at være temmelig sikkert, at Staden Ny-Orleans allerede er falden i Unionstroppernes Magt, eller idetmindste stod i Begreb med at overgive sig. En telegraphisk Depeche af 29de April beretter, at Staden alt havde overgivet sig, en senere Depeche af 1ste Mai siger derimod, at der var indledet Underhandlinger om en Capitulation.

Felttoget i Mexico tager en uheldig Vending, uagtet de franske Regjeringsblade ideligt tale om den Tvedragt, der hersker i Landet. Vist er det, at Nationen endnu ikke har reist sig mod Juarez' Regjering og til Gunst for en monarchisk Throncandidat, saaledes som man havde forudsagt i Frankrig. Hvis der hersker Uenighed nogetsteds, er det snarere blandt de Allierede end blandt Mexicanerne. Man paastaaer endog, at General Prim skal have underrettet Marskalk Serrano om, at han paa Grund af den vanskelige Situation vilde forlade Mexico med sine Tropper, og hvor usandsynlig denne Paastand end lyder, saa veed man dog, at der føres meget levende Underhandlinger mellem Cabinetterne i Paris og Madrid for at tilveiebringe Enighed. Men denne Omstændighed vidner ikke om det Sammenhold mellem de allierede Tropper, der behøves, for at Foretagendet skal lykkes.

M.

Literatur.

— Under Titelen: „To Fortællinger fra Enevældens Barndom“, har Prof. Tyge Becker hos Stinck udgivet tvende Tidsbilleder fra det syttende Aarhundrede, der, som Fortalen meddeler, nærmest ere skrevne for Absolutismens Tilhængere. Forf. har af sin rige historiske Kundskab fremdraget to Begivenheder, den ene fra Privatlivets, den anden fra Politikens Omraade, der ere vel egnede til at sætte Enevælden i en mørk Belysning, og under hans livlige Pen ere de blevne baade læselige og lærerige; navnlig vækker den første af Smaafortællingerne, om Vincent Hahns tilvungne Ægteskab med Cecilie Kaas, en levende Harme mod Enevældens Misbrug: men hvilken Ting har ikke sin Skyggeside?

— Som Fortsættelse af eller rettere som Sidestykke til de ifjor udkomne Breve fra J. P. Mynster, er nu udgivet et Bind „Efterladte Breve til J. P. Mynster“, iblandt hvilke der findes meget af særdeles Interesse, ligesom denne hele Samling vistnok i det Hele bærer Prisen for den anden. Navnlig ville vi henlede Opmærksomheden paa de muntre, spillende, elegante Breve fra Kamma Rahbek, der indtage en meget høi Rang blandt alle trykte Brevvexlinger. (Gyldendalske Bogh.)

— A. L. C. de Conincks Oversættelse af Beaumarchais Lystspil „Figaros Bryllup“, der opføres paa Casino, er nu udkommen. Oversættelsen eller Bearbeidelsen, hvad man vil kalde den, er let og flydende, og man kan ikke Andet end beundre den Elegance, hvormed den franske letfærdige Stil er gjengivet her, uden dog at saare Øret blot et eneste Sted. (Wroblewskys Forlag).

— Af „Danske Mindesmærker“, udgivne af en Forening, er i disse Dage udkommet andet Hefte, indeholdende Tegninger af Fjenneslovlille Kirke og de med den beslægtede Landsbykirker. Med Heinrich Hansens Billeder, udførte i Bærentzens Institut, og ledsagede af Prof. Worsaaes fyldige Text, danner dette Hefte en smuk Fortsættelse af det første, og meddeler interessante Bemærkninger om disse i vort Fædreland saa sjeldne Tvillingtaarns-Kirker. Vi have i dette Værk paa eengang den bedste Opfordring til at fatte Interesse for gammel nordisk Bygningskonst og det smukkeste Vidnesbyrd om, at denne Kjærlighed endnu lever hos os.

— I Sverig udgives for Øieblikket 176 periodiske Skrifter, hvoraf de 47 udkomme i Hovedstaden. De daglige Tidender ere 6, nemlig 4 i Stockholm og 2 i Göteborg, Resten i Provindserne; heraf repræsenteres Skaane med det største Antal, nemlig 15.

— Uagtet Slutningen af Manuscriptet til Londoner-Udstillingscatalogen først afleveredes den 29de April til Trykkeriet, fandtes der dog ved Aabningen den 1ste Mai et tilstrækkeligt Antal indbundne Exemplarer. Bogen er deelt i to Bind, hvoraf det første omfatter de skjønne Konster, paa 300 Sider, og det andet Industrien, paa 400 Sider.

— Annoncerne i „Times“ for 2den Mai udgjorde 67 Spalter og maae have indbragt Bladets Udgiver omtrent 14,000 Rdl.

Lithographi.

— Marinemaler C. Baagøe, der oftere har leveret Tegninger til dette Blad, har udgivet et større, smukt optaget Prospect af Klampenborg, hvilket er lithographeret hos Tegner & Kittendorff.

Maleri.

— Paul Delaroches berømte Maleri „Marie Antoinette, som føres til Retterstedet“ er nylig kjøbt af en rig londonsk Brygger for 288,000 Rigsdaler.

Statistik.

— Efter Tællingen den 3die December f. A. havde den preussiske Stat en Befolkning af 18,497,458 Sjæle.

— Ved Slutningen af afvigte Aar havde Paris 550 Omnibusser, der i Aarets Løb havde befordret 79,011,180 Personer og ialt tilbagelagt en Strækning af $2\frac{1}{2}$ Million Mile.

— For at imødegaae en fra flere Sider fremsat Paastand, at Krigen i Nordamerika skulde have nedbragt Handelen med Udlandet til det Halve, anfører et newyorker Blad, at Totalværdien af de i afvigte Aar indførte Varer, uagtet Indførselen, navnlig hvad Luxusvarer angaaer, er aftaget, har beløbet sig til 668 Millioner Rigsdaler, mod 724 Mill. i 1860 og 676 Mill. i 1859; Udførselen har i samme Tidsrum været 776 Mill., medens den vel var 800 Mill. i 1860, men kun 714 Mill. i 1859.

Blandinger.

— Prof. N. W. Gade har foreløbig for et Aar overtaget Posten som Capelmester ved det kongelige Theater.

— Et tydsk Blad beretter, at Mecklenborg-Strelitz lader sig repræsentere paa Londonerudstillingen ved eet røget Gaasebryst, det var Alt, hvad Huset formaaede. — Vestcanada havde afsendt en Ost paa 1040 Pund og af sex Alens Omfang, ligeledes bestemt til Udstillingen, men den kom for seent og bliver nu forevist i et andet Locale.

— Marchal Pélissier og Senegals Gouverneur have i nogen Tid været sysselsatte med Forberedelser til en Militairexpedition, der skal tilveiebringe en Forbindelse tillands mellem Frankrigs tvende afrikanske Colonier. Et Troppecorps skal afgaae fra hver af dem, det algierske skal drage gjennem Sahara ad Caravaneveien til Tombuktu og der støde sammen med det senegalske Corps. Paa Caravaneveien findes der omtrent ved hver halve Snees Miil en Oase, men disse Oasers Antal agtes foreget ved Boring af artesiske Kilder. Langs ad hele Strækningen skal der oprettes Militairposter, for at lette fremtidige Troppesendelser til Senegal over Land.

— Den lille By Oskaloosa i Staten Iowa, skulde nylig vælge sig en Mayor. Tvende Candidater indfandt sig; den ene var Demokrat, den anden Republikaner. Demokraten, en Madame Nancy Smith, fik 21 Stemmer flere end hendes mandlige Medbeiler, Republikaneren, og blev saaledes Stadens Borgemester.

— En Fabrikant i Manchester har forfærdiget en Jernbanevogn, bragt den til Banen, læsset den fuld af Gods til Udstillingen og ført den til London — Alt i 24 Timer, fra det Øieblik, da Arbeiderne lagde Haand paa det raae Materiale og til Ankomsten i Hovedstaden.

— En engelsk Capitain, Bolton, har opfundet et portativt Apparat til Tilvirkning af explodérende Gas, bestemt til Natsignaler. Dets Lysstyrke er saa stor, at en Lanterne med et saadant Signal skal kunne sees i en Afstand af henved 8 danske Mile. Ved større Apparater af lignende Art kan man oplyse hvilken Deel af Terrainet, man behager, i flere hundrede Fods Afstand, hvilket kan blive af væsentlig Nytte ved natlige Troppebevægelser i Krigstid.

Om Udkastet til en dansk „Monitor“.

Som Svar paa de til Redactionen indkomne Spørgsmaal om Dimensioner, Vægt osv., til nærmere Forklaring af det, i dette Blads sidste Numer givne Udkast til en dansk „Monitor“, har Forfatteren tilstillet os følgende Oplysninger:

Længde	170	Fod.
Brede	34	„
Dybgaaende	14	„
Maskiner	300	H. Kr.
Armering 4 Stkr. Kanoner à	120	Centner.
Deplacement	26,000	„
Øverste Vandliniearcal	4500	□'
Middelspantets Areal	330	□'

Vægten var betænkt fordeelt saaledes:

Egentyngsel	10,000	Centner.
Bepantsring og Taarn	6000	„
Maskiner og Kul	7000	„
Artilleri, Mandskab, Proviant osv.	3000	„
Summa	26,000	Centner.

Kronborgs vestlige Fæstningsport.

Kong Christian V lod de om Kronborg anbragte Værker udbedre efter Datidens Maade og anlagde der et Kronværk til Dækning mod Landsiden, hvilke Arbeider fuldførtes i Aaret 1691. Ved denne Leilighed blev den her afbildede Port opført mod Vestsiden. Over den læses følgende af Thomas Kingo forfattede Indskrift, hugget i Steen:

Trin ind, om du est værd jeg lader op min Bue —
Og aabner Pladsen til det kroned Slot at skue —
Tre Konger det har ført af Vand, af Ild og Skud,
Trods Havets Slug, trods Brand, trods Fjenders Kuglers Brud —
Nu har Kong Christian den Femtes Magt og Møie
Bygt Crone Verket trods hver Avinds singe Øie —
Gud give Kongen og hans Slægt en evig Rod,
Saalænge Øresund skal kyste Cronborgs Fod.

XVIII.

Paa Kjøbenhavns Assistentskirkegaard er i Midten af forrige Maaned reist et stort Monument over afdøde Conseilspræsident Rotwitt, hvoraf vi idag bringe vore Læsere et Billede.

Monumentet, der er udført af Billedhugger Rosenfalk efter Architekt Dahlerups Tegning, bestaaer af en rund Marmorsøile paa Fod med firkantet Capitæl, hvilende paa et Granitfodstykke; paa Capitælet er omkring den Afdødes Portraitmedaillon indhugget Navnet:

Carl Edvard Rotwitt.

og paa Siderne hans Fødsels- og Dødsdag: f. 2den Marts 1812. — d. 8de Februar 1860.

Paa Søilefoden læses: tilvenstre

Lader os love de herlige Mænd
for vor Slægt!

paa Forsiden

Conseilspræsident
Carl Edvard Rotwitt
gjorde folkelig Frihed
og folkelig Lovgivning til sit Løsen.

tilhøire

En Dannemand er her begravet med Sorg;
men hans Navn vil leve længe i Folket.

paa Bagsiden

Dette Minde er reist
af Kong Frederik den Syvende
det menige Folk og dets Venner.

Vi have allerede engang tidligere, kort efter Rotwitts Død, bragt hans Liv og Personlighed i Erindring, og vi skulle derfor ikke her dvæle derved, saameget mindre, som hans Navn endnu er i saa friskt Minde, at der ikke behøves stort Andet, end selve hans Navn, for at gjenkalde hans Virksomhed. Hvorledes denne end bedømmes af de forskjellige politiske Partier, og hvor kortvarig end hans sidste og for Land og Rige betydningsfuldeste Stilling var, vil Ingen dog kunne frakjende hans Mindesmærke de Ord, at folkelig Frihed og Lovgivning var hans Maal. En fjernere Fremtid vil forgjeves søge hans Navn i Historiens Aarbøger, men Nutiden kan vidne, at hans Liv ikke er gaaet tomt og ørkesløst hen, men at det har fortjent ogsaa et synligt Mindesmærke i Folket.

Indseilingen til Newcastle.

Newcastle ligger som bekjendt ved Tynefloden, omtrent 2 Miil indenfor dens Munding, gjennem hvilken altsaa den overordentlig livlige Seilads til og fra Englands store Kulstad passerer. Omtrent 20,000 Skibsladninger, hvoraf paa det Nærmeste Halvdelen er Kul, føres hvert Aar bort fra dette Steds rige Opland, deels til Indlandet, deels til Udlandet, saa at der ved Tynemouth, den yderste Station paa Flodens nordlige Bred, med Hensyn til Skibsfarten er endnu livligere end ved Kronborg, som dog passeres af næsten alle Skibe til og fra Østersøen. Den yderste Pynt af Landet ved Tynemouth, hvor Floden kaster sit mørke Vand ud i Nordsøens blaae Bølger, er meget skarp og steil, høi og hvid som Møens eller Stævns Klinter, og over Skrænten kneiser Industriens og Søfartens rette Særkjende, det høie Fyrtaarn med sin Lygte paa Hovedet. Lige indenfor Flodmundingen ligge de to bekjendte Byer Northshields og Southshields, hver paa sin Side af Floden og danne tilsammen en ydre Havn, en Art fjern Forstad for Newcastle. Floden er ikke saa ganske let at anduve for Skibene, skjøndt den ligger paa den aabne Kyst, og Landet omkring, navnlig Forpynten ved Tynemouth, er meget kjendeligt; men det Sand, Gruus og andre Stoffer, der af Floden føres fra det høiere liggende Land ud mod Havet, har paa dette Sted, ligesom ved de fleste andre Floder, dannet en Grund eller Barre, der strækker sig fra den ene Side af Mundingen til den anden. Indenfor Barren er Vandet dybere, og i denne selv er der et Løb eller en Rende, i hvilken der er noget dybere end langs den øvrige Deel af Barren og som derfor maa søges. Man maa altsaa meget nøie passe Stedet, hvor Skibet skal løbe ind paa Floden; men ikke nok hermed, ogsaa Tiden maa passes ligesaa nøie. Det følger jo nemlig af sig selv, at der ved Shields, ligesom langs alle Nordsøens Kyster, findes regelmæssig Ebbe og

Flod; to Gange om Dagen er Vandet høit, to Gange lavt, ja Forskjellen imellem den høieste og laveste Vandstand er ikke mindre end 13 Fod i Middeltal, og medens der ved Lavvande kun er 5 til 6 Fod Vand over Barren, stiger dette ved Høivande altsaa til henimod 20 Fod. Heraf vil det sees, hvor vigtigt det er, navnlig for større Skibe, at passe baade Stedet og Tiden for Anduvningen. Nordsøens tunge Bølger rulle ind over Barren og gaae saa dybt ned, at de brydes imod dens Sider og kaste Skum op paa Overfladen; fra Kysten seer man bestandig denne Brænding tvers over Flodens Munding, og det seer ofte heelt besynderligt ud, naar Skibene styre tvers over Brændingen ind paa Floden uden at hugge eller standse.

Vi kunne ikke omtale Newcastle og Shields, uden med det Samme at nævne tre mærkelige Classer af Skibe, der navnlig have deres Hjem her. Det er først den berømte Shields' Lodsbaad. „Great Eastern" er det største engelske Skib, som pløier Bølgerne, Lodsbaaden ved Shields er det mindste; da „Great Eastern" ifjor blev ramponeret under en Storm ude i Atlanterhavet, da det mistede sine Hjul og sit Ror, laa det som en hjelpeløs Kolos, tumledes omkring, rullede og brød sig forfærdeligt, saa at Alting ombord blev revet omkuld, løse og faste Gjenstande kastede imellem hverandre, Oxer styrtede fra Dækket ned i Kahytten, medens Passagerer og Mandskab ansaae sig som Offere for det oprørte Hav; men Lodsbaaden fra Shields er saa lille, at den følger hver enkelt Bølges Bevægelse, kastes høit op paa Toppen og ned igjen; den er selv en Deel af Havet, en kraftig Haand fører Roret, et Par kraftige Arme Aarerne eller Seilet, og Forholdene ved Shields ere jo saaledes, at Lodsbaadene maae lige ud i Nordsøen for at overhale Skibene. Hvor mon det nu er bedst at være under en Storm, enten paa „Great Eastern" eller paa Lodsbaaden? „Great Eastern" gaaer ikke afveien for

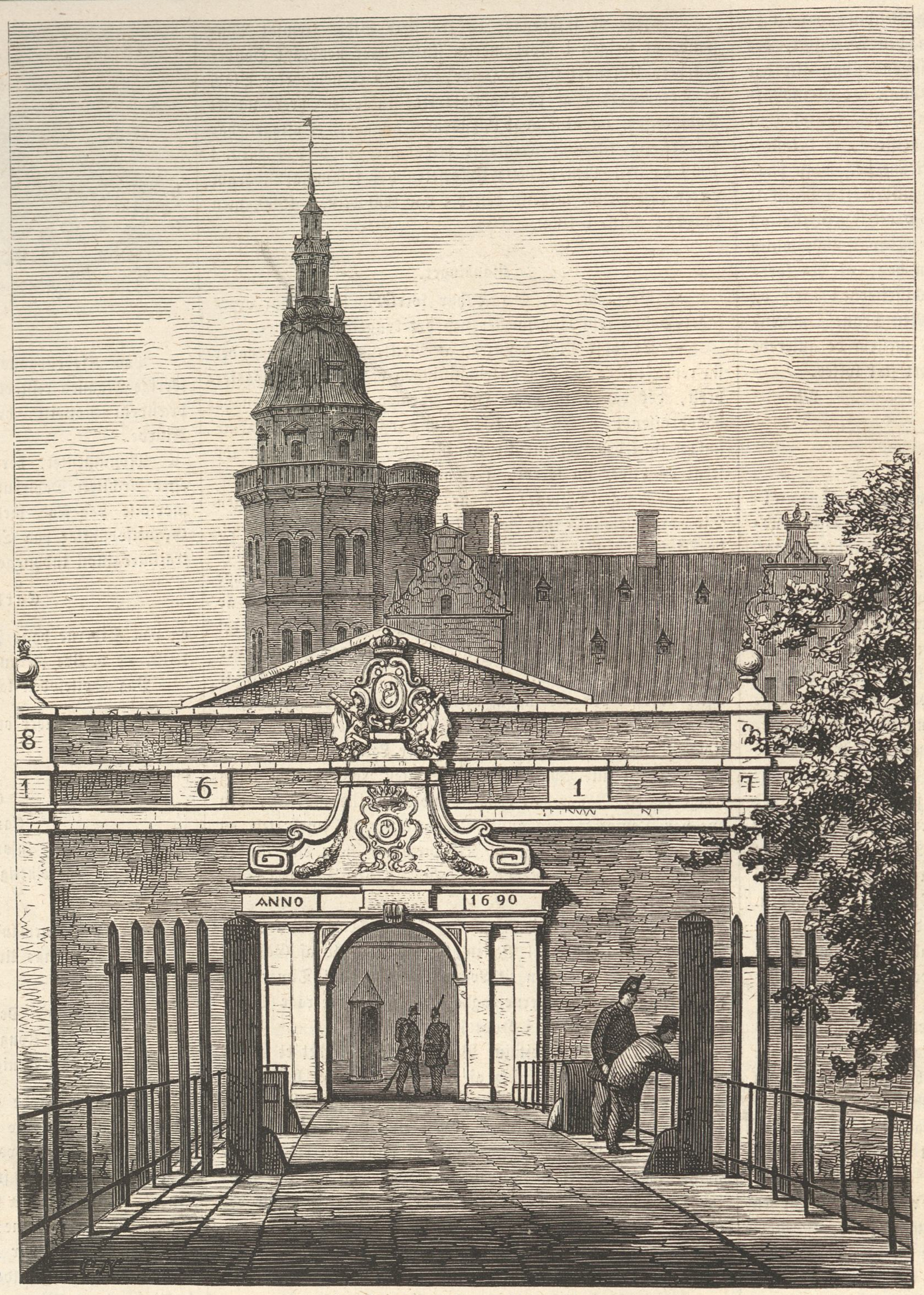

Kronborgs vestlige Fæstningsport.

Søerne, de slaae over det og Folk ombord blive vaade; Lodsbaaden gynger over Søen og Mandskabet er tørt.

Den anden Classe Skibe ere de smaa kraftige Bugseerdampbaade, der løbe ud over Barren og slæbe Skibene ind ad den rette Vei; det er fortrinlige Søbaade, der styres og manoeuvreres ikke mindre godt. Du seer en lille kluntet Damper komme ud fra Floden, den gynger og ruller forfærdeligt, men er Dig dog snart paa Siden; en Mand med stort Skæg, Sylvesten trykket ned i Nakken, en aaben Søtrøie over en stor Voxdugs Vest og et Par høie Vandstøvler, raaber ombord til Dig, og uden at bryde sig om Svar, kaster han en Ende over til dit Skib. Du lader hale ind derpaa et Bugseertoug følger med, dette gjør Du fast forude i Skibet og faa Minutter efter er Du under Damp indefter mod Shields.

Den tredie Classe Skibe ere Kulskibene, Kullierne. Lad os ikke begynde paa disse, thi da slog hele vort Nummer af „Illustr. Tid." ikke til, for at give en Beskrivelse af dem. Det er Englands Grundpiller, det er Søfolkenes Høiskole; Vinter og Sommer, Nat og Dag, gjennem Mulm og Mørke, Taage og Solskin, Storm og Stille skulle de frem, bestandigt frem, hurtigt, dristigt, uden at spilde Tid eller gunstig Leilighed. Alting er indrettet paa det Billigste og dog Solideste; Erfaring og Talent, en raa Natur udviklet i en practisk Skole, finder Du i rigt Maal ombord paa disse sorte, snavsede, stygge Kasser, de første Skibe i Verden.

Af vore to Illustrationer giver den første et Billede af Fyrtaarnet ved Tynemouth, den anden et Skib, som bugseres over Barren. Vi ønske den rigt begavede Konstner, som har leveret os dem og nu snart drager ud for at høste ny Erfaring, at han maa træffe mange ligesaa heldige Scener for sit Talents Udvikling, som dem, han har seet ved Mundingen af Tynefloden.

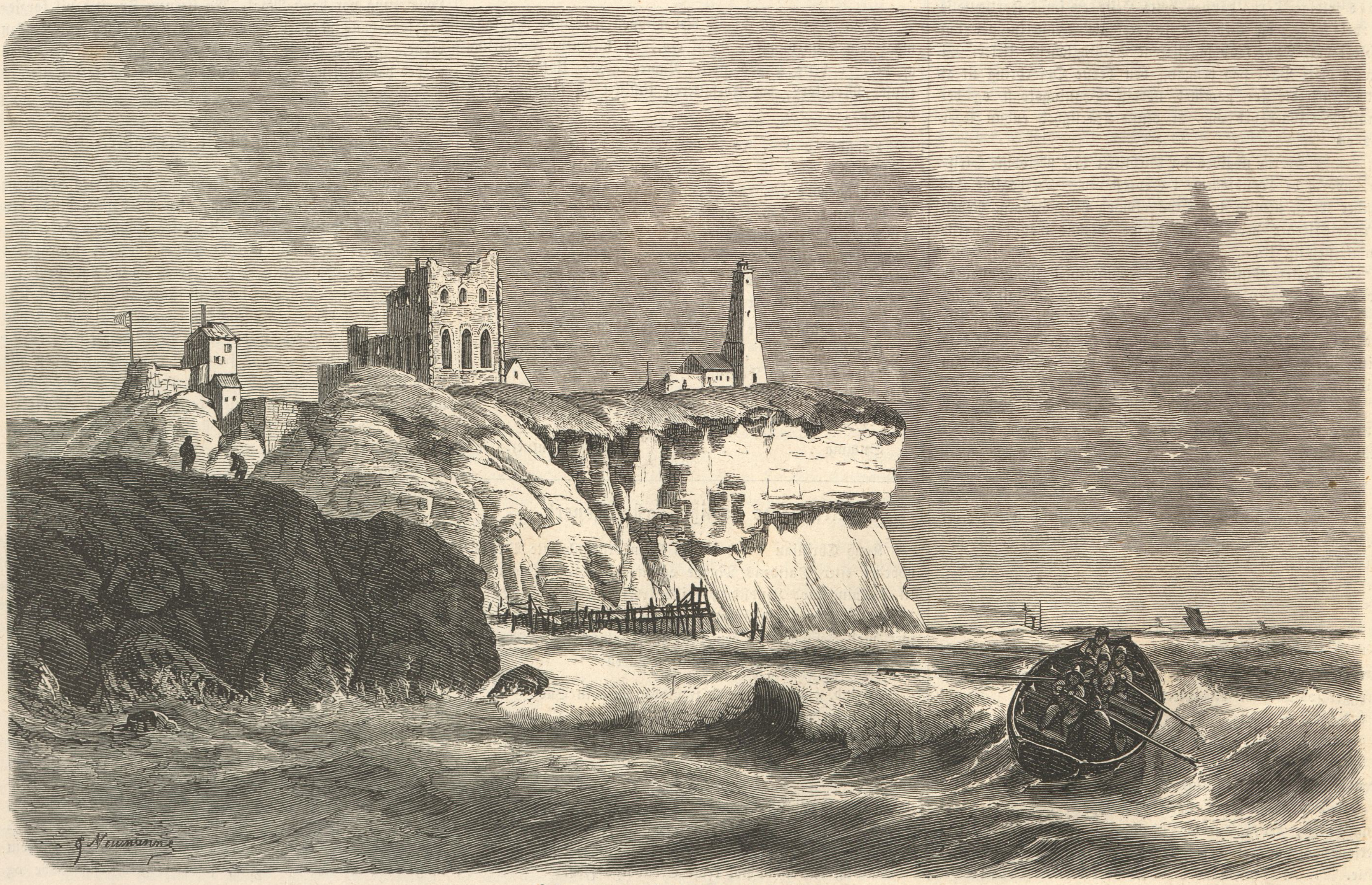
Tynemouth ved Indseilingen til Newcastle.

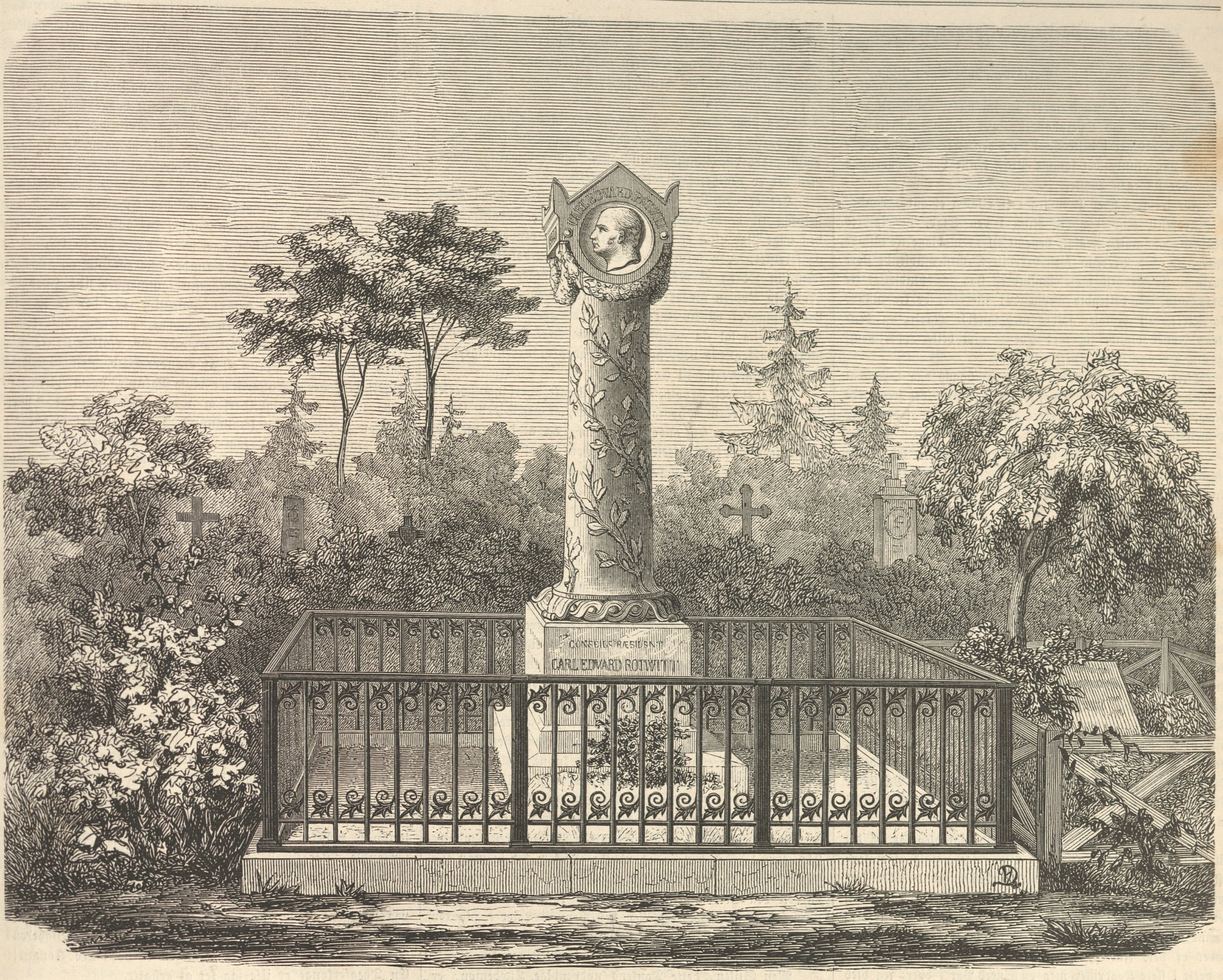

Conseilpræsident Rotwitts Monument paa Helliggeistes Kirkegaard ved Kjøbenhavn.

Bugsering over Barren ved Tynemouth.

Fra vor Parisercorrespondent.

Paris den 25de April 1862.

Carnevalet er længst forbi og jeg staaer endnu til Rest med at fortælle om Operaballerne, det mest Charakteristiske, Carnevalet bringer i dette Land; thi den store Verdens Fester beholde nogenlunde det samme Præg i alle Lande, hvorimod denne har sin egen Maske.

For tre Aar siden skrev jeg i et Blad i et andet Land: „Forestil Dig et uhyre Rum i den Stad, der kaldtes Pompeji, en smykket Festsal, bestemt til at modtage tre tusinde Patriciere, lad Verdens mest berømte Orchester udsende store Harmoni-Masser til disse Tusinder, slaa saa pludseligt tre Slag med den bekjendte Tryllestav: istedetfor de tre tusinde Patriciere, vil Festsalen fyldes med ignoble Masser og Musikens Toner blande sig med Hyl — gjør dette Experiment, og Du har vor Tids Operabal!"

Efter tre Aars Forløb kommer jeg paany paa Operabal og overraskes paany af den skjønne Sal med det fremmede Præg, men endnu langt stærkere af Hæsligheden, af den over al Beskrivelse ignoble Forsamling.

Jeg maa igjen tye til min forrige Beskrivelse, thi af nye Figurer saae jeg blot en nydelig Amor i himmelblaa Tunika, Rosenkrands over den puddrede Paryk og en lang Rosen-Guirlande til Skjærf, samt to Canariefugle: alt Guult fra Top til Taa og en Canariefugl øverst paa den spidse Hat, dertil den dumme bébé, lange Karle med Barneforklæder og Kappe paa Hovedet. Tænk Dig en mylrende Masse Havmænd, dryppende af Skjæl, uhyre falske Næser mellem frække Øine, uldhaarede Negere med deres femelle, den ene Sulamith mere nøgen end den anden, Bacchus i Følge med Venus, begge gammelagtige og derfor dobbelt modbydelige, Polichinel-Vampyrer i Snese Udgaver, unge Piger, der skulle forestille Engle, med et tykt Lag Støv paa de forrevne Vinger, og hist og her i et Hjørne en dum Sphinx, og alle disse Væsener i Dragter, der aabenbart ere leiede hos Marchandiseren og have gjort Tjeneste mangt et Carneval tilende; forestil Dig dette, og Du har omtrent den taaleligste Side af Operaballet, thi Hæslighed kan holdes ud. Det Værste er Vildskaben, som jeg blot havde tænkt mig i denne Skikkelse i en Daarekiste, og de Hyl, hvori den giver sig Luft.

Man tænke sig en Kvæker, der pludseligt blev sat fra det stille Connecticut ind paa denne vilde Scene, fuld af epileptiske Dandse, med det frygtelige Orchester, hvad vilde han tænke, hvad see, hvad høre? Foden maa op i Naboens Næse, det er Hovedsagen, og hyles, hyles maa der af Vildskab! Kunne disse Kvinder tilhøre det svage, det blye Kjøn? Megærer er det, Furier, Bacchantinder, Djævelinder! Salen er deelt i flere Kvadriller med en Snees Par i hver; jeg blev opmærksom paa een, hvori ganske smaa Damer, hvis hele Dragt bestod i en broderet Chemise og et Silkeskjørt, der rækkede til Knæerne — dette skal tages bogstaveligt — dandsede med smaa Debardeurer i Chemise, en lille Silkebuxe og Skjærf om Livet, og alle paa saa nydelige, smaa Fødder, at jeg strax gjettede, det var Balletten, der her morede sig paa egen Haand, og ganske rigtigt, det var den saakaldte „gamle Garde", hvoraf den ældste ikke maa være over tyve Aar. Disse Væsener ere saa frække, at de stode nede paa Gulvet og skrege op til Herrer, der et Øieblik viste sig i en Loge; under Dandsen var deres Vildskab saa stor, at de næsten hoppede over hverandres Hoveder. Nogle af dem vare nydelige og en lille Ting i høirødt Skjørt, der efter endt Dands satte sig paa Logerækværket med Front mod Publicum, som ikke undlod at beklappe hende, var saa smuk og saa let, og dunkede i Rækværket med Fødder saa smaa, at det næsten ikke undrede mig at Politiet, der gik omkring for at paasee Overholdelsen af de drakoniske Love, det har søgt at indføre, glemte at gjøre sin Skyldighed og lod Personen husere uforstyrret.

At disse Baller forlængst ere forladte af den fornemme Verden, veed Enhver, men at de endnu flygtigt besøges af alle høitstaaende Mænd, turde være mindre bekjendt. Omkring i Logerne sidde enkelte Actricer, som dog ikke sætte deres Fod i Salen, hvor kun Fremmede, Provindsdamer med Mand og Broder, samt nogle Nysgjerrige, der ville være med overalt, om de ogsaa risikere et Øie eller en Tand, vove sig hen. Et ganske lille Antal virkelige Damer, eskorterede af deres Livvagt, kan sees i Foyer og Gallerie, hvor de spadsere To og To i Domino. Her hyles mindre, thi her dominerer den sorte Kjole, som nødigt blander sig med Balsalens Marchandiserdragter, og her er man idetmindste inde i Eventyrets Verden, men man troe ikke, at man blot behøver at bruge Øine og Øren for her at studere Paris' Intrigue! Alt gaaer her anderledes til, end i vort skikkelige Norden, finere eller grovere, som man tager det. Det er maaskee den gule Domino, der gaaer ved din Arm, og som ikke en eneste Gang har vexlet Ord med Andre end Dig, som er saa stille, saa fin, saa bly, der er i fuld Intrigue med hin Maske, sort som Marlboroughs Page! Chi lo sa, siger Romeren. En Nat, Sølvpalietter under sort Flor, og en Dag, Guldpalietter under hvidt, tilhørte aabenbart det gode Selskab, sagde en naiv Normand, som ikke veed, at en Dame af Verden, der viste sig paa Operabal i Coustume, langt vissere var fortabt, end om hun var løbet bort med en Elsker, og endnu mindre, at de Damer, som ere slettest i Dragt, Væsen og Holdning, ere det Smukkeste, Phantasien kan tænke sig. Kun vogte de sig for at tale!

Den sidste Tone af Operaballernes infernalske Symphoni er hendøet og i et heelt Aar har Vildskaben nu ingen anden Tumleplads end Jardin Mabille og de andre offentlige Haver, men her er der heldigviis høit til Loftet.

Her er adskilligt Nyt i Theaterverdenen. Som Modsætning til de umoralske Comedier og til de moralske, hvor den unge Pige altid er naiv, Obersten altid tapper, ridderlig og forelsket, hvor Skurken er Skurk og Soldaten altid har frelst sin Oberst af Russernes eller Kabylernes Hænder, ja hvor selv Bødlen møder med sin bekjendte Maske, har Léon Laya opfundet en ny Genre: den nyttige. Af hans sidste Stykke: »La loi du coeur«, kan man lære Jurisprudents; bliver han saaledes ved, maa det tillades de overflødige Professorer at gjøre sig til Comedianter.

Det er et heelt og holdent skikkeligt Stykke, hvori man hverken elsker eller leer, men hvoraf man lærer, at ved Siden af den skrevne Lov gaaer en anden, Hjertets, og at i Lovene blot det er levende, som Hjertet levendegjør. Det er halv Prædiken og halv Rettergang, men Dyd og Jurisprudents erstatte nu engang baade Handling og Charakterer. „Naar jeg gaaer hjem, efter at have seet denne dydige Comedie", hørte jeg en stadig Theatergænger sige, „er jeg saa nerveus, at jeg har Lyst til at slaae en Sergent de ville ihjel. Som oftest modstaaer jeg Lysten."

Léon Laya maa være saare slet anseet i Cythere, thi han har aldrig ladet sine Folk elske som i Legenderne, og nu begynder han ganske at ignorere den lille Ingredients: Kjærlighed; den forelskede Thalia gjør derfor ligefrem Nar af hans loi du coeur, hun lider ikke denne Comediedyd, disse Helte, der have lært at gaae udtilbeens ligesom Dandseren, men Publicum kjeder sig i Taalmodighed; det finder nu engang Smag i Léon Layas Selvopoffrelser. Horace opoffrer sig for sin Fader (der er naturligviis Tale om Penge), men beholder dog mere end nok igjen til at kunne spille den store Herre; saaledes vil dette Publicum, at man skal opoffre sig, at gaae videre er kun Galskab, Fanatisme, Socialisme; kun Sansculotter og Hængehoveder gjøre mere. Og saa forlange I, Poeter, Philosopher, Konstnere, at Publicum skal udpibe Léon Laya! Det var jo at udpibe sig selv. Om man ikke holder paa ham for noget Andet, saa maa man dog vide at vurdere den Bekvemmelighed, trygt at kunne tale om ham, uden hverken at have seet eller læst ham — roser man, kan man være vis paa, aldrig at rose Dumheder, og dadler man, kan man være vis paa, aldrig at dadle Mesterværker.

Men Stilen, dette Tankens nødvendige Klædemon, er dog vel her pikant. Der traf I det Rette. Adelsmand og Philosoph, den ømme Moder og Notarius, Herre og Tjener, tale netop det samme Sprog: Avertissements-Sproget.

Da Fru Discordia en Dag kom fra Tydskland og gik til Italien, sit Yndlingsopholdssted, gjorde hun en Afstikker hen bag Théâtre français' Coulisser, hvor det siden har gaaet varmt til. En bas bleu — ikke en af de fordums, som vare ubehagelige og havde Blæk paa Fingrene, men en af de moderne, som alle ere eller ville være nydelige, og have de mest beskuelige Fingre — bekjendt under Navnet Columbine, har i længere Tid skrevet smukke Artikler i „Figaro"; men saa hedder det pludseligt en Dag, at Judith, Théâtre français' grande coquette, var denne Columbine, og da hun har tegnet temmelig nærgaaende Silhouetter af sine Colleger, og „St. Helena-Medaillerne", som de ældre Elskerinder ondskabsfuldt nok kaldes, især ere slemt medtagne, blev der fuldstændig Kamp bag Coulisserne, uden at dog Nogen, saavidt vides, blev paa Pladsen. „Skjul dit Liv", siger en Viis, men det kan Pariser-Comedianterne ikke være tjente med, de maae gjøre Kvalm paa Scenen og udenfor Scenen, men Theaterverdenen, der er bleven malet fra Scarrons Dage til nu, og altid forlanger at males om igjen, er ikke let at male uden at være nærgaaende. Ligesom de Høns, der spises ved de tarvelige Theatermaaltider, ere af Pap, er ogsaa meget af den anden Herlighed af Pap, og da Judith-Columbine vel veed, at det Værste, der kan times hendes Colleger er, at der siges om dem, som Voltaire sagde om visse Bøger: „De ere hellige, thi Ingen rører dem", saa har hun ikke taget fat med Handsker paa. Lad den af de Andre, som ikke havde gjort hende det efter, om han havde kunnet, kaste den første Steen, saa bliver hun ikke stenet saasnart.

Enhver kjender Historien om Polycrat, som, for at sone sin Lykke og stille Gudernes Jalousi, kastede sin Ring i Havet. Victorien Sardau har gjort som han. Efter „Vore Venners" Seirsgang har han til de misundelige Guder kastet et slet Stykke »La Papillonne«, Lystspil i 3 Acter, nylig opført paa Théâtre français, og er med det samme sunket til Havets Bund. Guderne ere formildede, men det er at beklage, at Offringen er foregaaet i Molières Huus. Det var charakteristisk at høre det nye Stykke omtale i de Corridorer, hvor saamange Henrettelser have fundet Sted, men endnu mere interessant vilde det have været, om man usynlig havde kunnet være tilstede i Foyeren, hvor den Comitee af Skuespillere var samlet, der har antaget Stykket. Denne Foyer er en af de mest aristokratiske Saloner i Paris: Herrerne i Huset fuldendte Gentlemen: Bressant, Delaunay, jeg nævner ikke flere, thi man maatte nævne dem alle, Damerne yndige eller aandrige, undertiden begge Dele, Husets Venner, de som komme ind ad den Dør, der er lukket for Publicum, Skribenter, Konstnere, høie Rangspersoner, spille Skak eller sidde om Kaminen og conversere, naar man ikke, som hin Aften da Papillonne faldt, er rasende paa Publicum, der ikke har mere Ærbødighed for den Comitee, Staten har valgt til at bestyre Molières Huus, det høie Huus, som alle de Regjeringer, Frankrig har havt, have sat en Ære i at beskytte og berige, for at det kunde kaste Glands over Landet. Og nu piber man denne Magtfuldkommenhed ud! Hvad betyder Papillonne? Er det et Fruentimmer, der er lidt let paa Foden? Nei, det er en Sygdom, den Sygdom, som i Frankrigs Land stadigt skal angribe Ægtefolk efter et Par Aars Samliv, den Trang til at forandre Sted, Beskæftigelse — Kjærlighed, der charakteriserer visse Naturer, hvem Lykken selv vilde synes utaalelig, dersom den varede forlænge. Men hvorfor tale mere om Papilonne? Det er en slet Vaudeville og Victorien Sardau, som allerede troede sig paa Capitol, var en vis Mandagaften blot en udpeben Dødelig, skjøndt ikke Edmond Abouts confrère. „Gaetana" fortjente at falde, men var dødsdømt inden sin Fødsel; »Papillonne« derimod er først henrettet, efter at have fuldført sine Forbrydelser. Man havde Klapperedskaberne tilrede, men man maatte stikke dem i Lommen igjen til næste Aften. To Slag, det ene tabt og det andet vundet, to Comedier i tre Acter og disse sex Acter spillede i to Gange fire og tyve Timer! Det gjør ikke Enhver Victorien Sardau efter. »La perle noire« er et smukt, fint Stykke, som spilles mesterligt paa „Gymnase", og dette er altsaa Saisonens første gode Nyhed, og det eneste, der kan bruges i Norden, thi de store Maskiner paa Vers og Prosa ere afskyelige, jeg lader mig ikke imponere og kalder en Kat en Kat. Det bedste er „Frondens Barn", men Fronden er for gammel til at have Børn og Barnet er derfor derefter. Samtlige Theatres Directeurer ere lykkelige og ulykkelige, thi aldrig have deres Huse været fuldere, og aldrig have deres Repertoirer været i slettere Ry. Der pibes og pibes. Den hele lange Række ligefra Gaetana til Papillonne er udpebet. Der tales om en hemmelig Ret, som vil forvandle Literaturens Republik til en lacedæmonisk, hvis strenge Spartanere uden Videre myrde alt Vanskabt. Directeurerne see sig i Dødsangest om efter Forfattere, de stige op paa Taarnene, men Ingen kommer. Man troede det vilde blive saa let at erstatte Scribe, men nu seer man Vanskeligheden! I gamle Dage raabte man: „Kongen er død! Leve Kongen!" En Theaterkonge er ikke saa let at erstatte.

For dog at have en Mening om fransk Tragoedie har jeg seet „Cid", men det var et suurt Arbeide. Publicums Ligegyldighed for Tragoedien er steget til Antipathie, og Tragoedien bæres nu blot af Tragikeren. Denne føler Byrden og bliver derved ufri. Hvem forbander i vore Dage med Overbeviisning? Hvem declamerer med Begeisting? Hvem døer med den Anstand, som er ligesaa nødvendig i den tragiske Leeg, som fordum i Gladiatorernes Lege? Alt er Hindring, Lænke. Hvor kan man være tragisk Helt, naar man frygter for at vække Latter der, hvor man fordum var vis paa at frembringe Skjælven? Da Rachel optraadte, ulmede der endnu en Gnist under Asken paa den tragiske Vestas Arne, hun blæste den op til Flamme og slyngede sig en Glorie af den. Da hun var borte, raabte Alle: „Den tragiske Konst er død!" og Alle troede det, selv de, hvis Opgave det er, at holde den i Live. For at gjenopvække den udfordredes noget endnu større end Rachel, og her findes end ikke en Eneste, der er værdig at løse hendes Skotvinge. — For nogle Uger siden sloges Politi og Studenter for at skaffe en Professor Talefrihed, og nu har der været Boxeri mellem Modeherrer og Politi for sex Skuespillerinders Skyld. Enhver boxer og boxes for hvad han elsker. Heraf kan man slutte, at der existerer to Slags Ungdom i Paris, den ene i Actricernes, den anden i Ideens Tjeneste. De ville neppe mødes og hjelpe hinanden, saa at det franske Samfund, som kunde forstyrres ved deres Sammenhold, trygt kan vedblive at sove.

Skjøndt disse smaa Theaterrevolutioner ikke synes at angaae Andre end dem, ved hvem de fremkaldes, kan Dagskroniken ikke vel forbigaae dem med Taushed, naar det netop kun er saadant Stof, Bagatellerne, Sladderhistorierne, der vækker Opsigt her. „Sæt en Smed alene i en Kjælder og lad ham gjøre en Laas; før Laasen er færdig har Timandsraadet Nøglen," siger Angelo, Tyran af Padua. Det er stivt, men det er et Factum, at jeg den Aften, da den comisk-heroiske Bataille stod i „Vaudeville", hørte i en Salon Kl. 10 om Aftenen »Que l'on s'assommait un peu au Vaudeville«, og Ingen havde dog rørt sig inden Kl. 11.

„Vaudeville" har fem til sex smukke Skuespillerinder, som man ikke veed hvad man skal bruge til, og saa decreteres en Dag, at de skulle dandse Cotillon, simpel Cotillon i almindelig Baldragt, i en lille Farce, som allerede er forglemt. At vove at byde dem — saadanne Marquiser — at dandse Co-

tillon som andre Statistinder! „Ville I taale det, mine Herrer!“ siger den Yndigste af dem til sine Beundrere, og Jokey-Clubben beslutter galant, at befrie Prindsesserne ved at udpibe Stykket. Man indfinder sig, den flaue Bagatel spilles umolesteret indtil Cotillonen begynder. Vild Piben i Orchesteret. Claqueurerne klappe. Jeg haaber jeg har betegnet Situationen klart — paa den ene Side et halvt Dusin Prindsesser, støttede af Jokey-Clubben — Kjærlighed, Du styrtede Troia! — paa den anden Claqueurerne; paa den ene Side røde, vældige Næver, paa den anden de første Navne i Frankrig, ligefra Carl II's Tid til vore Dage, en Hertug af Gramont-Caderouse, en Choiseul, en Pozzo di Borgo! For ikke at sætte en Plet paa det Vaabenskjold, som deres Forfædre erhvervede i Jerusalem, brugte de moderne Riddere drabeligt deres Piber. Publicum forholdt sig neutralt, det var dog engang lidt Støi for Pengene. Men saa foer Claqueurerne, med Kaskjetten paa Hovedet, over Skranken for at bringe de aristokratiske Pibere til Taushed, og da der blev en heed Vexlen af Spanskrørslag, af blodige Næser og sønderflængede Paletots, tog Publicum Parti med „Parterrets Romere“, indtil Politiet ryddede Salen.

En lille Episode hændtes ved denne Leilighed.

En Piber havde skjult en Trykpibe i sin Handske. Han lod, som om han strøg sin Knebelsbart, og imidlertid peb det som et Locomotiv.

„De piber?“ skreg en Politibetjent og foer løs paa ham.

„Aldeles ikke.“

Men Piben havde faaet Trykket og blev ved at fløite inde i Handsken.

„Ud med sig!“

Og han slæbtes ud.

Tre Aftener i Rad fortsattes paa samme Viis. Directeuren vilde allerede første Aften udslette Stykket af Repertoiret, men fik Ordre fra høiere Steder til at fortsætte: „Cabalen skulde undertrykkes,“ hed det. Men en Cabale, hvori hele Publicum tager Deel, er ikke saa let at faae Bugt med, og der har været en saadan Tumult, at Militairet maatte skride ind. — Imidlertid er Cotillonen lagt for Had af Løverne og er pludseligt forsvundet af Salonerne. Jeg siger Løverne, men det er et ucorrect Ord. Løven er Djuret fra 1830. Løven var den, som Alle beskæftigede sig med, som Alle talte om; den var snart en Diplomat, snart en Kriger, snart en Skribent, undertiden en Elegant. Saa tilegnede Modeherrerne sig Navnet og fik tilsidst Monopol paa det; men det engelske Væsen blev Mode, og saa kaldte de sig Dandyer. Dandy var en Cavalleer, som klædte sig godt, spillede, souperede, elskede og lod sine Fuldblodsheste løbe med engelsk Phlegma. Stivhed var hans første Lov. Men denne Rolle kjedede snart og Dandy afløstes af Gaudin. Gaudin er egentlig det demokratiske Element, indpodet i Verdenssphæren, thi han behøver blot at være velklædt; en anden Species som kalder sig Cocodés — formodentlig efter en meget dyr Cigar — afsondrede sig derfor snart. Cocodés ere de aristokratiske Gaudins, og medens der paa Boulevardernes hele Linie kan sees 10,000 Gaudins i disse deilige Vaardage, møder man neppe 2000 Cocodés mellem Concorde-Pladsen og Boulevard des Italiens. Café Anglaise er deres yderste Grændse, som aldrig overskrides. De tilhøre deels den gamle Adel, deels den høie Finantsverden; den yngste er 15 Aar, den ældste 32. Hvad Kundskaberne angaaer, kunne de indride en Hest og opføre Cotillon, de kunne ogsaa løbe paa Skøiter.

Ligesaa fulde som Theatrene have været den hele Vinter, ligesaa fulde have Kirkerne været i Fastetiden. De Tider ere forbi, da man i Kirkerne blot saae offentlige Embedsmænd, som skjalv for en usynlig Inqvisition, og den Pande, der om Aftenen er smykket med Diamanter, har maaskee om Morgenen bøiet sig ydmygt i Bøn, saa at det 19de Aarhundredes Parisere, hvor skrøbelige de end kunne være, dog ere bedre end det 18de Aarhundredes Pharisæere. I den stille Uge vise Damerne sig ikke offentlig, da fordres der af dem, at de skulle være i Kirkerne. Den største Tilstrømning har „Notre Dame“ havt, hvor den berømte Jesuit Felix tordnede mod Philosophien og Philosopherne, og besvarede det Spørgsmaal, som Les libres penseurs udslynge til de Troende: „Hvad er det for en Gud, der, for at hevne en Gud, lader en Gud døe?“ Og dette Andet: „Er Fornuften Tidens fødte Slave?“

Mercier skriver i sin Haandbog over Paris: „Træd ind i Kirken i Fastetiden: er Stole-Udleiersken ydmyg, da er Prædikanten slet, er hun uforskammet, da sæt Dig ned og hør!“

Palmesøndag var Alt smykket med Buxbom, hver Hest havde en grøn Dusk bag Øret, Kirkedørene vare grønne, Gadedørene vare grønne og grønne Kviste vare ophængte i Hjemmet over de Kjæres Portraiter. Alle Veie føre til Rom (undtagen de italienske), derfor gaaer jeg uden Betænkning fra Paris' Gade til Peterskirken, hvor Paven Palmesøndag til Cardinaler og Ambassadeurer uddeler virkelige Palmegrene, som man lader komme fra Genua, hvor et Nonnekloster eier Privilegium paa at flette disse gule, sammenslyngede Ris, medens det pavelige Capel, hvor den Ringeste er værdig til at være en Jehovasanger, istemmer den ophøiede Cantate: „Du er Petrus!“ Man kan ikke føle sig opbygget i en katholsk Kirke, medmindre man forstaaer, hvad Katholikerne synge, men forstaaer man det, forstaaer man tillige den Magt, Katholicismen har i katholske Lande, en Magt, som ikke engang Præsternes Synder formaae at svække, thi Præsten er blot Redskabet, den Haand, der løfter Monstrantsen. —

Til Mozarts Requiem, der synges her i Paaskedagene, knytter sig følgende Legende, som jeg har fundet hos en af Mesterens Biographer. En Aften sidder han lidende i sin Arbeidsstol. Det synes ham, at han hører Lyden af en Hests Galop; han lytter. Kort efter træder en høi Mand i sort Kappe og med en sort Fjeder paa den sorte Hat, ind i Stuen.

„Mester,“ tager han tilorde, „jeg har en Slægtning, hvis Timeglas snart vil være udrundet, og ønsker, at I vil componere et Requiem, der kan sjunges den Dag, han stedes til Mulde. Hvor lang Tid behøver I dertil?“

„Fire Uger,“ lød Mesterens Svar.

„Vel! Om fire Uger seer I mig igjen.“ Den Fremmede lægger to hundrede Ducater paa Arbeidsbordet og gaaer.

Mesteren arbeider Nat og Dag. Fire Uger ere forløbne og Hestens Galop lader sig igjen høre.

„Jeg er desværre endnu kun kommet til Tuba mirum,“ siger Mesteren sukkende til den Indtrædende, „kom igjen, eller tag Eders Guld tilbage.“

Den Fremmedes Pande formørkes, men hans Slægtning aander endnu og han vil vente.

To Uger efter, ved Midnatstide, klappre Hestens jernbeslagne Hove atter paa Brostenene. Mesteren farer sammen, men om hans Mund hviler et saligt Smil — hans Requiem er færdigt. —

Den Fremmede kom ikke. Næste Dag var Mesteren død, men Verden eiede dette Requiem, dette et stort Genies Farvel til den Verden, det skal forlade, Anelsen om et evigt Liv, udtrykt i en brændende Bøn.

Fremmede, som tage til Paris, maae ikke forsømme at besøge tre Ateliers: Dantans, Winterhalters og Clesingers. Jeg har hørt Konstnere disputere rasende om, hvorvidt Dantan kan kaldes Konstner. Alt Fuldendt er vel Konst og hans Carricaturer ere verdensberømte — alle de smaa comiske Figurer, man seer overalt, skrive sig fra ham. Hvad der interesserer mest i hans Samling i det yndige pompeianske Huus, han har bygget, eller rettere hugget sig, er Statuen ved Siden af Carricaturen; Ligheden er slaaende, Rothschild i Galla og Rothschild i Contoirfrakke, er den samme Person, og dog er Rothschild-Statuen bidsk og vred, medens man leer høit over Rothschild-Carricaturen. Samtlige Europas Berømtheder findes her. — I Winterhalters Atelier seer man altid et pragtfuldt Portrait af en eller anden Potentat. Han har nu saa omtrent malet alle Europas kronede Hoveder, som ikke ville lade sig male af nogen Anden, og deri gjøre de vel, thi han forstaaer at gjøre det Hæslige smukt og det Smukke idealt, og dog er Ligheden altid slaaende. Et Portrait af de Franskes Keiserinde, som han har malet mange Gange, er bestilt af hendes spanske Familie, men Keiseren finder det saa smukt, at han ikke vil lade det gaae ud af Landet. Hun sidder i en stor udskaaret Lænestol, som har tilhørt Hertugen af Alba, med et hvidt Tyls Shawl slynget om Hoved, Skuldre og Arme; en prægtig blaa Fløilskaabe, bræmmet med Hermelin, falder fra Stolen ned paa Gulvtæppet, der er værdigt at berøres af denne fine Fod. Det er, mod Winterhalters Sædvane, mere et poetisk Ideal, end et Portrait, og man vilde finde det fuldkommen idealt, hvis ikke en hæslig Kvinde, malet af Rubens, hang bag denne straalende Skjønhed. Konstneren har betalt denne Rubens med 20,000 Francs, for at smykke sit Atelier — jeg vilde i hans Sted give 20,000 for at blive det kvit, thi dette Portrait foranlediger netop, at man bliver sig bevidst hvad der fattes Winterhalter: Farvernes Gløð, Livets Pulseren i Aarerne. „Hvad vil der om 200 Aar være igjen af Winterhalters Berømthed?“ spurgte jeg en Konstner. — „Familieportraiter“, svarede han og trak paa Skulderen. Og han er Nutidens første Portraitmaler! Er det da Sandhed, at Alt bliver smaat i vore Dage? Jeg vil og kan ikke troe det, og gaaer jeg til Clesingers Atelier, seer jeg jublende, at Storheden endnu er til. Clesinger er i Slægt med Michel Angelo, men Konstnerne have i vore Dage den uhyre Feil ikke at være døde, saalænge de leve vil man ikke ret anerkjende dem.

I hans uhyre Atelier, hvori man til Nød kan kjøre ind med Heste og Vogn, finder man altid paa en bevægelig Piedestal et paabegyndt Værk. Mesteren afbryder det ikke fordi Du træder ind, og kommer Du i et lykkeligt Øieblik, kan det times Dig at see hin graagtige Blok, som endnu ikke forraader noget Livstegn, forme sig under de mægtige Hænder. De gamle Mestere have fundet Behag i at fremstille Daphne i det Øieblik, da Metamorphosen begynder. Dette har jeg altid fundet hæsligt, men denne Lerets Metamorphose er noget selsomt Gribende. Clesinger er en af de faa mørke, strenge, uafhængige Konstnere, der ikke blande sig i Døgnets Kvalm, men gaae deres Vei stolt og alene. Af Udseende ligner han en Araber, meget bruun, meget mørk, med et Par hede, skarpe Straaler til Øine. Den uhyre Statue af Frants I, som Staten har bestilt hos ham, har jeg ikke seet; den er tyve Fod høi.

„Jeg gad see den i Marmor,“ sagde Mesteren en Dag til en Ven.

„Hvor vilde Du tage Marmoret fra?“

„Fra Carara.“

„Hvordan bringe det hid? Der gaaer jo ingen Vei.“

„Man fik gjøre Vei.“

Det ligner ganske Clesinger, det vil sige Manden. Vil Du kjende hans Værd, da gak hen og see!

Det foruroliger mig, at Clesinger skal være syg, thi de store Aander døe i denne Tid, de ligesom kalde ad hverandre. Halévy maatte da ogsaa døe, og nu tales der om, at gjenoptage „Jødinden“ i den store Opera. Mesteren døde af Sorg over, at man ikke mere spillede hans Værk, og nu, han er borte, ere hans Melodier pludseligt i alle syngende Munde, og de rige Israeliter, som lode deres berømte Troesbroder leve i Trang, gjøre nu store Foranstaltninger for at reise ham et kostbart Mindesmærke. Mellem al den Pris, der lyder efter ham, hørte jeg nylig en smuk lille Historie. I en Soiree blev der talt om Aubers nye Opera. Man bad ham spille noget af den. Han satte sig ved Pianoet og spillede en deilig Marche. Saa bad man Halévy spille, og saa gjentog han den Marche, Componisten netop for første Gang havde ladet Nogen høre. „Node for Node!“ raabte en begeistret Dillettant. — „Med nogle smaa Forbedringer, som jeg agter at tage til Indtægt,“ tilføiede Auber smilende.

I Musikverdenen er Clara Schumanns Concerter den vigtigste Begivenhed. Hun er vel den største nulevende Pianistinde, idetmindste den eiendommeligste, thi man kan sige om hende, at hun spiller med lærd Naivetet, Ord der ikke synes at høre sammen. Som Enke efter Robert Schumann, en af Førerne for den nyere romantiske Skole, der er lidet kjendt udenfor Tydskland, har hun indviet sit Liv til at gjøre sin afdøde Ægteherre kjendt og elsket; hendes Concerter ere blot Paaskud til at ophøie ham, og naar hun spiller Bachs Fugaer med virkelig maestria, veed man, at det ikke er dette, hun egentlig vil.

Der har været to Phaser i Robert Schumanns Liv: den første, hvori han var i den fulde Besiddelse af sit Genie, og leverede Værker af stor Skjønhed og høi Simpelhed. Hans anden Maneer derimod, ansees som bizar og uforstaaelig, saa at man blot kan forklare sig den af det Mørke, der lagde sig over hans ædle Aand. Af elskede Væsener er Alt os kjært og end ikke den henfarne Ægtefælles dunkleste Værker forsmaaes af hans troende Hustru. Hvad hundrede Orchestres Røster ikke vilde magte at udtrykke, det vil hun tolke paa sit fattige Instrument. Intet afskrækker hende, hun følger ham trygt paa svimlende Høider. En vidunderlig Technik staaer til hendes Raadighed, saavelsom alle Følelsens Finesser, og dog forslaae de ikke til at skaffe hans „Carneval“, der er skrevet i hans allersorteste Stil, Indpas hos Publicum, og det taales blot af Ærbødighed for Enkens fromme Ihærdighed. Schumanns Navn har ikke stort bedre Klang i Frankrig, end Richard Wagners.

Og nu hurtigt lidt Dagsnyt.

»Jubilons! Jubilons!« raaber „Charivari“ i Anledning af Erkebispen af Toulouses Forslag, at holde Jubilæum til Minde om Bartholomæusnatten 1562. At Forslaget om, at høitideligholde Erindringen om det Blodbad, som Katholikerne have saa stor Interesse af at skjule, er modtaget med dyb Indignation, er det vel overflødigt at bemærke, men hans Høiærværdighed har seet sig nødsaget til at begive sig til Rom, hvor han haaber at finde lidt Trøst for den Fiasco, hans meget katholske Forslag har gjort i Frankrig, og hvor man maaskee er mere tilbøielig til at canonisere Myrderiet.

Her spilles med Raseri Privatcomedier; tro ikke, at Vintersaisonen er endt, saalænge der ikke staaer Mai i Calenderen, om det ogsaa, som idag, er Hundedagsvarme. Ministre og Ambassadeurer laane en enkelt Skuespiller og spille forresten selv. Er man aldeles ikke Comediant, faaer man sig sin Comedie tilsendt fix og færdig. Hvert Theater vil snart have sin Tarif, ligesom Ligbærerne. For 1500 Francs har man en ganske reputeerlig Vaudeville. Snart vil det blive Mode ikke at gaae i Theatrene, men faae sig sin Comedie hjemsendt.

„Hop! Hop! Stop!“ Tiltrods for det sure Veir have Foraars-Veddeløbene været stærkt besøgte. I La Marche kunde man troe sig midt paa Londons Gader, thi der hørtes næsten blot Engelsk, og man kunde ikke see en Haand for sig for Støv. Placaterne havde lovet mere end de holdt, thi de fleste Heste bleve redne af Jokeyer, og den store Fornøielse er nu engang, at see gentlemenriders selv risikere deres Hals. Det interessanteste Øieblik var unegteligt, da Lunchen blev indtaget paa Grønsværet. Champagnen flød og det kunde behøves, thi en Vinterdag, der var sprunget over, gik igjen midt i April. Det sneede endogsaa lidt og man var bange for, at Jokeyerne skulde blæse i Floden, en af de Hindringer, der skulde sættes over. Alt hvad der lader sig beundre paa Boulevardernes Asphalt, i Theatre, paa Baller, kort, overalt hvor der er et Publicum at blænde, var Verter, og Gjesterne, ikke Damer fra deres egen Verden, men Hetairer i pragtfulde

Toiletter, lode Champagnen smage sig, og omstyrtede hele Taarn af Sandwiches, de smaa fine Smørrebrød, man kjøber i de fornemme Kageboutiker for fem Sous Stykket og hvoraf en Person med almindelig Appetit kan spise mange Snese, da hvert blot er en Bid.

Octave Feuillet har faaet Scribes Plads i Akademiet. Man kunde have valgt slettere. Han har blot gydt een Draabe af Alfred de Mussets hede berusende Vin i sit Sukkervand, men det er nok til at give en behagelig Drik med god Eftersmag. Man kunde ogsaa have truffet et bedre Valg, men en høitstaaende Dame ønskede hint; de Fyrgetyve holde desuden af at have Folk med god borgerlig Reputation i deres Midte, og O. Feuillet er ingen Bohême, han beboer ikke den classiske Digterstue i Skyernes Naboskab, som dog ikke skal foragtes, thi der boer den sande Digter, den af Guderne elskede, sagde Grækerne, og de forstode Tingen bedre end vi — Homer leverer Beviset, han betlede.

En moderne Phogre har nylig ladet sit Indbo og sin Garderobe sælge; denne store Begivenhed har været i alle Munde. De bedste af den virkelige Verdens Damer indfandt sig, ja betænkte sig end ikke paa at føre deres unge Døttre ind i denne usunde Luft, hvor de med misundelige Oine betragtede denne Luxus, befølede disse Perler!

Hvorfor kom de her, hvor de Intet havde at see, Intet at begjere? Kan nogen Anden kjøbe disse Perler end en Juveleer? Blot Virgil kunde samle Perler paa Ennius' Mødding. Jo, et Perlehalsbaand, 500 store Perler, er solgt for 75,500 Francs til Rothschild og skal være bestemt til — Brudepresent.

Fattede da ingen af disse Damer, at deres Nærværelse her var en Skandale? Maa man høre hjemme i Norden, for ikke at begjere saadanne Perler?

Man begynder at blive kjed af fremmede Gesandtskaber, imidlertid have Japaneserne, om hvis Nærværelse her Bladene berette, stadigt et stort Følge efter sig, men hvad man vil see, er ikke deres spidse ragede Hoveder, men den Maade, paa hvilken de bruge et Forraad af smaa Papirsstykker, der ligge i den Lomme, hvor Andre bære Lommetørklædet og netop til samme Brug. I fri Luft kastes disse Papirsstykker uden videre ud af Vognen efter Afbenyttelsen, men i Værelser bringes de ved en lille behændig Bevægelse op i det venstre Ærme. Hver Time kommer den dertil ansatte Embedsmand og tømmer dette interessante venstre Ærme.

De boe i Hotel Louvre, hvor de drikke Champagne som Vand, med raa Fisk til.

I Baden-Baden har der været en rasende Commune-Kamp, som imidlertid blev til en Storm i et Vandglas. Fornøielsernes Stormester, Benazet, har været truet i sin Tilværelse, thi hans Contract med Badets Direction var udløben og man vilde ikke fornye den. Spillehulerne langs Rhinen ere udskregne over hele Europa, hed det under Debatterne, man skulde tage Exempel af Frankrig, som har offret den uhyre Sum af $6\frac{1}{2}$ Million, for at blive sine Spillehuse kvit; Prindsen af Nassau, Schweitzerforbundet og den belgiske Regjering lod til at ville følge Exemplet. — At lukke Spillehuset, var at stryge Baden-Baden af Europas Kort, paastode Modstanderne, og de have seiret, Benazet er fremdeles Konge af Baden, og hvem som lyster, kan gjøre sig et Helvede af hans Paradis, som han smykker mere end nogensinde. I Juli Maaned skal det nye Theater aabnes.

Mirès Frikjendelse blev modtaget med Glædesskrig af Finantsverdenen og med slet dulgt Harme af den noble Presse. Selv har han troet urokkeligt, ikke blot paa sin Frikjendelse, men paa sin — Uskyldighed; han har for Skranken forsvaret sine Finants-Principer og statsoeconomiske Theorier med stor Originalitet og Billedpragt, som har vundet alle Doais Damer for ham.

„Han har seet det ottomanske Laan, sin Skabning, sin Eiendom, blive afsluttet i England og hans Hjerte har blødt." Lange Declamationer.

„140 Millioner tabt for Frankrig. Endnu for en Maaned siden havde disse Millioner kunnet blive mine, thi Vely Pascha foreslog mig at indlede Underhandlingerne paany Og denne uhyre Sum er nu gaaet til England. Vort Tab er Englands Vinding, og den Indflydelse, England herved vinder i Orienten, er uberegnelig," osv. Man seer, at Mirès ikke alene er Finantsmand, men ogsaa Patriot. Hans stadige Paastand for Skranken var, at han blot kunde dømmes af sine Lige. Hvem er hans Lige. Han meente Finantsmænd. Vi andre mene la canaglia.

Her er saa dødt i den politiske Verden, at en Politiker i et af Bladene udraabte med Agamemnon: „Alt sover: Hæren og Vindene og Neptun!" Er der Forstand i, at Frankrig og England blive Spaniens Secundanter mod Mexico? det er Dagsspørgsmaalet.

Naar der etsteds er en stor Høitid hedder det: „Hele Paris er der!" Det vil sige, at der er Mange, men naar man forsikkrer, at det halve Paris om 14 Dage vil være i London, har man sine Ord i Behold. Verdi har componeret en Sang med Solo, Chor og Orchester, som skal udføres ved Udstillingens Aabning. Soloen skal synges af Tamberlink, der igjen er borte fra Paris, hvor han en Maanedstid har electriseret den italienske Operas matte Tilskuere.

Sultaninde Sheherazade begyndte hver Morgen at fortælle sin Historie med den Tanke, at hun maaskee var kvalt inden den var tilende. Da jeg i October begyndte at fortælle min Pariserhistorie for et mig ubekjendt Publicum, havde jeg en lignende Tanke, men skjøndt jeg kan sige med en bekjendt Mand efter Rædselsperioden: „Jeg har levet!" vil min beskedne Røst neppe oftere blive hørt i dette Blad, thi jeg følger Strømmen til London, og til at fortælle den Historie udfordredes mange Par Oine og mange Par Øren.

E.

Gaade.

I Hytte som i Borg jeg boer
Hos Høie, som hos Ringe,
I hver en Modersjæl paa Jord,
Du kan mig vistnok finde.

Jeg mildner Sorgen paa din Vei
Her gjennem Livets Mørke,
Og som en Lysalf følger Dig
Og gi'er Dig Kraft og Styrke.

Jeg spreder Blomster for din Fod
I Livets kolde Dage;
Men, ak! Du mangler ofte Mod
Og støder mig tilbage.

Dog, vil Du lytte til min Stemme,
Til mig Dig trøstig give hen,
Da skal jeg aldrig, aldrig glemme
At være Dig en trofast Ven.

Opløsning paa Charaden i Nr. 137.

Gaadefuld.

Opløst af J. J. i Helsingør, Nr. 69, Victor og Lotte paa Blaagaard, Esperanca, en Hund og en Bjørn, Medardus, Mary & Jenny O., Charadius paa Samsø, et Søndagformiddagkaffedrikkende Selskab paa Nørregade, V. & Pl.

Døde.

Niels Matthias Petersen, Etatsraad, Prof., R. af D., R. af N., berømt Videnskabsmand og Forfatter, † 11te Mai i Kjøbenhavn, 70 Aar.

Ib Pedersen Ibsen, Professor i Anatomi, berømt for sine anatomiske Præparater, † 12te Mai i Kjøbenhavn, 61 Aar.

Carl August Adlersparre, bekjendt som Forfatter under Navnet Albano, † 5te Mai i Stockholm, 52 Aar.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 14de til 15de Mai incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøit i Linier.
9de . .	14,3	19,6	7,1	72	27"10,07	
10de . .	11,6	15,7	8,4	80	27"7,82	3,03
11te . .	11,6	17,2	8,2	77	27"8,84	
12te . .	11,4	16,8	7,8	75	27"9,68	3,75
13de . .	10,5	15,8	7,2	75	27"11,42	
14de . .	11,7	16,0	4,5	72	28"1,48	
15de . .	11,2	15,5	8,0	50	28"3,77	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	16	Mai	3	pCt.	Consols . .	$92\frac{3}{8}$.
Paris	„	—	3	„	Rentes . .	70. 70.
Wien	14	—	5	„	Metalliques	71. 75.
Berlin	„	—	$3\frac{1}{2}$	„	Staats-Sc.	$88\frac{1}{2}$
Kjøbenhavn	15	—	4	„	Kgl. Obligat.	98.

Paa vort Forlag er udkommet og faaes i alle Boglader:

Tidsskrift for Søvæsen.

7de Aargangs 3die Hefte. Søcadet-Akademiets Historie fra dets Stiftelse indtil 1827. Af Captl. A Hedemann. (Slutn.) — Pantserskibene og det nye Skyts. — Blandinger: Hurtige Dampskibe; Oversmøring af Jernskibenes Bund; Amerikansk Pantserfregat; En Tyfoon fra Fregatten Novarras Reise; Middel mod Fyr. — Efterretninger for Søfarende. — Officielle Meddelelser. — Liste over Marinens Officerer og Flaadens Skibe den 1ste Mai 1862.

Tidsskrift for Krigsvæsen.

7de Aargangs 4de Hefte. Om den endelige Ordning af Reserveofficeersinstitutionen ved Infanteriet. Af F. S. Wildenradt. — Det riflede Skytses Indflydelse paa Fæstningerne og Fæstningskrigen. Oversat af L. K. — Et Par Ord til Overveielse for Cavalleriets Officerer. Af n. — Forslag til en Forandring af Tjenestetiden for Undercorporaler og Menige i Infanteriet. Af J. B. Linnemann. — Officielle Meddelelser. — Armee-Personalia. Subskr. Pr. 72 Sk

Ludolph Fog:

Krigskunstens Theori, nærmest med Hensyn til Kampen i aaben Mark, fremstillet i en Række Foredrag. 1ste Hefte 72 Sk.; 2det Hefte 1 Rd. 24 Sk. Complet 2 Rd.

C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

Udkommet er:

Parti af Klampenborg Badeanstalt.

Tegnet af C. Baagøe. Priis 1 Rd.

G. E C. Gad,
Vimmelskaftet 32.

Det af Undertegnede forhandlede ægte franske

Chronodurophane Siccatif

til Boning af Gulve i Balsale, Sommerværelser, o s. v. anbefales som det billigste Middel til at undgaae den saa ubehagelige, jevnlig gjentagne Vadsk. Det sælges for 56 Sk. pr. Pot, Dunken iberegnet. Brugsanvisning medfølger. En Pot er tilstrækkelig til 20 à 30 □ Alen. Jo oftere Boningen gjentages efter Afslidning ved Brugen, bliver Gulvet smukkere og trækker mindre. Ordre fra Provindserne bedes ledsaget med Contant.

Brødrene Schoustrups Eftflg.,
Gl. Amagertorv Nr. 6.

Marienlyst Søbad

ved Helsingør.

Strøm-, Styrte-, Regn- og Douchebade samt varme Søbade saavel for Damer som Herrer. Brøndkuur samt Mælkekuur af Ko- eller Gedemælk kunne bruges paa Stedet. Til Slottet og Hamlets Terrasse er Adgang for Abonnenterne. Abonnement for en Uge og derover giver fri Adgang til de i Abonnementstiden stedfindende Soirées dansantes, hvortil ellers Adgang betales med 1 Rd. pro persona.

Restaurationen paa Slottet er paa det Omhyggeligste soigneret. Der serveres saavel à la carte som ved table d'hôte. Et godt Musikcorps vil daglig musicere i Parken. Lyst- og Fiskebaade med Redskaber, Æsler, Heste og Vogne til Udflugter i Omegnen kunne faaes.

Beboelsesleiligheder findes i det ganske nær ved Slottet og Badene med en udmærket smuk Udsigt beliggende Hotel garni, med comfortabelt og smukt indrettede Værelser, ligesom ogsaa i Etablissementets andre Bygninger og i Privatboliger. Nærmere Underretning meddele Badets Læge Hr. Overlæge V. Müller og Marienlysts Kontor pr. Helsingør.

Saisonen begynder d. 15. Juni.

Johannes Ewalds

udvalgte Skrifter, udgivne af F. L. Liebenberg. 2 Rd. 24 Sk., indb. 2 Rd. 64 Sk., med Guldsnit 3 Rd.; faaes i alle Boglader og hos Forlæggeren

Andr. Fred. Høst.

I den Gyldendalske Boghandling er udkommen og at faae i alle Boglader:

Th. Overskou,

Den danske Skueplads,

i dens Historie fra de første Spor af danske Skuespil indtil vor Tid. Fjerde Deel. Forlagt af Samfundet til den danske Literaturs Fremme. 914 Sider i 8vo. Priis 3 Rd. 56 Sk. (I—III koste 6 Rd. 80 Sk.)

Af efterladte Breve

til J. P. Mynster. Heftet 1 Rd. 48 Sk.

Engelsk-dansk Marine-Ordbog,

af William Mariboe. Heftet 72 Sk. Indb. 1 Rd.

Lommebog for Landmænd.

Udgiven af Etatsraad A. Valentiner. 4de forbedrede Oplag. Indb. 88 Sk.

Frankrigs Agerdyrkningsforhold

siden 1789. Af L. de Lavergne. Oversat af M. W. 2 Rd. 32 Sk.

Indledning i Studiet af Sveriges

Literatur i vort Aarhundrede. Af L. Dietrichson. Docent ved Upsala Universitetet. 1 Rd. 24 Sk.

3. Qvartal af „Ill. Tidendes" 3 Bind er begyndt den 1. April 1862.

Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.

Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 139.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 25. Mai 1862. 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Niels Juel (Statuette af Th. Stein). — Til Læserne, fra Dr. A. II. — Edvard Nonnen. — Raadmand Hans Peter Hanssen jun. — Fanø. — Udstillingsbygningen i London. — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold. — Fra Kirkegaarden XIX.

Niels Juel.

Det er ikke ret længe siden vi bragte vore Læsere en Tegning af Th. Steins smukke Statuette af Tordenskjold; paa dette Aars Konstudstilling har den været udstillet Side om Side med et nyere Arbeide af Stein, Niels Juels Statue, og vi have saaledes faaet opfyldt det Ønske, vi dengang udtalte, at faae Leilighed til at see de to Arbeider sammen og drage Paralleler imellem dem.

Naar en Konstner sætter sig den Opgave, at fremstille to danske Søhelte som Juel og Tordenskjold, er det ikke nok, at han ganske i Almindelighed giver os to kraftige, djærve Figurer, med kjække Dienbryn og Commandoordet paa Læberne; han maa være sig sin Opgave klart bevidst, han maa føle, at det her er ikke blot to forskjellige Tidsaldere — thi i Tiden er Forskjellen endda ikke saa stor — eller to forskjellige Figurer, han skal give, men at det er to modsatte Typer, Repræsentanter for tvende forskjellige Tanker, der skulle fremstilles. Tordenskjold staaer som Udtrykket for det personlige Mod, den uoverlagte, dumdristige Handlingens Mand, som den geniale Søhelt, Sanguinikeren, for hvem det gjelder Seir eller Død, som bryder sig Pokker om Mandefald, end sige om Ordrer og Diplomati, naar han blot kan hefte et nyt Blad i sin Æres Krands. Niels Juel er derimod den rolige, kloge, beregnende Admiral, der vel vover Alt, naar det gjelder, men ogsaa kun da, naar han seer, hvad der sikkert lader sig vinde; han er Statsmand, han er Talentet, om vi saa maae sige, han sætter ikke sit eget og Mandskabets Liv ind, hvor han ikke trygt kan være vis paa Seir, „han giver Agt paa Stormens Brag", og saa slaaer han paa Fjenden Slag i Slag, og slaaer ham tilfulde, men han handler ikke efter Dieblikkets Indskydelser, som Tordenskjold.

Denne er den egentlige, væsentlige Forskjel mellem de to Helte, og det er Følelsen af den, som maa have gjennemtrængt Konstneren og hans Værk, hvis dette skal have Berettigelse; den maa aande igjennem hver Linie, hvert Meiselhug, ellers er det hele Værk forfeilet. Men Ingen, som har staaet foran Steins tvende Arbeider, kan have modtaget noget andet Indtryk, end det, at Billedhuggeren har været sig sin Opgave bevidst og voxen.

Tordenskjold med den høie, raske Pande, det kjække Blik og de overmodige Læber, med den ungdommelige, raske Holdning og Haanden paa Sværdheftet, kan ikke være nogen Anden, end den fremstormende Helt, hvis Navn er hans bedste Charakteristik; hans Ansigt er genialt, beaandet, men der er dog i hele Ansigtets Udtryk Noget af — vi sige det i Ordets gode Betydning — af Parvenuen, af Manden, der fra Intet stormer op til Ærens Tinde, som trænger igjennem og med Rolighed kan gaae sin Død imøde endnu i sin Ungdom, fordi han har løst sin hele Opgave; var han ikke falden for hint ulykkelige Kaardestød, hvad var der saa vel bleven af ham, der kun var skabt for Kamp og Daad? Hvilken Lod havde der ventet ham som Præses i Admiralitetet eller i en hvilkensomhelst anden Stilling, hvor det gjaldt Pennen, ikke Sværdet? Hans hele Charakteer giver det, var han ikke død dengang, var han aldrig bleven Tordenskjold.

Niels Juel, Statuette af Th. Stein.

Hvor ganske anderledes er det ikke med Niels Juel. Født i en rig og anseelig Slægt nød han en omhyggelig Opdragelse og kom først efter sit tyvende Aar ind paa sin egentlige Bane, Sømandsstanden; nogle Aar tilbragte han i fremmed Tjeneste og saavel der, som senere i sit Fødelands Marine, indlagde han sig Ære, men ingen egentlig Udmærkelse; dette var forbeholdt hans ældre Dage. Næsten halvtrediesindstyve Aar gammel leverede han i den skaanske Krig Svenskerne en saadan Række af Søslag, at de væsentlig bare Danmarks Skjebne oppe: Gulland, Bornholm, Øland, Colbergerheide, Rygen og Calmarsund, men først og fremmest Kjøgebugt, bære Vidne om hans Dygtighed. Disse Aar, 1676 til 1679, vare hans Storheds Tid, og kun i dem er det, at vi egentlig kunne tale om Juel som Tordenskjolds Medbeiler. Ogsaa dette maa fastholdes ved en konstnerisk Fremstilling af Juel; han kan ikke gjengives som den unge, dristige Helt, det er den allerede forlængst modnede og prøvede Mand, hvis Pande ikke længere er ungdommeligt glat og reen, vi have for os. Saaledes see vi ham ogsaa her, i den noget firskaarne Figur, med det rolige, tænksomme Ansigt, med den kløgtige Pande og de brede Træk. Forsaavidt kan han ikke have Tordenskjolds Skjønhed, og dog er der i hans Ansigt en indtagende Alvor og Høihed, som savnes i hins kjække Hoved; paa Juel seer man den Alt beregnende Helt, Manden, som er opvoxet ved Hoffet og med Statskonsten for Øie, som handler for Fremtiden, ikke for Dieblikket. Ogsaa i Stillingen har Konstneren lagt en Antydning af denne Opfattelse: medens Tordenskjold dristigt lægger Haanden paa Sværdheftet, for selv at styrte sig i Kampen, staaer Juel rolig og koldblodig, med Commandostaven støttet mod Siden, og venter det Dieblik, da Befalingen

skal gives, ikke det, da han selv skal blande sig i et Haandmæng.

Juel er fra Isse til Fod Adelsmanden; deri have vi maaskee et Bidrag til Løsningen af det Spørgsmaal, hvorfor han aldrig, saaledes som Tordenskjold, er trængt ind i Folkets Kjærlighed. For en stor Deel har dette vistnok sin Grund i hans Alder og hans rolige Beregning, der aldrig kan have saameget Henrivende, som Ungdommens daadrige Overmod, og som mangler den Beaandelse, der ligger heri; men det maa sikkerlig tildeels ogsaa søges i hans Fødsel, der stillede ham udenfor „Folket“, idet den gav ham en Opdragelse og Omgang, som maatte føre ham til noget heelt Andet end en Wessel. Hvor villigt Folket end er til at paaskjønne deres store Egenskaber, der just ikke ere udgaaede af dets egen Midte, og hvor nødigt det end seer op til sine Egne — thi det er vistnok en Kjendsgjerning, at der hos Almuen og Middelstanden tidligere har hersket en overordentlig Skinsyge — saa fatter det dog ikke let Kjærlighed til den, der ikke har bevæget sig i de samme Kredse, levet i de samme Interesser, som det. Denne Forskjel er nu forsvunden, men den rørte sig i al sin Kraft paa den Tid, da Juel og Tordenskjold levede.

Til Læserne

fra Dr. A.

II.

At prædike for døve Øren er et meget utilfredsstillende Arbeide; det have vi erfaret. Uagtet vore indstændige Opfordringer i „Illustreret Tidende“ Nr. 133 til Forsigtighed i den forræderske Foraarsluft, have dog Forkølelsernes Antal i de nærmeste Uger efter vor lille Artikel snarere været i Tiltagende end i Aftagende, og vi have havt den lille Ærgrelse, at see vore velmeente Raad ringeagtede eller lagte ad acta til næste Foraar. Idetmindste ere de ikke blevne fulgte saa ofte, som vi havde haabet og ønsket. Men vi indrømme villigt, at vi selv maae bære en Deel af Skylden. Vi kom for silde. Den lette og nette Foraarsdragt var allerede anskaffet og havde hverken Rist eller Ro, før den kom paa. Et Par Uger tidligere havde maaskee bevirket, at man havde sparet Pengene til den endnu en kort Tid, og der vilde da muligviis være vundet ikke saa lidet.

Foruden de gængse Forkølelser grasserede og grassere endnu de med dem beslægtede Sygdomme, Mæslinger og Kighoste, og vi kunne tilføie Koldfeber, der netop ved Uforsigtighed saa let komme igjen. Disse Sygdomme kjender Enhver næsten fra Barnsbeen, og vi behøve hverken at gjøre opmærksom paa de for Mæslinger charakteristiske røde Pletter med Snue, Hoste, Lyssky osv., eller paa Kighostens eiendommelige Lyd, eller paa Koldfeberens Avantgarde, Kuldegysninger, Hovedpine, blaae Negle osv.

Apropos Negle! Lad os idag holde os til dem. Uagtet de i daglig Tale maale saa lidt, at man betegner almindelig Ringhed og Lidenhed ved Udtrykket „næppe saa Meget, som der kan ligge paa en Negl,“ maae vi dog erindre: for det Første, at vi have ikke færre end 20 saadanne Ringheder til vor Disposition, og for det Andet, at de ere vigtige og betydningsfulde Led af det Hele, hvilket vi fortrøste os til at kunne bevise. De vise deres Betydning saagodtsom fra Menneskets første Aandedræt. Naar Mennesket nemlig fødes, er Noget af det Første, der undersøges hos den Nyfødte, netop Neglene, for at bedømme, om Barnet er fuldbaaret. Neglenes Udvikling er eet af Tegnene paa, at det lille Menneske er „færdigt“, og hele Livet igjennem tage vi ofte Auspicier af vore Medmenneskers Negle. — De ere baade til Nytte, næsten en Nødvendighedsartikel, og til Prydelse. Det Nyttige først; derfor først et Par Ord om Nytten.

Følelsen er, næstefter paa Tungespidsen, mest udviklet paa Fingerspidserne, især paa Pegefingeren, og Neglene bidrage væsentlig til at bevare og forhøie denne fine Følelse, ved at beskytte Fingerenden. De bevirke ved Modtrykket, at man lettere kan fatte smaa Gjenstande og bestemme disses Egenskaber. De støtte saa at sige Fingrene og give dem et fastere Hold, hvilket især gjelder om Neglene paa Foden. Det er derfor en Pligt, næsten en Pligt af Nødvendighed, at bevare dem i sund Tilstand, thi, skjøndt Neglene ere uorganiske Væsener, kunne de dog foranledige Sygdomme og selv blive syge og døe bort. De kunne f. Ex. „voxe ind i Kjødet“ og derved foraarsage Boldenskab. Dette skeer, naar de ikke klippes fornuftigt. Man skal klippe dem lige, og ikke, som Mange have for Skik, heelt ned paa Siden. Især er denne sidste Methode skadelig paa Fødderne, hvor det snevre Fodtøi vil presse de bløde Dele op paa Siden over de afklippede Negle, der da irritere og vække Betændelse. Det er dette, som almindelig kaldes „igroet Negl“, en Sygdom, der ofte gjør en meget smertefuld Operation nødvendig.

Der er endvidere de saakaldte Neglerødder, som forresten ikke fortjene denne Benævnelse, de opstaae ved, at den Hudfolde, der omgiver den bageste Deel af Neglen, spalter sig i smalle Strimler. Disse maae omhyggelig bortklippes og ikke afbides eller afrives, hvorved en ikke ubetydelig Betændelse kan opstaae. At Ureenlighed ligeledes kan vække Betændelse og Boldenskab omkring Neglen, er bekjendt nok. — Skjøndt, som vi sagde, Neglene ere uorganiske, det vil sige, at de ligesom Haarene mangle Nerver og Aarer, kunne de dog deeltage i Organismens Sygdomme, og i langvarige Sygdomme undertiden falde af. Hos Brystsyge og i tærende Sygdomme kunne de krumme sig og ligesom visne ind. Naar de efter foregaaende Betændelse falde af, hvilket ofte er Tilfældet, naar Betændelsen har været ved Neglens Rod, voxer i Regelen en ny Negl frem, naar ikke Roden har været destrueret. Denne nye Negl, der først dannes ved et fint Overtræk over hele Neglens Flade, skyder frem og voxer bagfra fortil; den maa behandles med megen Omhyggelighed og kjæles for, for at den ikke skal blive forkrøblet og uskjøn i Form og Farve. Fingerspidsen maa beskyttes med en Voxnegl eller idetmindste med en Fingerhætte, og de fremstaaende Kanter og smaa Pukler paa den nye Negl, maae itide bortfiles.

Af det Anførte sees, at Neglen har sin ikke uvæsentlige Betydning, og at Hensigten med Neglene ikke er at kradse, saaledes som Sagnet fortæller om heftige og stridbare Koner, for hvis Negle de godmodige Ægtemænd og „Herrer“ havde en stadig Frygt og en dyb Respect. De ere heller ikke til at „grave op“ med, som et almindeligt Mundheld siger om dem, naar de ere altfor lange. Tvertimod, Neglene ere af en finere Natur, og naar dertil kommer, at de unegtelig ere en Prydelse, fortjene de vel ogsaa i denne Henseende et Par Ord, der fornemmelig skulle opmuntre til at soignere dem og soignere dem itide. Man maa dog huske, at man ikke kan bøde paa sin Forsømmelighed i denne Henseende saaledes som med Tænderne ved forlorne Tænder, eller at de, som Haaret, kunne erstattes ved en Paryk eller Tour. Forlorne Negle ere endnu ikke i Handelen. Mangelen af dem eller deres uheldige Ydre kan kun skjules af Handsker, men Handsken er en mistænkelig Pynt alle andre Steder end i fri Luft og i Selskabssale.

At en smuk Haand fordrer som Betingelse smukke Negle, og at en mindre smukt formet Haand kan hæves ved smukke og veldannede Negle, antage vi at være et uomtvisteligt Punct. For at kaldes smuk, maa Neglen være glat og hvælvet fra Side til Side, af en bleg, rosenrød, næsten gjennemsigtig Farve, uden Pletter; den maa naae lidt udenfor Fingerspidsen og ved Roden være beklædt med den halvmaaneformede Folde, som Overhuden sender ind over den. Naar Neglene ere saaledes, kunne de besynges af Digtere og Elskere, og i adskillige Sonetter ere mange Stropher helligede Beskrivelsen over den Elskedes Negle. — Det bør altsaa være, om ikke en Livsopgave, saa dog en Opgave at have dem sunde og velconserverede, ikke alene af physiologiske, men ogsaa af æsthetiske Hensyn; ja man kunde fristes til at tilføie: moralske Hensyn, forsaavidt man er tilbøielig til, af en Persons Negle at slutte sig til samme Persons Charakteer.

Man lade dem da overhovedet ikke voxe altfor lange, for at de ikke skulle blive som Fuglenes Kløer. Det seer uskjønt ud, og er ubehageligt at føle ved et flygtigt Haandtryk eller anden Berøring. En Dame ved et Fortepiano kan spille nok saa smukt og nok saa færdigt, men hører man foran hver Tone og foran hvert Løb et lille Forspil af de paa Tangenterne klapprende Negle, taber Spillet unegteligt en Deel af sit Trylleri. De maae heller ikke klippes altfor korte. Derved vulster Fingerspidsen sig op udenfor Neglen og giver buttede Fingerender, der klæde ilde, meget ilde.

Neglene maae klippes og ikke skæres, og endnu mindre — ja, mine Damer; her komme vi til at advare mod en ikke ganske ualmindelig Uskik, som mange unge Piger gjøre sig skyldig i, nemlig at afbide deres Negle, og det ikke eengang om Ugen, men hver Dag, til alle Tider. Vi vide ikke, om denne „Spisen Negle“ er sund og velsmagende, men vi vide med Bestemthed, at den er uskjøn og i sine Følger skadelig. Man skulde næsten fristes til at antage denne Vane og Lyst for en Sygdom, der har en uimodstaaelig Tillokkelse; thi ofte uden at Patienten veed det, maaskee endog i Søvne, maae de ulykkelige Negle holde for. Den unge Pige tygger Negle, ligesom den unge Herre ryger en Cigar, uden at tænke derover.

Og hvorledes ender denne „Sygdom“? Ikke med Døden eller Sundhedens Forliis, men paa Skjønhedens Bekostning. Tilsidst hindres nemlig disse afgnavede Negle i deres Væxt, ligesom Træer, der kappes for tidt og for tæt, og Enden af dem omgives af en Vold af Kjødet, der ovenikjøbet ofte paa disse Steder overtrækkes med en haard Hud. Det kunde let hændes, at en eventuel Elsker allerede ved det første Haandtryk bemærkede denne forunderlige Tilstand af de Fingerspidser, hvorfra ellers i Kjærlighedens Foraar skulle udgaae ligesom electriske Slag eller Gnister. Han gaaer Glip af den Nydelse, at kunne „lege“ med sin Elskedes nydelige Fingre, og det kommer da an paa Kjærlighedens Styrke, om den kan undvære disse smaa Incitamenter. — Men ogsaa uden slige Hensyn er det allerede ubehageligt nok, at Følelsen sløves i de paa hin Maade maltracterede Fingerspidser.

Nogle synes ikke at kunne lide den omtalte Hudfolde ved den bageste Rand af Neglen, og gjøre sig al Umage for at blive den kvit. Derfor skydes den stadigt tilbage, for at den lille hvide Halvmaane under Folden kan komme tilsyne. Hvorvidt det er smukt eller ikke, skulle vi ikke kunne sige; det er en Smagssag med den Maane, men hensigtsmæssigt troe vi ikke det er; thi der kan ved denne Manoeuvreren let fremkaldes „Neglerødder“, der hverken ere smukke eller hensigtsmæssige.

I en anden Retning fortjene Neglene ikke mindre at soigneres. De forlange nemlig særdeles megen Reenlighed. Ureenlighed i høi Grad affstedkommer Betændelser, som vi ovenfor have sagt; men selv Ureenlighed i ringe Grad kan have ubehagelige Følger. Her tale vi fornemmelig til Herrerne, thi hos Damerne bør vi ikke engang forudsætte nogen Mangel i denne Henseende. En Dame med sortrandede Negle existerer ikke. Det vil sige, fra det Øieblik hendes Negle anlægge denne forhadte Sørgerand, ophører hun at være Dame, og Neglen kan da sørge over det tabte Paradis. En Herre derimod bliver vel ikke derved reduceret til et slet og ret Mandfolk; han kan i sine mangehaande og mangeartede Beskæftigelser finde Undskyldninger nok for denne Mangel paa Reenlighedssands; men det kan dog ikke være ham ubekjendt, at hans Skjebne, for ikke at sige Lykke, ofte for en Deel kan afhænge deraf. Da han ikke altid kan gaae med Hænderne i Lommen, — i Forbigaaende sagt have næsten alle Herrer, der gaae med Hænderne i Lommen, sorte Negle — maa han ved utallige Leiligheder vise dem frem. Det gjelder lige fra det høitidelige Øieblik, da en Dame betroer sin Mund og sine Tænder til en Tandlæge, til den dagligdags Skik, at række hinanden Haanden. Hverken Syn eller Følelse bør finde Anstød, og det er umuligt Andet, end at det maa vække en ubehagelig Følelse, naar hin Mangel træder frem. Vi have hørt Damer charakterisere en Herre alene med den Anmærkning: „Han har sorte Negle,“ og det er derfor maaskee ikke umuligt, at samme Dame engang — sat sapienti!

Vi maae dog som en Modvægt tilføie, at Herrer ofte gaae til den modsatte Yderlighed, og vi vilde være blevne hæsligt misforstaaede, naar man vilde tillægge os den Mening, at Herrer med de omtalte Negle ere hyppige. Mange anvende tvertimod en fast utrolig Tid paa at soignere deres Negle. De optage mere Tid, end hele det øvrige Toilet. Man klipper og skærer og glatter og jevner saa hyppigt og saa længe, at det er umuligt andet, end at det maa ansees for et Slags Tidsfordriv, der spiller samme Rolle som Damernes Strikketøi. Mangen ledig Time udfyldes dermed. Maaskee kunde disse Timer være bedre benyttede, men saa blive ogsaa Neglene Mønsternegle.

At man tidligere malede sine Negle og sminkede dem ligesaa omhyggeligt som Kinderne, er kun Beviis for, at man altid har holdt dem i Ære, og at de spille en Rolle i Menskenes Optræden i det sociale Liv. De bør derfor regnes med blandt Toilettets Mysterier. De have deres berettigede Plads og man har Ret til at stille Fordringer til dem eller rettere til deres Ihændehavere. Vi behøve ikke yderligere Beviser for deres Nytte og deres Betydning. Enhver kan see sig om i sin Omgangskreds, og han vil sande, at negligerede Negle sætte Vedkommende en Streg eller to dybere. — Neglene spille omtrent samme Rolle i mange Henseender som Tænderne. Derom maaskee en anden Gang.

Edward Nonnen

var født i Hamborg den 30te Juni 1804; hans Slægt stammer fra Bremen, hvor hans Farfader var Borgemester, men senere flyttede til Liverpool og ægtede en Miss Osborn; Faderen, John Nonnen, blev født her, men tidlig forældreløs, overladt til Slægtninge i Tydskland, der anbragte ham ved Handelen i Hamborg, hvorved han erhvervede en betydelig Formue. Efterat have ægtet Anna Mathilda Lorent, flyttede han til London med sin da fem Aar gamle Søn, Edward, der sattes i Westminster Skole. 1819, efterat Faderens Svoger, A. R. Lorent, havde anlagt store Capitaler i Klippans Porterbryggeri og Sukkerraffinaderi, indvandrede hele Familien til Sverig, der i sin Edward Nonnen har havt en ægte Søn til Fosterjorden.

Skjøndt Nonnens Fader var Handlende, nærede han dog en varm Interesse for Agerbruget, og, idet han bestemte Sønnen fra dennes tidlige Ungdom til denne Virksomhed, indsaae han, tvertimod den Mening, der da gjorde sig gjeldende om Landbrugsvæsen, Nødvendigheden af et videnskabeligt Grundlag for Den, der vilde mere eller andet end blot pine en Høst af Jorden. Efterat Nonnen havde opholdt sig to Aar i Göteborg for at lære det svenske Sprog, sendtes han 1821 til Stockholm for at uddanne sig i Chemi, Botanik og Veterinairvidenskab, og gik derfra til Engeltofta for practisk at lære Landvæsenet. Men da denne Eiendom var kommet i stærkt Forfald, og Nonnen indsaae, at her Intet var at lære for ham, tog han til Thaer i Möglin og senere til Bloch i Schieran, gjorde derefter en Reise gjennem Nordtydskland, Flandern og England, og vendte i Septbr. 1827 tilbage til Sverig for at kjøbe Eiendom. Efter en Rundreise i Sverig, for at gjøre sig nøiere bekjendt med de locale Landbrugsforhold, bestemte han sig for Eiendommen Degeberg i Vestergøtland, hvor Eiendomspriserne dengang vare lave og

ikke faa Eiendomme udbudte tilsalgs. Degeberg var da en udpint og forfalden Eiendom, og selv om Nonnen fik de store Capitaler til sin Raadighed, som udfordredes til at sætte den istand, og hvortil han da havde de bedste Udsigter, vilde Arbeidet ved dens Cultur dog ikke blive nogen let Sag. Beliggende paa en stor aaben Slette, mod Vest begrændset af Wenern og næsten i Niveau med den, var Arealet udsat for Stormene fra denne Sø, Jorden var leret, og, om end i og for sig ikke slet, alligevel saa udsuget, at den var ude af Stand til at give nogen Afgrøde, men derimod saameget desrigeligere udstyret med Ukrud; Afgrøftning og Læplantning vare ukjendte, og Bygningerne indskrænkede og i Forfald. Ikkedesmindre bestemte Nonnen sig ei alene til at cultivere denne Eiendom, men han bestemte sig endog for her, saasnart Omstændighederne maatte tillade det, at realisere en af sine kjæreste Tanker, der idelig havde beskæftiget ham under Opholdet hos Thaer, at skabe en Planteskole for hele den voxende svenske Agerbrugsstand. Til dette Øiemed opførtes der i 1832 det nuværende Vaaningshuus, bestemt til Bolig for Lærere og Elever af det Landvæsensinstitut, han agtede at skabe paa Degeberg, saasnart Eiendommen var kommen noget ud af det Forfald, hvori han havde modtaget den; men Omstændighederne, og navnlig en Krisis i Morbroderens Affairer, tvang ham til allerede i 1833, uden Capital og uden Udsigt til offentlig Understøttelse, efter en mindre Maalestok at realisere sin Plan, efter at have raadført sig med sin senere trofaste Ven og Kampfælle Nathhorst, der da havde skrevet en Prisafhandling om „Planen til et svensk Landvæsensinstitut". Aaret efter var han saa heldig at træffe sammen med Statsraad Poppius, der foranledigede hans Plan drøftet i et landoeconomisk Møde i Norrköping, hvor Alle vare enige om det Heldbringende for det svenske Agerbrug i at besidde et saadant Institut, men tillige om den Syndflod af Fordomme, Uvidenhed og Uvillie, Institutets Forstander vilde faae at kæmpe med; for lettere at faae Rigsdagen til at gaae ind paa en Bevilling, ikke til at organisere eller indrette noget nyt, men til at understøtte Fortsættelsen af et alt bestaaende Institut, bestemte man sig til strax at aabne Adgangen; alligevel var det kun ved ganske overordentlige Anstrengelser, at det lykkedes at faae et aarligt Tilskud af 5000 Rigsdaler sv. Rm. bevilliget, og med denne ringe Sum skulde nu Alt ordnes og indrettes, Jorden dyrkes og forbedres.

Neppe havde Degeberg brudt sin Bane som Underviisningsanstalt, før det besøgtes af talrige Reisende, som toge dertil i Haab om at faae Vidundere at see, og som, da de ei saae dem, rystede mistænksomt paa Hovedet, formenende, at hvad der ikke var skeet strax, eiheller senere vilde komme istand; Driftsplanen blev offentlig og privat gjort til Gjenstand for de voldsomste Angreb, uden at det dog formaaede at knække Nonnens Mod, eller svække hans Lyst til at vedblive, idet han — om end Svensk i Alt, hvad der angik Kjærlighed til Sverig og Lyst til at arbeide til dets Held, dog var Englænder med Hensyn til Udholdenhed — trøstig stolede paa de Resultater, Tiden skulde bringe, og som den virkelig bragte. 25 Aar efter, at Degeberg var kommen i Nonnens Besiddelse, afholdtes det sjette almindelige Landmandsmøde i Lidköping, og en af Mødedagene bestemtes anvendt til en Udflugt til Institutet, hvilken Udflugt gav dets utrættelige Eier Palmen i Hænderne; thi de samme Mænd, der i dets Barndom havde rystet tvivlende paa Hovedet og udtalt de strengeste Fordømmelsesdomme over det her anvendte Agerbrug, stødte nu overalt paa drainede og indhegnede Jorder, der gave yppig Sæd, saae den kullede Slette forvandlet til skjærmende Plantager, mødte Blomster, Træer og vel udstyrede Bygninger, hvor de vendte Blikket hen, og vare retfærdige nok til at erkjende deres tidligere Doms Falskhed, til jublende at hylde Nonnen og hans første varme Talsmand Poppius, og til at vidne, at her virkelig fandtes en videnskabelig Læreanstalt for Landmænd, anlagt privat, men bærende en Garanti for Bibeholdelsen af lignende fremtidige, af Staten anlagte og vedligeholdte. Men netop denne Overbeviisning og Frygten for ikke tilfulde at kunne concurrere med Statens Anlæg og navnlig det rigt begavede Ultuna Institut, bragte Nonnen til samme Aar at opgive Degebergs videnskabelige Retning og at gjøre den til en lavere Agerdyrkningsskole, i hvilken Skikkelse den forefandtes ved Nonnens dødelige Afgang den 2den Marts dette Aar.

I over Fjerdedelen af et Aarhundrede gik den Afdøde forrest blandt dem, der ved Kundskab og Erfaring have virket til at udbrede Forbedringer i det svenske Agerbrug; med en saa glødende Kjærlighed omfattede han sin Livsstilling, at han formaaede at vække Begeistring for den selv hos dem, der ikke før kjendte Agerbrugets Berettigelse til at hylde Videnskaben; med en saadan Fortrøstning vandrede han, Ridderen uden Frygt og Dadel, sin Bane uden at ændse de Vankundiges Hyl, der ledsagede ham, at han opnaaede, hvad mange andre Fremskridtsmænd have maattet savne: i sin sidste Levetid at vinde almeen Anerkjendelse, for ved Grundlæggelsen af det første Landbrugsinstitut i Sverig at have indført et videnskabeligt Jordbrugsstudium og lagt Spiren til dette Fags nuværende høie Standpunkt, at have tilveiebragt store Forbedringer i det mechaniske Jordbrug ved at indføre konstfærdige og hensigtsmæssige Redskaber, at have givet Roedyrkningen i Sverig en rig Udbredelse, og endelig at have selv udenfor sit Institut udbredt Kundskab om Agerbruget ved at udgive forskjellige populaire Smaaskrifter herom. Sverig begræder i ham Tabet af en af sine ypperste Mænd, hans Venner og Elever en af de elskværdigste Personligheder, hans Stand en af sine varmeste og mest begavede Talsmænd.

Raadmand Hans Peter Hanssen jun.,

i daglig Omgang sædvanlig kaldet Hans Norsk, blev født i Sønderborg den 16de Marts 1805. Allerede i sin Ungdom hørte han til de mere fremtrædende Danske i Sønderborg, denne Sønderjyllands loyaleste By. Det tiltalte bedst hans jevne, gemytlige Natur, i national og politisk Henseende at holde sig fast til, som overhovedet at dele Godt og Ondt med Massen af sine Medborgere i Staden og paa Landet, samt at holde igjen mod de fornemme tydske Herrer: Adel, Embedsmænd, hertugelige Tjenere og Tilbedere. Han gjorde sig aldrig til af at være det, hvortil hans egen gode Natur, hans Forældres og Læreherres Exempel, hans Venners Omgang, alle hans Omgivelser maatte gjøre ham; men han undsaae sig heller aldrig ved, hvad han var, holdt altid Farve, reent rødt og hvidt, og støttede altid det Rette med sin Stemme, derfor fulgte hans Medborgeres Stemmer ham gjerne. Dertil kom, at han var høi, bredskuldret, af et stateligt Ydre, og at hans smukke Ansigt bar Præg af oprigtig Godhed og Medfølelse, saa at baade Aandens og Legemets Egenskaber bidroge til, at hans Medborgere gjerne saae op til ham. Faa Aar efter at han havde overtaget sin Faders Handel og Syssel, den 5te Februar 1838, finde vi ham valgt til deputeret Borger. Borgemester Langreuter kalder ham, maaskee lidt spodsk, i Protocollen: H. P. Hanssen Nordsch. — I Midten af Aaret 1847 skulde en Raadmand udnævnes. Borgemesteren anbefalede en af sine Venner — men vor Hanssen som Fører, i Forening med Reimuth, Gynthersohn, Behn, Jensen, Meier Gumme, Matzen, Karberg, Cortzen, Lor. Smidt, Chr. Petersen og Andre satte igjennem, at Deputeretcollegiet indgik med et Andragende imod Borgemesterens Candidat, for en ivrig dansk Mand, Reimuth. Kongen valgte da, for ikke at støde Nogen, en Tredie, som ikke var anbefalet af nogen af Parterne. — Den kongelige slesvigholstenske Regjering opfordrede ved en Skrivelse af 20de Marts 1848, Sønderborgs Magistrat og Deputeretcollegium til at reorganisere Borgervæbningen, hvilket blev bragt i Udførelse den 24de næstefter. De røde Kjoler afskaffedes, de gamle Officerer fik Afsked og Hanssen jun., Jensen, Christian Karberg og Asmus Schou bleve valgte til Officerer — Hanssen til Stadshaupmand og Jensen til Fændrik. Den 26de Marts indløb en Opfordring fra den provisoriske Regjering om Anerkjendelse; Dagen efter blev denne Opfordring af Borgemesteren forelagt Magistraten og de Deputerede, men støttet til sin Fændrik stod Stadshauptmanden frem mod Borgemesteren og stemte for, at man ikke skulde indlade sig herpaa, men see Tiden an, om den maaskee kunde bringe Hjelp. Bycollegierne erklærede sig for Hanssen mod Langreuter; denne forsøgte da sin Lykke med at bringe Forslaget for en almindelig Borgerforsamling, hvor han dog fandt nogen Understøttelse af Hertugens Agent, Kjøbmand Lyders og af Advocat Johansen, men alligevel ikke kunde opnaae andet Resultat. — Den 28de Marts ankom Dirkinck-Holmfeldt med sin Corvet og næste Dag fungerede Borgemester Langreuter for sidste Gang i Bycollegierne. Forsamlingen overdrog Stadshauptmanden at træde i Forbindelse med Landbefolkningen til fælles Forsvar — oprettede en Indkvarterings- og Provianteringscommission — udnævnte endvidere til Officerer Oberg og Boysen — udnævnte Chr. Karberg til Raadmand p. t. og Kuss og Seedler til Deputerede for en Raadmand og Deputeret, som vare blevne syge af Forskrækkelse.

Nu havde Stadshauptmand Hanssen i nogen Tid Magten, han var da og vedblev senere under Krigen at være den mest ansete og mest folkelige Sønderborger, ligesom han efter Krigen stedse bevarede sine Medborgeres udeelte Velvillie og Tillid. Han valgtes saaledes til alle mulige Tillidshverv, blev flere Gange sendt til Kongen og Regjeringen, baade i Byens eget Ærinde og sammen med Affendinge fra det øvrige Nordslesvig, og repræsenterede efter Krigen bestandig Sønderborg og Nordborg i Stænderne, kun i een Diæt hindret fra at møde. Fra den 8de Mai 1849, da han blev forestillet for Bycollegierne som Raadmand, har han fungeret i denne Egenskab. — Den 29de December 1848 var ban bleven udnævnt til Ridder af Danebroge.

I afvigte Vinter bemærkede hans Venner med Bedrøvelse, at hans Helbred svækkedes; efter et kort Sygeleie døde han den 13de i forrige Maaned. Hans Jordfæstelse fandt Sted Langfredag Eftermiddag under en saa almindelig Deeltagelse af Alle, der kunde komme, af enhver Stand og Classe i Byen og fra Omegnen, fjernt og nær, som neppe før er seet i vor lille By. Bevæget ved Mindet om den kjære Afdøde og ved at skulle sige ham det sidste Farvel, alvorligt stemt og bedrøvet ved Tanken om det Tab vi havde lidt, ved atter at have mistet en af de Bedste af den faste Stok af gamle danske Slesvigere, trængtes Følget paa Veien fra Sørgehuset, i Kirken og paa Kirkegaarden omkring Baaren, stredes deputerede Borgere, Militaire og civile Embedsmænd om den Ære, at bære den til Hvilestedet, skiltes endelig den store Forsamling langsomt ad, for senere hjemme i Samtaler at hædre hans Minde, der vil vare længe, og ofte træde klarere frem, naar vi maae savne hans Raad og Daad.

Sønderborg den 14de Mai 1862.

A.

Fanø.

Fanø er en af de smaa Øer ved Vestkysten, der i den senere Tid har forstaaet at drage den almindelige Deeltagelse mest hen paa sig; det er for Øens, ja vi kunne gjerne sige, for hele Landets Skyld beklageligt, at dette ikke er skeet noget før, navnlig for 15 til 20 Aar siden, da man fra en vis Side med saa megen Iver arbeidede for en directe Handelsforbindelse imellem Vestkysten og England, og gjorde meget kostbare, men aldeles mislykkede Forsøg paa at hæve Hjerting til en vigtig Plads, som den paa Grund af Naturforholdene og mange andre Omstændigheder aldrig vil kunne blive. Dampskibsforbindelsen imellem Hjerting og Lowestoft, der i nogle Aar fristede en kummerlig Tilværelse, er nu ganske ophørt, og Landingsbroen i Hjerting, der har kostet baade Staten og de private Actionairer saa mange Penge, er henlagt paa et Sted, hvor den umuligt kan modstaae Isens Magt om Vinteren, og er nu til liden, eller vel egentlig til slet ingen Nytte. Hertil er der mange Grunde, men navnlig den, at Hjerting aldeles mangler en sikker Rhed, hvorfor Skibene i haardt Veir altid nødes til at søge ind til Fanø, der har en fuldkommen sikker Rhed og en god Havn, hvor Havarister ved Hjelp af de mange dygtige Skibsbyggere kunne blive udbedrede og gjort sødygtige i den kortest mulige Tid. Det er ubegribeligt, at man tidligere har været blind for disse Kjendsgjerninger, og at man ikke i sin Tid, istedetfor ved Hjerting, anlagde Landingsbroen ved Strandbye (Overfartsstedet fra Fastlandet til Fanø), hvor den baade kunde have betalt sig og staaet nogenlunde sikkert. Vi skulle forøvrigt ikke trætte Læserne ved at gaae ind paa en yderligere Drøftelse af en Sag, der neppe hører hjemme i dette Blad, men kun tilføie det Ønske, at alle Vedkommende nu maae være blevne kloge af Skaden og at man ikke vil offre flere Penge til Forsøg paa at gjøre Hjerting til Noget, som det dog aldrig vil blive, og at navnlig Regjeringen vil lade Forholdene nøiagtigt undersøge af uinteresserede og sagkyndige Folk, førend den beslutter sig til at gjøre yderlige Opoffrelser (f. Ex. Jernbaneanlæg) for en haabløs Sag.

Men vi vende tilbage til vort Billed, der viser os et Parti ved Havnen paa Fanøs Østkyst. I Baggrunden sees Jyllands høie Vestkyst; Bygningerne til Venstre ere Brænderiet og Krogaarden, der i den senere Tid paa Grund af sit Monopol har opnaaet den Ære at være Gjenstand for Rigsdagens Forhandlinger og for en utrolig Mængde Vrøvl udenfor disse. Bemeldte Monopol var, medens det endnu existerede, hvad Tydskerne kalde „Etwas Famoses", i sit Slags. Ifølge det turde intet Menneske paa Fanø drikke sig et Glas Øl, Vin eller Brændevin, som ikke var kjøbt i Kroen. Denne Indskrænkning i den menneskelige Drikkefrihed kunde naturligviis ikke bestaae med Grundloven, og da Kroen derfor skiftede Eier for nogle Aar siden, blev der indledet Underhandlinger om Monopolets Afløsning. Havde Regjeringen dengang baaret sig klogt ad, kunde dette Gode have været opnaaet for en forholdsviis rige Afløsningssum; men saa vilde man være saa fin og blev naturligviis fanget i sine egne Garn. Først opstilledes den Fordring, at de, der lede mest ved Monopolet, Fanøboerne, selv skulde udrede Afløsningssummen; men hertil svarede Fanøboerne ganske fornuftigt, at ikke de, men Regjeringen havde paalagt dem den Byrde, der saa længe havde tynget paa dem, hvorfor det nærmest maatte være Regjeringens Sag, at tage Byrden bort igjen. Saa prøvede man paa at benegte Monopolets Betydning, og paa en spidsfindig Maade at bortfortolke dets rene og tydelige Ord. Den ene Vurderingsforretning blev afholdt efter den anden; den ene stedse dyrere end den anden; Sagen blev bragt for Domstolene og gik naturligviis Regjeringen imod, kort sagt: istedetfor at Staten kunde have sluppet med at udrede en Erstatningssum for Monopolet af 10 til 12,000 Rdl., kommer den nu til at bøde 40,000 Rdl. Det er Resultatet af at være altfor fin*). Forresten existerer der paa Fanø endnu et andet Monopol, Færgefarten, som Regjeringen absolut maa stræbe at faae afløst snarest muligt, da det aldrig kan ventes, at den blot nogenlunde vil kunne tilfredsstille Nutidens Fordringer til Transportmidler, saalænge den bliver i en privat Mands Hænder. Dersom d'Hrr. Regjeringsmænd og overordnede Autoriteter blot engang imellem vilde bekvemme sig

*) Det var under Monrad som Indenrigsminister, at denne Sag blev begyndt.

Hans Peter Hanssen.

Edward Nonnen.

til at gjeste de mere fjerntliggende Puncter af Riget, vilde vistnok Meget, der nu staaer som Levning fra en barbarisk Tidsalder, blive forandret og forbedret.

Vende vi nu atter tilbage til vort Billed, giver dette en ganske god Forestilling om, hvorledes de mindre Skibe ved Ebbetid ligge paa det Tørre, for enten at indtage eller udlosse deres Ladninger; den Baad, der ligger nærmest i Forgrunden, kunde gjerne have været en Fiskerbaad, og vi beklage, at Tegneren ikke har valgt det charakteristiske Moment, naar en saadan kommer hjem fra Havet. Vi vilde da have seet hele Stranden bedækket med smaa Bunker af Fisk, de forskjellige Fiskeres Parter, og rundt omkring en livlig Trafik af Koner og Piger med deres Trillebøre, hvorpaa de afhente Bakkerne og Linerne, for at forsyne disse med friske Orme til næste Dags Fangst; Vogne til at bortkjøre Fiskene, nysgjerrige Tilskuere og Liebhavere til en Torsk eller Hundetunge, og en stor Mængde af legende Børn i alle Dimensioner. Naar saaledes fem til sex Fiskerbaade paa engang komme hjem, giver det Liv paa Stranden, og naar Fangsten har været nogenlunde heldig, kan der hjembringes et betydeligt Kvantum af Fisk, mest de saakaldte Hvidlinger, der da strax blive opskaarne, reengjorte og derefter tørrede i Luften, for senere at udføres til Markederne i Jyllands og Slesvigs Byer, hvor de fanøske Koner og Piger ere bekjendte som dygtige Handlende. Forresten drives Fiskeriet ikke med nogen synderlig Kraft paa Fanø; Baadene og Redskaberne ere kun ringe, og det unge Mandskab er fraværende i „Farten". Der klages ogsaa over, at de mange Fiskere fra Blankenese og Hannover, der ligge paa Fiskeri udenfor Fanø med deres store Fartøier, tilføie Fiskerne fra Øen megen Skade ved at ødelægge deres Garn og paa mange andre Maader fortrædige dem. Det vilde derfor være ønskeligt, om der kunde holdes lidt Politi paa Vandet, i hvilken Henseende de ved Øen stationerede Toldkrydsere formeentlig kunde gjøre god Tjeneste.

Dersom Krogaarden og Skibene paa Tegningen ikke borttog Udsigten imod Nord, vilde vi kunne see Fanøs største

Parti af Fanø. (Tegnet af C. Neumann.)

Parti af det Indre af Udstillingsbygningen i London.

Bygning, den nye Navigationsskole, der er og vil blive til meget stor Nytte for Øen. Skolen, der blev oprettet for to Aar siden ved et Actieselskab, har i den korte Tid, hvori den har bestaaet, havt god Fremgang; i Vinter talte den 35 og har for Tiden henved 30 Elever. For at anspore disse til gavnlig Kappelyst, har en Mand, der er født paa Fanø, Mægler C. Nielsen i Hartlepool, udsat en Præmie af en smuk Sextant, der ved hver Examen (to Gange om Aaret) uddeles til den af Eleverne, der har udviist størst Flid og bestaaer bedst.

Forinden vi forlade den lille, venlige Ø, skulle vi endnu minde vore badelystne Læsere om, at der paa Fanø er en Badeanstalt, som, uden at gjøre Fordring paa at ville concurrere med de større Bade-Etablissementer, dog har sin store Betydning for dem, der søge Nordsøbadene for disses egen Skyld, det vil sige: for den Nyttes Skyld, de kunne have af dem. Dem, der reise til Badestederne, for at beundre pragtfulde Toiletter, eller for selv at lade sig beundre i saadanne, saavelsom dem, der ikke kunne leve uden saakaldet Adspredelse fra Morgen til Aften, ville vi ikke tilraade at reise til Fanø. De derimod, der, foruden den friske og sunde Søluft og det herlige, meget saltholdige og styrkende Vand, søge en uforstyrret og ugeneert landlig Ro, der kan gjengive Nerverne deres tabte Spændkraft, de ville sikkerligen ikke komme til at fortryde det, naar de tage til Fanø og benytte de derværende Bade i nogen Tid. Badesaisonen begynder medio Juni, og saavel Familier som enkelte Personer kunne faae passende Leiligheder, naar man derom henvender sig skriftlig til Badeanstaltens Bestyrelse.

J.

Udstillingsbygningen i London.

„Trolleri og Altsammen Trolleri," pleiede altid Nordens „største" Magiker at udbryde, naar han forevište det i taus Beundring stirrende Publicum sine, efter hans Formening aldrig før sete Tryllekonster; „Trolleri og Altsammen Trolleri", kunde man fristes til at udbryde, naar man kaster et Blik paa omstaaende Billede — hvis ikke Alt i Verden nu gik saa saare naturligt til, at det ene Underværk afløser det andet, uden at vække Opsigt, endsige Overraskelse. Hvor skulle vel Efterslægtens Ammer hente Stof til deres Børneeventyr, naar Trylleriet hører til Dagens Orden, naar Noureddins Slot og Aladdins Lampe ere for Intet at regne, og Feeslottene fra Tusind og een Nat flytte fra Phantasiens til Virkelighedens Rige og staae lyslevende for vore Øine? Og Hvo vil vel negte, at Opførelsen af en saadan Bygning, som den vi her have for os, vel tør optage Kampen med Fortidens syv Underværker, at Bebyggelsen af omtrent 15 Tønder Land, der endnu ifjor henlaa som Grønning, er mærkelig, stor og exempelløs? Spørge vi derimod, om de strenge Fordringer til Smag og Konst, som man var berettiget at stille til et saadant Kæmpeværk, opført af Træ, Jern, Glas, Tegl og Filt, ere tilfredsstillede, da maae vi vistnok svare Nei, og mange Gange Nei!

I sit Ydre frembyder Bygningen et sandt Prøvekort paa alle Bygningsarter og Stile, tilsyneladende hensynsløst blandede imellem hverandre, men i Virkeligheden tillempede efter og fyldestgjørende de Fordringer, Bygningens indre Anvendelse stiller, med Afbenyttelse af de Erfaringer, Crystalpaladsets Mangler have tilveiebragt.

Mellemskibet med de tvende Transepter hæver sig i engelskgothisk Stil, oplyses af Spidsbuevinduer, og kan stemme et fromt Sind til Andagt. Hvor dette Mellemskib krydses med Transepterne i Øst og Vest, reise Kuplerne sig og bringe Lys og Liv i den gothiske Korsgang. En tredie Bygningsstil møder os i Billedgalleriet, som er anlagt efter det ædleste romerske Mønster; en fjerde see vi i den nordlige Front, holdt i byzantinsk Aand, for at kunne harmonere med Arcaderne i »horticultural Society's« tilstødende Have; en femte, laant fra Ludvig XV's Tid, findes i de østlige og vestlige Indgangsporte; en sjette, som vi kunde kalde den Paxtonske, i de store Kupler, og tildeels en syvende, Kvistkammerstilen, i de Tilbygninger, Billedgalleriet har faaet, foruden alle de unævnelige Arter af Skure, Gallerier, Magasiner m. m. Eet er der dog, som ikke savnes paa noget Punct i den store ueensartede Bygning, Eet, som vi desværre altfor ofte søge forgjeves i Paladser, opførte i streng Stil, og dette er: det herligste, fuldeste Lys i hver Krog af Bygningen.

Hele Udstillingsslottet dannes af et Skib af 800 Fods Længde, hvis Ender krydses af Transepter, hvert af 635 Fods Længde. De store Kupler hæve sig, hvor Transepterne gjennemskære Skibet. Hovedfaçaden vender mod Cromwell Road og optages af Galleriet for de skjønne Konster. Transepterne forlænges ved Tilbygninger, med Udsigt til Haveanlæget, hvorfra forøvrigt hele Bygningen frembyder mest Ro og Eenhed i Stil. Skibet og Transepterne ere 100 Fod høie, 85 Fod brede; de øverste Gallerier have en Længde af omtrent 1500 Fod, nogle af 25, andre af 50 Fods Brede. Ved Skibets nordre Side findes tre aabne Afdelinger, de to af 250 Fods Længde og 87 Fods Brede, den tredie 150 Fod lang og 87 Fod bred; deres Høide er 50 Fod, og de ere uden Galleri.

Det til Bygningen anvendte Jern bestaaer af 332 fiirkantede Piller af 12 Tommers Gjennemsnit til Skibet og Transepterne, samt 312 runde Piller af 8 Tommers Gjennemsnit til Gallerierne; 138 fiirkantede 8 Tommers og 160 fiirkantede 10 Tommers Piller bære det flere Etager høie Galleri for de skjønne Konster, hvori 60 runde Piller begrændse de med Glasruder indfattede Afdelinger. Gulv og Tag hvile paa 1165 Tverbjelker, Jerncylinderne have en Længde af 11,600, Tagrenderne af 15,000 og Balustraderne af 14,000 Fod. Det Hele veier over 80,000 Centner. Heri er dog ikke indbefattet de 20,000 Centner Jern og Bjelker, der ere anvendte til Kuplernes Opførelse; disse Jern- og Glasmasser, de største, der nogensinde ere opførte, nemlig til en Høide af 250 Fod, have hver et Gjennemsnit af 160 Fod, de ere af Form duodiagonale og hvile hver paa otte Jernpiller af to Fods Gjennemsnit og 108 Fods Høide. Paa fire Steder bære de Tverbjelker, saa at hver Kuppels otte Sider pege mod Skibet og Transepterne, de fire andre mod de Vinkler, Sidefløiene danne. Fra de nævnte otte Colonner reiser sig til en Høide af 114 Fod de hvælvede Buer af Jern, der danne Kuppelen, hvis Spids rager 96 Fod op over Bygningens høieste Linie.

De øst- og vestlige Tilbygninger ere bestemte til Maskiner, Raastoffer og Agerbrugsredskaber. Den vestlige er 975 Fod lang og tildeels 200 Fod bred; her ere Maskinerne satte i Bevægelse. Den østlige er ikke fuldt saa lang og bred.

Skibets Tag er malet med stærke graae Farver; bruunrøde Ornamenter strække sig langs Siderne op til den øverste Reisning, hvis Rand skarpt betegnes ved en sort og hvid Listedecoration. De fornemste Buer ere chocoladefarvede, prydede med røde og blaae Felter, der hæves ved hvide Lister og Ornamenter; de skilles fra hinanden ved Medaillons med en Guldstjerne i sort Bund.

Pillerne, der bære Taget, ere holdte i lys Broncefarve, forstærket ved lodrette Linier i lysere Tone; Capitælerne ere blaae og røde med Guldornamenter; Galleribalustraden er bronzemalet med et Guldanstrøg og er indvendigt draperet med høirødt Klæde, hvorved Filegranarbeidet, forestillende Rose, Tidsel og Kløver (det forenede Kongeriges Vaaben) fremhæves; selve Gallerierne ere kronede med hver Afdelings Fane, der vaier udover Skibet, som overhovedet frembyder et smukt og harmonisk Ensemble. Dette er derimod langtfra Tilfældet med Kuplernes Decoration, hvis gyldne og høirøde lange Striber samt blaae Indskrifter paa Guldfelt gjøre en parodisk Virkning.

De fire Hovedindgange vise mod Øst fra Exhibition Road, mod Vest fra Prince Albert Road, mod Syd fra Cromwell Road og mod Nord fra Blomsterselskabets Have. Fra den vestlige Indgang kommer man strax ind i de udenlandske Afdelinger, med Toldforbundet, Frankrig, Spanien, Portugal, Italien paa den høire Side; Østerrig, Belgien, Holland, Schweitz, Danmark, Sverig og Norge, Rusland, Tyrkiet, Brasilien og Grækenland tilvenstre, tilsammen repræsenterede af omtrent 18,000 Udstillere, mod Englands 9199.

Det er en almindelig Bebreidelse, der gjøres vor Tid, at den er materiel, at den fremfor nogen anden Tidsalder arbeider i Materialismens Tjeneste. Den, der blot har Øie for disse store Tal, overvældende Masser og udstrakte Arealer kan det vel synes saa; men Den, der ikke er blind for den Kraft og Udholdenhed, der ere absolute Betingelser for at skabe et saadant Kæmpeværk — Den, der ikke er blind for den techniske Udvikling, der hører til i saa kort Tid at reise en saadan Kæmpebygning, ikke bestemt til tom Forlystelse eller Prunk, men til at samle Vidnesbyrd om den culturhistoriske Udvikling over hele Jordkloden, han vil erkjende Storheden af det hele Foretagende og den ideale Tanke, der ligger til Grund herfor, vil erkjende den uhyre Indflydelse, en saadan Samlingsplads for Alverdens Producenter og Producter maa udøve paa Productet og Producenten, og glæde sig over, at den materielle Udvikling har naaet et Høidepunct, der muliggjør saadanne Arbeider i Ideens Tjeneste.

Ugens Politik.

Den 22de Mai 1862.

En i „Moniteuren" optagen Artikel udtaler, at Tydskland ikke har nogensomhelst Ret til at intervenere i Danmarks indre Anliggender, dets Competence strækker sig kun til Holsten og Lauenborg og selv der kun indenfor Forbundsrettens Grændser. Enhver derimod stridende Anmasselse er utilstedelig og kan kun gaae ud paa at gjøre Kongen af Danmark til en Vasal af Tydskland. Den samme Artikel tilføier, at Fortolkningen af Bestemmelserne i Overeenskomsterne af 1851 og 1852, forsaavidt som de angaae Slesvig, ikke udelukkende kan tilkomme det tydske Forbund, og det af den simple Grund, at man ikke samtidig kan være Part og Dommer i en Sag. Denne Udtalelse indeholder et Fingerpeg til Besvarelsen af det Spørgsmaal, om og hvorvidt det Rygte, at den danske Regjering ved en Congres eller en Conference søger at faae Striden med Tydskland afgjort, er saa aldeles grebet ud af Luften, som den „Berlingske Tidende" i en tilsyneladende officiens Artikel vil vide. Denne Artikel henviser fornemmelig til en Correspondance fra Kjøbenhavn, som findes i »L'Indépendance Belge« og som meddeler Indholdet af den Circulairdepeche, vor Regjering kort efter at Forbundsbeslutningen af 1ste Mai var fattet, tilsendte de danske Gesandter i Paris, London, St. Petersborg, Stockholm og Haag. »L'Indépendance« seer sig endog istand til ordret at anføre følgende Sætning i Depechen: „Hidtil har Forbundsdagen indskrænket sig til at overskride Grændserne for Forbundets Competence; nu gaaer den over paa et ganske nyt Territorium, idet den opstiller Fordringer med Hensyn til en af Tydskland uafhængig Stat, ikke ved Hjelp af diplomatiske Forestillinger, men uden videre Omsvøb ved Forbundsbeslutninger." Naar nu „Berl. Tid." stadfæster Artiklens Rigtighed, og naar man sammenligner den i den preussiske Konges Throntale forekommende Passus: „Underhandlingerne med den danske Regjering have endnu ikke ført til noget Resultat; deres heldige Udfald beroer paa Besvarelsen af det Spørgsmaal, om Danmark vil beslutte sig til at opfylde sin med Tydskland i 1852 indgaaede Overeenskomst eller ikke", med „Moniteurens" Artikel, saa synes det at fremgaae af en slig Sammenligning, at om den danske Regjering end ikke i sin Rundskrivelse har fremsat bestemte Forslag om Indkaldelsen af en Conference for at udjevne den dansk-tydske Conflict — og videre gaaer den „Berlingske Tidendes" Benegtelse ikke — saa bestræber den sig dog i det nærværende Dieblik for ad diplomatisk Vei at gjøre gjeldende, at det ikke kan tilstedes Tydskland eensidig at bedømme, om den i 1852 indgaaede Overeenskomst er bleven opfyldt eller ikke, fordi man ikke samtidig kan være „Part og Dommer." Men lykkes det den danske Regjering at trænge igjennem med sine Anskuelser, hvilket Optagelsen af den omtalte Artikel i den franske officielle Tidende synes at vække Haab om, saa maa det næste Skridt ufeilbarligt blive, at de Magter, til hvem Regjeringen har henvendt sig, paa en eller anden Maade udtale deres Anskuelser om Sagen. Dertil har vor Regjering ved sin Rundskrivelse givet Impulsen, og om det vil skee ved Hjelp af en Congres, ved Conferencer eller ved identiske Noter er et underordnet Spørgsmaal. I Forbigaaende skulle vi kun bemærke, at vor Anskuelse ogsaa deles af „Weser Zeitung", der vil vide, at den danske Regjerings Depeche ikke indeholder noget Andragende om Indkaldelse af en europæisk Congres, men at det derimod confidentielt er Gesandterne paalagt, mundtlig at fremstille Sagen saaledes, at det Hensigtsmæssige i at henvise Sagen til en Congres antydes, medens det tillige er dem paalagt at indsende Beretning om de fremmede Regjeringers Udtalelser i denne Henseende. Hovedsagen er derimod, at vi ikke fraskrive os Ret til selv at raade over vor Skjebne, og at vi staae rede til at forsvare vor Uafhængighed. Mod dette Maal har Regjeringen ifølge „Fædrelandet" gjort et glædeligt Skridt, idet der i disse Dage skal være udgaaet Ordre til Anlæg af Befæstninger i Holsten og Lauenborg, navnlig foran Banegaardene i Altona og Büchen; derved vil Faren for en Overrumpling, som paa Grund af den i Tydskland stedfindende Mobilisering var stor, i høi Grad formindskes, om den ikke kan siges at være aldeles fjernet, førend en Troppestyrke, stærk nok til at opholde en indtrængende Fjende, indtil hele den øvrige Armee kan blive samlet, sammentrækkes ved vor sydlige Grændse.

I Tydskland aabenbare Begivenhederne Dag for Dag tydeligere, hvor ilde det egentlig er bevendt med den tydske Enighed. Alt synes at bebude, at en at de mærkeligste Episoder af Tydsklands indre politiske Liv snart vil blive sluttet, vi mene den mangeaarige Kamp i Churfyrstendømmet Hessen. Churfyrsten har omsider ved sin Fremfusenhed mistet Østerrigs og Staterne af anden Rangs Beskyttelse, som satte ham istand til i femten Aar at modsætte sig de mest taalmodige af alle Undersaatters Ønsker. Churfyrsten har omsider givet efter for Forbundsdagens Beslutning af 13de Mai og standset med Valgene til den nye, af ham octroyerede Forfatning, medens det dog ingenlunde er saa sikkert, at han vil falde tilføie med Hensyn til Hovedpunctet: Gjenoprettelsen af Forfatningen af 1831. Underhandlingerne i denne Anledning have imidlertid ført til et alvorligt Sammenstød mellem Preussen og Hessen, der endog har fremkaldt et diplomatisk Brud mellem begge Hoffer, hvilket Throntalen alt antydede, da der lovedes deri, at hævde Preussens Værdighed. Grunden dertil er den Ringeagt, hvormed den preussiske Konges Affending, den fra den sidste Krig blandt os saa bekjendte General Willisen, skal være bleven modtagen i Cassel, ja man paastaaer endog, at Churfyrsten paa en haanlig Maade skal have kastet Kong Wilhelms, af Generalen overbragte Skrivelse fra sig uden at ville aabne den. Cabinettet i Berlin fordrer nu Opreisning for denne Fornærmelse og har alt opstillet sit Ultimatum, som Churfyrsten forkaster. Men idet der er Tale om at gaae fra Ord over til Handlinger, opstaaer der en ny Vanskelighed, idet Østerrig og dets Tilhængere, støttende sig til Forbundslovgivningen, ikke ville tillade Preussen paa egen Haand at gaae offensivt tilværks mod en Forbundsfyrste. Men hvor truende end Forholdene udvikle sig i Hessen, er det dog ikke dette Land, men Preussen, der er Skuepladsen for den afgjørende Crise i den tydske, indre Politik. Preussen har besvaret Kongens Opraab efter Deputeretkamrets

Opløsning med at vælge en Forsamling, der bestaaer af endnu mere liberale og demokratiske Elementer, end den foregaaende. Sammenligner man dette Resultat med det af Kongen førte Sprog, er der Grund til at befrygte et Sammenstød mellem Nationens Fordringer og de kongelige Prærogativer, og vi see i ethvert Tilfælde den høist mærkelige Modsigelse, at den preussiske Regjering ikke trækker sig tilbage, uagtet den kun støtter sig til en aldeles forsvindende Minoritet, medens den træffer Forberedelser til selv med Vaabenmagt at understøtte Folkets Rettigheder i Cassel mod en stivsindet lille Despot. Men Følgerne af denne høist besynderlige Stilling ville dog først vise sig i den næste Session, naar Regjeringens Erklæringer skulle stilles paa Prøve; i den nuværende synes Ministeriet kun at ville forlange Kamrenes Bistand for at afgjøre de vigtigste Spørgsmaal; Regjeringen ønsker en Vaabenstilstand, og efter Alt, hvad man hidtil veed, er den parlamentariske Majoritet heller ikke utilbøielig til at opsætte Kampen.

I Italien er der ikke foregaaet nogen Forandring med Hensyn til det romerske Spørgsmaal i Løbet af denne Uge, men derimod har Regjeringen i Turin opdaget, at man havde isinde ved Hjelp af Frivillige at foretage et Indfald i Østerrig. Man veed endnu ikke, om Garibaldi har villet deeltage i dette Indfald eller ikke. Nogle paastaae det og anføre som Grund for deres Mening hans Nærværelse paa Begivenhedernes Skueplads, hans fornemste Officerers Fængsling og det forbittrede Brev, han har skrevet, for at protestere imod denne Fremgangsmaade. Paa den anden Side anfører man, at han i en Tale til Folket i Bergamo har misbilliget de hemmelige Hvervninger og de ubetimelige Expeditioner, der kunde bringe Italiens Sag i Fare. »Unita italiana« af 17de Mai siger: „Henved 160 unge Italienere fra forskjellige Provindser befinde sig i Mailands Castel; de bleve hentede igaar fra Bergamo af Carabinerer; de ere fængslede ifølge Befaling af Regjeringen i Turin, uden at man kjender deres Brøde." Forend Afreisen fra Bergamo har General Garibaldi tilskrevet disse unge Mennesker følgende Brev:

Trescorre, den 15de Mai.

„Mine kjære Venner.

Jeg raader Eder til at lade Eder bortføre uden Modstand, og bemyndiger Eder til at sige, at det er mig, der har kaldt Eder til Bergamo.

Jeg betvivler ikke, at Nationen vil være Eder taknemlig for Eders patriotiske Tjenstiver og Eders Selvfornegtelse.

Jeg hilser Eder Alle og forbliver med Venskab

Eders i Liv og Død hengivne
G. Garibaldi."

Hvis dette Brev er ægte, synes det dog ikke, som om den italienske Frihedshelt har været aldeles uvidende om den tilsigtede Plan, der naturligviis har vakt den største Opsigt paa det østerrigske Territorium. Hele Linien langs Lago di Garda er stærkt besat med Tropper, og Corpscheferne, der brænde af Begjerlighed efter at hevne Nederlagene ved Magenta og Solferino, underrette allerede deres Soldater om, at Veien til Mailand staaer dem aaben.

De fra Amerika komne Efterretninger lyde gunstigt for Nordens Sag, idetmindste med Hensyn til Krigens Gang, medens det derimod viser sig, at de fredelige Resultater, som man haabede af den franske Gesandts diplomatiske Reise til Richmond, ere udeblevne, og at Lederne i Sydens Hovedstad ikke have viist den ringeste Tilbøielighed til Forsoning. Imidlertid har Syden mistet den ene store Stad og den ene befæstede Stilling efter den anden; Ny-Orleans, Maconfortet, Yorktown og Gloucester have overgivet sig, og Mac-Clellan, der fra Yorktown forfulgte den tilbagevigende Fjende, stødte sammen med ham i Williamsburg, hvor han i en blodig Kamp, i hvilken Tabet anslaaes til 2000 Faldne, 8000 Saarede og 5000 Krigsfanger, fordrev ham fra denne By, saa at Veien til Richmond nu staaer aaben. Det vides ikke med Sikkerhed, om General Beauregard vil repliere paa Memphis eller Mobile, eller om han vil anstille et Forsøg paa at tilbageerobre Ny-Orleans, naget han derved blotter Missisippi. Man antager imidlertid, at det vil være i Omegnen af Korinth, at det Hovedslag vil blive leveret, der skal afgjøre Felttogets om end ikke hele Sydens Skjebne. En Depeche fra Pittsburg Landing synes at bekræfte denne Formodning. Der siges, at et stærkt, mod Farmington udsendt Recognoscerings-corps havde stødt paa en 4500 Mand stærk, med Artilleri og Cavaleri forsynet Fjende, som det efter en heftig Kamp kastede tilbage, og det er ikke let at indsee, hvorfor General Beauregard skulde have efterladt disse Tropper i Nærheden af Korinth, hvis han selv havde rømmet denne Stad. Som et charakteristisk Træk i denne eiendommelige Krig ville vi meddele, at i Træfningen ved Williamsburg commanderede en Fru Reynolds som Major i det 7de Regiment fra Illinois, medens hendes Mand tjener som Lieutenant i det samme Regiment. Det er det i Slaget ved Pittsburg udviste Heltemod, denne Amazone har at takke for sit Majorspatent, som Gouverneur Yates undtagelsesviis har skjenket hende.

Men det Punct, der i dette Øieblik tiltrækker sig hele det vestlige Europas Opmærksomhed, er Mexico, hvor Begivenheder forberedes, der muligviis kunne sætte Verdensfreden paa Spil. Det lader til, at den i London afsluttede Tractat betræffende Expeditionen til Mexico er bleven fortolket paa en forskjellig Maade af de tre Forbundsfæller: Frankrig, England og Spanien. Dronningen af England talte kun om en hendes Undersaatter tilkommende Skadeserstatning, som man hidtil forgjeves havde forlangt; Dronningen af Spanien angav tillige som Formaal for Expeditionen, at forhindre Gjentagelse af Misgjerninger, der ere en Skjændsel for Menneskeheden, medens Keiser Napoleon, uden at ændse Skadeserstatningsspørgsmaalet, erklærede, at Frankrig forenede sig med England og Spanien for at beskytte de i Mexico bosatte Franskmænd og undertrykke de mod Humanitet og Folkeret stridende Voldshandlinger. De Franskes Keiser synes at have givet denne Udtalelse en endnu langt mere udstrakt Betydning, idet han har understøttet de Forsøg, som General Almonte og andre politiske Emigranter anstille for at omstøde den republikanske Regjeringsform og indføre den monarchiske med Erkehertug Maximilian af Østerrig som Konge. Franskmændenes Forbindelse med disse Lykkeriddere har i ethvert Tilfælde opløst Alliancen; Englænderne have alt trukket sig ud af Striden, og General Prim følger med sin Regjerings Bifald det givne Exempel. De liberale Blade i Frankrig dadle i et ualmindelig skarpt Sprog Keiserens Beslutning. »Opinion nationale« fremhæver saaledes, at det strider fuldstændigt mod den i London afsluttede Convention, naar man negter at underhandle med den bestaaende Regjering og officielt beskytter Emigranter, der erklære, at de ville fuldkaste Forfatningen, hvilket General Prim i et Brev til »Morning Post« har erklæret at være Grunden til de spanske Troppers Indskibning, idet han tilføier: „Keiserens Soldater forblive her for at opreise en Throne til Erkehertug Maximilian."

M.

Literatur.

— Rækken af de prosaiske Skrifter af J. L. Heiberg er nu sluttet med det udkomne 11te Bind og de til 9de Bind hørende Lithographier. Størstedelen af Bindet optages af Forfatterens Afhandlinger i fremmede Sprog, hvortil endnu er føiet hans to Udkast til „Elverhøi" og „Kong Valdemar Atterdag", hvilket sidste i en forandret Skikkelse fremtraadte som Skuespillet „Syvsoverdag", samt af nogle korte biographiske Notitser.

— Det udkomne fjerde Hefte af Lembckes fortrinlige Oversættelse af Shakspeares dramatiske Værker indeholder „Kong Richard den Andens Liv og Død".

— Victor Hugos nyeste Roman »Les Misérables« udkommer i tre franske Udgaver, i Brüssel, Paris og Leipzig, og bliver udgivet i to Oversættelser paa Dansk, samt oversættes samtidigt paa tydsk, italiensk, hollandsk, ungarsk, polsk, engelsk, portugisisk og spansk.

— Chefen for Forlagsfirmaet Vieweg & Sohn i Brunsvig har foreslaaet de tydske Boghandleres „Börsenverein" i Leipzig at grundlægge et Tidsskrift efter »Revue des deux Mondes'« Mønster. Uagtet Udvalget har anseet et uafhængigt og upartisk critisk Organ for meget ønskeligt, har man dog ikke meent, at den nævnte Forening burde sætte sig i Spidsen for et saadant Foretagende.

— Forlagsretten til „Kölnische Zeitung" er d. 3die Mai solgt for 200,000 Thaler.

Lithographi.

— Af den prægtige Domkirke i Ribe har Hr. Harald Bruun udgivet et Lithographi, der forestiller dens Indre, som Sidestykke til det tidligere udkomne Billede af Bygningens Ydre. Den graalige Steenart, Tufstenen, hvoraf Kirken for Størstedelen er opført, i Forbindelse med det smukke Chor, der er bækket med en eneste Kuppel, fengsler Beskueren, idet han indtræder i Helligdommen og ere godt gjengivne i denne Lithographi. (I Commission hos Gad.)

Musik.

— A. Dreyschock afreiste i Onsdags til Stockholm, hvor han er engageret til i denne Uge at lade sig tre Gange høre paa det kongelige Theater; Søskendene Neruda afvikle deres Engagement i Christiania, hvor Begeistringen har naaet samme Høidegrad som her og i Stockholm.

— I Haag er der af L. J. Lefebre bleven construeret en Forbøining, hvorpaa man kan stille Flygeler, Pianoforter og Pianinoer, hvorved disses Klangstyrke ganske betydelig forstørres. Dette Apparat kaldes „Acustica" og anbefales som meget hensigtsmæssigt af flere Musikere, hvoriblandt findes Dreyschocks Navn.

Technik.

— Den berømte engelske Astronom Sir John Herschell har i forrige Aar offentliggjort Constructionen af en af ham selv paa en astronomisk Reise til Cap opfunden Hængekøie, hvorved han satte sig istand til, med den største Bekvemmelighed at gjøre den lange Reise, under de heftigste Uveir og Storme, uden at blive søsyg, eller være udsat for Virkningerne af Skibets Slingringer. Denne Køie maa anbringes i en Kahyt og kan nedtages om Dagen. Den er construeret efter et Princip, som virker til at standse enhver Oscillation (Svingning) og stadigt bevare den horizontale Stilling, og kan forfærdiges af enhver Tømrer og Smed for nogle faa Shillings. En udførlig illustreret Beskrivelse af Mechanismen læses i »The practical Mechanics Journal« for December 1861.

Jernbanevæsen.

— Det franske Keiserpar har nylig overværet et Forsøg med et ganske nyt Slags Jernbanekjørsel, der foretoges ved Bougival. Istedetfor Hjul vare Vognene nemlig forsynede med Kjelker; foran ved Locomotivet var anbragt en Vandbeholder, der stadigen overrislede Skinnerne, hvorved næsten hele Gnidningsmodstanden blev hævet. Naar Toget skal standses, lukkes denne Vandbeholder, Modstanden indtræder da strax, og letter i høi Grad Standsningen. Kjørselshastigheden skal med Lethed kunne drives til 3½ Miil i Timen. Der er allerede udnævnt en Commission af kyndige Mænd, som grundigen skal undersøge denne nye Kjørselsmaade; hvis den findes tilfredsstillende, skal en saadan Vandbane anlægges fra Concordiepladsen til Boulogneskoven.

— Fra d. 6te Mai er der begyndt en daglig Jernbaneforbindelse mellem Berlin og St. Petersborg.

Blandinger.

— Det stereoscopiske Selskab i London har, for en Sum af 15,000 Rdl., tilkjøbt sig Eneretten til at tage photographiske Billeder paa Londonerudstillingen.

— Allerede for nogle Aar siden hørte man Tale om, at der, langt vesterpaa i Australiens Indre, hinsides Balonnefloden, fandtes en Stamme Indfødte, som i physisk Henseende paa en mærkelig Maade adskilte sig fra de andre, navnlig derved, at deres Hoveder vare saa skaldede som Billardkugler. Skjøndt nu disse Beretninger fra Tid til anden dukkede op igjen, og adskillige Formodninger desangaaende fremsattes, foranledigede den fuldkomne Mangel paa Syn for Sagn, at de Fleste droge hele Historien i Tvivl og enten antoge, at hine glathovedede Skabninger havde lidt af en eller anden Sygdom, eller at Fortællingen var en af de „Ender", som Skovboerne ikke ansee det for Synd at spinde til Bymændene. Men nu fortæller Bladet »Sydney Empire« for 19de Febr., at der Dagen iforveien paa dets Contoir havde indfundet sig en Reisende, M'Kay, som netop kom fra Balonnefloden, med en af disse Indfødte, en ung Mand paa 16 til 17 Aar, efter M'Kays Mening, skjøndt han efter Udseendet syntes ældre. Hans Hoved var aldeles skaldet; paa Issen saaes rigtignok en kornet, mørk Plet, som om Haarrøderne sade i Huden, men M'Kay forsikkrede, at den hidrørte fra et smudsigt Klæde, den Indfødte pleiede at bære paa Hovedet. Denne mærkelige Haarmangel behøvedes desuden ikke for at vise, at dette Væsen tilhørte en anden Race end Australiens sædvanlige Indfødte; Ansigtets Omrids, Hovedets Form, Hudfarven, Udtrykket, Holdningen — Alt var mongolsk eller chinesisk. Hans legemlige Udvikling stod langt tilbage for de sædvanlige Indfødtes; Hudens mørkegule Farve syntes at tyde paa, at han var Ætling af chinesiske og indfødte Forældre; hvor lang en Aarrække der er hengaaet siden denne Blanding af Racerne fandt Sted, lader sig ikke bestemme, kun saameget er vist, at han mere lignede en Chineser end en Indfødt. Han hørte til en Hob — thi den kan ikke med Rimelighed kaldes en Stamme — der holdt til i Egnen nordvest for Øvre-Warrego; M'Kay havde kun seet sex eller syv til forskjellige Tider, blandt dem en Kvinde og en Mand, der var langt høiere af Vext og stærkere bygget end hans Følgesvend. Denne er forresten meget omgængelig og lærenem, samt fuldkommen tilfreds med sine forandrede Kaar. — Formodentlig ere disse mærkelige Folk Afkom af chinesiske Fiskere, der for mange Aar siden have sat Fartøiet til paa Kysten og derefter levet blandt de Indfødte og taget sig Hustruer af Landets Døttre — saaledes kan man forklare Racepræget, men Haarløshedens Aarsag kommer man vel aldrig paa det Rene med.

— »Journal de Genève« beretter, at en Mand, som havde stjaalet, dræbt og spiist en Kat, nylig af Retten i Zug blev dømt til: 1) at betale Fængselsomkostningerne før Forhøret; 2) to Dages Fængsel paa Vand og Brød; 3) 30 Stokkeslag; 4) at forblive fire Aar indenfor det Sogns Grændser, hvor han hørte hjemme; 5) at antegnes paa den sorte Liste; 6) at sættes under Politiets særlige Opsigt; 7) at betale Omkostningerne ved sin Hjemsendelse, og 8) at betale alle andre Omkostninger, samt at erstatte Skaden.

— En formuende Mand i Vestengland havde bestemt i sit Testamente, at hans opsadlede Hest skulde føres efter hans Baare til Graven, skydes der, og jordes tilligemed hans Lig, for at han kunde være rede til „at sidde op ved Opstandelsen og ride ind til den evige Glæde". Manden er nylig død og hans Villie punktligt udført — nu kan han ride eller gaae, naar Tiden kommer.

XIX.

For nogle Uger siden bragte vi vore Læsere fra en nordsjællandsk Kirkegaard et Mindesmærke om danske Sømænds heltemodige Opoffrelse; idag meddele vi, som et Sidestykke hertil, det eneste synlige Minde, der endnu bevarer Erindringen om Ivar Huitfeldts Daad 1710. Men i Nationens Hjerte staaer hans Handling saa dybt indskrevet, at man kun behøver at nævne hans Navn, for med det Samme at nævne det største Exempel paa Selvforglemmelse for Statens Skyld, vor Historie har at opvise.

I September 1710 laa den danske Flaade under Ulrik Christian Gyldenløve i Kjøgebugt for at holde Øie med den svenske Flaade, der var samlet i Carlskronas Havn; vor Flaade havde dengang lidt meget, en voldsom Storm havde gjort flere Skibe usødygtige og pestartede Sygdomme hærgede Mandskabet paa de andre. Det var derfor ikke med den sædvanlige Glæde, at man om Formiddagen den 4de October fik Øie paa de eenogtyve svenske Linieskibe, som under Wachtmeister søgte den danske Kyst. Med Vind og Strøm imod sig satte Gyldenløve dog Seil til og bød Svenskerne Kamp, men de vægrede sig længe, og først henad Eftermiddagen begyndte Slaget. Linieskibet „Dannebrog", som laa den svenske Flaade nærmest, blev den første Skive for dens Kugler, idet det fjendtlige Admiralskib lagde sig paa Siden af det og beskød det, samtidigt med et Par andre. En af de første Kugler tændte Ild i Agterskibet, men det gjaldt her at holde Kampen ud, og Chefen, Commandeur Ivar Huitfeldt, fortsatte tappert Skydningen, medens Plankerne brændte under ham. Den øvrige danske Flaade laa i Læ af „Dannebrog", og uden at udsætte denne for den yderste Fare kunde Huitfeldt ikke opgive Kampen og søge Land. Hans Beslutning var derfor snart fattet — kun hans Undergang kunde redde Danmarks Søværn. Saalænge som muligt holdt han Fjenden Stangen, da drønede det sidste Skud, men overdøvedes af det voldsomme Brag, som indhyllede hele Slagpladsen i en Røgsky: Ilden havde naaet Krudtkammeret og „Dannebrog" var forsvundet, men hele den øvrige Flaade — 25 Linieskibe, foruden Fregatter og mindre Fartøier — var frelst, og dermed var Kampen for denne Gang afgjort, thi det tiltagende Uveir gjorde det umuligt for de to Magter, at fortsætte Kampen. Svenskerne slap dog ikke bedre, thi to af deres Linieskibe, som laae „Dannebrog" nærmest og frygtede for at blive angrebne af Ilden, der rasede i dette, satte paa Grund under Amager, hvor deres eget Mandskab senere stak Ild paa dem og sprængte dem i Luften.

Af „Dannebrogs" Mandskab bleve kun fem optagne som Lig, de øvrige havde deelt Skibets Skjebne og vare sporløst forsvundne. Disse Fem bleve jordede paa Herfølge Kirkegaard, Syd for Kjøge, og der erindres man om Heltedaaden ved en stor rødbruun Granitplade, paa Kirkens nordøstlige Muur, der bærer følgende Indskrift af Ingemann:

Høit bruser Bølgen i Kjøge Bugt:
Den sjunger om Hvidtfeldts Himmelflugt;
Den sjunger om Dannebrogs Helteskare,
Som Flammevinger til Himlen bare.
Hist Kjæmpeskaren mod Himlen fløi:
Her Kirkegaarden blev Kjæmpehøi:
Hid bar de fra Stranden Heltenes Been
Og Kirken blev deres Bautasteen.
Gud evig glæde de høie Sjæle!
Med Danmark staaer deres Eftermæle.

* * *

Den 2 November 1710
Jordedes her 4 Matroser og 1 Soldat
Af Besætningen paa Orlogsskibet Dannebroge,
Som sprang i Luften den 4 October samme Aar.

Charade.

Mit Første er Mange — kun Een er det ei,
Mit Andet udstødes, naar man ta'er paa Vei;
Mit Sidste — forældet — dog dækker din Krop,
Som Billed paa Uskyld — naar Liv er hørt op.
Mit Hele tracteres paa mangeslags Steder,
I Sale, i Kroer, i Sorg og i Glæder;
Derved høstes Ære, til Himlen man hæves,
— At være det, ønskedes nyligt forgjeves.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 138:

Haabet.

Opløst af: J. J. og W. J. i Helsingør, Een mere, Nr. 69, Saras Svoger, Kinhan, Skumbæk og Messingborg, Signe i Frederikssund.
Opløst paa Vers af Lorenzo og Ingeborg.
Opløst som „Kjærlighed" af 3 halve Baiere, Nesreddef paa Herlufsholm, T. i Aa.

Døde.

H. H. Berg, Conferentsraad, Præsident for St. Thomas og St. Jan, † 16de April i Vestindien, 74 Aar.

Frederic de Courey, en af Frankrigs frugtbareste Theaterforfattere og Medarbeider af Scribe, Dumas, Bayard osv., † 9de Mai i Paris.

José Moreno y Landaburn, spansk Minister i Stockholm, † 30te April sammesteds.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen
fra den 16de til 22de Mai incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
16de . .	11,4	15,8	7,0	52	28"3,10	
17de . .	13,7	19,7	9,0	45	28"3,18	
18de . .	13,6	19,9	7,8	65	28"3,29	
19de . .	14,5	20,3	6,1	55	28"3,33	
20de . .	15,7	21,4	8,0	50	28"1,06	
21de . .	16,0	21,3	10,6	62	27"9,31	
22de . .	12,5	17,2	8,6	47	27"10,28	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	21 Mai	3	pCt.	Consols . . .	$91\frac{15}{16}$.
Paris	„ —	3	„	Rentes . . .	70. 15.
Wien	„ —	5	„	Metalliques .	70. 75.
Berlin	„ —	$3\frac{1}{2}$	„	Staats-Sch.	$89\frac{1}{4}$.
Kjøbenhavn	23 —	4	„	Kgl. Obligat.	$97\frac{3}{4}$.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommen:

To Digtere,

Maskekomedie af Frits Schjøtt. Priis 48 Sk.
Wilhelm Priors Boghandel,
48. St. Kjøbmagergade ved Porcellainsfabriken.

Mandarin-Thee.

Ovennævnte Thee, der i en overordentlig høi Grad forener Styrke, Bouquet og Velsmag, faaes i hele, halve og qvart Punds Daaser à 10 Mk. 8 Sk. pr. Pd., alene i Undertegnedes Theehandel, hvorfra endvidere anbefales:
Pecco Congo 6 Mk. 8 Sk. pr. Pd.
Superfiin Congo 7 Mk. 8 Sk. pr. Pd.
Superior Congo 8 Mk. 8 Sk. pr. Pd.
Smaa Blandingsthee (meget fiin 7 Mk. 8 Sk., fiin 6 Mk. pr Pd.)
Fiin Congo 6 Mk. pr. Pd
Kyshow Congo 7 Mk. pr. Pd.
Fineste Congo 8 Mk. pr. Pd.

Christian Steen,
Kongens Nytorv 28, (ved Hovedvagten).

Udkommen er og faaes i alle Boglader:

Den katholske Missions Historie

af Dr. Chr. H. Kalkar. 2 Rd.

Indhold: Asien (China, Indien, Mongoliet, Persien og omgrændsende Lande, Levanten, Øerne om Asien); Afrika (Nordafrika, Vestkysten, Syd- og Østafrika, Øerne om Afrika); Amerika (Nordamerika, Centralamerika, Sydamerika, Vestindien); Australien.

C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

Marienlyst Søbad

ved Helsingør.

Strøm-, Styrte-, Regn- og Douchebade samt varme Søbade saavel for Damer som Herrer. Brøndkuur samt Mælkekuur af Ko- eller Gedemælk kunne bruges paa Stedet. Til Slottet og Hamlets Terrasse er Adgang for Abonnenterne. Abonnement for en Uge og derover giver fri Adgang til de i Abonnementstiden stedfindende Soirées dansantes, hvortil ellers Adgang betales med 1 Rd. pro persona.

Restaurationen paa Slottet er paa det Omhyggeligste soigneret. Der serveres saavel à la carte som ved table d'hôte. Et godt Musikcorps vil daglig musicere i Parken. Lyst- og Fiskebaade med Redskaber, Æsler, Heste og Vogne til Udflugter i Omegnen kunne faaes.

Beboelsesleiligheder findes i det ganske nær ved Slottet og Badene med en udmærket smuk Udsigt beliggende Hotel garni, med comfortabelt og smukt indrettede Værelser, ligesom ogsaa i Etablissementets andre Bygninger og i Privatboliger. Nærmere Underretning meddele Badets Læge Hr. Overlæge V. Müller og Marienlysts Kontor pr. Helsingør.

Saisonen begynder d. 15. Juni.

Rubens: Portrait af Infanten Don Ferdinand.

Auction over det berømte Maleri-

Galleri, tilhørende Hr. J. P. Weyer i Køln.

Den 25de August 1862 agter Undertegnede at afholde Auction over ovennævnte Maleri-Galleri. Den illustrerede Catalog, der omfatter 587 Nr. faaes for 36 Sk. hos C. C. Lose & Delbanco i Kjøbenhavn.

Køln, i Mai 1862.

J. M. Heberle (H. Lempertz).

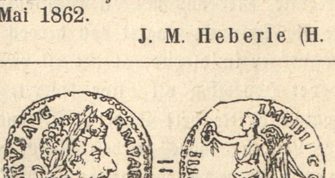

Lucius Verus. Medaille i Guld.

Stor Mynt-Auction i Køln.

Den 7de Juli 1862 vil den afdøde Hr. Fr. Kocks Samling af Mynter og Medailler, indeholdende 5570 Nr., samt af Malerier og Konstsager i et Antal af 76 Nr. blive bortsolgt ved offentlig Auction. Den illustrerede Catalog faaes for 36 Sk. hos C. C. Lose & Delbanco i Kjøbenhavn.

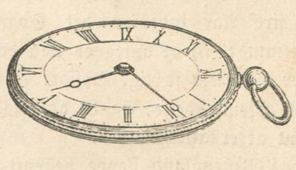

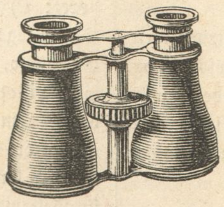

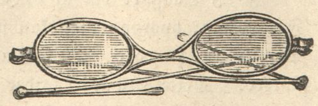

H. E. Holst's Fabrik og Lager af Chronometre og Uhre;

optiske, mekaniske og meteorologiske Instrumenter og Apparater for Kemikere, er flyttet fra Østergade Nr. 7, 1ste Sal, til

Østergade Nr. 50, i Stueboutikken.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 140.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 1. Juni 1862. 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Ib Ibsen. — Tante Lise, af Forfatteren til „John Halifax". — Om Marmorkirken og dens Omgivelser, af Professor Hetsch. — Ved en Begravelse. — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold.

Ib Ibsen.

Født den 24de Juni 1861, død den 12te Mai 1862.

Det er et smukt Billede, skjøndt det er gjentaget næsten til Trivialitet, at „det var ikke sunget for hans Vugge", hvad enten det nu anvendes til at betegne Skjebnens Afvexlinger i en Mands Liv til det Bedre eller til det Værre. Vi ville haabe, at det var til hans egen Lykke, saasandt som det var til Gavn for hans Samtid, at Ib Ibsen endte sit virksomme Liv i en Stilling, som det „ikke var sunget for hans Vugge", at han engang skulde indtage. Det er ikke det, at han bar en Titel og tre forskjellige Ordener, endskjøndt han bar dem med Rette og virkelig var Een af »illi, quorum meruere labores«; men det er det, at han virkede, i en stor Deel af sit Liv, for de Unge, som en trofast og utrættelig Fører paa Veien til et af de betydningsfuldeste Kald, til hvilke Manden kan hellige sig. Og det blev sunget ved hans Grav, at den bygger sit Huus paa Klippegrund, som ærlig røgter Pligt og Kald, hvor svært det end ofte kan falde — Livet gled ikke altid let for Ibsen, det havde sine tunge Prøvelser, der fordrede hans hele Kraft og Energi for at overstaaes, men hans Maal stod ham for Oie, og han tabte det ingensinde af Sigte.

Ibsen var født paa en Gaard i det vestlige Jylland, ikke langt fra Vesterhavet, og han var tidlig fortrolig med de gribende Scener, som dette vilde Havs Kyst saa ofte er Vidne til; han fortalte saaledes gjerne om den frygtelige Julenat 1814, da de to engelske Linieskibe gik under med Mand og Muus ved Harboøre, om den frygtelige Spænding, der herskede mellem Kystboerne, da de hele Natten saae de to uhyre Skibe, kjendelige paa deres med Nødsignaler illuminerede Reisning, i en Nærhed, som tydeligt sagde det erfarne Oie, at her var ingen Redning mulig. Ibsens tidlige Lyst til at kjende Naturen i Blomster og Dyr bevægede hans Fader til at sætte ham i Aalborg Latinskole, men det vilde ikke rigtig gaae med det bundne Skoleliv, desto bedre derimod med de frie Excursioner og Jagter, og Lysten blev ham endelig for mægtig, saaat han i sit sextende Aar, meget mod sin Faders Villie, forlod Skolen og gik tilsøes med et Koffardiskib. Han gjorde nu i tre Aar længere Reiser til forskjellige Verdensdele, men deels et uheldigt Fald, som frembragte en Sygdom i den ene Fod, deels den Overbeviisning, at Naturen i fremmede Lande ikke lod sig udgranske under en Sømands kortvarige Ophold iland, bestemte ham til at begynde paa Studiet af Lægevidenskaben, i det Haab at skaffe sig en selvstændigere Stilling, med Frihed til at vælge sit Opholdssted. Han indtraadte som Volontair paa Frederiks Hospital; men Ondet i hans Fod forværredes, og han maatte underkaste sig en smertelig Amputation og et langvarigt Sygeleie. Under dette styrkedes hans Beslutning at blive Læge og Anatom, og efter sin Helbredelse tilbragte han Størstedelen af sin Tid ved Dissectionsbordet. Kort efterat han i 1826 med bedste Charakteer havde taget den chirurgiske Examen, blev han ansat som Lærer i practisk Anatomi ved det daværende chirurgiske Akademi, og i denne Stilling virkede han i tyve Aar med utrættelig Iver. En stor Deel af den nulevende Slægt af Læger vil fra denne Tid have Ibsen i frisk Minde, hvorledes han paa Dissectionsstuen satte den Ene igang med sit Arbeide, derpaa opfangede et fortvivlet Blik af en Anden, som var kommet paa Vildspor i en vanskelig Opgave, og med et „See nu her, lille —", hjalp ham paa Vei igjen med nogle faa Strøg med Kniven; saa igjen satte sig ned midt imellem dem Alle og fortalte en munter Historie fra Hospitalet eller Manuductionstimerne. Han var i disse Aar en overordentlig søgt Manuducteur i Anatomi og Operationslære; thi den tarvelige Løn, han fik af Akademiet, og hans tidlige Giftermaal, nødte ham til at arbeide strengt for sit Ophold, og han manuducerede ofte næsten uafbrudt den hele Dag igjennem. Ikkedestomindre fandt han dog Tid til at udføre en Mængde beundringsværdige anatomiske Arbeider, som pryde ikke alene vort, men ogsaa flere fremmede Universiteters Museer, og som vanskeligt ville overtræffes. Det var overhovedet vidunderligt, hvad Ibsen kunde udføre med sine Hænder, ikke alene i den egentlige Dissection, men ogsaa i Arbeider, som tjente ham til at anskueliggjøre Anatomien. Han støbte i Gips, pudsede i Vox, graverede med Gravstikken, udskar i Træ, indsprøitede de fineste Organer med størknende Masser, og ætsede saa Hylstrene bort med Syrer, saa at Aarerne indtil deres mindste Forgreninger stode som det skjønneste Coraltræ for Beskuerens Blik. Og alt Dette lykkedes ham til Fuldkommenhed, endskjøndt hans Haand allerede tidligt rystede næsten convulsivisk, formodentlig af Anstrengelsen ved under Gangen at maatte støtte sig stærkt til Stokken. Han afbrød kun to Gange sit Arbeide paa længere Tid, ved i 1835 at reise til England og Aaret efter til Holland; disse Reiser dannede i lang Tid Glandspuncterne i hans Liv og han gjennemgik med overordentlig Interesse disse Landes rige Museer. En særlig Gjenstand for hans Studium i Samlingerne vare Hjerneskallerne af de forskjellige Menneskeracer, med deres Eiendommeligheder; Faa ere vistnok komne Ibsen nær i Evnen til af en Hjerneskal alene at bedømme, hvilken Stamme Individet havde tilhørt. Han samlede med uafbrudt Iver Cra=

Ib Ibsen,
Professor i Anatomi, R. af D., St. A. 3, S. N. 3 pp.

nier til det chirurgiske Akademies Museum og morede sig ofte over den Maade, paa hvilken han var kommet til dette eller hint Stykke. Han havde saaledes engang givet en Læge, som gik med et Skib til China, i Commission at skaffe ham Craniet af en Chineser eller Malayer, og et saadant blev virkelig opgravet til Ibsen af en bevæbnet Trop af Matroser, der om Natten gik iland paa en Begravelsesplads ved Kysten.

Imidlertid begyndte Ibsens uafbrudte og i pecuniair Henseende kun lidet lønnende Arbeide at trætte ham, og skjøndt han aldrig følte sig stærkt tiltrukket af det practiske Liv som Læge, tænkte han dog i 1839 alvorligt paa at søge et i de vestindiske Colonier ledigt Embede; men Frygten for at miste ham som practisk Lærer, og maaskee ogsaa en vis Bevægelse, der yttrede sig imellem den yngre Lægestand, foranledigede Akademiet til at forbedre hans Gage, og Ibsen greb selv med Begjerlighed denne, om man saa maa sige velkomne Undskyldning for at opgive sin Plan. Glæden herover gav sig ogsaa Luft i en Fest, som „da Ibsen blev", foranstaltedes af en stor Mængde forhenværende og daværende Elever og Venner, og hvor han var den feirede Gjest; der herskede den livligste Stemning, som Ibsen saa ypperligt forstod at gaae ind paa, ja det fortælles endog, at de Yngre af Selskabet om Aftenen i deres Glæde lystigt sprang Buk over deres Lærers stærke Ryg. — I de Unges Selskab tilbragte Ibsen overhovedet mange af sine lykkeligste Timer, og Faa forstode bedre end han at slaae ind paa den lystige og gemytlige Tone, som maaskee sjeldent mangler i en Sammenkomst af Læger, og som er saa tiltrækkende for dem ved den skarpe Modsætning til de alvorlige Scener, hvori de saameget maae færdes.

Tre Aar efter dette betydningsfulde Moment i Ibsens Liv, blev Docentpladsen i Anatomi ledig ved Professor Steins Overgang til den chirurgiske Clinik paa Frederiks Hospital. Facultetet ønskede at besætte den ved Concurrence, hvortil tre Stridsmænd meldte sig, og de skarpe Vaaben afgjorde her Striden, idet Ibsens anatomiske Kniv, som havde lært ham at kjende det menneskelige Legeme i dets skjulteste Kroge, sikkrede ham Seiren. Atter lagde Glæden herover blandt Medicinerne sig for Dagen ved en Fest, hvor der blev sunget Sange og holdt Taler, som vrimlede af de muntreste og barokkeste Billeder, hentede fra Dissectionsbordet og — Cadaveret. Ibsen havde saaledes naaet en Stilling, der i høieste Grad tiltalte ham; han besad den vigtigste Forudsætning for at være en dygtig Docent, nemlig den, fuldkomment at være Herre over sit Stof; hans lange Øvelse i at manuducere, hans Evne til at fremstille med Klarhed og Tydelighed, og den overveiende Vægt, han lagde paa Fremviisningen af Præparaterne, gjorde ham til en i høi Grad yndet Lærer, skjøndt han ikke havde noget meget flydende Foredrag. Han havde et eget Talent til med nogle faa Streger paa Tavlen at anskueliggjøre det Sagte, og disse Illustrationer, som han selv spøgende kaldte sine Plankeværkstegninger, have sikkert hos mangen Læge bidraget til at bevare Billedet af vigtige Organers Leie. Ibsen var altid en human og retfærdig Examinator, og det var en Fornøielse at see den Glæde, der lyste af hans Ansigt, naar han havde en flink Candidat for sig, medens han paa den anden Side kunde blive ret fornærmet, naar Nogen i Uvidenhed mishandlede hans kjære Anatomi.

Krigsaarene 1848—50 vare tunge Aar for Ibsen. Hans varme patriotiske Sindelag var allerede bragt i heftigt Oprør ved den Overlast, der timedes hans Fødeland; men det var Skjebnens Villie, at han ogsaa mere directe skulde træffes i sine dybere Følelser, idet hans Søn, til hvem han med Rette knyttede de glædeligste Forhaabninger, som Læge paa Linieskibet „Christian VIII" mistede Livet under Udøvelsen af sine Kaldspligter, da Skibet sprang i Luften i Ekernførde Fjord. Den dybe Rystelse, som dette Tab voldte Ibsen, og som endnu blev forøget ved hans trofaste Hustrues et halvt Aar efter paafølgende Død, gav kun langsomt Plads, først for Resignationen og efterhaanden for en, Ibsen naturligere, Stemning. Hans ydre Vilkaar havde efterhaanden forbedret sig saameget, at han ved Siden af sine Embedsforretninger kunde nyde en behagelig Fritid, som han deels tilbragte i selskabelige Kredse, deels om Sommeren paa Reiser baade mod Nord og Syd. I de sidste Par Aar af sit Liv leed han af en chronisk Sygdom, hvis Udfald han selv tydeligt forudsaae; men som det sømmer sig en kraftig Personlighed lod han sig ikke lamme af denne Bevidsthed, men fortsatte sit Arbeide til det Sidste; han døde, som han havde levet — som en Mand.

Tante Lise.

Af Forfatteren til „John Halifax."

Jeg troer ikke, at der i hele Kongeriget Storbritanien og Irland fandtes en mere livsglad Pebermø, end Frøken Elisabeth Ornie eller Tante Lise, thi saaledes blev hun kaldet af sine Neveuer og Niecer, af Fættere og Fætterske i første, andet og tredie Led, ja endog af Mange, der slet ikke havde den Ære at være i Slægt med hende. Men Frøken Elisabeth betragtede det ingenlunde som en Ubehagelighed saaledes at være Alverdens Tante, thi i hendes lille Legeme bankede et stort Hjerte, der havde Vidskelæderets Egenskaber, om end ikke paa samme Maade, som denne Lignelse bruges om kvindelige Hjerter, „der aldrig briste, men altid udvide sig." Hendes Hjerte besad denne Egenskab i Ordets bedste Betydning, nemlig forsaavidt som det stedse fandt Plads til nye Beboere, medens det tillige var mærkeligt, fordi det altid forstod at udslette enhver Uvenlighed eller Fornærmelse, med ligesaa stor Lethed, som Vidskelæderet udsletter en Blyantsstreg.

Tante Lise — og jeg er virkelig berettiget til at kalde hende saaledes, da jeg er hendes egen Neveu, Godtfred Escourt — var et overordentlig lille Fruentimmer. Hun havde smukke, men spæde Ansigtstræk, deilige smaa Hænder og Fødder, en yndig lille Figur, og hun gik altid med en nydelig lille Sypose, i hvis hemmelighedsfulde Gjemmer alle Nabolavets Børn holdt af at dykke ned, medens de sjeldent vendte tilbage paa Overfladen uden med en eller anden kostelig Perle, i en Appelsins eller et Brystsukkers Skikkelse. Hendes Kjole var altid graalig, maaskee lidt gammeldags, men stedse klædelig; hendes bløde, brune Haar — det var virkelig endnu bruunt — laa glat og glindsende under en fin lille Kappe; hendes hvide Krave var som nysfalden Snee, og Tante Lises hele Klædedragt syntes virkelig at være i Besiddelse af den mærkværdige Egenskab aldrig at see ud, som om den var slidt, smudsig eller støvet, men altid som om hun havde den paa for første Gang. Og dog var det en bekjendt Sag for Alle, at hun ingenlunde var rig, men hendes smaa Indkomster vare netop tilstrækkelige til hendes lille Persons Fornødenheder. Hun levede i et Huus som en Nøddeskal, med den mindste af alle Terner til sin Opvartning; Alt, hvad der omgav Tante Lise, var smaat. Hun var ikke meget hjemme, da man ønskede hendes Nærværelse overalt, baade ved Bryllupper, ved Kirkedaab og ved andre høitidelige Leiligheder, og til hendes Ære være det sagt: Tante Lise vendte ingensinde Sorgens Hjem Ryggen. Hun kunde græde med de Bedrøvede, men det lykkedes hende næsten altid, paa en eller anden Maade, at vække Haab midt i Fortvivlelsen, og hendes livsfriske Sind forvandlede i Almindelighed alle Livets mindre behagelige Tilskikkelser til Noget, som det ikke var værd at sørge for.

Enhver følte, at Tante Lise bragte Solskin med sig, ligesom hun traadte over Dørtærskelen. Hun var selv en Solstraale; i hendes lette Gang og hendes muntre Latter var der noget Oplivende, selv Nøglernes Klirren i min kjære Tantes Lommer lød melodisk. Hun havde et opmuntrende Ord at sige til Enhver og var tilbøielig til at betragte Alt og Alle fra den lyse Side. Ingen var mere velkommen i Medgang, Ingen mere efterspurgt i Modgang, thi hun havde Evne til at lette selv den tungeste Sorg, og hendes Valgsprog var: „Alt, hvad der skeer, tjener til vort Bedste."

I alle mine Gjenvordigheder som Skoledreng var Tante Lise min medfølende Fortrolige, og da jeg blev ældre, aflagde jeg ikke min gamle Vane. Engang begav jeg mig hen til hende for at betroe hende den første virkelige Sorg, som jeg efter min Mening havde havt; ved en Banquiers pludselige Fallit havde jeg næsten mistet hele den lille Formue, som jeg havde arvet efter min Fader. Rygtet om denne sørgelige Nyhed var kommet mig i Forkjøbet, og det forundrede mig ikke, at see Tante Lises ellers saa glade Ansigt alvorligt, da hun traadte mig imøde og sagde: „Min kjære Dreng, det gjør mig virkelig saa ondt for Dig."

„Det er den største Ulykke, der kunde ramme mig," udbrød jeg. „Jeg vilde ønske, at Sharples, den Kjeltring ..."

„Ønsk ham intet Værre, end hvad han allerede har at bære, den stakkels Mand, med hans store Familie," sagde Tante Lise blidt.

„Men Du veed ikke, hvad jeg har tabt, Du veed ikke, at . . . at Laura . . ." her standsede jeg med et smerteligt og uden al Tvivl meget enfoldigt Blik.

„Du vil sige, Godtfred, at siden Du, istedetfor at have en lille Formue til at sætte Bo med, nu næsten ikke eier det Ringeste, vil Frøken Laura Ashton ikke mere betragte sig som bunden. Det ventede jeg."

„Aa, Tante Lise, saa sneverhjertet er hun i Sandhed ikke! Men vi skulde holde Bryllup om to Aar, Mortlake havde lovet at give mig Andeel i sin Forretning, og vi kunde have været saa lykkelige! Alt det er nu forbi! Hendes Fader siger, at vi maae vente, og at Laura maa betragtes som løst fra enhver Forpligtelse. O, hvad er Livet uden hende! Jeg vil reise til Amerika . . . eller skyde mig en Kugle for Panden."

„Hvor gammel er Du, Godtfred?" spurgte Tante Lise med et roligt Smil, der ingenlunde var mig behageligt.

„Førstkommende Juni Maaned bliver jeg tyve Aar gammel." Unge Mennesker tale altid i Futurum, naar der er Spørgsmaal om deres Alder; det klinger bedre.

„Vi ere nu i Juli, altsaa er Du nitten Aar og en Maaned gammel. Min kjære Dreng, Verden maa i Sandhed være et forfærdeligt Opholdssted, naar Du saa hurtigt er bleven kjed af den. Jeg vilde raade Dig til at vente lidt, førend Du saaledes lytter til Fortvivlelsens Stemme."

„Det er let for Dig, Tante Lise, at tale i den Tone," sagde jeg, idet jeg vendte mig bort fra hende, „Du har aldrig været forelsket."

En Skygge lagde sig over hendes klare Træk, men Tante Lise lod min personlige Hentydning forblive ubesvaret.

„Jeg troer ikke, at nogen nittenaarig Knøs er bestemt til at falde som et Offer for Formuens Tab eller for haabløs Kjærlighed," sagde hun efter nogle Dieblikś Taushed. „Min kjære Godtfred, din Lauras Standhaftighed og din egen Taalmodighed og Flid, ville blive satte paa Prøve ved dette Tab. Stoel paa, at Alt, hvad der skeer, tjener til vort Bedste."

„Ak, Du taler meget fornuftigt, Tante Lise," sagde jeg med et Suk; „men hvad skal jeg gribe til?"

„Det skal jeg sige Dig; Du er ung, flink og har nu i to Aar lært en god Haandtering. Det vil være din egen Skyld, hvis Du ikke kommer frem i Verden. Enhver Mand er i en vis Henseende sin egen Lykkes Skaber, og hvor, saaledes som Tilfældet er med Dig, en god Opdragelse har lagt Grundvolden, er det saameget desto lettere at opføre den øvrige Deel af Bygningen. Du vil maaskee endnu blive en rig Mand ved egen Flid, og den bedste Formue er den, man selv har fortjent sig."

Det var den længste og alvorligste Tale, jeg nogensinde havde hørt af Tante Lise. Sandheden deri gjorde et stærkt Indtryk paa mig og jeg skammede mig over saa let at have ladet mig nedbøie af et Uheld; det forekom mig feigt og stridende mod en næsten tyveaarig Mands Værdighed. Med ægte kvindelig Tact saae Tante Lise, at hun havde vundet en Fordeel over mig, og hun undlod ikke at forfølge sin Seir.

„Naa, og lad os nu tale om din Hjertesorg, min kjære Neveu," vedblev hun. „Sandt at sige, har jeg ikke megen Tillid til saa ungt et Menneskes Kjærlighed; den er oftere et Phantasibillede end Virkelighedens Afpræg. Bliv ikke vred, Godtfred, men det skulde virkelig ikke forundre mig, hvis Du om fem Aar selv fortalte mig, hvor lykkeligt det var, at Du blev udsat for denne Prøvelse. Mandfolkene see sjeldent med de samme Øine, naar de ere nitten, som naar de ere fem og tyve Aar gamle."

Jeg citerede med stærkt Eftertryk Shakspeares Ord:

„Tvivl om, at Stjernerne ere Ildkugler,
Tvivl om, at Solen bevæger sig,
Tro, at Sandhed er Løgn,
Men tvivl aldrig om min Kjærlighed."

Tante Lise lo. „Da begge de astronomiske Paastande ere lidt tvivlsomme," sagde hun, „maa Du undskylde, at jeg ogsaa nærer Tvivl med Hensyn til din Slutningspaastand. Men Tiden vil jo vise det. Imidlertid bør Du ikke fortvivle; vær flittig og hold Huus med den Smule, Du endnu eier. Din Stilling kunde være langt værre."

„Aa, Tante Lise, hvad Du dog har for et lykkeligt Sind! Men Sorgen nærmer sig heller aldrig Dig, saaledes som den gjør ved andre Folk."

„Deri tager Du feil, Godtfred. Ved Sharples' Fallit har jeg mistet hver eneste Skilling, jeg eiede."

Jeg kunde ikke faae et Ord over mine Læber af Forbauselse og Anger. Stakkels, kjære Tante Lise! Medens hun lyttede til mine Klager og søgte at trøste mig, havde jeg ikke den ringeste Anelse om, at hun var langt ulykkeligere. Og dog hverken klagede eller mistvivlede hun, men smilede kun, maaskee lidt sørgmodigt — og sagde, at hun vidste, at selv denne Ulykke tjente til hendes Bedste, om hun end for Øieblikket ikke kunde see det. Hun traf roligt sine Forberedelser til at forlade sit nydelige Hjem, betroede sin lille Terne til en Cousine, i hvis Kjøkken Rachel med Glæde fik en Ansættelse, gav sin Kat og sin Kanariefugl til en anden og belavede sig til at trodse den vide, vide Verdens Tilskikkelser. Nogle følesløse Mennesker forglemte Tante Lise i Ulykkens Stund; men den langt overveiende Deel af hendes Venner viste, hvor høit de agtede og vurderede hende. Nogle anmodede hende om at besøge dem i en Maaned, i tre Maaneder, i et Aar; hvis Tante Lise havde ønsket det, kunde hun gjerne have tilbragt hele sit Liv som Gjest hos sine Venner, men dertil var hun altfor stolt.

Omsider opfordrede en Slægtning i tredie eller fjerde Led, en meget rig Enkemand, Tante Lise til at tage i Huset hos sig for at være en moderlig Raadgiverinde for hans to Døttre, der i dette Øieblik netop vare komne ud af deres Gouvernantes Ledebaand. Hun modtog dette velmeente Forslag med Glæde og begav sig paa den lange Reise; Elphinstone Hall laa nemlig i over halvtresindstyve Miles Afstand fra London, en forfærdelig Vei for hende, der aldrig havde været en Dagsreise fjernet fra det Hjem, der desværre nu ikke mere var hendes. Men dog forstyrrede hverken Sørgmodighed eller Frygt hendes livsglade Sind, da hun begav sig paa Reisen med sin mandhaftige Neveu; jeg havde nemlig saa veltalende hævdet min Ret til at være hendes Cavaleer, at hun omsider tilstod mig denne Gunst.

Blandt alle de skumle, gamle Alleer, der nogensinde førte til et Herresæde, var den, vi kom igjennem, den skumleste. Den var maaskee smuk i Mai, men paa en regnfuld Dag i October var den overordentlig melancholsk. Stakkels Tante Lise gøs, da Vinden susede i Træerne og de visnede Blade i tætte Skyer faldt ned paa Postvognen. Vi stege ud og traadte ind i en ligesaa trist Forhal, der ikke var meget varmere end Alleen. Den høitidelige, gamle Portner varmede

sine forfrosne Hænder ved et Par Gløder i Kaminen; han og Stedet harmonerede fuldstændigt, Alt var mørkt, kjedeligt og melancholsk. Husets Herre var i samme Stil; hele det Indtryk Herr Elphinstone frembragte, var Bevistheden om, at have seet en høi, sort Skikkelse med et langt Ansigt og et hvidt Halstørklæde. Da han havde forladt os, bad jeg Tante Lise indstændigt om at tage tilbage med mig og ikke forblive paa et saa sørgeligt Opholdssted; men det negtede hun paa det Bestemteste.

„Min Fætter var venlig imod mig,“ sagde hun; „hans Mine og Ord vidnede om, at det virkelig glædede ham at see mig.“ (Jeg frøs i den Grad, at jeg rigtignok hverken kunde høre eller see Meget, men jeg kan forsikkre, at jeg ikke havde bemærket denne særdeles venlige Modtagelse). „Min kjære Godtfred,“ vedblev Tante Lise, „jeg bliver og vil søge her at finde et Hjem; Pigebørnene ere maaskee elskværdige, saa vil det være mig kjært at leve for dem; i ethvert Tilfælde ville vi haabe det Bedste.“

Mit Haab med Hensyn til Tante Lises fremtidige Velvære glippede aldeles, da jeg ved det stive Middagsbord, hvor selve Maden syntes at være lavet af Steen, saae to unge Piger træde ind; den ene var den mest støiende og overgivne Vildkat, som nogensinde gjorde den kvindelige Dragt tilskamme, den anden var en bleg, sammensunken Pige med søvnige blaae Øine og tyndt guult Haar, som ikke sagde et Ord og ikke en eneste Gang løftede sine Øine op fra Dugen.

„Hvad skal der dog blive af den stakkels Tante Lise?“ tænkte jeg. Og dog sad hun der, mild og venlig som altid, talte med den høitidelige, lange Istap, Herr Elphinstone, lyttede taalmodigt til den Ordstrøm, der flød over Frøken Louises Læber og henvendte sig gjentagne Gange til Frøken Euphemia, hvis eneste Svar var et Nik, eller en Opspilen af hendes umaadelig store, blaae Øine. „Naa,“ tænkte jeg i mit stille Sind, „Tante Lises Talent til at udfinde, hvorledes Alt, hvad der skeer, tjener til vort Bedste, vil her blive stillet paa den haardeste Prøve.“

Da vi toge Afsked med hinanden, forsikkrede hun mig desuagtet, at hun var fornøiet, og at hun uden al Tvivl vilde faae det meget godt paa Herregaarden.

„Men hvorledes vil Du kunne holde Styr paa de to forfærdelige Pigebørn, Tante Lise?“ og jeg saae alt i Aanden, hvorledes den høie, mandhaftige Louise i et Anfald af Vrede strakte min stakkels, lille Tante til Jorden.

„De arme Børn have jo ingen Moder, der kan veilede dem. Det gjør mig saa ondt for dem, jeg har selv været et moderløst Barn,“ sagde Tante Lise blidt. „De blive nok bedre med Tiden; Du kan være overbeviist om, at Alt nok vil faae et godt Udfald baade for Dig og for mig.“

„Amen!“ sagde jeg i mit stille Sind, idet jeg tænkte paa Laura. Hvilken Forskjel mellem hende og Frøkenerne Elphinstone! Og min Elskedes Billede, frygter jeg, fordunklede den forladte Tante Lises, førend jeg befandt mig i en halv Miils Afstand fra Herregaarden.

Et Brev fra Tante Lise var en sjelden Begivenhed; ligesom mange, høist fortræffelige Mennesker holdt hun ikke af at skrive, og kun hendes særdeles gode Venner modtoge nu og da et Par Linier fra hende, hvori hun fulgte den gyldne Regel: „Har Du Noget at sige, saa siig det; er det ikke Tilfældet, saa siig det ogsaa.“ Min Kundskab om, hvorledes det stod til paa Herregaarden, var derfor meget ufuldstændig, men da Tilfældet efter nogle Maaneders Forløb atter førte mig i Nabolavet, overraskede jeg Tante Lise med et Besøg af hendes kjærlige Neveu.

Det var i Begyndelsen af Foraaret, og enkelte Primuler oplivede allerede den gamle Allee. Under Vinduerne i Spisesalen strakte sig et Blomsterbed med purpurrøde og gule Crocus, der vidnede om Tante Lises Omsorg; hun holdt altid saa meget af Blomster. Det forekom mig, at Herregaarden ikke saae fuldt saa bedrøvelig ud som tidligere, den klare Foraarssol gav den et livligere Præg. Snart viste Tante Lise sig, aldeles uforandret, ligesaa smilende og bevægelig som nogensinde.

Hun førte mig ind i sin egen lille Dagligstue og fortalte mig, hvorledes hun havde tilbragt Vinteren. Hun indrømmede, at den havde været temmelig ubehagelig; Pigebørnene vare vante til at tumle sig om blandt Tjenestefolkene. Louise var stridig, men dog let at lede med det Gode, og hun var rettænkende og høihjertet. Den blege Euphemia, som lige fra Fødselen havde været svagelig, var en Smule indolent, men (O, hvor sligt et overbærende „Men“ undertiden lyder velsignet!) — men saa var hun saa mild og blid. Jeg maa tilstaae, at da jeg gjensaae de af Tante Lise med saa stor Overbærenhed skildrede unge Damer, kunde jeg ikke opdage nogen mærkelig Forandring; Louise syntes næsten at være ligesaa snaksom og hendes Søster ligesaa ubetydelig som tidligere, og jeg indsaae, at det var Tante Lises fortrøstningsfulde Tro og hendes kjærlige Sind, der udbredte et rosenrødt Skjær over det Hele.

„Men siig mig nu, Godtfred, hvorledes gaaer det Dig?“ spurgte min gode Tante. „Hvorledes har Laura det? og kommer Du frem i Verden?“

Paa disse Spørgsmaal kunde jeg kun give et bedrøveligt Svar; jeg maatte arbeide af al Magt, og Jura er et tørt Studium. Desuden betragtede mange Mennesker mig med et koldt og ligegyldigt Blik, efterat de havde faaet at vide, at jeg var bleven fattigere, ja selv Laura var mindre kjærlig imod mig. Ethvert Smil, hun ødslede paa en Anden, nærede min Skinsyge, og Antallet af disse Smil var ikke ringe. Jeg var, oprigtig talt, ingenlunde lykkelig, og det fortalte jeg Tante Lise, idet jeg tilføiede: „Hvis Laura ikke elsker mig mere, er det mig en ligegyldig Sag, hvad der bliver af mig.“

Tante Lise smilede, derpaa sagde hun alvorlig: „Min kjære Godtfred, hvis Laura imorgen giftede sig med en Anden, vilde Du om føie Tid lære at finde Dig i din Skjebne.“

„Nei, aldrig! Mister jeg den Pige, jeg elsker, mister jeg Alt!“

„Maaskee veed Du endnu ikke, hvad virkelig Kjærlighed er, min kjære Neveu. Styrken og Varigheden af en Mands Lidenskab beroer fornemmelig paa den af ham elskede Kvindes Charakteer og Tænkemaade. Hvad nu din Laura angaaer . . . men Tiden vil vise det. Jeg gjentager kun: Vær ved godt Mod, arbeid i dit Kald og tænk saa lidt som muligt paa Laura. Har hun nogensinde elsket Dig, saa elsker hun Dig endnu og vil vedblive at elske Dig, saalænge som Du er hende tro, ellers er hendes Kjærlighed ikke værd at eie.“

Jeg billigede ikke Tante Lises Theori, men jeg taug, fordi jeg var altfor bedrøvet til at modsige hende. Hun viste mig Huset, Haven og Parken; Vaarens Indflydelse gjorde sig overalt gjeldende, og hun fortalte mig, hvor god Herr Elphinstone var, hvorledes han lidt efter lidt havde opgivet at føre et indesluttet Liv, og at han nu fandt Glæde i sine Døttres Selskab.

„Og jeg haaber, at han er Dig taknemmelig, der har givet hele Huset et andet Udseende?“

Tante Lise smilede. „Ja, det troer jeg nok. Men jeg har kun gjort min Pligt; begge Pigerne holde meget af mig, og det er en tilstrækkelig Belønning, at see de Fremskridt, de have gjort.“

Jeg fik ikke Herr Elphinstone at see; men jeg nærede det oprigtige Haab, at den stive, kolde, altfor høflige, middelaldrende Herre maatte have faaet sin Andeel i de Forbedringer og Reformer, som den varmhjertede Frøken Lise havde gjennemført.

Maaneder vare blevne til Aar, førend jeg gjensaae Tante Lise. Jeg var fuldstændig forandret; fra Dreng var jeg bleven Mand, før havde jeg leget, nu kæmpede jeg med Verden. Jeg havde fulgt Tante Lises Raad og alt begyndt at høste Frugterne deraf, idet jeg havde vundet de Folks Agtelse, hvis Agtelse var værd at vinde. Jeg havde ogsaa lært at indsee Sandheden af det gamle Ordsprog: „Intet Brød smager saa godt, som det, man har fortjent i sit Ansigts Sved.“ Min Tantes Spaadom var desværre kun altfor rigtigt gaaet i Opfyldelse. Laura Ashton havde giftet sig — men det var ikke mig, der var Brudgommen, en rigere Mand havde stjaalet min ungdommelige Phantasies Juveel, men — og det var det tungeste Slag — ikke førend jeg havde udfundet, at det var en uægte Perle, som ikke fortjente at bæres. Vi ville dog ikke tale mere derom; trods Tante Lises kloge Tale kan Ingen ganske glemme sin første Kjærlighed.

Da jeg atter gjestede Herregaarden, var det i Midsommerens gyldne Dage. Det forekom mig, at jeg aldrig havde seet et yndigere Opholdssted. De gamle Træer vare saa løvrige, Græsplainerne saa smaragdgrønne, Blomsterhaven saa yppig. Ungdom og Alderdom kunde ikke være mere forskjellige, end det gamle, sørgelige Herresæde fra fordums Dage og den velsignede Plet, jeg i dette Øieblik betragtede. Selv Tante Lise syntes at have faaet sin Andeel i den almindelige Foryngelse. De to Aar, der havde forandret mig saa høilig, havde ikke gjort hende en eneste Dag ældre. Hendes friske, livsglade Ansigt og hendes vakkre lille Figur vare uforandrede; maaskee havde et lykkeligt Liv med faa Sorger havt det Resultat, at hun var bleven en lille Smule triveligere. Hendes Klædedragt var ligesaa smagfuld, som den altid havde været, men ikke fuldt saa nonneagtig, og Stoffet var rigere. Hun bar ogsaa nogle kostbare Smykker, en høist mærkelig Omstændighed hos den fordringsløse Tante Lise. Jeg tænkte, at hendes Elever maatte være meget gavmilde.

Vi havde ikke talt længe sammen, førend en yndig Pige kom tvers over Plainen til Altandøren i Tante Lises Dagligstue.

„Jeg kommer strax; spadseer Du kun i Forveien, kjære Euphemia,“ sagde Tante Lise.

Hvilket Underværk! Tilhørte dette deilige Ansigt og disse gyldne Lokker, som jeg saae gjennem den aabne Altandør, den magelige, dorske Frøken Euphemia, hvis Bekjendtskab jeg tidligere havde gjort? Fuld af Forundring sprang jeg op fra Stolen.

„Det er da ikke muligt, Tante Lise, at denne elskværdige Pige er Frøken Elphinstone?“

„Jo, ganske vist,“ svarede hun og lo hjerteligt — hendes eiendommelige, melodiske Latter.

„Mage til en slig Forvandling har jeg da aldrig seet! Du er ligesaa stor en Fee, som den lille Askepots Gudmoder.“

„Nei paa ingen Maade; jeg fulgte kun Gartnerens Exempel, lugede Udkrudtet og pleiede Blomsterne. Hvad Euphemias Skjønhed angaaer, saa har jeg aldrig fundet, at hun var styg, uagtet mit Opholdssted mishagede Dig i den Grad, at Du ikke kunde see, at hun virkelig havde en klar Teint og fine Træk. Jeg har kun efter bedste Evne søgt at udvikle de Fortrin, der alt vare tilstede.“

„Og hvorledes har Frøken Louise udviklet sig under dine Hænder?“ spurgte jeg smilende.

„See selv; hun kommer netop ridende op ad Alleen.“

Den fordums Vildkat var forvandlet til en elegant, uforfærdet Rytterske; hendes Væsen var endnu frit, men ingenlunde ukvindeligt; mange Herrer vilde sikkert beundre Louise som en smuk og livlig Pige.

„Tante Lise,“ sagde jeg, „Du holder vist meget af disse to unge Piger; det vil virkelig blive tungt for Dig, at forlade dem.“

„Jeg tænker heller ikke paa at forlade dem for det Første,“ svarede hun med sænket Blik og legende med sin Guld-Uhrkjede, medens et svagt Rosenskjær farvede hendes endnu fyldige Kinder, og medens et neppe mærkeligt Smil spillede paa hendes Læber.

„Har Du altsaa isinde at blive her længe?“ sagde jeg spørgende.

„Ja; Herr Elphinstone er saa god, han ønsker ikke, at jeg skal reise; Pigerne elske mig høit, og min Fætter . . .“

„Følger sine Døttres gode Exempel!“ udbrød jeg, der omsider saae, hvorledes Sagerne stode. „Naa, jeg indseer heller ikke, hvorledes det var muligt for ham at lade det være, og jeg ønsker Dig til Lykke af mit ganske Hjerte, kjære Tante Lise.“

Det var mig umuligt at høre Tante Lises Svar; hun rødmede ligesaa yndigt som en femtenaarig Pige, og tilsidst løb hun endog ganske undseelig ud af Stuen.

Det er dog sandt, at Alt, hvad der skeer, tjener til vort Bedste! tænkte jeg, da jeg overværede Herr Elphinstones stille og bramfrie Bryllup med hans anden Kone, et Par, der elskede hinanden oprigtigt, uagtet Kjærligheden hos dem begge kun var som en indisk Sommer i deres Liv. Han saae ikke halvt saa alvorlig og barsk ud, som jeg havde forestillet mig, og han var virkelig en ret vakker Mand, trods hans halvtresindstyve Aar; og om hans indtagende lille Kone kun havde betraadt Livets Vei ti Aar senere, saa har jeg dog seet mangen Brud, der saae ældre ud, uagtet hun, ifølge Kirkebogens Udsagn, endnu ikke var tredive Aar gammel. Og naar Alt kommer til Alt, hvad have Aarene at betyde, naar Hjertet endnu er ungt? De handlede begge klogt, da de giftede sig, og den indiske Sommer opliver dem endnu stedse.

Jeg har intet Mere at tilføie, undtagen at jeg i de sidste to Aar selv har været Ægtemand, og altsaa fuldstændigt kan sympathisere med Tante Lise, som i forrige Uge for syvende Gang feirede sin Bryllupsdag. I Forbigaaende vil jeg kun tilføie, at jeg nu kun sjeldent kalder hende Tante Lise, da jeg baade er hendes Svigersøn og hendes Neveu. For at opklare enhver Hemmelighed er det maaskee bedst, at jeg skrifter fuldstændigt og meddeler, at min Kone har gule Lokker, deilige blaae Øine, og at hun hedder Euphemia.

Om Marmorkirken og dens Omgivelser.

(Af Professor Hetsch.)

En i denne Tidendes Nr. 113 optagen Artikel: „Om Frederikskirken i Kjøbenhavn“ har foranlediget, at de gamle Ideer om denne Gjenstand paany ere opdukkede hos mig, og jeg tillader mig herved, efter givet Løvte, at meddele et Par Bemærkninger derom, tilligemed en let Skizze, hvori jeg har antydet Grundtrækkene til en mulig Iværksættelse af disse Ideer, der fortjene at tages under grundigere Behandling af yngre og bedre Kræfter.

Ifølge et Forslag af Konstforeningens daværende Formand, Collin, udsattes i Aaret 1833 en Præmie for et Project til en passende Anvendelse af Marmorkirkens Ruin. Denne Opgave interesserede mig i høieste Grad, og da der dengang endnu savnedes et Locale til paa en værdig Maade at opstille Thorvaldsens Arbeider, gav jeg den af mig projecterede Bygning en dertil svarende Anordning, som vandt saa meget Bifald, at Præmien blev mig tilkjendt for et Sæt Tegninger med tilhørende Forklaring, der nu opbevares iblandt Konstforeningens Samlinger.

Siden den Tid er Savnet af en saadan Bygning afhjulpet ved Opførelsen af Thorvaldsens Museum; men den begyndte Kirke staaer endnu i samme, kun endmere forfaldne Tilstand, hvori den har henstaaet lige siden Aaret 1770.

Min varme Interesse for dens hensigtssvarende Fuldførelse, ligesom Overbeviisningen om de Fordele, der for selve Hovedstaden vilde fremgaae af en heldig Behandling af dette Emne, er imidlertid paa ingen Maade kølnet, og jeg troer, at det turde være Umagen værd at undersøge, om det under de nuværende Omstændigheder ikke kunde være gavnligt og tidssvarende, at tænke paa dette Bygnings-Anlæg, for deraf at danne en Kirke efter en simplificeret Form, og at give de,

hidtil ubenyttet henliggende Byggegrunde paa begge Sider af samme, en passende og indbringende Anvendelse.

Af Planer til dette Foretagende er der, foruden den oprindelige, som findes i Jardins Værk over Frederikskirken, Tid efter anden fremkommet flere. Deriblandt er især Harsdorffs Project til Kirkens Fuldendelse det mest gjennemarbeidede, og hvortil han har ladet udføre en Model, som endnu opbevares paa Charlottenborg. Disse fra mange Sider bearbeidede og under heelt forskjellige Anskuelser behandlede Bygningsplaner tjene noksom til Beviis for, hvormeget denne Gjenstand har tiltrukket sig Sagkyndiges Opmærksomhed, og hvormeget den derfor ogsaa har Krav paa det større Publicums Interesse.

Ved den hermed følgende Skizze har jeg, ligesom ved hint Præmiearbeide, stræbt efter at bibeholde den Grundtanke,

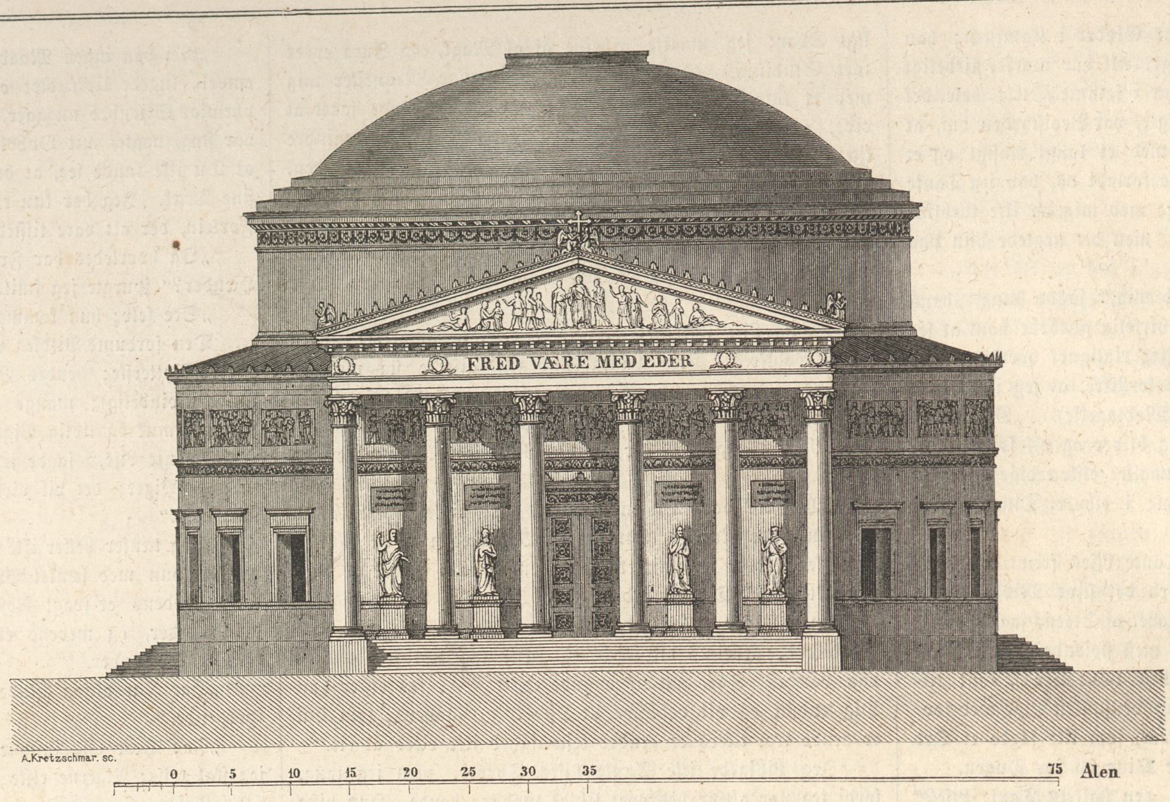

Façade af Frederikskirken mod Amalienborg.

som frembyder sig af sig selv, og som ogsaa har foresvævet Harsdorff: at give Kirkens Indre en Hovedform, der ligner Pantheon i Rom, nemlig en Rotunde med Kuppel og en stor Lysaabning i dens Toppunct. Da Diameteren af denne Rotunde er betinget af den ydre og indre Form af den existerende Ruin, maatte denne bibeholdes, og jeg søgte at indskrænke de øvrige Bygningsmasser saameget, som det lod sig gjøre, uden at forfeile det Øiemed, som en Kirkes værdige Behandling har Krav paa, saavel med Hensyn til dens indre og ydre Udseende, som til dens monumentale Varighed og Soliditet, og saaledes alligevel at sørge for, at Bekostningerne ikke skulde blive større end absolut nødvendigt.

Saaledes kunde, efter denne eller en anden Plan, ved Hjelp af den tilstedeværende Ruin og den største Deel af dens brugbare Marmor og Sandsteen, i

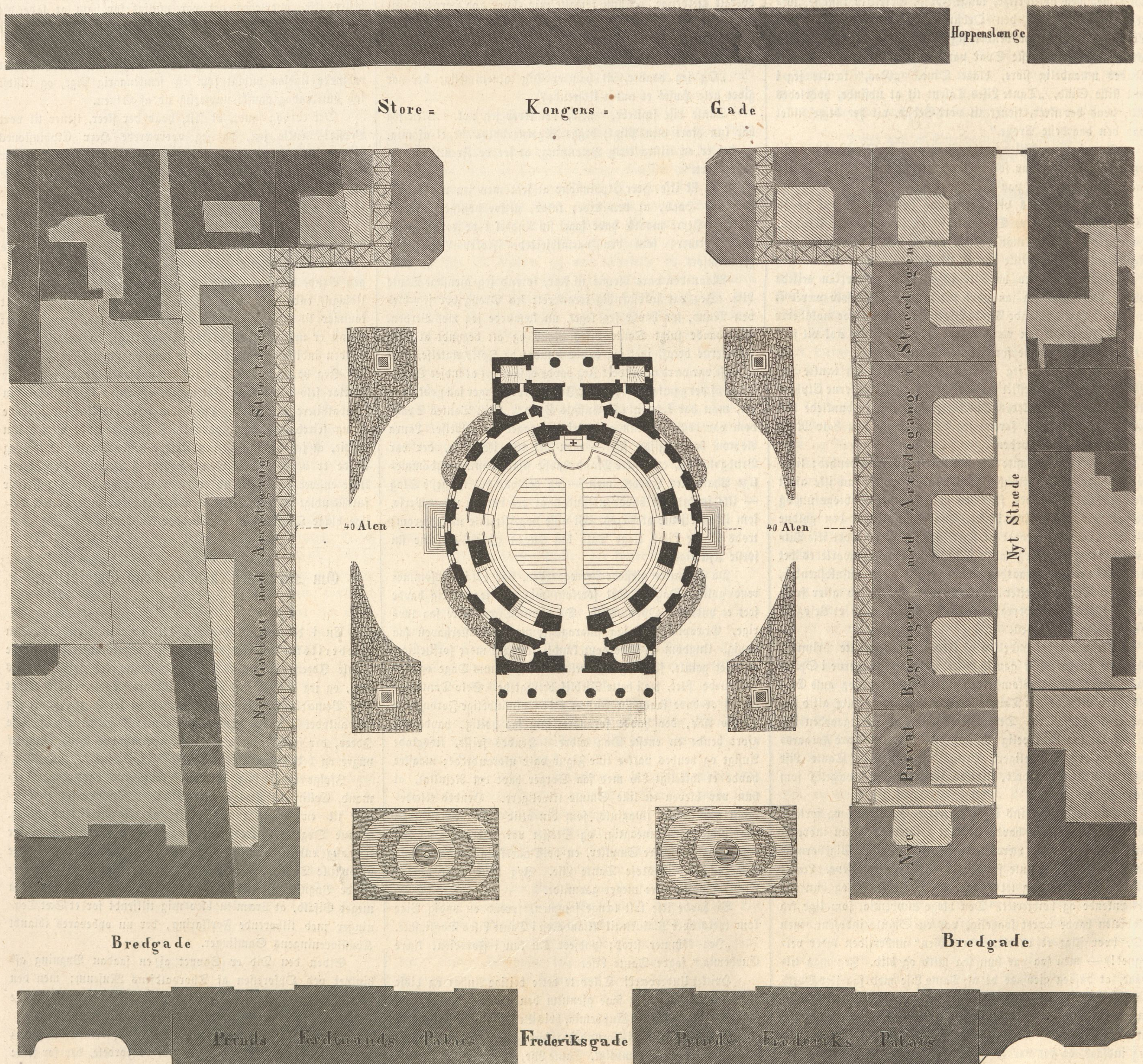

Plan til Bebyggelse af Pladsen omkring Frederikskirken.

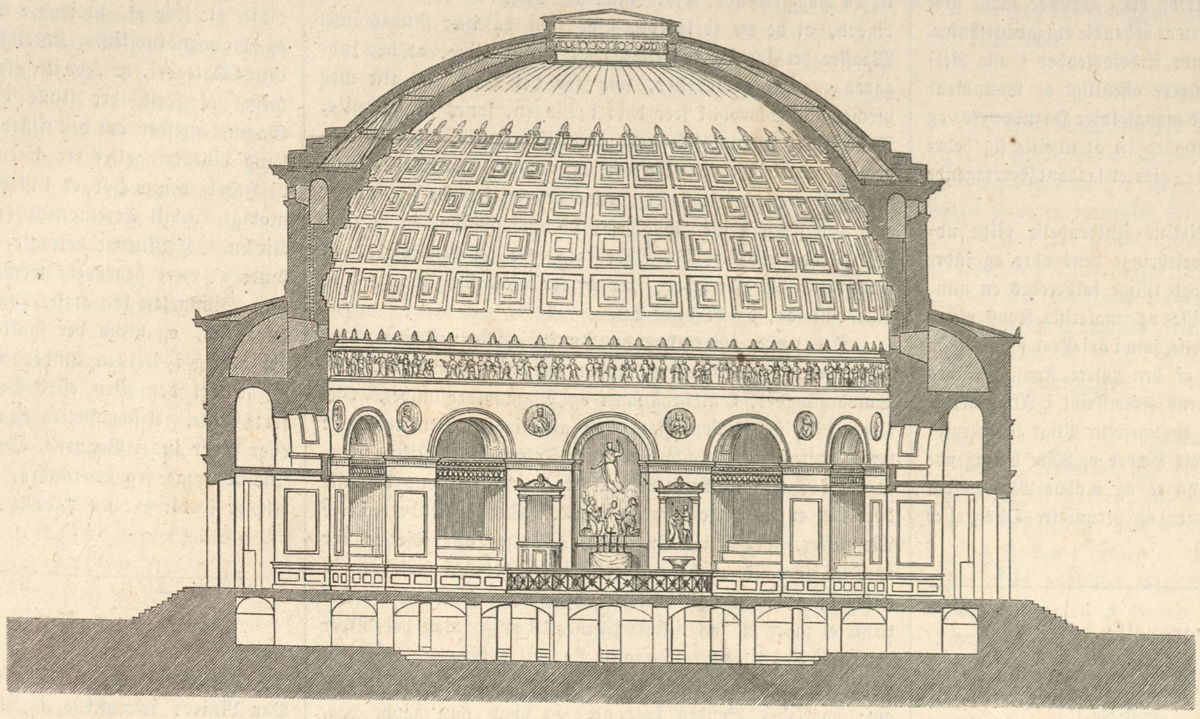

Gjennemsnit igjennem Kuppelen af den projecterede Kirke.

Forbindelse med nye Materialier og andre Arbeider af brændt Leer m. m., tilveiebringes en Kirke med et sexsøilet Portal og en hvælvet, af et Kobbertag beskyttet Kuppel, medens det, som ovenanført, vilde være af særdeles Vigtighed for dette Foretagende, at de omkring samme liggende Arealer bleve benyttede paa en saadan Maade, at der ikke behøvedes store Pengetilskud til Kirkens Udførelse.

I dette Øiemed er der paa Skizzen i en Afstand af 40 Alen fra Kirken til Høire paa Solsiden antydet en Række Privatbygninger, hvis Baghuse og Gaardsrum vilde vende ud til en underordnet Gade eller Stræde, hvis Endepuncter muligen kunde lukkes med Stakitporte, saaledes som dette findes i andre Byer, og hvorved saavel disse, som Baghusene af de ældre Bygninger i Akademigaden, ikke blot kunde komme i Communication med de større Gader, men tillige faae Lys og Luft, samt beholde den Hævd, som de sidstnævnte i saa lang Tid have havt, uden at de nye Bygningsarealer ved Anlæget af en bredere Gade paa dette Sted skulde blive altfor indskrænkede. — Paa den modsatte Side af Kirken tillader det Terrain, der betinges ved en 40 Alens Afstand fra samme, ikke at anbringe Bygninger, som kræve en betydelig Dybde, og derfor er paa Planen antydet en smal og lang, isoleret Bygning, som kunde tænkes construeret brandfri og indrettet til et Galleri, med Lys fra Nord, hvor der kunde findes et passende og sikkert Opbevaringssted for offentlige Samlinger og især for den kostbare Samling af Malerier, som nu har sit Locale paa Christiansborg. Langs med den nederste Etage af begge disse Bygningsrækker kunde der blive anlagt Arcadegange, ligesom i Rue Rivoli i Paris og flere andre Steder i Udlandet, hvorved en Forbindelse imellem store Kongensgade, Bredgade og Amalienborg vilde blive tilveiebragt og hvorved saavel paa Solsiden som paa Skyggesiden ikke blot vilde findes lignende Spadseregange som Løngangen ved Christiansborg, men ogsaa Behageligheder for Beboerne af Byens østlige Deel vilde fremstaae ved de Boutiker, Caféer og andre Etablissementer, som Stueetagen i de førstnævnte Bygninger kunde indeholde.

De saaledes disponible Byggegrunde paa begge Sider af Kirken vilde frembyde betydelige Arealer, hvis Salg efterhaanden vilde indbringe Summer, hvormed en stor Deel af de med Kirkens Opførelse forbundne Omkostninger kunde bestrides, og der er intet Væsentligt i Veien for, at Arealerne paa høire Side strax kunde blive udparcellerede til Privatbygninger, saasnart en veiberegnet og approberet Plan fastsætter de Betingelser, under hvilke vedkommende Kjøbere af Grunden maatte forpligte sig til at opføre deres Bygninger.

Paa Kirkens venstre Side findes for Tiden Steenhuggerværksteder efter Pladsens hele Længde, og disse kunde blive staaende og benyttes saalænge, indtil Kirkebygningen var saa vidt fremmet, at de kunde undværes. Disse Værksteder, ligesom de Smaahuse i store Kongensgade som ligge paa Kirkens Grund, maatte da nedrives, for at give Plads saavel til det ovenomtalte Galleri, hvis Bagside for største Delen vilde vende ud til Haverne af de nærmeste Privatbygninger i Bredgade og store Kongensgade, som til de nye private Hjørnebygninger i den sidstnævnte Gade, hvorigjennem en bedækket Passage kunde føre til de langsmed begge Sider af Pladsen anbragte Løngange.

Selve Pladsen kunde i dens fire Hjørner smykkes med Græsplainer og Blomsterpartier, i hvis Midte der vilde findes passende Steder til Statuer og Monumenter for fortjente Mænd, medens de ligefor Kirken mod Bredgaden beliggende Palaier med deres Omgivelser vilde bidrage til yderligere at forskjønne denne Deel af Byen.

Naar der ved Realisationen af disse, her kun overfladisk fremsatte Ideer kunde opnaaes saamange materielle, æsthetiske og andre directe Fordele for selve Hovedstaden og dens Be-

Ved en Begravelse udenfor Holmens Kirke.

boere, skulde man troe, at allerede disse Grunde turde give tilstrækkelig Anledning til alvorligen at behandle et saadant Emne. Den jo længere jo mere tiltagende Arbeidsløshed i alle Retninger, og især Trangen til et større offentligt og monumentalt Bygningsforetagende, hvorved mangfoldige Haandværks- og Industrigrene kunde erholde Leilighed til at udvikle sig bedre end ved private Bygningsarbeider, gjør et saadant Foretagende dobbelt ønskeligt.

Medens der nemlig til Kirkens Fuldendelse vilde udfordres flere Aar for blot at tilveiebringe dens ydre og indre architektoniske Former, vilde derved tillige forberedes en gunstig Leilighed til, at den plastiske og maleriske Konst efterhaanden kunde erholde en Anvendelse, som i høi Grad savnes. En saadan monumental Anvendelse af den høiere Konst betinges ikke alene af Ønsket om Culturens Fremskridt i Almindelighed, men det burde ansees som en ligefrem Pligt for Regjeringen, at sørge for en til Landets Hæder og Ære bidragende Medvirkning af de forskjellige yngre og modne Mænd, som man med saamange Opmuntringer og pecuniaire Opoffrelser har ledet ind paa Konstnerbanen.

Ved en Begravelse.

Nogle sociale Betragtninger.

„Hvad Nyt?"
Almindeligt Mundheld.

Paa forskjellige Punkter af Livet lykkes det hvert Menneske at opvække en mere almindelig Interesse, uden at han egentlig har udført nogensomhelst mærkelig Bedrift, saasom Ildspaasættelse og Indbrud, eller gjort, som Konen i et af Hovedstadens Dagblade, der uden nogen bestemt Anledning opbrændte en 16aarig Søn, og viste en høi Grad af moralsk Fordærvelse. Tvertimod, det er i de mest dagligdags Forhold, at der findes Punkter i Utalliges Liv, som saaledes interessere. At bestemme, hvilke disse Punkter ere, lader sig ikke gjøre a priori, kun a posteriori: det er ikke muligt at forklare det Princip, som i dette Forhold er det bestemmende og endvidere at indsee, at dette Princip er et Fornuftprincip; man maa lade sig nøie med at sige: Erfaringen viser, at Menneskene paa de og de Punkter opvække en mere almindelig Interesse, men hvad Fornuftgrunden, den dybere liggende Grund, som enhver Tænker fordrer, angaaer, da er det ikke muligt at finde en saadan, som kunde vise, hvorfor Interessen just vækkes paa de Punkter og ikke paa saamange andre.

Saaledes hører mærkeligt nok Fødselen, unegtelig en af de vigtigste Begivenheder i Menneskelivet, ikke til de interesserende Punkter. Sandt nok — Enhver bliver jo født og dette er en overordentlig almindelig Egenskab; desuden er der noget mindre Tiltalende ved den lille Skabning kort efter dens Fødsel, hvad der maaskee ogsaa bidrager til, at den lades saa upaaagtet. Endnu er den jo en Hedning, og i adskillige Retninger ligner den virkelig en Hedning; saaledes er dens Ansigtsfarve jo netop den, som er egen for de hedenske Indianere, og ligesom disse har den ogsaa den meget ubehagelige Vane, at udstøde forfærdelige Hyl og Skrig paa alle Tider af Dagen og Natten — i det Hele staaer den paa et meget lavt Culturtrin i aandelig Henseende, paa den laveste af de tre Trin, Hegel opstiller i „Phänomenologie des Geistes": Bevidsthed, Selvbevidsthed og Fornuft.

Men efterhaanden udvikles denne ufuldkomne Individualitet, den gaaer over til Christendommen, den faaer flere og flere Tænder, voxer stærkt og kommer i Skole, men endnu er det dog ikke lykkedes Barnet at tildrage sig nogen almindelig Interesse, hvad der imidlertid aldeles ikke udelukker, at det i mange specielle Forhold vækker megen Opmærksomhed, saasom hos Forældre og Slægtninge, der forbauses over dets Flid og Anlæg, hos Lærerne i Skolen, der ærgre sig over det Modsatte, hos andre Forældre, hvis Børn det banker, hos Forbigaaende, hvem det løber over Benene og truer paa Liv og Lemmer om Vinteren ved at lave Glidebaner o. s. fr. Under alt Dette have Børnene imidlertid nærmet sig et af de interesserende Tidspunkter — det første af dem, som falder i deres Lod — Confirmationen. Det er, som bekjendt, en ikke ringe Deel af Hovedstadens Indvaanere af alle Aldere, Stænder og Samfundsclasser, der benytte denne Leilighed til at klattre op, falde ned, løbe om i Gangene, smække med Dørene og gjøre andre Uordener i Kirkerne, og Hensigten hermed er ene og alene at faae at see, hvorledes vedkommende Confirmant seer ud — unegtelig et Beviis paa, at Vedkommende interesserer, det er ikke den kirkelige Ceremoni, Individet skylder denne Opmærksomhed, det sees let ved en Undersøgelse af det næste interesserende Punkt i Livet, der interesserer endnu mere end Confirmationen, men ikke er knyttet til nogensomhelst kirkelig Handling: Forlovelsen.

Det er ikke muligt at indsee den fornuftige Grund til, at en Forlovelse kan interessere Folk i Almindelighed saaledes som den gjør, men det er factisk, at den gjør det. En Forlovelse er noget af det Delicateste i Retningen af Nyheder, hvormed man kan opvarte; at Folk aldeles ikke kjende Noget til de Paagjeldende, gjør Intet til Sagen — den Omstændighed, at de ere forlovede, gjør dem da især interessante. Maaskee det iøvrigt er dette, man kan tilskrive, at der indgaaes mange Forlovelser, som for det Øie, der ikke med psychologisk Skarpblik seer dybt i Tingen, synes ubegribelige. Naar saaledes unge Mennesker som Studenter, der ikke studere, Contoiristér og Reservelieutenanter, der have hvad man kalder „lange Udsigter", gaae hen og forlove sig, er det efter den skarpsindige Hypothese, vi ville opstille, en sørgelig Lyst til dog ved Et eller Andet at gjøre sig bemærkede, en herostratisk Ærgjerrighed, der driver disse Ynglinge — de ville omtales, og de blive det.

Det næste interesserende Punkt i Menneskelivet, der møder os, er Bryllupet, baade det almindelige Bryllup, Sølvbryllupet, Guldbryllupet og Diamantbryllupet. Det falder i de fleste Menneskers Lod at blive confirmerede, de være Protestanter, Katholiker eller Jøder; Statistiken viser, at her i Danmark kun leve meget faa Mennesker, der ikke høre til et af disse Troessamfund. Det er endeel færre Mennesker, der blive forlovede og atter af disse er der en Deel, som ikke naaer til Bryllupet. Det kan saaledes vist antages, at af de nys omtalte ubegribelige Forlovelser, kun en Deel faaer en saa tilfredsstillende Udgang, men der bliver dog Folk nok tilbage, som gifte sig, til Glæde for dem selv og deres Medmennesker, der atter her faae Noget at tale om: hvorledes Bruden saae ud, og hvad hun havde paa, hvormange Brudepiger der var, og hvad de havde paa, og hvordan de saae ud, og hvem der ellers var, og hvad de fik o. a. M.

Da Mennesket nu er blevet confirmeret, forlovet, gift, medmindre han forlover sig paany og gifter sig paany efter at den første Ægtefælle er død (thi at lade sig confirmere om, er saavidt vides et Tilfælde, som endnu ikke er indtruffet), har han næsten udtømt det Interesserende for sit Livs Vedkommende. Men der er dog endnu et Stadium tilbage, hvor han interesserer, og det i en videre Kreds: ved hans Død, eller rettere efter hans Død: ved hans Begravelse.

Begravelsen har altid givet de Efterlevende Meget at bestille. Det kan vel ansees for en bekjendt Sag, at „de gamle gediegne Ægyptere ikke bleve begravede, men bleve balsamerede og lagte i en Pyra—Pyra—Pyramidi", hvilket var en meget langvarig og besværlig Proces. Vore nordiske Forfædres Skik, at brænde Liget og opkaste en stor Jordhøi med svære Kampesteenssætninger var omtrent et ligesaa besværligt Arbeide. Nutildags ere Ceremonierne ved en Begravelse blevne betydeligt simplificerede, men den giver dog endnu Folk nok at bestille, navnlig naar det har været en fornem Mand, ved hvis Ligbegængelse der var mange Uniformer og Ordener at see iblandt Følget, og Ordener paa Kisten og tændte Gueridoner rundt om den. Folk var der naturligviis altid, thi en Begravelse er og bliver en Begravelse, og selv den mest tarvelige Begravelse med en simpel Ligvogn og nogle Karether, er Noget, som kan trække Folk til; er det nu en mere anseelig Begravelse, er den aldeles sikker paa sit Publicum. Folk standse da udenfor Kirken, de have maaskee ikke Meget at bestille og kunne derfor ligesaa godt blive her, hvor der er Noget at see, og saa blive de. Saa kommer der nogle Flere, som heller ikke have Noget at gjøre og strax er der en heel lille Hob.

Saa spørges der, hvem der bliver begravet. Den, til hvem Spørgsmaalet først er rettet, veed det maaskee ikke, men der er ialtfald nok en gammel Kone, som kjender den Afdøde, enten hun nu har gaaet der i Huset, medens han var syg, eller gjort reent der eller vasket Trappen, og som nu er kommet hen for at see Begravelsen og kunne fortælle sine Veninder om den. Den gamle Kone er altid glad ved at kunne faae Leilighed til at fortælle, og hun fortæller da ikke alene hvem den Afdøde var, men meget Mere til, hvordan han var mod sin Kone, eller hvordan hun var mod sin Mand, eller hvor deres Børn ere komne hen; hvis det var en Enkemand, hvormange Gange han havde været gift, og hvis det var en Pebersvend eller Pebermø, hvorfor han eller hun aldrig har været gift. Fra de Personen selv vedrørende Forhold gaaes der derpaa over til hans ydre Vilkaar, hans Formuesomstændigheder, hvad og hvormeget han har efterladt sig, og til hvem. Er der saa ikke Mere at fortælle om den Afdøde, gjør Konen en let Overgang til sig selv og meddeler velvillig en Liste over sine Svageligheder, og fortæller, med hvem hun har været gift, og hvordan det gik hende i hendes Ægtestand, og naar hendes Mand døde og meget Mere.

Den gamle Kone er en af de faste Tilskuere ved en Begravelse; ligesaa faste ere naturligviis adskillige Gadedrenge, hvoraf idetmindste een lyder Navnet Christian (udt. Kressjan), endvidere en Sjouer, der seer umaadelig stoisk paa det Hele, medens han spytter efter den Cigarstump, han bruger som Skraa og som han fik af den velklædte Herre, der ogsaa er standset paa Veien til sit Contoir, for at tage denne lille Stump Nyhed med sig. Men foruden Disse, som ere de aldrig manglende Tilskuere ved Begravelser, er der hele den øvrige, vexlende Skare, hvis Qualitet og Quantitet er afhængig af, om Begravelsen er stor eller lille, og saa er der endelig ogsaa udenfor Kirken samlet den sorte Skare, der flokkes om den Afdøde, som Kragerne om et Aadsel, for ligesom disse at leve af, at Andre døe — Bedemanden, Ligbærerne og Ligvognskudsken. Karethkudskene kunne ikke henføres til denne Kategori, de leve ikke alene af Folk, der døe, men ligesaameget af Folk, der skulle døbes, giftes og paa Bal; det Samme gjelder om den tilstedeværende Politibetjent, ikke heller hans Livsbetingelser ere af en saa eensidig Natur.

Hele denne Hob er tilstede udenfor Kirken og venter taalmodigt, indtil Ceremonien er forbi og man kommer ud af Kirken. Tilskuerne betragte da Følget for at see, hvem der synes at være bedrøvet, hvem der ligegyldigt kaster Blikket op mod Himmelen for at see, om Veiret tegner til at ville forandre sig, og hvem der snakker med sin Sidemand, som om der aldrig i Verden kunde hændes dem det Samme, som nu er hændet den Ven eller Bekjendt, som bæres foran i den sorte Kiste. Kisten sættes paa Ligvognen, Følget spredes ad eller stiger ind i Vognene, Toget kjører langsomt afsted, Tilskuerne gaae fra hverandre, der er ikke mere Noget at see, Alt er forbi — den Afdøde har interesseret for sidste Gang.

W.

Ugens Politik.

Den 29de Mai 1862.

Ugens vigtigste politiske Begivenhed indeholdes i følgende Par Linier, indrykkede i „Moniteuren": „Da Keiseren paa Grund af den Reduction, som Armeens effective Styrke er bleven underkastet, har besluttet at give Occupationscorpset i Rom en anden Organisation, er General, Grev Goyon bleven tilbagekaldt for atter at forrette sin Tjeneste hos Hans Majestæt, og for at give ham et Beviis paa sin særdeles Tilfredshed har Keiseren udnævnt ham til Senator." Denne Artikel maa berøve Tilhængerne af Pavens timelige Magt ethvert Haab, og den officielle Avis kunde ikke godt paa nogen tydeligere Maade sige, at Keiseren, idet han udnævner General Goyon til Senator, er saa tilfreds med hans Tjenester i Rom, at han ikke tager i Betænkning for Fremtiden at anvise ham — Tuilerierne til Opholdssted. Man veed nu med Bestemthed, at den nærværende Tingenes Tilstand ikke vil blive opretholdt, men at den franske Garnison vil blive formindsket, og da denne hidtil kun med Nød og neppe har været tilstrækkelig til at holde de romerske Patrioter i Tømme, begynder man atter at tale om, at de italienske Tropper i Forening med de franske skulle besætte den evige Stad. Man vil endog paastaae, at Cardinal Antonelli har forudseet denne Afgjørelsesmaade lige fra det Øieblik, da General Goyon blev tilbagekaldt. Pavens Minister skal have sagt til den franske Øverstcommanderende: „General, vend ikke tilbage til Rom; Deres Rolle her er udspillet. Keiseren vil fuldstændigt gjennemføre sin Politik. Vi for vort Vedkommende ere reisefærdige, saasnart Piemonteserne rykke ind i Katholicismens Hovedstad, og saasnart man forsøger paa at anvende nogen Tvang mod den hellige Fader. Alle vore Forberedelser ere trufne i saa Henseende.

Uagtet det liberale Parti i Frankrig er tilfreds med denne Beslutning, har den dog ikke gjort saa stærkt et Indtryk i Paris, som man havde ventet, fordi Expeditionen til Mexico vækker stor Uvillie, saa at man endog giver England og Spanien Ret, naar de paastaae, at det er Frankrig og ikke dem, der har brudt den i London afsluttede Alliancetractat. En Artikel i »La Patrie« antyder rigtignok, at de franske Soldater snart ville vende tilbage til Frankrig, men »La Presse« paastaaer tvertimod, at Occupationen vil vedblive, indtil Afstemningen angaaende den mexicanske Regjerings Reorganisation har fundet Sted, og i velunderrettede politiske Kredse antager man, at det er Keiserens personlige Villie, at gjennemføre Sagen, og trods alle Benegtelser vedbliver man bestandig at paastaae, at Østerrig endnu stedse understøtter Erkehertug Maximilians Candidatur.

I Italien sysselsætter man sig endnu næsten udelukkende med den i Bergamo opdagede Sammensværgelse. Det er især Neapel, som lider derunder, fordi denne uheldige Begivenhed har forkortet Kongens Ophold i denne Stad. Saasnart Efterretningen indtraf, reiste Krigsministeren og Finantsministeren øieblikkelig, og de øvrige Medlemmer af Cabinettet fulgte snart deres Exempel, saa at Ordningen af mangfoldige administrative Anliggender er bleven udsat paa ubestemt Tid. Om Indfaldet i Tyrol er blevet besluttet med Garibaldis Samtykke, er et meget omtvistet Spørgsmaal. Ministeriet troer det, men benegter det i de officielle Aviser. Det vilde være meget beklageligt, hvis det var Tilfældet, fordi det er høist ønskeligt, at hans Indflydelse paa Magthaverne, som han driver fremad, og paa Nationen, som han holder i Tømme, forbliver usvækket, og fordi det er af Vigtighed for Italiens hele Fremtid, at Garibaldis Skikkelse staaer reen og pletfri, som et lysende Exempel. Ifølge de seneste Efterretninger optræder denne Patriot nu paa en heldbringende Maade. Han anvender hele sin Indflydelse til at berolige Gemytterne. Nogle Aviser have endog berettet, at Krigsministeren havde givet Befaling til at fængsle ham, men det er aldeles usandt. General Durando har ikke foretaget nogetsomhelst Skridt mod Helten fra Marsala og Palermo, men har tvertimod sendt en

Adjutant til ham for at bede om hans Bistand, og ledet af et ufeilbarligt Instinct, der alt har krydset mange af Mazzinis Rænker, har Garibaldi med Beredvillighed fulgt denne Opfordring.

I Tydskland synes det churhessiske Anliggende at være blevet afgjort, uden at Preussen fik den saa iøvrigt attraaede Leilighed til at tage Sagen i sin egen Haand. Efterat Forbundsdagen havde befalet Churfyrsten at gjenoprette Forfatningen af 1831, adlød han øieblikkelig denne Befaling, om end med en intetsigende Reservation, og da Valgloven ikke blev omtalt i det østerrig-preussiske Forslag, ifølge hvilket Forbundet tog sin Beslutning, undlod denne Forsamling ogsaa at omtale den.

Med Hensyn til den Preussen tilføiede Fornærmelse har Churfyrsten ogsaa fulgt Østerrigs Raad og antaget sit Ministeriums Dimission. Man antager, at Østerrig har ønsket at holde paa det nuværende preussiske Ministerium og derfor har villet forebygge, at Anliggenderne i Hessen toge en alvorligere Vending, der let kunde have bragt en liberal Regjering til Roret i Berlin. Af denne Grund skal det have raadet Churfyrsten til en Cabinetsforandring; men den hele Sag, der endnu er dunkel, vil vel snart blive oplyst.

I Deputeretkammeret i Berlin har det af Grabow dannede Parti opløst sig. Det bestod af 50 Medlemmer, hvoraf de fleste ville forene sig med høire Centrum, medens de øvrige ville forstærke Fremskridtspartiet. Herr v. Vincke har i dette Øieblik kun samlet 15 til 20 Medlemmer om sig. Høire Centrum har foreslaaet at indgive en Adresse som Svar paa Throntalen; Udkastet er temmelig mat, men Fremskridtspartiet har isinde at knytte adskillige meget energiske Ændringsforslag dertil.

De fra New-York indtrufne Telegraphdepecher berette, at de nordlige Tropper seire paa alle Puncter, og at Sydens Armeer staae i Begreb med at opløse sig. De fra Syden ankomne Breve paastaae rigtignok, at de Confoedereredes Tilbagetog skeer efter en overlagt Plan, der gaaer ud paa at lokke de fjendtlige Armeer bort fra deres Magasiner for at tilføie dem et Nederlag i det Indre af Landet. Men det er vistnok kun et Paaskud for at skjule en fortvivlet Tingenes Tilstand, medens Alt synes at vidne om, at hvis det ikke lykkes General Beauregard at vinde et Hovedslag, vil Sydens Sag være redningsløs.

M.

Literatur.

— Professor Chr. K. F. Molbech har nu sluttet Udgivelsen af den Oversættelse af Dante Alighieris „Guddommelige Comedie", hvormed han i en Række af Aar har været beskæftiget, idet tredie Deel: „Paradiset" i disse Dage har forladt Pressen.

— Den Textudgave af Holbergs Comedier, som efter den liebenbergske Recension er besørget af J. Levin, har i denne Tid skiftet Forlægger og er med et fornyet Titelblad fra Fr. Wøldikes Boghandel atter gaaet ud i Verden. Angaaende dens Værd i literair Henseende har Pressen i sin Tid ført en saa varm Polemik, at det maa staae klart, om man foretrækker denne eller den tilsvarende Boyes i eet Bind.

— Nr. 1 af „Langelands politiske og Avertissementstidende" er udgaaet i forrige Uge, og Provindspressens Hær har faaet Forstærkning i bondevenlig Retning. Om Udgiverens høie Formaal — at Tidenden „ikke alene skal blive et Døgnblad, men tillige udgjøre en Samling til Øens Krønike af de fortløbende Begivenheder, der danne dens Historie" — gaaer i Opfyldelse, derom kan intet Horoscop stilles efter et Prøvenumer.

— I den Gyldendalske Boghandling er udkommet en „Engelsk-dansk Marine-Ordbog", der efter Falconers Marine-Dictionary er udarbeidet af Lieutenant William Mariboe. Denne Bog vil vistnok blive en særdeles nyttig Haandbog for Søfarende.

— Tredie Hefte af den hos Gad udkommende Rescriptsamling omfatter Tidsrummet fra 1799—1817.

— Hos Richie & Glückstad i Christiania har Cand. John Stenersen udgivet „den mosaiske Gudstjeneste", fremstillet i fire Afsnit, der omfatte: Tabernaklet, Præsteskabet, Offeret og Høitiderne.

— Naar man reiser i Udlandet, vil det ikke være undgaaet Ens Opmærksomhed, at en Hendschells Telegraph eller en eller anden „Coursbuch" er en langt uadskilleligere Ledsager, end i sin Tid den saakaldte „rothe Buch". Det er glædeligt, at den af de Herrer Faber og Wichmann optagne Idee med deres „Post- og Reisehaandbog" ikke alene er bleven lige saa nødvendig en Reisekammerat hertillands, men ogsaa ligesaa paalidlig en Ven paa Veien. Dens 7de Aargang er begyndt i dette Foraar, og dens Nr. 1 indeholder de til 1ste Juli gjeldende Router.

— Fra Begyndelsen af nærværende Aargang er der ved den paa Gyldendalske Boghandlings Forlag udkommende Samling af Love og Anordninger ved T. Algreen-Ussing skeet den hensigtsmæssige Forandring, at dens første Deel (fra 1ste Januar til 1ste Mai) allerede nu er udkommet, indeholdende den store Mængde fra Rigsdagens sidste Session stadfæstede Love.

— J. C. Tuxens „Sol- eller Planetsystemet" har paa Philipsens Forlag i saa kort Tid vidst at vinde Læsere, at et nyt Oplag allerede har været nødvendigt. Det behøver derfor vist neppe nogen ny Anbefaling fra Pressens Side.

— Det betydelige landoeconomiske Forlag, der er udkommet i den Gyldendalske Boghandling, er i den sidste Tid bleven forøget med et Par værdifulde Skrifter: Kort Fremstilling af de vigtigste Sygdomme hos Hesten, Oxen og Faaret af H. V. Stockfleth, og en Oversættelse af L. de Lavergnes Skrift: Frankrigs Agerdyrkningsforhold siden 1789, med et Forord af E. Møller-Holst.

— Boghandler Skutsch i Breslau er nylig kommet i Besiddelse af et mærkeligt Haandskrift, en Ordsprogssamling, skrevet med Dr. Morten Luthers egen Haand, og indeholdende over 500 Ordsprog. Der er allerede fra England budet ham en betydelig Sum for denne sjeldne Skat.

— Ved det engelske Bibelselskabs Aarsmøde d. 7de Mai meddeelte Formanden, at der, siden dets Stiftelse i 1804, ved dets Foranstaltning var udgivet 40,910,474 Exemplarer af Bibelen, i 160 forskjellige Tungemaal.

Musik.

— Stephan Heller er bleven modtagen med stort Bifald i London, hvor han har foranstaltet tre Concerter i forskjellige Localer, og i den sidste spillet i Forening med Joachim, ved hvilken Leilighed de smukke »Pensées fugitives« (af Heller og Ernst) atter bleve foredragne.

— De tre Oratorier, som Fru Jenny Lind-Goldschmidt vilde lade opføre i London i veldædigt Øiemed, vare bestemte til at være „Messias" den 14de Mai, „Skabelsen" den 28de Mai og „Elias" den 4de Juni. Hendes Mand dirigerer det af 500 Personer bestaaende Chor og Orchester.

— En engelsk Musiker Arthur Sullivan vækker i denne Tid sine Landsmænds Beundring ved en i London opført Composition til Shakespeares „Stormen". Man mener, at der med ham vil begynde en ny Epoche i den engelske Musik.

— De berømte Sangerinder, Søstrene Carlotta og Barbara Marchisio, optraadte første Gang i London i en Opera, samme Dag, som den store Udstilling aabnedes, paa „Hendes Majestæts Theater". „Semiramide" af Rossini blev opført og de tvende Konstnerinder høstede det mest begeistrede Bifald, men paa Grund af Dagens særlige Byrder og Hede havde de ikke en saa talrig Tilhørerkreds, som de under andre Omstændigheder vilde have havt.

Lithographi.

— Det tidligere her i Bladet bebudede Lithographi af Ingemann efter Marstrands Portrait svarer fuldstændig til de Fordringer, som man er berettiget til at stille til dHrr. Tegner & Kittendorff, og er en fortrinlig Gjengivelse af det yndede Portrait (Stincks Forlag).

Krigsvæsen.

— Ifølge »Anniversaire militaire« har den franske Hær for Tiden 11 Marechaller, 178 Generallieutenanter, 335 Generalmajorer, 335 Oberster, 331 Oberstlieutenanter, 1376 Majorer, 6812 Capitainer og 9881 Lieutenanter. Armeeintendanturen har 1557 forskjellige Embedsmænd, 1147 Læger, 159 Apothekere, 385 Dyrlæger og 40 Tolke, samt 1251 overordnede Haandværkere og Bygningskyndige.

Med Hensyn til Tjenestetidens Længde i Capitainklassen anføres i samme Værk, at de ældste Capitainer havde følgende Antal Tjenesteaar ved dette Aars Begyndelse, nemlig: i Ingenieurerne 18 Aar 11 Maaneder, i Artilleriet 16 Aar 2 M., i Generalstaben 15 Aar 2 M., i Infanteriet 14 Aar 6 M., i Cavalleriet 13 Aar og i Gendarmeriet 8 Aar 10 Maaneder.

Jernbanevæsen.

— Jernbanerne i det britiske Rige havde ved afvigte Aars Slutning naaet en samlet Længde af 2600 danske Mile. I Aarets Løb var der paa dem befordret 163,435,678 Reisende, foruden 47,894 Ihændehavere af Saisonskort og Billetter, som gjaldt for flere Toure; Godstransporten omfattede 12,083,503 Stykker Kvæg, Faar og Svin, samt 1800 Millioner Centner Varer af alle Slags. Alt dette var skaffet afsted ved 5081 Locomotiver, 15,076 Passageer- og 180,574 Godsvogne, der tilsammen havde tilbagelagt en Strækning af $25\frac{1}{2}$ Million danske Mile. Totalindtægten var 250 Millioner Rigsdaler, Udgiften 118 Mill. Rdl. eller 47 af Hundrede, deraf Skadeserstatninger $1\frac{1}{2}$ Million. Sammenlignet med det foregaaende Aar var de Reisendes Antal forøget med $13\frac{1}{2}$ Million, Metalgodset med 172 Mill. Centner, Indtægten med 18 Mill. Rd. og den kjørte Veilængde med 2 Mill. danske Mile. — I Aarets Løb afgik 3,896,960 Tog — over 10,000 om Dagen!

— Den nye Jernbane fra Milano til Pavia blev indviet den 10de Mai.

Statistik.

— Den russiske Krones eller Keiserfamilies Domainer bedække et Fladerum af 43,900 Mile i Fiirkant, saa at der af dem kunde dannes fire Riger af Frankrigs Størrelse og desuagtet blive en temmelig Slump tilovers.

— Ved den sidste Tælling havde Bayern en Folkemængde af 4,688,800 Sjæle, eller 73,000 flere end i Aaret 1858.

— Ved Tællingen i December forrige Aar havde Kongeriget Sachsen 2,225,240 Indbyggere; disses Antal er voxet med 102,328 fra 1858. I December 1843 havde dette Rige 1,757,800 Indbyggere.

Blandinger.

— I Montreal har en Kone den 29de Marts bragt Femlinger til Verden, alle Piger, som trives vel. Moderen selv er en Fiirling, hvis Kuldsødskende endnu alle ere i Live.

— I Paris sælges en paa Mires' Proces myntet Carricatur, som forestiller Tjenestepigemorderen Dumollard, der hovedløs stiger op af Graven og raaber: „Jeg forlanger at dømmes af Retten i Douai!"

— En gammel Proces mellem en Herremand og en Commune, der begge gjorde Fordring paa en Skov, er nylig blevet paadømt af Bayerns Høiesteret. Sagen var allerede afgjort til Communens Fordeel for 107 Aar siden, af den daværende Rigskammerret i Wetzlar, men Dommen blev ikke bragt i Udførelse strax, da Modparten gjorde Indsigelser; senere ophævedes denne Ret og der maatte saaledes en ny Dom til, der nu endelig er faldet og tilkjender Communen Skoven.

— I Florenz samles der Bidrag til et Mindesmærke for Arnold af Brescia, der allerede for over syv Aarhundreder siden forsægtede den Anskuelse, at det verdslige Element burde udskilles af Kirken, men til Løn for sin Iver blev brændt i Aaret 1155 i Rom, som Kjetter og Oprører.

— Ved en den 1ste Mai af Actiehaverne i Suezkanalanlæget afholdt Generalforsamling berettedes, at Ferskvandskanalen fra Nilen til Landtungens Midtpunkt, saavelsom den egentlige Kanal til samme Sted, vare aabnede og benyttedes til Materialtransport. Endvidere meddeeltes, at der for Tiden vare 26,000 Arbeidere sysselsatte ved dette Foretagende, samt at det formeentligen vilde være fuldført om 15 Maaneder.

— Det i den senere Tid saa ofte forekommende Udtryk: „Konge af Guds Naade" formenes første Gang at være brugt paa en Rigsdag, som blev afholdt i Aaret 829 under Ludvig den Fromme, men med følgende Forklaring: „Konge af Guds Naade kaldes man blot, fordi man skal regjere retfærdigt. Enhver Konge skal derved mindes, at han faaer sit Rige af Gud og ikke arver det efter sine Forfædre".

— En rig Araber, som ikke er indviet i Civilisationens Hemmeligheder, var nylig paa Bal i Algier. Da han kom hjem, sagde han til sine Koner: „I kunne ikke tænke Eder, hvad disse Frankerfruentimmer ere for besynderlige Skabninger. Skulde I troe det: de bære alle opslaaede Regnskjerme under Kjolerne!"

— En meget original Englænder, Lord Pembroke, som for mange Aar siden havde opslaaet sin Bolig i Paris, for at kunne leve mere indskrænket — han havde kun en Indtægt af 200,000 Rigsdaler om Aaret — er nu afgaaet ved Døden og skal have testamenteret sin Parykmager en betydelig Sum. Efter en fransk Skribents Beretning var han denne Mand megen Tak skyldig; thi Parykmageren havde i en Snees Aar med stor Konst hjulpet Lorden i dennes Forsøg paa at skuffe Verden. Lord Pembroke havde nemlig en halvaarlig Rotation med Hensyn til Haaret, han begyndte med en aldeles tætklippet Paryk og gik gradviis over til den rigeste Haarfylde, idet han hver Uge paasatte sig en Paryk med lidt længere Haar end den foregaaende; ved Halvaarets Slutning viste han sig atter malcontent, som om han havde ladet Haaret klippe.

— En nylig afdød fransk Rigmand havde i sine sidste Leveaar anvendt betydelige Summer til Understøttelse for Familie og Venner, og ofte høstet Utaknemmelighed til Løn for sine Gaver. Han vilde nu til Slutning, efter Testamentets Lydende „idet han gik bort, anstille den sidste Prøve", for enten at belønne eller straffe. I dette Øiemed havde han bestemt, at Jordsfæstelsen skulde gaae for sig Klokken sex om Morgenen, samt at Enhver, som gav Møde ved den, skulde have en lille Erindring — Mændene 5000, Kvinderne 8000 Francs — hvilket, efter Begravelsen, skulde offentliggjøres i et Dagblad, til Straf for de Glemsomme, Utaknemmelige og Lade, som ikke havde indfundet sig, for at vise ham den sidste Ære. De Mødende bleve meget forbausede ved hver at modtage sin Couvert med den nævnte Sum; men af de fem Arvinger, som skulde dele hans Formue, havde kun de tre kunnet bekvemme sig til at forlade Leiet saa tidligt paa Morgenstunden.

— Marquis'en af Campara, den romerske Assistentshuusforstander, som plyndrede Statskassen for at tilfredsstille sin

Mani efter at sammendynge mærkelige Gjenstande, havde samlet en Mængde Sager, som bleve kjøbte af den franske Regjering og nu forevises under Navnet: Napoleon III's Museum. Opstillet i 22 Sale skuer man der en utrolig Masse af de forskjelligste Konst- og Brugsgjenstande, fra et Tidsrum af et Par Aartusinder, idet de ældste hidrøre fra Roms Oldtid og de yngste fra det syttende Aarhundrede. Samlingen bestaar af 11,000 Stykker, hvoriblandt findes 3000 Vaser, 2700 Terracotta- og andre brændte Leerarbeider, 700 Malerier, 500 Bronze- og Glassager, 400 Statuer og Buster, samt en stor Mængde skaarne og slebne Stene af uberegneligt Konstværd. Marqui'sen har fundet mange af disse Skatte ved de Udgravninger, han i en lang Aarrække lod foretage ved Cumes, Cervetri, Volterre, Perusa, Ardea og i det gamle Rom; ofte ledede han selv disse Arbeider og var da tilstede Nat og Dag. — Den franske Regjering kjøbte det Hele for omtrent 1½ Million Rigsdaler, en Sum, der var mere end tilstrækkelig til at dække Marquis'ens Kassemangel, og dog under Samlingens virkelige Værdi; thi Marquis'en dreves først af sin Mani til at angribe Kassen, efterat han havde sat hele sin betydelige Formue paa sine Yndlingsskatte.

Gaade.

I Verden jeg over en frygtelig Magt,
Tidt fylder jeg Enkeltes Lommer,
Dog Flere til Betlestav har jeg bragt;
Fra Syden som Smitte jeg kommer.
Men læses jeg bagfra, jeg bliver et Land,
Hvis Navn en Hebræer har baaret;
Som Grændse Du lettelig finde mig kan
For Folket, som Gud havde kaaret.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 139.

Violin.

Opløst af: Tresborg i Silkeborg, Fernanda og Julie paa Rosendal, Kløverbladet i Aarhuus, Redacteuren af Gadeavisen paa Herlufsholm, Saras Svoger og Een mere, Ikke af J. N., Cathinka paa Værket, Peter i Haderslev, J. J. i Helsingør, Nr. 59, de 3 Gratier, T. T. i K., To Hoveder i Sandby Skov, en Tilbeder i Nestved, St. B. Pilatus, Oline, Cleb, Quartetten i S., en Deel Vandbakkelser i Sorø, Poeten i Aabenraa, Clause Lund til Godthaab, den nye Kammerjunker, Skumbet og Messingberg, Signe Frs., S. Berer, C. H. og the maid of Athen, Quick og Montebello, Aurelia, Charadius paa Samsø, O. B. N., gaard, Procurator Gammelgaard i L.kloster, Anna Marie i Fredericia.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 23de til 29de Mai incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
23de . .	13,3	17,2	6,5	75	27"10,89	
24de . .	11,5	17,8	10,2	90	27"11,91	2,13
25de . .	13,5	20,0	9,8	75	28"0,77	0,05
26de . .	12,0	17,0	9,0	55	28"0,57	0,33
27de . .	13,1	17,0	7,5	85	27"10,29	0,70
28de . .	11,5	16,2	9,0	72	27"10,36	2,82
29de . .	11,4	16,2	7,8	52	28"0,36	0,08

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltaller af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	28 Mai	3	pCt.	Consols . .	92.
Paris	" —	3	"	Rentes . . .	70. 30.
Wien	" —	5	"	Metalliques .	71. 30.
Berlin	" —	$3^1/_2$	"	Staats-Sch.	$89^1/_2$.
Kjøbenhavn	30 —	4	"	Kgl. Obligat.	98.

Skakopgave Nr. 70.

(Indsendt af A.)

Hvid begynder og gjør mat i fire Træk.

Sort.

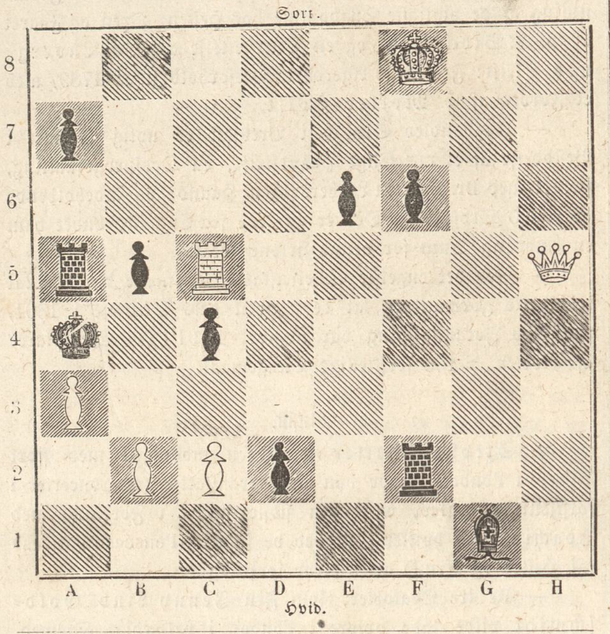

Hvid.

Udkommet er og faaes i enhver Boglade:

Føhr og dets Søbad,

en kortfattet medicinsk-topographisk Beskrivelse til Brug for Badegjæster, af Immanuel Schiødte, Badelæge. Med 3 Lithographier efter Tegninger af C. Schleisner. Elegant indbunden 1 Rd. 32 Sk.

Die Nordsee-Insel Föhr

und ihr Seebad, eine kurzgefasste medicinisch-topographiske Beschreibung zum Gebrauch für Badegäste, von Immanuel Schiødte, Badeartzt. Mit 3 Lithographien nach Zeichnungen von C. Schleisner. Elegant gebunden 1 Rdl. 32 Sk. C. C. Lose & Delbanco, Gothersgade 11.

Døde.

Wolf Frederik Engelbreth, Consistorialraad, Dr. theol., fra 1795 til 1859 Sognepræst for Lyderslov og Frøslov Menigheder, 91 Aar, † 22de Mai.

Franz Wezyk, en af de berømteste polske Digtere, † 4de Mai i Krakau, 76 Aar.

Wilhelm Telle, Capelmester i Berlin, Componist af Operaer og Kirkemusik, † der d. 10de Mai.

Johan Nestroy, bekiendt østerrigsk Theaterdigter og Skuespiller, † 25de Mai i Gräz, 61 Aar.

Marienlyst Søbad

ved Helsingør.

Strøm-, Styrte-, Regn- og Douchebade samt varme Søbade saavel for Damer som Herrer. Brøndkuur samt Mælkekuur af Ko- eller Gedemælk kunne bruges paa Stedet. Til Slottet og Hamlets Terrasse er Adgang for Abonnenterne. Abonnement for en Uge og derover giver fri Adgang til de i Abonnementstiden stedfindende Soirées dansantes, hvortil ellers Adgang betales med 1 Rd. pro persona.

Restaurationen paa Slottet er paa det Omhyggeligste soigneret. Der serveres saavel à la carte som ved table d'hôte. Et godt Musikcorps vil daglig musicere i Parken. Lyst- og Fiskebaade med Redskaber, Æsler, Heste og Vogne til Udflugter i Omegnen kunne faaes.

Beboelsesleiligheder findes i det ganske nær ved Slottet og Badene med en udmærket smuk Udsigt beliggende Hotel garni, med comfortabelt og smukt indrettede Værelser, ligesom ogsaa i Etablissementets andre Bygninger og i Privatboliger. Nærmere Underretning meddele Badets Læge Hr. Overlæge V. Müller og Marienlysts Kontor pr. Helsingør.

Saisonen begynder d. 15. Juni.

Herved tage vi os den Frihed at bekjendtgjøre, at der af Indenrigsministeriet fra 1ste April d. A. er overdraget os et

Stemplet Papirs Udsalg.

Vort Oplag er forsynet med alle Sorter stemplet Papir, Stempelmærker, Vexelblanketter og Slutsedler; ubeskrevet Papir, ikke udfyldte Blanketter og ikke underskrevne Documenter autoriseres med Stempelmærker; stempelpligtige Papirer besørges hurtigst muligt stemplede.

C. C. Lose & Delbanco.
Gothersgade 11.

K. L. Momme,
Store Kongensgade No 1, ved Hj. af Gothersgade
Skandinavisk Hotel
KJØBENHAVN.
Stort og elegant Udvalg af
Herreequiperings Artikler
Fabrik og Lager af Halsbind og Slips. | Magazin for Herrelinned.
Underklædningsstykker, Slobrokke.

Ny etableret Handel med dampvasket og ristet Kaffe.

Kaffe Nr. 3. 2 Mk. 8 Sk. pr. Pd. (blaa Emballage).
Kaffe Nr. 2. 2 Mk. 12 Sk. pr. Pd. (rød Emballage).
Kaffe Nr. 1. 3 Mk. pr. Pd. (guul Emballage).

Denne Kaffe er ved et Dampapparat først udvasket og befriet fra al Støv og Ureenlighed og siden ristet i egne dertil construerede franske Kafferistningsmaskiner. Det er en Selvfølge at denne Behandlingsmaade giver Kaffen en Reenhed og Velsmag samt Styrke og Aroma, der langt overgaae den paa den almindelige Maade tilberedte brændte Kaffes Egenskaber.

Kaffen faaes altid friskbrændt og uden nogensomhelst Tilsætning eller Forfalskning, hvorfor garanteres.

Udsalget er alene i Gothersgade Nr. 10 og hver ½ Pd. og større Emballage er forsynet med i ovenstaaende Etiquette, hvilket bedes bemærket for at undgaae Forvexling. Christian F. Kehlet.

Paa mit Forlag er udkommen:

Portrait af B. S. Ingemann,

efter W. Marstrands Maleri, lithographeret i Tegner & Kittendorffs lithogr. Jnstitut. Priis 2 Rd.

C. W. Stinck,
Høibroplads 2.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommen:

To Digtere,

Maskekomedie af Frits Schjøtt. Priis 48 Sk.
Wilhelm Priors Boghandel,
48. St. Kjøbmagergade ved Porcellainsfabriken.

Det af Undertegnede forhandlede ægte franske

Chronodurophane Siccatif

til Boning af Gulve i Balsale, Sommerværelser, o. s. v. anbefales som det billigste Middel til at undgaae den saa ubehagelige, jevnlig gjentagne Vadsk. Det sælges for 56 Sk. pr. Pot, Dunken iberegnet. Brugsanvisning medfølger. En Pot er tilstrækkelig til 20 à 30 □ Alen. Jo oftere Boningen gjentages efter Afslidning ved Brugen, bliver Gulvet smukkere og trækker mindre. Ordre fra Provindserne bedes ledsaget med Contant.

Brødrene Schoustrups Eftflg.,
Gl. Amagertorv Nr. 6.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 141.] Udkommer hver Sondag. Kjobenhavn den 8. Juni 1862. 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Danmark paa Verdensudstillingen i London 1862. VI. — Mr. H.'s egen Fortælling, af „All the year round" (sluttes). — Frederiksberg. — Et Blik i den norske Afdeling af Verdensudstillingen i London. — Reisebreve fra Byk paa För. I. — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold. — Hastrups Lademaskine, af Henrik Meldahl.

Danmark paa Verdensudstillingen i London 1862.

VI.

Sammenholder man den i „Illustreret Tidende" Nr. 130 afbildede Bordopsats fra Juveleer Hertz med den her givne, vil man strax see, at skjøndt Ideen i begge er den samme: en Skaal, der bæres af tre Figurer paa et Fodstykke, fremstiller dog Charakteren sig heelt forskjellig. I den første, hvor Jætterne sætte Ryg til for at bære den tunge Skaal med Drikkehornet, er der ligesom lagt an paa at lade Kraften være den fremherskende Tanke; i den sidste er det Gratien, der taler gjennem den lette Maade, hvorpaa de tre kvindelige Figurer bære den luftige, gjennembrudte Skaal med den skjelmske Bacchus. Denne Opsats er udført af Sølvvarefabrikant Christesen, efter Tegning og Model af H. Olrik, og er et smukt Vidne om den Samarbeiden mellem Konst og Haandværk, som taler gjennem saamange af de udstillede Arbeider, som kun er mulig, hvor Konstneren er nøie kjendt med det Materiales Natur, hvori Arbeidet skal udføres, og som Udlandets Presse ogsaa har været enig om at anerkjende ved næsten alle de danske udstillede Sager. Opsatsen veier omtrent 2000 Lod, har en Høide af 1 Alen 16 Tommer, Skaalens Diameter 1 Alen, og er ansat til en Pris af 7200 Rdl. Skaalen, der hviler paa tre Ørnehoveder, er indvendig og udvendig forgyldt og belagt med gjennembrudt Sølvarbeide.

— Det er ikke ret mange Aartier siden, at man i Udlandet ikke kjendte til andre danske Industrifrembringelser end til Randers Handsker, Heerings Kirsebærbrændevin og de smaa dreiede Nipssager, der gik i Paris, under Navn af danske, men som oftest kun vare fabrikmæssige Efterligninger af Originalerne; til det danske Smør havde jo Holsten tilegnet sig Paterniteten, og selv de første Jydepotter, der tilvogns naaede ned til Sydtydskland, og de froitske

En Bordopsats af Sølvvarefabrikant Christesen.

Blyanter, bleve kaldte for tydske. Hvilken Glæde det nu maa være, ved Hjelp af de store Verdensudstillinger, ikke blot at see Kjendskab til vor industrielle Virksomhed udbredt til fjerne Lande, men ogsaa den Dygtighed og Smag, der udtaler sig i Producterne, anerkjendt selv af vore Modstandere, vil Den bedst kunne skatte, som i andre Livsstillinger har følt, hvad det vil sige at være den Lille, den, til hvem man intet Hensyn har behøvet at tage eller hvis Berettigelse i Samfundet man høist har villet anerkjende ved et Skuldertræk. For os, der have havt Leilighed til med varm Interesse at følge vor Industries Udvikling gjennem de mange Fordomme og materielle Vanskeligheder, den har havt at bekæmpe, har det været en stor Tilfredsstillelse at see denne Veddekamp, i hvilken de gamle Firmaer værdigt følge de yngre Kræfter, ja endog i flere Retninger vedblive at gaae forrest som Ledere. Iblandt disse indtage J. G. Schwartz & Søn, der have udstillet omstaaende Drikkehorn, en betydelig, hæderlig og gammel Plads, idet vi meget skulde feile, om ikke netop en af de tre danske Industrifrembringelser, vi nævnede som kjendte i Udlandet, skyldes dette Firma, der med ligesaa stor Driftighed som Dygtighed har vidst at skaffe sine Producter Indpas, hvor man mindst turde vente det. Istedetfor at give en fuldstændig Samling af deres Productioner, Noget, der ikke vilde have overrasket mindre ved sin store Mangfoldighed, end ved den Smag, Nøiagtighed og Elegance, man er vant til at træffe i de mindste som største Arbeider, det schwartzske Værksted sender ud i Verden, har det foretrukket, efter Billedhugger Peters' Tegning, at sende et af et Bøffelhorn dannet Drikkehorn, hvori Elfenbeens Indlæg fremstiller i Basreliefs fire Kvad af Volsunga-Saga: Fortællingerne om Sigurd Fafnersbanes Kamp med Dragen, hans Beilen til Brynhild, hans Flammeridt og hans Drab. Hornets Laag dannes af en i Elfenbeen udskaaret gammel Kirke. Skjøndt vi ikke betvivle, at Tegningen til Hornet er aldeles correct, og ogsaa giver Fabrikanten ny Leilighed til at vise sin Dygtighed i Behandlingen af Elfenbenet, forekommer der os dog at være en vis Tørhed i Stilen, der let kan give Dem, som ikke ad anden Vei kjende Firmaets Dygtighed, en mindre fordeelagtig og i hvert Tilfælde falsk Anskuelse

herom, som let vilde kunde være hævet ved at udtage hvilkensomhelst Gjenstand af Udstillernes Lager, og opstille den ved Siden af Drikkehornet, hvorved det bedst vilde bevises, at man selv i det simpleste Product kan søge at gjøre Konstens Krav gjeldende, uden at opgive Haandværket som saadant.

X

Mr. H.'s egen Fortælling.

(Af »All the year round«.)

Jeg er Maler. I Mai Maaned 1858 sad jeg en Morgen i mit Atelier ved min sædvanlige Beskæftigelse. Tidligere end man i Almindelighed kommer til Folk, fik jeg Besøg af en Ven, med hvem jeg havde stiftet Bekjendtskab for et Aars Tid siden i Richmond Casernen i Dublin. Min Ven var Capitain ved det tredie Vest-Yorker Militsregiment, og paa Grund af den venlige Modtagelse, man havde viist mig, dengang jeg gjestede dette Regiment, saavelsom og paa Grund af den personlige Fortrolighed, der fandt Sted imellem os, paahvilede det mig at byde ham nogle passende Forfriskninger; som en Følge deraf sade vi, da Klokken var ti, i fuld Samtale med Cigaren i Munden og en Flaske Sherry foran os. Omtrent paa denne Tid ringede det paa min Dør, hvorved jeg kom i Tanke om, at jeg havde truffet Aftale med en Model, en ung Pige, som havde et smukt Ansigt og en smuk Hals, og som fortjente sit Brød ved at sidde for Malere. Da jeg ikke havde Lyst til at arbeide, kom jeg overeens med hende om, at hun skulde komme igjen den næste Dag, idet jeg naturligviis lovede hende at holde hende skadesløs for den Tid, hun havde spildt. Dermed gik hun bort, men omtrent fem Minutter efter kom hun tilbage igjen og fortalte mig under fire Øine, at hun havde gjort Regning paa de Penge, hun skulde have fortjent ved at sidde for mig, og at hun kun daarligt kunde undvære dem, hvorfor hun bad mig at give hende Noget forud. Der var ikke Noget i Veien for dette, og hun gik atter bort. I Nærheden af den Gade, hvori jeg boer, er der en anden af et næsten lignende Navn, og Folk søge mig ofte i denne, naar de ikke før have været hos mig. Den unge Piges Vei gik netop igjennem denne Gade, og da hun kom dertil, blev hun tiltalt af en Herre og en Dame, som spurgte hende, om hun kunde sige dem, hvor jeg boede. De havde glemt min Adresse og søgte nu at finde mig ved at spørge sig for hos dem, de mødte; et Par Minutter efter bleve de viste ind i mit Værelse.

Mine nye Besøgende vare fremmede for mig. De havde seet et Portrait, jeg havde malet, og ønskede nu, at jeg skulde male baade dem og deres Børn. Den Betaling, jeg forlangte, afskrækkede dem ikke, og de bade, om de maatte see sig om i Atelieret for at bestemme, i hvilken Størrelse de vilde males. Min Ven af det tredie Vest-Yorker Regiment paatog sig med megen Lune og Beredvillighed at vise dem omkring, og udbredte sig over samtlige Arbeiders Fortjenester paa en Maade, som den Beskedenhed, man venter at finde hos en Mand, naar han udtaler sig om sine egne Frembringelser, ikke vilde have tilladt mig selv at gjøre. Da de havde seet, hvad de ønskede, spurgte de, om jeg kunde male Portraiterne hos dem selv paa deres Landsted, og da jeg Intet havde at indvende herimod, blev det aftalt, at jeg skulde komme til dem førstkommende Efteraar, efter først at have skrevet til dem for nærmere at bestemme Tiden, naar jeg kunde forlade Byen. Da Alt saaledes var paa det Rene, gav Herren mig sit Kort, og de gik bort. Snart derpaa gik ogsaa min Ven, og da nu mine Øine faldt paa det Kort, som de Fremmede havde ladet blive tilbage, saae jeg til min Forundring, at Mr. og Mrs. Kirkbacks Navne rigtignok stode derpaa, men ingen Adresse. Jeg tænkte at finde dem ved at see efter i Veiviseren, men der var intet saadant Navn; jeg lagde da Kortet i min Skrivepult og glemte for en Tid den hele Sag.

Efteraaret kom og med det en heel Deel Bestillinger, som jeg havde paataget mig i det nordlige England. Mod Slutningen af September 1858 var jeg i Middagsselskab paa et Landsted, som laa paa Grændsen imellem Yorkshire og Lincolnshire. Jeg var fremmed for Familien, og det var ved et reent Tilfælde, at jeg befandt mig der i Huset. Jeg havde nemlig indrettet mig paa at tilbringe en Dag og en Nat der i Nærheden hos en Bekjendt af mig, som var en Ven af Huset og havde faaet en Indbydelse til det omtalte Middagsselskab, og da det netop fandt Sted den Dag, jeg var hos ham, bad man mig at komme med. Selskabet var talrigt, og mod Slutningen af Maaltidet, da man gik over til Desserten, blev Samtalen almindelig. Jeg maa her anføre, at jeg ikke hører godt, sommetider mere, sommetider mindre, og netop paa denne Aften var jeg extra-døv — saa døv, at Samtalen lød for mine Øren som en uafbrudt Summen. Ikkedestomindre hørte jeg engang ganske tydeligt et Ord, skjøndt det blev udtalt af en Person, som sad i en betydelig Afstand fra mig, og dette Ord var — Kirkback. I Løbet af Sommeren, Londons travle Tid, havde jeg reent glemt de Fremmede, der havde besøgt mig om Foraaret og ladet mig beholde et Kort uden Adresse. Da nu dette Ord naaede mine Øren, tiltrak det sig min Opmærksomhed og gjenkaldte øieblikkeligt den hele Sag i min Erindring. Ved den første Leilighed, der tilbød sig, spurgte jeg en Herre, med hvem jeg talte, om en Familie af det omtalte Navn boede der i Nærheden. Han svarede mig, at der boede en Mr. Kirkback i A—, i den længst bortliggende Deel af Grevskabet. Den næste Morgen skrev jeg til denne Person og sagde, jeg troede, han havde været hos mig om Foraaret og truffet en Aftale, som jeg ikke havde været istand til at holde mig efterrettelig, da der ikke var nogen Adresse paa hans Kort; endvidere, at jeg paa min Tilbagevei snart vilde komme i hans Nabolav, men at han, hvis jeg havde taget feil af ham, ikke maatte gjøre sig den Uleilighed at svare paa mit Brev. Som min Adresse opgav jeg Postcontoiret i York. Da jeg tre Dage derpaa forespurgte mig her, modtog jeg et Brev fra Mr. Kirkback, hvori han skrev, at det havde glædet ham meget at høre fra mig, og at han vilde træffe nærmere Aftale angaaende Portraiterne, hvis jeg vilde komme til ham paa min Tilbagereise; han bad mig tillige at skrive til ham, Dagen før jeg vilde komme, for at han kunde indrette sig derefter. Det blev nu bestemt, at jeg skulde komme til ham den følgende Løverdag, blive til Mandag Morgen, derpaa tage til London, hvor jeg havde Et og Andet at besørge, og vende tilbage om fjorten Dage for at udføre hans Bestilling.

Dagen kom, paa hvilken jeg skulde besøge ham, og jeg gik med Morgentoget, som gaaer fra York til London. Toget standsede i Doncaster og senere i Ratford, hvor jeg skulde stige ud, for at tage med et andet Banetog igjennem Lincoln til A—. Luften var kold, fugtig og taaget, og Veiret var i enhver Henseende saa ubehageligt, som det vel kunde være i October Maaned i England. I den Vogn, hvori jeg sad, var der ingen Andre end jeg, men i Doncaster kom der en Dame ind. Min Plads var med Ryggen til Locomotivet og nær ved Døren. Da denne i Almindelighed bliver anseet som Damernes Plads, tilbød jeg hende den; men hun afslog den meget venligt og satte sig i det modsatte Hjørne, idet hun sagde, at hun nok kunde lide at føle den kølige Vind paa sine Kinder. Det næste Par Minutter tilbragte hun med at komme til Sæde. Der var Kaaben, der skulde lægges tilrette under hende, Kjolen, der skulde glattes, Handskerne, der skulde knappes, og andre saadanne Smaating, som Damerne ere vante til at ordne, inden de komme rigtigt til Sæde i Kirken eller andetsteds; det Sidste og Vigtigste var at slaae det Slør, som skjulte hendes Ansigt for mig, tilbage over Hatten. Jeg kunde nu see, at Damen var ung, vistnok ikke mere end to eller tre og tyve Aar; men da hun var temmelig høi, noget svært bygget og af et bestemt Ydre, kunde hun muligen være to eller tre Aar yngre. Hendes Haar var lysebruunt eller kastaniebruunt, hendes Øine og temmelig stærkt tegnede Øienbryn vare næsten sorte. Hendes Kinder vare af en bleg, gjennemsigtig Farve, der gjorde hendes store, udtryksfulde Øine og et bestemt Udtryk ved Munden endnu mere fremtrædende. I det Hele taget var hun mere kjøn end smuk, thi der var i hendes Udtryk en saadan Dybde og Harmoni, at hendes Ansigtstræk, uden at være regelmæssigt smukke, havde noget langt mere Tiltrækkende, end om de havde været formede efter Symmetriens strengeste Regler.

Det er ingen ringe Fordeel paa en Regndag og en lang, kjedsommelig Reise at have en behagelig Reisekammerat, En, med hvem man kan tale, og hvis Samtale er indholdsrig nok til at faae En til at glemme, at Veien er baade lang og kjedelig. I denne Henseende havde jeg Intet at klage over, thi Damen var afgjort snaksom og meget elskværdig. Da hun var kommen til at sidde, som hun ønskede, spurgte hun, om hun maatte see min Bradshaw, og da hun ikke havde bragt det vidt i dette vanskelige Studium, bad hun mig at være hende behjelpelig med at see efter, hvad Tid Toget igjen kom igjennem Ratford paa Veien tilbage fra London til York. Sidenefter dreiede Samtalen sig om almindelige Gjenstande, og til min Forundring førte hun den netop hen paa saadanne Ting, som man kunde formode, at jeg især maatte vide Besked om; ja, jeg kunde ikke Andet end sige til mig selv, at hendes Adfærd, uden i mindste Maade at være nærgaaende, var en saadan, som om hun havde kjendt mig, enten personligt eller af Rygte. Naar hun hørte paa mig, var det med en Tillid, som man i Almindelighed ikke skjenker en Fremmed, og undertiden syntes hun virkeligt at hentyde til forskjellige Omstændigheder, der stode i Forbindelse med, hvad jeg tidligere havde oplevet. Efter omtrent tre Ovarteers Samtale standsede Toget i Ratford, hvor jeg skulde skifte Vogn. Da jeg steg ud og ønskede hende en god Morgen, gjorde hun en let Bevægelse med Haanden, som om hun ventede, at jeg skulde række hende min, og idet jeg gjorde dette, sagde hun: „Vi sees vist igjen!" hvortil jeg svarede: „Jeg haaber, vi skulle Alle engang sees igjen." Derpaa skiltes vi ad; hun kjørte videre med Toget til London, og jeg gjennem Lincolnshire til A—. Den øvrige Deel af Dagen var kold, fugtig og mørk. Jeg savnede den behagelige Samtale og søgte at erstatte den ved Hjelp af en Bog, jeg havde bragt med mig fra York, og Times, som jeg havde forskaffet mig i Ratford. Men selv den mest kjedsommelige Reise faaer omsider en Ende, og Klokken halv sex om Aftenen befandt jeg mig ved Maalet for min. Man havde sendt Vogn efter mig til Jernbane-Stationen; Mr. Kirkback var ogsaa ventet med samme Tog, men da han ikke kom, formodede man, at han vilde komme med det næste — en halv Time sildigere; og Vognen kjørte bort med mig alene.

Da Herskabet ikke var hjemme i dette Øieblik, og da Middagstiden var Klokken syv, gik jeg lige op paa mit Værelse for at pakke mit Tøi ud og klæde mig om til Bordet; da jeg var færdig hermed, gik jeg ned i Dagligstuen. Der var formodentligt endnu nogen Tid til Middag, thi Lamperne vare ikke tændte, men i deres Sted udsendte en stærkt blussende Ild en Strøm af Lys til hver en Krog i Værelset, og belyste i Særdeleshed en aldeles sortklædt Dame, som stod ved Kaminen og varmede sin smukke Fod paa Kanten af Gitteret. Da hun vendte Ryggen mod den Dør, hvorfra jeg kom, saae jeg ikke strax hendes Ansigt; men idet jeg gik længere ind i Stuen, blev Foden strax taget ned fra Kamingitteret, og hun vendte sig om for at tiltale mig, da jeg til min store Forbauselse saae, at Damen ikke var nogen Anden end min Ledsagerinde fra Jernbanen. Hun lod ikke til at blive forundret ved at see mig; tvertimod, med det behagelige og venlige Udtryk, som gjør, at selv det mest hverdagsagtige Ansigt forekommer os smukt, modtog hun mig med: „Jeg tænkte nok, vi skulde sees igjen."

Min Forvirring i dette Øieblik gjorde mig næsten maalløs. Jeg vidste ikke af nogen Jernbane, eller nogensomhelst anden Befordring, med hvilken hun kunde være kommen. Jeg var vis paa, at have forladt hende i et Tog, som gik til London, og jeg havde seet Toget afgaae; den eneste tænkelige Maade, hvorpaa hun kunde være kommen, var ved først at gaae til Peterborough og derfra tilbage ad en Sidebane til A—, en Omvei af omtrent halvtresindstyve Mile. Saasnart min Forundring tillod mig at tale, sagde jeg, at jeg vilde ønske, jeg var kommen med den samme Befordring som hun.

„Det vilde vanskeligt have ladet sig gjøre," svarede hun.

I dette Øieblik kom Tjeneren ind med Lamperne og underrettede mig om, at hans Herre var kommen og vilde være nede om et Par Minutter.

Damen tog en Bog frem, som indeholdt nogle Kobberstik, og idet hun pegede paa eet af dem (et Portrait af Lady —), bad hun mig at see nøie paa det og sige hende, om jeg fandt, at det havde Lighed med hende.

Inden jeg endnu ret havde dannet mig nogen Mening herom, traadte Mr. og Mrs. Kirkback ind, toge mig hjerteligt i Haanden og gjorde Undskyldning for, at de ikke havde været hjemme for at tage imod mig; Herren i Huset endte med at bede mig tage Mrs. Kirkback tilbords.

Da Fruen havde taget min Arm, vilde vi til at gaae. Jeg tøvede rigtignok et Øieblik for at lade Mr. Kirkback gaae foran med den hemmelighedsfulde, sortklædte Dame, men da Mrs. Kirkback ikke lod til at forstaae det, gik vi videre. Da Selskabet kun bestod af os Fire, fandt vi uden Vanskelighed vore Pladser ved Bordet: Herren og Fruen i Huset hver ved sin Bordende, den sorte Dame og jeg hver ved sin Side. Maaltidet gik som almindeligt ved saadanne Leiligheder. Jeg, som Gjest, henvendte min Tale fornemmeligt, om ikke udelukkende, til Vært og Værtinde, og jeg kan ikke mindes, at jeg eller nogen Anden en eneste Gang tiltalte den sorte Dame. Ved at lægge Mærke til dette, og ved at gjenkalde mig det, der havde seet ud som Mangel paa Opmærksomhed imod hende, dengang vi gik ind i Spisestuen, fik jeg paa engang den Idee, at det maatte være Gouvernanten. Jeg bemærkede imidlertid, at hun gjorde et fortræffeligt Maaltid; hun lod til ret at nyde baade Boeuf og Tærte, et Glas Rødvin ikke at forglemme; formodentlig havde hun ingen Frokost spiist, eller Reisen havde givet hende Appetit.

Maaltidet var tilende, Damerne trak sig tilbage, og efter Portvinen gik Mr. Kirkback og jeg ind til dem i Dagligstuen. Imidlertid havde der samlet sig et langt større Selskab. Svogre og Svigerinder vare komne fra deres nærliggende Landsteder, og adskillige Børn, tilligemed deres Gouvernante Miss Hardwick, bleve ogsaa forestillede for mig. Jeg saae nu strax, at jeg havde taget feil i min Formodning, at den sortklædte Dame maatte være Gouvernante. Efter at have tilbragt den tilbørlige Tid med at hilse paa Børnene og sige Noget til enhver af de forskjellige Personer, for hvem jeg blev forestillet, var jeg snart igjen i fuld Samtale med Damen fra Jernbanen, og da Talen denne Aften fornemmeligt havde dreiet sig om Portraitmaling, vedblev hun at tale om det Samme.

„Troer De, at De kunde male mit Portrait?" spurgte Damen.

„Ja, det troer jeg nok, naar der fandtes Leilighed dertil."

„See nu rigtigt paa mit Ansigt; troer De, at De kunde huske mine Træk?"

„Ja, jeg er vis paa, jeg skulde aldrig kunne glemme dem."

„Nu, det Svar kunde jeg vel omtrent have ventet at faae; men siig mig, troer De, at De kunde male mig efter Hukommelsen?"

„Hvis det er nødvendigt, saa vil jeg prøve derpaa; men kan De slet ikke sidde for mig?"

„Nei, det er ganske umuligt; det lader sig ikke gjøre. Man siger, at det Kobberstik, jeg viste Dem før Middag, ligner mig; synes De det?"

„Ikke meget," svarede jeg; „det har ikke Deres Udtryk. Dersom De blot kan sidde en eneste Gang for mig, saa er det dog bedre end slet ingen."

„Nei; jeg kan ikke indsee, hvorledes det skulde kunne lade sig gjøre."

Det var nu temmelig langt ud paa Aftenen, og undskyldende sig med, at hun var træt, gav hun mig venligt Haanden og ønskede mig en god Nat. Min hemmelighedsfulde Bekjendt voldte mig ikke ringe Bryderi i denne Nat. Jeg var ikke bleven forestillet for hende, og havde ikke den hele Aften seet hende tale med Nogensomhelst, ikke engang sige Godnat til Nogen — hvorledes hun var kommen hertil, var en uforklarlig Gaade. Og hvorfor vilde hun saa, at jeg skulde male hende efter Hukommelsen? Hvorfor kunde hun ikke sidde for mig, blot en eneste Gang? Da jeg indsaae, at det vilde blive altfor vanskeligt for mig at besvare disse Spørgsmaal, besluttede jeg at opsætte alle videre Betragtninger til den næste Morgen ved Frokosten, til hvilken Tid jeg formodede, at der vilde komme nogen Oplysning i Sagen.

Frokosttiden kom, men med den ingen sortklædt Dame. Frokosten var forbi, vi gik i Kirke, kom hjem til det næste Maaltid og saaledes fremdeles hele Dagen, men der kom ingen Dame, og Ingen omtalte hende med et Ord. Jeg formodede nu, at hun maatte være en Slægtning, som tidligt om Morgenen var gaaet hen at besøge en anden Paarørende der i Nærheden. Rigtignok forundrede det mig, at hun ikke en eneste Gang var bleven nævnet, og da jeg ikke fandt nogen Leilighed til at føre Samtalen hen paa denne Gjenstand, gik jeg den anden Aften i Seng endnu mere forvirret end før. Da Tjeneren om Morgenen kom ind til mig, vovede jeg at spørge ham, hvad den Dame hed, som Løverdag Aften havde spiist med ved Bordet, hvortil han svarede:

„En Dame? Der var ingen anden Dame end Mrs. Kirkback."

„Jo vist, den Dame, som sad ligeoverfor mig og var klædt i Sort?"

„Maaskee Gouvernanten, Miss Hardwick?"

„Nei, det var ikke Miss Hardwick; hun kom senere."

„Jeg veed ikke af nogen Dame at sige."

„Aa, jo vist, den sortklædte Dame som var i Dagligstuen, dengang jeg kom, førend Mr. Kirkback kom hjem?"

Tjeneren saae paa mig, som om han tvivlede om, at jeg var ved min fulde Samling, og svarede blot: „Jeg har ingen Dame seet," og gik sin Vei.

Hemmeligheden syntes nu mere uigjennemtrængelig end nogensinde — jeg betragtede den fra ethvertsomhelst Synspunct, men kunde ikke komme til noget Resultat. Vi spiste tidligt Frokost denne Morgen, for at jeg kunde komme med Morgentoget til London. Af samme Grund havde vi ogsaa lidt travlt og ikke Tid til at tale om Andet, end hvad der netop angik den Forretning, som havde ført mig did; da det altsaa var blevet aftalt, at jeg om tre Uger skulde komme igjen for at male Portraiterne, tog jeg Afsked og reiste til Byen.

Mit andet Besøg i dette Huus behøver jeg kun at omtale for at fortælle, at baade Mr. og Mrs. Kirkback paa det Bestemteste forsikkrede mig, at ingen fjerde Person havde været med ved Bordet hin omtalte Løverdag Aften. De erindrede det saa meget tydeligere, som de havde raadført sig med hinanden, om de skulde tilbyde Gouvernanten, Miss Hardwick, den ledige Plads, men havde foretrukket at lade det være; og de kunde ikke tænke sig Nogensomhelst blandt alle deres Bekjendte, der svarede til den Beskrivelse, jeg gav.

Nogle Uger forløb. Det var henimod Juul. Det var paa Heldingen med den korte Vinterdags tarvelige Belysning, jeg sad ved mit Bord og skrev Breve, som skulde med Posten om Aftenen. Jeg sad med Ryggen imod Fløidørene, som førte ind i det Værelse hvor de, som kom til mig, i Almindelighed opholdt sig. Jeg havde skrevet et Par Minutter, da jeg, uden at have hørt eller seet Noget, pludseligt mærkede, at en Person var kommen ind ad Døren og stod ved Siden af mig. Jeg vendte mig om og saae Damen fra Jernbanen. Hun maa formodentlig have mærket, at jeg blev noget forbauset, thi efter den almindelige Hilsen sagde hun: „Undskyld, at jeg forstyrrer Dem. De hørte mig nok ikke komme ind." Skjøndt hendes Adfærd var mere rolig, end den pleiede at være, og hun talte med en mere dæmpet Stemme, end ellers, kunde man ikke just sige at hun var alvorlig, endnu mindre sørgmodig. Der var en Forandring, men det var det Slags Forandring, som man ofte seer, den Overgang fra en opvakt ung Piges Frimodighed til denne samme unge Dames Sindighed og Selvbeherskelse, naar hun enten er forlovet eller nylig er bleven gift. Hun spurgte mig, om jeg havde forsøgt at male hendes Portrait. Jeg maatte tilstaae, at jeg ikke havde gjort det. Det gjorde hende meget ondt, da hun ønskede eet til sin Fader. Hun havde medbragt et Kobberstik (et Portrait af Lady M. A.), som hun meente, der kunde være mig til Nytte. Det var Mage til det, hun havde viist mig i Lincolnshire. Man havde altid fundet, at det lignede hende meget, og hun vilde lade det blive hos mig. Derpaa tilføiede hun (idet hun eftertrykkeligt lagde sin Haand paa min Arm): „Hun vilde virkelig være mig meget forbunden hvis jeg vilde gjøre det" (og, om jeg husker ret, lagde hun til) „da der var saa Meget, som beroede derpaa."

Da jeg saae, at det var hende saa Meget om at gjøre, tog jeg min Skizzebog frem og begyndte ved den svage Belysning, der endnu var tilbage, at gjøre et Udkast med Blyant. Men istedetfor at yde mig den Hjelp, hun kunde, da hun saae mig gjøre dette, vendte hun sig bort, under Paaskud af at see paa de Malerier, der hang omkring i Værelset, og kun nu og da, naar hun gik fra det ene til det andet, var jeg istand til at opfange et flygtigt Glimt af hendes Træk. Paa denne Maade gjorde jeg to løse, men temmelig udtryksfulde Udkast af hende, og da det var Alt, hvad det aftagende Lys vilde tillade mig, lukkede jeg min Bog, og hun lavede sig til at gaae. Denne Gang, istedetfor det sædvanlige „Godmorgen", ønskede hun mig et med Eftertryk udtalt „Farvel", ledsaget af et fast Haandtryk. Jeg fulgte hende til Døren, udenfor hvilken hun snarere syntes at opløse sig i Mørket, end at begive sig ud deri. Dog, dette Indtryk henfører jeg til min egen Indbildningskraft.

Jeg spurgte strax Tjenestepigen, hvorfor hun ikke havde meldt mig dette Besøg. Hun svarede, det var hende uafvidende, at der havde været Nogen, og hvis Nogensomhelst var kommen ind, saa maatte det være skeet for omtrent en halv Time siden, da hun havde ladet Døren staae et Øieblik aaben, medens hun blot gik lige over Gaden.

(Sluttes).

Frederiksberg.

Hvad Frederiksberg er nu, det veed Enhver, der kjender en Smule til Kjøbenhavn, af hvilket hint kun er en Deel, vistnok en selvstændig Commune (saalænge det varer), men i Grunden dog en Forstad til Storbyen. Dyrere Tider og kostbarere Fordringer have nødt Folk til at boe baade Sommer og Vinter saa langt fra Forretningslivets Midtpunkt, mindre for at nyde en ringe Dosis „Land", end for at faae friere og friskere Leiligheder. Allehaande Forbedringer i Befordringsvæsenet, saavel i Henseende til Veie som til Vogne, bidrage til at forkorte Afstanden; den stærke Udvikling af Offentlighedslivet, eller om man vil: Forlystelsessygen, lader baade „Haven" og Beværtningsstederne lokke saamange Mennesker daglig derud, at Ingen behøver at frygte for den landlige Eensomheds Kjedsommelighed. Ja, alle Mennesker vide, hvordan Frederiksberg nu er; fra de finere Folk, der væsenlig kun gjøre en Promenade derud tilvogns eller tilfods, indtil de mere umiddelbare Borgermænd med Familie, som fortrinsviis gjøre Stadet hos Tracteurerne til deres Udflugters Maal — Alle kjende det og dets Liv som en integrerende Deel af Hovedstaden og Hovedstadslivet. — Saaledes see vi det ogsaa paa vort Billede, der er taget paa en enkelt af de mange Høitidsdage, som kalde Tusinder af Mennesker ud ad denne Kant.

Men hvor ganske anderledes er ikke det Billede, som Erindringen fremstiller af Frederiksberg, som det var for en Menneskealder siden. Den gamle Konge staaer derude ved Indgangen til sin kjære Have; men vil han kunne kjende den igjen? vil han ikke troe sig hensat til et fremmed Land, saa fjernt som Nutiden er fra hans Dage, ikke efter Aar, men efter Forholdenes Forandring? eller vilde den Slægt, der er voxet op i den hurtige Tid, i nogen Maade kunne finde sig tilrette i Det, der var dengang og nu er saa ganske anderledes? Lad os ved Siden af vort reelle Billede med Erindringens dæmrende Lys mane et Par Træk frem, og siig saa, Du unge Slægt! om Du aner, hvad dine Forældre og Bedsteforældre for saa faa — kun for din unge Tanke saa mange — Aar siden ene vidste om og kjendte til Frederiksberg.

Den ældre Kjøbenhavner seer ved Tanken om Frederiksberg dengang en solbeskinnet Søndag, hvor man »en famille« vandrer ud — og det er virkelig langt ud, langt bort fra Hjemmet — for at see de Kongelige seile paa Kanalerne i Baade, hvis stærke Farver vække dunkle ubestemte Forestillinger om det glødende Liv i en venetiansk Gondol. Man seer paa denne Seilads, ikke just som paa noget Stort — thi det Store, den kraftige Handlen laa ikke hin Tids Yndlingstanker nær — men som paa noget overordentligt Nart og Skjønt, thi man sværmede dengang for det Elskværdige; man drømte om dette kongelige Gudeliv, mindre som den guddommelige Energi, end som en epikuræisk lykkelig Hensynken i uforstyrrede, ophøiede Nydelser. Eller man mindes de en Smule mere distinguerede Onsdag-Aftener, da pene Folk mødtes udenfor Slottet, hilste paa Bekjendte i Samtaler med hviskende Lyd, at ikke en Tone skulde gaae bort af den usynlige Musik, som lød derindefra, hvor „Herskabet" spiste. Thi om „Herskabet" dreiede Alt sig, kun for dets Skyld, som en Anhang til det existerede Frederiksberg i Kjøbenhavnerens almindelige Bevidsthed. Hvordan det var udenfor de tre Sommermaaneder, derom havde de Færreste nogen Idee; men naar Varmen ret var bleven eneherskende, saa forlagde Kongen sin Residents derud og med ham fulgte ikke alene den egentlige Hofbetjening, men tillige en stor Mængde Personale fra de Contoirer, der vedblivende skulde være i Majestætens umiddelbare Nærhed. Saa laa man paa Landet paa Frederiksberg, Faa dog paa egne Steder, næsten Alle i de Værelser, som „Urindvaanerne" for en Tid afsaae, medens de til Bedste for deres Pengepung puttede sig sammen, hvor der nogenlunde kunde være Plads. Strandveien kjendtes dengang nemlig ikke som nu, var langtfra anerkjendt som saa deilig og fashionable dengang; tvertimod den var saa øde, sandet og ubehagelig, at den neppe engang benyttedes til Skovtoure; hellere kjørte man ind over Landet, ad Ordrup eller Lyngby. Nei, laa man paa Landet, da var det paa Frederiksberg, og det i Regelen netop saalænge, som Hoffet var der, i Sommertiden, altsaa medens Veiret gjorde Touren dertil nogenlunde mulig for Fodgængere. Om Vinteren, i det mørke Efteraar og det ustadige Foraar laa Frederiksberg forladt og fattigt, fjernt fra den travle Hovedstad. Saasnart man var kommen udenfor Vesterport, var man jo alt langt borte fra sit Hjem og ude i lidet cultiverede Egne. De „smaa Alleer" vare nylig anlagte, og der var ikke godt at gaae i dem, var det end langt værre i Sølet omkring Frihedsstøtten, hvor enkelte Lygter skinnede om Aftenen, snarere som Fyr til Advarsel og Stedsbestemmelse end til Belysning. De Bygninger og Etablissementer af mere eller mindre offentlig Natur, der nu ligge langs Siden, existerede naturligviis ikke i hine Tider; ligesaalidt den nuværende Forstad Vesterbro. Navnlig den venstre Side (fra Byen) var blottet for større Huse, kun den store Skydebanebygning ragede frem som et Palads, der endnu langt ned i Tiden var den eneste nogenlunde anseelige Gaard. Thi Demarcationslinien naaede jo langt ud, og saa levende var stadig Frygten for Engelskmandens Komme, at Faa havde Mod til at risikere deres Eiendoms Nedrivelse i Tilfælde af Krig, Beleiring eller Bombardement. Kun en meget ringere Tid behøve vi at huske tilbage, og selv de Yngre blandt os ville mindes en aparte Bygning ligefor Skydebanen: Morskabstheatret, de Casortiske Pantomimers glade Hjem. Havde vi nu paa vor Vei lykkelig vundet til Jernporten, trodsende en Brolægning, hvis Mage Kjøbenhavneren nu neppe kjender, deelte den Kjørendes og Fodgængerens Vei sig. Thi Frederiksberg Allee betragtedes som en halvt privat Vei og var altid lukket ved begge Ender. Portnere aabnede da for de kongelige Vogne; kun ganske enkelte Familier kunde have Nøgler, nemlig Beboerne af de meget faa Steder i Alleen, Steder, der næsten alle laae paa høire Side — der var tilvenstre, fra den forreste Runddeel indtil Kirken, ikke et eneste Huus. Denne Veiens Aflukkethed bevirkede selvfølgelig, at den var i bedre Stand; men Fodgængerne, der af denne Grund valgte den, maatte passe vel paa, at ikke Mørket overfaldt dem; thi forskjellige Træbomme stode der, Gud veed til hvad Nytte! og undgik man at løbe sig disse Staver i Livet, var man i Fare for høist charybdiske Grøfter af et ingenlunde tiltrækkende Indhold, der holdt og hængte godt fast ved den Ulykkelige, som var falden i. Undertiden lød derfor en mørk Vinteraften fortvivlede Skrig ud i det tomme Rum, og da bød Menneskeligheden Beboerne i et muligviis nærliggende Huus at ile ud med Lygter for at lede efter Stakkelen. Men tidt kom ogsaa saadanne høie Raab fra andre Gjester i Alleen, der frygtedes i lige saa høi Grad som de livløse Farer, nemlig Hjemvendinger fra Lars Mathiesens Kneipe i Frederiksberg By, hvis ophidsede Blod gjerne vilde sætte Mod i sig selv ved at indjage Andre Frygt. Altsaa havde „Alleen" virkelig sine Ulemper; men almindelig valgtes den dog fremfor Roeskilde Landevei, hvis ynkelige Forfatning Fodgængere nødig vovede sig ilag med. Een kun undtagen. Det var gamle Rahbek, som dog gjerne standsede ved Jernporten og smøgede Beenklæderne ind i de langskaftede Støvler, forinden han drog videre. Og selv han, men endnu mere hans og hans Kammas mange Gjester, valgte dog tidt ikke den lige Vei til Bakkehuset, ikke Rahbeks Allee, som mangen Gang lignede en bundløs Mose mere end en Vei, men vandrede taalmodigt om forbi Slotskroen ad Pilealleen og ind ad den „Smøge", der i temmelig uforandret Skikkelse nu saa længe har staaet næsten som det varigste „Monument" fra hin Tid. — Kjørende vare derimod nødte til at vælge denne Vei, da Alleen var dem formeent og den „gamle Kongevei" var i en aldeles ufarbar Tilstand, saa lidet indbydende, at selv Fodgængere i den bedste Aarstid gøs tilbage derfor: ingen Bygninger, kun Marker ved Siden, der benyttedes til Udlæsning af Feieskarn o. desl., endelig Veien selv en Tumleplads for talløse Skarer af Rotter, hvis Kæmpestørrelse vidnede om Fedmen i de dybe Grøfter langs med, om den gode Næring fra Vesterbroes Slagteriers Afløb her bagud. Men hvormange Vogne drog da ogsaa ud paa Frederiksberg i de ni Maaneder af Aaret? Ganske vist kun meget faa. Mange vare for det Første ikke Beboerne derude; færre af dem havde selv Heste og Vogne, og skulde en saadan leies ja saa maatte man henvende sig til en kjøbenhavnsk Hyrekudsk, der nødig vilde til det, og som naturligviis fordrede Betaling baade for at hente og for Retouren, saa at man maatte punge ud for fire Gange, naar en Frederiksberger i den Tid vilde en Gang til Byen og ud igjen. Derfor levede

man i en tilbagetrukken, fjern Eensomhed, og Besøg derud gjordes ikke for een Dag: Besværlighederne derved maatte opveies med Huusning i flere Døgn. Ja selv den lille Byes Beboere havde ikke saa let ved at komme til hverandre: Lygter maatte man naturligviis have med til Brug om Aftenen, hver eller hver to sin, og Fodbeklædningen maatte rette sig efter Uførets hemmelighedsfulde Dybder: Gummigalochernes Opdagelse var forbeholdt en senere Tid, store Træskoe maatte da vælges af Voxne som af Børn, af Herrer som af Damer, og det uagtet dette Fodtøi for Uøvede havde sine store Ulemper, navnlig en gyselig Tilbøielighed til at blive siddende fast, medens man rask vilde flytte Foden frem. Derfor var der kun lidet Tale om Kappestrid i elegante Toiletter, men man havde da i Dragtens Simpelhed et godt Forbillede i Kong Frederik VI selv, som man stadigt saae spadsere omkring derude i simpel Dragt. Han havde jo vigtigere Ting at tænke paa end de daarlige Veie og de syntes kun lidet at genere ham; mangen Gang gik han alene med Prindsesse Vilhelmine og var det lidt hen paa Aaret og Føret slemt, bar han hende selv over de værste Pytter. For Mange spøgede det stadigt i Hovedet med Revolutioner, Helvedesmaskiner og Kongemordere; man vilde derfor bevæge Kongen til ikke at udsætte sig for Farer ved disse eensomme, ugarderede Spadseretoure; men han svarede altid: „Aa, der er saamænd Ingen, der gjør mig Noget." Og det var der da ikke heller; tvertimod, man gik afveien uden engang at hilse, man vidste, at han satte Pris paa Uforstyrrethed. Engang saae En, der mødte ham, en stor Hund fare frem og henimod Majestæten, der imidlertid ikke engang vilde modtage Hjelp: „den kjender mig godt", sagde han, „den gjør mig Ingenting".

Først seent hen i Tiden og lidt efter lidt blev denne idylliske Fred paa Frederiksberg forstyrret. Det var da de forskjellige nyere Beværtningssteder og Etablissementer efterhaanden opstode. Mad. Langes i Alleen var et af de første, det er det nuværende Kehletske Alleenberg. Men i Begyndelsen tracteredes paa disse Steder næsten kun med Punsch og andre Drikkevarer, og de vare derfor kun tilgængelige for Herrer. At Damer, selv flere og ældre, uden mandligt Følge i hine Tider skulde kunne besøge slige Anstalter, derom var der ikke Tale. Men saa fik En eller Anden Tilladelse til at holde Beværtning inde i selve Frederiksberg Have, og derhen vovede da enkelte Modige sig til en Formiddagschocolade. Naturligviis dog kun om Sommeren, thi med „Herskabet" flyttede ogsaa denne Tracteur afsted. Saa begyndte Løvet at falde, Dagene at blive altfor korte, Veiene altfor slemme, Menneskebesøget altfor ringe, saa var der paa Frederiksberg igjen den lange »saison morte.« Man indrettede sig da for Alvor for Vinteren for sig selv og levede „hundredetusind Mile" fra Kjøbenhavn, indtil Vaaren paany kaldte Blomsterne frem, indtil Varmen atter kom i Veiret og varslede den snarlige Nærhed af hin glade Stund, da Garden under liflig Musik drog op til Standkvarteer paa Slottet, Dagen førend „de Selve" kom derud. —

Hvor langt anderledes er ikke nu Alt derude Sommer og Vinter, hele Aaret igjennem! Og dog have vi hørt Folk tale om Frederiksbergs „uhyggelige Eensomhed". Ja, de skulde prøve at være der en Vinter, som den 1812!

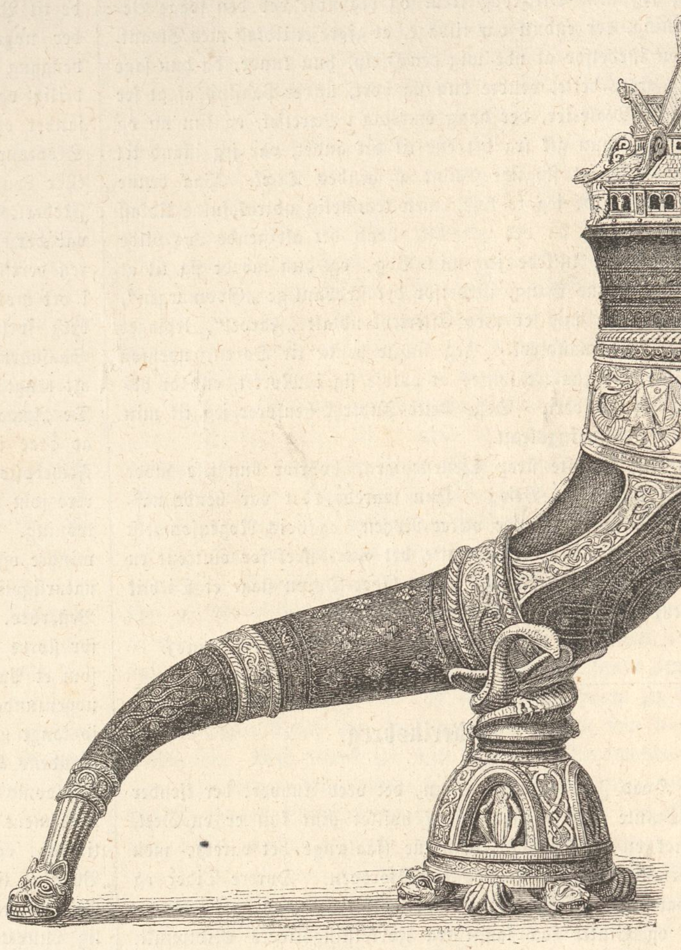

Et Drikkehorn af J. G. Schwartz & Søns Etablissement.

Et Blik i den norske Afdeling af Verdensudstillingen i London.

Da der idag tilbyder sig en Leilighed til at gjøre et Sideblik ind i Verdensudstillingens norske Afdeling, tage vi ikke i Betænkning, midt under Forhandlingen af vort Fædrelands Sager, at henlede Opmærksomheden paa dette Broderriges, for hvilke en dansk Collega, „Dagbladet", i et af sine Breve fra London, har vakt Interesse hos os, medens en af vore udenlandske Samtidige, »Illustrated Times«, der tillige har gjort den danske og svenske Afdeling til Gjenstand for særlig Omtale, har leveret den her gjengivne Skizze, som det ledsager med følgende Ord:

„Den norske Afdeling er kun ringe i sit Omfang. En Kane af Heffermehl i Drammen kan ikke i Lethed og Elegance maale sig med de amerikanske, men dens prægtige Bjørneskindstæppe gjør saameget større Virkning. Tougværket fra H. Balchen i Bergen synes at være fuldendt smukt og godt, ligesom det store, vægtige Anker fra det kongelige Skibsværft paa Horten, der er forfærdiget til Dampfregatten „Kong Sverre", afgiver et godt Beviis paa dygtigt Smedearbeide; det veier omtrent 7000 Pd. Døbefonten i Sandsteen af v. Hanno i Christiania er god saavel med Hensyn til Tegning som til Udførelse. Modellerne til den norske Baad vækker Opmærksomhed; den er meget bred over Dækket og eens for og agter; dens Storseil er overordentlig stygt og bliver det endnu mere ved en lodret bred Stribe. Foruden de Sager, vi have omtalt, er der i den norske Afdeling andre, som vel ere værd at lægge Mærke til baade ved deres Sjeldenhed og ved den Oplysning, de give om Konsternes og det selskabelige Livs Tilstand i Nordeuropa."

Reisebreve fra Vyk paa Før.

Juli 1861 *).

I.

Mit Løfte til Dem, kjære Ven, vil jeg holde og fortælle Dem Noget fra vort Lands Vestkyst, der hos os er langt

*) Efter Datoen at dømme skulde man troe, at Postgangen mellem Før og Kjøbenhavn var meget langsom; men det er ikke saa, Brevene have ligget fra ifjor i Brevskriverens Mappe. Red.

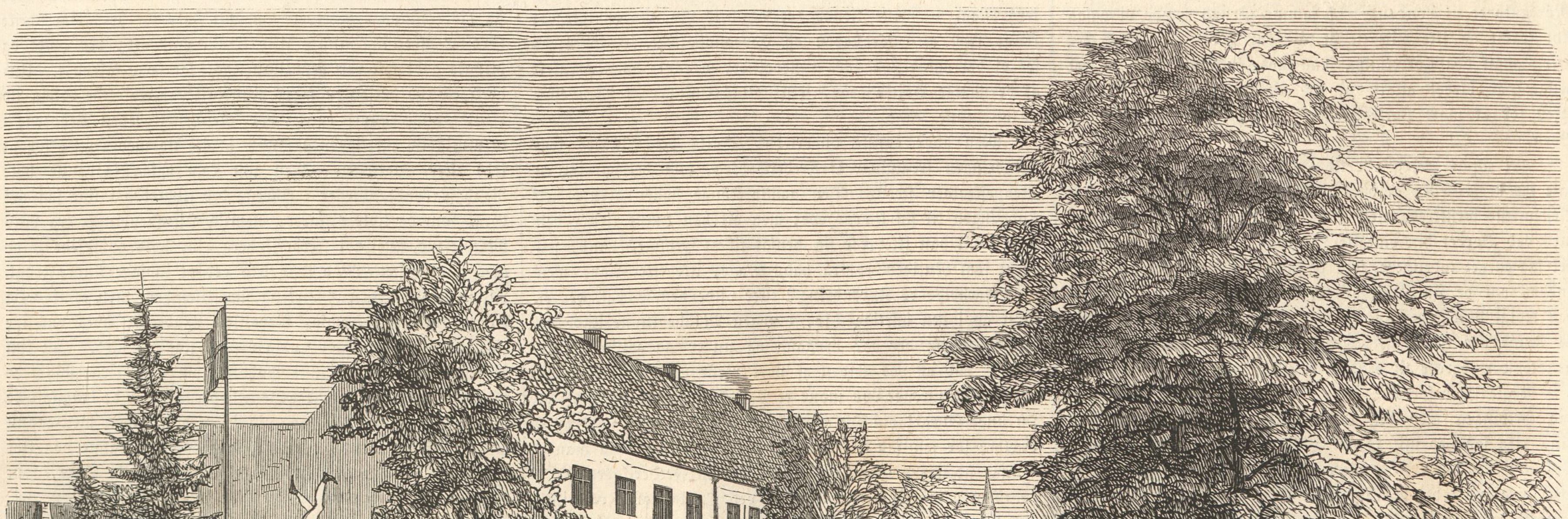

En Søndag i Alleegaden paa Frederiksberg. (Tegnet af Chr. Deichmann.)

mindre bekjendt, end den fortjener at være. Til mit Skriveri har jeg en misundelsesværdig Plads; mit Værelse ligger mod Sydost og vender mod Stranden; jeg hører Floden, som nærmer sig, fremskyndet af en behagelig Sydvestvind, trække forbi faa Skridt fra mit aabne Vindue, og jeg føler den behagelige Kølighed, som den hver Gang fører med sig. En gemytlig Sachser, mit første Reisebekjendtskab, vilde overtale mig til en Seiltour, men jeg har foretrukket at passiare lidt med Dem.

Denne Sachser har jeg lært at kjende ved table d'hôte i Husum. Jeg vilde efter Maaltidet drikke en Kop Kaffe i al Ro og Mag, da der endnu var en god Time til Dampskibets Afgang, men Sachseren lod mig ingen Ro have, fordi han ikke længere kunde bekæmpe sin Attraa efter det første Skue af Havet og dets „häuserhohen Wellen". Han undrede sig over ikke at høre dets Brusen, da vi gik ud af Staden og betraadte det høie Dige; men Luften var trykkende varm og dødsstille. Min Sachser kunde ikke begribe, at Skibets Skorsteen, som vi kunde see rage lidt frem over Diget, stod ligesaa rolig, som Skorstenen paa et Fabrik. Men det var intet Under; thi snart opdagede vi, at Skibet endnu laa i Dynd, eller Slik, som det her kaldes, og Vand var intetsteds at opdage.

Skizze af den norske Afdeling af Verdensudstillingen.

Medens imidlertid Passagerer tilvogns og tilfods samledes, fløď Vandet lidt efter lidt op ad Aaen, og vi følte, hvorledes Skibet hævede sig fra Grunden; snart bar den af Floden fyldte Aa os ud i det aabne Hav, der roligt laa udbredt foran os. Paa meer end een Reisendes Ansigt troede jeg tydeligt at læse skuffet Forventning, ligesom jeg ogsaa paa den stille varme Eftermiddag hørte mine Reisekammerater skumle med nogle Damer derover: Er dette det vældige Vesterhav, det atlantiske Oceans farlige Havbugt?

Men jeg, for min Person, der som De veed er ubehagelig disponeret til Søsyge, var ikke lidet glad over, at Havet saa opmærksomt tog Hensyn til mit Velbefindende. Med en Skibscapitain fra Før bortsnakkede jeg Tiden ret behageligt om de Gjenstande, der viste sig for mine Øine. Synet af Halligerne interesserer i Særdeleshed den Reisende. Ved Romaner og lettroende Forfattere af Reisebeskrivelser ere de eventyrligste Forestillinger udbredte om den Fattigdom og Nøisomhed, hvori Beboerne af disse Halliger leve, og om den bestandige Dødsfare, i hvilken de svæve. Ganske vist gjør en saadan Ø et eiendommeligt Indtryk: et grønt Græstæppe udbreder sig over en mørkebruun Flade, der kun hæver sig faa Fod over Vandspeilet, og er forunderlig sønderrevet og kløftet i Strandkanten; man troer at see, hvorledes selv det lidet bevægede Vand uafladeligt bortskyller de bløde Jorddele. Denne Flade bærer Jordhøie med Boliger, snart kun enkelte, snart flere samlede. Imellem disse græsse Køer og Faar, men Mennesker kunde jeg ikke opdage.

Øiensynligt i den Hensigt at tilfredsstille deres, ved dette Syn vakte Videbegjerlighed, havde mine Reisekammerater tilligemed flere Andre sat sig hen til mig og min Capitain. Denne fortalte dem, at der paa disse smaa Øer ikke kunde drives noget Agerbrug, fordi den saltholdige Flod ofte gaaer over dem, op indtil Foden af de saakaldte Werfter, hvorpaa Husene staae, ja med Stormflod endog over disse; hvorledes da med Nød og neppe Kvæget bliver bjerget paa Høiene; hvorledes det tilbagegaaende Vand efterlader Sand og Stene paa Græsgangene, hvorved disse for en lang Tid tabe deres Værd; hvorledes Floden endog, naar den stiger høiere, løber ind i Cisternerne og fordærver Drikkevandet; hvorledes i Aaret 1825 Væggene bleve slagne ind i flere Huse, ja nogle endog bleve ganske bortrevne; hvorledes selv under sædvanlige Forhold disse Øer Aar for Aar formindskes i Omfang; hvorledes det ene Werft efter det andet bliver forladt, naar Havet

Prospect af Strandbredden ved Vyk paa Før.

kommer for nær; hvorledes, trods alt Dette, Beboerne paa de største af disse Halliger ere blevne rige ved Skibsfart og hvorledes de med sjelden Kjærlighed hænge ved deres usikkre Hjem.

„Men siig mig dog," spurgte en af Damerne, „hvad kunde i Fortiden bevæge Mennesker til at fæste Bo her? Kan man end forstaae den Kjærlighed til Hjemmet, der besjæler disse Øboere, saa bliver det dog vanskeligt at begribe, hvorledes deres Forfædre kunde forlade det faste Land, for at sætte Bo her, hvor de ikke fandt Andet end Farer og Savn."

Vor frisiske Cicerone pegede med den ene Haand tilvenstre henimod en Hallig og sagde: „Den der hedder Nordstrandischmoor!" Derpaa gjorde han med den anden Haand en Bevægelse tilhøire langsmed hele Havdiget, saalangt vi kunde følge dette fra Syd til Nord, og sagde: „Det er nu godt 200 Aar siden, da kunde man tilfods eller tilvogns drage fra Husene paa denne Hallig og hist over; thi da var alt Dette en meget frugtbar Ø, forsynet med gode Diger; hvor vi nu seile, stod den ene Avlsgaard ved Siden af den anden, voxede det yppigste Korn, laae de frodigste Enge og boede 8000 velhavende Mennesker, der eiede omtrent 40,000 Demat Land, god, feed Jord. Saaledes var ogsaa Nordstrandischmoor derovre, der dengang laa midt paa Øen. Nu er den en Hallig. Beboerne af denne og af de øvrige have sat sig fast her, medens Landet rundtomkring blev revet bort, ligesom man griber en Bjælke, naar Skibet skilles ad."

Nu bleve Localiteterne paa engang interessante. Forestillingen om den uhyre Forvandling gav rigelig Erstatning for de manglende „häuserhohen Wellen". Det ene Spørgsmaal afløste det andet, men vor Ven var ufortrøden i at besvare dem. Vi befandt os altsaa nu saa temmelig i Midten af det gamle Nordstrand, hvis Længde bliver angivet til 3 Miil. Denne Ø var Perlen i det gamle Nordfriesland, og Husum, dengang ligesaa livlig, som den nu er stille, var Stapelpladsen for dens vægtige Hvede, Markedet for dens fede Oxer, dens Faar og Heste. Sin Rigdom havde den faaet ved Digearbeidet, der havde varet i Aarhundreder. Men paa en Søndag Aften i Aaret 1634, det var den 11te October, gjennembrød en Stormflod Diget paa næsten halvtresindstyve Steder, bortrev 1300 Huse og 12 Kirker og druknede i en eneste ulykkelig Time over 6000 Mennesker.

Fortællingens Simpelhed forhøiede Indtrykket og gav Phantasien et større Spillerum; den Ro, der var udbredt over det venlige Vandspeil, contrasterede forunderligt med Tanken om den gruelige Ødelæggelse. Snart derpaa viste vor Fortæller os i Synskredsen en Stribe Land, hvorfra Taarne og Møller hævede sig; det var Før. „Er man der bedre sikkret mod saadanne Farer?" spurgte min Ven fra Sachsen. Han tænkte formodentlig, at hvad der engang var skeet i October, en anden Gang kunde gjentage sig i August. „Der kan De rolig lægge Dem til at sove," var Svaret. „Før er ingen Hallig, og paa den nederste Deel af Øen, der maa beskyttes ved et Dige, findes ingen Boliger meer. Disse ere lidt efter lidt alle flyttede til den Deel af Øen, der ved sin høie Beliggenhed er tilstrækkelig sikkret. Naar vi komme nærmere, vil De see, hvor ganske anderledes Wyks Strand hæver sig over Vandfladen, end hin skrøbelige lille Hallig Oland hist."

Ved at høre dette Navn, lagde en af Herrerne sig ud over Skibets Ræling og syntes meget omhyggeligt med sin Kikkert at søge Noget, uden dog at kunne finde det Søgte. I en Bog af en af Tydsklands yndede Forfattere havde han læst, at Havet for ikke længe siden havde bortskyllet det Halve af Olands Kirkegaard, og at man nu der kunde see Hoveder, ja hele Skeletter af Mænd og Kvinder rage frem. Disse søgte han forgjeves og meddeelte os, hvorlunde hans Efterforskninger i denne Henseende vare mislykkedes. Vor Friser bemærkede smilende: „Vi ere ikke Barbarer. I Aaret 1825 blev det Werft, hvorpaa Olands Kirke stod, hint høie fremspringende Hjørne, som vi netop nu seile forbi, slemt beskadiget. Man maatte nedbryde Kirken og flytte den histover. Ved den Leilighed ere ogsaa Ligkister udtagne, men igjen begravede derovre, hvor de i lang Tid ville have Ro."

Her kunde man nu ret tydeligt iagttage den langsomt snigende Maade, paa hvilken Havet søger at blive Herre over de smaa Øer. Paa flere Steder var det sorte Jorddige undermineret og truede at falde ned i smaa Parceller. Vi talte om, hvor lang en Fremtid der vel endnu var forundt disse Øer, og om man efter 50 til 100 Aar paa Reisen til Før endnu vilde kunne see Noget af dem. Vist er det, at de hver for sig ikke kunne beskyttes, da deres lille Terrain ikke kan bære Omkostningerne ved et Dige, hvortil ikke engang det nødvendige Materiale er tilstede. Mulig er vel deres pludselige Tilintetgjørelse, men sandsynligt er det, hvis de ikke ved et Dige knyttes til Fastlandet, ligesom tidligere Dagebøl, der ligger ligeoverfor Før, at de ved lidt efter lidt at forsvinde, tvinge deres Beboere til at overlade det ene Werft efter det andet til den langsomt nærmere rykkende Fjende.

Da vi vare komne forbi den tidligere omtalte Kirkegaard paa Oland, saae vi nogle Seilbaade med Badegjester fra Før lande ved Halligen. Saadanne Toure blive næsten dagligt foretagne, da man, naar man passer Flodtiden, mageligt kan komme derhen og tilbage paa en Eftermiddag; undertiden gjør ogsaa Dampskibet en Extratour derover med større Selskaber.

Først i smaa Bøininger, derpaa i lige Linie styrede vi mod Før, der frembyder et overraskende venligt Skue, i Særdeleshed efter det Indtryk, som de nøgne Halliger have gjort. Efterhaands som Taarne og Møller, paa hvilke først vort Øie var fæstet, ved den store Nærhed sank dybere, hævede den sydøstlige Strandbred sig meer og meer. Vi saae skyggefulde Trærader strække sig langs Stranden og mellem disse en Række af Huse, mange med køligt Straatag, andre nyere og større, tækkede med røde eller sorte Tegl. Vi kom næsten lige til Strandbredden og bøiede da skarpt om, for at lægge til Broen. Hvilken Modsætning! Paa Halligerne havde vi ingen Mennesker bemærket, her var Folk nok, alle i munter og livlig Bevægelse. Den største Deel af Selskabet trak sig langsomt hen imod Broen for at tage imod os. Andre dannede hyggelige Grupper foran Husene om deres Theeborde. Tæt ved Stranden stode flere smaa Telte. Børn laae omkring i Sandet eller larmede og legede, og et Musikcorps sendte os sine Toner imøde. Jeg stod endnu med Blikket fæstet paa denne brogede Scene, da Skibet allerede laa fortøiet ved Broen, og en venlig Føringer traadte hen til mig og indbød mig at tage Logis hos sig.

Strax den følgende Morgen er jeg, iført et Par Vandstøvler, ved Ebbetid gaaet saa langt ud som muligt, for at udkaste en Skizze af Strandbredden. Jeg lader den følge med, for at give Dem Lyst til en Reise herover. Forøvrigt skal De, for det Tilfælde, at De ikke kommer, ret snart høre mere fra mig.

Ugens Politik.

Den 5te Juni 1862.

De af Cabinetterne i London og Madrid offentliggjorte, diplomatiske Actstykker om de mexicanske Anliggender opklare nu tilstrækkeligt denne hidtil saa dunkle Sag, uagtet den franske Regjering endnu stedse bevarer en betydningsfuld Taushed. Man veed nu, at Formaalet for den Alliance mellem Frankrig, England og Spanien, hvis egentlige Hensigt var, at tvinge den mexicanske Regjering til at opfylde indgaaede Forpligtelser, ikke er blevet bestemt angivet i den afsluttede Convention, hvilket var en stor Feil, naar der var Tale om en i saa fjerne Egne og med forenede Kræfter udført Expedition. Følgerne af denne Feil udebleve heller ikke. Medens man kun forlangte Opreisning for de lidte Forurettelser og en Skadeserstatning derfor, nærede man tillige det Ønske, at de europæiske Stridskræfters Nærværelse i Mexico skulde fremkalde en national Bevægelse mod Præsident Juarez, og den i London afsluttede Tractat var elastisk nok til, at de Allierede kunde have understøttet denne Bevægelse, hvis den var energisk nok til at komme til Udbrud under den nærværende Magthaver. Indenfor disse Grændser kunde de Allierede have handlet i Fællesskab, indtil Sagen var afgjort, men Stridskræfternes Utilstrækkelighed gav Anledning til Uheld, som forstørredes ved politisk og diplomatisk Ubehjelpsomhed. Da Frankrig ikke ønskede at underhandle med Juarez' Regjering, burde man strax have sendt en Styrke til Vera Cruz, der var stor nok til at fjerne sig fra Kysten og indtage en i strategisk og sanitair Henseende gunstig Stilling i det Indre af Landet. Men det gjorde man ikke; det af Admiral Jurien de la Gravière anførte Corps var for lille, det blev desuden svækket ved Sygdom, Transportmidlerne manglede, og Følgen heraf var, at man, for at erholde sunde Cantonnementer, blev nødsaget til at afslutte en Convention med den samme Regjering, med hvilken man kun saa ugjerne underhandlede. Dette Skridt var ikke skikket til at opmuntre Juarez' politiske Modstandere, og Frankrigs Planer understøttedes ikke af nogen Opstand i det Indre af Landet. I dette Øieblik indtraf General Almonte; i høist uforsigtige Samtaler med den spanske og engelske Øverstcommanderende udviklede han sin Plan til at oprette et Monarchi i Mexico med Erkehertug Maximilian af Østerrig som Konge, og han roste sig af Keiserens Understøttelse til at gjennemføre denne Plan. Imidlertid landede General Lorencez og tilførte det franske Corps den nødvendige Forstærkning; han syntes at bekræfte General Almontes Forsikkringer, idet han gav ham en af franske Tropper bestaaende Escorte. De tre Magters Commissairer afholdt nu en Conference i Orezaba den 9de April, og den engelske og spanske Befuldmægtigede erklærede, at Frankrig havde overskredet den i London afsluttede Conventions Grændser, ved at negte at underhandle med Juarez' Regjering, ved at gjenoptage Fjendtlighederne, ved at marchere mod Mexico og ved at beskytte General Almonte. General Prim og Sir Charles Wyke trak sig ud af Sagen; de spanske Tropper indskibede sig og seilede til Havana, medens den engelske Minister begiver sig til New-York. Det spanske Cabinet har billiget General Prims Handlemaade, medens Grev Russel i en Note, mærkelig ved sin gravitetiske og ordknappe Phlegma, slutter sig til den af Sir Charles Wyke givne Fortolkning af den i London afsluttede Convention. Frankrig staaer nu alene i Mexico for at bære alle de Byrder og kæmpe med alle de Besværligheder, som det af tre mægtige Stater i Fællesskab begyndte Foretagende sikkert vil møde.

Man kunde alt længe forudsee, at det maatte komme til et Sammenstød i Italien mellem det Parti, der anmasser sig Ret til at lede den italienske Revolution, og Regjeringen, der repræsenterer Italiens organiserede Magt. Der gaves endog Patrioter, som ønskede, at dette Sammenstød maatte finde Sted saa hurtigt som muligt, da Regjeringens Alliance med de revolutionaire Handlingers Mand, selv om Garibaldis hædrede Navn kastede en vis Glands over disse Fanatikere, skadede dens Anseelse i Europa og nødvendigviis maatte svække den. Den Kraft, som den italienske Regjering nu har lagt for Dagen, har alt modtaget sin Belønning, idet man kan forudsige, at de Franskes Occupation af Rom i den nærmeste Fremtid maa ophøre; General Goyon pryder nu Senatets Bænk, den Italiens Sag hengivne General Montebello er stillet i Spidsen for den Brigade, hvortil Frankrigs hele Stridsstyrke i Rom er indskrænket, og Lavalette, den Diplomat, som Tilhængerne af Pavens timelige Magt frygtede mest af alle, befinder sig paa Veien til Rom.

I England har man saavel i Pressen som i Parlamentet ført en heftig Strid om de store Udgifter til Rustningerne. Disraeli har gjentagne Gange bragt Spørgsmaalet paa Bane, men Ministeriet Palmerston har vundet en afgjørende Seir, da Toryerne i Forening med de irske Katholiker og Manchesterpartiet gjorde Forsøg paa at styrte det. Stansfelds Forslag: „Ifølge Husets Anskuelser lade Statsudgifterne sig nedsætte uden Fare for Landets Sikkerhed, Uafhængighed og berettigede Indflydelse", blev forkastet med 367 Stemmer mod 65.

Det lader til, at Keiser Alexander omsider tænker paa at anstille et alvorligt Forsøg for at gjøre Ende paa den sørgelige Stilling i Polen. Storhertug Constantins Udnævnelse til Vicekonge i de polske Provindser maa ufeilbarlig indeholde Varsel om en fuldstændig Systemforandring. For at have en Mening om, hvorvidt Forsøget vil lykkes, maa man naturligviis først kjende de Forholdsregler, som den nye Vicekonge vil tage. Vi ville haabe, at de maae være overeensstemmende med de polske Patrioters Ønsker. Ved at indføre liberale Institutioner i Polen og paa samme Tid at agte dets Nationalitet — som England har baaret sig ad i Irland -- kunde Rusland muligviis have vundet Polen, men Rusland besidder ikke engang selv slige Institutioner, hvorledes kan man saa vente, at det skal forlene Andre dermed? Og naar man nu gjør et høimodigt Forsøg paa at forsone de to Nationaliteter, staaer man Fare for at strande paa Revolutionernes ubønhørlige Kjendelse: „Det er for seent!"

M.

Literatur.

— Ligesom der ved Juletid findes en Literatur, der særlig tager Hensyn til Børnenes Tarv, saaledes pleier Forsommeren at bringe literair Føde for de Fremmede, som besøge Hovedstaden. Den er iaar bleven recruteret med: „Kjøbenhavn og Omegn", en ret practisk, om end ikke ganske feilfri, lille Veileder for Reisende (Philipsens Forlag); 1ste Suite af „Prospecter af Kjøbenhavn og Omegn", smukt lithopgrapherede Billeder af de bekjendteste Steder, hvilke i Udførelsen ikke have ringe Lighed med Raderinger; og endelig »Vues de Danemarc«, indeholdende 15 af det af Bærentzen & Co. udgivne fortrinlige Værk „Danmark i Billeder".

— Af C. Plougs Digte i Miniatur-Udgave, der i et Oplag af 2000 Expl. saagodtsom udsolgtes ved Juletid, og det uden at Bogen kunde blive almindelig forsendt og bekjendt i Broderrigerne, er et uforandret Oplag færdigt, der midt i denne Maaned vil forlade Pressen.

— For flere Uger siden have vi allerede havt Leilighed til at henlede Opmærksomheden paa den fortrinligt skrevne Artikel „Holsten" i Wageners „Staats- und Gesellschafts-Lexicon". Da dette Værk er meget sjeldent her i Landet, er det godt, at denne interessante historiske Afhandling i en Oversættelse af L. Moltke er udgivet i den Gyldendalske Boghandling.

— Hos Gad er udkommen: Anvendelsen af Loven om Løsning af Sognebaandet, af Dr. H. N. Clausen.

— Opmærksomheden er i de senere Aar i ikke ringe Grad bleven fæstet paa Missionsværket, og ikke alene i Skrift, men ogsaa i Taler ved større Forsamlinger, er Interessen vakt for Udbredelsen af Guds Ord. Den evangeliske Missions Historie har allerede for flere Aar siden fundet sin Behandling i et af Dr. Kalkar udgivet Værk; som et Sidestykke afgiver hans seneste Bog „Den katholske Missions Historie" en sandfærdig Fremstilling saavel af det, der bør roses, som af det, der bør dadles i den romersk-katholske Kirke. Bogen er en særdeles god Veiledning til Selvstudium, og vidner om det grundige og møisommelige Arbeide, som Forfatteren ufortrødent har udført.

— At Esaias Tegnér hører til de Digtere, der ere Tydskerne mest bekjendt, er givet; derfor vil vist ogsaa den Sam-

ling „Ausgewählte Werke" være velkommen, der i en tydsk Oversættelse af Edm. Lobedanz i disse Dage er udkommen i Leipzig. Den indeholder en Biographi af Digteren, fornemmelig efter Böttiger, hans bekjendte tre store Digte og endeel mindre Poesier. Den Lighed, der i disse oftere findes med de tydske Mestere, er endnu mere paafaldende i den tydske Udgave, der i det Hele taget fremtræder saa flydende, at man undertiden antager den for original; Digte som f. Ex. „Das Ewige" røbe ligefrem noget Aandsbeslægtet med Schiller.

Musik.

— I Königsberg har den berømte Violinspiller Jean Becker i Forening med Anton Rubinsteins Broder Nicolaus ved deres Concerter henrevet det musikalske Publicum til en høi Grad af Enthousiasme.

Theater.

— Paris' tyve Theatre have i Regnskabsaaret fra 1ste April 1861 til 31te Marts iaar havt en Indtægt af over 4 Millioner Rigsdaler; den store Opera figurerer med over 400,000 Rdl.; Théâtre du Cirque med lidt mindre og Théâtre Porte St. Martin med over 350,000 Rdl. I samme Tidsrum have de i Forfatterhonorar udredet 430,000 Rigsdaler.

Konst.

— Den gamle Stad Köln er en af de Byer, hvor Interessen for Historie og Konst har vedligeholdt sig. En rig Mand skjenkede ved Testamente for nogle Aar siden en meget betydelig Sum til at opbygge og vedligeholde en Bygning, hvori som i et eget Museum kunde samles den Walrafske og andre Staden tilhørende Samlinger. Bygningen, der er stor og pragtfuld, er nu opført og man er beskæftiget med at forene og opstille de forskjellige Samlinger: i den nederste Afdeling de mange Erindringer om Romernes Herredømme ved Rhinen, for oven et stort Antal ældre og nyere Malerier, Konstsager og Mærkværdigheder fra Middelalderen.

Dette Museum maa vel især med Hensyn til nyere Konst staae tilbage for det Städelske Institut i Frankfurt am Main, men det indeholder dog mange mærkelige Gjenstande og fortjener enhver dannet Reisendes Opmærksomhed. Som noget særeget har Erkebiskoppen oprettet en egen Samling af gamle Kirkekar og kirkelige Prydelser; den synes imidlertid ikke at være constant, idet man i den finder Stykker, som fra Kirker og Klostre blot ere laante til denne Samling. Ved Siden af de offentlige er der til forskjellige Tider dannet private Samlinger i Köln, saaledes Ludvig den 14des Bankier Jabachs, senere v. Merles Mynt-Samling og endnu senere Domherre Walrafs, der i Revolutionens og Forstyrrelsens Tid reddede Meget, som nu er indlemmet i Stads-Museet.

Men selv i den nyere Tid opstod der betydelige Samlinger i denne Stad, for nogle Aar siden solgtes saaledes den Leevenske, der indeholdt Konstsager fra Middelalderen og Renaissancen, og nu forestaaer atter Adsplittelsen af to større Samlinger i Köln. Den ene er en betydelig Myntsamling, som indeholder 5570 Nre., hvortil er føiet nogle Malerier, der ligeledes eiedes af Samleren. Denne var en meget rig Fabrikants eneste Barn, han havde allerede tidlig beskæftiget sig med Numismatik og indledet mange Forbindelser for at forøge den Samling, han havde begyndt. Forholdsviis findes et meget stort Antal Guldmynter i den, disse yndede den afdøde Samler især og fremviste helst denne Deel af sin Samling. Som Grund til, at han fornemmelig søgte at forøge denne Suite, anførte han, at saavel han som hans Fader agtede at flytte fra Köln og enten nedsætte sig i Wien eller London og da var det let at føre en Samling af Guldmynter med sig; imidlertid findes der dog efter ham et temmelig betydeligt Antal Mynter og Medailler i andre Metaller, men i romerske Guldmynter er den brillant. Samleren fik tidligt Brystsyge og døde ung; Faderen, som overlevede Sønnen et Par Aar, er nu ogsaa død og da der ingen Bestemmelse var truffen om Myntsamlingen, sælges den nu ved offentlig Auction, som tager sin Begyndelse den 7de Juli.

Den anden Samling, som vil komme under Hammeren der, er en meget talrig Malerisamling, som efterhaanden er sammenbragt af den nu pensionerede Stadsbygmester J. P. Weyer. Da denne Mand allerede for 40 Aar siden blev udnævnt til Stadsbygmester og man maa antage, at han da ikke var ganske ung, maa han nu være en Olding. For ret at kunne see og lade Andre nyde sin Samling, byggede han for endeel Aar siden en egen Bygning, med Lysning fra oven, og opstillede Malerierne i denne, der besøgtes af mange Reisende.

Da Samlerens Embede bragte ham i Forbindelse med mange Personer og gav ham nogen Leilighed dertil, søgte han at faae ældre Malerier, som i Revolutionstiden vare bragte ud af Klostre, Hospitaler og Kirker og det ikke alene i Köln, men og i de omliggende Stæder; senere henvendte han ogsaa Opmærksomheden paa nyere Malerier og deelte Samlingen i to Afdelinger, nemlig i den ældre, som omfatter 308 Nre, og den nyere, med Malerier fra det 17de til det 19de Aarhundrede, som indeholder 278 Nre.

Naar man overseer det store Antal og lægger Mærke til, at der ikke findes enkelte, men flere af hver, som gaae under de berømteste Navne, som Hubert og Jan v. Eyck, Quinten Metzys, og iblandt de nyere Rubens, Rembrand, Ruisdael, bliver man lidt mistænkelig ved disse Bestemmelser; imidlertid maa man erindre, at Samleren har levet i en Periode, hvor det endnu undertiden kunne lykkes for en ikke rig Privatmand at erhverve en Perle.

Catalogen er udstyret med en Afbildning af, hvorledes Malerisamlingen er opstillet i den for samme indrettede Bygning, og af 8 af de Malerier, som man har anseet for at henhøre til de fortrinligste.

Da det nu er saa let at komme til Köln, maa man raade Lysthavende selv at reise til Stedet og udsøge, hvad der mest tiltaler dem; at der blandt det store Antal ere sjeldne og gode Malerier, bliver man let overbeviist om.

Auctionen begynder den 25de Aug. og hver Dag, saavel Formiddag som Eftermiddag, vil blive solgt et Antal Nre. af begge Afdelinger. Samlingen kan dagligen, indtil Auctionsdagen, besees af alle dem, som have forsynet sig med en Catalog, der faaes her i Staden hos Lose & Delbanco og i Köln hos J. M. Heberle.

— En Konstner fra Düsseldorf har nylig været saa heldig at erhverve tvende Portraiter fra det 17de Aarhundrede, af den berømte hollandske Maler van Elst. De skulle høre til det Skjønneste, som saavel Nutiden som Fortiden formaae at opvise; for Tiden ere de anbragte i Düsseldorfer-Akademiets Kobberstikcabinet.

— Den berømte Hogart malede engang en Dame. Da Billedet var færdigt, indfandt hendes Mand sig for at see det, men fandt det ikke smukt nok og meddeelte Konstneren sin Anskuelse. Denne blev opbragt, greb en Kniv og sønderskar Portraitet med de Ord: „Saa mal selv et Andet!" Senere blev det sammenføiet og findes nu, under Nr. 96, blandt Konstnerens Arbeider paa Verdensudstillingen; naar man betragter det nedenfra, seer man en Stribe, der løber tvers over Ansigtet.

Blandinger.

— En humoristisk Englænder averterede for nogen Tid siden, at han vilde betale Den en stor Sum Penge, som uden altfor stor Smerte kunde gjøre ham eenøiet. Et stort Antal Læger og Operateurer meldte sig, men de fik snart Been at gaae paa, da de erfarede, at han var blindfødt.

— Den hellige Januarius i Neapel, som ellers kun tilsteder, at hans i en lille Flaske opbevarede Blod bliver flydende een Gang om Aaret — og det endda ikke altid — har nylig ladet dette Mirakel skee ved Kong Victor Emanuels Besøg, til hans Ære. Da Kongen i den Anledning forærede Helgenskrinet et kostbart Halsbaand, blev Januarius saa henrykt, at han lod sit Blod flyde da capo.

— Ved et nylig afholdt Vælgermøde i en Landsby i Breslauerkredsen stemte Skolemesteren, Natvægteren og en Invalid paa en mægtig Valgmand, hvem Faa vilde tiltænke dette Hverv, nemlig Vorherre.

— „Østerlandsk Pragt" er en almindelig Talemaade, naar man ret vil udtrykke noget Prægtigt. Men efter de Erfaringer, Franskmændene have gjort ved de japanske Sendebuds Ophold i Paris, have de strøget denne Talemaade for Østerlandenes østligste Deels Vedkommende, thi hine mægtige hovedrige Fyrster og Stormænd vare meget tarveligt udstyrede og kneb saaledes paa Pengene, at de og deres Følgesvende kun brugte nogle hundrede Daler, medens de vare i Paris, de havde vel et Creditiv paa en meget stor Sum, men det laa hele Tiden omhyggeligt opbevaret i en lille Pose, som Hovedmanden bar under sin midterste Klædning og ikke aabnede. Om de „østerlandske" Foræringer kan man dømme efter følgende, af et fransk Blad givne Beretning: Deres Majestæter, Keiseren og Keiserinden, fik fra Keiseren for det Timelige, Sendebudenes ophøiede Hersker: Aldeles Intet. Ministrene og Hoffets Store: Det Samme; kun Udenrigsministeren fik en Gave, hvis Betydning han hidtil ikke har kunnet fatte: En Pose Bønner. Nogle høie Embedsmænd ere derimod blevne beærede med smaa Kobbertobakspiber, der idetmindste ere otte Skilling værd Stykket, ligesom ogsaa flere Hofdamer og fornemme Fruer bleve betænkte med pralende Vifter, idetmindste til en Mark Stykket, men disses Gavers Værd forøgedes rigtignok ved de brammende Ord, hvormed de ledsagedes. Saaledes overrakte det tredie Sendebud — en grundrig Mand og Gouverneur over en stor Provinds — sin Vifte af det nævnte Slags med denne Ordbram: „Idet jeg overrækker Dig denne Vifte, giver jeg Dig den smukkeste Foræring, som kan gives: det er, at ønske Dig at udfoldes, som den, uden Ulempe indtil Grændsen for det Mulige. Viftens Værd beroer paa den Stift, der sammenholder de enkelte Blade og Stiften betyder din Æt. Dersom de, af hvilke Du er kommen, ere gode, vil Du selv blive god!" Den Embedsmand, som fulgte Sendebudene overalt og viste dem Byen og dens Mærkværdigheder, fik til Belønning ved Afskeden en lille Sabel, og deres Photograph Nadar benaadedes med fire ynkværdige japanske Billeder, samt med en Kjep, der saae ud, som om de havde skaaret den af etsteds ved Veikanten. — Hvis det er et sandt Ord, at Smaagaver holde Venskabet vedlige, have Franskmændene saaledes al Grund til at nære et inderligt Venskab for deres Gjester fra Japan.

— Ved Englands livlige Samkvem med Ostindien over Suez, er det røde Hav i de senere Aar næsten blevet til et engelsk Farvand. Men det er en saa knudret Gjenvei, at den engelske Regjering allerede i Aaret 1859 fandt sig foranlediget til at slutte en Overeenskomst med Egyptens Vicekonge om Anbringelse af Fyrtaarn paa de farligste Steder, saaledes at denne skulde opføre Bygningerne og England levere Lanterner og Belysningsapparater. Paa denne Maade er der nu reist tre Fyrtaarne i det røde Hav, det første tolv Mile fra Suez, paa den sandede Zafarana Odde, hvor Arbeidet ikke frembød synderlige Vanskeligheder, da Alt kunde føres derud tillands, saa at et muret Taarn allerede viste Fyr der den 1ste Januar iaar. Men paa de to andre Steder var Arbeidet ulige vanskeligere og interessantere, da Bygningerne skulde anbringes paa fritstaaende Koralrev, der ikke naae over Vandspeilet, den ene paa Ushruffee Revet i Jubalstrædet, den anden 50 Mile sydligere paa Dædalusrevet. Bygningerne bleve forfærdigede i Liverpool af Jern, og afskibedes i Smaastykker til Suez, hvorfra de senere førtes tilskibs til deres Bestemmelsessteder. Her blev da først dannet et Grundlag af Cement, som anbragtes i en Ramme af Jernplader, satte paa Kant, i dette Lag sænkedes Teakbjelker med Tverstykker paa den nederste Ende, og paa disse Bjelkers øverste Ende opførtes da Taarnet. Paa det førstnævnte Rev er Bygningens Høide over 60 Alen, paa det andet 30 Alen; forøvrigt er den indvendige Indretning eens, da hvert Taarn har fire Rum, omtrent 6 Alen i Gjennemsnit, det ene over det andet; nederst er anbragt en stor Beholder til fersk Vand, desforuden har hvert et Apparat til at destillere Søvand. Arbeidet paa Dædalusrevet var meget vanskeligt, da dette Rev, uden at gaae over Vandspeilet, reiser sig lodret midt i Farvandet fra en Dybde, hvor Skibenes sædvanlige Loddeliner ikke naae Bunden; her maatte Skibet ligge under Damp i 44 Døgn ved Siden af sin frygtelige Nabo. Uagtet det flere Gange er berettet, at Arbeidet har maattet opgives, kneiser Taarnet nu stolt paa Ryggen af Skibenes skjulte Fjende.

Hastrups Lademaskine.

Under Benævnelsen „Lademaskine" har Herr Forpagter Hastrup for nogen Tid siden udtænkt et Redskab til at sætte Sæden i Laden. Dette Redskab blev fremstillet ved Landmandsforsamlingen i Horsens og tilkjendt hæderlig Omtale, saa at jeg tør antage, at det allerede er kjendt og prøvet af flere Landmænd; men for dem, som ikke have havt Leilighed til at see Maskinen arbeide, har jeg troet, at en Beskrivelse vilde være kjærkommen, hvorfor jeg skal fremsætte Principet og dertil benytte Benævnelser, der for Landmænd tilnærmelsesviis kunne tydeliggjøre saavel Redskabet selv, som dets Virkninger.

Under Tagrygningen, omtrent to Alen fra begge Tagskraaninger, anbringes paa nogle Tverstykker en liggende Jernaxel, der gaaer igjennem hele Bygningens Længde, og hvis ene Ende ved en Snorskive sættes i Forbindelse med en Hestegang, saaledes at Axelen kan omdreies omtrent 30 Gange i Minuttet. Selvfølgelig kan Axelen ogsaa sættes i Bevægelse fra hvilketsomhelst andet Sted, hvor den kan bruges i Forbindelse med den mulig forhaandenværende Hestegang. Man tænke sig nu en lang Halmryster efter Williamsons Princip, nemlig to Touge, der bevæge sig om Skiver, paa hvilke Touge lette Træstænger ere fastgjorte paatvers, og hvis øverste Skive anbringes paa den lange Axel oppe under Tagrygningen, den nederste paa en kort Axel hen til Kjøregangen i Laden; endvidere, at der paa selve Halmrysteren anbringes et Slags lette Træhækker eller Meiereder, med en Afstand af omtrent to Alen mellem hver Hække, saa har man Principet i Hastrups Lademaskine, løseligt fremstillet. Idet Negene kastes fra Vognen paa Hækkerne, og den lange Axel foroven omdreies, bringes Straaet op til Ladens Rygning, ligesaa hurtigt som to Mænd kunne læsse af Vognen. Man kan ogsaa stille Redskabet udover Langloen til Ydermuren, og ved at anbringe Luger i Muren, hvorigjennem Sæden eller Høet kastes ind, sætte Lang- eller Kjøreloen til.

Naar Negene eller Høet ere naaede op til Tagrygningen, ville Hækkerne selvfølgelig ved at dreies om Skiverne foroven slippe Negene; disse falde da i et Slags skraa Tragt, og Straaet føres derpaa ned i Laden paa en bevægelig Rende; da denne Rende med Lethed kan styres og bevæges af een Mand til hvilketsomhelst Sted i det Aflukke, der skal fyldes, kan Sætningen af Laden reguleres meget nøie, ligesom Redskabet ogsaa, ved at føre Sæden op til Tagrygningen og fra denne Høide lade den falde ned, bevirker, at den sættes fast i Laden.

Hvor sindrig Ideen til en Maskine end kan være, bliver det dog først at bedømme, hvorvidt der ved en saadan kan spares Tid og Arbeide, altsaa Penge. Til dette Redskabs Betjening bruges een Mand, en Dreng kan passe Hestegangen, og Laden fyldes saa hurtigt, som to Mænd kunne aflæsse Vognen. Ladens Høide og Dybde har ringe Indflydelse paa Kraftens Forøgelse, men Redskabet er naturligviis i Særdeleshed fordeelagtigt, eller folkebesparende, ved store Lader.

En stor Vanskelighed ved dets Anvendelse og Anbringelse frembyder mange ældre Ladebygningers Afbindingsmaade, ved den unødvendige Mængde Tømmerforbindinger; dog formener Herr Hastrup, at der her i Landet findes mange Lader, hvor det strax vil kunne anbringes.

Der vil vel ogsaa spørges, hvorledes Redskabet kan fylde Rummet i Laden, da det jo selv behøver et aldeles frit Rum for at kunne arbeide, og her har Herr Hastrup sindrigt løst sin Opgave. Redskabet fylder nemlig ikke det Rum, hvori det er opstillet, men Rummet ved Siden af. Man tænke sig Laden inddeelt i syv, eller ulige, Afdelinger, med Tærskemaskinen i den midterste Afdeling, Redskabet opstilles da i det andet Rum fra Gavlen og vil saaledes fylde det første Rum, derfra flyttes det hen til tredie Rum, og andet fyldes, endelig derhen hvor Tærskemaskinen staaer, og tredie Rum fyldes, hvorefter der begyndes fra Ladens modsatte Ende. Rummet over Tærskemaskinen bør ikke fyldes, da der maa være Lysning, en nødvendig Betingelse for, at disse Maskiner kunne arbeide ordentligt.

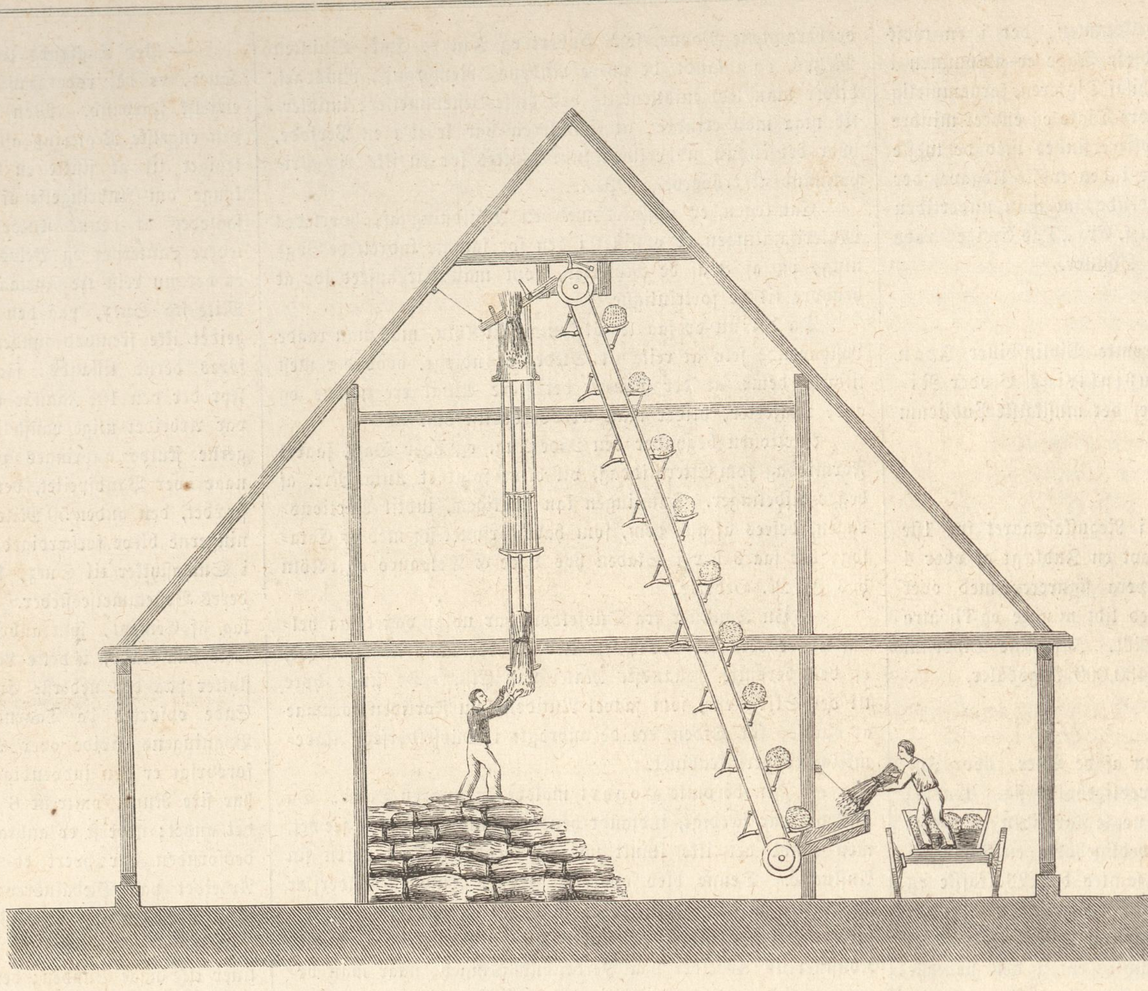

Hastrups Lademaskine.

Lademaskinens Flytning skeer med stor Lethed, idet to Mand paa mindre end en halv Time kunne nedtage og opstille den.

Bekostningen ved Anskaffelsen kan tilnærmelsesviis beregnes ved at ansætte: den liggende Axel foroven, for hver Alen til 1 Rdl.; selve Laderedskabet med Hække for hver Alen af Ladens Høide til 3 Rdl.; en Tragt med Styrerende til 35 Rdl.; Stativer til at holde den nederste Axel til 5 Rdl.; endvidere, hvis ingen Forbindelse med den forhaandenværende Hestegang lader sig bringe istand, en Hestegang til 100 Rdl. Dog bemærkes, at Udgiften for selve Laderedskabet med Hækker, samt for Tragt og Styrerende, bliver at beregne for hvert Aflæsningssted, der fordres, i Forhold til Gaardens Størrelse.

Herr Hastrup har velvillig laant mig en lille Model, der giver et langt bedre Begreb om Maskinen end hvilkensomhelst Tegning; saalænge denne Model henstaaer hos mig, skal det være mig en Fornøielse, at fremvise den for de Landmænd, som maatte ønske at gjøre sig nærmere bekjendt med den.

Henrik Meldahl.

Gaade.

Mit matte Glandsslør spreder
Jeg om hver Ting paa Jord;
Hvorhen dit Øie svæver,
Det møder dog mit Spor.

Jeg tager, hvad jeg giver:
Seiers som Skjønheds Krands;
Ved mig blev Ølets Stjerne —
Jeg slukker og dets Glands.

Du selv engang vil synke
Heel mødig i min Favn,
Og hvad Du høit har elsket,
Skal kaldes ved mit Navn.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 140:

Mode—Edom.

Opløst af Vupti og Spids i Skjelskør, To Sjæle paa Ørbekslunde, J. J. i Helsingør, Nr. 69, Saras Svoger og Een mere, De Forlovede paa Breidablik.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 30te Mai til 5te Juni incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
30te . .	15,7	20,0	6,7	60	28"2,08	
31te . .	11,9	17,0	7,4	47	28"4,08	
1ste . .	14,6	20,4	6,3	42	28"4,16	
2den . .	16,9	22,0	12,0	52	28"2,56	
3die . .	17,7	21,8	10,5	72	28"1,06	
4de . .	13,5	18,4	8,8	50	28"1,05	
5te . . .	16,1	21,0	7,0	57	28"0,21	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Marienlyst Søbad

ved Helsingør.

Strøm-, Styrte-, Regn- og Douchebade samt varme Søbade saavel for Damer som Herrer. Brøndkuur samt Mælkekuur af Ko- eller Gedemælk kunne bruges paa Stedet. Til Slottet og Hamlets Terrasse er Adgang for Abonnenterne. Abonnement for en Uge og derover giver fri Adgang til de i Abonnementstiden stedfindende Soirées dansantes, hvortil ellers Adgang betales med 1 Rd. pro persona.

Restaurationen paa Slottet er paa det Omhyggeligste soigneret. Der serveres saavel à la carte som ved table d'hôte. Et godt Musikcorps vil daglig musicere i Parken. Lyst- og Fiskebaade med Redskaber, Æsler, Heste og Vogne til Udflugter i Omegnen kunne faaes.

Beboelsesleiligheder findes i det ganske nær ved Slottet og Badene med en udmærket smuk Udsigt beliggende Hotel garni, med comfortabelt og smukt indrettede Værelser, ligesom ogsaa i Etablissementets andre Bygninger og i Privatboliger. Nærmere Underretning meddele Badets Læge Hr. Overlæge V. Müller og Marienlysts Kontor pr. Helsingør.

Saisonen begynder d. 15. Juni.

Udkommet er og faaes i enhver Boglade:

Før og dets Søbad,

en kortfattet medicinsk-topographisk Beskrivelse til Brug for Badegjæster, af Immanuel Schiødte, Badelæge. Med 3 Lithographier efter Tegninger af C. Schleisner. Elegant indbunden 1 Rd. 32 Sk.

Die Nordsee-Insel Föhr

und ihr Seebad, eine kurzgefasste medicinisch-topographiske Beschreibung zum Gebrauch für Badegäste, von Immanuel Schiødte, Badeartzt. Mit 3 Lithographien nach Zeichnungen von C. Schleisner. Elegant gebunden 1 Rdl. 32 Sk.

C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

Verdens-Barometret.

London	4 Juni	3	pCt.	Consols . . .	92 1/8.
Paris	" —	3	"	Rentes . . .	70. 45.
Wien	" —	5	"	Metalliques .	71. 15.
Berlin	" —	3 1/2	"	Staats=Sch.	90.
Kjøbenhavn	6 —	4	"	Kgl. Obligat.	98.

Udkommen er og erholdes i alle Boglader:

Den Mosaiske Gudstjeneste.

Fremstillet af John Stenersen, Candidat i Theologien. 12 Ark i 8vo. med flere Træsnit og Lithographier. Priis 1 Rd. 40 Sk.

Christiania i April 1862.

Richie & Glükstad.

Paa mit Forlag er udkommen og faaes i alle Boglader:

Prospekter af Kjøbenhavn og

Omegn. 1ste Suite (12 Prospekter).

Rosenborg Slot, Eremitagen, Sorgenfri Slot, Vor Frelsers Kirke, Holmens Kirke. St. Johannes Kirke, Observatoriet, Landbohøiskolen, Institut for Blinde, Idiotanstalten, Frihedsstøtten, Casino. I Omslag Priis 2 Rd. Enkelte Blade à 20 Sk.

C. W. Stinck,
Høibroplads 2.

Paa mit Forlag er udkommen:

Portrait af B. S. Ingemann,

efter W. Marstrands Maleri, lithographeret i Tegner & Kittendorffs lithogr. Jnstitut. Priis 2 Rd.

C. W. Stinck,
Høibroplads 2.

Det af Undertegnede forhandlede ægte franske

Chronodurophane Siccatif

til Boning af Gulve i Balsale, Sommerværelser, o s. v. anbefales som det billigste Middel til at undgaae den saa ubehagelige, jevnlig gjentagne Vadsk. Det sælges for 56 Sk. pr. Pot, Dunken iberegnet. Brugsanvisning medfølger. En Pot er tilstrækkelig til 20 à 30 □ Alen. Jo oftere Boningen gjentages efter Afslidning ved Brugen, bliver Gulvet smukkere og trækker mindre. Ordre fra Provindserne bedes ledsaget med Contant.

Brødrene Schoustrups Eftflg.,
Gl. Amagertorv Nr. 6.

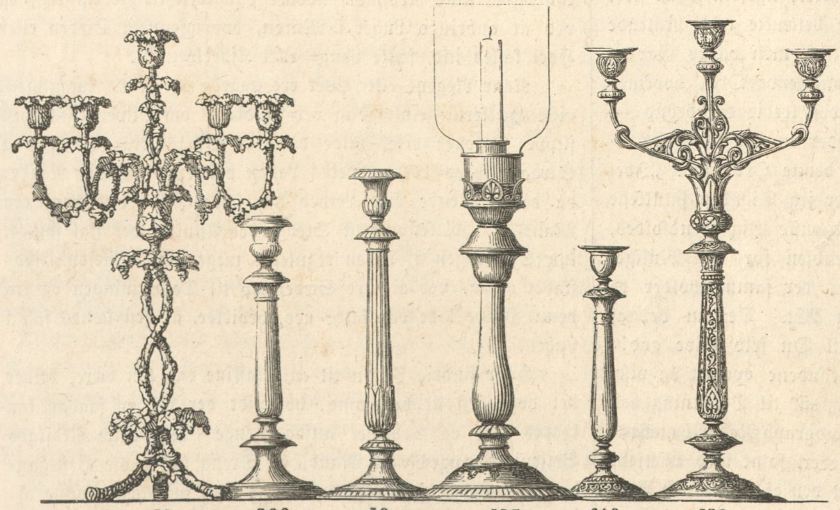

61 300 59 497 616 622

H. C. Drewsens Electroplet-Fabrik,

Øresundsgade Nr. 6,
Fabrikudsalg Kongens Nytorv Nr. 16.
Priiscouranter udleveres i Udsalget.

Bekjendtgjørelser optages for en Betaling af 4 Sk. Petitlinien eller dens Plads; ikkun den øverste Linie bliver med en større Skrift, alle de øvrige med Petit. Træsnit til Bekjendtgjørelserne besørges efter Ønske, mod Beregning af Udlægene. Bidrag til Bladet saavelsom Avertissementer modtages i Gothersgade Nr. 11, hvorimod Anmeldelse om Subskription afleveres i Bogladen i Vimmelskaftet Nr. 32.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 142.] Udkommer hver Søndag. — Kjøbenhavn den 15. Juni 1862. — 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Anton Rubinstein. — Ugens Politik. — Gjorsløv. — Skizzer fra Grønland, af S. B. — Mr. H.'s egen Fortælling (sluttet). — Meddelelser af blandet Indhold. — Et Monument paa Oddens Kirkegaard.

Anton Rubinstein.

Naar det i den musikalske Verden er nødvendigt, at en Konstner maa have besøgt hin Verdens Hovedstad, Paris — ikke for at berige sig med Guld, thi hvor Mange ere de, der derfra have ført Mammon med sig? — men for at der fra denne By kan medbringes en Berømmelse, der kan kaste sine Straaler over hele den øvrige civiliserede Verden, skulde man troe, at ogsaa vort kjære Hjem i denne Henseende gik ind under Civilisationen. Dette er imidlertid ikke Tilfældet. Det glimrende Navn er for vort Publicum ikke nok, det er i denne Retning en Thomas, det maa selv have seet og hørt, det maa have faaet Forsikkringen af vore egne Recensenter, at Konstneren er stor, og den danske Beundring udebliver da ikke. Et Konstnernavn, der i længere Tid var paa Alles Læber, har maattet sande denne Bemærkning; det vil derfor vist ikke være afveien at gjentage den i Anledning af en anden Konstner, som for Øieblikket har opslaaet sin Bopæl hos os, og som vi haabe, ved den Maade, paa hvilken han allerede har indført sig hos det musikalske Publicum, efterhaanden vil skaffe sig Indpas hos dette i den Maalestok, som han paa Grund af sit store Genie fortjener.

Anton Rubinstein er født d. 30te Novbr. 1829 paa et Sted, der næsten ligger udenfor den civiliserede Verden, nemlig i Landsbyen Wechwotynetz i Bessarabien, ikke langt fra Jassy i Wallachiet. Hans Forældre havde store Godser der; med ved Processer med Domainen, hvilke endnu ikke ere tilendebragte, udelukkedes de fra Besiddelsen heraf, og deres Formuesomstændigheder forringedes betydeligt. Sønnen maatte derfor selv bane sig en Vei, og denne beredebes ham fornemmelig af Moderen, der overtog at give de to yngste Sønner, Anton og Nicolaus, Underviisning i Skolefagene og i Claveerspillet. Hun skal være en sjelden begavet Dame og lever endnu, beskæftiget som Lærerinde ved den keiserlige Opdragelsesanstalt i Moskwa. Til denne By havde Forældrene senere forlagt deres Opholdssted, og her fortsatte den dygtige Lærer Alexander Willoing Drengenes Underviisning i Musik. Især udmærkede Anton sig ved sine fortrinlige Anlæg, og allerede tidligt opdagede man hans medfødte Talent og alvorlige Stræben. Han blev et „Vidunder", rigtignok ikke af det Slags, der ere frembragte i en pædagogisk Procrustesseng; tvertimod: han var en rigtig kraftfuld Dreng, der klædt i en kort Trøie traadte frem som en ung Løve, naar han lagde de stærke Hænder hen over Claviaturet og gav det et Anslag, som allerede røbede, at hans Aand havde opfattet Compositionen og at hans Legeme var Herre over de techniske Vanskeligheder. Som en saadan Dreng har han ogsaa været her i Landet, idet han i Sommeren 1840 havde den Ære, tre Aftener efter hinanden, i Forening med vor udmærkede Landsmand Kellermann, at lade sig høre i Pløn ved Hofconcerter hos Christian VIII.

Rubinsteins Løbebane har altsaa havt en tidlig Oprindelse: han var sex Aar, da hans Underviisning begyndte, otte Aar, da han ved at give sin første Concert i Moskwa fremkaldte almindelig Beundring, ti Aar, da han lod sig høre i Paris, og dog var Faderen i Tvivl, om Musiken var hans egentlige Kald. Men her traf det sig, at Liszt, som da var paa sit Høidepunct, kom i en saadan Enthousiasme over hans Spil, at han for det forsamlede Publicum i Concerten tog ham paa Armen, kyssede ham og udbrød: „Han bliver Arvingen til mit Spil!" Disse Ord gik som en Løbeild fra Mund til Mund, og Planen for hans Fremtid var lagt. I halvandet Aar fortsatte han sine Studier i Paris og foretog derpaa i 1840 sin første Konstreise, der varede i tre Aar, og gik gjennem England, hvor han stiftede Mendelssohns Bekjendtskab, Holland, Tydskland og Sverig; herpaa tilbragte han atter et Aar i Hjemmet. Men den egentlige musikalske Høiskole var dog ikke Rusland; derfor reiste Moderen i 1844 med begge sine Sønner til Berlin, hvor den bekjendte Holstener Dehn bibragte dem Kundskaber i de høiere musikalske Former og Compositionslæren. I næsten to Aar fortsattes Studiet der, og samtidigt med, at de formelle Vanskeligheder overvandtes, tiltog ogsaa hans Phantasi i Storhed og Rigdom; af sand Tilbøielighed kunde han saaledes hengive sig til det theoretiske Studium af de classiske Mesterværker og til selve Componeringen, og med en utrolig Lethed fæstedes, ved Hjelp af de musikalske Tegn, hans hurtige Tankeflugt til Papiret. Ligesom forhen i London traf han nu i Berlin atter sammen med Mendelssohn, som dengang var preussisk Generalmusikdirecteur. Denne Mesters Værker udøvede en betydelig Indflydelse paa ham; hans Udviklingstrin var dengang paa det Stadium, hvor Efterlignelseslysten er høiest. At Mendelssohn ikke er gaaet ham sporløst forbi, mærkes paa mange Steder i hans Compositioner, ligesom at ogsaa Schumann i en senere Periode har indvirket paa ham. Uden at kunne naae disse Forbilleder i Aandsstorhed, eller slavisk at ville følge deres Fodspor, har dog selv det, at han støttede sig til dem og i sin Udvikling har benyttet dem som Gjennemgangsstadier, været til Gavn for hans Talent og givet det en Retning, der om end langt fjernet fra den, der tillægges Navnet „Fremtidsmusik", dog ikke altid er saa lettilgængelig, som det store Publicum fordrer. Han synes at være af de Na-

Anton Rubinstein.

turer, der ere resolute i Alt; hans Værker have derfor ikke Charakteer af det Rolige og Faststaaende, men snarere af det Bevægede og Forbigaaende; i det Dieblik Ideen fattes, bliver den vist ogsaa nedskreven, og derfor lyder hans Musik ofte som et Slags Improvisation. Derved faaer den rigtignok noget Pikant, der savnes ved det mere Affilede, og der bliver en Umiddelbarhed i Virkningen, som fremkalder det Originale i hans Skaberkraft, og som viser, at hans Phantasi har en usædvanlig Høide. Men man kan heller ikke negte, at af den samme Grund Et og Andet seer Dagens Lys, som var værdigt til en omhyggeligere og mere overtænkt Behandling.

I Berlin havde Rubinstein den Glæde, ubetinget at vinde Mendelssohns Interesse for sig, og ingen feiret Triumph kunde have bragt hans Navn saa vidt om blandt denne Hovedstads Indvaanere, som følgende lille Begivenhed. Som bekjendt havde Mendelssohn skrevet Musik til „Athalia“, der kun skulde opføres ved Hoffet for de Personer, som havde været saa heldige at faae Adgangskort til denne Nydelse. Da Rummet var meget indskrænket, fik Componisten selv ikkun to, hvoraf han overlod det ene til Rubinstein, og da han traadte ind ad Døren med det unge Menneske ved Haanden, var han ogsaa paa engang indført i hele Berlins haute volée.

Omtrent paa denne Tid led han det store Tab, at miste sin Fader; da det var nødvendigt, at Moderen tog hjem for at underholde den øvrige Deel af Familien, og hans Protector nu havde forladt Berlin, maatte han tænke paa at staae paa egne Been. Han fulgte derfor Dehns Raad, at reise til Wien og etablere sig som Musiklærer, hvilket vilde være ham lettere der end i Berlin, fordi han paa sidstnævnte Sted endnu var bekjendt som Elev; fra 1846 begyndte han altsaa sin Virksomhed i Østerrigs Hovedstad. Den omfattede dog ikke alene Underviisningen, han var ogsaa en saa flittig Componist, at det næsten er utroligt, hvor stor en Frugtbarhed han udfoldede i dette Tidsrum; men ikke tilfreds med denne Virkekreds eller med sit Ophold i Presburg hos en konstelskende Familie, var han i 1848 saa kjed af Europa, at han havde foresat sig at reise til Amerika, hvis ikke de overalt udbrudte Revolutioner i dette Aar vare komne ham i Veien.

Hans Tanker vendte sig derfor mod Rusland. Havde hans Vandringer hidtil kun været Tilfældets Værk, lod det dog til, at han nu styrede efter det rette Compas. Dog skulde han først sande, at det gaaer, som man siger per aspera ad astra. Paa Reisen til hans Hjem fratog man ham nemlig en Kiste med en stor Masse Compositioner, under det Foregivende, at de skulde visiteres i St. Petersborg; men da de aldrig senere vare til at opdage nogetsteds, maatte han componere disse Arbeider efter Erindringen, en Kiste, som det russiske Toldvæsen heldigviis ikke havde kunnet confiscere. Men foruden denne Conflict havde han endnu een at bestaae med Autoriteterne i sit Fødeland. Hans Pas var allerede ikke mere gyldigt, da han tiltraadte sin Hjemreise, og den russiske Gesandt i Berlin overleverede ham et Document, hvorefter han kunde passere Grændsen. Men paa den Tid var Enhver mistænkt som Politiker; i enhver Bog og ethvert Skrifttegn saae man en revolutionair Propaganda, selv i Noderne formodede man forræderske Ciffre-Meddelelser; et ufuldstændigt og tvivlsomt Pas forekom Grændsevagten som en fuldstændig Forbrydelse. Derfor beholdt man Passet tilligemed Nodekisten; efterat være ankommen til St. Petersborg vakte han paany Mistanke som en Fremmed, der ikke kunde legitimere sig, saa at selv Hotellerne ikke turde optage ham. Hos en Ven, Pianisten Carl Levy, fandt han imidlertid et Tilflugtssted, men inden der ved Moderens Bistand kunde skaffes hans Døbeseddel tilveie fra hans Fødeby, havde man allerede tiltænkt ham en Reise til Siberien. At Konstneren gav Politiet de utvetydigste Beviser paa, at han var Claveerspiller og „slet ikke Andet“, og at den musikalske Mæcen Grev Wielhorski borgede for ham, hjalp ikke. Ved en lykkelig Tilskyndelse talede Sidstnævnte med Storfyrstinde Helene om hans uheldige Stilling; hun erindrede engang at have kjendt ham som den beundrede Dreng og ønskede atter at høre ham, og ved hendes Indflydelse blev Sagen bragt i Orden. Istedetfor at blive landsforviist blev han strax udnævnt til Storfyrstindens Kammervirtuos med en betydelig aarlig Gage, og senere opnaaede han at blive keiserlig Capelmester, hvilken Post han endnu beklæder, forsaavidt den bestaaer i det halve Aar at opholde sig i Rusland og nyde en klækkelig Gage. Ved Siden heraf har han indrettet et privat Conservatorium for Musik, til hvilket han har vidst som Lærere at knytte flere af de udmærkede Personligheder, som ere ansatte ved det keiserlige Akademi, saasom Dreyschok i Pianoforte, Wieniawski i Violin, Davidoff i Violoncel, Fru Nissen-Saloman i Sang, Zaremba i Theori, osv. Det har vel erhvervet keiserlig Sanction, men bestaaer alene ved de aarlig afholdte Concerters Overskud.

Hans Stilling er derfor meget uafhængig og særdeles behagelig, og hertil kommer, at han paa Grund af at være den første russiske Konstner, der i en fortrinlig Grad har udmærket sig, har paa sin Livsvei havt en ualmindelig Medbør. Sin Fritid har han kunnet benytte til mange Reiser i Udlandet, blandt hvilke endnu skal nævnes den, han foretog sig mod Slutningen af Aaret 1854 og som varede i flere Aar, indtil han paa Grund af Kroningshøitidelighederne kaldtes hjem til St. Petersborg, for at componere en Jubelouverture til denne Fest.

Rubinstein hører ubetinget til Nutidens Pianister af første Rang. Hans Spil røber en beundringsværdig Technik og er i det Hele i høi Grad beaandet; men han har ikke den Elegance, der er flere af de Pianister egen, som have gjort Claveerspillet til et mere udelukkende Studium, end Tilfældet har været med ham. Især udmærker han sig i Gjengivelsen af sine egne Compositioner, som han ikke alene af den Grund, men ogsaa for at gjøre dem bekjendte, foredrager paa sine Concerter. Hvad hans Compositioner angaaer, da høre de hjemme i alle Classer af Musik; der findes iblandt dem forskjellige Operaer, saasom de russiske „Dimitri“, „Toms der Narr“, „die Rache“ og „die siberischen Jäger“; sidstnævnte er ogsaa opført i Weimar. Isjor Vinter gaves hans betydeligste Opera „die Kinder der Haide“, efter C. Becks Digt „Janko“, i Wien og vakte stor Opsigt. Under hans Ophold her i Byen arbeider han atter paa en Opera, der skal være bestemt for Stuttgart; Sujettet er bearbeidet af Julius Rodenberg efter Th. Moores „Lalla Rook“.

Paa den kirkelige Musiks Omraade har han præsteret noget meget Betydeligt i „Das verlorne Paradies“, et Oratorium, i hvilket Texten er bearbeidet efter Milton. Flere Ouverturer og Symphonier — „Oceansymphonien“ vil være i en Deel Læseres Erindring — forskjelligartede Værker, henhørende til Kammermusiken, en Mængde Sager for Pianoforte, af hvilke den anden Concert med Orchester nylig blev fortrinlig foredraget i Musikforeningen af Componisten, samt hans mange Sange ville altid hævde denne Componist et anseet Navn, og skulde det virkelig slaae til, at den productive Konstner først med det 30te Aar indtræder i et høiere og selvstændigere Stadium, tør man endnu være berettiget til Forventninger, der vist ikke ville blive skuffede.

Ugens Politik.

Den 12te Juni 1862.

Hovedstaden har i disse Dage smykket sig festligt for efter bedste Evne at modtage de velkomne Gjester fra de tre andre skandinaviske Høiskoler, der her afholde det femte nordiske Studentermøde. Ligesom ethvert af de tidligere Møder har nærmet os det Maal, til hvilket vi alle bør stræbe: Nordens Eenhed, saaledes haabe vi, at det nærværende ikke blot skal blive en glad Ungdomsfest, men at Deeltagerne, uden at gaae ind paa Detailspørgsmaal, som det ikke tilkommer dem at løse, ville gjennemtrænges af Bevidstheden om, at den Idee, hvis Repræsentanter de ere, ikke blot skeer Fyldest ved en social Tilnærmelse, hvor inderlig den end bliver, men at Nordens Fremtid alene kan betrygges ved et politisk Forbund, en offensiv og defensiv Alliance, en Reorganisation af de tre nordiske Rigers Hær og Flaade saaledes, at de ere skikkede til i Forening at møde en Fjende, hvad enten han kommer fra Østen eller Syden. Besjeles Ungdommen af denne Overbeviisning, vil den ikke undlade at udtale det, thi den har Troen, Begeistringen og Modet, der udfordres til enhver Stordaad, og den har Ret til at tale med, ikke blot fordi Fremtiden tilhører den, men fordi det er den, der maaskee er bestemt til med sit Blod at besegle den indgaaede Pagt. Vi ville haabe, at V. Rodes smukke Ord maae gaae i Opfyldelse, idet han i sin Velkomsthilsen siger: „Vi ville ikke frygte den Tale, at vi ikke magte vort Maal; det kan vel være saa, men vi ville stræbe med hinanden, at vi engang maae magte det. Vi ville tale med hinanden om Nordens Eenhed og Nordens Lykke; varmt skal Hjerterne slaae, frit skal Ordene lyde, Intet ville vi dølge af det, der ligger os paa Sinde; thi Tausheden maa ikke lægge sig mellem os. Her staae vi mellem Troens og Videnskabens Templer; lad det da være et Varsel om, at Sandhedens klare Lys og Begeistringens Varme maae være over vort Møde og altid følge os — lad det være et Varsel herom, saa vil det varsle Nordens Lykke. Og hermed Held og Lykke over dette nordiske Studentermøde!“ —

Den udenlandske Politik er endnu stedse blottet for Begivenheder, men desto rigere paa Rygter, og blandt disse hører Rygtet om en europæisk Congres, for at ordne de mangfoldige Stridsspørgsmaal, der overalt true Verdensfreden, til det mest udbredte. Ifølge en Correspondents Forsikkring i »L'Indépendance Belge« finder dette Rygte Tiltro i alle diplomatiske Kredse i Paris, og det er ikke blot et enkelt Parti, der har sat det i Omløb, men det er selve Begivenhederne, der have henledet den almindelige Opmærksomhed paa dette Middel til at gjøre Ende paa de ødelæggende Rustninger, som undergrave de rigeste Staters Finantser og fremkalde saa høirøstede Klager overalt. Ifølge den samme Kilde skulle Frankrig, Østerrig og Rusland alt længe have ført Underhandlinger i denne Anledning. Man vil vide, at Østerrig har gjort betydelige Indrømmelser, og at alle de foreløbige Spørgsmaal alt have erholdt, eller staae i Begreb med at erholde en tilfredsstillende Afgjørelse.

En urigtig Telegraphdepeche fra Turin vakte alvorlige Bekymringer hos Italiens Venner for, at Afgjørelsen af det romerske Spørgsmaal var udsat paa ubestemt Tid. Dette er dog ingenlunde Tilfældet, uagtet man af Rattazzis Tale kan see, at Afgjørelsens Time neppe vil slaae saa snart, som man havde ventet. Han siger:

„Vi have aldrig paastaaet, at vi vilde holde vort Indtog i Rom inden en bestemt Tidsfrists Udløb. Jeg har sagt, at det romerske Spørgsmaal maa løses ved Hjelp af moralske og diplomatiske Midler. Hvis man havde forlangt af mig, at jeg skulde faae det afgjort inden tre Maaneders Forløb, vilde jeg bestemt have negtet at paatage mig en slig Forpligtelse. Jeg troer, at det bedste Middel til at komme til Rom, er at overbevise Europa om, at Italienernes Nærværelse i hin Stad garanterer Fredens og Rolighedens Bevarelse.

Jeg mener, at Kongens Modtagelse i de sydlige Provindser har nærmet os Maalet betydeligt. Dette har det reactionaire Parti ogsaa meget godt indseet. Det har indseet, at ethvert Jubelraab til Ære for Kongen var et mod Pavens timelige Magt rettet Slag.

Frankrig ønsker ligesaa varmt, som vi, at faae det romerske Spørgsmaal afgjort, men det har særlige Interesser, som vi ikke kunne undlade at tage Hensyn til.

Betræffende Frants den Anden, saa have vi ikke forsømt noget Middel til at faae ham fjernet, og vi haabe, at det snart vil skee. Vi have opnaaet det Resultat, at de franske Tropper forhindre enhver Forbindelse med Rom.“

Nordamerikanerne have alt længe trængt til en Seir. Selv i Washington og New York begynder man at indsee, at det er en Fordeel for Fjenden, naar der hengaaer saa lang Tid uden nogen afgjørende Begivenhed. Efter Indtagelsen af New Orleans har Norden ikke vundet nogen Seir; ved Williamsburg og West Point har den sydlige Armee holdt Modstanderen Stangen, og selv den store Seir i Mississippi begynder nu at faae et tvivlsomt Udseende. Et nyt Uheld har atter ramt de nordlige Staters Stridsmagt. Ifølge Meddelelser fra New York af 27de Mai har General Banks lidt et temmelig betydeligt Nederlag, og da det er hans Armeecorps, der skal dække Washington, var man endog et Dieblik bekymret for Hovedstadens Skjebne. General Banks har imidlertid trukket betydelige Forstærkninger til sig, hvorfor de Confoedererede atter have foretaget en tilbagegaaende Bevægelse. »Le Constitutionel« tager af disse Efterretninger Anledning til at skrive en Artikel til Gunst for en europæisk Mægling mellem de krigsførende Magter. Det franske officieuse Blad søger i denne Artikel, der har vakt Opsigt i Paris, at godtgjøre, at det er umuligt for Norden at erobre Syden, og fra dette Udgangspunct kommer samme Tidende naturligviis til den Slutning, at kun Frankrigs og Englands Mægling kan gjøre Ende paa Kampen. Man paastaaer, at de om denne Sag foreløbig afbrudte Underhandlinger ere blevne gjenoptagne og fortsættes med stor Iver i London, men »Times« fraraader dog paa det bestemteste England at blande sig i Sagen.

Ad telegraphisk Vei veed man, at de Franske under Fremrykningen mod Mexico ere blevne angrebne af en langt overlegen Styrke og have lidt et ikke ubetydeligt Tab, saa at de nu maae trække sig tilbage fra Puebla til Amisa. Man har imidlertid endnu ikke modtaget nogen nærmere Beskrivelse af dette Sammenstød.

M.

Gjorsløv.

Næsten alle vore gamle Herresæder have en dobbelt Historie — en indre, Godshistorien, og en ydre, der igjennem Besidderens eller Eierens Person er knyttet til Landets Historie. Den Første kan være interessant nok, navnlig for den, der ønsker at kjende sit Lands Udviklingsgang, og indeholder altid nogle store fælles Hovedtræk, den Anden er mere eiendommelig for hver enkelt Gaard, men derfor ogsaa mere afvexlende og underholdende. Desværre har Gjorsløv, hvormed vi her skulle beskæftige os, aldeles ingen ydre Historie, men frembyder til Gjengjeld et særdeles interessant Billede paa en dansk Herregaards Udvikling; iblandt dens Eiere støde vi ogsaa paa Navne, der ere værd at nævne, og det vil neppe fortryde vore Læsere at følge med paa denne Klintevandring.

Vi kjende kun een normal Oprindelse for Herregaardene i den ældste Tid, det er af de gamle Bondebyer, i hvilke een Gaard ved Eierens Magt eller Rigdom, ved Arv eller Ægteskab udvidede sig, fik andre Gaardes Jorder under sig og saaledes dannede den første Grund til „Godset“, der var skatskyldigt og hovpligtigt til Hovedgaarden. Saaledes er ogsaa Gjorsløvs første Oprindelse. I Holtug Sogn i Stevns Herred, laa i gamle Dage en Landsby Gjorsløv; da Svend Estridsen ved Drabet paa Ulf Jarl havde fortørnet Kirken og stødt sin trofaste Ven Biskop Vilhelm fra sig, skjenkede han, for at forsone Kirken og vinde sin geistlige Ven igjen, i Aaret 1071 det halve Stevnsherred til Roeskilde Bispestol, og saaledes kom Gjorsløv i Kirkens Eie. Det er meget tidligt, at Roeskilde Bisp fik en saa stor samlet Besiddelse, og denne Omstændighed blev ikke uden Indflydelse paa Gaardens Udvikling; naar Gaarden er oprettet, vides ikke med Sikkerhed, men det hedder, at allerede Absalon har nedlagt den halve Landsby og af den oprettet Hovedgaarden af samme Navn,

medens den anden Halvdeel blev liggende som Gods til Hovedgaarden. Saaledes var Forholdet endnu 1370, da hele denne Eiendom udgjorde tolv Boel Jord, eller tolv oprindelige Gaarde.

I hele den første Tid af Bispernes Besiddelse har Gjorsløv ingen Historie; naar Oldtidens Herregaarde ikke tillige vare befæstede Borge og i en mægtig Mands Eie, spillede de ingen Rolle i Statens Historie. Det er ogsaa først fra 1395, da den mægtige Peder Jensen Lodehat blev Bisp til Roeskilde, at Gjorsløvs Navn hyppigere forekommer. Han var en klog og virksom Mand, Dronning Margretes trofaste Raadgiver, og dertil en danskfindet Prælat, hvis Virksomhed i denne sidste Retning var saameget vigtigere, som Størstedelen af Herredet i et halvt Aarhundrede havde været pantsat til de pommerske Hertuger, af hvis Haand det nu lidt efter lidt blev udfriet, deels ved Bispens og deels ved Dronningens Bistand. Det var maaskee til Sikkerhed imod mulige Indfald fra Tydskland, maaskee ogsaa ved Tanken om Oprettelsen af et Kloster, at Peder Jensen i de sidste Aar af det fjortende Aarhundrede opførte Gjorsløvs Hovedbygning, saaledes som den staaer endnu den Dag i Dag, en stærk Borg i Korsform, med svære, hvælvede Kjældere, dygtige Mure og et firkantet Taarn med Vindeltrappe. — Som Domkirkens Eiendom gik Gjorsløv nu i Arv fra den ene Bisp til den anden, men uden at deres Navne ere særligt knyttede til Stedet, det de rimeligviis aldrig have beboet, men som blev bestyret af bispelige Lehnsmænd; den sidste af disse var Knud Ebbesen af Ulfeldernes Slægt, som ved Reformationen i 1536 og den dermed følgende Inddragelse af alt Kirkegods, gik over til at blive kongelig Lehnsmand.

Gjorsløv var ikke længe Krongods; allerede 1540 skjenkede Kongen Gaard og Gods til Peder Svave, en pommersk Adelsmand, der havde store Fortjenester saavel af Danmarks Politik som af Reformationen; i et Revers, som han udstedte kort efter at han havde faaet Gjorsløv, forpligtede han sig blandt Andet til at blive boende i Riget, og desuden „om myre Leilighedt sig saa tillbragendes vorde, att jeg will giffue meg udi nogen egteschabs stadt, tha will jeg tage meg en dansche hustrue och ingen anden." Han ægtede ogsaa en dansk Jomfru, Elsebe Skave, og deres eneste Datter bragte Godset i Medgift til sin Mand Vincents Juel. Hans Datter Eline ægtede Jens Bille, og deres Søn Vincents — ogsaa en temmelig ubetydelig Herre — solgte Gjorsløv 1630 til Just Høg, det tredie store Navn iblandt Eierne. Født af en gammel dansk adelig Familie havde han tidligt og længe reist udenlands og besøgt saagodtsom alle Europas Lande, da han i Aaret 1623 blev valgt til Hofmester for det nyoprettede Sorø Akademi, i hvilken Stilling han skaffede alle de fremmede Celebriteter ind i Landet, som i Midten af det 17de Aarhundrede prydede Sorøs Lærestole. Senere afsluttede han Freden til Brømsebro 1645 og døde det følgende Aar. Som Godsherre var han ikke mindre virksom, end som Akademiets Hofmester, og Godset, der ved hans Tid bestod af omtrent 84 Bondergaarde foruden Gjorsløv By, vandt betydeligt i hans Tid, idet han nedlagde endeel øde Gaarde for at lage deres Jorder ind under Hovedgaarden, afrundede sine Besiddelser ved Mageskifte med Kronen, og 1638 opførte Gaardens nordre Længe og Lade.

Hans to Sønner solgte Godset til en holstensk Speculant, Joachim Irgens von Westervig, der havde tjent mange Penge ved at forstrække Kongen med Laan og derfor blev betalt med Vestervigkloster og med adeligt Navn. Under ham forsvandt de sidste Gaarde af den gamle Landsby, der nu heelt var lagt ind under Hovedgaarden. Ved hans Død 1675 var Godset stærkt behæftet med Gjeld, thi da hans Speculationer ingenlunde havde været redelige, vare de heller ikke sikkre, og Gjorsløv blev 1678 udlagt for Gjeld til et hollandsk Handelshuus, de Schandneller, som samme Aar solgte det for 40,000 Rdl. til Dronning Charlotte Amalie. Gaard og Gods udgjorde da omtrent 1600 Tdr. Hartkorn, der altsaa blev betalt med 25 Rdl. pr. Tde.!

Dronningen eiede ogsaa Nabogodserne Søholm og Erikstrup, og hendes Datter Sophie Hedevig solgte 1718 alle tre Godser til Frederik den Fjerde, som indrettede dem til et Rytterdistrict; Christian den Sjette solgte dem igjen 1743 for 60,000 Rdl. til Christian Lintrup, senere adlet Lindencrone, hvis Besiddelsestid er den interessanteste i Godsets og en af de interessanteste i vore Godsers Historie. Efter Dronning Sophie Magdalenes og Grev Bernstorffs lysende Exempel besluttede Lindencrone, der synes at have været en særdeles uegennyttig, men desværre altfor lidet betænksom, Bondeven, ogsaa at afløse Hoveriet paa sine Godser; fra 1766 til 1772 indførte han sine store Forandringer, idet han først opgav Hoveriet mod et Vederlag af 9 Mk. pr. Tde. Hartkorn, og derefter gav Bønderne deres Gaarde i Arvefæste, uden Forandring i den gamle Landgilde. Men istedetfor at blive en Velgjerning blev denne Liberalitet Bøndernes Ulykke. Deres aandelige Udvikling var ikke stor nok til at de kunde skjønne paa Friheden og anvende deres Evner i den rigtige Retning, og deres oeconomiske Stilling tillod dem ikke at sætte nogen Driftscapital i Gaarden. Lindencrones Opoffrelse var spildt, Bønderne forarmedes mere og mere, fordi de hensank i en tung Dorskhed og ikke gad arbeide, nu da Ingen tvang dem dertil; den Tid er heldigviis forbi, da Friheden hilstes paa denne Maade!

Det var intet Under, at Lindencrones Slægt med Harme saae, hvorledes Alt gik tilbage, og Sønnen, Kammerherre Johan Frederik Lindencrone, der er bekjendt som Oversætter af Grimms Eventyr og som Fader til Digterinden Louise Hegermann-Lindencrone, solgte i Aaret 1793 med kongelig Tilladelse de tre Godser, som af Faderen vare oprettede til Stamhuus for 200,000 Rdl., til en ostindisk Nabob, Jacob Brønnum Scavenius, som netop dengang var vendt tilbage fra sin Stilling som Factor i det asiatiske Compagnies Tjeneste. Dette Kjøb blev ikke hilst med Glæde af vore Fremskridtsmænd, som saae Agerdyrkningens bedste Støtte i en almindelig Udskyfning, og en af dem, der særligt har beskæftiget sig med Stevns Herreds Historie, udtaler sig med uendelig Foragt imod „disse Kjøbmandsherskaber, om hvem man mindst tør formode, at de, særdeles naar de komme fra Indien og have regjeret over sorte Slaver, turde have de tydeligste Begreber om den Menneskeklasses Rettigheder blandt os, der i lang Tid ei har været mange Straaes Brede borte fra hvide Slavers Kaar." Imidlertid blev Overgangen til Scavenius en Velsignelse for Godset; han tog rask fat paa Alt hvad der stod tilbage, og ledede navnlig med megen Kraft Udskiftningen af Bondergaardene, den første Betingelse for en fri og selvstændig Arbeidsomhed, og samtidigt hermed skaffede han Gaarden en væsentlig Indtægt og Huusmandsstanden paa Godset et stadigt Arbeide, ved at organisere Kridtbruddet i Klinten paa en bedre Maade. Udskyfningstheorien hyldede han vel ikke, og forsaavidt kunde det vel for hin Forfatter være Anledning til endnu i 1798 at betragte ham med skjeve Oine, men det er et Spørgsmaal, om ikke den Vei, han fulgte, var nok saa lykkelig for Landet. Scavenius var født i Skagen, hvoraf han efter Datids Skik fik sit latiniserede Tilnavn, da han som Student blev immatriculeret ved Universitetet; allerede tidligt gik han i det asiatiske Compagnies Tjeneste og erhvervede under sit femtenaarige Ophold i Bengalen en meget betydelig Formue. Ved Siden af sin Interesse for Handel og Agerdyrkning nærede han megen Sands for videnskabelig Virksomhed og erhvervede sig to af Datidens største Bibliotheker, Bandals og Schmidts, men mistede dem begge ved Christiansborgs Brand og Bombardementet. En Prisbelønning, som han i 1815 udsatte for den bedste Afhandling om det danske Sprogs Grændser og Skjebne i Slesvig, fremkaldte to fortrinlige Arbeider af Werlauff og Outzen og vidner om et ualmindeligt politisk Klarblik. Ved hans Død 1828 gik Eiendommen over til hans ældste Søn, Kammerherre Peter Brønnum Scavenius, en Mand, der med Faderens practiske Dygtighed og Iver for Godsets Vel, har forenet en ualmindelig Videnskabelighed, og som allerede tidligt har gjort sig fortjent ved sin Deeltagelse i det fremspirende politiske Liv i Danmark.

Gaardens gamle Hovedbygning har i hans Tid under Ledelse af Professor Hetsch modtaget væsentlige Forøgelser og Forskjønnelser; en stor treetages Sidefløi er opført til Gaarden og til Haven, med et Taarn, hvis øverste Deel Kammerherren har indrettet til et astronomisk Observatorium. Ved denne Ombygning fandtes en Søilehal, der omhyggeligt er restaureret, med sin svære Midtpille i Hvælvingen. Et omfattende og udmærket Bibliothek og en Kortsamling, hvis Mage neppe findes i nogen europæisk Privatmands Eie, ere under den nuværende Besidders Tid samlede paa Gaarden.

Skizzer fra Grønland.

(Ved S. B.)

Grønland — hvor vækker ikke dette Ord hos Mange ubestemte Forestillinger om en forfærdelig Kulde, om et sneedækket Land, der som en Istap hænger ned fra Nordpolen, og dog ligger, som bekjendt, dets Sydspids ikke længere mod Nord end Christiania.

At Grønlænderen elsker sit Land er saare naturligt, men det vil undre Mange at høre, at selv Danske, som have været deroppe i nogen Tid, vinde Landet saa kjært, at de nødigt forlade det, ja at Enkelte endog ere vendte tilbage til det. Men Grønland er et saa mærkværdigt Land, frembyder saamange vilde og forunderlige Naturskjønheder, har en saa eiendommelig Dyreverden og en Befolkning med saa særegne Sæder og Skikke, at det i høi Grad fængsler dens Interesse, der lærer alle disse Forhold at kjende. Med denne Forvisning vil jeg forsøge at opridle nogle Billeder af Naturen, af Dyreverdenen og Folkelivet der.

I. Naturen.

Skjøndt en stor Strækning af Grønland ikke er uheldigere stillet end Norge med Hensyn til Afstanden fra Nordpolen, er Climaet dog hist ulige strengere. Thi medens Havet sender en varm Strøm langs op med Norges Kyster og derved mildner Luften, gaaer der fra Nordkysten af Siberien, vistnok tildeels foranlediget ved de uhyre siberiske Floders Udstrømning i Nordhavet, langs ned med Grønlands Østkyst en isnende kold Havstrøm, der snart løsner og flytter uoverskuelige Ismarker, snart vælter umaadelige Isblokke i burlesk Forvirring imellem hverandre, eller bærer i sit Skjød de majestætiske Isfjelde, Sømændenes Rædsel. Disse Ismasser hindre Skibene i at nærme sig Grønlands Østkyst; alle vore Colonier ligge ogsaa deels paa Landets Sydspids, deels langs den langt mildere Vestkyst. — Kun en smal Strimmel af Kysten, 10 til 20 Mile bred, er beboelig. Hele det Indre, en over 20,000 □ Mile stor Strækning, er bedækket med Is, der danner en tilsyneladende jevn Overflade, fra hvilken kun enkelte spidse Bjergtoppe rage i Veiret. Kommer man imidlertid op paa denne Overflade, forsvinder Jevnheden, og dybe Kløfter besværliggjøre i høi Grad den videre Fremtrængen. Denne umaadelige Ismasse, der udfylder de dybe Dale, er imidlertid i en langsom, men uafbrudt Bevægelse; den aarlige Tilvæxt finder et Afløb i visse bestemte Strømninger, der hvert Aar ved en hidtil ikke tilstrækkelig forklaret, dog vistnok med Gletschernes Fremskriden analog Bevægelse, føre talrige, mægtige Isfjelde ud i Havet igjennem de saakaldte Isfjorde. Den Naturvirksomhed, hvorved Landisen afgiver disse Isbjerge, kaldes Isblinkens Kalvning. Om Maaden, hvorpaa denne Kalvning foregaaer, er man ikke enig. Nogle antage, at Isen skyder langs Havbunden ud i Havet, indtil Enden af den sammenhængende Masse brækkes løs ved Vandets Bærekraft og dukker op som et svømmende Isbjerg, hvis Fødsel bringer Havet flere Mile vidt i Bevægelse. Andre holde for, at Tyngden eller Forstyrrelse af Ligevægten løsbryder den halvt svømmende, halvt ved det indre Sammenhæng baarne Ende af Landisen. Saadanne Ismasser kunne være over en Miil i Omkreds og over tusinde Fod høie. De seile nu langsomt ud af Fjordene i Tidsrummet fra Juli til October, hvis de ikke forinden strande paa en eller anden Sandbanke, hvor de kunne staae paa Grund i flere Aar, indtil en Deel af Foden er bortsmeltet eller en stærk Springflod løfter dem. De fleste og største Isbjerge afgives af fem store Isfjelde paa Nordgrønlands Vestkyst.

Men ogsaa paa anden Maade kalver Isblinken, idet Landisens Rand skyder sig ud over bratte Fjelde, og Dele af den løsbrydes ved deres Tyngde; dog kan denne Kalvis ikke maale sig i Størrelse med Isbjergene. „Naar saadant et Stykke falder ned," siger Missionspræsten Saabye, „da høres Bulderet flere Mile borte; det vælter sig adskillige Gange, inden det kommer i Ligevægt, og fører ikke sjeldent nogle Stene med sig fra Dybet. Hele Fjorden kommer i Bevægelse, Vandet voxer og bruser, Fjeldene kalve med stor Larm, tumle sig fuldeligt omkring, indtil de igjen faae fast Fod eller drive længere ud. Nu forsynes Søen paa flere Miil med Drivis, som gjør Farten besværlig. Vandets Stigen letter og ofte ved slige Leiligheder den største Deel af Fjeldene og fører dem længere ud paa Bugten, ja vel og i rum Sø, med utrolig Hurtighed. Her see vi dem ofte som Slibe, der for fulde Seil nærme sig Landet; vi bedrages og atter bedrages, og dog er Ligheden saa stor, at vi endda tidt staae i glad Forventning, indtil de ved at forandre Cours vise sig fra en anden Side, og som de ere. Den, som ikke flere Gange har seet denne Fjord (den store Isefjord ved Jacobshavn, der udmunder i Discobugten), tage sin hele Indbildningskraft til Hjelp og han kan dog ikke gjøre sig den rette Forestilling om den. Man tænke sig en Strækning af saamange Mile, fuld af Isfjelde, saa store, at de stikke 2 til 300 Favne under Vandets Overflade. De see ud, som de skulde trodse Tiden, og ere dog troløse som Vandet. Ved Forbifarten seer man Huse, Slotte, Porte, Vinduer, Skorstene osv.; en saare behagelig Illusion, især saalænge man er ukyndig om Faren, der er ved at nærme sig, men endog da, naar man veed den tilfulde, gotter man sig ved Synet. Jeg saae blandt saamange andre Pragtbygninger Christiansborgs (det afbrændte) store Slotsport med Pillerne og Sidedøren, og dvælede ved Mezzanin-Etagen, der lignede indtil Forundring. Da nogle af disse Fjelde ere hvide, andre blaae, atter andre grønne, saa forhøier og denne Forskjel af Farverne Illusionen, især naar Solen med sine mægtige Straaler kommer til Hjelp. De have en tiltrækkende Kraft, hvortil uden Tvivl Strømmen bibrager meget, saa at endog store Slibe staae Fare for at drive ned paa dem, naar de ikke betimelig holde sig i god Afstand. Grønlænderne ere fortrolige med dem, ihvorvel Mange betale denne Tiltro med Livet; men da Sælhundene gjerne opholde sig ved dem, saa maae de og ofte søge dem der og hente Brød eller Død. Echoet er saa stærkt ved Isfjeldene, at naar man ved Forbifart taler under dem, hører man ei alene strax derpaa sine Ord tydeligen fra Toppen, men er denne raaden, som det kaldes i Landet, det er skrøbelig, da rystes den saaledes ved Lyden, at den nedstyrter, og da vee dem, som ere i Nærheden. Saaledes foer en Konebaad, medens jeg var der, fra min til hin Side af Fjorden; da Folkene deri nærmede sig til Fjeldene, formanede de som altid hverandre til Taushed, og lode intet Aareslag høre; men en halvvoxen Dreng tog af Overgivenhed en Kjep, og bankede paa det udspilede Baadeskind. Lyden var i nogle Dieblikke i Toppen af et skrøbeligt Fjeld, der gik istykker, og de druknede alle, syv Mennesker." Et andet Exempel paa, hvor mærkværdig skjøre disse Is-Kolosser kunne være, omtaler Scoresby.

„To Matroser vare i en Jolle roede hen til et Isfjeld, for deri at befæste et Anker; men ved det første Øxehug spaltedes Bjerget, den ene Matros faldt ned i Spalten, men slyngedes atter ud af denne, idet Stykkerne sloge sammen, medens den anden Matros reddede sig ved hurtigt at løbe op ad et af Fjeldstykkerne.“ Ja selv uden saadan ydre Foranledning kunne Isbjergene kalve. De faste Vægge begynde pludseligt at bæve, og med voldsom Knald springe større eller mindre Stykker af dem. Herved er tillige Ligevægten hævet og den uhyre Kolos begynder at vælte og vende sig frem og tilbage, hvorved hyppigt nye Kalvninger foranlediges. Isbjergenes almindelige Farve er hvid eller graa, hyppigt isprængt med saphirblaae Aarer. Paa Toppen af dem findes ikke sjeldent smaa Ferskvandssøer af smeltet Is; Vandet fra disse bruser da undertiden som Vandfald ned ad Bjergets Sider.

Ligesaa henrivende som Havet om Grønlands Kyster viser sig i smukt Solskinsveir, ligesaa frygtelig storartet er det, naar Uveir raser. „Det er umuligt,“ siger en af Nordpolfarerne, Capitain Beechy, „at skildre den gyselige Kamp mellem Isen og det stormbevægede Ocean. Overalt, hvor det oprørte Hav kaster sine Bølger ind mod en fast Gjenstand — Kyst eller Klippe — frembyder det et vidunderlig storartet Skuespil; men naar det ovenikjøbet kæmper med uhyre Masser, der selv ere i den voldsomste Bevægelse, forhøies Virkningen i overordentlig Grad. Det ene Øieblik bryde Bølgerne hen over Isklipperne og begrave dem under sig, men strax efter dukke de op igjen; skummende Vandfald skyde ned over deres Toppe, og idet hver enkelt Masse gynger og ruller frem og tilbage, kæmper og brydes den med de andre, indtil den enten sønderknuses i tusinde Stykker, eller hæves op paa Ryggen af en anden Blok. Og denne titanske Kamp indskrænker sig ikke til et enkelt Punct; den gjentager sig rundtomkring, saalangt Øiet rækker, i uendelig Mangfoldighed — og naar Øiet, trættet af denne convulsiviske Scene, retter sig paa hint andet mærkværdige Naturphænomen, Isblinken, som med unaturlig Sølvglands afspeiler sig i de mørke Skyer, saa kan man vel forestille sig det stærke Indtryk, Sjælen modtager af saa skrækkelige og ophøiede Billeder.“

Det er dog ikke Landet alene, der forsyner Havet med alle disse Ismasser. Dettes Overflade bedækkes om Vinteren paa mange Steder af Is, der, naar den bliver liggende, i de følgende Vintre tiltager i Tykkelse og kan naae en Mægtighed af 10 til 15 Fod. Endeel af denne Is kommer i Drift om Foraaret og seiler snart som umaadelige Ismarker fra Nord langs Grønlands Østkyst, eller sønderbrydes i store Stykker, der atter kunne fryse sammen til een Masse. Den kaldes Storisen; den drives sønden om Grønland, da atter et Stykke mod Nord langs Vestkysten og forsvinder tilsidst i Havet. Disse svømmende Ismarker kunne have en Udstrækning af mange Mile. Parry kjørte i 33 Dage imod Nordpolen paa en saadan Flage, uden at komme synderligt frem, fordi den paa samme Tid drev mod Syd. Men ogsaa fra den nordligste Deel af Grønlands Vestkyst kommer en Mængde større Drivis, den saakaldte Vestis, der ligeledes følger Kysten et Stykke mod Syd og derefter forsvinder.

En af de mærkeligste af de i Polarlandene hyppige optiske Fremtoninger er den besynderlige Skyblink, et hvidladent lysende Skin, som lader sig tilsyne over Isen i den Deel af Atmosphæren, der grændser til Horizonten. „Naar den viser sig under de fordeelagtigste Omstændigheder,“ siger Scoresby, „frembyder den ikke alene et smukt, men paa en Maade tillige anskueligt Kort over Isen, som strækker sig 6 til 8 Mile over Grændsen for den virkelige Synslinie. Skyblinken viser ikke alene Isens Figur, men sætter endogsaa den erfarne Jagttager istand til at dømme, om Isen er Mark- eller Drivis, aaben eller tæt, tynd eller tyk. Markisen afgiver den mest glindsende Blink med et guulagtigt Skær; Blinken over Drivisen er af en renere Hvidhed, men over Tyndisen er den graaagtig. Skyblinken over Landet er endnu gulere end over Markisen. De aabne Steder eller Stræder i Isen vise sig som mørkeblaae Pletter eller Striber i Skyblinken.“ Kun ved Hjelp af dette Sky-Kort blev det muligt for Scoresby at slippe ud af Isen. Ogsaa andre Luftspeilinger ere hyppige i Grønland, ligesom man i Nordgrønland ikke sjeldent seer Ringe om Sol og Maane, med Bisole og Bimaaner.

Søilesalen paa Gjorsløv. (Efter en Skizze af Professor Hetsch).

Men det skjønneste optiske Phænomen i Grønland er dog det magnetiske Uveir, Nordlyset, der oplyser de mørke Vinteraftener og laaner det sneedækte Landskab en ubeskrivelig Ynde. Ofte begynder det at komme frem dybt nede ved Horizonten som en bred, klar, lysende Bue, der er i stadig Bølgen og Gyngen. Pludseligt skyde talrige Straaler ud fra denne, heelt op til Zenith. Men Lyset vexler og stundom synes det, som om en sort Røg eller et tykt Mørke vældede frem, og det seer da ud, som om Lyset skal kvæles af denne Røg, som om det var nær ved at slukkes. Snart skyde hine Ildsøiler alene frem fra Buen, snart hæve de sig samtidigt fra mange modsatte Puncter i Horizonten og udbrede sig til et bølgende Flammehav, hvis lysende Bølger hvert Øieblik antage nye Former, indtil Straalerne endelig samle sig til en pragtfuld Lyskuppel, den saakaldte Krone, Nordlysets Glandspunct. Straalerne ere vexlende hvide, purpurrøde og grønne, eller spille i Regnbuens Farver. Havet og Jorden vise sig i et magisk Lys. Det sorte Hav staaer i den skarpeste Modsætning til den udstrakte Sneeflade; alle Gjenstandes Omrids ere i skjælvende Bevægelse og Fjeldvæggene omgives af et uroligt Skin, der synes at udstrømme fra selve Fjeldet, som Flammen fra et Krater. Nattens dybe Stilhed bidrager til at fremhæve det prægtige Skue. Men efterhaanden blegner Kronen, Lysbuerne bryde op, Straalerne forkortes og opløse sig i blege, askegraae, ubevægelige Pletter, der gaae over i et tyndt hvidt Skylag, og Mørket er da atter kommet til sin Ret.

Grønlands Klippekyster ligge paa den største Strækning dækkede mod Havet bag en Række større eller mindre Øer og Skær, men Søer bane sig Vei ind i Landet ved at skære en stor Mængde dybe Fjorde ind i Kysten. Stundom er denne flad og Havbunden deromkring jevnt tiltagende i Dybde, men hyppigere tørner Søen mod golde Klipper. Paa fine Steder og ofte i flere Miles Udstrækning stiger Fjeldvæggen lodret op af Bølgerne og trodser den rastløse Brænding, der larmende skummer mod dens Side. Det kan saaledes hænde, at man paa mange Mile ikke kan finde et Sted at landsætte en Baad; Farten i de aabne fladbundede grønlandske Konebaade bliver saa meget farligere paa slige Steder, som pludselige stærke Kastevinde fra Landet ikke ere sjeldne. Grønlændernes Kjendskab til de locale Forhold og den udmærkede Sikkerhed, hvormed de forstaae at bedømme Forandringer i Veirliget, komme navnlig ved saadanne Leiligheder til stor Nytte.

Den smalle isfrie Kyststrækning følger med Fjordene ind i Landet, og medens Yderranden i Almindelighed møder Øiet gold og øde, eller høist bedækket med en sørgeligt udseende Vegetation, udvider Lavlandet sig i Fjordens Indre og danner mange venlige Dale med smilende Indsøer, der i den korte Sommertid ere krandsede med en frodig Blomstervext og smukke Grønsværstæpper, ja endog smaa Kratskove, hvorimellem hist og her mægtige Klippeblokke, som af Frosten ere løssprængte og nedstyrtede, rage i Veiret. Det er dog nærmest kun i det sydligere Grønland, at Kratskovene findes, men Dvergbirken og Pilen hæve kun frygtsomt Hovedet i en 3 til 4 Alens Høide. I den sydligste Deel optræde dog ogsaa Enen, Ellen, Rønnen og Hvidbirken. Hvilken Forskjel paa Nutiden og hin Urtid, da en mægtig tropisk Vegetation bedækkede Landet, hvorom de paa mange Steder i Steenkulslagene inde-

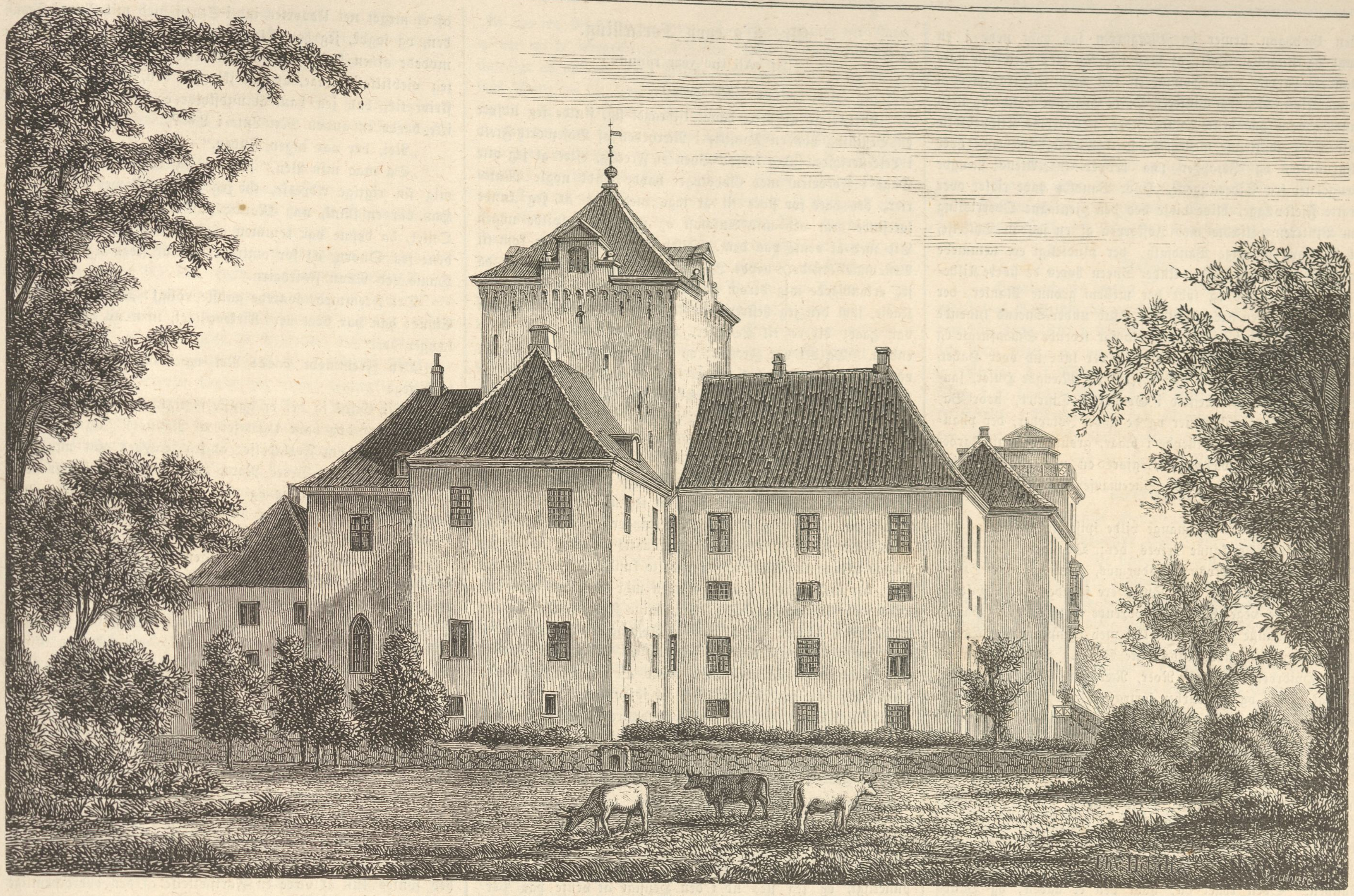

Gjorsløv.

sluttede Planterester bære Vidne, ligesom de paa sine Steder af Kyster, t. Ex. ved Ounartok, halvanden Miil fra Sydprøven i Julianehaabs District, fremsprudlende varme Kilder endnu tale om den indre Jordvarmes skjulte Virksomhed. Kilderne paa dette Sted have en Varme af mellem 32 og 33 Grader.

Hist og her gjennembryder Isblinken den isfrie Kyststrimmel og danner Skridjøkler, der dukke deres skinnende Hoved ned i Bølgerne, eller Landisen trænger frem over Fjeldene, ludende ud over de bratte Bjergskrænter, hvorfra den af og til nedsender store Isblokke. Ligesom ved Gletscherne fører Isen Masser af Stene med sig, som afleire sig forneden og danne de saakaldte Moræner.

Talrige Smaabække eller brusende Elve gjennemskære Kyststrækningen, snart rislende gjennem saftigt grønt Mos, snart styrtende ned ad de bratte Skrænter. Nogle af hine løbe med samme Voldsomhed om Vinteren som om Sommeren, et Beviis paa, at der i det Indre maa findes Vandbeholdninger, som ikke fryse til; men i Regelen fængsler Vinteren dem med sine iskolde Lænker, og de størknede Masser frembyde da ofte besynderlige Former. I Nærheden af Colo-

Prospect af Frederikshaab.

nien Godhavn bruser en Bjergstrøm saa dybt nede i en smal og skummel Kløft, at man ikke kan see, men kun høre Vandets Larm. Om Sommeren kan man ikke trænge op i denne Kløft, men om Vinteren tie de brusende Vande og man kan da gaae paa dens Bund; store, nedstyrtede Klippeblokke holdes her fastklemte mellem de steile Vægge, svævende over Afgrunden, og Istapper paa henved 50 Alens Længde hænge ned fra Sidevæggene. Hvor Vandløb have rislet over bratte Fjeldvægge, blive disse ved den gjentagne Overrisling om Vinteren beklædte med Isskorper af en saadan Tykkelse, at de ligne mægtige Vandfald, der pludseligt ere tæmmede og stivnede i deres Fald. Under Sneen høres de større Kildevæld ofte at risle og løbe her mellem grønne Planter, der midt om Vinteren have skudt nye Skud under Sneens lunende Hvælving og tjene til Opholdssted for levende Smaasnegle og Insecter. I de bratte Fjeldvægge, der lude ud over Havet, danner Brændingen paa fine Steder en Mængde Huler, saaledes i det høie Skarvefjeld i Godhavns District, hvor Basaltens besynderlige Former og de uhyre Istapper, der phantastisk grupperede og spillende i blaae, grønne og gule Farver hænge ned fra Hvælvingen, gjøre en mærkelig Virkning mellem de skinnende hvide Sneemasser og Klippehulernes mørke Vægge. —

Grønland eier ikke mange vilde spiselige Vexter og kun faa Culturplanter kunne trives der; Qvannen, Krækkebær, Blaabær, islandsk Mos, Rensdyrmos, samt paa fine Steder Tyttebær, Enebær og vild Syre, ere foruden nogle spiselige Tangarter de vegetabilske vildtvoxende Fødemidler. Havets Bund er mange Steder bedækket med kæmpemæssige Tangplanter, der ligne store undersøiske Skove. Af Culturplanter trives Hvidroer, Botfeldske Roer, Ræddiker, Grønkaal, Salat, Spinat, Syre og Rhabarber fortræffeligt, og Kjørvel, Gulerødder, Persille og Kartofler til Nød; Jordbær og Agurker trives udmærket under et løst Vindue. Men ingen Kornsort kan opnaae Modenhed der.

Climaet i Grønland er, paa Grund af de uhyre Ismasser, der deels bedække, deels omgive Landet, temmelig strengt. Kulden kan endog stige til en saadan Grad, at Theekopperne fryse fast til Underkopperne i de europæiske Boligers opvarmede Stuer, og Lagenerne kunne være stivfrosne af Aanden. Søen ryger da, hvor den er aaben, og Vanddampene afleire sig paa Isen i tommelange pragtfulde Rimkrystaller. Men en saadan Kulde, der dog ei er værre end den, det østlige Rusland maa døie, pleier kun at vare faa Dage og afløses da gjerne af Tøveir. Man mener iøvrigt at have gjort den Erfaring, at Vinterkulden i Grønland er størst, naar Europa har mild Vinter, og omvendt. Saaledes anføres blandt flere Exempler Vinteren 1763, der i Neapel var langt koldere end i Grønland. En climatisk Mærkværdighed er den varme orkanartede Sydostvind, der pludseligt kan afløse streng Kulde og bringe Thermometeret til at stige til 12 Graders Varme, hvorved ofte frembringes en Forandring i Temperaturen af over 20 Grader. Den henveirer Sneen paa sin Vei, idet den er saa begjerlig efter Fugtighed, at den strax indsuger den smeltede Snee. Sommerens Varme er i Middagstimerne ofte besværlig og blive det endmere ved talrige Sværme af blodtørstige Myg, som paa den Aarstid opfylde Luften i Fjordene; dog er Temperaturen sjeldent høi i Skyggen.

Forskjellen paa Dag og Nat er i Nordgrønland meget betydelig. Ved vor nordligste Coloni Upernivik er den længste Dag 4, den længste Nat knap 3 Maaneder; men dette lange Mørke bliver mindre trykkende derved, at der i Begyndelsen og Slutningen dog endnu stedse er noget Dagsskær, samt ved de hyppige Nordlys og Maanen, der i disse kolde stille Nætter skinner saa klart, at man kan skjelne de fineste Omrids af de sneedækte Fjelde i et Par Miles Afstand.

Som et Par locale Mærkværdigheder i Grønland fortjene at nævnes den forstenede Skov, der findes under Vandet i Nærheden af Kulbruddet ved Rittenbænk, samt en stor Grotte, som Capitain Graah fandt ved Taterat paa Østkysten og beskriver saaledes: „Den var 150 Fod lang, 100 Fod bred, 100 til 120 Fod høi og næsten fuldkommen regulair; men hvad der især gjorde den interessant var et besynderligt harmonisk Eccho, som gjentog utallige Gange enhver, selv den sagteste Lyd, og det med et høist forskjelligt, men stedse velklingende Tonefald, alt efter det Sted i Hvælvingen, hvorfra Ecchoet efterhaanden lød. Det var, som om man fra en betydelig Afstand hørte et Sørgekvad i en Kirke. Dog nærmede det sig meget Æolusharpens harmoniske Toner, da man aldeles ikke hørte nogen articuleret Lyd. Søfuglene svævede i Tusindviis under og omkring denne Hvælving, og syntes at finde Fornøielse ved at høre deres hæse Skrig gjenlyde med Velklang fra Klipperne.“ — Endelig er Kryolithbruddet ved Ivigtot i Arsukfjorden mærkværdigt derved, at dette Mineral hidtil alene er fundet i Grønland og der ikkun paa det nævnte Sted.

(Fortsættes.)

Mr. H.'s egen Fortælling.

(Af »All the year round«.)

(Slutning.)

Kort efter at dette havde tildraget sig, skulde jeg udføre en Bestilling hos en Familie i Nærheden af Bosworth Field i Leicestershire. Jeg forlod Byen en Fredag, efter at jeg otte Dage i Forveien med Godstoget havde sendt nogle Malerier, der vare for store til at tage med, for at jeg kunde forefinde dem ved min Ankomst og ikke skulde spilde nogen Tid med at vente paa dem. Ikkedestomindre, da jeg kom til Bestemmelsesstedet, havde Ingen hørt Noget om dem, og da jeg erkyndigede mig derom paa Stationen, erfarede jeg, at en Kasse, som den jeg beskrev, var kommen med Godstoget, men var gaaet videre til Leicester, hvor den formodentlig var endnu. Da det var Fredag, og Posten allerede var afgaaet, var der ingen Mulighed for at faae et Brev til Leicester før Mandag Morgen, eftersom Contoiret for Gods-Expeditionen vilde være lukket om Søndagen; jeg kunde altsaa under ingen Omstændigheder vente at faae Malerierne tilbage før om Tirsdagen eller Onsdagen.

At spilde tre Dage, var ingen Spøg; for muligen at undgaae dette, foreslog jeg min Vert, at jeg ufortøvet vilde tage bort igjen, for at afgjøre nogle Forretninger i South-Staffordshire, som jeg i ethvert Tilfælde maatte besørge, inden jeg vendte tilbage til Byen; og naar dette kunde skee i den ledige Tid, der mod min Villie var bleven mig til Deel, vilde jeg atter spare ligesaa lang Tid, naar mine Forretninger i hans Huus vare tilende. Da han fuldkomment billigede denne Ordning af Tingene, skyndte jeg mig til Atherstone Station paa Jernbanen i Trent-Dalen. Ved at raadføre mig med Bradshaw, saae jeg, at min Vei gik igjennem L—, hvor jeg skulde skifte Vogn, til S— i Staffordshire. Jeg kom netop tidsnok til Toget, der skulde bringe mig til L— Klokken otte om Aftenen; og da et andet Tog var anmeldt til Afgang fra L— til S— ti Minutter efter otte, maatte jeg formode, at dette stod i Forbindelse med det Tog, jeg gik med. Jeg havde altsaa al Grund til at antage, at jeg endnu samme Aften vilde naae min Reises Maal; men da jeg kom til L—, saae jeg mine Planer aldeles tilintetgjorte. Toget ankom punctligt, og jeg steg ud i den Hensigt at vente paa Perronen, indtil Vognene kom til det andet Tog. Det viste sig imidlertid, at, skjøndt begge Linierne krydsede hinanden ved L—, stode de dog ikke i indbyrdes Forbindelse; thi L—Stationen paa Linien, der gik igjennem Trent-Dalen, var paa den ene Side af Byen, og L—Stationen paa South-Stafford Linien paa den anden Side. Det viste sig ligeledes, at der ikke var Tid til at naae den anden Station, saa at jeg samme Aften kunde komme med Toget; thi netop i dette Øieblik var det passeret lige under mine Fødder, paa en lavere liggende Bane, og at naae til den anden Side af Byen, hvor det standsede i to Minutter, kunde der ikke være Tale om. Der var altsaa ikke Andet for, end at overnatte i Gjestgiverstedet Svanen. Jeg har særdeles Meget imod at tilbringe en Aften i et Landsby-Gjestgiversted. Middagsmad spiser jeg aldrig paa saadanne Steder, thi jeg vil hellere reent undvære den, end have det, som jeg her kunde vente at faae. Bøger har man aldrig der, Kjøbstad-Aviserne interessere mig ikke, og »Times« har jeg læst fra Ende til anden paa min Reise. Det Selskab, jeg kan vente at træffe paa, har ikke mange Tanker tilfælles med mig. Under saadanne Omstændigheder tager jeg i Almindelighed min Tilflugt til at forlange Thee og koldt Kjøkken, for at faae Tiden til at gaae, og naar dette er besørget, sætter jeg mig til at skrive Breve.

Det var første Gang, jeg var i L—, og medens jeg ventede paa Theen, kom jeg i Tanker om, at jeg i de sidste sex Maaneder havde været to Gange paa Nippet til at reise herhen, den ene Gang for at besørge Noget for en gammel Bekjendt af mig, og den anden Gang for at samle Stof til et Maleri, som jeg havde isinde at male, og som skulde forestille et Træk af Dr. Johnsons Ungdomsliv. Ved begge disse Leiligheder vilde jeg være reist derned, naar ikke andre Forretninger havde afholdt mig derfra og nødt mig til at opsætte Reisen paa ubestemt Tid. Jeg tænkte ved mig selv: „Hvor besynderligt! Nu sidder jeg her i L—, uden at det har været min Hensigt at komme her; og begge de Gange, jeg gjerne har villet, har jeg ikke kunnet sætte det igjennem.“ Da jeg havde drukket Thee, faldt det mig ind, at jeg ligesaa godt kunde skrive til en Bekjendt af mig, med hvem jeg havde omgaaedes for nogle Aar tilbage, og som boede i Kirkevænget, og bede ham at komme en Times Tid hen til mig. Jeg ringede derfor paa Opvartningspigen og spurgte:

„Boer Mr. Lute her i Lichfield?“

„Ja, Sir.“

„I Kirkevænget?“

„Ja, Sir.“

„Kan jeg faae et Brev besørget til ham?“

„Ja, Sir.“

Jeg skrev Brevet, hvori jeg sagde ham, hvor jeg var, og spurgte ham, om han vilde komme hen til mig en Times Tid eller to og tale med mig om gamle Tider. Brevet blev besørget; omtrent tyve Minutter efter kom en midaldrende Herre af et meget net Udvortes ind i Stuen med mit Brev i Haanden, og sagde, jeg havde sendt ham en Skrivelse, som han formodede af en Feiltagelse, da han ikke kjendte mit Navn. Da jeg øieblikkeligt saae, at han ikke var den, jeg havde troet at skrive til, bad jeg ham at undskylde og spurgte, om der da ikke boede en anden Mr. Lute i L—?

„Nei, der var ingen Anden.“

„Da maa min Ven,“ svarede jeg, „dog sikkert have givet mig sin rigtige Adresse, thi jeg har før skrevet til ham her. Han var en smuk, ung Mand; han arvede et Gods efter sin Onkel, da denne var kommen af Dage ved at jage med Hundene fra Quorn, og for omtrent to Aar siden ægtede han en Dame ved Navn Fairbairn.“

Den Fremmede svarede ganske roligt: „De taler om Mr. Clyne; han har boet her i Kirkevænget, men nu boer han ikke længer her.“

Den Fremmede havde Ret og i min Forundring udbrød jeg:

„Min Gud! ja det er ganske rigtigt, saaledes hedder han; hvor kan jeg dog have taget feil af Navnet? Jeg maa virkelig bede Dem om Forladelse; at jeg saaledes mod min Villie har faaet fat paa Deres Navn og skrevet Dem til, er noget af det mest Besynderlige og mest Ubegribelige, jeg nogensinde har gjort. Tilgiv mig!“

Han vedblev ganske roligt:

„De behøver ikke at gjøre nogen Undskyldning; det træffer sig saa heldigt, at De netop er den, jeg mest ønskede at tale med. De er Maler, og jeg vil gjerne, at De skal male et Portrait af min Datter; kan De i den Anledning følge med mig strax?“

Jeg blev lidt forundret ved at høre, at han kjendte mig, og da den Vending, Tingene havde taget, kom mig saa ganske uventet, følte jeg i det Øieblik ingen Lyst til at paatage mig dette Arbeide; jeg forklarede ham derfor Sagens rette Sammenhæng og gjorde ham opmærksom paa, at jeg kun havde den næste Dag og Mandagen til min Raadighed. Men han bad mig saa indstændigt, at jeg lovede at gjøre for ham, hvad jeg kunde i disse to Dage; og da jeg havde pakket mit Tøi sammen og ordnet Et og Andet, fulgte jeg hjem med ham. Paa Veien talte han næsten slet ikke; men denne hans Taushed syntes kun at være en Fortsættelse af den overordentlige Rolighed, han havde lagt for Dagen i Gjestgivergaarden. Ved vor Ankomst forestillede han mig for sin Datter Maria og forlod derpaa Værelset. Maria Lute var uimodsigeligt en smuk Pige; hun var omtrent femten Aar, i Væsen var hun imidlertid forud for sin Alder, og hun lagde den Selvbeherskelse og den Kvindelighed for Dagen, som man i en saa tidlig Alder kun iagttager hos Pigebørn, der have mistet deres Moder, eller af andre Grunde have været overladte til sig selv. Det var tydeligt, at hun ikke var bleven underrettet om Aarsagen til mit Komme, og at hun kun vidste, at jeg skulde blive der om Natten; hun udskyldte sig derfor et Øieblik, for at give Tjenestefolkene den fornødne Anviisning til at gjøre mit Værelse istand. Da hun kom ind igjen, fortalte hun mig, at jeg ikke vilde faae hendes Fader mere at see den Aften, da hans Helbredstilstand havde nødsaget ham til at gaae i Seng; men hun haabede, at jeg vilde faae ham at see i Løbet af den næste Dag. Imidlertid bad hun mig at lade, som om jeg var hjemme, og blot sige til, naar der var Noget, jeg ønskede. Hun selv opholdt sig i Dagligstuen, men maaskee vilde jeg røge eller nyde Noget; i saa Fald var der varmt i Huusholderskens Værelse, og hun vilde sætte sig ind til mig, da hun hvert Øieblik ventede Lægen, som dog rimeligviis vilde blive for at spise til Aften. Da den lille Dame syntes at ønske det saaledes, samtykkede jeg strax deri. Jeg røgede ikke og nød ikke Noget, men satte mig ved Kaminen, hvorpaa hun strax kom ind til mig. Hun besad en sjelden Veltalenhed for saa ung en Pige. Uden at være paatrængende, eller at gjøre mig noget Spørgsmaal desangaaende, lod det dog til, at hun nok kunde ønske at vide, hvad der egentligt havde bragt mig i deres Huus. Jeg fortalte hende derfor, at hendes Fader ønskede, jeg skulde male et Portrait af hende, eller af en Søster til hende, hvis hun havde nogen.

Hun sad et Øieblik taus og tankefuld, derpaa syntes hun paa engang at forstaae det Hele. Hun fortalte mig, at hun havde havt en eneste Søster, hvem hendes Fader havde elsket med en inderlig Hengivenhed, og som var død for næsten fire Maaneder siden; og at hendes Fader endnu ikke havde kunnet forvinde dette Stød. Han havde ofte yttret det inderlige Ønske, at faae et Portrait af hende; ja, det var i Grunden hans eneste Tanke, og hun havde det Haab, at dersom der kunde gjøres Noget i den Retning, da vilde det virke velgjørende paa hans Helbred. Her standsede hun og brast i Graad. Efter nogen Tids Forløb vedblev hun: „Det kan ikke nytte at ville skjule for Dem, hvad De dog meget snart vil komme efter, Fader er vanvittig — det har han været, lige siden vor kjære Caroline blev begravet. Han siger, at han altid seer den kjære Caroline, og han lider af en frygtelig Sindssygdom. Lægen siger, at man ikke kan vide, hvor meget værre han kan blive, og at farlige Ting, saasom Knive eller skærende Redskaber, ikke maae være til hans Raadighed. Det var ganske nødvendigt, at han trak sig tilbage i Aften, thi han var ikke

istand til at tale fornuftigt, og jeg frygter, det Samme vil blive Tilfældet i Morgen; men maaskee kan De blive Søndag over, og maaskee kan jeg være Dem behjelpelig med at opfylde hans Ønske."

Jeg spurgte, om de havde Nogetsomhelst, jeg kunde rette mig efter — et Photographi, en Skizze, eller hvilketsomhelst Andet.

„Nei, de havde Intet."

„Kunde hun beskrive hende nøiagtigt?"

„Hun troede nok, hun kunde; der var et Kobberstik, som lignede hende meget, men hun havde forlagt det."

Jeg indvendte, at med en saa fuldkommen Mangel paa Materialier turde jeg ikke vente mig noget tilfredsstillende Udfald. Jeg havde malet Portraiter under lignende Omstændigheder, men om de kom til at ligne, var for en stor Deel afhængigt af, hvor godt de Personer, der skulde staae mig bi med deres Hukommelse, forstode at beskrive Vedkommende; i nogle Tilfælde havde jeg været temmelig heldig, men i de fleste var det aldeles mislykket. Lægen kom, men jeg saae ham ikke. Jeg hørte imidlertid, at han havde befalet, der skulde vaages strengt over den Syge, indtil han kom igjen den næste Morgen. Da jeg saae, hvorledes Sagerne stode og hvormeget den lille Dame havde at passe, gik jeg tidligt i Seng. Den næste Morgen hørte jeg, at hendes Fader var betydeligt bedre; da han vaagnede havde han meget ivrigt erkyndiget sig, om jeg virkeligt var der i Huset, og ved Frokosttid sendte han Bud ned for at sige, han haabede, at Intet vilde afholde mig fra strax at gjøre et Forsøg med Portraitet, og at han i Løbet af Dagen vilde kunne tale med mig.

Strax efter Frokosten lagde jeg Haand paa Værket, ved Hjelp af den Beskrivelse, som Søsteren kunde give mig. Jeg forsøgte atter og atter, men uden Held og uden mindste Udsigt dertil. De enkelte Træk lignede, sagde man, men Udtrykket var der ikke. Jeg arbeidede ufortrødent den største Deel af Dagen, men uden at opnaae noget bedre Udfald. De forskjellige Studier bleve bragte op til den Syge, men der kom altid det samme Svar tilbage — ingen Lighed. Jeg havde anstrengt mig til det Yderste og var i Sandhed ikke lidet træt deraf — en Omstændighed, som den lille Dame vistnok havde lagt Mærke til, thi hun bevidnede mig sin Taknemmelighed for den Interesse, jeg lagde for Dagen, og gav sin mangelfulde Beskrivelse ene og alene Skylden for det uheldige Udfald. „Det var ogsaa saa ærgerligt," sagde hun; „hun havde havt et Kobberstik — et Portrait af en Dame — som havde lignet saa meget, men det var borte — hun havde savnet det i sin Bog for omtrent tre Uger siden. Det var saa meget mere kjedsommeligt, som hun var vis paa, at det vilde have været til stor Hjelp."

Jeg spurgte, om hun ikke vidste, hvem det Portrait forestillede, da jeg i saa Fald let vilde kunne faae et Exemplar deraf i London.

Hun svarede Lady M. A.

I det Øieblik, hun nævnede dette Navn, stod hele Historien med Damen fra Jernbanen levende for mig. Jeg havde min Skizzebog ovenpaa i min Vadsæk, og heldigviis laa det omtalte Kobberstik deri, tilligemed de to Blyantstegninger. Jeg hentede dem ufortøvet ned og viste Maria Lute dem. Hun betragtede dem et Øieblik, saae derpaa vist paa mig og sagde langsomt og ligesom med en vis Ængstelse:

„Hvor har De faaet disse?" Derpaa hurtigere og uden at vente paa Svar: „Lad mig strax vise Fader dem."

Hun blev borte i ti Minutter eller mere; da hun kom tilbage, var Faderen med. Han gav sig ikke Tid til at hilse paa mig, men sagde:

„Jeg har hele Tiden havt Ret; det var Dem, jeg saae i Selskab med hende, og disse Skizzer ere tegnede efter hende og efter ingen Anden. Jeg sætter dem høiere end Alt, hvad jeg eier, undtagen dette kjære Barn." Og Datteren forsikkrede mig, at det Kobberstik, jeg havde medbragt, maatte være det Samme, som for tre Uger siden var taget ud af hendes Bog, og til Beviis herpaa viste hun mig paa Bagsiden Mærker af Gummi, som akkurat passede til dem, der vare blevne tilbage paa det ledige Blad.

Fra det Øieblik, da Faderen saae disse Skizzer, bedredes hans aandelige Tilstand øiensynligt. Jeg fik ikke Lov til at røre ved nogen af Blyantstegningerne i Skizzebogen, for at ikke Ligheden skulde gaae tabt; men der blev strax begyndt paa et Oliemaleri derefter, og Faderen sad ved min Side den ene Time efter den anden og ledede mine Penselstrøg, alt imedens han talte baade fornuftigt og muntert. Han undgik enhver ligefrem Hentydning til sine Sindslidelser, men fra Tid til anden førte han Samtalen hen paa Maaden, hvorpaa jeg oprindeligt havde faaet disse Skizzer. Lægen kom om Aftenen, og efter særligt at have udbredt sig over den Fremgangsmaade, han havde iagttaget, erklærede han den Syge for at være i afgjort, og, efter hvad han troede, varig Bedring.

Da den næste Dag var Søndag, gik vi Alle i Kirke — Faderen for første Gang, efter at Datteren var død. Da vi sidenefter spadserede sammen, førte han atter Talen hen paa Skizzerne, og efter, som det lod til, at have betænkt sig paa, om han skulde betroe sig til mig eller ikke, sagde han:

„At De fra Gjestgivergaarden i L— skrev til mig ved Navn, er eet af de ubegribelige Tilfælde, som jeg formoder det er umuligt at opklare. Jeg kjendte Dem imidlertid strax, da jeg saae Dem; da de, som vare om mig, troede, at jeg var forstyrret, og at min Tale var usammenhængende og forvirret, da var det kun, fordi jeg saae Ting, som de ikke saae. Jeg veed med en Visshed, som Ingen nogensinde skal kunne berøve mig, at jeg til forskjellige Tider har været i min kjære, afdøde Datters virkelige og synlige Nærhed — rigtignok oftere strax efter hendes Død, end i den senere Tid. Af de mange Gange, dette er hændet, husker jeg tydeligt, at jeg engang har seet hende i en Jernbanevogn tale med en Person, som sad ligeoverfor hende; hvem denne Person var, kunde jeg ikke komme til at see, da jeg befandt mig lige bagved ham. Den næste Gang saae jeg hende ved et Middagsbord tilligemed flere Andre, og iblandt disse saae jeg upaatvivleligt Dem. Sidenefter har jeg hørt, at dengang man troede, at jeg havde eet af mine længste og heftigste Anfald, da var det, at jeg vedvarende saae hende tale med Dem i flere Timer, midt i et stort Selskab. Atter saae jeg hende staae ved Siden af Dem, medens De var beskæftiget, enten med at skrive eller at tegne. Og een Gang senere har jeg seet hende; men den næste Gang, jeg saae Dem, var forleden i Gjestgivergaarden."

Den næste Dag malede jeg videre paa Portraitet og Dagen derpaa var Ansigtet færdigt; sidenefter tog jeg det med mig til London og fuldførte det.

Jeg har ofte efter den Tid seet Mr. Lute; han har fuldkomment gjenvundet sin Helbred, og han er i sit Væsen og i sin Tale saa munter, som man kan vente det et Par Aar efter saa stort et Tab. Portraitet hænger nu i hans Sovekammer tilligemed Kobberstikket og de to Skizzer, og underneden staaer skrevet: „C. L., den 13de September 1858, 22 Aar gammel."

Literatur.

— Keiser Karl V foretog i Aaret 1550 en Reise opad Rhinen fra Mainz og nedskrev underveis endeel af sit Livs mærkelige Tildragelser, men gjemte Haandskriftet saa vel, at det hidtil ikke var at opspore. For en Maanedstid siden begav det sig imidlertid, at den belgiske Skribent Baron Kervyn de Lettenhove, som gjennemstøvede Pariserbibliothekets mangfoldige Haandskrifter i et andet Øiemed, traf paa en portugisisk Selvbiographi af Karl V, formodentlig en Oversættelse af den længe søgte, der var affattet paa fransk. Keiseren indleder den med et Brev til sin Søn, hvori han beretter, at have begyndt denne sin Levnetsbeskrivelse paa Rhinreisen 1550, fortsat den i Augsburg og sluttet den 1552 i Innspruk. Haandskriftet ansees for ægte og vil sandsynligviis snart blive udgivet.

— Goethe lod 1773 et Skrift paa 16 Octavsider „Von deutscher Baukunst" trykke i Strasburg og sendte 100 Exemplarer deraf til en Boghandler i Leipzig til Forhandling; Prisen var kun ringe, 1 Groschen, desuagtet havde Boghandleren i et heelt Aar ikke affat et eneste Exemplar. Men Tiderne skifte, det lille Skrift er nu blevet en Sjeldenhed og i samme By, hvor der da ingen Kjøbere fandtes, solgtes den 7de Mai iaar et Exemplar af det ved Auction for over 150 Rigsdaler.

Theater.

— Abouts „Gaetana", der havde saa tynd Lykke i Frankrig, er blevet oversat paa italiensk og givet paa Gerbinotheatret i Turin, hvor det ligeledes blev udpebet.

— En rig Mand i Wien har den besynderlige Smag, hver Aften at besøge sex Theatre; han begynder med Burgtheatret og ender med Carlstheatret.

Jernbanevæsen.

— I Britisk-Nordamerika agter man at bygge en Jernbane fra Halifax i Nyskotland til Quebek, en Strækning af henved 90 Mile; Anlægscapitalen er anslaaet til 27 Millioner Rdlr. Denne store Sum skal efter Planen tilveiebringes ved Laan; for at faae dette paa nogenlunde billige Betingelser have Canada, Nyskotland og Nybrunsvig tilbudt at garantere 2 pCt. Rente, dersom Moderlandet vil garantere andre 2 pCt.

— Repræsentanternes Huus i Washington har, med en Majoritet af 90 Stemmer, vedtaget Loven om Bygning af en Jernbane til Californien, uagtet dette Kæmpeforetagende vil stille uhyre Fordringer til Landets Pengemidler, der allerede ere haardt medtagne.

Krigsvæsen.

— Det engelske Admiralitet har endelig, efter længe at have drøftet Sagen, afkjøbt Capitain Coles hans Kuppel-Opfindelse paa den Maade, at Staten strax udbetaler ham 45,000 Rdl., samt fremdeles 900 Rdl. for hver Kuppel, som i de næste fjorten Aar bygges for det engelske Krigsvæsens Regning.

Bygningskonst.

— Endelig er man begyndt at slaae Hvælvingen over Kölns Domkirke, som har ligget saa mange Aar under Bygning. Naar Hvælvingen er fuldført, staaer endnu tilbage at opføre to Taarne mod Vest, men med dem har det lange Udsigter, da Bekostningen anslaaes til fire Mill. Rigsdaler.

— En Bygherre i Pesth agter paa Donau at lade opføre et flydende Slot, der skal udstyres med Bade, Restauration, Caffehuus og Udsalgssteder. Det skal ved en Bro forbindes med Pesth, fra Ofen skal Overfarten skee ved Baade.

Statistik.

— Hvorlunde en nyttig Opfindelse kan vinde Rum, sees tydeligt af Postfrimærkernes Fremgang. De kom først i Brug den 1ste Jan. 1840 i England, i Frankrig indførtes de den 1ste Jan. 1849, og nu anvendes de i 69 Stater i Europa, 9 i Afrika, 5 i Asien, 36 i Amerika og 10 i Australien. Alene i de forenede Stater findes henved 50 forskjellige Slags Frimærker. Samlerlysten har allerede kastet sig over dem i den Grad, at franske Aviser endog berette, hvilke Priser slige Samlinger opnaae ved de offentlige Auctioner.

Blandinger.

— Da de japanske Sendebud under deres Ophold i Paris besøgte den zoologiske Have, viste man dem den japanske Hønsefamilie. De betragtede den med stor Ligegyldighed og da Tolken, efter Opfordring, bad dem om at afgive deres Dom over disse formeentlige Landsmænd, svarede en af dem: „Vi kjende disse Høns, vi have hjemme af samme Slags og kalde dem hollandske Høns."

— Erkebispen af Freiburg i Baden ankom d. 13de f. M. tilfods fra sit Hjem til Klosteret Einsiedeln i Canton Schwyz, for at høitideligholde sin Fødselsdag der. Han fyldte den Dag sit halvfemtesindstyvende Aar.

— Samfundet for Hermanns-Mindesmærket i Hannover har atter følt sig kaldet til at udsende en Opfordring til Bidrag, da det forlængst i Teutoburgerskoven opsatte Fodstykke ved Pengemangel hindres i at opfylde sin Bestemmelse, eftersom den til Figurens Udførelse fornødne Sum endnu mangler.

— Iblandt de i London udstillede Pianoforter foretrækkes de af Steinway fra New-York indsendte i enhver Henseende fremfor de øvrige; den fortrinlige Pianist Jaell, der ogsaa for Øieblikket er i hin Verdensstad, har saavel paa Concerter som i Industribygningen afgivet en fordeelagtig Dom om dem.

Et Monument paa Oddens Kirkegaard.

Sjællands Odde og den nærmest sig dertil sluttende Deel af Landet er en Egn, som kun besøges lidt af Tourister, og dog er en Vandring derud langtfra uden Udbytte. Egnen er vidt forskjellig fra Alt, hvad der ellers knytter sig til Navnet Sjælland: store Skove, frugtbare Marker og stille Søer, men netop denne Forskjellighed har meget Interessant ved sig.

Paa Sjællands Nordkyst ligger Klintebjerg, et Punct, der forresten er temmelig bekjendt, om ikke ved andet, saa dog derved, at her findes et temmelig betydeligt Cementbrud. Det er en mægtig, omtrent 150 Fod høi, mod Havet brat nedstigende Skrænt, fra hvis Rand man har den stolteste Udsigt over Kattegattet, som man kan tænke sig. Vil man herfra gjøre en Tour ud paa den fire Mile lange Odde, gjør man bedst i at gaae langs med Havet. Der er hverken Vei eller Sti, og mangen Grøft og mangt et Vandløb, der skal springes over, men det lader sig gjøre, naar man er en taalelig Springer. Først kaster man Randsel, Pibe, Tobakspung o. s. v. over, og springer saa selv bagefter, det gaaer meget godt, naar man blot ikke har glemt noget af Bagagen ovre paa den anden Side, thi den ligger ofte saa meget høiere, at man umuligt kan springe tilbage — saa er man unegtelig i Knibe.

Men — man springer over og glemmer Intet paa den anden Side og gaaer saa videre. Touren er lidt besværlig, kun Klitter og Flyvesand og Flyvesand og Klitter, det er noget tungt at vade i, men er man er en god Fodgænger, gaaer det, naar man saa blot ikke bliver standset af en eller anden „Vedkommende", thi i Medfør af en eller anden Forordning af en eller anden Dato i dette eller det foregaaende Aarhundrede, er det, saavidt vides, forbudt at gaae paa flere af disse Steder, hvor Sandflugten dæmpes med Marehalm, men ogsaa denne Hindring forudsættes ikke at indtræffe. Det eneste Ønske, man saa har tilbage, er, at det ikke maa blive Solskin, thi saa bliver Veien unegtelig lidt drøi — det er nemlig en fuldstændig Ørk, man vandrer i. Timer kan man gaae uden at see et Træ eller blot en Busk, intet Huus øiner man der, man møder intet Menneske, det er en forunderlig vild, øde Egn, selv de grønne Marker ere trængte tilbage og langs med Havet ligger kun vidtstrakte stenede Sandsletter. Men til Trøst i dette Øde har man da ogsaa paa høire Side det rullende, evigt bevægede Hav, skjøndt ogsaa dette er øde, forbausende øde for den, som kun kjender det livligt befærdede Øresund — saa langt Øiet kan række seer man ikke et eneste Seil.

Har man vandret et Par Mile ad denne Vei langs med Havet, kommer man til en Grav, en stor Grav; den sees ikke, thi den er gravet i Sandet, og de vandrende Bølger gaae henover den, det er den Grav, som dækker Linieskibet „Prinds Christian“:

Paa Sjællands Strand,
Der hug vor sidste Orlogsmand —
Ham til et Baal de gjorde.
Paa blodigrøde Sand
De Gutter sprang fraborde.

Det blev smukt sagt under Rigsraadets sidste Session, at det, vi maatte lægge Vægt paa, naar vi talte om vor Marines Fremtid, var, at den havde en Historie; den har en stolt Historie, og dog er det Blad, hvorpaa „Prinds Christians“ Navn staaer, en Pryd for den.

Det var i hine ulykkelige, men store Dage, hine Dage, „som aldrig gange af Minde“, det var den 22de Marts 1808, at dette vort sidste Linieskib af den gamle Flaade fandt sin Grav.

Dette Skib var 1807 undgaaet Engelskmændene, da det laa ved Christianssand, nu havde dets Capitain Carl Vilhelm Jessen faaet Ordre til at begive sig til Storebelt, for at forjage en engelsk Fregat, som krydsede der, men paa Veien var det paa dette Sted, han mødte en engelsk Eskadre, bestaaende af to Linieskibe og tre Fregatter, og han optog Kampen mod denne Overmagt. Om Aftenen Kl. 7 begyndte Slaget, først lagde de to Linieskibe, hvoraf det ene var vort paa Kongedybet tagne „Holsteen“, sig hver paa sin Side af „Prinds Christian“. Omtrent to Timer førtes Kampen mod disse to Modstandere, da lagde Engelskmændene bort for at reparere, men vendte snart atter tilbage og dennegang maatte ogsaa de tre Fregatter deeltage i Angrebet; det var en Kamp ingen Dansk kan tænke paa uden at hans Hjerte banker af Stolthed. Fjenden opfordrede til Overgivelse, men Jessen afslog det; selv var han en tapper Mand, og han havde tappre Mænd under sig, blandt dem maa da nævnes Villemoes, „Kongedybets Helt“, der her endte sin korte, glimrende Bane — en Kugle borttog det Halve af hans Overhoved og med de Ord:

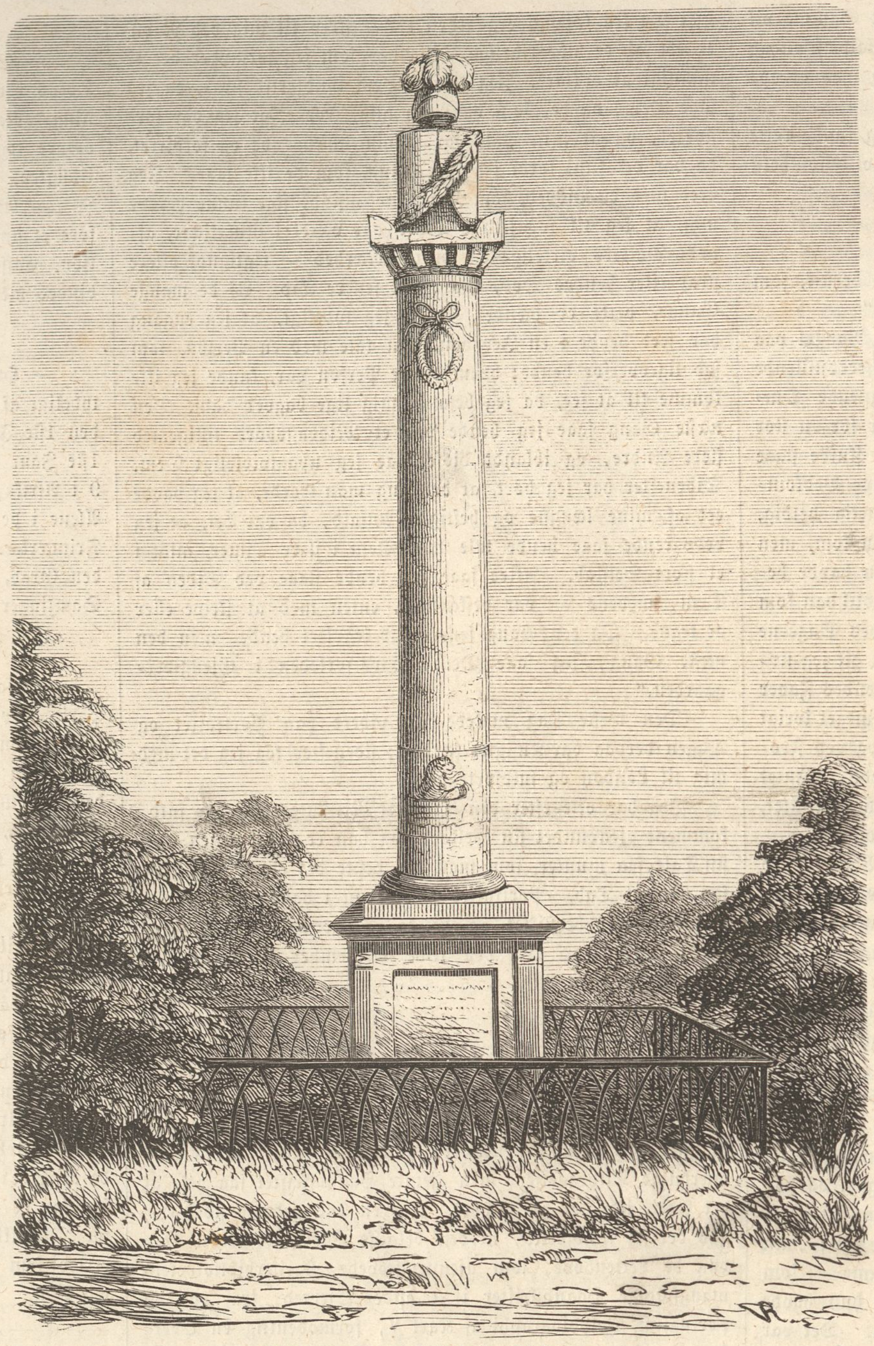

Monumentet paa Oddens Kirkegaard.

„O Gud — mit Hoved — mit Fædreland!“ styrtede han død om. Nu var af 570 Mand de 200 døde og saarede, og Skibet selv var gjennemhullet af Kugler — da grundsatte Jessen det og overgav sig. Han og de andre Fangne bleve førte til Sverig, men behandlede med den største Udmærkelse af Engelskmændene, der vel forstode at vurdere, hvad det var for Mænd, de havde havt for sig. Skibet blev opbrændt den næste Nat, man veed ei med Vished af hvem. De Faldne jordedes paa Oddens Kirkegaard, ved den lille Landsby Overby, der ligger et Stykke ude paa Odden. I et Hjørne blandt de mange ubekjendte Gravsteder er der et, der er indhegnet med et Jerngitter, det er Heltenes Grav. Paa den staaer en smuk høi Søile, opreist af Capitain Fribert til Anneberggaard.

Paa Fodstykket er indsat en Marmorplade med følgende smukke Vers af Grundtvig:

De Snækker mødtes i Qvæl paa Hav
Og Luften begyndte at gløde.
De leged' alt over den aabne Grav
Og Bølgerne gjordes saa røde.
Her er jeg sat til en Bautasteen,
At vidne for Slægter i Norden:
Danske de vare, hvis møre Been
Under mig smuldre i Jorden,
Danske af Tunge, af Æt og af lid;
Thi skal de mindes i løbende Tid
Fædrenes værdige Sønner.

Og nedenunder:

Orlogsskibet Prinds Christian,
Ført Af Den Kjække Jessen,
Kæmpede Ved Oddens Kyst
Den XXII Marts MDCCCVIII I III Timer
Mod II Engelske Linieskibe.
Villemoes, Kongedybets Helt,
Dallerup Og Soland
Med LXIX Af Menig Mand Faldt.
Rohde, Top, Ferry,
Thostrup
Og CXXXII Saaredes. Vraget
Blev Erobret. Men Danmarks Søhæder
Stadfæstedes.

8231

Charade.

Mit Første er et Dyb, hvorfra der rinder
I Verden ud saamangen beilig Flod,
Snart for en vældig Storm Blikstillet svinder
Og spæde Lillier rykkes op med Rod,
Snart ligger det saa tankefuldt og drømmer
— Mens hist en Gaas og her en Svane svømmer —
Snart styrter frem det som en vældig Fos
Og bliver Mester, Herre over os.

Mit Andet Navnet er paa En, der viger
Fra Dydens Vei og griber Lasten fat,
Som efter de forbudne Frugter higer
Og trives bedst i mørke Midienat:
Men i de lyse Timer Hjertet banker,
Naar om han vandrer med de dulgte Tanker;
Han bange flygter om fra Sted til Sted
Mens Frygten følger overalt hans Fjed.

Mit Hele Du paa eengang flyer og søger,
Paa eengang elsker Du og hader det,
Og er Du djærv, saa Du med Ilden spøger,
Til Rov derfor Du bliver ganske let.
Det tager — men mon vel det Noget giver?
Det for et Dieblik din Sjæl opliver,
Dog snart Du mærker: svunden er din Fred,
Og siig: hvad vandt Du i dens Sted?

Opløsning paa Gaaden i Nr. 141:

Støv.

Opløst af C. og H. i G—gd Dyrehave, Nr. 69, en Latinskolediscipel, Skumbæk og Messingberg.

Døde.

Sir Benjamin Hawes, bestandig Understatssecretair i det engelske Krigsministerium, † 15de Mai i London.

Hans Seeling, bekjendt Pianist og Componist, † 25de Mai i Prag, 32 Aar.

Toussaint, berømt fransk Forfatter, † 30te Mai i Paris, 58 Aar.

Dr. Theodor Mannheimer, en af de mest begavede Journalister i Wien, † 26de Mai i Venedig, 36 Aar.

Skakopgave Nr. 71.

Hvid begynder og gjør mat i fire Træk.

Sort.

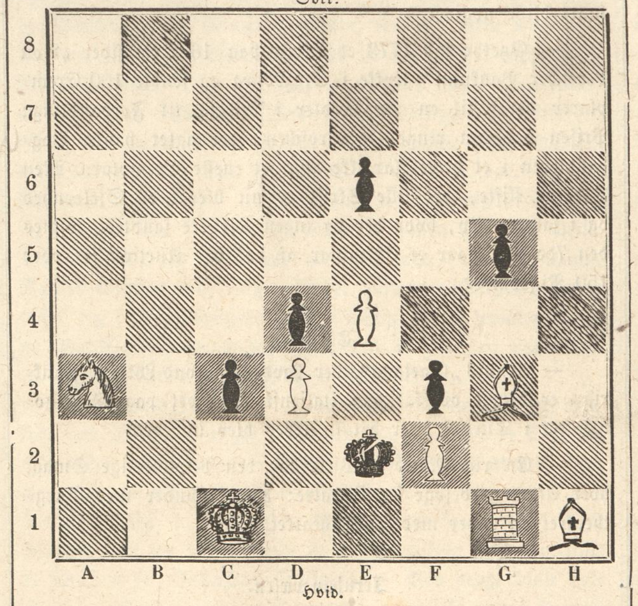

Hvid.

Opløsning paa Skakopgave Nr. 70.

Hvid.	Sort.
1. H. 5—E. 8.	1. F. 2—F. 4.
2. E. 8--E. 7.	2. A. 5—A. 6.
3. C. 5—C. 6.	3. Efter Behag.
4. Dronning eller Taarn gjør mat.	

Veirforholdene paa Landbohøiskolen
fra den 6te til 12te Juni incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
6te. . .	19,0	24,5	13,2	50	27“10,47	
7de . .	19,4	25,3	12,6	62	27“11,17	
8de . .	15,6	19,0	13,2	80	28“0,45	
9de . .	15,5	21,8	8,6	57	28“0,62	0,43
10de . .	10,5	17,4	8,0	80	27“11,83	3,54
11te . .	13,2	18,0	5,8	75	27“11,41	
12te . .	13,7	20,0	11,0	75	27“9,02	2,49

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	12 Juni	3 pCt.	Consols . . .	92.
Paris	„ —	3 „	Rentes . . .	68. 82½.
Wien	11 —	5 „	Metalliques .	71.
Berlin	„ —	3½ „	Staats-Sch.	90.
Kjøbenhavn	13 —	4 „	Kgl. Obligat.	98.

I alle Boglader faaes:

C. Plougs samlede Digte,

2den Udgave. Priis 2 Rd. 48 Sk.; Elegant indb. 3 Rd.
Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Paa mit Forlag udkom:

Afbildninger til Dyrerigets

Naturhistorie, til Brug i Skolen og Hjemmet. Efter Traugott Bromme. 600 Figurer, systematisk ordnede paa 32 colorerede og 1 sort Tavle med Forklaring. 1ste og 2det Hefte à 48 Sk. Værket bliver complet i 6 Hefter til Subskriptionspriis tilsammen 2 Rd. 72 Sk. Bogladeprisen bliver 3 Rd.

Georg Chr. Ursin,
St. Kjøbmagergade Nr. 9.

Vi modtoge idag fra Wien en Sending

Photographie-Albums,

der blive solgte langt under almindelig Priis.

B. A. Meyer & Søn,
Løvstræde 8.

I Commission i den Gyldendalske Boghandling er udkommen:

Manden bedre end hans Rygte,

et Digt af 101. Heftet 2 Rd.

Udkommen er og erholdes i alle Boglader:

Den Mosaiske Gudstjeneste.

Fremstillet af John Stenersen, Candidat i Theologien. 12 Ark i 8vo. med flere Træsnit og Lithographier. Priis 1 Rd. 40 Sk.
Christiania i April 1862.

Richie & Glükstad.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 143. Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 22. Juni 1862. 2 Rdlr. Qvartalet. 3die Bind.

Indhold.

Skizzer fra Grønland, ved S. B. (fortsat). — Ugens Politik. — Sanct Hans Blus. — De norske og svenske Studenters Ankomst til Kjøbenhavn. — Mariaklokken i Vinderød, af Forf. til „Jens Lesberg" (fortsættes). — Meddelelser af blandet Indhold. — Velkomstsang til de svenske og norske Studenter den 11te Juni 1862, af P. Heise.

Skizzer fra Grønland.

(Ved S. B.)

II. Dyreverdenen.

Ligesom Beskrivelsen af Grønlands Natur omfattede Havet om dets Kyst, saaledes maa dette nødvendigviis medtages, naar man omtaler Dyreverdenen, thi næsten alt Dyreliv deroppe rører sig i eller knytter sig til Havet. Dette vrimler af Liv ligefra hine smaa naaleformede organiske Legemer, der paa mange Mile farve Vandet smudsiggrønt, til de kæmpemæssige Hvaler. Smaa olieagtige Krebsdyr, der ligesom Myrerne i Tropelandene øieblikkeligt angribe hvert Dyr, saasnart det døer, findes i stort Antal. Mylrende Stimer af Fisk drage langs Landets Kyster. Haier findes i overordentlig Mængde, de ere yderst graadige og paatrængende, men ikke farlige for Mennesker. Naar Grønlænderne have dræbt en Hval, indfinde de sig hyppigt for at hjelpe med ved Flænsningen, og ingen Mishandling kan drive dem bort. Selv med opskaaret Bug vedblive de at fraadse. De ere dumme og uforsigtige, og bide derfor let paa Kroge med Madding; selv om de atter flænge sig løs, tage de ikke i Betænkning strax paany at bide paa samme Krog. Da de aldeles ingen Modstand gjøre, er det let med en forholdsviis tynd Snor at drage dem op paa Isen; Leveren giver en betydelig Mængde Tran, og der drives navnlig i Nord-Grønland et indbringende Haifiskeri; i hele Grønland fanges mellem 10 og 30,000 Stykker aarligt, efter Dr. Rinks Opgivende. Men det er navnlig Havets varmblodede Beboere, der udgjøre Landets Rigdom, og da især Sælhundene. Deres Navn have de af en gjøende Lyd, som vistnok udtrykker Velbehag ved at ligge og sole sig paa Isen. For at kunne drage Aande og for at komme op paa Isen holder Sælhunden stadigt en skraa Aabning i denne; man seer hyppigt store Flokke af dem forlyste sig i al Gemytlighed med pudsige Fagter. Nogle lege, andre lægge sig paa Ryggen og stræbe at pudse den runde Krop med de korte Forpoter, eller gabe, idet de strække sig ganske som et Menneske, andre forkynde deres Hvile ved lydelig Snorken, medens atter andre lægge Øret til Isen for at lytte, eller hæve sig paa Forfødderne og speide omhyggeligt rundt med deres smukke, aarvaagne Øine, om nogen Fare truer dem, og navnlig om deres frygtelige Fjende, Isbjørnen, Dyrenes Konge i Polaregnene, skulde være ifærd med at liste sig paa dem. Og denne Forsigtighed er høist nødvendig, thi Bjørnen er en snu Jæger og tillige en udmærket Svømmer og Dykker. Snart nærmer den sig Sælhunden, idet den svømmer saaledes, at kun Næseboerne ere i Vandfladen og kaster sig derpaa pludseligt over de overraskede Dyr, snart dykker den under Isen og svømmer hen til Sælhundens Hul, og denne, der opskræmmet søger Frelse ved at kaste sig ned igjennem det, farer da lige i sin Fjendes Gab, snart endelig lægger den sig fladt ned paa Isen, bøier Forpoterne ind under Bringen eller dækker med dem sin sorte Snude og skyder sig nu langsomt og lydløst fremad med Bagbenene, indtil den med eet Sæt kan naae sit Bytte. Som en erfaren Jæger sørger den for ved slige Angreb at nærme sig Sælhunden imod Vinden, for at den ikke ved Lugten skal kunne mærke den truende Fare.

Ogsaa for Mennesker er Isbjørnen farlig ved sin Vildhed, Styrke og Seiglivethed; den Grønlænder, der har dræbt en Bjørn, ansees for en Helt, hvem ingen grønlandsk Pige giver Nei. Et Exempel herpaa fortæller Capitain Graah: En af de Kajakmænd, der ledsagede ham, og som, fordi han var Hedning, ikke kunde opnaae at faae sig en Kone blandt Roerskerne paa Konebaadene, vækkedes engang ved en stærk, stønnende Lyd tæt ved sig, og opdagede til sin Forfærdelse, at den hidrørte fra en Isbjørn. Han undslap imidlertid til sin Kajak og fældede Dyret derfra, og nu var enhver Ægteskabshindring fjernet. — Selv ind i Husene søger Bjørnen stundom at trænge. Saaledes overraskedes en Grønlænderinde ved pludseligt at see en Bjørn stikke Hovedet ind ad Tarmruden. Hurtigt greb hun en Visk Mos, tændte Ild i den og stak den i Næsen paa Bjørnen, der brummende trak sig tilbage, men begyndte at grave Hul paa Huset et andet Sted, under hvilken Beskæftigelse den overraskedes og dræbtes af nogle Grønlændere. Ligesaa ere Polarfarerne af og til blevne vækkede om Natten ved Besøg af denne Gjest i deres Telt, eller ombord i Skibet. Man jager den gjerne med Hunde, der, naar de ere erfarne i denne Jagt, ikke udsætte sig for Bjørnens Angreb, men kun sinke den, til Jægeren kan fælde den. Bjørnen søger da hen til saa store Gjenstande, Is- eller Klippeblokke, at den kan være dækket i Ryggen mod Hundenes Angreb. I at redde sine Unger viser Hunbjørnen, saavelsom Ungerne, et smukt Instinct. Hunbjørnen griber dem i Flaben og slynger dem saa langt bort som muligt, Ungerne søge nu ikke tilbage til Moderen, men piltre, saa hurtigt de kunne, videre, indtil Bjørnen paa sin Flugt naaer dem og sparker dem i Farten noget fremad, hvorpaa den gjentager den samme Fremgangsmaade.

Men det er ikke alene imod Isbjørnene, at Sælhunden maa bruge sin speidende Forsigtighed. Jagten paa den er nemlig Grønlænderens Hovedbeskæftigelse og drives paa forskjellige Maader. Naar Søen er aaben drives den saakaldte Kajakfangst; Kajakken er en lille Skind-

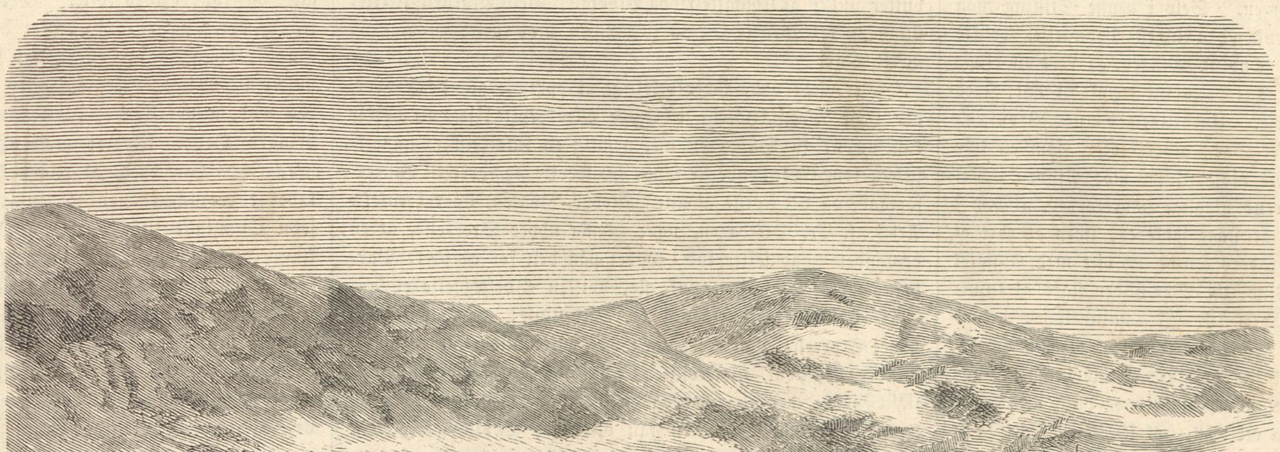

Prospect af Julianehaab.

baad 8 til 9 Alen lang og omtr. 1 Alen bred. Skelettet i den bestaaer af et gjennemskaaret Brædt, der er sauget til fem Lister, hvoraf een danner Kjølstykket, to Reilingen og to Sidestykkerne; to Stykker tykkere Træ til Endestykker og endeel tynde bøielige Ribbeen af Enebærgrene eller Tøndebaand. Den er heelt tillukket og har kun oventil i Midten et Hul med en opstaaende Kant. Naar Grønlænderen har stukket Underkroppen ned igjennem dette Hul, trækker han sin Vandskindpels udover den opstaaende Kant, saa at den slutter vandtæt; da hans Klæder ligeledes ere og slutte vandtætte, skader det ham ikke at kæntre. Hele Fartøiet veier kun 50 Pund og kan altsaa bæres af Manden selv, medens det, foruden ham, kan laste henved 2 Centner. Ved Hjelp af en lille tobladet Aare holdes det i Ligevægt og bevæges fremad med stor Hurtighed. At holde Balancen i dette lille Skib er saa vanskeligt, at man som Voxen kun kan lære i fuldkomment Magsveir at roe lidt omkring, medens Grønlænderen, der fra Barnsbeen dagligt færdes i sin Kajak, opnaaer en saadan Færdighed, at han ikke alene kan trodse Storm og Bølgegang, men endog komme paa ret Kjøl igjen, naar han kæntrer, saafremt han blot ikke har tabt sin Aare, thi da er han som oftest redningsløs. I Kajakken opsøger han Sælhunden, og naar denne nysgjerrigt løfter Hovedet over Vandet, rammes den af Grønlænderens næsten aldrig feilende Harpun. Idet denne trænger ind i Dyret springer Skaftet af, og Grønlænderen kaster nu den ved en Rem til Harpunen befæstede Kajakblære i Vandet, for at hindre Sælhunden i at dukke under. Blæren ligger bag Kajakmanden, medens Fangelinen er oprullet paa et lidet Stillads foran ham. Denne Jagt er ikke uden Fare, thi ikke alene kan Remmen saaledes omslynge Kajakken, at den kæntrer, men Sælhunden vender sig ogsaa stundom angribende mod Jægeren, hvilket navnlig er Tilfældet med de modige, stridbare Klapmydser. — Naar Havet tillukkes af Is, søger Grønlænderen derimod hen til de aabne Strømsteder og oppasser Sælhunden med Riffelen, naar den kommer op for at drage Aande. Lægger Havet i roligere Bugter til med speilglat Isflade paa store Strækninger, indtræder den saakaldte Glatisfangst. For at drage Aande danner Sælhunden nemlig smaa Aabninger, saakaldte Blæsehuller, i Isen, en Tomme i Gjennemsnit, og Isen viser da en lille opvendt Bule. Sælhundens Aandedræt er langsomt og dybt og høres flere hundrede Alen bort; Grønlænderens øvede Øre tager ikke feil af det Sted, hvorfra Lyden kommer. Er Isen ru eller bedækket med Snee, kan Sælhunden høre enhver Bevægelse paa den og flygter da fra Blæsehullet, men er Fladen fuldkommen glat og Grønlænderen tillige, som Skik er ved slige Leiligheder, har forsynet sine Støvlesaaler med Skind, paa hvilket Haarsiden er vendt udad, kan han løbe saa let over Isen, at Sælhunden ikke kan høre hans Komme, før Harpunen har givet den Dødsstødet. I heldige Tilfælde kan han erholde 6 til 8 ja endog flere Sælhunde paa een Dag ved denne Fangst. Er Isen for ujevn til Glatisfangst stiller Grønlænderen sig ved Blæsehullet og venter med Harpunen eller med Riffelen, hvis Munding han holder lige til Aabningen. Selv i denne Stilling maa han vogte sig for enhver, endog den ringeste Bevægelse, for ikke at skræmme Sælhunden. Sneens Knirken, ja blot en ringe ved Berørelse af den stivfrosne Peltskant fremkaldt Lyd, siges at kunne holde Dyret borte. Undertiden danner Grønlænderen sig ved Blæsehullet et Sæde af Isblokke, som en lille aaben Hytte, ved at opstable disse til Læ mod Vinden. Det er Beviis paa Grønlænderens utrolige Haardførhed, at han i længere Tid kan udholde at staae saaledes, uden at røre et Lem, i nogle og tyve Graders Kulde og ofte med Ansigtet vendt imod en bidende Vind, thi Sælhunden siges at kunne lugte ham, naar Vinden bærer til. I Almindelighed drives denne Fangst af Flere i Forening, der da besætte Blæsehullerne paa en vis Strækning, hvorved Sandsynligheden for god Fangst voxer, idet Sælhunden maa have Luft, og derfor, selv om den skræmmes fra eet Hul, nok skal komme til et af de andre; denne Fremgangsmaade kaldes Maupok (ɔ: han venter). En anden, men kun sjelden Maade, som kaldes Issuargok (ɔ: han seer igjennem en Aabning) drives af To i Forening; den Ene lægger sig paa Maven og seer ned igjennem en Aabning. Ved en eiendommelig Lyd og visse Bevægelser af Stangen skal Sælhunden kunne hidlokkes, og idet den liggende Person giver Tegnet, stødes Harpunen i den. — I Slutningen af Foraaret krybe Sælhundene op paa Isen for at sole sig. Grønlænderne kalde Sælhundene, naar de saaledes ligge paa Isen, Utok og jage dem nu med Riffel og i Nordgrønland med Hundeslæde. Tidligere, da de ikke kjendte Riffelen, lagde de sig ned og krøb paa Isen, idet de trak Sælskindspelsen frem over Ansigtet og rokkede sig frem ligesom Sælhunden, der da antog dem for Kammerater, indtil Harpunstødet hævede denne Illusion. Men skjøndt Jagten med Riffel er ulige lettere, hører der dog megen Øvelse til, for at være en heldig Utokjæger. Sælhunden er nemlig deels meget aarvaagen, navnlig naar det er koldt i Veiret, og deels er det nødvendigt, at træffe den i Hovedet eller Halsen, da den i modsat Fald benytter sin sidste Kraft til at smutte ned igjennem sit Hul. En saadan Jagt beskriver Dr. Rink paa følgende Maade: „Den 15de April kjørte jeg i et meget klart og stille Veir fra Omenak til Ikaresak; skjøndt det var 14 à 15 Graders Kulde i Skyggen, havde Solskinnet dog lokket endeel Utokker frem. Jeg lod Grønlænderen gjøre sig færdig til at skyde een af dem, og da Hundene nu mærkede, at vi styrede efter en sort Plet paa Isen, gik det i flyvende Fart; imidlertid holdt han stadigt Øie med Sælhunden, og da den ei var bleven opmærksom paa os, standsede vi Hundene i henved 1000 Alens Afstand; han tog derpaa Riffelen og en ganske lille Slæde, som er beslaaet med laadbent Hundeskind forneden og bestemt til at bære et Seil, bag hvilket han kan skjule sig, ligesom det ogsaa tjener til Anlæg for Riffelen, hvis Munding stikker igjennem Seilet. Nu gik han en lang Omvei for at nærme sig Sælhunden bagfra, medens han ufravendt holdt Øie med den, bukkede sig og holdt Seilet for, hver Gang den reiste Hovedet for at see sig om; endelig i 200 Alens Afstand lagde han sig flat ned paa Isen og krøb saaledes paa Maven, med Skydeseilet, som dækkede ham, foran sig, noget over 100 Alen, hvorpaa han tog Sigte og skød. Dette var Signalet for Hundene, der nu fløi til i en Fart, som om de ingen Slæde havde bag sig, for at slikke Blodet. Sælhunden var truffet lige i Hovedet, saa at det ene Øie var presset ud." — Endelig have Europæerne indført Benyttelsen af Garn til at fange Sælhunde, idet de dog ogsaa hertil betjene sig af de Indfødte. Paa disse forskjellige Maader fanges der aarligt i Grønland omtrent 100,000 Stykker.

Et andet Dyr, der, uden at være Rovdyr, dog næsten frygtes af Grønlænderen ligesaa meget som Bjørnen, idetmindste hvor det findes i Mængde, er Hvalrossen. Den er langt sværere (8 Alen lang) end de almindelige Sælhunde, og to uhyre Huggetænder, tilligemed de halmtykke Skæggebørster, giver den et barsk og frygteligt Udseende. Bragte i Harnisk, brøle de som Oxer. Der gives Steder paa Kysten, som Grønlænderne frygte at befare, fordi Hvalrosserne findes der i Mængde og fordi disse frygtløst angribe, som det synes, under Commando. Saaledes blev en Hvalfangerslup engang angrebet af disse Dyr, der med deres Huggetænder hagede sig fast i Baaden, og skjøndt Matroserne værgede sig med djærve Øxehug, ophørte Angrebet dog først, efterat den største og modigste Hvalros var blevet dræbt. Naar Grønlænderen jager dem paa Isen, hvor de ofte ligge paa Steder med tyndere Is, lister han sig i Skjul af Isblokkene saa nær, at han kan ramme et Dyr med den til en Line befæstede Harpun. Er han kommet for nær til Hvalrossen, styrter denne sig med et pludseligt Sæt over ham og knuser ham med sit Legemes uhyre Vægt, men kan den ikke naae ham, kaster den sig i Vandet fængslet ved Linen, der er viklet om en Jernstang, som Grønlænderen hugger ned i Isen. Nu brager denne just der, hvor Grønlænderen stod, og Hvalrossens frygtelige Hoved dukker op, idet den fæster sit truende Blik paa Jægeren. Men Grønlænderen veed forud, at Hvalrossen vil knuse Isen under hans Fødder, for at drage ham ned med i det Element, hvor den er Herre, og saasnart Dyret er dukket under, løber han hurtigt hen og støder Jernstangen i Isen paa et andet Sted; saaledes vedbliver han, jagende og jaget, indtil Hvalrossen bukker under af Udmattelse og Blodtab. Selv Bjørnen trækker stundom det korteste Straa i Kampen mod dette modige og stærke Dyr.

Det vilde være for vidtløftigt at opregne alle de Havdyr, der tjene Grønlænderne til Føde eller Nytte; jeg vil derfor kun nævne to Slags endnu, nemlig en lille Fisk, Angmaksæten, som Grønlænderne fange spandeviis og tørre til Vinterforraad, og det største af alle Pattedyr, Hvalen, hvoraf enkelte Arter, f. Ex. Sletbagen, naae en saa uhyre Størrelse, at en bemandet Baad seiler ind i Gabet paa den for at skære Barderne løs. Man kan tænke sig, hvilken Ødelæggelse et saadant Gab kan foraarsage i en Sildestime; men uagtet sin uhyre Størrelse, maa Sletbagen ofte bukke under for en meget mindre Art Hval, Sværdfisken (Spækhuggeren), dens uforsonligste Fjende, der angriber og gjennemborer den. Det er bekjendt, hvor farlig Hvalen kan blive for Hvalfangerbaadene ved den umaadelige Kraft, hvormed den, naar den saares, slaaer om sig med Halen, og hvorved den kan vælte eller endog splintre Baaden. De hurtigsvømmende Arter skyde, naar de ere harpunerede, en Fart af 1 Miil i 10 Minutter, skjøndt de ved Harpunlinen ere spændte for Hvalfangerbaaden. Den Hastighed, hvormed Linen ved denne Leilighed oprulles, kan stundom ved Gnidningen frembringe Brand. Det er for Fiskebenets og Spækkets Skyld, at Hvalerne dræbes; Spæklaget kan paa de større Arter naae en Tykkelse af $\frac{3}{4}$ Alen. Det afhugges i store fiirkantede Stykker og Kroppen synker, naar det er borttaget. Grønlænderne spise Skindet, en Ret de kalde Mattak, der skal være et godt Middel mod Skjørbug for Europæerne, som ogsaa nyde det. De Hvaler, der have mest Betydning for Grønland, ere en mindre Art, Hvidfisken, hvis Kjød ogsaa tjener til Føde, samt Narhvalen, der giver det værdifulde Eenhjørningshorn; af disse to Arter fanges der aarligt alene i Nordgrønland omtrent 1000 Stykker, navnlig i April og Mai. Det hænder stundom, at hele Flokke af dem overraskes og afskæres af Islaget i Nærheden af Land; da indtræder det saakaldte Soarbsæt, det vil sige: en Aabning i Isen, til hvilken Hvidfiskene strømme i Mængde for at drage Aande, men hvor de hente Døden af Grønlænderne, der kunne dræbe flere Hundrede af dem i Løbet af faa Dage. Et andet mærkeligt Exempel paa, hvorledes Islaget kan hjelpe Beboerne til Vinterforraad, fortæller Dr. Rink, idet der en Vinter ved Nivak indefrøs en Stime Torsk i Vandskorpen, hvor de da afhentedes efterhaanden til det daglige Behov.

Et Overgangsled mellem Sø- og Landdyr danne Søfuglene, idet de boe paa Landet, men finde deres Næring i Havet. I Rugetiden ere enkelte Øer ved Grønlands Kyst saaledes oversaaede med Fugleæg, at Foden ofte forgjeves leder efter en tom Plads. Mærkelige ere de saakaldte Fuglefjelde, hvor Søfuglene boe og ruge over hverandre paa trappeformede Afsatser, de slettest flyvende nederst og de bedst flyvende øverst. Mængden af de her byggende Fugle er saa stor, at uagtet Sværme, der bogstaveligt skjule Solen, ved Opskræmning forlade deres Rugepladser, er denne Afgang dog ikke til at spore med Øiet, idet Fjeldet synes lige vel besat. Grønlænderne have en eiendommelig Maade at dræbe dem i Masse, idet de om Natten, naar Nattekulden begynder at størkne Vandskorpen, med Blus og Larm skræmme dem op af Søvne. Fuglene styrte da ned og ihjelslaae sig mod Isen, der hvor de ventede at finde Frelse i det aabne Hav. Men det er navnlig med Fuglepilen, hvis Brug er Ungdommens første Øvelse, og som Kajakroerne paa deres Reiser idelig kaste til Tidsfordriv, at Søfuglene dræbes. Stundom jages store Flokke af Alker ind i Bugter og gribes med Hænderne af Kvinder og Børn. Skarverne tages af og til med Kroge paa Stænger, medens de sidde og sove. — Af spiselige Landfugle findes kun Ryper.

Af Landdyrene er Hunden ubestridelig det vigtigste for Grønlænderne, da den hjelper dem i deres Erhverv; den holdes dog kun i Nordgrønland indtil Colonien Holstensborg. Disse Hunde ere store, vilde, stærke og utrolig haardføre. De sove næsten stedse under aaben Himmel, og selv i 20 Graders Kulde krybe de ikke sammen, men strække Benene fra sig med Velbehag. Ved den hyppige Sult og den derefter følgende Mættelse med store Masser raat Kjød udvikles Rovdyrnaturen i dem, og for Fremmede kunne de blive farlige ved deres Glubskhed; man maa derfor undgaae at vække deres Opmærksomhed ved Løben, afstikkende Klædedragt eller deslige. Angriber een, styrte de strax alle til, men et Steenkast eller et dygtigt Pidskeslag kan da igjen drive hele Flokken paa Flugt. Om Vinteren lide de ofte den frygteligste Sult, og om Sommeren lader man dem i Almindelighed selv sørge for Føden. Grønlænderne behandle dem i det Hele haardt, og de nære derfor heller ikke nogen Hengivenhed for deres Herre. Som andre ucultiverede Hunde kunne de ikke gjøe, derimod tude de dagligt til bestemte Tider, idet de flokkes og sætte Snuderne i Veiret. Det er ret mærkeligt, at Evnen til at gjøe tabes af Hunde der blive vilde og omvendt kan gjenerhverves, naar de atter komme under Opdragelse. Den Stærkeste blandt Hundene regjerer Flokken og kaldes Basen; naar den ældes eller af anden Grund ikke længere kan hævde sin physiske Overmagt, afløser dens Overvinder den i Herredømmet. Den Svageste forfølges i Almindelighed af dem alle og sønderrives ofte. Grønlænderne bruge dem til at trække deres Slæder og styre dem mesterligt ved Basen med Hundepidsken. Naar en saadan Fart begynder, gaaer det ofte hulter til bulter. Nogle Hunde indvikles i Seletøiet og slæbes med, andre slaaes, indtil Basen ved sin Mellemkomst atter bringer Orden tilveie; men Grønlænderen bryder sig ikke herom, da han veed, at Alt nok kommer i Orden; Hundene løbe senere smukt ved Siden af hverandre og kunne paa en jevn Overflade tilbagelægge 4 Miil i Timen. Ikke sjeldent kjører man 20 Miil med dem i Døgnet. Gaaer det ned ad Bakke, føres Hundene bag Slæden for at holde igjen, indtil Skraaningen bliver jevnere, da lader Grønlænderen dem stryge afsted i fuld Fart, og det ender da gjerne med Standsning derved, at endeel af Hundene blive indviklede i Seletøiet og slæbe bagefter, hvorpaa det Hele tilsidst begraves i dyb Snee ved Foden af Bakken. Kommer Slæden ud paa Tyndis, der vanskeligt kan bære, vifter Grønlænderen med Pidsken over Hundenes Hoveder, og de sprede sig da i Vifteform for at fordele Tyngden. De benyttes især til Utok-Fangst, men de døie ofte meget herved, idet den rue Is skærer Huller i Poterne; man binder dem i dette Tilfælde et Slags Skoe paa Fødderne. Kommer man til Revner i Isen, lader Grønlænderen Hundene først springe over, og idet disse nu trække raskt til, skyder han selv efter paa Slæden og springer med det Samme over. Ere Aabningerne saa brede, at Hundene ikke kunne springe over, veed Grønlænderen dog at hjelpe sig. Med et Redskab, der kaldes Tok, og som bestaaer af en Meisel paa Enden af en lang Stok, hugger han en større Isflage løs og færger sig og Kjøretøiet over paa denne. Af og til hændes det, at han maa lade Hunde og Slæde i Stikken og søge at redde sig selv ved at springe fra Isstykke til Isstykke, naar nemlig Isen ved Fjeldes Kalvning eller af anden lignende Aarsag pludseligt bryder op.

Næstefter Hundene er Rensdyret det vigtigste Landdyr. Det er utæmmet i Grønland, og Jagten paa det er Grønlænderens Hovedfornøielse og Sommerbeskæftigelse. Det findes dog kun i bestemte Districter i Landets Indre. Meget af det velsmagende og nærende Kjød gaaer her tilspilde; en Delicatesse for Grønlænderen er den med halvfordøiet stinkende

Rensdyrmos fyldte Mave. Skindet er udmærket varmt og blødt. Hele Familien deeltager i disse Tog; den friske Luft og Fornøielsen ved Jagten danne en gavnlig Modvægt mod de skadelige Virkninger af den usunde Vinterbolig.

Hvide Harer findes i Grønland, paa sine Steder saa tamme, at man kan dræbe dem med Steenkast.

Endelig er der blaae og hvide Ræve, som fanges i Fælder af opstillede løse Stene. Ungerne lade sig let tæmme og leve da som Hunde. 1 til 3000 Ræve dræbes aarligt.

Køer, Faar og Gjeder ere bragte til enkelte Steder, men kun de sidste holdes i det nordlige Grønland, og der indelukkede, for at de ikke skulle opædes af Hundene; om Vinteren ere deres Rum opvarmede.

Det turde ikke være uden Interesse at see, hvilket Qvantum Fødemidler Naturen ved de ovennævnte Dyr skjenker den omtrent 10,000 Sjæle store Befolkning. Efter Dr. Rink tilveiebringes og fortæres der aarligt i Sydgrønland, efter et omtrentligt Overslag:

Rensdyrkjød	500,000	Pund,
Fuglekjød	100,000	„
Sælhundekjød med Spæk	3,500,000	„
Spæk til tørret Fisk og Vegetabilier .	240,000	„
Kjød af Hvaldyr med Spæk . . .	100,000	„
Kjød og Fedt ialt	4,440,000	Pund,
Angmaksæt, beregnet i frisk Tilstand .	2,500,000	Pund,
Kabliau, ligeledes	800,000	„
Laxørreder, Helleflynder, Nepisæt, Haier	500,000	„
Andre Fisk	1,200,000	„
Ialt af Fisk	5,000,000	Pund,

foruden 200,000 større Fugleæg, over 1000 Tdr. Bær, et stort Qvantum Tang og Muslinger, Kvanner m. v.

Fordobler man dette Qvantum ved at medtage Nordgrønland, hvad vistnok kan skee uden derved at beregne formeget, da Dr. Rink anslaaer den Føde, der i Nordgrønland tilveiebringes alene af Sælhunde, Hvidfisk og Narhvaler til 5 Millioner Pund, da erholder man omtrent 10 Millioner Pund Kjød og Fedt og 8 Millioner Pund Fisk, foruden 400,000 Fugleæg osv., og selv dette meget store Qvantum anseer Dr. Rink for at være et Minimum. Opbevaret paa en fornuftig Maade, navnlig i Iskjældere, der i Grønland just ikke ere vanskelige at holde forsynede med Is, og derved fordeelt paa hele Aaret, vilde denne Masse Fødemidler fuldkomment kunne betrygge Befolkningen mod Mangel til enhver Tid, da det ovennævnte Qvantum for Sydgrønlands 6000 Indbyggere giver 2 Pund fedt Kjød og 2 Pund Fisk daglig, og for Nordgrønlands Beboere altsaa omtrent det Dobbelte, hvorved dog for Sidstnævntes Vedkommende maa erindres, at endeel medgaaer til Hundefoder. Men betænksom Omsorg for Fremtiden hører ikke til Grønlænderens Charakteer, og den med Hensyn til Fødemidler herskende Communisme virker endyderligere lammende i denne Retning.

(Fortsættes.)

Ugens Politik.

Den 19de Juni 1862.

De svenske og norske Studenter, der modtoges med Begeistring ikke blot af de akademiske Borgere, men af hele Befolkningen, Høie og Lave, Rige og Fattige, i Stæderne og paa Landet, have nu forladt os, bekrandsede med Blomster ved Afreisen som ved Ankomsten; hvor stor eller ringe Betydning man end vil give disse de nordiske Høiskolers Stevnemøder, saa er det dog en uomtvistelig Kjendsgjerning, at Folkestemningen her har aabenbaret sig saa klart, tydeligt og fyldigt som nogetsteds, og at Nordens Eenhed var den Hovedtanke, der ligesaavel under alvorlige Discussioner som ved enhver Glædesfest opløstede og sammenknyttede Deeltagerne. Den samme Begeistring vil Sverigs og Norges Konge blive Vidne til, naar han, saaledes som man venter, i næste Maaned gjester sin kongelige Ven og Broder, og det Haab vil neppe blive beskæmmet, at disse to Konger, der have den store og sjeldne Forkjeneste, at de sympathisere med deres Tidsalder og dens Krav, ville virkeliggjøre den Tanke, som besjæler deres Folk og føre den ud i det virkelige Liv til Held for Norden, til Advarsel for dets Fjender.

En Correspondent fra Kjøbenhavn skriver til »L'Indépendance Belge« den 11te Juni: Herr Halls Circulairdepeche af 8de Mai er bleven offentliggjort i „Diplomatisk Archiv". Medens de anti-ministerielle Aviser indrømme, at denne Depeche ikke, saaledes som de have paastaaet, indeholder noget Beviis for, at det danske Cabinet har havt isinde at overlade til en Congres at afgjøre Striden med Tydskland, underkaste de den en Prøvelse for at godtgjøre, at Regjeringens Haab om at see en europæisk Congres gjøre Ende paa denne ulykkelige Strid — hvis de internationale Underhandlinger, saaledes som det staaer til at befrygte, strande paa de tydske Hoffers onde Villie — desuagtet tydeligt kan læses mellem Linierne i Udenrigsministerens Meddelelse til vore diplomatiske Agenter. Denne Opfattelse nærmer sig ogsaa Sandheden. Men en europæisk Congres for at bilægge denne Strid, vilde, selv om andre Grunde ikke forhindrede det, være ubetimelig, saalænge som de internationale Underhandlinger ikke ere afbrudte, og det er ingenlunde Tilfældet. Man oppebier endnu stedse et Svar fra Hofferne i Berlin og Wien paa den Note, i hvilken Herr Hall har besvaret deres eenslydende Note af 8de Februar. En anden Omstændighed, der synes at antyde, at man ikke tænker paa at afbryde de directe Underhandlinger med de to tydske Stormagter, er den nuværende danske Gesandt i Wien, Grev Bille-Brahes Hjemkaldelse og Valget af General Bülow, den hidtilværende Ministerresident i Hamborg, der er bestemt til at afløse ham. —

Blandt alle de Spørgsmaal, som i dette Øieblik sætte Verden i Bevægelse, staaer det romerske Spørgsmaal vistnok i den forreste Række, og Begivenhederne i Rom gjøre nu mere end nogensinde Krav paa den offentlige Opmærksomhed. Det var aabenbart, at den katholske Kirkes Overhoved agtede ved at canonisere de for et Par Aarhundreder siden hedengangne japanesiske Martyrer, at give Verden et haandgribeligt Beviis paa Styrken af de Baand, som ifølge hans Mening forbinder den katholske Kirkes Frihed med Opretholdelsen af hans timelige Magt. Pavehoffet synes at ville sige: I see det selv, der gives Øieblikke, i hvilke Katholiker fra alle fire Verdenshjørner føle Trang til at slutte Kreds om Christi Statholder og forene sig med ham i Tro og Kjærlighed. Men Høitideligholdelsen af disse store Kirkefester er kun mulig for den romerske Kirke paa den Betingelse, at Rom tilhører den, og at den her er i sit eget Hjem. Hvorledes skulde den kunne vise Gjestfrihed mod disse Cardinaler, Biskopper, Præster og Pilegrime af alle Nationer, hvor den selv kun var en politisk Stats og en enkelt Nations Gjest? Men om man end dertil kan svare, at Rom som Italiens Hovedstad godt til enhver Tid kunde modtage Prælaterne og de Troende fra den hele katholske Verden, og at Cavours Program: En fri Kirke i en fri Stat vilde føre til, at baade Kirken og Staten fik, hvad der tilhørte dem, saa ere de i Rom forsamlede Kirkefyrster ikke af denne Mening. Efter et den 9de Juni afholdt Consistorium have nemlig henved trehundrede Cardinaler, Erkebiskopper og Biskopper indgivet en Adresse til Pius den Niende, hvori de besvare hans Tale, og hvori de efter de voldsomste Angreb paa de Ransmænd, „der benytte Friheden som et Skalkeskjul for deres Ondskab", tilføie: „Vi erkjende, at den hellige Stols verdslige Souverainetet er en Nødvendighed, indstiftet ifølge det guddommelige Forsyns aabenbare Villie; vi betænke os ikke paa at erklære, at under de menneskelige Forholds nærværende Skikkelse fordrer baade Hensynet til Kirkens Vel og til det uhindrede Herredømme over Sjælene denne verdslige Souverainetet. Den romerske Ypperstepræst, hele Kirkens Overhoved, kan hverken være nogen Fyrstes Undersaat eller Gjest, men siddende paa sin Throne og Hersker i sit eget Rige anerkjender han ikke nogen Andens Ret, medens han beskytter den katholske Religion og forsvarer og styrer hele den christelige Republik."

Det her Anførte vil være tilstrækkeligt til at vise, at Pavehoffet i dette Øieblik ikke befinder sig paa Indrømmelsernes Skraaplan, og det fornærmelige Angreb paa den nye Tingenes Tilstand har derfor ogsaa fremkaldt de mest stormfulde Discussioner i det italienske Parlament, der næsten eenstemmig besluttede at indgive en Adresse til Kongen, i hvilken, som Svar paa de i Rom forsamlede fremmede Kirkefyrsters Erklæring, Italiens Ret til denne Stads Besiddelse paany hævdes. Forslaget mødte kun Modstand af yderste Venstre, idet en af dets Ledere erklærede, at en slig Adresse kun vilde være en afmægtig Erklæring; dertil trængte man ikke, naar en Nation var stærk nok til med Vaabenmagt at besvare det romerske Hofs Uforskammethed, og Bixio tilføiede, at den bedste Adresse vilde være et Armeecorps under General Pinellis Anførsel.

I Frankrig synes man nu at have et svagere Haab om dette Spørgsmaals snarlige Afgjørelse, end for nogle Uger siden, og man paastaaer, at Lavalette ligesom alle hans Forgængere kun har det Hverv, at formaae den pavelige Regjering til at indføre saadanne Reformer, der kunne give Haab om en Forsoning imellem Pavens timelige Magt og Italien. Samtidig hermed skal han tillige antyde, at den keiserlige Regjering ikke i Længden vil finde sig i en Tingenes Tilstand, som den selv har kaldt utaalelig, og at den tilsidst bliver nødt til at tilbagekalde sine Tropper. Han skal dog tilføie, at Keiseren endog med Vaabenmagt vil modsætte sig ethvert Angreb paa den hellige Stols nuværende Besiddelser; men hvis Folket i Rom reiste sig af egen Drift og selv kuldkastede Cardinalernes Regiering, vilde det være umuligt for Frankrig, at undertrykke en Revolution, som Hoffet i Rom ved sin forblindede Modstand havde fremkaldt.

Hvor vigtigt det italienske Spørgsmaal end er, have Begivenhederne i Mexico dog fortrængt det i Frankrig, og uagtet man endnu ikke kjender de nærmere Omstændigheder ved det Nederlag, som det franske Expeditionscorps har lidt, maa dette dog være af en alvorlig Natur, siden den franske Regjering, trods de fra alle Sider i den lovgivende Forsamling fordrede Besparelser, har forlangt en Tillægsbevilling paa 15 Millioner Francs for at undsætte Expeditionscorpset, en Bevilling, der saa godt som eenstemmig tilstodes, fordi man antog, at Nationalæren stod paa Spil. Da Moniteuren bekræftede Efterretningen om, at franske Soldater vare slaaede ved Puebla, bifaldt alle Aviserne, selv de, der havde ivret stærkest mod Expeditionen, de af den officielle Avis bebudede Foranstaltninger, for saa hurtigt som muligt at undsætte den lille Armee, der er udsat for saa store Farer. Regjeringen har uden at spilde et eneste Øieblik affendt Ordre til Krigshavnene, for ufortøvet at træffe Forberedelser til Troppers Indskibning, og man paastaaer, at 5000 Mand skulle afgaae om nogle Dage, samt at 10,000 Mand snart skulle følge bagefter. Medens den officielle Meddelelse om Sammenstødet er affattet med stor Tilbageholdenhed, saa at man tydeligt kan mærke, at hele Sandheden ikke er udtalt, indeholder »L'Indépendance Belge« en Skrivelse fra en i Mexico bosat Franskmand, alene bestemt for hans Landsmænd, og denne Skrivelse opklarer nogenlunde Sagen. Den mexicanske Armee havde fortsat sit Tilbagetog til Puebla, fulgt af den franske Armee, der indtraf den 9de om Morgenen i Nærheden af denne Stad, hvor den mexicanske Stridsmagt havde indesluttet og befæstet sig. Angrebet begyndte strax. Telegraphen underrettede os hver Time om Resultaterne af den leverede Kamp. Det er umuligt at beskrive den Forbauselse, som blev fremkaldt ved enhver Depeche, hvori den franske Armees uheldige Angreb paa de befæstede Høider, Guadaloupe og Loreto, saavelsom paa selve Staden omtaltes. Da Telegraphen Kl. 8 om Aftenen meldte, at de Franske med et betydeligt Tab havde iværksat deres definitive Tilbagetog, vilde Ingen troe det, selv Mexicanerne nærede Tvivl. De to Bakker ere ingensinde blevne betragtede som stærke Stillinger; de vare kun provisorisk og meget ufuldstændigt befæstede, og vi kunne endnu ikke forstaae, hvorfor fire tusind Franskmænd, der kæmpede med et selv af deres Fjender lovpriist Mod, ikke efter flere frugtløse og blodige Angreb have seet sig istand til at erobre dem. De franske Generalers Rapporter ville sikkert forklare, hvad vi ikke kunne fatte her, hvor vi alene have den mexicanske Øverstcommanderendes Rapporter til at bedømme Begivenhederne. Ifølge disse Beretninger ere 300 Franskmænd faldne, medens en Mængde Saarede og Krigsfanger ere indbragte til Mexico, hvor de ifølge Regjeringens Tilladelse pleies af deres Landsmænd. De Franske indtage for Øieblikket en befæstet Stilling i Amozoc, i en Miils Afstand fra Guadaloupe, hvor de omsværmes af rovbegjerlige Guerillaskarer, der have afskaaret eller i ethvert Tilfælde vanskeliggjort Forbindelsen med Vera-Cruz. General Zaragoza traf Forberedelser til at marchere fra Puebla til Amozoc med sin forstærkede Hær for at gaae offensivt tilværks mod den franske Armee; men han modtog Befaling til ikke at udføre denne Plan. Den mexicanske Regjering anseer det endnu stedse for muligt, at standse paa den sørgelige Vei, som man har betraadt, og træffe en Overeenskomst, hvilket neppe vilde være muligt, hvis man i dette Øieblik gik til Yderligheder. Skrivelsens Forfatter, der mener, at han kan udtale sig uforbeholdent, fordi hans Yttringer kun ville blive læste af hans Landsmænd, paastaaer tillige, at hele Expeditionen hviler paa et falsk Grundlag, idet alle i Mexico bosatte Franskmænd ere enige i, at nogle Rænkesmede have ført Keiseren bag Lyset. De have paastaaet, at den mexicanske Befolkning vilde kaste sig i de Allieredes Arme, saasnart de havde gjort Landgang, og hinsides Vera-Cruz traf de kun paa en kamplysten Armee. De have sagt, at Mexico ønskede at forandre den republikanske Regjeringsform og blive et Monarchi; man havde alt udpeget den fremtidige Monarch, og man troede at kunne iværksætte denne Forandring, uden at løsne et Skud. Men Tanken om et mexicansk Monarchi er saa latterlig, at man nu neppe vil finde nogen Candidat til Montezumas Throne. Det var ved General Almontes Hjelp, at dette skulde udrettes, men istedetfor at samles under hans Fane foragte og forbande hans Landsmænd ham, og de engelske og spanske Commissairer have strax indseet, at han kun var en Bedrager. Det er aabenbart, at General Lorencez, da han angreb Puebla, var overbeviist om, at denne formeentlig reactionaire Stad strax vilde aabne sine Porte for den franske Armee; men man har seet, at han forregnede sig. Han ventede ogsaa Bistand af Reactionens Horder, der stode i en Miils Afstand fra Valpladsen; men disse Folk holde sig helst borte fra Faren; de ere rede til at overfalde aabne Landsbyer, til at skjende og brænde, men de rørte sig ikke af Stedet, da det gjaldt om at understøtte en Forbundsfælle.

Fra St. Petersborg har man høist sørgelige Efterretninger, der næsten synes at varsle om en Revolution. Alt i forrige Uge udbrød Ildebrand paa syv Steder samme Dag og udbredte Forfærdelse overalt, da man antog, at Ilden var paasat i et politisk Øiemed. Hele Gader bleve ødelagte, og den lige udenfor Staden ved Neva beliggende Landsby Okota, der kan betragtes som en af St. Petersborgs Forstæder, nedbrændte næsten fuldstændigt. Nogle Dage hengik, og man begyndte alt at berolige sig; men den 10de Juni erfarede man pludselig, at der var udbrudt Ildløs i de tre Bazarer, beliggende midt i Staden, hvor Almuen indkjøber alle sine Fornødenheder. Det Indre af disse Bazarer dannede en heel By, og nu staae kun nogle Ruiner tilbage, medens de af Steen opførte Huse, der omgave dem, ere for-

tærede ligesom alt det Øvrige. Indenrigsministeriet brændte, og Ilden, frembaaren af en stærk Blæst, udbredte sig over Kanalen og ødelagde de paa den modsatte Side beliggende Træhuse lige til Troiskagaden, hvoraf Halvdelen ligeledes blev et Bytte for Flammerne. De mest foruroligende Rygter ere i Omløb. Ingen nærer Tvivl om, at Mordbrændere ere i Bevægelse, og at de ere Haandlangere for et revolutionairt Parti, som søger at faae Folket til at reise sig og bringe det til Fortvivlelse ved disse forfærdelige Midler. Der hersker en panisk Skræk, og man fæster Lid til de mest utrolige Beretninger; men selv om man er nok saa koldblodig, maa man indrømme, at det ikke er umuligt, at de, der ønske at fremkalde en Opstand, gjøre Regning paa, at Almuens Nød, de mindre Kjøbmænds Forbittrelse og Frygten hos Alle ville fremme deres Hensigter, og at de have valgt Mordbrand som et Middel til at ophidse, forarme og forfærde. Den 11te Juni udbrød atter Ild og igjen i et af de tættest befolkede Kvarterer. Keiseren har befalet, at Provindsernes Gouverneurer skulle proclamere Krigsloven ved Brandstiftelser, og at Rov, Mordbrand og Ødelæggelse af den paa Marken staaende Sæd straffes med Døden. Flere Personer, blandt hvilke adskillige Officerer, ere fængslede paa Grund af oprørske Skrifters Udbredelse, og af denne Grund saavel som for at have sat falske Rygter i Omløb ere Skakclubben tilligemed alle folkelige Læsecabinetter lukkede.

M.

Sanct Hans Blus.

Der er Meget, som taler for, at vore Forfædre engang have været Ildtilbedere. Menneskets Glæde over Lyset vil høist naturligt yttre sig paa den Maade, navnlig i et Land, hvor man maa holde mere af Solen end af Maanen, mere af det Varmende end af det Skinnende. Desuden finde vi en Mængde Levninger af en saadan Dyrkelse spredte i Folket; Jublen over den flammende Bolle er altid nogle Procent stærkere end over Viinflasken, en brændende Budding ansees som Afpræget af et høiere Væsen end selv dens fine Søster Prindsessen. For at en ung Pige skal være rigtig indtagende, maa der være Ild i hendes Blik, og det unge Menneske, der nærmer sig mest til et eller andet relativt Ideal, kaldes i al Korthed: prægtig Fyr!

Ogsaa i Naturen finder man nogle Levninger af denne gamle Tilbedelse. Elskende anerkjende, som bekjendt, foruden den resp. Elskede ikkun Maanen som guddommelig; Stjerneskud ere i en grusom Grad efterstræbte af Alle, der bære paa uopfyldte Ønsker. Vauxhallene paa Tivoli samle omtrent ligesaa mange Besøgende, som en skandinavisk Studenterfest, og naar der brænder en Mølle paa Kjøbenhavns Vold, ansees det for udmærkede Løier.

Det er muligt, at alle disse Ting kunne have et andet Sammenhæng og staae i et andet Forhold til de menneskelige Følelser, men der er vistnok Intet tilhinder for, at udlede dem af en gammel Dyrkelse, og det skulde være underligt, om man ikke med nogen Skarpsindighed og efter et grundigt Studium af Neckelmanns „Skandinaviske Blade" — der ikke anerkjender Noget som umuligt indenfor Oldhistoriens Omraade — skulde kunne i Sagaerne finde en Række Beviser for denne Paastand, ligesaa fuldt som for enhver anden.

Sanct Hans Blus i Tjustrup.

Vi skulle imidlertid overlade Æren for en saadan Undersøgelse til Andre, glade ved at have udkastet denne geniale Tankegnist, og over at kunne belægge den med et nyt lille Argument, der udmærker sig fordeelagtigt fremfor andre tørre Argumenter derved, at det er kjønt.

Her i Sjælland er det Skik og Brug iblandt Bønderne, at den korte Sanct Hans Nat skal være saa lys og munter som muligt. De samles derfor gjerne Sanct Hans Aften, og naar det begynder at blive mørkt antænde de Baal paa Toppen af alle Bakkerne, saa at man tidt fra et enkelt Punkt overseer et halvt Hundrede slige Blus. For den, der ikke kjender Folkeskikken, har dette Syn noget høist Forunderligt — han seer Flammerne, som store, solide Lygtemænd, dandse henover Egnen, han seer det ene Baal kalde det andet frem, og hvis han har nogen Phantasi vil han troe, at være hensat blandt de Vilde, hvor hvert Baal antyder, at en lille sort Familiekreds er beskæftiget med at riste hvidt Menneskekjød til Aftensbordet. — Paa nogle Steder i Landet drives imidlertid Ildlegen paa en anden, endnu mere forbausende Maade, saaledes som det er fremstillet paa ovenstaaende Billede, hvortil Motivet er taget fra Landsbyen Tjustrup, en Miilsvei fra Sorø. Byen ligger meget smukt ved Tjustrup Sø, der giver et fortræffeligt Speil af hele Billedet. Her samles Landsbyens og Omegnens Bønder, bevæbnede med Humlestænger og Halmknipper; disse antændes og svinges i Luften, hvilket seer høist besynderligt ud, da Gnister og Flammer uafladeligt hvirvle sig om Ørene paa Folk. Saasnart „Fakkeldandsen" er kommen ret igang paa den ene Side af Søen, besvares den med lignende Blus paa den anden Side. Naar Halmknipperne ere halvt udbrændte, gives de til Pris for Bønderdrengene, som samle dem til et storartet Baal, hvorom den hele Flok endnu ofte i flere Timer holder ud med Sang og Hurraraab.

Denne hele Scene har noget saa eiendommeligt og dæmonisk, at den, der ikke selv har seet den, vanskeligt gjør sig nogen Forestilling om det Indtryk, den fremkalder. Det er vel ikke noget Høegh-Guldbergsk Fyrværkeri med Konst og Afvexling, men Lysvirkningen i den mørke Nat, paa Bakkerne og ved Søen, er ikke mindre storartet.

De norske og svenske Studenters Ankomst til Kjøbenhavn.

Inden Dette kommer for Læsernes Øine, har allerede Sukket lydt fra mange Læber: Ak, De ere borte! og hvad her fremstilles, bliver kun Billedet af Livet, Mindet om det Svundne. Det skrives i den Stund, da vore nordiske Brødre just have forladt os, og naar Tanken farer hen over disse Dage fra Ankomsten til Afskeden, da staaer det Hele virkelig som en Drøm, hvoraf man endnu næsten har svært ved at vaagne op, saa at Kjøbenhavn kan have Grund til med „Jeppe paa Bjerget" at knibe sig i Armen, for at mærke om „det er jeg?" — om det virkelig er Kjøbenhavn, der i den Grad har kunnet glemme sig selv, har kunnet lægge Alt til Side for en lille Stund, for at samles og enes i et eneste jublende Hurraraab, medens selv Damerne kunde kaste Kjøbenhavnerinden bort og møde de nordiske Brødre som gamle Bekjendte og Venner — og alt Dette ved en Fest, som dog baade til Rod og til Blomst havde mere end blot Lystighed. Ja, i Henrivelsens nærmeste Øieblik synes det virkelig at

De norske og svenske Studenters Ankomst til Kjøbenhavn den 11te Juni 1862.

være en Drøm, det lader altfor lidt sandsynligt til at kunne være virkeligt; men af Drømmen vaagner man op, og jo mere Henrivelsen kun har været en Drøm, desto mere skærende bliver den tørre, døde Virkelighed, saa at man for Folk i en saadan Drøm næsten maatte fristes til at ønske, at de aldrig vaagnede op. Men til Lykke har disse Dages Liv været mere end Drøm, ialtfald en af disse vidunderlige Drømme, der staae i et næsten uforklarligt Forhold til Livet, saa at de maae gaae i Opfyldelse, og derfor kan man taale at vaagne op og taber ikke det Mindste derved; tvertimod, hver ægte Deeltager vil faae en stedse større Glæde for hvert Erindringens og Eftertankens Øieblik, der følger efter; thi vi have endog mere end Mindet, selv det skjønneste, tilbage; skulde Hovedstaden end falde hen i den gamle Dødssøvn, da have vi dog mere tilbage, end hvad gamle Edda mener, naar hun siger: Alt døer, kun ikke Dom efter Døden; vi have mere end blot Mindet om, hvad der har været i den fjerneste saavelsom nærmeste Fortid; vi have Forvisningen om, hvad der er, Forvisningen om Eenheden, som er bleven bestyrket og Fortrøstningen til, hvad der skal blive. Kort sagt, vi have Eenhedstanken, som vi have fornyet, og som vi have og beholde den, fornyet og gjenoplivet; Tanken, som er Traaden fra Mindet gjennem Livet til Haabet — fra Nordens Eenheds-Fortid gjennem Nutidens Trehed til Fremtidens Forening.

Men vi dvæle lidt ved Ankomstens Øieblik, som i Begeistring og Storartethed om muligt alene blev overgaaet af Afskedens Stund. Fra det Øieblik, Flaget heisedes paa Nikolaitaarn, fik selv Tvivlere Syn for Sagn, at Kjøbenhavnerne endnu kunne rives med i en Begeistring, der dog bevidst eller ubevidst gjaldt en god Sag, en ædel Tanke, som laa til Grund. Langelinie, Toldboden, Broerne og hvorsomhelst der ellers var Plads for Tilskuere, vare aldeles overfyldte af jublende Mennesker, og mindre Selskaber af Damer og Herrer i 4—5 smaa Dampbaade skyede end ikke Bølgegangen mellem Trekroner og Lynetten for at vente paa de Kommende, tilraabe dem det første Velkommen, siden lægge til ved Skibene og tilkaste dem de første Blomster; et Modtagelsens Øieblik, som Mange vare enige om, at Intet i de senere Dage kunde sammenlignes med.

Forrest gik Dampskibet „Helsingborg", hvor, ligesom paa de andre to, Gjesterne fra alle Universiteter vare blandede imellem hverandre. Derefter kom Upsalensernes store prægtige Dampskib „Chapman", bygget i Norrköping og heelt igjennem svensk Arbeide; det var nok ogsaa af denne Grund, at man havde valgt dette Skib, fremfor det i England byggede Dampskib „Svea", som oprindelig var leiet. Sidst kom det norske „Lindesnæs", som skal være et bedre Søskib end egentlig Hurtigseiler.

I Havnen vaiede Flag fra alle Skibe og Huse og det syntes, som der ingen Ende skulde blive paa Hurraraabene, saavel fra de Ventende som fra de Ventede. Billedet er taget i det Øieblik, hvori „Helsingborg" har udskibet sine Gjester og „Chapman" og „Lindesnæs" endnu ere i Begreb hermed. — Efter det første Møde og Velkomsthilsener mellem nye og gamle Bekjendte, satte Begyndelsen af Toget sig allerede i Bevægelse med den norske Studenterfane (en Gave fra Upsaladamer i 1856) i Spidsen. Det var maaskee en Feil, at der ikke var sørget for en Plads, hvor hele Toget kunde ordne sig, og hvorfra det kunde begynde Vandringen, naar først Alle vare samlede. Da nu ogsaa Mørket efterhaanden faldt paa, bidrog det Sit til, at det ikke udelukkende blev et Studentertog, men snarere en mylrende Folkestrøm, i hvilken kun de hvide Huer og sorte Kvaster midt i Vrimmelen betegnede Gjesterne; men ogsaa dette havde sit eiendommeligt Smukke, skjøndt mindre Behagelige. Toget gik gjennem hele Byen til Universitetspladsen, overalt hilset af flagrende Faner, der vaiede fra de prægtigt udsmykkede Huse, medens et uendeligt Hurraraab rungede hen over Folkemassen. Dog gjaldt de unge Gjesters Jubel især den Mængde af mest hvidklædte Damer, der fra alle Vinduer, fra Stuen til Kvisten, med Blomster og hvide Lommetørklæder tilviftede dem deres Hilsen, saa at en Upsalastudent udbrød: „Skulde vi have en Fane for Skandinaver, maatte det vist være den hvide!" I Folketrængselen forefaldt mangt et lille morsomt Træk, naar f. Ex. Gadedrenge, Sjouere og Gammelstrandskoner sloges om de nedfaldende Blomsterbouketter for at kunne have den Fornøielse at bringe dem til en af de norske eller svenske Gjester; mange Smaatræk, som vi have hørt om i Beretningen om tidligere Studentermøder, men ikke ret kunne forestille os, førend vi selv have seet det. Men vi skynde os til Universitetstrappen, hvorfra den første Sang og de første Ord løde, Velkomsthilsener først og fremmest med Ønsket om et skjønt og godt Udbytte af Mødet, naar Sang og Tale maatte lyde frit og freidigt, om Alt, hvad vi kunde have paa Hjertet at udtale for hverandre — et Ønske, der efterhaanden, saavel privat som offentlig, ogsaa tilnærmelsesviis gik i Opfyldelse.

— b —

Mariaklokken i Vinderød.

En nordsjællandsk Hedenoldsskizze af Forf. til „Jens Lesberg".

† help . iesus . maria . anna . . . . . anna . domi . m . x . i . †

Korset var plantet paa vore vilde Strande. Tidsler og Skræpper voxede over Leirevold; men den nye Kongeborg ved Roars Væld havde Kirken ved Siden, hvorfra Messetoner og Klokkeklang stege høit mod Himmelen, nedbedende Kraften fra oven i Kampen mod Mørkets Gehenna, den skumle, blodige, udlevede Asatro.

Fra Kongestadens Nærhed var Hedenskabet trængt tilbage. Det viede Malms mægtige „Lover Herren!" drev Løgnens giftige Kryb paa Flugt og bragte det til at skjule sig, tænderskærende af Forbittrelse imod den Magt, der løftede Korset som Skjold og Troens Himmelsværd som Værge. Dog end som Arken i Forsamlingsteltet stod Herrens Huus paa Sand, og Skridt for Skridt maatte Herredømmet kjøbes med Kamp og Blod, med Forsagelse og Martyrdom.

Et simpelt Skuur af Træ og Leer var det første Gudshuus, der hævede sig paa Roars Kildebakke. Hverken Taarn eller Hvælvinger, Spir eller gyldne Fløie prydede dets Tinde. Et sort Trækors stod midt paa Ryguingen af det spaandækte Tag; Herrens Velsignelse var i konstløse Runer ristet over Døren, og udenfor, mellem to gamle Ege, hang de Troendes bedste Klenodie, Klokken med den mægtige Malmrøst og den kraftige Paakaldelse af Gud og de Hellige. „Hjelp Jesus, Maria, Anna!" stod med stolte Runer omkring Randen, og netop de samme Ord syntes grangivelig at lyde vidt ud over Mark og Sø, naar Klokken svingedes ved Solens Op- og Nedgang og manede de Troende til Andagt og Bøn.

Tiderne vare onde. Korsets Bekjendere havde evindelig Krigstjeneste, snart mod Mørkets List og Vælde udenfor, snart mod Anfægtelser i deres eget Indre. Hine Kampe, Korsets mod Verden, Sandhedens mod Kjød og Blod, bragte ikke det Slags Seire, som Skjalde besang, eller Runer forevigede; men i Livets Bog staae de optegnede, Aandens Kraft til Vidnesbyrd og dens Stridsmænd til Lov og Hæder.

Endnu flød Blodet paa Hedningernes Offerstene. Hist og her i de vilde, uigjennemtrængelige Skove, der i hin Tid dækkede saagodtsom hele det nordlige Sjælland, stode disse Vederstyggeligheder hægede og betjente af de i Mørkets Kogleri og Unatur indviede Afgudstrælle. Havde nu end Christendommen med mildere Sæder og forsonende Aand fundet Indgang i de enkelte større Samfund, navnlig i Danmarks Kongestad, hvor Hedenskabets Tomhed og Vanart for lang Tid siden havde staaet klar for Erkjendelsen, og hvor et Antal af fromme, gudbegeistrede Mænd virkede for Lys og Sandhed, saa var dette dog kun som enkelte Stjerneglimt i Natten og tjente blot til at vise, hvormeget der endnu var tilbage, før de hellige Mænd turde glæde sig til den store Seirsløn, de stillede sig som uryggeligt Maal: et christeligt Folk og et christent Land. — Netop i den Tid, her nærmest træder for Anskuelsen, var Trængselen svar, og Haabet dybt sunket, selv hos de Stærke i Troen. Landets Konge, den vilde Svend Tveskjæg, hyldede aabenlyst det gamle Hedenskab, haanede og foragtede Evangeliet og lod sit Fædrenerige skjøtte sig selv, medens han væltede sig i Blod paa fremmede Strande, hvor Millioners Forbandelser klæbede ved hans Navn. I en saadan Tid var sandt christeligt Mod et Klenodie, hvis Værd kun de følte, der eiede det, men som i al sin lidende Taushed var stærkt nok til at føde og befæste en ubrydelig Kraft, som, selv i den Svage, af Trængsel Nedbøiede, af Verden Foragtede, var stærk nok til at reise en Dæmning mod alle Anfægtelser, legemlige saavelsom aandelige, hvorpaa Mørkets snedige og vældige Anløb tilsidst maatte brydes, medens Sandhedens Himmelsæd steg mod det Høie.

Forrest blandt Troens nidkjære Stridsmænd stod den hellige Martin eller St. Morten, som Navnet lød paa Folketunge. Samtidig med St. Dionysius i Jylland, bragte han Ordets Sæd til de danske Øer, navnlig her til Sjælland, hvor han efter et Liv fuldt af Møie og en pinefuld Død naaede Helgenglorien og fik Kirker indviede sig til Ære, navnlig Kirken i Slangerup, som han selv skal have grundlagt, og hvor han ogsaa menes at være begravet. At Slangerup skyldte denne sin Skytshelgen og hans Hellighedsry sin senere betydelige Opkomst, er neppe til at betvivle; navnlig var det for at ære Helgenens Minde og bede ved hans Støv, at Svend Estridsen ofte opholdt sig i Slangerup, hvor hans Søn Erik, senere kaldet Eiegod, blev født. Af Kjærlighed til denne sin Fødeby var det da og, at Erik Eiegod, da han var bleven Konge, omgav den med Mure med Kobberporte og valgte den til sin Residents. Den gamle St. Martinskirke i Slangerup forfaldt lidt efter lidt, blev nedreven og ombyttet med en større, som atter blev ombygget og forandret strax efter Reformationen, ved hvilken Leilighed St. Martins Reliqvier og Alt, hvad der mindede om ham, bleve skaffede af Veien, med Undtagelse af et malet og blodbestænkt Træbillede, der endnu opbevares i Kirken.

Denne St. Martin var det altsaa, der fra Kirken i Roeskilde, hvor han og et lille Antal Troesbrødre Dag for Dag udsaaede Ordets Velsignelse, drog ud, dreven af Aanden, paa et Apostteltog, som bragte Christendommen endnu et Skridt ind paa Hedenskabets Enemærker og opstillede en Forpost mod dets vilde Vrede, som endnu den Dag i Dag bærer Vidne om den Kamp, det har kostet at reise den. Dette Tog, dets Farer og Frugt, er ikke runefæstet i nogen Saga eller besunget af nogen Skjald; men netop derfor kan det males paa Tankefeltet, som den nysgjerrige Aand forlanger prydet med Billeder.

Hele det nordlige Sjælland var endnu dengang et uigjennemtrængeligt Ur af Skove, Søer og bundløse Mosedrag, gjennemvævede med Snærer og Hængesæk. Ved Bugter og Indvige færdedes Vikinger og efterlode blodige Vidnesbyrd om deres Daad og vilde Idrætter. En Ættehøi, en Offersteen eller Thingkreds kneisede hist og her paa Toppen af skovkrandsede Bakker, skyggede af mægtige Træers Kroner og skjermede ved den fra Fædrene nedarvede Ærefrygt for deres hemmelighedsfulde Helligdom. Paa friere Sletter, omgiven af Trælle- og Fæhuse, laa en eller anden mægtig Odelsbondes Torp. En enkelt Kongsgaard kneisede vel ogsaa hist og her i Nærheden af Alfarvei og med Udsigt over Land og Hav; dog søgte den egentlige Almue, hvor saadan fandtes, i hin Tid langt hellere at skjule Liv og Tilværelse i affides Kroge, end at stille sig frem og derved gjøre sig til Prisgods for Enhver, der var stærkere.

Leirekongernes nye Huusholdning paa Borgen ved Roars Væld samlede vel en større Befolkning i sin Nærhed og spredte derved over Landet og dets Bebore trindt omkring Præget af et noget mildere Liv, der gav sig tilkjende ved fri og munter Færdsel paa Veie og Stier, ved smukke Torper og dyrkede Marker, som Eieren vel nok her til dagligt Brug kunde faae Lov til at nyde uanfægtet, naar de ved tilstrækkelig Alminding vare skilte fra Naboens. Men to Mile ovenfor Kongestaden løb den gamle Værebro Aa og adskilte dens Opland fra fjernere Landstrækninger, der endnu laae som et Gaadehjem for Enhver, der ikke hørte til dets Indfødte. — Som en Forpost, vogtet af mægtige Aander og helliget ved Minder, der gjennem Aartusinder have lyst for Efterslægten, laa Kong Frode Fredegods Høi tæt ved det Vad eller den Veile, der dannede den eneste Fortkomst over Værebro Aa. Den var ikke rund, som de almindelige Ættehøie, men aflang fiirkantet, høiere paa Midten end ved Enderne, og omsat baade foroven og forneden med mægtige Kampesteen. Allerøverst kneisede den uhyre Bauta, hvorpaa Hjarnes udødelige Mindekvad var indristet med dybe Runer. Længere oppe høinede Landet sig i mangen lyng- og mosbegroet Bakke, hvorpaa ældgamle Træer kneisede som Spøgelser og rakte Jættearme mod Himmelen. Fra Skyhøien svævede Blikket ud over en Urverden, blandt hvis vilde Billeder Menneskelivets Færden tabte sig som Fuglehop paa Mosset, medens hellig Bæven tvang Armen til at sænke det hvasse Værge, før det formasteligt hævedes til Brud paa Naturens Helligdom.

Den gamle Hærvig løb fra Issefjorden dybt ind i Landet mod Øst. Langs dens sydlige Bred strakte sig en mægtig, skovbevoxet Landryg, hvorfra Ættehøie i tusindviis skuede ned paa de yngre Slægters travle Idrætter. Fra Arilds Tid havde denne Hærvig været et sikkert Vikingeskjul, hvor de tidligste Slægter af den ved Gotherne fordrevne ældste nordiske Folkestamme have efterladt sig Mindesmærker, som endnu i vor Tid yde Stof til Granskning og Eftertanke. Senere, i en Tid, hvis Storheds Minder vi ikke behøve at søge i Flintægge eller Affaldsdynger, men som straale os imøde fra udødelige Kvad og Sagn, flokkedes her Nordens gjæveste Heltesønner om et Kongesæde, hvor en af Hedenolds herligste Bedrifter havde sin Skueplads. Her stod Kong Sigars Borg, hvor endnu to Landsbyer, Sigerslevøster og -vester, bevare en Efterklang af hans Navn. I Habors Havn, som et Hjørne mellem Hærvigen og Issefjord endnu fra hans Tid kaldes, lagde Vikingeflaaderne ind. Herfra listede Helten sig i Løndom til Signes Jomfrubuur, og herfra styrede Broderen Hake sit aabenbare Hevntog mod Sigars Borg. Noget derfra, paa en Tofte, som han kjøbte eller „løste" for Guld, byggede Hake sin Kongeborg efterat have ødelagt Sigars, klemt ham selv mellem Skjolde og gjort sig til Herre over hans Land.

„Hakes Løsegaard" stod endnu i den Tid, hvormed vi her have at gjøre. Gjennem den senere Middelalder var Hagelsegaard et større Herresæde, og endnu i vore Dage kjendes Landsbyerne Store og Lille Hagelse. Af Hagelse Skov, hvor Hakes Folk brøde de Grene, der skuffede Sigars Taarnvagt, saa den meldte sin Herre: „Her kommer en Skov gaaende" — stode de sidste Levninger endnu i Mands Minde.

Men paa den anden Side af Hagelse Skov udbredte den vilde Arrevig sine bølgefurede Kyster opfyldte med Vikingereder, hvor et Liv, grummere end Jervens og Ulvens i Skovene, fremviste sine skumle og blodige Mærker. Det af Flyvesand for Aarhundreder siden opfyldte Indløb, Asabo Bredning, modtog sine Bølger paa første Haand fra Ægirs Brudeseng, det vilde Kattegat. Paa Øen vestenfor, der i senere Tid voxede sammen med det større Land, og derfor nu kaldes Halsnæs, herskede Hedenskabet i sin hele grumme Vælde. Ingen christen Fod havde betraadt den bloddrukne Jord, hvor Skibbrudne offredes paa Styrkegudens Blotstene, hvor Kvinderne kogte Seid, medens Mændene gik Bersærke-

gang, og hvor Ørehug skiftedes tiere end Ord. Og paa Røds Næs, der skød sig som en mægtig Landryg med frie Bakker og bratte Affald ud imellem Issefjord, Budinge Løb, Asabo Bredning og Arrevig, laa det sidste Asabo, et Tempel viet til Thor, hvori den blodige Afgudsdyrkelse vedligeholdt sig længere end noget andet Sted i vort Fædreland. Yderst ude paa Arnakken havde en af Nordens vildeste Vikinger sin befæstede Borg, hvor alt hans Rov, saavelsom det viede Tempelguld, opbevaredes i dybe Kjældere og bevogtedes af Kæmper, Hunde og Trolde.

Mod dette Babylon var det, at St. Martin og hans Mænd rettede deres Tog. Af mangfoldige Rygter kjendte de Hedningernes vilde Ufærd og alle de Rædsler, der fra denne Øglerede bredte sig ud over Landet. Hvad de egentlig vilde, stod heelt uklart for dem, da de droge ud; men Han, som havde hørt dem hidindtil, haabede de, vilde ogsaa nok i rette Tid vise dem, hvad de havde at udrette; thi Hjertets ubedragelige Røst vidnede, at Daad og Møie ventede dem, men at ogsaa Velsignelsen var at vinde. St. Hans Aften overskrede de Værebro Aa og fordybede sig i de vildsomme Tykninger. Allerede havde de vandret et godt Stykke, før den nedgaaende Sol sendte dem sin sidste Hilsen, som den Aftensang, de i Forening istemte, besvarede med et Tak! til det Dagens Øie, der lukkedes, og et Hil! til det, der evig vaager. Derpaa vandrede de atter frem ad skumle og trange Stier gjennem et Vildnis, der Skridt for Skridt blev ødere og mere ufremkommeligt. At hvile eller holde Natterast tænkte Ingen paa. Der var tvertimod i dem Alle en Følelse af, at det var Guds Gjerning, at ile. — Den hvide Nattetaage laa over giftige Sumpe, som de med Livsfare maatte gjennemvade; fra mangen trøsket Stamme syntes hornede Hoveder med Ildøine at stirre paa dem; Lygtemændene dandsede hid og did, og Nattevindens Suk, Mosedunsternes Boblen og Grenenes urolige Knagen gøglede for deres Øren i Lyd, der ikke syntes at høre denne Verden til. Ved Midnatstid indhylledes de i det dybeste Mørke, just som de stode ved en Sump, der syntes at gjøre enhver videre Fremskriden umulig. Tvivlende vendte de sig mod hverandre og trykkede sig tæt op til St. Martin, der nu næst Gud var deres sidste Haab. „Kald paa Herren i din Nød og han skal udfrie Dig!“ raabte han med prophetisk Begeistring, og i det Samme knittrede et Lyn saa skærende, at det syntes at udbrænde deres Øine, medens Tordenen rullede, som om hele Himmelhvælvingen styrtede sammen. En mægtig, Aarhundreder gammel Eeg, var i samme Øieblik spaltet fra øverst til nederst; den ene Halvdeel blev staaende, men den anden væltedes hen over Sumpen og dannede en Bro, som de Beængstede øieblikkeligt betraadte i Tillid til Ham, der i dette Øieblik og paa saadan Maade havde slaaet den for dem. Foran gik St. Martin med Crucifix og Stav og tæt bag ham de øvrige Ni, een efter anden, tause, med sænkede Blik og hver især fastholdende Formandens Kappe. Saaledes vandrede de fort paa den splittede Stamme, indhyllede i Mørke og med boblende Dynd paa begge Sider, medens Elementerne rasede og vilde Røster døvede deres Øren. Neppe vovede de at aande, alt som de skrede frem og bemærkede, at end ikke Libanons Cedre kunde være voxede til en Høide, der lignede Maalet, som den Stamme maatte have havt, de nu vandrede paa. Endelig havde de fast Jord under Fødderne, omfavnede hverandre og takkede Gud for vidunderlig Frelse. Nu sagtnedes Stormen, Tordenen rullede i det Fjerne og enkelte Stjerner tittede frem mellem de ilende Skyer. Morgenrøden dæmrede i Øst, og fra Toppen af en Høi, omsuset af mægtige Ege, saae de modige Vandrere den første Skive af Solen at hæve sig i Øst bag de fjerne, taagede Bakker paa den anden Side af Arrevig, medens Issefjorden og det bagved liggende Land endnu var tæt indhyllet i natlig Dunkelhed. Men midt paa Høien, ligeforan dem, bemærkede de med Studsen en mægtig Kampesteen af Form som et Alter, hvorfra endnu glødende Emmer af et nylig udbrændt Baal sendte en let, hvid Røg høit op mod Himmelen. Idet de undrende omringede dette Vidnesbyrd om menneskelig Færd og Virken her i Nattens Mørke og midt under dens vilde Rædsler, hævede St. Martin Blikket og saae en vældig Ørn svinge sig i vide Kredse over deres Hoveder og hæve sig med udbredte Vinger mod Himmelen. Greben af en guddommelig Indskydelse hævede han Crucifixet og drev det med kraftig Haand ned i en Revne i Stenen midt imellem de rygende Gløder, kastede sig paa Knæ og hensank i taus, inderlig Bøn, reiste sig derpaa og tiltalte sit undrende Følge saaledes: „Saae I Kjærlighedsapostelens hellige Fugl? Ikke for Intet har den viist sig for os paa dette Sted og denne Dag. Denne Steen er viet til Herren! Den skal være hans Alter, hvorover vi reise ham et Huus, der for fjerne Tider skal vidne om Troens Kamp og Sandhedens Seir! Det er den Gjerning, Herren har givet os at udføre. Haand paa Værket!“

Nu begyndte de da med forenede Kræfter at lægge Grunden til en Kirkebygning af store, naturlige Kampesteen, som fandtes i Nærheden. Først anlagdes Choret rundt omkring Alteret, og dernæst det egentlige Kirkeskib. Saaledes var den tilkommende Kirkes Omrids allerede antydet, da Sol gik ned. St. Martin forrettede Aftensangstjeneste foran Alteret, hvorpaa man føiede sig til Hvile paa den blotte Jord med Steen under Hovedet, men inden den viede Kreds, som man nu holdt sig forvisset om, at St. Johannes tog i sin hellige Varetægt og beskjermede mod alt Slags Overvold. — Næste Morgen, saasnart Solen dæmrede i Øst, tog man atter fat og førte store Stene frem, som man føiede til de andre. Imidlertid affærdigede St. Martin en af Brødrene som Bud til Roeskilde efter Arbeidsfolk, Værktøi og andre Nødvendighedsgjenstande, som man havde paatrængende Brug for. „Bed og arbeid!“ var den nidkjære Tjeners Ord, og neppe undte hans Folk sig Tid til at fortære de tarvelige Krummer, han uddeelte til dem efter Bønnen Morgen, Middag og Aften, før de med utrættelig Iver atter toge fat paa den møisommelige Gjerning. — Saaledes gik det Dag for Dag, indtil det afsendte Bud atter kom tilbage med bygningskyndigt Mandskab, Mundforraad og hvad Andet, det var befalet at hente. Nu skred Arbeidet frem med Kraft og Held. Ingen Fjende viste sig; intet særeget Uheld nedslog de gudbegeistrede Arbeideres Mod. De rue Mure vare alt under Tag, og Taarnet færdigt lige til Glamhullerne, da St. Martin affærdigede et nyt Bud til Roeskilde for at hente en lille Klokke, som han der havde gjemt, og som han nu vilde hænge i Taarnet, for ved den kjære Klang høitideligt at indvie den nye Kirke paa Erkeengelen Michaels Høitidsdag.

Den følgende Nat vækkedes han af en selsom Uro. Det forekom ham, at en overhængende Fare truede ham og det Værk, han nu glædede sig til snart at have fuldendt. Han kunde ikke sove, reiste sig derfor sagte og gik op til Kirken og hen mod Indgangen; da laa der en stor Hund, med røde, krøllede Haar og Øine som Gløder, udenfor paa Trappestenen, og en forunderlig Uro og Bevægelse syntes at herske trindt omkring. Hunden reiste sig, knurrede, sneg sig bagom Muren og forsvandt; men i samme Øieblik lød det som fra hundrede vilde og hvæsende Struber: „Krøg om! krøg om! Mand! hvorfra Du kom.“ — „Ikke vender jeg om,“ svarede Martin, saasandt jeg staaer her i den levende Guds Navn!“ Men i samme Øieblik var han omgiven af en Vrimmel af selsomme Skikkelser, der hylede og viste Tænder, medens de fra alle Sider gik løs paa de nylig reiste Mure og nedbrøde dem Steen for Steen. „Herre, frels mig fra den Onde!“ raabte St. Martin, korsede sig, forlod den viede Kreds med hastige Fjed, og følte dybt i sin Sjæl, at hans møisommelige Værk var givet til Pris for den visse Ødelæggelse. Elementerne syntes at række de vilde Magter Haanden. Stormen brød pludseligt løs med Hagel og Lyn; Tordenen rullede, og alt imellem løde Hvin og vilde Røster.

St. Martin vækkede sine Stalbrødre. „Omsonst var al vor Møie,“ udbrød han sukkende. „Fordærveren er løsladt og udsletter Alt, hvad vi have virket i den levende Guds Navn. Udfordre ham ville vi ikke, men heller ikke flye. Han gjør kun, hvad der er undt ham Rum til herovenfra. Paakalder Herren!“ Strax knælede de fromme Mænd og opsendte brændende Bønner mod Himmelen, medens de oprørte Elementer og de glubende Kløer af Skabninger, der ikke syntes at høre Naturen til, omstyrtede deres møisommelige Arbeide og det glade Haab, de havde knyttet dertil.

Før Morgenens første Straaler tittede op i Øst, var Alt igjen stille, Solen beskinnede Ødelæggelsen og viste den i dens hele Vederstyggelighed. Murene vare omstyrtede, Stenene adsplittede; Taarnet især var som sprængt af Tordenkiler, og Stumperne spredte mod alle Verdens Hjørner. Kun Alteret med Crucifixet stod urørt; end ikke det mindste Hagelkorn syntes at have berørt det hellige Billede. „Brødre!“ raabte St. Martin og smilede igjennem Taarer; „seer! dette have Helvedes Udsendte dog ikke turdet røre, og saalænge det staaer fast, staaer ogsaa mit Mod — Modet paa Korset, Korset paa Klippen, og Klippen er Gud. Men hvad er nu hans Villie? Jeg spørger — Herre, svar mig!“ Med disse Ord knælede han for det hellige Billede og bad, reiste sig efter endt Bøn, bød sine Stalbrødre Farvel og fortalte dem, at han gik i Guds Ærinde et Sted hen, hvor han ikke turde tage Følgesvend med sig, men bød dem at blive varagtige i Tro, Haab og Bøn, indtil han kom tilbage, hvilket, som han med Sikkerhed lovede dem, vilde skee inden tre Dage. —

(Fortsættes).

Literatur.

— Den interessante Samling af Bidrag til vort Aarhundredes literaire og sociale Historie, som i den senere Tid er begyndt med de tvende Bind Mynsterske Breve, har i disse Dage faaet en værdifuld Forøgelse i „Breve fra og til Johan Ludvig Heiberg“, en Samling af smagfulde og vægtige Breve, udvalgte med megen Skjønsomhed, og som næsten Alle læses med lige megen Interesse, da de indeholde en heel Authobiographi i løse Omrids. Navnlig give de ældre af Brevene den bedste Bekræftelse paa den ofte omtalte Vaklen hos Heiberg imellem alle de forskjellige Videnskaber og Stillinger, hvortil han i sin Ungdom afvexlende offrede sig eller rettere tænkte paa at offre sig. Brevvexlingen med Faderen kunde vel være indeholdsrigere og navnlig kaste noget mere Lys over dennes Forhold til Moderen, der vistnok ikke altid har været eensartet og hvorom det ogsaa er os bekjendt, at der i endnu utrykte Breve fra P. A. Heiberg findes meget interessante Udtalelser. (Reitzels Forlag).

— Et tredie Oplag af Walther von der Vogelweides Digte ved Karl Simrock, indeholdende en fuldstændig tydsk Oversættelse af hans Sange, ordnede efter Tidsfølgen, er udkommet. Ordningen er iværksat efter Versemaalet, da Walther betjente sig af et særligt til hver Konge eller Keiser, eller deres Vasaller. Han brugte ialt syv: Wiener Hoftonen, opfunden til Ære for Hertug Frederik den Katholske af Østerrig; første Philipstone, fra 1199 til Philips anden Kroning 1205; anden Philipstone, fra sidstnævnte Aar til 1212; Keiser Ottos Tone; anden Ottostone; Kong Frederikstone og anden Frederikstone.

Blandinger.

— Casimir Perier meddeler i »Revue des deux Mondes« nogle Optegnelser af en af hans Moders Slægtninge, som for et Par Aar siden døde i en meget høi Alder, men før sin Død tillod ham at offentliggjøre hvad han fandt for godt af hendes efterladte Papirer, hvoraf han har gjort Brug ved at uddrage endeel, som angaaer Charlotte Corday. Hidtil antog man, at denne lededes til at dræbe Marat af Attraa efter at hevne sin Elskedes Mord paa dets Ophavsmand, men Optegnelsernes Forfatterinde paastaaer, at Charlotte Corday aldrig havde elsket nogen Mand, og giver følgende Udsigt over hendes Liv. Som Datter af en pensioneret Officeer henlevede hun sin tidligste Barndom i stor Tarvelighed med sine Forældre i Caen. Da hun var halvvoxen, døde hendes Moder og Abbedissen af Belsunce tilbød Faderen at tage hende i Huset, hvilket Tilbud han modtog, saa at hendes Opdragelse fandt Sted paa Landet, under Abbedissens Tilsyn. Derpaa drog hun atter til sin Fader i Caen; men da han holdt paa Kongedømmet og hun sværmede for den frie Republik, blev Forholdet mellem dem saa spændt, at hun besluttede at flytte til en Slægtning, Fru de Bretteville. Her stiftede hun Bekjendtskab med Optegnelsernes Forfatterinde, som da var i sin fagreste Ungdom, og dette Bekjendtskab blev snart til det fortroligste Venskab. Charlotte var ualmindelig smuk, havde en fyldig Skabning, en fin Hud, det blideste Smil, som nogensinde har smykket et kvindeligt Aasyn, og en velklingende, fortryllende Røst. Hun vilde slet ikke høre noget om Kjærlighed; hun var aldeles ikke modtagelig for denne Følelse og erklærede stedse, at hun aldrig vilde gifte sig, derimod opfyldtes og beherskedes hun ganske og aldeles af en anden: Fædrelandskjærligheden. Hun sværmede for sit Lands Storhed og Vælde, for dets Lykke under de nye Regjeringsformer, for den republikanske Forfatnings Bestaaen og glimrende Udvikling. Men for den blide Kvinde kunde der ikke gives noget Grueligere end Guillotinens Virksomhed; paa den tænkte hun atter og atter, og saaledes fik den Tanke stedse større Raaderum hos hende, at hun var kaldet til at befrie sit Land for Marat, der fremfor alle de andre Blodmennesker holdt det frygtelige Myrderedskab ved Magt. Hin Tanke udviklede sig lidt efter lidt til en Fanatisme, som blændede hende og skyndede hende til at øve Drabet, saa at politisk Sværmeri maa ansees som den eneste Bevæggrund til denne Daad.

— Nylig gik en Herre opad en af Londons Gader og saae da en Kudsk saa ubarmhjertigt hamre løs paa en af sine Heste, at han følte sig kaldet til at gjøre Indsigelse mod et sligt Dyrplageri, men Plageaanden brød sig ikke det Mindste derom. Da han paa sit Spørgsmaal om, hvem Kjøretøiet tilhørte heller ikke fik noget Svar, navngav han sig som Jarlen af Essex, steg ind i den tomme Vogn og erklærede ikke at ville stige ud, før han fik den forlangte Underretning. Kudsken nødtes da til at give den: Vognen tilhørte en Frøken Todd, der gik i Boutikker, medens han pidskede. Jarlen foranledigede ham draget til Ansvar; Frøkenen mødte selv i Retten til hans Forsvar og erklærede, at Hesten var ung og maatte behandles strengt, samt at den ved Hjemkomsten fra hin Tour var bleven undersøgt af en Dyrlæge, og at dens Hud ikke havde viist Spor af ublid Behandling; men Dyrlægen erklærede, at der gaves et meget simpelt Middel til at udslette slige Spor. Kudsken blev kjendt skyldig og ført i Arrest, hvormed Sagen ansaaes som endt, saa at Jarlen blev meget forbauset ved nogle Dage derefter at modtage følgende Skrivelse:

„Mylord! De har troet det passende at fornærme min Søster og udsætte hende for offentlige Mishagsyttringer. Jeg anseer Deres Opførsel som en Adelsmand og Gentleman uværdig. Duellernes Tid er forbi, ellers vilde jeg tiltale Dem i et andet Tungemaal. Men da jeg ikke er den Mand, som sniger mig bag paa Nogen, vil jeg — skjøndt De ikke betænker Dem paa at anfalde en Dame — meddele Dem, at jeg agter at gribe den første Leilighed, der tilbyder sig, til at give Dem en Tugtelse, som De da i Mag kan sammenligne med den, min Søsters Kudsk paa en passende Maade tildeelte min Søsters stædige Hest. Jeg forbliver Deres

James Ellington Todd.“

Efter dette Manifest maa man være forberedt paa en almindelig Krig, da Herr Todds Hede formodentlig ikke kan afkøles ved, at Jarlen har sendt hans Brev om til Optagelse i Dagbladene.

Velkomstsang til de svenske og norske Studenter d. 11te Juni 1862.

P. Heise.

Med Kraft; ikke slæbende.

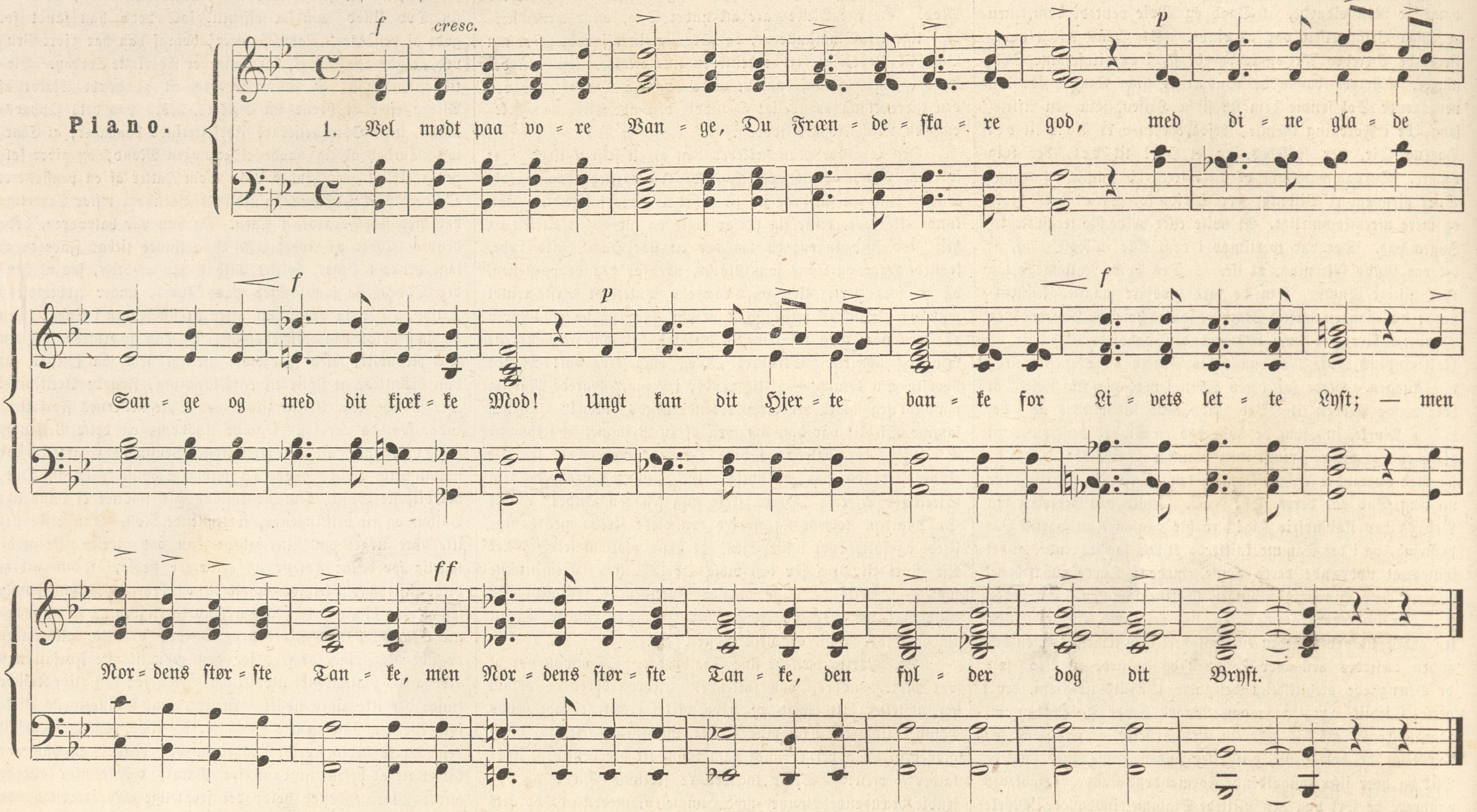

2.
See vi, som Dig omringe,
Vi har den samme Hu:
Let paa vor Ungdoms Vinge
Vi løfter os som Du.
Men hvorhen vi Dig lede,
Til gladest Gilde = Lag,
Skal sig foroven brede
Det høie Nordens Flag.

3.
Thi vel er Tiden omme,
Da Faa derunder stod,
De flokkes og de komme
Med Haab omkring dets Fod;
Men, til en Dag det vaier
I sluttet Folkering,
Sin bedste Plads det eier
Endnu paa Ynglingthing.

4.
Saa flet med os din Kjæde,
Til høie Hilsningsraab;
I Væld af Ungdomsglæde
Sig styrker Nordens Haab.
Og gjennem Ord og Sange
Vi juble Dig imod:
Vel mødt paa vore Vange,
Du Frændeskare god!

G. Rode.

Charade.

Mit Første er et lidet Ord,
Men rigt, selv hvor det Armod gjemmer.
Og megen Lykke deri boer,
Dets Navn man ingensinde glemmer.
Men har end det en Klang saa blid
Og dyrebar for hvert et Hjerte,
Mit Andet tyder hen paa Strid,
Paa Sorg, paa Kummer og paa Smerte.
Mit Hele er en Liden, som
Alverdens Læger ei curere,
Som vil, hvor den tilhuse kom,
Al Lyst, al Kraft, alt Mod fortære.

Opløsning paa Charaden i Nr. 142:

Hjertetyv.

Opløst af Styrmand B. C. fra V. Præstegaard, en Latinskolediscipel i Odense, Victor paa Blaagaard, en Skandinav, J. J. i Helsingør, Saras Svoger og Een mere, J. N. L., en Opsnapper fra D. P.

Verdens-Barometret.

London	18 Juni	3 pCt.	Consols	91 7/8.
Paris	„ —	3 „	Rentes	68. 35.
Wien	„ —	5 „	Metalliques	71.
Berlin	„ —	3 1/2 „	Staats-Sch.	89 7/8.
Kjøbenhavn 20	—	4 „	Kgl. Obligat.	98.

Marienlyst Søbad

ved Helsingør.

Strøm-, Styrte-, Regn- og Douchebade samt varme Søbade saavel for Damer som Herrer. Brøndkuur samt Mælkekuur af Ko- eller Gedemælk kunne bruges paa Stedet. Til Slottet og Hamlets Terrasse er Adgang for Abonnenterne. Abonnement for en Uge og derover giver fri Adgang til de i Abonnementstiden stedfindende Soirées dansantes, hvortil ellers Adgang betales med 1 Rd. pro persona.

Restaurationen paa Slottet er paa det Omhyggeligste soigneret. Der serveres saavel à la carte som ved table d'hôte. Et godt Musikcorps vil daglig musicere i Parken. Lyst- og Fiskebaade med Redskaber, Æsler, Heste og Vogne til Udflugter i Omegnen kunne faaes.

Beboelsesleiligheder findes i det ganske nær ved Slottet og Badene med en udmærket smuk Udsigt beliggende Hotel garni, med comfortabelt og smukt indrettede Værelser, ligesom ogsaa i Etablissementets andre Bygninger og i Privatboliger. Nærmere Underretning meddele Badets Læge Hr. Overlæge V. Müller og Marienlysts Kontor pr. Helsingør.

Saisonen er begyndt d. 15. Juni.

Hos Georg Chr. Ursin, St. Kjøbmagergade 9, skraaes for Silkegade, faaes.

Stiftsstaden Viborg.

En topografisk, historisk og statistisk Beskrivelse med tilhørende Grundtegning, ved M. R. Ursin. (3 Rd.) Nedsat Priis 1 Rd stift heftet.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 13de til 19de Juni incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
13de . .	15,5	20,6	12,6	65	27"8,33	2,30
14de . .	14,6	20,0	10,2	60	27"10,11	0,33
15de . .	15,0	20,1	7,6	85	27"11,00	0,46
16de . .	15,4	20,2	10,5	92	28"0,44	4,11
17de . .	15,2	21,2	8,8	80	28"0,25	1,31
18de . .	14,3	16,8	9,0	95	27"10,27	
19de . .	14,0	16,7	12,2	80	27"9,44	2,03

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

I alle Boglader faaes:

C. Plougs samlede Digte,

2den Udgave. Priis 2 Rd. 48 Sk.; Elegant indb. 3 Rd.

Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Vi modtoge idag fra Wien en Sending

Photographie-Albums,

der blive solgte langt under almindelig Priis.

B. A. Meyer & Søn, Løvstræde 8.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 144.] Udkommer hver Søndag. — Kjøbenhavn den 29. Juni 1862. — 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Dronning Caroline Amalie, Digt af N. F. S. Grundtvig. — Mariaklokken i Vinderød af Forfatteren til „Jens Lesberg" (Slutning). — Skibspantser for gamle Skibe, af S. Lykke. — Fra det nordiske Studentermøde. — Den 28de Juni. — Ugens Politik. — Danmark paa Verdensudstillingen i London 1862. VII.

Dronning Caroline Amalie.

Den 28de Juni 1862.

I Skjønhedens Rige
Er Smag og Behag
Vel tidt saa ulige,
Som Nat imod Dag,
Men dog mellem Blommer,
Om Vinter og Sommer
I Rosen har alle Behag.

Paa Bjerg og i Dale,
Med Yndigheds Magt
Forsmaaer den at prale
Med glimrende Pragt,
Den velkommen byder
Hvert Øie, og fryder
I Liv og i Død med sin Duft!

Den falmer, affalder,
Som alt under Sky,
Men dufter hos Balder
Og Nanna paany,
I blegnede Rødme
Den dufter med Sødme,
Tilønskes af alle nyt Liv!

I høiere Orden
Med Blomstersprogs Bid,
I Livs-Rosengaarden
Vor Dronning saa blid,
Som Nanna hos Balder,
Skjøn Rose vi kalder
Med Yndigheds Farve og Duft!

Som Rosen Hun tækkes
Idag som igaar,
Og Lykken er begges
I Livs-Efteraar:
Med blegnende Rødme
Udødelig Sødme
Har Breidabliks-Rosen i Nord!

N. F. S. Grundtvig.

Festen i Rosenborghave den 13de Juni 1862.

Mariaklokken i Vinderød.

En nordsiællandsk Hedenoldsskizze af Forf. til „Jens Lesberg“.

(Slutning.)

I Havelse Skovs yderste Hjørne mod Nord hævede sig en mægtig Bakke med en Ættehøi paa Toppen, fra hvis Bauta, naar den besteges, man skuede vidt ud over Skovenes grønne Kroner, Mosevang og Ur, over Arrevig og Isefjord og heelt op til Kullabjerg i det fjerne Skaane. Herfra skimtedes ogsaa Toppen af Asabo og Arnakkeborgen paa Røds Næs, samt flere af Hedningernes Høie og Steendysser paa Thors Bakker. Der sad St. Martin just som Solen stod op tredie Dags Morgen, efterat han havde forladt sine Brødre ved den ødelagte Kirke. Hovedet havde han bøiet heelt ned paa de foldede Hænder, der atter hvilede paa Knæerne; Taarerne randt ned ad hans Kinder, og dybe Suk hævede sig fra det betyngede Hjerte. „Hjelp mig nu, min Gud!“ udbrød han og rystede det graae Hoved. „Jeg sender mit Bud“, syntes han grangivelig det lød fra en liflig Vind, der viftede forbi hans Øren. Forundret reiste han sig og speidede lyttende til alle Sider. Da bemærkede han en lille, underlig udseende, halvgammel Mand, der trængte sig frem gjennem Tykningen nedenfor og syntes at anstrenge sig for at komme op til ham. Vistnok var det ikke fra denne, at Røsten var kommen, men St. Martin syntes dog at føle en glad Overbeviisning om, at Ordene vare ham meente. Han gik da den Fremmede imøde og rakte Haanden ud mod ham, idet han bød ham Herrens Velsignelse. „Tak for Dit Ord!“ mælede den Ubekjendte, „men rør ikke ved mig. Er Du ikke St. Martin?“ — „Jeg er en Synder for Gud“, svarede denne med et Suk; „men hvem er Du?“ — „Vil Du have Navn til mig, kan Du kalde mig Ram. Men siig mig hellere, hvad Du græder for.“ — „Det nytter neppe stort, at jeg siger Dig det.“ — „O, dog nok. Jeg kan maaskee hjelpe Dig, hvor Du ikke kan hjelpe Dig selv.“ — „Gud hjelpe mig!“ raabte Martin med Alvor. — „Vel nok“, blev den Anden ved, „men kommer han ikke selv, saa sender han sit Bud. Jeg veed ellers nok, hvad der er iveien for Dig, og vil Du slaae din Lid til mig, skal det ikke blive din Skade.“ — „Jeg slaaer min Lid til Gud“, svarede Martin atter; „men kan jeg tjene Dig eller nogen Anden, uden at forsynde mig, saa gjør jeg det gjerne.“ — „Vær Du vis paa, at netop vi To kunne hjelpe hinanden uden at skade os selv“, forsikkrede Ram og stod nu ligefor Martin, som slog Øinene op for ret at betragte ham og fandt ham at være en lille tynd Mandsling med Tophue paa Hovedet, usædvanlig lange Arme og Been og en tyk sort Kappe, der viftede om ham som et Par Flagermusevinger. „Er Du en Christen?“ spurgte Martin, „ellers vil jeg slet Intet have med Dig at gjøre.“ — „Hvad jeg ikke er, kan jeg vel blive,“ svarede den Anden, „men din Kirke, som Du sørger over, skal jeg bygge op, om Du saa vil, og uden mig faaer Du den aldrig færdig. Vil Du fæste mig, saa skal jeg tjene Dig.“ — „Og hvad skal da din Løn være?“ spurgte Martin. — „Min Løn tager jeg hos Tredjemand“, svarede Ram, „af Dig forlanger jeg ikke Andet end den Nytte, jeg har af at tjene Dig.“ — „Det maa Vorherre afgjøre. Jeg gjør ikke Noget paa egen Haand“, erklærede Martin med Kraft, efter en føie Stund at have overtænkt den Andens Forslag og gik derpaa afsides for at spørge Herren paa den Maade, han nu engang havde sat sin Tillid til. Han drog det nye Testamente, som han aldrig skilte sig fra, frem af Kappen, slog det op paa maa og faa og læste det første Vers, hans Øie faldt paa. Det var dennegang Johannes Aabenbarings 11te Capitels 7de Vers: „Og naar de faae fuldendt deres Vidnesbyrd, skal det Dyr, som opstiger af Afgrunden, føre Krig imod dem og overvinde og ihjelslaae dem“. Efterat have overtænkt den dunkle Betydning af disse Ord, fattede Martin sin Beslutning, vendte sig mod den Anden og tiltalte ham som saa: „Velan da, lad det saa blive! Vel er det ikke for Guds Skyld, at Du tilbyder mig din Tjeneste, men han tillader mig alligevel at bruge Dig. Kun det Hellige maa Du ikke røre.“ — „Det lyster mig ikke heller“, svarede Ram hastig, „men lad os nu vandre“. Altsaa fulgtes de ad henimod Kirketomten. „Veed Du hvad?“ begyndte Ram, „Du har glemt at skaffe Dig en Kirkegrimme.“ — „Ikke har jeg glemt det“, svarede Martin; „men slige dunkle Skikke, som ikke staae nævnte i Guds Ord, vil jeg ikke indlade mig paa, skjøndt jeg vel veed, at mange christelige og rettroende Mænd, hvis Skobaand jeg ikke er værdig at løse, ansee det som Noget, der ikke bør forsømmes.“ — „Gjør Du da ligedan! Gjør Du det ikke, vil min Hjelp ikke nytte Dig stort.“ — „O ja, da“, svarede Martin, „gavner det ikke, saa skader det vel heller ikke. Kun vil jeg ikke røre min Haand til den Gjerning.“ — „Jeg skal nok sætte Kirkegrimmen, saa den skal holde hart ved Alterets Havn og ikke gispe for Luen. Men lad os ile dermed“, mælede Ram. Imidlertid vare de komne den omstyrtede Kirke saa nær, at de kunde see Crucifixet paa Altersteenen; da trak Ram sig tilbage, og i samme Øieblik lød Raabet: „Krøg om! krøg om!“ fra de nære Bakker. „Her er ikke godt at være“, hviskede Ram. „Gaa Du foran og hæng et Dække over den store Mand.“ — „Er Du bange for ham, saa far Du, hvorhen Du vil“, svarede Martin. — „Bange er jeg ikke“, mælede Ram, „men jeg kan dog ikke taale at see den store Mand, før han ogsaa vil see til mig, og det varer maaskee længe endnu.“ Nu hang da Martin sin Kappe over Crucifixet og bød sine Venner, der stimlede om ham for at sige ham Velkommen, at drage sig tilbage, medens han udrettede en Gjerning, som maatte besørges uden Vidner. — Det var Nat. — Ram nærmede sig med Ængstelighed til Alteret og holdt sig tæt bag Martin. „Den sorte Hane har haardt Næb og skarp Klo“, hviskede han; „den henter jeg. Grav Du saa Graven og sign Stenen.“ Martin tog nu en Spade og gravede et Hul ind under Alteret, tog en flad Steen med et rundt Øie igjennem og lagde den paa Alterbordet, tilligemed en anden større og tungere. Da Midnatstimen slog, kom Ram med en sort Hane, fastholdt om begge Vingerne; den puttede han i Hast ned i Hullet, som Martin havde gravet, medens denne korsede sig og gik om bag Alteret. Nu galede Hanen, og Ram lagde den flade Steen over den, saa Hovedet stak op igjennem Øiet. Den galede atter, og i samme Øieblik var den store Steen sluttet ovenpaa. Han greb nu Spaden med Il, fyldte det Øvrige af Hullet til med Jord og lagde tilsidst en større fiirhuggen Kampesteen ovenover det Hele og som en Art Fodplade foran Alteret. „Byg nu kun fort“, hviskede han til Martin, som nu atter stod ved hans Side. „Men naar Adventsklokken ringer i Roeskilde, bør Du og dine være ved den. Jeg skal saa nok passe paa her, til vi sees adaare. Og saa, farvel for denne Gang. Naar Du efter næste Jevndøgnssol igjen er her paa Pletten, skal Du ogsaa finde mig.“ Dermed var han borte, og i samme Øieblik faldt Dækket af Crucifixet. „Herre, giv mig et Tegn!“ bad St. Martin; „Denne er ikke af Dine. Har jeg misforstaaet Dit Ord, saa aabn mine Øine itide.“ Hovedrystende og i dybe Tanker listede han sig derpaa ned til Skuret, hvor Brødrene hvilede i kjærligt Fællesskab. „Sover under Herrens Vinger“, hviskede han, da de vilde reise sig. „Naar Sol staaer op, skal I faae Bud om, hvad vi skulle færdes med.“ Dreven af en indre Uro listede Martin sig atter ud og op ad Kirkebakken, hvor han med foldede Hænder nærmede sig Crucifixet; da laa der en frisk Blomsterkost paa Alterskiven. Han tog den, trykkede den til sine Læber som et ufeilbarligt Tegn paa Herrens Velbehag med hans Idræt, gik derpaa tilbage, vækkede Brødrene og bød dem i Guds Navn atter at tage fat paa at bygge Herrens Huus.

Grunden blev nu renset og Kirken paany anlagt; men efter Martins udtrykkelige Ordre ikke i Retningen Øst og Vest, som ellers var den vante Orden, og som den havde sidst, men med Choret i Syd og Taarnet i Nord, og dette stort og fast og ligesaa bredt som selve Kirken. Arbeidet begyndtes da i Herrens Navn og fremmedes med Held og Kraft i den korte Tid, før Vinteren meldte sig. Men da de første Sneeflokke bredte deres Liglagen over Jorden og jagede alle fremmede Fugle paa Flugt, da anbefalede ogsaa St. Martin og hans Svende i en kraftig Bøn deres ufuldendte Værk til Himmelens Varetægt og droge hjem. Adventssøndag stod han for Alteret i Roeskilde Kirke.

Næste Foraar ved Jevndøgnstid var Martin, med sine Kirkebrødre og et talrigt Antal Arbeidere, atter paa Pletten. Alteret med Crucifixet stod urørt; men hvad der forbausede dem endmere, var at finde et rigeligt Forraad af Bygningsmateriale — hugne og brændte Steen, Tømmerstokke, Bly, Nagler og Kramper — liggende i store Masser hist og her paa Pladsen og kun ventende paa at blive benyttet. Med største Forundring betragtede man alt Dette og var enig om, at det maatte være fremkommet ved en besynderlig Gudsstyrelse, for at vise dem, at deres Gjerning var Ham velbehagelig. Martin undersøgte Alteret og Crucifixet paa det nøiagtigste og fandt Alt i god Stand. Han styrkede da sine Folk med en kraftig Bøn i deres Paahør og opmuntrede dem til, atter at tage fat paa den i saa lang Tid afbrudte Gjerning.

Aftenen derefter gik han alene ned bag Kirkebakken, grublende over det Jertegn, der efter hans Mening maatte være skeet, og over Meningen af det Guds Fingerpeg, han deri troede at finde. Som han saa gik fordybet i sig selv, blev der fra kort Afstand kaldt paa hans Navn. „Kom hid!“ svarede han, og strax stod Ram hos ham. „Velkommen Martin!“ hilsede denne. „Har jeg saa tjent Dig tro og er Du tilfreds med min Gjerning?“ — „Har Du bragt os alt Dette i Guds Navn, saa være Du velsignet,“ svarede Martin, „men hvorfor vil Du da ikke selv høre ham til?“ — „Min Tid er endnu ikke kommen,“ mælede Ram, „men den kommer vel. At din Gud bruger mig til at hjelpe Dig, er jo Dig til Gavn og ikke mig til Skade. Han vil da ogsaa tillade Dig at hjelpe mig, naar den Tid kommer, at jeg trænger til din og hans Hjelp.“ — „Guds Hjelp trænge vi til alle Dage,“ bemærkede Martin med Alvor; „men jeg tør ikke røre nogen af alle disse gode Ting, som Du har bragt, før jeg har spurgt Herren om Forlov.“ — „Ja gjør Du da kun det, Martin, men skynd Dig lidt og tag saa fat paa Arbeidet, at det kan være færdigt til den Dag, da Du ifjor betraadte dette Sted første Gang. Saa skal det vise sig, hvem der er stærkest, din Gud eller en anden — Ram eller Rød. Jeg gaaer nu min Gang, men kommer nogen Fare paa, skal jeg itide vare Dig, og vil Du tale med mig, saa raab bare mit Navn gjennem Øiet i en Kværnsteen, saa skal jeg strax være hos Dig.“ — Hermed var han borte.

Nu tog man igjen fat paa Kirkebygningen med største Iver og Flid. Dag for Dag voxede Murene. Snart var Choret heel færdigt, dækket og tækket, og føie Tid derefter Kirken ligedan. Taarnet hævede sig bredt og fast, Tømmerværket reistes paa dets Tinde, og Alt var saaledes istand lige til at hænge Klokken. Dette skulde skee St. Hansaften, og paa Helligdagen derefter skulde da Kirken indvies med Psalmer, Jubel og Klokkeklang.

Men Natten forud, lige ved Midnatstide, blev der banket haardt paa Døren ind til det lille Capel, som St. Martin havde reist nedenfor Kirkebakken, og hvor han netop denne Nat opholdt sig, for at søge Styrke ved Bøn og gudelig Betragtning. Han lukkede op, og Ram foer ind som en Flagermuus og søgte hen i den mørkeste Krog. „Den store Mands Tegn! den store Mands Tegn! ellers er jeg forloren!“ raabte han i den høieste Angest. „Endnu er Rød stærkere end Ram, men hans Tid kommer ogsaa og den kommer snart.“ Martin rakte den Ængstede et Crucifix. „Nei, nei! Tegnet, ikke Manden. Han er mig endnu for vred.“ Martin tog da et simpelt Trækors og rakte det til Ram, der greb det med begge Hænder, krøb ind i det snevreste Hjørne, der var at finde, og stillede Korset foran sig.“ — „Godt, nu er jeg i Behold,“ hviskede han. „See Dig ud, Martin, men ti; klag ikke; lad Rød raade, saavidt den store Mand vil. Hans Magt er snart ude og saa kommer min.“ Martin tittede nu ud ad Døren, saae hele Kirkebygningen oplyst af et blaaligt, dirrende Skin og deri en Vrimmel af sorte, unaturlige Skabninger at bevæge sig og af yderste Magt at bestræbe sig for at nedbryde og ødelægge af Kirken Alt, hvad de formaaede.

Pludseligt lød et dumpt Brag. Hele Taarnets Overdeel blev splittet og sprængt, og en uhyre stor Hund med krøllede, ildrøde Haar viste sig paa Tinden og rev og sparkede Taarnmuren i store Stykker ned til alle Sider. „Herre, hjelp mig!“ raabte St. Martin. „Er da Din Magt Intet mod denne Djævels. Det er nu anden Gang, han har forstyrret det Værk, jeg har reist til Din Lov og Ære. Frels os Herre! og viis ham Din Vælde!“ Med disse Ord sank han paa Knæ i Døren og udbredte Armene mod Himmelen, idet han grangiveligt saae, hvorledes Djævelhunden spændte med alle sine Kløer i Kirkens Ydermuur og søgte at styrte den overende. Men da lød paa engang en klar og høitidsfuld Klokkeklang. St. Martin reiste sig i høieste Forbauselse; thi det var netop de kjære Toner fra Roeskilde Mariakirke: Hjelp Jesus, Maria, Anna! der løde i hans Øren. I samme Øieblik styrtede Hunden afsted med et forfærdeligt Hyl, og hele hans sorte Følge bagefter, medens en afskyelig sveden Stank opfyldte Luften rundt omkring. Nu krøb ogsaa Ram frem af sit Skjul. „Tak for Tegnet!“ hviskede han, „men see her!“ og nu viste han sine Fingre, der vare brændte lige til Benene paa de Steder, hvor han havde holdt Korset fast. „Det sved, men jeg holdt, og saa vandt jeg Seir. Rød skal fældes med sine Vaaben; men han skal fældes, sikkert og snart, og saa kommer min Tid. Men siig mig, Martin, hvad det var, denne Dingdang — denne Dingdang sagde?“ — „Hjelp Jesus, Maria, Anna! Det er kraftige Ord mod alle Djævelens Konster,“ svarede Martin; „men ræk mig dine Hænder.“ — „Her, men rør dem ikke.“ Martin heldte nogen indviet Olie paa en Steenflise og lod Ram bløde sine Hænder deri. „O, det lindrer, det heler, det læger!“ raabte han. „Ja, jeg har nok hørt, at Han kan baade saare og læge. Men skriv mig de Ord op, som denne Dingdang sagde.“ — „Gjerne,“ svarede den Guds Mand og tog Pen og Blæk, glad ved at Ram kunde høre Herrens Navn nævnes og vilde eie det fæstet til synlige Tegn. „Nei, nei!“ skreg Ram, „skriv her!“ og nu tog han et tørret Snogeskind frem af Tasken og rakte Martin det. Denne betænkte sig et Øieblik, men greb derpaa Skindet og skrev de Helliges Navne paa Skælsiden, idet han talte hen for sig: „Vorherres Navn holder nok; om Slangehammen holder, kommer ikke mig ved.“ Han rakte det til Ram. „Nei, saaledes kan jeg ikke røre det,“ mælede denne. „Her er et Stykke Korstornved, rul det derom. Og saa en Flig af din Kappe — den, der hængte over den store Mands Billede. Godt! Nu disse Blade af en Blodskræppe. Saa! Lad mig nu føle. — Nei, det er mig endnu for hedt. Svøb dette Neldefilt om! — Læg det saa der!“ Ram tog derpaa et Par tørrede Ugleklφer frem, satte en af dem paa hver Side af Rullen og viklede et Bastbaand fast omkring den, svøbte derpaa hele Pakken ind i en Flene hvid Birkebark og puttede den tilsidst op i sin Hue. „Saa!“ udbrød han endelig og vendte sig til Martin, der med Modbydelighed havde seet paa alt Dette. „Byg nu kun fort paa Taarnet igjen og jeg skal love Dig for, at Ingen tiere skal forstyrre dit Værk.“ Hermed var han borte.

„Herren prøver os, Brødre!“ raabte Martin til sine Mænd, da han saae dem forsamlede, klagende og vridende Hænderne over denne nye Ødelæggelse. „Taber ikke Modet.

Som hans Ord løde stærke og sande gjennem Beleam, Beors Søns Mund, skjøndt han var en Djævel, saa har ogsaa jeg i denne Stund hørt hans sande Ord, der byder os atter at tage fat paa vort Værk i hans Navn og til hans Ære. Det skal da ikke tiere omstyrtes. Og seer dog, Brødre! Herrens Huus staaer urørt. Kun Taarnet formaaede den Onde med al sin Vælde at nedbryde. Det skal reises igjen. Herrens Værk skal fuldendes til hans Ære. Men et Vidnesbyrd om al den Trængsel, der har hjemsøgt os i disse Prøvelsesdage, skal det bære ned til sildigste Slægter. Her skal det nu grundlægges," viste han, idet han afmaalte Taarnets Grund paa Østsiden af Choret ved Kirkens sydlige Ende. „Her skal det staae! og ligesom Kirken altid skal være skinnende hvid, som den nu er, saa skal Taarnet, naar det bliver færdigt, være rødt som Blod, og saa skal det blive alle Dage." — Uden at trættes eller knurre, toge da de gudbegeistrede Mænd for tredie Gang fat paa det møisommelige Arbeide.

Det gik rask og vel fra Haanden. Mikkelsaften var Taarnet færdigt, Klokken hængt, og Alt istand til den høitidelige Indvielse næste Dag. Da stod Martin frem mellem sine Mænd og erklærede, at han vilde vaage i Kirken denne Nat og hellere lade sit Liv, end tilstede de onde Magter at angribe den endnu engang. Vennerne omringede ham heel bestyrtede og bade, at han dog for Guds Skyld vilde afstaae fra dette Forsæt, men, da han ikke var at bevæge, forsikkrede de, at de alle i Forening vilde vaage med ham. „Gaaer I til Ro, Brødre," mælede han. „Man udfægter ikke Guds Kamp med Haanden. Hvad jeg har at gjøre, forstaae I ikke, og I kunne heller ikke hjelpe mig, men snarere være mig til Hinder. Min Hjelp er Herren!" Derpaa bød han dem Godnat og vinkede med Haanden at forlade sig, men paa deres indstændige Bøn tillod han dem dog at følge sig til Døren. — Som de nu gik op ad Kirkebakken, hørte de igjen det hadske Raab: Krøg om! men denne Gang lød det som et klagende Hyl, der lidt efter lidt hendøde og ligesom sank i Jorden. „Ja, krøg om, Du Helvedes Yngel!" raabte Martin med høi Begeistring, „og skjul Dig for den levende Guds Øine. — Omkrøget er dette Guds Huus tilvisse som intet andet," vedblev han og vendte sig til sine Ledsagere; „men det rette Gudsord skal læres inden dets Mure. Dog skal dette Sted fra idag af kaldes Krøgom, til Vidnesbyrd for sene Slægter om alle disse underlige Hændelser." — Og saa hedder da Stedet Kregome indtil denne Dag.

Nu bød Martin sit Følge Godnat, gik alene ind i Kirken og lukkede Døren efter sig. Derpaa tændte han Alterlysene, satte Kalk og Disk frem og nedlod sig selv paa Bedeskammelen foran Crucifixet. Længe laa han her hensunken i taus og inderlig Bøn, da han paa engang hørte et høitskingrende Hanegal oppe i Taarnet, og i samme Øieblik begyndte Klokken af sig selv at ringe. Forundret stod han op, korsede sig og saae sig om i Kirken. Alt var tomt og tyst; men Klokken vedblev at ringe, og mellem hvert niende Slag lød Hanegalet endnu høiere end Klokkeklangen. Det faldt ham nu ind at kaste Blikket ud ad Vinduet paa Kirkens Nordside, hvor da et stolt Gudsunder viste sig for hans Øine. Ud fra Vinduet, som fra et Straalehav, strømmede en Fylde af det klareste Lys, der aftegnede Vinduet i uhyre Størrelse paa hele Landskabet foran og viste hans egen Skygge, som en mørk Kæmpeskikkelse, midt i denne Lysstrøm. Overalt, hvor Straalerne rakte hen, saae han en utallig Vrimmel af rasende Skikkelser, der myldrede om hverandre, rev, bed og tumlede afsted i vildeste Flugt, saasnart Lyset beskinnede dem. Videre og videre strakte dette sine Straaler, medens en bredere Skygge lidt efter lidt fjernede det fra Kirken. Endelig syntes de sidste Straaler at forsvinde oppe bag Thorsbakke. Men nu hvirvlede paa engang en blodrød Lue og vældige sorte Røgskyer mod Himmelen. I samme Øieblik taug baade Klokken og Hanegalet.

Martin gik heel beængstet ned mod Døren og aabnede den. Da stod Nam udenfor. „Saa vandt vi Seir dennegang!" jublede han. „Seer Du Ilden? Det er Asabo. Nu forgaaer den og alle dens Billeder. Snart skal Nød drikke samme Skaal. Men kom og see Byttet." Taus fulgte Martin efter ham. Udenfor Kirkegaardsmuren laa Nams Kappe udbredt, og derovenpaa en mægtig Dynge af allehaande Vaaben: Spyd, Sværd, Køller, Pile, Skjolde med meget Mere, alt af Bronce og glindsende som Guld. „Maa Det være mit?" spurgte Nam. „For mig gjerne. Mit er Det ikke," svarede Martin. „Sæt da den store Mands Tegn derpaa!" vedblev Nam. „Gjerne, naar Du viser mig, hvordan Du mener." — „O tag den Olie, hvormed du lægte mine brændte Fingre, og drypp dermed den store Mands Tegn paa denne Dynge." Martin gik atter ind i Kirken, kom tilbage med Oliekanden og gjød to Strømme korsviis hen over hele Hoben. „Tak," sagde Nam, „og nu Farvel, Martin!" Nu gaaer jeg til England; men adaare, naar Lærken synger, mødes vi her igjen." — Derpaa greb han Kappen i hver af dens fire Hjørner, svøbte den sammen, kastede hele Byrden paa Nakken og løb nedad til Stranden, til stor Forundring for Martin, der aldrig før havde seet saa lille en Mand bære saa stort et Læs.

Martin fandt sine Mænd trygt sovende. Ingen af dem havde hørt eller seet det Mindste af hvad der var passeret, og han omtalte heller Intet, da han den paafølgende Morgen vækkede dem og bød dem at samles i Kirken til den glade Høitid, som Himmelen nu endelig havde undt dem Naade til at feire. Glade reiste de sig og fulgte ham, da en Broder efter hans Befaling svingede Klokken og lod de kjære Toner trænge ind i alle Øren og Hjerter. — I sit geistlige Ornat traadte Martin for Alteret, sang Messen, medens de Andre knælede, og uddeelte derpaa det hellige Sacramente. Med Lovsang, Bøn og glade Hjerter takkede de Gud og hverandre indbyrdes, dog især den fromme Fader Martin, der havde været Værn og Veileder for dem Alle. Man besluttede nu at slaae Bo ved Kirken, dyrke Jorden og drage Fiske som de første Hellige, samt at indbyde christne Mænd andetstedsfra til at forøge Samfundet. Saaledes var da en christen Menighed grundlagt. Ordet blev talt og Naademidlerne forvaltede; Kirken stod fast, Klokken tonede og de ni Bedeslag løde Morgen og Aften vidt udover Land og Sø, og forjættede Fred og Velsignelse.

Hedningerne paa Næsset syntes at være uddøde. Man spurgte ingen Voldsgjerning som i tidligere Dage hverken paa Land eller Vand, og hvadenten de vare døde eller udvandrede, saa var fra det Øieblik af, da Klokken i Kregome Kirketaarn havde ringet første Gang, ethvert friskt Spor af dem forsvundet. Ud ad Efteraaret gik St. Martin med et Par Brødre op imod Thorsbakke for at udspeide, hvad der skjultes bag denne Hedningernes hidtil uanfægtede Forpost. De kom uhindrede derop, saae Stok og Steen adspredte i vild Forvirring, men intet Spor af levende Væsener. Længere henne fandt de en sveden, forkullet og sammensunken Masse af allehaande Levninger, hvorover et grønt Mosdække allerede begyndte at brede sig. Det var det opbrændte og forstyrrede Asabo. Paa længere Afstand opdagede de et mægtigt, rundt Taarn, omgivet af forfaldet Muurværk, sort og kjendelig mærket af Tiden, men uden Spor af noget Levende i dets Nærhed. Derhen vovede de fromme Mænd sig dog ikke, men vendte om, glade ved den Kundskab, de havde indhentet, og med det faste Forsæt, ogsaa engang med Guds Bistand at naae derhen og fælde dette Hedningernes hadske Bolværk.

Vinteren gled. Paaske Aften næste Aar gik Martin, som sædvanlig, sin Gang rundtom Kirken og videre ned over Bakkerne i Nærheden, overtænkende hvad han i næste Morgens Glædestime vilde sige sin Menighed. Da fik han pludseligt Øie paa Nam, der kom hinkende op ad Bakken med en Klokke paa Nakken, medens han førte Knebelen i den anden Haand som en Støttekjep. „God Aften, Martin!" sagde han og satte Klokken paa Jorden, idet han pustede og tørrede Sveden af sig. „Det er ikke Snipvei fra England hertil, især naar man er saa vel belæsset; men see nu, hvad der er blevet af alle Røds Øxer og Egge. Kan Du hue den Dingdang?" Martin betragtede Klokken med inderligt Velbehag. „Vil Du nu drage denne for mig een Gang, saa maa den være din og Du kan drage den for Dig og dine alle Dage." -- „Det vil jeg dog betænke mig paa at love forud," svarede Martin. „Men hvad er dette?" spurgte han og pegede paa et sort Læderbind, der var spændt rundt om Klokken, klinet fast med Salt og Hammerskæl og forseglet med syv sorte Segl. „Luk kun op," sagde Nam, „men luk fast til igjen, ellers bliver den mig for varm." Derpaa løb han hen og skjulte sig bag en Steen. Martin løste Bindet og saae de hellige Ord: Hjelp Jesus, Maria, Anna" — og „Anno. Domi. m. x. i," staae støbte med faste og klare Tegn rundt om Randen. Med høitbankende Hjerte læste han dem, bandt derpaa Blændingen om igjen og gik hen til Nam. „Den Klokke vil jeg røre nu og alle Dage baade for Dig og alle andre arme Sjæle, der stunde efter den evige Fred!" raabte han og rakte Haanden ud imod Nam, der dog, som sædvanligt, undveg hans Berørelse. Derimod greb han Klokken og kastede den paa Nakken, som kunde den have været en Meelpose; Knebelen tog han i Haanden og raabte derpaa til Martin: „Nu fort, Fa'er! Stunden er kort og Øieblikket hart at fange." Derpaa ilede han saa stærkt, at Martin neppe kunde følge ham, ned mod Arrevig og langs dennes Bred et godt Stykke ind paa Røds Næs. Her satte han Klokken paa Jorden, krøb op ad en Skrænt og maalte og undersøgte Pladsen paa mange underlige Maader, indtil han endelig fandt en Plet, som han mærkede, og løb derpaa tilbage til Martin igjen. „Kom nu med i Hast!" raabte han, nappede Klokken, klavrede op ad Bredden med den og satte den paa Stedet, som han forud havde mærket. Derpaa oprev han med overnaturlig Styrke to unge Egetræer, som stode nær derved, og stillede dem hen hvert paa sin Side af Klokken, løftede denne op og hang den med Axeltappene i hver sin Tveie paa Træerne, bandt derpaa Knebelen i og raabte til Martin: „Bryd nu Blændingen fra den store Mands Navn og ring saa!" Med disse Ord løb han, alt hvad han kunde, hen paa en Høi i Nærheden, medens Martin svingede Klokken — — og hvad saa?

Et forfærdeligt Brag lød baade under og over Jorden. Arnakkeborgens store Taarn styrtede sammen i en Hvirvel af Røg, Lyn og Luer, der slog op rundt omkring det. Martin vedblev at ringe, medens han paa Afstand saae Nam at dandse og springe, klappe i Hænderne og tee sig som afsindig af Glæde. Men nu — fra den sammenstyrtede Borgs opbrudte Port trængte et glubende Uhyre sig frem og løb lige hen imod Martin. Han kjendte det; det var Hunden, der to Gange havde brudt hans Kirketaarn ned. Tungen hængte den langt ud af Halsen, og dens krøllede Top stod i lys Lue. Allerede reiste den sig paa Bagbenene og hylede ad Martin; men i samme Øieblik vendte den sig til Siden og styrtede sig ned ad den bratte Brink og ud i Søen, som fraadede og boblede rundt om den, hvor den sank. „Nød! Nød! nu komme Nam!" raabte denne efter Hunden, løb derpaa op mod den brændende Borg og ind gjennem Porten. Atter lød et uhyre Drøn; Luerne sagtnedes, men nu begyndte Jorden at skjælve trindt omkring, som om en stor Gjenstand trængte sig frem under den. Bevægelsen gik i Retning af Brandstedet ned mod Bakken, hvor Martin endnu bestandig svingede Klokken. Her syntes Grunden tilsidst at hæve sig som en Kuppel over en indtrængende fremmed Ting eller et underjordisk Rum, og i samme Øieblik syntes Echo af Klokkelyden at trænge sig op af Dybet. — Branden var slukket. Jorden rolig. Martin lod Klokken hænge og gik dybt rystet tilbage ad Kregome til. Nam saae ham aldrig for sine Øine fra den Dag af.

Paaskemorgen stod Martin for Alteret i Kregome Kirke, uden at Nogen vidste, at han havde været borte om Natten. Med Kraft og Begeistring forkyndte han Glædesevangeliet; men efter endt Gudstjeneste slog han til Lyd med Haanden og fortalte sin Menighed, at Hedningeborgen paa Arnakken var omstyrtet, at han havde fundet en deilig ny Klokke med samme liflige Klang og samme kraftige Ord, som Mariaklokken i Roeskilde, og at den var bleven hans med Forpligtelse til at ringe den Morgen og Aften paa det Sted, hvor han havde fundet den. — Alle tørstede nu efter at see denne Skat og bade ham at vise sig den. Han vinkede dem da at følge, gik foran, hen hvor Klokken hang imellem de to Træer, og bød To af dem at blive ved den og ringe den Morgen og Aften, indtil han kunde faae bygget den et ordentligt Taarn og maaskee et lille Gudshuus derved. Det varede da heller ikke længe, før Klokken kunde hænges op i et Taarn, som blev bygget over den; og kort Tid derefter lænede et lille Bedehuus sig op til det, hvori Messe og Bøn lød, hver Gang Klokken ringede.

Dette Bedehuus blev i senere Dage udvidet og ombygget. For ikke fuldt hundrede Aar siden blev et bredt og anseeligt Korsskib bygget over det gamle, og Taarnet omklædt med hugne Kvadersteen — men den gamle Mariaklokke hænger i Vinderød Kirkes Taarn endnu den Dag i Dag.

De væsentligste af dette Sagns Enkeltheder har Fortælleren i sin Barndom hørt af en Almuesmand, der boede paa Karlebo Overdrev og til daglig Brug kaldtes Hans Kregome. Hans omstændelige Forklaring af, hvad en „Kirkegrimme" var, har man desværre her maattet overfare med Flygtighed. „Kirken," fortalte han, „fik Troldene ikke Held til at ødelægge, fordi en Klokke ringede i Luften og sagde „Hjelp Jøsses Mariane"; Ord, som Drengen drev Spot med til den Gamles store Fortrydelse. Hvad Mere han fortalte om Troldene paa Næsset og om den store Skat, „de tre Kongeløsninger", som ligger i Bakken under Vinderød Kirke, stemmer heelt vel med hvad der er meddeelt Fortælleren af en af Egnens Hjemfødinge, som med Indsigt og Kjærlighed har studeret sit Hjems rige Minder i Mark og Folkemunde. Fra ham hidrøre Navnene Rød og Nam og disse Figurers Physiognomi. Den gjennem alle Tider og under mangehaande Skikkelser fortsatte Kamp mellem disse to hemmelighedsfulde Magter, indeholder en Rigdom af Sagnguld, som helst maatte løstes af Den, der har fundet det.

Ved en Meddelelse til Traps statistiske Værk har en navngiven Mand henledet Opmærksomheden paa den i foranstaaende Skildring antydede Egn, som Haborssagnets rette Skueplads. At en Vig fra Isefjord i gamle Dage gik heelt op til Slangerup, er en historisk Kjendsgjerning. Hagelse-egnen er i antikvarisk Henseende en af de mærkeligste i vort Fædreland. — Landeveien til Frederiksværk gaaer nu midt over Thorsbakken, og Enhver, der passerer den, vil faae Leilighed til at betragte Kregome Kirke og dens heel særegne Bygningsform.

Dette har Fortælleren troet at burde tilføie, for at vare sig imod den Mening, at han kunde have forsøgt sig i det Unaturlige — at digte et Sagn.

Sagnenes Rige er afsluttet. Derindi trænger intet Nyt. Men det tonerige Malm, som stykkeviis kan findes paa Tærskelen til den evige Glemsel, har man Lov til at forme. Falder det i gode Hænder, kan Formen blive skjøn, og Massen taber Intet derved. Den bliver altid den samme og skjelnes ved sin Klangfylde fra det Nymodens, der skratter.

Skibspantser for gamle Skibe.

De under den nuværende amerikanske Krig stedfundne Søbataller, have, ved at godtgjøre Pantserskibenes Overlegenhed ligeoverfor Træskibene, foraarsaget en Omvæltning paa de fleste Mariners Værfter. Flere andre Lande, som kunne raade over store Capitaler, bygge Pantserskibe af Nyt; Danmark derimod, der kan siges at have en Flaade, om den end er lille, er ikke istand til at skaffe flere Pantserskibe i saa kort Tid som det maaskee kunde være ønskeligt, men er henviist til at sætte det Søværn, som det nu eier, i en saadan Stand, at det nogenlunde svarer til de Fordringer, Nutiden stiller til et Søforsvar; det gjelder om at arbeide hen til et Maal, hvorved denne Hensigt opnaaes, saaledes at Træskibene ikke aldeles kasseres.

Efter min Mening vil en skraa Udbygning af Træ omkring Skibet, beklædt med $1\frac{1}{2}$ Tommes Jernpantser, ligesaa vel kunne modstaae Skytsets Virkning, som en plat Bepantsring af Skibet med 7 Tommes Jernplader, da Kuglerne prelle af paa hin Vinkel; Skibet vilde da ikke belemres med en større Vægt af Jern, end om det var pantsret plat paa Skibet, med $3\frac{1}{16}$ Tommes Tykkelse.

Pantserudbygningen formenes ikke at lægge nogen Hindring iveien for Skibets sædvanlige

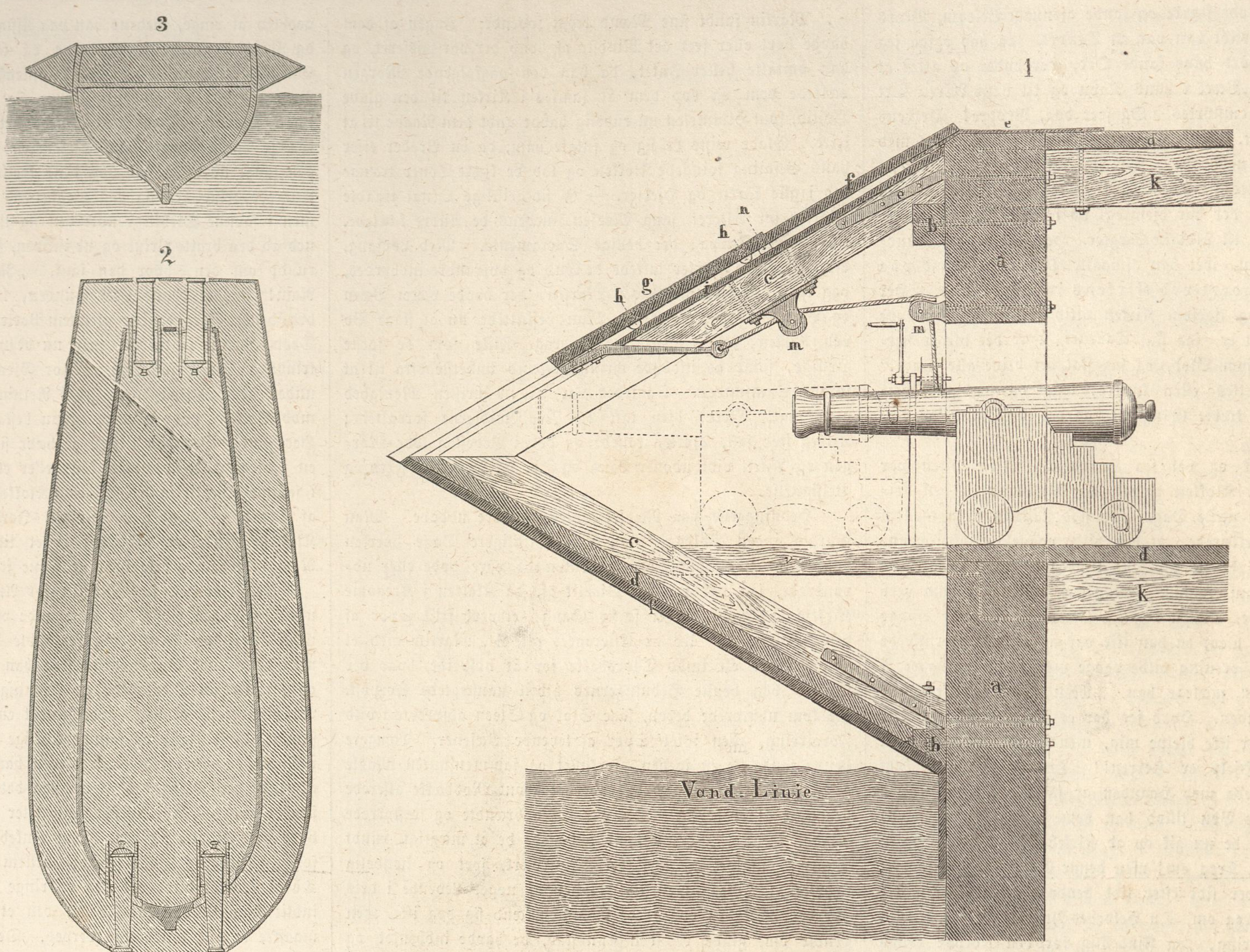

Skibspantser for gamle Skibe.

Festen hos H. M. Kongen i Normandsdalen ved Fredensborg den 16de Juni 1862.

Hendes Majestæt Enkedronning Caroline Amalie.

Fart, og i høi Sø vil den skarpe Udbygning bryde Søerne. Det kan vel tænkes, at Skibet under Skydningen vilde faae for stærk Bevægelse, dersom Skytset anbringes i Udbygningen; men naar der drages Omsorg for, at Skyts af svær Kaliber anbringes langskibs, saaledes at Lavetten med Kanonen hviler paa selve Skibet, er det en Selvfølge, at Skytsets Affyring ikke vil foraarsage nogen usædvanlig Bevægelse. Planen er kun tænkt realiseret med Skibe, der ere forsynede med Dampkraft. Skibets Rigning tages ud; at derved vindes adskillige Fordele er indlysende, navnlig med Hensyn til Skibets Besætning, idet alt det Mandskab, som ellers paa Seilskibene ikke gjøre Tjeneste ved Batterierne, vil kunne undværes paa et bepantsret Skib efter denne Plan. At Bepantsringen paa den anførte Maade vil give Skibet større Dybgaaende er klart, men da, som sagt, Rigningen kommer bort, tilligemed en Deel af Besætningen med dens Gods og det dobbelte Seilmateriel, Seilskibene medføre, antages det, at den Byrde, Pantseret giver, ikke vil bringe Skibet til at stikke uforholdsmæssigt dybt.

Idet omstaaende Tegning fremlægges for Offentligheden til Critikens Dom, maa jeg udtale, at det ikke er min Mening, at min Plan skal være den ene rigtige; jeg har kun, saavidt jeg formaaer, søgt at gjøre et Skridt fremad til at sætte vort Søværn i forsvarsdygtig Stand.

Fig. 1. Et Skibs Side, hvorpaa er anbragt en Spante af Udbygningen med Dæk og Pantserskinnerne. a. Skibets Side. b. 2 løbende Tømmer om Skibet, paa hvilke Spanterne hvile. c. Spanter. d. Plankedæk. e. Skrueknæ. f. Pantserplader. g. Skoddet til at lukke for Kanonporten. h. Ruller, anbragte i Skoddet g. i. En Pantserplade (som ligger dybere end b.), hvorpaa Skoddet g. har sin Vandring. k. Bjælkelag under Dækket og Batteriet. l. Jernforbind fra Pantseret ind paa Dæksbjælkerne. m. Et Spil til at vinde Skoddet g. op med. n. To Tapper paa Skoddet g., som skjules under f.

Fig. 2. Et Skibs Grundsrids, med Pantserudbygning.

Fig. 3. Et overskaaret Skib, med Pantserudbygning.

Skive, 18de Mai 1862. S. Lykke.

Fra det nordiske Studentermøde.

Rosenborg Have.

Neppe er i sin Tid hin „tætte Forening af Ord og Toner", hint romantisk-burleske „Eventyr i Rosenborg Have", blevet imødeseet med livligere Deeltagelse og større Spænding end i de sidste Dage Festen for „alle Deeltagere i Studentermødet samt et begrændset Antal Damer." Atter skulde den gamle Kongehave gjennemleve en flygtig Eventyrdrøm, atter skulde Ord og Toner i tæt Forening bølge brusende frem ved Foden af Fjerde Christians kronede Sommertelt. Men atter kom ogsaa de podagristiske Levninger af den gamle Hr. Vinter og leverede en lille Skjærmydsel med den elskovsvarme Madam Sommer, og en næsvis Byge trak over Scenen strax ved Stykkets Begyndelse. Ikkedestomindre spilledes Farcen lystigt tilende og oplivede paa sin korte Vei til mangen fornøielig Latter, mangen hjertelig Glæde. Nogle Tilstedeværende og flere Ikke-Tilstedeværende have vel havt Et og Andet at sige om denne Fest; men lykkeligviis morede de unge Gjester sig dog nok, derom hersker neppe nogen Tvivl; og Det var dog vel ikke saa ganske uvæsenligt? Er det da værd at tænke paa det uforudseelige Uheld, at ovenmeldte Regnbyge slukkede omtrent tohundrede Lamper? Lønner det Umagen at tænke paa den ubetydelige Regningsfeil, at der i det Hele var ophængt omtrent to Gange totusinde Lamper for lidt? Dersom Maalet var, at vise vore Gjester, hvor inderlig velkomne de vare, hvor gjerne derfor Alle, af hvad Alder, Kjøn og Stand nævnes kan, vilde omgaaes dem med Hjertelighed og Gemytlighed, hvorledes selv de unge Damer vare unge Piger nok til at aflægge det dagligdags Snørliv og vove sig en Smule udenfor den formelleste Etikettes Deserttallerken — da blev Maalet ganske vist langtfra forfeilet. Og derfor vil denne Fest have efterladt en ikke svag Erindring i Gjesternes Sind; de ville mindes et og andet Ord, de opfangede af Talernes Dusin; en og anden Sang, hvis Toner naaede deres Øre; en og anden Skaal, et tordnende Leve, et rungende Hurra. Men fremfor Alt ville de ikke glemme den frie Glæde, den fordringsløse Munterhed; de ville huske et venligt Haandtryk, en utvungen Spadseretour, hyggeligt Arm-i-Arm gjennem Damegangens smukke Perspectiv, en lystig Svingom under de mægtige Kroner; og det Hele vil staae for dem som en smuk Ungdomsdrøm, som et glad Eventyr i Rosenborg Have.

Normandsdalen.

Alting, hvor kongeligt! lige indtil den prægtige Tordenregn, som visselig ikke skyldtes en eller anden lapset vandvittig Luftaand af lavere Rang og Magt, men tydeligt nok var selve Hans allerhøieste Majestæt Jupiter pluvius's allerhøistegne Omfavnelse til kraftigt Broderkys og indtrængende Velkomsthilsen. Hvor kongeligt! baade Hofbetjentene i de røde og Hofherrerne i de grønne Dragter; hine med funkende Knapper, disse med prangende Stjerner, hine foran, disse bagved „Ham Selv", Alle halvt fremmede ved denne Gjesterering, Alle lige venlige, med lige solstraalende Ansigter, som skinnede over den regnbeskyllede Plads. Hvor kongeligt! opfra Gjesternes Tusindtal til Tilskuernes og Tilskuerindernes utalte Rundkreds; ligefra Garden, der stod Vagt, indtil Maden, hvis Afspærrethed den bevogtede; ligefra Anretningens Overflod — selv medens den endnu var paa det Tørre — indtil Morskabens, Stemningens Overstrømmen — selv da Gjesterne strømmede ned under Bordene; ligefra den deilige Sal eller rettere: Dal i Haven ved den skovkrandste Sø, indtil den Glæde, som Alle følte ved at være ved „Kongens Bord."

Dette ingenlunde alene fordi Svenskerne for deres Vedkommende altid med særdeles »vördnad« skue Lyset i Thronens Nærhed; fordi atter Normændene med al deres djærve Frihedsfølelse og Individualitetsstolthed dog føle sig uvilkaarlig tiltrukne af den Hoffets Tryllemagt, som de selv for det meste ere foruden; fordi endelig vi Danske ingen høiere Personlighed kjende til eendrægtig at staae fast omkring end Frederik VII. Men ogsaa fordi det var Danmarks Konge, som — omgiven af Danmarks Thronfølgere — gav og fik Hilsen til og af hele Nordens Ungdom. Fordi dennes Ønskers strenge Lovmæssighed derved yderligere godkjendtes. Fordi det var Majestætens Ønsker, der idag ledsagede den samme Færd, den samme Stræben, der igaar var hilset af Hørsholms Bønder og Hillerøds Borgere.

Og det var Normandsdalen, der blev Vidne til denne Broderskabets kongelige Fest; det var den Plet, hvor den danske Konstners Billeder af norske Mænd og Kvinder staae, opreiste af det samme Fyrstehuus, der herskede over begge Lande og begge Folk; denne Dal, hvis Navn alt længst var et Vidne om den Eenhed, der maatte dele sig for atter at gjenfinde sig selv rettelig, forklaret og større end nogensinde før.

Og det var i Fredensborg Have, at de nordiske Landes Ungdom samledes til fredelig Blomstren; i Haven ved dette Slot, Mindesmærket om Enden paa den store, den største nordiske Krig, hin Krig, der „havde givet Anledning til mangen glimrende Heltedaad, men hvori Norden havde sønderrevet sine egne Indvolde, og kun Jættenaboen i Øst havde vundet nogen virkelig Fordeel"; hin dyre Lærepenge for en sildig Fremtid; hin Kamp, hvis Ulykker dog affødte idetmindste een stor Lykke for Danmark: Gjenerhvervelsen af det danske Kronland fra Kongeaaen til Eiderstrømmen, en Lykke, som Danmark først langt om længe har lært ret at skatte, ret at ville hævde; derfor ogsaa, som det nu er slaaet fast — og en ikke ringe Nagle hertil var selv denne Fest — en Lykke for hele Norden fra Nordhavet og Ålandshavet til »terminus imperii Romani« sønden om Thyras sunkne og gjenopstandne Værn.

Den 28de Juni

er en Glædesdag for Mange i vort Fædreland, mest dog maaskee for en talrig Skare af Hovedstadens fattige Beboere; thi det er Enkedronning Caroline Amalies Fødselsdag. Hvormange Hjerter hun end vandt over hele Landet, kjærest blev hun vist for de Mange, hun i Nødens Time rakte en hjelpsom Haand, og for den Skare fattige Børn, som i Løbet af en Menneskealder har nydt Godt af hendes Asyl og af hendes Skole; det kan vel være, at Asylet og Skolen mere end noget Andet vil bevare hendes Navn i velsignet Ihukommelse blandt de ædle danske Dronninger. Allerede 1829 stiftede hun det Asyl, hvor 130 Børn under 7 Aar modtage den første Underviisning. Men dermed kunde hendes moderlige Hjerte ikke slaae sig til Ro. Da hun engang paa en Reise kjørte over den jydske Hede, hvor det gik saa langsomt ad de sandede Veie, faldt den Tanke hende ind, at gjøre Noget for den opvoxende Ungdom, og navnlig om muligt at bidrage til, at de Børn, som under kjærlig Pleie havde modtaget den første Underviisning paa Asylet, ogsaa senere kunde blive oplærte i samme milde Aand. Med Bistand af nuværende Biskop Grundtvig og Pastor P. Rørdam stiftede hun da 1841 Asyl-Skolen, som nærmest er bestemt til at optage baade Drenge og Piger, der gaae ud fra Asylet, samt at beholde dem til deres Confirmation. Den har Pladser til flere Børn end Asylet og er bleven ledet af Brødrene P. O. og H. Boisen; den Første er endnu saavel Skolens som Asylets Forstander. Men for at see hele Betydningen af denne Stiftelse, maa man vel lægge Mærke til de Ting, hvori denne Skole adskiller sig fra de almindelige. For da først at nævne det Mindste, saa giver den baade Drenge og Piger Underviisning i Haandgjerning, hvad der vistnok hertillands er meget sjeldent, medens man i England oftere har gjennemført det og seet megen Frugt deraf. Det Vigtigste er derimod, at Dronning Caroline Amalies Asylskole er en saadan, „hvor de fattigste danske Børn lærte med Lyst at kjende deres Folk og Fædreneland og Modersmaal, saa godt som ingen af de rigeste, en Skole, som daglig gjenlød af danske Kæmpeviser og Folkesange, danske Ordsprog og Fortællinger." Nu er den i denne Henseende forhaabentlig ikke længere ene i sit Slags. Mere og mere kommer det Danske frem i Underviisningen, baade i høiere og lavere Skoler. Men naar det i dem alle gaaer med Lyst og med Liv, med Fortælling og med Sang, da skal det mindes, at Enkedronningen gjorde Begyndelsen; ja, da skal hendes Navn lyse i Historien, hvem Skjalden engang har skildret som „Folke-Moderen, der søgte den Moderglæde, hun ei fandt paa Borgen, i vore Hytter, i Midten af de Fattiges Børn i Tusindtal, som jublede, naar de saae hendes milde Ansigt, som vilde hulke, naar de saae hendes Kummer, og som vil synge hendes Viser og velsigne hendes Navn for deres Børn, saa Viserne skal lyde og Navnet skinne fra Slægt til Slægt, endog over Dronning Dagmars, ved Siden ad Dannebods!"

Det var i Følelsen af, hvad vort Folk besidder i denne Dronning, at en Kreds af dem, der havde svenske og norske Studenter til Gjest under det store Møde, efter et Ønske af disse Brødre, som fra deres Hjemstavn vide, hvad det vil sige at have en folkekjær Enkedronning, førte dem ud paa Sorgenfri til Hendes Majestæt, der selv havde viist sin varme Interesse for det nordiske Studentermøde, ved at indbyde ti Gjester til sit eget Huus. — Om denne lille Udflugt kunde det maaskee interessere en større Kreds at faae en Beretning, som et Tillæg til, hvad der ellers er meldt om Studentermødet.

Endeel Bønder fra Kjøbenhavns Omegn tilbøde deres Vogne; nogle vilde forny Minderne om det forrige Studentertog, da de havde deres store Glæde af de unge Mænd fra Naborigerne. Der blev i det Hele henimod Tohundrede, som efter Børsmødet den 16de Juni kjørte ud ad Strandveien; omtrent Fjerdeparten var Gjester. Først skulde disse see den skandinaviske Steen og Dyrehaven; ved Fileværket blev der gjort Holdt et Par Timer. Henimod Aften kom Skaren til Sorgenfri. Pastor P. Rørdam, som sluttede sig til den, førte Studenterne Bjørck fra Upsala, Tegnér fra Lund og Anker fra Christiania hen til Havetrappen, hvor Enkedronningen stod, medens de øvrige Deeltagere i Udflugten sluttede Kreds rundtom. Pastor Rørdam bad Hendes Maj. tillade, at denne Forsamling maatte hilse paa Danmarks Dronning, som de Alle kjendte som Søster til Thyra og Dagmar, og udbragte derefter et Leve for Dronningen. Derpaa blev der sungen en Sang af C. Br., hvori der paa en smuk Maade blev gjort en Anvendelse af det mythologiske Tableau fra Rosenborg-Festen: Idunna, som „varsler Seir for Nordens Sag", prises som den, der nu er „velkommen" saavel i „straatakt Huus" som i „høien Borg"; men saaledes sluttede Sangen:

„Deraf jo med Gammen om Land gaaer Ord,
Derom taler Gubben med Knøsen,
Det gjentager høilydt et Yngling-Chor,
Der runger fra Mælar til Mjøsen,
At Danemarks Dronning toner Flag
Til Seir og Lykke for Nordens Sag!"

Derefter bragte Student Bjørck en Hilsen til Dan-Dronningen fra sit Fædreland; alle Tilstedeværende ville mindes, hvorledes han sluttede, idet han hævede Haanden, hvori han bar en Krands af blaae Kornblomster: „Denne Krands har jeg faaet af en dansk Pige; dens Farve er blaa; men det Blaae er i mit Fædreland Troskabens Farve, og det lover jeg Deres Majestæt, at Sverig skal bevare Troskaben imod Danmark."

Efter Afsyngelsen af en svensk Sang udtalte Student Anker Norges Tak til Enkedronningen, navnlig for alt Det, hun havde gjort for den „Skole for Livet", hvoraf hele Norden skulde høste Velsignelse. — Enkedronningen takkede dybt bevæget for den Hilsen, der var bragt hende; hun vilde gjerne have modtaget hele Selskabet i sin Bolig, dersom blot Værelserne havde været store nok; nu bad hun Alle at gaae over til „det norske Huus", for at faae en Forfriskning; der vilde hun saa komme over til dem. — I det smukke Anlæg ved Lyngby-Sø tilbragtes nu en fornøielig Time, og her var det da, at Pastor P. A. Fenger, som en af de ældste blandt Verterne, tiltalte Dronningen med følgende Ord:

„Vi takke Deres Majestæt, fordi De har tilladt os, med vore svenske og norske Brødre, at træde frem for Dem. Det maatte være os af Vigtighed, ved dette kjære Besøg af vore Frænder i Nord, at forklare dem, at give dem et Vidnesbyrd om, at det danske Folk har et kjærligt Sind til Nors og Sveas Sønner. Men mange Ord gjør mangen Gang ikke Sagen klar. Kan vi vise paa Noget, som billedlig fremstiller vor Tanke og vor Mening, træder den maaskee tydeligere frem, end det vilde være muligt ved en nok saa sand og tydelig Beskrivelse i Ord.

Det glæder os i denne Time at kunne gjøre det. Vore Brødre have den Lykke, dele med os den Glæde, at staae for Danmarks Dronning. Hun er Landets Moder. Caroline Amalies Aasyn og Øie vil udtrykke bedre for vore Brødre, end vi kunne med mange Ord, at det danske Folk med Kjærlighed betragter og omfatter vore nordiske Frænder. Seer, Brødre! med hvilken Mildhed hun betragter Eder, og læser i hendes Aasyn, bedre end i nogen Bog eller noget Brev, hvad Sindelag til Eder, der ligger dybt i det danske Folks Hjerte. Gjemmer det Indtryk, I deraf faae: det vil endnu i sene Dage kunne vederkvæge Eder!

Men ogsaa Dem, ærværdige Dronning, kjære Moder! vil det være kjært, at vi gjorde os saa dristige, at bede Dem

tillade, at vi førte vore Brødre frem for Dem. Vi vidste, at De elskede Norges og Sverigs Folk, og at denne Kjærlighed er Deres Hjerte dyrebar. Men nu er det en Erfaring, at Kjærligheden forøges, naar man seer, naar man beskuer den elskede Gjenstand. Ret ligesom en Moder vel kan glæde sig ved et Barn, naar det er fraværende, men jubler og finder sin Kjærlighed oplivet og forøget ved at see paa det med sit Øie; saaledes vil Deres Majestæt ved at see disse Ynglinge finde Deres Kjærlighed til det norske og svenske Folk oplivet og forøget.

Ædle Dronning, Folkets Moder! Dersom det var saa, at Deres Kjærlighed til os Danske blev mindre, naar den udvidedes til vore Frænder i Sverig og Norge, da tilstaae vi, at vi kunde have Betænkelighed ved at føre disse Ynglinge frem for Deres Majestæts Aasyn; thi vi have intet at miste af den Kjærlighed, hvormed Deres Majestæt omfatter vort Folk. Men vi, som have kjendt Mødre og Bedstemødre, og seet og erfaret, hvor forunderligt Moderhjertet kan udvides, saa at ved hvert Barn eller Barnebarn, der kom til, blev Kjærligheden til de andre ikke mindre, vi vide det heelt vel, at saaledes gaaer det ogsaa med Deres Majestæts Moderhjerte: De elsker ikke os mindre, fordi disse og de Stammer, hvortil de høre, finder en Plads, ja en stor, en forøget Plads i Deres Hjerte!

Vi og de, og de og vi, ere rigtig glade ved som med een Mund at udbryde: Længe leve den ædle, den moderlige, den milde, den huldsalige Caroline Amalie!"

Snart efter brød Selskabet op; paa Mange havde dette Besøg hos Danmarks elskelige Dronning gjort et dybt Indtryk; ogsaa den Dag flettede en Kjærminde i Krandsen, som skal omgive hendes Navn hos sildige Slægter.

S.

Ugens Politik.

Den 26de Juni 1862.

Den officielle Rapport i Anledning af den mellem de Franske og Mexicanerne leverede Træfning ved Puebla er endnu ikke indtruffen i Paris, og de forskjellige Blade levere de mest modstridende Beretninger om Beskaffenheden af denne Kamp. Rygtet om de Franskes Tilbagetog til Vera-Cruz har imidlertid ikke bekræftet sig, og det er efter al Sandsynlighed begrundet i den Omstændighed, at General Lorencez har afsendt en mobil Colonne med det Hverv, at drage den med Forstærkning fremrykkende General Douay imøde. Hvad man for Øieblikket veed med Vished, det er, at de franske Tropper ikke have seet sig istand til at erobre Puebla, og at det lidte Nederlag ikke har nødsaget dem til at repliere paa Vera-Cruz. Man veed tillige, at den franske Gesandt i Mexico, Herr de Saligny, er bleven tilbagekaldt, og at General Forey, der udmærkede sig i den italienske Krig i Kampen ved Montebello, skal føre Overcommandoen over Expeditionscorpset. Den Stridsmagt, der nu skal sendes til Mexico, vil udgjøre 11,000 Mand, og i et den 23de Juni i Fontainebleau afholdt Statsraad er det ifølge Keiserens Bestemmelse blevet besluttet, at Indskibningen skal finde Sted snarest muligt. Men for saa meget som muligt at undgaae den uheldige Aarstids ødelæggende Virkninger, skulle Tropperne ikke landsættes i Vera-Cruz, hvor Climaet er meget usundt om Sommeren; man vil derimod vælge andre og mere sunde Puncter ved Kysten. Det hedder sig ogsaa, at Vice-Admiral Jurien de Lagravière skal vende tilbage til Mexico, ikke blot for at føre Overcommandoen over Flaaden, men ogsaa for at overtage den hele, ligesaa indviklede som betænkelige Sags diplomatiske Ledelse, da man i det samme Statsraadsmøde har billiget hans Plan, der gaaer ud paa, at gjøre Opholdet der saa kort som muligt og, ligesom i Syrien, at benytte den første gunstige Leilighed til med Ære at trække sig ud af den Hvepserede, hvori man saa uforsigtigt havde vovet sig ind.

I den lovgivende Forsamling har Regjeringen lidt et lille Nederlag, idet Forslaget om at beskatte Equipager er blevet forkastet med 173 Stemmer mod 73. Denne Afstemning har dog ikke meget at betyde i Sammenligning med de Vanskeligheder, som de fra Rom hjemvendende Prælater søge at berede Keiseren. Det ultramontane Parti foretager de mest storartede Demonstrationer ved alle Jernbanestationer, saasnart de hjemvendende Biskopper vise sig. I Nimes og Toulouse flokkede de Troende sig om dem for at kysse deres Hænder, saa at man skulde troe, at de selv vare blevne Helgene, fordi de havde overværet de japanesiske Martyrers Canonisation i Rom. Til Held for de fromme Pilegrime forlangte man dog ikke af dem, at de skulde gjøre Mirakler. Men disse Demonstrationer have dog ogsaa deres meget alvorlige Side, idet de vise, at Keiserens evindelige Temporisering neppe uden Fare vil kunne fortsættes. Klogskaben lærer, at man ikke maa spøge med Ilden, den kan let fænge, og det i Rom nys afholdte Concilium har aabenbart godtgjort, at det gjelder om at træffe et Valg mellem Fortiden og Fremtiden, mellem Theorien om den guddommelige Ret og Theorien om Folkets Ret. I Overeensstemmelse med dette Valg maa man indrette sin Politik; den fanatiske Ultramontanisme trodser enhver lemfældig Fremgangsmaade, og i Kirkestaten saavelsom i hele Italien er Folkets Utaalmodighed og Forbittrelse saa stor, at den snart ikke mere vil kunne holdes i Tømme. Bladet »Italia« søger at dæmpe denne Utaalmodighed og meddeler, at ifølge Oplysninger, hvis Troværdighed det anseer hævet over enhver Tvivl, „vil det romerske Spørgsmaal om føie Tid antage et for den italienske Nationalitets Fremtid meget betydningsfuldt Udseende", og den samme Avis meddeler tillige, at de Franske i dette Øieblik rømme Provindsen Viterbo, en Efterretning, der dog trænger til nærmere Stadfæstelse. Fra Italien kunne vi endnu meddele, at Garibaldi efter et Par Dages Ophold i Turin staaer i Begreb med at reise hjem til Caprera, at Forbudet mod Skytteforeningerne er tilbagekaldt, at Ministeriet Rattazzi og Parlamentet ikke nære synderlig Kjærlighed til hinanden, uagtet de paa Grund af Omstændighedernes Magt ikke godt kunne skilles ad, og at Ministeriet maaskee snart vil opløse Parlamentet og udskrive nye Valg, uagtet det endnu stedse kan gjøre Regning paa en temmelig betydelig Majoritet i alle Cabinetsspørgsmaal. At et af engelske og italienske Capitalister bestaaende Actieselskab har dannet sig for at dyrke Bomuld efter en stor Maalestok i Italien vil, hvis Foretagendet lykkes, i den nærmeste Fremtid sikkert være af stor Vigtighed.

Den blandt den christne Befolkning i hele det europæiske Tyrki herskende Gjæring, har i den sidste Tid sat alle Diplomatikerne i Bevægelse, især da et blodigt Sammenstød mellem Serberne og Tyrkerne endog bevægede Commandanten i Citadellet i Belgrad til at bombardere Byen. Der har i denne Anledning fundet en hyppig Notevexling Sted mellem Hofferne i Wien, St. Petersborg og Paris, indtil Telegraphen omsider gjorde Ende paa Bekymringen ved at meddele, at Porten af egen Drift havde truffet den Foranstaltning, som Stormagternes Gesandter i Constantinopel havde faaet Befaling at anholde om, nemlig at affende en høitstaaende Commissair for at anstille Undersøgelser paa selve Stedet. Den tyrkiske Affending har tillige faaet Ordre til at træde i Forbindelse med Frankrigs, Englands, Ruslands og Østerrigs Gesandter.

I Montenegro lader det ogsaa til, at en Vaabenstilstand vil blive sluttet mellem Omer Pascha og Montenegrinerne, indtil Stormagternes Bestræbelser for at mægle Forlig kunne lykkes. Den Bistand, som Østerrig i denne Henseende har ydet, giver Haab om, at denne Magt fremdeles vil følge den forsonlige Politik, som den i den seneste Tid har lagt for Dagen. Men det vil sikkert vare længe, inden der finder en virkelig Tilnærmelse Sted mellem Hofferne i Wien og St. Petersborg. Storhertug Constantins Udnævnelse til Statholder i Polen og Valget af Marquis Wielopolski til at administrere dette høihjertede Land, er intet Tegn paa, at Rusland har forglemt eller snart agter at forglemme sin Uvillie mod Habsburgernes Politik. Storhertugen har altid været imod enhver Forsoning med Wien, og man veed navnlig, at ved Sammenkomsten mellem Østerrigs, Preussens og Ruslands Herskere i Warschau, understøttede han af al Magt Gortschakoff mod de tydske Rænkesmede, som søgte at styrte ham. Hvad Marquis Wielopolski angaaer, saa er det hævet over enhver Tvivl, at han nærer det mest fjendtlige Sindelag mod den østerrigske Regjering. Det var ham, som, da de første Uroligheder udbrøde i Polen, opdagede og gjorde Rusland opmærksom paa, at Opstandsforsøget blev understøttet af den ultra-reactionaire Kreds, der har sit Hovedqvarteer i Wien, men som har udbredt sig til München, Dresden og Berlin.

Understøttet af Reactionen optræder Churfyrsten af Hessen i dette Øieblik paa en Maade, der virkelig har sin comiske Side, især da hans Undersaatter trods deres „Entrüstung" og trods Communalbestyrelsens Mistillidsvotum til det nys valgte Ministerium, dog samtidig hermed paa det Høitideligste forsikkre, at Roligheden ikke vil blive forstyrret, og at deres elskværdige Souverain ikke har noget at befrygte. Churfyrsten har valgt de mest reactionaire Ministre, han kunde finde, blinde Tilhængere af Forfatningen af 1860, til at gjenoprette den krænkede Forfatning af 1830, ja til at gjennemføre Valgloven af 1849, hvilket endog var mere end Cabinettet i Berlin havde forlangt. Kong Wilhelm Erobreren kunde altsaa ikke tilfredsstille sin Lyst til at foretage et Indfald i Hessen, men maatte standse med den Troppesammentrækning, han alt havde givet Befaling til, idet han forbeholder sig at skride ind med væbnet Haand, hvis det nye Ministerium ikke skulde holde de indgaaede Forpligtelser. Stillingen er for Øieblikket eens i Churfyrstendømmet og i Preussen.

M.

Danmark paa Verdensudstillingen i London 1862.

VII.

En Klasse af Industridrivende, hvis Frembringelser man ikke pleier at træffe paa Industriudstillinger, er Apothekerne. Sædvanligt holdes de blandt de Industridrivende for „Videnskabsmænd", blandt Videnskabsmændene for „Kjøbmænd", og blandt Kjøbmændene for „quasi-Embedsmænd" eller høist for „Monopolister", der, ligesom Justeermesteren, have autoriseret Taxt paa deres ligesaa uundværlige, som ubehagelige og dyre Varer.

Denne amphibiale Stilling gjør Pharmaceuterne til „Polyteknikere" i dette Ords sande Betydning; de træffes i alle mulige og næsten umulige Stillinger, saa at mangt et „Subject", derved forvandles til et meget bedrøveligt Object. De friere Forhold i vort Fædreland siden Grundlovens Indførelse have imidlertid havt en gunstig Indflydelse paa denne, som paa alle andre Stænder, saa at den efterhaanden mere og mere søger at gjøre sig gjeldende, som det den i Virkeligheden er: en industridrivende, ad Videnskabens Trappestige fremadskridende Stand, der ikke er saa ganske overflødig, som Enkelte, eller saa urimelig dyr, som Mange nu synes at antage.

I den danske Afdeling paa Londonerudstillingen findes der kun en eneste Samling af Apothekerfrembringelser, nemlig fra Apotheker Alfred Benzon i Kjøbenhavn, og at den er eneſtaaende, har vel neppe været heldigt for den, idet selve Udstillingscommissairen synes at have været i Forlegenhed med, hvor han skulde anbringe den, hvorfor den har maattet lade sig nøie med en meget beskeden Plads i Baggrunden, uagtet Gjenstandene ere udstillede i det smagfulde og veludførte Skab, hvoraf omstaaende Træsnit giver en Afbildning. Det er ogsaa denne Skal (Skabet) og ikke Kjernen (Apothekervarerne), som har foranlediget Fremstillingen for Publicum i „Illustreret Tidende", saameget mere som af Indholdet kun Lidet eller Intet egner sig til Illustration for det store Publicum.

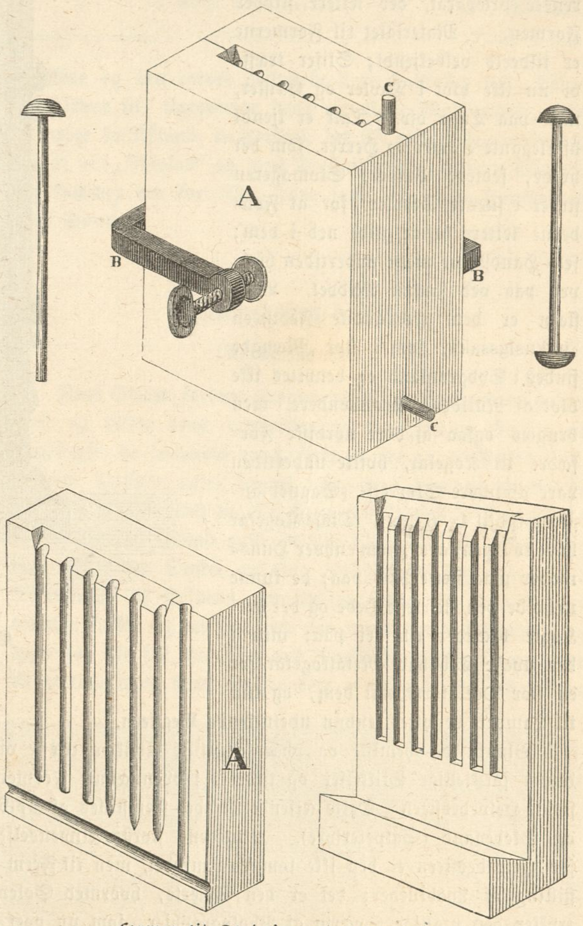

Former til Støbning af Helvedessteen.

Skabet er, efter Tegning af Theater- og Decorationsmaler Chr. Hetsch, af Billedhugger J. P. A. V. Petersen udført i amerikansk Nøddetræ, hvis naturlige Farve godt gjengiver de i hinanden slyngede Vinranker. Ved Siderne, samt bag Fod- og Overstykket, findes blanktpoleret, lysere og guulladent Træ. Emblemer samt Indskriften ere anbragte med Guld, Sølv og Farver paa røde og blaae lakerede Blikplader; det mørkegrønne Klædepapir indvendig fremhæver godt de lyse Udstillingsgjenstande, der bestaae af omtrent 200, for største Delen i Glas opbevarede, forskjelligartede Artikler.

Den øverste Hylde i Skabet er besat med et lille Udvalg af danske Lægeurter, medens Størstedelen af de andre fem Hylder ere opfyldte af chemiske og pharmaceutiske Præparater og de tre Mellemhylder fremvise et lille Udvalg af techniske, oeconomiske og kosmetiske Artikler, samt Parfumer, saavelsom nogle Apparater, der paa Grund af Apothekervæsenets snevrere Forhold ere nødvendigt Paahæng, som den dristige Apotheker betænker sig paa at vrage.

Af A. Benzons, i det engelske Sprog trykte Katalog sees, at han udstiller i tre Egenskaber: som Fabrikant, som Constructeur (Helvedessteensformer) og som Samler (Vegetabilier). Den sidste Afdeling indtager den øverste, eller om man vil, Decorationspladsen og har en fuldkommen dansk Charakteer. Her findes røde Roser, blaae Kornblomster, guldgule Kongelys, grøngule Nældefrø, Hyldeblomster og danske *) Kamilleblomster (af Almuen sædvanlig kaldet „Kameelblomster"), hvilke to sidste paa Landet ofte udgjøre Huusmoderens hele

*) I England og Amerika forstaaer man under Kamilleblomster de hos os saakaldte „romerske Kamilleblomster".

Medicinskat. Endvidere træffe vi de fra enhver af vore Moser velbekjendte, ligesaa skjønt blomstrende, som bittert smagende Bukkeblade, som fra „Bitterthee“ have banet sig Vei til „Bitterøl“ og som ikke sjeldent maae repræsentere Humlen. — Dernæst en omtrent ligesaa specifik dansk Plante, Strandmalurt, der træffes paa alle vore flade og fede Strandenge (kun ikke paa Bornholm), et almindeligt Folkemiddel mod Orm, der netop indeholder det samme virksomme Stof (Santonin) som findes i det nu sædvanligt benyttede „levantiske Ormefrø“, der er de ikke udviklede Blomsterkurve af en i det sydlige Rusland og Levanten forekommende Planteart af samme Slægt som den ovennævnte.

Formerne ere af forskjellige Steenarter — Talk, Vegsteen, Skifer — de sees i omstaaende Træsnit, der fremvise saavel de indre Støberiller, som den sammenholdende Jernbøile, samt de regulerende Træpinde. De benyttes fortrinsviis til Helvedessteen, og udmærke sig fremfor de tidligere brugte Metalformer ved at give et renere Præparat, der lettere slipper Formen. — Materialet til Formerne er tildeels velbekjendt; Skifer træffe vi nu ikke blot i Tavler og Grifler, men paa Tage osv. Talk er kjendt af elegante Damer og Herrer, som det hvide, fedtede Pulver, Skomageren strøer i snevre Støvler, for at Fødderne lettere kunne glide ned i dem; selv Handskerne maae undertiden hjelpes paa ved samme Middel. Vegsteen er den grønlandske Fedtsteen »uvkusigssak«, som i stor Mængde findes i Sydgrønland og benyttes ikke blot af Nutidens Grønlændere, men brugtes ogsaa af vore nordiske Forfædre til Kogekar, hvilke undertiden vare af uhyre Størrelse (Sagnet angiver indtil 4—6 Læs). Disse Kogekar have to Egenskaber, som enhver Huusmoder maa sætte Pris paa; de kunne udholde den stærkeste Hede og det deri Kogte brænder ikke let paa; men i den nyeste Tid have Metalkogekar for en stor Deel fortrængt dem, og kun til Lamper benyttes endnu udelukkende Vegsteen.

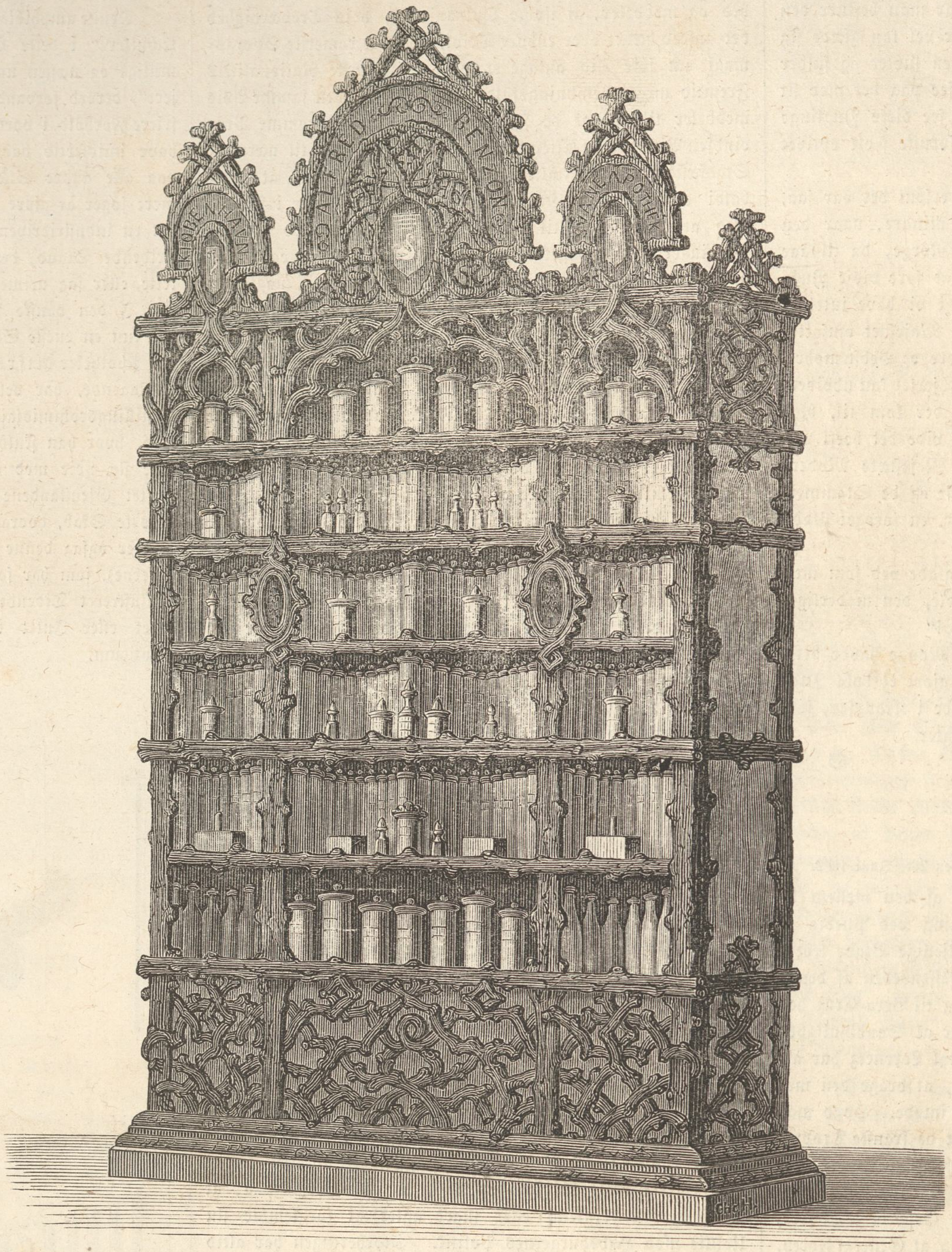

Et Nøddetræes Skab med Apothekervarer, udstillede af Alfred Benzon.

Blandt de chemiske og pharmaceutiske Artikler træffe vi den i forskjellige Skikkelser og tildeels i ovennævnte Former støbte Helvedessteen. Dette ætsende Middel fremstilles af Sølv og Skedevand (Salpetersyre). Nutidens største Anvendelse for Helvedessteen er dog ikke som Lægemiddel, men til Fremstilling af Lysbilleder; det er den Sværte, hvormed Solen trykker den utallige Sværm af Photographier, som nu overstrømmer den hele Jord; naar en Photograph taler om Sølv, forstaaer han dermed „salpetersuurt Sølvilte“, det er Helvedessteen.

Medens dette Præparat til photographisk Brug er i kantede Barrer, saa er det til chirurgisk Brug næsten lig en Griffel, tilspidset og overtrukket med collodieret Lærred, ligesom det ogsaa er Hovedbestanddelen i de smaa Stykker i Tarmstrenge, imprægnerede med Ætsemidlet, og i de Sølvnaale, der forneden ere overtrukne dermed, som begge af de berømte Øienlæger Gräfe, Liebreich og Rau ere bragte i Anvendelse mod Indflammation i Taarekanalen, i hvilken de anbringes.

Nogle lange silkeglindsende naaleformede Krystaller, der ligne spundet Glas, er Kaffeïn, det Næringsstof, der uddrages af Kaffe, svarende til Theïn, uddraget af Theen. — Nogle andre flade og perlemoderglindsende Krystaller, der ogsaa tage sig godt ud, ere Benzoeblomster. De have meget tilfælles med de Krystaller, som sædvanligt findes paa Vanille, hvorfor de ogsaa benyttes til at lave „krystalliseret Vanille“. Det er et i Udseende og Lugt lignende Stof, som foranlediger Snuseres Lyst til Tonkabønnen, og som gjør „grønne Krandse“ (Skovmærke) og vore Enge (vellugtende Hø) saa duftende. Det er egentlig den af Benzoegummi fremstillede Syre, men lader sig forøvrigt ogsaa fremstille af Urin. — Et andet eiendommeligt udseende chemisk Præparat, der ligner smaa tynde rødbrune, gjennemsigtige Glasblade, bestaaer af Citronsyre og Jern, og har den Egenskab, at man ikke generes af den ubehagelige, metalliske Smag, der ellers er uadskillelig fra dette styrkende og yndede Lægemiddel.

Blandt de pharmaceutiske Artikler træffe vi baade „Bonbon“, „Geléer“ og „grønne Ærter“, „Rottelliniske Havannacigarer“ og „Sæber“; men Bonbon'en er Ormesukker og Oliecapsler; Geléerne ere tilberedte med Levertran, amerikansk Olie, eller med Copaivabalsam; de grønne Ærter ere gjennemtrukne med Kobbervitriol, for at benyttes til Fontaneller; Cigarerne ere fremstillede af narcotiske Urter for Asthmatikere, og Sæberne af amerikansk Olie og Crotonolie, for at dreies til Digestiv- og Laxeerpiller.

Af Gjenstande, væsentligt opfundne af Udstilleren selv, er i fornævnte Katalog fremhævet: Affarvning af flygtige Olier, Chlor-Hydrastin, Granulation af forskjellige Salte, Ricinus- og Crotonsæber, samt de deraf fremstillede Piller og canthariderede Violrodskugler til Fontaneller.

Blandt techniske Sager træffe vi „koldtrukken og varmtrukken bleget Schellak“ og blandt Oeconomiske, foruden den bekjendte „Bittersnaps“, ogsaa „flydende Vanille“ og „flydende Silleri“, der ere Essentser eller Udtræk af de respective Stoffer, og fortrinligt skulle egne sig saavel til Skibsbrug som Huusholdninger.

Kosmetiksager og Parfumerier bestaae af Efterligninger af franske Extrait d'odeurs (de saakaldte Lommetørklædeessentser), Vinaigre de Toilette, transparente Pomader (Philocome), Bandoline, samt engelske og amerikanske Haarspiritus'er, hvilket sjeldent sælges enkeltviis fra Apothekerne, men i Regelen af disse afhændes til andre Handlende, for atter at forhandles Verden om som fremmede, en nødvendig Betingelse for Afsætningen, selv om de ere nok saa gode.

X

Gaade.

Hvor over Søens blanke Blaa
Din Baad Du sagte fører,
Med flygtigt Kys de Vover smaa
Jeg blidelig berører.

Hvor Jorden stærkest stander fast,
I haarde Bjerges Indre,
Jeg slynger mig med smidigt Kast,
I Dyb som Ild at tindre.

Hvor Løvet vifter Kølighed,
Hvor Blomsten Engen smykker,
Hvor Stammen svulmer høi og bred,
Min fine Bo jeg bygger.

Hvor Mennesket hver Fryd, hver Harm
Med Styrke mest fornemmer,
Jeg banker paa saa fyrig varm
At Du ei Slaget glemmer.

Oplosning paa Skakopgave Nr. 71.

Hvid.	Sort.
1. C. 1—C. 2.	1. En Bonde trækkes.
2. G. 1—A. 1.	2. Ligeledes.
3. A. 3—B. 1.	3. E. 2—E. 1.
4. B. 1—C. 3 (Bonden tages; Skak og mat).	

Opløsning paa Charaden i Nr. 143:

Hjemvee.

Opløst af Quick et Montebello pr. Horsens, Skumbek & Messingberg, Fader paa Bellevue, Geniet fra Torvegade, Polle paa Bakken, den gamle Ost fra Nybors, Chr. E., Søster Eha, en Nordmand, Peter K., Calle og Calotte, Spurvehovedet og Kattekillingen, et Nul i Odense, Julius, Carl E. fra Finland, Signe Frs.

Opløst som „Brystsyg“ af J. J.
„ „ „Jalousi“ af Sophie i Holbek.
„ „ „Hjertesaar“ af den gl. G.
„ „ „Armod“ af den Bankerotte.
„ „ „Haabløs“ af en Bouquet Timian.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 20de til 26de Juni incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
20de. .	12,0	16,0	8,5	75	27"7,34	0,25
21de. .	11,7	15,8	8,3	88	27"5,76	0,55
22de. .	10,8	15,6	8,3	88	27"4,09	5,25
23de. .	13,1	16,3	9,2	98	27"7,48	3,96
24de. .	12,5	16,3	8,8	70	27"11,14	0,19
25de. .	15,0	18,8	8,0	70	27"11,88	0,03
26de. .	13,6	16,8	10,8	60	27"11,34	1,70

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	26 Juni	3 pCt.	Consols . . . 91 7/8.
Paris	„ —	3 „	Rentes . . . 68. 40.
Wien	25 —	5 „	Metalliques . 70. 40.
Berlin	„ —	3 1/2 „	Staats-Sch. 90.
Kjøbenhavn	27 —	4 „	Kgl. Obligat. 98.

Døde.

Lord Charles John Canning, forhen Vicekonge i Indien, † 17de Juni i London, 50 Aar.

Henry Thomas Buckle, engelsk Lærd, † 31te Mai i Damascus, 40 Aar.

Grev Stephan Feodorowitsch Apraxin, keiserlig russisk Generaladjutant, † i Petersborg først i Juni.

Prima danske Stearinlys.

At jeg atter er forsynet med alle Størrelser af disse for deres Hvidhed, Drøihed og Billighed saa fordeelagtigt bekjendte Lys tillader jeg mig at bekjendtgjøre.

Nr. 1 à 3 Mk. 12 Sk. pr. fuldvægtigt Pund, Nr. 2 à 3 Mk. pr. fuldvægtigt Pund; pr. Lispund gives 2 Mk. Rabat. De faaes alene i Fabriksudsalget i Kjøbenhavn hos Urtekræmmer H. A. Møller, Krystalgaden Nr. 18.

Ordres til Provindserne expederes prompte imod Postforskud; hvert Omslag er paatrykt Udsalgets Adresse og Lysenes Qvalitet.

I alle Boglader faaes:

C. Plougs samlede Digte,

2den Udgave. Priis 2 Rd. 48 Sk.; Elegant indb. 3 Rd.
Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

BREVVEXLING.

Til Alfred. De kan ikke see det Indsendte trykt i vort Blad.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 145.] Udkommer hver Søndag. — Kjøbenhavn den 6. Juli 1862. — 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Pantserskonnerten „Absalon“. — Apothekeren i Nibe, af Beatus Dodt. — Fanefesten i Universitetsgaarden. — Fra det nordiske Studentermøde. — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold.

Pantserskonnerten „Absalon“.

Onsdagen den 25de Juni ankom vort første i England byggede Pantserskib hertil, efter den hurtige Reise af lidt over 3 Dage, hvilket giver en omtrentlig Gjennemsnitsfart af 10 Miil i 4 Timer. Skibet, der er taklet som Skonnert og ligger smukt og let paa Vandet, bestaaer af ½ Tomme Jernplade paa Jernspant, hvortil den 2½ Tomme tykke Pantserklædning er boltet; imellem den indre og ydre Jernklædning ligger, for at give mere Elasticitet, et tyndt Lag Filt; Pantseret gaaer hele Skibet rundt i en Høide af 8 Fod, hvoraf de 3 Fod komme under Vandgangen og de øvrige 5 naae lige op til Skibets Dæk; det over Dækket Opstaaende og selve Dækket er af Træ. Maskineriet, der ligger under Vandet, er paa 100 Hestes Kraft og driver „Absalon“ i stille Veir frem med den betydelige Fart af 11 Miil i Vagten; Skruen er tobladet, indrettet til at heise op af Vandet under Seilads; den gjør 120 Omdreininger i Minuttet; med Seil og Damp er paa Overreisen naaet en Fart af næsten 13 Miil, noget Ualmindeligt for et Skib af „Absalons“ Størrelse; med fuld Kraft haves Plads til 4½ Dags Kul, i saa Fald forbruges der 3 Tønder i Timen. I Søgang tager den ikke mere Vand over, end det er at vente af et saa lavtliggende Skib; den styrer let og dreier hurtigt. Armeringen er bestemt til 3 Dreiekanoner, 1 agtenfor Fokkemasten og 1 i hver Ende af Skibet; den midterste til en Vægt af omtrent 10,000 Pund (svarende til en 60pundig Fuldkuglekanon), de to andre til en Vægt af omtrent 5,500 Pund (svarende til en ditto 30pundig). Skibets Længde er 145 Fod, dets Brede 26 Fod og dets Dybgaaende fuldt udrustet omtrent 10¼ Fod; Besætningen med Officerer, Maskinpersonale, Alt i Alt er 57 Mand. Skibets indre Udhaling er fra det engelske Værfts Side solid og comfortable, med store og luftige Lukaser. Angaaende Skibets Skudfasthed gjør den saa at sige daglige Udvikling og Forbedring af Artilleriet det saare vanskeligt at sige Noget; af Granater behøver man vel neppe at frygte Meget; massive Projectiler af Nutidens Skyts trænge naturligviis igjennem — indenfor hvilken Afstand maae Forsøg vise, men i sin kraftige Maskine og den derved betingede store Hastighed har „Absalon“ Evne til, ligeoverfor dens rimeligste Modstandere, selv at vælge sin Afstand, en Fordeel, der ikke noksom kan vurderes, saa at vi i „Absalon“ og dens Tvillingbroder „Esbern Snare“, der kommer om kort Tid, have faaet en vigtig Forøgelse i vort Søværn.

Apothekeren i Nibe.

(Af Beatus Dodt.)

Naar Silden fordum strømmede ind ad Limfjordens aabne Gab og fyldte dens vidtløftige og mangfoldige Bugter og Bredinger, da begyndte der i Nibe et Liv og en Virksomhed, hvorom Nutiden intet Begreb har, men hvorom vi Gamle nok vide at tale, idet vi med længselsfulde Blikke skue tilbage og af Hjertets Grund ønske os hin Tid igjen. Maaskee skulle vore Øine see Ønsket opfyldt; thi allerede begynde enkelte Streifcorps af Sildens umaadelige Hære, alt som Aggercanalen lukker sig, at søge ind paa deres gamle Valplads, og tager jeg ikke feil, saa ville nok Limfjordens Fiskere være rede til at tage imod dem, og yde dem et sikkert Tilflugtssted i de

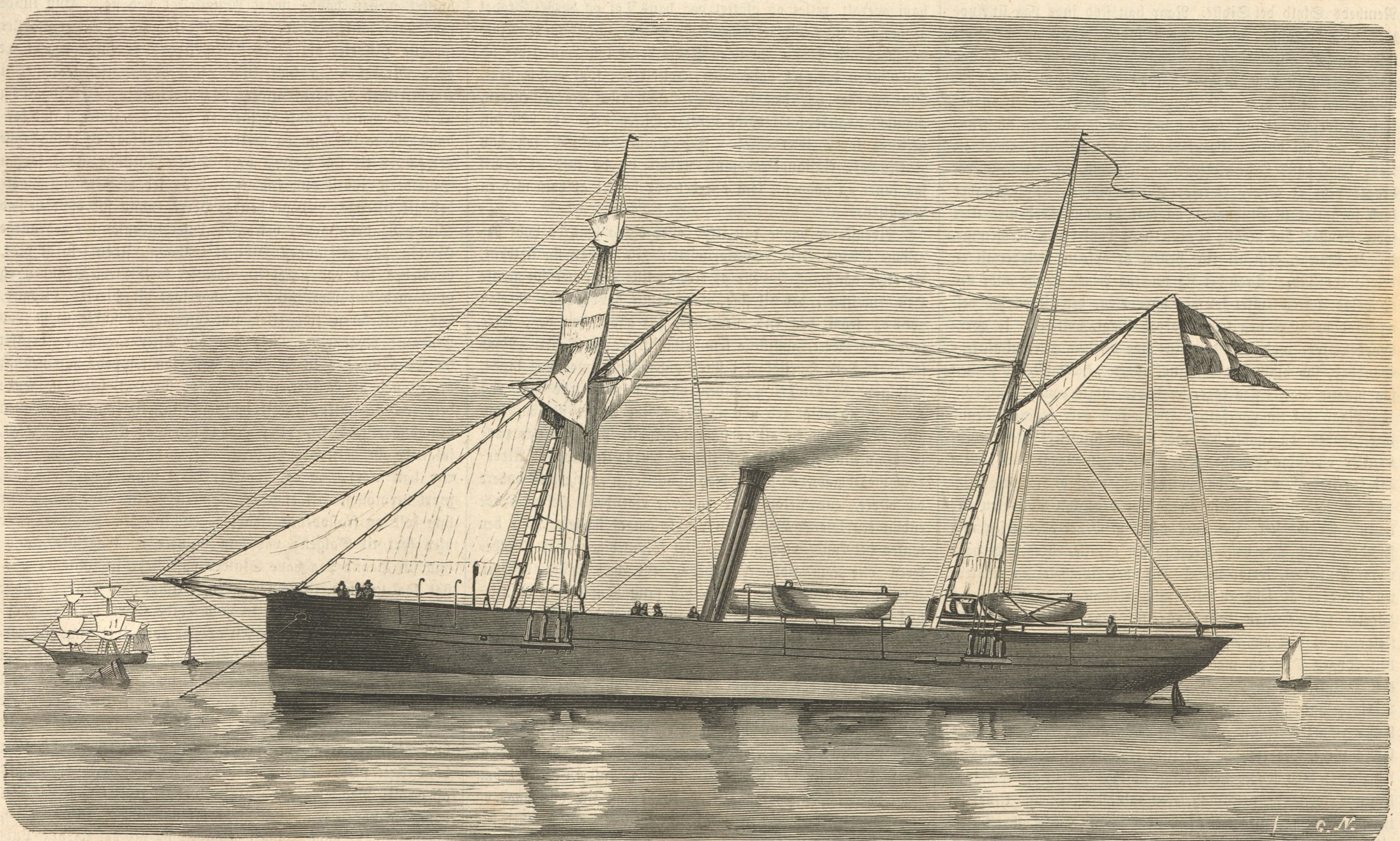

Pantserskonnerten „Absalon“.

lune Saltetønder. Hidindtil har det seet haardt ud for de stakkels Folk; Brødet har været smaat og Sulet dertil endnu mindre. Mangt et Hjertesuk er undsluppet Fiskernes Bryst, naar de røgtede deres Bundgarn og fandt dem tomme, tomme som deres Punge og som deres smaa Børns Maver derhjemme; naar de, efter lange Dages Slid og Nætters Vaagen vendte tilbage med et Par Snese Fisk, der knap formaaede at opveie Bødningen af deres sønderrevne Garn. Men, som sagt, i hin Tid, da vi Gamle vare unge og ikke tænkte paa, at der skulde voxe graae Haar paa vore Hoveder, eller, hvad ogsaa kan hænde, at vor kraftige, krøllede Hovedbedækning skulde lændse af og lade os staae tilbage med den blanke, livagtige Maane, i hin Tid saae det anderledes ud, da stode Stimerne saa tætte i Fjorden, at man kunde øse Silden op med Pøser, og naar man stak en Aare ned i den tætte Masse, saa blev den staaende, som en Skee i tyk Fløde. Ja, var det nu end ikke slet saa lige at tage, vaklede Aaren end en lille Smule og fyldtes Pøsen ikke altid, saa er det dog vist, at de svære Koge saa fuldtlastede vendte tilbage fra Nattens Fangst, at det var en Gru at see, hvorledes Vandet spillede paa Relingen og truede at gjøre et lille Besøg hos de døde Sild og levende Fiskere; da spurgte man ikke om hvad Snesen kostede, men derimod om Prisen paa et heelt Læs, og naar Bønderne i deres Uskyldighed erfarede, at man forlangte 8 Skilling for Olen, saa spurgte de gjerne, om der ikke gaves bedre Kjøb. Da fyldte Fiskerne deres Dunke og Ankere med en Blanding af gammel Mjød, Brændevin og Øl, og deres Madæsker med Sigtebrød, Skinke, ja vel undertiden med et lækkert Stykke Steg; thi Mutter var ikke prutten og Penge var der nok af. Da gjaldt et Fiskestade paa nogle hundrede Kvadratalen ude i Fjorden ligesaa meget som en god Bondegaard, og Mange skulle med mig vidne, at Manden paa Panum forgjeves bød sin Herregaard i Bytte for tvende Stader, ihvorvel han tillige vilde give et anstændigt Ligkjøb; da tænkte man ikke paa Fattigdom og haarde Tider, paa at Smalhans med sin Pose skulde indfinde sig og vandre fra Sogn til Sogn, bankende paa Hvermands Dør. Men kom han hist og her til Een eller Anden, saa var man rede til at hjelpe, og med ligesaa rund en Haand, som man øste af Limfjordens Rigdom, med ligesaa rund en Haand deelte man med sin Næste. — Nu er det mørkt, hvad før var lyst; nu maa det klare, velsignede Kildevand gjøre Fyldest for Rum og Mjød, og det sorte Brød glide ned, hvor Stegen mangler. Med Guds Hjelp kommer vel Godtaar igjen, og saa skulle vi Gamle glæde os med de Unge og takke Ham, som har velsignet Limfjordens Vande. —

For saa mange Aar siden, som der gaaer Sild paa en Ol, med adskillige i Tilgift, eiedes Ribe Apothek af Hr. Ole Hurtigkarl, eller Hurtiggal, en Godtkjøbsvittighed som man anvendte paa ham. Han var en besynderlig Mand, hos hvem det just ikke altid var godt at bide Skeer itu, som desuden havde nogle eiendommelige Vaner og en Adfærd, der ofte klædte ham løierligt nok, saa at Godtfolk knap vidste, om de skulde græde eller lee derad, dog valgte de som oftest for Nemheds Skyld det Sidste. Naar han stod inde paa sit Apothek, med de lange, smalle, hemmelighedsfulde Glas, der vare fyldte med forskjelligtfarvede Vædsker, og prøvede, smagte paa eller lugtede til dem, medens han af og til holdt dem op for Lyset, eller læste over dem i Cyprianus, da var det ikke raadeligt at forstyrre ham, thi da snærrede og bed han ad Kunderne, ret som om de ikke gjorde ham en Tjeneste ved at afkjøbe ham hans Lægemidler, men som om det var ham, der bragte dem et Offer. Derfor skulede disse i Almindelighed først forsigtigt til Vinduerne, og saae de ham iførd med slige sorte Konster, saa maatte Døden have banket paa derhjemme, for at bevæge dem til ikke hellere at opsætte Besøget til en beleiligere Tid. Traf det sig nu, at Lægen havde ondt ved at holde Døren lukket for hin gode Ven, der vil os saa vel, og mod hvem vi dog kæmpe af al Magt, hvilket vi jo overhovedet gjøre mod Alle, der ville sige os den rene, usminkede Sandhed, saa hjalp der rigtignok ingen „kjære Moder“, men saa maatte man ogsaa tage, hvad der fulgte paa.

Naar det nu var fattige Folk, som vare komne i denne Forlegenhed, da raabte han med en saa forbittret Stemme, at Krukker og Glas dirrede: „Jeg vil ingen Penge have, dem har jeg nok af, naar I bare vilde lade være at forstyrre mig. Her er Medicinen, kraftig og god er den, kan Patienten ikke komme sig derefter, saa døer han, men det bryder jeg mig Fanden om!“ Lidt hastigere, end det maaskee ellers vilde have været Tilfældet, forlod nu Sendebudet Apotheket og frygtede vel stundom at faae en eller anden Flaske i Nakken, men i Hjertet takkede man ham dog; thi det var ikke saa ganske sjeldent, at han om Aftenen i Mulm og Mørke bankede paa den Syges Dør og med en høist fortrydelig Mine trykkede den Oplukkende en Specie eller en Bancoseddel i Haanden. Disse hemmelige Besøg til Byens usleste og fattigste Boliger havde nær i Førstningen ødelagt hans gode Rygte, idet Folk, selv i Ribe, ikke ere saa lidt tilbøielige til at udlægge Alt til det Onde; men senere lærte man at tage Hatten af for Sandheden og erkjende, at Apothekeren mindst af Alt var tilbøielig til at gaae paa Elskovseventyr. — Med sin Huusholderske, thi gift var han ikke, levede han i en bestandig Krig, uden at dog nogen af Parterne var istand til at slaae den anden fuldstændigt af Marken; thi kunde han blive vred, saa kunde hun lade Munden løbe, ja hun kunde blive saa desperat, at hun fløitede, og naar det kom saavidt, trak Apothekeren sig tilbage, saa var han færdig og kom ikke saa snart paa den Galei igjen. I hende havde han fundet sin Mester, hun var det Aag, der ofte tyngede haardt paa hans Skuldre, men som han ikke formaaede at ryste af sig. Naar hun saaledes var rigtig opbragt, kom det hende ikke an paa, at sætte Terrinen paa Bordet med en saadan Kraft, at Indholdet sprøitede over i Ansigtet paa hendes Huusbond, at sætte Armene i Siden og fortælle ham paa en temmelig skaanselløs Maade, at hun var ligesaa god Jomfru, som han var Mand, samt at hun vilde reise strax; dersom det var ham muligt, at faae en eneste Huusjomfru, der med en saa engleblid Taalmodighed vilde finde sig i alle hans Urimeligheder, som hun havde gjort i saamange Aar, maatte han kalde hende Mads og det ti Gange; derefter fløitede hun og knipsede med Fingrene lige for Herr Hurtigkarls Næse. Disse ligesaa anstødelige som hyppige Kampe fremkaldtes oftest ved, at Apothekeren paa en temmelig energisk Maade blandede sig i Kjøkkenets Sager. Naar der saaledes henad Middagstid kom en af Byens Smaafiskere med en ti til tolv Rødspætter i sin Kurv ind i Apotheket og fortalte i en ynkelig Tone, at han ikke kunde faae dem solgt, saa skjeldte Apothekeren ham rigtignok dygtigt ud og sagde, at han var et Monstrum af Dovenskab, og at han derfor sandsynligviis paa en skjøn Dag vilde døe af Sult, hvilket Herr Hurtigkarl naturligviis „brød sig Fanden om“; men Fisken kjøbte han alligevel, og i sin Iver kastede han vel ogsaa en Daler til Manden, om denne end kun forlangte en Mark. Hvad enten nu Stegen allerede var bruun, eller Flæsket, i hvis Suppe Ærterne vare kogte, stod mørt og varmt paa Fadet, kort sagt, om end hele Anretningen var fix og færdig, saa forlangte han Fisken til Middag, hvilket naturligviis foraarsagede en stor Forstyrrelse, saavel i Jomfruens Middagsplaner, som i hendes Sinds Ligevægt. Fisken kom nu rigtignok paa Bordet, men under de omtalte Biomstændigheder. En anden Aarsag til mangen Dyst var hans Klædebragt; med Hensyn til den havde han sine særlige Grundsætninger, der vare stik imod Jomfruens. Huller paa Strømperne og langs op ad deres Skafter vare ham slet ikke imod, ihvorvel det Slags Broderi blev mere beskueligt ved, at Beenklæderne kun rækkede til Knæene. Ja han var saa bange for at skifte, at han forsigtigt gjemte de hullede Strømper under sit Hovedgjerde, naar han mærkede, at Jomfruen var paa Jagt efter dem. Heller ikke hans Manskjetter eller Kalvekryds vilde han af med i rette Tid, ihvorvel disse Dele, paa Grund af hans chemiske Operationer, hurtigt bragtes i en fortvivlet Tilstand. Alt gjemte han, naar han begyndte at ane Uraad, og Jomfruen kunde, til sin Sorg og Ærgrelse, om Morgenen naar han var staaet op finde alle de rene Stykker urørte, som hun havde henlagt paa Stolene i hans Sovekammer Aftenen forud. Vilde han nu ud at spadsere eller aflægge et nødvendigt Besøg, saa slap han ikke bort, før hun havde efterseet ham overalt, rettet og glattet paa hans Tøi og børstet Støvet af hans sorte Fløilsbeenklæder, lyseblaae, langskjødede Kjole og side, gule Vest. Som en Følge heraf kom han stedse ud paa Gaden i meget ondt Lune, hvilket de, som mødte ham, selv om det var den rige Sprechelsen eller Borgemesteren, maatte undgjelde; thi deres venlige Hilsen besvarede han kun med et kort, tvært Nik. For Damer derimod tog han Hatten af, rigtignok grumme nødigt og da med et Smil saa suurt og gnavent, som om det var banket af ham med en Vognkjep.

Lidenskaber havde han ikke, eller ogsaa laae de dybt begravne i hans Bryst, og Fornøielser gjorde han sig sjeldent. Af disse var hans kjæreste at ride en lille Tour paa sin gamle Hest Amalthes, det vil sige, naar denne havde Lyst; thi saa god og from den end ellers var, saa havde den dog, ligesom dens Herre, adskillige temmelig indgroede Vaner. Naar saaledes Herr Hurtigkarl i sin Søndagsstads med den lange, guldknappede Stok i Haanden og den trekantede Hat paa Hovedet, adstadigt red ned ad Gaden, og mødte Nogen, som hilsede, saa blev Amalthes staaende, indtil Personen var passeret. Denne Tilbøielighed kjendte Byens Ungdom og Alderdom meget godt, og derfor blev Apothekeren aldrig hilst dybere og oftere, end netop naar han var ridende. Hesten havde endnu een løierlig Vane, den vendte om af sig selv, naar den syntes det kunde være nok, hvilket foranledigede, at Apothekeren ofte kom tidligere tilbage, end han havde bestemt. Straffe den eller skille sig ved den faldt ham aldrig et Øieblik ind, tvertimod gav han den meget hyppigt et stort Stykke Sukker, som Belønning for dens faste, energiske Charakteer. — Hurtigkarls anden Hovedfornøielse var at gaae ned til Havnen, naar det var godt Veir, og betragte Sildens Mangfoldighed, eller høre paa Matrosernes Opsang; naar disse nu med klar og kraftig Stemme sang en tactfuld, anstændig Vise, hvis Ord Ingen, hverken Damer eller Herrer, behøvede at flygte for, oplivede et glad Smil hans Ansigt, og idet han slog Tacten med sin lange Stok, kunde han timeviis staae og høre derpaa, ligesom han ogsaa hyppigt i al Hemmelighed stak en Sølvskilling til Formanden, for at denne kunde kjøbe lidt Væde til Halsen. Som Matroserne ere nu, saaledes vare de ogsaa dengang, nogle store Skjelmer; naar de saae ham komme ned ad den smalle Gyde, istemte de derfor strax den Melodi, som de vidste han holdt mest af:

„Jeg valgte mig en deilig Mø,
:|: Har Du langveis hjem :|:
Saa stod jeg ud paa den vilde Sø,
:|: Har Du langveis hjem :|:
Chineserne har gule Tæer,
:|: Har Du langveis hjem :|:
Og altid deiligt Nankinsveir.
:|: Har Du langveis hjem :|:“

Naar han saa en Tid havde hørt paa Concerten, gik han ind til Gjestgiver Nielsen, hvor han hver evige Formiddag drak et Fingerbøl Madeiravin, i Forening med en gammel afgaaet Skipper, Casper Hals, der i sine yngre Aar havde været Høibaadsmand, men som nu levede af Guds Naade og store Stykker Smørrebrød, som man siger. Med denne Mand satte han sig paa deres i mange Aar hævdede Plads, og hvor suur og vrippen end Apothekeren var, hvor ærgerlig og vranten en Mine han end havde, saa forstod dog den gamle Sømand med sine ægte uforfalskede Vittigheder at faae ham til at smile, ja endogsaa til at lee. Denne lille Tour var saa at sige den eneste, han gjorde sig, naar man undtager de oftest temmelig forulykkede med Amalthes. Aftenerne tilbragte han stedse hjemme, enten med et lille jevnt Klammeri med Huusjomfruen, eller ogsaa med fra sine Vinduer at stræbe at faae et lille Glimt af sin smukke Gjenboerske. Ja det lyder rigtignok underligt, men desuagtet er det den rene Sandhed, og jeg er vis paa, at naar jeg nævner Mette Nygaards Navn, saa vil mangen gammel Cavaleer med mig sande, at hun nok var istand til at bringe et Mandfolks Hjerte til at hoppe i Gallop, endog Apotheker Hurtigkarls. Moderen, en Enke, var nylig flyttet til Byen, men Datteren havde i den korte Tid gjort saa mange Erobringer, at de andre Ribe Damer bleve ganske forskrækkede og ængstelige. Deilig, frisk og straalende var hun ogsaa, som en nysudsprungen Blomst paa en Foraarsmorgen; hun var saa rund, fin og let som Skovens Hind, og hendes Stemme lød saa blød, reen og klar, som Sølv. Naar hun om Aftenen satte sig til Claveret og lod sine smaa, hvide Hænder løbe hen over Tangenterne, saa sad Apothekeren bag Gardinet i sin eensomme Stue og betragtede med sand Sjæleglæde den smukke Pige, idet han henrykt lyttede til hendes Sang. Ja undertiden, naar hun sang hans Livarie, og da hun godt kjendte den, saa skete det ikke saa sjeldent, greb han stille bevæget sin Fløite og lod dens bløde, dæmpede Toner ledsage Melodien. Ved slige Leiligheder standsede de Forbigaaende ofte og lyttede, uden at kunne forstaae, hvorledes dette hang sammen; thi Jomfruens Toner kjendte man godt nok, men at der gaves en Fløite paa Apotheket, vidste man ikke. Paa slige Aftener havde Huusjomfruen meget ondt ved at bringe Apothekeren i Harnisk, eller rettere sagt, det var hende aldeles umuligt, hvilket næsten havde noget Ængsteligt ved sig. Hun kunde give ham lunken Thee, hun kunde klage over Pigerne, eller fortælle Historier om deres Uchristelighed — ellers dog et ret godt Middel — ja hun kunde tabe Theepottelaaget ned i Koppen med et stort Bulder, hvoraf Virkningen ellers aldrig udeblev. Intet hjalp, og med en halvt fortvivlet, halvt forbauset Mine sad hun og strikkede paa de blaae og hvide lange Strømper til sin Herre, hvis Skafter bestode af et fortsat Smalbeen, indtil hun endelig kjed og led af Aftenens Tomhed gik tilsengs, medens hendes Herre endnu sad oppe en god Stund og drømmende betragtede Lyset indenfor det nedrullede Gardin paa den anden Side af Gaden. Uden selv at vide, hvorledes det var gaaet til, uden at fatte Bevæggrunden og uden med sine Reagentier at undersøge sit Hjertes Tilstand, var Apothekeren lidt efter lidt bleven en stadig Gjest hos Madame Nygaard. Naar han om Aftenerne havde drukket sin Thee og der ingen Musik var, saa trippede han uroligt op og ned ad Gulvet, snart tagende sin Hat, snart læggende den fra sig igjen, indtil han endelig, ligesom følgende en uimodstaaelig Drift, atter greb Hatten og skred over Gaden, følgende sin Stjernes Blinken. Der, hos Madam Nygaard, var han snart taus og alvorlig, snart munter og skjelmsk og snart veemodig, Alt eftersom Jomfru Mette vilde det. Var hun kold og frastødende, saa saae han ud som Fyenboen, der blev ført til Galgen; var hun munter og spøgefuld, lagde hun sin Haand paa hans Skulder og bøiede sit smilende Ansigt saa tæt ned til hans, at han kunde føle hendes Aande paa sin Kind, eller bad hun ham holde Garn for sig, hvorved hun havde allehaande Fixfaxerier for, idet hun ofte rettede paa hans Fingre, saa kunde han ordentlig lee, saa det klukkede i ham, saa straalede hans Øine, og der udbredte sig et saa lyst Solskin over hans Aasyn, at man slet ikke behøvede at spørge, hvorledes det stod til indenfor Kalvekrydset. Var hun derimod veemodig, satte hun sig til Claveret og sang hans Arie med en blød, smeltende Stemme og lod sine Øine af og til med et vidunderligt, uudsigeligt Udtryk dvæle paa ham, saa var han nærved at faae Ondt af bare Hjertebanken, saa svømmede hans Øine i Taarer, og alt det kølende Pulver, han tog, naar han kom hjem, vilde intet hjelpe. —

Saaledes var det fat med Apotheker Hurtigkarl, der kun var toogfyrgetyve Aar gammel, men saae saa tør og vranten ud, at man antog ham for at være i de Tres; saaledes stod det sig med hans Hjerte, om hvilket hele Verden antog, at det kun bestod af en fortørret Entzianrod, der vel besad Lægedom, men hvoraf Liv og Fylde forlængst vare dampede bort. For sig selv var han en Gaade, hvis Løsning han næsten frygtede at finde; men for hele Byen, ja selv for sin Huusholderske, var han den Gamle, saa godt forstod han at skjule den livsalige Urt, der voxede og blomstrede i hans Indre, og til hvis Lige han aldrig havde fundet Mage paa sine talrige Excursioner under den berømte Hornemann. Havde han bare seet rigtigt til, havde han bare anstrengt sine Øine og brugt Forstørrelsesglasset saa godt som hin Professor, saa, ja saa vilde han til sin Dødedag have tirailleret med sin Huusjomfru, og, træt af Dagens Kamp, sovet trygt om Natten. — Dog, vi have alle en Skjebne og Apotheker Hurtigkarl var ogsaa et Menneske. Saameget er vist, at da han en Aften skulde paa Bal — hvortil han, med et suurt Ansigt, glædede sig inderligt, da Mette Nygaard ogsaa skulde med — havde han i den store Lomme bag i sin Kjole stukket en Dukke, som han først vilde bringe til en lille fattig Pige, men da han kom forbi Gjestgiverstedet hørte han Dandsen og Musiken at være i fuld Gang, hvorfor han hastigt skyndte sig ind. Her inclinerede en Dame strax for ham, og til almindelig Fornøielse saae man nu Dukken, hvis Overdeel stak udenfor Lommen, at nikke ganske velbehageligt og slaae ud med de smaa Arme, alt eftersom Apothekeren hoppede i den muntre Vals. Ingen lo mere end Mette Nygaard; Taarerne løb hende ned ad Kinderne og hun maatte holde sig i Siden af bare Latter. Da hendes Cavaleer syntes, at det nu kunde være nok og derfor vilde give Herr Hurtigkarl et Vink, bad hun ham indstændigt om, dog endelig ikke at forstyrre Glæden, idet hun meente, at han ligesaa godt kunde være til Gjek om Aftenen, som om Dagen. Senere hen paa Natten trak hun, medens hun dandsede med ham, behændigt Dukken frem, som han havde faaet stoppet ned, og nu gik Fornøielsen atter for sig. Den Cavaleer, som hun havde dandset den første Dands med, og med hvem hun forøvrigt næsten dandsede hele Natten, var Søn af den gamle Skipper Casper Hals. Han var Handelsbetjent, iøvrigt en smuk, beleven Fyr, der godt forstod at gjøre Damerne sin Opvartning og at underholde dem paa en galant Maade. Forresten hviskede Folk hverandre ganske sagte i Ørene, at han var hemmelig forlovet med Mette; men dette hørte Apothekeren aldrig Noget om, thi et Svar som: „Det bryder jeg mig Fanden om!“ er just ikke saa meget morsomt at faae, naar man vil gjøre sig behagelig ved at fortælle. Det gik ham derfor, som det gaaer saa Mange, hvad der angaaer dem mest, vide de mindst om. Da derfor Mette Nygaard havde dandset Cotillon med ham og i denne været saa venlig, ja næsten kjærlig imod ham, at hun endog lod sin Haand hvile i hans, selv naar Dandsen ikke krævede det, var han saa hjerteglad og lykkelig, at Doctoren ganske ængsteligt spurgte sin Nabo, om han ikke troede, at Apothekeren havde taget en lille Taar over Tørsten. Han meente naturligviis kun et ganske lille Stænk.

Den næste Formiddag gik Apothekeren over til Nygaards. Huusholdersken stod med Næsen paa Ruden og et Ansigt, saa himmelfaldent og forbauset, at det næsten kunde vække Medlidenhed. Naboer og Gjenboer saae hovedrystende paa hverandre uden at sige Noget; thi den Tanke, der som et electrisk Stød fløi igjennem deres Hoveder, var altfor latterlig — nei det var aldeles utænkeligt, desuden vidste man jo Besked med Hensyn til den unge Hals, og to Mænd kunde dog Mette ikke tage, ihvorvel hendes brændende Pile ramte dem alle. Apothekeren gik imidlertid ganske uskyldig over til sine Gjenboersker, bare for at høre til Jomfruens Befindende, samt for at bringe hende en Flaske Eau de Cologne og en lille Sølvdaase med Pebermyntekager til Styrkelse og Oplivelse. Efter at han havde overrakt Jomfruen disse Sager og derfor var bleven belønnet med et varmt Haandtryk, fik han Plads ved Kaffebordet, hvor nu Jomfruen under skjelmske Talemaader skjenkede den ene Kop Kaffe for ham efter den anden, men forinden hun rakte ham dem, først berørte dem med sine røde Læber, for at smage, om Kaffen var sød og stærk nok. Lidt efter lidt kom Talen paa den unge Hals, og ihvorvel hun langtfra roste hans legemlige Fortrin og galante Manerer, hvilke Egenskaber hun, som hun sagde, aldrig havde lagt Vægt paa, saa kunde hun dog ikke andet end berømme hans Dygtighed og den Opoffrelse, hvormed han deelte sin knappe Løn med sin Fader. Dette var nu rigtignok noget ganske Nyt for Herr Hurtigkarl, som hidtil havde været af en stik modsat Formening, men som nu ved Jomfruens Ord pludseligt fik Øinene op, og fortrød hidtil at have miskjendt det unge Menneske. — Derefter omtalte hun med en Mine, hvori en saa inderlig Deeltagelse speilede sig og med et saa fromt Udtryk i de smukke Øine, at Apothekeren blev inderlig rørt, hvor haardt det var for det unge Menneske ikke at kunne etablere sig, fordi han ingen Penge havde, idet hun tillige fortalte, at den gamle rige Kjøbmand Ettrup nu vilde afstaae sin Handel og sine Fiskestader for en saa billig Pris, at den selv mellem Brødre maate kaldes Røverkjøb.

Alt hvad hun saaledes sagde til Apothekeren, kom imidlertid kun lidt efter lidt saa ganske lempeligt smuttende ind imellem mange andre Ting, der bragte Glædens Roser til at blomstre paa hans Kinder, saa at han ganske henrykt sad og hørte paa hende og lod sin Kaffe blive kold. Endelig reiste han sig for at gaae; men da han til Afsked førte hendes Haand til sine Læber, havde han nær ikke faaet den derfra igjen, saa deilig blød og varm var den. — Fra dette Besøg gik han sporenstregs ned til Havnen. Efterat han der et Øieblik havde hørt paa Matrosernes Sang:

„Jeg valgte mig en deilig Mø“ osv.

hvilke Ord, som han syntes, aldrig havde lydt saa glade og jublende som idag, gik han ind til Gjestgiveren, hvor Skipperen allerede ventede ham. Denne var imidlertid nær falden ned af Stolen af bare Forundring over at see Apothekerens straalende Ansigt og lette, ungdommelige Bevægelser.

„Kom saa med Rationen, Nielsen,“ raabte han endelig, „en Heel til mig og en Ottendedeel til Apothekeren.“

„Kom med en heel Flaske Madeira, Vert; jeg troer nok det kan kaste saameget af sig idag!“ raabte derimod Apothekeren, idet han med sin Stokkeknap slog i Bordet og betragtede Skipperen med en saa polisk og veltalende Mine, at denne uvilkaarligt rystede paa Hovedet og tænkte: „Fanden komme efter ham, han har nok ladet temmelig haardt idag.“ — „Naa, Herr Apotheker, hvor har De drukket Deres Øl?“

„Jeg har ikke drukket Øl, min kjære Hals, jeg har drukket Kaffe, efter at Hebe havde forvandlet den til den deiligste Nectar, og derefter har jeg hørt paa Matrosernes Sang „Jeg valgte mig en deilig Mø“, der lød saa hjerteligt og smukt, at jeg blev ganske rørt derover.“

„Det kan jeg indsee, Herr Apotheker, især hvad det Sted om Chinesernes gule Tæer angaaer. Naa, kan De blive rørt, saa kan jeg saamænd gjerne græde derover for Venskabs Skyld; men jeg synes ellers, at Skorstenen trækker godt idag.“

„Ja, Vinen smager mig, den smager mig ganske fortræffeligt, og jeg føler mig i det Hele som et ganske andet Menneske.“ Med disse Ord greb han Skipperens Haand og trykkede den. „Hør, min kjære Hals,“ vedblev han, „siig mig, har De ikke følt Dem inderlig lykkelig i den Tid, De har været gift?“

„Aa jo, sku' har jeg saa, man skal da idetmindste ikke sige Andet, naar Madamen er død.“

„Ja de Sømænd ere nogle løierlige Agurker. De skal da aldrig sige noget reent ud!“ udbrød Apothekeren næsten ærgerlig, „men De maa dog tilstaae mig, at der ikke gives nogen større Lyksalighed, end at gifte sig.“

„Nei, Herr Apotheker, det skal Enhver bevidne, som har seet Solen staae op paa sin Bryllupsdag; men det kommer kun an paa, hvorlænge det varer, og om ikke Lyksaligheden temmelig tidligt gaaer istykker.“ Ved disse Ord greb han sit Glas, nikkede til Apothekeren og tømte det i eet Drag. „Som jeg siger,“ vedblev han derpaa, „om den ikke altfor hastigt gaaer istykker.“

„De har da ogsaa nogle forskrækkelig trivielle Anskuelser, Hals; men hør nu, hvormeget er det, at den gamle Ettrup forlanger i Afstaaelse for sin Handel og sine Fiskestader?“

„Ja, det skal jeg sige os, Herr Apotheker; thi det kjender jeg accurat, eftersom han selv har sagt mig det. Han forlanger titusinde blanke Dalere, fri Bolig i Huset saalænge han lever og en Ol Sild af hver Baad, der bringer Fangst iland.“

„Det var som Pokkeren,“ sagde Apothekeren betænkelig.

„Ja, og dertil grumme billigt; thi er hele Ettrups Bedrift ikke dobbelt saameget værd, saa er min Hat ikke en Mark værd; hvilket maaskee forresten kan være sandt nok, naar man seer den rigtig efter,“ tilføiede Skipperen lidt sagtere.

„Hør nu, Casper Hals,“ vedblev Apothekeren, lænende sig over Bordet og hviskende, „dersom Deres Søn har Lyst dertil, vil jeg stikke Pengene deri, saa kan De strax gaae ned og afslutte Handelen. Pengene skulle ligge rede hos mig, naar De vil have dem.“

Skipperen havde nær tabt baade Næse og Mund over denne uventede Vending. „Hvor kommer det fra?“ udbrød han endelig, „hvorfra faaer De paa engang en saadan Godhed for min Søn?“

„Hvor det kommer fra? Ja det kommer jo ikke Dem ved, Ondskab er det ikke, det troer jeg nok De kan stole paa.“ Ved disse Ord havde Apothekeren grebet sin Hat og Stok og i et Nu var han ude af Døren.

Nogle Dage efter var den unge Hals Borger og Kjøbmand i Ribe. Procuratoren havde afgjort det Hele; thi af Apothekeren havde man ikke seet et Glimt, det var som søgte han at undgaae Fader og Søn, og da disse endelig engang overrumplede ham, for at bringe ham deres Taksigelser, satte han et saa ærgerligt og vrantent Ansigt op, at de reent glemte, hvad de skulde sige. — Forresten havde han travlt hjemme; den øverste Leilighed, som ikke havde været benyttet i mange Aar, blev malet og istandsat, nye Meubler bleve satte derind og Apothekeren øste Penge ud med begge Hænder, for at gjøre Alt saa prægtigt, som muligt. Jomfruen var nær ved at miste sin Forstand af bare Forundring, Ærgrelse og Nysgjerrighed; thi paa Alt hvad hun spurgte om i den Retning svarede han bestandigt: „Hvad der skal være en Hemmelighed, maa Ingen vide, som Skræderen sagde, da han gjemte sin Brændevinsflaske under Hovedgjerdet, lille Jomfru,“ og dette sagde han med en saa skjelmsk og godmodig Mine, at hun blev endnu mere rasende derved.

Kort Tid efter, en Søndag, vilde Apothekeren i Kirke; men at han tillige paa den Dag havde en anden magtpaaliggende Gjerning at udrette, kunde Jomfruen tydeligt skjønne af mange Smaaomstændigheder, hvoraf især den var hende paafaldende, at der ikke var det Ringeste at udsætte paa hans Dragt, at der ikke var en Fold at rette paa hans Linned og ikke et Fnug at børste af hans Klæder, samt dernæst, at han omhyggeligt og forsigtigt indpakkede og medtog et rødt Maroquins-Etui, indeholdende en Ring og et svært Hovedvandsæg af Guld, som han havde arvet efter sin Moder. Med adstadige Skridt, andægtig Mine og Psalmebogen i Haanden, vandrede han til Kirken, hvor han, som sædvanligt, tog Plads ligefor Prædikestolen. Her skjulte han et Øieblik sit Ansigt med sin Hat, for uforstyrret at bede en kort Bøn, hvorpaa han af sit fulde Bryst faldt ind i den høitidelige Sang. Med spændt Opmærksomhed hørte han paa Præstens Tale, og da denne tilsidst udbredte sine Hænder og med from Begeistring nedbad Herrens Velsignelse over Menigheden, da reiste han sig, og idet en lyksalig Anelse gjennemstrømmede hans Bryst, bøiede han sit Hoved, som følte han Vingeslagene af den hellige Aand igjennem Kirken. Da Gudstjenesten var forbi og de Fleste havde reist sig for at gaae, fremtog Præsten et Papir og læste med høi Røst:

„I Herrens Navn lyses herved til Ægteskab for første Gang for Ungkarl Herr Kjøbmand Søren Hals og Pigen Jomfru Mette Nygaard. Dette skeer ifølge Loven, for at de, som have Noget derimod at indvende, kunne sige til itide og siden tie stille. Amen.“

Apothekeren, som allerede havde sat sin ene Fod udenfor Stolen, blev ved disse Ord staaende, som naglet til Jorden, stirrede paa Præsten og blev blegere og blegere; ravende søgte han tilbage til Stolen, men Benene svigtede ham, og han vilde være styrtet om paa det haarde Gulv, dersom Herredsfogeden ikke havde grebet ham i sine Arme.

„Min Gud, min kjære Hurtigkarl,“ udbrød denne, da han var kommen til sig selv igjen, „hvorledes er det fat med Dem?“

„Her er varmt, og Præstens Ord gjorde et dybt Indtryk paa mig,“ svarede han med et veemodigt Smil. Hermed trykkede han Birkedommerens Haand til Tak og gik ud af Kirken. Skyndsomt forlod han Byen og ilede ad en Markvei ned til Fjorden, ved hvis Bred han i lang Tid uroligt hastede frem og tilbage, som vilde han undflye en ond Dæmon, der truede med at bemægtige sig hans Sind. Af og til udstødte han Mette Nygaards Navn, idet han krampagtigt knyttede sine Hænder. Pludseligt blev han staaende; medens han kastede et Blik udover det stille, blanke Vand og de grønne Skove, forekom det ham, som hørte han atter Præstens Bøn: „Herren velsigne og bevare Eder, Han lade sit Ansigt lyse for Eder og give Eder Fred i Evighed.“ Dybt bevæget tørrede han sine Øine; en mild, salig Følelse gjennemstrømmede hans Sind, han følte sig styrket og beroliget.

Da han kom hjem, havde Huusholdersken i lang Tid ventet paa ham med Middagsmaden, og Tegn paa en frygtelig Storm var tydeligt at læse i hendes Ansigt; men ved at see sin Huusbondes kummerfulde Aasyn og høre den milde sagtmodige Røst, hvormed han bad hende om ikke at være vred, forstummede hun, og uden at sige et Ord henvendte hun ofte et spørgende og medlidende Blik paa ham, der, uden at røre Maden, taus og tankefuld sad ligeoverfor hende.

Fra den Tid var der foregaaet en fuldstændig Forvandling med Apotheker Hurtigkarl. Hans vredladne, iltre Sind var borte, og aldrig hørte man ham mere skjende paa Kunderne. Til de Fattige havde han stedse et mildt og trøstefuldt Ord og en endnu kraftigere Hjelp, og naar han talte var der noget saa Venligt og Sagtmodigt i hans Stemme og et saa kjærligt Udtryk i hans Ansigt, at det haardeste Hjerte maatte føle sig bevæget derved. Paa Gjestgiverstedet kom han aldrig mere, ligesom han heller ikke oftere lyttede til Matrosernes Sang; men derfor glemte han dem dog ikke, og naar Bødegildet skulde afholdes, hvilket fandt Sted hvert Efteraar efter Fangstens Ophør, naar de sønderrevne Fiskegarn vare udbødede og rensede, saa sendte han stedse sit rigelige Bidrag dertil. I hans Huus herskede Stilhed og Fred, og aldrig hørtes et opbragt Ord; thi Jomfruen ærede hans Sorg og følte, at hendes Fløites Melodi kun passede ilde dertil. —

Saaledes svandt Dagene hen og bleve til Aar, og af disse vare allerede mange henrundne. Hos Kjøbmand Hals var det imidlertid gaaet lystigt til, og trods Folks Mumlen om for store Udgifter og for smaa Indtægter, om Fallit og Opbud, havde det hidtil holdt sammen; thi Herr Hals forstod at snoe sig i en snever Vending og Apothekeren ymtede aldrig et Ord om, at han ingensinde saae hverken Renter eller Afdrag af sin Capital. En Dag fandt man Kjøbmandens Lig i Fjorden. Ved hvilket Tilfælde han havde fundet en saa brat Død, vidste Ingen; men aldrig saasnart var han stedet

De Upsalensiske Studenters Fane.

til Jorden, før Stormen brød løs, Creditorerne sloges om Boet, og hver løb med sit Stykke, saaledes at Enken efter kort Tids Forløb stod huusvild og forladt med sine sex Børn. Af Herr Hurtigkarls Penge blev ikke reddet en Skilling, men da Procuratoren med et alvorligt Ansigt fortalte ham dette, svarede han bevæget: „Gud tilgive os vor Skyld, som vi tilgive vore Skyldnere!“ Det var det Hele, og ganske fortumlet forlod Procuratoren ham, idet han mumlede: „Titusinde Daler er dog ogsaa Penge.“

Efterat nu Alt var renset og reengjort og Madam Hals skulde til at flytte ud af Huset, uden at vide, hvor hun skulde finde Tag over sit Hoved, eller Brød til sig og sine Børn, da kom Apothekeren en Dag ind til hende — det var den første Gang i tyve Aar. I lang Tid talte de med hinanden og mange Taarer vare flydte; thi da han atter gik vare hendes Oine røde og hovne og hendes Lommetørklæde gjennemvædet; men den næste Dag flyttede hun ind i den øverste Leilighed paa Apotheket, hvor hun senere boede i mange Aar. —

Nu er Apotheker Hurtigkarl død. Ribes Klokker have ringet over hans sidste Færd og Gaderne vare bestrøede med Sand og Blomster. Unge og Gamle, Høie og Lave fulgte hans Baare, men nærmest gik hans sex Pleiesønner, som han havde opdraget og gjort til dygtige, retskafne Mennesker. Intet Oie forblev tørt og intet Hjerte urørt, da Præsten skildrede hans Vandel hernede, thi Enhver følte, at for ham stod Guds Rige aabent, at han var gaaet ind til Glæde og Fred.

Fanefesten i Universitetsgaarden.

Den 12te Junis Sol oprandt ikke saa lysende og lovende, som Forventningen havde malet sig den, og som den paatænkte Festlighed egentlig fordrede. Dog svigtede Ingen, ei heller var Jubelen derfor mindre, da det store Tog drog fra den gamle Universitetsgaard over Frue Plads til den nye Gaard mellem Universitetet og Bibliotheket — navnlig da Toget derinde hilsedes Velkommen af den store Mængde festligt klædte Damer, der i Udførelsen af de fire Bannere vist ikke havde feilet, naar de troede at handle paa alle danske Kvinders Vegne, og som nu paa en terasseformet Ophøining i Baggrunden vare tilstede, for saaledes paa en Maade personligt at overrække den nordiske Ungdom de betydningsfulde Faner. Disse stode ved Foden af Ophøiningen, indhyllede i Sort — som i Sørgedragt, syntes det næsten — medens de mørke Skyer endnu skjulte Himmelen. Neppe var imidlertid Toget blevet samlet, før ogsaa Skyerne, ligesom rystede ved de vældige Hurraraab, skiltes og droge bort over Hovederne, een efter anden, medens kun enkelte vare ondskabsfulde nok til senere at forstyrre en og anden Taler, ved i Forbigaaende at sende en lille Regnbyge, der bragte endeel kjedsommelige Paraplyer i Veiret. Professor Clausen tog Ordet, for i Damernes Navn at overrække Fanerne og tolke hvert enkelt Billedes Betydning, medens Bannerne afsløredes, førtes forbi ham foran Forsamlingen og overraktes de dertil udvalgte unge Mænd fra hvert Universitet. I det samme Dieblik brød Solen første Gang ret igjennem og kastede sine Straaler paa de glimrende Billeder, som nu stode for os: først og

De Lundensiske Studenters Fane.

fremmest Billeder af hvert godt og ærligt Ønske for Nordens Sag, som de danske Kvinder havde indstukket under de mange tusinde smaa Sting paa den røde og blaae Silkebund. Med en uendelig Jubel og rungende Hurraer blev hver Fane hilset, og Flere have siden yttret, at, var der Noget, som ved dette Møde maatte henrive og beaande dem ret for den nor-

De nordiske Studenters Indtog i Frederiksborg den 14de Juni 1862. (Skizze af Chr. Hetsch.)

De norske Studenters Fane.

diske Sag, da var det denne Stund, da Danmarks Kvinder gjennem sine Udsendinge vare forsamlede og overrakte Nordens Guder, som Mærker, til den forenede nordiske Ungdom, der her flokkedes om et skjønnere Læresæde end noget Universitetskatheder med en docerende Professor. For hver af Fanerne blev der udtalt en hjertelig Tak, med det gjentagne Løfte, aldrig at svigte Banneret, selv naar det vinker til Kamp for de danske Kvinders Land. De forskjellige Sangforeninger stemmede derefter i, den ene efter den anden; men Upsalensernes mesterlige »Fansång« af Wennerberg: Stå stark, du ljusets riddervakt!« fordunklede dog Alt, ja maaskee enhver Sang, der kom til at lyde under hele Mødet.

Med de nye Faner i Spidsen og en uendelig Jubelhilsen til de kvindelige Givere begyndtes Triumphtoget fra Universitetsgaarden ned til Thorvaldsens Museum, hvor de fire Standarter opstilledes i Vestibulen, for at Alle nærmere kunde tage dem i Øiesyn; det maa da ogsaa her være os tilladt et Øieblik at dvæle ved dem.

For Tegningerne og Ledelsen (Valget af Farver m. m.) af Arbeidet have vi navnlig at takke vore to udmærkede Konstnere, Prof. Constantin Hansen og Skovgaard, Mænd, som derved paa den ene Side have viist, at de i Studentermødet have knnnet see mere end et Møde af Studenter, at de deri have seet et nordisk folkeligt Ynglingething, hvis Liv det er Konstens Hverv at forædle og forskjønne, samt paa den anden Side have givet eet Beviis mere paa, at de i deres Konst ikke skye at skille sig fra det almindeligt priste Classisk-Kosmopolitiske, men sætte deres Liv og Ære i, saavel i Emne som i Behandling, at udvikle og værne om en nordisk national Konst, trods den ofte fremførte Sætning, at „Konst og Videnskab ere ophøiede over nationale Fordomme."

Udførelsen var saa smagfuld og naturlig, at de Fleste, strax da Fanerne afsløredes, ansaae Figurerne for at være malede, idet man allerede maatte betragte det som noget Overordentligt, at de danske Damer ikke nøiedes med en enkelt Fane, som ved de tidligere Møder, men ikke vilde lade noget af de fire Universiteter være Stivbarn; ja, Mange maatte først nede i Museet ved nøiere Betragtning forvisse sig om, at Mærkebillederne virkelig paa gammel nordisk Viis vare udsyede, at endog den fineste Afskygning i Farverne bestod af Sting ved Sting; kun de Indviede kjende og kunne skatte, hvormegen Anstrengelse og Arbeide det har maattet koste, hvor tidt store Stykker deraf have maattet syes og

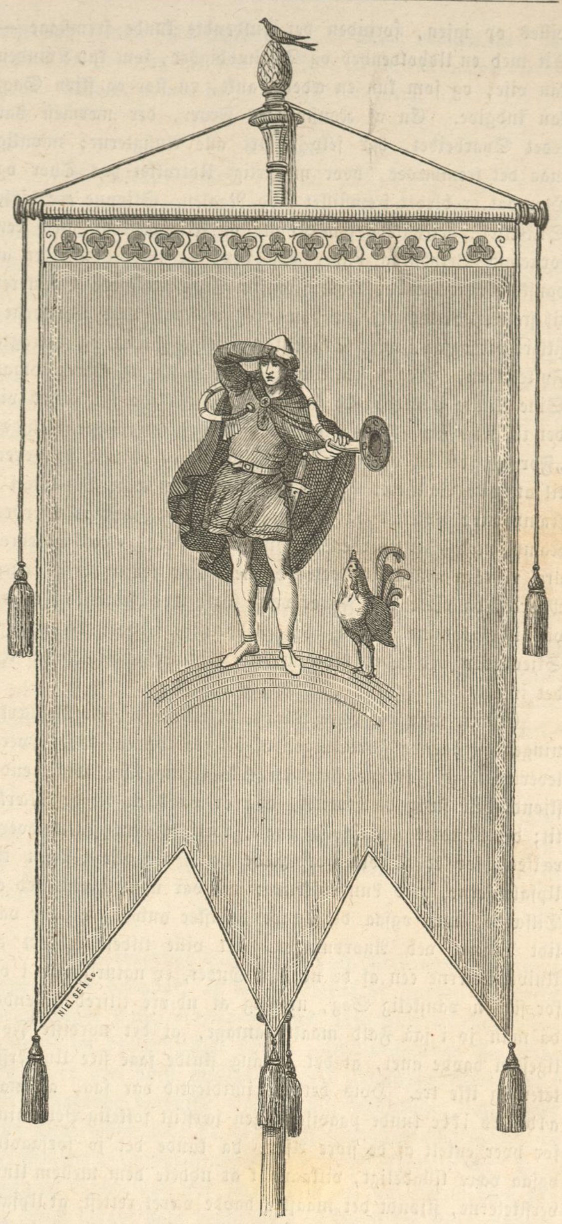

De danske Studenters Fane.

Paa Veien mellem Frederiksborg og Fredensborg den 15de Juni 1862. (Skizze af Ludvig Schou.)

pilles op igjen, forinden det Fuldendte kunde fremstaae — Alt med en Udholdenhed og Taalmodighed, som kun Kvinden kan vise, og som kun en ædel Tanke, en stor og skjøn Sag, kan indgive. En af Konstnernes Fruer, der nærmest har ledet Syarbeidet, har selv udført alle Ansigterne; navnlig maa det fremhæves, hvor mesterligt Udtrykket hos Thor og Heimdal er blevet fremstillet med Naalen. Skjønne ere disse Skikkelser, betragtede som Konst- og Flidsværker; men den fornemste Betydning bliver dog den, at de ere Værker af danske Kvindehænder, som Jomfru Ingefrid syede Banneret til stolten Vetteman, da han drog i Kamp mod Venderne; sikkert vil ogsaa, naar Studenterne følge Fanen og betragte Fylkeguden, ofte en vinkende, hvid Haand og klare, blaae Oine skimte frem bag de fine Traade, thi for Ynglingen vil det til Kampen »för sannt och gott och stort« altid lyde: „For Pigen og vort Land!" Maatte han da vise sig voxen til at løfte Banneret og ikke alene blive en ægte Vetteman i Kamp mod Uvætter og Vender, men ogsaa optage Asernes Kamp mod Jætteverdenen, indfrie Løftet: »Mot mörkret dra' vi våra svärd!« Førtes denne Kamp ret under Asernes Mærke, da vilde vore Faner være syede med Ariadnes Traad; vi vilde komme ud af den Labyrinth, hvori de mange Skjevheder ved vort hidtilværende Universitetsliv have ledet ind.

Endnu maa det være tilladt, at tilføie et Par Bemærkninger angaaende Fordelingen af de fire Guder. Ved Overleveringen af Fanerne skete en lille Feiltagelse, som, endskjøndt den strax blev rettet, dog er værd at lægge Mærke til; det hændtes nemlig, at man, idet Fanerne skulde overrækkes, for et Oieblik forvexlede den, der var bestemt til Upsalenserne, med Lundensernes; det var naturligviis ved et Tilfælde, men ogsaa det kunde maaskee antyde, at der var lidt Vrangt ved Anordningen. At ville tildele ethvert af Universiteterne een af de nordiske Guder, er naturligviis i og for sig en vanskelig Sag, umulig at udføre tilfredsstillende, da man jo i saa Fald maatte antage, at det nordiske Folk ligesom havde anet, at det engang skulde faae fire Universiteter og ikke tre. Hvis det nu imidlertid var saa, at man aldeles ikke kunde paavise nogen særskilt folkelig Betydning for hver enkelt af de store Aser, da kunde det jo forsaavidt ogsaa være tilladeligt, vilkaarligt at uddele dem mellem Universiteterne, skjøndt det maaskee havde været rettest, at Upsala og Lund havde faaet samme Gud. Da der nu derimod virkelig, ialtfald med saa klart Lys, som Nutiden kan see Sagen med, kan drages en Parallel mellem hver af de tre store Guder: Odin, Thor og Frei, og hvert af de tre nordiske Folk, saa synes det ikke vel at kunne billiges, at der er bleven gjort Brud paa dette Hensyn, for ligesom at vise et Galanteri mod vore Gjester, idet man overlod til deres tre Universiteter, hvad der tilhører de tre nordiske Folk, nemlig de tre Hovedguder, og var saa beskeden selv at nøies med een af Underguderne og gjøre det danske Folk blot til Vagtholder for Norden, omtrent det Samme som Tegnér sagde i sin første, kun lidet skandinaviske Tid, idet han (i „Nore") udtalte Ønsket om, at Danmark engang skulde ankre op som Vagtskib udenfor Nordens Strand; det vil vist Alle føle, er Noget, som vi ikke kunne vedkjende os. Det kan derimod med mere eller mindre Tydelighed paapeges, at, ligesom af de tre Aser: Odin, Thor og Tyr, er Tyr, den egentlige Krigsgud, den ungdommelige Kamp først og fremmest for Æren, at henføre til Sverig, Thor, Manddomsbedriften, til Norge og Odin, den erfarne Viisdom, til Danmark, som aldrig fortrinsviis var Bedrifternes Land, undtagen i Aandens Rige, hvor Danmark i Regelen i enhver Bevægelse har ført det første Slag — saaledes maa man af Vanerne nærmest ansee Freja for Danmarks, Njord for Norges og Frei for Sverigs udkaarne Gud; Frei dyrkedes ogsaa først og fremmest af Svenske, i Upsala endog fremfor Odin, hvem Historikeren ellers lader herske der før ham, men dog allerførst paa Fyen. At Heimdal vel, navnlig i vor Tid, henpeger paa Danmark, er jo tydeligt nok, medens paa den anden Side, naar Aanden for Frihed og Folkelighed ret bliver vakt, Vækkelsen og Vaagenheden nødvendigviis i lige Grad maae være hele Nordens Sag. I det Hele maa man vogte sig for at føre Paralleler for vidt, men først og fremmest mindes, at den nordiske Gudekreds er fælles Eiendom; vil man derimod lægge nøie Mærke til de enkelte Skikkelser, saa synes det værd at lægge paa Sinde, at Odin maa hævdes for Danmark, Frei for Sverig og Thor for Norge. Hvad her saa løseligt er yttret, maa ikke betragtes som nogen dadlende Udtalelse, men kun som et Forsøg paa at oplyse en, som det synes, lidt misforstaaet Høflighed.

— b —

Fra det nordiske Studentermøde.

Frederiksborg.

Endelig havde man da faaet utvivlsom godt Veir. Og det kunde behøves hin Løverdag, til den store Udflugt i Nordsjælland. Hverken Storm eller Regn forstyrrede Landsætningen ved Rungsted og Beskuelsen af Sjællands rige Kyst, hvor den breder og bugter sig mod Syd og mod Nord, indtil den, hinsides Humlebeks Skove, med al indsmigrende Ynde nærmer sig til Søsteren hinsides. Derepaa truede dog mørke Skyer, og kun efterhaanden, som Vindene pustede op hist og her paa Himmelen, lode enkelte Solglimt i det Fjerne først Helsingørs Kirker og røde Tage, saa Kronborg og endelig Helsingborg med Kärnan komme tilsyne i virkningsfuld „Theaterbelysning". Men der, hvor „kølige Skygger" oplivede „Fiskernes" Skjald, var der klart og frit, saa at den henrivende Spadserevei op til Hørsholm kunde lægges tilbage med fuld, ublandet Nydelse.

Om Festen i Hørsholm, denne uovertræffelige romantiske Idyl, maae vi kun sige: gjemt, men ikke glemt. Ikke heller kunne vi dvæle ved Kjørselen derfra, ved det muntre Tog af Vogne, omtrent Halvtrediehundrede i Antal, bedækkende et Veistykke paa vel en halv Miils Længde; denne Fart over frugtbare Marker og gjennem prægtige Bøgeskove, som de fleste af Gjesterne første Gang saae her, var lige tiltalende og er lige uforglemmelig for os Danske og for Hine, hvem den ovenikjøbet skjenkede Nyhedens Behag. Vi maae, som sagt, lægge disse ublandet smukke Minder tilside, for med Jeppe at udbryde: Hvor længe var Abraham i Paradis! Ja, hvorlænge kunde det nordiske Studentermøde være denne velsignede Regn foruden? Ikke saasnart var Nedstigningen af Vognene foretagen — under nøiagtig Overholdelse af Reisecomiteens viselige Regel, at man ikke maatte springe ned ad mere end een Vogn ad Gangen — førend Skyerne gave Livstegn fra sig, dog kun som lidt suurmulent Gnaveri, til Advarsel om det Værre, der kom efter. De mærkværdige Kjøbstadboere, med hvem man stod ifærd med at slutte Bekjendtskab, disse Gjestfrihedens Ypperstepræster, som, selv omtrent to Tusinde, havde skaffet Plads til desforuden næsten eet Tusind, havde ogsaa erhvervet sig Krav paa Taknemmelighed ved en særdeles heldig Anordning til Sammenbringelsen af Gjester og Verter. Man fandt hverandre nogenlunde hurtig og Alle bleve færdige hermed saa temmelig samtidig. Derfor lykkedes det ialtfald at begynde Indtoget med sluttede Rækker, der ogsaa kun bleve brudte, naar det gjaldt de ligesaa muntre som ivrige Haandmæng om nedfaldende Blomster. Men til saadanne venskabelige Skærmydsler var der rigtignok hyppig Leilighed i det smykkede Hillerød, ligefra de første Huse i Byens Udkant og gjennem de ikke saa ganske faa Gader indtil den prægtige tætbesatte Skraaning nedad Torvet til, hvor Toget standsede og forenedes til Opløsning. Og saameget større Anledning til Standsning under Gangen var der for den letfængelige Ungdom, som Frederiksborgs Damer jo, selv uden Krandse og Bouketter, blomstre saa det ikke kan Andet end blive bemærket til alle Tider, endsige ved en Leilighed, som den nærværende. De „tredive Tyranners", de allehjerterantændende Skjønhedssoles Tid er forbi; men Ætten lever. Tæt besat er endnu den hillerødske Himmel, hvorfra nu saamangen Hilsen smilede ned til de nordiske Vandringsmænd, saa at disse vel overalt fandt deres Vei bestraalet af glimrende Stjerner, der kom og svandt lig blændende Meteorer, ligesom Jorden paa sin Bane stedse omsvæves af talrige Himmellys; men her var det, som hvor Kloden paa visse Aarets Tider krydser en heel tæt Krands af Stjerneskud — ja, Stjerneskud, hvormange Saadanne var der ikke i Frederiksborg!

Fra Frederiksborg til Fredensborg.

Ikke med det bedste Veir, men med det bedste Humeur, ikke med Solskin fra Himmelen, men med Liv og Lyst i Hjertet, gik Toget afsted. Af og til smaaregnede det vel; men kan man ønske sig nogen bedre Paraply, end den, som Bøgeskovens Kroner holde over Hovedet! Af og til var Føret vel lidt slibrigt, men skulde Ungdommen ikke kunne gaae med faste Skridt til Kongens Bord — især saa tidligt om Morgenen? I Sandhed! der var neppe Tid til at tænke paa, at Omstændighederne kunde have været mere gunstige, og saa galt var det ikke heller, at jo Enhver kunde glæde sig ved den smukke Vei, de stolte Skove, de frugtbare Marker og de frie Udsigter; uden Spor af Træthed naaede man derhen, hvor Esrom Sø udbreder sin smilende Flade, medens Fredensborg By og Slottet hæve sig malerisk over Høiderne.

Paa mange Maader forkortedes desuden den ikke lange Gang. Fortrolige Samtaler fandt god Tid og Leilighed til at komme frem mellem de noget Ældre, der vel kunde have Et og Andet at spørge og erfare om Broderlandenes Forhold. Og de Yngre, der fortrinsviis følte Trang til lyriske Hjerteudbrud, oplivede Marchen ved at udtralle deres Stemning i en gammel Upsalasang, halv bekjendt, halv forglemt, men meget let gjenkaldt i Erindringen, da dens ingenlunde ucharakteristiske Indhold kun bestod af følgende, ideligt gjentagne, dybsindige Strofer:

(Mel.: Ritsch, ratsch osv.)

Fru Söderström, fru Söderström, fru Söderström,
Fru Söderström och lilla mamsell Roos!
Gif oss litet sodavatten, sodavatten, sodavatten,
Sodavatten, sodavatten, sodavatten — **Punsch!**

Og entreprenante Kjøbmandssjæle fulgte med Toget, eller lokkede det hist og her til en kort Standsning. Bayersk Øl og Kirsebær — maaskee af en mere germansk Oprindelse end det Bayerske — vare slet ikke uvelkomne; for at Betalingen i uvante Myntsorter ikke skulde berede altfor store Vanskeligheder, havde vedkommende Handelsaander meget snildt udfundet, at den Penge, der kaldes en Rigsort, var en saare hensigtsmæssig Eenhed: et Glas Øl og en Haandfuld Bær, Alt lod sig netop lige godt betale med denne fortræffelige Mynt. (Maaskee det var et Slags practisk Skandinavisme, med Henblik til de smukke svenske Fireogtyveskillinger.) Nok er det, Veien gik let og afvexlende for de Gaaende. Og end lettere var den vel for dem, der kom agende eller ridende paa Husarheste. Hilste af svingende Huer, fulgte af rungende Hurraer, droge ikke faa Vogne forbi, saa tætpakkede som Muligheden blot tillod. Og Rytterne — ja hvordan det forholdt sig med dem, derom ville vi henvise til det flygtige Billede, som en flyvende Indbildningskraft har idealiseret for vore Læsere.

Affkeden.

Afsked! — dette forunderlige Ord, der rummer i sig baade Mindernes Glæde og Adskillelsens Smerte; denne fattige Lyd for saamangen rig Stemning i Sindet — hvorledes skulde din Høitidsfylde kunne males med Ord? Afmægtigt er det døde Ord, kun lidet forslaaer dets forstandige Afpassen, dets logiske Forbindelse af Subject og Prædicat, hvor det gjelder Følelsens varme Udbrud. Ingen, som var tilstede hvor de sidste Haandtryk vexledes, de sidste Hilsener gaves og toges, vil kunne glemme, hvormeget de korte Oieblikke skjenkede. Og Ingen, som ikke var med, kan ved nogensomhelst Gjengivelse faae fremstillet, hvor rigt, hvor berigende disse Minutters Liv var for Alle.

Blomstersmykkede og rige paa mange „Forglemmigeier" stode de unge Brødre tæt sluttede paa Skibenes Dæk. Hurtigt som en Drøm flygtede de sidste Oieblikke, medens Ord og Blikke fløi fra Land og tilbage igjen. Saa lød Klokkernes Varselsrøst, og med den rige Fragt fore Søhestene fnysende afsted, heldende sig endnu engang med Kjærlighed henimod de Tilbageblivende. Huerne vinkede og Hurraer rystede Luften, for at Oie og Ore dog endnu engang skulde fyldes med broderlige Venskabsbud. Men de stolte Skibe gik ustandsede fremad og tolkede saaledes paa deres stille Maade det Løsen, der gjelder for Alle, og som trods al Adskillelse skal forene og forbinde: Fremad! fra det flygtige Minut til den umaalelige Tid, fra Tid til Evighed: Altid Fremad!

Ugens Politik.

Den 3die Juli 1862.

Ministeriet Rattazzi har i denne Uge vundet en Seir i det italienske Parlament, der nemlig har givet Regjeringen Bemyndigelse til midlertidig at opkræve Skatterne i et halvt Aar, indtil Budgettet paa forfatningsmæssig Maade kan blive discuteret, uagtet det nedsatte Udvalg kun vilde tilstaae denne Bemyndigelse i fire Maaneder. Men trods denne Seir og trods Ruslands Anerkjendelse af Kongeriget Italien — der efter hvad man paastaaer rigtignok skal være betinget — er Misstemningen dog meget betydelig, og Rattazzi staaer kun paa meget svage Fødder, uagtet en Forandring alene for at blive af med hans Cabinet kun vilde være, at faae et andet med det samme Program. Men hvis man aabent og ærligt vil angribe Ministeriet, saa synes det at være stærkt med Hensyn til de tre Hovedpuncter, der danne Hængslerne for hele den italienske Politik. Det Hverv, som et Ministerium i det nærværende Oieblik maa udføre, gaaer ud paa for det Første at fremme Landets materielle Velvære, det vil sige, at udføre offentlige Arbeider og skaffe Penge tilveie for at betale dem, dernæst at holde Garibaldi og hans Venner i Beredskab, men under tilbørlig Control, og for det Tredie at fremskynde Afgjørelsen af det romerske Spørgsmaal, saa meget som Omstændighederne og Louis Napoleons Politik ville tillade. I den første Henseende er der ikke Grund til at anklage Ministeriet; det samme Telegram, der bragte Efterretningen om, at Rattazzi agtede at forlange et Tillidsvotum, meddeelte ogsaa Planen til at anlægge en Jernbane paa Øen Sardinien. Der arbeides med Kraft paa Fæstningsværkerne ved Spezzia; Krondomainerne i Parma afhændes til Folk, der ville benytte dem bedre, end hidtil er skeet; Jernbaner ere aabnede, der ville føre Piemonteserne til Ancona og som snart vilde føre Romerne til Neapel, hvis de fik Tilladelse dertil. Anlæggelsen af de store, sydlige Jernbaner er overdraget til Huset Rothschild, og om alt dette end ikke kan udføres uden at paalægge Nutiden, men især Fremtiden store Byrder, saa er Italien istand til at betale, hvis det i et Par Aar fritages for store politiske Ulykker.

Regjeringen kan heller ikke dadles for hvad den har gjort med Hensyn til Garibaldi og Garibaldisterne. Den er kommen i Strid med Handlingspartiets fanatiske Tilhængere, der søge at styrte Italien i en overilet Krig. Men den understøttes i denne Henseende af det store Fleertal af fornuftige Italienere, der mene, at slige Expeditioner ere ligesaa skadelige som taabelige, og at Italien nu er skredet saa vidt frem, at det kan handle som en Nation og gjennem sin Regjering,

naar det beslutter sig til at handle. Ministeriet har sandsynligviis med Kongens Understøttelse overbeviist Garibaldi herom, og han har ikke suurmulende trukket sig tilbage til Caprera, men opretter under Indbyggernes Jubel Skytteforeninger i Palermo og Messina istedetfor at tillade, at hans Navn misbruges af de ubesindige Patrioter, der antage, at Fæstningsfiirkantens Mure ville falde ligesom Jerichos, naar „Det unge Italiens" Trompeter lyde udenfor dem.

Med Hensyn til det romerske Spørgsmaal havde Ministeriet, da det kom til Roret, et bestemt Program, som det ikke har svigtet. Det paastod, at en hyppende Nødvendighed krævede, at gaae Haand i Haand med Frankrig. Det erklærede, at Italien ikke kunde tvinge Keiseren til at fjerne sine Tropper, førend han selv besluttede sig dertil, og det var en bekjendt Sag, at et sligt Skridt efter hans Mening var forbundet med store Vanskeligheder. Han raadede Italien til ikke at overile sig, men at fire stærkt paa Touget, for at Enden kunde være lang nok til, at den geistlige Parti selv kunde faae det om Halsen. Paven har i den sidste Tid benyttet Touget efter Ønske og forbauset Christenheden med en ny Udtalelse, der næsten overalt modtages med Haan. Det ultramontane Parti adskiller sig mere og mere fra Verdens Anliggender og vil snart synke ned i Forglemmelsens Skjød. Skal Angrebet paa Rom altsaa foretages med Keiserens Samtykke, er det ikke let at indsee, hvori det nuværende Ministerium har feilet; de særlige Omstændigheder, under hvilke Rattazzi kom til Magten, udsætte ham stedse for den Beskyldning, at han er altfor underdanig mod Keiseren, og saasnart han støder paa Vanskeligheder, paastaaer man altid, at han er tilbøielig til at afstaae Sardinien, for at formaae Keiseren til at forlade Rom. Men han har benegtet dette paa den mest høitidelige Maade, hvilket har noget at betyde, og man har desuden ondt ved at troe, at Keiseren vil modtage Betaling for at overgive Paven til hans Fjender; man vilde aldrig ophøre med at tale om de tredive Sølvpenge. Med Hensyn til de tre af os fremhævede Hovedpuncter vil man neppe kunne angribe Rattazzi; personlige Grunde er den sikkert tilstede i tilstrækkelig Mængde, men Italiens Venner kunne kun udtale det Haab, at det ikke vil lade et Ministerium, skjøndt det ikke er meget stærkt, afløse af et endnu svagere alene for at have den Fornøielse, at see Lykkehjulet dreie sig.

Medens Tilstanden i Italien altsaa endnu stedse er usikker og svævende, staae Begivenhederne i Mexico, det Punct, paa hvilket Opmærksomheden fortrinsviis er henvendt, heller ikke i noget klart Lys, nagtet man havde haabet, at Discussionen af det mexicanske Spørgsmaal i den franske lovgivende Forsamling idetmindste skulde have lært os, hvad Frankrig egentlig vil ubrette i Mexico. Hvor glimrende Minister Billaults Svar paa Jules Favres Angreb end var, indvikllede han sig dog i flere Modsigelser, og det Eneste, man fik at vide, var, at Frankrig ikke, saaledes som man et Øieblik troede, har til Hensigt at trække sig ud af Sagen, naar det kunde skee med Ære, men at det agter at udføre sine, endnu i et tæt Slør indhyllede Planer. Den officielle Rapport fra General Lorencez er endnu ikke bleven offentliggjort, skjøndt man har private Efterretninger fra Vera Cruz med det Dampskib, der er afgaaet den 1ste Juni. Ifølge disse vendte General Lorencez, efter det mislykkede Angreb paa Puebla den 5te Mai, tilbage til Amozoe den 9de Mai, og derfra drog han til Orizaba, hvor han indtraf den 18de. De med Provianteringen forbundne Vanskeligheder nødsagede ham til at udføre denne tilbagegaaende Bevægelse. Paa Tilbagetoget blev han ikke forfulgt, men selv i Orizaba faldt det ham meget besværligt at forskaffe sig Fødemidler.

Medens de franske Tropper saaledes droge til Orizaba, søgte en af de reactionaire Generaler, paa hvis Bistand de havde gjort Regning, for at trænge ind i Puebla, nemlig General Marquez, at forene sig med dem. Da den mexicanske General Tapia i Spidsen for 1800 Mand vilde forhindre denne Bevægelse, brogskan ham imøde og vilde have udført sit Forehavende, hvis de Franske ikke havde undsat deres Forbundsfælle. Det var denne Træfning, der forefaldt ved Aculcingo i Nærheden af Orizaba, som „Moniteuren" ogsaa har omtalt. Kampen var meget heftig og endte med General Tapias fuldstændige Nederlag.

Foruden dette Sammenstød have Franskmændene havt et andet i Chiquihite med General La Llava, som søgte at afskære Forbindelsen med Vera Cruz. Det lykkedes at fordrive ham, men Communicationslinierne trues endnu stedse paa andre Puncter af Guerillaskarer.

Saaledes er Tilstanden i militair Henseende. Den er ikke glimrende, men man kan idetmindste forstaae den, hvilket ingenlunde er Tilfældet med Stillingen betragtet fra det politiske Standpunct. General Lorencez staaer paa en spændt Fod med General Almonte, mod hvem der hersker stor Forbittrelse i den franske Leir. Man beskylder ham for at have ført Keiseren bag Lyset ved falske Beretninger om Stemningen i Mexico. Den franske Overcommanderende har endog gjort sig til Tolk for disse Beskyldninger i en Dagsbefaling til Tropperne efter den tabte Træfning ved Puebla. Sandheden er, at denne Stad, der skulde aabne sine Porte, saasnart de Franske viste sig, ikke gav noget Livstegn; at efter den berygtede Pronunciamento i Orizaba, hvor Almontes Tilhængere samlede to og halvfemsindstyve Underskrifter, har der ikke fundet nogen ny Demonstration Sted til Gunst for den nye Præsident; at „Bødlen" Marquez, som Mexicanerne kalde ham, er den eneste indfødte General, der hidtil har sluttet sig til den udenlandske Hær, der kommer som Befrier, og at endelig de fleste af hans Venner og Colleger negte at følge hans Exempel. „La Patrie" meddeler endog, at flere af de reactionaire Generaler ere ankomne til Havana, tilligemed Almontes Hovedagent, Miranda, der har indskibet sig og reiser til Europa, for at skildre Tilstanden for de Franskes Keiser.

Kampen i Amerika mellem de sydlige og nordlige Stater fortsættes stedse uden at have taget en saadan Vending, at Frankrig og England, der ere meget tilbøielige til at optræde mæglende, endnu have vovet det, da et sligt Forsøg ifølge Lord Palmerstons Udtalelser i Parlamentet, i det nærværende Øieblik aldeles vilde forfeile sin Hensigt. Hvor Marinen kan virke, have Nordstaterne en afgjort Overvægt, og Tabet af Mississippi er den største Ulykke, der har ramt Syden. Men udenfor Kanonbaadenes Skudvidde have Unionens Armeer ingenlunde høstet Laurbær. Felttoget i Virginien har nu varet i to Maaneder, uden at de have vundet nogen afgjørende Fordeel. Deres Modstandere fortjene saameget desto større Roes, fordi de stedse have kæmpet i den Hensigt, at dække et Tilbagetog. Ved Williamsburg og West-Point tilføiede de deres Modstandere et betydeligt Tab og trak sig derpaa uanfægtede tilbage. Ved Seven Pines erobrede de en unionistisk Divisions Kanoner og Bagage, og noget i Forveien kastede General Jackson Banks tilbage over Potomac, og han har senere med Held kæmpet to Gange mod Fremont. Ifølge de seneste Beretninger stod han i Begreb med at forene sig med Hovedarmeen ved Richmond efter at have udført det mest glimrende Felttog i denne Krig. Efterretningerne fra Vesten ere mindre paalidelige, men man har dog Grund til at antage, at Beauregard har ført Hallack bag Lyset, og man kan ikke fæste Lid til Aviserne i New-York, der beretter, at han skal have mistet 20,000 Mand; thi man har i den sidste Tid ikke med et eneste Ord hørt de 10,000 Mand omtale, som General Pope skulde have taget tilfange. De samme paalidelige Historieskrivere, som erklære, at Krigen i Vesten er tilende, fortælle kort derpaa, at General Beauregard endnu staaer i Spidsen for 80,000 Mand.

Men er Kampens endelige Udfald end tvivlsomt, kan man med temmelig stor Sikkerhed forudsige, at den stiftede Gjeld vist aldrig vil blive betalt. Congressens øvrige Patrioter foreslaae, at Unionens Armeer i Syden skulle ernære sig selv og i dette Øiemed bemægtige sig Oprørernes Eiendom eller med andre Ord gjøre sig skyldige i en organiseret Plyndring. Derfor træffe de kun meget faa og utilstrækkelige finantsielle Foranstaltninger og vise Ulyst til at udskrive Skatter. Det seneste Forslag gaaer ud paa atter at udstede Sedler for 270 Millioner Rigsdaler, og man paastaaer, at Krigsførelsen koster 6 Millioner Rigsdaler om Dagen.

M.

Literatur.

— „Sygehjemmets" nyeste Beretning gaaer fra 1ste April 1861 til 31te Marts 1862 og indeholder nogle Tillæg til denne velgørende Stiftelses Grundbestemmelser og en Udsigt over dens Virksomhed i det forløbne Aar. Capitalformuen er forøget med 22,266 Rdl. 64 ß; men ingen nye Fripladser ere oprettede, ligesom heller ikke de aarlige Bidrag ere forøgede; Indtægten skriver sig fornemmelig fra Lotteriet.

— 5te Binds 5te Hefte af „Aftenlæsning" indeholder: St. St. Blicher af Barfod, Et Eventyr i Alleghany Bjergene, og Steenkullene af Grube.

— „Schillerlotterie und Schillerstiftung" hedder en Artikel i Robert Prutz' Ugeskrift „Deutsches Museum", hvori der gives en interessant Beretning om Udfaldet af det storartede Foretagende, der har indbragt en Nettoindtægt af 454,740 Rdl. Pr. Cour., af hvis Renter der skal uddeles Understøttelse for trængende tydske Digtere og Forfattere. Med Hensyn til Agtelsen for Forfatterstanden siger B. bl. Andet: „Der Deutsche ist in dieser Hinsicht noch ziemlich weit zurück, namentlich wenn man ihn mit Franzosen und Engländern, und selbst mit weit kleineren Völkern, wie z. B. den Dänen vergleicht."

— Staden Paris' forhenværende Skarpretter Samson udgiver sin Families Memoirer under Titelen: „Skafottets Mysterier". Hans Slægt har i syv Ætled varetaget denne rædsomme Bestilling.

Musik.

— Verdi's, til Aabningshøitideligheden i Verdensudstillingsbygningen componerede, men af Comiteen forkastede Cantate, er bleven udført paa „Hendes Majestæts Theater" i London og har vakt stormende Bifald. Allerede den første Aften modtoges den med Begeistring; den forlangtes gjentaget, Componisten blev fremkaldt og modtaget med lydelig Hyldest. Næste Gang den udførtes var Huset propfuldt og den nød samme Modtagelse, saa at Verdi maaskee deri har fundet et Vederlag for den Skuffelse, Comiteen havde beredet ham. Udførelsen var begge Gange fortrinlig.

Theater.

— Directeur Antonio Langini har udstedt følgende humoristiske Bekjendtgjørelse, inden han atter har aabnet Amphitheatret i Pompeji: „Theatret i Pompeji bliver næste Søndag atter aabnet med „Regimentets Datter", efterat der senest er givet „Trojanerinden" under Hr. Quintus Marcius' Direction, og Forestillingerne i 1800 Aar have været afbrudte. Jeg beder derfor den høie Adel og det ærede Publicum lade den min Forgænger viste Velvillie gaae over paa mig, da jeg efter Evne vil bestræbe mig for, at mit Repertoire kan kunne staae ved Siden af hans."

Konst.

— Sidstledne 31te Marts blev det første Mindesmærke i Sydamerika afsløret. Det staaer paa „Forfatningstorvet" i Rio Janeiro og forestiller Pedro I af Brasilien tilhest, i det Øieblik, da han, som Regent over hint dengang endnu under Portugal hørende Rige, erklærer det uafhængigt og sig selv for Keiser. Paa Siderne ere anbragte Grupper af Indianere i overnaturlig Størrelse, omgivne af brasilianske Dyrearter. Mindesmærket er udført af den franske Billedhugger Rochet.

Krigsvæsen.

— Den østerrigske Regjering har ladet fuldføre 30 Batterier af nye 2- og 4pundige riflede Skydebomuldskanoner; ni af disse Batterier ere som Prøve foreløbigen fordeelte til Regimenterne.

Blandinger.

— Den kongelige Commission for Verdensudstillingen i London har besluttet, at de Udstillerne af Juryen tilstaaede Belønninger skulle overleveres den 11te Juli til Repræsentanterne for de forskjellige Lande. Høitideligheden skal finde Sted med den størst mulige Pragt i Udstillingspaladset og i den tilstødende botaniske Have. De forskjellige Regjeringer ville blive opfordrede til at lade sig repræsentere, enten af Medlemmer af Fyrstehusene, eller af andre Notabiliteter. Hertugen af Cambridge skal føre Forsædet, da Dronningen ikke har villet berøve ham denne Ære til Gunst for Kronprindsen, som endnu bærer Sorg. Efter Medaillernes Uddeling vil Lord Mayoren give en glimrende Fest, og Communalbestyrelsen i London har i dette Øiemed tilbudt Stadens første Øvrighedsperson at raade over saa stor en Pengesum, som han maatte fornøden.

— For nogen Tid siden beskyldte „Times" adskillige Handelshuse for at have begaaet Underslæb under Opkyldelsen af visse Leverancecontracter. De saaledes anklagede Handelshuse anlagde Sag mod „Times". Europas største Avis satte sine dygtigste Agenter i Bevægelse for at skaffe det nødvendige Beviis tilveie, hvilket ogsaa tildeels lykkedes, men denne extra-judicielle Undersøgelse kostede Bladet hundrede tusind Rigsdaler. Der manglede dog et ubetydeligt Led i Beviisførelsens Kjede, og paa Grund af en bogstavelig Lovfortolkning maatte „Times" betale sin Mulct af een Shilling. Kjøbmændene i City vilde aabne en Subskription for at betale de med Undersøgelsen forbundne Omkostninger, men den stolte Avis negtede at modtage denne Sum. Man besluttede nu at skyde sammen for at anskaffe to Sølvskjolde med en Inskription, der skulde minde om denne Bedrift. Det ene fæstedes til en Søile paa Børsen i London, det andet blev skjænket til „Times" og er opslaaet i hin Tidendes Bureau.

— Tydske Blade berette, at to Artillerister have stjaalet en Kanon, som laa paa Spandaus Vold. Enten maa Kanonen have været meget lille, eller Artilleristerne meget store; er Historien sand, vidner den om en betænkelig Kjærlighed hos Vedkommende til deres Vaaben.

— En Brygger i Dublin har kjøbt en stor Grund der i Byen til Anlæg af en Vinterhave. Tillige er et Selskab traadt sammen, med Hertugen af Leicester i Spidsen, for i Forbindelse med Vinterhaven at lade opføre et Krystalpalads, hvortil der skal sammenbringes en Sum af en halv Million Rigsdaler.

— En Petition om Slaveriets Afskaffelse, 350 Alen lang og underskrevet af 15,000 nordamerikanske Kvinder, er tilstillet de forenede Staters Raad.

— Ved den store Ildløs i Enschede har det viist sig, at ikke en eneste af de derværende ildfaste Pengekasser kunde udholde Prøven. Den klingende Mynt, som befandt sig i dem, var smeltet sammen i Klumper, og Papirerne aldeles forkullede, hvorved Brandskaden blev forøget med flere Millioner.

— Blandt de mange Ansøgninger, der vældede ud over Kong Victor Emanuel, medens han opholdt sig i Neapel, fandtes een fra Opfinderen af Ogenavnet til Ferdinand II „Kong Bomba"; han meente at være værdig til en Belønning for sin Opfindsomhed.

— Dronningen af Spanien har nylig, med stor Høitidelighed, udnævnt to Mariabilleder til Riddere af den militaire St. Ferdinandsordenen.

De nordiske Studenters Afreise fra Kjøbenhavn den 17de Juni 1862.

— Mellem den sydligste Deel af de franske Besiddelser i Afrika og Nigerbassinet boer et haardt Folkefærd, Tuaregerne. De nyde ikke stor borgerlig Agtelse blandt de omboende Stammer, eftersom de mest nære sig af „Vrag"; hver Leirplads, Brønd, eller Oase, hvor de Veifarende pleie at standse, er dem bekjendt; der lægge de sig i Baghold og udplyndre Caravanerne. Som andre Røvere besidde de dog et Slags Ædelmodighed og lade dem fare med Fred, som forinden have kjøbt sig fri Leide. Tuaregerne streife gjennem Ørkenen paa Kameler af en saare letfodet Race, der ganske egne sig for dette Levnet; de bruge ikke gjerne Ildvaaben, men deres sædvanlige Bevæbning er et langt, lige Sværd, en Dolk, et Spyd og et Skjold, enten glat, beklædt med Elefanthud, eller besat med Jernpigge. Pilegrime og Handelsmænd tale med Rædsel om dette Folk; selv de iøvrigt modige Kabylere og Maurere, der altid ere klædte i Vaaben fra Isse til Fod, have en saadan Skræk for dem, at en lille Flok Tuaregere ofte, blot ved at vise sig, faaer en stor Hob væbnede Mænd til at spredes, som Avner for Vinden. Deres Bytte afsætte de paa Markederne i det Indre, og da de røve Meget, staae de i livligt Handelssamkvem, hvilket de nu have søgt at udvide, idet tre af deres Høvdinge ere komne til Paris, for at knytte Forbindelser med de Forretningsmænd, som drive Handel paa Afrika. Disse tre Ørkenboere vække megen Opsigt i Paris; de beskrives som store af Væxt og faste af Holdning, men deres Ansigt har Ingen seet, det er ganske skjult af et Stykke sort Tøi, om hvis Bestemmelse de Lærde ere uenige, idet Nogle antage, at det skal beskytte mod Solens sviende Straaler, Andre, at det skal holde det fine Sand ude; men saameget er vist, at de stedse bære det, de havde det endog for Ansigtet under en Privataudients, som Keiseren gav dem. De ere de Første af deres Stamme, som have sat Foden udenfor Afrika.

Logogriph.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14.

Forsvunden er den Glorie,
Som fordum førte vidt mit Ry;
Min nyere Historie
Aflokker Dig maaskee et „Fy!"
Og dog de samme lette Kroner
Sig hvælve paa mit gamle Sted,
Den samme Museskare troner,
Den samme Konst og — Konster med.
Men Secler svandt; og nye Sæder
Fordunkled mig og mine Glæder.
Dog lokker altid Traditionen
Endnu Herr Sørensen — og Konen.

3. 5. 13. 1.

Naar ud af Havnens smule Vand
Du drager bort fra Hjemmets Strand,
Forinden Havets Bølgehære
Til fremmed Kyst din Snekke bære,
Den sidste Hilsen til dit Hjem
Du over mig kan sende frem.

7. 4. 14.

Den bedste Skat, det er en Ægtemage
Naturligviis! den Sag er klar;
Men vogt Dig dog for mig at vrage;
Jeg troer, den næste Rang jeg har.

12. 6. 9.

En gyngende Bolig, saa net og bekvem
Med rummelig Plads til mig — og saa Dem.

10. 5.

Beundring,
Forundring,
Bedrøvelse, Glæde,
Og Mere endda kan min Vise Dig kvæde.

11. 2. 8.

Min Taushed taler
Med lønlig Skrift,
Og ømt afmaler
Jeg Hjertets Drift.
Med Runer sære
Jeg veed at bære
I flygtig Stund
En kjærlig Lære
Fra Mund til Mund.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 144:

Aare.

Opløst af Else, Manden, En Raginal, Tilbeder, Polygonen, J. J. i Helsingør, Quick & Montebello pr. Horsens, en 10aars Blaartot i Nestved, „De smukke Roser fra i Søndags", en Valbytøs, Massud fra Valsømagle, Mathilde paa T., Veslesvarta og Blondinen.

Verdens-Barometret.

London	2 Juli	3 pCt.	Consols . . .	91 7/8.
Paris	„ —	3 „	Rentes . . .	68. 15.
Wien	„ —	5 „	Metalliques .	70. 60.
Berlin	„ —	3 1/2 „	Staats-Sch.	90 1/2
Kjøbenhavn	4 —	4 „	Kgl. Obligat.	98.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 27de Juni til 3die Juli incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
27de . .	15,8	20,0	11,7	85	27"9,63	4,75
28de . .	12,8	18,8	10,8	80	27"9,29	7,86
29de . .	13,6	17,8	10,3	72	27"10,46	
30te . .	13,5	17,4	9,6	85	27"9,57	2,42
1ste . .	12,5	16,0	8,0	95	27"9,33	3,08
2den . .	12,8	18,8	8,0	70	27"9,55	0,40
3die . .	11,9	16,8	8,0	60	27"9,59	1,53

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Prima danske Stearinlys.

At jeg atter er forsynet med alle Størrelser af disse for deres Hvidhed, Drøihed og Billighed saa fordeelagtigt bekjendte Lys tillader jeg mig at bekjendtgjøre.

Nr. 1 à 3 Mk. 12 Sk. pr. fuldvægtigt Pund, Nr. 2 à 3 Mk. pr. fuldvægtigt Pund; pr. Lispund gives 2 Mk. Rabat. De faaes alene i Fabriksudsalget i Kjøbenhavn hos Urtekræmmer H. A. Møller, Krystalgaden Nr. 18.

Ordres til Provindserne expederes prompte imod Postforskud; hvert Omslag er paatrykt Udsalgets Adresse og Lysenes Qvalitet.

I alle Boglader faaes:

C. Plougs samlede Digte,

2den Udgave. Priis 2 Rd. 48 Sk.; Elegant indb. 3 Rd.
Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

4. Qvartal af „Ill. Tidendes" 3 Bind er begyndt den 1. Juli 1862.

Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.

Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 146. | Udkommer hver Søndag. | Kjøbenhavn den 13. Juli 1862. | 2 Rdlr. Qvartalet. | 3die Bind.

Indhold.

Provst W. F. Engelbreth. — Skizzer fra Grønland, ved S. B. (fortsat). — De nye Gadeanlæg i Paris. — Reisebreve fra Byk paa För. II. — Blankenese. — Ugens Politik — Meddelelser af blandet Indhold. — Fra Kirkegaarden. XX.

Provst W. F. Engelbreth.

Der var en ypperlig Aand og Forstand og Klogskab funden i ham.
Dan. 5, 12.

Herrens Forjættelse: Ær din Fader og din Moder, paa det at det maa gaae Dig godt og Du maa leve længe i Landet! synes at være gaaet i Arv fra Leviterne til vore Præster. I ingen anden Stand have vi talt saa mange dygtige og kraftige Oldinge, som i denne, og i ingen anden Stand vil Synet af en Mand, som under sneehvidt Haar bevarer Ungdommens Liv og Begeistring for sin Virksomhed, øve en saadan velgjørende Indflydelse paa Folket. Disse Tanker ere naturligen fremkaldte ved den Oldings Billede, hvis ærværdige Minde vi idag fornye hos vore Læsere, thi den nys afdøde Provst Engelbreth var i fuldt Maal sin Alderdoms, som sin Stands og sit Lands Prydelse; en Mand, der kan bevare sin Interesse for Videnskaben, sin aandelige Kraft og sit glade, gudhengivne Sind indtil det tooghalvfemtesindstyvende Aar, han er virkelig en Sjeldenhed i vore Dage med deres stærkt bevægede og derfor anstrengende Liv. Vi ere vante til at tænke os afdøde Biskop Mynster som Udtrykket af en kraftig, dygtig Alderdom; han har allerede været død i otte Aar, og først nu jorde vi den Mand, der indsatte ham i hans første geistlige Embede, der levede med ham i mange Aar, udvexlede Tanker med ham i flere, saae ham gaae bort som en Olding og som endnu, Aar efter Mynsters Død, med ungdommelig Lethed greb Pennen, hvor det gjaldt at værne om Kirken.

Wolf Frederik Engelbreth var født den 11te April 1771 i Korsør, hvor hans Fader, Søren Engelbreth, da var Amtsforvalter. Hans Moder, Mette Teilmann, var en Datter af Amtsforvalteren i Vordingborg, og vor Engelbreth var saaledes allerede ved Fødselen bunden til det smukke sydlige Sjælland, hvor han nu har fundet sin Grav. Engelbreth var ikkun 15 Aar gammel, da han blev Student, og neppe 19, da han havde fuldendt sin theologiske Examen; men beaandet af en sand Interesse for Videnskab og Studium fandt han ikke, at Studierne vare endte med Examen, tvertimod, nu først begyndte de egentlig for ham. I Aaret 1791 tiltraadte han en femaarig Udenlandsreise igjennem Tydskland, Schweitz og Italien, og denne Reise blev af megen Betydning for ham, ja den havde nær forandret hans hele Livsplan. Efter halvandet Aars Ophold ved Universitetet i Göttingen begav han sig nemlig til Rom, hvor han i sin Landsmand, den lærde Zoëga, fandt en Lærer, der var saa fortrolig med de Gamle, som kun Nogen; og i Zoëgas, som i alle Danskes Beskytter, den berømte Cardinal Borgia, fandt han en Ven og Velynder, der udmærkede den unge Videnskabsmand paa en ligesaa smigrende som indtagende Maade. Under Zoëgas Veiledning lagde Engelbreth sig efter Studiet af det koptiske Sprog og de gamle bibelske Monumenter; Cardinalen opmuntrede hans Interesse herfor ved at sysselsætte ham i sit eget udmærkede Bibliothek og Museum, og da Engelbreth ikke længere turde dvæle i Rom, skrev Borgia selv til hans Fader, omtalte ham paa den varmeste Maade og bad om en Forlængelse af hans Ophold. Denne Anmodning blev imidlertid afslaaet, rimeligviis paa Grund af de Udsigter, der imidlertid aabnede sig for ham her i Danmark, og den unge Lærde vendte tilbage, beriget med Kundskaber og med et Navn, der allerede havde vundet Anseelse i den videnskabelige Verden. Han første videnskabelige Arbeide var hans Afsked til Verdens Hovedstad, et fransk Skrift om de skjønne Konster og om Cardinal Borgias Museum.

Det er muligt, ja rimeligt, at Engelbreth ved Hjemkomsten til Fædrelandet har vaklet noget med Hensyn til sine Fremtidsplaner: det laa jo nær for ham, at slaae ind i den reent videnskabelige Retning, at benytte sine mangfoldige og hos os i den Tid saare sjeldne Kundskaber som Adkomst til en Professorplads. Det er vanskeligt at afgjøre hvad han vilde være bleven til, naar han havde offret sig alene til Videnskaben, men hans Liv vilde da neppe være blevet saa smukt og frugtbringende, som det blev i det Hverv, der var ham bestemt.

Kort efter sin Hjemkomst, i Juni 1795, blev han kaldet til Sognepræst i Lydersløv i Stevns Herred, i det Kald, som i over 60 Aar sysselsatte og opfyldte ham. Han var kun ung dengang, netop 24 Aar gammel, men hans grundige Studeringer og hele videnskabelige Syssel havde givet ham den ældre Mands Ro og Sindighed; allerede næste Aar var han Ægtemand og to Aar derefter valgtes han til Provst i sit Herred. Flettede end ikke Videnskaben sin Krands om hans Pande, naaede han dog saaledes snart igjennem Embedsdygtighed og aandelig Overlegenhed den Udmærkelse, hans Stilling havde at byde ham.

Engelbreths bevægede Liv var forbi med hans første Ungdom. Som geistlig Embedsmand, som Kirkens Tjener, som Ægtemand, droges han ind i en Række af Forretninger og Beskæftigelser, der vare langt forskjellige fra hans Reiseaars Stræben. Men han glemte ikke sine Studier, om han end maatte gjemme dem for andre Sysler. Hans Studier i Rom under Zoëga havde forsynet ham med et rigt Materiale til critisk Drøftelse af det gamle Testamentes Bøger, og med

Provst Wolf Frederik Engelbreth, Sognepræst i Lydersløv.

disses Oversættelse og Commentering finde vi ham i en lang Række af Aar sysselsat, samtidigt med, at hans Liv i og for den danske Kirke fremkaldte mange dygtige Undersøgelser og Afhandlinger af hans Pen. I November 1802 var det, at han indsatte Mynster som Sognepræst i Spiellerup, og disse to Mænd, lige dygtige, skarpe og klare, sluttede sig snart nærmere til hinanden. Mynster omtaler i sine „Meddelelser" Engelbreth med Kjærlighed, mindes deres Samlivs Udbytte for dem begge, og nævner i det Hele Engelbreths Navn i skarp Modsætning til alle Herredets øvrige Geistlige: „Saaledes havde jeg dog Een," siger han etsteds, „med hvem jeg kunde tale om de Anliggender, som ikke hørte til Dagens Conversation." I mange Aar efter at Mynster var vendt tilbage til Kjøbenhavn og havde indtaget Bispestolen der, vedblev Engelbreth at staae i Brevvexling med ham, og i den nys udgivne Samling af efterladte Breve til Mynster findes flere fra Præsten i Lydersløv, som alle ere smaa theologiske Afhandlinger over et eller andet dogmatisk Tvivlspørgsmaal.

Engelbreth forlod aldrig det Embede, i hvilket han havde begyndt sin geistlige Virksomhed; han blev hædret af Kongen med Ridderkorset og Hæderstegnet, og Universitetet benyttede hans halvhundredaarige Jubilæum til at overrække ham det Vidnesbyrd om videnskabelig Fortjeneste, som han saa længe havde været værdig til, men som han aldrig lagde Vind paa at opnaae: Æresdiplomet som Doctor i Theologien. Han levede kun for sin Embedsvirksomhed, sine Studeringer og sit lykkelige Huusliv. I Aaret 1799 ægtede han, Aaret efter sin første Hustrues Død, Kirstine Marie Petersen, en Datter af Proprietair Petersen til Engelholm, og ved hendes Side gjennemvandrede han sit hele lykkelige Liv; i Januar 1859 feirede de deres Diamantbryllup, og den treogfiresindstyveaarige trofaste Ægtefælle lukkede hans Øine. Deres huuslige Liv var smukt og velsignet, men det tilhører ikke Offentligheden; det maa være nok at nævne deres høitfortjente Svigersønner, Conferentsraad og Departementsdirecteur Holm, Justitsminister Casse, Dr. theol. Nørdam i Hammer og Pastor Fog i Lillehedinge, for at antyde al den Dygtighed, der samlede sig om den gamle Provst og bidrog til at forskjønne hans Hjem.

I de forskjellige theologiske Stridigheder, der i dette Aarhundrede have sat den danske Kirke i Bevægelse, tog Engelbreth bestandig Deel; vi finde ham saaledes først imod Clausen paa Grundtvigs Side, men siden, da Grundtvigs Meninger tog en Retning lige imod Engelbreths, staaende skarpt imod denne. Han var overhovedet ikke bange for at udtale sine Anskuelser, og navnlig i de ovenomtalte Mynsterske Breve finde vi adskillige Divergentspuncter, hvor Engelbreth ikke engang ligeoverfor Sjællands Biskop vilde bøie sin Mening.

I Begyndelsen af Aaret 1859 tog Engelbreth sin Afsked. Han havde dengang tjent Kirken i 64 Aar og havde bestandig bestyret sit Embede selv, om end i de sidste Aar med en personel Capellans Hjelp. Og i Sandhed, han havde røgtet sit Kald saaledes, at han vel kunde trække sig tilbage, tilfreds med sig selv og med sit Livs Gjerning. Han var sat over Meget, men han var ogsaa tro over Meget!

Den 22de Mai d. A. døde han, i sin Svigersøn, Pastor Fogs Huus i Lillehedinge.

Skizzer fra Grønland.

(Ved S. B.)

III. Beboerne.

Islænderen Gunbjørn blev paa en Søreise af Storm drevet Vest om Island og saae fjernt i Vester et stort Land, om hvilket han bragte Efterretning til Hjemmet. Nogen Tid efter, Aar 982, blev Erik Røde paa Thornæs Thing i Island erklæret fredløs for begaaet Drab. Han mindedes Gunbjørns Beretning, udrustede et Skib og vendte Stevnen did, hvor det ubekjendte Land skulde ligge, idet han lovede at bringe sine Venner Bud, hvis han fandt det. Erik seilede ud fra Snefjeldsnæs og kom under Østkysten af Grønland. Han foer da mod Syd og opholdt sig den første Vinter paa en Ø, som han kaldte Eriksø. Tre Aar undersøgte han Kysterne og drog da tilbage til Island, hvor han gav en tillokkende Beskrivelse af det nye Land, som han kaldte Grønland; thi, sagde han, det vil meget tilskynde Folk at drage did, naar Landet har et godt Navn; virkelig fulgte 25 Skibe med Colonister ham did Aaret efter, men kun de 14 naaede derhen.

Skjøndt Christendommen ved Leif, Eriks Søn, var bleven indført, herskede der dog idelig blodige Mannefeider og Blodhevn blandt Colonisterne, og tilsidst gik Nordboerne, der fra Slutningen af det 15de Aarhundrede, uden nogen Understøttelse fra Moderlandet, ganske vare overladte til sig selv, efterhaanden tilgrunde i Kampen mod de Indfødte; kun Ruinerne af deres Huse og Kirker, samt de blandt Grønlænderne endnu levende Sagn om de „Skjæggede", minde om, at her engang vare temmelig blomstrende Bygder, der havde egne Biskopper, 15 til 16 Kirker, 280 større Gaarde og maaskee et Par Tusinde Indbyggere, medens de Danske nu ere omtrent 250 i Tallet.

Et af disse Sagn om Nordboernes Undergang i Kampen mod Eskimoerne, der iøvrigt refereres forskjelligt hos Capitain Graah og Dr. Rink, lyder saalunde: „Ved Igallikofjorden boede en Tidlang et Selskab Nordboere under Høvdingen Ungartok, og ei langt derfra boede Grønlænderne. En Dag kom en ung Grønlænder roende i sin Kajak hen til Nordboernes Huse, idet han paa sædvanlig Maade øvede sig i at kaste med Fuglepilen. En Nordboer begyndte nu at drille ham og tilbød sig selv som Skive, om han kunde træffe. Da raabte de andre Nordboere, at han skulde gjøre det. Grønlænderen kastede da Pilen, dog blot for at streife ham, men feilede og dræbte ham. Men Ungartok sagde, at Straffen her var fortjent. Nogen Tid efter kom en anden Grønlænder til samme Sted, saae en gammel Nordbo ligge og sole sig, og fik nu pludseligt en saa uimodstaaelig Lyst til at dræbe ham, at han hurtigt roede til og stødte Landsen i ham. Dette maatte Nordboerne hevne, og en Nat listede de sig til Grønlændernes Huse og nedhuggede dem nu med Øxen, Een efter Anden, idet de kom ud ad Døren. Kun to Brødre, hvoraf den ældste heed Kassabik, undflyede, forfulgte af Ungartok. Men den Yngste gled tilbage, just som han vilde klavre over en frelsende Isvold, og Ungartok afhuggede hans Arm, den han viste Broderen med de Ord: „See, kan Du glemme din Broders Arm saalænge Du lever?" Men Kassabik lod sig ei lokke ned men gjemte sin Hevn. Han gik flittigt paa Sælhundejagt, blegede Skindene og byggede nu en Konebaad, der saae ud som et Stykke Is. Nu samlede han sine Landsmænd og lod sig med endeel af dem af Vinden drive ind i Fjorden, skjult bag de hvide Skind. Andre Grønlændere fulgte ad en Omvei i deres Kajakker. Alt som de nærmede sig, saae de af og til en Nordbo komme ud og skygge med Haanden mod Solen, for at see udover Søen, tilsidst kunde de endog høre dem tale om den svømmende Gjenstand og drøfte, hvorvidt det kunde være Is eller ikke. Derpaa gik Nordboerne ind i den store Kirkebygning og bleve der. Grønlænderne listede sig nu i Land, omringede Kirken og dræbte Nordboerne med Pile og Landser. Men Ungartok, som Kassabik med spændt Bue stod og ventede paa, sprang ud ad en Sideaabning og flygtede med sin Søn paa Armen mod Øst. Kassabik forfulgte ham, og da han frygtede for, at hans Søn, som han ei længer mægtede at bære, skulde falde i Skrælingernes Hænder, kastede han ham i en Fjeldsø og undflyede selv. Han flakkede nu en Tidlang om, indtil han bosatte sig ved Fjorden Tessernaut, hvor han byggede et Huus, hvoraf man endnu paaviser Ruinerne, og her blev han endelig opsøgt og dræbt med en forhexet Pil af Kassabik, der afhuggede hans Arm og gjentog Ordene: „See, kan Du glemme din Broders Arm, saalænge Du lever?""

De Nordboere, der undgik at dele Skjebne med deres Landsmænd, ere uden Tvivl smeltede sammen med Grønlænderne; en saadan Indblanding af europæisk Blod fra hin Tid synes ogsaa at være kjendelig paa Physiognomierne i Sydgrønland, hvor den største og senest tilgrundegaaede Coloni, Østerbygden, laa, ligesom Capitain Graah ogsaa blandt de hedenske Grønlændere paa Østkysten fandt adskillige ægte europæiske Physiognomier.

I Slutningen af det 15de Aarhundrede var al Seilads til Grønland ophørt, og først i Aaret 1579 blev en Expedition udsendt, men uden Held. Under Christian IV bleve flere Skibe udsendte; nogle af dem naaede Grønland og hjembragte endeel fangne Grønlændere. En af disse døde af Hjemvee, en anden undveg i sin Kajak for at naae sit Fædreland, en tredie, der blev grebet i samme fortvivlede Forsøg, døde af Græmmelse, og endelig døde een af Overanstrengelse, da man Vinter og Sommer benyttede ham til strengt Fiskeri. — Saabye fortæller om en af disse Grønlændere, at han brast i Graad ved Synet af Mødre med deres smaa Børn, sikkert ved Tanken om sit eget forladte Hjem og sin Kones Hjelpeløshed. — Vel blev der dengang oprettet et grønlandsk Compagni, som begyndte at sende Skibe paa Hvalfangst, men det havde ingen Varighed. Først den 3die Juli 1721 landede Hans Egede med Kone og Børn i Grønland; fra denne Tid er Forbindelsen med Moderlandet vedligeholdt, og fra denne Tid skriver sig vort Kjendskab til en Befolkning, der med Undtagelse af Religionen næsten ganske har beholdt sine oprindelige Sæder og Skikke.

Grønlænderen er, som alle Eskimoer, lille af Væxt, men temmelig muskuløs, har smaa Hænder og Fødder, mørk Hudfarve, tildeels af Smuds, ravnsort Haar og ligeledes mørke Øine. Men denne ægte grønlandske Type er bleven stærkt modificeret, navnlig i Sydgrønland, ved Indblanding af europæisk Blod. Vante fra Barnsbeen til at færdes i den frie Luft ere de overordentlig hærdede mod Veirliget, udholdende i Strabadser og behændige i at overvinde de Vanskeligheder, som Landets Uveisomhed medfører. Saaledes bestige de med Lethed Klipper, hvor Europæerne ikke øine noget Fodfæste, og naar disse føle sig haardt medtagne af en Reises Besværligheder, have deres Ledsagere og Veivisere ofte befundet sig saa vel, at de baade spøgede og vare muntre under Reisen og senere omtale den som yderst behagelig. Paa Reiserne sove de i den Klædedragt, hvori de færdes, ofte liggende paa den bare Snee, medens Europæeren er glad ved nogenlunde at kunne holde Varmen i sin lune Bjørneskinds-Sovepose, som han kryber heelt ned i. Fra den umaadelige Hede, der findes i deres Vinterboliger, gaae de, uden at føle Ulempe deraf, ganske upaaklædte ud i en Kulde, der kan stige til 30 Grader, og Fruentimmerne, der, ikke mindre end deres Søstre i Culturlandene, ere i Besiddelse af den alle Evadøttre medfødte Forfængelighed, gaae i den grønlandske Vinter med Klædningsstykker, der ikke naae sammen i Midien, blot for at vise, at de besidde europæisk Linned. De driftige Kajakmænd kunne stundom blive et Par Døgn ude paa Havet uden Føde, og knurre endda ikke, naar de efter denne drøie Tour vende tomhændede tilbage til en tom Gryde. Ogsaa legemlige Smerter bære de med stor Udholdenhed; at de operere sig selv for Bylder, der ere saa store som en knyttet Haand, er ikke sjeldent, ja man har endog Exempel paa, at en Mand har savet sine egne Been af, fordi der var gaaet Koldbrand i dem.

Af Charakteer ere Grønlænderne fredsommelige; kun naar de ophidses og drives til det Yderste, blive de saa vilde, at de hverken skye Ild eller Vand. Capitain Graah var saaledes nær bleven dræbt af sin Veiviser, der iøvrigt var en udmærket flink Grønlænder, fordi han foreholdt ham hans urigtige Opførsel i et enkelt Tilfælde, og kun Graahs uforfærdede Koldblodighed reddede ham. Præsten Saabye var ogsaa lige paa Nippet til at blive dræbt af en Grønlænder, hvis Datter han imod Faderens Villie førte ud af Huset for at vie hende. Han bemærkede, at Grønlænderen listede sig efter ham, og idet han vendte sig, saae han ham staae med en Kniv i den løftede Haand. Han maatte kaste Stimanden til Jorden og holde ham, indtil Kniven ved tililende Hjelp blev denne fravristet. Men dette Tilfælde var allerede dengang eneſtaaende, og nu vilde der neppe kunne være Tale om, at en ved vore Colonier bosat Grønlænder skulde løfte Haanden mod en Europæer. Skjøndt de frygte Døden, møde de den dog med Fatning og Rolighed, naar de troe den uundgaaelig. Kjøbmanden paa Christianshaab, fortæller Saabye, var engang i Følge med en Grønlænder bleven overrasket paa Isen af en Sydost-Storm, der sønderbrød denne. Grønlænderen siger da koldsindigt: „Kjøbmand! Du kan ikke springe, som jeg, og det seer ikke ud til, at jeg kan hjelpe Dig. Maaskee redder jeg Livet, Du neppe. Skriv her paa min Ryg paa et Blad af din Tegnebog, at Du er druknet, ellers kunde dine Folk troe, at jeg havde slaaet Dig ihjel." Kjøbmanden bønfaldt Grønlænderen om ikke at forlade ham. „Jeg vil ikke forlade Dig," svarede han, „men Du kan ved et Spring drukne, medens jeg kan frelses derved; men ligemeget, døer Du, saa kan jeg døe med, saa har Ingen noget at sige." De reddedes imidlertid begge, men Grønlænderen gottede sig senere over Europæerens Dødsfrygt. — Blandt de hedenske Grønlændere lod den Syge, der forudsaae sin Død, sig stundom kaste levende i Havet, nærmest for at befrie sine Huusfæller for at røre ved det afsjælede Legeme, for hvilket de udøbte Grønlændere have en overtroisk Frygt. Under sit Ophold paa Østkysten var Capitain Graah Vidne til en høist uhygelig Sygescene, hvor just denne Frygt dannede en skærende Modsætning til den hyggende Omsorg, hvormed Dødsleiet hos civiliserede Folkefærd omgives. Da denne hele Scene i flere Henseender belyser Grønlændernes oprindelige Skikke og Charakteer, vil jeg lade Capitain Graah fortælle den her. „En ved Nukarbik boende Grønlænder havde det Uheld, at saare sig med en Kniv over Haandledet. Han agtede ikke Saaret, bandt, som sædvanligt bruges, en Snor af Skind tæt omkring for at standse Blodet, og gik igjen til sit Arbeide. Men denne Cuur gjorde Ondt værre. En Knude, som en Theekop, satte sig over Pulsaaren, hele Armen hovnede, og han følte heftige Smerter. En Aften, da han kom hjem fra Isfangsten, henvendte han sig til mig (Capitain Graah) om Raad. Jeg vidste ikke, hvad herved var at gjøre, og vilde altsaa nødig paatage mig at være hans Læge; men man havde erfaret, at jeg var i Besiddelse af et Plaster, hvoraf jeg ofte havde givet Østlændingene imod deres Bylder, og da man begyndte at frygte for hans Liv, troede jeg at burde forsøge det. Jeg gav ham altsaa et Gummiplaster, hvorhos jeg betydede ham, at jeg ikke vidste, om det kunde hjelpe, og at det muligt endog kunde skade ham. Ikkedestomindre anvendte han det. Den følgende Dag havde det trukket noget, men Smerterne vare derved tiltagne i den Grad, at han faldt i Afmagt, og man troede ham Døden nær. Saasnart man berettede mig dette, gik jeg til ham. Han var næsten uden Bevidsthed, alle Tilstedeværende hulkede og svømmede i Taarer, Børnene hylede, kun Konen, der holdt ham i sine Arme, havde beholdt sin Fatning. Ved Hjelp af en Skeefuld Portvin og Citronsaft kom han snart til sig selv. Plasteret havde han afrevet, og vilde ikke senere bruge det. Henved 3 Uger laa han under haarde Lidelser. En klog Kone blev endelig kaldet; hun bandt en Snor om hans Hoved, løftede det, fandt det tungt og erklærede, at han maatte døe. Den følgende Dag fortalte man mig, at han Intet vilde spise. Jeg troede Aarsagen hertil var den hos Syge almindelige Mangel paa Appetit og lod derfor koge lidt Grynsuppe til ham, som jeg bragte ham tilligemed et Stykke Brød; men hvor forundret blev jeg ikke, da han med den Østlændingene egne, blide Mine viste det fra sig, erklærende at ville døe. Ogsaa Konen erklærede dette

og stødte Skaalen bort i Vrede. Saavel hun som Børnene syntes fra dette Dieblik mere fattede. En dyb Kummer udtrykte sig vel i deres Aasyn, men ingen Klage, ingen Taare forkyndte deres Sorg. Tredie Dag efter styrtede endeel af hans Huusfolk ind til mig: „Han døer, han døer, Blodet forløber ham!“ Jeg ilede til og saae her en Scene, jeg vanskeligt kan beskrive, men aldrig glemme. Den Syge sad opret paa Brixen, holdende Armen, fra hvilket Blodet randt i Strømme, udover et Skind; Ingen hjalp eller understøttede ham. Kvinderne vare hulkende ifærd med at kaste Alt ud af Huset; Klæder, Senge, Boskab, Skind og Provisioner. Skifteviis styrtede Mændene sig over den Syge, Ansigt til Ansigt, og udstødte de frygteligste Klageskrig. Konens Hylen og Jammerklage, Børnenes Skrigen og Tuden, og Angesten og Forfærdelsen i hvert et Aasyn, som selv den, der har seet Michael Angelos bekjendte Maleri af Dommedagen, ingen Forestilling gjør sig om; Alt dette gjorde et saadant Indtryk paa mig, at jeg endogsaa længe efter følte mig rystet i mit Inderste. Af og til talte Konen til ham, og søgte at formaae ham til at samtykke i at lade sig begrave under Sneen, istedetfor at hans Søn, som han tidligere havde bestemt, paa Slæden skulde føre ham ud og sænke ham i Havet. Snart randt Blodet ikke mere, han syntes neppe at aande, og laa i heftige Krampetrækninger. Jeg ventede inden kort Tid at see ham opgive Aanden. Dog kom han efter nogle Timers Forløb til sig selv; hans Smerter vare forsvundne tilligemed Hovenheden i Armen, og han syntes den følgende Dag at være meget bedre; ja han troede endogsaa nu at kunne komme sig, modtog og nød, hvad jeg bragte ham. Da jeg troede, at Pulsaaren var læderet, og indsaae, at han ikke vilde kunne taale at miste ret meget Blod mere, forfærdigede jeg en Art Tourniquet, paasatte ham den løseligen ovenfor Albuen og instruerede Konen om at snøre den til, saafremt han atter skulde bløde. Tourniquetten standsede vel Blodet, men forinden mistede han atter meget Blod og befandt sig saa slet, at Ingen troede, at han kunde leve Natten over. Iøvrigt gjentoges Scenen fra forrige Gang. Konen søgte atter at faae hans Samtykke til at begrave ham under Sneen, men han blev ved sin Beslutning. Naar en hedensk Grønlænder er Døden saa nær, at han ikke længere tydeligen skjelner, hvad der foregaaer omkring ham, gjøres der alle Forberedelser til hans Begravelse. Derfor spurgte Konen ham nu hvert Dieblik: „Hører Du, forstaaer Du?“ Han svarede med lydelig Stemme: „Ja;“ men Tiden blev hende omsider for lang, og uagtet han endnu var ved sin Samling, saae og bemærkede Alt, hvad der foregik i Huset, hørte og forstod, om ikke hvert Ord, saa dog endeel af, hvad der blev talet, fremtog og istandgjorde hun allerede nu hans Ligklæder og befalede sine Pleiedøttre, et Par unge Piger, fra Væggen at nedtage Skindbetrækket, hvori han skulde indsvøbes, da Grønlænderne, af Frygt for de Døde, i Almindelighed paaklæde og indsye den Syge, naar han nærmer sig sit Endeligt, for ikke at behøve at røre ved Liget. Med skrækkelig Ligegyldighed blev denne Befaling givet og udført. Roligt betragtede den Syge nogle Dieblikke disse Forberedelser til sin Bortgang fra denne Verden, vendte derpaa, uden at sige et Ord, uden Klage og uden Tegn til Dødsfrygt, Hovedet bort, og syntes at falde i dybe Tanker. Kort efter blev han iført sine bedste Klæder. Allerede havde man udbredt Ligklædet, hvori den Lidende nu skulde indsyes, og borttaget Tarmruden fra Vinduet for derigjennem at bringe ham ud, saaledes som det er Skik og Brug til Forebyggelse af Gjengangeri, i hvilket Diemed Benene endnu i levende Live bøies op under den Døende og fastsurres — da den Syge mærkede Hensigten og bad dem tøve, saasom han befandt sig bedre. Han kaldte nu paa mig, takkede mig for hvad jeg havde gjort for ham, lod mig binde Tourniquetten fastere, beklagede, at jeg for hans Skyld ikke havde sovet, og bad mig om lidt Citronsaft. Dette og et Glas Portvin og Vand styrkede ham saa forunderligt, at han inden Morgen forekom os Alle uden Fare, og han kom sig nu, skjøndt yderst langsomt.“ — De hedenske Grønlændere begrave deres Døde med al deres Eiendom, da de antage, at de ville have Brug derfor i det andet Liv. Paa smaa Børns Grave lægge de Skelettet af et Hundehoved, for at Hunden i den nye Verden kan føre Barnet den rette Vei, da dette ei selv kan finde frem.

Grønlænderen er af Naturen sangvinsk, let stemt til Latter og let til Graad, sorgløs og ubekymret for Fremtiden, uagtet næsten hver Vinter bringer haarde Mindelser; han er tillige phlegmatisk, og hans Sind kommer sjeldent i Oprør; de leve derfor meget fredeligt indbyrdes. Imellem Hedningerne hersker dog Blodhevn, ligesom de ogsaa af Overtro myrde gamle Koner, der af deres Præster, Angekkokkene, angives som Hexe. Kommer der ellers en Kurre paa Traaden, da afgjøres Striden ved en eiendommelig Rettergang. Anklageren træder nemlig i Kreds med sin Modstander og foreholder ham hans Uret i en Spottesang, til Accompagnement af et Slags Tromme. Skjeldsord bruges aldrig deri, thi saadanne eier det grønlandske Sprog ikke. Hans Modstander svarer ham paa samme Maade, og den Seirende i denne Ordkamp beholder Ret. Da der ofte boer flere Familier i eet Huus, er denne deres Sagtmodighed endmere beundringsværdig; kommer der, hvad yderst sjeldent skeer, dog nogen Uovereensstemmelse frem, drager den ene af Parterne stille bort. Have de ufrivilligt gjort hverandre Skade, søger den lidende Part at trøste og berolige den anden, der anklager sig selv. De tiltage sig aldrig noget Herredømme over hverandre og vise i det Hele en høi Grad af Tact og Hensynsfuldhed i deres Omgang. Egede fortæller om dem, at naar de saae vore Skibsfolk kjævles eller slaaes, betragtede de sligt som Handlinger, der strede mod Menneskeværdigheden, og man hørte dem sige: „De synes at have glemt, at de ere Mennesker!“ Naar de saae en Officeer slaae Matroserne, sagde de: „Han behandler Mennesker som Hunde;“ naar de derimod saae stille og fredelige Europæere, yttrede de: „Han har næsten ligesaa gode Sæder, som vi,“ eller „han begynder at blive et Menneske (Innuit) ɔ: en Grønlænder.“ Iøvrigt have de stor Agtelse for de Danske og vise sig velvillige mod dem, naar man behandler dem venligt; navnlig ere de omhyggelige mod Nykomne, hvem de betragte som et Slags Børn, paa Grund af deres Ubekjendtskab med Landet og dets Farer, og holde ubemærket Die med dem, naar de færdes paa Steder, hvor de kunne komme til Skade.

Om Morgenen, naar det gryer ad Dag og Grønlænderne komme frem paa Klippetinderne for at speide efter Veirudsigterne, ere de tause og deres Mine tungsindig; thi Dagen med dens Farer, og Uvisheden om, hvilket Bytte den vil bringe, opfylder deres Tanker; om Aftenen derimod, naar de ere vendte hjem med god Fangst, ere de overstadigt lystige og fraadse med deres Kammerater, thi der hersker, som tidligere bemærket, næsten en fuldstændig Communisme med Hensyn til Fødemidler. De synge og dandse da, idet de bevæge Legemet i underlige Bøininger; da fortælle de livligt og med levende Gesticulationer, hvorledes Sælhunden blev jaget og dræbt. — Lad os træde ind i en saadan Grønlænder-Vinterhytte, saaledes som de endnu forefindes for Størstedelen upaavirkede af europæisk Mode, der rigtignok har indført Kakkelovne og Brædbegulv i endeel Huse. Murene ere af løse Stene og Jord, Taget af Sparrer, tækket med Lyng og først bedækket med Jord, derovenpaa med gamle Skind. Huusgangen — Entreen — er saa lav, at man næsten maa kravle paa alle Fire. En Lem fører derfra ind i det eneste Værelse. En utaalelig Hede og Stank strømmer En imøde; den første frembringes af deres Tranlamper, som benyttes til Kogning, Varme og Belysning. Disse Lamper ere dannede som lave Gryder af Vegsteen, en Steenmasse, der har sit Navn af den Lethed, hvormed den lader sig bearbeide; de ere fyldte med Spæk og en Tot Mos. Over dem hænger, i en Snor fra Loftet, Kjedelen; Grønlænderinden enten sidder nøgen paa Hug ved denne, eller er beskæftiget med at sye, eller benytter Leiligheden til at opjage og nyde Utøiet af sine Klæder. Men naar der kommer Fremmede, gaaer hun dem gjestfrit imøde, modtager deres Tøi til Tørring og deres Fodtøi til Udbedring og sørger for deres Beværtning, hvis Huset har Noget. Forraadet er oftest Sælhundekjød, der ligger henslængt paa det af raaddent Sælhundeblod fidtede Gulv, tages lige op derfra og puttes i Kjedelen, der i heldigste Tilfælde er slikket reen af Hundene. Er Gjesten en Europæer, er Værtinden saa høflig først at slikke Kjødet reent — en Maade, paa hvilken Mødrene ogsaa vaske deres smaa Børn. Levningerne af Maaltidet kastes hen under Brixen og bliver liggende der; derfra udstrømmer naturligviis en utaalelig Stank og en Mængde Spyfluer; Urinballien, og de deri garvede Skind, gjøre eiheller Luften bedre. I denne Ballie vaske ogsaa de unge grønlandske Piger, naar de ere blevne 14 Aar, fra hvilken Tid de begynde at sætte Pris paa sig selv, dagligt deres Haar, for at kunne „lugte som Jomfruer“. Boe flere Familier i samme Huus, er der for hver Familie dannet en Baas. Fruentimmerne indtage den rette Brix, Mændene Sidebrixene. Brixen er tillige deres Seng. Fruentimmerne tilbringe Tiden, medens deres Mænd ere paa Fangst, med at sladdre og sye, hvilket Sidste de i Almindelighed udføre meget smukt. Synaale stode endnu, da Graah bereiste Østgrønland, i saa høi Pris der, at hans Roersker for et Par af disse tilbyttede sig udsøgte Skind. Tidligere hjalp Grønlænderinderne sig nemlig med spidse Fiskebeen til Naale; tynde Sener ere endnu meget yndede til Traad. Ligesom Kvinden hos os, sætter ogsaa Grønlænderinden Pris paa en rig Haarvært og binder Haaret op i en stor og derover en mindre Top paa Issen. — Kvinderne maae bygge Husene, saavel Vinterboligen som Sommerteltet, der dannes af Skind og Sparrer; de maae slæbe den fangne Sælhund i Land og flændse den, hvilket Manden anseer for at være under sin Værdighed, og endelig maae de roe de store Familiebaade, der desaarsag kaldes Konebaade, Umiak, ligesom Kajakken dannede af Skind, trukket paa et Skelet af Træværk, men de ere aabne og fladbundede. Da Grønlænderne om Sommeren hyppigt reise til de bedste Fangesteder eller til Rensdyrsdistricterne, benyttes Konebaaden til at flytte hele Familien og dens Eiendele, medens Mændene i deres Kajakker firme omkring den og staae den bi i Nødsfald. Det er beundringsværdigt og fornøieligt at see Kajakkerne, naar et orkanagtigt Vindstød pludseligt farer ned fra Fjeldene udover Havet, lægge sig foran Konebaaden, dæmpe den ved Vindstødet vakte Bølge, og derved hindre dens Kæntring.

Mændenes væsentligste Sysler ere allerede leilighedsviis omtalte; hjemme tilbringe de Tiden med at forarbeide og vedligeholde deres Redskaber, eller med at dandse og sove.

Grønlændernes oprindelige Klædedragt er omtrent eens for Mænd og Kvinder. En Trøie (Anorak), Beenklæder og Støvler, Alt af Skind, udgjør Beklædningen; men Dragten er dobbelt; den indvendigste Dragt er af det blødeste Skind og vender Haarsiden indad, den udvendige har Haarsiden udad. En Hætte til at slaae op over Hovedet danner eet Stykke med Trøien. Denne Dragt er let og bekvem, idet den begunstiger frie Bevægelser i langt høiere Grad end vore europæiske Indpakningsmidler. Hos Fruentimmerne gik Overstykket oprindelig ned til Knæerne med en lang, bræmmet Snip foran og bagtil, men heri har Moden, som ovenfor berørt, gjort nogen Forandring, ligesom de europæiske Varer for en Deel have bragt nogen Modification i denne Landets oprindelige og ene hensigtsmæssige Beklædningsmaade. For at kunne bære de smaa Børn, ere Mødrenes Anorak saa vide paa Ryggen, at Barnet kan puttes ned i denne Fold, idet Anorakken derhos fastspændes over Hofterne, for at hindre Barnet, der stikker nøgent i denne Sæk, fra at glide igjennem.

(Sluttes).

De nye Gadeanlæg i Paris.

Blandt de store nye Gadeanlæg i Paris findes de betydeligste, saavel med Hensyn til Omfang og Forgrening som til Fremtid, omkring »Arc de Triomphe«; dette Kvarteer maa blive et af de pragtfuldeste i Staden. Selve Triumphbuen laa for et Par Aar siden udenfor Paris; men efterat Forstæderne indtil Fæstningsvoldene ere indlemmede, ligger den en Fjerdingvei indenfor Bygrændsen. Strømmen af de Kjørende og Ridende, som komme igjennem »Champs Elysées« og forbi Triumphbuen, tager sin Vei ad den elegante »Avenue de l'Impératrice«, ved hvis Ende en Port fører ud af Paris og ind i »Bois de Boulogne«. Triumphbuen ligger høit, hvilket, i Forening med dens betydelige Størrelse, foranlediger at den kneiser over hele sin Omgivelse, naar man seer Paris i Frastand. Men den var omgivet af uregelmæssigt, bakket Jordsmon, hvorpaa man saae Haver, Landsteder, Tomter og Barakker af ulige Slags. Nu er der bragt Orden i hele Omgivelsen; nærmest om dette Napoleon I's Mindesmærke er anlagt en regelmæssig Plads, begrændset af ligedannede Paladser, kun i Nord for Monumentet har en Række gamle Huse endnu ei gjort Plads for disse nye Pragtbygninger. Stjerneformet, med Buen til Midtpunct, fører en Mængde brede Gader til alle Sider; nogle af disse ere gamle som Avenuerne »des Champs Elysées«, »de Neuilly« og »de Chaillot«, men de fleste ere nye og til mange af dem har Jordsmonnet maattet bortgraves, for at bringes i Høide med Pladsen. — Denne Jevning er et Jetteværk, da store Strækninger hævede sig i betydelig Høide over Gadernes nuværende Leie. Alt, hvad der bygges i dette Kvarteer, er Paladser og store Huse, paa hvis Ydre der anvendes en temmelig rig Forziring, hvilket Arbeide lettes ved de store, herlige og lethandelige Bygningssteen. -- Mod Nordost grændser dette Kvarteer til et andet, endnu nyere og ligeledes pragtfuldt, der dannes af Haven »Monceaux«, »Avenue Malesherbes« m. m. Denne Have, som forhen tilhørte Familien Orleans, var en smuk lille Skov med herlige Træer, men forladt og tildeels omgiven af fattige eller øde Gader; mod Vest stødte den til store Marker, som strakte sig fra det gamle Paris ud til Fæstningsværkerne. Nu er Haven »Monceaux« en af de eleganteste, man vil see, og besøges dagligt af en talrig kjørende og vandrende Menneskemasse; smaa Haver ere afdeelte fra den almindelige, til Salg for Lysthavende, der have Raad til at bygge sig et Hjem i denne glade Omgivelse. Paa denne Maade kan Communen faae lidt af de mange Penge ind igjen, som den her kaster ud; Prisen er høi, om end ei som paa Boulevarden, hvor Grunden sælges til 1000 Frs. Metren — omtrent 200 Rigsdaler for hver Kvadratalen. — Igjennem Haven gaaer den nye »Boulevard de Malesherbes«, som er ført didop fra Madeleinekirken, igjennem en tætbygget Stadsdeel; da dette Kvarteer laa meget høit, er der her udført forbausende Udgravninger, saa at Boulevarden danner en jevn Stigning, og, da der endnu kun findes faa nye Huse, er den begrændset af høie Jordvolde med gamle Huse og Gader lige ud til Kanten. Jordsmonnet seer ud som en løs Steen, eller fast Jord, men er dog ei fastere, end at man paa mange Steder har anseet det nødvendigt, at støtte disse Volde og Huse med Bjælke-Constructioner. Disse bratte Skraaninger, som hindre Forbindelsen, udfordre nye Kæmpearbeider, som vel nok blive udførte, naar den nuværende Regjering kun faaer Tid at gjennemføre sine Planer. — »Boulevard de Malesherbes« er fortsat udover de føromtalte Marker, og da disse for en Deel vare ganske lave, har man ført den udgravede Jord didud, hvorved de have faaet Udseende af en Sandørk; dog er der Oaser i denne Ørken. »Credit Mobilier«, som Banquieren Pereire staaer i Spidsen for, opfører her en ny Stadsdeel med brede Gader og store Pladser; disse mange Huse frembyde et eget Skue, det seer ud som de vare tryllede did til

Beboelse for usynlige Skabninger, thi de ere til Dato saagodtsom ubeboede; de betydelige Summer, som de repræsentere, ere derfor endnu døde Capitaler. — Alle de her omtalte Strækninger ville med Tiden voxe sammen til eet storartet Kvarteer, hvor alle Afstande ere meget betydeligere end de synes, da Øiet maaler dem med saa store Gjenstande, som Triumphbuen, og Gadernes Brede er saa betydelig. — I alle disse nye Gader, som ere opfyldte med Kalkstøv, seer man Tusinder af Arbeidere og Kærrer, der føre Jord, eller Steenvogne, der bringe Bygningsmateriale; de mægtige Limousiner-Hingste, som anvendes til al denne Kjørsel, byde et interessant Skue, især naar de maae lægge sig frem i Tøiet med al deres Kraft; hvor haardnakket Modstanden end kan være, blive de næsten aldrig stædige, men tage bestandigt fat med fornyet Iver.

Af de to her givne Billeder forestiller det ene en Kærre, som bringer Brosteen; man læsser dem af uden Møie, thi ved at løse et Brædt, som holder Stængerne stive, kan man kaste Kærren bagover, hvorved Indholdet falder til Jorden. Den anden Tegning viser en Steenvogn, som svinger ind paa en Byggegrund i de udgravede Bakker. Hestene spændes altid den ene foran den anden, for en Steenvogn i Almindelighed fem. Disse Vogne ere i Regelen tohjulede, men enkeltviis sees fiirhjulede, som formodentlig ere af moderne Construction; om de have anden Fordeel, end at fordre mindre Omhu ved Læsning og Kjørsel, vides ikke. De andre Vognes, ligesom Seletøiets, Form skriver sig vist fra Middelalderen, idetmindste efter deres Charakteer at dømme. Det Hele passer godt sammen, alt fiirskaaret; de samme djærve og store Former, som Naturen har givet hine Dyr, have Menneskene vidst at meddele hele Kjøretøiet; ved Udstyrelsen synes dog noget deraf at være fremkommet ved en Smagsfordring, uden egentlig Gavnbestemmelse, f. Ex. de store Trække-Kobler, over hvilke blaafarvede Lammeskind ere anbragte.

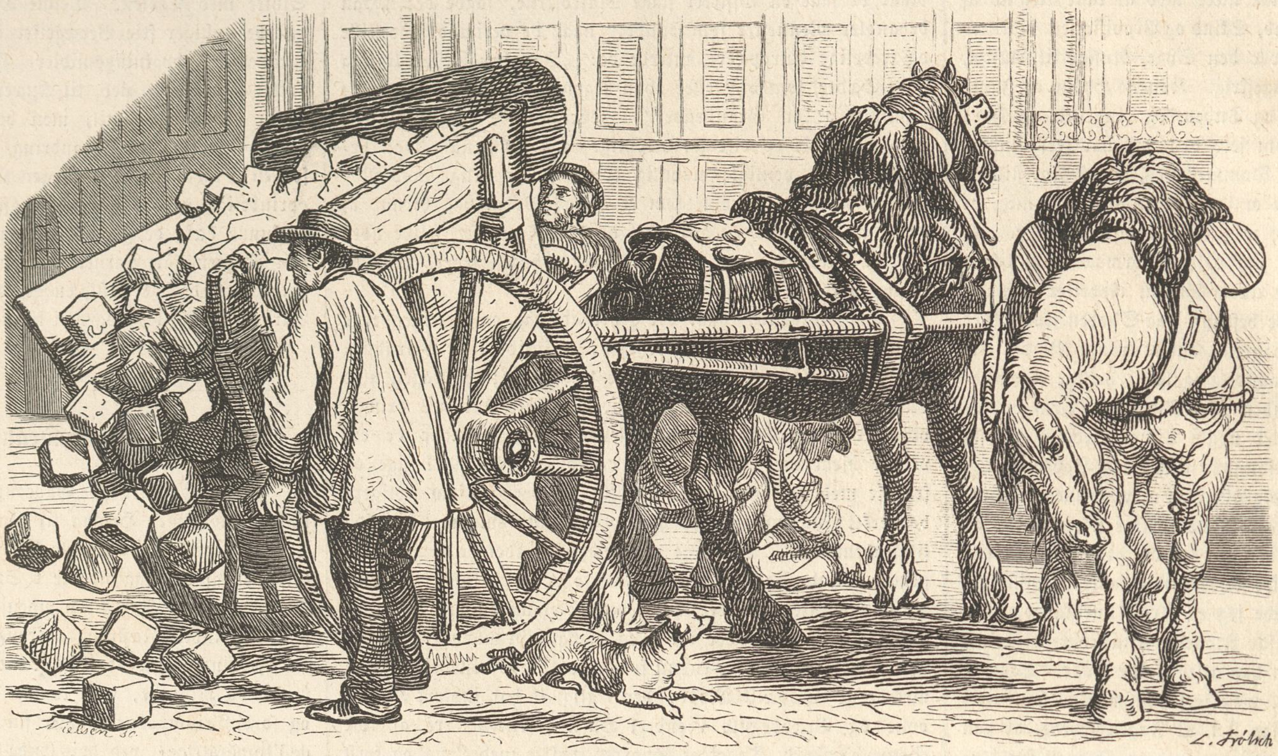

Arbeidskærre i Paris. (Tegnet af L. Frølich.)

Arbeidskærre i Paris. (Tegnet af L. Frølich.)

Reisebreve fra Før.

August 1861.

II.

I de Dage, som jeg har tilbragt her, siden jeg sidst skrev Dem til, har jeg samlet tilstrækkeligt Stof til en fortsat Underholdning, og meer end een Gang har jeg følt Lyst til at fortsætte min Brevvexling. Men Forretningerne her ere saa mange og uundgaaelige, at et nogenlunde taaleligt Brev kan tjene som Beviis paa en energisk Charakteer. De Bøger, som De har givet mig med, ligge endnu urørte i deres Indpakning og genere mig, naar jeg skal tage Noget i min Koffert. Saaledes gaaer det alle mine Bekjendte her, og fornemmelig ogsaa min Ven fra Sachsen, med hvem jeg til Dato broderligt har deelt alle Anstrengelser og Fornøielser.

Sædvanligviis gaae vi begge i Bad om Morgenen Kl. 7, og efter dette ligger jeg reglementeret en halv Time paa min Sopha. Jeg har ladet mig fortælle, at her i 1819, da Badet aabnedes, kun skal have existeret et eneste Exemplar af dette uskateerlige Meubel, og at dets lykkelige Eier høimodigen skal have laant det til Bade-Directionen, for dermed at udsmykke Localet. Dog om de overordentlige Fremskridt i Bekvemmelighed og Cultur siden den Tid vil jeg nu ikke fortælle Dem. Da jeg igaar, efter min korte Morgenro, som sædvanlig gik til Dagens anden Forretning, nemlig til Frokosten i Bade-Etablissementets Locale, traf jeg der min Ven i en temmelig heftig Strid med adskillige Herrer og Damer, Alle vare i synlig Ophidselse.

De maa nemlig vide, at Badestedet Vyk i Saisonen ligger i hin lidet misundelsesværdige Deel af vort Fædreland, som man kalder de blandede Districter, men i den øvrige Deel af Aaret udenfor denne. Og hvor blandet! Danske og Tydske boe ikke sjeldent Dør om Dør med hinanden i det samme Huus. Der gives her ingen Hoteller eller Logeerhuse for bestemte Nationaliteter. Det samme table d'hôte forener, ligesom det samme Vand, de fjendtlige Elementer; ja jeg har seet en enrageret Slesvigholstener og en Loyal af det reneste Vand byde hinanden Cigarer, hvilket dog øiensynligen er et Symptom paa en paradisisk Tilstand i politisk Uskyldighed. I alt Alvor har jeg spurgt vor Badelæge, om man turde tilskrive Badets Virksomhed dette Særsyn, men herom dristede han sig dog ikke til endnu at udtale nogen afgjørende Mening.

Da jeg saae min Ven midt i denne ophidsede Kreds, og tillige bemærkede, at Partierne vare deelte mellem Danske og Tydske, var min første naturlige Formodning, at her var opstaaet en politisk Uenighed. Men til min store Glæde og Beroligelse saae jeg snart, at det ikke var Andet, end Spørgsmaalet om „Bølgeslag eller ikke," der ophidsede Sindet.

Dette Spørgsmaal, der under mit Ophold her oftere har været debatteret, og ved hvilket de Tydske mest have stillet sig paa Bølgeslagets Side, dette vigtige Spørgsmaal blev nu fremsat saaledes: „Er Før et ægte Nordsøbad?" Geographien alene er utilstrækkelig til at fælde Dom herover. Tvertimod ex ungve leonem: ligesom man kjender Løven paa dens Kløer, saaledes kjender man ogsaa Nordsøbadet paa dets Bølger. Hvo der vil see et saadant i usvækket Kraft, han reise en Smule videre, til Sild. Her strækker sig en fem Mile lang Strandbred fra Nord mod Syd, saa at den mægtige, fra Vesten fremvældende Bølge, ubrudt og lodret kan styrte sig mod den. Nydelsen ved at overskylles af saadanne Bølger, naar de hæve sig som en steil Muur ved Strandbredden og krandse deres Toppe med blændende hvidt Skum, skal være uforlignelig. Den andægtige Bølge-Enthousiast stiller sig med Ryggen mod den fremtrængende Vandmasse, lader den styrte over sig, lader sig af den kaste overende i det bløde Sand, for atter at reise sig og modtage den paany, og flyer endelig efter flere saadanne Velkomsthilsener. Saaledes er det i Særdeleshed, naar det blæser en Vestenvind; er denne stærk, da maa den Badende kaste et Anker ved Stranden og holde sig i et dertil knyttet Toug, for at de tilbagevendende Bølger ikke skulle føre ham ud i det aabne Hav. Jeg selv havde forleden Dag, da jeg gjorde en Lystfart til Sild, den Lykke at stifte Bekjendtskab med disse Bølger. Efter tre til fire Gange at være kastet omkuld af dem, flygtede jeg ind i mit paa det Tørre staaende Telt og følte en betydelig Ophidselse i mit Nervesystem, omtrent som efter Nydelsen af stærk Kaffe. Maaskee Andre bedre kunne taale et saadant Bad, eller maaskee kan Vanen gjøre mere modtageligt for det. Min Sachser blev sjæleglad ved endelig at faae Bølger at see, men tilbageviste haardnakket enhver Berørelse med dem. — Ved Vyks Strandbred, der ligger omtrent lige mod Syd, nyder man Badets Lægemidler i betydelig mildere Dosis. De fra det aabne Vesterhav indkommende Flodbølger bryde sig, førend de naae hertil, mod Amroms Sandbanker, men da en stor Vandmængde maa flyde mellem Før og de overfor liggende Halliger, for efter 6 Timers Forløb at gaae den samme Vei tilbage, bliver der vedligeholdt en høist behagelig og energisk Strømning, der lettest mærkes strax efter høieste og laveste Vandstand, og ved de varmere sydlige Vinde ledsages af ret antagelige Bølger, som ere tilstrækkelige til at tilfredsstille ikke altfor overdrevne Fordringer. Vandets Saltholdighed, der

Parti af Sandvolden i Wyk paa Før.

Prospect af Blankenese ved Elben.

overstiger de fleste andre Søbades, kan ved et forlænget Ophold i Badet muligen endnu kraftigere frembringe den forønskede Irritation af Huden.

Men for at løse det opkastede Stridsspørgsmaal komme endnu andre Omstændigheder i Betragtning. Af ikke ringe Vigtighed ved et Bad er Maaden, hvorpaa der bades. Ligesaa lidt, som Enhver ustraffet kan taale den ublide Berørelse af den fremstyrtende Bølge, ligesaa lidt kan man tilraade Enhver at afvente den ved raa og kold Luft, staaende nøgen paa den tørre Strandbred, saaledes som det er Tilfældet paa Sild. Badehusene ved Før staae paa fire høie Hjul og kunne ved Hjelp af Heste i alle Slags Vind og Veir bringes ud i Vandet, altid til den samme Dybde. De hertil ansatte Folk kaldes „Man to“. Disse to plattydske Ord betyde „Fremad!“ Dette Udraab bruges, hvergang Hesten skal tage Vognen, for at varskoe Badegjesten, at han ikke skal falde bagover. Altsaa har man sit Badehuus for sig selv midt i Vandet, og bliver paa et givet Signal atter afhentet. Enhver, der ikke kjender dette, eller forsømmer at give det i rette Tid, kan det passere, at den sig rask nærmende Flod, der skyller ind til ham i Vognen, tvinger ham til at søge Ly paa Skammelen eller vel endog paa Bænken. Men Fare er der ikke forbunden dermed; thi „Man to'erne“ sidde parate paa deres Heste ved Strandbredden og iagttage derfra Teltene i Vandet, ligesom Høns deres Kyllinger.

Da jeg nu i Morges fandt Partierne — forøvrigt lutter gode Bekjendte — i fuld Strid ved Frokosten, holdt jeg, saagodtsom de ophidsede Lidenskaber tillode det, omtrent følgende Tale: „Mine Damer og Herrer! man skal ikke lægge nogen absolut Maalestok til Grund for de forskjelligartede Gjenstande, og hele denne Strid synes mig ligesaa latterlig, som Tydskernes Strid: om Goethe eller Schiller var den største Digter. Glæd Dem ved, at De i Stedet for eet have to Bade. Iøvrigt synes det mig, at netop fordi det ene Bad virker mest ved sin voldsomme Ophidselse, det andet mere ubemærket og langsomt, ville begge bestandigt have sine Tilhængere, eftersom Fordringerne stilles. Men det Gode herved er netop, at de ligge hinanden saa nær, at de, naar vi havde et Dampskib, der daglig kunde gjøre Touren frem og tilbage, egentlig kun udgjorde eet, og det ovenikjøbet et, der, som intet andet Bad, tilfredsstillede de mest forskjelligartede Fordringer. Derfor er det ogsaa en yderst heldig Idee, at ville bringe dem begge under een Styrelse og ved en god Communication om mulig rykke dem nærmere hinanden. Saavidt som jeg kan dømme, er Sild af alle Nordsøbade det kraftigste, men Før det mildeste; naar altsaa Adskillelsen ophørte, saa havde vi opnaaet, hvad Væveren i Shakespeares Sommernatsdrøm lover at udføre, nemlig at brøle som en Løve, men, for at de finere Nerver ikke skulle afficeres altfor stærkt, tillige saa blidt, som om det var en Nattergal.“

Med denne Afgjørelse af det brændende Spørgsmaal vare Alle tilsyneladende tilfredse; men mig mindede denne Strid om en Pligt mod Dem, da De i Særdeleshed har bedet mig meddele Dem min Mening om disse Bades Forhold til hinanden indbyrdes. Læg vel Mærke til, at Vandet alene ikke er tilstrækkeligt ved et Bad, og dog have de fleste Nordsøbade kun dette at byde. Thi man boer der, fordi de ligge mod Vesten, enten bag Sandbakker, som paa Sild, eller dog langt fra Havet i en nøgen, skyggeløs og sandet Egn. Wyks Beliggenhed paa den sydøstlige Side af Øen har den store Fordeel, at Fleertallet af Boligerne befinde sig i Havets umiddelbare Nærhed, kun adskilte fra dette ved nogle Rækker skyggefulde Træer. Man har altsaa Vandet, ikke blot til at bade sig i, men man har det ogsaa den hele Dag for Øie; og medens man paa Helgoland omhyggeligt maa vogte Børnene for den bratte Strandbred, tumle de sig her, overladte til sig selv, hele Dagen i Sandet tæt ved Havet, hvor et Par vaade Fødder er det Værste, der kan vederfares dem. For den opvoxende scrophuleuse Slægt vil der vel neppe findes en bedre Tumleplads end Wyks Strandbred, hvor den fugtige Søluft altid er tempereret; der drage Brystsyge ogsaa lettere Aande, beskyttede af den ophøiede Strandbred mod den raae Nordvestvind. De seer altsaa, at Stranden, hvis Udseende ved min Ankomst syntes mig saa venlig, ogsaa taaler en nøiere Prøve. Badestedet har aldeles ingen Grund til at ønske at ombytte denne, ogsaa i en Nordsøegn sjeldent venlige Beliggenhed med et kraftigere Bølgeslags Velsignelser. Paa vore Bredegrader er Naturen selv ikke istand til at frembringe begge Dele paa den samme Plet, og saaledes bliver altsaa Resultatet, at Wyk med sit usædvanlig saltrige, friske og kraftige, men ikke stærkt inciterende Bad, ved sin forholdsviis milde og venlige Beskaffenhed, tør gjøre Fordring paa en ganske eiendommelig Stilling blandt Nordsøbadene.

Den nylig omtalte Række Huse langsmed Stranden bærer det lidet lovende Navn „Sandvolden“, hvorved De dog maa tjene mig i, ikke at tænke paa Støv. Jeg var saa lykkelig, at faae en Bolig her, hvilken jeg med de tilstødende Huse og Træerne foran har aftegnet til Dem. Ikke faa Fremmede, især fra Tydskland, komme med den Forventning, at finde et fattigt og nøgent Fiskerleie; thi jo mindre bekjendt vort Bad hidtil har været, mod Norderney og andre, desto lavere taxerer man det. Skuffelsen er derfor bagefter saameget behageligere. Boligernes venlige Ydre i Flekken, der ligner en net hollandsk By, giver Løfte om Reenlighed og Behagelighed i det Indre; hertil passe igjen Beboernes venlige Ansigter og Tjenstfærdighed, og hermed harmonerer endelig hele Øens Charakteer. Om denne og dens Beboere skal jeg næste Gang fortælle Dem Noget, saafremt De ellers maatte ønske, at høre Mere fra mig herovre fra.

Blankenese.

Hvem der havde været i Hamborg og Altona og ikke besøgt Blankenese, kunde siges, at have været i Rom uden at see Paven, eller, som det i tidligere Tider hed i Europa, været i Danmark, uden at see Hveen og Tyge Brahe. Blankenese med dets Syllbjerg er det høieste Punct af et Slags Bjergkjede en miniature paa Elbens høire Bred. Allerede Altona ligger paa en Skrænt og de enkelte Blik, man fra dens Gader kaster ned til Elben, vise En denne, der alt stolte Flod, som rindende i en Dal. Den egentlige Høidekjede begynder dog først ved den saakaldte Bauerske Have, og derfra er Veien langsmed Elbens Bred meget smuk. Blankenese hører til Herskabet Pinneberg, den er ikke et Fiskerleie, som Skovshoved, skjøndt den for Hamborg-Altonas Vedkommende omtrent spiller samme Rolle, men en teglhængt Flække, der har 420 Huse og blandt Andet et Fattighuus med 26 Vaaninger. Skibsfarten blomstrer der, om end kun ved mindre Fartøier, og Fiskeriet drives i det Store; man træffer Blankeneser Fiskere selv ved den hollandske Kyst, ved Helgoland og ved den vestjydske Kyst. Syllbjerget har en Høide af 242 Fod og derfra har man en henrivende Udsigt over Elben med dens mangfoldige Skibe og blomstrende Øer, over Holsten og Hannover. De andre Høider, Køsterberg, Butterberg, Kreuzstiegberg og Tafelberg indtage en lavere Rang end Syllbjerget.

Ugens Politik.

Den 10de Juli 1862.

Da vor Konge modtog de svenske og norske Studenter paa sit Slot, var det sikkert hans Hensigt at vise, at han ikke mindre end sine Undersaatter indsaae slige Sammenkomsters Betydning, og at Folkets Gjester ogsaa vare hans Gjester. Det er derfor glædeligt, at Folket ved Kong Carl den Femtendes Besøg hos vor Konge ogsaa kan faae Leilighed til at vise, at det betragter hans ophøiede Gjests Nærværelse som en endnu betydningsfuldere Begivenhed, og at der er aabnet det Leilighed til at lægge sit Sindelag for Dagen, idet begge Kongerne have modtaget Indbydelsen til en Banket, som Hovedstaden i Anledning af Kong Carls Nærværelse agter at give. At begge Nordens Konger ved denne festlige Leilighed ville tage Plads ved de kjøbenhavnske Borgeres Bord fortjener saamegen desto større Paaskjønnelse, fordi Kong Carl har maattet forlænge sit Ophold iblandt os for at kunne modtage denne Indbydelse. I en Banket kan imidlertid kun et indskrænket Antal deeltage, og da Ønsket om paa en eller anden Maade at hylde de to Konger ved dette festlige Møde deles af Alle, er det os kjært at kunne meddele, at efter sikkert Forlydende er det paatænkt, til Ære for dem at foranstalte et Fakkeltog.

Kong Carl den Femtendes Besøg i Danmark saa kort efter Studentermødet, hvor det fra alle Sider betonedes, at Nordens Eenhed maatte være vor stadige Tanke, Formaalet for alle vore Bestræbelser, er allerede i og for sig en Handling af stor politisk Betydning. En Correspondent fra Stockholm i »Journal des Debats« vil vide, „at man paa høiere Steder har indseet, at Øieblikket omsider er kommet til at gaae nærmere ind paa de indledende Skridt, som Cabinettet i Kjøbenhavn har foretaget gjennem sin Gesandt ved det herværende Hof, Grev Plessen, hvilke Skridt have faaet forøget Vigtighed ved en fortrolig Correspondance imellem de to Souverainer for de tre nordiske Riger. Sammenkomsten imellem de to Souverainer vil uden Tvivl have til Følge, at Grundbetingelserne for en offensiv og defensiv Alliance imellem de skandinaviske Folk fastsættes.“

I de tydske Blade har man i den senere Tid gjentagne Gange erklæret, at Grev Bernstorff, efter det churhessiske Anliggendes foreløbige Ordning, nu vil bevæge Østerrig til en fælles, alvorlig Optræden mod Danmark. „Köln. Zeit.“ mener imidlertid, at det Hele beroer paa en Misforstaaelse, og at der for Øieblikket kun er Tale om at besvare den danske Note af 12te Marts 1862. Man vil vist erindre, at vor Udenrigsminister slutter denne Note paa følgende Maade: „Jeg troer tilstrækkeligt at have besvaret det til Kongens Regjering rettede Spørgsmaal, og jeg vil gjerne antage, at den preussiske Udenrigsminister ikke vil tøve med at meddele os sine Anskuelser med Hensyn til det i Depechen af 26de October afvigte Aar indeholdte Forslag, men især at han vil angive paa en bestemt og tydelig Maade, i hvilken Henseende han antager at dette Forslag ikke vil respectere den for Holsten forlangte Selvstændighed og Ligeberettigelse, og af hvilken Beskaffenhed den definitive Stilling skal være, som Forbundet for dette Hertugdømmes Vedkommende har isinde at gjøre Krav paa.“ Vi skrive nu den 10de Juli, og der er altsaa hengaaet fire Maaneder, uden at den preussiske Udenrigsminister har fundet sig foranlediget til at besvare dette tilsyneladende saa simple Spørgsmaal. Man seer heraf, med hvormegen Føie vor Udenrigsminister i sin til de danske Gesandter i Paris, London, St. Petersborg og Stockholm den 8de Mai 1862 rettede Rundskrivelse udtalte: „Man vil let kunne indsee, at Underhandlingerne ikke kunne fortsættes saaledes i lang Tid, hvis de ikke forlade det Spor, i hvilke de nu befinde sig. Det kan være overeensstemmende med Tydsklands Interesse, at trække denne Danmarks Livssag i Langdrag, men det er uberettiget til at fordre, at dette Land skal stille hele sin indre Udvikling i Bero for at haabe et Resultat af „svævende Underhandlinger“, der ikke rykke et Hanefjed videre frem, og som føres paa en saadan Maade, at naar man just ikke vil sige, at Tydskland har afbrudt dem, saa er det kun, fordi det, sandt at sige, ingensinde for Alvor har indledet dem.“ Vor Udenrigsminister tilføier, at det Øieblik maaskee snart vil komme, da Kongens Regjering vil see sig i den Nødvendighed, at søge at komme til en Afgjørelse ad en anden Vei. Og dette Øieblik synes virkelig nu at være kommet; „Köln. Zeit.“ indrømmer selv, at Tidsforholdene ikke egne sig til en bevæbnet Optræden i „Slesvig-Holsten“, og at man i den gode Sags Interesse maa ønske at undgaae enhver yderligere Udæskning. Men den Tid, der er ubeleilig for vore Modstandere til at faae Sagen afgjort, synes netop at være beleilig for os, og i Politiken gjelder det netop om at gribe det gunstige Øieblik i Flugten.

En Artikel i »Le Constitutionnel« vakte et Øieblik Haab om, at Keiseren agtede at forandre sin Politik i Mexico, og at han vilde undlade at optræde som Forkæmper for en Sag, der ikke fortjener saa store Opoffrelser. Men det lader til, at det halvofficielle Blad kun ved denne Leilighed er bleven inspireret af Grev Persigny, som er en afgjort Modstander af denne Expedition. I et i Fontainebleau afholdt Statsraadsmøde blev det tvertimod besluttet, at General Forey strax skulde afgaae, at Frankrigs Gesandt i Mexico, Herr de Saligny, ikke skulde tilbagekaldes, at Frankrig vil vedblive at anerkjende General Almonte som Øverstcommanderende for den mexicanske Stridsmagt, at den mexicanske Nation umiddelbart efter Expeditionscorpsets Ankomst skal raadspørges med Hensyn til sin fremtidige Regjering, og at Admiral Jurien de la Gravières Flaade skal forstærkes med adskillige Pantserskibe, for at den under mulige Forviklinger med de nordamerikanske Fristater skal kunne optræde med den fornødne Kraft.

Rygtet om, at den lovgivende Forsamling skulde opløses, modsiges af flere Aviser, men paa den anden Side vedbliver man at forsikkre, at Ministeriet er uenigt med Hensyn til hvilken Beslutning, der bør tages, at den ene Fraction kæmper for Opløsningen, at en anden sætter sig af al Magt derimod, og at Keiseren endnu ikke har tilkjendegivet sin Beslutning.

Frankrig har atter mistet en af sine udmærkede Statsmænd, nemlig Hertug de Pasquier. Et talrigt Følge af Landets Notabiliteter fulgte ham til Jorden, og Guizot, Villemain, Patin og Thiers bare de fire Hjørner af Ligklædet.

Lord Palmerston har den 8de Juli erklæret i Underhuset, at den engelske Regjering havde faaet Underretning om, at Rusland havde anerkjendt Kongeriget Italien. En Mærkelighed ved denne høist vigtige Begivenhed er, at Lord Russell gav et undvigende Svar i Overhuset paa en Forespørgsel om dens Rigtighed, idet han tilføiede, at Preussen var villigt til at anerkjende Italien, hvis dette Land vilde forpligte sig til ikke at angribe Østerrig. Rusland har ikke, saaledes som man paastod, taget noget Forbehold med Hensyn til sin Anerkjendelse. Noten er kun affattet saaledes, at den tilbageviser Kongeriget Italiens Fordringer paa Rom, som dets fremtidige Hovedstad, og paa Venedig som en Provinds, der bør tilhøre det. Med eet Ord, Rusland anerkjender den bestaaende Tingenes Tilstand, et Italien, saaledes som det er og ikke saaledes som det bør være ifølge Italienernes Mening, ja endog ifølge Regjeringens gjentagne Erklæringer i Parlamentet. Frankrig har heller ikke anerkjendt Kongeriget Italien paa nogen anden Maade, og det af dette Rige tagne Forbehold var maaskee endog udtalt i skarpere Udtryk. Man paastaaer, at det er Keiser Napoleons Forestillinger, der have bevæget Rusland til at foretage dette Skridt.

Man taler endnu stedse meget om de Expeditioner, som Garibaldi agter at stille sig i Spidsen for, mod Østerrig efter Nogles, mod Kong Otto af Grækenland efter Andres Paastand. Snart sender man ham til Grækenland, snart til Montenegro, hvor han i Forening med dette Fyrstendømmes Indbyggere og Serberne skal bevæge hele denne Deel af Orienten til at reise sig mod Tyrkiet, rive Ungarn med sig og frigjøre Venedig ved paa Habsburgernes og Sultanens Bekostning at oprette en Forbundsstat mellem det sorte og det adriatiske Hav. Det er hævet over enhver Tvivl, at det er kun Phantasibilleder; men det er ogsaa hævet over enhver Tvivl, at Handlingspartiet i Italien er i stærk Bevægelse, og at Regjeringen har Møie med at holde det i Tømme. Den forsømmer dog Intet i dette Øiemed, og den har nylig opfordret Forbundsregjeringen i Schweitz til at være paa sin Post langs med Grændsen, for at dette Land ikke skal blive benyttet som Udgangspunct for revolutionaire Foretagender.

Baade i Warschau og St. Petersborg synes Fanatikerne at være blevne enige om, at forhindre Regjeringen i at fremture paa Reformernes Bane. I St. Petersborg husere Mordbrændere, i Warschau følger det ene Snigmord paa det andet, og i forrige Uge har en Skrædder ved Navn Jaroszynski endog affyret en Pistol paa Storfyrst Constantin, da han stod i Begreb med at forlade Theatret. Storfyrsten blev heldigviis kun let saaret. I det første Dieblik troede man paa en vidt forgrenet Sammensværgelse, og stærke Detachementer besatte strax alle Stadens Torve; men Roligheden blev ikke forstyrret. Da Storfyrsten modtog de politiske Autoriteters og Geistlighedens Lykønskning i Anledning af den overstaaede Fare, sagde han til dem, at han ikke gav Polakkerne Skyld for den mod ham udøvede Forbrydelse, og selv om det var Tilfældet, vilde han ikke foretage nogen Forandring i det Program, som han var kommen for at udføre. Derpaa rakte han Grev Zamoyski, en af de ædleste og mest ansete polske Patrioter, Haanden og bad ham om, at han vilde skjenke ham sin Bistand, for at han kunde udføre sine Planer.

Ifølge de seneste Efterretninger fra Amerika havde General Mac Clellan uden at have lidt betydelige Tab, indtaget en fremrykket Stilling ved Richmond, hvor han ikke havde isinde at levere noget Slag, førend Stæderne Lynchburg, Wildon og Charlottenburg vare faldne i hans Magt. Naar dette var skeet, haabede han at tvinge hele den fjendtlige Armee til at overgive sig. Men Bladene i New-York, der omtale denne herlige Plan, have, saaledes som de saa ofte gjøre, solgt Huden, førend de have fældet Bjørnen. Ifølge et Telegram fra New-York af 1ste Juli have nemlig Separatisterne den 26de Juni angrebet Forbundstropperne ved Richmond og efter to Dages Kamp tvunget dem til at trække sig tilbage; Separatisterne forfulgte dem lige til Jamesfloden, hvor de indtoge en Stilling mellem denne Flod og Chicahoming. Forbundstropperne have forladt Whitehouse, et strategisk Punct, som de for kort Tid siden havde sat sig i Besiddelse af.

En i Syd-Amerika bosat Belgier, Herr Houzeau, har i nogle meget interessante Breve til »L'Indépendance Belge« udkastet en Skildring af den grusomme Maade, hvorpaa Krigen føres derovre. En fra Amerika nys hjemkommen Belgier stadfæster Hr. Houzeaus Beretning. I Texas, siger han, have Planterne tilintetgjort, hvad de kalde deres Varer, nemlig Bomuld og Negerne; man tvang disse til at gaae ind i Pakhusene, om hvilke man havde opdynget brændbart Stof, stak Ild derpaa, og de med Bøsser og Revolvere bevæbnede Plantere dræbte uden Barmhjertighed de Ulykkelige, der vilde undflye.

M.

Literatur.

— Hertugdømmerne Slesvig og Holsten have lige siden de sidste Aar af forrige Aarhundrede havt en meget rig Literatur, forsaavidt deres Historie og indre Forhold angik. Desværre gik de to Landsdele her bestandig Haand i Haand, uden nogen Adskillelse, og var end denne Literatur ikke den værste Frugt af Fortydskelsen, saa var den en dygtig Støtte for den. I de senere Aar har Slesvig igjen i de „Slesvigske Provindsialefterretninger", hvis 3die Binds første Hefter nu ere udkomne, faaet et Tidsskrift, der synes at give en god Erstatning for de ældre tydske Samlinger og „Beiträge", idet det med en paa een Gang reent videnskabelig og ved Siden deraf reent practisk Tendents beskæftiger sig med alle Hertugdømmets Forhold — Historie, Statistik og Topographi. Et saadant Tidsskrift, hvis Stof er bestemt begrændset ved en Landsdeels Grændser, har store Fortrin, og med saa dygtige Medarbeidere og en saa omhyggelig Redaction, som Provindsialefterretningernes, kan det ikke Andet end finde almindelig Interesse. Vi skulle derfor anbefale det til Alle, der ønske nøiagtige Oplysninger om specielle slesvigske Forhold, navnlig til dem, der interessere sig for Landets særlige Historie og Udviklingsgang. (I Commission hos G. E. C. Gad.)

— Paa samme Forlag er udkommet: Anvendelse af Loven om Løsning af Sognebaandet, af H. N. Clausen; Geistligheden paa fast Gage, af Erik Bagger, og Om den danske Folkekirkes Eiendomsret til Sognekaldenes Gods og Tiender, af Stiftsprovst, Prof. F. Nielsen.

— „Solstraalefortællinger" Nr. 6 fører Titelen „Huset paa Klippen"; i denne Bog er i novellistisk Form indklædt de moralske Grundsætninger, hvis Udbredelse det er Forfatteren af Vigtighed at skaffe Indgang hos det læsende Publicum. (Philipsens Forlag).

— Af V. Hugos berømte Roman »Les Misérables« er 1ste Bind i den danske Oversættelse hos A. Levy sluttet i disse Dage.

— I England har man altid tilfulde indseet, at „Kundskab er Magt", og derfor gives der ikke nogen Retning af Literaturen, som ikke er bleven dyrket der. Dog er vistnok den, at udbrede nyttige Kundskaber ved billige Folkeskrifter, en af de fortjenstfuldeste; det er glædeligt, at man hertillands begynder at indsee Nytten deraf. Den Gyldendalske Boghandling gjør saaledes Forsøg paa at overføre saadanne gavnlige Smaapiecer paa Dansk. Begyndelsen er skeet med Lieutenant Mariboes Oversættelse af: „Hvorledes opdrage I Eders Børn?"

Theater.

— To nye Theatre ere nylig opførte i Paris i Stadens Centrum paa Pladsen Châtelet, istedetfor tvende paa Boulevarderne exproprierede Theatre, nemlig théâtre du Cirque og théâtre lyrique. Ved Anlæggelsen af disse nye Theatre ere de bedste og nyeste Methoder for Belysning, Opvarmning og Ventilation bragte i Anvendelse. Oplysning af Salen skeer uden Lysekrone eller fremragende Gasblus, saa at Tilskuerne paa de øverste Pladser hverken hindres af Nogetsomhelst i at overskue Scenen, eller forulempes af ubehagelig Gaslugt. Lyset trænger frem gjennem den midterste Deel af Loftet og fordeles til alle Sider ved Hjelp af en kraftig Reflector gjennem et uhyre Speilglas. Gassen er tillige Hovedmiddelet for Ventilationen; ved Hjelp af en Ledning under Kaien bringes frisk Luft ind i Salen fra Bredden af Seinen. Opvarmningen skeer paa en dobbelt Maade, deels gjennem en Aabning foran Lysrækken ved Orchestret, hvorved Luften føres fra Scenen over imod Tilskuerne og danner saaledes et acustisk Befordringsmiddel, og deels ved en Række Aabninger, som ere anbragte under hver Etage i Tilskuerrummet. Luftens Udgang af Salen foregaaer gjennem Loftet ovenover Lysapparatet. De indre Gange i Theatret have en Brede af 4 Metres. Hovedfoyeren er 25 Metres lang og 7 Metres bred, og er i lige Linie med Logerne i første Etage. I théâtre lyrique er en Conversationssal, med Divaner, Kaminer og Buffetter, anbragt ved hver Ende af en lang Spadseregang, som i lige Linie med første Etage har en Længde af 25 Metres og en Brede af 6. Denne Spadseregang faaer sit Lys fra 5 store Vinduer med Balconer ud imod Pladsen. Théâtre du Cirque rummer 3000 Personer og théâtre lyrique har 1500 Pladser. Decorationen i Salen er udført med forgyldte Forziringer paa hvid Grund. Størrelsen af théâtre du Cirque er lig med den store Opera, og théâtre lyrique svarer i Omfang til théâtre français. Alle architektoniske Midler ere anvendte paa det Indre, derimod synes man kun at have bekymret sig lidet om det Ydre.

Bygningskonst.

— Architekt Th. Hansen i Wien er i denne Tid beskæftiget med Opførelsen af evangeliske Skoler, hvis Indretning og Udstyrelse skildres som ganske fortrinlig og smagfuld.

— Udbedringsarbeidet paa Shakespeares Huus i Stratfort-on-Avon ere nu begyndte, samtidigt dermed blive Omgivelserne udjevnede og ombannede til et Haveanlæg.

Krigsvæsen.

— Ved en af Manoeuvrene paa „Ladugårdsgärdet" gik det saa varmt til, at Kong Carl, der fulgte med den Afdeling, som General Bjørnstjerna anførte, blev omringet af en fjendtlig Styrke og nær var bleven taget tilfange af sin kongelige Broder Oscar; men der berettes, at han lykkelig huggede sig igjennem!

— Med hvilket Alvor Skarpskyttesagen er bleven drevet i Sverig, sees af, at et Corps paa 1100 Skarpskytter har deeltaget i den almindelige Manoeuvre, og at desuden Vagttjenesten et Par Dage overalt i Stockholm, til stor Moro for Hovedstadens Indvaanere, har været besørget af dette Corps.

— I et af det londonske Oldgrandskersamfunds Møder har Marinecapitain Winden, ved at omtale en stor Orlogsgalei, „Santa Anna", der for 300 Aar siden tilhørte Johanniter-Ridderne, fremhævet som en Mærkelighed, at den var forsynet med Bly-Pantser. Dette Skib blev bygget i Aaret 1530 i Nizza og hørte til en Flaade, der af Keiser Karl V sendtes til Tunis, for at sætte den fordrevne Bey Muley Hassan paa Thronen igjen; blandt Frescomalerierne paa Hospitaliterpaladset i Rom findes endnu en Afbildning af denne store „Pantserfregat".

End mærkeligere er det dog, at vi Nordboere kunne paavise, et halvt Aartusinde længere tilbage i Tiden, at have havt en „Pantserfregat", og det en jernklædt, nemlig „Jernbarden", Erik Jarl Hakonssøns Skib, paa hvilket han kæmpede mod Olaf Tryggveson i Svolderslaget Aar 1000. Dette Skib omtales i 250de Hovedstykke af hin Konges Saga, efter Rafns Oversættelse, saaledes: „Jarlen havde en overordentlig stor Barde, som han pleiede at bruge i Vikingsfærd; der var Skæg oventil paa begge Sider af den, og ned fra Skæget gik en tyk Jernplade, som var ligesaa bred som Kanten og naaede lige ned i Søen, derfor blev dette Skib kaldet Jernbarden, og det var meget stærkt."

Blandinger.

— „Illustrirte Zeitung" giver en kort Beretning om det nordiske Studentermøde og meddeler, at Talerne paa dette kun have havt til Formaal at rive Tydskerne ned; det beretter ogsaa bl. A. at Studenterne under Opholdet paa Marienlyst den 15de Juni bleve beværtede af Helsingborgs Indbyggere.

— Det hedder i et gammelt Ordsprog: Tutti in Roma debbono essere Romani, Alle maae i Rom være Romere, og i en lignende Forstand hedder det hos os: Du maa tude med de Ulve, Du er iblandt, eller: stik Fingeren i Jorden og lugt, i hvad Land Du er. Hvo, som agter at reise i fremmede Lande, gjør vel i, at lægge sig disse Ord paa Hjerte. Et nylig i Rom forefaldet Optrin viser, hvorledes en modsat Adfærd kan paadrage Ubehageligheder. En Procession kom ud fra en af Stadens Kirker og bevægede sig langsomt hen over en foranliggende Plads. Det hellige Sacrament bares bag efter Korsets Banner, og Alle, som kom forbi, blottede Hovedet eller knælede. Tvende Amerikanere, henhørende til en protestantisk Sect, fandt sig ikke tilsinds at følge Landets Skik, men med Hatten paa Hovedet saae de stolt ud over den forbivandrende Mængde. En Præst, som forargedes over denne Mangel paa Ærbødighed for hvad der var ham helligt, mindede de Fremmede om, ikke at vække Forargelse, og da Amerikanerne spottende afviste Opfordringen, kastede Præsten, der var en stærk, haandfast Mand, Hattene af dem og Mængden var ikke seen til at træde disse Hatte under Fødder. Da Processionen vendte tilbage til Kirken, mødte den atter paa sin Vei Amerikanerne, der havde faaet nye Hovedbedækninger, som de denne Gang ligesom før lod sidde urørt. Præsten tog sig ikke selv igjen til Rette, men udpegede dem for et Par Gensdarmer, som med Kolbestød dreve de trodsige Fremmede bort fra Pladsen. Amerikanerne, fortælles der, klagede hos den amerikanske Minister eller Consul, men denne indskrænkede sig til at gjøre dem opmærksom paa, at det var en simpel Høflighed, at hilse den Vert, i hvis Huus man nød Gjestfrihed; ansaae de sig for mindre fordomsfulde og mere kloge end Katholikerne, skulde de bevise det ved ikke at vise sig mindre høflige og ved ikke, for en ligegyldig Sag, at indvikle sig og Andre i ubehageligt Bryderi.

— En af M'Clellans Generaler foretog nylig en Recognoscering med Professor Lowes Luftballon. Istedetfor, som ellers, at holde den til Jorden med mange Touge, anvendte man kun eet, og dette viste sig netop at være raadent, thi neppe var Generalen kommen til Sæde i Gondolen og havde givet Tegn til at fire, før Touget brast og Ballonen skød tilveirs som en Pil. Snart saaes den kun som en lille Plet paa Himmelen og Tilskuerne vare meget bekymrede for Generalen. Denne havde taget sin Kikkert frem for at iagttage Fjenden, men gjemte den atter, da Farten begyndte med en saa uformodet Hastighed; hans Venner raabte til ham, at han skulde aabne Klappen; han prøvede derpaa, men det var ikke saa let og da han troede, at være tilende dermed, saae han, at Ballonen netop svævede over Fjendens Leir. Han lod derfor Klappen i Ro. Hobe af Fjender ilede frem af Skovene og han hørte tydeligt Skuddene, som affyredes efter ham, men brød sig ikke derom, da han var langt udenfor Skudvidde. Uagtet den betydelige Høide var Terrainet let at skjelne: Byen York med dens Forskandsninger, den bugtede Flod og Norfolk med de rygende Skorstene. Pludseligt kom Ballonen i en anden Strømning og foer tilbage med stor Hurtighed. Saasnart Generalen saae sin egen Leir under sig, aabnede han Klappen; Ballonen faldt da som en Bombe ned paa et tomt Telt, hvis Lærred formodentlig har frelst hans Liv, ved at standse ham i Faldet. Kort efter stod han uskadt blandt sine Venner og gav dem en Beretning om denne farefulde Luftseilads, med det Tillæg, at han vilde betakke sig for at gjentage den.

— Ved Udgravning til Grunden for et nyt jødisk Fattighuus i Jerusalem, stødte Arbeiderne nylig, omtrent sex Alen fra den nuværende Vold, paa Grundmuren, som har ligget under Stadens gamle indre Vold. Saavidt den er afdækket bestaaer den af meget store Stene; det stærke Muurarbeide ligner ganske Templets vestlige Muur. Stedet er blevet besøgt af adskillige kyndige Europæere, som alle ere enige om, at disse Levninger fra den graae Oldtid var Voldens Underlag.

XX.

Vi gaae et Par Hundrede Aar tilbage i Tiden. Paa den Plads, hvor Fredericia nu i 200 Aar har ligget, stod i 1657 kun Begyndelsen til en By, Frederiksodde, en lille Fæstning, der efter Kongens Villie var skudt op siden 1650, men endnu kun svagt befæstet; imidlertid var det klart, hvad ogsaa Eftertiden noksom har godtgjort, at Fredericia maatte blive Halvøens strategiske Centrum, det Punct, hvor vi lettest kunde møde og overvælde en fremrykkende Fjende. Da Frederik den

Tredie i 1657 erklærede Carl Gustav Krig, i Tillid til, at hans Kamp i Polen skulde hindre ham i at anvende sine Kræfter mod Danmark, laa Fredericia endnu aaben imod Nord, og det var ikke uden Frygt, at Rigens Marsk, Anders Bille, tilsidst trak sig tilbage hertil med 5000 Mand for at afvente General Wrangels Angreb.

Allerede i August slog Wrangel Leir udenfor Fredericia, men besluttede, da han ikke følte sig stærk nok til at vove en Storm, at afskære Byen alt Samkvem med Landet og saaledes bringe den til Overgivelse. Fæstningen holdt imidlertid ud, og i syv Uger indskrænkede Fiendtlighederne sig til Smaatræfninger i Omegnen; men midt i October tog Sagen en anden Vending, idet den svenske Oberst Fersen stødte til Hovedarmeen med tre Regimenter Fodfolk, der havde ligget i Krakow, og denne Forstærkning bevægede Wrangel til at vove en Storm. Natten til den 24de October blev Planen lagt i det svenske Hovedkvarteer, Fæstningen blev omringet paa alle Sider, og Søndag Morgen ved Solopgang blev der givet Signal til Angreb. En saadan almindelig Storm kunde Fredericia ikke modstaae med sin svage Befæstning, og trods en tapper Modstand kastede Svenskerne sig snart ind i Byen. De fleste Danske saae, at Modstand var unyttig og overgave sig derfor frivilligt, saameget mere som de savnede Støtte hos deres General, da Marsken allerede tidligt var bleven haardt saaret. Kun eet Sted opstod der en frygtelig Kamp, idet nogle Compagnier jydske Dragoner havde besat den nuværende Trinitatis Kirkegaard og paa det Bestemteste vægrede sig ved at bede om Pardon. De holdt heltemodigt Stand og solgte deres Liv saa dyrt som muligt, men tilsidst bleve de Alle nedsablede.

Monumentet paa Trinitatis Kirkegaard i Fredericia for de d 24. Oct. 1657 Faldne.

Paa den Plet paa Trinitatis eller dansk Kirkegaard, hvor de tappre Jyder havde fundet deres Død, bleve de senere jordede. Da vor nuværende Konge som Kronprinds opholdt sig i Fredericia, gav han Anledning til Opreisningen af et Monument paa Graven, og ved frivillige Sammenskud fra Byen og Omegnen blev dette indviet Stormens Aarsdag, den 24de October 1836. Over Graven er reist en Kæmpehøi, hvorpaa der hviler en stor Granitblok, i hvilken et kæmpemæssigt Slagsværd af Jern, omvundet med en Egekrands, er fæstet. I Granitblokken er indlagt en Metalplade med Indskriften:

Den 24de October 1657.

Pryd, høie Heltesværd, de Kjækkes Grav,
Hvem Døden Intet var mod Pligt og Ære;
Den Krands, erkjendtligst Borgersind dem gav,
Til sildigst Efterslægt et Minde være!

Ikke langt fra denne Kæmpegrav reiser sig den store Høi, hvorunder de Faldne fra det andet Fredericiaslag hvile — begge dyrekjøbte Vidner om Danmarks mærkelige Trængselstider i de sidst henrundne tohundrede Aar om dansk Tapperhed og Heltemod, under de forskjelligste Forhold.

Deres Minde er Fædrelandet helligt.

Charade.

Det Første.

Jeg fører an en mægtig Hær,
Der aldrig feig vil Ryggen vende,
Og derfor volder mangt Besvær.
Saaledes lærte Du mig kjende
Oprindelig maaskee som Fiende.
Men siden under andre Kaar
Som Hjelper paa din Vei jeg gaaer;
Og trolig vil jeg staae Dig bi,
Til Døden lukker Øiet i;
Jeg følger Dig paa Land, paa Hav
Og smutter med selv i din Grav.

Det Andet.

Mere hurtig end Skovens Hind
Mere flygtig end Pigesind.
Aldrig lænket af Baand og Bøie
Aldrig seet af et Menneskeøie.
Aldrig ramt af en Jægers Pil
Altid fremad med aandeløs Il.

Det Hele.

Et hæsligt, gustent Troldtøi, som
Bestandig gjorde fælt Rørom,
Naar hen til Fred og Held det kom.

Opløsning paa Logogriphen i Nr. 145:

Dyrehavsbakken.

Opløst af Signe Frs., 2 plagede Damer i Roeskilde, tre halve Baiere, Quick & Montebello pr. Horsens, en Practicus i Frederikssund, Genaro, Sophie og Hannine, Christian paa Blaagaard, Søndagsselskabet, tre af Skriverlauget i Faaborg, Mester Jakel, Søster Eha, Sandrup, Palmer og Frøken Lene i Nyborg, J. J. i Helsingør. Viceformanden i „Fibula", Phænomenet i Slagelse, Tante Julles Yndling i H., Skumbæk & Messingberg, Maren i Thy, et Lindetræ i Bogladen i K., en Helzenianer i Aabenraa, nogle Koldingensere, Mac-Grenock, et Nul i Odense.

Verdens-Barometret.

London	10	Juli	3	pCt. Consols . . .	$92\frac{1}{8}$.
Paris	„	—	3	„ Rentes . . .	68. $37\frac{1}{2}$.
Wien	9	—	5	„ Metalliques .	71.
Berlin	„	—	$3\frac{1}{2}$	„ Staats-Sch.	$90\frac{1}{2}$
Kjøbenhavn	11	—	4	„ Kgl. Obligat.	98.

Skakopgave Nr. 72.

Hvid begynder og gjør mat i sex Træk.

Sort.

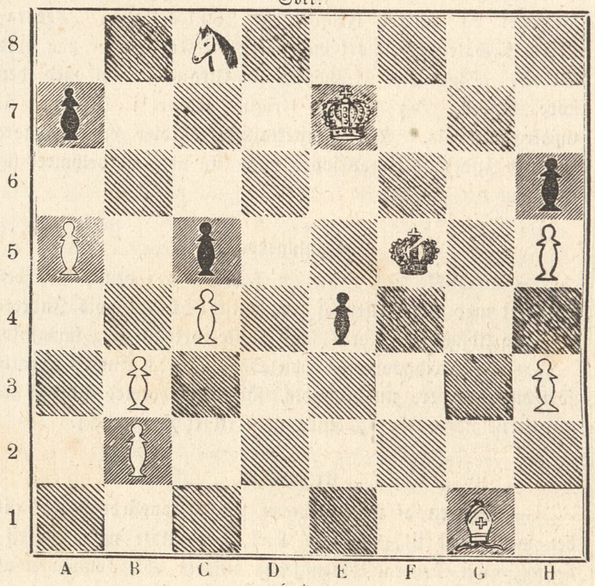

Hvid.

Døde.

Søren Niclas Johan Bloch, Etatsraad, bekjendt Videnskabsmand, i sin Tid Rector ved Roeskilde Domskole, † 27de Juni i Kjøbenhavn, 90 Aar.

Hans Mathias Velschow, Professor i Historie ved Universitetet i Kjøbenhavn, † 8de Juli, 66 Aar.

Hertug Etienne Danis Pasquier, forhen Præsident i Pairskammeret og Minister, Medlem af det franske Akademi, † 5te Juli, 95 Aar.

Generalmajor Bruce, fra 1858 Hovmester hos Prindsen af Wales, † 27de Juni i London, 49 Aar.

Charles Mayer, berømt Pianist, † 2den Juli i Dresden, 64 Aar.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 4de til 10de Juli incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøi i Linier
4de . .	13,2	16,0	7,8	70	27" 10,13	0,17
5te. . .	13,7	18,2	10,4	60	27" 10 59	0,50
6te. . .	13,5	16,0	10,4	95	27" 8,66	1,88
7de . .	14,1	18,7	11,8	98	27" 7,52	5,58
8de . .	13,7	17,3	11,0	75	27" 9,77	1,97
9de . .	14,4	17,2	10,0	65	28" 0,26	
10de . .	14,7	18,8	12,8	90	27" 8,69	1,50

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

I alle Boglader faaes:

C. Plougs samlede Digte,

2den Udgave. Priis 2 Rd. 48 Sk.; Elegant indb. 3 Rd.
Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

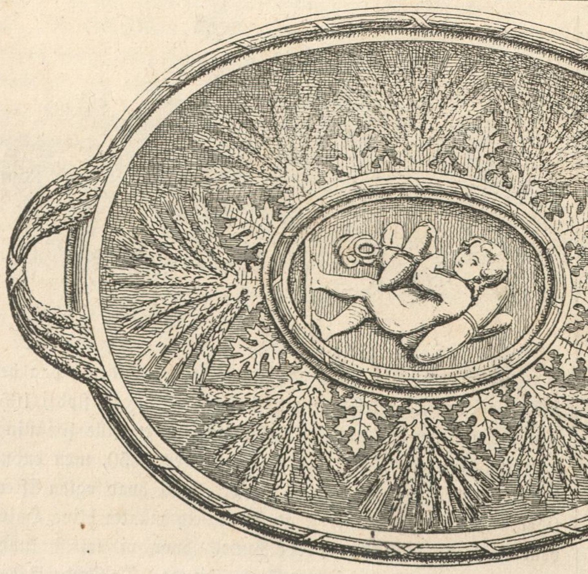

H. C. Drewsens Electroplet-Fabrik,

Øresundsgade 6.

Til hosstaaende Brødkurv, der forrige Aar var Gevinst i Bortlodningen af indenlandske Kunst- og Kunstflidsarbeider, har jeg tilkjøbt mig Modeller og Eneret, og faaes samme i Udsalget

Kongens Nytorv 16,

som

Nr. 572. En Brødkurv. 8 Rd.

Illustrerede Priiscouranter udleveres i Udsalget.

H. C. Drewsen.

Mandarin-Thee.

Denne meget yndede Thee, der i en overordentlig høi Grad forener Styrke, Bouquet og Velsmag, faaes i $\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{4}$ Pds. Daaser à 10 Mk. 8 Sk. pr. Pd., alene i Undertegnedes Theehandel, hvorfra endvidere anbefales i fortrinlige Qvaliteter:
Pecco 12 à 16 Mk. pr. Pd.
Haysan 12 à 20 Mk. pr. Pd.
Souchong 10 Mk., Campoy 9 Mk.
Congo Thee à
5 Mk., 6 Mk., 6 Mk. 8 Sk., 7 Mk., 7 Mk. 8 Sk., 8 Mk., 8 Mk. 8 Sk. pr. Pd.
Sm. Blandingsthee 6 Mk. à 7 Mk. 8 Sk. pr. Pd.

ærbødigst
Christian Steen,
Kongens Nytorv 28, (ved Hovedvagten.

BREVVEXLING.

Til Nr. 69. Den ærede Indsender bedes at navngive sig.

- L. — Riis. Trods alle Anstrengelser har det været Redactionen umuligt at tilveiebringe et Portrait af Etatsraad, Prof. N. M. Petersen, hvisaarsag Biographien er bleven holdt tilbage.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 147. | Udkommer hver Søndag. | Kjøbenhavn den 20. Juli 1862. | 2 Rdlr. Qvartalet. | 3die Bind.

Indhold.

Lord Canning. — Ugens Politik. — Reisebreve fra Byk paa Før. III. — Helsingborgs Kärna. — Danmark paa Verdensudstillingen i London 1862. VIII. — Skizzer fra Grønland, ved S. B. (Slutning). — Meddelelser af blandet Indhold.

Lord Canning.

Charles John, Viscount Canning, Indiens nys afdøde Vicekonge, hørte til den lille Skare engelske Adelsmænd, som, i Besiddelse af et hæderligt Navn, af politisk Anseelse og en stor Formue, med eet Ord af alle Lykkens Goder, dog opoffre sig i deres Fædrelands Tjeneste, alene besjælede af den Ærgjerrighed, at opfylde deres Pligt, at knytte deres Navn til Tidens store Begivenheder og at døe med den Overbeviisning, at de ikke have levet forgjeves. Der gives ikke mange Lande, i hvilke man seer en Mand, som, efterat have regjeret med despotisk Magt over hundrede og halvtresindstyve Millioner af sine Medmennesker, efter næsten fuldstændigt at have gjenerobret et mægtigt Rige og efter at være bleven modtaget som en ophøiet Beskytter af Herskere over Landstrækninger, langt større end Storbritanien, bønfalder om Tilladelse til at stige ned fra en slig Høide for at kunne vende tilbage til Fædrelandet, hvor han ikke nyder større Magt eller Anseelse, end mange Hundrede af hans Landsmænd. Uagtet Lord Canning ikke besad glimrende Talenter, uagtet han ikke udmærkede sig ved Veltalenhed, eller var i Besiddelse af nogen af de Egenskaber, som til alle Tider og i alle Lande blænde Mængden, frembyder en Skildring af hans Liv dog Interesse selv udenfor hans Fædreland, fordi hans Charakteerstyrke, hans sunde Fornuft, hans Selvbeherskelse og hans ulastelige Vandel ikke blot gjorde ham til en sand Typus for en engelsk Gentleman, men endog satte ham istand til at trodse den forfærdelige Storm, i hvilken han stod fast og urokkelig ved Roret.

Charles John Canning blev født i Aaret 1812 og var en Søn af den som Minister og Taler lige berømte George Canning. Sin første Opdragelse modtog han i Eton, og derfra blev han sendt til Universitetet i Oxford, denne Skole for den nyere Tids Statsmænd, hvorfra Robert Peel, Gladstone, Sir George Lewis, Lord Dalhousie og Lord Elgin ere udgaaede. Lord Canning eller den daværende Herr Canning — thi Pairsværdigheden, hvormed hans Fader var bleven belønnet, tilfaldt først hans Moder — fremtraadte første Gang i det offentlige Liv i Aaret 1836, idet Warwickshire valgte ham til sin Repræsentant i Underhuset. Det følgende Aar døde imidlertid hans Moder, og nu indtog han sin Plads i Overhuset. Her talte han kun sjeldent; men hver Gang han tog Ordet, tildrog han sig Husets Opmærksomhed paa Grund af hans klare Overblik med Hensyn til de politiske Forhold. Efter nogen Betænkning sluttede han sig fuldstændigt til Sir Robert Peel og stillede sig saaledes i afgjort Opposition til de Grundsætninger, som hans Fader havde søgt at gjøre gjeldende i den udenlandske Politik. Da Sir Robert kom til Roret i 1841, udnævnte han derfor Lord Canning til Understatssecretair i Departementet for de udenlandske Anliggender, hvilken Post han vedblev at beklæde til 1846, da han erholdt Plads i Cabinettet som Minister for de kongelige Domainer. Men allerede i Juli Maaned samme Aar traadte Lord Canning tilbage, tilligemed Sir Roberts øvrige Colleger, og tro mod sit Parti modtog han først i Aaret 1852, da Whiggerne og Peeliterne dannede et Coalitionsministerium med Lord Aberdeen som Conseilspræsident, en Ansættelse som Generalpostdirecteur. I denne Stilling lagde han stor Iver og Dygtighed for Dagen; han betragtede ikke Postvæsenet udelukkende fra det fiscale Standpunct, men som en af Civilisationens og den almindelige Velværens mægtigste Løftestænger. Derfor søgte han at udvide de Reformer, som den berømte Rowland Hill ved at indføre den eensartede Pennyporto havde givet det første Stød til, og især søgte han at forskaffe sine Landsmænd de med en billig Brevbefordring forbundne Goder, ved at afslutte Posttractater næsten med alle Landes Regjeringer. Han beklædte en kort Tid den samme Post under Lord Palmerstons Ministerium; men da Lord Dalhousie aftraadte som Statholder i Ostindien, gjaldt det om at finde en dygtig Efterfølger, og Ingen forekom Lord Palmerston mere skikket dertil end hans gamle Universitetsven, Lord Canning. Maaskee har den Omstændighed ogsaa havt nogen Indflydelse paa Lord Palmerstons Valg, at George Canning, der alt var udnævnt til denne Post og stod i Begreb med at gaae ombord, blev nødsaget til at overtage Udenrigsministerportefeuillen, da Lord Castlereagh begik Selvmord. George Canning, der ikke besad nogen stor Formue, opgav Udsigten til at samle Rigdom som Gouverneur i Indien for at vinde Berømmelse og for selv at danne et Cabinet. Han vandt et hæderligt Navn og blev Conseilspræsident, men han segnede under Byrden. Det er meget sandsynligt, at Lord Palmerston, der er en af George Cannings ivrigste Beundrere, ikke har glemt denne Omstændighed, og at den har indvirket paa hans Beslutning, der var saa heldbringende for England.

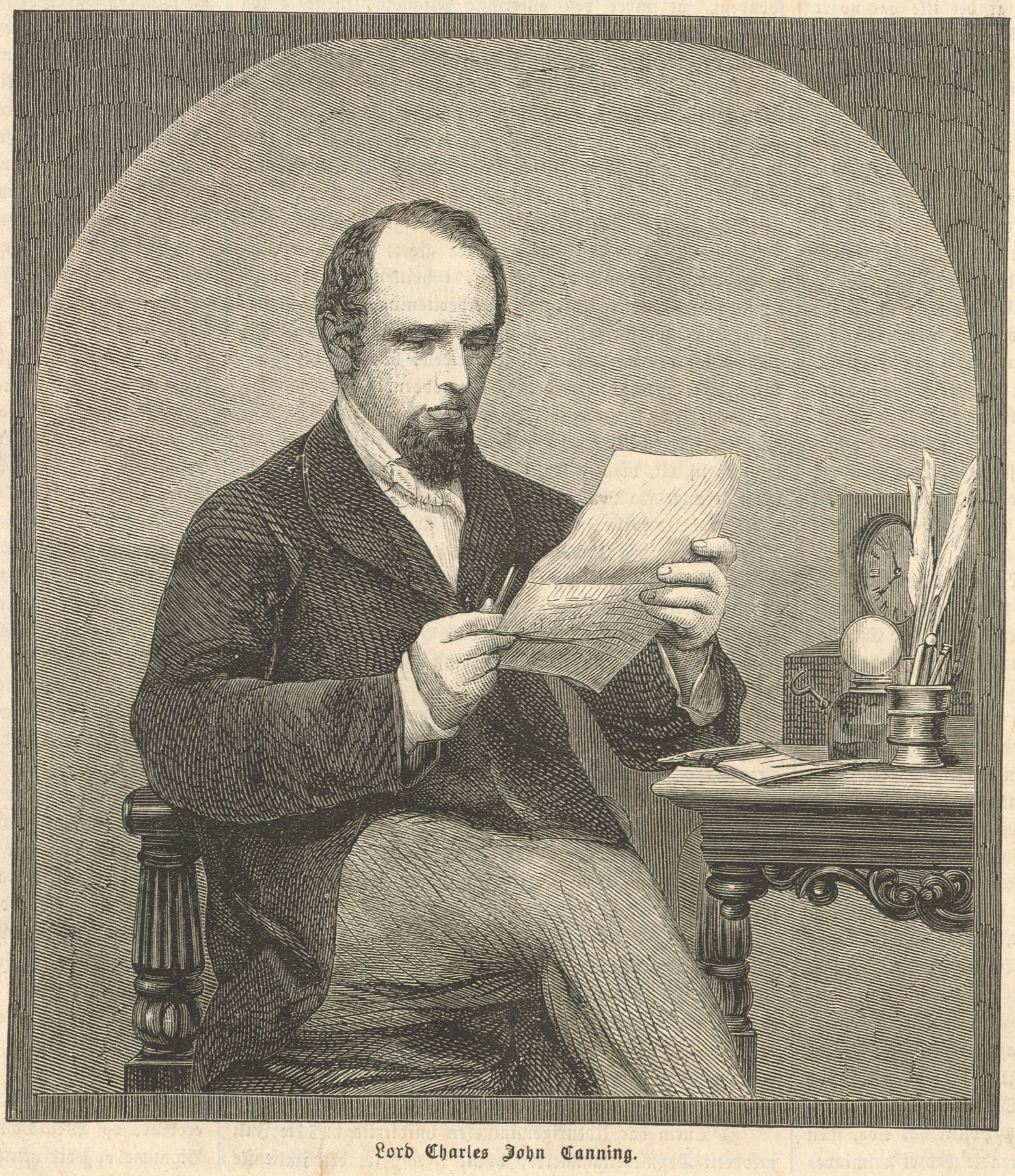

Lord Charles John Canning.

I December 1855 afseilede Lord Canning fra England, og i Februar 1856 begyndte han sin Regjering. Det følgende Aar udbrød det Oprør, hvis Enkeltheder ere saa bekjendte, at vi her ikke behøve at skildre dem. I Oude, Goruckpore, Rohilkund og i den største Deel af Mellemindien var det forbi med det engelske Herredømme, og hver Dag truede Oprørerne med at oversvømme de andre Districter. Den militaire Styrke, som Regjeringen efter Sipoyernes Frafald havde til sin Raadighed, var neppe tilstrækkelig til at forsvare de vigtigste Stillinger. Dertil kom endnu, at de af Oprørerne begaaede Grusomheder i den Grad havde ophidset den europæiske Befolkning overalt i Ostindien, men især i Calcutta, ja selv i England, at man var tilbøielig til at anbefale et Rædselsherredømme, der ogsaa vilde have gaaet ud over de endnu troblevne Hinduer. I denne

vanskelige Stilling lagde Lord Canning et med Charakteerstyrke parret Maadehold for Dagen. Han lod sig ikke et eneste Dieblik forlokke af Mængdens Raab til at afvige fra den strengeste Retfærdighed; ei heller kunde hans Omgivelsers paniske Skræk bevæge ham til at trække Tropperne bort fra de andre Præsidentskaber, eller at adsplitte Stridskræfterne, da de langt om længe indtraf fra England. Han ventede taalmodig, indtil Sir Colin Campbell havde samlet sin Armee, og ham behøvede man iøvrigt heller ikke at anspore; thi da den engelske Krigsminister spurgte ham om, til hvilken Tid han kunde være reisefærdig, svarede han lakonisk: „Imorgen", og forlod virkelig England med en Dags Varsel. Da Felttoget først var aabnet, sørgede Lord Canning med Utrættelighed for Hærens Forpleining, for de Saarede og Syge, og da Lucknow var faldet, begav han sig til Oude for at være Krigsskuepladsen nærmere. Æren for at have bekæmpet den forfærdeligste Opstand, der nogensinde har truet et Riges Tilværelse, tilkommer Lord Canning, Sir Colin Campbell og General Havelock, der blev ligesaa forgudet af sine Soldater, som General Rye hos os, og der, liggende paa Dødsleiet, pleiet af sin ældste Søn, som ogsaa havde vundet Laurbær i den indiske Krig, kunde sige til ham med misundelsesværdig Selvbevidsthed: „Træd nærmere, min Søn, og see, hvorledes en Christen døer!"

Efterat Oprøret var underkuet, gjaldt det om at gjenoprette Samfundsordenen paa et nyt Grundlag, og denne Opgave, der maaskee var den vanskeligste, løste Lord Canning paa en saadan Maade, at om der end har været flere krigerske Vicekonger i Indien, hvis Bedrifter staae i et mere glimrende Lys, er dog Ingen optraadt med større Standhaftighed og moralsk Mod. En af Seirens første Følger var, at Storbritanien paa en haandgribelig Maade viste de indiske Folkestammer saavel som hele den øvrige Verden, at det atter var kommet i Besiddelse af Overherredømmet i sine indiske Besiddelser, og at der ikke mere som tidligere var Tale om, at de indfødte Fyrster vare dets Forbundsfæller; alle Fyrster og alle Notabiliteter i Hindostan bleve nu betragtede som den engelske Dronnings Vasaller og Undersaatter. Det næste Skridt var, at det af Dronning Elisabeth den 30te December 1600 til et af „Kjøbmænd i London, der drive Handel paa Indien", givne Privilegium ophævedes; det rige og mægtige ostindiske Compagni, der beherskede Hindostan, Dekhan og en stor Deel af de tilgrændsende Lande, forlode paa en værdig Maade den verdenshistoriske Skueplads, og den 1ste November 1858 blev det med stor Høitidelighed forkyndt i Compagniets ostindiske Besiddelser, at Dronningen umiddelbart havde overtaget Regjeringen, at den tidligere Overstatholder for Fremtiden var ophøiet til Vicekonge, og at alle Compagniets Tjenere skulde forblive i deres Embeder. I Forbigaaende ville vi kun bemærke, at det ikke var noget særdeles stort Offer, som det ostindiske Compagni saaledes bragte; thi i Aaret 1857—58 vare Udgifterne i Indien 40 Millioner og Indtægterne 32 Millioner, der var altsaa en Underballance paa 8 Millioner Lstlr. og i Aaret 1860—61 var Underballancen endog 10 Millioner Lstr., medens den ostindiske Minister, Sir Charles Wood, i en den 1ste August 1859 i Underhuset aflagt Beretning angav den indiske Statsgjeld til 95,856,000 Lstr. En tredie Foranstaltning, som Lord Canning traf af egen Magtfuldkommenhed, bragte ham imidlertid i Strid med Regjeringen i Moderlandet. Da nemlig hele Befolkningen i Oude paa faa Undtagelser nær havde sluttet sig til Bevægelsen, troede han bedst at kunne sikkre sig denne Provindses Troskab for Fremtiden, naar han erklærede, at enhver Grundeiendom var confiskeret, medens han dog samtidig hermed gjenindsatte alle Eiendomsbesiddere, der underkastede sig den engelske Regjering, i deres tidligere Rettigheder. Denne Forholdsregel vakte stærkt Røre i England paa Grund af dens Strenghed, og Ministeriet Derby, der stod paa meget svage Fødder, troede at vinde Folkegunst ved at misbillige Vicekongens Adfærd. Det var Ministeren for de ostindiske Anliggender, Lord Ellenborough, der udtalte denne Dadel i en Tone, som vilde have været uberettiget alene paa Grund af de store Fortjenester, Lord Canning havde indlagt sig i Indien, selv om han virkelig havde gjort sig skyldig i et Misgreb. Men hans Politik havde ikke forandret sig, medens de Lidenskaber og den Blodtørst, som de af Sipoyerne udøvede Grusomheder fremkaldte, ved en hurtig Reaction havde forvandlet sig til en sygelig Medlidenhed endog med de værste Forbrydere. Man havde gjort Canning Bebreidelser for hans „Øllebrøds-Barmhjertighed" under Opstanden, og nu fremstillede man ham som en hjerteløs Tyran. Men Sagen var, at kun Frygten havde afpresset dette Raab om en forfærdelig Hevn; da Frygten var dæmpet, skammede man sig imidlertid, og Følgen heraf var atter, at man nu vilde lægge en høist ubetimelig Høimodighed for Dagen. Lord Canning, der hverken havde deelt Frygten eller Skammen, kunde ikke følge alle en saadan Politiks Svingninger, om han end under Udførelsen senere modificerede den af ham selv foreslaaede Forholdsregel. „En kort Tid," siger »Times«, der dog ofte med Bitterhed har dadlet hans Optræden, „vare endog Vicekongens Venner i Tvivl om hans Politik var klog, men det indrømmes nu af Alle, at han optraadte med et ualmindeligt Mod, med stor administrativ Dygtighed og med sjeldne moralske Egenskaber under denne forfærdelige Crise. Den nyere Historie opviser faa smukkere Træk, end det, at han rolig forblev paa sin Post efterat have modtaget Lord Ellenboroughs fornærmelige Depeche. Ligesom man tidligere havde beskyldt ham for at have været altfor overbærende mod de Indfødte, beskyldtes han nu, og det ovenikjøbet af Ministeriet og i de skarpeste Udtryk, for at gaae frem med altfor stor Strenghed. Efter en saadan offentlig Irettesættelse, især naar den var ufortjent, kunde Lord Canning have fundet en bekvem Leilighed til at opgive sin byrdefulde Post; han var berettiget til at trække sig tilbage og overlade til friske Kræfter at fuldføre hans Gjerning. Men han blev, fordi han vidste, at Statens Vel vilde lide ved hans Fratræden, og at Ingen kunde fuldbyrde Pacificationen saa godt, som han selv. Han blev, hvor han var, og han havde den Glæde atter at see Indien reise sig af Ruinerne og fremblomstre til et nyt Liv. Efterat have trodset mageløse Farer, kæmpet med overordentlig store Vanskeligheder og udført en beundringsværdig Bedrift kom Lord Canning hjem for to Maaneder siden for at udhvile sig. Den Hvile, han søgte, fandt han i Døden, men det indiske Rige blev frelst som ved et Underværk, og i Spidsen for de Mænd, hvis Mod og Standhaftighed fremkaldte dette Resultat, staaer Lord Canning, der saaledes har sikkret sig et udødeligt Navn i Englands Historie."

Indiens afdøde Vicekonge var gift med Lord Stuart de Rothsays ældste Datter, en af Dronning Victorias mest yndede og indflydelsesrige Hofdamer; men han efterlader ingen Børn, saa at den berømte George Cannings Slægt nu kun er repræsenteret paa Spindesiden af Lord Cannings Søster, Lady Clanricarde, og hendes Afkom.

J. C. M.

Ugens Politik.

Den 17de Juli 1862.

Ugens vigtigste politiske Begivenhed er unegtelig Kongeriget Italiens Anerkjendelse af Rusland og Preussen; man vil vide, at Spanien snart agter at følge det givne Exempel, og i saa Fald vil Østerrig være den eneste Stat, der endnu ikke har anerkjendt den bestaaende Tingenes Tilstand i Italien. En Correspondent fra Paris i »l'Indépendance Belge« meddeler imidlertid, at de vestlige Stormagter af al Magt bestræbe sig for at bevæge Østerrig til at opgive den isolerede Stilling, i hvilken det nu befinder sig, og den engelske Regjering skal allerede i en til Wien afsendt Depeche, hvis Indhold en Artikel i »Morning Post« af 10de Juli giver det fornødne Vink om, have udtalt sine Anskuelser for det østerrigske Cabinet. Med Hensyn til Frankrig paastaaer den samme Correspondent, at under den østerrigske Gesandts seneste Besøg i Fontainebleau har det Farefulde i, at Østerrig saaledes staaer udenfor den europæiske Politik været Gjenstand for alvorlig Omtale, og Keiseren skal paa den venskabeligste Maade have meddeelt Fyrst Metternich en Paamindelse i saa Henseende. Man taler endog om et egenhændigt Brev, som denne Diplomat har modtaget for at afsende til Keiser Franz Joseph.

Det er høist sandsynligt, at det saa vigtige Skridt, som Rusland og Preussen samtidig have gjort, vil danne Udgangspunctet for en Underhandling, i hvilken alle de europæiske Magter enten ledede af Overbeviisning eller af Egennytte ville blive nødsagede til at deeltage, for at gjenopvække hos Nationerne den Tillid til Fremtiden, hvorpaa det hidtil har skortet, medens den dog er saa nødvendig for Handelen og Industrien. Frygten for Fremtiden maa forsvinde og vige Pladsen for en Tryghed, hvortil Folkene, som, naar Alt kommer til Alt, maae undgjelde for de Styrendes Feil og Afmagt, trænge saa høiligen.

Disse Anskuelser bestyrkes af en Artikel i »La Patrie«, der fremhæver den Overeensstemmelse i Anskuelse, der hersker mellem Cabinetterne i Paris og St. Petersborg med Hensyn til alle svævende Stridsspørgsmaal, og denne Tidendes Stilling til Regjeringen er af en saadan Beskaffenhed, at dens Udtalelser som oftest staae i god Samklang med de af Keiseren nærede Planer.

Ere de altsaa rigtige, saaledes som man har Aarsag til at formode, kan man ikke have Grund til at betvivle, at Frankrig og Rusland ere blevne enige om at afgjøre alle disse Spørgsmaal paa en europæisk Congres, og man gaaer endog saa vidt, at man bebuder, at den skal sammentræde i October eller November Maaned. I en saadan Congres kan Østerrig neppe negte at deeltage; men kan det deeltage deri, uden at have anerkjendt Italien, og kan det anerkjende det nye Kongerige uden at have givet sit Minde ikke blot til en tilfredsstillende Løsning af det romerske Spørgsmaal, men tillige til det for dette Rige langt vigtigere og aldeles personlige Spørgsmaal, nemlig Venedigs Afstaaelse? De her omtalte Forhold ville i ethvert Tilfælde udgjøre det Hængsel, hvorom de diplomatiske Forhandlinger i den nærmeste Fremtid ville dreie sig.

I Turin har Udenrigsministeren imidlertid d. 11te Juli meddeelt Deputeretkammeret, hvilke Fremskridt den italienske Sag ved Ruslands og Preussens Anerkjendelse har gjort, og ved denne Leilighed sagde han: „Man veed, at det var umuligt at underhandle umiddelbart med Hans Majestæt Keiseren af Ruslands Regjering. De Franskes Keiser, som stedse er villig til at anvende sin Autoritet og Indflydelse til Gunst for Italiens Rettigheder og billige Ønsker, Keiser Napoleon, siger jeg, har havt den Velvillie, at paatage sig at indlede Underhandlinger med Cabinettet i St. Petersborg. Jeg priser mig lykkelig ved at kunne meddele, at hans godhedsfulde Medvirkning er bleven kronet med det fuldstændigste Held." Ministeren tilføiede, at der ikke var knyttet nogensomhelst Betingelse til Anerkjendelsen, og ved samme Leilighed underrettede han Folkerepræsentationen om det forestaaende Ægteskab mellem Prindsesse Marie Pia, Kongen af Italiens Datter, og Hans Majestæt Kongen af Portugal. Denne Meddelelse besvarede Deputeretkammeret med en i de varmeste Udtryk affattet Lykønskningsadresse.

Medens Alt saaledes var lyst og klart i Turin, og medens Ministeriet Rattazzi plukkede een af de faa Blomster, der frembyde sig paa dets tornefulde Vei, synes det, som om Garibaldi, denne Regjeringens enfant terrible, har beredet den nye Vanskeligheder paa Sicilien, idet han i en paa denne Ø holdt Tale skal have fornærmet Keiser Napoleon paa en saa grov Maade, at de Blade i Turin, der have gjentaget hans Ord, ere blevne beslaglagte. Det Værste ved Sagen er, at Øens Gouverneur, Marquisen af Pallavicino, var tilstede, da Talen blev holdt, uden at foretage Noget mod Frihedshelten, medens Frankrigs Consul derimod fandt sig beføiet til at protestere mod hans Udtalelser. Ifølge et Telegram fra Turin har denne af Garibaldi i Palermo holdte Tale været Gjenstand for en Interpellation i Deputeretkammeret. Boggio protesterede mod hans Yttringer og erklærede, at Ingen havde Lov til at tale saaledes om en med Kongen af Italien allieret Keiser, og han mindede om, at en af Regjeringens Embedsmænd havde været tilstede, da Talen blev holdt. Et Medlem af yderste Venstre, Herr Crispi, søgte at forsvare Garibaldi, og Rattazzi svarede, at han nok skulde vide at hævde Regjeringens Myndighed. I Italiens Navn udtalte han den Taknemmelighed, hvoraf det besjæles mod den høimodige Keiser Napoleon; han haabede, at Pallavicino skulde være istand til at retfærdiggjøre sig, og han imødegik Crispis Paastand, ifølge hvilken denne Embedsmands Tilbagekaldelse skulde blive Signalet til en Borgerkrig i de sicilianske Provindser. Et andet Telegram beretter, at Gouverneuren har indgivet sin Demission.

Den nordamerikanske Consul i Helsingør beklager sig i „Berlingske Tidende" over, at de Reuterske Telegrammer skuffe Publicum, og at de næsten aldrig indeholde upartiske Efterretninger fra Unionen. Men hvem anden end Regjeringen i Washington bærer vel Skyld for, at man fæster mere Lid til den engelske end til den amerikanske Presse. Det er en bekjendt Sag, at Pressen i New-York, idetmindste hvad Efterretningerne fra Krigsskuepladsen angaaer, staaer under Regjeringens strengeste Control, og hvilken Tillid den fortjener har Erfaringen allerede tilstrækkelig godtgjort. Vi ville kun minde om Historien med General Pope, hvem »Times« med træffende Spot kalder Yankeehærens Falstaff; „han tog 10,000 Mand i Dvælgs Klæder" fra General Beauregard foruden en Mængde Vaaben og Bagage, medens det nu er beviist, at han kun har skrevet en falsk Depeche. »Times« minder tillige om, at den velcensurerede amerikanske Presse fortalte, at Vicksburg var erobret for to Maaneder siden, og ikkedestomindre er en af Forbundets Escadrer for Dieblikket ifærd med at bombardere Stedet paany. Om Slaget ved Richmond har man ligeledes kun paalidelige Efterretninger fra de engelske Correspondenter, da Aviserne i New-York gjøre sig al mulig Umage for at skjule Sandheden og paa ingen Maade ville indrømme, at Mac-Clellan har lidt et afgjørende Nederlag, medens Regjeringen selv fremstiller det som et i strategiske Diemed foretaget Tilbagetog. Det maa betragtes som en afgjort Sag, at Sydens Soldater have lagt deres Overlegenhed for Dagen i ethvert Sammenstød, efterat Felttoget i Virginien blev aabnet. Man bør imidlertid ogsaa tage Hensyn til, at Forsvarsarmeen havde den store Fordeel, at indtage en Centralstilling, og dens Anførere benyttede Leiligheden til at bibringe Fjendens convergerende Stridsmagt følelige Slag. Ved Felttogets Begyndelse jog General Jackson Banks tilbage over Potomac, og det lykkedes ham senere at holde alle Forbundsgeneralerne i det nordlige Virginien i Skak. Man berettede, at Jackson i den seneste Tid var bleven betydelig forstærket, og som Følge heraf forenede Fremont, Shields og Banks deres Stridskræfter for at kunne modstaae en Fremrykning i Shenandoahdalen, som Jackson gjorde Mine til at ville forsøge. Medens Lincoln morede sig med at lade General Fremont afløse af en forhenværende Advocat, der skulde tjene under General Pope i Hæren ved Potomac, kastede den allestedsnærværende Jackson sig pludseligt over General Mac-Clellans høire Fløi og tvang den til at gaae adskillige Miil tilbage i „en strategisk Hensigt", heftigt forfulgt af de sydlige Tropper. White House, Forbundsarmeens Hoveddepot, blev erobret, og West-Point faldt atter i Separatisternes Magt. Vi maae oppebie nærmere Efterretninger for at indsee, hvor-

for General Mac-Clellan trak tilvenstre, istedetfor at nærme sig Yorkfloden. Han maa sikkert paa denne Maade have opgivet Forbindelsen med General Pope, som nu fører Commandoen i det nordlige Virginien, medens han rigtignok paa den anden Side har nærmet sig den fra Nord-Carolina tilbagekaldte General Burnside. Da det lader til, at Mac-Clellans høire Fløi joges fuldstændigt paa Flugten, er den seirrige Armee sikkert kommen i Besiddelse af en Mængde svært Skyts, som man neppe har faaet Tid til at medtage eller ødelægge. Paa dette have Sydens Generaler stedse lidt stor Mangel, og hvis de i Slaget ved Richmond have været heldige nok til at erobre Mac-Clellans Beleiringspark, kunne de for Fremtiden langt lettere forhindre, at Kanonbaadene nærme sig Richmond.

M.

Reisebreve fra Før.

August 1861.

III.

Deres sarcastiske Bemærkninger, hvormed De, min fortræffelige Ven, gjør min Paastand latterlig, at jeg ikke har Tid til en vidtløftig Correspondance med Dem, gjør ikke den ringeste Forandring i det engang Skete. Dersom det blot kom an paa, ved Hjelp af det salte Vand at befrie mit Legeme fra Hovedstadens Støv, da kunde De have Ret. Men hav den Godhed at betænke, at det ved en Badereise kommer ligesaa meget og maaskee endnu mere an paa ret grundigt at forfriske hint ubekjendte Noget, om hvis Tilværelse Materialister og Idealister føre Strid. I Apothekerens Krukker skjules intet Raad for Sjælen; i Vandet alene findes der heller intet, men de nye Indtryk, som Sjælen med sine Sandser begjerlig modtager i andre Lande og iblandt andre Folk: disse skulle vederkvæge den.

Derfor har jeg ret principmæssigt og samvittighedsfuldt benyttet ethvert Middel, der har staaet til min Raadighed, til at give min Sjæl nyt Liv, og et Menneske, der har Oine og Oren aabne, finder saadanne ved enhver Bøining af Veien. Til mig og min Ven fra Sachsen sluttede sig en Hamborger-Kjøbmand, og vi Tre gjorde vore Opdagelsesreiser sammen og dreve vore topographiske, physicalske, zoologiske, botaniske, culturhistoriske og psychologiske Studier med hele et lærd Akademies Iver. I Særdeleshed kunde min Hamborger formelig komme i Raseri, naar han hørte paa en ulykkelig Badegjest, der kjedede sig, fordi her kun er Dands to Gange om Ugen, eller fordi en eller anden Udfart paa Grund af Regnveir blev til Vand. Han skjældte over Sandet og Kjedsomheden i Norderney; han tordnede mod Luxus'en i Ostende, og han havde forsvoret, at sætte sin Fod igjen paa Helgoland, fordi han, der vilde undflye Børsen, der først var kommet midt i den.

Ingen Fremmed gaaer let bort herfra uden at have besøgt en af Halligerne, hvorefter Nysgjerrigheden er bleven vakt paa Henreisen, og om hvilke jeg i et tidligere Brev allerede har fortalt dem det Vigtigste. Enhver, der sætter sin Fod paa dette Land, betræder en fra vor aldeles forskjellig Verden; Terrainet, Benyttelsen deraf, Boligerne indvendig og udvendig, Levemaaden, ja Folkene selv, Alt er her ganske eneste i sit Slags. Og omendskjøndt de to nærmeste Halliger Oland og Langeneß ligge saa nær hinanden, at man kan raabe fra den ene til den anden, saa gjør dog enhver af dem et særeget Indtryk. Paa Oland ligge de 13 eller 14 Huse tæt ved hverandre paa en eneste konstig Jordhøi, rundt omgivet af et Stykke fladt, grønt England, og dette igjen af det rovbegjerlige Hav. Det er, som om en Flok Faar under et Uveir havde trængt sig sammen paa en beskyttet Plads. Naar man møisommeligt arbeider sig frem paa den smalle Fodsti mellem Husene, saa opdager man bag Vinduerne hist og her et nysgjerrigt Oie, men neppe bemærker man der andre Tegn paa Liv. Det Hele gjør Indtrykket af Tarvelighed og lydløs Eensomhed. Derimod frembyder Langeneß med sine mere velhavende Beboere et venligere Billede. Tænk Dem en grøn Eng, omtrent lige i Niveau med Havspeilet; omtrent 20 Høie med flere eller kun een Bolig fordeelte derpaa i malerisk Uorden. Det er Borgene, paa hvilke Eierne have forskandset sig mod den lurende Fjende, som man hører knurre i det Fjerne. Men stiger man derop, saa forglemmer man i de reenlige Stuer, hvor man modtages med Venlighed og Gjestfrihed, meget hurtigt den uafbrudte Beleiringstilstand.

En Tour til Oen Amrom, hvorhen vi en Morgen seilede med gunstig Vind, og hvorfra vi om Aftenen vendte tilbage tilvogns, bragte os atter ind i en ganske anden Miniaturverden. Vi dreve flere Timer omkring i Dünerne, bredte i en Dal en Serviet over det rene Sand og leirede os om vor medbragte Frokost, til Skræk for nogle opjagede vilde Kaniner. Derpaa bestege vi den høieste Sandbanke, den saakaldte „Sadeldüne", hvor vi havde den smalle O med dens tre smaa Landsbyer udbredt som et Landkort for vore Fødder. I den største af disse leiede vi os en Vogn; en ung Amromer-Pige tjente os som Kudsk, og saaledes kjørte vi ved Solens Nedgang først igjennem Dünerne, derpaa paa Havbunden mellem Før og Amrom, hvor for 6 Timer siden Skibe seilede. Kun hist og her stod der Vand paa et eller andet lavt Sted, derpaa gik det over en høiere Muslingbanke, derpaa igjen over fast Sand, omtrent i en halv Time. Veien betegnedes af opstillede Riskoste; en barbenet Kone med en Pakke paa Ryggen mødte os, derpaa Postbudet med sin Lædertaske, i hvilken han henter Breve fra Før. Fra høire Side naaede en mistænkelig Larm vort Ore, men vi saae Intet; det var den kommende Flod. Vor Vognstyrerske forhastede sig ikke, omendskjøndt hun endnu samme Aften vilde tilbage til Amrom. „Men hvis nu ved Solnedgangen en Taage leirede sig over Watterne?"

Min Sachser opkastede dette Spørgsmaal, og da vi allerede vare nær ved Strandbredden, fortalte jeg ham en endnu levende Bykers Eventyr, hvilket jeg har hørt af dennes egen Mund.

Det var i Begyndelsen af Februar 1834, da han en Eftermiddag begav sig paa Veien fra Amrom til Før i Selskab med tre Andre, Enhver paa sin gode Hest og Enhver bekjendt med Veien. Vinden blæste, ligesom idag, fra Sydost og altsaa var en tidlig og høi Flod ikke at vente. Vel manglede Riskostene, der betegne Veien; thi den første Is om Vinteren fører dem hvert Aar bort, men Himmelen var klar og tydeligt saae man Førs høie Strandbred. Da lægger sig pludselig et tyndt Slør over denne; Sløret bliver tættere og tættere og trækker sig sammen om de fire Ryttere. Ingen vover at tale til den Anden om en mulig Fare og om, at de kunde forfeile Retningen; men efter Tiden at regne, maatte de forlængesiden have kunnet naae Før. Vandet skyllede over Hestenes Hove og de see ikke længer noget tørt Sted. Det bliver mørkt, en Aften uden Maaneskin, og Vandet naaer dem allerede til Fødderne; de søge endnu kun saadanne Steder, hvor Hestene i det Mindste kunne beholde fast Bund under sig; undertiden svømme disse, undertiden staae de. Den Ene raaber til de Andre; kun to Stemmer svare ham. Flodstrømmen havde revet den Fjerde tilligemed hans matte Hest med sig. Efter en uberegnelig Tid at have svævet i Dødsangest, er endelig al Tvivl hævet. Dyrene tabe ikke længer Fodfæstet, Ebben er indtraadt og de ere frelste. Saaledes oppebiede de Morgenen. —

Vor kvindelige Kudsk smurte paa Hestene, og vi kjørte opad den høie Strandbred; der laae Uetersum, den vestligste Landsby paa Før, for os i Aftenbelysning; netop her trak de tre tiloversblevne Ryttere om Morgenen Klokken 7 deres udmattede Heste op. Dengang var det Vinter; om en lignende Ulykke om Foraaret eller Sommeren har Ingen her hørt Noget.

Reisen herfra til Vyk, altsaa fra Vest til Ost, lader sig, omendskjøndt der er jevn Bund uden Ophøininger, sammenligne med en Reise fra en høiere Region til en lavere Slette. Nøgne ligge de vestlige Landsbyer, ligesom Landsbyerne paa Sild, men allerede i den næste træffer man ikke længer noget Huus uden grønne Træer; endnu længere frem bliver Træværten yppigere; de langstrakte Landsbyer, der tildeels berøre hverandre, ere ganske omgivne af Grønt. Allerede en Fjerdingvei fra Vyk begynde de, og alle ende de med et „um". Vandringen til disse Landsbyer, der ligesom danne en Grændselinie mellem den saakaldte Geest og Marsk, og give Oen et saa venligt Udseende, er en af Badegjesternes Hovedbeskæftigelser, hvormed man da ogsaa forbinder det nødvendige Besøg af en Fuglekoie.

Den Omstændighed, at Landsbyens Beboere paa samme Tid drive Agerbrug og Skibsfart, giver dem, baade Landsbyerne og Beboerne, et eiendommeligt Præg. Da Stalde og Lader staae ved Siden af Vaaningshuset, byggede op til dette, mener man at have en almindelig Bondegaard for sig, naar man ikke netop bemærker de talrige Hvalfiskebarder, der hist og her danne Gjærder; men betræder man Værelserne, mindes man paa meer end een Maade om en Kahyt. Allerede den ualmindelige Reenlighed finder man ikke hos sædvanlige Bønderfolk. Væggene ere deelviis belagte med glasserede Porcellainsplader, et kostbart, men solidt og altid reenligt Tapet. Fremmede, især chinesiske Industriproducter, men i Særdeleshed ret vel udførte Billeder af Koffardiskibe paa Væggene, sige os, at Husets Eier, der nu fører Ploven, maaskee tidligere bedre har forstaaet at haandtere Roret; thi Skibsfarten er dog det mere indbringende og ærefulde Erhverv, hvilket de unge Folk i det Mindste maae forsøge, for at staae høiere i det smukke Kjøns Oine. Paa mange smaa Mærker erkjender man dette midt i By og paa Land. Flere Gange, naar vi spurgte om Veien, ere vi ved daarligt Veir næsten bragte til Fortvivlelse, idet man viste os, ikke ligeud, ikke tilhøire eller tilvenstre, men til Ost eller Vest; ja paa Politiets Advarselstavler have vi Ulykkelige fundet alle fire Himmelegne. Husene have ingen For- og Bag- men derimod Nord- og Sønderstue. Agerdyrkningstidender og lignende vil man forgjeves søge her, men i Vyk lever en gammel Capitainsenke, som ivrigt studerer de telegraphiske Efterretninger i Hamborger Børsenhalle, for strax, naar hun finder et Skib signaliseret, paa hvilket der et eller andet Sted i Verden findes en Føringer, da at sende Familien Underretning derom. Jeg saae nylig en gammel Bonde ride en Hest til Vyk, som han havde solgt der; denne Mand holder om Vinteren en godt besøgt Navigationsskole.

Om disse Føringer skylder den frisiske Folkestamme deres klare, forstandige og tildeels dannede Maade at udtrykke sig paa i Samtale, eller om de have lært det i Søfartens Skole — nok, de overraske derved den Fremmede, der paa sine Vandringer i deres Landsbyer indlader sig i Samtale med dem. Nedarvede Anlæg gjøre vel det Meste hertil; thi vi have fundet den samme behagelige Tact i Omgang, saavel hos Koner som Piger. Søndag Eftermiddag spadsere de i Klynger paa Badestedets Promenade iførte deres smukke Nationaldragt, med et Tørklæde vundet om Hovedet som en Turban og med en Masse Sølvknapper og Zirater af det fineste Filigranarbeide, og mangen Dame af den fornemme Verden vilde skatte sig lykkelig, hvis hun efter sin Moder havde arvet et Par saa glindsende Oine, en saa fint udskaaret Næse og en saa slank og velvoxen Figur. Corpulente Skikkelser har jeg ikke seet her. „Hæslige Næser findes der næsten slet ikke blandt Friserne", læste jeg i disse Dage hos Clemens, deres Historiker.

En vistnok ingenlunde roesværdig Følge af Omgangen med den fashionable Badeverden er det, at Nationaldragten i Flekken Vyk næsten ganske fortrænges. Iøvrigt synes det mig, og jeg har ogsaa hørt Sagkyndige paastaae det, at den vestlige Deel af Oen Før har bevaret sin nationale Charakteer og Levemaade langt renere end den østlige. I den største og smukkeste Landsby paa Oen, i Niblum, danner den brede Gade Grændsen, en Illustration til Pressetvangens Historie; thi for nogle Aar siden behøvede Beboerne paa den slesvigske Side kun at gaae lige overfor til deres Gjenboer, for at læse de i deres eget Hertugdømme forbudne Tidsskrifter og Bøger. Foruden den nys omtalte større Troskab mod gamle nationale Skikke og Sæder, skulle de til Kongeriget hørende Vesterlændere ogsaa udmærke sig ved større Charakteerstyrke end Osterlænderne. I det Mindste stemmer hermed en philosophisk Slagters Dom, der kjører med sine Varer omkring paa hele Oen. Denne Mand udtaler sig om Forskjellen mellem de to politisk adskilte Dele af Oen saaledes: „Forhører jeg mig i et Huus paa Vesterlandfør, om man vil have Kjød, saa siger Konen: Vent et Oieblik, jeg vil spørge min Mand. Men gjør jeg paa Osterlandfør en Mand det samme Spørgsmaal, saa henviser han mig strax til sin Kone."

Indtil Dato har jeg egentlig ikke seet Synderligt til eiendommelige nationale Skikke, Fester eller deslige; med Undtagelse af faa Levninger og svage Erindringer er Alt bortskyllet med Aarene. Dog havde vi for nogle Aftener siden her i Vyk et ret smukt og originalt Skuespil. Naar nemlig et Par forlover sig, og den ene af Parterne ikke hører hjemme paa Oen, saa sætter omtrent et Dusin unge Karle en Baad, smykket med en Masse Flag og derimellem couleurte Lamper, paa en Vogn og trækker den gjennem Byens Gader hen til de Forlovedes Huus. Jeg gjorde hele Toget med. Var jeg en dygtig Maler, saa vilde jeg benytte en saadan Baad som Sujet for et Genremaleri, hvortil den ganske fortræffeligt vilde egne sig i den stærke Belysning, med de muntre Børnegrupper, med de glade Mennesker og de ud ad Vinduet smilende lykkelige Nyforlovede; men jeg forstaaer desværre ikke at gjøre en Skizze heraf.

I Grunden var det idag kun min Hensigt at retfærdiggjøre min i Begyndelsen udtalte Paastand, at et Menneske, der medbringer aabne Oine og Oren, her vil finde Midler nok baade paa Landet og hos Folkene til at forfriske en af Livet i Hovedstaden medtagen Sjæl. Det er blevet silde. Spadseregængernes Skridt foran mine Vinduer lyde ikke længer. Min Vært og hans Familie ere forlængst i Seng, og have som sædvanligt ladet Gadedøren staae aaben. De første Aftener gik jeg regelmæssigt hen og lukkede den; nu falder det mig ikke længer ind; thi her forstyrre ingen Tyve Politiets Nattero; ikke engang af Tiggere generes man om Dagen. Da for 20 Aar siden den daværende Politibetjent, der ved Siden af sin Stilling som Retfærdighedens Tjener drev et eller andet Haandværk, blev syg, besørgede hans Kone Embedet og vicarierede endnu et Aar efter hans Død.

De behøver altsaa hverken at nære Bekymring for mit Liv eller min Eiendom i denne, den vestligste Deel af Hs. Majestæts Riger og Lande.

Helsingborgs Kärna.

Taarnet Kärnan, formeentlig benævnt saaledes, fordi det var den stærkeste Deel af Slottet Helsingborg, er mulig ældgammelt — Nogle have endog antaget det for en Levning af det oprindelige Slot, som efter Hvitfelds Krønike skal være bygget ved Begyndelsen af vor Tidsregning af Kong Frode — mulig fra Valdemar Atterdags Tid, men rimeligviis ikke yngre end fra 1425, i hvilket Aar Helsingborg By siges at være gjenopført efter en Brand, som i 1418 skal have lagt Byen og Slottet i Aske. Bisp Magnus Matthiæ skal vel i det 16de Aarhundrede over Slottets Port have læst nogle latinske Munkevers, i hvilke Hovedtaarnet (Kärnan) siges at

være ældgammelt, men Brunius, der nøie har undersøgt Kärnans Bygningsmaade, antager, at den enten er opført under Valdemar Atterdag, Dronning Margrete eller Erik af Pommern. At den skulde hidrøre fra den hedenske Tid modbeviser han med, at Forsvarsværkerne da vare af Træ; Versene hentyde efter hans Mening til et tidligere Taarn, som har staaet omtrent, hvor Kärnan nu staaer. Det oprindelige Slot var nemlig af stor Ælde. Byen, der maa antages at være opstaaet efter Slottet, nævnes allerede i Njals Saga (omtrent 993) og af Adam fra Bremen (1060).

Den ældste Tegning, som haves af Kärnan, er fra 1584. Paa den sees Taarnet som en høi fiirkantet Bygning, med fladt Tag og Tinder; det er omgivet af en lav, fiirkantet Muur, udenom denne løber en Ringmuur med 12 runde og 2 fiirkantede Smaataarne, ligeledes med flade Tage og Tinder. En anden Tegning haves fra 1658, forestillende Carl Gustafs Overfart til Sjælland, hvilken Tegning med Helsingborg By og Slot i Baggrunden, tillige indeholder en Plan af Fæstningen. Efter denne Plan beskyttes Kärnan og tre andre Bygninger af et ret anseeligt Hovedværk, som har et stort rundt Hjørnetaarn med spidst Tag og tvende smaa fiirkantede Porttaarne med flade Tage. Men Ringmuren, som endnu stod i 1584, var da borttaget. Den ene af de nysnævnte Bygninger har paa den ene Side et lille Taarn og ligner et Capel; Kärnan, som viser sig langt større end nu, har fladt Tag og to Udbygninger, en femkantet og en fiirkantet, begge med Skraatag.

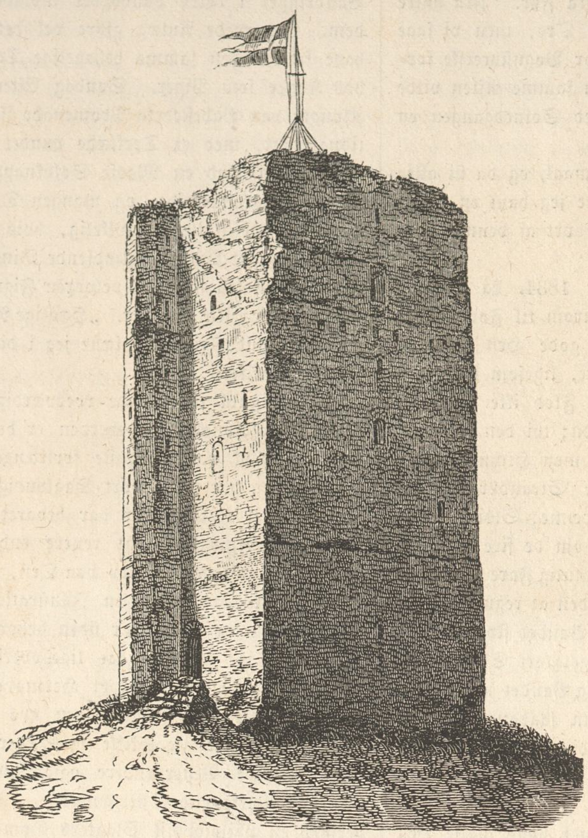

Helsingborgs Kärna.

Paa en Rigsdag under Frederik af Hessen fik Byen Tilladelse til at nedbryde Kärnan og benytte dens Muursteen; Forsøg paa Nedbrydning gjordes, men man kunde saa at sige ikke løsne en eneste heel Steen fra Kalken, og da Udbyttet af Muurbrokkerne ikke dækkede Omkostningerne, ophørte Arbeidet.

Da de helsingborgske Fæstningsværker i Slutningen af forrige Aarhundrede demoleredes, viste Nedbrydningen af Kärnans Mure sig at være et baade besværligt og langsomt Arbeide; deels af denne Grund og deels fordi den tjente som Sømærke, frafaldtes dens Sløifning.

Kärnans Tilstand i den nyeste Tid beskrives af Brunius o. A. saalunde: Den er en fiirkantet Bygning, der paa hver af Siderne holder $50\frac{1}{4}$ Fod i Breden, og er 89 Fod høi, fra Toppen af den kun 25 Fod høie Bakke, hvorpaa den ligger. Dens ene Side har en $10\frac{1}{2}$ Fod fremspringende, $15\frac{1}{2}$ Fod bred Udbygning, af samme Høide som Hovedbygningen, samt en Vindeltrappe, der fører op i Udbygningen, men uden at sætte den i Forbindelse med Hovedbygningen. Paa dens anden Side sees Spor af en lignende Udbygning. — Baade Hoved- og Udbygning have to Indragninger af 4 Tommer, hvorved der fremkommer tre Affatser, af hvilke den første holder 33, den anden 39 og den øverste 25 Fod sv. M. i Høiden. Efter disse Maal bliver hele Høiden 97 Fod. Den menes at have været 20 Fod høiere i tidligere Dage, samt at have bestaaet af 7 Etager, foruden Kjælderen.

Kärnans Mure, der bestaae af Muur- og Sandsteen med Mellemfyld af Muur-, Sand- og Graasteen, ere i nederste Affats 15 Fod, i anden 14 og i tredie 13 Fod tykke. Udbygningens Mure ere nederst ikkun 4 Fod tykke og aftage, som hine, 1 Fod for hver Affats. Alle tre Affatser ere lodrette og uden Prydelser.

Indgangsdøren i Hovedtaarnets vestre Side er af Fyrretræ, $4\frac{2}{3}$ Fod bred og $7\frac{2}{3}$ Fod høi, forsynet med fire trekantede Skydehuller; den er til at aabne indad. Man kommer op til Døren ad en Trappe fra den nyere Tid, bestaaende af 9 Graasteen; den oprindelige har formeentlig været en Faldtrappe. En Vindeltrappe med 117 Trin fører op i Taarnets forskjellige, nu meget forfaldne Afdelinger, som ere forsynede med stærke Hvælvinger, deels i Spidsbue- deels i Rundbuestil, og faae Lysning fra Aabninger i Muren; Vinduer findes nemlig ikke. Bygningens fire Afdelinger, der ere af forskjellig Høide, idet Loftet over tvende tidligere Etager er borttaget eller nedfaldet, have, saavidt man kan skjønne, været benyttede til Capel, Bolig, Kjøkken og Vagtstue. Overst paa Taarnet er et fladt, græsbevoxet Tag, med en Flagstang. Kjælderen, der ligger halvt under Jorden og er bedækket med et dobbelt, tæt Bjælkelag, ligesom det, der tidligere fandtes i de andre Etager, er 20 Fod høi. I en Høide af 13 Fod findes to Muuraabninger, hvorigjennem der vel tilveiebringes en ringe Luftverling, men næsten ingen Lysning. Der er ikke Spor til nogen Døraabning i Kjælderen, Nedgangen har altsaa fundet Sted gjennem en Lem i det ovenover værende Gulv. Denne Kjælder har sandsynligviis før Slottets Nedbrydelse været benyttet til Forraadskammer eller Fængsel; i Slutningen af forrige Aarhundrede, nemlig indtil Helsingborg Raadhuus 1796 var opført, brugtes den som Arrest.

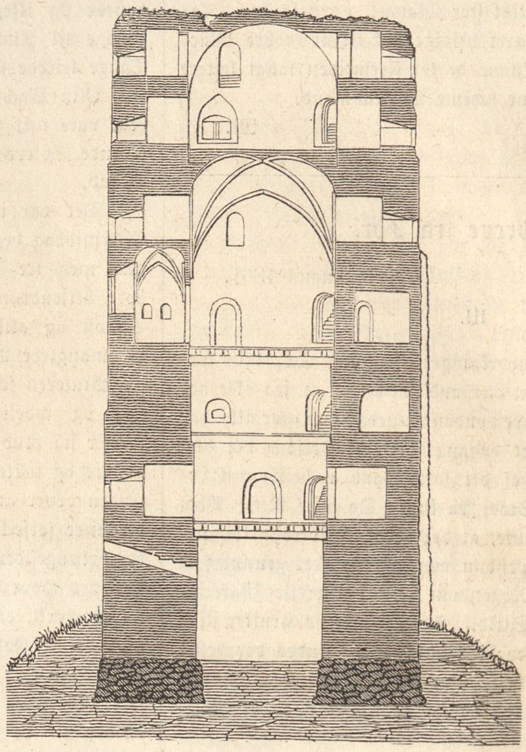

Gjennemsnit af Helsingborgs Kärna.

Hvad dens Fasthed angaaer bemærkede Brunius i 1845, at man havde blottet nogle Grundsteen og undladt at dække nogle Revner i Muren, hvilke Omstændigheder efter hans Mening i betænkelig Grad havde svækket Bygningen, men disse Ulemper ere vel saavidt gjørligt afhjulpne. Bygningens Ydre synes i alt Fald ikke at antyde nogen Svækkelse, men man kan jo ikke altid slutte fra Skallen til Kjernen. Brunius

Prospect af Helsingborg med Kärnan i 1658.

Det kongelige Porcellainsfabriks Udstilling.

kalder den iøvrigt den mærkværdigste Bygningslevning — om ikke den eneste i sit Slags — i Sverig, og hvad Bygningsmaaden angaaer i flere Henseender et Mesterstykke. —

Som et af Landets faste Slotte var Helsingborg ofte underkastet fjendtlig Forulempelse og har maattet udholde mangen Beleiring. Allerede Erik Plovpenning flygtede derind, efterat han i 1249 var bleven slaaet af Bønderne ved Lund, men han gjorde snart Gjengjeld; Hertug Albrecht af Brunsvig derimod havde en tyndere Lykke, da de skaanske Oprørere 1263 indtoge Slottet og han maatte flygte derfra. I 1318, 1332 og 1360 blev det atter beleiret; førstnævnte Aar skal det ældre Slot være afbrændt, Sidstnævnte var det Kong Valdemar, som laa for det med sin Hær og vandt det, tilligemed de andre gamle danske Lande hinsides Sundet. To Aar derefter behagede det Hansestædernes Krigsfolk, efter Kjøbenhavns Indtagelse, at belægge Helsingborg, men Kong Valdemar kom over dem, slog deres Flaade og nødte dem saaledes til at drage bort. Ved denne Leilighed har Kärnan rimeligviis for første Gang maattet smage Blidekast, eftersom det berettes, at Slottet Dag og Nat blev forulempet af Stene fra Bliderne. I Trængselens Aar 1368 forsøgte Albrecht af Mecklenborg at erobre Slottet, men det lykkedes ham ikke; det samme hændtes Søren Norby 1525 og Grev Christoffers Folk 1535. Tyge Krabbe, Rigets Marsk, som da havde Slottet inde, lod sin Køgemester Jørgen Friis, der maa have været en duelig Skytte, fra det Øverste af Kärnan beskyde Fjenden, hvilket skal være blevet udført saa vel, at fjorten Mand faldt for det første Skud. — Efterat Slottet, som nævnt, var ødelagt ved en Ildsvaade i 1418, skal det være blevet opført igjen 1425 af Erik af Pommern; det blev udvidet 1463 og senere, under Christian IV, forhøiedes Kärnan og besattes med Kanoner. Den bærer endnu mange Spor af Skytsets Virkninger, men Kanonkuglerne ere dog kun trængte nogle Tommer ind i Murene, et Beviis paa den ringe Kraft, hvormed de i den Tid udslyngedes.

Men Helsingborgs Slot har ogsaa ofte været Sædet for fredelige Idrætter; Sagnet lader allerede Kong Frode IV's Datter, Helga, feire sit Bryllup med en norsk Prinds der paa Slottet. Efter Historiens Beretning underhandledes der i 1288 om Erik Menveds Giftermaal med Ingeborg, Magnus Ladelaas' Datter, og deres Bryllup stod der otte Aar efter; der holdtes 1305 det Danehof, som dømte Erik Glippings Mordere; der stiftede Kong Erik 1310 Forlig mellem Kong Birger og hans Brødre og sluttede paa samme Tid Fred mellem de tre nordiske Riger; der underhandlede de Svenske 1509 med Kong Hans om Gjenoprettelsen af Unionen. Mange kongelige og fyrstelige Personer have i Aarenes Løb gjestet Slottet medens det kneisede høit, dets Nedbrydelse blev besluttet i 1680, men endnu i Aaret 1846 skulde Kärnan skue ned paa en kongelig Forsamling, idet det svenske Kongehuus i dens Nærhed den 20de Juli om Aftenen havde hele den danske Kongeslægt til Gjest.

Som et smukt Udtryk for den Samdrægtighed, der nu hersker mellem Svenske og Danske i Modsætning til Fortiden, skal her til Slutning meddeles et Digt, som fra dansk Side

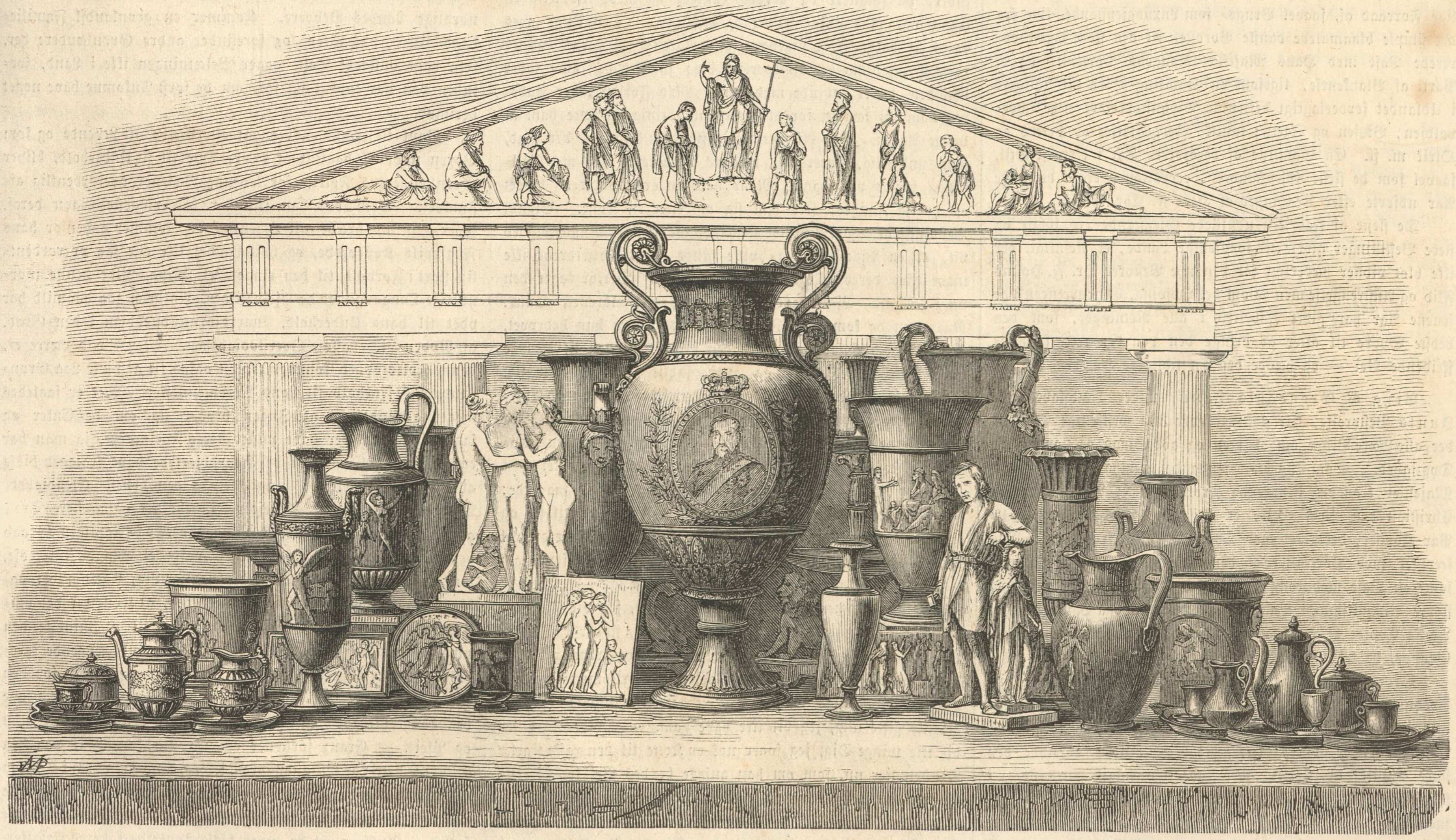

Bing & Grøndahls Porcellainsfabriks Udstilling.

i Aaret 1843 sendtes Helsingborgs Indbyggere, hvilket Digt opbevares paa Raadhuset og lyder saaledes:

Saa længe Øresundets stolte Bølge
Kruser sig om Kronborgs Fod,
Aldrig Broder meer sin Broder skal forfølge,
Nid, Avind aldrig meer udgyde Blod;
Dansken elsker Dig, Du gjæve Broder!
Ingen Magt skal sønderrive dette Baand.
Nordens Søn har kun een fælles Moder
Aldrig kues Kjærlighedens Aand.
Vor Fordomsstrid nu Venskab soner
I Glemsels Nat vi ville dysse den,
Eet Sprog fra samme Læbe toner
Nyd Lykke, Hæder, Held, Du svenske Ven!

Danmark paa Verdensudstillingen i London 1862.

VIII.

Den, der kun kjender dansk Porcellainsfabrikation efter de Producter, han seer paa vore offentlige Beværtningssteder, vil kun faae meget ringe Begreber om denne Industries Standpunct; thi vanskelig skal man i noget andet Land kunne opvise større Samlinger paa krumme, skæve, sprukne, luftrevnede Exemplarer end her. Og dog hører netop nævnte Fabrication til en af dem, der paa Verdensudstillingen har vakt endeel Interesse hos det større Publicum og henledet et Slags Opmærksomhed paa hele vor Industri. Denne Modsigelse mellem Udstilling og det virkelige Liv, mellem Søndags- og Hverdagskjolen, som let kunde give Skin af en falsk Repræsentation i London, maa dog kun søges i den efter vor Mening forkastelige Skik, at vore tvende Porcellainsfabriker, for at kunne sælge de bedre Ting til en mere moderat Pris, sælge Vraggodset til enhver mulig Pris, og ved saaledes at sende høist mangelfulde Producter som ligesaa mange Adresser og Vidnesbyrd om slet Fabrication ud i Verden, selv forlokke Consumenterne til at lade haant om den gode Smag, Fabrikerne ellers arbeide paa at give deres Fabricata og derved altsaa tillige sammes Forbrugere. Dette er ei alene en Uretfærdighed ligeoverfor de Firmaer, de repræsentere, men det er det tillige mod den Mands Manes, hvis Arbeider de i en Uendelighed reproducere, og paa hvis Navns Genialitet de tære, en Uretfærdighed saavel mod Thorvaldsen selv som mod den, der nærmest har aabnet Haandværkerens Øie for de Skatte, vi eie i Thorvaldsens Arbeider, mod Professor Hetsch, der, om han end ikke selv har noget Arbeide fra sin Haand paa Verdensudstillingen, dog har en saa væsentlig Andeel i de Andres, deels ved at have aabnet Haandværkernes Øine for Smag og Skjønhed, deels ved med utrættelig Flid som Lærer at have skabt en fremtidig Skole for disses Forplantelse ud i Livet.

Den kongelige Porcellainsfabriks Udstillingsbord i London, som medfølgende Skizze giver et lille Billede af, fremviser paa Stedet et heldigt Udvalg af Fabrikens betydelige Forraad af, saavel Brugs- som Luxusgjenstande, lige fra det simple blaamalede danske Bordstel til den store rigt decorerede Vase med Hans Majestæt Kongens Portrait, og et Parti af Blankenese, ligesom en Samling af de alt tidligere i Udlandet fordeelagtigt bekjendte Bisquitarbeider efter Thorvaldsen, Bissen og Stein; smukke Bordopsatser af Peters og Olrik m. fl. En Samling af decorerede Kar i etrurisk Stil, saavel som de fleste Gjenstandes Decorationer ere i de sidste Aar udførte efter Tegninger af Herr jr. Chr. Hetsch.

De fleste af Fabriken udstillede Gjenstande ere solgte og flere Bestillinger gjorte til forskjellige Lande, et Resultat, der ikke blot vidner hæderligt for den nye Bestyrer Hr. F. Holms Flid og Anstrengelse men og om det Opsving, Concurrencen i de seneste Aar har givet Fabriken i alle Retninger, som den bedste Spore til atter at bringe den paa den rette fremadskridende Vei — og hævde den sin tidligere Høide.

Bing & Grøndahls Fabrik, under Landskabsmaler Juuls Bestyrelse, har udstillet over 300 forskjellige Stykker, der alle bære Vidne om en reen og god Smag og stor teknisk Dygtighed. Som større Gjenstande fremhæves det Hans Majestæt Kongen tilhørende Frokoststel, et Andet udført i Christian den 4des Stil, et Deseertstel med tilhørende 12 Par Kopper, decoreret med Thorvaldsenske Arbeider, et Deseertstel med Portraiter af den Oldenborgske Kongestamme, samt en Vase med Kong Frederik den 7des Portrait; de tvende større Bisquitfigurer Valkyrien og Bacchus paa Pantheren, en Række Copier af Thorvaldsens Arbeider, navnlig den smukke Gruppe, de tre Gratier.

Denne yngre Søster til den kongelige Fabrik staaer i sine Producter værdigt ved Siden af den ældre, hver med sine Fortrin, hver med sine Mangler; at den saa hurtigt har kunnet optræde som modnet Medbeiler, uden at nyde den store Capitalunderstøttelse, den kongelige Fabrik har erholdt i flere Menneskealdre, skylder den vel en dygtig Administration, men ikke mindre en høi Beskyttelsestold og de Fordele, der ere forbundne med at kunne erhverve en Arbeidsstyrke, nærmest uddannet ved den ældre Fabriks Erfaring. Vi have endnu kun at tilføie at begge Fabriker have erholdt Udstillingsmedaillen.

×

Skizzer fra Grønland.

(Ved S. B)

III. Beboerne.

(Slutning.)

Foruden deres sædvanlige i Landet selv frembragte Næringsmidler, have de faaet Smag paa vore europæiske Fødevarer, navnlig Brød, Kaffe og Sukker. Kaffe er især en meget yndet Drik. Brændevin holde de ogsaa af, men Regjeringen har forbudt alt Udsalg deraf, fordi det sikkert vilde medføre Grønlændernes Undergang, da enhver noget overdreven Nydelse medfører en betydelig vedvarende Svækkelse. I at tage Næring til sig ere de meget slugne og sætte, naar de have Overflod, 7 til 8 Pund af det yderst nærende Sælhundekjød tillivs; paa den anden Side kunne de taale Sult i længere Tid. Af vegetabilske Næringsmidler havde Grønlænderne før Berøringen med Europæerne, foruden Tang kun Krækkebær og Tyttebær; af disse lave de med Spæk et Slags Syltetøi, som de opbevare i Skindposer, dannede af deres aflagte Buxer. Det er mærkeligt, at Grønlænderne, trods denne overveiende Kjødføde, ikke lide af Skjørbug; Grunden til denne særegne, fra Europæernes ganske afvigende, Constitution turde det vel være Umagen værd at undersøge nøiere. En anden europæisk Vare, som Grønlænderne ligeledes sætte stor Pris paa, er Tobak, som de nyde i alle Former ligefra deres Barndom. — Mod deres Børn vise Grønlænderne overordentlig Kjærlighed. De irettesætte dem aldrig, hverken med Ord eller Slag, og taale eiheller, at Andre gjøre det. Derfor voxe de op i Selvraadighed, kunne gjøre hvad de ville, og negte undertiden ligefrem at lyde Forældrene, uden at disse see suurt til dem. Men naar de blive voxne, forandres deres Forhold til Forældrene; de agte og elske dem da, adlyde dem, forskaffe dem Livets Ophold, naar de blive gamle, og ere glade ved at kunne bidrage til deres Vel. En gammel Fader lider aldrig Nød, saalænge Sønnen har Noget, og naar denne gifter sig, da styrer hans aldrende Moder Huset, saalænge hun vil og kan, medens Sønnekonen tjener og adlyder hende. Børnene die 3 til 4 Aar, vel mest fordi de i den spæde Alder ikke kunne taale den drøie Kjødmad. Døer Moderen fra dem i denne Tid, ere de altsaa meget hjelpeløse, og det er derfor Skik blandt Hedningerne at begrave dem levende med Moderen. Naar Drengebørnene voxe noget til, giver Faderen dem en Pidsk, laver dem en lille Slæde og afretter Hundehvalpe til at trække den. De vænnes herved tidligt til at kjøre og bruge Pidsken rigtigt. Naar Drengens Alder nogenlunde tillader det, giver Faderen ham Kajak og Aare og tager ham med sig i godt Veir, holder ham ved sin Side, lærer ham at bruge Aaren og derefter Pilen. Kajakken gjøres da smallere og derved rankere og mere tilbøielig til Kæntring, men tillige lettere og hurtigere. Den Unge øves nu i at holde sig i Ligevægt ved Aaren; thi alene dennes rette Brug bevarer Kajakroerens Liv; knækker den eller taber han den, da er det ude med ham. Med Forsæt lader Faderen ham nu kæntre, for at gjøre ham dristig og lære ham at bruge Aaren. Om Aftenen roser Faderen Sønnen, der glad, men undseelig, hører til, medens Moderens Øie med Velbehag hviler paa ham. Naar han nu er udvoxet og blevet en duelig Fanger, seer han sig om efter en Kone. Blandt Hedningerne gaaer Frieriet noget voldsomt til. Anstændighed vil, at en Pige ikke maa ville giftes og at Forældrene ikke maae give deres Minde til Giftermaalet. Derfor tager den unge Mand Pigen med Magt fra Forældrenes Huus. Naar hun da kommer i Frierens Huus, sidder hun bedrøvet, med udslaget Haar og griber den første Leilighed til at løbe bort; hun hentes atter og atter, indtil hun overgiver sig. Disse voldsomme Frierier bleve imidlertid afskaffede med Christendommen, og Frieren kom da til Præsten sigende: „Jeg vilde gjerne have mig en Kone.“ — „Hvem?“ — Han nævner hende. — „Har Du talt med hende?“ — „Nei.“ — „Hvorfor ikke?“ — „Det er vanskeligt, Pigerne ere saa pene; tal Du med hende.“ — Præsten kalder da Pigen til sig og efter nogle ligegyldige Spørgsmaal siger han: „Nu er det vel paa Tide, at Du bliver gift.“ — „Jeg vil ikke gifte mig.“ — „Det var Skade, thi jeg har en Frier til Dig.“ — „Hvem?“ — Præsten nævner ham. — „Han duer ikke, jeg vil ikke have ham.“ — „Han er ung, en god Forhverver, sidder rank i sin Kajak, kaster sin Pil sikkert og med Kraft og fremfor Alt er han from og elsker Dig.“ Hun hører opmærksomt til og hendes Mine tyder paa, at han har vundet, men hun siger: „Jeg vii ikke gifte mig, jeg vil ikke have ham.“ — „Ligemeget, jeg vil ikke tvinge Dig, jeg faaer nok en Kone til den raske Karl.“ Præsten tier nu, som om han ansaae hendes Nei for Hjertets Sprog. Endelig siger hun sagte med et Suk eller med Taarer i Øinene: „Ligesom Du vil, Præst.“ — „Nei, ligesom Du vil, jeg vil ikke videre overtale Dig.“ Nu kommer med et dybt Suk et „Ja“, og Sagen er afgjort, men selv under Vielsen er hun yderst tilbageholdende. — Nu er imidlertid ogsaa dette Ceremoniel bortfaldet, og paa de Steder, hvor Præsten kun kommer engang om Aaret, blive Forlovelse og Bryllup ei sjeldent afgjorte i en Timestid. De tage ikke deres Kone i Familien, selv ikke i temmelig fjerne Led, ja der finder end ikke Giftermaal Sted mellem dem, der ere opdragne i Huus sammen. Blandt Hedningerne finder Fleerkoneri Sted, naar Manden er saa duelig en Fanger, at han kan forsørge to Koner. Skilsmisse, der oftest skeer paa Grund af Konens Ufrugtbarhed, eller fordi hun kun føder Piger, der ikke ere saa velseete, som de vordende Erhververe, Sønnerne, gaaer blandt dem for sig uden synderligt Ceremoniel. Manden forlader nemlig blot Huset og bliver borte i tre Døgn. Konen veed da sin Skjebne og flytter til sin Familie. Den Kone, der er ufrugtbar, gjør derfor Alt for at vedligeholde Mandens Kjærlighed og holder navnlig endnu efter Brylluppet paa sit Ydre for at tækkes ham, medens den Moder, der har født Drengebørn, er saa sikker paa sin Mands Kjærlighed, at hun forsmaaer al Omsorg for ved sit Udvortes at fængsle ham. De gamle grønlandske Kvinder ere derfor i Regelen høist smudsige og blive derhos saameget hæsligere med Alderen, fordi Haaret tidligt falder af paa Grund af dets Stramning, medens Mændene, der ved daglig Bevægelse i fri Luft føre et sundere Liv, bedre vedligeholde deres Ydre, skjøndt ogsaa de tidligt ældes. 50 Aar er for dem en høi Alder. — De grønlandske Kvinder ere ikke meget frugtbare; 3 til 4 Børn ere allerede mange og 5 til 6 et sjeldent Tal. En comisk Mangel paa Begreb om Talstørrelser, og det endda hos en Angekkok, var Capitain Graah Vidne til, idet han ved sin Forespørgsel om, hvormange Børn han og hans Kone havde, vakte en ivrig Ordstrid mellem dem, idet Manden paastod 4 og Konen 5. Først ved at tælle efter paa Fingrene afgjordes Trætten i Moderens Faveur.

I deres selskabelige Liv vise Grønlænderne megen Tact. Kommer der flere Fremmede, end Huset kan rumme, gaaer endeel af Familien saalænge ud i Besøg og overlader Gjesterne deres Sovepladse. Hilsener og den ydre Høflighed, som Europæerne vise hverandre, forekomme dem derimod at være latterlige Lader. De tale gjerne, men ikke høirøstet, derhos ofte skjemtende og ironisk. Et smukt Exempel paa medfødt naturlig Tact gav en ung Grønlænderinde, der blev ført ind i et Selskab her i Kjøbenhavn. De unge Damer kunde ikke lade være at skotte til hende og derhos føre en meget levende, hviskende Conversation. Hun bad da Præsten, der havde ført hende ind, at gjøre de unge Damer opmærksom paa, at det ikke var god Tone, at føre en hviskende Samtale, naar en Fremmed var midt iblandt dem.

Naar Hedningerne paa deres Besøg eller andre Reiser komme til Steder, hvor de ikke tidligere have været, have de en, ved Overeensstemmelsen med hvad der var Brug blandt Oldtidens Folk i lignende Tilfælde, mærkelig Skik. Det vil erindres, at Nybyggere fra de gamle græske eller phoeniciske Steder faldt ned og kyssede den ukjendte Jord — en Skik, som Holberg i „Ulysses von Ithacia“ latterliggjør paa en saa comisk Maade — denne samme Sædvane findes blandt disse nordlige Landes Beboere. Kommer en grønlandsk Familiebaad til et nyt Sted, og forefinder andre Grønlændere der, som have opslaaet Telt, gaaer Besætningen ikke i Land, forinden den har spurgt sig for, om de først Ankomne have noget derimod.

Vant til fra Barnsbeen at efterstræbe alt Levende og som Voxen nødt til dagligt at dræbe Dyr til sit Underhold, bliver Grønlænderens Følelse for levende Væsener overordentlig afstumpet. Selv om han ikke har den ringeste Gavn deraf, søger han at dræbe alt Levende, der kommer indenfor hans Fuglepils Kastevidde, og hvis Landet ikke var saa overordentlig stort i Forhold til den ringe Befolkning, vilde denne ufornuftige Omgang med de Hjelpekilder, Naturen saa gavmild har ydet til hans Underhold, snart formindske dem i den Grad, at Nøden vilde afløse Overflødigheden. Men, hvad værre er, denne Følesløshed kommer tilsidst ogsaa til at virke paa Grønlænderens Forhold til hans Medmennesker. Det er saaledes meget almindeligt, at Ingen bryder sig om de Enker og faderløse Børn, der have mistet deres Forsørgere, ja man har endog Exempel paa, at de Haardhjertede have frataget disse alle deres Eiendele og bragt dem i den dybeste Elendighed. Den ovenforbeskrevne Sygescene indeholder ogsaa flere Træk af denne deres Charakteers Skyggeside, og Capitain Graah bemærkede, at selve Sygdommen vakte et Slags Interesse, som en behagelig Afvexling i det daglige Liv, ligesom det ogsaa røber en høi Grad af Ligegyldighed, at Konen i det omhandlede Tilfælde ikke var at formaae til at mindske den umaadelige Hede i Værelset, uagtet Graah indtrængende foreholdt hende, at det var yderst besværligt og usundt for den Syge. Selv fik han under en Sygdom Leilighed til at prøve denne Ligegyldighed og Mangel paa endog den simpleste Omhu og Pleie. — Cranz fortæller om Grønlænderne, at paa den Tid, da han var Missionspræst i Grønland (omtrent i Midten af forrige Aarhundrede), vare Grønlænderne saa ligegyldige ved at see Andre, der ikke vare deres Slægtninge eller Huusfæller, i Livsfare, at de, naar disse kæntrede i deres Kajakker,

kunde staae i Land og see ganske koldblodigt til, ja endog more sig over hines frugtesløse Anstrengelser for at redde sig. Det faldt dem for besværligt, at gaae ud i Kajakken for at redde dem, og naar de bleve foruleiligede af Kvindernes og Børnenes Jammer, søgte de sig bort. Derimod stode de hverandre bi, naar de vare med ude i deres Kajakker. Heri har naturligviis Christendommen gjort en fuldstændig Forandring, men hele Østkystens Befolkning er endnu hedensk, og i den nordlige Deel af Landet staaer det sig ogsaa kun svagt med Troens Fremtrængen og mildnende Indflydelse.

De udøbte Grønlændere troe paa et overnaturligt Væsen og Sjælens Udødelighed. Dette Væsen, som de kalde Torngasuk, er snarere ondt end godt. Det betragtes ikke som evigt, idetmindste angives det at have en Oldemoder — en frygtelig Kvinde, som raader for Havets Dyr, og ofte kalder dem til sig, hvorved hun berøver Indbyggerne deres Næring. Det ansees eiheller for Verdens Skaber; Denne er bleven til af sig selv, og de første Grønlændere ere opvoxede af Jorden. Nogle ville have Torngasuk til en Aand, Andre sige, at han ligner et Dyr, og atter Andre, at han er lig et Menneske. Nogle beskrive ham stor, Andre lille; Nogle ville, at han skal være udødelig, Andre sige, at en vis Lyd kan dræbe ham. Hans Opholdssted er dybt nede i Jorden, hvor der er fuldt op af Næringsmidler. De elske ham ikke, frygte og dyrke ham ei heller. Naar de ere raske og deres Fangst heldig, og ellers Intet gaaer dem imod, da er Torngasuk dem ganske ligegyldig. Kun naar de ere syge eller uheldige, eller Sødyrene forlade Kysten, da søge de — ikke Torngasuk selv, men deres Angekkok, som staaer i Forbindelse med ham. Denne spørger ham da under mange mystiske Handlinger og Tegn om Raad, og bringer Besked igjen. De Europæere, der have overværet en saadan Scene, kunne ikke forklare det Spøgeri, der ledsager Ceremonien. Under Graahs Reise var hans Fører Ermenek udeblevet i flere Dage, uden at man vidste, hvor han var. Hans Koner, der begyndte at frygte for, at han var forulykket i Isen, henvendte sig til en Angekkok, en ung Grønlænder, der ikke var synderlig kløgtig, og, som Graah formodede, kun en Fusker i Professionen. Om Aftenen, efterat alle Lamper vare slukkede og Vinduerne behængte med Skind, tog Angekkokken Plads paa Gulvet, tæt ved et ophængt, knastørt Sælskind, raslede i Skindet, trommede og sang, hvorved han secunderedes af alle Tilstedeværende. Af og til afbrødes Sangen ved et Udraab: „Goie! Goie! Goie! Goie! Goie!" som snart lød fra een, snart fra en anden Kant af Huset. Undertiden blev alt tyst; kun Angekkokken hørte man stønne, sukke og puste, som om han bukkede under for en svær, ham overlegen Magt, og en Lyd som af Castagnetter, hvorpaa atter fulgte Trommesang: „Goie! Goie! Goie!" Saaledes vexledes henimod en Time, da det omsider lykkedes, at faae Tonagakken eller Aanden manet for en Dag. Dens Komme bebudedes ved en besynderlig Susen og en Lyd, som om en stor Fugl fløi frem og tilbage under Taget. Angekkokken forelagde da syngende sit Spørgsmaal, hvilket besvaredes af en aldeles fremmed Røst, der lød til at komme ude fra Gangen, i Nærheden af hvilken Hexemesteren havde sin Plads. Svaret var som sædvanligt mørkt, hvorfor Ermeneks Koner bade om nøiere Forklaring. Der blev da svaret, at han var ilive og snart vilde komme, hvilket ogsaa skete. Lamperne bleve atter tændte, og Angekkokkens forvirrede Aasyn og vilde Blik var paafaldende. — Aldeles paa samme Maade beskrives disse præstelige Handlinger blandt Angekkokkerne hos Eskimostammerne i Nordasien. Det er iøvrigt høist mærkeligt, hvad Cranz beretter, at skjøndt de fleste Angekkokker, naar de bleve døbte, tilstode, at det Hele var Bedrageri, saa gaves der dog enkelte døbte Angekkokker, der vedbleve at paastaae, at de ofte bleve ligesom ude af sig selv og da saae visse Billeder, som de holdt for Aabenbaringer, og som senere forekom dem som Drømme, og at der altsaa mellem det Meget, der var Bedrag, dog fandtes noget Aandeagtigt. — Angekkokken formaaede ikke blot at forudsige tilkommende Ting, men i Tilfælde af, at et Menneskes Sjæl var syg, kunde han borttage det Syge og sætte noget Sundt istedet, eller naar Sjælen reent var tabt, da skaffe en ny. Sjælen antages nemlig vel at være aandelig, men dog at have noget Materielt hos sig, noget Fint, Blødt, som man kan føle paa. Efter Døden kom Sjælen enten under Jorden eller til Himmelen, begge gode Opholdssteder, men det Første dog det Bedste. Derhen kom alene de, der havde lidt meget Ondt i Verden, og de, som havde gavnet deres Medmennesker særdeles. Sjælene færdedes med de samme Beskjæftigelser, som vare Livets Sysler, men uden at der var forbundet nogen Fare dermed. Nordlyset er de Dødes Sjæle som spille Bold i Himmelen med Hjernen af en Hvalros. Solen og Maanen siges at have været Grønlændere og Søskende. Søsteren, Solen, har været meget beilig og blev allevegne efterstræbt af Broderen, som havde fattet utilladelig Kjærlighed til hende. For at undgaae ham, flygtede hun op til Himmelen, hvor han endnu forfølger hende. Han er ellers baade tyvagtig og løsagtig. Naar Fuldmaanen skinner i et Vand, tør Pigerne ikke drikke deraf, af Frygt for Besvangrelse. Paa Spøgelser og Gjengangere troe de ogsaa. Ofte hører man de forulykkede Kajakroere komme i Land om Natten og banke Isen af deres Kajakker.

Angekkokkerne have iøvrigt hyppigt været Aarsag i skammelige Mord paa uskyldige Personer, nemlig de ulykkelige gamle Kvinder, der næsten hos alle Nationer som Hexe have været underkastede Efterstræbelser og en kvalfuld Død. Naar nemlig Uheld og Sygdom rammede en Grønlænderfamilie, troede den ofte, at det var foraarsaget af en ond Hex og bad Angekkokken angive denne Ilisеесok, som de kalde en saadan. Den gamle Kone, der saaledes blev angivet, var fortabt. Grønlænderne geraadede i Raseri, stimlede i Masse til hendes Bolig og dræbte hende, hvorefter de udreve hendes Hjerte og aade det, for at hun ikke skulde gaae igjen og skade dem. Pastor Saabye omtaler et Par saadanne Overfald, hvor kun hans mandige, rolige Fasthed beskjermede de ulykkelige Kvinder, der skjælvende ventede deres gruelige Skjebne, mod en heel Hob ophidsede, rasende Mennesker. — Angekkokkernes Anseelse blandt Hedningerne er iøvrigt aftaget meget, saa at man ei sjeldent kan træffe at see dem og deres Konster efterabede og latterliggjorte.

Østkystens Grønlændere begrave deres Døde med megen Hylen og Klagen og selv lang Tid efter Dødsfaldet gjentage saadanne Hyle-Scener sig, hvergang de paa Reise træffe nogen af den Afdødes Familie, der endnu ei har faaet Efterretning om Dødsfaldet, dog skeer det ikke paa Bekostning af det gode Lune, der efter endt Ceremoni kommer til sin fulde Ret. —

Der er her forsøgt at give et Billede af den grønlandske National-Typus, og saavidt muligt at belyse denne og lade den fremtræde igjennem Begivenheder, oplevede af Europæere i Grønland; man kan derved roligt gaae tilbage i Tiden, da Sæder og Skikke, med Undtagelse af den Forandring, Religionen har frembragt paa sit Omraade, have vedligeholdt sig uforandrede.

Spørges der nu, hvilken Indflydelse Europæernes Bosættelse i Landet har havt paa Befolkningens Vilkaar, da synes det, som om den har været mindre heldig. Vel er Folkemængden tiltaget, men der spores mere Fattigdom og Uselvstændighed, deels foranlediget ved, at Grønlænderne ere blevne bekjendte med endeel Luxusvarer, for hvis Anskaffelse de paa Grund af deres medfødte Tilbøielighed til at lade hver Dag have nok i sin egen Plage og til ei at tænke paa Fremtiden, ofte berøve sig selv det til Klæder, Huus og Fangeredskaber Nødvendige, deels fordi denne Letsindighed overfor den kommende Vintermangel er blevet yderligere fastnet hos de Grønlændere, der boe i Nærheden af Colonierne, ved den paa Erfaring støttede Tro, at Europæerne i Nødens Time nok ville sørge for dem ved Uddeling af Levnetsmidler, deels endelig, forbi endeel Grønlændere søge Tjeneste hos Europæerne og paa den Maade unddrages fra at beeltage i Sælhundefangsten, der ikke alene giver Grønlænderen alle hans Fornødenheder, men hvis Overskud bærer hele Handelen. Enhver Grønlænder, der træder i saadan Tjeneste, bliver fra Forhverver til et tærende Medlem, dog maaskee med Undtagelse af dem, der staae Europæerne bi ved Garnfangsten, der ikke godt kan drives uden med endeel Hjelp af Indfødte, deels til at finde de passende Steder til at opsætte Garnene, og deels til at vogte Garnene og passe paa, naar der er fanget Sælhunde, som ikke maae ligge længe i Garnet, da de ellers blive et Bytte for Havets Snyltedyr, og endelig navnlig for at afspærre Sælhundene, ved at frembringe et Indelukke mellem det udspændte Garn og det paa Bunden liggende, der brages op som en Muur, naar Sælhundene ere komne over det. — Men skjøndt Culturen saaledes i det Hele ikke synes at have bidraget til at gjøre Grønlænderne lykkeligere og bringe dem et mere sorgfrit Udkomme, er det dog at haabe, at den nuværende mindre heldige Tilstand maa være en Overgang til noget Bedre.

Derimod har Landets Colonisation og Christendommens Indførelse baade fremmet Oplysning og mildnet Sæderne. De fleste Grønlændere paa Vestkysten kunne læse og skrive, og Underviisningen forestaaes for en stor Deel af indfødte Katecheter, ligesom ogsaa flere Indfødte ere ansatte i Handelens Tjeneste som Udliggere, hvormed betegnes Bestyrerne af de Udsteder, der som smaa Filialhandelspladse, til Lettelse ved Indsamlingen af Landets Producter, ere oprettede paa forskjellige af de bedre Fangepladse. De grønlandske Børn ere ikke uvillige til at besøge Skolerne, men hele den grønlandske Levevíis, og den Omstændighed, at Børnene tidligt maae uddanne sig til fremtidige Erhververe, gjør Skolegangen temmelig uregelmæssig.

Skjøndt Grønlænderne ikke staae under nogen Lov, ere grove Forbrydelser sjeldne; der findes kun ganske faa nulevende Personer paa Vest- og Sydkysten, om hvem det vides, at de have begaaet Mord, hvortil Grunden i det ene Tilfælde var Overtro hos de dengang endnu udøbte Deeltagere, nemlig Mord paa en gammel Kone, der var angivet som Ilisеесok, i de andre Tilfælde vare Mordene øvede paa sindssvage Personer, ligesom der ogsaa tales om Barnemord, navnlig paa Pigebørn, der, som ovenfor berørt, ere mindre velkomne end Drenge. Eiendomsindgreb maae ogsaa i det Hele siges at være sjeldne, og Gjenstanden for Tyveriet har næsten stedse kun været Levnetsmidler, til at raade Bod paa umiddelbar Mangel. Alle slige Forseelser straffes af Inspecteurerne, der have en arbitrair Straffemyndighed. —

Literatur.

— To af de flittigste og grundigste Forskere i vor Geistligheds og Kirkes Historie, de slesvigske Præster Imm. Barfod og Holger Rørdam, have i disse Dage udgivet en „Kirke-Kalender for Slesvig Stift", paa hvilken vi særligt skulle henlede Læsernes Opmærksomhed. Det rige Indhold deler sig i tre Grupper: Efterretninger om Slesvigs Geistlighed, som den var 1ste Mai 1862, en Samling af kirkelige Love, Bekjendtgjørelser og Skrivelser fra Aarene 1850—61 og Bidrag til Slesvigs Reformationshistorie. Under den førstnævnte Afdeling er det navnlig de velskrevne Levnetsløb af tre i forrige Aar afdøde Præster, Engell, J. V. Markmann og Archidiaconus Dahl, der fængsle Læsernes Interesse, medens den øvrige Deel af Samlingen nærmest har Betydning for alle Dem, der ønske at gjøre Bekjendtskab med Geistlighedens og Kirkens Stilling i Sønderjylland. Den sidste Deel af Skriftet meddeler i tre Afhandlinger af Pastor Rørdam læseværdige Oplysninger om Reformationens Fremgang i Haderslev Amt og kritiske Undersøgelser af forskjellige upaalidelige og uefterrettelige Beretninger fra Reformationstiden. (Gads Forlag).

— Den norske Pseudonym Israel Dehn, der ogsaa tæller et dansk Publicum i sin Læsekreds og som navnlig vil være vore Læsere bekjendt af en i sin Tid i „Ill. T." optagen Skildring, Messrs. Isantz, der gik under Forfatterens virkelige Navn, Frith. Foss, har nebsendt et større Arbeide, „Høit og Lavt. Novelle i 2 Dele." Som allerede Bogens Navn antyder, har Forfatteren sat sig det Maal at skildre Contraster indenfor det sociale Liv, og dette Maal naaer han ogsaa paa en tilfredsstillende Maade, uden at jage altfor meget efter de yderste Modsætninger. I hans tidligere Arbeider sporede man en ganske overordentlig Paavirkning af Dickens, men denne Maneer er nu trængt tilbage for Forfatterens eget, originale Sprog, der kun har en Reminiscents af hin tilbage. Vi tør ikke opholde os ved at give Læserne en Udsigt over Indholdet af Bogen eller en Skizze af de forskjellige Charakterer og Personer, men vi troe, at Enhver vil kunne finde Noget i den, som særligt vil tiltale ham. (Steensballes Forlag).

— Det i lang Tid bebudede Slutningshefte af Wessels Digte i J. Levins Udgave paa Reitzels Forlag har nu forladt Pressen, og er ledsaget af Digterens Portrait i et smukt Staalstik, samt Facsimile og de meget omskrevne Noter. Subskriptionsprisen 1 Rdl. for hele Bogen er ganske overordentlig billig i Forhold til dens Omfang og Udstyrelse.

— Edv. Lembkes Oversættelse af Shakspeares dramatiske Værker indeholder i det 5te Hefte 1ste Deel af „Kong Henrik IV". (Schubothes Forlag).

— Hvor megen Pris Udgiveren af „Die Gartenlaube" selv sætter paa den omtalte romanagtige Fortælling „Amazonens Undergang" sees deraf, at han i et Circulaire fortæller, at han hermed har begyndt det tredie Qvartal af Bladet og tilbyder Numeret som Prøvenummer, da han er overbeviist om, at dette Bidrag vil vække almindelig Interesse og især i Preussen vil gjøre stor Opsigt.

— Det franske Blad »l'ami de la religion« har skiftet Titel og hedder nu »Globe«; det gamle Navn svarede heller ikke til Bladets Virksomhed, da det snarere optraadte som Religionens Fjende, end som dens Ven.

Theater.

— En Ynder af statistiske Sammenstillinger er faldet paa at beregne efter Liniernes Antal, hvormeget det Udbrud: „O, Himmel!" har indbragt Scribe i Forfatterhonorar og har udfundet, at Summen beløber sig til omtrent 10,000 Rigsdaler. Dette Arbeide maa være udført af en Mand, som har megen Tid til sin Raadighed, thi allerede i 1854 ansloges Tallet paa Scribes Theaterstykker til 345, med 897 Acter. — Scribe ordnede selv engang sine Stykker efter Bogstavrække; da han derved udsandt, at de tre Bogstaver: K, Y og X endnu manglede, skrev han, for at gjøre Rækken fuldstændig »Le Kiosque«, »Yelva« og »Xacarilla«.

Maleri.

— En Maler Felu, som ingen Arme har, arbeider for Tiden i Billedgalleriet i Brüssel. Han fører Penselen med Fødderne og forbauser Tilskuerne saavel ved sin usædvanlige Færdighed, som ved sin store Dygtighed.

Jernbanevæsen.

— De canadiske Aviser omtale som sandsynligt, at Grand-Trunk-Jernbanen vil blive nedlagt. Den arbeider for Tiden med et aarligt Tab af ½ Million Rigsdaler, hvori hverken er indbefattet Slid paa Materiale eller Rente af den i Foretagendet staaende, meget betydelige Pengesum.

— I Manchester forfærdiges en uhyre dobbelt Gitterbro af Jern, til Jernbane- og Vognfærdsel, bestemt til at slaaes over Jummefloden ved Delhi. Den skal bestaae af tolv Buer; med Pillerne bliver hele Længden omtrent ½ Fjerdingvei. Een af Buerne er allerede fuldendt, med Jernbanen øverst og Kjøreveien underneden; denne sidste har en Høide af otte Alen.

Blandinger.

— Ved Derbyløbene iaar har en forhenværende Gjestgiver, Snewing, vundet første Præmie, der, indbefattet Veddemaalene, udgjorde over 270,000 Rigsdaler, med en i høiere Traineringskredse aldeles ubekjendt Hest, Caractacus. Hans attenaarige Jokey var saa let, at han maatte behænges med Vægtlodder for at blive normal; uagtet sin ringe Øvelse lykkedes det ham dog at sætte forbi de ældre, forfarne Medbrødre i Konsten, hvilket hans lykkelige Huusbond paaskjønnede ved paa Stedet at sikkre ham en Livrente af 1800 Rigsdaler. — Denne herlige, engelske Opfindelse viser sig saaledes at byde andre Kaar, end at brække Hals og Lemmer — eller at døe af Svedecuur, saaledes som det nylig hændtes en stakkels Rytter, der var for trivelig til at deeltage i et Kirketaarnsridt ved Nantes, og derfor underkastede sig en slig Cuur, men omkom under dette Forsøg paa at blive mager.

— Fra Kirkcaldy berettes om en Jagttagelse, som viser Katten fra en usædvanlig fordeelagtig Side. Ved en Feiltagelse var et Andeæg kommet blandt nogle Hønseæg, som skulde udruges. Kyllingerne kom ud henved en Uge før Ellingen; aldrig saasnart havde denne viist sig, før dens Stedsødskende ilede til og hakkede saa voldsomt løs paa den med deres unge Næb, at dens Undergang syntes vis. Men en Kat, som laa i Nærheden med sine Killinger, opdagede itide Overfaldet, sprang til, greb den lille Elendige, lagde den ned hos Killingerne og har siden pleiet den, som om den var dens eget Kjød og Blod. Ellingen lader meget glad ved sin nye Pleiemoder, den forlader hende vel undertiden for at søge Føde, men vender altid tilbage til sin Beskytterinde; Killingerne synes ogsaa at more sig ganske vel ved deres usædvanlige Legekammerat.

— En rig amerikansk Pebersvend, som er bosiddende i Frankrig, har faaet den prægtige Idee, at lede de Dampe, som formeentligen udvikles ved den høie Varmegrad i Jordklodens Indre, op til Overfladen, for at anvende dem i industrielle Øiemed. Han antager, at disse Dampes Sæde allerede maa kunne naaes ved at bore henved 5000 Alen dybt, samt at den betydelige Bekostning derved vil blive en forsvindende Størrelse i Sammenligning med, hvad Dampmaskiners Anskaffelse og Drift koste. Med dette Maal for Øie har han allerede kjøbt en stor Landstrækning i en dyb Dal ved den franske Nordbane og engageret nogle Ingenieurer, som skulle underkaste Planen en nøiagtig Drøftelse. Disse Kyndige have endnu ikke afgivet deres Betænkning; hvordan den end vil komme til at lyde, har dog Amerikaneren den uomtvistelige Fortjeneste, at have hittet paa noget Splinternyt.

— En Reisende fra Rhinpreussen, som for et Par Aar siden havde besøgt Byen Hussinetz, Johan Huss' Fødested, besluttede ved sin Hjemkomst at virke til Oprettelsen af et Mindesmærke for denne Reformator. Han fik virkelig adskillige hundrede Daler samlet, og sendte dem til Communen Hussinetz, med Anmodning om at foranstalte Udførelsen. Communeforstanderne henvendte sig da med en Forespørgsel i den Anledning til Bezirksamtet, Bezirksamtet lod den gaae videre til Kredsamtet og dette atter til Bispeconsistoriet, som nu har afgjort Sagen med den Erklæring, at „Kjætteren" ikke var værdig til et Mindesmærke og at Pengene derfor skulde sendes tilbage.

— En Uhrmager i Alençon solgte nylig nogle Schweitzeruhre til en saa billig Pris, at Kjøberen forbauset spurgte, hvorledes den Handel kunde betale sig. „Det gaaer ganske naturligt til," svarede hin, „jeg kjøbte dem af en Menageri-eier, som kom hertil for nogle Dage siden. Da han forlod Genève, medtog han nemlig en heel Deel Uhre; før han naaede Grændsen, lagde han dem ned i Strøelsen i Løvens Buur og smuglede dem saaledes ind, da Toldembedsmændene ikke følte stor Lyst til at visitere paa et sligt Sted. Han slap derved for Tolden og kunde overlade mig Uhrene for godt Kjøb."

Charade.

Enhver har lært og husker vist fra Skolen,
At intet Nyt der findes under Solen.
Men da der øiensynlig hersker Død
Og Undergang, saavelsom Sorg og Nød,
Saa kunde man det Spørgsmaal vel fremsende:
Hvorledes det gaaer til, at uden Ende
Det Samme dog kan blive; at „Forsvinden"
Bestandig kun gaaer over i „Oprinden";
Og at den uafbrudte Strøm paa Jorden
Blot synes, men er ikke nogen Vorden?
Hvis man kan Enfolds Læresætning troe,
Den hele Sags Forklaring skal beroe
Derpaa, at Stoffet, som for Øiet svandt
Ved Døden nye Former for sin Væren fandt.
Saa siig da, hvilket er det Ord i Sproget,
Hvorved Fornyelsen, Gjentagelsen betegnes?
Hvorved forklares let, at dette „Noget",
Som synes dødt, ei maa for Intet regnes?
Har dette Duozyllabum Du fundet,
Du af Charaden har de tvende Første vundet.

Det tredie Led fortæller selv:
Jeg fødtes, ret jeg veed ei naar,
Men at forlængst paa Tidens Elv
Jeg svømmed med, det sikkert staaer.
I Østens Fjerne var jeg Drot,
Jeg straaled i mit klare Slot.
Som Hersker over Bjerg og Strande,
Mig underlagt var Riger, Lande.
Da kom en Fjende, skummel, sort,
Med lydløs Snigen han sig nærmed
Og jaged mig, heel ubeskjærmet,
Til andre, fjerne Lande bort.
Saa gik jeg af den Throne mist,
Som reistes mig i Østen hist;
Men lige kongelig jeg vandrer
Dog end med klart og aabent Blik,
Min Flugt min Vælde ei forandrer,
Kun nye Riger nu jeg fik.
Saalunde gaaer mit hele Liv,
Med Fjenden ligger jeg i Kiv,
Maa stedse for hans Styrke vige
Men atter lige vældig stige
Til Herredømmets Magt og Glands
I evig fortsat Vexeldands.

Mit Hele lyser som Dagens Skin,
Naar atter den stiger af Nattens Mørke;
Det melder om kongelig Vid og Styrke,
Som Saga i Krøniken tegned ind.
Det straaler klart, som hans kjække Haab,
Der hented i Lykken sin Styrkes Daab.
Det høit fortæller om Hevnens Stund,
Som frelste Hjemmet af Dødens Blund.
Det synger en liflig Fædrelandssang
Om Morgenblus efter Natten lang.
Og dobbelt rig er den smukke Vise:
Med Faderen Barnet den veed at prise.

Opløsning paa Charaden i Nr. 146:

Avind.

Opløst af Frits paa Blaagaard, Gregor & Lawsen, Genaro, Sophie og Hanemand, Kløverbladet i Aarhuus, Søndagsselskabet J. J. i Helsingør, Søster Eha, en Skygge i Nyborg, Skumbæk og Messingbl..g, Anders Tobak, Tvillingerne i Horsens, Charadius' Søster.
Opløst som „Stridstanke" af Grandtanten paa Torvet
— — „Haabløs" af en Handelsdreng i Nyborg.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen
fra den 11te til 17de Juli incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
11te . .	13,9	18,8	10,6	78	27" 8,71	3,53
12te . .	13,3	18,0	10,6	70	27" 8.92	0,13
13de . .	14,7	19,4	9,2	62	27" 10,29	0,22
14de . .	16,6	21,6	10,0	58	28" 0,41	
15de . .	16,1	21,7	12,4	80	27" 11,10	2,22
16de . .	15,7	21,8	13,4	80	27" 10,30	2,08
17de . .	16,7	20,3	10,0	75	27" 11,70	0,75

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	17	Juli	3 pCt.	Consols . .	93.
Paris	„	—	3 „	Rentes . .	68. 47 1/2.
Wien	16	—	5 „	Metalliques .	70 80.
Berlin	„	—	3 1/2 „	Staats-Sch.	90 1/2
Kjøbenhavn	18	—	4 „	Kgl. Obligat.	98 3/4.

Mandarin-Thee.

Denne meget yndede Thee, der i en overordentlig høi Grad forener Styrke, Bouquet og Velsmag, faaes i 1/1, 1/2 og 1/4 Pds. Daaser à 10 Mk. 8 Sk. pr. Pd., alene i Undertegnedes Theehandel, hvorfra endvidere anbefales i fortrinlige Qvaliteter:
Pecco 12 à 16 Mk. pr. Pd.
Haysan 12 à 20 Mk. pr. Pd.
Souchong 10 Mk., Campoy 9 Mk.
Congo Thee à
5 Mk., 6 Mk., 6 Mk. 8 Sk., 7 Mk., 7 Mk. 8 Sk., 8 Mk., 8 Mk. 8 Sk. pr. Pd.
Sm. Blandingsthee 6 Mk. à 7 Mk. 8 Sk. pr. Pd.

ærbødigst
Christian Steen,
Kongens Nytorv 28, (ved Hovedvagten.

Jernsenge.

Th. Marstrands Fabrik: Amerika paa Vesterbro

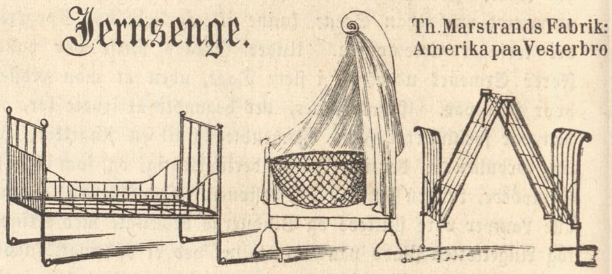

Udsalg: Hjørnet af Vimmelskaftet og Hyskenstrædet i Kjøbenhavn.

Paa C. A. Reitzels Forlag er udkommen:

J. H. Wessels samlede Digte,

udgivne af J. Levin. Med Digterens Portrait og Facsimile. Tredie Hefte. Subscriptionspriis 32 Sk., gjældende til d. 31. Juli. Enkelte Hefter sælges ikke; Subscriptionspriis for Bogen komplet 1 Rd. Fra d. 1. August indtræder en forhøiet Bogladepriis.

Herved tage vi os den Frihed at bekjendtgjøre, at der af Indenrigsministeriet fra 1ste April d. A. er overdraget os et

Stemplet Papirs Udsalg.

Vort Oplag er forsynet med alle Sorter stemplet Papir, Stempelmærker, Vexelblanketter og Slutsedler; ubeskrevet Papir, ikke udfyldte Blanketter og ikke underskrevne Documenter autoriseres med Stempelmærker; stempelpligtige Papirer besørges hurtigst muligt stemplede.

C. C. Lose & Delbanco.
Gothersgade 11.

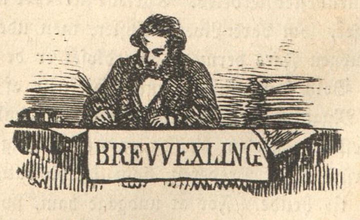

Til Otto Wilmer. „Et Stjerneskud" kan ikke optages.
- —r—n, Modtaget, men dets Skjebne ikke afgjort.
- J. H. i R. Kommer i et af de næste Nre.

4. Qvartal af „Ill. Tidendes" 3 Bind er begyndt den 1. Juli 1862.

Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.

Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 148.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 27. Juli 1862. 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Hjemreisen, af Bob. — Kong Carl XV's Besøg. — Fra Flensborg den 25de Juli 1862. — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold.

Hjemreisen.

(Af Bob, Forf. til „Skizzer fra Australien").

„Forandring fryder," sagde Ræven, og det tænkte jeg ogsaa, da jeg efter nogle Aars Ophold i Australien besluttede igjen at vende Næsen hjemad — hjem til vort civiliserede Kjøbenhavn, til en rolig Beskæftigelse, ovenpaa det paa Afvexlinger rige Liv, jeg havde ført. Saasnart jeg havde taget denne Bestemmelse, opgav jeg min daværende Stilling, der efter vore Ideer herhjemme var mere indbringende end „passende", og belavede mig paa at reise med det første af de store Passageerskibe, der fare regelmæssigt mellem Melbourne og London. I Grunden var der ikke megen „Laven til"; thi medens det er charakteristisk for Enhver, som udvandrer for første Gang, at belæsse sig med de mest unødvendige og upractiske Ting, at belemre sine Kofferter med alt muligt Skrabsammen, at svælge i hele Kister fulde af Lagener — den af New chums Equiperingsgjenstande, som vækker mest Latter — og andre lignende Luxusartikler, saaledes seer man altid den prøvede Udvandrer hjelpe sig med et forbausende lille Kvantum Reisegods. Imod min Villie maatte jeg opholde mig tre Uger i Melbourne, før jeg kunde komme afsted, da det Skib, jeg havde paatænkt at seile med, allerede var aldeles optaget flere Dage før dets Afgang. Jeg havde imidlertid sat mig i Hovedet, at prøve, hvorledes det gik til ombord i et stort Passageerskib, da jeg paa Udreisen ikke havde havt Leilighed til at forsøge Sligt, og sikkrede mig derfor strax en Køie i et andet, der afgik 14 Dage senere; desværre førte det ingen Skrue, som de fleste andre Paquetter; men gamle „Owen Glendower" — saaledes hed Skibet — havde ogsaa overlevet sig selv, og det var, efter Sigende, dets sidste Reise.

Jeg havde nu intet af Vigtighed at tage vare, og besluttede at gjøre mig de sidste Dage saa behagelige som muligt. Det var i Januar Maaned, altsaa en af de varmeste i hele Aaret, og jeg modtog derfor ret Indtrykket af en sydlandsk By. Der er temmelig stor Forskjel imellem vore Sommerglæder og dem derude. Der haves ingen Strandvei, som fører til en Charlottenlund med deilige Bøgetræer, hvor man kan hvile i Skyggen mellem Anemoner — eller Telte med Primadonnaer fra en eller anden „Tonhalle", ingen Dyrehave med dens maleriske Partier og forunderlige Bakke. Naar man tager paa Landet derude, skeer det gjerne ved at fare ud med et Extratog ad Jernbanen til Sunburry, eller et andet Sted up in the bush for at fornøie sig over Modsætningen mellem den øde, vilde Natur i al dens Eensomhed og Melbournes støiende Liv; eller man seiler op ad Floden Yarra, forbi Cremorne Garden og Botanisk Have og gjør Landgang et Sted paa Kysten, hvor man kan finde lidt Skygge. Noget, der undertiden falder temmelig vanskeligt. Man leirer sig under store hvide Parasoller eller Paraplyer, Damerne i de

Ascension-Øen med Byen Georgetown.

letteste Dragter og Herrerne med de mest excentriske, i hvidt Flor og Musselin indhyllede Hatte, man kan tænke sig. Provianten pakkes ud. De Flasker med Pale-Ale, der endnu ikke ere sprungne — af og til paa en saadan Tour høres nemlig gjerne smaa Salver af Gingerbeer-, Limonade- eller Ale-Flaskerne, der gaae af — stilles i Vand, og man bilder sig ind, at man tilgavns nyder den deilige Landtour, der er saa forfriskende, medens Jorden gløder under En. Finder man det altfor uoverkommeligt at tage saa langt fra Byen, kan man let faae en Dag til at gaae ved at drive omkring i de nærmeste Parker, eller de mange andre Forlystelsessteder, hvor man med det Samme har Leilighed til at beundre Englændernes mageløse Udholdenhed i consequent at gjennemføre deres gamle, engang tilvante Sæder og Skikke under et hvilketsomhelst Himmelstrøg. Paa en saadan glødende heed Dag, og naar der maaskee ovenikjøbet blæser, hvad man paa australsk kalder »a regular brickfielder« ɔ: en Nordenvind, saa varm, at den næsten betager En Aandedrættet, kan man see Hundreder beskæftigede med anstrengende Boldspil (Cricket), Veddeløb til Fods, eller lignende „mandlig Tidsfordriv", der kunde være meget hensigtsmæssige, naar det just gjaldt om at holde Varmen. Dette minder om, hvorlænge det varede, inden de første Colonister kunde bekvemme sig til at klæde sig efter Klimaet. Fordi det var Skik i London, at gaae med stramme sorte Klæder, stift Halsbind og smalskygget, sort Hat, troede de gode Melbourne Folk sig forpligtede til at gjøre det Samme, skjøndt de ulykkelige Offere for denne Kjærlighed til hvad der var Fashion i Moderlandet lede alle Helvedes Kvaler derved. Jeg har hørt om en gammel fanatisk Englænder, der med Djævels Vold og Magt vilde leve der, ligesom han havde været vant hjemme, og til den Ende lod fyre voldsomt i alle Kaminerne ved Juletid, hvorefter han satte sig foran Ilden, nydende sin Roastbeef og Plumpudding, medens Thermometeret udenfor viste over 30 Grader Reaumur; men jeg tør ikke indestaae for Sandheden deraf. — En stor Deel af min Tid tilbragte jeg i de forskjellige Retssale, med at høre de meer eller mindre interessante Sager, fra Anklagen for Mord, i »The Supreme Court«, hvor Overdommeren præsiderer i sin røde Kappe og store, graae Paryk og Advocaterne færdes betydeligt generede — især om Sommeren — af deres extra Klædninger og Haar, ned til alle de smaa, undertiden meget latterlige, Sager, der forekomme i Politiretten. Hver Dag Klokken 10 bliver denne Ret sat. Alle Vagabonder og Drukkenbolte, der ere fængslede i Løbet af de sidste 24 Timer, føres først frem og behandles meget summarisk. Politimesteren siger f. E.: „Du var fuld igaar." — Den Anklagede: „Ja, Deres Velbaarenhed!" — „Mulcteres fem Shilling!" — Siger Synderen „Nei!" kaldes den Betjent frem, der arresterede Vedkommende. Han bliver tagen i Eed paa Bibelen, fortæller i Korthed de nærmere Omstændigheder, og: „Mulcteres ti Shilling!" lyder det fra Dommersædet, medens Stakkelen føres bort, for enten at betale, eller affone Bøden med Fængsel. En Sag forekom, der vakte megen Munterhed, og af »Melbourne Herald« rapporteredes paa følgende Maade Dagen efter: „Mary Thomsen, en ret net lille Dame, blev mulcteret Lstrl. 1 for at løfte sin Crinoline mere i Veiret, end Betjenten antog at være den passende Høide." En heel Dag hengik med at foredrage en, af en ung Dame for Brud af Ægteskabsløfte anlagt Sag. Den var meget underholdende for det forsamlede Publicum, der forlystede sig ved Advocaternes Vittigheder og Commentarer over Breve og deslige, i høiere Grad end Damen, som, rødmende og grædefærdig, maatte give Forklaringer i to hele Timer.

Om Aftenen frembyde Hovedgaderne, og da navnlig Bourke Street med dens Forlystelsessteder — som jeg et andet Sted tidligere har bemærket — et interessant Skue for Enhver, der ønsker „at studere Folkelivet", og jeg gjorde mig Umage for at benytte min Tid, da jeg altid tænkte: Du kommer maaskee aldrig til Melbourne igjen. Jeg besøgte »Theatre Royal«, hvor Sir William — der havde været en af Skotlands rigeste Baronetter og nu var omreisende Skuespiller — og Lady Don gave Gjesteroller. Ligeledes var jeg i »Prince of Wales Theatre« hvor de ægte „Negersangere" optraadte og underholdt Publicum med »My old Kentucky home", eller den meget yndede »The black Shakers«. Disse „Negere", der om Dagen viste sig som pæne hvide Mennesker, bleve hver Aften sværtede, saa at man maatte undres over, at de nogensinde kunne faae deres naturlige Farve. Fra Theatrene kan man gaae gradeviis nedad, lige til den navnkundige Rottecircus, hvor der to Gange om Ugen forsamles Masser af Folk, som omsætte mange Penge ved Veddemaal om, hvormange Rotter de forskjellige Hunde kunne dræbe i visse Minutter. Der saae jeg en Hund vinde en anseelig Sum til sin Eier, ved at gjøre det af med 50 Rotter i 4 Minutter. — Fra Rottekampene kan man passende gaae til »The Bull & Mouth« hvor der kæmpes paa en anden Maade. Her gives Prøver paa „den ædle Konst, Selvforsvaret", af de berømteste Boxere. Det er ganske morsomt at overvære en saadan Forestilling. Midt i en dertil indrettet Sal er der en med Reb indhegnet Kreds. Her optræde de Kæmpende parviis, blottede til Beltestedet, medens en af Lauget agerer Ceremonimester og giver en kort Biographi af enhver af disse Gentlemen, efterhaanden som de træde ind i Ringen. „Her seer De den bekjendte Burke, ogsaa kaldet Flash-Burke. Han har kæmpet sex Gange og er kun bleven overvundet to Gange. Hans Modstander er Charles Brock, der om tre Uger skal slaaes med Billy Willey, kaldet Leeds Butcher, om 300 Lstrl." Saaledes vedbliver Ceremonimesteren med dem Alle. En af de bedste Boxere der i Landet, en amerikansk Mulat, der fra Barnsbeen var bleven opdraget som Nævefægter, viste sig blandt Publicum, men tog ikke Deel i „Festen", da han nylig i en fortvivlet Kamp havde brækket Langfingeren paa sin høire Haand, og derefter indlagt sig udødelig Ære ved at slaaes med venstre i 2 Timer og 43 Minutter, indtil han endelig besvimet blev baaren bort fra Valpladsen. Man kan imidlertid ogsaa faae for meget af Melbournes Fornøielser og det fik jeg, især da det jo var klart, at jo snarere jeg kom bort, desto snarere skulde jeg gjensee Hjemmet. Jeg var derfor ganske fornøiet, da Afreisens Time slog. Jeg havde sagt Farvel til mine Venner og Bekjendte, pakket min Koffert og befandt mig om Formiddagen, temmelig ør i Hovedet af de sidste Dages stormende Liv, paa Jernbanen til Forstaden Sandridge, hvor Skibet laa.

Ved Bolværket laa et lille Dampskib rede til at føre os, og trække vort Reisegods i en Pram, ud til Skibet. — Alt var naturligviis lutter Forvirring. Den sædvanlige Puffen, Støden, Skrigen, Levvelønsken, Kassesønderbryden, Banden, Leen, Viften med Lommetørklæder og Sigen Brandere var der Overflødighed af. Der var kun den Forskjel her, i Modsætning til Reisen fra Hjemmet, at der herskede en langt gemytligere Stemning, som ikke engang blev dæmpet af den stadige Regn, der faldt under hele Indskibningen, og, i Forening med det varme Veir og Anstrengelsen ved at slæbe omkring med Kasser og deslige, foranledigede, at man følte sig som dyppet i varmt Vand. Som en Mærkværdighed maa jeg berette, at der kun var een Dame, som græd. Hun hørte ikke til Passagererne; paa de andre Tilbageblivendes Ansigter kunde man i det Høieste læse Misundelse. Paa Dampskibet var der næsten ufremkommeligt. Ikke alene søgte de fleste Passagerer derhen, men en Skare fra Land fulgte med, da vi efter Bestemmelsen først skulde afgaae i Nattens Løb. Jeg satte mig derfor meget philosophisk paa min Koffert, der dannede Toppunctet af en heel Pyramide af lignende, paa en Reise nødvendige Onder, som befandt sig ombord paa Prammen og var saaledes istand til at kaste det sidste Blik paa Melbourne fra et ophøiet Standpunct, medens vi sagte glede bort fra Broen. Jeg var i Grunden ganske vred paa mig selv, fordi jeg ikke i dette Øieblik følte mig mere begeistret ved Tanken om at reise hjem, den Tanke, der saa ofte havde staaet for mig som noget uendelig Skjønt. Først senere formaaede jeg bedre at vurdere den og adskilligt mere; jeg havde mødt saamegen Venlighed og Sympathi i det Land, hvor jeg netop troede, der var fuldt op af alt Andet end det, at jeg følte mig lidt underlig tilmode ved Tanken om aldrig at komme igjen. Man maa nødvendigviis faae en vis Interesse for et Land, hvor man paa en Maade har seet hele Byer voxe op under sine Øine og andre gaae tilgrunde, hvor man har iagttaget alle de forbausende Fremskridt, som nogle Aar kunne bevirke, hvor man har lidt og stridt, og fremfor Alt hvor der hersker den frieste Tone, man kan ønske sig. Jeg havde dog ikke Tid til meget lange Betragtninger, thi vi vare snart paa Siden af „Owen Glendower." Forvirringsscenen fra før gjentog sig nu, kun tog den sig noget vildere ud, da Pladsen, hvor den foregik, var meget mindre. Hver Passageer, med Undtagelse af dem paa første Plads, maatte selv medbringe Køieklæder, og hvor man gik eller stod, paa Dækket eller nede i Kahytten, fløi Dyner, Tæpper og Madratser En om Hovedet. Enhver havde sin Køie numereret og søgte derhen for at gjøre sig det saa bekvemt som muligt og drage den mest mulige Fordeel af det tilmaalte Rum, med en Egenkjærlighed, som man sjeldent seer i andre Forhold end paa Reiser; men nogen rigtig Orden kunde der ikke være Tale om, før man kom i rum Sø. — Hele Eftermiddagen gik Baade fra Skibet til Land og det var først om Aftenen, da alle Uvedkommende vare tagne fra Borde, at man fik et Overblik over sine Medreisende, hvoraf der ikke var faa — jeg erfarede senere, at der var 160 Passagerer, foruden det store Skibsmandskab, der beløb sig til over 30 Mennesker. I samme lille Kahyt som jeg, var der to Bornholmere, forhenværende Guldgravere fra Minerne ved Bendigo, og en Skotlænder ved Navn Pringle, med et stort Haar af en „ængstelig Blondhed" og med stærk Snurren paa R'et, forøvrigt et godmodigt Menneske, der fandt sig med Rolighed i Alt — undtagen naar Nogen vovede at fremsætte den Mening, at Skotland ikke var det første Land i Verden. Denne Opdagelse gjorde jeg ligeledes senere. — Ud paa Aftenen blev der roligt ombord og jeg gjorde Forsøg paa at sove, da det endelig efter flere frugtesløse Bestræbelser var lykkedes mig at komme ind i Køien, thi dette er ikke saa lige en Sag, før man bliver vant dertil. Da vi vaagnede næste Morgen, kunde vi neppe øine Melbourne; om Aftenen vare vi blevne slæbte ned igjennem Port Phillips Bay og ankrede Klokken 10 om Formiddagen udenfor Byen Queenscliff, for at vente paa Vind. Her gik Lodsen i Land, tilligemed et Par mistænkelige Herrer, der havde udviist en levende Interesse for Alt og Alle ombord, lige siden vi gik fra Sandridge. Disse Gentlemen hørte til Melbournes Opdagelses-Politi og foretog denne Inspection for om muligt at faae Fingre i en eller anden gammel Bekjendt, for hvem Opholdet i Australien var blevet „usundt". Alle Passageerskibe, der forlade Landet, blive undersøgte meer eller mindre nøiagtigt. Ved denne Leilighed var der særlig Grund til Efterforskning, da man ventede at finde en Mr. Turk, hvis Kone og Moder vare med os. Han holdt tidligere Kneipe for bortløbne Søfolk og hjalp dem at desertere, men var tilsidst kommen galt fra det; imidlertid havde han været hurtigere end Politiet og var allerede 14 Dage i Forveien afgaaet til Liverpool.

Vinden lod heldigviis ikke vente længe paa sig og snart gik vi for fulde Seil bort fra Port Phillips Head. — Nu maatte der for Alvor tænkes paa at arrangere sig; thi i tre, fire, ja maaskee fem Maaneder vilde vi jo ikke have noget andet Hjem end Skibet. Det er en uendelig kjedsommelig Tanke, at skulle tilbringe fire lange Maaneder paa Søen, maaskee uden en eneste Gang at see Land. — Den første Uge gaaer i Regelen meget tungt; man har endnu alle sine Ideer og Nykker fra Landjorden i sig; de maae først pilles ud. Er den første Maaned forløben, befinder man sig allerede langt bedre og forstaaer tilbørligt at skjønne paa en Ret fersk Kjød; man har faaet en overordentlig Interesse for og Forstand paa Vinden, studerer Seilenes Stilling og fryder sig over de extra Knob, „Skuden løber i Timen." I det Hele taget har man faaet en Mængde smaa Interesser og Nydelser, som man aldrig har kunnet tænke sig paa Land, og naar man endelig kommer til Bestemmelsesstedet, udbryder man ved sig selv: „Gud, allerede!" — Jeg havde, som sagt, med Villie valgt et af de almindelige Passageerskibe og fortrød ikke mit Valg. Desuden var „Owen Glendower" et ualmindelig rummeligt og „tørt" Skib, det vil sige, det tog ingen Søer over, men trak forresten Vand i den Grad, at der maatte pumpes tre Gange daglig og med haardt Veir fire Gange. — Der rører sig et ganske eget Liv ombord i et saadant Skib. Hele den store Verden synes ligesom afspeilet i formindsket Maalestok ombord; her vare de samme Intriguer og Kabaler, og det varede ikke meget længe, før Enhver var fuldkommen bevandret i den Andens Chronique scandaleuse. At Mrs. T. var løben bort fra sin Mand og at Mrs. W., der udgav sig for at være Enke, aldrig havde havt nogen; at Capitainens Kone havde sin tredie Mand og var paa Veie til at tage Livet af ham med, o. s. fr. i det Uendelige. — Betalingen for en Reise fra Australien til England er, efter de forskjellige Pladser, fra 70 og ned til 16 Lstrl. ombord paa samme Skib, hvilket naturligviis foraarsager en umaadelig Adskillelse. Medens Passageren paa første Plads nyder alle mulige Bekvemmeligheder: Klokken 6 indtages et Middagsmaaltid paa 5 til 6 Retter, med Vin — ved overordentlige Leiligheder Champagne — og opvartes af en Mængde Tjenere, har Passageren paa ringeste Plads neppe tilstrækkeligt salt Kjød til at leve af og maa ovenikjøbet selv sørge for at faae det kogt. Første Kahyt er gjerne paa Dækket agterude, anden Kahyt og Officeerslukaferne lige nedenunder, og tredie Kahyt, med sine Underafdelinger, strækker sig over den største Deel af Skibet, næsten lige hen til Bougen. Det seer ud som en heel Gade dernede; igjennem hele Kahyttens Længde løber et Bord, der er fælles for Alle; paa hver Side af det ere Dørene til de forskjellige mindre Kahytter, hver forsynet med Numer og Beboernes Navne. Ved Maaltiderne mylre Beboerne ud med deres Kjøkkentøi, og da frembyder det Hele et meget livligt Skue — undertiden altfor livligt, naar Skibet ruller og man hører Fruentimmernes Raaben, og seer de uordentlige Masser af Tallerkener, Børn, Theepotter med kogende Vand osv., osv., der tumle fra den ene Side til den anden. I den første Tid falder det navnlig vanskeligt at holde Ligevægten, naar Søen er urolig. Man spadserer paa Dækket med „et kort og et langt Been" og vil gjerne give sig Mine af at være en gammel Ulk, medens man dog gaaer i stadig Angest for at tumle om, og med stor Møie „krydser" frem i den attraaede Retning. De ulykkelige Kvindemennesker, der skulle udrette det nødvendige Arbeide for dem selv og deres Familie, medens de neppe ere istand til at staae, lide især i Begyndelsen. Det hænder ikke sjeldent, at man seer Noget stikke op af en Vaskeballe, hvilket ved nærmere Eftersyn viser sig at være Benene af et menneskeligt Væsen, der ved en stærk Sø mod Siden af Skibet temmelig hovedkulds er bragt i denne ubekvemme Stilling. Det er endda godt, naar de slippe med at komme tilskade med koldt Vand; mindre behageligt er det, naar de vælte om med Suppegryder, eller fordybe sig med Ansigt og Hoved i store Plumpuddinger. Man vænner sig dog hurtigt til Søen og med Undtagelse af en Dame, som var søsyg paa hele Reisen — fire Maaneder — var der, efter de første otte Dages Forløb, ikke Spor tilbage af den Elendighed, de Klager og blege Ansigter, der før fandtes i Overflødighed.

I fjorten Dage krydsede vi os frem henimod Sydspidsen af Ny Zeeland, og hele den Tid gik meget trangt, deels fordi det var den første, og deels fordi vi kæmpede med Modvind. Enhver, der har været paa Søen i længere Tid, vil indrømme, at Tiden gaaer i Forhold til Skibets Fart. Flyver det igjennem Bølgerne, ere alle ved godt Lune og Tiden fly-

ver med; men gaaer man med rebede Seil op imod en stærk Kuling, frem og tilbage, uden at komme en Tomme videre, eller ligger man ganske stille, medens Seilene hænge slapt ned ad Masten, slæbe Timerne sig langsomt afsted.

I disse fjorten Dage vare vi Alle blevne bedre bekjendte indbyrdes, man talte nu om lidt mere interessante Ting, end om Vind og Veir, om hvorledes det var igaar eller hvorledes det muligviis vilde blive imorgen, eller Gisninger om, naar vi vilde komme til London, skjøndt slige Ting naturligviis altid indtage en fremragende Plads blandt Conversationsemnerne ombord paa et Skib. Nu herskede der en friere og gemytligere Tone; de forskjellige eensartede Størrelser, som Omstændighederne havde kastet sammen her, søgte hverandre og der dannede sig snart en Mængde smaa Cliquer. Officererne vare alle særdeles vakkre Folk; hjelpsomme hvad enten det var til Arbeide eller til Fornøielse. Da Skibet havde en Størrelse af 1100 Tons var der mange Befalingsmænd ombord; foruden Capitainen 5 Styrmænd og 4 Midshipmen, alle uniformerede omtrent som vore Søofficerer, kun med den Forskjel, at de i Knapperne bare Rederens Mærke. Tæt udenfor Ny Zeeland mødte vi det engelske Linieskib „Norwood"; en Morgen havde vi det i Sigte agterude, men da „Owen Glendower" ikke kunde regne Hurtighed blandt sine gode Egenskaber, fik vi det snart paa Siden; det bragte Tropper til hin Ø, i Anledning af Oprøret blandt de Indfødte. Vi løb en Tidlang tæt ved Siden af det og kunde derfor tydeligt see de paa Dækket opstillede Soldater, samt Officererne og Musikcorpset, der opholdt sig agterude. De spillede den bekjendte gamle Folkesang »The old folks at home«. Vi gave dem et rungende Hurra og brølede »encore!« hvilket de villigt efterkom, hvorpaa de løb os forbi. Næste Morgen var „Norwood" forsvunden. Naar man krydser omkring, har man idetmindste den Fornøielse, at see mange Seilere, hvorimod man, naar man gaaer lige ud ad „Landeveien", kun seer dem, man løber forbi, der skulle samme Vei, eller dem, der løbe forbi En — det var desværre kun altfor ofte vor Lod; der overgik os endog den Tort, at see et andet Passageerskib, „Kent", der tilhører samme Firma i London, flyve os forbi, efterat vi havde været en Maaned i Søen, skjøndt det afgik fra Melbourne fjorten Dage efter vort. Vind og Veir vare meget ustadige. I flere Uger havde vi ikke en eneste fuldkommen smuk Dag, og det gik kun langsomt fremad. Nogle begyndte at mumle om, at Capitainen ikke turde presse Skibet med for mange Seil, naar Vinden en enkelt Gang var god, af Frygt for at miste Master og Alt, da hele Rigningen var saa gammel og forslidt, at det knagede og bragede, hver Gang det blæste friskt; Andre, og det var ikke de Færreste, meente, at det var af Frygt for Konen, som nok i Grunden var Overstcommanderende. Hun havde nu for tredie Gang gjort Reisen med til Australien og vore Skandalekræmmere fortalte, at det var hende, som havde betalt den Caution, Capitainen maatte stille for Skibet, samt at han derfor ikke turde gjøre Indvendinger. Naar hun marcherede frem og tilbage paa Dækket, iført en Zouavetrøie med blanke Uniformsknapper, som hun gjerne bar, tog hun sig heel mandhaftigt ud. Naar det regnede og blæste, tog hun Olietøiet paa, holdt Øie med Seilenes Stilling og hviskede til Capitainen, der lydeligt gjentog Ordren. Matroserne kunde ikke lide dette Skjørteregimente og bandede ofte „Kate", som de kaldte hende. Saameget er vist, at vi holdt os langt nordligere, 53 til 54 Grader hele Tiden, end de fleste andre Skibe, der gaae den Vei. Jo sydligere man kommer, desto bedre faaer man Vinden, der den meste Tid af Aaret blæser fra Vest. Paa Reisen til Australien gaaer man Syd om det gode Haabs Forbjerg og derpaa Øst hele Tiden, og paa Veien hjem gaaer det atter Øst efter om Cap Horn, saa at man ved en saadan Tour kommer Jorden rundt. „Ja, naar vi endda blot vare om Cap Horn!" Det var den stadige Tanke og de beklemte Hjerters stadige Udbrud; da meente man, vilde Alt snart blive godt. Nu var det, som om vi seilede længere og længere bort fra Udgangspunctet, uden dog at komme Bestemmelsesstedet nærmere. Reisen til Forbjerget kunde gjøres i en 4 til 5 Uger; vi havde allerede været denne Tid paa Søen og vare dog et godt Stykke derfra endnu. Det faldt vanskeligt at faae Bugt med Tiden, skjøndt de Fleste bestræbte sig af yderste Evne for at faae den til at gaae. Et godt Middel mod Tidslede er, at indrette sin Dag paa en bestemt Maade, som man maa foresætte sig ikke at vige fra. Man maa have sin bestemte Sove-, Spise-, Røge-, eller Læsetid, Dagen forsvinder da, før man veed af det. — Hvor der findes saa Mange samlede, som paa vort Skib, er der naturligviis mere Afvexling i det daglige Livs Gang, end iblandt færre Passagerer. Jeg havde gjort nærmere Bekjendtskab med Adskillige og vi arrangerede smaa Aftenunderholdninger; ja engang spillede vi endogsaa et Slags Comedie. Tidligt om Morgenen havde vi ved Opslag af Placater pirret Nysgjerrigheden ved vor pompeuse Anmeldelse:

Announcement extraordinary unparralleled attraction, for this occasion only.

The bloated aristocracy, sovereign people and common sailors of the fast sailing ship »Owen Glendower« (bidende Ironi) are hereby informed o. s. v., og endte saaledes: „det udmærkede, noksaa bekjendte som afholdte, frivillige Musikcorps har lovet os sin værdifulde Assistance — vi haabe at kunne sige for sidste Gang."

Meerbemeldte Musikcorps sønderrev hver Aften Folks Ørehinder med deres Øvelser. De fornemste Instrumenter vare en Violin, et Accordion og en selvlavet Kjedeltromme. Hvert menneskeligt Væsen ombord, der ikke var forhindret ved Forretninger, fra Capitainen med Kone ned til Matroserne, overværede denne Forestilling. „Huset" var overfyldt; Passagererne fra første Kahyt mødte med Glacéehandsker og Theaterkikkerter, medens man i Baggrunden saae de begede Næver og uldne Skjorter. Vi havde „Alt udsolgt" og Forestillingen, der gik meget heldigt, endtes med at give Three cheers for Directionen. Vi bleve strax Alle udvalgte til hvad Normændene vilde kalde „Muntrationsraad". Capitainen lod os sige, at han, dersom vi ønskede det, vilde lade Mandskabet indrette et Telt for os paa Dækket. Det blev imidlertid ikke til Noget, men paa smukke Aftener samledes Passagererne gjerne deroppe, og fordrev Tiden med Sang og lignende Underholdning. Der var flere ret gode Stemmer ombord, navnlig en ung Dame, der havde optraadt paa »Theatre Royal« i Melbourne i Operaer, og gjorde umaadelig Lykke med nogle Numere af »Il Trovatore«; ved saadanne Leiligheder er man selvfølgelig ikke meget critisk. Naar Veiret nogenlunde tillod det, holdt vi Bal om Aftenen paa Dækket. Skibet førte en Violinspiller med til Passagerernes Underholdning. I gamle Dage, da der var større Tilstrømning til Australien og Guldet circulerede lidt friere end nu, var der et heelt Orchester paa hver af de større Paquetter. I Begyndelsen holdt Damerne sig tilbage og Herrerne maatte dandse deres skotske Reel eller Highland Fling indbyrdes, men senere kom Dandselysten ogsaa over dem, og Dandsen blev tilsidst dyrket saa lidenskabeligt, at om ogsaa Skibet krængede og Søen stænkede Gulvet i denne improviserede Dandsalon, holdt de dog tappert ud. Undertiden afbrødes Lancieren eller en Quadrille pludseligt ved et Raab som: „Giv op Storseilet!" og alle Herrerne toge da gjerne fat med, for at faae Plads igjen saa hurtigt som muligt.

Medens vi spillede Comedie, dandsede eller boxede — thi den Morskab var bleven indført af en af Styrmændene, der eiede et Par Boxehandsker, og optaget med megen Acclamation — kom vi stadigt nærmere til det berømte Cap Horn, men holdt os endnu saa nordligt, at vi tilsyneladende maatte styre lige sydpaa, for at knibe omkring dette „skarpe Hjørne", der indgjød Alle saa stor Respect. Et vittigt Hoved gjorde den Bemærkning, at vi Alle lede meer eller mindre af Cap Horn-Feber, og han havde ganske Ret; han kunde ogsaa gjerne have tilføiet af Isbjerg-Feber, thi vi saae adskillige saadanne i dette Farvand, og da vi netop havde nogle meget mørke Nætter og frisk Vind, spøgede det i Manges Hjerne, at vi høist rimeligt brasede mod et Isbjerg en eller anden skjøn Nat. Naar Mørket faldt paa, blev Thermometeret sænket ned i Vandet hver Time, for om muligt at opdage dem ved Varmegradens pludselige Falden. Skjøndt de jo nok vilde være temmelig ubehagelige Kammerater at komme i nærmere Berørelse med, ere de høist interessante og deilige at see paa. De fremtræde i alle mulige phantastiske Skikkelser, snart er det, som om man saae et østerlandsk Marmorpalads gynge sig paa Voverne, snart som en mægtig gothisk Kirke eller et umaadeligt Bjerg, og naar Solen skinner paa dem, ere de blændende skjønne. Vi vare et Isbjerg saa nær, at vi tydeligt kunde see Bølgerne vaske langt op paa dets Sider og vugge det op og ned. Veiret blev bedre og bedre, jo nærmere vi kom „Hornet". I det Hele taget havde vi hidtil kun havt temmelig lidt Storm, og naar Seilene bleve rebede og den gamle Skude dreiet imod Vinden, stod den sig godt i Søen; Alle kunde være oppe uden at udsætte sig for en vaad Trøie, da kun meget faa Søer sloge over. — Der er noget Ærefrygtindgydende ved at see Verdenshavet i Oprør; man føler sig saa uendelig lille ved at see disse himmelhøie Bølger tumle et stort Skib, som om det var en Nøddeskal. Jeg havde ventet mig noget særlig Stort i den Retning, ved at gaae om Cap Horn. Fra Barnsbeen havde jeg tænkt mig dette Forbjerg som en af de kæmpestore, fortryllede Klipper, man læser om i „Tusind og een Nat", der drage alle Skibe, som komme dem nær, til Undergang. Jeg meente, at man altid var vis paa at miste en Mast, et Seil eller noget Vigtigere, at Søen var i evigt Oprør, at der altid blæste en Orcan o. s. v., og om jeg end senere havde forandret mine Anskuelser endeel, var det dog altid med en vis Ærefrygt, jeg tænkte paa denne Klippe, tilmed da jeg af Søfolkene hørte den omtale som et af de farligste Steder paa Jorden. Intet kunde imidlertid være mere forskjelligt fra mine vilde Phantasier end den Maade, paa hvilken vi kom det forbi. En Søndag Morgen, syv Uger efter vor Afreise fra Melbourne, øinede vi Land. Det var en deilig klar Dag, Himmelen var blaa, uden en Sky, og Vandet mod Sædvane lysegrønt. Alene det, at see Land efter saa lang Tids Forløb, var en stor Fornøielse, og nu kom vi ovenikjøbet til at seile om det meget frygtede Cap Horn paa en saa behagelig Maade. Landet, vi saae om Morgenen, var de to smaa ubeboede Klippeøer Dioge Ramouriz, og ved Middagstid vare vi lige ud for Hornet, der viste sig som en eneстaaende Klippe, af Form som en Sukkertop. Samtidig saae vi to til tre andre Skibe — et Skue, vi i lang Tid ikke havde nydt. Dagen blev gjort til en almindelig Festdag, det vil sige, der blev uddeelt Vin og Grog, men da det var Søndag, kunde der naturligviis ikke være Tale om at muntre sig paa nogen anden Maade end den, hvorved Englænderne i Almindelighed feire Søndagen — nemlig ved at spise og drikke extra godt. Forøvrigt blev der hver Søndag holdt Gudstjeneste ombord. Capitainen læste et Stykke af Bibelen for dem, der havde Lyst til at høre derpaa, og da det gav vore Damer Leilighed til at vise sig i deres bedste Pynt, gave de troligt Møde paa Agterdækket. — Nu fik vi Besøg af gamle Bekjendte: Albatrosser og Capduer, der vedbleve at sværme om Skibet en Ugestid, indtil vi kom for nordligt. Det syntes, som om vi nu for Alvor vilde faae god Vind, ovenpaa al vor Modgang, men Glæden varede kun i otte Dage, i hvilken Tid vi tilbagelagde 200 engelske Miil i Døgnet, saa blev det mindre og mindre, og tilsidst krydsede vi om igjen. Een Ting var der dog vundet ved det, nemlig at vi vare komne ind i et varmere Himmelstrøg. Man kunde ligge paa Dækket i Dvale, uden at være belemret med altfor mange Klædningsstykker, nydende sin Pibe Cavendish eller en Bog. Jeg havde været saa heldig at gjøre Bekjendtskab med en Mand, der førte et temmelig stort og udsøgt Bibliothek med sig og jeg læste mere af Thomas Moore, Byron og Andre, end jeg havde havt Leilighed til under hele mit Ophold i Australien. Mr. O'S— var, hvad Engelskmændene kalde, a whitewashed irish Yankee. Han var født i Irland, men havde opholdt sig 14 Aar i Amerika og var nu paa Hjemreisen til New-York fra Australien, hvorhen en Arvesag havde kaldet ham, med den Bihensigt, at aflægge sit Fødeland et Besøg. Han forenede i sig en Irlænders og en Amerikaners Følelser for England, dem han intet Skjul lagde paa, men var derimod altid villig til at holde Foredrag over Englands Tyranni. Hele Familien, bestaaende af Kone og fire Børn, fulgte med, og det var ganske charakteristisk, at den Mand, der fra Morgen til Aften prædikede imod Undertrykkelse, i Grunden var en lille Tyran mod sine Egne. Den ældste Datter, Miss Kate, betroede mig, at hun hadede sin Fader, og at hun havde isinde at flygte, naar vi kom til London, hvor hun vilde gaae til Theatret. Hun var en af de mest forskruede, romanforlæste, unge Damer, jeg havde truffet paa. Da de vare Katholiker og den unge ret smukke Miss nok altid havde været temmelig balstyrisk, havde Faderen sat hende i Kloster paa Prøve. Hun var efter nogle Maaneders Forløb flygtet derfra over Havemuren, saaledes fortalte hun mig, og Faderen havde derfor taget hende med paa Reisen. De andre Børn vare een mindre Datter og to Sønner paa 10 til 12 Aar, Tvillinger, saa lig hinanden, at den ene ofte fik Prygl for den andens Spilopper. Moderen viste sig sjeldent paa Dækket. Det var i det Hele taget en mærkelig Familie. Faderen var en særdeles dannet Mand, men havde forskruede Ideer i mange Retninger. I sin Kahyt havde han saaledes en stor Bowiekniv og to ladte sexløbede Revolvere, „for det Tilfælde, at der skulde blive Mytteri ombord". Børnene kunde godt komme til disse Vaaben og en Dag fortalte han mig smilende, som et Beviis paa sin Datters Determination, at han en Aften overraskede hende, som hun stod med een af Revolverne i Haanden, undersøgende Knaldhætterne, og i en temmelig oprørt Sindsstemning. Han tog den fra hende og spurgte om Grunden til hendes Opførsel. Hun forklarede, at en af Herrerne under Dandsen havde lagt Haand paa hende og at hun vilde skyde ham, dersom han gjorde det igjen. „Og jeg er vis paa, at hun vil udføre denne Trudsel!" tilføiede Faderen med Stolhed. Denne unge, meget lovende Dame gik i sit sextende Aar. — Der var mange originale Charakterer ombord: en forunderlig Blanding af alle Aldere, Stænder og Nationer; man kunde blandt tredie Kahyts Passagerer træffe paa Folk, der havde levet i det bedste Selskab i England, medens man blandt „vore Aristocrater" saae ikke Faa, der hørte hjemme paa ganske andre Steder end første Plads. Alt var her, ligesom i Australien, blandet sammen. Efterat vi havde været i Søen i nogen Tid, opdagede jeg et Par andre Danske, foruden mine to Kammerater, Bornholmerne. Den ene af hine havde været heldig i en Quartsmine og vendte nu hjem til Læsø, hvor han var født; den Anden var en Matros, der allerede i flere Aar havde faret fra England, og som naturligviis nu ikke kunde tale Dansk mere. — Tydskere var der flere af — og en „Slesvig-Holstener" fra Rendsborg; med Undtagelse af en halv Snees Italienere var Resten Engelskmænd og Skotlændere. — Blandt Passagererne paa tredie Plads traf jeg en ung Englænder, af hvis Selskab jeg havde megen Fornøielse. Som Søn af en rig Fabrikeier i Manchester var han gaaet til Australien, velforsynet hjemmefra, for om muligt at komme ind i en Forretning der. Ved Ankomsten tog han ind paa det bedste Hotel i Byen og meente, at Sagerne nok vilde ordne sig af sig selv, men han indsaae snart, at der hørte lidt Mere til, end han havde ventet, for at gjøre Carriere der, og besluttede sig derfor til heller strax at vende tilbage. Han morede sig nu i et Par Uger og beholdt kun Saameget tilbage, at han netop kunde betale sin Hjemreise med „Owen Glendower". Det faldt ham meget svært i Be-

Kong Carl XV's Ankomst i Helsingørs Havn paa Dampskibet „Slesvig" den 17de Juli 1862.

gyndelsen at finde sig i dette Liv, da han var reist ud som Gentleman og ikke havde gjennemgaaet nogen „Læretid“ i Colonien. Han blev derfor behandlet som New chum af de gamle hjemvandrende Colonister og gik under Navnet »Morninglight«, efter det Skib, han reiste ud med. Han var et nyt Exempel paa, hvorledes Folk reise hjemmefra med høitflyvende Ideer og blive skuffede, naar de paa engang staae midt i Melbournes travle Liv. Havde han ikke foretrukket at reise hjem strax, vilde det være gaaet ham som saa mange Andre, der leve i Melbourne, til deres Penge, Klæder og Alt er gaaet tabt, i det stadige Haab at faae Beskæftigelse, og som da ende med at vandre op i det Indre, for maaskee at begynde deres coloniale Løbebane med at være Oxedriver, Brændehugger eller Sligt.

Den contraire Vind afvexlede saalænge med slet ingen, at det, efterat være blevet mumlet imellem Passagererne indbyrdes, nu blev frit omtalt, at vi maatte søge Land et eller andet Sted, for at faae Vand og Proviant, navnlig Meel og Sukker. Vi mødte et Par Skibe og signaliserede til dem om de kunde hjelpe os, men fik Afslag hver Gang. Det beroede nu altsaa kun paa, fra hvilken Kant vi fik Vinden, for at faae afgjort, hvilken Havn vi skulde søge ind til. Capitainen var temmelig fortvivlet over denne Sagernes Tilstand, da det, foruden at blive meget bekosteligt, tillige maaskee vilde koste ham hans Stilling, idet han efter Loven var forpligtet til at proviantere for 120 Dage; det brøstede vel endnu ikke paa Noget, men blev det længe ved saaledes, maatte vi snart komme paa halv Ration. Først tænkte han paa, at gaae ind et Sted i Sydamerika; men da Vinden forandrede sig, styrede vi mod St. Helena.

Jeg glædede mig i Grunden lidt over vort Uheld, da det var mig temmelig ligegyldigt, om vi kom en Uge før eller senere til London, naar jeg saa kunde faae Leilighed til at see denne historisk-berømte Ø. Vi lagde allerede Planer indbyrdes om, hvorledes vi vilde besøge Napoleons Grav og vandre omkring paa de Steder, hvor han havde tilbragt saa lang Tid; „men al vor Glæde blev til Vand“, eller rettere til Vind; thi Vinden sprang igjen om og Coursen blev forandret. Vi havde St. Helena flere hundrede engelske Miil mod Øst og det blev nu endelig bestemt, at vi skulde gjøre Landgang paa Ascension-Øen, der ligger midt imellem St. Helena og Linien. Capitainen saae dette hellere for sit Vedkommende, da han var bange for, at Passagererne vilde have for let Adgang til at komme i Land paa St. Helena, hvorimod han paa Ascension bedre kunde passe paa os. Alt paa Øen tilhører nemlig den engelske Regjering, som har befæstet den og oprettet et Depot der for Linieskibene, der krydse imellem den amerikanske og afrikanske Kyst for at forhindre Slavehandelen. Hver Mand paa Øen er i Regjeringens Tjeneste og da Alt er under streng Opsigt, var der saaledes ikke saa god Leilighed for os til at slaae os løs, dersom vi i det Hele taget fik Lov til at komme i Land. — Naar man har ligget et Par Maaneder paa Søen og døiet slet Kost, føler man altid stor Tilbøielighed til at leve flot, naar Leilighed gives, navnlig hvad Drikkevarerne angaaer. Ombord kunde vi faae saa meget Ale og Porter, vi ønskede — det vil sige for Penge — og det var da altid Noget, men vi fik ikke Spiritus, undtagen

Banketten i Børsalen den 19de Juli 1862.

efter Lægens Forskrift. Da han var en gammel gemytlig Karl, som selv holdt af et Glas Grog, forekom der en forbausende Mængde Mavetilfælde, som alle bleve helbredede med Cognac eller Rom. Man fik en Udleveringsordre til Proviantsforvalteren paa et Glas, men ved Hjelp af de almægtige Penge blev det altid gjort til en Flaske, som Patienten fort-bort i Triumph, for at holde et lille Sold med gode Venner om Aftenen.

Ascension-Øen frembyder et forunderligt Skue, naar man nærmer sig den. Først opdager man en lille hvid Klippespids over Vandfladen, derpaa dukke flere og flere frem og tilsidst seer man en forvirret Masse af Klipper, kastede imellem hverandre. Man faaer saa ganske Indtrykket af, hvad forøvrigt ogsaa er Tilfældet, at hele Øen er fremkommet ved et vulcansk Udbrud. Klipperne spille i alle mulige Farver, man kan ikke tænke sig skjønnere Afskygninger, end dem vi saae, da vi en smuk Dag, med svag men gunstig Vind glede henimod den; fra sneehvidt til kulsort, nogle have et blaaligt Skjær, andre vise sig røde, og hele Strandbredden, om jeg tør bruge det Udtryk om disse Klippeblokke, seer ud som Cinders, kastede ud fra et Gasværk. Spredt paa Klipperne ligger den lille By Georgetown, med Gouverneurens Bolig ragende op over de andre. Fodstier ere huggede ind i Klipperne; thi der findes hverken Jord eller Sand paa Øen. Tæt ved Land ligge to gamle engelske Orlogsskibe fortøiede. Det ene er ifærd med at falde sammen, hvorimod det andet, „The Mæander“, endnu er et smukt Skib. Dette sidstes Besætning, tilligemed nogle Negere, der ere tagne ud af Slaveskibene, danne hele Øens Befolkning. Da vi nærmede os, laa der tillige en hollandsk Bark fra Java, som paa Reisen til Amsterdam ogsaa var søgt derind for at faae Proviant, samt en lille Skonnert fra St. Helena, der havde endeel, for nogle Uger siden fra en Slavehandler caprede Sager ombord.

Saasnart vort Anker faldt, kom der en af sex Negere i engelsk Orlogsuniform roet Baad paa Siden af os med to Læger, for at inspicere Skibet. Capitainen gjorde nu Anstalter til at sende en Baad i Land, men underrettede Passagererne om, at da han blev her i et Par Dage, kunde Ingen komme med før næste Dag. Landgangen er gjerne forbunden med temmelig store Vanskeligheder, og naar Vinden blæser paa Land er den umulig. Der er ingen Havn, saa at Skibene ligge udsatte for Vind og Veir. Da vi ankom, blæste Vinden fra Land og dog fraadede Søen imellem de utallige Revner og Flænger i Klipperne med en dump Brusen. Baadene lægge til ved Foden af en steil Klippe, i hvilken der er udhugget Trappetrin; er man ikke hurtig til Beens bliver man ofte paa en temmelig ubehagelig Maade løftet op ad Trinene af en velvillig Bølge.

Vi havde Alle travlt med at gjøre Forberedelser til næste Dags Tour, og der var almindelig Glæde ombord, da vi hørte af nogle enkelte, heldige Kammerater, der havde smuglet sig i Capitainens Baad, hvor gjestfrie Folkene paa Øen vare og hvor interessant den tog sig ud. Den længselsfuldt ventede Dag kom endelig, og alle Mand vare tidligt paa Benene, for at komme ind med den første Baad, der afgik efter Provianten, som Capitainen maatte lade hente, hvorimod Vandet blev bragt ombord i store, af Negere roede Pramme. Men vi mærkede snart, at det ikke var Capitainens Hensigt at lade os komme i Land; thi han havde givet Styrmændene streng Ordre til, ikke at medtage nogen Passageer, medens han paa

samme Tid forsikkrede os, at vi Alle skulde komme med. Grunden var vel sagtens den, at han frygtede at slippe saa mange Folk, der alle vare oplagte til at more sig, løs paa Øen. Hans „Trædskhed" blev opdaget, hvilket ikke tjente til at mildne den feberagtige Stemning, der herskede ombord. Han blev derfor ogsaa modtaget med Mishagsyttringer, da han ved Middagstid kom tilbage til Skibet, og det gik paa en Maade over til Haandgribeligheder, idet nogle af Passagererne bemægtigede sig Baaden. Det truede med at blive fuldstændigt Oprør. Capitainen holdt en Tale, og opfordrede dem til at opgive Baaden, „da de ellers vilde komme til at fortryde det." Nogle efterkom Opfordringen, men da der endnu var en god Slump tilbage, bleve Aarerne tagne bort; da de endnu haardnakket bleve siddende, lod han hele Mandskabet pibe sammen — og Baaden med dens Indhold blev heiset op af Vandet og holdt svævende paa Siden af Skibet. Det hjalp! Passagererne holdt Møde paa Dækket for at give Harmen Luft og efter flere forgjeves Forsøg paa at undgaae det, lovede Capitainen at stille en Baad til vor Raadighed, der ikke skulde bestille Andet, end sætte Passagerer i Land; dog skulde vi Alle være ombord igjen senest ved Midnat. — Klokken var fire om Eftermiddagen, da jeg betraadte Ascension-Øen; da der altsaa ikke var megen Tid at give bort, begyndte jeg, i Selskab med et Par Andre, strax at foretage Opdagelsesreiser omkring paa Øen, der paa sin største Brede kun er syv Fjerdingvei. Alle Husene, der danne den lille By Georgetown, ere opførte af et eget Slags Steen af en guulgraa Farve, som findes paa Øen. Husene selv ere smukke og venlige, men alle Omgivelserne ere saa melancholske, at man sikkert i Længden vilde blive meget kjed af at leve der. Veiene ere bedækkede med en Masse, dannet af Lava, Østersskaller og deslige — Jord seer man ikkun paa eet Sted midt paa Øen, hvor et Par Skibsladninger er henført til Gouverneurens Have. Hvorhen man vender sig møder Øiet kun Lava, forbrændte Steen, underlige forkullede Masser og Klippeblokke, sprængte i Stykker af Ilden; med Undtagelse af den føromtalte, konstigt anlagte Have, seer man intetsteds en Busk eller endog kun et Græsstraa. Det Hele giver En Indtrykket af et lille udbrændt Helvede. Tilvenstre for Byen hæver sig et lille Bjerg, kaldet Flagstaffhill, paa Siden af det ligger Gouverneurens Bolig, og paa dets Spids er opreist en Flagstang, hvor en Mand er posteret hele Dagen for at signalisere til de forbiseilende Skibe. Hele Flagstaffhill har et rødligt Udseende og dens Masse er saa let, at man vilde kunne bære en Blok af den saa stort som et Menneske. Tilhøire findes en Skandse med store Kanoner, der pege ud over Havet.

Det er et temmelig møisommeligt Arbeide at toure om paa Ascension-Øen, og Den, der ikke er forsynet med godt Fodtøi, kan slet ikke komme afsted, da man saa at sige hele Tiden gaaer paa skarpe Steen; ikkedestomindre brugte vi os ganske godt, for at faae alt det Interessante at see. Øen har to Kirker og een Kirkegaard, der seer ligesaa besynderlig ud, som alt Andet der. De ikke faa Grave ere dannede af Østersskaller, Lavastykker, Jernsteen og deslige. Indhegningen bestaaer af store forbrændte Steen og Klippestykker.

Fra Kirkegaarden gik vi omkring paa Klipperne ved Kysten for at samle Conchylier, Coraller og andre „Erindringer", hvoraf der findes en Masse; navnlig saae vi en stor Mangfoldighed af smukke og interessante Svampe. Rundt om i Revnerne løb Krabber i Tusindviis, og hvad Østers angik, behøvede man blot at forsyne sig med en Hammer og lidt Brød, for strax at sidde ned og holde et Maaltid. I Havet om Øen er der fuldtop af Fisk, alle af forunderlige skinnende og spraglede Farver, som Cap-Guldfisk, Sølvfisk, Congo-Aal o. s. v.; Beboerne lide derfor aldrig Mangel paa Fiskespiser, men af Kjød faae de sjeldent andet end Skildpadde og jeg talte med Flere, som betroede mig, at være yderligen kjed af at spise „ægte Skildpadde" Dag ud og Dag ind. Der er tæt ved Byen anlagt en Skildpaddedam, hvori disse Dyr i alle mulige Størrelser svømme omkring. Under vort Ophold i Land blev der naturligviis ikke sparet paa Drikkevarerne, hverken af de gjestfrie Øboere, eller paa vor Side, saa at det var en uendelig støiende og forvirret Scene, da vi henimod Aften begyndte at tage ombord med alle vore „Erindringer", som vi deels selv havde fundet, deels havde faaet i Foræring. Som sædvanligt begyndte Nogle at klammes og slaaes, Vagten blev kaldt ud, men da vi vare flere Passagerer, end der var Folk paa Øen og vi alle havde tømt adskillige „Løftets-Bægere" sammen, tjente den væbnede Magts Mellemkomst ikke til at skaffe Orden. Hvorledes vi i Grunden kom ombord uden at komme til Skade, er mig lidt ubegribeligt, naar jeg tænker paa de steile Klipper og den vanskelige Indskibning; ombord kom vi imidlertid og næste Dags Middag vare vi atter under Seil med en udmærket god Vind. Det var Sydost-Passaten; med den fløi vi fem Dage efter over Linien og vedbleve at beholde den, til vi kom ud af det ustadige Belte.

Alt eftersom vi kom lidt til Ro ovenpaa Ascensions-Sviren, fandt vi atter ind i de gamle Folder. Der var dog kommen en livligere Stemning iblandt os og med Undtagelse af en lille Scene med Capitainen, angaaende noget bedærvet Proviant, syntes det gode Forhold imellem ham og Passagererne igjen at være blevet bragt tilveie. Foruden nogle Papegøier, en Abekat og en Mængde smaa Skildpadder i Glas, havde vi medbragt fire Kæmpeskildpadder fra Øen og svælgede derfor en Tid i „ægte Skildpadde." Vi stegte Kjødet som Beefsteak til Frokost, kogte Suppe paa det til Middag og havde det koldt til Aften, saalænge til vi formelig bleve kjede af det. Vi begyndte nu at møde adskillige Skibe, der kom fra England og skulde ud paa „de lange Reiser." Vi mærkede, at vi vare komne paa den rette Side af Linien og det gik rask fremad; thi ligesom Sydost-Passaten hørte op, fik vi, efter en halv Times Vindstille, Nordost-Passaten, og med en lille Forandring i Coursen gik det stadigt hjemad. Før brugte vi Maaneder, naar vi udregnede Ankomstdagen — nu var der kun Tale om Uger, ja Nogle vare endog saa sanguinske at tale om Dage. Det saae næsten ud, som om vi skulde tilbagelægge hele Reisen i lidt over tre Maaneder. Det saae saadan ud, men desværre varede disse glædelige Udsigter ikke ret længe. Vi beholdt den gode Vind, indtil vi kom ind imellem de azoriske Øer, men der laae vi, med Land i Sigte paa tre Steder, saa roligt, som om Skibet havde været fortøiet. Der gik een Dag og der gik flere, men Vinden udeblev stadigt. Stemningen ombord var „Fortrædelighed i høieste Potents." Vi vare nu saa nær ved Maalet — og dog maaskee saa langt derfra; thi en af Styrmændene trøstede os med, at han engang paa en Hjemreise fra Australien havde ligget omtrent sex Uger paa samme Sted for Vindstille: kunde eet Skib være saa uheldigt, kunde vort ogsaa. Midt i al vor Fortvivlelse over Vinden saae vi en Dag en Bekjendtgjørelse fra Capitainen, der indbød til et Møde paa Agterdækket. Han underrettede os der om, at dersom Vinden ikke blev god næste Dag, maatte vi forberede os paa at blive sat paa halv Ration. Det var et skrækkeligt Budskab! Vi vare allerede forlængst lede og kjede af Skibskosten, og nu maatte vi maaskee belave vore forpinte Maver paa at halvsulte — paa ubestemt Tid. Mødet antog en meget stormende Charakteer; Enhver bandede i sit Hjerte Vinden, Skibet, Capitainen, eller hvadsomhelst Andet. Om Aftenen lod han os vide, at Skibet havde dreiet sig rigtigt og næste Morgen glede vi ud af Øgruppen for en let Brise, der tiltog mere og mere. Han kunde have sparet sig alle Gaarsdagens — forøvrigt retfærdige — Bebreidelser; thi Vinden forblev udmærket, saa længe vi behøvede den, og man maa tilstaae, at der blev draget god Nytte af den. Før havde han hele Tiden viist en vis Forsigtighed ved at tage Seilene ind, naar det saae lidt truende ud med Veiret. Nu lod han staae til, skjøndt det blæste en lille Storm. Store Bramseil revnede med et Brag; men snart var der et nyt oppe og vi fløi videre. Alt tydede paa, at vi om føie Tid vilde være i Land. Ankerkjettingen viste sig igjen paa Dækket, og de fleste Passagerer gave Matroserne en Haandsrækning med at hale den op; hvor forskjellig var ikke Scenen, da der ved Melbourne blev tumlet omkring med den samme Kjetting. Hele vort rolige Skibsliv var forbi, Alle opgave deres vante daglige Beskæftigelser — Dandsen om Aftenen hørte op og Enhvers Tanker vare henvendte paa Hjemmet, paa hvad man vilde foretage sig i London o. s. v. o. s. v.; Kisterne bleve atter trukne frem og Landgangstøiet efterseet. En humoristisk Fyr, der ventede sig megen Fornøielse af at overraske sine Venner og Bekjendte, ved at komme tilbage som »gentleman« med lidt Formue, klædte sig en Dag i sine bedste Klæder, tog en Paraply under Armen, en lille Vadsæk i Haanden og øvede sig paa at raabe: »Cab!« med den størst mulige Flothed. Endelig fik vi da, efter fire Maaneders Forløb, England i Sigte. En Nat hørte jeg Manden paa Udkig brøle: „Land!" Det var Fyret paa Scilly-Øerne; om Formiddagen saae vi Cap Lizard og bleve praiede af en Lodskutter. Alle de Medreisende, der hørte hjemme i Cornwall, gik med den til Falmouth. Vi fik endeel Aviser ombord; i dem saae vi blandt Nyhederne, at Liverpool-Passageerskibet „Marco Paolo" havde maattet søge Land formedelst et Sammenstød med et Isbjerg under Cap Horn, hvorved det mistede Bougsprydet. Den Ubehagelighed slap vi dog for. Vi seilede tæt ind under Kysten ved Devonshire, og frydede vore Øine ved igjen at see grønne Marker og pyntelige smaa Landsbyer. Næste Dag passerede vi Øen Wight, hvor vi igjen mistede nogle Passagerer, der gik iland med Lodsen. Rundtom mylrede det med Skibe af alle Størrelser og Arter; vi fik Besøg af flere Fiskersmakker og smaa Slæbedampere, som tilbøde deres Tjeneste; men vi ventede paa et bestemt Dampskib, tilhørende det samme Firma, som eiede Passageerskibene. Det holdt stadigt et paa Udlig nede i Canalen. Saasnart det kom, blev det spændt for og nu gik det raskt forbi alle de øvrige Skibe, der laae og ventede paa lidt mere Vind. Vi passerede om Aftenen Folkestone og Dover; det gamle Dover Slot tog sig meget romantisk ud i Maaneskin paa de hvide Klipper.

Den sidste Dag, vi vare ombord, gik meget fornøieligt. Der herskede almindelig Travlhed med at ordne forskjellige Smaasager; den Tid, der blev tilovers, anvendtes til at iagttage det interessante Syn, som en Tour paa Themsen frembyder. Da vi ankom til Blackwall Docks (East India), maatte vi vente lidt udenfor Portene, medens et andet stort Passageerskib blev halet ud; det var bestemt til Melbourne, Passagererne saae over Relingen paa os, der kom fra det forjættede Land; vi saae paa dem og tænkte: „Vidste I blot, hvad der ventede Eder!" Efterat have taget Afsked med mine fire Maaneders Venner og Bekjendte, forlod jeg Skibet, og gjennemgik den sædvanlige Skjersild af Brøvl og Tummel, før jeg befandt mig paa et Hotel i City, ifærd med at fortære en Beefsteak. Paa Jernbanestationen ved Dokken traf jeg min irske Yankee, der ledte efter Miss Kate, som pludseligt var forsvunden i Selskab med den mistænkelige Enke. Da jeg netop havde seet dem i en Frugtboutik, gav jeg ham de fornødne Oplysninger og ved et Besøg hos Familien under mit Ophold i London, havde jeg den Fornøielse at tale med den unge Dame, der betroede mig, at hun nok skulde gjøre det bedre næste Gang.

Jeg tilbragte 8 Dage i London, 36 Timer i Hamborg og ankom til Kjøbenhavn over Korsør, yderligen forbauset over, at høre saa mange Folk tale Dansk, ja endog over, at Jernbanebetjentene brugte dette Sprog, som jeg nu i saa lang Tid kun havde hørt sparsomt anvendt, medens det sædvanlige: »Tickets please« endnu lød for mine Øren. Det forekom mig, at Gaderne vare blevne lidt mindre livlige og lidt smallere; men jeg havde jo ogsaa „Strand" og „Oxford Street" i saa levende Erindring. Een Ting fandt jeg uforandret: den ægte danske Hjertelighed og Gemytlighed; naar Alt kommer til Alt, er dog intet Sted paa Jorden „skjønt som Du, mit Hjem!"

Kong Carl XV's Besøg.

Helsingør har aldrig glemt den længst forsvundne Tid, da Helsingland var eet Land, førend Sundet brød sig et Leie mellem Helsingfolket i Borgen og paa Øret, og Skaane er for Byen mere end en venskabeligsindet Magt, det er et beslægtet Land. Derfor ligge de ogsaa og smile venligt til hinanden, de to kokette Søstre ved Øresundet, og komme de end af og til lidt op at nappes, naar deres Formyndere skjendes om Tolddefraudationer og Postcontraventioner eller andre -ioner, der ødelægge Søstrenes Hjertero, saa er der dog altid et godt Venskab imellem dem. I lang Tid har der vel været en vis Jalousi, som truede med at undergrave Venskabet, idet den gamle, tarvelige Søster „hinsidan" Sundet ikke rigtigt kunde tilgive sin unge lystige Søster det glimrende Parti, hun havde gjort ved Sundtolden; men siden Svogeren er død, og Helsingørs Kaar som Enke just ikke ere glimrende, medens Helsingborg bestandigt slaaer sig op ved klog Sparsomhed, har „Kärnan" ikke en eneste Gang rystet paa Hovedet ad den megen Flothed. Kun engang imellem slaaer Helsingør sig endnu løs, og det er aldrig for sin egen Skyld, men for at hædre den svenske Søster. Man pynter sig gjerne til et kjært Møde, og „man" er jo en ung og smuk Enke, der nok kan friste sine Naboer til stadige Besøg. Saaledes var det ogsaa, da Byen nylig havde en fornem Gjest. Kong Carl er i Forhold til Helsingør ikke blot den svenske Konge: han er Skaaningernes, Helsingborgs Fyrste, og ham maa der gjøres af. To Gange har han nu besøgt Helsingør, ved Kongemødet paa Kronborg 1860 og ved Kongemødet i disse Julidage; begge Gange hilste han Danmark i Helsingør, som det nærmeste Punct af Sjelland, som det, der var ham mest hjemligt. Behøver det at siges, at hans Modtagelse var jublende, glimrende, at hans Tog igjennem Byen var et Triumphtog, et Offer til Venskabets og Slægtskabets Huusguder? Der var en Tid, da Sverigs Konge var en Umulighed i Danmark, og der var en Tid, hvor hans Ophold her var betegnet med Vold og Blod — ogsaa Helsingør har kjendt den Tid, og Hans Rostgaards Mindesteen ved Fredensborgveien staaer ikke fra først af til Erindring om et venligt Kongemøde; nu er Fortidens Trældom brudt, ligesom fjerde Christian brød Klintekongens Vælde, nu drager Svenskekongen fredeligt og hyldet gjennem Landet.

Det var den 17de Juli, at Kong Carl steg i Land paa Helsingørs Skibsbro. I vort forrige Numer gav Helsingborgs „Kärna" os Anledning til at opfriske Erindringen om en Vennegave fra Helsingøranerne til deres svenske Brødre; denne Gang frister Dagen os til at mindes en lignende fra svensk Side. Den 16de Juli 1838 sendte Helsingborgs Indvaanere til Helsingørs Borgere et værdifuldt Sølv-Drikkehorn som Gjestfrihedens og Fortrolighedens Tegn, til Minde om det varme Venskab og den gjensidige Agtelse, som havde knyttet de to Byers Borgere til hinanden. Hornet, der modtoges af Helsingørs Magistrat, som en Eiendom af sand og vedvarende Værd for Helsingør, og med Løftet om, at det „ved høitidelige Leiligheder vil paa gammel nordisk Viis blive tømt paa vore Nabovenners Velgaaende", bærer tvende Indskrifter efter Havamál, der paa Svensk lyde:

Till trofast vän
ligga genväger,
fast han bor fjerran.

Og: Vet Du, om Du har en vän,
den väl Du tro;
och vill Du gott af honom njuta,
ditt sinne skall Du med honom blande
och gåfvor skifta
och besöka honom ofte.

Fra Helsingør følge vi den svenske Konge til Børsen og allevegne møder os den samme Contrast mellem Fordum og Nu, overalt see vi det samme Vidnesbyrd om Tidens forsonende Magt. Hvad vilde I sige, Du gamle tredie Frederik og Du Carl den Tiende, hvis I saae Eders Efterkommere vandre Arm i Arm over Slotspladsen her, hvis I saae dem drage fredeligt ud af det Slot, hvorfra Frederik den Tredie i sin Tid udtalte sin Tillid til Danmark og dets Kræfter imod Sverigs Overmagt, og vandre hen til Børsen, hvis Spir efter det gamle Sagn er en dansk Trophæ fra Kalmar? Og hvad vilde Eders Tidsalder vel sige, hvis den kunde see to Konger sætte sig tilbords iblandt Byens Borgere og nyde Gjestfrihed hos dem? Den vilde neppe være mere forbauset end I, ved at see Kong Carl midt i Kong Frederiks Rede. — Men vor Tid fatter det, og det vilde den ogsaa vise de tvende Monarcher; derfor blev „Børsdagen" en almindelig Festdag i Kjøbenhavn. Vi have ingen store Processioner hverken i vort kirkelige eller verdslige Liv, siden Høiesterets Aabning er faldet bort, men denne var en Procession saa god som mange. Kongerne med deres pragtfulde Suite, vandrende imellem Borgergardens Rækker og hilste af tusindfoldig Jubel, var et Syn, der var vel skikket til at henrive Folket; talløse Skarer vare samlede paa Slotspladsen, Mængden jublede, trængtes om en kongelig Hilsen og bragte det bedste Varsel om, at man igjennem dette Kongevenskab altid kan vente et mægtigt, fredeligt Norden.

Fra Flensborg den 25de Juli 1862.

Bag Flensborg By hæver sig en mægtig Bakke, hvorfra man overskuer Byen og den hele Fjord; der er Kirkegaarden anlagt; hvad Beliggenhed og Udsigt angaaer, den smukkeste i Danmark, naar der spørges om Ordning og indre Skjønhed, en af de mindre heldige. Men Kirkegaarden har en Prydelse, hvis Lige intet andet Sted findes — her hvile Heltene fra Isted. Paa det høieste Punct, midt imellem alle de tydske Navne og tydske Mindesmærker, kneiser en nordisk Kæmpehøi, smykket med ægte danske Navne: Fædrelandets Forsvarere fra 1850. I Fredags afsløredes her Bissens kolossale Monument, der er opreist ved Sammenskud fra det hele Folk og vore Læsere bekjendt fra den i dette Blads Nr. 14 optagne Afbildning.

Vi forbeholde os om kort Tid i Tegning at gjengive Gravhøien med Monumentet og dets Omgivelser. Idag skulle vi kun berette, at Høitideligheden overværedes af Krigsministeren, Marineministeren, den slesvigske Minister og Indenrigsministeren, af en stor militair Deputation, foruden flere andre Deputationer, samt af en overordentlig talrig Menneskemasse, der ledsagede Afsløringen med stor Jubel.

Professor H. N. Clausen holdt nedenstaaende djærve og begeistrede Tale:

„Vi staae paa indviet Jordbund. Den har ikke alene sin Deel i den Fred, som Kirken har lyst over det fælles Hvilested for de trætte Menneskebeen; men den har sin særlige Indvielse. Den er indviet ved blodige Offere, som den fosterlandske Jord taknemmelig har optaget i sit Skjød — indviet ved Taarer, som ere udpressede af blødende, dybtsaarede Hjerter. Danmarks Konge har indviet Stedet ved at bevare de Faldnes Navne for Efterslægten, og Danmarks Folk har valfartet herhid med Veemod og med Tak. Mange Tanker — tilbageskuende og fremadskuende — ere vakte til Liv imellem disse Grave, have dvælet der og der vundet Klarhed og Skikkelse. Manges Sind — det ville vi troe — er her blevet draget bort fra de skjeve og krumme Afveie tilbage til Sandhed, Retfærdighed og Troskab — thi Graven er en alvorsfuld Lærer og Paaminder — og Manges Sjel er her, hvor Stilheden er saa talende, bleven paany opildnet, gjennemglødet af hellig Følelse for Fædreland og Konge.

Tolv Aar ligge imellem hiin Afgjørelsens blodige Dag og denne Høitidstime; og hvad Digterne dengang sang, hvor fuldt og stærkt gjenklinger det ikke her i Enhvers Bryst: „Slumrer sødt i Slesvigs Jord! — Dyrekjøbt den blev ved Eder."

Ja, dyrt er allerede nu Slesvigs Jord bleven kjøbt — og dyrere skal den vel endnu kjøbes. Der ligger bag denne Gravhøi en Fortids-Historie, rig paa det, der formørker og forgifter Menneskenes og Folkenes Historie. Der drager sig skumle Skygger og blodige Skygger igjennem den. Aarhundreder tilbage i Tiden — og vi møde kun Delinger og Splittelser, flere og flere; Aarhundreder fremad — og vi have Frugterne deraf: avindfulde Rænkespind og fjendtlige Brydninger, med Alt hvad der udklækkes i de urene, gjærende Stoffer. Og overfor alt dette en Statsstyrelse, hverken klarsynet eller villiesstærk: uden Mod til at føre igjennem ad Gjerningens Vei, uden Fasthed til at holde Maalet skarpt for Øie, for med sikkre Skridt at naae hen til Rigets Eenhed, Delenes Sammenføining til et Heelt. Af en saadan Fortid — hvor Drageсæden kunde brede sig uforstyrret i yppig Vært — vilde der kun have udviklet sig en Nutid med Splid og Tvedragt, den lige Vei til Opløsning og Død; thi vi vide det: „ethvert Rige, som er splidagtigt med sig selv, lægges øde; enhver Stad, ethvert Huus, som er splidagtigt med sig selv, kan ikke bestaae". Der maatte brydes med denne Fortid; og Bruddet — smertefuldt, men velgjørende — er skeet ved den seierrige Bedrift, hvorom denne Gravhøi taler til os og skal tale til vore Efterkommere; — hvor tidt maae ikke Sønner i fjerne Led sone Fædrenes Skyld! Men derfor kan den danske Mand og Kvinde ikke færdes paa slesvigsk Grund, uden at usigelig Alvor opfylder Sjelen. Fædrelandets Fortid med al dens Forvirring og Spænding, Splid og Svækkelse, med Alt hvad der i Tidernes Løb er forsømt og forseet og forbrudt, stiger her frem for Tanken; og som Slutningspunkt i denne Fortidshistorie — lader os betænke det vel! — staaer en Gravklynge, Gravhøien paa Flensborg Kirkegaard.

Men i Slesvigs Land hviler ogsaa Fædrelandets Fremtid; herfra skal den udgaae — en lysere og friere Fremtid, det haabe vi til Gud; og naar Tvivl og Mistrøstighed vil bespænde vort Bryst for denne Fremtid, da skal Kæmpehøien her for vore Øine bortmane den usalige Aand. Vi mindes — og vi glemme den aldrig — den jublende Glæde, der greb alle Danskes Sjel og brød frem over Alles Læber ved Budskabet om Isteddagens Hæder og Seier; selv hvor Seiersbudskabet tillige var Sorgens Budskab, hvor det havde Smerte, sønderknusende Smerte i Følge med sig, selv der løste Suk og Klage sig op i Tak og Lovprisning. Thi Seiren var os et Tegn fra Himlen, var os Pant derpaa, at Gud den almægtige Herre over Himmel og Jord er stærk i de Svage, naar de svage Kræfter gribe til Værge for det, der af Gud er givet Fædrene og Sønnerne til Odel og Eie. Denne Tro er og den skal være vort Anker. Uden denne Tro gaaer Mennesket tilgrunde; uden den er den Stærkestes Styrke Afmagt, den Klogestes Klogskab Misregning. Er det end saa, at Magten paa den syndefulde Jord træder kun altfor tidt i Rettens Sted, saa er og bliver dog den gode Ret ogsaa en Magt. Den er og bliver det i Kraft af den Lovgivning, som Gud selv har indskrevet i Menneskenes Bryst. Den er det først, fordi Bevidsthed om Sagens Sandhed og Retfærdighed giver baade Pen og Sværd en indtrængende Kraft, som ikke tilegnes ved Konst eller Kløgt; og den er det dernæst fordi, hvor langt end Statskløgtens og Sædelærens Lovbog ligge fra hinanden, et Christenfolk ikke kan blive staaende alene, hvor det kæmper for Livet, for et frit, selvstændigt og hæderligt Liv. Gud Herren hjelper Mennesket ved Mennesker. Folkerettens Love ere ogsaa hellige Love; Retsbevidstheden er i den christne Verden — i vor Verdensdeel idetmindste — ikke lagt saaledes i Dvale, at den jo kan vækkes, og naar Overmodets og Overmagtens Retskrænkelse gaaer ud over et vist Maal, da — det er den christelige Forstøstning til Gud og Mennesker — paakalder et Folk ikke forgjeves Folkenes Hjelp i Folkerettens Navn; kun at det vides om dette Folk, at det selv er rede til at vove det Yderste, at offre det Dyrebareste i den hellige Nødværgekamp. Men det Yderste er ikke Dansken for yderligt, det Dyrebareste er ham ikke for dyrt, hvor det gjelder Slesvigs Land: gjelder derom, at det danske Kronland imellem Kongeaa og Eiderstrøm bliver bevaret ikke blot som heelt og ubeskaaret, men som sundt og kraftigt Lem paa det danske Statslegeme — at den tusindaarige Grændsesteen imellem Danmarks Rige, og dermed det skandinaviske Norden, og det romerske Rige bliver staaende uforrykket — at den tusindaarige Grændsevold bliver det faste Værn ikke alene imod tydsk Vaabenmagt, men imod tydsk Indblanding under enhver Form — at vort ædle, vort deilige Modersmaal, efter lange Tiders Forhaanelse og Mishandling, bliver gjenopreist med Ære og skjermet i sin Ret, saavidt som det endnu lever paa Folkets Tunge.

For denne Fremtid have de Mænd, hvis Minde vi her hædre og velsigne, offret Liv og Blod. Og skal denne Fremtid blive til Virkelighed, da gjelder det først og sidst derom: at Troens Aand og Manddommens Aand maa besjele og gjennemtrænge det danske Folk, gjøre det enigt, standhaftigt og stærkt ikke blot i Farens Stund, der spænder Sener og Muskler, men i de lange Prøvelsens Dage, der tære stærkest paa Mandens Kraft.

Saa stig da frem, mægtige Skikkelse, dannet af ædel Konstnerhaand! kast dit Dække! kneis over de seierrige Heltes Grav, som Sindbillede paa Nordboens Arv fra Slægt til Slægt: det aarvaagne, uforfærdede, udholdende Mandemod! — — —

* * *

Saa staaer du, ædle Seiersminde, ved den sidste af vore Heltegrave, reist af et taknemmeligt Folk. Du staaer ikke udæskende — Danmarks ældgamle Rige er ikke sammensanket ved Rov, og Danmarks Politik har intet tilfælles med det graadige Rovdyrs — men som du er taget fra Danmarks og Slesvigs Vaabenskjold, saaledes vil du kalde til trofast, heltemodigt Forsvar imod Enhver, som vil bryde vor Grændsefred. — Men her, paa Stedet, der prædiker Fred efter Strid, ville vi nedbede Fred fra Fredens Hjem: Fred over Gravene og deres Minde, Fred over Stad og Land, Fredens rige Velsignelse over Konge og Folk!"

Ugens Politik.

Den 24de Juli 1862.

Alle Dagbladene have i denne Tid bragt os aldeles overeensstemmende Beretninger om den i Rendsborg den 13de og 14de Juli afholdte Turnerfest. Vi vide, at der paa sønderjydsk Grund er afholdt en Fest, ved hvilken slesvig-holstenske Farver og Vaabenskjolde ere benyttede; at Oprørssangen mangfoldige Gange er bleven afsunget som en politisk Demonstration; at man har forhaanet vor Fane; at vore Officerer og Soldater fornærmedes, naar de viste sig, og for at selv de mest Troskyldige ikke skulde faae Leilighed til at sige, at slige Optøier ere uadskillelige fra en Fest og kun vare Følgen af en øieblikkelig Ophidselse, har en preussisk Turner med en Oprigtighed, der vilde være naiv, hvis den ikke var saa uforskammet, draget Omsorg, idet han ved den egentlige Fest i Nøbeskroskoven erklærede: „At enhver Mand vidste, at Turnerfesten her kun var en Biting, at tusinde Turnere vilde have indfundet sig i Rendsborg, hvis Regjeringen bag Belterne ikke havde nedlagt Forbud mod Festens Afholdelse, men da Forbudet var blevet udstedt, havde man sagt til hinanden i Berlin: Naar vi ikke kunne komme til at tale om og optræde for den egentlige Sag, ville vi hellere blive hjemme." Hvis man overhovedet taget vil see, kan der altsaa ikke herske selv den ringeste Skygge af Tvivl med Hensyn til Charakteren af de i Rendsborg forefaldne Begivenheder. I Aaret 1848 havde flere af de Mænd, der nu sidde i Kongens Raad, ikke Ord, der vare skarpe nok til at dadle Christian den Ottendes Svaghed ligeoverfor Demonstrationer, der vare af samme Beskaffenhed som de nærværende; de sagde, at man maatte være slaaet med Blindhed for ikke at see, at en slig Eftergivenhed maatte føre til et Oprør, og en dyrkjøbt Erfaring har lært os, at de havde Ret. Det er en bekjendt Sag, at de samme Aarsager som oftest frembringe de samme Virkninger, og det er derfor naturligt, at man opkaster det Spørgsmaal: Hvilke Skridt Regjeringen og da navnlig Conseilspræsidenten, i hvis Haand baade Portefeuillen for de udenlandske Anliggender og for Holsten er nedlagt, agter at foretage ligeoverfor en slig Tingenes Tilstand? Indtil det nærværende Øieblik har Spillet paa det politiske Skakbræt udviklet sig paa følgende Maade. Det første Træk blev udført af den tydske Presse, som i Forening med Slesvig-Holstenerne baade paa denne og paa hin Side af Eideren fortalte hele Verden, at den i Rendsborg tilsigtede Turnerfest kun var en Biting, men at Hovedsagen var at foretage en politisk Demonstration i Sønderjylland. Det næste Træk blev gjort af den danske Regjering, som kort og godt forbød Festens Afholdelse. Det tredie Træk, der maa have været meget snildt, blev gjort af Festcomiteen i Rendsborg, som fik udvirket, at Forbudet toges tilbage mod at den garanterede Festens Loyalitet. Det sidste Træk udførtes af Deeltagerne i Festen og var, som bekjendt, en storartet slesvigholstensk Demonstration. Saavidt vides, har Ministeriet siden den 14de Juli endnu ikke taget nogen Beslutning med Hensyn til, hvilken Skakbrik den nu vil sætte i Bevægelse, og det er ikke saa besynderligt, at den betænker sig; thi Indsatsen er hverken mere eller mindre, end vor Nationalære og den danske Sag i Slesvig, som kun kan frelses ved Energi og kraftig Daad, men som uden Redning maa gaae tilgrunde, hvis slesvigholstensk Frækhed mødes med feig Eftergivenhed. Hans Excellence Conseilspræsidenten ansees i Almindelighed for at være en god Skakspiller, og han maa altsaa ogsaa have beregnet, hvad han vilde gjøre i det let forudseelige Tilfælde, at Festcomiteen ikke holdt sit Løfte. Men hvis han vil bevare sit Ry i denne Henseende, saa maa han ikke tøve længe med at udføre sit Træk; thi hans Modstandere triumphere allerede ved Synet af hans Tvivlraadighed, og, hvad værre er, hans tidligere Tilhængere betragte hans Spil hovedrystende og med sorgblandet Frygt for, at han mangler den fornødne Kraft til at beherske Situationen.

Den Efterretning, at Frankrig og Rusland have nærmet sig hinanden og i Forening søge at faae alle de Stridsspørgsmaal, der for Øieblikket beskæftige den diplomatiske Verden, ordnede paa en europæisk Congres, gjentages nu fra de mest forskjellige Sider. I England lægger man dog ikke synderlig Vægt paa den Omstændighed, at de to Keisere synes at være tilbøielige til at fornye det af Napoleon den Første og Alexander den Første i Tilsit sluttede Forbund. Man antager, at de katholske Biskoppers Agitation i Rom og Legitimisternes Sammenkomst i Lucern have bevæget Keiseren til atter at vise sin Magt til at fortrædige Paven. Han har derfor formaaet den russiske Regjering til at anerkjende Kongeriget Italien, og medens Underhandlingerne derom førtes, har man efter al Sandsynlighed bragt andre dermed beslægtede Spørgsmaal paa Bane. Da en Tilslutning til Rusland imidlertid ikke kan harmonere med en engelsk Alliance, er det ikke usandsynligt, at den franske Regjering kan have benyttet det af Disraeli og Cobden givne Vink, og at det foretagne Skridt kun er en

til Lord Palmerston rettet Advarsel. De senest offentliggjorte Depecher fra Lord Russell til Lord Cowley tage mindre Hensyn end sædvanligt til Italiens Beskytter, og Pantserskibe og Befæstninger ere, saaledes som Disraeli fremhævede, uforenelige med en klippefast Tro til en føielig Forbundsfælles Politik. I Nationalanliggender saavelsom i Privatlivet hevner man sig ofte paa Grund af en formodet Fornærmelse ved at vise en eller anden Medbeiler paafaldende Venlighed. England skal lægge Mærke til, at naar Frankrig ikke behandles med den skyldige Agtelse, har det altid Rusland i Baghaanden, og skulde Lord Palmerston ikke benytte Lectionen, findes der en patriotisk Leder for Oppositionen, som altid vil være begjerlig efter at vinde en ømfindtlig, fremmed Herskers Gunst.

Men uagtet den engelske Presse ikke skjenker denne Sag synderlig Opmærksomhed, vil den engelske Regjering dog paa ingen Maade standse med Befæstningsarbeiderne. I denne Anledning have Lord Palmerston og Cobden i den seneste Tid gjentagne Gange brudt en Landse med hinanden i Underhuset. Det var dog ikke noget Cabinetsspørgsmaal, som saaledes skulde afgjøres, thi Forlangendet om en Nedsættelse af de militaire Udgifter udgik ikke fra Torierne. Men desuagtet fortjener det lille Sammenstød mellem Lord Palmerston og Cobden at fremhæves, fordi det maaskee danner Begyndelsen til en Forandring i Partiernes Stilling. Da den nærværende Session aabnedes, lod det til, at Lord Palmerston og Cobden levede i god Forstaaelse med hinanden; men ved dens Slutning synes disse to Statsmænd paa en høist paafaldende Maade at have skiftet Tilhængere. Cobden løsriver sig fra Lord Palmerston, medens han og hans Venner hidtil have forstærket den ministerielle Majoritet med henved 80 Stemmer. Hvad Lord Palmerston er udsat for at miste paa den Side, vinder han imidlertid hos Torierne; Cobden synes ogsaa i sit statsoeconomiske Felttog at stole paa et vist Antal af Toriernes Bistand; thi han har tydeligt givet at forstaae, at hvis Cabinettet fortsatte sin ødsle Politik, vilde han benytte den første den bedste gunstige Leilighed til at opfordre Oppositionen til at gribe Roret. Forbittret over Lord Palmerstons Spydigheder paastod Cobden, at de to Ministre, hvem Cabinettet ifølge hans Mening skyldte sin Tilværelse, nemlig Gladstone og Milner-Gibson, ogsaa misbilligede de militaire Udgifter. Denne Erklæring nødsagede Gladstone til at forlange Ret til at bære sin Deel af Ansvaret for Regjeringens Handlinger, og saaledes modsagde han idetmindste indirecte sin Frihandelsven. Vi maae dog tilføie, at Cobden for Øieblikket hverken nyder Underhusets eller den engelske Nations særdeles Gunst.

Fra Mexico har man Efterretninger af 15de Juni. Det forventede Angreb paa General Lorencez har ikke fundet Sted; men man har været meget bekymret for, at den mexicanske Hær skulde bombardere Orizaba. »La Presse« anslaaer det til Mexico afgaaende Forstærkningscorps til 30,000 Mand, og denne Styrke er ingenlunde for stor, hvis Cabinettet i Tuilerierne virkelig agter at forandre Landets Forfatning, hvilket adskillige Tegn endnu stedse give Anledning til at formode.

Man har endnu ikke modtaget nogen authentisk Beretning om det ved Richmond leverede Slag, og man veed kun, at den af General Burnside forstærkede General Mac Clellan atter er under Fremrykning. En Artikel i »Le Constitutionel« af 20de Juli, der synes at have en halv officiel Charakteer, paastaaer, at der i dette Øieblik føres ivrige Underhandlinger mellem Frankrig og England, for i Fællesskab at optræde i Nordamerika, og man tilføier, at Rusland ogsaa vil tilbyde at optræde mæglende mellem de krigsførende Parter. Rusland skal have foreslaaet, at det først alene vil henvende sig til Præsident Lincoln, og først naar Norden bestemt negter at forlige sig med Syden, ville de tre Stormagter i Forening enten optræde mæglende eller efter Omstændighederne give Mæglingsforsøget endnu større Eftertryk.

M.

Billedhuggerkonst.

— I Kirken Saint-Leu-Taverny er der reist et pragtfuldt Mindesmærke for Kong Louis Bonaparte af Holland, Faderen til Frankrigs nuværende Keiser. Kong Louis havde i sit Testamente yttret det Ønske, at Billedhugger Petitot skulde udføre et Monument til hans Grav, og dette Ønske er nu blevet opfyldt; der forundtes netop Konstneren saa langt et Liv, at han kunde bringe Værket tilende — han døde i Begyndelsen af Juni. Medens han var sysselsat dermed, lod Keiseren i den gamle Kirkes Sted bygge en ny, hvor Monumentet da blev anbragt i et mørktdecoreret Capel, der faaer sin Lysning fra en Aabning i Hvælvingen, saa at Lyset falder lige ned paa Konstværket. Dette bestaaer af Kongens Portraitstatue, lænet til en Thronstol, med den keiserlige Ørn ved Fødderne, i hvid cararisk Marmor, hvilende paa et Fodstykke, ved hvis to Sider staae Figurer af Barmhjertigheden og Gudsfrygten, i samme Marmorart; foran paa det er anbragt tre Nicher, med Brystbilleder af Kongens og Napoleons I's Fader, Charles Bonaparte, samt af Napoleon III's to Brødre, hvis Sarcophager, saavelsom Kong Louis', ere nedsatte i en Krypt under Mindesmærket. Fodstykkets øverste Deel er af en lidt graaladen Tone, dets nedre Deel er graa og Grundfladen ganske mørk; Væggen bag Statuen er decoreret med Engle og Helgene, forestillede som om de omsvævede den.

Krigsvæsen.

— Værkmester Frisk af den svenske Flaade, en Mand, der er bekjendt for sine sindrige Opfindelser, har nylig construeret en Bagladekanon af eiendommeligt Slags. Kanonen er 234pundig, forfærdiget af Smedejern, fører en 11 Lispund 14 Skålpunds, ligeledes Smedejerns Kugle, med 2 Lispunds Krudtladning. Efterat Kuglen er sat ind, hældes Krudtet ind gjennem et Hul, istedetfor at ligge i Kardus. Selve Kanonen, der bestaaer af dobbelte Cylindere med Ringe om, kan adskilles i 40 Dele, saa at den kan føres frem, hvorhen man behager. Med Hensyn til denne Bekvemmelighed sammenligner »Illustrerad Tidning« den med Freis Skib: Skidbladner, der kunde rumme alle Aserne med Vaaben og Krigsfornødenheder, men var saa konstigt gjort, at det kunde tages fra hinanden, foldes sammen som et Klæde og puttes i Lommen.

— Den franske Generalstab er, efter Keiserens Befaling, ifærd med at udarbeide en Beskrivelse af det italienske Felttog i 1859. For at tilveiebringe en nogenlunde upartisk Fremstilling af Begivenhederne, vil den i tvivlsomme Tilfælde søge nøiagtige Oplysninger hos den østerrigske Regjering, der har erklæret sig villig til at yde saadanne, hvis det maatte være fornødent.

Gaade.

Jeg er en Fugl foruden Rede,
Jeg avledes i mørken Dyb,
Dog bliver ikke jeg dernede:
Langt over alle Jordens Kryb
Jeg svinger mig paa Luftens Bølge
Mod Himmelteltets Hvælving op.
Afsted det gaaer! Du kan ei følge
Min kjække Flugt. Paa Bjergetop
Jeg hviler knap. Til Mark og Skove
Jeg flygtig hilser. Dybets Dal
Tilsidst dog vinker; Søens Vove
Mig lokker ned til Ægirs Sal,
Og atter til mit Fødested
Jeg nødes vende mine Fjed.

* * *

Forresten en Følelse kaldes jeg maa,
Som synes med Frygt i Familie staae.

* * *

Lidt anagrapheret jeg bliver et Bud
Om Kjærligheds Lykke fra Elskovens Gud.

Opløsning paa Charaden i Nr. 147:

Atterdag.

Opløst af En Ravneunge, Søndagsselskabet, Johan, Volmer, En Mand, Lille Johannes, Ned med Paraplyerne, Ratze i Haderslev, Skumbæk og Messingberg, Tommeliden.
Opløst paa Vers af Criticus.
" som „Grundlovsdagen" af Poul Volmer.
" som „Livets Vaar" af J. F. Schrøder.
" som „Morgensol" af en feig Massud.

Opløsning paa Skakopgave Nr. 72.

Hvid.	Sort.
1. G. 1—E. 3.	1. F. 5—E. 5.
2. C. 8—D. 6.	2. A. 7—A. 6.
3. B. 3—B. 4.	3. C. 5—B. 4 (Bonden tages).
4. H. 3—H. 4.	4. B. 4—B. 3.
5. E. 7—D. 7.	5. E. 5—F. 6.
6. E. 3—D. 4 (Skak og mat).	

Skakopgave Nr. 73.

Hvid begynder og gjør mat i tre Træk.

Sort.

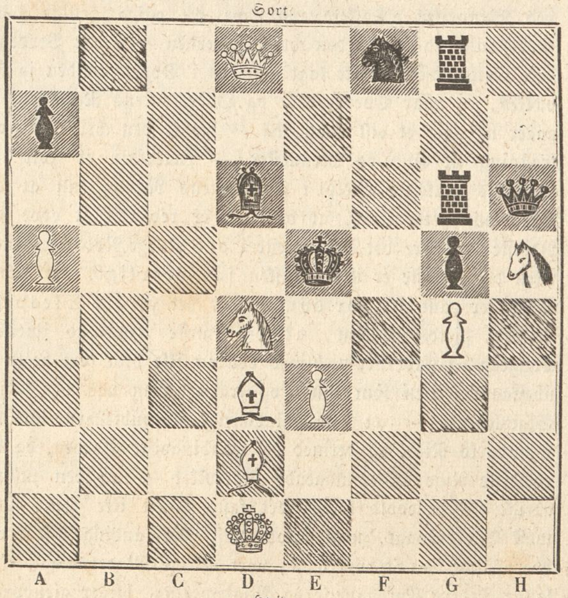

Hvid.

Udkommen er og faaes i alle Boglader:

Frugt-Vine eller Most,

af J. Hameln. Priis 24 Sk.

Indhold: Aprikosviin — Birkeviin — Blaabærviin — Blommeviin — Brombærviin — Cider — Enebærviin — Færskenviin — Hyldeviin — Jordbærviin — Kirsebærviin — Pæreviin — Qvædeviin — Ribsviin — Roviin — Slaaenviin — Solbærviin — Stikkelsbærviin — Tyltebærviin — Æbleviin.

C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

I alle Boglader faaes:

C. Plougs samlede Digte,

2den Udgave. Priis 2 Rd. 48 Sk.; Elegant indb. 3 Rd.
Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Døde.

Henriette Hanke, bekjendt tydsk Forfatterinde, † 15de Juli i Jauer, 76 Aar.
Friederich Gauermand, bekjendt Maler, † 7de Juli i Wien, 54 Aar.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen
fra den 18de til 24de Juli incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
18de. .	16,5	20,9	13,9	75	28" 2,05	0,13
19de. .	17,9	21,5	13,8	67	28" 1,31	4,33
20de. .	15,1	19,0	11,0	62	27" 10,32	0,67
21de. .	14,2	17,8	11,0	80	27" 10,07	1,92
22de. .	12,8	16,4	10,6	62	28" 0,39	2,17
23de. .	13,0	18,6	8,0	65	28" 1,12	
24de. .	15,1	20,8	6,5	80	28" 0,91	2,18

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	23 Juli	3	pCt.	Consols . . .	$92^7/_8$.
Paris	" —	3	"	Rentes . . .	68. 40.
Wien	" —	5	"	Metalliques .	$52^1/_2$.
Berlin	" —	$3^1/_2$	"	Staats-Sch.	$90^1/_2$.
Kjøbenhavn	25 —	4	"	Kgl. Obligat.	$98^1/_2$.

Paa C. A. Reitzels Forlag er udkommen:

J. H. Wessels samlede Digte,

udgivne af J. Levin. Med Digterens Portrait og Facsimile. Tredie Hefte. Subscriptionspriis 32 Sk., gjældende til d. 31. Juli. Enkelte Hefter sælges ikke; Subscriptionspriis for Bogen komplet 1 Rd. Fra d. 1. August indtræder en forhøiet Bogladepriis.

Bekjendtgjørelser optages for en Betaling af 4 Sk. Petitlinien eller dens Plads; ikkun den øverste Linie bliver med en større Skrift, alle de øvrige med Petit. Træsnit til Bekjendtgjørelserne besørges efter Ønske, mod Beregning af Udlægene. Bidrag til Bladet saavelsom Avertissementer modtages i Gothersgade Nr. 11, hvorimod Anmeldelse om Subskription afleveres i Bogladen i Vimmelskaftet Nr. 32.

4. Qvartal af „Ill. Tidendes" 3 Bind er begyndt den 1. Juli 1862.

Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.

Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 149.] Udkommer hver Søndag. — Kjøbenhavn den 3. August 1862. — 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Etienne Denis, Hertug af Pasquier. — Ugens Politik. — Akershus. Homansbyen i Christiania. — Skruefregatten „Jylland" ved Færøerne. — En Dags Cantonnementsliv i 1848 (af V. H.). — Meddelelser af blandet Indhold.

Etienne Denis, Hertug af Pasquier.

At være født under Ludvig den Femtende og at døe under Napoleon den Tredie, at have seet Voltaire, Revolutionen, Consulatet og Keiserdømmet, Restaurationen, Tilbagekomsten fra Elba, Bourbonernes Gjenindsættelse, Carl den Tiendes Fald, Louis Philippes Thronbestigelse, Republiken og omsider et Valgkeiserdømme under Dynastiet Bonaparte, at have været en kold, sceptisk om end ikke upartisk Tilskuer ved alle Aarhundredets store Begivenheder, ikke blot at have hævdet sin Plads, men ovenikjøbet at have staaet sig godt med alle Magthaverne, altid at have befundet sig bag Coulisserne, rede til at spille en Rolle, uden at have følt Hengivenhed for Noget eller Nogen — saaledes har med faa Ord Statsmændenes, Politikernes, Akademikernes og Hertugernes nys afdøde Alderspræsident, Hertugen af Pasquiers Løbebane været, og naar man har sag om ham, at han ikke foretrak nogen Statsform, men at han syntes lige godt om dem alle, med Undtagelse af Republiken, saa har han virkelig havt Uret. Thi den i Aaret 1848 oprettede Republik viste ham en væsentlig Tjeneste; den forhindrede ham i at aflægge nok en Ed og paany at vexle Uniform og Cocarde; men for slige Tjenester er man i Almindelighed rigtignok ikke taknemmelig. Det kan neppe være uden Interesse, at kaste et flygtigt Blik paa denne af Revolutionerne uanfægtede Embedsmands Liv. Man vil faae at see, hvorledes han med bøiet Ryg stod ligeoverfor enhver Magthaver og tjente ham trofast lige indtil hans Fald, men heller ikke et eneste Dieblik længer, hvorledes han af Alle blev belønnet med Titler, Ordener og andre Æresbeviisninger, hvorledes han blev gjort til Hertug i en borgerlig Tidsalder, da Hertugdømmerne forsvandt, hvorledes han blev udnævnt til Cantsler, da der ikke mere fandtes noget Cancelli, og med hvilken Zirlighed og Anstand han tilligemed Talleyrand pleiede at modtage og følge alle Dynastier til Døren, som den mest erfarne Overhofmarskalk.

Etienne Denis, Hertug af Pasquier, blev født den 23. April 1767 i Paris, og han var den eneste af de nulevende franske Statsmænd, der havde oplevet den store franske Revolution lige fra Begyndelsen til Enden. Hans Fader var Medlem af Parlamentet i Paris, og da han havde tilendebragt sine juridiske Studier, indtog han i sit tyvende Aar paa Grund af en, Parlamentsmedlemmernes Sønner tilkommende, traditionel Ret en Plads i Parlamentet som Referendar. Hans Fader blev kastet i Fængsel under Revolutionen, og blev guillotineret tilligemed Grev Molés Fader i Aaret 1794. Baade han og Grev Molé gjorde Alt, hvad der stod i deres Magt for at frelse deres Fædres Liv, men sønlig Kjærlighed bliver en Forbrydelse istedetfor en Fortjeneste, naar den kommer i Strid med Dieblikkets Lidenskaber. Guizot beretter saaledes, at da man fortalte en høitstaaende Dame, hvad Lavalettes Datter havde gjort for at frelse sin Fader, udbrød hun: »Ah, la petite scélérate!« Revolutionstribunalet veiede Pasquiers Adfærd paa den samme Vægtskaal, og han vilde neppe være undgaaet sin Skjebne, hvis Rædselsherredømmet ikke var ophørt. En spøgefuld Yttring af Talleyrand synes at antyde, at Pasquier har modtaget en rigtignok underordnet Ansættelse under Conventet, men vi see ham dog først ved dettes Fald udtræde af den ubemærkede Stilling, hvori han hidtil, sikkert ifølge en klog Beregning, havde holdt sig. Cambacérès indstillede samtidig Molé, Pasquier og Portalis til Ansættelse som Referendarer i Statsraadet. Napoleon, som gjerne samlede Mænd af alle Partier omkring sig, og som ikke nærede Frygt for Nogen, fordi han vidste, at han kunde beherske Alle og holde Alle i Tømme, bifaldt Cambacérès' Indstilling, og Pasquier blev snart Medlem af Statsraadet, Generalfiskal, Baron og Commandeur af Æreslegionen. Da den vigtige Post som Politipræfect for Seinedepartementet blev ledig i Aaret 1810, foreslog man Pasquier; men Napoleon, der antog, at han i sit Hjerte var royalistisk, viste Ulyst til at bringe hans Samvittighed i Strid med hans Pligt. Da Candidaten kom til Kundskab om Keiserens Betænkeligheder, forsikkrede han høit og dyrt, at hans Hengivenhed var ubegrændset. „Lad os forstaae hinanden," sagde Napoleon; „hvis De kom til Kundskab om, at en af Bourbonerne holdt sig skjult her i Paris, hvad vilde De saa gjøre?" — „Min Pligt, Sire; jeg vilde ikke betænke mig et eneste Dieblik paa at fængsle ham, og Deres Majestæt skulde ikke erfare Noget derom, førend Loven var skeet Fyldest." — „Godt," svarede Keiseren, „De er Politipræfect." Løftet blev holdt ligesaa trofast, som det mere navnkundige, af Ney aflagte, at bringe Napoleon tilbage i et Jernbuur.

Kort Tid derefter drog Napoleon til Rusland, og Politipræfecten, der skulde berolige Gemytterne, da de sædvanlige Seirsbulletiner udebleve, og befæste Folkets vaklende Tillid, dandsede virkelig ikke paa Roser. Medens Pasquier udførte dette byrdefulde Hverv, fristede han en Skjebne, som neppe nogen Politipræfect før eller senere har seet sig udsat for. Han var ikke blot uvidende om General Mallets Sammensværgelse, dette mageløs dristige Foretagende, udklækket af en eneste Mand, der ikke var langt fra at omstyrte den nyere Tids mæg-

Etienne Denis, Hertug af Pasquier.

tigste Rige. Hans Uvidenhed i denne Henseende lader sig idetmindste undskylde, da det ikke tilkom ham, men Politiministeren, General Savary, at holde et vaagent Øie med Complotmagerne. Men at han lod sig overraske paa Politikammeret, hvorfra de Sammensvorne bortførte ham i en Hyrevogn og indespærrede ham i Stadsfængslet, det var en Omstændighed, der udsatte ham for Parisernes Latter, og at Statsraadet, der undersøgte de forskjellige Embedsmænds Forhold under Sammensværgelsen, aldeles frikjendte ham, var kun en ringe Trøst i et Land, hvor Intet føles smerteligere, end at være Latterligheden hjemfalden. Det varede imidlertid ikke længe, førend hans Forsikkringer, da han modtog sit Embede, skulde stilles paa Prøve. De Allierede havde leiret sig udenfor Paris' Mure, og indenfor dem herskede Tvivlraadighed og Forvirring overalt. Vi vide nu, at Fremrykningen mod Hovedstaden blev besluttet ifølge bestemt Forsikkring om Borgernes Sympathi og Bistand, og uagtet Pasquier neppe gik saa vidt som Talleyrand i denne for Frankrig saa skjebnesvangre Stund, udfoldede han dog langtfra den Energi, som man havde Ret til at fordre af en saa eiendommeligt stillet Embedsmand; thi uden Hensyn til tidligere Løfter er en Politipræfect netop paa Grund af Postens Beskaffenhed forpligtet til at støtte sin Herres Sag, saalænge der er det ringeste Glimt af Haab tilbage. Det er et Embede, som ingen retsindig Mand vil modtage under et Dynasti, han ikke er hengiven. Og hvilken Rolle spillede Pasquier? Istedetfor at resignere ilede han først til de Allieredes Leir, under det Paaskud, at han vilde træffe en Overeenskomst med Hensyn til Hovedstadens Sikkerhed, og derpaa ilede han tilbage, for at udføre Nesselrodes Instruxer og sætte de fængslede Royalister paa fri Fod. Af den provisoriske Regjering blev han gjenvalgt til Politipræfect; i denne Egenskab underskrev han Befalingen til at nedrive Napoleons Statue fra Vendomesøilen, og under denne Befaling har han selv egenhændig skrevet: »à éxécuter sur le champ!« Skulde man anføre til hans Forsvar, at han foretog dette Skridt for at forhindre, at hele Søilen blev omstyrtet, saa kan man svare, at han med samme Grund kunde have underskrevet en Befaling til at nedbryde Jenabroen, fordi Blücher truede med at sprænge den i Luften.

Efter Bourbonernes Gjenindsættelse stod Pasquier i Spidsen for Bestyrelsen af Broer og Landeveie. I de hundrede Dage efterlignede han ikke Guizots Exempel, idet denne frimodigt erklærede: „Ja, jeg har været i Gent!" men han tilbød ifølge Thibeaudeau Keiseren sin Tjeneste, et Tilbud, som denne dog forkastede med Foragt. Da Bourbonerne for anden Gang vendte tilbage, blev Pasquier en af de mest indflydelsesrige Mænd blandt Ludvig den Attendes Omgivelser; han var Medlem af ethvert Ministerium lige til 1822, med Undtagelse af en kort Tid, da Hertugen af Richelieu fortrængte Talleyrand, og i den Tid havde den af Seinedepartementet til Folkerepræsentant valgte Pasquier den Ære at være Deputeretkammerets Præsident. For at kunne hævde sin Stilling maa han naturligviis have været en øvet Taler, men han har dog aldrig glimret i denne Retning; han omtales ikke engang i Timons »Orateurs Parlamentaires« og Capefigue, der er ligesaa reactionair som Pasquier, fremhæver kun hans Oprigtighed og Dristighed som Taler. Den Lykke, han gjorde, og den Indflydelse, han øvede, skyldte han sin lidenskabsløse Optræden, sit Maadehold og sin Tact. Han erhvervede sig mange Venner, men han havde ingen Fjender, og han trøstede sig let, fordi han aldrig var Gjenstand for nogen glødende Beundring og Høiagtelse, med den Tanke, at det ikke er de mest fremragende Mænd, hvis Stilling er sikkrest. Han følte instinctmæssig, hvilket Resultat de hjemvendte Emigranters voldsomme og hensynsløse Fremgangsmaade maatte frembringe, og den Modstand, han gjorde dem, førte endog til, at Villèle en Tid lang fortrængte ham. Om han end ikke fremkaldte Julirevolutionen, saa fulgte han dog uden stor Sorg Carl den Tiende til Døren, og hans ubetingede Tilslutning til Orleansernes Sag bragte ham hurtige og rige Frugter. „Pairskammeret," siger Guizot i sine Memoirer, „havde kun Cabinettet af 1830 at takke for een Ting — nemlig for Valget af dets Præsident. Revolutionerne bringe besynderlige Navne i Forbindelse med hinanden, og det var saaledes Dupont fra Euredepartementet, der i Egenskab af Seglbevarer underskrev Pasquiers Udnævnelse til denne vigtige Post. Trods tidligere Uovereensstemmelser, paa hvilke mine Venner og jeg hver Dag tænkte mindre og mindre, betragtede vi Pasquier som den Mand, der var bedst skikket til at lede den vigtige og truede Institution, i Spidsen for hvilken han skulde stilles, gjennem alle de Vanskeligheder, der ventede den. I atten Aar omgav han Pairskammeret og Pairsretten med ligesaa megen Glands, som sig selv, ved den Dygtighed, Værdighed, Upartiskhed, besindige Kraft og fuldendte Tact, hvormed han ledede Forhandlingerne."

Uagtet Guizot tillige i sine Memoirer udtaler, at han skylder Pasquier megen Taknemmelighed, fordi det er ham, han har at takke for sin første ministerielle Ansættelse, er der dog ingen Grund til at underkjende hans Lovtale. Hertugen af Pasquier var i alle politiske Forhold hverken varm eller kold, men lunken, og derfor var han ikke uskikket til at indtage Præsidentpladsen, hvor Tact og Maadehold ere Hoveddyderne, og man behøvede ikke at frygte for, at han vilde optræde med bidende Spot, saaledes som Dupin, eller med Hertugen af Mornys partiske Hovmod. I Aaret 1837 blev Cantslerposten gjenoprettet alene for Pasquiers Skyld, og i Aaret 1844 blev han, efter hvad man paastaaer, ifølge egen Anmodning udnævnt til Hertug. Lord Melbourne svarede engang en Adelsmand, der ønskede at blive og virkelig ogsaa blev Marquis: „Min kjære N***, hvor kan De dog være et saadant Tossehoved!" Pasquiers Ønske blev i Almindelighed betragtet i det samme Lys, og han bestræbte sig af al Magt for at formaae Grev Molé til ogsaa at lade sig løfte op ad Naadens Trappestige. Samtidig med denne besynderlige Ophøielse lykkedes det ham ogsaa at blive valgt til Medlem af det franske Akademi, en Ære, der ikke stedse er Literaturens virkelige Prydelser forbeholdt. Den hertugelige Cantsler var over fiirsindstyve Aar gammel, da Monarchiet atter blev afløst af en Republik, som snart skulde forvandle sig til et Keiserdømme, og denne Omstændighed skyldes det vel alene, at han i Aaret 1848 forlod Skuepladsen og trak sig tilbage fra det offentlige Liv. Han vedblev dog lige til sin Dødsdag at præsidere i Selskabssalene, hvor han optraadte saa reactionairt, som det var muligt for en Mand, der var saa forsigtig og koldblodig, som han.

Han døde omgivet af Alt, hvad der kan gjøre Livets Aften behagelig, og alle Folk vare enige om at kalde ham en ualmindelig smuk gammel Mand. Uagtet Swifts Paastand: „Der gives ikke et sligt Væsen; hvis hans Hoved eller hans Hjerte havde duet noget, vilde de for lang Tid siden have opslidt ham", vel ikke altid holder Stik, er den dog neppe aldeles uanvendelig paa Pasquier. En Mand, der har spillet en fremragende Rolle i en bevæget Tid, der med usvækkede Evner og overøst med Hædersbeviisninger bliver over halvfemsindstyve Aar gammel, kan ikke have næret stærke Lidenskaber eller følt meget varmt for Ret og Uret, og han kan ikke med Shakspeare have „hadet Daarskab og foragtet Taaberne".

Hertugen af Pasquier har skrevet sine Memoirer i femten Bind, der dog først skulle udkomme flere Aar efter hans Død. De ville sikkert indeholde høist interessante historiske og philosophiske Oplysninger, thi han har ikke blot dømt Fieschi, Barbès, Quenisset og en Mængde andre politiske Forbrydere, men han har ogsaa modtaget de sidste Tilstaaelser af Hertugen af Praslins, og han vil altsaa være istand til at løfte det Slør, der endnu stedse skjuler denne hemmelighedsfulde Begivenhed. Af hans Memoirer vil det i ethvert Tilfælde fremgaae, at han har været en Ven af alle Regjeringer, med Undtagelse af Republiken, og at han har fordømt og brændemærket dem alle, ikke i sit Hjertes Lønkammer, men offentligt og aldeles aabenlyst. Napoleon den Førstes høitbetroede Embedsmand skulde senere som Pairskammerets Præsident fordømme det til Keiserdømmets Gjenoprettelse anstillede, insurrectionelle Forsøg i Boulogne; han, Restaurationens Minister, fordømte sine tidligere Colleger, Carl den Tiendes Ministre, og Julimonarchiets høitbetroede Embedsmand præsiderede ved de scandaleuse Debatter i Anledning af Testes Sag. Hvilken politisk Moralitet kan den Mand vel være besjælet af, der har nydt alle Regjeringers Gunst, og som har fældet en vanærende Dom over dem alle? At gaae frem, uanfægtet af Alt og uden at slutte sig til Nogen, kan være gavnligt, naar man vil forskaffe sig denne Verdens Goder og opnaae en høi Alder.

Af Hertugen af Pasquiers Liv kan man imidlertid i ethvert Tilfælde uddrage den Lære, at Folk vel undertiden beundre den flinke Equilibrist, som forstaaer at bevæge sig med Anstand paa den politiske Staaltraadslinie, men at det ikke er ved slige Konststykker, at man vinder et hæderligt Navn, der vil opbevares i Nutidens og Fremtidens taknemmelige Erindring.

J. C. M.

Ugens Politik.

Den 31te Juli 1862.

Medens den loyale Stemning hos det overveiende Fleertal af Slesvigerne i disse Dage har aabenbaret sig paa den smukkeste, glædeligste og, vi kunne gjerne tilføie, paa den mest overraskende Maade ved Afsløringen af Monumentet paa de ved Isted faldne Krigeres Grav, og medens endog de ved Eideren nærmest liggende Landsbyer paa en festlig Maade have indbudt og modtaget Studenter fra Kjøbenhavns Universitet, vedbliver den preussiske Udenrigsminister at føre et saa voldsomt Sprog, som om Danmark begik den mest skrigende Uretfærdighed, fordi det med Bestemthed afslaaer, at inddrage det slesvigske Spørgsmaal i de internationale Underhandlinger betræffende Holstens fremtidige Stilling i det danske Monarchi. Cabinettet i Berlin har i en Rundskrivelse af 27de Juni imødegaaet den af os alt omtalte Depeche af 8de Mai, som vor Regjering har tilstillet sine Gesandter i Paris, London, St. Petersborg, Haag og Stockholm, og hvis de tydske Blades Gjengivelse af denne Rundskrivelse er authentisk, hvilket man neppe kan betvivle, skal man vanskeligt kunne opvise Mage til et i en saa hensynsløs Tone affattet diplomatisk Actstykke, som i reel Henseende tillige er af den Beskaffenhed, at selv den middelmaadigste Journalist neppe vilde vedkjende sig det. Er det et Værk af den i det preussiske Udenrigsministerium ansatte Grev Rantzau, saa var det Synd, at misunde vore Modstandere denne Acqvisition. Det lønner sig i Sandhed ikke, at imødegaae alle de mod vort Fædreland fornærmelige Insinuationer, som findes i denne Rundskrivelse; men naar Grev Bernstorff anker over den Kjendsgjerning, som Rigsraadsforhandlingerne have „røbet", nemlig at 2,400,000 Rigsdaler ere tagne af Reservefondet for at dække de med Rustningerne tillands og tilvands forbundne Udgifter, fordi Reservefondet er en Fælleskasse, tilhørende alle de Dele hvoraf Monarchiet bestaaer, saa veed man ikke, om man mest skal forundre sig over hans Naivetet eller hans Uforskammethed. Han forlanger altsaa hverken mere eller mindre, end at Danmark skal spørge de i Cabinettet i Berlins Ledebaand gaaende Holstenere, om det bør benytte de til dets Raadighed staaende Midler til sit Forsvar. At den danske Regjering ikke optræder med tilstrækkelig Energi ligeoverfor holstensk Anmasselse, er desværre vist; men saa vidt er det dog ikke kommet med den endnu, at den skulde spørge Holstenerne om Tilladelse til i fornødent Fald med Vaabenmagt at sprænge det Schleswig-Holstein, som de daglig mere og mere høirøstet fortælle, at de staae i Begreb med at grundlægge, og hvortil de nys ved Skyttefesten i Frankfurt have anmodet Tydskland om Bistand, en Anmodning, som Cabinettet i Berlin, efter Alt hvad der foreligger, desværre kun er altfor tilbøieligt til at opfylde.

Efterretningen om de Franskes seneste Seire i Mexico stadfæstes nu ogsaa fra mexicansk Side, medens General Lorencez' Rapporter, hjemsendte over Vera-Cruz, endnu ikke ere ankomne til Europa. General Ortega har indgivet sin Rapport til den mexicanske Regjering, i hvilken han ikke fordølger sit Nederlag og tilstaaer, at 500 af hans Soldater ere ukampdygtige. General Saragoza har paa sin Side ligeledes tilstillet Krigsministeren en vidtløftig Beretning, ledsaget af den Skrivelse til General Lorencez, hvori han opfordrer ham til at overgive sig, tilligemed den franske Generals korte og fyndige Afslag. Byen Tampico beleires i dette Øieblik af en af General Almontes Colonner, og da den franske Escadre samtidig blokerer den fra Søsiden, vil den sikkert snart blive nødsaget til at overgive sig. Men Expeditionscorpsets Stilling er desuagtet meget mislig, og det franske Krigsministerium har derfor ogsaa af al Magt paaskyndet General Foreys og Admiral Jurien de la Gravières Afreise. Man har besluttet, at medgive Escadren i Mexico et Pantserskib, af Frygt for, at Mexicanerne kunde faae isinde at laane eller kjøbe et som „Monitor" eller „Merrimac" construeret Skib af Amerikanerne, hvilket vilde være meget farligt for Flaaden, hvis den ikke kunde møde et saadant Angreb med en Modstander af samme Beskaffenhed.

Den af Garibaldi indtagne Stilling beskæftiger endnu stedse den offentlige Mening saavel i Italien, som overalt i Europa. Han har for kort Tid siden holdt en Tale i Marsala, i hvilken han angriber de Franskes Keiser endnu heftigere, end han gjorde i Palermo, og de af ham benyttede Udtryk maae have været meget stærke, siden L'Indépendance Belge ikke engang vover at offentliggjøre dem. Rigtignok indeholder »Gazette officielle« i Turin en Artikel, i hvilken den erklærer, at Rygtet om en hemmelig Expedition, organiseret paa Sicilien mod Kirkestaten, er aldeles grundløst. Men da baade den franske og den italienske Regering har foretaget saa alvorlige Skridt for at forhindre en slig Expedition, vil man ikke troe, at Rygtet har været saa aldeles ugrundet, og den offentlige Mening i Italien er tilbøielig til at finde en Overeensstemmelse mellem Situationen i det nærværende Øieblik og i Aaret 1860. Man paastaaer, at Garibaldi og Rattazzi i Grunden ere enige, ja man formoder endog, at Frankrig stiltiende vil samtykke i et Forsøg paa, med Vaabenmagt at forskaffe Italien sin med stedse lidenskabeligere Attraa forlangte Hovedstad. Cabinettet i Turin har dog ikke blot denne Tingenes Tilstand at kæmpe imod; det har ogsaa andre Vanskeligheder at beseire. At Handlingens Mænd gjøre Krav paa Rom, er ganske i sin Orden, at de forlange Venedigs Befrielse, det maa man ogsaa billige, i den Henseende ere de enige med Romerne og Venetianerne. Men de overskride Grændserne, naar de gjøre Fordring paa Tessin og saaledes tragte efter at sønderlemme Schweitz. Slige Indlemmelsesforsøg har man nys anstillet i det italienske Parlament; en uforsigtig Tale af General Durando, hvori der antydedes, hvilken Skadeserstatning man i saa Fald kunde tilbyde Schweitzerforbundet, gav Sagen en vis Betydning og fremkaldte en ligesaa heftig, som velbegrundet Bevægelse i Schweitz. Nationalforsamlingens to Kamre raadsloge i denne Anledning; de Deputerede fra Tessin forsikkrede med Varme, at de ikke vilde lade sig løsrive fra Forbundet, og Nationalforsamlingen tilligemed Statsraadet vedtoge en meget energisk Dagsorden. Det Betænkelige ved denne Sag er, at Stämpfli, Forbundets tidligere Præsident, bekræftede en Folkerepræsentants Forsikkring om, at Italien virkelig havde gjort et Skridt i den antydede Ret-

ning, og at det, rigtignok paa en tilsløret Maade, har omtalt Spørgsmaalet om Canton Tessins Afstaaelse mod en Skadeserstatning for den schweitzerske Regjering. Det skal endog have antydet, hvilke fremmede Provindser Schweitz kunde gjøre sig Haab om at erholde. Rattazzi har imidlertid paa given Foranledning den 28de Juli erklæret, at man har misforstaaet General Durandos Yttringer.

Det preussiske Deputeretkammer har fattet en for den reactionaire „Sternzeitung" høist ulykkelig Beslutning, idet Budgetcomiteens Forslag om at stryge Udgifterne ved det literaire Bureau vedtoges saaledes, at de til politiske Øiemed foreslaaede 31,000 Thaler ikke bevilligedes, men at der kun tilstodes 16,000 Thaler for 1862, medens den hele Sum skulde stryges i 1863, uagtet Ministeriet erklærede, at det ikke kunde undvære sit officielle Organ.

M.

Akershus.

Det Første, man øiner af Christiania, naar man kommer ad Søveien og bøier om Næsodden, er det gamle Akershus, som med sine hvide Bygninger og Mure hilser den Reisende Velkommen. Slottet og Fæstningen ligger paa en Fjeldskrænt, som deler det Inderste af Fjorden i to smaa Bugter, Pipervigsbugten og Bjørvigen. I Bunden af den Første ligger Forstaden Pipervigen, hvor den Dialekt antages at være mest udpræget, som de norskeste Nordmænd siges at ville indføre paa den nationale Scene, medens den egentlige Hovedstad, med sine mere rensede Anskuelser, sogner til Bjørvigen. Akershus har rimeligviis faaet sin første Tilblivelse i det 13de Aarhundrede. Det har Minder med det gamle Oslo og er altfor ærværdigt til at skjøtte sig stort om den ferske Stad Christiania, som ikke er ældre end Christian den Fjerde. En sørgelig Erindring er knyttet til Slottet fra Sommeren 1502. Høvedsmanden Knud Alfssøn, Norges gjæveste Mand, som gjorde fælles Sag med Svenskerne under Steen Sture i deres Reisning mod Kong Hans, blev nemlig af den danske Høvedsmand paa Bohus Henrik Krummedike og hans Følgesvend Bisp Johan af Roeskilde lokket ombord paa den udenfor Slottet liggende Flaade og myrdet. I 1508 var der atter en Reisning i Norge under Herlof Hyttefad, men Christian den Anden, som da var Statholder i Landet, fik Bugt med den og lod Herlof og flere af hans Mænd henrette — efter hvad der fortælles — paa den mest fremspringende Bastion tilvenstre paa Tegningen. I 1531 forsvaredes Slottet mod Christian den Anden af Mogens Gyldenstjerne og i 1567 mod Svenskerne af Lehnsherren Christen Munk. I 1716 laa Carl den Tolvte udenfor Akershus, som han dog, af Mangel paa tilstrækkeligt Skyts, ikke kunde indtage. Slottet har været Residents for enkelte af vore kronede Hoveder og navnlig har Dronning Margrete boet der. Nogen Levning, der tyder hen paa Residentsslottet, er desværre ikke tilbage. De hvide, kalkede Mure og det grove Bjælkeloft fortælle Intet om fordums kongelig Pragt; med Phantasien maa man bygge og staffere, naar man vil tænke sig denne Scene for vore historiske Minder.

De nuværende Levninger af Akershus optages i vore Dage af Garnisonens Kirke, Rustkammeret og Rigsarchivet. Fæstningen, som lidt efter lidt har faaet sin Tilværelse under den Oldenborgske Kongeslægt, er for Tiden saa godt som uden Betydning. Paa øvre Vold ligger Rigets største Straffeanstalt for grove Forbrydere, ligesom ogsaa Kronregalierne der have fundet et Oplagssted. Nedre Volds Fæstning er fuldstændigt demoleret, men bliver Aar for Aar smukkere, da der paa samme opføres anseelige offentlige Bygninger (Tøihuus, Gymnastiklocale) og Fæstningens nuværende Autoriteter have ualmindelig megen Sands for Træplantning. Efterat det antike Forbud mod Tobaksrøgning for nogle Aar siden som utidigt var bleven strøget, er ogsaa Volden bleven en ligesaa nydelig som besøgt Spadsereplads for Christianias Indvaanere. Udenfor Volden ligger Byens Badehuse, af hvilke Damernes bærer det smigrende, men betegnende Navn „Ydun", Borgernes det forstandige „Hygiea" og Studenternes det muntre „Sølyst". De sorte Duske have selv Æren af at have anlagt sidstnævnte Badeanstalt for at trykke Badeprisen ned, hvilket da ogsaa er lykkedes dem og hvilket for dem var en vigtig Sag, baade fordi de ikke trykkes af den klingende Mynt og fordi Bad for dem er mere nødvendigt end for andre Individer. Paa intet Sted flagre derfor flere af disse Duske end paa det gamle Akershus.

Homansbyen.

For nogle Aar siden kjøbte Høiesteretsadvocat Homan en Engløkke paa den nordvestre Side af Christiania bag det kongelige Slot, i den Hensigt, ligesom Romulus i gamle Dage, derpaa at anlægge en By. Han udstykkede Eiendommen i smaa Dele, opførte ved Hjelp af sin egen Architekt det ene Huus efter det andet, solgte og anlagde Gader. Planen klang fabelagtig i Alles Øren, men Tingen gik virkelig for sig, Folket døbte den nye By, og man valfartede derud for at see, hvorledes den voxede Aar for Aar. Ja, hvad er ikke muligt for en talentfuld Jurist? Fra nu af gaaer det ikke længer an at bestride den gamle Sætning, at „Verden tilhører os Jurister", den er heroppe bleven grundmuret og falder ikke. Vort Billede vil give en Idee om den smukke lille By, som har forbauset os selv og som vi inderlig gjerne ønskede skulde behage Andre. Husene ere smaa og opførte af Steen. Man vil vistnok lægge Mærke til, at det ene Huus aldeles ikke ligner det andet, men ligesom de alle skrive sig fra samme Architekt (Bull), saaledes gaaer der ogsaa den samme Aand gjennem dem alle. Der er Harmoni i Forskjelligheden og den virker velgjørende. Kun eet Huus afbryder forsaavidt den gode Tone. Det er et „gothisk Uhyre", som ikke sees paa Billedet, men som ved sin Lidenhed, sin røde Teglsteensfarve og sine Peberbøsser ikke undlader at virke noget i det Comiske. Som Model vilde det være smukt, afsondret for sig selv vilde det ogsaa tage sig godt ud i et norsk Landskab, men her, hvor Alt er moderne og samlet i god Stil, her virker det ikke til sin Fordeel. Eftersom Træerne voxe til, vil Homansbyen vinde i Charakteer af fredelig Landsby, „Uhyret" vil skjules og det Hele vil mere og mere blive et nydeligt lille West-End. Hvad der ogsaa virker oplivende deroppe, er den Mængde smaa Vandspring, som plaske udenfor Husene og fortælle nydelige Ting om Familielivet derinde.

Skruefregatten „Jylland" ved Færøerne.

Der er to mægtige Naturkræfter, som i Jordens Skjød og langsmed dens Overflade arbeide imod hinanden, idet den ene forstyrrer, medens den anden glatter og udjevner; den ene træder frem med Voldsomhed, kuldkaster og omvælter, den anden sliber og udsletter, langsomt men sikkert, den førstes efterladte Spor; disse Kræfter ere de vulcanske og de neptunske. Varmen fra Jordens Skjød hæver snart Landene op paa eet Sted, snart paa et andet; den danner Revner med frygtelige Brag og løfter store Dele af Jordskorpen med alle de paa hinanden leirede plutoniske Lag høit op over Havets Overflade, hvor de forblive staaende i skraae eller vandrette Stillinger i tusinde og atter tusinde Aar. Men Havet skyller imod Fjeldets Fod, slikker og slikker, danner Bugter og Hjørner, gjennem hvilke Strømmen farer som en rindende Flod, og Steen efter Steen glider ned ad Fjeldet, føres bort af Havet og afleirer de neptunske Lag, det ene ovenpaa det andet; Havet stiger som Damp op i Atmosphæren, flyver ind over Landene, falder ned som Regn og glider igjennem Floderne tilbage til Havet, idet det medtager store Masser af opløste Dele fra Jordens Skjød. Forstyrrelserne ere ofte ikke stærkt fremtrædende, men gaae dog for sig bestandigt; Udjevningen er i evig Virksomhed, Havet i et ustandseligt Kredsløb.

Disse Tanker, der saa ofte fremstaae hos den, der færdes paa Havet og langsmed Kysterne, gjøre sig i høi Grad gjeldende ved et Besøg paa Færøerne og en Seilads gjennem deres Fjorde og Løb. Gjennem de høie Fjelde, der stige lige op af Havet, seer man alle de paa hinanden leirede vandrette Lag, plutoniske Basaltlag, saa at enkelte Fjelde næsten faae Udseende af en Lagkage, der er smallere og smallere opefter og tilsidst ender i en Skorsteen eller anden pæn Figur ovenpaa Kagen. Langs Vestsiden ere Øerne bratte, steile og utilgængelige; her beskylles de af den fra Vestindien kommende Golfstrøm, af den næsten stadige, ofte med stærke Storme ledsagede Vestenvinds tunge Bølger, og en regelmæssig Ebbe og Flod, med ualmindelig rivende Strømninger, skyller frem og tilbage igjennem Fjordene. Brændingen kaster sin skummende Braad imod Foden af den steile Væg: en Steen giver efter, glider i Søen, der danner sig et lille Hul; heri stiger Brændingen op, huler ud, Steen og Gruus trækkes tilbage, Hullet bliver større og større. Af saadanne Huller findes der mange, ofte dybe og lige over Havets Niveau; man seer den lange Brænding reise sig og fylde Hullet med Vand, og først et Øieblik efterat Søen er rullet tilbage begynder Vandet igjen at løbe ud af Hullet, saa at det faaer Udseende af en rindende Bæk eller Kilde, der springer lige ud af Fjeldet. Har der i dette dannet sig et skarpt Hjørne, eller en fremstaaende lodret Skrænt, da kan Hullet ved Foden gaae tvers igjennem og der dannes en Port, lukket foroven af Fjeldet. Men Porten bliver større, Stenene foroven falde ned, glide i Havet, følges af andre Stene fra større Høide, og endelig er den hele Revne færdig, Fjeldet har faaet en Kløft, udenfor Klippevæggen staaer der et høit Taarn, der fjerner sig mere og mere fra Landet og endelig i Tidens Løb synker i Gruus, naar Søen har svækket den Fod, hvoraf det bæres. Saadanne Taarne dannes af Færøernes Steenklipper, ligesaa godt som af Helgolands røde Leerjord; Helgoland har sine Haller og Porte, sine bekjendte to Taarne Munken og Nonnen, ligesaavel som Vestsiden af Færøerne pranger med Huler, Porte og Taarne.

Den sydligste af Færøerne hedder Suderø og er en, omtrent 4 Mile lang, høi og smal Ø, hvis Vestside er steil og uden Bugter, medens Østsiden har flere dybe Indskæringer. Henimod en Miil Syd for Øen rager en 75 Fod høi, spids og noget heldende Klippe ud af Havet, ved Enden af en kort Række tildeels blinde Skær. Denne Klippe er den bekjendte „Munken", Færøernes sydligste Punct, om hvis Fod der skyller en uafbrudt Brænding, medens rivende Strømme, snart fra den ene, snart fra den anden Side danne den i tidligere Tid saameget omtalte og frygtede Færø'ske Malstrøm. Munken hyller sig i sin Kappe og bøier Hovedet forover, som for at værne sig imod Vinden og Søen, og denne eensomme, mørke Vandrer over den fraadende Sø tager sig heel besynderligt ud, naar den sees i nogen Afstand. Den Dag, da Fregatten Jylland ankom til Færøerne, blæste det en Storm af Nordost; den første Deel af Landet, som opdagedes, var Sydenden af Suderø, og da det ikke uden stort Besvær lod sig gjøre, at arbeide Skibet op imod den høie Sø langs med Østsiden til Thorshavn, besluttedes det, at sætte Coursen ind imellem Suderø og Munken, for paa Øernes Vestside at dampe Nord efter i smullere Sø. Den Brænding, som kastede sig over Munken og de hosliggende blinde Skær, og som ved Sammenstødet af to Strømme fortsatte sig i en lang Række mod Nordost, var et af de skjønneste Syn, man nogensinde seer paa Havet; Fregatten væltede sig som en Jolle imellem de høie Søer, men gik dog let og sikkert igjennem den sydende Malstrøm, indtil den et Par Timer efter gled op langs Suderøens Vestende i en Sø, ligesaa rolig som Peblingesøen, medens Solen skinnede varmt og Stormen kun lod sig høre ved en Musik i den øverste Deel af Reisningen — en mærkelig Overgang, som enhver Sømand kjender saa godt. — Den dygtige Marinemaler, der gjør Togtet med Fregatten, har søgt at fastholde Billedet af Munken og dens Omgivelser, til Opbyggelse for „Illustreret Tidendes" Læsere.

Suderøen ligger ganske adskilt fra den øvrige Øgruppe, idet der imellem den og Sandøen er et Løb paa noget over to Miles Brede, i hvilket vi finde de tre bekjendte, smaa Klippeøer, Skuø, store og lille Dimon; den sidste er en meget interessant Ø: en enkelt pyramideformet Klippe, der hæver sig til en Høide af 1300 Fod over Havet og ikkun kan bestiges ved Hjelp af Stiger og Touge. Den nordlige Gruppe bestaaer af 14 større og mindre Øer, lutter høie Fjelde, der ligge i en Udstrækning af 10 Mile i Nordost og Sydvest, og ligesaa langt i Nord og Syd, adskilte fra hinanden ved temmelig smalle Løb eller Fjorde. De største Øer ere Strømøen og Østerøen, der ligge jevnsides hinanden; paa den første af disse findes Hovedstaden og Regjeringens Sæde Thorshavn, der ligger ved en Bugt paa Sydostsiden af Øen og beskyttes imod Havet af den lange, smalle Naalsø.

Til denne berømmelige Hovedstad, som alt er bleven skildret i et tidligere Numer af denne Tidende, ankom Fregatten Jylland om Eftermiddagen den 14de Juni, 8 Timer efter den interessante Passage forbi Munken. Fregatten er jo ikke noget lille Skib, den er 220 Fod lang og dens Reisninger kneise til en Høide af 175 Fod over Havet; men overfor Færøernes høie Fjelde, der rage op indtil en Høide af 2800 Fod, synes den kun ringe, især naar den sees i nogen Afstand; og dog var det maaskee værd at lægge den i Vægtskaalen overfor de kæmpemæssige Stene. Fregatten Jylland har med et rundt Tal kostet sine Forældre en Million Rigsdaler — hvormeget have Færøerne kostet? Thorshavn har 700 Indbyggere, Mænd, Kvinder, Oldinge og Børn; Fregatten har 380, lutter Mandfolk, de fleste unge og kraftige. Nogle Puncter for Sammenligning kunde der vel være; men saameget er vist, at Færøerne ere bedre bepantsrede end „Jylland", at de ikke kunne sprænges i Luften eller løbes isænk af en „Merrimac", og at det Materiale, hvoraf de ere sammensatte, er varigere end Fregattens Eg og Fyr. — Lad os saa hver være god for sig.

Den 15de Juni var Søndag og Festdag, i Hovedstadens Gader vrimlede det af Fremmede i blaae Skjorter og med malede Hattebaand, Fregattens Musikbande trak igjennem Gaderne, musicerede udenfor Palaiet — eller, hvad jeg vilde sige, Amtmandens nordiske Bolig, Beboerne samlede sig paa Torvene eller stege ud paa Balconerne, det vil sige, ovenpaa de med Græstørv belagte Tage, hvor Kvinderne sade anstændigt paa Skraaningen og Mændene overskrævs paa Tagryggen, ligesom paa Heste, medens Faarene græssede meget gemytligt ved Siden af. Den nedgaaende Sol kastede sine Straaler over Fjeldets Ryg ned paa den livlige Scene, trængte gjennem Rudernes knudrede Glas og skinnede i Brændpuncter paa Geraniernes mørke Blade indenfor paa Vindueskarmen, bøiede den lysegraae Næver (Birkebark) langs Tagskjægget indefter imod Huset og spillede med sine livlige Straaler i Kvindernes af Glæde udgydte Taarer — det var et heel romantisk Øieblik.

Den 16de Juni lettede Fregatten tidligt om Morgenen og gjorde en Tour med nogle af Stedets Embedsmænd udenom Strømø og Østerø tilbage til Thorshavn. Det var et ualmindelig smukt Veir, ganske stille og Solskin, saa at man ikke behøvede at klæde sig i mere end een Overfrakke, og Fregatten dampede hele Veien, uden at løsne et Seil.

Akershus Fæstning. (Efter en Tegning af Reinholdd Boll.)

Touren gik igjennem Hestøfjord og den smalle Vestmanhavnsfjord, imellem Strømø og Vaagø, hvor Fjeldene rage høit op paa begge Sider, saa at man paa Fregattens Dæk troede sig paa en Jernbane i en Fjeldkløft, uden at ane Vandets Tilstedeværelse. Fra Vestmanhavnsfjord gik Touren langsmed Øernes Nordvestende, gjennem det aabne Hav, hvis tunge og lange Bølger mindede om dets Charakteer, skjøndt Bølgernes Overflade var ganske glat, uden den ringeste Kruusning. Vi seilede forbi Østerøens Nordende; til dette Sted knytter sig en curieus lille Begivenhed, som vi skulle fortælle saaledes, som den er os meddeelt.

Færingen opfører sit Huus midt i en lille opdyrket Strækning, som kaldes en Bø, og hvor der dyrkes lidt Kartofler og andet Lignende. Udenom paa Fjeldene voxer Græsset vildt; det seer vel noget tyndt og affvedet ud i disse saakaldte Hauger, men det udgjør dog en ret god Føde for den store Mængde Faar, som krybe op og ned ad de steile Fjeldsider og mange Steder svæve over Afgrunde, hvor man skulde troe, det var umuligt at holde sig fast. Her, paa Nordenden af Østerøen, gik en Sommerdag i Aaret 17 eller 18 Hundrede og Gud veed hvormange, en lille Dreng og vogtede Faar; han kjendte dem allesammen, var voxet op med dem og forstod at lege Skjul, og Tagfat med dem, ligesaagodt som med en Samling Legekammerater. Den omtalte Dag var en Søndag, og Drengen, hvis Forældre havde noget tilbedste hjemme i Bøen, var iklædt sine pæne Søndagsklæder, det vil sige en lang hvid ulden Trøie med

Homansby i Christiania. (Efter en Tegning af Reinhold Boll.)

Skruefregatten „Jylland" passerer Klippen „Munken" ved Færoerne, den 14de Juni 1862. (Efter en Tegning af Marinemaler C. Dahl.)

Beenknapper, mørke Knæbeenklæder med tre Knapper paa hver Side ved Knæerne, uldne, lyserøde Strømper i de bekjendte Færingesko, og den spidse, stribede Hue paa Hovedet; han lignede i denne sine Øers Nationaldragt fuldstændigt en lille Huusnisse. Saaledes sad han paa Jorden og legede med et lille Kid, hvis Moder gik og gnavede de brændte Stumper af Græsset rundtomkring, og den milde Sol, som kastede sine Straaler ned paa Haugen og paa Faareflokken, indbød ret det unge og varme Blod til Lystighed. Kiddet gjorde Kabrioler, stak Hovedet ind under Drengens Been, sprang saa til den ene, saa til den anden Side, og, da Drengen reiste sig og gjorde Konsterne efter, blev det snart til en rigtig Tagfat. Saa fik lille Mæ et Slag over Snuden, blev vred og trak sig tilbage, men kom dog snart igjen. Nu skulde Drengen fange Mæ, der havde faaet saamange Knubs over Næsen, at den for Alvor var bleven vred og søgte at undflye; Mæ løb, og Drengen bagefter; nu gik det i Rundkreds, nu lige ud, nu til Siden, indtil Mæ kommer temmelig nær til den steile Skrænt imod Søen, hvorover Drengen bliver bange og springer til for at gribe og frelse sin lille Legebroder; men denne springer tilbage og styrter i det samme fra den svimlende Høide lige ned i Afgrunden. Det var et frygteligt Syn for den lille Faarehyrde: hans bedste Ven, hans Legekammerat og troe Staldbroder var død! død og myrdet ved hans egen Haand. Det Liv og de Lemmer, han var sat til at bevogte og som han elskede saa høit, havde han selv stødt i Afgrunden, bortkastet, dræbt.

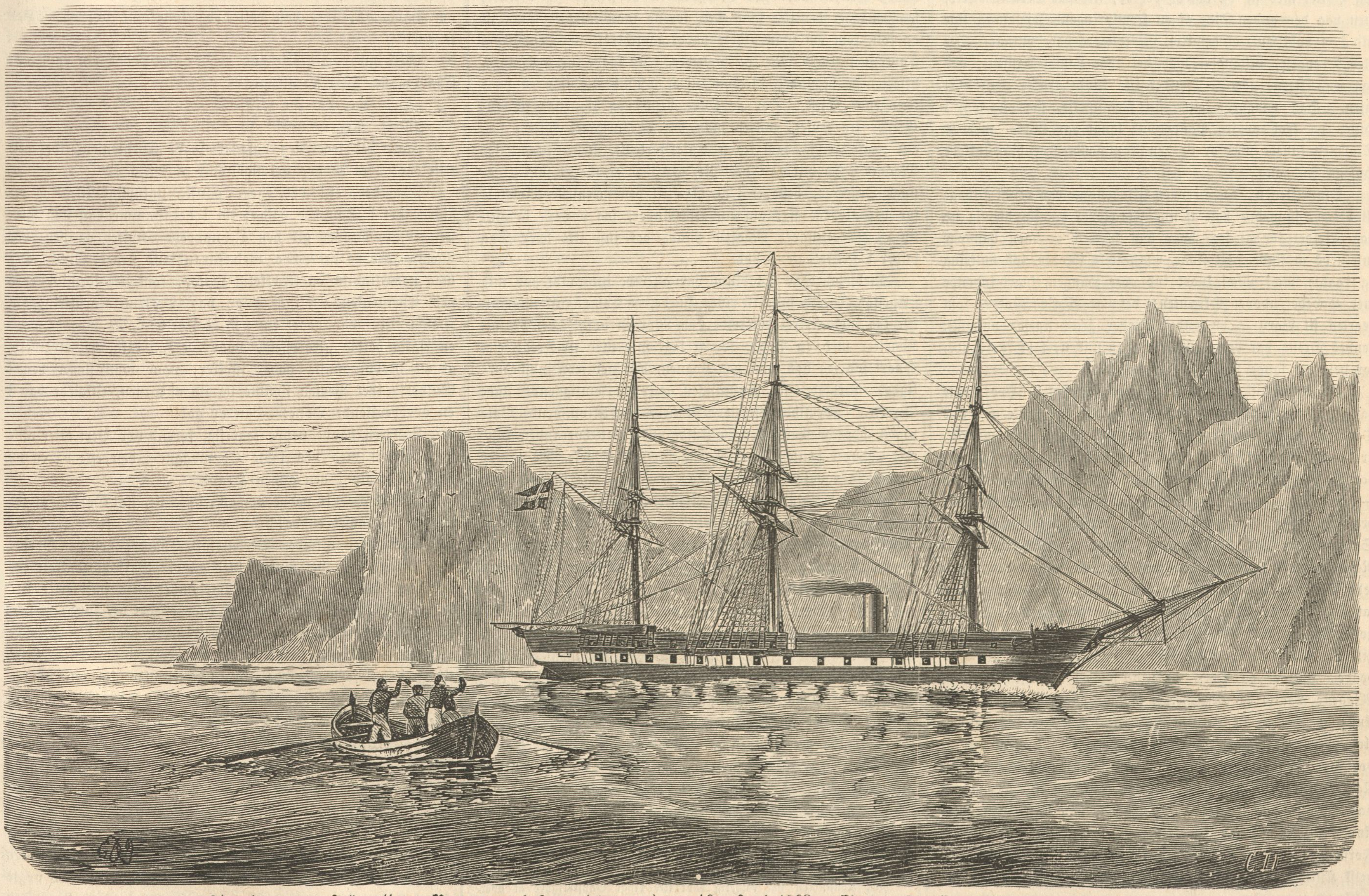

Skruefregatten „Jylland" ved Nordenden af Kolso (Færoerne) den 16de Juni 1862. (Efter en Tegning af Marinemaler C. Dahl.)

Han lagde sig ned paa alle Fire, krøb ganske forsigtigt hen til Skrænten, kigede ud over, saa at han kunde see ned til Foden ved Søen: og der laae Mæ paa den ene Side, med Hovedet imod Vandet og alle fire Been udstrakte. „Mæ!“ raabte Drengen, „min egen Mæ! er Du død? — jeg kunde jo ikke gjøre for det.“ Men Tonerne klang hen i Luften og naaede ikke Dyrets Øren. Da kom en lille Sø rullende ind, netop høit nok til at træffe Kiddets Hoved, og ved dette Bad slog den for sig med Forbenene — Drengen saae det, der var endnu Liv, og som en Vind fløi han op og løb afsted for at finde en Skraaning, ad hvilken han kunde stige ned over Fjeldet og komme det ulykkelige Lam til Undsætning.

Overalt var det steilt, ingen Afsætning eller Nedgang. Da saae han i Fjeldets Side en smal Kløft, som førte ned til en med enkelte Græspletter bevoxet steil Skrænt. Med Ryggen imod Kløftens ene Side og Knæerne imod den anden, gled han langsomt nedover, naaede Skrænten og hængte sig fast i en Dusk Græs; den gav efter, han fik fat i en anden, der kun holdt ham et Øieblik, og saaledes gik det afsted, hurtigere og hurtigere nedad den bestandig mere og mere steile Skrænt, indtil han tumlede ned paa Bredden og rullede ud i Vandet. Herfra var det ikke vanskeligt at komme op, og nu stod han, vaad og forpustet, forstødt i alle Lemmer, ved Siden af det kjære Dyr — men Ak, det var for seent! Mæ vendte sine matte Øine imod ham og udaandede sit sidste Suk. Hvor længe Drengen sad og græd over det døde Leer, er ikke optegnet; men da han samlede sig igjen, var det begyndt at blæse en paalands Vind, Søerne rullede op imod Fjeldets Fod og det var paa Tide at tænke paa at komme tilbage. Han slæbte Lammet hen til den Skrænt, ad hvilken han var krøbet ned, og forsøgte at bestige den — men alle Forsøg vare forgjeves; Græsset reves af, Neglene kunde ikke faae Hold i Jorden. Til begge Sider var der lukket af steile Klippevægge; ingen Udvei fandtes, ingen Mulighed for at komme hverken op, frem, eller tilbage. Da gjorde Drengen, hvad ethvert Barn i hans Alder vilde have gjort, han gav sig til at græde og kalde paa sin Moder; dog besindede han sig saameget, at han indsaae, at hans Moder ikke kunde krybe ad Fjeldets Væg, hvorfor han hævede sin Stemme saa høit som muligt og med klagende Toner kaldte paa sin Fader — Stemmen stødte imod Fjeldet, kastedes tilbage og forsvandt „som en Røst i Ørkenen“. Blæsten tog til, Brændingen reiste sig høiere og høiere, og snart vilde det være umuligt for ham at holde sig længere, Søen bruste lige op imod Fjeldets Fod. Da tog den lille Dreng sin døde Ven i Armene, lagde sig ned paa Knæe og gav sig Gud i Vold. — Brændingen steg op, gik over ham og trak sig igjen tilbage; en ny Sø rullede ind, større end den forrige, og denne var saa stærk, at den slæbte sit Bytte med tilbage imod Dybet; men den næste Brænding kom ind, tog Byttet med sig og kastede det op, ikke paa Skrænten selv, men paa den anden Side af en fremspringende Fjeldkant, lige ind i et dybt Hul, af den Art, vi tidligere have omtalt. Her gled Drengen, bestandigt med det døde Lam i Armene, ned bag en Steen, saa at Vandet ikke kunde trække ham bort igjen. Han vaagnede efter sin Besvimelse, saae sig om i Hulen og krøb op fra Vandet saa langt han kunde, medens Stormen tudede udenfor og den skummende Brænding lukkede Hulens Indgang.

Om Aftenen, da Drengen ikke endnu var vendt tilbage til Bøen, savnedes han af sine Forældre, der skyndte sig ud paa Fjeldet for at see, hvor han blev af — men han var intetsteds at finde. Et Faar, en stakkels Moder, løb omkring og raabte Mæ! Mæ! snart ind over Haugen, snart ludende med Hovedet udover Skrænten: det var Mæ's Moder, som begræd sit Barn — en anden Moder græd ligesaa ynkeligt, hendes Dreng var borte, styrtet i Afgrunden, tabt for hende, for hele det lange Liv!

Hvorledes gik det imidlertid vor lille Helt? Hvor søgte han Hjelp, hvem trøstede ham og mod hvem vendte han sine Tanker? Mon Vulcan og Neptun, der, som vi have omtalt, strides og stride om Herredømmet omkring de nøgne Klipper, vogtede det levende, fortabte Barn i den afsluttede Grotte? — Han opdagede snart, at han var kommet i godt Selskab, vel ikke med de to mægtige Guder, men med en heel Flok Søfugle, der søgte Tilflugtssted i Hulen og hvis Æg laae i Rederne rundt omkring. De vare fløiede bort ved den uventede Gjests Ankomst, men da den første Forskrækkelse havde sat sig, kom de igjen tilbage og bleve tilsyneladende nok saa gode Venner med Drengen fra Fjeldene ovenover. Tiden gik, det blev Nat og atter Dag, Naturen gjorde sin Ret gjeldende, Hunger og Tørst indfandt sig og kun altfor hastigt. Æggene maatte da først hjelpe, saa kom Touren — ak! at vi skulle sige det — til Vennen, det lille døde Lam. Bestandigt slog Brændingen imod Hulen, steg op og gled ned, at komme bort var ikke til at tænke paa — og saaledes hengik sex lange Uger. Afkræftet, mat indtil Døden, sank den lille Dreng ned bag Stenen, paa det samme Sted, hvor han første Gang blev skyllet op, og her var han bleven et sikkert Offer, naar ikke et Forsyn havde vaaget over ham og bragt ham Frelse. En engelsk Kutter laa og fiskede under Øen — som saamange engelske Kuttere gjøre — og da det var blevet smukt Veir en Dag, gik et Par af Folkene i Baaden for at skyde Fugle under Klipperne. De nærmede sig Drengens Hule, og da en stor Søfugl viste sig inde i denne, lagde en af Matroserne sin Bøsse an, skød og ramte, saa at Haglene spillede om imellem Stenene. Vækket ved Skuddet til nyt Liv reiste Drengen sig pludseligt op, saa at hele hans Figur viste sig over Stenen; de engelske Matroser, som antoge ham for en Nisse, gave et Brøl fra sig, satte Aarerne igang og roede af al Kraft tilbage til deres Kutter. Da de om Aftenen løb ind i en lille Havn, kaldet Saxen, paa Øens Nordside, forklarede de nogle derboende Fiskere, saa godt det lod sig gjøre, hvad de havde seet, at en lille „Imp“ havde viist sig i Hulen, truet ad dem og spiist deres skudte Fugl med Hud og Fjer. Fiskerne, som ikke vare bange for Nisser, roede strax ud med deres Baad til Stedet, fandt den lille Dreng, hvis Forældre de kjendte og hvis Forsvinden de havde hørt omtale, toge ham op og bragte ham tilbage til hans sørgende Hjem. — Hvilken Forandring her skete i Gemytterne, vil Du selv, kjære Læser, kunne slutte Dig til. —

Fregatten „Jyllands“ Fart gik altsaa forbi den mærkelige Hule, ind i Løbet mellem Østerøen og Kalsø, forbi hvis nordlige Ende man seer den passere paa den anden af vore Tegninger *). En Mængde af de korte, høistævnede, klinkbyggede og kortaarede Rofartøier laae og fiskede i det smukke Veir; naar Fregatten passerede dem forbi, reiste Folkene sig op, begeistrede ved Synet af det prægtige Skib, svingede med Huerne og raabte Hurra! Et saadant Skib havde de aldrig seet før imellem deres Klipper og ville vel heller ikke saasnart see det igjen. Fregatten løb tilbage til Thorshavn, satte sine Passagerer iland og styrede umiddelbart derpaa ud imod det urolige Hav, hvis ustadige Veir med Regn og Blæst ofte bragte dens Besætning til at tænke med Fornøielse paa den smukke Tour imellem Færøerne.

En Dags Cantonnementsliv i 1848.

(Af V. H.)

Førend vi 1848 droge i Vinterkvarteer, laa den Bataillon, ved hvilken jeg havde gjort hint Aars Felttog, om Efteraaret i Fredericias nærmeste Omegn. Vi vare netop indkvarterede i de samme Landsbyer, som vi skulde jage Slesvigholstenerne ud af den 6te Juli Aaret derpaa. Jeg boede i Egeskov, lige ved Randsfjord, hvor Forræderen Staffeldt paa nysnævnte Dag søgte at redde sig over, da hans Afdeling var sprængt, men istedet derfor fandt Døden for en forhenværende Undergivens Haand. I Begyndelsen befandt jeg mig ganske vel; thi ovenpaa anstrengende Marcher smager et Cantonnementsliv meget godt, indtil man faaer udhvilet sig. Da man i Felten faaer god Leilighed til at skynde sig hermed, saa hengaaer der ikke lang Tid, førend man føler sig saa rask og kvik, som om man aldrig havde marcheret. Ere endvidere Cantonnementets Mærkværdigheder, hvis saadanne forefindes, beseete, da begynder Kjedsomhed at indfinde sig som en paatrængende Gjest. For at holde denne og lignende ubudne Gjester fra Huset, tourer man om og forslaaer Tiden paa alle tænkelige, ja, som jeg her skal fortælle, næsten utænkelige Maader. En yndet Adspredelse, der især er meget søgt af de unge Officerer, bestaaer i at tage til den nærmeste Kjøbstad, for der at faae sig, om end ikke Andet, saa dog — ja gjæt nu — et veltillavet Maaltid Mad, der just ikke hver Dag falder i Feltsoldatens Lod.

Kjedsomhedens Stadium var allerede indtraadt hos mig i Egeskov, da, til min ikke ringe Glæde, en Compagnikammerat, der laa indkvarteret i Trelde, en Morgen holdt udenfor mit Kvarteer med en Vogn, for at tage mig med til Fredericia. Snart sad jeg hos ham paa Vognen, der med jevn jydsk Hurtighed nærmede sig Fæstningen over de omliggende flade Marker. Formiddagssolen beskinnede den tilkommende Valplads, hvor vi Aaret derpaa skulde bøde med hveranden Officeer og hver femte Mand af Bataillonens Styrke. Vi naaede Fredericia og gjorde vort Indtog ad samme Port, hvor udad vi hin — idetmindste for Deeltagerne — mindeværdige Nat droge i Spidsen for Avantgarden, for med blanke Vaaben at kaste Fjenden ud af Forskandsningerne, og ud af Stillingen, og „ud af vore gode gamle Kvarterer fra ifjor“, som Kulsvierne sagde den Nat.

I Fredericia opsøgte vi Byens bedste Gjestgivergaard. Her traf vi et Par Bataillonskammerater, der vare komne til Staden i samme Hensigt som vi; den Ene, Christensen, tillige med den Bihensigt, at foretage et storartet Indkjøb af Krudt og Hagel, som han meente at faae Brug for, da hans Vert, Sognefogeden i Igom, skulde have en herlig Jagt.

Da vi havde nydt en god Frokost sammen og faaet nogle ægte Frederitser-Cigarer tændt, gik vi, efter at have bestilt en glimrende Diner — Suppe, Steg og Omelet — ud for at tage Byens Mærkværdigheder nærmere i Øiesyn. Den rolige og stille By, med sine brede, men folketomme Gader og sine store Marker indenfor Voldene, frembød et meget sørgeligt Skue, og dog, hvor meget sørgeligere skulde vi ikke see den, efterat Bombardementet havde varet i 10 Uger! Den Nat, da vi kom over fra Fyen, for at gjøre en Ende herpaa, forefandtes der kun en eneste civil Mand, alle de øvrige Indbyggere havde de fjendtlige Bomber fortrængt. Han holdt Stand, og skjøndt han „solgte ud,“ lod han ikke sine Varer gaae for Spotpris. — Vi travede paakryds og paatvers, men lige kjedeligt var det; til Adspredelse kunde en saadan Spadseretour paa ingen Maade tjene. Vi spurgte en Mand, vi traf, om Veien til Kirkegaarden.

„Og hvor ligge de, som ere døde af Kjedsomhed i dette Öde?“ spurgte en svensk Officeer, der gjorde Tjeneste ved Bataillonen og netop kom til, som vi talte med den Indfødte. Denne gik ind paa Spøgen og viste os Retningen, vi skulde tage for at komme derhen, „hvor de, der døe af Kjedsomhed, hvilke dog mest ere Fremmede, ligge iflæng mellem de Andre,“ føiede han leende til.

Vi søgte nu hen til den Kirkegaard, der om føie Tid skulde huse saamangen Ven og Fjende — blandt de Første vor Ven Svenskeren, der med Olaf Rye nød den Ære, at blive baaren til sin Grav af Officerer. Han kom ialtfald til at ligge imellem Folk, der ikke vare døde af Kjedsomhed. — Vi besaae derpaa Voldene og disputerede om deres Brugbarhed.

Til den bestemte Tid indfandt vi os paa Gjestgivergaarden, ret opsatte paa at bedømme Gastronomiens Standpunct i denne Fallenternes og Secterernes By.

Maden var fortræffelig, navnlig afnødede en uhyre Oxesteg os den dybeste Beundring. Med en Udholdenhed, der vilde have været en bedre Sag værdig, som det ofte saa smukt hedder, gjorde vi saadanne Angreb paa denne Kolos, at jeg troer, det lykkedes os at lette den for adskillige Punds Vægt. Naar man har levet et halvt Aar i Felten og ikke saa sjeldent maattet lade sig nøie med Saltmadsfadet, samt kun har levet høit med Meel- og Melkemad og maattet gjøre Gilde paa Hønsesteg, var en lækker Oxesteg et non plus ultra af en Ret. Da det derhos var først paa Maaneden, flød Vinen i Strømme og beaandede Stemningen.

En Episode, vor Vert var saa god at give tilbedste, satte Kronen paa Munterheden. Idet han nemlig kom ind ad Døren med en til Omeleten bestilt Xeres, havde han tillige en Flaske Rødvin i Haanden og spurgte: „Er der nogen af de Herrer, der vil vedde med mig?“

„Hvorom?“

„At jeg kan slaae denne Flaske imod Gulvet, uden at den gaaer itu!“

Jagtynderen Christensen, der i det Hele taget var noget sær og til sine Tider led af et utaaleligt Phlegma, saae med opspilede Øine paa den veddelystne Vert og vendte sig derpaa om imod os, idet han roligt og langsomt udbrød: „Han er gal!“

„Nei gu' er jeg ikke gal! Tør De vedde om en Flaske Champagne, Herr Lieutenant?“

„Ja! To, om De vil!“

„Nei! Een er nok!“

„Ja, det troer jeg ogsaa,“ sagde Christensen, idet han tilføiede: „det er dog vel ligefremt at forstaae?“

„Ja bevares! det gaaer ganske naturligt til,“ og det gjorde det i Sandhed ogsaa; thi i det Samme han slog Flasken imod Gulvet gik den i hundrede Stykker og den røde Vædske farvede det pæne, med Strandsand strøede Gulv. Der blev naturligviis en skrækkelig Latter, som ikke formindskedes ved Christensens rolige Svar paa Vertens Forsikkring, at Flasken kun var gaaet itu ved et Uheld: „De maa da være en rigtig heldig „Katøffel“, naar De kan kalde det et Uheld, at en Rødvinsflaske gaaer istykker, naar man slaaer den i Gulvet!“ idet Verten skyndte sig ud af Stuen, tilføiede han i en overbevisende Tone: „Han er gal!“

Latteren havde neppe lagt sig, førend vor Vert atter viste sig i Døren med den tabte Champagne i den ene og en ny Flaske Rødvin i den anden Haand.

„Hvis De vil vedde om en Flaske til, skal De see, at jeg ikke er saa tosset endda!“

Christensen nikkede. Verten satte Champagnen paa Bordet og gjentog, som det syntes, med en vis Varsomhed Konsten, om man kalde den saa; den Varsomhed maa imidlertid ikke have været tilstrækkelig, hvis den overhovedet her kunde hjelpe, thi saasnart den tynde Flaske naaede Gulvet, deelte den Skjebne med sin Forgænger. Latteren og den dermed forbundne Støi tiltog i en foruroligende Grad: der blev formelig hylet. Verten var som ude af sig selv. Der var ikke Tanke af Medfølelse, lutter leende Ansigter. Den overvættes Støi kaldte Vertinden ind fra Kjøkkenet, hvor hun, en trivelig Mutter, thronede med Hæder. Saasnart hun fik Øie paa de ituslagne Flasker og saae Mandens forlegne og flaue Mine, fattede hun grant Aarsagen, satte Hænderne i Siden og udbrød: „Men, min Herre og Gud, naar vil Du dog blive klog, Peter? — Han ødelægger os, mine Herrer, ved bare Konster!“ Da „Peteren“ vovede at fremkomme med nogle smaa Indvendinger, gav Madamen ham det glatte Lag. For

*) Tegningerne ere udførte under Fregattens Kryds i Nordsøen i uroligt Veir, med høi Sø, paa et slingrende Skib, med daarligt Lys og ringe Ro; Konstneren har følgelig havt ikke ringe Vanskelighed at overvinde.

at undgaae en ny Salve kneb „Peter" ex og smuttede ud ad Døren. Et Øieblik efter hørte vi en Støi ude paa Gangen; vi ilede ud og saae Madamens „Peter" i Slagsmaal med Gaardskarlen. Denne havde, efter Sigende, staaet „Peter" iveien i Gangen, da han, i sin slette Stemning, hurtigt vilde ud i Gaarden, for at køle sig af ovenpaa det dobbelte Uheld. Et fra „Peters" Side velanbragt Ørefigen, gjengjeldtes øieblikkeligen af Gaardskarlen et hinc illæ lacrymæ. Madamen, der var kommen tilstede, traadte imellem og betjente sig ved denne Leilighed af Tillægsord til sin Ægteherre, der, hvis de vare berettigede, hverken vare hende eller ham til megen Ære, men lod ane, at Skinsygen spillede en Rolle i denne Kamp.

Da der ved Bordet var drukket al den Vin, man kunde ønske, vare vi i et Slags Forlegenhed med de to Flasker Champagne, som Christensen havde vundet, og som Verten paa ingen Maade tillod, at han gav Afkald paa. Enige om ikke at drikke dem strax, foreslog Christensen os at tage hjem med ham, hvor vi da om Aftenen kunde lave os en rigtig god Bolle Champagnepunsch. At Indbyderen tilfældigviis var kjørende i en stor Holstenskvogn, der mageligt kunde rumme os alle Fem, bidrog ikke lidet til Forslagets eenstemmige Antagelse. Svenskeren, min Kammerat og jeg, lode vore Befordringer kjøre hjem og toge Plads paa Holstenskvognen; Vertinden og Gaardpeteren sagde os det venligste Farvel, den uheldige „Peter" viste sig derimod ikke.

Paa Veien til Igom discuterede vi om, paa hvad Maade vi bedst skulde tilbringe Eftermiddagen. Forslagene vare mange; efterhaanden forkastedes de alle, paa Svenskerens nær, der vandt almindeligt Bifald. Det lød, at vi skulde blive hos Christensen og benytte Tiden før Mørket faldt paa til at jage paa det af denne anpriste Jagtrevier, samt nyde det nedlagte Vildt til Champagnepunschen.

I Sognefogedens Gaard bleve vi modtagne af Smidstrup, Christensens Oppasser. Han var en Mand af Geleddet ɔ: ikke Trainkudsk; det var først i 1849, at Officererne belemredes med disse Dovendyr. I 1848 tog enhver Officeer den Mand af Compagniet, som han syntes bedst om, til Oppasser; som en Følge deraf vare disse de netteste og fiffigste Karle i hele Bataillonen. Smidstrup var et Pragtexemplar, maaskee vel egenraadig, men ellers i alle andre Henseender mageløs. Han satte Trappen til, og i et Nu vare vi af Vognen. Da det var Hensigten, at vi skulde jage, maatte Jagtrekvisiterne strax for Dagen. De vare kun faa og i en ynkelig Stand, navnlig hvad den eneste forefundne Bøsse angik. Den havde et meget tvivlsomt Udseende og svarede den end ikke ganske til den, Poul Møller forefandt i Lægdsgaarden i Ølssebymagle, saa manglede der ikke meget heri. Vor Forundring over, at der kun fandtes saadan en daarlig Bøsse hos en saa velhavende Mand, som Sognefogeden efter Alt at dømme maatte være, lagde sig noget, da Smidstrup, der havde undersøgt den Sag, forklarede, at Bonden havde to bedre Bøsser, men at de nok enten vare gravede ned, eller i Fyen. „Det er jo ikke saa længe siden, at „Tydsken" var her, og hvem veed, naar han kommer igjen," lød Moralen i Smidstrups Mund.

Fem om een Bøsse, det gik imidlertid ikke — dog vi vidste at hjelpe os. I Gaarden laa der, foruden Lieutenanten, en Indkvartering af Soldater; disses Geværer maatte gjøre Tjeneste som Jagtbøsser. Det var rigtignok af de gamle tunge Musketter, der vare lidt uhandelige, men det hjalp ikke, bruges maatte de, hvis vi overhovedet vilde jage, og det vilde vi. For at give disse Kanoner et mere jagtmæssigt Udseende, udspændtes Bæreremmen, saa at man kunde hænge dem over Skulderen. Da der kun forefandtes een Hagelpung og eet Krudthorn, maatte Ammunitionen pakkes i to Papirer til hver; Fænghætterne puttede vi i Lommen. Ligesom vi, udrustede paa denne Maade, vilde bryde op, for at søge Jagtgebetet, forøgedes Selskabet med en medicinsk Studerende, der var ansat som frivillig Underofficeer ved et af Bataillonens Compagnier. Da de tre af de tilstedeværende fem Officerer selv vare Studenter og jevnaldrende med ham, var han naturligviis en velkommen Gjest; han blev øieblikkelig opfordret til at deeltage i Jagten og hurtigt blev Remmen spændt ud paa endnu en Musket, imedens Smidstrup „tuttede" ham noget Munition, som han kaldte det. Paa den tykke Møllerhest, som Medicineren havde laant af sin Kvarteervert, lagdes der Beslag, jeg troer efter et hviskеt Ønske af Smidstrup, som fandt det hensigtsmæssigere, at følge Jagtselskabet tilhest med den store Kurv Midaftensmad, end at gaae og bære den.

Endelig vare vi færdige og manglede kun en Hund, et aldeles nødvendigt Tilbehør, idetmindste efter Svenskerens Mening. Christensen bad os vente et Øieblik og kom strax frem med en Hund i en Strikke. Det var Lænkehunden, han havde løst. Fuldt udrustede forlode vi Bondegaarden; En havde Hunden i en Strikke, hvilket blev anseet for nødvendigt, indtil man fik at see, om den var skudstærk, noget som, efter en Andens Bemærkning, ikke altid var et Særkjende for Bindehunde. Oppasseren fulgte bagefter, ridende paa Medicinerens Hest. Paa det til Christensen rettede Spørgsmaal, hvor Jagtrevieret laa, lød hans Svar ret overraskende, paa den ham egne, tørre, phlegmatiske Maade: „Vi ere der allerede! Jagten strækker sig over alle Bymarkerne!"

Der blev nu stillet et Slags Kjæde ud, idet vi, med en ringe Afstand mellem hverandre, med Latter og Spøg begyndte at gaae ud over Markerne. Vildt var der ikke mere af, end bag paa min Haand; ikke saameget som en Sangfugl fløi op. Og havde der været noget, saa maatte det blive skræmmet op paa lang Afstand, saadan en Støi blev der gjort. Hertil bidrog Køteren i Strikken ikke saa ganske lidet; thi glad over den uvante Frihed gjøede den af fuld Hals og sled i Strikken, for at blive endnu friere. Et Billede paa Concessioner! jo flere der gives, desflere fordres! Smidstrup holdt sig meget langt tilbage og da dette ikke kunde være af Beskedenhed, en Dyd, han maaskee kjendte, men sjeldent øvede, blev det ham betydet, at han gjerne kunde komme nærmere. Han kom, men det var tydeligt at see, at det ikke skete med hans gode Villie.

„Hvad skal den overdrevne Høflighed til, at Du holder Dig saa langt bag Fronten?"

„Det har jeg lært af Cavalleriet!"

„Du er nok vittig."

„Sommetider, naar det kan slumpe sig, forresten," føiede han til, „er jeg ikke ganske sikker paa, at denne Meelpose," saadan kaldte han Møllerhesten, „er „ingskudt", jeg synes, at han seer sig saa farligt meget for og spidser Øren."

„Det skal vi, tag mig tusen, snart faae at see," sagde Svenskeren, idet han skød sit Gevær af. Smidstrup havde anet rigtigt. Bæstet var ikke „ingskudt", thi det gjorde meget kort omkring og ved denne, om ikke uanede, saa dog i det Øieblik uforudseete Vending, laae Oppasser og Kurv paa Marken, hver paa sin Side af den fnysende Hest, som Græsrytteren endnu holdt i Tøilen. Havde han givet Slip, vilde Hesten sikkerligen have taget Reissaus ad Møllen til og derved undgaaet de Ubehageligheder, den senere blev udsat for. Vi omringede nu Rytter og Hest, hvilken Sidste baade rystede og fnøs, samt viste stor Utilbøielighed til atter at lade sig bestige.

Ovenpaa dette lille Mellemspil fortsattes Jagten, men stadigen uden Udbytte. Da vi ikke traf paa noget Vildt, blev der skudt efter Stene, som kastedes op i Luften. Efter Alt at dømme var Medicineren den flinkeste Skytte, men dette vilde Christensen paa ingen Maade indrømme. Da saadan en Strid bedst afgjøres ved en Prøve, bleve de enige om at skyde tilmaals; men hvad skulde de skyde efter? En foreslog at sende Smidstrup hjem efter en Planke eller en Halvdør, der begge vilde kunne afgive en hensigtsmæssig Skive, hvor Haglenes Antal kunde sees. Vi kaldte paa ham, der atter havde trukket sig dygtig langt tilbage; paa lang Afstand bad han om, at vi endeligen ikke maatte skyde, og da han kom nærmere, forklarede han, at Mølleren gik i Knæe ved hvert et Skud, der faldt; han troede tillige at have bemærket, at det virkede paa hans, ɔ: Møllerens, Mave. Han fik nu Ærindet at vide. Han red ikke strax, men sad og betænkte sig lidt.

„Hvorfor rider Du ikke?"

„Nu rider jeg, men," føiede han til, „hvis jeg maatte sige Noget!"

„Javist maa Du sige Noget!"

„Ja men, jeg veed ikke rigtig, om jeg tør?"

„Vist tør Du, kom frem med det!"

„Saa vil jeg raade til, da det vil vare saa længe, inden jeg kan komme igjen, at min Lieutenant og Underofficeren, ɔ: Medicineren, see til, hvem af dem der kan sætte flest Hagel i den andens Felthue."

Da han saae, at „hans" Lieutenant ikke syntes videre godt om Forslaget, skyndte han sig formildende at føie til: „Herr Lieutenanten har jo en ny Hue hjemme og Underofficerens er en frivillig" (ɔ: Eiendomshue).

Smidstrups Indfald blev optaget særdeles godt af dem, hvis Huer det ikke vedrørte; de Paagjeldende syntes mindre tilfredse. Da imidlertid Medicineren indvilligede paa den Betingelse, at han maatte skyde sidst, lod Christensen sig ogsaa bevæge. Vi stillede os nu op i en Halvkreds og i Veiret gik den frivillige Hue, der kun ramtes af Christensen med et Par Hagel, som gik igjennem Pullen, uden at anrette videre Ødelæggelse. — Da Touren til at skyde kom til Æskulaps Søn, viste Slangen sig. Han stillede sig nemlig tæt op til Christensen, da denne kastede sin Hue i Veiret og istedetfor, som hans Forgænger havde gjort, at skyde medens Huen var i Høiden, biede han roligt indtil den kun var en Alen eller saa fra Mundingen af Bøssepiben, først da brændte han løs. Følgen heraf var skrækkelig ødelæggende. Hele Ladningen gik samlet som en stor Kugle igjennem Huen og dannede et Hul, saa stor som en Daler, hvorigjennem man kunde see baade Sol, Maane og elleve Stjerner. Christensen blev lidt flau herover, skjøndt det ellers ikke var hans Sag. Han saae i Retningen af Smidstrup, der paa Afstand gjorde forkeert Front og lod som om han aldeles Intet havde seet eller bemærket.

„Smidstrup!" brølte hans Herre. Denne kom ansættende paa Mølleren med den mest uskyldige Mine af Verden. „Seer Du, hvordan min Hue er bleven tilredt? Det er din Skyld, Du dovne Slyngel, der ei gad ride hjem efter en Skive. Naar jeg gjorde Dig din Ret, lod jeg Dig imorgen træde ind i Geleddet." Smidstrup saae tilsyneladende meget modfalden ud; dog forekom det mig, at der laa et Grin bag ved den forknytte og deeltagende Mine, han satte op, for at formilde sin fortørnede Herre. „Kan Du sige Noget til din Undskyldning?" vedblev denne, der maaskee var mest forbauset over, at Kulsvieren ikke havde en Undskyldning paa rede Haand.

„Nei! Vorherre bevare min Mund, som de gamle Kjærlinger sagde paa Als, naar de først rigtigt havde rakket Nogen ned — — det Eneste skulde da være, at jeg ikke havde anseet Underofficeren for saa udspeculeret."

„Ja, lad nu det være godt, men hold Dig i Skindet den øvrige Deel af Dagen, ellers — —"

Da Smidstrup atter havde fjernet sig, kom endnu en Lieutenant af Bataillonen til. I Afstand saae det ud, som om han red paa et Føl, saa spinkel og ubetydelig var hans Ganger. Da han kom hen til os, saae vi, at det var en Huusmandsplag af stor Ungdom, hvisaarsag den strax døbtes den „Eenaars". Han spurgte os meget spydigt, om vi legede Felttjeneste, og vilde paa ingen Maade troe, at vi vare paa Jagt, samt afviste temmelig haanligt en Indbydelse om at deeltage heri. Dette kunde ikke hengaae ustraffet. Svenskeren gav mig et Vink, og som om Ingenting var i Veien stillede vi os paa hver Side af den intet Ondt anende Eenaars, hvis Rytter vi honorerede med en Salve af to Skud ved Plagens Øren. Uagtet Skuddenes ringe Antal var Salven aldeles tilstrækkelig til at faae Rytteren til at holde op med sine Vittigheder paa de Jagendes Bekostning; thi den Eenaars gjorde sig udtilbeens og paa et hængende Haar var det gaaet dens Rytter, som Smidstrup, dog blev han i Sadlen; med stor Høflighed og udsøgte Talemaader smigrede han vor Jægerdygtighed m. m. og bad heel ynkeligt om, at der ikke oftere maatte vises ham en Hædersbeviisning, i Form af Geværsalver, thi dette mindede ham saameget om Salverne udenfor Østerport, at han blev ganske veemodigt stemt. Der sluttedes nu Fred, og ridende fulgte han med os.

(Sluttes).

Literatur.

— Hos Cappelen i Christiania er udkommet: „Jordbeskrivelse, Læse- og Lærebog for Almue- og Borgerskoler" af Siegvart Petersen. Det er en heldig Idee, til den kortfattede og tørre Beskrivelse af de enkelte Lande, at knytte en Række smaa Skildringer, der giver Begreb om de forskjellige Landes Sæder og Skikke. Disse Afhandlinger ere hentede fra bekjendte Forfatteres Skrifter og Kilden er angivet ved hver enkelt.

— Fr. Barfods omfattende Biographi af Steen Steensen Blicher er sluttet i det 6te Binds 1ste Hefte af „Aftenlæsning", hvilket desuden indeholder en Fortælling, „Billedskæreren fra Brügge", af Forf. til „John Halifax", „Carl I af England og Cromwell", samt „Om Japaneserne", af Grube.

— Det udkomne Dobbelthefte af „Frihandelsforeningens Tidsskrift" indeholder: Toldtariffen i Overgangstilstanden, Om Forholdet mellem Englands Udvikling og Beskyttelsessystemet, efter Cavour, to Artikler af Bastiat, og Foreningens Anliggender (J. Lund).

— „Das Seebad Marienlyst bei Helsingör mit Umgebungen, von Edmund Lobedanz", er Titlen paa en ny Reisebog, der fornemmelig er udgivet til Veiledning for de tydske Gjester, som tage Ophold ved dette Badested. Bogen er afpasset med dette Maal for Øie og indeholder en stor Mængde Afbildninger fra Nordsjælland. (Forlagsbureauets Forlag).

— 8de Aargangs 1ste Hefte af „Tidsskrift for Krigsvæsen" meddeler en Oversigt over Rigsraadets Forhandlinger, forsaavidt de særligt angaae Landforsvaret, samt indeholder Betragtninger over Commissionen om Cavalleriet, af Major Rosenkrantz; Dappesdalen, efter Oberst de Closman; Om Støbejernet som Skytsmateriale, af Major Jonquières; Officielle Meddelelser og Armee-Personalia. (Lose & Delbanco).

— Ved Oliekilderne i Canada udkommer nu en Avis: »Oil Springs Chronicle«, nærmest bestemt til at meddele Verden de nye Opdagelser af Steenolie, saavelsom Alt, hvad der angaaer denne nye Handelsvare. Ifølge denne Avis' Beretning giver en ny, ved Enniskilen boret Brønd, af 250 Fods Dybde, mellem 5 og 8000 Fade Olie daglig og er saaledes den mest rigtflydende, man hidtil kjender.

Statistik.

— Efter en officiel Sammenstilling havde det britiske Rige i Aaret 1831, med en Befolkning af $24\frac{2}{5}$ Million Sjæle, en Statsindtægt af 490 Millioner Rigsdaler; i 1841: Befolkning 27 Millioner, Indtægt 465 Million Rigsdaler; i 1851: Befolkning $27\frac{7}{10}$ Million, Indtægt 516 Million Rigsdaler, og i 1861, med $29\frac{1}{3}$ Million Sjæle, en Indtægt af 635 Millioner Rigsdaler.

Blandinger.

— En Sagfører i Staten Ohios lovgivende Forsamling indbragte nylig det Forslag, at Fangerne i Straffeanstalterne

skulde lære Bogtrykkerkonsten; dette fremkaldte strax en Begjering til Forsamlingen fra Bogtrykkerne i Byen Columbus om, at de samme Fanger ogsaa maatte blive oplærte i Sagførerfaget.

— Alderspræsidenten for det franske Riges Skibsfændriker, Trémentin, er nylig død, 85 Aar gammel. Denne Mands Løbebane var prydet med en mærkelig Heltedaad. I 1827 tjente han nemlig paa en lille Orlogsbrig, som paa et Krydstogt i Archipelagus blev overfaldet af et overlegent Antal Sørøvere. Den forsvarede sig mod Overmagten til det Yderste; da næsten hele Besætningen var faldet og Chefen selv laa dødelig saaret, vinkede han Trémentin til sig, trykkede hans Haand og befalede ham, at sætte Ild paa Krudtkammeret. Den brave Sømand betænkte sig ikke et Øieblik, greb en Lunte og steg ned med den — strax efter fløi Skibet i Luften med et rædsomt Brag. Som ved et Under kom Trémentin levende derfra; da Regjeringen efter hans Hjemkomst blev vidende om hans kjække Daad, belønnede den ham ved at udnævne ham til Skibsfændrik og Ridder af Æreslegionen.

— Den franske Naturkyndige Lamiral er af sin Regjering bleven udsendt paa en videnskabelig Expedition, hvis Hovedøiemed det er, at samle Søsvampe, som senere skulle føres til Algeriens Kyst, hvor der skal anstilles Forsøg paa at acclimatisere dem. Han vil begynde sit Arbeide paa Syriens Kyst med en af ham selv construeret undersøisk Baad; Svampene skulle optages tilligemed de Stene og Klippestykker, til hvilke de ere fæstede, for ikke at forstyrre deres Vext. Med den samme Baad skal han derefter begive sig til Ostindien, for at fiske Perlemuslinger, der agtes satte ud i Middelhavet. Tillige skal han anstille Forsøg med Skinkeøstersen, hvis Byssus er meget tyk og omtrent otte Tommer lang. Dette Ankertoug eller Skjæg bestaaer af silkeartede Taver, hvilke de gamle Egyptere spandt og vævede til kostbare Tøier, og da førte til Tyrus, hvor de bleve farvede med Purpur. Sicilianerne og Calabreserne forfærdige endnu silkelignende Stoffer af dette Materiale, hvis Farve er guulbruun med et grønladent Skjær.

— En Herr Nicolas Stephens Comnenus, som paastaaer at være „født til Purpuret", har overrakt det franske Senat en Petition, hvori han erklærer, at han er lovlig Arving til Constantinopels Throne, fra hvilken Ottomannerne voldeligen nedstødte hans Ætmand, den sidste østromerske Keiser — samt beder, at det ikke maa tillades Rusland, eller nogen anden Magt, at udøve Forrettigheder, der kunde præjudicere hans klare Ret. Senatet gik imidlertid efter Læsningen over til Dagsordenen, uden at tage denne vigtige Sag i nærmere Overveielse, saa at der kun er ringe Haab for den Høibaarne, med mindre har vil lade sig nøie med „Keiserens nye Klæder".

— En i England meget berygtet Lommetyv løb nylig bort fra Worksop Fængsel og var flere Dage paa fri Fod, men begav sig atter tilbage og var saa heldig at komme ubemærket ind. Opsynsmanden opdagede ham og betragtede ham forbauset, men Gavtyven lod som Ingenting og sagde: „Er det Deres Mening, at jeg skal døe af Sult? De har jo ikke givet mig Noget at spise siden i Onsdags!"

— „Berliner Musikzeitung" indeholder nogle Optegnelser om en hidtil lidet kjendt Naturmærkværdighed: gjaldende Bjerge, af hvilke hidtil fem ere komne til Naturforskernes Kjendskab. Det første er Djebel Nakus (Klokkebjerget) paa Halvøen Sinai, et 400 Fod høit Bjerg; det blev besteget af den oldenborgske Naturforsker Seetzen, som fandt det bestaaende af en hvid, letsmuldrende Sandsteen, og paa to Sider bedækket med Striber af løst Sand. Naar dette sattes i Bevægelse frembragtes Toner, der lød høiere og høiere, efterhaanden som han klavrede opad en af Striberne; da han havde naaet Toppen og skuppede det ned med Hænder og Fødder, opstod der en saa gruelig Støi, at Jorden syntes at skjælve og han selv blev høist besynderligt tilmode. Tre Andre have senere besteget Bjerget; den sidste var Englænderen Ward. Alle tre beskrive Phænomenet paa samme Maade; Ward hørte først kun svage, høiere eller lavere, musikalske Toner, som mindede om Fløitetoner, men pludseligt bleve de saa stærke, at de kunde lignes ved et Orgels, paa samme Tid syntes hele Klippen at skjælve. Lyden tog til eller af i Forhold til det bevægede Sands Masse. — Alexander Burnes besøgte i 1837 et lignende Bjerg, Rey Ravan (Bjerget, som bevæger sig) 10 Mile nordfor Kabul. Det er af samme Høide som Klokkebjerget, og har et hvidt Sandleie, der paa begge Sider er indfattet af steile Kalkklipper og Sandbanker; naar et Menneske lader sig glide ned af Sandet, fremkommer ogsaa der en huul, høi Lyd, lignende den store Trommes. Denne Naturmærkværdighed var allerede kjendt i det 15de Aarhundrede. — Et tredie gjaldende Bjerg er El Bramador (det Hylende, eller Gjøende) i Chili, paa hvilket Charles Darvin anstillede lignende Jagttagelser. — Charles Meyer omtaler i sit Skrift „Til Sacramento", i Aaret 1855 et fjerde Bjerg af samme Slags i Californien, og nylig er der opdaget et femte Sted med gjaldende Sand, paa den lille Ø Eigg, ved Skotlands Vestkyst. Den skotske Geolog Gugh Miller beretter, at der paa Øen findes et Leie af Sandsteen forbunden med Kalk, som i smuldret Tilstand danner en meelartet hvid Masse, der ved hvert Trin giver en eiendommelig Lyd fra sig. — Ward antager, at hine Toner fremkomme ved de skarpe Sandkorns Gnidning mod hverandre, medens de ere ophedede af den tropiske Sols Straaler, men denne Forklaring kan kun gjelde for de varme Landes Vedkommende.

— Paa et af Værfterne ved Clydefloden er der nylig bygget et Passageerdampskib efter Tvillingprincipet, saaledes at det nedentil bestaaer af to særskilte Skrog, med frit Rum imellem, i hvilket et Skovlhjul bevæger sig, uden at sees, men oventil ere begge disse Fartøier forenede. Maskineriet ligger nede i Skrogene, saa at hele Overbygningen danner en uafbrudt, usædvanlig rummelig Salon, der indtager hele Længden og Breden; Væggene bestaae af Glasruder, hvorved den Behagelighed opnaaes, at de Reisende kunne nyde Udsigten i hvilketsomhelst Veir.

— Da det engelske Orlogsskib „Nile" ifjor færdedes paa Atlanterhavet, saae Officererne tilfældigviis af Vandets Farve, at de vare lige ved Golfstrømmens Kant; de lagde da Skibet om, saa at Bougen forblev i Strømmen, medens Agterstevnen laa i Havet udenfor, og sænkede Thermometere fra begge Stevne. Paa denne korte Afstand, ikke fuldt 250 Fod, viste der sig en Forskjel af 40 Grader Fahrenheit i Vandets Varme.

— Byen Oldham i England har nylig været Scenen for en sjelden Opmærksomhed af en Elsker. En Kokkepige der paa Stedet havde nemlig den Sorg, at hendes Kjæreste erklærede, ikke at kunne ægte hende. Det var mere end hun kunde bære; hun besluttede at drukne sig en Aften og vadede virkelig ud i en dyb Vandpyt, men blev bemærket af en forbivandrende Arbeider og trukket op igjen. Medens Pigen var ude i Pølen, saae man ved Bredden en Ungersvend med en Lygte i Haanden; det var Elskeren, som belyste sin Kjærestes Vandring, formodentlig for at hun kunde see at drukne sig paa den behageligste Maade.

Charade.

Mit Førstes Lyd et Bogstav er, mit Andets et Tal,
Mit Tredie er en Skat, som Du kjærlig vare skal;
Mit Hele var en Mester, hvis Tale var et Guld
Der spredtes over Verden — nu ligger han i Muld.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 148:

Sky.

Opløst af Søndagsselskabet, en klog Kone i Nykjbg., J. N. L., J. J. i Helsingør, 3 halve Baiere, Charly, en Berliner paa Langeland, Genaro og Sophie, Grev Kostia.
Opløst paa Vers af Skumbæk og Messingberg.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 25de til 31te Juli incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
25de . .	16,0	20,5	12,5	70	27" 11,87	1,81
26de . .	13,3	18,8	9,4	55	28" 2,68	
27de . .	16,5	22,0	7,5	70	28" 1,51	
28de . .	14,4	20,5	11,1	55	28" 2,47	
29de . .	14,7	21,8	7,4	70	28" 1,90	
30te . .	13,2	19,7	8,2	75	28" 1,53	
31te . .	15,1	18,7	6,7	55	28" 2,03	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	31 Juli	3	pCt.	Consols . . .	$94\frac{1}{8}$.
Paris	„ —	3	„	Rentes . . .	68. 65.
Wien	30 —	5	„	Metalliques .	71. 15.
Berlin	„ —	$3\frac{1}{2}$	„	Staats-Sch.	91.
Kjøbenhavn	1 August	4	„	Kgl. Obligat.	$98\frac{1}{2}$.

I alle Boglader faaes:

C. Plougs samlede Digte,

2den Udgave. Priis 2 Rd. 48 Sk.; Elegant indb. 3 Rd.
Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Herved tage vi os den Frihed at bekjendtgjøre, at der af Indenrigsministeriet fra 1ste April d. A. er overdraget os et

Stemplet Papirs Udsalg.

Vort Oplag er forsynet med alle Sorter stemplet Papir, Stempelmærker, Vexelblanketter og Slutsedler; ubeskrevet Papir, ikke udfyldte Blanketter og ikke underskrevne Documenter autoriseres med Stempelmærker; stempelpligtige Papirer besørges hurtigst muligt stemplede.

C. C. Lose & Delbanco.
Gothersgade 11.

Paa vort Forlag er udkommen:

Allen dullen dof,

Dandsemelodier af »Kong Rosmer« comp. for 4 Mandsstemmer af C. J. Hansen. Partitur og Stemmer. 48 Sk.

C. E. F. Weyse: Canon.

»Jeg har saa græsseligt ondt i min Mave«, comp. for 4 Mandsstemmer. Partitur og Stemmer. 48 Sk.

C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

Paa vort Forlag er udkommen og faaes i alle Boglader:

Folkekalender for Danmark.

1ste til 11te Aargang 1852—1862. Med Portraiter i Staalstik af Christian IV, Peder Tordenskjold, Tycho Brahe, Daniel Rantzau, Dronning Margrete, Thomas Kingo, Niels Juel, P. A. Bernstorff, Ludvig Holberg, Knud Lyne Rahbek og Ivar Huitfeldt, en Mængde Illustrationer i Træsnit og Chemitypi samt Bidrag af:

Christian Adam, H. C. Andersen. Kr. Arentzen, H. Bagge, Fr. Barfod, R. W. Bauer, T. A. Becker, H. Bendz, J. A. Bentzien, Carl Bernhard, Otto Blom, F. E. Boisen, L. Both, C. J. Brandt, Erik Bøgh, Beatus Dodt, A. Fabricius, C. Flor, C. F. Grove, N. F. S. Grundtvig, Dr. H., W. Haffner, Fritz Hammer, J. C. Hauch, C. Hedemann, Jul. Hellmann, J. Helms, Henr. Hertz, N. E. Hofman (Bang), P. A. Holm, H. P. Holst, W. Holst, F. L. Høedt, E. Høyer, B. S. Ingemann, B. S. Jørgensen, Chr. H. Kalkar, W. O. W. Lehmann. L. V. Lorentz, Chr. Lütken, J. C. Magnus, F. Meldahl, Chr. K. F. Molbech, Fr. Paludan-Müller, Ludvig Chr. Møller. C. F. Møller, C. Ploug, Chr. Richardt, G. Rode, Schiellerup, Sturzen-Becker, Jul. Thomsen, J. C. Tuxen, L. Warming, Chr. Winther, P. L. M., C. N. R., A. T., Forf. til »Et Ungdomsliv«, Jørgen Dnistel og Flere.

Prisen for hver Aargang er 48 Sk.

— C. C. Lose & Delbanco. Gothersgade Nr. 11. —

Udkommen er og faaes i alle Boglader:

Frugt-Vine eller Most,

af J. Hameln. Priis 24 Sk.

Indhold: Aprikosviin — Birkeviin — Blaabærviin — Blommeviin — Brombærviin — Cider — Enebærviin — Færskenviin — Hyldeviin — Jordbærviin — Kirsebærviin — Pæreviin — Qvædeviin — Ribsviin — Roviin — Slaaenviin — Solbærviin — Stikkelsbærviin — Tyltebærviin — Æbleviin.

C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

Det af Undertegnede forhandlede ægte franske

Chronodurophane Siccatif

til Boning af Gulve i Balsale, Sommerværelser, o. s. v. anbefales som det billigste Middel til at undgaae den saa ubehagelige, jevnlig gjentagne Vadsk. Det sælges for 56 Sk. pr. Pot, Dunken iberegnet. Brugsanviisning medfølger. En Pot er tilstrækkelig til 20 à 30 □ Alen. Jo oftere Boningen gjentages efter Afslidning ved Brugen, bliver Gulvet smukkere og trækker mindre. Ordre fra Provindserne bedes ledsaget med Contant.

Brødrene Schoustrups Eftflg.,
Gl. Amagertorv Nr. 6.

4. Qvartal af „Ill. Tidendes" 3 Bind er begyndt den 1. Juli 1862.

Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.

Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 150.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 10. August 1862. 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

P. A. Munch. — Duborg, af J. Kornerup. — Bissens Løvemonument paa Flensborg Kirkegaard, af C. C. — En Dags Cantonnementsliv i 1848, af V. H. (Slutning). — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold.

P. A. Munch.

Blandt Nordens nulevende Videnskabsmænd er der neppe nogen, som har udfoldet en mere udbredt og mangeartet literair Virksomhed end Professor Munch. Han er Historiker, Lingvist, Geograph og Antiqvar, og, ulig de fleste, der dele deres Tid og deres Kraft mellem forskjellige Fag, har han i enhver af disse Videnskaber indlagt sig udmærkede Fortjenester og opnaaet et betydende Standpunct. Han er en ligesaa heldig som flittig Folkeskribent, og har gjennem en udbredt publicistisk Virksomhed, i høiere Grad end maaskee nogen Anden, bidraget til at bestemme Opinionen i sit Fædreland med Hensyn til flere af de paa Dagsordenen staaende vigtige Spørgsmaal. Hans Popularitet i Norge er overordentlig stor; hvad det norske Folk efter den politiske Selvstændigheds Gjenerhvervelse mest af Alt savnede og mest af Alt trængte til, var en national Historieskrivning, og neppe har nogen enkelt Mand i denne Henseende udrettet mere for sit Fædreland end Munch. Men ogsaa det øvrige Norden skylder ham meget i videnskabelig Henseende, og Erkjendelsen heraf vinder mere og mere Rum, trods den Uvillie, som enkelte af hans historiske og politiske Anskuelser have vakt mod ham, fornemmelig i Danmark. Vi ville her søge at give en kort Udsigt over hans Liv og literaire Virksomhed*).

Slægten Munch skal, efter et Sagn inden denne, oprindelig være indkommen fra England. Den ældste af Slægten, som nu med Bestemthed kan opgives, er Søren Munch, der deeltog med Tordenskjold i Slaget ved Dynekilen, og døde, som Capitainlieutenant, i Christiania 1748. Han var gift med en Morsøster af de bekjendte Jurister Jacob Edvard og Christian Colbjørnsen, og havde en Søn, Peter, der i 1776 blev Sognepræst til Vaage i Gudbrandsdalen og var gift med Kristine Storm, en Halvsøster af Digteren Edvard Storm. Peter Munch havde to Sønner: Johan Storm, født 1778, der døde som Biskop i Christianssand og er Fader til Digteren Andreas Munch, og Edvard, født 1780. Denne sidste, der døde som Stiftsprovst i Christiania 1847, var gift med Johanne Sophie Hofgaard, Datter af Sognepræst til Aall i Hallingdalen A. Hofgaard. Af dette Ægteskab er Peter Andreas Munch det ældste Barn og født i Christiania den 15de December 1810. Hans Fader var dengang Lærer ved Cadetakademiet, men befordredes nogen Tid efter til Sognepræst til Gjerpens Præstegjeld i Nærheden af Skien. I denne Byes lærde Skole blev Sønnen indsat, da han var tretten Aar gammel, og dimitteredes derfra sammen med nuværende Professor Schweigaard i Aaret 1828.

Allerede under Skolegangen lagde han en afgjort Forkjærlighed og Begavelse for historiske og lingvistiske Studier for Dagen, og lærte sig selv Oldnorsk ved Hjelp af et Par Sagaer, Rasks islandske Grammatik og Bjørn Haldorsens Lexicon, der fandtes i hans Faders Bibliothek. Da han var bleven Student fortsatte han disse Studier med Iver under Professor Keysers Veiledning, som netop ved denne Tid efter sin Tilbagekomst fra et toaarigt Ophold paa Island havde begyndt at holde Forelæsninger over oldnorsk Literatur og Historie. Ved Siden heraf lagde han sig efter nyere europæiske Sprog, og, for det sammenlignende Sprogstudiums Skyld, tillige efter Angelsachsisk og Gothisk, og forberedede sig derved paa den grundigste Maade til sin historiske Virksomhed. Thi Historien var og blev hans Yndlingsfag.

Disse reent videnskabelige Sysler, hvormed Munch tilbragte sit Studenterliv, afbrød han for en kort Tid, da han, som de fleste Andre, maatte tænke paa at vælge et Brødfag. Han valgte det juridiske og absolverede i 1834 juridisk Embedsexamen med bedste Charakteer. Kort Tid efter aabnede der sig en Udsigt for ham til at gjøre Anvendelse af de Kundskaber, han havde erhvervet sig. Storthinget havde nemlig allerede længe tilforn bevilliget en Sum Penge til Samling og Afskrivning af Materialier til en Udgave af Norges gamle Love. Dette Arbeide blev overdraget daværende Lector Keyser, med Munch som Medhjelper, og i Mai 1835 begave de sig begge i hint Øiemed til Kjøbenhavn, hvorfra de efter to Aars Forløb reiste til Stockholm, for at fortsætte Arbeiderne ved de derværende Bibliotheker.

Munch kom dog ikke til at opholde sig længe paa det sidstnævnte Sted; thi i Mai 1837 udnævntes han til Lector i Historie ved Christiania Universitet, i den kort forhen afdøde Professor Steenblochs Sted, og maatte saaledes vende tilbage for at overtage denne Lærerpost. Fire Aar efter blev han udnævnt til Professor.

Ved Universitetet har han fornemmelig holdt Forelæsninger over den ældre nordiske Historie, men tillige over sprogvidenskabelige Emner, over Gothisk, Angelsachsisk, Olddansk og Oldsvensk, over enkelte Afsnit af Middelalderens og den nyere europæiske Historie, over Norges Geographi m. m. — Hans Lærervirksomhed har oftere været afbrudt ved Reiser, foretagne i videnskabeligt Øiemed. I tvende Somre bereiste han de dengang endnu saagodtsom aldeles ubekjendte Fjeldvidder mellem Numedal, Hallingdal, Vors, Hardanger og

*) Vi benytte hertil fornemmelig en af P. B. Hansen forfattet, udførlig Biographi, der har staaet i Christiania „Illustreret Nyhedsblad" for 1857 og som for en Deel er grundet paa Meddelelser fra Munch selv.

Professor Peter Andreas Munch, Ridder af St. Olafsordenen og af Nordstjernen.

Thelemarken, for at indhente Oplysninger til sit Kortarbeide over Norge. I 1850 foretog han en Reise i antiqvarisk Øiemed til Bergen, og i 1855 en lignende til Throndhjem, hvis berømte Domkirke han ved denne Leilighed undersøgte. — For at anstille Efterforskninger angaaende Levningerne af norsk Nationalitet og Sprog i Norges ældre Colonilande, Normandiet og Orknøerne, samt ellers i Bibliothekerne og Archiverne i Paris og Edinburgh søge efter Oplysninger til Norges Historie, foretog han tvende Reiser med offentlig Understøttelse, nemlig i Sommeren 1846 til Paris og Normandiet, og om Høsten 1849 til Skotland og Orknøerne, hvorfra han i Januar 1850 vendte tilbage over London. — Storthinget bevilligede ham i 1857 et Stipendium af 3000 Spdlr., for under et toaarigt Ophold ved fremmede Archiver, navnlig det pavelige, at samle Bidrag til Norges Historie; han tiltraadte denne Reise i October samme Aar, opholdt sig til Juli 1858 i Kjøbenhavn, og reiste derfra over Berlin og Wien til Rom, hvor han forblev indtil Vaaren 1861, da en senere Bevilling af Storthinget i 1859 satte ham istand til at forlænge Opholdet, udover hvad der oprindelig var bestemt. Vaticanets Archiv, der hidtil havde været lukket for Nordens Videnskabsmænd, aabnede sig for ham, og den danske og svenske Regjering skyndte sig derfor at benytte Leiligheden til ogsaa at erhverve Afskrifter af Documenter vedkommende Sverigs og Danmarks Historie. Udbyttet af denne Reise er endnu kun deelviis bekjendt, men man kan allerede af hvad der hidtil er blevet tilgængeligt for Publicum see, at det har været rigt.

Kort før Munchs Hjemkomst til Norge, i Mai 1861, var Rigsarchivar Lange afgaaet ved Døden; Munch blev nu constitueret som Bestyrer af Rigsarchivet, og samtidigt hermed afgav Regjeringen en Indstilling, der skal forelægges det til Høsten sammentrædende Storthing, og gaaer ud paa, at der skal bevilliges ham en extraordinair Gage af 1500 Spdlr. aarlig, for at han, uhindret af Embedsforretninger, udelukkende kan anvende sin Tid og Kraft til sine vigtige fædrelandshistoriske Arbeider. Storthinget har allerede ved flere tidligere Leiligheder viist, at det forstaaer at paaskjønne Munchs Fortjenester; man kan derfor haabe, at denne Indstilling vil gaae igjennem.

I Tidens Løb er Munch bleven optaget som Medlem af en Række lærde Selskaber. Han er saaledes ordentligt Medlem af det nordiske Oldskriftsselskab i Kjøbenhavn og Videnskabsselskaberne i Throndhjem og Christiania, corresponderende Medlem af Videnskabsakademiet i Berlin, de geographiske Selskaber i Paris, London og St. Petersborg, og det historiske Akademi i Madrid, Æresmedlem af det skotske antiqvariske Selskab, det islandske Literaturselskab og Foreningen for norske Fortidsmindesmærkers Bevaring. I 1857 blev han Ridder af St. Olafsordenen og i 1861 Ridder af Nordstjernen.

Munchs første større historiske Skrift er en temmelig udførlig „Norges, Sveriges og Danmarks Historie", der udkom i 1838. Denne Bog var egentlig bestemt til Skolebrug; men ved sine mange originale Synsmaader, sin Anordning og Fremstilling, kom den snarere til at faae Charakteren af et selvstændigt, videnskabeligt Arbeide. Den blev i det Hele fordeelagtigt bedømt af de danske Lærde Paludan-Müller og Molbech, som begge udtalte deres Anerkjendelse af Forfatterens stilistiske Talent og Lærdom, men dadlede hans paa flere Steder fremtrædende Bitterhed mod Danmark, som iøvrigt paa hin Tid var meget undskyldelig hos en norsk Historiker. En mere kortfattet Bearbeidelse af det samme Emne og en kortfattet „Norges Historie", udkom i det følgende Aar. Derpaa fulgte i 1840 „Nordens gamle Gude- og Heltesagn", som senere er udkommen i flere forbedrede Oplag og har vundet megen Udbredelse. Det er uden Tvivl den bedste Fremstilling af Nordens Mythologi, som man endnu besidder, udmærket ved en let overskuelig Anordning af det righoldige Stof, og en klar, livlig og tiltrækkende Stil. — Ved Siden heraf leverede Munch en stor Mængde Afhandlinger af historisk-critisk Indhold til forskjellige videnskabelige Tidsskrifter, saasom til Norske Samlinger, Langes Tidsskrift for Videnskab og Literatur, Annaler for nordisk Oldkyndighed o. fl. Blandt disse maa navnlig fremhæves, som de i videnskabelig Henseende vigtigste og interessanteste, hans „Undersøgelse angaaende Danmarks ethnographiske Forhold i de ældste Tider og om Eensartetheden i Danmarks Befolkning" (Ann. for Nord. Oldkyndighed 1848) — i hvilken han med Skarpsindighed og udtømmende Lærdom paaviser det Ugrundede i den af enkelte tydske Lærde opstillede Paastand, at den jydske Halvøes Befolkning er af tydsk Oprindelse og forskjellig fra Øernes Befolkning, eller de saakaldte „Inselbänen" — samt hans Afhandling „Om Kilderne til Sveriges Historie i den forchristelige Tid" (Ann. for Nord. Oldkyndighed 1850). Denne sidste har Munch selv anseet for den bedste af sine critisk-undersøgende Afhandlinger, og dens Resultat, at „Sverige ei har besiddet egne nationalhistoriske Sagaer eller Sagn, ældre end Christendommen", er ogsaa forblevet uimodsagt og uomstødeligt.

Munchs Hovedværk, og et Hovedværk i hele Nordens historiske Literatur, er imidlertid hans „Norske Folks Historie" hvoraf den første Hovedafdeling, som gaaer til Aaret 1319, udkom 1851—1857 med sex svære Octavbind, og den anden Hovedafdeling, som i tre Bind skal omfatte Norges Historie i Perioden fra 1319 til 1536, begyndte at udkomme ifjor. Dette Værk er naturligviis kjendt og læst af Enhver, der har gjort nordisk Historie til sit Studium; dets store videnskabelige Værd er uomtvisteligt og har ogsaa udenfor Norden fundet Anerkjendelse, idet blandt Andet det første Bind er indført i den tydske Literatur som to særskilte Skrifter, og Værket benyttes og citeres af fremmede Forfattere, som en Hovedkilde til Kundskaben om og Forstaaelsen af Nordens ældre Historie. Men allerede dets uhyre Omfang viser, at det ikke kan fyldestgjøre den historiske Konsts Fordringer til Stoffets Begrændsning og Sigtning. Det er ogsaa bleven fremhævet, at dets Stil ikke altid er saa renset og klar, som man kunde ønske, at dets Læsning stundom er trættende, fordi Fremstillingen afbrydes ved hyppige Digressioner, fordi det lærde Apparat og de critiske Undersøgelser indføres i hele deres Brede, og fordi Forfatteren idelig opstiller Hypotheser og Formodninger, som forstyrre Indtrykket af, hvad Kilderne selv indeholde. Men selv om man vil indrømme, at disse Bemærkninger for en Deel ere rigtige, maa man dog erindre, at et Værk kun bør bedømmes efter det Maal, som Forfatteren selv har stillet sig. Munch har i Fortalen til første Bind af „Det Norske Folks Historie" paapeget, at den norske Historiographi savnede, hvad der for de fleste øvrige europæiske Landes Vedkommende allerede var opnaaet, et nogenlunde sikkert Grundlag, hvorpaa der kunde bygges og hvortil man kunde henholde sig, som til noget Givet, der ikke behøvede at bevises. Man var endog værre faren, end om Norges Historie havde været aldeles ubearbeidet, da der i Tidens Løb ved Misforstaaelser, Mangel paa Critik og Kildestudium, havde indsneget sig en Mængde Vildfarelser og vrange Meninger i Norges og den nordiske Oldhistorie overhovedet. Han havde saaledes ingen slagen Landevei at ile frem paa, men var nødt til selv Skridt for Skridt at bane sig Vei med Øxe og Spade i Haand. Derfor syntes ham ogsaa Hovedvægten mindre at burde lægges paa Stoffets konstmæssige Anordning, paa Form og Fremstilling, end paa de critiske Undersøgelser og den omhyggelige Drøftelse af Enkelthederne; det blev snarere hans Plan, at levere et Magazin for norsk Historie, der indeholdt Materialet til denne, critisk prøvet og i fuldfærdig Stand, end Historien selv, og fra dette Synspunct ville ogsaa hine Anker for en stor Deel bortfalde. Sikkert er det, at Munchs Værk indeholder en stor Rigdom af nye Resultater, samt Berigtigelser af vrange Meninger og Misforstaaelser, at det er et uundværligt Hjelpemiddel for Enhver, der vil beskæftige sig med den Deel af Nordens Historie, som det omfatter, og at det bærer Vidnesbyrd om en Lærdom og en Skarpsindighed, som maaskee ikke have havt deres Mage i Nordens historiske Literatur.

I „Det Norske Folks Historie" findes den udførligste Fremstilling af Munchs eiendommelige Theori om Nordens Bebyggelse og ældste ethnographiske Forhold, der har givet Anledning til Navnet „Den norske historiske Skole". Denne Theori er, som bekjendt, først fremsat af Keyser, men videre udviklet og udførligere begrundet af Munch. Den vakte i Begyndelsen megen Modsigelse i Sverig og Danmark, og i det sidstnævnte Land endog den heftigste Uvillie, men har efterhaanden vundet mere og mere Indgang, og er i det Væsentlige bleven tiltraadt af flere af Europas første Lærde, blandt Andre af Ethnologiens Skaber, Pritchard. Det er muligt, at den vil dele Skjebne med saamange af de under Videnskabens Udvikling fremsatte Theorier og Hypotheser: at fortrænges og give Plads for en nyere og bedre. Saameget er imidlertid sikkert, at den betegner et stort og afgjørende Fremskridt i den nordiske Oldforskning. Det historisk-ethnographiske System, som blev opført i forrige Aarhundrede, fornemmelig ved Suhm, og hvorved de senere danske og svenske Oldforskere i Regelen have slaaet sig til Ro, er af Munch fuldstændig tilintetgjort og dets mange Skrøbeligheder saa slaaende eftervviste, at Ingen kan falde paa at vende tilbage dertil. Den virkelig critiske Behandling af de nordiske Vandringssagn og den nordiske Oldhistorie overhovedet, er først begyndt med Munch og Keyser, og selv Angrebene mod deres Lære maae rettes fra det Grundlag, som ved dem er vundet. Ingen vil kunne negte, at den norske historiske Skoles Theori om Nordens Bebyggelse er opført med en sjelden Forening af Lærdom, Critik og combinatorisk Talent. Det kan vistnok indrømmes, at Munch, i Følelsen af, at man aldrig kan faae stor Beviisstyrke nok for sine Meninger i en saa mørk og usikker Materie, stundom har været vel lidet kræsen i Valget af sine Argumenter og at han stundom vel endog har taget Feil. Men han har bygget sin Lære paa et saa bredt Grundlag og hentet sine Beviser fra saamange forskjellige Kilder, fra Sprogvidenskaben, fra Archæologien, fra andre Folks Vandringssagn, foruden de nordiske Folks egne, at den staaer urokket, om end en enkelt af de Støtter, hvorpaa den er opført, skulde vise sig at svigte. Det er beklageligt — og Munch har selv for ikke længe siden offentlig udtalt sin Beklagelse derover — at de danske Historikere, som fornemmelig have viist sig utilbøielige til at gaae ind paa den nye Lære, have indskrænket sig til at modsige eller ignorere den. Noget Forsøg paa, at indlade sig i en alvorlig Discussion, er, saavidt vi vide, endnu ikke gjort fra deres Side; thi et nylig udkommet Skrift, der angiver som sit Resultat, at have kuldkastet alle Munchs Theorier om Nordens Bebyggelse nordfra og om Danmarks ældre gothiske Befolkning, synes os at have naaet dette sit Maal ad altfor bekvemme Gjenveie og at være skrevet i en altfor ugeneert Tone, til at der kan være stor Rimelighed for, at det vil fremkalde en Discussion. — Munch har iøvrigt i Anledning af nogle Artikler i et svensk Blad udgivet en lille Bog, „Om den norske historiske Skole", hvori hans Lære kortelig forsvares og begrundes i Modsætning til de ældre Theorier. Det er et, saavel hvad Form som Indhold angaaer, fortræffeligt Arbeide, og hører i stilistisk Henseende til det Bedste, han har skrevet.

Ogsaa i kildesamlende Retning og som Udgiver og Oversætter af de gamle Sagaer, har Munch udfoldet en stor og fortjenstfuld Virksomhed. Sammen med Keyser begyndte han i 1846 Udgivelsen af Norges gamle Love, hvoraf tre Bind hidtil ere udkomne. Sammen med Keyser og Unger har han udgivet Kongespeilet (1848), sammen med Unger den ældre Edda (1847), den tilforn ikke udgivne norske Kongesaga Fagrskinna (1847) og Snorre Sturlassons Olaf den Helliges Saga (1853). Alene udgav han i 1843 Bjørgynjar Kálfskinn, eller Fortegnelse over den Bergenske Bispestols Jordegods i det 14de Aarhundrede, 1845 Munkalif Klosters Jordebog, 1850 under Titel af Symbolæ ad historiam antiqviorem rerum Norvegicarum en paa Latin forfattet Norgeshistorie, som han under sit Ophold i Skotland havde opdaget i et gammelt, hidtil saagodtsom ubekjendt Haandskrift; i 1852 Aslak Bolts Jordebog, og i 1853 Olaf Tryggvasons Saga ved Odd Munk. I 1860 udkom fra hans Haand en Udgave af Chronica regum Manniæ, med en længere Indledning og mange lærde og interessante Noter — et Værk, der er blevet omtalt med megen Anerkjendelse i anseete tydske og engelske Tidsskrifter. — Et af Munchs tidligste literaire Arbeider var en Oversættelse af Snorres Norske Kongesagaer, hvoraf dog kun første Hefte blev trykt (1833). Senere gjenoptog han imidlertid dette Arbeide, og i 1859—60 udkom en fuldstændig Oversættelse, som, i Forbindelse med endeel andre Sagaoversættelser fra hans Haand, vidner om, at han med Held forstaaer at gjengive den gamle Sprogtone. —

At Munch til sine historisk-ethnographiske Undersøgelser ikke har kunnet undvære et grundigt Studium af de germaniske Sprog og den nordiske Archæologi, er selvfølgeligt. Men man maa forbauses over, at han, ved Siden af en saa omfangsrig historisk Virksomhed, har fundet Tid og Kraft til at berige ogsaa disse Videnskaber med mange og værdifulde Arbeider. Hans sproglige Forfatterskab er af den Udstrækning og Beskaffenhed, at det snarere kunde synes at være Frugten af en til Sprogforskningen udelukkende opoffret Virksomhed, end at tilhøre en Mand, hvis egentlige Fag er et andet, og man har endog været tilbøielig til at mene, at han her har fundet sin Begavelses retteste Felt. De vigtigste af hans sprogvidenskabelige Skrifter ere: „Det norske Sprogs Grammatik" (1847), hvilken han udarbeidede i Fællesskab med Unger, „Det gothiske Sprogs Formlære" (1848), »Fornsvenskans och Fornnorskans Språkbyggnad« (Stockholm 1849), samt en Afhandling i Annaler for Nordisk Oldkyndighed 1846 „Om det fællesnordiske Sprogs Udseende og Forsøg til at bestemme den oldbanske og oldsvenske Mundarts normale Orthographi, Grammatik og rette Forhold til Norrønamundarten". Hans Fortjenester af den nordiske Sproghistorie bestaae fornemmelig deri, at han, medens man tilforn betragtede Sproget i de norsk-islandske Sagaer og øvrige Sprogmonumenter som det fællesnordiske, og i Overeensstemmelse dermed kaldte det Oldnordisk, har beviist, at det kun er en Green eller nyere Udvikling deraf, og at der, jevnsides med Norrønamundarten og samtidig med dennes Blomstren i den norsk-islandske Literatur, bestod en særegen oldbansk og en særegen oldsvensk Mundart, hvis Afvigelser fra den norrøne eller norsk-islandske blandt Andet er paaviist i den ovennævnte Afhandling i Annalerne, samt i »Fornsvenskans och Fornnorskans Språkbyggnad«.

Det betydeligste af Munchs archæologiske Arbeider er den af ham leverede Text til Pragtværket over Throndhjems Domkirke, der udkom i 1859. Han havde allerede tidligere i flere Afhandlinger beskæftiget sig med dette Emne, men fornemmelig ved det sidstnævnte Værk er det lykkedes ham at levere mange nye Bidrag til dets Belysning. — Som Runolog nyder Munch en stor og fortjent Anseelse. Hans dybe Sprogkundskab og hans combinatoriske Talent lader ham her overvinde Vanskeligheder, som de Fleste maae give tabt for. Af hans hidhørende Arbeider kan mærkes: hans Afhandlinger i „Annaler for Nord. Oldkyndighed" 1847 og i „Monatsbericht der Berliner-Academie" 1848 om Indskriften paa det ved Gallehuus i 1734 fundne Guldhorn, i hvilke han beviste, at den var reen gothisk; hans Afhandling om Tunøstenen og om de nylig opdagede orknøske Runeindskrifter m. fl.

Ogsaa Norges ældre Geographi har i Munch fundet en flittig og dygtig Bearbeider. I „Samlinger til det Norske Folks Historie" har han offentliggjort geographiske Notitser

om Orknøerne og Hetland, i „Annaler for Nord. Oldkyndighed“ en omfattende Afhandling „om Nordens, især Norges, Bebyggelse af vore Forfædre, belyst fornemmelig ved Undersøgelse af geographiske Forhold, Stedsnavne og andre topographisk-lingvistiske Data“ (1846), „Geographiske Oplysninger om de i Sagaerne forekommende skotske og irske Stedsnavne“ (1852), og desuden flere Bidrag til at bestemme Norges Grændser i ældre Tid. I 1849 udkom hans fortjenstfulde „historisk-geographisk Beskrivelse over Norge i Middelalderen“, hvorved et føleligt Savn blev afhjulpet. — Denne Syslen med Norges ældre Geographi har tillige ledet ham ind paa den nyere. Til Keilhaus' berømte Værk »Gæa Norvegica« leverede han en Oversigt over Norges orographiske Forhold. Foruden et Par Skolekort, har han udarbeidet et Generalkort over Norge, der, saavel med Hensyn til Fuldstændighed som Paalidelighed, er det bedste man endnu besidder og hvoraf flere Oplag ere udkomne. For Tiden er han beskæftiget med et Kort over Norge i Middelalderen, hvortil Storthinget i 1857 bevilligede den fornødne Sum.

Ved Siden af saa mangfoldige og forskjelligartede videnskabelige Arbeider, har Munch kunnet udfolde en ikke ringe Virksomhed som Folkeskribent og som publicistisk Forfatter. Han har udgivet flere til Almeenlæsning bestemte Tidsskrifter, blandt andre siden 1856 „Norsk Maanedsskrift“, hvoraf 6 Bind ere udkomne, og han deeltog i længere Tid i „Morgenbladets“ Redaction. Som Journalist har han fornemmelig holdt sig til Behandlingen af hvad man kunde kalde de mere videnskabelige Dagsspørgsmaal, som t. Ex. Sprogbevægelserne i Norge, Skandinavismen o. a. Over det sidstnævnte Emne har han, saavel i „Morgenbladet“ som i sit Maanedsskrift, skrevet flere længere Artikler, hvoraf et Par ogsaa ere udkomne som særskilte Brochurer. Han har i dem tildeels udtalt Anskuelser om Danmarks Forhold til det øvrige Norden og til Tydskland, som have vakt megen Uvillie i det førstnævnte Land og neppe synderlig Anklang hos hans egne Landsmænd. Men Munch er Videnskabsmand og ikke Politiker, og han har gjort sig skyldig i en hos Videnskabsmænd meget almindelig Feil, at tillægge videnskabelige Theorier en altfor umiddelbar Vægt med Hensyn til Afgjørelsen af det practiske Livs Spørgsmaal.

Af den foregaaende Oversigt over Munchs Forfattervirksomhed, hvori naturligviis kun det mere Betydelige har kunnet medtages, vil Læseren faae en Forestilling om hans uhyre Productivitet, og naar man dernæst betænker, at Størsteparten af hvad han har skrevet er bygget paa de mest omfattende og grundige Undersøgelser og rig paa nye Resultater for Videnskaben, vil man indsee, at denne Productivitet ikke blot vidner om Jernflid, men om den sjeldneste Begavelse. Munch besidder en fabelagtig Hukommelse, gjennemtrængende Skarpsindighed og en Combinationsevne, der maa kaldes genial. At denne Evne stundom har bragt ham paa Afveie og forledet ham til Hypothesmageri, er vist nok. Men den lader ham ogsaa overvinde Vanskeligheder, som Andre neppe vilde gaae imøde, den lader ham læse de gaadefuldeste Indskrifter, hitte Rede paa de mest forviklede Forhold og ved heldige Gjetninger udfinde Sandheden af Kildernes ofte modsigende, paa allehaande Misforstaaelser byggede Efterretninger. Hans Blik har en Skarphed, der kan lignes med hvad der fortælles i Mythen om Thors, at Bjelker og tykke Mure springe istykker for det, og han seer, hvad der ligger bagved. Men han er maaskee vel meget tilbøielig til altid at ville see noget bagved. Hans Fremgangsmaade er mere analytisk end synthetisk. Han forstaaer bedre at opløse og undersøge den historiske Bygnings enkelte Dele, end at give et anskueligt Billede af dens Sammensætning og Charakteer. At han besidder et betydeligt stilistisk Talent og Evne til pragmatisk Historieskrivning, har han tilstrækkelig beviist ved flere af sine Skrifter. Men denne Evne er traadt mere i Baggrunden, medens hans Evne som critisk Grandsker af det historiske Materiale i udstrakt Betydning har havt den rigeste Udvikling. Hertil var han maaskee ogsaa af Naturen bedst udrustet, og i denne Retning har han kunnet udrette mest og hvad der mest tiltrængtes.

Christiania i Juli 1862.

S.

Duborg.

Ved Flensborgs nordvestre Side, paa en anseelig Banke, ligge Ruinerne af Duborg (egentlig Duven-Borg). Af Bygningerne er nu kun endeel af det sydvestre Hjørne tilbage: tvende Mure paa 12 Alens Høide, opførte af raae Kampesteen og Teglsteen; den ydre Teglsteensbeklædning er borthugget og kun Muurkjærnen er bleven staaende. Derimod er den store Borgplads endnu kjendelig; den er temmelig steil ned imod Fjorden, men imod Vest og Syd er den omgiven af dobbelte Grave og en ydre Vold.

Denne ældgamle Borgs Historie er nøie knyttet til Flensborg Byes, hvorfor nogle Efterretninger om den maaskee ikke ville være uden Interesse. Borgens Oprindelse er uvis, men den maa allerede i Begyndelsen af det trettende Aarhundrede have været et fast Sted; thi i Aaret 1248, efterat Flensborg i Krigen imellem Kong Erik Plougpenning og hans Broder Abel, Hertug af Sønderjylland, var bleven afbrændt og ødelagt, opførte en Deel af Borgerne paany deres Huse paa Borgens Grund, for at leve under dens Beskyttelse, samt byggede der Mariekirken. Under de for Danmark ulykkelige Tider efter Christoffer II.'s Død, pantsattes Borgen og var længe i de holstenske Grevers Besiddelse. Grev Claus havde Byen inde og i „Slottet paa Bjerget“ laa en stærk Besætning af Holstenere. — I Aaret 1375, da den sidste Hertug af Abels Stamme, Henrik, var død barnløs, drog Kong Valdemar Atterdag med en Hær ind i Sønderjylland, inddrog Hertugdømmet som et forfaldet Lehn og besatte de vigtigste Fæstninger, deriblandt uden Tvivl ogsaa Duborg; men samme Aar bortkaldte Døden ham paa Gurre-Slot. Borgen, som formodentligt oprindelig har været af Træ, antages at være bleven bygget op med Steen af Grev Nicolaus af Holsten i Slutningen af det 14de Aarhundrede. Den har været flankeret af runde Taarne med spidse Tage.

Sin vigtigste Rolle spillede Borgen under Krigen imellem Dronning Margrete og de nye slesvigske Hertuger. Kong Erik, Dronning Margretes Medregent og Slesvigs Lehnsherre, lod Borgen og Staden stærkt befæste, men 1411, Aaret efter det ulykkelige Slag ved Egebæk, faldt Flensborg ved nogle Borgeres Forræderi i Hænderne paa Holstenerne. Kongens Folk kastede sig imidlertid ind i Borgen, hvor de forsvarede sig saa tappert, at Holstenerne, der desuden lede af Sygdomme, bleve nødte til at forlade Staden, som Kong Erik da igjen tog i Besiddelse. De forræderske Borgere bleve henrettede. Han lod nu Slottet og Staden endnu stærkere befæste. Af disse Befæstninger er endnu en Deel af Murene og Gravene omkring Byen tilbage, foruden de ovenfor omtalte ved Borgen. I Aaret 1427 beleirede Hertug Henrik af Slesvig, med Lybekkernes og Hamborgernes Hjelp, Borgen og Staden, men Natten før Christi Himmelfartsdag, da han lod sine Folk storme, blev han ihjelstukken med et Spyd af en dansk Kriger, hvorved Beleiringen fik en brat Ende. — 1431 overrumplede og indtoge Holstenerne under Grev Adolf, ledede af en fordreven Borger, Staden Flensborg. Det var Palmesøndag, alle Folk vare i Kirke, men en stor Deel Borgere og Krigsfolk fik dog Leilighed til at komme ind i Borgen, som de forsvarede standhaftigt i over fem Maaneder. Efterat al Tilførsel var afskaaret og de Beleirede havde fortæret Heste, Hunde og Katte, tvang Sulten dem endelig til at capitulere.

Duborg var flere Gange danske Kongers Opholdssted. I Tidernes Løb bleve betydelige Ombygninger foretagne med Borgen, som endnu stod i sin Pragt i Kong Christian IV.'s Dage, saa at Kongehuset tog Ophold der i længere Tid. Under et saadant Besøg i 1646 var det, at Prinds Christian, senere Kong Christian V., blev født der den 15de April. Men efterhaanden forfaldt Borgen, hvorfor Kong Frederik IV. i Aaret 1719 befalede, at den skulde nedbrydes; endeel af Stenene benyttedes da, i Aaret 1724, til Opførelsen af en Bygning for forældreløse Børn. Det omstaaende Træsnit, efter et gammelt Maleri, der tilhører Eieren af Duborg Mølle, Herr Hollesen, giver en Forestilling om, hvorledes Borgen saae ud kort før dens Nedbrydelse.

Den prægtige Duborg forsvandt. Ligesom Koldinghuus fik den den Skjebne, som Frederiksborg heldigviis har undgaaet, at blive forvandlet til en bedrøvelig Ruin, men fra denne taler endnu Mindet om vore Forfædres mandige Kampe.

Paa en smuk Sommerformiddag for nogle Aar tilbage saae man en glimrende Forsamling paa den grønne Slotsbanke, og fra Ruinerne gjenløde Jægerhornenes muntre Toner, thi atter gjestede en dansk Konge den gamle Duborg. Det var Kong Christian VIII., som under et Besøg i Flensborg holdt Frokost paa Borgpladsen. Og sandelig, det var en Plads, værdig en Konge! For Beskuerens Fødder laa et prægtigt Rundmaleri, dybt nede Flensborg med alle sine Kirkespir, længere borte St. Jørgensby og den herlige Fjord, blank som et Speil. Lidet anede Kongen i hin Stund, hvor snart de gamle Kampe om Sønderjylland skulde fornyes.

J. Kornerup.

Bissens Lovemonument paa Flensborg Kirkegaard, afsløret den 25de Juli 1862.

Dersom man vilde søge et fælles charakteristisk Udtryk for den danske Landskabsnatur og Folkecharakteer, saa vil dette uden Tvivl findes i det Præg af mild Fredsommelighed, som er udbredt over begge og som tydeligt nok siger, at heftige Natur- og Folkerevolutioner ere lige sjeldne i dette Land. Noget anderledes forholder det sig i en vis Henseende med Slesvig, over hvilket en sørgelig Historie har kastet en Skygge, der berøver Landet sit oprindelige Udseende. For Danske er det ialtfald vanskeligt at unddrage sig dette Indtryk; det er, som Professor Clausen i sin Indvielsestale sagde, umuligt for danske Mænd og Kvinder at betræde Slesvigs Jord, uden at alvorlige Tanker vækkes, og vi kunne hertil føie, at denne Sindets Alvor og Eftertanke allerede fremkaldes, naar man nærmer sig den slesvigske Kyst fra Jylland, Fyen eller de sydlige smaa Øer. Det er umuligt at frigjøre sig fra Fornemmelsen af, at det Land, som netop udbreder sig for vore Øine med sine skovbevoxede Kyster, smalle, bugtede Fjorde og henrivende Dalstrøg, trods det Udtryk af Rigdom og Lykke, som hviler over det, dog er Skuepladsen for indbyrdes Strid og Uenighed, og at de politiske Lidenskaber ogsaa her have draget deres dybe Fure imellem en tidligere rolig og fredelig Befolkning. Og naar man sætter sin Fod paa slesvigsk Grund, faaer dette Indtryk, som indtil da har skyldt en Fiction eller historiske Drømmerier sin Tilværelse, destoværre en haandgribelig Bekræftelse. Skarpe Modsætninger røres her, og Bevægelsen er dyb, som Forskjellen imellem de stridende Anskuelser. Mere end nogensinde greb denne Følelse mig, da jeg om Aftenen den 24de Juli gjennemvandrede Flensborgs Gader og i eet Øieblik kom forbi et Huus med nedrullede Gardiner, i det næste forbi et, hvorfra Danebroge vaiede, medens skulende, alvorlige Ansigter blandedes med muntre og glade, og Dansk og Tydsk, navnlig Plattydsk, surrede mig om Ørerne. Det var ikke første Gang, jeg var i Slesvig; jeg kjendte godt fra tidligere Besøg denne alvorlige, djærve Folkestamme, som under en ydre Rolighed og Stivhed skjuler dybe, tilbagetrængte Lidenskaber, og som, levende under en gammeldags Forfatning, i Sæder og Skikke har bevaret noget Naivt og Patriarchalsk, der for længe siden er forsvundet af Samfundslivet herovre. Ogsaa paa dette Gebeet er altsaa Modsætninger, ogsaa i det sociale Liv aabenbarer sig saaledes den Alt omfattende Kamp imellem Dansk og Tydsk, imellem det frie, sig selv bevidste og selvregjerende Demokrati fra Norden og det ufrie, under Privilegier og et middelalderligt Regimente vegeterende Borgersamfund, som har sit Rygstød i det oplyste og dannede, men i det practiske Liv ikkedestomindre trælbundne Tydskland. Vi vide jo Alle, at Kampen om Slesvig ikke endtes for 12 Aar siden, men at den fortsættes den Dag i Dag. Dengang afgjordes det vel, at Slesvig skulde tilhøre den danske Krone, men siden har Striden, om end ad andre Veie saa dog ikke mindre virksomt, dreiet sig om, hvorvidt det „gjenfundne“ Slesvig ikke blot af Navn men ogsaa af Gavn, i Sind og Skind skulde blive et dansk Kronland, eller om vi skulde kunne sige som hin gamle Patriarch: „Hænderne ere vel Esaus, men Røsten er Jacobs.“ Ogsaa i denne for den æsthetiske Betragtning mindre tiltalende, men med Hensyn til Indsatsens Betydning saa uendelig vigtige Kamp, har det sunde, kraftige, danske Folkeliv ikke ladet sig uden Mindesmærker — hvem der har kjendt Slesvig for 12 Aar siden vil vide det — men som et udvortes Kjendemærke, som et talende Beviis for, at vi Danske nu føle os hjemme i Slesvig, der i Ordets dobbelte Betydning er knyttet til os ved Blodets Baand, blev paa Tolvaarsdagen for Slaget ved Isted et Mindesmærke reist over Heltegraven paa Flensborg Kirkegaard, og dette Mindesmærke er Professor Bissens Løve.

Da jeg om Formiddagen inden Høitideligheden tog sin Begyndelse besøgte Kirkegaarden, saae jeg strax, at der var foregaaet en stor Forandring, siden jeg sidst var der. Den Deel af Pladsen, paa hvilken de Faldnes Grave befandt sig, er indhegnet i Form af en langagtig Fiirkant og selve Gravene ere jevnede lige med Jorden, medens de 51 Marmortavler, over de faldne Officerer, Underofficerer og Menige, som Kongen havde ladet henlægge paa Gravene, ere samlede og opstillede imellem Stene, Blomster, Slyngplanter og smaa Buske, paa een stor Gravhøi, i Fiirkantens ene Ende. Ligeoverfor hævede sig det kæmpestore Monument, endnu indhyllet, men Blæsten rev Klædet bort fra Løvens Hoved, og jeg saae allerede nu det kloge, aarvaagne Øie skue imod Syd. Det maa have været et vanskeligt Arbeide, at udskibe Monumentet og bringe det op paa sin Plads, men i Flensborg skyede man ingen Møie, og med Glæde og Taknemmelighed nævne vi her fortrinsviis Ingenieurcapitain Thulstrup som den, hvis Iver og Duelighed det navnlig skyldes, at alle Arbeider vedrørende Monumentet lykkedes saa vel. Ved Festen i Marieskoven mindedes Physicus Duseberg denne Hædersmand og udbragte hans Skaal i Forbindelse med Digterens (Carl Ploug) hvem den smukke Indskrift paa Monumentets Fodstykke skyldes:

„Trofaste Kæmper i Farens Stund
Mandig har værget vor Odelsgrund;
Troskab skal Vagt ved Graven være,
Manddom skal skærme Arv og Ære.“

Og nu selve Afsløringen, hvilket gribende Indtryk fremkaldte den ikke! „Illustreret Tidende“ har allerede meddeelt Professor Clausens Tale, hvis Slutning saa harmonisk gjengav det Indtryk, som Løven fremkaldte da Dækket faldt: „Saa staaer Du ædle Seiersminde! ved den sidste af vore Heltegrave, opreist af et taknemligt Folk. Du staaer ikke udæskende — Danmarks ældgamle Rige er ikke sammensanket ved Rov,

Duborg ved Flensborg, i Begyndelsen af forrige Aarhundrede.

og Danmarks Politik har Intet tilfælles med det graadige Rovdyrs, men som Du er taget fra Danmarks og Slesvigs Vaabenskjold, saaledes vil Du kalde til trofast, heltemodigt Forsvar imod Enhver, som vil bryde vor Grændsefred. Men her — paa Stedet, der prædiker Fred efter Strid — ville vi nedbede Fred fra Fredens Hjem, Fred over Gravene og deres Minde, Fred over Stad og Land, Fredens rige Velsignelse over Konge og Folk!" —

Maatte denne Bøn ikke have lydt forgjeves; maatte Løven, som et anskueligt Sindbillede paa det danske Folks Kraft og bestemte Villie til at offre Alt for at værne om sin gode Ret, forhindre en Gjentagelse af forbryderiske Anslag, og maatte ydre og indre Fred, ikke Dødens, men et sundt og kraftigt Folkelivs velsignelsesrige Fred, hvile over det gamle danske Grændseland.

C. C.

En Dags Cantonnementsliv i 1818.

(Af V. H.)

(Slutning.)

Da vi endnu i nogen Tid forgjeves havde best æbt os for at komme til, om ikke andet, saa dog at see en Hare, og det mere og mere viste sig, at det af vor Vert saa høit priste Jagtrevier, idetmindste for Tiden, ikke indeholdt

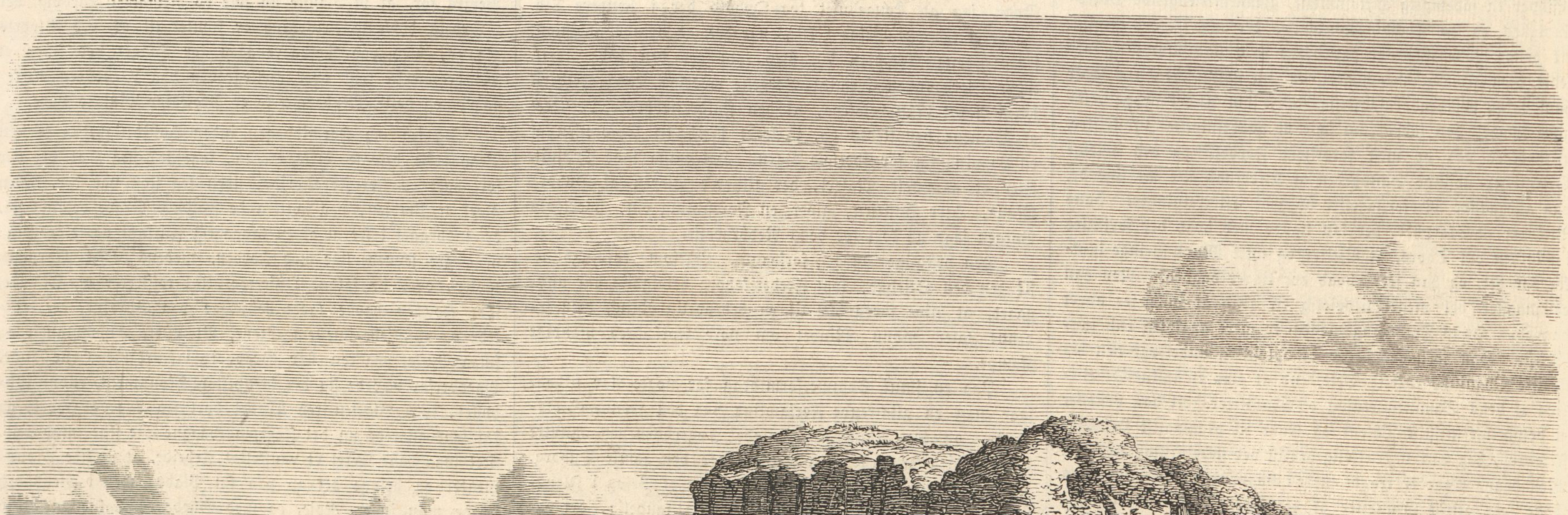

Duborg-Ruin ved Flensborg.

Flensborg Kirkegaard, med Bissens Mindesmærke, afsløret paa Istedslagets Aarsdag, den 25de Juli 1862.

nogetsomhelst Jagtbart, samt da det lakkede ad Aften, kom Tanken ret naturligt paa — Madkurven. Hvor skulde vi fortære dens Indhold? Det var det uafgjorte Spørgsmaal. Paa den nøgne Mark syntes vi ikke om at sidde, og da Intet bedre vilde falde os ind, maatte Smidstrup frem. „Han fortjener det egentlig ikke," mumlede hans Herre, idet han samtidigt følte om Papirsproppen, hvormed han havde udfyldt Hullet i Huen, endnu var der, „men lad ham komme." Der vinkedes ad ham, som nu holdt sig mere i Nærheden, eftersom Mølleren ikke længere tog sig Skuddene saa nær, og i et Dieblik var han paa Pletten.

„Hvor skulle vi spise Midaftensmad?"

„Hvor Herr Lieutenanten befaler!"

„Det er rigtigt, men han veed ikke, hvor han skal befale det."

„Hvad synes Herr Lieutenanten om at sidde under det store Træ, histoppe paa Høien?"

Da vi Alle syntes godt herom, blev han sendt i Forveien med Varerne, for at faae opdækket til vi indtraf. Vi Andre, den Eenaars iberegnet, gik nu saa smaat løs paa Høien, hvor Træet stod. Smidstrup gav os ved Fagter at forstaae, at vi skulde gaae stille frem. Som en Snigpatrouille listede vi os op ad en banet Vei, der førte til Høiens Top, hvor Træet stod. Under dette var der allerede dækket et herligt Midaftensbord, med Grønsværet til Bordplade. Da vi spurgte Smidstrup om Grunden til hans Fagter, forklarede han med vigtig Mine, at nu havde han opdaget noget Vildt og med det Samme pegede han op i det store Træ, hvor der, paa en af de yderste Grene, sad en ganske lille Fugl, der, som han sagde, allerede havde indtaget „Natstillingen", et yndet Soldaterudtryk for at sove. Vi blodtørstige og byttebegjerlige Nimroder stillede os rundt om Træet og efter Commando af Rytteren paa den Eenaars skøde vi Alle paa een Gang, saa at Fuglen — fløi og — den Eenaars gik bagover, og derved var baade den og Rytter nær tumlede ned ad Høien.

Dette var vort sidste Forsøg paa at indløse Christensens, til Sognefogdens Kone givne Løfte, at hjembringe noget Vildt til Aftensmaden. Der blev nu ikke ladet mere, thi kun paa denne Betingelse vilde han med den Eenaars blive. Begge Hestene betroedes til Smidstrups Omsorg, medens vi efter den mere anstrengende end indbringende Jagt nøde en lille Forfriskning i det Frie. En gammel Romer, af den mærkværdigviis tiltrods for Oppasserens Saltomortale endnu hele Flaske, bødede paa den raae Aftenluft. Lænkehunden, der stadigen førtes med i Strikke, blev nu, da man ingen fremtidig Brug anede for den, efter en dygtig Affodring sluppen løs. Efter Christensens senere Udsagn kom den ikke tilbage til Sognefogden, idetmindste ikke saalænge vi laae der paa Egnen. Den er formodentlig bleven Soldaterhund; hvilket bestaaer i, efter nogen Tids stadigt Ophold ved en Afdeling, at komme i Numer, det vil sige, at Numeret med Tilføining af Compagni, Bataillon, eller Corps, bliver klippet i Haarene paa Hundens Sider. Efter denne Operation, der kan sammenlignes med Daaben hos de Christne og Omskæringen hos Jøderne, hører en saadan Hund med til Afdelingen, som enhver anden Krigsmand. Den nyder Forpleining og Tugt, gjør sine Feltvagter, hvor den paa en fremskudt Post ikke er den sletteste Kammerat, gaaer med paa Arbeidscommandoer, kort sagt gjør enhver Tjeneste med, lige til Slagdagen, hvor den paa ingen Maade hører til dem, der muligen kunde have Lyst til at knibe bagud til „Flæskebrigaden", som Soldaterne kalde Intendanturen. Nei! dens Plads er da i den yderste Kjede, hvor den troligen følger sine nærmeste Venner, og gjøer under Engagementet af fuld Hals, samt lægger sin Iver og Interesse for Dagen paa alle mulige Maader. Dog tilbage til Høien!

Efter endt Maaltid blev Smidstrup sendt hjem tilfods med den tomme Kurv, forsynet med udførlig Instrux angaaende Aftensmaden. Han maatte gaae, hvor langligt han end saae efter Møllerhesten og hvor utvetydigt han end gav at forstaae, hvor gjerne han vilde „skille os af med Hestene, der vist vilde genere."

De to Hesteeiere bestege nu deres Gangere og rede i Spidsen for os ad Byen til. Det lod til, at de følte sig som Cavalerister og vare store paa'et. De lode Yttringer falde om det stakkels Infanteri, hvem det slutteligen vel maatte gaae som Münchhausens Mynde, der gik saalænge, at den endte sine Dage som Grav- eller, som Folk pleie at sige, Grævlingehund. Denne Yttring forbittrede os fem Infanterister og som een Mand fore vi ind paa dem. Inden de anede det vare de omringede og bleve nu prikkede med vore Jernladestokke, indtil de bade om Pardon. Livet blev dem skjenket, men af Hestene maatte de. Dette skete ikke uden den alvorligste Protest fra hans Side paa Plagen, der, som han paastod, kun kunde bære ham. Den Paastand hjalp ikke, thi Svenskeren tog den Eenaars for sig. Da han, som nok ofte er Tilfældet med svenske Officerer af Fodfolket, ikke havde lært at ride, tog han sig heel pudsigt ud, da han først kom op. Dette gik nemlig ikke saa glat, som man skulde troe, thi først gik han, som Bajads hos Beriderne, ned paa den modsatte Side af Hesten, hvor han blev hjulpen op. Endelig sad han paa den, hvis man kunde kalde hans Stilling at sidde; Smidstrup smaahviskede Noget om „en Ildtang, der hang paa en So". Møllerhesten spilledes bort ved Straatrækning, en i Felten meget yndet Maade at afgjøre Tvivlsager paa. Da jeg trak det længste Straa, tilfaldt Hesten mig. Under alt dette var den bleven lidt urolig. En lille Trav, som jeg satte den i udover Marken, kom Svenskeren heel ilde tilpas, idet den Eenaars uopfordret fulgte med; den noget uregelmæssige Bevægelse forstyrrede aldeles den Ligevægt, han havde, saalænge den Eenaars skridtede. Han satte et ynkeligt Ansigt op, men holdt sig dog en lille Stund i Sadlen, dog paa engang, han maa formodentlig have trykket eller klemt Plagen paa et meget ømt Sted, slog denne bagop, hvorved Svenskeren fløi ud paa Halsen, som han omfavnede med begge Arme. I denne Stilling gallopperede han afsted, idet han brølte om Hjelp og udstødte en Mængde tag mig tusen! Jeg satte efter ham og var heldig nok til at fange den. Aldrig saasnart fik jeg den standset, før Svenskeren søgte Jorden og svoer paa, at det skulde vare en Tid, inden han igjen satte sig tilhest. Plagen blev nu gjengivet Eieren, da ingen Anden skjøttede om at ride paa den, og hjemad gik det atter.

Ved et Ledsted fandt en af de Gaaende en lang Stang, tog den op og gjorde et Anfald paa mig, som red. Jeg gjorde Front, men da jeg ikke godt kunde parere med det tunge Soldatergevær, indledede jeg Underhandlinger med Ihændehaveren af det for mig farlige Vaaben, og foreslog ham Compagniskab paa den Maade, at han kom med op paa Hesten og at vi derpaa i Forening gjorde Angreb paa de Gaaende. I et Nu sad han bag mig, hvilket let lod sig gjøre, da Møllerhesten kun havde Dækken paa. Lig de gamle Grækere, hvis Stridsmænd havde deres egne Vognstyrere, begyndte vi Kampen; jeg styrede Hesten og han førte Stangen som Landse. Vi rede et Stykke forud, gjorde derpaa pludseligt omkring og i susende Galop fore vi løs paa de Gaaende. I første Anløb puffedes Christensen overende, hvorhos hans ilde tilredte Felthue, der var faldet af, gjordes tilbytte, idet Landsemanden var heldig nok til at faae Stangen ind i det ved Skuddet foraarsagede Hul. Vi gjorde omkring og med den erobrede Felthue som Trophæ paa Spidsen af Stangen rede vi atter forud; de Andre satte efter os, og da de trængte haardt paa, kastede vi — ligesom der fortælles om dem, der forfølges af Ulve — Noget, der et Dieblik kunde standse de Forfølgende, nemlig Huen. Efter kort Tids Forløb gjorde vi atter omkring, rede ind blandt Forfølgerne, og Landseføreren gav dem et Puf, der ei vare istand til at afbøde det med Geværet, eller springe tilside. Denne Leg fortsattes lige til Bondens Port.

Her stege vi af Hesten og først nu saae vi, at den oprindeligt sorte, tykke Møllerhest, lidt efter lidt, var bleven forvandlet til en hvid, slank, fnysende Stridshingst, der pustede af Overanstrengelse, saa at „man kunde stikke en knyttet Næve ind i Næseboerne," som Smidstrup sagde, da han tog imod den, tilligemed den Eenaars, og førte dem ind i Stalden, hvor der forhaabentlig ventede dem den Hvile og Føde, hvortil de vist høiligen trængte.

Da vi havde skilt os ved Jagtrekvisiterne og gjort Toilette, der fortrinsviis bestod i at befrie os for Noget af det Smuds, som Jagten og Legen havde befængt os med, samledes vi i Sognefogedens Storstue, hvor Smidstrup havde truffet de foreløbige Anstalter til Aftensmaden, der gjorde baade vor Vert og Madam Sognefods al Ære. Som om vi ikke havde nydt Noget før den Dag, toge vi for os af Retterne, og med større Hurtighed, end det, efter Lægernes Udsagn, skal være raadeligt for Sundheden, blev Madlysten tilfredsstillet. Maaskee var det Længselen efter den Champagnepunsch, der ventede os, som foraarsagede denne Skyndsomhed, nok er det, længe varede det ikke, førend Smidstrup viste sig i Døren, med en stor Terrin. Den blev stillet foran Christensen, ved hvis Couvert allerede den vundne Champagne prangede, i Forening med andre til en god Punsch nødvendige Bestanddele. Med den ham i Punschelavning egne Virtuositet, bryggede han en sand Gudedrik; over Terrinen lagdes en Ildtang, herpaa et lille Bjerg af hvidt Sukker, som derpaa overgødes med Gammel-Rom og kun saameget kogende Vand, at Sukkeret kunde smelte; de øvrige Bestanddele heldtes derpaa i, og slutteligen tændtes der Ild i Bollen. Den blaae Lue gav, i den svagt oplyste Bondestue, de forfarne Jægere et vist dæmonisk Udseende. Luen slukkedes af den kyndige Verts Pust og nu skulde Indskjenkningen tage sin Begyndelse. Hertil fattedes en Skee af passende Form. Smidstrup blev sendt ud for, om muligt, at opdrive en Saadan.

Et Dieblik efter bankedes der paa Døren og ind kom Sognefogeden med en gammeldags Sølvpunscheskee med Træskaft og sagde, idet han gav den til Christensen: „Vær saa artig, Herr Lieutenant! Det er saa rart, at have saadan en Indkvartering, at man ikke behøver at gjemme Sølvtøiet; denne Skee har i mine Forfædres og i min Tid været gravet ned mere end een Gang."

Der blev nu skjenket rundt i Glassene og Sognefogeden anmodedes om at drikke et Glas med. Han var en smuk og kraftig Mand paa vel fyrgetyve Aar. Hans Ansigt tydede paa Snilde og Kløgt, og af de Ord, han yttrede, fremskinnede en varm og sund Fædrelandskjærlighed. Han tog Glasset, traadte frem midt i Stuen og sagde: „Jeg takker Dem, mine Herrer Lieutenanter, for den Ære, De viser mig, ved at indbyde mig til at drikke et Glas med Dem. Af Deres Folk har jeg hørt, at De paa Slagdagen ere ligesaa glade og overgivne, som naar De ligge i Cantonnement, eller ere paa Marchen. Gid jeg aldrig maa faae anden Indkvartering, end vort eget Krigsfolk, saa skulle vi Jyder ikke tage det fortrydeligt op, om de gode sjællandske Herrer og Folk gjøre nok saamange Løier. Vi Jyder stole paa, at De og de andre Oboere ikke lade os i Stikken, naar Tydsken kommer. Kunne vi trygt stole herpaa, kommer vort Land ikke til at ligge under i Kampen. Skaal mine Herrer! Vorherre være fremdeles med Dem, paa Deres farefulde, men ærefulde Vei!"

Som een Mand stode vi op og klinkede med den hjertelige og kloge Bonde. Glassene fyldtes atter og min Compagnikammerat, et stille og meget indesluttet Menneske, reiste sig og slog til Lyd paa Glasset, en her næsten overflødig Formsag, thi Bondens Ord havde pludseligt kastet Alvoren ind i den tilforn saa overgivne Forsamling. I et begeistret og ildfuldt Sprog takkede han den jydske Bonde for hans gode Ønsker og sluttede med at love ham og alle Jyderne, saavel Nord som Sønden for Kongeaaen, at saavel de Tilstedeværende, som hele Hæren og enhver ærekjær og retskaffen dansk Mand, saavel fra Øen, hvor hans Hjemstavn var, Midtpunctet, hvor Danmarks Hjerte slaaer, som fra de andre danske Øer, altid ville findes rede til hellere at offre Liv og Gods, og til at lade det danske Folk udrydde Mand for Mand, end at taale, at Tydskerne kom til at raade paa vore Enemærker, der gaae til Eideren. „Skjændsel og Vanære være over hver Den, der blot tør vove at nære den modsatte Tanke!" vare hans sidste Ord.

Taleren indfriede sit Løfte i Istedslaget, hvor han faldt paa Bøgmosen med Hjertet gjennemboret af en fjendtlig Kugle. Ved et Tilfælde blev jeg Skyld i, at han, der ikke personligen var kjendt af dem, hvis sørgelige Kald det var, at ordne de Faldnes Lig i Flensborg, kom til sin Ret, og blev jordet mellem de faldne Helte paa denne Byes berømte Kirkegaard, hvor, i disse Dage, Mindesmærket for de gjæve Kæmper er reist.

Dog tilbage til Dagens Historie. Den alvorlige Stemning, der var bragt ind af Bonden, forlod os ikke med ham, der rørt takkede for „de jevne og, som han kunde forstaae, meente Ord." Uagtet der gjordes adskillige Forsøg paa at tilbagekalde den forhen saa muntre Stemning, mislykkedes dette aldeles. Alvoren havde grebet os, og en Stemning, der ikke er vanskelig at skaffe tilveie imellem Feltsoldater, hvor altid En og Anden plages af en Anelse eller deslige, holdt sig. Den almindelige Samtale hørte op, og de, som ikke taug, smaasnakkede med deres Sidemænd. Da Bollen var tom, skiltes Selskabet ad; det lod næsten til, at Enhver ønskede, at være ene med sine egne Tanker.

Hestene førtes for Døren. Medicineren og hans Compagniofficeer bestege den haardt prøvede Møllerhest, der i Bondens Stald tildeels havde gjenvundet sin Fatning. Den Eenaars havde nok med at bære Een, endsige To. Min Compagnikammerat og jeg foretrak at gaae til vore Kvarterer og afsloge Sognefogedens høflige Tilbud om at kjøre os. Vi havde tre Fjerdingvei hjem, men i Selskab tilbagelægges jo saadant et Stykke Vei med Lethed. Den første Fjerdingvei gik uden videre Samtale. Endelig kom en saadan istand og dreiede sig om Datidens brændende Spørgsmaal: om Krigen atter vilde bryde ud til Foraaret?

Imedens vi talte herom, udbrød min Kammerat paa engang: „Med hvad Tanker troer De, at man, om en halv Snees Aar, hvis vi leve saalænge," disse i en Feltsoldats Mund altid noget omineuse Ord udtalte han med en Betoning, der fik mig til at gyse, „vil see tilbage paa en paa denne Maade tilbragt Dag, hvor den mest barnagtige Spøg og Leg har parret sig med den dybeste og helligste Alvor?"

Hans Høitidelighed og hans kun slet skjulte Anelse om hvad han meente, der forestod ham, vare alt andet end opbyggelige for mig. Jeg søgte derfor at lede Samtalen paa mindre alvorlige Sager. Dog herom vilde han Intet høre. Anelsen om den forestaaende Soldaterdød maa ganske have behersket ham hin Octobernat. Efter hans Ønske lovede vi ved Affkeden hinanden, at nedskrive Dagens Historie og Tiaarsdagen efter gjensidigt at meddele hinanden den. Da han, som bemærket, faldt ved Isted, kom Tiaarsdagen, uden at jeg endog mindedes dette Løfte. Nu, efter fjorten Aars Forløb, er jeg ved at blade i min Dagbog bleven mindet om hint Løfte, som jeg indløser, idet jeg beder Læserne at overtage min faldne Kammerats Plads: at læse disse Linier, for deraf at see, hvordan en Dag af unge Officerers Liv hengaaer i Cantonnementet.

Ugens Politik.

Den 7de August 1862.

„Fædrelandet“ har i Løbet af denne Uge meddeelt som et Rygte, at Regjeringen har pleiet Underhandlinger med en ældre Statsmand, og at disse efter den almindelige Formodning have angaaet Holstens Anliggender. Den ældre Statsmand, med hvem disse Underhandlinger førtes, er H. E. Grev Carl Moltke Nütschau, som efter det Ørstedske Ministeriums Opløsning har trukket sig tilbage fra det politiske Liv. Om Hensigten har været, at han skulde indtræde i det nærværende Cabinet som Minister for Holsten, eller, hvad der er sandsynligere, at han skulde lede de holstenske Anliggender som Gouverneur, vide vi ikke; i det sidstnævnte Tilfælde er det en af Ministeriet Rotwitts Ideer, som den nærværende Regjering har optaget, kun med den Forskjel, at den Post, der var tilt ænkt en Prinds af Blodet, nu skulde beklædes af en holstensk Greve. Under den famlende Tvivlraadighed, som idetmindste tilsyneladende gjør sig gjeldende, og da Forholdene have udviklet sig saaledes, at den i Holsten herskende Gjæring hvert Øieblik kan føre fra Demonstrationer til Opstand, maatte Valget af Grev Carl Moltke betragtes som heldigt, fordi han idetmindste tidligere har viist, at han ikke er en Forhandlingernes, men en Handlingernes Mand, og at han ikke den ene Dag siger Nei, for den næste Dag at sige Ja. Det gjør os derfor ondt at maatte meddele, at vi fra en paalidelig Kilde have erfaret, at Underhandlingerne ikke have ført og — naar man seer hen til denne Statsmands Fortid — neppe ville føre til det attraaede Resultat, men at Greven tvertimod træffer Forberedelser til at reise til Curland, for at besøge sin der boende Datter.

Kongeriget Italien befinder sig i en farefuld Stilling, uagtet Italienerne tilsidst nok ville gaae seirrige ud af den. Det er netop i det Øieblik, da den italienske Sag med Hensyn til den udenlandske Politik vandt to betydelige Fordele, nemlig Ruslands og Preussens Anerkjendelse, at de indre Vanskeligheder i det nye Kongerige aabenbare sig. Hvor vigtige de diplomatiske Skridt end ere, ved Hjelp af hvilke Rusland og Preussen have fundet sig foranledigede til at anerkjende det nye Kongerige Italien, saa er det dog snarere til Nationernes Sympathi end til Cabinetternes Føielighed, at den italienske Sag henvender sig og hvori den søger sin Styrke. Den italienske Revolution nyder det Privilegium, hvoraf den franske Revolution ogsaa var i Besiddelse, at den er kosmopolitisk, og at en Deel af Verdens Skjebne ogsaa er afhængig af dens Skjebne. Det er det romerske Spørgsmaal, som meddeler den italienske Revolution denne Styrke; idet Italien nemlig fordrer og erholder sin Hovedstad, fuldender det ikke blot sin Organisation som en uafhængig Stat, men det løser tillige en Opgave af almindelig Vigtighed, det forandrer for alle katholske Folkeslags Vedkommende det Grundlag, paa hvilket Kirkens Forhold til Staten hviler. Det vil i hele Verden indføre den fuldstændige Adskillelse mellem det Aandelige og det Verdslige, og med denne Adskillelse vil i alle katholske Lande den religieuse Frihed med uafviselig Nødvendighed føre til den politiske Frihed, uden hvilken den religieuse Frihed ikke kan bestaae. Roms Besiddelse er derfor ikke blot Slutstenen paa den italienske Revolution, men idet Italien med ubøielig Energi gjør Fordring paa Rom, betaler det en Taknemmelighedsgjeld, hvori det staaer til dem, der have understøttet det med Sympathiens moralske Magt.

Cavour betragtede med sin mandige Dristighed og med sin usvigelige Skarpsindighed det romerske Spørgsmaal fra dette Standpunct. Han vidste godt, at idet han skrev det magiske Navn Rom paa Italiens Fane, knyttede han med uopløselige Baand til den italienske Sag alle den nyere Civilisations Kræfter, som hige efter at adskille det religieuse Herredømme fra det politiske. Saaledes betragtede Cavour Forholdene, og Grunden til den Gjæring, der hersker i Italien, maa søges i, at det nærværende Ministerium ikke taler om Rom i det høihjertede Sprog og med den standhaftige Udholdenhed, som Cavour lagde for Dagen. Tilsyneladende seer det idetmindste ud, som om man i Turin lader det romerske Spørgsmaal slumre. Denne Ministeriets forsigtige Taushed drager alvorlige Følger efter sig; det synes at opgive den moralske Ledelse af den italienske Bevægelse, og det er Handlingspartiet, der bemægtiger sig Tøilerne. Medens Rattazzi optræder i Turin med en maaskee velberegnet Tilbageholdenhed, befinder Garibaldi sig paa Sicilien, hvor han forgudes. Uafhængighedens lidenskabelige Helt holder Taler, udsteder Proclamationer og forbereder Expeditioner, om hvis heldige eller uheldige Udfald først Fremtiden vil kunne belære os, medens man allerede nu kan paastaae, at hans heftige Udfald mod de Franskes Keiser have været høist uforsigtige.

For Italiens Venner er det sørgeligt, at være Vidne til den Forvirring, som Regjeringens Holdning og Garibaldis lidenskabelige Optræden afstedkomme. Rigtignok gives der italienske Optimister, der ikke lade sig forbløffe af saa lidt, og som forstaae at bringe Garibaldis Angreb paa de Franskes Keiser i Samklang med det italienske Ministeriums Troskab mod den franske Alliance. Ifølge disse raffinerede Politikeres Mening vil hele Verden finde sin Regning ved, at Garibaldi kaster sig over Kirkestaten. De franske Tropper ville i saa Fald rykke mod Garibaldi; men samtidig dermed udbryder en Opstand i Rom, Franskmændene lade de pavelige Tropper slaaes med Folket, og Resultatet er let at indsee. Medens Franskmændene kaste Garibaldi tilbage, forjage Romerne deres Regjering, og tilfreds med sin Seir over de Frivillige vil Frankrig i Rom bøie sig for en fuldbyrdet Kjendsgjerning. En alvorlig Politik kan imidlertid ikke slaae sig til Ro med slige Machinationer, der ikke ere andet end Drømmebilleder. Trods denne temmelig machiavelistiske Forklaring er den Stilling, som Garibaldi indtager paa Grund af det romerske Spørgsmaals Tilsidesættelse, ikkedestomindre en farlig Gaade baade for Italien og for Europa.

Vi kalde det en Gaade, da selv den ellers saa velunderrettede Correspondent i »Times« ærligt og uforbeholdent erklærer, at han ikke har den fjerneste Forestilling om, hvad Garibaldi har isinde, og kun trøster sig med, at intet Menneske, selv ikke hans fortroligste Venner, veed bedre Besked. Men Opmærksomheden er udelukkende henvendt paa de Proclamationer, som Garibaldi paa den ene Side og Kong Victor Emanuel paa den anden Side have udstedt, og paa den Kamp, der maa udbryde imellem dem, hvis den berømte Patriot ikke opgiver sine Planer. Man oppebier med Utaalmodighed hans endelige Beslutninger, og man lægger Vægt paa enhver Begivenhed, der maaskee kan bevæge ham til atter at underkaste sig Kongens Villie.

Det italienske Parlament har billiget Kongens Proclamation, og et Telegram fra Turin beretter, at Kongens Ord have fundet en god Modtagelse overalt i Landet, fordi man haabede, at Regjeringen vilde benytte Begivenhederne til at fremtvinge en hurtig Afgjørelse af det romerske Spørgsmaal. Og en hurtig Afgjørelse af dette Spørgsmaal er ogsaa aldeles nødvendig for Cabinettets Bestaaen. Naar Ministeriet Rattazzi allerede nu seer sig nødsaget til at føre Kongens Person ind i Partikampene, for at holde Garibaldi tilbage, hvorledes vilde Ministeriets Stilling vel saa blive, naar Frihedshelten senere kunde bebreide det, at det forhindrede ham i at handle, medens det dog ikke selv havde forstaaet det? I saa Fald vilde hele Italien slutte sig til Neapels Befrier, og hvor stor og velbegrundet Kongens Popularitet end er for Øieblikket, vilde den dog aftage paa Grund af hans Regjerings afmægtige Svaghed. Hvis det altsaa lykkes Rattazzi ved en energisk Optræden mod Garibaldi at blive Herre over Situationen, saaledes som han er berettiget og forpligtet til, maa han anvende sit Held til netop at naae det samme Maal, som Garibaldi forfølger og som er Gjenstanden for hele Italiens Attraa: Roms Besiddelse.

De Franskes Keiser har besluttet, at modtage det diplomatiske Corps Napoleonsdagen den 15de August, hvilket han har undladt i Løbet af de sidste tre Aar. Man venter, at han vil benytte sig af denne Leilighed til at udtale sig om de politiske Anliggender, navnlig med Hensyn til Italien og Mexico.

De Conferencer, som i denne Tid afholdes i Constantinopel, synes ikke at skulle føre til noget tilfredsstillende Resultat for Freden i Orienten, ja maaskee ville de endog forstyrre Freden i Europa. Ifølge de officielle Meddelelser har Ali Pascha i det andet Møde paa det Bestemteste negtet at indlade sig paa nogen Discussion om Sløifningen af Fæstningen Belgrad, og den tyrkiske Minister blev i alle Puncter understøttet af Østerrig og principielt ogsaa af England. Lord Bulwer, der indsaae, at man ikke behøvede at sammenkalde Repræsentanterne for de Magter, der have underskrevet Tractaten i Paris, naar man fuldstændigt vilde opretholde den nærværende Tingenes Tilstand, fremkom med nogle Mæglingsforslag. Frankrig og Rusland benegtede derimod Tyrkernes Ret til at indskrænke Discussionen og forlangte ubetinget Fæstningen Belgrads Sløifning. Italiens Repræsentant udtalte sig vel ikke saa categorisk som Dhrr. Moustier og Fyrst Labanoff, men han antydede dog, at hvis det ikke lykkedes Conferencen at slutte et Forlig imellem Porten og Serbien, vilde han bestemt slutte sig til Frankrig og Rusland. Preussen optræder som sædvanligt med stor Forsigtighed og synes at ville oppebie Begivenhedernes videre Udvikling, forinden det udtaler sig, hyldende det bekjendte Ordsprog: I oprørt Vand er det godt at fiske.

Efter det blodige Slag ved Richmond er det ikke at undres over, at der er indtraadt en Pause i den store amerikanske Kamp. Indtegningen af de Frivillige til Mac Clellans Armee gaaer kun meget langsomt, og den har ikke engang været tilstrækkelig til at udfylde de Huller, som Fjendens Kugler, Sygdom og Desertion have slaaet. Den mest mærkelige Begivenhed paa Krigsskuepladsen er, at den af Beauregard engang slaaede General Halleck, som idetmindste ikke endnu har lagt nogen overlegen militair Dygtighed for Dagen, har afløst „den unge Napoleon“, Mac Clellan, som Øverstcommanderende for Unionens Armeer.

M.

Theater.

— Ifølge en Meddelelse i „Illustreret Nyhedsblad“ staaer det sig kun slet med Pengevæsenet ved Theatrene i Norges Hovedstad. Christiania Theater har i det afvigte Spilleaar havt en Underballance af 3,200 Rigsdaler, og det norske Theater er overgivet til Skifterettens Behandling; dog agte Skuespillerne, der foreløbigen have leiet dette Theater, at give Forestillinger der for egen Regning.

Konst.

— Den engelske Photograph Bedford, der allerede tidligere var fordeelagtigt bekjendt for sin Færdighed i at optage Prospecter, har ledsaget Prindsen af Wales paa Reisen til Østerland og hjembragt 172, underveis tagne Billeder, der omfatte mærkelige Egne, Bygninger, Mindesmærker og Personer. Disse Billeder have en kort Tid været udstillede i London; Alle have været enige i at rose dem, saavel med Hensyn til det interessante Skue, som til Udførelsen, da det er lykkedes Konstneren at fremstille langt smukkere Afbildninger, end dem, man hidtil har seet fra hine Egne.

Technik.

— I den mechaniske Afdeling af Udstillingen i London tiltrækker nedenstaaende Maskine sig Publicums særlige Opmærksomhed:

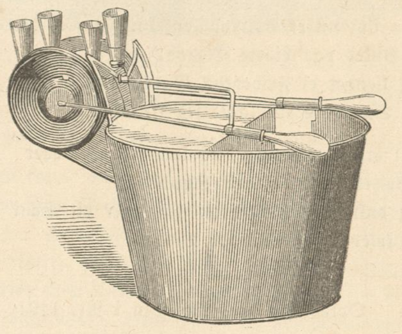

Apparatet er en Komalkemaskine, der ifølge et Vidnesbyrd af Landbrugsselskabet i de forenede Stater er meget tidsbesparende, let at holde reen og vanskelig at bringe i Uorden. Vi skulle imidlertid ikke fordriste os til at indestaae for denne nye Opfindelses Hensigtsmæssighed, men henvise Lysthavende til Kershaw & Colvin, under de forenede Staters Afdeling i Udstillingsbygningen.

— Revolverforfærdigeren, Oberst Colt, efterlod ved sin Død en Formue af over 7 Millioner Rigsdaler. Hans Fabrik i Hartford, i de forenede Stater, sysselsætter 1100 Arbeidere, hvis samlede Løn beløber sig til 90,000 Rigsdaler om Maaneden.

Blandinger.

— Bonaparternes Familie-Register, hvori Beretningen om Prinds Napoleons Søns Fødsel er bleven indført, er et stort Foliobind, indbundet i rødt Fløil, med Familiebogstavet „N“ midt paa Bindet og sølvforgyldt Beslag i Hjørnerne. Det blev begyndt i Aaret 1806 med Prinds Eugènes Adoptering; samme Aar fulgte en lignende Indførelse, nemlig Prindsesse Stephanie de Beauharnais' Adoptering. Derpaa følger Keiser Napoleon I's Giftermaal, senere adskillige Vidnesbyrd om Prindser af Dynastiets Fødsel; disse slutte med Kongen af Roms, hvorved Registeret ender for det første Keiserdømmes Vedkommende. Statsministeren Grev Regnault de Saint-Jean-d'Angely, den keiserlige Families Secretair, havde det i Forvaring; det hørte nemlig til hans Embedsforretninger, at forfatte og indføre Beretningerne om mærkelige Begivenheder i Keiserslægten. Efter det første Keiserdømmes Fald gjemte Greven omhyggeligt Bogen, der efter hans Død opbevaredes af hans Enke, som overleverede den til Louis Napoleon, da han blev Republikens Præsident. Han fortsatte Registeret, efter at være bleven Keiser; begyndte med sit Giftermaal, hvorpaa følger Prinds Napoleons, den keiserlige Prinds' Fødsel og tilsidst nu den nyfødte Prinds Napoleon Victor Jérôme Frederics.

— En fransk Genealog har udfundet, at Keiserinde Eugenie er lovlig Arving til Mexicos Throne, da hendes Forfædre, Greverne af Guzman, nedstammede fra Montezuma.

— I Passage Colbert i Paris læses følgende Opslag: „For 10 Millioner Raphaels og Malerkonstens Mesterværk, eller den ubekjendte Original, forestillende Sanct Josephs Død. Denne himmelske Composition er 47 Centimeter bred og 43 høi, samt er heelt og holdent af Maleren fra Urbinos Haand“ — derpaa følger en Beskrivelse af Maleriet, og nedenunder staaer: „Den Første, som er villig til at give de 10 Millioner, faaer Billedet uden Concurrence.“ — Et vakkert Tilbud!

— Mormonerne have havt et lille Oprør i deres eget Rige. En Hellig, ved Navn Morris, udgav sig nemlig for Propheten Moses, som netop var kommen tilbage til Jorden; han samlede en Hob Følgesvende, begyndte at anlægge en Nybygd, undslog sig for at lyde Regjeringen og gav sig til at røve, for at faae Livets Ophold til sig og sin Sværm. Da han drev sit Uvæsen altfor grovt, blev Militsen blæst sammen

og ført mod den nye Moses, hvis Hærskarer ikke kunde staae sig. Et Par Hundrede af disse taabelige Rolighedsforstyrrere bleve fangne og nogle af dem mistede Livet; blandt de sidste var den nye Prophet, hvis Lære venteligen derved har faaet sit Banesaar.

— En würtembergsk Avis meddeler følgende, af en Banegaardsforvalter der i Landet udfærdigede Dagsbefaling: „Den Undertegnede har allerede i længere Tid bemærket, at de ham undergivne Embedsmænd og Betjente lade det mangle paa de almindelige Høflighedsbeviisninger og bekjendtgjør derfor herved: at han bestemt fordrer, at de for Fremtiden skulle hilse ham idetmindste tre Gange daglig — Morgen, Middag og om Aftenen før de begive sig hjem — paa den Maade, at Hovedbedækningen fuldstændigt tages af. Denne Hilsen skal dog kun indskrænke sig til dem, med hvem han træffer sammen; hvis den Undertegnede kun een Gang om Dagen seer En eller Anden, behøver denne kun at hilse een Gang.

— En Dame i Byen Washington, der trængte til Hjelp i Huset, gik op til Capitolbakken, hvor de fra Sydstaterne flygtede Slaver have faaet midlertidigt Ophold, og henvendte sig der til et fra Virginien kommet, kvindeligt Tyende, som søgte Arbeide. Damen begyndte sine Efterforskninger med at spørge om Pigens Navn, og vedblev saa: „Hvad kan Du bestille, kan Du lave Mad?" — „Nei, Fruen lavede Maden selv." — „Kan Du holde Værelserne rene?" — „Søster Sally gjorde altid reent i Værelserne." — „Kan Du varte op ved Bordet?" — „Nei, det kan jeg ikke, det var Jims Arbeide." — „Kan Du vaske og stryge?" — „Nei, Tante Busby vaskede altid." — „Kan Du sye?" — „Charity syede Alt i Huset." — „Men, i Herrens Navn, hvad bestilte Du da?" — „Jeg, jeg viftede Fluerne bort fra Fruen!" —

— En aldrende Herre, som nylig gjorde en Reise i Skotland, forlod en Onsdagmorgen Gjestgiverstedet i Braemar, for at samle Mineralier paa Bjergene deromkring, men bestilte forinden en Vogn, der skulde møde ham om Eftermiddagen. Vognen kom til den bestemte Tid, men Herren ikke; da Natten faldt paa, kjørte Kudsken hjem og berettede, hvorledes det var gaaet ham. Der blev da strax sendt en Mand tilhest op i Dalstrøget; saasnart Morgenen gryede, fulgte en Hob unge Mænd og Førere efter, for at afsøge Egnen, men de fandt Ingen. Om Fredagen fortsattes Efterforskningen med et saa stort Opbud, at der var mere end Folk nok til at undersøge alle Egnens Bjerge, Søer, Moser og Vandfald. Klokken 11 fandtes endelig Vandringsmanden hængende ved en Revne bag en Klippeskrænt, over hvis Kam han var faldet. Heldigviis havde hans Steenhammer taget fat i Revnen, ved den klyngede han sig fast og hang saaledes over Afgrunden, uden at kunne hjelpe sig op selv. Muligst hurtigt blev han befriet af denne farlige Stilling — i hvilken han havde tilbragt over 42 Timer — og ført tilbage; hans Helbred har ikke taget den mindste Skade.

— I Pleschin i Schlesien blev nylig en Brudgom paa 96 Aar viet til en 26 Aar gammel Brud.

Gaade.

Naar Vaaren iklæder vor Skov og vor Strand
Det lysgrønne festlige Smykke,
Da kommer jeg til Dig fra fremmede Land,
Man siger, jeg bringer Dig Lykke.

Men flyt nu et Bogstav, og Du faaer at see
Et Billed paa Livets Elende;
Jeg kjender ei Frihedens Gode, men Vee
Og Smerte grant lærte jeg kjende.

Flyt atter et Bogstav, og som jeg nu staaer
Benyttes jeg ei af den Sunde.
Jeg dulmer din Smerte, jeg læger dit Saar
Og køler din brændende Vunde.

Opløsning paa Charaden i Nr. 149:

Beethoven.

Opløst af Davis von Oedipus, en Hivert paa E., Skolejomfru W., Genaro, Grev Leminoff, Ikke sandt Du? i Fyen, Skumbæk og Messingberg, en af den faste Stok i Kolding.
Opløst som „Cicero" af J. J. i Helsingør.

Opløsning paa Skakopgave Nr. 73.

Hvid.	Sort.
1. E. 3—E. 4.	1. E. 5—D. 4 (Springeren tages; see nedenfor).
2. D. 8—A. 8.	2. D. 4—D. 3 (Løberen tages).
3. D. 8—D. 5 (Skak og mat).	
eller:	
	1. F. 8—D. 7.
2. D. 4—C. 6 (eller F. 3; Skak.)	2. E. 5—E 6.
3. D. 3.—C. 4 (Skak og mat).	

Veirforholdene paa Landbohøiskolen
fra den 1ste til 7de August incl.

Dato.	Middelvarme (C. o).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøit i Linier.
1ste . .	16,7	20,0	13,0	82	28" 0,94	5,00
2den . .	18,1	21,8	14,1	75	28" 0,76	0,18
3die . .	14,7	18,7	12,2	80	27" 11,92	2,37
4de . .	14,1	19,7	10,0	65	28" 1,47	
5te . .	16,4	20,0	8,2	68	28" 1,24	
6te . .	15,6	20,0	11,0	90	27" 11,37	0,88
7de . .	17,0	20,0	10,4	70	27" 10,66	0,53

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Livrente- og Forsorgelses-
Anstalten, oprettet 1842 under Statens Garanti.
I denne Anstalt erholdes:
1) Forskjellige Slags Livrenter, indtil 1000 Rd. aarlig.
2) Forskjellige Slags Overlevelsesrenter, ved hvilke een Person som Forsørger kan efterlade Overlevelsesrenter indtil et samlet Beløb af 2000 Rd. aarlig, dog saaledes, at en enkelt Forsørget ikke kommer til at oppebære mere end 1000 Rd. aarlig.
Overlevelsesrenter kunne erhverves enten ved Capital-Indskud eller ved aarlige Indbetalinger.
3) Opsatte Udbetalinger indtil 1000 Rd. eengang for alle, anvendelige til Brudeudstyr eller som Stillingssum. Erhvervelsen skeer ved Capital-Indskud eller ved Præmie-Betaling i et bestemt Antal Aar.
Alle Indbetalinger erlægges i Rigsmønt til Anstaltens herværende Kasse, hvorimod Udbetalingerne ogsaa kunne gjøres ved de kongelige Amtstuer.
Planer, Tariffer og Blanquetter udleveres gratis paa Anstaltens Bogholder-Contoir, bag Børsen Nr. 10, aabent hver Søgnedag fra Kl. 10—2.

Livsforsikkrings-Anstalten
i Kjøbenhavn, under Statens Garanti.
I denne Anstalt kunne Forsikkringer tegnes, enten
1) paa Livstid, eller
2) paa et vist selvvalgt Aaremaal, saaledes
a) at Forsikkringssummen kun udbetales, naar den Forsikkrede døer i Løbet af Forsikkringstiden, eller
b) at Forsikkringssummen ogsaa udbetales, naar den Forsikkrede overlever Forsikkringstiden (Forsikkringer med Udbetaling i levende Live).
Erhvervelsen skeer enten ved Capital-Indskud eller ved aarlige Præmier.
Alle Indbetalinger erlægges i Rigsmønt enten til Anstaltens herværende Kasse eller til Agenterne i Provindserne, hvor saadanne findes ansatte; det sidste dog kun efter Anmeldelse.
Planer, Tariffer og Blanquetter udleveres gratis paa Anstaltens Bogholder-Contoir, bag Børsen Nr. 10, aabent hver Søgnedag Kl. 10—2.

Udkommen er og faaes i alle Boglader:
Frugt-Vine eller Most,
af J. Hameln. Priis 24 Sk.
Indhold: Aprikosviin — Birkeviin — Blaabærviin — Blommeviin — Brombærviin — Cider — Enebærviin — Færskenviin — Hyldeviin — Jordbærviin — Kirsebærviin — Pæreviin — Qvædeviin — Ribsviin — Roviin — Slaaenviin — Solbærviin — Stikkelsbærviin — Tyltebærviin — Æbleviin.
C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

Verdens-Barometret.

London	6 August	3 pCt.	Consols . . .	93 1/2.
Paris	" —	3 "	Rentes . . .	69. 05.
Wien	" —	5 "	Metalliques .	71. 50.
Berlin	" —	3 1/2 "	Staats-Sch.	90 3/4.
Kjøbenhavn	8 —	4 "	Kgl. Obligat.	98 3/4.

Forsorgelsesforeningen Bikuben
Sparekasse — Børneforsørgelseskasse — Alderdomsforsørgelseskasse.
Comptoiret er i Silkegaden Nr. 8 i Stueetagen.

A. Petersens Sønner,
Kongens Nytorv 28,
anbefale deres Lager af engelske, belgiske & bøhmiske Glasvare, bestaaende af: Blomstervaser, decorerede i en ganske ny Smag, Flacons, Frugtopsatser, Osteklokker, Viin- & Vandkaraffer, complette Glasbesætninger til alle Priser, som og i Dusinviis. Endvidere er Etablissementet stedse forsynet med engelske, franske & tydske Porcellainer & Fajance samt Terracotta.

Paa vort Forlag er udkommen:
Ullen dullen dof,
Dandsemelodier af »Kong Rosmer« comp. for 4 Mandsstemmer af C. J. Hansen. Partitur og Stemmer. 48 Sk.
C. E. F. Weyse: Canon.
»Jeg har saa græsseligt ondt i min Mave«, comp. for 4 Mandsstemmer. Partitur og Stemmer. 48 Sk.
C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

K. L. Momme,
Store Kongensgade No. 1, ved Hj. af Gothersgade
Skandinavisk Hotel
KJÖBENHAVN.
Stort og elegant Udvalg af
Herreequiperings Artikler
Fabrik og Lager af Halsbind og Slips. | *Magazin for Herrelinned.*
Underklædningsstykker, Slobrokke.

4. Qvartal af „Ill. Tidendes" 3 Bind er begyndt den 1. Juli 1862.
Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.
Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

Bekjendtgjørelser optages for en Betaling af 4 Sk. Petitlinien eller dens Plads; ikkun den øverste Linie bliver med en større Skrift, alle de øvrige med Petit. Træsnit til Bekjendtgjørelserne besørges efter Ønske, mod Beregning af Udlægene. Bidrag til Bladet saavelsom Avertissementer modtages i Gothersgade Nr. 11, hvorimod Anmeldelse om Subskription afleveres i Bogladen i Vimmelskaftet Nr. 32.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 151. | Udkommer hver Søndag. | **Kjøbenhavn den 17. August 1862.** | 2 Rdlr. Qvartalet. | **3die Bind.**

Indhold.

Caspar Frederik Wegener, af Fr. Hammerich. — Ugens Politik. — Vandskier. — Missionsmødet i Ribe den 30. og 31. Juli 1862. — Jardin des Plantes, af F. — Kirken i Viuf og dens gamle Steenbilleder, af Adjunct J. Helms. — Fortid og Nutid. (Efter Grevinde de Bassanville.)

Caspar Frederik Wegener.

Geheimearchivar Wegener er født den 13de December 1802 i Landsbyen Gudbjerg paa Fyen, hvor hans Fader var Sognepræst; det Stammenavn, han bærer, forekommer ikke sjelden saavel i Danmark, Norge og Sverig, som i Holsten, uden at vi deraf tør slutte, at alle Wegenerne ere i Familie. Hans Forfædre paa fædrene Side havde i flere Slægter levet paa Fyen i borgerlige Stillinger; Bedstefaderen var Malermester, Borgercapitain og Formand for de deputerede Borgere i Odense. Hans Moders Stammenavn var Kjellinghusen; denne Familie, der maaskee kom herind fra Holsten, hørte i forrige Hundredaars Begyndelse til Kjøbenhavns anseeligste Borgerfamilier, Medlemmer af den bosatte sig paa Fyen, og fra dem nedstammer Wegeners Moder, hvis Fader var Farver og Stadshauptmand i Odense og i sin Kreds en meget anseet Mand.

Drengen voxede op i den fyenske Præstegaard, han havde en Søster og nogle Brødre, blandt dem var Caspar „Mamas" Dreng. Let havde han ved at lære og besad en levende Æresfølelse, men var tillige meget tilbageholden; han gik heller og grundede selv paa hvad der kom ham i Tanker, end spurgte sig for. I sine Fritimer snedkrede og tegnede han og gav sig af med mange Ting, hvorved han tidt kom til at see forreven og sjudsket ud; „han er et Svinebæst som Bedstefader", var ved et Tilfælde bleven en Talemaade i Familien. At han skulde „til Bogen", var en afgjort Sag, hans første Lærere vare Faderen og Degnen. Faderen var en brav, alvorlig Mand af den gamle Verden, der, just uden at have nogen vid Synskreds, søgte at holde Drengen i det Spor, han ansaae for det rette. Da han skulde confirmeres og meente, han kunde nok hjelpe sig med de Kundskaber i Christendommen, han som Skolediscipel allerede havde, erklærede Faderen kort og bestemt, at han maatte kunne sin Katechismus udenad som de andre Confirmander, saafremt han ønskede at blive confirmeret; og derved blev det. En anden Gang fik han et flygtig skrevet Brev tilbage med den lakoniske Besked, at man vilde holde ham det til Gode, naar han sendte faa og korte Breve hjem, men Breve som dette maatte man derimod een Gang for alle frabede sig. I sit tiende Aar var han bleven sat i Nyborg Skole og kom i Huset hos Rector Munthe, en dygtig Mand, hvis Fædrelandssind ikke forfeilede at gjøre Indtryk paa Drengen. Munthe døde imidlertid halvandet Aars Tid derefter, Skolen gik tilbage, og Wegener blev sat i Roeskilde Skole, hvis Rector Professor Bloch dengang var. Her gjorde han god Fremgang, sysselsatte sig desuden med Læsning i forskjellige andre Fag og blev dimitteret til Universitetet 1821.

Den flinke unge Student maatte nu see til at skjøtte sig selv, thi de lave Kornpriser gjorde det umuligt for Faderen, at hjelpe ham synderlig. Han manuducerede i Philosophien, var Lærer i Skouboes Institut, hos Engelstofts, Danneskjolds og flere Steder. Efter sin Faders Ønske tog han fat paa et Brødstudium, Theologien, skjøndt dette ikke i nogen særdeles høi Grad tiltalte ham. Ved Siden deraf begyndte han paa Mangt og Meget i den ungdommelige Gjæringstid, hvori han nu befandt sig; han vilde Noget, og vidste selv ikke Hvad. Efter sin Eiendommelighed gik han stille hen for sig, uden at spørge Nogen tilraads, og lod den aandelige Uro rase ud. Man saae Theologen besøge juridiske Forelæsninger hos sin senere Ven Professor Paulsen, han studerede endogsaa Musik og Mathematik, det forekom ham, som maatte han vide lidt Besked om Alt. Efterhaanden klarede det sig dog for ham, og Historien var den Videnskab, han valgte. Nyerup, Engelstoft og Werlauff bleve opmærksomme paa den tilbageholdne, videbegjerlige unge Mand, toge sig af ham og veiledede ham. Naar han nu var færdig med de Timer, han gav Andre, skyndte han sig op paa Universitetsbibliotheket, han havde faaet Lov til at gaae ind i Salen og hente sine Bøger ned; snart følte han sig hjemme i denne Verden og levede et sandt Herreliv. Fra Bibliotheket gik han hjem, studerede og færdedes mellem sine egne Bøger, thi med meget smaa Midler, havde han ikkedestomindre lagt Grunden til et Bibliothek; alt som Barn begyndte han at samle derpaa. Eftermiddagen havde han gjerne til Raadighed, og efter sin Lyst førte han et for hans Alder mærkværdigt Eneboerliv midt i den travle By Han omgikkes kun med faa Mennesker, blandt dem især afdøde Licentiat Ferdinand Fenger; ud kom han sjelden, en enkelt Gang i Studenterforeningen, noget oftere i Theatret, een eneste Gang i Charlottenlund, for — at prøve Farten med Caledonia, een eneste Gang i Dyrehaven. Men i Klampenborg, Bellevue og de øvrige Forlystelsessteder i Kjøbenhavns Omegn har han aldrig, hverken før eller siden, havt sin Fod.

I Foraaret 1826 blev han ved Engelstofts Anbefaling kaldet til Adjunct i Sorø. Med to Vogne — han selv, hans gamle Chatol og Seng paa den ene, hans Bøger paa den anden — kjørte han Kl. 8 Morgen ud af Kjøbenhavn; efter uafbrudt Reise Dag og Nat naaede han Sorø næste Dags Morgen Kl. 6. Det var den Tids Befordring! Synet af de mange Bøger, han førte med, gav Eleverne strax det Indtryk, at den nye Lærer var en meget lærd Mand. Ligefrem af Væsen, skaansom, godmodig, tidt fuld af Skjelmeri, vandt han dem snart ved sin daglige Omgang, medens der dog tillige var en Alvor hos ham, der holdt dem i Respect. Et Par af dem, deriblandt den afdøde Digter C. Bagger, vare hans gamle Kammerater fra Roeskilde: Dusbroderskabet lod han gjelde — dengang en usædvanlig Frisindethed — men de

Geheimearchivar, Conferentsraad C. F. Wegener,
Commandeur af Danebroge og D. M. Commandeur af S. Olafsordenen og af Nordstjernen.

kom ham derfor ikke nærmere, end alle de Øvrige. At opfylde sin Pligt, gik ham over Alt, dette og Kjærlighed til Ungdommen gjorde, at han var tilfreds med sin Stilling, og ikke kjededes ved alt det Vrøvl, der nødvendigviis fulgte med den, især efterat han tillige var bleven Inspecteur ved Opdragelsesanstalten. Her havde han rig Leilighed til at tage sig af Eleverne, han indlod sig med dem, tog En og Anden hjem med, opmuntrede og straffede efter Omstændighederne; han kom paa Spor efter mere end een Ungdomsudskeielse, og gav sig ikke Ro, inden den var hævet.

Midt under disse Sysler havde han i Januar 1828 taget theologisk Attestats, mest for at føie Faderen. „Min Fader," sagde han paa sin morsomme Viis, „troer nu engang, at en Student deri ligner en Agurk, at han, for at holde sig, maa syltes i noget Suurt." Ogsaa gamle Stemann, hans Velynder, var meget tilfreds dermed og bemærkede: „man bliver jo ikke altid Lector i Sorø, naar man ikke kan blive til Andet." Kort efter Attestats besørgede han Embedet som Lector i Historien under Estrups Fraværelse paa en Reise, 1830 fik han Titel af Overlærer. I sit Selvstudium havde han nu lært at begrændse sig, enhver samlet Læsetid, han kunde overkomme, var ham en sand Skat. Han negtede sig al Fornøielse, sjeldent eller aldrig gik han ud til Nogen, hvor tidt han end anmodedes derom, og foretog han sig en Reise, da maatte han være formelig nødt dertil; hans Liv fik saaledes ikke saa lidt Lighed med en af de flittige soranske Klosterbrødres, hvem Absalon havde lagt Danmarks Krønike paa Hjerte. Mange Historier herom vare i Omløb. Engang, saa fortaltes der, skulde han ned i Byen, men kunde ikke hitte sin Hat, thi Inspectionen i Omegnen af Hovedbygningen udførte han barhovedet; endelig opdagedes den ovenpaa en Reol, bedækket med fingertykt Støv. Den samlede Tid var især at finde i Ferierne; da begyndte ret hans Glæder, og han svælgede i dem. Om Morgenen tidligt i Sloprok ned til Badehuset, en kort Svømmetour, og derefter var den hele udslagne Dag indviet til Læsning. Allevegne, selv i mathematiske og medicinske Bøger, gik han paa Spor efter det historiske Stof, og hans rastløse Leden blev belønnet. Han eier en Mængde Excerpter og Samlinger, de allerfleste skrevne med den største Siirlighed. Synderlig Lyst til at træde op som Forfatter, havde han imidlertid ikke, og det første Skrift han udgav under sit Navn, var hans Doctordisputats: de aula Attaica, der vidner om udbredt Lærdom. Han disputerede ved Reformationsfesten 1836, efterat have faaet Tilladelse til, ved denne ene Act strax at erhverve Doctorgraden. Aaret efter, altsaa 1837, beskikkedes han til Lector ved Akademiet i Historie og Statistik.

Hermed begynde de 11 lykkeligste Aar i hans Liv, han kunde nu ganske leve for Studiet mellem sine altid voxende Boghylder, og de forbigaaende Rivninger, hvorpaa Sorø Akademi ellers ikke var fattigt, forstyrrede ham ikke i nogen væsentlig Grad. Mærkværdigt, at et saadant Bogormeliv slet ikke sløvede hans naive Aandsfriskhed og Interesse for Bevægelserne i Verden! Efter hans Faders Død tog Moderen i Huset til ham. Egentlig forstod hun vel ikke, hvad han vilde, og rystede tidt paa Hovedet over de mange Penge, han gav ud til Bøger. „Herre Gud," sagde hun, „din salig Fader var da ogsaa en studeret Mand, men han studerede dog kun om Fredagen og Lørdagen, og aldrig læste han i saa mange Bøger paa een Gang." „Ja," sagde saa Wegener, „gamle Fatter havde heller ikke med de store Drenge at bestille, som jeg maa læse for; de lee mig ud, naar jeg skulde blive dem Svar skyldig." Forholdet mellem Moder og Søn var ikkedestomindre smukt, og hendes Død 1846 var ham et smerteligt Tab. Nogle Aar efter Ansættelsen som Lector blev han tillige saakaldet Regentsprovst og Bibliothekar. Til denne sidste Post gjorde hans Bogkundskab, strenge Orden og mageløse Forekommenhed ham fortrinlig skikket. Kun een Mand beklagede sig over ham, det var Akademiets Bogbinder, som paastod, at ingen Oldermand med større Nøiagtighed kunde paavise hver lille Mangel ved et Mesterstykke, end Wegener ved hver Bog, Bibliotheket lod indbinde. Ved sine Forelæsninger, saavelsom ved Timerne i Skolen, vidste han at vække Drengenes og Akademisternes Interesse og indprente dem et dansk Sind, og ved sin venlige Omgang, sin store Tjenstagtighed, kom Regentsprovsten i et ganske fortrinligt Forhold til de Unge. Min Beretning om hans Liv ved Sorø Akademi grunder sig paa Meddelelser fra hans gamle Elever.

Ved dette Tidspunct begynder hans egentlige Forfattervirksomhed. Han udarbeidede det korte Grundrids af Danmarkshistorien i Hiorts Læsebog, udgav Akademiprogrammer, som Bogen om „Carl Danske", recenserede Dahlmanns Danmarkshistorie i Maanedsskriftet for Literatur, gav Bidrag til Schouws Ugeskrift. Den mangesidige Lærdom, disse Skrifter godtgjøre, vandt Paaskjønnelse, og han blev Medlem af det danske Selskab for Fædrelandets Historie og Sprog, saavelsom af Videnskabernes Selskab. Landhuusholdningsselskabet havde udsat Belønning for et Skrift om Frederik den Sjettes Fortjenester af Bondestanden, men de indsendte Afhandlinger naaede ikke Prisen. Da henvendte Conferentsraad Collin sig til Wegener og opfordrede ham til at løse Opgaven. Opfordringen blev ikke forgjeves, thi han skrev 1843 sin „Liden Krønike om Frederik den sjette og den danske Bonde", en Bog, hvis klare, grundige Fremstilling og folkelige Tone gjør den til et ægte Folkeskrift. Den vandt overordentlig megen Indgang baade hos Høie og Lave, og Christian den Ottende var saa tilfreds med den, at han oversendte Forfatteren Ridderkorset, ledsaget af en egenhændig, kongelig Skrivelse. Wegener glædede sig oprigtigt, naar man ønskede ham tillykke ved at være bleven „Ridder med Brev". Tre Aar efter udkom Bogen „om Anders Sørensen Vedel", her har han samlet et betydeligt Flidsapparat, en Masse Enkeltheder og mesterlig formet dem til et livsfyldigt Billede af Saxes Oversætter og hans Samtid. Det er en historisk Skildring i stor Stil, den oplevede 2 Udgaver. Eiendommelighederne ved Wegeners Skrifter vare nu traadte frem. Ingen kan forberede sig omhyggeligere, og Ingen kan med større Herredømme over Stoffet skride til Udarbeidelsen; det hele Billede staaer for ham med en forbausende Klarhed, i sin første Opskrift retter han næsten aldrig, et siirligt Manuskript sendes til Trykkeriet, og Bogen er færdig. Hans Skildring er indholdsrig, objectiv, undertiden noget bred, altid dog fængslende; det er de smukt grupperede Kjendsgjerninger, der fængsle, thi paa Jagt efter aandrige Bemærkninger gaaer han ikke, som saa mangen Anden.

De truende Forhold i Danmark begyndte imidlertid at udvikle sig og grebe dybt ind i den danske Historieskrivers Liv. Hvad der muligviis lod sig gjøre for Slesvig, var stadigt Gjenstand for hans Tanke og forhandledes i Samtaler mellem ham og Directeur Waage; de ønskede Begge, som Modvægt mod Kiel, et nyt Universitet i Kolding. Paa Sønderjylland henledede han tidt Elevernes og Studenternes Opmærksomhed. Det har gjort et uforglemmeligt Indtryk paa En af dem, som dengang gik i øverste Klasse, at han hørte Wegener, der talte om Frederik den Fjerde, paa eengang hæve sin Stemme og raabe: „han lod sig hylde secundum tenorem legis regiæ. Hører I det, glem det saa aldrig!" Og idet han raabte det, funklede hans Øine, og han smeldede Tobaksdaasen mod Kathedret. Saadanne Indtryk skyldes det, at mangen Soraner hører til vore nidkjæreste Embedsmænd i Sønderjylland.

Det var nu henimod Slutningen af Christian den Ottendes Regjering, Sorø Akademi skulde ombannes, det var afgjort, men hvorledes, derom gjorde høist forskjellige Meninger sig gjeldende; Grundtvig tænkte paa en folkelig Høiskole, og Kongen heldede mere og mere til den Side. Wegener, der gruede for at blive Pensionist, søgte under disse Omstændigheder den ledige Professorpost i Historien ved Kjøbenhavns Universitet; hans Adkomst til den betvivlede Ingen, dog lagdes der fra visse Sider Hindringer i Veien, paa Grund af den Anciennetet, han var berettiget til. Kongen, som gjerne vilde have ham til Hovedstaden, men nødig stødte Nogen, forlangte da, at maatte raade for hans Fremtid, og en Undersaat kunde jo ikke negte sin Konge det. Enden blev, at han 1847 beskikkedes til kongelig Historiograph og underhaanden fik Udsigt til Posten som Geheimearchivar. Inden det kom videre, døde imidlertid Christian VIII, Wegener udgav sine „Mindeblade" om ham. To Maaneder derefter, den 11te Marts 1848, kaldtes han af vor nuværende Konge til Archivet. Han var ikke uden mangehaande Betænkeligheder, de nye Embeder vilde lægge Beslag paa ham i forskjellige Retninger, og han havde ikke Tiden saaledes til Raadighed, som han vilde havt den ved Universitetet. Endnu opholdt Ordningen af de soranske Forhold ham noget derude, men saasnart han blev færdig, tog han til Kjøbenhavn.

Han kom herhen midt under Krigsurolighederne, hans Helbred var ingenlunde stærkt, og Forretningerne styrtede over ham: Archivet skulde fuldstændigt ombannes, dets Skatte benyttes til Fædrelandets Forsvar. En politisk Virksomhed laa her for ham, som den kun sjeldent gives en Historiker, og han ansaae det for sin Pligt, sin Embedspligt, ikke at holde sig tilbage. Regjeringen kom ham imøde paa Halvveien, den daværende Udenrigsminister, Grev Knuth, kjendte ham fra Sorø af, hvor de havde arbeidet sammen paa Akademiets Ombannelse. I Krigsaarene benyttede han altsaa sin Lærdom og sit Bekjendtskab med Archivdocumenterne til forskjellige høist vigtige Arbeider. Skrifterne kom ud „om den evige Forbindelse mellem Slesvig og Danmark", „om Landshøiheden over Rendsborg", „om Hertugen af Augustenborgs Deeltagelse i Oprøret". Det sidstnævnte, der lagde hele Rænkespillet aabent og klart frem for Verdens Øine, udgaves baade paa Dansk og Tydsk, det fik 3 Oplag, oversattes paa Svensk og Fransk, og dets Virkninger ere i Alles Minde. Nemesis har sjelden rammet Nogen saa hastigt, som hun rammede begge Augustenborgerne, Hertugen og Prindsen. 1851 udkom hans „Aktmæssige Bidrag til Danmarks Historie i det 19de Aarhundrede", beregnede paa at imødegaae Droysens og Samwers Fremstillinger, der ere fulde af vitterlige Fordreielser. Atter en sjelden Lykke for en Historiker, at kunne fortælle saa ung en Historie efter de oprindelige Documenter, og atter det lykkelige Tilfælde saa fortræffelig benyttet! Desværre venter første Deel endnu paa sin Fortsættelse.

Medens Wegener syslede med disse Skrifter, var han bleven kongevalgt Medlem af den grundlovgivende Rigsdag; han havde udtrykkelig frabedet sig Valget, skjøndt forgjeves. Hans Følelse var rigtig, her hørte han ikke hjemme. I Afdelingerne kunde man høste Nytte af hans Indsigter, i Salen derimod taug han stille. „Jeg er ikke saa forlegen", sagde han til en Ven, „for at faae Noget sagt eller see mine Ord paa Prent; jeg lader de Andre snakke, der have Lyst dertil". Ved Grundlovens Vedtagelse undgik han ikke at komme i en skjev Stilling; af altfor stor Frygt for Valgloven, protesterede han nemlig, tilligemed Ørsted og de Reactionaire. Hvorlidet han i alle andre Henseender stemmede overeens med dem, kom dog snart for Dagen. Alt, der kunde tjene til Sønderjyllands Bevarelse, omfattede han med den mest levende Interesse. Til en af sine gamle Disciple, der var ansat derovre og søgte at bevæge nogle juridiske Venner til at følge sit Exempel, udbrød han, idet han slog ham paa Skulderen: „Det er ret, Kjære! Ja, gaa ud paa Gader og Stræder og siig til de Bedste, at det Bedste ikke er godt nok til at bruges i denne Danmarks Livssag!" Gjentagne Gange gjorde han, der arbeidede i Fællesskab med Professor Larsen og tildeels ogsaa Professor Krieger, Regjeringen opmærksom paa, hvor nødvendigt det vilde være, under de svævende Forhandlinger om Thronfølgen, at holde fast ved Kongelovens, i vor Grundlov bevarede Arvefølge. Det er almindeligt bekjendt, at han — tildeels efter at have pleiet Raad med Larsen — udarbeidede de Actstykker, der lagdes til Grund i Arvefølgesagen, og paa mange Maader diplomatisk gik Regjeringen tilhaande. Paa høiere Paaskjønnelse manglede det ikke: Wegener blev Conferentsraad, Danebrogsmand, Commandeur af Danebroge, St. Olafsordenen og Nordstjernen. Desuden gav Hans Majestæt som Privatmand ham mange Beviser paa sin Naade, tog ham f. Ex. med paa sine Reiser; han var glad herover og lagde slet ikke Dølgsmaal derpaa.

Da Bluhme traadte ind i Ministeriet i October 1851, kom der en Vending i Sagerne. Den hele Række Indlæg, hvori Wegener og Larsen hævde Kongelovens Arvefølge, stode til hans Raadighed; han benyttede dem, men forstod dem aabenbart ikke og gad ikke spørge sig for. Derfor kom han uforvarende i Strid med de Grundsætninger, hvorpaa de hvilede; han var hildet i Øieblikket og ganske blottet baade for den fornødne historiske Kundskab og for politisk Fremsyn. Ved Londonertractaten blev han endnu i de rette Spor, men ved Affattelsen af det saakaldte kongelige Budskab, bragte Sponnecks og Carl Moltkes lette og løse Angreb paa Rigets gamle Arvelov ham til ganske at opgive den. Budskabet af 8de October 1852 forbausede hele Landet. I bestemt og afgjørende Modsætning til Renunciationsacterne skulde der nu slaaes en tyk Streg over Kongelovens Arvefølge, dette Baand, der uopløseligt knyttede Slesvig sammen med Kongeriget. Wegener kom i den heftigste Bevægelse, selv legemligt følte han sig angreben; skulde han tale, turde han tie i denne Velfærdssag for Land og Rige? Flere Dage kæmpede det i ham, paa den ene Side Pligt og Fædrelandskjærlighed, paa den anden Frygt for de borgerlige Ulemper, det maatte have for ham. Et Øieblik tænkte han paa at indsende en Memoire til Statsraadet: men, kunde han sige til sig selv, der ligge jo alle mine andre lignende Betænkninger; man vil lægge den nye med ad acta: det er det Hele. Han besluttede da at give sit Forsvar for Kongelovens Arvefølge Form af et Manuskript for den forenede Rigsdag. En Octobernat var tilstrækkelig til dets Udarbeidelse, Larsen og gamle Stemann læste og billigede det, og det blev bragt for Rigsdagen af Professor Clausen. Hvor lettet følte Wegener sig ikke! Men hvor rasede ikke Ministeriets Tilhængere! De utroligste, latterligste Rygter krydsede hverandre: han beskyldtes for at intrigere mod Prinds Christians Valg, skjøndt Ingen havde arbeidet mere for Prindsen end han, og skjøndt Intet i Virkeligheden vilde have været gunstigere for den til Thronen kaldte Stamme, end om den havde faaet Arveret baade paa Sværd- og Spindesiden. Alligevel vandt det Utrolige Indgang i visse Kredse, personlige Stemninger bidroge hertil. Det Følgende er bekjendt og i frisk Minde. Wegeners Manuskript gjør sin Virkning og aabner Øinene paa Mange, der tidligere ikke have seet klart. Den forenede Rigsdags Udvalg vedkjender sig eenstemmigt, at Kongelovens Arvefølge burde hævdes; Folkethinget opløses, for Skins Skyld paa Toldsagen. En ny Rigsdag forstærker Oppositionen, med uigjendrivelige Grunde forsvare Larsen, Clausen, nuværende Biskop Kierkegaard og mange Andre Sagen, de vise dens høie Betydning for Danmarks Rige, de godtgjøre Uovereensstemmelsen mellem Grundlaget for Renunciationsacterne, som Kongelovens Arvefølge er, og det foreliggende Budskab; Regjeringens Forslag falder igjennem. Nu opløses hele Rigsdagen, Ørsted træder ind i Ministeriet, den unaturlige Alliance oprettes mellem Bondevenner og Reactionaire, ved de Førstes Bistand bringes „practiske Mænd" ind paa Rigsdagen, som til ingen Side kunne overskue Forholdene, der løftes et Skraal mod Professorpartiet, og Ministeriet har seiret. Den 23de Januar 1853 bliver det skjebnesvangre Budskab antaget, for sildigt opdager en stor Deel af Bondevennerne, at de kun have ladet sig bruge.

Ministeriet havde imidlertid strax afæsket Wegener en Erklæring og derpaa, da denne end yderligere begrundede hans Anskuelser, ladet Generalfiskalen reise An-

klage mod ham. Vort nuværende Ministeriums Holdning ligeoverfor Grev Sponneck, da han, en Regjeringsmand i høi Stilling, træder op ved Holstenernes Side, fortjener nok at sammenlignes hermed. Wegener stod altsaa sigtet for Embedsforbrydelse, man forbød ham at forelægge Retten sin Erklæring til Ministeriet, man drog Processen i Langdrag indtil Rigsdagen havde vedtaget Budskabet, man fortrædigede ham paa mange Maader. Men med den Ro, en god Samvittighed giver, lod han sig ikke anfægte af Noget. Daglig saae man ham som sædvanlig gaae op i Archivet, med sine Papirer under Armen, som om han slet intet Andet havde at varetage. Og han stod ikke ene og forladt; han hørte den Side af Pressen og den offentlige Mening, som forstod, hvad det gjaldt om, udtale sig med Kraft for Kongelovens Arvefølge, og mangen Yttring af privat Velvillie, selv fra Kongens Side, mødte ham. Sin Sag vandt han med Ære ved begge Instantser, det fortaltes offentlig paa Prent, at Hans Majestæt over Taffelet takkede Liebenberg, der førte den. Ministeriet havde altsaa tabt for Domstolene: det vil have Opreisning ad anden Vei, det forlanger ham afskediget. Kongen vægrede sig, flere Dages Ministerkrise, Ministeriet antoges endnu for en „europæisk Nødvendighed“, og Krisen endte med en mærkelig Tilsætning til Høiesteretsdommen, nemlig en Irettesættelse til Wegener for det Forhold, som Retten havde kjendt for forsvarligt. Studenterne vilde ved et Optog bevidne ham deres Høiagtelse, men den ministerielle Enevælde forbød det gjennem Politiet og paalagde Consistorium at vise dem tilrette, fordi de protesterede mod Forbudet. Wegener havde iøvrigt i Avisen frabedet sig Hædersbeviisningen, ligesom han ogsaa frabad sig en anden, et Valg til Landsthinget, som blev ham tilbudt fra Jylland. Nogen offentlig Æresopreisning har han ikke faaet.

Ved Siden af denne Virksomhed, som kom til Alles Kundskab, gaaer en stillere. Geheimearchivet er under hans Ledelse blevet et ganske andet, end da han tiltraadte det, en friere Aand har ogsaa her gjort sig gjeldende. Samlingerne ere ved Aflevering fra Ministerierne og Cabinettet tiltagne i den Grad, at der nu behøves 6 Hvælvinger, medens man før hjalp sig med neppe halvanden, Localet har faaet en tilsvarende Udvidelse, Adgangen til at benytte Documenter er ikke forbunden med Vanskeligheder, og ethvert af Besøgernes Ønsker opfyldes med største Forekommenhed. En Convention med Norge angaaende Archivsager er afsluttet af Wegener, der desuden har været Formand for Commissionen til alle vore Archivers Omdannelse. Som Forfatter vedbliver han at arbeide. Han har skrevet en Biographi over Engelstoft. Hvert Aar udgiver han en Beretning fra sit Archiv, ledsaget med Udvalg af danske historiske Actstykker. Som Historiograph har han paa Kongens Befaling udgivet det af Registrator Knudsen samlede Diplomatarium Christierni 1mi, Beskrivelser over Asserbo og Søborg og over Abrahamstrup, begge grundede paa omhyggelige Forskninger. Daglig tilbringer han hele Formiddagen paa Archivet. Iøvrigt lever han sit eensomme Klosterliv, gift har han aldrig været, og der skal meget til at lokke ham ud af hans Hjem. Her er Bibliotheket hans Stolthed og Glæde, det tæller henved 20,000 Bind og er maaskee det største private Bibliothek i Landet, fuldt af Værker i de forskjelligste Fag, alle ere vel holdte, ofte siirlige.

Faaer Du nu, min Læser, efterat have hørt fortælle om Manden, Lyst til ogsaa at see ham, saa indfind Dig paa Veien fra Vesterbro til Geheimearchivet, f. Ex. i Philosophgangen eller ved Ridebanen, Kl. 9½ præcise. Der vil Du see en sortklædt, gammelagtig Herre, lidt forover bøiet, gjerne med Bøger eller Papirer under Armen, skynde sig forbi Dig op til Archivet. Det er Wegener.

Fr. Hammerich.

Ugens Politik.

Den 14de August 1862.

— Den engelske Avis »Court Journal«, som vel ikke er officiel, men som i Almindelighed er meget velunderrettet med Hensyn til de ved Hoffet forefaldne Begivenheder, indeholder en Meddelelse om, at Prindsen af Wales' Formæling vil finde Sted engang i Løbet af næste Aar. Om Prindsens Valg vil man ikke erfare noget Bestemt, førend efter hans Tilbagekomst til England fra Tydskland, men sandsynligt er det, tilføier »Court Journal«, at Prindsesse Alexandra til Danmark bliver den tilkommende Prindsesse af Wales. I London har man alt længe antaget, at den engelske Thronarving vil træffe dette Valg, og vore, fra den engelske Udstilling hjemvendende Landsmænd berette, at man saavel i de eleganteste som i de simpleste Boutiker seer den danske Prindsesses Portrait udstillet, samt at man overalt har gjort dem det Spørgsmaal, om Originalen virkelig er saa smuk og indtagende som Copien.

Medens man overalt fordømmer Garibaldis Foretagende som ubetimeligt, uklogt, lovløst og dumdristigt, synes man ganske at have forglemt, at man fældte den samme Dom, da Italiens Befrier, i Spidsen for nogle hundrede Frivillige, landede paa Sicilien med det høit og lydeligt udtalte Forsæt, at omstyrte Bourbonernes Throne, og at de samme Folk, da Foretagendet lykkedes, hævede Garibaldi til Skyerne og stadfæstede Digterens Ord, at Resultatet er den i Erts støbte Afgud, som den store Hob knæler for. Forinden man fordømmer, vil det dog maaskee være rigtigere at undersøge, hvilken Stilling Garibaldi i Virkeligheden indtager ligeoverfor de Statsmænd, der have virket og i dette Øieblik virke for Italiens Emancipation. I dette Øiemed ville vi anføre Cavours Ord, der have særdeles Vægt, da Ingen er bleven værre behandlet af Garibaldi, end netop han, ja hans Venner gik endog saa vidt, at de paastode, at hans Død fremkaldtes af hans Sindsbevægelse under det parlamentariske Optrin, da den Mand, der nys havde skjenket Italien Kongeriget begge Sicilier, optraadte for at anklage „Ministeriets klamme, uheldbringende Haand“. Men denne Statsmands fortroligste Medarbeider, Hr. Artour, har i sin interessante Indledning til »Oeuvre parlementaire de M. de Cavour« afgivet den Erklæring, at endog efter dette Sammenstød angrede Cavour ikke, at han selv havde betroet den italienske Sags populaire Soldat en saa fremragende Rolle. Ja, paa sit Dødsleie sagde han endog til Grevinde Alfieri: „Garibaldi er en Hædersmand og en Helt. Jeg bærer intet Nag til ham. Han vil marchere mod Rom og Venedig, jeg ogsaa. Intet Menneske kan hige saameget derefter, som jeg.“ I Italien kan ingen sand Patriot og udenfor Italien kan Ingen, der føler sand Interesse for Sagen, ønske Garibaldis Undergang, den italienske Revolutions mægtigste Redskabs Ydmygelse eller Tilintetgjørelse. Det maa indrømmes, at Garibaldi er en til Besvær faldende Forbundsfælle; men i Revolutionernes Tid og under en constitutionel Regjering kunne de nyttigste Medhjelpere undertiden volde meget Bryderi. Det er bedre, at benytte dem, hvor besværligt det kan være, end at opslide og tilintetgjøre dem. Men det bedste Middel til at benytte og nogenlunde at holde dem i Tømme, „er at drage aabenlyst og paa Kongeveien“, for at bruge Cavours Ord, „frem mod det eftertragtede Maal og at lade den fælles Fane vaie stolt og frit, men ikke at putte den i Lommen. Saaledes have baade Cavour og Ricasoli baaret sig ad mod Garibaldi, og da Rattazzi kom til Roret, var Forholdet imellem ham og Frihedshelten endog blevet inderligere. Den Dag, Cabinettet blev dannet, aflagde Generalen et Besøg hos de nye Ministre; en af hans mest trofaste Vaabenbrødre, General Bixio, har stor Indflydelse, og Spørgsmaalet om de frivillige Officerers Stilling er blevet ordnet til Garibaldis Tilfredshed. Hvad der kan have fremkaldt et Brud, vides endnu ikke med Bestemthed, og de fra Italien kommende Beretninger ere saa modsigende, at det i dette Øieblik er umuligt at overskue Stillingen. Men hvad man med Vished kan sige, er, at det hverken er i Garibaldis Leir, i Rom, Turin eller Mailand, men i Paris, at Italiens Skjebne i dette Øieblik bestemmes. Den Hersker, som stillede Frankrigs Armeer til den italienske Sags Tjeneste og som opfordrede Halvøens Indbyggere til i Forening med ham at erobre deres Frihed fra Alperne til det adriatiske Hav og Sicilien, han bærer Ansvaret for hvad der nu vil skee. Et eneste Ord af ham, og Alt vil igjen blive roligt; Garibaldi vil nedlægge sine Vaaben, Mazzini vil træde i Skygge, den italienske Regjering vil kunne hævde sin Myndighed, og Italien vil afrunde sig ved Erhvervelsen af sin Hovedstad. Udtales ikke dette Ord, saa maa man ikke gjøre sig Illusioner; den paa Sicilien begyndte Opstand kan mislykkes, ja vil vistnok mislykkes, Garibaldi vil maaskee vende tilbage til Caprera, men Spørgsmaalet vil derfor ikke være løst, og efter nye Agitationer vil det ikke være et Spørgsmaal mellem Italien og det afmægtige Pavedømme, men mellem Italien og den forfærdelige Magt, der holder det i Ledebaandet.

Man vil vide, at Tilstanden er opfattet paa samme Maade i en diplomatisk Note fra Durando til de fremmede Hoffer. Udenrigsministeren skal deri erklære, at Regjeringen vil vide at opretholde sin Myndighed, men fremhæver paa samme Tid de med Frankrigs forlængede Occupation af Rom forbundne Farer. Hidtil er dette Spørgsmaal kun blevet forhandlet mellem Cabinetterne i Turin og Berlin, og hvis det stadfæster sig, at den italienske Regjering har foretaget et saadant Skridt, vil det have sin store Betydning. I ethvert Tilfælde er det høist sandsynligt, at Victor Emanuel først maa have henvendt sig til Keiser Napoleon. Man veed ikke, hvilket Svar han har modtaget; for nogle Dage siden ventede dog den italienske Sags Venner i Paris, at Keiseren vilde udtale sig paa en gunstig Maade den 15de August. Dette Haab er nu forsvundet, og Italien trues med Sagens Udsættelse i et Øieblik, da en hurtig Afgjørelse alene kunde føre det ud af de Conflicter, i hvilke hele dets Tilværelse staaer paa Spil.

Under disse Forhold have Garibaldis Ord og Handlinger ikke stor Betydning. Hvad enten det lykkes ham trods den italienske Regjering at vise sig udenfor Rom og formaae denne Stad til at gjøre Opstand, eller Forehavendet mislykkes, saa at Rattazzi seirer, saa bliver Stillingen dog uforandret. Naar den idag seirende Conseilspræsident ikke kan forskaffe Italien Rom imorgen, saa er det ude med Regjeringens Myndighed, og Italiens Eenhed staaer paa Spil, Man dømme om Garibaldis Foretagende, hvorledes man vil, saa er det dog en logisk Følge af, hvad der alt er skeet, og Italien vil, naar Alt kommer til Alt, stedse slutte sig til dem, der ville fuldende dets Constitution, og stille sig fjendtligt mod dem, der ville forhindre det. Vi gjentage det, selv om Garibaldi opgiver sit Forsæt og seiler tilbage til Caprera, ville Vanskelighederne derfor ikke være mindre. Det er Forholdene, der skabe Mændene, og ved den nærværende Leilighed er Garibaldi med sit Løsen: „Rom eller Døden!“ ligesom da han vovede at drømme om den neapolitanske Thrones Fald, kun Repræsentant for den Idee, hvoraf hele Italien besjæles og hvis Virkeliggjørelse Nødvendigheden kræver.

Ugens øvrige politiske Begivenheder have ikke stor Interesse, da hele Opmærksomheden næsten udelukkende har været henvendt paa Italien. I Frankrig hersker der megen Travlhed i alle Krigshavnene, hvor det ene Orlogsskib udrustes efter det andet, deels for at forstærke Escadren ved Neapel, deels og fornemmelig for at overføre den til at operere i Mexico bestemte Armee, hvis Styrke nu angives til 30,000 Mand. Ifølge de seneste Efterretninger fra Vera-Cruz ere 1000 Soldater fra Martinique alt landsatte, for at forstærke Expeditionscorpset. Da Forbindelsen mellem Vera-Cruz og Orizaba atter er fri, behøver man ligesaa lidt at nære nogen Bekymring for den lille Hær under General Lorencez, som for det endelige Udfald af Krigen, naar man betænker, hvilke umaadelige Forstærkninger, der ere paa Veien til Mexico. Det vil sikkert først blive efter den vundne Seir, at Vanskelighederne ville aabenbare sig.

Idag, den 14de August, holder Keiseren Revue over Nationalgarden og Hæren i Paris. Tropperne staae opstillede langs Boulevarderne, og Defileringen vil foregaae paa Vendômepladsen. Den 15de vil der i Tuileriernes Capel, blive afholdt en Messe som Keiseren, Keiserinden tilligemed Prindserne og Prindsesserne af den keiserlige Familie ville overvære, og før Messen vil Keiseren modtage det diplomatiske Corps' Lykønskning i Anledning af hans Navnedag; men man vil vide, at han ikke vil holde nogen officiel Tale ved denne Leilighed.

Den alt engang nævnte »Court Journal« meddeler i Anledning af Dronningen af Englands Reise til Reinhardtsbrunn, at Hovedhensigten dermed er at ordne de Arveanliggender, som staae i Forbindelse med Prindsgemalens Efterladenskaber. Da Prinds Alfred er præsumtiv Thronfølger i Sachsen-Koburg og Arving til Faderens der beliggende Eiendomme, vil der være flere Anliggender, som Dronningen under sin Nærværelse vil have at ordne.

For nogen Tid siden troede man i Regjeringskredsene i Wien paa Muligheden af en Forsoning med Ungarn, ved Hjelp af de ultra-conservative Elementer i dette Land. Udfaldet har imidlertid viist, at man hengav sig til et bedragerisk Haab i denne Henseende. Af en officiel Brevvexling mellem et Comitats Obergespann og Grev Forgach, Ungarns Cantsler, erfarer man, at dette Lands constitutionelle Gjenoplivelse er udsat paa ubestemt Tid. Men hvad Regjeringen ikke har formaaet, ville nogle Medlemmer af Rigsraadet forsøge under denne Forsamlings Ferie; de have isinde, at sætte sig i umiddelbar Forbindelse med Hr. Deak, der efter Grev Telekis Død kan betragtes som Ungarns Hovedanfører. Disse Bestræbelser ere vistnok meget fortjenstfulde, men Deak vil ganske vist ikke ansee sig bemyndiget til at fastsætte Grundlaget for en Overeenskomst, og han vil neppe engang indlade sig paa at underhandle anderledes, end i Overeensstemmelse med de af Ungarn selv i dets sidste Landdags Manifest opstillede Betingelser.

I Preussen vedbliver Deputeretkammeret at vise sit fjendtlige Sindelag mod Regjeringen. Budgetcomiteens Majoritet forlanger ikke blot, at Regjeringen skal fremlægge en Lov, der angiver Reglerne for Armeens Reform ad legislativ Vei, og at den skal gjenoprette Landeværnet i Overeensstemmelse med Lovene af 1814, men selve Kammeret har i Anledning af Converteringen af Statslaanene af 1850 og 1852 vedtaget at erklære, at Regjeringen er forpligtet til i Forveien at erhverve Repræsentationens Samtykke, naar der er Spørgsmaal om en Convertering eller en Opsigelse af Statslaan.

Fra Krigsskuepladsen i Amerika beretter en Correspondent i »Times«, at Mac Clellans Armee agter at forlade Halvøen ved Jamesfloden; han befinder sig paa dette Punct i en meget mislig Stilling, som han kun kan komme ud af enten ved at angribe Richmond, en fortvivlet Handling, paa hvis Mulighed Ingen troer, eller ved at iværksætte et Tilbagetog, trods de dermed forbuudne Vanskeligheder, da han kan vente at blive den Angrebne, hvis han endnu i et Par Dage bliver staaende ved Harrisons Landing. »Times« betegner den amerikanske Krigs Stilling for Øieblikket paa følgende Maade: Det mest charakteristiske Træk i Beretningerne fra Amerika forbliver stedse uforandret. Angriberne maae endnu bestandigt gaae forsvarsviis tilværks, og Beleirerne ere endnu bestandigt de Beleirede.

M.

Vandskiløbere paa Kjøbenhavns Rhed.

Vandskier.

I denne Tidendes Nr. 125, kom vi, ved at omtale Skøiteløbningen, til at gjøre den Bemærkning: „at vi Mennesker ikke ere andet, end store Abekatte — men meget pene og dannede Abekatte“, fordi Kjøbenhavnerne, da de bragte i Erfaring, at Skøiteløbningen atter var blevet en Modesag i Udlandets høiere Kredse, sagde til sig selv: „So ein Ding muß ich auch haben.“ — Aldrig saasnart bringe de franske Blade Beretninger om det napoleonske Hofs Forlystelser i Fontainebleau og fremstille os i Afbildning de nydeligste Damer egenhændigt roende omkring i Parken i elegante Baade, samt Hoffets Herrer gjennemskærende Vandet paa et nyt Slags Svømmefartøier, før vi en smuk Morgenstund forefinde adskillige af disse saakaldte „Vandskier“ i fuld Bevægelse ude paa Øresundets Bølger, hvor dristige Styrere befare Vandfladen mellem Kalkbrænderiets Badeanstalt og Trekroner. Der hører naturligviis endeel Øvelse og Uforsagthed til med Held at kunne styre disse Træskoe; oftere forekommer vel og et eller andet Tilfælde, som Bladene nok kunde have berettet under Rubriken: „Sørgelig Begivenhed“. Saaledes saae vi forleden en meget elegant Herre, der idet han passerede Badehuusbroen opdagede Vandskierne og pludseligt fik en uimodstaaelig Lyst til at prøve dette nye Slags Fartøi. Han kom snart ombord og satte af, men aldrig saasnart var han kommet lidt ud fra Broen, før han vendte om og satte Tours mod Badehusene; da han ikke havde beregnet Farten, løb han imod dem, faldt forover, men greb behændigt fat i Rækværket. Dette havde til Følge at han skød Skierne bagud; formodentlig i Tanken om, endnu at kunne faae Fodfæste paa dem, slap han Rækværket, men da Skierne alt havde frigjort sig fra deres Byrde, gik vor Ven tilbunds, saa at ikke engang Hattepullen blev over Vandet; en Herre sprang ud efter ham og

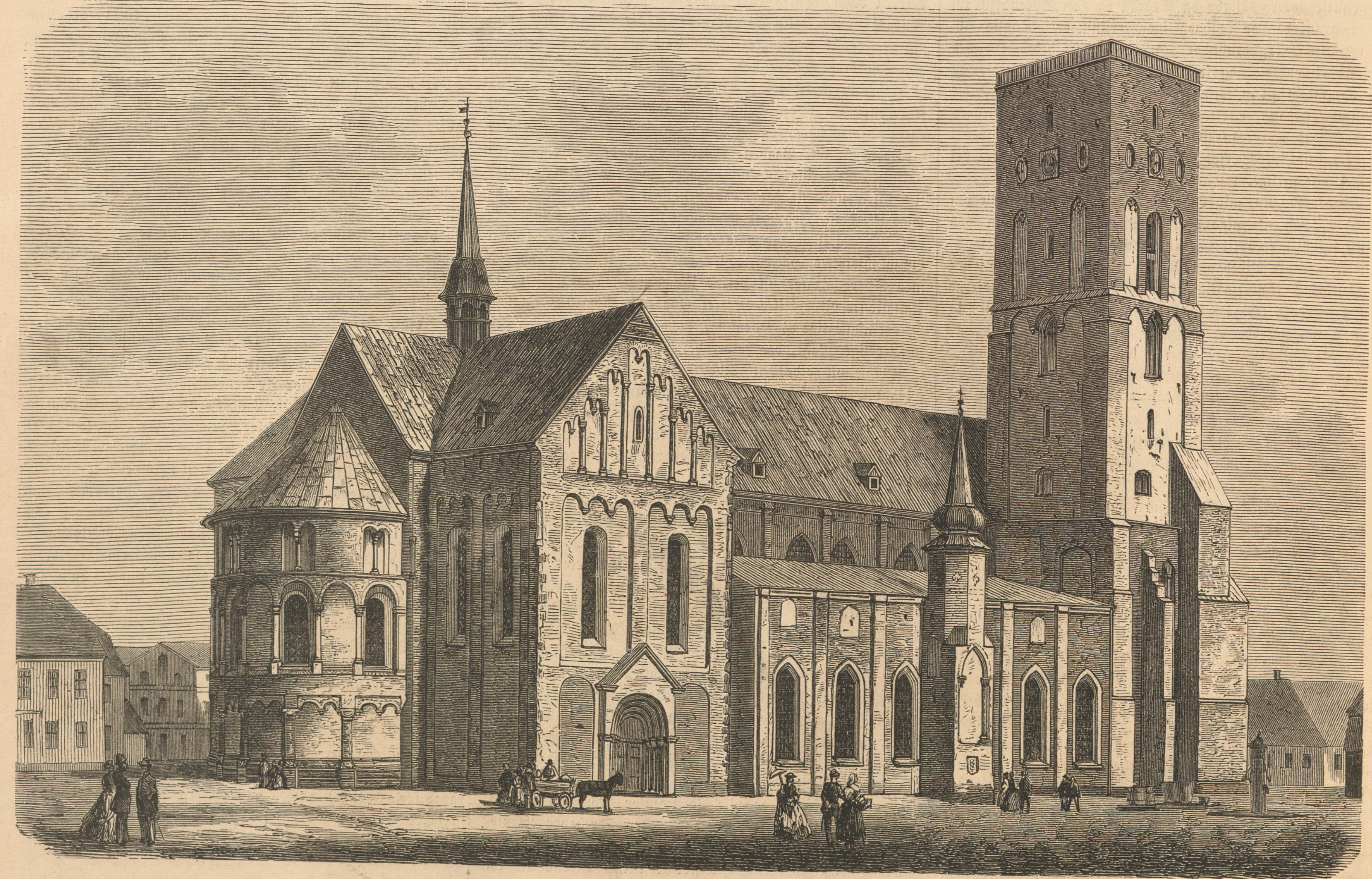

Domkirken i Ribe.

hjalp ham meget tjenstvilligt op, samt ledsagede sin Høflighed med det deeltagende Spørgsmaal: „De blev da ikke vaad?“ — „Aa nei, kun lidt forneden!“ lød Svaret, medens Vandet strømmede ned over ham fra øverst til nederst. Maaskee er det netop det Bovelige, som giver disse Skier den største Tiltrækningskraft.

Bjørne i Jardin des Plantes. (Tegnede af L. Frølich.)

Missionsmødet i Ribe den 30. og 31. Juli 1862.

Det hører til de glædeligste Sider af Livet, at ikke blot fædrenelandske Anliggender og Minder sammenkalde Folket fjernt og nær og oplive, nære og styrke Bevidstheden om, hvor dyrebare de nationale Interesser maae være os Alle; men at ogsaa Guds Riges Anliggender forhandles i offentlige, af de forskjellige Stænder besøgte Møder paa en fri, aandelig, vækkende Maade, der lader os fornemme, at vi have een Herre, een Tro, eet Haab. En saadan livsfrisk Yttring afgav det den 30te og 31te Juli dette Aar afholdte almindelige Missionsmøde i Ribe; denne ældgamle, i en Udkant af Landet liggende Stad var i to Dage Vidne til, at vi, uagtet alle afvigende Anskuelser i det Enkelte, dog have eet fælles christeligt Samfund. Fjernt- og nærfra, ligefra hinsides Limfjorden til Tønderegnen, havde en Mængde Præster og Lægfolk samlet sig, for at høre og samtale om Evan-

Ved Bjørnegruben i Jardin des Plantes. (Tegnet af L. Frølich.)

geliets Udbredelse blandt Hedningerne; det var et smukt Syn at see den alvorlige sindige Vesterjyde, de talrige Damer, de mange Unge af enhver Stand, de trofaste Herrens Tjenere, alle opmærksomme, alle deeltagende, alle forbundne om den ene Sag. Mødet aabnedes med en Gudstjeneste i den vidunderlig skjønne Domkirke, en af Nordens største Prydelser, i hvilken Stiftsprovst Bøisen messede Fadervor og Troesbekjendelsen, Biskop Daugaard prædikede over Ap. G. 16, 6 f., og en ypperlig Sang af deilige Psalmer forhøiede Opbyggelsen. Derpaa samlede man sig i den rummelige Clubsal, tæt opfyldt med Mennesker, i hvilken Missionsselskabets Formand, Dr. Kalkar, indledede Forhandlingerne ved et Foredrag over Missionens store Betydning og Udvikling i vore Dage. Atter samledes man om Eftermiddagen; Dr. Kalkar gav en Beretning angaaende den grønlandske Kirke, som fremkaldte en livlig Discussion navnlig med Hensyn til Ansættelsen af indfødte Præster; derpaa fortalte Pastor Fich om Nilagiri Missionen (i Ostindien). Hvormeget man end havde hørt om Dagen, besluttede man dog at mødes om Aftenen i et Anlæg udenfor Byen, for at stifte Bekjendtskaber og glæde sig med hverandre i broderligt Vennelag. Den næste Dag, Torsdag, aabnedes med et Foredrag af Dr. theol. Rørdam fra Hammer om det christelige Livssamfund; derpaa talte Pastor Vahl fra Jetzmark om en christelig Forsorg for de Danske, der opholde sig i Udlandet, navnlig Søfolk; Pastor Mau fra Skjellerup gjorde en Meddelelse angaaende Missionsvirksomheden i Norge, hvorpaa Formanden sluttede Forhandlingerne ved at gjøre Rede for det danske Missionsselskabs Arbeide, og udtalte dets Forhaabninger og Ønsker for Guds Riges Fremblomstren iblandt os. Ti Filialselskaber havde afsendt hver een af deres Midte, og i særskilte Møder forhandledes adskillige vigtige Anliggender, som ikke egnede sig til offentlig Meddelelse. Og da Provst Blædel fra Nustrup i den tætopfyldte Domkirke i en Prædiken over 2 Sam. 23, 14 C. udviklede, at den Velsignelse, som disse Dage skjenkede os, skyldtes Vandet fra Bethlehems Brønd, Livets Vand fra Menighedens Herre, og Menigheden derpaa under Psalmesang gik op og offrede paa Alteret sine Gaver til Missionen, følte de fleste Tilstedeværende, at saadanne Timer ere ligesom Lysglimt herovenfra, og Vidnesbyrd om det Velgjørende i et af Tro og Kjærlighed baaret Samfundsliv.

Ribe By havde viist en herlig Gjestfrihed, en Comitee med Pastor Jacobi som Formand havde anordnet Alt paa det Bekvemmeste; et tarveligt Festmaaltid, i hvilket henved 200 Personer, Mænd og Kvinder, deeltoge, sluttede denne Sammenkomst, som havde en saa dansk folkelig Charakteer og hvor Menneskehedens dybeste Anliggender bleve forhandlede ikke i en afmaalt geistlig Tone, men paa en jevn livlig og naturlig Maade; ingen Mislyd forstyrrede den christelige Samdrægtighed. Om det end er en Selvfølge, at ikke Alle modtoge det samme Indtryk, saa hørte man dog kun Taksigelse for hvad man havde givet og modtaget af hverandre, og reiste bort med Erindring om „hvor lifligt det er at Brødre komme sammen“ i Tro og Kjærlighed.

Jardin des Plantes

er for de Fleste et meget tiltrækkende Sted, idet man baade gaaer derhen for at betragte den Uendelighed af Former og Eiendommeligheder, som Naturen udvikler i sine Frembringelser, og for at betragte Publicum, som er interessant at iagttage i dets Jagttagelser. Desuden er hele Anlæget eiendommeligt og smagfuldt; dog skulle senere anlagte Etablissementer af samme Art straale med endnu smukkere Indretninger, saaledes skulle Løverne i Haag istedetfor Bure have et stort frit Indelukke, med Klipper og Vækster; der kan man da faae ganske anderledes Bevægelser at see, og en Klippe er unegteligt et smukkere Fundament til at præsentere en Løve paa, end et Brædt. — Jeg valgte nylig en Mandag for at besøge Jardin des Plantes, ikke for at studere Publicum; tvertimod haabede jeg, ikke at blive hindret af Mængden; men jeg forregnede mig, der var en stor Deel Mennesker, endog adskillige, som fandt det at være et ønskeligt Sted til at sove Søndagsrusen ud, og jeg undrede mig over, at det ellers saa strenge franske Politi ikke havde noget at indvende imod disse Soveres vandrette Stilling. Dyreverdenen er nu ikke saa vel repræsenteret der, som den var for nogle Aar siden. Elefanterne, Kamelerne, Girafferne, Næsehornet og Tapiren ere alle døde, uden andre Efterfølgere, end et Par Dromedarer, som jeg saae for første Gang. Aberne fra de hede Zoner, især de store, have mindst Kraft til at modstaae Climaskifte og Fangenskab; Gorillaen er nok aldrig levende naaet til Europa; Orangutangen døer gjerne snart af Brystsyge. Jeg saae en slig Stakkel for et Par Aar siden; uagtet Ovnvarme og uldne Tæpper, som den holdt godt om sig, laa den heel ynkeligt

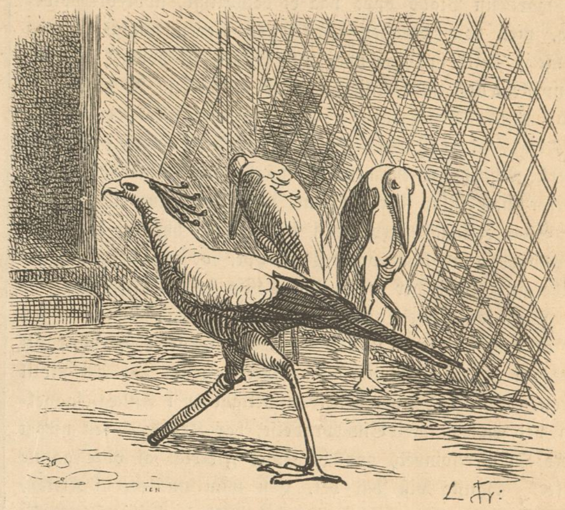

„Secretairen“ i Jardin des Plantes. (Tegnet af L. Frølich.)

med en kun altfor synlig, forskrækkelig Snue, thi Lommetørklæde forstod den ikke at bruge; den syntes at lide stærkt af Tørst, og drak af en Skaal, som et Menneske — kort Tid efter døde den. Nogle unge hvide Bjørne fra Libanon, som havde moret mig meget ifjor, savnede jeg nu ogsaa, uagtet disse Dyr i Almindelighed godt taale Fangenskab og Climaskifte. Men der er da adskillige andre i Bjørnegruberne, hvor disse Dyr have Rum til at udfolde deres egen lunefulde Charakteer, som yttrer sig ved en saa synderlig Blanding af tung og slæbende Langsomhed og blød Smidighed i Bevægelser, samt, naar det udfordres, en saa kraftig Hurtighed, at man overraskes aldeles; herpaa saae jeg just et Exempel. Et Stykke Brød var faldet i et Vandbassin, saa langt fra Randen, at jeg haabede, den lysthavende hvide Bjørn maatte umage sig ud i Vandet for at naae det; men nei! paa engang gjorde den en utrolig lang Hals, og havde taget Brødet og Hovedet til sig i samme Dieblik, jeg mærkede denne Manoeuvre. Det næste Stykke Brød faldt endnu længere ud, lige midt i Vandet; „nu maa Du vel ud at svømme,“ tænkte jeg; men i det samme gjorde den en endnu længere Arm, idet den stod lige paa Kanten, og vegede med den anden Bagfod; med en Bevægelse, hurtig som Lynet, slog den Brødet ind til sig. Disse to Bevægelser ere fremstillede i Billederne, ved Siden af de smaa ufortrødne Spurve, der ustraffet vove, hvad faa Andre

Bjørne i Jardin des Plantes. (Tegnede af L. Frølich.)

turde gjøre dem efter, nemlig at snappe Brødet bort lige for Næsen af disse glubske Bæster. Bjørnen paa Bagbenene følger det brødydende Publicums Opfordring: at »faire le beau«; sommetider lægger den sig ogsaa paa Ryggen, med alle Fire i Veiret, men altid viser den stor Færdighed i at snappe det Tilkastede. — Et andet Dyr, der morede mig meget, var en Fugl, kaldet Secretairen, som formodentlig har havt det Uheld, at brække sit Been. Man har stukket Stumpen i et Rør; men det særegne ved den er, at den, uagtet dette Uheld og uagtet næsten alle Beboerne af Jardin des Plantes vise ringe Lyst til Motion, uden at standse vedblev at skyde en utrolig Fart frem og tilbage, just som om den skulde prøve sit Træbeen, eller vilde vise Folk, hvor let den kan løbe paa det. — Den er ligeledes afbildet, med sine Huusfæller.

F.

Kirken i Viuf og dens gamle Steenbilleder.

(Af Adjunct J. Helms i Ribe.)

Der er vistnok kun faa Landsbykirker i Jylland, der af omtrentligt ydre Udseende tør ansees for mere almindelig bekjendte, end Kirken i Viuf (udtales Viv). Beliggende ganske tæt ved den stærkt befærdede Landevei imellem Kolding og Veile, meget nær ved det almindelige Bedested imellem disse tvende Byer, har den tillige i sit ret zirlige, lille, med Bly beklædte Træspir over den vestlige Ende, et Særkjende, der sikkrer den imod at blive forvexlet med enhver af Omegnens øvrige Kirkebygninger. Skjøndt mange af disse ere meget større og forsynede med ret anseelige Taarnbygninger, er der dog neppe nogen af dem, der i en vid Omkreds spiller en større Rolle i Landskabet, end denne lille Kirke, der ikke blot har faaet sin Plads oppe paa et betydeligt, udbredt Høidedrag, men som desuden særskilt er bleven anlagt paa en temmelig steilt opadgaaende, lille Banke, til hvis Tilblivelse Menneskehænder sandsynligviis have medvirket. Af disse Forhold ved dens Beliggenhed er det fremdeles bleven en naturlig Følge, at man oppe fra de sex Bueaabninger i Spirets nederste Affnit har en milevid Udsigt i forskjellige Retninger, hvorfor man ogsaa i Krigsaarene, naar vore egne eller fjendtlige Hærafdelinger færdedes i disse Egne, hyppigt kunde see en væbnet Mand sidde posteret heroppe, for at holde Udkig og speide efter, hvad der mulig kunde vise sig i det Fjerne.

Men saa velbekjendt som Viuf Kirke paa Grund af de her anførte Omstændigheder i en vis udvortes Forstand vil være for særdeles Mange, saa lidet bekjendt har det hidtil været, at den ved visse Eiendommeligheder i Anlæg, saavelsom ved en gammel Billedprydelse, har Krav paa en meget større Opmærksomhed, end det store Fleertal af vore gamle Kirker. Ganske vist har det, som man nu seer af Kirken, naar man nedenfor paa Landeveien passerer forbi dens vestlige Ende, heller ikke været skikket til, hos den Forbireisende at vække nogen Formodning om, at det vilde lønne Umagen at standse for at tage den nærmere i Øiesyn. Ja, fra Stedet selv har Geh. Etatsraad Trap til sin „Beskrivelse af Danmark" end ikke kunnet erholde anden Oplysning om, hvad Mærkeligt, der kunde være ved Viuf Kirke, end den i sig selv temmelig usandsynlige, at der over Kirkens Indgangsdør og tillige udvendigt paa Korsets østlige Muur skulde forefindes tvende Steenbilleder, der begge forestillede Kong Christian den Sjette. Der tilføies endvidere i det nævnte Værk, at det sidstanførte af disse Billeder er forsynet med en Indskrift, der er ulæselig, paa Grund af, at det Hele er stærkt overkalket. Ved Herr Pastor Frits' og Herr Skolelærer v. Zualens Interesse for Kirken er denne Overkalkning imidlertid nu bleven fjernet, og nærværende Meddeler, der, efterat være bleven underrettet herom, nylig har besøgt Kirken, er derved sat istand til, at give den mere paalidelige Underretning om disse Billeders Alder og Betydning, at de begge ere ligesaa gamle som Kirken selv, og at de begge ere Fremstillinger af Frelseren. Om det ene af dem, der er et temmelig fladt udført Relief paa den store halvrunde Steen, som er Overligger over Kirkeskibets sydlige Indgangsdør og som maa betragtes inde i det senere tilbyggede Vaabenhuus, fortæller man paa Stedet selv et andet og endnu ældre Sagn af det Slags, som sjeldent mangler, hvor slige Billeder forekomme paa gamle Kirker. Der har engang, hedder det, levet en from og rig Frue, som hed Viuf. Efter hende har Byen faaet Navn, og da Kirken desuden for Størstedelen er bleven opført paa hendes Bekostning, har det kun været en velfortjent Ære, hun nød, at hendes Billede blev udhugget over dens Indgangsdør. Velunderrettede Folk vide endnu at fortælle Mere til Bestyrkelse for denne Beretnings Troværdighed, navnlig hvad der desangaaende skal have været at læse i en gammel Beskrivelse, som nu desværre ikke mere er til, da den blev fortæret ved en Ildebrand i en Naboby. — At Billedet imidlertid ikke desmindre ligesaalidt skal forestille nogen Frue, som nogen af de danske Konger, er mere end tilstrækkelig klart af den hele Fremstilling. Ved den med Korsets Tegn prydede Glorie om Figurens Hoved, er Sagen allerede i saa Henseende afgjort. Frelseren er her endvidere, som sædvanligt i slige Fremstillinger over Kirkedøre, hvorpaa der ogsaa fra jydske Kirker kunne anføres flere Exempler, bleven afbildet i siddende Stilling med den høire Haand hævet til Velsignelse, imedens han i den venstre holder Livets Bog.

Mere mærkeligt er derimod det andet Christusbillede, der i Kirkens østlige Ende er blevet bevaret som en Levning af en Deel af Bygningen, der nu ikke længere er til. Det er langt større end det nys omtalte, fremtræder tildeels endogsaa i fuld Figur og er forsynet med Indskrifter. Dets hele Anordning og Betydning vil dog først tilfulde forstaaes, naar det betragtes i Sammenhæng med Kirkebygningen selv, med hvilken det har været saa nøie og paa saa væsentlig Maade forenet, at det endnu kan aflægge et paalideligt Vidnesbyrd om, at denne tidligere har haft en større Udstrækning og mere Anseelse end nutildags. I det Hele taget have vi nemlig i Viuf Kirke et slaaende Exempel paa, hvilke betydelige og for Udseendet meget uheldige Forandringer ikke faa af vore gamle Kirker i Tidernes Løb ere blevne underkastede. Thi ikke blot har den mistet Chorets oprindelige halvrunde Udbygning imod Øst, men ogsaa dens Forside imod Vest har i tidligere Dage havt et ganske andet Udseende. Her har der nemlig, og det ikke som en senere Tilføielse, men tvertimod anlagt samtidigt med den øvrige Kirke, engang hævet sig en mægtig Taarnbygning, hvis Brede endog overgik Kirkeskibets. Maaskee har der da ogsaa i forrige Tider kneiset et Par Tvillingtaarne op over denne, paa en saa udsøgt Plads anlagte Kirke, lig dem, der fordum smykkede den velbekjendte Kirke i Fjenneslevlille ved Sorø; men selv om dette ikke har været Tilfældet, selv om det brede Taarn opefter er blevet fortsat i hele sin Masse lige indtil Taget, saa meget bliver i alt Fald vist, at der har været en Tid, da Viuf Kirke kunde fængsle Blikket, ikke blot ved sin høie Beliggenhed, men ogsaa ved sin egen, mere anseelige og eiendommelige Bygning. Og dens Betydning for Omegnen har fra først af neppe blot bestaaet deri, at den for Øiet ligesom beherskede denne; der bliver meget mere Grund til at antage, at den hele fastbyggede og sammensluttede Bygning er bleven anlagt heroppe paa denne Høide, for at den kunde benyttes i Feidetid, ikke alene til fra dens Taarn at iagttage en Fjendes Bevægelser, men ogsaa for selv at være et fast Punct, et Slags Castel, hvorhen man kunde trække sig tilbage for at modtage Angrebet af en Overmagt.

At nemlig Kirker og navnlig da Kirketaarne i Middelalderen, ligesaavel hos os som i andre Lande, hyppigt ere blevne tagne i Brug paa den her antydede Maade, er en Kjendsgjerning, som er historisk vis. Samtidige Forfattere omtale det, og Erklæringer ere bevarede, i hvilke snart en enkelt Biskop, snart en heel Kirkeforsamling truede dem med Bansættelse, der uden Geistlighedens Bemyndigelse forskandsede Kirker og deres Taarne, eller Kirkegaarde. Men selv om saadanne skriftlige Efterretninger havde manglet, vilde man ikkedestomindre af flere bevarede Kirkers og Kirketaarnes Bygning være berettiget til at slutte, at de ere blevne anlagte, ikke blot som Forsamlingshuse for Menigheden, men ogsaa med det særlige Hensyn for Øie, at de i paakommende Tilfælde skulde kunne benyttes som Fæstninger. Vi behøve her blot at minde om Egenhederne ved de saa velbekjendte bornholmske runde Kirker og om det castelagtige Udseende af flere af de runde Kirketaarne, hvoraf nogle forekomme baade i Skaane og i det sydlige Slesvig, iblandt hvilke f. Ex. det i Süderstapel tæt ved Eideren har yderst svære og massive Mure, hvis Lysaabninger ere formede som Skydeskaar. Hvad vore fiirkantede Kirketaarne angaaer, da hidrører ganske vist det store Fleertal af dem, der findes paa Landet, fra en langt senere Tid end Kirkerne selv, med hvilke de ere forenede. Fornemmelig i Slutningen af Middelalderen og i Løbet af det første Aarhundrede efter Reformationens Indførelse, ere de, som man kan finde Hensigten angivet i samtidige Beretninger, „Gud til Ære, Kirken til en Prydelse, Byen til en Berømmelse og Sognefolkene til Gavn og Bedste", blevne opførte foran de indtil da taarnløse („kullede") Kirker. Men adskillige ere dog allerede i de foregaaende Aarhundreder blevne byggede samtidigt med Kirkerne selv, eller temmelig snart derefter. Medens det 15de og 16de Aarhundredes Kirketaarne, seete fra den practiske Side, fornemmelig opførtes for at tjene som Klokketaarne, sees det let af den hele Bygningsmaade og Anordning af de fleste ældre, at det practiske Formaal med deres Anlæggelse har været et ganske andet, og flere af dem have aldrig været og ere endnu i vore Dage ikke skikkede til at optage større Kirkeklokker, hvilke derfor som Følge heraf have maattet anbringes i særskilte, sædvanligt af Tømmerværk opførte Klokkehuse. Det har en ikke ringe historisk Interesse at lægge Mærke til, at det netop er i det gamle danske Land Skaane, at dette Slags fæstningsagtige Taarne, fremfor i nogen af vore andre Landsdele, i et stort Antal findes forbundne med meget gamle og paa høie Puncter beliggende Kirkebygninger. Thi da, som bekjendt, Skaaningernes Forsøg paa Opstand ikke blot fand Sted samtidigt med, at Absalon udviste saa stor Iver for at faae de gamle Trækirker afløste af anseeligere Steenbygninger, men endogsaa for en væsentlig Deel vare hidførte ved Misfornøielsen over det Træltearbeide, som netop i den Anledning paalagdes Bønderne, maatte der for Erkebiskoppen og hans Geistlighed i denne Stemning hos Landbefolkningen være en vægtig Grund til, at lade de nye Kirker tillige fremstaae som et Antal over hele Landet fordeelte Smaafæstninger.

Disse gamle, indvendigt ofte med et Par hvælvede Stokværk forsynede Kirketaarne, have som oftest en stærkt fremtrædende, aflang Grundform, og de ere da i Forhold til den øvrige Bygning saaledes stillede, at deres ene brede Side heelt dækker Kirkeskibets vestlige Ende, eller at det endog mod Nord og Syd springer et Stykke frem foran samme. I Fjenneslevlille Kirke, og i de dermed beslægtede tvende andre sjællandske Kirker, der nylig ere blevne beskrevne i 2det Hefte af „Danske Mindesmærker", har Taarnbygningen netop Klokkeskibets Brede. Det Samme synes ogsaa at være Tilfældet med de fleste af de herhenhørende skaanske Kirker, medens derimod adskillige af disse sidste have Taarnet bredere end den egentlige Kirke selv. Denne sidstnævnte Anordning forekommer ogsaa i Jylland. Hvo der har passeret Landeveien, der fører mod Nord fra Ringkjøbing, vil omtrent en Miilsvei fra denne By have lagt Mærke til den store, af huggen Granit opførte og saa eiendommeligt udseende Landsbykirke i Hee, der kun ligger et lille Stykke vestligt for Veien. Det Særegne ved denne Kirkes Form hidrører ikke blot fra de senere Tilbygninger ved Nordsiden, men endnu meget mere fra den storartede Façade- og Taarnbygning imod Vest, der paa Grund af sin Størrelse, sin hele Anordning og Udsmykning, maa ansees for en af Jyllands mærkeligste Granitbygninger. Trods de Forstyrrelser og Tilmuringer, som have fundet Sted i det Indre, kommer man med nogen Opmærksomhed dog snart efter Sammenhængen med det oprindelige Anlæg, hvor 4 svære Granitpiller, 2 paa hver Side af Hovedgangen, deels tjene til at bære det andet Stokværk, hvis tvende mindre Partier mod Nord og Syd endnu ere overspændte med Tøndehvælvinger, deels afgive faste Støttepuncter for det over disse to underste Stokværk i en mindre Brede opstigende Taarn. Saadanne bevarede Anlæg, som dette her fremhævede, hvor Taarnet, i alt Fald i sine lavere Dele, har en større Brede end Kirkeskibet, veilede os til at forstaae, hvad Meningen er med det korte Fremspring, Viuf Kirke oprindelig har haft imod Nord og Syd, lidt vestligt for dens tvende gamle Indgangsdøre. Nu for Tiden er der nemlig kun saare Lidet bevaret deraf. Foruden en lille Rest af den gamle Muur, som man faaer at see inde i det senere tilbyggede Vaabenhuus — eller „Skriftes" d. e. Skriftehuus, som det endnu af Almuen benævnes — og et noget længere Stykke deraf paa Nordsiden, hvilket dog ikke naaer heelt op til Taget, er det alene den gamle, med Omhu huggede, dobbelte Granitsokkel (see Fig. 2), der fuldstændigt er bevaret. Det fremgaaer af den hele Beskaffenhed af denne Sokkel, der paa Hjørnerne er prydet med udhuggede Menneske- og Vædderhoveder, at den herværende Taarnbygning er oprindelig, og ikke som den i Hee senere tilbygget; thi her i Viuf er Sokkelen uafbrudt og uforandret fortsat fra Bygningens østlige til dens vestlige Ende. Forøvrigt vil det Side 376, Fig. 1, leverede Grundrids give fornøden Oplysning om Kirkens Tilstand. Alt oprindeligt Muurværk, der, naar de hugne Steen i fremspringende Hjørner, Dørindfatninger, Buer osv. undtages, alene er udført af raat kløvede eller ganske ubearbeidede Kampesteen og Kalk, er herpaa fremstillet mørkere; hvad der er angivet lysere, betegner derimod Ombygninger eller Tilmuringer, som i en senere Tid ere foretagne ved Hjelp af brændte Muursteen. Dengang da man ombannede den gamle Taarnbygning til en umiddelbar Fortsættelse eller Forlængelse af Kirkeskibet, har man ikke nøiedes med at borttage dens Overdeel og at fjerne de Piller eller fremspringende Mure, som forhen sondrede disse Bygningsdeles Indre; men man har endog i det Ydre bragt de fornyede Mure i Flugt med dem, der befinde sig østligt for det oprindelige Fremspring. Derved maatte imidlertid disse nye Mure komme i en forkeert Stilling til Taarnbygningens gamle Sokkel, som man lod blive liggende uforandret, saaledes som det vil fremgaae af Fig. 2, hvor den puncterede lodrette Linie betegner Udsiden af den oprindelige Muur. Da man maa være i fuldstændig Uvished om, paa hvad Maade de uundværlige Piller eller Mure have været anordnede i Bygningens nederste Stokværk, er der her exempelviis i Grundridset puncteret en saadan Anordning deraf, som den, der findes i Kirken i Hee. Det maa dog bemærkes, at den derværende Forbygning er af et noget større Omfang og at den desuden har et Søileportal paa Vestsiden, medens Sokkelen viser, at Taarnbygningen i Viuf aldrig har havt nogen Indgang udenfra. Der kan derfor ganske vist være fuld saa megen Sandsynlighed for, at her alene Taarnets Østmuur har været understøttet paa en af de forskjellige Maader, som ere bekjendte fra de sjællandske og skaanske Kirker af denne Art. Da den nævnte vestjydske Kirke imidlertid, med Hensyn til dens her omhandlede Eiendommelighed, neppe er synderligt bekjendt, benyttes denne Leilighed til i en enkelt Henseende at anskueliggjøre det derværende Anlægs Charakteer. Hvorledes Taarnets indre og ydre Anordning har været videre opefter, lader sig naturligviis nu endmindre afgjøre, og vi kunne her alene drage Slutninger fra det, vi andetsteds forefinde i beslægtede Bygninger. I nogle af disse har der ogsaa fra Taarnets andet Stokværk været en eller flere Aab-

ninger ind imod Kirkens Skib. Hvor disse Muuraabninger ere blevne anordnede som smaa Søilegallerier, paa den Maade som i Kirken i Fjenneslev, have de været en Prydelse for Kirkens Indre, der ikke har været af meget ringere Betydning end den, som et Par Tvillingtaarne maae have været for det Ydre. Om de have fundet practisk Anvendelse som Hæderspladser for anseete Familier, maa paa Grund af deres egen Lavhed og den ubekvemme Adgang til dem, vel i de fleste Tilfælde forekomme tvivlsomt. Af practisk Betydning kunde de derimod blive ved et Angreb paa Kirken, da Forsvarerne her havde en gunstig Stilling til at sende Pile, Kastespyd osv. ned imod dem, hvem det maatte lykkes at sprænge de skraat nedenfor værende Kirkedøre. — I det Ydre kan Taarnbygningen i Viuf jo enten have beholdt sin fulde, massive Brede heelt op til det Øverste, eller ogsaa være bleven afsluttet foroven paa en af de tvende Maader, som den paa Grundridset puncterede Anordning tilsteder, nemlig enten med et Par smaa Tvillingtaarne, eller ogsaa med et enkelt smallere Midttaarn, saaledes som vi ikke blot finde det i Hee, men ogsaa ved nogle for en Deel dermed beslægtede Anlæg i det sydligere Slesvig, f. Ex. ved Kirketaarnene i Breklum og Hatsted ved Husum.

Da der ikke foreligger skriftlige Efterretninger om Tiden eller Anledningen til Forandringen af Viuf Kirkes gamle Vestparti, kan derom indtil videre intet Andet siges med fuld Sikkerhed, end at Fornyelsen af Muurværket ikke har nogen meget gammel Charakteer. Nogle Vink, som Bygningen ellers giver os, fortjene dog ikke ganske at oversees. Alt Væsentligt af Kirkens af Træ forfærdigede indre Tilbehør, saasom Prædikestol, Altertavle, Præstens Stol ved Siden af Alteret, skriver sig fra Christian den Sjettes Dage og er forsynet med denne Konges kronede Navnetræk. En Restauration har altsaa ved den Tid fundet Sted ved Kirken, og det en Restauration af en saa omfattende Charakteer, at man fristes til at tænke paa en forudgaaende Brandskade, som dens Foranledning. Og udvendigt paa Kirken synes den samme Tid at have sat sig et Mærke i det lille Spir, der netop er kommet til at indtage noget af den Plads, som fordum udfyldtes af Taarnet. Da Viuf Kirke hører til Ribe Stift, kan det være, at det ikke er saa ganske tilfældigt, at dens Spir har saa megen Lighed med det, der 1739 blev opsat over Ribe Domkirkes Chor. Med disse Omstændigheder for Øie vilde man ikke blive overrasket, om der fra et eller andet Sted skulde komme en Notits for Dagen, der f. Ex. gik ud paa, at Lynilden engang ved den antydede Tid var slaaet ned i Viuf Kirkes Taarn, havde sprængt dette og ramponeret Kirkens Indre. Maaskee kunde der ogsaa paa denne Maade findes et Slags Mening og Sammenhæng i den saa curieuse Vaklen af Sagnet, der snart gjør den over Indgangsdøren siddende Figur til Fru Viufs Billede, snart til Christian den Sjettes. Hin Matrone skulde jo være bleven afbildet paa Kirken, fordi hun havde bygget den. Men nu denne Konge? Har man maaskee tillige havt en dunkel Erindring eller Tradition om, at han har gjenopbygget Kirken, eller dog ombygget den?

Det gjelder vel om de fleste af vore Kirker, men dog allermest om vore Landsbykirker, at de som Mindesmærker have langt større Betydning ved deres Ydre, end ved deres Indre. Mangfoldige af dem, der seete nærved og i det Enkelte langtfra kunne gjøre Fordring paa selv at komme i Betragtning som Konstværker, eller som i deres Indre kun bevare saare Lidet, der har nogen videre historisk Interesse, frembyde, som Enhver veed, i Forbindelse med deres Omgivelser, høist maleriske Partier og ere meget betydningsfulde Puncter i en Mængde af vort Fædrelands mest tiltalende Udsigter. Og hvad de i saa Henseende ere nu, det have de været i Aarhundreder, igjennem hvilke de ligesom ere sammenvoxede med Naturen, der omgiver dem, og med Landbefolkningens Tankegang, med dens Sagndigtning, dens Opfattelse af Maal og Udstrækning o. s. fr. Iblandt de mangfoldige andre Bygninger, som møde Øiet, naar det skuer ud over Landet, vil der kun sjeldent være en enkelt, hvis Alder maa regnes efter Secler. Men hvor vi nu see Kirken ligge inde i Landsbyen, eller paa Banken udenfor den, der have vore Forfædre i de allerfleste Tilfælde seet den samme Bygning hæve sig for mere end et halvt Aartusinde siden. Vel ere de ikke igjennem Tidernes Løb forblevne uforandrede; men anderledes er det ikke gaaet med Naturen selv, i hvis Midte de ligge. For det Meste have de jo, som alt anført, fra først af manglet Taarnene. Ved Viuf Kirke fandt vi dog, at Forandringen var gaaet netop i den modsatte Retning. Og derpaa frembyder den ikke et enestaaende Exempel. Tvertimod bliver der Grund til at antage, at ikke saa faa af vore Landsbykirker, der nu staae taarnløse, eller hvis Taarne ere af et meget senere Datum, alt i en fjern Fortid have været at see som taarnede Bygninger. Trang til Kirkens Udvidelse, Ønsket om at give den et Klokketaarn, og vel ikke sjeldent Brøstfældighed ved den under vore climatiske Forhold meget udsatte, gamle Vestmuur, kunne have været medvirkende Aarsager til Forandringerne. I Skaane har man Exempler paa, at saadanne gamle Taarne ere blevne raserede og dragne med ind under Kirkeskibet, paa samme Maade som i Viuf, og at der saa samtidigt med denne Forandring eller senere er blevet bygget et nyt Taarn vestligt foran det oprindelige. Dog vi ville hellere holde os til nogle Exempler fra Jylland. I det aabenbart forlængede Skib af den nu taarnløse Kirke i Vester Brønderslev i Vendsyssel, staae endnu, henimod den vestre Ende, de tvende svære, gamle Colonner, der engang have understøttet Taarnbygningens Østmuur, og i den gamle Kirke i Gjellerup i Hammerum Herred, som er saa mærkelig ved sin gamle Indskrift, der giver os den paalidelige Efterretning om, at den er bleven anlagt i Aaret 1140, see vi en Pilleconstruction i Vestenden, der viser os, at det nuværende yngre Taarn er kommet til at afløse et ældre, hvoraf nu kun endeel af Østmuren er bleven bevaret. Ifølge Beskrivelse frembyder Kirken i Glenstrup i Hobroegnen endnu i sit Ydre en ikke ringe Levning af en saadan gammel bred Taarnbygning. Mange andre Exempler vilde vistnok være at anføre, om de vare tilstrækkeligt bekjendte. Men allermindst maa det oversees, at hvis det oprindelige Taarn i Viuf, saaledes som det netop synes oftest at have være Tilfældet, ikke havde overgaaet Kirkeskibet i Brede, saa vilde vi nu af Bygningen selv neppe have været istand til at godtgjøre, at den nogensinde havde havt et Taarn. Der vil altsaa kunne være mange Tilfælde, i hvilke man slet ikke vil kunne komme til Kundskab om den tidligere Taarnbygnings Tilværelse, hverken af det Ydre eller af det Indre. Dog Interessen for Spørgsmaalet vil skærpe Opmærksomheden, og Smaaomstændigheder, der ved første Øiekast kunde synes betydningsløse eller gaadefulde, ville vel ikke sjeldent kunne lede paa det rette Spor.

Men vi vende tilbage til vor Kirke i Viuf. Som Grundridset udviser, er hele Nordsiden af det oprindelige Kirkeskib og af Chorfiirkanten bleven bevaret uforstyrret, paa det nær alene, at samtlige Aabninger her, nemlig saavel alle de 3 oprindelige Vinduer paa den ene Side, som ogsaa Kvindernes gamle Indgangsdør, ere blevne tilmurede i en senere Tid. Deres Omrids kunne dog endnu meget let iagttages. Vinduerne have været meget smaa og smalle, foroven rundbuede, og sidde omtrent 5 Alen oppe over Kirkegulvet. Paa Sydsiden ere derimod alle tre Vinduer blevne udvidede paa den sædvanlige, uformelige Maade. At Choret oprindeligt har havt en halvrund Udbygning imod Øst, falder let i Øinene baade inde i Bygningen, hvor den forreste Deel af den gamle Apsisbue endnu sidder aaben, og endnu tydeligere ved Betragtningen af det Ydre af den nuværende østlige Slutningsmuur. Thi vel er denne selv retlinet; men med Undtagelse af dem, der ligge under begge Hjørnerne, have alle de andre her anvendte Sokkelstene buede Omrids, der noksom vise, at de oprindeligt have været benyttede i en Rundbygning. En lignende bueformet Overflade har ogsaa den store, tilhuggede Steen høiere oppe, hvis Midte er gjennembrudt til et cirkelrundt Vindue, der nu dog sidder tilmuret; ikke mindre er dette Tilfældet med den næsten en Alen høie Steen, paa hvis Flade Overdelen af det allerede foran berørte Christusbillede er fremstillet. Denne Steen har sin Plads umiddelbart ovenover den dobbelte Sokkel, eftersom tvende af dennes brede Stene, den ene over den anden, selv have leveret Materialet til Fremstillingen af Figurens Underkrop.

Dette mærkelige gamle Steenbillede, der fremstiller Herren i siddende Stilling, med begge Hænderne oprakte hver til sin Side, har en Høide af henimod to Alen. Paa den nederste Sokkelsteen komme de blottede Fødder tilsyne under Gevandtets Underkant; paa den øverste træder derimod Skjødet af den siddende Figur frem, næsten i fuldstændig legemlig Form, hele syv Tommer foran Stenens buede Flade. Billedets Hoved og Overkrop ere ligeledes kraftigt udrundede. Under Brystet og de oprakte Hænder ligger henover Figuren et stærkt fremtrædende, mod Midten nedadbøiet, bredt Baand, hvorpaa findes tvende Skriftlinier, der ere udførte med den saakaldte ældre Munkeskrifts Bogstaver:

EGO : SVM : VIA :
VERITAS : ET : VITA :

„Jeg er Veien, Sandheden og Livet." Dog dette er ingenlunde Figurens eneste Indskrift. Tvertimod, ned fra hver af Skuldrene hænger en smal Skriftseddel; en bredere falder ned fra det høire Knæ, og bøier sig hen foran og under det tilbagetrukne venstre Been. Disse tre sidstnævnte Indskrifter ere temmelig stærkt medtagne af Forvittring. Dog tvivler jeg ikke paa, at det vil lykkes, med tilstrækkelig god Tid og en gunstig Belysning, at bringe Noget ud af disse Skriftsedlers Indhold, i det Mindste af den brede, der hænger ned fra Skjødet. Disse Betingelser vare ikke aldeles tilstede for mig under mit Besøg i Viuf, saa jeg maatte snart opgive Forsøget paa at læse dem, og vover ikke engang med fuld Sikkerhed her at angive, om Billedet paa Underkanten af Gevandtet har endnu en femte Skriftlinie, eller om de Kryds og Streger, jeg her bemærkede, maaskee blot ere en anbragt Forziring.

Saamegen Interesse nu ogsaa dette ældgamle Christusbillede i og for sig selv kan have ved sine Indskrifter og den hele Fremstillingsmaade, saa turde dog maaskee den usædvanlige Plads, som det fra først af har indtaget, og jo egentlig, uagtet det er blevet flyttet, indtager endnu — ved Foden af Chorets Slutningsmuur — ikke være det mindst Mærkelige ved det. Vistnok er det ingenlunde noget Ualmindeligt, at denne Muur, hvad enten den er halvrund eller retlinet, paa vore gamle Kirker er bleven udmærket ved en eller anden særegen Udsmykning. Man kommer her til at tænke paa et Par Billeder, der findes udenpaa den flade, østre Slutningsmuur af den tørninglehnske Kirke i Skrave, nærved Kongeaaen. Det er et meget udbredt Sagn, at denne Kirke er bleven anlagt af Dronning Dagmar, og der føies til, at de tvende Steenbilleder skulle forestille hende og Kong Valdemar Seir. Dog heller ikke her har man nøiedes med en enkelt Udlægning af disse udhuggede Billeder; thi ifølge „Danske Atlas" fremstille de tvende Kvinder, hvoraf den ene har bygget Kirken, den anden slaaet en Bro over Kongeaaen. Hvor usikker en Grund man bygger paa, naar man ved Besvarelsen af Spørgsmaalet om et Mindesmærkes Alder osv. vil gaae ud fra de locale Sagn, viser sig atter her, ikke mindre end ved Kirken i Viuf. Thi af Billederne i Skrave er det ene, som Korsglorien siger os, uden Spørgsmaal Frelseren, og det andet, temmelig sikkert, Jomfru Maria. Men hvor ubetydelige og udtryksløse ere ikke disse tvende smaa flade Reliefer, der sidde høit oppe paa Kirkens Muur og kun fremstille Lidet mere end Figurernes Hoveder, i Sammenligning med den anseelige og fyldige Christusfigur, der sidder paa Foden af Viuf Kirkes Chor! — Naar vi inde i gamle Kirker paa Halvkuppelhvælvinger over Chorrundingen see Frelseren malet med den høire Haand hævet til Velsignelse, da forstaae vi let Meningen, ligesaavel som naar vi see ham udhugget i denne Stilling paa Stenen over Kirkens Indgangsdør. Herren lyser selv Velsignelse over Menigheden, der er forsamlet i hans Huus, og han modtager hver Enkelt, der vil træde ind i det, med sin Velsignelse. Men som vi her finde ham siddende ved den Side af Kirken, der vender bort fra Landsbyen, fjernt fra enhver Adgang til Kirken og med begge Hænderne hævede iveiret, da tager det sig, om end deres Fingre ere lagte som til Velsignelse, unegteligt mere saaledes ud, som om han er tilstede her udvendigt ved sit Huus' Fod, for at værne og værge om det, for at holde Voldsmænd borte derfra. Og skulde denne Formodning, som Billedet selv fremkalder, ikke finde en Bestyrkelse i hele den Bygnings Charakteer, paa hvilken det findes anbragt? Skete der et Angreb paa Viuf Kirke, saa er det i alt Fald aabenbart, at der ikke var noget Punct paa denne, hvor de i dens Indre og i dens Taarn indesluttede Forsvarere mindre vare istand til at afværge et Forsøg paa at gjennembryde Muren, end herhenne paa dens østlige Ende. Men idet man netop nu her paa dette Sted lod det alvorsfulde, ved sine mange Indskrifter end mere ærefrygtvækkende Billede af Frelseren springe kraftigt frem af Bygningens Fod og Muur, har man da ikke gjort dette med det Maal for Øie, at Synet af Herren skulde fylde Angriberne med en hellig Gru og afholde dem fra at anvende Vold mod denne Muur af hans Huus, hvilken han selv, ligesom nærværende, holdt sin Haand over? Det kan ikke have ligget fjernt fra den Tids Tankegang, paa en saadan Maade at benytte det Hellige og Ærbødigheden derfor til Beskjermelse imod Vold, hvor den udvortes Magt ikke kunde afværge den; ja i selve den Omstændighed, at det var Kirkebygningen, der skulde bruges som en Fæstning, laa der en Opfordring til ikke at lade et saadant Middel uforsøgt.

Der kan ikke være Tvivl om, at Viuf Kirke, og følgelig ogsaa dens her omtalte Steenbilleder, hidrøre fra den Tid, vi hos os kunne betegne med Navnet den ældre Middelalder. Derimod tyde dens forskjellige Gesimsers Profiler m. m. hen paa, at den dog ikke kan regnes iblandt de alderældste af vore Steenkirker. Snarest maa den vel henføres til Tiden ved Overgangen fra det 12te til det 13de Aarhundrede. Dens Døbefont, der sandsynligviis er af lige Alder med Kirken, giver ingen videre Oplysning om Tiden, da den kun er et temmelig raat og plumt Arbeide, hvis Kumme blot foroven er prydet med et Ornament som af et snoet Toug, medens Foden har Lighed med et omvendt Tærningecapitæl. Skulde Nogen, der kom til Viuf, ønske at see en ved sin Udsmykning mærkelig gammel Døbefont, da begive han sig blot hen til den ikke langt derfra beliggende Kirke i Starup. Den Række Steenbilleder, hvormed denne Kirke selv er prydet, fortjener i ikke ringe Grad Opmærksomhed, baade fra Indholdets og fra Fremstillingens Side; men de sammenslyngede og smukt udførte Slangefigurer, der her pryde Døbefontens Kumme, henhøre vistnok til noget af det Interessanteste, der er bevaret i vore Kirker af en Forziringsmaade, der er noksom bekjendt fra Runestene og gammelt nordisk Træskærerarbeide. Samtlige disse gamle Steenskulpturer, der tidligere vanskeligt have kunnet iagttages, ere nu ved Hr. Provst Theilades Omhu saaledes udrensede, at de tilfulde kunne opfattes og gjengives i Tegning.

Det vilde dog ikke være rigtigt at forlade Viuf, uden først at have kastet et Blik paa en mærkelig gammel Ligsteen, som ligger paa Kirkegaarden, et Par Favne sydligt for Vaabenhuset. Den har en Længde af henimod halvfjerde Alen; ved den brede Ende, hvor den er afrundet, er den næsten 5 Kvarteer tversover, medens den ved Foden, der kun er 20 Tommer bred, er gavlformet afsluttet. Indenfor en 3 Tom-

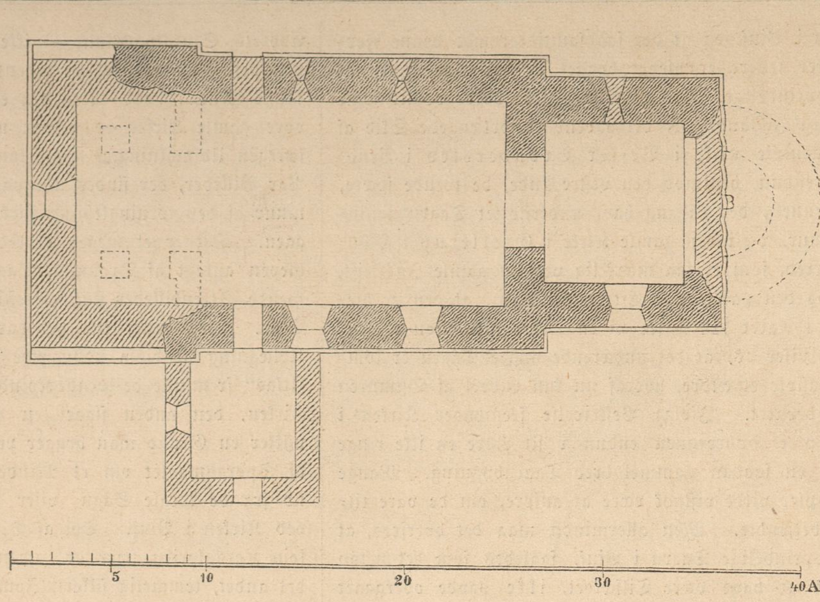

Fig. 1. Grundrids af Viuf Kirke.

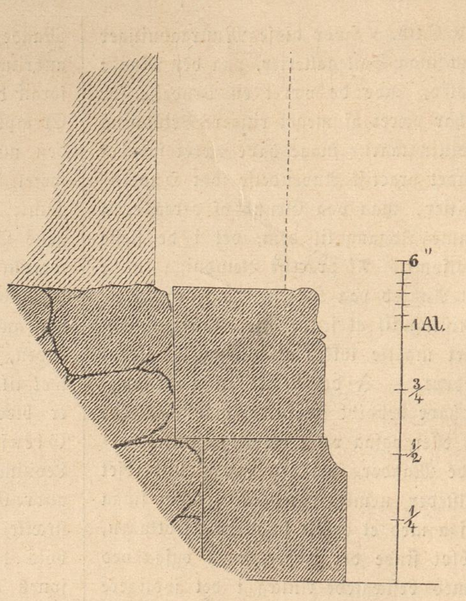

Fig. 2. Foden af Viuf Kirke nærved dens vestre Ende.

mer bred, smukt hugget Bort af regelmæssigt Løvværk, er den paa hele sin Længde dækket af et Kors, og paa Siderne af dettes lange Stamme prydet med et Billede af den Hensovede og med en Indskrift. Denne sidste, der er anbragt tilhøire for Beskueren, indeholder tvende Skriftlinier, som løbe paalangs ned imod Stenens smalle Ende, og den lader sig for Størstedelen læse. Der staaer:

(ɔ: H)
....IVUENIS.CVRAT.ħC.SIG.
NO.PACIS.TVMVLATVS.

Desværre ere de fire første Bogstaver saaledes beskadigede, at det ikke kunde lykkes mig at komme til Vished om Betydningen af hvert enkelt Bogstav, eller til sikker Forstaaelse af, hvorledes de maae være at supplere, for at de kunne give os Navnet paa „den unge Mand, Sognepræsten, (som) her ligger begraven under Fredens Tegn." Ligstenen synes, ifølge den hele Udsmyknings og Bogstavernes Charakteer, snarest at maatte hidrøre fra det 14de Aarhundrede. De sidste tilhøre endnu den saakaldte ældre Munkeskrift, men de ere, hvad der tyder paa en seen Tid, anbragte ophøiede paa Stenens Overflade. Om denne Gravsteen endnu ligger paa sin oprindelige Plads, er ikke sikkert; thi det er ikke saa sjeldent, at en anseet Mand i Sognet i en senere Tid har faaet eller taget sig Lov til at flytte en saadan ældre Ligsteen hen over et ham tilhørende Gravsted.

Fortid og Nutid.

(Efter Grevinde de Bassanville).

Saalangt man gaaer tilbage i Tiden, møder man Klage over det Nuværende og Roes over det Forbigangne; men det mere eller mindre Beføiede deri overveier man sjeldent. Det er imidlertid et Punct, som det fra flere Sider kan være interessant at tage i nøiere Betragtning. Vi ville derved overtyde os om, at Kundskabernes Tiltagen og Civilisationens Fremskridt, langtfra at skade Menneskenes Velvære, kraftigen have bidraget til at forøge den. Sammenligne vi saaledes Nutid og Fortid, og begynde en tilbageskuende Oversigt med de Gjenstande, som henhøre til det daglige Liv, da ville vi faae Leilighed til at bemærke flere paafaldende Resultater.

For halvtrediehundrede Aar siden vare Handsker f. Ex. en meget stor Sjeldenhed. Et Par Handsker overraktes saaledes Henrik den Fjerde som en kostbar kongelig Foræring, medens derimod nutildags den simpleste Haandarbeiderske ikke kan undvære sine Handsker. Fordum bar man selv om Sommeren kun Uldstrømper. Frants den Første er iblandt de høitstaaende Herrer i Frankrig den Første, som har baaret Silkestrømper. Hans Samtidige, Henrik den Ottende, brugte Strømper forfærdigede af Klæde indtil den Tid, da han fra Spanien erholdt Strømper Mage til dem, Kongen af Frankrig brugte. Det var en fornem Dame fra det engelske Hof, der forærede Dronning Elisabeth, som en meget kostbar Gave, et Par Silkestrømper, med hvilke denne regjerende Dronning viste sig saa tilfreds, at hun fra den Dag ophørte at bruge Uldstrømper.

Under Ludvig den Fjortendes Mindreaarighed vare dybe Tallerkener endnu ukjendte, og det er først under hans Regjering, at de kom almindeligt i Brug. Indtil den Tid, naar der serveredes Suppe, Creme eller anden Søbemad, blev en Skaal sat frem paa Bordet mellem to Gjester, der saaledes ligesom spiste af et fælles Fad. Til Beviis herpaa ville vi anføre, hvad Kongens Kammertjener Nicolas de Bonnefort fortæller derom i et Værk, kaldet „Landlivets Glæder", paa et Sted, som omhandler Regler til Efterfølgelse ved Gjestebud: „Gjesternes Tallerkener", hedder det, „skulle være dybe, for at man kan lade sig servere Suppe og anden Søbemad, og selv nyde deraf hvad man ønsker, uden at tage den ene Skeefuld efter den anden i det store Fad, hvilket bør undgaaes paa Grund af den Lede, der maa foraarsages derved, at den Enes og den Andens Skee forlader Munden og øser af det samme Fad, uden for hver Gang at blive aftørret." Den første Udgave af dette Værk er fra 1656, og den sidste fra 1673, hvilket uimodsigeligen beviser, at hvis Brug af Suppetallerkener var bekjendt paa den Tid, saa vare de i det mindste ganske nylig blevne indførte.

Under Henrik den Fjerde vare Gafler ukjendte, og Folk spiste paa den Tid uden Tvivl Kjødet med deres Fingre, saaledes som Østerlænderne gjøre det endnu den Dag idag. I en Bog, skreven af Englænderen Thomas Cargal, paa en Reise, han foretog 1608 i Frankrig og Italien, hedder det saaledes: „Italienerne benytte sig af smaa Gafler, for dermed at spise Kjødet, efter at de have skaaret det istykker, hvilket ikke bruges hos nogetsomhelst Folk i Verden, men som det dog vilde være meget godt at efterligne."

Den første Brosteen i Paris blev lagt i Aaret 1184. Lige til den Tid lod man Svinene løbe frit omkring paa Gaderne og vælte sig i Snavset, som det behagede dem. Nogle Forfattere paastaae endogsaa, at den første Lov, som forbød Udøvelse af dette Privilegium, først udkom efterat den unge Kong Philip var bleven haardt saaret ved, at et Svin løb ind imellem Benene paa hans Hest, som af den Aarsag styrtede.

Det var først 2 Aar senere, at Paris' Overmagistrat udstedte en Befaling, der bød enhver Borger at feie Gaden foran sin Port, hvilket dog ikke forhindrede, at Gaderne forbleve meget smudsige; saalænge nemlig Feining af Torvene og de offentlige Pladser ikke paahvilede visse bestemte Folk, forbleve disse Gader en Samlingsplads for alskens Snavs og Ureenlighed. Man kan forestille sig, i hvilken Forfatning denne nu saa smukke og glimrende Stad maatte befinde sig, naar man betænker, at de første Latringruber først anlagdes 1510.

Hvad Gadernes Belysning angaaer, da er den først begyndt i Paris i de første Aar af det 16de Aarhundrede. I Aaret 1524 udstedtes saaledes en Befaling, hvorefter alle Indvaanerne i Paris, der havde Vinduer ud til Gaden, skulde deri sætte tændte Tællelys Kl. 6 om Vinteraftenerne, og efter Kl. 9 om Sommeren. Aar 1555 opstillede man til de samme Klokkeslet paa alle Gadehjørner store Vaser, fyldte med brændende Harpix; endelig erholdt 1662 en Abbed det Privilegium, i tyve Aar at maatte udleie Lygter og Fakler til Alle og Enhver, og i den Anledning havde han i alle Paris' Kvarterer ladet opføre Fjælleboder, hvor Mænd og Børn holdt sig rede til at lyse for de Forbigaaende, saavel for Fodgængere, som for Ridende og Kjørende. Denne Skik vedvarede meget længe, thi det var først ved Enden af det 18de Aarhundrede, at Paris blev oplyst med Lygter. Med Hensyn til Stadens Belysning nutildags, ville vi gjøre opmærksom paa en ny Opfindelse, hvorved Gasbelysningen forstærkes overordenligt. Ved at anbringe riflede Glas foran et Gasblus, erholder dettes Intensitet ti Gange saa stor Styrke, som tidligere. Anvendelsen deraf er allerede skeet paa flere Steder.

Hvad Vognene angaaer, da veed man, at der i Aaret 1550 kun var tre Kareter i Paris, hvoraf den ene tilhørte Dronningen, den anden Hertuginden af Etampes, og den tredie Herr René de Laon, der formedelst sin uhyre Corpulence ikke kunde ride. Senere, i et Brev fra Henrik den Fjerde til Sully, læser man, at Kongen undskylder sig for, ikke at kunne besøge ham i Arsenalet, saaledes som han havde lovet ham det til en vis bestemt Tid, da Dronningen nemlig var kjørt ud i hans Kareet.

I Værelserne saae man hverken Kommoder, eller Secretairer, eller Skabe, og man gjemte sine Vaaben og sine Klædningsstykker i Kister, saa at man naar man vilde iføre sig en Kjole eller et andet Stykke, maatte rode op og ned paa Alt i disse uhyre Kasser, og man kunde da endogsaa være glad, naar det hvælvede Laag ikke faldt ned paa Ens Hoved. Stole vare ogsaa meget sjeldne, selv under Ludvig den Trettende; i den berømte Sal i Hotel Rambouillet, maatte de fornemme Herrer endogsaa sætte sig paa Gulvet. Væggene i Værelserne vare bare, uden Betræk, kun rige Folk smykkede dem med Tapeter. Fru Marquisen af Rambouillet var den Første, som lod Væggene i sin Salon overtrække med et Slags blaat Silketøi. Derfra hidrørte Navnet den blaae Salon, hvorunder denne Sal er bleven berømt. Det var ligeledes hende, som opfandt Alcover. Glasspeile ere ogsaa først seent komne i Brug, og man opbevarer endnu i Louvre Catharina af Medicis' Speil, der var indfattet i en Ibenholts Ramme og neppe 33 Centimetres eller omtr. en halv Alen høit.

Man tænkte lidet paa at varme sig i Værelserne, og navnlig i Soveværelserne var der ingen Kaminer. Man vil erindre, at Madame de Maintenon, i et Brev til sin Broder, blandt Andet siger, at „i et rigt Huus, hvor der holdes een Kareet til Herren og een til Fruen, der bør man ikke gjøre Ild uden i to Kaminer i Huset, foruden Kjøkkenet, og dog kun i de tre Maaneder af Aaret."

I Parlamentssalene, hvor man havde Sæde fra Kl. 7 om Morgenen, og som kun oplystes af to store gule Voxlys, gjorde man aldrig Ild. Øvrighedspersonerne brugte store Muffer og Fodposer for at holde sig varme; men uagtet disse Forholdsregler, frøs de undertiden i en saadan Grad, at Forhandlingerne maatte standses eller udsættes, formedelst Temperaturens Strenghed.

Hvad Aarets Fornøielser og morende Underholdninger angik, da vare de i høi Grad indskrænkede. Saaledes seer man paa et Maleri i Louvre, som forestiller Hertugen af Joyeuses Bryllup, Hoffets Herrer og Damer dandse paa et Marmorgulv, medens Orchesteret kun bestaaer af 3 Hoboer og 1 Sækkepibe. Det er endvidere bekjendt, at hele Kongens Musik under Ludvig den Fjortendes Regjering, kun bestod af 24 Violiner; dog spillede den berømte Lulli een af dem.

Skulde disse Citater ikke være tilstrækkelige til at godtgjøre, at hvis fordums Dage havde visse Fortrin og Behageligheder, saa havde de ogsaa ikke faa Ulemper, og at hvis Nutiden har adskillige Ulemper, saa har den desuagtet store Behageligheder?

Gaade.

Jeg er et gammelt, agtværdigt Ord,
Som bruges baade om Penge og Jord.
Men hvis Du om mit Hele vender,
Jeg ei Agtværdigheden kjender,
Thi mest som Skjendsord Du mig hører,
Hvor Simpelhed sin Tunge fører.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 150:

Svale.

Opløst af: Aklamius, Trende Løisere i Faaborg, Fanden i Laxegaden, Laura og Møllerens Marie, Ovinikke, Lille Johannes, En Krøltop og hans A. i Horsens, S. og Abel paa Høiriis paa Morsø, P. P. B. i H., Peter Kaninstok i Aalborg, Fjoldus paa Bornholm, Saras Svoger, Oxenstierna, En Rebusknækker i Nyborg, Annchen og Kätchen i Nestved, Det gemytlige Selskab i Kjøge, Søndagsselskabet, J. J. i Helsingør, Anne i Himmerige, Skumbæk og Messingberg, to Himpegimper, En Gjest i Linaa Kro, Abraham og K., Peter i Kolding, Chevalier & Hivert, en gl. Zvibel i Maribo, Adolph og Henriette i Veile, Videria paa Frederiksværk, to Cousiner ved Kjøgebugt, en Vindingianer, Kirsten Pelle i Nyborg, en Zustand i Haderslev, et lille Tirsdagsselskab, Søster Eha, Aa hvor Du er haard, den raa Rus.

Opløst paa Vers af Quick et Montebello p. Horsens, Thora og Een til i Middelfart, en Valby-Gaas.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen
fra den 8de til 14de August incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
8de . .	16,3	20,8	13,2	65	27" 8,86	1,85
9de . .	16,6	20,8	12,6	65	27" 9,23	
10de . .	15,9	21,2	12,0	65	27" 10,62	
11te . .	13,9	17,8	11,0	52	27" 11,51	0,40
12te . .	14,5	18,7	8,8	60	28" 1,24	
13de . .	13,5	15,0	9,2	100	28" 0,42	2,05
14de . .	16,3	21,0	13,6	85	28" 0,34	2,05

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	13 August	3	pCt.	Consols . .	$93\frac{3}{8}$.
Paris	„ —	3	„	Rentes . . .	68. 95.
Wien	„ —	5	„	Metalliques .	70. 40.
Berlin	„ —	$3\frac{1}{2}$	„	Staats-Sch.	$90\frac{3}{4}$.
Kjøbenhavn	15 —	4	„	Kgl. Obligat.	$98\frac{3}{4}$.

Musik.

— Den rigtbegavede Organist Mathison-Hansen agter d. 24de dennes, med Understøttelse af Fru Gerlach og kgl. Kammersanger Hansen, at give en Concert i Roeskilde Domkirke. — Vi kunne bringe vore svenske Læsere den behagelige Efterretning, at Organist Hansen i Løbet af næstkommende Maaned agter at give Concerter i adskillige af Sverigs større Byer.

Paa vort Forlag er udkommen og faaes i alle Boglader:

Anders Tikjøb.

En jydsk Degns Reiseerindringer, fortalte af Ivar.
2det Oplag. 80 Sk.
Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 152.] Udkommer hver Søndag. — **Kjøbenhavn den 24. August 1862.** — 2 Rdlr. Qvartalet. **[3die Bind.**

Indhold.

Henrik Hertz. — Kobbermøllen. — Erindringer fra „Heklas" første Reise til London. — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold.

Henrik Hertz.

Lige fra den Tid at regne, da vor Literatur var naaet til nogen kjendelig Udvikling, kan man spore to hinanden modsatte Strømninger, ledede af to forskjellige Grundanskuelser af Poesiens Væsen, som de vedkommende Digtere enten ubevidst efter deres Naturs Indskydelse eller bevidst gjennem en reflecteret Konstopfattelse have fulgt. Og denne Spaltning er neppe særegen for vor Literatur, den er saa naturlig og saa grundet i Sagens Beskaffenhed, at den saa at sige med Nødvendighed maa fremtræde overalt, hvor Poesien blomstrer nogenlunde frodigt. Man kunde maaskee betegne disse to Retninger som „den idealistiske" og „den formalistiske", naar man var vis paa, at disse Udtryk ikke vilde blive misforstaaede. Thi hvad disse Betegnelser skulle udtrykke er egentlig kun det, at medens den første lægger den meste Vægt paa Ideen, Tanken i Digtet, altsaa paa Stoffet eller Værkets Aand, søger den anden Poesiens Høieste i den Maade, paa hvilken denne Idee bliver udtalt, denne Aand kommer tilorde, altsaa i Formen. Heri ligger det da ligefrem, at den første hovedsagelig maa føle sig hjemme i det alvorlige Digt og i Tragoedien, denne Følelsernes og Lidenskabernes Tumleplads, hvor det saameget kommer an paa Tankens Høihed og Skjønhed; hvorimod den sidste maa finde sit fyldigste Udtryk i det Comiske, som den høieste æsthetiske Form. Saaledes træffe vi hos os allerede tidligt denne Modsætning i Kingo og Holberg, den træder endnu klarere frem i Ewald og den norske Skole, den bliver til et fuldstændigt Schisma i Kampen mellem Oehlenschlæger og Baggesen, og viser sig atter i Hauch og Heiberg. Det er naturligviis en Selvfølge, at Digterne af den første Skole ligesaalidet aldeles vragede Formen, som Repræsentanterne for den anden lode Ideen forsvinde i rythmisk Klingklang, thi ellers havde de slet ikke været Digtere, og vi havde ingen Literatur eiet, men Meningen er kun, at de hver for sig eensidigt fremhævede det ene Moment i Poesien, uden at tage tilstrækkeligt Hensyn til det andet. Den Første, der herhjemme opstillede Eenheden af Idee og Form, den inderlige Forening af Poesiens Sjæl og Legeme som sin æsthetiske Konstbetragtning, og som ikke lod det blive herved, men i en lang Række af fortræffelige Digterværker søgte practisk at gjennemføre sin Theori, er den Mand, med hvis Liv og Virken vi idag skulle beskæftige os. Man har kaldt ham Formens Apostel, men det er en Feiltagelse, han urgerer ikke Formen mere end Ideen. Men det skal ganske vist ikke negtes, at Feiltagelsen er ret naturlig, thi Forholdene, dengang han begyndte sin Polemik, vare saadanne, at det just maatte være hans Opgave at indprente Formens Betydning; af sin egen Digternatur førtes han ogsaa mere henimod Formalisternes Leir, end mod deres Modstanderes. Hvad der udgjør hans Eiendommelighed og gjør ham til en literair-historisk Mærkelighed, er imidlertid just det, at han skriver efter en bestemt Konsttheori og at denne bestaaer i en Opgiven af al Eensidighed: dette har været hans Storhed og hans Styrke, som det har været hans Feil og hans Svaghed.

Henrik Hertz er født i Kjøbenhavn den 25de August 1798 af jødiske Forældre; først 1832 ombyttede han selv denne Troesbekjendelse med den christelige. Allerede i sin tidligste Barndom mistede han sin Fader, Kjøbmand, senere Bagermester, Philip Hertz, og endnu førend han blev Student ogsaa sin Moder, Beline Salomonsen, efterat først den Ulykke havde ramt dem, at deres Gaard under Bombardementet 1807 var afbrændt og derved den største Deel af deres Formue gaaet tabt. Men han fandt nu et andet Hjem i Grosserer Nathansons Huus og her fuldendtes ikke blot hans Opdragelse, der alt i Hjemmet var bleven ledet med stor Omhu og senere fortsat i Metropolitanskolen, men hans Aand fik ogsaa Interesser og hans Tilbøieligheder en Retning, som blev bestemmende for hele hans Livsbane. Det var som bekjendt dengang en meget poetisk Periode: Baggesen stod endnu i sin fulde Kraft og Oehlenschlæger havde nylig overrasket sin Samtid med en Række Mesterværker, hvis Storhed den instinctmæssig følte, mere end den critisk vurderede dem. Men den ganske naturlige Overvurderen, der blev en Følge heraf, Grundforskjelligheden i disse to Digteres Livs- og Poesianskuelse, dertil vel ogsaa nogen krænket Forfængelighed, havde bragt Baggesen til at reise sig mod den nye Retning og derved spaltet Nationen i tvende Leire. Thi enten det nu var, fordi Folket dengang havde færre Interesser end nu og maaskee derfor med desto større Iver var tilstede i dem, det havde, eller fordi det ligesom søgte en Trøst i Poesien og Konsten for de ulykkelige politiske Forhold og de tunge Slag, der i disse Aar ramte Fædrelandet, eller man ligefrem handlede under Indflydelsen af en vis dunkel Følelse af den hele Kamps Vigtighed, nok er det, at der stredes med den største Iver og Fanatisme paa begge Sider. At Hertz med sit poetiske Sind, der allerede i hans Barndom havde modtaget stærke og varige Indtryk, og med sin overordentlige poetiske Receptivitet, ikke kunde blive uberørt heraf, var saameget mere naturligt, som han levede i et Huus, der paa den Tid var Samlingsstedet for næsten alle Literaturens og Konstens Koryphæer. Men allerede da var han udsat for Paavirkninger fra begge Sider. Thi medens han i sit Hjem næsten daglig saae Baggesen, med hvis Værker han saa at sige var bleven opdraget, og Berøringen med denne Natur umuligt kunde blive uden Indflydelse paa ham, hørte han, gjennem sin Omgangskreds, hvori fandtes Flere af „Tylvten", og ved den Begeistring for Oehlenschlæger, som han deelte med hele den studerende Ungdom, dog nærmest til dennes Parti. I disse

Henrik Hertz.

Aar (1814—15) falder da ogsaa hans første poetiske Periode, men efter hans eget Udsagn vare hans Digte fra denne Tid „kun Studier, med altfor kjendelige Spor af Digterskoler, der senere ere blevne ham fremmede“ og der er derfor Intet heraf blevet Almeenheden bekjendt. Hans første trykte Digt findes i »Semper Hilaris« fra 1819, en Samling af „Studenterviser i dansk, islandsk, latinsk og græsk Maal“, som hans ældre Broder, Sylvester Hertz, har udgivet. Men i en Kreds af begavede Venner, der havde de samme Interesser som han og tildeels selv modtog Besøg af Musen, kom disse Forsøg frem og den ganske private Critik, de her bleve underkastede, har upaatvivlelig virket vækkende og rensende paa ham.

I 1817 blev Hertz Student med bedste Charakteer og det følgende Aar tog han anden Examen, med det samme Udfald. Men nu begyndte der for ham en Kamp, der kan være haard for Mange, men aldrig haardere end for den, der føler et digterisk Kald i sit Indre — Kampen mellem Lysten til at følge sin naturlige Tilbøielighed og Pligten at læse til en Embedsexamen. Det gik derfor ham, som det saa ofte gaaer, snart fattede han Lede for Jurisprudentsen og hengav sig til ganske heterogene Studier, eller til poetiske Beskæftigelser — fra den Tid stamme saaledes flere under forskjellige Mærker i hans Broders „Maanedsskrift for underholdende Emner“ indrykkede Digte — snart fik han Skrupler over saaledes at „spilde sin Tid“ og tog da atter fat paa Examenslæsningen, men den endelige Prøve udsattes længere og længere. Efter i et Slags Anfald af Fortvivlelse at have kastet sig over det af det juridiske Facultet for Aaret 1824 udsatte Prisspørgsmaal: Om Begrebet infamia, og virkelig at have faaet Guldmedaillen for Besvarelsen, opgav han Alt, for snarest muligt at faae Attestats fra Haanden; i 1825 lykkedes det ham da ogsaa, at faae denne Steen væltet fra Brystet (den theoretiske Prøve med Haud, den practiske med Laud). Efter dette Offer til Nemesis kunde han frit hengive sig til de Beskæftigelser, der mest stemmede med hans Sinds Tilbøieligheder. Allerede i 1826 træffe vi ham atter; deels vandt han i dette Aar anden Gang Guldmedaillen, men denne Gang for Besvarelsen af en æsthetisk Opgave: „Historisk og philosophisk at udvikle, hvorledes Nationerne have virket paa deres Digtere og disse igjen paa deres Nationer“; deels traadte han første Gang offentlig frem som dramatisk Forfatter, om end skjult under den tætteste Anonymitets Kappe, med et Femactslystspil „Hr. Burchardt og hans Familie“. Det er betegnende, baade for Hertz' daværende Standpunct og for hans hele digteriske Natur, at hans første Arbeide blev et Drama og et Lystspil. Han havde nu overstaaet den første Ungdom og dens frodige, kun lidet nøieseende Begeistring, han var bleven paavirket af et skarpsindigt, forstandsudviklende Studium og var nu under Indflydelse af et andet, ikke mindre reflexionsvækkende, han befandt sig i en Tid, hvor det danske Lystspil gjenfødtes i Heibergs Vaudeviller, og havde saaledes ganske naturligt udviklet sig til en reflecterende Natur og var naaet til en fornyet Beundring for Holberg og Baggesen, som han nu med et finere og skarpere Blik ivrigt studerede. „Hr. Burchardt og hans Familie“ var en ligefrem Efterligning af Holberg. Men det var ingen slavisk Eftergjøren af dennes Former, det var et Forsøg paa, at overføre Holbergs Aand og den ægte danske Comedie paa de daværende Tilstande og maatte det end erkjendes, at Efterligningen i spillende Vid og Lunets umiddelbare Kraft stod under Forbilledet, røbede den dog et ualmindeligt Talent for det Comiske og gav ved sin strenge, consequente Charakteerskildring Beviser paa en moden, tænkende Aand. Siden Olussens „Guldbaasen“, der kom frem 1793, havde man ikke seet noget bedre dansk Lystspil; der var ogsaa mellem Kjendere kun een Mening om, at Forfatteren paa denne Bane maatte kunne drive det til noget Stort. Imidlertid gik allerede hans næste Forsøg i en noget anden Retning. Den Lykke, Heibergs Vaudeviller gjorde, foranledigede ham til ogsaa at forsøge sig i denne Digtart, der jo laa ham saa nær. „Hr. Burchardt og hans Familie“ opførtes første Gang i Marts 1827 og allerede i Slutningen af samme Aar gik hans første Vaudeville „Kjærlighed og Politi“ over Brædderne. Det uheldigt valgte Stof, i Forbindelse med en vis Tunghed i Behandlingen, forhindrede den imidlertid i at gjøre Lykke paa Scenen, uagtet den baade i Valget af Musiken og i mange Enkeltheder røbede et fint og sikkert Blik for Vaudevillens Eiendommelighed. Heller ikke hans næste Vaudeville „Arvingerne“ (1829) kunde, trods det Vid, der aabenbarede sig heri, og den sunde Lystighed, der gik igjennem den, rigtig trænge igjennem. Derimod vandt hans andet Forsøg i Lystspillet „Flyttedagen“ (1828) ved sin fortræffelige nationale Tone, grundige Charakteertegning og kraftige Skildring af det kjøbenhavnske Liv fortjent Bifald; det indtager ogsaa en høi Rang mellem Hertz' Arbeider i vor hele, temmelig rige Lystspilliteratur.

Det er dog først i Aaret 1830, at Hertz paa engang træder os imøde som den modne Tænker og den fuldvorne Digter. Hvem kjender ikke „Gjengangerbrevene“ og hvem har vel ikke hørt en heel Deel om den umaadelige Opsigt, de vakte, og den knusende Virkning, de havde? Smagen var dengang i det skrækkeligste Forfald og det kunde ikke være anderledes. Den nyere danske Poesi var lige bleven til, Oehlenschlægers kolossale Naturbegavelse havde skabt den og Ingemanns romantiske Aand havde givet den en ny Form. Det Gamle var knuust, feiet afveien og glemt, baade det Gode og det Slette; hele Folkets poetiske Bevidsthed var taget i Beslag af disse To. Den, der ikke lignede dem — helst i deres Feil — kunde kun vanskelig vinde den offentlige Mening for sig, medens man daglig lukkede en heel Græshoppesværm af slette Efterlignere ind paa Parnasset. Oehlenschlægers overordentlig rige Phantasi, der lod ham finde Stof og Handling overalt, og Ingemanns bløde, sentimentale Romantik, der ideligt voxede vildt, udartede hos deres Efterlignere til en Formløshed i Stoffets Støbning og en Udskeielse i Phantasien, som Mængden i sin Blindhed ivrigt beklappede og hævede til Skyerne. Den fine poetiske Form, der først kan give den poetiske Tanke sit rette digteriske Udtryk, havde man slet intet Blik for, det Ægte kjendte man ikke længere fra det Falske, og den, der mødte med en vammel Lyrik, eller et sammenhobet, handlingsrigt Stof, blev strax forgudet som en ny Ingemann eller Oehlenschläger. Den offentlige Critik, der skulde lede og orientere det store Publicum, sad selv lige op til Halsen i den samme Eensidighed og Smagløshed; „Kjøbenhavnsposten“ under „den evige Copist's“ Redaction var dens første Trompeter. Een Eneste kæmpede ufortrødent mod dette „den sunde Fornufts Anarchi“, det var Johan Ludvig Heiberg. I sin „Flyvende Post“ hudflettede han uden Barmhjertighed alle dets Repræsentanter; Folk loe og fandt det morsomt, men derved blev det. Heiberg var selv formeget Formalist, og man var altfor vant til at betragte ham som en „Hof- og Stadssatyricus“, der nu engang var indrettet til kun at see den comiske Side ved Alting, til at man ret kunde tage hans Ord for Alvor, eller troe, at hans Dom var Andet end et eensidigt Procuratorindlæg. Da faldt paa engang „Gjengangerbrevene“, den afdøde Knud Sjællandsfar's sex poetiske Epistler fra Paradis, ned mellem Folk, som et Meteor fra Himmelen. Virkningen var ubeskrivelig. Man læste og læste dem, atter og atter, til man næsten kunde dem udenad, man standsede hinanden paa Gaden for at faae at vide, hvem dog den ubekjendte Forfatter, der saa aldeles havde arvet Baggesens Aand, kunde være, man mindedes atter denne kun fire Aar tidligere bortkaldte og nu næsten glemte „Gratiernes Digter“, man følte hele sin æsthetiske Grundvold rokket og der opstod en saadan Sværm af Bladartikler for og imod, Pamphletter og Apologier, Parodier og Efterligninger, at man kunde fylde et halvt Bibliothek dermed. Det var virkelig, som om det var en Stemme fraoven, der lød ned til En, man følte, at den Mand, der talte, stod paa et overordnet Standpunct, at der var Sandhed i Skjemten og Alvor i Satiren, og naar han opfordrede til et Tog mod „danske Smagens Barbarier“, der ligesom Røverstaten Algier kun betryggedes ved den europæiske Culturs Søvnighed, skjøndt den var

Et Barbari,
der trodser Gud og Politi
og leer ad Æsthetikens Love
og fordrer, skjøndt ei værdig et Skud Krudt,
af vort Aarhundred' sin barbariske Tribut,

saa begyndte man halvt om halvt at blive bange for, selv at blive anseet for en literair Røver og skyndte sig derfor at slutte sig til „de Riddersmænd, der skulde forene sig til den stakkels Frue, Smagens Forsvar“. Og naar han sammenlignede Digtet med Havet:

Thi enten det er roligt eller stormer,
dets flydende, bevægelige Masse
er eet og smeltet sammen med dets Former,

naar han lignede Nydelsen af et ideerigt Digt i en slet Form med at drikke Vin af en Theekop, eller Kaffe af et Ølglas, og naar han derfor indtrængende prædikede Foreningen af begge hine som Konstens Høieste, fordi Skjønheden

— — — — vil,
at Sjæl og Legeme skal bringes til
en uadskillelig, en sammensmeltet Eenhed,

saa fandt man heri Poesiens Gaade løst og maatte uvilkaarligt bøie sig for Sandheden i denne „Harmoniens Lov“, idet man mindedes det baggesenske:

Det forekommer mig, at Gaaden
som løses bør i Poesi,
er ikke Knuden selv, men Maaden,
som Knuden løses paa deri.

Kort sagt, Anarchiet i Smagens Rige var endt og en mere ordnet Regjering tog sin Begyndelse.

„Gjengangerbrevene“, der senere fortsattes og afsluttedes med „Fire poetiske Epistler fra Knud Sjællandsfar til Grandskeren, Naturforskeren og Digteren —“ (i „Anonym Nytaarsgave for 1832“) og med Digtet „Naturen og Konsten“ (begyndt sammesteds og sluttet i „Foraarets Nytaarsgave for 1833“) indeholde imidlertid ikke blot den hele Poesianskuelse og Konsttheori, hvorpaa Hertz hviler og som han i saa Meget bestandig er bleven tro, men de ere selv maaskee det bedste Beviis paa hans hele digteriske Eiendommelighed. Hertz er en ganske mærkelig receptiv og bøielig Natur. Der er næsten ingen Konstform og næsten ingen Digtereiendommelighed, uden han formaaer at føie sig ind under den, bemægtige sig den og atter gjenføde den, men med det saaledes Givne forbinder han altid tillige Noget, som er hans eget. Det er just den vidunderlige Lighed med Baggesen, i hvis Navn „Gjengangerbrevene“ jo ere skrevne, en Lighed, der strakte sig ikke blot til de lette, flydende, charakteristiske Vers, men til den hele, paa engang saa talentfulde og saa bizarre Maade at polemisere paa, ikke blot til Dyderne, men ogsaa til Lyderne i den baggesenske Poesi — som forbausede hans Samtid og gjorde en saa umaadelig Virkning. Men man vilde kun see lidet dybt, hvis man ikke tillige kunde opdage en betydelig Forskjel og en eiendommelig Aand i disse Breve. Der er en ganske anden Grundighed i Anskuelsen, Besindighed i Begeistringen og Vægt i Tanken, end hos Baggesen; han nøies ikke med at tilføie Modstanderen lette Saar, men han borer Sværdet lige ind i hans Hjerte, han puster ikke hans Argumenter bort med en Vittighed, men han knuser dem under en vægtig Satire og en betydningsfuld Reflexion. Og ligesom for practisk at vise sin hele Theori og lade alle sine digteriske Evner see i det mest glimrende Lys, skrev han i det samme Aar et af sine fortrinligste Arbeider, det versificerede Lystspil „Amors Geniestreger.“ Det er skabt under en Paavirkning af den franske Poesi og maaskee nærmest af Delavignes bekjendte Stykke »l'école des vieillards«, som han satte meget høit, men det er dog originalt baade i Tanken og i Formen. I en i Grunden hverken ny eller meget interessant Intrigue fandt han Stof til et fint Væv af Traade, stærke nok til at bære et Toacts Lystspil, og til en Charakteertegning, der i al sin lette Skizzeren er saa sikker og piquant, at den uvilkaarligt aftvinger En Beundring. Men det Udmærkede ved Stykket er dog nærmest dets Form: disse deilige, musikalske Vers, der give Dialogen et saa poetisk Skjær og en saa ophøiet Stemning, samt den fine og duftende, halvt dæmpede Lyrik, der aander ud af hver Linie i det Hele. Hertz er, fremfor Nogen, Mester i Verset og i et Slags elegante og smagfulde Plaisanterier, hvori endnu Ingen herhjemme har naaet, endsige overgaaet ham. Det var ikke det mindste Beviis paa den smagsrensende Virkning, „Gjengangerbrevene“ havde havt, at et saadant Stykke, der forudsætter et fint Øre og en høi Dannelse for ret at kunne nydes, strax kunde gjøre Lykke hos Datidens Publicum.

Efter i 1832 selv at have hævet den strenge Anonymitet, hvorunder han hidtil havde skjult sig, og som naturligviis havde bidraget mægtigt til at forøge det Piquante i hans polemiske Virksomhed, tiltraadte Hertz med kongelig Understøttelse en Udenlandsreise gjennem Tydskland, Schweitz, Italien og Frankrig. De nye Indtryk, han paa denne Reise i rigt Maal modtog, have dog egentlig ikke efterladt kjendelige Spor i hans Arbeider, i alt Fald ikke i de første Værker, vi have fra hans Haand efter hans Hjemkomst. Han slap ikke de Traade, han alt havde i Hænderne. Den brede Charakteercomedie, den muntre Vaudeville og det versificerede Lystspil vedbleve i flere Aar at være hans æsthetiske Former og i dem alle frembragte han Arbeider, der staae over hans første Forsøg. I Charakteercomedien, der allerede i 1831 var bleven forøget med Femactslystspillet „Emma“, culminerede han med „Sparekassen“, et af de grundigste og bedste Lystspil, vort Theater nogensinde har havt paa sit Repertoire. Hans Vaudeviller naaede deres høieste Spidse med „Debatten i Politivennen“, og den elegante Versification, den spillende og spøgende Elskovsleg i „Den eneste Feil“ (i Nytaarsgaven „Kjærligheds Veie“) overgaae maaskee endogsaa de tilsvarende Egenskaber i „Amors Geniestreger“. Alle disse tre Arbeider, der hvert for sig ere hans Muses Triumph i tre forskjellige Retninger, saae Lyset i 1836 og siden den Tid synes Hertz næsten at have givet Slip paa alle disse Digtarter. Det er kun ganske enkelte, tildeels svagere Arbeider fra hans senere Aar, f. Ex. „Audientsen“ og de fra de sidste Theatersaisoner bekjendte Stykker „De Fattiges Dyrehave“ og „En Cuurmethode“, der kunne bringes ind under en af de nævnte Kategorier. Hovedstammen af hans Værker siden 1836 er af en ganske anden Art og man kan derfor ret vel betragte dette Aar som et Vendepunct paa hans Forfatterbane.

I alle de nævnte Arbeider, der altsaa omfatte Decenniet 1826—1836, viser Hertz sig navnlig som den forstandige, reflecterende Natur, der fremfor Alt holdt sig til Goethes Regel: „In der Begrenzung zeigt sich der Meister“. En gjennemtænkt Plan og en grundig Charakteertegning faaer altid Overvægten over det umiddelbare Lune, og den skarpe, logiske Forstand trænger den sværmende Romantik lidt i Baggrunden. Kun i de versificerede Lystspil og i enkelte i de forskjellige Nytaarsgaver spredte Digte, kom Lyriken nogenlunde til sin Ret. Og dog er det en given Sag, at Hertz' egentlige Natur maaskee er nok saameget lyrisk som dramatisk; men det laa i Forholdene og Tilstandene, at Reflexionen og Satiren i Begyndelsen maatte gaae af med Seiren. Efter 1836 maa den dog atter vige for Lyriken, der fra nu af kan betragtes som den egentlige Sjæl i alle hans Arbeider og vel ogsaa undertiden har faaet vel megen Overvægt. Den første

Frugt af denne forandrede Retning betegner imidlertid saa lidt nogen Tilbagegang, at den endog med Sandhed kan kaldes — hvad den ogsaa er bleven kaldt — hans Muses legitimeste Barn, hans Genies største Triumph. Det var „Svend Dyrings Huus" (1837), et Værk af den største Betydning for hele vor Literatur. Det var første Gang, vore Kæmpevisers Lyrik gjenfødtes i en dramatisk Form. Mange af vore Digtere, ligefra Edvard Storm i „Hr. Zinclars Vise" til Oehlenschlæger i „De to Kirketaarne" og mange andre Digte, havde forstaaet at efterligne Kæmpevisernes Form, og Oehlenschlæger havde ved en fri, phantasirig Behandling af Kæmpevisernes episke Moment skabt sine allerfortrinligste Værker, den danske Literaturs skjønneste Blomster, „Nordens Guder", „Helge" og „Hrolf Krake", foruden mange mindre Romancer. Men naar han hentede Stoffet til en af sine Tragoedier fra disse Sange, f. Ex. til „Axel og Valborg", lod han deres eiendommelige Tone forsvinde i den almindelige, tragiske Form. Heiberg var den Første, der i „Elverhøi" forsøgte at forbinde Kæmpevisernes Lyrik med en dramatisk Composition, men som han selv i sin fortrinlige Afhandling over „Svend Dyrings Huus" (Perseus 1837) erkjender, var det nærmest gjennem de nationale Melodier, at Forsøget lykkedes. Hertz gjorde det sidste Skridt, han forsmaaede Melodiens Hjelp og virkede alene ved Ordet. Den fortræffelige dramatiske Composition, der i fuldt Maal bærer den tragiske Høiheds Stempel, er gjennem et nyt, af den nøieste Kjendskab til Kæmpeviserne udsprunget Versemaal, bragt i den lykkeligste Forbindelse med vor middelalderlige Folkepoesies eiendommelige Lyrik, det er som om man hører „et Echo af Kæmpeviserne, en bedaarende Musik i Sproget, som paa engang forekommer En saa gammel og saa ny, saa velbekjendt og saa fremmed", klinge igjennem det Hele. Det var Hertz' første Forsøg i denne Retning og det blev hans sidste. Det er nu vel muligt, at han i „Svend Dyrings Huus" har naaet, hvad det overhovedet er muligt at kunne naae ved en dramatisk Behandling af Kæmpevisen, men det er dog mærkeligt nok, at hans Held med dette Forsøg, og den overordentlige Popularitet, hans Digt vandt, ikke ledte ham til flere Forsøg i samme Retning. Men blandt alle hans senere Arbeider er det i Grunden kun „Kong Renés Datter" (1845), der kan rose sig af at være i noget nærmere Slægtskab med dette hans genialeste Værk. Thi hvor forskjellig end den franske Troubadourpoesi er fra den nordiske Romance, hvor langt end Livet i det varme, sangrige Provence er fra de danske Ridderes Færden, er det dog ogsaa her den romantiske Folkepoesi, hvoraf Digtet er opstaaet og som har givet det dets eiendommelige Farve og charakteristiske, lyriske Diction. Det nordiske Digt „Tyrfing", som Hertz udgav i 1849, ligner nærmest kun „Svend Dyrings Huus" deri, at det behandler et nordisk Stof af en alvorlig og tragisk Charakteer, thi dets episke Form og den mythiske Tidsalder, hvori Tyrfingsagnet spiller, fjerner det i saamange andre Henseender fra det nævnte Drama. Imidlertid er der dog nok i Lyriken og den mystiskdæmoniske Aand, der ligesom besjæler Sværdet Tyrfing, en vis Lighed tilstede — man erindre den Rolle, Runernes Magt spiller i „Svend Dyrings Huus" — man kan derfor gjerne betragte dette Digt som Slutningen paa den med hint Arbeide begyndte Bane. Thi desværre, dette ophøiede, alvorlige og originale Digt blev ogsaa uden Efterfølgere.

De fleste af Hertz' dramatiske Arbeider, fra 1840 indtil den senere Tid, frembyde vel en Deel Ligheder med „Svend Dyrings Huus" og „Kong Renés Datter", eller staae dog langt nærmere ved disse, end ved hans første Værker, men de ere baade svagere og i Meget væsentlig forskjellige. Det er ligesom det lyriske Element ved hvert nyt Arbeide fik mere og mere Overhaand paa det Dramatiskes Bekostning, allerede „Svanehammen" og „Amanda" (1841) bære Spor heraf. Vi kjende Alle de fleste af disse hans senere Arbeider og det vil derfor være overflødigt, at opregne dem hver for sig. Det maa da være tilstrækkeligt at gjøre opmærksom paa, hvorledes Hertz' altid rastløse og bevægelige Aand har ført ham fra det ene Stof til det andet og ikke ladet noget Land, eller nogen af Tidens bevægende Ideer uberørt. Snart er det den italienske Novelle, der giver ham Stoffet („Den Yngste" 1855), snart den spanske Romance („Estrella" 1856), snart er han her i Norden i Middelalderen („Valdemar Atterdag" 1848), snart i Italien i den nyeste Tid („Tonietta" 1849), eller i Østerland i en aldeles ubestemt Tidsalder („Scheik Hassan" 1851), saa er det Frankrigs aandfulde Damer („Ninon" 1848), saa de engelske Forbrydere i Australien („De Deporterede" 1853), der blive Gjenstand for hans Charakteertegning. Endelig maa endnu nævnes hans lyrisk-satiriske Arbeide „Hundrede Aar, polemisk Comedie i fire Decorationer" (1849), der bærer saamange Spor af „Gjengangerbrevenes" aandfulde Forfatter, og Novellen „Stemninger og Tilstande" (1839), der bragte ham i Feide med hele vor liberale Presse.

Hertz er hovedsagelig Dramatiker, hans Arbeider i Prosa og hans lyriske Digte indtage, ved Siden af hans dramatiske Værker, der ere samlede i 14 Bind, en næsten forsvindende Plads. Men han er ikkedestomindre en stor lyrisk Digter. Selv i hans formfuldendteste Dramaer er det dog først og fremmest den brusende lyriske Bølgegang, der tumler sig igjennem dem og kun bindes af Skjønhedens og Harmoniens Love, som tiltrækker og beruser En; iblandt hans lyriske Digte, hvoraf de fleste og de bedste findes i „Digte fra forskjellige Perioder" (1851), er der mange, som dristigt kunne maale sig med det Første, vor Literatur eier i denne Digtart. En varm, begeistret Følelse, en fin Smag og en bevæget, noget sandselig Phantasi, der undertiden kommer Skjønhedslinien saa nær som muligt, ere i Forbindelse med hans vidunderlige Evne, at faae Verset til smidigt og let at bøie sig om og underkaste sig den Tanke, det skal bære, de mest fremtrædende Egenskaber ved disse Digte. Noget Yndigere og Stemningsrigere end „Digteren og hans Elskede", noget mere Malerisk end „Posthuset i Hirschholm", noget i al sin Simpelhed Kraftigere og Skjønnere end „Slaget paa Rheden" og noget Elegantere og Lunefuldere end „Rødhætten", findes neppe hos nogen af vore lyriske Digtere, og det er ganske sikkert, at en mere velvalgt og afglattet Form, samt skjønnere og klangfuldere Vers, ikke kunne eftervises nogetsteds i den danske Literatur.

Det er vistnok en almindelig anerkjendt Sætning, at medens Eensidigheden ofte er forbunden med en genial Begavelse og en stor moralsk Styrke, er Fleersidigheden midt i al sin Hensynsfuldhed og Retfærdighedsfølelse ofte Tegn paa mindre stærke Evner. Dette gjelder ogsaa i Konstens Verden. De Digtere, der med en rask Beslutning kaste alt det Gamle overbord, bryde Poesien nye Baner, gribe et nyt Stof og danne det i nye Former, ere i Regelen noget eensidige i deres Anskuelse og Virksomhed. Men efter dem kommer der en anden Classe Digtere, der bygge videre paa den saaledes vundne Grundvold, de udskille de altfor frodige og vildtvoxende Elementer i det Nye, og tage det Gode, som kan findes i den ældre Poesi, til Naade igjen, de afslibe og udvikle de nye Former og tegne i finere og skarpere Linier end deres Forgængere. Hos hine bøier man sig for den mægtige, skabende Phantasi, for den store Originalitet og Aanden med de stærke Syner, hos disse er det den rene Smag, det fine Øre for Harmonien, den skarpe Forstand eller den varme Følelse, der aftvinger En Beundring; hine ere de undertiden noget raae Genier, disse ere de dannede Talenter. Hertz hører til den sidstnævnte Classe. Phantasien er vistnok den svageste af hans digteriske Evner, og original i Ordets strengeste Forstand er han maaskee slet ikke, thi overalt har han enten et ligefremt Forbillede, eller er dog bleven ført paa Sporet af en Anden. Men hvem vil vel negte, at han indenfor sit Talents Omraade staaer overordentlig høit? Aldrig har han taget noget Stof under Behandling, eller iført sig nogen ny Konstform, uden han har taget det paa sin eiendommelige Maade og frembragt noget Fortrinligt; lykkedes dette ham ikke strax, slap han dog aldrig Traaden ud af Haanden førend han var naaet saavidt, at han tilfredsstillede sin egen, strenge critiske Sands. Og hvo veed — havde han anvendt noget mindre Selvcritik og havt lidt mindre philosophisk Dannelse, havde han maaskee ikke heller dæmpet sin naturlige Flugt og stækket sine Vingers Kraft saameget, som han ofte, i den roesværdige Hensigt at søge sin Styrke i sin Begrændsning har gjort.

V—s.

Kobbermøllen.

I en af Sønderjyllands smukkeste Egne, omtrent en halv Miil nordfor Flensborg, mellem Aabenraa-Chausseen og Flensborgfjord, ligger Krusaa-Kobber- og Messing-Fabrik, den saakaldte Kobbermølle.

Naar man ved at seile ind til Flensborg nærmer sig Havnen, aabner sig, paa den nordlige Side af Fjorden, Udsigten over den skjønne Kobbermøllebugt, og i Baggrunden i en yndig Dal, omgiven af høie skovgroede Bakker, seer man de store, nye Fabrikbygninger, med de høie rygende Skorstene og ved Siden deraf de venlige Arbeiderboliger.

Kobbermøllen, der hører til Bov Sogn, har omtrent 200 Indbyggere; paa den Fremmede, der besøger den, gjør den Indtrykket af en lille hyggelig Flekke. Naar man fra Flensborg gaaer derud, saa hører man, længe inden man naaer derhen, igjennem Skoven Lyden af de tunge Hamre, de brusende Møllehjul og de store Maskiner. Man bliver behageligt overrasket, idet man træder ud af Skoven, ved at see de smukt grupperede Bygninger foran høie Skovbakker, som danne Baggrunden. Foran træder en stor hvid Bygning frem; man kunde næsten antage den for en Kirke. Det er en Fløi af den gamle herskabelige Bolig og tildeels en Ruin. Hovedbygningen er nedbrudt; den var faldefærdig, og kun en Søilegang er tilovers deraf. Da de nuværende Besiddere af Fabriken boe i Flensborg, ere kun Taarnværelserne restaurerede. Længere nede mod Fabriken ligge Arbeiderboligerne, alle reenlige og nette, overskyggede af Lindetræer, og de fleste med en lille Blomsterhave foran Vinduerne. De venlige Huse med deres Omgivelse og Beboernes Udvortes i Almindelighed, bærer Præg af, at en vis Velstand hersker her. Man føler sig behageligt berørt deraf, hvilken Følelse endmere forøges, naar man har Leilighed til at iagttage den særdeles gode Forstaaelse, som hersker imellem Fabrikherrerne og Arbeiderne.

Kobbermøllen bestod allerede 1690 som Kobber- og Messinghammerværk, drevet af den vandrige Krusaa. Store Privilegier begunstigede Fabriken, der indtil Begyndelsen af dette Aarhundrede arbeidede med betydelig Fordeel. Omtrent i Aaret 1800 tiltraadte J. thor Straten denne sin Fædrenearv og beholdt Kobbermøllen indtil 1832, men skal ikke have gjort Noget, for at forbedre Fabrikens Indretning, som var aldeles forældet; i de ti paafølgende Aar, medens den blev administreret, skete heller ingen Forandring. I Aaret 1842 solgtes Kobbermøllen ved offentlig Auction, og blev tilslaaet to Flensborger-Kjøbmænd, der strax traf tidssvarende Foranstaltninger; blandt Andet anlagdes et stort Valseværk. Ugunstige Conjuncturer og den ved Krigen fremkaldte Standsning i Forretningerne, virkede i den Grad paa Fabrikens Rentabilitet, at den i Aaret 1857 atter maatte under Hammeren.

Ved rastløse Bestræbelser af de nuværende Eiere (tre Handlende og en Maskinbygger i Flensborg), og især ved de med god Fremgang gjorte Forsøg paa Forfærdigelse af Yellow-Metal, der hidindtil kun leveredes af engelske Fabriker, bevirkedes et saadant Opsving, at Fabrikens Virksomhed allerede i de to paafølgende Aar fik en betydelig Udvidelse. Flere nye Bygninger opførtes; den forhaandenværende Vandkraft var ikke længere tilstrækkelig og man maatte tage en stor Dampmaskine til Hjelp. Foruden Hammerværkerne for Messing- og Kobberkjedler, de tilsvarende Smelte- og Glødeovne, Kobbersmed-, Metaltrykker- og Gjørtlerværksteder, arbeide nu dagligt to store Valseværker og levere en betydelig Mængde Skibsplader og Bolte af Yellow-Metal, hvilke Fabrikaters Godhed er anerkjendt og paa Londoner-Industri-Udstillingen blev hædret med Fortjeneste-Medaillen. Dagligt seer man paa Chausseen til Flensborg tungt belæssede Vogne kjøre frem og tilbage med Materiale og Fabrikater; af disse sælges kun den mindste Deel i Indlandet, de fleste gaae til Udlandet, og ere saa efterspurgte, at Fabriken maa arbeide Dag og Nat, for at efterkomme alle Bestillinger.

Erindringer fra „Heklas" første Reise til London.

I.

Opholdet under Skagen.

Det Eensformige ved en længere Søreise er saa almindeligt bekjendt, enten ved egen eller Andres Erfaring, at det ikke kunde undgaaes, at „Heklas" Passagerer væbnede sig derimod, ja endog belavede sig paa, at tilbringe nogle ret „kjedelige" Dage, inden de naaede Reisens Maal: London. Man tog sig Programmets Raad til Indtægt og det er temmelig sikkert, at der fandtes mange „gode" Bøger ombord, men det er ligesaa sikkert, at der kun forholdsviis blev læst meget lidt. Grunden hertil er let nok at finde, naar man erindrer, at de fleste af de Reisende maatte betragte Alt, hvad der hændtes og hvad de oplevede, som et nyt Indtryk, der kunde give Tankerne Sysselsættelse og Samtalen Stof. Derved forsvandt for en stor Deel Eensformigheden, og Kjedsomheden blev ganske borte. Men naar nu yderligere hertil kommer, at i Særdeleshed Overreisen den 19de Juni og følgende Dage var mærkværdig rig paa ualmindelige Begivenheder, ualmindelige i det mindste for os, at den endvidere blev oplivet ved lysende Momenter, der vare istand til at kaste et lysnende Skjær udover de ængstelige og melancholske Gemytter, saaledes at Alle bleve istand til med den rigtige Stemning at bidrage til den almindelige Selskabelighed; naar alt Dette tages i Betragtning, saa vil det kunne forstaaes, hvorfor Reisen nu og endnu i lang Tid vil staae for Deeltagerne som en Række af behageligt tilbragte Dage, der ikke forløb uden at maatte afgive en eller anden indvunden Erfaring. Det være da min Opgave, ved disse Linier at gjenkalde i Erindringen nogle af de mindeværdige Scener og Begivenheder, der ogsaa for Læseren forhaabentlig ville have Interesse, saameget mere, som vore ombordværende Konstnere ikke forsømte at benytte Øieblikket til at fæste Situationerne paa Papiret ved Hjelp af det skabende Blyant.

Hvor har jeg ikke i dette Øieblik Grund til at beklage, at jeg som Reisens Beskriver hverken kan træde i Humboldts eller Violets Fodspor, og hvorfor skulde da ogsaa denne Reise unddrage sin Beskriver Leiligheden til at fortælle om de milehøie Bjerge, virksomme Vulkaner, underjordiske Søer, skummende Vandfald, eller blot om de uhyre Stepper, farlige Bøffeljagter og klapprende Slanger? Ja, hvorfor er det endog negtet mig med levende Farver at skildre de Reisendes Kløgt, hvormed de bekæmpede de Indfødtes Trædskhed og Snarer? Det sørgelige Factum er, at det er mig negtet, thi de eneste Indfødte, med hvem vi kom i Berørelse, vare de „omsigværende" Skagboer, og deres naturlige Fremtræden gav dem en saa slaaende Lighed med de Reisende selv, at endog den, til eventyrlige Foretagender mest oplagte Personlighed maatte afstaae fra ethvert Forsøg paa at gjøre dem til Vilde. — Jeg blader ligeledes forgjeves i den altid herlige Peder Paars, for at see, om jeg ikke derfra kunde stjæle nogle Stropher med en holbergsk Vittighed i, som, uden at træde Sandheden altfor nær, kunde tjene til at meddele min Beskrivelse noget af det attiske Salt, uden hvilket den let bliver

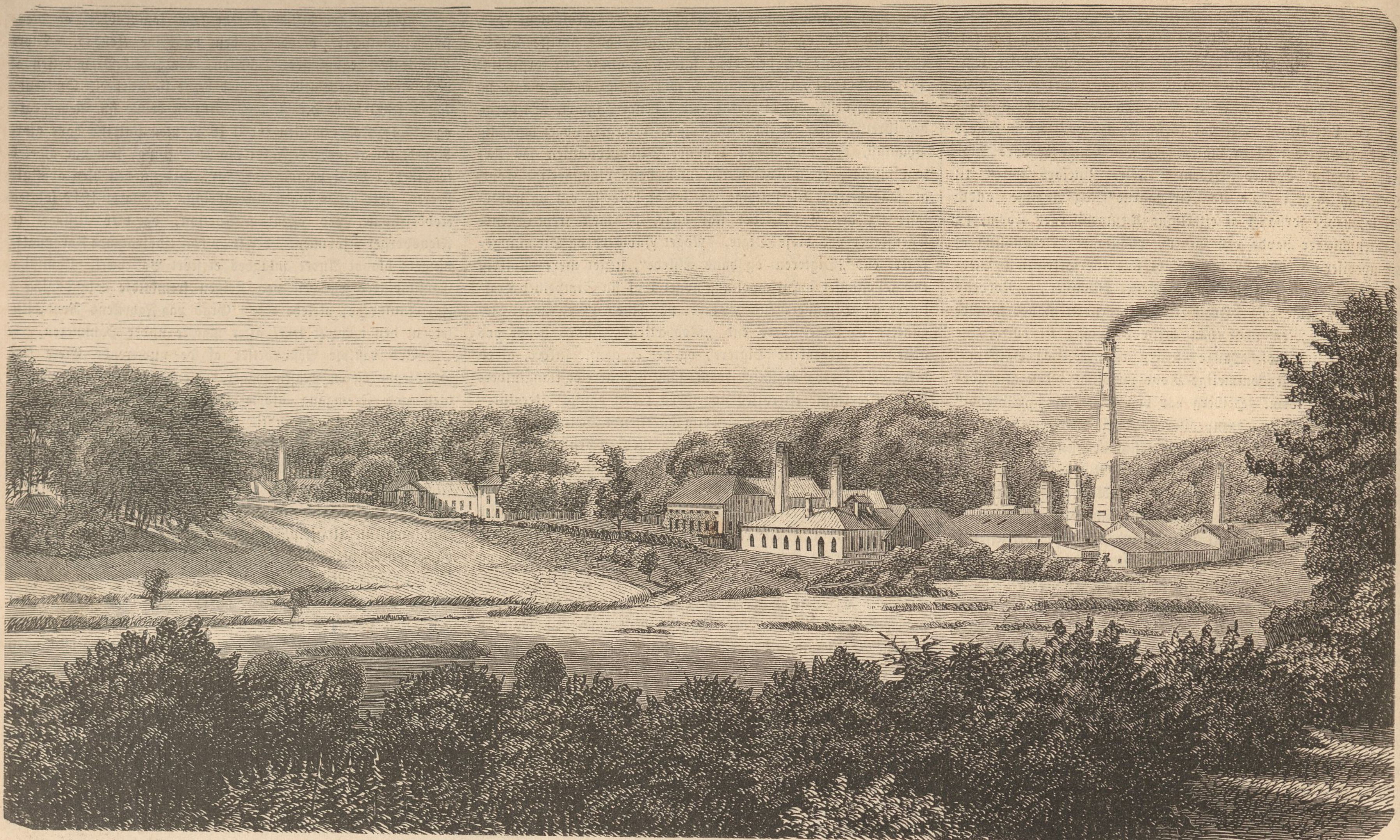

Kobbermøllen ved Flensborg. (Tegnet af Th. Jensen.)

mere tør end selve Reisen; men alle mine Kilder negte mig en frugtbargjørende Vanding og jeg begynder med Gru at erkjende, at jeg staaer alene med min Pen ligeoverfor de virkelige Tildragelser, men som en Følge deraf maa Du indrømme, gunstige Læser! at det ikke er Pennens, men Tildragelsernes Skyld, naar Du forgjeves i de efterstaaende Linier søger hin vidunderlige Romanspænding, som pleier at culminere i Feuilletonen, der med raffineret Drilleri sørger for at afbryde, netop hvor Situationen er mest pikant.

Mon der virkelig endnu skulde findes en Enkelt, som ikke, af de forskjellige Referenters Beretninger til de offentlige Blade, kjendte og deelte vor Glæde over at hilses med Hurraraab ved Afreisen fra Gammelholm? Mon Nogen endnu skulde betvivle Sandheden af, at vi virkelig naaede Skagen, uden at have gnedet vore Hjulkasser af mod den snevre Toldbodbom, uden at have løbet noget af de paa Rheden liggende Skibe i Sænk, uden at have løbet Næsen mod det dristigt kneisende Kullen, eller Bunden af Skibet mod Anholts eller

En Beriderforestilling ombord paa „Hekla". (Skizze af Vilh. Rosenstand.)

Læssøes Grunde? Skulde et saadant Individ findes, da tjene det til hans Efterretning, at intet af alt Dette skete, men at Seiladsen over Kattegat var rolig og behagelig. Mindre rolig, men mere interessant, var den næste Dags Reise i Nordsøen. Neptun var aabenbart i daarligt Humeur, og skjøndt vi ikke, trods vor urolige Speiden, saae hans Trefork, havde vi dog den Tilfredsstillelse, at høre hans Hestes Pusten og Stønnen, samt de mægtige Stød, han uafladeligt førte med Treforken mod Vognens jernbeslagne Hjul, ja i enkelte Dieblikke, naar Bølgerne paa Gudens Befaling taarnede sig op i Høide med Skandsekledningen, paastaaes det af dem, der passede det rigtige, vanskeligt fundne Dieblik og saae med det rigtige, men sjeldne Die, at de havde faaet en tydelig, næsten gjennemblødende Bevidsthed om, at de vælige Gangere pustede Mundhuulhedernes Skum ind over Skibet. Andre, der manglede disse Betingelser for den poetiske Opfattelse, paastode imidlertid, at det kun var Bølgerne, der sloge haardt mod Skibets Sider og oversprøitede dem, der sade til Luvart. Men stort var i alt Fald deres Tal, som sporede hin vidunderlige, ubegribelige Virkning af Neptuns Animositet mod den menneskelige Organisme, og naar nu disse, forglemmende deres Afmagt ligeoverfor de vrede Guder, bøde dem Trods og kastede deres Harme og Vredesudbrud lige imod dem, da bleve de straffede, thi Vinden blæste lige haardt og Søen brød sig lige dristigt imod Skibets Sider. — Omsider fandt vor Capitain, at det kunde blive for slemt, vistnok især af Hensyn til de mange Passagerer; han gav Ordre til at vende og gaae tilbage til Skagen. Neptun forfulgte ikke sin Seir; da vi først vare paa Tilbagetoget, lod han os i Fred; i god Orden passerede vi det farlige Rev og kastede Anker lige udfor Skagen, jeg antager omtrent en Fjerdingvei tilsøes. Det var blevet Aften og kun utydeligt skjelnede man Landets Enkeltheder, medens dog det nye Fyr, der er en passende Milepæl, stillet paa Danmarks nordligste Spids, tydeligt fremtraadte og ligesom spottende saae ned paa sin fordums, men meget mindre Collega. Gaaer det dog ikke imellem de livløse Gjenstande ganske som mellem Menneskene? Her staaer nu som sagt det nye Fyrtaarn, stort og truende, med Ild i Toppen, og haaner det gamle, der ikke mere kan lyse, men derimod er hvidmalet og venligt at see til. Dette igjen kaster sin sortladne Foragt fra sit tomme Hoved hen til den tætved liggende Fyrbakke, hvor man i forrige Dage brændte et Kulbaal, for at veilede de Søfarende; men Bakken lader sig ikke foragte, den har en Historie, for den var med i Krigen og gjemmer, som den selv fortalte, i sin Mave nogle engelske Kugler, og dermed er endda dens Historie ikke forbi, nei,

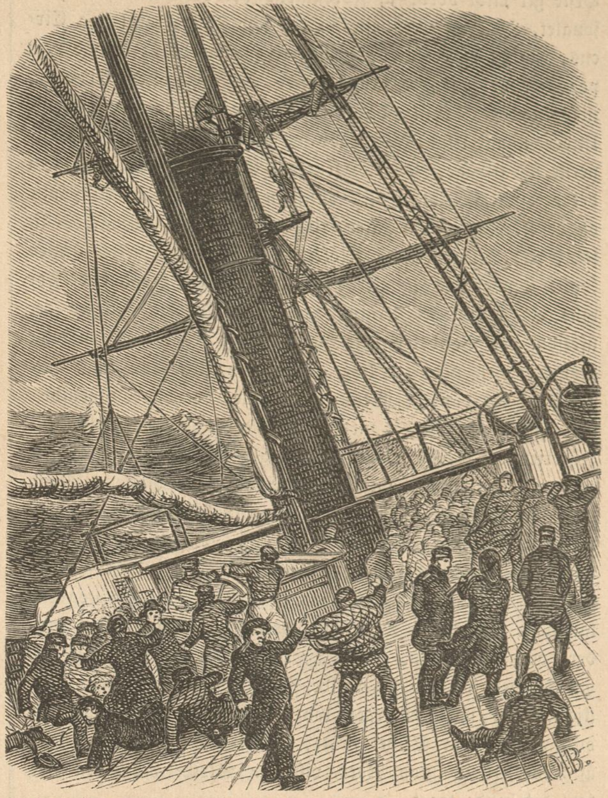

„Hekla" under Stormen i Nordsøen. (Tegnet af Otto Bache.)

naar den er oprømt, saa kan den fortælle om Fyrets Indretning paa dens Top, hvor det var anbragt paa en Vippe, ved hvis ene Ende der var en stor Skaal, hvor Kullene brændte, og saa tjener den til Udsigtspunct for Fiskerne og til Legeplads og Glidebakke for Drengene — det er nu den stolt af. Den gamle Bakke seer ofte med Veemod hen til den langt paa den anden Side af Byen staaende „Gamle Kirke", de ere jo Samtidige, de have levet begge i den gode Tid, de bleve begge gjorte aflægs, den ene ved Konst, den anden ved Naturen, men de have begge bibeholdt deres gamle Venskab; onde Tunger, der altid have travlt, sige, at det er, fordi de staae saa langt fra hinanden, jeg veed det ikke, men saameget er vist, at de have dannet en Forening med det rigtige Motto: „Enighed gjør stærk!" og da de nu ikke kunne beskæftige sig med mere virksomme Idrætter, saa sole de sig i deres fordums Glands: „Dengang da jeg blev brugt som Fyr!" og: „Dengang da jeg blev brugt som Kirke!" det er den stadige Indledning til deres Conversation, man skulde næsten troe, de havde læst „Intrigerne", men nogen Grund til deres Stolthed er der, thi Bakken bliver vedligeholdt af Naturen og Kirken af Regjeringen, da den er et Sømærke, og det er Grunden til, at de begge med menneskelig Indbildskhed vente bedre Dage, og saa sige de til det nye og det gamle Fyr, samt til den nye Kirke, „der selv er lille, men for at blive stor er bygget paa en Knæbakke*)": „Heute dir, Morgen mir!" og de tale Tydsk af lutter Foragt. Men Skagboen hører Noget, som han ikke fatter Betydningen af, og det er godt, for maaskee han ellers af Fædrelandskjærlighed gjorde en Ende paa disse Storpralerier; nu, da han ikke veed, hvad det er, saa siger han, at det er Vestenvinden, som blæser Flyvesandet igjennem Marehalmen; der skal dog rigtignok være dem, som vide bedre Besked, men de holde sig for gode til at meddele Andre deres Viisdom.

Tilgiv mig, kjære Læser, at jeg gaaer saa langt bort fra Texten, men alt Dette blev mig fortalt af Vestenvinden hin Aften, da vi laae for Anker paa Skagens Rhed. Det havde været en bevæget Dag og der var saa meget at tænke paa og tale om, at der ikke blev arrangeret nogen almindelig Underholdning. Der blev vel sunget Fædrelands- og andre Sange, men den væsentligste Fornøielse bestod i at samtale og høre Nyt fra Land. Ligeledes blev der skrevet en Masse Breve, der, som Postmesteren Dagen efter fortalte mig, udgjorde 150 Stkr., hvoraf de Halve ikke vare forseglede i den Tummel, hvormed Alting skulde besørges og med de mangelfulde Skrive-

*) Knæbakke kaldes paa Skagen en opkastet Forhøining, hvorpaa Bygningerne opføres for at skaffe dem et fast Underlag og befrie dem for Fugtighed.

Skizze ombord paa „Hekla" i Nordsøen (af Vilh. Rosenstand).

rekvisiter, der stode til de Skrivendes Tjeneste. Tidligt den næste Morgen begyndte Landgangen, med Chefens Tilladelse, og kun Faa bleve tilbage paa „Hekla" den Dag. Det var ogsaa en sand Lettelse igjen at have Foden paa fast Land, ikke at tale om det meget Nye, som Naturen har at fremvise deroppe. Uagtet der aarlig kommer adskillige Reisende til Byen, saa har jeg dog Grund til at troe, at der er mindre Kjendskab til Skagen, end Stedet fortjener. De Reisende saae sig om overalt og forglemte ikke at foretage en dybtgaaende Fouragering, hvorom noksom vidnede de store ind- og uindpakkede Brød og mange andre gode og lækkre Sager, der bragtes ombord om Eftermiddagen. Vi havde Tilladelse til at blive iland, indtil et blaat Flag fra Toppen kaldte os ombord, og da dette først skete Kl. 6 om Aftenen, saa havde vi god Tid til at foretage Udflugter i større og mindre Partier til de forskjellige Steder, som det kunde have Interesse at see. Den kongelige Plantage vakte almindelig Forundring, da den fuldstændigt er at betragte som en Oase i Ørkenen. Udenfor det hegnende Stakit have vi Sandbankerne, der kun ere istand til at afgive Næring for den nøisomme Klittag og Marehalm, og indenfor have vi en herlig Træplantning, bestaaende af Popler, Elle-, Birke- og Lindetræer, de sidste dog ikke i stort Antal. Dette maatte paa engang forbause og indbyde til Hvile og saaledes gik det ogsaa os. Hvor smagte ikke den veltillavede Kaffe, der med gjestfri Haand blev os budt under det store Birketræ, og hvor frydede det ikke Øiet, at finde Hvile i de grønne Blade! Vi vadede i Sandet og undrede os over, at Folk kunde holde en saadan Vadning ud Dag efter Dag, men Skagboen er i mere end een Henseende udholdende. Kjæk og modig byder han Søen Trods, naar det gjelder at redde Menneskeliv fra det synkende Vrag, udholdende og seig seer han Vinden lægge Flyvesandet tættere og tættere omkring hans Hytte, indtil han endelig en Dag nødsages til at flytte lidt længere bort fra det farlige Naboskab, nøisom til det Yderste lever han af Brød, Fisk og Kartofler den ene Dag, for den næste at byde sig selv til en Forandring Kartofler, Fisk og Brød. Kun anden Juledag danner en almindelig Undtagelse, da gjøre Fiskeherrerne Gilde for deres „Selskaber", og paa den Dag lever Skagboen høit med Grynsuppe, tør Fisk, Oxekjød og Søsterkage. Men Klokken er 6, det blaae Flag vaier fra Toppen, og en Masse Baade lægge fra Land for at sætte Passagererne ombord. En Timestid senere ere vi alle samlede omkring vore respective Baksborde, og ingen Lucullus kan med større Nydelse holde sit Maaltid, end vi hin Aften holdt vort. Men Retterne vare ogsaa talrige, endskjøndt fordeelte paa forskjellige Hænder. Ligefra de friske Østers til det haarde Skibsbrød fandtes de som Dele af Maaltidet og om end en Enkelt blev skuffet ved at opdage, at den med stor Vanskelighed erhvervede Kringle mindst var 8 Dage gammel, saa var Tilfredsheden over at have seet Skagen dog stor og det blev af Alle betragtet som en uventet Blomst, der kunde indflettes i den Erindringskrands, som vi hjembragte fra vor Reise.

Solen gik ned og Tusmørket begyndte allerede at indhylle den nys forladte Strand i sin Kaabe, da lød Musikens alt fra den foregaaende Dag bekjendte Toner, der indbød til at synge og dandse. Dog nei, Dandsepladsen agter ude i Skibet bliver ryddet og med stor Salvelse publiceres en storartet Beriderforestilling med udmærket dresserede Heste, med Kätchen og Brødrene Godefroy. Hvilken Overraskelse, at disse Notabiliteter ere med paa Reisen, Ingen havde Anelse derom. Beridernes humane Politi har al sin Conduite behov, for at holde Styr paa det utaalmodigt ventende Publicum, Entreen var fri og Tilløbet ganske forskrækkeligt. Allerede er Skandseklædning, Hækjolle, Borde og Bænke propfulde, og for at forhindre, at Publicum skal faae Ondt af Trængsel og Længsel, saa fremtræder en Dilettant, der, som han selv siger, „med vibrerende Stemme og en Kurvfuld Roullader", synger „en splinterny Kjærlighedsarie, en af dem fra Dyrehaven", der i Virkeligheden har en saa gribende Virkning paa Tilhørerne, at de reent forglemme sig selv og glemme at fremkalde Sangeren. Just som denne Opdagelse gjøres, hører man i det Fjerne Vrindsken og Pusten, Hestetrampen, Pidskeknald, Beriderudtryk og en Uendelighed af Hurraraab fra Mængden, der har hentet Troupen frem fra Banjerne. Toget nærmer sig, det er imponerende! I Spidsen rider Directeuren, han finder det for almindeligt, at ride paa rigtige Heste, derfor rider han sin egen Kjephest. Coustumeringen er gjennemgaaende glimrende, Tricot, store Ridestøvler, Briller og Næselorgnet i broderlig Forening, sort Kjole og en Bulehat paa den ene Side af Hovedet, det gjør en fortrinlig Virkning. Efter ham følge de dresserede Heste, en egen Race af Isabelle-Farve, omtrent som et udspændt uldent Tæppe med blaae Kanter, de udmærke sig ved at være langstrakte, med lange Been, kort Hals og et Menneskehoved, deres Livlighed er meget stor. Derefter komme Skoleheftene og Clownerne, de første ledsagede af Beridere og Beridersker. Forestillingen begynder strax. Stillingerne paa de usadlede Heste ere særdeles gracieuse, Springene yderst forvovne og Beridernes Færdighed lader Intet tilbage at ønske. Efterat hver Enkelt har produceret sig, opføres Kätchens Flugt, Scenen er baade gribende, spændende og naturlig — det Sidste egentlig mest, fordi hun flygter ned paa Banjerne; derefter kom det store Steeple-chase, der gik istykker paa Grund af Hestenes Ustyrlighed. Directeuren fremviste sine tilredne Dyr, og deres Tactfasthed var overordentlig stor. Den lille Forestilling endte med det overraskende Konststykke, at samtlige Heste gik midt over; af Forbauselse herover faldt hele Personalet, Heste og Mennesker, i een stor Dynge midt paa Circus, og kun Directeurens Tryllestav formaaede at bringe dem paa Benene igjen. Foranstaaende Tegning viser Troupen, netop i det Øieblik, da denne Scene tog sin Begyndelse. Under ustandselige Hurraraab og Fremkaldelser trak Konstnerne sig tilbage, for lidt senere i Galladragt at deeltage i det derefter afholdte Bal. Musiken, to Violiner, en Fløite og et Klaphorn, var utrættelig og Dandsen vedvarede til seent paa Aftenen. Da Klokken var 11, var Dækket næsten tomt. Landet var ikke til at see, kun det stedse vaagende Fyr viste os, i hvilken Retning det laa. „Hekla" laa nu der ufølsom paa Vandet og bevægedes svagt af de sagte rullende Bølger, men nede i Skibet, i hver en Vraa kan man vistnok sige, der bankede Menneskehjerterne, der havde Drømmenes smaa Genier travlt med at diske deres mange phantastiske Historier op for de Sovende. Nogle drømte om den hengangne Dag, Andre om den kommende, om Reisens Maal, men for de Fleste viste sig Hjemmet i al den Glands og i hele det straalende Skjær af Kjærlighed, som kun Fraværelsen kan meddele det; der stode Kjærester, Koner, Børn — Alt, hvortil Hjertet klamrede sig vaagen eller i Drømme, og kun langsomt fjernede sig Drømmen, tvungen af sin stærkere Broder, den faste Søvn. Men „Hekla" forsvandt lidt efter lidt om Aftenen for det fra Landet speidende Øie, og da Dagskjæret den næste Morgen lod Taagen langsomt glide hen over Havet, var Skibet borte; langt paa den anden Side af Revet, høit imod Nord viste en Stribe Røg den Vei, som det havde taget.

II.

Stormen i Nordsøen.

Løverdag Aften var Luften bleven roligere og Søen begyndte tilsyneladende at lægge sig ude i Vesterhavet. Capitainen lettede derfor Anker tidligt om Søndag Morgen og snart gled „Hekla", for tredie Gang paa denne Reise, over Skagens Rev. Ude i Nordsøen mærkede vi snart, at den forrige Dags Hvile havde været gavnlig for os, thi efterhaanden som Passagererne kom paa Dækket begyndte Kulingen igjen og Søen gik endnu meget høit. Det var Søndag og de Fleste havde sikkert en Følelse heraf, man holdt i al Fald fuldstændig Hvile, hvilken man bedst syntes at finde paa selve Dækket. Vel indpakkede laae virkelig de Reisende udstrakte Side om Side, sovende, læsende, røgende, talende, ganske efter Vedkommendes Tilbøielighed. Enkelte saae med Medlidenhed paa den hvilende Flok, medens de selv havde Møie med at staae fast paa det allerede stærkt vippende Skib. Frokosten blev nydt i Taushed og kort efter begyndte Søsygen. Kulingen tog til og Søerne bleve stedse større. I Forenden kunde Ingen opholde sig, thi Vandet sprøitede uafladeligt ind og overskyllede Dækket lige til Masten. Ligesom i Forudfølelsen af, hvad der senere skulde komme, saae man de Raske af Passagererne om Middagen tage et hurtigt Maaltid, medens en stor Deel laa hen, uden at have Lyst til at spise, og uden at have Herredømme over sig selv til at tvinge sig dertil, „for at have Noget at staae imod med." Endnu hørtes dog af og til nogle Strofer af en eller anden Sang, men der var ingen almindelig Lyst til at synge. Hen paa Eftermiddagen tog Uveiret til og det manglede ikke paa betænkelige Ansigter. En Deel af Passagererne havde sat sig paa Bænkene til Luvart og holdt sig fast, for at de ikke skulde blive kastede ned om Læ; thi Skibet slingrede voldsomt, — da dukkede det ned med Forenden, det saae ud som skulde det stikke lige tilbunds, men let som en Maage dreiede det sig op ad den skummende Kæmpebølge, deelte dens Top og skød som en Pil tvers gjennem Vandmassen; men denne, som formodentlig ikke syntes om en saadan Spaltning, kastede sig med hele sin uhyre Kraft ind paa Siden af Skibet og da dette netop i samme Øieblik væltede sig om paa Styrbords Side, saa brød det optaarnede Vand ind over Skandsen og pladskede ned paa Hovedet af de ubekymrede Reisende, der sade i Nærheden. Almindelig Forvirring, Alt, hvad der ikke var surret, maatte skifte Plads og nogle Spiserequisiter, som vare efterladte paa Bordene, knustes i tusinde Stykker. Man skyndte sig nu over i Læsiden, man vred Vandet af Klæderne, tørrede Ansigtet og drog Omsorg for at indtage en sikker Plads. Alle, som havde ligget ned, kom paa Benene; det syntes de Fleste, som om Øieblikket var critisk. Nu var Veiret paa sit Høieste og saaledes stod det i flere Timer. Uagtet det Rædselsfulde, var det mageløst storartet. Disse uhyre Bølger med Toppen krandset af det hvide Skum, disse Vandbjerge og Dale, op og ned ad hvilke „Hekla" bugtede sig, som om den vred sig ved de bratte Forandringer i sin Gang og dertil denne evige Fraaden og Brusen, i Forbindelse med Hjulenes afskyelige Klappren, naar de løb rundt i Luften ved Slingringen, alt Dette gjorte et imponerende Indtryk paa os, der ikke havde seet det før, et Indtryk, som vi sikkert aldrig ville glemme. Tidligt paa Aftenen gik vi til vore Køier, der for det meste vare vaade af det indstrømmende Vand, og det turde være en Samvittighedssag at benegte, at ikke de Fleste, ved at søge deres Sovepladser hin Aften, kastede et alvorligere Blik tilbage paa Fortiden og et mere spørgende paa den nærmeste Fremtid, end de i Almindelighed vare vante til at gjøre. De, der denne Nat havde Standkøier, vare ilde farne, thi ikke sjeldent hørte man en Lyd af et haardt faldende Legeme: en Passageer, der faldt ud af sin Køie; de, der sov i Hængekøier, girede og gyngede fra den ene Side til den anden, men fandt dog forholdsviis langt bedre Hvile i deres bevægelige Leie. Vorherre holdt sin Haand over os; medens vi drømte om Skibbrud og total Undergang, standsede han Elementernes Rasen, saa vi den næste Morgen fandt godt Veir og mere magelig Søgang, men samtlige Passagerer vare bedækkede med et godt Lag Salt af det fordampede Havvand. Af omstaaende Tegninger viser den større „Hekla", da Veiret begyndte, den mindre, da det var paa det Høieste.

Ugens Politik.

Den 21de August 1862.

»Revue des deux Mondes« af 15de August meddeler i sin politiske Oversigt flere interessante Oplysninger om den politiske Stilling i Italien. Freden i Villafranca, siger Forcade, var en Afvigelse fra Krigsprogrammet. Ingen betvivler nu, at denne Fred improviserede Italiens Eenhed. Det er vist, at dersom man havde holdt sig Krigsprogrammet efterretteligt, dersom Italien var blevet befriet fra Alperne til det adriatiske Hav, vilde det have været muligt idetmindste at anstille et Forsøg med en italiensk Forbundsstat, i hvor stor Miscredit de seneste Begivenheder end have bragt dette System. Men Forholdene forandredes fuldstændigt, da Frankrig, for at give sit Minde til Oprettelsen af et Kongerige Italien, forlangte og erholdt Nizza og Savoien som Skadeserstatning. Nu var det, at Garibaldi i Spidsen for sine Frivillige udførte sin navnkundige Bedrift, erobrede Neapel og truede Rom. Det er tvivlsomt, om Frihedshelten, idet han lod Kongeriget Neapel gaae op i Italien, gjorde sit Fædreland en saa stor Tjeneste, som Folket i det første Øieblik antog. De senere offentliggjorte, diplomatiske Actstykker have lært os, at hans Handling paa den Tid, ligesom maaskee ogsaa i det nærværende Øieblik, var ubetimelig. Dengang stod Frankrig i Begreb med at trække sine Tropper bort fra Rom efter Overeenskomst med Paven, som ønskede udelukkende at betroe den af General Lamoricière sammentrukne lille Armee Omsorgen for sin personlige Sikkerhed. Hvis Garibaldi ikke var rykket saa hurtigt mod Neapel, vilde Frankrig have forladt Rom og neppe være vendt tilbage. Efter al Sandsynlighed vilde der i saa Fald nu ikke have været noget romersk Spørgsmaal at afgjøre; men de Frivilliges Fremgang i Kongeriget Neapel og Garibaldis Ivren mod den franske Occupation gjorde det til en Æressag for Keiser Napoleon at fortsætte den, selv da han ønskede at trække sig tilbage. Man seer, hvor stor Ligheden mellem de daværende og de nærværende Forhold i Virkeligheden er. I ethvert Tilfælde blev den neapolitanske Expedition, denne Følge af de til Gunst for Frankrig foretagne Annexioner, Aarsagen til et nyt Tab for Pavens timelige Magt. Under Paaskud af at standse Garibaldi, men i Virkeligheden for at understøtte ham, satte den piemontesiske Armee sig i Besiddelse af Markerne og Umbrien, medens Frankrig stiltiende gav sit Samtykke til denne nye Indskrænkning af Kirkestaten ved at afstikke en Grændse, indenfor hvilken Invasionen ikke maatte komme og ved at spærre Rom for de italienske Armeer. Fra dette Øieblik kan man sige, at det romerske Spørgsmaal principielt om end ikke fuldstændigt er blevet afgjort til Ugunst for Pavens timelige Magt, og at Frankrig snart ved sine Handlinger, snart ved sin Uvirksomhed har fremkaldt denne Afgjørelse. Men hvorfor da denne Utaalmodighed hos Italienerne, hvis Maadehold og Besindighed man for saa kort Tid siden lovpriste, hvorfor er det nødvendigt, at Italien ufortøvet kommer i Besiddelse af den evige Stad, og hvorfor har Garibaldi som Handlingspartiets Leder valgt: „Rom eller Døden!" til sit Løsen?

Rom, Italiens Hovedstad, er paa Grund af en Mængde Omstændigheder blevet den nødvendige Slutsteen paa Krigen i 1859 og paa Italiens Reorganisation. Rom som Italiens Hovedstad er i Italienernes Øine det ædleste Udtryk for den gjenoplivede Nationalitets-Idee. Men det er ikke blot en Idee; Roms Besiddelse er Betingelsen for enhver Regjerings Bestaaen. Rom overskærer Italien i to Dele; de revolutionaire Elementer kunne ikke komme til Ro, saalænge som de Franskes Besættelse af denne Stad idelig giver de patriotiske Protester fornyet Næring. Det er practisk umuligt at oprette et enigt Italien, saalænge som de Love, der skulle fremkalde Eenheden, ikke udgaae fra Rom. Neapel finder sig kun med Ulyst i ethvert Skattepaalæg og hjemsøges af Banditter; det modløse Sicilien undlader at sende Deputerede til Parlamentet; intet stærkt Ministerium kan danne sig. Har man Ministeriet Ricasoli til Leder, siger man: „Det er et af

Toscanere bestaaende Cabinet"; staaer Rattazzi i Spidsen, siger man: „Det er et piemontesisk Cabinet." Den sørgelige Kamp mellem den franske og engelske Indflydelse lammer det politiske Liv; Rattazzi siges at repræsentere den franske, Ricasoli den engelske Indflydelse; Parlamentet og Ministeriet gjøre hinanden gjensidige Indrømmelser, og opslide deres Kræfter, medens en gjenoplivet Nation, der trænger til frisk Luft og sund Næring, udsættes for at hensygne ved at begynde sin nye Tilværelse under saa usunde Forhold. Rom er endelig ikke blot en Idee, en Betingelse for at regjere, det er en Nationallidenskab, der har fundet sit Udtryk i en ligesaa begeistret som naiv Personlighed, i Garibaldi. Vi kunne ikke overtale os til at troe paa Muligheden af, at Napoleon vil forsøge paa at tilintetgjøre dette levende Sindbillede paa den italienske Patriotisme; hvad Regjeringen i Turin end paastaaer, saa vidne de i Italiens vigtigste Stæder foretagne Demonstrationer til Gunst for Garibaldi dog om, at han er Nationallidenskabens sande Helt. Frankrig vil naturligviis ikke kunne give efter for hans Trudsler; men en Skrivelse af ham til Victor Emanuel vækker Haab om, at et Ministerskifte vil bevæge ham til at nedlægge sine Vaaben. Ønsker Frankrig at forhindre dette Skridt, vil det maaskee give Løfte om at vise Imødekommen, efterat Garibaldi er vendt tilbage til Caprera; men i denne Henseende er det endnu umuligt at udtale nogen bestemt Mening. De Franskes Keiser vedbliver endnu at bevare sin gaadefulde Taushed, og det eneste, rigtignok høist ubetydelige Fingerpeg til at bedømme Situationen, er en Artikel i »Constitutionnel« af 21de August, i hvilken dette officieuse Blad „er bemyndiget til at erklære et fra Rom indtruffet Telegram for usandt". Ifølge dette Telegram skulde den franske Gesandt i Napoleons Navn have meddeelt Paven, at Frankrig ikke vil tillade noget Indfald i den hellige Faders nuværende Besiddelser, men tvertimod tilsikkrer ham, at hævde deres Integritet. »Constitutionnel« er, som sagt, bemyndiget til at erklære, at denne Depeche er usand. „Saalænge Franskmændene ere i Rom, behøver Paven ikke at nære Frygt for noget Indfald. Men den Paastand, at Frankrig garanterer Paven hans nuværende Land, staaer i afgjort Strid med den Politik, som Lavalette repræsenterer i Rom." Er denne Udtalelse bestemt til at berolige de stærkt ophidsede Gemytter i Italien, og bebuder den virkelig et Omslag i den keiserlige Politik til Fordeel for den italienske Sag, saa har Garibaldis seneste Optræden dog baaret sine Frugter. De besindige Politikere kunne vel misbillige hans Handling, men selv i Norden strømme Middelclassens Sønner til hans Fane, hvorsomhelst han udfolder den. Armeen er vistnok tro, og den er stærk nok til at tilintetgjøre enhver folkelig Modstand. Men naar Soldater skulle vælge mellem Partierne, gaae de i Almindelighed over i Masse, og der findes mange hundrede af Garibaldis gamle Officerer i den regulaire Armee. Uagtet Rattazzi i Senatets Møde d. 20de August har svaret paa en Forespørgsel, at Regjeringen betragtede Garibaldi som staaende i Begreb med at gjøre Opstand, og uagtet Sicilien endog ifølge de seneste Efterretninger skal være erklæret i Beleiringstilstand, vilde dog Lovlighedens bedste Venner beklage Frihedsheltens Fald, og de Tropper, der sendes imod ham, ville sikkert besjæles af den Tanke, at ingen Italiener bør standse Roms Forsvarer og Neapels Befrier paa hans vidunderlige Løbebane.

Prinds Napoleon er reist incognito til Schweitz, hvor han agter at tilbringe en fjorten Dages Tid. Han reiser som Grev Meudon, og under de nærværende Omstændigheder har denne Udflugt vakt megen Opmærksomhed. Nogle paastaae, at Prindsen vil begive sig til Turin for at raadslaae med sin Svigerfader om de italienske Anliggender; Andre forsikkre, at han skal søge atter at tilveiebringe en god Forstaaelse mellem Schweitz og Frankrig, medens atter Andre endelig mene, at Prindsen kun har isinde at besøge sin Eiendom ved Genfersøens Bredder.

Det fremgaaer af den mod Storfyrst Constantins Snigmorder anlagte Proces, at han har havt Medskyldige, ifølge hvis Tilstaaelse han har begaaet Forbrydelsen. Man har Mistanke om, at han hørte til et hemmeligt Selskab, hvis Formaal det er, at myrde de fornemste russiske Embedsmænd. De gjentagne Angreb paa Marquis Wielopolski bekræfte denne sørgelige Mistanke. Det vilde dog være urigtigt, hvis man gjorde Polen ansvarligt for enkelte Polakkers Synder. Polen vil ikke vide af dem at sige, uagtet det beklager dem, fordi deres Fanatisme er Resultatet af de Undertrykkelser, som deres Fædreland lige fra 1831 og til den nuværende Czars Thronbestigelse har været udsat for. Til Ære for den russiske Regjering bør det siges, at den af disse sørgelige Begivenheder ikke har ladet sig lede bort fra en Politik, der maaskee kan dæmpe Lidenskaberne og ved sin Høihjertethed kan vinde dens mest ubønhørlige Fjender.

Den nordamerikanske Udenrigsminister, Herr Seward, sendte den 28de Mai en Depeche til Lord Russell, i hvilken han kort efter at Sydens Tropper havde rømmet New-Orleans, Norfolk og Yorktown, bebudede, at Opstanden snart vilde være underkuet. Lord Russell har først besvaret denne Depeche den 28de Juli, men i denne Mellemtid have Begivenhederne udviklet sig og tale nu for sig selv. Unionens Armeer have lidt et Nederlag i Virginien; Flaaden har ikke udrettet noget paa Missisippi; de sydlige Stater have af al Magt understøttet den af dem valgte Regjering, medens de nordlige Staters Hjelpekilder mere og mere udtømmes. Efter en sammentrængt Fremstilling af Felttogets Begivenheder udtaler Lord Russell som sin Mening, at Sagerne neppe ville bringes paa Fode ved den af Herr Seward bebudede Negeropstand. Hvad hans egen Regjering angaaer, har han kun at tilføie, at den vil bevare den strengeste Neutralitet, trods alle de Fornærmelser, som den nordamerikanske Presse udslynger mod England. Depechen, siger et engelsk Blad, vilde have været bedre, hvis den havde været affattet i endnu større Korthed. Naar en sanguinsk Veirprophet staaer en smuk Sommerdag under aaben Himmel og spaaer godt Veir, men pludselig bliver gjennemblødt indtil Skindet af en Skylregn, er det baade unødvendigt og uhøfligt af indlade sig paa at modsige ham.

Det er ikke usandsynligt, at det hidtil tabende Parties Magt stadigt vil svækkes. I Løbet af halvandet Aar har Congressen forbrugt eller tilladt Regjeringen at forbruge 400,000,000 Lstrl. og at udskrive 1,300,000 Soldater; den har tillige givet Bemyndigelse til at udstede Sedler i en saadan Udstrækning, at Seddelmassen for Øieblikket udgjør over hundrede Millioner Lstrl, og da lidt over tyve Millioner ere tilstrækkelige til Englands Handel, vil man let kunne indsee, hvor overfyldt med Banknoter Markedet i de forenede Stater maa være. Mac-Clellan, som er bleven trængt tilbage fra sin Forbindelseslinie med Washington, kan nu blot blive forsynet med Levnetsmidler ved Hjelp af Jamesfloden, og hans Herredømme over denne Flodvei bliver daglig usikkrere. Den sydlige Bred er i de Confoedereredes Besiddelse, og de opkaste her i god Ro og Mag deres Batterier. Pantserskibet „Arkansas" Bedrift paa Missisippi har forøget den Bekymring, man nærer for Hæren ved Potomacs Skjebne. Dette Skib, der stolede deels paa sin offensive og defensive Styrke, deels paa Fjendens Sorgløshed, vovede at trodse og trodsede virkelig med Held en mægtig Flaade. Det seilede uden videre forbi alle de nordlige Staters Orlogsskibe, Kanonbaade og Transportfartoier, beskød dem koldblodig og ændsede ligesaa lidt de fjendtlige Kugler, som en harniskklædt Ridder i fordums Dage ændsede en Hob nøgne Vilde. Selv Aviserne i New-York kunne ikke undlade at beundre dette Skib, som ved høilys Dag, udsat for hundrede Kanoners Ild, langsomt og modigt seilede fra den ene Ende af den nordlige Escadres Ankerplads til den anden. „Arkansas" skal imidlertid, ifølge de seneste Efterretninger, være bleven sprængt i Luften. Den telegraphiske Depeche, som omtaler denne Begivenhed, melder tillige, at Separatisterne under General Jackson have angrebet den i Virginien staaende General Pope, og at Forbundstropperne efter en heftig Kamp ved Cedar Mountain have seet sig nødsagede til at trække sig tilbage med et Tab af to Kanoner. Det er imidlertid høist sandsynligt, at dette Slag har været af en langt alvorligere Beskaffenhed, da man i New-York stedse har søgt at skjule ethvert Tab saalænge som muligt.

Det Parti, som har misbilliget Krigen, og som ikke har vovet at udtale sine Anskuelser, vil sikkert fatte Mod paa Grund af disse gjentagne Nederlag, og den nys vedtagne Udskrivningslov har fremkaldt stærk Gjæring i alle Unionens Stater, men især blandt den indvandrede Befolkning, der søger at undbrage sig denne tunge Byrde ved at forlade Landet og vende tilbage til Europa. Men baade Landgrændsen og alle Havnene bevogtes strengt, og det tillades ingen Værnepligtig at reise. Især er det Irlænderne, som hidtil have udtalt sig med størst Bitterhed mod den engelske Regjering, meget paaliggende nu at betragtes som Dronning Victorias mest loyale Undersaatter.

M.

Literatur.

— Det Tidspunct, da den periodiske Meddelelse af Efterretninger om Politik og Handel tog sin Begyndelse, er endnu ikke bestemt. »English Mercurie«, grundet i Aaret 1588, for hurtigt at udbrede de nyeste Efterretninger om den spanske Armada, ansees af Englænderne som den ældste Avis i Europa. Nu er der imidlertid paa en Bogauction forekommet et Blad af en ældre Tidende, med den Titel: „Newe Zeytung" aus Hispanien und Italien, Mense Februario 1534." Dette Blads Indhold er ligesaa mærkeligt som Titelen, det fortæller nemlig om Perus Opdagelse og Erobring af „Piscario". At Pizarros Navn er blevet saaledes ombannet, hidrører formodentlig fra, at Efterretningen er kommen over Italien. Hidtil antog man, at den første trykte Beretning om Pizarros Tog fandtes i det italienske Flyveskrift: »Lettera dalle nobil Citta«, udgivet den 25de Novbr. 1534, men det ovennævnte Blad er tre Fjerdingaar ældre; man formoder, at det er trykt i Nürnberg.

— Thiers skal nu, efterat have fuldendt sin „Consulatets og Keiserdømmets Historie", have sluttet Contract med sin Forlægger om en „Restaurationens Historie", som han agter at udgive.

Musik.

— I Slutningen af Juli gave to franske Smaadrenge, Brødrene Sauret, en Concert i London. Den Ene er ni Aar og spiller Violin, den Anden, som er et Aar yngre, Pianoforte. Blandt de mange Mirakelbørn, som Tid efter anden dukke frem, udmærke disse sig paa en høist fordeelagtig Maade, idet de ikke blot vise Færdighed i Behandlingen af deres Instrumenter, men ogsaa lægge et umiskjendeligt Genie for Dagen. Hver for sig og sammen foredroge de adskillige Stykker af de store Mestere paa en Maade, der baade forbausede og glædede de musikalske Tilhørere.

Jernbaner og Telegrapher.

— Paa den franske Østbane anstilles Forsøg med en Forbedring i Kjørselsmaaden, hvorved Banetogene skulle kunne føres frem med en Hastighed af tredive Miil i Timen, uden at den stærke Gnidning afstedkommer Antændelse, eller at Hjulene komme ud af Skinnerne ved den betydelige Fart. Efterat et Forsøg i det Mindre var lykkedes, blev Banens hele Materiel i Nancy stillet til Opfinderens Raadighed, til Forsøg efter en større Maalestok.

— En stor Jernbanebro i Schweitz, Viaducten ved Grandsey i Canton Freiburg, blev den 13de Juli befaret for første Gang af et Locomotiv. Broen er over 600 Alen lang; dens Materiale har en Vægt af $2\frac{2}{3}$ Million Pund.

— Den keiserlig-russiske Regjeringsingenieur Romanoff, som leder Telegraphanlæget gjennem Øst-Siberien, har nylig afsendt den første Depeche fra Tiumen, en Veilængde af 870 Mile. Hele Linien, til Nikolaiewsk ved det stille Hav, forventes fuldført henimod Slutningen af næste Aar.

Statistik.

— Ifølge de statistiske Oversigter findes der i Skotland 666,786 Familier, af hvilke 7964 boe i eet Værelse uden, og 226,723 i eet Værelse med Vinduer; omtrent den ene Halvpart af de øvrige beboer to, den anden mere end to Værelser.

— Kongeriget Hannovers Befolkning var ved sidste officielle Tælling 1,888,070 Sjæle — i 1821 var den 1,434,126. Hovedstadens Folkemængde er tiltaget meget stærkt i de sidste 40 Aar; i 1821 angaves den at være 27,482 og nu er den 71,170 Sjæle.

Blandinger.

— Ifølge en, den 19de Juli d. A., af Øvrigheden i Warschau udfærdiget Beretning, var Antallet af de fra Aarets Begyndelse i Byens Arrester indsatte Fanger naaet op til 14,833, næsten en Tiendedeel af hele Befolkningen. Heri vare de paa Fæstningen Fængslede ikke medregnede, da de ikke høre under Byøvrigheden.

— Det franske Krigsministerium har anordnet Indførelsen af Symaskiner i Hærens Beklædningsværksteder; for hver Tusinde Mand skal der anskaffes een saadan Maskine.

— Ved Salget af en Ladning Prisgods i New-York, kjøbte Tugthusets Forstander et til de Confoedereredes Hær bestemt Parti Vaabenkapper, i den Hensigt, at anvende dem til Decoration paa uforbederlige Fanger. Da dette kom Tugthusets Medlemmer for Øre, indgave de strax en Protest til Øvrigheden mod denne Fremgangsmaade, og begrundede deres Indsigelse paa, at Loven forbyder „grusomme og unaturlige Straffe".

— Forstanderskeu for de barmhjertige Søstres Kloster i Limburg, i Hertugdømmet Nassau, straffede nylig et af sine Pleiebørn, en Pige paa fire Aar, for et løgnagtigt Udsagn, ved at sætte den Lille med nøgne Fødder paa en heed Jernplade, hvorved den gode Dame meente, at bibringe Barnet en umiddelbar Forestilling om Helvedes Ild. Da Øvrigheden ikke kunde fatte det Barmhjertige i denne Handling, sendte den en Læge til Klosteret, for at anstille en Undersøgelse af Sagen; han fandt Barnets Fødder bedækkede af Brandsaar, der vare gaaede i Betændelse ved feilagtig Behandling.

— Ved en Fugleskydning i Radeberg i Schlesien er Lynilden bleven Fuglekonge. En af Skytterne sigtede netop paa Fuglen og vilde til at brænde af, da Lynstraalen kom ham i Forkjøbet og slog Fuglen ned.

— To Læger ved M'Clellans Hær have oprettet en Indbalsameringsanstalt, der gjør gode Forretninger; den skal allerede have tilberedt og hjemsendt over 2000 Lig. Hvem der paa denne Maade ønsker at bevare sine jordiske Levninger, maa abonnere, og betale forud: 50 Rigsdaler for en Menig og 100 Rigsdaler for en Officeer.

— I Bagobugten ved Dalmatiens Kyst løb nylig en Hval paa Grund og blev Strandboernes Bytte. Den var 20 Alen lang og veiede omtrent 30,000 Pund.

— En dygtig Svømmer i Linz indgik nylig et Veddemaal om, at han skulde svømme paa Ryggen en halv Miil nedad Donau og paa Maven bære et lille Bord med to aabne, fyldte Flasker, 6 Æg paa en Tallerken og 4 Glas, uden at nogen af disse Gjenstande faldt om eller rullede ned. Han naaede Bestemmelsesstedet med hele Opstillingen i god Behold, under en talrig Tilskuerskares Bifaldsraab.

— En Sømand i den engelske Marine fik nylig Victoriakorset, for Tapperhed under Stormen paa en Skandse i Nyzeeland. Da Korset blev overrakt ham, bad han, at det udtrykkeligen maatte blive anført, at „mange Mænd, ligesaa gode som han, vare tilstede ved Stormen, men at kun Lykken havde føiet det saaledes, at han kom ind først“.

— Et Newyorkerblad beretter: „Den store Børne-Udstilling er i fuld Gang – vi havde nær sagt i fuldt Skrig. Den er rigeligen forsynet; ingen anden Nation paa den vide Jord vilde see sig istand til at forevise en saa prægtig Samling af frie Borgerpoder, som den, der for Øieblikket er at see i Barnum-Museets Haller. Tre kvindelige Dommere have overtaget det Hverv, at tilkjende Præmierne. „Det lille Barn“, der er otte Maaneder gammelt og kun veier 46 Lod, vil blive udstillet. Førstkommende Mandag blive alle Børnene udstillede, om Tirsdagen de, som ere under 1 Aar, og om Onsdagen Børnene fra 1—3 og 3—5 Aar, i to særskilte Afdelinger; Præmiebørnene forevises de tre sidste Dage i Ugen; Tvillinger, Trillinger, Fiirlinger og fede Børn over fire Aar hver Aften. De Besøgende have tillige Leilighed til at beundre den „Million og Een“ Mærkværdigheder, som indeholdes i Museet, ligesom Billetterne ogsaa give Adgang til Theaterforestillingerne i Læseværelset“. — I de to Uger, Udstillingen stod paa, var Museet propfuldt fra Morgen til Aften, saa at Barnums Opfindelsesevne bragte ham en gylden Høst.

— Said Pascha, Ægyptens Vicekonge, har under sit Ophold i London gjort meget betydelige Indkjøb, saavel af Luxusgjenstande, som af Maskiner og andre nyttige Ting. Blandt Andet har han kjøbt 64,000 Rageknive, for at kunne medbringe en Gave til hver af sine Krigere, der vel lade Skjæget voxe, men rage Hovedet saameget glattere. Paa disse Kjøbmandsudflugter er han stadigen bleven ærgret af en Englænder, ved Navn Forster, der stedse fulgte ham i Hælene paa Udstillingen og bestandigt kjøbte samme Slags Gjenstande, som han, saa at man, ved Siden af hver af Paschaen kjøbt Ting, der er betegnet med en Seddel, hvorpaa staaer: „Kjøbt af H. H. Said Pascha“, seer en anden Seddel, paa en lignende Gjenstand, med Navnet: Forster. Denne Herre skal have udøst over to Millioner Rigsdaler, for at tilfredsstille sin Mani.

— Da Pepita ifjor var i Paris, dandsede hun „Cosmopolite“ i en Ballet. Dette var nær kommet hende dyrt at staae; thi Balletten „Gazeldas“ Componist indklagede hende for Retten og gjorde Paastand paa en Skadeserstatning af 10,000 Francs, fordi hin Dands, efter hans Mening, var „Cosmopolitana“ af hans Ballet, ved hvis Opførelse i St. Petersborg hun havde dandset den. Sagen trak i Langdrag; Pepita indvendte, at hvad der er kosmopolitisk billigviis hører hele Verden til, men Retten er nu kommet til den modsatte Anskuelse, og har dømt hende til at betale Componisten en Skadeserstatning, men kun af 300 Francs.

— I Tidsrummet fra 1ste Mai 1859 indtil samme Dag iaar, har det engelske Admiralitet faaet tilsendt 500 Planer om at gjøre Skibe skudfrie.

— Australiens Parlament har bevilliget 36,000 Rdl. til et Mindesmærke for de tvende, paa en Opdagelsesreise omkomne Borgere af Colonien: Burke og Wills, samt en aarlig Understøttelse til deres Ledsager King, som kom levende derfra, og en Gave af 9000 Rdl. til Wills Moder.

— I afvigte Maaned fik en Materialist i Manchester et synderligt Besøg i sin pragtfuldt udstyrede Boutik. En Omnibus kjørte nemlig ned ad Gaden; den ene af de tre Heste, et ungt, fyrigt Dyr, styrtede og maatte spændes fra, men var aldrig saasnart kommet paa Benene igjen, før den jog afsted paa egen Haand. Den styrtede atter, reiste sig med et Spring, gjorde omkring og galopperede ind i Boutiken, hvor den anrettede en frygtelig Ødelæggelse; derefter foer den ind i en snever Gang og rumsterede der næsten en heel Time, indtil det endelig lykkedes, at faae den kastet om og ført bort. Boden frembød da et sørgeligt Skue: sønderbrudte Glassager, Træsplinter og Droguerivarer laae omkring mellem hverandre i Hobe paa Gulvet; Handelsmandens Skade er betydelig, Hesten fik kun nogle smaa Skrammer.

— Macaulays Hvilested var, indtil for kort Tid siden, kun betegnet ved et Stykke Papir, hvorpaa stod skrevet: „Lord Macaulays Grav“. Nu er der blevet anbragt en Tavle over den, uden Prydelser, med følgende korte Indskrift: „Thomas Babington, Lord Macaulay, født paa Rothly Temple, Leicestershire, Oct. 21, 1800. Død paa Holly Lodge, Campden-hill, Dec. 28, 1859. Hans Legem hviler i Fred, men hans Navn lever for stedse.“

— Spanierne nære den faste Overbeviisning, at den hellige Catharina har erholdt Doctorhatten i Alcala, hvilken Begivenhed endog er behandlet som Skuespil. Dettes første Act forestiller en theologisk Professors Ligbegængelse. I anden Act opfordrer Christus den hellige Catharina til at søge det ledige Professorat, han sætter en guddommelig Hue paa hendes Hoved og strax føler hun sig udrustet med alle de scolastiske Finesser og de til Disputationen nødvendige Egenskaber. Hun viser sig freidigt i de Lærdes Kreds, bestiger Kathederet og disputerer grundigt med det heldigste Udfald. Til Slutning optræder endnu en gammel Doctor, bleg og kroget, med store Briller paa den forunderlige Næse. Han feier Gulvet med sin lange Kappes Slæb, men dette er dog ikke tilstrækkeligt til at skjule en haaret Hale, som forraader den Ubekjendte, der er Djævelen i egen Person. Den høiærværdige Forsamling sidder i den største Forbauselse og længes saare efter at høre, hvorlunde den hellige Catharina vil bestaae denne haarde Kamp. Djævelen, som er hin Tids listigste Philosoph, begynder med at benegte Sjælens Udødelighed; Catharina lader ham tale en Stund, men reiser sig endelig med triumpherende Mine og gjør følgende Bemærkning: „Orpheus har befriet sin Elskede af Helvede, ergo var hendes Sjæl udødelig.“ Og see, Djævelen forstummer og forsvinder med en fæl Lugt. Hele Forsamlingen giver lydeligen sit Bifald tilkjende, Catharina krones til Doctor og Stykket ender med en Ballet, hvori Professorerne faae sig en zirlig Svingom.

— George Washington, ikke den store Helt i Krig og Fred, men en sort Barbeer, som havde faaet hans Navn, stod nylig for Politiretten i New-York, anklaget af en hvid irlandsk Tjenestepige for at have kysset hende, hvilket er en slem Forseelse der i Landet, naar den begaaes af en Neger. Han holdt til sit Forsvar følgende Tale til Dommeren: „Jeg veed ret vel, at jeg er sort og meget hæslig, men ogsaa jeg har et Hjerte. Jeg forsikkrer at det ikkun var et eneste fattigt Kys, jeg røvede hende, og hvis Eders Herlighed tager under Overveielse, hvor smuk hun er, kan min Dom ikke blive meget haard.“ Men Dommeren lod sig ikke røre og dømte den stakkels Neger til en Bøde af 20 Rigsdaler. Da Dommen forkyndtes, blev Pigen saa glad, at hun fløi hen til Dommeren og lige for Barberens Næse kyssede ham tre Gange, inden han kunde afværge det.

— Man har ofte paastaaet, at Kanonade har en skyspredende Virkning; i Amerika har man imidlertid gjort den Erfaring, at der ofte følger heftig Regn ovenpaa en stærk Kanonade, der synes at staae i Forbindelse med hin. Amerikaneren Lewis beretter: I October 1825 bemærkede jeg en heftig Regn over de Salutskud, der affyredes ved Indvielsen af Eriecanalen, og i 1841 offentliggjorte jeg mine fortsatte Jagttagelser, hvilke fuldkomment bekræftede, at Skuddene med svært Skyts frembringe en saadan Rystelse, at Vanddampene i Luften samle sig og enten samme eller den følgende Dag falde til Jorden i stærk Mængde. Efter de første Fægtninger mellem Sardinierne, Franskmændene og Østerrigerne, paafulgte vedvarende heftige Regnskyl, saa at selv smaa Floder ikke vare til at passere, og under Slaget ved Solferino standsede et Tordenveir af usædvanlig Voldsomhed Operationerne en kort Tid. I Juli 1861 kæmpede Mac Clellans Tropper i fire paa hinanden følgende Dage, og hver Aften paafulgte stærk Regn. Den 21de samme Maaned stod Slaget ved Bulls Run i Virginien, og den 22de regnede det uafbrudt fra Morgen til Aften.

Gaade.

Jeg veed et Hav, der Grændser ikke kjender,
Som svømmer alt bag Morgenrødens Øst
Og standser ei, hvor Dagens Straaler ender,
Naar Solen dølger sig bag Bølgens Bryst.

Jeg veed en Sø, hvis Dybder Ingen maaler;
Den alle Farver rumme kan i Gjem,
Saa Glandsen Dødelige neppe taaler,
Naar ret den aabenbarer sig for dem.

Utalte Skarer Seilere hendrage
Hinanden aldrig nær paa storen Dyb;
Bort svømme de, men komme vel tilbage,
De haste stærkt, men synes gaae i Kryb.

En Vei er lagt udover Havets Flade,
Og Vogne kjøre midt paa Dybet ud,
En deilig Bro foruden Søilerade
Har kastet dristig hen et mægtigt Bud.

Du i din Elsktes Øie let kan finde
Min Gaades Løsen; selv er den en Havn,
Paa stille Glæder rig, som Du kan vinde,
Naar du den rummer i din egen Favn.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 151:

Mark.

Opløst af: Kätchen i Nestved, Løseren i Nørre-Onsild, Snap og Greif, Denøik i Svendborg, Fajancemanden, J. J. i Helsingør, Schief man to Hannes i Haderslev, B. i Hillerød, Klister og Malle, Tiraden og Vickemand i Frederiksfund, det lille Herskab i Jomfruburet, Fioldus paa Bornholm, Oxensterna, To Petrer fra Haderslev, Mølholm i Veile, Hilsen fra Theodora t. d. faste Stok i Kolding, Baltzer i Saxen, En Abolitionist i B., Et grimt Navn og O. T. i Aabenraa, det gemytlige Selskab i Kjøge, Skumbæk & Messingberg.
Opløst som „Skat“ af Constanthansen.
„ „ „Snavs“ af Peter Gnisberg & Co. i Helsingør.

Skakopgave Nr. 74.

Hvid begynder og gjør mat i fire Træk.

Sort.

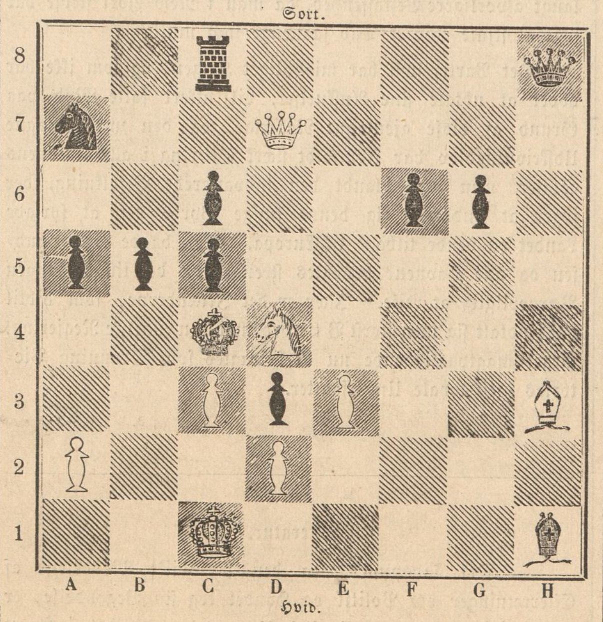

Hvid.

Institut for

medicinsk og orthopædisk Gymnastik.

Undertegnedes Institut, for medicinsk og orthopædisk Gymnastik for Damer og Pigebørn, under Herr Professor Drachmanns Overtilsyn, er paa Amagertorv Nr 6, 2den Sal, hvor nærmere Underretning erholdes hver Dag fra Kl. 2 til 4.
Vincentine Schoustrup.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 15de til 21de August incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Lin.
15de. .	17,7	22,8	10,8	65	28" 0,79	0,18
16de. .	17,9	24,0	14,0	62	27" 11,45	
17de. .	17,3	24,5	12,0	65	27" 10,41	
18de. .	15,9	21,0	13,0	72	27" 10,68	
19de. .	18,1	24,0	11,4	75	28" 0,47	
20de. .	17,1	23,3	11,3	65	28" 1,79	
21de. .	18,7	22,3	10,2	70	28" 2,01	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	21 August	3 pCt.	Consols	. . .	93 3/8.
Paris	„ —	3 „	Rentes	. . .	68. 85.
Wien	20 —	5 „	Metalliques	.	70. 40.
Berlin	„ —	3 1/2 „	Staats-Sch.		90 3/8.
Kjøbenhavn	22 —	4 „	Kgl. Obligat.		98 1/2.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommen:

Nordisk Mythologi,

Forelæsninger af N. M. Petersen. Anden Udgave; Første Hefte, 56 Sk. Udkommer complet i 5 Hefter à 56 Sk. Subskription modtages i alle Boglader.
J. H. Schubothes Boghandel.

I forrige Uge er udkommet:

Nordisk Conversations Lexicon

57de Hefte. (Sibi. — Smæ.) 24 Sk.
Subskription paa dette Værk, der udkommer i Hefter paa 4 Ark til 24 Sk Heftet, modtages i enhver Boghandel.
Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Paa vort Forlag er udkommen og faaes i alle Boglader:

Anders Tikjøb.

En jydsk Degns Reiseerindringer, fortalte af Ivar.
2det Oplag. 80 Sk.
Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

4. Qvartal af „Ill. Tidendes“ 3 Bind er begyndt den 1. Juli 1862.

Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.

Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 153. Udkommer hver Søndag. — Kjøbenhavn den 31. August 1862. — 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Victor Hugo. — Meddelelser af blandet Indhold. — Aabenraa. — Erindringer fra „Heklas" første Reise til London. — Ugens Politik. — Spøgeri ved Frederiksberg Kirke, af Cl. R. — Bellmans mærkværdigste Manuskript.

Victor Hugo.

I Fortalen til et af sine første digteriske Arbeider sammenligner Forfatteren til »Les Misérables«, som ved dette Værk atter har vakt hele Verdens Opmærksomhed og Beundring, Poesien med en gammel spansk By, i hvilken man finder Alt: kølige Alleer, dannede af Orangetræer, store, solbeskinnede Torve til Festers Afholdelse, snevre, bugtede Gader, der forbinde tusinde Huse af alle Former og fra alle Tidsaldere; Paladser, Klostre og Caserner ... i Midten den store gothiske Kathedralkirke med sine opadstræbende, takkede Spir, sit høie Klokketaarn og sine fem, med Basreliefer rigt smykkede Portaler . . . . Og i den anden Ende af Byen, skjult af Morbærtræerne, den orientalske Moskee med sit Kobbertag, sine Kupler, sine Arcader, sine Koransprog over hver Indgang og sine med Mosaik indlagte Vægge. Denne mere glimrende end træffende Lignelse har Victor Hugo senere givet en, selv fra det lyriske Standpunct betragtet, antageligere Form, naar han paastaaer, at enhver sand Digter maa i sig indbefatte Hovedsummen af sin Tids Ideer, foruden de Tanker, der ere Frugten af hans egen Organisation, og de Tanker, der ere Frugten af den evige Sandhed. Det er en mærkelig Omstændighed, at dette Aarhundredes tre største Digtere i Frankrig, Châteaubriand, Lamartine og Victor Hugo, i den Grad have sysselsat sig med „Tidens Ideer", at saa godt som alle æsthetiske Kritikere have beklaget sig over, at deres Bestræbelser for at løse sociale og politiske Opgaver have skadet deres Sang, medens Politikerne derimod have paastaaet, at de, forlokkede af deres glødende Phantasi, kun altfor ofte have ladet sig forlede til at opføre Luftslotte. Naar Victor Hugo i Digtet „Poetens Kald" med Stolthed tildeler ham den Rolle, at lade sit Lys strømme ud over Byer og Ørkener, over Slotte og Hytter, over Sletter og Bjerge, fordi Poesien er den Stjerne, der leder Alle, Konger og Hyrder, til Gud, saa afgjør han saaledes, som Enhver vil indsee, uden videre et Hovedspørgsmaal. Besidder Poesien virkelig dette aandelige Initiativ, som han tillægger den? Eller med andre Ord er Phantasien det bedst mulige Redskab til at udfinde Sandheden? En aandrig Forfatter, hvis vi ikke feile, er det Gustave Planche, besvarer med Rette dette Spørgsmaal afgjort benegtende, idet han vel gjør Phantasien til Forstandens Blænker, men tilføier, at det ikke er ved umiddelbare Bestræbelser, ved at opstille fordringsfulde theoretiske Paastande, ja selv ikke ved saa udmærkede Læredigte, som »La Chûte d'un Ange«, at Digterne kunne fortjene at henregnes til Menneskeslægtens Veiledere. Homer, Virgil, Dante, Shakspeare, Racine og Goethe, tilføier han, have ikke udkastet noget System eller indladt sig i en Veddestrid med Pythagoras, Plato, Bacon, Descartes og Kant. Disse Menneskehedens herligere Ledere have fulgt Veie, der vare mere fremkommelige for Poesien. De ere kun saa beundringsværdige, fordi de fra Høidepunctet af den menneskelige Viden fordringsløst have udkastet deres ukonstlede, yndige og originale Skildringer af Naturen og Mennesket, fordi de have formælet Harmonien med Tanken og udtalt prunkløst Alt, hvad de følte, i et Sprog, i hvilket Hjertet, Forstanden og Øret til evige Tider ville opdage nye Skjønheder.

Det er i denne Betydning, at Digtekonsten er en sand Ledestjerne for den menneskelige Tænkning; men den Digter, med hvem vi her sysselsætte os, har ikke villet ladet sig nøie med som en flink Dykker at samle kostelige Perler uden at fjerne sig fra Strandbredden. Han har villet følge det tunge Skib, der, fragtet med Videnskabens hele Apparat, gaaer paa Opdagelsesreiser efter de sociale Sandheder; og dette er ligesaa vanskeligt for Poesien, som det vilde være alene ved Inspiration og uden Kikkert at finde en Planet. Videnskaben er for Poeten det Samme som Luften for Fuglen, den hjelper ham paa hans Flugt og understøtter hans Vinger. Et Overblik over Victor Hugos Liv og Digtervirksomhed vil maaskee sætte os istand til at afgjøre, om det er lykkedes ham, hvem Heine kalder Frankrigs største Digter, at forene Poesien, Politiken og Statsoeconomien til et harmonisk Hele, eller om han ogsaa kunde have havt godt af at lægge sig Goethes bekjendte Regel paa Hjerte: „Kun den er Mester, der forstaaer at begrændse sig."

Victor=Marie Hugo er født den 26de Februar 1802 i Besançon. Hans Fader, Grev Joseph Hugo, var en af Revolutionskrigenes mest glimrende Generaler, hvorimod hans Moder, der var en Datter af en Skibsrheder i Nantes, nærede den varmeste Hengivenhed for Kongehuset og deeltog i alle de med Opstanden i Vendée forbundne Farer. Hans Forældres forskjelligartede Sympathier udsatte ham saaledes for en dobbelt Paavirkning, der ikke blev uden Indflydelse paa hans fremtidige Forfattervirksomhed. Hans omflakkende, paa Eventyr rige Barndom var vel skikket til at udvikle hans poetiske Genie. Han bemærker selv, at han havde gjennemvandret Europa, „førend han endnu var indtraadt i Livet." Han var neppe to Maaneder gammel, da hans Familie for=

lod Besançon og begav sig til Øen Elba. Efterat han havde tilbragt tre Aar paa denne Ø, der er bleven saa navnkundig som Napoleons midlertidige Opholdssted, boede han to Aar med sin Moder i Paris og fulgte derpaa med hende til Neapel, hvor hans Fader var Gouverneur i en af dette Kongeriges Provindser. Den fremtidige Digter legede ved Foden af Vesuv; han saae „disse duftende Bredder, hvor der hersker et evigt Foraar“ og skjelvede ved at høre fortælle om Fra Diavolo, den berømte Bandit, som hans Fader forfulgte gjennem Abruzzernes Kløfter. I Aaret 1809 tog hans Moder ham atter med sig til Paris, hvor han tilbragte et lykkeligt, fra Verden afsondret Liv, hvis velgjørende Minder han ofte har besunget. Her modtog han den første Underviisning af en gammel Præst, Herr de La Revière, og hans Forstand udviklede sig hurtigt under disse gunstige Forhold, indtil en dramatisk Begivenhed omsider forstyrrede denne flittige og poetiske Tilværelse. General La Horie, en af Moreaus tidligere Adjutanter, der blev forfulgt af det keiserlige Politi, bad Fru Hugo om Tilladelse til at skjule sig hos hende, og han kom til at beboe et lille Værelse i hendes afsides liggende Huus. Den til Uvirksomhed fordømte Kriger søgte sin kjæreste Beskæftigelse i at tale med den lille Victor og at udvikle hans sjeldne Aandsevner. Politiet opdagede omsider Generalens Tilflugtssted; han blev kastet i Fængsel, som han kun forlod for at deeltage i Mallets Sammensværgelse, og han blev skudt ved sin Vens Side paa Grenellesletten. Man vil let kunne indsee, hvilket dybt og bittert Indtryk den misfornøiede Generals Samtaler og hans paafølgende Execution maatte gjøre paa den varmtfølende Dreng, og det er høist sandsynligt, at denne Begivenhed tildeels har bevæget ham til i 1814 saa ubetinget at slutte sig til Bourbonernes Sag. Nogen Tid efter La Hories Fængsling reiste Fru Hugo med sin Søn til Spanien, hvor hendes Mand var bleven ansat som Hofmarskalk hos Kong Joseph. Victor Hugo var bestemt til som Page at træde i denne Konges Tjeneste; men Forholdene bleve snart saa truende, at hans Moder vendte tilbage til Paris med sine to yngste Sønner Eugene og Victor. Fra Spanien hjembragte Victor Hugo foruden et nøie Kjendskab til dette Lands Sprog en castiliansk Holdning, en Alvorsfuldhed, en Stolthed og en Selvtillid, der gjorde ham skikket til at udrette noget Stort. Sierra Morenas Sol havde ogsaa opflammet hans Phantasi, og allerede i sit trettende Aar skrev han sit første Digt, der handler om Roland og hans Riddere. Keiserdømmets Fald og den første Restauration fandt Sted, førend han endnu havde fuldendt sine Studeringer. Paa samme Tid førte huuslig Uenighed, fremkaldt af en Uovereensstemmelse i politiske Anskuelser, til en Separation mellem General Hugo og hans Kone, og Faderen besluttede, at hans Sønner skulde indtræde i den polytechniske Skole. Victor Hugo, som havde Anlæg til Mathematik, men som elskede Digtekonsten endnu høiere og som alt paa den Tid havde skrevet sit første classiske Sørgespil „Irtamene“, i hvilket han under ægyptiske Navne besang Bourbonernes Gjenindsættelse, overtalte sin Fader til at afstaae fra dette Forsæt, og nu helligede han sig udelukkende til Poesien. Et Digt, som han i Aaret 1818 indsendte til Akademiet for at besvare en Prisopgave, tildrog sig Censorernes Opmærksomhed og vilde ifølge en af hans Biographers Udsagn have vundet Prisen, hvis Forfatteren ikke mod Slutningen havde sagt om sig selv, at han neppe var femten Aar gammel, en Paastand, de lærde Akademikere betragtede som en Mystification, hvorfor de indskrænkede sig til kun at belønne hans Arbeide med hæderlig Omtale. Den omtalte Biograph, Sainte-Beuve, skildrer Udviklingen af Victor Hugos Talent paa følgende Maade: Aarene 1819 og 1820 vare sikkert de mest afgjørende i hele hans Liv. Kjærlighed, Politik, Uafhængighed, Ridderlighed og Religion, Fattigdom og Hæder, uafladelige Studeringer, en Jernvillies Kamp med Skjebnen, Alt aabenbarede og udfoldede sig samtidig hos ham med den Styrke, der er Geniets Særkjende. Hans Kjærlighed til en ung Pige blev altfor tydelig for hans og hendes Familie, der ikke vilde forene et saa ungt og uformuende Par og som derfor kom overeens om foreløbig at afbryde Omgangen med hinanden. Adskillelsens Smerte har han skildret i et Digt „Det første Suk“, der bærer en inderlig og stolt Sorgs Stempel, og hvem skulde vel troe, at den 1820 skrevne Roman »Han d'Islande«, som paa Grund af de med Udgivelsen forbundne Vanskeligheder dog først udkom i 1823, kun var et ømt Kjærlighedsbrev, bestemt til at skuffe Bevogternes Argusøine og til alene at forstaaes fuldstændigt af en eneste ung Pige. Forberedt ved Studier og ulykkelig Kjærlighed til at betræde en Digters Løbebane begyndte han i Aaret 1822 med at udgive de Værker, som hurtigt forskaffede ham en Plads blandt Nutidens mest udmærkede Forfattere. Forinden vi gaae over til at omtale disse hans Arbeider, ville vi dog endnu meddele nogle Træk af Digterens huuslige Liv. Han mistede sin Moder i Aaret 1821, og denne sørgelige Begivenhed løsnede lidt de Baand, der knyttede ham til det royalistiske Parti. I October 1822 ægtede han Frøken Foucher, den smukke unge Pige, hvem han alt som Dreng havde elsket med en Lidenskab, mod hvilken to Familiers kloge Beregninger havde viist sig afmægtige. I Aaret 1823 erholdt han en kongelig Understøttelse af Ludvig den Attende. Han havde ikke gjort Noget for at opnaae denne Gunst; han havde besunget Bourbonerne, som en af Fortidens Minder, af Liliernes ærværdige og hæderfulde Ælde begeistret Poet, som en uegennyttig Troubadour, men ikke som en Partimand. Man fortæller, at det dog ikke blot var Læsningen af »Odes et Ballades«, der bestemte Ludvig den Attende til at tilstaae ham denne Understøttelse. En af Victor Hugos Kammerater, ved Navn Delon, der var dømt til Døden efter Saumurs Sammensværgelse, holdt sig skjult i Paris og stod hvert Dieblik i Fare for at blive opdaget. Victor Hugo, som paa den Tid var i Besiddelse af to beskedne Vaaninger, tilskrev Delons Moder, for at tilbyde hendes Søn den ene, „og jeg er altfor royalistisk,“ tilføiede han, „til at man vil vente at finde ham i mine Værelser.“ Brevet blev opsnappet af Politiet, brudt og forelagt Kongen; efterat have læst det, sagde Ludvig den Attende: „Jeg kjender det unge Menneske, han viser sig her som en Hædersmand. Han skal have den første Pension, jeg faaer til min Raadighed.“ Victor Hugo modtog den virkelig ogsaa snart, men der hengik flere Aar, inden han kom til Kundskab om Anledningen dertil. Delon tog heldigviis ikke mod et Tilbud, der vilde have været saa farligt for ham, men forskaffede sig et sikrere Skjulested.

Omtrent et Aar før den her meddeelte Begivenhed indtraf, havde Hugo og hans Broder grundlagt et Blad: »Le Conservateur Litteraire«, og de af ham skrevne Artikler ere ikke uden Interesse. De bevise idetmindste, at den tyveaarige Forfatter ikke tænkte paa nogen literair Revolution, ja han billigede kun med et vist Forbehold de af Lamartine indførte Reformer. »Les Méditations« forekom ham at være en besynderlig Bog, i hviiken han, trods den for Dagen lagte Skjødesløshed, Nyhedssyge og Dunkelhed og trods alle de Gjentagelser, hvoraf den vrimlede, dog erkjendte en Digters Værk. Victor Hugos første Oder røbede heller ikke nogen meget levende Bestræbelse for at finde nye poetiske Former. Formen er tvertimod aldeles classisk, og Tankerne og Følelserne kunne ikke kaldes originale. En levende Phantasi, en ualmindelig Dygtighed i Sprogets Behandling, samt de ophøiede Begivenheder, der fremkalde Begeistringen, adskille kun disse Oder fra saa mange nu forglemte, lyriske Frembringelser. Men selv efter saa ufuldkomne Forsøg kunde man dog paastaae, at Victor Hugo var en sand lyrisk Digter, og den lyriske Digters Eiendommelighed er mindre at finde nye Ideer, end at give de alt bekjendte Ideer en klar, gjennemsigtig og tiltalende Form. Som ungt Menneske hyldede han den Verdens Ideer, i hvilken han levede. Han var kongeligsindet og gudsfrygtig paa Châteaubriands Viis; Formaalet for hans Bestræbelser var at realisere det i »Genie du Christianisme« udkastede Program: At lade den hedenske Mythologies falmede og falske Farver afløses af den christelige Theologies friske og ægte Farver. Af en slig Beskaffenhed var Victor Hugos Romanticisme endnu i Aaret 1824, uagtet han allerede paa den Tid ikke var saa streng royalistisk som tidligere, ja han begyndte endog at istemme Folkesangene til Ære for Napoleon, der først havde været Gjenstand for hans Forbandelser.

Fru de Staël og hendes Tilhængere, som søgte i den spanske, tydske og fornemmelig i den engelske Literatur at finde Mønsterbilleder, skikkede til at udvikle den franske Smag og frigjøre den fra de akademiske Regler, øvede en ikke ubetydelig Indflydelse paa Victor Hugo. Han erklærede, at Fremstillingsmaaden er ligegyldig; hvad der virkelig er sandt og smukt, er det overalt, under alle Forhold og til enhver Tid . . . . Digteren bør ikke have noget andet Mønster, end Naturen og ingen anden Veileder end Sandheden. Han bør ikke skrive ved Hjelp af hvad der alt er skrevet, men kun lytte til sin Aands og til sit Hjertes Stemme. Af alle de Bøger, der ere i Omløb blandt Menneskene, bør han kun studere Homer og Bibelen. Til disse to store Forbilleder føiede han senere et tredie, nemlig Shakspeare.

Hidtil havde Victor Hugo kun skrevet nogle smaa lyriske Digte, som han kaldte Ballader, i hvilke han opfriskede phantastiske Fortællinger og Sagn fra Middelalderen, samt to Romaner »Han d'Islande« og »Bug Jargal«. For at kunne omtale hans romantiske Arbeider under Eet, ville vi tillige her nævne »Le dernier jour d'un Condamné« og »Nôtre-Dame de Paris«, skjøndt disse to Værker høre til en senere Periode. »Han d'Islande« vilde sikkert for længe siden være glemt, hvis denne Roman ikke havde Interesse som en berømt Forfatters første, famlende Forsøg. Han d'Islande, som lever af Søvand og Menneskeblod, og Spiagudey ere afskyelige Uhyrer, der kun opvække Væmmelse, medens Ethel og Ordener, skjøndt de ikke bære Originalitetens Præg, dog vække Læserens Sympathi og udbrede en poetisk Duft over Bogen; disse to Figurer ere idetmindste af Kjød og Blod, medens de andre Personer ere Vanskabninger. Ethels og Ordeners Kjærlighed er mulig, og hvor betinget denne Roes end er, fortjener den at anføres, fordi Forfatteren alt tidligt har givet sin Phantasi altfor meget Tøilen paa Fornuftens Bekostning. Det bør fremhæves, at Victor Hugos Forkjærlighed for Uhyrer aabenbarer sig første Gang i denne Roman. I »Bug Jargal« gjenfinde vi denne Forkjærlighed, skjøndt i en mindre hæslig Form, men det er dog umuligt at miskjende Slægtskabet mellem Han d'Islande og Dvergen Habibrah, en original Skikkelse, men dog kun original, forsaavidt som den moralske og den physiske Hæslighed her have indgaaet den nøieste Forening. Vækker Habibrah mindre Afsky end Han d'Islande, saa maa Grunden dertil søges i den Omstændighed, at han er mere listig end grum, og at der derfor er en Side ved hans Skurkagtighed, som fængsler vor Opmærksomhed. Bug Jargals Høimodighed og Selvopoffrelse fortjene derimod at roses, som Drivfjedre, benyttede med stor Kløgt. Denne ædle Slave er en i enhver Henseende veltegnet Charakteer. Skjønt Planen i denne Roman ikke fortjener store Lovtaler, er den dog langt bedre end »Han d'Islande«, medens derimod Stilen ved sin Flugt, sin Elegance og den Smag og Tact, hvormed Billederne ere benyttede, giver denne Roman et literairt Værd, som man forgjeves søger hos Charaktererne. I »Le dernier jour d'un Condamné« skildrer Forfatteren de moralske Pinsler, for hvilke et til Døden dømt Menneske er udsat, medens han i sit Fængsel tæller de Timer, Minutter og Secunder, han endnu har at leve i. Om end Victor Hugo ikke fuldstændigt har udtømt sit Emne, har han her leveret et høist fortjenstfuldt Værk, og Episoden med Pepita, Skildringen af denne saa friske og rene, saa glødende og dog saa kydske Kjærlighed, danner en smuk Modsætning til den Dødsdømtes fortvivlede Stilling. Victor Hugos Lyst til at fremstille Uhyrer har dog heller ikke fornegtet sig i dette Arbeide, i hvilket den dømmende Myndighed overtager denne Rolle. Dommeren er ikke mindre grusom, end Røveren og Dvergen, og Forfatterens Vrede kan kun undskyldes, hvis han har villet skrive en Tendentsroman og virke for Dødsstraffens Ophævelse. Men har dette været Forfatterens Hensigt, saa har han baaret sig keitet ad; er Loven slet, bør man angribe Loven og ikke den dømmende Myndighed, som ikke har skrevet den, men som kun anvender den efter bedste Skjøn.

I »Nôtre Dame de Paris« gjenfinde vi alle de udmærkede literaire Egenskaber, hvortil kun Spiren fandtes i de tre alt nævnte Romaner. Hvis man vil være retfærdig mod Victor Hugo, maa man kun bedømme ham som Romanforfatter ifølge dette Værk og »Les Misérables«, som vi senere skulle omtale. »Nôtre-Dame«, som han har skrevet i sit tredivte Aar, er ingenlunde at betragte som Digterens sidste Ord, det har han godtgjort paa den mest ærefulde Maade, men dog som Udtrykket af en veloverveiet Villie. Victor Hugos literaire Talent har i dette Værk udfoldet sig paa en endnu langt yppigere Maade, Stilen er beundringsværdig, men derimod er det ogsaa meget tvivlsomt, om de i »Nôtre-Dame de Paris« forekommende Charakterer virkelig kunne siges at høre til den menneskelige Familie. Gringoire, som ifølge Forfatterens Mening skal personificere den poetiske Stillings Elendighed i det femtende Aarhundrede, er et Carricaturbillede, der hverken vækker Latter eller Medlidenhed. Denne Person finder sig saa godt i enhver Nedværdigelse og nærer saa ringe Agtelse for sig selv, at enhver Sympathi for ham er umulig; han staaer lidt høiere end en Hund og lidt lavere end en Lakai, og det er ubegribeligt, hvorfor Victor Hugo har villet personificere Poesien i denne Mellemting af Tigger og Hofnar. Phøbus de Chateaupers, som elsker sine Sporer og sit Sværd, som er sandselig, egenkjærlig og hovmodig, er langt bedre skildret end Gringoire, men han vækker ingen Deeltagelse som Romanhelt, og det er uforstaaeligt, hvorledes Esmeralda kan nære en glødende Kjærlighed til Phøbus; Skjønheden, der er tilstrækkelig til at vække Kjærlighed, er ikke tilstrækkelig til at nære Flammen, og Esmeralda bør, selv om hun ikke er i Besiddelse af stor Skarpsindighed, allerede ved det første Ord, hun vexler med ham, føle sig overbeviist om, at Phøbus er et hjerteløst Menneske, der er uværdigt til at elskes. Domherren Claude Frollo er en Præst, hvem Afholdenhed har gjort afsindig og som mere ligner et vildt Dyr end et Menneske; han vilde være et værdigt Studium for en Læge, snarere end for en Digter, og Johan Frello er egentlig kun et Gjenskin af Gringoire. Den unge, blonde Fleur-de-Lis, som er saa stolt af sin Skjønhed, spiller kun en underordnet Rolle; Esmeralda og Quasimodo ere Hovedpersonerne i »Nôtre-Dame de Paris«, og Esmeralda alene, Fenellas og Mignons værdige Søster, er tilstrækkelig til at udbrede Friskhed og Ynde over det Hele; man kan ikke tænke sig noget mere Poetisk, end den Scene, hvor hun giver den i Gabestokken staaende Quasimodo at drikke Hvor høit Quasimodo end staaer over Han d'Islande og Habibrah, saa er han dog ogsaa et Uhyre; hans Kjærlighed til Esmeralda er ikke menneskelig, den er en newfoundlandsk Hunds Hengivenhed for sin Herre. Ved at tale om Kjærlighed mellem den yndefulde, som en Sommerfugl flagrende Zigeunerinde og Klokkeren, der i sin Person indbefatter alle Hæslighedens Elementer, saaledes som Victor Hugo har gjort, opstiller man Modsætningen som Poesiens ypperste Lov.

Denne Higen efter at opstille Modsætninger, der charakteriserer Victor Hugo, skulde han snart gjøre gjeldende i Dramaet, hvor enhver Forsyndelse mod Sandheden maaskee hevner sig endnu føleligere, end i Romanen. Den stærkeste Kamp mellem den romantiske Skole og Tilhængerne af de gamle, classiske Former fandt Sted paa Theatret. Victor Hugo, som ønskede at udmærke sig i denne Turnering, mødte med „Cromwell“, et Drama, som ingen Lykke gjorde,

og som kun er mærkeligt derved, at den lange Fortale indeholdt hans nye poetiske Troesbekjendelse, ifølge hvilken han opstillede som sit Formaal, at nærme sig Virkeligheden og reproducere Menneskelivet og Historien, ligesom han ogsaa opstillede Shakspeare som den første af alle dramatiske Forfattere. Imidlertid havde han selv altfor megen Phantasi til at følge de i Fortalen til „Cromwell“ fremsatte Regler, og den eneste Theori, han holdt sig efterrettelig, var stedse at opstille det Sublime og det Groteske, som Modsætning til hinanden. Den meget omtalte Fortale blev dog den Fane, om hvilken den nye Skole, alle Fru de Staëls og Châteaubriands støiende og emanciperede Arvinger, flokkede sig, idet de med høie Raab forlangte Ophævelsen af den gamle, classiske Lovbog og i saa Fald lovede at levere Mesterstykker. Denne nye Skoles fornemste Repræsentanter, blandt hvilke der fandtes flere udmærkede Digtere og Kritikere, f. Ex. Alfred de Vigny og Sainte-Beuve, betragtede Victor Hugo som deres Leder. I denne Periode, fra 1828 til 1831, frembragte han sine betydeligste Værker: »Les Orientales«, »Marion Delorme«, »Hernani« og »Les Feuilles d'Automne.«

»Les Orientales«, hvor Victor Hugo gav sin Hovedevne, Phantasien, Tøilen, er i formel Henseende hans Mesterværk. Naturen er ingensinde bleven fremstillet med mere glødende Farver, og der findes ingen franske Vers, der ere skrevne med større Velklang og Fylde. Man kan ikke negte et saa mægtigt Værk sin Beundring, uagtet man har bebreidet Digteren, at han har opoffret Følelserne, Lidenskaberne og Ideerne for de glimrende Skildringers Skyld, og at det ikke er en virkelig og historisk, men kun en i hans glødende Phantasi existerende Orient, han har skabt. »Marion Delorme« er et fortræffeligt dramatisk Arbeide, uagtet det dog er altfor lyrisk, men i „Hernani“ gjør det lyriske Element sig i den Grad gjeldende, at Personerne ligefrem blive usande. Carl den Femte, Hernani, Don Ruy Gomez, ere ikke blot uhistoriske, men de ere ikke engang sande, de høre hjemme i en phantastisk Verden. Herlige Vers, en energisk Handling og en glimrende Dialog mangle ikke i „Hernani“; men smukke Oder gjøre ikke et Drama, og i ethvert Tilfælde var det ikke det Drama, som i Fortalen til „Cromwell“ lovedes vort Aarhundrede. Det blev dog modtaget med Jubel af den romantiske Skoles Tilhængere og beseirede Classikernes fortvivlede Opposition. Ved den første Opførelse af „Hernani“ satte de to Partier hinanden Stevne, som paa en Valplads; Romantikerne seirede, og man fortæller, at de sprang og dandsede omkring i Foyeren i Théâtre français og raabte: „Racine, nu er Du da tilintetgjort!“ »Les Feuilles d'Automne«, der udkom efter Julirevolutionen, fortjener den største Beundring. Uden at opgive de yppige Skildringer af Yderverden, har Digteren indrømmet de Tanker, der afgive Stoffet til den høieste lyriske Poesi, et større Spillerum. For at besynge Guds Almagt, den menneskelige Skrøbelighed, Livets Korthed, Naturens evige Gjenfødelse, for at udtale sin Medlidenhed med de sociale Ulykker og opfordre Aarhundredet til Barmhjertighed, har Digteren seet sig istand til at slaae an paa nye, stærkt vibrerende og klangfulde Strenge. Men ved Siden af disse Skjønheder af første Rang er det umuligt at oversee to væsentlige Feil, nemlig en Uro i Tanken og en Brede i Stilen, som alt aabenbare sig i »Les Feuilles d'Automne«, men som træde endnu stærkere frem i de paafølgende lyriske Digtsamlinger. En anden Feil, som er saameget desto alvorligere, fordi den ikke er blot literair, er en stedse stærkere og stærkere Fremtræden af Digterens Personlighed. Denne stolte Selvbevidsthed har vel undertiden givet sig Luft i begeistrede Vers, men den trætter Læseren, fordi den røber sig overalt; selv de mest glimrende Billeder kunne ikke erstatte en saa fuldstændig Mangel paa Tact.

Intet af Victor Hugos senere dramatiske Værker har overtruffet „Hernani“. »Le Roi s'amuse«, som fandt en tvivlsom Modtagelse ved den første Forestilling og hvis Gjenopførelse blev forbudt, indeholder lyriske Skjønheder; men „Lucrèce Borgia“, „Marie Tudor“ og „Angelo“ staae langt under „Ruy-Blas“ og „Borggreverne“. Det førstnævnte Stykke blev mishandlet af Kritiken, og det samme Publicum, som havde modtaget „Angelo“ med Bifald, peb „Borggreverne“ ud. Den harmfulde Digter har siden den Tid vendt Theatret Ryggen.

I Aaret 1841 blev Victor Hugo udnævnt til Medlem af Akademiet, og i den af ham ved denne Leilighed holdte Tale, der til stor Forundring for Tilhørerne var af politisk Indhold, røbede han, ligesom flere Digtere, det Ønske, at spille en politisk Rolle. I hans Værk: „Rhinen, Breve til en Ven“, optræder han ogsaa som Politiker og omdanner mod Slutningen Europas Kort med urokkelig Selvtillid. Louis Philippe, som ikke holdt af Phantasi i Politiken, ja neppe engang i Literaturen, gav kun efter for Hertuginden af Orleans' Forestillinger, da han i Aaret 1840 forundte Digteren Plads i Pairskammeret. Victor Hugo, som først var Royalist, havde senere fulgt Strømmen og hyldet liberale Anskuelser, for derpaa at vælge Napoleon til sin Afgud, til Gjenstand for sine mest begeistrede Sange, for at gjøre ham „til den Sol, hvis Memnon han var.“ Victor Hugo optraadte conservativ, men uafhængig i Pairskammeret. Han underkastede sig ikke Ministeriets Politik, og medens han lod „den første blandt alle Europas Konger, den kronede Viismand, som, siddende paa sin Throne, udtaler de Verdenfreden befæstende Ord“, vederfares Retfærdighed, smigrede han ogsaa Bonaparternes fra Frankrig forviste Dynasti. I den Tale, han holdt, da Prinds Jerôme den 14de Juni 1847 anholdt om Tilladelse til at vende tilbage, erklærede han sig for „en Tilhænger af de Banlyste og Landflygtige“. I den samme Tale opfordrede han Magthaverne til at skjenke den store Hob mere Opmærksomhed, den talrige og arbeidsomme, af saameget Mod og Fædrelandskjærlighed besjælede Classe, i hvilken der findes saamange frugtbringende Spirer, men ogsaa et saa forfærdeligt Gjæringsstof. Der var ifølge hans Mening Faren, der kunde „en Afgrund pludselig aabne sig“. Hans Spaadom gik nogle Maaneder senere i Opfyldelse, og en Revolution, som var politisk, men som udgav sig for at være social, henveirede Julidynastiet. Victor Hugo sluttede sig temmelig hurtigt til Republiken, „denne majestætiske Regjeringsform, som vore Fædre have seet stor og forfærdelig i Fortiden, og som vi Alle ønske at see stor og velgjørende i Fremtiden.“ Han blev af henved 60,000 Stemmer valgt til Medlem af den constituerende Forsamling og udtalte sig her mod Nationalværkstederne, men dog paa en saadan Maade, at de Klartseende følte sig overbeviste om, at de dengang saa lovpriste og populaire socialistiske Theorier snart vilde forlokke den veltalende Poet. Under General Cavaignac, hvis Modstander han var, bevarede han dog sin uafhængige Stilling og optraadte med megen Moderation. Med høire Side forlangte han Tokammersystemet, med venstre Side Pressefrihed og Afskaffelse af Dødsstraffen. En under hans Indflydelse staaende Avis, »L'Evénement«, førte en heftig Krig mod General Cavaignac, og han understøttede med stor Iver Louis Napoleons Valg til Republikens Præsident; han sluttede sig til det reactionaire Parti og forlangte, under venstre Sides Mishagsyttringer, at den constituerende Forsamling skulde opløse sig og gjøre Plads for en lovgivende Forsamling. Maaskee haabede han at komme til at beklæde en vigtig politisk Post, som ikke blev ham tilbudt. Forgjeves bestræbte »L'Evénement« sig for at udrydde „den almindelige og urimelige Fordom, at Digteren skulde være udygtig til at lede de menneskelige Anliggender“; forgjeves gav dette Blad sin høitravende Definition af en poetisk Politiker eller en politisk Poet, og sagde: „Han staaer med Arm og Hoved, Hjerte og Tanke, Sværd og Fakkel. Han er mild og stærk, mild fordi han er stærk, og stærk fordi han er mild; han er Erobrer og Lovgiver, Konge og Prophet, Apostel og Messias!“ Magthaverne betroede ikke Victor Hugo nogen Portefeuille, og denne nærmede sig nu det democratiske Parti, til hvilket han fuldstændigt sluttede sig, da det romerske Anliggende kom paa Bane; han blev snart dette Parties fornemste Organ, men hans Tale, der altid lød mægtig, hvor rig paa Antitheser og høitravende Yttringer den end var, vakte vel Nogles Beundring og Andres Forbittrelse, skjøndt den, naar Alt kom til Alt, ikke øvede nogen synderlig Indflydelse paa Begivenhedernes Gang.

Hvor strengt man end bedømmer dette Afsnit af Victor Hugos politiske Liv, vilde det dog være uretfærdigt at frakjende ham et afgjort Talent som Taler, og et urokkeligt Mod, hvormed han bar Ansvaret for sine Anskuelser, selv da disse udsatte ham for Forfølgelser. Og dette Ansvar kom til at hvile tungt paa ham. Begivenhederne i December 1851 nødsagede ham til at flygte til Brüssel, hvor han gav alle de Lidenskaber, al den Sorg og Forbittrelse, der opfyldte ham, Luft i Pamphletet: »Napoleon le Petit« og i nogle Digte: »Les Châtiments«. Det er derfor ikke at undres over, at Napoleons Hevn fulgte ham udenfor Frankrigs Grændser, og at Keiseren formaaede Belgien til at overtræde Gjestfrihedens Pligter, saa at Victor Hugo maatte søge Tilflugt paa Guernsey, hvor han, hvis oeconomiske Forfatning Statscoupet havde ødelagt, for det ved »Les Misérables« fortjente Honorar har kjøbt sig en Eiendom: Hauteville-House, og hvor han senere har levet uforstyrret som engelsk Borger, hvis Huus er hans Fæstning. Paa denne Ø, hvorfra han i det Fjerne kan see Frankrigs Kyst, til hvilken Adgangen er negtet dette Lands mest feirede Digter, lever han med den Hustru, som han paa en Maade tilkæmpede sig ved sine Sange, med sine to Sønner, hvoraf den ene er bekjendt som Shakspeares Oversætter, og med en Datter, der pleier ham i hans Alderdom. De elleve, i Længsel efter Fædrelandet tilbragte Aar, have nemlig gjort ham gammel før Tiden, men han er endnu stedse fuld af Livskraft. „Jeg staaer tidligt op, arbeider hele Dagen og gaaer tidligt tilsengs,“ siger han. „Jeg ryger ikke Tobak, men jeg spiser Roastbeef som en Englænder og drikker Øl som en Tydsker, hvilket dog ikke,“ tilføier han spøgende, „har forhindret Geistlighedens Aviser i Madrid fra at paastaae, at Victor Hugo slet ikke er til, og at den virkelige Forfatter til »Les Misérables« er Satan.“

Foruden dette sit sidste Værk har han paa Guernsey kun skrevet »Les Contemplations«, en Sjæls Memoirer, som han selv kalder dem. De udkom fem og tyve Aar efterat han første Gang havde slaaet Harpen, og det halve Bind indeholder en herlig Elegi, der beskriver hans Datters Død i Seinen og hvorledes hendes Mand fortvivlet styrtede sig bagefter hende for at frelse hende og omkom, medens Præsterne, der ikke kjende heltemodig Selvopoffrelse, negtede at udføre de kirkelige Ceremonier ved hans Grav. Disse Digte have imidlertid samme Fortrin og Mangler, som vi gjentagne Gange have havt Leilighed til at fremhæve. Men selv Victor Hugos varmeste Beundrere vilde neppe have troet, at han i sit Livs Høst skulde have skjenket Verden et omfattende, ligesaa skjønt, som lærerigt Arbeide. Og det har han dog gjort i »Les Misérables«, hvor han optræder med Upartiskhed, ikke laaner Øre til noget Nag og siger, hvad han antager for Sandhed, uden Hensyn til Øieblikkets Stridigheder. Man forbauses over den Virkning, som de smaa, tilsyneladende aldeles ubetydelige Optrin i Virkeligheden gjøre, og man skulde næsten troe, det var umuligt at skrive et spændende Drama om en lille Pige, der bærer en for hende altfor tung Vandspand, som hun skjelvende er gaaet ud for at hente. Et af Hovedfortrinene ved de Ulykkelige — vi kunne desværre ikke dvæle ved flere — er, at Interessen voxer, alt som Handlingen concentreres og indsnevres. Victor Hugo trænger i dette Arbeide ikke til at sammendynge Personer og Begivenheder for at røre os. Hele Slutningen er et huusligt Drama; Knuden er løst, men Spændingen ophører derfor ikke, den bliver tvertimod stærkere. Det er umuligt at frembringe et dybere Indtryk, end vi modtage ved Jean Valjeans Dødsleie, og en fransk Kritiker har fuldkommen Ret, naar han siger, at de, der ikke blive bevægede ved denne Scene, kunne opgive at læse: Intet vil være istand til at røre dem.

»Les Misérables« er, om man saa vil, en Tendentsroman, men den gaaer ikke, saaledes som navnlig det ultramontane Parti har paastaaet, ud paa at omstyrte Samfundet, at omgive Galeislaven med en Glorie og at undergrave enhver Lov. Det er kun hule Talemaader, og den Slutning, hvortil dette kæmpemæssige Værk kommer, er at hele Folket bør nyde fri Underviisning, saa at intet Menneske, der er født med gode Tilbøieligheder, skal synde af Uvidenhed eller Nød; at Samfundet, naar det ikke kan forebygge, at Nogen sulter, snarere bør betragte den for at tilfredsstille Hungeren begaaede Lovovertrædelse som en Ulykke end som en Forbrydelse, og at den, der maaskee paa Grund af et Øiebliks Forvildelse er ramt af Loven, ikke ideligt bør kastes tilbage i den Afgrund, i hvilken baade Forbryderne og deres Offere vælte sig. Med andre Ord: Reform af Underviisningen, af Fattigforsørgelsen og af Straffesystemet, dertil sigter dette med ligesaa megen Styrke som Genialitet skrevne Værk. Dets Forfatter har vel ogsaa her, som overalt, ikke stedse forstaaet at begrændse sig, man træffer nu og da, men dog langt sjeldnere, paa den samme Jagen efter Modsætninger, og det kan ei heller negtes, at han ikke sjeldent lader Poesien spille den Rolle, som egentlig tilkommer Videnskaben. Men selv om Æsthetikeren maatte finde, at det ikke er paa denne Maade, at Digtekonsten skal være Tolk for Tidens Ideer, saa vil Menneskevennen dog beundre den geniale Energi og Begeistring, hvormed Digteren her har grebet en af de vigtigste af de Ideer, der hædre vort Aarhundrede, hvis Bærer den er, den Idee nemlig, at Humaniteten ikke mindre end Statens Vel og Sikkerhed kræver en langt større Omsorg, end der hidtil er vist, for en Forbedring af de fattige Samfundsclassers Kaar. En Forfatter, der paa saa værdig en Maade har kæmpet for denne Idee, vilde have sikkret sig et hæderligt Eftermæle, selv om han ikke tillige var den Digter, som Frankrig med Stolthed nævner blandt sine ypperste.

J. C. M.

Literatur.

— Under Titlen „Eine Verschwörung“ har Excabinetssecretairen Carl Bollmann udgivet en Piece om de slesvigholstenske Forhold, støttet paa bekjendte danske Kilder; den skal om kort Tid blive efterfulgt af en anden, betitlet „Die deutch-dänische Frage“.

Musik.

— Af Anton Rubinstein er der udkommet en ny Concert-Ouverture i BDur for Orchester. Hans Opera „Lalla Rook“ bliver i Begyndelsen af September opført i Berlin, og i October i Dresden.

— Joseph Tichatschek har den 11te August feiret sit 25 Aars Sangerjubilæum i Dresden: paa den nævnte Dag i 1837 sang han for første Gang Kong Gustavs Parti i Aubers „Maskeballet“.

Blandinger.

— De forenede Staters Senat har vedtaget en, for Mormonerne lidet lystelig Lov, om Afskaffelsen af Fleerkoneriet i alle, til Unionen hørende Stater. Straffen for Overtrædelse af denne Lov er fastsat til en Pengebøde af 1000 Rigsdaler og fem Aars Fængsel.

— Sangforeningerne i Wien agte at samle et Fond, for at kunne reise Franz Schubert et Mindesmærke i hin Stad.

Aabenraa.

Den jydske Hede strækker sig ogsaa ned igjennem Sønderjylland; vest for den ligge Marskegnene, med deres flade, fede Frugtbarhed, men øst for Hederyggen er der deiligt, maaskee vel saa smukt som noget andet Sted i Danmark. Slesvigs Østkyst er gjennemskaaret af dybe Fjorde, og ved dem maa man søge baade Byerne og Skjønhederne, hvorvel de to Ting just ikke staae i synderlig Forbindelse.

Ved Enden af den store, dybe Aabenraa-Fjord ligger Byen Aabenraa, Byen med det ulykkelige Navn. Neppe har nogen anden By været Gjenstand for en saadan Efterstræbelse som Aabenraa: Ingen vilde lade den gaae med sit gode gamle Navn. De Danske skjendtes om, hvorvidt den skulde hedde Aabenraa eller Opner-aa, Tydskerne, som læse vort danske aa som a, og Kjøbenhavnerne, som ere bange for Forvexling med Gaden Aabenraa, kalde den Apenrade, de Indfødte i Slesvig udtale Navnet i ægte slesvigsk Dialect Affenraa, og Geographerne gaae en Middelvei og skrive „Aabenraa ved Apenrade Fjord“. Gud maa vide, hvad den kunde være kommen til at hedde, hvis vi ikke havde havt Professor Thorsen: Tak være ham, nu hedder den Aabenraa igjen, og det Navn skal den vel beholde, indtil denne Jord ikke mere har Brug for Navne.

Aabenraa ligger udmærket smukt paa et aabent, bølgeformet Terrain ved Fjorden. Rundt om er den til alle Sider, i Nord, Vest og Syd, omgiven af store Skove, der

Parti ved Havnen i Aabenraa (tegnet af Th. Jensen).

deels indhegne Fjorden, deels danne Grændsen ind imod Heden. Den hele Omegn bestaaer af et i høieste Grad bakket Terrain, bedækket med yppige Bøgeskove, der overalt ere gjennemskaarne af Aaleier, som tildeels endnu føre Vand. Mange Partier faae ved disse dybe Kløfter noget Fremmed, noget Norsk, som i høi Grad forøger Egnens eiendommelige Skjønhed, og den hele Omegn bliver derved saare rig paa Afvexling. Fra Byen skyder Landet sig iveiret til alle Sider, saa at Aabenraa ligger ganske som i en Dal, og fra den hele skovbevoxede Kant af disse Høider har man en mageløs Udsigt over Byen, Fjorden og de smukke Landstrækninger paa den anden Side af denne. Den nærmeste Udsigt har man fra en høi Bakketop, Kolstrupbakke, lige udenfor Byen; men jo længere man kommer ind i Landet, jo smukkere bliver Prospectet, thi overalt finder man en mægtig Forgrund. Det Billede af Byen og Egnen, som vi her bringe vore Læsere, er taget fra et af de smukkeste Udsigtspuncter, Mynterhøi, en lille Times Vandring fra Aabenraa. Det er en overordentlig høi og meget steil Skrænt, ved hvis Fod Høisletten, der strækker sig ned imod Byen, begynder; overalt er den oversaaet med større og mindre Bøgegrupper, medens hele Udsigten er lukket af de store Skove sydfor Byen og ved Fjorden. — Der skal megen Flid og endnu mere Aand til at gjengive smukke Landskaber og Udsigter med Blæk og Pen, og dertil er det ikke nok, at man i sit Hjerte gjemmer det smukke Billede. Derfor maae vi overlade vore Læsere selv engang at gjøre Bekjendtskab med Egnen; det vil sikkert lønne sig.

Aabenraa er en meget gammel By, den nævnes allerede 1148, og 1284 fik den Kjøbstadret af Hertug Valdemar den Fjerde. Byen ligger paa en Bakke, paa hvis Høidepunct

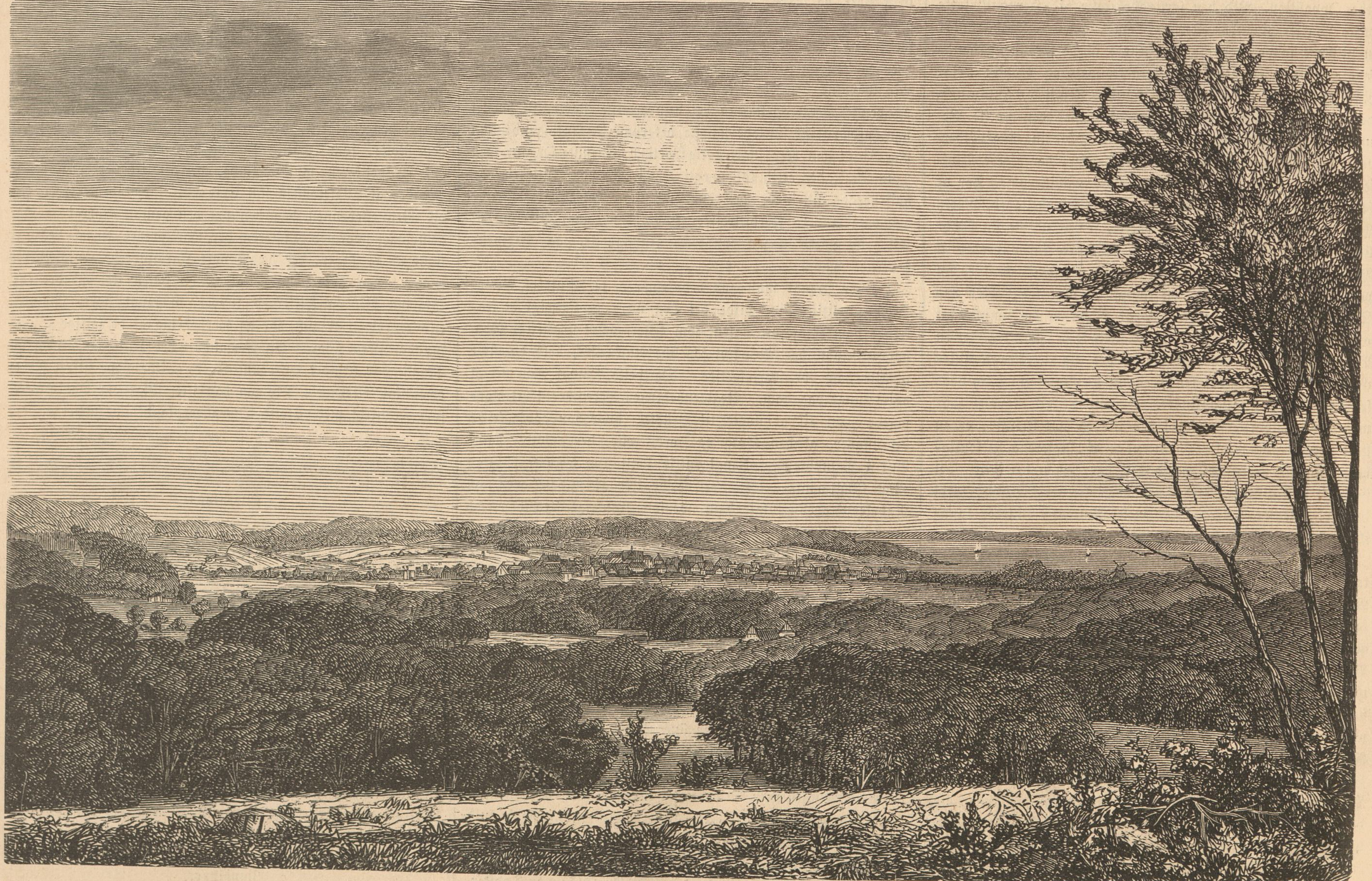

Aabenraa, seet fra Mynterhøien (tegnet af Th. Jensen).

Kirken staaer, medens Gaderne strække sig ned ad Skraaningerne. Det er allerede ganske eiendommeligt, saaledes at skulle arbeide sig op ad en Gade, men endnu eiendommeligere er selve Byens Physiognomi. Uagtet Husene ikke ere overordentlig gamle — thi Byen har ofte lidt af voldsomme Ildsvaader, navnlig i 1610, da over halvandethundrede Huse afbrændte; den ældste Bygning er udentvivl Løve-Apotheket, der bærer Aarstallet 1718 — have de et saare gammeldags Udseende. En meget smal Façade, om end ikke paa ret tydsk Viis Gavlsiden, vender ud til Gaden og er prydet med den charakteristiske Karnap, en Glasudbygning, der optager hele Fortoget. Man troer at leve i en af Holbergs Comedier, naar man vandrer imellem disse gammeldags Karnapper, hvorigjennem man overseer hele Stuen, medens Beboerne have ligesaa godt et Overblik over Gaden. Naturligviis have de senere Aar frembragt en heel Deel moderne Bygninger, der stikke smukt af imellem de gamle Huse, men der er dog ikke nok af dem endnu til at tilintetgjøre det gamle Indtryk.

Aabenraa har ikke mange offentlige Bygninger, og slet ingen, der er paafaldende ved Alder eller Ydre. Kirken er yderst simpel og just ikke smuk — den hidrører i sin nuværende Skikkelse fra Midten af det forrige, stilløse og smagløse Aarhundrede. Raadhuset, der ligger midt i Storegade, har heller ikke nogetsomhelst Udvortes; Skolen og den nyopførte Gündeothske Stiftelse ere velindrettede Bygninger, men ikke opførte for at tjene Skjønheden. Tæt udenfor Byen ligger Amtmandsboligen, Brøndlund-Slot, der er opført af Dronning

Margrete; i sin Tid et befæstet Slot, er det nu en meget beskeden Øvrighedsresidents.

Aabenraa er til Bunden dansk. Det er ikke denne ydre danske Fineerplade, som kan lægges over selv den tydskeste By, og som minder saa levende om Potemkins yppigt malede Skjærmbrædter langs Keiserinde Katharinas Vei igjennem det fattige Rusland. Det er ikke blot det danske Sprog og de danske Skildter, der fortælle det, det ligger langt dybere. Naturligviis er der Folk i Byen, som tale tydsk, der er endogsaa Adskillige, som tænke tydsk, men at de egentlige „Tendentstydskere“ skulde gribe om sig, det er der ingen Fare for. Den hele Embedsstand har ved en fornuftig Paavirkning uden Voldsomhed sat Tydskheden Stolen for Døren, og saaledes bør det være. I Slesvig maa man fare med Lempe, thi er der nogen Retning, hvori Slesvigerne ere ømskindede, saa er det, hvor Spørgsmaalet gjelder en gammel Vedtægt: lad den være saa gal, saa urimelig den være vil, kommer man og vil støde den overende, ja saa blive de kratzbürstige; men piano gaaer det som Ingenting. — Vi nævnte Sproget; det er ganske eiendommeligt. Dialecten er alt andet end kjøn, den ligner den fyenske noget, men i Stygt, og udmærker sig navnlig ved sine brede Vocaler og sin Forkjærlighed for det ingenlunde nydelige Bogstav æ. Desuden er Sproget blandet med en Deel hos os ubrugelige Ord, deels gammeldanske, deels af tydsk Oprindelse, og dertil naturligviis mange Fordreininger og Forvanskninger, som falde ganske pudsigt: et Foerværk har saaledes ikke, som man skulde troe, noget med Peltsværk at gjøre, men betyder et Kjøretøi, ligesom en Buggevogn ikke er en sybaritisk vuggende Vogn, men en skumplende Omnibus, der kjører til nærmeste By engang om Ugen, Wochenwagen. Ogsaa træffer man her en heel Deel gamle ægte danske Ord: En Oldenborre hedder simpelthen Uldentorre, ligesom den hed i gamle Dage; en Have hedder Kaalgaard, en god Fyr er gild, o. s. v. Spor af gammel Tydskhed findes endnu i Regning; navnlig have ældre Almuesfolk en vis Lighed med Marqeurer paa et kjøbenhavnsk

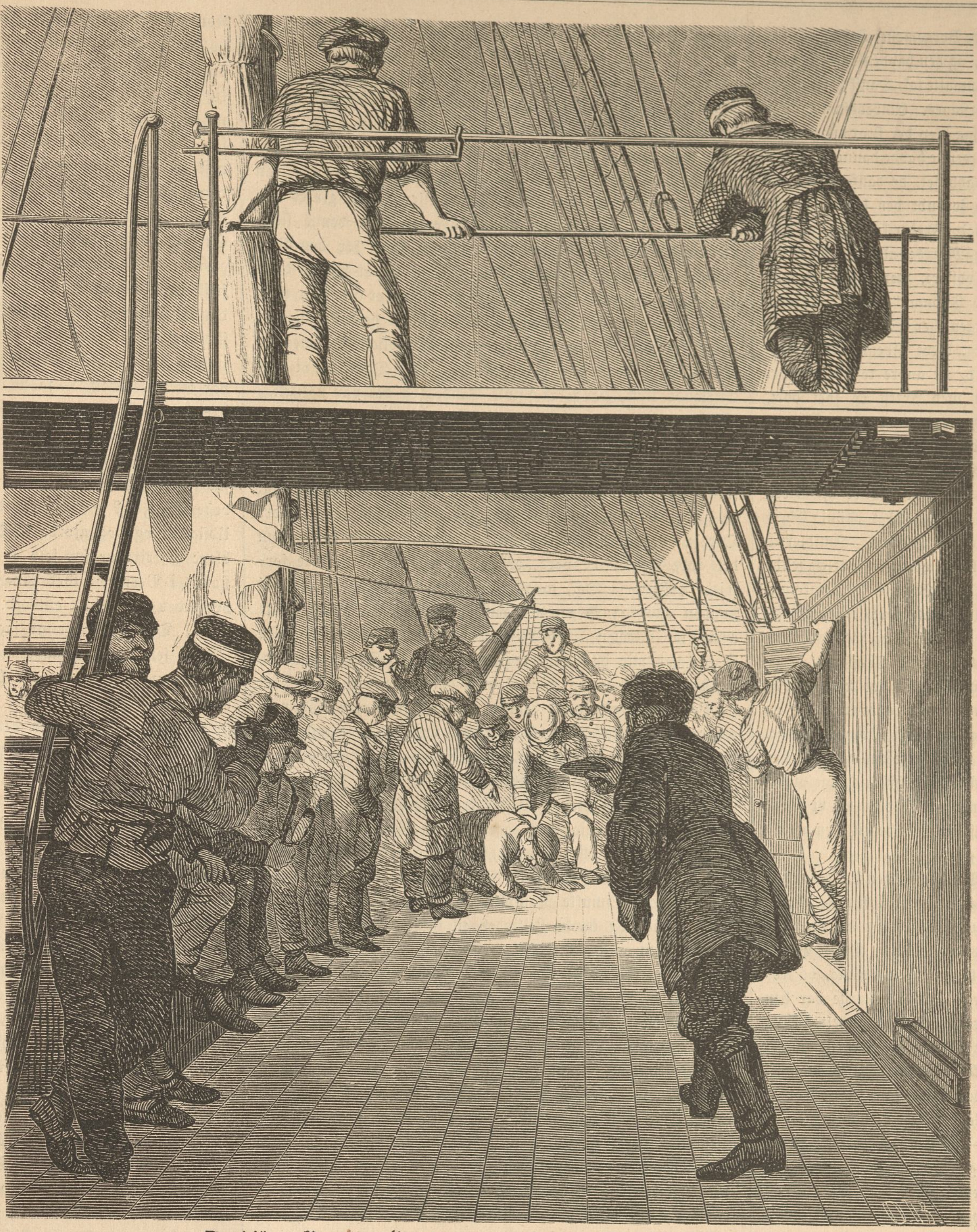

Der spilles „Narrehoved“ ombord paa „Hekla“. (Skizze af Otto Bache.)

Der skaffes ombord paa „Hekla“. (Skizze af Otto Bache.)

Billard, der tælle meget elegant til quarante et deux, men ikke vilde være istand til at oversætte 43 paa Fransk, om det saa gjaldt en Mark. Her tæller man meget godt paa Dansk lige til 39, men saa slaaer det lige over i Vierzig, og alle de større Tal forudsættes formodentlig at være for store for det danske Sprog. At Aabenraa imidlertid har kunnet føde Mænd, der kunde mere end tælle til Fem, som man siger, see vi, for at tage et Exempel — og alle de unge Muligheder ufortalte, der nu voxe op derovre — i vore tvende berømte Mænd Herholdt og Eckersberg, der begge ere udgaaede herfra; de to Navne maae dog kunne give Byen et vist Relief baade i Videnskab og Konst.

Der er ikke mange danske Byer, som udmærke sig ved industriel Virksomhed; derfor maa Aabenraa nævnes med særegen Udmærkelse, siden den har vidst at hævde sig en høi Plads ved to forskjellige Industrigrene, der her drives indtil Fuldkommenhed. Den ene er Skibsbyggeriet, Byens vigtigste Indtægtskilde. Langs Havnen ligger en Række af store Værfter, hvorfra det ene Skib større og bedre end det andet hvert Aar løber i Søen, og Skibene fra Andersens, Paulsens, Jacobsens og Reimers Værfter ere vel seete overalt. Man forundrer sig vel, naar man gaaer i de tomme Gader, over det lidet Liv, der rører sig i Byen, men gaaer man ned til Fjorden, saa seer man der en Virksomhed og en travl Arbeidsomhed, der bedst vise, at Borgerne ikke ligge paa den lade Side. — Den anden Industri er Orgelbyggeriet, der nu i over 40 Aar har været drevet af Faderen og Sønnen Marcussen. Fra deres Værksted ere over 100 dygtige og veludførte Orgeler udgaaede, ikke blot til mange danske Kirker, men ogsaa til mange Steder i Udlandet. Frue Kirke i Kjøbenhavn, Roeskilde Domkirke og St. Knuds Kirke i Odense, samt Kirkerne i Neumünster og Göteborg, have hentet deres Musik her.

I hele Byens tidligere Historie er der ikke Meget af almindelig Interesse. Først i 1848 foregik her Begivenheder, som danne et mærkeligt Blad i

Byens Historie. Under den daværende Borgemester Schow var der prøvet en vedholdende Fortydskning, og den havde slaaet godt an, om end ikke mere, end at Magistraten maatte tale Dansk til Almuen, naar den vilde være vis paa at forstaaes. Embedsstanden var tydsk og de rige Borgere ligesaa, altsaa blev der strax aflagt Hyldingseed til Oprørsregjeringen, da denne havde dannet sig; den sort-rød-gyldne Fane vaiede fra Raadhuset, de danske Borgeres Huse bleve bevogtede, og det blev forbudt den brave, dansksindede Udgiver af Aabenraa Ugeblad, Frederik Fischer, at udgive Bladet. Dette var den 25de Marts; allerede den 29de ankom et Corps af omtrent 300 Tydskere, men samtidigt med dem ankrede Orlogsbriggen „St. Thomas" under Capitain M. Suenson paa Rheden. Borgemester Schow og de to ivrigste Wühlere, Brødrene Karberg, bleve afhentede til Briggen, men kun Schow kom ombord, de andre to havde gjort sig usynlige. Schow blev belagt med Arrest og ført bort, medens et skarpt Skud fra Briggen bortrev det marcherende Corps' Fane. To Dage bleve de tydske Soldater i Byen, og Alt tydede paa, at en Kamp den 30te Marts vilde begynde mellem dem og „St. Thomas", der, understøttet af Steen Bille paa „Hekla", bemægtigede sig Dampskibet „König Christian VIII", som tilhørte et Actieselskab i Byen. Imidlertid afværgedes Kampen, der vistnok vilde have været ødelæggende for Byen, ved den formaaende Agent Bruhns Mellemkomst, idet han overtalede Soldaterne til ikke at gjøre nogen Modstand mod Dampskibets Erobring. Næste Dag jagede Efterretningen om de danske Troppers Nærmelse Tydskerne og de Tydsksindede ud af Byen, Capitain Suenson lod paa Skibsbroen Oprørsregjeringens Proclamationer opbrænde — og dermed var Aabenraas active Deeltagelse i Krigen tilende. Den passive Deeltagelse var ikke forbi, ligesom den ikke var begyndt dermed; men hele denne Udviklingshistorie faae vi vel en anden Gang Leilighed til nærmere at skildre, og vi skulle her kun berøre, at den væsentligst er knyttet til den ovennævnte Fr. Fischers Navn.

Aabenraa har naturligviis et Vandværk, den skal naturligviis have sit Gasværk til næste Aar, og endelig sin Jernbane, hvilket Haderslevere slet ikke finde naturligt, da de helst vilde have slige Lækkerier for deres egen Mund. Det er Byens Nyheder; men den har ogsaa nogle gode gamle Ting, og Adskilligt, som andre Byer ikke have. For det Første har den et gammelt Skyttelaug, der atter har et ældgammelt Privilegium paa at holde 6 Pintsedage og paa at more sig ganske mageløst i alle dem; der skydes ikke efter Papegøier, men til Skive, om Sølvgevinster, og Skyttekongen bliver rigtig Konge, det vil sige, han lever paa sine Medborgeres Bekostning og er skattefri i hele sit Regjeringsaar — hvilket kan være en ganske behagelig Tillægsgevinst for en rig Skatteborger; undertiden bliver ogsaa den slesvigske Minister Skyttekonge, det er han for Exempel iaar. Dernæst har Byen en udmærket oeconomisk Indretning i et stort Antal Smaahaver, der næsten for Ingenting leies ud til fattige Borgere, men dem ville vi blot for Fuldstændighedens Skyld nævne, da vi en senere Gang nærmere skulle omhandle dem. Endelig har Byen udtørret en stor Strækning af Fjorden, den saakaldte „Kiel"; det var tidligere et umaadeligt Antal Tønder Vand, som nu ere afdæmmede, udtørrede og forvandlede til 45 fortræffelige Tønder Land. Experimentet har kostet Penge, det er sandt, men det er slaaet godt til, og dette Foretagende vil engang give en betydelig Capitalforøgelse for Byen.

Statistik er en tør og kjedelig Ting, hvorfor vi ogsaa anmode vore Læserinder om at standse her; men for Herrer er det dog en god Ting og en belærende Ting, og det er ganske morsomt at erfare, hvorledes Byens Udgifter stille sig under alle de Forandringer og Forbedringer, som baade et mere udviklet Communalliv og navnlig alle de ovennævnte Fremskridt have medført. I 1835 udgjorde Byens Skatter 11,789 Rd. 48 Skill., eller for hver af de 3414 Indvaanere i Gjennemsnit 3 Rd. 42 Sk. I Regnskabsaaret 1860—61 vare de 12,502 Rd. 12 Sk. (kun 413 Rd. mere), hvilket efter det nuværende Indvaanerantal, 4551*), kun giver 2 Rd. 72 Sk. for hver! I de sidste 10 Aar er Byens Gjeld vel forøget med 16,000 Rd., men ved Siden heraf har Communen til sine Arbeider anvendt omtrent 68,000 Rd. og dog ere Skatterne nu 20 pCt. mindre, end for 25 Aar siden. Hvormange af vore Communer kunne vel fremlægge et saadant Regnskab?

Erindringer fra „Heklas" første Reise til London.

III.

Magsveir.

Det blev almindeligt fortalt ombord i „Hekla", at Nordsøen skulde kunne være fuldkommen bølgefri, hvad vi kalde glat som et Speil, og der var en stor Længsel hos samtlige Reisende efter at faae dette at see. Det var da heller ikke unaturligt, at der opstod nogen Tvivl om Muligheden af et saadant Phænomen, efter de Prøver, vi i de første Dage modtoge paa Søens Sindelag mod de Søfarende, og dog skulde vi virkelig opnaae at see Havet i Ro, saa Skibet ganske umærkeligt gjennemskar Vandet. Det er ret interessant, og jeg tør vel sige charakteristisk, at iagttage den Udholdenhed, hvormed man tilsøes vedbliver at anstrenge Øiet for at beholde Landet, som man har forladt, isigte; denne Interesse kan kun sammenlignes med de Anstrengelser, som gjøres for at opdage Landet, hvorimod man stevner, men denne sidstnævnte Anstrengelse krones sjeldent med Held for den Usøvante, thi der udfordres en Deel Øvelse til at skjelne det i Horizonten liggende Land fra Luften. Stor er Glæden, naar Kysten kan sees, og uvilkaarligt mindes man de saa bekjendte Raab fra Masten, der navnlig ved Beskrivelsen af Amerikas Opdagelse spille en saa vigtig Rolle. Den Dag, da vi saae Englands Kyst, havde vi smult Vande, og det var naturligviis med Glæde, at vi imødesaae Enden paa vor Reises første Halvdeel. Livet ombord havde omsider virket saaledes paa os, at vi vare blevne acclimatiserede, og Alt, hvad der fra første Færd af havde forekommet os ubehageligt og umuligt at gaae ind paa, faldt os nu meget naturligt, med andre Ord, vi begyndte at blive søvante, idetmindste saalænge som det gode Veir vilde vare, og det varede, ligetil vi laae fortøiede i Victoria Dok, maaskee længere, det veed jeg ikke, thi London gav saa Meget at tænke paa, at der intet blev tilovers for Blæsten, med Regnen var det derimod en anden Sag. Lad mig da gjøre et Spring over 10 Dage og tillad, gunstige Læser! at jeg, vistnok mod din Villie, river Dig bort fra London og alle dens Skatte, at jeg igjen tager Dig med ombord i „Hekla" og forsøger endnu engang at fængsle Dig der og gjøre Dig deelagtig i, hvad der passerede ombord.

At varpe et større Skib fra en Dok ud i Themsen er ikke saa ganske let gjort, og der er en meget væsentlig Omstændighed, som nøie maa tages med i Betragtning, det er, om der er Ebbe eller Flod. Ved at gaae ud fra Dokken, hvor vi toge Afsked med vor Sidekammerat, Prinds Napoleons udmærket smukke Dampskib, passerede vi en meget stor Masse Skibe og havde Leilighed til i Nærheden at betragte det Liv, som er charakteristisk for en stor Handelsstads Havn. Omsider naaede vi Floden og hvert Minut fjernede vi os nu mere fra denne Kolos af en Stad, der indeslutter saamange Seeværdigheder, baade af de gode og af de onde. Der faldt en fin Støvregn, og dette gjorde Dagen trist og Passagerernes Humeur ligedan; hertil kom, at vi om Aftenen fik Blæst, Modvind osv., men man blev behageligt overrasket ved den næste Dags Morgen at finde Anelserne om en ubehagelig Hjemreise tilintetgjorte, da det var det bedste Veir, man kunde ønske sig. Det var Søndag og det var den 6te Juli. Allerede tidligt paa Dagen gjordes der fra forskjellige Sider Forsøg paa at mindes hin berømte Dag i den sidste Krig, og den Omstændighed, at vi havde Vaabenbrødre ombord, ja Folk, der endog bare Mærker af deres Deeltagelse i Kampen, bidrog sit til at give Stemningen et krigersk Strøg, hvilket gav Anledning til mange Forslag om den rette Maade at høitideligholde Dagen paa. Man meente, at vore fire Kanoner maatte stilles til Passagerernes Disposition, og at disse skulde dele sig i to Partier, 100 Mand i hvert, der skulde opføre en virkelig Kamp, for at vise, at selv om vi ikke havde været med dengang da det gik varmt til, saa var det dog ikke af Frygt. Forhandlingerne om dette og beslægtede Forslag bleve drevne med saa stor Snedighed, at det blev umuligt at udfinde den egentlige Forslagsstiller og det er høist sandsynligt, at han har været i Besiddelse af et stort Feltherretalent, saa det næsten maa beklages, at Sagen fik et fra Forslaget saa forskjelligt Resultat. Den almindelige Anskuelse var, at det vilde være til stor Skade for Samfundet og høist utaknemmeligt mod Orla Lehmann, om vi nu allerede paa Vandet ihjelslog den Masse af Erfaringer, som vi ved hans Hjelp havde været ovre at hente i London. Denne Betragtning gjorde Freden sikker, ihvorvel den ogsaa havde sine ubehagelige Sider. Man kom nemlig til at opkaste sig selv det Spørgsmaal, om man ikke som industriel Deeltager i Toget havde Forpligtelse til at lære Noget og gjøre dette frugtbringende. Det turde ikke benegtes og en heel Deel befandt sig mindre vel, ved at ihukomme den Examensprøve, som engang ved en festlig Sammenkomst af Studerende blev forklaret af den geniale Professor; han fortalte, at man havde opfundet et nyt Slags Telegrapher, paa hvilket man forsendte Mennesker; det gik til paa den Maade, at man kom Individet i en Kasse, der indeholdt en Syre, som opløste det saa det blev til en Vædske. Ved Hjelp af et galvanisk Batteri, der sattes i Activitet, blev nu denne Vædske ført langs Traaden til Bestemmelsesstedet, hvor den landede i en anden Kasse, der kaldtes Reductionskammeret, fordi her atter af Vædsken dannedes et Menneske, hvilket gik for sig paa en sindrig Maade. Men der var den Omstændighed herved, at det reducerede Menneske kun besad de Kundskaber og den Viden, som han havde fordøiet — Resten var forduustet ved Forsendingen. Man indseer let, hvilket herligt Instrument dette maatte være for en Professor, og man begriber, at det ikke var unaturligt, at en Deel af vore Reisende frygtede for at komme i Berøring med dette skrækkelige „Scientometer"; Alt hvad der i de ti Dage var seet, var saaledes hobet sammen, at det blev meget underholdende, at vandre fra det ene Parti til det andet, man var da sikker paa at høre meget pudsige Yttringer. Hvor almindeligt var ikke Spørgsmaalet: „Var Du der?" og paa det benegtende Svar: „Aa — aa! har Du ikke seet det, ja hvad saa?" som om det i det Hele taget var muligt for et Menneske, at see Alt, hvad der kan sees i London. Men saa fik den, „der havde været der", travlt med at fortælle, og det er ganske vist, at man roligt kunde have ladet være at gaae flere Steder, fordi Fremstillingerne, der i fortællende Form bleve givne paa Hjemreisen, vare saa fuldstændige og Indtrykket saa frisk, at man næsten kunde troe, selv at have været der. Saadanne Samtaler og Udvexlinger vare den almindeligste Beskæftigelse den 6te Juli om Formiddagen. Veiret var saa smukt, at der ingen Søsyge fandtes ombord, og Appetiten var ikke ubetydelig — ja Mange længtes efter Middag. Mon ikke endnu Mange erindre de rædselsfulde Ord, som fandtes i det før Reisen udstedte Program, hvori det hed, at Kjødrationen udleveredes i betimelig Tid og da af Bakkens Mandskab skulde stikkes paa en Jernpind og nedlægges i det dertil bestemte Fad? En Jernpind og et Stykke Kjød! Hvilke Udsigter! og dog gjorde vi Bekjendtskab med begge Dele, kun bleve vi fritagne for selv at bringe disse saa forskjellige Gjenstande i Berørelse med hinanden. Lad mig i Korthed fortælle, hvorledes vi levede ombord. Strax om Morgenen fik vi en Skaal Theevand, for at jage Kulden af Kroppen. Et Par Timer senere lød Baadsmandens Pibe (hvor levende gjenkalder den ikke Mindet om P. P.'s Søromaner) til Uddelingen af Smør. Hver Mand fik en Portion, jeg veed ikke hvormeget den veiede, men den var god og tilstrækkelig. De „Bakker", som laae paa Steder, hvor der ikke havdes Plads til at spise, vare anbragte ved faste Borde paa Dækket, Resten „skaffede" paa Banjerne eller i Messen. Der var en Løben og en Henten op af Suul, Brød, Ost, Flasker og Glas, indtil man endelig kunde begynde Spisningen, der undertiden blev krydret derved, at en næsviis Bølge behagede at stænke lidt Vand over Maden, men det gjorde Intet — man sparede i saa Tilfælde Saltet. Efter Maaltidet maatte vi hen at vaske op, og dette skete i Saltvand, uagtet jeg nok troer, at de Fleste stjal lidt Ferskvand til at skylle Porcellainet af med. Jeg betragter dette Tyveri som meget undskyldeligt og tager derfor ikke i Betænkning at røbe det, for at senere Reisende ikke skulle mangle et Præcedens. Klokken 1 lød atter Pibens Triller til Skafning og nu blev der meget travlt. Først maatte to Mand af hver Bakke ned at hente Træbakkerne, hvoraf hver tog fire Portioner, og derefter opstillede de sig ved Kabyssen, to Mand høi. Her havde Kokken fuldt op at tage vare; den stakkels Mand havde det i Sandhed meget varmt. Det var nu et Spørgsmaal, som jeg beklager ikke at kunne kalde afgjort, thi det vedblev at staae hen, om man havde Fordeel af at komme først eller sidst til Kabyssen. Jeg vil ikke forholde Læseren min individuelle Anskuelse, og den er, at flydende heterogene Sager, som Suppe, i Regelen leverede den Sidste nokſaameget „Tykt" som den Første, hvorimod de homogene Stoffer, som Grød, let kunde falde lidt vel stærkt brunede for den Sidste. Hovedsagen var dog at faae Noget, og det var i Triumph, at Bakken dampende blev bragt til de ventende Kammerater. Omstaaende Billede viser et saadant Øieblik. Naar Formaden var uddeelt, og hvert Numer var krydset af paa Brædtet, saa blev Kjødet ombaaret, og man tog da fat i Jernpinden, hvortil det var fastgjort, og trancherede det med stor Alvor. Eftermiddagskaffe, med smaa Tvebakker til, fik vi ikke, men en Middagsluur toge de fleste. Om Aftenen spiste man igjen tør Kost og drak Thee, naar man ikke, som den 6te Juli, tillige fik et Glas Grog. Denne tillavedes efter en storartet Maalestok i et Kar og blev ligesom al Maden smagt af Næstcommanderende, forinden den blev uddeelt. Det Hele var meget godt og enhver unødvendig Ulempe blev fjernet med stor Forekommenhed. — Eftermiddagen den 6te Juli var meget interessant, idet Beskæftigelserne vare saa forskjellige, at man fik Leilighed til at see, hvad Sølivet i denne Retning kan byde de Reisende. Paa Banjerne holdtes Concert, der med Mellemrum kunde høres oppe paa Dækket. Der spilledes ogsaa Kort og med stor Besværlighed forsøgtes det at dandse dernede, uden at slaae Hovedet aldeles istykker. Agter i Skibet blev der læst høit, spillet L'hombre, sovet af Enkelte, smøget af Alle og passiaret af de Fleste. Midtskibs sad en Maler, der var omringet af en heel Deel Nysgjerrige, som kigede ham over Skulderen og saae, at han tegnede omstaaende Billede af hvad der passerede forude. Paa den ene Side af Dækket spillede man „Paradis", paa den anden Side „Narrehoved". Dette sidste Spil er det, som fremvises i Billedet. Man tegner en Fiirkant, der inddeles i 9 Rubriker, som hver betegnes med et Tal fra 1 til 9, ordnede saaledes, at Summen af tre Rubriker udgjør 15, enten de adderes paa den ene eller den anden Led. Over Figuren tegnes et Hoved. Der afmaales nu en bestemt Afstand, hvorfra man kaster tre runde Metalplader ind i Figuren, det kommer da an paa at træffe høie Tal, thi de Spillende ere deelte i to Partier og det som har de fleste Points, efter at hver Deeltager har gjort sine tre Kast, har vundet fra det andet. Træffer Pladen i Narre-

---

*) En af Byens yderste Gader, Slotsgade, der først i 1861 er inddraget under Communen, er ikke medregnet her. Byens Indvaanerantal er 5133.

hovedet, da har Kasteren tabt, og træffer den paa eller i Nærheden af en af Kridtstregerne, hvoraf Fiirkanten dannes, da undersøger man, ved at puste gjennem et i Pladen anbragt Hul, hvilken Rubrik den skal regnes til; det er dette Tilfælde, som netop er indtruffet og vises ved Billedet. Der spilles ikke om Penge, men den, der faaer flest Points og især den, der kaster alle tre Plader i een Rubrik, har Lov til med en Haandspage at tildele de Tabende Bastonnade. Man maa naturligviis være interesseret i Legen for at finde dette morsomt. — Endelig blev Aftenen tilbragt med Sang og Dands, efter at en „alvorlig Deel“ af Festen havde bestaaet i Taler og Skaaler i Dagens Anledning. Som denne Dag gik, saaledes gik de andre paa Hjemreisen, vi holdt hver Dag Ferie og lagde Hovederne iblød for at faae Tiden tilbragt paa den behageligste Maade; at vi hurtigt kom hjem og at vor første Gjerning paa dansk Grund var, at bringe Orla Lehmann et Leve, som han ærligt havde fortjent, det er almindelig bekjendt, og jeg kan derfor bede Læseren tage tiltakke med, hvad jeg har kunnet byde af Underholdning paa denne Efterreise, det vil formodentlig nu være klart, at der var god Grund til at gjøre de Bemærkninger, som fandtes i min Indledning. Jeg gjentager, hvad jeg dengang sagde: Jeg vilde ønske, at mærkeligere Tildragelser havde lagt Beslag paa min Opmærksomhed og paa min Pen! Jeg føier hertil Udtalelsen af det Haab, at dog denne Reise maa have indbragt saa Meget for Deeltagerne, at det i Tiden vil kunne spores i Industrien saavelsom i Konsten.

f.

Ugens Politik.

Den 28de August 1862.

Det preussiske Cabinets længe bebudede Svar er omsider indtruffet hertil. Den i Berlin udkomne „Correspondenz Stern“ meddeler: „I Løverdags Aftes er den preussiske Separatnote afgaaet til Kjøbenhavn. Deri blive de i Memorandumet præciserede Puncter, hvori Danmark endnu ikke har opfyldt de i Aarene 1851 og 1852 indgaaede Forpligtelser, nærmere motiverede. Yderligere Meddelelse om Notens Indhold maae vi forbeholde os.“ „Berlingske Tidende“ har derimod bragt i Erfaring, at de i Noten indeholdte Forlangender skulle være meget vidtgaaende; Preussen skal saaledes fordre Fællesforfatningens Ophævelse, Myndighed for Repræsentationerne i hver enkelt af Monarchiets Landsdele til at bevillige Budgettet, Ophævelse af det slesvigske Sprogreskript og Tilbagevenden til de tidligere i saa Henseende bestaaende Forhold. Den samme Tidende veed ogsaa, at der i disse Dage er overleveret vor Regjering et Memorandum, hvori Østerrig udtaler sin Opfattelse af Sagen paa en fra Preussen forskjellig, dog langtfra imødekommende Maade. Imorgen, den 29de August, afholdes et Statsraad under Hans Majestæt Kongens Forsæde.

Paa dette Standpunct befinde altsaa de med saa store Opoffrelser kjøbte, internationale Underhandlinger sig i det nærværende Dieblik. Slesvig, som man i Begyndelsen med en vis Ængstelighed undlod at omtale fra tydsk Side, er nu skudt frem i Forgrunden; Holstens Forhold til Monarchiet er blevet af underordnet Vigtighed, og den af Kongen ved Overeenskomsterne af 1852 med begge de tydske Stormagters Billigelse forkastede Schleswigholsteinisme, skal nu igjen kaldes tillive. Da selv de mest kortsynede Politikere indsaae, at de internationale Underhandlinger mellem Danmark og de tydske Stormagter umuligt kunde føre til et tilfredsstillende Resultat, maa Ministeriet altsaa have havt gode Grunde til at indlede dem, istedetfor at underkaste sig den Forbundsexecution, hvormed man truede. Disse Grunde maae have været meget vægtige, naar man tager de gjorte Indrømmelser i Betragtning, og efter al Sandsynlighed har Hensigten været, at lokke Tydskland til at erklære, hvad det egentlig førte i sit Skjold, fordi Ministeriet var overbeviist om, at naar Spørgsmaalet gjaldt Slesvig, kunde det gjøre sikker Regning paa Understøttelse af de venskabeligsindede Magter, hvis Raad det med mageløs Føielighed har fulgt. Har dette været Hensigten, saa er den bleven fuldstændig opnaaet; thi naar Cabinettet i Berlin ikke skulde gjentage med de preussiske Deputerede og de i preussisk Sold staaende Aviser: Kiel, Rendsborg og Frederiksstad maae vi have, kunde det ikke godt opstille mere ublue Fordringer til en uafhængig Stat. Vort Ministerium har hidtil dækket sine Planer med et saa tykt Slør, at den offentlige Mening ikke er istand til at have nogen klar Forestilling om, hvilket Program det egentlig har. Landet lever i en fuldstændig Uvished om, hvad den nærmeste Fremtid vil bringe. Vi sige ikke dette som en Bebreidelse; det er muligt, at denne Tilbageholdenhed er Beviis paa en overordentlig diplomatisk Finhed, og enhver Fædrelandsven maa ønske, at naar Sløret engang drages tilside, der da maa findes Noget derunder; en Skuffelse i saa Henseende vilde være meget sørgelig. I ethvert Tilfælde synes det dog nu at være kommet saa vidt, at Handlinger bør afløse Diplomatiseringen, Handlinger udførte af det nærværende Ministerium, hvis det troer sig stærkt nok til at afvende eller imødegaae den truende Fare, af nye og friske Kræfter, hvis det mistvivler om sin Evne til at gjennemføre vor Sag.

»Times« bringer den glædelige Efterretning, at Prindsen af Wales' Formæling med Prindsesse Alexandra skal finde Sted næste Foraar, og efter hvad vi erfare, har Regjeringen erholdt officiel Meddelelse om den sluttede Forbindelse.

I Frankrig er Opmærksomheden udelukkende henvendt paa de italienske Anliggender, og uagtet »Le Moniteur« har talt og erklæret, at den franske Regjerings militaire Ære nødsager den nu mere end nogensinde til at forsvare den hellige Fader, ere den officielle Tidendes Udtalelser dog saa tvetydige, at baade »La France«, der er en ivrig Tilhænger af Pavens timelige Magt og »Le Constitutionnel«, som er dens mest afgjorte Modstander, tage sig dem til Indtægt. Sagen er, at Ingen endnu har den ringeste Forestilling om Keiserens Hensigter i Italien, medens Rygtet om, at han skulde have isinde at oprette et nyt Kongerige i Neapel til Gunst for Murat, som i den seneste Tid atter var dukket op, ikke vinder megen Tiltro. Italiens Venner fremhæve den Omstændighed, at Regjeringen med den største Omhu undgaaer at paatage sig nogen Forpligtelse med Hensyn til at hævde Pavens verdslige Besiddelsers fremtidige Integritet, og alle Blade af hvilkensomhelst Farve ere enige i, at Frankrig ikke kan lade sig true til at rømme Rom. Man vil tillige vide, at de franske Stridskræfter i den evige Stad skulle erholde en betydelig Tilvæxt, og at Marskalk Mac Mahon skal føre Overcommandoen. Men medens man saaledes er uvis om Keiserens Hensigter, modtager man de mest modsigende Efterretninger fra Italien. Hvert Dieblik gjøre nye Begivenheder Stillingen mere og mere indviklet. Man veed kun, at Garibaldi, der hidtil har opereret paa Sicilien, nu befinder sig paa Fastlandet, nemlig i Calabrien. Denne Provinds er i fuldstændigt Oprør; flere Frivillige befinde sig alt der, samlede i tre Corps i Nærheden af de tre største Steder i Calabrien. Garibaldi har forstaaet at bringe sine Tilhængere over fra Sicilien til Fastlandet paa en meget snild Maade. Man vil maaskee erindre, at Telegrammerne fra Turin for nogen Tid siden idelig berettede, at hans Tilhængere deserterede masseviis. Hele Verden gik i Fælden og Regjeringen først. Men Betydningen af denne foregivne Desertion var kun, at Garibaldi brød op med sin Leir. Regjeringen paatog sig selv den Uleilighed, at sætte disse Deserteurer i Skarer paa 50 til 100 Mand over paa Fastlandet, indtil der kun blev nogle hundrede Mand tilbage, som fulgte med Garibaldi. Denne har bebudet, at han om nogle Dage vil være i Neapel, hvilket dog kun kan skee under den Forudsætning, at Regjeringen ikke kan stole paa Tropperne. Han har søgt at contrahere et Laan paa 20,000 Lstlr. i England, og han har opfordret Ungarerne til at gribe til Vaaben; men General Klapka har svaret paa hans Proclamation, at Ungarn oppebier det beleilige Dieblik, og at det vil prise sig lykkeligt, naar det i Forening med Italien kan gaae i Kamp mod Østerrig, men at det ikke vil lytte til hans Stemme, fordi han staaer i Begreb med at sætte sit Navn paa Spil i en sørgelig Borgerkrig.

»La Presse« forsikkrer, at Østerrig og Spanien have tilstillet den franske Regjering en Note i Anledning af det romerske Spørgsmaal, i hvilken disse to Hoffer opfordre Keiseren til at fortsætte sin nærværende Politik. Hans tilsyneladende Holdning er saa fuldstændigt i deres Interesse, at de have al Grund til at opmuntre ham. De opnaae den dobbelte Fordeel, at Pavens verdslige Magt opretholdes, og at Frankrig mister de Liberales Sympathi i hele Europa. Hvad kunne de vel forlange meer?

De i Constantinopel af Stormagternes Gesandter afholdte Conferencer for at bilægge de mellem Tyrkiet og Serbien opstaaede Stridigheder, have ikke ført til noget Resultat. I Belgrad hersker der stærk Gjæring, og man nærer stor Frygt for alvorlige Forviklinger paa dette Punct. Ifølge „Augsburger Zeitung“ agter Fyrsten af Serbien at sammenkalde en Nationalforsamling i Belgrad den 20de September, for hvilken Spørgsmaalet om at slutte Fred eller føre Krig med Tyrkiet vil blive forelagt. Udenrigsministeren, Garaschamn, som er uenig med Fyrsten i Anledning af Betingelserne for den i Constantinopel afhandlede Ordning af Forholdene, og som derfor havde ansøgt om sin Afsked, har samtykket i at tage sin Ansøgning tilbage, indtil Nationalforsamlingen har afgivet sin Kjendelse. Bevægelsen i Serbien, Grækenland og Montenegro staaer i den nøieste Forbindelse med Garibaldis Optræden i Italien; en Correspondent i »Times« paastaaer, at den italienske Frihedshelt om muligt er endnu mere populair i disse Egne, end hjemme, og i det alt omtalte Svar fra General Klapka erklærer denne, at disse Folkestammer alt have efterkommet det til dem henvendte Opraab, at de gjorde sig Haab om Understøttelse, ja at de endog ventede, at Garibaldi selv vilde optræde iblandt dem.

I Bern er der afholdt en Fest for Officererne fra samtlige Cantoner den 24de August. De uforsigtige Yttringer, som den italienske Udenrigsminister lod falde i Parlamentet om Canton Tessin, foranledigede, at denne Fest fik en fuldkommen politisk Charakteer, saa at den maa betragtes som en høitidelig Protest mod ethvert Indlemmelsesforsøg. En dansk Reisende, som for Dieblikket opholder sig i Bern, beretter, at Forbundspaladset var smagfuldt smykket med Blomster, Skjolde og Trophæer. Et af disse Skjolde havde, ifølge hans os velvilligt tilstillede Meddelelse, følgende Indskrift:

„Da wo die Herzen eidgenossisch schlagen,
Ob Deutsch, Französisch, Italienisch fragen
Wir nicht — da wo sie eidgenossisch schlagen
Ist Schweizer-Erde.
Nach Annexionen fremder Länder tragen
Wir kein Gelüste, hoffend' nur das Eine,
Daß uns das kleine
Stück Schweizer Erde,
So wie's gerade ist,
Erhalten werde.

M.

Spøgeri ved Frederiksberg Kirke.

Som bekjendt, skal et „Søndagsbarn“ kunne see Spøgelser. Da jeg tilfældigviis er født paa nævnte Ugedag, har jeg altsaa hin, mere eller mindre misundelsesværdige, Gave.

Om end med en vis Ulyst, har jeg dog adskillige Gange søgt at gjøre Brug af dette noget problematiske Fortrin, og jeg har da virkelig bragt i Erfaring, at det herude paa Frederiksberg og i nærmeste Omegn spøger paa tre eller maaskee fire Steder; men jeg skal vel vogte mig for, nærmere at betegne disse Steder, thi vedkommende Eier kunde selvfølgelig ikke være tjent med, at jeg bragte hans Sted i Vanrygte, og han vilde sagtens sagsøge mig til Erstatning, hvis jeg offentlig blamerede hans Eiendom som et Spøgelsehuus, hvori fromme Mennesker hverken kunde eller vilde boe.

For endeel Aar siden kom et Sagn mig for Øre, at det nemlig skulde spøge i Nærheden af Frederiksberg Kirke. Da jeg, trods meerbemeldte Klarsynethed i Aanderiget, dog ikke havde bemærket nogetsomhelst Formummet i denne ellers jo rigtignok mistænkelige Egn, besluttede jeg at anstille Efterforskninger. I lang Tid kunde Ingen sige mig noget Bestemt om Spøgeriet, hvad der egentlig viste sig, og hvor det omtrent fremtraadte. Omsider stødte jeg leilighedsviis sammen med den vægtigste Autoritet i slige Sager, og kom da til Kundskab om, at Spøgeriet gjerne sporedes fra først i August til ind i September, altsaa nærmest i Høstmaanederne — naturligviis nær Midnatstimen — viste sig i Regelen kun i halvt Maaneskin, havde valgt Kirkemuren ved Hovedindgangen til Tumleplads, og var sandsynlig af en godmodig Natur, da det idetmindste ikke var kommet til officiel Kundskab, at nogen af Sognets respective Mænd eller Kvinder havde faaet Dinene dreiede i Nakken, var bleven lamslaaet, eller havde lidt deslige anden Molest af det omhandlede Uvæsen. Forresten vidste man ikke, hvad det var, eller i hvilken Skikkelse, det viste sig.

Ifølge disse Oplysninger, eller dog Vink, fortsatte jeg mine Undersøgelser med fornyet Iver. Jeg forsømte ikke nogen Maaneskinsaften eller Nat i Efteraaret at patrouillere flittigt omkring den Muur, der, afbrudt ved et Træstakit, omgiver Kirkegaarden. Alt var stille, forneden og foroven, fraregnet lidt Ugleskrig, Kattenes chromatiske Scalaøvelser, fjern Hundehylen og andre saadanne natlige Pillerier. — Præsten havde et Par Sønner, lyse og lystige Hoveder — hvad om de engang imellem experimenterede med en laterna magica? Præstegaardens to Gavlvinduer vende ud til Kirkegaarden og Runddelen, og deroppe havde Sønnerne deres Værelse. Intet var altsaa lettere, end derfra at sende et Par paa Glas malte Beenrade eller andet sligt Skræmmebillede ned paa den guulhvide Kirkemuur. Men ved nærmere Betragtning af Localiteterne indsaae jeg snart, at den fra Troldlygten udgaaende Straalekegle, der ikke retvel kan forhindres, vilde udbrede et Lysskjær, som øieblikkeligt maatte røbe Spøgelse-Laverne, og desuden fandt jeg, at de Billeder, der kunde nedsendes fra Vinduerne, umuligt kunde lade sig iagttage fra Veien udenfor Kirken, da de maatte falde paa den indre og ikke paa den ydre Side af Muren; kun naar man stod med Apparatet i modsat Retning, var det muligt at give en Præsentation af Taagebilleder paa den Fløi af den ottekantede Kirke, hvor Hovedindgangen er.

Af gode Grunde vilde jeg ikke indblande Andre i Sagen, og paa egen Haand at skaffe mig Adgang til selve Kirkegaarden, ved at krybe over, fandt jeg heller ikke tilraadeligt. Hvor let kunde jeg ikke blive overrasket af Graverkarlene paa en for deres Metier travl Tid? Vel frygtede jeg ikke for en Arrestation som Gravplyndrer; thi Stedets daværende Birkedommer, salig Matthias Frederiksen, var en godmodig og fornuftig Mand, der i Anerkjendelse af mine psychologiske Bestræbelser sikkert havde ladet mig slippe for godt Kjøb. Men Karlene kunde, enten af Tjenstiver eller af Spøgelsefrygt, uden Præludium strax og blindthen have spillet „Hvo veed, hvor nær mig er min Ende“ med deres Spader, Hakker og andre plumpe Redskaber paa min ubehjelmede Pandebrask, inden det kom til nærmere gjensidig Forklaring. Det skjøttede jeg ikke om, og nøiedes altsaa med, igjennem det lukkede Stakit udenfra, med ufortrøden Udholdenhed at iagttage den tomme Spøgelsescene, istedetfor at gjøre Indbrud over de

indviede Mure, i stadig Forventning om det Kommende.

Men der kom i lang Tid Intet. Dog endelig, Natten imellem St. Romanus og St. Laurentius, det vil sige imellem den 9de og 10de August, kronedes mine Jagttagelser med Held. Bemeldte Nat har jeg — uafseet al Spøgelsejagt — for Skik at tilbringe hvert Aar under aaben Himmel. Der skeer den Nat saa meget, som kun jeg — Søndagsbarnet — kan see; men der foregaaer dog ogsaa Et og Andet i Naturen, som er synligt for Alle og Enhver med gode Øine, bl. A. falde da hyppigen de saakaldte periodiske Stjerneskud. — Det var et smukt, mildt, om end ikke ganske stille Veir, Maanen var ved at gaae ned og belyste med sine hvide Straaler den omhandlede Façade af Kirken. Da saae jeg pludseligt et heelt Regiment Spøgelser opmarchere. Mørkebrune, lange, dunkle Skikkelser svævede forbi Muren, uophørligt ligesom forfølgende hinanden. De syntes at komme fra de mørkegrønne Epheufletninger, der snoe sig om Kirkens anden Fløi, og at fare henimod Sacristiet. I nogle Minutter kunde jeg ikke forklare mig denne vidunderlige Hvirveldands, eller finde et Hvilepunct i dette chaotiske Phantasmagori, der end yderligere forvirrede mit speidende Blik, naar Kirkegaardens slanke Birke kastede deres lange Skygger over paa Muren og frembragte de mest phantastiske Former hvergang Trætoppene svaiede for Nattevinden. Men netop sidstnævnte, noget rædselvækkende Skyggekast, ledte mig ogsaa paa Spor. Samme Virkning maatte have samme Aarsag. Maanen skinnede klart paa Stakittets Tremmer, og disse lange Staver afskyggedes paa den maanebelyste Kirkemuur i kolossal Størrelse og med usikkre Omrids. Idet Maanen forandrede sin Stilling og gled ned, forandrede de uformelige Stolper deres Form og voxede i Høide; og naar smaa Skyer jagede forbi den halve Skive, antoge Kæmpeskyggerne en rask fremskridende Bevægelse, der — begunstiget af Tiden og Stedet — nok kunde faae en veifarende Beskuer til at gyse, for senere at gjøre ham til troværdig Stadfæster af Sagnet om Spøgeriet ved vor saa elegiske og fredelige Frederiksberg Kirke.

Dersom Læseren skulde faae isinde, paa en af de første smukke Høstaftener selv at ville tage i Øiesyn et Naturspil, som ved Hjelp af nogen velvillig Phantasi kan ligne Einheriernes Kamp i Valhalla, eller Helteskyggerne i Ossians Sange, saa tør jeg vel ikke indestaae for Spøgeriets Beredvillighed; men vender man Ryggen mod den beskrevne Muur og hæver Blikket mod Himmelhvælvingen, vil man derimod see den af Dr. Schiellerup opdagede Comet feie afsted, og de omhandlede Stjerneskud ville sagtens knistre fra alle Hjørner, saa at man vil have en særdeles gunstig Leilighed til at gjøre — hurtige Ønsker.

Cl. R.

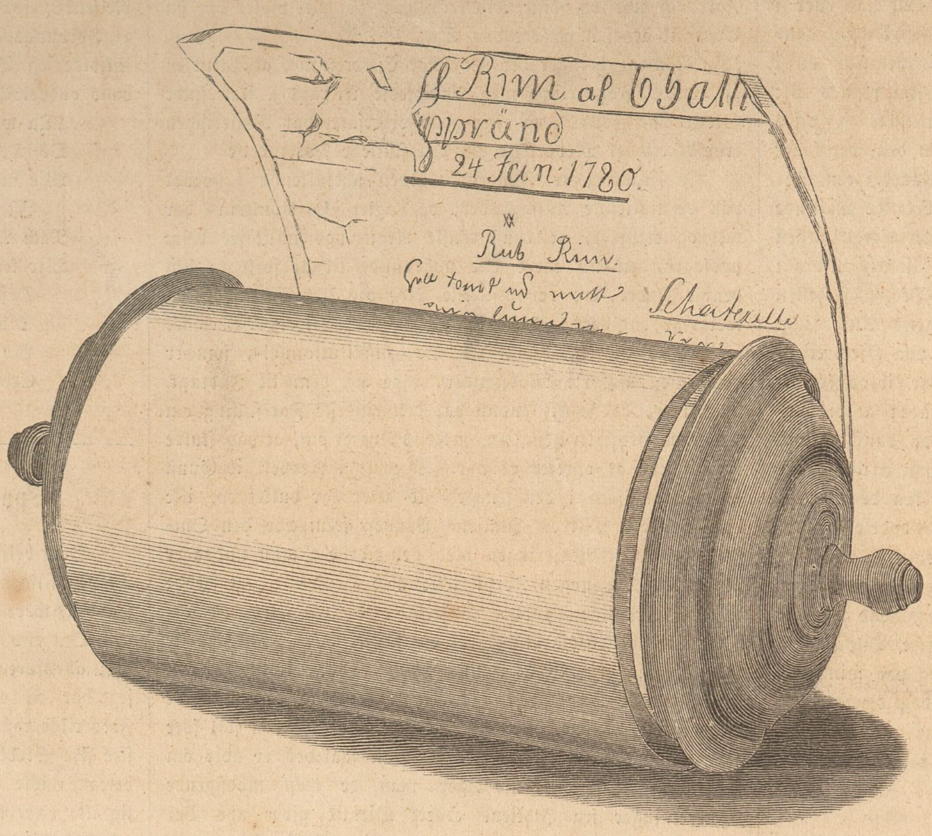

Et Manuskript af Bellman.

Bellmans mærkværdigste Manuskript.

I »Illustrerad Tidning« Nr. 32 meddeler J. G. Carlén Følgende:

Man har opbevaret en Mængde af Bellmans Aandsproducter, skrevne med hans egen Haand, blandt hvilke findes det her afbildede.

I Overskriften har den udødelige Skjald givet sit Manuskript Navnet:

(Väf uta)*f Rim af 65 aln.*
uppränd
d: 24 Jan: 1780.

Hvad det Ydre angaaer, er det en Række af sammenlimet Papir, der virkelig udgjør over 65 Alen i Længden og har en Brede af 6 Tommer, oprullet paa en Trævalse, hvis Ende er forsynet med en forgyldt Tridse, der er over fem Tommer i Diameter. Naar Manuskriptet har været udstrakt i sin hele Længde, medgaaer der rigeligt et Qvarteer med atter at rulle det op. Med Undtagelse af en ubetydelig Beskadigelse i Overskriften, er det ellers heelt igjennem særdeles vel bevaret.

Hvad Indholdet angaaer, begynder det med det bekjendte:

Helt tomt är mitt *Schatulle*
min lyra var i *kras*
men ändå på mitt *glas*
står Kungens namn i *gull*

hvilken Strofe — der her er nøiagtigt gjengivet — ikke, saaledes som man hidtil har antaget, er fremkommet som et umiddelbart Impromptu, men, som man seer, er et Digt efter forud opgivne Rim. Foruden hele Bacchi Tempel, flere af Fredmans Sånger og Epistlar, samt andre nu trykte Stykker, indeholder Rullen adskillige hidtil utrykte Leilighedsdigte, blandt hvilke findes et længere, kaldet »Papegojiaden«; dette sidste er dog af mindre Værd. — Det Hele slutter saaledes:

Än tre qvarter mig nu felar
På min ränning ungefär,
Men som tiden kostbar är
Och klockspelarn redan spelar *),
Må min stuf bli nederspänd.
Brödren re'n kring torget vänta
Och på källardörren glänta
Om de se min skymt i gränd.

Denna väf af sexti alnar
Elis Schröderheim tillhör.
Undertecknad, fabrikör,
Är tills blod och hjerta kallnar (svalnar?)

hans vän och ödmke tjenare
*B****

Den 1 April 1780, klockan 10.

Dette sjeldne Manuskript, en Foræring til Schrøderheim, opbevares nu i Akademiet for Videnskaber, Historie og Antiqviteter, til hvilket det for nogle Aar siden forræredes af Godseier Ulf paa Wiksmanshytten i Dalarne; hans Fader havde kjøbt det for en Bagatel — i en Commode.

*) Skjalden mener den Mand, som behandler Klokkespillet i Tyska Kyrkan hvilket endnu høres hver Tirsdag og Fredag en halv Time før Middag, men i tidligere Dage langt oftere.

Charade.

Det Første høit yndes af Lækkertand,
Det Andet ombruses af salten Vand,
Det Hele er kjendt af hver Danemand,
Som færdes paa Sø og paa hviden Sand.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 152:

Himmelen.

Opløst af: Mine paa Marienlyst, Sara i Horsens, J. J. i Helsingør, Eugene Murillo, en Træorm, Galafus og Lockenkopf i det jydske Sodoma, Arnes i Dannemarre, Skumbæk og Messingberg, røde Kro i Haderslev, Pussig og Knur fra Fyen, B. i Hillerød, Jacob Raballer, En fra Handskemageregnen, lille Hans.

Opløst som „Kjærlighed" af to Pebersvende, en ny Gaadeopløser paa Silkeborg.

Veirforholdene paa Landbohoiskolen

fra den 22de til 28de August incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
22de. .	17,4	23,0	13,2	80	27" 11,89	0,21
23de. .	16,5	22,5	12,0	70	28" 0,66	
24de. .	14,1	19,2	8,7	52	28" 3,10	
25de. .	12,8	17,6	8,5	55	28" 3,58	
26de. .	11,1	17,6	5,6	62	28" 1,77	
27de. .	12,9	18,8	4,8	42	28" 0,55	
28de. .	13,6	20,0	8,6	45	28" 1,46	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

I vor Bog- og Musikhandel modtages Subskription paa

20 Raderinger af Lorenz Frølich

til »Amor og Psyche« med forklarende Text, indgraveret i Pladerne, efter den franske Bearbeidelse af Apuleius' Metamorphoser. Værket udkommer i November d. A.; Subskriptionsprisen, der forhøies strax efter Udgivelsen, er 9 Rd. En Liste over Subskribenterne vil blive leveret. — Aftryk af 4 af Raderingerne kunne tages i Øiesyn hos

C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade Nr. 11.

Danske Stearinlys.

At jeg atter er forsynet med alle Størrelser af disse for deres Hvidhed, Drøihed og Billighed saa fordeelagtigt bekjendte Lys tillader jeg mig at bekjendtgjøre.

Nr. 1 à 3 Mk. 12 Sk. pr. fuldvægtigt Pund, Nr. 2 à 3 Mk. pr. fuldvægtigt Pund; pr. Lispund gives 2 Mk. Rabat. De faaes alene i Fabriksudsalget i Kjøbenhavn hos Urtekræmmer H. A. Møller, Krystalgaden Nr. 18.

Ordres til Provindserne expederes prompte imod Postforskud; hvert Omslag er paatrykt Udsalgets Adresse og Lysenes Qvalitet.

Verdens-Barometret.

London	28 August	3	pCt. Consols . . .	$93^1/_8$.
Paris	„ —	3	„ Rentes . . .	68. 15.
Wien	27 —	5	„ Metalliques .	70. 10.
Berlin	„ —	$3^1/_2$	„ Staats-Sch.	$90^1/_4$.
Kjøbenhavn	29 —	4	„ Kgl. Obligat.	$98^1/_2$.

Paa vort Forlag er udkommen og faaes i enhver Musikhandel:

La Giselle,

Ballet af St. Georges og Th. Gautier, comp. af Adolphe Adam. Nr. 1. Grande Valse og Nr. 2. Divertissement. 48 Sk. — Indlagt Vals af Fr. Burgmüller. 16 Sk.

Ambassadricen, Opera af Auber.

Nr. 1. Vise: »En bedaget Knark«, 24 Sk.; Nr. 2. Vise: »Man har fortalt«, 24 Sk.; Nr. 3, Cavatine: »Skjæbnen alt paa Vuggen«, 24 Sk.; Nr. 4, Cavatine: »Han mig kjærlig«, 24 Sk.; Nr. 5, Romance: »Kunde Væggen her«, 36 Sk.; Nr. 6. Arie: »Muntre Sultan«, 36 Sk.

C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade Nr. 11.

Paa Andr. Fred. Høsts Forlag er udkommen:

Aanden i Naturen,

af H. C. Ørsted. 3die Udgave. 2 Rd. heftet, 2 Rd. 88 Sk. indb., 3 Rd. 32 Sk. med Guldsnit.

BREVVEXLING.

Til En Træorm. Det maae vi sige: De er forud for Deres Tid!
- Petipaman. Det er ved en Trykfeil, at der Pag. 384 er kommen til at staae Pepita, istedetfor Petipa.
- Svolvand i Frederiksværn. Tak for det Tilsendte; desværre for silde.

4. Qvartal af „Ill. Tidendes" 3 Bind er begyndt den 1. Juli 1862.

Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.

Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 154.] Udkommer hver Søndag. —✦ **Kjøbenhavn den 7. September 1862.** ✦— 2 Rdlr. Qvartalet. **[3die Bind.**

Indhold.

Jacques Offenbach. — En farlig Patient (efter „All the year round", ved —z). — Langaabroen over Gudenaa. — Leiren paa Gardermoen. — Konstnydelse paa Londoner-Udstillingen. — Pantserfregatten „Defence", af τ. — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold. — Dr. Schiellerups Comet i Stjernebilledet Kronen, af Cl. R. — Genealogisk Notis, af J. K.

Jacques Offenbach.

Det er en bekjendt Sag, at vi leve i Modsætningernes Periode; ogsaa Musiken kan tale et Ord med herom. Medens Wagner ved sine høitflyvende Ideer har samlet en Skare fanatiske Tilhængere om sin Fane, er der et theaterbesøgende Publicum, der langt overstiger dette Mindretal, som finder Behag i de fordringsløse, langtfra saa indholdsrige, men dog sunde Producter, som den Tonekonstner har frembragt, med hvem vi idag ville beskæftige os — en Componist, der for omtrent sex Aar siden begyndte at vække Opsigt i Paris og senere har vundet Borgerret paa de fleste af Europas Theatre.

Jacques Offenbach er Søn af en Synagogecantor i Köln; han er født der den 20de Juli 1822. Allerede i sit trettende Aar kom han til Paris for at uddannes i Conservatoriet og henledede tidligt Opmærksomheden paa sig som Violoncellist, saa at han i denne Stilling blev ansat ved Opéra comique. Hans første Compositioner bestode i nogle Sange for Comikeren Grassot; da en større Opera blev optaget med Kulde, beholdt han foreløbig de følgende Operaer i sin Pult og indskrænkede sig blot til i Concerter at spille paa sit Yndlingsinstrument, for hvilket han componerede Meget. Tre Aar tilbragte han i Tydskland, men fra 1841 vendte han tilbage til Paris og opnaaede nogle Aar senere at blive ansat som Capelmester ved Théâtre français, for hvilket han skrev endeel Ouverturer og Mellemacter. Den 5te Juli 1855 lykkedes det ham dog at faae Tilladelse til at oprette Bouffes parisiens. Da det nydelige Theater i Passage Choiseul, hvilket før havde været et Børnetheater, strax hver Aften overfyldtes, og Enhver ydede den fortrinlige Operette »Les deux aveugles«, hvormed Scenen aabnedes, sit udeelte Bifald, var Offenbachs Fremtid afgjort. Efter dette Forsøg fulgte over tyve Operetter, for det meste i een Act, fordi hans Tilladelse ikkun lød herpaa, indtil denne senere forandredes, hvorefter han bragte to Operaer paa Scenen, der fylde en heel Aften, nemlig „Orpheus i Underverdenen" og »Geneviève de Brabant«. Om Sommeren pleier han med sit Selskab at give Forestillinger paa et Theater paa de elysæiske Marker, eller at tage til en af Provindsbyerne; ofte har han gjestet Berlin og Wien, hvor hans Operaer have gjort stormende Lykke og derfra forplantet hans Ry til mange fjernere Steder. Ogsaa paa vore Secondtheatre have de samlet en overordentlig stor Tilhørerkreds, der har glædet sig over hans „Orpheus", „En Brudgom paa Trappen", „Fortunios Elskovssang", „Ved Lygteskin" og i de sidste Dage har man havt Leilighed til at gjøre Bekjendtskab med „Hr. og Fru Denis", der er en saakaldet pièce de femmes, med Componistens sædvanlige Fortrin og Mangler.

»Bouffes parisiens« er et Slags Filial af Opéra comique. Omendskjøndt ogsaa andre Componisters Værker opføres paa dette Theater, danne dog Offenbachs egne Sangspil Repertoirets Stamme, og deres musikalske Værd maa ikke ansættes for lavt. Hans Talent holder sig indenfor Skrankerne af den Genre, som han kan magte, og heri frembringer han virkelig noget Godt og Smukt, eftersom han ikke flyver høiere tilveirs, end han formaaer. Hans Maade at componere paa, røber ikke en høi Stil, technisk Fuldendelse eller konstnerisk Uddannelse; hvad han skriver, har ikke det Dybe og Alvorlige i Tanken, men han er uudtømmelig i lette, sangbare og ørefaldende Melodier; hans Operaer, hvis Indhold sædvanlig er comisk, savne aldrig Humor og Lune. Det er vel overflødigt at forsikkre, at fra det strengt kritiske Standpunct er der Meget at dadle; men lægger man Alvoret tilside, maa man smile over de naive Ubetydeligheder, der ere Særkjendet for hans Arbeider. De trænge ikke til en nøiere Beskrivelse; thi Enhver har idetmindste seet een af hans Operaer; den, der har hørt en af dem, kjender dem næsten alle, og for den, som er ubekjendt med dem, nytter ingen Beskrivelse. De maae fremstilles af livlige og talentfulde Comikere og maae optages af Publicum i en oprømt Stemning. Men ikkedestomindre ville Drikketerzetten i „Pigen fra Elizondo", Skjændeduetten i „Ved Lygteskin" og utallige Sange og Dandse i „Orpheus" i længere Tid bevare Offenbach et Navn indenfor den comiske Operas Omraade.

Jacques Offenbach.

En farlig Patient.

(Efter »All the year round«, ved —z.)

Jeg havde lagt tre til fire Tusinde Dollars op. En Praxis var tilsalgs; den blev mig tilbudt, og jeg greb Tilbudet med Begjerlighed. Doctor Titus Whilking i Morgan Town ønskede at flytte til New Orleans og at sælge sine Forbindelser i førstnævnte By; jeg erklærede mig villig til at kjøbe dem, og efter nogen Prutten blev Sagen bragt i Orden, hvornæst Doctor Titus Whilking med den behørige Høitidelighed indførte Læsernes ærbødigste Tjener, Doctor medicinæ Ambrosius Mylner, hos alle Morgan Towns Notabiliteter. Jeg overtog Doctorens Indbo efter Vurdering, leiede hans Huus og anbragte paa Mahogni-Indgangsdøren mit Navn paa en Messingplade, istedetfor hans. Jeg fæstede en Negerdreng som Opvarter og en gammel Negerinde som Kokkepige, og hermed var jeg etableret.

Morgan Town var ikke stor nok til at holde meer end een Læge. Der fandtes vel en Chirurg, som havde et godt

Navn, men vi kom ikke i Conflict med hinanden og bleve meget gode Venner. At jeg var en født Englænder gavnede mig meer end det skadede mig; en dannet Mand fra den gamle Verden var et Særsyn i denne affidesliggende Egn, hvor man i Regelen ikke traf andre Europæere, end de stakkels Irlændere, som gravede Canaler, byggede Jernbaner og under den forenede Indflydelse af Klimatfeber og Whisky døede som Fluer i dette sumpede Land. Planterne viste mig megen Velvillie og Gjestfrihed; Byens Befolkning var ikke mindre imødekommende, og der var kun eet farligt Skjær, for hvilket jeg forud var bleven advaret, nemlig det skjebnesvangre Spørgsmaal om Negerslaveriet. Det vestlige Virginien har aldrig med Liv og Sjæl sluttet sig til Slavestaterne; mange af Landmændene og Haandværkerne ere indvandrede fra Pennsylvanien og de andre nordlige Stater; der findes kun forholdsviis faa Sorte, og Eiendommene ere smaa, i Sammenligning med de store Plantager i de øvrige Slavestater. Det traf sig imidlertid saaledes, at Morgan Town, der laa lige ved de frie Staters Grændse, var et sandt Brændpunct for Slaveri-Politikens Tilhængere i denne Egn. Jeg har været i Carolina, Georgien og i Staterne ved den mexicanske Bugt; men jeg kan dristigt paastaae, at jeg intetsteds har truffet saa fanatiske Forsvarere af den „patriarchalske Institution“, som i Morgan Towns umiddelbare Omegn. I Begyndelsen følte jeg mig ubehageligt tilmode ved disse Forhold; jeg besluttede imidlertid, som Fremmed i Landet, ikke at deeltage i politiske eller sociale Discussioner, og vandt ved denne Beslutnings Gjennemførelse snart mange Venner, medens jeg, saavidt jeg veed, ikke havde en eneste Fjende i Egnen.

Saaledes hengik to Aar, i hvilke mine Indtægter tiltoge saameget, at jeg kunde anskaffe mig et Kjøretøi. Det var en let, lille Vogn, forspændt med to fyrige Heste af virginsk Race; til Kudsk fæstede jeg en Neger. Det var ikke af Forfængelighed, at jeg blev kjørende Doctor, men fordi jeg ved at holde Vogn kunde paatage mig Praxis paa længere bortliggende Steder, end jeg havde været istand til, saalænge jeg havde hjulpet mig med en lille Pony, som jeg havde anskaffet mig, saasnart jeg begyndte at faae Patienter paa Landet. Hvor følte jeg mig glad tilmode, da jeg var bleven Eier af mit eget Kjøretøi, dog endnu mere paa Janes Vegne, end paa mine egne. Det var et meget usundt Efteraar, der var usædvanligt mange Febertilfælde, og jeg var i uafbrudt Virksomhed; jeg tjente følgelig mange Penge, og mine Breve til min Elskede, der i Brompton taalmodigt ventede min Tilbagekomst, udtalte de gladeste Forhaabninger. Hvis Alt vedblev at gaae godt, kunde jeg om et Par Aar vende tilbage til England, med Penge nok til at kjøbe mig en smuk Praxis i London.

En stille, varm Eftermiddag, paa den Tid af Efteraaret, som Amerikanerne kalde „den indianske Sommer“, kom min Negerdreng ud i Haven for at meddele mig, at Qvækeren Mr. Japhet Clay, en velhavende Landmand, som boede en fem Miils Vei fra Byen, ønskede at tale med mig.

„Det er godt, Sam,“ sagde jeg; „siig til Mr. Clay, at jeg skal komme strax.“

Jeg fulgte lige efter Drengen ind i Huset, hvor jeg traf Mr. Clay. Det var en høi, aldrende Mand, iført en graa Klædning af et Snit, der mindede om, til hvilken Sect han hørte. Jeg lagde Mærke til et vist ængsteligt Udtryk i hans ellers saa rolige Ansigt.

„Hvormed kan jeg være til Deres Tjeneste, Mr. Clay?“ sagde jeg, idet jeg rakte ham Haanden.

„Der er i mit Huus en Fremmed,“ svarede han, „som ikke blot er i Nød, men hvis Liv endog svæver i Fare.“

„Har han Feberen?“ udbrød jeg.

Qvækeren besvarede ikke umiddelbart dette Spørgsmaal; det ængstelige Udtryk i hans Ansigt blev endnu mere iøinefaldende, idet han sagde: „Hvis det passer Dig, snarest muligt at besøge vort beskedne Hjem, som Menneskene have givet Navn af The Holt, og hvis Du der vil spørge efter Den, der kaldes Abiram Green, saa ville min Kone og mine Døttre bringe Dig ind til den Lidende; det er min Fortrøstning, at han ved din Dygtighed maa blive frelst fra den Fare, der truer ham.“

Med disse Ord gjorde Qvækeren Mine til at gaae.

„Jeg vilde gjerne strax begive mig paa Veien,“ sagde jeg; „men mine Heste have havt strengt Arbeide i Formiddag. Hvis Manden har Feberen, burde jeg snarest muligt see ham. Jeg kunde laane Major Blights Ridehest, eller bede en af mine Naboer om at laane mig en Gig, eller — hør, hvis De vilde tage mig med i Deres Karriol, saa vilde det være det Allernemmeste?“

Den gamle Mand betænkte sig lidt. „Jeg vilde med Glæde tage Dig hjem med til mit Huus, hvor jeg haaber, Du vil blive inat; men — men — jeg har Forretninger i Meelmøllen, jeg skal gjøre nogle Indkjøb, jeg skal op i Banken, og — kort og godt, Ven Mylner, har Du noget imod, at gaae ud ad Veien til „Bukkespringet“, hvor jeg saa skal tage Dig paa Vognen?“

Jeg gik ind paa dette Forslag, skjøndt jeg ikke ret kunde forstaae hans Bevæggrunde.

Efter at have hængt en Jagttaske med nogle nødvendige Medicamenter og Instrumenter over Skulderen, begav jeg mig langsomt paa Veien til det Sted, hvor Mr. Clay skulde tage mig op. „Bukkespringet“ var en eensom Plet; den lille Strøm, langs hvis Bred Veien snoede sig, blev her pludseligt indkneben mellem to Klipper, der hang ud over den og Veien. Sagnet fortalte, at et Dyr, der forfulgtes af Jægere, i Coloniens ældste Tider, i sin Angest havde gjort et vidunderligt Spring fra den ene Klippe til den anden. Jeg satte mig ned paa en flad Steen mellem Buskene og lyttede efter Lyden af Karriolens Hjul. Der herskede en saa dyb Stilhed, at jeg hørte denne Lyd, længe før jeg fik Øie paa de travende Muuldyr og det beskedne Kjøretøi.

„Jeg frygter for, at jeg har gjort Dig Tiden lang, Ven Mylner,“ sagde den skikkelige Mr. Clay, idet han standsede Muuldyrene.

Han var nu i en langt roligere Sindsstemning, end for en Time siden, og vi fik os en ret munter Passiar, medens vi bevægede os frem ad den sig gjennem Skove bugtende Vei. Qvækeren lod mig forstaae, at den syge Gjest ikke var nogen gammel Bekjendt af ham.

„Det vil maaskee være Dig gavnligt i verdslig Forstand,“ sagde han, „Ven Mylner, at have havt en saadan Patient. Disse Mænd, der have Sæde i vor lovgivende Forsamling og et stort Navn i Washington, kunne ofte give Anbefalinger, som ville være til stor Nytte. Kunde Du have Lyst til at være Læge ved en Legation i Europa? Eller vilde Du maaskee foretrække en god Praxis i New York eller Boston?“

„Ja, det vilde jeg, oprigtigt talt.“

Vi fik nu The Holt isigte; det var en net Bygning, opført af Tømmer og Brædder og omgiven af store Udhuse. Adskillige Negere, hvis lystige Latter, ved hvilken deres hvide Tænder ret kom tilsyne, dannede en eiendommelig Modsætning til deres Huusbondes — ikke Eiers — stive Holdning og urokkelige Alvor, kom løbende ud for at modtage os, ledsagede af en Flok gjøende Hunde. Efter at Mr. Clay havde kastet Tømmerne til disse Tjenere, gik vi ind i Huset, hvor vi neppe vare komne over Dørtærskelen, før vi mødte Mrs. Clay, der syntes overordentlig glad ved at see os.

„Hvorledes er det med Patienten?“ spurgte jeg.

„Omtrent ved det Samme. Han er destoværre ikke stærk. Han har ikke Hede i dette Øieblik. Vil Doctoren strax gaae op til ham?“

Jeg blev viist ind i et Sovekammer, der vel var lille, men et Mønster paa Hyggelighed og Reenlighed. Solen var nær ved at gaae ned, og kun lidt Lys trængte gjennem de omhyggeligt lukkede Jalousier, saa jeg neppe kunde skjelne den Syges Træk. Hans Ansigt var smukt og opvakt, skjøndt blegt og lidende; med Forundring saae jeg, at medens Øinene vare klare og livfulde, var hans Haar heelt graat, og han fik derved et vist ærværdigt Udseende, som ikke stemmede med det øvrige Udtryk. Patienten sad halvt op i Sengen, støttet af en Mængde Puder; han var øiensynligt ved sin fulde Bevidsthed og langtfra saa angreben, som jeg havde ventet at finde ham.

„Ven Green! Dette er Ven Mylner, Lægen fra „det gamle Land“, om hvem min Mand har talt til Dig,“ sagde den gode Qvækerinde, idet hun med let Haand lagde Puderne tilrette om ham.

„Aa! saa det er Doctor Mylner. Det var smukt af Dem, at komme saa snart; jeg veed, at Deres Tid er kostbar,“ sagde Mr. Abiram Green, med en noget hæs og besynderlig Stemme. „Jeg føler mig allerede bedre, takket være den omhyggelige Pleie, jeg har faaet.“

Han lod til at have Ret heri. Hans Puls gik vel hurtigt, men langtfra saa hurtigt, som jeg havde ventet; hans Hud havde ikke den Tørhed, der er eiendommelig for Feberpatienter. Det var klart, at Krisis var overstaaet og at Sygdommen, selv uden Lægehjelp, havde taget en gunstig Vending. Efter at have faaet Svar paa et Par Spørgsmaal, skrev jeg en Recept og anbefalede Patienten at være meget forsigtig, for at forebygge et Tilbagefald. I denne affides Egn, hvor der ikke var Overflødighed paa Apotheker, maatte jeg ofte selv foreløbigt forsyne Patienterne med lidt af den Medicin, jeg foreskrev dem at bruge; saaledes ogsaa i dette Tilfælde. Jeg havde medtaget lidt Chinin og nogle andre Lægemidler, hvilke jeg nu overgav til Mrs. Clay, med den nødvendige Anviisning angaaende Brugen. Hun skulde desuden næste Morgen sende en af Gaardens Folk ind til Apothekeren i Morgan Town med min Recept.

Ved Aftensbordet lagde jeg Mærke til, at min Vert og min Vertinde vare lidt tankefulde og adspredte, medens deres to Døttre, Ruth og Rachel, vare i udmærket Humeur. Jeg havde aldrig seet disse satte unge Qvækerinder saa muntre og livlige; der var i deres blaae Øine et Udtryk af undertrykt Skjelmeri, som ikke ret passede til deres staalgraae Silkekjolers adstadige Snit, eller til den ærbare og stive Maade, paa hvilken deres Haar var flettet. Jeg antog, at de i deres stille Sind morede sig ved Tanken om, under deres Faders Tag at see en Gjest fra den store Verden, en Begivenhed, som kun sjeldent afbrød deres daglige Livs Eensformighed. Skjøndt det var blevet silde, og skjøndt min Vert og Vertinde endelig vilde overtale mig til at blive paa The Holt Natten over, vilde jeg dog ikke modtage deres gjestfrie Tilbud. Jeg laante derfor en Pony — paa en Gaard i Virginien er der aldrig Mangel paa Ponier — og red hjem i den balsamiske Natluft, i et klart Maaneskin.

Da jeg næste Morgen begav mig ud for at besøge mine Patienter i Byen, mødte jeg Major Blight med en Avis, i hvilken han læste. Den lille Major, som var iført Nankins Beenklæder og som havde et Tørklæde løst knyttet om Halsen, saae endnu gulere ud, og hans smaa, plirende Øine vare endnu rødere, end sædvanligt.

Majoren, der altid var ilter, smaasnakkede med sig selv alt som han læste, og lod herved til at komme i en stærkere og stærkere Sindsbevægelse. Jeg prøvede paa at gaae ham forbi med en Hilsen, men han standsede mig.

„God Morgen, Doctor! Har De læst Morgentidenden? Ikke endnu? Saa lever De endnu i en lykkelig Uvidenhed, Sir, om den største og nederdrægtigste Forhaanelse, Skandale og Vanære, der nogensinde er bleven tilføiet et Samfund hvide Gentlemen.“

Majoren — han var kun Militsofficeer, men meget krigersk i hele sin Hu — havde snakket sig ganske aandeløs og gispede efter Veiret. Da han havde sundet sig lidt, fortsatte han sin Beretning med stor Vidtløftighed; dens Indhold, med Fradrag af alle hans Kraftudtryk, var omtrent som følger:

En Planter, ved Navn Randolph, bosiddende i et af Øst-Virginiens sydlige Districter, havde en værdifuld Slave, en ung, meget lys Mulat, eller rettere en Qvadron, da der kun var meget lidt Negerblod i hans Aarer. Hans Navn var Cato Hammond. Han havde været en Yndling af Plantagens forrige Eier, Mr. Randolphs Onkel, havde, tiltrods for de gjeldende Love og herskende Fordomme, faaet en ret god Opdragelse, havde lagt gode Evner for Dagen og især viist meget mechanisk Talent. Saalænge hans gamle Herre levede, var han bleven brugt som et Slags underordnet Ingenieur, og havde, til sin Herres fuldkomne Tilfredshed, ledet Anlæget af Veie, samt Bygningen af Broer, Møller og andet Lignende. Denne Slave havde ægtet en Pige af omtrent samme Farve som han selv, og den gamle Planter havde lovet dem, om ikke før, saa i sit Testamente, at give dem deres Frihed. Han døde imidlertid uden at efterlade sig noget Testamente, idetmindste ikke noget lovformeligt stadfæstet, og Slaverne kom som Besætning paa Plantagen tilligemed denne i Hænderne paa Nevøuen, der var en Mand af en ganske anden Tænkemaade. Jeg vil nu lade Major Blight fortælle Resten af Historien.

„De vil selv indsee,“ sagde Majoren, „at min Ven, Paul Randolph, ikke var den Mand, der gjorde stort Væsen af de fordømte Negeres Indbildninger og forskruede Tanker. Tobaksmarkerne vare udpidskede, en Speculation med nogle Miner mislykkedes, og min Ven Paul — jeg har kjendt ham fra Barnsbeen og kan forsikkre Dem, at han er en flink Fyr — var i Bekneb for Penge. Da han vidste, at lyse Mulatter vare meget efterspurgte i New Orleans, fik han fat paa en Slavehandler fra Golfstaterne og solgte ham Pigen, Betsy Hammond, for fire tusinde Dollars. Cato giver strax en Scene, falder paa Knæ, beder om, at hans Kone ikke maa blive ham berøvet og solgt til Vanære og Skjændsel og tuder Mr. Randolph Ørene fulde af en heel Mængde forskruede Ideer, han havde sat sig i Hovedet. „Det gjør mig ondt, Cato,“ svarer Paul, „men jeg skylder Pengene bort, og det er en Æresgjeld, saa derved er Intet at gjøre.“ Det kalder jeg smukt af Paul, saaledes at indlade sig paa at give sin egen Neger Forklaringer; ikke sandt?“

Historien begyndte at interessere mig, og jeg bad ham fortsætte sin Fortælling.

„Ja, seer De,“ vedblev den lille Major, „disse Negere ere de falskeste og underfundigste Skabninger i Verden, og ovenikjøbet de utaknemmeligste. Cato, den Slyngel, havde skrabet en Mængde Penge sammen, næsten tretusind Dollars, hvilke han havde fortjent ved Bygnings- og Opmaalingsarbeider i gamle Randolphs Tid, og hvormed han havde isinde at etablere sig, naar han fik sin Frihed. En kjøn Skillings Penge, som den couleurte Vindbeutel havde fortjent! Den største Deel af disse Penge gav han Slavehandleren, paa den Betingelse, at denne skulde sælge Betsy til agtværdige Folk i Richmond, istedetfor at føre hende til New Orleans. Kort efter smører Tøsen Haser til Canada, naturligviis ved Hjelp af disse fordømte Abolitionister og deres saakaldte underjordiske Jernbane.“

Her standsede Majoren lidt for at spytte og for ved et Par kraftige Eder at give sin indædte Harme Luft.

„Men Manden?“ spurgte jeg.

„Min Ven Paul sluttede sig til, at han tænkte paa at følge i Konens Fodspor, og havde ikke Lyst til, paa den Maade at lade sig bedrage for sin lovlige Eiendom. Han vilde imidlertid nødigt sælge Køteren, da denne var forbandet flink og til megen Nytte paa Plantagen. Han lod ham derfor til Advarsel dygtigt pidske og for Sikkerheds Skyld hver Aften, efter endt Arbeide, lægge i Lænker i Forvalterens Bolig. Tiltrods for al Forsigtighed narrer Fyren dem dog, filer sine

Lænker over med en Uhrfjeder, slipper ud, iforer sig sine fine Klæder, tager med Diligencen til Richmond og bliver antaget for en hvid Mand — gid Satan stod i saadan Frækhed!"

Majoren fortalte endvidere, at man med Sikkerhed vidste, at Flygtningen endnu ikke var kommen over den frie Nabostats Grændse, og at man havde Mistanke om, at han nu opholdt sig i Vest-Virginien. Der var blevet udsat en stor Belønning for hans Paagribelse, død eller levende; thi Mr. Randolph var rasende over hans Flugt, og man ønskede desuden, at benytte denne Leilighed til at statuere et Exempel, der kunde udbrede Rædsel mellem alle „dannede Negere", som man spotviis kalder de mere opvakte og oplyste af denne ulykkelige Stamme. Man antog, at Flygtningen havde hvide Venner, der skjulte ham og vilde forsøge paa at hjelpe ham over Grændsen, for at han kunde blive gjenforenet med sin Kone i Canada.

„Jeg vilde blot ønske," sagde Majoren barsk, idet han spankede videre, „at vi kunde faae Fingre i disse Philantroper, saa skulde vi snart gjøre alle Ligesindede kjede af den Trafik. Tjære og Fjedre vilde efter min Mening være for godt for dem; vi vilde neppe nøies med at pidske dem og lade dem ride Træhesten. Jeg tænker, at et Læs Kvas og en Strygesvovlstik vilde klare Sagen paa den mest passende Maade. — Nu maa jeg sige Farvel, Doctor; jeg skal hen i et Møde, der er sammenkaldt, for at træffe Foranstaltninger til denne sorte Kjæltrings Paagribelse."

Hermed gik Majoren sin Vei, og medens jeg fortsatte min Vandring fra den ene Sygeseng til den anden, kunde jeg ikke lade være at tænke over den mærkelige Historie, jeg nys havde hørt. Klogskaben bød mig, at undertrykke min Medfølelse; men intet Menneske, der var født paa de britiske Øer, kunde Andet, end i sit Hjerte holde med den stakkels Flygtning, hvis Farve var hans eneste Forbrydelse. I hvilken mærkelig Grad var ikke den i Amerika herskende Stammes Begreb om Ret og Uret blevet forvansket, ved Vanens Magt, ved stadigt at see deres mørkfarvede Medmennesker traadte under Fødder. Major Blight var, for Exempel, om end lidt pirrelig og trættekjær, saa dog i Grunden en godmodig og i næsten alle Henseender hæderlig Mand; men det var ham ikke muligt at indsee, at Negere kunde have mere Følelse eller flere Rettigheder, end Kvæget paa Marken.

Da jeg, efter at have tilendebragt mine Sygebesøg i Byen, saae paa mit Uhr, opdagede jeg, at det var paa Tiden at kjøre ud til min fornemme Patient paa The Holt, den velbaarne Mr. Abiram Green. Jeg tog følgelig derud og blev atter viist ind i det halvmørke Værelse; thi Senatorens Øine vare svage og kunde ikke taale stærkt Sollys. Han befandt sig bedre, men var meget svag; hans Puls gik ikke meget hurtigere end det Normale, der var ikke mange Symptomer paa Feber, men kun en stærk Mathed. Hvad han trængte til, var øiensynligt kun Ro, Gelée, gammel Madeira og andre styrkende Midler. Reconvalescenten kunde ikke ønske sig bedre Sygevogtersker, end den nette gamle Mrs. Clay og hendes to vakkre Døttre. Jeg traf ikke Mr. Clay selv hjemme, da han var reist til et Marked i en nærliggende By; men jeg havde en lang og behagelig Samtale med min Patient, hvis Stemme var meget klarere end den foregaaende Aften, og han syntes at have Lyst til at tale saa meget, som jeg vilde tillade.

„Mr. Green er en meget oplyst og dannet Mand," bemærkede jeg, idet jeg sagde Farvel til Mrs. Clay og hendes Døttre, efter at have nydt nogle Forfriskninger, som de med deres sædvanlige Gjestfrihed paanødte mig, „en ualmindelig begavet Mand; og naar man, som jeg, sjeldent træffer Folk af det Slags, er det en sand Fornøielse at passiare lidt med En, der er saa aldeles inde i alle politiske og diplomatiske Anliggender."

Mrs. Clay nikkede bifaldende, men hendes yngste Datter holdt sit sneehvide Forklæde for Munden, for at skjule et hos hende høist usædvanligt og libet qvækeragtig Anfald af lydelig Fnisen.

„Ruth! Ruth!" sagde hendes Moder bebreidende.

Da unge Piger, selv om de ere Qvækerinder, jo ofte i deres Overgivenhed kunne lee af de største Ubetydeligheder, saa tænkte jeg ikke videre over den Sag. De næste to, tre Dage gjorde jeg daglige Besøg paa The Holt. Mr. Greens Bedring gik kun langsomt; han fik imidlertid med hver Dag flere Kræfter, og jeg følte mig altid meget tiltrukken ved hans Samtale. Undertiden gjorde han Hentydninger til, at jeg var for god til at begrave mig i en saadan Udkrog, som Morgan Town; at min Dygtighed sikkert vilde blive paaskjønnet, som den burde, i en større Virkekreds; han lod engang et Par Ord falde om, at Præsidenten ikke var meget tilfreds med sin nuværende Læge, hvilket foranledigede mig til at skrive et meget sangvinsk Brev til min kjære Jane i Brompton.

Det var tydeligt, at min fornemme Patient havde fattet Godhed for mig og vilde anbefale mig paa det Bedste til sine indflydelsesrige Venner. Han kom sig øiensynligt Dag for Dag, begyndte at blive utaalmodig over at skulle holde Stuen, og at længes efter frisk Luft og Bevægelse. Hele Familien Clay, de Gamle som de Unge, gik villigt ind paa hans Ønsker i saa Henseende, ikke fordi de vare saa ugjæstfrie at længes efter at blive af med deres Gjest, men kun fordi de gjerne vilde gjøre ham tilpas. (De havde maaskee en anden Bevæggrund, som jeg dengang ikke tænkte paa). „Mr. Green vilde bestemt have godt af lidt Motion," sagde Mrs. Clay. Jeg rystede betænkeligt paa Hovedet, som det sig egner og anstaaer for en Læge, og modsatte mig dette Forslag. Efter megen Overtalelse indrømmede jeg imidlertid, at Patienten maaskee nok kunde taale lidt, ikke for voldsom Bevægelse i fri Luft, naar han blev godt indpakket; thi den „indianske Sommer" var nu forbi og Luften var baade skarp og kold. „En lille Kjøretour vilde være det, der passede bedst," bemærkede Mrs. Clay. Ja, men Vanskeligheden laa i at faae en Vogn. I Morgan Town fandtes der ingen Hyrekudsk eller Vognudleier, og Mr. Clays Karriol stødte saa forfærdeligt. Pludseligt slog Ruth sine Hænder sammen og hoppede af Glæde; hun havde fundet paa en Udvei: „Ven Green kunde jo prægtigt faae sig en lille Kjøretour med Ven Mylner i hans magelige Vogn, der kjedede saa udmærket. Doctoren havde sagt, at han imorgen skulde til Shawnee Badested, for at see til den gamle Mr. Bailey, som var syg. Saa kunde Doctoren tage Mr. Green med paa denne Tour." Dette Forslag blev eenstemmig vedtaget; det blev aftalt, at jeg skulde være paa The Holt den næste Dag Klokken elleve, og derpaa kjørte jeg hjem.

Jeg troer, at mærkeligt nok ikke een af Morgan Towns hvide Indvaanere havde hørt noget om, at et Medlem af Congressen laa syg paa The Holt. Da jeg i det Hele ikke gav mig af med at fortælle Nyt i min Praxis, havde jeg ikke omtalt denne Patient til Nogen. Folk vidste naturligviis meget godt, at jeg jevnligt tog ud til Clays, men troede formodentlig, at eet af Pigebørnene havde havt et Anfald af Feberen, og da Clays ikke havde megen Omgang i Byen, havde Ingen spurgt mig ud desangaaende.

Da jeg om Eftermiddagen kom tilbage til Morgan Town, fandt jeg hele Byen i en usædvanlig Bevægelse. Paa Lygtepæle og Gadehjørner var der opslaaet røde og blaae Plakater, i hvilke der lovedes en Belønning af to tusinde Dollars for Paagribelsen af Cato Hammond, tilhørende Paul Randolph fra Myrthelunds-Plantagen. Herpaa fulgte et nøiagtigt Signalement af den Undvegne, hvorefter Bekjendtgjørelsen endte med følgende Ord: „Skulde den undvegne Mulat gjøre Modstand, hvilket paa Grund af hans dumdristige Charakteer er høist sandsynligt, saa vil Belønningen ogsaa blive udbetalt til den Borger, der afleverer hans Hoved, saafremt dets Identitet kan bevises."

„Gode Gud!" udbrød jeg, da jeg havde læst dette barbariske Actstykke, „kan en saadan Bekjendtgjørelse slaaes offentlig op paa Gader og Stræder i et christent Land?"

„Halloi, Doctor!" lød en skarp Stemme fra et nærliggende Vertshuus; „kom herover, min brave Brite, og faa lidt Vaadt i Livet."

Jeg vendte mig om og saae Major Blight, der øiensynligt ikke var aldeles fastende, vinke ad mig. Han var ikke ene; foruden Opvarteren, Verten og to, tre af Byens Indvaanere, saae jeg flere skummelt udseende Fremmede, og udenfor Døren stode tre Heste, medens fire store Hunde i Lænker laae og sov ved Siden af Hestene. Majoren, som virkeligt havde en Deel tilovers for mig, vilde ikke tage mod noget Afslag; enten jeg vilde eller ei, maatte jeg drikke et Glas i bette blandede Selskab.

„Skal det være Cognacstoddy eller Pebermynthepunsch, hvad Doctor? — Det Sidste, godt. Pebermynthepunsch rundt, Opvarter!"

Opvarteren fyldte Glassene med sin sædvanlige Hurtighed.

„Det glæder mig at see Dem her," sagde den halvdrukne Major, „saa at De kan byde disse Herrer Velkommen til Byen. Maa jeg forestille Dem: Doctor Mylner — Elkanah Pogus, Capitain Elkanah Pogus, der er saa god at jage de fordømte Negere for os, naar de have smurt Haser. Ikke sandt, Capitain?"

„Jeg gjør hvad jeg kan i den Retning, Major," svarede den Tiltalte, idet han grinede over hele Ansigtet og fremviste en Række Tænder, som vare brune af Skraatobak.

Jeg har aldrig seet en raaere eller mere mobbydelig Røver. Han var født i Georgien, stor, sværlemmet og omtrent fyrgetyve Aar gammel. Hans Ansigt bar Præget af voldsomme Lidenskaber og indgroet Drikfældighed; et tykt Skjæg skjulte kun tildeels nogle halvt lægte Skrammer. Det hed sig, at han, forinden han valgte sin nuværende Levevei, havde begaaet mange Forbrydelser og var bleven domfældt meer end een Gang. Han var nu den bekjendteste, den listigste og den grusomste af alle Sydens Menneskejægere. Han var kostbart, men smagløst paaklædt og bar sine Pistoler og sin „Bowieknív" paa en iøinefaldende Maade i Beltet.

„Ja," raabte Majoren, „vi ville ikke lade os tage ved Næsen. Comiteen her i Byen er kommen overeens med Elkanah, og han skal nok faae os den Skurk Cato snuset op."

Majoren smilede velvilligt til de to underordnede Menneskejægere, en mager, bleg, skulende Hvid og en kæmpestærk Halvindianer, der, ligeledes velbevæbnede og iførte store, besporede Støvler, sade ved Siden af ham.

„Glem ikke dem der, Major!" sagde Negerjægernes Capitain, idet han slugte sin Pebermynthepunsch og med Foden viste hen paa de udenfor liggende Hunde.

„Nei, det kan De være vis paa, at jeg ikke gjør," svarede Majoren, gnidende sine Hænder. „De søde Bæster ere Capitainens Sjødehunde, Doctor. Det er Blodhunde, af den ægte, spanske Race, og de gaae ligesaa lidt feil af en Negers Spor, som min Riffelkugle af et Stykke springende Vildt."

„Det var et sandt Ord," bemærkede Capitain Pogus.

Han begyndte derpaa at fortælle en Mængde pralende Historier om sine Hundes, sine Medhjelperes og sine egne Bedrifter. Jeg vil, til Ære for den menneskelige Natur, haabe, at den største Deel af disse modbydelige Fortællinger om Grusomheder og Raaheder var usand; hvis blot Halvdelen af hvad Capitain Pogus fortalte var sand, saa fortjente han ti Gange at hænges. Led og kjed af at høre denne Uslings Pralen om alle de bortløbne Negere, han havde skudt, stødt ned, ladet rive ihjel af sine Hunde, eller druknet i Moradserne, vilde jeg liste mig bort, da følgende Ord vakte min Opmærksomhed:

„Jeg vil gjøre min Salighedseed paa, at der stikker en fordømt Abolitionist bag det Hele. Men hvis jeg faaer Fingre i den Cavaleer, der holder Cato skjult, saa skal jeg behandle ham værre end nogensinde en rød Indianer har behandlet en Fange, andre Ligesindede til Skræk og Advarsel. Der er kun een Ting, jeg hader meer end Gift og Klapperslanger, og det er en Neger; der er kun een Ting, jeg hader meer end en Neger, og det er en Abolitionist."

Menneskejægeren endte sin Tale med en Salve af Eder, under Tilhørernes lydelige Bifaldsytringer. Medens jeg gik hjem, løde den raae Elkanah Pogus' Trudsler uvilkaarligt i mine Øren og fik mig til at gyse. Skjøndt jeg ikke var i Ledtog med Abolitionisterne og altsaa ikke havde noget at frygte af Uslingens Hevnsyge, følte jeg mig dog uroligt tilmode. En Timestid silbigere, da jeg havde været ude i Stalden for at see til mine Heste og sige Drengen, Sam, og Kudsken, Pompeius, Besked angaaende Kjøretouren den næste Dag, bemærkede jeg en mørk Skikkelse, som kigede ind ad Porten. Den forsvandt strax igjen, saa jeg kun saae et Glimt af den; men det forekom mig, at den havde en stor Lighed med Capitain Elkanahs Halvindianer. Medens jeg i Mørkningen røg min Cigar under Verandaen, stod Sam og fløitede ude i Porten; en Mand, der kom slentrende ned ad Gaden, standsede et Par Minutter og talte med ham; Maanens Lys faldt paa hans Ansigt og lange, sorte Haar: det var atter Halvindianeren. Han opholdt sig som sagt kun nogle Dieblikke, sagde Godnat til Sam, vendte sig om og gik sin Vei, og da jeg lagde mit Hoved til Puden for at drømme om gamle England og om Jane, var Alt atter ligesaa roligt og fredeligt som sædvanligt.

Næste Dag holdt min Vogn til den bestemte Tid for Døren, og jeg satte mig op i den. Pompeius, min Kudsk, der som sagt var en fri Neger, havde taget sine Søndagsklæder og sin skinnende, nye Hat paa, i Anledning af, at han skulde kjøre for den velbaarne Mr. Abiram Green. Hestene stampede og skrabede i Jorden, kastede med Hovederne og vrinskede væligt, idet vi hurtigt rullede afsted. Vi vare snart ude af Byen; idet vi passerede „Bukkespringet", saae jeg en Rytter fare os forbi inde mellem Træerne og snart derefter forsvinde i Skoven; det var atter Halvindianeren! Han havde vel en bredskygget Hat trykket dybt ned over Øinene, men jeg kjendte ham ikkedestomindre, idet han jog forbi os.

Paa en halv Timestid vare vi ved The Holt. Mr. Clay kom op fra Avlsgaarden for at hilse paa mig; hans Kone og Døttre viste sig i Døren. Den velbaarne Mr. Abiram Green var ganske færdig; han kom strax ned ad Trappen, indpakket fra Top til Taa, næsten meer end nødvendigt, og støttede sig paa to Negere. Hans Hals og Hoved vare i den Grad indhyllede i Shawler og Tørklæder, at man næsten ikke kunde see hans Ansigt.

„Det skulle vi nok faae forandret imorgen," sagde jeg til mig selv, med et Smil.

Efter at vi havde vexlet nogle almindelige Høflighedsytringer, og efter at Mrs. Clay havde overtydet sig om, at Patienten var tilbørligt indpakket og forsynet med Puder og Trøstere, kjørte vi saa smaat afsted. Hele Qvækerfamilien vinkede med Hænder og Lommetørklæder til Afsked.

„Kjør langsomt og forsigtigt, Pompeius," sagde jeg.

Reconvalescenten stønnede uvilkaarligt. — Idet vi kjørte gjennem en lille Skov, hørte jeg en Green knage i Nærheden af os; jeg vendte mig hurtigt til den Side, Lyden kom fra, og fik Øie paa et af lange, sorte Haar omgivet, skummelt, kobberfarvet Ansigt, der kigede frem mellem Buskene. Atter den indianske Menneskejæger! Som et Lyn forsvandt Synet, og et Par Minutter efter hørte jeg en Hest i Trav fjerne sig fra Stedet.

Den stakkels Mr. Green gav sig, som om han følte Smerter.

„Jeg er bange for, at Bevægelsen er Dem for stærk. Pompeius, kjør—"

Jeg vilde til at sige: „kjør endnu langsommere"; men Mr. Green trak mig tilbage i Sædet, med en Heftighed, der forbausede mig, og sagde:

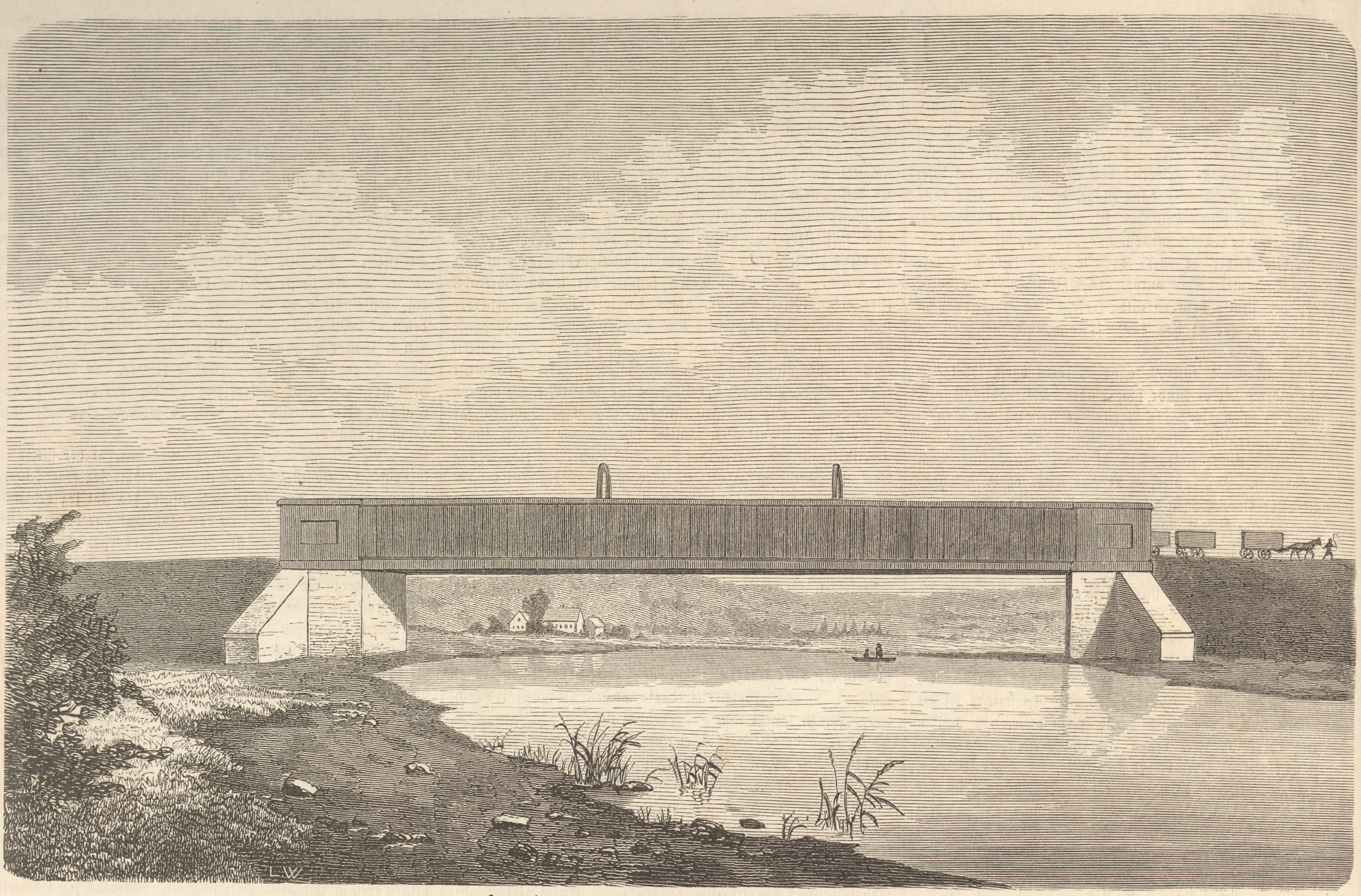

Langaabroen over Gudenaa, tegnet af A. Schovelin.

„Jeg beder Dem om Forladelse; jeg holder netop af at kjøre rask og nyder ret Bevægelsen i den frie Luft."

Vi vare nu komne ud af Skoven og bøiede om ad den brede Hovedlandevei, som førte til Shawnee Badested. Fire Miil fra os flød den Flod, der dannede Grændsen mellem Virginien og Pennsylvanien; i Nærheden af Badestedet havde jeg et Sygebesøg at gjøre. Vi rullede rask afsted, men jeg fandt ikke Mr. Green saa underholdende, som jeg havde ventet. Han var taus og bevægede sig uroligt i Sædet; to Gange stak han Hovedet ud af Vinduet, tiltrods for min Advarsel om, ikke at forkjøle sig; den anden Gang svarede han mig i en utaalmodig, næsten gnaven Tone:

„Hvor langt ere vi nu fra Floden, Doctor?"

„Tre og en halv Miil," sagde jeg.

„Ligge de hvide Huse, histoppe paa Høien, da i Pennsylvanien?"

Jeg gav et bekræftende Svar.

Fem Minutter sildigere syntes han at lytte opmærksomt efter Noget og sagde pludseligt:

„Gjør mig den Tjeneste, at bede Kudsken kjøre hurtigere endnu."

Jeg gjorde det, skjøndt ikke med den bedste Villie. Pompeius adlød, og de vælige Heste strakte ud, alt hvad de trave kunde.

Kongens Telt. Kongens Spisetelt.

Hovedkvarteret paa Gardermoen, efter en Skizze af Reinhold Boll.

Konstnydelse paa Londoner-Udstillingen. (Efter »Illustrated Times«.)

Patienten drog et dybt Suk, men syntes noget beroliget. Kort efter udbrød han imidlertid, at han hørte Heste galloppere; tiltrods for mine Indvendinger lænede han sig ud af Vinduet og saae ned ad Veien, men trak hurtigt Hovedet til sig igjen, med et Udraab. Jeg saae nu ogsaa ud af Vinduet og opdagede to, tre Ryttere, der kom jagende i strakt Carriere, og øiensynligt forfulgte os. De vare bevæbnede, og een af dem førte i en Strikke to Hunde — Blodhunde. Det var Menneskejægerne!

Den velbaarne Mr. Green kastede sig tilbage i Sædet; som ved et Trylleslag faldt al hans Indpakning og Indhylning ned paa Bunden af Vognen. Istedetfor den stakkels, svage Mr. Green sad der ved Siden af mig en ung, kraftig Mand, med en noget bruunladent Hudfarve og med sorte, lynende Øine, ud af hvilke der lyste Intelligents og kraftig Villie.

„Doctor Mylner!" udbrød han; „det nytter ikke at skjule det længer: jeg er Cato Hammond! Disse Mennesker ere paa Spor efter mig."

Jeg sad maalløs og ubevægelig; Overgangen var saa pludselig, at jeg hverken vidste ud eller ind. Der hørtes et høit Raab bagved os; Pompeius holdt Hestene an og vendte sig om, for at see tilbage. Flygtningen sprang op, knuste Glasset i eet af de forreste Vinduer, trak en Revolver frem af Brystet, holdt den henimod Kudsken og sagde i en Tone, der viste, at han ikke vilde taale nogen Modsigelse:

„Fremad, min Ven! Jeg flygter for disse Djævle, der ere i Hælene paa os. Det gjelder mit Liv; kjør derfor hvad Remmer og Tøi kunne holde til Vadestedet, gjennem Floden og over paa pennsylvansk Grund. Du er en Neger og vil ikke negte at staae en undvegen Slave bi. Fremad!"

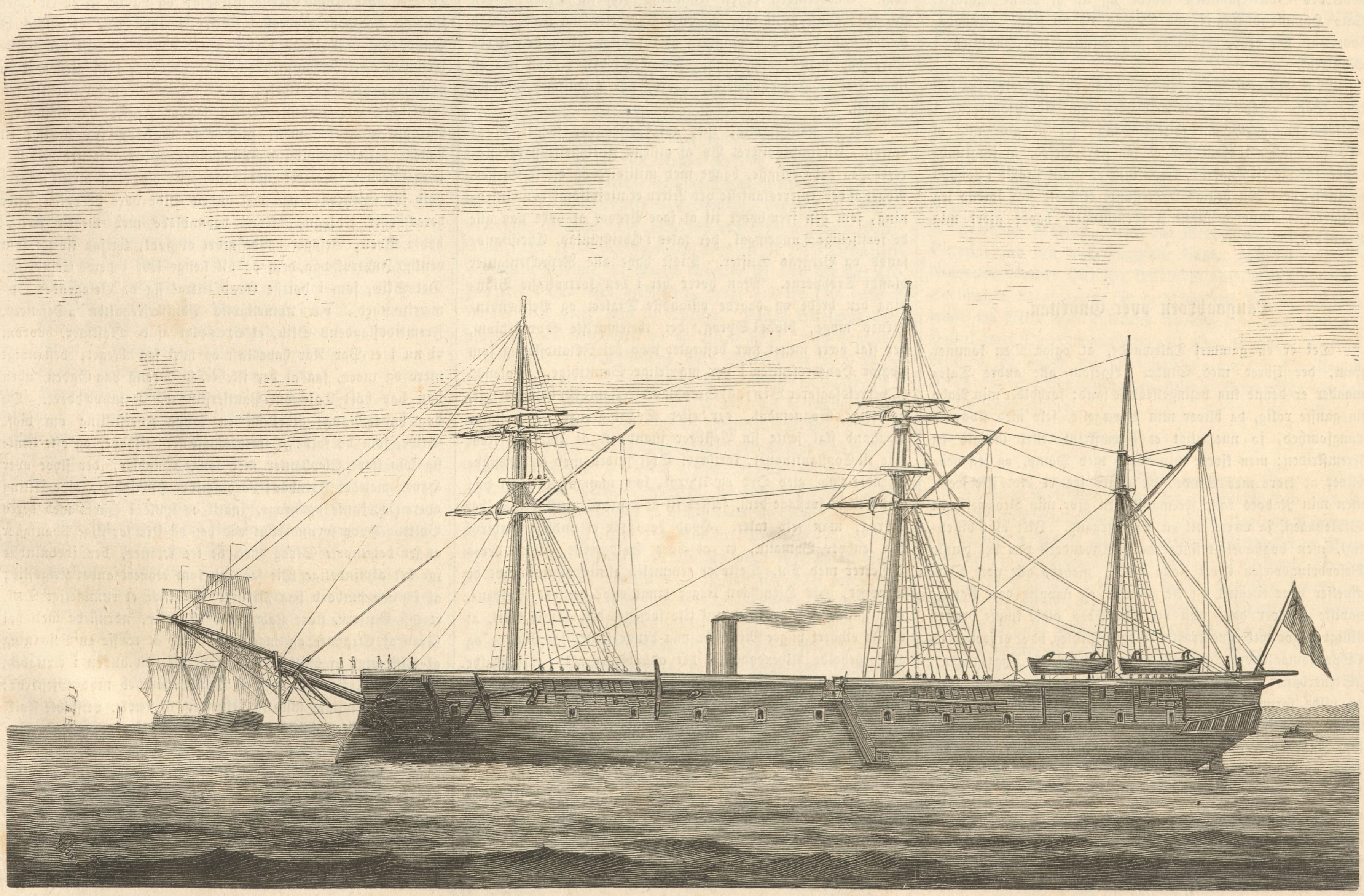

Pantserfregatten „Defence", tegnet af Marinemaler Blache.

Denne Befaling, som fik forøget Eftertryk ved Synet af Revolveren, gjorde sin Virkning. Pompeius pidskede paa Hestene, de vælige Dyr sprang frem i Tøiet, og idet de i fuldt Fiirspring fore afsted, kastede de den lette Vogn som en Fjederboldt op og ned, fra den ene Side af Veien til den anden. Cato saae ud af Vinduet efter sine Forfølgere og sagde med bevæget Stemme:

„De kjender min Historie. Det gjør mig ondt, at jeg har bragt Dem i denne ubehagelige Stilling; men som De selv saae, havde jeg intet Valg: jeg maa fremad. Naaer jeg Union Town, der ligger i en fri Stat, saa er jeg sikker og og vil atter kunne samles med min Kone paa britisk Grund. De er en Englænder og maa have Medfølelse med en Slave, der søger at unddrage sig de skjendige Lænker. Levende lader jeg mig ikke tage."

Jeg tvivlede ikke om, at han vilde holde Ord; hans tæt sammenbidte Læber, hans lynende Øine, hele Udtrykket i hans Ansigt vidnede om, at hans Beslutning var tagen. Pompeius fulgte troligt hans Befalinger og vedblev at pidske paa Hestene, der løb saa stærkt de kunde. Det var et frygteligt Veddeløb. Naar jeg lænede mig ud af Vinduet, kunde jeg see, hvorledes Negerjægerne pidskede og sporede deres Heste; da Vinden bar ned til os, kunde vi tydeligt høre deres Eder og Forbandelser. Et Øieblik syntes det, at de vandt ind paa os; men Floden var alt i Sigte og hinsides den laa den frie Jordbund, og der var forholdsviis Sikkerhed. Sikkerhed! ja for Cato Hammond; men hvilken Fremtid ventede der mig? Hvorledes kunde jeg nogensinde atter lade mig see i Morgan Town, efter at være tagen paa fersk Gjerning i at hjelpe en undvegen Slave paa Flugt. O grusomme Qvækerfamilie, falske Mr. Clay, som havde gjort mig til deres Redskab og Syndebuk!

Puff! Der faldt et Riffelskud. Kuglen gik igjennem Pompeius' Hat, men gjorde ingen Skade. Med et Spring fore de skummende Heste ned i Vadestedet, Vandet sprøitede høit op om os, med Anstrengelse trak de udmattede Heste Vognen gjennem Vandet og op ad den modsatte Skraaning, og atter gik det i fuld Galop ad Union Town til.

„Doctor! Jeg skylder Dem meer end Livet. Jeg er en fri Mand!" sagde Flygtningen.

Jeg kastede et Blik tilbage; Negerjægerne, hvis Heste ikke duede til en saadan Jagt, havde opgivet Forfølgelsen; jeg saae deres rasende Fagter og hørte deres vilde Udraab, idet de holdt deres Heste an ved Flodens Bred. En Time efter vare vi i Union Town, hvor Cato forlod mig med mange Undskyldninger og Taksigelser. Jeg svarede ikke et Ord, men følte mig høist ulykkelig tilmode. Jeg turde ikke vende tilbage til Morgan Town, hvor, som jeg senere erfarede, jeg ogsaa ganske rigtigt blev brændt in effigie i den samme Ild, der fortærede alle mine Eiendele. Jeg hørte aldrig noget til, hvorledes Qvækerfamilien redede sig ud af denne Historie. Cato Hammond kom i god Behold til sin Kone i Canada, hvor han har erhvervet sig en god Stilling som Ingenieur i Montreal.

Mod al Forventning kom jeg meer end skadesløs fra den hele Sag. Ved en Subscription, som Abolitionisterne i Philadelphia og Boston satte i Gang, for at give mig et »Testimonial«, indkom der et saa stort Beløb, at jeg kunde vende tilbage til England, kjøbe mig en smuk Praxis i London og indtræde i den hellige Ægtestand, et heelt Aar førend jeg tidligere, i mine dristigste Forventninger, havde gjort mig Haab om.

Langaabroen over Gudenaa.

Det er en gammel Talemaade, at ogsaa Den kommer frem, der kjører med Stude. Ligesom alle andre Talemaader er denne kun betingelsesviis sand; forholder min Nabo sig ganske rolig, da bliver min Bevægelse, selv med Kvægets Langsomhed, jo unegteligt et Fremskridt, eller ialtfald en Fremskriden; men kjører min Nabo med Damp, og jeg vedbliver at kjøre med Stude, da gaaer jeg ei blot ikke frem, men min Naboes raske Fremadskriden gjør min Bevægelse til Stillestaaen, ja værre, til en Tilbagegang. Ikke blot billedligt, men bogstaveligt finder dette Anvendelse paa det danske Befordringsvæsen i det sidste Aarti; medens alle vore Omgivelser have tilegnet sig Jernbaner, og navnlig vore skandinaviske Naboer have viist os, hvorledes disse kunne bygges billigt og godt ved egne Kræfter og egne Midler, have vi fortabt os i Spørgsmaalet om „Længdebane", „Gaffelbane", „Zigzagbane", „Struerbane", „Tverbane", „Øst- eller Vestbane" osv. osv., og vilde formodentlig endnu i dette Øieblik ikke være komne videre, hvis ikke Minister Monrad, i sin korte Functionstid som Indenrigsminister, havde overhugget Knuden og derved bragt os saavidt, at den første Afdeling af den jydske Halvøes Bane — mellem Aarhuus og Randers — kunde høitidelig aabnes og indvies sidstforløbne Tirsdag.

Idet vi meddele vore Læsere omstaaende Afbildning af et af de største Arbeider, der findes paa denne 7 til 8 Miil lange Bane, ønske vi vore jydske Brødre til Lykke med, at denne Civilisationens store Løftestang nu ogsaa er naaet til dem, og Adgangen for dem, til saavel at nærme sig Landets øvrige Provindser som og at færdes indbyrdes, derved er bleven lettet i høi Grad og endnu langt mere vil blive det, efterhaanden som Jernbanearbeidet skrider fremad, hvilket, ved Sir Morton Petos bekjendte Energi, vist vil skee med Kraft.

Hele den her fremstillede Bro er af dansk Granit med Smedejerns Dragere, der bestaae af hule Rør, eet paa hver Side af Sporet, baaret af andre Jerndragere, der gaae paatvers. For at forhindre Vibration, ere to Tverbuer anbragte mellem Sidevæggene (eller Rørene). Pillernes Bærekraft er, foruden deres egen Vægt, beregnet til 1 Million Pund. Funderingen er skeet paa 200 Bøgestammer af 16 Alens Længde og 200 gjennemskaarne Fyrrebjælker, med dobbelt Røstværk 10 Fod under Vandhøiden. Jernbroens ene Ende ligger fast, medens den anden hviler paa Ruller, da dens Længde ved Temperaturforandringer varierer over $1\frac{1}{2}$ Tomme. Broen er 150 Fod lang; det paa den anvendte Jern veier 165 Tons = $\frac{1}{3}$ Million Pund. Sidevæggene ere $11\frac{1}{2}$ Fod, Pillerne 15 Fod høie.

Leiren paa Gardermoen.

Det Conversationsthema, som i disse Dage er det mest yndede i Norges Hovedstad og vel ogsaa for en stor Deel i Resten af Landet, er vistnok den Leir, som fortiden er sammendragen paa Gardermoen. Denne berømte Valplads — hidtil Gudskeelov blot for fredelige Batailler — ligger 5 Mile fra Byen i nordøstlig Retning. Paa Jernbanen bringes man i Løbet af $1\frac{1}{2}$ Time i $\frac{3}{4}$ Miils Afstand fra Moen, og hver Dag reiser en Mængde Mennesker derop. Det er nok ogsaa værd, at umage sig det Stykke Vei, for at nyde det sjeldne Syn af to Trediedele af Landets Liniearmee samlet paa een Plet. Det er heroppe mellem vore fredelige Fjelde „Etwas noch nie Dagewesenes". Efter en almeeneuropæisk Maalestok vilde jo Troppesamlingen vistnok ikke være saa meget betydelig. Men herhjemme er der Ingen, som falder paa at anlægge hin, uden Saadanne, som derved skaffe sig Anledning til at bringe i Erindring, at de ere Folk, som have været ude og seet sig om i Verden. Vi ansee altsaa de paa Gardermoen samlede 8000 Mand som en efter vore Forhold temmelig anseelig Hær. Den staaer under H. M. Kongen som Øverstbefalende og inddeles i to Divisioner, den ene under Befaling af Generallieutenant, H. K. H. Prinds Oscar, den anden commanderet af Generalmajor Michelet. Hver Division bestaaer af fire Regimenter Infanteri, fordeelte i to Brigader, en Bataillon Artilleri og et Corps ridende Jægere. Generalmajor, H. K. H. Prinds August er Chef for 1ste Brigade i Prinds Oscars Division. De to Armeedivisioner ligge i Leir hver for sig; der er et godt Stykke Vei mellem dem. Gardermoen er en temmelig betydelig Plads — en stiv halv dansk Miil lang og over Halvdelen saa bred. Paa de tre Kanter er den omgiven af Granskov, paa den fjerde Side har man dyrket Land. Foran Skoven i Syd paa en liden Høi er Hovedqvarteret, hvoraf vor Tegning fremstiller et Parti.

Der er naturligviis, især om Søndagen, meget Liv i Leiren. En improviseret By af alskens Forlystelsessteder florerer paa det Herligste, baade med militaire og civile Gjester. Noget af det Interessanteste ved Leiren er utvivlsomt den Anledning, som den frembyder til at faae Prøver at høre paa alle de forskjellige Tungemaal, der tales i Christianias, Christianssands og Bergens Stifter. Disse have alle Repræsentanter blandt Tropperne. Man hører her i den fortroligste Blanding den brede og haarde østlandske Dialect og Vestlændingernes myge, bløde Sprog, det thelemarkske Sprogidiom, der skal være meget nær beslægtet med det Islandske og som udgjør Hovedessentsen i vor mærkelige Samtidige, „Dølens" (Overretssagfører Vinjes) Sproglaverier, samt det besynderlige, vocalrige Sognemaal, der efter Sogningernes egen naive Paastand skal sætte sin Besidder istand til at klare sig fremlige til Constantinopel, kortsagt, Øret fyldes med en Mængde ukjendte Lyd, med Ord og Udtryk, som man af Mangel paa Evne til at forstaae dem, fristes til at negte Slægtskab med det Sprog, man selv taler. Hvad der gjør et pudsigt Indtryk paa enhver Bymand, er at høre Soldaterne tiltale deres Officerer med Du. Dette er temmelig almindeligt blandt de Tropper, hvis Hjemstavn ligger langt oppe mellem Fjeldene. Civilisationen har her endnu ikke forjaget den gamle Skik, at tiltale ethvert yngre Menneske paa denne fortrolige Maade og at forbeholde Alderdommen det ærbødigere „I"; det skulde vistnok falde den militaire Opdragelse vanskeligere at faae dette Forhold forandret, end det er at indprente Recrutterne Kundskaben om de militaire Pligter. Om Søndagen holdes der Gudstjeneste for begge Divisioner i Fællesskab; det er et storartet og høitideligt Syn, at see alle de 8000 Krigere, opstillede i en stor Fiirkant, andægtigt lyttende til Præstens Ord.

Leirsamlingen er begyndt den 22de August og skal formeentlig sluttes den 9de September, efter en større Feltmanoeuvre, der vil medtage en Tid af flere Dage.

N. F.

Konstnydelse paa Londoner-Udstillingen.

Man kan lære grumme Meget paa Verdens-Udstillingen, selv om man hverken er Fabrikant eller Handlende; der er visse af de fremstillede Sager, som Enhver kan forstaae sig paa, og som man kan nyde i al Magelighed uden Katalog og Kikkert — det er de Besøgende. Den, der ikke har besøgt Udstillingen og offret idetmindste et heelt Besøg paa at studere Physiognomierne, paa at undersøge de tusinde forskjellige Maader, hvorpaa Udstillingen nydes, paa at sondre de mange Nationaltyper og den for hver af disse eiendommelige Holdning, vil ikke kunne gjøre sig nogen Forestilling om den Mangfoldighed af Maader, hvorpaa man kan „tage" en saadan Udstilling. Her er Manden, der vil have et Overblik, og derfor ikke seer paa Nogenting, ved Siden af ham, der lægger sig efter Specialiteter, og derfor studerer hver enkelt Ting saa grundigt, at han egentlig slet ikke seer Udstillingen; her er Udstilleren, der glæder sig ved at beundre sine egne Sager og har ondt af sine Rivalers; her er den Fremmede, der ikke kan finde sig tilrette med hvad han seer og ikke kan gjøre sig forstaaelig; her er den store Skare, der blot i Almindelighed vil see Udstillingen — det er jo derfor de ere komne til London — og som driver om og fylder op, thi andet Udbytte har den neppe deraf: her er Englænderen, der skal besøge Udstillingen fordi det er fashion og fordi der ikke er nogen rimelig Grund for ham til at gaae der — og han er i Grunden den morsomste Type. Begeistring og Beundring kan man finde paa mange Steder i Udstillingsbygningen, ialtfald i den franske Afdeling, men denne iskolde, uinteresserede Ligegyldighed, for hvem Udstillingen allerede er en gammel Historie, dette classiske »Nil admirari«, det finder man kun hos Englænderne selv. Vi have her et lille Billede fra Malerigalleriet, som fortræffeligt fremstiller denne Side af Nydelsen; det er Folk, som kun ere paa Udstillingen for at opfylde en selskabelig Forpligtelse. Her har Stoffet overvældet dem, og den lille Gruppe, vi see for os, har aabenbart helliget sin Tid mere til den legemlige Hvile, end til Nydelsen; som Forgrund til hele det rastløse, puffende, stødende, fremadstræbende Liv, hvormed man ellers tænker sig Udstillingen opfyldt, gjør denne Scene en fortræffelig, kølende Virkning.

Pantserfregatten „Defence".

„Troer De, vi ville blive godt modtagne i Kjøbenhavn?" var et af de første Spørgsmaal, som rettedes til Lodsen fra Kjøbenhavn, da han kom ombord i den engelske Eskadre, inden denne gik tilankers paa Rheden; „troer De, vi ville blive godt modtagne?" — „Jo", svarede han, „det kan der ikke være Tvivl om; naar Folk ere fredelige imod os, saa ere vi det ogsaa mod dem; vi behandle Andre, som de behandle os." Hermed vare Englænderne tilfredse, og da de, efter en Uges Ophold ved vor Hovedstad, atter forlode os, erkjendte de Sandheden af Lodsens Ord. Selv havde de viist den største Artighed og Forekommenhed imod Enhver, som gjestede dem ombord i Skibene, ligefra Hs. Majestæt Kongen ned til den tarveligste Hr. Sørensen, med lappet Frakke og Bomulds-Paraply under Armen, viist Alle omkring fra Dækket til Lasten, lukket Kahytter og Magasiner op, krøbet ned i Krudtmagasinerne, exerceret med Kanonerne osv. osv., alt til Underhold for Gjesterne; paa den anden Side vare de ogsaa, efter deres eget Udsagn, blevne behandlede med megen Artighed i Byen, Besøget havde gjort et godt, ligesaa livligt som venligt Indtryk paa dem og vil længe leve i deres Erindring. Det Skib, som i høieste Grad tiltrak sig de Besøgendes Opmærksomhed, var naturligviis Pantserfregatten „Defence", Fremtidsflaadens Skib, et Exemplar af de Maskiner, hvorom vi nu i et Par Aar have læst og hørt saa Meget, bestandigt mere og mere, saa at der ikke er en Dreng paa Gaden, uden han har hørt Tale om Pantserskibe og Dampvæddere. Og dog have Mange gjort sig en vrang Forestilling om disse Skibe, som de kalde „Helvedesmaskiner" tilhobe, og ofte tænke sig som store Elephanter med lange Snabler, der flyve over Havet med et Jernbane-Locomotivs Hurtighed, rive Alting overende, knuse og brage, indtil de synke i Havet med deres Bytte. Hvor forunderligt var det da ikke for slige Phantaster at see det mørke Skrog med de tre Master, der idetmindste for det almindelige Øie saae ud som ethvert andet Krigsskib; at komme ombord paa „Uhyret" og finde et rummeligt Dæk, et lyst Batteri, store Kahytter og Lukafer, udrustede med høi Grad af Elegance og engelsk Comfort; at træffe en Besætning af Officerer, af hvilke den ene overgik den anden i Artighed, Belevenhed, fin Dannelse og Opmærksomhed mod Gjesterne; at see den livlige, muntre Besætning af stærke, velskabte Folk; at høre Musiken spille op til Dands og see de engelske Søgutter svinge vore Damer rundt i en lystig Vals, midt om Dagen under Guds aabne Himmel; at see dem vedblive paa samme Maade under de talrige Besøg, hver Dag fra Morgen til Aften, ja, efter hvad der siges, endogsaa et Par Gange om Natten med. I Sandhed, dette harmonerer ikke meget med Tanken om en „Helvedesmaskine".

Pantserskibene ere heller ikke andet end Krigsskibe efter nyt Mønster. Artilleriet havde i vort Aarhundrede taget et

nyt Opsving, man nøiedes ikke mere med at udsende fra Skibenes Batterier Kugler og Kardætsker imod de fjendtlige Skibsskrog, Reisninger og Fartøier, eller imod Fæstninger og Batterier iland; man udfandt Midler til at udskyde Granater eller Bomber, fyldte med Krudt eller Brandsats, ogsaa fra Kanonerne, ja man begyndte endog at skyde med gloende Kugler og med en Art hule Projectiler, fyldte med smeltet Jern. Dette var formeget for de let fængelige Træskibe; Granaterne trængte igjennem deres Sider, sprang i Stumper, dannede store Huller og dræbte Mandskabet indenbords, og tændte Ild, det flydende Jern gled ned imellem Tømmeret, stak Alting i Brand, Intet kunde standse Artilleriets ødelæggende Virkning. Saa var det, man fandt paa at beklæde Skibenes Sider med tykke Jernplader, og gives der end Kanoner, hvis massive Projectiler under heldige Omstændigheder kunne gjennemtrænge disse Jernsider, saa knuses dog Granaterne virkningsløst imod dem, de med smeltet Jern fyldte hule Kugler klaskse imod Siden som en raaden Pære, glide ned ad den og kunne ikke tænde. Med andre Ord, Pantserskibene kunne betragtes som usaarlige imod Granater og i de allerfleste Tilfælde ligeledes imod de massive Kugler.

Det engelske Admiralitet lader næsten aldrig, naar en ny Skibstegning udføres, bygge et enkelt Skib efter denne Tegning, men sætter i Reglen mindst to Skibe af samme Form i Bygning. Da man i Frankrig begyndte at bygge „Jernsider", gjordes ogsaa i England Udkast og Planer til saadanne, men af langt større Dimensioner; af disse fremstod de bekjendte Pantserfregatter „Warrior" og „Black Prince", der nu ere fuldt færdige; den første har gjort flere Toure tilsøes, den sidste underkastes nu for Tiden Prøver udfor Portsmouth. Disse Skibe bleve gjorte saa store for at kunne bære den tunge Jernhud, en tæt Beklædning af Plader, hvoraf hver veier 8000 Pund; men snart efter stilledes Constructeurerne den Opgave, at gjøre Tegning til mindre Skibe, med ligesaa kraftige Sider, og som tillige ved en fremspringende Stævn kunde løbe fjendtlige Skibe isænk eller være hvad man kalder en „Dampvædder". Tegningen blev snart færdig, og nu byggedes de to mindre Pantserfregatter „Defence" og „Resistance", af hvilke vi nylig have seet den første i vore Farvande, medens den anden netop er bleven færdig og underkastet nogle Prøver paa Themsen. Til Sammenligning anføres, at „Warrior" er 380 Fod lang, 58 Fod bred og paa 6039 Tons, medens „Defence" er 280 Fod lang, 56 Fod bred og paa 4063 Tons; Maskinerne i den første ere paa 1250 Hestes Kraft, i den sidste paa 800. Constructionen af „Defence" er i Korthed følgende: Skibet er bygget af Jernplader paa omtrent ⅞ Tommes Tykkelse; over den midterste og største Deel af Siderne, imellem to lodrette Linier, hvoraf den ene ligger omtrent ⅕ af Skibets Længde agterfor Forstævnen og den anden ligesaa langt foran Agterstævnen, er der lagt et horizontalt Lag af Teaktømmer, 10 Tommer tykt, der naaer fra øverste Dæk nedefter til 5 Fod under Vandgangen; udenpaa dette Lag er der lagt et andet, lodret Lag af Teaktømmer, ligeledes 10 Tommer tykt, og udenpaa dette igjen er der boltet et Lag af smedede, 4½ Tomme tykke Jernplader, saa at det hele Lag bliver lidt mere end to Fod. Udenom den øvrige Deel af Skibet, nemlig Bougen, Agterenden og Bunden, er der nu bygget et andet Skrog af Jernplader, i samme Afstand fra de inderste Plader, som Pantserlagets Tykkelse, og forenede med disse ved Jernspanter, saa at Skrogets Ydre udgjør et almindeligt, glat Skibsskrog. Saavel ved Forenden som ved Agterenden af den pantserklædte Deel er der, tværs over Skibet, et fast, vandtæt Skodde, hvis Plader have samme Tykkelse som Pantserpladerne; i hver af disse Skodder er der paa Batteridækket to Døre, en paa hver Side af Skibet, og de, som have besøgt „Defence", have vistnok lagt Mærke til disse tunge, tykke Døre, behængte med Tallier, hvormed de lukkes, naar Skibet gaaer i Slag. Hele Pantserskibets Midte er saaledes bombefast, eller det indeslutter en uhyre Kasse, i hvilken Kuglerne ikke kunne trænge ind. I denne Kasse er forøven Batteriet, bestaaende af 12 Stkr. 68pundige Kuglekanoner og 4 Stk. 100pundige Armstrongere; forneden komme Maskinerne, Krudtmagasinet, Granatmagasinet osv., alle de Dele, som skulle undddrages Skud. Skibets Forende og Agterende ere stærkt byggede, afdeelte i flere Rum, for at ikke en Læk skal kunne fylde Skibet; her findes Kahytter, Lukafer, Opholdssteder for Mandskabet osv.

En detailleret Beskrivelse af denne Pantserfregat skulle vi ikke give, men kun bemærke, at den i Grunden er et forfeilet Skib. Dampvædder er den for det Første ikke, bertil kan Bougen ikke ansees stærk nok, ligesom Farten under Damp er for ringe og Skibets Evne til at lystre Roret ikke tilstrækkelig stærk. At ikke hele Skroget er pantserklædt over Vandet, er ligeledes en Mangel, idet Ødelæggelsen af Forenden eller Agterenden vil gjøre Skibet saagodtsom redningsløst. Dog staaer det som Kampskib i enhver Henseende langt over Træskibe, og er det end ikke i alle Maader first rate, saa har det dog tjent til at fremme Constructeurernes Kundskab og Erfaring om de nye Skibe, og i vor lille Marine vilde en Flaade af saadanne „Helvedesmaskiner" kunne gjøre fortrinlig Virkning mod den bestandig truende Fjende bernede i Syd.

r.

Ugens Politik.

Den 4de Septbr. 1862.

Uagtet intet tydsk Blad endnu har seet sig istand til at meddele de to tydske Stormagters Noter til vor Regjering, gjengive de dog Hovedindholdet, der i alt Væsentligt er overeensstemmende med de Oplysninger, som „Berlingske Tid." allerede i forrige Uge saae sig istand til at offentliggjøre. Begge Stormagterne ere enige om at forlange: At den danske Rigsdag og Hertugdømmernes Stænder samtidig og med lige Myndighed høres om et nyt Udkast til en Forfatningslov betræffende Monarchiets fælles Anliggender; at Hertugdømmerne i dette Udkast sikkres mod Faren for en stadig Tilsidesættelse af deres Interesser paa Grund af Fleerheden af de danske Stemmer, og at Bestræbelserne for i Hertugdømmet Slesvig ved Love og administrative Forholdsregler at trænge det tydske Element tilbage opgives, saa at Tilstanden før 1848 gjenindføres. Det er en ligegyldig Sag, om disse Fordringer fremsættes i en mere eller mindre høflig Form, om Cabinettet i Berlin, der har gjort Alt, hvad der stod i dets Magt, for at trække Underhandlingerne i Langdrag, nu forlanger et bestemt Svar af vor Regjering inden tre Ugers Forløb, og om det i modsat Fald anseer sig for løst fra sine i Londonerprotocollen indgaaede Forpligtelser eller ikke; en Forbring af slig Beskaffenhed maa dog enhver dansk Regjering møde med en kraftig Protest, uden Hensyn til Følgerne. „Correspondenz Stern", der meddeler Indholdet af den preussiske Note, vil tillige vide, at de til Hr. Hall indløbne Efterretninger om det franske og russiske Cabinets Betragtningsmaade, have bidraget meget til at forøge Bestyrtelsen i Kjøbenhavn. Vi vide ikke, om der fra Paris og St. Petersborg er indløben saadanne Efterretninger, som „Correspondenz Stern" omtaler, men det er meget muligt, da de tydske Blade jo altid ere bedre indviede i vore Forhold, end vor egen Presse, derimod har man ganske vist ikke kunnet mærke Noget til den Bestyrtelse, der skulde aabenbare sig her i Kjøbenhavn. Det er tvertimod paafaldende, med hvilken til Ligegyldighed grændsende Rolighed, man har erfaret, hvilket Stadium dette vort Fædrelands Livsspørgsmaal nu er kommet ind paa. Dagspressen har hidtil indskrænket sig til at spille en refererende Rolle uden at underkaste Sagen nogen Discussion; fra andre Sider har man heller ikke foretaget noget Skridt for at raadslaae om, hvad der under saa betænkelige Forhold bør gjøres, og istedetfor at anspore og opflamme et Ministerium, hvis Besindighed er større end dets Energi, synes man under en constitutionel Forfatning, der indrømmer den størst mulige Pressefrihed og Asociationsfrihed, at slaae sig til Taals med den Tanke, at Ministeriet alene veed, hvad der tjener til Rigets sande Bedste.

Garibaldi er bleven slaaet, saaret og tagen tilfange, det er Ugens vigtigste politiske Begivenhed, en Begivenhed, der saa godt som udelukkende sysselsætter hele den europæiske Presse. Men trods Alt, hvad der er skrevet, kjender man dog endnu ikke de nærmere Omstændigheder ved det Nederlag, han har lidt. Man veed kun, at han opgav sin oprindelige Plan, der gik ud paa at marchere mod Reggio, forbi de kongelige Tropper vare komne ham i Forkjøbet paa dette Punct, og at han derpaa trak sig tilbage til Aspromonte, en af de stærkeste Stillinger mellem Apenninerne, hvor han agtede at organisere de Frivillige, der fra alle Kanter strømmede til ham. Her blev han angreben af Oberst Pallavicini, der førte Commandoen over en af 1800 Bersaglieri bestaaende Colonne, og maatte overgive sig med alle sine Tilhængere. Han blev øieblikkelig bragt ombord i en italiensk Fregat, der førte ham til Spezzia. Denne Beretning stadfæstes af „Le Moniteur" og er altsaa sikker; men hvorledes Garibaldi i en stærk Stilling og i Spidsen for 2000 Mand er bleven nødsaget til at overgive sig paa Naade og Unaade til et kongeligt Troppecorps paa 1800 Mand, det er endnu aldeles gaadefuldt. Den eneste Maade, hvorpaa det kan forklares, er, at han sikkert ønskede at undgaae ethvert blodigt Sammenstød med Armeen, som han vilde forløkke og ikke ophidse. Hans Optræden paa Sicilien godtgjør, at han kun vilde søgte i den yderste Nød, og det er altsaa hans moralske Indflydelse, der er bleven beseiret af den militaire Disciplin. Hans Hensigt var at rive Armeen og hele Nationen med sig til Rom, og da denne Plan mislykkedes, har han ikke villet kæmpe for Alvor. I modsat Fald bliver hans Nederlag uforstaaeligt, medens det dog er lykkedes saamange Banditter i flere Maaneder at holde de dem forfølgende Tropper i Skak.

Det er et for Italiens og for Frankrigs fremtidige Skjebne høitideligt og afgjørende Dieblik, der er indtraadt ved denne Begivenhed, men endnu er det umuligt at see, til hvilken Side Vægtskaalen vil synke. Alle de liberale Blade saavel i Frankrig som i England ere enige om, at den af Regjeringen i Turin over Garibaldi vundne Seir paalægger Frankrig den Forpligtelse, at trække sine Tropper tilbage fra Rom. Geistlighedens Organer juble ved Synet af den italienske Regjerings Forlegenhed. De officielle Blade i Frankrig udtale sig kun med stor Forsigtighed, men dog til Gunst for Italien, medens „La France" alene opfordrer Rattazzi til at efterligne Casimir Perier, bryde med Revolutionen og lade Paven beholde Rom. Men dette Raad kan den italienske Minister ikke følge, om han end nok saa gjerne vilde. Forbittrelsen, som Efterretningen om, at de Soldater, der deserterede til Garibaldi, vare blevne skudte, vakte overalt i Italien og som endog gav sig Luft i alvorlige Demonstrationer i Mailand, Genua, Livorno, Como, Pavia, Brescia og Palermo, betegner noksom, hvilken Vei han alene kan følge, hvis han ikke vil bringe Italien til Fortvivlelse. Naar det italienske Parlament træder sammen, vil den nærværende Conseilspræsident have ondt ved at forsvare de Skridt, han alt har foretaget for at undertrykke Handlingspartiet; men hvis han ikke kan give Landet Haab om det romerske Spørgsmaals snarlige Afgjørelse, vil han umulig kunne holde sig, ja Victor Emanuels Krone vil endog svæve i Fare. Cabinettet i Turin kan kun have et eneste Program: Italiens Eenhed og Rom som dets Hovedstad.

Efterat de tre Snigmordere, som have stræbt Storfyrst Constantin og Marquis Wielopolski efter Livet, ere blevne henrettede, har Storfyrsten udsærdiget en Proclamation til Polakkerne. Han fører deri et ædelt og skjønt Sprog, der burde sikkre ham hans Undergivnes Hengivenhed. Desværre vil man neppe lytte til hans Ord. I Polen har man ogsaa tøvet for længe med at anvende de rette Lægemidler, Ondet er indgroet, og de mest høimodige Bestræbelser vise sig afmægtige. Det er en stor Ulykke for Rusland og en endnu større Ulykke for Polen.

Nøden blandt de ved Bomuldsspinderierne ansatte Arbeidere i Lancashire har naaet en betænkelig Høide. Ifølge de af „Times" opstillede Beregninger er et Tab i Arbeidsløn af 13,000 Lstr. om Ugen blevet erstattet ved en Understøttelse paa 1000 Lstr., og efterat de mest Forsynlige alt for længe siden have opbrugt deres paa Sparekasserne indsatte Capitaler, repræsentere de to Summer 13,000 og 1000 Lst. Forskjellen mellem Subsistentsmidlerne i 1861 og 1862. En Familie paa ellevе Personer, som før Bomuldsnøden i Gjennemsnit fortjente 3 Lstr. 15 Sh. om Ugen, har i fire Maaneder levet af lidt over een Shilling om Ugen for hvert Individ. Naar man tænker sig, at et menneskeligt Væsen skal leve i et saa dyrt Land som England af mindre end to Pence om Dagen, og at Mangfoldige, der tidligere kjendte til den blandt engelske Arbeidere i Almindelighed herskende Velstand, maae dele denne Skjebne, har man en Forestilling om en Elendighed, som udholdes med Taalmodighed af disse Arbeidere, der lide uden den ringeste Brøde fra deres Side.

Det er en høist mærkværdig Omstændighed, at medens Unionen ved Felttogets Begyndelse altid pukkede paa sin overlegne Styrke, erfarer man i Beretningen om ethvert Sammenstød med Sydens Armeer, at disse have været talrigst. Mac-Clellan har nu trukket sin store Armee ud af en Stilling, hvis Uholdbarhed længe var bekjendt; han har iværksat sin Forening med General Pope, og de Vasunstød, hvormed man tidligere ledsagede hans Fremrykning, ere forstummede, medens man nu indskrænker sig til at opsende Takkebønner, fordi han har faaet Tilladelse til uanfægtet at iværksætte sit Tilbagetog. Man roser imidlertid den strategiske Dygtighed, som Unionens General har lagt for Dagen, da han marcherede til Williamsburg. Hensigten med denne Bevægelse er atter at begynde Operationerne mod Richmond efter en ny Plan, ifølge hvilken de tre Armeer under Mac-Clellan, Pope og Burnside ville rykke mod Sydens Hovedstad, Mac-Clellan paa den Vei, han fulgte, før han foretog den Frontforandring, som førte ham til Harrisons Landing, Pope paa Gordonsvillejernbanen og Burnside paa den mellemliggende Bane. Sydstaternes ved Richmond staaende Hær har imidlertid benyttet Mac-Clellans Bortmarche til at forene sig med Jacksons Armee, og disse brage nu sikkert mod Unionens Armeer, over hvilke General Halleck fører Overcommandoen. Et Slag er vistnok nærforestaaende, og Syden vil upaatvivlelig være den Angribende, forend den nye Udskrivningslov tilfører Nordarmeen en betydelig Forstærkning.

M.

Literatur.

— Hvor ubekjendte endnu for en tredive Aar siden de slesvigholstenske Lærdomme vare i det nærliggende Hamborg, derpaa have vi fundet et høist mærkeligt Exempel i en Bog: „der holsteinische Tourist. Von Peregrinus pedestris, Hamburg 1833." Touristen kommer nemlig med sine Venner, en Naturforsker og en „Studiosus", ogsaa til Eiderflodens Kilder og siger da: die Eider ist seit 776 die Grenze zwischen Dänemark und Deutschland. Desuden siger Forf. stedse, naar han fra hamborgsk Grund kommer ind paa holstensk, at der begynder „das dänische".

— At oversætte Runeberg paa Tydsk, hører ikke til de lette Opgaver; men er man det ikke mere voxen, end den tydske Sproglærer Wolfgang Kahleis, bør man ikke vove sig paa den Galei. Et Exempel blandt mange kan her anføres:

Enkel skrud och enkel ära
Var hans fröjd, kampanjen lång.

hedder paa Tydsk:

Stillen Ruhm in schlichtem Kleide
Liebt er und Champagnen-Lust.

Musik.

— I de tydske Blade nævnes endnu flere nye Operaer, end dem, vi tidligere have havt Leilighed til at omtale, nemlig: S. Saloman: „Das Bild der Dacia“, H. Berlioz: „Béatrice et Bénédict“, R. Wuerst: „Vineta“, H. Dorn: „Fyrst von Hildburghausen“, og Max Bruch: „Loreley“.

— De franske Orpheonister begive sig i Slutningen af denne Maaned paa Reise; allerede have omtrent 100 Foreninger ladet sig indtegne. Valentino Paladset i Turin, la Scala og Arena i Milano ville gjenlyde af deres rungende og fyldige Stemmer.

Dr. Schiellerups Comet i Stjernebilledet Kronen.

En Comet, især vel naar den ogsaa kan iagttages med blotte Øine, er et saa interessant Phænomen, at det maaskee tør være os tilladt, et Øieblik her at dvæle ved Stjernehimmelen, saameget mere, som Opdagelsen af hin fjerne Vandrer er skeet paa et dansk Observatorium, og det ovenikjøbet paa en Tid, da den som et teleskopisk Gjenstand kun viste sig for en opmærksom Speiders bevæbnede Blik.

Det var d. 27—28de Juli d. A., at Dr. Schiellerup opdagede Cometen i det store, men kun lidet anseelige Billede Giraffen. Vel skal man paa sydligere Observatorier have seet den noget tidligere; men dette formindsker ingenlunde Dr. S.'s Fortjeneste, da Efterretningen derom ikke var naaet hertil, især naar desuden hensees til, at Omstændighederne her ere langt ugunstigere for at kunne observere et saa svagtlysende Legeme paa vor lyse Nordhimmel en Julinat. — Senere er den rask rykket frem og taget saaledes til i synlig Størrelse, at Enhver har kunnet see den med blotte Øine.

Løverdagen den 30te August stod den saaledes som Afbildningen viser, nemlig i Billedet Kronen over den klare Stjerne Gemma. Vi have valgt denne Stilling, forbi den noget nær har været den smukkeste og givet Anledning til den mest iøinefaldende Gruppe paa Cometens her synlige Bane.

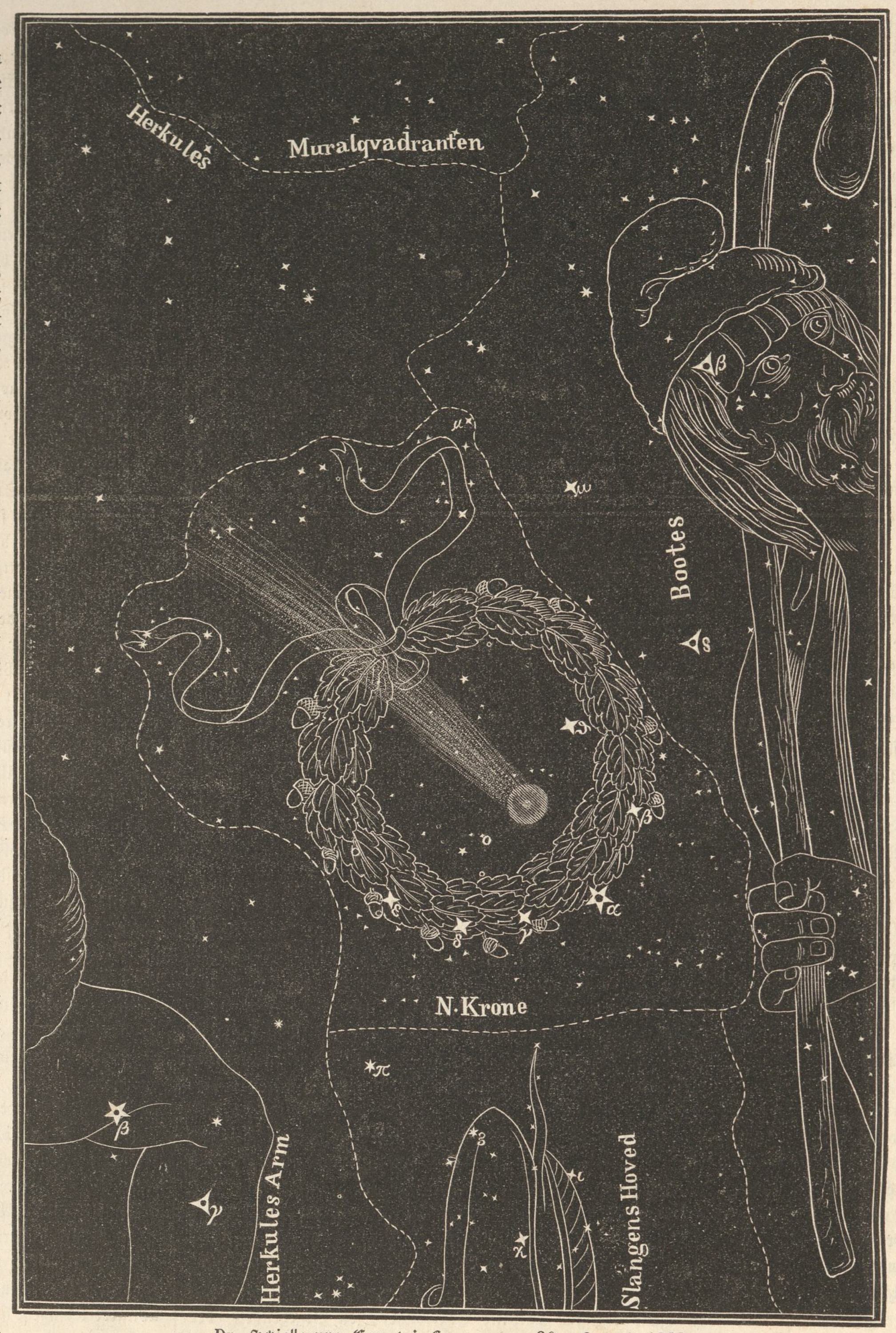

Dr. Schiellerups Comet i Kronen den 30te August 1862.

Iblandt de skjønne Stjernebilleder, hvorpaa vor nordlige Himmel er saa rig, udmærker sig næved Bootes det nævnte lille Billede Kronen ved en paafaldende Samling af klare Stjerner, der danne en Bue, eller en Ring, hvis øverste Deel synes afbrudt. Paa de forskjellige Stjernekort sees Billedet snart betegnet som en almindelig Kongekrone, snart som en Krands — „Bacchi Epheukrone“, hvilken han af Sorg over Ariadnes Død aftog og slyngede op blandt Stjernerne — eller som en romersk Borgerkrands af Egeløv (Corona Civica). Den klareste af Stjernerne i denne Halvring er af anden Størrelse og kaldes Gemma, eller Ædelstenen i Kronen (Virgil: Gnosia).

Den omhandlede Aften saae man Ringen eller Krandsen ligesom sluttet, idet Cometen viste sig foroven i Kronen og derved endyderligere forskjønnede det smukke Billede. Derfra gjennembrød den Ringen og stod den paafølgende Aften under γ i lige Linie med α (Gemma) og γ Bootes, dannende en lille Triangel med α og γ i Kronen.

Forøvrigt sees Cometen næsten bedst med blotte Øine, idet dens Hales svage Lys endyderligere svækkes ved Kikkerten, hvis Synskreds heller ikke kan optage den i dens hele Udstrækning. Kjernen saaes skinnende klart som Stjerne af anden Størrelse igjennem en stor rund Taage (Hovedet), og Halen vendte opad mod Vega, den klare Stjerne i Lyren.

Hvorvidt denne Comet, der i Gang har nogen Lighed med den Donatiske i Oct. 1858 og endmere med Cometen i Juli 1861, er identisk med en af disse, betvivles, ligesom det nok endnu er uvist, om den hører til de tilbagevendende Cometer, der blive periodisk synlige for Jorden og hvis Omløbstid da nøiere kan bestemmes. Men i ethvert Tilfælde geraader det Observatoren til Ære at have fundet den, og at have meddeelt en omtrentlig Beregning af dens formodede Gang og Stilling til Stjernerne, hvilken foreløbige Beregnings Rigtighed Erfaringen har stadfæstet.

Cl. N.

Genealogisk Notits.

Den engelske Thronfølger, Prinds Albert Edvard af Wales, og den danske Prindsesse Alexandra, hvis Bryllup efter de engelske Aviser er berammet til næste Foraar, ere beslægtede i femte Led, idet de begge nedstamme fra den engelske Konge Georg II paa følgende Maade:

Georg II.

Frederik Ludvig, Prinds af Wales.	Louise, g. m. Kong Frederik V af Danmark.
Georg III. Konge af Storbrit. og Hannover.	Louise, g. m. Landgrev Carl af Hessen.
Edvard August, Hertug af Kent.	Louise Caroline, g. m. Hertug Vilhelm af Glücksborg.
Victoria, Dronning af Storbritanien, g. m. Prinds Albert af Sachsen-Coburg.	Christian, Prinds til Danmark.
Albert Edvard, Prinds af Wales, f. 9. Nov. 1841.	Alexandra, f. 1. Dec. 1844.

Læserne ville erindre, at Prindsessens Stammoder, den engelske Prindsesse Louise, var en af Danmarks elskeligste Dronninger, hvis Død vakte almindelig Sorg, og som man pleier at sammenligne med Middelalderens Dagmar. Hendes unge Ætling, som under saa gunstige Auspicier vil forlade sit Fædrenehjem, have sin Stammoder i Erindring og blive det samme for sin tilkommende Ægtefælle og hans Riger, som Louise var for Frederik og Danmark!

J. K.

Verdens-Barometret.

London	4 Septbr.	3	pCt.	Consols . . .	93 1/2.
Paris	„ —	3	„	Rentes . . .	69. 45.
Wien	3 —	5	„	Metalliques .	70. 90.
Berlin	„ —	3 1/2	„	Staats-Sch.	90 1/2.
Kjøbenhavn	5 —	4	„	Kgl. Obligat.	98 1/2.

Charade.

Mit Andet er mit Førstes stærke Vaaben,
Som kun beseires kan af tappre Mænd.
Der hjelper ikke Nødskrig, Flugt og Raaben,
Der kræves Kugle, Krudt og Sværd ved Lænd.
Men her i Danmark har det ingen Fare,
Skjøndt Du det Hele træffer ofte, hvor Du gaaer.
Du samler det maaskee som Handelsvare
Paa Mark og Eng, hvis Du har trange Kaar.

Opløsning paa Charaden i Nr. 153:

Østersø.

Opløst af Sara i Horsens, Svane + Viol, Søster Chas Ven i Odense, Skraalepeter, to Pebersvende, Kobbersmed Christen Madsen, Hg Wt i Nykjøbing, Pigen i Nakskov, Engla og Solskin i Kolding, Hyazinthen og Kaalstokken ved Odense, Keller og Rhus i Maribo, Skumbæk og Messingberg, Pussin og Knur fra Fyen, Frederikssunds Løve, Purre, Hr. Nic.

Opløst som „Østersbanke“ af det gemytlige Selskab i Kjøge, to civiliserede Østers ved Helsingør, L. V. i Randers, B. i Hillerød, Georg Ph. i Odense, Fætter Nesdunk i Ribe.

Opløst som „Dampskib“ af Studenter i Ringsted.

„ „ „Island“ af Tuller og Propeak paa Mors.

Døde.

Julius Hammer, yndet lyrisk Digter, † 23de August i Pillnitz, 52 Aar.

Sir Alan Napier M'Nab, forhenværende Premierminister i Canada, † 8 August, 64 Aar.

John Louis Ricardo, Medlem af det engelske Underhuus, bekjendt Forkæmper for Frihandelen, † 21de August i London, 50 Aar.

Paa Andr. Fred. Høsts Forlag er udkommen og faaes i alle Boglader:

Engelsk-dansk og dansk-engelsk

Haand-Ordbog af Translateur C. Hornbeck.

Engelsk-dansk Deel, 38 Octavark. Den Dansk-engelske Deel bliver færdig om nogle Uger. Prisen for begge Dele er kun 2 Rd., indb. i 2 Bind 2 Rd. 48 Sk.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 29de August til 4de Septbr. incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
29de . .	13,0	18,6	8,0	60	28“ 3,50	
30te . .	13,0	20,2	5,0	62	28“ 2,37	
31te . .	14,3	18,2	7,0	85	28“ 2,37	
1ste . .	13,9	17,6	11,2	67	28“ 4,43	0,90
2den . .	16,4	19,6	11,6	52	28“ 2,41	
3die . .	16,6	19,2	15,0	72	27“ 11,91	
4de . .	15,8	21,0	8,7	75	27“ 11,68	3,38

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Subscriptions-Indbydelse.

For at lette Anskaffelsen af den paa vort Forlag udkomne Samling af

flerstemmige Mandssange

udgivne for Nordiske Sangforeninger, have vi aabnet en ny Subscription. Samlingen indeholder 103 Sange, der deels bestaae af originale Bidrag af Bay, Bellman, Blom, Bull, Crusell, Gade, Glæser, C. J. Hansen, H. M. Hansen. Joh. Hartmann, J. P. E. Hartmann, Heise, Hering, Häffner, Josephson, Krøyer, Kuhlau, Kuntzen, Laurin, Lindblad, Lund, Løvenskjold, Malling, Malmquist, Mendelssohn. Ad. Nathan, Nordblom, Pacius, Ravnkilde, Rung, Schultz, Stuntz, Thunmann, Wennerberg og Weyse, deels af Folkemelodier, udsatte firstemmigt af Berggreen, Bull, Gade, Hartmann, Lindeman, Rubenson, Weyse o. s. v. Dette Værk vil blive leveret i 31 Hefter à 48 Sk., hvoraf eet udkommer hver 14de Dag. — Af 1ste Hefte ere Expl. til Gjennemsyn i enhver Musikhandel samt hos Forlæggerne

C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade Nr. 11.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 155.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 14. September 1862. 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Don Benito Juarez. — Ugens Politik. — Banegaarden ved Aarhuus. — Marsvinsholm i Skaane, af O. O. — Marmorbroen og Prindsens Palais. — Clara Ravn, af Th. Thorson. — Meddelelser af blandet Indhold.

Don Benito Juarez.

Tre store Nationer, Frankrig, England og Spanien, der raade over en uhyre Magt saavel tilsøes som tillands, forenede sig ved en Overeenskomst af 31te Oct. 1861 om at kue den af Revolutioner, indre Stridigheder og Borgerkrige søndersplittede mexicanske Republik, kort efter, at Indianeren Juarez var bleven valgt til dens Præsident; og hvad have disse tre store Nationer opnaaet? Intet, bogstavelig talt Intet! Uenighed imellem Anførerne og Gesandterne, et ikke tilstrækkelig forberedt Indfald i et fremmed, usundt, fjerntliggende Land, uheldige Familie- og Venskabsforbindelser imellem de europæiske Troppers Anførere og enkelte af Republikens første Embedsmænd, vare altfor gunstige Momenter til, at en saa snu og kraftig Mand, som Præsident Juarez, ikke skulde vide at benytte sig deraf til sin Fordeel. Skulle vi nu glæde os ved, at den lovlig valgte Præsident, den, som efter almindelige statsretlige Begreber er Landets legitime Hersker, har vidst at samle sine Undersaatter omkring sig og byde Trods mod et fjendtligt Indfald, som ikke havde noget Mindre til Formaal, end at styrte ham fra Præsidentstolen, gjøre Republiken til et Monarchi og sætte en europæisk Fyrste paa Thronen? Eller skulle vi føle Bekymring over, at den europæiske Civilisations Agenter, som ere gaaede over Havet for at standse Mord, Vold og vilde Grusomheder, ikke alene imod Landets eget Folk, men ogsaa imod de mange Fremmede, som have sat sig fast der, ikke have seet sig istand til at komme et Skridt frem, skjøndt det er henimod et Aar siden, at Foretagendet begyndte? Vi ere naturligviis mest tilbøielige til at hengive os til Mismodet, til at sørge over de Vanskeligheder, Civilisationen har ved at bane sig Vei i dette indviklede Land, til at haabe, at det nu, da baade England og Spanien have trukket deres Tropper tilbage, vil lykkes den mægtige Keiser af Frankrig alene at opnaae, hvad de forenede Magter af Mangel paa Enighed maatte opgive efter Conventionen i Soledad — men desuagtet kunne vi ikke andet end beundre den Mand, der har vidst at holde Europas Stormagter Stangen under saa usle Forhold, som dem, der herske i Mexico.

Juarez er Indianer af Fødsel; han er udsprungen af den Stamme, som Europæerne, navnlig Spanierne, have underkuet, forfulgt, nedtrykket og fordrevet fra deres Fædres Jord — og nu hersker han over de Hvide. Han fødtes ved Aarhundredets Begyndelse, 1802, i en af de sydlige Provindser, Oaxaca, kort før den Tid, da Mexicanerne afrystede det spanske Herredømme, for at regjere sig selv, en Opgave, der idetmindste hidtil har viist sig saa vanskelig for dem, at det ene Parti ikke har seet sig istand til at beherske det andet, men har vexlet med dette i Herredømmet og Regjeringen, medens Voldsomheder og Grusomheder ere udøvede af dem begge, af det ene under Lovens Beskyttelse, af det andet for at tilvriste sig Loven. Juarez havde i sin tidligste Ungdom megen Lyst til Studeringer, og denne Lyst kunde han kun tilfredsstille, ved at skaffe sig Bøger tillaans fra forskjellige Steder. Han hengav sig til Studiet med en saadan Iver, at han allerede i en ung Alder opnaaede den juridiske Doctorgrad og vandt Berømmelse som Advocat. I denne Carriere blev hans Navn mere og mere bekjendt, han steg i sine Medborgeres Agtelse til en saadan Grad, at, efterat Regjeringen havde indsat ham til Gouverneur i hans Fødeprovinds Oaxaca i 1856, valgtes han Aaret efter til dennes Repræsentant i Republikens Raad. Aaret efter blev han Justitiarius i den høieste Ret og som saadan tillige Vicepræsident for Republiken, og Indianeren, Afkommet af den forskudte Stamme, stod nu ved Indgangen til den høieste Værdighed i den mexicanske Republik; thi det er Vicepræsidentens Pligt, at overtage Regjeringen under forefaldende Vacance, naar en Præsident døer, aftræder efter endt Function, eller paa anden Maade forlader sin Post; at saadant let kan indtræffe i et Land som Mexico, har Erfaringen kun altfor ofte beviist. Efter Statscoupet den 17de December 1857, da Comonfort flygtede, var det følgelig Juarez, som havde Ret til Præsidiet; men Magten til at overvinde Modstanden havde han ikke endnu, han maatte forlade Hovedstaden, og den lange, haardnakkede Borgerkrig imellem Juarez, den Liberale, Constitutionens Repræsentant paa den ene Side, og Miramon, den saakaldte Conservative, paa den anden Side, tog sin Begyndelse. Efter mangfoldige Stridigheder, under hvilke Juarez kæmpede med en Udholdenhed og et Mod, som beundredes af hans Landsmænd, og som han endnu be-

Don Benito Juarez, Præsident for den mexicanske Republik.

varede, da han kun havde Vera-Cruz tilbage for sig og sit Parti, lykkedes det ham endelig, at overvinde Miramon og den 11te Januar 1861 at holde sit Indtog i Mexico. Fem Maaneder efter, den 11te Juni, foregik det høitidelige Valg, og Don Benito Juarez var Mexicos legitime Præsident.

Hermed skulde man have troet, at Lovligheden var gjenoprettet i Mexico, at Eiendom og Menneskeliv atter maatte være beskyttede, og at de europæiske Magter med Tryghed kunde see deres Undersaatter bosætte sig i den transatlantiske Republik; men dette var desværre ikke Tilfældet. En Mængde Excesser bleve nu ligesom tidligere begaaede (blandt hvilke den franske Consuls Mord vil erindres) og det var navnlig Spanien, som havde meget at beklage sig over. Som Exempel paa Lovløsheden i Landet, paa de Reactionaires Grusomhed, kan anføres, at da disse havde myrdet Don Melchior Ocampo, som havde været Udenrigsminister hos Juarez, og denne havde sat en Pris af 70,000 Piastre paa Morderens Hoved, udsendte de et Opraab eller Program, saaledes lydende: „Hvad betyder Ocampos Mord? bet er den retfærdigste, den mest passende og beleilige Opreisning, vi kunne tage. De have sagt, at Ocampo var det demokratiske Partiets Hæder, Reformernes Beskytter, en af Revolutionens fortrinligste Mænd; var dette da ikke Grund nok til, at han myrdedes med det samme, han blev fangen? Siden den udødelige Maneros Blod paa en brutal Maade kastedes i Ansigtet paa hans Venner, fordre alle Revolutionens Offere Blod . . . . Fra idag af ville Begivenhederne tage en ny Vending, Comedien vil blive et Drama. Krigen, som hidtil har været ødelæggende og grusom, skal nu blive vild, blodig, dræbende. Vi ville ikke høre Noget om disse ridderlige Træk, disse politiske Hensyn, denne høflige Opmærksomhed og Agtelse for Menneskeligheden, som udmærke Krigene hos de civiliserede Nationer. Nei; man udelukker os fra de Garantier, der ere sikkrede alle vore Medmennesker, man ophidser Forbrydernes Lidenskab, ved at sætte en Pris paa vore Hoveder. Lad gaae! Reactionen tager imod Tilbudet . . . . Krig, altsaa! en Udryddelseskrig, en Krig uden Barmhjertighed . . . . Reactionen forlanger ikke, og venter heller ikke selv nogen Skaansel!"

Det var for at standse disse Uordener og denne Lovløshedens Tilstand, at de tre europæiske Magter, formodentlig tillige tilskyndede af en tidligere mexicansk Præsident, Almonte, sluttede Tractaten af 31te October 1861 og strax sendte Skibe og Tropper, under Overanførsel af den spanske General Prim, over Havana til Vera-Cruz. Spanierne ankom først og besatte strax Byen og Fortet Sant Juan de Ulloa; men Mexicanerne omsluttede Byen og forenede sig til Modstand imod den fremmede Invasion. At trænge op i Landet, gjennem Ørkener, over Bjerge, under Mexicos brændende Sol og imod de fjendtlige Skarer og Guerillabander, var et meget vanskeligt Foretagende. Man begyndte derfor at underhandle med en Magt, hvis hele Taktik gik ud paa at vinde Tid, at frelse sig ved List, at stifte Uenighed imellem de forskjellige europæiske Magters Repræsentanter og paa samme Tid lægge de Strækninger af Landet øde, gjennem hvilke Fjenden maatte marchere for at naae Hovedstaden. Hertil kom, at Juarez' Finantsminister var en Slægtning af General Prim, en Onkel til Generalens Hustru, og at hans Udenrigsminister var en Ven af den engelske Gesandt, Sir Charles Wike. Efterat Tropperne vare rykkede et Stykke op i Landet, Franskmændene til Tehuacan efter en i høieste Grad trættende og ødelæggende Marche, og Spanierne til Orizaba, afsluttede General Prim Conventionen til Soledad, og dette flete, uagtet der Intet var forandret i Forholdet mod Europæerne, uagtet Grusomheder udøvedes ligesom før, og uagtet den mexicanske Regjering domte dem til Døden, som traadte i noget Slags Forbindelse eller Correspondance med Europæerne, og lod Dommen fuldføre. Conventionen kom istand i Slutningen af Marts 1861; strax efter indskibede General Prim alle sine Tropper og vendte tilbage med dem til Europa. Englænderne forlode ligeledes Mexico, hvortil de vel kunde være beretigede, da de aldrig havde forpligtet sig til at trænge ind i Landet og derfor ikke havde sendt Landgangstropper med Skibene.

Juarez har nu kun een Modstander i Europa, nemlig Frankrig; men hvorledes han vil kunne modstaae dennes Magt, bliver et vanskeligt Spørgsmaal at besvare. For de Forenede Stater har han Ro, saalænge Borgerkrigen raser i deres Indre, og imod det reactionaire Parti vil hans Kraft og Klogskab, i Forening med hans store Popularitet, nok holde ham opreist. Desuden ere to eller flere Modstandere, som Almonte og Miramon, maaskee lettere at overvinde end een.

Ugens Politik.

Den 11te Sept. 1862.

»L'Indépendance Belge« meddeler, at „den engelske Lystjagt „Osborne" den 7de September Kl. 11 om Formiddagen indtraf i Ostende med Prindsen af Wales, der blev ledsaget af General Knowlers, Oberst Phillips og et talrigt Følge. Hans kongelige Høihed, Prindsen til Danmark og hans Søn gik ombord i Jagten, og efter en halv Times Forløb kjørte Prindsen af Wales til det af Prindsen til Danmark beboede Hotel, hvor han spiste Frokost. Klokken 1 reiste Prindsen af Wales med et Extratog til Brüssel, hvor Prindsen og Prindsessen til Danmark, tilligemed deres Datter, Prindsesse Alexandra, Prindsen af Wales's Forlovede, ligeledes indtraf den 8de Sept. og modtoges paa den nordlige Jernbanestation af den kongelige Familie. Et Grenadeerdetachement med Regimentsmusiken gjorde militaire Honneurs for den danske Fyrsteslægt, som i Hofvogne og med Tjenerskabet i Galalivrée kjørte til Slottet. Den attenaarige Prindsesse Alexandra er smuk og meget indtagende."

Man vil erindre, at den nærværende Redacteur af »La France« tidligere optraadte som en afgjort Modstander af Paven i adskillige Brochurer, om hvilke man uden Modsigelse paastod, at de vare inspirerede af de Franskes Keiser. Hvor udviklet den nærværende Situation end er, kunde det dog ikke falde saa vanskeligt at sige, hvad den nærmeste Fremtid vil bringe, dersom man blot vidste, om »La France« var Organet for en høiere Villie, eller om dets paa Grund af tidligere Fortjenester til Senator ophøiede Redacteur uden keiserlig Paavirkning nu kun gaaer paa politiske Eventyr paa egen Haand. I det andet Brev om de italienske Stemninger og Tilstande, som »La France« har offentliggjort, gaaer Herr Laguéronnière nemlig freidigt ind paa Spørgsmaalet om Italiens Eenhed, seet fra det politiske Standpunct, efterat han omstændelig har udviklet det fra det religiøse Standpunct, og han kommer til det høist overraskende Resultat, at Italiens Eenhed er en Umulighed, og at hvis Forsøget alligevel blev anstillet, vilde det i den Grad true Frankrigs nationale Magt, at dette Rige vilde see sig nødsaget til at forlange Skadeserstatning og til endnu engang at forandre sine Grændser for at sikkre sig mod sine mægtige Naboer. Med det italienske Kongerige paa 30 Millioner Indbyggere mod Syd, et tydsk Rige paa 40 Millioner mod Øst, medens den aabne Grændse mod Nord kun har den franske Patriotisme til at stole paa, vilde Frankrig aldrig føle sig sikkert, siger den journalistiske Senator. Udtaler Laguéronnière kun sin personlige Overbeviisning, kan man paastaae, at han nu er en ligesaa farlig Ven for den keiserlige Regjering, som han tidligere har været en nyttig Forbundsfælle, da hans Yttringer kun ville være altfor vel skikkede til at gjenopvække den tidligere Mistanke om, at Rhingrændsens Erhvervelse er Maalet for den keiserlige Politik. Kunne de af ham forfægtede Anskuelser blot et eneste Dieblik betragtes som en Gjenlyd af en mere eller mindre officiel Tanke, vil hans Brev sætte hele Europa i Bevægelse, og Italien vilde i saa Fald handle klogest i strax at sætte Garibaldi paa fri Fod og styrte Rattazzi. Det maa nu vise sig, om Udtalelserne i »La France« ville blive officielt gjendrevne eller ikke; men at Prinds Napoleon agter at foretage en Reise, der vil vare i over to Maaneder, i et saa kritisk Dieblik som det nærværende, vidner i ethvert Tilfælde om, at de politiske Begivenheder have taget en Vending, som Victor Emmanuels Svigersøn ingenlunde billiger. Prindsen vil først begive sig til Ajaccio paa Corsica, hvor der skal oprettes et Mindesmærke for Napoleon den Første, og derfra har han isinde at reise til Egypten.

Omsider have vi modtaget forskjellige Actstykker, der tilstrækkeligt oplyse os om Sammenstødet ved Aspromonte. Garibaldis Stab har offentliggjort en Beretning, General Cialdini en anden, og endelig har den berømte Patriot paa sin charakteristiske, høihjertede Maade selv skildret den sørgelige Begivenhed. Garibaldis Stab paastaaer, at de Frivillige havde Befaling til at marchere hurtigt for at undgaae ethvert Sammenstød med de kongelige Tropper, og at det udtrykkelig var forbudt dem, at skyde og at forsvare sig, at Garibaldi og hans Officerer endog i det sidste Dieblik, da Bersaglierene alt havde aabnet deres Ild, ilede ned langs Fronten for bestemt at forbyde, at løsne et Skud. Selv efterat Garibaldi under disse Bestræbelser var bleven saaret, gjentog han denne Befaling. General Cialdini paastaaer derimod, at de Frivillige have sat sig til Modværge, og Garibaldi giver ham, i den i »Le Movimento« givne Skildring, for saa vidt Ret, som han siger, at paa venstre Fløi og i Centrum, hvor han selv var tilstede, blev hans Befaling adlydt, men derimod ikke paa høire Fløi, der i et Qvarteer vexlede Skud med Fjenden, uagtet Trompeterne gave Signal til at standse Ilden.

Af Garibaldis Skrivelse fremgaaer det tillige, at han holdt sig overbeviist om, at Armeen vilde forholde sig neutral, og at selve Regjeringen ikke vilde vove at begynde en brodermorderisk Kamp mod de Patrioter, hvis eneste Brøde var, at de elskede deres Fædreland for høit, og at de vilde fuldstændiggiøre det, efter at have bidraget saa mægtigt til at skabe det. Begivenhederne have viist, hvor stor denne Illusion var, men den tjener idetmindste til at forklare Garibaldis og hans Venners Optræden. Det er øiensynligt, at han troede at kunne trænge frem lige til Rom uden Sværdslag, sætte hele Italien Stævne der og i fornødent Fald endog trodse de franske Kugler, for ved et stærkt moralsk Tryk at twinge Cabinettet i Tuilerierne til at give Halvøen, hvad der tilkommer den. Denne Illusion, der er endnu større end den foregaaende, godtgjør, at mange Italienere endnu stedse stole paa Napoleons Bistand, medens deres Statsmænd dog mere og mere overbevise sig om, at dette Haab staaer Fare for at blive beskæmmet. Ifølge Garibaldis egen Erklæring har Oberst Pallavicino behandlet sin navnkundige Modstander med al mulig Agtelse, medens man hverken kan tildele Cialdini eller Regjeringen, der ikke engang havde sørget for en passende Bolig til den saarede General, den samme Roes. Lidt større Omsorg for en Mand, der paa Grund af sin ædle, uegennyttige Patriotisme stedse maa blive en af Italiens Heroer, vilde ikke have været til Skade for Rattazzis Anseelse. Men man havde saa travlt med at sende Oberst Pallavicino Generalsbestallingen, at man ikke fik Tid til at sørge for den tidligere Erobrer af Kongeriget Begge Siciliers Velvære. Det følger ganske af sig selv, at hele den italienske Presse med høie Raab forlanger, at Garibaldi, hvis ene Saar er temmelig betænkeligt, skal amnesteres, medens Ministeriet Rattazzi endnu stedse har isinde, at anlægge Sag imod ham.

Discussionen om Militairbudgettet er bleven aabnet i Berlin med en Erklæring af v. d. Heydt, hvori Regjeringen søgte at forsvare sin Fremgangsmaade i denne Sag. Vi kjende endnu kun denne Discussion af de telegraphiske Depecher; men hvis det er sandt, at Regjeringen virkelig har kaldet Udvalgsbetænkningerne utilstedelige, og gjort Landsrepræsentationen ansvarlig for Følgerne, saa vil det alt længe i Omløb satte Rygte om en forestaaende Opløsning af Kammeret uden al Tvivl stadfæste sig. Regjeringens Erklæring gjorde et dybt Indtryk, og Sybel protesterede under almindeligt Bifald derimod.

De i Wien udkomne Aviser berette, at man har isinde efterhaanden at formindske den i Venedig staaende, meget betydelige Troppestyrke. De i dette Dieblik allerede udfærdigede Befalinger holdes tilbage paa Grund af Garibaldis Opstand; men den østerrigske Regjering antager, at Reductionen nu kan foregaae uden Fare. Man har ligeledes standset med Udrustningen af flere, til at krydse i de italienske Farvande bestemte Orlogsskibe. Rigtignok gjør de østerrigske Finantsers slette Tilstand Krav paa langt større Reductioner, men saalænge som Gjæringen i Ungarn ikke har lagt sig, kan Regjeringen ikke undlade, at holde Hæren paa Krigsfod.

De i Constantinopel samlede Diplomater, der skulle ordne de serbiske Anliggender, have endnu ikke opnaaet noget Resultat. I det ottende Møde kunde den af Frankrigs Gesandt foreslaaede Plan, der blev bekæmpet fra tyrkisk og engelsk Side, navnlig med Hensyn til Belgrads fremtidige Skjæbne, ikke opnaae Majoritet. I Montenegro er det ogsaa vanskeligere at opnaae en Overeenskomst, end man tidligere havde haabet. Underhandlingerne ere rigtignok paany indledede, men ifølge telegraphiske Beretninger fra Ragusa, bleve de strax atter afbrudte. Da Montenegrinerne benyttede Tiden til at befæste Høiderne, medens man underhandlede, befalede Omer Pascha at begynde Fjendtlighederne igjen, og de tyrkiske Tropper ere under Fremrykning mod Cettigne.

Det paa Krigsskuepladsen i Amerika bebudede Sammenstød har fundet Sted. Efter en heftig Artillerikamp den 20de August ved Rappahannocfloden og fortsatte Smaatræfninger den 21de, 22de og 23de, fremstød Sydarmeen adskillige Colonner for at omgaae General Pope og forhindre ham i at forene sig med Mac-Clellans ved Alexandria landsatte Tropper. Et Forsøg af Sydarmeen paa at gaae over Floden, ved Hjelp af en om Natten lagt Pontonbro, mislykkedes fuldstændigt; et masseret Batteri splintrede Broen, og den hele Styrke, paa henved 2000 Mand, der alt befandt sig paa den modsatte Side af Floden, maatte strække Gevær. Den 22de August foretog Separatisternes Cavaleri en Recognoscering mod Warrenton Jernbanen, hvor General Pope havde opslaaet sit Hovedkvarteer, og ved et forvovent Angreb erobrede det flere hundrede Heste, opbrændte Waggonerne, og bemægtigede sig hele Generalstabens Bagage, tilligemed den Overcommanderendes Planer, Kort, Armeeinstruxer osv. Den 23de foretog Sydarmeen et Hovedangreb paa General Popes ved Rappahannocbroen staaende Centrum. Artilleriet hindrede i lang Tid Angriberne i at komme over Floden, men omsider lykkedes det dem, efterat de havde posteret deres Skyts saaledes, at det kunde bestryge Unionens Batterier i Flanken. Man veed endnu ikke nøiagtigt, hvorledes Udfaldet er blevet, men da Telegrammerne berette, at Banks er indtruffen i Warrenton uden at blive forfulgt af Fjenden, maa Sydarmeen fra de høiere oppe beliggende Punkt have søgt at trænge Popes høire Fløi tilbage. Den 30te August ventede man Separatisterne paa den øvre Pontomacs Bred, uden at man nærede Frygt for Washingtons Sikkerhed. Ifølge de seneste Efterretninger har der staaet et blodigt Slag ved Bulls Run, i hvilket Unionen har seiret; General Pope angiver selv sit Tab til 8000 Mand, medens han paastaaer, at Seperatisterne have mistet et dobbelt saa stort Antal.

Tilsøes opbyder Unionen alle sine Kræfter, for at tilintetgjøre sin Modstander. De gode Amerikanere stryde rigtignok undertiden vel meget, men de have dog allerede bygget den „Monitor", som har sat al Verdens Marinebestyrelser i Bevægelse, og Capitain Ericsson har i ethvert Tilfælde godtgjort, at han er en Mand, der kan undfange og udføre store Planer. Ifølge »The Evening Post« har den berømte svenske Mechaniker afsluttet Contract med Nordstaterne om Bygningen

af to Pantserskibe, der ville blive de frygteligste Krigsmaskiner, der endnu ere byggede. Skibene ville komme til at ligne „Monitor" meget, være gode Søskibe og til at bruge som Væddere; deres Længde vil blive 320 og 340 Fod med en Brede af 50 Fod. De verticale Sider skulle have den uhyre Tykkelse af 6 Fod, nemlig en Pantserbeklædning af 10½ Tomme Jern udenpaa 4 Fod tykt Egetræ. Taarnene skulle være aldeles skudfrie, Contracten lyder paa 2 Fods Tykkelse, men Bygmesteren har Lov til at reducere den, naar han sikkert tør indestaae for, at en mindre Tykkelse er fuldkommen tilstrækkelig. En Skive af under 2 Fods Tykkelse er sendt til Washington for at prøves, men Capitain Dahlgreen, som med sin 11 Tommers Kugle og 30 Pund Krudtladning har skudt glat igjennem en Skive, bygget som „Warriors" Side, er af den Mening, at det ikke nytter at skyde mod Ericssons Skive, førend hans 15 Tommers Kanon er færdig. Taarnene ville i alt Fald blive saa tykke, at de ville kunne modstaae en 425pundig Kugle, udsendt med en Krudtladning saa stor som nogensinde før. Maskinerne skulle være af større Kraft, end man før har seet ombord i et Skib, hver Kæmpemonitor skal have to; Cylindrenes Diameter er 100 Tommer, Skruens Diameter 24½ Fod med 70 Omdreininger i Minuttet. Contrahenterne garantere en Fart af 16 Knob. Armeringen skal bestaae af nye 15 Tommers Kanoner, hvis ødelæggende Kraft ikke vil give de franske og engelske Skibes Artilleri Noget efter. Men det er især som Væddere, at man venter de største Resultater af disse Uhyrer. Hele Skibet danner nemlig Vædderen, idet der ved Forenden, hvor Sidepladerne mødes, dannes en Jernkile, hvis Basis er 21 Tommer og hvis Æg gjøres fuldkommen skarp, denne Kile har altsaa hele Skibets colossale Dimensioner til Støtte og danner saaledes det forfærdeligste Vædderapparat; Capitain Ericsson siger selv: „Det kan splintre et Isbjerg!"

I det Hele taget gjøre Nordstaterne storartede Anstrengelser for deres Søværn; inden Nytaar vil der være 18 „Monitorer" i Vandet, større og sværere bepantsrede end deres Stamfader, der jo kun var en Prøve; blandt andre Forandringer staaer i de fremtidige „Monitorer" Styreapparatet ovenpaa Kuplen, men roterer ikke med denne, Skruen er heelt beskyttet osv. Med disse Krigsmaskiner vente Nordstaterne at kunne byde ethvert Sydstats-Skib Spidsen og haabe paa Erobringen af de vigtigste Havne.

M.

Banegaarden ved Aarhuus.

Aarhuus Station maa ansees som Centralstation for den jydske Jernbane. Den indeholder, foruden Stationsbygningen med tre Ventesale, Post- og Restaurationslocaler samt en dækket Hal, et Varehuus, en Kvægfold, en Locomotivremise til 12 Locomotiver, en Vognremise til 12 Vogne, store Værkstedsbygninger, et Maskinhuus, en Bolig for de til Locomotivdepartementet henhørende Personer, Cokesovne, Materialhuse, Magasiner m. m. Af disse Bygninger afgive navnlig den dækkede Hal med sin lette Jernconstruction, den 14-kantede Locomotivremise, som indtager et Fladeindhold af omtrent 18,000 □ Fod, og de udstrakte Værkstedsbygninger et ret imponerende Skue.

For at sætte Banegaarden i let Forbindelse med det store og smukke Havnebassin er der med stor Bekostning anlagt en Hestebane, der paa Viaducter er ført over det saakaldte Spanien og Grønland, samt paa en Svingbro over Indrehavnen.

Stationen ligger for Enden af en Fortsættelse af Byens Frederiksgade. Tæt udenfor den føres Banen, i over 30 Fods Dybde, under Aarhuus-Horsens Chausseen, der her hviler paa en muret Viaduct; fra denne er omstaaende Tegning taget.

Marsvinsholm i Skaane.

En stor Deel af de gamle skaanske Herregaarde er i de sidste Aartier gaaet forynget ud af den ret mærkelige Bevægelse, paa sin Viis en ny „Renaissance", hvortil den bekjendte Professor Brunius, Universitetslærer og Philolog »ex professo«, Bygmester og Murer for Fornøielses Skyld, i ledige Timer, allerede for omtrent tredive Aar siden gav det første Stød. Brunius tog først fat paa de skaanske Kirker, gik derfra over til de gamle Herresæder, restaurerede, udbedrede, udpyntede, hvor han kunde, holdt architektoniske Forelæsninger paa fri Haand for hvem der vilde høre ham, paa Landeveien, paa Kirkevolden, ved Herremandens Taffel, gjorde saaledes Propaganda, bragte sine Ideer i Omløb, trumfede dem endogsaa practisk igjennem mange Steder, bandede saa længe til man lyttede til hans Ord, naar han ikke kunde trænge igjennem paa anden Maade, var med eet Ord utrættelig og aldrig forknyt. Den lærde Professor og Murer har uden Tvivl gjort sig skyldig i et og andet Misgreb, og det er bekjendt nok, at f. Ex. hans Fremgangsmaade med Hensyn til Lunds Domkirke nylig er bleven udsat for en meget streng Kritik, men det er dog ganske vist, at Brunius har udrettet noget Godt ved sine konstneriske Bestræbelser i det Hele og ved sin Kjærlighed til den ældre Architektur; det vilde være uretfærdigt at frakjende denne Mand Indsigter i Faget. Fremfor Alt har hans Exempel været til Nytte og vi have Beviset derpaa øiensynligt for os i den Interesse, der nutildags hersker ovre i Skaane, for Bevarelsen og Restaurationen af de gamle Herregaardsbygninger, og i de store Bekostninger, mange rige skaanske Jorddrotter nu gjøre, for at lade ombygge eller fuldføre deres Herregaarde i den oprindelige Stil og Smag.

Mellem disse saaledes nylig restaurerede skaanske Herresæder indtager Marsvinsholm en fremragende Plads. I Ljunggreens bekjendte og fortrinlige Værk: „De skaanske Herregaarde" har man en Tegning af Marsvinsholms Slot, saaledes som det saae ud efter den af Grev Ruuth i Slutningen af forrige Aarhundrede foretagne Forandring, rettere Fordærvelse, og indtil for kort Tid siden. Vi levere idag en Afbildning af samme Herregaard med de Forandringer, som ere bevirkede ved de der nylig af Architekt Zwingmann udførte Restaurationsarbeider. En Sammenligning vil vise, hvorledes Konsten og Smagen formaae at gjøre Underværker, selv der, hvor man har havt det vanskelige Problem for sig, at bøde paa en forudgaaet, næsten fuldkommen Vandalisme.

Marsvinsholms Huus, der nu fremstiller sig som en særdeles smuk og tiltalende Bygning, vistnok en af de smukkeste i hele Skaane, er oprindelig opført i Aarene 1644—48 af den rige Herr Otto Marsvin, der foruden denne Gaard eiede Dybeck, Sandby, Sinclairsholm og Krageholm, alle i Skaane. Marsvinsholm erholdt sit Navn efter denne Herre; Gaarden hed tidligere, saa langt man kan forfølge dens Aner tilbage i Tiden (fra Begyndelsen af det 15de Aarhundrede) Bosøe eller Borsøe. Den eiedes næstfør den nævnte Otto Marsvin af den ulfeldske Familie. Efter Marsvin gik den efterhaanden over til Slægterne Urne, Thott, Buchwald, Kønigsmarck (den berømte Otto Vilhelm K., venetiansk Feltmarechal, død i Grækenland, eiede Marsvinsholm omtrent 1683), Stenbock, Sjøblad, Ruuth. Faa af de gamle historiske skaanske Herresæder have vandret mellem saamange forskjellige Hænder, som Marsvinsholm. Grev Erik Ruuth, Gustaf den Tredies Yndling, en Tidlang hans Finantsminister, en Mand med et snildt Hoved, men fremfor Alt meget falden for private Speculationer, skjøndt disse tidt vare saavel noget eventyrlige, som mindre heldige, eiede Marsvinsholm efter sin Moder, der døde 1792, og anvendte megen Tid og mange Penge paa Forbedringen af denne Eiendom i agronomisk Henseende, indførte Ostefabrikation paa Schweitzermaneer osv., men „reparerede" Hovedbygningen saaledes, at den i Grunden blev reent spoleret. Af Otto Marsvins gamle Borg med de høie Taarnspir og smukke Gavle blev der næsten ikke Andet tilbage, end de nøgne Mure, der desuden bleve overmalede i Tidens usmagelige Smag; de dobbelte Grave bleve for største Delen fyldte. En bekjendt Anekdote skildrer nøiagtigt Grev Erik Ruuths Hensynsløshed, hvor det kom an paa at opfylde egne eller høitstaaende Venners Luner. Hertug Carl, senere Carl XIII, besøgte engang Ruuth paa Marsvinsholm; Hertugen fandt det besynderligt, at man paa en Eiendom, der ikke laa mere end ½ Miil fra Havet og desuden paa en Slette, ikke skulde have nogen Udsigt til Østersøen, og han lod Ruuth forstaae, at dette i Grunden var en stor Mangel. Endnu den selvsamme Nat lod Ruuth da opbyde hele „Godset" for at gjøre en bred Udhugning i den tætte Skov foran Slottets ene Side udad Havet til, samt saa taust og stille som muligt bortføre de mægtige Træer og rydde Marken. Da Hertugen den følgende Morgen stod op og nærmede sig Vinduet — hvilken Overraskelse! hvilket Trylleri! En fri Udsigt gjennem Skoven, over herlige Kornmarker med en lille Landsbykirke i Baggrunden, men længst i det Fjerne Østersøens mørkeblaae Bølger, spillende i Morgensolens Skin! Denne Gang havde dog Slottet vundet en virkelig Fordeel ved Eierens i Regelen noget vel raske og radicale Fremgangsmaade; som Galanteri var Ideen forøvrigt nok kun et Plagiat fra det Franske, thi vi have læst om en mønsterværdig Hofmand i en langt tidligere Tid, der engang beredte en fransk Monarch en lignende Overraskelse.

Fra E. Ruuth gik Marsvinsholm over til en Grev Piper, hvis Enke solgte Eiendommen til dHrr. Tornerhjelm og Wachtmeister. Hr. T. solgte snart sin Deel i Marsvinsholm til Grev Wachtmeister, hvis Søn, den nærværende svenske Gesandt i London, 1854 atter solgte hele Eiendommen til en Baron Jules Stjernblad. Det er denne Baron Stjernblad, der nu har ladet Slottet fuldstændigt restaurere, paa samme Tid, som han med stor Dygtighed som Landmand har indført en Mængde saadanne Forbedringer og nye Indretninger paa Eiendommen, at denne er bleven et af det sydlige Sverigs Mønstergodser.

Marsvinsholm ligger i en af de skaanske Egne, der fra Naturskjønhedens Side kun ere meget tarveligt udstyrede, nemlig den ystadske Slette; fra Marsvinsholm til Ystad er der omtrent en dansk Miils Vei. Imidlertid er der en lille Sø, idetmindste nogle Rester af en Sø, store Haver, plantede Lunde, samt en efter Forholdene ret respectabel Skov i Nærheden. I de ældste Tider skal Marsvinsholm, ifølge en Tradition i Egnen, have havt 99 Fiskeparker, „men den 100de laa ovenpaa Slotstaget."

Paa Egnen gaae en Mængde gamle Sagn om Spøgelser paa Slottet, i „Maglehøi", i en anden Høi, kaldet „Korskullen" — hvor fire hovedløse Børn sees dandse i de lyse Sommernætter — om et helligt Tjørnetræ paa Præstegaardens Mark osv. Paa Slottet er det navnlig en „graa Mand", der har installeret sig i et Taarnkammer; en Tidlang vovede intet Menneske at gaae derind, men man kunde tydeligt see gjennem Nøglehullet, hvorledes den graae Mand sad derinde og gjorde Ingenting. Vor Tegner har, væbnet med photographisk Apparat, forgjeves bestræbt sig for at faae det mærkelige Gjenfærd (formodenlig Herr Otto Marsvin) at see, og vi beklage, at vi altsaa ikke kunne byde vore Læsere dette Portrait tilligemed Tegningen af Slottet. Det vilde ellers have været interessant.

Marsvinsholm nævnes i de gamle Fortællinger og Traditioner fra Snaphanetiden. Efterat en svensk Ryttercapitain, Klingspor, her var bleven taget tilfange af Snaphanerne, blev en større svensk Besætning indlagt paa Marsvinsholm, for at holde det oprørske Parti i den sydøstlige Deel af Skaane i Skak, og Eiendommen blev af samme Grund senere inddragen under Kronens Eie, siden dens daværende Eier, Holger Thott, i Aaret 1677 forræderisk var gaaet over til Danmark. Kong Carl XI skjenkede den da det følgende Aar til en af sine Generaler, Baron v. Buchwald, men efter Freden fik Familien Thott Marsvinsholm tilbage; Holger Thott solgte den da til Königsmarck, om hvem vi ovenfor have talt.

O. D.

Marmorbroen og Prindsens Palais.

Kjøbenhavn kaldes i Almindelighed en smuk Stad og bærer vel ikke denne Roes med Urette. Alligevel er det Synd at sige, at Mængden af de smukke Bygninger er overvældende; tvertimod, de fleste, de allerfleste, baade af ældre og yngre Dato, ere inderlig flade, flaue og charakteerløse. Heldigt derfor, naar det paa enkelte Steder er lykkedes, at forene det Seeværdige udenfra med det Seeværdige indeni; og kun Skade, at disse Puncter ligesom med en vis Blufærdighed unddrage sig den stærke Færdsel. Eet af de Steder, hvor man seer, at Kjøbenhavn er ikke blot Hovedstad for Handel og Vandel, men en kongelig By med Lod og Deel i Skjønhedens, i Aandens høiere Liv (saaledes som dette tilfulde kan være præget ogsaa i Muur og Steen), er — bag Slottet. Christiansborgs Façade er langt mere stor, end smuk; men Slottets Indre har Charakteer; her viser Kæmpen sig at være Andet, end en Kolos. Og hvor dette Parti — med Slottets indre Gaard, Colonnaden, Buegangene og Ridebanen — fortsætter sig til Frederiksholmscanal, til Marmorbroen og til Prindsens Palais, der bliver det Hele istand til at frembyde et Skue, som ubestrideligt er de Danskes Hovedstad værdigt.

Marmorbroen er tung og værdig, mægtig og vægtig, som det sig sømmer en Slotsbro, der staaer i umiddelbart Sammenhæng, i den „allerintimeste Forbindelse", med den absolutistiske Kongeborg. Tro ikke, at det nogensinde kunde være faldet den ind, engang imellem at vise en smuk Bevægelighed, at „aabenbare" sig for en fordringsfuld Seiler i borgerlig Dont! nei: odi profanum vulgus et arceo. Men tillige er den et fornemt Vidnesbyrd om Pragten og Smagen hos hint Kongedømme, for hvem Staten var et Familiegods „af Guds Naade". Derfor er ikke blot det Indre af Broen blevet opført af solidt Muurværk, det Ydre beklædt med Sandsteen; men norske Fjelde have fjerntfra maattet yde Marmorblokke, og dette Materiale, der har givet Broen Navn, smykker den nok saa stateligt, medens det tillige — mellem os sagt! nedlader sig til at tjene som Rækværk. Ogsaa ovenpaa ligger, langs Siderne, det fornemme Stof til at trædes under Fodgængerens Støvlehæl. Er da Broen end ikke lang, dens Hvælvinger ikke forbausende dristige, lette og elegante, ikke heller Udhugningerne i Marmoret mærkelige som egentlig Konstarbeide, saa „tager den sig dog ud" og er ret charakteristisk.

Prindsens Palais har havt en mangelunde vexlende Skjebne. Først opbyggedes det af en Kjøbmand, nemlig den Grosserer Vigand, efter hvem den tilstødende, nuværende Ny-Vestergade i meget lang Tid hed Vigandsgaden. Det kjøbtes, ifølge Rosenhoffs „Illustreret Veiviser", af Kong Frederik IV, der brugte det, tilligemed nogle hosliggende, samtidigt erhvervede Bygninger, medens den rigtige Kongeborg ligeoverfor var under Ombygning. Hans Søn, Kronprinds Christian (VI) og Svigerdatter, Sophie Magdalena, flyttede dernæst derind, efterat Bygningen var bleven udvidet og forbedret saaledes, at Hovedfaçaden imod Canalen kom til at udgjøre 100 Alen, Siden mod Ny-Vestergade 150 Alen. Men Tidens Fordringer stige stedse hurtigt, fra den ene Slægt til den næste; saadant er det i vort Aarhundrede og var netop ligedant i det forrige. Da den følgende Kronprinds Frederik (V) med sin Brud, den elskelige Louise af England, skulde fæste Bo der i Aaret 1743, maatte den store, nye Bygning allerede

Banegaarden ved Aarhuus (tegnet af Holsøe).

heelt forandres. „Efter de Thuras Plan blev Hovedbygningen mod Canalen derfor aldeles nedbrudt, og den rette Hovedbygning, Corps de logis, rykket længere ind imod Haven, saa at der udenfor blev en Forgaard, indesluttet med en Forbygning, der er lav nok til, at den smukke Hovedfaçade kan sees over den. Denne Forbygnings Tag er fladt og prydet med Vaser og Figurer af Sandsteen; Porten svarer til Frontespicen paa Paladset selv. Kun ud imod Vigandsgaden blev Sidefløien saa anseelig, at man deraf faaer et Begreb om Bygningens Dybde. — At fornævnte to Prindser have boet der, har givet Paladset Navnet „Prindsens Palais“. Haven er zirlig anlagt, var engang meget smuk og navnlig bekjendt for sine store, gamle Morbærtræer.“ (Denne Have holdes nu smukt, men tarveligt, som det stemmer overeens med dens Brug, idet den er sat i Forbindelse med Museerne og staaer aaben til at skjenke de Besøgende Hvile og Forfriskelse).

Kronprinds Frederik og høie Gemalinde Louise tøvede vel ikke længe med at flytte bort igjen, over til det store Slot, da han, efter tre Aars Forløb besteg sin allerfrommeste Faders Throne. Men flere fyrstelige Personer have Tid efter anden nedladt sig her; og senere kom ogsaa Touren til Folk, som stode de almindelige Dødelige et Par Skridt nærmere. Deriblandt Frederik VI's Yndling, General Bülow — saavelsom andre Militaire, og Hoffolk af begge Kjøn. Som Fribolig for disse deels tjenstgjørende, deels afskedigede Herrer og Damer, erholdt det Spottenavnet: det adelige Vartou; tillige har det afgivet Samlingsrum for Høiesteret (indtil 1852), samt for Videnskabernes og Landhuusholdningsselskabet.

Men nutildags huser det først og fremmest, som vi Alle vide, flere af vore betydeligste Samlinger: Konstmuseet i tvende Afdelinger 1) Antikcabinettet, 2) Middelalderens og den nyere Tids Sager, især Sculpturarbeider; det ethnographiske Mu-

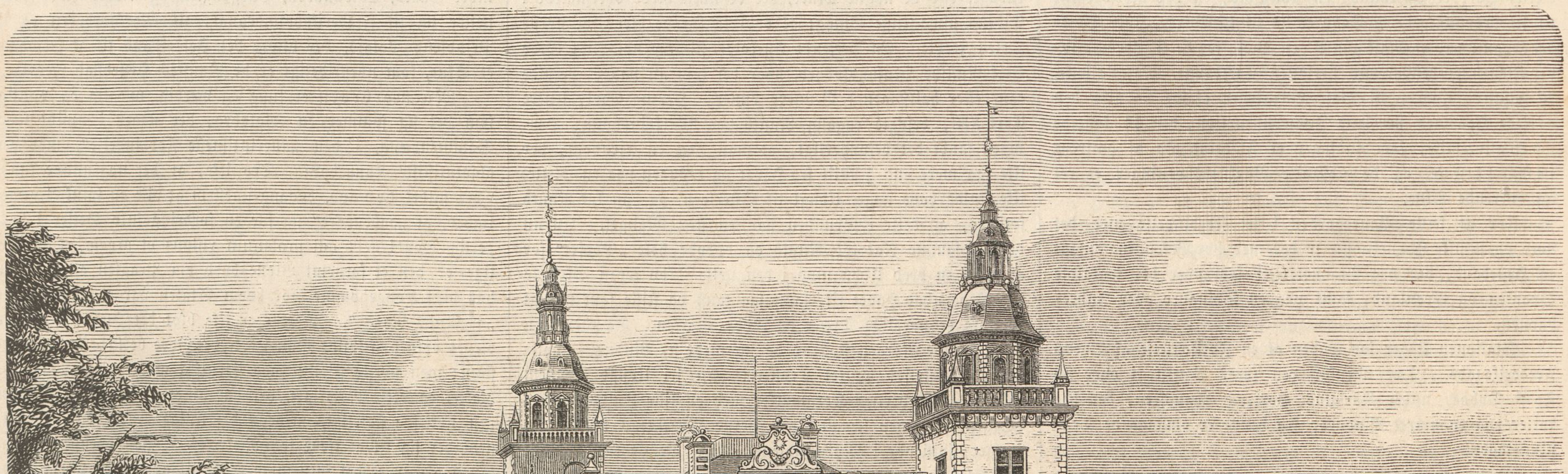

Marsvinsholm ved Ystad i Skaane (tegnet af Magnus Petersen).

Marmorbroen og Prindsens Palais ved Frederiksholms Canal i Kjøbenhavn (tegnet af C. B. Nielsen).

seum; det oldnordiske Museum og Kobberstiksamlingen. At gaae ind paa en nærmere Omtale af disse værdifulde Samlinger, derom kan der naturligviis ikke være Tale. Deres Kostbarhed i Rigsdaler, Mark og Skilling hverken kunne eller ville vi regne ud. Om deres cultiverende Betydning, den Indflydelse, de vitterligen have havt eller dog hjulpet til at fremvirke paa Industri og Haandværk, den nationaloekonomiske Fordeel, de saaledes umiddelbart yde, ved at være med til at hæve Handel og Vandel, behøves for vore Læsere ikke mange Ord, saalidt som Declamationer derimod kunne svække Sandheden deraf eller formindske deres Berettigelse. Denne viser sig ikke strax eller hurtigt, men paa mange Maader og gjennem lange Tider.

Under Tag med disse Samlinger boer den Mand, hvem de — idetmindste de fire førstnævnte — skylde om ikke deres hele Tilvær, saa dog deres hele Tilstand. Prindsens Palais har ophørt at være almindelig Fribolig for de Udkaarne; blandt de Faa — hvis der er flere — som for Tiden boe der, kjender Enhver Conferentsraad Christian Jürgensen Thomsen. Fra Handelsmand til Konstelsker, fra „Secretair i Commissionen til Oldsagers Opbevaring" (1816) til Inspecteur og endelig Directeur for disse Museer, har han seet dem i deres spædeste Barndom og i deres vildeste, tøilesløseste Ungdom; men han har været Mand for, med Kjærlighed at lede sine Børn i de rette Spor, faae dem til at voxe og blive saa „ordentlige", saa velopdragne, at de nu ere ikke blot hans Lyst og Hæder paa hans gamle Dage — han gaaer nu i sit 74de Aar — men en Lykke og en Ære for vort hele Land. End viser han stadigt Besøgende, navnlig Udlændinge, omkring; ja saa uadskillelig synes han fra sine Samlinger, som en Enkelt har tillagt Benævnelsen „Snurrepiberier", men som H. C. Andersen træffende har kaldt hans „Mundgodt", at Enhver, som har seet sig en Smule om i Kjøbenhavn, maa have seet, vi havde nær sagt: talt med gamle Thomsen. Ellers havde han næsten „været i Rom uden at have seet Paven".

Clara Ravn.

(Af Th. Thorson.)

„Ja, det var nu anderledes dengang; Menneskene vare anderledes, og Tiderne vare anderledes, ja, jeg troer saagar at Klimaet var anderledes; Vinteren var strengere og Sommeren var varmere. — Er det ikke sandt, Clara?"

Hun var en gammel Kone, men en livlig gammel Kone. Koparret var hun — thi i hendes Barndom grasserede endnu Kopperne — men blid og god saae hun ud, og det graahvide Haar passede hos hende saa godt til de endnu røde Kinder og de livlige, venlige Øine. Hun sad i sin Lænestol tæt ved Kaminen og hørte paa, hvad jeg talte om med Carl og Lotte; men selv havde hun ikke taget Deel i vor Samtale. Nu vilde jeg ogsaa høre et Ord fra min kjære, gamle, trofaste Hustrues Læber, og derfor sagde jeg: „Er det ikke sandt, Clara?"

„Jo, sandt er det!" svarede hun. „Det var anderledes dengang; da var det nok for et ungt Menneske, naar han blot kunde skrive og læse godt. Jeg forstaaer ikke længer Tiden. Mig synes dog, at Carl har lært saa meget nu, og dog — dog kan han ikke tjene Noget — ja, som sagt: jeg forstaaer ikke Tiden."

„Ja, ja, mine unge Venner, det bliver nok bedre; lader os være glade ved, at vi have lidt paa Kistebunden. Naar I holde rigtig sammen, saa gaaer det nok godt for Eder, som for saa uendelig mange Andre. Mørke og lyse Tider vexle bestandigt; de vexlede med hverandre i min og Claras Ungdom, og de vexle endnu. Nu skal jeg fortælle Eder en lille Historie fra hin Tid, for at I kunne see, hvorledes det dengang gik til. Det er nu over fyrgetyve Aar siden, men det er godt nok for de Unge, at høre Lidt om, hvorledes det dengang gik til, og at høre det af Folk, som selv vare med dengang, thi hvad der staaer i Romaner og Fortællinger, det passer ikke altid; der skæres fra og lægges til, som det tager sig bedst ud. Men nu skal I høre en sand Historie. Clara, din gamle Moder, Carl, kan bevidne, at hvert Ord er sandt, thi dèt er hendes og min Ungdomstid, der bliver Tale om."

Vi rykkede nærmere sammen om Kaminen. Carl holdt sin lille Livstrøsterinde ved Haanden og klappede mig, sin gamle Fader, paa Skulderen. Jeg veed saa godt, at naar vi Gamle kunne fortælle Begivenheder fra de svundne Dage, lytte vore Børn saa gjerne dertil. Den Aften var Carl kommen meget bedrøvet hjem. Han havde med Sikkerhed ventet en Ansættelse i Matrikulscontoiret; man havde lovet ham den; men nu havde man dog givet den til en Anden, og baade han og hans lille Kjæreste vare nedslaaede og saae Alt fra den mørkeste Side.

Jeg lettede lidt ved Gardinet — jeg holder nu saa meget af at kige ud paa Gaden af og til, for at see, hvorledes Veiret er — og saae, at Sneen, som allerede i et kvarteertykt Lag dækkede Tagene, endnu faldt jevnt og tæt. Clara havde rykket en Stol tæt hen til Lænestolen, hvori hun sad — den skulde jeg sidde paa. Hun vilde dog helst have mig nærmest — hendes gamle Mand holdt hun dog mest af. Naa, nu til Historien!

„Een af Eder maa det være, der er ingen Tid at spilde, thi det er nu altfor vist, at Brodersen ogsaa har Amerikanerne i Kikkerten. Inden en Time er tilende, maa Een af Eder være parat!"

Vi saae paa hinanden, og vi saae ud ad Vinduet, thi Sneen faldt netop ligesaa tæt som iaften, og det frøs femten til sexten Grader. Men Een af os skulde afsted, havde min Principal jo sagt, og saa skulde Een af os afsted.

„Var det ikke for min Kjærestes Skyld," som jeg har lovet at gaae paa Bal med iaften," sagde Knudsen og saae meget fortrædelig ud, „saa skulde jeg aldrig betænke mig paa at gjøre Touren."

Han skottede til mig og til Prior, vor Principal, og ventede, at der skulde falde et Ord. Jeg kigede igjen ud paa Gaden igjennem en af de smaa Aabninger, vi havde aandet i Isen paa Ruden, men da Sneen hvirvlede saa tæt, glemte jeg at svare paa Knudsens Spørgsmaal — han spurgte med Øinene, og vor Principal spurgte baade med Øine og aaben Mund:

„Ja nu skal det vise sig, om Thønnesen er den galante Mand — for her er jo Fruentimmer med i Spillet," sagde min Principal leende. „De kjender jo Jomfru Manna — nu skal det vise sig, om De vil vise hende det Galanteri at renoncere paa Lodtrækningen og lade hende beholde sin Kjæreste iaften — ha! ha! ha! — Ja nu gaaer jeg, saa maae I selv enes om det; men, som sagt, Een af Eder maa afsted om fem og halvtrediesindstyve Minutter!"

Han var lidt klumpfodet og humpede tilbage til sit eget Værelse. Jeg kunde høre ham lee derinde og fortælle om vor Forlegenhed til Kassereren.

„Havde Du en Kjæreste, Thønnesen, saa skulde det aldrig — paa Ære — aldrig faldet mig ind at gjøre Vrøvl om den Ting, men nu — ja lee Du kun — nu vil jeg ligefrem bede Dig om at gjøre Touren."

Naa ja, med det Gode kunde de vikle mig om en Finger — det vidste han og det benyttede han sig af. Da han tog min Haand og sagde:

„Vil Du?"

saa kunde jeg neppe give mig Tid til at svare:

„Ja, det veed Gud, jeg vil, Knudsen! Føer Du kun Jomfru Manna til Bal iaften."

Han kyssede mig to, tre, fire Gange. Ja dengang kyssede ogsaa tidt Herrerne hverandre, naar Glæden løb af med dem — man var mere naturlig, end nu. Slæden holdt kort Tid efter for Døren, og indsvøbt i Pelsværk og Lammeskind stod jeg og tog Afsked med de mange venlige Ansigter. Knudsen havde travlt med at pusle om mig, og selv Jomfru Manna stod ved Siden af Slæden og trykkede min Haand.

„Kys Du ham kun," sagde Knudsen, „jeg seer Ingenting!" Og hun kyssede mig; ja dengang — Menneskene havde mere tilovers for hverandre, de vare mere hjertelige og naturlige.

„6000 Daler for Galeasen og 9000 for Barkskibet!" raabte Grossereren efter mig, da Slæden allerede brusede frem gjennem den dybe Snee. Jeg gjorde mig Umage for at vende mig om og nikke til Afsked, men Pelskraven var for høi og stiv, og snart var Numer 17 i Vimmelskaftet ude af Syne.

Østerport naaede vi da, men langt videre kom vi heller ikke, før vi sad fast i Sneen. Ja dengang havde vi Snee, der betydede Noget, Sneedriver, saa høie som Huse. Der sad vi. Hestene sank i til over Bugen, og derude paa den aabne Slette var det ikke længer Sneeveir, nei det var en sand Sneestorm.

„Skal jeg vende om, for videre komme vi dog ikke?" spurgte Jens.

„Vende om? Tal aldrig om det; vi skulle derud, hvad det end skal koste — vende om!"

„Ja saa! Vil Herren saa selv kjøre Hestene. Vær saa god, her er Tøilerne, Pidsken beholder jeg, for ellers gaaer det galt med Hans."

„Her maa jo være Slaver idag; der har staaet i „Den flyvende Post", at der er ordret Slaver herud til Sneekastning i disse Dage."

„Kanskesens; men jeg seer da ingen Slaver."

„Hvad er det for en tvær Tone, Du taler i, Jens; husk paa det gjelder din Herres Interesse. Det er ham, der har sendt os og skal have Nytte af Touren; jeg kjender Dig ikke igjen."

„Jeg skal sige Dem, at en Mand, der skal ud i saadant et Veir, pleier man idetmindste at byde en Snaps, før han tager hjemmefra. Det har jeg været vant til før, og det er da rimeligt—"

„Saa? har de glemt det idag? Naa, Du skal faae to for een, naar vi naae Slukefter; lad saa din Trævenhed fare og see at raabe Slaverne op."

„Ja, De maa nu ikke troe, at det er for Snapsens Skyld — nei den kan jeg undvære, men De veed nok, at jeg er saa smaat Kjæreste med Maren, og det er forbi hun er bleven vred paa mig, at jeg ingen Snaps fik idag — det er det som ærgrer mig. Naa, nu siden jeg har faaet det sagt, saa er det forbi."

Det var en ærlig og skikkelig Sjæl, Jens; de kaldte ham ogsaa Dragonen, for det havde han været, men dengang var han nu saa forelsket i Maren, Grossererens Kokkepige, at han bestandigt løb hende i Veien og blev ærgerlig over enhver Ubetydelighed — naa, hun vidste det jo, og hun drillede ham, hvor hun kunde komme til. Han er forresten endnu ilive og hun med, troer jeg.

Jens begyndte at brøle som en Tyr, og snart mylrede der Folk op af Jorden. En Slavefoged gjorde Accord med mig om at kaste Sneen for mig lige til Slukefter, og Arbeidet tog strax sin Begyndelse. Det var omtrent mørkt, da vi naaede derud. Der var en heel Leir af Svenske. Over hundrede svenske Slædeførere laae der med deres Slæder, for at befordre Reisende til Sverig. Man raabte og bandede og trængte sig sammen om mig. Jeg vilde strax afsted til Landskrona, hvor de amerikanske Skibe laae, som jeg skulde kjøbe; men Alle vare enige i, at der umuligt kunde være at tænke paa nogen Overfart for det første, paa Grund af det forrygende Veir. Der nyttede ingen „kjære Moder", jeg maatte slaae mig til Ro i Kroen til den næste Morgen.

Husker Du, da jeg kom ind, Clara! Du sad saa forknyt hos din Fader ved det halvrunde Bord og stirrede paa mig med dine store, livlige Øine. Det var ikke efter dit Hoved, at Stuen bestandigt fyldtes med flere Gjester, og at danske, norske og svenske Tunger hørtes at tale i Munden paa hverandre.

Naa, jeg skal ikke afbryde min Fortælling.

Det var en stor, men lav Stue, med en Skjænk ved Væggen og mange smaa Borde og Bænke rundt omkring ved de andre Vægge. Ved et af disse Borde sad denne gamle Kone. Dengang var hun en ung og smuk Pige, slank, livlig og med den smukkeste sunde Farve. Jeg seer hende endnu trykke sig op til sin Fader, en rødmusset, temmelig svær Proprietair, der ved min Indtrædelse netop var ifærd med at stoppe sin lille, korte Kridtpibe. Ved et af de andre Borde sad en Mand i en Ræveskindspels og gjorde nogle Beregninger med Kridt paa Bordet. Det var en Normand, en rigtig nordlig Normand, heelt oppe fra Throndhjem. Han var kjørt i Slæde fra sit Hjem langs med den norske og svenske Kyst — i Norge formodentlig paa Landjorden — med en stor Ladning Fuglevildt. Han havde fire store Slæder, ladede med Vildt, som han vilde sælge i Kjøbenhavn. Nu var han sneet inde her og havde bestemt sig til at overnatte. Hans Navn var Bjørnson, stor og kraftig var han, men tillige heftig og let at faae vred. Men en Kjærnekarl var han; godt og inderligt var hans Hjerte, naar det først kunde faae Lov at tale. Nok er det, han sad og regnede, og flere andre Fremmede sade rundtom i Stuen, passiarede og drak Snapse.

Clara var den eneste Dame her, og mit unge Hjerte bankede jo strax lidt uroligt ved at see hendes deilige Øine og det lange gule Haar, der faldt ned over Skuldrene. Jeg hørte, at hendes Fader mumlede til hende:

„Der have vi da en Landsmand, ham maa vi sikkre os."

Jeg saae, at hun nikkede og fæstede de store Øine paa mig. Pelsen blev for varm; den lodne Hue trykkede mig og snart sad jeg i en gemytlig Samtale med Clara Ravn og hendes Fader.

„Ja, var han ikke en Normand, saa vilde jeg troe, at det Hele var en Spas;" sagde Ravn, „men nu, hvad skal jeg nu troe."

„Tro det ogsaa nu, Fader, hvor kan det være Andet, det maa være en Spas!" svarede Clara. „Du skulde slet ikke have fortalt den fremmede Herre denne Historie."

Normanden havde neppe været et Par Timer sammen med Ravn og hans Datter, førend han var fremkommen med et formeligt Frieri. Ravn havde slaaet det hen i Spøg; men Bjørnson var vedbleven at være alvorlig og havde forsikkret, at han meente af et oprigtigt Hjerte, hvad han havde sagt.

„Troer De, jeg er et Barn, der ikke veed hvad jeg gjør!" havde Bjørnson udbrudt. „Deres Datter tilbyder jeg min Haand, og hun skal ikke drage ind i et fattigt Huus. Kort og godt, Jomfru! Vil De være min, eller ikke?"

Clara havde ikke svaret; men hendes Fader havde svaret i Korthed:

„Den Ting kan der ikke være Tale om."

„Og dog er der Tale om den, og der skal blive Tale om den. Jomfruen har ikke sagt Nei!"

„Siig Nei da! og dermed er det forbi," havde Ravn sagt til sin Datter.

Clara svarede ikke. Normanden var en smuk, mandig Herre, og han saae hende saa frit og ædelt ind i de blaae Øine.

„Saa siig da Nei!"

Hun taug.

„Jomfruen skal blive Frue paa Thyrabotn — det siger jeg og Bjørnson!" havde han sagt, idet han vendte sig bort

og tilkastede Faderen et mørkt Blik. Nu sad han og regnede med Kridt paa Bordet.

„Ja nu har jeg fortalt Historien; hvad mener De om den, Thønnesen?" spurgte Proprietairen. Han vinkede ad Pigen og bestilte to Rumsnapse.

„Ja mene Noget om den, kan jeg jo ikke vel — man har jo hørt om saa hurtige Partier før," meente jeg.

„Da har jeg min Salighed ikke hørt det før, det er bandet; og jeg kunde være Fa'er til Dem. Naa, Manden er jo ikke saa ilde, men han vil blot holde mig for Nar, den Gavtyv — vil De drikke en Snaps — Deres Skaal!"

Vi klinkede, og Pigen gik igjen med Glassene.

„Jeg veed ikke, hvor den Nat skal gaae," bemærkede Proprietairen. „De maa vide, vi skulle Allesammen sidde her i Stuen. Om det saa er den skjære Jomfru, min lille Clara, saa maa hun sidde her imellem os. Sæt Dem da endelig tæt op til os, Landsmand, hvem veed, hvad Normanden, Jægeren, Frieren, kan faae isinde."

Vi skottede hen til ham ved Bordet. Clara var urolig og tænkte paa mange Ting — hun kunde dog nok lide sin første Frier.

Naa, Natten kom. Den ene Gjest efter den anden lagde sig paa Gulvet, indhyllet i Pelsværk og Lammeskind. Vi Tre rykkede tættere sammen, vi skulde tilbringe Natten paa Stolene. En og Anden kom endnu ind og fortalte om Veiret og Frosten. Normanden havde trukket sin Ræveskindspels sammen om sig og sad og sov paa sin Stol ved Bordet. Af og til hørte man Isen brøle, naar den slog nye Revner. Man hørte Hestene vrinske i Sneen udenfor, ellers afbrødes Stilheden kun af Claras og min Hvisken og de Sovendes Snorken.

Gud veed, hvorledes vi fik Ende paa den Nat, Clara; jeg kan i Sandhed ikke længer erindre det; men det kan jeg erindre, at vi fortalte hinanden Løst og Fast, Alt hvad vi vidste og havde oplevet; jeg erindrer ogsaa, at jeg havde en lille Anelse om, at Du dog nok kunde lide Normanden. Hen paa Morgenen faldt da ogsaa vi To i Søvn. Ravn havde sovet trygt hele Natten.

Da vi vaagnede, var Normanden borte. Han havde ved det første Daggry vækket sine Gutter og var kjørt ad Kjøbenhavn til. Pigen stod foran os med Kaffe. Det var ganske lyst; Solen skinnede, det var klart Frostveir.

„Nu vil jeg min Salighed ikke slippe Dem, Thønnesen", sagde Proprietairen. „Nu skal De kjøre i vor Kane til Landskrona; De veed, vi skulle samme Tour og der er Plads nok til Dem i Slæden."

Det blev da saaledes. Jeg kjørte med dem og sad hos Clara. Vi vare som gamle Bekjendte ligeoverfor hinanden. Normanden blev der kun talt lidt om; han var jo nu borte, meente vi, for bestandigt; men det var en feil Beregning.

Det gik strygende henover Sneen. Det var ikke til at mærke, at Kanen bevægede sig, kun paa Hestens Pusten og en og anden Kane, som mødte os og kjørte i modsat Retning, kunde vi mærke, hvilken Fart vi skar. Af og til saae vi store, aabne Vaager i Isen. Der svømmede store Skarer af Søfugle, og hist og her stak en Sælhund Hovedet op og kigede paa os. Da vi naaede henimod Hveen, som vi kjørte tæt ind under, for at undgaae den stærke Nordenvind, der blæste med en stor Kraft henover den jevne Ismark, gjorde vi Holdt og gav Hesten et Foder. Vi kunde ikke tage feil af Veien, thi bestandigt havde vi Landskrona i Sigte. Det var omtrent Middag, da vi naaede Byen. Jeg forlod mine Reisefæller i Gjestgivergaarden, efterat vi havde aftalt, at reise hjem igjen snarest skee kunde, og ilede strax hen til det Handelshuus, der havde de amerikanske Skibe i Commission.

Da jeg traadte ind paa Contoiret og spurgte efter Hr. Bjørkebek, svarede en tyk lille Mandsling, som sad paa en Stol, med Fødderne paa Kakkelovnen:

„Hr. Bjørkebek? Det er mig. Hvad vil De Hr. Bjørkebek?"

Han vendte sig ikke engang om til mig.

„Jeg ønsker at høre Prisen paa de sælgende Skibe."

Alle de unge Mennesker i Contoiret holdt inde med at skrive og saae paa mig. Den lille tykke Mand kom hurtigt paa Benene og Piben fik en heel anden Lyd.

„Vil Herren kjøbe, vil Herren kjøbe? Jefferson siig til Maiken om at rette an! Vil Herren kjøbe — vil Herren kjøbe? Aa! vær saa god at trine ind, vær saa god!"

Jeg hørte en halv Time senere, at jeg var den første Kjøber, der havde meldt sig.

„Ja, dersom vi kunne komme tilrette om Prisen, Hr. Grosserer, vilde der jo være Mulighed for en Handel."

„Komme tilrette! — hæ! Komme tilrette! Jeg kan altid komme tilrette med Folk — har De seet Skibene?"

„Ja vel — eller rettere, det Huus, jeg er sendt fra, har seet dem, og det er jo nok."

„Ja naturligviis — naturligviis — maa jeg være saa venlig, at bede Dem tage Plads — være saa venlig — saa venlig — venlig."

„Jeg takker — og Priserne?"

„Ja, seer De, Priserne, seer De — drikker Herren et Glas Vin? Ja? Jefferson, et Glas Vin! to Glas Vin! tre Glas Viin!"

„Priserne paa Skibene, Hr. Grosserer?"

„Ja, seer De — seer De, Priserne er aldeles bestemte — aldeles bestemte — bestemte — seer De, aldeles bestemte."

Grossereren smidskede og plirede med de smaae Katteøine; det var en morsom gammel Knark. Ugift var han og rig var han.

„Naa ja", meente jeg, „lad os saa blot høre Priserne, saa kan jeg jo hurtigt bestemme mig."

„Tag mig hundrede tusinde Millioner Tønder Nødder, om det ikke er Røverkjøb — Skibene ere som nye — aa, vær saa venlig — saa venlig — venlig! Saa byd dog den fremmede Herre Vinen, Jefferson."

Jeg var ikke vant til at blive gjort Meget af, og jeg var jo meget godt tilpas — men Prisen paa Skibene maatte jeg dog have at vide.

„Tør jeg udbede mig Prisen paa Skibene?"

„Prisen er moderat, min Herre, meget moderat — aa, vær saa venlig, maa jeg være saa venlig — venlig — venlig!"

„Prisen paa Skibene, min Herre, er 7000 og 12000 Daler", sagde Fuldmægtigen, Jefferson.

„Accurat, min Herre, accurat 7000 og 12000 Daler, Daler, Daler", gjentog Grossereren.

Jeg kunde nok forstaae, at Fuldmægtigen var fuldt saa mægtig, som Grossereren selv, og vi bleve da snart enige om Prisen: 6000 og 9000, som min Principal havde budt. Saa bestemte vare Priserne dengang.

Vi fik Contracten opsat og underskreven, og Alt kom i Orden. Glad var jeg og glade vare baade Hr. Bjørkebek og hans Fuldmægtig, ja hele Contoirpersonalet og de amerikanske Capitainer, som ogsaa vare tilkaldte og havde underskrevet Contracten med. Snart sade vi Alle i munter Passiar ved den rygende Punschebolle, og Enhver gav sine Historier tilbedste. Jeg var jo selv dengang Contoirhelt og vidste, hvor kjedsommelige de daglige Forretninger vare, og derfor havde jeg ingen Ro paa mig, før hele Contoirpersonalet var kaldt til Punschegildet, og Alle vare glade.

Ja, dengang kunde Folk være glade, saadan rigtig glade. Dengang kunde man synge Solo — det var ikke som nu, da man i et heelt Selskab af unge Mennesker ikke seer eet rigtigt glad Ansigt. Naa, men til Fortællingen!

Det bankede paa Døren; den gik op, og hvem seer jeg — min Ven og Reisekammerat, Proprietair Ravn. Han stod leende i Døren og nikkede til alle de glade Ansigter. Jeg var jo hurtigt oppe, jeg omfavnede ham og tvang ham ned paa en Stol, hvor et fyldt Glas strax blev rakt ham.

„Ja, veed I hvad, Kammerater, saa skal min Salighed Clara ogsaa have en Taar!" raabte han og reiste sig for at hente hende; hun stod ude i Gangen.

Men hvem hentede Dig, Clara? Ja, det var nu dengang. Naa, hvad nytter det at negte det, det var da mig, der hentede hende, mig, der bød hende Armen og førte hende ind til Æerespladsen ved det muntre Bord. Og Clara var ikke den Pige, der var bange for os Herrer. Hun saae strax, hvorledes Sagerne stode; hun smilede venligt til de uheldige Talere, som udbragte hendes Skaal; selv Hr. Bjørkebek i egen tykke Person glemte Traaden i den zirlige Tale, han skulde have holdt til den Skjønnes Pris; men det var jo ogsaa det Samme. Der var Glæde og Lystighed, det var jo det, der skulde være.

Det klingede paa Gaden og en Kane svaiede raskt ind paa Pladsen. Vi stormede til Vinduerne. Der sprang en ung Mand, godt indpakket i Pelsværk, ud af Kanen og styrede Coursen lige ind til os.

Jefferson lukkede Døren op, og den Fremmede spurgte efter Hr. Bjørkebek.

„Til Tjeneste, min Herre — til Tjeneste; det er mig, jeg er Bjørkebek."

„Maa jeg tale et Ord med Herren i Eenrum?"

„Tag mig hundrede Tusinde Tønder — saa gjerne — Tønder Nødder og hundrede Tusinde — aa, vær saa venlig at — Smaadjævle i hver Nød — trine ind!"

„I Eenrum, Hr. Grosserer!"

„Meget gjerne — Jefferson, pas paa, at Drengene ikke faae mere end eet Glas til — saa gjerne! Maa jeg være saa venlig, at bede Herren trine ud igjen!"

De forsvandt; vi Andre klinkede og Enhver sang med sin Stemme.

Pludseligt blev Døren reven op og Hr. Bjørkebek styrtede ind igjen i Stuen:

„Tag mig hundrede tusinde Millioner Steendysser, og hundrede tusinde Millioner Hasselbuske paa hver Steendysse, og hundrede tusinde Millioner Grene paa hver Busk og hundrede tusinde Millioner Nødder paa hver Green, og hundrede tusinde Millioner Smaadjævle i hver Nød! Puh! den var drøi! Det gav Luft! Contracten — Contracten gaaer tilbage, den skal gaae tilbage!" brølede Hr. Bjørkebek.

„Hvad er det?" spurgte Fuldmægtigen. Vi Andre sade der med aaben Mund og forstode ikke et Ord af det Hele.

„Hvad det er? Contracten! Min Herre, jeg forlanger at see Contracten!"

Proprietair Ravn, Clara og jeg sade ved Siden af hinanden. Jeg reiste mig op, da jeg gjettede Sammenhængen, og spurgte alvorligt:

„Hvad vil De see i Contracten?"

„Tag mig hundrede tusinde ..."

„Det er nok, Bjørkebek!" sagde Jefferson bestemt. „Contracten er sluttet og her nytter ingen Snak mere."

Den Fremmede var kommen ind og stod og hviskede Bjørkebek i Øret:

„Tusinde Daler mere for hvert Skib — femten hundrede Daler mere — sexten hundrede Daler mere."

„Hid med Contracten!" brølte Grossereren. „Fremad Manne! tag den fra ham — riv den itu!"

„Ingen rører sig!" raabte Jefferson.

„Er jeg Herre her, eller er det Dem, der er det?" brølte Hr. Bjørkebek til Fuldmægtigen. Manden bagved ham blev ved med sit:

„Syttenhundrede mere for hvert Skib — Attenhundrede mere!"

De amerikanske Capitainer vare nogle vilde Krabater at see til; jeg saae, at de gjorde Tegn til hinanden og søgte at trænge sig hen til mig. Jeg var jo ikke stor eller stærk, men Mod i Brystet manglede mig aldrig. Jeg smøgede mine Ærmer op for Hænderne og belavede mig paa, at forsvare Contracten. Da vendte Proprietairen sig om til mig; jeg saae, hvor Blodet steg ham til Hovedet, han rettede sig iveiret og blev et heelt Qvarteer høiere — han skød Stolene tilside og sagde med tordnende Stemme:

„Giv Contracten til Clara, Thønnesen! Og Gud naade den, der rører min Datter med en Finger!"

Clara strakte sin Haand ud imod mig, og jeg lagde Papiret i den. Stuen var fuld af Folk, men de stode Alle som fastnaglede til Stedet.

„Totusinde Daler mere for hvert Skib!" hviskede Manden bag Hr. Bjørkebeks Ryg. „For Fanden! Ere I bange for to Mand, naar I ere ti!"

„Een Dansk mod ti Svenske er et lige Parti — men vi ere to — og Gud naade Den, der rører min Datter!" raabte Ravn, „tag dit Tøi paa, min Pige, og lader os forlade denne Røverhule."

Den ene Amerikaner blev balstyrig og begyndte at rumstere med Stolene, men Jefferson greb ham i Brystet og kastede ham tilside:

„Det er haarde Ord, Dansker", sagde han, „men endnu ere de ikke berettigede."

Han ilede henover Gulvet, aabnede Døren for den fremmede Kjøber, skubbede ham temmelig ublidt ud af Stuen og lukkede igjen. Derpaa greb han et Glas rakte den ligblege Grosserer det, skjenkede i Glassene, bød dem rundt, sprang op paa en Stol og sagde med fast Stemme og med et gjennemborende Blik paa sin Principal:

„Huset Bjørkebek & Comp. har vaklet, nu staaer det fast igjen — dets Chef vil ikke glemme, hvad han skylder sine Kunder og Gjester!"

Der var et Øieblik stille som i en Grav. Grossereren var bleg som et Lagen, men han vaklede frem i Stuen og greb min Haand.

„Huset Bjørkebek & Comp. raabte paa en ny Contract", sagde han, „nu raaber dets Chef igjen derpaa: Skibene koste kun 5000 og 8000 Daler — Huset Bjørkebek skal tabe sin Provision!"

„Vi ere danske Handelsmænd", bemærkede jeg, „have vi skrevet en Contract under, da rykke vi hverken frem eller tilbage med Summerne deri."

„Huset Bjørkebek & Comp. handlede og en Handel er en Handel", sagde Jefferson. „Leve det danske Handelshuus Prior & Sønner!"

Et rungende Hurra fulgte — Glassene klirrede. Alt var glemt. Bjørkebek lod hente Champagne og først da Klokken slog To, blev der sendt Bud efter vor Slæde.

(Fortsættes.)

Literatur.

— Af den længe bebudede nye auctoriserede Oversættelse af Bibelen ved Professor Chr. Hermansen, er det Hefte, der indeholder „Psalmerne", udkommet paa Vaisenhusets Forlag.

— I Nissens „Danmarks Historie i Udtog" er i 5te Udgave, der ogsaa er besørget af Fr. Barfod, udkommet paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag.

— Vore Læserinders Opmærksomhed henlede vi paa et nyt Værk: „Model-System for Damer. Ny Opfindelse, hvorefter Enhver uden Misgreb selv kan tilskære og forfærdige sine Kjoler, som vil passe nøiagtig i 26 forskjellige Størrelser. Af H. Hansen."

— „Dansk Maanedsskrift" 2det Binds 1ste Hefte indeholder: „Fru de Krüdener", af Journalist Carstensen, og „Et Par Ord i Anledning af Molbechs Oversættelse af Dante", af Dr. Rosenberg.

— Joh. Ol. Wallins Prædikener have saavel i Forfatterens Fædreland som i Naborigerne fundet en saadan Anklang, at de ikke trænge til nogen Anbefaling; vi skulle desuagtet ikke undlade at bemærke, at af den paa Philipsens Forlag ved Th. Schorn besørgede fortræffelige Oversættelse er allerede det fjerde Oplag begyndt.

— I den Gyldendalske Boghandling har Professor P. Hjort udgivet: Kritiske Bidrag til nyere dansk Tænkemaades og Dannelses Historie. Literairhistorisk Afdeling. 1ste Bind.

— Den i den samlede Udgave af Heibergs Skrifter paa Tydsk optagne „Nordiske Mythologie" foreligger for første Gang i en dansk Oversættelse, som med Smag og Nøiagtighed er besørget af Christian Winther. Bogen har et lithographeret Titelbillede, der forestiller Odin. (Philipsens Forlag.)

— Den populaire Fremstilling af „Amerika i vor Tid", som er givet i en Reiseskildring af John Cassell, bliver i denne Tid udgivet paa Dansk ved M. J. Riise; de to første Hefter have forladt Pressen paa Schubothes Forlag.

— „Nordisk Mythologi" af N. M. Petersen udkommer i anden Udgave i 5 Hefter à 56 Sk. paa Schubothes Boghandels Forlag; de to første Hefter have forladt Pressen.

— I Augusthæftet af «Magazin pittoresque» findes Fortsættelsen af en Artikel om de forskjellige Landes Frimærker, der bl. A. indeholder Beskrivelse og Afbildning af de danske. Som Curiositet er tilføiet et Træsnit af den Adresse, som Thieles Bogtrykkeri i sin Tid benyttede i Adressebogen, forestillende et Brev med Trykkeriets Adresse og et Frimærke med Firmaets Navn i Hjørnet.

— Arnold Ruge, der for Øieblikket lever i Brighton, udarbeider sine Memoirer, der ville udkomme under Titlen: „Aus vergangenen Tagen."

— Junkerpartiet i Berlin har isinde fra 1ste October at udgive et Blad: „Der kleine „Reactionär", der skal danne en Modvægt mod „Kladderadatsch".

— En engelsk Dame har udgivet en Reisebeskrivelse, som hun kalder „Gamle Norge"; den er naturlig skrevet og fri for de sædvanlige Phraser og begeistrede Udbrud.

— Af Mendelssohn-Bartholdys „Reisebriefe" er allerede 4de Oplag under Pressen.

Musik.

— Anton Rubinstein opholdt sig midt i forrige Maaned i Ischl, hvor hans Huus stadigt var beleiret af Tilhørere. For at give en større Kreds Leilighed til at høre sig, foranstaltede han en Concert, til Fordeel for de Fattige, der blev stærkt besøgt.

Theater.

— Ved Gratisforestillingerne paa Pariser Theatrene den 15de August opførtes en heel Deel nye Cantater, men de vare ikke synderlig bevendte, hvorover man ikke kan undre sig; thi det er vanskeligt hvert Aar at blive begeistret over Imperialismen.

— Et engelsk Skuespillerselskab, under den berømte Fechters Direction, agter at drage til Paris, for at give Forestillinger der.

Konst.

— Maleren Lorenz Frølich, som for Øieblikket opholder sig i Paris, har isinde at illustrere Mythen om Amor og Psyche, og indbyder til Subscription paa tyve af ham udførte Raderinger, der ville blive Subscribenterne tilstillede for 25 Francs (9 Rd.) pr. Exemplar. Fire Raderinger, forestillende: 1) Venus' Tilbedere vende hendes Altre Ryggen for at beundre Psyches Skjønhed; 2) Den paa sin Medbeilerinde skinsyge Venus opfordrer sin Søn til at hevne sig; 3) Amor trøster den forladte Psyche og lover, at hendes Søstre skulle besøge hende; 4) Paa Tilbageveien fra Tartarus kommer Psyche forbi Cerberus — ligge, tilligemed adskillige Haandtegninger af den for sin poetiske Opfattelse og sin correcte, elegante Tegning lige bekjendte Konstner, til Eftersyn i Konstforeningen og hos Lose & Delbanco. Enhver Yndere af Raderinger vil sikkert uden vor Opfordring benytte Leiligheden til at berige sin Samling med dette vor geniale Landsmands nyeste Værk.

Blandinger.

— Storhertugen af Oldenborg har udnævnt vor berømte Landsmand, Architekten Theophilos Hansen, til Ridder af Huus- og Fortjensteordenen.

— Den lille Bogfinke, som sang paa Udstillingen i London til Bedste for de nødlidende Bomuldsspindere, maa nu tie. Schweitzerafdelingens Udstillere skulle nemlig have klaget over, at den Menneskemasse, som trængte sig frem for at høre og see Bogfinken, beskadigede deres Sager, hvorfor Commissionen forbød disse Extraforestillinger; de have indbragt Understøttelsessamfundet over 1500 Rigsdaler.

— Blandt Præmietagerne paa Londoner-Udstillingen figurerer Opfinderen af et, i vore Crinolinernes Dage meget hensigtsmæssigt Slags Stivelse. Den er nemlig „brandfri", det vil da sige, at Tøi, som er stivet med den, ikke brænder i Lue naar det fænger Ild, men kun ulmer, som Tønder, saa at den betager de lette, omfangsrige Klæder en stor Deel af deres Farlighed.

— I Byen Breviandes ved Troy saae man nylig Røg komme ud af Lugen paa et Høloft, men Ilden blev hurtigt slukket. Ingen kunde fatte, hvorledes den var opkommen, da Loftet var aflaaset; men ved nærmere Undersøgelse viste det sig, at Brandstifteren var en tam Skade, der havde stjaalet en Æske Fyrstikker i Kjøkkenet og derefter begivet sig op paa Loftet, for at more sig med dem. Den stakkels Forbryder maatte strax bøde med Livet for sin korte Lyst.

— Boringsarbeidet i Tunnelen gjennem Mont Cenis, der i længere Tid er drevet med ringe Kraft, skal nu ganske standses, indtil kraftigere Redskaber ere bragte tilveie.

— Decanen af Carlisle har betroet sine Landsmænd, at den nuværende Nød er en „reen Hjemsøgelse af Gud, formedelst deres Synder, deres forfængelige Pragt, deres Udsvævelser, deres Drikfældighed og deres Bedragerier i Handel og Vandel".

— Pariserbladene berette, at der i den senere Tid har været megen Tale blandt Caffehuusgjesterne om at afskaffe den gamle Vedtægt, at give Opvarterne Drikkepenge. Nylig betalte en Stamgjest paa et meget fint Beværtningssted sin Fortæring, uden at vedlægge hin Kjendelse. Opvarteren taug, men blev staaende og betragtede ham med et Blik, der tydeligt nok krævede Forklaring over denne usædvanlige Fremfærd. Den udeblev heller ikke, thi Gjesten tog saaledes til Orde: „Alfons, det gjør mig ondt, men jeg er traadt ind i det Samfund, der har forenet sig om, ikke at give Opvarterne Drikkepenge." — „Aa, Herre," udbrød Alfons, „det har Intet at sige, De er en gammel Gjest her, derfor vil jeg betroe Dem, at Eugene, Louis og jeg ere Medlemmer af Samfundet for tilfældigviis at spilde varm Kaffe paa gnieragtige Gjesters lyse Sommerbeenklæder." — Gjesten, som netop bar et saadant Klædningsstykke, trykkede en Mynt i Opvarterens Haand og forsvandt.

— Uagtet Frankrigs Keiser holder sin skjermende Haand over Romerborgens Fyrste, hader denne sin Beskytter paa det Grundigste, og lader sin Regjering vise dette vanmægtige Had paa mange barnagtige Maader. Saaledes er den nu begyndt at forbyde Brugen af Navnet Napoleon; en Theaterdirecteur, Napoleon Orchanu, har af Politiet faaet Befaling til at skifte Fornavn og kalder sig nu Hannibal, ligesom ogsaa en Skuespiller, Napoleon Colombino, er beordret til fremtidigen at hedde Giovanni Colombino.

— Kongen af Madagascar har givet Handelen fri i hele sit Rige, samt tilladt Enhver at drive Kvæghandel paa Kysten, hvilket tidligere var strengt forbudt, da han selv befattede sig dermed.

Gaade.

Jeg har just ingen stor Værdi,
Og dog jeg som Valuta gjelder;
Min Gyldighed er snart forbi,
Man sværter mig — det strax mig fælder.
Tidt er jeg bruun, tidt er jeg blaa,
Og tidt jeg andre Farver bærer;
Jeg ofte sees med Krone paa,
Ja Kongers Billed selv mig ærer.
Den høire Side her jeg faaer,
Og skjønne Læber mig berøre;
Men dog jeg plettes, og formaaer
Kun eengang Tjeneste at gjøre.

Opløsning paa Charaden i Nr. 154:

Løvetand.

Opløst af Fætter Georg, en Alenrytter i Kjerteminde, Peer Christian paa Blaagaard, Volmer, J. K. i Frederiksborg, Søndagsselskabet, Cichorie, J. J. i Helsingør, Diplomaten i Slagelse, Leontodon Taraxacum, Charadius paa Samsø, Rodolpho Nakskio, en Løve og Løvinde i Sandby, Carolus i Nakskov, Broder til Sørensen, Svane + Viol, v. Sihold II, Peder Kaninstok, Pox, en stor Gribbenille, Pussig og Knur fra Fyen, det gemytlige Selskab i Kjøge, S. J. B., Skumbæk og Messingberg, Tante Gusta i Kolding, Sara i Horsens.

Opløst, pr. Telegram fra Porsgrund, af Lømler fra Norge.

Opløsning paa Skakopgave Nr. 74.

	Hvid.		Sort.
1.	E. 3—E. 4.	1.	H. 1—E. 4 (Bonden tages).
2.	D. 4—B. 5 (Bond. tages).	2.	A. 7—B. 5 (Spring. tages).
3.	D. 7—D. 3 (Bond. tages; Skak).	3.	E. 4—D. 3 (eller C. 4—D. 3; Dronningen tages).
4.	H. 3—E. 6 (eller H. 3—F. 1; Skak og mat).		

Opløst af En fra Handskemageregnen, K. L., D.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 5te til 11te Septbr. incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
5te . . .	17,2	23,0	11,5	75	27" 11,67	
6te . . .	17,9	22,6	15,0	80	27" 11,88	
7de . .	15,2	16,6	14,6	100	27" 11,88	22,83
8de . .	15,1	19,7	13,0	80	28" 1,87	4,83
9de . .	16,5	19,0	12,0	85	28" 1,36	
10de . .	16,5	19,2	14,6	75	27" 11,85	
11te . .	11,9	17,7	8,0	62	28" 0,82	2,82

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	11 Septbr.	3	pCt.	Consols . . .	93 7/8.
Paris	" —	3	"	Rentes . . .	69. 70.
Wien	10 —	5	"	Metalliques .	71.
Berlin	" —	3 1/2	"	Staats-Sch.	90 3/4.
Kjøbenhavn	12 —	4	"	Kgl. Obligat.	98 1/4.

Døde.

John Mortimer Agardh, Dr., Prof. i Astronomi ved Lunds Universitet, † 5te Sept., 50 Aar.

J. T. Nathorst, Secretair ved Landbrugsakademiet i Stockholm, udmærket practisk Landbruger, † 2den Sept., 68 Aar.

Albrecht Adam, berømt Dyremaler, † 28de Aug. i München, 76 Aar.

Paa vort Forlag er udkommen:

E. Bogh: Huldrebakken,

Romantisk Sangspil i een Act. 48 Sk. Musikken hertil arrangeret og componeret af C. Malmquist. 1 Rd. 24 Sk.

C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

I forrige Uge er udkommen paa vort Forlag:

Tidsskrift for Krigsvæsen.

8de Aarg. 2det Hefte. — Den staaende Leir. Efter et tydsk Skrift ved Premierlieutenant C. E. Goeskjær. — Garibaldis Felttog paa Sicilien i Aaret 1860. Af Capitain H. Stockfleth. Med et Kort. — Bog-Anmeldelser (L. Fog: Krigskunstens Theori; C. A. Hansen: Om det danske Cavaleri; O. V.: Rytteriets Nytte og Forhold til andre Vaaben; W. Klüwer: Om Terrainrecognoscering; C. F. Schøning: Bataillons- og Compagnitjenesten). — Officielle Meddelelser. — Armee-Personalia.

C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

Udkommen er og faaes i enhver Boglade:

Das Seebad Marienlyst

bei Helsingör, mit Umgebungen. Von Edmund Lobedanz. 1 Rd.

Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Paa vort Forlag er udkommen og faaes i alle Boglader:

Dagenes Perle

eller Søndagen. Efter det Engelske ved E. G. Med Illustrationer. 48 Sk., indb 80 Sk.

Livsbilleder af Guds Riges

Historie, af Chr. H. Kalkar. 1ste og 2den Samling à 1 Rd. 48 Sk., indb. à 2 Rd.

Chr. K. F. Molbech: Dante,

Tragisk Drama. 2det Oplag, Miniatur-Udgave 1 Rd. 24 Sk., elegant indb. med Guldsnit 1 Rd. 64 Sk.

Chr. K. F. Molbech: Dæmring,

Lyriske Digte. 3die Oplag. Miniatur-Udgave 1 Rd. 24 Sk., elegant indb. med Guldsnit 1 Rd. 64 Sk.

C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

En

overordentlig fiin

Congo-Thee à 11 Mk. pr. Pd. anbefales fra Theehandelen, Kongens Nytorv 28 (ved Hovedvagten).

Christian Steen.

BREVVEXLING.

Til Uffe Vermundssøn. Mnemotechnikeren Otto har allerede i mange Aar foredraget denne Konst, saavel i Skrift, som i Tale.

- Charadius paa Samsø. Tak for Deres Meddelelse; det Omskrevne var naturligviis Red. ubekjendt.
- Otto Wilmer i Randers. Manuscriptet kan afhentes hos Redactionen.
- Til B. & S. i Nyborg. Vi skulle ikke forraade Dem.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 156.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 21. September 1862. 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Garibaldi ved Aspromonte. — Musikens Popularisering og Chevés Methode, af J. Malling. — Pan og Psyche. — Jernbanegaarden ved Randers. — De Fattiges Dyrehave. — Ugens Politik. — Clara Ravn, af Th. Thorson (fortsat). — Genealogisk Notits.

Garibaldi ved Aspromonte.

Omstændighederne ved Sammenstødet mellem Garibaldis Frivillige og de kongelige Tropper ved Aspromonte ere saa almindelig bekjendte, at vi kunne fritage os for at ledsage den her leverede Tegning med nogen oplysende Text. Men om end den seneste Optræden af Neapels Erobrer udgjør et uudtømmeligt Discussions-Emne overalt i Verden, er Dommen derover dog saa forskjellig, at det nok kan lønne sig Umagen at undersøge, hvilken Maalestok man bør anlægge, naar man vil bedømme en Mand af hans Charakteer. En engelsk Forfatter betoner meget stærkt, at Garibaldi er en Helt i Ordets strengeste Betydning. Men hvad er en Helt? Det Spørgsmaal lader sig lettere opkaste end besvare. En Helt maa nødvendigviis være en tapper Mand, men ikke enhver tapper Mand er en Helt. Heltens Egenskaber ere stedse af en militair Beskaffenhed, og de kunne ikke lægges for Dagen undtagen i en Krig. Anvende vi Benævnelsen paa Andre, end paa Krigere, saa benytte vi den paa en billedlig Maade, ligesom naar vi kalde Andre Martyrer, end dem, der opoffre Livet for deres Religion. Helten er altsaa Soldat; men han maa sikkert tillige være Soldat i en eiendommelig Krig. Han maa ikke blot slaaes, fordi det er hans Kald og hans Pligt; men den Sag, han kæmper for, maa han hengive sig til med Liv og Lyst, han maa kæmpe for en Idee. I Krige, der føres for at afgjøre Successionsspørgsmaal, regulere Grændser eller drage Omsorg for Ligevægtens Bevarelse, er der ikke synderlig Plads til Helte, om vi end støde paa heltemodige Handlinger, der godtgjøre, at de Mænd, der udførte dem, under andre Forhold kunde have været værdige til Heltenavnet. Marlborough, Prinds Eugen og Frederik den Anden vare store Feltherrer, men man vil ikke saa gjerne kalde dem Helte. Gaaer man et Aarhundrede tilbage, vil man let opdage Forskjellen. Trediveaars-Krigen var fra Begyndelsen af en Principkrig — en Krig, der var istand til at frembringe Helte, og den skabte idetmindste een Helt: Gustav Adolph. Helten maa kæmpe for et eller andet Princip, for Religionen, Friheden eller Nationaliteten, medens Soldaten, ja endog Generalen, i en almindelig Krig ikke engang behøver at have nogen klar Forestilling om, hvad der kæmpes for.

En Helt er en exceptionel Personlighed, der som oftest kun optræder under overordentlige Forhold. Selv er han en af Menneskehedens herligste Aabenbaringer; men hans Nærværelse bebuder dog som oftest, at Maskineriet ikke overalt er i den fuldstændigste Orden. Hvis Grækenland havde været frit og lykkeligt, vilde der ikke have været Plads til Kanaris, og hvis Italien var frit og lykkeligt, vilde der ikke have været Plads til Garibaldi. Helten er hovedsagelig den under Fødder traadte Rets Stridsmand mod den lovløse Magt. Scipio den Ældre havde en mere heltemodig Charakteer, end de fleste Romere; han besad den Selvtillid, som en Stats Stifter eller Befrier bør være i Besiddelse af, men som en Feltherre eller en Øvrighedsperson under almindelige Forhold har bedst af at undvære. Seirherren ved Zama stillede sig omsider over Loven, og han var derfor en af de faa, navnkundige

Garibaldi tages tilfange ved Aspromonte.

Romere, der døde i Landflygtighed. Det græske Demokrati og det macedoniske Kongedømme vare mere frugtbare med Hensyn til denne eiendommelige Storhed. Hos Alcibiades see vi de heroiske Evner uden de tilsvarende heroiske Dyder, og i Epaminondas en heldig Forening af Evnerne og Dyderne. I Alexander og Pyrrhus maae vi ogsaa anerkjende sande Helte, om end ikke Helte af den ædleste Beskaffenhed; de betragtede sig i ethvert Tilfælde selv som Hellas' Stridsmænd mod Barbariet.

Den heltemodige Charakteers sande Beskaffenhed vil maaskee bedst forstaaes, naar man sammenligner en Helt med en af de ædleste og største Mænd, der ikke var nogen Helt. Baade hos Garibaldi og Washington finde vi den samme Troskyldighed, frigjort fra ethvert personligt Hensyn. Men Garibaldi er en Helt, medens Washington ganske sikkert ikke var det. Der er ikke den ringeste Grund til at ville hæve to saa udmærkede Mænd paa hinandens Bekostning. Washington var stor paa Grund af sin mageløse Retsindighed, forenet med den klareste Dømmekraft. Derfor var han lige beundringsværdig i Krig og i Fred; han begik ingen Feil, hverken som Feltherre eller som politisk Leder; han gjorde altid det Rette i det rette Dieblik og paa den rette Maade. Garibaldi har derimod forregnet sig som Politiker, og ved Aspromonte har han endog lidt et Nederlag som Feltherre. Men var Washington fri for Garibaldis Svagheder, besad han heller ikke Garibaldis Styrke. Om end Garibaldi slet ikke kjender noget til den politiske Viisdom, der ledede Washington under hans otteaarige Præsidentskab, var Washington lige saa uskikket til at vise den heltemodige Foragt for alle Love og for ethvert Hensyn til Forsigtighedens Bud, der befriede Begge Sicilierne og forjog Tyrannen. Den Ene kunde ikke have udført den Andens Gjerning, men de vare lige store, Enhver til at udføre sin Gjerning. Vi behøve ikke at spørge om, hvilken af de to Charakterer, der er ædlest, men saameget er vist, at en Helt, som Garibaldi, kun er nyttig under exceptionelle Forhold i Verdenshistorien, medens en saa god og viis Mand, som Washington, er nyttig til alle Tider, paa alle Steder og under enhver Regjeringsform. En overordentlig stor Udvikling af et Par Dyder danner Garibaldis Charakteer, — en harmonisk Forening af alle Dyder dannede Washingtons Charakteer.

Saadanne Personligheders Fald, ja endog deres ubetydeligste Vildfarelser er et sørgeligt Syn, som dog vækker høist forskjellige Følelser. Vi ere ikke engang istand til at fatte Muligheden af, at Washington kunde gjøre sig skyldig i en Lovovertrædelse; men hvis saa var, vilde vor Følelse ikke være bleven saaret saameget ved at see ham stillet for en amerikansk Domstol, som ved at see Garibaldi stillet for en italiensk Domstol. Den fortrinligste Embedsmand og den modigste Feltherre maae føle Lovens Magt, naar han krænker dens Bud. De tidligere af ham ydede Tjenester kunne maaskee forskaffe ham Tilgivelse, men han maa idetmindste finde sig i den Skam, at blive tilgivet. Det er sneverhjertet, at beskylde Athen og Rom for Utaknemmelighed, fordi Miltiades og Scipio maatte føle, at Loven ligesaa vel existerede for dem, som for andre Borgere. Miltiades og Scipio frelste vel deres Fædreland, men de frelste det kun ved at gjøre deres Pligt paa den bedst mulige Maade. Garibaldi har derimod ikke blot frelst sit Fædreland — han har skabt det, ja han har tilmed skabt det ved at forlade Pligtens almindelige Vei og træde alle sædvanlige Regler under Fødder. I principiel Henseende er der ingen Forskjel mellem hans heldige og hans uheldige Foretagende; seet fra et spidsborgerligt Standpunct ere de lige ulovlige. Kan hans sidste Forsøg kaldes et aabenbart Forræderi mod Kongeriget Italiens factiske Regjering, saa var det første et Røvertog mod Kongen af Begge Sicilierne. At befrie Rom fra Napoleons Aag er en ligesaa fortjenstlig Gjerning, som at befrie Neapel fra Kong Bomba. Den eneste Forskjel er, at det ene Foretagende, saaledes som Udfaldet viste, var muligt, medens det andet mislykkedes. Det vil sige, den Forvovenhed og Selvtillid, uden hvilken Helten ikke kunde være Helt, har ført Helten for vidt. Om Garibaldi har troet, at den italienske Regjering begunstigede hans Foretagende, eller om den virkelig begunstigede det, er en temmelig ligegyldig Sag. Men de, der have beundret den heldige Garibaldi, maa ogsaa beundre den uheldige, hvis de ville undgaae Skinnet af alene at knæle for Lykken. Og man kan med Føie opkaste det Spørgsmaal, om en Regjering, der kun bestaaer paa Grund af Garibaldis hensynsløse Daad, med Rette kan dømme ham, fordi han nu for anden Gang har handlet paa egen Haand. Han har ikke syndet mere mod sit Fædrelands Love, end Kongen af Italien selv har syndet mod de internationale Love. Man kunde ligefra Begyndelsen have forhindret hans extraordinaire Optræden; men det er taabeligt, at ville behandle ham som en Forbryder, fordi hans seneste Bedrift har været mindre vel overveiet. En Helt kan være til stor Ulempe i ethvert velordnet Rige; men de, som under overordentlige Forhold med Glæde og Taknemmelighed benyttede hans Tjenester, og de, som jublede ved at være Vidne til hans Bedrifter, spille en ynkelig Rolle, naar de ville anvende de almindelige Regler for at bedømme hans Færd, fordi den falder dem til Besvær, eller fordi hans Foretagender ikke krones med Held.

Musikens Popularisering og Chevés Methode.

Musikens Popularisering! Hvor ofte har den ikke været Gjenstand for ivrige Bestræbelser! Hvor mange talentfulde Forskere og Lærere have ikke søgt at løse dette Problem! Tusinder af Lærere arbeide endnu daglig med dette Maal for Øie, en Mængde Autoriteter og Foreninger over hele den civiliserede Verden have stillet sig denne Opgave, og dog — ja, det maa tilstaaes — er Musiken endnu et Privilegium for et i Forhold til Befolkningen forsvindende Mindretal. Vel er Musiken oprindelig et Natursprog; vel opstod Folkemusiken i Folket og var et Udtryk for, hvad der rørte sig i det, men denne Musik er forjaget af Civilisationen, og det er nu kun Konstnernes Musik, den skrevne Musik, der synges af Folket; dette skaber ikke længere Musiken selv, men modtager den, som den er frembragt ved enkelte, usædvanligt begavede Væseners Skaberkraft. I Modsætning til fordums Tider har Folket nu Trang til en ordentlig Underviisning, der maa gaae ud paa, at aabne Adgang til Nydelsen af den skrevne Musik, Nutidens eneste; Folket maa altsaa lære at læse det Tegnsprog, i hvilket Konstnerne skrive den.

Men netop denne Kundskab er et Mindretals Privilegium, og uheldigviis ikke det mest begavede, men det mest bemidlede Mindretals, da det kun ved at anvende en betydelig Tid, stor Bekostning og udholdende Flid er muligt, at tilegne sig disse Musikens Elementarkundskaber; det egentlige Folk, Almuen, har ikke Leilighed til, ved Dyrkelsen af et konstigt Instrument, at lære at læse de brugelige musikalske Skrifttegn, og denne er maaskee den eneste mulige, eller ialtfald den korteste Vei, der kan lede til dette Maal.

Mange have søgt at udfinde Midler til at lære Folket at læse Musiken. Efterat denne Underviisning blev befalet indført i Folkeskolerne, har man overalt gjort Forsøget, opgivet det, og atter forsøgt; thi man har ikke kunnet overtale sig til at troe, at disse Skrifttegn, Udtrykket for et Sprog, hvis Bestanddele kun ere saa faa og saa simple, virkelig skulde være saa vanskelige, for ikke at sige umulige, at lære for det store Fleertal. De fleste Steder har man dog nu fuldstændigt opgivet at lære Folket Noderne; har man end paa nogle Steder ikke aabent villet tilstaae sin Mangel paa Evne hertil, saa bibeholdes der dog kun et Skin af, at en saadan Underviisning drives; i Virkeligheden indskrænker den sig til en død Kundskab om Nodernes Navne, uden at der til disse knytter sig noget Tonebegreb, altsaa uden at Tegnene kunne tolke den musikalske Tanke for Eleverne.

Nogle mene, at Musikens Popularisering vil bevirkes ved, at Befolkningen hører og mindes saamange Sange som muligt; de haabe, at man blot behøver at danne Sang- og Musikforeninger over hele Landet, for at naae Maalet, og at Musiken da vil komme til at indtage den Plads i alle Samfundsklassers selskabelige Liv, som ifølge dens Natur tilkommer den. Men dette Haab er tomt. Saalænge Sangforeningerne staae i et saadant Afhængighedsforhold til deres Dirigent, at enhver Sang først maa tolkes for dem ved ham; saalænge Befolkningen ydmygt maa staae udenfor Helligdommen, indtil een af de faa Udvalgte, som har Nøglen dertil, finder for godt at lade den kaste et Blik indenfor; saalænge ikke Adgangen bliver aabnet paa vid Gab, saa at Enhver, hvem Naturen har udrustet med Evner til at nyde Helligdommens Skatte, og som derfor har en uafviselig Ret dertil, frit kan træde ind og tage Deel i Nydelsen, i Forhold til sine Evner — saalænge naaer Musiken ikke sin fulde Betydning for Samfundet, hvormange Sange man end af Barmhjertighed udbreder i Folket, ligesom Krummer, der udstrøes fra den Riges Bord.

Blandt de Mange, som have indseet Umuligheden af at gjøre de sædvanlige musikalske Skrifttegn populaire, var J. J. Rousseau. Den 22de August 1742 oplæste han i Videnskabernes Akademi i Paris en Afhandling, hvori han foreslog, at forlade Nodesystemet og i dets Sted anvende Taltegnene, som havde den Fordeel, baade at være kjendte over hele Verden, og at fremstille Forholdet imellem Scalaens Toner paa en klar og anskuelig Maade. Men hans System var langtfra det mægtige Middel, som det siden blev; han var desuden ikke Mand for, selv at udbrede sin Lære, og den faldt snart i Glemsel. Rigtignok blev Taltegnsystemet senere gjenoptaget i Tydskland, men efter en tyveaarig Benyttelse atter opgivet. Det var Zeller, som indførte Taltegnene i den Pestalozzi'ske og Pfeiffer'ske Underviisningsmethode (1804); ved ham, Natorp og mange Flere naaede dette System en umaadelig Udbredelse overalt i Tydskland og frembragte glimrende Resultater. Desuagtet maatte det falde, hvortil den væsentligste Aarsag ifølge Fétis var, at det ikke førte til det Maal, som selv den elementaire Musikunderviisning bør stille sig: Konsten. Naar Natorps Elever, efterat have lært Musikens Elementer ved Hjelp af Taltegnene, vilde beskæftige sig videre med Konsten, opdagede de, at de maatte kaste det Lærte overbord og begynde at studere heelt forfra igjen; thi det Tegnsprog, hvori hele Verdens Musik er skrevet, var ikke det, de havde lært.

Men enhver god Idee baner sig nok Vei, og Rousseaus Idee var virkelig god, det kom kun an paa, at udføre den paa den rette Maade; Mænd af Talent maatte offre sig for den store Sag, som Rousseau havde havt for Øie: Musikens Popularisering. En saadan Mand var den dygtige Mathematiker Pierre Galin i Bordeaux. Misfornøiet med det Udbytte, som den almindelige Musikunderviisning bragte, helligede han sig ganske til dens Forbedring, vendte tilbage til Rousseaus Tegnsystem, som i høi Grad tiltalte ham, gjorde sig til dets Apostel, og udviklede det, ligesom han ogsaa fastsatte Grændserne for dets Anvendelighed. Imidlertid døde han altfor tidligt til at see sine Ideer vinde synderlig Udbredelse. Heller ikke A. Paris, som efter hans Død hidsigt fortsatte Kampen for Systemet, formaaede at trænge frem dermed. Det var først, da Emile Chevé traadte i Kredsen, at Kampen antog større Dimensioner, og begyndte at interessere Offentligheden.

Emile Chevé er født 1804. Han studerede i sin Ungdom Lægevidenskaben, og erholdt Diplom som Chirurg og Doctor medicinæ; i 1830 blev han decoreret. Uagtet han saaledes havde aabnet sig en glimrende Løbebane, forlod han pludseligt denne, da han, efter at have bivaanet Paris' Cursus, blev greben af de Galinske Ideer. Han gav Afkald paa de akademiske Laurbær, og, til stor Sorg for Familie og Venner, hengav han sig til Studiet af den Galinske Methode, hvis dristigste Forkæmper han siden blev.

Chevé besad alle ønskelige Egenskaber til at blive det nye Systems Helt: en grundig og alsidig Kundskabsfylde, en stor Veltalenhed, et sjeldent Fremstillingstalent, samt en fast Overbeviisning og urokkelig Tro paa sine Ideer, forenet med en Sjælsstyrke, som kun voxede ved at møde Hindringer; udrustet med saadanne Vaaben traadte denne nye Athlet i Kampen. I Aaret 1844 aabnede han sit første Cursus, og har indtil dette Dieblik udviklet en uafbrudt og kæmpemæssig Virksomhed for sin, eller rettere Folkets Sag. Med en i vore Dage mageløs Uegennytte har han opoffret Alt, sine Talenter, sin Formue, sin og sin Familles Fremtid, sin Sundhed, for at gjøre Folket deelagtigt i Musikens uskatterlige Gode. Resultatet af denne Virksomhed er, at der i Paris alene for Øieblikket findes over 40,000 Elever, som følge hans Methode og læse deres Sange, eller, som man kalder det, synge dem fra Bladet. Den er den triumpherende Methode i Paris, den, som ved egen Kraft, uden at være bleven understøttet af Autoriteterne, har banet sig Vei til saagodtsom alle offentlige Underviisningsanstalter. Tillige er den autoriseret i de allerfleste af Frankrigs Byer, ja selv udenfor Frankrig, i Sydtydskland, Schweitz, Belgien og Rusland.

Enhver af Systemets ovennævnte fire Apostle har sin Fortjeneste deraf: Rousseau er Taltegnsystemets Opfinder; Galin har gjort det fuldkomment og opdaget Tactens Love, og Paris har opfundet et Tactsprog, et Middel til at gjøre selv de mest indviklede Tactformer letforstaaelige; men det er Chevé, som har gjort det til, hvad det nu er. Han har skrevet en simpel og klar Musiktheori, og skabt en practisk Fremgangsmaade, der er det samme for Taltegnsystemet, som Dampen for Locomotivet. Det er ved den, at disse høist mærkelige Resultater frembringes, det er ved den, at den saa ofte stillede Opgave, Musikens Popularisering, formeentlig vil blive løst.

De konstige Instrumenters mechaniske Indretning fordrer et Skriftsprog, som er uanvendeligt for Stemmen, hvis Fuldkommenhed gjør alle de, ved hines Ufuldkommenhed fremkomme Skrifttegn overflødige. Stemmen er det store Fleertals Instrument, og dertil det mest udmærkede; der bør derfor gives et Skriftsprog, som er beregnet paa den, og som ikke er belemret med Tegn, der skylde de konstige Instrumenters Mangler deres Oprindelse. Der bør altsaa gives to musikalske Tegnsystemer, som det allerede fandt Sted hos Grækerne: et simpelt og let for Stemmen, og et compliceret og vanskeligt for Instrumenterne. Efter Chevé's Anskuelse bør Underviisningen ved Hjelp af Stemmens Tegnsystem, Taltegnene, føre lige til Kundskab om Instrumenternes Skriftsprog, Noderne, og det uden at være en ny Vanskelighed eller Afvigelse fra den lige Vei; han mener, at Opgaven løses ved hans Fremgangsmaade, hvilket Erfaringen ogsaa har bekræftet overalt ved de utallige Forsøg.

Chevé's Methode deler sig, efter de Pestalozzi'ske Grundsætninger i tre Afsnit: Intonation, Tact og de musikalske Skrifttegn. At træffe Intervallerne lærer Eleven, ved at give hver af Tonerne i Septimaccorden paa syvende Trin et Støttepunct i Treklangens Toner paa første Trin. Herved udvikles i høieste Grad Tonalitetsfølelsen, saaledes at Sangeren altid føler selv den længst bortfjernede Modulations Forhold til Hovedgrundtonen. Da alle Krydstoner med deres ovenforliggende Tone frembringe samme Melodi som h med c, og da alle Betoner med deres nedenforliggende Tone frembringe Melodien f—e, saa synges disse Toner med Lethed, fordi de i Virkeligheden ikke danne nogen egentlig ny Vanskelighed.

Med Hensyn til Tacten har Galin bygget sit Tactsystem paa den Sandhed, at Øret ikke opfatter flere end to eller tre eensartede Tidsstørrelser ad Gangen. Idet han gaaer ud herfra, henfører han alle Tactformer til de to Arter: Tacter med to og med tre Tacttider. Naar den samme Lov ogsaa gjelder for Tacttidernes Deling og Underdeling, saaledes at der kun kan gives Tvedeling eller Tredeling af Tacttiden,

saa opnaaes herved en uhyre Simplification; istedetfor en Mængde forskjellige indviklede Tactarter har man kun to, som ere underkastede den simple Tve- og Tredelingslov. Forlængelsen af en Tone og Tausheden ere hver kun et enkelt Begreb; Galin har derfor kun eet Tegn for hver: Punctet for Forlængelsen og Nullet for Tausheden, istedetfor at det sædvanlige System har tre Tegn for den første Idee og otte for den sidste.

Ved Læsningen af de almindelige Skrifttegn paa Liniesystemet har Eleven kun at anvende alt, hvad han har lært ved Hjelp af Taltegnene. Efterat have opsøgt den Linie, hvorpaa Stykkets Grundtone staaer, giver han denne det uforanderlige Navn for Grundtonen, c eller do, og synger derpaa alle de øvrige Toner i Forhold til denne Grundtone, uden at bekymre sig om de, ifølge Stemmegaflen, skulde have andre Navne, eller om Stykket har Kryds eller Be'er.

Ved disse Simplificationer og flere, som Pladsen forbyder os at omtale her, opnaaer Chevés Methode større Resultater end nogen anden Skole, hvilket findes bekræftet ved den Kjendelse, som en Jury af store Konstnere og sagkyndige Dommere afgav ved en Concours i 1853. Da denne Concours' Historie frembyder flere interessante Enkeltheder, ville vi fortælle den her.

Ideen var udgaaet fra Chevé. Eenogtredive Componister, alle Fjender af Methoden, modtoge en Opfordring til at fungere som Dommere ved en Veddekamp mellem Sangforeninger af enhversomhelst Skole i Frankrig og de omliggende Lande. Foruden hine Indbudne, var der Flere, som havde lovet at give Møde, men hvem det, umiddelbart forinden Juryens første Møde, blev forbudt af Oversanginspecteuren at tage Deel i samme, og som derfor toge deres givne Ord tilbage. Halévy undslog sig reentud for at have med den Sag at bestille. Da Chevé henvendte sig til ham med en Opfordring i den Anledning, bad han om et Par Dages Betænkningstid, men da han atter indfandt sig, modtog Halévy ham med synlig Forlegenhed og spurgte, om han ikke havde faaet hans Brev. Chevé havde intet Brev faaet. Dernæst afslog Halévy at modtage Valget til Medlem af Juryen. Chevé vidste dengang endnu ikke, at det tre Dage i Forveien var blevet overdraget Halévy, at udarbeide en Elementarbog for Skolerne. Da han kom hjem, forefandt han Halévys Brev, hvori denne beklagede, ikke at kunne modtage ham, som det var aftalt, da han var nødt til at reise paa Landet i nogle Dage. Nu forstod han Halévys forlegne Miner! Imidlertid lovede denne dog i Brevet, at han vilde følge Concoursens Gang med Interesse.

Juryen lod udgaae Indbydelser til Deeltagelse i Veddekampen; de sendtes til indenlandske og fremmede Blade, tiligemed det vedtagne Program, saaledes som det var foreslaaet af Chevé. Følgende Opgaver skulde løses:

1) Udførelse af tre forud indstuderede og efter Behag valgte Chor.

2) Udførelse af et Chor, der er componeret til Anledningen, og overleveret hvert Selskab af Juryen 24 Timer forinden Concoursen.

3) Udførelse fra Bladet af et til Anledningen componeret Chor, der først under Concoursen udleveres af Juryen; hver Sangforening læser det med det Tegnsprog, som behager den bedst.

4) Nedskrivning med Noder af en Melodi, der foredrages af hvert Selskabs Dirigent. Denne Melodi bliver ligeledes forskaffet af Juryen under Prøven, og hvert Medlem af Sangforeningerne er forpligtet at udlevere sin Afskrift til Juryen, og at skrive den i hvilkensomhelst af de otte Nøgler og de femten Tonearter, som maatte være angivne paa det ham udleverede Nodepapir.

Dette Program blev sendt til alle kjendte Sangforeninger.

Læseren vil maaskee, efter at have læst det, være istand til at løse den Gaade: at der, uagtet Concoursens fuldstændige Offentlighed, Indbydernes verdensberømte Navne, og den udstillede Kamppris, en Medaille til 500 Frcs., ikke meldte sig et eneste, hverken indenlandsk eller udenlandsk Sangselskab til Kampen, med Undtagelse af Skolen Chevé! Han vil maaskee forstaae det besynderlige Træf, at det store, franske Selskab „Orpheon", netop i den samme Time, som Concoursen blev afholdt, skulde udføre en Messe i en Kirke, og at Conservatoriets Sangskole, ved et ikke mindre mærkeligt Træf, ogsaa netop paa den Tid havde en Prøve at afholde, saa at disse to Selskaber, der vel nærmest vare interesserede i Concoursen, vare forhindrede i at give Møde. Halévy var tilstede paa begge disse Steder, saa at ogsaa han havde faaet Forhindringer og maatte svigte sit Løfte, at følge Concoursens Gang med Interesse.

Uagtet Chevé og hans Skole saaledes vare de eneste Concurrenter, fandt Juryen det passende, at underkaste dem Prøven; de løste Programmets Opgaver for et stort Auditorium paa en glimrende Maade. Den næste Dag blev dette Udfald offentliggjort ved en Beretning i Bladene, affattet af Juryens Præsident, Hector Berlioz, og eenstemmigt tiltraadt af dens Medlemmer. Det bør her erindres, at alle disse hidtil vare Methodens Modstandere.

Iøvrigt har den nye Skole mødt en overordentlig stærk Modstand af Musikerne, og Chevé har lidt en haard Medfart. Mange Aarsager have fremkaldt denne Modstand: Konstnernes Uvillie ved at see et nyt Tegnsystem indført, istedetfor det kjendte gamle; Misforstaaelse af dets Hensigt, idet man glemte, at det var et Skriftsprog, der, beregnet paa Stemmen, kun skulde bruges for denne, samt frygtede, at det vilde føre til hele den musikalske Konsts og Partiturernes Ruin; fremdeles den almindelige Uvillie imod alt Nyt, og endelig personligt Had imod Chevé, som, med en ofte hensynsløs, fanatisk Energi, søgte at skaffe sin Methode Anerkjendelse — disse og flere andre Aarsager fremkaldte en Polemik, som fra begge Sider førtes med en Bitterhed og Hensynsløshed, der skadede Sagen mere, end den gavnede den. Man gik saa vidt, at beskylde Chevé for egenkjærlige Bevæggrunde, ham, hvis hele Liv var en uafbrudt Række af Opoffrelser for det almene Vel; man foranstaltede gjentagne Gange det Locale lukket, der var tilstaaet ham til hans gratis Cursus, ja man triumpherede offentligt over, at en Hjertesygdom, som han havde paadraget sig ved sin næsten overmenneskelige Virksomhed, forhaabentlig snart vilde gjøre Ende paa hans Liv. Kort sagt, de uværdigste Midler bleve anvendte, for at skade den nye Skole og dens Chef. Autoriteterne bevarede en haanlig Taushed; en Mængde Ansøgninger fra Chevé om, at der maatte blive anstillet sammenlignende Forsøg imellem hans Methode og den lovbefalede, forbleve ubesvarede.

Men under alt Dette vandt Methoden stadigt talrige nye Tilhængere, vel fortrinsviis i den Klasse, for hvem den nærmest var bestemt, i Folket; men ogsaa Lærerne begyndte at gaae over til Chevé fra det officielle Underviisningssystem. En Mængde af dem sluttede sig sammen, og indgav en skriftlig Erklæring, der gik ud paa, at det, efterat de havde lært Chevés Methode at kjende, var bleven dem en Samvittighedssag, at undervise Folket efter denne Methode. Mange høitstaaende Mænd, berømte Componister, ja endog forhenværende Modstandere, anerkjendte efterhaanden dens Overlegenhed. En Beskyttelsescomitee, med Grev Morny i Spidsen og Rossini som Vicepræsident, en Samling af udmærkede Mænd, hvoriblandt Prinds Poniatowski, Félicien David, Lefébure Wély, Grev Murat, Offenbach, Gevaert, Generalinspecteuren for Elementairunderviisningen Magin-Marrens, osv., satte sig det Formaal, at beskytte Chevés Methode og at virke for dens Udbredelse.

Foruroliget ved Methodens stedse voxende Fremgang, besluttede Modpartiet endelig i Slutningen af 1859 at tage kraftige Forholdsregler. Det udfærdigede en af 21 af Frankrigs første musikalske Berømtheder underskreven Brochure, som med eet Slag skulde knuse Skolen og dens Chef. Men man bar sig ikke klogt ad; naar 21 saadanne Mænd slutte sig sammen, maae de dog vel ansee Sagen for at være af en vis Vigtighed, og desuagtet behandlede de den i Brochuren kun med en fornem Haan, og indlode sig ikke paa nogen ordentlig Beviisførelse eller Undersøgelse af Spørgsmaalet; kort sagt, Bogen stillede sig paa samme Standpunct lige overfor Chevé, som det medicinske Facultet vilde have stillet sig ligeoverfor en Kvaksalver. Deres høitidelige Skridt forfeilede saaledes ikke blot sin Hensigt, men havde netop en modsat Virkning af den tilsigtede. Endnu flere Mænd, med ligesaa store Navne, optraadte som Methodens Forsvarere, og den nye Skole tog fra nu af et større Opsving, end nogensinde tidligere. Keiseren af Ruslands Afsending, Grev Sollohub, der havde det Hverv, at undersøge de forskjellige musikalske Underviisningsmethoder i Europa, tog til Gjenmæle imod Brochuren, og paaviste det Uberettigede i, at Mænd, som skyldte Konsten, men ikke Underviisningsfaget, deres Berømmelse, vilde benytte sig af denne, for ved dens Vægt at knuse en Sag, i hvilken et stort Konstnernavn umuligt kan give den høieste Dommermyndighed. Den før omtalte Beskyttelsescomitee hævede ogsaa sin Stemme, kort sagt, de 21 Componisters Skrift gav Chevés Sag et vældigt Stød fremad. Sangunderviisningen blev efter en Beslutning af Krigsministeriet indført i Armeen og Marinen efter Chevés Methode, hvor den nu er i fuldt Flor, og navnlig for Marinen har den viist sig at være af en overordentlig Betydning. Den blev ligeledes indført mange andre Steder, saavel i som udenfor Frankrig og vinder efterhaanden større og større Udbredelse.

Jørgen Malling.

* * *

Et Forsøg paa Chevés Methodes Indførelse her er allerede skeet, idet Hr. J. Malling, som ganske har helliget sig til denne Sag, efter i Paris at have gjort sig bekjendt dermed, fra Juni Maaned har givet et gratis Cursus, to Gange om Ugen, for Herrer og Damer. Han har tillige lagt den til Grund for sin Underviisning i forskjellige Skoler, saa at hans Elevantal for Øieblikket er omtr. 200. Andre Lærere, som ved ham ere blevne bekjendte med Methoden, have indført den i flere Skoler og Sangforeninger, saa at det samlede Elevantal vel omtr. er 500. Hr. Malling har gjennem Underviisningsministeriet faaet anviist Locale paa Universitetet til Afholdelse af et Cursus, der tager sin Begyndelse i October. Han bearbeider nu, for at fremme Sagen, Chevés Musiklære, der vil udkomme om kort Tid.

De Sagkyndige ville saaledes kunne faae Leilighed til at dømme, om denne Methode virkelig er istand til at løse Problemet: Musikens Popularisering; ialtfald har den allevegne formaaet at vække en saadan Iver og Interesse hos Eleverne, at den alene af den Grund er værd at kjende. **Red.**

Pan og Psyche.

Lykkelige Hellas! Du behøver ikke at misunde Phrygeren Midas den Gave, der blev ham givet, at Alt, hvad hans Haand rørte ved, blev til Guld; Du fik selv af Naturen en langt kosteligere Gave, at Alt, hvad Du berørte, blev Skjønhed. Hver en Tanke af Dig blev Poesi, og hver af Poesiens Skikkelser stod frem i en saadan Klarhed og med et saadant Liv, at Konstnerens Øie saae den lyslevende, og hans Haand kunde gjøre den synlig for Alle. Og disse Skikkelser vare ikke flygtige Skyggebilleder; de vare selvstændige, uforgængelige Væsener. Deres Afkom vandrede fra Folk til Folk, fra Tidsalder til Tidsalder; ja selv naar de have været glemte og begravede i Aarhundreder, see vi dem staae op af Graven paany, begavede med en forunderlig Spirekraft, ligesom Hvedekornene fra Ægyptens Grave, der, selv efter 2000 Aars Hvile hos Mumierne, endnu bære hundredfold Frugt.

Amor og Psyche er et af de mest talende Beviser paa denne vidunderlige poetiske og konstneriske Aand, der møder os i enhver Arv fra det gamle Hellas. Det er ingen Mythe i egentlig Forstand; de Skikkelser, hvormed vi her have at gjøre, høre ikke til dem, hvori den naive Folketro fandt Hvile, og hvortil den fromme Hellener saae op med hellig Ærefrygt og religieus Gysen. Amor eller — lad os nævne ham med hans græske Navn — Eros er et saadant Væsen; paa ham troede de, som troede paa Guderne, men Psyche hører ikke Religionen til. Og Eros selv synes ofte mindre at tilhøre den religieuse Tro end Philosophien, Poesien og Konsten. Tænkeren fandt i ham Aandens Livsprincip, det Princip, der havde skabt og opholdt Verden; Digterne berømme hans Almagt, hans Kraft til at glæde og hæve Menneskesjælen, ikke mindre end til at pine den; men især ere de uudtømmelige i at fortælle om hans lunefulde Spøg og hans utallige Skjelmsstykker; Konstnerne følge dem; begge finde de i Eros deres Yndlings-Legetøi. I det græske Sprog har Sommerfuglen, eller rettere Natsværmeren, det samme Navn som Sjælen, Psyche. Dette beroer fra først af ikke paa, at man fandt nogen Lighed mellem disse to; det er en af de Tilfældigheder, som Sprogene ere saa fulde af; men i Hellas' Jordbund faldt dette tilfældige Frø ikke ufrugtbart ned. Hellenerne fandt, at Sommerfuglen ikke upassende kunde være et synligt Tegn for Sjælen. Dette lod sig især fortræffeligt bruge i Forhold til Eros. Elskovs Magt, der griber Sjælen, det er jo Drengen, der fanger Sommerfuglen; Elskovs Brand, der fortærer Sjælen, det er jo Drengen, der piner den fangne Sommerfugl, ja brænder den med sin Fakkel; vi kjende begge Forestillinger fra Hellenernes Konst og Poesi. Men Sommerfuglen er dog kun et fattigt Symbol for Sjælen; sit rette Udtryk finder den kun i den Form, der hører den selv til, i den menneskelige Skikkelse. Vilde man fremstille Menneskesjælen, kunde man ikke undvære denne, og Intet fandt man, der lignede den mere, end den unge Kvinde i al sin Skjønhed og Reenhed; men for at man skulde forstaae, hvad der meentes, beholdt man det bekjendte Symbol, og gav Kvinden Sommerfuglevinger. Saaledes fremstod Psyche, ikke mere et Symbol eller en Allegori, men et personligt Væsen, værdigt til at optages blandt Mythologiens bekjendte Skikkelser. Og man finder virkelig en Plads til hende i Gudernes Kreds, ved at stille hende i Forhold til Eros. Thi Eros er ikke det abstracte Begreb Elskov; han er en Person. Den Følelse, han vækker hos Menneskene, maa være levende hos ham selv; han maa selv kunne elske, naar der findes en værdig Gjenstand for hans Kjærlighed. I Psyche er denne funden. Eros bliver Psyches Elsker; Eros hæver Psyche til Himmelen og Udødeligheden.

Det er sjeldent, at det lykkes den mythologiske Forskning med nogen Grad af Sandsynlighed at eftervise en Mythes Oprindelse og Udviklingsgang, og hvor dette, som i nærværende Tilfælde, lader sig gjøre, er det i Regelen et Tegn paa, at det mere er en Allegori end en Mythe, mere Philosophi end Religion. Mythen om Eros og Psyche, hvis man vil kalde den saaledes, er ikke en religieus, men en philosophisk Mythe, ikke synderlig forskjellig fra de glimrende mythiske Skildringer, hvormed Plato stundom ender sine Dialoger. Men det er ikke igjennem en begeistret Philosophs Fortælling, at den er kommen til os; vi kunne ei engang angive, hvilken Philosoph eller Digter der først har uddannet den. Vi spore den tidligere i Konsten end i Literaturen; paa Literaturens Omraade træffe vi den først i et Ammestue-Eventyr hos Apulejus, henved 200 Aar efter Christus. I denne platte Form er Ideen saagodtsom udvisket; Gudeskikkelserne behandles, jeg vil ikke sige som hos Lukian, men omtrent som i den moderne Farce „Orpheus i Underverdenen". Og dog har denne raae Behandling ikke været istand til at udslette den oprindelige Herlighed. Det var et morsomt, et nydeligt Eventyr, og som

saadant gik det paa mange Maader, mere eller mindre forandret, over i Middelalderen og den nyere Tid, og blev som Folkeeventyr hjemme hos forskjellige af de nulevende Folkefærd. Og da Konst og Videnskab vaagnede paany efter Barbariets Nat, da vaagnede ogsaa Historien om Amor og Psyche til fornyet Liv. Apulejus' Eventyr forherligedes af de største Konstnere; Rafael malede det i Villa Farnesina i Rom og Pierino del Vaga i Villa Doria ved Genua. I vore Dage har en anden Konstneraand med endnu større Ynde og med større Uskyldighed behandlet det samme Emne. Det er Thorvaldsen, hvis herlige Række af Reliefer af Psyches Historie vel er alle vore Landsmænd bekjendt. Omtrent paa samme Tid søgte ogsaa en dansk Digter at fortælle Sagnet i dets oprindelige Reenhed og udmale det med den høiere Poesies Farver. Paludan-Müllers „Amor og Psyche" er næsten ligesaa bekjendt, som Thorvaldsens Billedrække, og det er vel især igjennem hans Fremstilling, at Sagnet kjendes hertillands. Men saavel hos Paludan-Müller som hos Thorvaldsen ligger Apulejus' Eventyr til Grund. Det er den eneste virkelige Kilde, og Eventyrets Charakteer spores ogsaa igjennem hine ædlere Fremstillinger.

Det er en Scene af dette Eventyr, som Billedhugger A. Saabye har behandlet i den Gruppe af legemsstore Figurer, der var at see paa den sidste Konstudstilling i Kjøbenhavn, og hvoraf her meddeles en Tegning. Lad os tilbagekalde de nærmest liggende Træk af Eventyret i vor Erindring. Psyche var bleven Amors Hustru og raadede i hans pragtfulde Slot; men hun vidste ikke selv, hvem hendes Mand var. Kun i Nattens Mørke besøgte han hende; hun havde aldrig seet ham og maatte ikke see ham. Men misundelige Søstres falske Raad, der forsikkrede hende, at hendes Mand var et grusomt Uhyre, som efter kort Tids Forløb vilde opsluge hende, forledte hende til at søge Vished i Sagen, og i værste Tilfælde forekomme Uhyret ved at dræbe ham selv. Hun vovede Forsøget; men ved Lampens Skin saae hun, at hendes Lykke var større, end hun nogensinde havde anet; hendes Brudgom var den skjønneste af alle Guderne; det var Amor selv. Dog, hendes Lyksaligheds Ruus varede kun kort. En Draabe af Lampens hede Olie blev spildt og faldt ned paa Amors Skulder; han vaagnede og fløi fortørnet bort; Psyche havde mistet ham for stedse. Da greb Fortvivlelsen hende, og hun styrtede sig ned i den forbistrømmende Flod; men Floden tog hende mildt i sine Arme og bar hende uskadt over til den anden Bred. Det var en eensom Skov, hvor kun Gjeder græssede, og den gamle Pan sad og spillede paa sin Rørfløite; men Psyche rædedes hverken for Eensomheden eller for den bukkeføddede Gud; hendes Nød var altfor stor, og hele Naturen havde Medlidenhed med hende. Først og fremmest søgte Pan at trøste hende. Men hvad Trøst havde han at byde? Han kunde fortælle hende, at han forstod hendes Sorg, at han selv ikke var uprøvet i Elskovs Kval; han havde jo elsket Nymphen Syrinx, som bestandigt flygtede for ham, flygtede, til hun endte sit Liv i Vandet, hvor hun for hans Øine forvandledes til et Rør; i stadigt Veemod dvælede han ved Tanken om hende og spillede paa den Fløite, han havde dannet af det kjære Rør. Han kunde sige hende, at der ingen Hjelp var for hende, uden hun ved Bøn kunde forsone Amor og hvem af Guderne hun ellers havde fortørnet. En ringe Trøst for Psyche, der følte sin Skyld altfor levende, og ikke vovede at haabe paa Bønnens Kraft! Men det var dog et venligt Ord af en medfølende Sjæl, og det var nok til at holde hende opret i den første Fortvivlelse.

Hvilken tillokkende Opgave for en Konstner! Den gamle, grimme Pan med Bukkebeen og Horn, med et Ansigt, der næsten ligesaa meget ligner en Gjedebuk som et Menneske, skal stilles sammen med Idealet af kvindelig Ynde, og disse skærende Modsætninger skulle klinge sammen i een Harmoni. Ja, vi harmes ikke over denne Sammenstilling. Den unge Pige er en stakkels hjelpeløs Skabning, som netop trænger til den erfarne Gamles Besindighed, og han er saa mild og venlig; han er lutter Medlidenhed. Det er lykkedes Saabye fortræffeligt i Pansfiguren at udtrykke denne hjertelige Medfølelse; den synes at vise sig dobbelt stærk igjennem de raae, dyriske Træk; vi kunne ikke lade være at holde af den gamle, ærlige Pan, paa samme Tid som vi føle, hvor forladt Psyche maa være, siden hun ikke har anden Trøster end ham. Hun sidder ved Siden af ham, sammensunken i sin Kummer. Hun hører hans Ord, men hun rører sig ikke; hun seer ikke til ham og taler ikke til ham; kunde hun svare paa hans Tale eller endog blot see paa ham, maatte hun være kommen mere til Ro i sit Sind, end hun endnu er. Enhver, der seer hende, føler sig overbeviist om, at en saa yndig Skikkelse ikke kan være evig ulykkelig; men hun selv veed det ikke endnu; hun lytter kun til den Gamles Ord, fordi han er kommen til hende med venlig Tale. Dette Træk, som tildeels er antydet af Apulejus, har Saabye udtalt med stor Styrke. Skulde derfor Nogen synes, at der manglede Sammenspil imellem Figurerne, eller at det mindre var en Gruppe end to Personer, der sad ved Siden af hinanden, da turde det hændes, at her netop er alt det Sammenspil, som der skal være, og at en større Vexelvirkning imellem Personerne vilde gjøre Situationen uklar.

Ved Behandlingen af antike Emner er det en Selvfølge, at Konstneren maa holde sig til de fra Oldtiden overleverede Forbilleder. Saabye, der tidligere med Held har kaldt Oldtidens Satyrer frem igjen, har ogsaa i sin Pan holdt sig nøie til Antiken. Ved Psyche var dette ikke saa let; thi den store Mængde Psychebilleder, vi have fra Oldtiden, findes paa Arbeider af saa underordnet Værd, at de ikke kunne benyttes. Og dog er der eet antikt Konstværk, hvorpaa man kommer til at tænke, ved at see Saabyes Psyche. Det er et Brudstykke af en kvindelig Figur, som er fundet i Amphitheatret i Capua, og hvoraf en Afstøbning findes i Thorvaldsens Museum. Kun Hoved og Bryst ere tilbage, og man veed ikke, hvad Navn man skal give den; en sindrig Fortolker har kaldt den en sørgende Psyche. Det stærkt foroverbøiede Hoved har altid været en Gaade. Det er ikke usandsynligt, at det er Forsøg paa at løse denne Gaade, der har ledet Konstneren til den foreliggende Composition. Men ligesom hin Torso i Virkeligheden ikke kan restaureres paa den her angivne Maade, saaledes er det klart, at, selv om den kunde det, vilde Gruppen ikke mindre være Konstnerens eget Værk, saasnart som den var, hvad i nærværende Tilfælde vist Enhver vil indrømme, at den er, et virkeligt Hele og et klart Udtryk for en sund Tanke.

L.

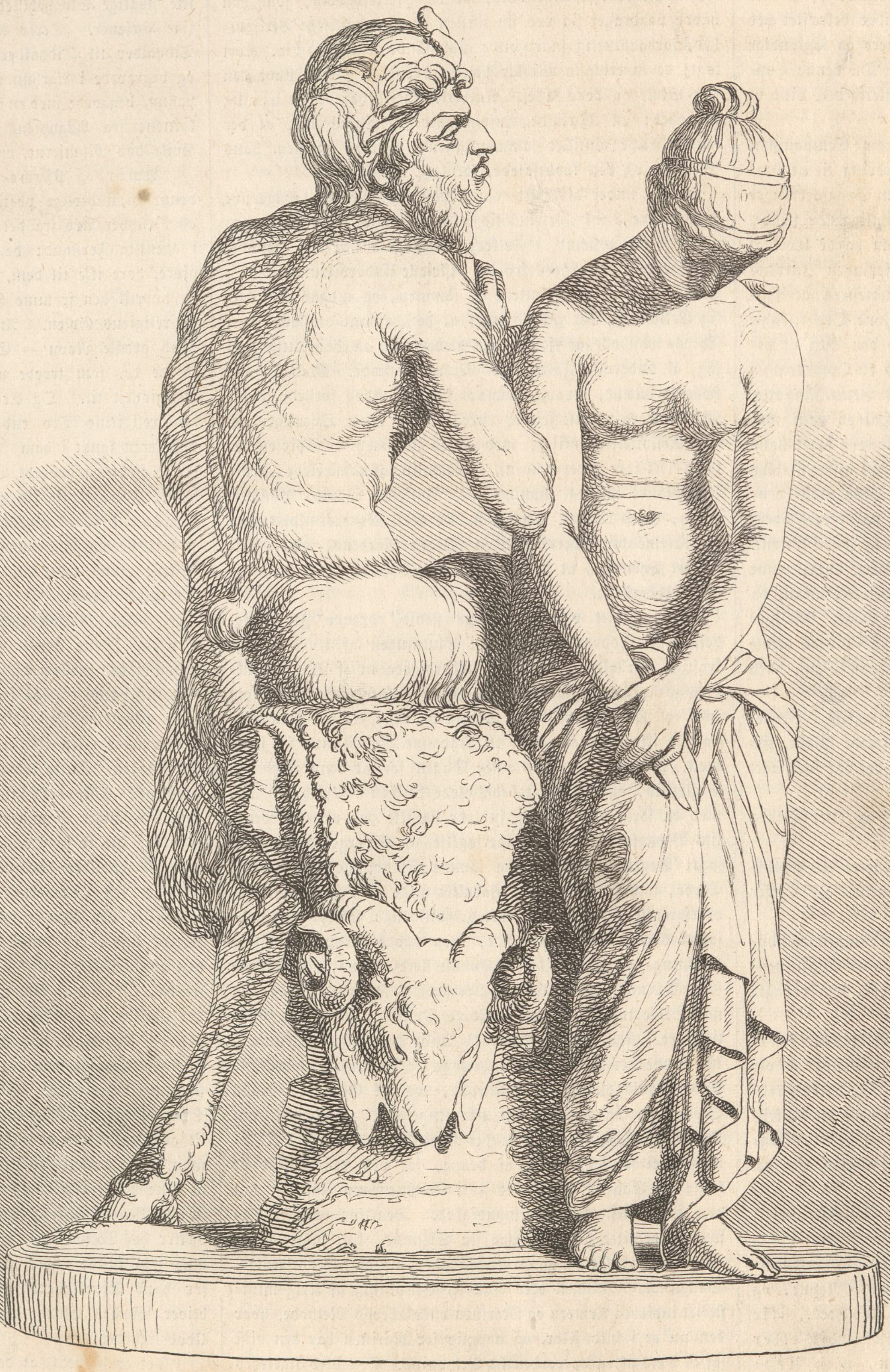

Pan og Psyche, Gruppe af A. Saabye.

Jernbanegaarden ved Randers.

I forrige Numer har allerede det ene Endepunct af den jydske Jernbanes første Afdeling været Gjenstand for en kort Beskrivelse; vi kunne altsaa, ved at fortsætte denne, for hele Afdelingens Vedkommende, ansee Aarhuus-Stationen og dens nærmeste Omgivelser som bekjendte.

Fra Viaducten under Aarhuus-Horsens Chausseen følger Banen Mølleaaens Dal paa den høire Bred til Fiskerhuset, hvor den paa en 40 Fods Jernbro gaaer over Aaen, derfra tæt nedenfor Landsbyerne Aaby, Gjellerup indtil Brabrand, hvor den i Niveau skærer Hovedlandeveien til Silkeborg, og hvor en Station er anlagt. Retningen gaaer da Øst om Landsbyen Lyngby, tæt forbi Yderup og ved Mundelstrup over den mindre Landevei fra Aarhuus til Viborg, der ved en Viaduct er ført over Banen. Ved Mundelstrup findes en Holdeplads. Dette er det høieste Punct paa Linien, der her er omtrent 150 Fod over Havfladen. Banen følger nu Skraaningen af de Bakker, paa hvilke Landsbyerne Gjeding og Qvottrup ligge, og søger nedenfor Landsbyen Søften ind i Lilleaaens Dal, hvor den løber langsad Aaens venstre Side indtil Grundfør Mølle. Paa denne Strækning gaaer den forbi de smukke Landskaber ved Ristrup, Nørring og Hinnerup, hvor en Station er lagt i den østlige Udkant af Frysenborgs Skove, de saakaldte Nørring Ure. Ved Grundfør Mølle er Banen paa en 24 Fods Jernbro ført over paa Lilleaaens høire Bred; videre frem, imellem Haraldslund og Kollerupgaard, er den med megen Vanskelighed banet igjennem

de svære Bakkepartier ved Selling. Kort derfra naaer Banen Hadsteen, hvor en Station er anlagt ved Randers-Skanderborgveien, som her skæres i Niveau af Banen. Herfra er Linien ført over Galtens og Leerbjergs store Enge, der mod Vest indfattes af de skovklædte Bakker ved Faurskov og mod Øst indesluttes af Høiderne, hvorpaa Galten Kirke ligger. Banen følger nu Aaens høire Bred, gjennem det herlige Landskab med Essendrupgaardene paa høire og den udmærket smukt beliggende Hovedgaard Bidstrup paa venstre Side, til Laurbjerg, hvor den ligeledes i Niveau skærer den mindre Landevei mellem Randers og Ringkjøbing, og hvor en Holdeplads er anlagt. Derpaa gaaer den forbi den smukt beliggende Ny-Mølle og Ny-Gaard, over Gudenaaen tæt østfor Lilleaaens Udløb i den, og igjennem det smukke Parti, hvor Østergaard og Løistrup, hver paa sin Side, ligge, malerisk grupperede, i denne paa Skove og egekratbevoxede Lyngbakker saa rige Egn. Tæt nordfor Gudenaabroen, som har en fri Spænding af 150 Fod og en Høide af 15 Fod over almindelig Vandstand, ligger Langaa-Stationen, hvorfra Banen til Viborg-Skive-Struer-Holstebro skal gaae ud. Fra Langaa-Stationen følger Banen den brede Gudenaa-Dal paa Aaens venstre Side, nedenfor de Høider, paa hvilke Landsbyerne Greensteen og Stevnstrup ligge, og overskærer Nørreaaens Dal ved Fladbro, hvor en 40 Fods Jernbro er bygget over Aaen. Forbi Landsbyen Hornbæk, som med sin lille, smukt liggende Kirke sees paa hosstaaende Tegning, naaer Banen Randers, hvor Stationen ligger i Byens vestre Udkant og ved en Hestebane er sat i Forbindelse med Havnen.

Randers Banegaard, tegnet af Chr. Holsøe.

Randers Banegaards Grund er tildeels den saakaldte Vold, der tidligere begrændsede et Vandløb, som var ført ind til Byen fra Oust Mølle, for at drive den saakaldte hvide Mølle, hvilket Vandløb nu er forlagt til Skjellet mellem Viborg og Randers Amter. Banegaarden er tegnet fra det Punct paa Viborg-Randers-Chausseen, hvor Nedkjørselen til Stationen er anlagt. Den bestaaer af en Hovedbygning med to Ventesale og et Dameværelse, Post- og Restaurations-Localer, Bolig for Betjente m. m., et Varehuus, en Kvægfold, en Vognremise til sex Vogne, en Locomotivremise til to Locomotiver, et Vandcisternehuus, Materialhuus og Cokeshuus. Foruden den nævnte Adgang til Stationen findes endnu en anden, forbi hvide Mølle, som fører lige ind til Varehuset. Fra Stationen haves en smuk, vid Udsigt over de store, rige Enge langs Gudenaaen, næsten lige til Langaa; naar de betydelige, Jernbaneselskabet tilhørende Arealer blive beplantede og omlagte til Haver, vil dette Sted faae en særdeles venlig Beliggenhed.

„De fattiges Dyrehave", tegnet af Chr. Deichmann.

De Fattiges Dyrehave.

„Hvormed skal jeg more mig?“ — Ja, det Spørgsmaal har staaet paa Dagsordenen fra hin Dag, da Fader Adam gav Dyrene Navne, og til det Dieblik, da Du, min Læser, tog dette Numer af „Tidenden“ i Haanden; det Spørgsmaals Besvarelse har skaffet Pattegluttcn sin Rangle, Drengen Sabel og Gevær, Pigen sin Dukke, den unge Dame den straalende Baldragt, den unge Herre Billardqueuen og Havanacigaren, den adstadige Mand en Kone og den ustadige Kone en Elsker, Drankeren Flaske og Spilleren Kort og Tærninger; har givet Mange Livet og berøvet Mange Livet, har skabt Grever og Baroner, har omstyrtet Riger og opbygget Throner; det deri indeholdte Problem er blevet løst ved mangt et lystigt Sold, hvor Pocalerne vare sprukne Theekopper, Belysningen en Tællepraas i en Flaskehals og Taffelmusiken de Unges muntre Stemmer; det er forblevet ubesvaret ved mangen Soirée, hvor Anretningen var paa Sølv og Krystal, hvor Nattens Mørke forjoges af straalende Lamper, hvor Virtuosen gjennemhamrede det kostbare Flygel; men — hvor ofte det end er skeet, aldrig vil der være Mangel paa Genier, som udtømme deres Skarpsindighed for at besvare det, altid vil der findes Læber, som sukke, hviske, raabe, klynke og sige: Hvormed skal jeg more mig? „Nød kjender nøgen Kone at spinde“, Kjedsomhed gjør Daaren opfindsom, for at hitte Morskab. Men hvad der morede os i Gaar, kjedes vi ved i Dag; Barnet sønderbryder det længe attraaede Legetøi og kaster det bort, Ungdommen ombytter den lystige Panteleg og den glade Dands med det adstadige L'hombrebrædt og det selskabelige Caffebord — hvad vore Fædre ansaae for den jordiske Lysts Toppunct, bringer neppe deres Efterkommere til at flytte en Fod: tempora mutantur, et nos mutamur in illis! Saa sang Horatius og sandet bliver hans Ord af alle fornuftige Mennesker i Almindelighed og af alle gamle Mænd og Koner i Særdeleshed, med den ubetydelige Forskjel dog, at hine ofte mene, Alt bliver bedre, medens disse derimod ere blevne enige om at paastaae, at Alt bliver værre. Det ville vi nu lade staae ved sit Værd og kun holde fast ved, at Tiderne virkelig forandre sig og vi med dem; det er en Kjendsgjerning, som Intet skal rokke, og mindst af Alt „de Fattiges Dyrehave“.

Ude ved Kalkbrænderiet, heelt forbi Classens Have, hvor Sundet skærer sig ind i Kjøbenhavns Amts nordre Birk, laa allerede for adskillige Aar siden denne „Dyrehave“, der, om ikke i Andet, saa dog i Navnet havde Noget, tilfælles med den rigtige, store Dyrehave. Dyrene indskrænkede sig vel til Vandrotter og en Lænkehund, der gik løs om Natten, og de stolte Bøgetræer — ja, de fandtes der ogsaa, men zirligt opstablede i mægtige Favnestykker, der kunde bringe en Brændehandlers Hjerte til at gløde og hans Tanker til at udvide sig; men lidt Grønt var der dog altid, og Guds frie Natur var slet ikke snøret i hemmende Baand. Her samledes Søndageftermiddag Nyboders Befolkning og Beboerne fra det ligesaa fattige, som folkerige nordre Kvarteer af Staden; Bevertningen var tarvelig nok: selv bragte man Fortæringen med i en Bylt, eller i Barnevognens Magazin og leirede sig paa Grønsværet, eller hvor det kunde falde sig, spiste sit Smørrebrød, lod Lærken gaae rundt, og, gik det rigtig flot til, fik Mutter og Ungerne sig en Tour i Gyngen, og saa gik man hjem til Ugens Slid og Slæb. Men, som sagt, Tiderne forandredes: Kjøbenhavnerne nøiedes ikke længere med den tarvelige Fornøielse, som bødes dem paa „Rosenlund eller Fresberre“, Commersraaden, den store Carstensen, omplantede Morskabens Træ, og „de Fattiges Dyrehave“ fik ogsaa sin Deel af Frugterne. Nu see vi, som Billedet viser, Gyngen gaae op og ned, Carousellen kjøre rundt til Musikens skingrende Tone; flotte Opvartningspiger, der ikke længere huske den Tid, da de glemte at rødme over en saftig Spøg, have afløst „Peter“, som vi kjende fra Hertz' Vaudeville, og snoe sig travlt omkring mellem den muntre Skare og de tæt besatte Lysthuse, idet de forsørge Befolkningen med „halve Baiere“, Toddyer og andre Livsfornødenheder. Publicum seer ud som paa de andre Forlystelsessteder, kun en og anden gammel Ulk, med Trøie og blank Hat, slentrer omkring som en Levning fra de gamle Dage; Gjesterne sysle endnu med det store Spørgsmaal: „Hvormed skal jeg more mig?“

H.

Ugens Politik.

Den 18de Sept. 1862.

Den sidste preussiske Note af 22de August er nu bleven offentliggjort, og medens de deri opstillede Fordringer i alt Væsentligt findes i de af denne Note tidligere leverede Uddrag, skulde man i formel Henseende snarere troe, at den var skreven af en eller anden tydsk Rabulist, end i det preussiske Udenrigsministerium af en Diplomat, der paa sin Regjerings Vegne fører Underhandlinger om et vigtigt internationalt Spørgsmaal med et uafhængigt Rige. Ved Gjennemlæsningen af denne Note modtager man uvilkaarlig det Indtryk, at det slet ikke vilde convenere Preussen, hvis Danmark gav efter for dets Fordringer; det lader til, at det nærværende, reactionaire Ministerium trænger i den Grad til at udføre en eller anden imponerende Bedrift, der kan stille det i et glimrende Lys i den offentlige Mening, at det med Overlæg benytter den mest irriterende Tone for at umuliggjøre ethvert Forlig. Det vilde dog ikke have været nødvendigt, saaledes at overskride den diplomatiske Høfligheds almindeligste Regler, da de opstillede Fordringer alligevel ere af en saadan Beskaffenhed, at enhver dansk Regjering maa møde dem med det bestemteste Afslag. Og denne Anskuelse udtales ogsaa med stor Styrke af Frankrigs og Englands Hovedaviser uden Hensyn til deres Farve. Det tydsk-danske Spørgsmaal begynder atter at trænge sig frem i Forgrunden, og det er meget heldigt, at den offentlige Mening, hvis Indflydelse paa de politiske Begivenheders Gang man i vor Tid ikke kan miskjende, overalt udtaler sig til Gunst for os. I Frankrig erklærer Moniteurens Münchnercorrespondent, — der virkelig existerer, uagtet man har betvivlet hans Tilværelse, — at Danmark ikke kan gaae ind paa Preussens Fordringer uden at opgive sin Uafhængighed og gjøre sig til en Vasalstat af Tydskland. »Le Constitutionnel« fremhæver, at det er Junkerpartiet i Preussen, der har Skyld i Forviklingerne, og at det er det feudale Aristokrati, der har svoret den danske Constitutionalisme evigt Fjendskab, og »Le Pays« ivrer mod Preussens Lyst til at spille Sømagt, især fordi dets Bestræbelser ere rettede mod Danmark; det erklærer, at den skandinaviske Eenhed har bedre Udsigter, end den tydske, fordi Skandinaverne have den Fordeel fremfor Tydskerne, at de bestaae af een Folkerace. At de officielle og officieuse Aviser i Frankrig føre dette Sprog er ikke saa forunderligt, men saameget desto mærkeligere er derimod en Artikel i »L'Union« med Overskrift „Den skandinaviske Eenhed“, hvori dette Cleresiets og Legitimisternes fremskridtsfjendtlige Organ ivrer mod Italiens og Tydsklands Eenhed, men erklærer sig for et Skandinavien, „hvis naturlige Repræsentant i Danmark Baron Blixen-Finecke er, og som kunde constitueres, uden at Politiken behøver at krænke Tractater og Folkeretten, afsætte Konger eller berøve Nationerne deres Uafhængighed. »L'Union« tilføier ikke, hvorledes det tænker sig en slig Constitution, der sagtens kun erholder dets Understøttelse, fordi den mishager Preussen og Rusland, der have begaaet den i Cleresiets Dine saa utilgivelige Forbrydelse, at anerkjende Kongeriget Italien. Men »L'Union's« Udtalelse har dog for saa vidt Betydning, som den viser, at hvis Keiseren vil fjerne sig fra de liberale Bonapartister og støtte sig til et af de extreme Partier, hvilket i det nærværende Dieblik i ethvert Tilfælde ikke er umuligt, vil han ikke møde Modstand, naar han vil fremme en skandinavisk Politik. I England slutte »Globe« og »Morning Post« sig nu til den fra dansk Side alt længe fremsatte Paastand, at det med Junkerpartiet leslende, reactionaire preussiske Ministerium ingenlunde af Uegennyttighed lægger en saa rørende Omhu for Kongen af Danmarks tydske Undersaatters constitutionelle Rettigheder for Dagen, men at Preussen følger en Erobringspolitik og vil besidde Kiels Havn tilligemed de den beherskende Stillinger i Slesvig. Men naar Cabinetterne ogsaa komme til denne Erkjendelse, kunne de ikke undlade at modsætte sig et saadant Forsøg, og om end den af „Köln. Z.“ bragte Efterretning, at Sverig og Norge under Frankrigs Auspicier have afsluttet en hemmelig Tractat med Danmark, ifølge hvilken de forpligte sig til at deeltage i Slesvigs Forsvar, er usand, ere Chancerne dog for Dieblikket ikke aldeles ugunstige. Men det gjelder rigtignok om at gribe, fastholde og benytte dem, thi det gaaer i Politiken ligesom i Krigen: Lykken tilsmiler kun den Modige.

Det sidste af Laguéronière i »La France« offentliggjorte Brev, hvori han foreslaaer paany at sønderlemme det af hele Europa, med Undtagelse af Østerrig anerkjendte Kongerige Italien, er saa stridende mod den sunde Fornuft, at man umulig kan antage det for at være et Udtryk af den keiserlige Tanke. »La France« maa kun betragtes som Organet for et stort Antal af Pavedømmets fanatiske Tilhængere, der have Adgang til Hoffet, men disse ere rigtignok saa mægtige, at de kunne fremkalde en Ministercrise, og Rygtet om, at Thouvenel, Fould og Persigny paa Grund af deres voxende Indflydelse have ønsket Afsked, dukker i de sidste Dage op med fornyet Styrke. Men Italiens Eenhed er alt nu en politisk Kjendsgjerning, der har slaaet saa dybe Rødder ikke blot i Italien, men i hele det liberale Europa, at kun aldeles uberegnelige Begivenheder ville være istand til at omstyrte Napoleon den Tredies, Cavours, Garibaldis og Victor Emanuels Værk. I den diplomatiske Ferietid, fremkaldt ved Keiserens Ophold i Biarritz, vil »La France« maaskee vedblive at triumphere, men Glæden vil neppe vare længe. I den Tid vil Keiseren betænke sig og har hverken isinde at udtale sig i den ene eller den anden Retning, før han vender tilbage til Paris. Saalænge vil den nærværende Tilstand blive uforandret, og før den Tid kan der heller ikke være Spørgsmaal om noget Ministerskifte eller om at udskrive nye Valg til den lovgivende Forsamling, en Foranstaltning, som Regjeringsbladene paastaae ikke vil blive truffen, uagtet man vil vide, at Indenrigsministeriet alt udfører de nødvendige Forarbeider. »Morning Post« beskæftiger sig ogsaa med Laguéronnières Breve, og Lord Palmerstons Organ er af den Mening, at et Forsøg paa, under en mere eller mindre modificeret Form, at vende tilbage til Bestemmelserne i Villafrancatractaten kun vil aflokke alle erfarne Statsmænd et medlidende Smil. En italiensk Avis »L'Opinione« indeholder følgende Artikel med Overskrift: Et naivt Spørgsmaal, hvis slaaende Sandhed er umiskjendelig. »La France« spørger: Hvorledes kunne Italienerne forlange af os, at vi skulle gjøre Ende paa en Situation i Rom, der ikke kan modificeres i den af dem attraaede Retning uden at fremkalde indre Vanskeligheder hos os og uden at svække vort Fædrelands traditionelle Indflydelse?

Vi forlange blot, siger »L'Opinione«, at Frankrig skal forlade Rom, fordi det ikke har nogen Ret til at blive der. Det er idetmindste den Dom, som den franske Regjering selv, som hele Europa har fældet med Hensyn til Roms Occupation. Hvis man blot vil sige, at Frankrig forbliver i Rom med samme Ret, som Østerrig forbliver i Venedig, saa skulle vi være de første til at indrømme, at det vilde være barnagtigt at forlange Roms Evacuation ad de diplomatiske Veie, som vi hidtil have benyttet. Have vi nogensinde skrevet Noter og sendt Gesandter til Keiser Franz Joseph for at bede ham om at lade os tage Venedig og Fæstningsfiirkanten i Besiddelse?

Rattazzi har langt om længe fattet sin Beslutning med Hensyn til Garibaldi og hans Stalbrødre. Generalerne Cialdini og La Marmora, der modsætte sig Amnistien, have seiret, den navnkundige Frihedshelt skal dømmes af Assiseretten, det meddeler den officielle Tidende. Denne Beslutning er Cabinettet i Turin altsaa kommen til, trods det Tryk, som den offentlige Mening ikke blot i Italien, men i hele Europa har øvet paa det; men naar det har troet alene at kunne standse den Gjæring, som hersker paa Sicilien og i Neapel ved at gaae frem med ubøielig Strenghed mod en altfor populair Patriot, saa har det sikkert ved dette Skridt sat sin egen Popularitet paa Spil, og hvis de Franskes Keiser ikke gjør saa store Indrømmelser, at han opretholder det alt vaklende Ministerium Rattazzi, vil dets Dage vist alt være talte.

Medens den preussiske Regjering under Discussionerne om Militairbudgettet optraadte paa den mest udfordrende Maade ligeoverfor Folkerepræsentationen, saa at man ikke kunde see nogen anden Udvei, end Kammerets Opløsning eller et Statscoup, synes den i det sidste Dieblik at være bleven spagfærdigere. Under Forhandlingerne om Hærens Reorganisation erklærede de Ministre, som toge Ordet, at de ikke behøvede nogen Indemnitet, saaledes som Kammeret paastod, da de kun havde gjort deres Pligt. Men nu bringer Telegraphen os den overraskende Efterretning, at Krigsministeren, hvis Optræden under Debatten var mest halsstarrig og uparlamentarisk, har i Budgetcommissionens Samling den 17de September afgivet de mest imødekommende Erklæringer og tilføiet, at han den følgende Dag vilde være istand til at meddele yderligere Oplysninger. Hvad der har bevirket dette pludselige Omslag, er endnu ubekjendt.

De sidste Begivenheder i den amerikanske Krig synes at have været af en afgjørende Beskaffenhed. Ligesom Unionen, trods de pralende Beretninger om de rigelige finantsielle Hjelpekilder, har seet sig nødsaget til at benytte Frimærker istedetfor Skillemynt, og ligesom Unionens Armeer, trods deres overlegne Styrke, altid møde svagest paa Kamppladsen, saaledes have General Popes foregivne Seirvindinger havt hans Hærs endelige Tilbagegang tilfølge. Sommerfelttoget vil snart være endt, og Sydens Armeer have ved deres Manoeuvrer og deres Kampe trængt Nordens Stridskræfter tilbage til Washington; de indtage nu atter den truende Stilling, som de holdt besat efter det første Slag ved Bulls Run. Baade »Times« og »Morning Post« indeholde Artikler om det amerikanske Spørgsmaal. »Times« fremhæver, at Sagerne have taget en høist betænkelig Vending for Unionen og mener ikke, at der snart vil foregaae nogen Forandring. »Morning Post« bemærker, at Syden vel nu gaaer offensivt tilværks, istedetfor at det hidtil har ført en Forsvarskrig, men troer, at de Confoedererede ligesaa lidt ville kunne erobre Norden, som deres Modstandere have været istand til at gjøre Erobringer indenfor de sydlige Grændser. Bladet udtaler det Haab, at Regjeringen i Washington nu vil være mere tilbøielig til at ordne Forholdene paa en fredelig Maade, hvilket dog ikke er meget sandsynligt, da Forbittrelsen snarere stiger end aftager efter ethvert Sammenstød.

De Uveirsskyer, som i Løbet af de sidste Maaneder havde samlet sig i Tyrkiet, begynde at fordele sig. Man skulde troe, at det snarere var England end Porten, der blev truet i Orienten ved hemmelighedsfulde Rænker, thi det er det engelske Diplomati, der har udfoldet den største Aarvaagenhed og Energi for at afværge Faren. Det kom denne Gang ikke til Udbrud i Orienten. Tanken om at sende Garibaldi og hans Frivillige dertil var opstaaet hos En eller Anden, sandsynligviis hos de Franskes Keiser, hvis man tør troe de i det italienske Parlament fremkomne Oplysninger om denne Sag. Men hvad enten Garibaldi af egen Drift har modstaaet Fristelsen, eller at England har advaret ham, saa blev Gjæringen ikke saa stærk, som man havde ventet: Garibaldi udeblev. Montenegro er alt blevet roligere,

og hvis Serbien lytter til de af Grev Russell givne Raad, vil det følge Montenegros Exempel. Frankrig spiller en høist mærkelig Rolle i Orienten og synes at fornegte sin i Krimkrigen fulgte Politik, idetmindste seer man Ruslands Indflydelse tiltage ved Hjelp af Frankrigs Protection.

M.

Clara Ravn.

(Af Th. Thorson.)

(Fortsat.)

En frisk Nordenvind blæste henover det stivnede Sund, da Slæden pilsnart satte Cours fra Landskrona ad Hveen til. Saalænge vi vare paa Sverigssiden af Hveen, hørte vi bestandig Grosserer Bjørkebeks Folk affyre Skud paa Skud til vor Ære. Vi vare i rigtig godt Humeur. Alt var saa lyst og smilende. Min Forretning var lykkedes; Faren, som truede dens Udfald, var forbi. Clara lo og smilede ved min Side, og hendes Fader smeldede uafbrudt med den lange Kanepidsk.

Vi naaede ind under Hveen. Store Skyer begyndte at trække op paa Himmelen, og Vinden gik mere til Vest. Lidt senere strøg en tæt Taage henover Isfladen og betog os ganske Udsigten. Vi kjørte videre, men mærkede snart, at vi vare ude af Coursen. Een Ting, den allervigtigste, havde vi ikke tænkt paa at forsyne os med, nemlig et Compas. Flere Slæder, som vi mødte, og som vi havde spurgt om Vei, havde ført Compas med, hvorefter de styrede, men vi havde intet saadant, og i den sidste halve Time havde vi ingen Slæde mødt. Vinden var paa denne Tid, som vi senere erfarede, gaaet om til Vest og vi vare, i den Tanke at Vinden stadigt blæste fra Nord, ifærd med at kjøre lige imod Syd ud ad det aabne Hav til. Sagen blev os imidlertid betænkelig, og vi besluttede at holde stille for at vente paa, at Taagen skulde lette og tillige for at fodre Hesten.

Da vi netop befandt os i Nærheden af en stor Vaage, bleve vi to Herrer enige om at forsøge vor Jagtlykke. Clara fik Madkurven frem, vi pakkede hende endnu bedre ind i Kanen, spændte Hesten fra og stillede den i Læ af Kanen med et godt Foder foran sig. Proprietair Ravn skulde agere Jæger og jeg Jagthund. Naa, vi fik da ogsaa skudt et Par Vildænder, men saasnart de vare anskudte, dukkede de under Isen, og væk vare de. Den Jagt skulde vi ikke blive rige ved; men Ravn var jo ivrig, jages skulde der. Vi fjernede os bestandigt mere fra vort Kjøretøi og fra Clara.

Paa engang hørte vi en forvirret Larm i Retning af vor Kane. Vi vendte os om, og i samme Nu saae vi fire Slæder i strygende Fart suse hen imod vor egen. De holdt stille. Vi vare over trehundrede Alen borte og kunde netop skimte Scenen gjennem Taagen. Da lød et Skrig. Vi saae Clara blive løftet over i den forreste Slæde — endnu et Skrig, et Knald af Kanepidsken og — de fire fremmede Slæder forsvandt i Taagen.

Vi styrtede afsted af alle Kræfter for at naae vor Kane og sætte efter Jomfrurøveren; men da vi nærmede os i Løb, blev Hesten forskrækket og gav sig til at trave om paa Isen. Inden vi havde fanget den og faaet den spændt for Slæden, havde Vinden aldeles udslettet de flygtende Slæders Spor; det var ikke muligt at høre Ørenlyd for Blæsten, og Taagen forhindrede os endnu bestandig i at see Gjenstande, der vare mere end et Par hundrede Alen fjerne.

Der stode vi. Han, hendes Fader, skummende af Raseri; jeg, som ikke var fri for en lille Forelskelse, flau og skamfuld over, at være taget ved Næsen af Normanden, thi at det var ham, der havde bortført vor skjønne Jomfru Clara, derom tvivlede vi ikke et Øieblik.

„Den forbandede Normand! Nu har jeg, min Salighed, aldrig — den forbandede Normand," raabte Ravn uafbrudt.

„Han mener det maaskee ærligt med Frieriet," bemærkede jeg.

„Frieriet! Frieriet! Røveriet, Pigerøveriet, skulde De sige! Har man nogensinde i hele Verden seet Mage!"

Jomfruen var borte, det vidste vi og Andet vidste vi heller ikke. Vi stode der paa Isen som Tosser uden at vide, hvorhen vi skulde vende os. Solen maatte allerede være gaaet ned. Taagen lettede eller faldt, og den klare Himmel hvælvede sig atter over os for et Øieblik. Vi speidede, men det var allerede for mørkt. Intetsteds saae vi Slæder eller Land. Ti Minutter senere vare vi igjen indhyllede i Taagen. Endelig hørte vi en Bjælde. Rask vare vi i Slæden og kjørte efter den — men hvad enten det nu var Taagen, der gav Lyden en falsk Retning, eller det var Spøgeri, jeg veed det ikke, men hele tre Kvarteer kjørte vi efter Bjældeklangen uden at naae Slæden, og Alt blev igjen dødsstille paa den øde Isflade.

Det var en trist Aften og blev en tristere Nat. Vi satte os i Kanen og pakkede os ind, saa godt vi formaaede. Kjøre paa Maa og Faa turde vi ikke, af Frygt for at naae ud paa tyndere Is. Altsaa holdt vi stille, lagde Dækkenet paa Hesten, bandt den i Læ af Slæden og belavede os paa at tilbringe Natten paa denne Maade.

Proprietair Ravn var aldeles fortvivlet. Han jamrede som et Barn over Tabet af den Clara, som jeg nu sidder her med ved Haanden, men som paa den Tid allerede sad luunt og godt inden fire Vægge.

„Det er en Straf fra Himmelen over mig," hviskede han hulkende. „Jeg har ærlig fortjent min Straf, ærlig fortjent den; men den er dog saa haard at bære. Jeg føler, at det vil lette mit Sind lidt at kunne betroe Dem min Brøde." — Og han fortalte under Suk og Taarer:

Det var seent i Høst. Nætterne vare lange og sorte, og Skoven stod allerede fuldkommen bladløs. Jeg sad i min Stue paa Harrestrup og talte de Penge, min Avlskarl havde bragt mig hjem fra Markedet. Priserne havde været lave og der var færre Dalere, end jeg havde gjort Regning paa. Udenfor rasede en Storm og pidskede de nøgne Grene mod Skodderne. Det var Klokken 11 om Aftenen. Jeg husker det, som om det var iaften. Min Kone, Claras Moder, der nu hviler under Grønsværet paa Meilby Kirkegaard, kom ind og bragte mig min Aftentoddy; hun lagde kjærligt sin Haand paa min Skulder, da hun saae, at jeg var ærgerlig, og hun mindede mig om Ham, der giver og tager. Jeg svarede hende kort — ja Gud i Himmelen veed, jeg har mange, mange Gange velsignet hende i hendes Grav for hendes Kjærlighed imod mig, der var langt større, end jeg fortjente den — hun bad mig ikke sidde forlænge oppe og kyssede mig paa Panden til Godnat. Jeg var kold, bitter og ærgerlig. Hun tog min Haand og førte mig ind til Claras Vugge.

„See lidt paa dit Barn, Ravn," sagde hun, „saa bliver dit Sind mildere."

Og Sindet vilde blive mildere, jeg følte det; men jeg kæmpede derimod, og det blev ved at være ondt. Jeg forlod Sovekammeret og slog Døren i, saa Clara vaagnede og græd. Ja, Thønnesen, jeg har grædt over det mange Gange siden, naar jeg sad alene paa hendes Grav paa Meilby Kirkegaard. Hun var en Engel, og hvad var jeg?

Jeg vendte tilbage til min Stue og nød min Toddy med et bittert og ondt Sind. Da bankede det paa Skodderne. Jeg troede, det var Stormen. Jeg gik op og ned i Stuen. Men det bankede igjen og sukkede gjennem Vinden. Der var Nogen udenfor. Jeg gik ind i den anden Stue, hvor der ingen Vinduesskodder vare, aabnede et Vindue og spurgte barskt:

„Hvem der?"

„En syg og udmattet fattig Kvinde!" lød det gjennem Mulmet og Stormen.

„Hvad vil Du?"

„Bede Dem forbarme Dem over mig i denne mørke Nat og give mig Huusly."

„Jeg skal forbarme mig over Dig, Du Tiggerkvind; kommer Du her og forskrækker Folk om Natten. Vil Du see Du lister af, ellers skal jeg slaae Lænkehunden løs!"

„I Jesu velsignede Navn, Herre! vær barmhjertig. Jeg bærer et Barn under mit Hjerte og kan ikke gaae videre i denne Nat, jeg er udmattet og syg. I Jesu velsignede Navn, Herre!"

„Hvad er det," spurgte i det samme min Hustru, som var ilet efter mig, da Barnet i Vuggen igjen var slumret ind.

„En Tigger," raabte jeg heftigt og smækkede Vinduet i.

„Jeg skal lukke ham ind," udbrød hun og vilde forlade Stuen.

Jeg greb hende i Armen og forbød hende at gaae.

„Luk ikke dit Hjerte til for Ulykken, Ravn!" sagde hun bønligt.

„Man er sig selv nærmest — lad det Pak omkomme paa Landeveien, hvad angaaer det mig," svarede jeg, eller rettere Djævelen i mit Hjerte.

„Tænk paa Ham, der taler gjennem Stormen, Ravn," sagde hun. „Det er Ham, der sender den Ulykkelige til din Dør — lad ham ikke bede forgjeves, at ikke dit Barn engang skal bede forgjeves, naar Du sover den lange Søvn."

Hun var bleg, og saae ud som en Engel fra Himmelen. Men Djævelen var i mit Hjerte — nu kommer Hevnen.

Om Morgenen bragte Folkene Ligene af en fattig Kvinde og et nyfødt Barn. De havde fundet dem udenfor Havediget. —

Det var Ravns Fortælling. Du har hørt den før, Clara, men vore Børn have ikke hørt den, og det skader ikke, at de høre den.

Vi trykkede os tættere sammen i Slæden. Stormen tog til. Isen sukkede og slog af og til nye Revner, ledsagede af vældige Brøl. Klokken var bleven 10 om Aftenen, uden at vi havde vovet at kjøre videre. Pludseligt syntes det os, at vi hørte Lyden af Bjælder. Nyt Haab! Jeg sprang hurtigt ud af Slæden og løb i den Retning, hvorfra vi troede at høre dem. Ravn gav sig ifærd med at spænde Hesten for igjen. Jeg løb og løb, men Bjældelyden tabte sig og jeg stod udmattet og ene paa den uendelige Ismark. Jeg vilde vende tilbage til Slæden, men kunde ikke mere øine den. Jeg raabte, men Stormen førte Lyden i modsat Retning. Der var forløbet over et Kvarteer — jeg stod endnu raadvild. Da lød et Skud. Det var Ravn, der havde skudt, for at kalde mig til sig. Jeg løb efter Lyden, men naaede kun til en bred Revne i Isen. Stormen var tagen til; Isen var begyndt at bryde op. Aandeløs løb jeg frem og tilbage langs Revnen, der var over tre Alen bred, men stedse blev bredere. Af og til hørte jeg atter Skud, men hver Gang længere borte. Jeg var mat, dødelig angest og fortvivlet. Den vestlige Storm gjennemisnede mit Legeme. Jeg mærkede Isen bevæge sig under mine Fødder og befalede mig i Guds Varetægt. For ikke at fryse ihjel gravede jeg mig ned i en Sneedrive og indhyllede mig paa bedste Maade i mit Reisetøi.

Hvorledes forløb nu denne Nat? Jeg veed det ikke. Jeg havde af og til en Fornemmelse af, at jeg seilede, men jeg sov dog, eller var aldeles bevidstløs af Mathed. Nok er det, Natten var tilende og det var langt op ad Formiddagen, da jeg slog Øinene op ved den gjennemtrængende Lyd af en Skibsklokke, som uafbrudt ringede. Jeg stak Hovedet ud af Sneedriven, hvori jeg laa varmt og tørt, og saae mig om til alle Sider. En Jagt tumledes om af Bølgerne i ikke 100 Alens Afstand fra det Sted, hvor jeg laa. Matroser hang høit tilveirs i Tougværket og speidede ud over de overalt omdrivende store Isflager. Uafbrudt ringede man med Skibsklokken. I faa Øieblikke havde jeg fattet Situationen. Jeg reiste mig op og begyndte at skride frem paa den Isflage, hvorpaa jeg befandt mig; rundt om mig larmede Bølgerne og sønderbrød den alentykke Is. Flagen var neppe saa stor som Kultorvet; men den var den største af alle dem, jeg kunde øine omkring mig i det oprørte Hav.

Man havde allerede seet mig fra Skibet og en Baad nærmede sig forsigtigt til det Sted, hvor jeg stod. En halv Time senere sad jeg i en varm Kahyt ved en rigtig oplivende Kop Kaffe. Jagten heed „Marie"; den var belagt med tommetykke Jernplader og udsendt af Havnebestyrelsen for at bjerge nogle af de mange Mennesker, der paa Grund af Isens pludselige Opbrud dreve om paa Flagerne.

Da Mørket faldt paa, blev jeg sat i Land paa Amager, og samme Aften overleverede jeg min Principal den vigtige Contract.

Atter og atter maatte jeg fortælle mit Eventyr. Jeg havde den Ære, samme Aften at blive buden til min Principals eget Bord, og jeg vilde have været i den syvende Himmel, dersom ikke Clara bestandigt havde staaet for mig med sine livlige, kjærlige Øine. Jeg glemte Alt om mig for at tænke paa hende. Hvor var hun nu, hvor var hendes Fader?

Neppe gryede det ad Dag, før Jens maatte spænde for, og det gik igjen ud af Østerport. Denne Gang vare Veiene bedre at passere, og henimod Middag kjørte vi igjennem den lange Allee ind i Borggaarden paa Harrestrup.

Hundene gjøede og Folk ilede hen til os fra Lader og Stalde — men hvem var det, der stod deroppe paa Trappen og stirrede ned paa mig? Hvem var det, der med et Glædesskrig aabnede Vinduet og nikkede og smilede saa livsaligt til mig? Hvem var det Andre end — Normanden og Clara.

Ja, tænk nu lidt over det, medens jeg kysser min gamle, trofaste Hustru, den samme yndige, lysblaaøiede Clara, der med sin Sølverstemme tilraabte mig et hjerteligt Velkommen fra det aabne Vindue.

„Men Fader? Men hvor er Fader?"

Hvad vidste jeg! Jeg stod der bleg og anede det Værste.

„For Gud i Himmelens Skyld, Thønnesen, hvor er Fader?" spurgte hun fra Vinduet.

„Han kommer!" raabte jeg; hvor kunde jeg sige det! Jeg vidste jo Intet, men jeg maatte berolige hende i denne skrækkelige Angest.

En Skare af over tyve af Gaardens Folk stod omkring mig. Jeg kunde gjenkjende de tre Normænd, som kjørte Bjørnsons Slæder. Alle stirrede de paa mig med aabne Munde, alle ventede de, at høre Noget om Gaardens Herre.

Da lød Bjældeklang, og en Kane foer med Lynets Fart ind i Gaarden. Et ustandseligt Hurra tonede fra alle Munde. Husets Herre kastede Tømmerne til den tililende Staldkarl og reiste sig op i Slæden. Hans Datter svævede som en Lysalf ud ad Døren og kastede sig til hans brede Bryst. Jubelen vilde ingen Ende faae.

„Og Normanden?" vare de eneste Ord, den stærke Mand mægtede at faae over sine Læber.

Han stod forlegen paa Trappen. Clara rakte sin Haand ud imod ham. Han nærmede sig og udholdt et gjenemborende Blik fra Ravns Side.

„Din eneste Datters Forlovede!" sagde Clara.

Ravn stirrede endnu paa Bjørnson, der ikke sænkede sit Blik for ham.

„Kan Du tilgive ham, saa kan vel ogsaa jeg," sagde han langsomt.

Den stærke Mand rystede af indre Bevægelse. Han vilde gaae op ad Trappen; vi maatte understøtte ham.

„Det kommer mig saa pludseligt," sagde han. „Gud i Himmelen velsigne Eder, Børn! Han har dømt, saa tilkommer det ikke mig at knurre!"

De To kastede sig i hinandens Arme. Jeg stod der med Døden i Hjertet, men den veg bort, og jeg græd som et Barn, da Clara og Normanden paa engang omfavnede mig og trykkede mine Hænder.

„Intet Arbeide paa Gaarden idag! Hent Hans Spillemand og sørg for, at vi kunne feire denne Høitidsdag med Glæde!“ raabte Ravn fra Trappens øverste Trin. Et tordnende Hurra gjenlød i Gaarden, da Herren traadte ind i Huset, og vi Tre Haand i Haand fulgte efter.

Sydvestvinden blæste ind over vore Kyster. Sneen var smeltet, Lærken sang i den milde Foraarsluft og Vintergjækken tittede allevegne frem, da jeg fik Bud om at komme til Bryllup paa Harrestrup.

Indtil dette Dieblik havde jeg bestandig tænkt, at der nok vilde komme Noget i Veien med Bryluppet; jeg veed ikke selv ret, hvorledes jeg fik den Tanke, men Tanken havde jeg. Der kom dog Intet i Veien. De gave hinanden deres Ja i Meilby Kirke. Ravn havde mærket, hvorledes jeg havde det. Han veg ikke fra mig paa Bryllupsdagen, selv i Kirken stod han med mig ved Haanden. Jeg kunde nu ikke faae hende af Tankerne!

Da Kornet bølgede paa Markerne og Sommeren bredte sin Glæde ud over hele Naturen, besøgte jeg atter Harrestrup. Men det var ikke mere det Harrestrup, som tidligere. Nu stod nok Skoven og Haven i deres Flor, men det, jeg brød mig mest om, Clara, var borte. Ogsaa den gamle Ravn følte Eensomhedens Tryk. Da Solen var ved at gaae ned, førte han mig ud i de kølige Alleer i Haven.

„Der sad hun i gamle Dage og strikkede. Der trak hun mig en Aften hen, for at jeg skulde see den nedgaaende Sol — ja Thønnesen, det var en Aften som denne. Jeg kan see paa Dem, at De husker hende endnu, men jeg savner hende hver Time paa Dagen.“

Vi gik henad Stien gjennem den bølgende Rugmark og op paa Meilby Kirkegaard. Han tog min Haand og førte mig om mellem Gravene. Der laa en lille, græsgroet Gravhøi. Kun et simpelt Trækors bar Paaskriften:

Catharina Ravn, født Sanger.

„Der hviler hun under Grønsværet,“ sagde han. Et Par store Taarer trillede ned over hans Kinder, og han forsøgte ikke at skjule dem. „Hun tog det Løfte af mig, at jeg vilde lade Clara vælge frit. Hun var selv bleven tvunget til at gifte sig med mig. Ja, Thønnesen! Gid De aldrig maa komme til at føle, hvor tungt det er, at have været kold, hvor man skulde være varm, at have glemt at skjønne paa en elskelig Ægtefælle lige til det Dieblik, da Vorherre tager hende til sig! Hvad gav jeg ikke for at faae de Dieblikke tilbage, da hun var kjærlig og jeg var ukjærlig, da hun var blid og elskelig og jeg var bitter og heftig — gid jeg kunde leve disse Dieblikke om nu, da Tiden og Sorgen have mildnet mit Sind!“

Han satte sig paa Gravhøien og faldt i Tanker. Aftenbakkerne begyndte at sværme om i den klare Luft, hist og her tittede en Stjerne frem.

„Det er mod Kvinden, vi Mandfolk synde mest,“ sagde han, som i Tanker. „Vi føle det saa uendelig dybt, naar hun ikke længer er hos os. Vilde De have været god imod Clara, ifald hun var bleven Deres Hustru?“

Jeg vilde svare.

„Ja, svar mig ikke — svar mig ikke — jeg veed, De havde havt Villien, men hvem har ikke den — den havde jeg ogsaa. Er det ikke underligt, jeg har, lige fra jeg mødte Dem i Slukefter, troet, at det skulde være Dem, der skulde blive min Svigersøn. Naa, nu blev det anderledes, det var vel det Bedste — Gud veed dog, om hun er rigtig lykkelig; hendes Breve ere mig saa triste. Bjørnson seiler hver Sommer til det hvide Hav efter Pelsværk og hver Vinter sydpaa, saa Clara sidder ene derhjemme paa Thyrabotn. Men Vorherre maa raade for de Ting.“

Han reiste sig, tog mig igjen ved Haanden og førte mig længere frem imellem Gravene. Vi stode foran en Gravhøi, der var indfattet med et smukt Jernrækværk og prydet med et Kors og en Plade af Marmor. Han pegede derpaa, og jeg læste:

Herunder hviler Støvet af
Pigen Betty Hugmand og hendes nyfødte Barn.

„Siden den Nat har ingen Betler forladt min Dør med tomme Hænder, Thønnesen,“ sagde han veemodig, „men derfor har jeg ikke Ro. Vorherre give mig engang Fred, naar de lægge mig her ved min Hustrues Side! Faaer jeg den ikke for min Skyld, saa vil han give mig den for hendes Skyld.“

Der var altid saadan en Fred over mig, naar jeg vendte hjem fra min gamle, kjære, faderlige Ven paa Harrestrup, og det gik siden ikke saa sjeldent paa. (Sluttes).

Genealogisk Notits.

Det kunde muligt interessere Læserne at see, hvorledes Nordens to Konger ere beslægtede i niende og ellevte Led, idet Kong Carl XV nedstammer fra vore gamle Konger igjennem Frederik II's ældste Barn, Hertuginde Elisabeth af Brunsvig.

Frederik II.

Elisabeth, g. m. Hert. Henrik Julius af Brunsvig.	Christian IV.
Elisabeth, g. m. Hertug Johan Philip af Sachsen-Altenburg.	Frederik III.
Elisabeth Sophie, g. m. Hert. Ernst den Fromme af Sachsen-Gotha.	Christian V.
Elisabeth Dorothea, g. m. Landgrev Ludvig VI af Hessen-Darmstadt.	Frederik IV.
Ernst Ludvig, Landgreve af Hessen-Darmstadt.	Christian VI.
Ludvig VIII, Landgreve af Hessen-Darmstadt.	Frederik V.
Georg Vilhelm, Prinds af Hessen-Darmstadt.	Frederik, Arveprinds.
Vilhelmine, g. m. Kong Maximilian I af Baiern.	Christian VIII.
Augusta, g. m. Hert. Eugen af Leuchtenberg.	Frederik VII.
Josephine, Dronning af Sverig og Norge, g. m. Kong Oscar I.	
Carl XV.	

Medens saaledes Kong Carl XV er langtude beslægtet med vor Konge ved sin Moder og Bedstemoder, er han ligeledes ved sin Moder og Bedstemoder nær beslægtet med de Franskes Keiser, nemlig i andet og tredie Led.

Josephine,
fransk Keiserinde, tidligere g. m. General Alexander Beauharnais.

Eugen, Hertug af Leuchtenberg.	Hortense, g. m. Kong Ludvig Bonaparte af Holland
Josephine, Dronning af Sverig og Norge.	Napoleon III, de Franskes Keiser.
Carl XV.	

J. K.

Charade.

Mit Første er et Karlenavn,
Mit Andet kun et Tal, min Kjære!
Mit Tredie gjør som Føde Gavn,
Mit Hele maa Du nødigt være.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 155:

Post-Frimærke.

Opløst af Axel Thortsen i Sorø, den lille Forvalter Skjønheden paa Gamle Kongevei, Paulus i Odense, Absalon B., Pullix, Fætter Georg, Oder & S. i Helsingør, Spurvehovedet, Just Justesen, en Posthest, Cornelius, L. S. Vallensbæk, Tante Malle og Margrethe i Nestved, 2 Filemoiser i Faaborg, G. Ph. i Odense, J. K. i Frederiksborg, Niels Larsen fra Rødby, Skotske Fingal, Peer og Victor paa Blaagaard, 3 Hoveder i Kjøge, H. G. P. i Skive, en Dameven i Randers, Nr. 13 i Skanderborg, J. J. i Helsingør, Skumbek & Messingberg, en Kaffebrænder i Mullerup, v. Siholdt i Aalborg, de 3 Ænder, Svane + Viol, en Middagsstund i Ringkjøbing, Pussig, Knur og Kruse fra Fyen, N. N., Alexis, 2 Klubgjester i Skive, Kamma, Jørgensen i Flensborg, C. B. i Br., Bettys Ven, Pylle, Tante Trud, Nik paa D., Mutter, Klokkens forrige Eier, Lieutenant Deilig i H., Consulen i B., De tre smukkeste Damer i Stege, Krukke og Lars, Ritmester v. S., Nanne i Kolding, en Alenrytter i Silkeborg.

Opløst paa Vers af En minus Thora i Middelfart.

Opløst som „Vexel“ af H. Rhus fra Rødby.

„ „ „Papir“ af Jfr. Snuus i Kjerteminde.

Anagram.

Honor est a Nilo.

(ɔ: Hans Hæder skriver sig fra Nilen.)

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 12te til 18de Sept. incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
12te . .	9,3	15,0	5,0	37	28“ 3,51	
13de . .	13,6	17,8	5,0	67	28“ 2,48	
14de . .	13,8	18,5	10,0	65	28“ 1,28	
15de . .	15,6	20,0	7,2	75	28“ 2,49	
16de . .	14,7	20,0	10,5	72	28“ 3,54	
17de . .	12,9	17,5	7,5	70	28“ 5,82	
18de . .	10,2	15,0	5,6	67	28“ 7,24	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Døde.

Christian Vaupell, Dr. phil., Naturforsker, † 15de Sept. i i Kjøbenhavn, 40 Aar.

John Bird Sumner, fra 1848 Erkebiskop af Canterbury og den engelske Statskirkes Primas, † 6te Septbr. i Addington, 80 Aar.

Ignaz Assmayr, bekjendt Kirkecomponist, østerrigsk Hofcapelmester, † 31te Aug. i Wien, 72 Aar.

Verdens-Barometret.

London	18 Septbr.	3 pCt.	Consols . . .	$93^5/_8$.
Paris	„ —	3 „	Rentes . . .	69.
Wien	17 —	5 „	Metalliques .	71. 20.
Berlin	„ —	$3^1/_2$ „	Staats-Sch.	$91^1/_4$.
Kjøbenhavn	19 —	4 „	Kgl. Obligat.	98.

Psalmebøger,

saavel simple som elegante og Confirmationsgaver i stort Udvalg faaes hos

G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet 32.

I forrige Uge er forsendt 2det Hefte af Samling af

Fleerstemmige Mandssange.

Indhold: Weyse: Sang af Festen paa Kenilworth; Roselille, udsat af J. P. E. Hartmann; Krøyer: De første Prygl, vi i Skolen fik; Verner Ravn, udsat af J. P. E. Hartmann. Subskriptionen er bindende for 3 Hefter à 48 Sk., der udgjøre eet Bind

C. C Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

Udkommen er:

Afbildninger til Dyrerigets

Naturhistorie til Brug i Skolen og Hjemmet efter Traugott Bromme. 5te Hefte. 48 Sk. Subskriptionsprisen for alle 6 Hefter er 2 Rd. 72 Sk. Fra 1ste October indtræder den forhøiede Bogladepriis 3 Rd.

Georg Chr. Ursin,
St. Kjøbmagergade 9, skraaes for Silkegade.

200,000 Gylden,

Hovedgevinst i Trækningen den 1ste October, i det k. k. østerrigske Jernbanelaan af 1858.

Ethvert Lod erholder en Gevinst.

Dette Foretagende indeholder de største og talrigste Gevinster, og tilbyder, hvad Sikkerhed angaaer, de sikkreste Garantier.

Hovedgevinster: fl 200,000, 150,000, 40,000, 30,000, 20,000, 15,000, 5000, 4000, 3000, 2000, 1000 osv.

1 Lod til ovennævnte Trækning koster 5 Rd.
6 Lodder » » tilsammen kun 25 Rd.

Man kan saaledes med det meget ringe Indskud af 5 Rd. gjøre en Gevinst af fl. 200,000.

Ved undertegnede Handelshuus blive behagelige Anmodninger prompt udførte, og efter endt Trækning bliver Gevinstlisten punktlig tilsendt.

Alle Arter Banknoter, Coupons osv., saavelsom Brevmærker blive modtagne i Betaling.

Carl Hensler,
Stats-Effect-Handel
i Frankfurt a. M.

anbefaler i stort Udvalg

Psalmebøger,

fra 64 Sk. til høiere Priser.

48. Store Kjøbmagergade 48.
ved Siden af Porcellainsfabriken.

Chocolade med Vanille

à 3, $3\frac{1}{2}$, 4, 5, 6 og 8 Mk. pr. Pd. anbefales i udmærkede Qvaliteter fra mit Fabriks-Udsalg, Kongens Nytorv 28 (ved Hovedvagten).

Christian Steen.

1. Qvartal af „Ill. Tidendes“ 4 Bind begynder den 5. Octbr. 1862.

Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.

Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 157.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 28. September 1862. 2 Rdlr. Qvartalet. [3die Bind.

Indhold.

Reinhardsbrunn. — Clara Ravn, af Th. Thorson (Sluttet. — Grundtræk af Zoologien (Efter „Fliegende Blätter"). — Stora Sundby. — Proviantgaarden i Kjøbenhavn. — Om Anlæg af Smaahaver ved vore Kjøbstæder, af A.—U. — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold.

Reinhardsbrunn.

I en smilende Dal, ved Foden af Thüringerwald, ligger det hertugelige Jagtslot Reinhardsbrunn, i en lille Afstand fra Gotha mod Sydvest. Allerede i Aaret 1845, umiddelbart efter det nuværende Slots Fuldførelse, tilbragte Dronning Victoria, med sin nu afdøde Gemal og den belgiske Kongefamilie nogen Tid paa denne yndige Plet; i dette Efteraar har den engelske Dronning atter, denne Gang ledsaget af Prindsen af Wales, valgt Reinhardsbrunn, for under et længere Ophold i denne fredelige Natur at søge Ro og Vederkvægelse i sin dybe Sorg over Prinds Alberts Død.

Aar 1085 grundlagde „Ludvig der Springer" efter Wartburgs Fuldendelse paa dette Sted et Benedictinerkloster, i hvilket han selv døde som Munk i Aaret 1123. Under Bondekrigen 1525 blev Klosteret ødelagt, og det for anden Gang. Hertug Johan af Weimar inddrog endelig Klostergodset, og 1640 tilfaldt Reinhardsbrunn det gothaske Fyrstehuus som Arv. Prinds Alberts Fader, den i Aaret 1844 afdøde Hertug Ernst I, byggede fra 1826 til sin Død om paa Slottet, i nygothisk Stil; Sønnen, den nuregjerende Hertug Ernst II, opførte saavel Sidebygningerne som Kirken efter byzantinsk Mønster.

I Slottets Stueetage ligger den prægtige Spisesal; paa første Sal ere de hertugelige Beboelsesværelser samt Audientssalen. Balconetagen indtages af „Hirschgalleriet" og af Fægtesalen, hvori der findes en Portraitsamling af Hertugens Forfædre. Paa venstre Side af Slottet ligge Oekonomibygningerne, Staldene og Gartneriet. Men hvad der især bevirker, at Reinhardsbrunn fører Navn af Thüringens Perle og at det er et Yndlingsopholdssted, ikke alene for Gothaerne, men tillige for mange Reisende, der optages i et nærliggende elegant Hotel, skyldes mindre Slottet, end den udmærket smukt anlagde og sjeldent vel vedligeholdte Park, med sine prægtige Trægrupper, hvoriblandt gamle Bøgetræer indtage den forreste Rang. Fra Slottet har man en henrivende Udsigt ad den Kant, der ikke dækkes af de granbevoxede Bjerge.

Clara Ravn.

(Af Th. Thorson.)

(Slutning.)

Det var atter Foraar. De første Sydfarere løb ind i Havnen og vi Handelsfolk fik travlt i Pakhusene og paa Contoirerne. Jeg stod netop og optegnede Numrene paa de Vareballer, fire Karle vare ifærd med at hisse op fra Gaarden og ind i Pakhuset, da en bekjendt Stemme nede i Gaarden spurgte efter mig.

„Han er histoppe, hvor Varerne gaae ind," svarede Pakhuusforvalteren, „ja der — opad den Stige — tre Trapper op."

„Hr. Thønnesen — er han høiere oppe?" spurgte den samme Stemme nedenfor den nærmeste Trappe.

Nu kjendte jeg den, det var Ravns. Han arbeidede sig op ad Trappen og stod strax efter hos mig. Hvor han saae forunderlig ud: glad og bedrøvet paa eengang. Da de første Omfavnelser vare tilende hviskede han til mig:

„Har Du Tid til at være ene med mig et Dieblik?"

Han sagde Du — aldrig før sagde han Du; hvor det lød underligt i mine Øren — underligt! ja men uendelig

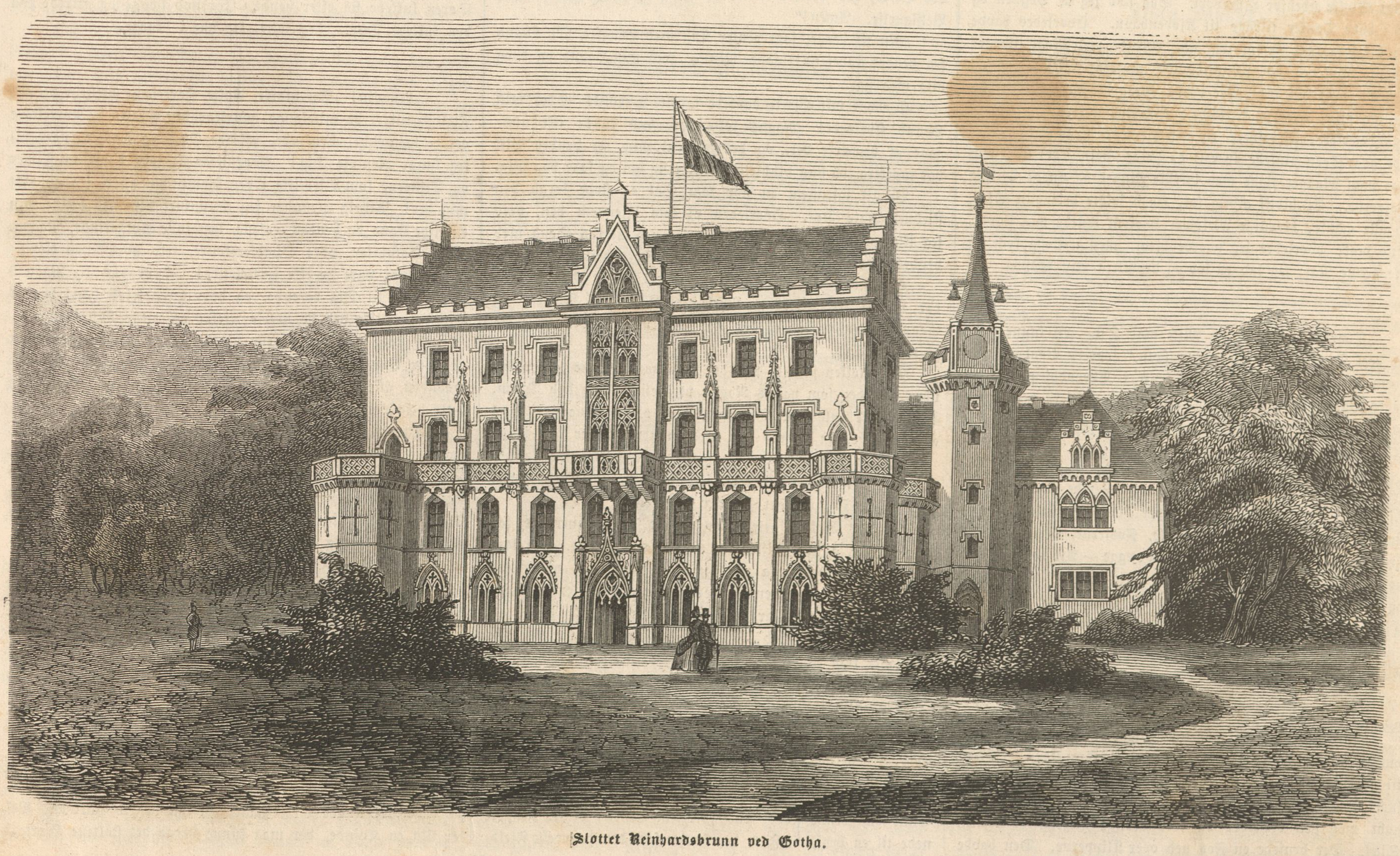

Slottet Reinhardsbrunn ved Gotha.

listigt! Knudsen afløste mig, og jeg var snart ene med Ravn paa mit Værelse.

Han var saa forunderlig idag, ganske anderledes, end han pleiede. Han vilde sætte sig, men gjorde det ikke; han vilde lægge Hat og Stok, men beholdt dem i Hænderne; han vilde tale, men Ordene vilde ikke frem. Hans Adfærd smittede mig; jeg var snart ligesaa forvirret som han.

„Er det dit Værelse?" stammede han endelig, endskjøndt det var ham aldeles ligegyldigt at faae Svar paa Spørgsmaalet.

„De har Noget at sige mig, Ravn!" sagde jeg med bankende Hjerte. Det forekom mig, at det maatte være Noget om Clara.

„Har jeg?" spurgte han. „Ja, saa nytter det jo ikke at jeg trækker det ud — Bjørnson er død!"

I et Nu laae vi i hinandens Arme.

„Han er død for hele tre Maaneder siden i Stockholm!"

Alle de gamle Tanker marcherede frem i Stormskridt igjen. „Clara! Clara! Clara!" raabte det med tusinde Stemmer i min Sjæl.

„Vi skulde græde over det, Thønnesen — jeg idetmindste skulde græde, og jeg staaer her og leer."

Naa, Taarerne stode ham jo dog i Øinene, den kjære Sjæl.

„Nu faaer jeg min Datter tilbage! Men hvorfor er Du glad? Hvorfor straale dine Øine saaledes?"

„Fordi De siger Du til mig."

„Ih! saa har jeg min Salighed ogsaa forglemt mig — sagde jeg Du?"

„Og fordi, at ogsaa jeg faaer Clara tilbage."

„Faaer Du Clara tilbage? Herre Gud, ja jeg duer ikke til at spille Comedie. Du veed jo nok mine Tanker, Thønnesen. Du veed jo nok, hvad jeg allerhelst ønsker — men hvad nytter det? Hvad tænker Clara?"

„Aa, Clara har vel heller ikke glemt mig. Troer De, hun har glemt mig?"

„Ja nu skulde jeg jo see betænkelig ud og være kort og ordknap; men det duer jeg ikke til."

Han tog et Brev frem af Lommen. Clara havde skrevet det til ham, og nu lod han mig læse det. Efter en heel Deel om Bjørnsons Død osv. hed det i Brevet:

„Jeg vilde saa inderlig gjerne have En herop fra Danmark, som var lidt kjendt med Handelen, og som kunde hjelpe til at ordne alle mine Pengesager heroppe. Jeg har tænkt paa Thønnesen. Ja, jeg seer nok, at Fader rynker lidt paa Næsen og tænker Sit; men skulde Fader selv vælge, saa havde han ogsaa valgt Thønnesen. Jeg pusler allerede nu med de Værelser, som han skal beboe, og han maa blive her saalænge, til Alt er i Orden. Saa følger jeg med ham tilbage til Harrestrup, og saa skal Fader ikke længer savne sin Clara."

„Naa, døm nu selv: troer Du, hun har glemt Dig?" sagde Ravn med straalende Øine. —

Den Dag var snart tilende. Jeg fulgte med ham et langt Stykke udenfor Østerport. Saa stod jeg af Vognen og gik i dybe Tanker tilbage til Kjøbenhavn. Hvorledes havde ikke Alt forandret sig for mig nu. Alle de med Magt tilbagetrængte Billeder om Fremtidslykke myldrede igjen frem og hoppede forbi mit indre Øie i nye, spraglede Farver. Aftenen var saa stille, Frøerne kvækkede i Kjærene, muntre Klynger af Haandværkere, Arbeidere og Spadserende strømmede forbi. Ude paa Søen vinkede overalt de hvide Seil — det var, som saae man Maager ligge med spredte Vinger og vugge sig paa Bølgerne. Et hidtil aldrig følt Haab fyldte hele min Sjæl, og alle gamle, hjemlige Melodier ligesom tonede mig imøde. Gud veed, hvorledes jeg naaede hjem, men i Seng kom jeg ikke denne Nat; jeg sad og sov og drømte i min Sopha.

„Thyrabotn, det er tre Mile mod Øst. Vi kunne kjøre en heel Dag, for at naae Thyrabotn," svarede Bonden, med hvem jeg underhandlede paa Torvet i Throndhjem. „Det gaaer Bakke op og Bakke ned, Bjerg op og Bjerg ned; men bange for at køre den Tour er jeg ikke; Herren betaler jo vel godt."

Jeg var ikke knap paa det i den Tid; vi kom snart tilrette og vare ved Dagens Frembrud allerede midt imellem Fjeldene. De stolte, nøgne Klipper, de sorte Graner og de fine, jomfruelige, lysegrønne Birke, Fosserne, som larmende styrtede sig ned over de bratte Fjeldvægge — Alt var mig saa nyt, saa fremmed og saa gribende. Jeg saae det Altsammen og nød det Altsammen; men Tankerne vare dog stedse paa Thyrabotn, som vi nærmede os mere og mere.

„Der seer Du Huset," sagde Bonden og pegede hen over Fjeldtoppene.

„Hvor?"

„Der! Udover den høie Gran, der paa Fjeldkanten!"

Jeg saae Intet, Bjergboerens Øie var skarpere. Det var omtrent Aften, da vi naaede til den tætte Granskov, der hører til Thyrabotn. Underlige Fuglerøster løde snart klukkende, snart klagende ud fra den mørke Skov; de harmonerede saa godt med den blandede og forunderlige Strengelyd i min Sjæl. Der brusede en Fos ned over Klipperne. Den havde udhulet dem hist og her, og Vandet frembragte de mest forunderlige Toner i disse Klippehuler. Vi kjørte over en Bro, op ad en steil Bakke, atter over en Bro, og — der laa den mægtige, af Tømmer opførte Bygning foran os.

Mørkt og trist, men majestætisk og gribende, var det første Indtryk, den gjorde. Intet menneskeligt Væsen kom tilsyne. Gaarden syntes uddød.

„Her er Ingen hjemme," bemærkede jeg.

„Hvorfor ikke?" svarede Bonden. „De mørke Vægge gjemme en luun Stue. Den, der sidder luunt inden Døre, tænker ikke paa at lytte til Granernes Klager om Natten."

Han var stegen af Vognen og bankede paa den store, mørke Dør. Et Øieblik efter blev en Skodde skudt fra, og en barsk Stemme spurgte, hvad vi vilde.

„Er Fru Bjørnson tilstede?" spurgte jeg.

„Om hun end er det for den Ene, er hun det vel ikke for Enhver," svarede Stemmen. „Hvad vil Du hende?"

„Meld hende mit Navn, det er Thønnesen."

Skodden blev igjen lukket, og Alt var atter stille og øde.

„Hvad der bier længe, det kommer godt," mumlede Bonden.

Da lød Trin og Stemmer indenfor; nogle larmende Slaaer bleve skudte fra, og en Lysglands strømmede os imøde, idet den svære Dør bevægede sig paa sine Hængsler.

Der stod en Kvinde indenfor Døren, og tre, fire Ansigter tittede frem bag hende. Det stærke Lys gjorde et magisk Indtryk — jeg glemmer aldrig, hvor denne Scene greb mig.

Kvinden — ja, det var ikke Clara — var høi og rank, med lyst Haar og lyseblaae Øine. Det krøllede, lange Haar bølgede hende om Skuldrene; hun var ung og smuk, men en mørk Alvor thronede dog paa den høie Pande. Hun saae ud som en Fee i denne straalende Belysning.

„Hvor er Du, Thønnesen, vor kjære, vakkre Gjest?" spurgte hun med en eiendommelig, dyb, næsten mandlig Stemme.

Jeg traadte frem i Døren og hilste.

„Kom ind i den venlige Stue Du — Du kjære Ven, som vi saa meget have ventet, og tag din Skytsgut med."

Det lød mig saa fremmed og dog saa hjemligt og hyggeligt. Et Øieblik efter stod jeg i den store Stue. Væggene vare af Træ og Loftet bestod af mørke Bjælker, men Alt var smukt og zirligt ordnet, og gjorde, uagtet dets Simpelhed, et rigtig hyggeligt Indtryk.

„Lad mig give Dig et Velkomstkys og ønske Velsignelse over Dig, idet Du triner ind over denne Dørtærskel," sagde Ragna Bjørnson, Claras Svigerinde, der opholdt sig hos hende her paa Thyrabotn.

Frit og hjerteligt, som kunde hun være min Søster, skred hun hen til mig over Gulvet, trykkede min Haand og kyssede min Kind; derpaa bad hun stille og med hende alle Pigerne, der sade i Stuen:

„Herre Fader! Du, som viser den larmende Fos sin Vei ned over Fjeldene og ledte denne Fremmedes Fjed herind i vor Hytte, lad hans Komme her være ham og os Alle til Velsignelse. Amen!"

„Nu til hende, som venter Dig med Længsel, Du Mand fra hendes Fødeland!" sagde Ragna, greb min Haand og drog mig med sig.

O, hvor mit Hjerte bankede i dette Øieblik! Hvor min Haand skjælvede! Ragna følte det, hun kunde ikke undgaae at bemærke, og det forekom mig, at hendes Blik var mørkere, da hun pludselig vendte sig om og saae paa mig.

Vi gik igjennem en stor tom Sal og stode foran den skjebnesvangre Dør. Hvorledes vi kom igjennem den, veed jeg ikke, men et Øieblik efter sad jeg ved Claras Seng med hendes Haand i min og skuede ind i hendes deilige Øine.

Hvad der blev talt? Jeg veed det ikke. Men jeg sad der i hele tre Timer — i hele tre Timer af Natten, og Ragna Bjørnson stod al den Tid for Enden af Sengen, uden at tale et Ord.

Da Klokken slog to paa det store gammelbags Mahogniuhr, var det som vaktes Ragna pludseligt af en dyb Drøm. Hun havde hele den Tid stirret paa os og opfanget hvert af vore Ord, nu udbrød hun med en uhyre Alvor i sin Røst:

„Clara Bjørnson, er Du saaledes mod alle dine Landsmænd? Mig tykkes Du taler ikke som den sorrigfulde Enke! Gud lægge Dig et godt Svar i Munden!"

Ragnas Blik og hele Holdning var saa imponerende, saa inqvirerende, at jeg uvilkaarligt slap Claras Haand. Jeg saae den Syge — thi Clara var syg — rødme svagt og forsøge at see paa Ragna, men dennes Blik var saa gjennemtrængende. Endelig fik Clara Svaret fundet:

„Dine Landsmænd, Ragna, ere som den dybe Fjeldsø, der staaer kold og blank i Vaar, som i Høst — Mændene fra de danske Sletter ere som den lille Elv, der med Smilen glider hen mellem Blomsterne i Dalen. Hvad føler den, der fødtes i Dalene, naar han kommer tilbage fra de mørke Fjeldbaase?"

„Den rolige Fjeldsø er evig og bestandig," svarede Ragna, „den lover Intet, som den ikke holder; men Elven, der med Smil om Mund flyder stille gjennem Dalen, bliver længere nede til en brusende Fos, der knuser selv den haardeste Fjeldvæg! Mærk Dig en norsk Kvindes Ord, der i denne Nat har oplevet Mere, end før gjennem et heelt Liv!"

„Din Tale er mørk, Ragna, og den er ikke god; men det Ord, der tales, er bedre end det, der dølges! Ræk mig din Haand Du; jeg veed dit Haandtryk taler høiere, end selv dine talende Ord!"

Ragna skred langsomt hen til Hovedgjerdet og rakte Clara sin Haand.

„Det Haandtryk liber jeg ikke, Ragna," sagde den Syge og saae hende ind i de dybe, blaae Øine.

„Liber Du det da?"

„Det lærer mig, at Du elskede mig for min egen Skyld, Ragna!"

„Elskede Dig! Du eiede jo en Deel af min Sjæl! Nu har jeg i tre Timer seet Dig glemme din Mand, der sover trygt under Mulde, og den Kvinde, der næst ham stod Dig nærmest! Og hvem glemte Du dem for? Med Glæde ledede jeg ham herind, med Sorg hørte jeg hans lokkende sydlige Toner, der droge Dig bort fra os."

„Du glemmer, Ragna, at Hjertet rummer mere end een Ven — det har vandt, det tabte ikke Du. Dit Sind er heftigt, lad det ikke tillige være uretfærdigt! Er Du en Mand, at Du ikke kan taale jeg taler venlig med en Mand?"

„Dig hued aldrig vore mørke Graner, han bringer Pustet fra de danske Bøgeskove! Jeg føler det, Du vil om stakket Tid ei mere mindes Thyrabotn og Agnar Bjørnson, som fæsted Dig her, hvor snart vil da ikke Ragna staae for Dig som et utydeligt Billede fra en urolig Drøm! O, jeg føler det, men jeg skal være Dig en Søster til det Sidste! Nu er det min Pligt at vise Gjesten vor til Leiet!"

„Glem ikke at be'e dit Fadervor i Aften og indeslutte Clara i din Bøn. Glem ei heller den Gjest, som hviler under vort Tag!"

„Du har sagt det, Clara, saa glemmer ikke Ragna det! Tryk hendes Haand endnu engang, Du vakkre Danske, og følg saa mig, Du trænger haardt til Hvilen."

Det skete, som hun bød mig. Vi stode atter i den store, tomme Sal. Hun ledte mig ved Haanden. Da hun stod ene med mig i den store, eensomme Gjestestue, tittede Dagskjæret allerede ind gjennem Skodderne. Hun satte Lyset fra sig paa Bordet og sagde med kraftig Røst:

„Er Du kommen for at hente Dig en Brud, eller er Sligt ikke i dine Tanker? Jeg mærker fuldtvel, at jeg ikke forstaaer Danfolket, som Du hører til."

Hun stod med Hænderne i Siden og det trofaste, herlige Blik fæstet paa mit. Hvor kunde jeg sige Usandhed, hvor kunde jeg skuffe denne personificerede Sandhed og Tillidsfuldhed!

„Var Bruden end i mine Tanker," svarede jeg, „vilde Du dømme mig haardere derfor?"

„Dit Svar forsoner mig med din Hensigt, Axel — dit Fornavn klinger mig bedst — det udsprang ikke af et sort Hjerte. See i mig din Søster — jeg er det fra denne Nat!"

Hun trykkede min Haand og kyssede mig paa Panden. Døren lukkede sig efter hende. Jeg stod længe og stirrede paa den lukkede Dør. Jeg følte, jeg var i Norge.

Thyrabotn! Du mørke, stolte Herresæde mellem de øde Fjeldskrænter, de milelange, mørkegrønne Gran- og Fyrreskove og de larmende, brusende, iskolde Elve og Fosser, naar vil jeg kunne glemme Dig! Hvor ilede Dagene bort som Timer og Timerne som Øieblikke i den Sommermaaned, jeg opholdt mig der! Aldrig glemmer jeg Samlivet der med denne min elskelige Kone og hendes trofaste, hengivne Svigerinde, Ragna. Vore Samtaler, vore Spadseretoure, selv vore smaa Uenigheder, hvor vare de ikke fortryllende! Hvor var ikke Ragnas Kjærlighed til Dig rørende, og hvor grændseløst hang hendes Hjerte dog ikke ved de mørke Fjelde og vante Omgivelser!

Vi stode paa den yderste Spids af den Klippe, der rager ud over Vandfaldet ved Sotna. Vi stode med hverandre ved Haanden alle Tre. Vi vare Alle hensunkne i Beskuelsen af dette henrivende Parti.

„Det er Norge, Axel! Du vil ikke glemme dette Syn, naar dit Øie forgjeves søger Fjeldet paa de danske Sletter. See nu ret paa mig, medens Du seer paa Fossen, og lad mit Billed staae hos Fossens i din Hukommelse. Saaledes staaer jeg helst, saa bliver jeg aldrig gammel for Dig; thi Fossen bliver evig ung, om den end i Aartusinder larmer herned over Fjeldet!"

Det var Ragna, der talte. Hun stod der som Fjeldets Gudinde og syntes snarere at tale til Fossen, end til mig.

„Dit Billed forlader mig aldrig, Ragna! Det staaer hos Fossens og hos det mørke Thyrabotn, men herligst og lysest staaer det ved Siden af Claras. Mit Samliv med Dig og hende vil altid være en Stjerne paa mit Livs Himmel."

„Aldrig talte I om Hjerteflammen, naar jeg var hos Eder, og dog føler jeg, at den brænder. Liber Du, Clara, at Axel gjemmer Billedet af en nordlandsk Mø i sit Hjerte?"

„Behøves der Ord, naar Du kan læse i Blikket? Vel er Du en Kvinde, der maa kunne lægge det stolteste Hjerte i

Lænke, men hvor kunde jeg elske den, jeg ikke kunde have fuldkommen Tillid til?" svarede Clara.

„Nu er jeg ung, Clara, men har jeg dog dit livlige Sind? Bliver jeg ældre, lægger Alvoren sig med end stærkere Udtryk paa mit Ansigt, hvor kunde jeg vinde en Mand som denne, hvem Smilet altid spiller om Munden?"

„Du ligner dine Fjelde, Ragna. Axel og jeg ligne vore smilende Sletter. Den rette Sindets Alvor læser man ikke paa den mere eller mindre glatte Kind," svarede Clara.

„Jeg lærte ei i en Levetid at forstaae de Danske — men derfor elsker jeg Eder ikke mindre. Eders Livlighed gjør os godt, det bringer Strenge til at tone, som ellers for stedse bleve urørte. Gik det ikke Agnar saaledes -- han lærte aldrig at finde den rette Streng i dit Hjerte, og dog føler jeg, at han søgte den med Iver."

„Han sover forlængst under Mulde, Ragna!"

„Forlængst! Det er dit Ord og ikke mit; ofte saae jeg mørkt til denne din Beiler, Clara; Du glemte for hurtigt min Broder." Hun slap min Haand og holdt sin for Øinene.

„Dømmer Du, Ragna? Husker Du ikke længer Bibelens Ord?" sagde Clara høitideligt.

„Jeg glemte dem, Clara! Jeg veed, at Du handler efter din Overbeviisning. Du var ham en kjærlig Hustru. Nu, da Du er fri, sømmer det sig ikke for mig, at ville lede Dig."

Hun greb vore Hænder og trykkede dem i sine med Varme.

„Har jeg talt Ord, som maae gjøre ondt, da glem dem og lad dem være usagte. Veed jeg ikke, at Kjærligheden er af guddommelig Oprindelse? Men Du vil tilgive Agnars Søster — hun havde kun denne ene Broder." —

Vi sade paa store Stene i den lyse Birkeskov, hvor Egernet sprang fra Træ til Træ, for at undgaae vore Blikke. Ragna var stille og sorgfuld denne Morgenstund.

„Tænkte Du i Nat paa mit Forslag, Ragna? Følger Du med til Danmark?" spurgte Clara.

„Der faldt Egernet ned af Træet! See, hvor hopper det hjelpeløst om paa den flade Jord, det trives kun paa Træet. Vilde jeg vel trives paa Eders Sletter? Da I vare gaaede til Hvile Allesammen i Nat, da sad jeg endnu længe ved det aabne Vindue og lyttede til Granernes Røster. Jeg hørte Ulvene tude langt borte mellem Fjeldene og Luften gjenlyde af Graagaasens Vingeslag, den søgte fra Fjeldsøerne ud til Havet. Kunde jeg høre alt Dette i en dansk Sommernat?"

„Er det de vilde Naturens Stemmer, der binde Dig, Ragna, eller føler Du større Trang til at leve med beslægtede Sjæle? Er det Første Tilfældet, da ræk Ola Bengtson din Haand og bliv blandt dine Fjelde; men ellers, Ragna, hvor fandt Du Hjerter, der bedre forstod Dig, end vore?"

„Ola Bengtson! Hvorfor nævner Du saa ofte dette Navn for mig, har han nogentid friet til mig, og elsker han mig med den Kjærlighed, som I Danske elske hinanden med?"

„Ola Bengtson! Dirrer ikke Navnet paa dine Læber, Ragna? Føler Du ikke, at han har friet saa godt, som han kan frie? Han bruger ikke mange Ord, men Du da? Siger ikke Du Meget med faa Ord? Er Du en norsk Kvinde og forstaaer dog ikke, at Ola elsker Dig, som Fjeldsøen elsker den stolte Klippe, der speiler sig i den? Blev ikke Klippens Billed til evig Tid i Søen og optog den nogensinde noget andet Billed? Jeg er ikke Talsmand for Ola; men naar jeg nu talte om ham, da var det, fordi jeg veed, at han er Dig kjær, og jeg troer han er Dig værdig og vil gjøre Dig lykkelig."

Hendes Blik fulgte Egernet, der havde Møie med atter at komme op i sin Birk.

„Du har kanskee Ret, Clara," sagde hun langsomt. „Jeg veed, hvad der har bevæget mit Sind, saa jeg var uretfærdig mod Ola. Leer Du ad mig, naar jeg siger Dig, at Eders Livlighed trækker mig saa underligt til sig, at jeg med Urette seer Alvoren, der altid throner paa mine Landsmænds Pander, som noget mere Trist end Trofast. Naar I ere borte, rækker jeg Ola min Haand."

„Du beslutter hurtigt, Ragna! Det var ikke et saadant Løfte, jeg vilde fremkalde. Jeg vilde kun tale Lidt om det, som ligger saa nær."

„Der gjorde Du mig Uret!" sagde Ragna hurtigt og dybt rødmende. „Gav jeg min Haand bort for et Øieblikś Indfald, da vilde Fjeldet skamme sig over mig og Navnet „nordisk Kvinde" være ilde anvendt paa mig. Ola Bengtson har længe eiet mit Hjerte — kun maae I Sydboer være borte, før jeg rækker ham Munden til det første Kys! Nu have vi talt om ham, Clara, der er nok af Andet at tale om!"

Tiden var omme. Auctionerne vare tilende. Vi stode ved Havnen, hvor en Jolle fra Sluppen „Tre Brødre", laa og ventede paa os. Mange kjære Ansigter trængte sig om os, og Clara besvarede mangt et trofast Haandtryk med Varme. Der stjal sig vel ogsaa mangen en Taare frem og søgte ned over Kinden. Da ringede det for tredie Gang fra Skibet. Ragna havde et Øieblik forladt os og kom nu tilsyne igjen med En ved Haanden. Det var en høi og kraftig Mand, bleg var han og alvorlig saae han ud, men han fulgte hende, som Barnet sin Moder. Ragna traadte hen foran os med Ola Bengtson ved Haanden og sagde med den elskeligste Ømhed i Stemmen:

„Gud være med Eder alle Dage, I kjære Danske! Eders Billed vil aldrig udslettes af min Sjæl. Naar jeg nu giver Eder mit Afskedskys, da indeslutter det de inderligste Ønsker for Eders Lykke. Her fører jeg min Ola til Eder — I skulle kysse ham paa Pande og Mund begge To, saa vil heller ikke han glemme Eder, men villigt lytte til mine Ord, naar vi de lange Vinteraftener sende Tanken udover Tid og Rum, og tale om gamle Minder."

Clara kyssede den kraftige Mand og jeg kyssede ham. Da holdt han det ikke længer ud, men trykkede ogsaa Ragna til sit brede Bryst og søgte med sine Læber hendes. Det var et herligt Syn. Alle de Omstaaende forstummede derved. Men Ragna var Ragna.

„Kys mig paa Pande og Kind, vakkre Ola min!" sagde hun livligt, „men Mundkys faaer Du ikke, før der ligger Vand mellem os og vore kjære, danske Gjester — Ragna har lovet det!"

Og han slap hende; men det haarde Fjeld var bleven prydet med Grønt og Blomster. De alvorlige Træk vare blevne smilende. Han traadte igjen hen til Clara og mig og sagde:

„Nu bliver det mig, der faaer kysse til Afsked! Ræk mig din rosenrøde Mund, Du vakkre Dankvinde!"

Og han kyssede os Begge med en Varme, der aldrig før var anet bag denne mørke Alvor. Han talte saa livlige og hjertelige Ord, han som før altid var stille og taus. Nu var Fortryllelsen løst; han havde jo svundet den herligste norske Kvinde.

Da Baaden gyngede sig med os paa de mørkegrønne Vover, kastede Ragna sig til sin Elskers Bryst — nu var hun hans!

Da Kornet faldt for Leen, og Storkene samlede sig i store Skarer høit oppe i den blaae Luft, for at drage til varmere Egne, stod vort Bryllup paa Harrestrup. —

Nu ere mange Vintre gaaede tilende siden den Tid, men endnu lokker Mindet om de svundne Dage ofte en Veemodstaare frem. Og dog blev det godt for os; det blev bedre og bedre; stedse tættere sluttede vore Sjæle sig til hinanden. Vi bleve gamle. Haaret blev hvidt og Haanden skjælvende, men Livet derfor ikke mindre skjønt. Havde vi ikke endnu stedse de mange kjære Minder at drage frem! Var der ikke mangt et lille kjært Træk at gjøre opmærksom paa! — Dog, ogsaa vi vare undertiden nærved at tabe Modet i Livets Kampe, men en inderlig Kjærlighed til hinanden og et fast Haab om bedre Tider holdt os oppe.

Grundtræk af Zoologien.

Forsøg i det Populaire af en yngre Videnskabsmand.

(Efter „Fliegende Blätter".)

Jeg vil være kort og klar, men populair. Enhver har Ret til at fordre Popularitet, selv den meget Indskrænkede, naar han blot viser en redelig Stræben efter behørig at danne deres Indre.

Zoologi er Videnskaben om Dyrene. Den inddeles i Pattedyrologi, Fuglologi, Fiskologi og Krybologi, men denne sidste handler ogsaa om Lopper, Væggetøi og andre Griserier, og egner sig derfor ikke til at foredrages for ordentlige Mennesker. Pattedyrologien beskæftiger sig med de fiirføddede Dyr; ogsaa Mennesket er saa at sige et Pattedyr, men, da det kun har to Fødder, kan man fornuftigviis ikke regne det til de Fiirføddede. At gjøre Dette, vilde være en Fornærmelse mod hele Menneskeslægten, og hvorvel det af og til er skeet, ere saadanne Vildfarelser heldigviis nu sjeldne og gjendrives i gode Tidsskrifter og Bøger paa en ligesaa overbevisende, som grov Maade.

Ethvert dannet Menneske veed, hvad et Menneske er, og det vilde derfor være umenneskelig kjedeligt at tale mere om det. — Fiirføddede kaldes i Almindelighed kun de Dyr, der have to Bagbeen og ligesaamange Forbeen. Dog gives der desværre ogsaa fiirføddede Dyr, som kun have Bagbeen, og derfor bringe Uorden i Videnskaben. For Exempel Kænguruherne, men kun de, der leve i Australien; de Dyr af denne Familie, som findes i andre Verdensdele, have altid det reglementerede Antal Fødder, medmindre de tilfældigviis skulde have brækket det ene Par. Pattedyrene inddeles i de Dyr, som æde Andre, og de, der ædes eller spises af Andre: til Exempel Løver og stegte Ænder. De Dyr, som ikke æde Andre, og eiheller blive ædte eller spiste af Andre, ere Æsler, Hunde, Heste, Elefanter osv., men de kunne til Erstatning derfor anvendes enten til at spænde for Vogne, eller passe paa Husene, eller i Menagerier. De Dyr, der ernære sig af at blive spiste, nydes enten i Ørkener og store Skove ganske raae af deres Kammerater, eller i civiliserede Egne, navnlig i de større Byer, som Karbonade og Steg, med Salat og bruun Sauce til, af Mennesker. — De Dyr, hvis Formaal er at æde andre Dyr, kaldes ogsaa vilde Dyr, og de opholde sig i Regelen i Afrika eller paa det Slags eensomme Steder; heldigviis pleie de snart at ødelægge hverandre indbyrdes under rædsomme Hyl, saaledes som bekjendt er om Tigere og Hyæner. Mærkeligt, men for Europæerne ret beroligende, er det, at saadanne Dyr sædvanligt leve iblandt Negrene, thi disse blive aldrig blege af Skræk, men bevare, selv ved Synet af de græsseligste Dyr, deres Fatning og eiendommelige sorte Farve. Dette kommer vel tildeels af Vanen, maaskee tildeels ogsaa af den stærke Hede, der gjør den yderste Skal ganske sort — hvilket man kan iagttage, naar man brænder Kaffebønner.

Fuglene inddeles i dem, man skærer Hovedet af, og dem, der leve i Bure, eller i den frie Luft. Til de første høre Gjæs, Ænder og Høns, og de udmærke sig derved, at de oftere af simplere Folk ikke engang regnes med til Fuglene. Fuglenes Konge er Ørnen, med eet eller to Hoveder. Der gives Bjerge i Østerrig og Tyrol, hvor der udruges en umaadelig Mængde Ørne; ogsaa finder man i mindre Byer mange Vertshuse, der kaldes „den sorte Ørn" og hvor man for Penge kan faae baade Mad og Nattelogis — men saa regnes de heller ikke med i Zoologien. Den røde Ørn yngler stærkt i Preussen, hvor den i Almindelighed lægger sine Æg i gamle Uniformer og lader dem ruge ud af Geheimeraader. — Af Fiske gives der flere Arter; for Størstedelen findes de vel i Vandet, men i elegante Huse bruger man ogsaa Fisk, naar man spiller L'hombre og Boston; disse ere dog ikke levende. Desuden har man Saltvandsfisk og Ferskvandsfisk og nogle flere Arter endnu; Gjedder ere paa Grund af deres mange Been meget farlige Dyr, navnlig naar de spises med Flødesauce. Paa Grund af deres betydelige Størrelse beundres Hvalfiskene af Grønlænderne. Man har endogsaa regnet dem til de fiirføddede Dyr, men dette er ganske uden Grund, da de slet ingen Fødder have. Der gives ogsaa i Frankrig mange Sardines a l'huile i Blikdaaser, til 4 Mark Daasen.

Alle disse Dyr tilsammen udgjøre Naturhistorien. Jeg har bestræbt mig for, at fremstille denne Videnskab i saa korte og klare Omrids, at den maatte blive fattelig selv for den tykkeste Eenfoldighed.

En kraftig Indtrængen i Naturens store Hemmeligheder er vort Aarhundredes Løsen. Klarhed i Fremstillingen er den Lærdes helligste Pligt, thi kun den frier ham for at blive gold og ufrugtbar. Den golde Lærdom ligner Saharas Sandørken, og det er den Vises Kald, til almindelig Gavn og Glæde for Verden, at udbrede Klarhed og Lys, Opmærksomhed og Fattelighed — naturligviis i al Simpelhed, uden Fordringer og Stolthed.

Stora Sundby.

Stora Sundby Slot er beliggende i en romantisk Egn i Sødermanland, ved Hjelmarens nordlige Strand. Forskjellige Sagn ere knyttede til dette Sted, hvoriblandt det om Ridderne Blodøxe og Finke. Saaledes beretter man om den Førstnævnte, der paa Grund af sin Grusomhed var en Skræk for sin Samtid, at han friede til Ildegerd Sparre, men fik Afslag, da hun allerede var forlovet med Algot Tott til Gimmersta. Opbragt herover indtog han Sundby, dræbte Brudens Fader og bortførte hende selv til Viksborg. Algot havde nylig forladt Sundby, hvor han havde taget Afsked med sin Forlovede, da han havde i Sinde at fæste det hellige Kors paa sit Bryst, for at kæmpe mod Troens Fjender; han var imidlertid ikke naaet længer end til Julita Kloster, hvor han af Munkene fik at vide, at Blodøxe havde begivet sig paa et Streiftog nordpaa. Med Munkenes Bistand besluttede han at indtage den forhadte Rivals Borg, hvilket ogsaa lykkedes ham. En fortvivlet Kamp opstod ved Blodøxes Hjemkomst, under hvilken Algot dræbte sin Modstander, men selv fik Banesaar. Den døende Ridder fik dog sin Elskede at see og indesluttede hende i sin Favn, men hun befriedes fra Adskillelsens Smerte, thi en Pil traf hende ved den troe Ridders Side. De Elskende hvile i een Grav i Julita Klosterkirke.

I Begyndelsen af det 13de Aarhundrede skal Ridder Fink have boet paa Sundby. Af hvilken Grund han blev forfulgt og sat i Slottets sydøstlige Taarn, vides ikke, men han undslap af Fængselet, ved fra Vinduet at kaste sig i Søen og svømme til en nærliggende Holm, som endnu hedder Finkholm. Hans troeste Ven, en Hund, der med ham havde deelt Fangenskabets Besværligheder, røbede imidlertid hans Opholdssted. Paa en anden Holm, der endnu kaldes Härshufvet (d. e. Herrehovedet), blev Flygtningen fanget og halshugget.

I nmindelige Tider har Sundby tilhørt Familien Sparre, og efter et i Slottets Riddersal opbevaret Stamtræ, er Sixten Sparre den ældste Eier, man kjender. Godset inddroges 1711 af Kronen paa Grund af Gjeld, men indløstes

atter 1719 af Feltmarskalk Grev Erik Sparre, i hvis Slægt det blev til 1817. Grev Carl de Geer, som senere kjøbte det, besluttede at forbedre Slotsbygningen; efter en Tegning af den engelske Architekt Robinson, forestod Abr. Nystrøm Arbeidet, og dette faldt særdeles heldigt ud, saavel efter Eierens som Kjenderes eenstemmige Dom. Det begyndtes i 1831; Slottets Ydre var færdigt 1839, dets Indre 1848.

Det store og pragtfulde Slot, der er bygget i normannisk Stil, danner en Fiirkant med et paa hvert Hjørne udspringende Taarn samt vedhængende Fløie; det er omtrent 130 Fod i Længde og Brede, samt 120 i Høide; Bygningen hviler paa en 10 Fod høi Granitsokkel, der danner Underlag for de normanniske Piller, som bære en Mængde mindre Taarne. Riddersalens Vinduer ere især smagfuldt smykkede og have dobbelt Høide, idet dette Værelse gaaer igjennem tre Etager. Forneden er Salen betrukken med historiske Guldlæderstapeter og foroven med Jagtstykker. Slottet har desuden mange pragtfulde Saloner og Værelser, som af den sidstnævnte Eier, der rigtignok meget sjeldent har opholdt sig paa Godset, ere udstyrede med prægtige Møbler; en værdifuld Malerisamling opbevares ogsaa i denne Bygning.

Proviantgaarden i Kjøbenhavn.

„Vort Fødeland var altid rigt paa tappre Orlogshelte", og det er en stor Lykke, at sige for den rene, umiddelbare Anskuelse. Men træder Eftertanken til, navnlig i Form af en Statsoekonom, saa slaaer Melodien pludseligt om til: Hvad er Helten uden Øl og Mad? og saa komme alle disse inderlig prosaiske Beregninger over hvad hver „Helt" kommer til at koste Landet, ikke blot i Øl og Mad, men i Andeel af Bygninger til Opbevaring af disse Dele og af Embedsmænd til at veie og maale dem, i Vaaben og Undermundering og Gud veed hvad. Disse Betragtninger formørke aldeles de unge Militaires Poesi, men Statsoekonomien har nu engang sin Berettigelse, og vi tør ikke negte det, Prosaen er nødvendig: Brød og Flæsk spille en vis Rolle her i Livet. Man kan spise sine Soldater af med tomme Løfter — det duer sjeldent; man kan give dem Lønning og saa lade dem sørge for sig selv — det gaaer an; men det bedste er dog, selv at bringe dem Maden, saa veed man hvad de faae. Det have vi nu gjort med vore Matroser i et Par Hundredaar, og

derfor er den danske
Mand saa modig,
derfor var Normannens Kniv saa blodig,
derfor er den danske
Kind saa rød.

Grundtræk af Zoologien. (Efter „Fliegende Blätter".)

Dog er det muligt, at Normannens Kniv just ikke blev blodig ved at tjene som Forskærerkniv paa Proviantgaarden — det er en Undersøgelse, vi maae overlade den mere alvorlige Historieforsker, medens vi opfordre Læseren til at følge os ind i denne Gaard.

Naar man fra Christiansborgs Slotsplads gaaer igjennem Løngangsporten ind i Hans Jørgens Gaard — eller, som den i det finere Sprog, der tales paa Slottet, kaldes: Sanct Jørgens, eller endnu finere Prinds Jørgens Gaard — seer man strax paa venstre Haand, imellem Opgangen til Geheimearchivet og Kongens Bibliothek, en Port. Denne fører ind til det forjættede Land, til de materielle Fornødenheder midt imellem alle de aandelige Skatte. I Sandhed et snurrigt Lune af Skjebnen, der har faaet Historiens og

Slottet Stora Sundby i Södermanland.

Proviantgaarden i Kjøbenhavn, seet fra Porten ved Vandet (tegnet af Chr. Hetsch).

Literaturens Rigdomme puttet ind imellem Marinens Smørtønder, Armeens Vaabensamling og — Staldetaten! Men saaledes er det nu engang. Der var en Tid, da det var anderledes; indtil Christian den Fjerdes første Regjeringsaar skyllede Bølgerne lige op til det nuværende Christiansborgs Grundvold, og Orlogsskibene laae herinde i den sikkre Havn bag Borgen. Christian den Fjerde havde god Brug for Byggegrunde, og hvor han ikke fandt dem, forstod han at bringe dem tilveie. Saaledes afpælede og inddæmmede han her et stort Stykke af Stranden, og lod kun en fiirkantet Grav med en Rende ud til Løbet fri for at minde om, hvorledes han havde betvunget Vandene, eller snarere som et Minde derom, thi Hensigten var den langt mere practiske, at lette Brugen af og Adgangen til de Bygninger, han vilde opføre paa den erobrede Grund.

Paa hver Side af den store, fiirkantede Grav opførte han i Aaret 1604 en anseelig Bygning, den ene til Proviantgaard for Søetaten, den anden til Tøihuus. Stenene til disse solide Bygningsværker hentede han — thi han vidste at hjelpe sig — fra Roeskilde, hvor en Mænge katholske Kirker og Klostre laa i Gruus; han kunde efterlade sig Minder, vor gamle Nationalhelt, men agte dem, det kunde han ikke rigtigt, og Fremtidens Oldgranskere forstod han at berede ordentlige Bryderier — thi hvo falder vel paa at søge Roeskildes gamle Bygninger i Kjøbenhavn, endsige da dens Kirker og Klostre i Tøihuse og Proviantgaarde? Af de tvende Billeder, vi bringe fra Proviantgaardens Indre, viser det ene Udsigten op

Parti af Proviantgaarden i Kjøbenhavn (tegnet af Chr. Hetsch).

igjennem hele Gaarden fra den Muurbue, som afslutter Gaardens nederste Halvdeel imod Vandet; det andet giver os et Billede af et Parti af den tiloversblevne Grav, med Udsigt til Tøihuusgaarden i Baggrunden, hvor Taarnet staaer i Hjørnet mellem Tøihuset og Bibliotheket. Graven strækker sig altsaa bagved hele Bibliotheksbygningen; her lægge Proviantskibene ind for at lade, og herfra sendes Provianten ombord til Orlogsskibene.

En kostbarere Fragt er engang udskibet fra dette Sted, thi ogsaa det har sine bittre Minder. Den 11te Marts 1676 blev Griffenfeldt arresteret paa Christiansborg, i nogle Timer bevogtet i det kongelige Bibliothek og derfra igjennem Proviantgaarden ført ned i det Fartøi, som ad Kanalerne bragte ham til hans Arrest i Castellet. Bærer end Porten ud til Graven Aarstallet 1685, er det dog rimeligviis igjennem den, at den styrtede Statsminister har maattet vandre sin Fornedrelse imøde.

Paa Proviantgaarden opbevares, foruden Provianten, ogsaa Proviantforvalteren og hans Contoirer. Herfra udgaaer den ulykkelige Klasse Mennesker, der paa Flaaden er bekjendt under Navnet: Proviantsforvaltere. Det er den mest miskjendte Race Mennesker der gives, thi selv med den samvittighedsfuldeste og omhyggeligste Embedsførelse ere Matroserne overbeviste om, at de blive forfordeelte paa Bespisningen; selv en Theaterdirecteur er ikke Gjenstand for saamegen Mistro og Uvillie, som en Proviantsforvalter. Man erindrer Historien om Matrosen, der faldt ned fra Raaen og slog Proviantsforvalteren ihjel, og derpaa samlede sig selv op, saae paa den Døde og koldblodigt bemærkede: „Saadan skal Du have det, din Smørtyv!"

Om Anlæg af Smaahaver ved vore Kjobstæder.

Det er ganske vist en af Oekonomiens Hovedregler, at Arbeidet maa være planmæssigt ordnet ikke blot imellem de forskjellige Lande men ogsaa imellem de forskjellige Borgere i hvert Land; thi kun derved kan den største Besparelse i selve Productionen opnaaes. Men det staaer ingenlunde i Strid med dette Princip, at den Enkelte overtager flere forskjellige Arbeider, naar det ene af disse kan danne en passende Hvile i Forhold til det andet, eller naar han dog kan udføre det uden at lægge Beslag paa den Arbeidskraft, hans Hovedvirksomhed udkræver. Ligeoverfor den høiere, aandelige Production ere disse Bemærkninger vel overflødige, thi netop ved en slig Virksomhed har Afvexlingen sin store Betydning, som Betingelse for et uforandret, kraftigt Aandsliv, der ikke hæmmes mere ved Noget, end ved den stadige Arbeiden i det Samme. Men gjelder Dette ikke netop tillige indenfor al anden Productions Omraade? Er det ikke ogsaa her en afgjort Sag, at medens man kun ved at offre sig for en bestemt afgrændset Virksomhed kan drive det til Dygtighed, trænger man ved Siden heraf til anden Sysselsættelse, der paa engang er Adspredelse i Forhold til det daglige Arbeide, og dog ikke gaaer aldeles hen uden Frugt?

Der kan neppe være nogen Tvivl om, hvorledes dette Spørgsmaal maa besvares; det er ikke tvivlsomt, at man stiller de arbeidende Klasser langt heldigere i oekonomisk Henseende, naar man aabner dem Adgang til en dobbelt Virksomhed, end naar de kun bestandigt anvendes i den samme Retning. Men der maa her komme et andet Moment til. Man kan vistnok sige, at for de lavere, arbeidende Klasser er Arbeidet, eller rettere Bevidstheden om at arbeide, trættende: de ville ogsaa have Frihed, have Bevidstheden om, ikke at være bundne til et vist Arbeide, om at kunne virke umiddelbart for sig selv, uden at tjene Andre. Det gjelder derfor om, at byde dem en saadan Sysselsættelse, hvorunder de have denne Følelse af Hvile og Frihed, medens de dog arbeide for deres oekonomiske Stillings Forbedring, og i Kraft af denne Selvstændighedsfølelse netop arbeide dobbelt kraftigt. Det gaaer her omtrent som ved den ret fornuftige Børneopdragelse, hvor Arbeide og Leg er saaledes blandet med hinanden, at Børnene under Legen lære ligesaa meget, som under det saakaldte Arbeide; det Hele er et Bedrag, men et fromt og fornuftigt Bedrag, hvorunder man benytter de gamle nedarvede Begreber om Behageligt og Ubehageligt til de Umyndiges eget Bedste. Saalænge den Tanke ikke ret er trængt ind hos Arbeidsklassen, at Lediggang umuliggjør enhver Forbedring i dens Stilling, saalænge den ikke er kommen paa det Rene med, at der kun gives eet Middel til at arbeide sig frem, og at dette kun er en uafbrudt Virksomhed, saalænge maa man ikke overlade den selv at benytte sin Fritid, men, om man saa vil kalde det, lokke den til at arbeide ogsaa i denne.

Det kan ikke nytte at negte, at den danske Almue staaer temmelig langt tilbage i denne Retning; den simplere Industri, hvormed den kunde sysselsætte sig i sine Fritimer, den Huusflid og Haandgjerning, som hos andre Nationer spiller en saa betydelig Rolle, som ikke blot reent umiddelbart forøger Familiernes oekonomiske Velvære, men ogsaa vænner dem til en stadig Flid og medfører alle dennes Goder, den kjendes ikkun hos os i meget indskrænket Maalestok; paa Landet findes den vel, navnlig dog kun hos Fruentimmerne, og i de enkelte Egne af Jylland, hvor Uldbindingen er almindelig udbredt; men hos Kjøbstadalmuen, hos den lavere Haandværksstand, er Fritiden saagodtsom altid indviet til Ørkesløshed. Naar Dagens Arbeide er endt, har Haandværksmanden en behagelig Følelse af, at han nu har gjort sin Pligt for idag, og at han kan tilbringe Resten af Dagen i sin Dør, med Piben i Munden. Han føler ingen Trang til at tage sig Noget for, og selv om en Enkelt maaskee gjør det, vil han ofte være i Forlegenhed med Besvarelsen af det Spørgsmaal, hvorledes han vel skal beskæftige sig.

Det gjelder altsaa at finde en Virksomhed, som forener de forskjellige Betingelser, vi ovenfor have opstillet: ikke at kræve altfor megen Tidsanvendelse, at være egnet til at give en behagelig Adspredelse og at yde Arbeiderne umiddelbart sine Frugter. Det er vel tvivlsomt, om der gives Beskæftigelser, der heelt opfylder disse Fordringer; men er der nogen, da hører Havedyrkningen visselig til dem. Den har netop det sjeldne Anstrøg af en Leg, som gjør den saa tiltalende, og ved Siden deraf vil den byde den stillesiddende Arbeider en sund Bevægelse, ligesom den igjennem Blomsterdyrkning vil kunne virke forskjønnende paa hans Liv. Endelig har den en væsentlig Fordeel, som de fleste andre Arbeider savne, nemlig den, at man ved den finder en Beskæftigelse for de Børn, der endnu ere for smaa til andet Arbeide, og som derfor i Reglen vænnes til Lediggang og tom Leg. Det reelle Udbytte af en Have, selv af den beskedneste Størrelse, er ingenlunde ubetydeligt, naar man gaaer ud fra den Forudsætning, at Haven drives ved egne Kræfter udenfor Arbeidstiden, og altsaa ikke kræver nogen Driftscapital. Der skal ikke mangle meget i, at en lille Familie kan have sit hele Forbrug af Kartofler, Rødder og Grøntsager af en saadan Have, og ved en oekonomisk Anvendelse af Pladsen vil denne vistnok desuden kunne rumme baade nogle Frugtbuske og Blomster.

Men hvorledes skal man skaffe Almuen saadanne Haver? Ethvert Huus paa Landet, selv det usleste, har en saadan Plet, der hjelper med til Familiens Underhold, men i Kjøbstæderne findes der ikke, eller ialtfald kun meget sjeldent, Havepladser ved de fattige Haandværkeres Boliger. Skal der gjøres Noget for dem, saa maae Communerne tage sig af Sagen og tilveiebringe den nødvendige Jord. Dette vil heller ikke frembyde store Vanskeligheder, thi ved de fleste af vore Kjøbstæder vil der kunne findes en eller anden Strækning af Byens Jorder, der ligger saaledes, at den med Held kan anvendes paa denne Maade.

Saavidt mig bekjendt, er der kun faa af Kongerigets Byer, som have en saadan Indretning; i Slesvig er Aabenraa den eneste, hvor jeg har seet den gjennemført, uden at Exemplet, som det synes, har fundet Efterligning andre Steder. Det vil maaskee derfor være af Interesse at erfare, hvorledes disse Haver ere anlagte der.

Nogle Minutters Gang fra Aabenraa ligger Hjelm Skov; foran denne ligge nogle Jorder, som Byen engang har faaet i Mageskifte for sin Græsningsret i Sønderskov. Efter en Beslutning af Magistraten blev her i 1831, paa den ene Side af Spadsereveien til Hjelm, anlagt 40 smaa Haver, eller rettere afstukket 40 Jordstykker, der overlodes til Byens fattige Borgere for en høist ubetydelig Afgift (omtrent 1 Rdl. aarligt). Disse Smaahaver, der næsten alle ere lige store (omtr. 120 Qvadratalen) og af en saavidt mulig regelmæssig Form, bleve bestemte til Kartoffelavl og Dyrkning af Haveurter, hvorimod det var forbudt, at anvende dem til Kornavl; endnu idag, efter tredive Aars Forløb, er denne Forskrift, som utvivlsomt ogsaa er i Brugernes Interesse, saaledes overholdt, at næsten enhver Have er forvandlet til en Kartoffelmark, og kun en Deel anvendes, foruden til andre Kjøkkenurter, til Blomster og enkelte Frugttræer. Dette Foretagende viste sig snart saa gavnligt, at Magistraten allerede 3 Aar efter, i 1834, udlagde et lignende Stykke Jord paa den anden Side af Veien til Haver, af hvilke der saaledes nu ialt findes firesindstyve.

Haverne leies bort — som sagt, for en Afgift, der netop er saa stor, at den berøver Velgjerningen Charakteren af en Almisse — for Livstid til de fattigere Borgere. Under 15de Marts 1831 er der af Magistraten udfærdiget et Regulativ for Deeltagerne, som de kaldes, i disse Haver, og af dette Regulativ, der er skrevet paa Dansk, nagtet det hidrører fra den berygtede Borgemester Schow, og saaledes giver det bedste Vidnesbyrd om, hvad det egentlige Folkesprog var for 30 Aar siden, skal jeg her meddele de vigtigste Forskrifter.

Brugerne vare i de 5 første Aar frie for enhver Afgift; det er dem paalagt vinskibeligen at benytte Jorden, til hvis Dyrkning de kunne anvende enten deres egne eller fremmede Børn, hvorimod det er dem strengt forbudt, at overlade Andre Brugen af deres Deel, endsige at udleie den. Enhver Have skal indhegnes for sig, men til Hegn maae kun bruges Hvidtjørns-Hækker, der forsynes med aflaasede Laager for hver Have. Eiendomsretten er yderligere betrygget derved, at enhver Besidder, der i mindste Maade forgriber sig paa en Andens Frugter eller Redskaber, strax mister sin hele Ret; den samme Straf rammer den, som efter en gjentagen Opfordring undlader at udføre et eller andet befalet Arbeide paa sin Deel.

Samtlige Haver ere, som det synes, omhyggeligt dyrkede og godt holdte; deels bevirker vel Frygten for at miste den dette, deels er Ærgjerrigheden, Kappelysten og Bestræbelsen for at drage den størst mulige Nytte af Jorden, vel Aarsag hertil. Saaledes som Haverne nu ere, frembyde de et virkelig smukt og tiltalende Syn, med deres frodige levende Hegn, den vel benyttede Plads og de hist og her anbragte Blomster. Men smukkest er dog Synet af den Indflydelse, de have havt paa Borgerne; hver Eftermiddag seer man Brugerne derude, ivrigt beskæftigede med Dyrkningen af deres Lod. Børnenes almindelige Legeplads er ved Veien imellem disse Haver, der tumle de i deres Fritid, og ogsaa det drager Forældrene derud. Desuden er Hjelm Skov Indbyggernes almindelige og smukkeste Promenade, og Besidderne af Haverne vide saaledes, at deres Arbeidslyst og Interesse for Foretagendet bestandigt iagttages af deres Medborgere, hvilket heller ikke er uden Indflydelse paa deres Virksomhed.

Man kan let tænke sig, hvilken Betydning et Antal af firesindstyve saadanne Smaahaver maa have for Almuen i en By, hvis hele Befolkning udgjør noget over 5000 Mennesker. Vistnok kan det for flere af vore Kjøbstæder falde vanskeligt, at udlægge et saa stort Jordstykke til dette Brug, men ogsaa et mindre Areal kan gjøre sin Nytte, og naar dette først gaaer op for Folk, vil snart Maalet være naaet. Det nuværende Areal er ikke engang tilstrækkeligt for Aabenraa; thi hvergang en Have bliver ledig, melder der sig en stor Mængde Ansøgere, og det betragtes som en Lykke, at opnaae en Lod.

Maatte kun een af vore mindre Kjøbstadcommuner, navnlig en saadan, der tæller mange Smaafamilier af Haandværksklassen eller af Søfarende, tage dette Forbillede under Overveielse og forsøge at gjennemføre det, da ville de lykkelige Følger vistnok snart vise sig; mange Andre ville da være hurtige til at følge det givne Exempel og saaledes arbeide til Velsignelse for den sørgeligst stillede Deel af deres Indbyggere.

A.—U.

Ugens Politik.

Den 25de Septbr. 1862.

Cabinettet i Wien har naturligviis ikke undt Preussen alene at høste Laurbær i den mod Danmark førte Notekrig, og det har derfor ogsaa offentliggjort sit til vor Regjering d. 25de August afgivne Memorandum. Dette Actstykke er i formel Henseende vel ikke fuldt saa cynisk affattet, som Grev Bernstorffs, men den i finantsiel Henseende i Bund og Grund ødelagte Keiserstat, som kun med Vaabenmagt hævder sit Herredømme i Italien og Ungarn, opstiller de samme uforskammede Fordringer, som Preussen, medens den tillige, mindre godt betjent end den preussiske Udenrigsminister, i hvis Cabinet en forhenværende dansk Gesandt nu spiller en lidet hæderlig Rolle, gjør sig skyldig i den groveste Uvidenhed i en Sag, i hvilken den baade optræder som Part og Dommer. Naar man seer Østerrig, der har regjeret og endnu regjerer ved Hjelp af saadanne Mænd som Haynau og Radetzky, og Preussen, som med Hensyn til den polske Nationalitet endnu den Dag idag vedkjender sig Frederik den Andens Anskuelse, udtalt i de bekjendte Ord: „Spørgsmaalet dreier sig ikke om, hvorledes vi skulle vinde Polakkerne, men hvorledes vi skulle trænge dem tilbage", og: „Vi maae see at blive dem kvit, thi jeg foretrækker at have blot en eneste Tydsker der fremfor hele det polske Folk", naar man seer Østerrig og Preussen optræde som Forsvarere for de tydske Slesvigeres Rettigheder, ligeoverfor en saa mild og frisindet Regjering, som den danske, maa man forbauses over en slig Fripostighed. Og naar de tydske Stormagter pukke paa de i Aarene 1851 og 1852 indgaaede Forpligtelser og opkaste det Spørgsmaal, om Danmark endnu anerkjender deres Gyldighed, saa skulde man ikke troe, at de alt for længe siden til Punct og Prikke vare opfyldte. Man gjennemlæser atter de diplomatiske Actstykker, ikke uden Frygt for at finde et eller andet letsindigt Løfte, hvis Opfyldelse den danske Regjering har unddraget sig, og man aander atter frit, naar man ved en omhyggelig Sammenligning mellem den danske Depeche af 6te December 1851, den østerrigske Depeche af 26de Decbr. 1851 med Bilag og Kundgjørelsen af 28de Januar 1852, kommer til Overbeviisning om, [illegible] enhver paa den Tid indgaaet Forpligtelse med den største Samvittighedsfuldhed er bleven holdt. De Fordringer, som de tydske Stormagter nu opstille, kan Danmark ikke opfylde; det forbyder ikke blot Hensynet til dets Ære og Værdighed, men Selvopholdelsesdriften vil tilskynde det til heller at udholde en Krig paa Liv og Død, end at give sit Minde til sin egen Sønderlemmelse eller til at blive en Vasal af Tydskland. Hvorledes de venskabelige Magter, ifølge hvis Raad og Tilskyndelse Underhandlingerne knyttedes og som hidtil have afholdt sig fra enhver Indblanding, fordi Striden ifølge Preussens og Østerrigs Paastand kun dreiede sig om Holsten og altsaa var et indre, tydsk Spørgsmaal, nu ville stille sig til Sagen, maa den nærmeste Fremtid vise. I et politisk Værk: »Den-

mark and Germany since 1815«, skrevet med ualmindelig Klarhed, Upartiskhed og Sagkundskab, siger Forfatteren: „Hvilken Maade det holstenske Spørgsmaal end afgjøres paa, er dog Eet uomgængelig nødvendigt, hvis Afgjørelsens Hovedhensigt skal opfyldes — Danmark maa ikke opfordres til at gjøre Indrømmelser i tydsk Interesse i Slesvig. Dette Hertugdømme har aldrig hørt til Tydskland eller paa nogensomhelst lovlig Maade staaet under Keiserrigets eller det tydske Forbunds Jurisdiction. Tydskland har ingen retmæssige Interesser at forsvare i Slesvig. Enhver Fordring fra Tydsklands Side i dette Hertugdømme, f. Ex. med Hensyn til dets Selvstændighed eller til de forskjellige Nationaliteters Stilling, kan kun være beregnet paa at fremme de velbekjendte Planer mod det danske Riges Integritet og Uafhængighed, mod hvilke der maa opføres et stærkt Bolværk, hvis Freden i Norden nogensinde skal sikkres. Man kan anvende hvilkesomhelst Forsigtighedsregler man vil, men man kan være overbeviist om, at naar Danmark skal indgaae nogen international Forpligtelse med Hensyn til Slesvig, saa vil denne Omstændighed ganske sikkert blive benyttet fra Tydsklands Side til paany at indblande sig i de danske Anliggender. Enhver Ordning, ifølge hvilken den danske Nations Ret til at afgiøre sine egne indre Anliggender Nord for Eideren modificeres for at forsone Tydskland, vilde være det Samme som at opoffre uomtvistelige Rettigheder til Gunst for den Stærkere og at billige et Princip, der staaer i Strid med god Orden og Verdensfredens Bevarelse. De øvrige Magter i Europa ville snart finde det nødvendigt, eengang for alle at gjøre Ende paa denne langvarige Strid, saaledes som de kunde have gjort i Aaret 1848 eller i 1851; men det vil aldrig lykkes dem, førend de beslutte sig til at understøtte den ene af de stridende Parter, der har Ret, og modarbeide den anden, der har Uret. Det vilde være barnagtigt, at anstille Forsøg paa at afgjøre Sagen ved at ville tilfredsstille begge Parter eller ved at vække begges Misfornøielse. Kampen mellem Tydskland og Danmark er, idetmindste hvad det sidstnævnte Rige angaaer, en Kamp paa Liv og Død, der kun kan forlænges, men ikke endes ved halve Forholdsregler. Retfærdigheden maa skee Fyldest, hverken mere eller mindre; men det mindste, Danmark har Ret til at fordre, det er, at den ældgamle Paastand: Eideren er det tydske Riges Grændse, fuldstændig gjennemføres."

I Løbet af de sidste otte Dage har den politiske Situation ikke forandret sig; de Franskes Keiser vil først i Begyndelsen af næste Maaned begive sig til Saint-Cloud, hvor han har isinde at tilbringe Resten af October, og det er under hans Ophold paa dette Slot, at han vil afgjøre de vigtigste politiske Spørgsmaal, hvis Løsning Italien og hele Europa med saa stor Utaalmodighed oppebie. Saalænge vil det romerske Spørgsmaal henstaae uafgjort, og hverken Avisernes Polemik eller de inspirerede Publicisters Forslag til en Afgjørelse, vil bringe det et eneste Skridt videre. Det reactionaire Parti, der flokker sig om Laguéronnière, agter at grundlægge en Avis i Neapel, for at forfægte de af ham fremsatte Forslag om et tredeelt Italien, og dette Parti bebuder allerede, at den nærværende Udenrigsminister, der søger at fremme Italiens Eenhed, skal afgive sin Portefeuille til Drouin de L'huys, der hylder en modsat Politik. De liberale Blade betragte derimod Prinds Napoleons Reise til Turin, efterat han først havde opgivet den, som et for den italienske Sag gunstigt Varsel; men det er høist sandsynligt, at den af Keiserens Fætter foretagne Reise slet ikke bebuder nogen Forandring i den øieblikkelige Stilling, af den simple Grund, at Napoleon III i Biarritz ikke har indviet Nogen i sine Planer og Beslutninger.

Som et svagt Symptom til Gunst for Ophævelsen af Pavens timelige Magt kan dog anføres, at »Moniteur« af 25de September offentliggjør en Skrivelse fra Keiseren til Thouvenel af 20de Mai, hvori der foreslaaes som et Grundlag for en Udsoning mellem Paven og Italien: At Paven nedriver den Skillevæg, der adskiller ham fra Italien, og at Italien giver den for Pavens Uafhængighed nødvendige Garanti. I en Note fra Thouvenel til Lavalette, Frankrigs Gesandt i Rom, befaler Udenrigsministeren Gesandten, at meddele Antonelli Forslaget. Fastholder den pavelige Regjering sit Ubevægeligheds-System, saa vil Frankrig være nødsaget til at opgive sin nærværende, ikke længer holdbare Stilling. Lavalettes Svar af 24de Juni beretter, at Antonelli er utilgængelig for enhver Tanke om en Overeenskomst, og at han med Bestemthed har afviist Forslaget. Offentliggjørelsen af Keiserens Udtalelse og den deraf følgende diplomatiske Correspondance i den officielle Avis i det nærværende Øieblik, synes just ikke at tyde hen paa, at den forestaaende Afgjørelse vil blive gunstig for Paven.

Den italienske Udenrigsminister, General Durando, har imidlertid udfærdiget en Rundskrivelse til alle de udenlandske Gesandter i Anledning af den ved Aspromonte forefaldne Begivenhed. Han erklærer i et høihjertet Sprog, at den af Oberst Pallavicini i Calabrien vundne Seir, er en Seir, som Italien har vundet over sig selv, „men," tilføier han, „de europæiske Cabinetter maae ikke misforstaae Begivenhedernes virkelige Betydning. Loven har seiret, og dog kan det ikke negtes, at de Frivilliges Løsen ved denne Leilighed kun har været Udtryk for en mere bydende Nødvendighed, end nogensinde. Hele Nationen forlanger sin Hovedstad, og den satte sig for kort Tid siden kun imod Garibaldis ubesindige Bevægelse, fordi den følte sig overbeviist om, at Kongens Regjering vilde udføre det den af Parlamentet med Hensyn til Rom betroede Hverv. Opgaven kan have forandret Form, men Nødvendigheden af en Løsning føles kun endnu stærkere."

Alt i forrige Uge henledede vi Opmærksomheden paa, at Ministeriet Rattazzi stod paa meget svage Fødder. Det viser sig mere og mere, at Generalerne Cialdini og La Marmora anmasse sig en altfor stor Indflydelse. De forlange nu, at de Embedsmænd og Dommere, som have understøttet Handlingspartiet, skulle afskediges, og da et saadant Skridt, idetmindste for Dommernes Vedkommende, er forfatningsstridigt, have flere af Ministrene erklæret sig mod denne Forholdsregel. Justitsministeren har i denne Anledning forlangt sin Afsked; man paastaaer, at General Durando vil følge hans Exempel, og at Rattazzi i saa Fald har isinde selv at overtage Udenrigsministerportefeuillen.

I Preussen har der ogsaa, paa Grund af den for Ministeriet v. d. Heydt ugunstige Afstemning over Militairbudgettet, fundet et fuldstændigt Ministerskifte Sted. „Staatsanzeiger" meddeler officielt, at den forhenværende preussiske Gesandt i Paris, Bismark-Schönhausen, er bleven udnævnt til interimistisk Conseilspræsident og Udenrigsminister i Grev Bernstorffs Sted, og man vil tillige vide, at den nuværende Krigsminister, General v. Roon, er den eneste, der forbliver i det nye Cabinet. „Köln. Zeit." mener, at et Ministerium Bismark-Schönhausen under de nuværende Omstændigheder betyder, at Ministeriet ikke vil indlade sig i nogen Overeenskomst med Folkerepræsentanterne, og at det ikke vil frygte for at regjere uden noget Budget. Den samme Tidende skildrer den nye Udenrigsministers Politik som en Stormagtspolitik; han vil sørge for, at Preussen faaer Brug for sin store, staaende Hær, hvorom Striden har dreiet sig, da han saa haaber, at Landet ikke mere vil have noget at indvende imod den.

De portugisiske Aviser berette, at der er udbrudt en Militairopstand i Braga, uden dog at omtale Grunden dertil. Af en Proclamation af Kongen seer man imidlertid, at man efter al Sandsynlighed har frygtet for et Angreb paa Forfatningen. Kong Ludvig erklærer nemlig, uden al Tvivl som Svar paa det af Oprørets Ledere førte Sprog, at man har misbrugt hans Navn, og at han betragter Grundlovens Opretholdelse som sin Thrones fasteste Støtte.

Ifølge de seneste Efterretninger har der ogsaa i Nordamerika fundet et Ministerskifte Sted, idet Krigsministeren er aftraadt og er bleven afløst af General Halleck, medens Overcommandoen atter er bleven betroet til General Mac-Clellan, efterat Pope har godtgjort sin fuldstændige Udygtighed. Sydens seirrige Armeer have ikke vovet at gjøre et Frontangreb paa Washington, der siges at være meget stærkt befæstet; de have derfor isinde at omgaae Staden og angribe den fra den nordlige Side, og man paastaaer, at General Jackson allerede har overskredet Nedre-Potomac ved Leesburg. Saasnart de Confoedererede have betraadt Maryland, ville de opnaae høist vigtige politiske og militaire Resultater. I Maryland tæller Syden mange Tilhængere, de Confoedererede Fane vil i Baltimore blive hilset med Jubel, og det er let at indsee, hvilke Argumenter slige Demonstrationer ville kunne forsyne Jefferson Davis med. I strategisk Henseende er denne omgaaende Bevægelse af endnu større Vigtighed. Naar Separatisterne besætte Maryland, vil Jernbanen fra Baltimore til Washington falde i deres Magt, og saaledes ville de afskære Hovedstaden fra dens directe Communicationsveie med Norden. Dette Slag vil være forfærdeligt i moralsk, men endnu forfærdeligere i materiel Henseende. Det er nemlig paa denne Jernbane, at alle Næringsmidler tilføres Washington, og ved at erobre den, udhungrer man altsaa baade Hovedstaden og Armeen. Unionens Tropper kunne derfor ikke med Rolighed see paa denne Bevægelse. Det blev dem ikke forundt at udhvile sig bag Forskandsningerne, saaledes som de gjorde efter det første Slag ved Manassas. De ville see sig udsatte for at maatte overgive sig af Mangel paa Proviant. De maae forlade den befæstede Stilling og rykke mod Angriberne, førend disse have vundet fast Fod i Maryland. Derfor reorganiserede Mac-Clellan sine Tropper saa hurtigt som muligt, og han staaer nu i Begreb med at gaae mod Fjenden. Vi ville sikkert snart høre om et Hovedslag, og det vil da vise sig, om en ny Seir vil belønne de Confoedererede for deres Dristighed. Vist er det, at et Nederlag vil have meget farlige Følger for dem i den Stilling, hvori de nu befinde sig, medens en Seir ufeilbarligt maa aabne Hovedstadens Porte for dem.

M.

Literatur.

— Af Pastor Listovs fortræffelige Skrift „Luthers Huusliv 1525—1546", der udkom i Foraaret, har allerede 2det Oplag forladt Pressen paa Linds Forlag; vi henvise vore Læsere til den udførlige Omtale, som dette Værk har fundet i vort Nr. 127.

— Hvormeget end H. C. Andersens „Eventyr" ved deres eget Værd have vidst at finde Gjenklang i Læseverdenen, er det dog uimodsigeligt, at deres Udbredelse er tiltaget paa Grund af de geniale Tegninger, der som et Tillæg til selve Fortællingerne ere udgaaede fra Vilhelm Pedersens Haand. Til Sorg for Konsten skulde han desværre standses midt i sin Virksomhed; men endnu findes der ikke faa Billeder, som ikke ere indlemmede i den hos Reitzel udkomne Samling, men ere benyttede paa andre Steder. Det er den Række af „Eventyr og Historier", som Forlæggeren i næste Uge vil begynde at udgive i sex Hefter, af hvilke det sidste tillige vil, som Efterskrift fra Forfatteren, indeholde et Par Bemærkninger om Eventyrenes Tilblivelse og Fremskriden.

— De til „Dagbladet" skrevne „Breve fra London under Verdensudstillingen 1862 af C. St. A. Bille", ere udkomne som en Bog, forøgede med tvende, forhen ikke trykte Breve. Den Livlighed, hvormed de ere affattede, giør, at man selv anden Gang læser dem med stor Interesse, især da de nu ere befriede for den uheldige typographiske Udstyrelse, i hvilken de første Gang fremtraadte. (Reitzels Forlag.)

— Den paa Reitzels Forlag udkomne samlede Udgave af „Gamle og nye Noveller af St. St. Blicher" er sluttet med det 8de Bind, der efter P. L. Møllers Anviisning indeholder endeel Fortællinger, som hidtil ikke have været indlemmede i Samlingen, samt to jydske Viser.

— „En Fodtour gjennem Wermeland og Dalarne. Af Georg Krohn. Christiania. I Commission hos Richie & Glükstad" er en ganske livlig, meget ungdommelig Skildring af et Par norske Studenters Fodtour ind igjennem de tilgrændsende, smukke Dele af Sverig, hvilken har været at læse i „Illustreret Nyhedsblad".

Theater.

— Søstrene Healey have debuteret i Stockholm i „Sylphiden"; senere skulle de optræde i „Festen i Albano", „Søvngængersken", samt „Brama og Bayaderen".

— Tre nye Stykker trække for Øieblikket det parisiske Publicum. Paa »théâtre du Vaudeville« opføres hver Aften »La Comtesse de Mimi«, Comedie i 3 Acter af Varin og Michel Delaporte. Det lille muntre Theater i »Palais royal« giver en Vaudeville i een Act, kaldet »Un homme du Sud«. Forfatterne ere Rochefort og Albert Wolff. Paa »théâtre Gaîté« opføres for fuldt Huus et større Stykke, »Le Château de Pontalec«, et Drama i 6 Tableaux. Forfatterne ere Dugué og Dennery. Den bekjendte Theater-Recensent Edouard Fournier fremhæver især de to første. I lang Tid, siger han, har man Intet seet saa morsomt og gemytligt som »l'homme du Sud«.

— Paa Lyceum-Theatret i Sydney spiller for Øieblikket et Selskab, der tiltrækker sig almindelig Opmærksomhed. Det bestaaer af 17 Krigere, 3 Kvinder og 1 Barn, alle indfødte nyseelandske Maories. Directeuren, en Dr. Mac Gauran, lader til at gjøre gode Forretninger; blandt de Stykker, han har paa sit Repertoire, gjør navnlig eet: „Whakeau eller Takohahøvdingen" Lykke. Det er udtrykkeligt skreven for hans Trop; et Blad omtaler det som „høist interessant og spændende."

— Den bekjendte tydske Oversætter A. Diezmann, Redacteur af „Allgemeine Modenzeitung", har paa sine gamle Dage vovet sig ind paa det dramatiske Omraade, idet han har benyttet sit store Kjendskab til Goethe-Schiller-Literaturen, for deraf at skabe et Stykke, der bærer Titlen „Aus dem 18ten Jahrhundert".

Konst.

— Det skaanske Konst-Museum i Lund har i denne Tid erholdt to Gaver af de udmærkede Billedhuggere Qvarnstrøm og Molin; hin har skjenket en Gipsafstøbning af „Uller", denne af sin „Neapolitanske Vandbærer".

— München har nylig faaet en Forøgelse af sine pragtfulde Bygninger; Propylæet, Kong Ludvigs sidste Gave til Staden, blev nemlig aabnet den 19de August. Det er en Efterligning af det attiske Mønster, en rigtprydet Port ved det Torv, hvor Glyptotheket og Billedgalleriet ligge; det sætter Kronen paa denne græske Oase, der vil bevare Mindet om det baierske Herskerhuus og om dettes Udstrækning til Grækenland.

Blandinger.

— I »Almanach de Gotha« for 1862 findes i Genealogien under Rubriken Danmark, Pag. 17, 4de L. f. n. følgende morsomme Trykfeil ved Forbytning af Linierne:

2. Pr. Alexandra - Caroline - Marie - Charl. - Louise - Julie, née 1er déc. 1844, sous-lieuten. dans l'armée danoise.

— Professor Gude, som i nogle Maaneder har været i Besøg i Christiania, har forladt Düsseldorff for i et Par Aar at tage Bopæl i England. Før sin Afreise tilstillede han Konstforeningen i Christiania to nye Malerier.

— Dronningen af Spanien agter at bringe en almindelig Udstilling istand i Madrid, i Lighed med den engelske og franske. En i dette Øiemed udnævnt Comitee opfordrer til at indsende Planer til en Udstillingsbygning.

— En Dansk ved Navn Hansen har gjort en høist forunderlig Carriere i Australien. Efter at have døiet endeel Ondt, undertiden uden det Nødvendige til Livets Ophold, som Guldgraver, Kok osv., lod han sig engagere som et Slags Reisetjener hos en amerikansk Mesmeriseur, Professor Bushel, der opholdt sig der. Han opdagede nu, at han selv i høi Grad besad den Evne, at kunne virke paa Folk ved dyrisk Magnetisme og forlod Bushel, for paa egen Haand at prøve sin Lykke. Imidlertid gik det ikke som han ventede og han stod allerede i Begreb med at reise hjem og opgive det Hele, da nogle uventede Omstændigheder igjen bragte ham til at tage fat paa Professionen i nogle Miner i Ny Syd-Wales. Han gjorde Lykke der og hans Ry naaede snart til Sydney, Melbourne og de andre store Byer i Australien. Alle længtes efter at see Professor Hansen, den berømte Magnetiseur, og Alle, der saae ham, vare forbausede over den overordentlige Indflydelse, han havde over dem, han experimenterede med, Bladene udtalte sig paa den mest smigrende Maade om ham; kort sagt, han havde faaet et Navn. Vi have liggende for os et Slags trykt Circulaire, med Overskrift: »Professor Hansens Entertainment, opinions of the Press«, og finde den ene Udtalelse mere rosende end den anden om ham og hans Konst. Et Blad beretter, hvorledes „det talrige Publicum under tordnende Bifald reiste sig, for at bevidne ham sin Henrykkelse"; et andet forsikkrer, at „Professor Hansens mageløse Talent kan overbevise den mest Skeptiske". Australiens »Times«, Melbournebladet »The Argus«, sætter ham langt over Alt, hvad der hidtil er seet i denne Retning. Nu er han reist til Den Mauritius og det er ikke umuligt, at han ad Aare vil aflægge os et Besøg herhjemme. Hansen er fra Fyen, og har opholdt sig flere Aar i Australien.

— Patentet paa den her i Bladet afbildede Malkemaskine, der tilkjendtes Prismedaille og hæderlig Omtale paa Londoner-Udstillingen, er solgt til en Maskinfabrikant i Manchester for 45,000 Rigsdaler og en Godtgjørelse til Opfinderen. Fabrikanten skal allerede have faaet saa mange Bestillinger paa disse Maskiner, at hans Udlæg er dækket, idet de fleste store Meierier der i Landet agte at benytte dem.

— Da Kosakkerne i Aaret 1814 kom til Cussy, en Landsby i Departement de l'Aisne, nedgrov en Kone der en Krukke Smør, som hun ikke undte dem, i Marken ved sin Bolig. De ubudne Gjester droge atter bort, og Konen ledte efter sit Smør, men kunde ikke finde Gjemmestedet; hun klagede vel over Skjebnens Ublidhed i Begyndelsen, men glemte endelig hele Historien. Paa hin Mark blev der gravet i forrige Maaned; Arbeiderne stødte paa en Krukke og ønskede sig til Lykke ved at have fundet en Skat, men, da de aabnede Karret fandt de — Konens Smør, der iøvrigt var ligesaa hvidt og fast, som for 45 Aar siden.

— Keiser Alexander har befalet, at tilbagegive Byen Warschau den Bogskat paa 17,000 Bind, som blev confisceret og ført til St. Petersborg efter den første polske Revolution i 1831.

— Dampskibenes Antal i Stockholm er i disse Dage bleven forøget med et nyt, som, med Undtagelse af Maskineriet, er bygget af Långholmens Straffe- og Arbeidsfanger.

Charade.

Det Første.

Jeg er en Fuglefænger glad,
Min Lyst er Skovens lyse Blad;
Der bygger nærved Blomstervang
Min Fugl sin Bo i Løvets Hang.
Og kjækt den folder Vingen ud
Og bringer lystigt Foraarsbud
Til Mark og Høi, til Dal og Elv,
Til Bjergetop, til Himlen selv.

Jeg er en Helt; den vide Jord
Jeg vil erobre, fast jeg troer;
Min Arm er stærk, min Barm saa fuld,
Derhos jeg har det bedste Guld.
Og for det Gode stolt i Strid
Jeg træder, og for Skjønhed blid;
Saavist min Kamp er sund og sand,
Mit Maal engang jeg ramme kan.

Jeg er en Philosoph, hvis Tro
Til Eet formidles gjennem To;
Min Lærdom er saa lys og smuk
Men gjemmer dog et Længselssuk;
Og skjøndt min Hu til Kampen staaer
Jeg er dog langtfra grum og haard,
Nei: kjæk og dristig, mild og om —
Det Hele rummes i min Drøm.

Det Andet.

Jeg binder meget fast, men uden Baand,
I Skrift og Tale Du mig tidt benytter;
Jeg er en flink og hjelpsom lille Aand,
Der aldrig løser, men bestandigt knytter.

Det Tredie.

Fast uforklarlig, dæmonisk og vild,
Tankefortærende, stundom dog snild,
Nødsomme Kræfter — som Barnet dog svagt,
Mangler den bedste, den sikkreste Magt.

Det Hele.

Det Hele har Plads estteds i Bøtten,
Og naar man kommer til Milestøtten,
Og Bøtten vendes
Saa maa det jo hændes,
At atter og atter min Fakkel tændes.
Ak ja, Herregud!
Der er Somme, der tidsnok derom faae Bud.

Opløsning paa Charaden i Nr. 156:

Peernittengryn.

Opløst af C. & O. paa Gl. Torv, Søndagsselskabet, Minna & Hansen, en Jagthund i Kjerteminde, v. Siholdt, S. S.'s Elsker, Gjellerup i Ringsted, en Forlovet i Slagelse, J. K. i Frederiksborg, en Røimand, Fætter Georg, Svane + Viol, den graae Cornehl, W. J. i Slagelse, Tommeliden, To Blade af Trekløveret fra Horsens, Lumby i Nyborg, Martin Fischer i Randers, H. G. P. i Skive, H. F. W. B. i Randers, Knegtum & Co. i R., Tøffelregimentets Støvlefelt i Herning, Tofa O. i Assens, to Skarpskytter i Nakskov, Jens von Hodal, C. B. i Br., C. 13 i Nakskov, Fire Ringkjøbing, bek og berg, H. paa Chrhavn, Hr. Nik, H. Ahus og Blikkenslageren i Maribo, en Nøddeknækker i Stege, Klister og Malle, Klokkens forrige Eier, Medardus, et Hoved i Veile, Peter paa Dampmøllen, Agent i K., Nels S. S. Østergaard.

Opløst som „Peertot" af Doggen i l. Strandstræde, en Peertot fra Aabenraa, Vivivi og Tut, H., Nikolai Taarnvægter, Søster Svie og Cousine Mie.

Opløsning paa Anagrammet i Nr. 156:

Horatio Nelson.

Opløst af Søndagsselskabet, J. K. i Frksborg, Svane + Viol, Medardus.

Døde.

Marchal de Castellane, en af Napoleon I's Veteraner, † 16 Septbr. i Lyon, 74 Aar.

Grev de Gasparin, forhenværende Indenrigsminister i Frankrig, † 10 Septbr., 79 Aar.

I forrige Uge er forsendt:

Tidsskrift for Søvæsen,

7de Aargangs 4de Hefte, indeholdende: Olaus Judichær. Meddeelt af Commandeur H. G. Garde. — De skandinaviske Mariner II. — Om Anvendelsen af legemlige Straffe i Søetaten. Af O. A. — Fremmede Mariner (Sverrig; England). — Oversigt over Udrustningerne i 1861. — Blandinger (Søslaget ved Heraclea; Kulbesparende Dampkjedler). — Officielle Meddeleiser. 64 Sk.

C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

Hj. af Holmens Canal og Kongens Nytorv 2,

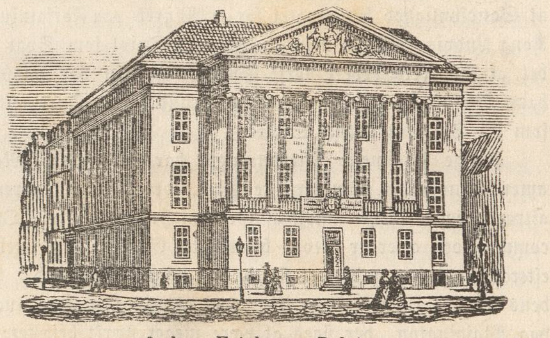

forhen Erichsens Palais.

Confirmationsgaver.

Til Confirmationen anbefales et stort og smagfuldt Udvalg af Mahogni-, Valdnødde- og Palisander-Syborde, Skriveborde, Bogskabe, Etageres etc. til Nutidens billigste Priser.

C. B. Hansen,
Snedker og Hofstolemager.

Illustreret Tidende.

Hertil har Undertegnede ladet udføre særdeles elegante Bind med Forsiringer efter hosstaaende Tegning. Bindet er forfærdiget solidt med Chagrin Ryg og engelsk Shirting paa Siden. En Aargang indbindes i disse Bind for 15 Mk. pr. Expl. Bindet leveres ogsaa særskilt for 8 Mk. pr. Stk. — Tillige faaes Elegante Mapper til samme Værk til 4 Mk. 8 Sk. og 7 Mk. pr. Stk. og med indvendige Overfald 2 Mk. mere. For udenbyes Bestillere beregnes Emballage med 12 Sk. mere pr. Expl.

Da Aargangen er sluttet med September Maaned, henledes de ærede Subskribenters Opmærksomhed herpaa.

I alle Boglader modtages Bestillinger og hos
D. L. Clément,
Universitetsbogbinder, Aabenraa 27.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 19de til 25de Sept. incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
19de. .	12,6	18,5	3,7	67	28" 6,07	
20de. .	13,5	18,8	8,0	52	28" 2,95	
21de. .	10,4	15,4	7,8	57	28" 2,23	
22de. .	7,3	11,2	1,0	50	28" 4,34	
23de. .	10,0	14,0	4,6	90	28" 1,86	
24de. .	9,3	16,8	3,8	70	28" 0,69	
25de. .	5,5	16,0	0,2	57	28" 1,79	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	24 Septbr.	3	pCt.	Consols . . .	93 5/8.
Paris	„ —	3	„	Rentes . . .	69. 10.
Wien	„ —	5	„	Metalliques .	52 13/16.
Berlin	„ —	3 1/2	„	Staats-Sch.	91 1/8.
Kiøbenhavn 26	—	4	„	Kgl. Obligat.	97 3/4.

Ny Sending af

Pariser-Bonbon & Dessert-

Artikler er arriveret og anbefales i rigt Udvalg fra Christian Steens Confecturhandel, Kongens Nytorv 28, ved Hovedvagten.

Cracknel, Mixed, Queen

og Picknick erholdes i bedste engelske Varer, Kongens Nytorv 28 hos
Christian Steen.

Enkelte No. af Illustr. Tidende.

Til Underretning for de ærede Abonnenter bekjendtgjøres herved, at der, til Supplering ved Indbinding af 1ste Bind No. 1—53), af 2det Bind (No. 54—105) og af 3die Bind No. 106—157) ikke længer kan sælges særskilt No. 4, 17, 27, 42, 47, 50, 60, 62, 73, 83, 88, 89, 93, 96, 99, 102, 103, 105, 108, 109, 114, 116, 117, 122, 134 og 137, da de ere aldeles udsolgte. Af de enkelte Qvartaler er Restoplaget saa lille, at de, der ønske at eie dette Værk fra dets Begyndelse, snarest muligt maae gjøre Anmeldelse herom. Prisen er for de enkelte No. 16 Sk.; med Tillæg 24 Sk.

Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Til p—h. Det er høist rimeligt; men vi maae see det først.
- Ax. Det indsendte Manuscript kan ikke benyttes.
- Chr. Alv. Ligesaa.
- C. H. B. paa H. Manuscriptet er afsendt til Boghandleren i S.
- Esger. Da det Indsendte ikke kan optages, er det sendt til den Adresse, som De har opgivet.
- H. V. i D. pr. F. Deres Oversættelse kunne vi ikke benytte.
- Grosserer K. i Udevalla. Der afgaaer fra det herværende Postcontoir i det nævnte Anliggende en Ordre til Postmesteren.
- Amur Betor. Vi have i forrige Numer behandlet dette Emne i Prosa.

Rettelse.

Pag. 416. 3die Spalte Lin. 31. Bedstemoder læs: Bedstefader.

1. Qvartal af „Ill. Tidendes" 4 Bind begynder den 5. Octbr. 1862.

Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.

Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

TITEL OG INDHOLDSREGISTER

til 3die Bind af »Illustreret Tidende« følge med nærværende Numer af Bladet.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.